Nr. 1 Sibiiu, Joi 3/15 Ianuariu 1891. Anul XXXIX

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe anul 1891, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca sě se pótă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Decembre 1890, sě-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 1 Ianuariu

Pășim în anul al XXXIX-lea al activității nóstre.

Fără sě voim suntem siliți sě ne revocăm în memorie ḑilele grele, timpurile critice în cari au trăit înaintașii nostri.

Ne trec pre dinaintea ochilor ca nisce visiuni figurile acelor bărbați, cari au ridicat stindardul acestui ḑiar și pe care chemați suntem noi urmașii lor sě-l ținem curat și sus.

Și când ne trec prin minte aceste, nu ne scapă din vedere, ce am fost odinióră și ce suntem aḑi. O biserică fără drepturi, biserică călcată, fără organisațiune, fără avere, fără ómeni, destoinici întru tóte, de a da pept cu tóte greutățile vieții.

Sub aripile bisericei a crescut o nouă pleiadă de bărbați unul ca unul devotați bisericei și causelor ei, sub priveghierea bisericei s'a consolidat elementul mirean și s'a ridicat clerul, cât cu mândrie privim la el.

Și dacă tóte aceste s'au făcut și s'au putut face, nu putem, ori-cât de modesti am fi, ca sě nu atribuim și acestui ḑiar meritul nedisputabil în respectul acesta.

Colónele acestui ḑiariu de ani 38 propoveduesc fără intrerupere principii evangelice și morali, în continuu propagă iubirea și înțelegerea între frați ca o forță, făr de care nu suntem în stare a da piept cu dușmanii bisericei și națiunei nóstre, ér tinerimea, speranța viitoriului nostru, din acésta lectură s'a hrănit, aici a aflat nectarul vieții și s'a înarmat cu armele sciinței positive și cu înțelepciunea atât de necesară în viéța acésta plină de ispite.

Noi actualii muncitori dela acest ḑiar nu putem decât sě continuăm sub auspiciile bisericei a lucra în direcțiunea, pe care de bună și de curată o a aflat aprópe de patru decenii biserica și națiunea și în butul tuturor sforțărilor altora suntem convinși, că ne punem puterile nóstre în serviciul unei cause drepte.

Este vorba de întărirea așeḑămintelor nóstre culturale, este vorba de autonomia bisericei nóstre, este vorba de vaḑa clerului nostru, este vorba de ridicarea némului nostru, tóte aceste cestiuni vitale pelângă cele național-economice, vor fi tractate în colónele ḑiariului nostru, cu o obiectivitate și nepărtinire cum e datina sě se tracteze cestiunile de importanță, cestiunile, dela cari atêrnă viitoriul nostru, cestiunile, cari au sě hotăréscă odată asupra nóstră, de a fi séu a nu fi, de a ne afirma așa cum cere demnitatea nóstră

Inainte cu ani 38, era o umilire a fi român ortodocs, aḑi spre mândria nóstră fie ḑis, biserica nóstră are o constituție din cele mai frumóse, și mulțămită celor ce au stat în fruntea ei și celor ce stau aḑi, biserica nóstră sě impune străinilor, biserica nóstră este un factor în viața de stat, biserica nóstră și cu cei ce o conduc, sunt stâlpi ai tronului și ai patriei, și nu odată a dat espresiune acestor aserțiuni chiar și iubitul nostru monarch.

Rěmâne numai ca în cadrele constituțiunei, ce ni-am dat sě căutăm, ca intreg organismul sě funcționeze regulat, rěmâne, ca pe elementele putrede sě le delăturăm din organism, ca sě-i dăm viață nóuă, rěmâne ca fie care sě fim la postul seu, dacă e vorba ca pentru viitoriu biserica sě devie fortăréța, pe care contrarii nici cu tunul, nici cu sabia, dar nici cu veleitățile lor făcute sub masca religionară, sě nu o pótă ataca.

Și ca biserica nóstră sě devie o atare fortăréță, avem neaperată necesitate, ca clerul nostru sě fie un model de virtute, un model de acuratețǎ, un model de treḑvire în tóte afacerile și mai pe sus de tóte avem lipsă de o *disciplină severă*.

Cu liberalismul am mers prea departe, am ajuns acolo de s'a creat un curent periculos pentru biserică, pentrucă păn ce alții țin morțiș la cele mai ruginite idei, păn ce alții nu sě rușinéză a pleda pentru cele mai condamnabile lucruri, ai nostri au devenit indiferenți pentru cele mai cardinale așeḑăminte ale bisericei ortodocse, au lăsat teren proselitismului și au mânat apă pe móră contrarilor némului nostru.

Biserica ortodocsă aḑi e unicul stêlp al naționalității române, ea ne apěră de renegați, ea ne ține limba în familii, ea ține la religiunea cea strămoșască nefalsificată și ea e chemată tocmai prin constituționalismul ei a chema la viéță și pe aceia, în cari simțul de român a adormit pe un timp óre-care. Ea are misiune, ea are viitoriu, ea are legături cu poporul și poporul nedespărțit e de ea, de altariul ei, de preoții ei și de tot natul ce cugetă și simte românesce.

Și fiind că acésta misiune a ei și o póte îndeplini cu succes numai prin ómeni curați, prin suflete candide și luminate, asteptăm ca preoții sě fie „cu crucea în frunte“ și sě nu abandoneze nici pe un moment principiile morali, cari sunt forța nóstră, și victoria nóstră. Cu aceste principii scóse din programul fóiei nóstre, ne presentăm cetitorilor nostri și de aceste vederi vom fi conduși în lucrările nóstre ulterióre.

Mărirea clerului, moralisarea poporului prin cler — și emanciparea lui de sub pejudețele false.

Raportul între valuta și bunăstarea statului.

* Guvernele statelor în monarchia nóstră au inițiat pertractări pentru regularea valutei; în Viena s'au întrunit delegații Germaniei și ai monarchiei nóstre austro ungare pentru a încheia un tractat de comerciu. Și una și alta întimpină greutăți până acum neînvinse; resultatul bun séu rěu, îl astéptă industriarii cu mari speranțe, agrarii cu multe temeri, și nici că se póte altcum fiind valuta și bună starea materială a unui stat strêns legate prin un necs causal.

Causa principală a relațiunilor economice abnormale în timpul nostru e imensa desvoltare a comerciului și a industriei și în urma acesteia prea marea abundanță în producțiune mai sunt apoi și alți factori cari dau ansă la scăderea prețurilor în tóte ramurile economiei națiunale: tóte câte împedecă esportul, respective vinderea productelor, miseria în cercurile economice și industriale, și încât pentru economiă, mai vêrtos valuta.

Ce e valuta? Sub valută înțelegem soiul banilor, pentru a căror valóre deplină garantéză statul care bate, tipăresce și emite acei bani, și cari apoi sunt mediul principal în negoțul comercial al statului.

La anul 1875 Germania, încărcată de aurul, ce l'a răpit dela francesi în urma rěsboiului, a întrodus

FOIȚA.

Reîntórsă dela țěrm.

După *Hector Malot.*

Vaporașul San Gotardo care face serviciul lacului Como, se opri la Bellagio, și înainte ca puntea sě fie fost bine ințepenită un călător se aruncă pe debarcaderă, nu putu însě străbate printre mulțimea ce se adunase, băeți de pe la oteluri cari astupaseră tóte eșirile.

Călătoriul nostru părea a fi de 38—40 de ani, înfățișarea lui tineră contrasta cu o figură ostenită și supěrată. Imbrăcămintea lui era de o eleganță remarcabilă: pe brațul stâng avea un pardessus ușor și în mâna dréptă ținea o valisă de piele pe care se vedea o corónă de conte și inițialele A. C.

— Otelul Marea Britanie, otel Bellagio, Villa Serbelloni, otelul de Florența, Albergo del Vapore, strigau băeții în tóte părțile.

El se adresă la unul din servitorii dela otelul Marii Britanii:

Unde e otelul d-vóstră?

— Aci în fața Escelență, numai doi pași depărtare. Voiu conduce pe Escelența Vóstră; Binevoiți Escelență a-mi da haina și valisa.

In adevěr era fórte aprópe, pe marginea lacului otelul era așeḑat în mijlocul unei încântătóre grădini de oleandri.

— Pune Valisa mea în sală ḑise el către băiat și întrébă apoi numěrul dela odaia dnei Contese de Chamalières.

— Voiu conduce pe Escelența Sa.

— Nu e trebuință, mě voiu duce singur.

— Rangul I. Nr. 3. la drépta, désupra scării

El sui scările repede și ciocni în ușa al cărui numěr i se spusese.

Numai decât ușa se deschide de către o camerieră:

— A! Domnul Conte!!.

— Stăpâna dle e acasă?

— Da, domnule Conte, mě duc s'o vestesc.

In același timp o voce de copil se auḑi:

— A! tata, e tata.

O mică copilă de vre-o 10 ani deschise ușa cu furie și veni fugind sě se arunce în brațele ce se deschiseră s'o priméscă:

— Ce fericire, écă-te în fine; de mult te astept. Vii sě ne iei?

— Nu-ți place aici?

— Dacă-mi place! Intră, mama e în odaia ei.

— Sě te sărut întâiu.

— O tată, dragă tată, ce plăcută surprindere!

— Ai fost sănătósă?

— Da, dar mi-a fost urât! așa urât, nu-ți spuiu decât atât. Vom pleca, nu e așa?

— Am venit sě te iau.

— Ce bine, chiar aḑi vom pleca?

— Sě vorbesc întâiu cu mama ta.

— Ce, după cum va ḑice mama vei face?

— Nu tocmai.

— O atât mai bine.

— Ți este frică că vrea sě mai rěmâie?

— Da.

Apoi apropiindu-se cu sfiială de tată-seu îi repetă încet:

— Mi-e fórte frică.

— E, bine drăguță, nu te teme, vom pleca chiar astă séră.

— Adevěrat?

— Îți făgăduesc.

— Atunci, vino sě veḑi numai decât pe mama și silesce-o sě ḑică, da.

Apoi uitându-se la el cu mândrie îi ḑise:

— O! tu poți ḑice da și nu, cum vrei.

— Unde te duceai când ai deschis ușa cu atâta furie? ca o persónă cu ocupațiuni grabnice.

— Sě me joc cu prietine, voiam sě încercăm o luntre, scii, o luntre frumósă și mare, ia așa — arăta lungimea brațului ei, — are pânze și lopeți — o, e frumósă!

(Va urma.)

213.

valuta de aur, precum o avéu mai nainte Anglia și țările nordice. Adevĕrat, că Germania mai are și acum monete de argint și de aramă, și bani de hârtiă cari se primesc în valórea lor nominală în comerciul mai mic, ba chiar și în străinĕtate, — dar numai din considerare, ca monetoriele și bancele statului le schimbă acelea în tot momentul cu monete de aur, — când sunt însĕ a se achita conturi mari, creditorul póte pretinde, sĕ fiă escontentat în aur.

Alte țĕri, precum e Austro-Ungaria, Rusia, India, republicele Americei de sud, au încă tot valuta de argint. In aceste țĕri circulă mai numai argint, tóte plățile se fac, chiar și din partea statului, în argint, séu adecă în hărtiă ecuivalentă cu argintul.

In statele conventiunii monetorie latine: Francia, Italia, Belgia etc., era, până la rĕsboiul francez, o valută duplă; aurul și argintul erau medii de plătire egal îndreptățite. In cele două din urmă decenii tot aceste țéri au adoptat pe tăcute valuta de aur, emițind din ce în ce tot mai multe monete de aur.

Sĕ nu fiă óre indiferent, ce fel de metal se folosesesce la tipărirea monetelor? Intr’un stat, ca China, care în cele economice formézá un întreg de sine, și care mai că nu are nici o comunicațiune comercială cu strĕinătatea, e indiferent, ce fel de metal se folosesce ca ban. In Europa însĕ, unde prețul marfelor, cari trec an de an prin frontierele vamale, se urcă la milióne și miliarde, nu e de feliu indiferent metalul, din care se fac banii, afară numai, décă tótĕ staturile Europei ar avé unul și acela-și sistem de valută.

Se vedem, ce influință au diversele sisteme de valută asupra comerciului și a producțiunii.

Aurul și argintul, abstragĕnd dela calitatea lor de bani, nu sunt alta decât marfe, Prețul lor deci, ca prețul ori-cărei marfe. depinde dela căutare și ofert; el scade, dacă se află mine nóuĕ de aur și de argint, sau dacă scad spesele producțiunii acestor metale; prețul se urcă, dacă minele esistente nu mai produc atâta metal sau dacă se urcă spesele de producțiune.

Minele de aur din California și Australia fiind aprópe eshauriate, în anii din urmă s’au produs fórte puțin aur, — din contră s’a produs cu mult mai mult argint. Urmarea a fost, ca prețul argintului a scădut față de prețul aurului. Dar nu numai argintul brut a ajuns a fi mai eftin, ci tot odată și banii statelor cu valuta de argint au perdut din preț. Lucru fórte natural. Un ban german de dóuĕ marce în argint rĕmâne nestrămutat în valórea lui, pentru că monetoriele Germaniei îl schimbă la moment în aur. Florinul austriac însĕ cu tóte că conține tot atât argint ca banul de dóue marce germane, nu valorézá mai mult decât 1 marcă 60 finici pentru că statul austro-ungar are numai argint în cassele sale, și scădênd prețul argintului a scădut și valórea averii statului austro ungar, — și a scădut și creditul lui.

Va sĕ dică: banii austriaci sunt mai eftini, austriacul trebue sĕ plătéscă mai scump marfele străinătății. In țéră firesce că n’a perdut florinul atât din preț. Adevărat, că fiind austriacul silit, sè plătéscă mai scump marfele din țĕri strĕine și causându-i-se prin acésta perdere în bugetul lui, el pentru a pune la loc acéstă perdere, va fi silit de altă parte a vinde și productele sale mai scumpe. Dar fiind că intr’o țară ca a nóstră se impórtă totuși numai o mică parte de obiecte de consum din țĕri strĕine, productele indigene tot nu vor fi pentru noi așa de scumpe ca productele de asemenea valóre importate din țĕri străine; cu alte cuvinte în Austria florenul n’a perdut în preț atâta cât a perdut afară de Austria, și dacă austriacul trebue sĕ plătéscă marfele germane acum mai scump, va trebuí tot odată sĕ și vîndă productele sale în Germania mai eftin, pentru ca una și aceea-și sumă de bani germani în Austria are valóre mai mare decât în Germania e un concurent periculos pentru productele indigene germane.

Tóte câte le-am dis aici despre Austria se pot aplica și la celelalte state cu valuta de argint. Tóte sunt în posițiunea de a vinde mai eftin și în comerciul universal vor fi pretutindeni rivali neînvinși ai țĕrilor cu valuta de aur.

Cum vine acum economia agronomică a fi interesată de valuta statului?

Țĕrile cu valută de argint: Austro Ungaria, Rusia, India, sunt totodată și state agricole; Germania e inundată, de cerealie din India; — de aci urmédă că productele agrarilor din Germania nu au trecere, perd din preț și în aceea și mĕsură se devalvediă și pământul. Vămurile protecționiste nu pot împedeca importul strĕin care din ce în ce tot mai cresce; economii, fiind prețurile cerealelor atât de reduse, abea ’și mai scot spesele de producțiune, cei mai sĕraci dintre ei nu pot satisface obligămintelor, la cari sunt angagiați. Un țipet de desperațiune rĕsună prin țéra intrégă, până ce ajunge în parlament și la guvern.

Cu tóte că prețul cerealelor au scădut, pânea tot nu e mai eftină și dacă ar deveni mai eftină, atunci s’ar reduce plata lucrătorilor, și apoi în cele din urmă e vorba de miseria séu de prosperarea celei mai importante clase de popor, a economilor.

Aici se cere, aici trebue sĕ se dee ajutoriu, și se póte da numai atunci, când tóte statele culturale prin convențiuni internaționale vor regula sistemele lor monetorie în mod uniform, și fiind că în lume nu se află atâta aur, cât se cere pentru a provedé comerciul universului în mĕsură suficientă nu rĕmâne alta decât sĕ se introducă o valută duplă. La acésta aspiră agrarii, și cu ei împreună economi naționali și politici eminenți.

Cu cât se va căuta mai mult argint în țĕrile cu valuta de aur, cu atâta mai mult se va împedecă scăderea prețului argintului, pe cum s’a întêmplat din contră atunci, când Germania a adoptat valuta de aur și și-a vîndut talerii, — atunci argintul a suferit cea mai mare derută. Décă prin introducerea valutei duple unul sau altul dintre state ar fi se sufere perdere prin aceea, că aurul ar trece în țĕri strĕine, — acest periclu s’ar preîntimpina, décă valuta duplă ar fi adoptată de tóte țĕrile pre cum se scie că raportul între argint și aur în țĕrile convențiunei monetorie latine în timpul când aveau valuta duplă, era cu mult mai constant de cât acum. Introducerea valutei duple însĕ nu e în interesul statelor, cari au acuma valuta de aur. Cursul scădut al banilor în aceste țări e pentru ele cel mai bun scut al productelor lor indigene.

De altă parte érăși introducerea valutei duple ar produce o urcare momentană în prețul aurului și ar resulta un câștig enorm de mare pentru statele cu valuta de aur, cari sunt bine provisionate cu aur, pe când țĕrile cu valuta de argint ar avea se sufere perderi tot atât de mari.

Pentru acea Ungaria se aperă cât póte contra introducerei valutei de aur, și pentru aceea e atât de greu, sau póte chiar peste putință ca Austro-Ungaria se ajungă a închea un tractat de comerciu cu Germania.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Nordul Transilvaniei, 26 Decembre, v. 1890. In aceste dile de serbătóre, când lumea crestină prăznuesce nascerea Mântuitoriului lumei, românii ca colonii a lui Traian și strănepoți ai vechilor romani, vor face un act de pietate către părinții lor, când își vor aduce aminte, cum a serbat lumea veche romană diua de 25 Decembre și cea din 1 Ianuariu.

Écă ce ne spune eruditul literat Ath. Marienescu în opul seu „Cultul păgân și crestin“, pag. 250—254:

In Persia o sĕrbătóre a deului Mithras s’a ținut, când lumina învinge întunerecul, adecă când este solstițiul de érnă și nascerea sórelui. Serbătórea s’a numit Mithragan, și durézá șése dile până și adi. La greci a străbătut numele lui Mithra prin Siria până la Athena. Intrând cultul lui Mithra la romanii cei vechi, aci s’a întâlnit deodată cu Natalis Solis Invictis, cu care s’a și identificat, și care s’a ținut la solstițiul de érnă, credut pe atunci în 25 Decembre. Lui Mithras i s’a sacrificat un taur. Pe monumentele aflate taurul este asternut cu fólele pe pămênt, Mithras stă cu piciorul stâng pe șelele taurului și cu piciorul celalalt pe piciorul drept al taurului, cu mâna stângă îl ține de gură și cu drépta infige cuțitul în grumazi. Mithras represintă sórele taurul natura pămêntéscă, ce este apusă puterii ceresci a sórelui și a luminei.

Mai tote națiunile avéu un deu de sóre: la greci era Apollo, la siri Zeus, la egipteni Serapis, la romani Sol Invictus, carele ca și eroul și regele oștilor ceresci cu lumina sa triumfézá preste nópte și preste érnă. Domnitorii orientului, apoi și împerații romani afirmau, că pe ceriu puterea cea inaltă e deul de sóre, sórele insuși, ér pe pămênt este împĕratul Constantin cel mare, deși a îmbrățișat crestinismul, a rĕmas credincios lui Sol Invictus, ca și deului deilor, regelui regilor, pentru că era și credința politică bine calculată, ca popórele se vadă în imperat pe cel mai mare al pămêntului (F. Lajard, Introduction à l’étude des mysteres de Mithra, p. 75).

Iisus Christos prin nascerea sa a luminat mintea ómenilor, cări orbecau în întunerec, a încăldit inimile reci și impetrite, dând viéță nóuă lumei crestinesci prin învĕțăturile sale divine. „Ințelegeți némuri și ve plecați, că cu noi este Dumnedeu“, cântă biserica crestină serbând diua nascerei Mântuitoriului.

Sĕ vedem acuma cum au serbat romanii cei vechi anul nou? In citatul op, pag. 40—43 ne spune Dr. Ath. Marienescu:

La romanii cei vechi anul nou s’a început din din 1 Martiu. La anul 601 a Romei, 153 ant. Chr. s’a hotărît din partea statului, ca Ianuariu se fie întâia lună a anului. Consulii și magistrații aleși la căpĕtul anului vechiu, în prima Ianuariu au intrat în oficiul lor; îmbrăcați în vestmêntul de oficiu primiau gratulațiuni dela subalternii lor, și consulii dela senatori, și pe urmă călări pe cai albi porniau petrecuți de senat, patricii și mulțime de ómeni la capitoliu; aduceau sacrificiu lui Iupiter, domnului apĕrătoriu al statului roman, și după sacrificiu, ce era din vițel albi bine aleși, consulii primiau însemnările oficiului, se suiau pe tribună, și ostașii defilau înaintea lor; și apoi ținéu întâia ședință și apoi se începea veselia publică. Ce se atinge de viéța privată, în tótă Roma și Italia, și în tóte provinciile, toți ómenii se îmbrăcau în vestminte curate; încungiurau sfada, ca se nu se vateme unul pe altul; se salutau ș gratulau, și se dăruiau unii pe alții cu faguri, smochine, bani vechi, cu chipul lui Ianu, cu rămuri de lauru din dumbrava dinei Strenia. De aci s’a derivat datina mai târdiu, că la anul nou amicilor și cunoscuților se trimitéu ramuri de laur și de palmă cu pofte de fericire, și daruri deosebi smochine și turte de miere, ca semne că anul nou se aducă multă dulcéță cu sine, cu inscripțiuni: *Annum novum faustum felicem tibi!*“

Ianus s’a cugetat de deul începutului tuturor lucrurilor, a sorții omenesci, domnul păcii și al rĕsboiului. Ér templul lui în timp de pace era închis, în timp de resboiu era deschis. (Ovidiu. Lib. F. I. 259). Cultul lui Ianus s’a întrodus în Roma prin Numa în marginea forului, unde Ianus a fost pus cu un cap către rĕsărit, și cu altul către apus. Ianus e un deu vechiu italic, care deminéța deschide porțile, séra le închide, eșind și întrând; e domnul ușei (ianua), al porților și drumurilor. El este originea isvórelor, fântânilor și riurilor; începĕtoriul vieții organice, fructuatorul sămênței omenesci. Sacrificiul comun a fost o turtă, o plăcintă cu miere, vin și tămâie, sacrificiele cele mai vechi în Italia.

Poporul românesc până astădi are multe datini vechi romane la anul nou și Sân Văsii, cari numai atunci le putem înțelege bine, când cunóscem mitologia datinelor vechi romane. Cu originea sa romană poporul românesc trecut la crestinătate, au păstrat până astădi o mulțime de datini vechi din lumea romană păgână.

Ce va aduce anul nou 1891 poporului românesc din Orientul Europei? Se asteptăm bine, și se ne temem de reu. In Europa sunt încă dóue popóre nebăgate în sémă: irlandesii sub stăpânirea engleséscă, și românii ardeleni, bănățeni și ungureni sub domnirea unguréscă. Irlandesii sciu cu toții limba englesésca și totuși cer autonomia țĕrei lor; românii cei mai mulți nu sciu o iotă unguresce, cum dară nu vor cere drepturi teritoriali și și naționali; dar chiar când ar sci cu toții și limba ungurésca, ar cere ca irlandesii, ce li se compete conform numĕrului, originei și tradițiunei lor, ca popor latin.

Românii nici odată nu vor înceta de a se numĕra pe sine la marea gintă latină dela care și până acuma România a primit ajutoriu; ér Iosif II inspirat de ideile liberale francese și de cultura latină a ocrotit pe supușii sei români. Intru adevĕr, eu nu pot înțelege, ce vênézá unii scriitori magiari, vrênd a combate latinitatea poprului român? Trei ginte mari sunt în Europa: latinii, slavii și germanii. Românii cu limba și originea lor trebue sĕ se țină de ginta latină; căci slavi și germâni nu sunt. Ori póte acei scriitori magiari doresc, ca românii încă, pe cum sunt ei, sĕ fie ai nimĕrui? In loc de a scruta ei pe căi rătăcite originea poporului român, mai bine ar face, când ne-ar spune acei faimoși scriitori originea lor schimonosită; și ni-ar documenta, ceea-ce noi scim și altcum, că ei nefiiind magiari de origine, nici n’au titlul de a vorbí și scrie în numele poporului magiar. Daună, că asemenea scai au intrare în tóte societățile magiare, cari gem de individi cu origine strĕină; și sunt primiți până și în Academia magiară, unde tótă activitatea lor o desvóltă spre a ațița pe unguri în contra românilor; prin ce ungurii nu pot trage nici un folos; căci nu ungurii vor puté cutropí poporul românesc; nu ungurii, cari încă sunt espuși a fi cutropiți de alții mai mari și mai tari! Când societatea magiară va lua în mênă hêrlețul și va pleví scaii din sinul seu și pe toții șoviniștii ii va așeza la umbră, atunci ungurii vor puté sta la vorbă seriósă cu românii. Până atunci dicem ungurilor: „*Lasciate ogni speranza!*“ ...

Moderator.

Vesti slabe de prin părțile nóstre.

De lângă Piatra-Cetii, în 28 Deeembre 1890.

Privesce omul cu sânge rece asupra multelor și grelelor suferințe și necasuri ce vin asupra bietului muncitor și în special asupra muncitoriului român, apoi póte vedea, că acele’s cășunate și se pogóră dela „fericitorii de popóră“ și conducătorii acestui stat în care zace mult trimbiţata şi lăudata „libertate“ a naţionalităţilor.

Spre ilustrarea acestui trist adevĕr permiteţimi stimate dle redactor ca se servesc publicului cetitor cu lămuriri despre lucruri, cari numai prin părţile nóstre se pot întâmpla.

In satele cele mai deaprópe de acest pisc romantic numit Piatra-Cetii, românii cari de alt cum sunt şi vieri, sunt ómeni muncitori şi trezi la minte dar cu tóte aceste miseria şi sĕrăcia le sunt soţi nedespărţiţi.

Dovadă despre acésta e că în anii din urmă s'au vêndut multe moşii pentru dare şi emigréză cu sutele în România, nemai putând suporta dările şi aruncurile cele grele comunale şi comitatense, cari de multe ori se urcă mai sus de cât darea. Apoi de pedepsele cele de pădure cu cari se face mult abus, ici nu mai fac amintire.

O parte fórte însemnată dintre omenii din co- unele de pe aicea după ce s'au vêndut fără voea vitele cari 'l hrăneau şi'l îmbrăcau, pentru ca se ă plăti pre cei ce voesc sĕ l înstrăineze dela ce au credit dela străbuni: de limbă şi obi- ari, — ca se pótă plăti dic greutăţile dilei, au eput a mai rupe şi din puţina moşióră.

Dar cine se cumpere moşie, căci cei puternici din comună după ce prin „plătirea“ dărilor unuia sau a altuia s'au „cumpĕrat“ cu „voea“ bietului vêndator păn ênt destul şi după plac, nu mai au lipsă se mai cumpere.

Lipsa curmă legea şi lipsa şi nĕcasul te duce în casa duşmanului. — Astfeliu ómenii din părţile nóstre, ca se şi mai mântue câte un năcas de după cap în lipsa altor cumpărători îşi iau refugiul la jidani, cu de cari ne-au osândit şi pre noi Dumnedeu cu vre-o câţiva. Aceşti buni şi cinstiţi patrioţi — cumpĕră proprietăţi cu preţ de jumĕtate, cu înţeles că după un termin óre care primindu-şi păralele iar vor elibera proprietatea aceluia, dela care o au cumpărat.

Am şi vădut pe un evreu târguinduse cu un biet de om cătră care dicea: „Nu cere pade atitya panyile — se dem mai puţinye la dimita se putea scóte când are pani şi mai puţine.“

Ómenii nostri în speranţă cá ajungênd la părale iar îşi vor putea rĕscumpĕra proprietăţile vêndute sau aruncat unul după altul ca oile în lac în ghiarăle şarlatanilor jidani, însĕ astădi se vĕd amar amăgiţi: jidanii nu numai că nu lasă pe fostul proprietariu ca se lucre pămêntul ori via cu jidanul în parte după cum sau înţeles la facerea contractului, ci încă nici nu voesce se scie de tîrgul şi înţelesul ce l'au avut: ca adecă se i slobódă proprietatea.

In anul acesta plătinduse bine vinurile, ómenii nostri au ajuns la părale şi scopul la cei mai mulţi lea fost ca se scape din ghiarele jidanilor; însĕ acestea după cum diseiu nu voesc se scie de têrgul şi înţelesul ce l'au avut când au cumpĕrat proprietăţi. „Io nu cumpurat se vund iară la dimita“ dice jidanul când ómenii îl îmbie cu păralele. Vĕdênduse ómenii astfeliu amăgiţi depun păralele la stăpânire şi încep procese pentru ceia ce a fost a dênşilor, căci au credut că în contracte se face amintire de rĕscumpĕrarea proprietăţilor vîndute; dar ce sei faci bietului om dacă el nu este vrednic ca pentru plată se i se noteze în contract sau pe un petec de hârtie şi dorinţa sau cererea lui, ca la timpul sĕu se aibă şi bietul om sĕrac puţină dreptate.

Lămurit putem vedea dară că ómenii de prin părţile nóstre împinşi de multele greutăţi ce le vin asupra capului au picat pe nesimţite în cursele jidanilor, cari acum au sĕ şi bată joc de nĕcasurile lor.

Iată dară pentru ce putem susţinea, că tóte nĕcasurile ce se pogóră asupra nóstră sunt căşunate numai dela puternicii dilei Românii nostri tóte acestea le crésta ca se le ţină minte. *C.*

Cronică din ţara Oltului.

O întâmpinare festivă. — Adunarea municipală. — Reuniunea invĕţătorilor.

I.

Luni la 17 Decembre a. c. v. a fost o di festivă pentru românii din tractul protopresbiteral al Făgăraşului, o di în care credincioşii bisericei gr. or. din acest tract, au înregistrat, în analele sale bisericesci-scolare, un act de mare însemnătate şi dela care se ascéptă, cu tótă siguritatea, prosperarea binelui şi a intereselor poporului din acest ţinut.

Luni în 17 Decembre, a fost diua în care dl protopresbiter Iuliu Dan s'a reîntors dela Sibiiu, unde Duminecă în 16 Dec. prin Inaltpreasânţitul Domn Miron Romanul, archiepiscop şi metropolit, a primit chirotesirea întru protopresbiter al tractului Făgăraş.

Cu acésta ocasiune poporaţiunea tractului pre oţi, învĕţători, şi mireni 'şi-au confirmat de nou, iubirea, consideraţiunea şi încrederea ce o au pus în persóna dlui Iuliu Dan, când cu unanimitate l'a ales de protopresbiter; iubire şi consideraţiune, pe care dl Iuliu Dan, prin tact, acurateţă şi corectitate în purtarea oficiului, şi-a sciut-o câsciga, şi pentru totdeuna asigura, în timpul cât a administrat protopresbiteratul Făgăraşului.

Luni în 17, pela órele 11, preoţimea, învĕţători, şi fruntaşi mireni din aprópe tóte comunele tractului, sau concentrat la marginea apusană a protopresbiteratului, în comuna Sâmbăta inf., spre a întâmpina pe dl protopresbiter, la întórcerea sa dela chirotesire.

Pe la órele 12 a sosit dl protopresbiter, între strigătele de sĕ trăiască, ér preotul din Rĭuşor Vincenţiu Grama prin o vorbire momentuósă, accentuând însemnătatea actului sĕvêrşit pentru protopresbiteratul Făgăraşului şi asigurând pe dl protopresbiter de încrederea iubirea şi prestarea a tot ajutoriul posibil, din partea credincioşilor, la împlinirea agendelor de protopresbiter; accentuând cu profund respect numele, Escelenţiei Sale domnului Archiepiscop şi metropolit care a sĕvêrşit actul chirotesirei, precum şi augustul nume al Maj. Sale Impĕratului rege Francisc Iosif I care s'a milostivit a întări, frumósa nóstră constituţiune bisericéscă, în cadrul căreia sa sĕvêrşit acest act, şi în fine dorind dlui protopresbiter viaţă îndelungată şi putere spre a puté lucra la fericirea tractului protopresbiteral, la bineventat în numele poporaţiunei. Numai de cât învĕţătoriul director al scólei capitale din Veneţia inf. a felicitat pe dl protopresbiter, ca inpector districtual de scóle confesionale, în numele învĕţătorilor.

Strigăte entusiastice şi prelungite de sĕ trăiască au rĕsunat la rostirea augustului nume al Maestăţei, precum şi la accentuarea inaltului nume al Escelenţiei Sale dlui archiepiscop şi metropolit.

In urmă dl ppresbiter Iuliu Dan, adânc miscat de aceste dóuĕ vorbiri festive, precum şi de numĕrul imposant al întâmpinătorilor, a rĕspuns prin o vorbire pătrunsă de cele mai curate simţăminte dând asigurare solemnă: .. „me simţ chiar deobligat a promite, cu acésta ocasiune, că tot deuna şi din tóte puterile de cari dispun voi susţinea şi voi apĕra, în tóte direcţiunile cari îm stau deschise interesele bisericesci, scolare şi românesci, ale tractului, în al cărui sin, cu atâta iubire şi căldură sunt primit.

Nu voiu înceta nici odată a recurge la sprijinul Dvóstră pentru că numai ajutorându-ne, sprijinindu-ne împrumutat vom puté conlucra la înflorirea iubitei nóstre biserici, scólă şi naţiune“.

După acestea conductul festiv s'a pus în mişcare, mutându-se dl protopresbiter, din trăsura dsale în o trăsură anume angajată de preoţimea şi învĕţătorii tractului, la care erau înhămaţi patru cai suri, ca patru smei, ai unui preot şi ai unui învĕţător. Era un conduct imposant! Aprópe la 60 de călăreţi, cu patru stéguri românesci, (din năfrămi) înpodobite cu flori, şi provĕdute cu inscripţiuni în litere mari aurite: „Trăiască protopopul Iuliu Dan“ apoi preste 20 trăsuri îndesuite de ómeni, au plecat desconsiderând gerul aspru şi vêntul ce sufla cu turbare, spre Făgăraş, preste comunele Voila, Dridif şi Beclean.

In Beclean altă surprindere! Poporul credincios, bărbaţi, femei şi copii, îmbrăcaţi în haine de sĕrbătóre, erau adunaţi în faţa pomposului edificiu scolar, ér corul local, compus din tinerimea scolară, adultă şi din plugari dirigeat de bravii învĕţători de acolo Georgiu Taflan şi Nicolau Ludu a esecutat o cântare festivă ocasională, în patru voci cu muită precisiune şi succes. Apoi, un elev al scólei a rostit, cu laudabilă presenţă de spirit şi accent, un cuvênt ocasional, bine compus şi fóăte potrivit actului ce decurgea Acésta atenţiune a învĕţătorilor şi a poporului din Beclean a făcut asupra tuturor cea mai bună impresiune şi cu deosebire a emoţionat pe dl protopresbiter, care prin cuvinte bine alese şi a arătat mulţămirea sa.

Când conductul a sosit în piaţa Făgăraşului, clopotele bisericei gr. or. prin sunetul lor puternic melodios, anunţau urările de bucurie şi de binevenire ale poporului credincios din Făgăraş, care era coadunat în biserică spre a-şi arăta stima şi iubirea faţă de dl protopop, tot odată parochul locului.

La pórta bisericei, a întâmpinat pe dl protopresbiter, comitetul şi epitropia parochială, la olaltă cu poporul credincios unde vrednicul epitrop George Boeriu a lui Gavrilă, mare propietariu, a înterpretat, prin o scurtă, dar bine simţită vorbire simţămintele de stimă şi iubire ale comitetului şi epitropiei parochiale, dicând între altele: . . . „Vĕ salutăm, ca protopop definitiv şi paroch al nostru, sciţi lipsele şi nĕcazurile bisericei nóstre, de-e-vĕ Ddeu putere şi sănătate ca sĕ le puteţi acoperi şi, delătura“ ér zelosul preot din Galaţi*) care din causa apropierei este în tóte dilele în nemijlocită atingere cu poporul făgărăşan şi care în absenţa dlui protopresbiter, înplinesce tóte lipsele spirituali ale poporului, servind în biserică, la îngropăciuni etc. şi ca atare, e un bun înterprete al simţĕmintelor poporului din Făgăraş, a bineventat pe dl protopresbiter în numele credincioşilor poporeni. La aceste dóuĕ vorbiri dl Iuliu Dan a rĕspuns fórte adânc miscat pentru manifestarea simţĕmintelor de iubire şi alipire, cătră persóna d-sale.

Séra sa dat un banchet în sala hotelului „Lauritcsh“ la care au participat preste 70 persóne din tóte păturile sociale românesci din Făgăraş şi jur. Ca de obicei, sau perondat o mulţime de toaste al căror şir la deschis serbătoritul, dl Iuliu Dan, toastând pentru Escelenţia Sa Dnul archiepiscop şi metropolit. Ca electrisaţi sau ridicat toţi, aclamând cu entusiasm şi strigând de repeţite ori, „sĕ trăéscă“ prea bunul nostru Archipăstoriu. Imediat preotul Sglimbea, a toastat pentru Maj. Sa prea bunul nostru Monarch, care toast a [fost viu aclamat] şi în urmă căruia sa cântat, stând în picióre, cu multă însufleţire, strofa primă din Imnul popolar: Dómne ţine şi protege, patria şi pe Impĕrat.

Banchetul a ţinut până târdiu fiind petrecerea fórte animată prin multe alte toaste ocasionale, şi încă prin mai multe cântări naţionale, între cari cu multă însufleţire s'a cântat, de învĕţătorii adunaţi într'un numĕr frumos, „Descéptăte“ .. şi „Apa trece petrile rĕmân“ etc.

Sau depărtat apoi cu toţii ducând cele mai bune impresiuni şi dorind dlui protopresbiter viaţă îndelungată, sănătate, putere şi resoluţiune spre a puté conduce la limanul dorit tractul al cărui şef a devenit şi în al cărui sin este atât de stimat şi iubit.

Varietăţi.

* (**Serviciu divin.**) Cu ocasiunea anului nou în biserica din cetate serviciul divin s'a celebrat prin Preacuvioşia Sa domnul protosincel archiepiscopesc Nicanor Frateşiu, asistat de parochul local, Ioan Papiu protopresbiter, şi de parochul din Braşov Bartolomeiu Baiulescu, care sub decursul sântei liturgii a fost chirotesit prin Escelenţia Sa Inalt Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit al nostru Miron Romanul întru protopresbiter. Actul acesta sĕrbătoresc a făcut viuă impresiune asupra publicului evlavios, şi cu deosebire a făcut bună impresiune constatarea archiereului, că e lucru bun şi cuviincios, ca cei ce in activitatea lor bisericéscă în un lung şir de ani s'au distins prin fapte bune, deosebite, se fie părtaşi de onorurile, pe cari biserica le-a reservat pentru asemenea fapte distinse.

Asemenea bună impresiune a făcut promisiunea solemnă a noului protopresbiter, că şi ca protopresbiter va fi cu supunere şi ascultare cătră legala sa autoritate bisericéscă.

Ca diacon a funcţionat protodiaconul Dr. Remus Rosca, secretariu consistorial.

* (**Felicitări de anul nou**). Ca şi în anii trecuţi după terminarea ritualelor bisericesci în diua de anul nou asesorii consistoriali dimpreună cu cealaltă inteliginţă română din Sibiiu s'au presentat corporativ la Escelenţia Sa Inalt Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit al nostru Miron Romanul spre al felicita din incidentul anului nou. Preacuvioşia Sa Dl archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puscariu făcând o reprivire asupra activităţei de 17 ani a Escelenţei Sale ca archiepiscop şi metropolit constată consolidarea bisericei, desvoltarea naturală şi sănătósă a instituţiunilor ei constituţionale, reactivarea bunei armonii în sinul bisericei, prin care nise deschide un viitoriu fericit al acesteia. Asigurând pe Escelenţia Sa de spriginul tuturor factorilor din biserică întru realisarea bunelor sale intenţiuni şi progresarea ei, rógă pe Dumnedeu sĕ i dea Escelenţiei Sale întru mulţi ani viaţ fericită şi sănătate spre a puté conduce ca şi pa acuma cu înţelepciune naia bisericei.

La cuvintele acestea Escelenţia Sa mulţămesce ca adevĕrat părinte, şi poftesce tuturora puteri trupesci şi sufletesci, ca fiecare în sfera sa de activitate se pótă lucra în noul an cu puteri înnoite pentru binele sântei nóstre biserici.

— Dela Escelenţia Sa corporativ a trecut inteliginţa română la Preacuvioşia Sa dl archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puscariu, unde dl director seminarial, protopresbiterul Ioan Hannia a tălmăcit simţemintele celor presenţi, accentuând, că pe lângă puteri trupesci şi sufletesci mai avem trebuință încă de o virtute cardinală, de concordie și încredere reciprocă, ca sĕ putem promova binele bisericei. La cuvintele oratorului, Preacuvioșia Sa, dl vicariu ia rĕspuns, accentuând că iubirea din care isvoresc aceste manifestațiuni o va rĕsplăti cu asemenea iubire.

---

*) Conună ce sĕ póte privi cu tot dreptul, un suburbiu al Făgăraşul' despărţită fiind de acésta numai prin podul Oltului ce le légă de olaltă.

— In onórea ȡilei, și deosebit în onórea noului protopresbiter Bartolomeiu Baiulescu Escelenția Sa Inalt Preasânțitul Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul la anul nou a întrunit la mésa sa ospitală mai mulți asesori consistoriali și inteliginți din loc, dând bună ocasiune la comunicațiuni de idei de interes special bisericesc în mod firesc, negenat, care cu deosebire se desvóltă la mésa Escelenției Sale.

* (Sciri militare.) Comandantul Corpului de armată din Ardél, dl Baron Szveteney a inspiciat ȡilele trecute tóte scólele militare din Cluș, și cu acésta ocasiune a dat espresiune dorinței sale, că toți voluntarii sĕ-și însușască tóte limbile patriei, dacă vor sĕ fie soldați buni.

* Dumineca în 6/18 Ianuariu, în ȡiua arĕtării Domnului (Bobotéză) la biserica nóstră din suburbiul Iosefin, s. liturgie va fi celebrată de preotul militariu, dl Simon Popovici și de parochul local Petru Simtion. La 10 óre, cu mare pompă militară se va face sânțirea apei.

* (Bal). Studenții iuristi dela universitatea din Cluș invită la balul, ce-l vor arangia în localitățile teatrului național la 3 Februariu n. a. c. Comitetul arangiator constă din 35 persóne.

* (Necrolog). Romul de Crainic protopresbiter gr. or. al Dobrci cu soția sa Augusta născută Teodorii, și în numele numĕroșilor consângeni aduc la cunoscință cu inimă înfrântă de durere, cumcă scumpul și iubitul lor fiu unic *Romul Eugeniu de Crainic* a reposat astăȡi în 31 Decembre 1890 (12 Ianuariu 1891) la 12 óre din ȡi în etate de 19 ani.

Rĕmășițele pămêntesci ale defunctului se vor așeȡa spre odichnă eternă în cimiteriul gr. or. din Dobra la 2/14 Ianuariu 1891, 3 óre p. m.. Fie-i țĕrina ușórá și amintirea eternă!

* (Postal). Direcțiunea postală-telegrafică din Sibiiu escrie concurs: *a*) pentru postul de magistru postal în Nadĕșul-unguresc (comit. Cojocna) cu léfă de 205 fl.; *b*) Șaiu-mare (comit. Bistrița), cu léfă de 208 fl., și remunerațiune pentru întreținerea unei cariolete. Reflectanții au a-și asterne suplicele în decurs de dóue septĕmâni și a depune cauțiune de 100 fl.

* (Fundațiune respinsă). Consistoriul greco-catolic din Gherla a refusat a primí sub îngrijirea sa, fundațiunea făcută de N. F. Negruțiu, din cause temeinice.

* (Têrgul Sibiului). Cel de vite a fost cercetat de o mulțime de cumpĕrători. Prețul vitelor cornute a fost ridicat. Vaci cu lapte, căutate și bine plătite, ér boi mari și grași au fost vênduți cu prețuri neobicinuite până acuma.

Têrgul de țéră pentru alte mărfuri a fost fórte slab cercetat.

* (Pentru arșii din Vurpĕr). Comitetul de ajutorare pentru ómenii din Vurpĕr, păgubiți prin foc, ne-a cuitat suma de 128 fl., care o espedasem încă în 3 Novembre și mulțămesce generoșilor contribuitori. Dl Iosif Conerth, preot evang. A. B. și președintele comitetului, ne face cunoscut tot deodată, că cei arși au fost împărțiți în 10 clase, după paguba ce o au suferit, averea de care dispun, relațiunile familiare și puterea de câstig. Cei de clasa I au primit câte 6 fl.; cei de clasa a II a câte 12 fl. . . . . . cei de clasa a X-a câte 60 fl. De toți au fost împărtășiți 120 sasi cu 2574 fl., și 75 români cu 1002 fl. Ajutórele incurse în naturalii s'au împărțit tot pe acéstă cale, și tot astfeliu se va împărți și restul.

Mulțămită publică.

Subscrisa representanță a comunei Galați din comitatul Făgărașului sĕ vede îndemnată a aduce mulțamită și pe calea acésta Onoratei societăți de pompieri din opidul Făgăraș, care cu o deosebită sirguință și diligință rară, a localisat incendiul întêmplat la 23 Decembre 1890 în comuna Galați lângă Făgăraș, în timpul de nópte pe un vênt vehement, care amenința mistuirea prin foc a întregei acestei comuni.

Galați, 27 Decembre, 1890.

Nicolau Aron, paroch. — *Aron Gligor*, primariu.

Petru Marhao, învĕțătoriu. — *Nicolau Nicóră*, notariu cercual.

— Onorabila societate fodinarie (*G*oldbergbau Fizéjd, Barbara, Trestia și Măgura, făcêndu-i cunoscut că la s. nóstră biserică gr. or. din Trest este lipsă a edifica turnul din nou, Onorabila societate numai decât ne au și trimis spre acest scop un ajutoriu în bani gata de 100 fl. v. a.

Acéstă faptă filantropică crestină a onorabilei societăți — și iubirea ce au avut și o are către nóstră biserică gr. or. și către credincioșii ei, — nu o pot tăcea se nu o aduc și onoratului public spre sciință — ér onorabilei societăți îi esprim în numele parochiei Trestia mulțămită cordială.

Trestia, în 8 Decembré, 1890.

Petru Perian,
paroch gr. or. și preș. comit. parochial.

Loterie.

Mercuri în 14 Ianuariu 1891.

Sibiiu: **43 7 39 69 36**

Sâmbătă 10 Ianuariu 1891.

Budapesta: **14 1 68 73 49**

Nr. 45 Tip. [1] 1—3

CONCURS.

In scopul edificărei **unei case cu un etagiu**, în carea sĕ fie adăpostită și **tipografia archidiecesană**, pe teritoriul ce astăȡi îl ocupă casele **Nr. 45, 47** și **49 din Strada măcelarilor în Sibiiu**, se publică concurs pentru facerea unui plan de edificare.

Condițiunile speciale și planul de situațiune sunt depuse în biroul secretariului consistorial gr. or. din loc, unde reflectanții le pot vedé în órele de birou.

Spesele edificiului se contempléză cu suma macsimală de **50,000 fl.**

Planurile adresate către subsemnata comisiune, cu o comitivă, din carea sĕ fie evidentă locuința autorului, au sĕ se presenteze la secretariul consistorial până la **15 Februariu a c. stil. nou.**

Planurile presentate în acest termin se vor esaminá prin un juriu anume instituit spre acest scop, și acela, pe carele juriul îl va judecá de cel mai corespunȡĕtoriu, se va premiá cu **300 fl.**, ér al doilea mai corespunȡĕtoriu cu **200 fl.**, remânênd ambele proprietatea comisiunei; cele nepremiate însĕ se vor înapoiá autorilor lor, neavênd ei drept a pretinde nici o remunerațiune.

Décă autorul vre-unui plan premiat va devení întreprinȡĕtoriul încredințat cu edificarea casei, premiul nu i se va solví.

Sibiiu, 10 Ianuariu n. 1891.

Comisiunea administrativă a tipografiei archidiecesane.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [504] 4

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1891.

Anul al patruȡecilea.

Prețul unui esemplariu legat **30 cr.**, pentru vênȡĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Servițiul postal și telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ și vechi.**

Șematismul

bisericei ortodocse orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprinȡênd și pe **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii și învĕțătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Sĕliștea. (O schiță monografică de N. Ivan.) — **Crâsnicul Samson** de M. Voileanu. — **Anecdote.**

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea têrgurilor. — Anunțe.

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Nr. 722. [531] 2—3

CONCURS.

In sensul ordinului Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 31 Iuliu a. c. Nr 4517 B se publică a dóua óra concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă Galomfalĕul mare cu filile Galomfalăul mic, Bitcfalĕu Rugonfălĕu și Odorheiul sĕcuesc din protopresbiteratul Sighișórei, cu terminul de 30 de ȡile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu un venit anual de 224 fl v. a.

Concurenții dela cari se pretinde și cunoscința limbei magiare au a substerne până la terminul sus arătat concursele instruite conform prescriselor „Statutului organic“ și a „regulamentului pentru parochii“, la oficiul protopresbiteral subscris.

Sighișóra, 10 Novembre 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișorei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 656. [2] 1—3

EDICT.

Cosma Cosma Nigulici gr. or. din Țințari, căsătorit cu Anna Iacob Stoica Popa tot de acolo, care a părăsit cu necredință pre legiuita lui soție de 14 ani, fără a se sci unde petrece, se provócă ca în termin de șése luni dela prima publicare a acestui edict, să se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul divorțial încaminat asupră-i de soția lui se va pertracta și decide și în absența lui.

Brașov, în 8 Decembre 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului I.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 849. [3] 1—3

EDICT.

Maria Jordan Muntean gr. or. Turcheș (Săcele) carea de trei ani a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat George Ardelean din Brașov-Scheiu și pribegesce prin lume, fără ubicațiune cunoscută, este prin acésta citată, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral, căci la din contră și in absența ei, se va pertracta și decide procesul divorțial intentat de către bărbatul seu contra ei.

Brașov, 17 Novembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral greco-orient al Brașovului I.

Ioan Petric,
protopresbiter

Turnătoriă
de clopote și de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de tótă mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanța pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat și bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte sĕ pótă fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punți egaléză pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide și frumoase clopote pentru orologiu sau discuri petru **orológe** și **tóce** din metal, precum tóte celelalte articole de alamă și metal aparținĕtóre de acéstă categorie, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitóre de mână se află totdéuna per magazin.

Pentru comande binevoitóre, care se efectuiază solid și cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny.
488] 7—12 Timișóra, Fabric.

Redactor responsabil Nicolau Ivan. Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 2 Sibiiu, Sâmbătă 5/17 Ianuariu 1891. Anul XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nóuă
la
„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1891, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lîngă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Decembre 1890, sĕ-și innoiéscă abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Edtura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 4 Ianuariu.

Intre cele mai remarcabile opere făcute de mână omenéscă, care vor rĕmâné ca o mărturie a actelor „patriotice“ ale dlui ministru de culte și instrucțiune publică din Ungaria, vom avé sĕ înregistrăm legea referitóre la asilurile de copii.

Anticipăm aceste espuneri pentru-că suntem obicinuiți a vedé în persóna dlui ministru pe bărbatul resolut, care mai bucuros 'și sacrifică posiția sa înaltă, decât ca sĕ-l dea de smintélă realisarea planuirilor sale.

Dar când anticipăm aceste, nu putem se trecem ușor la ordinea ḑilei preste acéstă lucrare de mare însemnătate, căci și noi suntem dintre aceia, cari sunt condamnați a îndura dispositiunile legei după-ce ea odată va fi întrat în valóre.

Și nu putem sĕ trecem ușor preste ea la ordinea ḑilei pentru-că dispositiunile ei, precum sunt proiectate sunt defectuóse și o lucrare defectuósă, cu cât e ea de mai mare importanță cu atât are urmări mai dasastróse.

Ne împlinim deci numai o datorință dintre cele mai patriotice, când dela început strigăm un „veto“ puternic, contra acestei institutiuni, ale cărei urmări desastuóse ni le înfățișéză atât de trist viitoriul.

Am fi cu totul măguliți, când fie-care părinte al patriei, desbrăcat de haina șovinismului și îmbrăcat numai în haina patriotismului curat ar striga cu noi împreună „veto“, pentru-ca proiectul sĕ nudevină lege dar o minune ca acésta, cu greu se va întêmpla în era șovinismului de aḑi.

Proiectul, precum e el compus, este o lucrare cu totul nefiréscă împregiurărilor, în cari trăim.

La prima cetire îți rĕmâne impresia silnică, că guvernul caută se cuprindă tot mai mare teren în dreptul familiar, un drept sânt și firesc, a cărui nerespectare se rĕsbună amar și cu cât rĕsbunarea va urma mai târḑiu, cu atât urmele ei vor fi mai înfricoșate.

Legată de acéstă impresiune apare figura schiópă a magiarisărei silnice, carea în mersul ei fortat absórbe intréga activitate a fraților magiari, făr a fi putut produce până acum mulțămirea dorită de cei-ce îi caută nutrimênt pe tóte terenele și în tóte direcțiunile.

Dar sĕ trecem preste aceste monstruosități.

Proiectul, așa precum el e compus, e potrivit pentru Budapesta și alte orașe mari, unde în fie-care stradă se pot ridica asile de copii și dacă e chiar neapărat se póte forța ca locuitorii orașelor sĕ vorbéscă o singură limbă.

Nici decum însĕ nu e el potrivit pentru satele nóstre și dacă domnii dela Budapesta și-ar fi luat nițăl timp sĕ cutriere Ardélul și Ungaria, de sigur că nici nu s'ar fi angajat la celebra lucrare de a cresce „ieniceri“ prin un proiect atât de măiestrit.

Nu s'ar fi angajat, pentru-că ar fi prevĕḑut sfêrșitul tragic, s'ar fi sfiit ei inșiși de a se angaja.

Dar lucrarea e gata și ea e dovada cea mai eclatantă, cât de ușuratici au fost inițiatorii proiectului la statorirea impregiurărilor, cari trebuiau sĕ le ia în considerare și ca mărturie tristă va rĕmâné totdeodată și necunoscința raporturilor etnografice și etnice ale patriei.

Dar dênșii au lucrat în teorie.

Noi le respundem cu pracsa.

Cine va putea crede, că un institut, așeḑat în mijlocul comunei va fi cercetat, fie érna ori vara de copii dela 3 ani în sus.

Ómenii din țĕrile de sub coróna sântului Stefan sunt muncitori de pămênt, ei vara ies până ce nu rĕsare sórele la lucru și nu pot astepta până-ce li se scólă copii, sĕ-i ducă de mână în mijlocul comunei, de unde sĕ i aducă și ér sĕ i ducă și aducă.

Érna e frigul și zăpada mare și ce părinte își va espune pruncul acestor elemente, mai ales în regiunile cele muntóse, unde mergi cu pătrarele de óră dela o casă până la cealaltă, dar apoi până în mijlocul satului, dacă sĕ mai póte face și acésta combinațiune.

Tómna glod și flușturături, primăvéra pămêntul desghețat și ploi, încât omului mare îi e grózā sĕ iésă din casă, căci îi rĕmâne încălțămintea în stradă

Cum va puté se resiste un băiat de trei ani?

Și dacă vom contempla și asupra impregiurărilor higienice mai deaprópe, trebue sĕ ne mirăm mult cum de s'a putut trece așa de ușor preste cele mai cardinale pretensiuni, ce le reclamă un stat, care voesce se aibă o poporațiune înfloritóre și vênjósă.

Căci după vênjosia și sănĕtatea cetățenilor, se judecă aḑi și durabilitatea statului.

Prin inaugurarea asilelor de copii se vor sporí și morburile și în special morburile epidemice și lipiciόse vor afla cuiburi, unde vor puté culege la victime, mai vêrtos, că medicii pe la noi sunt rari și și cari sunt, nu se simt deobligați a-și face datorința consciențioși, pentru-că sunt așa de rĕu plătiți.

Ungaria, precum afirmase deunăḑile fisicul Fodor se numĕră între țĕrile cele dintâi în care bântue mortalitatea mai tare. Și e numai un adevĕr probat prin esperință, afirmațiunea acésta că dacă acum mor cam jumĕtate din copii dela 1—5 ani, pe viitoriu prin înființarea asilelor de copii mortalitatea va da o cifră cu mult mai ingrozitóre.

Inițiatorii proiectului s'ar fi putut îngrozi numai de aceea cifră, dar dênșii nu și-au adus aminte și nu au simțit frigul, ce móie ósele unui copil palid, îmbrăcat sĕrăcăcios, căruia îi iese pĕrul prin căciulă, cotele prin mâneci și degetele piciórelor înótă prin zăpadă și prin tina desghețată.

N'au simțit domnii cei mari aceste miserii și nici aerul cel greu, ce apasă peptul micilor copilași, în un astfeliu de institut nu l'au gustat, căci dacă s'ar fi putut impresiona de acestea, nu i-ar fi lăsat inima se croiéscă un astfeliu de proiect, care se înghiță atâta amar de bani, când sunt alte scopuri mai urgente, unde trebue se ajutăm cu bani, cum sunt promovarea industriilor și ridicarea scólelor poporale.

Ne mărginim deocamdată numai la o aprețiare din partea acésta a proiectului, vom reveni însĕ și asupra dispositiunilor lui detaiate, cari de altcum au fost combătute cu succes de cei mai buni pedagogi strĕini.

Ca de încheere am repeta cuvintele dela început către părinții patriei, pentru-că deși proiectul se privesce de o lucrare „patriotică“ ea e numai o lucrare desastruósă.

FOIȚA.

Retórsă dela țĕrm.

După *Hector Malot.*

(Urmare.)

— E bine! du-te; eu în acest timp voiu discuta cu mama ta.

— A! vei discuta!!

— Și îndată ce vom arangia césul plecărei voiu trimite sĕ te caute.

— Curênd?

— Curênd, mamă mea Gabrielă.

— Așa dar, mĕ duc.

Inainte însĕ de a pleca, deschise o ușe laterală și strigă cu o voce tare și limpede:

— Domnul Conte de Chamalières!

Contesa se sculă, cu privirea rece, ca cum ar fi voit sĕ se apere, căuta la soțul ei care înainta, fără a face un pas înaintea lui.

In fine se decise după o scurtă gândire și făcênd o sforțare vĕdită, tinse mâna contelui.

Cum însĕ el nu-i atinse pe a sa, fù silită sĕ și o retragă.

— Écă o surprindere fórte plăcută, ḑise ea cu un aer batjocoritor; ce s'a întêmplat? Ne vii ca din cer. Credeam că esci la Constantinopol, și écă-te aci.

— Am venit sĕ iau pe Gabriela, și pe D-ta împreună cu ea, dacă voesci, vom pleca numai decât la Chamalières, am scris deja mamei și ne astéptă.

— O! numai decât?

— Chiar astă sóră.

— Astă séră dacă mĕ voiu învoí și eu sĕ plecăm, séu sĕ iei pe Gabriela, care petrece fórte bine aici.

Gabrielei îi e fórte urît, și nu astéptă decât sĕ plece.

— Ai învĕțat'o sĕ ḑică așa; eu voiu face-o sĕ ḑică contrariul, dacă am gust sĕ mai rĕmân.

— Nu e vorbă de gustul D tale aḑi, e vorba de ceea-ce trebuie sĕ faci.

— Și cine mĕ judecă, te rog, despre ceea-ce trebuie séu nu trebuie sĕ fac?

— Eu....

— O scenă, prin urmare?

— Nu, o esplicație, fiind ca nu o mai putem ocolí.

— Aide, fie; cu tóte astea te previn că de giaba mi-ai spune discursul, fórte elocuent de sigur, fără îndoélă îmi va face plăcere sĕ-l aud, dar nu mĕ va face sĕ-mi schimb gândul. Scii că sunt fórte tenace și dacă voesc a rĕmâné aci, voiu rĕmâné, chiar după ce te voiu fi ascultat.

— Vei rĕmânea aci, cât va rĕmânea și Bonoldi, nu e așa?

— Ce ḑici?

Aceste cuvinte fură ḑise cu un aer fórte disprețuitor, care însĕ nu turburară pe contele.

— Iți voiu spune: te rog însĕ a nu primi pe nimeni atât cât voiu fi eu ací, și mai ales pe acest comediant.

Dna de Chamalières făcù un gest de nemulțămire și după un scurt moment de îndoélă, fără a rĕspunde nimic, sună.

Cameriera întră.

— Sĕ nu primesci pe nimeni până la plecarea Dlui Conte.

In urmă se așeḑă pe un filț.

El remase în picióre, agitat nervos, plimbându-se prin odaie, oprindu-se, mergênd la feréstră, privia, fără a vedea nimic, albastrul lacului și verdéța țĕrmului din față.

In fine el se opri în fața Contesei, la câți va pași:

— Cred că-ți închipui că nu o simplă inspirație m'a adus aici, dacă mi-am părăsit postul unde aveam mult de lucru, dacă am făcut călătoria dela Constantinopol la Bellagio, numai nisce motive grave m'au determinat.

— Plăcerea de a veni sĕ mi turburi liniscea și pacea.

Revista politică.

In viéţa internă a statului nostru tóte cercurile au indreptată privirea spre capitala ţerei, spre parlament, care cu ḑiua de Joia trecută şi-a inceput din nou activitatea, şi se astéptă inceperea discusiunei asupra reformelor de tot soiul. Despre guvernul actual se susţine cu tótă tăria, că el e guvernul reformelor. Se vórbesce că proiectele sunt gata, şi că ele se vor presenta în dietă acuma în ḑilele cele mai de aprópe.

Reforma cea mai radicală este cea plănuită pentru administraţiune. După ea va urma ministrul de justiţie cu reformele sale, va veni ministrul de culte, şi aşa se vor peronda cu toţii.

Situaţiunea insĕ este bine limpeḑită în tóte direcţiunile,' şi intru cât cunóscem noi partidele actuale, putem se şi prorocim mersul lucrurilor.

Reforma administraţiunei va afla oposiţiune vehementă, inse numai în partida Koşutistă. Partida guvernamentală a luat posiţiune lângă guvern. Cu deosebire însĕ a luat posiţiune hotărită pentru acéstă reformă partida oposiţiunei moderate, care în organele sale ḑi de ḑi urgitéză punerea la ordinea ḑilei a acestei reforme, şi în zelul seu de a apăré mai liberală decât partida guvernamentală, ea face imputări guvernului că întârḑiéză inadins şi quasi cochetéză cu independenţii în afacerea acésta.

Cea mai cu tendinţe este fără indoélă reforma ministrului de culte cu privire la grădinile de copii mici, în etate dela anul al treilea până la al şeselea, când intră în scólă.

Proiectul acesta, căruia nu i-se póte denega tendinţa de magiarisare, vă fi susţinut unisono de tóte partidele din parlament.

In cealaltă jumĕtate a monarchiei nóstre încordările intre germâni şi bohemi se continuă cu mare inverşunare Inţelegerile conferinţei din Viena încă nu au ajuns etatea de un an, şi deja incep a se abandona şi din o parte şi din alta. Guvernul dlui Taaffe se clătină şi nu mai póte continua politica de până acuma, de a se susţiné deasupra partidelor

Relaţiunile dintre monarchia nóstră şi regatul vecin România nici până acuma nu au fost dintre cele mai intime şi dovada cea mai buna pentru caracterisarea situaţiunei este rĕsboiul vamal, care de ani de ḑile se continuă spre cea mai mare daună a industriei şi comerciului dela noi. Din incidentul vorbirilor ţinute în corpurile legiuitóre ale României în timpul din urmă, în care s'a atins sórtea elementului românesc în Ungaria, ḑiaristica ungurécă a devenit nervósă, şi ea a şi declarat rĕsboiu României. Şi acésta nu o a făcut dóră ḑiarele din Cluş, care de voinice ce sunt, au şi aruncat armata României în Dunăre, ci o a făcut ḑiarul guvernamental scris nemţesce „Pester Loyd“, care a provocat şi întrevenirea ministrului nostru de esterne.

In cestiunea acésta noi am fost cu tótă reserva deóre-ce cunóscem nervositatea ḑiarelor unguresci şi n'am voit se luăm parte nici chiar la lupta cu péna, inscenată pentru a provoca complicaţiuni internaţionale.

Precum am urmărit cu atenţiune miscarea produsă cu sĕrmanii ciangăi, pe cari ia scos din culcuşurile lor entusiasmul conservărei de rasă a fraţilor maghiari, şi i-a aruncat în mlăştinile dela Panciova, ca în urmă rupţi de fóme şi bântuiţi de epidemii se ia din nou drumul spre ţara părăsită; precum cu incordare am urmărit şi urmărim încă activitatea reuniunei „Szent István“, care cu insemnate mijlóce bănesci intreţine relaţiuni cu catolicii unguri din România, şi nu face secret din scopul politic, ce urmăresce: intocmai vom urmări şi lupta dintre ḑiaristica ungurécă şi vecinul regat, care în cele din urmă a dat sĕ se înţelégă, că vede şi aude ce se intêmplă în Ungaria

Pe sĕrbătorile Crăciunului s'a complanat divergenţa dintre guvernul Turciei, şi patriarchul grecesc din Constantinopole, şi s'au deschis porţile bisericilor cari de luni de ḑile au fost închise. Deşi provisoriă acésta pace, noi luăm notiţă despre ea, ca despre un semn, că au dispărut păretele de despărţire dintre biserică şi guvernul turcesc, şi se va ajunge la o înţelegere completă în tóte direcţiunile.

— Până acum cred că n'am fos un soţ încomodant, dar nu voesc a rĕmânea de acum înainte un soţ de rîsul lumii.

— Fie-care este cea ce se crede.

— Ori unde am fost, n'ai putut trăi lângă mine.

— Pentru-ce locuesci în ţĕri de nelocuit?

— O! Sciai fórte bine, mărităndu-te cu un diplomat, că nu voiu avea libertatea a-mi alege locuinţa, care ţi-ar plăcea, şi trebue sĕ me duc, sĕ ne ducem acolo, unde funcţia mĕ trimite. La Copenhaga 'ţi era urât de mórte.

— O cred bine, aveam de ce.

— La Madrid era prea frig érna; la Coma prea cald vara; la Roma sunt friguri, bóle, ce sciu eu; la Constantinopol îţi sunt urîţi Turcii ca şi Danezii acum 11 ani. Ai voit sĕ revii în Franţa, şi cu tóte rugăciunile mele, pleci. Faci lucrurile aşa de grave încât mulţi s'au creḑut obligaţi a-mi vorbi, şi a me face sĕ înţeleg şi sĕ vĕd, ceea-ce nu sciam vedea singur.

Eu sunt o natură, bună, blândă, visătóre.....

— O! dacă începi sĕ ţi descrii caracterul nu mai isprăvim, căci aşi fi silită sĕ te întrerup de mai multe ori: Omul se cunósce aşa puţin pe el însuşi!

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Orĕştie, la 30 Decembre 1890. Onorate D le Redactor! Luând péna în mână voesc aţi scrie despre dóuĕ lucruri de interes comun şi vrednice de a fi imitate în tóte părţile românismului.

Primul e împărţirea darurilor de Crăciun între elevii sĕraci ai scólei gr. or. române din Orĕştie. Acésta s'a întêmplat Duminecă inainte de sĕrbătorile Nascerei Domnului. Obiceiul acesta ecsistă aici din 1887, când la iniţiativa stimatelor dómne Roza Lăzăroiu şi Aurelia Vlad s'a colectat spre scopul de a sĕ ajutora elevii sĕraci cu vesminte o sumuliţă de bani. Acum însĕ dómnele filantrope şi cu durere de inimă faţă de cei lipsiţi n'au fost avisate a bate la uşa tuturor şi a cere milă, căci institutul de credit şi de economii din loc „Ardeléna“, a pus basa la un fond numit „Fondul elevilor sĕraci“ care fiind predat în administraţiunea bisericei gr. or. române are meniţiunea mai sus amintită. Din ajutoriul oferit de „Ardeléna“ s'au cumpĕrat şi distribuit în anul acesta diferite vestminte între mai mulţi de 50 băeţi şi copile dintre cele mai sĕrace. Băeţilor s'a dat cióreci, opinci, peptare, căciule éră copilelor nă frămi, materie de haină, ciobóte etc. Impărţirea obiectelor s'a făcut prin un esmis al onoratului Comitet parochial din loc în localitatea scólei gr. or. Iţi era mai mare dragul vĕḑînd cum se bucură micii copii la primirea obiectelor dăruite, éră de altă parte te durea inima vĕḑînd, că nu poţi causa acésta bucurie tuturor, căci în adevĕr aprópe toţi elevii numitei scóle sunt lipsiţi. De tot neinsemnat este numĕrul părinţilor, cari sunt în stare a şi provedea copii cu cele de lipsă şi a sprigini cât de cât scóla întru ajungerea scopului, ce'l urmăresce. Din acésta causă şi învĕţătoriul în multe privinţă este jignit; ba se întâmplă, că casa părintéscă paralisează cea ce scóla cu mult nĕcaz a făcut.

Al doilea lucru, despre care mi'am propus a scrie este înfiinţarea unui cor bicericesc de bărbaţi. Lipsa de puteri corespunḑătóre de o parte, ér de altă parte alte neajunsuri era pe aci se zădărnicéscă tótă încercarea. Dară la insistinţa unora pregătirile s'au continuat sub conducerea învĕţătoriului Ioan Branga şi în ḑiua de Crăciun s'au putut esecuta cântările liturgice după composiţia valorosului nostru artist George Dima. Ce-i drept, resultatul nu e tocmai încântător, dară acésta nu trebue se ne ducă la desperare, căci cu încetul se trece dela rĕu la mai bine.

De dorit ar fi cá în tóte comunele sĕ se facă asemenea încercări, sĕ se înfiinţeḑe coruri, căci numai prin acele sĕ vor putea susţinea cântările nóstre liturgice la înălţimea, pentru carea sunt făcute. Biserica nóstră orientală precum în multe privinţĕ, aşa şi în privinţa cântărei este ideală. Ea nu admite altă musică decât vocea omului, carea e cea mai frumósă din lume. De regulă sunt în bisericile nóstre 2 cântăreţi pentru cele dóuĕ strane. Fie aceia cât de buni cântăreţi, totuşi le este cu greu a esecuta după tóte recerinţele cântările prescrisé în decursul serviţiului divin; de cele mai multe ori le recitéză în mod mehanic şi cu o grabă, ce te pune în uimire.

Astfel dela sublim ajungem la ridicul şi în loc ca prin cântările nóstre variate, cari sunt o comóră întrégă atât în privinţa conţinutului cât şi a melodiei, — se stirnim evlavie în poporul nostru şi în loc sĕ-l ridicăm peste deşertaţiunile lumei acesteia şi sĕ-l aprofundăm în contemplaţiuni religióse, îi timpim simţul înăscut faţă de cântări, căci poporul nostru e un popor poet şi cântăreţ de la natură.

Drept aceea ar trebui ca cântăreţilor dela strane sĕ se lase numai cântările dela utrenie etc. éră pentru esecutarea cântărilor liturgice, sĕ se înfiinţeze coruri.

Vor fi rare localităţile, unde ne putem scusa că românii nu sunt apţi pentru aşa ceva. Afirmaţiunea mea o întăresc corurile de plugari din Ungaria, cari cântă nu numai cântări bisericesci, ci dau concerte, in cari sunt admiraţi din partea străinilor. La muncă dar preoţilor şi învĕţătorilor, dacă voiţi sĕ ridicaţi cultul divin, religiositatea poporului şi vaḑa bisericei nóstre!

După părerea mea însĕ scopul nu va putea fi ajuns pe deplin, până când învĕţătorii nostri nu vor fi cunoscători de musică instrumentală. Sĕ mi se permită de a atrage atenţiunea autorităţilor nóstre bisericesci, ca sĕ reflecteze asupra impregiurărei, óre nu ar fi necesitate absolută şi neamênaveră întroducerea musicei instrumentale ca studiu obligat pentru elevii seminariului nostru archidiecesan din secţiunea pedagogică?! Sum convins că Preaveneratul consistoriu a reflectat de mult la acest lucru şi va fi dat peste multe neajunsuri, cari împedecă realisarea intenţiunilor sale. Acele însĕ trebuesc delăturate cu ori ce preţ, căci timpul e suprem.

Lumea a început de un timp încóce a ne cunósce mai bine şi a se interesa tot mai mult de noi Bărbaţi de reputaţiune europénă ne cercetéză la no acasă şi-ţi e mai mare ruşinea, când intrând în biserică n'au ce auḑi decât strigături ori mornături şi n'au ce vedea alta, decât necurăţenie şi nerânduélă clasică. Inzădar ne lăudăm cu frumseţa ritului nostru oriental, dacă nu ne nisuim a face tot posibilul pentru ca el sĕ se susţie la înălţimea sa.

Adevĕrat că suntem sĕraci şi nu suntem în stare a ne face biserici frumóse cu architectură şi pictură artistică, dară sĕ mi se ierte dacă ḑic că suntem adeseori şi indolenţi, căci curăţenia şi buna rînduélă în biserică nu atêrnă numai dela sărăcie.

Voinţă numai se fie şi progres se póte face.

Revenind éră la cântări observ că cântările liturgice compuse până acuma pentru coruri sunt cam grele şi nu pot fi esecutate de ori şi ce cor. De aceea cred că nu ar fi rĕu, dacă compositori nostri de musică bisericéscă ne-ar compune pentru corurile înfiinţânde în comunele provinciali nisce cântări mai uşor de esecutat. Acésta s'ar putea luându se de basă melodiile fundamentale şi antice, căci şi aceste sunt fórte frumóse. Numai aşa ne vom putea ridica din decădinţa în care ne aflăm.

Onoraţii cetitori vor binevoi a me scusa, fiindcă m'am abătut puţin dela obiectul, despre care îmi propusem la început sĕ scriu.

Terminând amintesc că precum pentru ajutorarea elevilor sĕraci dela scóla nóstră gr. or. aşa şi pentru susţinerea unui cor vocal bisericesc s'a înfiinţat din partea institutului „Ardeléna“ un fond numit: „Fondul bisericei gr. or.“ Din acest fond se procură notele de lipsă şi se plătesce dirigintele corului.

Aceste fapte vorbesc de sine şi nu e trebuinţă sĕ le ridic prin vorbe de laudă. E destul dacă accentuez că institutul „Ardeléna“ deşi încă tinĕr, sub conducerea înţeléptă a preaonoratului dn. advocat Dr. Ioan Mihu îşi înţelege bine misiunea ce o are în mijlocul poporului, care'l susţine. De aceea cred că interpretez simţĕmintele tuturor, când esprim cea mai sinceră mulţămită conducătorilor numitului institut şi în special dlui Dr. Ioan Mihu a cărui sprigin gigantic 'l simţim în tóte mişcările şi întreprinderile românilor din aceste părţi pentru sacrificiile aduse pe altariul poporului nostru.

Doresc ca institutul „Ardeléna“ sĕ lucre cu succes tot mai mare, ca şi de aci înainte sĕ pótă face astfel de jerte binefăcătóre menite a promova interesele poporului român éră poporului, care se împărtăşesce din împrumuturile „Ardelenei“ deei Dḑeu noroc în întreprinderile sale şi dobândă înzecită, ca sĕ se pótă ridica din starea decădinţei, în care apăsările duşmane l'au adus.

e. c.

Cronică din ţara Oltului.

O întâmpinare festivă. — Adunarea municipală. — Reuniunea invĕţătorilor.

II.

Marţi la 18 Decembre, ḑiua următóre, după întâmpinarea festivă, s'a întrunit comisiunea municipală a comitatului Făgăraş la o şedinţă, în care dela órele 10—1 s'au resolvat 24 obiecte.

Unele din aceste, merită sĕ ne ocupăm cu ele.

La locul prim a fost: Alegerea de membrii în comisiunea administrativă municipală şi anume 5 membrii pe 2 ani şi 3 membrii pe 1 an. In gremiul comitatens sau fost făurite cedulile, dar lucrul a reuşit nu tocmai după dorinţa celor din gremiu. Pentru durata de 2 ani s'a ales: Basiliu Raţiu vicariu, Iuliu Dan protopop, Dr. Nicolau Motoc adv. Basiliu Stanciu cap. ces şi re apens. şi preotul Vincenţiu Grama. Abatere dela cedulile fabricate la centrul comitatului, s'a făcut numai cu alegerea preotului V. Grama, în locul inginerului Kósy Sándor, care de un timp în cóce şi-a pierdut încrederea românilor de aici.

Pentru durata de 1 an, s'a ales, cu voturile ambelor părţi, români şi ceilalţi Dr. Andreiu Micu adv, şi preotul Nicolau Borza; ér între cap. ces. reg. pens. Nicolau Cosgarea, comerciantul Zacharias Iozsef şi preotul ref. mag. Panczél Károly a obvenit paritate de voturi, rĕmânând, astfel ca sórtea sĕ decidă. Zimbite triumfătóre pe buzele românilor, ér pe ale celorlalţi zimbite sarcastice sau ivit, când Ilustritatea sa dl Comite-suprem, a scos din pălăria, în care s'a aruncat sorţi, cu însěşi mâna sa, numele căpitanului Cosgărea. Desilusionat sa depărtat numai decât romano-fagul preot magiar Panczél din Făgăraş vĕdênd că şi sórtea favoriséză pe români, (îi ajută al delătura din o corporaţiune, unde c în tóte în care sĕ vêră, sĕ încércă ale face prese mână şi a băga zizanie între români şi ceialalţi.

Şi fie sigur dl Panczél, că românii din Făgăraş şi jur sciu prea bine ce i plătesce pelia şi tot aşa va fi întâmpinat preste tot locul unde va reflecta la voturile românilor.

Celalalt obiect din programa acestei adunări generale, despre care voiu mai aminti, sĕ referesce la „Kultur-egylet“ căci jupânul „EMKE“ şi a deschis şatra de marafeturi în comisiunea municipală, dar românii i-a ȡis: „adunăţi mâţa jupâne, că nu se trece pela noi“.

Şi adeeă punctul ultim din programă a fost: Nr, 12004. Reuniunea de cultură magiară ardelénă pentru înfiinţarea unei reuniuni carpatine transilvane.

Din stilisarea acestui punct nu sĕ prea póte gâcii, de ce este vorbă, că anume, EMKE, cere ca cottul Făgăraş sĕ se facă membru la numita reuniune carpatină, şi sĕ colecteze suflete ca suflete, dar tacse pentru fondul reuniunei carpatine, ergo a lui EMKE. Desbaterea a decurs precum urméză.

Indată ce s'a pus pe tapet acest punct, advocatul Dr. Micu a cerut ca mai întâiu sĕ se cetéscă petiţiunea, ceea ce sa şi întâmplat. A fost lungă bogdaprostea lui „EMKE“. O jumătate do óră a mistuit cetindu-se.

După cetire, numitul advocat Dr. Micu vorbesce contra acestei petiţiuni propunând a nu sĕ lua în considerare, respective comitatul se nu păşască oficios în acésta privinţă, ci sĕ se lase la chibsuinţa fie-cărui, a sĕ face sau a nu sĕ face membru. Tot în acest înţeles a vorbit fórte categoric, sĕrbătoritul de eri Iuliu Dan, care în tóte adunările comitatense, stă la postul seu, ca o sentinelă trează, apĕrând, cu multă tărie de convingere interesele românilor. Pentru cerere a vorbit, „neaoşul“ magiar Kopacsány, şi lucrul sa făcut vêlvoiu vălântac. Ilustritatea sa dl Comite suprem a pus la vot prin sculare, propunerea cea mai indepărtată; a comisiunei permanente, că adecă acésta, sĕ îndrume pe dl vice comite a colecta membrii pentru reuniunea carpatină.

Sĕ înţĕlege că nici un român, afară de oficianţii strênşi între beţe, nu sa ridicat, şi Ilustritatea Sa binevĕȡênd că e minoritate, spre aşi spĕla mânile înaintea teribilului EMKE; enunţă maioritatea.

Românii sĕ indignéză, protestéză, çer contra prob,ă dar Ilustrit. Sa dl comite ȡice, *am enunţat odată* şi numai decât îşi parăsesce locul presidial amestecându-se printre membrii, adresêndu-se către unul şi către altul póte cu gând se steargă, reaua impresiune, ce a făcut procederea urmată de dsa.

Nam cunoscinţă că face se-va ori nu, vre un protest contra acestei nedemne pălmuiri a adevĕrului, sau póte că românii, compătimind posiţiunea Ilustrităţei sale faţă de EMKE, 'şi vor nota numai casul genându se însişi de acésta procedere neasceptată. Căci în fine, dómne sântule, ce scofală va face dl vice comite, peregrinând comitatul Făgăraşului după tacse de membru pentru societatea lui EMKE!? Póte fi convins după cum de sigur o scie că numai bieţii amploiaţi turtiţi la părete, işi vor arunca ha muszáj, jó szivvel, obolul în straiţa lui EMKE.

Cu permisiunea stimaţilor cetitori încă ceva la adresa lui EMKE, fiind-că cu petiţiunea sa mai sus atinsă nea pricinuit a vorbi de el.

Lumea o scie, o sciu românii prin urmare şi cei din cttul. Făgăraşului, ce scopuri urmăresce Kultur-egyletul. Şi acésta sĕ scie chiar din rostul matadorilor EMKE, e o făurişte de magiarisare, ér atributul „Kultur“ din titula reuniunei este faţă de români o pată în lumina seclului XIX.

Cultură magiară cernută prin sita infectată a lui EMKE şi dospită cu aluat de căpĕtat, nu rivnim, căci nu o putem mistui. Români şi au săpat însěşi, fântânile de unde sĕ-şi scótă cultură, nu au lipsă de bunăvoinţa acră alui EMKE, şi acesta ar face mai mare serviciu slăbind pe romani cu dragostea sĕ-şi măture înaintea pragului seu, începând chiar din Cluş, apoi prin secuime şi pe urmă pe pustele Ungariei, şi îl putem asigura, că la întórcere, românii nu vor sta înapoia magiarilor.

Ér referitoriu la reuniunea Carpaţină respundem. Românii, între cari şi cei din cttul Făgăraşului nu pot avea lipsă, şi folos de acéstă nóuă unghiţă a lui EMKE. Românii cunosc Carpaţii pentru că ei înşişi sunt fii carpaţilor. Ei le dau viaţă, ei păduresc, ei păşunesc Carpaţii. Românii umplu plaiurile Carpaţilor şi fac sĕ se móie stâncile la auȡul doinelor de dor şi de durere. Românii din cttul Făgăraşului de mai 18 veacuri „cu stânca de granit ei sau făcut tot una“ şi nu i de lipsĕ se vie mintosul se le deschidă ochii.

Românii din cttul. Făgăraşului se suie pe Carpaţi nu ca sĕ-şi petrécă numai perȡênd vremea, ci se sue să muncéscă din ȡiori şi până'n nópte sĕ scótă comorile din prăpăstiile Carpaţilor, ér acésta e mai greu ca a puşca un cocoş, sĕ sue să-şi plătéscă darea de cap, darea de pământ, dare de pădure, dare comunală, darea drumului, dare pe boi . . . . . . dare pe câni, dare de venit, dare pe dare, dare şi ér dare; ér comorile din Carpaţi sĕ scot cu greu, şi bietul român până ce plătesce tóte, abia mai ajunge sĕ-şi astupe gurile copiilor, decum sĕ mai dea dare şi lui EMKE, care atât s'a obrăsnicit de o vreme încóce că numai umblă cu mâţa'n sac ci o pórtă la lumina ȡilei.

De altcum, reuniunea lui „EMKE“ a cărui scop principal va fi a „remagiarisa“ numirile „valachisate“, dacă o va învrednici Dȡeu sĕ vie în cttul Făgăraşului, va avea un folos pe care nu şi'l închipuesce. Şi adecă chiar abstragênd, dela munţii Sĕcuimei, toţi ceialalţi Carpaţi ai Transilvaniei, prin urmare şi ai Făgăraşului sunt în mânile românilor, botezaţi cu nume românesci. Prin urmare, se vor convinge domni savanţi că pe valea carpaţilor sunt români, pe pólele Carpaţilor romani, în pădurile lor, pe pajistile lor romani, în vêrful carpaţilor romani, dincolo de carpaţi romani,

Sunt romani sunt în putere
Şi romànu'n veci nu piere.

Se vor convinge că tot atâţi romani vor magiarisa, câţi francesi dacă ar deschide o filială în Paris şi convinşi de acésta ne vor da pace sĕ fim ce ne-a lăsat Dȡeu, romani, căci: nu săpa grópa altuia. Şi ca sĕ încheiu ȡic domnilor din vêrful lui EMKE, că acesti români sunt strănepoţi ai acelora despre care vestitul istoric Bonfiniu, a ȡis: „Românii s'au vĕȡut, a se oşti mai mult pentru limbă decât pentru viaţă.“

Avis.

In conformitate cu rescriptul Inaltului ministru r. u. de agricultură ddto 5 Decembre 1890 Nr. 69697 sĕ încunosciinţéză prin aceste toţi producenţii respective posesorii de rĕchite, ce se folosesc în închisorile de stat la împletitul de corfe, că prin mijlocirea reuniunei române de agricultură pot valoriza planta respectivă.

Cu privire la soiul şi preţul răchitei se iusémnă, ca nuelele au sĕ fie dela 1 ½—2 metri lungi, o legătură (snop) are se conţină cam 1000 nuele cu un diametru de circa 30 cm, Preţul câte a unui astfel de snop, dacă nuelele sunt curăţite de cóje, e 30 cr., ér dacă nu sunt curăţite e 25 cr,

Se provócă deci toţi producenţii, cari dispun de atari răchite, şi cari doresc a le vinde, a şi înainta la subscrisul comitet *până la 31 Ianuariu 1891 ofertele în scris*, cari au se conţină:

1. Numele şi locuinţa producentului (comitatul, cercul, comuna şi gara călei ferate).
2. Cuantitatea nuelelor de răchită, ce i stă la disposiţie.
3. Cualitatea răchitei, numele soiului, apoi cĕ este acomodată pentru împletirea de corfe fine s'au dure, precum şi aceea, că se vor transporta curăţite s'au necurăţite de cóje.
4. Lungimea nuelelor.
5. Terminul (luna şi ȡiua) transportărei.
6. Declaraţiunea obligătóre a producentului în privinţa soiului, a cuantului şi a ţinerei terminului de transportare cu punctualitate.

Spre orientarea celor interesaţi se mai notifică, că ofertele întrate, dacă se tractéză de o cuantitate mai mică, se pot transpune până la 15 Februariu 1891 procuraturei din apropriere, la din contră se vor transpune mai multor procuraturi din apropiere, respective tuturor procuraturilor. Pe basa acestor oferte procuraturile vor procura cuantul necesar de răchite sau dela oferenţi deadreptul, sau se vor adresa spre acest scop la reuniunea nóstră.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului, ţinută la 30 Decembre 1890.

Eugen Brote,
president.

Victor Tordăşian,
secretariu.

Intenţionând reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului a vení în toţi ramii de cultură în ajutoriul agricultorilor, în tocmai ca în trecut, aşa şi în anul 1891 va distribuí în mod gratuit, surcei (mlădiţe) de oltoit de un soiu de mere şi de pere şi anume: surcei de mere pătule şi de pere pargamute (bergamot) târȡii.

Doritorii, sĕ şi înainteze cererile lor în scris până *la 10 Februariu 1891* la subscrisul comitet, ca espedarea, ce se va efeptuí la *1 Martiu 1891* sĕ nu sufere întârȡiere.

Spre orientare sĕ notifică, că nemembrii de ai reuniunei au se refundeze spesele de transport din al lor, ér membrilor reuniunei li se vor espeda surceii pe spesele reuniunei.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului ţinută la 30 Decembre n, 1890.

Eugen Brote,
president.

Victor Tordăşian,
secretariu.

In scopul încuragiărei ţĕranilori agricultori la sĕmĕnarea de trifoiu şi de napi de nutreţ, reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului va distribuí şi în anul 1891 în mod grătuit seminţe de napi şi de trifoiu între acei membrii ai reuniunei, cari în anii trecuţi nu sau folosit de acest beneficiu.

Sunt recercaţi deci pe acésta cale toţi membrii reuniunei, cari ar dorí a cultiva aceste plante şi cari în anii trecuţi n'au fost împărtăşiţi, a-şi înainta cererile la subscrisul comitet până la *10 Februariu 1891*, ca distribuirea, ce se va face la 1 Martiu 1891, se nu sufere întârȡiere.

Tot odată comitetul sĕ oferă a mijlocí procurarea de seminţe bune de napi şi de trifoiu şi pentru nemembrii.

Cei împărtăşiţi cu seminţe în anii trecuţi sunt poftiţi a încunosciinţa comitetul despre resultatul recoltei din anul 1889 şi 1890.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei române de agricultură în comitatul Sibiiului, ţinută la 30 Decembre 1890.

Eugen Brote,
president.

Victor Tordăşian,
secretariu.

Convocare.

Membrii „Societăţii de lectură a inteliginţei române din Orĕştie şi jur“ sunt poftiţi la adunarea generală ordinară a societăţii, ce se va ţiné în 3/15 Februariu 1891 după amédi la 3 óre în localităţile proprii.

Orĕştie, în 1/13 Ianuariu, 1891.

Dr. *Stefan Erdélyi,*
preşedinte.

Petru Dragits,
notariu.

Varietăţi.

* (Himen.) Dl Nicolae Marianu, jude la tribunalul reg. în Szabadka şi-a încredinţat de fiitórea sa soţie pe gentila d-şóră Anica Nicolici de Serbograd, fica Ilustrităţii Sale dlui Ladislau Nicolici de Serbográd consilier ministerial de secţiune în ministeriul reg. ung. pe lângă persóna Maiestăţii Sale, şi proprietariu mare în Bácska. Sincerile nóstre felicitări.

* (Grijiţi copiii.) O copilă din comuna Bogdana, în etate de 2 ani fiind lăsată în casă cu un alt copil, care se juca cu chibriturile, voind se aprindă o luminare, au luat foc hainele copilei, şi o a ars aşa de grav, încât preste puţin timp a încetat din viéţă.

* (Tractatul Austro-ungar germân.) In cursul discuţiei în Reichstagul german a propuunerilor de modificare a tarifului vamal şi de scădere a dărilor pe grâu, dl Caprivi a declarat că Germania acum negoţéză un tractat de comerciu cu Austro-Ungaria, şi că pe urmă speră sĕ se pótă negoţia şi cu alte ţĕri.

Trei conservatori au vorbit contra scăderii dădărilor de grâu. Cestia acésta continuă a se desbate.

* (Bugetul Rusiei.) „Times“ primesce din Petersburg o depeşă ȡicênd că escedentul bugetului ordinar pentru 1891 este de 1,868,449 ruble; bugetul estraordinariu presintă un deficit de 49,668,361 ruble, va fi acoperit cu fondurile din reservă. Prin cheltuelile estraordinare sunt 42913500 ruble pentru construcţiunea de căi ferate şi de porturi şi de 20 milióne ruble pentru nóua înarmare a trupelor.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru postul de magistru postal din Géreş comitatul Turda-Arieş, împreunat cu o léfă anuală de 420 fl., 80 fl. relut de cancelarie, 66 fl. competinţe de inmanuare şi 200 fl. remuneraţiune pentru agendele împreunate cu espedarea celor ce se ţin de staţiunea Turda.

Cererile sunt de a se adresa în termin de 3 sĕptămâni la direcţiune dimpreună cu cauţiunea de 200 fl. în bani gata, sau hârtii de valóre.

* (Cărţi românesci în America.) Un român domiciliat în America a comandat de acolo mai multe cărţi românesci, între altele „Glume şi anecdote“ de Tit. V. Gheaja, cari s'au şi espedat.

Apel.

Mult onoraţilor domni! confraţilor români!

Trecutau un şir de ani, în cari noi Românii am stat cu mânile în sin làsênd tóte afacerile nóstre atât cele economice, cât şi cele politice-naţionale în ştirea domnului, se mérgă cum mergeau fără a pune mâna la ceva în privinţa acésta. Fost-au ce e drept şi timpuri mai bune, in cari se desfăşurau afacerile nóstre şi mai binişor încât puteam fi multămiţi şi linisciţi; fost-au şi de acele, în cari am avut bărbaţi inspiraţi de ḑelul naţional, cari se îngrigiau de trebile nóstre şi sau sacrificat pentru apărarea intereselor nóstre. Nù însĕ aşa în timpurile din urmă, în cari ar trebui şi mai multă seriositate şi mai energică lucrativitate, căci tóte au sporit în nefavorul nostru şi putem ḑice cu drept cuvênt că este timpul suprem de a ne descepta şi a ne apuca de lucru.

Din tóte părţile auḑim plângeri că tóte naţionalităţile conlocuitóre cu noi, ba chiar şi streinii veniţi de curênd în ţară sporesc întru tóte, se înalţă şi se înbogăţesc, numai noi românii, poporul băştinaş tot mergem înapoi tot decădem şi pe ḑi ce merge tot ne prăpădim bănuind pe cei de alt ném ca ne încalecă şi ne asupresc. O plângere de tot întemeiată. Şi ce facem în faţa astor împregiurări nefericite? Noi ca se fim sinceri, le sporim înşine, căci nu ne consolidăm pre cum o fac ceilalţi, nu lucrăm cu puteri unite pentru sporirea intereselor nóstre comune, ci le lăsăm tot în scirea Domnului, căutând numai fie carele de afacerile sale personale şi dacă se află unul sau altul inspirat de binele naţiunei şi a poporului român din ţară, el nu află lipaşi nu află îndestui spriginitori, căci nóuĕ ne lipsesce disciplina cea necesară, abnegaţiunea şi zelul de jertfire pentru binele comun, cu un cuvênt noi nu suntem consolidaţi; şi până când vom sta aşa nu ne vor ajuta strigătile nóstre nimica, căci strigarea fără acţiune n'a folosit încă nimăruia.

Sau ridicat deci în timpurile din urmă voci, cari spun, că este neapărat trebuincios un organ public, carele să se ocupe cu apărarea intereselor nóstre; acésta s'a întonat de repeţite ori şi în fóia „Revista politică“. In urmă s'a înfiinţat acel organ s'a constituit adecă societatea politică „Concordia“.

Acésta societate s'a constituit cu scopul de a întruni tóte elementele tóte păturile naţionale din ţară la o lucrativitate comună în scopul apărărei şi sporirei intereselor nóstre economice şi politice naţionale; tendinţa ei principală este luminarea, deşteptarea şi apărarea poporului cu un cuvênt, îngrigirea şi sporirea intereselor nóstre ale românilor din ţară.

Societatea „Concordia“ a şi stăruit de a-şi împlini conscienciós îndĕtoriile sale faţă de poporul român din ţară şi dacă nu póte numera succese strălucite şi îndestulitóre este unica causă, că n'a primit până acuma din partea publicului român din ţară spriginul necesar; căci spre a pute corĕspunde pe deplin misiunei sale ar trebui să întrunéscă acésta societate în sinul sĕu ca membri dacă nu pe toţi cel puţin maioritatea românilor din ţară, cari sĕ-i deie concursul material solvind taxele de membru regulat, ér cel moral conlucrând fie carele după puterile sale la întreprinderrile ei.

Afară de acésta avênd societatea politică „Concordia“ scopul de a eda o fóie periodică, care să represênte interesele poporului român şi să le comunice tot odată şi publicului mare va avé necesitate şi de un sprigin material în asta privinţă.

Venim deci de a vĕ invita să bine-voiţi şi Dvóstrĕ a aduce obolul ca jertfă pe altariul Intereselor nóstre naţionale şi a Vĕ inscrie ca membru, îndemnând şi pe cunoscuţii D-Vóstre la acésta.

Taxele de membru sunt dela 1 fl. până la 3 fl. v. a. pe an, cari se pot solvi şi în rate.

Spre înlesnirea inscrierilor şi a solvirei taxelor au bine voit a lua asupra sa inscrierile şi încasarea taxelor următorii Domni.

Balmoş Georgi protopresbiter în Dorna. Bacinschi Epifanie paroch în Solca. Berariu Artemie, protopres. în Ceahor. Berariu Ioan, exarch în Stroesci. Badaluţa Ilarion, preot în Pêrtescii de sus. Brailean Georgi, învĕţătoriu în Bilca. Boca Amfilochie, paroch în Bucşoia. Blându Vasile, primariu în [illegible]sance. Bocance Constantin, paroch în Iurcăuţ. Bucevschi Vichenti, proprietariu în Ilişeşti. Burach Dimitrie, preot în Hatna. Ciuntuleac Emanuil, archimandrit si prior al sf. metropolii în Suceava. Constantinovici Eusebie' par. în Pojorât. [illegible]an Dimitrie, paroch în Lujeni, Deac Vasile, primariu în Dorna. Flondor Georgi cav. şi propiietar mare în Storogineţ. Grigorcea Modest cav. de, proprietariu mare în Carapciu. Iostiuc Ioan, protopresbiter în Bălcăuţ. Homiuca Ioan, protopresbiter în Coţman. Isecescul Georgi, pretor în Dorna. Isaievici Georgi, paroch în Verenceanca. Lupu Mateiu, dr, advocat în Sucéva. Lomicovschi Nicolai, paroch în Vamă. Paşc[illegible]ici Gavril, proprietariu in Gurahomorul. Patras Ioacmim, protopresbiter in Banila. Patraş Teodor, exarch in Frătăuţul vechiu. Piotrovschi Samuil exarch in Crasna. Sbiera Constantin, paroch in Siretiu. Stefurea Stefan, profesor in Suceava Stefaneli Teodor, pretor in Câmpulung. Scalat Dimitrie, învĕţătoriu în Mahala. Volcieschi Georgi cav. de, par. in R[illegible]osna. Vorobchevici Temistocle, par. in Straja. Voronca Zaharie, par. in Mihalcea. Zotta Iancu, cav. Dr. proprietariu mare în Noauĕ-Suliţe.

Domnii însĕ, cari doresc, pot se trimită taxele şi prin mandat postal direct la casariul societăţii Dl Constantin Stefanovici, profesor la scóla reală gr. or. in Cernăuţ.

Suntem siguri, că recunoscênd insĕmnătatea şi necesitatea acestei societăţi nu vĕ intrelăsa ca un patriot bun şi zelos nici o ocasie de a spĕ[illegible] inflorirea şi intărirea societăţii politice „Concordia“ şi prin acésta şi inbunătăţirea intereselor nóstre economice şi politice naţionale, căci numai uniţi fiind şi conlucrând solidar vom fi respectaţi şi de toţi şi vom ajunge sigur şi in curênd la scopul dorit.

Cernăuţ in Decembre 1890.

Pentru comitetul societăţii:

Dr. Iancu cav. de Volcinschi, preşedinte.

Vasile Morariu, secretariu

Nr. 758 pp. 1890. [4] 1—3

CONCURS.

In urma conclusului venerabilului consistoriu archidiecesan din 3 Septembre a c. Nr. 4473 Plen. pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a regulamentului pentru procedura la alegere de protopresbiter, votat de congresul naţional bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria şi Transilvania sub Nr. protocolar 136 din 1888, prin acésta se publică concurs nou pentru indeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Cluşului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi tot odată şi paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Cluş.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din pauşalul de cancelarie din fondul Rudolfin archidiecesan şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale şi alte speciale funcţiuni protopresbiterale;

b) venitele parochiei de clasa a III-a din Cluş, la care e computată şi locuinţa în natură.

Concurenţii au sĕ documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888 şi sĕ alăture la concursele lor şi o tabelă de cualificaţiune cu rubricile indicate în § 12 din regulamentul congresual provocat mai sus, şi apoi astfeliu instruite sĕ le substérnă venerabilului consistoriu archidiecesan din Sibiiu, în restimp de 30 ḑile computate dela ḑiua ce urméză după prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful român“.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Cluş, din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Cluş, ţinută la 10 Decembre, 1890.

Preşedinte:
Tuliu Roşescu,
adm. protopresbiteral.

Georgiu Prigónă,
notar.

Nr. 8229 Plen.

Concursul acesta se apróbă şi se dă spre publicare în „Telegraful român“. Sibiiu, 31 Decembre, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 45 Tip. [1] 2—3

CONCURS.

In scopul edificărei **unei case cu un etagiu**, în carea sĕ fie adăpostită şi **tipografia archidiecesană**, pe teritoriul ce astăḑi îl ocupă casele **Nr. 45, 47** şi **49 din Strada măcelarilor în Sibiiu**, se publică concurs pentru facerea unui plan de edificare.

Condiţiunile speciale şi planul de situaţiune sunt depuse în biroul secretariului consistorial gr. or. din loc, unde reflectanţii le pot vedé în órele de birou.

Spesele edificiului se contempléză cu suma macsimală de **50,000 fl.**

Planurile adresate către subsemnata comisiune, cu o comitivă, din carea sĕ fie evidentă locuinţa autorului, au sĕ se presenteze la secretariul consistorial până la **15 Februariu a. c. stil. nou.**

Planurile presentate în acest termin se vor esaminá prin un juriu anume instituit spre acest scop, şi acela, pe carele juriul îl va judecá de cel mai corespunḑĕtoriu, se va premiá cu **300 fl.**, ér al doilea mai corespunḑĕtoriu cu **200 fl.**, remânênd ambele proprietatea comisiunei; cele nepremiate însĕ se vor înapoiá autorilor lor, neavênd ei drept a pretinde nici o remuneraţiune.

Décă autorul vre-unui plan premiat va devení întreprinḑĕtoriul încredinţat cu edificarea casei, premiul nu i se va solví.

Sibiiu, 10 Ianuariu n. 1891.

Comisiunea administrativă a tipografiei archidiecesane.

Nr. 722. [531] 3—3

CONCURS.

In sensul ordinului Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 31 Iuliu a. c. Nr 4517 B se publică a dóua óra concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă Galomfalĕul mare cu filile Galomfalăul mic, Bitcfalĕu Rugonfalĕu şi Odorheiul sĕcuesc din protopresbiteratul Sighişórei, cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu un venit anual de 224 fl v. a.

Concurenţii dela cari se pretinde şi cunoscinţa limbei magiare au a substerne până la terminul sus arătat concursele instruite conform prescriselor „Statutului organic“ şi a „regulamentului pentru parochii“, la oficiul protopresbiteral subscris.

Sighişóra, 10 Novembre 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişorei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 656. [2] 2—3

EDICT.

Cosma Cosma Nigulici gr. or. din Ţinţari, căsătorit cu Anna Iacob Stoica Popa tot de acolo, care a părăsit cu necredinţă pre legiuita lui soţie de 14 ani, fără a se sci unde petrece, se provócă ca în termin de şése luni dela prima publicare a acestui edict, să se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul divorţial încaminat asupră-i de soţia lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Braşov, în 8 Decembre 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 849. [3] 2—3

EDICT.

Maria Jordan Muntean gr. or. Turcheş (Săcele) carea de trei ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat George Ardelean din Braşov-Scheiu şi pribegesce prin lume, fără ubicaţiune cunoscută, este prin acésta citată, ca in termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral, căci la din contră şi in absenţa ei se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat de către bărbatul seu contra ei.

Braşov, 17 Novembre. 1890.

Oficiul protopresbiteral greco-orient al Braşovului I.

Ioan Petric,
protopresbiter

Nr. 373. [520] 1—3

EDICT.

Susana Dimitrie Mitan din Preşmer legiuita soţiă a lui Maniu Ruja asemenea din Preşmer, ambii de religiunea gr. or., carea a părăsit cu necredinţă pe soţiul ei de opt ani de ḑile fără de ubicaţiune cunoscută, este prin acéstă citată, ca în termin de şesă luni dela prima publicare a acestui edict în jurnalul „Telegraful Român“ sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul divorţial întentat contra ei din partea bărbatului sĕu, se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Braşov, 31 Octobre 1890

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric, prot.

Sz. 589/891 polg. [6] 1—3

Hirdetmény.

A Schalkoi általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás s a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot **1891 február 11-re d. e. 10 órára** tüzöm ki Schalko községébe a községi biró házához.

Ezen tárgyalásra összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros 1890 December 20-án
A kir. törvényszék kiküldött birája.
Kelemen.

Sz. 7764. 1890 polg. [5] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébatvároşi királyi törvényszék által ezennel közhirré tétetik, miszerint a magyar bényei községi italmérési jog gyakorlatának arányositása megengedése és az aranykulcs meghatározása feletti tárgyalásra a hatarnap **1891 Fébruár hó 28-án dél-elött 9 orára** tüzetik ki Erzsébetvárosába, a kir. törvenyszék hivatalos helyiségében a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg, azon figelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenök hivatalból kinevezett ügygondnok által fognak képviseltetni.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 december 30-án tartott üléséből.

Vén András, elnök.

Májai Géza. jegyző.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 3 u, Marți 8/20 Ianuariu 1891. Anul XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 lur

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune ouă

la

„TELEGRAFU ROMÂN“

care apare de trei ori pe émână, deschidem pe anul 1891, cu prețul cel i moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumera ne se trimit mai cu înlesnire pe lang asignațiuni p e (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Nume merantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Decembre 1890, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 7 Ianuariu.

In anul acesta, în decursul lunei lui Ianuariu vor avé sĕ se constitue pe o nóuă periodă corporațiunile nóstre bisericesci parochiale. Insemnătatea alegerei acestor corporațiuni trebue sĕ și o pună la inimă fie care credincios al bisericei nóstre, în aceste timpuri grele, când totul avem de a astepta mai numai dela biserică și scólă. Capul archidiecesei nóstre, pururea veghietoriu, ca constituțiunea nóstră sĕ nu remână literă mórtă, ci ca viéță se arete, de tim puriu a făcut atente oficiile protopresbiterale, și organele parochiale, prin circulariul dto 14 Decembre Nr. 8155 Pres. față de alegerile efeptuinde. Cu scrupulositate s'a reinprospĕtat în memorie terminele deosebitelor alegeri. Organele inferióre n'au decât sĕ urmeze viului esemplu dat din locul cel mai competent. Trăgănarea fără motive a întrunirei corporațiunilor și neconstituirea acelora la terminul ficsat nu póte fi decât în dauna intereselor nóstre bisericesci. Nu vom insista aci acupra alegerei deosebitelor corporațiuni, asupra alegerei personalului din care au sĕ se compună, decât numai asupra alegerei membrilor comitetului parochial, și a epitropiei parochiale. Voim a menționa special rolul lor în ce privesce conducerea afacerilor economice ale bisericei, scólei și fundațiunilor din parochie.

Ridicarea stărei nóstre materiale stă în strînsă legătură cu progresul nostru cultural. Sĕrăcia e cel mai mare inimic al ori și cărui progres. In timp ce statul, prin esecutorii sei, órganele administrative politice comitatense, și organele comunali, trag pelea de pe spatele poporului, prin multele dări și aruncuri, pe atunci când e vorbă de a se da și pentru scólă și biserică, pentru învĕțători și preoți nu mai rĕmâne nimic. Acum sau biserica prin averile sale adunate cu cruceriul dela credincioșii sei, sau apoi érăși poporul prin aruncuri separate trebue sĕ contribue pentru biserică și scóla sa, pentru invĕțătoriul și preotul seu, eventual pentru alte scopuri culturali In astfeliu de impregiurări îngrigirea de averile bisericesci și sporirea acelora trebue sĕ fie una din preocupațiunile corporațiunilor bisericesci, din cea din urmă parochie. Că nu se pune destulă îngrigire la administrațiunea și sporirea acestor averi ne este destul se căutăm în rațiociniile bisericilor, ce se încheia cu finea fie-cărui an.

O mulțime de interese, sume enorme, stau cu anii nescóse dela debitori, și când e vorbă sĕ se facă ceva la scólă, ori biserică cercăm cu aruncuri! Multe din aceste interese sunt perdute cu totul, éră altele sunt fórte dubióse și scóterea lor împreunată cu mari spese, cari de multe ori sĕrăcesc pe debitore fară a aduce vre-un câștig bisericei. Ba ce e mai mult încă tot mai sunt comune, din cari rațiociniile pe 4—5 ani înapoi încă nu sunt încheiate, și neasternute spre revisiune. In multe locuri lipsesc obligațiunile de pe banii elocați, sau dacă nu lipsesc nu sunt făcute după formalitățile legali, și banii nu sunt destul de asecurați. Astfeliu venind lucrul la judecată, nu odată se întêmplă, că din causă de formalitate biserica perde procesul, sau apoi nu are cu ce se regresa dela debitore Că nu esagerăm lucrul, este destul sĕ amintim circulariul Venerabilului consistoriu archidiecesan de dto 3 Novembre Nr. 6761/E. 1890, prin care comitetele și epitropiile parochiale sunt recercate sub propria lor responsabilitate a fi cu tótă rigórea, când e vorba de averile bisericesci.

Reul esistă. Sĕ vedem, dară care e causa reului în cele mai multe locuri. Trei sunt factorii, dela cari póte sĕ provină reul. In primul loc neinteresarea parochului, a dóua negligența comitetului și a treia ușurătatea, cu care se procede din partea epitropiei.

Dacă preotul 'și vede numai de afacerile private, și de averea bisericei numai atunci își aduce aminte, când e vorba sĕ capete ceva, sau sĕ-și procure cevași, de bună sémă că averile bisericesci vor stagna. In câte locuri nu audim, că în tot decursul anului, preotul nu convócă nici odată comitetul. Sub atari împregiurări de bună sémă, că activitatea comitetului e împedecată, și tóte afacerile merg anapoda. Numai așa ne putem esplica, că socotelile bisericesci abia se inchee la 2—3 ani după terminul hotărît. Numai așa ne putem esplica ursoriele cele multe din partea Ven. Consistoriu și din partea unor oficii protopresbiterale.

Nu scim, și nu am aflat încă cas, unde preotul sĕ fi fost la culmea misiunei sale, și credincioșii sei sĕ nu-i fi urmat. Da, e faptă, că în multe locuri, o scoți cu greu la cale, dar prin perseveranță tóte se înving cu timpul. In unele comune avem de a face ca deprindnri rele, cu obiceiuri învechite, cari cu greu le stêrpim. Aceste le aflăm la membrii comitetului și la epitropi.

In multe comune membrii comitetului sunt debitori ai bisericei, și încă debitori cu interese restante pe mai mulți ani. Afli chiar și epitropi datori la biserică, cari nu-și solvesc regulat interesele.

Aci e reul cel mare, și preotul va avé mult sĕ lupte, dacă voesce ca administrarea averei bisericesci se devină în curs regulat. Sinódele parochiale cu ocasiunea nóuelor alegeri au se fie cu cea mai mare atențiune asupra acestor rele, și sĕ delătureze pe ómeni, cari inșiși pórtă vină la stagnarea averei bisericesci.

Mai dăm apoi și de epitropi, cum am dice nici caldi nici rĕci, cari când e vorba de scóterea intereselor, sau ale arêndilor de pe la debitori îți rĕspund că „ei nu se vor face de rușine cu ómenii improcesuându-i.“ Astfeliu de ómeni sunt buni pentru a manipula averea proprie, cum vor voi, dar nu a administra averea bisericei, față de care indiferentismul aduce cele mai mari daune.

Sinódele nóstre parochiale vor sci sĕ incungiure și sĕ nu alégă în comitete și epitropii ómeni, cari ei inșiși sunt datori, ómeni, cari sunt capaci a înstrăina, sau a lăsa sĕ se instrăineze averea bisericei, și în fine ómeni indiferenți.

Ne trebue ómeni luminați cu in și credință neclătită cătră biserică

Este imposibil ca sĕ nu afli în o parochie dece ómeni cu inimă și cu mâni curate, numai sĕ ne dă silință sĕ-i căutăm.

Legăturile de rudenie și de pretenie trebue sĕ înceteze în fața binelui public. Interesele de tot soiul trebue sĕ facă loc intersselor generali.

Desbrăcați de patimi, cu curățenie de inimă sĕ pășim la alegeri.

FOIȚA.

Reîntórsă dela țĕrm.

După *Hector Malot.*

(Urmare.)

— Te am iubit, nu e așa? și acésta me scusă puțin; acest cuvênt te va face sĕ înțelegi, că ași da fără părere de rĕu ultimii ani ai tinereței mele, numai ca iarna trecută sĕ cred, că a fost un vis.

— Atunci, la ce ai venit, ce voesci dela mine, scii bine, că nu împărtășesc sentimentele d-tale. Inchipuesce-ți, că e în adevĕr un vis, și întórce-te la Constantinopol, de unde ai făcut fórte rĕu, că ai venit.

— Da, cu D-ta și cu fata mea?

— Cu mine, nici odată. Cu Gabriela? despre asta vom discuta.

— Despre asta nu încape discuțiune.

— O iubesci dar cu o iubire gelósă, pe acéstă copilă, care nu m'a părăsit nici odată și care a trăit așa puțin lângă D-ta?

— Acui este greșéla?

— Nu e vorba de asta; altădată mi-ai lăsat'o.

— Ce însemnéză asta, că adi vii sĕ mi-o iei? Insemnéză, că sciu pentru-ce..... și pentru cine esti aici; ași putea-o lăsa la o mamă, dar trebue s'o răpesc unei femei, care își uită de sine, uită, că are un soț și o copilă, te am însciințat, că m'au făcut atent despre lucruri ce nu le puteam vedea singur, sciu tot ce s'a petrecut de când ai părăsit castelul mamei mele sub pretecst sĕ-ți cauți sănătatea, și ai venit sĕ locuesci la Nizza. Voesci póte sĕ ți spun?

— Ași fi fórte curiósă.

— Sosind la Nizza, ai făcut cunoscința, unde și cum nu sciu, dar în fine ai făcut cunoscința unui cântăreț, unui tenor, acest Bonoldi, care d'atunci te trage după el. Când a părăsit Nizza pentru Milan, unde avea un angagiament, ai plecat după el, și în diua primei representațiuni la Scala erai într'o lojă în față și aplaudai într'un mod scandalos.

Când s'a încheeat stagiunea dela Scala ai plecat la Bellagio, în acest otel, unde comedianul te-a urmat.

— Ce vrei sĕ dici prin aceea, că m'a urmat?

— Nu dic, că locuesce aici cu D-ta, nu vei susținé însĕ, că nu e aici?....

Nu voiu susținé absolut nimic.

— Și că'l primesci în tóte dilele, că în tóte dilele eșiți împreună. Și ai absurda pretenție sĕ-mi las fata martoră unui asemenea traiu?

Tot timpul cât a vorbit contele, contesa și-a ridicat de câte-va ori umerii cu dispreț; apoi se ridicà, și înaintând spre soțul ei se rĕzămă de camin și-l privì în față.

— De când nebunia sau fantasia unui bărbat póte opri pe femeia lui se aplaude un cântăreț, pe care'l admiră și sĕ priméscă un artist, a cărui cunoscință a făcut-o din întâmplare călărorind? Da, am aplaudat pe dnul Bonoldi; au vĕdut bine spionii d-tale, au spus adevĕrul. Da îl primesc. Ceea ce îns nu ț'au spus, îți spun eu, séra când vine cântăm împreună. Dacă asta supără și scandalisă pe ómeni, puțin îmi pasă, eu nu-mi schimb obiceiurile.

— Póte n'ai schimba nimic, dacă ai mai rĕmâné, dar vei pleca.

— Când îmi va plăcea mie, înainte nu.

Și repede îi întórse spatele.

De astădată el merse către ea:

— Admit, dise el, că relațiunile d-tale cu acest cântăreț sunt încă inocente, dar îl iubesci, și adi mâne peste câteva dile acéstă iubire, care te-a făcut sĕ-l urmedi la Milan, te va perde. Opresce-te din drumul, unde te-ai lăsat a fi condusă fără a cugeta, fără ați da sémă. Écă mâna mea, ea-o și sĕ plecăm astă sérá, îți făgăduesc, că nu me mai gândesc la trecut.

— Adevĕrat! cât îți sunt de recunoscătóre pentru acéstă amabilă propunere.

— Asta e cea din urmă încercare. Momentul e decisiv: viitoriul d-tale, al fiicei mele, al meu, depinde dela rĕspunsul ce-mi vei da. Cui sacrifici viața d-tale, a Gabrielei, pe a mea; cui?.... O viață miserabilă și desonorată te pândesce; aruncă o privire seriósă preste ceea ce vei fi într'un an, în doi, când acéstă nebună iubire se va stinge. Te poți încă feri, urmându-me.

(Va urma.)

Preoţimea nóstră are sĕ ţină cont de relele trecutului, căci ea rĕspunde înaintea lui Dumneḑeu şi înaintea ómenilor!

Cronică din ţara Oltului.

O întâmpinare festivă. — Adunarea municipală. — Reuniunea invĕţătorilor.

III.

Intre diferitele asocieri, ce românii şi le-au închiegat, ocupă un loc marcat şi reuniunile învĕţătoresci gr. or. pe cari prea ven. Consistoriu archidiecesan le-a organisat în înţelesul statutului organic.

Suntem încă la începutul activităţei acestor instituţiuni. Scopul acestor reuniuni este sublim, ér sublimitatea scopului ne îndreptăţesce a declara, că nemernici sunt toţi cei ce învĕţători fiind, ca membrii, nu vor lucra şi nu se vor interesa de agendele reuniunei, şi vrednici de compătimit sunt acei bărbaţi, cari puşi conducători acestor reuniuni, zădărnicesc prin indiferentism mersul regulat al afacerilor.

Cătră finea lui Octobre a. c. reuniunea învĕţătorilor rom. gr. or. din districtul Făgăraşului şi-a ţinut adunarea generală districtuală în opidul Cohalm. Un ḑiar unguresc a fost cel dintâiu, care a adus un raport despre ţinerea adunărei generale a unei reuniuni de învĕţători români...... Servéscă-ne de înveţătură acest fapt. Eu me voiu încerca a raporta despre decurgerea acestei adunări generale.

Reuniunea acésta se compune din protopresbiteratele Făgăraş, Cohalm şi Agnita, avênd de preşedinte pe dl protopresbiter al Făgăraşului Iuliu Dan

Conform programului la 26 Octobre, toţi membri au participat la serviciul divin, celebrat de d-nii protopresbiteri Nicolau Mircea şi Iuliu Dan, prin concursul capelanului Toma Bârsan.

La finea sf. liturgii, s'a celebrat un parastas solemn în memoria poetului Vasile Alecsandri şi a decedaţilor membrii ai reuniunei Ioan Popescu şi Georgiu Renghea, cel din urmă a testat pe sama bibliotecei reuniunei vre-o 50 de opuri. La parastas a asistat un numĕr mare de credincioşi din Cohalm şi jur.

Dl protopresbiter Mircea a ţinut cuvêntarea memorială, în care descriind viaţa şi faptele neuitatului poet dela Mircesci, a arătat perderea cea mare ce o îndurăm prin mórtea lui.

Imediat după finirea ritualelor, în sala de şedinţe di preşedinte Iuliu Dan a deschis adunarea generală prin o cuvêntare, care fiind atât de momentuósă s'a petrecut în întregul ei la protocol.

După alegerea comisiunilor, însărcinate cu censurarea diferitelor rapórte, Ioan Capătă îşi cetesce lucrarea: „Drepturile şi datoriţele civile, însemnătatea, modul de propunere şi estinderea în scóle poporale.“ Impresiunea generală ce a facut acésta lucrare este, că materialul e prea vast şi nemistuibil pentru scóla popo De alt-cum, lucrarea s'a dat unei comisiuni, spre a veni asupra ei cu o critică basată în procsima adunare generală districtuală.

Urméză „Raport asupra cursului pentru lucru de mână ţinut în vara anului curent în seminariul Andreian“, de Ioan Berescu. In partea I a a acestei lucrări sĕ descrie decurgerea, materialul propus şi resultatul obţinut, accentuându-se cu respect, înaltul interes, ce Escelenţia Sa Dl archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, îl are faţă de acest obiect; ér în partea a dóua, sĕ arată însemnătatea acestui obiect pentru educaţiune în ge neral şi în special pentru poporul nostru.

In acest elaborat, s'au făcut dóuă propuneri, ce s'au primit cu unanimitate. Intâia: Sĕ se aducă cea mai ferbinte mulţămită I. P. S. Dlui Archiepiscop şi metropolit, şi Preaveneratului Consistoriu archidiecesan gr. or. pentru înfiinţarea şi susţinerea cursului pentru lucrul de mână, şi a ruga pe Preaveneratul Consistoriu, a perpetua cursul pentru lucrul de mână şi în vitoriu, ca astfel obiectul acesta important sĕ pótă fi cât mai curênd întrodus în tóte scólele nóstre confesionale.

A dóua propunere a fost: că considerând meritele, apreţiate şi premiate ale d-lor Georgiu Moian şi Candid Muşlea, pe terenul respândirei lucrului de mână între români, şi mai considerând că ambii acesti domni sunt născuţi în raionul reuniunei, Voila şi Rodbav, pe basa statutelor sĕ se declare de membri onorari ai reuninnei, ceea-ce cu unanimitate s'a şi primit.

In şedinţa a treia, membrul David Chiujdea învĕţătoriu în Sinca nóuă, şi-a cetit critica asupra operatului lui I. Berescu, „Observări asupra testamentului vechiu ca studiu în scólele poporale elementare“ prin care I. Berescu, voiesce a susţinea că materialul ce ne prestéză „Istoria Biblică“ ce o avem introdusă în scólele nóstre nu este suficient, nici potrivit, a desvoltat în elevi simţuri religióse-morale. Critică a fost după cum a declarat însuşi dl Chiuşdea necompletă.

Tot în acésta şedinţă, învĕţătoriul din I. Boranciu a ţinut cu elevii clasei a III o le practică din mĕsurile metrice. După depărtarea vilor a urmat observări interesante şi instruc din partea multor membrii. Dl Boranciu a prop destul de bine, dar succesul mediocru al prelegerei, s'a atribuit lipsei mĕsuriior metrice, cari nu le avé la îndemână că sĕ întueze.

Membrul Petru Debuc a propus ér adunarea generală a adus conclus, că comitetul central sĕ róge oficiile protopresbiterali a stărui pe lângă epitropiile parochiale şi scolare, a procura la scólele din raionul reuniunei, mĕsurile metrice.

Tot în acésta şedinţă s'a făcut de către Ioan Berescu, critică asupra operatului „Absenţiile în scólele poporale“. Operatul, acesta s'a hectografat prin autor în numĕr corespunḑĕtoriu de esemplare şi s'a împărţit membrilor din vreme. Criticantele a făcut observări favorabile operatului, ér adunarea a votat mulţămită dlui Capĕtă pentru spesele şi ostenelele avute cu hectografarea operatului.

In şedinţa a patră a urmat rapórtele comisiunilor. Din aceste rapórte se oglindéză activitatea reuniunei şi anume:

1. Comisiunea însărcinată cu censurarea raportului presidial, acceptă raportul spre luare la desbatere specială.

S'a luat cu plăcere la cunoscinţă activitatea, ce o desvóltă despărţământul Făgăraş şi Cohalm, ér cu privire la despăţĕmântul Agnitei şi la proverbiala negligenţă, ce se observă acolo s'a luat conclusul: Comitetul central, sĕ ceară desluşire dela preşedintele despărţĕmêntului Agnita S. Piso pentru ce nu urméză recercărilor comitetului central, şi pentru ce nu ascerne, la timp procesele verbali, ale adunărilor generale tractuale din despărţământului Agnita; ér dacă desluşirile date nu vor satisface, atunci sĕ se facă arătare la Măritul consistoriu archidiecesan.

Referitoriu la restanţele de membrii, cari ating suma de 350 fl. v. a. sĕ se iee mĕsuri eventual să se pótă detrage din sălarii.

Constatându se în raportul presidial că adunările generale din an în an sunt tot mai slab cercetate şi că acest rĕu sĕ atribue faptului, că cele mai multe epitropii, deneagă învĕţătorilor diurnele şi pauşalul de călătorie, adunarea generală a decis ca comitetul central, sĕ róge pe măritul consistoriu, a îndatora de nou epitopiile parochiale şi scolare a presta învĕţătorilor anticipative, diurnul pentru adunările generale, tractuale şi districtuale, ale reuniunei.

Tot în scopul, ca adunările generale sĕ fie mai bine cercetate, adunarea generală a adus conclusul, ca sĕ se róge Preaveneratul consistoriu a dispune, ca între documentele cu care un invĕţătoriu competéză la vre-o staţiune sau pentu a i se aplacida vre un ajutoriu, sĕ se pretindă ca document recomândatoriu un certificat prin care sê se constate activitatea învĕţătoriului, pe terenul pedagogic didactic, în sânul reuniunei precum şi înplinirea datorinţelor faţă de reuniune, prin solvirea tacselor şi cercetarea adunărilor generale.

Adunarea generală nu a aflat raportul casariului de suficient şi aşa nu i-a dat absolutoriul, tot din causă că dela despărţĕmêntul Agnitei nu a întrat nici un act.

Raportul bibliotecariului constată, că biblioteca reuniunei s'a sporit în decursul aului aprópe cu 100 de opuri în mai multe volume, prin donări marinimóse dela dnii autori români, cărora adunarea generală a decis a li se aduce mulţămită publică.

Comisiunea pentru propuneri, recomândă şi adunarea primesce următórea propunere: Comitetul central sĕ escrie un premiu pentru cea mai bună colecţiune de „tipuri caracteristice din istoria biblică pentru scóla poporală“.

Cu acesta finindumi raportul nu pot se nu amintesc de buna primire şi comodităţile puse la disposiţia membrilor, prin dl protopesbiter Nicolau D. Mircea, de poporul credincios din Cohalm, precum şi interesul ce a arătat faţă de reuniunea nóstră chiar şi cei de altă confesiune cu deosebire dl protopop Raicu, carele a participat la tóte patru şedinţele adunărei generale.

Brebenel.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Zarand, în Ianuariu 1891.

Afaceri comunali. — Teatru. — Colecte pentru statua lui Mateiu Corvin. — Filiala „Kulturegyletului“ în Brad. — Despărţĕmêntul Asociaţiunei. — Diverse.

E sesonul alegerilor comunale. Dar ele lasă astăḑi pe ómenii nostri reci. Nu mai veḑi ómeni alergênd cu dróia la alegerea de juḑi. Astăḑi scie cel din urmă alegĕtoriu, că jude în sat póte fi cine câstigă graţia preturei. Legea anume fabricată a dat tótă puterea în mâna pretorelui.

El pune şi dispune, el légă şi deslégă.

Şi de comun, când se departă pretorele dela restaurarea comunală, poporul murmură, ba ici colea se mai întêmplă şi frecări seriose, căci e mare ne ulţămire, când un om se impune unei comune, unde ne nu-l voesce. Astfeliu de frecări se întêmplară omuna Junc. Pe airea ómenii tac şi înécă. Pen aracterisarea situaţiunei şi pentru puterea ne ită a pretorilor reproduc aci cuvintele unui p rostite în comuna B.....

ti, de ce v'am chemat astăḑi aci? ca sĕ strig sĕ trăéscă“ X..“

A erg alegerile comunale. Sĕ nu te miri, că veḑ une ca şi Risculiţa, unde judele a trebuit pădit ca se nu-l bată poporul.

Prin l des avem societăţi teatrale, cu deosebire mag Deja de vre-o 4 sĕptămâni.... petrece in Bra ietatea teatrală a directorelui Kömley, tot aceea tate, de care în Deva se săturaseră chiar maghiarii

Deja s'a în t al doilea abonament de câte 12 representaţiuni ublicul magiar de aici şi apoi nemţii de pe aici ror fraţi prin Germania póte că sunt membrii ai ulervereinului alérgă în tóte sĕrile la teatru, ca sĕ trécă de urît, căci fie ḑis în parentes, cei mai mu nu pricep o iotă din limba representaţiunilor.

Nici noi de prin pre Bradului nu am fost uitaţi, ca se nu ni se ofere siune a contribuí pentru statua lui Mateiu Corv dar aici s'a folosit de o cale mai urbană, şi nu au fost supuşi canii la solviri ca şi în notariatul Tomescilor, unde proprietariul unui câne a trebuit sĕ plătéscă 10 cr. Pe aici s'au trimis cuite tipărite pentru fie-care membru din representanţa municipală. Prin mijlocirea notarilor s'au admanuat acele cuite, dar cele mai multe au fost reînapoiate. Şi eu cred, că bine au făcut românii, când nu au contribuit. Până când şovinismul magiar ca o hidră ne amenință, până atunci un cruceriu sĕ nu scótem din pungile nóstre pentru scopuri de glorificare magiară.

Se intramă confraţii nostri magiari, şi chiar acolo unde masele române îi copleşesc, se ridică şi dau semne de viéţă. In Brad deja esistă o filială a „Kulturegyletului“. Firesc lucru este, că presidiul 'l are pretorele, éră casariu e primariul comunei.

Sâmbătă la 5 Ianuariu, filiala „Kulturegyletului“ va da şi un bal în favorul ei. Cu Dḑeu!!

Vom pune însĕ pe răvaş, de vom da de vre o óie rĕtăcită acum prin ometul destul de mare. Dar nu de aceea ne dóre pe noi, că magiarii dau atât de mare sprigin Kulturegyletului, şi că pentru reuşită sĕ servesc de organele administrative, cari ar avé destul de muncit în administraţie, ci durerea nóstră este, că acolo unde esistă o filială de a Kulturegyletului, nu esistă şi un despărţĕmênt al Asociaţiunei transilvane.

Sé nu putem óre noi cei mulţi a contribuí, cât contribue cei puţini pentru ajungerea scopurilor?

Este o dorinţă veche reînfiinţarea despărţĕmêntului Asociaţiunei transilvane cu reşedinţa aci în Brad. Comitetul Asociaţiunei transilvane a ţinut cont de acésta dorinţă. Bradul are se fie reşedinţa unui despărţĕmênt. Precum sum informat, în scurt timp se va şi convoca adunarea de constituire. Cu cât mai iute, cu atât mai bine.

Timpul s'a rĕcit binişor. Avem érnă după tóte formele. Cu sĕrbatorile Crăciunului a venit şi néua. Gerul sĕc, şi fără néua, ce a durat mai mult timp înainte de Crăciun, au stricat mult sămĕnăturilor de tómnă, aşa încât economii sunt fórte îngrijaţi. Posibil ca căderea néuei va mai îmbunătăţi samĕnăturile.

Nutreţul pentru vite, fênul, paiele, sunt cu preţuri fórte ridicate. Un car de fên se vinde cu 20—25 floreni; éră paiele 7—8 fl. Vitele s'au scumpit Eftini sunt porcii. Preţul bucatelor e ca şi în tómnă 30 litre grâu curat 1 fl. 90—2 fl 10 cr.; éră cucuruzul 1 fl. 50—1 fl. 60 cr.

In mĕsură mare s'au scumpit lemnele, aşa încât nu-ţi vine sĕ creḑi, că esci în munţi. Stângenul de lemne dela 7 fl. s'a ridicat la 12 fl. şi nu-l prea capeţi. Nemţii aşeḑaţi aici ca proprietari ai băilor de aur, au cumpĕrat mari teritorii de păduri, unde numai au putut.

De altă parte apoi plătesc bine lemnul de goron necasar la legarea minei, precum şi la deosebitele lor lucrări.

In mai multe comune graséză bubatul, aşa încât nici după Crăciun, nu se vor puté deschide scólele populari.

In carnelegi se vor da o mulţime de baluri, între cari şi un bal românesc.

Arênda dreptului de cârcimărit în Brad s'a ridicat dela „7000 fl. din anul trecut, în acest an la 15.200 fl. mai mult decât duplu.

Arêndatorii sunt 2 români şi un jidov.

Sĕ nu uităm, că Bradul abia are 3000 locuitori.

Vre o 60 comune însĕ gravitéză aci.

Călĕtoriul.

Breţcu, în 28 Decembre 1890. D le redactor, Pe ḑiua de 28 Decembre 1890 a fost convocată, inteliginţa română din Trei scaune la o consultare în Breţcu spre a inactiva al XXXIII despĕrţĕmênt al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român. Cu durere însĕ a trebuit sĕ se vadă, că abia s'au presentat vre-o 4—5 membri din loc şi jur Nu sciu, ce póte fi causa la o astfel de absenta bătătóre la ochi! Lipsa totală de interesare de cerile naţionale? sau timpul de érnă, în care convocat acéstă adunare?! Timpul ne va ar 'mi place a crede, că deşi nu s'au presentat a dintâiu convocare, dară totuşi nu vor lipsí a s ţa de membrii ordinari, de óre ce sunt indi cari sunt în stare a jertfí câte ceva şi pent usele naţionale, fără a le ajunge în disordine rile, în urma unei astfel de contribuiri neînse

Nu am rĕmas însĕ chiar nemâng în acésta ḑi, căci la 7 óre sara s'a început o ucţiune cu cântări şi declamaţiuni arangia orpul învĕţătoresc din loc şi cu cooperare învĕţător din C. Mărtenuş cu scop de a utora cu timpul scolarii lipsiţi de mijlóce. ducţiunea a reuşit bine şi a mulţămit public e ambele naţionalităţi. Venitul încă a fost d l de însemnat, faţă de vitregitatea timpului. S încasat 69 fl. 68 cr., din cari subtrăgându-se ele de 31 fl. 21 cr. rĕmâne venit curat de 38 47 cr. Spre dare de samă însemn pe toţi p d. d. cari au contribuit: Nicolau Varvaricu, p primar 10 franci; Spiridon Dimian, protc iter 5 franci: Ioan Renţia 2 franci; Damian gănescu 3 fl; Dumitru Coltofean, protopresbiter, Nicolau Comşa, paroch în Covasna, Constantin Dimian, capelan, Eufrosina Fenechi, Radu R. Stăncicu, Ioan R. Stăncicu, Vasile Fenechi, Petru Dimian, şi Ioan Gocimann jun. câte 2 fl. Balász Pál notar, Farkas Ignátz jun. câte 1 fl. 50 cr. Bálinth László, protopop rom. cath. Uifalusi Mihály, silvicultor, Radu Gocimann, George St. Dimian, Nicolau Zernescu, Constantin Teacă, Ghiţă Stănescu. George Varvarichi, George Zĕrnescu, George Fenechi, Spiridon Dimian jun. Toma Boroş, George Suvejan, Ioan Păvălucă, Constantin Coltofean, Ioan Stoicheciu, Ioan Tl. Teacă, George Mireţ, George Dimian, Radu Stoica Boroş, George Vrâncean, George Gl. Ciurea, Petru Fenechi, Ioan Gros, Dumitru Fenechi, Ioan Boroş, Nicolau Crintea, Niţă Fenechi câte 1 fl. Ludovic Pop, învĕţător în Zăbala, 40 cr; Nicolae Dobroş învĕţător în Covasna 50 cr; György Ferencz 40 cr; Borbáth Iános 36 cr; Constantin Eremia 40 cr; Solam Géza capelan rom. cath. 50 cr;

Din Poiana Sărată D. Costache Damian 2 fl George Pop 1 fl. Vasile Tatar 50 cr. şi N N. 1 franc.

Priméscă deci toţi acesti P. T. d. d. şi pe acéstă cale mulţămirile celor ajutorinḑi, éră d. d. învĕţători urări de a trăi mulţi ani spre a ne mai oferi astfel de sĕrate plăcute. *Un privitor.*

Avis.

Reuniunea română de cântări din Sibiiu în loc de Mercuri în sĕptĕmâna acésta va ţiné probă Sâmbătă, la óra 7 tot la Musikverein.

Varietăţi.

* (Botezul Domnului.) Dumineca în sânta ḑi a „Arătărei Domnului“ a pontificat cu mare solemnitate serviciul divin Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit al nostru Miron Romanul, asistat de Preacuvioşiile Lor Dr. Ilarion Puscariu archimandrit vicar-archieppesc; Nicanor Frateşiu protosincel ases. cons.; P. O. D. D. Ioan Popescu protopresb. prof sem; Ioan Papiu protopresbiter; Ioan Ghibu prot. prof. sem. Nicolau Ivan presb. redactor şi proto-diaconii Dr. Ioan Crişan prof sem. Dr Remus Roşca secret. consistorial.

Sânţirea apei la biserica din Grópă s'a făcut prin părintele capelan militar Simon Popovici şi părintele Petru Simtion. Toţi soldaţii românii au participat dimpreună cu dl colonel. Feciorii cu armele au fost comandaţi de dl maior Nicolau Cena şi oficerii români au fost înpărţiţi toţi la trupa, care a făcut onorurile militare. „Iordanul“ l'a esecutat musica militară.

* (Comiţi supremi.) Foile magiare din Budapesta aduc scirea, ca de comite suprem al comitatului Bistriţa-Năsĕud va fi denumit cont. Bethlen Pál; de comite suprem al comitatului Sibiiu deputatul Me'tzl Oszkár; de comite al Hunedórei vice-comitele comit. Treiscaune, bar. Apor Gábor.

Tot deodată se comunică, că vestitul fispán dela Sigisóra Bethlen Gábor, provocat sĕ-şi dea demisiunea de comite al comitatului Têrnava mare, a rĕspuns, demisionând şi dela conducerea comitatului Têrnava-mică.

niunea de patinat.) Reuniunea de pa aici a arangiat Dumineca trecută o mare fe pe ghiaţă Musica militară a esecutat te piese dela órele 6—8 séra. Jur-împrejur ghiaţa iluminată şi în aer s'au ridicat o mul de rachete. Festivitatea a fost sucésă şi ndidă.

* (O procesiune de fete.) Fetele din ţinu ul Haute-Vienne (Francia) cari doresc sĕ se mărite, merg în anumite ḑile în procesiuni la Saint Junien-les Combes, unde rógă pe „Sfântul Eutropius“ se le dea un bun bărbat. In apropierea bisericii de acolo se află o cruce. Aici vin fetele în şiruri lungi şi înainte de plecare fiecare fată légă de aceea cruce legătórea de ciorapi (jaretiera) dela piciorul stâng. Pe acéstă cruce sunt legate atâtea jaretiere, încât abia se mai póte vedé un loc liber

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Calea adevĕrului.

Ni s'a pus la disposiţie spre publicare un preţios material, din prelegerile ţinute de un valoros catechet dela scólele nóstre medii, tinerimei scolare, în formă de esortaţiuni. Credem a face cel mai bun serviţiu tuturor catecheţilor nostri şi profesorilor de religiune, dacă publicăm acest material uşor de înţeles, accesibil pentru mintea elevilor şi scos din viéţa practică:

> Calea adevĕrului am
> ales. Ps. 118 vers 30.

Este lucru de tot însemnat, dragii mei, ca sĕ nu rătăcim, când mergem dintr'un loc într'altul, şi cu deosebire este bine, ca sĕ nu rătăcim, dacă avem sĕ mergem prin o pădure. Nu de mult am cetit într'un ḑiar o istorie despre doi copii, despre doi scolari, cari s'au rătăcit într'o pădure şi a avut sĕ sufere multe nĕcasuri. Ce frică, ce spaimă grósnică nu cuprinse pre bieţii copilasi, când se vĕḑură singuri singurei în mijlocul unei păduri mari, fără ca sĕ scie încătrău se apuce; sĕrmanii, de osteniţi ce erau picară la pămênt şi ce primejdii mari nu ameninţau pe micii copilaşi!

Tot astfeliu este, iubiţii mei, şi în viéţa pe care adeseori şi cu tot dreptul o asĕmânăm cu o călĕtorie. In viéţă, încă este lucrul cel mai însemnat şi de căpetenie, ca sĕ nu rătăcim, ci sĕ alegem calea cea adevĕrată. Şi de a alege de multe ori ni se dă prilegiu în viéţă. Cu deosebire în etatea în carea ve aflaţi voi acum veniţi adeseori la rĕspinteni, unde se încrucişéză căile şi nu sciţi încătrău se apucaţi, nu sciţi care cale se alegeţi, nu sciţi care este calea cea adevĕrată, care duce la scop, pentru-că numai o singură cale este adevĕrată!

Şi căi sunt mai multe; eu vĕd o cale largă, la capĕt cu o pórtă mare şi înaltă pe care stă scris: „Calea mulţimei“.

Acésta nu este calea cea adevĕrată, şi ve sfătuesc, ca sĕ nu umblaţi pe ea, se ve feriţi de calea acésta, deşi mulţi, fórte mulţi umblă pe ea. Mai sunt şi alte căi, pe care nu este bine sĕ umblaţi. Intre acestea una este frumósă şi omului ii place sĕ umble pe ea, fiind-că pe acésta cale cresc flori mirositóre, flori drăgălaşe; o pórtă frumósă şi împodobită în mod bogat pórtă inscripţiunea: „Calea bucuriilor şi a plăcerilor“. Nici acésta nu este adevĕrata cale şi nu este nici aceea, care duce cruciş şi curmeziş aci înainte aci înapoi, aci la drépta, aci la stênga. Pe calea acésta încă umblă mulţi, toţi câţi umblă după onoruri în acésta lume; toţi cari voesc sĕ-şi facă un nume, dar nu se întrébă că pórtă óre în inima lor chipul iubirei celei sfinte, nu se întrébă că, este scris numele lor în ceriu. Mai în colo se vede o cale mică şi îngustă care nu se pare a fi tocmai atrăgătóre, fiind-că este plină de spini, este prăpăstiósă şi aspră! Şi de asupra unei porţi înguste stau cuvintele: „Calea adevĕrului“. Acésta este calea cea bună, afară de ea nu este altă cale, care sĕ ducă la scop. Urmaţi pe calea acésta până în capĕt, până în sfêrşit, nu ve abateţi din ea, nici la drepta şi nici la stênga; atunci, dragii mei, nu veţi rătăci, pentru-că ea duce oblu înainte, tot oblu înainte la măreţul scop. Cu un cuvênt alegeţi după-cum ḑice psalmistul în psalmul 118, alegeţi calea adevĕrului. Şi vreţi sĕ ascultaţi pentru-ce?

I.

Alegeţi, iubiţii mei calea adevĕrului, pentru-că ea este calea cea mai simplă şi cea mai scurtă. — Sciţi ce este, ce însemnéză emblemă, marcă familiară? Ea este un chip mic zugrăvit sau sculptat într'un scut nobilitar, care înfăţişéză în mod simbolic titlul sau faptele eroice ale unei familii nobile.

Aceia, cari aţi vĕḑut diplome, aţi vĕḑut şi embleme. Emblema este sau un leu mândru, sau un ochiu luminos, un mic castel cu turnuri, o corónă, sau o flóre etc. Emblemele sunt fórte diferite şi s'ar recere un studiu întreg, ca sĕ le putem cunósce după însemnătatea primitivă şi după valórea lor istorică. Inainte de acésta cu vre-o câţi-va ani am vĕḑut o astfeliu de emblemă, care se esplică de sine la cea dintâiu privire, şi cel mai tinĕr dintre voi ar înţelege-o îndată. Am vĕḑut o deasupra porţii unui castel vechiu pe o pétră. Prin mijlocul scutului ducea o linie dréptă, sub care se aflau cuvintele: „omnium recta brevissima“, adecă „calea dréptă este cea mai scurtă între tóte“.

Acésta este o frumósă devisă; urmaţi şi voi acestei devise, iubiţii mei în tóte vorbele, în tóte faptele, în tótă viéţa vóstră, căci acésta este calea adevĕrului. A păşi şi a umbla pe calea minciunii nu însemnéză altceva, decât a rătăci într'o pădure, din care nu ne mai putem scóte. Dacă aţi făcut vre-o greşală, vre-un pĕcat, atunci recunósceţi-l îndată şi fără amânare! Dacă vreţi sĕ-l ascundeţi, trebue se ve luaţi refugiul la minciună, şi minciuna cea dintâiu duce la minciuna a dóua, acésta la a treia şi aşa mai departe. Pĕcatul nostru devine din ce în ce mai mare şi astfeliu ne vine tot mai greu de a afla érăşi calea adevĕrului Dacă mărturiséţi îndată la început, tóte mergeau spre bine aşa iubiţi mei, ea este calea, care ne duce la scopul sublim căci ḑice Domnul: „Cine este din adevĕr, acela aude glasul meu.“ (Va urmă).

Mulţămită publică.

Sinodul nostru parochial în şedinţa dela 11/23 Februariu 1890 prin conclusul Nr. 14 a enunciat necesitatea de a se renova biserica nóstră parochială în mod radical, şi pentru acoperirea speselor între alte mijlóce materiale a decis şi facerea unei colecte în parochie.

Intru esecutarea acestui conclus comitetul parochial a întreprins colecta în sinul parochiei, carea a avut resultatul cel mai îmbucurătoriu.

Cu deosebire trebue se accentuăm la locul acesta, că pentru ajungerea scopului indicat a contribuit în mod însemnat onorabila comisiune administrativă a fundaţiunei Şaguna cu suma de 1500 fl. şi domnul banchier din Viena Alecsandru Sterio cu suma de 480 fl.

Aducênd adênca nóstră mulţămită tuturora, cari au binevoit a contribuí la realisarea acestui scop sânt, totodată pentru justificarea nóstră publicăm consemnarea tuturor contribuirilor dimpreună cu suma contribuită.

Consemnarea contribuirilor la renovarea bisericei din Sibiiu Cetate.

Miron Romanul archiepiscop şi metropolit 100 fl., Aiser Corneliu, amploiat de bancă 2 fl, Bădilă Ioan şi soţia, jude regiu 25 fl., Dr. Daniil Barcian, profesor 2 fl., Ioan Bechnitz, particulariu 1 fl., Dr. Vasiliu Bologa, profesor 1 fl., Zacharie Boiu, ases. cons. 5 fl., Bort Stana 50 cr., Borcia Maria 20 cr., Broju Ioan, publicist 1 fl., Brote Aurel Dr. director de bancă 2 fl., Bugarsky Constantin, comerciant 30 fl., Calmau Rafila 50 cr., Câmpian Dumitru, archivariu cons. 1 fl., Candrea Gerasim, ases. cons. 3 fl., Ciora Petru, oficial de cassă 1 fl., Cimponeriu Atanasiu, jude pens. 15 fl., Cosma Parteniu, director de bancă 50 fl., Cosmuţa Sofia 2 fl, Cristea Nicolau, ases. cons. 2 fl., Crişian Ioan Dr., profesor 1 fl., Cruciţă Florea, croitoriu 50 cr.. Cunţan Dumitru, profesor 1 fl, Corescu Ioan, căpitan pens. 2 fl, Desco Ioan, comerciant 3 fl., Dima Georgiu, profesor 5 fl., Farkas Anna 5 fl., Flora Susana 20 cr., Frateşiu Nicanor ases. cons. 20 fl., Gămulea Vasiliu, amploiat de bancă 1 fl., Ghibu Ioan, profesor 10 fl., Hannia Ioan, director sem. 50 fl., Grecu Maria 20 cr., Henzel Sebastian, zaraf 1 fl, Ivan Nicolau, redactor 2 fl., Lazar Moise, ases. cons, 5 fl., Lebu Alecsandru, proprietariu 10 fl., Lucian Alecsandru, pantofariu 40 cr., Lucuţa Pantaleon, ases cons. 20 fl., Lupu Rebeca 20 cr., Mihu Ioan, speditor cons. 1 fl., Moga Ioan Dr., medic 20 fl., Moga Stefan, covrigariu 2 fl., Moian Georgiu, institutor 1 fl.. Muntean Eutemiu, ospĕtariu 1 fl., Nádasdy Nicolau, comerciant 30 fl., Nedelcovici Petru, comerciant 5 fl, Nemeş Ioan Dr., advocat 5 fl., Olariu Nicolau Dr. 5 fl., Papiu Ioan, paroch 20 fl., Pecurariu Stefan Dr., advocat 1 fl., Petraşcu Ioan, capitan pens. 1 fl, Petric Romul, cassariu 2 fl., Pipoş Pompiliu, publicist 1 fl., Popa Constanţa 1 fl., Pop Constantin, amploiat de bancă 1 fl., Pop Ioan, advocat 3 fl., Popescu Ioan profesor 10 fl., Popescu Iulian, amploiat de bancă 2 fl.; Popescu Teodor, comerciant 5 fl., Popovici Dem. 5 fl., Popovici Dem. 2 fl, Popovici Ioan învăţătoriu 50 cr., Popovici Ecaterina 10 fl,, Preda Ioan de, advocat 10 fl., Puşcariu Ilarion Dr., archimandrit 25 fl., Răcuciu Iosefina 2 fl, Rideli Nussbaum Anna 20 cr., Roşca Remus Dr., secret. cons. 2 fl., Russu Haretina 1 fl., Simonescu Leontin, secret. metrop. 10 fl, Stefan Dumitru, amploiat de bancă 1 fl, Stezar Constantin, căpit, pens. 5 fl., Şuluţ Nicolau, amploiat de bancă 1 fl., Tilea Emilia, 1 fl., Toma Anastasia 1 fl., Tordoşan Victor, canc. cons. 50 cr., Trifan Georgiu, croitoriu 50 cr., Vătăsan Ioan, amploiat de bancă 1 fl., Vlad Nicolau, jude pens. 1 fl., : Voilean Mateiu, asesor cons. 10 fl.

Afară de parochie: Alecsandru Sterio, comerciant Viena, 480 fl. Wagner, comerciant Sibiiu 15 fl., Unterer, comerciant Sibiiu 2 fl., Kessler comerciant Sibiiu 2 fl. Suma totală 1087 fl. 40 cr.

Sibiiu, 29 Decembre, 1890.

Din şedinţa comitetului parochial din Sibiiu-Cetate, dela 29 Decembre, 1890.

In numele comitetului:

Parteniu Cosma,
preşed.

Mateiu Voilean,
secretariu.

Loterie.

Sâmbătă în 17 Ianuariu 1891.

Viena:	**25**	**51**	**8**	**67**	**68**
Timişóra:	**2**	**49**	**26**	**64**	**52**

Nr. 758 pp. 1890. [4] 2—3

CONCURS.

In urma conclusului venerabilului consistoriu archidiecesan din 3 Septembre a. c. Nr. 4473 Plen. pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 și a regulamentului pentru procedura la alegere de protopresbiter, votat de congresul național bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria și Transilvania sub Nr. protocolar 136 din 1888, prin acésta se publică concurs nou pentru indeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Clușului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi tot odată și paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Cluș.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din paușalul de cancelarie din fondul Rudolfin archidiecesan și din tacsele ce incurg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorțiale și alte speciale funcțiuni protopresbiterale;

b) venitele parochiei de clasa a III-a din Cluș, la care e computată și locuința în natură.

Concurenții au sĕ documenteze cualificațiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888 și sĕ alăture la concursele lor și o tabelă de cualificațiune cu rubricile indicate în § 12 din regulamentul congresual provocat mai sus, și apoi astfeliu instruite sĕ le substérnă venerabilului consistoriu archidiecesan din Sibiiu, în restimp de 30 ḑile computate dela ḑiua ce urméză după prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful român“.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Cluș, din ședința comitetului pro topresbiteral al tractului Cluș, ținută la 10 Decembre, 1890.

Președinte:
Tuliu Roșescu,
adm. protopresbiteral.

Georgiu Prigónă,
notar.

Nr. 8229 Plen.

Concursul acesta se apróbă și se dă spre publicare în „Telegraful român“. Sibiiu, 31 Decembre, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 656. [2] 3—3

EDICT.

Cosma Cosma Nigulici gr. or. din Țințari, căsătorit cu Anna Iacob Stoica Popa tot de acolo, care a părăsit cu necredință pre legiuita lui soție de 14 ani, fără a se sci unde petrece, se provócă ca în termin de șése luni dela prima publicare a acestui edict, să se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul divorțial încaminat asupră-i de soția lui se va pertracta și decide și în absența lui.

Brașov, în 8 Decembre 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului I.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 849. [3] 3—3

EDICT.

Maria Jordan Muntean gr. or. Turcheș (Săcele) carea de trei ani a părăsit cu [illegible] pe legiuitul ei bărbat Georg[illegible]n din Brașov-Scheiu și pribe[illegible]rin lume, fără ubicațiune cuno[illegible]e prin acésta citată, ca in term[illegible]rei luni dela prima publicare a [illegible] edict, sĕ se presenteze la subsem[illegible] oficiu pro topresbiteral, căci la [illegible]tră și in absența ei se va pert[illegible]i decide procesul divorțial inten[illegible] către bărbatul seu contra ei.

Brașov, 17 Novembre. [illegible]

Oficiul protopresbiteral greco-[illegible] al Brașovului I.

Ioan Pe[illegible]
protopresbit[illegible]

Nr. 373. [520] 2—3

EDICT.

Susana Dimitrie Mitan din Preșmer legiuita soțiă a lui Maniu Ruja asemenea din Preșmer, ambii de religiunea gr. or., carea a părăsit cu necredință pe soțiul ei de opt ani de ḑile fără de ubicațiune cunoscută, este prin acéstă citată, ca în termin de șesă luni dela prima publicare a acestui edict în jurnalul „Telegraful Român“ sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul divorțial întentat contra ei din partea bărbatului sĕu, se va pertracta și decide și în absența ei.

Brașov, 31 Octobre 1890

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului I.

Ioan Petric, prot.

Sz. 589/891 polg. [6] 2—3

Hirdetmény.

A Schalkoi általános határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnők választás s a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot **1891 február 11-re d. e. 10 órára** tüzöm ki Schalko községébe a községi biró házához.

Ezen tárgyalásra összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros 1890 December 20-án

A kir. törvényszék kiküldött birája.

Kelemen.

Szám. 7629/890 polg. (7) 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ál-[illegible]ezzennel közhiré tétetik, miszerint Krausz [illegible] Kis sinki birtokos béadott kérése folyta[illegible] Sink község határának általános tag[illegible]ának megengedhetősége feletti tárgyal[illegible] határnap 1891 Február 23-án délelőt[illegible] órára tüzetik ki Kis Sink községébe, a [illegible]szinére a községi iroda helyiségébe. — [illegible]n tárgyaláshoz összes érdekeltek azon [illegible]elmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg[illegible] jelent felek ugy tekintetnek, miut a k[illegible] tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébe[illegible]si kir. törvényszéknek 1890 December 3[illegible] tartott üléséből.

Vén András. *Májai Géza.*
elnök jegyzö

Publicațiune.

Societatea de credit și păstrare din Zam își ține adunarea generală ordinară la **12 Februariu 1891 2 óre p. m.**, în hotel „Transylvania“ în Zam.

[8] 1—1 **Direcțiunea.**

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1. Iuniu 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24 2.32	7.01 7.11	3.02 3.09	1.51 2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghirbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluș.	6.02 6.12	10.35 11.02	7.39 7.54	7.04 8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vințul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuș.	8.37 8.42	2.14 2.24	10.39 10.57	12.26 1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaș	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23 2.33	— —	5.20 5.30	10.31 9.48
Timiș	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13 2.43	— 4.00	5.50 —	10.17 10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46 6.48	10.32 10.42	— 11.47	3.13 3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51 7.58	12.23 1.23	1.06 1.30	4.36 5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36 10.48	6.05 6.26	4.53 5.32	8.10 8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01 2.08	11.06 1.19	8.42 8.47	12.41 1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10 2.20	3.50 4.10	5.27 5.50
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕștia	—	9.12	11.14
Șibot	—	9.34	11.39
Vințul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuș	—	10.44	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9 54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06 7.45	8.38 9.05	11.38 12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10	—
Șeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneș	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneș	8.30	—	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea–Oșorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.50	3.29
Ludoș	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipéu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireșteu	5.11	10.35	5.34
Oșorheiu	5.30 5.50	10.54 4.58	5.53 —
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni — Simeria (Piski

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Reghinul-săs.–Oșorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.—
Oșorheiu	— 7.24	10.— 5.54	9.49 10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Timișóra—Arad

Timișóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Mureș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.15
Simeria (Piski)	10.10

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	5.—	11.23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	—5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 4 Sibiiu, Joi 10/22 Ianuariu 1891.

TELEGRAFUL ROMA

Apare Marţia, J a şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente ţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografie ane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespo ant a se adresa la
Redacţiunea „Te Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancat a. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ-ori 12 cr., — de tre
15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30
pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 9 Ianuariu.

Guvernul şi societatea magiară au dat mâna ca sĕ ne pună suliţa în cóste.

Pe tóte terenele numai persecuţiune, în tóte lucrările numai tendinţe de nimicire vedem.

Lucrurile sunt de minune bine pregătite.

Cătră finea secolului al 19-lea a fost sc cartea vieţii, ca noi românii sĕ luptăm o l pe viéţă şi pe mórte.

De astădată abstragem dela tendi de nimicire, se fac sub masca culturei.

Voim îndreptăm privir asupra părţii economice, ca ce ne dă , sau ne aduce perirea.

Sub presidiul ministrului de ustiţie s'a convocat o anchetă la Budapesta, care are sĕ se ocupe cu regularea proprietăţii în Ardél.

Sĕrmanul Ardél şi sĕrmana populaţiune română din el, prin câte forme, prin câte site au fost cernute causele ce-o privesc şi tóte anume croite ca sĕ se sape la temelia ţĕranului.

De natura acésta ni se pare a fi şi introducerea comasaţiunei cu sila.

Nu ve spăriaţi, dar aşa a enunciat comisiunea convocată de ministru.

Dacă istoria se va ocupa vre-odată şi cu partea acésta a lucrărilor, ce se fac in direcţiune economică şi cu reformele radicali ce voesce sĕ le introducă ministrul, va da în anchetă de nume de tot soiul, dar nu şi de un nume românesc.

Ca şi cum în Ardél nu ar fi români, ca şi cum ei nu ar mai avé proprietăţi, ca şi cum ei ar fi nisce venetici, ér nu locuitorii bastinaşi ai ţĕrei. In comisiune nu e un suflet de român, nu e nimenea, care sĕ céră ca sĕ se respecteze interesesele ţĕranului român, nu e nimenea sĕ spună, că ţĕranii sunt storşi şi că numai pot suporta şi greutăţile de comasare cu 10 floreni pe un jugĕr catastral; nu e nimenea sĕ le spună, că avem locuri muntóse, locuri delóse, locuri cari de ţi-ar da 10 jugĕre pentru câţi-va stângini pătraţi, nu ai ce face cu el, nu-l poţi cultiva de vei duce tot gunoiul de pe lume pe el, sunt bălţi pe cari numai cu spese mari, cu canalisări le poţi sĕca şi poţi face pămêntul roditoriu, după muncă de ḑeci de ani, după osteneli crâncene, după spese enorme, cari nu le póte suporta ţĕranul fie el ungur ori român.

Nu e nimenea sĕ le spună, că remasele nu sunt pertractate de ḑeci de ani, nu e nimenea sĕ le spună, că pămê clasificat reu, nu e nimenea sĕ le pună nă, că încercarea acésta este egală cu nimi unei clase de ómeni, cari au purtat şi pé te greutăţile statului.

„Kényszertagositás“ e verdictul anchetei după acest verdict ne putem astepta la punerea lui în practică. Spese enorme, nelegiuiri din partea organelor, cari nu au inimă pentru interesele poporului, certe şi frecări între rudenii, adnecsări de pămênt bun pentru cei favorisaţi de sórte dăruiri cu déluri neroditóre pentru cei ce nu au alt scut decât pe Dḑeu aici în ţéră.

Ne infiorăm când cugetăm la sórtea ce i astéptă pe ţĕrani, şi sloi reci de ghiéţă ne cuprinde inima, când scim că ingineri, preţuitori şi câţi alţii afară de jude sunt tot ómeni mai mult sau mai puţin pătimaşi şi interesaţi, ómeni, cari nu au durere pentru popor.

Şi când ne cugetăm, că ţĕranul a trăit în cele mai multe părţi ale Ardélului după economia de vite, când scim că păşunatul a fost liber pentru ei, şi au putut ţiné în giurul curţii o vacă, o capră, un purcel şi acum nu o va puté acésta numai plătind tacse de păşunat, şi şi acésta numai în proporţiunea pămêntului ce va avé, scim atunci a priori ce póte sĕ ne astepte.

Miseria, care a luat dimensiuni destul de mari se va generalisa, speculanţii şi alţi gescheftari vor pune mâna pe pămêntul şi aşa împovărat cu datorii şi urma va fi, emigrarea ţĕranilor în masse.

Colonisarea cu ciangăi va merge atunci cu mult mai uşor, căci poporul cel mostén va fi silit a părăsi vatra străbună şi duşmanii némului 'şi ajung scopurile lor mai curênd de cât s'ar puté crede.

Aceste sunt darurile de anul nou cel astéptă pe ţĕranul român din Ardél în cele economice, şi frasa ca pămêntul comasat valoréză cu $^1/_3$ mai mult ca în parcele e bună de a mâna apă la móra celor ce voesc sĕ accelereze procesul de nimicire al poporului nostru.

Revista politică

In dieta din Budapesta s'a început Luni desbaterea proiectului pentru asilele de copii. Desbaterea merge neted, deóre-ce tóte partidele s'au declarat, că primesc proiactul. Referentul **Hagara** în espunerea motivelor a arĕtat importanţa proiectului, prin care se promovéză desvoltarea morală şi facultăţile spirituale ale copiilor şi înlesnesce învĕţarea „limbei ţerei“ încă în etate fragedă. Cu înfiinţarea asilelor de copii, ḑice referentul, punem pétra fundamentală la o Ungarie magiară mai frumósă. — Ministrul Csáky a accentuat, că guvernul ungar premerge cu acest proiect străinătăţii. Cel mai important moment, ce ce a dat ansă la compunerea acestui proiect este, ca copii locuitorilor de diferite limbi din ţară sĕ cunóscă limba legislativei şi jucânduse sĕ fie introduşi în cunoscinţa limbei magiare.

Deputaţii saşi **Zay** şi **Salmen** au vorbit contra proiectului din punct de vedere săsesc; ér **Filsch** l'a combătut din punct de vedere mai general.

Cu mai mare bărbăţie a combătut proiectul deputatul Caransebeşului **Mocsáry**, care a arĕtat, că el stă în contraḑicere cu firca statului poliglot şi cu legea de naţionalitate din 1868.

Despre consiliul de ministri, ţinut în Sâmbăta trecută, raportéză ḑiarul „Egyetértés“, că a avut de obiect şi regularea valutei. Ministrul Wekerle a asternut încă mai de mult colegilor sei un proiect, pe care consiliul de ministrii l'a acceptat acum fără al modifica. El va fi presentat şi Corónei spre încuviinţare. In sensul punctului 12 din convenţiunea vamală cu Austria ex 1887 se va întruní şi o anchetă dintre specialistii cei mai de frunte. Precum află numita fóie regimul nu intenţionéză introducerea valórei pure de aur după sistemul engles, ci după cel german.

Ministrul de justiţie Szilágyi va asterne încă în decursul acestei luni mai multe proiecte. In prima linie e de amintit novela legei penare al cărei cuprins este mai de mult împărtăşit membrilor din comisiunea judiciară. — Ministrul intenţionéză a mai presenta pe la finea lui Martiu proiecte despre organisaţiunea judecătoriilor de prima instanţă şi a procuraturelor, precum şi un proiect despre reforma procedurei disciplinare a juḑilor.

Faţă cu diferitele sgomote, cari circulă despre regularea referinţelor dintre membrii familiei regale sêrbe, o scire din Bĕlgrad a „Corsespondenţei politic observă, că sigură e numai necesitatea recunoscut de toţi a resolvirei acestei cestiuni.

Regenţa, se ḑice, ar fi dipusă ca sĕ facă în numele şefului minor al familiei regale o lege de casă pentru dinastie. Cercurile radicale ar fi învoite cu acéstă ideie, ar dorí însĕ că legea ce se va face sĕ fie supusă şi aprobării scupcinei.

Guvernul însĕ e, pentru moment, în contra oricărei acţiuni şi ar dorí ca sĕ se reserve definitiva

---

FOIŢA.

Reîntórsă dela ţĕrm.

După *Hector Malot*.

(Urmare.)

De sigur îţi iubesci fata, şi sentimentele de iubire de mamă, ce le aveai altă dată pentru dênsa, sĕ fie deja copleşite de acésta pasiune abia născêndă. Sigur, că şi averea o iubesci, aceea o găsesci la mine. E trebuinţă se adaug, că dacă te învoesci îţi făgăduesc afecţiunea şi stima unui prieten, unui soţ, care nu cere alt decât sĕ te iubéscă?

Vorbind, îi luase amândóuĕ mânile forţând'o astfel se rĕmână cu faţa spre el; la ultimul cuvênt însĕ contesa şi le retrase:

— Nu e vina mea, dacă iubirea mea pentru dta nu se mai nasce înc'o dată? De ce ai lăsat'o sĕ se stingă? Tóte aceste promisiuni şi ameninţări nu o reînviéză. Voesci sĕ te urmez, me constringi, chemi legea în ajutor. Creḑi, că me sparii? Sĕ te rumez! Iţi spun curat că nu primesc propunerea, şi-ţi spun şi pentru ce, ca sĕ înţelegi mai bine că idea mea e nestrămutată; viaţa ce me faci s'o împărtăşesc mi-e urîtă şi me îngrozesce; am răbdat'o cât am putut; răbdându-o mai mult aşi muri. Esci aşa de gelos, încât me înebunesci, voescsĕ fiu liberă.

Plătită, cu preţul ce-l dai, consideraţiunea şi averea ar fi prea scumpă pentru mine; îmi place mai bine o viaţă de mijloc, şi o primesc cu plăcere, căci cel puţin sunt liberă. De ce nu-ţi-a plăcut viaţa, care mi a plăcut mie: câte va luni lângă dta pentru ochii lumii, timpul celalalt, în călatorie, ori unde, mi era egal, dacă voiai sĕ-ţi rĕmână onórea, la care te închini atât.

Aşa nu voesci. Ţi au scris, te-au făcut sĕ vii, lucru ce din capul dtale nu l'ai fi făcut, şi ai pornit ca la rĕsboiu, cu gura plină de ameninţări. Vrei sĕ vorbesci şi se poruncesci ca stăpân; îţi trebue o situaţie coresctă, ţi-am compromis'o, aplaudând un tenor fără voia d-tale. Fă ce-ţi place, dar nu te urmez; şi dacă 'mi iei fata, ne despărţim pentru vecie.

Cu fruntea încreţită, mânile tremurătóre, cu inima strinsă de durere, contele îşi întórse capul se nu mai vadă pe acéstă femeie a lui, pe care o iubise, o iubire la nebunie, pe care o iubia încă şi care-l batjocoria şi-l despreţuia. Ori ce-ar fi făcut însĕ, ori ce ar fi voit, îi venia mereu in minte acéstă frumósă figură ce o vĕḑuse atât de senină altădată, aceste buze al căror surîs îl încântase, şi acum, acéstă figură, nu arată decât mânie, aceste buze nu aruncau decât amare vorbe; aceşti ochi negri atât de dulci şi blânḑi altădată, erau acum severi şi întunecaţi.

— Vorbesci de copilă, ḑise el necăgit, fie! te ascult, se vorbim, căci mai mult ne înteresăm de ea, decât de dta, ea e stăpâna acestei confesiuni, ea trebue sĕ decidă, dacă a mai rĕmas în inima dtale simţire de mamă. E fórte adevărat, o recunosc, că ai crescut'o cu multă bunătate.

Şi dacă astă-ḑi, te mai póte mişca ceva, afară de capriciile ce ai, cred că este iubirea, ce mai ai încă pentru ea. La acésta iubire me adresez. Nu numai dtale îţi strică angagiându-te într'o viaţă de nebună sau de culpabilă, despărţită de Gabriela, săpând între ea şi dta o grozavă prăpastie, dar îi strici şi viitoriul ei, biata copilă, căci ea te iubesce şi te crede o mamă bună. Pentru un moment de nebunie, cătă durere nu pui în inima acestei copile, care mărindu se îşi va sfărâma capul sĕ şi descopere mijlócele dtale de traiu. De-ocamdată e copil, nu le înţelege, ce va fi însĕ peste câţi-va ani. Sĕ nu-ţi fie ruşine de lume şi de mine înţeleg, dar ce faci gândind la copilă? Ori cât-ar fi de turburată consciinţa dtale acum, creḑi că nu se va descepta, nu va cere pedépsa cuvenită mamei de cătră fată, Ori cât ai fi de orbită acum, e cu putinţă se nu înţelegi, că nu te va uita nici odată inima acestei copile, care va sci că ai părăsit'o cu voie şi nu va păstra nici o amintire mamei nebune, femei perverse? Intr'o ḑi, mai târziu, i se va povesti pentru ce tatăl ei a venit fără veste s'o ia; lupta cea avut'o cu aceea căreia copila i ar fi mai putut ḑice „Mamă“, i se va povesti despre răbdarea tatălui, slăbiciunea care prevĕḑând viitoriul fiicei sale, a voit şi dorit din inimă sĕ-i scape numele cu onóre.

(Va urma.)

egelui însuși pentru

, — sfârșesce „Corespon-
ercurile guvernamentale în
alia, care pare a nu voí sĕ
m drepturile câstigate de re
constituţie și în urma altor împre-

ncă un fapt împlinit, dar ceea ce
ire nestrămutată a dlui Parnell de
în capul ligei irlandeze, a început sĕ
e. Intr'un discurs ţinut la Limerick dnul
a declarat, că renunţarea sa a devenit pro-
ă. Ar fi gata, a adaos, sĕ se retragă imediat,
că partidul literal ar oferí o resolvare a cestiunii irlandeze, resolvare pe care poporul irlandez s'o pótă primi.

Și aetfeliu sĕ și vorbesce deja de succesorul „vice-regelui“ Irlandei, care e lesne de înţeles, că n'ar putea fi dl Mac-Carthy, în casul unei împăcári în care dl Parnell n'ar putea juca rolul unui învins ce capituléză cu rușine. E mai probabil, că succesorul dlui Parnell va fi dl Dillon, unul din refugiaţii irlandez, din America. Dl Dillon a și plecat sĕ se întórcă în Irlanda.

In legătură cu tóte aceste sciri e faptul că dl Gladstone într'o scrisóre deschisă către candidatul liberal din cercul Hartlepool, declară că prima datorie a partidului liberal e sĕ încerce o regulare a cestiunii irlandeze, și numai după aceea va vení timpul altor reforme. —

O scrisóre din Ragusa a diarului „Pester Lloyd“ anunţă, că dilele trecute a fost espulsat din Dalmaţia un óre-care Sima Avramovici, care se dedea de funcţionariu al ministeriului de esterne sêrb și voia sĕ facă o călătorie prin Dalmaţia și Muntenegru. Motivul espulsărei a fost că poliţia s'ar fi încredinţat de adevĕratele intenţii ale dlui Sima Avramovici care n'ar fi fost de cât un emisar al cunoscutei asociaţii „Velica Srbiia“.

In adevĕr dl Sima Avramovici s'a făcut deja cunoscut în anul trecut prin demonstraţii violente pansêrbesci și austro fobe și mai ales diarele unguresci au tunat și fulgerat impotriva lui acum câte-va luni, când într'o întrunire publică, precum afirmau ele, a provocat la răscólă pe sêrbii apăsaţi din Ungaria.

Espulsarea dlui Sima Avramovici s'a întâmplat pe cale poliţienéscă.

Reflecsiuni la articlul „cestiuni bisericesci“.

In repeţite rênduri s'au sulevat în colónele acestui diariu cestiunea ameliorărei subsistinţei preotului român gr. or. De un timp încóci, de câte-ori s'au ivit acéstă temă spre discusiune publică, mai de atâtea ori autorul acestor rênduri a venit cu părerile sale spre lămurirea lucrului, în firmă speranţă, că cestiunea după ce va fi de ajuns clarificată, în cel mai scurt timp 'și va afla un desnodamént favorabil pentru preoţime.

Măgulit de aceeași speranţă și de astădată și în credinţă, că timpul pentru deslegarea acestei probleme nu este departe, viu și de astădată a-mi face reflecsiunile asupra articlului „cestiuni bisericesci.“

Fiind necesitatea îmbunătăţirii stărei materiale a preotului destul de clarificată în menţionatul articlu, nu aflu de necesar a o mai atinge și eu cu acésta ocasiune, me voi mărginí a vorbi și reflecta numai asupra mijlócelor de îmbunătăţire, și a modului cum sunt acelea de a se duce în deplinire.

După vederile esprimate în menţionatul articlu îmbunătăţirea s'ar puté efeptui: din venitele alodiali, din capitalele bisericesci, prin impunerea de contribuiri asupra poporului, și ultima raţio, prin ajutóre permanente din fondurile archidiecesane.

Bazat pe o lungă esperinţă prin contactul nemijlocit cu poporul nostru al cárui caracter și stare materială o cunosc de ajuns, pot afirma cu deplină cunoscinţă de causă, că dacă ultimul remediu pentru îmbunătăţirea subsistinţei preoţimei ar fi apelul către popor în ori-ce mod arĕtat, atunci rĕmâne fórte puţină speranţă, și afacerea acésta va rĕmâné încă deci de ani neresolvită și sórten preotului va fi tot cea de astădi. Lucrul intreprins ne va convinge la urmă, după ce am jertfit timp și ostenélă, că am lucrat în zadar, lăsând preoţimea încă atâta timp în suferinţe.

Sau póte vom ajunge la un resultat contrariu intreprindelor nóstre, că vom mărí conflictul și abizul între preoţime și popor.

S'ar părea că acésta idee este pesimistă, dară în cele următóre voiu proba cá nu stă așa de departe de adevĕr și realitate, precum se pare.

Sĕ considerăm numai îmbunătăţirele făcute cu ocasiunea împărţirei parochiilor după clase, și ne vom convinge, că în fórte puţine parochii s'au făcut o îmbunătăţire démnă de amintit, și ce e făcut este numai pe hârtie; căci venitele ce au esistat mai nainte, acelea sunt și acum, și neputêndu-se ajunge la cifra pretinsă, s'au preţuit tóte așa de scumpe, numai ca sĕ dea suma cerută. Așa s'au preţuit fórte scump porţiunile canonice d. e. 10 jugere cu venit de 200 fl. locuinţele, apoi lemnele de foc cu câte 30 floreni.

Cu îmbunătăţirile din alodiu avem deja esperinţă făcută cu îmbunătăţirea salarelor învĕţătoresci. Scim cum unele comune, sau din rea voinţă sau din motive adevĕrate, căci venitele nu ajung pentru acoperirea lipselor comunali fără mult scrupul au sters acel ajutor din bugetul comunal, învĕţătoriul și cu el scóla fost adusă în cea mai critică posiţiune. Tot așa întêmpla și cu ajutoriul pentru preot.

Fonduri și capitale bise încă avem puţine și fórte mici, și pe lângă acee 'și are meniţiunea sa: pentru biserică, școl raturi și alte procurări, și cred că puţine vor fi fără a le stirbi sau nimici, vom mai putea da salariu modest preotului, și la care am putea dí învoirea comitetelor, sau sinódelor parochia

Cu contribuirile dela popor înca va lucrul tot atât de greu, despre acésta avem trista esperinţă, cu încasarea repartiţiunilor de 50 sau 1 fl. de familie pentru salariul înveţătoresc.

De câte ori are biserica lipsă de reparaturi, vestminte preoţesci, cărţi bisericesci ș. a. și nu-și póte acoperi acele lipse, până ce nu se află câte un individ cu inimă bună, și stare ca sĕ i vină în ajutoriu. Poporul sĕrăcesce din an în an, și cu el sĕrăcesc comunele bisericesci, ne mai fiind în stare a contribuí pentru sporirea capitalelor bisericesci, de unde dară se mai asteptăm și o îmbunătăţire pentru venitele preotului tot dela acel popor sĕrăcit, ba din contră preotul și aceea ce are și i-se dă, va perde, sau din imposibilitatea de a și le incassa, sau din compătimire către poporénul seu lipsit.

Ce este altă causa de parochiile cele bune de prin mărginime au devenit deodată rele, decât sĕrăcirea poporului. Cum s'ar mai puté acum îmbunătăţi venitele preotului tot dela acel popor sĕrăcit? Poporul e sĕrăcit prin mărginime, pentru că numai merge comerciul și economia de vite, prin comunele dela ţară din causa comasărilor, limităţiilor de vite. Sĕrăcie acolo, sĕrăcie dincóce, și acésta o simte după popor preotul, a cărui esistinţă deprinde dela el.

Amintesc aci numai spre mai apriată ilustrare a imposibilităţii de a imbunătăţii venitele preotului dela popor — împregiurarea tristă dar adevĕrata, că chiar venite sistemisate, și publicate în concurs, preotul nu și le póte incasa pe cale pacinică, și e silit dacă-și doresce pacea cu poporul a abdice de ele; și unde preotul n'a făcut așa, s'a născut cele mai mari conflicte și neplăceri între el și popor.

Sunt unele venite cari singuratice sunt mici dară luate laolaltă dau póte un venit anul de 15—20 fl. preotului; unii poporeni rĕmân în restanţă, alţii nu nu le solvesc de loc, și un om cu cultură cum trebue sĕ fie preotul îi e rușine chiar și a le cere, cu atât mai mult a încusa pentru astfel de pretensiuni pe poporénul seu, făcêndu se numai de rîs și ocară, și așa mai bine sufere daună.

După-ce am arĕtat până aci imposibilitatea înbunătăţirii venitelor preoţesci dela popor în ori ce mod, ar fi superflu se mai vorbesc despre organele cari ar trebui se ducă acest lucru la îndeplinire, însĕ ca reflecsiunile mele, sĕ nu apară ne complete și unilaterale, voiu aminti și despre organele cari ar fi chemate a duce lucrul la bun sfêrșit, și acelea ar fi: sinodul și comitetul protopopesc, sau comisiunea alésă în frunte cu protopresbiterul.

Dacă vom face o revistă asupra acestor corporaţiuni numite sinóde protopopesci in întréga archidiecesă; ne vom convinge, ca sinódele nóstre protopopesci nu funcţionéză așa precum ar trebui. Ne întrebăm și aci de causă? Rĕspunsul îl aflăm sau la protopopi, cari se plâng, că membrii nu participă la sinóde, sau la membrii aceluia cari se plâng ca protopresbiteri nu convócă sinódele la timp sau uumai în 3—4 ani odată. Koncredêndu-se dară unui asfeliu de sinod pe lângă agendele ordinare, îmbunătăţirea salarelor preoţilor din tract, ea s'ar resolví tot așa de iute și prompt ca celelalte agende prescrise pentru el în „Statutul organic“, și sórtea îmbunătăţirii esistinţei preotului, ar sta asemenea slăbănogului din Vitesda încă 38 ani neaflându-se omul, are sĕ i aducă resolvirea.

Sau făcut mai tot feliul de fundaţiuni, și dintre tóte nu este una și pentru preoţime; ea a fost am putea dice ignorată, lăsată la o parte ca de venitoriul ei sĕ se îngrijască poporul pentru a cărui luminare este responsabilă, și în tot momentul și la tótă ocasiunea i se face numai ei cele mai grele imputări, că nu și face datorinţa. Dacă este preotul la înălţimea chiemărei sale, se dice tóte merg bine într'o parochie! Este o nedreptate strigătóre la ceriu a pretinde dela un om lipsit si sĕrac ca sĕ fie totdeuna la înălţimea chiemărei sale.

Preoţimea este pentru luminarea poporului factorul cel mai însemnat, dară o putem asemâna cu pétra cea din capul ungiului, pre care n'au luat'o în sémă ziditorii.

Cea mai mare eróre s'a făcut contra ei, că pentru ea nu s'au făcut nici o îmbunătăţire până acum în timpul acesta critic, când poporul prin alte împregiurări fatale este sărăcit și adus la sapă de lemn.

Dacă ar fi însĕ totuși un mod pentru îmbunătăţirea sorţii preotului român, apoi după a mea părere mijlócele pentru îmbunătăţire ar fi înfiinţarea unui fond în centru prin sinodul archidiecesan, după cum s'au înfiinţat tóte celelalte fonduri ce le avem, din următórele isvóre:

a) Din contribuiri benovole precum se întêmplă aceea pentru fondul metropolitan.

b) Din contribuiri din partea preoţimei, care din proverbiala ei sĕrăcie ar putea contribui 2—4 fl. pe an.

c) Din contribuirile anuale ale comunelor bisericesci, precum s'au fost făcut la înfiinţarea fondului de pensiuni învĕţătoresci câte 10—12 fl. pe an.

d) Din interesele sau din o parte a intereselor e unui fond archidiecesan.

) Din alte isvóre pe care sinodul archidiecesan le i afla.

ipul acesta am puté ajunge la o sumă anuală 0—15 mii fl. din care după fruptificare de 20 ani utea da din interes ajutoriu mai mic fie i preot, ca în an sĕ se crésca în aceea ĕsură, in esce și fondul.

Ceea ce s' eiasat până acum s'ar putea face cel puţin în césul al 11-lea.

Acésta ar fi vederile și părerea mea în cestiunea ameliorărei stărei preoţimei nóstre, și tot ce ași dorí ar fi aceea, ca lucrul sĕ nu se dea și de astădată uitărei, sĕ se lămuréscă cât mai pre larg în colónele acestui diariu, prin ómeni priceputi și cunoscători de lucru, ca așa din mai multe păreri esprimate, sĕ se pótă adapta cea mai salutară, și cea mai ușóră de esecutat pentru realisarea acelui scop, pe care trebue tot credinciosul sĕ'l aibă înaintea ochilor și sĕ lucre din resputeri pentru ajungerea lui. *g.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Feneș 4 Ian. 1891. Dle Redactor! Nu-i ajunge românului, că astădi este tractat fórte mașter din partea stĕpânirei, ci ici cólea 'l mai persecută și fraţii lui de un sânge, ajunși în câte un post de notariu sau jude comunal.

Așa locuitorii comunei nóstre Feneș de câtva timp încóce au ajuns a fi tractaţi de notariul Amf. Giurca și primariul (totodată inspector de morţi și pădure) George Aron în modul cel mai nedemn. Și tocmai pe aceia ii șicanéză mai tare, pe la cari eri alaltăeri au cerșit de i-au pus unde se află adi. Nu numai poporul de rând este năcajit, ci nici chiar preotul nu rĕmâne nepersecutat; și tóte acoste pentru că mai ales acesta le combate abusurile și nu-și lasă parochienii sĕ fie esploataţi fără nici o cruţare.

A ajuns bietul popor acolo, în ât astădi i-se aduce gendarmi pe cap ca sĕ nu și pótă validita după consciinţă nici dreptul de alegĕtoriu ce-l are în comună, ci i-se pune cu forţa primariu și subprimariu etc.; ómeni în care nu are nici o încredere și cari nu au nici cât de puţină tragere de inimă către el (Vedi „Tel. Rom“. Nr. 134 din 1889) Preotul de altăparte este acusat, când la criminal pentru agitare, când la pretură că împedecă și conturbă afacerile — era se dic abusurile comunale — etc. apoi decâte ori îl vor fi denunţat la pretură numai ei vor sci și póte nici ei, și tóte cu scop de al discredita pe preot atât în sus cât și în jos la popor, ca astfeliu discreditat preotul sé se pótă răsfăţa amândoi fără témă căi-va mai putea combate cineva.

Vĕdênd notariul și primariul că scopul nu și-l ajung — căci încrederea poporului în parochul Moise Laslĕu în loc se scadă, ea cresce — au mers mai departe și pe sĕrbătorile Crăciunului au mijlocit la pretură se-i facă preotului și gendarmii onórea și din incidentul conscripţiunei au raportat pretorului, că parochul nici la repeţitele recercări nu voesce a se presenta cu estrasele matriculare necesare la conscripţiune, în urma căruia pretorul Imrech Károly în 24 Decembre provócă pe paroch a se presenta cu matriculele, căci la din contră va fi silit prin putere brachială.

Trebue se amintesc, că oficiul parochial nu a primit dela antistie nici o recercare oficiósă de a se presenta, ba nu i-s'a făcut cunoscut nici cine e agentul, ci acésta i a venit la cunoscinţă pe cale privată; cu tóte aceste însĕ a pregătit estrasul din matriculă pe care in 24 Dec. însu-mi l'am dus la agent, prin urmare și ord. pret. s'a satisfăcut.

Dar ce se veḑi, a dóua ḑi de Crăciun pe la 11 óre a. m. antistia trimite gendarmii la casa parochului ca se ducă în deplinire porunca pretorului. Nefiind parochul acasă, în absenţa lui me provócă pe mine se i-au matricula şi sĕ me duc îndată cu ei. Inzădar le spun, că fără autorisarea parochului nu me pot tinde la matricule şi şi altcum oficiul parochial a satisfăcut ordinului dat de pretore, căci ei nu vor sĕ scie nimic, ci 'mi spun verde, că dacă nu me supun de voe bună, me vor sili cu forţa. Ce era deci de făcut?, am fost silit a le preda matricula şi la poruncă şi la un servitoriu care a dus-o la cancelaria notarială; iér eu abia am scăpat de nu m'au dus între baionete — precum se vede că au avut instrucţiune dela antistie — după-ce le-am promis, că dacă e „muszáj" me voiu duce după améḑi şi fară ei.

După améḑi la poruncă me şi presentez la cancelaria notarială, unde fiind numai notariul îl intreb pentru ce sunt chemat? El iute'mi spune, că nu scie nimic, ci dacă-mi trebue matricula sĕ me duc la preotul unit, cu alte cuvinte „dela Anna la Caiafa".

Vĕḑênd acum, că notariul Giurca şi primariul Aron umblă numai batjocorindu se cu mine, am insistat pe lângă notariul se mi se spună, cine şi pentru ce a trimis gendarmii; la ce drept rĕspuns a început a sbiera către mine, cugetând, că me voiu certa cu el — căci la céartă se pricepe de minune — eu înse ţinêndu mi de subdemnitate a me certa cu el, l'am părăsit şi am eşit.

Matricula luată cu forţa, oficiul parochial nici până în ḑiua de aḑi nu o a primit în posesiunea sa. Pot sĕ se facă în ea falsificări, ba o pot face perdută chiar, căci pretorul Imrech cu întreg aparatul seu (notariu, primariu, gendarmi) se vede că póte dispune preste archiva parochială şi preste paroch după plac.

Prea mare drept şi-a arogat pretorul Imrech asupra preotului prin esmiterea unui astfeliu de ordin, dar mai mare abus şi-a permis notariul Giurca şi primariul Aron, trimiţênd gendarmii după-ce acelui ordin s'a satisfăcut deja. Din tóte aceste un lucru însĕ ese la ivélă, şi adecă: néoşii români şi ortodocşi Giurca şi Aron nu au avut faţă de parochul lor atâta sfială ca se nu-l pórte cu gendarmii ca pe cine sci ce criminalist tocmai în sĕrbătorile Nascerei Dlui; au avut însè gendarmii — cari sunt de altă naţionalitate şi credinţă — cel puţin atâta respect faţă de un preot român, de nu l'au dus în baionete, precum li s'a poruncit.

Nu am scris aceste că dóră numitul notariu, Giurca şi primariul Aron ar fi cine sci ce ómeni insemnaţi, căci ómenii cu suflet şi cu simţeminte nobile nu fac ca ei, ci din contră sunt cu mult prea mici desuflet şi neinsemnaţi, decât se merite a li se publica faptele prin gazete şi mai ales astfeliu de fapte, cari numai onóre nu le face; nici dóră cu scop de ai face ca prin acésta recunoscêndu şi păcatele sĕ se îndrepte, căci ḑiaristica pentru ei este un mijloc cu mult prea nobil: ci numai ca se vadă şi lumea cea mare la ce persecuţiuni şi şicane este espus astăḑi un preot şi încă din partea unor fiinţe atât de inferióre.

Îmi permit în fine întrebarea: are un solgăbirău puterea absolută asupra preotului nostru? căci după părerea mea pretorul Imrech, chiar fidel sĕ fi fost raportul antistiei în casul de faţă, el avea de a arăta, pe paroch, dacă nu se supunea, la superiorii sei bisericesci, dar se vede că d-sa nici atâta nu scie, că parochul mai are şi astfeliu de autorităţi superióre; de altă parte nu s'ar putea înfrâna óre odată astfeliu de abusuri ale unor ómeni atât de răutăcioşi ca şi not. Giurca şi prim. Aron? căci dacă acésta nu ar fi posibil, atunci am ajunge la tristul resultat, de preotul nostru ar deveni o păpuşe în mâna unor băeţandrii răsfăţaţi, de ce se ne ferésca Dumneḑeu.

Iosif Magda,
preot capelan gr. or.

Varietăţi.

* (Bal). Balul reuniunei femeilor române din Sibiiu, ce s'a arangiat aséră în hotelul la „împĕratul romanilor" a avut un resultat splendid atât moral cât şi material. Sala de tot frumos decorată s'a dovedit astădată, că a fost mult prea mică faţă de numĕrosul public ce a luat parte. La acest bal, primul bal de elită în Sibiiu, au participat tóte autorităţile civile, generalii cu dl comandant de corp şi un numĕr frumos de oficeri. Din provincie încă au luat parte de astădată un numĕr frumos de tineri şi damicele. Vom reveni.

* (Botezul Domnului.) Din Agârbici (tractul protopresb. Turda) nise scrie, că sânţirea apei s'a făcut cu mare solemnitate la rîul Arieş de P. O. D. protopresbiter Petru Rosca. Au luat parte întreg poporul credincios, precum şi o mulţime de strĕini. Trei bărbaţi fosti soldaţi, au presentat armele, şi au dat salve, contribuind astfeliu la solemnitatea serbătórei.

* (Resultatul numĕrărei poporului în Sibiiu şi Braşov.) Numĕrul locuitorilor civili ai oraşului Sibiiului s'a urcat la 21,434. Intre stradele cetăţii Sibiiului, strada Măcelarilor arată cea mai mare sporire în populaţiune. Numĕrul bărbaţilor în acésta stradă întrece cu mult pe al femeilor. In Braşov numĕrul locuitorilor civili e de 30.621, o sporire de 1047. Cetatea numĕră 8927 locuitori; suburbiul Scheiu (românesc) 8656, Braşovul vechiu (sub. săsesc-românesc) 5572, Bluměna (sub. ung.-românesc) 4745, Dĕrstele Timişul inf. super. (loc. români) 1256, Stupinile locuit. români, 1495.

* Consemnarea despre conscripţiunea efeptuită la anul 1891 în Orĕştie. Registrul colecţional dom. 1105; bărbaţi 2674; femei 2971; ev. ref. 832; rom. cath. 956; ev. luth. 962; gr. or. 2167; gr. cath. 532; unitari 7; israeliţi 188; babtisti 1; magiari 1451; nemţi 1371; români 2701; cechi 89; poloni 7; englesi 9; toţi 17.

* (Serbarea de 10 Maiu.) Cetim în ḑiarele din Bucuresci, că la serbarea de 10 Maiu din anul acesta, când se vor împliní şi 25 ani dela suirea regelui Carol I. pe tronul României, ministrul de rĕsboiu voesce a concentra 30,000 de soldaţi din tóte armele pe câmpia Cotrocenilor, cari sĕ defileze înaintea regelui.

* (Monument.) In Berlin s'a format un comitet de artişti, savanţi şi financiari pentru ridicarea unui monument lui Haygn, Mozart şi Beethoven în grădina zoologică de acolo.

* (Asilele de copii.) Comitetul central al alegĕtorilor români din oraşul şi comitatul Braşovului conchiamă pe alegĕtorii români la o adunare generală pe Vineri 11/23 Ianuariu a. c. la 11 óre în sala hotelului Nr. I în Braşov. La ordinea ḑilei: *Cestiunea proiectului de lege privitoriu la asilurile de copii.*

— Contele Ferd. Zichy a adresat prin „Magyar Állam o scrisóre către toţi consoţii sei de principii, în care combate proiectul din punct de vedere religionar.

* (Despre forma pămêntului.) In ultima şedinţă a Academiei de sciinţe din Paris, dl Faye a întreţinut pe larg pe colegii sei de cestiunea formei pămêntului şi a depus pe biroul Academiei o însemnată lucrare asupra sferoidului terestru şi scórţei terestre.

Se scie, că fel de fel de ipotese au fost emise în astă privinţă. In vécul trecut, nu sunt de atunci nici o sută de ani, se admitea că pămêntul este un elipsoid de revoluţiune turtit la poli.

Laplace combătù acéstă teorie şi dovedi că pămêntul este un sferoid.

După lucrările geosediei moderne, cestiunea acésta ar fi resolvată. Pămêntul este în adevĕr un elipsoid de revoluţiune.

Dl Faye a esplicat fórte pe larg cum un sistem de compensaţiune vine în ajutoriul legii de elipticitate care domnesce asupra pamêntului şi împedecă acéstă lege de a fi tulburată de reliefurile terestre. După dênsul, acest echilibru s'ar obţiné prin compensaţiunea greutăţii între părţile continentale şi parţile acoperite de apă, cari sunt cu mult mai reci şi cu mult mai dense.

* (Noul teatru din Bucuresci.) Comitetul noului teatru se compune din dnii general Florescu preşedinte; I. Marghiloman, vicepreşedinte; P. Grădiştén, C. G. Vernescu, C. Stoenescu, I. Otetelesan, G. Em Lahovari, Blanc şi Herdan membri. S'a subscris deja 40,000 lei. Fiecare acţiune, are valóre de 200 lei.

* (Teatrul din Iaşi.) După cum se scie, teatrul românesc din Iaşi a ars înainte cu doi ani. De atunci representanţiile s'au ţinut în sala Pastia nu prea potrivită pentru asemenea scopuri. Acum aflăm, că la stăruinţa ómenilor de frunte din acele părţi, ministrul instrucţiunei publice a decis sĕ construeze un teatru nou. Clădirea acestuia se va şi începe în primăvara viitóre.

* (Omĕturi.) Din mai multe părţi se anunţă că în ḑilele din urmă a căḑut zăpadă mare, şi s'a lăsat un frig straşnic. In Viena şi Budapesta circulaţiunea e de tot anevoiosă. In nordul Italiei, România, Francia, s'au periclitat o mulţime de ómeni şi animale.

* (Resultatele esercițiului 1890 a societăţilor de asigurare din Ungaria. După informaţiunile cele mai recente resultă, că afacerile de sigurări în Ungaria au fost desastróse în anul trecut.

Incendiile n'au fost nici odată mai numĕróse; cele-lalte branşe a fost de asemenea fórte încercate, afară de acele ale asigurărilor de viaţă, care au funcţionat în tr'un mod aprópe normal. „Première Hongroise" a fost împovorată de incendii sinistre; acéstă branşă se va

şi aceea a grindinei. M

dobânḑilor fondurilor p

companie va puté împărţi

de fl. (în loc de 160 fl. ca în

nia (Reasigurări) a cărei sórte

aceea a societăţii „Première Hong

decum mai norocósă şi dividendă

se preţuesce de cât la 40 sau 45

„Fonciera Austro Ungară", ar fi în ade

dacă ea sigură ar fi acoperit tóte bunen

poraţiei. Dar acésta nu sa întâmplat, ecse

i-a fost mai favorabil de cât celor-lalte şi di

irea unei dividenda remâne problematică. „Fr

Ungaria" e semnalată ca trebuind, tiriş grăbiş,

iasă la capăt, dar nici vorbă nu e de dividenda;

acţionarii ei sunt, ce e drept, obicinuiţi sĕ se lipsască de dividende. „Compania" ungară de asigurări pentru grindină şi de reasigurări, fondată anul trecut prin îngrijirile societăţii „Assicurazioni generali", ar fi lisat o încassare de prime de 80,0000 fl. cu 60 % de sinistre; ea ar fi în stare sĕ împartă o mică dividendă.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Calea adevĕrului.

II.

Calea adevĕrului este totodată şi cea mai nobilă cale, ea este o adevĕrată cale regéscă. Nu-mi credeţi acésta? Spuneţi-mi dar', este lucru nobil a fi laş, a fi fricos, a părăsi stégul şi a fugi, când se apropie duşmanul?

Nu, de bună-sémă nu! Omul nobil, omul marinimos are curagiu şi nu se teme de pericole.

Mincinosul este un om fricos, un om laş; el minţesce, fiind-că se teme; se teme de înfruntare, se teme de pedépsă. Un astfeliu de om este vrednic de dispreţ! Dar frumos şi nobil este a spune totdeuna adevĕrul, ori care ar fi urmările mărturisirii drepte şi pe faţă. Lăsaţi ca adevĕrul, purul adevĕr se fie lumina conducĕtóre a vieţei vóstre.

Washington, marele eliberator al statelor unite din America de nord, unul dintre cei mai mari şi mai însemnaţi bărbaţi ai sutei trecute, era de ḑece ani, când ii cumpĕrase tatăl seu de ḑiua numelui o sĕcure mică şi drăgălaşe. Plin de bucurie micul Waschington alérgă îndată în grădină, ca sĕ-şi cerce sĕcurea. In grădină tatăl seu plantase mai multe şiruri de pomişori tineri şi aleşi. Ce lucru minunat, gândi Waschington, am sĕ fac eu acum, şi tăià cu securicea toţi pomişorii.

Se înţelege, că micului Waschington nici prin minte nu-i trecea, că pomişorii se vor usca şi el va face mare pagubă. Ve puteţi închipui ce durere nu simţí tatăl seu, când vĕḑu toţi pomişorii retezaţi. Se duce în casă, întrébă după făptuitoriul acestei mari pustiiri. Copilul tremură de frică, dar nu stă la îndoială, ce are sĕ facă, ci aruncându-se în genunchi înaitea tatălui seu ii ḑice „eu am fost tată dragă" Tatăl seu este surprins şi nu scie ce se ḑică, ochii lui i-se umplură îndată cu lacrămi de bucurie, stringe pe micul seu copil la pept şi-i ḑice: „Dragul tatii, tu îmi dai de o sută de ori mai mult, decât mi-ai luat prin fapta ta nesocotită. Me simt fericit, că am un copil, care nu se lasă a fi reţinut dela mărturisirea adevĕrului prin nici o frică de pedépsă, şi prin nici un prospect după folóse şi câştiguri nedrepte.

Aveţi şi voi acest curagiu de a spune adevĕrul, iubiţii mei! Cam arareori se află acest curagiu, şi cu tóte acestea el este cea mai frumósă cunună pe capul unei fetiţe şi cea mai preţiósă cruce s'au stea pe peptul unui bărbat. Şi acésta podóbă o pot purta nu numai cei bogaţi şi nobili, ci şi cei sĕraci şi de rĕnd. Toţi curăgioşii sunt fraţi şi frumşeţa adevăratei inimi nobile străluce din ochii tuturor, cari se tem de păcat. Nu de mult am privit la o revistă militară şi atunci am vĕḑut un general bĕtrân, pe care l'am admirat. Se vedea în faţă acestui general ceva rar, se vedea ceva nobil si rĕsboinic. Din faţa lui pârlită de sóre, în care erau adânci săpate bĕtrâneţele si strapaţele rĕsboiului, se putea ceti o energie, o putere neînfrênată. Tot astfel am admirat adeseori şi feţele, fisionomiile, soldaţilor dela marină, cari umblă pe mare, cu privirea lor liberă şi dréaptă, care esprimă în mod lămurit, că ei nu se tem de pericule, ci dau piept vitejesce cu mórtea. Deprinderea, obiceiul de a spune totdeauna şi în tot locul adevĕrul îi dă feţii omului o espresiune minunată, un fel de nobleţă a sufletului. Cu totul altcum, cu totul altă înfăţişare au linguşitorii şi mincinoşii, o înfrăţişare nu prea plăcută. Falsitatea sufletului lor se tradéză in tótă ţinută şi fiinţa lor. Ómenii aceştia nici nu pot privi pe cineva de-a dreptul în faţă. Vorbirea lor, rîsul lo

manierele lor' tóte au ceva fals şi te resping fără de voie. Şi vai cât de urîte sunt caracterele false! Se nu aveţi cu asemenea ómeni de lucru iubiţii mei! Ei se ţin cu totul de altă familie; nu ca voi, ei se ţin de familia acelora, pe care sfânta scriptură îi numesce mincinoşii sau tatăl minciunilor.

Numai puţini dintre voi, sau póte că nici unul nu va purta pe pieptul seu cruci si medaile, dar cu tóte acestea fiesce-care dintre voi póte aparţiné celui mai vechi şi mai

nobil ord, ordului cavalerilor adevĕrului. Ordul aces

devĕr este o legiune de onóre. Iubirea, iubirea

de adevĕr şi de dreptate face caracter

cum putem ajunge la acésta iubire

dacă rugăm pre Dumneḑeu ca se

cu duchul adevĕrului şi apoi ne

cu seriositate sfântă calea adev

Regele Prusiei, Fridrich W

era tare iubitor de adevĕr. In

chiul seu, de Fridrich cel

inţă, între altele şi din Ge

de 13 ani; rĕspundea fórte

rinţă diferitele tese, teorer

temele, ce i se da.

nepoţele, ḑise Fridrich, bună, o memorie minunată e“.

lul, nu merit lauda Majestăţii tocmai acea, ce am mai repetat

vĕr, nepóte dragă, îmi face mai multă nţale tale, ḑise regele. Fii totdeauna cum ai fost astăḑi faţă de mine, pentru t de uricios şi de ordinar ca minciuna iliteză pe rege şi pe om mai mult decât

(Va urmá)

Mulţămită publică.

Subscrişi în numele comitetului parochial ne imţim îndatoraţi a da espresiune şi pe acéstă cale sincerei mulţămite pentru faptele adevĕrate crestinesci sĕvêrşite la s. nóstră biserică de unii binefacĕtori şi anume:

Dl Vasile Cora de Visti, amploiat în pensiune încă din micuţa copilărie crescut în sinul familiei cu frica lui Dumneḑeu, s'a deprins a'şi arĕta în totdeauua cu ocasiunea veniri d-sale printre ai sei dragostea crestinéscă faţă de casa lui Dumneḑeu pe carea în nenumĕrate rênduri o a ajutorat şi înfrumseţat cu 3 Psaltiri mici, 1 Ciaslov mic, 1 Acaftist, 1 potir suflat cu aur, disc, lingurita şi copie, 2 icóne fórte frumóse la fruntariul altariului şi înaintea fiecăreia câte un sfejnic frumos, 1 cădelniţă, dulap mai mic pentru grijirea vestmintelor bisericesci, 4 sfesnice pe s. prestol în altariu, proscomidia sf. liturgii pusă în rame sub sticlă şi în fine un policandru de bronz fórte frumos lucrat cu multă măestrie de Alesandru Kolcsár din Sibiiu strada faurilor Nr. 8, tóte la olaltă calculate în valóre de preste 200 fl. v. a

Dl Ioan Fuciu neguţător în Vistea superióră deasemenea a înfrumşeţat s. biserică cu o icónă fórte mare şi frumósă, care represintă „buna vestire“ care e şi hramul bisericei nóstre, o candelă frumósă la aceea icónă dverile dela uşile altariului lucrate de soţia dsale Paraschiva, şi pe urmă ce era fórte delipsă a ridicat un întreg pat (aşeḑămênt) nou pontru clopotele din turnul bisericei, tóte laolaltă în valóre de preste 60—80 fl v- a.

In fine credinciosul bisericei nóstre dlu Nicolae Potmolea fost titor al bisericei încă pe timpul ḑidirei aceleia la anul 1854 a contribuit fórte mult la ridicarea aceloia prin enorme ajutóre materiale, şi morale, şi în timpul din urmă a cumpĕrat din al seu „Triodionul“ întregind astfel lipsa simţită în cărţile bisericesci.

Pentru tóte aceste crestinesci binefaceri, subscrişii în numele credincioştlor acestei biserici ne simţim datori a le esprima adâncă nóstră mulţămită, dorindu-le ca bunul Dumneḑeu sĕ-şi reverse darul seu de sus preste marimoşii binefăcătorii, lungindu-le firul vieţei spre folosul sântei biseriei şi spre fala credincioşilor, servind de esemplu şî altor credincioşi cu dare de mână.

Vistea superióră, la 9 Decembre, 1890.

In numele comitetului parochial.

Nicolae Clonţia, paroch gr. ort

Procopiu Clonţia, capelan şi nota-.

Din public.

O dorinţă.

E sciut, că de vr'o câţiva ani e aplicată şi în părţile Transilvaniei legea despre darea duplicatelor matriculari la autorităţile administrative politice.

Dorinţa mea, carea cred, va fi acceptată şi de alţi preoţi ca purtători de matricule, merge într'aiolo: că ar fi mai practice, când venerabilul Consistoriu ar dispune, ca sĕ se tipăréscă şi esemplare de cóle cu titula diferitelor matricule.

Acésta titulă ar fi a se întocmi cam în următoriul mod, după modesta mea părere:

La drepta sĕ se indice cttul şi cercul pretorial, la stênga protopresbiteratul şi parochia. Apoi sau deasupra sau după aceste numiri sĕ se tipăréscă: Protocolul botezaţilor, morţilor, cununaţilor pro 18 . .

Făcênduse acésta n'am fi siliţi se formăm noi înşi-şi titlurile duplicatelor aştêrnênde în tot anul şi se îmbrăcăm pre acestea cu osebită hârtiă.

Sadu, în 2 Ianuariu 1891.

Ioan Popovici, preot.

Mai mulţi fruntaşi ai bisericei nóstre din Gusteriţa, ne trimit spre publicare următórele:

In urma circulariului prealuminat E. Sale D. metropolit publicat în fóia archidiecesană şi adus de preotul local la cunoscinţă poporului se demandă ca până la finea lui Decembre sĕ se adune comitetul parochial şi se facă cu epitropii raţiociniul şi cel mult până la 5 Ianuariu 1891 în sensul §-lui 21 din stat. org. ér lista alegătorilor sĕ se publice ante de sânţirea apei!

Tóte acestea din partea comitetului până aḑi nu s'a împlinit şi întrebăm, cum se respectéză dispoziţiile legei?!

Gusteriţa, 19 Ianuariu 1891.

Mai mulţi fruntaşi.

Loterie.

Mercuri în 21 Ianuariu 1891.

Brünn: 4 60 46 51 23

Nr. 45 Tip. [1] 3—3

CONCURS.

In scopul edificărei **unei case cu un etagiu**, în carea sĕ fie adăpostită şi **tipografia archidiecesană**, pe teritoriul ce astăḑi îl ocupă casele **Nr. 45, 47** şi **49 din Strada măcelarilor în Sibiiu**, se publică concurs pentru facerea unui plan de edificare.

Condiţiunile speciale şi planul de situaţiune sunt depuse în biroul secretariului consistorial gr. or. din loc, unde reflectanţii le pot vedé în órele de birou.

Spesele edificiului se contempléză cu suma macsimală de **50,000 fl.**

Planurile adresate către subsemnata comisiune, cu o comitivă, din carea sĕ fie evidentă locuinţa autorului, au sĕ se presenteze la secretariul consistorial până la **15 Februariu a. c. stil. nou.**

Planurile presentate în acest termin se vor esaminá prin un juriu anume instituit spre acest scop, şi acela, pe carele juriul îl va judecá de cel mai corespunḑĕtoriu, se va premiá cu **300 fl.**, ér al doilea mai corespunḑĕtoriu cu **200 fl.**, remânênd ambele proprietatea comisiunei; cele nepremiate însĕ se vor înapoiá autorilor lor, neavênd ei drept a pretinde nici o remuneraţiune.

Décă autorul vre-unui plan premiat va deveni întreprinḑĕtoriul încredinţat cu edificarea casei, premiul nu i se va solví.

Sibiiu, 10 Ianuariu n. 1891.

Comisiunea administrativă a tipografiei archidiecesane.

Nr. 758 pp. 1890. [4] 3—3

CONCURS.

In urma conclusului venerabilului consistoriu archidiecesan din 3 Septembre a. c. Nr. 4473 Plen. pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a regulamentului pentru procedura la alegere de protopresbiter, votat de congresul naţional bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria şi Transilvania sub Nr. protocolar 136 din 1888, prin acésta se publică concurs nou pentru indeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Cluşului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare fi tot odată şi paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Cluş.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din pauşalul de cancelarie din Rudolfin archidiecesan şi din ce incurg pentru şedulele de pentru visitarea comunelor cese divorţiale şi protopresbite

i de clasa a omputată şi

menteze conclusul congresual Nr. 111 din 1888 şi sĕ alăture la concursele lor şi o tabelă de cualificaţiune cu rubricile indicate în § 12 din regulamentul congresual provocat mai sus, şi apoi astfeliu instruite sĕ le substérnă venerabilului consistoriu archidiecesan din Sibiiu, în restimp de 30 ḑile computate dela ḑiua ce urméză după prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful român“.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Cluş, din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Cluş, ţinută la 10 Decembre, 1890.

Preşedinte:

Tuliu Roşescu, adm. protopresbiteral.

Georgiu Prigónă, notar.

Nr. 8229 Plen.

Concursul acesta se aprobă şi se dă spre publicare în „Telegraful român“. Sibiiu, 31 Decembre, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. (9) 1—3

CONCURS.

In comuna bisericéscă Poplaca devenind vacant un post de paroch de clasa II-a pentru indeplinirea aceluia se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare a concursului în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: venitele sigure ale unei parochii de clasa II, (Reg. par §§ 13. 14.)

Informaţiuni mai deaprópe se pot primi dela comitetul parochial din numita comună, sau şi dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-şi aşterne supilicele concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, adresate sinodului parochial şi instruite cu documente în sensul normativelor bisericesci din vigóre.

Oficiul protopresbiteral al tractului Sibiiu în conţelegere cu comitetul parochial..

Sibiiu. 1 Decembre, 1890.

Ioan Papiu, protopres.

Nr. 373. [520] 3—3

EDICT.

Susana Dimitrie Mitan din Preşmer legiuita soţiă a lui Maniu Ruja asemenea din Preşmer, ambii de religiunea gr. or., carea a părăsit cu necredinţă pe soţiul ei de opt ani de ḑile fără de ubicaţiune cunoscută, este prin acéstă citată, ca în termin de şesă luni dela prima publicare a acestui edict în jurnalul „Telegraful Român“ sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul divorţial întentat contra ei din partea bărbatului sĕu, se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Braşov, 31 Octobre 1890

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric, prot.

Sz. 589/891 polg. [6] 3—3

Hirdetmény.

A Schalkoi általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnők választás s a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot **1891 február 11-re d. e. 10 órára** tüzöm ki Schalko községébe a községi biró házához.

Ezen tárgyalásra összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros 1890 December 20-án

A kir. törvényszék kiküldött birája.

Kelemen.

Nr. 777. [10] 1—1

Anunţ.

In sensul § lui 124 din regulamentul pentru procedura judecătoréscă în cause matrimoniale se aduce prin acésta la cunoscinţă publică, cumcă Constantin Zêrnovean din Braşov prin sentinţa Venerabilului consistoriu archidiecesan dto 29 Novembre 1888 Nr. 5715 B. fu totalminte despărţit de pribegita lui soţie Maria Nicolae Stefan, asemenna din Braşov.

Braşov, 31 Decembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric, protopresbiter.

Sz. 7764. 1890 polg. [5] 2—3

Hirdetmeny.

Az erzsébatvároşi királyi törvényszék által ezennel közhirré tétetik, miszerint a magyar bényei községi italmérési jog gyakorlatának arányositása megengedése és az aranykulcs meghatározása feletti tárgyalásra a hatarnap **1894 Fébruár hó 28-án dél-elött 9 órára** tüzetik ki Erzsébetvárosába, a kir. tőrvenyszék hívatalos helyiségében a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg, azon figelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenök hivatalbó kinevezett ügygondnok által fognak képviseltetni.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 december 30-án tartott üléséböl.

Vén András, elnök.

Májai Géza. gyzjeö.

Szám. 7629/890 polg. (7) 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezzennel közhiré tétetik, miszerint Krausz Rezsö Kis sinki birtokos béadott kérése folytán Kis Sink község határának általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalásra a határnap 1891 Február 23-án délelött 10 orára tüzetik ki Kis Sink községébe, a helyszinére a községi iroda helyiségébe. — Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, miut a kik a tagositásba beleegyeznek

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 December 30-án tartott üléséböl.

Vén András. elnök

Májai Géza. jegyzö

---

olau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 5 Sibiiu, Sâmbătă 12/24 Ianuariu 1891. Anul XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or. 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 11 Ianuariu.

Convocările ce se fac din tóte centrele românesci pentru inactivarea unor nóuĕ despărţĕminte ale Asociaţiunei transilvane nu pot fi decât o surprindere plăcută pentru românii de bine.

Asociaţiunea transilvană şi conducĕtorii acestei corporaţiuni culturale au venit de mult la convingere, că lucrările ei ar puté fi mai intensive, în faţa periculelor de cari este ameninţat némul nostru de tóte părţile.

Şi îndată ce acésta convingere a câştigat teren, îndată ce s'a observat că s'ar puté face ceva mai mult în direcţiunea acésta, comitetul din est an a venit cu propuneri concrete, cari primite din partea adunărei dela Reghin cu însufleţire, urméză sĕ se pună în practică.

E datoria fie cărui cărturar român, e datoria fie-cărui om, care ţine se fie numĕrat între ómenii de cinste, ca sĕ nu se subtragă dela datorinţa acésta, de a lua parte ca membru al acestei Asociaţiuni şi încă nu numai parte ca contribuitoriu cu sume în bani, ci a lua parte cu sfatul seu, cu péna sa, cu mintea sa la desteptarea poporului nostru. Aici avem teren unde ne putem întâlni toţi românii, aici încétă sau ar trebui se incete vederile de partid şi veleităţile confesionale. Aici suntem cu toţii români şi trebue sĕ avem în vedere ridicarea sĕrmanului nostru popor.

Şi poporul nostru are necesitate de multe poveţe până ce va ajunge se umble insuşi pe picióre le sale. Câţi şarlatani nu au abusat de bunătatea lui, câţi demagogi nu au folosit posiţia în care 'i-a ridicat încrederea poporului, pentru scopuri strĕine de acest ném, şi câţi fiii perduţi din sinul lui nu şi-au bătut joc de el şi de interesele lui. Teren destul de mănos avem cu toţii in adunările despărţĕmintelor de a da sfaturi poporului, teren de a ţiné prelegeri în limba înţelésă de el, teren de ai pune la inimă îngrigirea de scólă şi de biserică ca de nisce instituţiuni chemate a-i scutí limba şi naţionalitatea.

Teren de al face atent la greşelile din trecut în cele economice, teren de a-i pune la inimă ca sĕ-şi intocméscă traiul cu cruţare şi sĕ nu se dea patimilor, desfrênării în petreceri şi beuturi, şi tóte aceste conveniri vor întări poporul, tóte aceste îl vor înarma cu armele sciinţei, fără care aḑi nu este mântuire.

Şi dacă totuşi se mai găsesc între români cu posiţii bune şi ómeni, cari nu iau parte la lucrările Asociaţiunei, atunci aceia nu merită decât dispreţul tuturor românilor. Scusă nu au şi nu pot avé. Eşiţi şi ei mai toţi din sinul poporului, fii de opincă, nu pot fi dispensaţi dela obligămêntul de a face ceva şi pentru popor şi pentru bunăstarea lui. Le ḑicem acestea la adresa acelora, cari încep a da dosul, încep a ridica hulă şi clevetă şi contra acestei instituţiuni, le ḑicem la adresa acelora, cari au făcut agitaţiunea ca sĕ nu se pótă inactiva despărţĕmêntul, pentru că comitetul central a încredinţat cu convocarea pe un protopop român ortodocs şi le am ḑice şi la adresa celor de ai nostri, dacă ar face asemenea, când cu conducerea ar fi concreḑut un protopop român de confesiunea unită.

Sfâşiarea dintre noi, noi în contra nóstră, este sinucidere naţională şi acest pĕcat trebue odată se înceteze dintre noi, mai cu sémă acum când sabia lui Damocle ne atârnă după grumazi. Asociaţiunea a făcut mult, fórte mult pentru popor. Ea a trimes tineri cu burse la studii, ea a dat impulsul la învĕţarea meseriilor, ea prin adunările ei generale a ridicat prestigiul românilor în ochii strĕinilor şi coróna faptelor ei neperitóre este ridicarea institutului scólei civile de fetiţe. Sĕ crescem femeia a fost devisa la intemeerea acestui institut, căci crescută ea, am întărit familia, am pus basă solidă trăiniciei nóstre şi am scăpat vatra română, de străinism, am scos tinerii din ghiarele celor ce vênau după ei, ca se vîrască în casa lor datine strĕine.

Şi e numai ceva trecut de un pătrariu de secol, de când românii au dat viéţă acestui aşeḑĕmênt naţional.

Asociaţiunea póte face încă mult.

Prin publicarea de concurse pentru lucrări literare, va inpintena pe ómeni sĕ se apuce de lucru şi poporul înzestrat cu cărţi eftine şi folositóre de bunăsémă că va binecuvênta pe cei ce pentru el au scris şi pentru el au jertfit timp şi ostenele, ca sĕ l ridice. Şi Asociaţiunea în problema ei de căpetenie nu doresce decât ridicarea poporului român din starea cea jalnică, în care l'au aruncat timpurile cele grele şi lipsa de conducĕtori.

Revista politică.

In numĕrul trecut am amintit pe scurt despre unele proiecte, cu care guvernul voesce sĕ păşéscă înaintea casei deputaţilor. Biroul de corespondenţă din Budapesta mai anunţă încă următórele proiecte, cari guvernul le va asterne în curând legislativei:

Proiectul de lege despre organisarea administraţiei în comitate; proiectul de lege despre regularea afacerilor pupilare, proiectul de lege despre judecatura administrativă. Primul proiect nu se estinde asupra municipiilor orăşenesci. In acel proiect de lege, ḑice, că administraţia se va proveḑé prin organele statului, casele comitatense se vor desfiinţa şi agendele lor se vor trasmite oficiilor de dare, edilitatea va fi sub ordinată ministrului de interne. In fruntea comitatului stă comitele suprem, căruia îi sunt subordinaţi vice- comitele si funcţionarii superiori, cari sunt datori a sta în sediile comitatense. Vice-comitele conduce administraţia; pretorelui cercual i se vor da puteri ausiliare corĕspunḑătóre, în fiecare comitat se va crea pre lângă fiscalat postul unui consilier juridic. Cercul de activitate autonom al comitatului se va menţinea. Eserciarea drepturilor ce compet comitatelor se va ţiné şi pe viitoriu de compentenţa adunărei generale. Se va regula şi activitatea comitetului ce esistă acum. In comitate mai mari se vor alege probabil consilieri cercuali pentru resolvarea afacerilor locale dintre ţinuturile mai îndepărtate unele de altele. Numĕrul membrilor aleşi ai comitetului administativ se urcă dela 10 la 12.

Foile din România se ocupă încă cu viu interes de sórtea românilor afară de regatul roman. „Reforma“ face o comparare între greutăţile, cu cari au sĕ lupte românii din Basarabia şi Bucovina şi ale românilor din Transilvania. In fruntea fóiei se află publicat apelul comitetului esecutiv al ligei pentru unitatea culturală a românilor. El sună astfeliu:

Românismul din afară de regat trece în timpul de faţă printr'o crudă încercare. Graiul românesc este nu numai alungat din scólele naţionale dar e ameninţat a fi înăbuşit chiar la vatra familiei române atăcându-se muma în drepturile ei naturale. Organelor de cultură naţională li se pune căluş prin repetite procese de presă şi oneróse condamnări, pentru că apără drepturile tradiţionale ale românilor. Scriitorii români cari îndrăsnesc a cere respectarea legilor sunt traşi în judecată ca agitatori, sunt condamnaţi de dujmanii naţiunei lor şi aruncaţi în temniţe. In faţa acestora şi altor mai multe persecuţiuni, cari tind a mortifica o mare parte din corpul naţionalităţii nostre, sentimentul de conservare naţională impune fie cărui român bun datoria sacrificiului. Liga, luudu-şi însărcinarea de a opune o resistenţă energică acestor tendinţe de desnaţionalisare şi de a apăra din tóte puterile şi pe tóte căile permise causa românismului, face apel la tóte inimile generóse şi patriotice ca se o ajute moralminte în împlinirea acestei sacre misiuni.

Relaţiunile în Germania par a se incorda.

Punerea în vigóre a legei pentru asigurările în contra bĕtrêneţei stêrnesce conflicte fórte seriόse între guvernul german şi Bavaria. Peste o sută cinci ḑeci de comune din Bavaria de jos refusă a

---

FOIŢA.

Reîntórsă dela ţĕrm.

După *Hector Malot.*

(Urmare.)

Inţeleg bine, prea bine, ameninţările d tale, numai insista, sciu că voesci s'o cresci, învĕţându-o sĕ me despreţuéscă, sĕ me urască, sĕ te iubéscă numai pe d-ta singur; dar tóte acestea nu me intimidéză. Sĕ me apĕr în faţa fiicei mele, am ca mijloc iubirea şi îngrigirea ce am avut până acum faţă de ea.

D-ta ce ai făcut pentru ea?

Iţi aduceai aminte din când în când, că trăesce şi la fie-care şése luni îţi venia gust s'o îmbrăţişezi. Bravo, bun tată!

Şi d-ta îndrăsnesci sĕ mi vorbesci astfeliu?

Dta care mi o răpiai, sciind, că nu voiu avea curagiul de a o relua, nu pentru d ta, dar pentru ea, a cărei copilărie, avea trebuinţă de îngrigirile unei mame!

— Şi acum creḑi, că aceste griji nu-i mai sunt trebuinciόse.

— Acum, când e de 10 ani, e mai periculos, s'o las decât se io iau, mamei. Mĕ ingrijesc de o potrivă de sănĕtatea ei fisică şi de cea morală, o voiu duce la mama mea, unde va fi bine îngrijită, bine crescută, mai bine ca de mine care trebue sĕ lucrez, care aparţin mai mult lumei şi afacerilor decât mie.

— Frumóse combinări! cele din urmă atacuri, acele care trebuesc sĕ me decidă a me învoi sĕ ţi las copila. Nădejduesci, că frica de a vedea pe fiica mea sub direcţiunea mamei dle, care me uresce, şi pe care nu o iubesc me va sili la ceva bun? E bine! respunsul meu va fi în totdeuna acelaşi: fă ceea-ce vrei, scornesce, ameninţă, nu voiu pleca. De o camdată nu te pot opri de a lua pe Gabriela, dacă nu'ţi e milă de ea, dar lucrul nu va fi în totdeuna astfeliu, va veni şi rêndul meu, şi atunci vom vedea; sunt sigură de bunătatea inimei fetei mele.

— Ascultă, şi se isprăvim. Astăḑi esti fórte iritată şi-ţi perḑi consciinţa; suprinsă de visita mea, supĕrată de imputările mele, îţi pui în cap sĕ nu te învoesci la propunerile ce ţi fac. Eu nu fac ca d ta, sunt liniscit, astept, 'ţi dau timp sĕ te gândesci.

— Ah!

— Nu crede, că sunt atât de naiv sĕ ţi las libertatea de a dispăria cu copila mea, idee ce sigur ţi-a trecut prin minte, când ai scos acest Ah! de mulţumire.

— Creḑi?

— Te cunosc, écă ce voesc. Vei da ordin sĕ se puie intr'o ladă, tot ce e al Gabrielei, rufe, haine etc. Când cameriera dle va face acest lucru, eu me voiu preumbla cu copila prin apropiere. După o óră voi veni, voiu lua lada întro barcă ce voiu închiria, vom trece lacul pentru a merge sĕ ne culcăm în faţă de Bellagio, la Cadenablia, otel Bellevie. Ţine minte numele otelului te rog.

— Pentru ce?

— Vei înţelege îndată. Vom rĕmâné la otel până mâne séră, asteptându-te. Dacă te linistesci, devii mai cuminte şi judeci mai cu sânge rece, dacă iubirea de mamă vorbesce încă tare în inima d-tale sĕ n'o auḑi însĕ decât pe ea, vei veni la noi şi apoi vom pleca împreună.

— Sĕ mergem la dna de Chamalières.

— Da. Daca din contră, nu voesci sĕ-ţi părăsesci gândul, fii sigură că nu te voiu scóte cu gendarmi, voiu pleca din Cadenablia numai cu fica mea şi totul va fi sfârşit între noi; nici remuşcări, nici durere, rugăminţi, nimic nu me va face sĕ-mi schimbo gândul, nimic auḑi, nu me va mai mişca; vei fi nedemnă de fiica nóstră, şi datoria mea va fi sĕ te depărtez de ea. Ţine minte. Gândesce te bine. Poimâne ar fi prea târḑiu. Mâne trebue se vii. Te las, me duc se caut pe Gabriela. Preste o óră plecăm. Dă ordine te rog, sĕ se facă cum am ḑis cu lucrurile copilei.

(Va urma.)

adera la acéstă lege, declarând în mod oficial, că nu vor plăti nici un pfenig.

Impèratul Germaniei are de gând a cere Reichstag-ului o nóuĕ sporire a listei civile, care este actualmente de 15 milióne şi jumĕtate de mărci. Cererea va fi adresată parlamentului german, ér nu Camerei prusiane, şi va fi motivată prin cheltuelile de representaţiune, care împĕratul nu le póte face faţă cu lista de care dispune.

„Deutsches Tagblatt“ declară, în privinţa atitudinei guvernului faţă de fostul cancelar, că principele de Bismarck n'ar avea de cât sĕ pronunţe un cuvênt pentru a atrage asupra guvernului imperial cea mai grozavă catastrofă ce a lovit vre-o dată pe un monarch.

Acéstă declaraţie confirmă scirea după care principele ar deţiné încă nesce hârtii autografe, cari ar putea proca ruperea relaţiunilor personale dintre împĕratul Wilhelm şi ţarul Rusiei.

Până ḑilele trecute, scirea că principele Bismarck va lua cuvêntul în camera seniorilor a fost tot déuna desminiţă de organele apropiate de împĕratul; acuma tot aceste organe fac sĕ se respândéscă sgomotul că în faţa nouei situaţiuni creată de oposiţiunea conservătóre principele Bismarck va apăré în camera senorilor şi va pronunţa un discurs.

Guvernul Germaniei va cere camerelor credite suplimentare pentru construirea unui nou material mişcător pentru căile ferate. Acest sporiu e cerut de marele stat maior, care pretinde, că e urgent a indoí unele linii ferate din Prusia orientală şi din provincia Posen.

Punerea şinelor trebue se fie terminată până la finele anului 1892.

Ministrul de resbel a mai deschis şi un concurs pentru cel mai bun model de plug de zăpadă, în cas de mobilisare, în timpul ernei, pe fruntăria orientală.

Proiectul mai prevede şi construirea a 1500 vagóne.

Aparatele de siguranţă la căile ferate.

*) Tóte ţĕrile mai mari au câte o linie ferată, lungă, directă, pe care călĕtoriul percurge cu trenul accelerat o distanţă de sute de mile, iute, fără întrerupere, şi fără de a schimba vagonul.

Puţini dintre noi vor sci, că temelia acestor avantagii este în prima linie, un factor fórte neînsemnat, şi puţin băgat în samă, adecă distanţa ficsă egală între cele douĕ fere asternute pe drum.

Tóte căile ferate în Europa afară de cele rusesci şi de câteva linii în Irlanda au una şi aceeaşi depărtare între ferele, pe cari merge trenul, adecă 1.435 metru.

Numai aşa se póte, ca vagónele din Spania sĕ ajungă până în Prusia, cele germane până în Calabria, cele francese până în Transilvania şi România.

Acest prea preţios cosmopolitism al căilor ferate, ni-se înfăţişază prin tóte garele oraşelor mai mari şi ne atinge adeseori în mod neplăcut, când vedem pe vagóne întréga scală de coloritură, adeseori în arangiament fórte nepotrivit, când d. e. un vagon văpsit vânĕt stă lângă unul verde, şi după acela urméḑă unul galben şi al patrulea roşu.

Altcum administraţiunile căilor ferate folosesc pe liniele lor de regulă numai vagóne propri pentru transportul sarcinelor, căci pentru vagóne strĕine trebue sĕ se plătéscă tacse adeseori fórte considerabile, cari pentru un stat de primul rang în condiţiuni ecstraordinare face mai multe milióne la an.

Pentru ca ferele sĕ se ţină pretutindeni în asemenea distanţă, nicăiri mai aprópe şi necăiri mai departe unul de altul, se cere o inspecţiune rigurósă şi o controlă minuţiósă, împreunată cu multe spese.

Repegiunea estraordinară a comunicaţiunii, pe care noi o punem totdeuna numai în contul aburelui, mai depinde încá dela multe altele, şi anume dela semnalele căilor ferate.

Fără semnale bune trenul abia s'ar întrece cu căruţa postei.

Precum în viaţa omenéscă cugetele premerg faptelor, aşa merg semnalele înaintea trenurilor, neteḑesc calea, pun în miscare preparativele, cari sunt de lipsă de o parte pentru siguranţa trenului, de alta parte pentru continuarea neîmpedecată a cursului lui, făcênd astfeliu posibil, ca locomotiva sĕ-şi desvólte întréga ei putere.

Cele dintâiu aparate cu semnale erau nesce ruḑi lungi, ca un arbore, cu braţe sau aripi în vîrful lor, şi acestea sunt şi acum cele mai usitate în Europa, cu tóte că în anumite împregiurări nu funcţionéză, aşa d. e. când e negură, şi de rênd funcţionéză prea pe încetul, încât mai că le ajungi cu trenul accelerat, sunt însĕ forte uşor de manuat, pentru că au construcţiune simplă, şi acésta e partea lor cea bună.

Ruḑile acestea cu braţele sau aripile lor sunt dară un feliu de telegraf optic, la care se aplică nóptea lămpaşe cu lumini albe, roşi şi verḑi. Mai târḑiu s'au inventat semnalele cu telegraf eletromagnetice şi după acelea clopoţele electrice sau semnalele de alarm; cantonierele sau căsuţele veghietorilor de-alungul liniei ferate sunt tóte proveḑute cu astfel de clopoţele şi cu aparate de alarm, şi sunt legate unele cu altele prin fire de sêrmă, prin cari se pun clopoţelele în miscare cu ajutoriul electricităţii şi se dau semnale prin mai multe sau mai puţine sunete, şi prin o anumită grupare a sunetelor.

Liniile ferate bine întocmite şi cu frecuenţă mare se folosesc de tóte aceste semnale deodată, cu cu unica variaţiune, că braţele telegrafului optic original, sunt acum puse în legătură cu ocheţi transparenţi de stlică roşie şi verde; când este sĕ se dea semnalul „stai“, atunci braţul telegrafului arată în direcţiune rectangularia spre calea ferată, şi la capĕtul lui din urmă ese la ivélă un disc roşu; când se dă semnalul „mână încet“, atunci braţul telegrafului stă aplecat în jos, avênd la capĕtul din urmă un disc verde; ér când se semnaléză, „linia liberă“, atunci braţul e ridicat în sus fără nici un disc. Nóptea se pune un lămpaş la începutul braţului şi se scóte la vedere ocheţul roşu, respective cel verde pentru întâiul şi pentru al doilea semnal, ér pentru al treilea un ocheţ alb.

Plecarea trenului din o anumită staţiune se semnaleză procsimei staţiuni mai întâiu prin telegraful electric, după aceea se puu în miscare ca semnal de avis, clopoţele electrice pe întréga linie între aceste dóuĕ staţiuni, în fine se dau semne în numĕrul prescris prin sunetele unui clopot mai mare érăşi electric. Prin tóte acestea se aviséză veghetorii dintre cele dóuĕ staţiuni, că trenul se pune în mişcare. Telegraful optic mai sus amintit, aşa numitul semafor, arată totdeuna semnalul „stai“, dacă nu e anunţat vr'un tren; îndată ce s'a anunţat trenul, veghiatorul dă cu semaforul semnalul „linia liberă“, şi ţine acest semnal, până ce a trecut trenul, după aceea 'l schimbă érăşi în semnalul „stai“. Dacă s'ar fi întêmplat dóră, ca veghietorul sĕ dórmă, şi sĕ nu fi auḑit semnalele premerse atunci el nu şi-a pus semaforul în semnul „linia liberă“, şi atunci maşinistul opresce trenul în loc, îndată ce a ajuns la semafor.

Afară de aceste semnale fie-care tren şi fie-care maşină au sĕ pórte anumite semne uşor de recunoscut ḑiua şi nóptea, şi sĕ dea în numĕrul prescris semne cu flueriţa de abure, când trece de pe o linie principală pe o linie secundară, arĕtând prin acestea direcţiunea în care vrea sĕ-şi continue cursul. Nóptea fiecare tren trebue sĕ fie bine luminat şi de înainte şi de napoi, şi nu se póte porni nici un tren separat, dacă n'a fost anunţat prin alt tren premergătoriu; avisul acesta se dă prin un disc văpsit roşu, format din o împletitură de nuele de salcă şi aplicat la capĕtul trenului, ér nóptea prin lămpaşe cu sticla roşie. Trenul separat éră şi trebue sĕ pórte anumite semne la capĕtul lui, şi adecă ḑiua discuri verḑi, nóptea lămpaşe verḑi, prin care anunţă veghetorilor, că se va întórce în aceea-şi ḑi, respective, dacă e sara, în aceea-şi nópte.

Unde e frecuenţa mare, sau unde sunt puncte de încrucrucişare, şi se cere o precauţiune mai mare, acolo se folosesc acum „semnalele de distanţă electrice“. Aceste semnale sunt construite în forma unei columne de lemn buturite, din lăuntru cu un aparat electric, la vêrf cu un braţiu de dóue urme, roşiu, aplecat în jos, arătênd în acésta direcţiune, că e linia liberă; în momentul când aparatul electric dă semnalul „linia ocupată“, braţul columnei se ridică în direcţiune rectangulară, luminată nóptea prin un limposiu roşu. Aceste aparete sunt legate între sine prin fire de drot, şi sunt astfeliu construite, încât fie care veghetor póte da semnale cu ele, dar nu mai póte schimba semnalele odată date fără concursul vecinului seu. Un esemplu va clarifica lucrul.

Veghetorul prim, socotind dela staţiunea A înainte, de unde a plecat trenul 2, a dat cu aparatul semnalelor de distanţă semnalul „precaţiune“ s'au „linia ocupată“, şi prin acésta a anunţat trenul 2, că pe linia dintre aparatul lui, şi dintre procsimul aparat de semnale se află trenul 1, atunci numai veghetorul aparatului cestui din urmă póte schimba semnalul „linia ocupată“, al aparatului dintâiu prin aceea, că trecênd dela el trenul 1, scóte la ivélă el însu-şi semnalul „linia ocupată“ pentru trenul 2, şi astfeliu în momentul, când apasă la aparatul seu pentru ca sĕ dea semnalul amintit, face pe cale electrică, ca semnalul colegului seu sĕ dispară.

Intre semnalele de distanţă se numeră si aparatele cu semnale electrice, cari se află pe linii fórte frecuetate în intervale de câte 3000 coţi, şi cari anunţă prin o arĕtătóre négră, că óre în intervalul, dela un aparat până la celalalt, află-se vr'un tren sau ba. Sé punem, că trenul a plecat dela staţiunea A, spre staţiunea B, atunci A, semnaléză procsimului aparat la distanţia de 3000 coţi, şi nu lasă sĕ urmeze alt tren, până ce nu primesce ca rĕspuns semnalul, că trenul care a pornit dela A a ajuns la aparatul, unde a fost semnalat; până ce nu sosesce acest rĕspuns, arătătoria négra la aparatul staţiunii A indică semnalul „linia ocupată“; sub acésta arĕtótorie se află altă roşie, care servesce ca o cuitanţă pentru că arată, că semnul dat de aci a eşit la ivélă acolo. Cu aceste aparate stă în legătură un clopoţel electric, care aviseză pe veghetor, că i-se va da un semnal.

De însemnătate sunt şi semnalele cari opresc trenul. La tóte punctele, unde se cere, mai vêrtos unde intră trenurile în gară, se afla discuri, luminate nóptea cu lumini roşi şi verḑi, cari le suce veghetorul prin un fir de drot, şi cari însémnă „stai“, dacă sunt întórse către cale cu faţa plină.

Fără semnalele de distanţă comunicaţiunea căilor ferate în Londra ar fi espusă celor mai seriós pericole, pentru că în Londra se schimbă 4000 de trenuri pe ḑi, şi adecă 3600 pentru comunicaţiunea locală, şi numai 400 pentru cea esternă, şi aceste trenuri sunt folosite ḑi pe ḑi de 30,0000 pasageri; la gările mai mari intră şi es câte 40,000 pasageri pe ḑi.

Mânele omenesci nu ajung de a schimba cărările pentru atâtea trenuri, numai prin un mechanism fórte perfecţionat se pot acelea deschide şi închide. Inspicientul atâtor semnale se află într'o căsuţă în mijlocul nenumĕratelor traverse, şi de acolo le direge pe tóte cu aparatul electro magnatic, care e atât de artificios construit, încât inspicientul numai atunci póte da semnalul recerut, după-ce a făcut disposiţiunile de precauţiune pentru siguranţa trenului, — altcum i se opune aparatul. Inspicientul d. e. nu póte deschide calea trenului ce se apropia pânăce n'a dat semnalele de siguranţă, şi érăşi nu póte delătura acestea semnale, până ce n'a închis calea, ce o deschisese mai nainte.

Aceste sisteme de semnalat, mult puţin întrebuinţate şi prin ţĕrile nóstre, dar mai vêrtos în ţĕri cu comunicaţiune mai desvoltată, se completéză prin sistemul de semnale, ce le dă personalul trenurilor, al garelor şi al veghetorilor: cu mânile, cu stéguri, cu lămpaşe şi fluieriţe, cu trimbiţe şi cu fluerița de abure dela maşină. Afară de acestea mai sunt de amintit semnalele esplosive: acestea sunt capsele de tinichea umplute cu materie esplosivă şi se pun pe ferele, pe cari se misca trenul, dinaintea sau dinapoia unui tren înfundat, sau deraliat, nóptea sau când e negură sau vifor sau ninsóre mare, când celelalte semnale nu se vĕd şi nu se aud. Semnalele acestea călcate de un alt tren, care inaintéză pre cel infundat sau deraliat, esplodéză, fac alarm şi dau semn sĕ se opréscă trenul.

Cu aceste semnale, cari din ce în ce deveniau tot mai perfecţiouate, administraţiunile căilor ferate credeau, că sunt eschariate tóte preîngrigirile pentru viéţa şi avorea pasagerilor. Un eveniment înfiorătoriu le-a convins că nu e aşa. In anul 1867 s'a întêmplat pe linia unei căii ferate în Londra, că un croitoriu german a ucis şi a jefuit pe celălalt pasager, care era cu el în despărţĕmênt şi a dispărut. Fiind acesta al doilea cas de omor ucis în vagonul trenului solant, s'a revoltat intregul public în Anglia şi a cerut dela administraţiunile căilor ferate, sĕ afle o modalitate, pentru ca pasagerii sĕ se pótă pune în raport cu personalul trenului. S'a presentat o mulţime de proiecte, mai tóte nepractice, şi de atunci încóce se ocupa cei mai eminenţi bărbaţi de specialitate în Anglia şi în Francia cu deslegarea acestei probleme. Din esperimentele de până acum s'au consolidat mai cu sémă dóue sisteme, cari şi sunt introduse în Anglia şi în Francia. Sistemul dintâiu aplică în păretele fie-cărui despărţĕmênt în vagon un fir electric pus în legătură cu un clopoţel electric, care se află în despărţĕmêntul de serviciu al personalului de tren. Acest fir pus în miscare dă un anumit semnal şi scóte deasupra vagonului, de unde s'a dat semnalul, un disc la ivélă.

Al doilea sistem e cam în aceeaşi formă, dar fără electricitate în locul căreia se aplică tuburi pneumatice.

Amêndóue sistemele inchid capetele firelor de drot sub o sticlă, care trebue spartă, sau le légă cu aţă grósă plumbată, care trebue ruptă, pentru ca se poţi pune în miscare aparatul. Un anunţ pus lângă aparat arată pedépsa, care se va aplica pentru punerea în miscare a aparatului în mod petulant nemotivat.

Mai este apoi sĕ amintim o întocmire simplă practică adecă funea, care e legată de fluериţa maşinei şi e întinsă preste tóte vagónele trenului, trăgênd de acésta odată sau de mai multe ori, conductorul trenului va da semnal maşinistului sĕ opréscă trenul.

In Germania se făc esperimente cu un aparat nou, numit indicator, care se află sau în vagon sau sub vagon, şi e legat prin un fir de aţă grósă de cutinţa osiei la acelaşi vagon; stilul acestui aparat, marcând linii angularie, pe o hârtie, care se desface de pe o rotiţă, însémnă în ce mod se clătină vagonul; cu cât se clătină mai tare, cu atât sunt mai mari liniile angulare. Un servitoriu în despărţĕmêntul de serviciu notéză pe hârtia rotiţei la locul respectiv tóte cantonierele, podurile, tunelele, ruḑile telegrafului şi miliarele, adecă petrile cari arată distanţa drumului. Cu ajutoriul acestor semne se póte afla cu siguritate ori ce punct al liniei, ba chiar şi anumită pĕrticea din ferele drumului, unde se află vre-un defect, sau că s'a aşeḑat pămêntul, sau că a putreḑit talpa de lemn, sau că e vĕtĕmat ferul. Alt stil din acel aparat pus în miscare continuă prin o maşinerie în forma celor dela orológe, însémnă pe faşia de hârtie timpul, şi prin timp iuţimea trenului şi pausele la staţiuni. Acest aparat controléză pe cum se vede, întrégă linie şi arată starea, în care se află linia şi arată locul, unde este vre-un defect.

Acestea sunt semnalele cele mai de căpetenie, cari se practiséză în Anglia, Francia, Germania şi Austro-Ungaria, unele ici, altele colo, tóte la olaltă nu se află nicăiri. Puţine din ele au valóre generală, discurile, menite de a oprí trenul, şi braţele orizontale ale semnalelor de distanţă şi ale semaforului însémnă mai pretutindenea „stai“, éră colorile roşii, verḑi şi albe şi semnalele telegrafelor optice nu represintă în tóte ţĕrile unul şi acelaşi semn. Colórea vênătă nu se folosesce, pentru că se confundă uşor cu cea verde, şi nu se vede departe. Vor trece încă mulţi ani, până se va alege din atâtea esperimente un sistem, care se fie dat probe, că e uşor de aplicat, uşor de priceput, şi funcţionéză între tóte împregiurările.

Le-am arĕtat tóte acestea, pentru că călĕtoriul se pótă intra în vagon cu inimă mai liniscită, sciind că împregiurul lui e întinsă o mreje de aparate iscusite de geniul omenesc, pentru a preveni pericolele şi a asigura viéţa, sănĕtatea şi pacea celui-ce le concrede tóte acestea unei maşine mânate de elemente inimice.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Tibru, în 24 Decembre, 1890. Prin părţile nóstre în pomenita mea, scólele nóstre poporale erau aşa de bine cercetate de băeţi, încât nice mai încăpiau.

Cei ce erau învĕţători harnici şi cei ce-şi pricepéu chemarea, în puţinul timp cât se ţinea prelegeri făcéu progrese strălucite, faţă de timpul, în care trăiam atunci.

Invĕţătorii de pe atunci şi cu mai puţină pregătire făceau progrese dacă avéu la inimă binele némului seu, căci scólele erau cercetate de băeţi tot de câte 7—18 ani.

Timpurile pe atuncea încă erau póte mai bune şi ómenii nostri nu erau aşa avisaţi la ajutoriul cu lucrul la pruncii lor ca în ḑiua de astăḑi.

Pămênturile pe la noi au mai slăbit şi ómenii sau mai îmulţit, din care pricină poporul muncitoriu trebue sĕ lucre mult şi la urmă se pomenesce cu puţin şi din puţina agonisită trebue sĕ trăéscă cu familie grea şi se pórte şi greutăţile ḑilnice.

Din pricina acesta ómenilor din clasa muncitorilor de multe ori nu le mai rĕmâne timp ca pe pruncii mai mărişori sĕ i pótă trimite la scólă, ba póte nici spese ca sĕ-i pótă pregătí pentru scólă.

Scólele nóstre în timpul de acuma pe unele locuri, ce e drept se încep destul de timpuriu, însĕ ce folos că până aprópe de postul Crăciunului se ţin prelegeri numai cu câte 5—10 băeţi Abia atunci, după ce cade zăpada, se mai înmulţesce numĕrul scolarilor, dar nici atuncea în numĕr destul de mulţămitoriu.

In pomenita mea nu vedeai copii de câte 12—14 ani, luând sapa şi secerea şi lucrând în brazdă alăturea cu părinţii sei ḑiua întrégă ca astăḑi.

Vitregele timpuri însĕ, în cari am ajuns, ne silesc ca cu mic cu mare se muncim şi încă bărbătesce pentru ca sĕ putem suporta greutăţile ḑilei.

In astfeliu de situaţiuni aflându-ne, bietului om abia îi mai vine rênd se cugete la mijlócele sale de esistinţă. Viitoriul fiilor sei îl lasă în mâna sorţii.

In pomenita mea numĕrul românilor învĕţaţi era fórte mic, cu tóte acestea aflai români aplicaţi în funcţiunile statului aşa că în judecăţi aveai cu cine te înţelege şi românesce. Astăḑi însĕ când avem din sinul nostru ómeni demni de a fi aplicaţi în funcţiuni, n'ai cu cine te înţelege pe la stăpânire, şi dacă nu scii limba statului trebue sĕ-ţi duci tâlmaciu sau sĕ-ţi iei refugiul a te înţelege cu dênşii prin semne ca cu surdo-muţii.

Au aflat ómenii, că tote trebile, cari numai folositóre pentru noi nu sunt, merg după cum vreau ungurii; au băgat de sémă că ai nostri ori cât învaţă nu pot trăí după învĕţătura lor aici în pămêntul strămoşesc, ci sunt siliţi sau sĕ se facă renegaţi sau sĕ părăséscă patria, sau apoi sĕ lucre alăturea cu cel neînvĕţat ca sĕ pótă trăi de pe o ḑi pe alta.

Au aflat ómenii nostri. că chiar şi notari, cari se afla mai în nemijlocită apropiere a poporului se pun numai de aceia, pe cari îi voesc ungurii, de ai lor adecă; ba chiar şi câte o rêză de birău stau ungurii sĕ l pună fără voia poporului: pe patrioţii cei mai buni ca sĕ nu se pericliteze esistinţa statului.

Acestor împregiurări încă putem atribuí negligenţa învĕţămêntului din scólele nóstre.

După priceperea multor părinţi ce au prunci de scólă, învĕţătura în ḑiua de astăḑi pentru români nu mai are nici un folos; de aceea ei voesc cu ori ce preţ ca pe pruncii lor încă de mici sĕ-i dedea la muncă: la unicul mijloc de esistinţă, vĕḑênd că numai aşa pot subsista în acéstă patrie, pentru care ne-am jertfit şi ne jertfim de câte ori cere trebuinţa.

Unii părinţi dară dintr'un motiv, alţi din alt motiv nu'şi pot trimite pruncii la scólă până în dricul ernei: unii că-i folosesc părinţi la diferite lucruri, alţii că n'au cu ce'i provedea ca sĕ-i pótă trimite la scólă şi alţii că nu pun preţ pe carte.

Timpul dară de învĕţămênt în cele mai multe comune este fórte scurt şi în acel scurt timp se cere ca învĕţătoriul se facă progrese strălucite.

Luând deci în considerare materialul menit a se propune în scólele néstre poporale; luând în considerare cercul mărginit în care se află pruncii, cari astăḑi frecuentéză scóla şi în fine luând în considerare timpul cel scurt apoi trebue se pună pe gânduri pe ori-care învĕţătoriu şi serios trebue se cugete: că de unde şi cum se încépă. ca în fine cu tóte greutăţile scóla sĕ şi pótă ajunge scopul.

Şi pentru ca scóla sĕ-şi pótă ajunge scopul învingênd greutăţile, numai dela ţinuta învĕţătoriului depinde; deaci resultă ca învĕţătoriul pelângă tóte calităţile ce trebue se caracteriseze pe ori care învĕţătoriu trebue se mai cugete şi la aceea ca pe cine represintă şi ce trebue sĕ facă.

Intre împregiurările de astăḑi greutăţile şi rĕspunderea învĕţătoriului e cu mult mai mare ca în pomenita mea; de aceea şi pregătire se cere mai multă dela un învĕţătoriu din timpul presinte, ca dela unul din timpul trecut. *Moşnégul.*

Balul reuniunei femeilor române din Sibiiu.

La multele pietricele, cari împodobesc cununa faptelor sĕvêrşite de reuniunea femeilor române din Sibiiu, succesul strălucit al balului din 9/21 a mai adaus încă una, şi încă fórte preţiósă.

Tot ce are Sibiiul mai de posiţie a fost representat în acel bal, arangiat cu mult gust şi cu o eleganţă, ca şi care rar se vede în Sibiiu.

De aci interesul cel mare, îmbulzala după bilete şi reclamul după invitări pentru cei ce din eróre séu altcum au fost lăsaţi afară.

Presidenta reuniunei, Dómna Maria Cosma şi de astădată a dat dovedi că scie atrage publicul sibiian la balul, care de ani de ḑile sĕ ţine la culme, de ani de ḑile e fala românilor, de ani de ḑile ridică prestigiul nostru şi de ani de ḑile e împreunat cu un venit frumos material în scopul susţinerei scólei de fetiţe române.

Dintre somităţile militare au onorat balul român: Escelenţia Sa generalul de cavalerie baron Szveteney de Nagy Ohay, F. M. L. Baron Waldstätten, Generalmajorii baronul de Pach şi Say, colonelul Zamboni de Lorbeerfeld, colonelul regimentului de artilerie Nr. 12 Kotrtsch, colonelul nobil de Ierusalem, vice colonelul Tóth dela Honveḑi, maiorii Stenzel, Cena, Malicky, Tatárczy, Antos, Velean ş. a. Dintre dignitarii bisericei acolo a fost vicariul archiep. Ilustritatea Sa domnul Dr. Ilarion Puşcariu şi alţi asesori consistoriali; dintre civili: Primariul oraşului de Hochmeister, directorul gimnasiului de stat Veress Ignátz, ş. a.

Capela regimentului 31 a esecutat programul de dans cu o precisiune esemplară.

Primul cuadril a fost jucat în mai multe colóne de preste 100 părechi şi nóptea din 21 sĕ vede a fi fost mult prea scurtă, pentru tinerimea representată în un numĕr prea frumos, căci şi la cuadrilul al 4 lea mai erau preste 60 de părechi.

Comitetul arangiator în frunte cu valorosul seu president dl advocat Dr. Octavian Russu, n'a cruţat nici o ostenélă, ca balul sĕ reiese cât se póte de splendid şi ostenelele puse sunt recompensate prin laudele ce li s'au adus din partea celor mai distinşi bărbaţi, cari au cercetat acest bal, unicul póte în sesonul acesta, care a întrunit atâta inteliginţă şi atâtea damicele cu gust îmbrăcate.

Varietăţi.

* (Capelani militari) D-nii Ioan Ioanovici paroch gr. or. în Melenţe şi Dumitru Şelegea paroch gr. or. în Dobresci sunt numiţi de capelani militari în reserva honveḑimei.

* Adunarea alegĕtorilor români convocată pe 11/23 Ianuariu în Braşov a fost cercetată de preste 600 alegĕtori români independenţi, cari la propunerea dlui Ioan Lenger au protestat contra legei asilelor de copii ce tocmai acum se pertractéză în parlamentul ţĕrei.

* (Cas de mórte). Primatele **Ioan Simor** din Strigoniu a repausat eri deminéţă la 7 óre.

* (Parastas) Cetim în „Gazeta Transilvaniei“, In memoria neuitatului Antoniu Mocionyi s'a oficiat lunia trecută în biserica sf. Nicolae din loc un parastas solemn, la care a luat parte un public fórte numĕros din tóte clasele societăţei române din loc, fiind de faţă şi unicul nepot al rĕposatului tinĕrul Antoniu Mocionyi, care studiéză la scólele române din loc, împreună cu profesorul seu dl P Ionaş, la a cărora dispunere s'a oficiat parastasul. Corul a fost condus cu multă dibăcie din partea dlui dirigent şi profesor de cânt Nicolau Popovici. Cu ocasiunea acésta părintele protopop Ioan Petric ca pontificant printr'o frumósă vorbire arăta meritele destinsei familii a Mocionescilor pentru poporul român şi în special arăta însemnatele merite ale roposatului de pie memorie Antoniu Mocionyi mai ales pentru românii bănăţeni, din al cărora sin mulţime de tinerii au fost crescuţi pe spesele reposatului.

* (Postal). Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiu escrie concurs pentru ocupirea postului de magistru postal în Burul (com. Torda-Arieş.) Venitele împreunate cu acel post sunt socotite în suma de 232 fl. Reflectanţii au a depune cauţiune de 100 fl. şi aşi înainta cererile în decurs de 3 sĕptămâni.

* (Reuniune de pátinat.) Duminecă dela 3-5 óre p. m. va cânta musica militară pe locul de patinat şi se va arangia o a dóua festivitate împreunată cu premii pentru copii până la 15 ani.

* Din Sas-Sebeş ni-se scrie: Terminânduse şi aici la noi în Sas-Sebeş conscrierea poporului, ordonată prin art. de lege IX 1890, s'a aflat următoriul resultat: Registre colecţionali domestice cu totul 1227, — 1. Români curaţi: 2051 bărbaţi şi 2097 femei, la olaltă 4148. — 2. Germani: (saşi, badendurlacheri, şvabi şi alte elemente de credeu săsĕsc) 965 bărbaţi şi 1095 femei, la olaltă 2060. — 3. Magiari (cu renegaţi cu tot): 150 bărbaţi şi 118 femei, la olaltă 268. — 4. Alte elemente (italieni, jidovi, poloni, boemi şi ţigani) 102 bărbaţi şi 104 femei, la olaltă 206. Constă prin urmare populaţiunea de aici din 6682 suflete. De însemnat e că din anul 1880 până acum au crescut numĕrul românilor cu 506 afară de acel numĕr considerabil cari se află temporarie în România ér elementul german au scăḑut cu 26 individi de şi sau fost numĕrat şi acei mulţi germani străini cari se află aici la oficiul Silvanal, la fireḑul de vapor şi la ciocanul de fer.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Calea adevĕrului.

III.

Calea adevĕrului în fine este calea, care o încoronéză Dḑeu cu binecuvêntarea sa. Ori-ce carieră ve veţi alege aici pe pămênt, prin iubirea de adevĕr şi de dreptate totdeuna ve veţi câştiga stima şi încrederea altora.

Doi feciorandri Niţă şi Costică se duseră cu marfă la têrgul din oraşul B. Niţă vindea productele unei mici grădini, pe care o cultiva el însuşi, ér Costică vindea raci. Amândoi avură bună trecere, îşi vêndură marfa şi îşi umplură pungaliţa cu bănişori buni şi meritaţi. Lui Niţă ii mai rĕmâne un pepene, ér lui Costică nesee raci. Un domn se apropie de ei.

„Ce pepene frumos“ ḑise el; „ce ceri pe el prietine?“ Este singurul pepene, ce mi-a mai rĕmas, dl meu, dar póte că nu este tocmai aşa de bun pre cum se pare. Vedeţi petele aceste aici? Ele arată, că pepenele este bătut, sau că în lăuntru póte fi stricat de tot“.

„Ai dreptate“ ḑise străinul, „şi eu cred, că va fi mai bine sĕ-i dăm pace“. Dar, adause el, cercetând cu atenţiune faţa (fisonomia) tinerului negustor, nu-ţi faci pagubă în marfă, dacă spui limpede şi pe faţă, că marfa nu-ţi este bună?“

„Domnul meu, eu n'aş vrea sĕ înşel pe nimenea“ rĕspunse Niţă modest.

„Drept ai prietene fă totdeuna aşa şi Dumneḑeu te va binecuvênta. La revedere“.

Streinul se îndreptă spre Costică şi îl întrebă:

Sunt próspeţi racii?“

„Da, dl meu, numai aḑi diminéţă i-am prins din rîu“

Strĕinul cumpără vre-o câţi-va raci şi se depărtă.

„Niţă, ḑise Costică soţului seu: ce prostie din partea ta; se spui tu dlui acela, că pepenele nu este bun! Il vei duce acum acasă, sau va trebui sĕ l arunci! Eu am fost mai cu minte, decât tine, am ḑis, că racii mei sunt próspeţi, de şi iam prins deja de eri, şi dela mine a cumpărat“.

„Pentru vre-o câţiva creiţari, şi nici chiar pentru o sumă cât de mare n'aş vrea sĕ înşel pe nimenea, rĕspunse Niţă“. Apoi pentru acésta, pagubă nu voiu avea, din contra mi-am mai aflat acum un bun muşteriu, cumpărătoriu, crede-me Costică dragă!“

In ḑiua următóre dl strĕin veni într'adevĕr érăşi, cumpără vre-o câteva póme şi legumi dela Niţă, şi tot astfeliu merse lucrul mai multe luni dea rêndul, dar dela Costică nu cumpăra nimic. Intr'o ḑi întrebà dl strein pe Niţă, că ce cugete are pentru viitoriu şi ce voesce sĕ fie? Niţă ii rĕspunse, că de mult dorinţa lui cea mai ferbinte a fost se între într'o prăvălie şi sĕ se facă negustor. Acestui domn tocmai ii trebuea un fecior credincios la magazin şi îl luà la sine. Tinĕrul nostru sciu sĕ-şi câştige tot mai mult încrederea principalului seu, aşa că după mai mulţi ani acesta îl făcuse companion.

V'aş mai puté spune încă multe istorióre de acestea, din care putem vedé limpede, că sinceritatea într'adevĕr este cea mai bună politică, cum s'ar ḑice, şi dacă nu avem sĕ fim sinceri din iubire către adevĕr şi dreptate, se facem acésta din iubire către noi inşine şi, şi pentru-ca sĕ putem înainta în lumea acésta, trebue sĕ lăsăm ca se domnéscă adevĕrul şi dreptatea.

Precum sinceritatea ne câştigă stima şi încrederea ómenilor, tot astfeliu se baséză pe ea bine-cuvêntarea lui Dumneḑeu.

Dumneḑeu, care singur este adevĕrul, iubesce pe toţi, cari iubesc adevĕrul şi dacă m'ar întreba cineva: de ce îi place mai mult lui Dḑeu, nici un minut n'a-şi sta la îndoială cu rĕspunsul, ci i-aş ḑice: de adevĕr. Despre acésta suut pe deplin încredinţat, fiind-că sânta scriptură ḑice, că Dumneḑeu nimic nu urĕsce atât de mult ca minciuna, şi de nimic nu se îngreţoşéză atât de mult ca de minciună. S-ta scriptură ne spune mai departe, că buzele false sunt gróza lui Dumneḑeu şi că el îşi ascunde faţa sa înaintea nóstră, dacă ne apropiem cu buzele, ér cu inimile nóstre suntem departe de el. Dḑeu urĕsce minciuna sub ori-ce formă s'ar ivî ea, ivéscă-se chiar ca un înger al luminei. Nu uitaţi dragii mei, cu ce seriositate sântă pedepseşte Dumneḑeu pe mincinoşi. Sciţi din istoria biblică, că Iacob înşelà pe tatăl seu şi el încă au fost înşelat, a fost mai de-multe ori urât înşelat de către Laban (Lavan). Giezi, copilul profetului Eliseiu a înşelat prin minciuni dela Neeman daruri bogate şi din pricina acésta a devenit lepros. Anania şi Safira au murit mórte grabnică fiind-că înstreinară o parte din preţul averii vêndute; prin fapta acésta ei nu înşelară pe apostoli ci pe Dḑeu. In sfêrşit se ḑice în Apocalips cap. 21 v. 8, că partea mincinoşilor va fi cuptoriul, ce arde cu foc şi cu puciósă.

Cât de urâtă este minciuna şi linguşirea putem vedé şi din următórele casuri: Aristobolus, un învĕţat elin scrise istoria faptelor lui Alecsandru cel mare, în care îl linguşia preste mĕsură. Trecênd odată Alecsandru cu corabia preste rîpul Hidaspes, Aristotelus ii cetia din noul seu op. Alecsandru supĕrat pentru linguşirile şi minciunile din carte, i-o luà din mână şi o aruncă în apă, ḑicênd cuvintele acestea: „Intr'adevĕr ar trebui sĕ fac cu tine astfeliu, precum am făcut cu cartea ta; tu ai merita sĕ fii aruncat în valurile rîului; ér nu cartea.

Impĕratul Traian, strămoşul nostru, ura din adêncul inimei sale minciuna şi nu putea suferi pre mincinoşi. Acésta se vede şi din casul următor: Traian prinse şi duse la Roma un principe, pe fiul unui rege din Tracia. Principele câştigă iubirea şi încrederea împĕratului Traian, aşa că acesta se decise al pune în domnia perdută a tatălui seu. Dar se întêmplă că împĕratul prinde pe principe cu minciuna. Principele ḑise adecă împĕratului că au fost la şcólă pecând el fusese la primblare prin grădină. Impĕratul se supĕră reu pentru acésta şi ii ḑise principelui; „Eram hotărât se te pun în domnia tatălui tĕu, dar fiind că esci un mincinos, şi prin acésta nedemn de domnie, în locul tĕu voiu pune pe altul“. Tot despre acest împĕrat ni-se istorisesce, că ura pe mincinoşi atât de mult, încât porunciа ca sei pună ca pe nisce lăpădături ale omenimei în corăbii fără vâsle şi pânze, si sĕ-i dea pradă valurilor mărei.

Tot atât de instructiv este şi casul întêmplat cu evlaviosul episcop din Cypru, cu Epifanes. Acest episcop se întâlni odată cu doi mincinoşi, cari se înţeleseră sĕ-l înşele Unul dintre ei se puse în şanţul drumului şi se făcu mort, ér celalalt se plângea şi se tânguia asupra amicului seu, că e fórte sĕrac şi nu-l póte înmormênta. Episcopul îl mângăia şi în fine îi dădu bani ca se pótă îngropa pe amicul seu. „Sus băete“ ḑise mincinosul către prietenul seu, după-ce se vĕḑură érăşi singuri: „astăḑi o sĕ avem ḑi bună şi traiu şi mai bun“.

Nerĕspunḑênd soţul seu nimic, îl mişcà îl scutură . . . dar tóte înzădar . . . nenorocitul era mort.

Acésta este, iubiţii mei, rĕsplata minciunii, sau dacă un se întêmplă tocmai acésta, de sigur se întêmplă, ce ḑice învĕţatul Aristotele în rĕspunsul, ce îl dă unui om care îl întrébă despre folosul, cel are mincinosul din minciună; Aristotel ḑice: „Folosul cel mai de căpetenie este acesta, că în sfêrşit mincinosului nu-i mai crede nimenea nici atunci când spune adevĕrul“.

Mântuitoriul nostru a fost către toţi pĕcătoşii prietin şi indulgent şi i-a ertat şi pe Petru, care s'a lăpădat de 3 ori de el, dară a fost aspru faţă de linguşitorii cărturari şi farisei. El ii asamĕnă pe acestia cu mormintele spoite, care pre dinafară sunt ce e drept, frumóse, dar în lăuntru sunt putrede şi cu miros de mort. Noi am puté asemâna pe mincinoşi cu un orologiu carele bate altcum, decum arată, este stricat astfeliu sunt stricaţi şi ómeni, cari cugetă altcum de cum vorbesc. Mincinoşii şi linguşitorii au în gură miere, ér în inimă au venin“.

Din cele ḑise până aici a-ţi putut înţelege iubiţii mei, că minciuna este unul dintre cele mai mari pĕcate, pe care îl putem face; ea este atât de urâtă precum nu póte fi altă faptă mai urâtă în ochii lui Dumneḑeu şi ai ómenilor. Nu minţiţi nici odată. Promiteţi lui Dḑeu, care singur vĕ póte da tărie, şi putere, ca sĕ puteţi ţinea promisiunea, promiteţi că totdeuna şi în tot locul vreţi numai adevĕrul numai adevĕrul curat, chiar şi atunci, dacă pentru acésta a-ţi avea sĕ suferiţi. Urâţi minciuna, nunumai minciuna grosolană, ci şi minciuna fină. Dacă istorisiţi ceva, nu măriţi lucrul, precum fac mulţi, ca sĕ pună în uimire pe ascultători. Dacă aveţi se ve recunósceţi greşelele şi păcatele nu vĕ opriţi în mijlocul drumului, nu faceţi lucrul pe jumĕtate nu ascundeţi nimic, nu retăeeţi nimic, spuneţi adevĕrul curat şi pe faţă, spuneţi cum a fost.

Mergeţi pe calea adevĕrului, căci acésta duce totdeuna la scop.

Nu minţiţi nici chiar în glumă, pentru-ca se amăgiţi pe colegii pe camaraḑii voştri, ca apoi sĕ râdeţi de prostia lor, vĕḑênd că vĕ dau creḑĕmênt.

Dee Dḑeu ca sĕ putem ḑice despre voi despre toţi: „Vedeţi scolarii acestia nu spun nici odată minciuni, ori-cine se póte încrede în ei, şi le póte crede tóte“ Acésta ar fi o glorie, o mare glorie iubiţii mei. O glorie mai mare decât acésta eu nu cunosc. D-ḑeu se vĕ ajute şi din înălţimea mărirei sale sĕ ve dea tărie şi putere, ca sĕ ve puteţi lăuda cu cuvintele psalmistului: „Calea adevĕrului am ales“ Amin.

d. D. . .

Loterie.

Mercuri în 21 Ianuariu 1891.

Brünn:	6	40	46	51	23

---

[11] 1—3

Anunţ.

P. T. d. d. subscriitori ai acţiilor din a II-a emisiune la institutul de credit şi economii „Sebeşana“, cari nu şi-au solvit încă tóte ratele, comform statutelor institutului § 11 se provócă prin acésta aşi respunde ratele restante, la din contră se vor pune în aplicare dispoşiţiunile amintite.

S. Sebeş, în 18 Ianuare 1891.

Direcţiunea.

Nr. (12) 1—3

Publicaţiune.

Prin care se aduce la cunoscinţă publică, cumcă Patrichiu Pintea sen. din Şarpatac prin sentinţa consistorială dtto 23 Novembre 1890 Nr.7365 B. fu totalminte divorţiat de soţia sa Anna Călugăr din Saschiz.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Sighişórei.

Sighişóra, 8 Ianuariu, 1891.

Dumitru Moldovan
administ. ppresb.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghirbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivădia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6,—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6,45	3.—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

6 Sibiiu, Marți 15/27 Ianuariu 1891. Anul XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
)iliu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
onarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
eînătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or.
15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru a 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 14 Ianuariu.

ı trebuia cine scie ce dar profetic ca sĕ pu
i înainte că legea pentru asilele de copii se
ní în parlamentul ungurese.
ırentul actual și bolnăvicios al magiarisărei a
ı atâta teren încât nu afli în intrégă Ungaria
de dl Mocsáry un singur om, care sĕ i se

ıt atacați ministrii, este atăcată întrégă so
ı unguréscă de acest morb deocamdata fără léc.
ı ne am asteptat noi ca cei din stênga es-
sĕ fie calmi și cu judecată sănĕtósă, nu ne
eptat nici la cei din oposiția moderată ca
vie în ajutoriu, dar eram în drept se asteptăm
inistrul cultelor, eram în drept sĕ asteptăm
treg guvernul și dela întreg partidul guver-
al ca se nu pună pe masa dietei un atare
de lege atât de funest în consecințele lui.
ie tótă lumea nepreocupată, că acestă lege
póte esecuta cu una cu dóue, scie guvernul
a 1868 încóce au trecut o mulțime de ani
legea scolară sĕ se fi putut pune în practică,
m e pusă pe hârtie, sciu și sunt convinși óme-
bine, că acésta lege va întimpina greutăți la
ı în practică, și cu tóte acestea, nu a fost
ı motiv atât de puternic, care sĕ pună șovi
în frâu.
erg ómenii orbesce înainte fără se vada abi
și-l pregătesc la spatele lor, merg așa dicênd
ul spre părete, făr se observe, că zidul póte
i mai tare decât capul.
m avé deci cu o probă mai mult, că guvernul
tatea ungurésca au dat năvală asupra națio-
lor din țéră și naționalitățile vor avé cu un
mai mult de a sta gata la lupta de apĕrare.
rniți odată și unii și alții în direcțiunile aceste
dé unde vom ajunge.
milia e cu mult mai puternică decât fantasia
e umblă după utopii.
tocmai pentru-că vatra părintéscă a fost, care
ăpat de molipsire némul, acésta vatra în vi
a trebuí ca sĕ-și încordeze tóte puterile de
ă, ca sĕ nu între în caminul familiar moravuri
streine.
m apela la mame, vom apela la toți românii
ca sĕ grjéscă de copii, căci în atari casuri
lege pe lume, care sĕ ia din brațele ma-
ilul și sĕ-l ducă la căzanul de magiarisare.
r nu de magiarisare ne temem noi atât, cât
nile ce se impun cu acéstă instituțiune.
șor a dicta, că atâtea și atâtea procente după
rectă se pot scóte dela contribuabili în scopul
înființărei asilelor de copii, dar vorba e, că de unde și de pe ale cui spate sĕ le mai storci acele procente. Poporul dela țéră, este fapt constatat că a ajuns de mult acolo cât contra ori cărui nou imposit trebue sĕ strige un *„non possumus"*.

Miseria, care mai nainte se uita numai pe feréstră, acum a intrat și în casă. Esecutorii, că sarmele zidite, palaturile comitatense deja au dus multe perine de sub capetele celor ce aflau repaus pe ele după o di muncită, vitele s'au împuținat și multe pluguri stau ruginite și aruncate după câte o șură ruinată.

Fără suflet ar trebuí se fie acele organe, cari ar cuteza se mai vină și cu acéstă nóuă sarcină asupra poporului, afară dacă cumva nu vor se accelereze pauperismul, afară dacă nu vor voi cu tot prețul nimicirea poporului și nimicire de popor vom numí noi tóte cheltuelile ce se fac de pe spatele poporului făr ca ele se fie simțite, fără ca se fie reclamate de interesele binepricepute ale statului sau de o trebuință neapĕrată.

Vanitatea unui ministru nu e motiv de ajuns, ca o generațiune întrégă, o clasă de ómeni se fie espusă la șicane și dusă la sapă de lemn.

Și dacă totuși ministrul cultelor din Ungaria ar fi voit sĕ și eterniseze numele prin fapte neperitóre, atunci nu cu aceste instituțiuni avea se încépă; avé sĕ se îngrijéscă în prima linie ca se avem scóle populare cu învĕțători buni și binesalarisați, avé se concurgă cu ajutoriul seu la îmbunătățirea salariilor învĕțătoresci, acolo unde confesiunile, biserica și credincioșii nu pot tinde mâna de ajutoriu.

Și dacă i-ar fi succes a ridica clasa învĕțătorilor din actuala stare, dacă acolo unde edificiile scolari sunt umede, scunde și întunecóse ar fi dat mâna de ajutoriu ca sĕ se ridice alte edificii, corespundĕtóre, atunci de bună sémă că posteritatea și istoria i ar fi scris cu litere de aur numele în analele scólelor. Programul Escelenției Sale era o „muncă intensivă", acum vedem ce vrea se înțelégă prin acésta muncă intensivă și i dorim succese bune, și lungime de dile ca sĕ-și vadă visul cu ochii, se vadă grădinile de copii nisce pepinerii, cari au se fie tot atâtea cuiburi de morburi și cari au sĕ dea nascere la tot atâtea stângeri de vieți tinere.

Și după cei va ajuta Ddeu sĕ le vadă aceste cu ochii limpedi și nefeșteliți de morbul magiarisărei, atunci credem că în o bună diminéță va dice și Escelenția Sa un *„pater peccavi"*, acum e glorificat și înălțat la ceriuri și în starea acésta e greu de a vedé lucrurile în adevĕrata lor colóre.

Sibiiu, în 14 Ianuariu 1891.

In conformitate cu dispozițiunile din statutul nostru și cu cele ale singuraticilor consistorii eparchiale din metropolia nóstră, sinódele parochiale din intrégă metropolia se vor întruní în cele dóuĕ Dumineci, ce urméză pentru împlinirea agendelor, cari sunt date în competința lor.

De astă dată întru cât am putut noi urmărí desvoltarea lucrurilor în biserica, sinódele parochiale vor avé pe lângă agendele ordinare, cari le sunt date în competință an de an, sĕ împlinéscă și unele speciale, la cari ajung tot numai din trei în trei ani, anume ele au se alégă comitetul și epitropia parochială pe un nou period de trei ani, pe membrii sinodului protopresbiteral, érăși cu valóre pentru trei ani, și la disposițiunile, cari se vor lua de aci încolo de către consistoriile eparchiale, vor avé tot în primăvéra acestui an sĕ alégă pe membrii representanți ai sei la sinódele eparchiale.

Sunt așadară chemate în acest an sinódele parochiale la eserciarea celui mai frumos drept al unui om, anume la eserciarea dreptului electoral spre scopul regulărei afacerilor bisericesci.

Fie-care din noi are datorința sĕ contribue în cercul seu pentru desvoltarea sănĕtósă a constituțiunei nóstre bisericesci și cu deosebire se impune acéstă datorință presei, care e chemată se dea direcțiune, sĕ créscă, se nobiliteze, sĕ fie ca făclia aprinsă, care sĕ lumineze calea poporului, ca el se nu rătăcéscă, nici se fie sedus în eserciarea dreptului seu.

Sunt multe pedecile, cari se pun adi în calea desvoltărei nóstre bisericesci-naționale, sunt multe cursele, multe ispitele, cari se pun poporului nostru în cale. Este datorința celor luminați sĕ umble cu făclia aprinsă, ca poporul credincios se cunóscă calea cea adevĕrată, se nu rătăcéscă, și sĕ nu pótă fi sedus.

E datorința presei — așa dicem noi — sĕ lumineze căile poporului, și noi ne împlinim una din datorințele cele mai plăcute, când reflectăm la datorințele poporului față cu biserica.

Escelenția Sa Preabunul nostru archiepiscop și metropolit Miron Romanul din marea sa îngrijire pentru desvoltarea armonică a instituțiunilor, nóstre bisericesci, și pentru accelerarea lucrărilor cari cad în competința singuraticelor organe parochiale și protopresbiterale prin circulariul seu presidial din 14 Decembre, 1890 Nr. 8155 a statorit un program uniform de lucrare pentru intréga archidiecesă, indicând anume tóte lucrările sinódelor parochiale și protopresbiterale, timpul când aceste trebue se fie săvêrșite și modalitatea, după care tre-

FOIȚA.

Reîntórsă dela țĕrm.

După *Hector Malot.*

(Urmare.)

III.

trebuì sĕ caute mult prin grădină copila,
e marginea lacului cu alte copile de etatea
veghiate de o îngrijitóre. Ele 'și petrecéu
ă; jucându se cu o luntre mică, pe care o
ĕ plutéscă.
Nu vrei sĕ lași nițel luntrea și sĕ vi sĕ ne
m cu barca?
Ba da.
luà adio dela pretine, și conducênd pe ta-
duse la stațiunea bărcilor, loc ce se cunos-
depărtare după luntrașii, care purtau panta
și cingătóre albastre.
ținea mâna contelui în a sa; îndată ce în-
r'o aleă de mimosă, el simți că mâna fetei
Surprins, se întórse cătră dânsa, ea roșise.
gênd nime, se uită înprejur. In acest timp
e ei un frumos și mare băiat de vre-o 25
ı tip italian, mustața négră mătăsósă, și
tum, vestă scurtă, cingătóre roșie și pălărie
de paie lar fi putut lua drept un luntraș. Trecênd pe lângă ei, îi privi lung și emoțiunea copilei crescù.

Dl de Chamalières nu o întrébă nimic, recunoscând în acest om pe tenorul Bonoldi.

In barcă, Gabriela, care disese sĕ facă preumblarea pe cósta stincei pe al cărei vîrf se înalță Villa Serbelloni, se așază lângă tată-seu și cu iubire se razămă pe el!

— Vei vedea cât e de frumos, dise ea.

— Iți place în Bellagio?

— Imi place pentru că e frumos, dar mi e urît, pentru-că, pentru că ..... mi-e urît. Trebue sĕ sciu că nu prea eșim, și mereu închis în casă sau în grădină, e rĕu. Dacă am mânca cel puțin la masa otelului, dar nice atât, mâncăm la noi în odae, nu cunosc pe nimeni, nimeni nu vorbesce cu noi, decât aceste dóuĕ mici Americane cu care me jucam adinéori.

— Dar nu te preumbli câte-o dată cu barca?

— O! ba da, în tóte serile după mâncare, dar nu mult, ocolesc odată, apoi mama me scobóră din barcă, atunci chiar când lacul e mai frumos, când munții se fac rosa și apele lacului albastre, albastre de tot; vei vedea astă séră cât va fi de frumos și cât e de bine sĕ te preumbli, cât e de dulce, luneci pe apă liniscită fără sĕ bagi de samă, pare că visezi. Fanny m'aștéptă pe punte, me duc în otel cu ea și me culc. Dacă ași puté adormi îndată, cel puțin, dar nu, cântă musica în grădină, și în loc sĕ mi vie gust de joc, me întristez; me întreb, când vom pleca, când vei veni; și câte o dată gândindume că ne-ai părăsit de mult, . . . atunci, sunt próstă sciu, nam însĕ ce face . . . încep a plânge.

El își stăpâni emoțiunea.

— Fii mulțamită dise el, vom părăsi Bellagio, după o óră.

— Cu mama?

— Nu.

— Ea rĕmâne?

— Adecă, nu póte pleca așa iute; noi dar vom pleca împreună la Cadenabia . .

— Acolo?

Și întindênd mâna, ea arată de cea altă parte a lacului, un sat, a căror case se vedeau ca nisce pete albe și roșii, formând rînduri, diduri pe cóstele muntelui.

— Acolo vei aștepta pe mamă-ta până mâne séră.

— Și ea va venì?

— Nădăjduesc.

— Și dacă nu va veni, tot plecăm, nu e așa?

— Da, trebue, te voi duce în Burgundia, la bunicata.

— La bunica, o ce bucurie, ce fericire!

(Va urma.)

buesc efectuite, cele ale comitetelor și epitropiilor parochiale și cele ale comitetelor și epitropiilor protopresbiterale.

După acest program tóte agendele singuraticelor organe din parochie și protopresbiterat au sĕ se facă în unul și același timp; în acest program sunt cuprinse tacsativ tóte agendele singuraticelor organe din parochie și protopresbiterat cu provocare la dispozițiunile statutului organic și la cele urmate pe basa acelora din partea consistoriului archidiecesan.

Pentru ca programul acesta se fie esecutat întocmai, se recere ca în fie-care parochie, parochul și învĕțătorul, ca de regulă ómenii cei cu carte se premérgă cu esemplu, și în locul prim ei se pórte făclia aprinsă, ca comitetul, epitropia și sinodul din parochie se mérgă calea cea adevĕrată, sĕ nu rătăcéscă.

Incheem cu dorința ferbinte de a vedé esecutat acest program cu esactitate în ințelesul mersului regulat al afacerilor nóstre bisericesci.

Revista politică.

Proiectul de lege despre asilele de copii a fost primit cu mare însuflețire pentru desbaterea specială.

E înteresant, că și dl Tisza, carele s'a cam ferit până acum a vorbi, a luat cuvêntul, că se mai dea un ghiold naționalităților. Persóna sa însĕ e nesuferită la stênga estremă. Când secretariul a pronunțat numele Tisza, și dênsul și a început vorbirea, l'a întrerupt Károlyi cu cuvintele: Trecutul d-tale nu-i frumos. L'a mai întrerupt apoi Polonyi acentuând că unui deputat îi stă bine se vorbéscă puțin, ér Károlyi l'a îndrumat se concureze la primat. Dl Tisza a vorbit contra sașilor, cari vĕd în instrucțiunea magiară o stirbire a legei de naționalitate. Polonyi i a replicat: dar ca aliați erau buni sașii? Dl Tisza a vorbit apoi contra lui Mocsáry. Cât timp a vorbit stênga estremă provocă mereu larmă. Ivor Kaas, reflectând lui Tisza a acentuat, că sub regimul lui naționalitațile s'au întarit și numai societatea magiară a susținut magiarismul. Vorbitoriul a pledat apoi pentru modificarea legei de naționalitate din 1868.

„Gazeta Nóuă“ din România aduce scirea, că generalul Vlădescu, ministru de rĕsboiu, va depune pe biroul camerei îndată după redeschiderea sesiunei un proiect de credit de 45,000,000 fr. pentru a se putea continua lucrurile fortificațiilor.

Acest credit se va cere sĕ se voteze en bloc. Motivul este ca el va servi la comandarea în streinătate a cupolelor și a armamentului forturilor.

Și fiind că vorbim de fortificăți se anunță, că lucrările fortificațiilor din Galați s'au suspendat până în luna lui Martiu.

Forturile Brateș, Rareș, Slobodia și Traian sunt gata. E speranță, că la primăvară se vor gati și forturile Siretu, Melinii, Covurlui, Bărboși și Filești.

Marele stat-maior a elaborat un proiect de lege privitor la reorganisarea armatoi în ce privesce efectivele. Acest proiect adaugă 18 ómeni de fie care companie permanentă a regimentelor de dorobanți și un batalion parmanent la cele 8 regimente de linie. Cheltuelile, cari se vor face pentru nóua organisare, după acest proiect se urcă la 2 milióne și jumĕtate de lei. Proiectul n'a fost discutat de comisiunea de ispectori generali ai armatei. Un alt proiect s'a elaborat la ministrul de rĕsboiu tot asupra efectivelor; după acest proiect reorganisarea efectivelor armatei se va face prin singura adăogare a câte unui batalion la regimentele de dorobanți și micșorarea numerului regimentelor acestora de la 33 la 24 de regimente. Astfel cele 33 de regimente de dorobanți care ađi au câte 2 batalióne vor deveni 24 regimente a 3 batalióne, ceea ce face o sporire de 6 batalióne.

La cestiunea episcopatului din Macedonia „Gazeta Nóue“ reflectéză următórele:

Au trecut vr'o două luni, de când se pórtă scirea despre înființarea unui episcopat românesc în Macedonia.

Sultanul bine intenționat față de tóte naționalitățile din imperiul seu, și în urma patrioticelor stăruințe ale guvernului bulgar, a recunoscut episcopatul populațiunei bulgăresci din partea macedonéscă. S'a împotrivit patriarchul dela Constantinopole, care voia acest drept numai pentru populațiunile grece și grecomane, însĕ zadarnică i-a fost împotrivirea. Chiar Rusia a pus umĕrul ca sĕ împedece beratele bulgare și sĕ sprijinéscă îndărătnicia interesată a patriarchului, totuși sultanul și consilierii sei au vrut sĕ facă și au făcut dreptate poporului bulgar.

Judecând pe M. Sa sultanul după statornicia arătată în darea beratelor bulgare, îl credem pus pe calea unei bune și înțelepte politici și a egalei îndreptățiri a diferitelor naționalități din imperiul seu. Grecii au nu numai episcopi, ci și patriarchul lor în împĕrăția otomană, bulgarii au căpĕtat de asemenea dreptul de a avé episcopi de ai lor. Nu vedem pentru ce sultanul nu ar da acest drept și numĕrósei populațiuni românesci din Macedonia.

Frații noștri macedoneni, cari au scoli, în care cultivă limba părinților lor, carora le este consciința națională deșteptă și cari în tóte ocasiunile au probat credință către sultani, au aceleași drepturi ca și grecii, ca și bulgarii și credem că nu li se va refusa înființarea, măcar a unui episcopat al lor, precum nu s'a refusat acésta nici bulgarilor. Ér guvernul românesc ori-care ar fi el, are datoria de a ajuta pe frații macedonenii la indeplinirea acestei îndreptățite dorințe a lor, precum a făcut și cel bulgar, și mai ales acum, când trenul se pare preparat, și când e atât de recent un precedent. In afară de acestea, statul român se găsesce în relațiuni destul de bune cu cel otoman, și deci capii amândoror acestor state pot luá neîmpedecat hotăriri în sensul dorințelor românilor macedoneni. Pentru-ce, deci, stă de atâta timp nedeslegată cestiunea acésta de o importanță așa de mare? Noi nu voim sĕ facem dificultăți guvernului, totuși, nu ne putem oprí de a-i spune, că purtarea sa echivocă în afacerea de care vorbim, ne amăresce. Nu voim sĕ punem degetul pe bubă, ci fiind acésta o delicată cestiune, o cestiune românéscă, îndemnăm la bună înțelegere pe toți cei chemați a-i da deslegare, și cu grăbire. Cei cari aderă la rêndurile din urmă, sĕ înțelégă.

Cronică din scaunul Cincului.

— Comasări — sânțenia sĕrbătorilor — mișcarea populațiunei — afaceri economice. —

Nu-i glumă, comasarea pĕmêntului se va îndeplini și prin părțile nóstre.

Masa poporului, care numai ea presimte mai bine greutățile, ce are sĕ le îndure în viitoriu, după comasare, nu e ascultată. Mai mult, chiar și advocații, cari s'au angajat a apĕra interesele poporului, s'au dovedit, că numai din șarlătănie o fac.

Așa s'a întêmplat în comuna mare săséscă-românéscă Cincul mare.

Cam pe vremea acésta în anul trecut am raportat, că masa poporului s'a conjuret contra celor ce au cerut comasarea și bieții proprietari nici n'au mai cutezat sĕ vină des în atingere cu poporul.

Atunci s'au început pertractările și poporul a maiorisat, căci puținii proprietari cu tóte pământurile alodiale, bisericesti etc. n'au putut isbuti, nu le a eșit pământ destul.

Escându-se diferențe între comisiunea esmisă pentru comasare și advocatul poporului, s'au făcut recursuri la tablă, și tabla a considerat pertractarea de nedeterminată și ea a avut sĕ se termine în điua anului nou.

Điua anului nou e o întreită sĕrbătóre pentru credincioșii bisericei nóstre.

Fiul lui Dumneđeu, îmbrăcând haina smereniei, a „fiului omului“, s'a tăiat împrejur, căci n'a venit sĕ strice legea, ci sĕ o împlinéscă. El, Cel fără de pĕcat, ia chipul pĕcătosului, pentru ca pe cei pĕcătoși sĕ-i mântuéscă și sĕ i facă vrednici de împĕrăția Tatălui, ilustrată în viéța și învĕțăturile fiului.

Biserica a înregistrat acest act în șirul serbătorilor împĕrătesci, și noi datori suntem a-l prăsnui după obiceiul crestinesc, căci nu numai, că pe temelia lui s'a clădit porțile, prin care trecem în împĕrăția ceriului, după vorbele scripturei: De nu se va nasce cineva din apă și din Duch nu va intra în împĕrăția ceriului, ci tot deodată actul tăerei împrejur ne póte sta ca o carte deschisă înaintea ochilor, în care pururea sĕ cetim: conservarea némului, a datinelor ..... pentru-ca sĕ ne împlinim legea.

Tot pe aceea đi maica biserică a rênduit și aniversarea anuală a memoriei unuia dintre cei mai de frunte sânți părinți: a Marelui Vasilie, ale cărui scrieri vor rĕmêné o admirațiune a timpurilor celor mai târđie, ér viéța sa, încununată de virtuți crestinesci va rĕmâné pururea modelul cel mai perfect, după-care acomandându ne și viéța nóstră, am puté esclama cu inima liniștită la pragul vieții cuvintele bĕtrânului și fericitului Simion: Acum slobođesce Dómne pe robul teu...

Nu trebue sĕ privim deci numai ca o întêmplare fericită coincidența acestor dóuĕ momente cu điua anului nou, ci și ca o concepțiune firéscă, determinată prin judecată rațională.

Căci în điua anului nou, omul trăgênd vĕl preste nĕcazurile, care i-au brăsdat fruntea în anul vechiu, pășesce cu speranță reinoită în lupta sa pentru esistență și luându-și de model chipul celui-ce a împlinit legea și chipul unui demn urmaș al mântuitoriul lumei, 'și oțelesce puterile pentru a înfrânge nĕcasurile pămêntene.

Ce contemplațiune măréță în biserica Domnului în aceea đi atât de momentuósă...?!

Dar ce pĕcat strigătoriu la ceriu comit
nu lasă pe alții sĕ și împlinéscă legea?!
Le va spune dreptul judecător.
Până atunci însĕ noi constatăm, că
acelei đile a fost întinată, că cont de legea
și de legea românilor nu s'a ținut, că s'a p
scandelă . . . , și vai de celce provócă scan
Incă în ajunul đilei anului nou a circul
bla“, ca crestinii în điua de anul nou sĕ fie
sfatului în piață, pentru ca sĕ pótă da infor
și deslușiri la cas de lipsă, celor ce au veni
continue pertractările de comasare din anul
Sĕ le continue în điua de anul
Nu e mirare, că ómenii au fost tótă đi
tați, nu e mirare, că au trebuit sĕ uite de cel
și nu e mirare ca pe calea acéstă se prop
pași uriești demoralisarea și scăderea religi
Dar pentru acestea facem responsabili p
le-au provocat și mai continuă a le provoca, —
venim la comasare.
Lucrările nu s'au terminat.
Advocatul, plătit greu de popor, înfrun
domnii din comisiune pentru-ce mai prostes
porul, când și așa legea deobligă comasarea,
puns, că aceea îi este meseria.
Câți-va proprietari erau de față și im
i-au detras plenipotențele ca sĕ-i mai represin
misiunea a aflat aprópe jumĕtate pămênturil
hotară neașeđate la numele celor ce le fo
deóre-ce mulți copii n'au mai făcut împărțal
părinți, temându se de „steuere“, êr comisi
privit pe cei morți de vii, și se înțelege mor
putut da plenipotență advocatului. Cine portă
Advocatul a promis, că va face recurs, dar s'
iute dintre ómeni.
Cu tóte că comasarea prin scaunul Cinc
în detrimentul poporațiunei și în special al r
lor, cari trăesc mai mult din economia de vi
tuși ómenii, după ce au auđit, că-i „muszáj
mai obicinuit și cu tréba asta.
Dóuĕ lucruri sunt însĕ pentru-care fac
împotrivire: neincrederea la clasificarea și apr
pământului de aci gândul, că nu vor fi după
împărtășiți cu pământ și că comasarea o sĕ-i
céscă cu totul. Și astfeliu de lucruri s'au întê
E legitimă deci temerea.
Românii din Cinc vorbesc, că bună óră, d
tuși se va face comasarea, ei se céră trei
precum a făcut românii din Cohalm. Cred,
pĕtênd trei parțele va fi măcar una mai b
tot deodată vor sĕ lase și ogor, căci fără og
mêntul slăbesce.
Nu sciu dacă acésta părere e tocmai p
și ar fi bine dacă ómeni esperți în lucru i-
mina!
Numĕrul poporațiunei românilor, cari
cu sașii în multe locuri scade. E trist, dar
rat. Nu vorbesc din datele numerice gene
din comunicările unor preoți. Așa e o comun
numĕră în poporațiune la 300 familii drept
cióse și în decursul anului trecut s'au născut
au murit 11. Trebue sĕ luăm încă în consi
că cei noi născuți mai tot-deuna numai ju
trec preste gradul pruneiei. Și trebue sĕ ne în
de acéstă cifră mică!
Causa: Unii o deduc dela obiceiul săsesc:
cel mult doi. Parcă n'ar fi drept-credincioși
și-ar fi luat de obligămêntul solemn înaintea al
la actul cununiei ca sĕ se înmulțéscă ca Iacob și
Ce va fi, când se va introduce căsătoria
Din incidentul comasărilor, ómenii mai re
„*Apoi sĕ mai ai copii mulți, ca sĕ-i lași*
șéscă.“ Parcă progenitura ar fi un lucru mă
nefiresc. E semn de demoralisare, când popo
sĕ resoneze astfeliu! —
Érna e grea, frigul dela început a umplu
mere pe țĕrani mai ales, că fên a fost cam pu
cocenos. Cu tóte acestea vitele 'și ajung prețu
cumpĕrători s'au ivit în timpul din urmă, ca
vite. O pĕreche de boi nebăgați în carne, d
numai ceva trupași trec preste 300 fl Cau
fi convențiunea cu Germania.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Lipova, 8 Ianuarie 1890. Așa disa jun
diósă din Lipova a arangiat o petrecere
(scop filantropic) în sala otelului din loc „
cele Iosif“. Sala e destul de mare, luninați
mult de dorit, abia se vedea dintr'un capĕt
al sălei.
Galeria era împodobită cu ghirlaude d
uscate, se vede, că e érnă și lipovenii nu
numai brađii și cu arborii frați rĕmân ver
timpul asprei ierne. Asta a fost tótă podó
Nu face însĕ haina pe om.
Dacă sala n'a fost frumos gătită, au fos
sală.

Un mare numĕr de dómne și d-șóre atât din loc cât și din împrejur, s'au grăbit a onora petrecerea cu presența d-lor. D-nul jude cu d-na și sora d-nei ambele în rochie de faulard de mătase, d-l protopop cu d na rochie de mĕtase crêm; familiile David Marinescu mĕtase négră și crêm.

D ra Tuducescu, albă de lînă subțire cu negru, d na Vane alb cu albastru, d na Avrămuț, costum național din România, d-șórele Bichicean Putici și altele haine albe. D nul și d-na Putici din Arad.

Au mai fost și alte costume unele d-ne erau îmbrăcate în haine de stambă (carton) lână mai grósă și mai subțire, fie care după gust. Mare parte din jucătóre au fost decoltate, s'a putut observa óre-care amestecătură, și sciți care e causa? S'a făcut greșala și de astă dată de a se pune pe bilete, că d-nele sĕ se presinte în haine de preumblare. Este fórte adevĕrat, că se póte preumbla cine-va vara în haine deschise de lână sau de alte materii subțiri, nu s'a vĕḑut însĕ nici odată pe stradă o dómnă cu corsagiul deschis și fără mănici, sau avênd in loc de mâneci o cantelă fórte subțire, străveḑie care însemnéză nimic. Asta n'a fost tocmai potrivit, de óre ce acele ce erau în rochii deschise, priviau cam batjocoritor pe cele cu haine închise, ba dacă se cunosceau, întreba de ce n'a pus o rochie albă s'au rosa, cu un cuvânt de ce nu s'a îmbrăcat ca și ea. După cum am putut observa. Lipovenele sunt fórte cochete, nu însĕ o cochetărie de bon gôut cum ḑice francesul, ceva mai obicinuit, modele și le fac singure, (câte capete atâtea păreri!) și cu ele cheltuesc preste măsură. Amestecătură ca la haine a fost și cu societatea

S'au aflat de la mĕestrii până la boeri, căci și de aceștia se găsesc în Lipova. Petrecerea s'a început cu Ardeléna, căreia i a urmat o bătută ca p'aici, au mai urmat câte-va jocuri nemțesci cum le ḑic țĕranii nostri, apoi s'a jucat faimosul csárdás, cu o deosebită animație. Cântecele și jocurile românesci sunt fórte plăcute și frumóse, ele însĕ nu au avut puterea de a însufleți pe tinerii lipoveni ca jocul compatrioților magiari.

Acest joc a durat aprópe un sfert de óră și când musicanții au încetat cântecul, s'a auḑit din tóte părțile strigênd în gura mare hogy volt, hogy volt de nenumĕrate ori, așa că s'a reînceput; de sigur magiarii din sală au fost încântați și mulțămiți de purtarea românilor, ei însĕ nu-i vor uita, și în balurile lor își vor puté petrece minunat fără Ardeléna nóstră. O altă minune a petrecerei a fost cadrilul pe care o parte dintre jucătóre și jucători l-au cam încurcat. îmi place însĕ se cred că nu din nesciință! La 12 ½ s'a făcut repaos. Cu toții și cu tótele s'au dus in salele de mâncare sĕ se răcoréscă la nesăcatele isvóră ale adoratului Bachus, am mai stat și eu puțin, am luat un păhar de bere, ceva prăjitură și după ce am ascultat un cântec românesc cântat pe vre o 14 glasuri, de vre-o 14 domni am plecat acasă, căci îmi era cam somn. Ce au mai făcut pe urmă n'am vĕḑut, am auḑit numai că s'a sfârșit în pace la órele 4.

Venitul le-a fost bunicel, de bună sémă, căci scoțênd cheltuelile le-au rĕmas 60 fl. De sigur însĕ că la suma acésta, d-nii din comitetul arangiatoriu, n'au adăugat banii câștigați pe vênḑarea de pătrânjei cum ḑice românul glumeț, a acelora ce venise cu gândul se jóce și care s'au ostenit șeḑând, căci atunci ar fi mult mai mare suma. Trebue se sciți frumóse jucătore, că cavalerii jucători din Lipova, și cei 14 teologi din Arad, care au luat parte la petrecere nu sunt tocmai galanți, la ei s'a cum instrĕinat simțul românesc, ardelenii sunt altcum, ați constatat cu tótele.

La revedere pe altă dată.

Varietăți.

* (Presidenți la tablele reg.) De president al tablei regesci din Cluș e denumit Eugen Berczelly president de senat la tabla din Budapesta; ér la tabla din Murĕș Oșorheiu Paul Elekes jude la curia reg.

* (Post de medic.) In Sebeșul săsesc e de ocupat un post de medic orășenesc. Cererile să se înainteḑe vice-comit. comit. Sibiu până în 20 Februariu a. c.

* (Convocare.) Alegătorii români dietali din cercul S. Sebeșului, se convócă la o adunare generală pe 17/29 Ianuarie c. la 1 óră p. m. în sala hotelului „Leul de aur“ în S. Sebeș. La ordinea ḑilei:

1. Reconstituirea comitetului cercual electoral;
2. Cestiunea proiectului de lege privitoriu la asilele de copii.

* Poporațiunea capitalei Budapesta după conscrierea din anul acesta este de 505.000 de locuitori în timp ce la 1881 a fost numai de 370.000. In timpul celor 10 ani din urmă a crescut deci cu 135.000.

* (Ajutóre). Din partea comunității de avere a fostului regiment confiniariu roman-banatic Nr. 13 se vor împărți în anul acesta la elevi ai institutului pedagogic din Caransebeș, ai scólelor gimnasiale, reale și civile, asemenea și industriale, ajutóre în bani. Ajutóre se vor da numai la fii sĕraci ai împăduriților, însĕ diligenți și cu purtare bună. Cei-ce doresc sĕ dobândéscă vre unul din aceste ajutóre sunt provocați a și înainta cererile lor timbrate (cu timbru de 50 cr.) comitetului comunității de avere până în 15 Februariu n. c.

* (D-rul Koch în Egipt.) „Gazeta națională germană“ anunță că D rul Koch se va duce în Egipt, unde în 1883 a dirigiat espediția sanitară trimisă ca sĕ studieze acolo holera.

D-rul Koch va sta în Egipt până în Martie. Atunci se va întórce în Berlin, spre a relua direcția institutului pentru bóle lipiciόse, care în momentul acesta tocmai se reconstruesce.

* (Serbarea patronului seminarului diecesan din Arad, Lunia trecută în preséra sĕrbătorilor sântului Ioan Botezătoriul, carele este patronul seminariului nostru diecesan, s'a ținut sĕrbătórea îndatinată în sala cea mare a seminariului fiind de fața corpul profesoral și elevii institutului, preecum și un public ales și numeros.

Cu acésta ocasiune directorul institutului a ținut discursul festiv, în carele a espus valórea și însemnătatea acestei scóle pentru desvoltarea ulteriόra a bisericei și poporului roman; ér corul vocal și musica instrumentală a institutului au esecutat cu tótă precisiunea mai multe piese sub conducerea domnului profesor de cant Nicolae Chicin; scrie „Biserica și scóla“.

* (Noul protopopiat Bocșa-montană). „Fóia diecesană“ comunică: Conform conclusului consistoriului diecesan din Caransebeș, luat în ședința sa plenară ținută în 5 Iuliu 1890. Nr. 1336, cu prima Ianuariu a. c. protopresbiteratul Bocșa-montană înființat de nou în urma arondării celei noi a protopresbiteratelor din diecesă, și-a început activitatea sa sub administrațiunea preotului Macsim Popoviciu din Bocșa-montană, carele e denumit de administrator protopresbiteral. Bucurându ne de înființarea acestui protopresbiterat, poftim denumitului administrator protopopesc, sporiu și noroc în nóua misiune.

* (Espozițiunea provincială din Timișóra.) La învitarea secretariului camerei comerciale din loc în 21 Ianuariu n. la 4 óre d. a. mai mulți bărbați români din loc, au ținut o consultare în biroul acelei camere referitoriu la cât mai numerósa și bogata participare a artelor și productelor naționale române la a acea esposițiune.

După o scurtă discusiune informatorie, din care se vĕḑu, că cei adunați sunt gata a da tot posibilul sprigin și ajutoriu, ca industria de casă română pe cum și productele românilor pe tereuul economiei și agronomiei se fie cât de bine representate, dacă se va da atențiunea și îmbrăcioșarea corespunḑătóre și démnă din partea camerei și a conducerei esposițiune, romanii — asemenea statoriră unanim: a dobândi mai întâiu tóte datele și informațiunile necesare și a-și procura tóte tipăriturile și hotarîrile de până acuma ale camerei, și apoi la timpul seu va avisa pe secretariul camerei, care este totodată și secretariul general al esposițiunei, despre eventuala ulterióră conferință și procedere comună.

Secretariul camerei s'a arătat cu tótă prevenirea, a dat mai multe deslusiri molcomitóre și a indegetat chiar și unele promisiuni spre înlesnirea participări economilor nostri cu productele lor, scrie „Luminătoriul“.

* (Premii abonaților.) — Negreșit că așa premii încă nici o altă gazetă nu s'a gândit sĕ dea abonaților ei. și trebuiau se fie englezi cei cari se le scóte la ivéla întâia óră.

Gazeta Wihirlivid (vîrtejul) din Londra, o gaeetă fórte ciudată și care institue din când în când concurs de frumsețe, oferă ca premiu 100 de livre sterlinge și mâna unei femei frumóse ori cărui abonat holtei care va ghici nesce rebusuri destul de grele publicate în ḑiar.

* (Locomotiva cu telephon). „American Machinist“ spune că una din acele din urmă aplicațiuni ale electricității este ceea-ce se numesce o „locomotivă cu telephon“. Acéstă aplicațiune a fost de curênd esperimentată pe o cale ferată din statele unite, și se ḑice că ea a funcționat într'un chip fórte mulțămitor. Aparatul se compune dintr'o simplă bară de fer așeḑată între șine și străbătută de un curent electric. O mătură ficsată pe mașină e în contact permanent cu bara de fer. Când dóue locomotive, mergênd una spre alta, se găsesc la o distanță de unul sau de doi klm. soneriiln respective se pun în miscare cu putere și mecanicii opresc imediat trenul lor.

* (Valórea terennrilor la Paris). Valórea tereuurilor la Paris variază între 18 și 20 franci metrul pătrat în arondismentele XIV și XV 'și atinge cifra de 1252 fr. și 1664 fr. în întâiul și al doilea arondisment. Lucru fórte curios, în cartierele Elyseelor și a operei, prețul terenului nu e decât 269 și 351 fr. metrul pătrat, cu tóte că în aceste cartiere valórea medie a imobilor este cea mai ridicată din tot Parisul. O casă valóréză în medie 444,000 franci în al optulea arondisment și 327,000 franci în al nóuĕlea. Cu 38,000 fr. se póte cumpĕra o casă la Vaujirard, și cu 55,000 fr. una la Ménilmontant.

* (Revoluția în America) In Chili revoltații au pus mâna pe orașul Pisagua. In Mexico revoltații sporesc pe ḑi ce merg, o luptă între dênșii și trupele credinciόse guvernului a fost inevitabilă.

* (Rĕsbunarea unui elefant). Un german, anume Eggert, șeful comptuarului hamburgez Janzen & Co. în Cameroon (Africa), a fost omorît în nesce împregiurări fórte curióse. Se plimba cu barca pe rîul Mungo însoțit de un negru. Deodată vĕḑù un elefant care se îndreptà spre rîu pentru a bé apă. Germanul slobozi îndată pușca în el și-l răni. Elefantul s'asvêrlì furios în rîu și înotă spre barcă; apucă cu trompa întâiu pe negru și-l aruncă în apă; pe urmă atăcă pe nenorocitul german îi strivì gâtul și svêrli cadavrul în apă. Negrul scăpase cu spaima căci animalul furios nu i făcuse nici un rĕu și înotà spre țĕrm. Trei ḑile in urmă negrul se întórse cu trupul deja putred al stăpânului seu la stație.

* (Un duel cu pistolul între maimuțe) Dóue maimuțe sau bătut deunăḑi în duel în împrejurările următóre: Doi artiști dintr'un circ ambulant din Binic (Francia) hotăriseră în urma unei certe de a se bate în duel cu pistolul. In nerăbdarea lor de a isprăvi cu duel, acesti doi adversari și luasară distanța de 25 pași chiar în centrul circului și descărcă fără nici un resultat de dóue ori pistolul. Dóue maimuțe care au fost față la acest spectacol luară îndată după plecarea artistilor alte dóue pistóle încărcate care au fost uitate în pistă, se puseră la o distanță de 5 pași și traseră. Amândóuĕ căḑură mórte jos; una avea capul ceealaltă peptul străpuns de câte un glonț. Se mai ḑice că directorul circului, desperat de perderea acestor doi isteți pensionari sar fi aruncat în canalul, care este la marginea orașului.

Bibliografic.

In editura institutului tipografic sub redacțiunea dlui Dr. D. P. Barcianu a apărut: „Fóaia ilustrată“. Prețul 6 fl la an. Apare în fie care sĕptĕmână. Nr. I. are următorul cuprins: „Vremea trece vremea vine“ etc. Notarul Scurtu — Ripvan Wincle trad. din englezesce. — Biserică, scóla, educațiune. — Teatru musică și arte. Meserii industrie și comerciu — Călătorii, descoperiri, inventii. — De tóte și pretutindeni. — Cronica sĕptămânei. Sciri personal. — Gâcitură. — Nr. 2 a apărut de asemenea cu un material bogat și variu.

Recensiuni

Abcedar sau întâia carte de cetire și scriere pentru învĕțarea limbei magiare în scólele populare române, întocmit pe basa planului ministerial de învețământ de Francisc Koós inspector scolariu și Ioan Dariu învĕtătoriu la scólele centrale în Brașov. — Editura N I. Ciurcu, tipariul tipografiei archidiecesane în Sibiiu 1890. Prețul 20 cr. —

Articolul de lege XVIII-lea din 1879 votat în corpul legislativ al Ungariei decretéză de studiu obligat limba magiară în scólele nemagiare, și prin urmare și în scólele române. Propunerea limbei magiare a trebuit sĕ se întroducă iș sĕ se facă pre conta celoralalte obiecte de învĕțământ și în specie pe conta limbei române, dela carea a trebuit sĕ se ia mai multe óre pentru limba magiară. Prin acésta firesce se impedecă progresul în mod însemnat în scólele nóstre, și se fac mari greutăți elevilor cu învĕțarea alor dóue limbi. Elevii nostri eșind din scóla popolară nu pot se ducă cu sine atâtea cunoscințe pentru viéța practică, câte póte se ducă un elev magiar d. e. carele s'a luptat cu o singură greutate, și carele a dispus de mai multe óre pentru celelalte discipline. Ei dară legea odată adusă, românul om al ordinei s'a supus. Limba magiară au început a se propune cu mai mult sau mai puțin succes — după împregiurări.

Era lucru natural că literasura scolară ce privesce propunerea limbei magiare, carea lipsia cu totul pentru scólele române, sĕ-și ie-e începutul, și sĕ se desvólte.

Deja avem mai multe cărți magiaro-române pentru propunerea limbei magiare în scólele române. Amintesc aci în trécăt cărțile dlui N. Putnoky, Abced. maghiar-român ediția a X-a. Legendariul magiar-rom; apoi cărțile dlui Molnár etc. etc.

Abcedariul Dlor Koós și Dariu este cea mai nóuĕ carte, menită pentru propunerea limbei magiare în scólele române. Ea e întocmită după planul ministerial special ptru scólele nemagiare.

Abcedariul are o prefață în limba magiară și romană I—VII, éră celalalt material e cuprins pe paginile 1—64. Tipariul e cât se póte de frumos. Cartea este destul de eftină. Formatul e cel îndatinat la Abcedare.

Acest Abcedar stă în strênsă legĕtură cu „Manuducerea“ gramaticei limbei magiare pentru scolarii români p. I traduse de Fr. Koós şi Artemiu Feneşan, şi este o completare practică a aceleia. Precând manuducerea dă învĕţătoriului materialul cum sĕ l propună, învĕţătoriul şi elevul învaţă numai din audite, pre atunci în Abc. materialul prelucrat practice sĕ dă de a gata elevului ca sĕ-l şi vadă, şi prin urmare sĕ se pótă ocupa cu el şi când elevul e singur afară de scólă. Abcedariul ca şi manuducerea p. ar fi menit pentru despărţĕmêntul I şi II al scólei populare.

Dacă ne punem întrebarea: care e scopul învĕţărei limbei magiare în scólele populari române? şi cari din cărţile ce cunóscem pănă acum, ce servesc ca mijlóce pentru ajungerea acestui scop sunt mai bune? Putem afirma cu tótă consciinţa, că Abcedarul dlor Koós şi Dariu este cel mai bun, şi cel mai recomandabil pentru şcólele popolari Şi étă din ce motive:

Scopul învĕţării limbei magiare este deoparte ca scolarii sĕ pricépă ce vorbesc şi scriu alţii în limba magiară, de altă-parte ca iei inşişi sĕ se pótă esprima magiaresce cu uşurinţă în vorbire şi scriere.

Prin Abc dlor Putnoky şi Molnár etc. folosite pănă-acum cu deosebire s'a ajuns numai încâtva scopul.

Cei ce au pracsă pe terenul scolar o sciu prea bine acésta. Nu s'a putut satisface scopului, încât elevii nu sunt în stare eşind din scólă sĕ converseze magiaresce fie şi în mod mai puţin corect.

Abcedariul dlor K. şi D. tocmai pe acésta pune mai mare pond, de aceea şi materialul lecţiunilor e prelucrat în un mod fórte practic. Aici nu mai avem de a face cu nesce propuseţiuni seci, pre cari elevul are sĕle traducă, ci avem de a face cu materialul binelucrat şi întocmit de aşa încât dela prima lecţiune elevul póte vedé, că are se înveţe o limbă vie — vorbită aşa după-cum a învĕţat dulcea lui limbă maternă — conversând —.

Premiţênd aceste sĕ vedem materialul, ce ni se dă în în carte. Dela pag. 1—16 insclusive se înşiră deprinderile în scriere şi cetire. Mai întâiu literile mici, şi cuvinte începĕtóre cu literile mici. Aci s'a purces dela uşor la greu, s'a început cu litĕra *i*, şi s'a continuat apoi în mod genetic Scrierea literilor mari se începe cu litera V. Prelângă literile scrise sunt şi cele tipărite.

Aici ni-se dau şi propuseţiuni întregi dela fie-care literă. Autorii au sciut afla mĕsura adevĕrată ca esemplele date pentru dreprinderea în cetire şi scriere sĕ nu fie nici prea număróse, nici prea puţine.

Dela pagina 17—57 urméză 46 lecţiuni în limba magiară numai. La fie-care lecţiune premerg cuvintele în limba magiară şi traducere română. Referitoriu la lecţiuni, îmi permit a observa pe basa unei esperienţe îndelungate, că cele sunt prea lungi, şi prea mult material în una, spre a se puté lua în o óră de prelegere. Din fie-care lecţiune s'ar puté întocmai uşor dóuĕ lecţiuni şi în mult.

Aşa d. e. în lecţiunea I „recuisitele de scólă“, vin înainte 21 cuvinte, din aceste sunt întocmite propuseţiuni uşóre. In lecţiunea a 4 vin 24 cuvinte nóuĕ — se tractéză despre îmbrăcăminte. Propuseţiunile formate din aceste cuvinte şi altele cunoscute se cuprin în 19 şire.

Ce e drept autorii s'au ţinut strict de manuducere şi de acee lecţiunile au eşit prea lungi pentru o óră. Nu trebue se perdem din vedere că avem de a face cu o limbă streină ce difere cu totul în pruncie de limba nóstră, şi este cu totul de altă natură. Elevii nu ştiu nici un cuvênt din câte li-se aduc înainte, şi aici întimpină greutate în pronunciare şi memorisare. Invĕţătoriul trebue sĕ rostéscă de 5—6 ori acelaşi cuvênt, pentru-ca sĕ l pronunţe şi elevii bine. Aceeaşi propuseţiune trebue sĕ se repeteze de mai mulţi elevi, şi astfeliu ii lipseste învĕţătoriului şi timpul fisic spre a preda materialul din o lecţiune în una óră, punênd casul că are numai un despărţĕmênt. Lucrul devine mai greu, când scim că cei mai mulţi învăţători au 6 despărţĕminte, şi nu dispun de o óră întrégă pentru un despărţĕmênt. De altcum şi pentru un om crescut învĕţarea unei limbi e grea, cu deosebire memorisarea cuvintelor. Ceva şi curios ţi vine cĕ formarea numĕrului plural la substantive abia vine la pagina 45, lecţiunea 33, pre-când conjugarea verbului timpul presente — deşi mai grea — o aflăm în lecţiunea 20 pagina 32. Eară în lecţiunea 27 aflăm conjugarea verbului în timpul trecut. Ei! dar n'ai ce face, autorii s'au ţinut strict după manuducere. Poesiiórele magiare bine alese ar puté se formeze lecţiuni desinestătătóre.

Materialul din lecţiuni e tractat în propuseţiuni uşóre. Stilul e simplu. Fie care lecţiune şi are planul seu esecutat cu rigóre şi chiar de aceea învĕţătoriului ii va fi uşor a face din o lecţiune 2 sau 3 lecţiuni după împregiurări. Erori de tipariu nu afli.

Dela pagina 58—64 sunt esercitiile gramsticali un reasumat al formelor grmaticali percurse. Abcedariul ne dă material deajuns pre 2 ani de dile, şi conform normativului nostru scolar se va putea folosí pe anul al II-lea şi al III-lea de scólă.

Una am fi dorit: sĕ se fi dat şi câteva lecţiuni în limba română pentru a fi lucrate de elevi în limba magiară ca ocupaţiuni scripturistice. Prin acésta învĕţetoriul ar fi pus în posiţiune a judeca, încât elevii şi-au insuşit şi în scriere materialul percurs.

Acésta ar fi fost o abatere dela manuducere, dară ar fi fost binevenită pentru învĕţătoriu.

Abcedariul se recomândă de sine şi el va uşura mai mult instrucţiunea în limba magiară decât abcedarele de până aci. Din acest motiv am şi scris acésta recensiune.

G. 1

Loterie.

Sâmbătă în 24 Ianuariu 1891.

Budapesta:	78	15	72	42	18

Nr. (9) 2—3

CONCURS.

In comuna bisericéscă Poplaca devenind vacant un post de paroch de clasa II-a pentru indeplinirea aceluia se escrie concurs cu termin de 30 de dile dela prima publicare a concursului în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: venitele sigure ale unei parochii de clasa II, (Reg. par §§ 13. 14.)

Informaţiuni mai deaprópe se pot primi dela comitetul parochial din numita comună, sau şi dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-şi aşterne suplicele concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, adresate sinodului parochial şi instruite cu documente în sensul normativelor bisericesci din vigóre.

Oficiul protopresbiteral al tractului Sibiiu în conţelegere cu comitetul parochial..

Sibiiu. 1 Decembre, 1890.

Ioan Papiu,
protopres.

Szám. 7629/890 polg. (7) 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezzennel közhíré tétetik, miszer nt Krausz Rezsö Kis sinki birtokos béadott kérése folytán Kis Sink község határának általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalásra a határnap 1891 Február 23-án délelött 10 orára tüzetik ki Kis Sink községébe, a helyszinére a községi iroda helyiségébe. — Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, miut a kik a tagositásba beleegyeznek

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 December 30-án tartott üléséböl.

Vén András.
elnök

Májai Géza.
jegyzö

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghirbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2 24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9 54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra		6.30	1.10
Merczifalva		7.23	1.59
Orczifalva		7.49	2.19
Vinga		8.16	2.46
Németh-Ságh		8.37	3.03
Aradul-nou		9.09	3.41
Arad		9.25	3.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8 20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs,—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6,—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6,45	3.—

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 7 Sibiiu, Joi 17/29 Ianuariu 1891. Anul XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 8514/1890 Pres.

Se face cunoscut în mod prealabil tuturor celor interesaţi: că pe basa alegerii petrecute în sinodul protopresbiteral al tractului M-Oşorheiu la 20 Decembre 1890, consistoriul archidiecesan în şedinţa sa plenară de aḑi a denumit de protopresbiter al tractului acestuia pre parochul din Poiana-Sibiiului şi actualul administrator protopresbiteral al numitului tract, presbiterul Nicolau **Maneguţ**, avênd sĕ urmeze celelalte la rêndul lor.

Sibiiu, 14 Ianuariu, 1891.

Presidiul consistoriului archidiecesan.

Sibiiu, 16 Ianuariu.

Ni s'au pus la disposiţiune datele despre numĕrarea poporului din est an pentru comitatului Sibiiului.

Aceste date vorbesc ele de sine, nu le trebue mult comentariu.

Ne arată cum în acele părţi unde, poporul a trăit şi trăesce din negoţ şi din economia de oi scade pe ḑi ce merge, trece graniţele şi se aşéḑă în ţĕrile dunărene.

Aceste date vorbesc atât de elocinte, încât trebue se ne cugetăm cu o óră mai ingrabă la remediile, ce avem sĕ le luăm, ca se impedecăm emigrarea poporului.

Lăsăm se urmeze aici tabela cu datelele statistice din cercul Sĕliştei.

Cercul Sĕliştei	1890			1880		
	bărbaţi	femei	la olaltă		crescere	împuţinare
Aciliu	442	508	950	933	17	—
Galeş	247	464	711	733	—	22
Gurariului	1218	1285	2503	2357	146	—
Cacova	312	372	684	845	—	161
Mag	261	276	537	475	62	—
Orlat	854	853	1707	1658	49	—
Săcel	297	401	698	992	—	294
Sĕlişte	1530	2219	3749	4048	—	299
Sibiel	408	592	1000	1093	—	93
Tilişca	824	1178	2002	2114	—	112
Vale	441	774	1215	1361	—	146
	6834	8922	15.756	16.519	274	1127

La prima ochire vedem, că în acest cerc curat românesc poporul a scăḑut cu aprópe o mie de suflete, vedem, că numai în 4 comune şi adecă; **Aciliu Gurariului, Mag** şi **Orlat** se arată o crescere a populaţiunei, pentru-că în aceste comune, ómenii sunt mai stabili, se ocupă numai cu economia de câmp şi de vite, pe când în tóte celelalte 7 comune odinióră tóte în stare înfloritóre, populaţiunea decresce rapid şi cu deosebire bărbaţii, cari nu stau nici în un raport cu numĕrul cel mare al femeilor. In o singură comună, în cea mai de frunte comună în Sĕlişte sunt preste 700 de femei mai mulţi ca bărbaţi Disproporţia acésta e bătătóre la ochi, ea însĕ nu provine din nasceri, ci provine de acolo, că cei mai mulţi juni, bărbaţii în vêrstă şi de multe ori până la adênci bĕtrâneţe petrec afară de locul natal viéţa lor. Acolo caută ocupaţiune, acolo le e isvorul de câstig, de acolo se îngrijesc pentru cei remaşi acasă de acolo trimet bani şi plătesc dări.

Aceste stări de lucruri sunt abnormale, gospodăria acésta împărţită are cele mai detestabile urmări, pe cari numai aceia le sciu apreţia, numai aceia, le cunosc, cari au trăit în mijlocul poporului aceia cari au făcut studii şi au tras conclusiuni din acest mod de viéţă.

Ingrijirile nóstre trebue se fie deci cu atât mai potenţate, cu cât vedem, că din an în an scade populaţiunea, din an în an se aşéḑă cu sutele în ţĕri strĕine.

Aici e vorba de ajutoriu şi încă de un ajutoriu radical.

Aceste 7 comune acum în decadenţe au puţin pămênt.

Acel puţin pămênt este fórte acomodat pentru cultura de pomi. Va trebui deci ca reuniunea agricolă a comitatului ba chiar şi o altă reuniune de binefacere sĕ pună la disposiţia locuitorilor ḑeci de mii de altoi, cu care se presare tóte locurile sterpe ca aḑi mâne, din cultura pomilor se tragă folóse, ér nefiind acésta de ajuns celălalt pămênt va trebui sĕ se cultive cu trifoiu şi napi pentru prăsirea vitelor, ca şi din acest ram de economie sĕ se pótă susţinea. Organele comunali trebue sĕ fie cu tóta priveghiarea ca se îndemne poporul la îmbrăţoşarea acestor dóuĕ soiuri de economie.

Aici însĕ nu putem rĕmâné.

Trebue sĕ căutăm şi un alt isvor principal de câstig.

Industria tecstilă va trebui sĕ formézǎ în viitoriu una din ocupaţiunile principale.

Rĕsbóie perfecţionate trebue procurate cu deosebire pentru femei, cari au sĕ se pună la lucru, sĕ li se procure bumbac şi tort de cânepă, din care sĕ facă pânzături de tot soiul atât pentru casă cât şi pentru vênzare.

Câţi bani nu se dau chiar din partea românilor pentru servete, mĕsăriţe, albituri de pat în pungile strĕinilor şi toţi acesti bani ar putea intra în pungile românilor, făr se fie siliţi a lua lumea în cap. S'ar face comande din ţéră şi chiar din strĕinătate pentru lucruri de aceste solide şi am mântui o clasă de ómeni, un ţinut întreg de decadenţă materială.

In aceste trei direcţiuni trebue lucrat cu tot deadinsul.

Indiferentismul aici ne va căşiuna daune enorme.

Poporul cel mai curat, ómenii cei mai sănĕtoşi şi mai întregi la fire, stâlpii cei mai puternici ai religiosităţii sunt ameninţaţi de dintele timpului cu sfărmare şi de aceea nu ne este ertat sĕ stăm cu mânile în sîn.

Inteliginţa nóstră, fruntaşii nóstri, ómeni de incredere ai poporului trebue sĕ se cugete asupra mijlócelor de scăpare şi trebue sĕ le pună în practică cu o óră mai înainte.

Nu o fac, se fac complici la decadinţa şi nimicirea unui ţinut, care merită se fie susţinut, merită sĕ fie ridicat éră la flórea în care era odinióră.

Timpurile sunt critice, sunt grele, dar ele devin şi mai grele dacă nu ne dăm silinţa ca sĕ oprim în cursul seu rĕul ce tinde a se generalisa şi ameninţă cu cutropire acest ţinut curat românesc.

Revista politică.

Crisa în cabinetul din Viena bate la uşă. „W. Ztg“ a publicat un patent, împĕrătesc, prin care s'a disolvat parlamentul. Disolvarea a surprins tóte cercurile şi încep sĕ comunice diferite faime.

In cercurile politice din Viena s'a lăţit vestea că se vor face schimbări radicale în ministeriul **Taaffe** şi anume în favorul liberal-naţionalilor germani. **Taaffe** se fi şi început pertractări cu conducătorii germani. Acéstă faimă o confirmă şi scirile dela Praga, unde se afirmă că prin disolvarea parlamentului se urmăresce şi disolvarea partidului ceh. Alegerile se vor face în primăvară.

Generalul **Manu**, ministrul preşedinte în România s'a reîntors de la Paris. Călĕtoria la Paris s'a privit la început de un caracter cu totul familiar. La Paris însĕ prim ministrul a avut audienţă la preşedintele republicei francese Carnot, a participat şi la un dineu dat în onórea sa de preşedintele republicei. La reîntórcere s'a oprit în Viena, unde a avut audienţă la monarchul nostru şi a conferit cu ministrul de esterne Kálnoky. Monarchul a dat un dineu în onórea ministrului român şi la dineu a participat şi representantul guvernului dl Văcărescu

---

FOIŢĂ.

Reîntórsă dela ţĕrm.

După *Hector Malot.*

(Urmare.)

III.

Şi find-că voiu fi liber pentru trei luni, vom petrece împreună, nu te voi părăsi.

— Ce frumos din partea ta! va fi aşa bine.

— Şi pentru mine şi pentru tine, drăguţa mea, căci şi eu voesc sĕ recâştig timpul perdut.

Se înseninase; norul trecuse, şi se bucură de fericirea ce o astepta, o viaţă nóuĕ, în care iubirea tatălui şi a bunicei o va acoperi mai bine de cât a mamei adeseori distrasă şi schimbătóre.

Fiind, că dl de Chamalierès dăduse ordin sĕ se întórcă la otel, ea începu sĕ i arete locurile ce le cunoscea: Varema, pe ţĕrmul răsăritén, pe cel apusean **Villa Carlotta**, în munte biserica **Madona-di-San Martino**, unde a fost chiar odată: Apoi îi esplică vegetaţiunea ţĕrmurilor lacului!

— Aceste buchete de arbuşti, care strălucesc, acesti snopi rosa ca beuţi de focuri artificiale, sunt oleandri, nu sémĕnă de loc cu cei cari sunt în ciubere la bunica, nu e aşa? acesti arbori cari par-ca nesce linii negre — cenuşii pe munte sunt maslini; eu găsesc că maslinul e ceva trist, dar tu?

El o asculta, fericit de a recunósce cât i se desvoltase spiritul. Nimeni nu o învĕţase sĕ vorbéscă astfel, ea simţise, ea singură vedea ce spunea.

De sigur, numai frumseţa particulară încântătóre, a acestor lacuri privilegiate deşteptaseră inteliginţa ei copilăréscă.

Intr'adevĕr, era superb acest desemn aerian al munţilor arginţii, care atingea înălţimile albastre ale ceriului, apoi lacul limpede, liniscit, albastru, un albastru ce sar puté numi albastru de Bellagio, care reflecta muntele cu comunele cu turnurile, cu cóstele verḑi, stincele, arbuşti înfloriţi, arbori, mari şi mici, chiar şi plantele ce se oglindiau în apele lui. Şi-şi ḑicea încet, că dacă n'ar fi sciut nimic despre tenor, ar fi înţeles dorinţa soţii lui de a nu se puté despărţi de acéstă natură încântătóre.

Acum însĕ, fiind că, vĕḑuse omul, şi avea acest frumos tablou înaintea ochilor era măhnit, fórte măhnit.

Óre va veni ea?

Ce va găsi ea lângă el, care sĕ compenseze ceea ce părăsesce? Un soţ? Dar pe acest soţ ea nu la iubit nici odată, sau chiar dacă la iubit, acum îl urăsce Un copil? Dar acéstă copilă, care se razimă pe el fi-va ea atât de puternică se învingă privirea dulce amorósă şi mângăitórea vóce a tenorului?

IV.

Óra propusă pentru preumblare se sfărşise.

Indreptându-se spre otel, el priví pe Gabriela.

— Trebue sĕ mergi, scumpă copilă, sĕ-ţi iei adio dela mamă ta.

Ea-şi ridică spre el privirea tulburată:

— Da tată.

— Ceea-ce am ḑis eu o óră înainte, îi poţi ḑice şi tu: rógo sĕ vie acum cu noi, sau cel puţin sĕ ne întâlnim mâne la otel.

— O! da, tată.

— Fără îndoială, tu vei fi ascultată. Fii bună şi iubitóre cu dênsa. Spune-i că ai fi fórte măhnită sĕ te desparţi de ea.

— Ii voiu spune.

— Róg-o, fă-o sĕ promită ceva: un copil póte face mult cu mama lui.

— Voi încerca, ḑise ea cu voce tremurătóre.

— Eu nu voi întra cu tine. Cât timp veţi fi împreună, eu aştept în salon.

Părăsind pe tată-seu, ea deschise uşa dela odaia mamei şi vĕḑênd o ladă plină cu lucru, însĕ neînchisă, o întristare adêncă se rĕspêndí pe faţa ei, căci acéstă ladă îi arată mai bine momentul plecării şi al despărţiri.

— O! mamă, tu nu voesci sĕ vii cu noi? ḑise ea apucându-se în braţele ei,

— Dar tu, nu voesci se rămâi cu mine?

— Tata voesce sĕ me ia. (Va urma.)

Nimenea nu i mai atribue acestei călĕtorii caracter privat. In scurt timp se va lămuri scopul călĕtoriei.

Din Bulgaria sosesc sciri rĕsboinice. Trupele. bulgare înaintéză spre graniţa sârbéscă. Causa e, că Sêrbia s'a înarmat şi prin legea miliţiei naţionale póte fără de veste trece graniţele în Bulgaria. Foile din România aduc scirea, că în casul unui conflict sêrbo-bulgar trupele române vor fi concentrate pe malul Dunăei şi mai ales în Dobrogea.

Sub titlul II: „tarif autonom sau tarif convenţional“ „Timpul“ dă următórele deslușiri: In intervalul de 11 ani, ce ne separă de anul 1879, putem se deosebim dóuĕ perióde: cea dintâiu în care resistenţa faţă cu producţiunea de cereale şi vite americane póte fi calificată de o simplă încercare prin aplicare de drepturi cu un caracter mai mult fiscal; acéstă periodă a durat în genere până cătră anul 1885 — a dóua, în care tacsele vamale iau in Europa un caracter protector, chiar prohibitiv, care astăḑi este în fiinţă şi despre care nu se póte sci, când va lua un sfârşit, cu tóte greutăţile ce acele tacse resfrêng asupra masei lucrătorilor industriali din câte-va state mari ale Occidentului.

Din tabele resultă, că peste tot politica protectóre pentru agricultură a fost urmată cu mai mare siguranţă, şi că cu deosebire în Germania, Francia şi Italia, tacsele vamale, pe produsele agricole într'un interval de 10 ani au fost împătrite. Trebue asemenea se notăm că aceste trei ţări şi-au reservat dreptul de a dispune liber de aceste tacse, neprimind a se consolida măcar tacsele tarifului lor general, pe o periódă cât de scurtă, în favórea vre-unui stat, cu care au încheiat tractate de comerciu în acest interval.

Intru cât se atinge de vite şi pe cărnuri, aceiaşi preocupaţiune protectore s'a tradus în fapt prin nisce sporiri considerabile de tacse. Ca cuantum la sută, întâiul loc îl ocupă aci Elveţia, care de la 0.50 bani tacséză astăḑi capul de bou cu 25 lei şi capul de vacă cu 20 lei. Şi e de observat, că Elveţia este o ţară prăsitóre şi avută în vite de tot soiul. Preste tot tacsele pe vitele strĕine au fost îndoite şi întreite.

Acéstă progresiune se observă şi în privinţa spirtuóselor, vinurilor şi petroleului, adecă în genere asupra materiilor ce contribuesc la alimentarea şi iluminarea populaţiunilor.

Iată care a fost desvoltarea tacselor pe aceste mărfuri în interval de 10 ani.

Cerealele şi făina, numai Austro-Ungaria, Sêrbia şi Turcia le au angajiate prin tarife convenţionale. Cel dintâiu stat printr'o clausă ḑisă „de fruntarii“ al tractatului seu din 1881 cu Sêrbia, clausă ce nu póte fi invocată de nici un alt stat, care în relaţiile sale cu Austro Ungaria, s'ar folosí chiar de „clausa naţiunii celei mai favorisate“. Cerealele sêrbesci sunt deci singure care se folosesc de o taxă mai scăḑută de cât aceea din tariful general. O astfel de situaţiune se esplică lesne prin întregul complecs al motivelor economice şi politice ce au dictat tractatul din 1881 care, fie ḑis în trécăt, este aplicaţiunea revĕḑută şi agravată faţă cu Sêrbia, a convenţiunei comerciale austro-române din 1876.

Tot ca consecinţă a tratamentului însuşi în tractatul de comerciu din 1881 cu AustroUngaria, Sêrbia are în tariful seu convenţional cerealele şi făina. Durata acestui regim este însĕ aprópe de scădenţă şi de alt fel problematică, fiind dată mişcarea economică destul de vióe ce s'a desvoltat în Sêrbia de vre-o trei ani, contra principielor înscrise în tractatul cu puterea sa vecină de la méḑă-nópte.

In fine, Turcia are un tratat egal pentru tóte mărfurile ce se importă la dinsa. Tacsa de 8% se urma fără deosebire de la la tóte mărfurile presentate la import in vămile sale, după valórea ce au la schelele şi mărfurile similare.

Pentru vite e in vigóre, in genere, tot regimul tarifului autonom. Trebue însĕ se facem o deosebire intre vitele mari: boi, vaci, şi cele mici: rimătorii Afară de Austro-Ungaria — numai pentru traficul „de fruntărie“ cu Sêrbia — care tacséză boii sêrbesci cu ḑece lei de cap, de Grecia, unde boii, vacile şi viţeii sunt cu tacsa convenţională de 30 lei de cap, şi in fine de Elveţia, care percepe după tariful seu convenţional 15 lei, tóte celelalte ţĕri au reţinut vitele mari pe sama tarifului autonom.

Pacea din anul nou.

Auspiciile, cu cari se începe anul nou, sunt favorabile păcii.

Cei mai distinşi şi acreditaţi bărbaţi de stat din statele mari eropene ne anunţă, că marile puteri voesc pacea şi lucră din tóte puterile a preveni ori ce incurcături de resbel. Noi, deşi ne temem, că umai de o pace relativ scurtă, ne vom bucura, totuşi ferim liniscea şi bunaînţelegerea decât incurcă- pentru că nu scim, ce vom puté câstiga prin un eventual resbel, aceea însĕ scim, că părinţii de familie vor perde prin un resbel ceea-ce au mai scump viéţa, sănătatea copiilor lor, cari sunt capaci de lucru, şi dela cari atârnă susţinerea familiei.

Cumcă şi până acuma pacea s'a susţinut de câteva decenii incóce, scim că meritul este numai a alianţei triple, căci chiar membrii din acésta alianţă au avut lipsa cea mai urgentă de pace spre a se reculege.

Monarchia Austro-ungară după catastrofa din 1866 pe terenul pacinic s'a recules aşa cum o vedem astăḑi. Daună, că în Austria, dar mai vêrtos în Ungaria cestiunea naţionalităţilor nu se află regulată pe base statornice, sănătóse, cari se mulţăméscă miliónele poporaţiunei. Daună, că nu vedem nici astăḑi o pornire şi iniciativă corespunzĕtóre aspiraţiunilor modeste şi juste a poporaţiunei ci ţéra se cârmuesce tot după nisce greluşi, pe cât de curioşi, pe atât de nenaturali. Elementele moderate remân şi astăḑi nebăgate în sémă de acel curent, carele e în stare a produce iritaţiune şi amărăciune, înse bine nu va produce nici odată. Dar: „videant consules, nequid monarchia aliquid detrimenti capiat“.

Rusia a adus multe sacrificii în avere şi sânge în 1877–1878, credem dară că are lipsă de repaus, nefiind altmintrea preparată de ajuns spre a începe ea un resbel europén, şi până astăḑi lipsindu-i şi aliaţii la o intreprindere atât de colosală. Insĕ în orient propaganda slavă se mişcă: în Turcia, Bulgaria Sêrbia şi Montenegru.

Germania în 1870—1871 a isprăvit lucruri de tot mari, au ajuns resultate colosali; Moltke a a profeţit că 50 de ani trebue se apere în pace ceea ce a câstigat prin acel resbel. Junele împĕrat caută acum a vindeca bóla socială, de care e sfăşiată Germania în lăuntru. Cestiunea dintre avuţi şi sĕraci este o problemă atât de grea şi delicată, încât un împĕrat june deslegêndu o bine, va pune temelii statornice imperiului seu tiner, prin care va fi capabil a resista tuturor calamităţilor de faţă şi din viitoriu.

Italia, prin multe sacrificii şi spese, au ajuns a fi unită, fiinanciele şi le-a regulat cu mari silinţe şi jertfe din partea locuitorilor. Lupta cu Vaticanul mai esistă şi astăḑi, şi împărţesce în dóue tabere duşmane pe fraţii uniţi într'un regat. Papa nu póte ceda, regatul italian nu póte capitula. „*Non possumus*“; în drépta, „*non possumus*“ în stânga, écă situaţiunea internă a Italiei, pe lângă care se mai adauge şi sĕrăcie multă în sinul poporaţiunei prédese.

Spania, după multe lupte interne, se bucură de câţi-va ani de pace şi linisce sub cârma unei regine blânde şi întelepte. Spania, pe cât scim noi, este departe de a licita înarmările şi puscile cele nóuĕ, prin urmare stá neutrală în Europa apusénă. Acésta ţéră însĕ, cu un trecut glorios, este pe calea de a se redica între statele mari europene, şi noi românii ne vom bucura de a ei inălţare pentru-că Spania în concertul popórelor latine va avé un rol nobil şi binefăcĕtoriu. Aşa se fie! românii au adus multe dialecte din Spania; dorim ca fraţii spanioli, sĕ nu uite nici odată pe fraţii lor români de pe cóstele carpaţilor; căci avem limbă din limba lor şi sânge din sângele lor, care apă nu se va face nici odată. Insĕ pe cât sciu eu, nici chiar România n'are până acuma representante în Madrid dar îmi place a crede, că va fi acolo preste puţin timp un bărbat de litere, care va compara limba română cu limba spaniolă, şi va spune spaniolilor sórtea poporului român critică din orientul Europei. Coloniile lui Traian nu vor uita Spania, căci insuşi Traian idealul poporului românesc s'a derivat din Hispania. La aniversarea descălecării poporului român, la festivităţile fondării principatelor române, nu pot lipsí representanţii Spaniei. Bine ar fi când ar vení Castelar insuşi; el este o persónă atât de nobilă şi grandiósă, încât românii cu toţii salutând şi închinândui se, s'ar închina înaintea geniului naţiunei spaniole.

Anglia în anii din urmă a făcut cuceriri grandióse în Africa. Egiptul insuşi este o ţéră estinsă şi preste mĕsură roditóre. Iosif din biblie aici a fost la Putifar, şi a dat grâne fraţilor sei în fometea cea mare şi pe deasupra un pocal de argint. Egiptul este vatra culturei antice, şi cultura acolo se desvóltă, unde pămêntul roditoriu dă muncitorilor ródele sale, mijlócele culturali. In Egipet nu sunt scăpătaţi, sĕraci, ca în Europa; acolo tot omul are ce bea şi mênca, numai se lucre cevaşi cât de puţin. Cuceririle Angliei în Egipt sunt de o însemnătate estra ordinară; nu-i mirare, dacă multe state o invidiéză. Sub turci Egiptul a dat înapoi, sub englesi va progresa, întrecând cu timpul multe ţĕri din Europa. De ce dară Anglia sĕ se intereseze de sĕrăciile nóstre europene?! „*Bella gerant alii, tu felix Anglia annecta!*“

Sultanul împĕrăţesce încă în Stambul şi pórtă frică în spate de amicii sei din Europa; şeicul-islamul nóptea are visuri grele şi domnului seu nu póte vestí viitoriu fericit .Allah s'a mâniat pe turci de când sunt conduşi de renegaţi. Ciudaţi ómeni sunt renegaţii nu numai la noi, dar şi în orient au mâni nefericite, glas răguşit şi pofte neruşinóse. Obrazul nu le mânâncă ruşine!.. Grecii şi bulgarii rivaliséză între sine, care dintre ei va pune mâna pe Constantinopol? Muscalii sporesc vasele de resbel pe Marea Négră, trăesc bine cu paşele turcesci, le plătesc ţigări şi cafea turcéscă — şi i asecuréză că nici odată nu vor cuceri Constantinopolul. Dar decât in Turcia, mai mari scandaluri se fac în Sêrbia, unde muma şi tata urându-se sunt lipsiţi amêndoi de a-şi putea iubi unicul lor fiu. Milan şi Natalia sunt de poveste în lume, şi ura îi face de pribegesc prin lume, din causa, că n'a ţinut credinţa în căsătorie. Nichita şi Milena din Muntenegru sunt fericiţi; au un fiu de mare speranţă, şi nisce fetiţe frumuşele şi gineri aleşi; mila Rusiei suplinesce recólta slabă şi lipsa poporului muntenegrén. Grecii trăesc cu vasele lor pe mare şi cu credinţa şi fala, că ei sunt primul popor în lume, „căci în tóte gimnasiile se propune limba grecéscă“. Dania, Germania şi Rusia, dacă vor vrea, pot sĕ-i redice până la Constantinopol.

România susţine pretenie cu toţi vecinii sei, mari şi mici; rógă pe sovinistii unguri sĕ binevoéscă a nu se întrece; „P. Lloyd“ însĕ respinge sfaturile înţelepte, şi afirmă, că tote relele din Ungaria sunt bune.

Ar fi timpul suprem, ca societatea crestinéscă sĕ se emancipeze politicesce şi economicesce de sub influenţa şi conducerea israelită. Acésta s'ar şi putea după metoda germână alui Raifeisen, prin reuniuni de credit agricole. Despre aceste reuniuni de credit va apăré în fóia nóstră un articol special. Mai vêrtos Moldova cea bĕtrână ar trebuí proveḑută cu asemene instituţiuni umanitare, unde pericolul este mai primejdios.

Mocsáry, ca magiar nobil dela rădăcină, se află isolat cu vederile sale limpeḑi între connaţionalii sei. A face pretenie între magiari şi români până acuma însemnéză atâta, cât a purta din Dunăre apă cu pălăria! Cine nu crede sĕ probeze, şi va fi credincios.

Siguranţa păcei europene se vede şi de acolo că neutrala Belgie încă se inarméză din crescet până în tălpi, numai de dragul păcii; fiind pacea o fiică de tot sburdalnică, care trebue străjuită între suliţe ascuţite şi pusci cu repetiţie cu plumbi fără fum. Paza europénă sĕ ne mântuéscă de primejdia rea.

Nu-i mirare, că se ivesc idei de desarmare generală, care apasă greu umerii şi pusunarii contribuitorilor. Dar ce se facă apoi cu atâte tunuri şi pusci? Lumea ar vení în perplesitate. Vin apoi dnii generali şi desminţesc vestea, ḑicênd că nuumai acuma dar totdeuna va fi o ideie absurdă, desarmarea generală! Firesce, că atunci: ce ar face ţéra cu atâţa generali? Cui ar comanda?

Republica francesă continuă o politiă pacinică înţeléptă; ideea de revanş dispare tot mai mult; clicele roiali şi imperiali sunt ca trecute din actualitate. Senatul şi casa deputaţilor din Francia îşi dau tótă silinţa spre a întărí instituţiunile republicane cu demnitate şi perseveranţă: Rolul Franciei devine tot mai decisătoriu.

Helveţia, Svedia şi Norvegia duc în Europa o viéţă idilică. Prăsesc vite, muncesc pămêntul şi trăesc în pace cu tótă lumea. Insĕ „nihilişti europeni“ le conturbă şi alor viéţă idilică căci poliţia ii urmăresce pe aceşti nefericiţi şi preste hotarele ţerei lor, ca nu cumva se fabrice bómbe prin pivniţi şi reintorcându se éraşi se facă vărsare de sânge. Cum de n'au nihiliştii pacienţă se ascepte până lumea se va imbunătăţi ea de ea? Tot suişul şi are şi coborâşiu! Inse lucrând poliţia cu patimă, nihiliştii rĕspund tot cu patimă. Pentru binele public într'unele ţări ómenii se persecutéză şi se ucid unii pe alţii. Cu bâta nu se póte pune la cale; ci numai răni se produc, cari provócă resbunare.

Anul nou ori cât de senin se pare şi ori cât de mult se asigură pacea; totuşi sunt unele „puncte negre“ cari observatoriul le vede, când ici când cólea. Aceste „puncte negre“ plutesc pe orisontul europén, ca norii nainte de plóie. Nime nu scie până cánd vom avé pace. Şi da că pacea va înceta, ce va fi după un resbel. America rîde de europenii înarmaţi şi cu tot dreptul. *Moderator.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Braşov, la 5 Ianuariu 1891. Dle Redactor! Primul Nr. al preţuitului d-vóstre ḑiar a înregistrat o scire despre efeptuirea unui act nu de puţină importanţă

Valorosul şi mult meritatul nostru concetăţên, Preastimatul domn Bartolomeiu Baiulescu, paroch al cetăţii Braşovului, catechet la scóla reală română ortodocsă deaici, şi asesor consistorial a primit darul chirotosirei de protopresbiter *ad honores* din partea preagenerosului și prébunului nostru archipăstoriu, a Escelenției Sale I. P. S D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul. Un act însemnat este acesta, însemnat din mai multe puncte de vedere, măgulitoriu și însuflețitoriu pentru persóna pe care o privesce, și tot așa de semnificativ și pentru noi românii brașoveni, căci a fost distins unul dintre cei mai bine meritați concetățeni ai nostri, care cu inimă de fer, și a jertfit activitatea sa îndelungată din tinerețele sale îndepărtate pentru promovarea causelor comune bisericesci scolare și naționale ale iubitului nostru popor.

Un esemplu vrednic de imitat ni se presenta prin bărbatul distins de cătră cea mai înaltă autoritate a nóstră bisericéscă. Dóue mari și neconte stabile adevěruri rees din acest act însemnat. Faptele nobile, virtuțile nu rĕmân uitate nici odată cu tótă modestia celor ce le sĕvârșesc. Dl protopop Baiulescu nu a fost omul reclamelor, totul, ce a făcut ce a lucrat și a eluptat cu tóte forțele sale, le-a sĕvêrșit numai împins și condus de zelul seu învrpăiat pentru aceea, ce i-a dictat mintea și inima ĭa, că e nobil, frumos și folositoriu pentru mult cercatul nostru popor, pentru care nu a crutat nici o ostenélă ca și domnul seu părinte, fără a se cugeta la vre-o rĕsplată, decât singur numai la liniscea și mângăerea sufletéscă, căreia i confirma convingerea, că bine a făcut, ce a făcut.

Al doilea adevĕr este faptul, că Capul nostru bisericesc, Preabunul nostru archipăstoriu, condus de nobilul simț părintesc adevĕrat și drept, nu uită de fiii Sĕi sufletesci, cari cu abnegațiune de sine lucră cu zel și credință în sfera lor de activitate unde sunt chemați și puși prin binecuvêntarea Sa archierécsă. Escelenția Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit al nostru Miron Romanul, precum dovedesce casul de față, ține în evidență pe toți fii sei sufletesci, cari se disting prin activitatea lor, și bunăvoință, împarte fie-caruia rĕsplata meritată, distinge la rêndul seu după vrednicie pe acela, care se face vrednic prin faptele sale de considerarea și de iubirea celui mai înalt șef al seu.

Aceste două momente sunt isvorul bunei impresiuni, ce s'a făcut asupra nóstră a brașovenilor din incidentul chirotesirei părintelui Baiulescu înîntru protopresbiter în ḑiua de anul nou. Și la astfeliu de ocasiuni, fie-care om trebue sĕ simță bucurie și impuls spre activitate mănósă, afară dacă dóră ar fi cineva ér condus de vre-o ambiție precipitată de înălțare, s'ar numĕra între escepțiuni.

Din incidentul de față, ca unul carele cunosc mai deaprópe trecutul și activitatea distinsului protopresbiter din vorbă cred, că voiu face un servițiu bisericei, arătând câteva momente din viața lui, spre care scop vĕ rog dle redactor sĕ binevoiți a mi dărui ospitalitatea colónelor prețuitului d-vóstre ḑiariu.

Părintele ppresb. Baiulescu servesce deja de 40 de ani bisericei nóstre.

In anul 1850 a fost protocolist în cancelaria archiepiscopéscă. Din 1850 — 1857 au fost paroch în Zĕrnești unde precum scrie adv. N Garoiu în „Tel. Rom". a înființat în casa sa clasa a II-a poporală și a instruit copii gratuit în 3 ani de ḑile întroducênd cetitul și scrisul cu litere latine. Pelângă aceea îndemna pe toți scolarii mai descepți sĕ mérgă la gimnasiul român decurênd înființat în Brașov. Pe calea acésta sau ridicat mulți tineri zĕrneșteni prin scólă și au ajuns în posiții onorifice, cari toți țin cu multă stimă la patronul lor de odinióră. Spre a îndemna pe copii la meserii, încă de atunci va se ḑică înainte cu 30 de ani, a făcut o fundațiune modestă în Zĕrnești sub numele „Baiul" din care s'a ajutorat și se ajutoră meseriașii.

Din 1857 — 1887, find transpuns prin ordinul rĕposatului archiepiscop și Metropolit Andreiu Bar. de Șaguna, a funcționat ca paroch la biserica sfintei Treimi din cetatea Brașovului, unde a avut de a îndura multe nĕcazuri din causa ruginitului proces de o sută de ani cu grecii!

In aceste lupte, trecênd și prin dóuĕ interdicte lungi, par. Baiulescu în sevițiul seu de paroch a fost un martir, ceea ce este destul de cunoscut prin publicațiunile de atunci. El ca paroch a fost catechet la scolarii de pe la institutele streine dela anul 1864—1884; 20 de ani a instruit pe atunci, pecând nu erau scóle reale românesci câte 80—100 de scolari în câte 4 óre pe septĕmêna în mod gratuit. El a înființat din propriul seu indemn catechisatia fetițelor române gr. or. de pe la scólele strĕine. Ca paroch a ținut dese cuvêntări, dintre cari a și tipărit unele.

Ca catichet a tradus un catechism nou, care conglăsuesce cu progresele sciințelor naturale, aprobat de Ministeriul cultelor din România. Brașovul este oraș industrial și Românii preste tot sunt fără clasa mijlocie ér cei din Brașov sunt mulți hamali, fără vre-o ocupațiune fără pămênt; acestea tóte au îndemnat pe păr. Baiulescu a înființa „Asociațiunea pentru sprijinirea învĕțăceilor și sodalilor români și prin acésta a aplicat la meserii după cum arată raportul din urmă, 750 de învĕțăcei, a scos 460 de sodali și a format 86 de măestri români, așeḑați parte în Brașov, parte în întrégă Transilvania, parte au trecut în România din causa rĕsboiului vamal. Zelul, cu care a lucrat el pentru meserii, îl cunosc brașovenii români și streini, vĕḑêndu l fórte des mergênd cu câte 3—4 copii goli după dânsul, ca sĕ-i așeḑe la meserii. Dênsul a stăruit la cunoscutul și amicul seu Mihail Stroescu din Basarabia, de a dăruit „Asociațiunei pentru sprijinirea meseriașilor" la mâna lui 50,000 de franci; a înființat fóia „Meseriașul Român", pe care o a redactat 4 ani de ḑile, împlinind prin acésta un gol simțit în literatura nóstră. Scopul acestei foi a fost aprobat de toți cei competenți, precisat spre a instrui și forma măestri români, apți cari se pótă ține concurență, cu cei strĕini, arĕtându-le progresul ḑilnic la popórele mai înainte pe terenul meseriilor. Prin inițiativa părintelui Baiulescu s'a înființat banca „Meseriașul Român" spre a se da credite mici și spre a depune meseriașii și speculanții mici români din Brașov sumulițele lor, adunate, spre fructificare; fapte de o inițiativă și stăruință ponderósă pentru aspirațiunile mai înalte ale unui popor.

Chiar 'a inițiarea sulevării cestiunei unei îmbunătățiri nóuĕ, a învĕțămêntului scólelor nóstre poporale prin industria de casă sau mai bine ḑis lucrul de mână, încă a luat parte îndemnând, încurajind și sprijinind prin cuvênt și faptă pe învĕțătorii cari sau pus pe lucru în acésta direcțiune.

Pentru a se forma fundațiuni de bine facere, a stăruit la neguțătoriul Hagi Mihali, care a dăruit 500 fl. la fondul bisericei catedrale, 500 fl. la gremiul românesc și câte 500 fl. la scólele și la bisericile românesci din Brașov. A stăruit la căpitanul G. Cristurian, precum arată biografia tipărită a acestuia, de a înființat internatul „Cristurian", din a cărui fundațiune se întreţin 4—5 scolari românesci săraci.

Activitatea lui este fórte varie atât ca asesor și defensor la scaunul protopopesc al Brașovului, ca asesor consistorial și metropolitan, ca deputat la sinodul archidiecesan etc. etc.

Tinerii némului nostru nu pot decât sĕ și ia de model o activitate laboriósă ca acestui barbat de inimă pentru înaintarea intereselor de viață ale poporului nostru pe tóte terenele posibile de esploatat.

Bătrânul.

Convocare.

Reuniunea învĕțătorilor români gr. or. din districtul Sas-Sebeș 'și va ține adunara sa generală în ḑilele din 29 și 30 Ianuariu st. v. în Sebeșul săsesc.

La acésta adunare se invită toți membri acestei reuniuni, precum și toți amicii și binevoitorii causei scolare.

Programa.

Marți în 29 Ianuariu la 10 óre a. m. învocarea Duchului sânt; deschiderea adunărei și constatarea membrilor presenți.

1. Raportul comitetului central despre activitatea sa dela ultima adunare generală, dimpreună cu raportul casariului și al bibliotecariului.
2. Alegerea unei comisiuni pertru censurarea acestor rapórte.
3. Statorirea definitivă a materialului din studiul religiunei, ce este de a se propune în scóla poporală.
4. Cum și cât este de a se propune din studiul „Geografia si Istoria" în cursul al IV. al scólei poporale? — prelegeri practice din acest material.
5 Cum este de a se propune computul cu Nrii 1—20 în scóla poporală? — prelegeri practice din acest material.
6. Constituirea reuniunei pe un nou period.
7. Raportul comisiunei de sub p. 2.
8. Curenții.

Din ședința comitetului central al reuniunei învĕsătorilor rom. gr. ort. din districtul Sas Sebeș ținută în 4 Ianuarie 1891.

Z. Mureșian, vpre. — *Ilie Moga,* not. reun.

Varietăți.

* (Dela Curte.) Maj. Sa monarchul și cu înalta suită sunt asteptați în sĕptămâna viitóre în capitala Ungariei. In castel se fac pregătirile necesare.

* (Candidați la scaunul de primate al Ungariei.) Ḑilele trecute foile din Budapesta și Viena aduseră scirea, că episcopul Schlauch, a fost chemat din partea monarchului la Viena. Acésta scire era adusă în legătură și cu ocuparea scaunului de primate. De candidați la primat sunt: archiepiscopul Samassa și episcopii: Schlauch, Csaszka, Zalka și Dulánsky. Ar mai fi și episcopul Roskoványi, dar el din causa bĕtrêneţelor și fiind și bolnăvicios nu mai reflectéză. După cum se susține archiepiscopul Samassa e candidatul ministrului președinte, episcopul Schlauch alui Tisza, Csaszka al contelui Csáky; pentru Zalka e întreg clerul și Dulánszky stă în conecsiuni cu familii puternice din Viena.

* (Lupii în Slimnic.) Ni se comunică din Slimnic (lângă Sibiu) că în ḑilele trecute 9 lupi s'au sloboḑit asupra unei turme de oi a unui rĕșinăren, rumpând 12 oi. Un fecior de român, ducêndu-se sĕ caute nesce vite l'au întimpinat lupii și l'au încunjurat. Când voi sĕ lovéscă cu furca de fer pe unul ce i se puse drept in cale, un alt lup dindĕrĕt i-a sărit in spate ca sĕ'l rĕstórne. Noroc, că feciorul a avut o sarică (bobou) mare, ale cărui baieri se rupseră și lupul rĕmase cu sarica in brațe. Câți va lupi săriră pe sarică și o sfêrticară tot bucățele. Feciorul se postase țapăn cu furca de fer in mână și nu mai cuteḑa se facă nici un pas. El începu se strige după ajutor. In fine 'l aude tatăl seu, care luà pușca și se duse intr'acolo. Doi lupi picară jos pușcați, ceealalți o luară la sĕnătósa însĕ cu multă îndărătnicie. Lucru mai ciudat e, că bieții ómeni au venit sĕ vêndă pieile de lup la Sibiiu și ce le-a fost mirarea, când inloc sĕ capete bani pe ele, li le-a confiscat și bieții ómeni au trebuit sĕ mai plătéscă și pedépsă.

* (Liga pentru unitatea culturală a românilor) In ședința sa din séra ḑilei de 6 Ianuarie comitetul Ligei a ales de președinte al seu pe D. A. Orescu, rectorul universității. A delegat o comisiune pentru aranjarea unui bal, alta pentru pregătirea serbării de 24 Ianuarie și alta pentru visarea mijlócelor de sporirea ligei. S'a format apoi un comitet esecutiv compus din dnii Gr. Brătianu, I. Grădișteanu, Barb V. Maniu, Lupulescu, Murnu, Mehedinți. Negulescu și Teodor, care va avea sĕ se întrunéscă cât se póte de des, sĕ ia ori-ce mĕsuri folositóre în scopul ligei și sĕ convóce apoi la intervale întreg comitetul, sĕ dea samă de lucrările sale și pentru deciderea unor lucrări de ordin mai înalt.

* (Dragoste ungurésсă). Cetim în „Reforma" din Craiova. Nise scrie din Buda-Pesta că d. Alex Matlekovici, mult cunoscutul fost secretar de stat al comerciului în Ungaria, pregătește un fel de memoriu, prin care sĕ silește a dovedi că țara sa nu trebue cu nici un preț sĕ consimtă la încheerea unei convențiuni sau a ori cărui alt arangiament comercial cu România.

Lucrarea dlui Matlekovici, care va fi un adevĕrat rechizitor în contra regatului român și în contra tuturor românilor în deobște, este destinată a fi cât mai mult împrăștiată. Autorul o va trimite și ministrilor, membrilor parlamentului și tuturor persónelor marcate.

Ura sa pentru celelalte naționalități merge așa de departe, în cât nu se sfiesce a susține serios că perderile însemnate ce resboiul vamal cu România pricinuesce unei mari părți a industriei transilvănene sunt pentru Ungaria un câștig, de vreme ce contribuesc la ruina sașilor și celor câți-va români în mânile cărora acéstă industrie se află aprópe esclusiv.

D. Matlekovici, om de Stat de o valóre reală și care a contribuit fórte mult la desvoltarea industriei unguresci, este, cu tótă marea sa inteligență, unul din acei unguri pe cari șovinismul îi orbesce întratât pánă ai face sĕ fie sinceri, convinși că înaintea intereselor particulare ale Ungariei, interesele întregei monarhii trebue sĕ cedeze.

* Sultanul Abdul-Hamid s'a pus cu diligință pe învĕțarea limbei germane. Cu d. Hülsenn, care a predat Sultanului o sabie ca dar din partea împĕratului Germaniei, a vorbit nemțesce. Sultanul vorbesce deja atât de bine nemțesce, încât Munir-Pașa tălmaciul curții, a avut fórte puțin rol ia interpret în conversașiunea dintre sultanul și Hülsenn. Abdul Hamid s'a esprimat cu ăcest prilej, cu învĕțarea limbei germane nu i-a făcut greutăți mari, numai cât e rĕu, că nu are timp destul pentru a învĕța mai temeinic și mai bine. Și a esprimat mai departe speranța, că la cas dacă împĕratul Wilhelm îl va onora cu o a dóua visită: pe inaltul sen óspe il va putea felicita în limba germână. Vorbind despre literatura germană a ḑis, ca operile lui Heine și Geigel i au făcut mare plăcere și că din operile acestora în curênd vor apăré și în traducere turcéscă. A lăudat sultanul mult și operile reginei României, pe Carmen Sylva, carea nu de mult și a trimis operile sale în edițiune de lues domnitoriului turcesc.

Mulțămită publică.

Bucerdea-Vinóse, în 10 Ianuariu 1891 Dle redactor! După-ce acum au încetat contribuirile pentru arșii din Bucerdea-Vinósă, nenorociți prin incendiul dela 21 Iuliu 1890, me simt datoriu moralicesce a face onoratului public următoriul

Raport:

Indată după incendiu primiră arșii ajutóre din vecinătate și anume:

1 Din Ighiu: dela d. d. Köblős Miklós protopretor, Aron Bătăcuiu notariu, Georgiu Pop, George Istrate proprietari: pâne, slănină și feliurite legumı și vase. Dl Nicolau Florescu în dóuĕ rênduri au trimis și împărțit preste 50 mĕsuri de grâu.

2. Din Cricău: d. d. Moise Meteșiu notariu cerc. Georgiu Muncușiu preot și Gregoriu Muntean au adus și împărțit arșilor: pită, slănină, brânză, crumpene, crastaveți, mazere, sare, doniți, óle, blide, linguri, póme etc., scurt de ce au avut arșii mai neapărată trebuință.

3. Din Șard: d. d. părintele Radeșiu, judele comunal, învĕțătoriul, colectorul au adus cu carul și împărțit 52 ferdele grâu. Dl Ciobota au trimis spre împărțire un val de pânză pentru cămeși etc.

4. Din Galda: dl baron Kemény László au trimiș și s'au împărțit 52 ferdele sĕcară, au mai dăruit ómenilor și multe pae de grâu.

5. Din Craiva: dela popor bucate, pânzături și vase etc.

6. Colecte în bani: dl protopretor Köblös Mlklós — au venit în 2—3 rênduri și au împărțit arșilor bani colectați din comitat — vre-o 2 — 300 fl.

7. Din Bran: prin dl părinte Leontin Pușcariu ca colectante am primit: dela dl Leontin Pușcariu 1 fl., colecta în biserica din Sohodol 67 cr., Iosif Pușcariu — Brașov — 1 fl., Georgiu G. Pop — Brașov -- 2 fl., părintele Tientiu Șirnea 30 cr., părintele Tișca din Moeciul superior 50 cr., părintele I. Moșioiu — Fundata — 30 cr. Suma 5 fl 77 cr.

8. Din Alba-Iulia: prin preaonoratul domn protopresbiter Alecsandru Tordoșan 5 fl., Rubin Patița adv. în Alba-Iulia 1 fl., dela poporul gr. or. din orașiul Alba Iulia cu discul 60 cr., dela poporul gr. cath. de acolo 94 cr., Administrațiunea „Gazetei Transilvanei“ 7 fl 30 cr. Dimitrie Nan paroch gr. or. Reșnov 3 fl., dela poporul din Tibru 4 fl 60 cr., dela poporul din Băcăința 1 fl 20 cr., parochul din Bucium-Cerbu 3 fl 45 cr., parochul din Chirpăr 1 fl. Suma: 28 fl. 9 cr.

Acestea ajutóre s'au împărțit nenorociților arși câte 40 cr. și și 60 cr. de famile, éră la singuratici câte 20 cr. înâinte de sĕrbătorile nascerei Domnului.

Acestea ar fi contribuirile cunoscute; dară se póte înțelege de sine — că sunt încă fórte multe necunoscute, fiind că îndată după infricoșata catastrofă, ómenii arși (dară nu toți) o luară pe satele vecine și umblară după milă preste tot, până pela Zlatna, Abrud, Roșia, Aiud etc. preste Murășiu etc. aduseră bani, bucate, haine, vase, etc.

Deci pentru toți marínimoșii contribuitori în orice mod la alinarea suferințielor acestor nenorociți nu putem ḑice alt ceva decât: Prea bunul Dumneḑeu sĕ auḑă glasul rugăciunilor ce se face pentru cei ce au făcut bine și milă cu cei arși și sĕ le răsplătéscă însutit și înmiit!

Când dau sama despre contribuirile făcute nu pot sĕ nu fac și următoriul

Apel.

Considerând, deoparte marea bunătate a dlor contribuitori făcută incendiaților din Bucerdea-Vinósă, trebue se afirm cu bucurie că respectivii lipsiți sau ajutorat în mod însemnat. Dară apoi de altă parte, considerênd că preste 50 familii au remas cu totului tot lipsiți de tóte edificiile, de tóte mobilele de casă și economie, de tóte bucatele de tot nutrețul pentru vite, cu un cuvênt de tóte bunurile lor de subsistință; deși sau ajutorat mult prin contribuirile marinimóse de pănă acum, totuși atâta sunt de lipsiți și în ḑiua de aḑi, încât unii fórte cu greu éră alții nici decum nu sunt în stare ași face barem o căsuță, un bordeiu chiar, unde sĕ se adăpostéscă cu pruncii lor, ci locuesc cu alte rudenii vecini și prieteni: ba considerând durerósa necesitate, că unii și-au întăbulat moșiórele de au luat bani împrumut, éră alții sunt siliți a și-le întăbula de acum înainte ca sĕ se pótă ajutora de pe o ḑi pe alta; considerând că din datoriile acelea scie sigur Dumneḑeu, când vor mai puté scăpa . . . nu ne rĕmâne altceva decât a recurge érăși la ajutoriul onoratului public, barem până vor eși sĕrmanii la lucrul câmpului în primăvară.

Deci apelez la bunul și nobilul simțiu de caritate al onoratului public, rugêndu-l în numele sĕrmanilor arși din Bucerdea-Vinóse, sĕ bine-voiască sĕ se îndure a tinde mânile de ajutoriu, mai făcêndu-se colecte unde se póte în bani bucate, vestminte, vase mobile, instrumente și orice, cari ii pot servi omului spre ajutorare. Ori-ce dar sau contribuire se va primi cu cea mai ferbinte mulțĕmire, cuitându-se publice, numai numele domnilor contribuitori, ci dacă va cere trebuință și numele primitorilor arși care cât au primit.

Contribuirile marinimóse care se vor face sunt a se adresa *a*) la on. Redacțiune a „Teleg. Rom“. Sibiiu. *b*) Preaonoratului domn protopresbiter Alecsandru Tordoșan în Alba Iulia (Gyulafehérvár), ori *c*) deadreptul subscrisului în Bucerdea-Vinósă (Boros-Bocsárd) posta ultimă M. Igen.

Contând la bunăvoința, bunul și nobilul simț de caritate al onoratului public, sum și rĕmân al aceluiași cu tótă stima și respectul

Teodor Pop,
par. gr. or.

Loterie.

Mercuri în 28 Ianuariu 1891.

Sibiiu: 75 5 49 76 32

Nr. (9) 3—3

CONCURS.

In comuna bisericéscă Poplaca devenind vacant un post de paroch de clasa II-a pentru indeplinirea aceluia se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare a concursului în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: venitele sigure ale unei parochii de clasa II, (Reg. par §§ 13. 14.)

Informațiuni mai deaprópe se pot primi dela comitetul parochial din numita comună, sau și dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-și așterne suplicele concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, adresate sinodului parochial și instruite cu documente în sensul normativelor bisericesci din vigóre.

Oficiul protopresbiteral al tractului Sibiiu în conțelegere cu comitetul parochial..

Sibiiu. 1 Decembre, 1890.

Ioan Papiu,
protopres.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluș.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vințul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuș.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaș	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiș	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕștia	—	9.12	11.14
Șibot	—	9.34	11.39
Vințul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuș	—	10.44	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9 54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10
Șeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneș	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneș	8.30	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.53	3.26
Ludoș	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireșteu	5.11	10.58	5.12
Oșorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oșorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Timișóra—Arad

Timișóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Mureș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6,—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6,45	3.—

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	—5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 8 Sibiiu, Sâmbătă 19/31 Ianuariu 1891. Anul XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 18 Ianuariu.

In ministeriul de interne se lucră cu multă incordare la proiectul de lege pentru reforma administraţiunei. Ministrul de interne contele Szapáry a convocat la consultare pe cei mai destoinici comiţi supremi, că se concurgă şi ei cu sfatul lor la măréţa operă ce se contempleză; gurile rele ţin că cei convocaţi sunt totodată cei mai mari mesteri în ale alegerilor dietali. Ori cum va fi, administraţiunea va trece prin reforme radicale, patricianii din comitate nu vor puté în viitoriu sĕ mai dispună după plac de posturi nici nu vor mai puté căpătui pe câţi ómeni, cari nu erau de altă trébă.

Dacă reforma administraţiunei s'ar mărginí numai la schimbarea sistemului de alegere în un alt sistem de denumire al funcţionarilor, atunci poporul fórte puţin a câstigat, dacă nu a perdut în multe părţi, unde tot se mai ţinea cont şi de pretensiunile juste ale naţionalităţilor.

O astfeliu de reformă este şi va fi numai o cârpitură, care de bunăsémă, că nu are se aducă nici un folos, nici statului nici poporului.

Administraţiunea póte fi numai atunci bună, când aparatul ei nu este atât de complicat, când causele, şi află resolvirea lor grabnică şi dréptă. Acésta va fi posibil numai atunci, dacă se supune la cură radicală.

Astădi arondarea comitatelor este fórte nenaturală, este aşa dicênd o arondare făcută după sprâncénă, căci numai aşa ne putem inchipuí, că Ocna-Sibiiului aparţine la Aiud, numai aşa ne putem închipui, că fostul comitat al Zarandului este adnecsat la Deva, numai aşa ne putem închipui, ca de centre ale comitatului sunt designate tóte cuiburile magiare fără privire la depărtare, fără privire la interesele generali ale locuitorilor, fără privire la o administraţiune promptă şi corectă. Cu deosebire în Ardél s'au făcut cu arondarea comitatelor cel mai mare pĕcat strigătoriu la ceriu, şi tot ce s'a făcut s'a făcut în interesul rasei magiare, în interesul ciocoilor magiari şi al acelor clice de familii, cari au monopolisat comitatul, au folosit puterile de concurenţă pentru lucrările publice în interesele lor, făra privire la adevĕratele interese ale locuitorilor şi ale maiorităţi populaţiunei.

Şi dacă odată s'a comis eróre la arondarea comitatelor, era lucru natural ca erórea, ca sĕ nu i dicem pĕcatul, sĕ se continue la arondarea preturilor, la arondarea cercurilor notariale aşa că pe întregă linia observăm o lucrare nefericită, o împărţire nenorocósă şi nefiréscă, făcută cu scop de a menagia pe unul ori pe altul din marii stêlpi ai comitatului.

Şi ca sĕ mergem mai departe tot pe acésta scară, ca sĕ penetrăm mai afund în acéstă măestrie unguréscă, tot aşa vedem compuse cercurile de alegeri pentru membrii in comitetul municipal, cercurile pentru alegerile dietali, tot lucruri ţinetóre de administraţie, dar tóte făcute cu plan, ca se reese, că ungurii şi numai ei sunt domnii din comitat, ei au inteliginţă, ei au putere, ei au avere, ceialalţi sunt nisce pitici, nisce figuri de şac, cari le poţi impinge după plac pe scândură aşa după cum îţi place fără nici o mustrare de consciinţă.

Tot în virtutea acestor principii evangelice se susţin nisce amărite de oraşele cu magistrat regulat cu un aparat mult costisitoriu, făr se aibă cu ce se acopere erogatele ordinari, făr se pótă face alta decât aruncuri, în loc se acopere trebuinţele culturali ale poporului fără deosebire de lege şi confesiune.

Tóte aceste se susţin contra voei poporului, sĕ susţin aşa dicênd cu forţa, ca sĕ se gâdiléscă grandomania unguréscă, sĕ se arete urbi et orbi, că oraşele sunt ale lor, că cultura e a lor, şi afară de ei nu e nimenea mare şi tare.

Câte un atare orăşel mai alege şi câte un deputat dietal din garda lui Tisza, ori a altui făcĕtoriu de minuni, şi acesta are nobila chemare de a fi cu luare aminte, ca nu cumva maioritatea se câstige vre-odată dreptate, ci se fie presentată ca o adunătură de ómeni prosti şi fanatisaţi de câte un preot, care nu e altceva decât un bujtogatĕu periculos.

Acesta e chipul administraţiei de adi, acesta e idolul celor ce i se închină şi adi cu atâta dragoste şi noi cari ne lovim di de di de acest idol şi'l vedem cât e de spurcat şi de urît nu putem sĕ i-ne inchinăm, fără dorim ca administraţiunea sĕ se pună pe alt teren, pe altă basă, căci basa ei de păn acum a fost de tot falsă şi nu a adus, decât ruină pe capul poporului ai cărei fii suntem şi noi şi am dori sĕ-l vedem scos din acest labirint întunecos, în care l'a băgat administraţia de adi.

Sibiiu. 15 Ianuariu 1890.

Intrégă viéţă publică unguréscă este răpită de curentul bolnăvicios al magiarisărei, şi cutezanţa a mers aşa departe, încât trebue se pună pe gânduri pe fie care om, care are interes de binele patriei. Societatea, presa, parlamentul, şi în consecintă şi guvernul este cuprins de acéstă bólă, şi curentul face tot mai mari cuceriri, cu el deodată se fac tot mai multe încercări spre a se ajunge scopul magiarisărei.

Din incidentul desbaterei proiectului pentru asilele de copii în parlamentul ţĕrei s'a pus din nou în discusiune tendenţa fraţilor magiari de a nivela suprafaţa acestei ţĕri prin mediul limbei magiare, şi nóue ni s'a făcut din nou serviţiul nepreţuit, că am vĕdut până în inima bărbaţilor conducétori ai Ungariei, şi am rĕmas din nou cu convingerea, că în punctul acesta, începênd dela ministrul de culte, trecênd pe la secretariul de stat al dênsului, şi pe la membrii tuturor partidelor, toţi sunt una, şi deosebirea e, că de multe ori în discusiunile parlamentare oratorii licitau în zelul de a apără mai radicali, de multeori întreceau în licitaţiune chiar şi pe diarele unguresci, cu cari noi nu odată am stat de vorbă în punctul magiarisărei.

După cum s'au croit lucrurile, şi după modul, cum se esecută ele în practică, nóue nu mult ne-ar mai zăcé la inimă demnitatea parlamentului unguresc, căci noi nu mai suntem acolo representaţi după cuviinţă, şi ce se vorbesce, ce se lucră acolo, se face de nobis sine nobis. Suntem însĕ cu mult mai buni patrioti, decât sĕ nu ne indignăm, când vedem şi audim, că în parlamentul Ungariei, în faţa lumei civilisate se susţine cu multă tărie, că cutare lege numai pentru aceea se votéză, căci tendenţa ei este maghiarisarea.

Acésta ne supără cu atât mai vĕrtos, cu cât scim, că nici odată nu s'a ajuns un scop rĕu prin aplicarea de mijlóce drastice, şi nu e consult se facă esperimente cu o lucrare, care are 99 de părţi rele şi numai una bună.

In casul concret cu asilele de copii umanitatea s'a uitat la o parte şi a eşit la suprafaţă numai partea politică: se înveţe copii limba maghiară.

S'au ridicat voci din consideraţiuni sanitare, şi s'a accentuat, că cu deosebire pe la sate, unde şi aşa mortalitatea graséză în mĕsuri înfricoşate tocmai la copii, asilurile vor deveni cuiburi înfricoşate. Temerile acestea s'au esprimat de ómeni competenţi, cari au avut în vedere umanitatea.

Preste aceste temeri parlamentul a trecut la ordinea dilei cu argumentarea, că da aşa e, se vor prăpădi mulţi copii între anii 3—6 prin molipsirea cu bóle în aceste asiluri, însĕ dóră vor fi şi de aceea, cari vor remâné totuşi în viéţă şi acestia vor sci unguresce. Aşa dară totuşi e profit.

Sau ridifiat voci tot din consideraţiuni sanitare şi s'a accentuat, că mai ales pre la sate din causa sărăciei proverbiale nu s'a putut esecuta încă nici

---

FOIŢA.

Reîntórsă dela ţĕrm.

După *Hector Malot.*

(Urmare.)

— Dacă voesci sĕ rĕmâi, nu te va lua cu sila. Ceţi-a dis?

— Mi a dis, că vom pleca îndată cu barca până la Cadenabbia şi mâne vom merge la Como, de unde vom pleca cu trenul până la bunica.

— Dar de mine ce-a dis?

— Că tu nu voesci sĕ vii; dar speră că-ţi vei schimba gândul, şi mâne vei veni la noi în otelul Bellevul, unde te vom astepta. Vei veni, dragă mamă, nu e aşa?

Mama nu respunse nimic, şi pentru a nu întâlni privirea copilei, îşi întórse ochii dela ea.

— Dar ce-ai făcut, de o óră? întrébă ea. Te asteptam cu o mare nerăbdare, se vĕd ce voesci: dacă pleci cu tatăl teu, sau dacă rămâi cu mine.

Nu te-ai gândit de loc la mine? E cu putinţă sĕ me părăsesci astfel, tu, care eri, adi diminéţă, me iubia i atât?

— Acum te iubesc ca eri şi ca adi diminéţă mai mult chiar, căci mi e frică sĕ nu te perd.

Şi se înecă în lacrămi, aruncându-se în braţele mamei, care-o luă pe genunchi şi o mângăie.

— Spune tati că nu voesci sĕ me părăsesci; şi nu ne va despărţi.

— Dar el?

— Lângă mine, sau lângă el voesci se rĕmâi?

— Cu amândoi, ca atunci când eram mititică.

— Aşa nu e cu putinţă.

— O! mamă, nu vorbi astfel. Am fi aşa feriR ciţi câte şi trei împreună. El rămâne cu noi la Chamalierès. Are concediu 3 luni. Vom petrece de minune.

Căci tata e bun de petrecere.

— Dar cu mine ţi-era urît?

— Cu tine nu; fără tine mi-e urît.

— N'am fost mereu împreună?

— Nu eram împreună când venia d. Bonoldi.

— Ai vorbit de d. Bonoldi cu tată-teu?

— Nu, dise ea. L'am întâlnit, când venise tata în grădină se me ea, dar n'am spus că-l cunosc, cu tóte astea s'a uitat la tata; însĕ el şi-a întors capul, el nu iubesce asemenea ómeni.

— Ce înţelegi tu prin asemenea ómeni?

— Ómeni ca d. Bonoldi, actori, cântăreţi, nici eu nu-i iubesc.

— Ce ţi a făcut dl Bonoldi?

— Adevĕrat vorbind nimic.

— Atunci, pentru ce nu-l iubesci?

— Pentru-că nu-mi place.

— Dacă ai iubi în adevĕr pe mamă ta, ţi ar plăcea şi pretenii ei.

— D. Bonoldi nu-mi va plăcé nici odată, te însciinţez.

— Bine. Numai vorbim de D. Bonoldi. Gândeşte te cât te am iubit, tóte îngrijirile mele, afecţiunea mea pentru tine, îndulgenţa mea, grija de a te distra şi de a-ţi procura petreceri.

— Nu mi am petrecut chiar de loc, când me trimiteai sĕ me culc şi tu te preumblai singură pe lac.

— Uita-vei tu ceea ce am fost pentru tine, şi vei urma pe tatăl teu, care te cresce într'o mare severitate?

— Tata e în tot d'auna bun cu mine.

— El te va învĕţa sĕ nu me mai iubesci; te va opri chiar sĕ te gândesci la mine. . . .

— Vin-o şi tu cu noi.

— Nu te va lăsa sĕ mi pronunţi nici numele.

— O, nu va face el asta.

— Aşa dar, pe el îl preferi, pe el îl alegi?

Cu o mişcare bruscă o depărtă de lângă ea.

— Eu nu aleg, mamă: tata voesce se me ia, nu pot sĕ spui că nu voesc se merg cu el.

— Mai ales când esci fericită de a merge cu el, nu e aşa?

— E, aşa mult timp decând nu l'am vĕdut.

— A cui e greşala?

— Nu sciu.

— Vedi bine dar.

— Dacă el n'a putut veni cu noi, n'am putut noi merge cu el?

(Va urma.)

legea din 1868 în ce privesce edificiile scolare. In lipsă de edificii corĕspundĕtóre se vor concentra copii mititei în localităţi scunde, întunecóse prea mici pentru ca se pótă avé aerul necessariu, cu un cuvênt vom face din copii numai schidóle. Nimica n'au ajutat, căci scopul nu e umanitatea, nu naintarea şi progresul în cele trupesci şi spirituale, ci magiarisarea.

Intre asemenea împregiurări fiecare om trebue sĕ-şi ridice cuvêntul contra curentului, şi se strige compatrioţilor unguri: opriţi ve. Staţi, nu mai înaintaţi în direcţiunea acésta, căci ea nu ve face onóre în faţa lumei civilisate, nu aduce nici un bine poporaţiunei, şi în cele din urmă nu se ajunge nici scopul urmărit de voi: magiarisarea.

Acéstă datorinţă ni o împlinim şi noi, şi nu ne putem esprima măchnirea, când vedem, că curentul bolnăvicios a cuprins tóte cercurile: presa, societatea, parlamentul şi guvernul.

Revista politică.

„Die Presse“ publică o conversaţiune a unuia din redactorii sei cu d-nul general Manu. Primul ministru român ar fi ḑis între altele, că cabinetul actual este un minister de muncă; el şi-a impus ca sarcină de a organisa finanţele şi armata, de a desvolta comerciul şi industria. In lucrările sale el va fi ajutat de parlamentul, care nu este compus, ca camerile precedente, din elemente care sĕ se supuie orbesce guvernului, ci din personalităţi dotate de o iniţiativă folositóre, ele spriginesc guvernul şi favorisézā indeplinirea proiectelor sale.

In primul rênd va veni reforma administrativă, administraţia trebue sĕ se facă stabilă ca şi magistratura. Conversiunea datoriei trebue sĕ continue, pulberea fără fum se va introduce, dar generalul Manu nu este cu desăvêrşire convins de valórea pustei cu repetiţiune. In aceiaşi sesiune se va înfăţişa parlamentului şi chestiunea tractatelor de comerciu.

Ministrul preşedinte român recunoscù, că părerile despre convenţiunea comercială, atât în România cât şi în Austro-Ungaria sunt acum mai favorabile. In amândóuĕ ţĕrile esistă dorinţa, ca sĕ se pună capet odată stării actuale a lucrurilor, şi ḑice mai departe generalul, că el cu plăcere a esperiat, că atât în Viena cât şi în Budapesta, ast feliu sunt dispositiunile, încât chiar în anul acesta se speră că se va face o înţelegere.

Atât în privinţa esportului de vite, cât şi în privinţa esportului de cereale al României, s'a arĕtat în Ungaria dorinţa, ca sĕ se ţină cont de cerinţele României. România recunósce valórea unei convenţiuni, deşi încercările esportului de vite şi cereale pe mare în Italia, au dat bune resultate. Esportul de vite în Austria va da bune resultate chiar pentru aprovisionarea Vienei.

Cu privire la cestiunea naţionalităţilor din Ungaria observà generalul Manu, că părerile şoviniste vor disdăré din tóte părţile (?) şi că o bună înţelegere dintre unguri şi celelalte naţionalităţi, între cari şi cu românii, după cum a arătat şi conferinţa dela Sibiiu, va fi în interesul statului. Ministrul român generalul Manu, vorbi cu căldură despre intenţiunea sa, de a susţiné relaţiile amicale.

In camera română C. Cogălnicean îşi desvoltà interpelarea privitóre la propaganda magiară în România. Mai înainte de a intra în fondul cestiunei, declară, că renunţă la partea a dóua a interpelărei, referitóre la insultele aduse M. S. regelui de un ḑiar magiar, care se consideră de un pamflet ordinar. D sa ḑice, că ungurii au misionari printre céngăi, din Moldova. Nu blaméză acest act de patriotism al ungurilor, dar propune ca şi noi se facem astfel cu românii din Transilvania, cari sunt mai mulţi la numĕr. Arată apoi în trécăt persecuţiunile ungurilor faţă de români şi ḑice, că a sta indiferenţi faţă cu acele persecuţiuni ar fi sĕ ne sinucidem.

Trece apoi la un rĕspuns ce ar fi dat dl Maiorescu, că se vedea silit a opri publicarea broşurilor, în care se descrie starea miserabilă a românilor de dincolo şi cere un rĕspuns categoric al guvernului prin care să desabdróbe pe dl Maiorescu.

Dl Al. Lahovari, ministru de esterne spune, că în ăcésta cestiune a respuns deja atât în cameră cât şi în senat. Deci asupra teorielor de politică generală ale interpelatorului nu va rĕspunde nimic

Privitor însĕ la dóuĕ puncte din înterpelare adecă la propaganda ungurésca printre ceangăii din Moldova şi la intervievul făcut de un gazetar german dlui Maiorescu va da esplicaţiuni. D-sa nu se póte amesteca în afacerile nici unui stat, precum asemenea nici va permite altora ca sĕ se amestece în afacerile nóstre. Cà o societate a votat 10,000 fl centru o propagandà, asta n'o póte împedeca; dar când agenţii ei vor face turburări printre pretinşii unguri, pe cari de altfel îi scie, că sunt români, deosebiţi numai prin religie de pământeni, atunci legile vor fi aplicate.

Alt ceva nu are ce face. Pentru cele înserate de un ḑiar german cu privire la intervievul dlui Maiorescu numai un lucru e adevĕrat: că dl Maiorescu a vorbit cu un gazetar german, însĕ cele înserate în acel ḑiar nu sunt tóte adevĕrate.

Accentul

*) Sub accentul gramatic înţelegem graduarea vocei; sub accentul oratoric sau declamatoric înţelegem intonarea unui cuvênt în construcţiune sau a unei părticele de construcţiune într'un period; sub cuvênt musical înţelegem tonuri singuratice scóse mai bine la ivélă sau prosodic mai bine intonate.

In conversaţiune în tractarea cu alte persóne, cu adulţi şi cu copii, accentul e de mare însemnătate, când voim sĕ impunem un mandat sau sĕ oprim, se împedecăm realisarea unei intenţiuni, care nu ne convine, şi când voim sĕ dăm cuvintelor nóstre aplombul recerut.

Dacă e vorba sĕ ajungem un anumit scop, sĕ ne împlinim o anumită voinţă, prin alte persóne: atunci fiindcă şi aceste persóne, fiinţe proveḑute cu voinţă şi cerinţă, e de lipsă, ca voinţa lor sĕ se supună, în timp mai lung sau mai scurt, unei voinţe strĕine, cugetele lor sĕ cedeze cugetelor strĕine, persónele acelea sĕ-şi apropie cugetele altora şi sĕ se conforme lor.

Se înţelege de sine, că acela, care dă altuia un mandat, o însărcinare, ii impune ceva — trebue se aibă o anumită putere,care se apese ca sabia lui Damocles asupra celuialalt, — şi totu-şi în realitate de câte ori nu se întêmplă, ca celce are sĕ asculte, nu împlinesce, nu esecută mandatul primit, sau îl efeptuesce numai pe jumĕtate, sau cu óre care renitenţă face observări şi remonstrări sau caută pretecste, pentru ca sĕ scape. Se nasce deci întrebarea, care are sĕ fie forma unui mandat, cum are sĕ se enunţe însărcinarea, cel puţin pentru auḑul omului, pentru ca sĕ se asigure la moment esecutarea ei.

Spre scopul acesta va trebui sĕ reflectăm la specialităţile limbei, care prin anumite sonuri, şi prin gruparea lor corĕspunḑĕtóre, reproduce cugetele şi simţirile nóstre, dorinţele şi cerinţele nóstre, preste tot oglindézā starea inimei, a internului nostru, şi aşa are şi pentru mandat o anumită formă, forma imperativă. Imperativul acesta se póte manifesta în mai multe chipuri. Sĕ punem casul, că eu voesc a ḑice unui copil, sĕ fie cu atenţiune şi sĕ nu se uite pe feréstră: atunci-l voiu apostrofa aşa: „bagă de samă şi nu te uita pe feréstră“ sau „bagă de samă“ sau bagă de sama dragul meu“, sau voiu striga cătră el militāresce: „Atenţiune“! Tóte aceste mandate, deşi în diverse forme, vor duce póte la scop, întreb numai, cum? după multe ameninţări sau rugări şi imputări, la moment sau după o lungă esitare, vor ajunge scopul deplin sau numai imparte? Numai încape îndoială, că forma imperativă mai din urmă, scurtă şi concisă: atenţiune! mi-asigura ascultarea cea mai grebnică şi mai punctuală, şi în faptă, dacă mandatele au sĕ şi atingă scopul numai decât, atunci trebue se prescrie sau sĕ oprésca necondiţionat, ce are sĕ se facă şi ce nu Dacă mandatul are în vedere scopuri mai înalte, mai îndepărtate în viitoriu: distanţiarea acésta va trebui ascunsă dinaintea copilului, căci altcum ii debilitezi puterea esecutivă; din contră copilul trebue sĕ crédă, că cel ce dă mandatul se cugetă numai la moment, numai la procsimul scop şi în acela-şi concentréḑă întréga sa putere. Motivarea sau justificarea unui mandat e stricăciósă, căci acésta dă ansă la discusiuni, la pertractări.

Copilul în nepreceperea sa va afla, că e mai bine sĕ facă tocmai contrariul, şi va afla, că ceea-ce i-s'a poruncit e un ce ridiculos. Dacă vei impune copilului, se facă gimnastică, pentru-că prin aceea i-se desvóltă mai bine corpul, se póte, că'ţi va respunde, că copilul vecinului n'a gimnasticat nici când, şi totu-şi e aşa de mare şi tare, încât se póte lupta cu ori şi cine. Sau dacă i vei ḑice: „nu te duce afară, e ghieţişi, vei cădé“, 'ţi póte respunde: Aşa! decâte ori am fost eu pe ghiaţă şi n'am căḑut“. In ambele casuri ai sĕ i ḑici: „De astăḑi încolo te duci la gimnastică! şi nu te duci pe ghiaţă“!

Sĕ nu îmbrăcăm poruncile nóstre în forma admoniţiunii sau a sfăturii, pentru-ca copilul se facă sau sĕ nu facă asta sau ceea-laltă, pentru că mintea copilului încă nu e destul de matură, ca faţă de momelele realitaţii o simplă avisare la datorinţa sau consciinţa lui sĕ-i directeze voinţa. Sĕ nu ne câştigăm ascultare prin rugăminte sau drăgostire, cu atât mai puţin prin remuneraţiuni sau promisiuni. Nu e bine a ḑice copilului: „dacă te duci, unde te trimit ţi dau un cruceriu“. Peste tot cu copii sĕ nu vorbim în mod condiţionat, ci poruncile sĕ fie scurte şi concise. Nici cu un cuvênt sĕ nu se ḑică mai mult, sĕ nu facem vorbe multe, de multe ori ajunge o căutătură, un gest, pentru ca la moment sĕ-l misci din loc.

Mult impórtă şi modul, cum se enunţă porunca. Napoleon I, aflând nóptea o sentinelă adurmită, i-a ḑis: nu durmi! Sufletul maicei adormise în pólă la maica, şi maica ii ḑise: nu durmi! Cine va crede, că acest, nu durmi! a sunat tot într'o formă, imperativul soldatului şi dragostea maicei. Nu, altul a fost colo, altul a fost aici coloritul tonului, modularea şi nuanţarea vocii, accentuarea cuvêntului.

Nu e mirare deci dacă tata, şi mai vêrtos mama, nu află tonul, în care sĕ-şi enunţe poruncile sale, când acelea au se fie pricepute şi primite ca atari, ci în locul tonului rece şi aspru al voinţei imperative, vorbesce în tonul móle şi blând al dragostei. Nu lăsaţi sĕ rĕsune în deplina ei frumseţe limba dulce şi blândă a dragostei, când pruncului ii trebue căutare, ajutoriu, mângăiare, ertare, — vĕrsaţi în fie care cuvênt întréga doioşie a sufletului vostru atunci, când jucându-ve şi glumind cu ei, şedeţi ca mame fericite între copii fericiţi: când însĕ aveţi se îndreptaţi disordinea, sĕ încungiuraţi conturbarea păcii, se împedecaţi vre-o cuviinţă, atunci înlături cu blândeţele, cu căldura inimei; atunci tot cuvêntul sĕ sune aspru şi rece ca vêntul de ghiaţă. Decâte ori nu se întêmplă, că poruncim riḑĕnd şi glumind copiilor cari sunt martorii bucuriei şi desmerdărilor nóstre, când ar trebui sĕ le impunem secur şi riguros, şi cu ţinuta nóstră sĕ ne schimbăm tonul vorbei, dacă voim ca copilul sĕ vadă, că voinţa nóstră e nestrămutată. Nu este iertat dară, se poruncim riḑênd sau glumind, pentru ca ceeace voim noi în mod serios de sigur, că şi este lucru serios. Sĕ nu poruncim în afectul mâniei sau al displăcerei pentru-că afectul ne presintă ca ómeni mici şi slabi în anii copiilor, cărora trebue se ne presentăm ca ḑei olimpici, abstragere făcênd, că prin afect perdem raţionarea necesarie, care ni arată cum avem se atingem simţirile copilului. Pentru aceea sĕ ne alinăm mai nainte valurile inmei, se ţină chiar óre şi ḑile întregi şi apoi sĕ dăm poruncile în tótă liniscea şi cu tótă flegma.

Pe scurt dară, poruncile, dacă contăm la realisarea lor momentauă, trebue sĕ le dăm în ton rece şi aspru, sec şi riguros, în mod liniscit si flegmatic, firesce că trebue sĕ scim nimeri tonul adecuat, pentru ca se n'ajungem a vorbí în ton dur şi brutal; vorbind în ton adecuat, copilul va sci, că nu suferim contraḑicere, nu admitem escepţiuni, ci cerem esecutore repentină necondiţionată. Invaţă copilul dela început a cunósce acest ton, atunci va sci se deosebéscă între poruncă şi dorinţă, se va deda a asculta necondiţionat; mai târḑiu îi va ajunge espresiunea feţei, pentru că se scia, ce voim şi cum voim. Aşa ne putem esplica, pentru-ce copii de regulă ascultă mai iute şi mai bine de tată decât de mamă. Bărbatul prin luptele, ce i-le impune viéţă năsprit şi închegat, cu voce mai îngroşată, vorbesce în mod mai scurt mai succint, mai dur şi mai riguros, decât femeia, care-şi petrece viéţa în cercul restrins al familiei sale, cu dragoste şi blândeţe. Simţirea ei e mai fină, dênsa e mai accesibilă pentru durerea altuia, ei ii pare rĕu se ḑică drăguţului de copil un cuvênt greu.

Pentru aceea mama, în locul unui cuvênt apăsat face o mulţime de vorbe, drăguţesce, desmérdă, înfruntă, ameninţă şi din tóte acestea pentru băeţelul mamei nu resultă alta, decât că vorbele nu sunt prea seriόse. Inzadar au fost dară lacrimele, rugările, imputările. Pentru aceea de altădată mama se poruncéscă pe scurt, precis şi aspru, copilul va esita întâia óră, fiindu-i tonul acesta strĕin, a dóua óră însĕ va asculta numai decât. Cine n'are naturelul de a porunci astfeliu, acela sĕ se lase de crescerea copiilor, Fără accent n'o poţi scóte la cale cu copii, mai vêrtos nu, când ai de a face cu o mulţime numĕrósă de copii.

Cronică din Carlsbad.

—Rapórtele americane.—

Ceea ce sunt în stare sĕ raporteze americanii din fantasia lor, nu arare-ori se privesce în presa europénă ca curiositate şi cetitorii continentali adeseori au admirat şi au fost puşi în uimire de geniul multilateral al ḑiaristilor de preste Ocean. O bogată ocasiune pentru invenţiuni uimitóre a oferit érăşi presei americane esundarea cea mare, ce a avut loc la finea lui Noembre în Carlsbad.

Renumitul şi universalul loc de cură, Carlsbadul, nu e mai puţin cunoscut în America ca şi în tóte celelalte părţi ale lumei şi mii de americani fac an de an calĕtorii balneare la măreţul oraş al Boemiei, ca sĕ sugă sănĕtatea din isvórele mântuitóre, ferbinţi, atât de însemnate, cari isbucnesc din pământ.

Esundarea acestei petişóre a planetului nostru dete şi acum ansă jurnalelor de dincolo, din lumea noue, la faimele cele mai esagerate. Nenorocirea, care a dat preste frumósa cetate şi a nimicit sute de esistenţe, nu li s'a părut celor de dincolo destul de înfricoşată, ca sĕ îngheţe sângele cetitorilor de jurnale, dedaţi a ceti scene grozave; de aceea au mai cerut şi ajutoriul fantasiei şi cu spriginul ei au pus sub tipar cele mai neruşinóse adevĕruri. Astfeliu anunţară unele jurnale americane, că poporaţiunea Carlsbadului a trebuit sĕ şi ea refugiul dinaintea valurilor cutropitóre în satele învecinate, altele: că terentul a dus nenumĕrate cadavre, altele numesc numĕrul acelora, care variază între 50—250 şi érăşi altor foi sensaţionale nu li se părù nici numĕrul acesta destul de mare, ci îl sporiră la 750.

S'ar părea ca şi cum s'ar fi ajuns macsimul în inventatele rapórte de grozăvenii, dar nu! Vine o altă fóie şi întrece pe colegile ei şi astupând dintâi isvórele, sterge simplu de pe faţa pămêntului locul de cură, Carlsbadul. Acésta a fost cel puţin o scire radicală. Se înţelege, că astfel de sciri n'au lipsit a provoca special între óspeţii americani ai Carlsbadului cea mai mare deprimare şi în urma deselor întrebări despre adevĕrata stare de nenorocire, s'a aflat de necesar ca chiar în Carlsbad sĕ se formeze un comitet al presei, care are îndatoria ca vestitului loc de cură sĕ-i ajute în esistenţa sa, în aceea esistenţă, care el nici când nu şi o a perdut şi până la începutul sesiunei sĕ l presente in o formă noue şi întinerită spre mulţămirea şi bucuria numĕroşilor amici şi óspeţi, căci urmările catastrofei de apă cu 1 April a. c. nu se vor mai vedé, — cu atâta bărbăţie se lucréză pentru repararea şi îmbunătăţirea daunelor suferite.

Nici un suflet de om de altfeliu n'a cădut jertfa torentului. Isvórele stau nevătămate, tot aşa şi cetatea şi americanii ar puté rĕscumpăra neplăcerile ce le-a făcut renumitului loc de cură prin esageratele descripţini, dacă în adevĕr ar veni în ajutoriul locuitorilor greu păgubiţi în bunurile lor prin oferte marinimóse esagerate. O astfeliu de esagerare le-ar veni bine la socotélă celor din Carlsbad făr a se împotrivi.

Comitetul de ajutorare, desprțĕmêntul presei.

Cnvocare.

Pe basa §-lui 20 p. 8 din statute „comitetul reuniunei femeilor române din comitatul Hunedórei" în şedinţa sa dela 25 Ianuariu a. c. a decis a se convoca adunarea generală în Deva, pe ḑiua de 14 Februariu 1891 st. n. înainte de améḑi la 10 óre, în casele dómnei preşedintă a reuniunei, la care membrii precum şi toţi binevoitorii reuniunei sunt respectuos invitaţi.

Deva, la 26 Ianuariu, 1891 st. n.

Ecaterina Drăgici, preşedintă.

Dr. *Alesandru L. Hossu*, secretariu.

Alegĕtorii din Caransebeş şi proiectul de lege despre asilele de copii.

Caransebeş, 30 Ianuariu.

Preste 500 alegĕtori din cercul Caransebeşului în adunarea ţinută astăḑi cu unanimitate protestéză contra proiectului despre asilele de copii, care intenţionéză violarea celui mai firesc drept al părinţilor. Deputatului Mocsáry s'a votat mulţămită pentru ţinuta adevĕrat patriotică.

Varietăţi.

* (Himen.) Dl Dr. Sterie N. Ciurcu şi d şóra Andelina Th. Ioan îşi vor celebra actul cununiei la 20 Ianuariu în biserica Dómna Balaşa din Bucuresci.

Felicitările nóstre!

* (Convocare.) Alegĕtorii români din cercurile electorele Sibiiu (oraş), Cisnădie Rĕşinariu, Sĕlişte-Cristian şi Nocrichiu se vor întruní Marţi în 22 Ianuariu (3 Februariu) 1891 la $2^1/_2$ óre p. m. în sala dela (Gesellschaftshaus.) Se va pertracta: Cestiunea proiectului de lege despre asilele de copii.

* (Bal.) Reuniunea carpatină ardeléná, arangéză la 1 Februariu n. în sala de la Gesellschaftshaus un bal. Costumurile sunt cele vechi săsesci ori vieneze din anii 1820 — 1833, sau toalete de bal. Biletele, cari se capĕtă numai pe lângă arătarea invitărei se scot Sâmbătă şi Duminecă la librăria Drotleff, precum şi séra la cassă.

* (Invitare.) Corpul învĕţătoresc dela scóla gr. or. din Sĕliste are onórea a învita la *„Producţiunea musicală-teatrală"* împreunată cu joc, ce se va ţiné Duminecă în 20 Ianuariu st. v. a. c. în sala scólei gr. or. din Sĕlişte cu următoriul

Program:

1. „Reintórcerea victoriósă", cântată de corul scólei.
2. „Trecutul, presentul şi viitorul", declamată de elevi.
3. „Fii ai României", cântată de corul scólei
4. „Visul lui Tudor", declamată de o elevă
5. „Un păstor tinĕr", cântată de corul scólei.
6. „Din povestea vorbei" de A. Pan, declamare.
7. „Deşteaptă-te Române", cântată de corul scólei.
8. „Vivandiera", scenă militară de V. Alecsandri, esecutată de elevi.
9. „Cârlanii", vodevil intr'un act de Constantin egruzzi, esecutat de corpul învĕţătoresc cu concursul altor persóne.
10. Petrecere cu joc.

Inceputul la 7 óre sara. Ofertele marinimóse benevole sunt destinate în favorul bibliotecii scolare.

Corpul învĕţătoresc.

* (Adunarea din Sebeş) La adunarea din Sebeş au luat parte preste 500 de alegĕtori dietali români, cari au protestat contra proiectului de lege despre asilele de copii.

* (Ni se scrie din Branişca: Invĕţătoriul de la scóla nóstră dl Ioan Cioran, după reintórcerea de la cursul de véră pentru lucrul de mână a ţinut în faţa fruntaşilor din comună un discurs despre folosul întroducerei lucrului de mână în scóla poporală în urma cărei discurs părinţii pruncilor au trimes anul acesta cu mult mai cu plăcere şi interes pruncii la scólă, unde se fac cele mai frumóse împletituri de pipirig, de paie, şi de nuele.

Invĕţători din comunele învecinate încă au venit se védă progresul ce 'l face învĕţătoriul nostru, şi au fost fórte satisfăcuţi de îmbucurătórele resultate.

* (Cas de mórte). *Ana Brendușă* násc. *Zsura* în etate de 41 ani, 23 ani ai fericitei sale căsătorii în 22 Ianuariu 1891 la órele 10 din nópte, după un morb fórte greu, şi îndelungat şi plin de suferinţe amare a încetat din viéţă.

Nimic mai amar, nimic mai dureros pentru onorabila casă a demnului bărbat Avram Brenduşă, decât acésta lovitura fatală a sorţii, razămul cel mai puternic intru conducerea afacerilor de tot feliul l'a perdut pentru totdeuna.

Sĕrmanii copii au perdut prin mortea preaiubitei lor mame, tesaurul cel mai preţios, ce se póte închipui pe acest pămênt. Mângăerea cea mai dulce, fala şi mândria acestor buni copii este nereparabilă.

Paguba colosală produsă prin mortea acestei demne femei nu se referesce numai la familia rĕmasă sdrobită de durere, ci ea se referesce cu drept drept cuvênt şi la biserica şi naţiunea nóstră, căci fericita în Domnul iubia cu mult foc naţiunea din carea făcea parte, iubia cu căldură obiceiurile şi datinele némului nostru românesc. Conserva cu perseveranţă credinţa bisericei ortodocse, în carea a crescut o părinţii sei şi împreună cu bărbatul ei iubit stăruiau din tóte puterile pentru edificarea unei biserice corespunḑĕtóre, ce s'a fost proiectat încă de vre-o câţiva ani şi nu se putea realisa din causa împregiurărilor nefavorabile, în cari ne aflam.

Pe fericita în Domnul o jelesc şi o deplâng cu profunda durere: dl Avram Brenduşa, comerciant şi prim epitrop al bisericei nóstre din Petroşeni ca soţiu preaiubit, Sevastian şi Visarion studenţi la gimnasiul de stat din Sibiiu ca fii; Elena şi Maria ca fice fórte doióse: Catarina Zsura ca mamă, Nicolau Zsura ca frate; Iosif Brenduşa cu soţia sa Eva, Rosa Zsura ca cumnaţi şi cumnate.

Numĕrósele rudenii din loc şi din Rusca montană locul ei natal.

O jelim în fine noi toţi, cei ce au avut fericirea a o cunósce mai de aprópe, ca una ce avea rol însemnat între damele nóstre din Petroşeni. Ne pare reu, ne dóre inima, caci am perdut tot ce am avut mai preţios în mijlocul nostru, dar ce se facem dacă provedinţa divină astfeliu a hotărit.

Servéscă de mângăere obidosului bărbat remas acum vĕduv şi orfanilor copii — condolenţa nóstră sinceră.

Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria în veci binecuvêntată şi neuitată.

* (Studenţii români în Berlin). Studenţii români din Berlin sau constituit în societate sub numele „Tinerimea română studiósă", care numĕră deja aprópe 20 de membri şi al cărui preşedinte este un distins Dr. în medicină G. Marinescu. Sâmbătă, la 10 Ianuare c. s'a ţinut şedinţă în care d. Marinescu a vorbit despre tratamentul lui Koch la bóle tuberculóse. In şedinţa viitóre dl Căpitanoviciu doctorand în medicină, va vorbi despre Eminescu şi Vlăhuţă. Societatea îşi propune a urmări instrucţiunea intelectnală a membrilor prin ţinere de conferinţe din partea lor şi prin discuţiuni; prin citirea autorilor naţionali; prin conversaţiune germană în unele seri, avênd un interes practic pentrr membrii societăţii, şi prin darea de informaţiuni privitóre la viéţa şi studiul din Berlin al studenţilor români, cari vor cere concursul societăţii.

* (Sinuciderea lui Saadulah-Paşa.) Agenţiile oficióse din Viena s'au silit sĕ desmintă scirea despre sinuciderea ambasadorului turc din capitala Austriei. Astăḑi însĕ lucrul acesta nu mai e un secret pentru nimeni.

Étă amănunte atât în privinţa modului cum s'a sinucis, cum şi a causelor, care l'au împins la acest act de desperare.

Sâmbăta trecută el eşì din palatul ambasadei, se duse sĕ'şi cumpere o ţévă de cauciuc, şi reîntors în camera sa, adaptă un cap al ţevei pe un cioc de gas, îşi puse capĕtul celalalt în gură, deschise robinetul şi, cu o destoinicie rară, se mănţinù culcat în posiţiunea acésta până se asficsiă. El a eşit din acéstă viaţă cu multă abnegaţiune fără sgomot şi precum nu protestase nici odată în contra vieţei (de şi ar fi avut destule cuvinte) astfel nu se dete îndărăt nici dinaintea morţii.

Acest diplomat n'avusese noroc: el avusese nefericirea de a fi secretariul sultanului Murad, pe timpul domniei efemere a acestuia, aşa că urcându-se Abdul Hamid pe tron, Saadulah, căḑù în disgraţie. Dar meritele sale erau aşa de mari încât nime nu îndrăsnise a-l trimite în Arabia sau a'l esila, cum se făcea cu posonagiele de mai mică importanţă. El fù mai întâiu numit ambasador la Berlin şi, în 1883, la Viena. Dar cu tóte că l încărcà de onoruri şi de demnităţi, Abdul-Hamid n'avea încredere în el, aşa că nu ii permitea nici odată a-şi revedé familia lui Constantinopole: numai fiul seu cel mai mare căpătase voie se vie lângă dênsul.

In toţi anii, el cerea sultanului autorisaţiunea de a se duce la Constantinopole sau posibilitatea de a şi vedea fica intr'un anumit loc pe care l'ar desemna insuşi sultanul. In toţi anii respunsul era acelaşi: Sultanul avea trebuinţă de serviciile sale şi l ruga sĕ şi amâne călĕtoria pentru altădată. Acéstă viéţă dură 14 ani! Nu putea sĕ-şi dea demisia, căci nu i-ar fi fost primită. Nu putea sĕ şi părăséscă postul fără autorisaţiune, căci nevasta sa şi fica sa serviau porţii de otagiuri. Şi étă de ce sermanul Saadullah cu faţa sa palidă, au surisul seu bolnăvicios, era fórte simpatic diplomaţilor acreditaţi pe lângă curtea din Viena, cari cunosceau toţi acéstă istorie. El nu prea era vorbăreţ, avea totdeuna aerul de a se teme sĕ nu'l audă cineva vorbind. Se simţia supraveghiat.

Acum dóuă sĕptămâni i-se scrie, că fiică-sa e greu bolnavă: el telegrafă atunci sultanului spre al ruga sĕ-l lase a se aduce la Constantinopole, fie măcar şi pentru o singură ḑi. Fu lăsat se aştepte ḑece ḑile rĕspunsul şi când acest rĕspuns sosi la Viena, el nu era decât ér un nu fórte politicos, fórte măgulitor, dar fórte energic.

Bietul om, vĕzênd; că martirul seu nu ia sfîrşit perdù coragiul şi muri.

Saadullah Paşa era în etate de 35 ani.

De şi musulman sincer din punctul de vedere al credincioşilor sale, Saadullah Paşa avea idei cu totul liberale şi occidentale.

El fù primul diplomat turc care îndrăsni a renunţa la fes şi care apăru în salóne în haine negre, cu capul descoperit şi cu clacul sub braţ.

Bibliografic.

„Transilvania", fóia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român. Nr. 1 din 15 Ianuariu 1891 au apărut cu următoriul sumariu: Caucaland în Dacia. De Dr. At. Marienescu. — Facerea lumei. (Un capitul din cosmogonie). De T. Ceontea. — A sci limbi mai multe. De Dr. Georgiu Popa. — Bibliografiă. — Partea oficială. Procesele verbale ale comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 27 şi 29 Decembre n. 1890. — Concurs literar. — Consemnarea sumelor colectate în favorul scólei de fete a „Asociaţiunei transilvane" prin dl Parteniu Cosma.

Mulţămită publică.

Cu acésta comitetul parochial din parochia Borgo-Ioseni îşi ia voia a esprima mult onoratului domn Pantaleon Lucuţa căpitan ces. reg. în pensiune şi cassariu la fondurile archidiecesane in Sibiiu mulţămită publică pentru dragostea şi bună voinţa ce a arătat-o faţă de parochia nóstră Borgo Ioseni ca comuna sa natală, donând bisericei un rênd întreg de vesminte negre în preţ de 100 fl şi o cruce frumósă pre prestol în preţ de 25 fl.

Precând îi esprimăm mulţămisa nóstră ne simţim datori a face şi mărturisirea, că ne-a suprins într'un mod de tot îmbucurător, acésta bună voință și dragoste crestineascĕ arătată față de parochia nóstră și prin acésta și față de noi, pentru că de și mult onoratul domn Pantaleon Lucuța nu este în mijlocul nostru ci ocupă în biserică o posiție onorifică totuși prin aceasta a dovedit nu numai că nu și-a uitat vatra părintéscă și biserica în care s'a crescinat, dară apoi că le stiméză într'un mod demn de o inimă adevĕrat nobilă și recunoscătóre și dorim din adêncul inimei nóstre ca Dḑeu sĕ-i rĕsplătéscă jertfa ce a făcuto pentru biserica nóstră cu daruri ceresci sănĕtate și viață îndelungată în deplină îndestulire și fericire.!

Dela comitetul parochial gr. or.:
Borgo-Ioseni în 15 Ianuariu.

Președintele:
Ioan Buzdug,
paroch ppresb. on.

Notariul:
Simeon Pahone.

Dare de sémă.

Comitetul bisericei gr. or. din Alba-Iulia (maeri) aduce mulțămită sinceră și pe acésta cale urmĕtorilor crescini, cari sau îndurat a contribui câte ceva la înfrumsețarea și îmbunătățirea stării sftei biserici, anume:

Dómna Iuliana Vasiu privatieră în Abrud au dăruit un rând de vestminte preoțesci cari au costat 100 fl v. a, Ioan Rusan proprietariu în Mesentea au dăruit un epitrafir lucrat de elevele scólei gr. cath. din Teușiu care a costat 18 fl v. a. Dómna Maria Șoica din B. Poeni a dăruit un sticharîu cu 10 fl. v. a.

Dnii Demetriu Furdui cu soția Ana și Simion Moldovan cu soția Safta au cheltuit de s'au vĕrsat din nou un clopot spart 110 fl. Nicolae Sĕrb au cheltuit pentru zugrăvirea sfântului altariu și curățirea têmplei 60 fl. v. a. Simion Moldovan și d-șórele Victoria Roșca și Rosalia Șerban acum preotésă în Hăpria au dăruit un acoperemênt pe sfta masă cu 15 fl un sticharîu cu 12 fl și o perdea la ușa împĕrătéscă cu 20 fl., acestea trei obiecte sunt lucruri de mână prea elegante lucrate de numitele dșóre. Elena Endracech n. Sêrb au dăruit un rênd de perdele cu 20 fl. Paraschiva Clein au dăruit un rênd de perdele cu 25 fl. v. a., dl Alesandru Cadariu au dăruit un cadrop cu 12 fl. Fira Drâmbărean au cheltuit pentru repararea unei cruci de argint 12 fl. Simion Moldovan au cumpĕrat pentru repararea coperișului stei biserici 500 țigle cu 10 fl. George Drâmbărean au dăruit 200 țigle cu 4 fl. Andreiu Timișan au reparat coperișul sftei biserici scutindu-o de cel puțin 20 fl spese, Nicolee Sêrb, Niculae Muntean și Toma Oțĕl au plătit de sau împărtășit poporul cu taina sfêntului maslu sĕvêrșit de 7 preoți în vinerea patimilor 15 fl v. a. ear venitul curat dela acel maslu a fost 20 fl. v. a. cari sau depus în casa de păstrare din loc și érăși un apostol care au costat preste 4 fl. v. a. Maria Rusan a dăruit un acoperemênt pe tetr3-pod. cu 3 fl. v. a. Niculae Roșca au dăruit un epitrafir cu 6 fl. v. a.

Tóte acestea donățiuni s'au făcut în anii 1888, 89 și 90.

Alba-Iulia în 9 Ianuare 1891.

Comitetul bisericei gr. or. din Alba-Iulia (maeri).

Nr. 2/1891. [10] 1—3

Publicațiune.

Pentru închiderea cimiteriului bisericei gr. or. din Reșinari cu **grilagiu de fer în estensiune preste 330 metri cubici,** se escrie licitațiune publică minuendo cu prețul esclamărei de **4200 fl. v. a.** pe ḑiua de **3/15 Februariu a. c.** în cancelaria comunală din loc la **2. óre după amédi.**

Licitanții vor avea de a depune un vadiu de **5%** înaintea de începerea licitațiunei.

Eventualele oferte încă se primesc.

Planul, preliminariul de spese și condițiunile de. licitațiune sunt puse în cancelaria comunală spre vedere publică.

Rĕșinariu, 14/26 Ianuariu, 1891.

Comitetul parochial.

Emilian Cioran, paroch. **Bucur Dancăș.**

„SEBEȘANA“

institut de credit și de economii cocietate pe acții, **în Sas-Sebeș.**

Anunțiu.

P. T. DD. subscriitori ai acțiilor din a II-a emisiune la institutul de credit și economii „Sebeșana“, cari nu și-au solvit încă tóte ratele, conform statutelor institutului §11, se provócă prin acésta a și respunde ratele restante la din contră se vor pune în aplicare dispozițiunile amintite. [15] 2--3

S. Sebeș în 18 Ianuariu, 1891.

Direcțiunea.

Turnătoriă

de clopote și de metal

a lui

Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor

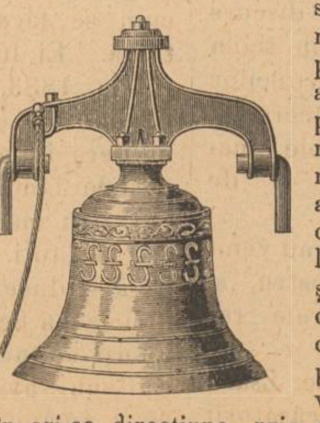

sparte de tótă mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanța pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat și bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte sĕ pótă fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfelin de clopot în greutate de 300 punți egaléză pe unul de 400 punți

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide și frumoase clopote pentru orologiu sau discuri petru **orológe** și **tóce** din metal, precum tóte celelalte articole de alamă și metal aparținĕtóre de acéstă categorie, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitóre de mână se află totdéuna per magazin.

Pentru comande binevoitóre, care se efectuiază solid și cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny.
Timișóra, Fabric.

488] 8—12

„ARIEȘANA“ institut de credit și economii, societate pe acții în Turda.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii **„Arieșana“** societate pe acții se învită conform §. 17 al statutelor societății la a

V-a Adunare generală ordinară,

care se va ținé în Turda la **28 Februariu 1891 st. n.,** după amédi la 2 óre în localitatea scólei române gr. cat. din loc.

Agendele adunării vor fi:

1, Raportul direcțiunei despre resultatul anului de gestiune 1890.
3. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Decidere asupra conturilor anuale și asupra împărțirii profitului curat.
4. Alegerea unui membru în direcțiune, în locul celui sorțit, conform §-lui 32 din statute.
5. Ficsarea marcelor de presență pe anul curent.
6. Propunerea direcțiunii pentru modificarea și întregirea statutelor §§-ii 2, 6, 7, 9 (adaus) 19, 22, 24, 42, 49, 52).
7. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.
8. Alegerea a lor 3 acționari pentru verificarea procesului verbal al adunării generale-

Domnii acționari, cari în înțelesul §. 19 din statutele societății doresc a participa la adunare în persónă ori prin plenipotențiați, sunt poftiți a-și depune acțiile și eventualele documente de plenipotență, la cassa institutului cel mult până în 20 Februariu a. c. la 12 óre de ḑi.

Turda, 17 Ianuariu, 1891.

[13] 1—1

Direcțiunea.

Incheiarea socotelilor

institutului de credit și economii „Arieșana“ din Turda pe anul 1890.

Contul bilanțului.

Active.		fl. cr.
Cassa în numĕrar		2918 27
Cambii	84328.20	
Cambii cu asigurare hipotecară	330.94	117422.20
Imprumuturi hipotecare		75254.70
Imprumuturi pe obligațiuni cu cavenți		2622.—
Efecte		482.35
Mobiliar	278.05	
Mobiliar după amortisare de 10%	27.80	250.25
Anticipații		673.48
Chiria anticipată pe 1891		96.—
Debitorí		100.—
		199,819 25

Pasive.		fl. cr.
Capital social:		
1000 de acții à 50 fl.	50000.—	
acții și versamente din emisiunea nóuă	844[illegible].—	58444.—
Fondul de reservă al acționarilor		2527.27
Depuneri spre fructificare		66376.86
Cambii reescomptate		63765.—
Dividende neridicate		166.89
Interese anticipate pe 1891		953.41
Creditori		414.25
Profit curat		7171.57
		199819.25

Contul profitului și perderilor.

Eșiri.		fl. cr.
Interese:		
pentru depuneri spre fructificare	3425 66	
pentru Rescompt	3822,59	
pentru Fondul de reservă	78.21	7326.46
Chiriă		236.64
Dare directă	702.31	
„ 10 % după interese de depuneri	333.93	1036.24
Salare		1649.44
Spese		323.—
Porto		142.16
Remunerațiuni		248.37
Marce de presență		248.—
Amortisare: 10 % din mobiliar		27.80
Profit curat		7171.57
		18409.68

Intrate.		fl cr
Interese:		
de cambii	9882.99	
de împrumut pe hipotecă	6485.55	
de obligațiuni cu cavenți	482.47	
de întârḑiere	647.45	17498.46
Competența de scris și provisiune		727.22
Tacse de înscriere acționari noi		184.—
		18409.68

Turda 31 Decembre, 1890.

D. St. Șiuluțiu m. p.,
director esecutiv.

Silvestru Moldovan m. p.,
contabil

Membrii direcțiunii:

Dr. Rațiu m./p. **Ioan Mesaroș** m./p. **Simeon P. Moldovan** m./p. **Ioan Petricaș** m./p. **Iosif Chiorean** m./p.

Subsemnatul comitet am esaminat bilanțul present, precum și contul peofitului și al perderilor și confrontându-le cu registrele principale și secundare ale institutului constatăm, că le am flat în consonanță cu același și esact.

Petru Roșca m./p. v. preș. **Simeon Pop** m./p. **Jelinek Henrich** m./p. **Alecsandru Pop Romonțian** m./p. **Grigoriu Pop** m./p.

[14] 1—1

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [504] 5

CALENDARIU

pe anul comun dela Christos 1891.

Anul al patruḑecilea.

Prețul unui esemplariu legat **30 cr.,** pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Servițiul postal și telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ și vechi.**

Șematismul

bisericei ortodocse orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprinḑĕnd și pe protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii și învĕțătorii cu comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Sĕliștea. (O schiță monografică de N. Ivan.) -- **Crâsnicul Samson** de M. Voileanu. — **Anecdote.**

Conspectul sĕptĕmânilor. — **Însemnarea têrgurilor.** — **Anunțe.**

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 9 Sibiiu, Marţi 22 Ianuariu (3 Februariu) 1891. Anul XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 21 Ianuariu.

In unul din numerii trecuţi ai ḑiariului nostru, am publicat datele statistice din cercul Sělişţei, relativ la numerarea poporului din est an în compa raţie cu datele de acum 10 ani.

Le am publicat înadins separat, le am dat anume o importanţă deosebită, deórece acesta era unicul cerc din întreg comitatul Sibiiului, unde populaţiunea a fost mai mult atinsă prin rěsboiul vamal cu România.

Lasăm acum sě urmeze datele din celelalte 4 cercuri, cari întregesc lucrarea nóstră.

Cercul Sibiiului	1890			1880		
	bărbaţi	femei	la olaltă	la olaltă	crescere,	împuţinare.
Sebeşul-inferior	610	718	1328	1334	—	6
Boiţa	726	750	1476	1595	—	119
Bungard	356	327	683	767	—	84
Sadu	867	951	1818	1759	59	—
Daia	205	226	531	388	143	—
Avrig	1352	1390	2742	2748	—	6
Sebeşul-super.	425	494	919	905	14	—
Bradu	511	458	969	923	46	—
Caşolţ	298	260	558	518	40	—
Hamba	413	496	909	784	125	—
Cristian	1389	1395	2784	2531	253	—
Şura mică	562	553	1115	1135	—	20
Cisnădióra	470	524	994	942	52	—
Turnişor	1102	1196	2298	2028	270	—
Mohu	469	477	946	874	72	—
Şura mare	839	832	1671	1690	—	19
Cisnădiă	1560	1653	3213	3136	77	—
Poplaca	1130	1246	2376	2315	61	—
Porceşti	671	770	1441	1512	—	71
Racoviţa	773	763	1536	1397	139	—
Reşinari	2308	2741	5049	5232	—	183
Ruşciori	330	335	665	630	35	—
Ruş	523	483	1006	913	93	—
Şelimber	392	428	820	693	127	—
Noul-săsesc	524	457	981	850	131	—
Slimnic	1394	1347	2741	2429	312	—
Guşteriţa	691	686	1377	1225	152	—
Tălmaciu	370	404	774	728	46	—
Tălmăcel	727	756	1483	1396	87	—
Roşia	432	410	842	837	5	—
Vestem	567	585	1152	1151	1	—
	22986	24111	47097	45365	2240	508
Cercul Mercurei						
Dobârca	561	563	1124	1130	—	6
Cărpiniş	423	446	869	854	12	—
Apoldul infer.	1015	1067	2052	1940	143	—
Apoldul super.	997	1070	2067	2004	45	—
Ludoş	1024	984	2008	1831	137	—
Amnaş	742	746	1488	1443	45	—
Poiana	1360	2445	3805	3431	374	—
Reciu	318	330	648	638	10	—
Rodu	395	786	1181	1287	—	106
Gârbova	824	886	1710	1621	89	—
Mercurea	905	913	1818	1701	117	—
Topârcea	741	780	1521	1425	26	—
Şina	1454	1420	2874	2658	216	—
	10759	12436	23195	22033	1214	112

Cerc. Nocrichiului	1890			1880		
	bărbaţi	femei	la olaltă	la olaltă	crescere	împuţinare
Alţina	927	943	1870	1763	107	—
Bendorf	328	307	635	609	26	—
Ţichindeal	274	254	528	586	—	58
Fofeldea	469	514	983	941	42	—
Glimbóca	229	228	457	420	37	—
Hosman	507	499	1006	988	8	—
Cornăţel	377	362	739	611	128	—
Vurper	902	923	1825	1670	155	—
Ilimbav	282	298	480	556	—	76
Chirpěr	727	691	1418	1264	154	—
Marpod	614	593	1207	1170	37	—
Săcădate	585	560	1145	1139	6	—
Săsăuşi	497	420	917	916	1	—
Nucet	362	356	718	689	29	—
Nocrichiu	532	529	1061	990	71	—
	7612	7477	15.089	14312	801	134
Cercul Sebeşului						
Pianul inferior	772	787	1559	1402	157	—
Deal	495	480	975	956	19	—
Pianul superior	978	1044	2022	1873	149	—
Cacoviţa	164	189	353	306	47	—
Căpâlna	313	327	640	508	132	—
Câlnic	664	728	1392	1252	140	—
Lancrăm	799	831	1630	1348	282	—
Laz	289	292	581	561	20	—
Loman	544	591	1135	1101	34	—
Petrifalěu	1011	992	2003	1654	349	—
Rěhěu	934	1041	1975	1895	80	—
Rechita	406	452	858	898	—	40
Sebişel	387	401	788	758	30	—
Strugari	115	121	236	219	17	—
Şugag	830	536	1666	1649	17	—
Săsciori	705	724	1429	1328	101	—
	9406	9836	19.242	17708	1574	40

O ochire este de ajuns şi la aceste date, ca sě vedem frumósele nóstre comune Reşinari, Boiţa, Porcesci şi Sebeşul inferior, atacate tot de aceeaşi bólă de care au fost atacate cele 7 comune din cercul Selistei.

Şi aceste comune mărginaşe au avut negoţele lor cu România, şi aceste erau odinióră în stare înfloritóre şi acum dau spre decădinţă. Semnul cel mai invederat este şi aici împuţinarea populaţiunei. Aici vin şi trebue sě vină în aplicare tot mijlócele recomandate faţă de comunele din cercul Sělistei, pentrucă au aprópe aceleaşi referinţe climatice, acelaşi mod de traiu, aceleaşi sucurse de esistinţă ca şi acele.

Cine a fost în Rěşinariu înainte de acésta cu 20 de ani şi cine 'şi va lua ostenélă sě mérgă aḑi, va observa marea deosebire între atunci şi acum.

Va observa ḑeci de curţi părăsite, va observa, că nu mai este aceeaşi mişcare şi vioiciune în popor, nu se mai învêrtesc acele negóte, nu mai fierb căzanele, nu mai e carnea de óie pe nimica, ci totul sémănă ca o poveste din o mie şi una de nopţi între atunci şi acum.

A fost o norocire pe aceea comună că şi-a întemeiat atunci o scólă cum se cade, a fost o norocire că a făcut multe lucruri frumóse, fonduri pentru stipendii, ce acum nu ar mai puté face, cu tóte că conducătorii de astăḑi nu stau înapoia celor de atunci.

Nu ar mai puté face, pentru-că comuna politică cea de aḑi nici în Reşinari, nici în Boiţa abia îşi acopere trebuinţele ei, decum se mai pótă aduce jertfe materiale pentru cultura poporului în aceea měsură cum era în stare se aducă atunci, ér poporul la un apel făcut de vrednicul protopop de pe atunci a subscris în o ḑi 5000 fl. pentru edificarea unui templu al muselor, până când aḑi acel apel ar afla inime calde, dar ómeni strimtoraţi, îngreunaţi cu alte něcazuri şi pe lângă tótă bunăvoinţa nu ar puté şi nu le ar da mâna sě şi deschidă pungile góle.

Cu aceste trecem la celelalte comune din cercul Mercurei, Sebeş, Nocrichiu, cári în parte mare sunt mai tóte comune, în cari locuitorii se ocupă cu economia de câmp şi de vite şi cu vieritul, unde cresce viţa de vie.

Spre bucuria nóstră fie ḑis, în aceste comune nu observăm că ar scădé poporul.

O singură comună din cercul Mercurei arată o scădere mai bătătóre la ochi, Rodul.

Pretutindenea aprópe vedem, că poporul se înmulţesce, căci Rodul şi Poiana încă vin în categoria comunelor dela munte, locuitorii sunt oieri ori neguţători, şi acestia au cam dat în timpul din urmă indărăt.

Plugăria este şi rěmâne în veci pentru poporul român un isvor de traiu mai statornic.

Atârnă mult dela modul cum scie ţěranul se lucre pămêntul, atârnă dela soiul pămêntului, atêrnă dela piéţă, de o are în apropiere sau în depărtare, atêrnă dela căile de comunicaţie bune sau rele.

Cercul Sebeşului e în avantagiu faţă de cercul Nocrichiului, şi între ele stă cercul Mercurei. Sebeşul e în sine un centru pentru comunele din giur, are inteliginţă numěrósă, are bancă de credit, are staţiune de drum de fer în apropiere la Vinţul de jos şi la Alba Iulia şi paremi-se şi pămênt mai roditoriu.

De aci se esplică inmulţirea populaţiunei în comune ca Lancrăm, Pianul inferior şi superior, Săsciori Câlnic, de aci inaintarea populaţiunei cu paşi repeḑi cercul Mercurei nu are acele avantagii. Neobosit a lucrat pentru acele comune un fost inspector pe timpul saşilor, a făcut salarii pentru preoţi şi ca se completeze ceea ce nu apotut face acel prea demn inspector din causă că a fost promovat ca se fie amovat, a venit protopopul actual sě pună o basă

FOIŢA.

Reîntórsă dela ţěrm.

După *Hector Malot.*

(Urmare.)

Contesa sună; cameriera intră:

— Inchide lada d-rei Gabriela, şi chiamă un espres s'o cobóre.

In acest timp, Gabriela, intră în odaia ei şi se întórse cu o colivie în care era un stiglete.

A! Iţi iei şi paserea?

— I'ar fi prea urît fără mine.

Puse colivia jos şi merse la mamă-sa:

— O! mamă te rog, vin-o cu noi, sě mergem cu toţii împreună: vom fi aşa fericiţi, tata va fi aşa fericit, şi eu atât de mândră. Vin-o, te voi iubí atât!..

— Nu pot.

— Aḑi. Dar mâne? Promite mi că vii mâne.

— Nu pot promite nimic.

— Dacă aşi chema pe tata sě te róge şi el.

— Spunemi adio, pentru-că věd, că cu ori-ce preţ voesci sě pleci.

— Nu, nu ḑic adio, la revedere mâne. Te sărut pentru aḑi, şi mâne te voiu săruta iară. Te vom astepta tótă ḑiua. Cum me voiu deştepta voiu privi pe lac sě te věd venind. Te voiu recunósce de departe. am ochi buni. Fă tot posibilul sě vii la prânḑ dar dacă nu poţi vino şi pe séră; numai vin-o.

Şi îşi luă colivia:

— Sărutăme încă-o dată.

Intrând în salon inchise uşa în urma ei şi mergênd lângă tată-seu îi ḑise încet:

— Mi se pare, că va veni.

— Aḑi?

— Nu, mâne.

— Ţi-a făgăduit?

— Nu-mi-a făgăduit, dar nu a ḑis nu.

— Óre puté ḑice nu?

— Sigur, că puté. Şi dacă n'a ḑis, însemnéză că are gust sě vie; ne va face o surprindere, sunt sigură că vine la prânz, o vom aştepta nu e aşa?

— Da, scumpa mea.

Ea îi arată colivia:

— Mi-am luat paserea.

Trebuia s'o distreze, şi pentru acésta nimic mai bun decât sě i ocupe spiritul. Când fură în barcă ce-i conduce la Cadenabbia, d. Chamalierès, ḑise către fiică-sa, că fiind pentru întâia óră în aceste lacuri nu le cunósce, prin urmare ea trebue sě conducă.

— Tu cunosci p'aci, fii dar cărmaciul.

— Da, tată.

— Şi cu un aer serios, dete ordin lopătarilor.

Apoi tot timpul drumului, ea arăta şi numì tată-seu satele şi vilele, care se aflau pe amândóuă ţěrmurile lacului. Ajunşi la otel, ea alese odăile, ceru sě fie cu vedere pe lac.

După ce eşi servitorul, se duse la feréstră.

— Privesce, ḑise ea, Bellagia e chiar în faţă, şi otelul Marea Britania, asemenea, pe el îl veḑi acolo, lângă apă. Mâne de diminéţa voiu pândi tóte bărcile, care vor traversa lacul, dacă mama va fi în una din ele, îţi făgăduesc a o recunósce de departe.

El voi ca tot ea se alégă şi locul de mâncăre, ea, propuse sě mânânce pe marginea lacului.

— Când n'ai nimic de spus, e bine a mânca în otel, dar noi avem atâtea de povestit de când ne-am despărţit, apoi mi-a plăcut în totdeuna sě mânânc în aer liber, sub copaci, la lumina lampilor cu globuri colorate, mama n'a voit nici odată.

— E bine! vom mânca afară sub arbori, la lumina ce-ţi place ţie.

Ei îşi aleseră masa într'un boschet de oleandri, cari îşi scăldau rădăcinile în apele lacului.

Ea alese şi mâncările:

— Trebue se mânânci agoni.

— Ce mâncare e aceea agoni?

— Nişte peştişori mici din lac, nu sunt tocmai buni, dar tótă lumea trebue sě mânânce. (Va urma.)

solidă la tóte scólele din tract, o lucrare acésta, care de bunăsémă i va câstiga stima celor ce sciu apreția atari lucrări.

Cercul Nocrichiului a fost mai mașter tractat în trecut și se și ved urmele acestui tractament. Nici administrația politică nu a făcut aprópe nimica pentru români, nici cea bisericéscă nu a lăsat urme mai afunde.

Cultura poporului încă stă pe un grad mai inferior, scólele sunt mai scăpătate, preoții și învĕțătorii mai reu salarisați, edificiile scolari mai puțin corespundĕtore.

Pămĕntul nu are preț, póte și din causa, că economii nu au unde 'și valora productele lor, nu au în apropiere un orășel, unde sĕ-și pótă preface în bani productele lor. Sibiiul e ceva cam departe, dóue ḑile 'i trebue omului păn se vie și sĕ se re'ntórcă acasă și în fine nici pămĕntul nu e așa roditoriu ca în părțile Mercurei și Sebeșului.

Aici ar putea ajuta mult o administrație dréptă și grabnică atât în cele politice cât și în cele bisericesci, căci vedem că unde sunt în fruntea afacerilor ómeni cu inimă tot progreséză poporul și cu deosebire progreséză cultura poporului, care aḑi este un lucru principal, pe lângă partea materială.

Acestea sunt vederile nóstre față de populațiunea din comitatul Sibiiului așa după cum ni se presentéză datele statistice ale acestui an în raport cu cele de acum ḑece ani.

Revista politică.

In dieta din Budapesta s'a primit proietul despre repausul de Dumineca. Părinți patriei însĕ nu s'au mulțămit numai cu proiectul, precum l'a presentat ministrul de comerciu Baross, ci s'au pus în posițiune de a crea și sărbători. Astfeliu după nóua lege, care va intra în vigóre, va trebui sĕ se serbeze și ḑiua sântului Stefan. Acesta a fost un amandament făcut de T. Andrassy și primit cu mare însuflețire din partea catolicilor; protestanții au rĕmas în minoritate mai vĕrtos, că pentru amandament a vorbit și dl Tisza, care e reformat. De astfeliu proiectului nu i sa dat un caracter religios.

La începutul acestei septĕmâni avea sĕ se țină în Budapesta un consiliu de ministri, la care sĕ ia parte și ministrul à latere Szögyeny. Precum se afirmă în acel consiliu se vor desbate lucruri fórte grave și se va ocupa și cu întregirea scaunului de primate. Se crede, că mai multe șanse de reușită are archiepiscopul Samassa.

Comentariile ce se fac asupra disolvărei camerei austriace sunt aprópe unanime în a recunósce, că motivul disolvărei a fost desorganisa-ae din sinul partidului cehic, în urma căreia maioritatea de compromisuri de până acum sĕ deplasarea și era de prevĕḑut, că guvernul n'ar mai fi putut sĕ ducă mult cu camera de până acum.

De altfel nici unul din partidele politice din Austria nu se arată nemulțămite cu disolvarea.

In special în ce privesce partidul german iată după „Prager Tagblatt“ ce impresie a făcut asupra lui disolvarea:

Disolvarea e considerată în cercurile acestui partid ca un semn al nizuinței de a se crea o situațiune nóuă. Articolul din „Wiener Zeitung“ voind sĕ motiveze disolvarea o aduce óre cum în legătură cu referințele, ce domniau în camera disolvată; astfel oficiosul mărturisesce, că cu maioritatea de până acum din cameră nu se mai putea lucra, că ea'și sleise tótă puterea politică, de care fusese capabilă. Guvernul și cercurile conducătóre se vĕḑură în fața necesităței de a da loc unei noue ordine de lucruri care nu mai póte fi întemeiată pe basa actualei combinații de partide.

Partidul liberal german consideră, ce e drept disolvarea camerei drept un succes al atitudinei sale de până acum, deóre-ce el tot deuna a fost de părere că maioritatea ce se formase nu putea se lucreze conform cu interesele statului; scie însĕ și aceia că vor mai fi de trecut multe stadii până se va ajunge la o grupare de partidă în adevĕr consolidată.

Partidul liberal german este fracțiunea cea mai puternică din parlament ea stă nedesbinată în fața partidului boem în sinul caruia a isbucnit o mare disidență și în fața clericalilor neputincioși.

In tot casul în nóua grupare a partidelor din parlament, el va avea o importanță și mai mare de cât până acum.

Agitația electorală pentru nóuĕle alegeri, cari se vor face în Martie, a și început deja.

Apropiata călĕtorie a archiducelui austriac, Francisc Ferdinand la Petersburg, dă ocasiune presei rusesci a se pronunța și asupra referințelor dintre Austro-Ungaria și Rusia și în special asupra atitudinei lor reciproce în cestiunea orientală.

Sunt de netăgăduit interes mai ales comentariile făcute de presa oficiósă rusésca.

„Le Nord“, numesce călĕtoria acésta un eveniment fericit, menit se arete cât de mulțămitóre sunt actualminte referințele internaționale. „Grașdanin“, organul curții rusesci, merge și mai departe de cât organul din Bruxelles al ministerului de esterne rusesc, ḑicĕnd, că visita archiducelui austriac va fi punctul de plecare al unei înțelegeri posibile între Austro-Ungaria și Rusia în cestiunea orientală. Cuvintele proprii ale acestui ḑiar sunt:

„Vizita archiducelui Francisc Ferdinand e o garanță însemnată pentru pace. Nodul cestiunei orientale nu se va puté deslega de cât prin o înțelegere directă între Petersburg și Viena. Respectul și încredera reciprocă dintre cele două state vecine vor împrăștia ori ce primejdie Numai amestecul nechemat al unei a treia puteri ar puté provoca a primejdie“.

Alusia este evident la Germania.

De alt-fel chiar o scrisóre oficiósă din Petersburg, publicată de „Corĕspondența politică“, accentuéză opinia, că atitudinea nepretinéscă a cabinetului din Viena față de Rusia s'a datorat în mare parte influențelor dela Berlin.

Acum însĕ, ḑice acéstă scrisóre, bate un alt vĕnt la Berlin și în Petersburg nu se mai crede, că guvenul german ar fi în stare sĕ încuragieze pe aliații Germaniei spre tendințe resboinice. Deci apropierea între Austro-Ungaria și Rusia a devenit posibilă.

Visită achiducelui, mai spune în sfârșit „Corĕspondența politică“, va puté da o ocasiune potrivită pentru a se accentua îmblânḑirea antagonismului, ce nu se póte tăgădui, că esistă între ambele state, din pricina politicei lor orientale.

„Novoie Vremia“ merge mai departe de cât tóte celelalte ḑiare rusesci și face în privința politicei orientale a Rusiei declarații destul de neobicinuite.

Ea ḑice, că Rusia nici odată nu s'ar invoi la o împărțire a sferei de acțiune în Balcani între ea și Austria, de óre-ce scopul Rusiei ar fi neatĕrnarea orientului crestin.

Pretinia între Rusia și Austria, lăsându-se chiar la o parte viitorul Bosniei și Herțegovinei, s'ar puté întări, dacă Austria s'ar mulțămi cu ce a câscigat până acum și nu s'ar amesteca în cestiunile privitóre la ceialalți crestini din Balcani. In casul acesta nu s'ar amesteca nici Rusia.

Reuniunile de credit

ca mijlóce pentru stirpirea relelor poporațiunei rurali, de F. W Raiffeisen.

Edițiunea a patra.

Titlul de mai sus îl pórtă o carte voluminósă de 380 pagine, carea arată, că în Germania superióră prin reuniunile de credit cum se ajută poporul dela sate. Voiu estrage unele părți din acésta prea interesantă carte, cari mi se par, că sunt potrivite cu starea poporului românesc din comunele rurali. Autoriul ḑice în introducțiune următórele:

In Germania a fost lipsă și scumpete mare în anul 1847 din causa recóltelor slabe din anii premergători. Mai vĕrtos în ținutul muntos Westerwald fù miseria mare; ca bună óră în deceniul trecut în Silesia superióră. Poporul din Westerwald era mai bine nutrit în anii premergători miseriei, ca cel din Silesia, și așa putù sĕ resiste ceva mai ușor; însĕ când la prânḑ n'are decât ceva sfărimături de coceni si puțină varză acră (curechiu), atunci slăbesce și corpul cel mai bine nutrit mai dinainte. Ca poporul sĕ pótă căpĕta pâne eftină și cartofi eftini. în érna din anul 1847 locuitorii mai cu dare de mână din comuna Weyerbusch s'au întrunit într'o reuniune de consum. Acésta reuniune cuperând grâne și cartofi en gros, a copt pâne într'un cuptoriu comun ḑiua și nóptea. Resultatul fù, că reuniunea a putut vinde pânea mai eftină cu 50% de cât cum acumpărat-o până acuma poporațiunea în piéță; ba în tot ținutul prețul pânei s'a eftinit considerabil. In primăvéra anului 1848 reuniunea a proveḑut poporul cu grâne de sămânță și cartofi de sămânță calitate bună și eftină, prin ce a scăpat familii numĕróse de serăciă, datorii și bancrotare.

In urma resultatelor ajunse prin reuniunea din Weyerbusch, F. W. Raiffeisen a constat, că prin puteri unite ce pot ómenii face; așa dară în anul 1849, la stăruințele lui Raiffeisen, s'a înființat „Reuniuneaa din Flammersfeld pentru ajutorarea economilor sĕraci“ prin 60 de economi cu stare mai bună din Flammersfeld. Reuniunea acésta a cumpĕrat vite de jug, și le-au împărțit între membrii reuniunei, ca ei sĕ solvéscă prețul vitelor în restimp de cinci ani, în tot anul solvind câte una rată.

Un băncariu german a dat imprumut reuniunei 2000 de taleri, după ce 20 de membrii mai valoroși au subscrís obligațiunea în solidum. Astfeliu membrii reuniunei au primit dela reuniune și ceva bani gata, când aveau lipsă sĕ cumpere pemĕnt sĕ zidéscă ori sĕ-și procureze unelte economice.

F. W. Raiffeisen, carele fù primariu (jude comunal) în Weyerbusch, apoi în Flammersfeld, în urmă în Heddesdorf în anul 1854 în luna Maiu a înființat a dóua reuniune de ajutorare în Heddesdorf; după-ce acésta reuniune a funcționat opt ani cu resultate binefăcătóre, s'au înființat și alte aseminea reuniuni în districtele Rinului, mai târḑiu în tóte provinciele germane; încât astăḑi în Germania se află în tóte părțile reuniunei agricole de credit, prin cari se ajutoră familiile sirguinciόse și laboriόse. Cu cât popurațiunea rurală, economi cei mici se află în stare mai bună materială, cu atâț pot cumpĕra mai multe articole dela măestrii și neguțătorii din orașe; cu cât se înmulțesce mai tare numĕrul consumătorilor, cu stât prosperéză mai tare industria și comerciul. Când prosperéză sĕtenii, atunci merge bine și orășenilor.

„Reuniunea de credit din Flammersfeld“ și-a estins activitatea sa asupra teritoriului unei primării, adecă cinci comune cu 5000 de suflețe, așa și cea din Heddesdorf asupra alor cinci comune cu 9000 de suflete. „Reuniunea de credit din Ober-Wied“ asupra alor 6 comune. Alte reuniuni au funcționat numai în dóuĕ comune. Mai târḑiu s'a constatat, că cercul reuniunilor este prea mare, membrii nu se cunosc bine unii pe alții, nu-si cunosc referințele; și așa în urmă s'au format reuniuni în cercuri mai restrinse.

Esperiența recomândă, că în fie-care comună sĕ fie câte o reuniune de credit; sau cel puțin în dóuĕ comune mai mici câte o reuniune. Intr'una și aceeași comună membrii reuniunei se cunosc bine unii pe alții; cunosc starea materială a fie-căruia, precum și înclinațiunile personali; deci sunt aplecați a sta bun unul pentru altul.

Cererile de credit a economilor rei, a celor bețivi și jucători în cărți sunt totdeuna a se respinge, precum și acelora, cari sunt înclinați a face detorii și a nu solvi punctual, cari cu un cuvĕnt banii primiți nu caută ai fructifica bine în economie.

Membrii în reuniunea de credit pot fi toți capii de familie din comună, atât cei avuți, cât și cei sĕraci; pentru-că cei sĕraci încă află mai multă garanță pentru reuniune, dacă „în senatul de direcțiune“ se aleg membrii mai avuți. Când însĕ, ceeace de regulă nu se întêmplă necăiri, cei sĕraci ar căuta se între ei în direcțiune, atunci cei avuți pot repăși din legĕtura reuniunei, purtând astfeliu responsabilitatea numai pentru lucrurile isprăvite sub direcțiunea lor. Cei mai avuți dară nu pățesc nici o pagubă. Fără concursul lor însĕ reuniunea nu are credit trebuincios și nu póte esista.

Ḑic unii, că cu timpul vor fi numai milioneri și cerșitori pe lume. Insĕ cerșitorii mai numeroși nu ar suferi domnirea clase avute; și ar răpi averile milionerilor cu forța. Clasele mai avute dară trebue sĕ amelioreze sórtea sĕrăcimei, căci nefăcĕnd acésta, î-și periclitéză viéța și averea“ Avutul, fără sĕ-și periclitaze averea, se póte face membru in reuniunile de credit, și pote ajutora sórtea serăcimei atunci, când el prin averea lui ridică creditul reuniunei spre a putea da împrumut celor ce merită acésta. Prin acésta referințele între avut și sĕrac devin mai amicabile: Sĕracul simțesce binefacerea și este recunoscĕtoriu. Acesta este apoi socialismul adevĕrat crestinesc.

O altă plânsóre este, că numĕrul celor sĕraci cresce pe tótă ḑiua; și impositele comunali sunt a se purta tot prin mai puțini ómeni. Deci cei mai avuți au interesul, ca populațiunea se nu fie lĕsată a cădé cu desĕvĕrșire; din contră sĕ fie ajutorată, stimulată a progresa materialminte și moralminte. Astfeliu greutățile publice se împart între mai mulți; și sunt mai ușur de suportat.

Preoții dascălii, și funcționarii comanali sunt detori nunumai a fi membri în aceste reuniuni, dar a desvolta activitate în primul loc: căci reuniunele stêrpesc sĕrăcia și păcatele; prin urmare promovéză vĕrtutea și laboriositatea, ceeace este scopul și a religiunei, ḑicĕnd sânta scriptura „Ora et labora“!

Fie care încétă a fi membru în reuniune, dacă abḑice dacă se mută în altă comună, dacă móre.

Sunt a se amova acei membrii, cari stau în legătură cu usurarii, căci usurarii aduc la sapă de lemn pe săteni.

„Reuniunea de credit“ trebue adusă la cunoscință tribunalului reg. spre a se publica și inscrie în lista firmelor comerciali. Membrii aleg pe președintele, comptabilul și bărbații din direcțiune, cari isprăvesc tóte afacerile. Mueri nu pot fi membre în reuniunele de credit și nu pot avé vot în adunările generali. Membrii sunt responsabili în solidum cu întréga lor avere pentru datoriele reuniunei. Deficitul eventual este a se împărți între membrii; fiecare fiind responsabil pentru partea, ce cade asupra lui. Direcțiunea este a se compune din 5 membrii, comisiunea censurătóre din 9 membrii. Numai cassariul are un mic onorariu, toți ceialalți funcționéză gratuit.

In 31 de ani, de când funcționéză în Germania aceste reuniuni de credit nici un membru din reuniune n'a suferit nici o pagubă din causa responsabilității în solidum. Deci membrii cu avere n'au causă de a se teme de urmări rele, pe cât timp afacerile se isprăvesc cu grigea cuvenită, și sĕ dă credit numai celor ce prin purtarea lor îl merită. In adunarea generală votarea este publică.

Mântuitoriul ḑice: „Iubesce pe de aprópele teu, ca pe tine însuți!“ de aceea preotul, dascălul, funcționariul din sate trebue se lucreze gratuit 1—2 óre pe sĕptĕmână pentru reuniune, de regulă Dumineca după améḑi, când se ține ședința direcțiunei ori adunarea generală. „Cine nu iubesce pe deaprópele seu, pe care îl vede când va iubi pe Dumneḑeu, pre care nu-l vede?“ ḑice stul Ioan. Cine nu jertfesce 1—2 óre pe sĕptĕmână pentru binele public, mai bine sĕ nu vorbéscă, că și el este crestin.

Raiffeisen, luând parte adeseori la adunările reuniunilor de credit, î-i ḑise funcţionarii: „Dacă am primi plată n'am lucra cu atâta plăcere“ şi acésta e lucru natural, căci averile şi plăcerile pămêntesci nu-ţi sunt spre îndestulire. Protocólele sunt a se scrie într'o carte legată, ca se nu se risipéscă; astfeliu ele vor fi istoria reuniunei de credit. (Va urmá).

Cronică din comitatul Albei de jos.

Cercularìul pentru alegerile comitetelor şi epitropiilor parochiale a sosit şi pe aci, dar alegerile se fac după calapodul vechiu. In cele mai multe locuri alegerile s'au făcut cam după sprâncénă, făr sĕ pótă întra în comitetele parochiale şi ómenii mai destepţi şi mai cu energie.

Suntem conservativi şi aici de multe ori în detrimentul nostru propriu, căci eschiḑênd ómenii cu bunăvoinţă pentru afacerile publice din epitropii şi comitete ii instrĕinăm mai mult decât sĕ-i apropiem de biserică. Volnicia nu e bună, comanda în biserică e un termin necunoscut şi cine vrea se cârmuéscă trebile bisericei, trebue se caute sĕ-şi câstige mai intâiu increderea şi iubirea poporului.

Şi cel din urmă nătântoc scie, cine e om de omenie în sat, cine e vrednic sĕ fie în comitet şi în epitropie, în ale cui mâni sĕ se pună spre îngrigire averea bisericei. Dacă cine-va e un argat bun al cutărui om, şi slugă plecată, nu urméză că ar fi şi bun membru al bisericei.

Mai bine sunt de preferit ómenii onesti, decât cei ce umblă cu un ban în trei pungi.

Vom vedé cum se vor desvolta lucrurile cu alegerile în sinodul protopresbiteral, care de 3 ani nu s'a mai intrunit.

Acolo ar trebui căutaţi ómeni, cari se mai scormonéscă pulberea ce zace pe acte.

In Ohaba a fost la 29 Decembre alegere de notariu cercual.

De acest cerc se ţin 5 comune românesci — şi notariul e bine remunerat. Făr sĕ esagerez, cred, că venitele notariului se urcă la 2000 fl.

De concurenţi nu am dus lipsă.

Erau 3 români şi 3 magiari.

Şése peţitori la un post aşa bun nu sunt tocmai mulţi.

Destul, că românii ar fi fost în drept sĕ astepte ca sĕ li se candideze şi un român.

Erau cu atâta mai în drept, căci unul din concurenţi, bravul notariu din Guraszada Simion Dragomir este fiul comunei Ohaba.

Dar főszolgăbirăul din Blaş se vede, că a avut alte instrucţiuni. In Ohaba e scris ca se nu mai fie notariu de român. Le trebue deci un magiar şi ca sĕ fie magiar néoş trebue chiar unul din Aiud, care sĕ-i înveţe mores pe românii de pe Sĕcaşiu.

Dregătoriul dela o curte domnéscă din Beşinău, Versényi era agentul ungurului din Aiud. Rachiul şi vinul curgea, românii din Tĕu şi din Ohaba, credéu că e glumă cu ungurul din Aiud, mai cu sémă că advocatul Oltean din Blaş şi proprietariul din Roşia Munteau primiră asigurări dela pretorele, că le va candida pe românul Dragomir. Vĕḑênd Versényi că nu o scóte la cale cu beuturile, a început cu ameninţările, că nu va mai da ómenilor pămênt în parte, că de le va prinde o vită în pămêntul grofului ori în păduri, i va pedepsi de vor lua lumea în cap, şi cei din Beşinău, din Colibi, şi din Ohaba încep a se înfrica.

Ḑiua alegerei vine. Pretorul Simonfy, candidéză 3 unguri, şi românii rĕmân păcăliţi.

Atunci sĕ începe înţelesul.

Cei mai tari de înger voiau sĕ alégă cel puţin un om, care în Şard s'a purtat omenesce, cei terorisaţi şi îmbătaţi au votat cu Gulasy din Aiud, şi sufletul lor va da sémă înaintea lui Dḑeu pentru acéstă trădare a intereselor celor cinci comune romănesci date pe mâna lui Gulácsy, ca sĕ le oblăduéscă cum scie el.

Cât cu szolgabirăul Simonfy şi cu stăpânii lui scim că cum stăm şi ce sĕ ne asteptăm dela ei.

Puţinul vin ce s'a făcut anul acesta a fost preste asteptare bun şi preste asteptare căutat.

Aḑi se plătesce o védră cu 1 fl. 60 cr. păn la 1 fl. 80 cr. şi nu se mai capĕtă. Omenii ar fi făcut şi părale, dacă nu erau inglodaţi în datorii, dacă nu erau camete restante, cheltueli de comasări şi dări cu ridicata.

Sĕrăcia ia deci tot mai mari dimensiuni.

Ómenii încep a se pregătí de drum la ţéra românéscă.

Cererile pentru paşapórte le înaintéză. La vară va fi şi mai simţită lipsa de lucrători cu ḑiua.

Dḑeu nu bate cu bâta.

Puţina moşie ce o au ómenii o vor lucra ei câne cânesce, dar domnii cu moşiile cele mari nu scím cum vor lucra cât au de lucrat, căci bărbaţii în etatea cea mai bună se gată de drum.

Pótę vor aduce şi p'aici secui ori ciangăi!!.

Ce mai scii! aḑi tóte se pot, căci puterea le e în mâna lor, ei fac şi direg cum le place şi cum le vine la socotélă.

Altădată mai multe. X.

Convocare.

Arondându-se din nou despăţĕmintele Associaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, şi fiind-că comitetul despărţĕmêntului nostru S. Sebeşului (VI) în urma nóuei arondări, nici până aḑi nu s'a întregit, subscrişii ca membri ordinari ai Asociaţiunei transilvane din acest despărţămênt şi tot odată şi membri ai comitetului, şi la însărcinarea acestuia avem onóre a convocá o adunare generală a acestui despărţămênt pe 30 Ianuariu a. c. s v. la 4 óre p. m. în localul scólei române gr. or. din loc.

La ordinea ḑilei: 1. Intregirea comitetului: 2. Inscrierea de membri şi solvirea tacselor: 3 Curenţii.

La acésta adunare se învită toţi amicii şi bine voitorii acestei instituţiuni.

S. Sebeş în 16 Ianuariu 1891 v.

Z Murĕşan *Sergiu Medean.* *Ilie Moga.*

Varietăţi.

* (Organisarea tablelor regesci). Alesandru Comanescu fost jude la tabla regéscă din Budapesta e transferat la tabla din Debreţin.

Popu Iosif şi Mezey Ioan fosti juḑi la tabla din Murĕş Oşorheiu sunt transferaţi la tabla din Cluş.

Marienescu Athanasiu, jude la tabla din B-Pesta transferat la tabla din Oradea mare;

Berlogia Avram şi Dogariu Toma fosti juḑi la tabla din Budapesta sunt transferaţi la tabla regéscá din Timişóra, şi Alecsandru Onaciu jude la tabla din M. Oşorheiu a rĕmas tot la tabla din M. Oşorheiu.

Cosmuţa Petru, fost translator la tabla din B.-Pesta e transferat în aceiaşi calitate la Debreţin.

* (Balul reuniunei carpatine ardelene.) Duminecă séra s'a ţinut în sala dela „Gesellschatshaus“ balul acestei reuniuni, care acuma deja de mult timp prin originalitatea şi novitatea înfrumşeţării totdeauna a presentat tipuri din natură şi viaţa omenéscă şi prin acéstă şi-a câştigat un loc onorific în şirul celorlalte baluri sibiene. De astădată comitetul arangiator şi-a propus a presenta ochiului omenesc, o ḑi de primăvară cu tóte podóbele sale. în faţa sălei se afla un tablou al oraşului Sibiiu, el era înainte cu un seclu în una din ḑilele primăverei. Pe de ambele laturi ramuri de arbori înflorite ér în mijlocul sălei public ales asupra căruia ochii privitoriului se perdeau, trecând din frumşeţă în frumseţă: Damele costumate unele în costum naţional săsesc şi vienes, cum el era pe la anii 1820—1830. O privelisce dintre cele mai încântătóre sta în faţa privitoriului. Sucesul a fost unul din cele mai splendide, judecând atât după mulţimea cea mare, cât şi după frumşeţa presentărei.

* (Concert.) Tinerimea română din Cluş învită la concertul împreunat cu dans, ce'l va arangia Joi în 26 Februariu 1891 st. n. în sala „Redutei urbane“. Venitul este destinat pentru ajutorarea tinerilor universitari lipsiţi de mijlóce la înscriere şi depunerea esamenelor. Inceputul precis la 7 óre séra.

Comitetul arangiatoriu:

Alecsandru Andressi, president; Nicolau Bogdan, vicepresidente; Nicolau Vraciu, secretariu I.; Simeon Tămaş, secretariu II, Valeriu Abui, cassariu; Alecsandru Bohăţel, controlor, Alecsandru Haliţa, Alecsandru Silaşi, Ambrosiu Cheţan, Aureliu Oltean, Clemente Barbul, Gavriil Suciu, Iacob Făgărăşan, Ioan Nicóră, Iuliu Carşai, Iuliu Maniu, Ladislau Gyurko, Laurenţiu Petric, Liviu Penciu, Lucian Barbu, Nerva Moldovan, Octavian Felecan, Octavian Utalea, Pompliu Dan, Sigismund Pop, Stefan Banfi, Valeriu Laslo, Valeriu Tempea, Vasiliu Ramonţai, Zosim Chirtop.

Preţul întrării: 2 fl. de persónă; 3 fl. de familie din 2 membrii, ér pentru ceilalţi de fie-care 1 fl. un bilet de feréstră: seria I. 2 fl.; seria II 1 fl. 50 cr.; de galeriă 1 fl.

Bilete se pot procura în 25 şi 26 Februariu în localitatea casinei române din Cluş (strada Bel-szén Nr. 6) şi în sara concertului la cassă.

In pausă se vor presenta jocurile „Căluşeriul“ şi „Bătuta“.

Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se cuitéză în public.

* (Constituirea comitetului şi introducerea parochului în comuna Cornăţel. Ni se comunică următórele: Comuna Cornăţel, tractul ppesc Sibiiu, după posiţia ei geografică e situată între comunele aparţinătóre fostului „fundus regiu“, şi totuşi din timpuri necunoscute politicesce a fost încorporată la „varmegie,“ şi ca atare firesce a fost comună iobagescă. Atari timpuri grele nu ne-a lăsat fără ḑile de tristă amintire. Mulţămită însĕ protopărinţilor, cari între astfeliu de împregiurări ne-a păstrat legea strămoşască şi ne-a păzit biserica nealterată. Precum pe acelea timpuri singură biserica era idealul nemaculat al credincioşilor ei, aşa şi astăḑi tot numai biserica este sanctuariul sublim, la care privim ca la un odor scump.

Când amintesc acestea, dle redactor, apoi vin a ve cere ospitalitatea, în mult preţuitul nostru ḑiariu „Telegraful român“, ce redigiaţi ca sĕ înregistrez, după ḑile grele şi o ḑi de bucurie rară pentru comuna Cornăţĕl, ce numai biserica ne-a dat ocasiune „sĕ ne bucurăm şi sĕ ne veselim întrênsa“.

Pe ḑiua aceea, după circulanda dlui protopresbiter al tractului Sibiiului I. Papiu, a fost conchemat sinodul nostru parochial ordinariu, pentru alegerea comitetului şi epitropiei pe un nou period conform cercularıului Ven. consistoriu archid., care ḑice că: „alegerile sĕ se ducă şi conducă, după împregiurări, prin protopresbiterul“ dl protopop n'a lipsit a fi de faţă şi după o cuvêntare potrivită, în care a dat învĕţături folositóre poporului, s'a efeptuit alegerea.

Abia s'a efeptuit bine alegerea, şi étă ne surprinde dl protopr. prin o altă cuvêntare ocasională atât de respicată şi inţeligibilă de tot crestinul prin care ne întroduce pe tinerul şi alesul nostru paroch Ioan Petrişor în parochia nóstră Cornăţel de paroch; făcêndul atent la dupla responsabilita te, ce şi o au luat, atât faţă de organele superióre eclesiastice, cât şi faţă cu Creatorul, dela care a primit „tot darul desĕvêrşit“.

După finirea dlui protopop, la care a respuns poporul adunat cu un întreit „se trăéscă“, a păşit nou întrodusul nostru paroch Ioan Petrişor la mijloc şi prin o cuvêntare de tot potrivită, au dat espresiune de mulţămită factorilor preste tot, cari au contribuit la ajungerea şi realisarea scopului pentru care a fost pregătit şi la care a ţintit de 14 ani; apoi credincioşilor lui le desfăşură cele trei bunătăţi ale sufletului „credinţa, dragostea şi nădejdea“, cu care învestit crestinul va fi fericit şi aici şi după mórte.

Inpresionat publicul adunat şi de acésta dulce şi mângăitóre pastorală erupse ér în strigate nenumĕrate de „sĕ trăéscă“.

După acestea a urmat un prânḑ comun, în casa fostului primar Toma Mihu, la care a luat parte dl protopresbiter, I. Papiu, Const. Prie paroch în Sĕcădate, Dionisie Tat par. în Alţina, Nic. Rociu par. în Nucet şi fost adm. aici, precum şi altă inteliginţă din loc şi jur şi fruntaşii comunei.

Nu pot trece cu vederea dle redactor sĕ nu amintesc că dacă dl protopop al Sibiului nu şi-a cruţat apropiatele bĕtrâneţe, în timpul cel rece al ernei şi a participat la alegerile indicate, bine ar face şi alţii şefii ai tractului ca la astfeliu de ocasiuni se mai participe prin sinóde, ceace pe ţĕrmii Hârtibaciului şi prin alte părţi n'am cam auḑit sĕ se fi făcut.

* (Dela esposiţiunea din Timişóra.) Escelenţia Sa dl ministru de comerciu Baross a asignat subvenţiunea promisă de stat în suma de 5000 fl. la oficiul de dare din Timişóra, care sumă comitetul esecutiv ḑilele trecute au şi ridicat-o. Interesarea pentru esposiţiunea din Timişóra în cercurile industriale şi de meserii din ḑi în ḑi tot mai mare cresce, dovadă este că din tóte părţile ţĕrei ajung o mulţime de insinuări şi întrebări referitóre la modul de espunere. Terminul de esposiţiune este stabilit dela 19 Iuliu până la 30 Septembre 1891. Inteligenţa română din loc convocată Lunea trecută în localitarea d lui Em. Ungurian a hotărât, ca se facă mai nainte de a întra în vre o acţiune întrebare la comitetul esecutiv, dacă acesta este învoit, a purta cheltuelile necesare pentru îndemnarea publicului românesc a paricipa la acésta esposiţiune; scrie „Gaz. Poporului.

* (Huiduirea evreilor din Rusia.) Se scie, că în Rusia, unde proporţia evreilor în raport cu populaţia rurală este de un percent şi jumătate la sută, s'au creat nisce legi ecceptionale, al cărora scop final este alungarea evreilor din comunele rurale. Mai tóte jurnalele rusesci apără promulgarea legilor esceptionale contra ovreilor cu următórele argumente: Este vorba d'a alege între populuţiunea rurală de 65 milióne de suflete şi cele 2 milióne de evrei. Rusia ţéră puţin industrială, neputând întreţiné 2 milióne de comercianţi în detrimentul ţĕranilor, este fatal constrinsă de a arunca peste hotară un mare numĕr de evrei. Guvernul rusesc, avênd sub ochi situaţiunea Galţiei, a României şi a Ungariei, unde ţăranii sunt cu desăvârşire ruinaţi prin esploatarea unui mare numĕr de ovrei, este hotărit a-şi apăra populaţia rurală contra unui astfel de desastru.

* (Dr. Victor Babeşiu) Directorul institului bactereologic din New-York trimise o scrisóre profesorului Babeşiu prin care verifică şi contrasignéza descoperirile profesorului român făcute asupra

pestei bovine și apróbă asertiunea acestuia, că pesta bovina ce bântuia atât de grozav acum vro câți-va ani vitele ar fi identică cu febra de texas. E cunoscut, că profesorul Babeșiu făcuse anii trecuți la academia scientifica din Paris un comunicant in care susținea, că microbii hæmoglobinuriei sunt importați din ținuturile de sud și aflându-se in stare de incubatiune nu ajung la desvoltare de cât prin ținuturile nóstre.

* (Tramway electric la Bucuresci.) Capitala României inaintéză cu pași gigantici. Astfel cetim că pe întregul bulevard Elisabeta va comunica un tramvaiu electric. Inginerul Diks, inspector general la Műnchen, care a fost însărcinat cu intocmirea planurilor, a sosit la Bucuresci și va începe îndată lucrarea sa.

* (Afaceri economice.) Din S. Sebeș ni se scrie: In ḑilele acestea am avut têrgul de țéră. Vitele s'au căutat binișor. Mulțime de cumpărători mai cu sémă, de păreche (așa se numesc cei ce cumpără numai câte o păreche) au fost aici, cumpărând mai cu sémă vite mai mărunte.

Bucatele încă se plătesc bine, grâul curat până la 1 fl 34 cr. cucuruzul până la 95 cr. Tare cáutată va fi în acest an măzerichea, fiind că în vara trecută nu i-a umblat bine și afară de aceea prin multe locuri a fost bătută de pétră. Prețul ei acum e 1 fl 10 cr.—1 fl 45 cr. v. a. Vinul se caută, dar nu în așa mĕsură ca în anul trecut pe acest timp. Prețul e 1 fl—1 fl 45 cr. vin nou.

Cu ocasiunea sĕrbătorei alor trei sânți archerei, cari sunt hramul scólei rom. de aici se arangiază din partea corpului învĕțătoresc de aici un concert și bal. După cum se interesează de pe acum publicul de acestea vor fi de tot bine cercetate; vom vedé însĕ cum va fi reușita.

* (Costum pentru advocați.) Consiliul de disciplină al biroului din Bucuresci a hotărit ca dela 1 Aprilie toți advocați sĕ pórte costumul de advocat după cum e în Francia. Acolo acest costum se numesce robe sau rochiă. Advocații nostri scrie „Timpul“ au sĕ dea de lucru glumeților. Pe de altă parte costumul fiind adoptat de magistrați, advocații, nu puteau remĕné pe jos. Nu scim, dacă și cei de pe la judecătoriile de pacse vor adopta rochia.

* (Miscarea aurului și a arginului în 1890. — D-nii Pixley & Abell ne au trimis o circulară, prin care trece în revistă miscarea aurului și a argintului în anul 1890. Estragem din acéstă circulară următórele:

Aur. — Incă dela începutul anului 1890 mulțămită scomptului băncei englezesci, esportațiunile sunt slabe afară de acelea pentru Indii. Sosirile din contră sunt considerabile și absorbite mai tóte de bancă. In Aprile scăderea scomptului la 3% face sĕ plece aurul, pentru Paris, Germania, America de sud și Lisabona. Aceste eșiri nu s'au oprit de cât în Iuliu prin urcarea scomptului la 5%. Mai târḑiu scomptul redescinde și aurul ia drumul în strĕinătate, din care causă o nóuă urcare a scomptului a trebuit se aibă loc, întâiu la 5%, apoi la 6%. Noembre aduse panica pe piețele Londrei și ale Newyorcului mai facil către finele anului și banca acordă scomptul la 4%.

Argint. — In cursul celui dintâiu trimestru al anului 1890, cumpărările au fost puține la numĕr, afară de Indii. Prețul se menține la 44 d. Pe la mijlocul lui Aprile perspectiva unei legi americane favorabilă argintului provócă cumpărări pentru New York. Din acest moment începe o urcare alternând cu óre care scăderi. In fine „Silver Bill“ este adoptat și autorisă pe tesaurul statelor unite a cumpăra numĕral 4,500,000 uncii argint în loc de 2 milióne. Prețurile se urcă atunci repede, pentru a atinge în Septembre 54 5/8 d. punctul culminent al aurului. Acest curs urcat a provocat mari vênḑĕri de argint. Stokul acumulat încă de la începutul anului și estimat la 13 milióne uncii devine o amenințare pentru piețe. Crisa din Londra și acea din New-York silesc pe o bună parte din detentorii slabi a vinde și prețul scade în Novembre până la 45 d. Se urcă mai pe urmă érăși, susținut de avizurile din America, anunțând votul unui unei legi favorabile metalului alb.

Prețul de mijloc al argintului în 1890 a fost de 47 d. 11/16.

Bibliografic.

Primul numĕr din „Scóla română“ revistă pedagogică pentru interesele institutelor de învĕțămênt la români și pentru organele lor are următoriul conținut: Către învĕțătorii români din Austro-Ungaria. — Un nou metod de a preda istoria naturală.— Istoria biblică în scóla elementară. – Tratarea poesiei: „Cântec de érnă.“ — Românul pedagog. — Aprobarea cărților de lectură, compuse de Vasile Petri. — Găcituri ușóre pentru scolari mici. — Sciri scolare. — Varietăți. — Bibliografie. — Posta redacțiunei.

— „Junimea Română“ din Beregseu nu mai apare, din causă, că restanțierii nici până astăḑi nu și achitară datoria abonamentului, éră din noui abonenți numai 25 au trimes prețul de abonament, pre când — ca la 254 abonenți pe lângă bagatelul preț de 1 fl. 50 cr. pe an, cer fóia pe credit până la tómnă. Tipografia înse nu vré se scie de credit.

Loterie.

Sâmbătă, în 31 Ianuariu 1891.

Viena:	**88**	**42**	**73**	**48**	**10**
Timișóra	**62**	**30**	**70**	**9**	**84**

Nr. 602 [16] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan, lângă neputinciosul paroch al comunei Stanija de sus Avram Crăciun l. Ioan se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: jumĕtate din întreg venitul parochial de 405 fl. 20 cr.

Concurenții au a-și însinuă petițiunile lor întrate conform disposițiunilor din vigóre în terminul de sus oficiului protopresbiteral concernintе.

Brad la 27 Decembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Zarandului în conțelegere cu comitetul parochial

Vasiliu Dămian,
propres.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluș.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vințul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuș.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaș	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiș	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕștia	—	9.12	11.14
Șibot	—	9.34	11.39
Vințul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuș	—	10.44	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copșa mica—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10
Șeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneș	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneș	8.30	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.53	3.26
Ludoș	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.5
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireșteu	5.11	10.58	5.12
Oșorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs,—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oșorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Timișóra—Arad

Timișóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6,—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6,45	3. —

Mureș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	5.—	11.23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 10 Sibiiu, Joi 24 Ianuariu (5 Februariu) 1891. **Anul XXXIX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 23 Ianuariu.

Amestecul în afacerile nóstre scolare din partea organelor administrative a fost totdeuna stricăcios și păgubicios pentru desvoltarea lor.

Păgubicios a fost amestecul, când inspectorii regesci au voit sĕ ne facă ei plan de învĕțămênt, păgubicios când solgăbirăii au voit sĕ ne cualifice pe învĕțători, păgubicios când au introdus cu forța învĕțători nerecunoscuți de autoritatea supremă bisericéscă de atari și păgubicios, când au delăturat din posturi ómeni, cari au jertfit o parte din viața lor în serviciul bisericei.

Nu am întârḑiat nici odată a ridica protest solemn contra amestecărilor, provină ele din hiperzelul de patriotism fals, provină ele din șovinism, provină din ori ce cause netemeinice.

Acum se ivesce amestecul în altă formă.

Comisiunea administrativă a comitatului Huniedórei în ședința dela 10 Novembre Nr. 1405 a decretat o nóuă violare a legilor esistente, care taie afund în drepturile nóstre ca corporațiuni autonome.

I a venit la Măria sa fișpanul din Deva la cunoscință, că mai mulți preoți dispenséză ei pe elevi dela scólă și că acésta dispensație ar fi contra legei.

Am voí sĕ vedem și noi acésta lege, care până acum de bună sémă, că esistă numai în creerii unui argat de ai sei.

In viitoriu are sĕ fie altmintrea.

Așa sună ordinul dat către toți solgăbirăii, către inspectorul de scóle și către primarii orașelor cu magistrat regulat.

Dispensațiunile de la învĕțămênt au sĕ le facă primăriile comunale, și numai în casuri grave, ér nici decât preoții.

Cine nu scie că preoții nostri sunt directori scolari locali și ei în calitatea acésta au dispensat pe elevi, cari parte din nedesvoltarea trupéscă, parte din alte defecte notorice nu erau apți de scólă.

Dar preoțimea trebue degradată în ochii poporenilor, trebue făcută, ca sĕ nu mai aibă nici acest drept, care îl dă legea și care de bună sémă la eserciat numai în casuri unde trebuia sĕ se esercieze.

Cine ne dă nóuă garanță că primarii dela sate, cari sunt ómeni fără carte, că notarii, cari locuesc tot în a treia și a patra comună vor fi în stare sĕ dispenseze dela cercetarea scólei numai pe cei de dispensat și nu vor începe a face din scólă o speculă mârșavă.

Cine ne stă bun, că nu vor dispensa pe elevii cei mai buni, că nu vor face têrg cu părinții și pentru bacșișuri vor opri cu ḑecile de copii de a cerceta scóla și în fața acestor porniri preotul nostru ca director scolar, comitetul nostru parochial ca scaun scolar vor trebuí sĕ vadă cu ochii ruinarea scólei.

Au făcut organele nóstre vre un abus, pentru ce nu vine comitetul administrativ cu casul concret și sĕ ne arete pe cel ce a abusat de oficiul seu ca sĕ'l tragem în cercetare disciplinară?

Dar noi atari directori scolari fără suflet nu cunóscem, nóue nu ni s'a relatat nici odată, că un organ al nostru ar fi făcut din scólă și din cercetarea scólei vre un trafic, și tot lucrul se presentéză ca o nóuă pornire dușmănósă contra școlelor și a preoțimei nóstre.

Comitetul administrativ se provócă la § 2 al instrucțiunei pentru scólele civile. Ei] bine, cât scim noi în comitatul Huniedórei nu sunt scóle civile, ci sunt scóle poporale confesionale și dispensarea dela scólă cade în competința organelor, cari susțin scóla

Acésta este clar și evident în art. de lege XXXVIII din 1868.

Sau dór ar voí ca acésta lege sĕ nu mai esiste atunci placă-le, în putere le stă sĕ o modifice, ori sĕ o nimicéscă, păn atunci noi ținem, că tot decisul comitetului administrativ din ședința dela 10 Decembre este un amestec arbitrar în sfera de competință a organelor nóstre bisericesci.

Mare ni e mirarea, că scólele nóstre nu le ajută cu un filer, nu ne dau din visteria țĕrei un ban frânt pentru susținerea lor și totuși atâta aroganță.

Dl Réthy și cu tovarășii sei de principii dau mereu năvală asupra nóstră, ne atacă când în un punct, când în altul și noi trebue sĕ avem ochii în patru, ca sĕ susținem lupta de aperare contra acelor, ce ar fi chemați din oficiu ca sĕ ne dea mână de ajutoriu la gréua problemă ce o avem în cele ale luminărei poporului.

Sub masca buneivoințe, ce se ascunde la spatele acestui ordin este un atac din cele mai cutezătóre la drepturile garantate nóuă prin lege, și nu vom înceta a face atenți pe stăpânii ḑilei, că sĕ ne slăbéscă cu atâta dragoste, căci deja avem păn în gât destul din săgețile veninóse ce îndréptă ḑi de ḑi spre noi.

Revista politică.

La ordinea ḑilei e în discusiune în presa europénă căderea prim-ministrului italian Crispi. Se credea, că acest bărbat, care'și crease la spatele sale o maioritate covêrșitóre în cameră, nu va fi silit multă vreme sĕ se retragă, mai vêrtos, că spriginul cel puternic 'l avea și în regele Umberto.

Dar nisce proiecte despre reducerea prefecților și a suprefecților și despre sporirea vămilor pe import și a tacselor pentru spirt și precum și nisce cuvinte nesocotite aruncate partidului din drépta, că a făcut adecă politică servilă, a fost destul ca bărbatul, care se credea ca o stâncă de granit, sĕ rĕmână în minoritate și sĕ-și dea demisiunea.

Demisiunea sa a provocat multă neliniște în Austro-Ungaria și Germania. Ambasadorii acestor dóue state au cerut imediat informațiuni regelui Umberto, carele i a asigurat, că politica esternă nu sufere nici o schimbare.

Până acum nu se scie positiv, cine va fi urmașul lui Crispi. După scirile din Roma însĕ, regele a conferit cu Rudini și l'a însărcinat cu formarea cabinetului. —

De mai mult timp a isbucnit o cértă, al cărei obiect, firesce un e altul de cât vecinica cestiune a Tripolisului.

După cunoscuta interpelație a deputatului Pichon în camera francesă, acéstă cértă, departe de a se fi potolit, s'a înăsprit și mai mult.

„Reforma“ din Roma acuză presa francesă, că ea a început cérta. Pe timpul ultimelor alegeri din Italia, mai multe ḑiare francese au insinuat, că guvernul Italiei se gândesce la cucerirea Tripolitanei și că prin acest plan voia sĕ creeze un curent favorabil șie-și în alegeri.

Mai târḑiu, — își urméză „Reforma“ recriminațiile, — când o escadră franceză a plecat la Constantinopol, presa francesă și chiar și multe ḑiare, cari treceau drept oficióse atribuiau acestei misiuni scopul de a deschide sultanului ochii asupra planurilor Italiei în privința Tripolitanei. Atunci numai ḑiarele italiene independente, ér nici decum cele oficióse, au rĕspuns, că Turcia n'are de ce sĕ banuéscă pe Italia, ci în tot casul mai curênd pe Franța. Tot atunci ḑiarele italiene au și citat mai multe întêmplări, cari puteau servi drept doveḑi pentru cele ce le susțineau.

Și în adevăr, continuă ḑiarul italian, de óre-ce Franța, sub pretecstul că siguranța Algeriei ar pretinde posesia Tunisului și-a ocupat acéstă țară, nu era nimic mai lesne de admis de cât că, la un moment dat va afla cu cale se cuprindă și Tripolitania, sub pretecstul că posesia ei e necesară pentru a garanta siguranța Tunisului.

Acésta conclusie în adevĕr nu e lipsită de ori-ce logică.

De altfeliu este cu desăvêrșire adevĕrat, după-cum spune „Reforma,“ că interesele Franciei n'au întimpinat în timpul din urmă nici o dușmănie din partea Italiei.

Póte tot mai e dar de sperat, că nenorocita cestie a Tripolitaniei va găsi vre-o soluțiune sau va

---

FOIȚA.

Reîntórsă dela țĕrm.

După *Hector Malot.*

(Urmare.)

— După masă, luară o barcă sĕ facă o preumblare.

Fiind că ai dorit sĕ rămâi târḑiu pe lac, îți fac plăcerea, vom intra, când vei voi.

După terasa otelului vĕḑuseră în timpul mesei sórele disparând și roșind cómele și cóstele munților, cerul albastru perḑêndu-și colórea, întunecându se, apoi acest cer întunecat se împodobia cu stele, și lacul se linistise, era ca o oglindă négră; în depărtare țermurii păreau a fi străpunse cu nisce puncte galbene bizare și neegale, ce se păriau a fi produse prin lumina dela case și oteluluri.

Așeḑați în fundul bărcei, unul lângă altul vorbiau puțin, glasul Gabrielei se stinsese, și osteniți, amêndoi îngrijați, ascultau cu băgare de sémă ușorul sgomot al lopeților, ce loviau în apă.

Când aerul rece de séră începu sĕ se simtă ea se uită la tată-seu și-i ḑise:

— Voesci sĕ intrăm?

— Tu poruncesci, ți-e somn?

— Incepe.

— Bine, sĕ intrăm.

— Și dacă îmi vine gustul sĕ intru, nu e ca sĕ dorm.

— Dar pentru ce?

— Sĕ me culci tu, scii cum făceai, când eram mică.

E așa mult de când nu m'am mai culcat cu cineva. Sciu se me desbrac singură. N'am avut încotr'o, a trebuit se me obicinuesc, că Fanny după ce me ajuta sus, me închidea în odaie și se ducea sĕ-și petrécă, eu făceam cum puteam Și 'mi plăcea așa mult se vii se te uiți la mine în pat, sĕ me săruți. Altădată îmi ḑice-i: Dormi bine, draga tatii, nu te deștepta, și te ascultam. Și astă séră, dacă 'mi vei spune, te voiu asculta.

El făcu mai mult decât a o privi în pat, o desbrăcă, ea era încântată, ridea de el cât era de stingaciu în asemenea afaceri, căci nu cunoscea secretul copciilor, al țeseturilor, în fine nimic din chichițele de la îmbrăcămintea fetiței. Când o puse în pat se așeză lângă ea la căpătuiu și-i trecù mâna pe după cap.

— Așa, ași voi s'a dorm, ḑise ea.

— Vei osteni îndată.

— Eu nu, dacă tu nu te ostesci, te rog rămâi aici.

— Cât vei voi.

— Sci ce sĕ-mi spui!

— Adormi iute, scumpă copilă.

Indată capul îi căḑu după mâna tată-seu, respirațiunea i se regulă, somnul o cuprinse în linisce și fericire, cu surisul pe buze, gândindu-se la ḑiua a doua pe care o aștepta cu mare încredere.

VI.

A dóua ḑi se deșteptă fórte de diminéță, sărí jos din pat și merse drept la feréstră, pe care o deschise și se uită afară privind lacul. Ḑiua era senină, deja caldă și aurită de razele sórelui. In depărtare se vedea vaporul, care venia din Colico, lăsând în urma lui ca o panglică fumul cel negru.

Indată deschise ușa la odaia tatălui seu.

— Scólă-te, ḑise ea, vaporul dela Colico va sosi îndată la Bellagio, și d'acolo până aici nu e departe.

Când amândoi fură îmbrăcați, vaporul traversa lacul și venia spre țĕrmul lor, cu tóte astea ei ajunseră înaintea lui la țĕrm.

— Eu cred, că va veni cu vaporul ḑise către tată seu, fără a spune numele acestei ce o aștepta.

— E prea de diminéță pentru mamă-ta, nu trebue s'o aștepți d'acum.

— Ba da, căci ḑiua e prea cald și apoi scie, că o asteptam.

(Va urma.)

puté fi înlăturată, astfeliu ca se numai stea în calea reimpretenirei franco-italiane, reîmpretenire, bine înţeles, numai în înţelesul păcii universale.

Din Berlin a venit dĕunăḑi scirea, că în comisiunea bugetară a parlamentului german ministrul de rĕsboiu, locotent general von Kaltenborn a făcut comunicarea liniştitoare, că guvernul nu va mai cere parlamentului in vremurile apropiate, cari se pot prevedea cheltueli pentru armată în mĕsură atât de mare ca în anii din nrmă.

Deşí scirea dată în acéstă formă ar părea la prima vedera linistitóre, totuşi după unele informaţiuni positive e adevărată numai după literă.

Este adevărat, că în noul proiect de buget nu se cere o sporire atât de mare a cheltuelilor pentru armată, cum s'a cerut în anul trecut; totuşi, noul buget al armatei se suméză pentru anul viitor la 438.9 milióne, dintre cari 413 milióne întră în bugelul ordinar. Acesta din urmă e sporit aşa dar cu 25·8 milióne de mărci, o sumă respectabilă, deşi nu afinge cifra sporiririlor din anul care trece.

Iată dar dovada cea mai bună, că cuvintele puse în gura împĕratului german de „Saale Zeitung“, despre o proiectată „desarmare generală“, au fost pur şi simplu inventate.

In adevĕr, proiectul de buget a fost făcut, cu scirea şi învoirea împĕratului, înainte de celebrul prânḑ al d lui Miquel: E evident dar, că în momentul, în care se făcea un pas nou pe calea politicei de pace înarmată, era imposibil ca împĕratul sĕ anunţe óre cum inagurarea politicei de desarmare.

In ce privesce anume punctele, în cari se cere un spor de cheltuélă pentru armată în anul budgetar viitor, acestea sunt:

Mai întâiu o sporire a personalului ministerului de resboiu, ale cărui lucrări au devenit copleşitóre.

Apoi reclădirea fortăreţei Grandez; creare de 149 posturi de maiori; cumpărare de cai pentru transportarea tunurilor de fortăreţe; sporirea efectivului unor batalióne de tren; cheltueli pentru covocarea în numĕr mai mare a rezervistilor; sporirea premielor de reangiare pentru sub oficeri; nóuĕ creări de remonte.

O mare parte a sporiului cheltuelilor pentru armata germană revine asupra marinei.

In urma sporirei posesiunilor transmarine, guvernul s'a vĕḑut silit sĕ prevaḑă în noul proiect mai multe vapóră de rĕsboiu de cât până acum. E vorba sĕ se creeze trei vase cuirasate nóuĕ, un incrucişătoriu, un aviso şi opt torpilori; la Wilhemshaven se prevede fabricarea unor tunuri nóuĕ de calibru mare, pe ţĕrmul de la miaḑă-nópte se prevede înfiinţarea unor nóuĕ baterii de torpiluri, la Friedirichsort se propune înfiinţarea unor nóuĕ ateliere pentru trebuinţele marinei de rĕsboiu, ş'aşa mai departe.

Cu un cuvênt, ceea-ce urmăresce şi pentru anul viitoriu Germania, este de parte de a fi desarmarea — este completarea din ce în ce a înarmărei.

Adunarea alegĕtorilor români în Sibiiu şi asilele de copii.

Făimosul proiect de lege despre asilele de copii a provocat în tóte cercurile societăţii poporului român o adêncă măchnire.

Ca sĕ ilustrăm acésta, ne mărginim a ne provoca la adunarea imposantă a alegĕtorilor români, cari s'au întrunit Marţi la 3 óre p. m. în sala cea mare dela „Gesellschaftshaus“.

La 1000 de alegĕtori au alergat în timp de iarnă, din apropiere şi din depărtări mari, ca sĕ protesteze contra acestei instituţiuni, a le cărei intenţiuni le am lămurit în mai multe rênduri în fóia nóstră.

Adunarea a decurs în următoriul mod:

La 3 óre dl Dr. Aurel Brote deschide adunarea prin o vorbire scurtă şi precisă, în care salută pe alegĕtori pentru viul interes, ce-l manifestéză şi de astădată în lupta nóstră naţională. Ei sunt conchemaţi a-şi da însişi părerea într'o causă, care privesce mai de aprópe pe poporul român. Căci vorba e de proiectul despre asilele de copii, care s'a discutat în dietă cu un zel dictat de şovinismul cel mai esagerat (Aşa e!) Proiectul are o basă cu totul asupritóre, căci prin el mai înainte de tóte se decretéză sila (Aşa e!) Omnipotenţa statului 'şi întinde mâna în sanctuariul familiar, silind pe părinţi a-şi trimite copii pe séma unei crescătóre, care nu cunósce nici limba, nici nu scie de credinţa cetăţenilor (Aşa e!). Tot prin proiect se atacă, precum a constatat un magiar în dietă legea de naţionalitate din 1868; dar noi voim sĕ fim şi sĕ rĕmânem români (aplause furtunóse; în veci şi pururea. .) Afară de acestea prin crearea acestei instituţiuni se impun grele sarcini, căci tot ómenii au sĕ le susţină prin un arunc după darea directă (Aşa e!). Darile şi aşa ne apasă destul de greu şi trebue sĕ protestăm (Protestăm, protestăm, aplause furtunóse).

Se procede la alegerea biroului şi se alege preşedinte Dr. A. Brote; bărbaţi de încredere I. Papiu, P. Cosma şi Z. Boiu; ér de secretar N. Némţu.

P. Piposiu ia cuvêntul: Cestiunea faţă cu care trebue sĕ ne pronunţăm privesce pe tóte naţionalităţile din patrie, mai mult privesce pre nemagiari şi mai mult pe noi româniii, căci ea taie în interesele nóstre cele mai vitali. N'ar fi sĕ avem nemica contra acesteia, dacă ea nu s'ar basa pe nesce principii, care pe lângă că tulbură pacea şi linistea între naţiuni (Aşa e) tulbură pacea şi linistea întregei ţĕri (Aşa e, aplause).

Numai suntem în posiţie a ne apĕra acolo, unde trebue, căci actuala lege electorală, ne împedecă a ne trimite ómeni, de cari sĕ fim siguri. Numai presa a mai rĕmas şi acest mijloc de întrunire. De acest drept trebne sĕ ne folosim şi se ne pronunţăm acum în cestiunea proiectului asilelor de copii (Protestăm, protestăm, nu l primim, aplause). Oratorul schiţéză proiectul şi adaugă: el s'a făcut şi s'a primit în dietă (Voci: noi nu-l primim!), dar a mai rĕmas sĕ se discute încă în camera magnaţilor şi sĕ se aprobe din partea monarchului (trăéscă!) şi noi trebue sĕ ne ridicăm vocea ca sĕ fim auḑiţi şi se nu ne pară reu, că n'am făcut-o (Aşa e!) Căci prin proiect se calcă legea de naţionalitate (Aşa e!), prin el se urmăresce magiarisarea (Aşa e!) prin el ni se impun noue sarcine (Aşa e!), dar multe nĕcasuri au trecut preste român, el are 7 vieţi şi dacă îi ia-i şi a 7 ea tot îi mai rĕmâne una (Aşa e! aplause prelungite şi furtunóse). Sĕ protestăm deci contra proiectului (Protestăm).

Se primesce apoi următoriul proiect de resoluţiune:

Considerând, că proiectul de lege despre asilele de copii presentat dietei ungurescí, întră împotriva tuturor drepturilor naturale cu mijlóce silnice în sanctuarul familiei spre stricăciunea sufletéscă şi trupéscă a viitorelor generaţiuni, face obiect de esperiment politic din copii nostri şi impune comunelor nóue şi grele sarcini în interesul reu înţeles al unei minorităţi naţionale:

Alegătorii români, din cercurile electorale, Sibiiu oraş şi cerc, Sĕliste, Cristian, Cisnădie, Rĕşinar şi Nocrichiu, întruniţi în conferenţa electorală protestéză serbătoresce în contra vătĕmărei comise prin numitul proiect de lege faţă cu drepturile naţionale ale popórelor nemagiare din patrie, declarând acest proiect de lege de păgubitor şi primejdios, atât din punct de vedere moral şi pedagogic cât şi în privinţa sanitară şi economică.

După acésta ia cuvêntul economul din Boiţa I. Clójă şi în graiul poporului spune pe scurt scopul adunărei şi provócă pe alegători ca din nou sĕ se pronunţe (Primim, primim, aplause îndelungate).

Prin o frumósă vorbire a mulţămit preşedintelui şi alegătorilor adunaţi părintele asesor Z. Boiu, dând şi cu acésta ocasiune sfaturi înţelepte. Cuvintele sale entusiaste, a electrisat poporul, care isbucnì în lungi urări „sĕ trăéscă.“

Reuniunile de credit

ca mijlóce pentru stirpirea relelor poporaţiunei rurali, de F. W Raiffeisen.

Ediţiunea a patra.

„Reuniunile de credit“ din satele germâne în anii 1864, 1866, 1870 şi 1871, când Germania a purtat cele mai mari resbele, n'au suferit nici cea mai mică pagubă; din contră băncile de credit (sparcassa) dela oraşe, care au de scopul lor principal nu ajutorarea ci urcarea cametei şi inmulţirea dividendei, cu papirele lor de stat, a cărora valóre cresce şi descresce, au suferit mari sguduiri. Insĕ pămêntul, garanţa şi basa reuniunilor rurali, remâne totdeuna intact; pământul nu arde, nu se póte fura şi pustii ori cât timp ţine resbelul şi oricum se termină. „Reuniunile de credit“ dela sate bine conduse stau intacte şi în timpurile cele mai vitrege.

Poporul dela sate nu vrea sĕ scie nimica de „papire de valóre“, şi bine face; pentru-că el nu póte judeca preţul unor asemenea papire. Banii încă nu-i duce poporul dela sate în băncile din oraş, ci mai bine îi lasă pe fundul lăḑii, pentru-că poporul nu cunósce basa şi soliditatea unor asemenea bănci (sparcassa). Când însĕ în satul seu vede „reuniunea de credit“ înfiinţată, când vede în fruntea ei pe bărbaţii lui de încredere, atunci merge şi el cu banii lui la acésta reuniune! Sătenii aşa au făcut prin tot locul în Germauia, unde s'au înfiinţat asemenea reuniuni rurali.

Reuniunile de credit dela sate, după capitalul dat imprumut, cer 6 la sută. Acésta camĕtă nu se detrage înainte, ci se solvesce ulteriorminte. Imprumutul se dă pe trei luni, pe un an si pre 2—3 ani. Solvirile se pot face şi în rate. Detoriile pe cambiu nu sunt acomodate poporaţiunei dela sate; mai bine este când popuraţiunea rurală şi lucrătorii nu cunosc de feliu cambiul.

Tot timpul îşi are problemele sale. In timpul din urmă s'a şters ţehurile şi am ajuns la libertatea industriei, am ajuns adecă dintr'o estremitate într'alta. Pe timpul ţehur lor fie care măestru trebuia sĕ între în acésta societate, nu potea lucra ca acum de capul seu; însĕ ţehul i-a dat şi ajutoriu şi sprigin. Astăḑi cu libertatea industriei măestrul în lipsa lui rĕmâne singur isolat. Domnesce dară éraşi dreptul pumnului, dreptul celui mai tare, deşi nu în forma vechiă, dar asecurând reuşită celui mai tare. Deocamdată lupta se pórtă cu arme pacinice, cari sunt: superioritatea spirituală şi banii. Astăḑi domnesce în lume banul, cu care tóte le poţi învinge. In timpurile vechi cel mai tare domnia cu puterea brutală; astăḑi cu banul domnesce cel mai avut asupra celor seraci. Lângă puterile politice s'au desvoltat puterile uriaşe a ómenilor cu bani, cari prin capitalele lor influinţéză cursul lumei întregi. Influenţa acésta sapă bunăstarea poporaţiunei, ea împedecă desvoltarea sănĕtósă economică a poporului; acésta periclitéză esistenţa societăţii a stâtelor şi viitoriul tronurilor. Mergênd lumea astfeliu, vor fi în urmă milioneri şi cerşitori; acestia vor sugruma pe ceialalţi şi va fi o revoluţiune grósnică socială.

Ḑic unii: că israeliţii şi statul sunt vina bólelor sociali. In mânile jidovilor sunt speculaţiunile cele mai rentabile atât la sate, cât şi la oraşe. Fără jidovi nu poţi face un negoţ de bani, fără ei nu poţi vinde grânele. Jidovii au devenit periculoşi pentru societatea creştină nunumai în Germania, dar în Europa întrégă. Aşa este. Insĕ astăḑi pe israeliţi nu-i putem toca în cap; nu putem ale detrage drepturile de cetăţeni; nu-i putem trimite în Palestina, unde unii cu alţii nu s'ar puté înţelege.

Bóla timpului presinte este lipsa de activitate proprie şi lipsa de economie (cruţare). Ca mai de mult aşa şi astăḑi fie-care om are lipsă de ajutoriul de aprópelui seu. Avem lipsă de reuniuni, cari se corĕspundă trebuinţelor poporaţiunei, cari sĕ se pótă desvolta pe cale naturală şi sĕ pótă lucra cu independenţă. Pentru poporul dela sate nu este alt remediu decât crearea „reuniunilor de credit“ prin responsabilitatea solidarică.

Esperienţa de trei decenii arată, că în Germania aceste reuniuniuni de credit sunt acomodate spre a ridica starea economică, culturală şi morală a poporaţiunei. Reuniunile comunali tóte la olaltă pot pune basă la o bancă centrală de credit hipotecariu, în care vor întra tóte ca membre.

O astfeliu de „bancă centrală hipotecară“ s'a înfiinţat cu reşedinţa în Neu-Wied în anul 1876 în 30 Septembre cu o hipotecă de 500,000 marce. Acţionarii bancei sunt micile reuniuni de credit dela sate; una acţiune este de 1000 marce din care se solvesc 10 ; fiecare reuniune comunală are 5 acţiuni. Acésta bancă hipotecară funcţionéză deja de 14 ani, şi avênd o desvoltare favorabilă continuă, va ajunge la o tărie atât de mare, încât va putea resista tuturor calamităţilor economice din tóte timpurile; şi va da sprijin secur proprietarilor mici dela sate în contra capitalelor celor mari a băncilor şi usurarilor fără milă.

Satele românesci din Ardél, Bănat şi părţile ungurene în urma comasărilor au lipsă urgentă sĕ-şi pótă cumpĕra pămênt de păşune la vite; ceeace nu pot face, până când micii proprietari nu se vor asocia între sine şi nu vor forma şi ei reuniuni de credit, ca astfeliu sĕ-şi pótă procura pelângă credit solidariu capitalul trebuincios spre cumpĕrare.

Ar trebui însĕ şi românilor un bărbat devotat, cunoscĕtoriu de cause, cum au germanii în eminentul lor econom F. W. Raiffeisen, carele ideei sĕ dea trup, ér sufletul sĕ fie el insuşi. Acesta se lucre la faţa locului, întrunind pe cei chemaţi, si dândnle tóte instrucţiunile trebuinciόse. Póte că „Asociaţiunea transilvană“ va găsi un atare bărbat, şi va iniţia pe terenul economic acele reforme, cari sunt trebuincióse poporului spre propia conservare.

Statul insuşi prin legi speciale ar trebui sĕ vină întru ajutoriul micilor proprietari dela sate şi celorce n'au avere ci trăesc ca lucrători la câmp, pentru-ca comunele sĕ-şi pótă cumpĕra atâta loc de păşunat pentru vite, încât şi cel mai sĕrac dar sirguincios cap de familie sĕ-şi pótă ţiné câte o văcuţă, un purcel de clisă spre nutrirea copiilor. Familiile ţĕranilor sunt talpa ţĕrei; ele lucră câmpul, viile şi pădurile din ţéră, ele dau soldaţi spre apĕrarea ţĕrei.

In cele mai multe locuri, unde vre-o moşie mai mare a venit la vênḑare, satele, — micii economi neorganisaţi între sine — n'au putut cumpĕra moşia ca sĕ aibă loc de păşune la vite, ci au trebuit cu lacrimi în ochi şi oftând sĕ o lase a fi cumpĕrată de veneticii israeliţi cu capitaluri adunate, cari întrând în comune au stors şi mai tare poporul.

In Ungaria politica înaltă, mofturile parlamentari, n'au permis până acuma, ca legislativa sĕ se ocupe serios cu interesele micilor economi dela sate. Fracţiunile agrarie şi clica antisemită din dietă n'a venit cu idei practice şi proiecte concrete. Colonisarea ceangăilor s'a făcut prin şoviniştii, cari compromit tóte ideile bune şi tóte intreprinderile seriόse. Intréga luptă parlamentară sĕ învârtesce pelângă „Scólă tu ca sĕ şeḑ eu!“.

Asa dară economii singuri trebue sĕ se ajutore prin asocieri între sine.

„Reuniunile economice de credit“ sunt lucruri salutari Trebue însĕ, ca ómenii sĕ aibă maturitatea cuvenită: laboriositatea, parsimonia şi imbold spre a nisui spre bine. Conducĕtorii din direcţiune trebue sĕ fie ómeni cu iubire adevĕrată pentru binele comun. Unde lipsesc aceste condiţiuni acolo prin aceste reuniuni nimic bun nu se va ajunge. Prin conducere bună „reuniunile de credit“ sunt nisce comuniuni adevĕrat creştinesţi, unde iubirea deaprópelui ajutoră pe cei i-sĕraci, ca sĕ suie d'asupra sĕrăciei. Lucrurile principali sunt: moralitatea, priceperea economică. Membrii reuniunei n au scopul a face dobândă unul dela altulu, ci a se ajntora reciproc; de aceea în aceste reuniuni lipsesce ori ce dividendă. Profitul este înălţarea tuturor pe terenul economic Cei mai tari cu duchul, cu moraluì, cu puterile materiali trebue sĕ stea în fruntea reuniunilor, şi se conducă lucrările gratuit, avênd satisfauţiunea, că au făcut bine deaprópelui seu.

Responsabilitatea membrilor in solidum pentru tóte afacerile reuniunei pretinde imperios soliditatea conducĕtorilor şi a tuturor membrilor reuniunei, precum şi a tuturor agendelor.

Unindu-se ómeni de bine între sine fac progres, minuni, unindu-se ómeni de bine cu ómeni de rĕu, se face îngăimăcélă şi turburare, cari apoi produc descuragiare şi disolvare. „*Quid quid agi prudenten agas, et respice finem*“. România ca ţéră independentă, mai vêrtos în Moldova ar puté introduce „reuniuni de credit“ prin cari poporul creştin s'ar emanicipa de cametarii'israeliţi. „*Bis dat, qui citodat*“.

Moderator.

Raport despre adunarea alegĕtorilor din cercul electoral al Caransebeşului.

Caransebeş, în 18/30 Ianuariu 1891.

Astăḑi la órele 12 ½ întrunindu se alegĕtorii în localităţile societăţii române de lectură din Caransebeş adunarea se constitue alegéndu se la propunerea dlui Ioan Ionaşiu de preşedinte al adunărei P. O. D. protopresbiter al Orşovei Mihail Popovici şi de notari DD. Gerasim Sêrb şi Iosif Bălan. In cuvéntarea de deschidere preşedintele arată scopul adunărei în termini binesimţiţi şi espune obiectul asupra căreia adunarea va avea se delibereze, invitând alegĕtorii a se pronunţa asupra proiectului de lege despre asilele de copii şi salutándu-i dechiară adunarea de deschisă. După aceea se dă cuvêntul dlui Stefan Velovan, cate espune motivele, pe care s'a basat proiectul de lege, când s'a presentat în casa deputaţilor prin ministrul de culte şi le combate cu agerime şi chiaritate proprie dlui St. Velovan, presentând următórea

Resoluţiune:

„Proiectul de lege despre asilurile de copii presentat casei deputaţilor de către ministrul de culte şi instrucţiune publică al Ungariei cuprinde în sine disposiţiuni menite a destepta cele mai mari îngrijiri în cetăţenii nemagiari ai patriei nóstre.

„Proiectul silesce părinţii sub condiţiuni, care trec preste puterea lor de a trimite pruncii în vêrstă de 3—6 ani la asiluri cu organisaţie strĕină individulităţii familiior nemagiare, făcêndu se cu neputinţă inriurirea firéscă recunoscută de tóte popórele civilisate, ce trebue se o aibă părinţii la punerea fundamentelor de conduită familiară naţională, religiósă şi morală a pruncilor lor.

„Cu despectarea articolului de lege XLIV din 1868, articlul sancţionat de Maiestatea Sa şi astăḑi în vigóre şi în dispreţul dreptului familiei de a-şi imprima caracterul individualităţii sale la sădirea primelor obiceiuri religióse şi morale ale pruncilor, proiectul are scopul clar pronunţat de a ocupa pruncii din asiluri cu limba magiară, aşa dară cu o limbă strĕină, într'un timp când pruncii nu au primit încă nici primele elemente de instrucţiune regulată în limba maternă. Dacă în familie nici nu s'a inceput vre-o cultivare raţională a limbei materne e sigur, că ea nu va fi în stare sĕ-şi afirme locul cei compete în educaţie în faţă cu o limbă strĕină, care se cultivă ajutată de tóte mijlócele, pe care le ofere cualificaţia puterilor didactice, aplicate la asile.

„Şi în punctul acesta proiectul de lege ia familiilor nemagiare ori ce putinţă de a se pune în apĕrare. Ba gradul de bună educaţie trupéscă şi sufletéscă, pe care comuna intrégă impreună cu ajutorul statului abia sunt în stare al atinge, la copii asilului se declară prin proiect ca condiţiune, pe care fiecare familie de ţĕran nemagiară trebue singură sĕ o împlinéscă, dacă voesce se fie scutită de nenorocirea de a contribuí cu dare grea la propria ei desnaţionalisare.

„Mânecând dela consciinţa desvoltată în mod neasămênat la poporul român, că calităţile cele etnice, care au contribuit în timp de o mie de ani a asigura esistinţa Ungariei ca stat poliglot, a trecut deja prin probele, cari îi dau poporului român dreptul de a-şi păstra şi cultiva individualitatea sa neatinsă şi nejignită, proiectul din cestiune privit din acest punct de vedere nu numai că invólvă o injustiţie, ci e cualificat a produce adênci nemulţămiri între cetăţenii statului şi a da frêu liber la esperimentări şi urmate neapĕrat de frecări şi crise sociale, cari pot fi primejdióse pentru însaşi esistinţa statului.

„Din aceste motive adunarea alegĕtorilor români din cercul electoral al Caransebeşului insinuă înaintea publicităţii în terminii cei mai sĕrbătoresci protestul seu contra proiectului de lege pentru asilurile de copii, ca a unui vedit atentat asupra legalelor şi justelor aspiraţiuni de cultură naţională ale poporului român din acéstă patrie.“

După cetirea proiectului se dă cuvêntul dlui Ioan Ionaş, care făcênd o reprivire asupra luptelor naţionale ale cercului nostru electoral începênd dela desfiinţarea miliţiei până în ḑilele nóstre arată că guvernul a zădărnicit tóte încercările nóstre de a ne desvolta pe terenul economic şi cultural“.

Oratorul sub aplausele intregei adunări motivând recomândă primirea resoluţiei. Proiectul se spriginesce prin cuvêntul binesimţit al dlui Ioan Linţu, care încă recomândă primirea resoluţiei. Preşedintele adunărei pune după aceea la vot reresoluţiunea, carea se primesce cu unanimitate şi cu mare entusiasm din partea adunării.

Luând cuvêntul dl Patriche Drăgălină face o reprivire istorică asupra suferinţelor românilor inainte de 1848 adecă sub era iobăgiei şi arată cumcă suferinţele poporului nostru înainte de proclamarea principiilor de libertate, frăţietate şi egalitate se repetéză astăḑi în dispreţul acestor principii proclamate Cercul nostru electoral al Caransebeşului a avut însĕ sórtea de a găsí un singur magiar care sĕ-i înţelégă suferinţele şi care în mijlocul torentului şovinistic a avut curagiul sĕ-şi ridice vocea pentru naţionalităţile apăsate. Acest bărbat este Ludovic Mocsáry representantele cercului nostru. Vorbitoriul propune şi adunarea votéză a i-se trimite o telegramă, în care i-se mulţămesce pentru ţinuta lui adevĕrat patriotică faţă de proiectul de lege pentru asilurile de copii.

In fine preşedintele adunărei mulţămind alegĕtorilor pentru participare şi esprimênduşi bucuria asupra resultatului adunărei şi însufleţirii alegĕtorilor dechiară adunarea de închisă. Dl Ioan Ionaş mulţămesce dlui preşedinte al adunării pentru zelul care l'a desvoltat intr'un şir lung de ani pe terenul luptelor naţionale. Cu acésta adunarea se termină între nesfêrşite aclamaţiuni.

De şi adunarea n'a avut fericirea de a putea saluta în mijlocul ei pe bărbatul cel mai luminat şi cu devotament nesfêrşit pentru binele asupritei nóstre naţiuni adecă pe Ilustritatea sa dl general Traian Doda s'a putut observa însĕ, că spiritul lui plana nevĕḑut dar simţit asupra întregei adunări.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Maj. Sa monarchul a sosit cu trenul de eri în Budapesta. La gară a fost întimpinat de comitele Beniczky, de primariul oraşului şi de căpitanul suprem.

* (Urmăriri.) O telegramă din Budapesta anunţă, că în casina românéscă din Caransebeş s'a ţinut o conferinţă a românilor, în care s'a votat încredere deputatului Mocsáry şi s'a luat hotărirea a se asterne o representaţiune la congresul românesc din Sibiiu (?) ca sĕ ia posiţiune faţă cu proiectul despre asilele de copii. După cum e informat „Egyetértés“ s'a şi introdus cercetare contra casinei, pentru că s'a ocupat cu lucruri politice.

* (Ovaţiunea studenţilor.) Ovaţiunea, ce au intenţionat sĕ o facă studenţii din Budapesta ministrului Baross, a rĕmas deocamdată, deóre-ce nu le-a conces poliţia.

* Invitare). Subsemnatul comitet invită la „Petrecerea cu dans“, arangiată în favorului fondului reuniunei femeilor române din comitatul Hunedórei care va avé loc la 14 Februarie 1891 st. n. în sala „Redoutei“, din Deva. Inceputul la 8 óre séra; preţul de intrare 1 fl. v. a. de persónă. Contríbuiri şi suprasolviri sĕ primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe calea publicităţii.

Comitetul reuniunei femeilor române din comitatul Hunedórei

(Invitare.) Corpul invĕţătoresc din S. Sebeş invită la „Balul Român“, care se va ţiné în S. Sebeş la 11 Februarie a. c. n. în sala la „Leul de aur“ în favorul biblioteci scólei rom gr or. din loc. Inceputul la 8 óre séra; preţul de intrare: de persónă 1 fl; de familie 2 fl. v. a. Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe calea publică.

S. Sebeş în 26 Ianuariu 1891.

* Invitare la „Balul Român“ ce se va arangia la 2/14 Februariu 1891 in Brad, în hotelul „Hungaria“ în favorul fondului de pensiune al corpului didactic dela institutul gimnasial din loc. Inceputul la 8 óre séra. Intrarea; de persónă 1 fl.; de familie 2 fl.

NB. Intre pause se vor juca jocurile naţionali „Căluşeriul şi „Bătuta“ in costum. — Ofertele marinimóse sunt a se adresa cassariului balului: Georgiu Părău.

Comitetul arangiatoriu.

* (Adêncimea mărei negre.) Guvernul rusesc cercetând adâncimea mărei negre, a constatat că cea mai mare adâncime a ei e de 2250 metri, ér mijlocia de 2000 metri. La 54 m. temperatura e cea mai minimală ér de aci merge tot crescênd.

* (Rĕscóla din Portugalia.) Amănuntele rĕscólei din Oporto sunt următórele: La 31 Ianuariu de dimineţă insurgenţii, în numĕr de aprópe 400 au căutat sĕ pue mâna pe prefectură şi pe telegraf, dar nu au reuşit. — Guvernul civil a delegat îndată puterile sale generalului Cartereal, care a făcut sĕ înainteze trupele credinciόse. Numai o mică parte a populaţiei şi 6 sau 7 ofiţeri grade inferióre au luat parte la mişcare. Advocatul Alves Voiga, şeful mişcărei a format un directorat politic de 5 membrii în primărie, unde se retrăseră insurgenţii după cea dintâiu luptă cu trupele; primăria a fost încungiurată, numĕrul insurgenţilor a scăzut succesiv; ceilalţi cari ramăseseră au tras asupra trupelor prin feréstră; garda municipălă a luat primăria cu asalt. Un mare numĕr de insurgenţi au fugit; 54, printre cari 11 civili, au fost făcuti prisioneri, vre-o 30 alţi s'au predat. Căpitanul Laitao şi locotenentul Malheiros, cari comandau au fost arestaţi.

Insurgenţii au avuţ 3 soldaţi şi 4 civili ucişi; 36 soldaţi şi 10 civili răniţi.

Tot personalul ḑiarelor republicane a fost arestat, hârtiile s'au conficsat şi birourile au fost închise. La 3 după améḑi ordinea era complet restabilită. Corăbii de transport au plecat la Oporto ca sĕ îmbarcheze pe prisioneri în numer de aprópe 300 civili şi militari. Poliţia caută pe insurgenţi. pe aḑi sunt linistite.

* (Sfaturi casnice.) Mijlocul d'a înfrăgezí carnea cea mai tare e următoriul. Când se fierbe carnea şi apa a dat în clocote, sĕ se pue câte o linguriţă de rachiu de fie-care chilogram de carne.

Birtaşii obicinuesc a înfrăgezi carnea prin „fesadare“, adecă ţinându-se mai mult timp nepregătită şi când începe a se strica o fierb câte-va minute în apa, în care pun un pumn de cărbuni de lemn mărunţi şi carnea cea mai stricată devine tot aşa de gustósă ca şi cum ar fi fost próspĕtă.

* (5 parale la dobândă.) Dacă acum 1880 de ani cineva ar fi pus la dobândă cu 5 la sută cinci parale, familia lui ar avea acum un capital al cărui venit cu 5 la sută ar fi de 1,962,410,204,189,536 miliarde lei.

Dacă întregul pămênt s'ar scóte în vênḑare, posesorul acelei sume fantastice ar putea plătí metrul pătrat cu suma de 107,752,460,304 miliarde lei.

El ar putea acoperi întreg pămêntul cu bilete de o mie lei de 3,361,876 mii de ori.

Dacă s'ar putea preschimba acéstă sumă într'o bucată de aur, atunci mărimea aceleia al representa 175 globuri de mărimea pămêntului.

Cine nu este convins de esactitatea acestei socoteli, n'are decât sĕ o lucreze.

* (Doi preoţi mâncaţi de lupi). Sĕptĕmâna trecută, pe când viscolile acelea turbate bântuia oraşul nostru şi chiar intréga ţéră, doi preoţi sătesci, avênd a se duce la Caracal, pentru cine scie ce afaceri, au pus caii la sanie şi împreună cu vizitiul, un tinĕr ţĕran a pornit diminéţa pe la órele 4, spre Caracal, deşi pe lângă negură, mai era şi o cétă grósă. In dreptul comunei Caşoveni le-au eşit o cétă de lupi înainte, vizitiul voind se scape de acest pericol, au dat biciu cailor, caii spăriindu-se au restornat pe preoţii în zăpadă, fugind cu vizitiu. Lupii s'au năpustit asupra bieţilor preoţi sfâşiindu-i la moment când s'a întors vizitiul cu mai mulţi săteni, n'au mai găsit de cât părţi din cismele nenorociţilor preoţi, încolo tot nimicise scrie „Reforma.“

* (O mare invenţiune.) Ḑiarele parisiane ne aduc scirea că încercările proprietarilor de vin din Francia relative la dregerea vinurilor stricate, prin electricitate, au reuşit de minune. Aşa astăḑi graţie curenţilor electrici, curenţi ce printr'un mic mecanism simplu, traversésă masa licuidului fie pus în sticle sau butóie, vinul ori cât de acru mucigăios, sau chiar nou fiind devine fórte tare, fórte bun de beut şi fórte vechiu!!! De aḑi înainte dar nu vom mai bea vin rĕu ci bun şi vechiu. Care sĕ fie secretul acestei invenţiuni? Étă: curenţii electrici trecênd prin vin omóră microbii ce se nasc. Avis producĕtorilor nostri de vinuri.

Bibliografic.

Una serie de cărţi scolastice române tipărite şi aprobate de către autorităţile publice eclesiastice şi civile sub care stau scólele în statul Ungariei, destinate pentru scólele elementare, medii şi preparandii.

(Urmara din Nr. 132 din anul 1890)

P. I Cernăţescu: Istoria contimpurană.

Xenopol A. D. Istoria universală Partea I.

Acelaşi: Istoria românilor pentru gimnasii şi licee.

Acelaşi: Istoria românilor în Dacia traiană trei vol.

Ceilalţi autori câţi au scris istorie sau cronicele românilor şi ale României, începênd dela vechii cronicari pănă la Georgie Şincai, Claiu şi Petru Maior, dela acesteia pănă la Cipariu, Laurian, Haşdĕu, Tocilescu, Melchisedec, Ureche, D. A. Sturdza şi alţi contimporani se presupun a fi bine cunoscuţi de cătră toţi profesorii de istorie, ca şi de bărbaţii de stat ai naţiunei române.

Din sciinţele matematice şi naturale vedem anunţate între altele:

Vlassa G. Geometriă pentru gimnasiul inferior după D. F. Mocnic pentru I et II cl. gimnas.

Algebra după acelaşi d. Mocnic pentru scólele medie „la librăria W. Kraft".

Ceontea Teodor: Aritmetica generală şi specială.

Făgărăşian D.: Fisica pentru scólele populare.

Dariu I.: Fisica pentru scólele pop. cu 50 de figuri.

Hossu Iosif: Planimetria constructivă pentru scólele medii P 1 şi II.

Isopescul D.: Manual de aritmetică pentru gimn. infer.

Mărculeţiu I: Manual de aritmetică pentru a III şi IV-a clasă gimnasială.

Uilacanu A.: Elemente de istoriă naturală pentru scólele poporane. (Va urma).

Mulţămită publică.

Poporul din Filia, o comună curat românéscă, pe ţĕrmurile stâng a Murĕşului, tractul Reghinului, comitatul Murĕş-Turda, cu drag privesce astădi la un edificiu măreţ, ce e aprópe de a fi terminat. Cu mare mângăere sufletéscă cautā românul nostru la acest edificiu în care se va aduce jertfă Atotputernicului şi Preabunului Dumnedeu.

Premergem cu aceste, ca de ací sĕ se vadă cu atat mai mult meritele adevĕrate ale acelui bărbat, carele a contribuit în mare parte la sĕvêrşirea acestui măreţ monument al credinţii nóstre.

De mult avea dorinţă ferbinte poporul din acéstă comună, de a-şi ridica o biserică conform recerinţelor timpului de faţă.

Ii lipsiau însĕ mijlócele. Voia sĕ vêndă lemnele de brad din pădurea lor, dar neguţătorii ovrei îi batjocoria cu pretul de nimic, precum la licitaţiunea din 23 Septembre 1888 presentêndu-se mai mulţi neguţători ovrei au îmbiat cu 1 fl. de lemn şi cu aceea s'au depărtat.

In astfeliu de impregiurări ne a trimis Dumnedeu pe bărbatul doririlor nóstre, pe junele dl *Georgiu Şandor*, mare proprietariu şi neguţătoriu de lemne (plute) din Murĕş-Cuesdiu, carele a urcat preţul dela 1 fl. la 2 fl. 15 cr. v. a. de bucată de lemn, realisându-ne astfeliu un venit de 3450 fl., preste 3000 fl. preţul dat de ovrei.

Vĕdênd în urmă lipsa ce o mai avem, dl Georgiu Şandor pe lângă aceea ne a mai donat încă 1000 scânduri în preţ de cel puţin 300 fl. v. a. Pentru cari jertfe comitetul parochial în numele întregului popor drept credincios din Filea şi-a ţinut de o sântă datorinţă a aduce şi pe acéstă cale cea mai ferbinte mulţămită marinimosului domn George Şandor din Murĕş Cuesdiu. Intreg poporul cu bucurie l'a aclamat de primul ctitor al bisericei nóstre.

Filea, 6 Ianuariu, 1891.

Ciril Fulea, paroch.
Stoica Simion, primariul comunal.
Bandila Simion, epitrop primariu; Bandila Michailă, epitrop; Cazan Simion, epitrop.

Loterie.

Mercuri, în 4 Februarui 1891.

Brün: 71 16 8 38 20

Nr. 602 [16] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan, lângă neputinciosul paroch al comunei Stanija de sus Avram Crăciun l. Ioan se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: jumĕtate din întreg venitul parochial de 405 fl. 20 cr.

Concurenţii au a-şi însinuă petiţiunile lor întrate conform dispositiunilor din vigóre în terminul de sus oficiului protopresbiteral concerninte.

Brad, la 27 Decembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Zarandului
în conţelegere cu comitetul parochial
Vasiliu Dămian,
propres.

Nr. 2/1891. [10] 2—3

Publicaţiune.

Pentru închiderea cimiteriului bisericei gr. or. din Reşinari cu **grilagiu de fer în estensiune preste 330 metri în lungime**, se escrie licitaţiune publică minuendo cu preţul esclamărei de **4200 fl. v. a.** pe diua de **3/15 Februariu a. c.** în cancelaria comunală din loc la **2. óre după amédi.**

Licitanţii vor avea de a depune un vadiu de **5%** înaintea de inceperea licitaţiunei.

Eventualele oferte încă se primesc.

Planul, preliminariul de spese şi condiţiunile de licitaţiune sunt puse în cancelaria comunală spre vedere publică.

Rĕşinariu, 14/26 Ianuariu, 1891.

Comitetul parochial.
Emilian Cioran, paroch.
Bucur Dancăş.

„SEBEŞANA"
institut de credit si de economii cocietate pe acţii în Sas-Sebeş.

Anunţiu.

P. T. DD. subscriitori ai acţiilor din a II-a emisiune la institutul de credit şi economii „Sebeşana", cari nu şi-au solvit încă tóte ratele, conform statutelor institutului §11, se provócă prin acésta a şi respunde ratele restante la din contră se vor pune în aplicare dispositiunile amintite.

S. Sebeş în 18 Ianuariu, 1891. [15] 3—3

Direcţiunea.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa mică—Sibiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.4
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Banita	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6,—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6,45	8.—

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8 20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Noţa: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 11 Sibiiu, Sâmbătă 26 Ianuariu (7 Februariu) 1891. **Anul XXXIX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 25 Ianuariu.

După votul camerei italiene din 31 Ianuariu, nu mai încape nici o îndoială că prim ministrul Italiei dl Crispi este mai mult omul trecutului de cât al viitoriului.

Sĕrbătorit în mod oficios la Florenţa, încărcat cu laude de presa din Germania şi cu deosebire de cea din Austro-Ungaria, din incidentul triumfului raportat la alegerea din urmă, lumea era sedusă sĕ crédă, că guvernul d lui Crispi este cel mai consolidat şi mai cu viéţă din tóte guvernele.

O vorbire nesocotită, o amenintare în moment de iritaţie, un atac îndreptat contra alor doi bărbaţi stimaţi şi iubiţi în Italia, a fost de ajuns ca maioritatea se respingă o propunere acceptată de guvern şi aşa preşedintele consiliului se tragă consecinţele.

Nu se scie, că cine-i va fi următoriul, nu se scie, dacă cumva regele nu tot pe el 'l va chema ca se-i formeze noul cabinet, fapt e că dl Crispi, sdrobitoriul irridentei, stâlpul puternic al alianţei triple, se duce dela un loc, unde a stat se vede prea mult contra voinţei poporului italian.

După Bismarck Tisza şi după el Crispi şi cu tóte aceste pământul se vede, că tot se învêrte regulat în jurul osiei sale.

Acesti trei bărbaţi de stat ai puterilor centrale au fost priviţi în aceste ţĕri de nisce factori indispensabili, şi étă că lumea nu s'a prăpădit şi póte că nu se va prăpădí nici alianţa intreită, dacă cumva ea are sens ca sĕ se susţină, dacă egemonia germână e o necesitate în concertul european, dacă egemonia magiară e o altă necesitate aici în Ungaria, şi dacă, după călĕtoria presumptivului mostenitoriu de tron austriac Ferdinand la Petersburg, nu se va iví necesitatea unei noi grupări de alianţe, cu alte scopuri decât cari le-a urmărit alianţa intreită.

De ani de ḑile Europa a fost cruţată de vijeliile unui rĕsboiu şi cu tóte aceste Europa geme sub povara armelor.

Pusci cu repetiţie, prav fără fum, credite ordinari şi estraordinari au adus nisce stări de lucruri nesuportabile.

Nesuportabile pentru Germania, care a băgat în busunariu miliardele francesilor şi cu atât mai nesuportabile pentru Italia şi pentru Ungaria.

Ungurii nostri sufer de grandomanie, ei nu se uită cum votéză milióne, dau şi cel din urmă cruceriu fără pic de scupul. Cetăţenii sĕ-şi facă séma cu poverile ce au se indure, acésta e tréba lor; grandomania ungurésca şi posiţiunea ce şi-o revindecă ei în monarchie, cer ca se aducă jertfe cât de mari fără sĕ se întrebe dacă le pot aduce pe multă vreme.

Aşa e firea magiarului, el se scobesce în dinţi şi când a mâncat fasole, ca sĕ crédă lumea că a mâncat carne.

Armata este un obiect de insultă pentru ei, dar cu tóte acestea bine-sciind că la spatele acestei armate, scutiţi de baionetele ei, pot face ce vor aici în ţéră, ei dau şi cât pot şi cât nu pot, pentru ea.

In Italia se vede, că poporul şi representanţii sei nu sunt de aceste vederi.

Vĕd ei, că Crispi ia incurcat în politică mare, vĕd că intreita alianţă le-a stors tóte venitele ţĕrei în scopurile armatei şi se vede că aici e de a se căuta mai mult căderea premieriului.

Jidanii din Budapesta şi din Viena sunt opăriţi de catastrofa din 31 Ianuariu, ḑiarele din patrie saltă de bucurie, căci în votul camerei vĕd spiritul lui Cavour, vĕd insufleţirea italienilor de a se emancipa de sub egemonia germână, care, de când a ocupat Elsaţia şi Lotharingia, numai cu ajutoriul baionetelor aliaţilor se susţine.

Tot câte o cărămidă se scóte din temelia intreiţei alianţe, păn ce odată edificiul întreg are sĕ se surpe şi se facă loc unei alte grupări, care sĕ aibă alte base mai sănĕtóse, ca şi care le are astăḑi.

In faţa acestor evenimente va fi bine ca se ne facem şi noi sémă cu situaţiunea şi va fi bine sĕ-şi facă sémă stăpânitorii noştri de astăḑi, fraţii magiari, ca nu cumva o sguduire de aceste din afară sĕ-i atingă şi pe ei şi sĕ se afle în jurul lor tot ómeni nemulţămiţi, ómeni indignaţi, ómeni, cari încep a-şi perde speranţa în dreptatea ungurésca, de care suntem părtaşi de atâţia ani şi după care strigam neîncetat, făr sĕ vrea sĕ se ivésca decât în forma unui şovinism periculos şi monstruos, ca şi care noi nu am mai vĕḑut şi nu am voi sĕ mai vedem multă vreme.

Revista politică.

Miscarea românilor contra înfiinţărei asilelor de copii s'a estins în tóte părţile unde locuesc români. Pe 12 Februar n. sunt conchemaţi alegĕtorii români din cercurile; Turda, Murĕş-Ludoş şi Vinţul de sus în opidul Turda şi tot pe ḑiua aceea sunt chemaţi alegĕtorii români din cercul electoral al Bocşei în Bocşa română Ambele convocări au de obiect cestiunea asilelor de copii.

In ḑilele din urmă s'a intêmplat o mică crisă în ministeriul din Viena. Ministrul de finanţe Dunajevski a fost pensionat şi în locul lui a fost denumit Emil Steinbach şeful de secţiune în ministeriul de iustiţie. Pensionarea ministrului Dunajevski póte avé şi alte urmări pentru ministeriul Taaffe, carele a fost necesitat sĕ disólve parlamentul. Dunajevski a regulat finanţele şi a presentat bugetul fără deficit. El a primit ordul „St. Stefan“ şi a fost numit membru pe viéţă în casa magnaţilor.

Impĕratul german éraşi s'a înstrĕinat de unul dintre cei dintâiu bărbaţi din jurul seu, de contele Waldersee, şeful statului maior german. Impĕratul i-a oferit postul de comandant suprem preste corpul IX de armată, dar generalul a declinat dela sine acéstă dejosire. Causa pentru care împĕratul a purces astfeliu nu se scie. Se afirmă însĕ, că Waldersee ar fi supus unei critice aspre conducerea unui corp de armată de către împĕratul la manevrile din Silesia şi acésta s'a întâmplat în faţa monarchului nostru şi-a regelui de Sacsonia. Presa germană e tare preocupată de acest cas neaşteptat.

Scirea despre demisia ministeriului Crispi a fost de sigur una dintre cele mai neaşteptate din câte am primit, póte de ani de ḑile. Câte va sĕptĕmâni sunt numai de când, cu ocasia alegerilor din urmă din Italia, d. Crispi a serbat un triumf mare, aprópe neasteptat. Maioritatea pe care i-o trimiseră alegĕtorii în Cameră, era covîrşitóre, sdrobitóre. Cum s'a întêmplat că acéstă majoritate s'a întors de odată, fără veste împotriva lui?

Telegramele nu prea sunt esplicite în acéstă privinţă. Impresia ce fac, este că nu tocmai cestia vamală a fost aceea de care s'a poticnit ministeriul. Intréga desbatere a fost purtată într'un ton atât de pătimaş, încât ori-cine póte vedé că era deja o duşmănie pronunţată între miniştrii şi o mare parte a majorităţei cu câte-va ḑile înainte, primele simptome ale acestei duşmănii se arătaseră: proiectul de reformă administrativă al dlui Crispi, care a fost combătut de membrii marcanţi ai partidului guvernamental, şi abia a scăpat téfăr, după-ce d. Crispi a pus cestia ministerială.

Care se fi fost originea acestor duşmănii? Se ḑice că starea financiară a Italiei ar fi indispus o mare parte a majorităţii; acésta era în adevĕr partea cea mai slabă a ministrului Crispi. Budgetul trecut, budgetul present, budgetul viitor, tóte presintă deficite însemnate. Se mai atrage atenţia asupra următoriului fapt, care pare în adevĕr a da o esplicare destul de plausibilă: Originea desbinărei în sinul partidului Crispi a fost tocmai marea lui isbândă la ultimele alegeri; sub stégul partidului dela putere s'au ales atunci o mulţime de deputaţi a căror origine fuse guvernamentale numai de ocasie. Intr'adevĕr alt-fel ar fi şi greu de esplicat o schimbare atât de repede a increderei majorităţei în şeful ei.

FOIŢA.

Reîntórsă dela ţĕrm.

După *Hector Malot*.

(Urmare.)

Insă dna Chamalierès nu se scobori din vapor.

Incetul cu încetul, numĕróse bărci porniau din Bellagio, unele mergeau spre Menaggio, altele spre Cadenabbia, dar din causa depărtării se vedea numai ca nesce puncte abia perceptibile

Numai când se apropiară, Gabriela vĕḑu că nici una din ele n'aduce pe mama ei.

Ar fi voit se rĕmână pe ţĕrmul lacului, se aştepte tóte bărcile ce veniau din Bellagio, dar d. Chamalierès, nu voi s'o mai lase pe gânduri, aşteptând zădarnic.

— N'ai sĕ-mi areţi nimic p'aci? întrébă el.

— Ba da, dar. . .

— Vom lăsa vorbă la otel, unde mergem şi când ne întórcem.

— Bine, atunci îţi voiu arăta villa Carlota.

Numai câţi-va paşi îi despărţiau de grădina acestei ville, care se găsia în acest timp în tótă splendórea frumseţei sale, înflorită, îmbălsămată, cu imensele ei magnolia cu florile ce străiucia la radele sórelui, mimosele cu frunḑele lor tremurătóre, gardurile ei de alves, aleele de palmieri, portocalii şi lămâi arangiaţi şi tăiaţi ca nisce buchete. Când erau între alee de arbori şi arbuşti, se achita fórte bine de rolul ei de cicerone, când sosiau în apropierea lacului, se opria repede, şi în loc sĕ-şi urmeze esplicaţinnile îşi ridica capul şi privia, şi cu tóte că nu ḑicea nimic tată seu înţelegea bine unde i sbura gândul.

De aceea el voi sĕ-i scurteze drumul, şi sĕ se reintórcă la villă, acolo póte va găsi ea ceva de spus, care s'o distreze. Şi în adevĕr găsi ceva, dacă nu scia nimic despre Alesandru cel mare şi n'ar fi putut nimic spune despre bas relifurile lui Thorvaldsen, scia fórte multe despre Bacus şi Psyché şi multă vreme putură vorbi de mitologie.

Când ajunseră la otel, timpul prânḑului sosise, dar Gabriela se rugă se mai aştepte puţin.

— Căci înţelegi bine, tată dragă, ar fi fórte fericită sĕ scie c'o aşteptăm.

Ea porunci sĕ se arangeze masa pentru trei persóne, şi alese mâncările ce-i plăceau mamă-sa. Cu tóte estea timpul trecea, şi trebuiră sĕ mânânce fără ea.

Dşóra de Chamalierès prelungi cât putù prânḑul dar după un aşa lung timp fură siliţi sĕ se scóle dela masă.

Ce se facă, se le trécă timpul? Nu putéu rĕmâné tótă ḑiua cu ochii ţintiţi pe lac, Se gândi la biserică ce-i-o arĕtase în ḑiua plecării lor din Bellagio, sigur că va fi un drum, care conduce acolo gândi el.

Şi în adevĕr era unul: le trebuiau două óre pentru suiş, şi o oră pentru scoborîş. Ori cât ar fi de obositóre acéstă preumblare, tot e mai plăcută de cât aşteptarea pe malul lacului sau în odăile otelului.

Ea primi cu plăcere şi bucurie acest plan, şi plecară: dacă-i vor căuta cine-va sĕ se spuie că sunt la San Marino. Gabriela însĕ scia, că acum mamă-sa nu va veni fiind prea cald; sigur că va aştepta timpul răcoros al serii; cât despre dl Chamalierès nu mai credea nimic. In loc de trei óre după cum gândiseră, perdură cinci preumblându-se distrasă prin accidentele drumului obosită de suire veselă fórte la scoborîre ridea şi se juca, aşa că nu se gândi un singur moment la mama ei, vĕḑêndu-o cine-va ar fi creḑut că a uitat'o.

Intrând în sat, ea ḑise un cuvànt care arată ocupaţiunea ei după cale:

— Scii tată dragă, aḑi diminéţă am fost fórte próstă creḑênd că mama va veni aşa de timpuriu. I-a trebuit mult timp sĕ-şi facă lăḑile şi cu Fanny nu prea poţi înainta. Acum sigur se prepară sĕ plece.

(Va urma.)

Ori-cari ar fi însĕ causele retragerei dela putere a dlui Crispi, faptul în sine nu rămâne mai puţin unul din evenimentele cele mai importante ale vremurilor din urmă. Căci d. Crispi nu era numai omul care întrupa politica esterióră a Italiei şi idea întreitei alianţe, ci şi singurul, care isbutise se potoléscă desordinea fără nume ce esista în partidele desbinate, asupra cestiunilor interióre în ḑeci de tabere.

Tocmai pentru acésta este fórte posibil ca până în cele din urmă sĕ se pună la cale o împăcare între majoritate şi d. Crispi, în aşa chip ca acesta sĕ fie însărcinat din nou cu compunerea cabinetului din care se fie lăsat afară mai ales fostul ministru de finanţe, ce nu pare a avea nici de cum simpatiile camerei.

In adevĕr, o altă soluţie a crizei ar fi cam greu de prevĕḑut, faţă cu silinţa partidelor din parlament, cari îndată ce n'ar mai fi omul se le ţină în friu şi se strângă cu putere în jurul unor cestiuni de principii, ar presenta aspectul cel mai nedisciplinat. De asemenea, politica esterióră a Italiei, care nu este pusă în discuţie şi are se rĕmână aceiaşi ca şi până acum, va pretinde póte menţinerea la putere a representantului ei cel mai autorisat în Italia.

Se înţelege, tóte astea sunt numai presupuneri, cari pot fi rĕsturnate în tot momentul de scirile cari ne mai pot veni.

După demisia ministrului Ghiaia din Sêrbia a urmat după cum se scie şi aceea a întregului cabinet sêrbesc. Acesta e un semn al procesului de descompunere în sinul partidului radical, incidentul în sine n'are mai puţină importanţă pentru cararacterizarea situaţiei în Sêrbia.

Deja până acum, diferiţii membri ai cabinetului nu erau uniţi între dênşii. Acum, diferinţele iscate între cabinet şi clubul radical în urma afacerei reginei şi din pricina nóuĕi legi a presei au ajuns la un grad destul de mare ca se sleiască ori ce putere de răbdare a ministrilor.

Afară de aceasta, în cestiunea tarifului dărei de consum, votat de consiliul comunal din Belgrad şi aprobat de guvern, întréga populaţie a capitalei, fără deosebire de colóre politică, a luat o atitudine ostilă guvernului.

In sfêrşit, în acéstă cestiune ar fi cedat póte guvernul; însĕ fiind vestit că maioritatea clubului radical hotări se se voteze contra legei presei, ca se evite un vot de blam. totuşi a trebuit sĕ se retragă.

După ultimele sciri postale din Belgrad, d. Pasici, care n'ar prea voi se schimbe posiţia sa mai puţin reponsabilă de şef de partid cu aceea de ministru preşedinte, a voit mai bine sĕ şi ia un rol de mijlocitor de pace între clubul radical şi cabinetul Gruici.

Fiind cunoscute motivele diverginţelor, va fi de sigur interesant a se cunósce şi chipul în care ele se vor aplaua, dacă se vor aplana.

Fóia oficială din Belgrad „Srpske Novine“ a publicat dĕunăḑi tecstul tratatului încheat la 23 Februarie 1889 între regele Milan şi regenţă.

Hotărîrile de căpetenie ale acestui tratat sunt privitóre la esercitarea drepturilor de părinte recunoscute regelui prin articolul 72 al constituţiei. Cele mai multe din aceste hotărîri, precum de pildă acea a dreptului esclusiv al regelui de supraveghiare a educaţiei fiului seu, dreptul de ai numi preceptori sunt cunoscute deja de mai nainte. De asemenea şi dispoşiţiile privitóre la permisa regelui tată de a sta în ţara sau afară din ţară şi la drepturile pe cari el le are la onorurlle regeci.

Nou este ca, după articolul 7 al acelui tractat regenţa se obligă „a apăra drepturile regelui, în ori-ce împrejurări, împotriva atacurilor fie directe fie indirecte ale fostei sale soţii, a cărei influenţă asupra educaţiei tênărului rege n'ar putea fi de cât stricăciósă.

Mai departe se hotăresce în articolul din urmă, că regenţa în înţelegere cu epitropia instituită de regele tată va pune la disposiţiunea acestuia un apanagiu lunar de 30,000 de franci din lista civilă regéscă.

Tratatul e iscălit de regele Milan şi de regenţii Ioan Ristici, general K. Protici şi general I. Belimarcovici.

La tecstul acestui tratat e alăturată o circulară a ministrului de interne I. Ghiaia către toţi prefecţii cercuali şi către prefectul capitalei, în care se dispune ca tecstul tratatului se fie publicat pretutindeni ca se priméscă o estindere cât mai mare şi sĕ se pótă pune capĕt în acest chip vestilor respândite despre pretinsa esistenţă a unui tratat secret intre regele Milan, regenţă şi guvern.

Sinódele nóstre protopresbiterale.

Luna lui Februariu anul curent e destinată astădată pentru constituirea sinódelor nóstre protopresbiterale, pe o nóuă periodă de trei ani. Dela acésta constituire atêrnă, ca sinódele nóstre sĕ remână' numai un birou, carele sĕ înregistreze raportul anual al protopresbiterului, sau ele sĕ devină întru adevĕr un for, carele sĕ promoveze afacerile economice, bisericesci, scolari şi fundaţionali.

Dela alegerea comitetelor protopresbiterali va atârna ca afacerile bisericesci şi scolari se ia un avênt mai îmbucurătoriu, sau apoi ele sĕ remână nămolite şi părăginite în multe tracte.

Cine a urmărit cu atenţiune activitatea comitetelor nóstre protopresbiterale, şi activitatea sinódelor, până acum în cele mai multe ppresbiterate, nu póte sĕ fie îndestulit, şi încă cu atât mai vêrtos cu cât cerinţele nostre bisericesci şi scolare sau mărit, şi cu cât duşmanul cércă mai mult a stinge viaţa scólelor nóstre române, unde numai se póte.

Prin întregirea oficielor de ppresbiter dela 1883 încóce biserica a asteptat ca nouele puteri intrate în via Domnului sĕ desvólte o activitate mai mare, mai plină de róde, caşi cum eram dedaţi a ascepta dela unele persóne mai bĕtrâne, şi póte uneori ajunse la neputinţe. Asteptările îndreptăţite altcum, în multe locuri au remas până acum „pia desideria“.

Se póte că periclul ce ne ameninţă sĕ trezéscă din letargiă pe toţi cei capabili de a lucra.

Biserica nu ar puté decât sĕ profite din acésta. Şi tempul cred că a sosit. Óra a 11-a a bătut.

Sunt învinuiri aceste la adresele celor tineri, ni se va ḑice. Apoi, da! S'au instituit în oficii cardinale ómeni cu cualificaţiune teoretică — cu studii academice — şi suntem în drept a ascepta fapte, nu vorbe.

Din rapórtele şinodali eparchiali, ne-am putut convinge. că în multe locuri protopresbiterul nu a convocat la timp sinodul, şi în loc de a ţiné sinodul în Februariu la ajuns tómna fără a fi la mijloc vre-un motiv suficient. In alte locuri am auḑit scuse, că membri sinodului nu s'au întrunit, când au fost convocaţi în numĕr de ajuns.

Apoi bine, scim casuri, unde membrii, maioritatea au căpĕtat convocătorile în preséra ţinerei sinodului seu după ḑiua defiptă pentru ţinerea sinodului. Firesce aci întrunirea nu mai era posibilă. Sunt şi casuri unde membrii sinodului, póte că nu s'au întrunit după convocatorii. Şi óre cine sĕ pórte vina ací?

Am auḑit membrii sinodali ḑicênd: apoi bine ne am şi urât auḑind în fie care an, câte suflete sunt în protopresbiterat, câţi cununaţi, morţi etc.

An de an ni se repetéză aceleaşi date cu puţine modificări, dar de óre-cari îmbunătăţiri reali nu prea auḑi. Altul ţi respunde: „sum membru al sinodului ppesc de 10—15 ani şi nu am auḑit cetindu se vre-un raport despre activitatea comitetului ppresbiteral!! Şi au drept ómenii nostri.

Apoi bine, de unde sĕ se cetéscă raport despre activitatea comitetului, dacă în restimp de un an comitetul ppresbiteral nu a fost convocat şi nu s'a putut întruní de loc? Şi sunt multe aceste locuri, unde comitetele ppesci se convócă de ordinariu — când e mucul la degete — înainte de întrunirea sinodului ppesc spre a asculta şi firesce a lua spre sciinţă raportul ppresbiterului bun rĕu, cum l'a dat Dḑeu Şi dacă comitetul nu preparéză lucrurile, dacă nu desvóltă nici o activitate, atunci sinódele nu mai au nici un interes, ele numai atrag omenii. Ele devin nisce birouri temporarie, spre a ne puté vedé cu un an mai mult perdut în viéţa bisericéscă. Şi ce e mai dureros; vedem că nu se convócă comitetele ppresbiterale, chiar în locuri, unde sunt inteligenţi de ajuns în comitet, şi dintre mireni!! Óre nici aici sĕ nu pórte vina capul tractului?

Sĕ aducc un motiv, pentru neconvocarea comitetelor ppresbiterali — cel puţin de 4 ori pe an conform § 62 al statutului organic — şi acest motiv e destul de ridicul: „ce sĕ pertractezi în comitetul ppesc“?

N'ai ce pertracta — ni se ḑice nóue laicilor — ca şi când am fi venit din China şi nu am vedé lipsele poporului, care ar puté face obiect de desbatere nu în 4 şedinţe, dar în ḑece şedinţe de comitet.

Alt motiv e: „nu-ţi vin membrii la comitet“!

Sĕ esaminăm aceste motive, cari se aud prea adese-ori, şi sĕ vedem, că potu se lua în serios, nu cumva lumea interesată voesce a da acésta apă rece, drept beutură spirtuósă?

Motivul că nu ai avea ce desbate în comitetele ppresbiterale este fórte naiv.

Ḑi de ḑi ne plângem, că ómenii nu cercetéză biserica ca în trecut? Ḑi de ḑi ne plângem, că moralitatea scade în popor! Ḑi de ḑi ne plângem că venitele preoţesci scad, că scólele nu fac destul progres. Ḑi de ḑi ne plângem că nu avem învĕţători cualificaţi în tract. Ne plângem că nu avem în centrul tractului o scólă de fetiţe, şi fetele nóastre trebue sĕ le dăm şi sĕ plătim didactru la scólele magiare de stat, ca se ni le créscă învĕţătóre jidane, în spirit magiar. Ba ne mai arată lumea cu degetul, că nu avem locuinţe pentru preoţi, şi chiar pentru protopresbiter etc. etc.

Ei bine sĕ nu fie aceste cestiuni, cari se merite a se desbate în comitetele ppesci? Numai voinţa sĕ fie. Numai sĕ se convóce.

Ce sĕ ḑicem apoi de al 2-lea motiv, că nu participă la şedinţe membrii comitetului.

Tare aşi dorí ca sĕ mi se arete casuri, când au fost convocate în regulă comitetele, şi de 4 ori sĕ nu se fi putut întruní din lipsa de membri.

Pun casul, că esistă atari împregiurări, dar şi atunci cine sĕ pórte vină óre? Credinţa nóstră e că tot şeful tractual şi étă din ce motiv. Protopresbiterul cu ocasiunea alegerei membrilor la comitetul ppesc, nu ar avea decât sĕ ḑică: X, nu a cercetat comitetul, şi asta ar fi destul, ca sinodul ppesc, se tréca la ordinea ḑilei preste un atare membru. O cerem acésta dela ori care şef tractual, dacă voesce ca comitetul sĕ fie un factor, care sĕ pótă arĕta fapte.

Ni se mai spune la urechie, ca se fie ḑis că: „nu am ómeni cu cine sĕ lucru“! Lucru de necreḑut!

Noi, una şi bună scim, că noii şefii tractuali sunt tot ómeni cualificaţi, sĕ le vedem părerile, se vină cu propuneri concrete în comitete, în sinódele ppresbiterali, şi nu credem ca în cel mai slab tract sĕ nu se afle ómeni cu inimă, cari sĕ nu pótă alege binele din rĕu, şi sĕ nu îmbrăţişeze cu căldură ori-ce proiect ori propunere venită dela şeful tractual.

De altă parte apoi ppresbiterul încă are sfânta datorinţă ca ori ce propunere venită chiar dela un contrariu al seu, dacă binele bisericei şi al scólei 'l are în vedere, sĕ o spriginéscă cu tótă căldura. Nu ne este iertat ca în afaceri sânte, interesele personale sĕ se antepună intereselor generale ale bisericei.

Cine lucră contrar nu zidesce, ci dărâmă biserica.

Nu mai puţin scrupulóse trebue se fie sinódele nóstre în alegerea membrilor de comitet. Noi respectăm bătrâneţele, dar ne place, şi dorim ca junele puteri ce au voinţă şi pricepere de a lucra sĕ li se deschidă teren de activitate.

Aceste credeam, că sunt de lipsă a se amintí acum în anul constituirilor, dela buna chipzuire, cu care se va purcede la alegerea comitetelor protopresbiterale va atârnă mult ca o nóuă viaţă în o nóuă fasă de activitate sĕ între atât comitetul, cât şi sinodul ppesc. Se nu asteptăm ca totul sĕ ni se dea de gata din centru. Sĕ ne bucurăm, când vedem, că suntem strict controlaţi în activitatea nóstră din parochie şi protopresbiterat.

Aliquis.

Raport *)

despre cursul estra-ordinariu pentru lucrul de mână, ţinut în feriile de vară ale anului 1890 în „Seminariul Andreian“ din Sibiiu.

> Motto: Cunoscinţe fără desterităţi
> sunt póte cel mai funest dar, ce un
> geniu duşmănos a făcut seclului.
> *Pestalozzi.*

Onorată adunare generală!

Un obiect nou pentru scólele poporale s'a pus la ordinea ḑilei. Acest obiect este: „Lucrul de mână“, care a produs mare agitare în anii din urmă, şi cu deosebire în anul acesta, intre bărbaţii, cari conduc naia culturală a poporului român. Este vorba de a se introduce obligativ acest obiect în scólele poporale, ai căror factori, pe lângă alţi mulţi, suntem şi noi învĕţatorii, cari constituim acésta reuniune, prin urmare trebue sĕ ne familiarisăm din vreme cu acest obiect, care aḑi mâne va fi óspe binevenit în scólele nóstre.

Insemnătatea ponderósă a acestui obiect pentru educaţiune şi in special necesitatea lui pentru poporul nostru, a contribuit la faptul, că Preavenerabilul consistoriu archidiecesan, dar mai ales Escelenţia Sa Inaltpreasânţitul domn archiepiscop şi metropolit al nostru **Miron Romanul**, preocupat de modalitatea sau mai corect posibilitatea introducerei lucrului de mână în scólele nóstre de băeţi, a dispus prin părintescul cerculariu de datul 31 Maiu 1890. Nr. 3553 Scol. ca în feriile de vară ale acestui an sĕ se ţină un curs estraordinariu pentru lucrul de mână, cu scopul ca un anumit contingent de învĕţători actuali sĕ se deprindă în acest obiect de învĕţămênt.

La acest curs, din rênduéla adunărei generale estra ordinare a despărţĕmêntului Făgăraş din reuniunea nóstră am luat şi eu parte; ér la însărcinarea comitetului central cu bucurie 'mi permit a-mi face în cele următóre o dare de sémă despre decurgerea şi resultatul acestui curs estra-ordinariu.

---

*) Acest raport s'a cetit în adunarea generalâ districtuală a reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Făgăraşului, ţinută în Cohalm la 26 şi 27 Octobre 1890.

Me voiu sili a presenta un raport fidel şi complet, şi me voiu nizuí, pe cât me vor ajuta puterile şi timpul scurt de care dispun, a face cunoscuţi pe On. domni şi fraţi colegi cu acest nou obiect de invetămênt; ér apoi în partea a II a voiu arăta pe scurt istoricul şi importanţa acestui obiect pentru educaţiune şi în special pentru poporul nostru, pe urmă voiu recomanda onoratei adunări generale dóuĕ propuneri, cari stau în legătură cu cursul din cestiune.

I.

Conform cercularíului mai sus amintit toţi participanţii primiţi aveau a se afla în Sibiiu la 1/13 August ḑiua ficsată pentru deschiderea cursului.

Am plecat cu inima palpitândă de bucurie, dar drept sĕ o spun cam în cumpene, cum ḑice românul. Nu puteam cuprinde cu mintea, cum s'ar putea ajunge un resultat cât de cât satisfăcĕtoriu intr'un interval de o lună de ḑile, luna lui August, în care pe lângă ḑiua de primire şi încheere, cad 4 Dumineci şi 3 sĕbători oprite. Cu nedumerire am ajuns.

Mercuri în 1 August 8 óre diminéţa curţile şi galeriile măreţului edificiu al seminariului „Andreian" bâjbâiau de învetători, cari din tóte unghiurile archidiecesei transilvane au alergat la acest focularíu sacru şi nepreţuit pentru bunul nostru popor. Intre acestia mulţi erau cari după-ce fură incunosciinţaţi, că li s'a respins cererile de primire, din causa numĕrului prea mare al suplicanţilor, veniseră în persónă cu toţii sĕ isbutéscă a fi primiţi.

Am strâns mâna amicilor şi colegilor pe cari de ani îi doream, am făcut cunoscinţa cu cei mie necunoscuţi, între toţi însĕ, cu mulţămire sufletéscă admiram pe veteranii încărunţiţi pe terenul didactic, cari desconsiderând greutatea anilor, ce le-a imprimat în faţă asprimea luptei, şi-au părăsit odichna recreatóre din feriile de vară şi-au alegat intr'un suflet, la glasul doios al mamei bisericei, care ne chiamă pe noi fii sei ca sĕ ne spună, că geniul bun al timpului ne mai aprinde încă o lumină în farul conducĕtoriu spre perfecţiune.

„Dómne, ḑiceam unui amic, de ce nu pot aduna în clipa acésta, pe tóte acele suflete negre, cari dispută a nóstră capabilitate de cultură şi sĕ le pun sub ochi acest tablou recrutat din învĕţătorii scólelor nóstre, cărora aşa de mult li se face nedreptate ...."

Ne-am concentrat cu toţii în sala cea mare a seminariului, unde îndată cu strigăte de „Sĕ trăéscă" am salutat intrarea Ilustrităţii sale dlui archimandrit şi vicariu archiepíscopesc Dr. Ilarion Puscariu, care însoţit de mai mulţi membrii ai consistoriului archidiecesan, a venit ca trimis al Escelenţiei Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit, spre a deschide cursul pentru lucrul de mână. Din interesantul şi instructivul cuvênt de deschidere al Ilustrităţii Sale am priceput mai bine importanţa obiectului pentru care ne am adunat, ca óre când apostolii în Getsimani, şi totodată am primit convingerea că cestiunea pentru care ne-am adunat e fórte seriósă.

Aici nu pot înăduşi observarea, că un simţĕmênt de orgoliu m'a cuprins vĕḑênd cine e sufletul acestui curs. Ca conducătoriu, dl G. Moian, ér ca împreună instructor d' C. Muşlea. Cel dintâiu născut în Voila, protopresbiteratul Făgăraşului, ér al doilea în Rodbav protopresbiteratul Agnitei, prin urmare ambii pe pământul cel cuprinde raionul reuniunei nóstre districtuale. Eram óre cum mai mult ca încântat, din causa acésta, şi cred că nu numai mi se va aproba simţĕmêntul de bucrie, dar onorata adunare îl va afla indreptăţit, ba încă şi-l va apropia sie-şi şi va accepta propunerea ce o voiu face la urmă, referitoriu la considerarea meritelor acestor 2 bărbaţi de scólă.

(Va urma).

Convocare.

Comitetul central al reuniunei învĕţătorilor rom. gr. or. din districtul Zarand, şi va ţiné şedinţa sa Joi în 12 Februariu 1891 1 órele ant. m. în sala gimnasială din Brad.

Obiectele:

a). Staverirea materialului de pertractat pentru adunările generale ale despărţemintelor.

b). Eventualia.

Dela biroul comitetului.

Ioan German,
v preşedinte.

O amarnică supărare.

Fóia „Unirea" din Blaşiu, al cărei program „e şi programul lui Dumneḑeu*)" se supĕră amarnic din pricina, că în lucrarea: „*Primatul papal şi infalibilitatea papei*", **) s'a adus în legătură cu infalibilitatea şi „pecabilitatea",— şi drept rĕspuns aruncă nesce vorbe *ad personam*, pentru care Cicero ar rĕspunde: Căci nu se ruşinéză de urăţenia vorbelor!

Dar a fost un lucru hotărît indispensabil ca conceptul infabilităţii sĕ se măsure şi cu al „pecabilităţii".

Noi n'am putut ignora principiul: „*mens sana in corpore sano*" şi aşa ori-ce om cu mintea sănĕtósă se întrébă: Ce autoritate a putut avé „*ex cathedra*" un copil corupt în vêrstă de 11, cum a fost papa Benedict IX; sau şi în vêrstă de 18 ani, cum a fost Ioan XII-lea, care şi-a schimbat numele, creḑênd, că prin acésta delătură pĕcatele vechi de oficiul cel sânt?! Cum se potrivesce principiul infalibilităţii cu ocuparea scaunului prin simonie, cu alegerea papilor sub influenţa unor femei, ori cu suirea lor pe tron cu putere brachială, călcând până la treptele tronului pe cadavre sângerânde etc.

Fóia „Unirea" de altfeliu spune „naivului" autor: „Cà si Papa, cându se cumi-eca, dîce si se marturisesce înaintea lui Dumnedieu cu cuvinte corespundietóre acestora: Credu Dómne şi marturisescu cà tu esti Christosu Fiulu lui Dumnedieu, care ai venitu în lume se mântuesci pe cei pecatosi, dintre cari celu de ântâiu sum eu".

Rĕspundem: Nu am tras acésta la îndoélă, deóre-ce sântul părinte 'şi cunósce mai bine calităţile sale fisice şi spirituale, precum puterea harului ce o are. Ne permitem însĕ acum a ne esprima o mică nedumerire: Pentruce sântul părinte sĕ nu rostéscă tocmai formula aceea, — si licet dicere, — „determinată" în biserică; pentru-ce sĕ nu rostéscă tocmai cuvintele acelea, ci numai cuvinte „corĕspunḑĕtóre" acelora?!

Dealtmintrea noi ómeni pămênteni fiind, şi lucrările nóstre neputênd avé pretensiunea, de a fi scrise din mandatul lui Dḑeu, cum 'şi arógă fraţii dela „Unirea", că sunt ale lor lucrări, — le ḑicem ultima dată: „mergeţi pe a le vóstre cărări"; noi ne vom urma a nóstră cale, căci a te înţelege cu ómenii, cari se cred supranaturali este greu lucru în timpurile, în care trăim.

Quod erat dicendum!

Ioan Broju.

Varietăţi.

* (Himen.) Dl Dr. George I. Ciurcu şi d-şóra Olimpia Brattu 'şi vor celebra actul cununiei la 27 Ianuariu în biserira Domniţa Bălaşa in Bucuresci.

* (Desminţire). Ḑiarul „Herm. Ztg." de aici, reproducênd datele din cercul Sĕlişteí despre numĕrarea poporului a fost făcut îndrăsnéţa insinuaţiune, că poporaţiunea a scăḑut din pricină, că feciorii apţi de miliţie trec graniţa în România etc. Dl pretor H. Malmer din Sĕlişte intr'o scrisóre adresată aceluiaşi ḑiariu, desminţesce aceea însinuaţiune, constatând, că nu miliţia e causa pentru-care trec tinerii în România, Basarabia, etc. unde fac acolo serviciul militar, ci miseria şi lipsa de ocupaţiune în părţile marginaşe. Copii trec graniţele de când sunt de 12 ani; ar puté astepta până ce sunt de 20 de ani, dacă miliţia ar fi causa. Miseria e simţită mai cu sémă, de când duréză şi rĕsboiul vamal. Va se ḑică dl pretor constată aceea, ce am scris şi noi, când ne-am ocupat cu acéstă cestiune.

* (Institut bacteorologic sub conducerea dlui Dr. Puscariu.) „Gazeta nóuĕ„ află că: Decanul facultăţii de medicină din Iaşi a intervenit pe lângă consiliul judeţian pentru crearea unui institut de bacteorologie sub direcţiunea dlui Dr. Puscariu, care a lucrat în institutul d-rului Babeş.

Cererea decanului a fost susţinută în consiliu de dl George Al. Scorţescu şi s'a votat în acest scop suma de 3000 lei, rĕmânând ca statul sau comuna se contribue încă cu 2000 lei.

* (Distincţiune.) De o mare şi putem ḑice de o binemeritată distincţiune a fost împărtăşit comerciantul de săminţe din Budapesta Edmund Mauthner, ale cărui merite pentru ridicarea culturei de săminţe în parte sunt destul de cunoscute fie cărui agricultor. Maiestatea Sa a decorat din nou pe meritosul proprietariu al firmei, — care la esposiţiunea agronomică vienesă din anul trecut a primit pentru săminţele sale intre toţi concurenţii cel mai inalt preţ, diploma de onóre cu crucea de cavaler al ordului Francisc Iosif. Ne bucurăm tot odată de învingerea câstigată a productelor ungare precum şi de meritata distincţiune a firmei.

* (Convocare). Alegĕtorii românii din cercul electoral al Baiei de Criş, sunt rugaţi a participa la conferinţa ce se va ţiné în Brad, *Joi la 12 Februariu 1891 st. n. a. c.* la órele 10 antemeriane, în sala dela „Hotel Naţional."

Obiectul discusiunei va fi: „Cestiunea asilelor de copii.

Baia de Criş, în 4 Februariu, 1891.

Teodor Pop,
advocat.

* (Necrolog). Ni se scrie din Sĕcădate: In 22 Ianuariu a. c. sórtea tristă şi neasteptată ne răpì din mijlocul nostru şi a durerósei sale familii pe tinerul pedagog absolut fost învĕţătoriu în comuna Turnişor **Ilie Măcsim,** după scurte, dar grele suferinţe. Defunctul încă din tinereţe a dovedit o atragere deosebită de scólă şi nu-şi putuajunge scopul, fiind părinţii cu puţină dare de mână. Ca învĕţătoriu a lucrat cu mare diliginţă în implinirea misiunei sale; dar mórtea l'a răpit prea de timpuriu, Inmormêntarea a fost de tot frumósă. Fie-i ţĕrina uşóră!

* (Liga pentru unitatea culturală a românilor). Cetim în „România": La 24 Ianuariu când se va inaugura „Liga pentru unitatea culturală a românilor" printr'o mare întrunire publică în Bucuresci, în acelaşi timp în cel puţin 12 oraşe ale ţĕrei secţiunile, unele deja formate, altele pe cale de a se constitui ḑile acestea îşi vor sĕrbători înfiinţarea prin bauchete sau baluri.

Brăila promite a fi în frunte prin intensitatea curentului naţional de acolo şi prin sacrificiile materiale ce a făcut şi va face pentru triumful splendid al acestei sfinte cause. Galaţii şi Ploieştii se întrec în rîvna pentru cristalisarea fructuóse a acestei miscări.

Din Turnu-Severin s'a comunicat deja preşedintelui ligei, dlui Al. Orĕscu, rectorul Universităţii constituir a acolo a unei secţiuni, care şi a şi ales un comitet de 10 membri: Dnii A. Axentie, Hergot, Pr. B. Popescu, P. Dumitrescu, D. Bungetianu N. Smadu, State Cartian, N. Vârvoreanu, Z. Zaharia şi Al. Focşian, dintre cari d. S. Cartianu e preşedinte, d. Foşan casier, ér d. Vârvoreanu secretar.

Acest comitet a distribuit liste de subscripţiuni şi a decis ca ḑiua de 24 Ianuarie sĕ o sĕrbătoréscă printr'un bal în sala „Apolo".

Asemenea dela Târgovişte a sosit comitetului central o aderare iscălită de tótă inteligenţa oraşului fără deosebire de colori politice, care fundéză acolo o sectiune a ligei.

Aflăm că între oraşele care vor înfiinţa secţiuni până la 24 Ianuariu, afară de cele menţionate mai sunt: Focşanii, Bêrlad, Piteşti, Craiova. Giurgiu, Râmnicul-Sărat, Buzĕu, Slatina, Turnu-Măgurele şi Alecsandria.

* (O călĕtorie în Zanzibar.) — O americană, miss Sheldon, îşi propune se plece în Zanzibar şi sĕ străbată tot interiorul Africei. Ea voesce, înainte de tóte, sĕ studieze nu geografia şi flora acestei ţĕri, ci viaţa de familie a populaţiunilor africane. Dênsa ia un fonograf cu ea, pentru ca se păstreze intonaţia şi acentul limbilor din Africa, care încă nu sunt cunoscute. — Miss Sheldon va fi însoţită numai de arăpóice şi negrese.

Póte că va lua şi o escortă de militari.

* (Ómeni cari nu mânâncă.) Celebrul Succi, postitoriul ce se ḑicea, că a plătit cu viaţa cea din urmă a lui esperienţă, un post de 40 ḑile la New-York, nu pare a fi renunţat la acéstă meserie. El a pus un nou rĕmăşag cu un alt postitor, francesul Alesandru Iaques, despre care de asemenea se ḑicea că a murit.

Acoşti doi concurenţi vor începe lupta in Paris şi învingătorul va fi acela, care va face pe celalalt se mĕnâce cel dintâiu.

Bibliografic.

— Fóia ilustrată, redactor Dr. D. P. Barcian. Nr. 3 are următoriul cuprins: Notariul Scurtu tip. de V. Oniţiu, — Rip sau Winkle, traducere din englezesce de Silvia P. Barcian, — Un nou pas înainte (cu potrete dela conf. alegătorilor din c. tr.) Biserică, scólă educaţiune, — Literatură şi scinţă, Teatru musică şi arte perste tot, meserii industrii, comerciu, — călătorii, descoperiri, invenţii, — De tóte şi de pretutindeni — Cronica sĕptĕmânei, — Sciri personale.

— „*Scóla română*" revistă pedagogică pentru interesele institutelor de învĕţămênt la români şi pentru organele lor. Edată şi redigétă de Vasile Petri. Anul V. Nr. 2 au apărut cu următoriul sumariu: Protest în contra proiectului de lege pentru grădinile şi asilele de copii. — Un nou metod de a preda istoria naturală în scólele elementare. — Istoria biblică în scóla elementară. — Tratarea poesiei „Cântec de érnă" — Cunoscinţe din istoria educaţiunei şi a instrucţiunei. — Forţa vaporului. — Corespondenţă. — Date statistice dela conscripţiunea din urmă. — Varietăţi. — Bibliografie. — Invitare de prenumeraţiune. — Posta redacţiunei.

Una serie de cărţi scolastice române tipărite şi aprobate de către autorităţile publice eclesiastice şi civile, sub care stau scólele în statul Ungariei, destinate pentru scólele elementare, medii şi preparandii.

(Incheere).

Ilasievici I: Curs metodic de Istoria naturală.

Michalescu Sim. C: Elemente de Zoologiă pentru gimn.

Michalescu Sim. C: Elemente de mineralogie pentru gimn.

Michalescu Sim. C: Regnul animal, reptile, pesci, mollusce, insecte, vermi, radiate.

Vlaicu Arseniu: Chemia elementară anorganică şi organică prelucrată pentru gimnasii, scóle reale, preparandii, scóle civile etc. cu 43 de ilustraţiuni în tecst. 1890.

Mai vêrtos din punct de vedere al unităţii în terminologia românéscă sunt de recomandat profesorilor şi cărţi scolastice de sciinţe tipărite în România, precum între altele multe:

---

*) Simptomul infecţie' infalibilităţii.

**) A apărut în broşură, preţul 25 cr.

Brândza D. Dr.: Prodeomul Flora română sau Enumerațiunea plantelor, op vast premiat.

Poni P: Cursul de Chemia elementară fundat pe teoria atonomică.

Același: Elemente de fisică cu figuri în teatru.

Baclaoglu Emanuil profesor la universitate: Fisica cu ilustrațiuni, op premiat de către Academie.

Tot cu scop de a ajunge la terminologia unificată în sciințele naturale și în matematică ar fi a se câștiga pentru bibliotecele scólelor respectivele studii scolastice publiacte de Nanian B: Cosmografia, Chemia, Mineralogia, Geologia de G. G. Nădejde, I. Nădejde, R. Botén ș. a. „Vedi catológele librarilor“.

Pentru învĕțarea celor dóuĕ limbi magiară și germană, încă se află gramatice, dicționare și cărți de lectură publicate dela câți va literați români.

In limba germană am puté recomanda mai des pentru gimnasii mici și scólele superióre de fete:

Dr. F. Loserts: Leitfaden der allgemeinen Geschichte bearbeitet von Dr. Fr. Teutsch. Wien 1884—5. Materia bine tractată, stil ușor, așa precum ar fi bine se o avem și noi în limba nóstră.

Un compendiu și mai scurt pentru elevele încăpătóre este:

Leitfaden für den Geschichts Unterricht bearbeitet von A. Renneberg rector zu Mühlhausen 1879. Specie de sinoposă sau prescurt contrasă numai pe 99 pagine. Adevĕrata cuintesență a istoriei generale.

Un alt op eminent și corespundĕtoriu mai des pentru clasa superióră a IV și pentru cursul complementariu la scólele de fete este.

Lehrbuch der Weltgeschichte für Töchterschulen und zum Privatunterricht heranwachsender Mädchen von Friedrich Nösselt zwei Bände. Mit Stahlstichen, Stuttgard. Noi avem edițiunea a 16-a din anul 1880, publicată după o revisiune nouĕ făcută de către un alt profesor Frid. Kurts. Portretele mai multor persóne istorice lucrate în oțĕl, fórte elegant. Op vast, costă 7 fl. 50 cr.

Din public

Domnule redactor!

In Nr. 6 al diarului „Telegraful Român“ din a. c. a apărut o corespondență datată din Lipova, în carea un órecine, voind a descrie petrecerea de dans a tinerimei studióse din Lipova, se depărte fórte tare de adevĕr.

Pentru a constata purul adevĕr și ca On. public cetitoriu sĕ nu-și formeze o părere greșită despre „comitetul arangiatoriu“ ve rog binevoiți a da loc în diuariul ce ridigeați următórelor șiruri:

Inainte însĕ de a combate fiecare pasagiu trebue sĕ constat și sĕ declar sĕrbătoresce, că întréga corespondență e malițiósă.

Anonimul începe: „Așa disa junime studiósă etc.“ de unde se vede, că autorul nu cunósce junimea studiósă din Lipova, sau nu scie ce însĕmnédă junime studiósă. In Lipova sunt doi studenți universitari, doi academiști, 3 gimnasiști și mai mulți abiturienți cari pe timpul petrecerei se aflau cu toții în Lipova, și din cari s'a si compus comitetul aranjator și cred, că acestia formézä junimea studiósă din Lipova.

Apoi continuă corespondentul că „luminația a lăsat mult de dorit“ etc. Trebue să ve mărturisesc dle redactor că de 4 ani, de când arangiàm astfeliu de petreceri în opidul nostru sala nici odată nu a fost mai luminată și nici nu e posibilă o iluminație mai mare. Dar nici nu s'a plâns până acuma nimeni contra iluminației. Sĕ vede, că respectivul e scurt de vedere. Ce sĕ-i faci? ! Lipova în cănu are lumină elestrică.

Dice mai departe; „că sala nu au fost împodobită. Nu au fost bradi“ etc. Deóre-ce petrecerea noi am arangiat-o cu scop filantropic, nu am avut în vedere sĕ împodobim sala, care ne-ar fi costat fórte mult, ci nisuința nóstră a fost ca venitul petrecrei, care l'am destinat pentru ajutorarea copiilor sĕrmani se fie mai strălucit, ér nu sala și numai astfeliu aranjând petrecerea am putut produce un venit care se urcă preste 100 fl. ér nu la 60 cum e informat corespondentul.

Bagă vină că „pe bilete s'a pus ca dómnele sĕ se presinte în costume de promenadă“. Noi am făcut acésta din îndemnul, că cu atât mai puțin sĕ coste damelor participarea la petrecere și astfeliu cu atât mai multe sĕ se presinte. Și chiar corĕspondentul i-și contradice, când susține mai sus: Nu face însĕ haina pe om.

Se plânge însĕ corĕspondentul, că societatea ar fi fost tare amestecată adecă dela „măestrii până la boeri“. La acésta obiecțiune a corĕspondentului nu voiu rĕspunde, căci tare îmi rĕsună în urechi cuvintele memorabile ale nemuritoriului nostru poet Andreiu Murĕșian: Pe voi vĕ nimicirä a pismei reutate și órba neunire! . . . “. Prin acésta atestézä corespondentul, că mai mult s'a înstreinat simțul românesc la d-lui, decât la tinerimea din Lipova.

Partea mai însemnată, ce mi-a dat ansă a scrie acésta rectificare este, că anonimul dice, că „csárdás“-ul a fost jucat cu mare însuflețire, și că tinerii români ar fi strigat „hogy volt“. Erte-me, dar anonimul așa sĕ vede că nu cunóste publicul ce a participat la petrecere; și strigătele de hogy volt au eșit numai din gurile magiarilor, (căci ne-a onorat cu presența mai mulți onorațiori de frunte magiari din loc) că ar fi durat „csárdás“-ul un sfert de óră, nici poménă. Maximul 5 minute apoi încetênd musica, magiarii au strigat ce e drept „hogy volt“ dar la întrevenirea unui arangieriu musica a continuat „mazur“ și nu „csárdás“.

Dice mai departe că: „Jocurile românesci sunt fórte plăcute și frumóse, ele însĕ nu au avut puterea a insufleți pe tinerii Lipoveni ca jocul compatrioților magiari“. Nu își aduce aminte dl corĕspondent că până la pausă s'a jucat trei jocuri naționale românești cu o insuflețire nespus de mare, ér după pausă încă două și petrecerea s'a închieat cu hora. Involuntar trebue se esprim: *O! tempora, o! mores!* Ce ironii spune dl corĕspondent!

Fiind mesele din odăile delângă sală tóte ocupate, comitetul arangiator s'a tetras în chilie mai depărtată, unde și-a permis — între marginile bunei cuviințe — a și cânta. Domnul corĕspondent a audit acésta cântare pe 14 glasuri iș fiindu-i „cam somn s'a dus acasă“. Se vede că somnuros fiind, despre cele întêmplate la petrecerea nóstră nici idee n'are.

Au luat parte ca simpli óspeți la petrecerea nóstră și câțiva clerici. Nu sciu cum nici de aceștia nu încape anonimul?

Spune mai departe că dșórele „au vêndut petringei“. Din contra trebue sĕ spun, că de când arangiăm astfeliu de petreceri — după afirmările familielor inteligente din Lipova — dșórele care au luat parte la petrecere nici odată nu și-a petrecut așa de bine ca de astădată.

Ar mai fi multe de reflectat dlui anonim, dar ca sĕ nu crédă că ii dăm prea mare importanță, ii dăm pace *Sapienti sat!*

Înse ne pare fórte rĕu, că chiar un român vine sĕ ne desapróbe, se ne critice o intențiune atât de națională, atât de nobilă cum a fost a nóstră: „de a ajuta copii sĕraci români“.

In fine mai amintesc numai, că cine voesce a se convinge și mai bine despre petrecerea nóstră, sĕ bine voiască a ceti corĕspondența scrisă de anonimul — „*a*“ de lângă Lipova și apărută în Nr. 14 al fóiei „Gazeta Transilvanei“ din a. c. precum și notița luată de „Biserica și Scóla“ în Nr 2 din a. c.

Mulțămindu-Ve dle redactor pentru bună-voința, primiți espresiunea deosebitei stime ce tinerimea studiósă din Lipova totdeuna ve conservă.

Lipova, 31 Ianuariu, st. n. 1891.

In numele comitetului arangiatoriu;

Atanasiu Brătean,
stud. med. a. III-lea ca preș.

Nr. 602 [16] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan, lângă neputinciosul paroch al comunei Stanija de sus Avram Crăciun l. Ioan se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: jumĕtate din întreg venitul parochial de 405 fl. 20 cr.

Concurenții au a-și însinuă petițiunile lor întrate conform dispozițiunilor din vigóre în terminul de sus oficiului protopresbiteral concerninte.

Brad, la 27 Decembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Zarandului în conțelegere cu comitetul parochial

Vasiliu Dămian,
propres.

Nr. 2/1891. [10] 3—3

Publicațiune.

Pentru închiderea cimiteriului bisericei gr. or. din Reșinari cu **grilagiu de fer în estensiune preste 330 metri în lungime,** se escrie licitațiune publică minuendo cu prețul esclamărei de **4200 fl. v. a.** pe diua de **3/15 Februariu a. c.** în cancelaria comunală din loc la **2. óre după amédi.**

Licitanții vor avea de a depune un vadiu de **5%** înaintea de începerea licitațiunei.

Eventualele oferte încă se primesc.

Planul, preliminariul de spese și condițiunile de licitațiune sunt puse în cancelaria comunală spre vedere publică.

Rĕșinariu, 14/26 Ianuariu, 1891.

Comitetul parochial

Emilian Cioran, paroch. **Bucur Dancăș.**

„MUNTEANA“ institut de credit și păstrare, societate pe acții în Ofenbaia.

Convocare.

Domnii acționari ai *societății de credit și păstrare „MUNTEANA“* se învită conform §. 20 al statutelor la a

II-a Adunare generală ordinară,

care se va ține în Ofenbaia la **9 Martiu 1891 st. n. la 10 óre a. m.** în localul scólei române greco-orient. din loc.

Agendele adunării vor fi:

1. Raportul direcțiunei despre resultatul anului 1890.
2. Raportul comitetului de revisiune.
3. Deciderea asupra conturilor anuali și asupra împărțirei profitului curat.
4. Alegerea unui membru în direcțiune.
5. Ficsarea prețului marcelor de presență pe anul curent.
6. Propunerea direcțiunii pentru sporirea capitalului social.
7. Eventuale propuneri în cuadrul statutelor.

Domnii acționari, cari în înțelesul statutelor §. 22 doresc a participa la adunare în persónă, ori prin plenipotențiat, sunt poftiți a-și depune acțiile, și eventual plenipotența la cassa societății cel mult până în 9 Martiu a. c. la 10 óre a. m.

Ofenbaia, în 25 Ianuariu, 1891.

[17] 1—1 **Direcțiunea.**

„MUNTEANA“ institut de credit și păstrare, societate pe acțiuni în Ofenbaia.

Incheierea socotelelor

societății de credit și păstrare „Munteana“ din Ofenbaia pe a. 1890.

Contul bilanțului.

Active.		fl. cr.
Cassa în numerariu		104.30
Cambii		32264.—
Imprumut pe obligațiuni cu cavenți		10647.50
Imprumut cu hipotecă		160.—
Mobiliar	145.42	
Mobiliar după amortisare de 10 % . .	14.54	130.88
Anticipațiuni		60.—
		43366.68

Pasive.	fl. cr.
Capital social:	
1000 acțiuni à 10 fl. . . .	10000.—
Depuneri spre fruptificare . . .	13127.63
Fondul de reservă al acționarilor	628.60
Cambii reescomptate	17599.—
Interese anticipate pe anul 1891	339.34
Profit curat	1672.11
	43366.68

Contul profitului și al perderilor.

Eșiri.		fl. cr.
Interese:		
Interese pentru depuneri spre fruptificare	503.23	
Interese pentru reescompt	558.21	
Interese pentru fondul de reservă . . .	18.30	1079.74
Chiriă		60.—
Dare		337.40
Spese		240.56
Porto		52.81
Remunerațiuni și marce de presență 106.50		106.50
Scopuri de binefacere anticipate		22.—
Salare		312.—
Prodiverse . . . . , ...		40.—
Amortisare 10 % la mobilar . .		14.54
Profit curat		1672.11
		3937.66

Intrate.		fl. cr.
Interese:		
Interese dela cambii	2309.75	
Interese dela obligațiuni cu cav . . .	866.05	
Interese dela imprumut hipotecar . . .	15.84	
Interese dela întârdiere	104.45	
Interese dela depuneri la institute . .	6.07	3302.16
Competințe de scris și provisiuni		635.50
		3937.66

Ofenbaia, în 31 Decembre, 1890.

I. Danciu m. p., dir. esecutiv. **Nicolau Fodorean** m. p. contabil.

Membrii direcțiunii:

Ioan Is. Tordai m. p. președinte. **Vasilie Rus** m. p. **Csutak Lajos** m. p. **Moise Țir** m. p.

Subsemnatul comitet de revisiune esaminând bilanțul present și contul profitului și al perderilor și confrontându-le cu registrele principali și secundari ale societății, constatăm că le am aflat în consonanță cu acelea-și și întru tóte esact.

Ofenbaia, în 15 Ianuariu, 1891. [18] 1—1

Nestor Manciu m. p. președinte. **Simeon Ciorbea** m. p. **Simeon Pașca** m. p. **Ioan Pop** m. p. **Petru Papp** m. p. **Vasile Gan** m. p.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 12 Sibiiu, Marți 29 Ianuariu (10 Februariu) 1891. **Anul XXXIX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sèrbători a S. S. „Vasilie, Grigorie, Ioan“ Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 2 Februariu v.

Sibiiu, 28 Ianuariu

Erau timpuri, când pe locurile acestea aveau valóre legi escepționale, legi cari asigurau libertate confesională numai unei clase de ómeni, legi, cari asigurau libertate confesională numai făpturilor lui Dumnedeu, cari se bucurau de scutul unor anumite biserici acceptate în stat, ca biserici îndreptățite.

Pre acele timpuri ale întunerecului esistau legi, cari în români nu priviau pre făptura lui Dumnedeu, nu pe ființa îndreptățită a avé o credință și lege, după cum i cere inima. Erau legi, cari dispuneau asupra românilor în un mod arbitrar, care astădi ar indigna pe omul crescut în spiritul libertății și al toleranței.

In acele legi era luat la gónă românul chiar și pentru confesiunea lui românéscă, căci atunci de o confesiune fiind toți românii, chiar și pentru legea lor trebuiau separați de ceialalți ómeni.

Az oláh vagy görögök sectáján levők pro tempore szenvedtetnek, usque ad beneplacitum, așa sta scris în acele legi, sau pe românesce traduse aceste disposițiuni ne dau înțelesul: cei, cari se țin de secta românéscă — adecă de cea grecéscă sunt tolerați numai pe un timp óre care, până când va plăcé acelora, cari pe timpurile acelea făceau legile țărei.

Pe acele timpuri de crâncenă sclăvie totuși românii aveau o singură lege, toți se țineau de biserica greco-orientală, și ea era privită de sectă, însă era secta românilor, biserica românilor, legea românilor ca se întrebuințăm espresiunea poporului românesc, și acéstă lege a românilor era numai tolerată cam ca pe timpul gónelor din primii secoli ai crestinismului.

Biserica nóstră totdeuna a fost fala némului nostru. Pentru perseveranța nóstră în doctrinele bisericei nóstre, în legea nóstră cea românéscă am fost persecutați vécuri întregi, și istoria nóstră bisericéscă ne arată martiri pe timpul, când se aplicau legile de principii transilvani, ne arată martiri pentru legea lor din vécul trecut sub domnia Mariei Theresia, și sórtea nóstră s'a schimbat numai întru atâta, că după facerea unației am fost prigoniți și de ai nostri, bisericile nóstre au fost încuiate, și cu asistență de pusci și tunuri au fost date în folosința fraților greco-catolici.

După anul mântuirii popórelor din sclăvie s'a proclamat libertatea și în patria nóstră, și ea s'a eserciat așa, după-cum au fost sistemele politice, cari s'au perondat dela anul 1848 încóce.

Nu ne este scopul se facem aici tabloul luptelor și al suferințelor, la cari a fost espusă biserica nóstră. Ajunge sĕ amintim, că ea și adi e bântuită de viforul ispitelor, și în mare parte ea e bântuită de un curent bolnăvicios în sinul fiilor sei, care curent se manifestéză în dóue direcțiuni: în tendența de a submina autoritatea capilor bisericei, și a produce indiferentism pentru afacerile bisericesci, ér de altă parte de a cocheta cu bisericile, cari vĕdit lucră pentru subminarea instituțiunilor nóstre bisericesci.

Scopul nostru este sĕ luăm în presă posițiune față cu pornirea inițiată acuma în dilele trecute în parlament, de a ni se prescrie ce sfinți avem noi sĕ serbăm în biserica nóstră.

Din incidentul proiectului de lege privitoriu la odichna în dilele de Dumineci prin încetarea lucrurilor, un deputat a venit cu propunerea ca primul rege al Ungariei, care în biserica romano-catolică e canonisat între sânți, se fie decretat de sânt pentru tóte bisericile din patrie, și încă sânt de aceea categorie, a căror amintire bisericile o serbéză ca sĕrbătóre împărătéscă, bunăóră cum e Constantin și Elena în biserica nóstră.

Contra acestei porniri s'au ridicat numai 2 voci din partea reformaților, însĕ propunerea s'a primit în casa deputaților, și acuma mai e sĕ se apróbe în casa magnaților și sancționeze din partea corónei.

Biserica nóstră în aceste porniri privesce un amestec nepermis în afacerile sale pur canonice, căci întrégă afacerea ni se presentéză ca o octroare a unei sĕrbători necunoscute în biserica nóstră.

Noi în cărțile nóstre rituale la 8/20 August, când serbéză romano-catolicii diua Sântului Stefan al lor, avem prescrisă slujba pentru sânții canonisați în biserica nóstră, avem regulate ritualele nóstre după rênduiala bisericei nóstre, și asupra consciinței nóstre, ca sĕ ne rugăm pentru un sânt necanonisat la noi, nu e putere în lume, care sĕ dispună.

Revista politică

Crisa ministerială din Italia încă nu e terminată.

Regele Umberto a însărcinat, la propunerea președintelui camerei, pe marchisul de Rudini, cu compunerea noului cabinet, dar până acum întêmpină mari greutăți. Rudini trebue sĕ reflecteze la tóte partidele și e silit sĕ formeze un ministeriu de coalițiune, în care au sĕ între din partidul dreptei Nicotera și Saracco.

Impregiurarea acésta ar puté da ansă la bănueli din partea stêngei, ba s'ar puté ca stênga întrégă sĕ se constitue în oposiție, în care cas ministeriul Rudini nu ar avé durată.

La tot casul crisa nu se va aplana așa ușor, cum se credea la început.

O apropiere între Francia și Italia, după constelațiunile politice de adi, e imposibilă.

Amărăciunea produsă în întrégă Italia din causa ocupațiunei provinciei Tunis din partea francesilor nu se póte șterge așa de ușor, din contră ea sĕ pare a se tot mai mări prin faimele ce circulă, că armata francesă are sĕ ocupe și Tripolitania.

Presa din monarchia nóstră se ocupă încă tot cu retragerea ministrului Dunajevsky. Foile guvernamentale observă o ținută cam reservată, pecând oposițiunea vede în acésta retragere totodată și o schimbare de sistem, și ca urmare a acestei schimbări prevestesce și retragerea celor doi ministri pronunțați naționali.

In acest cas elementul german vine ér la putere în Austria și egemonia germână e asigurată pe multă vreme. Cumcă contele Taaffe s'a vĕdut silit a se despărți de cel mai energic membru al cabinetului, sĕ dice, că atitudinea cehilor tineri ar fi dat impulsul, cari la viitórele alegeri viind în o maioritate covêrșitóre ar fi făcut esistința ori-cărui ministeriu imposibilă, îndată ce nu le ar fi făcut acele concesiuni, pe cari ei le reclamă cu atâta insistință și îndĕrĕtnicie.

Organul partidei ruthene „Czervonaja Rus“ dă laudă lui Dumnedeu că premierul austriac s'a sciut scutura de sub influința polonilor, cari au devenit în timpul din urmă nesuferibili, și cari au adus atâtea umiliri poporului ruthean.

Situațiunea în Belgia este fórte agitată.

Dela 1830 poporațiunea nu a fost atât de indignată ca și acum.

Legea electorală condiționéză dreptul electoral al cetățenilor dela un cens de dare și le face imposibilă participarea la viața publică.

Din 6 milióne de locuitori numai 100 de mii au dreptul de alegere activ și passiv.

Contra acestei legi s'au ivit în nenumerate rênduri plângeri motivate.

Lucrătorii din fabrici au fost cei dintâiu, cari au dat signalul de nemulțămire.

In meetinguri și în proteste înaintate camerei au cerut validitarea drepturilor de cetățeni, prin modificarea legei.

Ministeriul clerical de adi nu voesce nici sĕ audă de modificare, ér cetățenii în frunte cu partidul

---

FOIȚA.

Reîntórsă dela țĕrm.

După *Hector Malot.*

(Incheere.)

— Parc'o vĕd. Lădile sunt gata. Și va veni împreună cu Fanny cu vaporul; mama va veni cu barca; chiar acum, în momentul acesta e în fața oglindei își pune pălăria.

Când ajunseră la otel și aflară că persóna ce-o așteptau n'a sosit încă, nu fură surprinși de loc:

— Vedi tată, ți-am spus.

Ea voi se le prepare aceiași masă ca la sosirea lor, și conveniră se mânânce târdiu, ..: afară numai dacă. . . . .

De-o camdată se suiră în odăile lor și se aședară la una din ferestrile ce da asupra lacului, acum mica Gabrielă, credea că va veni, sau atunci nu mai vine de loc.

Lacul, ce fusese străbătut de bărci tot timpul dilei începuse a se linisci, ceasul de mâncare se apropia, și cei ce se preumblară erau deja în otel; pe apele liniștite nu se mai vedeau decât vapóre cu marfă nemișcătóre, pânzele strînse, așteptând ca tirano, care suflă dela résărit spre apus să le favorizeze drumul spre satele sudice.

— Când barca va pleca din Bellagio, s'o observăm mai bine ca adi diminéță, dise ea, se fim mai cu băgare de samă, se nu o confundăm cu altele.

— Óre pleca-va acea barcă din Bellagio? Tatăl, care nu spera prea mult diminéța nu mai spera de loc acum. Și copila, care așteptase zadarnic diua întrégă, se temea a nu fi părăsită.

O grea tăcere, domni între ei: melancolia seri, adăogată la suferința lor, îi neliniscea, ei nu se priviau, pentru a nu se întreba nimic, fie care ținea ochii țintiți pe lac, păreau a fi óre cum hipnotisați de oglinda strălucitóre pe care se reflectau razele sórelui ce se ascundeau după munți.

Timpul trecea și lacul, linistit și deșert, de o óră începuse éră a se anima, cei ce mâncaseră în otel isprăviseră deja, și preumblările pe apă, mult mai plăcute pe recorosul timp al serii se reîncepuseră; numĕróse bărci plecau dela țĕrmuri, din tóte părțile dela Varena, Bellagio, lacul era acoperit.

Gabriela nu mai îndrăsni se dică nimic, nu se mai bucură, ea în diminéța aceleași dile, când vedea bărci îndreptându-se spre Cadenabbia, dicênd (e ea) ținênd însĕ în mica ei mână, mâna tată seu, privirea ei se perdea în undele romanticului lac.

— După un scurt timp ea-l strinse puțin de mână.

— Ce ai, draga mea copilă?

— Mi se pare. . . .

Dar nu avù curagiul se isprăvéscă cu frasa, se: înșelase de atâtea ori!

Cu tóte astea mai adaugă după o scurtă pausă

— Cu tóte aștea . . .

— Ce vedi?

— Uită-te tată dragă, acolo în stânga, o barcă numai dóue persóne sunt întrênsa, lopătarul și o dómnă ea ședea în fund singură, figura nu-i-o pot bine deosebi, e ascunsă de umbrelă.

— Nu te bucura în zădar scumpa mea.

— Nu, tată dragă, nu mĕ bucur, dar te rog vino, vino la mal.

El se lăsa mai mult a fi târit de ea, de cât a merge de plăcere, nu era acésta întâia barcă cu dóuĕ persóne ce-o vĕduse în aceea di, și nici una nu aduseră pe aceea pe care el n'o mai aștepta.

După câte-va minute ajunseră la țerm și pe mișcătórele petricele se scoborîră chiar până la apă, ei se găsiau acum cu totul în umbra aruncată de marii arbori după țĕrmul lacului, și în fața lor, pe celalalt mal se afla Bellagio, aurit prin cele din urmă raze ale sórelui ce apunea.

Tată, tată, te asigur că este ea, dise copila cu o vóce tremurătóre.

liberal insistă pentru introducerea votului universal.

Agitaţia cresce din ḑi în ḑi, şi o scânteiă e de ajuns ca sĕ pună acésta ţerişóră în flacări.

In fruntea mişcărei s'a pus deputatul oraşului Brüssel, Ianson şi şansele de reuşită câstigă tot mai mult teren.

Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor şi-a făcut inaugarea şi a inceput se numere intâia sa ḑi de esistenţă regulată.

D. Gr. T, Brătian a deschis şedinţa in faţa unei mulţimi nespus de mare. După ce a istorisit de ce s'a strămutat locul inaugurarii şi după ce a dat citire manifestului ligei şi depeşilor de felicitări sosite din Brăila, Piteşti, Galaţi şi Călăraşi, dl Gr. T. Brătianu a rostit câteva cuvinte despre scopul pur cultural al Ligei.

Apoi a dat cuvêntul d-lui Mehedinţi, student, care a rostit o conferinţă asupra menirii civilisătóre a românilor din Orient şi asupra modului cum liga va folosi acestei meniri.

Cu acéstă conferinţă, pacinica serbare s'a sfêrşit.

Isvórele de căldură ale Europei.

* Europa e continentul cel mai bine proveḑut cu căldură, şi se bucură în tóte timpurile anului, ba în tóte lunele de o porţiune de căldură mai mare decât ii compete după gradurile ei de lăţime geografică, precum ne arată atlantele fisicale geografice isotermele (linie cu o asemenea căldură) şi mai cu sémă aşa numitele isanomali. Dealtmintrelea ajunge se asĕmênăm aparinţele timpului şi ale vegetaţiunei în anumite ţinuturi ale Europei cu celea ale ţinuturilor de aceeaşi lăţime geografică în alte ţĕri. Aşa d. e. prospereḑia cerealiele în Norvegia până la capul nordic, şi acolo marea nu înghiaţă nici odată; în Norvegia de mijloc şi în cea de sud se cultivă încă póme, cercalii, ba chiar şi flori pecând dincolo de mare în Grönlandia şi în Bofinslandia pe acee-si lăţime geografică natura tótă e amorţită sub ghiaţa anului întreg. Aşa corĕspunde în gradele de lăţime Anglia cea verḑie cu Lobradorul acoperit de ghiaţă, Francia de sud cu Canada, Lisabonul şi Palermo stau mai în aceea-şi lăţime cu Washington, şi ce contraste enorme în căldura anului şi în producţiunea plantelor.

Causele acestei clime binecuvêntate, isvórele acestei căldure în Europa sunt trei: antipasatul, deşertul Africei de nord şi torentul golfic.

1. Antipasatul se nasce prin un curent de aer cald, care se ridică continuu de pe ţĕrmurile inferbêntate ale regiunilor de sub ecuator, din aşa numitele ţeri tropice, asupra cărora arsiţia sórelui cade vertical tîmp de 12 óre. Acest curent ar trebui se înainteze direct spre nord pentru a suplini acolo aerul cel rece, care vine neintrerupt din regiunile polare pentru a împlini vacuul aerului ce s'a ridicat la eauator; buna-óră cum se face în cuptórele nóstre, unde aerul mai rĕu întră prin uşia cuptoriului în locul aerului cald, care iese prin ţevea cuptoriului în coşiu, fiind însĕ că la ceuatoriu pămêntul rotéḑĕ dela vest spre ost cu repeḑiune de 5400 mile în 24 óre, şi din acésta rotaţiune face parte şi pătura aerului de pe pămênt: curentul acela cald, care se ridică în sus, ajunge în regiunile nóstre temperate şi reci cari rotéḑă mai încet, în direcţiunea dela vest spre ost prin urmare ni-se presintă ca un vênt, care vine dela miaḑĕ-ḑi-apus sau dela apus, — aşa numitul zefir al poeţilor — şi se numesce curent ecuatorial, pentru-că vine dela ecuatoriu. Curentul opus acestuia e curentul polar rece amintit mai sus, şi acesta din cause contrarie, anume pentru-că în regiunile ecuatoriale pămêntul lu întimpină cu repeḑiunea indicată, — se preface în vênt nord-ostic şi ostic, în asa numitul pasat. Pentru aceea curentul cel cald se numesce antipasat, sau pasat superior, pentru-că trece pe deasupra celuialalt curent. Pe noi ne intereséḑă mai mult antipasatul când e vorba de căldura Europei. El ne aduce nóuĕ şi altor regiuni nordice, nunumai aer cald ci şi umeḑială în forma de abure limpede, cari la noi se presintă ca nori, negură, plóia, róuĕ etc. Din aceste depresiuni se eliberéḑă o cantitate însĕmnată de căldură, de care profitéză regiunile nóstre. Aşa se esplică apoi că în tóte continentele litoralele vestice ale mării şi ţinuturile învecinate sunt mai călduróse, mai umedóse şi mai roditóre decât malurile ostice. Europa numeră peste tot mai multe ḑile cu vênturi vestice, aşa dară cu curent ecuatorial, decât ḑile cu vênturi din tóte celelalte trei direcţiuni laolaltă. Acest isvor de căldură naturală va rĕmâné etern până-ce va fi aer şi apă pe pămênt şi până-ce pămêntul se va întórce dela vest spre ost.

2. Deşertul din Africa nordică Sahara, e totdeuna, dar mai vêrtos vara un plaiu inferbêntat de sóre, arareori recorit de nori séu de plóie, aprópe aşa de lat ca lăţimea Europei, dela ost la vest, şi paralel cu aceea ni-l putem închipui ca un cuptoriu până la estrem înferbântat, care încălḑesce Europa din partea sudică, suflând în aceea vênturi seci ferbinţi: Sciroco în Italia, Föhn în Sviţiera. Acest şies ferbinte, pentru ca se pótă suplini aerul cald, care se redica deasupra lui, absórbe neintrerupt aerul rece din Europa, care trece cu vehemenţă preste marea mediterană mai vêrtos primăvara, şi se presinte în Francia nordică, sub numele mistral ca vênt violent rece dela nord. In acest aer care trece peste mare, se nasc lacuni în atmosfera Europei temperate, în cari se vérsă apoi pasatul superior cald (curentul ecuatorial) şi dă pămêntului căldura umedă fertilă. Acolo deci unde zona tropică forméză continent, zona de deasupra aceleia situată către pol, temperată sau rece primesce totdeodată o temperatură mai graduată. Din contră dacă în locul Saharei s'ar întinde marea, atunci clima Europei ar fi cu mult mai rece decât acum.

Geognoştii presupun că într'un timp preistoric, că în Africa de nord a esistat în faptă o mare fórte vastă. O comisiune de esperţi francesi şi elveţiani a constatat, că deşertul Algeriei nu e alta, decât solu marin saţiat de sare, puţin mai nalt decât nivelul de acum al mării mediterane, în sare sol se află remăşiţe de conchilie, întocmai celora cari se află astăḑi vieţuind în apropierea malurilor mării mediterane. Din acest fapt au dedus apoi numiţii esperţi, că atunci când Africa de nord era acoperită de valurile mării căldura în munţii Alpilor era atât de neinsemnată, de sau putut forma enormele mase de ghieţari, cari sau întins nalţi ca un munte, paste întréga Elveţiă până în Würtemberga: aşa numitul periodul ghieţos. Este deci fapt constatat, că Europa are sĕ-şi mulţĕméscă clima sa mai caldă deşertului din Africa nordică. Acésta căldură s'ar stinge, dacă acel deşert ar ajunge a fi acoperit érăşi de apă.

3. Altreilea isvor de căldură al Europei e Torentul golfic. Torentul acesta îl produc valurile mării încălḑite de arsiţa sórelui tropic în regiunile ecuatoriale ale Oceeanului atlantic, care earăşi pentrucă contenentele rotéḑă mai iute decât mările, ar curge jur împrejurul pămêntului dela ost spre vest, dacă nu li sar pune în cale America. Impedecate de continentul Americei valurile acestea se varsă cea mai mare parte în golful mexican, acolo tot mai mult încălḑite (până la 240 R.) fac o rótaţiune şi se îndésă printre Florido şi insulele Bahonia apucă spre nord-ost şişi varsă apele lor încă nu de tot recorite, ca un isvor de căldură în marea polară printre Spitzbergia şi Norvegia, împarte spre malurile vestice ale Europei, mai cu samă spre Irlandia, Scandinavia, Francia, canalul la Manche, în lacul nordic, Acestia temporéză érna în Europa vestică; cu cât înaintezi mai mult spre resĕritul Europei, cu atâta întimpini şi erni mai grele, schimbându-se cu călduri mari de vară, — aşa numita climă continentală.

(Va urma.)

Cestiuni Bisericesci.

— Legătură intimă de biserică şi lucrare productivă. —

Curentul rece ce se mainifestéză adeseori la membrii parochielor faţă de biserică, de învĕţătura ei şi de mai marii ei ne impune intrebarea de unde provine şi cum s'a format? Formatusa el óre din desvoltarea sciinţelor naturale, din propagarea principielor contrare bisericei nóstre; sau din diverginte politice sau din scăderile funcţionarilor ei? Nu ne putem da rĕspuns. Constatăm însĕ că esistă. Vedem cu toţi, că in multe locuri cei mai valoroşi membri s'au fac oposiţie s'au stau indiferenţi la tot ce este bisericesc. Auḑim chiar cuvinte de despreţ asupra bisericei, asupra funcţionarilor şi căpetenielor lor dela bărbaţi cu titlu de serioşi auḑim învinuindu se tocmai şi constituţiunea nóstră bisericéscă cea mai preţuită că dă ansĕ sĕ se formeze partide în societatea bisericéscă, pe când strĕini ne invidiéză acésta şi nu o pot suferí, pentru-că ne aflăm întrêusa ca intro fortăréţă.

Tocmai pentru-ca se deslegăm acéstă enigmă, pentru-ca se ne chiarificăm, chemaţi suntem dacă dorim inaintarea poporului nostru se lăsăm la o parte ori ce interes individual, ori ce pasiune, se ne strêngem rêndurile, se fim sinceri se ne legăm, cât mai intim de biserică.

In adevĕr biserica română îşi are meritul ei asupra înaintărei mult puţine a poporului nostru.

Fosta ea şi este de când scie istoria se scrie despre dênsa nu numai scutul şi apărarea naţionalităţi, nóstre ci însufleţitórea şi conducătórea poporului român. Conducătóre la lumină, la morală şi la cultură, fiind-că tóte popórele culte mai întâiu de biserică au fost conduse la cultură, aşa şi al nostru La români dela funcţionarii altariului au eşit dóuĕ din trei părţi din inteligenţa ce am avut şi o avem.

Cercetaţi şi veţi afla pe cei mai numeroşi dintre bărbaţii români cultivaţi, că sunt fii de preoţi de cantori bisericesci.

Biserica ne a păstrat până astăḑi frumósa limbă românéscă, fiind-că isvórele filologilor nostri sunt cărţile bisericesci, ea ne a păstrat dateuile naţionale.

Biserica a ţinut în trecut şi ţine şi aḑi cu însufleţire şi cu nădejdea într'un viitor mai bun, pe fii poporului nostru, ca se nu despereze ei.

Cetitoriul care a percurs vre-o istorie bisericéscă sau cele 2/° tomuri de istorie ale Domnului G. Bariţiu, de sigur că a rĕmas pătruns de adevĕrul celor ḑise de noi până aci, credem că a rĕmas cu impresiunea plină de mirare: cum a putut acestia după atâtea ispite grele dela Calvini in seculii 15 şi 16 şi dela biserica papistaşă în seculii al 17 şi al 18-lea sau mirat ḑic, cum au putut se ajungă românii cum sunt până astăḑi!

Cum nu sau rupt legătura Românilor de biserica lor strămoşéscă? Nu s'a rupt fiind că tot acele istorii ne arată ca românii au fost strêns legaţi de biserica lor şi că ia condus cu precauţiune.

Nu mai fii peiri cari au stat reci şi departe de biserică, acestia în timpul încercărilor grele s'au rupt şi s'au perdut încât nici nu i mai cunóscem şi nici ei pre noi.

Nu ne póte răci de biserică desvoltarea sciinţelor naturale, pentru-că şi Sânta scriptură se folosesce adese de acestea şi tocmai de s'ar esplica ele contrariu, inima ne duce la credinţă pe fie care.

Credinţa e mare lucru pentru viaţa ómenilor, ea nu numai ne dă linisce şi însufleţire, dară ne dă cultura inimei, care apropie şi légă intim pe om de om, ca pe frate de frate ajutorêndu se; „credinţa este adeverirea celor nădăjduite“; credinţa înfrumseţéză pe cel cultivat şi'l face esemplu bun, celor necultivaţi. Nu póte fi erou fără o credinţă!

Faptele bune din credinţă isvoresc. Credinţa crestinéscă dară este adevĕratul conducător al vieţii practice.

Urméză din acestea că cel mai mare rĕu, ci face acel individ, care abate pe altul dela credinţă. Se cumpănim bine ce vorbim. Avem un element, care nu póte avea altă basă decât credinţa. Nu i-o rapiţi, până-ce nu daţi altă basă. Altfel veţi vedea urmări necalculate; fiinţe fără morală, copii fără educaţiune şi familii ruinate. Esemple puteţi vedea prin oraşele vecine.

Divergintele politice încă nu ne pot răci de biserică, fiind-că precum ne apărăm drepturile individuale, fără sĕ fie atinsă biserica, aşa ne putem apăra şi drepturile naţionale. Biserica însĕ póte întreveni numai pe basa legilor în vigóre.

Scăderile sau abaterile funcţionarilor bisericesci încă nu ne pot desgusta, pentru-ca după lege îi putem aduce la ordine. Prin urmare n'avem cuvênt de a ne răci de biserică.

Din contra am vĕḑut, că numai sub scutul bisericei ne putem desvolta; deci trebue sĕ ne legăm intim de ea, sĕ lucrăm sincer şi energic, dacă dorim ca poporul nostru se înainteze.

Doritam cu toţii cei ce am priceput, că fii poporului nostru sĕ se cultiveze, precum se cultivă cei ai altor némuri conlocuitore şi vedem invederat că biserica nóstră, a lucrat cu sporiu spre acest scop sfânt! Ea a înfiinţat scóle populare, scóle normale şi scóle medii; ea le susţine şi le apără; ea păstréză şi cultivă întrânsele limba românéscă.

Săturaţi erau românii de stapânii şi dictatorii streini, cari ajunseră până şi în biserică, în scólă ba până şi în familie. Pentru ca sĕ scape de o astfel de inriurinţă streină adese duşmană, biserica a înfiinţat constituţiunea bisericéscă: „Statutul organic“. Acesta arată calea şi modul cum sĕ ne desvoltăm moralicesce şi materialminte în cele ale bisericei, cum sĕ ne cultivăm şi cum sĕ lucrăm mai productiv.

Vom ḑice dară câteva cuvinte şi despre lucrarea productivă pe terenul bisericesc.

Lucrare productivă. Se facem deosebire între o lucrăre productivă. Lucrarea sterilă se arată prin perderea timpului şi a puterilor comune în certe, proteste, împedecări, judecăţi şi rĕsbunări. Asupra lucrări productive putem ḑice, că omul este destinat de Dumneḑeu, creatoriul sĕu, a produce, a înainta şi a se desvolta. Fie care membru al bisericei are datoria a participa la lucrările bisecicesci şi scolare, pentru-că toţi membrii se şi însuşească cultura minţii şi a inimii, fie-care se progreseze pe

---

Barca, venia drept spre ei, şi condusă încet de lopătar, care nu dădea de cât din când în când o lovitură cu lopata, înainta legănêndu se; el avea spatele întors spre Cadenabbia, femeia din contră îi venia în faţă, dar cum îşi ţinea umbrela nu i se puté deosebi figura.

— Te asigur, că e umbrela cea mare a mamei scii aceia albastră, nu mai are nimeni aşa umbrelă în tot satul.

— O draga tatii, umbrelele sĕ asémână.

— O! asta nu!

Câte va lovituri mai puternice cu lopata, făcură se înainteze puţin barca.

— Veḑi, ce iute vine?

In acelaşi timp umbrela se dete la o parte şi-i vĕzură întréga figură.

— Mama! veḑi, că e mama, strigă Gabriela triumfătóre.

— E adevĕrat, ai dreptate.

Mecaniceste, în emoţiunea lor, repetară amândoi în acelaşi timp:

— Este ea, ce bucurie, este ea.

Şi-şi străngeau mâna unul altuia.

— Creḑi tu că ne vede? întrebă Gabriela.

— Nu, căci suntem în umbră.

— Se strig că suntem aici, vrei? me va auḑí sigur.

— Bine, dragă strig'o.

In momentul când era sĕ strige, o puternică lovitură cu lopata întórse barca chiar dela mal, astfel că d na Chamalierès întórse spatele către Cadenabbia şi lopătarul venia drept în faţă.

In acelaşi timp tatăl şi copila scóseră acelaşi ţipet şi se fi auḑit cei ce s'ar fi aflat din întâmplare lânga ei numele:

— Bonoldi!

Barca întórsă, tenorul a lăsat'o se mérgă în voia valurilor şi retrăgêndu-se lângă Contesă, începu a cânta:

Ecco ridente il cielo,
Spunta la bella aurora,
E tu non sergi ancora,
E puoi dormir co şi.

Intocmai ca o nebună, Gabriela se aruncă asupra contelui.

— O! tată!

— Nu plânge, scumpă copilă, tatăl teu te va iubi şi în locul aceleia ce nu ne-a şciut recunósce.

terenul humanitâţi producând binele, virtutea şi fiind îndurâtori câtrâ cei lipsiţi. Ast fel vom urma învêţâtura M. Christos „cel ce ajutâ pre unii din aceşti mai mici pe mine mê ajutâ“. Primii propoveduitori ai sf. evangelii când învêţau, împârtâşau cu ajutóre pre cei lipsiţi. Conchidem darâ, câ lucrarea productivâ este aceia, care se face în folosul şi binele mai multora.

Terenul şi modul pentru o astfel de lucrare ni-l aratâ statutul organic. Indicaţiunile acestei constituţiuni în multe locuri s'au nu le pricepem s'au le folosim drept lupte sterile. Tocmai pentru a ne ferí de acest rêu ḑicem câte va cuvinte şi credem câ sunt la timp şi la loc, deórece tocmai în luna acésta şi în cea viitóre se ocupâ membrii bisericei nóstre cu dispositiunile constituţiunei prin sinódele parochiale şi protopopesci.

Dispositiunea de a se purta raţiociniele dupâ cum se pórtâ, mulţi epitropi nu o pricep şi plâtesc bani ceia-ce nu e bine şi ar fi a se simplifica

Lucrarea nóstrâ în sinódele parochiale ḑicem câ nu e bine se devie ca un fel de mecanism pentru darea raţiocinilor parochiale şi pentru alegeri şi se nu devie el nici mijloc de a se forma partide şi astfeliu lupte, ci un mijloc de o lucrare productivâ: şê se ea concluse ca toţi membri se fie religioşi şi morali, toţi copii şi copilele se cerceteze scóla, ajutorarea scolarilor sêraci de a putea merge la scólâ şi de a avea cârţile necesare; a se îmbunâtâţi salariul preotului şi al învêţâtoriului; a se înfiinţa grâdina scólei, gimnastica, a se pertracta şi câuta mijlóce spre a se înfiinţa asil pentru copii mai mici dela 3—6 ani câci alt-fel cu forţa 'l va înfiinţa statul şi alte necesitâţi religióse, de culturâ şi umanitare.

Asupra sinódelor protopopesci menţionâm mai întâi, ca ostenéla şi spesele barbaţilor de încredere, cari merg la scrutinii se nu fie prea mari. Cercurile scrutiniilor se fie mai multe şi nu în mare depârtare. Tot asemenea ḑicem, la afacerile sinodului protopopesc ca ostenéla membrilor sê fie rentatâ. Sinódele protopopesci trebuesc dupâ pârerea nóstrâ, sê se ridice ca organe povêtuitóre pentru progresul parochielor. Nu scim dacâ sinódele protopopesci au cunoscinţâ esactâ despre scâderea religiotâţi şi a moralei de prin parochiele tractului aceluia; dacâ sciu cum stau bisericile şi scólele, dacâ premiazâ pe învêţâtorii diligenţi şi distinşi, dacâ dau sfatul şi ajutorul necesar parochielor înapoiate.

Cu un cuvênt dorim se nu ne ţinem de litera statutului organic, darâ nici se trecem preste cele provêḑute în trênsul, ci se urmâm sêmţul celor ce se indicâ în statutul organic.

Incheem aceste rênduri dorind, ca membrii parochielor sê fie mai intim legaţi de bisericâ şi lucrarea lor pe terenul religios, moral, cultural şi umanitar se producâ mai multe resultate, find câ numai aşa vom puté propâşi câtrâ scopul bisericii nóstre.
C.

Raport

despre cursul estra-ordinariu pentru lucrul de mânâ, ţinut în feriile de varâ ale anului 1890 în „Seminariul Andreian“ din Sibiiu.

(Urmare).

Dupâ depârtarea Ilustritâţii Sale, Dlui archimandrit şi vicariu archiepiscopesc, Dr. Ilarion Puscariu, s'a purces la arangiarea şi combinarea diferitelor specialitati, cari s'au grupat astfellu:

Grupa I a. m. împletituri de nuele, — p. m. împletituri de pae, pipirig şi papurâ;

Grupa II, a. m. impletituri de nuele, — p. m. cartonagiu;

Grupa III, a. m. sculpturâ — p. m. Impletituri de pae, pipirig şi papurâ.

Grupa IV, a. m. sculpturâ, — post meridiane cartonagiu.

Grupa V, a. m. Tâmplârit, — p. m. pae, pipirig şi papurâ.

Grupa VI, a. m. têmplârit, — post meridiane Cartonagiu.

Prin urmare, cursul a cuprins urmâtórele specialitâţi:

1. Têmplâritul sau mêsâritul; 2. sculptura, cu tâeturi de conturâ cu ferêstrêiaşul; 3. cartonagiul cu legatul cârţilor (compactoria); 4. împleturile de nuele; 5. împletituri de paie şi de pipirig; 6. împletiturile de papurâ:

Sê privim mai deaprópe fie-care din aceste specialitâţi!

1. *Têmplâritul.*

Incep cu acest ram al lucrului de mânâ, pe cât de frumos pe atât de folositoriu scopului educaţiunei pentru mulţimea cea mare de îndemânâri, ce le esercitâ.

Din acéstâ specialitate s'a propus:

a) Cunoscinţe pregâtitóre. Cioplirea cu cuţitul a lemnului brut, în patru feţe, şi în opt feţe, drepte simetrice şi cioplirea lemnului în formâ cilindricâ; aplicarea feţelor la diferite obiecte în diferite linii drepte şi curbe; regularea şi netezirea scândurilor cu rideua (ghilâul) cu privire la lungime, lâţime şi grosime; nivelarea supre feţei, încheerea scândurilor în „câţei“ vêḑuţi pe ambele pârţi în câţei acoperiţi adecâ vêḑuţi numai pe o parte, în câţei ascunşi sau nevêḑuţi, încheerea în limbâ.

b) Confecţionarea de obiecte: cutii gróse încheete, în tóte feliurile de încheeturi, tot astfeliu şi cutii mai alese, mai fine pentru diferite trebuinţe coşniţe — mobile — de albine, scâonece de copii, etagere, rame de icóne etc.

c) Recepte: preparare vapselilor, laccul funmentul anumite laccuri, de diferite colori.

Obiectele confecţionate au încântat pe visitâtori.

Specialitatea têmplâritului este cea mâi corespunḑêtóre scopurilor educaţiunei, din tóte punctele de vedere; conduce la îndemânare generalâ, prin tóte punctele de vedere; conduce la îndemânare generalâ, prin manuarea de fórte multe şi diferite unelte, în diferite posiţiuni, şi dâ ansâ la diferite combinaţiuni spirituale ş. a. Dar dupâ tóte acestea este cea mai grea de întrodus în scólele poporale, deóre-ce se recer unelte fórte multe şi relativ scumpe. Pentru 12 elevi, uneltele costâ minimul de 172 fl. şi puţine scóle de ale nóstre, vor avé deocamdatâ puterea (pe alocurea şi bunâvoinţa lipsesce) a jertfi acésta sumâ.

Notez ca întroducerea acestui ram în scóle, nu are şi nici nu póte avea formarea de specialisti, ci are scopul a completa educaţiunea. Folos practic şi basâ pentru o perfecţionare privatâ are în tot casul referitoriu la pregâtirea multor obiecte economice, fâcute din întregul sau reparate.

Mai observ, câ la acest ram, cu ocasiunea cursului din cestiune nu s'a putut aplica decât 9 indiviḑi, din causâ câ a fost la disposiţie numai nóue tesghele (Hobel bank) şi 9 rênduri de unelte.

2. *Sculptura.*

Acest ram se póte aduce în legâturâ cu têmplâritul de altcum însê la cursul din cestiune s'a tractat ca specialitate de sine stâtâtóre, şi numai la formarea unor obiecte, de sculptat, s'au aplicat şi tâieturi cu ferestrâiaşul conturier.

Spre sciinţâ observ, câ ni s'a propus sculptura aşa numitâ geometricâ, în linii drepte şi curbe, în afunḑime, ér nu sculpturâ în reliev sau sculptura de fantasie. Procederea a fost, câ în tâbliţe formate din lemn de arine s'au scobit diferite figuri dela simplu la mai complicat, cu 3 dalte de diferite mârimi, atát pe mâna dréptâ cât şi pe mâna stângâ aplicând deodatâ, la ţinerea daltei, cu amêndóue mânile dl Moian, observ este contrariu direcţiunei ce se urmâresce de unii bârbaţi de scólâ din Germania, cari propagâ modul de lucrare numai cu mâna dréptâ, pe când cea stângâ ţine obiectul de sculptat, ér dênsul folosesce spre ficsarea obiectului de masâ un şurub de fer, numit cleitoriu (sau crighea) fórte practic spre acest scop.

Cunoscinţele câstigate pe terenul acestei specialitâţi, sau aplicat practice la diferite obiecte, precum rame, de portrete, de icóne, de oglinḑi etc.

In legâturâ cu acest ram s'a propus precum am amintit deja, lucrâri cu ferestrâiaşul conturier (Laub säge), precum şi ascuţirea uneltelor, prepararea laccului. Resultatul obţinut a fost de laudâ.

4. *Cartonagiul.*

Aşa se numesce mâestria a lucra în hârtie subţire şi grósâ (Pappen Deckel). La acésta specialitate s'a esecutat lucrurí fórte frumóse ca cuburi tetraedre, octaedre, prisme şi îmbrâcarea lor, aparate fisicali diferite, legatul cârţilor tipsii în diferite unghiuri şi cutii de tot soiul. Lucruri, corecte şi mult laudate de cei ce leau privit.

Deodatâ cu propunerea acestui rame scrobelei, dupâ mai multe metoduri, Uneltele sunt eftine.

4. *Impletituri de nuele.*

Acest ram şi cu cele, ce urmézâ, este mai uşor de întrodus în scólele nóstre poporale, şi cu folos mai apropiat de trebuinţele poporului nostru şi de necesitâţile ḑilnice ale acestuia.

Din acest ram ni s'a propus impletitul cu nuele curâţite de cójâ: coşuleţe (panere corfe) de mânâ în tóte fasónele şi mârimile, coşuri de câruţ ş. a. Tot asemenea s'a propus crepatul în 2—4 pârţi a nuelelor subţiatul şi uniformisatul lor ér din ele s'au pregâtit corfiţe de mânâ albe şi colorate diferit, pentru dame, in tóte formele şi mârimile, fórte cu gust lucrate.

In legâturâ cu acestea s'a propus cultura şi recoltarea nuelelor, curâţitul, crepatul, coloratul şi lustruitul lor.

S'au confecţionat obiecte, cari au stors lauda celor ce le-au privit.

5. *Impletituri de pae şi pipirig.*

Cu acest material s'a pregâtit diferite împletituri în trei, patru, cinci, şepte, nóuê şi un-spre-ḑece pae, şi împletitura în oglindâ, apoi împletituri cu colţişori în patru, şése, opt şí ḑece pae în fine împletirea în cotituri (zic-zac) cu cinci şi şepte pae, şi impletiturile cilindice.

Din fâşiile, obţinute prin impletire, s'au fâcut pâlârii de diferite fasóne, s'au propus adecâ cusutul pâlâriilor, garnisitul şi adjustatul lor.

In legâturâ s'au propus mâestria a curâţii paele respective a le albí aplicând fumul de pucióşâ precum şi recoltarea şi colorarea paelor.

Lucrurile confecţionate din acest material, au reuşit preste asteptare.

6. *Impletituri de papurâ.*

Din acest material, pe cari natura ni-l oferâ in abundanţâ s'a pregâtit: rogojini pentru pragurile uşilor diferite vase, pentru póme, óuê, tutun, imbrâcarea sticlelor şi a altor obiecte fragile, în papurâ Obiectele pregâtite din papurâ şi mai ales imbrâcarea obiectelor fragile au fost esecutate cu mult gâst.

In legâturâ cu grupa pipirig, pae papurâ s'a propus impletitul de „spargâ“ îmbrâcêndu-se sticle mânere de bastóne, şi cu deosebire lucru frumos practic şi durabil au fost pregâtirea pantofilor de casê din sfórâ cari a stors admiraţiunea visitâtorilor.

Dupâ ce am lucrat în timpul cel permite o lunâ de ḑile, la 28 August s'a arangiat în o salâ a seminariului tóte obiectele pregâtite, într'un fel esposiţie şi s'a anunţat prin ḑiarele române din loc, cum-câ este deschisâ public în ḑilele de 29 şi 30 August.

Public fórte numêros şi ales, dame şi bârbaţi sau perondat în cele 2 ḑile de diminéţa dela 8 óre în continuu pânâ la 5 óre dupâ améḑi şi ne sâlta inimele de bucurie, auḑind verdictul favorabil ce ni-se da, şi complimentele fâcute dlor instructori. „Nu i vine omului a crede“ — se esprimau cei mai mulţi — „câ obiectele acestea se fie resultatul unui curs de o lunâ de ḑile“. „Dar românul unde-l vei pune acolo e la locul seu“ ḑicea alţii.... s. a. m. aprobâri fórte mâgulitóre. In decursul timpului, cât a fost esposiţia deschisâ, învêţâtorii perondându-se câte 3, au fâcut serviciu de inspecţiune, conducând pe cercetâtori şi dându-le desluşirile cerute.

(Va urma).

Avis.

„Reuniunea românâ de cântâri“ din Sibiiu îşi va ţiné adunarea generalâ ordinarâ din anul acesta Sâmbâtâ, în 2/14 Februariu a. c. séra la órele 6 în seminariul archidiecesan de aici.

La acéstâ adunare generalâ sunt învitaţi toţi membrii reuniunei.

Sibiiu, 28 Ianuariu 1891.

G. Dima, president.

M. Voilean, secretariu.

Varietâţi.

* (Archiducele Francisc Ferdinand) a fost primit in Petersburg cu tóte onorurile ce compet numai suveranilor.

Pe timpul petrecerei Alteţei Sale in Petersburg sê vor arangia tot feliul de petreceri la Curte şi festivitâţi pompóse. Visita acésta ce considerâ ca o reintórcere a visitei ce o a fâcut tómna trecutâ tronomul rusesc la Curtea din Viena.

* (Casa de mórte). **Basilian Petroviciu**, episcopul sêrbesc al eparchiei Bácska a repausat la 31 Ianuariu în etate de 69 ani, lovit de apoplecsie.

Dupâ scirile positive ce avem, repausatul a fost de origine român, şi din acésta causâ la fii sei sufletesci nu era tocmai privit cu ochi buni.

Mamâ-sa este îngropatâ în cimiteriul român din Timişóra şi repausatul puné mult pond ca mormêntul sê se îngrijéscâ in fie-care an.

Mórtea grabnicâ l'a râpit din mijlocul turmei sale, şi ia zâdârnicit planul de a deveni episcop al eparchiei Timişóra, al cârei fiu a fost, unde a lucrat ca catechet al tinerilor românt şi sêrbi fórte mult.

Fie i ţêrina uşórâ!!!

* (Meritele lui Bánffy Dezső). Redactorul dela ḑiarul „Ellenzék“ dl Barta presenteazâ în 2 articoli pe marele paşâ dela Bistriţa-Nâsêud în adevêrata lui micime. Câte cânii, câte abusuri de oficiu, câte terorisâri au putut eşi pânâ acum la ivélâ de sub domnia acestui romano-fag, tóte sunt descrise în tóte amênuntele. Şi fiind câ „Budapesti Hirlap“ susţine câ în paşalicul lui Banffy nici o frunzâ nu a putut câdé fârâ de a lui scire, de aceea Barta susţine câ de tóte a trebuit se aibâ scire dar le-a tolerat şi protegiat, câci sistemul lui era, corupţiunea.

Una întrebâm noi: Cum românii in memorandele lor nu au sciut de nici una din aceste casuri ilustrate în „Ellenzék“ din Cluş şi reproduse de „Tageblatt“ din Sibiiu! Póte câ vom eternisa şi noi acest buchet din meritele lui Bánffy.

* Camera advocaţialâ din Cluş face cunoscut, câ advocatul Dr. Silviu Moldovan, s'a strâmutat cu locuinţa în Baia de Criş şi a fost indus în lista acelei camere.

* (Invitare.) Corpul învêţâtoresc dela scóla capitalâ rom. gr. or. din S Sebeş, are onórea a vê învita la „Producţiunea“ „declamatorico-musicalâ“, ce se va ţiné Mercuri în 30 Ianuarie c. st v. ḑiua

patronilor soólei, în sala edificiului scolar, cu următoriul.

Program.

1. *a*) „Coróna cufundată“, cor de H. Bönicke.

b) „Serenadă“ cor de H. Marschner.

2. „Sentinela română“ de V. Alecsandri Declamaţiune.

3. *a*) „Resignaţiune“, cântec pentru tenor solo de F. Mendelsson Bartholdy.

b) „Movila lui Burcel“ de V. Alecsandri. Declamaţiune.

4. *a*) „Mama lui Stefan cel mare“, de D. Bolintinean cor de scolari.

b) „Lecţiune din comput“ cor de scolari.

5. *a*) „Nu te pot uita“ de *** cântec pentru bas-solo.

b) „Ţĕranul şi ochelarii“ de A. Pann Declamaţiune.

6. „Din depărtare“ cuartet de J. Vorobchievici.

7. „Uite mamă colo în sat“ cor de G. Dima.

Inceputul precis la 3 óre p. m. Preţul de întrare pentru persónă 30 cr. Oferte marinimóse spre scopul înfiinţării unui fond coral se primesc cu mulţămită.

S. Sebeş în 22 Ianuarie st. v. 1891.

Invĕţătorii.

* (Oficiu telgrafic). In Satulung (comitatul Braşov) s'a împreunat cu oficiul postal şi oficiu telegrafic.

* (Postal.) Postul de magistru postal in comuna Buteni (Bőkény) comitatul Cluşului este de ocupat. Emolumentele impreunate cu acest post sunt: 180 fl, 40 fl spese de cancelarie şi 12 fl relut pentru înmanuări.

Se cere cauţiune de 100 fl in bani gata séu hârtii de valóre.

De preferit vor fi, cari au şi altă avere drept garanţă precum şi ómeni nepĕtaţi versaţi in purtarea acestui oficiu.

Cererile sunt a se adresa la Direcţiunea postală telegrafică din Sibiu in termin de trei sĕptămâni.

Dare de sémă şi mulţămită publică

In numele comitetului arangiator al tinerimei studióse din Lipova ne permitem a esprima şi pe acésta cale cea mai căldurósă mulţămită tuturor acelor P. T. domni şi dómne, cari au luat parte la petrecerea de dans ţinută în 7/19 Ianuariu în favorul scolarilor sĕraci din loc.

Suma totală incursă cu acésta ocasiune e de 140 fl. 20 cr. şi 40 lei noi; subtragêndu se spesele de 50 fl. 20 cr., rĕmâne un venit curat de 90 fl. şi 40 lei noi.

Domnii, cari au suprasolvit séra la cassă sunt următorii Revdss. domn Voicu Hamsea 2 fl.; Gavril Popp, 2 fl.; Dr. Traian Putici (Arad) 1 fl.; dl protopretore Kábdebó Gergely 1 fl.; Ioan Petran, (Arad) 1 fl.; Valeriu Oprean 1 fl.; Ioan Ardelean, 1 fl.; Ioan Tuducescu 1 fl.; Aureliu Putici 1 fl.; Alois Grimm 1 fl.

La adresa M. O. dómne Elena V. Hamsea a incurs oferte marinimóse dela următorii: Dl Dr. Iosif Gall, membru în casa magnaţilor din Budapesta 5 fl. Dómnele: Aurora Perlea (Braila) 40 lei noi, Ecaterina Scalla 2 fl; Livia Toplean (Secaşiu) 2 fl.; dl Ioan Macsimilian (Stupini) 2 fl.; dl Dr. Lazar Petco, (Arad) 2 fl; dl Dr. Ioan Suciu (Arad) 1 fl; Dr. Ioan Trailescu Arad 1 fl.; Iancu Macsimilian (Stupini) 1 fl. „Dimitrie Antonescu (Arad) 1 fl.

Priméscă tóte onoratele dómne şi onoraţii domni cea mai căldurósă mulţămită. Dḍeu sĕ le rĕsplătéscă însutit şi înmiit denariul depus pe altariul Domnului întru alinarea suferinţelor sĕracilor.

Lipova, 31 Ianuariu n. 1891.

Atanasiu Brădean, stud. med. a III, ca preş.

Octavian Puticiu jur. anul al III. ca secret.

Loterie.

Sâmbătă, în 7 Februariu 1891.

Budapesta: 20 23 76 52 64

Nr. 361. [22] 1—3

CONCURS.

Postul de vice notariu cercual în notariatul cercual constituit din comunele **Săcel**, **Mag** şi **Aciliu** împreunat cu salariu anual de **300 fl.**, bani de cuartir **30 fl.**, ér pentru lucrări private conform statutului esistent, — a devenit vacant.

Pentru indeplinirea acestui post se escrie concurs.

Cereri instruite conform legei sĕ se astérna subscrisului cel mult până in 28 Februariu a. c.

Sălişte in 4 Februariu 1891.

Pretorul suprem:

Dr. Liviu de **Lemény,**

Nr. 45. [23] 1—3

CONCURS.

Sunt a se ocupa 11 ajutóre à fl. 25 v. a. pe an, menite pentru tinerii români, cari voesc a învĕţa vre-o meserie, dar mai cu sémă: rotăria, lemnăria (bărdăşia), făurăria, măsĕria (têmplĕria) cismăria, pălărieria, curelăria, şelăria, maşinăria agricola pentru a căror conferire se escrie concurs.

Şese (6) din ajutórele acestea vor fi a se ocupa cu începerea anului curent éră cinci (5) dintre ele numai cu 1 Iuliu a. c.

Cererile au a se înainta „Comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura româna şi cultura poporului român în Sibiiu“ (strada morii Nr. 8) până la 31 Martiu n. 1891.

Aspiranţii la aceste ajutóre au sĕ acludă la suplicele lor:

a). Atestat de botez în original sau în copia legalisată;

b). Testimoniu scolastic de cel puţin 4 clase elementare;

c) Contractul încheiat cu măestru conform §-lui 61 al legei industriale (art. de lege XVII din 1884) în original sau în copie legalisată, şi o adeverinţă dela măestru despre succesul, cu care lucră;

d) Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală;

e) Adeverinţa dela părinţi sau tutori că sunt decişi a lăsa pe fii sau pupilii lor la învĕţăture până se vor perfecţiona pe deplin.

Cererile intrate după 31 Martiu n. 1891, precum şi acelea, care nu vor fi instruate în regulă, nu se vor considera.

Din şedinţa comitetului Asociaţi aţiunei transilvane pentru literatura romană şi cultura poporului roman, ţinuta in Sibiiu la 31 Ianuariu n. 1891.

G. Bariţiu, preşedinte.

Dr. Ioan Crişian, secret. II.

„Hunedóra“ însoţire de anticipaţiune şi credit în Deva.

Convocare.

Domnii participanţi ai însoţirii de anticipaţiune şi credit „Hunedóra,“ se învită în vîrtutea §§-23 şı 24 ai statutelor la a

VI-a Adunare generală ordinară,

care se va ţinea în Deva, Duminecă la **1 Martiu 1891 st. n. la 3 óre d. a.** în localul însoţirii.

Obiectele puse la ordinea ḍilii sunt:

1. Alegerea unui preşedinte, a unui vice-preşedinte, precum a doi secretari şi şi 2 scrutinători.
2. Raportul direcţiunei cu privire la activitatea consiliului administrativ şi la starea cassei însoţirii (bilanţul) pe anul 1890; raportul comisiunei de supraveghiare, şi hotărîrea asupra profitului curat.
3. Statorirea bugetului pe anul 1891.
4. Alegerea eventuală a directorului.
5. Alegerea comisiunii de supraveghere pe timp de un an.
6. Eveutuale propuneri (§. 29).

În lipsa membrilor receruţi, — de preste jumĕtate a părţilor fundamentale — adunarea se va ţinea în înţelesul §-lui 25 din statute la 8 Martiu a. c. tot la timpul şi în localul indicat.

Domnii participanţi pot lua parte sau în persónă, sau prin plenipotenţiaţii lor, cari asemenea au se fie participanţi fundamentali, (§. 26); nime nu póte esercita însĕ mai multe de 20 voturi (§. 10).

Totodată, în interesul bine priceput al însoţirii, domnii proprietari de părţi fundamentale, sunt rugaţi cu tot adinsul, se binevoéscă a se presenta în persónă la adunare; ca nu cum-va prin îngrămădirea la un loc a plenipotenţelor, se pótă fi posibilă o eventuală eludare a încrederii de o parte, éră de altă parte, fie-care sĕ-şi pótă câstiga informaţiuni personale despre adevĕratul curs al lucrurilor.

În timpul încheerii bilanţului însoţirea a avut 311 părţi fundamentale à 50 fl. 15550 fl.

Din şedinţa consiliului administrativ al însoţirii „Hunedóra,“ ţinută în Deva, la 28 Ianuariu 1891. [19] 1—1

Alecsandru Moldovan m. p., vice-director.

Nichita Luculeţiu m. p. secretariu.

Convocare.

P. T. membrii casel de păstrare (reuniune) din Sĕliste sĕ convócă la şedinţa adunărei generale ordinare, conform § 15 din statutele reuniunei pe Sâmbătă în 2/14 Februariu a. c. la 2 óre în sala cea mare a scólei române gr. or. din Seliste pe lângă următorul:

Program:

1. Raportul general al Direcţiunei şi staverirea bilanţului cu 31 Decembre 1890.
2. Rap. consiliului de inspecţiune şi eventualele propuneri ale acestuia.
3. Proiectul direcţiunei pentru schimbarea statutelor.
4. Escrierea de concurs pentru îndeplinirea postului de compta il conform statutelor.
5. Decisiunea asupra profitului curat, realisat în ultimul an de gestiune.
6. Staverirea remuneraţiunilor pe anul 1890.
7. Staverirea bugetului pe anul 1891. [21] 1—1
8. Cumpĕrarea caselor lui Dumitru P. Herţia din Selişte.
9. Alegerea membrilor în consiliul de inspecţiune, conform §. 20 din statute.
10. Ficsarea marcelor de presenţă pentru anul viitoriu.
11. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.

Din şedinţa direcţiunei cassei de păstrare Selişte ţinută în 13/25 Ianuariu 1891.

Direcţiunea.

„Hunedóra“ însoţire de anticipaţiune şi credit în Deva.

Contul bilanţului pro 1890.

Active.	fl. cr.
1. Cassa în numerariu	1307 77
2. In cambii	34160.85
3. In obligaţiui	19975.—
4. In mobiliar	241.51
5. Anticipaţiuni	60.—
6. Anticipaţiuni de chirie	50.—
7. Sorţuri	31.56
Suma	55826.69

Pasive.	fl. c.
1 Părţi fundamentale	15550.—
2. Depunerişi interese capitalisate	36859.28
3 Părţi ordinare	10.—
4. Interese la părţi fundamentale neridicate	282.72
5. Interese transitive	121.86
6. Fondul de reservă	1076.09
7. Beneficii	30.—
8. Părţi fund. nesolv. deplin.	92.—
8. Profit curat	1804.74
	55826.69

Deva, la 31 Decembre c. n. 1890.

Ioan Lazariciu m. p., cassariu.

Alesandru Moldovan m. p., v.-director.

Ioan Simionaşiu m. p., comptabil.

Subsemnata comisiune de supraveghiare am esaminat contul bilanţului şi, confrontându-l cu registrele principale şi aucsiliare ale însoţirii, ţinute în bună regulă, l'am găsit în consonanţă cu acelea şi şi esact.

Deva, la 21 Ianuariu, 1890.

Petru Şinca m. p.

Nicolau Schocander m. p.

Avram Pecurariu m. p

Contul profitului şi perderilor pro 1890.

Spesele.	fl. cr.
1. Interese la depuneri	2004 84
2. Remuneraţiuni	960.—
3. Timbru	8 84
4. Contribuţiune	41[illegible] 54
5. Diverse spese	271.99
6. Tacse de presenţă	99.50
7. Chiria	175.—
8. Scăderea valórii mobil	21.27
9. Profit curat	1804.74
	5763.72

Venitele.	fl. cr.
1. Interesele de escompt	4157.28
2. Provisiuni	1003.60
3. Diverse accidenţe	602.84
	5763.72

Deva, la 31 Decembre c. n. 1890.

Ioan Lazariciu m. p., cassariu.

Alesandru Moldovan m. p., v.-director.

Ioan Simionaşiu m. p., comptabil.

Subsemnata comisiune de supraveghiare am esaminat contul profitului şi perderilor şi, confrontându-l cu registrele principale şi aucsiliare ale însoţirei, ţinute în bună regulă, l'am găsit în consonanţă cu acelea-şi şi esact.

Deva, la 21 Ianuariu, 891. [20] 1—1

Petru Şinca m. p.

Nicolau Schocander m. p.

Avram Pecurariu m. p.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 13 Sibiiu, Sâmbătă 2/14 Februariu 1891. Anul XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 28 Ianuariu.

Bărbatul cel mai sĕrbătorit din Ungaria astădi este dl Baross, ministru de comerciu și industrie.

Presa unguréscă 'l preamăresce, camerile comerciale 'l felicitéză, orașele 'l aleg de cetățén de onóre.

Actualul ministru s'a sciut pune în serviciul șovinismului unguresc, el a aflat cum bate pulsul concetățenilor sei și din posiția în care sĕ află, sĕ vede că i dă mână a-și câstiga mari simpatii.

Pentru ce?

In Ungaria nici un bărbat de stat și cu atât mai puțin un ministru nu s'a găsit, care sĕ nu jóce cum fluera cei din Viena.

Toți au fost tirani în jos și slugi plecate în sus.

Baross sĕ vede că face escepțiune dela acésta regulă.

Energia lui o a dat pe față în nenumerate rênduri.

Incă ca secretariu de stat a subminat pe șeful seu baronul Kemény Gábor și l'a ridicat din șea, ca sĕ se urce el.

De atunci a tras deget cu Tisza, a contribuit chiar la căderea lui, a cochetat cu oposiția și a sciut pune în frâu în ce privesce resortul seu chiar și pe aceia, cari aveau cuvênt sĕ l combată.

Trebile i au mers de minune bine păn' aci, dar nemulțămit el cu sine a trebuit sĕ provóce un conflict cu Lloydul austriac, ca din acest conflict sĕ iese la ivélă, că cât de tare i zace la inimă binele țĕrei ungurescí în ce privesc avantagiile de navigațiune pe Dunăre.

Aci nu s'a oprit.

Tractatul din Berlin a impus Austro Ungariei ca sĕ facă Dunărea navigabilă la porțile de fer, ér Austro Ungaria a încredințat cu acésta lucrare pe Ungaria.

Baross s'a pus în fruntea lucrărei, dar lucrarea merge încet, costă multe milióne și lumea crede, că ungurii au sĕ facă un fiasco

Baross însĕ nu e omul, care sĕ lase, ca preste capul lui sĕ trécă furtune.

El voesce sĕ fie totdeuna désupra, și ca sĕ departe privirile ómenilor dela lucrările dela pórta de fier, ca sĕ-și câstige opiniunea publică pe partea sa, era datoriu sĕ caute un nou titlu de popularitate.

L'a și aflat în tariful cel pentru mărfurile de proveniență unguréscă, cari au sĕ se bucure de favoruri pe liniile căilor ferate-ungurescí, ér cât pentru mărfurile de proveniență austriacă a lăsat tot prețurile vechi în vigóre.

In Austria acésta modificare a produs adevĕrată indignațiune.

Avem comuniune vamală, trebue ca productele nóstre sĕ se bucure de același tarif ca și cele ungurescí.

Așa dic nemții și jidanii din Viena și așa crede lumea că ar trebui sĕ fie și nu altcum.

Baross nu e omul, care se cedeze.

El cunósce bine pe compatrioții sei, scie cât se entusiasméză de ușor, scie cât de ieftin vine în grația lor. In parlament ca și în presa aprópe de el strigă, că Ungaria 'și dirige afacerile ei după plac și că Ungaria adi nu mai este o provincíă austriacă.

Ungurii la rêndul lor 'și sar din piele de bucurie, 'l grămădesc cu laude și hymnuri și Baross în contul perderilor ce le sufer nemții cu productele lor industriale, cari trec granița nóstră ungurescă, devine adi eroul dilei, devine omul cel mai sĕrbătorit.

Mai dilele trecute tinerimea universitară voia sĕ-i facă ovațiuni pentru acest eroism unguresc, dar poliția nu a conces ca sĕ și manifesteze tinerii sentimentele lor.

Acésta a fost făcută cu calculi, ca cu atât mai vêrtos sĕ gâdile grandomania acestui ministru, spre a'l îndemna sĕ persevereze pe căile apucate.

Austria la rêndul ei va vedea cum va eși la cale cu omul cu „mâna de fier" cum e botezat actualul ministru de comerciu.

Noi din parte ne nu am prea vezut ca din iscusința acestui semideu sĕ se fi ridicat industria, din contră vedem că foile publică di de di falimente de stabilimente, cari mai anii trecuți treceau de cele mai consolidate. Industriașii cei mici pachetéză mereu și sĕ îndréptă spre orient și spre America, și unicul succes ce'l putem inregistra este tariful pe zone, înlesnind comunicațiunea cu deosebire celor din vecinătate și sermani. In schimb Baross este, care a magiarisat serviciul postal, el a împreunat postele cu telegraful și a lăsat mulți amploiați în disponibilitate, pe mulți chiar muritori de fóme și de sub el s'a întrodus ca sistem, că funcționarii dela căile ferate nu ți dau nici bilet pe bani, dacă nu'l ceri în limba magiară.

Și fiind-că aceste mĕsuri sunt mĕsuri draconice, dar fiind că ele convin șovinismului unguresc, tocmai de aceea Baross e omul lor, pecum sunt toți aceia, cari prin forță și violență vor sĕ aplice ideia de stat unguresc.

Revista politică.

Călĕtoria archiducelui Francisc Ferdinand la Petersburg, forméză un viu obiect de discusiune în presă.

Decorarea archiducelui cu cele mai înalte orduri rusesci, numirea lui de șef al unui regiment de dragoneri se comentéză ca acte de mare importanță politică. Unele diare vĕd în călătoria acésta, în căderea lui Crispi și în dimiterea lui Waldersee de la postul seu un necs causal, vĕd o apropiere între Austro Ungaria și Rusia in contul alianței puterilor centrale.

Partidul liberal german din Austria se pregătesce de luptă pentru viitórele alegeri. Parola e dată „acum ori nici odată." Manifestul către alegători e subscris de toți deputații, și dacă le succede a eși victorioși din alegerile din Martiu, atunci nu mai încape îndoială că ministeriul Taaffe are se și facă sémă cu nemții ca cu un factor, care pan aci a fost desconsiderat.

Principele Liechtenstein, marele clerical cunoscut din moțiunea ce o a făcut anii trecuți în numele centrului stâng cu privire la introducerea scólelor confesionale în întrégă Austria a pășit și el de candidat în unul din cercurile din Viena și încă cu program antisemit.

In manifestul liberalilor germâni se póte cetí printre rênduri că ei sunt gata în tot momentul a sprigini guvernul, dacă acesta va curăți administrația de influințele naționalităților, dacă va ține cont de postulatele drepte ale nemților și dacă se va pune pond pe ideia de stat austriac, care trebue sĕ recunóscă germanilor prerogative însemnate.

Sub aceste condițiuni partidul oposițional german devine un partid moderat și patriotic, pe al cărui concurs guvernul póte conta, în lupta ce o vor începe elementele estreme și agitațiunile pătimașe ce se vor inscena de bună sémă.

Cehii sunt tot împărțiți în dóue tabere ostile.

Rieger și partidul vechiu al cehilor sunt pentru o împăcare a contrastelor, precând cehii tineri nu lasă din pretinsul drept public al Bohemiei nici o iotă.

Din luptele aceste ale cehilor nu póte trage nimene folos decât nemții, cari abia apucă sĕ pună mâna pe putere.

Vestitul agent diplomatic al Rusiei dl Hitrovo are de gând sĕ se retragă din Bucuresci la Belgrad.

Scirea acésta nu póte fi decât îmbucurătóre pentru români, deóre ce cât timp a stat acest agent diplomatic în Bucuresci, nu a făcut altceva decât

---

FOIȚA.

Ursitórea.

(Ideă în prosă de Iules Sandeau.)

In frageda-mi juniă când totul ne suride,
Pre șeispre-dece rozĕ când ani-mi numĕram,
Eșisem la prinblare, când Maiul și întinde
A sale seri senine și visuri-mi formam.

Mergeam făr' a scí unde, prin văile umbrósă,
Departe de cetatea, în care locuiam
Plăceami parfumul dulce acelei sĕri frumósĕ,
Și alte fenomene cen'juru-mi le vedeam.

Vedui cum Foeb d'odată în marea de purpură
Sĕn'clinase falnic, câmpii, munți, salutênd,
Girlande de steluțĕ deodat' cum apărură
Și umbre de munți negre în luncă scoborênd.

Vĕduiu cum alba lună în mistică tăcere
Se legêná cu falā pe brațul unui nor.
Și-a sale raze blânde cădeau pe floricele
Pe umerii cei negri a nopții cu amor.

Aud în depărtare un fluer cum rĕsună,
Prin cari cu măestrie un mândru ciobănaș.
Iși arată durerea; și turma lui cea bună
L'ascultă în plăcere din jos la isvoraș.
Aud și filomela cen'tufele vecine
Cântă; și a sale cânturi prea mult mĕ desfătă.
Zefirul și acuma can' alte sĕri senine,
Suflă; și tótă flórea prin suflu-i legĕná.

Mergeam cu suflet vesĕl, dar iată c aud iară,
O trupă de copile spre casĕ întorcênd,
Cântând în un mod magic, amor și primăvéră,
Și vocea lor cea dulce prin munți suna vibrênd.

M'ascund în o tufiță neobservat de ele,
Sĕ vĕd de sunt ființe ce nimfe se numesc
Ce'n nopțile sĕnine prin văi joc cu plăcere,
Și fug când ale dilei lumine sĕ ivesc.

Zăresc prin încordare l-a stelelor lumină
Alor capete blonde și a ochilor azur
Alor peliță fină alor față senină
Aud vocea lor dulce și-a hainelor zuzur.

Când ele sĕ făcuse din ochimi nevĕdute,
Deodată-mi simț internul cu totul turburat.
M'așed pe o movilă cu mânile pe frunte
Și-aci în vise profunde rĕmasĕm cufundat.

Când mĕ tredii uimisem inaintemi sta o dină,
Ce mĕ privea'ntăcere și dulce-mi suridea,
O tunică mai albă ca marmora parsină,
In crețe grațiósă pe trupul ei cădea.

Și pĕrul ca de aur unda în libertate
Pre gâtul seu cel mândru în mod atrăgĕtoriu
Și florile din pĕru-i a lenea aruncate
O ridicau din sfera a tot ce i muritoriu.

Dar cine esci ființă ? o întrebaiu în fine.
A mele brațe reci spre dênsa întindênd,
Si dacă ești vreuna din corul ce-l de dine
De ce ai venit la mine acum în ĕst mormênt,

„Amice! mi rĕspunsă cu o voce mult mai dulce
„Decât zefirul nopții: „ios ursitórea ta
„Din sinu-ți sunt născută și eu te voiu conduce
„In calea-ți furtunósă pe cât mi ascultа.

„O roză ce trăeşte o di, o deminéță,
„Este o icónă vie decât am sĕ trăiesc,
„Iubesce-me dar scumpe păn' nu a morți céță,
„Van'tinde a sale umbre spre min' sĕ vestejesc.

„Grăbesce dar iubite căci n'am altă frumseță
„N'am nice ramur magic, toiag încântătoriu
„Decât senina-mi față și scumpa-mi tineréță
„Și aste floricele ce capu-mi înconjor.

„Dar totuși ție amice ți voiu dona comóre,
„Ți voiu dona iubite tesauri nestimați.
„Cu care niciodată o altă ursitóre,
„Nu le-a făcut onórea la fii de împĕrați.

„Și éră-ți voi pune pre fruntea ta senină,
„Coróna strălucită cu flori de diamant,
„Cu care ar fi mândră aici ori-ce regină
„Putênd sĕn'coroneze pe scumpul ei amant.

„Ți voiu forma cortegiu, de care curți palate,
„N'au nici când fericirea sĕ-l vadă în jurul lor,
„Și ori și ce vei cere ți voi dona de tóte,
„Viéța mea cea dulce și fragedu-mi amor

„Ne'nvins și cu presință te-oi însoți ori unde
„Și ori și ce cărare cu flori ți-oi prĕsăra.
„Și a mele iufluențe le vei simți fecunde,
„Ba chiar și în somnu-ți prin vis teoi desmerda.

încurcături şi a protegiat spionagiul în serviciul causelor panslavistice.

In Belgrad terenul pentru acest aventurier politic póte fi mai mănos. Acolo e regina Natalia cu partidul ei, ori i se vor oferi de a i se pune în serviciu, acolo nemulţămitul şef al partidei progresiste de odinióră, şi acolo mai e şi un rege minoren, care e ca o păpuşă în mânile regenţei, a regelui Milan şi a crescătorilor sei.

Cu mutarea acestui om din Bucuresci, sĕ mută totdeodată şi cuibul agitaţiunilor muscălesci şi cei din Bucuresci nu au decât sĕ se bucure, dacă acésta versiune ar deveni cât mai curênd fapt complinit.

Despre turburările din Brüssel scrie Timpul.

Sĕptămâna trecută ne-a venit în repeţite rinduri vesci despre nesce turburări militare destul de serióse întêmplate în capitala Belgiei. Aceste veşti vor fi lăsat pe mulţi nedomiriţi asupra causelor fie mai depărtate fie mai apropiate ale acestor tulburări. Nu va fi deci de prisos o complectată recapitulare a lor cu atât mai vêrtos, cu cât după scírile postale din urmă ele amenință a lua forma unei agitaţii generale în sinul armatei împotriva sistemului militar ce domnesce actualmente în Belgia. Se scie dar că ministrul de rĕsboiu al Belgiei generalul Pontus a convocat miliţiile din 2 contingente pentru întărirea garnizonelor pe ḑiua de 20 Ianuarie, dată pentru care se anunţase manifestaţia lucrătorilor în favorul votului universal.

După cum sa dovedit mai târḑiu aceasta măsură escepţională nar fi fost tocmai necesară; manifestaţia partizanilor votului universal a fost după cum se şi prevedea cu desĕvârşire pacinică.

După ḑiua pe care o crezusă critică, ministrul de rĕsboiu a concediat miliţiele dar nu se scie bine din ce pricină numai pe cele cari fuseră convocate pentru întărirea garnizonelor din provincie, oprind sub stég pe soldaţii miliţiei din regimentele din Bruxelles.

Acésta mĕsură a motivat primele turburări în sinul trupelor din capitală.

Incă în ḑiua de 31 Ianuarie soldaţii începură a se arăta insubordonaţi prin casarme. Intr'una soldaţii refusară să se presinte la apel şi se svoni că hotărâseră se plece a dóua ḑi pe la casele lor. In urma acestui svon se ordina o supraveghere a gărilor. In adevĕr a dóua ḑi mai bine de 200 de soldaţi, vênĕtori cari fuseră aduşi din Charleroi la Bruxeles pentru păḑirea ordinei precum şi mai mulţi carabinieri şi grenadieri se adunară în grupuri la gara din Luxemburg. Gendarmii şi poliţia îi împrăscie şi aresta pe câţiva. Ceilalţi se strânseră iar şi porniră pe stradă cântând marseileza. Se credea cá voiau se mérgă la clubul socialist, dar aceasta temere nu se realiză. In cele din urmă fură împrăscieţi încă odată.

Guvernul nu puţin surprins de aceste întêmplări ordoná consemnarea garnizonei, opri vânḑarea de bilete de tren soldaţilor şi trimise patrule în tot oraşul. La apel lipsiră de prin diferitele casarme vro 60 de soldaţi.

Patruzeci de grenadieri, cari fuseră arestaţi făcură un scandal nemai pomenit în arest sfârşind prin a da foc saltelelor ceea ce necesită transportarea lor în alt arest.

O anchetă severă se ordonă. Cinci Grenadieri fură închişi în arest celular.

„A mea inimă bună voi da-o şi naturei
„Ca sĕţi suridă dulce când te deştepţi în ḑori,
„Teoi legêna pe sinu-mi, pe plaiul nemurirei,
„Şi vom avean'mpreună frumósĕ sărbători.

„Ajung aceste bunuri ce eu ţi dau copile,
„Apucăle amice nainte de aţi scăpa.
„Şi le păstrézá bine can'celelalte ḑile
„Sĕ-ţi fiă lan'demână când singur teoi lĕsa.

„Ţi-am spus nainte amate c'amea viéţă-i scurtă,
„Şi dela tin' depinde cât am ca sĕ trăesc
„Intrégă-s delicată şi faţa mea plăcută
„E ca şi acele plante cen'sóre vestezesc.

„Veghează-ţi ḑic în fine, ca nici c'o remuşcare
„A ta inimă blândă se nu ţio otrăvesci,
„Şi fă ca suveniru-mi sĕ ţi fie desfătare
„Şi mai târḑiu când faţa-mi nu poţi ca s'o privesci.

Ḑicênd acestea-şi plécă al seu cap mic de inger
Şi buzelei arzinde a mea frunte-au atins,
Dar când întinseiu braţul la sinu-mi s'o string ager,
Fantóma dispăruse în tocmai ca un vis.

Cuprins de o durere strigam nenorocitul
Râdeam plângeam chiemênd-o dar vai a dispărut,
Mergeam prin munţi pe pajişti şi tocmai ca smintitul
Spuneam la flori la stele că ḑina am perdut.

Dar când a ḑilei raḑĕ pe ceriu se arĕtară,
Păré că al meu suflet de trup s'a despărţit
Şi uşurel şi liber sbura preste otară,
Sĕ caute aceea ḑină ce pacea mi-a răpit.

Din vêrful celui munte în care mĕ suisem
Priviam întréga lume cu'n ochiu învingĕtoriu
Pămêntul pentru mine era creat, gândisem
Şi eu păream atuncea a lumei domnitoriu.

(Va urmá)

O altă manifestaţie urmă chiar în aceasta ḑi. De astă dată tinerii conscrişi fură cari o inscenară plimbându-se în grupuri pĕ stradele capitalei cântând marseileza şi purtând la pălării cărţi cu inscripţia: „jos cu inpositul de sânge“. Firesce aceasta manifestaţie n'a fost decât o urmare a revoltei soldaţilor.

Causa mai depărtată a tuturor acestor manifestaţii turbulente, zace fără îndoială în organisaţia militară belgiană. In Belgia soldatul, care póte să plătească suma de 1600 franci are încă dreptul a încredinţa unui locţiitor împlinirea datoriilor sale militare. Aceasta invechită intocmire e cât se póte mai potrivită ca se dea o armă puternică in mâna agitatorilor pentru ideia desfiinţĕrei armatei permanente şi prin consecinţă şi celor pentru introducerea votului universal.

Aceasta e dar esplicaţia agitaţiei ce a isbucnit in armata belgiană. Potolirea ei nu atârnă dela mĕsurile momentane ce se vor lua, ci numai de la o reformă militară de mult aşteptată.

Isvórele de căldură ale Europei.

(Incheere.)

*) Curentul golfic însĕ n'a curs totdeuna spre Europa. Intrun timp órecare curgea în oceanul pacific printre America de nord şi cea de sud, cari pe atunci formau dóuĕ continente separate. Trecătórea acésta se afla aclo unde e acum istmul Panamei, cari prin erupţiuni vulcanice într'un period nu tocmai vechiu s'a ridicat din mare, precum se vede din rĕmăşiţele animalice şi de plante, cari se află în păturele de pămênt ale numitului istm şi sunt identice cu cele vieţuitóre în fundul mării lângă aceleaşi maluri; munţii din America de sud şi cei din America de nord (Cordilerii) formau dóuĕ grupe separate una de alta prin strimtórea mării în America centrală de acum. Atunci torentul golfic nu putea fi respins din America spre Europa ci curgea în marea sudică. Dealungul malurilor europene curgea atunci apă polară rece dela nord spre sud, Atunci Scandinavia şi Scoţia erau tóte pline de ghieţiari (ale căror urme se mai ved şi acum printre stênci) pe malurile lor vegetau organisme, ca şi cari aflăm acum numai în Spitzbergia. In Francia şi până în Würtemberga vieţuia atunci împreună cu tarandiii un biet soiu de ómeni precum sunt acum laplandezii

Acum ni-se pune întrebarea, o întrebare de mare interes cultural-istoric: putem noi conta, că acest isvor de căldură, torentul golfic sĕ remână o acuisiţiune perfectă pentru Europa? La acésta întrebare durere rĕspundem cu ba. Va veni timpul când torentul golfic nu va mai puté spĕla o mare parte din malurile Europei, pentru ca încetul pe încetul va fi abătut dela acele maluri. Pentru-ca sĕ ne putem da sémă despre acest eveniment, cxută sĕ facem o mică digresiune.

Tóte mările calde sunt impoporate de o mulţime de animale de diverse soiuri, cari prelucră sărurile calcarie disolvate în apa mării şi le depositéḑĕ în formă de petre solide mai întâiu bolovani, apoi stênci, după aceea munţi de pétră, precum sunt munţii de conchilie calconice în Alpĭ şi munţi calconici pe insula Rügen. Intre acesti fabricanţi de pétră se numeră: coralele şi conchiliele, mai cu samă însĕ o mulţime nenumĕrată de fiinţe microscopice, cari pórtă o cóje vărósĕ găurită ca o sită pelângă corpul lor molicios-bĕlos şi pentru aceea se numesc foro minifere. Acestea singure au clădit în curs de mii de ani înaltele stênce de calcariu pe insulele Rügen şi Moen, apoi în Anglia şi Normandia şi altele. Microscopul arată, că calcariul acestor stênci e format mai numai din scórţele varósă ale foraminifelor. Tot acestor animale le priesce mai bine acolo, unde apă mării e caldă, bogată de sĕruri calconice şi în mişcare animată Cât de activă este lucrarea acestor animale arată următoriul esemplu constatat în forma oficială.

Aşa numita: „calea Torres“, o strimtóre de mare, espuse valurilor calde ale oceeanului pacific, între Australia şi Guinea nóuĕ, numĕra în a. 1606, când au fost descoperită numai 26 de insule mici de corale, pintre cari pretutindenea puteau pluti năile fără nici o pedecă. Acum sĕ află în aceeaşi trecătóre 160 insule, năile numai prin anumite locuri mai pot trece şi admiralitatea britică a făcut cunoscut în a. 1858 că în 20 de ani, aşa dară la anul 1878, nu va mai putea trece nici o nae printre acele insule; — aşa s'a şi întêmplat

Tot în acele condiţiuni se află şi peninsula Florida în sinul mării mexicane, care se continuă prin insulele Torsugos şi Bohama si prin o mulţime de stênci submarine printre cari se vêresce torentul golfic. Cu cât curge mai iute şi mai cald acest torent, cu atât mai mult lucră forominiferele. Insulă după insulă cresce din mare, peninsula Florida se lungeşte tot mai mult, şi se pune ca o lungă barieră, ca o dêlmĕ, în calea torentului golfic. Care va fi sfêrşitul pentru clima Europei?

Rĕspunsul ni-l dă istoria Grönlandiei. Când s'a descoperit acésta ţéră, — sunt acum 903 ani – se întindéu pe malurile ei la rĕsărit şi la miaḑe ḑi câmpii şi văi atât de frumósĕ şi de verḑi încât cei ce au descoperit-o iau dat numele „Grönland“ ţéră verde, şi sau aşeḑat acolo o mulţime de colonii. Incă la 420 ani după descoperirea Grönlandiei se aflau pe malul decătră răsĕrit 190 case şi colonie. Astăḑi nu afli în Grönlandia decât ghiaţă, câmpiele şi casele coloniştilor sunt îngropate sub ghiaţă sinurile mării sunt tóte înghieţate. Chiar şi pe malurile dela sud-vest clima devine tot mai aspră, tot mai mult se stinge posibilitatea de a locui acolo. De unde vine acésta schimbare în climă? De acolo, că torentul golfic, timpuri mai vechi curgea mai sus spre nord şi ajungé până preste malul dela rĕsĕrit atunci nu se puté forma ghiaţa, şi câmpiele erau verḑi. Ce alta a putut sĕ abată acel torent din calea lui, decât bariera tot mai înlungit a insulei Florida? Dacă va mai cresce acésta barieră dacă prin lucrarea neobosită şi neîntreruptă a coralelor numerósele insule în canalul Bohama se vor contopí într'una, atunci e de temut, că torentul golfic nu va mai ajunge până în Irlandia, în nordul Scandinaviei la insulele Setlandice şi până la Scotia de nord. Atunci se vor înmulţi acolo colósele de ghéţă şi raḑele sórelui nu le vor mai puté topí. Atunci sinurile mării în Norvegia se vor umplea de gheţuri şi bolovanii de ghéţă vor pleca pe mare în jos. Valurile mării reci îngheţate, vor porni spre sud către malurile Europei de mijloc vor face ca vara sĕ fie rece şi érna mai lungă. Căldura în Europa va fi peste tot mai mică şi multe plante nobile şi folositóre nu se vor mai puté cultiva în Europa. Cultura nóstră va da înapoi.

Altcum cine scie, că óre atunci va măi fi pagubă de Europa sau ba. Dacă statele culturale ale Europei de acum se prefac tot mai mult în state milităresti, cari recrutéză dintre bărbaţi partea cea mai bună şi mai capace pentru propagarea genului omenesc şi o nimicesc în resbóiele lor atunci, mai nainte de ce s'ar stinge pentru noi torentul golfic, Europa va fi devastată, despoporată şi sĕlbătăcită, statele vor fi îngropate într'o ghiaţă morală, pecum s'a întêmplat pretutindeni unde a domnit soldatisca timp îndelungat.

Raport

despre cursul estra-ordinariu pentru lucrul de mână, ţinut în feriile de vară ale anului 1890 în „Seminariul Andreian“ din Sibiiu.

(Urmare).

La 4 óre p. m. în ḑiua de 30 August ne-am concentrat cu toţii, ca şi la 1 August, în sala cea mare a „Seminarului Andreian“. Aci a venit P. O. D. asesor consistorial Zacharia Boiu, ca trimis al Escelenţiei Sale Inaltpreasânţitului Domn archiepiscop şi metropolit al nostru, pentru încheerea cursului.

Mult public, elita românéscă din Sibiiu şi din împrejurime între cari o cunună de matróne române încă a fost faţă la acéstă solemnitate de încheere.

In cuvêntarea de încheere dl asesor consistorial Z. Boiu ne-a comunicat intre altele, intenţiunea Escelenţiei Sale Preabunului nostru archipăstoriu şi a Preaveneratului consistoriu cu înfiinţarea acestui curs de probă; ne a împărtăşit, că prin străduinţa nóstră am satisfăcut asteptărilor puse in noi şi cu deosebire în dl conducĕtoriu al cursului G. Moian. Ne simţém intr'adevĕr însufleţiţi şi cu deplină încredere privém în viitoriu la prospectele lucrului de mână în scóle primind îmbărbătări şi spriginiri atât de părintesci.

Din sala acésta dl asesor cons. Z. Boiu, cu toţi cei de faţă au trecut în sala de esposiţie, unde pe rênd a visitat obiectele espuse adresând cu amabilitate, fie-căruia aprobări măgulitóre.

In fine cetesce în auḑul tuturor celor din sală o epistolă însoţită de un rênd de unelte principale pentru têmplărit. Epistola era venită dela dl sub locotenent ces. şi reg. Aron Lupean cu scop ca uneltele pomenite, sĕ se dee ca premiu celui ce a fi ajuns la mai mare îndemânare la cursul acesta. Uneltele s'au dat, prea potrivit lui Ioan Ciota învĕţătoriu în Sebeşul mare din tractul Cluşului.

Cam acésta este partea descriptivă a lucrului de mână propus în cursul de astăvară.

Ţin de oportun, şi totodată de interes a descrie şi partea aşa ḑicênd socială a acestui curs. Din cele ce urméză, On. adunare generală se va convinge despre spiritul binefăcătoriu ce a domnit între participanţii cursului, şi cu deosebire despre inaltul sprigin şi interes, ce l'a prestat şi-l prestéză Escelenţia Sa Inalt Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit al nostru Miron Romanul, faţă de acest obiect de învĕţământ.

Frecuentanţii cursului au fost la numĕr 61.

Aprópe tóte tractele protopresbiterale au fost representate prin 1—4 invĕţători, cari din deosebite isvóră au primit pauşal de călĕtorie, şi óre-care ajutoriu cam în suma dela 12—50 fl. pentru spese mărunte, ér în seminariu instrucţiunea şi întreţinerea întrégă (mâncare, cuartir serviciu) — gratis.

Cât pentru mulţumirea nóstră a cursiştilor cu menagiul trebue sĕ spun, cu mare mângăere sufletéscă, că am fost pe deplin mulţumiţi; cuartirul serviciul şi mâncarea (dejun, prânz şi cină) convenăbilă, — bucate sănĕtóse, bine gătite şi promt servite.

Ordinea de ḑi era următórea: La 7 óre, diminéţa dejunul; la 8 óre se începea lucrul.

Fie-care învĕţătoriu, era comod îmbrăcat, încins cu şurţa se aşeză in sala de lucru la locul seu. Dl G. Moian propunea deodată sculptura şi têmplăritul la 18 frecuentanţi; ér în sala învecinată dl Muşlea propunea împletitul de nuele la 43 frecuentanţi. Instrucţiunea şi eserciţiu', sai bine ḑis lucrul dura până la 12 când sună clopotul, ce ne chema la prânzul gustuos.

După prânz urmă pausă până la 3 óre, când cu punctualitate sĕ începé lucrul. Dl Moian propuné cartonagiul la 14 frecuentanţi; ér dl Muşlea împletitul de pae şi pipirig şi cusutul pălăriilor în prima jumĕtate a cursului, ér în a dóua jumĕtate propuné împletitul cu papură şi cu sfóră la 47 frecuentanţi.

La 6 óre se sista lucrul şi ne concentram în sala cea mare a institutului, la aşa numitele discusiuni colegiale, unde ne consultam în privinţa mai multor cestiuni referitóre la modul introducerei lucrului manual în scólă, şi alte teme didactice în acest obiect.

Acésta a durat timp de o lună de ḑile cu esceptiunea Mercurei şi Sâmbetei, p. m. când dl Moian de pe catedră cu multă cunoscinţă de causă şi cu zel învăpăiat, ne propuné teoria, istoricul, scopul, folosul şi metodica acestui important obiect. Tot în aceste prelegeri teoretice ni s'a propus cultivarea, recoltarea şi păstrarea materialului de lucrat; diferite recepte pentru prepararea colorilor, a politurei, a lac-cului, descrierea uneltelor ş. a. lucruri frumóse şi folositóre, pentru cari vom fi recunoscětori d-lui G. Moian.

La 7 óre era cină, ér după cină urma probe de cântări sub conducerea învěţătoriului din Orěştie Ioan Branga, care şi pe acest teren face onóre pedagogiuiul nostru din Sibiiu. — In paranteze observ că pedagogia nóstră din Sibiiu astfeliu s'a ridicat încât noi cei ce am absolvat înainte de 1882 trebue sě ne ocupăm continuu ca sě nu fim întrecuţi de amicii consoţi de carieră ce an de an es din seminariul Andreian. La probele de cántări ne esercitam pentru diferite ocasiuni ca d. e. pentru sěrbarea ḑilei nascerei Maiestăţii Sale, preabunului şi gloriosului nostru Monarch.

Ve-ţi recunósce, dlor, că ordinea de ḑi a fost fórte încărcată şi obositóre. Aşa şi este! Dar totuşi nimenea nu s'a plâns.

E drept că l'a început, auḑind, că vom fi ocupaţi dela 7—12 şi dela 3—6 resp. 7 óre protestasem şi ceream reducerea órelor de lucru. Nu ni s'a primit cererea, dar nu ne am pus în grevă şi nici nu ne-am căit mai târḑiu.

Din contră, věḑênd resultatele ce ḑi de ḑi le obţineam, am devenit aprópe cu toţii pătimaşi. Clopotul anunţa sfêrşitul órelor de lucru şi nu ne înduram a lăsa lucrul din mână. Trebuia sě fim scoşi aşa ḑicênd cu dea sila, ca sé se pótă îngriji de curăţenie în sala de lucru. Ba ce e mai mult rumpeam din odihna de nópte şi lucram prin dormitóre până pela 11 şi 12 óre, la luminare, ceea-ce cu tótă interḑicerea nu s'a putut abandona. Atât e de interesant acest obiect pentru adulţi ba şi pentru bětrâni, căci mulţi dintre noi, erau fórte înaintaţi în etate, cu atât mai interesant trebue sě fie pentru copii.

Sub durata cursului am avut fórte mulţi visitători, între cari cu fală şi încântaţi până în adêncul inimei, am fost fericiţi a vedea în mijlocul nostru pe Escelenţia Sa Inalt Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit al nostru Miron Romanul însoţit de Precuvioşiile lor Domnii episcopi sufragani I. Meţian şi N. Popea, apoi de Ilustritatea Sa domnul Dr. Iosif Gall şi Vincenţiu Babeş. Prelaţii nostri prin cuvinte părintesci şi călduróse şi au arătat înaltele mulţumiri, pentru resultatele obţinute. Au mai fost alţi mulţi onoraţiori din Sibiiu şi din afară, cari toţi au fost incântaţi şi subscriind protocolul de visite, ce le-a stat tuturor la disposiţie, au făcut în rubrica (observări) cele mai favorabile apreţieri şi imbărbătări dlor instructori.

Şi chiar numai din acest protocol, încă se póte vedé, cu câtă căldură e acceptat, salutat, îmbrăţişat şi recomandat acest obiect de aşa mare importanţă pentru scólă şi poporul nostru. (Va urma).

Umanismul modern.

Motto: Homo sum, nihil humini a me alienum puto.

Problema pusă în faţa acestor cercetări este una din cele mai grele şi totodată una din cele mai salutare pentru omenimea întrégă a timpului nostru căci dóră, ni se va da voiă se susţinem, că nimic nu intereséză pe om şi nice nu póte sě-l intereseze om fiind, mai cu deadinsul, decât ale sale, decât lucrurile omenesci, fără a voi prin acésta se dăm vre-un sprijin egoismului atât de mult condamnat de lume şi de sciinţa etică. Dacă astfeliu sě are lucrul atunci de bună sama umanism nu póte însemna altceva, decât un principiu, care a tóte principiile tinde şi el, a se validita pe tóte terenele vieţii omenesci. Este deci fórte natural şi totodată logic, că el voind sě se validiteze va fi căutat după căi şi mijlóce, prin cari sě póte fi validitat. Prin urmare Umanismul tinde a lucra într'acólo ca sě se desvólte tóte forţele omenesci, atât fisice, cât şi morale şi intelectuale. Desvoltarea în infinit a acestor forţe ḑiceam noi odată în colónele acestui ḑiar şi nu ne rěmâne şi de astădată de cât se accentuăm cu ponderositate acéstă afirmaţiune.

Eată dară! că suntem lămuriţi asupra fiinţei umanismului, ne rěmâne acuma se vedem, cum şi când s'a ivit el în lume? cum şi în ce fel sě manifestéză el astăḑi în arteriele vieţii omenesci?

Şi acest concept, ca şi altele de acésta natură sunt un product al fiinţei isvorit din necesitate şi stabilit cu multă greutate.

Nui vorbă e lucru omenesc şi acela, ce îl făcea Dravida din India, când se espunea, ca sě fie înţepat de insecte, muşcat de şerpi şi bătut de viscole şi orcane, ca astfel mai mult se placă lui Brahma. Tot atâta de omenéscă este şi ascetica crestinismului, pornită prin Paul din Theba Egipetului şi ajunsă la o desvoltare formidabilă în evul de mijloc şi în iesuitistmul lui Loyola şi dóră şi a celui modern. Dar ori cât de omenesci par ele totuşi devin monstruosităţi în esagerarea lor, precum póte se devină ori şi ce acţiune omenéscă, căreia i-se dă o ateuţiune prea mare, deşi ea în fondul ei ar fi pornit din cel mai nobil interes. Şi cumcă monachismul astfel de sórte a avut, cred că nimenea nu mai póte se tragă la îndoială, avênd numai puţină carte. Esagerarea în ori şi ce punct este un păcat, care trebue sě se resbune asupra aceluia, ce a comiso după cum se rěsbună şi destrăbălarea asupra autorului ei.

Étă dar presentat umanismul în colorile sale cele debile, 'l găsim şi în viaţa păgână şi creştină.

Creştinismul, ca unul din cele mai nobile principii la începutul desvoltării sale a fost dus pe căi rătăcite atât din ignoranţă, şi din rea voinţă de unii iperzeloşi. Acésta e altcum sórtea tuturor principiilor mari reformatorice. Ivit în tótă nuditatea curênd 'şi află esplicători şi profeţi mincinoşi cari 'l abătură dela ogaşa cea dréptă şi multă vreme trebui sě se lupţe până ce teafăr se iasă dintre Scyle şi Carybde.

Marea mişcare a popórělor era pe aci sě l strivéscă. Acéstă lepră pe omenime, înăduşi ori şi ce mişcare culturală şi transpusă lumea în o letargie cumplită, din care o deşteptară numai mişcările reformătóre din vécul al patrusprăḑecelea şi al cincisprěḑecelea. In astfel de situaţiuni psichice omenimea amorţită nu e capabilă de nici o acţiune liberă, ci e bună bucurósă, dacă 'şi póte găsi vre un adăpost, care o primesce şi o sălăşuesce.

Caută şi vei afla ḑice scriptura şi acéstă ḑisă s'a şi adeverit.

In privinţă religiósă omenimea se cufundă în dogmatisare, pe care o crede de infalibilă, mai infalíbilă decât chiar şi papa, cel din vîrful piramidei de dogmatisare. Unde e prea multă dogmatisare acolo e prea puţină moralisare. Unde e prea multă slugărnicie, acolo e prea puţină libertate:

Şi apoi ce póte se urmeze de aci sunt fapte de cari lumea tot mereu se póte convinge. Aşa şi cu dogmele.

Lumea a căḑut în un intunerec grozav în care a orbecat prin tot decursul medieval.

Scolasticismul, acel clasic cuvênt a trăit din filosofări góle şi s'a mişcat prin înălţimi olimpice pe unde numai Bachus şi Saturnus putéu sě se preumble, ér de alţi pămênteni nice vorbă. Sunt clasice lucrările intelectuale a le savantilor din evul mediu; sunt minunate invenţiunile lor tipice de a face sě pricépă pe om cum e alcătuită mintea, raiul, iadul.

Ce sě-ţi poţi închipui de ei, când şi mintea bietelor femei o torturau cu înţelepciuni de acestea? Cu acéstă ocasiune îmi vine în minte o logică ce ni o a arătat un iubit al nostru profesor dela universitatea din Iena, o carte de logică femească şi îmi vine se compătimesc pe astfel de autori şi se me mir de vederile unor astfel de timpuri. (Va urma.)

Convocare.

Reuniunea pentru ajutorarea prinsonierilor din comitatul Sibiiului va ţinea în sensul statutelor adunarea generală la 3 Martiu a. c. 4 óre p. m. în sala de şedinţe a tribunalului regiu din Sibiiu drept ce prin acésta sě invită toţi P. T. membri.

Obiectele de pertractat:

1. Raportul direcţiunei despre activitatea sa din anul espirat.
2. Raportul anual al comisiunei însărcinată cu purtarea socotelilor şi decisiune asupra acestui raport.
3. Alegere de 3 membri în comisiunea pentru socotele anuale.
4. Propuneri.

Tot odată sě aduce la cunoscinţă, că în sensul împuternicirei primită la 10 Martiu am defipt şi pentru anul viitoriu terminul şedinţelor comitetului şi adecă pe 3 Martiu, 3 Iuniu, 3 Septembre şi 3 Decembre la cari şedinţe de asemenea invit pe membri comitetului cu observarea că şedinţa din 3 Martiu se va ţiné imediat după adunarea generală cari cad tot în o ḑi.

Sibiu, 7 Februariu 1891.

Presidiul reuniunei pentru ajutorarea prisonierilor.

Alesandru Iánoşi m. p.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Maj. Sa regina Elisabeta a sosit la Budapesta în 9 l. c. diminéţa cu tren separat ér věduva principésă Stefania a plecat în 7 l. c. la Abazzia.

* Invitare Corpul învěţătoresc dela scóla gr. or. din Tilişca are onóre a invita la „Producţiunea Musicală-Teatrală ce se va arangia în 2/14 Februarie 1891 în edifiiciul scólei din loc cu următórea:

Programa:

1. *a*) „Tropariul hramului“, *b*) Pricésna „Lăudaţi“, esecutate de corul elevilor.
2. „Judecăţile sunt păgubitóre“, declamare.
3. „Deşteptăte române“, cântare.
4. „Şoldan Vitézul“, cântecel comic de V. Alesandri, jucat de un elev.
5. „Vêntul“, cântare.
6. „Vivandiera“, scenetă militară de V. Alesandri esecutată de elevi scólei.
7. „In pădure“, cântare.
8. „Cinel-cinel“, comedie într'un act de V. Alesandri, jucată de corpul învěţătoresc cu binevoitoriul concurs al altor persóne.
9. Petrecere cu joc.

Inceputul la 7 óre séra. Oferte marinimóse se primesc cu mulţumită şi se vor cuita pe cale publică.

* (Un deputat dietal sub concurs.) Marele financier, vestitul deputat al Mercurei de pe timpul passivităţi ardelenesci, Moritz Pál este pus sub concurs. Se vede că cu picarea lui Tisza i-a venit şi lui apa peste urechi. Din acéstă causă trebue se abḑică şi de mandatul de deputat dietal.

* (Disciplina la sêrbi.) Secretaríul patriarchului Brancoviciu şi a permis lucsul sě insulte pe capul bisericei sale în şedinţă consistorială. Sinodul episcopesc a decretat scóterea secrctariului Nilits din cler, ér patriarchul a intentat contra lui şi proces pentru vătěmare de onóre.

* (Un redactor condamnat la arest pe viaţă.) Tomics fostul redactor al ḑiarului Zastava este dejudecat pentru omor la arest pe viéţă.

O lecţiune pentru ura ce o nutréu partidele sêrbe una faţă de ceialaltă.

(Convocare) Alegătorii români din cercurile electorale Orěştie, Deva, Hunedóra, Ilia şi Haţeg sunt rugaţi a se presenta la o conferinţă, ce se va ţinea Sâmbătă în 21 Februarie s. n. a. c. la 2 óre d. a. în sala hotelului „La contele Stefan Széchenyi“ din Orěştie.

Obiectele de pertractare.

„Consultarea asupra proiectului de lege despre asilele de copii“.

Orěştie la 10 Februarie 1891.

Dr. Mihu *Dr. A. Tincu* *F. Hoszu Longin.*

— Alegătorii români din cercurile electorale ale Făgăraşului sunt rugaţi a se presenta la o conferinţă ce se va ţinea Vineri în 8/20 Februariu 1891 la 11 óre a. m. în sala „Hotel Laurisch“ din Făgăraş.

Obiectele de pertractare sunt:

a) Reconstituirea clubului electoral.

b) Dechiărarea alegătorilor faţă cu proiectul de lege relativ la asilele de copii.

c). Propuneri eventuale.

Făgăraş, 8 Februariu 1891 st. n.

Basiliu Raţiu. *Iuliu Dan.*

* (Sporirea lefilor). Foile din Budapesta aduc scirea că din plusul de 5000 fl. destinaţi în bugetul pentru inspectorii de scólă ministrul de culte a sporit léfa la 6 inspectori dela 1200 fl. la 1400 fl.; apoi a sporit pauşalele de călětorie inspectorilor din comitatele Timiş, Huniedóra, Szepes, Arad, Têrnava şi Maramurěş dela 200 fl. la 400 fl.; ér din rest s'a instituit adiuncţi în comitatul Têrnava inferióră şi superióră, Ung şi Bereg. Pentru inspectori se îngrijesce guvernul, dar pentru scólă ba.

* (Invitare.) Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului“ va ţiné *Duminecă în 3/15 Februariu 1891 în comuna Poplaca* o întrunire agricolă, la care se va discuta despre înfiinţarea unei reuniuni rurale de credit şi eventual şi despre alte cestiuni.

Inceputul la 10 óre a. m.

La acésta întrunire sunt poftiţi toţi membrii şi sprigiuitorii reuniunei nóstre, precum şi cei-ce se intereséză de progresul agriculturei la noi.

Sibiiu, 12 Faur n. 1891.

Comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului.

* (Rěscóla în Jadan.) In comuna româéscă Jadani din apropierea Timişórei s'a întêmplat că epitropului bisericei de acolo i sa aprins ḑilele trecute nesce bogii de fên. Gendarmi cari veniseră dumineca trecută a cerceta causa incediului au întrebat pe epitropul pe cine are el duşman în sat, căci póte acela îi va fi pricinuit incendiul. Epitropul ḑise că nare alt duşman decât póte cá învěţătorul Vulpe îl duşmănesce, căci n'a căpătat de un an de ḑile léfa sa. Gendarmii prinseră deci pe învěţătoriu la casa comunală ca sě-l ducă mai departe la judeţul competinte.

Auḑind acésta poporul s'a adunat în mare numěr la casa comunală şi cerură dela gendarmi ca pe responsabilitatea lor se elibereḑe pe învěţătorul lor nevinovat. Dar acestia au denegat cererea lor, deci se duseră toţi la casa preotului, care chiar atunci ţinu prânḑul festiv de instalare ca paroch unde a fost şi notariul şi judele ca se róge pe dênşii se intrevină ei la gendarmi întru eliberarea învĕţătoriului, dar nici la acestea n'au ajuns scopul lor; într'aceia sau făcut arătare la vice spanul din Timişóra, că comuna se află în turburare, vice-spanul deloc a recercat pe comandantul gendarmilor se esmită 12 gendarmi cu un ofiţer în faţa locului spre a face linisce în sat. Oficerul cu gendarmi lui s'a înfăţoşat în faţa locului spre suprinderea cea mai mare a poporului, care se împrascia pe la casele lor, aducêndu-şi aminte póte de casul dela Feldru din Ardél.

Intr'aceia bietul învĕţĕtoriu şeḑù închis pănă diminéţa pănă ce se făcu adecă cercetarea preventivă din partea gendarmilor.

Atâta ni s'a referat şi atâta numai putem raporta.

* (Ministrul de finanţe austriac.) Foile magiare ne sciu spune că Dr Steinbach actualul ministru de finanţe din Austria este născut în Budapesta ca fiu de orologeriu.

Mergându-i rĕu în Budapesta, orologierul s'a mutat la Viena şi a trecut de la legea evreiască la cea catolică.

Prin urmare Dr. Steinbach este jidan!!

Bibliografic.

A apĕrut *„Din traista lui moş Stoica"*. O sută şi una minciuni poporale din ţéra Ardélului date la ivélă de Sandu Pungă-Gólă, dascăl şi fecior de popa. Preţul 20 cr. Se află la librăria N. I. Ciurcu Braşov.

Din public.

In Nrul 85 din a. tr. a apărut în preţuitul ḑiariu „Telegraful Român" un „Apel" din partea unui comitet de ajutorare, format in oraşul Alba-Iulia prin care se recurge la intreg publicul românesc pentru ajutoriu pe sama celor arşi din comuna Bucerdea vinósă. Spre a veni şi din partea nóstră în ajutoriu acelor nenorociţi arşi prin foc, au întreprins şi subscrisul o colectă în parochia sa, cu carea ocasiune sa adunat o sumă de 3 fl 45 cr. pre care am şi trimiso la adresa membrului concrediut de acel comitet, reverendisimului domn protopresbiter de Alba Iulia Alexandru Tordăşan încă în 20 Novembre al acelui an, pe lângă aceia modestă rugare că: Pré onorat acelaşi să bine voiască spre legitimarea mea înaintea contribuabililor a o cuita. Ne urmând acea cu ocasiunea primirei sumei colectate, credeam că pe calea cum s'a făcut apelul, se va face şi darea de sémă despre sumele incurse în urma aceluia şi astfeliu voi fi pus în posiţie de a mĕ putea legitima înaintea parochienilor mei contribuabili.

Nu-mi aduc aminte sĕ fiu cetit o atare dare de sémă uici în „Telegraful Român" şi nici în un alt organ român de publicitate şi după ce am esperiat că unii dintre contribuabili trag la îndoială că suma colectată s'ar fi trimis la destinaţiunea sa prin ce obstrăgênd ca: voiud vre odată a mai face atari colecte în parochie nu voiu fi întimpinat din partele cu acea bună voinţă şi încredere de carea m'am bucurat înaintea lor tot deuna dar mĕ simţu în anbiţiunea mea de om onest atins când trebue sĕ aud presupuneri de atare şi astfeliu mă vĕd constrâns pe calea acésta a întreba pe onorabilul comitet de ajutorare că are de cuget şi încă în cel mai scurt timp a da in publicitate darea de samă despre sumele incurse spre ajutorarea nenorociţilor arşi din Bucerdea vinósă şi dacă acésta n'ar fi aplicată a o face spre acoperirea mea înaintea alor mei pretind dela onorabilul comitet ca suma trimisă prin mine spre acel scop se mi-o cuiteḑe în cel mai scurt timp.

Bucium-Cerb 24 Ianuariu 1891.

Ioan Todescu,
paroch gr. or.

Loterie.

Mercuri în 11 Februariu 1891.

Sibiiu: 19 45 42 7 59

Nr. 580. [24] 2—3

CONCURS.

După ce în urma primului concurs publicat pentru întregirea postului de paroch din comuna Blăjeni-Plai nu s'a insinuat nici un concurent, prin acésta se publică al doilea concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitul parochial împreunat cu acest post este tot cel ărătat cu ocasiunea publicărei primului concurs adecă 409 fl v. a.

Concurenţii au a-şi insinua petiţiunile lor instruite conform dispositiunilor din vigóre în terminul de sus oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Zarandului.

Brad, 27 Decembre 1891.

Oficiul protopresbiteral al tractului Zarandului în conţelegere cu comitetul parochial.

Vasilie Damian
protopresbiter

Nr. 45. [23] 2—3

CONCURS.

Sunt a se ocupa 11 ajutóre à fl. 25 v. a. pe an, menite pentru tinerii români, cari voesc a învĕţa vre-o meserie, dar mai cu sémă: rotăria, lemnăria (bărdăşia), tăurăria, măsĕria (têmplĕria) cismăria, pălărieria, curelăria, şelăria, maşinăria agricola pentru a căror conferire se escrie concurs.

Şese (6) din ajutórele acestea vor fi a se ocupa cu începerea anului curent éră cinci (5) dintre ele numai cu 1 Iuliu a. c.

Cererile au a se înainta „Comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura româna şi cultura poporului român în Sibiiu" (strada morii Nr. 8) până la 31 Martiu n. 1891.

Aspiranţii la aceste ajutóre au sĕ acludă la suplicele lor:

a). Atestat de botez în original sau în copia legalisată;

b). Testimoniu scolastic de cel puţin 4 clase elementare;

c) Contractul încheiat cu măestru conform §-lui 61 al legei industriale (art. de lege XVII din 1884) în original sau în copie legalisată, şi o adeverinţă dela măestru despre succesul, cu care lucră;

d) Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală;

e) Adeverinţa dela părinţi sau tutori că sunt decişi a lăsa pe fii sau pupilii lor la învĕţăture până se vor perfecţiona pe deplin.

Cererile intrate după 31 Martiu n. 1891, precum şi acelea, care nu vor fi instruate în regulă, nu se vor considera.

Din şedinţa comitetului Asociaţiaţiunei transilvane pentru literatura romană şi cultura poporuiui roman ţinuta in Sibiiu la 31 Ianuariu n. 1891·

G. Bariţiu, preşedinte. *Dr. Ioan Crişian,* secret. II.

Nr. 361. [22] 1—3

CONCURS.

Postul de vice notariu cercual în notariatul cercual constituit din comunele **Săcel**, **Mag** şi **Aciliu** împreunat cu salariu anual de **300 fl.**, bani de cuartir **30 fl**, ér pentru lucrări private conform statutului esistent, — a devenit vacant.

Pentru indeplinirea acestui post se escrie concurs.

Cereri instruite conform legei sĕ se astérna subscrisului cel mult până in 28 Februariu a. c.

Săligte in 4 Februariu 1891.

Pretorul suprem:
Dr. Liviu de Lemény,

Turnătoriă
de clopote și de metal
a lui
Antonie Novotuy
re recomaodă pentru facerea de clnpote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de tótă mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţa pe mai mulţi ani. Montate cn chivere (coarne) de lemn, fer turnat şi bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte sĕ pótă fi învêrtite cu înlesnire în ori-ci direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand
clopotele găurite și premiate
inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egaléză pe unul de 400 punţi
Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide şi frumoase clopote pentru orologiu sau discuri petru **orológe** şi **tóce** din metal, precum tóte celelalte articole de alamă şi metal aparţinĕtóre de acéstă categorie, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pre lângă plătire făcută în rate.
Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitóre de mână se află totdéuna per magazin.
Pentru comande binevoitóre, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă
Antonie Novotny.
488] 9—12 Timişóra, Fabric.

Nr. 939. [25] 1—3

EDICT.

Neculae Enescu din Simon bărbat legitim al Almeriei Neuhauser din Gratz. carele pribegesce prin lume fără a i se sci locul ubicaţiunei lui, prin acésta se citează, ca în termin de 6 luni să se presenteḑe înaintea acestui oficiu, căci la din contră procesul intentat de soţia sa se va decide şi în absenţa lui.

Zĕrnesci, 24 Decembre 1891,

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter

Sz. 75/1891 polg. [26] 1—3

Hirdetmény.

Az erzébetvárosi kir. törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy Óry Béla altal a mikeszászi közbirtokosság volt urbéresek ellen beadott kereset folytán, az ottani italmérési jog gyakorlatának arányositása megengedése és az aránykulcs meghatározása feletti tárgyalásra a határ nap f. év. Márczius hó. 10-én délelött 8 órája tüzetik ki Erzsébetvárosban a kir. törvényszék hivatali helyiségében melyhez összes érdekeltek oly figyelmesztetéssel hivatnak meg, hogy az ismeretlen tartozkodásu volt földes urak ügygondnokul kinevezet erzsébetvárosi ügyvéd Márkovich Iános altal fognak képviseltetni

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1891 Iannár 9 én tartott üléséből.

Vén András, elnök. *Májai Géza.* jegyző.

Sz. 685/1891 polg. [26] 1—3

Hirdetmény.

Medgyes város határának általános tagositása iránti birtokrendezési ügyben az előmunkálotok megkezdésére u. m. a képviselet rendezése, a mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot folyó év Március 4-ére dél elött 9 orára és esetleg az azután következő napokra tüzöm ki Medgyes várossába a városi tanács ház nagy teremébe.

E tárgyalásra összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másiknak megnem jelenése a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros 1891 Ianuár hó 29-én
A kir. törvényszék kiküldött birája.
Kelemen,

O specialitate necomparabilă
între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă și strĕinătate
este
apa minerală de
„Répát"
care în urma composiţiuei pré fericite a părţilor sale minerale şi a conţinutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare şi de un renume universal neîntrecut.
Apa minerală de **„Répát"** sĕ întrebuinţéză ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului şi a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor şi a beşici etc. are un efect admirabil la secreţiunea udatului şi este recunoscut ca remediu salvator nepreţuibil.
☛ Cel mai curat și binefăcĕtoriu product natural. ☚
☛ Ca borviz adecă beut cu vin. ☚
nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nici o altă apă minerală a continentului.
☛ Șampagnul apelor minerale. ☚
In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de **„Répát"**, nu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci şi ca pe un escelent medicament şi ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înţelept precum şi pentru copii spre întrebuinţarea ḑilnică cu cea mai mare căldură şi conscienţiositate.
Apa minerală de **„Répát"** umplută în flacóne elegante de $^1/_2$ şi $^1/_1$ litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete şi veritabilă în Depoul subsemnatului de espediţiune în *Braşov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher şi tóte birturile mai însemnate.
Cu tótă stima
Administraţiunea isvorului
Josef Görgy.
[27] 1—20

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 14 Sibiiu, Marți 5/17 Februariu 1891. Anul XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 4 Februariu.

In rĕspunsul, ce l'a fost dat ministrul președinte al Ungariei contele Szapáry la felicitările de anul nou, cari i s'au adus din partea partidului liberal se cuprinde și un pasagiu referitoriu la reînoirea convențiunei vamale cu România.

In firul vorbirei sale a accentuat ministrul, că reinoirea convențiunei va atêrna mult dela resultatul conferințelor începute la 2 Decembre în Viena tot cu privire la încheierea unei convențiuni cu Germania, care în anul venitoriu espiră.

Nimenea pe lume nu a simțit mai mult desastrele rĕsboiului vamal ca românii din Ardeal, locuitorii mărginași al căror isvor de bogăție și bunăstare a fost statul român, și de aceea nimene nu a luat mai în serios rĕsboiul vamal cu România și consecințele impreunate cu acésta stare abnormală ca noi cesti dela ḑiaristica română, cari avem datorința de a fi interpreți fideli ai păsurilor poporului nostru.

Nu a fost pentru noi nici un secret, că cine împedecă încheiarea convențiunei, sciut am ale cui interese sunt în joc și cine bate mai tare alarmul ca convențiunea sĕ nu se încheie.

Am asteptat și trebuia sĕ asteptăm, ca sĕ vie timpul și sĕ dea de gol pe toți agrarii, cari au creḑut, că oprind vitele și cerealele române la graniță, ei se vor îmbogăți și vor accelera procesul pauperismului, cu care vor sĕ fericescă poporul dela munte, și pe toți aceia, cari trăesc din piaț.

Calculii agrarilor nostri au fost fórte greșiți, nu s'au scumpit vitele, nu s'au scumpit bucatele și dacă totuși traiul s'a îngreunat, causele principale sunt dările de consum, cari sunt atât de spornice și atât de ridicate, cum în o țéră săracă cum e a nóstră nu ar fi fost ertat sĕ se ridice nici odată.

Ministrul de finanțe a voit sĕ-și aibă un buget ecuilibrat și ca sĕ-l pótă avé a pus șurubul la dările indirecte, a tacsat vinul, carnea și toți articulii de consum cu dări nemaipomenite și în mĕsura aceea, în care sĕ înmulțesc venitele statului, în aceea mĕsură sporesce proletariatul, în aceea mĕsură iau dimensiuni emigrările țeranilor în masse.

Cine sĕ nu scie cu câtă dragoste sĕ lipesce țĕranul de vatra lui strămoșască, și dacă totuși plécă în alte țĕri, aceea o face numai de silă, o face numai atunci, când aici și a încheiat socotelile. Vor fi și ómeni, cari din vina lor vin la sĕrăcie și le ajunge moșia la licitațiune, dar în genere vorbind, greutățile statului, ale comitatului, ale comunei pe lângă chivernisele cele rele ale celor dela putere, i-au adus și i aduc la marginea desperațiunei și la prăpastie.

Ca sĕ încete acest pericul pentru patria nóstră, de bună sémă, că guvernul va trebuí sĕ caute ca sĕ încheie o convențiune favorabilă cu Germania, și dacă i succede a învinge greutățile, cari le pun agrarii acolo, atunci în contra încheierei unei convențiuni cu România nu mai sunt și nu mai pot fi pedeci. Cerealele și productele brute ce le póte esporta Ungaria ca stat agricol 'și iau drumul spre Germania, ér aici acasă pot primí pentru alți articli în schimb grâu și porumb, vite și lână, cari sunt cei mai însemnați articuli de esport ai României.

Dela resultatul conferințelor vamale începute la Viena va atêrna în mare parte deci politica comercială ce o va observa Ungaria față cu România. Austria și bărbații ei de stat pun totul în mișcare, sacrifică chiar și interese politice numai sĕ stórcă concesiuni dela cei din Germania în favorul productelor unguresci, ca apoi politicianii magiari la rêndul lor sĕ le facă pe voie, la încheerea convențiunei cu România, căci de nu, industriașii din Austria perd piața cea mai bună și mai sigură pentru productele lor industriale, grevele lucrătorilor din fabrici au sĕ isbucnéscă din nou și este mare temerea, că va produce și alte sguduiri miseria industriașilor din Austria.

Dacă nu ar fi Ungaria în comuniune vamală cu Austria, atunci acésta ar puté încheia o convențiune forte favorabilă cu România, dar comuniunea vamală acest nod gordian este pedeca, care nu va afla deslegare favorabilă păn atunci, când Kossuthisti nu vor realisa un punct cardinal din programul lor și adecă desfacerea în cele economice de Austria.

Se înțelege, că acésta desfacere va urma fórte târḑiu și e mare întrebare, dacă ea póte urma fără óre cari sguduiri.

Păn atunci Ungaria va trebui sĕ fie încă tributară Austriei, păn' atunci de o industrie la noi nu póte fi vorba.

Dovadă e chiar și fabrica de pusci, care cu tótă subvențiunea, de care s'a bucurat din partea statului a trebuit și ea sĕ péră și sĕ devie victimă concurenței ce i o făcea fabrica din Steyr.

Dovadă că tóte boltele sunt încărcate cu păpuci din fabricile din Austria, cari pot produce mai ieftin și mai frumos, și bieții pantofari din Ungaria trebue sĕ ia luma în cap cu calapódele în spate spre Orient.

Dovadă e bilanțul la importul ce'l face Austria aici și care în tot anul întrece cu câteva milióne suma esportului ce'l fac producenții din Ungaria în Austria.

Dar ungurii față de Viena sunt capete plecate, aici sunt însĕ tirani în tótă forma, o caracteristică acésta a sufletelor mici.

Revista politică.

In ministeriul de culte se luară la un proiect de lege, care va regula ridicarea salarelor învĕțătorilor dela scólele confesionale și va stabilí minimul de 300 fl. pentru un învĕțătoriu precum și cuincuenalele tot din 5 în cinci ani.

Cestiunea acésta câștigă cu atât mai mult în importanța ei, pentru că sunt interesați preste 17 mii de învĕțători.

Se înțelege de sine, că regularea acésta este impreunată cu noue jerte materiali, dela cari comunele nóstre bisericesci nu se vor puté subtrage.

Campania electorală din Austria s'a deschis în tótă forma. In tóte părțile se formézá comitete de acțiune.

Episcopatul catolic în vederea alegerilor parlamentare a eliberat o pastorală, în care sfătuesce pe alegĕtorii catolici, ca sĕ-și pună încrederea în deputați, cari sunt de confesiunea catolică.

Austria e stat catolic, se ḑice în pastorală, și representanții poporului au sĕ fie catolici.

Deși cam către finea pastoralei se accentuéză iubirea deaprópelui, ca o necesitate, totuși transpiră un feliu de ingerință în favorul catolicismului.

Ḑilele, ce le a petrecut clironomul austriac archiducele Francisc Ferdinand la Petersburg și primirea pompósă ce i s'a făcut sunt de ajuns, ca sĕ dea nascere la o mulțime de combinațiuni politice.

Unii vĕd o apropiere între Rusia și monarchia nóstră, alții érăși o isolare a Germaniei și o grupare nóuĕ a puterilor europene.

Combinațiunile aceste se desmint ele de sine.

Eclatant vorbesce contra acestor combinațiuni și circulara ministrului italian Rudini, în care deosebit se accentuéză, că politica esternă a Italiei și pe viitoriu va fi ca și sub Crispi.

De altfeliu foile rusesci dau mare atențiune visitei archiducelui, ele o aduc însĕ mai mult în legătură cu raporturile de pretinie, ce esistă între ambele case domnitóre.

Despre conflictul anglo-portugez se comunică următórele:

Opinia publică din Englitera s'a întors ér de la plicticósa cértă din sinul partidului irlandez și-și îndréptă acum tótă atențiunea asupra cestiunei posesiunilor engleze și portugheze din Africa de sud.

FOIȚA.

Ursitórea.

(Ideă în prosă de Iules Sandeau.)

II

Dar timpul trece iute ca fumul, ce dispare,
Treiḑeci de ani aprópe din vêrstă-mi au trecut,
Și-a mea viéță jună, de ḑile fără sóre,
S'a vestejit ca pomul de vênturi abătut.

Eșiu și astădată posomorât ca nóptea,
Ce a sale aripi negre-și întinde preste munți,
Și îmbracă în întunerec pre toți la cari sórtea
Cu grele suferință incinse alor frunți,

Mergeam prin văi, prin codri, cătând singurătate,
Căci nu aflam plăcere decât numai în ea,
Priviam arbori și tufe de frunḑe despoiate,
Și tocmai ca și ele jelia inima mea.

Căci tómna 'și întinse aripile-i ghețóse,
Și tótă floricica, căḑênd s'a ofilit,
Precum și a mea juneță de ḑile furtunóse
Fiind întrețesută acum m'a părăsit.

Era o séră aspră, când sórele dispare,
Ceața rece și neguri pe pământ se las,
S'un vênt sufla puternic svêrlind fără crutare,
Și ultimele frunḑe ce'n arbori au rĕmas.

Urlatul unui câne, gemênd îndepĕrtare,
Și un șir de fum albastru pe munții cei înalți,
Au fost ce me treḑise aci din o visare,
Și mi desteptară viéța în câmpii isolați.

Șeḑênd lâng-o tufiță de frunḑe despoiată,
Vĕḑuiu trecênd pe acolo încet dóuĕ femei,
Ducênd pe spate sarcini de mărăcini uscate,
Cu cari sĕ-și încălḑéscă a lor rece bordei.

Acesta era locul și tot aceea óră
Când trupa de copile pe-aci trecea cântând,
Atuncea eram tinĕr și o ḑi de primĕvéră,
In vesela natură și câmpul înflorind.

Aci imi razim fruntea pre mâna-mi înghețată,
Gândind la acele ḑile, ce iute au trecut,
Și mintea-mi obosită rĕmâne cufundată
Intr'o visare tristă și aci rĕmân tăcut.

Un sunet me deștéptă, și'n mică depărtare,
O pălidă figură naintea mea vĕd stând,
Privindu-me în față c'o mare întristare
Cu ochii seci de lacrimi, cu corpul tremurând,

O tunică sdrențósa lăsa ca sĕ se vadă
A ei grații perdute și sinul vestejit,
Și lacrimile crude obragii ei sĕpase,
Și ochii cei ca ceriul acum s'au albicit.

Ce vrei? o intreb — ea ḑice cu vocea sfâșiată,
„Amice! óra sună, eu trebue sĕ mor
„Ființa mea sdrobită mai vine și astădată,
„Sĕți ḑică un adio! și-apoi la cer sĕ sbor.

Mergi! . . . ah mergi! strigat-am, ființă mincinósă,
Ce ai făcut din cele ce-atuncea mi-ai promis?
Eu le-am căutat zădarnic pe calea mea spinósă,
Dar tótă promisiunea ț'a fost numai un vis.

Dar unde e comóra? căci numai sĕrăciă,
Și unde-i diadema ce fruntea-mi încingea?
Căci numai spini purtat-am în tótă a mea junie,
Cortegiu — desperarea și plânsul mi era.

„Ascultă-me ingrate și veḑi de-s mincinósă
„C'atunci ți-ai da viéța, o ḑi sĕ me mai veḑi,
„Plăcută răpitóre ca'nsara deliciósă,
„Precând eu eram jună și acești arbori verḑi

„Tu mĕ întrebi de bunuri, mi ḑici o mincinósă,
„Că nu ț'am dat nimica din câte ț'am promis,
“Insĕ te'nșeli amice, viéța-ți furtunósă,
„Me crede ț'am schimbat-o în dulce paradis.

„Căci pentru diademă pe fruntea-ți răpitóre,
„Am așeḑat juneța, frumseța unui crin,
„Și a ta singurătate cu vise'ncântătóre,
„Am populat și vesel făcuiu al teu suspin.

„Amorul și credința, ilusia, speranța,
„Formau ție cortegiul și sĕrăcia ta,
„Voiósă și plăcută, ba plină de dulceață,
„Ți-o-am făcut iubite, deci nu me acusa!

„Deci de ț'am dat acestea precum și alte multe,
„Te'ntreb cu ce'ndrăsnélă te'ncerci a me mustra?
„Și dacă aceste bunuri perduși pe neștiute,
„Atunci deplâng amice, că este vina ta,

Se vor ţiné adecă în curând conferinţe asupra acestei cestiuni între lordul Salisbury de o parte şi represintanţii intereselor engleze, Cecil Rhodes, premier şi şir Henry Loch, guvernator al coloniei Cap. Aceste conferinţe, cari se vor ţiné la Foregn Office în Londra, unde representanţii intereselor englese au sosit dĕunădi, vor avea de sigur o reacţiune asupra situaţiei în Portugalia, şi deci sunt de un interes politic general.

Se scie adecă, că în anul trecut cérta pentru Zambes şi siluirea micei Portugalii de cătră Marea-Britanie a provocat o crisă ministerială în regatul luzitan, crisă care amenința sĕ sguduie chiar esistenţa dinastiei.

Tratatul stors atunci de la Portugalia a deslănţuit întréga indignare a sentimentului naţional portugez, greu ofensat.

Acum e vorba sĕ se presinte portugesilor un nou tratat, în care lordul Salisbnry a primit a face unele concesii.

Pentru ca sĕ dobândéscă depline informaţiuni asupra situaţiei în Africa de médă di, lordul Salisbury a chemat la Londra pe cei doi funcţionari principali ai coloniei Cap.

Amêndoi represintă în prima linie interesele companiei „British South Africa“, întemeiată la 26 Octobre 1889 printr'o concesiune regală şi sprigintă cu mari mijlóce bănesci de înalta nobilime engleză. Mr. Cecil Rhodes e cunoscut chiar ca principalul întemeietor al acestei companii.

Acéstă societate, prin procedările ei arbitrare, încredută în forţele de care dispunea, nu s'a sfiit se înfluinţeze asupra sferei portugeze din Africa de médă-di, şi ast-fel a dat nascere la conflict şi apoi a contribuit din ce în ce mai mult la încurcarea lui.

Compania britanică sud-africană n'a asteptat adecă regularea conform tratatelor a graniţei dintre Portugalia şi Englitera în Africa de meadă-di, ci a ocupat pur şi simplu ţara Manica şi a alungat dintr'ênsa pe portugezi.

Firesce, ţara are mare interes se prospereze şi sĕ se întindă şi nóua colonie; de aceea Mr. Cecil Rhodes şi Sir Henry Loch vor presinta de sigur d-lui Salisbury lucrurile într'o lumină, care sĕ dispună cât mai puţin pe primul ministru al Englitenei la o considerare a cererilor Portugaliei.

De aceea se şi aştéptă la Lisabona cu o îngrijire lesne de inţeles resultatul conferinţei de la Londra. O nóuă neisbândă diplomatica a cebinetului Abren e Sousa ar provoca negreşit o nóuă isbucnire a indignărei generale, care ar putea sĕ devie cu mult mai primejdiósă de cât ultima încercare de revoltă din Oporto.

Cu privire la acésta revoltă, despre a cărei cause şi întindere am vorbit destul de pe larg, se mai anunţă acum din Lisabona, că un consiliu de ministri ţinut la 7 Februariu a stabilit întinse mĕsuri de siguranţă pentru ca scenele din Oporto sĕ nu se mai pótă repeta. La cea dintâiu nouă turburare se va proclama starea de asediu. Garnisónele mai multor oraşe, precum Villafernando şi Elvas se întăresc. Patru deci şi trei de ofiţeri bănuiţi de republicanism vor fi concediaţi din armată. In sfârşit mai multe batalióne suspecte din Lisabona şi Braga vor fi transferate la médă di.

Remâi! rĕmâi! strigat'am c'o voce rugătóre,
Redă-mi acele bunuri căci le-am nesocotit,
Ilusie, speranţă, credinţă, şi amóre,
Şi te-oi slăvi amică cu dreptul cuvenit.

„Vai! . . . eu moriu nainte de ce diua apare,
„Privesce-me amice, am suferit prea mult,
„Şi vedi căs numai umbra fiinţei mele clare,
„E mult de când me róde un rĕu necunoscut.

„Adi inima-mi sdrobită încétă de a mai bate,
„Ma nu-i semn de viéţă în corpu-mi abătut,
„Na! prinde a mele membre şi vedi că's înghieţate,
„Dar câteva momente mai am, că tu ai vrut.

„Tu crudule esti care me faci sĕ mor 'nainte,
„De ce sórtea decise, căci vai eu te iubiam,
„Şi te urmam ori unde cu braţe sângerânde,
„Căci tu-mi diceai atuncea sĕ „mergi“ şi eu mergeam.

„Mergeam pe căi spinóse pe drumuri neumblate,
„Şi nu mi dai nici repaus a mea curea sĕ-mi leg,
„Şi de'ntêlném în cale asile înbalsamate
„Dicându-ţi „stai“ tu nu vreai şi eu căutam se plec.

„Acésta mi-a fost sórtea căci nici de-o degradare,
„Nu mi-ai cruţat fiinţa pe unde te urmam,
„Ades descuragiată voiam abandonare,
„Dar nu puteam ingrate, căci prea mult te iubeam.

„Ear de şedeam vr'odată tu me chiemai cu gestu-ţi,
„Şi eu atunci pe urmă-ţi veneam ca şi într'un sbor.

. . . .

. . . .

„Deschide-atale braţe şi strênge-me la peptu-ţi
„Din tine sum născută şiacolo vreu sĕ mor.

Nu! tu n'ai sĕ mori iubită, ci spune-mi mai nainte,
Că cine eşti? o feă şi care-i sórtea mea?
Atunci c'o voce dulce 'mi spuse întrei cuvinte:
„Eu nu mai sum dar scivei cam fost junéţa ta.

Dicênd acestea umbra se face nevĕdută,
Şi iată vĕd în locul din carea dispărut,
O veştedă cunună din părul ei cădută,
Şi alte floricele pre cari ea le-a perdut.

Le adun cu diliginţă dar n'am găsit acum
Vre-una sĕ păstrede cât de puţin parfum.

Ioan Punteanu
par. gr. or.

Umanismul modern.

Motto: Homo sum, nihil humini a me alienum puto.

(Incheere.)

Dar ce sĕ me mai mir, când şi astădi se mai găsesc capete scălciate, căror din punctul de vedere le-ar veni bine un astfel de întunerec, ca aşa ei cu atât mai uşor se pótă pescui în tulbure. Acestora le dic însĕ nu vai de voi! căci astădi şi şi mai înainte urma alege şi „ehrlich währt am längsten“.

Astfel ni sĕ presentă biserica în evul de mijloc, păn ce reformaţiunea bisericéscă rupse catenele papismului şi ni-l presentă în tótă nuditatea sa, aşa în cât astădi numai unul, care are orbul găinei nu'l mai póte vedé şi cunosce deplin.

Sĕ nu se crédă însĕ, că numai terenul bisericesc ar fi fost infectat de acest microb, ci el a străbătut pulsul de viaţă întreg al popórelor şi al omenimei.

Nimenui nu i era iertat se gândéscă liber, filosofia se făcuse una cu teologia, ómeni de sciinţă propriă; ca în palmă.

Dar apoi 'şi vor dice unii nu scriau cărti óre? Nu se ocupa nimenea de scinţă?

Sĕ dice şi se şi adeveresce, că în cel mai mare nĕcas, se ivesce câte un ajutor. Aşa se îngrijise Aristotel şi el înainte cu vécuri a gândit şi lucrat pentru multe vécuri, el singur a gândit pentru milióne, de ce mai era lipsă sĕ se ostenéscă şi alţii. Aristotelismul medieval va rĕmâné în veci o pată în istoria desvoltări culturale a omenimei. Autoritatea acee órbă este un advertisment pentru tot acela, care şi astădi se lasă a fi călăuzit în căile şi lucrările sale de acest monstru a omenimei. Da! este şi trebue se fie o autoritate supremă şi aceea după a nóstră părere nu póte fi alta decât autoritatea intimei convincţiuni. Acela, care vrea sĕ şi octroeze persóna sa ne avênd nice o basă, ne arată pe deplin imbecilitatea propriă şi ne face sĕ-l despreţuim, ca pe un nemernic.

După cum ca o nemernică autoritate aristoteliană aruncată a fost în cabinetul de anticităţi, astfel va fi aruncată şi astădi ori-şi ce nemernică autoritate octroatóre. Asta e un lucru pus mai pe sus de tótă îndoiala.

Contra autorităţii lui Aristotel s'a ridicat „Renaissance“ pe tóte terenele vieţii omenesci. Contra lui Aristotel, Plato şi Nouplatonismul, Epicur şi Stoa, contra Scolaticismului Anscolaticismul.

Un filosof modern astfel se esprimă asupra filosofiei nouă:

„Filosofia nouă este un protestantism în sferele minţii nóstre gânditóre (Erdmann.)

Mintea omenéscă n'a mai fost ţinută în cătuşele sclavagiului medieval şi lăsată liberă şi a luat un sbor grozav.

Keplerii, Nevtonii şi Galileii resar ca ciupercile şi sciinţele naturale iau acel sbor puternic, care schimbă tótă faţa lumei şi prin desvoltarea lor, technologia sĕ ridică la un ne mai avut rang, producênd opere miraculóse, în faţa cărora lumea stă uimită mai grozav, ca în faţa minunelor enarate de sânta scriptură.

Electricitat magnetismul, aceste forţe ascunse în fiinţa naturei eşite odată la ivélă, dau o navală grozavă asupra operelor omenimei şi produc cea mai radicală reformă în viaţa acesteia. Naturalismul modern deci a fost o necesitate istorică culturală şi s'a ivit, când vremea i-a sosit şi dacă va fi dus la esagerare va dispăré érà, când vremea i va sosi. Aceste nu sunt fantasii vane(?) ci pure realităţi şi necesităţi posibile în viaţa spirituală a popórălor şi a individilor.

Lumea sătulă de timpul miserabilelor încuisiţiuni 'şi îndréptă privirea spre anticitate, aici la isvor voesce ca se alerge, de aici sĕ se adape; aici sĕ-şi înprospeteze puterile lâncede; aici sĕ şi câşge aceea putere de viaţă, carea e necesară pentru o astfel de muncă. De aci studiarea cu zel a clasicismului elin, şi roman, de aci aşa numitele „studia homaniora“, de aci organisarea scólelor pe acéstă basă, de aci studiul zelos al filologiei antice. Fridrich August Wolff, face epocă în privinţa acésta. Erasmus şi Reichlin 'şi câstgă nume nemuritor. „Orationem ornatus et puritas“ devine losinca dilei. Cu scóla deodată se reformézä şi ceealaltă viaţă. Aşa pe terenul artelor, comerciului, industriei a sciinţelor a bisericei etc. Este deci o reformaţiune generală, şi nu numai una parţială, după cum de obiceiu se crede.

Din cercetările premerse până aci putem primi convingerea, că umanismul modern se manifesta prin o desvoltare în infinit a tuturor forţelor omenimei.

Atât pe terenul bisericei, scólei, cât şi pe al justiţiei, administraţiei, industriei, agriculturei, artelor feliurite, comerciului se observă o mişcare mică în felul seu, o luptă grozavă se desfăşură înaintea ochiului nostru sufletesc, în care luptă cel mai puternic se validitéză éră slăbănogul se strivesce.

Acesta e un memento bun pentru cei laşi şi timidi, cu privire la a lor viitor bun sau rĕu.

De umanism este a se deschilini umanitatea. Pe când acela e principiu, acésta e aplicarea acestui principiu la om. Fórte marcantă în viaţa modernă este şi acésta Individi, ca şi persónele morale sĕ străduesc a-şi da tributul lor acestui factor cultural. Obligaţiositatea scólei, îngrijirea de cei rĕniţi în lupte, orfanotrofiile, îngrijirea de bĕtrâni, asile pentru femei gravide, sărace, ajutorarea copiilor de scóle, ajutarea bolnavilor, a celor scăpătaţi, cruţarea acestora etc. tóte sunt zale în lungul lanţ al umanităţii.

Statul, societăţile, privaţi sunt motorii acestui factor cultural dar mai frumos este, când vedi, că şi femeile şi iau asupraşi acéstă nobilă misiune. Şi nici că póte se fiă o mai nobilă misiune, de cât a sări în ajutoriul celui lipsit şi mai diavoléscă, decât a căuta sĕ strici celuia ce vrea se aibă şi el cap şi nu-i prea place sĕ lase pe alţii se gândéscă şi simţéscă pentru sine. Cu atât mai nobilă devine ea, cu cât sciut este, că la femei cultura sentimentelor este cu mult mai desvoltată decât la bărbaţi. Sădesce deci în loc potrivit sĕminţă potrivită şi te vei bucura de cele mai bune róde!

Salutăm deci din inimă nobilă mişcarea observată la femeile române şi dorim, ca lucrarea lor sĕ fie cât se póte de mănósă, ér satisfacţiunea internă, cât se póte de mare!

Dr. *Petru Şpan.*

Raport

despre cursul estra-ordinariu pentru lucrul de mână, ţinut în feriile de vară ale anului 1890 în „Seminariul Andreian“ din Sibiiu.

(Urmare).

Onorată adunare generală! Cer scuse, dacă abusez de paciinţa d-vóstre prin lungimea tractatului meu Las se urmeze spre completarea tabloului, ce voesc a'l depinge, următórele şiruri, pe cari nu le pot numi altcum, decât suveniri nesterse, scumpe şi impulsătóre, ce ne-a rĕmas dela acest curs.

Importanţa acestui obiect este recunoscută de Preaveneratul consistoriu şi aprobată de capul suprem al bisericei nóstre. Deci putem avé deplină speranţă, cum că şi reuşita introducerei lucrului de mână în scólele nostre este pe deplin asigurată. Da! Escelenţia Sa Preabunul nostru archipăstoriu, este un amic pronunţat al lucrului de mână şi înaltul interes cel prestéză acestui obiect, nu me simţ chemat al cualifica. Ţină-l D-deu la mulţi fericiţi ani spre binele şi prosperarea bisericei şi a iubitelor nóstre scóle confesionale.

Escelenţia Sa însuşi a cercetat acest curs, în salele de lucru, intrând printre învĕţători, cerênd diferite esplicări şi încurajiind pe fie care. Ca dovadă că Escelenţia Sa are la inimă causa învĕţămêntului şi pe învĕţătorime insaşi servéscă şi împrejurarea, că era cu deosebită atenţiune asupra nóstră atât referitoriu la cele ale instrucţiunei, cât şi la întreţinere, cerênd raport dilnic despre mersul lucrului. Ba, ce e mai Escelenţia Sa intru atât iubesce şi consideră statul învĕţătoresc, încât diua cea mai însemnată pentru întréga monarchie, diua nascerii Maiestăţii Sale împĕratului-rege a voit a o sĕrba la un loc cu bunii învĕţători, precum ne numia necontenit.

Da domnilor! Escelenţia Sa din incidentul dilei nascerei Maiestăţii Sale a invitat la prând pe toţi învĕţătorii frecuentanţi ai cursului. Şi aşa după serviciul divin oficiat de Escelenţia Sa încunjurat de suita obicinuită, la 2 óre p. m. ne-am concentrat toţi învĕţătorii cursişti în sala cea mare a seminariului, fórte frumos decorată, unde era asternută masa festivă cu preste 80 de cuverte. Pe lângă învĕţători, în numĕr de 61, au luat parte mai multe persóne distinse din Sibiiu. Escelenţia Sa, după-ce a toastat pentru Maiestatea Sa şi după ce în fine a declarat încheiată festivitatea dedicată Maiestăţii Sale, a avut preaînalta bunăvoinţă a ridica păharul pentru întreg corpul didactic din archidiecesă, şi inspecial pentru învĕţătorii frecuentanţi ai cursului, urându-le viéţă şi putere pentru împlinirea grelei chemări de educători şi instructori. Nu suntem în stare a afla cuvinte prin care sĕ aducem omagii de recunoscinţă Preabunului nostru suprem cap bisericesc pentru atâta iubire şi îngrijire, cu care ne ocrotesce.

Étă dlor, cum consideră Escelenţia Sa pe învĕţătorii scólelor poporale, cari pe multe locuri ba putem ḑice, în general în societatea românéscă înaintea multor domni nu numĕră nimic, ba din contră sunt priviţi preste umĕr, dacă nu chiar cu totul desconsideraţi. Se înţelege, că nu intenţionez a apĕra pe învĕţătorii, cari prin purtarea lor, cu drept cuvênt îşi atrag dispreţul cuiva, dar voesc a constata starea faptică a imprejurărilor, în cari trăim noi învĕţătorii. Nu intenţionez a cerşi înălţări pentru învĕţători, dar ar fi consult ca din partea societăţii inteligente, care mai bine póte apreţia oficiul cel îmbraca invĕţătoriul sĕ fie intimpinat acesta cu mai multă bunăvinţă şi considerare, de care are lipsă în purtarea oficiului seu impreunat cu multă trudă, cu mare responsabilitate şi cu puţină remuneraţiune. Nu intenţionez a arăta purtarea necorectă a unor oficii parochiale, ba póte chiar protopresbiterale, faţă de învĕţătoriu, cătră care se pórtă mai dur de cât cătră cel mai de rênd om din sat, dar voesc a constata, că pe învĕţătoriul român în cele mai multe casuri îl astéptă o mai bună primire, o strângere de mână (deşi politicósă) un scaun şi mai multă consideraţiune în cancelaria unui inspector reg. de scóle, decât în unele cancelarii parochiale sau protopresbiterale. E amară constatarea, dar adevĕrată! In fine departe dela mine intenţiunea de a ne „mărí în deşert“ prin arătarea iubirei şi consideraţiunei ce Escelenţia Sa o are pentru statul învĕţătoresc! O constatez numai ca se fie de esemplu celor, ce ne desconsideră pe nedreptul, ér nóue învĕţătorilor sĕ ne servéscă de impuls la implinirea conscienţiósă a oficiul nostru făcêndu-ne demni de înalta consideraţiune a Escelenţiei Sale, şi a tuturor celor dela cari o asteptăm şi o dobândim....

Dulce suvenire este pentru cei ce am fost la acest curs şi faptul, că din incidentul onomasticei Escelenţiei Sale, ne luarăm îndrăsnéla, aflându-se Inaltpreasânţitul la Budapesta în afacerile fundaţiunei „Gozsdu“ ai trimite o telegramă de felicitare, după care imediat ne-a rĕspuns tot telegrafice cu aceste cuvinte: „Mulţămesc bunilor învĕţători pentru aducere aminte.“

Nu vom uita de asemenea încă un moment solemn şi de mare însemnătate. Escelenţia Sa călĕtorind la Oradea mare spre intimpinarea Maiestăţii Sale împĕratului rege Francisc Iosif I, am mers în corpore până la gară şi sciind, că la reintórcerea Sa va fi încheiat cursul, cu fiiéscă umilinţă am folosit ocasiunea spre a-I aduce omagială mulţămită şi recunóscinţă pentru atâtea prégraţióse beneficii, de care s'a îndurat a ne face părtaşi; ér Escelenţia Sa în faţa unui public numĕros, prin un cuvênt părintesc ne-a îmbărbătat, dorindu ne succes în cariera nóstră didactică, şi poftindu-ne întórcere fericită la familile nóstre, apoi a plecat între entusiastice urări de „Sĕ trăéscă“ din partea tuturor credincioşilor, ce se aflau pe peronul gărei.

In decursul timpului, cât a durat cursul am cercetat museele şi diferite colecţiuni scientifice, institute publice de învĕţământ şi alte aşeḑăminte însemnate din Sibiiu, ceea-ce încă a contribuit la inmulţirea cunoscinţelor nóstre.

In fine 'mi rĕmâne a vorbí încă despre o imprejurare. In preséra încheerei cursului s'a dat un banchet sub conducerea d-lui Ioan Broju şi la care au luat parte şi alţi bărbaţi de scólă din Sibiiu. Toastele şi mai ales discursurile didactice, ţinute cu aceea ocasiune, au fost de cel mai mare interes pentru noi.

Cursul din cestiune a adus fructe nepreţuite şi a lăsat urme adênc săpate în sufletul nostru, despre puterea de viéţă, la care ajung învĕţătorii petrecênd la un studiu serios, timp mai îndelungat. Disciplină, ordine, metod, claritate de vederi, în diferite direcţiuni, tóte le comunică unul altuia, din practica vieţii scolare şi sociale. Insutit şi înmiit se resplătesce cheltuéla impreunată cu astfel de studii prin câstig moral şi intelectual.

V'am arĕtat domnilor, decurgerea şi resultatele lucrului de mână, a-ţi auḑit ce fel de specialităţi şi acestea cum s'au propus. Ar fi la loc, sĕ-mi mai fac unele observări, în privinţa cestiunei: care din aceste specialităţi ar fi mai corespunḑĕtóre pentru scólele şi pentru poporul nostru între imprejurările nóstre, dar timpul şi cadrul acestei lucrări me dispenséză de acésta; ér eu, din considerare, că timpul nu mi-a permis, ca până la adunarea de faţă se mi pot purisa şi prin urmare revedé acéstă lucrare, me rog a mi se primi aci următórea intregire:

Pentru ca se avem óre care idee şi despre specialitate modelatului în plastilină (lut), în legătură cu vĕrsatul în ipsos (ghips), precum şi despre lucrările de metal, dl conducătoriu al cursului ne-a ţinut câte o prelegere teoretică şi practică din aceste specialităţi, cu care ocasiune a modelat nisce figuri geometrice, apoi le-a vĕrsat în ghips, împreună cu alte corpuri naturale; ne a compus câteva corpuri din specialitatea lucrărilor de metal, dându-ne diferite esplicaţiuni referitoriu la acésta specialitate.

Intr'oḑi frumósă ne-a ţinut o prelegere din stupărit, împreunată cu o operaţiune practică la un stup în grădina archiepiscopéscă. Acéstă operaţiune a constat în facerea unui roiu măestrit, dintr'o coşniţă simplă de nuele şi strămutarea unui stup din coşniţă simplă intr'o târnă după sistemul lui Dzirzon.

(Va urma).

Convocare.

Alegĕtorii români din cercurile electorale ale comitatului Solnoc-Doboca sunt rugaţi a se presenta la conferinţa ce se va ţiné în Deeş în 25 Februariu st. n. la 11 óre înainte de améḑă-ḑi în sala „hotelului anglez“.

Obiectele de pertractare;

a) Reconstituirea clubului electoral;

b) Pronunţarea alegĕtorilor faţă cu proiectul de lege despre asilele de copii.

c) Propuneri eventuale.

Deeş, 10 Februariu, 1891.

Gabriel Manu *August Muntean.*

Varietăţi.

* (Chirotesire.) Sub decursul liturgiei dela „Intimpinarea Domnului“, celebrată de Preacuvioşia Sa părintele protosincel Nicanor Frateşiu cu o numĕrósă asistenţă, Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit a chirotesit întru protopresbiter al tractului Murĕş Oşorheiu pe P. O. D. Nicolau Maneguţiu, fost administrator protopresbiteral.

* (Dela Curte.) Părechia domnitóre petrece tot în Budapesta, dar într'un mod de tot retras. Maj. Sa împĕrătésa regina va întreprinde ér o călătorie pe mare şi cu aceea ocasiune va cerceta şi Ierusalimul, unde se va ruga la mormêntul Domnului Acesta e al doilea cas, că o împĕrătésă se rógă la mormênt. Cea dintâiu a fost Elena, fica împĕratului Constantin Clor şi mamă lui Constantin cel mare. Guvernorul din Ierusalim va saluta pe mărita împĕrătésă în Iaffa şi o va petrece cu mare paradă militară până la Ierusalim.

* (Aniversarea urcărei pe tronul României a regelui Carol I.) Ḑilele de 9, 10, 11 Maiu vor fi numai ḑile de sĕrbătóre in România. Atunci se va serba a 25 aniversare dela urcarea tronului de actualul rege. Regele va adresa şi o proclamaţiune cătră locuitorii ţĕrei; ér un boeriu bogat a oferit mai multe sute de mii de lei pentru un op, în care sĕ fie amănunţit descrisă viaţa regelui şi distribuit gratuit. Tóte corporaţiunile vor lua parte. Corpul învĕţătoresc din întrégă ţéra încă va fi representat.

* (Reuniunea higienică). Dl secretariu al reuniunei higienice din comitatul Sibiiu va ţiné Sâmbătă în 21 l. c. n. la 6 óre p. m. în sala cea mare a comitatului o prelegere despre istoria şi destinaţiunea baracelor transportabile, împreunată cu o demonstraţiune după modelul prof. Schönhut. Intrarea pentru public e liberă.

* (O dispoziţiune militară.) Ministeriul de rĕsboiu în conţelegere cu ministrii teritoriali ai ambelor părţi ale monarchiei a modificat punctul 281 al regulamentului de serviciu astfeliu, că soldaţilor cari au eşit din serviciu activ nu le mai e permis a purta uniforma militară şi nici măcar o parte din uniformă.

* (Sporirea salarelor învĕţătorilor.) Din Budapesta se comunică, că în ministeriul de culte şi instrucţiune publică se lucră la un proiect de lege, prin care salariile învĕţătoresci sĕ se sporéscă cel puţin la 300 fl. şi toţi învĕţătorii sĕ capete cuincuenale. Pentru reforma acésta, care intereséză pe 17,000 învĕţători se vor spori erogatele pentru instrucţiunea poporală cu 70 percente.

* (Faptă demnă de imitat.) Sub acest titlu scrie părintele A. Verzea din Satu lung „Gaz. Trans.“, că dl V. P. Sassu comerciant în Brăila a trimis dela anul 1887 încóce pe séma scólei din Satu-lung 1000 lei noi. Tot acest domn s'a deobligat în o epistolă cătră dl învĕţ. I. Dorca că cât timp va trăí şi cât va puté va vení în ajutor în fie-care an.

* (Crispi advocat.) Fostul premier italian şi-a început ér advocatura şi precum se vede nu-lipsesc clienţii. Aşa se anunţă din Milan, că societatea italiană de navigaţiune „Florio Rubatim“ l'a angagiat de representant al ei permanent cu o remuneraţiune de 50,000 lire la an.

* (Bismark şi numĕrul 3.) Numĕrul trei a jucat un mare rol în viaţa principelui Bismark. Mai întâiu îl găsesci în armele familiei sale, cari pórtă trei foi de trifoiu şi trei foi de ştejeriu sub devisa: „In trinitate robur“ In trinitate e tăria. In caricaturi prinţul are totdéuna 3 peri în cap. El are trei fii Herbert, Wilhelm şi Maria. El posed trei moşii: Friedrichsruhe Vardin şi Schönhausen. El a luat parte la trei tractate de pace. El a pregătit întrevederea a trei împĕraţi. Tripla alianţă este opera lui. In fine el a servit la trei împĕraţi ai Germaniei.

* (Armatele europene în timp de pace.) Acum, când în tótă lumea se vorbesce de desarmare, dăm câte-va cifre asupra proporţiunei efectivului în timp de pace la marile puteri militare ale Europei. Efectivul pentru armată şi marină se calculéză: In Germania la 1.22% din populaţiunea totală; în Francia la 1.95%; în Rusia la 0.36%; în Italia 0 95%; în Austro-Ungaria 0.85%. Reiese deci din acest tablou, că în Francia la o populaţie de 10,000 suflete, 159 de ómeni sunt supuşi serviciului militar, pe când la aceeaşi populaţiune sunt supuşi la serviciul militar în Austria numai 85 de ómeni.

* (O rectificare.) Dl primariu Georgiu Aron din Feneş ne trimite un rĕspuns la corespondenţele apărute în Nr. 134 din 1890 şi 4 din 1891, în care se încércă a lua în apĕrare pe pretorele Imreh Károly, pe giandarmi, cari au venit cu ordinul de a duce pe preotul nostru Moise Lasleu cu protocólele matriculelor la cancelaria comunală.

Credem, că cel mai bun serviciu 'l facem dlui primariu, dacă nu-i publicăm rĕspunsul.

Cunóscem personal pe valorosul nostru paroch din Feneş, scim, că pentru ţinuta lui românéscă este luat la gónă de cătră organele administrative, şi scim şi aceea, că cei ce au dat ordin giandarmilor au fost în nedrept şi 'şi vor lua rĕsplata, dacă va fi sĕ mai fia dreptate pe pământ.

Am recomanda credincioşilor nostri din Feneş, că dacă se supun orbesce strĕinilor, pentru ce sĕ nu priméscă sfaturi binevoitóre şi înţelepte dela parochul lor, care este un model de paroch în acele părţi. Aici sĕ pot aplica cuvintele poetului: „Pre voi ve nimiciră a pismei rĕutate“. Red.

* (Diecesa Aradului proprietar mare.) Diecesa Aradului, sub înţelépta ocârmuire a Pr. SSale părintelui episcop actual Ioan Meţian, face progres fórte imbucurătoriu. Am scris în mai multe rênduri, că în unele comune, cu ajutoriul fondurilor diecesane, la sfatul şi îndemnul ilustrului cap al diecesei, s'au cumpĕrat pământuri. Acuma érăşi aflăm din „Luminătoriul“, că numita diecesă a cumpĕrat pe séma fondului preoţesc din pământurile erariale trei parcele pe teritoriul comunelor Sânmihaiul-român şi Chişoda, cu totul 2024 jugăre catastrale, cu preţul de 256,900 fl.

* Academia română va serba în anul acesta iubileul de 25 ani ai esistenţei sale. Din incidentul acesta, precum anunţaserăm, Academia a ales încă în sesiunea generală din anul trecut o comisiune din membri sei care sĕ arangeze serbarea. Acésta se va ţiné cu ocasiunea sesiunei generale din est an a Academiei, care se va deschide la 18/30 Martiu, căci în anul acesta Pascile cad târḑiu şi sesiunea generală se ţine totdeuna în a doua parte a postului mare. Academia a învitat pe toţi membri sei români şi strĕini ordinari, onorari sau corespondenţi sĕ ia parte la iubileul ei.

Mulţămită publică.

Buna cuviinţă reclamĕză, că făcĕtorilor de bine, care, nenorociţilor de aicea, prin incendiul înfricoşat de foc, întêmplat în comuna nóstră în 30 August 1890, s'au îndurat cu ajutóre materiale, a alina durerile şi lipsele acestor bântuiţi sĕ li se dea marea mulţămire pentru binefacerea esecutată şi anume:

Inaltul regim ung. 200 fl., şi următórele comune: Poiana 229 fl. 61 cr., Sĕlişte 125 fl, Tilişca 46 fl. 82 cr., Jina 8 fl., Racoviţa 8 fl. 75 cr., Cisnădia 20 fl., Topârcea 9 fl., Porcesti 4 fl. Gurariului 20 fl., Săcel 17 fl. 50 cr., Apoldul inferior 5 fl.. Reşinariu 23 fl. 91 cr., oraşul Sibiiu 63 fl. 85 cr., orăşelul Sas Sebeş 11 fl. 25 cr., Galeş 45 fl. 30 cr., Apoldul superior 20 fl., Vale 20 fl. 82 cr., Dobârca 3 fl, 34 cr. Sibiel 8 fl. 50 cr., Poplaca 15 fl. 71 cr. Amnaş 2 fl., Turnişor 5 fl., Tălmaciu 10 fl., Aciliu 3 fl., Nucet 1 fl, Biserica Riu-Sadului 12 fl. 32 cr., O colecţiune prin dl birtaş din Sĕlişte Iuliu Kovács 11 fl. 6 cr. — Suma totală 950 fl. 74 cr.

Acéstă sumă de bani cât şi alte ajutóre în vestminte bucate etc. s'au împărţit intre toţi nenorociţii după chibzuéla subscrisei comisiuni cu cea mai scumpă dreptate.

Asemenea şi din partea subscrişilor se dă în numele conlocuitorilor nenorociţi cea mai căldurósă mulţămire.

Rod, în 7 Februariu, 1891.

G. Beou, notariu. *Ioan Moga*, paroch gr. or. *Dan Genie*, primariu.

Loterie.

Sâmbătă în 14 Februariu 1891.

Timişóra:	**7**	**86**	**23**	**13**	**79**
Viena:	**27**	**58**	**43**	**47**	**59**

Nr· 580. [24] 3—3

CONCURS.

După ce în urma primului concurs publicat pentru intregirea postului de paroch din comuna Blăjeni-Plai nu s'a insinuat nici un concurent, prin acésta se publică al doilea concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitul parochial împreunat cu acest post este tot cel ărătat cu ocasiunea publicărei primului concurs adecă 409 fl v. a.

Concurenţii au a-şi insinua petiţiunile lor instruite conform dispoşiţiunilor din vigóre în terminul de sus oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Zarandului.

Brad, 27 Decembre 1890.

Oficiul protopresbiteral al tractului Zarandului în conţelegere cu comitetul parochial.

Vasilie Damian
protopresbiter

Sz. 685/1891 polg. [27] 2—3

Hirdetmény.

Medgyes város határának általános tagositása iránti birtokrendezési ügyben az előmunkálotok megkezdésére u. m. a képviselet rendezése, a mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot folyó év Március 4-ére dél elött 9 orára és esetleg az azután következő napokra tüzöm ki Medgyes városába a városi tanács ház nagy teremébe.

E tárgyalásra összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másiknak megnem jelenése a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros 1891 Ianuár hó 29-én
A kir. törvényszék kiküldött birája.
Kelemen.

„Albina“ institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Convocare.

Domnii acţionari ai *Institutului de credit şi de economii „Albina“* se învită prin acésta, în vîrtutea §-lui 20 al statutelor societăţii la

a XVIII-a adunare generală ordinară,

care se va ţiné în Sibiiu la **31 Martiu 1891 stilul nou,** înainte de ameaḑi la **10 óre** în casa institutului (strada Baier Nr. 1).

Obiectele:

1. Raportul anual al Direcţiunei; bilanţul anului de gestiune 1890 şi raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realisat, conform bilanţului.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea preţului marcelor de presenţă pe anul curent.
5. Alegerea a lor doi membrii în consiliul de Direcţiune în sensul §-lui 36 din statute.
6. Alegerea membrilor comitetului de supraveghiare în sensul §-lui 57 din statute.

Domnii acţionari, cari în sensul §§. 22, 23 şi 24 din statutele societăţii voesc a participá la adunare în persónă, sau prin plenipotenţiaţi, sunt rogaţi *a-şi depune acţiunile şi eventual doveḑile de plenipotenţă, cel mult pănă Sâmbătă în 28 Martiu a. c. st. n. 6 óre p. m. la cassa centralei în Sibiiu, sau la a filialei în Braşov.* [29] 1—1

Sibiiu, 7 Februariu, 1891.

Direcţiunea Institutului „Albina“.

„ARDELEANA“ institut de credit şi de economii, societate pe acţii.

Convocare.

Domnii acţionari ai Institutului de credit şi de economii „Ardeleana“, societate pe acţii, se învită în vîrtutea §-lui 18 al statutelor societăţii la a

V-a adunare generală ordinară,

care se va ţiné în Orĕştie la **22 Martiu 1891 st. n.,** Dumenecă după ameḑi la 2 óre în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea ḑilei sunt:

1. Raportul direcţiunii despre starea intreprinderii preste tot şi despre resultatul gestiunii anului din urmă în deosebi.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Decisiunea asupra compturilor anuale.
4. Decisiunea asupra împărţirii profitului curat, realisat în ultimul an de gestiune.
5. Ficsarea marcelor de presenţă pentru anul viitoriu.
6. Staverirea statutelor fondului de pensiune pentru funcţionari.
7. Alegerea a lor 2 membrii în direcţiune la locurile devenite vacante prin eşire conform §§-lor 77 şi 78 din statutele societăţii.
8. Alegerea unui membru în direcţiune la locul devenit vacant prin abdicare conform §-lui 32 din statutele societăţii.
9. Alegerea unui membru suplent în comitetul de supraveghiare pe durată de 2 ani, conform §-lui 41 din statutele societăţii.
10. Eventuale propuneri făcute în sensul §-lui 28 din statutele societăţii.
11. Esmiterea a doi acţionari pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

Domnii acţionari, cari în sensul §§-lor 20, 21 şi 22 din statutele societăţii doresc a participá la adunare în persoană ori prin plenipotenţi, sunt poftiţi a-şi depune acţiile şi eventualele documente de plenipotenţă la cassa institutului cel mult până la 21 Martiu st. n. la 12 óre antemeridiane. [30] 1—1

Orĕştie, la 6 Februariu, 1891 st. n.

Direcţiunea.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghirbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9.29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirboa	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Julia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4.51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Banita	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs,–Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6,—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	,6.45	3.—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 15 Sibiiu, Joi 7/19 Februariu 1891. Anul XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 6 Februariu.

Cestiunilor bisericesci totdeuna le am dat cu preferință loc în colónele ḑiariului nostru, și de câteori s'a vĕḑut trebuința ne am dat și noi părerile nóstre, am înregistrat părerile altora, voind sĕ contribuim la chiarificarea lor după cea mai bună a nóstră sciință și consciință.

In deplină conformitate cu acéstă ținută a nóstră nu ne putem retrage dela datorința nóstră de publicisti și fii ai bisericei în fața unei cestiuni, care de multeori s'a ventilat și în colónele ḑiariului nostru și care ca cestiune arḑĕtóre este și acuma la ordinea ḑilei, și despre care credem noi, că în ḑilele următóre va forma cu deosebire obiect de deliberare în sinódele protopresbiterale din archidiecesa nóstră.

Sunt dóră mai mult de 10 ani, decând s'a pus la ordinea ḑilei în biserica nóstră cestiunea cu pensionarea preoților nostri, care s'a estins asupra tuturor funcționarilor bisericesci.

Cestiunea acésta a trecut prin multe fase, s'a vorbit mult despre ea chiar și în sinódele nóstre, și totuși stam încă la început numai, și trista realitate tot mai mult ne îngrozesce, căci până acuma încă de nicăiri nu ni s'a spus, că ideia, căreia i a dat nascere necesitatea cea mai vĕdită, idea acésta se va și întrupa, de nicăiri nu avem asigurarea, că vom eși din stadiul începutului, și vom face și noi pentru asigurarea nóstră aceea, ce a făcut tótă lumea, chiar și cea mai neînsemnată întrunire de ómeni pentru amploiații sei.

Asupra necesității de a se asigura funcționarii bisericesci pentru casurile de infirmitate, de a nu rĕmâné pe strade, în cerșitorie familiile lor în cas de mórte, asupra necesității de a face liniscită viața acestora, și prin acésta a-i lipí mai tare de nobila lor misiune în serviciul bisericei, asupra acesteia nu vom mai zăboví.

Este grozav, când între multele miserii ale acestei vieți, între multele necasuri de tot soiul, te mai muncesce și cugetul, că în cas de infirmitate va trebui sĕ iai desagii pe umeri și toiagul de cerșitoriu pentru a ți câstiga hrana, căci biserica nu s'a îngrigit încă pentru asemenea eventualități de servitorii sei.

Este grozav, cum te muncesce cugetul, când veḑi tinerele odrasle în jurul teu, a căror esistență în înțelesul strins al cuvêntului e legată de sănătatea ta, de viața ta, și cari la un cas de nefericire rĕmân cerșitori.

Și omului nu-i rĕmâne liniscită consciința în fața acestei grave cestiuni, dacă nu o va suleva la tóte ocasiunile date, și nu va insista pentru fericita ei deslegare din tóte puterile sale și cu tóte mijlócele legali, cari ni le asigurézĕ biserica.

Scim mai bine ca ori și cine, că biserica nóstră nu este mamă mașteră, scim bine, că ea are multe trebuințe pentru a căror acoperire multe se recer, însĕ și aceea scim, că nu e în interesul bisericei, ca acéstă cestiune sĕ mai rĕmână în stadiul nebulos, nechiarificat de până acuma.

Sunt asigurați pentru casul de infirmitate și de mórte amploiații statului și familiile lor. Umanitatea a mers așa de departe încât sunt asigurați amploiații dela administrațiune, asigurați amploiații institutelor private, pentru ce se nu dea favorabilă soluțiune acestei cestiuni o biserică, care numĕră peste 700.000 de suflete, și care prin fericita ei deslegare prin jertfe materiale, căci fără acésta deslegarea nu e posibilă, ḑicem prin deslegarea favorabilă ar ridica o pétră de móră de pe inimile celor 1000 de slugitori ai altariului și a ḑecilor de amploiați din centru, cari lucră pentru binele și fericirea bisericei.

Ințelegem și aprețiăm vederile acelora, cari accentuéză, că noi am luat lucrul invers, *„filius ante patrem“*.

Ințelegem motivele, când ni se ḑice, că mai întâi se asigurăm esistința funcționarilor nostri, ca ei se pótă trăí, și apoi sĕ ne cugetăm, că ce va fi cu ei și ai lor după mórte.

Impregiurările nóstre sunt de asemenea natură, încât esistența funcționarilor bisericesci până sunt ei în vigóre trupéscă și până traesc, este asigurată, și după cum stau aḑi lucrurile la noi, preotul cu cât e mai înaiatat în etate, cu atâta e mai vĕḑut, mai venerat de popor, cu atâta mai cu inimă chemat la funcțiuni, cari se onoréză.

Până suntem deci sănătoși ne câstigăm noi pentru noi și pentru ai nostri, și ne asigurăm noi esistența nóstră cu sĕrăcia nóstră, după cum ne milueşce bunul Dumneḑeu.

Dacă maica biserică va ajunge acolo, ca sĕ ne sistemiseze venite mai bune, și mai sigure, ferice va fi de noi.

Intre împregiurările de aḑi însĕ necesitatea cea mai arḑĕtóre e: sĕ facă maica biserică îngrijirea pentru asigurarea preoțimei pentru casul de infirmitate, pentru familiile preoților și a funcționarilor în cas de mórte.

Fericita soluțiune a acestei cestiuni va da nóuă viață bisericei.

Revista politică.

Mișcarea poporului român contra proiectului, pentru asilele de copii s'a încins pe întrégă linia și aḑi abia mai este parte în Ungaria și Transilvania, unde se locuésca români, fără a se fi ridicat proteste unanime. Și în cercurile electorale, unde până acum nu s'a făcut acésta, se va face, căci e mare amărăciunea provocată in sinul poporului prin monstruosul proiect.

Presa magiară „patriotică“ a voit sĕ trécă la ordinea ḑilei preste acésta mișcare impunătóre și s'a ferit nu numai a aduce rapórte, dar nici chiar a lua mici notițe.

Și cu tóte aceste ea ține mare cont de mișcarea românilor. Acésta o tradéză câte un articol, în care ne mai putênd înăbușí pasiunea a calomnia se aruncă cu tótă furia asupra românilor.

Dar mai mult ca presa magiară ține cont de mișcarea românilor și preste tot de causa lor presa streină.

Presa germană, care nu stă în serviciul șoviniștilor din Budapesta și nici în serviciul jidanilor, s'a esprimat în mai multe rinduri asupra cestiunei românilor din Ungaria. Ea a mers așa de departe, încât a stors și declarațiuni dela bărbații politici din regatul român, în care acestia ș'au dat vederile lor pe față fără nici o genă.

Presa francesă a fost la început mai cu reservă. In ḑilele din urmă însĕ ea a luat cu tótă hotărirea în apărare causa românismului și în special a românilor din Ungaria, combătând cu mare energie și cu rară logică tendințele de magiarisare și preste tot atitudinea puterei statului față de români.

Astfeliu ḑiariul parisian „Le Memorial Diplomatique“ în nrul trecut a protestat cu energie contra intreprinderei de asimilațiune violentă ce se face din partea magiarilor pe sama românilor ardeleni, ér în numĕrul, ce ne-a sosit ieri aduce în legătură societatea de magiarisare ardelénă Emke cu „Liga pentru unitatea culturală a românilor“, accentuând că acésta ligă este un echou și tot de odată un contrapond al „Kulturegyletului“. E drept, ḑice numita fóie, că acésta ligă s'a format cam târḑiu, dar bine că s'a format măcar și acum, căci era timpul ca sĕ se apere cu mai multă energie interesele românismului. Apoi trece la manifestul ligei, pe care'l apróbă din tóte punctele de vedere.

La acest loc mai aflăm de importanță a accentua, că tocmai acum au început o mișcare camerile de comerciu și industriale din Francia, ca Francia

---

FOIȚA.

Salutare-Sărutare.

*) Verbul român „sărutare“ și verbul latin „salutare“ sunt unul și acela-și cuvênt: sărutare, format din salutare după regulele limbei nóstre întocmai ca par din palus, măr din malus, pĕr din pilus, fir din filum.

De aci ar urma naturalminte, că înțelesul verbului sărutare se fie identic cu înțelesul verbului salutare; în faptă însĕ nu e așa. Noi semnificăm prin verbul sărutare cu totul alta, de cât ce înțelegeau și esprimau romanii cu verbul lor salutare. Pentru sărutarea nóstră se folosiau de substantivele: osculum (guriță), suavium și basium, (franc, baiser, ital, bacio) și de verbele: osculari, suaviari și basiare.

Din tóte aceste trei cuvinte noi românii n'am păstrat, decât póte pe cel dintâiu, și încă într'o formă nu tocmai regulară, și numai ca cuvênt archaic și vulgariu. Verbul nostru poporal, care se folosesce în locul verbului sarutare dacă nu va fi un onoma to poeticon, apoi trebue că s'a format din verbul latin osculari în forma abnormă, încât abia îi mai cunosci originea, dacă nu reflecteḑi la înțelesul cuvêntului.

Cum a ajuns verbul salutare a însemna „sărutare“, vom vedea din cele, ce urméḑă:

Se scie, că imperialismul romanilor și a luat originea din statul privaților sau particularilor, pentru aceea curtea împĕrătéscă din Roma cu tóte instituțiunile și formele sale, și cu întregul seu personal, se înto mise la început în modul unei case private, pe cum erau casele familielor aristocratice, și numai pe încetul, în decursul unui timp mai îndelungat, și-a însușit caracterul, formele și atitudinea curților regesci din lumea veche. Acest proces de desvoltare împedecat în mai multe rênduri prin repețitele stăruințe ale mai multor împĕrați, de a conserva curții împĕrătesci caracterul unei case private cetățănesci, a ajuns a se termina în seclul al treile sub influințele din ce în ce mai impetuóse ale orientului.

In timpul republicei tot omul de frunte, și-avé cortegiul seu, mai mare sau mai mic, mai mult sau mai puțin imposant, pe cum îi da mâna, starea și averea; acest cortegiu îi umplea atriul odată în ḑiuă, îi făcea escortă pretutindenea, unde se așeḑa în public, și avea sĕ-i facă aparițiunea cât se póte de respectabilă și splendidă. Acest cortegiu era așa numit clientelă, membrii lui erau clienții.

Datorința principală a clienților era, sĕ se presinte odată în ḑiuă 'naintea domnului lor, sĕ-i curtenéscă, sĕ-și facă reverința, sĕ-i dea bunădiminéța cum ḑicem noi, sĕ l salute, pentru aceea se și numiau salutatores sau togați, pentru-că aveau sĕ se presinte în vestminte sĕrbătoresci, in togă. Mulți din ei erau ocupați ḑiua întrégă până târḑiu séra, aveau se escorteḑe sediul sau lectica domnului lor, sĕ-l însoțască la visite, la scaldă, sĕ-i facă loc pintre ómeni în stradele înguste și cârne, sĕ-i admire și se-i aplaude poesiele, sĕ strige bravo, când pledă înaintea judecătoriei, sĕ laude tóte câte le făcea sau le vorbia sĕ-l numéscă „domn“ și „rege“ și se fie pururea devoți și supuși.

Pentru tóte acestea clienții se bucurau de „amiciția“ domnului lor, acesta îi numia „amicii“ sei, îi ospăta la masa sa, le oferia la anumite ocasiuni daruri, gratificări în bani, îi apĕra în procese, îi lua sub patrociniul seu, îi ajutară în lipsele lor, și altele.

Acest raport între nesce ómeni fără individualitate proprie, lipsiți de puterea și morală și materială pentru a și accentua personalitatea în stat și societate, și între patronul lor, a trecut cu puține schimbări formale la curtea împĕraților. Acolo cei mai de frunte senatori și cavaleri, făceau cortegiul, suita împĕratului, și se numiau „amicii cesariului“ sau cum ḑice sânta scriptură „prietenul Chesariului“.

Ca atari erau chemați în consiliul intim al împĕratului, în acésta calitate apoi în parte și ca consĕ se pună în cele mai bune relaţiuni cu România pe terenul economic şi prin acésta pe cel politic.

Agitaţiunile electorale în Cislaitania se continuă cu multă violenţă. Conferinţa de partid a cehilor vechi a acceptat manifestul electoral presentat de Rieger. Astfel partidul vechiu ceh voesce sĕ se consolideze şi sĕ păşască şi mai departe la luptă.

Partidul cehilor juni însĕ incă păşesce bărbătesce. Gregr ş'a ţinut darea de samă în Lieben. Ea forméză un şir de acuse contra guvernului, în contra germanilor care vor se nimicéscă elementul slav din Austro-Ungaria. Dinastia va trebui sĕ înoéscă dreptul public, dacă voesce sĕ se afirme pe tron, căci la din contră germanii din Austria se vor desface în Germania, italieni în Italia, românii din Ungaria în România, şi singurul razim al dinastiei rĕmân cehii şi magiarii, care, durere, proced chiar în mod ucigaş şi tâlhăresc faţă cu compatrioţii lor slavi. Copii slavilor sunt deja în etate de 3 ani luaţi dela părinţii lor spre magiarisare. Acéstă ucidere de copii naţională e mai grozavă decât sclavagiul african. Adunarea a votat încredere lui Gregr şi candidatului Tilser.

Diariul „Reforma“ din Craiova, ocupându se cu sórtea clerului din România, face următórele reflecsiuni:

Tóte guvernele câte s'au succedat la cârma ţĕrei, au fost fórte nedrepte, faţă de cler; au căutat mai mult se înşele buna credinţă a preoţilor, in loc de a veni în ajutoriul lor; au promis dar nici odată nu'şi au respectat cuvêntul; ori ce proiecte au rĕmas literă mórtă; mesagele regale au vorbit în continu despre fericirile clerului, aceste fericiri de fapt n'au fost de cât ilusorice.

Dacă se constată ceva şi mai trist, mai dureros este, că şi mandatarii nostri, în cestia preoţéscă, nu s'au lăsat mai pre jos de viclenele manopere ale guvernelor.

Când fostii şi actualii deputaţi au candidat la deputaţie, au fost pe cât se póte de nesinceri: scopul scuză mijlócele, era devisa domniei lor, astfeliu în întruniri publice, în profesiile d lor de credinţă, au rostit mari neadevĕruri, prin ademeriri, prin vorbe umflate, prin sĕrutări de mâni, au câştigat, păcălind pe cei ce se încred lesne.

Preoţii cari neîncetat au bine-cuvêntat şi s'au rugat pentru truimful causei lor, au cădut în mai mare rătăcire de cât partea cea mare de alegători

Ar fi de dorit sĕ se pună capăt acestei stări de lucruri, cel-ce vorbesce de virtute, caracter civic, patriotism, sentimente nobile, dor de ţéră, jertfe pe altariul patriei, bine public, etc. etc., se fie consecinte şi conscient.

Sĕ înceteze tragerile pe sfóră, sĕ înceteze de a trafica cei cu idei meschine, cei cu idei de căpătuială; ómenii făgăduielilor şi ai vorbelor deşarte se sfêrşéscă o dată cu trecutul de trista memorie şi când este vorba că sau făcut promisiuni; când este vorba că parlamentele sunt ţinute, sĕ se pronunţe şi pentru mult urgisitul şi uitatul cler, cei obligaţi sĕ nu stea nepăsători şi reci, se nu se arete şi de astă dată îndărătnici, şi dacă guvernul voiesce încă sĕ se jóce: da „uite popa nu e popa“ cei sinceri sĕ dea alarma.

Da! momentul suprem a sosit, dilele acestea cestiunea îmbunătăţirii stării morală şi materială a clerului, va fi érăşi luată în discusiune, guvernul şi a spus părerea, remâne ca representanţii naţiunei, acei cari primind din mânile nóstre titlu de mandatari sĕ-şi facă datoria şi d-lor se nu uite, că a jurat a apăra drepturile preoţilor mireni, drepturi înscrise şi în programul diariului „Reforma“.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Zarand, la 13 Februariu, 1891. Ieri la 12 Februariu 1891 s'au întrunit în Brad, în sala dela „Hotel Naţional“ alegĕtorii români din cercul Baiei de Criş, spre a protesta contra proiectului de lege pentru asilele de copii. Bradul de mult nu a vĕdut o adunare aşa de imposantă. Au participat preste 600 alegĕtori. Sala hotelului a fost prea mică spre a cuprinde alegĕtorii, mulţi au trebuit sĕ stea prin odăi laterale şi coridóre.

La órele 10 ant. m. s'a deschis adunarea prin advocatul Teodor Pop. Acesta în o vorbire precisa arĕtà scopul adunărei, ce sunt asilele de copii, cu ce scop se intemeéză aci la noi, şi resultatul funest ce póte avea proiectul pentru conservarea vieţei nóstre românesci.

Biroul s'a constituit alegêndu-se preşedinte Teodor Pop, barbaţi de încredere Simion Bacila, Iuliu Cosma, N. Bolboca parochi şi Ioan German învĕţătoriu, éră secretariu Dr. Silviu Moldovan.

Deschidêdu-se discusiunea, primul orator a fost Ioan German. Acesta provocându-se la mai mulţi §§-i din proiectul de lege peutru asilele de copii, îl combate din mai multe puncte de vedere. „Suntem datori — dice dênsul — ca până când mai e timp se spunem cu tótă resoluţia, limpede părerile nóstre, ca se scie fraţii magiari, că fiind vorba de crescerea pruncilor nostri, de limba nóstră şi legea strămoşască, de viitoriul naţiunei şi a bisericei nóstre, una suntem cu toţii, un trup şi un suflet dela opincă până la vlădică, şi că gata suntem a le apĕra“.

Mai întâiu combate proiectul din punct de vedere economic. Prin asilele de copii poporul va fi îngreuiat cu nóuĕ sarcini — aprópe insuportabile — cari pre noi românii ne privesc în locul prim, fiind-că necum la sate, dar nici la cetăţi nu avem asile. Pentru noi ele sunt un lucru nou.

Şi dacă voim ca sĕ rĕmână români pruncii nostri, vom trebui sĕ facem preparandii pentru crescătóre ori îngrigitóre, apoi zidiri pentru asile, lefi la îngrijitóre şi dacă numĕrul pruncilor trece în o comună preste 40, atunci vom trebui sĕ plătim încă şi o doică şi servitóre! Ei bine! De unde tĕ se acopere spesele? Vom fi noi în stare a face tóte acestea? întrébă oratorul. Şi chiar dacă le vom face, statul le póte închide, când ii place, sau pótă sĕ deschidă on nou asil lângă asilul confesional şi sub deosebite pretecste sĕ forţeze pruncii a frecuenta asilul de stat ori comunal. Sarcinile de 3 % ce se pot scóte dela locuitori pentru asile, tot din pungile nóstre au sĕ ésă. Cele 3 % însĕ nu vor ajunge şi atunci statul şi-a reservat dreptul a mai lua şi tacse moderate pentru asile dela părinţii mai cu stare. Adecă vom fi storşi până la măduvă.

Pentru-ca sĕ nu uităm ca mai sunt sumedenie de aruncuri la comitat, la comună în tóte părţile. Când au fost vorba la noi de căsi la comitat sau făcut arunc, la podul preste Murĕş — arunc — la fondul pensionărei notarilor — arunc. —

In urmă capabilitatea de solvire sĕ sleesce. Şi óre se mai putem suporta şi noul arunc pentru asile? (Numai dăm! Facă-şi cui ii trebue!)

Scopul acestui proiect mai departe este magiarisarea nóstră, adecă desbărarea pre încetul de limba nóstră de obiceiurile nóstre. Acésta au mărturisit-o secretariul de stat Berzéviczy şi ministrul Csáky.

Comisariul B. . . . pretorele din Brad, când s'a rostit, că scopul proiectului e magiarisarea a sărit ca muşcat de şerpi de pre scaun şi adresându-se către vorbitor a dis: „nu-i adevĕrat, noi nu vrem ca sĕ ve lăpădaţi limba se ve magiarisăm, retrageţi vorbele ori închid adunarea“.

Oratorul ficsând pre pretore a rĕspuns: eu am citat deja vorbele alor doi bărbaţi de stat maghiari, şi acum étă ce dice § 41 din proiect: „îngrijitórele ce nu vor posede limba magiară, vor fi date afară; éră în § 8 se dice că: distragerea copiilor de limba nemagiară sĕ se aducă în legătură cu întroducerea lor în cunoscinţa limbei magiare ca limbă a statului, va sĕ dică limba magiară şi éră magiară. Nicăiri în lege nu se dice că: îngrijitórele au se scie limba maternă a pruncilor din asil. Cine sĕ se mai îndoéscă acum de scopul proiectului. Chiar de aceea este sub tótă critica din punctul de vedere al nostru naţional.

Prin obligativitatea asilelor de copii dela 3—6 ani şi prin luarea pruncilor dela sinul familiei, mama este lipsită de un drept ce nu l'a dat legea nici bărbatului seu. Un tată o scim, că nu póte lua un prunc dela mamă până la etatea de 7 ani şi acum statul cu forţa sĕ-l ducă. Prin acésta se răpesce mamei cel mai sfânt drept.

Inriurinţa familiei asupra pruncului este redusă la nula. In asile desvoltarea fisică şi intelectuală este împedecată şi periclitată. Unde rĕmâne punctul de vedere sanitar, de care trebue sĕ se ţină cont?

Unde rĕmân principiile pedagogice, adoptate de popórela civilisate. Se ingreuezi un copil de 3 ani cu o limbă grea, când nu scie nici pre a mamă-sa.

Proiectul de lege nu póte sĕ producă decât ură şi amărală între popórele din patrie. De aceea noi trebue sĕ luăm posiţie hotărâtă şi se dicem celorce vreu sĕ ne magiariseze: „acésta nu voim cu nice un preţ, éră celor ce ne trimet preste carpaţi se le spunem verde: avem aici moşiele şi bisericele nóstre, aici voim sĕ murim ca români nu ne părăsim patria“! (Dese întreruperi aşa e).

In urma acestora oratorul a propus şi s'a primit unanim următoriul

Proiect de resoluţiune:

Considerând, că proiectul despre asilele de copii, primit în casa de jos a deputaţilor:

Impune în mod forţat nóuĕ sarcini aprópe insuportabile asupra comunelor nemagiare în interesul unei minorităţi naţionale;

Considerând, că prin proiect se smulg dela sinul mamelor române fii în cea mai fragedă etate, şi prin acésta se face imposibil familiei ai da pruncului o crescere bună naţională, morală şi religiósă;

Considerând, că proiectul are văditul scop de ai face pe prunci cunoscuţi cu obiceiuri strĕine casei părinţesci române, şi în specie ai deprinde cu limba magiară, în detrimentul limbei moderne;

Considerând, că prin proiect se comite un atentat asupra consciinţei nóstre naţionale, desvoltate în grad mare si prin acésta se póte da ansă la ură de rasă care e un pericul pentru esistinţa statului în aceste timpuri grele;

Considerând, că prin grămădirea unui numĕr mare de prunci până la 80 inşi înt'un local desvoltarea fisică e periclitată; éră cea spirituală se face obiect de esperimentat.

Din aceste motive alegĕtorii români din cercul Baia de Criş întruniţi la 12 Februariu a. c. în Brad, protestéză sĕrbătoreşte contra proiectului de lege, pentru asilele de copii şi-l declară de cel mai mare periclu pentru desvoltarea nóstră naţională şi chiar pentru interesele bine înţelese ale statului.

După ce mai vorbì pentru primirea proiectului preotul N. Bolbaca din punct de vedere religios; éră preotul I Cosma, dând espresiune convingerei că şi acest proiect nu va fi în stare a ne schimba naţionalitatea — apa trece petrile rĕmân —; punêndu-se la vot se primì unanim.

Dr. Silviu Moldovan mulţămesce presidiului, éră acesta publicului alegĕtoriu pentru buna ordine şi participare.

Cu aceste adunarea s'a închis. *Raportorul.*

S. Sebeş, în 15/3 Februariu 1891. Onorată redacţiune! Ceia ce am prorocit s'a implinit! Concertul dat cu ocasiunea dilei patronilor scólei nóstre cap. gr. or. de aici, în 30 Ianuariu a. c. v. precum şi balul român arangiat tot în aceea di a fost preste asceptare de bine cercetate.

Concertul ca cel dintâiu, şi el în sine a fost destul de bine reuşit, şi credem, că al II-lea şi cele următóre vor fi şi mai succese. Venitul concertului după împărtăşirile date a fost la 50 fl. spre înfiinţarea unui fond coral.

Balul a fost primul aici în acest carneval şi bine cercetat. Nu a lipsit nici costumul naţional, cel frumos şi atrăgătoriu.

Sala dela hotelul „Leul de aur“ a fost de tot prea mică, pentru a putea lua parte la dansare toţi cei poftitori Romana a fost jucată în un mod esemplariu. Cuadrilul s'a jucat de vre o 70 părechi. Venitul balului a fost la 150 fl., profitul curat în favorul bibliotecei scólei române din loc preste 40 fl. Petrecerea a durat până în dori de di.

Tot în 29 şi 30 a fost aici şi adunarea gen. a reuniunei învĕţătorilor din districtul Sebeşului. Au participat la adunare vre-o 60 învĕţători. Cea mai bine cercetată până acum; însĕ scurţimea timpului şi celelalte întruniri din 30 Ianuariu a făcut, că resultatul practic al reuniunei sĕ fi scurtat. Prelângă partea administrativă s'a tractat şi trei prelegeri practice din comput şi geografie. Corpul învĕţătoresc de adi promite însĕ progres însemnat pe acésta carieră.

Tot pe 30 Ianuariu v. a fost convocată şi adunarea despărţămêntului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, însĕ acésta din scurţimea timpului, s'a amênat.

Cu ocasiunea ţinerei acesteia, cred că se va ţiné şi adunarea „Asociaţiunei Andreiane“ pentru spriginirea si înmulţirea măestrilor români în cercul acesta, care asociaţiune are deja un fond de vreo 400 fl.

X.

---

siliari neoficiali, eserciau o îngerinţă decisivă asupra sistemului de guvernare şi erau factori principali la tóte resoluţiunile împĕrătesci.

Intocmai pe cum unii optimaţi organisaseră mai multe clase în clientela lor, şi primiau pe cei din clasa primă în audinţă „privată“ cum dicem noi, pe cei de a dóua clasă în numĕr mai mare deodată, ér pe cei de a tria clasă pe toţi deodată, aşa erau şi la curtea împĕrătéscă „amicii“, de întâiu şi de a dóua clasă (prima et secunda admissionis).

In decursul timpului numirea de „amic“ al cesarului şi-a perdut caracterul personal şi a devenit titlu pentru unele oficie superióre. Aşa d. e. într'un rescript al lui Sever şi Caracalla se confirmă locuitorilor unui oraş din Mesia o anumită imunitate, adecă un privilegiu, dar numai atunci dacă amicul nostru, legatul consulariu, care va fi atunci în funcţiune, va afla că sunt demni de dreptul de cetăţan. In timpul împĕratului Marcu Aurelian se pare, că toţi legaţi consulari purtau titlu „amic al cesarelui“. Constatat este, că în seclul al patrulea şi al cincilea, cei trei mai înalţi funcţionari ai imperiului (praefectus prastorio, praef. urbis, progister militum) în stilul curial se numiau parens (părinte) pe alţii érăşi de clasa primă (magister officiorum, comites rerum privatorum, şi sacrarum largitionum) împĕratul îi numia frater (fraţi) ér pe cei din clasă mai inferióră carissime (preaiubite).

Amicii împĕratului se presintau la el diminéţa pentru a-l saluta, a-şi face reverinţa, a primi ordinul lui, şi pentru a fi distinşi într'un mod sau într'altu. Impĕratul apoi invita la masă, şi alegea dintre ei cortegiul seu, (comites, cohors amicorum), când călătoria în provincie, sau faceu espediţiuni militare, le făcea donaţiuni (vile, palatiuri, gradine moşii), le plătia datoriile ş. a.

Fabius Maximus intrând la împĕratul August şi salutându l cu cuvintele îndatinute „Salutare, Cesar“ a primit respunsul „sănătate bună Fabie“, în modul acesta i s'a anunţat disgraţia împĕratului.

Favorul de a fi admis în audienţă la împĕratul era tot odată o datorinţă, de care nime nu se puté dispensa fără motive ponderóse.

Afară de amicii împĕratului mai aveau întrare la audienţa şi senatorii, unul câte unul, sau toţi deodată, apoi cavalerii, şi din când în când şi statul al treile.

Audienţa se ţinca, pe cum am amintit, diminéţa adecă odată în diuă, înainte de a se face diuă şi fiind-că tot diminéţa se începeau şi jocurile publice, imperaţii, pentru ca se nu siléscă pe amicii lor a face cale lungă la palat şi apoi la jocuri, petreceau adeseori nopţile în casa vreunui libertin în apropierea jocurilor, sau nu dedeau audienţă în acele dile.

(Va urmá).

Raport

despre cursul estra-ordinariu pentru lucrul de mână, ținut în feriile de vară ale anului 1890 în „Seminariul Andreian“ din Sibiiu.

(Urmare).

II.

Póte că sě pune din vre-o parte întrebarea, că de unde își trage inceputul acest obiect, lucrul de mână? Cine l'a scos la ivélă? Ce insemnătate are? și cari sunt motivele, cari 'l recomândă a fi întrodus în scóle? La tóte eceste intrebări voiu rěspunde pe scurt în cele următóre.

Cele dintâiu urme ale acestui obiect, putem ḑice, că le găsim prin secolul al XVI lea, când au scris reformatorii confesionali, Luther și Zwingli, pentru aplicarea tinerimei la lucrări practice cu mâna. Mai mult s'a lucrat însě în privința acésta, începênd din secolul al XVII-lea incóce.

Amos Comenius, în opul seu „Didactica Magna“ arată modul, cum sě-și insușéscă copilul măestria și desteritățile în intrebuințarea uneltelor și a materialului de lucrat, ḑicênd, că pe copii sě-i deprindem cu lucrul și cu ocupațiune continuă, făcêndu i se cunóscă cele mai de căpetenie măestrii, ca se fie orientați asupra lor și pentru ca se putem cunósce și judeca mai bine: „pentru care chemare din viéță au ei mai mare aplicare.“

Francke, (secolul XVII — XVII), a luptat nu numai cu graiul, și in scris pentru a incetățâni lucrul de mână în practica scolară, ci a întrodus în faptă acest obiect în institutul seu, care esistă și astăḑi în Halle cu numele inființătoriului. Prin regulamente speciale a împărțit accepțiunea spirituală de preste ḑi a elevilor pe schimbate cu ocupațiuni diferite corporale. Specialitățile, practicate acolo au fost: Impletitul de ciorapi din ață și cârpitul hainelor, strugăritul, gravatul în metal și în fildiș, cartonagiul, tocitul sticlei și fabricarea oglinḑilor, tranșatul fripturilor și servitul la masă, prepararea erburilor farmaceutice și alte lucrări měrunte trebuincióse în economia casei.

Lacke, filosof medic și pedagog tot odată, (secolul XVII) recomândă lucrul de mână în scólă și din punct de vedere higienic; el nu admite educațiune adevěrată fără ocupațiuni technice.

Rouseau marele pedagog naturalist (1712—1778) recomândă lucrul de mână din punct de vedere educativ, ḑicênd, că noțiunile ce le câstigăm prin lucrare și deprindere sunt cu mult mai trainice mai clare ~~și mai folositóre,~~ ca cele ce ni-le câstigăm prin auḑ t el sfătuesce în opul despre crescerea idealului seu Emil, ca fie-care se învețe o meserie pentru că prin acésta își câstigă o posiție, un rang, pe care nici odată nu-l póte perde, și care îi face cinste.

Ioan Bernhardt Basedow, pedagog filantropist (1723—1790) a întrodus lucrul de mână în scólă (în institutul înființat cu dotațiunea de 12 mii de taleri, făcută de nobilul prinț Leopold, Fried. Franz în Dessau 1774).

Christian G. Salzmann (1744—1811) a lucrat cu efect mai mare decât Basedow, în a cărui scólă a fost învěțătoriu, stăruind în scris pentru aplicarea lucrului de mână, ca mijloc educativ ḑicênd, că: „spiritul nu'și póte arěta puterile sale, dacă mânile nu vor fi dedate prin deprindere, a asculta ordinele lui.“ Și că grea trebue sě fie posiția omului, care are trebuință de mânile sale, dar nu și le póte folosi.

Părintele metodului intuitiv, Pestalozzi, care s'a născut la 1746 și a murit în 1827 în opul seu scris pe la anul 1801 ḑice, că omul, pentru a putea trăí în lume trebue se scie, se cugete și se muncéscă. A sci ceva, o poți auḑind și věḑênd adecă fiind pasiv, dar a esecuta, a confecționa, a produce, trebue tot deuna se faci, se lucri sě fi activ.

El în scólele sale din Neuhof (1775) Burgdorf (1799—1804) și Iferten (1805—1825) a întrodus din lucrul de mână torsul de lână și impletiturile.

Ce efect cutropitoriu, a avut principiile lui Fröbel (1782—1852) prin aplicarea deprinderilor mânei și a ochiului la diferite lucrări pre ajungerea unei educațiuni solide, este cunoscut, căci astăḑi vine legislativa a regula acéstă cestiune importantă pentru fericirea omenimei.

Pe basă pedagogică în înțeles mai plin, s'a pus lucrul de mână, prin Herbart și Ziller, din secolul present. Cel din urmă, în opul seu de mare importanță: *Der erziehende Unterricht* se ocupă fórte amănunțit cu modalitatea introducerei lucrului de mână în scólă și despre însemnătatea lui pentru educațiune.

După acesti bărbați, de cea mai mare greutate pedagogică, a început o mulțime de alți competenți a recomanda și propaga lucrul de mână. Intre alții căpitanul de cavalerie Clauson-Kaas din Dania, făcênd esperințe cu copii sei pe acest teren, a părăsit cariera militară și a deschis in Copenhaga (Dania) o scólă pentru industria de casă (Hausfleiss); apoi se mută la Berlin și ținù prelegeri în diferite orașe ale Germaniei. La Emden ținù cel dintâiu curs pentru învěțători (1877) apoi la Lipsca și în alte orașe. Mulți alții au lucrat pe terenul acesta. Chiar reuniuni s'au înființat prin țěrile din occident pentru promovarea lucrului de mână, ér în Francia prin lege s'a întrodus lucrul de mână în scóle ca obiect obligat de învěțământ, deja în anul 1882.

Nu me pot estiude mai mult în acéstă privință ca sě-mi remână timp a vorbí ceva despre începuturile făcute pe acest teren și la noi românii.

Prima agitațiune în favorul lucrului de mână și cea dintâiu urmă o găsim la noi, în actele sinodului archidiecesan ort. gr. or. din Sibiiu la anul 1878. Deputatul sinodal Ioan cav. de Puscariu a făcut în sesiunea sinodului archidiecesan din acel an propunerea ca consistoriul archidiecesan sě se însărcineze a studia modalitățile introducerei instrucțiunei practice de meseriile potrivite pentru poporul archidiecesan în institutul Andreian. Dar consistoriul archidiecesan, impreună cu corpul profesoral dela acel institut neputênd afla o formă practică, în care se deslege acéstă cestiune, n'a făcut nici o propunere positivă pentru introducerea lui și astfeliu sinodul din 1880 a abandonat deocamdată acésta idee, care n'a mai eșit la ivélă pană la 1883.

In sesiunea sinodului din 1883 profesorul seminarial Dr. Daniil P. Barcian ca deputat sinodal a reînviat ideia dlui I. cav. de Puscariu, făcênd în sinod propunerea motivată ca „învěțământul profesional“ precum numia dênsul atunci acest obiect, sě se introducă nu numai în seminariul Andreian, ci și în scólele de băeți. Mai târḑiu dl Dr. D. P. Barcian a lucrat un elaborat, prin care motivéză fórte bine necesitatea introducerei lucrului de mână în scóle; cestiunea însě a rěmas din nou impedecată.

Inițiativa privată, luată de învěțători, a scos la ivélă érăși acésta cestiune, în anii din urmă, de astădată însě în mod practic.

Zelosul învěțătoriu din S. jude, Petru Grama a făcut inceputul în anul 1885 înființând un curs pentru împletituri de papură, la care a participat numai 2 învěțători.

La 1886 s'au deschis dóue asemenea cursuri: în Sânt Jude, de P. Grama, cu 16 frecuentanți și în Grădisce de învěțătoriul Trimbițoniu, cu 4 frecuentanți.

In vara anului 1887 s'au ținut asemenea cursuri în S. Jude, cu 4 ascultători, în Gherla de învěțătoriul Boeriu cu 4 ascultători, în Cojocna de învěțătoriul Vârfu și în fiue in Brașov de G. Moian și C. Mușlea cu 25 de ascultători. Acesti doi din urmă au fost premiați cu „medalia de aur“ de către juriul esposițiunei industriale economice din Craiova în România, unde și-au espus dênși obiectele. Dl G. Moian a edat și o carte „Lucrul de mână în scólă“, în care își arată încercările și esperințele sale, statorind și un plan bine precisat pentru practicarea lucrului de mână în seminariul Andreian. (Va urma).

Varietăți.

* Proiectul de lege pentru asilurile de copii mici, care era sě vină mâne la ordinea ḑilei în casa magnaților, este amânat pe altă ședință mai târḑie.

* (Sinod protopresbiteral) Sinodul protopresbiteral al tractului Sibiiu e convocat pe Dumineca 10/22 Faur a. c.

* Invitare la concertul de diletanți urmat de joc, ce se va arangia în Timișóra în sara de 2/14 Martiu 1891, in salónele redutei orașului (Hotelul „Principele de coróna Rudolf“) in favorul scólei gr. or. rom. din loc. La acest concert va conlucra și corul vocal român din Biserica albă. Biletele de intrare: de persónă 2 fl. o familie de doi membri 3 fl. de 3 membri 4 fl. o logiă 5 fl. Inceputul precis la óra 8 séra.

Comitetul aranjatoriu:

P. Rotariu, președinte, Em Ungurian, Dr. Aureliu Munteanu, Dr. Corneliu Nicóră, I. V. Barcianu, Georgiu Lazar, Dr. Simon Lazaru, Victor Sierban, Vasiliu Papp, Ioan M. Rosiu, Dr. Aureliu Novac, Andr. Boboroni, Const. Paleu, Dimitrie Balanescu.

Ofertele generóse se primesc la adresa dlui Aur. Munteanu advocat in Timișora și la timpul seu se vor publica.

Timișóra, 10 Febtuariu. 1891.

* (Himen.) Ni se scrie din Grațiu: Vě fac cunoscut, că amicul nostru dl dr. med. Aurel Tincu din Orěștie s'a cununat în 10 Februarie a. c. cu domnișóra Carola Ienuli din Villach in Carintia. Dorim tinerei părechi fericire și indestulare.

* (Reuniunea agricolă). Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului“, va șiné Sâmbătă în 9/21 Faur a. c. la 6 óre séra ședință în localitățile „Asociațiucei transilvane“.

* (Necrolog.) Cu adâncă întristare de suflet și durere de inimă se aduce spre sciință, că prea iubitul nostru frate, cumnat și unchiu, domnul **Epaminonda Bucevschi** artist academic de pictură, pictor autorisat al archidiecesei ortodocse orientale bucovinene; membru al mai multor societăți de arte și de cultură naționale române etc. fiind împărtășit cu s. eucharistie, a răposat astăḑi Vineri în 1/13 Februare în atelieriul seu din încăperile presbiteriului reședinței archiepiscopale în etate de 48 ani.

După ceremonia funebrală, care se va face Dumineca în 2/15 Februar la 2 óre d. m. în biserica seminariului archiepiscopal, va urma înmormântarea în cintirimul central, la care se învită toți amicii și cunoscuții.

Cernăuți, în 1/13 Februariu 1891.

Mult întristata familie.

* (Zăpadă mare). Foile rusesci aduc scirea, că în sudul Asiei a căḑut zăpadă fórte mare, care a acoperit multe sate. Zăpada ajunge până la strașina caselor, așa încât țěranii numai cu mare greutate pot eși afară din casele lor, din causa zăpeḑii celei mari. Comunicațiunile cu șurile și grajdurile o fac printre galerii de zăpadă, cari le dă mult de lucru bieților țěrani, fiind-că adese-ori se surpă, și deci munca lor este zadarnică.

* Recensěmêntul poporațiunei in Oradea mare a dat următoriul resultat: numěrul locuitorilor face 38.770. După confesiune: rom. cat. 11.858, gr. cat. 2509, gr. or. 2229, ev. ref. 10.761, aug. 675 unitari 137 israil. 10.002, fără confesiune 57. După naționalitate: unguri 34.610, nemți 782, români 2275, slovaci 281, ruși 33, sêrbi 15, alții 332. Miliția nu e socotită aici — In Sighișóra numěrul locuitorilor: 9626. După naționalitate: unguri 1577 (s'au sporit cu 404) nemți (sași) 5243 (+115), români 2446 (+350) alții 363 (+32) după confesiune: au 9 ev. 4868 gr. or. 2691 rom. cat 1050, ev. ref. 569 isrl. 104 alții 247.

* Esposiția de manufacturi din Caransebeș arangiată de reuniunea femeilor române din Caransebeș se va deschide în 17 Februariu (1 Martiu) a. c. la 3 óre d. a. în sala cea mare a Comunității de avere din Caransebeș.

Ultimul termin pentru trimititerea obiectelor de espus este 14/26 Februariu a. c.

Prețul de întrare de persónă 20 cr! pentru inteligență 40 cr. copii 10 cr. scolari și scolărițe sub conducerea invěțătoriului sau învěțătórei 5 cr. Suprasolvirile se primesc cu mulțămită.

* (Vindecarea anghinei-difteritice.) Părintele Ioan Nicorescu din Jabăr scrie în „Fóia diecesană“, că *spânzul* (Kelleborus niger) e escelent mijloc contra anghinei.

In anul 1889, ḑice preotul nostru, fiind ales de preot în comuna Jabăr — lângă Lugoșiu — am avut trista ocasie a vedé în vara acelui an pe fie care ḑi câte 3—4 prunci morți în urma morbului fórte contagios al „difteriei“.

Desperarea poporului era la culme. Odată îmi pică în minte, că veterinarii nostri populari — în tóte ținuturile locuite de români, întrebuințéză planta așa numită spânz — la vite: boi, vaci, cai, și cu deosebire la râmători. Și fiind-că cesti din urmă sufer mai mult de umflătură de grumaḑi, îndată ce se observă bóla, li se face o impusetură în ureche sau in pept și se bagă spânzul; la 4—5 órese umflă în jurul spânzului și la o ḑi trăgêndu se afară, dacă s'a făcut la timp, nesmintit se însănătoșéză.

Pe temeiul acesta am chemat un veterinariu popular și mergênd la casa unui prunc atăcat de „difterie“, acela i a oltoit spânz în pelea dela mâna stângă între cot și uměr. Acésta a fost prima esperință, în urma căreia la 2 ḑile pruncul s'a sculat sănătos, acela carele mai nainte era mai mort. Mâna i se umflase și trăgênd spânzul eșia o fluiditate verde. Acest cas a fost destul ca la fie-care pațient de „difterie“ sě se aplice acest medicament. Resultatul a fost satisfăcătoriu, că morbul a încetat, și numai ici colea se mai întêmpla câte un cas de mórte, și numai la aceia, cari n'au întrebuințat numita plantă în pripă la ivirea rěului. Până când mai nainte muriau cu locul.

Nefiind competent în causă, nu cunosc puterea numitei plante; de aceea atrag atențiunea bărbaților de specialitate.

* (Un păhar istoric.) — Păharul de argint, ce servia lui Napoleon I in tóte campaniile sale, atât la masă cât și la fântânele de pe marginea drumuriloru, se află acuma în stăpânirea unui locuitoriu din Riedingue, un sat mic din Alsacia. Acest păhar a încăput in mâna bunicului femeii acestui locuitoriu, in ḑiua când trăsura împěratului căḑù în mânile dușmanului. La acea epocă acest bunic comanda vênătorii lui Lutzow și profită de împrejurări pentru ca sě puie mâna pe acest prețios suvenir. Părechea acestui păhar se află in muzeul din Londra.

Mulțămită publică.

Comitetul reuniunei femeilor române din Sibiiu își ține de plăcuta datorință a esprima mulțămita sa cea mai căldurósă pentru ofrandele și suprasolvirile primite cu ocasiunea balului arangiat în favorul reuniunei la 21/9 Ianuariu 1891 și anume au incurs:

Escelenția Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul 30 fl., Ioan Bădilă jude reg. în Sibiiu, Il. Sa Augustin Láday, jude de curiă în pens. în Petrifaleu câte 10 fl., I. A. advocat în Sibiiu, Nicanor Frateșiu, protosincel și asesor consistorial în Sibiiu, I. T. Hamrodi comerciant în Sibiiu, Alesandru Lebu, proprietariu în Sibiiu câte 5 fl., Dr. George Țânțărean 4 fl. 52 cr,. Dr. Herman Süssmann, medic în Sibiiu și Dr. Absolon Todea advocat în S. Reghin câte 4 fl., Il. Sa Victor de Say, general-major în Sibiiu 3 fl. 50 cr., Ioan Hannia, protopop și director sem. în Sibiiu, d-na Iosefina Paskovits n. de Dunca în Sibiiu, dșóra Elena Petrașcu directóră la scóla civilă de fete în Sibiiu, Sabin Piso jun. protopop în Agnita câte 3 fl., George Șandor, mare proprietariu în Cuieșd 2 fl 50 cr., Anton Demetriu comerciant în Sibiiu, Constantin Bugarski, comerciant în Sibiiu, Parteniu Cosma, director al instit. de credit și economii „Albina“ în Sibiiu, Demetriu Coltofean, protopop în Bretcu, Nicolau Ivan, redactor la „Tel. Rom.“ în Sibiiu, Ioan Jurca, proprietariu în Rovășel, Gustav Maetz, architect în Sibiiu, Dr. Ioan Moga, medic în Sibiiu, Iohanna Moldovan n. Farkas în Sibiiu, N. S. Nádasdy comerciant în Sibiiu, Ioan de Preda, advocat în Sibiiu, Dr. Lazar Petco, advocat în Arad, Stefan Pop, paroch și protopop on. in Mihalț, Il. Sa Dr. Ilarion Puscariu, archim. și vicariu archiepiscopesc în Sibiiu, Galacteon Șagău, protopop în Reghin, Onoriu Tilea, ingineriu in Sibiiu, Nicolau Racoția, medic in Șeica mare câte 2 fl., Ioan Broju, publicist in Sibiiu, I. B. locotenent in Sibiiu, Constantin de Colbasi proprietariu in Spring, Petru Draghiciu, protonotariu in Orĕștie, Simeon Pasca not. în Sălciva inf., Romul Petric, cassariu la „Albina“ în Sibiiu, Dr. Ioan Pop, medic c. r. de reg. în Sibiiu, A. St. c. r. maior în Sibiiu câte 1 fl. 50 cr., Aleman Dancăș, primariu în Reșinariu, G. A. Gross, comerc. in Sibiiu, K. H. maior in pensiune in Sibiiu, P. Indrieș, notariu in Vale, I Krassowsky, comerciant in Sibiiu, Simeon Popoviciu, c. r. capelan castrens în Sibiiu, Teodor Popescu, comerciant în Sibiiu, Dr. Remus Rosca, secretariu consistorial in Sibiiu, Ioan Rusan, proprietariu in Misentea câte 1 fl., Dr. Ilie Beu, medic in Sibiiu, Nicolau Cristea asesor consistorial în Sibiiu, Victor de Heldenberg, profesor de musică in Sibiiu, W. de M. medic in Sibiiu, Paul Muntean, c. r. căpitan in Sibiiu, N. N., Ioan Papiu, protopop in Sibiiu, Ioan Popoviciu sublocotenent in Sibiiu, Ioan Popa, advocat în Sibiiu, A. Sz., Nicolau Vlad, advocat in Sibiiu câte 50 cr. — suma suprasolvirilor și ofrandelor 161 fl. 02 cr.

Totodată se esprimă mulțămită comitetului și On. comisiuni administrative a capelei reg. 31 de infanterie pentru scăḑĕmêntul de 10 fl. din prețul musicei.

Venitul brut al balului a fost 663 fl. 02 cr. — din care substrăgênd spesele cu 327 fl. 32 cr. — resultă un venit curat de 335 fl. 70 cr.

Din ședința comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ținută la 9 Faur, 1891.

Maria Cosma,
președintă.

Dr. *O. Rusu*,
secretariu.

Spectabilul domn Mihaiu Cirlea, notar public regesc în Abrud, încă în anul 1887 a format o fundațiune de 150 fl în favorul „Reuniunei femeilor române“ pentru scóla de fetițe din Abrud. In 23 Novembre 1890 a binevoit a mai adauge încă 350 fl. astfel încât acéstă fundațiune, carea acum pórtă titlul de „Fundațiunea Joe și Cornelia Cirlea“ constă din capitalul total de 500 fl. dorind prin acest act filantropic a eternisa memoria prea demnei sale soție Zoe Cirlea, carea până era în viață a fost una dintre celea mai zelóse membre a comitetului Reuniunei, desvoltând față de scólă un zel neobosit, o rară și nobilă bunăvoință, interesându-se de scólă chiar și în ultimele momente ale vieței sale.

Acestea avêndu-le in vedere putem ḑice că acésta faptă generósă a d-lui fundator față de scumpa și neuitata sa soție este un act de iubire și pietate demn de imitat, împlinindu-i prin acéstă fundațiune nobilă i dorința de a contribuí și pre venitori la cultura ficelor nóstre Deci conduși de cele mai călduróse sentimente de pietate, recunoscință și mulțămire în numele Reuniunei fem. rom. din Abrud și giur dorim nobilei defuncte ca bunul D ḑeu se o priméscă între aleșii sei, ér d-lui fundator aducându i prin acésta mulțumirea cea mai căldurósă îi urăm dela D-ḑeu ca sĕ l mângăe, și sĕ-i lungéscă firul scumpei vieți întru mulți ani, dăruindu i sănĕtate deplină, ajutor și putere de sus, spre a și putea împlini la timp tóte nobilele dorințe de cari e condus.

Abrud, în 1 Februariu, 1891.

Ana Gall,
pres.

Alesandru Ciura,
secretariu.

Loterie.

Mercuri în 18 Februariu 1891.

Brünn: **44** **70** **78** **68** **3**

Nr. 727. [31] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia de clasa III. Mogos Valea bărnei, protopresbiteratul Lupșei, lângă neputinciosul paroch Nicolae Bârluț, prin acésta se escrie al doilea concurs pre basa mandatului consistorial dto 25 Septembre 1890 Nr. 6084 B, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Cu acest post sunt împreunate venitele obicinuite și regulate prin sinodul parochial, cari fac la an după un calcul mediu suma de 379 fl., din cari jumĕtate compet parochului neputincios.

Interesații sĕ vor puté informa dela oficiul parochial și protopresbiteral în detail din ce constau aceste venite.

Doritorii de a competá la acest post au a-și așterne cererile concursuali instruite cu documentele recerute de statutul organic și regulamentul pentru parochii în terminul prescris.

Ofenbaia, în 8 Ianuariu 1891.

In conțelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral greco orient. al
Lupșei.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 16. [32] 1 –3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochiă de clasa a III-a Poșaga de jos, protopresbiteratul Lupșei sĕ escrie al doilea concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Cu acest post sunt împreunate venitele obicinuite și regulate prin sinodul parochial, cari fac la an, după un calcul mediu în bani suma de 300 fl.

Interesații sĕ vor purea informa dela oficiul parochial și protopresbiteral în detail din ce stau venitele acestea.

Doritorii de a competa la acest au sĕ-și aștérnă cererile concursuali instruate cu documentele recerute de statutul organic și regulamentul pentru parochii în terminul prescris.

Ofenbaia, 8 Ianuariu, 1891.

In conțelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tract.
Lupșei.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 361. [22] 2—3

CONCURS.

Postul de vice notariu cercual în notariatul cercual constituit din comunele **Săcel**, **Mag** și **Aciliu** împreunat cu salariu anual de **300 fl**, bani de cuartir **30 fl**, ér pentru lucrări private conform statutului esistent, — a devenit vacant.

Pentru indeplinirea acestui post se escrie concurs.

Cereri instruite conform legei sĕ se astérna subscrisului cel mult până in 28 Februariu a. c.

Săliște in 4 Februariu 1891.

Pretorul suprem:
Dr. Liviu de **Lemény.**

Nr. 45. [23] 3—3

CONCURS.

Sunt a se ocupa 11 ajutóre à fl. 25 v. a. pe an, menite pentru tinerii români, cari voesc a învĕța vre-o meserie, dar mai cu sémă: rotăria, lemnăria (bărdășia), făurăria, măsĕria (têmplĕria) cismăria, pălărieria, curelăria, șelăria, mașinăria agricola pentru a căror conferire se escrie concurs.

Șese (6) din ajutórele acestea vor fi a se ocupa cu începerea anului curent éră cinci (5) dintre ele numai cu 1 Iuliu a. c.

Cererile au a se înainta „Comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura româna și cultura poporului român în Sibiiu“ (strada morii Nr. 8) până la 31 Martiu n. 1891.

Aspiranții la aceste ajutóre au sĕ acludă la suplicele lor:

a). Atestat de botez în original sau în copia legalisată;

b). Testimoniu scolastic de cel puțin 4 clase elementare;

c) Contractul încheiat cu măestru conform §-lui 61 al legei industriale (art. de lege XVII din 1884) în original sau în copie legalisată, și o adeverință dela măestru despre succesul, cu care lucră;

d) Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală;

e) Adeverința dela părinți sau tutori că sunt deciși a lăsa pe fii sau pupilii lor la învĕțăture până se vor perfecționa pe deplin.

Cererile intrate după 31 Martiu n. 1891, precum și acelea, care nu vor fi instruate în regulă, nu se vor considera.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura romană și cultura poporului roman ținuta in Sibiiu la 31 Ianuariu n. 1891.

G. Barițiu,
președinte.

Dr. Ioan Crișian,
secret. II.

Nr. 939. [25] 2—3

EDICT.

Neculae Enescu din Simon bărbat legitim al Almeriei Neuhauser din Gratz. carele pribegesce prin lume fără a i se sci locul ubicațiunei lui, prin acésta se citează, ca în termin de 6 luni să se presenteḑe înaintea acestui oficiu, căci la din contră procesul intentat de soția sa se va decide și în absența lui.

Zĕrnesci, 24 Decembre 1891,

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Branului.

Traian Mețian,
protopresbiter

Sz. 1370 polg. (33) 1—3

Hirdetmény.

A vidrátszegi általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére, u. m. a képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot **folyó év március 14-én d. e. 9 orára** tüzöm ki Vidrátszeg községébe, a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a targyalás folyamát akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros 1391 Február 12 én
A kir. törvényszék kiküldött birája.
Kelemen.

Sz. 75/1891 polg. [26] 2—3

Hirdetmény.

Az erzébetvárosi kir. törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy Óry Béla altal a mikeszászi közbirtokosság volt urbéresek ellen beadott kereset folytán, az ottani italmérési jog gyakorlatának arányositása megengedése és az aránykulcs meghatározása feletti tárgyalásra a határ nap f. év. Márczius hó. 10-én délelött 8 órája tüzetik ki Erzsébetvárosban a kir. törvényszék hivatali helyiségében melyhez összes érdekeltek oly figyelmesztetéssel hivatnak meg, hogy az ismeretlen tartozkodásu volt földes urak ügygondnokul kinevezet erzsébetvárosi ügyvéd Márkovich Iános altal fognak képviseltetni

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1891 Iannár 9 én tartott üléséből.

Vén András,
elnök.

Májai Géza.
jegyző.

Sz. 685/1891 polg. [27] 3—3

Hirdetmény.

Medgyes város határának általános tagositása iránti birtokrendezési ügyben az elömunkálotok megkezdésére u. m. a képviselet rendezése, a mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot folyó év Március 4-ére dél elött 9 orára és esetleg az azután következő napokra tüzöm ki Medgyes várossába a városi tanács ház nagy teremébe.

E tárgyalásra összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másiknak megnem jelenése a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros 1891 Ianuár hó 29-én
A kir. törvényszék kiküldött birája.
Kelemen.

„Sebeșana“ Institut de credit și de economii, societate pe acții în Sas-Sebeș.

Convocare.

Domnii acționari ai „Institutului de credit și de economii „Sebeșana“ societate pe acții“ se învită prin acésta în înțelesul §-lui 18 al statutelor societății la a

III-a adunare generală ordinară,

ce se va ținé în S.-Sebeș la **29 Martiu a. c. n. la 2 óre p. meridiane** în localul institutului.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunei.
2. Raportul despre încheiarea compturilor și raportul comitetului de supraveghere.
3. Statorirea bilanțului și hotărîri asupra distribuirei și solvirei câștigului curat.
4. Ficsarea prețului marcelor de presență pe anul curent.
5. Eventuale propuneri.

Domnii acționari, cari în sensul §§-lor 20 și 21 din statutele societății voesc a participa la adunare în persónă s'au prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune acțiile și eventualele dovedi de plenipotență, cel mult până în 28 Martiu a. c. n. la cassa institutului în S. Sebeș.

S.-Sebeș, în 15 Februariu. 1891.

[34] 1—1

Direcțiunea.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 16 Sibiiu, Sâmbătă 9/21 Februariu 1891. Anul XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Februariu.

O nóuă bucurie in tabera șovinistilor.

Șeful biroului de statistică în marea sa înțelepciune a scos la ivélă, că în Ungaria elementul magiar a făcut progrese grozave

S'au înmulțit adecă ungurii, cum nu ar fi creḑut nimene.

Mai bine din jumětatea populațiunei sunt magiari, sě înțelege perciunații, renegații și neorusticii cari sciu unguresce încă sunt număraţi aici.

Indreptățită este deci limba magiară în justiție, îndreptățită în administrație, îndreptățită în scóle și îndreptățită sě intre chiar și in caminul familiar.

Nu au drept românii, nu slovacii, nu sașii, nu croații, nu sêrbii sě mai vină și sě mai reclame, drepturi pentru limba lor.

Aceste elemente sunt în decădență, aceste trag de mórte, sau cum ar ḑice românul le a cântat cucul la toți.

Unicul element valoros, unicul element cu putere de viață, unicul element căruia i compete dreptul de întâietate este elementul magiar.

După numěrarea poporului din anul 1880 tot aceste simptóme erau la ordinea ḑilei.

Pe atunci mai erau în parlamentul țěrei unguresci și români.

Acolo era neobositul luptătoriu pentru tóte causele naționale dl Parteniu Cosma.

Cu o rară bărbăție le-a spus dl Cosma fanaticilor dela biroul de statistică, că ar fi bine sě se ia în combinație regimentele, cari sunt recrutate din Ungaria, ca din aceste sě se pótă trage conclusiune limpede despre numěrul poporului și al diferitelor naționalități din țéră.

Sdrobitoriul de naționalități marele Tisza de atunci i a rĕspuns în un ton amar „*Mire való ez is,*“ pentru ce adecă sě provócă deputatul român la o impregiurare reală, la un fapt, care este atât de limpede ca lumina ochilor, pentru ce adecă nu se trec cu vederea adevěratele momente, cari trebue considerate, dacă e vorba ca sě scoți dreptatea, dacă e vorba ca sě nu se falsifice opiniunea publică și sè se înșele ómenii, ei pe sine.

Presiunea, ce s'a făcut la alegerile dietale în anii următori, corupțiunea și tororismul ce s'a eserciat de sus pân jos au contribuit, ca acum sě nu avem acolo bárbați destoinici și resoluți, ómeni cu inimă și cu suflet pentru poporul nostru și așa datele pot sè trécă de bune, opiniunea publică póte fi sedusă, că adecă naționalitățile din Ungaria se află pe calea de a se amalgamisa cu elementul magiar.

Dacă ar fi așa, atunci nu am înțelege pentru ce se iau tot feliul de měsuri contra unor popóre cari și așa nu mai numěră mult.

Pentru ce sě intreține o presă chemată a buciuma în lumea mare, că românii și celelalte popóre, gravitéză în afară?

Pentru ce tot strigă din resputeri, că cutare și cutare centru este un loc espus și că acolo și acolo trebue căutat om, care sě represente ideia de stat unguresc.

Pentru ce sě mai face atâta gălăgie, și sě ține în Ardeal anume o alege escepțiunală electorală, ca prin ea sě se susțină elementul unguresc la putere, ca prin ea sě se alégă deputați din familiile scăpětate și ca prin ea sě nu se pótă validita românii după cum cere dreptatea, cere numěrul lor adevěrat, ér nu cel falsificat de cei dela biroul de statistică și de toți agenții corupți ai administrației de aḑi?

Atunci aceste měsuri sunt de prisos.

Atunci elementul nemagiar și așa nu mai valoréză nimica, atunci e o minciună, că sunt locuri espuse, e o fățărnicie, că trebue luate měsuri escepționale contra naționalităților, când ele și așa sunt în rapidă decadență.

Sě vede deci că biroul de statistică nu lucră cu calculi reali, sě vede că totul e făcut pentru ochii lumei din afară, pentru seducerea opiniunei publice, ca aceia sě cradă, că elementul unguresc e atât de forte și cu atâta vitalitate, încât el și numai el sě póte sě fie elementul conducătoriu.

Nu am tras nici odată la îndoélă, că magiarii sunt un factor în țéră, nu am încercat chiar sě îi nesocotim, din contră am ḑis că dacă sórtea pe ei i a destinat ca sě fie de conducători ai acestei țěri, sě fie drepți, sě fie umani și sě nu tot umble amăgind lumea și amăgindu-se pe sine, căci s'ar puté odată trezí și atunci póte ar fi prea târḑiu.

Revista politică.

In dieta ungara din Budapesta s'a primit în a treia cetire proiectul de lege despre věduvile și orfanii militari și apoi s'a purces la desbaterea proiectului, referitoriu la jurisdicțiunea tribunalelor consulare.

Desbaterea a decurs dela început în mod de tot agitat și violent.

Inmediat după-ce referentul Alecsiu **Bokross** a presentat proiectul, făcênd istoricul acestei instituțiuni și motivându l prin întreruperi, se ridică I. **Helfy**, care in aplausele stângei estreme combate proiectul cu violență. Vorbitoriul privesce acest proiect de sancționarea unei stări anti-constituționale, care pănă acuma a fost numai suferită.

Cu energie a pășit conducětoriul partidului moderat **Apponyi**, care nu póte suferí. ca un nemagiar sě judece asupra unui cetățén ungar și sentința sě nu se aducă ln numele regelui.

Vorbitoriul a fost des aplaudat nu numai de aderenții sě i, ci demonstrativ de partidul din stânga estremă.

Principele **Ferdinand**, care s'a bucurat de atâteă simpatii și onoruri în călětoria sa la curtea din Petersburg și la Moscva a sosit Vineri în Budapesta, unde a raportat monarchului despre resultatele acestei călětorii.

Deși unele foi se încércă a inlănțuí de acéstă călětorie comentarii politice, căutând sě presente sfêrșitul triplei alianțe, totuși dacă se póte accentua și despre relațiuni politice mai cardinale, apoi călětoria se consideră ca un augur de pace și de amiciție intre cele două curți și vechi monarchii, cari voesc sě prospereze în linisce. —

Este de mult cunocsută polemica ce de obiceiu pórtă ḑiarul „Hamburger Nachrichten“ în potriva cancelarului de Caprivi de câte ori numai i se dă ocasiune; tot atât de cunoscut e faptul, că numita gazetă din Hamburg este inspirată de fostul concelar al Germaniei de Bismarck.

Se afirmă acum că dl de Caprivi a luat hotărârea a nu mai lăsa fără rěspuns cel puțin criticile ce i se fac în privința politicei esterióre a Germaniei. Urmarea acestei hotarâri este, că vechiul oficios „Norddeusche Allgemeine Zeitung“ își reia rolul de organ al ministeriului de esterne, pe care l'a avut și pe timpul cancelarului de fer.

Ḑilele trecute a apărut în acest ḑiar un comunicat în protiva ḑiarelor „Münchener Allgemeine Ztg“ și „Hamburger Nachrichten“, cari afirmară între altele, că de la retragere prințului de Bismarch încóce relațiile dintre Germania și Rusia ar fi devenit mai incordate.

„Münchener Allg. Ztg.“ a rěspuns la comunicat in termeni cam aspri ceea ce a provocat din partea oficiosului o nóuě și mai positivă afirmare, că presupunerile despre o conturbare a relațiilor de bună vecinătate și de pretenie dintre Germania și Rusia sunt cu desăvârșire greșite și se întemeéḑă pe informații eronate.

FOIȚĂ.

Salutare-Sărutare.

(Incheere.)

*) Palatul împěratului era invigilat de o cohortă de pretoriani (1000 feciori), in palat insu-și servitorii curții susținéu ordinea, anunțau și indroducéu pe cei ce veniseră la audiență.

Impěratul primind pe amicii sei ii săruta, cel puțin pe cei de prima admisiune, și acest mod al salutării, introdus pe cum se pare pe timpul impěratului August, era usitat la inceput numai la aristocrați, la somitățile societății Așa ne spune Pliniu, că pe timpul impěratului Tiberiu, lățindu se in Roma un morb infecțios, care se manifestă prin bube, ce eșiau in față, morbul acesta n'a grasat nici la femei, nici la sclavi, nici la clasa mijlocie nici la cea interióră, ci numai la ómeni mai de frunte, cari il primiau și l dau prin sărutare (ne sensere id malum feminae aut servitia plebesque humilis aut media, sed proceres veloci transitu osculi maxime). Se ḑice că insuși Tiberiu a suferit de acest morb, și așa se esplica edictul acestui împěrat, prin care a oprit sărutările la audiențele impěrătesci, care edict însě a fost primit cu mare resenz, așa încât Valerin Maximus sa věḑut necesitat a apěra ținuta imperatului într'o disertațiune, în care ḑice, că cel ce e postat la o înălțime atât de sublimă, trebue se fie dispensat de datinele comune, pentru ca se fie cu atât mai respectabilă. Acest us de a se săruta salutându-se a trecut apoi din cercurile aristocraților în celelalte clase ale societății, și devenise sub împěratul Domițian us general, comun; așa se plânge Marțial, că în Roma nu mai poți scăpa de sărutări.

Afară de amicii împěratului mai aveau titlu de a fi distinși cu sărutări și membrii senatului. Pliniu descrie întrarea triumfală a împěratului Traian în Roma în următoriul mod: Toți s'au bucurat că primind tu senatul în audiență lai sărutat precum l'ai sărutat, când te-ai despărțit de el, toți sau bucurat că ai distins pe fruntașii statului cavalerilor, adresându-te către fie-care din ei și numindu-i pe nume, fără ca sě fii avut lipsă, că aceea sě ți fie presentați: toți sau bucurat, că tu ai salutat pe clienții tei așa ḑicênd mai nainte, de ce te-ar fi salutat ei pe tine și li-ai arětat încredere și afabilitate. „Caligula“, ḑice Dio Cassiu, „saruta numai pe fórte puțini. Mai la toți, înși-și senatorilor, le întindea mâna sau piciorul spre sărutare Pentru aceea cei pe cari îi sarută îi mulțămiau în senat, de și vedeau toți că pe pontomini îi saruta în tótă ḑiua“. Nero voind a arăta senatului disprețul seu, n'a sarutat pe nici unul dintre senatori, ba nici n'a mulțămit, fiind salutat de senat, nici când a plecat în Grecia nici când s'a întors din Grecia. Marcu Aureliu voind se distingă pe Iunius Rusticus, pe care îl numise de dóuě ori consul, la sărutat înainte de a fi sărutat pe prefectu pretoriului, care după rangul seu avé precadința față de toți ceialalți. Se pare insě, că în audiență publică împěratul n'ajungea se sarute pe toți cei admiși la audiență, pentru că Fronto ne spune, că împěratul Lucius Verus, elevul seu mai nainte de toți l'a primit în dormitoriu, pentru ca sě-l pótă saruta „fără de a ofensa pe alții“.

Aici deci, scrutând prin istoria moravurilor și datinilor la strămoșii nostri, putem constata cu tótă positivitatea, că la curtea împěrătéscă romană, încă sub primul împěrat Octavian August, se stabiliseră unele forme de etichetă, de asemenea indispensabile și pentru împěratul și pentru curtenii sei, între cari forme cea mai remarcabile și de mai mare distincțiune era ceremonia când impěratul salutând pe cei mai de frunte dintre așa numiții sei „amici“ îi sarută.

Nu încape îndoiala că ținuta împěratului față de „amicii“ sei în scurt timp a trebuit se devină determinatóre pentru raporturile întimității și a bunei cuviințe amicilor împěrătesci între sine, și mai apoi pentru manierele acelora față de „amicii“ sau clienții lor, va se ḑică, cum saluta impěratul pe curtenii sei, așa salutase aceia pe clienții lor, și în fine tot așa de sigur este, că într'un târḑiu și clasa de jos a poporului, voind a se aventa la nivelul optimaților, cel puțin în punctul formelor sociale, a adoptat usul de a se saruta, când se salutau, așa a devenit acesta apoi us general, dela

Intr'aceea şi organul dlui de Bismarch a rĕspuns la comunicatul oficiosului. Gazeta din Hamburg rĕspunde, că şi în faţa acelui comunicat nu póte decât sĕ repete admoniţia făcută şi dorinţa pe care se întemeia aceea admoniţie, dorinţă de a se cultiva mai bine referinţele cu Rusia. Motivele acestei dorinţe zac in situaţia generală a politicei europene, şi n'au nevoie de esplicare mai amănunţită pentru un cunóscător al acestei situaţii.

Părerile asupra politicei esteriore, — urméză „Hamburger Nachrichten“ cu esplicaţiile — nu se forméḑă pe temeiul unor argumente din cari sĕ se tragă apoi conclusii matematice, în ce privesce viitorul şi chiar presentul; pentru ca se judece cineva situaţia politică trebue sĕ aibă mai ales un simţ fin pentru atmosfera politică. Ḑiarul din Hamburg n'a discutat fapte ci a esprimat numai dorinţe şi temeri. Astfel dar doveḑile chiar ce s'ar aduce n'ar putea valora nimic in potriva color spuse de dênsul.

In acelaşi numĕr „Hamburger Nachrichten“ publică un articol în care se critică aspru cancelarul de Caprivi pentru că cu ocasia desbaterei cestiunei coloniale a citat o observaţie făcută pe marginea unui document diplomatic. Actele ministrului de esterne, ḑice numita gazetă, nu sunt, ce e drept acte particulare, dar nici publice. Dacă s'ar încetăţăní în Germania obiceiul de a se da în lume părţi din aceste acte, cari ar cere mai multă discreţiune numai pentru a face rĕspunḑĕtóre guverne anterióre pentru paşi politici dubii, s'ar călca în picióre o tradiţie care cel puţin în Germania şi în Englitera remasese până acum neatinsă. Guvernul trecut s'a abţinut totdeuna de a da publicităţii comunicaţiile dintre organele ei, cărei nu s'au destinat de cât a remâné cu informaţii reciproce între dênsele, şi mai ales a le da publicităţii în aşa chip, în cât sĕ se pótă trage din ele în străinătăte conclusii nepotrivite asupra politicei generale a Germaniei.

Probabil, că dl de Caprivi va rĕspunde ér la aceste lecţii şi astfeliu dialogul dintre actualul şi fostul cancelar póte sĕ ia cu vremea forme în adevĕr curióse. —

Rĕspunsul la cunoscuta notă ruséscă relativă la refugiaţii nihilişti aflători în Bulgaria s'a dat, în ḑiua de 1 Februariu, în forma unei note verbale a guvernului bulgar către representantul Germaniei.

Ancheta, care s'a făcut de ministerul bulgar de esterne, în urma protestului rusesc împotriva ospitalităţii date de Bulgaria unor refugiaţi politici ruşi, s'a terminat deja de o septămână şi resultatul ei s'a comunicat ministeriului de esterne ca sĕ servéscă de basă consiliului de ministrii pentru redactarea rĕspunsului.

Cercetarea făcută a dovedit că, dintre cele 13 persóne al căror nume s'a comunicat de guvernul rusesc celui bulgar, numai şase se găsesc în Bulgaria. Acestia însĕ îşi vĕd numai de afacerile lor particulare şi de când sunt în Bulgaria nu s'a dovedit sĕ fi luat vre-unul din ei parte la agitaţii politice. Doi dintre emigranţii ruşi, mecanicianul Holzwurm şi ingineriul 'uk, cari n'au putut arăta nici un feliu de acte de ligitimaţie, au fost totuşi espulsaţi pe cale poliţienéscă şi au şi părăsit deunăḑi teritoriul bulgar.

Cu acésta bună disposiţie a guvernului bulgar a împlini nice cereri ale Rusiei, se aduce în legătură purtarea autorităţilor rusesci faţă cu nisce persóne, cari au fost amestecate cu Paniţa dimpreună în atentatul plănuit în contra principelui Ferdinand şi cari sunt actualminte refugiate în Rusia şi afirmă că aceste persóne trăesc nesupĕrate şi libere în imperiul ţarilor.

In special despre individul Kalubkoff, care a fost estradat Rusiei, — se anunţă că la o perchisiţie ce i se făcuse, se găsise la dênsul o corespondenţă pe basa căreia guvernul bulgar ar fi avut tot dreptul se céră Rusiei faţă de dênsul cel puţin aceleaşi mĕsuri, pe care guvernul rusesc le cere faţă de nihiliştii refugiaţi în Bulgaria.

Se ḑice, că guvernul bulgar a şi comunicat la locul competent acéstă corespondenţă.

Ceva relativ la situaţiunea nóstră economică.

II.

Intr'un numĕr trecut al ḑiariului nostru am ḑis, că este de mare necesitate a se ocupa fie-care român, care cugetă câtuşi de puţin la modul cum s'ar puté esploata întreg terenul economic spre folosul nostru. Am arĕtat că spre scopul acesta ar fi bine sĕ se ţină o consfătuire, adecă un fel de congres economic şi sĕ se înfiinţeze o reuniune industrială şi comercială, a cărei chemare în liniamente generale ar fi chiar ca a camerilor de comerciu şi industrie esistente. Noi însĕ ar trebuí sĕ estindem şi mai mult sfera de activitate a aceleia. Noi prin noi şi pentru noi este o ḑicală. Şi noi în deosebi avem mai multă lipsă de acest principiu. Căci esposiţia din 62, 81 şi altă esposiţie pentru lucru de mână a reuniunei femeilor române din Sibiiu au dovedit, că românii de aici încă au óre cari ramuri de industrie despre cari însĕ nici o cameră nu s'a pronunţat vre o dată, pe când d. e. de postavurile ce se fac la Cisnădie totuşi se face amintire până şi în raportul ministrului de comerciu.

Un merit incontestabil şi au câstigat iniţiatorii acelor esposiţii, căci prin acestea am aretat la lume ce producem şi sĕ fi avut în acele camere ómenii cu „păs“ de poporul nostru sigur, că nu ar fi fost trecute cu vederea frumósele ţĕsături şi postavuri ce se produc şi de români.

Productele industriale deşi puţine, merită tótă atenţiunea publicului prin fineţa şi dibăcia cu care sunt făcute. Ni s'a probat deci că germinele industriei a esistat în poporul român, trebue numai se-l punem în condiţiuni de a se puté desvolta şi a da róde abundente. Postavurile de Săcele d. e.; şi pânzĕturile espuse ne-au dat atâtea probe de destoinicia industrială a femeilor române. Trebue o instrucţie mai raţională în acéstă privinţă, trebuesc întroduse rĕsbóie şi instrumente perfecţionate, care sĕ uşureze lucrul şi sĕ l facă economic în acelaşi timp. Étă deci o chemare principală ce ar avé aceea reuniune.

Instrucţiunea tinerei generaţiuni fiind una din principalele petre fundamentale, pe cari se ridică viitoriul unei naţiuni, ea merită prin urmare un interes desĕvêrşit al acelora cari sunt chemaţi a o dirigia. Se cere prin urmare un mai mare interes pentru instrucţiunea acelora, cari vor fi ajutaţi de aceea reuniune spre a deveni comercianţi sau industriaşi.

Nu e destul a provedé pe cineva numai cu bani şi a nu ascepta în urmă dela el decât numai un testimoniu bun, ci e de lipsă a observa modul de viaţă al lui, a i indigita mai de aprópe un plan ce trebue sĕ l urmeze, ca sĕ pótă devení în urmă un adevĕrat comersant sau industriaş instruat. S'au întêmplat casuri ca tineri ce au fost ajutaţi de cutare reuniune, ducêndu-se în streinătate spre a se perfecţiona în meseria lor, s'au făcut mai bine servitori şi nu s'au mai întors înapoi. Şi de ce acésta? Se póte că şi mijlócele fondurilor presente sunt fórte modeste, dar o causă principală a fost şi aceea, că nimeni nu s'a interesat şi de modul de viaţă al lor, căci ei devenind odată în posesiunea câtorva parale au început a-şi permite lucsuri neiertate şi necompatibile cu unul care aspiră sĕ devină un măestru. Şi un măestru care nu e pĕtruns de ajuns de ceeace însemnéză „a fi econom“, perdut va fi el. Ce e drept pentru a se crea meseriaşi s'au făcut deja începuturi, dar mijlócele reuniunilor esistente fiind de tot modeste şi resultatul este încă fórte precar. Nu găsesci decât póte cu „lupa“ un industriaş român cu destulă instrucţie, căci dac'ar posede o atunci nimeni n'ar mai avea motiv de a se plânge, că puţinii meseriaşi ce i avem nu şi cunosc datorinţele în de ajuns Iţi comanḑi o haină, i o plătesci chiar înainte şi d'abia, d'abia după 2 luni sau scie Dḑeu când ţi-o va aduce gata.

Şi acésta provine mai mult din causa unei instrucţiuni încă „mancă“ va se ḑică fără un plan recerut din tóte punctele de vedere.

Cât pentru comerciu în privinţa acésta nu ne putem lăuda aḑi încă cu nimic. Căci o poporaţinne de 3 milióne suflete cu comercianţi pe cari i-ai puté numĕra pe degete însemnéză, că aceea poporaţiune are atâţia comercianţi cat „nimic“.

Este sciut, că comerciantul este un mijlocitor între producător şi consumator, el îndeplinesce prin urmare un rol însemnat în societate.

Prin mijlocirea lui producĕtorii sunt puşi în posiţia de a şi vedé productele duse departe preste ţĕri şi mări în tot locul unde este lipsă de acele producte şi tot prin el sĕ aduce dela producătorii de afară alte produse ce sunt de lipsă consumaţiunei interne şi pe cari nu le avem noi aici.

Cu cât naţiunile au propăşit, cu cât mijlócele de transport s'au înmulţit şi s'au înlesnit cu atât comerciul a câştigat în desvoltare şi însemnătate.

La noi însĕ acéstă ramură a economiei naţionale a fost de tot vitreg tratată. Până şi comerciul cel mai mic, comerciul de cârciumă prin sate este pe mâna streinilor, cât despre comerciul „en gros“ nici că se póte vorbi la români din părţile acestea, el este in realitate un ce necunoscut.

„Tóte acestea din punctul de vedere al libertăţii comerciului, al teorielor economice par lucruri firesci, de órece ţinta finală este profitul, ori pe ce cale ar veni. Privindu-le însĕ din punctul de vedere naţional, cercetând dacă acéstă părăsire a intereselor nóstre respunde cu întărirea naţionalităţii, lesne ne convingem de contrariul, ḑice dl P. S. Aurelianu in Economia naţională a. 1885“. Poporul nostru fiind un popor eminamente agricol, acest isvor mereu esploatat mai curênd sau mai târḑiu numai póte produce in de ajuns, incepe a degenera dacă nu i se mai inapoiază nimic şi dela alte isvóre. Esploatându se însĕ tóte isvórele unele compenséză neajunsurile altora, unele profită de propăşirile făcute in esploatarea altora şi tóte la olata progreséză, mergând mână in mână. (Va urmá.)

Raport

despre cursul estra-ordinariu pentru lucrul de mână, ţinut în feriile de vară ale anului 1890 în „Seminariul Andreian“ din Sibiiu.

(Urmare).

II.

In sfêrşit dl G. Moian, prin părintésca îngrigire a Escelenţiei Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit al nostru Miron Romanul, a făcut studiu special în lucrul de mână în Germania şi astfeliu perfecţionat a fost instituit pentru acest obiect la seminariul Andreian şi ca atare a fost şi conducĕtoriu al cursului, de care ne am ocupat.

Acesta ar fi în liniamente generale istoricul lucrului de mână, atât la strĕini cât şi la noi.

Acum se amintesc ceva şi despre însemnătatea acestui obiect în general, ér în special despre însemnătatea lui la poporul nostru.

Basele şi principii, pe care se razimă sciinţa pedagogia recunósce şi recomândă lucrul de mână ca unul dintre cele mai puternice şi sigure mijlóce de învĕţământ. Educaţiunea are de scop desvoltarea harmonică omnilaterală a tuturor atitudinilor, atât spirituale cât şi fisice, ce se manifestéză în om. Prin urmare este a se îngrgi nu numai de desvoltarea puterilor spirituale, ci şi de a celor corporale. Acésta aserţiune reclamă categorice introducerea lucrului de mână în scólă.

A fost observat, ce e drept şi până acum principiul acesta pedagogic, pe basa căruia se urmăria o desvoltare omnilaterală harmonică, dar acésta se înţelegea numai cu referinţă la desvoltarea facultăţilor spirituale, adecă se făcea variaţiune numai în lucrări intelectuale, teoretice; aşa dar în scólele nóstre s'a desvoltat şi se desvóltă pâna în ḑiua de aḑi dea dreptul numai puterile spirituale, — se cultiva omul numai pe jumĕtate — spiritul lui — ér nu întregul seu. Acésta însĕ nu însemnéză, şi nu cuprinde în sine „cultura omnilaterală harmonică“, cerută de pedagie în desvoltarea ei, din principiile mai nónĕ. Numai întroducênd lucrul de mână în scólă vom avé dreptul a afirma, că stăm pe întréga basă a principiului mai sus citat: cultură omnilaterală harmonică. Cea ce şi până astăḑi ni se póte contesta cu drept cuvênt. Lucrul de mână este chemat a acoperi şi delătura acest defect tare pronunţat în educaţiunea de pâna acum a tinerimei.

Sunt multe, fórte multe, scopurile didactice educative, cari se ajung prin aplicarea lucrului de mână în scóle.

Spaţiul unei lucrări pentru o astfeliu de ocasiune ca ceea pentru care am compus acest raport al meu nu-mi permite o estindere mai mare în desvoltarea acestor scopuri. Voiu înşira deci numai în puncte scurte momentele mai însemnate din acelea, ca păreri favorabile lucrului de mână culese atât din prelegerile ascultate la cursul ce l'am cercetat cât şi din opurile, ce le-am avut la îndemână.

Mânile sunt instrumentele cele mai nobile şi mai neapĕrat de lipsă pentru esistinţa omului. Ele

---

care nu se putea abate nime, fără de a se espune imputarii, că nu cunósce formele bunei cuviinţe sau sĕ ofenseḑe, sĕ desconsidere pe altul.

Numai esista salutare fără sărutare, aceste doue concepte diverginte unul de altul, deveniseră identice, nu e deci mirare, dacă noi românii am adoptat cuvêntul salutare in forma de „sărutare“ pentru o anumită nuanţă de salutare; durere că de alta parte am perdut cu totul şi conceptul şi cuvêntul latin salutare, în propriul lui înţeles, şi abia acum l'am primit din limba latină pentru limba nostră literară în forma lui originală nestrămutată, pe cum îl pronunţau romanii, éră poporul nostru nu-l are nici acum, ci se folosesce de termini reali concreţi: i-am dat bună diminéţa, bună ḑiua, i-am dat bună séra etc.

Mi pot închipui, ce greutăţi vor fi întimpinat, trăducătorii cărţilor nóstre bisericesci de a afla cuvênt adecuat în limba nóstră; ceea ce însĕ nu pot pricepe de loc, este; cum au ajuns sĕ traducă formula de salutare grecéscă aşa pieḑiş pe românie, făcând din grecescul chaire şi chainele bucurăte şi bucuraţi-vĕ, un cuvênt, care aplicat astfeliu sau nu are nici un înţeles sau face impresiune neplăcută: mult me mir, ḑic cum de nu s'au folosit de cuvêntul latin salutare, care era îndemână, sună atât de bine şi de frumos, şi apoi în cele din urmă era cuvênt şi românesc: Salutare ţie! Salutare voue! Salutare!

ocupă un loc de onóre lângă limbă, spre a ridica pe om preste animale. Desconsiderând desvoltórea aptitunilor mânei însemnéză a face un atentat compromiţătoriu în contra ridicărei însăşi demnităţii omului.

Lucrul de mână, câstigă flecsibilitate, dibăcie şi putere mânilor, deprind ochii a observa mai cu deamenuntul şi mai corect, ér mintea o deprinde a fi pururea în activitate; contribue la formarea de noţiuni clare, promovând mai cu sémă formarea de de serii de idei, asupra materialului de lucru, asupra insuşirilor lui şi a modului de prelucrare, ér acestea constitue o adevěrată bogăţie spirituală, de care până acum elevii nostri au fost lipsiţi.

El au mare inriurinţă asupra voinţei şi asupra direcţiunei năzuinţelor, prin urmare contribue la formarea caracterului.

Ómeni, cari au desteritate în întrebuinţarea mânilor, de regulă au minte mai ageră, şi prin acésta au mijlóce mai puternice, a înainta in cultură.

Ocupaţiunea în lucrul de mână dedă pe elev cu ordinea, cu acurateţa, cu punctualitatea şi cu curăţenia.

Lucrul de mână gonesce urâtul, melancolia şi feresce pe elev, ba şi pe omul crescut de umbletele pustii, cari au de regulă urmările cele mai triste pentru educaţiune şi chiar pentru educaţiunea proprie.

Lucrul de mână ca variaţiune a ocupaţiunilor scolare, ajută fórte însemnat la ajungerea de resultate vedite în celelalte obiecte teoretice scientifice.

El se recomândă şi din punct de vedere higienic, ca cerênd feliurite miscări ale diferitelor organe şi astfeliu esercită o mulţime de puteri corporale şi spirituale ale copilului.

El este un factor recunoscut al bunei educaţiuni şi lipsa lui s'a dovedit că este fórte simţită.

Prin lucrul he mână omul îşi măresce fórte mult cercul de putere şi de activitate.

Lucrul de mână satisface boldului trupesc al copiilor spre miscare şi spre activitate şi astfeliu prevenim o mulţime de pěcate pedagogice, ce resultă din înăduşirea acelui bold prin nepracticarea lui.

Ochii sě deprind prin lucrul de mână a cuprinde esact întinderile în spaţiu şi a da fie-cărei părţi estinderea şi forma convenabilă.

Prin lucrul de mână elevul işi încuşesce o mulţime de desterităţi, de cari are neapărată lipsă în viéţă; ér „cunoscinţele fără desterităţi sunt póte cel mai fnnest dar făcut secolului, de un geniu duşmănos“.

A esecuta ceva trebue în ori-ce cas se faci se lucri, pentru a sci ceva e de ajuns se audi şi se vedi sě fi pasiv, prin urmare lucrul de conduce tinerimea pe cale naturală la activitate, singurul mijloc ce ne câstigă şi ne asigură esistinţa şi posiţiunea convenabilă în societate. O macsimă dice: lucrul e viéţa.

Cunoscinţele şi desterităţile sâstigate prin lucrul de mână fac pe elev îndemânatic pentru scopurile vieţii.

Lucrul de mână pune basele pentru instrucţiunea de specialitate, arătând aplicarea elevului pentru o anumită chemare în viéţă ba are influinţă chiar asupra vieţii familiare de mai târdiu, contribuind la o bună întocmire a economiei casnice, şi la buna crescere a copiilor proprii.

Lucrul de mână contribuie la înclinarea îmbrăţişărei meseriilor şi la desvoltarea industriei naţionale şi astfel produce un isvor puternic de bogăţie naţională.

Din aceste spicuiri, aruncate aici fugitiv, ne putem convinge de scopul înalt ce l urmăresce lucrul de mână, prin urmare de însemnătatea cea mare ce o are pentru educaţiune în general. (Va urma).

Convocare.

Adunarea generală a „Reuniunei femeilor române gr. or. din Făgăraş şi jur“ se va ţiné Dumineca în 24 Faur v. la 2 óre după amédi in localul scólei române gr. or. din Făgăraş.

La acésta adunare cu tótă onórea se învită stimatele dómne membre onoraţii bărbaţi de consiliu şi toţi binevoitorii acestei reuniuni, domni şi dómne.

Obiectele sunt:

a) Alegerea presidentei, eventual a vice-presidentei, a cassaresei şi a secretariului.

b) Alegerea comitetului diriginte constătătoriu din 12 membre ordinare şi 6 suplente, apoi a 6 bărbaţi cu vot consultativ.

c) Supra esaminarea raţiociniului pro 1890.

d) Ficsarea bugetului reuniunei pro 1991.

e) Propuneri.

Făgăraş, 6/18 Faur, 1891.

Maria Aiser.

---

†

ELIA MĂCELLARIU,

cousiliar gubernial în pensiune, preşedinte al institutului de credit şi economii „Albina“, deputat sinodal şi congresual, asesor consistorial, controlor al cassei metropolitane, membru al comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, fost deputat al universităţi săsesci în mai multe rênduri, fost deputat la dieta din Sibiiu din 1863, şi la dieta din Pesta in 1867, preşedinte al comitetului parochial din suburbiul iosefin, membru în comitetul municipal al comitatului Sibiiu.

după un morb scurt de 2 dile a rěposat Vineri în 8/20 Februariu în etate de 71 ani.

Sě răresc rêndurile fruntaşilor nostri, cad unul după unul stejarii cei bětrêni, se imputinéză bărbaţii din pleiada acestor bětrâni venerabili, cari au luptat şi muncit pentru poporul nostru şi cu sfială privim in jurul nostru vědênd golui ce-l lasă in urma lor.

Elia Măcelariu a fost unul din cei mai activi bărbaţi ai némului nostru. Mişcările din 1848 l'au aflat ca iurist în M. Oşorheiu de unde s'a reîntors ca tribun al poporului. Luând ungurii Sibiiul, Macellariu a fost prins şi a scăpat ca prin urechile acului de furci.

Cu întroducerea absolutismului a întrat în funcţiune de stat şi la 1862 'l vedem denumit jude regesc în Mercurea.

Cel mai mănos teren de activitate al lui sunt anii dela 1862--1868. Cercul Mercurei va pronunţa în veci cu pietate numele lui. Parochii au căpětat porţiuni canonice şi salare ficse, comunicaţia a fost înlesnită prin trasarea de drumuri cum e cel din Dobârca păn la Poiana, scóle s'au ridicat în Apoldul superior şi airea, cari vor vesti în veci despre zelul lui şi înflăcărata i iubire pentru némul român.

La 1865 a fost promovat ca consiliar gubernial in Cluş, de unde a fost pensionat incă in vêrsta cea mai vigurósă in 1868 pentru că, ca deputat dietal a cutezat a vorbi românesce în dieta din Budapesta.

Damele române din Ardeal i au trimis atunci o frumósă cunună, cu o adresă de felicitare acoperită de mii de subscrieri.

Asupra vieţii acestui bărbat în adevěr naţional al nostru vom reveni. Păn atunci i dicem „Fie-i těrâna uşóră“.

Varietăţi.

* Ministrul de iustiţie austriac cont. Schönborn a fost la Budapesta unde a conferit cu Szapáry, Weckerle şi Szőgyény. Ministrul de finanţă Dr. Steinbach a informat pe ministrii ungari că dênsul vrea dintâiu sě studieze şi sě se informeze asupra unor cestiuni ce se pertractéză între guvernul austriac şi cel ungar şi apoi va rěspunde în mai multe afaceri şi ministrului Weckerle.

* (Cas de mórte.) Cu inimă înfrântă de durere anunţăm trecerea din viéţă a mult iubitei nóstre fiice şi soră, **Maria,** întêmplată în 6 Februariu v. a c.în urma unui morb greu în etate de 1 an şi 9 luni Rěmăşiţele pământesci ale scumpei defuncte s'au astrucat în 7 Februariu. B. Cerbu.

Jalnica familie Todescu.

* (Reuniunea agricolă.) Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul „Sibiiului“, va ţiné Sâmbătă în 9/21 Faur a. c. la 6 óre séra şedinţă în localităţile „Asociaţiunei transilvane“.

* (Cas de mórte) Cumplita şi nemilósa mórte a răpit în dilele ultime ale lunei lui Ianuariu pre dna **Catiţa Feier** soţia dlui Aron Feier proprietariu în Brad, în vêrstă de abia 48 ani. Fericita în Domnul a fost adevěrată cunună a soţului seu. Mamă adevěrată şi protectoră a celor lipsiţi. Ca soţiă vrednică de laudă şi-a sporit averea materială, lucrând mână în mână cu soţul ei, ca mamă şi-a crescut 3 fete dintre cari 2, ca soţii ale doi prof dela gimnasiul din Brad, fac cinste societăţii române, asemenea şi a 3-a cu nimic mai inferióră surorilor ei, precum şi un fiu care chiar înainte de crăciun a obţinut diploma de doctor în medicina universală, o protectoră a celor lipsiţi a fost ingrijitórea sěracilor şi zelósă cercetătóre a sfintei biserici.

O deplânge nemângăiatul soţ, fecior, fete, mama nepóte şi multe rndenii, dar afle toţi acestia mângăerea în aceea, că fericita a luptat luptă dréptă şi s'a eternisat nu numai în inimile Brădenilor, ci şi în ale întregei tinerimi studióse dela gimnasiul din Brad, pentru care a lăsat o fundaţiune menită ca din interesele ei sě se premieze scolarii sârguincioşi.

Fundaţia s'a şi predat direcţiunei. Fie ca fericita în Dl se odichnéscă în pace, cei rěmaşi sě-şi afle mêngăiere ér fapta crestinésca sě-şi afle şi alţi imitatori!

* (Archiducele Iosif şi o ţigancă) Din Gran se comunică: O tineră ţigancă de aici, soţia musicantului Balogh a scris de curênd archiducelui Iosif, plângându-se, că capela, in care e şi bărbatul seu, e oprită a cânta din causa morţii primatelui şi aşa nu póte câstiga nimica. Archiducele i-a rěspuns din Fiume prin o scrisóre in limba ţigănéscă de următoriul cuprins; „Femee dragă! Ţ'am primit epistola din Gran şi-ţi trimit aici nu mic plocon. Dumnedeu sě ţi de sănătate şi noroc ţie şi copiilor tei“.

* (Porci sělbateci.) Ni se scrie din Banpotoc. Vênătorii Avram Olariu din Banpotoc şi Biró István din Hărěu au puşcat şi adus din pădurea comunei Banpotoc (comit. Hunedórei) în 14 l. c. o scrófă sělbatecă tiněră, în care au găsit 7 purcei, ér în 18 l. c. tot aceia au adus un porc sělbatec acărui lungime a fost 1. 65 met şi lăţimea 60 cm. Astfel de sělbătăciuni nu se scie sě se mai fi adus în comuna Banpatak până acum.

* (O interesantă pertractare finală). Tribunalul regiu de aici a dejudecat pe Stroia Gustav şi Nistor Nicolae pentru rapt şi adecă pe cel dintâiu la 2 ani, pe cel al doilea la 5 ani carcer.

Étă pe scurt istoricul crimei:

Nistor Nicolae propune lui Stroia Gustav, ca sě mérgă se fure o óie din turma pe care o păzia Ana Bogdan din Pian. Stroia Gustav un băeţandru de 17 ani, care pe tatăl seu nu l'a cunoscut ci din acte se vede a fi fost un Vorst Gustav lucrătoriu la băile din Kudzsir, a primit propunerea şi au plecat spre turmă.

Femeia, care pădia turma obsérvă, că doi necunoscuţi rup din turmă dóue oi, se repede spre ei şi lovesce cu băţul pe Nistor Nicolae. Acesta lasă óia apucată de el şi o predă lui Stroia Gustav ér el se întórce spre femeie o trântesce la pământ şi îi astupă gura cu pământ şi i mai pune şi ţěrînă în ochi.

Atâtea motive atenuante erau, încât faptul puté sě se cualifice şi de furt dar nu de rapt, căci unul din vinovaţi a fost sub 20 de ani, nepedepsit, ér celalalt deşi a fost trecut de 20 de ani şi a mai fost pedepsit odată 6 dile pentru un delict, totuşi nu era un aşa mare hoţ ca sě i-se dicteze 5 ani.

Cassariul Schilling dela gara din Cluş a premeditat furtul de 25 mii cu ani înainte şi-a luat pedépsa 4 ani, Kókán Iános a furat cu anii şi nu a luat pedépsă ca acest băeţandru, fără crescere, fără scólă, fără părinţi, care a plecat în un moment de slăbiciune sě fure o óie şi pentru acesta i-s'a dictat 5 ani.

V.-procurorul contele Lázár a ridicat acusa pentru rapt, tribunalul chiar când a primit de a sa acusa procurorului puté se aplice un alt §.

Mult a contribuit la dejudecare şi apărarea.

Apěrătoriul, unul din cei măi accreditaţi advocaţi de aici, din causa, că nu vorbesce limba magiară, a dis câteva cuvinte, din care nu ai putut scóte decât că se rógă ca sě li se měsure pedépsa jumětate în vederea etăţii şi a insuficientei crescere de care au fost părtaşi.

Dacă acest advocat ar fi putut apěra în limba română ori germână, desigur că ar fi dispus tribunalul altmintrelea la aducerea sentinţei.

Observ, că Nistor Nicolae e atât de debilitat, atât de amărît şi de morbos, încât până i-va vení apelaţia însinuată, póte sě-şi dea sufletul! Óre sub atari împregiurări consult a fost sě se ţină pertractarea finală?

Tot vorbim de umanism în teorie, în pracsă însě vedem că rěmânem tot la vorbe.

* (Fómete în Muntenegru.) Érăşi vin veşti triste din mi ul principat al Muntenegrului. Éarna grea şi ninsórea fără sfârşit a redus încă odată ţara la o miserie ingroditóre. Pretutindení se spune ca zăpada acopere pământul in grosime de câte un metru şi mai bine şi in unele ţinuturi miseria a luat astfel de proporţii incât ómeni mor de fóme in tótă puterea cuvêntului.

Comunicaţiile sunt intrerupte şi chiar 'capitala sufere de lipsă de mijlóce de traiu. In timpul dela 24 până la 31 Ianuarie chiar şi cele mai bogate familii din Cetinie nau avut altceva de mâncare de cât pâne uscată.

Guvernul sa vědut silit să triméţă o espediţie la Cattaro după mijlócele de hrană; acéstă espediţie a trebuit sě şi taie drum cu plugul, cu mare greutate.

Preţurile bucatelor au ajuns în Cetinie la sume enorme. Chiar şi organul oficial al guvernului e silit sě recunóscă că miseria e generală şi deprimătóre.

Nr. 8. [33] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Hidiş, protopresbiteratul gr. orient. al Turdei, pentru întregirea acestei parochii sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare a concursului în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch, care constau din venitele obicinuite preoţesci, după calculul mediu a lor cinci ani din urmă, dau un venit anual de 465 fl. sigur.

Doritorii de a concurge la acest post de paroch, cari se pot informa despre starea parochiei la oficiul parochial şi la subsrisul oficiu protopresbiteral, au a-şi substerne concursele lor instruite conform regulamentului pentru parochii, în terminul susindicat la oficiul protopresbiteral gr. or, al Turdei per Gyéres, în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Turdei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Agârbiciu, 1 Februariu, 1891.

Petru Roşca,
protopresb.

Nr. 727. [31] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia de clasa III. Mogos Valea bărnei, protopresbiteratul Lupşei, lângă neputinciosul paroch Nicolae Bârluţ, prin acésta se escrie al doilea concurs pre basa mandatului consistorial dto 25 Septembre 1890 Nr. 6084 B, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Cu acest post sunt împreunate venitele obicinuite şi regulate prin sinodul parochial, cari fac la an după un calcul mediu suma de 379 fl., din cari jumĕtate compet parochului neputincios.

Interesaţii sĕ vor puté informa dela oficiul parochial şi protopresbiteral în detail din ce constau aceste venite

Doritorii de a competá la acest post au a-şi aşterne cererile concursuali instruite cu documentele recerute de statutul organic şi regulamentul pentru parochii în terminul prescris.

Ofenbaia, în 8 Ianuariu 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral greco orient. al Lupşei.

Ioan Danciu,
protopresb.

Sz. 75/1891 polg. [26] 3—3

Hirdetmény.

Az erzébetvárosi kir. tőrvényszék ezennel közhirré teszi, hogy Őry Béla altal a mikeszászi közbirtokosság volt urbéresek ellen beadott keresćt folytán, az ottani italmérĕsi jog gyakorlatának arányositása megengedése és az aránykulcs meghatározása feletti tárgyalásra a határ nap f. év. Márczius hó. 10-én délelött 8 órája tüzetik ki Erzsébetvárosban a kir. törvényszék hivatali helyiségében melyhez összes érdekeltek oly figyelmesztetéssel hivatnak meg, hogy az ismeretlen tartozkodásu volt földes urak ügygondnokul kinevezet erzsébetvárosi ügyvéd Márkovich Iános altal fognak képviseltetni

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1891 Iannár 9 én tartott üléséből.

Vén András,
elnök.

Májai Géza.
jegyző.

O specialitate necomparabilă

între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă şi strĕinătate

este

apa minerală de

„Répát“

care în urma composiţiuei pré fericite a părţilor sale minerale şi a conţinutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare şi de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de „**Répát**“ sĕ întrebuinţézä ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului şi a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor şi a beşici etc. are un efect admirabil la secreţiunea udatului şi este recunoscut ca remediu salvator nepreţuibil.

Cel mai curat şi binefăcĕtoriu product natural.

Ca borviz adecă beut cu vin.

nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nici o altă apă minerală a continentului.

Şampagnul apelor minerale.

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de „**Répát**“, nu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci şi ca pe un escelent medicament şi ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înţelept precum şi pentru copii spre întrebuinţarea ḑilnică cu cea mai mare căldură şi conscienţiositate.

Apa minerală de „**Répát**“ umplută în flacóne elegante de $^1/_2$ şi $^1/_1$ litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete şi veritabilă în Depoul subsemnatului de espediţiune în *Braşov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher şi tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima
Administraţiunea isvorului
Josef Görgy.

[27] 2—20

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghirbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.3

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Reghinul-săs.–Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra — Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6,—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	3.—

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 17 Sibiiu, Marţi 12/24 Februariu 1891. Anul XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 10 Februariu.

La încheiarea pactului dualistic au rěmas multe cestiuni de importanţă neresolvate, ca sě nu ḑicem trecute cu vederea.

O astfeliu de cestiune este şi iurisdicţiunea consulară.

Sunt adecă mulţi sudiţi austro-ungurescí, cari petrec în strěinătate, au şi ei něcazurile şi daraverile lor în acele ţěri şi trebue ca cineva sě fie, la care sě se pótă adresa cu afacerile lor.

Păn acum consulii austriaci dela diferitele consulate din ţerile streine au întrevenit în favorul lor, bine, rěu, e o altă cestiune.

Fapt e, că sudiţii austro ungari prea de puţine ori au fost în stare sě şi validiteze drepturile lor în în ţeri streine.

Cestiunea de a regula şi acésta afacere e pendentă dela întroducerea dualismului, pertractările cu cei din Viena curg de an de ḑile, dar nu au putut vení guvernele nici decât la o înţelegere până acum.

Actualul ministru de justiţie al Ungariei se vede, că a păşit mai energic în cestiunea finalisări acestei afaceri, şi în conţelegere cu ministrul de justiţie al Austriei a şi presentat un proiect de lege, după care proiect, consulii din ţerile streine vor fi autorisaţi a judeca afacerile de drept după legile ţerei lor, vor aduce sentinţă in regulă în numele Maiestăţii Sale a regelui respective împěratului, după cum adecă sudiţii vor fi sudiţi austriaci sau sudiţi ungurescí, ér părţile nemulţămite vor însinua apelaţiunea la curtea de apel a acelei ţěri de care aparţin.

Nimic mai natural ca o resolvare în forma acésta.

Ungurii însě în locul lor de a crea şi în strěinătate judecătorii curat numai ungurescí, far de a avé ceva comun cu Austria, combat acest proiect de lege din tóte puterile, şi nu vor se audă nimica de afaceri comune, cu deosebire în respectul iurisdicţiunei consulare.

Fac întocmai ca şi cu armata comună, care încă este un spine în ochii lor, pe care încă o combat ca pe o instituţiune strěină şi pentru care nu [illegible] cu inima îndoită şi de frica muscanilor votéză milióneie an de an, făcêndu-şi silă propriei lor voinţe.

Cei din stânga estremă merg aşa departe cu dragostea faţă de nemţi, încât palam et publice susţin, că mai bine věd pe turci judecând asupra sudiţilor ungurescí decât pe nemţi, pentru-că sciut lucru este că la consulatele austro-ungare cum şi la întreg personalul diplomatic sunt aprópe numai nemţi aplicaţi, cu preterarea ungurilor.

Constată ei adecă că prin acest proiect sě observă óre care progres, dar dreptul public unguresc nu recunósce amploiaţi comuni, nu recunósce funcţionari, cari nu i denumesce regele Ungariei cu contrasemnarea ministrului unguresc.

Va se ḑică tot mai pronunţată este tendinţa magiarilor de a se apropia de independinţa Ungariei, tot mai mult ésă la ivélă că pactul dualistic este o lucrare pripită, făcută pe un timp anumit, păn la ḑile mai bune.

Când cu legea pentru armată am věḑut că doi § fi, cari nu erau pe placul ungurilor au frânt gâtul lui Tisza şi Fabinyi, acum sě póte uşor că ministrul Szilágy sě o păţască şi el ca şi antecesorul seu în scaun, căci cine a împins mai mult pe oposiţie la resistinţă, ca actualul ministru de justiţie păn-ce era pe bancele oposiţionale.

Scopul sânţesce mijlócele, era macsima actualului ministru şi ce mirare dacă purced aḑi tot din acel principiu Polonyi şi Apponyi et touti quanti apostoli ai dreptului public unguresc.

Atâta vor tot reclama acest drept public, atât vor peteci la el şi vor îndrepta păn ce odată va devení ciuntit şi găurit şi atunci o sě-şi plece urechile cu el cu tot.

Sunt minunaţi ómeni în feliul lor fraţii magiari.

Sciu bine că pe ei numai Austria i ţine, sciu bine că la spatele acelei Austrii 'şi fac mendrele, sciu, că păn nu s'a întrodus dualismul erau şi ei un popor nebăgat în sémă, rěmas în cultură, fără industrie, fără comerciu, fără instituţiuni trainice, cu un cuvênt un popor preste care Europa uşor trecea la ordinea ḑilei, şi aḑi în loc sě mulţăméscă acelei Austrii, care i a ridicat şi ajutat de se aflá unde sunt, i aruncă în faţă cele mai grosolane invective, o vatămă, nu ca pe un stat confederat, ci ca pe un stat strěin şi duşman, făr sě se témă că aḑi mâne le va prinde bine acésta tovărăşie, şi vor umbla după ea cu căciula a mână, numai sě o pótă prinde ér în jug aşa după cum o prind aḑi. Pe ce a fost jidanul nu dă nimica şi ungurii au învěţat multe rele dela jidani, acestia i au demoralisat, acestia i au înrvrăşbit cu lumea şi acestia le sapă grópa.

Bine ar fi sě nu fie aşa!

Revista politică.

Ministrul de iustiţie Desideriu Szilágyi a depus înaintea camerei proiectul promis despre organisarea judiciară şi a procuraturilor.

Proiectul despre iurisdicţiunile consulare se discută încă în dietă cu mare înfocare. Agitaţiunea, ce domnesce în taberile oposiţionale e aprópe ca cea de pe vremea, când se discută proiectul de lege militar. E remarcabil, ca ministrul Szilágyi e necesitat a-şi apěra mai numai singur proiectul, căci din partidul guvernamental numai un singur membru s'a insinuat la vorbă, până-ce din partidele oposiţionale se insinuaseră cinci dintre cei mai buni oratori şi ómeni cu autoritate. Oposiţia moderată încă a început un fel de obstrucţionism.

Vorbirea ministrului şi a lui Apponyi a lăsat desilusionaţi pe toţi aceia, cari au creḑut, că la timp oportun s'ar putea face o apropiere între acestea două persóne.

Ministrul în vorbirea sa a accentuat, că proiectul, care stabilesce o înţelegere cu Austria sub formă de convenţiune are de scop a forma în legislaţiune principiile esenţiale ale jurisdicţiunei consulare şi de a stabilí influinţa legală a Ungariei. El combate obiecţiunile, după cari se afirmă, că proiectul ar da nascere la o nóuă afacere comună, de óre-ce proiectul este conform numai compromisului din 1867. De altmintreli jurisdicţiunea nu va ţiné mult, de óre-ce civilisaţiunea europénă din România şi care se întinde şi în Bulgaaia cu paşi repeḑi va face ca motivul de esistenţă al tribunalelor consulare sě înceteze. Ele vor fi necesare póte numai prin Asia, când supuşii unguri vor avé daraveri şi pe acolo.

De mai multe ḑile circulă svonul, că în Bucuresci s'a ivit crisă ministerială. Foile oposiţionale au sciut bine esploata acésta scire şi aduc chiar amĕnunte. Foile guvernamentale însě ocolesc mult acéstă scire şi caută sě o desmintă. Cu tóte acestea însě lucrurile nu par tocmai că sunt normale şi de vom asculta de foile oposiţionale crisa domnesce, cu tóte că ea e numai latentă. Se speră, că în curênd se vor lămurí lucrurile.

Despre noul tarif vamal al României „Timpul“ dă următórele sciri interesante:

Comisia însărcinată cu elaborarea noului tarif vamal şi-a sfêrşit lucrările.

Principiul, care a călăuzit comisiunea a fost de a întocmí un tarif, prin care sě dispară convenţiunile comerciale şi sě fie aplicabil egal tuturor statelor.

FOIŢA.

Cuvinte sufletesci, după I. C. Lavater

de

Ioan al nostru.

1. Când te afli în singurătate, adunăţi puteri pentru societate, şi în societate învaţă a gusta pofta pentru singurătate.

2. Deodată cu înmulţirea suferinţelor, ţi se înmulţesc şi puterile de ale puté suporta.

3. Cine nu scie iubi, acela nu scie trăi între ómeni.

4. Dumneḑeu scie ce povară ai, şi îţi dă şi putere ca sě o poţi purta.

5. In apropiere fi bun, şi în depărtare nu fi rěu.

6. Lucrul cel mai mare şi cel mai mic sě-l faci cu dragoste, cu seriositate şi demnitate.

7. Invaţă lucruri bune din lucruri rele, şi primesce învěţătură şi dela proşti.

8. Dacă ai făcut vre un lucru bun, dăl uitărei, şi te nisuesce a face altul şi mai bun.

9. Invaţă a te cunósce din erorile altora şi din ale tale, dar mai cu sémă din aceea, cum judeci erorile altora.

10. Caută cu voie seriósă! căutarea ta nu va fi nici odată zădarnică.

11. In timpul de pace adunăţi puteri pentru timpul de rěsboiu.

12. Lacrămile amare le schimbă iubirea în lacrămi de bucurie.

13. Invaţă în tótă ḑiua a tăcé, din vorbele altora.

14. Cine învaţă a asculta, acela póte vorbi şi póte esamina.

14. Timpurile rele, ele sunt prevestirea timpurilor bune.

16. Nu secera nici odată înainte de secere.

17. Când vrei sě seceri, dacă nu atunci, când holda este în pârgă?

18. Nisuinţa spre lucruri bune nobilitéză în continu inima.

19. Când sunt timpurile rele, Dnmneḑeu e măestru preste ele.

20. Ai făcut vre-un bine, mulţămesce lui Dumneḑeu, care te a învrednicit, de l'ai putut face.

21. Ţi esci ţie sincer, atunci şi pretinului teu poţi fi.

22. Ḑilele de supěrare ne învaţă a gusta cu plăcere ḑilele de bucurie.

23. Cine nu se nisuesce a înainta, acela în sine nu póte fi serios.

25. Ce nu ţ'a dat pămêntul, aceea nu'ţi póte lua

26. Dă primind, şi dând învaţă a primi.

27. In năcasul cel mai mare, nu'ţi împrăşcia puterile, văerându te.

28. Fi pentru pretini un esemplu, ér pentru ai tei binecuvêntare.

29. Nici odată sě nu bei ce nu'ţi folosesce.

30. Dacă nu poţi face un lucru mare, atunci fă un lucru mic, numai cu dragoste.

31. Dumneḑeu e mai mare decât inima nóstră.

32. Esaminésă tot, ţine ce e bun, şi folosesce ce e adevěrat! Ce nu te face mai înţelept, mai bun, mai vesel, aceea nu'ţi este de nici un folos. Ce te face mai plăcut, mai priceput, mai nobil, sě-ţi fie sânt înaintea ta.

33. Iubirea plătesce totul, şi tot rěmâne în continu datóre.

34. Iubire, tu esci seriósă, veselă, pacientă şi activă!

35. Iubire, tăcerea ta e frumósă, şi adeseori mai plăcută, ca vorbirea ta!

36. Adevěrata amiciţie spune, ce nici o busă nu spune.

37. Frumóse sunt lacrămile amicilor, cari nui le vede nimeni, decât îngerii şi Dumneḑeu!

38, Amicii adevěraţi nu-i despărţesce mórtea, şi nici o sórte despărţitóre.

(Va urmá.)

Pentru ramurile de industrie, cari nu esistă la noi şi cari nu se prevede, că vor nasce într'un viitoriu apropiat, s'au stabilit tacse ficsate. Cuantumul tacsei s'a ficsat 10 %.

In privinţa celorlalte industrii, cari esistă sau cari, începênd abia sĕ se nască sĕ prevede că se vor putea desvolta prin protecţiune, s'a făcut un studiu fórte amenunţit. In privinţa acestor industrii s'au cules informaţiuni, s'au visitat stabilimente industriale, s'au cercetat memoriile productorilor, s'a studiat statistica importaţiunei şi tacsele, la cari au fost supuse similarele acestor producte sub regimul tarifelor convenţionale. In privinţa cuantităţii de tacsare a acestor producte, s'a prevĕḑut o protecţiune suficientă pentru ca acele ramuri de industrie sĕ prospereze, fără a cere sacrificii prea mari consumatorilor.

S'a avut în vedere ca tóte obiectele, prin cari s'ar puté crea o industrie casnică pentru populaţia rurală sĕ fie protegiate într'o mesură suficientă. In acéstă categorie putem cita diverse specii de ţesături ordinare, diverse lucrări manuale precum împletituri, rotărie, căruţărie etc. Precum se vede este vorba ací mai ales de lucrările ce pot ocupa populaţia rurală în timp de iarnă.

După ce comisia a sfêrşit cu aceste lucrări, s'au ţinut câteva şedinţe în cari s'a urmat o discuţie generală asupra tarifului. In cursul acestei discuţiuni s'a emis opinia ca sĕ se reducă tacsa ficsată de 10 la sută, dacă se va constata că tariful, în părţile lui fiscale, dă un venit prea esagerat, care ar fi o povară pentru consuma lor.

S'a făcut dar calculul şi s'a constat că tariful general dă o cifră aprocsimativă de venitul de 40 milióne, adecă înfăţişéză un prisos de venituri de vre-o 14 până la 15 milióne preste venitul actual al vămilor. Preţuindu-se, că acésta este o prea mare povară pentru consumator, s'a admis, după o lungă discuţie, ca sĕ se cobóre tacsa ficsată de 10 la sută la 8 la sută. Acésta tacsă va da, totuşi un escedent de venituri de 7—8 milióne pe an, preste veniturile actuale ale vămilor.

După acésta, dl Carp preşedintele comisiunei vamale, a cetit raportul general, care însoţesce proiectul de tarif al comisiunei. Acest raport adresat guvernului, arată principiile, cari au călăuzit comisiunea în lucrările ei şi resultatele ce se speră, că se vor dobândi prin aplicarea noului tarif, atât din punctul de vedere al industrielor de creat cât şi din punctul de vedere fiscal.

Dl Iules Ferry, a cărui cădere sgomotósă dela putere l'a silit sĕ stea multă vreme la o parte de luptele politice, începe acum a eşi pe primul plan al scenei politice. Nu de mult, senatul l'a onorat, după-cum se scie, cu un însemnat post de încredere.

Tóte acestea dau o importanţă şi mai mare interviewului, pe care dl Iules Ferry l'a acordat unui corespondent al ḑiariului „Morning Post" şi în care fostul şi póte viitoriul prim-ministru al Franciei a făcut declaraţii vrednice de inregistrat asupra referinţelor din Francia şi Italia şi asupra intreitei alianţe.

A afirmat mai întâiu, că duşmănia şi amărăciunea cari au caracterisat în anii din urmă raporturile dintre Francia şi Italia sunt a se atribui mai ales presei italiane.

Şi Crispi personal ar puté fi făcut rĕspunḑĕtoriu d'acésta; şi dacă însè ar fi vor bade o imbunătăţire, ar trebuí sĕ esiste mai întâiu siguranţa, că Crispi nu va reveni la putere.

Dar nu se póte nici decum admite, că acest bărbat va dispăré cu totul de pe arena politică în urma alegerilor din urmă.

Aceste alegeri au adus guvernului seu şi lui personal un triumf atât de strălucit, încât s'ar puté socoti aprópe ca plebicist.

In astfel de împregiurări e întrebare chiar, dacă căderea-i a fost în adevĕr ceva serios, dacă n'a fost póte o lovitură, *„un coup"* inscenată chiar de dênsul.

In tot casul, dacă s'ar intenţiona o imbunătăţire a relaţiilor dintre Francia şi Italia, acésta din urmă ar trebuí sĕ facă pasul dintâiu. Momentul e favorabil şi e fórte cu putinţă că Francia ar fi dispusă sĕ facă Italiei unele concesii de tarif, bine înţeles pe principiul do ut des, care e singura basă a politicei internaţionale.

In ce privesce ceealaltă causă a duşmăniei dintre Francia şi Italia, participarea acesteia din urmă la întreita alianţă, naţiunile, firesce, sunt libere sĕ şi alégă alianţele după propriile lor chibzuinţe; nu se póte tăgădui, că, până în momentul in care a venit Crispi la putere, alianţa întreită a avut în vedere un scop curat defensiv; dar de atunci s'a transformat in óre-care mĕsură, într'un instrument de atac împotriva Franciei, ér Crispi s'a folosit de ea ca se bată la porţile marilor puteri şi sĕ vorbéscă de rĕu pe Francia.

Caracterul întreitei alianţe s'a schimbat astfel şi nu e nici o indoélă, că ea a dat nascere unor convenţii militare secrete.

Acéstă din urmă aserţiune a dlui Iules Ferry e desminţită de ḑiarele oficiose austriace şi germane.

ELIA MĂCELLARIU,

Vineri în 8/20 Februariu la 9 óre diminéţa a închis ochii pentru totdeuna.

Pe la 11 óre din ḑi se rĕspândise faima despre mórtea lui cu iuţéla fulgerului. Poporul adunat din jurul Sibiiului o a rĕspândit în satele vecine, căci nu era comună în care Măcellariu se nu fi avut cunoscuţi şi aderenţi. Incă in ḑiua morţi „flamuri negre" atârnau pe casele institutului „Albina" şi la casele „Asociaţiunei transilvane".

Cei cel vĕḑuserăm séra in 5/17 Februariu în casina română vesel şi deplin sĕnatos, nu puteam sĕ credem că atât de iute sau putut stinge viaţa acestui bărbat, care de peste 40 de ani stă în serviţiul bisericei, în serviciul naţiunei şi a causelor ei drepte.

Incă în ḑiua morţii s'a întrunit membrii Consistoriului archidiecesan convocaţi de Preacuvioşia Sa Dl archimandrit şi vicariu archiepiscoposc Dr. Puşcariu şi au hotărit ca în numele Consistoriului archidiecesan al cărui membru a fost dela întroducerea statutului organic se depună pe mormântul neuitatului coleg o cunună în semn de stimă şi iubire.

Imediat a fost o întrunire a consiliului de direcţiune al institutului „Albina", convocată spre acest scop de directorul esecutiv dl Parteniu Cosma în care sa decis, că cu abatere dela voinţa din urmă a rĕposatului, sĕ i se facă o îngropăciune demnă de viaţa, trecutul şi activitatea acestui bărbat pe spesele „Albinei", despre ce au fost încunosciinţate rudeniile mai de aprópe totodată s'a decis ca în numele Institutului sĕ se depună o cunună la mormênt.

Séra la 6 óre a fost convocat comitetul Asociaţiunei transilvane prin presidentul ei dl George Bariţiu, în care s'a luat dispositiune ca la grópa reposatului se ţină cuvêntare în numele comitetului dl Gerasim Candrea, cassar al Asociaţiunei şi asesor al consistoriului archidiecesan. In decursul ḑilei a sosit din tóte părţile telegrame de condolenţă, dela aprópe tóte institutele de credit românesci, au sosit sume de bani în loc de cununi, ca sĕ se pună basă unui fond, care se va administra de „Asociaţiunea transilvană.

Membrii singuratici ai comitetului Asociaţiunei şi alţi aderenţi ai rĕposatului au primit ca se de pună în loc de cununi bani, care va purta numirea „fondul întru amintirea rĕposaţilor".

Acésta propunere făcută de dl Cosma în şedinţa comitetului Asociaţiunei a fost primit unamin.

Păn ce scriem aceste rênduri au contribuit cu bani în loc de cununi:

„Asociaţiunea transilvană" 20 fl.; Parteniu Cosma 15 fl.; Institutul Silvania 20 fl.; Dr. Tincu din Orĕştie 15 fl.; Institutul Furnica 20 fl.; protopopul Hannia 10 fl.; ér filiala din Braşov a depus la fondul de acolo o sumă de bani.

Telegrame au sosit din tóte părţile şi adecă:

a) bănci: „Albina", filială „Ardeleana", „Arieşana", „Bistriţana", „Patria", „Persiu", „Silvania", „Someşana" „Victoria".

b) privaţi: Eugeniu de Mocsonyi; George Pop de Băsesci, Dr. Tincu, Ioan G. Ioan, Petru Nemeş, Dr. Raţiu şi familia, Acsente Sever, Dr. Petco şi familia, Barbu, Todea, Şagău, Şandor, Frâncu, Nicola, Gerassy, Dr. A. Demian.

Deasemenia au depus cununi: Il. Sa episcopul Metianu „Iubitului seu amic".

Institutul „Albina" Preşedintelui Elia Măcelariu"

Membrii Consistoriului archidiecesan, „Regretatului collegă. Elia Măcelariu."

Familia Vecerdea „Dlui Elia Măcellariu în semn de recunoscinţă".

Familia Demetriu Anton „Neuitatului Elia Măcellariu."

Membrii familiei „Neuitatului părinte."

Comitetul parochial din suburbiul Iosefin „Demnului Preşedinte".

Dr. Amos Frâncu „Neuitatului naş". Familia Droc. „Neuitatului ei binevoitoriu". Famlia Lucuţa „Bărbatului naţiunei". —

Ḑiua Inmormêntărei.

Precis la 2 óre Escelenţia Sa Î. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit însoţit de membrii Consistoriului archidiecesan şi ai consistoriului metropolitan aflători în Sibiiu a început la casa decedatului, ritualele bisericesci prescrise la îngropăciuni, asistat de Preacuvioşiile lor Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit, Nicanor Frateş, protosincel, Zacharia Boiu assessor consistorial; Ioan Papiu, ppresbiter. Petru Simtion paroch al suburbiului iosefin şi Dr. Ioan Crişian, protodiacon.

Strada Schevis, cea mai frecuentată stradă din Sibiiu, şi mai spaţiósă era îndesuită de public numĕros. Fruntaşii din comunele din fostul scaun al Mercurei în frunte cu dl protopop Ioan Droc, au dat onórea din urmă scumpului lor bărbat, popor din comunele Rĕşinariu, Boiţa, Apold, Topârcea, fruntaşii din Gurariului, Şura-mare, Poplaca, Ludoş, —

Comitetul parochial în corpore, o mulţime de străini, primariul Sibiului, officierii români aflători în Sibiiu, comercianţi, pe lângă întreg corpul funcţionarilor „Albinei" şi întreg comitetul Asociaţiunei transilvane, erau postaţi in ordine în strada mortului; păn ce s'a terminat cu „prohodul" sĕvêrşit în casă, unde abia încăpéu rudeniile numĕróse o mulţime de dame şi corul teologilor.

De aci în ordine esemplară a pornit cortegiul funebral spre biserica din suburbiul iosefin, unde a fost aşeḑat cosciugul.

Sute de ómeni nu au putut afla întrare în biserică, care de astădată era mult prea mică pentru atâta lume adunată.

Cosciugul era încungiurat de numĕroşii nepoţi, de fratele mai mare al reposatului, de Cumnatul seu Cornel Tobias protonotariu comitatens.

După cetirea Evangeliei se urcă la amvon oratorul nostru bisericesc, dl ases. consist. Zacharia Boiu.

Dl Boiu, vorbesce la astfeliu de ocasiuni la inima ascultătorilor, vorbirea sa pătrunde şi răpesce întreg auditoriul.

Ca totdeuna aşa şi astădată a stors lacrimi prin vorbirea sa chiar şi din ochii acelora, cari nu erau inrudiţi cu rĕposatul.

Dăpă ce corul a intonat cântarea „Veniţi fraţilor" cosciugul a fost transportat în cimiteriul din apropierea bisericei, tocmai la fundul altariului, unde înainte de astrucare a mai vorbit dl Candrea în numele comitetului Asociaţiunei.

Dl Candrea ca iurist escelent, ca fost judecătoriu şi ca bărbat în serviciul bisericei, póte că pentru prima dată a vorbit la astfeliu de ocasiuni. Cu tóte acestea a vorbit atât de bine, atât de limpede, atât de elocuent, încât se vedea, că este pĕtruns de aceea ce afirmă, a arătat în scurt meritele repausatului, ca înfiinţătoriu al fondului iuristilor din care s'au susţinut mulţi iuristi români, cari aḑi au devenit luptători pentru causele drepte ale poporului, a schiţat câteva trăsuri caracteristice din viéţa acestui rar bărbat al nostru şi cu deosebire a accentuat inima lui cea bună pentru tineri.

Mulţi a adăpostit, din mulţi a făcut ómeni, mulţi a crescut şi pe mulţi a ajutat chiar şi preste puterile sale.

Cu aceste s'a terminat festivitatea înmormêntărei acestui bărbat, care era o podóbă în cununa aleşilor naţiunei nóstre. Incă odată ḑicem: „Dormi în pace, luptă bună ai luptat, faptele tale ne vor rĕmâné o scumpă mostenire."

Ceva relativ la situaţiunea nóstră economică.

II.

(Incheere)

Ne place sĕ auḑim numele munţilor, pădurilor, şi al văilor esprimate în limba nóstră, aḑi însĕ călătorind cineva prin munţi cu greu ar mai putea auḑi rĕsunând munţii şi văile de sunetele duióse ale doinelor nóstre, mai curând va întâlní streini, cari ş'au instalat fabrice colosale pentru tăiatul scândurilor etc. Naţionalităţile cu cari trăim mai curênd s'au gândit întru a cunósce cu temeinicie munţii şi bogăţiile ce se află în ei. Ba e posibil ca numele atât al munţilor cât şi al potecilor chiar se capete cu timpul alte nume; dovadă mai multe drumuri făcute de reuniunea carpatină săséscă şi în urmă are se vie şi cea unguréscă

Este cunoscut, că lemnul de brad d. e. din munţii Ardealului este forte căutat de strĕini, fiind-că posede calităţi dintre cele mai bune. Ce câştig nu ar avea comersanţii nostri de scânduri, pe cari nu-i avem însĕ, dacă ar esploata singuri acei munţi sau păduri. Şi la comerciul acesta nu se póte obiecta, că din causa convenţiei cu România nu se póte face nimic. Aici în special se póte face, căci scândurile se pot espeda ca transit prin România în tóte părţile, unde e lipsă de scânduri în Orient.

Avem deja un numĕr respectabil de bance cărora de present le merge bine, dar va veni odată un timp când multe din ele ca se aibă profite ca şi în trecut vor fi necesitate a participa la astfel de întreprinderi. Aşa au făcut şi fac cele mai multe bance de prin Peşta, Viena etc. Dacă însĕ nu vom avea ómeni competenţi, atunci cu greu s'ar putea efectua astfel de întreprinderi.

In economia naţională a învĕţa pe un popor este al face se producă şi după tóte cele spuse până aici se nasce întrebarea, că unde ne aflăm şi unde mergem?

Iată dar o întrebare ce trebue se şi-o fi făcut de o mie de ori, ori ce bun român care cugetă câtui şi de puţin. Numĕrând balurile cu toaletele cele strălucite, mĕsurând grosimea códelor rochiilor, care mătură praful din salele de bal, privind şi admirând lucsul şi feţele domnişórelor care se învêrtesc la baluri, pe promenade, la ghéţă etc. ne putem ḑice, că mergem înainte ca vêntul, ca gândul.

Am pus băiatul la scólă, însemnéză în gura celor mai mulţi părinţi l'am scos din rêndul muncitorilor, când va fi mare se va face domn, va fuma ţigară şi va spune tuturor câţi vor avea de lucru cu el câte un sfat sau le va promite că procesele vor fi câştigate, însĕ tóte acestea scump plătite.

Dacă însĕ aprópe mai tótă tinerimea studiósă se va aplica numai la drepturi, filosofice şi medicină, atunci vom avé cu timpul un numĕr de tot considerabil de ómeni mai mult sau mai puţin instruiţi fără sĕ avem comercianţi şi industriaşi. Ce vor face însĕ toţi aceştia! Deja se observă, că mulţi dintre ei ca sĕ-şi asigure o esidenţă mai ticnită nu se ocupă ca sĕ se perfecţioneḑe în ceea-ce au învĕţat, ei sunt siliţi a se apuca şi de óre cari „gheşefturi“ căci altcum s'au dus sau apoi se duc în România.

Resolvarea acestor cestiuni însĕ cer studii serióse, lungi discuţiuni şi lumini combinate, căci acestea trebuesc bine cumpĕnite pentru ca deslegarea, ce li se va da se fie interesul nostru. Este de lipsă ca ómenii nostri cei mai compotenţi şi luminaţi sĕ se pronunţe asupra acestor cestiuni de viéţă pentru noi, căci dela resolvarea lor va depinde viitoriul nostru economic în mare parte.

Statistica ḑice că, noi românii formăm în Ungaria o poporaţiune de 3 milióne, sĕ fie numai 100,000 cari se pótă contribuí câte un fl. iată că am avea un capital destul de frumos pentru a pune bază la formarea unei reuniuni de comerciu şi industrie de felul camerilor de comerciu cari prea puţin sau aprópe de loc se ocupă cu interesele nóstre. Nu trebue se aşteptăm totul numai dela Asociaţiunea transilvană. Spiritul de asociaţie pretutindeni a produs resultatele cele mai fecunde pentru agricultură, comerciu etc. In Anglia meetingurile, cluburile şi tot felul de reuniuni sunt în permanenţă şi englezii cred, că pentru a ajunge la un bun resultat este de lipsă a se întruní în numĕr cât mai mare. Nici un popor nu a lucrat mai mult pentru agricultură ca asociaţiunile din Englitera, ḑice domnul Ioan Gh[illegible] Incât privesce agricultura la noi s'a făcut deja un început cu înfiinţarea reuniunei de agricultură pentru comitatul Sibiiu, deşí fusese proiectată o reuniune generală pentru tóte comitatele. Dacă însĕ în fiecare comitat se înţelege de sine, că acolo unde sunt români, s'ar înfiinţa o asemenea reuniune şi tóte acestea reuniuni se aibă o legătură între ele bine întreţinută, atunci resultatul neîntăririi statutelor pentru o reuniune generală s'ar reduce la nula. Tot aşa s'ar proceda eventual şi cu reuniunile pentru industrie şi comerciu.

Când cestiunile economice vor începe a trezi mai mult interesul publicului, când ne vom pĕtrunde de adevărul că puterile nóstre trebue îndreptate mai ales spre producţiunea de avuţii, atunci numai ar fi un semn neindoelnic, că avem consciinţa situaţiunei nóstre economice şi trebue ca toţi se lucre şi se lupte spre a ficsa scopul şi direcţiunea muncei nóstre pe acest tĕrâm şi se-şi concentreze activitatea intru realisarea acelui scop.

V. G. . . . . a.

Raport

despre cursul estra-ordinariu pentru lucrul de mână, ţinut în feriile de vară ale anului 1890 în „Seminariul Andreian“ din Sibiiu.

(Urmare).

II.

Sĕ vedem acum ce însemnătate are acest obiect pentru scóla şi poporul nostru.

Scurt voiu atinge şi acésta parte, căci dacă obiectul este important şi necesar din punct de vedere general educativ, va se ḑică pentru tóte popórele, cu atât mai vêrtos va fi pentru poporul român, care precum în general este cunoscut, e un popor agricultor, ér lucrul de mână respunde la ne numĕrate trebuinţe reclamate de agricultură şi pune pe agricultor în posiţie a şi acoperi, prin pregătirea multor obiecte trebuinciose în economie fórte multe lipse, cari alt cum şi le póte acoperi cu greu şi încă numai aruncând bani scumpi de multe ori pe lucruri netrebnice.

Este în deobsce cunoscut, că scóla trebue sĕ corespundă trebuinţelor poporului. Numai acea scólă are dreptul de esistinţă, de considerare şi spriginire care satisface în tóte direcţiunile trebuinţelor poporului ce o susţine. Numai atunci îşi împlinesce scóla înalta sa misiune; numai atunci este instituit de educaţiune şi intrucţiune, când corespunde pe deplin, principiilor statorite de sciinţa pedagogiei, ér la din contră, ea represintă o povară, care îngreuéză cu sume aruncate în vênt bugetele susţinătorilor, şi cumcă poporul nostru o consideră ca o greutate, o scim cu toţii şi trebue sĕ-i dăm dreptate. Sĕ vedem mai întâiu, ce a făcut scóla nóstră până acum ca sĕ-şi câstige încrederea, şi iubirea poporului.

Scóla ca institut de crescere şi de învĕţămênt are scopul a desvolta, a produce, a promova şi a câstiga elevului desterităţi, cunoscinţe şi simţĕminte prin urmare a cultiva corpul, mintea şi inima. Corpului i se câstigă desterităţi prin gimnastică, înotat, călărit, desemn, dar mai ales prin lucrul de mână; mintea se cultivă prin învĕţarea obiectelor limbistice, istorice, matematice, naturale, ér inima prin preceptele religióse morale.

Dacă aruncăm acum o privire asupra faptului cum şi-a împlinit scóla nóstră confesională misiunea în trecut şi cum şi o împlinesce în present referitoriu la aceste trei puncte, corp, minte şi inimă, apoi trebue sĕ constatăm, cĕ pentru minte şi pentru inimă a fost muncă destulă, dar pentru corp nimica.

La începutul seu scóla nóstră, pare că a avut mai mult intenţiune a pregătí cetăţeni, demni şi destoinici esclusiv pentru lumea „cealaltă“. S'a propus bucóvna ciaslovul, psaltirea şi catechismul sĕrac şi bogat. Inriurirea cea mare ce a avut acéstă instrucţiune asupra tinerei generaţiuni de atunci, o putem constata din reproşurile, ce bĕtrâni din popor le fac astăḑi instrucţiunei nóstre ḑicênd: âmblă copilul 6 ani la scólă, ese din scólă de repetiţie şi n'a ajuns céslovist, nu scie cutare şi cutare Psalm. Acésta epocă, din viéţa nóstră scolară, în care s'a avut în vedere numai cultura inimei s'ar puté numí epoca bigotismului religios sau epoca ceaslovistă.

Cam pe la anul 1850 am început a ne smulge din acéstă epocă, şi am ajuns la starea de astăḑi a învĕţămêntului, când mulţimea obiectelor scientifice au cuprins aprópe întreg terenul, încât din 25—30 de óre pe sĕptămână abia cedăm 3 óre obiectelor religióse. Am ajuns în epoca aprópe esclusiv scientifică, când totul facem pentru spirit şi nimica pentru corp. Ér dacă poporul nostru nu a degenerat păn acum prin ocupaţiunea spirituală încordată şi continuă, prin aerul stricat din scólă, prin mobiliarul necorespunḑĕtoriu, prin lipsa de lumină şi de culdură regulată şi suficientă din cele mai multe scóle de ale nóstre, acésta o datorim numai puterei lui de vieţă.

Lucrul şi miscarea la esecutarea diferitelor lucrări economice, aerul lui Dḑeu curat şi invietoriu cel respiră pe câmpul ce geme de vegetaţiune, — acestea tóte l'au susţinut şi-l mai susţine sănĕtos şi vigoros. E drept, că lege avem pentru propunerea gimnasticei, dar n'avem lipsă de tóte degetele dela o mână, pentru a numĕra scólele din raionul reuniunei nóstre, cari au şi cele mai primitive recuisite de gimnastică. Tot aşa stă lucrul şi cu propunerea sistematică a desemnului şi se mai póte ḑice acésta despre tóte scólele nóstre poporale, ba şi despre altele.

(Va urma).

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Budapesta, în 20 Februariu 1891.

Perderile lui Kossuth la banca bancrotată din Turin — Cum trăeşte Kossuth? — Conflictul măcelariior din Budapesta. — Cum s'a eftinit carnea? — Dóuĕ poduri nóuĕ preste Dunăre. — Noul palat magistratual. — Balul premieriulu Szapáry. — Artistul Reményi. —

Ce face bĕtrânul Kossuth în Turin, decând cu bancrotarea unei bance din Turin după-ce şi-a perdut tótă averea? Scrie la memoriile sale, şi acesta este unicul seu câştig din care trăeşte, banii care-i capĕtă pe esemplarele tipărite. Kossuth este deja în etate de 90 de ani, şi scrisul ii este ceva neplăcut; însĕ el scrie totuşi, ca sĕ aibă din ce trăi. Nu trece o lună ca cineva dintre compatrioţii sei unguri sĕ nu trécă prin Turin, şi sĕ nu spună veste despre bĕtrânul Kossuth. Nu de mult umblară doui turişti la Kossuth.

Servitoriul italian deschise uşa şi ei îl găsiră pe Kossuth şeḑênd la mésa de scris; la întrarea lor bĕtrânul se sculà în picióre şi le prinse mâna. Sum sănătos, ḑise Kossuth; nu me pot căi de puterile mele spirituale; însĕ trupul simţesce povara celor 90 de ani.

Earna de acum e fórte aspră şi cred, că me voiu muta din Turin în Firenze, unde clima e mai caldă şi viaţa mai eftină. Cuartirul în Turin costă 3000 franci; în Firenze locuinţele sunt mai eftine.

Neapole, unde se află feciorii lui Kossuth, este tare îndepărtat de Turin.

Ce-i nou în Ungaria? Ce face noul cabinet? Contele Albin Csáky face bine, că deslégă cestiuni delicate. (Kossuth şi bĕtrân — şovenist). Weckerle este om sirguincios şí inteligent. Dar Szilágyi? El nu place advocaţilor. Este lucru greu a plăcé advocaţilor. Cineva a întrebat de un cadiu turcesc, cum pot turcii judeca fără advocaţi? Turcul ḑise; eu mĕ mir cum europenii pot aduce judecată cu advocaţi. După revoluţiune, trecând prin Vidin la Şumla, m'am sălăsluit pe nópte la un musulman; bagagiul remase pe stradă, eu ḑisei că dar dacă va fura cineva preste nópte bagagiul? Musulmanul mi ḑise: „Cine se ducă, ce nu este alui?“ Aşa sunt turcii de omenie, turcii ţin de om rĕu pe acela, care bate pe copii. — Piciórele lui Kossuth erau aşeḑate pe o lespede încălḑită, pentru-că în 1848/9 i-a fost degerat picióreie şi simţesce dureri, când gerul e mare. El capĕtă mai tóte ḑiarele unguresci. Nu le pot ceti tóte — ḑise Kossuth — în vara trecută am fost câteva sĕptĕmâni în Helveţia, unde n'am primit ḑiarele, şi mărturisesc că n'am simţit lipsa lor.

Turiştii şi-au esprimat dorinţa sĕ vadă şi pe sora dlui Kossuth, pe dna Rutkay. Kossuth a chiemat servitoriul, căruia ii ḑise: „spune signorei, că sunt aici nesce dni unguri“. Apoi ḑise turiştilor: Dḑeu cu dvóstră; mulţămesc că m'aţi cercetat. A sinistra! ḑise servitoriul către turişti şi în stênga ajunse în camera dnei Rutkay, carea i primì afabil şi le ḑise: „Nam auḑit de mult voce unguréscă. Dacă ar fi în Turin cel puţin un ungur. Doresc sĕ moriu pe pământul patriei. Şi feciorii lui Kossuth ar dori tare sĕ vadă Ungaria carea o-au părăsit ca băeţi. Provedinţa a dat putere admirabilă bĕtrânului Kossuth, că îşi póte câştiga pânea de tóte ḑilele prin lucrările sale. In Turin abia este familie, care sĕ nu fi perdut cu falimentul bancei din Turin sume însemnate. Pe turişti dna Rutkay i-a petrecut până afară, ca sĕ pótă vorbi cu atât mai mult unguresce; şi cât i-a vĕḑut, i-au salutat cu nărama albă din mâna ei.

In Budapesta s'a escat un conflict mare între măcelari şi magistratul oraşului. Măcelarii au ridicat chila de carne la 80 cr. — 1 fl 20 cr. Poporaţiunea a căḑut în desperaţiune pentru acésta scumpĕtate; autorităţile oraşului în zădar au căutat, ca mĕcelarii se scadă din preţ. Adunarea generală a representanţilor au decis în urmă, ca oraşul iusuşi prin ómenii sei se cumpere boi, vaci, viţei, porci, oi de tăiat, şi sĕ măsure carne. Decând cu acésta măsură, chila de carne de vită a scăḑut la 40—50—60 cruceri. Când ţéra întrégă se plânge, că vitele sunt eftine, cum vin măcelarii a vinde carne atât de scump? Acésta mĕsură din Budapesta s'ar putea lua şi în unele oraşe dela provincie pentruca preţul carnei sĕ scadă la o cifră mai cuviinciósă.

Dóuĕ poduri nóuĕ se vor face preste Dunăre, unul visavis de muntele Gallért, celalat la piéţa plebaniei din cetatea internă. Oraşul a început negocierile cu erariul militariu, ca acesta sĕ slobozéscă pelângă un preţ casarma Carol de palat magistratual, ér soldaţilor sĕ li-se ḑidéscă casarmă afară de oraş.

Municipiul Budapesta voesce sĕ róge guvernul ţĕrei, ca primatele din Strigoniu sĕ-şi mute locuinţa la Budapesta acuma fiind în vacanţă acel înalt post, crede oraşul că va isbuti cu acéstă cerere.

Misionariul Grigorie P. Piegsa într'un apel al seu face rugare către public în numele episcopului de Nicopolea Hippolit Agosto, care are reşedinţa sa în Rusciuc, ca sĕ contribuéscă la zidirea unei beserici catedrale rom. cat. în în Rusciuc. In apel spune, că M. S. împĕratul şi regele Francisc Iosif, Ferdinand I. principele Bulgariei, şi mama sa Clementina au donat spre acest scop câte 1000 franci. Pétra fundamentală a acestei biserici s'a aşeḑat în 12 Oct. 1890, şi se crede că în trei ani se va termina zidirea, dacă nu vor lipsi spesele. Episcopatul catolic şi aristocraţia, damele aristocratice au promis succesul lor. Acuma cere ajutoriu dela celalalt public din Bupapeşta şi din ţéră. Misionariul locuesce în seminariul teologic. Principele Bulgariei a trimis ca şi în anii trecuţi, aşa şi acum, 500 de fl pentru balul Concordiei din Viena.

Reserviştii suplenţi esentaţi în anii 1889 si 1890 la honvezime sunt chiemaţi pe prima Marţiu la esercitii de 8 sĕptĕmâni.

Premieriul Szapáry şi socia sa a dat în ḑilele trecute un bal splendid la care au luat parte aristocraţia şi gentryi din capitală, generalitatea, principele de Braganza şi principesa Clotilda cu un fiu şi cu o fică a sa. După mieḑul nopţii s'a servit cina splendidă, apoi sa continuat danţul până în ḑori de ḑiuă.

Ministrul de culte a dat ordin, ca colocviile se fie obligătóre pentru toţi studenţii universitari.

Renumìtul violinist Reményi se astaptă din Paris la Budapesta unde va da concertul, de aici va merge la provincie şi va concerta şi în Sibiiu. *Mr.*

Avis.

Adunarea generală a „Societăţii române de lectură din Sibiiu“ se va ţiné *Dumineca în 1 Martiu st. n. a. c. la 5 óre p. m.*, în localul societăţii.

Direcţiunea.

Varietăţi.

* (Asentarea în Sibiiu). Asentarea tinerilor din Sibiiu se va face la 2 şi 3 Martiu a. c. n. în sala comitatului.

* (Têrgul din Sibiiu). Se întêmplă, că la têrgurile sĕptĕmânale din Sibiiu vin ómenii cu carele înca din ḑiua precedentă. Autorităţile locale au luat disposiţiunea, că numai dela 2 óre p. m. să fie ertat a mai sta cu carele în piaţă în ḑiua precedentă a têrgului. Têrgul se închide până în Martiu la 5 óre séra; ér din Martiu până în Septembre la 8 óre séra.

* (Himen). Dl Ioan Pinciu, tipograf şi Ana N. Macrea îşi vor serba actul cununiei Dumineca în 17 Februariu st. v. la 4 óre p. m. în biserica din suburbiul Iosefin.

* (Necrolog). Ni se comunică din Cincul-mare, că Marţi în sĕptĕmâna trecută s'a petrecut la cele vecinice venerabilul bĕtrân de preste 80 de ani, *Nicolau Şoneriu*, fost în mai multe rênduri epitrop şi moş după mamă al colaboratului nostru intern Ioan Broju. Inmormêntarea a fost demnă cu viéţa sa laboriósă!

— In ḑiua întêmpinărei domnului a. c. în comuna ortodocsă română Bedeleu, protopresbiteratul Lupşei, *Eftimie Muntean* parochul Bedeleului au fost petrecut la eternul repaus.

La 12 óre în aceia-şi ḑi cinci preoţi şi anume: Ioan Neagoi paroch în Geomal, Vasilie Tecşa paroch la Valea-Uzei, Ioan Pop paroch în Brădeşti, Simion Ciorbea paroch în Ponor şi Simion Moruşca paroch în Buru, cu mare pietate au servit serviciul funebral prescris la astrucarea preoţilor.

La serviciul funebral au alergat şi participat un mare numĕr de bărbaţi, femei şi junimea din comuna Bedeleu, din Vale, din St Georgiu şi din opidul Trăscău, nu numai români ci şi o parte însémnată de magiari, au venit a da veneratului defunct onórea cea mai de pe urmă. Repausatul preot Eftimie Muntean au fost în etate de 80 ani şi în 52 ani au păstorit turma cea cuvêntătóre si eşi încredinţată. Depre feţele publicului present, şi cu deosebire feţele poporenilor sei se vedea o mare tristeţă şi ochii lor se scăldau în lacrimi, prevestind cumcă iei au perdut pre bunul şi blândul lor părinte şi păstoriu sufletesc.

Cuvêntarea funebrală a fost rostită de Ioan Neagoi parochul Geomalului, luându-şi de temă: Căḑut-au cununa capului nostru, pentru acésta s'au făcut nóue durere. întristată este inima nóstră şi s'au întunecat ochii nostri“ (Ieremie).

Apoi s'au deluşit fasele, prin cari a trecut repausatul, s'a schiţat întréga viéţă şi activitatea repausatului ca preot, în fine s'a trecut la iertăciuni, cari de aseminea au fost aşa întocmite, încât au stors lacrimi din ochii tuturor. Mai cântându-se în fine şi un vers funebral fórte bine întocmit s'a purces între ritualele obicinuite cu defunctul către morment, unde ajungênd după cetirea molitvelor de deslegare şi după „veniţii fraţilor sĕ dăm mortului sĕrutarea cea mai de pre urmă“, cântându-se când te-ai pogorât la mórte, defunctul s'a sloboḑit în mormênt şi după pecetluirea grópei s'a ingropat, cântându-se in „veci pomenirea lui“.

Pe rĕpousatul il jelesc iubiţii sei fii Elie Muntean profesor in România, în Podu barbieriului, fiica sa Maria preotésă in Brădeşti (Vale Poeni) şi fiica sa Anna económă in comuna Vale, nu mai puţin il jelesce dulcea sa soră Macsa Maria din Brădeşti dulcele şi iubitul seu ginere Ioan Pop paroch in Brădesti, nepotul seu Simion Ciorbea paroch in Ponor, Ioan Muntean notariu cercual in Offenbaia, Anastasia Muntean maritată Micu în com. Maier; mai departe 'l va deplânge pentru tot deuna, Luisa Munteanu soţia rămasă după fiul seu Iosif Muntean ca capelan repausat la anul 1873, şi nepoţii rĕmaşi după fiul seu, Ilarie şi Victoria împreună cu soţiele lor nu mai puţin îl deplâng ceialalţi consingeni Ioan Ciorbea econom, Petru Pop notariu cercual în Ponor şi socia sa Elena toţi din Ponor, il deplânge întréga comună Bedeleu şi toţi câţi l'au cunoscut ca pre un părinte bun şi blând.

„Fiei ţerina uşóră şi memoria binecuvêntată“.

* (Scaonul primatelui la Budapesta). In una din şedinţele trecute ale dietei interpelase deputatul Andrássy pe ministrul de culte, dacă nu află de bine guvernul, ca scaonul primatelui din Strigoniu se fie permutat la Budapesta. Ministrul a respuns, că, încât îl privesce pe dênsul, n'are nemic contra şi că chiar s'a ales o comisiune, care studiéză lucrul, Declararea ministrului a făcut bună impresiune în cameră, dar a provocat mare amărăciune în Strigoniu: Primariul oraşului a conchemat îndată o conferinţă, unde s'a hotărît ca sĕ se foloséscă de tóte mijlócele legale pentru a face ca sĕ rĕmână şi mai departe scaonul primatelui în Gran.

Bibliografic.

„Transilvania“ pe luna lui Februariu are următoriul sumariu:

Caucaland în Dacia, de Dr. At. Marienescu. — Facerea lumei, continuare, (un capitul din cosmogonie) de T. Ceontea. — Partea oficială, proces verbal al comite. Asociaţinei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şediţn dela 31 Ianuarie n. 1891. — Cuvêntare, rostită cu ocasiunea deschiderei adunării generale a despărţĕmêntului XI al „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultnra poporului român“, de dl Alimpiu Barboloviciu directorul acelui despărţĕmênt. — Consemnarea sumelor colectate în favorul scólei de fete a „Asociaţiunei transilvane“ prin dl Parteniu Cosma.

Mulţămita publică.

Corpul învĕţătoresc dela scóla gr. or. din Sĕlişte, cu ocasiunea producţiunii musicală-teatrală împreunată cu joc, ce s'a ţinut la 20 Ianuariu st. v. în favorul biblioteci scoare din oc, vine prin acésta aşi da următórea dare de sémă mulţămită publică:

A întrat la cassă în séra producţiunei; oferte benevole suma de 118 fl., 75 cr. v. a. — Din acésta s'a spesat 36 fl., 32 cr. v. a., — Rĕmâne venit curat 82 fl., 43 cr. v. a.

Acésta sumă de 82 fl., 43 cr., s'a predat bibliotecii scolare.

In suma de sus şi spre acest scop a binevoit a solvi ofertele mariinimóse benevole următorii p. t. domni şi dómne:

Nicolae Henţ notariu în Sĕlişte 5 fl., Dr. Nicolau Maier protopresbiter 3 fl,, Nicolae Roman comerciant în Sĕlişte 3 fl., Dr. Liviu de Lemény protopretor 2 fl, Ferdinand Paptist jude reg. ung. 2 fl., Ioan Lazar paroch în Apoldul inf. 2 fl., Ioan Orĕstian înv. în Apoldul inf. 2 fl., Ioan Banciu comerciante în Sĕlişte 2 fl., Avram Acilenescu notariu în Galiş 2 fl., Stefan Milea notariu în Tilişca 2 fl., Paraschiva Bucişan din Sĕlişte 2 fl., Aurel Décei, notariu Gurariu 1 fl., 60 cr., Petru Indrieş not. 1 fl. 50 cr., I. Andrescu primar în Sibiel 1 fl., Maria D. Borcea 1 fl., Nic. Peligrad 1 fl., Iordachie Roşca 1 fl., D. Iosof înv. în Tilişca 1 fl., I. Bêrsean 1 fl. Ioan Cosmă vice-notariu în Poiană 1 fl., Dumitru Orăştean înv. în Apold inf. 1 fl., Ilie Iosof paroch în Vale 1 fl., Ioan Iosof paroch în Tilişca 1 fl., Ioan Moga 1 fl., Dumitru D. Bloţ 1 fl., Nicolae Cruţu 1 fl., Danil Bêrsan 1 fl., Nicolae Lupaş 1 fl., Rudolf Geibel silvicultor 1 fl., Emil Polenschi 1 fl, Dionisiu Juga înv. în Tilişca 1 fl., Catarina Schuller 1 fl., Ana Breţ 1 fl., Ioachim Muntean paroch în Gurariu 1 fl., Ioan Măcelariu notariu în Apoldul inf. 1 fl., Dumitru N. Simian 1 fl., Nicolae N. Simian 1 fl., Valeriu Pop notariu în Săcel 1 fl., Dr. Nicolau Califariu 1 fl., Mihailă Stănilă din Vale 1 fl., Nicolae Dobrota înv. în Poiana 1 fl., Ioan Halalai vice-notariu în Sĕlişte 1 fl, Ioan Popa paroch în Sĕlişte 1 fl., Nicolae Bloţ 1 fl., Nicolae Mosora inspector scol. 1 fl., Nicolae Sêrbu 1 fl., Stan Vulc primariu în Sĕlişte 1 fl., Rosa Zeller 1 fl., Ilie Popa (Tunariu) 1 fl., Nicolae Pĕtruţ 1 fl., Dumitru P. Handciu 1 fl., Maria Sorescu 1 nuojfl., Bratu înv. în Tilişca 1 fl., Hermann Malmer, pretor 1 fl., Irimie Iliescu înv. în Sibiiu 1 fl., Oprea Simian, 1 fl., Ioan Dubenschi 1 fl., Aron Şerb înv. în Poiana 1 fl., Stan Steflea 1 fl., Adolf Venrich famacist 1 fl., Ioan Platoş paroch în Săcel 1 fl., Michaiu Schuller oteler în Sĕlişte 1 fl. Ioan Pavel 1 fl., Ioan Răcuciu 1 fl., Oprea Borcea 1 fl., Ioan Herţa 1 fl., Constantin Herţa contabil 1 fl., Andreiu Albu 1 fl., Nicolae Herţa 1 fl., Daniel Valter 1 fl, Ioan Popescu din Sibiel 1 fl., Ioan Daderlat 70 cr., Dumitru Daderlat 60 cr., Vasilie Dobrescu înv. în Rod 60 cr. Aleman Moga 50 cr., Sora Dadĕrlat 50 cr, Maria N. Ţintea 50 cr., Paraschiva D. Comşe 50 cr., Ana N. Comă 50 cr., Paraschiva Ion B. Comşe 50 cr. Maria Ion D. Simian 50 cr., Maria Constantin Hanciu 50 cr., Csehme Iuliu 50 cr., Elisabeta Rimner 50 cr., Ioan Borcea faur 50 cr., Nicolae Iosif înv. în Acciliu 50 cr., Ioan Cătană din Sibiiu 50 cr., Fridrich Engels din Ungaria 50 cr., Valeriu Arsenie din Gurariu 50 cr. Ieronim Mardan înv în Gurariu 50 cr., Iosif Vester 50 cr. Nicolae Hanciu 50 cr., Ioan Fulea 50 cr, Rachila Ţifra 50 cr. Dumitru Arsenie 50 cr., Ana Tamăiagă 50 cr., Oprea Soră 50 cr., Nicolae N Păligrad 50 cr., Ioan Fărcaş 50 cr. Bucur Crişţu 50 cr., Ioan Răchiţan înv. în Galiş 50 cr., Oprea Borcea 50 cr., Dumitru Stănişor 50 cr., Ioan Chipară înv. în Gurariu 50 cr., Dumitru Mărtin 50 cr., Petru Dragomir 50 cr., Vasilie Dadĕrlat 50 cr., Ioan Jurju 50 cr., Dumitru I Herţa 50 cr., Dumitru Têmpănariu 50 cr., Dumitru Lucaciu 40 cr., Elisabeta Borcea 40 cr., Alesandru Steflea 40 cr., Maria Michailă Stoica 40 cr., Savu Roşca [illegible] cr., Dumitru Ţaţa 40 cr., Ilariu B. Comşe 40 cr., Ale[illegible] Moga iunior 40 cr, Ioan D. Rĕcuciu, Maria B. Criş[illegible] Nicolae Popa, Ioan Bucşan, Ioan Ţintea, Vasile Mareş din Vale, Dumitru Ghib şi Petru Herţa iunior câte 40 de cruceri.

Pelêngă acesti p. t. domni şi dómne, au mai solvit:

23 persóne 4 fl 35 cr., între care 4 a 30 cr. 1. a 25 cr. 11 a 20 cr. 7 a 10 cr.

Priméscă toţi acesti p. t. domni şi dómne carii ne-a onorat cu presenţa şi carii au binevoit a solví ofertele mari inimósĕ benevole, cordiala nóstră mulţămită.

Sĕlişte în 30 Ianuariu, 1891.

Pentru corpul învĕţătoresc:

[illegible] Chirca,
învĕţ. şi cassariu.

Loterie.

Sâmbătă în 21 Februariu 1891.

Buda:	62	5	31	9	60

Nr. 8. [33] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Hidiş, protopresbiteratul gr. orient. al Turdei, pentru întregirea acestei parochii sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare a concursului în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch, care constau din venitele obicinuite preoţesci, după calculul mediu a lor cinci ani din urmă, dau un venit anual de 465 fl. sigur.

Doritorii de a concurge la acest post de paroch, cari se pot informa despre starea parochiei la oficiul parochial şi la subsrisul oficiu protopresbiteral, au a-şi substerne concursele lor înstruite conform regulamentului pentru parochii, în terminul susindicat la oficiul protopresbiteral gr. or, al Turdei per Gyéres, în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Turdei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Agârbiciu, 1 Februariu, 1891.

Petru Roşca,
protopresb.

Nr. 727. [31] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia de clasa III. Mogos Valea bărnei, protopresbiteratul Lupşei, lângă neputinciosul paroch Nicolae Bârluţ, prin acésta se escrie al doilea concurs pre basa mandatului consistorial dto 25 Septembre 1890 Nr. 6084 B, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Cu acest post sunt împreunate venitele obicinuite şi regulate prin sinodul parochial, cari fac la an după un calcul mediu suma de 379 fl., din cari jumĕtate compet parochului neputincios.

Interesaţii sĕ vor puté informa dela oficiul parochial şi protopresbiteral în detail din ce constau aceste venite.

Doritorii de a competá la acest post au a-şi aşterne cererile concursuali instruite cu documentele recerute de statutul organic şi regulamentul pentru parochii în terminul prescris.

Ofenbaia, în 8 Ianuariu 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral greco orient. al Lupşei.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 16. [32] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochiă de clasa a III-a Poşaga de jos, protopresbiteratul Lupşei sĕ escrie al doilea concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Cu acest post sunt împreunate venitele obicinuite şi regulate prin sinodul parochial, cari fac la an, după un calcul mediu în bani suma de 300 fl.

Interesaţii sĕ vor purea informa dela oficiul parochial şi protopresbiteral în detail din ce stau venitele acestea.

Doritorii de a competa la acest au sĕ-şi aştérnă cererile concursuali instruate cu documentele recerute de statutul organic şi regulamentul pentru parochii în terminul prescris.

Ofenbaia, 8 Ianuariu, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tract. Lupşei.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 361. [22] 3—3

CONCURS.

Postul de vice notariu cercual în notariatul cercual constituit din comunele **Săcel**, **Mag** şi **Aciliu** împreunat cu salariu anual de **300 fl.**, bani de cuartir **30 fl**, ér pentru lucrări private conform statutului esistent, — a devenit vacant.

Pentru indeplinirea acestui post se escrie concurs.

Cereri instruite conform legei sĕ se astérna subscrisului cel mult pănă in 28 Februariu a. c.

Sălişte in 4 Februariu 1891.

Pretorul suprem:
Dr. Liviu de Lemény.

Nr. 939. [25] 3—3

EDICT.

Neculae Enescu din Simon bărbat legitim al Almeriei Neuhauser din Gratz. carele pribegesce prin lume fără a i se sci locul ubicaţiunei lui, prin acésta se citează, ca în termin de 6 luni să se presenteḑe înaintea acestui oficiu, căci la din contră procesul intentat de soţia sa se va decide şi în absenţa lui.

Zĕrnesci, 24 Decembre 1891.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter

Concurs de licitaţiune!

Ḑidirea nóuei biserici din **Cebea** protoprosbiteratul Zarandului se dă în întreprindere pe calea licitaţiunei publice minuendă, carea se va ţiné la **6/18 Martiu a. c.,** în casa epitropului Ioan Indriu al lui Nicolae.

Preţul întreprinderei, afară de materialul de: peatră, cărămidă, var şi ţifă (năsip) este statorit în suma de **8566 fl. 81 cr. v. a.**

Licitanţii au se depună un vadiu de **5**% dela preţul intreprinderei.

Planul şi preliminariul de spese precum şi condiţiunile speciale de licitaţiune se află spre înspiciare la numitul epitrop.

Cebea, la 6 Februariu, 1891.

[34] 1—1 **Ioan Jurca,**
paroch şi preş. comitetului.

Sz. 1370 polg. (33) 2—3

Hirdetmény.

A vidrátszegi általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére, u. m. a képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot **folyó év március 14-én d. e. 9 órára** tüzöm ki Vidrátszeg községébe, a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a targyalás folyamát akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros 1391 Február 12 én
A kir. törvényszék kiküldött birája.
Kelemen.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 18 Sibiiu, Joi 14/26 Februariu 1891. Anul XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 13 Februariu.

„*Sic transit gloria mundi*“ 'şi va fi dicênd principele Bismarck, vêdênd că aprópe intrégă presa germână a năvălit asupra dênsului, că guvernul a început polemie de tot iritată cu diarele, despre cari se crede, că stau în legături spirituale cu Bismarck, atribuind acestuia tendenţe antidinastice, că chiar despre împêratul se afirmă, cumcă s'a esprimat publice în mod puţin măgulitoriu faţă cu intemeietoriul spiritual al unităţii Germaniei, şi că se vorbesce cât în taină cât pe faţă, că fostului cancelariu de fer i se va da pasaport, ca celui din urmă făcătoriu de rele

„*Sic transit gloria mundi*“ 'şi va fi dicênd bărbatul, care a introdus în judicatura internaţională dreptul pumnului, şi mai mult decât prin unitatea Germaniei, mai mult decât prin ridicarea Prusiei la cel mai puternic stat în Europa s'a făcut el nemuritoriu în feliul seu prin aplicarea macsimei: „*Macht geht vor Recht,*“ — forţa oprimă dreptul.

Cea mai mare durere în lume este desamăgirea, şi de bună sémă de durere va fi cuprinsă şi inima cancelariului de odinióră de fer, vêdêndu-se scos din cercul ocupaţiunilor sale de până acuma, în care cerc el a fost geniul cel mai mare al seclului nostru. Şi durerea lui se va potenţa vêdêndu-se delăturat de nepotul bêtrânului Wilhelm, care între altele s'a făcut nemuritoriu şi prin cuvêntul „nici odată“, scris pre cererea de dimisionare a cancelariului Bismarck, delăturat de acel Hohenzollern, pentru a cărui dinastie a lucrat cancelariul de fer cu atâta îndărătnicie.

„Vanitas vanitatum“ — deşertăciunea desertăciunilor — vom dice noi în faţa lucrurilor din Germania, şi in faţa desamăgirei şi a umilirei, la care e espus principele Bismarck.

Şi dacă vedem atacurile vehemente îndreptate asupra lui pentru cuvêntul, ca el nu tace, ci dóră inspiră pe cutare sau cutare organ de publicitate în materie de politică internă sau esternă dóră în direcţiunea opusă actualului curent inaugurat de junele împêrat; dacă în faţa atacurilor cetim espectoraţiunile bêtrânului Bismarck, că el dela ómeni nu mai aşteptă recunoscinţă, din contră în ori ce moment e preparat la aceea, ca se fie tras înaintea judecătoriei pentru crima cea mai penibilă în situaţiunea dênsului: vătămarea intereselor statului; ne vine în minte vrênd nevrênd înţelepciunea poporului: nici un suiş fără coborâş.

Filosofia acésta a poporului nicăiri nu s'a rêsbunat mai amar ca şi în casul principelui Bismarck.

Treideci de ani a stat el in fruntea afacerilor Prusiei, şi in acest interval a sdrobit marele imperiu al Austriei, a sdrobit cel mai puternic imperiu din Europa de pe aceea vreme Francia, şi-a intemeiat unitatea Germaniei în frunte cu regele Prusiei ca împêrat.

După sdrobirea acestor 2 state a căutat puncte de întêlnire cu ele pe alte terene, cari sê pótă face posibilă o împăcare, şi o apropiere însê tot cu tendenţa vêdită de a se puté susţiné Germania la nimbul de putere dominantă, de conducătoriu, şi încă la 1879 i a succes a lega cu Austro Ungaria asemenea legături, cari în urmă s'au dovedit, că formézá o alianţă puternică nu a guverelor între sine sau dóră a dinastiei Hohenzollern cu dinastia Habsburg, ci o alianţă a popórelor între sine, o alianţă a armatei, care se baséză pe indentitatea de interese a popórelor din ambele state.

Şi pecând se ţeseau iţele acestei alianţe, cu mare măestrie a sciut menagia pe puternicul colos dela nord, încât alianţa cu Austro Ungaria nu a neliniscit pe cei din Petropole. De altă parte paralel cu ţeserea alianţei între Germania şi Austria ideia de predilecţiune alui Bismarck era posibilă menagiare a republicei francese, şi crearea de situaţiune de o asemenea natură, care cu timpul se pótă aduce în apropiere pe Germania cu Francia, aruncându-se vêlul uitărei preste crâncenul rêsboiu dela 1870.

Acéstă apropiere a Franciei de Germania tocmai acuma este actuală, întru cât adecă mama actualului împêrat al Germaniei tocmai acuma petrece în Paris spre a delătura pedecile, cari mai apar în calea artistilor francesi de a participa la esposiţiunea artistică, care se proiectéză pentru Germania în capitală imperiului în Berlin.

Nestatornicia lucrurilor lumesci mai pregnant o caracteriséză umilirea, la care e osêndit marele geniu Bismarck.

In multele asupriri, cari ni le fac adi compatrioţii nostri unguri pentru cuvêntul, că adi ei sunt la putere, ne mângăem cu constatarea nestatorniciei lucrurilor din lume, căci nici un suiş nu este fără coborâş.

Revista politică.

In anul viitoriu se vor face alegerile dietale în Ungaria pentru un period de 5 ani. Incă de pe acum se fac pregătiri pântru agitaţiunile electorale. Cel dintâiu, care a păşit, e preşedintele partidei independente care a adresat un apel către alegêtori prin care îi face atenţi asupra viitórelor alegeri de deputaţi dietali. Alegerile generale de deputaţi dietali se vor face din nou pe un period de 5 ani în anul 1892. La alegerile acestea numai acei cetăţeni vor avé dreptul de alegere, cari vor fi induşi în anul acesta 1891 în registrele electorale. In registrele aceste însê, în înţelesul articulului de lege XXXIII din 1874 şi artic. VI din 1875, vor fi admişi numai aceia, cari pe lângă recerinţele numitei legi, vor fi solvit pe tot anul premergêtoriu, aşa dară pe anul 1890, darea directă şi dacă vor fi rêmas cu ceva restanţă pe 1890 vor plătí acest rest până la 15 Aprile 1891. Alegêtorii se fac atenţi a nu trece cu vederea datorinţa de a se induce în registrele electorale, conformându-se legei, ca nu cumva sê fie lipsiţi de dreptul de alegere, care nu e numai un drept ci şi o datorinţă cetăţenéscă. Se mai fac atenţi cetăţenii, ca la conscriere, care se face din oficiu, sê fie băgători de sémă şi sê cerce décă s'au indus între alegêtori. La casul dacă nu s'au indus, sau décă au indus în registru ómeni, cărora nu le compete dreptul de alegere, numai decât sê facă recurs în scris la comisiunea centrală, ér în contră hotărîrei acestei, la curia regéscă.

Sgomotile, cari circulă despre crisa latentată ministerială din România par a se confirma tot mai mult. „România“ aduce următórele amênunte: Tăcerea diarelor guvernamentale departe de a dovedi că crisa a încetat, ne îndreptăţeşte se credem că crisa este mai acută ca ori când.

Dl general Manu împreună cu junimiştii se găsesc într'o mare încurcătură. O nóuê reformă ministerială, în sensul dorit de unul sau de altul dintre grupuleţele aliate — fie chiar cu cedarea uneia dintre părţi — nu este de loc menită se limpedéscă situaţiunea, şi cu atât mai puţin sê întăréscă guvernul.

Şi dl general Manu şi dl Carp vêd bine acésta şi'şi dau sémă că puterea le fuge de sub picióre. Clădirea pe nisip făcută de junimisto-concentraţi este în ajun d'a se prăvăli.

Tóte combinaţiunile făcute zilele acestea au cădut. Remaniările propuse de o parte şi de alta n'au fost admise. Guvernul deci — aşa cum se găsesce nu stă de loc pe roze. Şi situaţiunea lui este cu atât mai rea, cu cât veleităţi de independinţă au început a se manifesta din partea maiorităţei unuia din corpurile legiuitóre.

Dl general Manu s'ar fi gândit acum d'a recurge disolvarea senatului.

Se póte ca preşedintele consiliului de ministri se crédă, că asemenea manoperă ar putea se isbutéscă şi că s'ar mai crampona câtva timp la putere.

Intrebarea este însê dacă manopera va avea efectul dorit, şi dacă i se póte acorda disolvarea unui corp legiuitor, când se scie că dl general Manu a obţinut puterea numai pe asigurarea ce a dat regelui, că va sci se guverneze cu actualele camere.

In Germania de cât va timp e ferbere mare. Fostul cancelar al imperiului, prinţul de Bismarck, a început se iasă din tăcerea, ce a păstrat până acum, şi se ia o atitudine fórte ostilă politicei împêratului Wilhelm II.

Din articolele ce publică prin organul seu „Hamburger Nachrichten“ reese un spirit de es-

---

FOIŢA.

Cuvinte sufletesci, după I. C. Lavater

de

Ioan al nostru.

(Incheere).

39. Faptele din inimă şi iubire dovedesc demnitatea omului.

40. Lacrămile tale cele mai ascunse, câştigă bucuriile cele mai plăcute.

41. La marginea speranţei, nu despera! Dumnedeu e aprópe.

43. Ce poţi, şi ce nu poţi, ce sê faci, şi ce sê nu faci, cunósce; dacă cunosci acésta, atunci te binecuvêntă înţêlepciunea cerécsă.

43. Până nu ai învins, nu spune nimic despre lupta ta ascunsă.

44. Pórtăţi povara cu pacienţă firmă şi cu speranţă.

45. Acela a învêţat mult, care a învêţat a păzi poruncile lui Dumnedeu.

46. Cine gustă cu mulţămire, ce e bun, învaţă a suferi şi ce e rêu!

47. Ce nu poţi avé nici odată; şi ce nu trebue se ai, nu'ţi face de trebuinţă!

48. Fie care di este un învêţător, care te învaţă aceea, ce altă di nu te póte învêţa.

49. In tótă diua învaţă dela cei ce trăesc, a trăi, dela cei ce mor, a muri.

50. Fii mai tare în tótă diminéţa, mai modest în tótă séra.

51. Ţi răpesc mórtea amicii, cugetă: Dumnedeu ţii dă érăşi.

52. De dece ori te întrébă: unde ţintesce nisuinţa ta.

53. Cine alérgă spre ţintă, tace, merge departe şi nu cobeşce de rêu.

54. Cine vrea ce e mai bun, trebuie adeseori sê guste ce e mai reu.

55. Mii de cărări sunt lui Dumnedeu deschise spre a te binecuvênta.

56. Mulţămesce pentru fiecare dar, atunci fiecare 'ţi va fi spre binecuvêntare!

57. Nu atêrna numai de un fir, dacă se rumpe, unde pici?

58. Negustoresce (uzurăresce) cu timpul, cu cugetele şi cu puterile tale.

59. Indestuleşce-te cu ce ai, şi o folosesce cu sapienţă; nouê trebuinţe cer nóuê îngrijiri şi ajutóre.

60. Cine mi-a pus îndurare în inima mea, acela se va indura şi spre mine!

62. Lacrămile tale cele mai ascunse sunt cunoscute lui Dumnedeu, şi îi sunt plăcute.

63. Ce ai sê faci, fă fără amânare, serios şi cu bucurie, nici odată cu văerări, cu frică nu, ci cu speranţă.

64. Invaţă cu mulţămită a primi, şi cu bucurie a da.

65. Ce e mai frumos ca frumos, generositatea în haina smereniei.

66. Speréză dela buni lucruri bune, şi dela cel mai bun lucrurile cele mai bune.

67. Norii ce e drept acoper sórele, dâr nici odată nu-l pot nimici.

68. Unde afli pământ, acolo împrăscie ceva bun pe el.

69. Vai cum trece timpul! cine me învaţă înţelepciunea dumnedeească: a da fie-cărui moment, ce cere? dar acela, care me învaţă a preţui valórea

tremă oposiţie ce disgraţiatul cancelar o nutresce faţă cu actualul guvern.

Pe fie-care ḑi crează noui posne imperiului Intr'adevĕr, prin posiţiunea înaltă ce prinţul de Bismarck ocupa în stat, tóte secretele şi tainele diplomaţiei germane nu îi erau necunoscute. Astăḑi, când patima de oposant, îl muncesce, el nu cruţă nimic pentru a crea dificultăţi imperiului. Ba uneori publică destăinuiri privitóre la Franţa, alte ori ameninţă că va da pe faţă documente interesante privitóre la politica imperiului faţă de Rusia.

Acéstă procedere uşuratică din partea unui fost bărbat de stat, acéstă limbuţie nemăsurată a unui bĕtrên înălbit în politică, a pus pe gânduri pe împĕratul Germaniei, care în diferite rênduri s'a şi esprimat în mod defavorabil pentru fostul seu cancelar.

Impĕratul Wilhem II a lăsat sĕ se înţelégă că atitudinea principelui de la Friedrichsruhe l'ar silí se ia mĕsuri severe în contra lui, cum se urméză în genere faţă cu o persónă care prin intrigi şi manopere caută a crea statului dificultăţi, a i turbura liniştea.

La aceste ameninţări ale împĕratului, principele Bismarck respunse cu nóuĕ atacuri cu nóuĕ publicaţiuni violente.

Ast fel stau lucrurile în marele imperiu. Presa germană în genere e fórte îngrozită de acéstă situaţie; ea pe de o parte deplânge îndrăsnéţa şi periculósa atitudine ce fostul cancelar al Germaniei o ia faţă cu tênerul împĕrat, pe de alta desaprobă politica actuală a guvernului care s'a dat legat de mâni şi picióre în braţele clericalilor şi progresiştilor. Partidele care altădată făceau mai cu samă jocul lui Bismarck acum privesc rĕu favórea de care partidele oposante din alte vremuri se bucurau în ochii împĕratului. De aci supĕrarea lor, de aci părtinirea lor pentru supărăciosul bĕtrên din Friedrichsruhe. — De altă parte se spune, că ḑilele trecute s'a ţinut la Berlin un consiliu de miniştri în care s'a desbătut asupra atacurilor, prin presă îndreptată de dl Bismarck împotriva guvernului.

Organul ministrului de finance Miquel anunţă despre acest consiliu că s'a hotărît a se lăsa d-lui de Bismarck deplină libertate se scrie şi se vorbéscă ce va voi şi nu se vor lua mĕsuri nici în contra acelor organe, cari vorbesc în numele lui. Guvernul îşi va lua însĕ ostenéla a cerceta adevĕrul sau neadevĕrul tuturor aserţiunilor, venind din aceia parte şi se va grăbi totdéuna a le rectifiica.

Intr'adevĕr, dl de Bismarck a mai primit iar o deputaţie din Augsburg, căreia i-a declarat că nu vrea nici de cum se facă oposiţie următoriului seu. Dar nu póte se rĕmână nepăsător faţă de evenimentele cari primejduesc interesele imperiului. In astfel de casuri trebue sĕ-şi ridice glasul. El doresce mai ales bunăstarea clasei ţărăneşti germane şi condamnă o politică ce ia Germaniei tacsele pe grâne şi'i dă în schimb iesuiţi.

Despre pretinsele cuvinte de desaprobare a atitudinei sale, pe cari le-ar fi rostit împĕratul la un prânḑ, prinţul de Bismarck a declarat, că le consideră drept scorni turi ale duşmanilor sei. Impĕratul scie se preţuiască motivele atitudinei sale politice şi nu se póte îndoi de patriotismul seu.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Budapesta, în 20 Februariu 1891.

Istoria cafenelelor. — Cafenelele din Paris, ca cuibul revoluţiunei. — Viéţa din salónele parisiane. — Concurenţa dintre literaţi. — Drama nóuĕ alui Sardou şi opreliscea guvernului. — Teatrul din Cluş. —

Raul Chélard, corespondentul parisian al unui ḑiariu din Budapesta, scrie despre istoria cafenelelor şi locurilor de convenire următórele date interesante: „In timpurile antice în Iudea fruntaşii israeliţilor conveniau la biserici şi pe strade ca se converseḑe unii cu alţi şi sĕ se înţelégă în treburile publice. Vinul din Palestina era atât de tare, încât numai mestecat cu apă se putea bea. Grecii antici conversau în sala bărbierilor; aici se întâlniau bărbaţii politici, oratorii, preoţii, teatraliştii ca se scie noutăţile ḑilei. Atunci nu erau ḑiare, ci barbierii spuneau noutăţile din oraş. Mai aveau grecii antici şi alt loc de întêlnire, în bolta comerciantelui, carele vindea apă caldă parfumată cu mirhă şi safran, ce o beau familiile aristocratice. Aşa şi romanii cei vechi conveniau la un pocal de apă caldă parfumată, la un pocal de vin îndulcit cu miere.

Caféua s'ar fi inventat astfeliu, că un păstoriu de capre a observat nelinisce în turma sa, după-ce caprele au mâncat grăunţe şi frunḑe de cafea. Caféua s'a vêndut pentru pima óră de un neguţătoriu în Mecca. In Constantinopole doi negustori în anul 1554 au deschis prima cafenea; un pocal de cafea costa $^1/_2$ cruceriu. In Lodon s'a deschis prima cafenea în anul 1672. Tot în acest timp s'au deschis cafenele în Veneţia, Padua, Verona, Pisa, Bologna. In Francia în anul 1654 s'a deschis prima cafenea în Marsilia. In Paris trimisul Turciei, Aga Soliman, a întrodus caféua, carea fu primită la curtea regelui Ludovic XIV. In restimp de 15 ani sau deschis în Paris 3000 cafenele.

Revoluţiunea francesă s'a născut din cafenelele din Paris. In „Café de la Régence" umbla Diderot, D'Alambert, Marmontel, Chamfort, Robespiere şi Iosif II., când petrecea în Paris. Napoleon cel mare aici cetea ḑiarele.

Când Viena fu eliberată de turci în anul 1683, un soldat din tabĕra lui Ioan Sobiescki a luat dela turcî o cantitate mare de cafea. Impĕratul a dat licenţă soldatului se deschidă cafenea. Şi acésta fu prima cafenea în Viena. In Budapesta s'a deschis prima cafenea în 1714.

In Francia ómenii cetesc ḑiare în cafenele şi scriu epistole; papir, pénă, tintă primesc gratis fie-care óspe dela cafenariu. Ḑiariştii francesi cei mai mulţi articoli ii scriu în cafenele. In Paris cafenelele sunt deschise până la 2 óre deminéţa. Cafenelele cele mai vestite literare sunt: Café Riche, Café Mazarin şi Café Veron.

Despre viéţa actuală din salónele din Paris scrie Chélard Raul următórele: Francia pe timpul regatului a fost scóla şi paradisul măestrilor de dans. Astăḑi la seratele din salóne cei mai mulţi juni se abţin dela joc; şi în locul jocurilor recurg la metoda cea vechiă: declamă poesii, jócă piese teatrali, fac producţiuni musicale. Cu cât un salon este mai elegant, cu atât mai vestiţi artişti sunt învitaţi, cari distrag publicul prin arta lor.

Fie-care artist primesce o remuneraţiune în bani, care nu póte fi mai mică ca 500 franci de o séră. Carnot, preşedintele republicei francese, a dat fie-cărui artist, care s'a produs la serata lui 1000—1500 franci. Damele nu se îmbracă în costume de bal, ci în haine de concert.

Mamele parisiene, ca sĕ-şi pótă mărita fetele, învită la prânz pe junii cunoscuţi. In timp de érnă junii sunt învitaţi mai în fiecare ḑi, când la una când la alta familie.

Cu literatura se face o adevĕrată şpeculă. Fie-care literat şi scriitoriu vede un concurent în colegul seu; de acea se cam feresc unii de alţii şi se urĕsc. Sunt celebrităţi literarie, cari şi-au adunat avere însemnată, acestora se închină cu toţii. Junii literaţi, cari sunt mai sĕraci, se feresc a conveni cu bocotanii literaţi, pănăcând nu ajung şi iei la avere aceştia-şi petrec ḑilele în cafenele mai bucuros ca în salóne.

O dramă nóue alui Sardou, ce s'a dat în luna trecută în teatrul „Comedie Française", numită Thermidor, a dat ansă la unele demonstraţiuni teatrali din partea publicului republican. Sardou adecă batjocoresce tirănia lui Roberspierre, carele a ruinat Parisul, a ruinat sufletele, şi căruia se închină toţi locuitorii cu servilism. Sub ghilotină mor cu miile ómeni, bărbaţi femei, tineri şi bĕtrâni. Ore regatul sau delăturat de voia unei asemenea republice sângerósă? Parisul se înfioră vĕḑênd atâta sânge vărsat, şi nu-i trebuesce decât un singur om, carele sĕ prindă de grumazi pe Robespierre spre al trânti în pulbere cu ghilotina lui cu tot. Se piară Robespierre, şi nu va fi mai mult ghilotină, sau numai pentru el şi complicii sei. La aceste vorbe din piesa lui Sardou, o parte mare din publicul din teatru au strigat: „Taci, nu ḑice mai încolo!" Galeria a început a şuera şi a bate cu piciórele; parterul a aprobat cele ḑise pe bină; chaosul din teatru era mare. Artiştii pe bină au venit în confusiune. Publicul radical striga: „Sĕ trăéscă republica! Republica vau eliberat şi vau făcut cetăţeni; şi voi totuşi vătămaţi memoria bărbaţilor republicani?" Poliţia a arestat vre-o 15 ómeni, cari au început şi nutrit demonstraţiunile din teatru. Consiliul ministerial înse a oprit ca piesa „Thermidor" sĕ se mai dea în teatru, pentru d'a încungiura demonstraţiunile mai departe. Ori cine trebue se apróbe opreliscea guvernului frances. Şi tot aşa trebuia se facă şi guvernul uuguresc cu piesa teatrală din Cluşiu, carea a vătămat simţĕmêntul naţional al românilor. Căci românii sciu mai bine, ce este vătămătoriu pentru ei; ér nu poliţia din Cluşiu, care vrea se siléscă pe români se sufere o bajocură la adresa lor, pe bina unui teatru subvenţionat de ţéră. Acésta nu se póte, pe cât timp ţéra o compun: unguri, români şi slavi la olaltă. Stima reciprocă curmă primejdia cea rea.

Mr.

Brad, 10 Faur, 1891. Dle redactor! Se retac sau sĕ-ţi împărtăşesc unele din câte s'au petrecut prin părţile zarandene în sĕptĕmâna din urmă? Acesta e o cestie, ce me preocupă.

Le-aşi retăcea, deóre-ce în fond n'au nimic nou, ci numai tot atâtea manifestaţiuni de viéţă, cari deşí în altă formă, dar de sigur se petrec pretutindenea pe unde locuesc românii în mase compacte. Sau dór nu este zadarnic a-ţi închipui regiune locuită de români, în care se nu se protesteze serbătoresce contra voinicosului proiect referitoriu la asilele de copii, sau se nu se arangeze óre un bal român?! Deci protestele românilor şi balurile române, în cari se manifestă întréga nóstră viéţă naţională — sunt momentele principali ale sesonului actual.

Românii zărăndeni, de pĕ malurile Crişului alb, grupaţi în giurul bărbaţilor lor din centrul nostru cultural şi comercial, opidul Brad, n'au rĕmas îndărĕpt în nici o privinţă. In adunarea ţinută la 31 Ianuariu în Brad, s'a protestat solemnel în contra atacului îndreptat asupra familei, limbei şi naţiunei române éră în balul arangiat 3 ḑile mai târḑiu, — care în butul tuturor amărăciunilor unor organe administrative politice, lipsite de ori ce tact politic, cu drept cuvênt a purtat epitetul de „român", s'a jucat românesce, până când raḑele sórelui alungau céţa tremurândă de asprimea gerului.

N'a-şi aminti aceste acte, deóre ce sciu din esperienţă, că publicul cetitoriu este prea deprins cu corespondinţe referitóre la adunări convocate penteu a protesta contra nelegiuirilor, ce se fac bietului român din ţĕrile de sub coróna sf. Stefan, precum şi cu rapórtele corespondenţilor, ce se dau despre balurile, concertele, petrecerile etc. române; dar în aceste se manifestă viéţa nóstră naţională în spirit român şi spiritul solidar, de care au fost conduse ambe aceste manifestaţiuni naţionale, 'mi impune sĕ vi l fac cunoscut, că spiritul dă viéţă!

* * *

Ce se ţine de adunarea alegĕtorilor români din cercul electoral al Baiei de Criş, ea a fost convocată şi condusă de vrednicul bărbat dl Teodor Pop advocat în Baia de Criş. Deşi a fost convocată cam în pripă, totuşi a impus prin numĕrul neasteptat al participanţilor (preste 800), prin seriositatea cu care s'a desbătut causa, sau aplaudat vorbitorii şi s'a protestat contra nóuĕlor sarcini ce se impun românului pentru al despoia de: limba, religiunea şi naţiunea sa.

Se sperăm însĕ că tendinţe de soiul acestora sunt şi vor remâné chimere, câtă vreme cei puşi în fruntea românilor îşi vor împlini datorinţa. Dar se nu credem, că lucrul este tot glumă! s'au grămădit deja atâtea nĕcasuri şi sarcini asupra românului încât abia mai póte suspina. Şi numai un popor de firea românului, un popor oţelit în chinuri şi suferinţe seculari, le mai póte suporta. Dar până când tot aşa? acésta numai bunul Dḑeu o scie! Unica-mi mângăere este convingerea, că un popor, care atât de mult se scie entusiasma, nu póte peri, şi nici că va peri câtă vreme în fruntea sa va avé bărbaţi conduşi de interese generali... Ce bine ar fi dacă românimea zarandénă s'ar interesa totdeuna de a se ridica şi la un nivou cultural mai demn de ea, — desigur românii toţi i-ar tinde mâna de ajutoriu.

* * *

Un al doilea moment, nu de mai puţină importanţă este „balul român" arangiat în ḑiua de „Intimpinarea Dlui" în Brad din partea corpului didactic dela gimnasiul de aici în favorul fondului de pensiune. Desele baluri ce se petrecuseră estimp în Brad în favorul fondului esploatorilor de mine, Kulturegyletului, casinei, industrieşilor, pompierilor, notarilor etc. sunt cam prea multe pentru o comună care nu numĕră 4000 de suflete. Nu-i mirare deci, că mai mulţi dintre cei ce se interesau de balul român se cam temeau de fiasco, şi acésta cu atât mai vêrtos, că nemilósa mórte răpise, chiar în sĕptĕmâna din urmă, din mica societate română din Brad, o nobilă fiinţă, care a lăsat în doliu mai multe familii respectabile în tóte intreprinderile române; ér la strĕini, unguri şi nemţi, după esperinţa din trecut, nu ne prea încredeam a conta.

Dar „prin buna înţelegere lucrurile mici se măresc". De spiritul bunei înţelegeri au fost conduşi şi iniţiatorii balului român din Brad, când au început a se îngrigí de timpuriu de tóte eventualităţile.

Inainte de tóte s'a arangiat probe de „Romana" „Hora" „Ţarina" şi alte jocuri naţionale. Fie, barem în treacăt ḑis: aceste au servit spre lauda micei dar drăgălaşei cunune compuse din dómnele soţii ale profesorilor şi domnişórele din loc, în frunte cu dómna protopopésă Damian. La bal au luat parte tótă suflarea româna capabilă de bal. Jocurile naţionale au fost bine esecutate. Atât aceste, cât şi numĕrósele costume naţionale de altcum variate pe aici au fost aplaudate şi cu interes admirate de strĕinii de prin Germania de nord, cari esploatéză minele de aur dela Ruda, Basza, Stanija etc.

Cununa balului a fost jocurile naţionali „Căluşeriul" şi „Bătuta" jucate în pausă. Mi ar trebuí un penel de artist estetic, dacă m'a şi încerca se deping aceste jocuri, unice în feliul lor, dar n'am pretensia de a o face acésta. Ele sunt admirabile şi vor remâné de ar fi chiar şi numai nisce sărituri asemenea celor de cerbi, după-cum le a caracterisat Opitz în vécul al XVII-lea. Fie-mi însĕ permis a afirma, că esactitatea şi promptitudinea, cu cari au fost esecutate, póte servi spre onóre nu numai zelosului vătav dl prof. Petru Rimbaş, ci întregei românimi. Aplausele nesfêrşite din partea strĕinilor şi românilor este dovadă palpabilă, că tot ce s'a făcut bine s'a făcut.

In pausă, la mese s'au cântat şi unele armoni de dl Dima. Elevii d-lui aşa pe nesciute fori mară un cuartet din care „Of leliţă", „Coróna cufundată", „Scii tu" electrisa tot ce se póte electrisa.

* * *

---

timpului trecător, acela me póte învĕţa a folosi fie-care moment cu înţelepciune.

70. Numai atunci esti chiar bun, când te nisuesci a deveni şi mai bun, când nu despreţuesci ce e bun şi învidiezi pe cine-i mai bun.

71. Prin fapte din inimă curată nu se căesce nici odată inima.

72. Seceriş îmbelşiugat al iubirei sunt lacrămi line de iubire.

73. Imbunătăţesce în continu interiorul, şi esteriorul încă se va face mai bun!

74. Ḑilele de primăvară le gustă cu speranţa tómnei, cu mulţămită ḑilele de érnă, vara o folosesce (gustă) cu bucurie liniscită!

76. De nici o bucurie din viaţă, gustată cu mulţămită, nu'ţi va părea rĕu.

77. Cu bucurie, cu mulţămită, fără témă şi cu modestie gustă ce-ţi dă Dumneḑeu.

78. Nisuinţă şi setea spre bucurie sĕ nu te părăséscă nici odată, dacă vrei se nu te nimicesci.

79. Iubesce mai întâiu pe cel mai deaprópe, atunci vei iubi şi pe cel mai departe!

80. O de ar fi faptele ca cuvintele, şi cuvintele ca faptele.

Astfel a decurs balul român din Brad, avênd o reuşită preste asteptare. Publicul a fost fórte numĕros. N'a lipsit nici un român de dai dómne, afară de cei-ce au fost impedecaţi prin cause nedependente de ei; asemenea au participat românii din Baia de Criş şi jurul Bradului, înţeleg pe cei ce sunt capabili de bal; cu deosebire ne-a îmbucurat participarea funcţionarilor germâni, cari esploatéză minele de aur din jur, în frunte cu directorul Grübel, care are simpatii pentru limba română, pe care a şi învĕţat o. In astfeliu de împregiurări, de sine se înţelege, că şi partea financiara este mulţămitóre. N'are deci sĕ ne pară rĕu, că puţinii unguri, cari se află pe aici, şi voesc a trăí în frăţietate cu românii s'au abştinut protestativ a lua parte sub pretecst că *„nem kell nekünk óláh bál“* (nu ne trebue bal român). Poftéscă şi continue pe calea apucată, căci de dragul lor nu vom abdice de caracterul nostru naţional. Jidovii şi alţi renegaţi pot sĕ le sporéscă numĕrul mai cu 2 milióne, dar românul în veci va rĕmâné, ce l'a dat Dḑeu: „român şi om după chipul şi asémânarea Creatoriului“! Noi românii n'avem sĕ ne căciulăm înaintea nimĕrui, ci avem sĕ ne cultivăm virtuţile cu cari firea ne-a înzestrat şi atunci desigur va urma profetia fabulistului Cichindeal .. *minte! minte!.. şi mai mărită naţie ca cea română, nu va fi!*

Despre reuşita balului circulă diferite faime. Unii o atribuesc jocurilor naţionali, alţii altor combinaţiuni ce se aduc cu balurile în legătură. Mie însĕ mi se pare, că reuşită este a se atribui cu deosebire bunei înţelegeri ce ne a domnit, şi care n'ar fi permis sĕ ne lipséscă nici un moment, căci numai aşa putem spera, că vom puté face ceva. Ér de făcut câte n'avem? Este destul sĕ scim, că n'avem despărţĕmênt al Asociaţiunei transilvane, bancă de împrumuturi şi păstrare, societate de lectură, reuniune de femei, agricolă etc., ca se vedem, că ce avem de făcut, deóre-ce tóte aceste ne sunt de lipsă ca pânea de tóte ḑilele.

Sĕ sperăm, că timpul nepăsărei a trecut şi uniţi în cugete şi simţiri vom da înainte!

Ţi-am spus, dle redactor, ce am dorit! pune acésta lectorilor români şi fă i atenţi la ḑisa clasică: *concordia res parvae crescunt, discordia maximae dilabuntur*“. Sĕ fim noi conduşi de concordie şi Dḑeu va fi cu noi, ér după viéţa a şeptea va urma a opta. Am ḑis destul. Te salut! *Pavel.*

Rĕşinariu, 11/23 Febuariu, 1891. Stimate d-le redactor! Cu cea mai mare bucurie vin a ve aduce la cunoscinţă iniţiativa luată de unele dómne din comuna nóstră, pentru a pune basa unei „Reuniuni de femei“ în comuna Rĕşinariu. Acéstă idee salutară este a se atribui stimatei şi neobositei d ne preotese şi învĕţătórei Aurelia Goga, carea prin o hârtie convocătóre, subsemnată de Domnia Sa, conchemà pe femeile rĕşinărene fruntaşe la o consultare asupra înfiinţĕrei susnumitei reuniuni, în o sală a edificiului scólei din loc, Duminecă în 10/22 l c. la órele 2 p. m.

Aprópe tóte femeile convocate s'au întrunit, afară de puţine, cari din cause binecuvêntate, nu au putut participa; dar cu tóte acestea numĕrul celor întrunite a fost prea frumos. Aci d na preotésă şi învĕţătóre Aurelia Goga, prin o vorbire însufleţitóre şi pĕtrunḑătóre, demnă de tótă lauda, ajutată şi de plăcutul şi fromosu-i limbagiu îndatinat, spuse femeilor scopul întrunirei şi accentuà prin cuvinte se alese necesitatea, de a se înfiinţa în comuna nóstră „o reuniune de femei“. De sine se înţelege, că nici una din cele presente, nu a putut sĕ rĕmână rece şi sĕ se arete numulţămită cu ideea d nei Goga, ba din contră, bucuria le era cu atât mai mare, sciind, că prin aceea li se va da ocasiune a conveni mai des, ca până aci. Declărând d-na Goga şedinţa de deschisă, se începu consultarea asupra scopului menţionatei reuniuni, asupra isvórelor de venite, din cari are sĕ se formese fondul reuniunei anume: din tacsele membrelor fundatóre, ordinare, ajutóre şi binefăcătóre; din eventualele venite cu rate, ce ar resulta dela petrecerile de érnă şi de vară ale reuniunei; din daruri binevole ş. a.; s'a mai consultat apoi asupra statutelor reuniunei şi pe urmă s'a purces la constituire, alegându-se deocamdată provisorice, ca presidentă d na: Aurelia Goga, ca secretară d-na: Maria Cărpinişan, ca casieră d na Maria Eremia Dancăş, ér ca membre în comitet d-nele: Constanţa Barcian, Susana P. Brote, d-şóra Dora B. Dancăş, Otilia M. Frăţilă, Dobra M. Vidrighin, Magdalina B. Dancăş; Stana D. Vidrighin, Stana M. Lungu, Mariuţa Bogdan, Dobra P. Goţa, Marina Aleman Droc.

Pe cât de salutară a fost idea pentru înfiinţarea unei reuniuni de femei în comuna Rĕşinariu, nu mai puţin salutar, ba pot sĕ ḑic măreţ, e scopul ce şi lau ales femeile, anume: „de a lucra pentru înaintarea culturei şi în special a învĕţămêntului la fetiţele române din Rĕşinariu“.

In sfîrşit d-na presidentă mulţămì dómnelor, pentru-că s'au presentat într'un numĕr atât de frumos, esprimându-şi tot deodată dorinţa, ca fie care membru din comitet, sĕ lucreze într'acolo, ca până la procsima întrunire a comitetului reuniunei, sĕ se insinue cât mai multe femei din comună, ca membre ale reuniunei. Doresc stimatelor domne, cari au luat iniţiativa, pentru înfiinţarea „Reuniunei femeilor române din Rĕşinariu“ succes strălucit!

Fiind eu, stimate dle redactor, pe deplin convins despre aceea, că ve interesaţi cu tótă căldura de causa nóstră culturală română, mi-am ţinut de datorinţă, a ve aduce acésta la cunoscinţă, cu rugarea, se binevoiţi a da loc acestor şiruri în preţuitul nostru journal „Telegraful Român“, ce-l redigeaţi. *Un amic al progresului.*

Raport

despre cursul estra-ordinariu pentru lucrul de mână, ţinut în feriile de vară ale anului 1890 în „Seminariul Andreian“ din Sibiiu.

(Urmare).

II.

Din tóte acestea se vede, că instrucţiunea în scólele nóstre „nu e completă“. Acésta o scim cu toţii şi, dacă o scim, sĕ nu ne genăm a o şi mărturisi. Dar nu numai noi „cărturarii“, o scim, o scie indirect şi o simte poporul nostru insuşi, căci în scóla nóstră se predau puţine, ba pot ḑice fórte puţine cunoscinţe, cari se pótă fi folositóre, direct, imediat poporului nostru ca popor agricol.

Poporul nostru vede, că dându şi copilul la scólà întâiu se lipsesce de un ajutoriu la multe trebşóre în economie, ér a dóua crede, că nu-l va puté despăgubi pentru acésta perdere, căci el ḑice: vreau sĕ fac din copilul meu „om harnic“ adecă, om lucrătoriu, dar la scólă se dedă cu comoditatea „domnéscă“, învaţă a despreţui lucrul cu mânile, ér gramatica cu declinările, geografia cu piscurile de prin celelalte părţi de lume, îl pot face om cu cunoscinţe, dar nu-l vor face muncitoriu harnic, căruia sĕ-i placă a-şi pune osul şi la lucrul mai greu. Prin urmare astfel resonând plugariul, sĕ nu ne mirăm că nu l prea încălḑesce causa scolară.

Şi trebue sĕ-i dăm dreptate! Căci dacă considerăm, că românul plugariu îşi dă copilul la scóla din sat, apoi dându-i mâna îl mai trimite la scóla din oraş, ḑicênd „îl dau se mai înveţe ceva apoi îl i-au lângă mine“, în urmă ce desamăgire îl aşteptă pe bietul om, când în urmă îşi ia lângă sine pe copil, când îl aplică la lucrările economice! Copilul economului, la scóla din sat şi la cea din oraş s'a deprins cu comoditatea, a lucrat „cu capul“ numai a învĕţat a despreţui ocupaţiunea cu mânile, astfeliu nu e aplicat spre lucrul câmpului, ba nici a îmbrăţişa vre o meserie, pe cari încă le-a considera, şi aş economul nostru scărpinêndu-se după ureche, se tânguesce: ard-o focul scólă! mai bine mi ţiném copilul acasă, că mi l'a făcut slab. Şi că devin copii economilor nostri slabi, leneşi, nelucrători, ne stă dovadă mulţimea studenţilor, cari papagăind câţi-va ani prin scólele celor de alt ném la un legion de regule gramaticale, în atâta grozăvenie de limbi, vin acasă timpiţi corporalminte şi spiritualminte, şi dau ansă de tânguire nu numai părinţilor dar şi poporului din care face parte, ba chiar întregei societăţi. Deci étă cum recim inima poporului faţă de scólă. Şi care sunt urmările? Numai acelea, cari isvoresc din natura lucrurilor însă-şi desconsiderarea scólei şi a învĕţătoriului, mulţimea absenţiilor, decrescerea salariilor învĕţătoresci etc. Multe s'ar puté înşira, dar me opresc, că tóte tuturora ne sunt cunoscute ci cred că şi numai cele înşirate ne vor putea convinge, că introducerea lucrului de mână în scólele nóstre este o necesitate reclamată imperativ şi neamânaver, pentru completarea educaţiunei şi spre folosul intelectual moral şi material al poporului nostru.

Prin introducerea lucrului de mână în scólele nóstre de băeţi obţinem multe avantage, dintre cari amintesc pe cele următore:

a) Poporul nostru vĕḑênd, că instrucţiunea din scóla îl ajută la acoperirea multor lipse economice va îmbrăţişa causa scolară mai cu căldură ca până acum.

b) Cercetarea scólei va fi mai regulată.

c) Autoritatea învĕţătoriului va câstiga mult prin urmare şi sórtea lui se va îmbunătăţi.

d) Ocupaţiunea cu lucrul de mână va contribuí spre a face din elevi ómeni deplin pregătiţi pentru viéţă, membrii harnici şi într'adevĕr folositoriu sieşi şi societăţii, din care fac parte.

e) Timpul de érnă pe care poporul nostru în casul cel mai bun îl petrece „cu pipa în vecini,“ îl va folosi pregatindu şi diferite lucruri trebuinciόse din lemn, pae, pipirig, papură cari lucruri astăḑi le cumpĕră pipărarat dela alţii şi încă de multe-ori puţin corespunḑĕtóre scopului, pentru care sunt menite.

f) Va cruţa, prin acésta mulţi bănişori albi pentru ḑile negre ba va şi câstiga prin vinderea prisosului.

g) Prin urmare starea morală şi materială a poporului se va îmbunătăţi, şi puterea lui de viéţă va cresce.

h) Se va câstiga inima poperului pentru îmbrăţişarea meseriilor pe cari până acum le nesocotesce.

i) Se va pune basă, deşi pentru un viitoriu mai îndepărtat unei industrii naţionale generale, după-ce productele scóse astăḑi din dibăcia femeei române sunt admirate şi preţuite chiar de strĕini.

j) Multe talente technice ce se îngrópă aḑi în pământ vor eşi la ivélă, se vor perfecţiona şi produce multe şi mari folóse.

l) Insaşi instrucţiunea intelectuaţă se spriginesce şi se promovéză în mare mĕsură prin lucrul de mână

(Va urma).

Varietăţi.

* (Protestări contra asilelor de copii.) Ni se scrie din Făgăraş: Alegătorii români din cercurile electorale ale comitatului Făgăraşului întruniţi în şedinţa de astăḑi „Vineri în 20 Februariu 1891“ în numĕr de preste 500 alegători au protestat serbătoresce contra proiectului de lege referitoriu la asilele de copii.

Cuventul presidial de deschidere precum şi cuventul referitoriu la proiectul de resoluţiune s'a ascultat cu mare încordare şi însufleţire fiind vorbitorii întrerupţi adeseori cu strigări de „sĕ trăiéscă“.

*Sinodul protopopesc al traçtului Selişte după cum ni se scrie, nu s'a putut ţiné din causa că s'au presentat numai 11 membrii.

La ceealaltă parte a scrisorei de astădată nu putem reflecta, pentrucă voim sĕ încungiurăm chiar cu risicul de a nu face pe voia ómenilor nostri, conflictul şi atacurile personale îndreptate contra unora din tract.

Cestiuni de atare natură se resólvă la forul competent, şi nu aflăm de consult ca sĕ le presentăm publicului, care nu s'ar îndulci cu nimic din ele.
Red.

* (Reşedinţa primatelui,) Capitolul din Strigoniu a hotărit a face totul ca reşedinţa primatelui sĕ nu fie permutată la Budapesta. Capitolul intenţionéză a face o representaţiune la Curia romană.

* (Himen.) Dl Gavriil Hango, cleric absolut şi d-şóra Florica Cupşa 'şi vor serba actul cununiei Duminecă la 8 Martiu st. n. în biserica gr. or. din Cupşeni.

* (Cas de mórte). Mareşalul campestru cont. Byland Rheidt a încetat din viaţă la 21 Februariu după un morb îndelungat în vêrstă de 70 ani. El a fost ministru de resbel şi sub dênsul s'a sporit budgetul dela 100 la 117 milióne florini.

* (Convenţiune pe liniile ferate în România şi Austria). Din Viena se anunţă, că în ministeriul de comerciu au început negoţierile pentru încheerea unei noue convenţiuni pe liniile ferate între România şi Austria. Din partea României se află în Viena secretariul general al ministeriului de esterne A. E. Lahovari şi directorul drumurilor de fer Duca.

* Invitare la petrecerea cu joc, ce se va arangia de „Reuniunea pompierilor voluntari“ din Sĕlişte, la 28 Februariu 1891 st. n. în sala cea mare a scólei din loc. Venitul curat este pentru fondul reuniunii. Intrare de familie 1 fl. de persónă 50 cr. Inceputul la $7^1/_2$ óre séra. Ofertele marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale publică.
Comitetul arangiator.

(Reclame americane). Originalitatea reclamelor americane este prea bine cunoscută tuturor. Insĕ puţine sunt aşa de nostime ca următórea: In New-York se aflá deasupra uşei unui măgazin de giuvaergiu un imens afiş, tipărit cu litere de un metru pe care se citesc următórele cuvinte: „Puneţi mâna pe hoţi“! Când însĕ cineva se apropie póte observa în litere mai mici următórele:

Ast-fel se striga acum o lună de ḑile la Londra de nisce poliţisci, cari urmăriau pe doi hoţi, încărcaţi cu cutii şi pachete cari conţineau giuvaericale şi pietre fórte preţióse în valóre de un milion de lei. Hoţii isbutiră sĕ se îmbarce spre America şi ajungênd aici, noi am cumpĕrat acele pietre preţióse pe un preţ de 70% din valórea lor reală; putem deci vinde pe preţuri fabulos de eftine cele mai frumóse diamante, brăţari, inele, mărgăritare, etc.

„Profitaţi de acéstă rară ocasiune, căci cu greu se va mai presenta una ca acésta, căci giuvaergii Londrei se păḑesc bine şi nu se va mai puté fura dela ei mult timp“.

* (Consiliul comunal al Vienei). „Gazeta nóuĕ“ a primit o depeşă din Viena, în care se anunţă, că consiliul comunal a adoptat o resoluţie, prin care

cere guvernului sĕ deschidă imediat granițele pentru vitele din România.

* (Nou institut de credit.) Mai mulți fruntași români din opidul Făget și jur au decis înființarea unui institut de credit și de economii in Făget, cu numele „Fagețana“.

Acest institut se întemeiază cu un capital nominal de 30,000 fl. v. a., cu 300 de acțiuni à 100 fl. Terminul de subscriere al acțiunilor la acest institut este pus pe 1 Martiu 1891 st. v., când au a se solví și 10 % de fie-care acțiune la concredutul întemeietorilor, P. O. D. protopresbiter Sebastian Olariu în Făget.

Deci acei p t. domni, cari voesc a intra ca acționari la acest institut, sĕ binevoiască a se adresa în acésta causă, până la terminul deschis, cătră susnumitul concredut al întemeietorilor.

* (Fată furată de orangutan.) Un misionariu din Padong de pe țĕrmurile Sumatrei (Oceania), istorisesce următoriul fapt în analele propagări creștinismului:

Căile de comunicație între Bonjol și Cochins, odinióră erau bântuite de o mulțime de hoți. Acum hoții au dispărut fiind aședată o pază de jandarmi. Hoții sunt însĕ înlocuiți, de ceva și mai primeșdios pentru călĕtori, adecă de o turmă de orangutani, cari locuesc în pădurile numeróse din apropiere. Acești orangutani, aruncă asupra trecătorilor cu pietre, crăngi de copaci, în fine cu tot ce pot apuca. Pe acéstă cale, acum trei luni mergea căpitanul Schoch cu fiica sa și cu mai multe slugi, ducêndu-se dela Bonjol la portul Conchins. In apropierea pădurei fură primiți de o adevĕrată plóie de pietri și crăngi; slugile înspăimêntate fugiră și lăsară pe fată rănită la cap de o piatră, și pe tatăl ei singuri. Orangutanii vĕdênd numai doi ómeni, se repediră glótă asupra lor. Pe când căpitanul se lupta cu dênșii, un orangutan luă pe fiica sa rănită în brațe și fugi cu ea în pădure la culcușul seu. Ací se adunară și ceilalți și începură sĕ o mângăe și sĕ i stérgă sângele apoi îi aduseră nuci de cocos ca sĕ mănânce. Slugile într'aceea se întórseră armați și isbutiră a găsí culcușul orangutanilor, de unde cu mare luptă putură sĕ scape pe biata fată, care stase ca o óră în aceea amabilă societate

*(Descoperirea diamantului în Europa) Esistența diamantului era până acuma necunoscută în Europa: dl Charles Babót a găsit însĕ diamant în nisipurile Laponiei; dl Charles Vilain a făcut analisele acestor nisipuri încărcate de grenate provenind din Valea Pasvig vale deschisă în regiunea gnaisurilor, granitei și a pregmatitei. Esamenul microscopic a descoperit în acele nisipuri 17 feliuri de minerale, între care și diamantul Tóte aceste minerale sunt din stâncile acelor regiuni ceea ce esplica diferința naturei acestor nisipuri și a acelor din India și din Brasilia; în aceste din urmă, dl Damonn a putut recunósce 27 de specii deosebite de minerale. Cea mai mare parte din elementele nisipurilor din Laponia sunt acele cari formézá cortegiul obicinuit al diamantului. Se pare că diamantele Laponiei provin dintr'o stâncă din familia granițelor și care se numesce pregmatită; dl Chaper a semnalat deja aflarea diamantului în pregmatitele Industanului scrie "Timpul".

* (O nóuă esposiție în perspectivă.) Contele Zichi, unul din principalii organisatori ai esposițiunei naționale dela Budapesta din anul 1885 și comisar al Ungariei la diferite esposițiuni strĕine a adresat ministeriului unguresc un memoriu prin care ii enumeră tóte avantagele, ce le ar oferí organisarea unei esposiții universale la Budapesta pentru a sĕrbătorí anul o mie dela crearea statului magiar.

Contele Zichi confirmă ceea ce s'a spus de curênd, că financiarii francesi și Belgia îi sunt dispuși a constituí fondul de garanțe al acestei esposiții; dacă va fi statuat că esposiția va avea un caracter cu totul unguresc. Memoriul stăruesce totuși asupra avantagiilor unei esposiții internaționale comparată cu o simplă esposiție naționala.

Mulțămită publică.

Subscrisul cu plăcere dau pe acéstă cale espresiune sincerei mele mulțămite preastimaților domni: Alecsandru Lebu, proprietariu în Sibiiu, Atanasiu Cimponeriu, jude regiu de tablă în pensiune, Dr. Octavian Rusu, advocat, Dr. Remus Roșca, secretariu consist, Dr. Balint, medic în Sibiiu, D. Gabor, subjude regiu în pensiune, Nicolae Hențiu, notariu în Sĕliște, Laurean Bercianu, notariu în Romos A. Bunea și George Moian, profesor în Sibiiu, pentru ajutoriul oferit mie prin colecta binevoitóre a M. On. D. Nicolau Ivan redactor al diariului „Telegraful Roman“.

Budapesta, la 20 Februariu, 1891.

Florian Munteanu
ascultăt. la facult. de med.

Sz. 1155 polg. [35] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhiré teszi hogy Gr. Rhedei Lajos Sztdemeteri birtokos által beadott kereset folytán O. Zsákod község italmérési jogának arányositása magengedhetösége és az arány kulcs megállapitása feletti tárgyalásra határidöül az 1891 évi Aprililis hó 8-áuak d. e. 9 órája O Zsákod község házához kitüzetik, mely határnapra az öszes érdekeltek a birtok rendezési utasitása 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet O. Zsákod község elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalás órák alatt betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek
1891 Februar 16-án tartott üléséböl.

Vén András
elnök.

Májai.
jegyzö.

Loterie.

Mercuri în 25 Februariu 1891.

Sibiiu: 4 69 81 3 31

Bursa de Viena și Pesta.

Din 25 Februariu 1891

	Viena	*B.-Pesta*
Renta de aur ung. de 4%	—.—	—.—
Renta de aur nng. de 4%	105.20	105.25
Reuta de aur austriacă	110.05	110.—
Renta ung. de hârtie	100.90	101.15
Obligațiuni urbariale ung.	91.80	—.—
Obligațiuni urbariale ung. cu sorți	138.25	137.75
Obligațiuni urbar ale tem.-băn.	104.25	104.—
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	113 25	113.50
Obligațiuni ung. de rĕscumpĕrarea decimei de vin	99.90	99.75
Obligațiuni de credit austr.	300.—	300.—
Obligațiuni m urbariale transilvane	104.95	104.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung	—.—	—.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	338.75	339.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	116.85	143.—
Galbin	5.45	5.44
Napoleon	9.11	9.11
100 marce nemțesci	56. 0	56.35
London pe (poliță de trei luni)	114.80	114.76

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluș.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vințul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuș.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2 24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaș	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiș	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕștia	—	9.12	11.14
Șibot	—	9.34	11.39
Vințul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuș	—	10.44	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11 51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10
Șeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneș	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneș	8.30	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea-Oșorheiu-Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.53	3.26
Ludoș	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireșteu	5.11	10.58	5.12
Oșorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs.-Oșorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oșorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banita	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Timișóra—Arad

Timișóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6,—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	3.—

Mureș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8 20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	—5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactorr onsabil Nicolau Ivan.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 19 Sibiiu, Sâmbătă 16/28 Februariu 1891. Anul XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 15 Februariu.

In tóte părțile locuite de români s'au ținut întruniri de alegători pentru de a combate proiectul de lege despre asilele de copii trecut deja prin dieta țĕrei.

Acésta modalitate de a da espresiune nemulțămirei, ce esistă în țéră și cu deosebire esistă între naționalitățile nemagiare este permisă prin legile țĕrei, și cetațenii nu au decát sĕ facă sau sĕ nu facă us de ea.

Cei ce nu sunt scurți de memorie, cei ce nu sunt preocupați vor sci, că acésta modalitate de a combate acest proiect de lege a fost propusă tocmai de noi acesti dela „Telegraful Român“, atunci, când am combătut întrunirile în sinóde parochiale, atunci, când am dis că nu e bine ca se facem politică în biserică și încă în sinódele parochiale, cari au cercul lor de activitate prescris în lege și preste care nu pot trece, făr sĕ provóce susceptibilități, făr sĕ dea ansă puterei statului de a surprinde lumea cu nóuĕ mĕsuri de apĕsare, de cari mulțămită Domnului avem și așa destule.

Când am avut tăria de suflet de a le spune confraților nostri acestia, atunci am fost stigmatisați cu tot feliul de epitete.

Au trecut câteva sĕptĕmâni ori luni de atunci și aceia, cari ne au combătut atunci, au venit și au acceptat ideia nóstră și întrunirile românilor din diferitele centre ale țerei sunt o dovadă puternică, că noi am avut dreptate, când nu am conces ca atari manifestațiuni sĕ se facă în biserică și sub conducerea ómenilor bisericei, ci am dis sĕ se facă de cetățeni, și cetățén este și preotul și protopopul.

„Gazeta Transilvaniei“ scia ce face, când îndemna, că tocmai sinódele parochiale sĕ ridice proteste, și scia și aceea, că ale cui interese sunt în joc și de aceea noi am fost în clar cu situațiunea, în care ar fi dorit sĕ ne împingă biserica nóstră.

Atunci am înțeles pe frații dela „Gazeta“ ce vor, cu sfaturile lor cele dulci și ademenitóre.

Nu-i mai înțelegem acum, când se plâng în continuu, că archiereii români nu au făcut nici un pas, ca sĕ împedece ca acest proiect nefericit sĕ nu vină pe masa dictei.

Ei bine! Óre nu sciu frații dela „Gazeta“, că în ancheta pregătitóre nu a fost chemat nici un archiereu român, ci a fost chemat numai singur superintendentul Teutsch din Sibiiu, făr ca în comisiune sĕ pótă străbate și el cu vre-o modificare propusă?

Óre nu sciu, că archiereii nostri nu sunt deputați dietali, și nefiind nu au putut lua parte la desbateri în parlament, ci trebuiau sĕ astepte păn ce vine proiectul în casa de sus?

Sau dór vor frații dela „Gazeta“ ca archiereii nostri sĕ mérgă și ei la meetingurile poporale?

A lovi fără nici o cruțare, a submina vada archiereilor prin frase, cum sunt și cele din prim articolul din 12/24 Februariu, este o meserie nedémnă de o fóiă, care are pretensiunea de a representa opiniunea publică a românilor din Ardél.

Fie siguri, că archiereii nostri precum la 1879 și la 1883 și au făcut datorința de adevĕrați păstori ai bisericei și o vor face și acum, și dacă e vorba, că la 1883, archierei nu au pășit solidar, nu au lucrat mână în mână, aibă și curagiul sĕ o spună anume, care dintre archierei a fost, care nu au mers solidar, care a abandonat stindardul în mijiocul focului de luptă, care a zădărnicit pășirea solidară și prin a cărui procedere s'a slăbit puterea de resistință, ce s'a opus atunci acelei nefericite legi pentru scólele medii.

„Gazeta“, nu are curagiul sĕ iasă cu colórea pe față, „Gazeta“ face pe toți archiereii responsabili de cele petrecute la 1883, până când bine scie, că cum s'au petrecut lucrurile atunci, bine scie, că unicul care a purtat lupta în acele dile grele a fost archiepiscopul și metropolitul nostru, părăsit de toți ceialalți archierei de confesiunea gr. catolică

Curentul cel blăstămat, spiritul ce domnesce adi în cercurile magiare este causa, că dela 1879 încóce magiarii au devenit tot mai îndrăsneți în planurile și tendințele lor, ér nu archiereii români, cari la rĕndul lor fie-care are la inimă binele și prosperarea credincioșilor sei, și de acésta vor fi convinși și cei dela „Gazeta“, cari numai de atunci încóce au făcut cunoscință cu curțile de jurați și cu temnițele unguresci și de sigur, că nu „archierei“ vor fi contribuit și la aceste mĕsuri în adevĕr reprobate de tótă lumea de bine.

Combată ce e de combatut, dar nu caute după cusuriri acolo unde nu le află, decât pisma și rĕutatea.

Revista politică.

Foile francese continuă a se ocupa cu situațiunea românilor din țĕrile de sub coróna sântului Stefan.

Așa în dilele trecute diarul „L'Europe“ a criticat aspru referințele din lăuntrul Ungariei și a condamnat spiritul de magiarisare, ce se observă pe tóte terenele, unde lucréză magiarii.

Tot în sensul acesta vorbesce „La nouvelle Revue.“

Diarul „Le Memorial Diplomatique“ în numĕrul seu din urmă sub titlul „Roumains et magyars“ face un studiu mai amănunțit al raporturilor dintre acestea dóuĕ naționalități, accentuând, că românii și acum trăesc sub absolutism, cu deosebirea numai, că absolutismul de acum se chiamă dualism și nu e absolutismul german.

Magiarii, cari încă au gustat asprimea absolutismului, n'au învĕțat a se cunósce și prin atitudinea lor provocătóre pun stavilă închegărei unni federalism logic și echitabil și prin hegemonia lor pórtă o continuă agitațiune în imperiu Diarul din cestiune impută Sêrbiei, Rusiei și României pentru-ce nu intervin pentru națiunile din Translaitania contra agitațiunei criminale a magiarilor, cari eri numai erau și ei sclavi ai Austriei germane. Și dacă sêrbii și Rusia refusă a interveni au o duplă datorință românii din regatul danubian a interveni pentru românii din Transilvania, al căror numĕr e mai considerabil ca al Greciei și ca al Sêrbiei.

Cestionata fóie se ocupă apoi cu proiectul pentru asilele de copii, cum el a fost discutat în camera magiarilor și despre mișcările românilor contra lui și provócă pe sași, pe sêrbi și pe slavi sĕ se împreune cu românii și se protesteze și ei energic contra acestui proiect.

Agitațiunile electorale în Cislaitania se continuă în tóte părțile.

Societatea politică „Concordia“ din incidentul alegerilor a esmis următoriul Apel:

Concetățeni alegători!

Cu prea înalta patentă din 23 Ianuariu 1891 a Maiestății Sale prealuminatului nostru împĕrat și duce s'a disvoltat camera deputaților a senatului imperial.

Alegerile pentru noul parlament sunt escrise acum, și anume pentru ținuturile rurale pe diua de 2 Martiu, pentru cele orășănesci de diua de 4 Martiu ér pentru colegiul proprietarilor mari pe diua de 7 Martiu 1891 st. n.

A sosit deci timpul ca poporul nostru sĕ se foloséscă iarăși dc dreptul seu politic de a-și alege deputații pentru senatul imperial: deputați care, în înțelesul constituțiunii, se fie representanții adevĕrați ai țerii, ai intereselor și dorințelor poporu'ui; deputați dela care, în ințelelul declarațiunei autoritative publicate împreună cu prea înalta patentă împĕrătéscă, se cere ca se fie bărbați însuflețiți de patri-

---

FOIȚA.

Rade de lumină din Talmud de rabinul I. Stern.

In românesce de **Jeronim Barițiu.**

Cine e înțelept? — cel care învață dela ori-cine.
Cine e tare? — cel ce se învinge pe sine însuși.
Cine e bogat? — cel ce se mulțămesce cu al seu.
Cine e stimabil? — cel ce stiméză pe ómeni.

⁂

Rabinul Iochanan ben Sakkai avea cinci învĕțăcei: Elieser, Iosua, Iose, Simon, Eleasar. Odată le dise măiestrul: Ghîciți! cum se numesce cel mai mare bun la care sĕ aspire ómenii? — Elieser dise: Un ochiu bun (a dorí binele altuia fără a l invidia). Iosua: Un amic bun. Iose: Un vecin bun. Simon; Prevedere. Eleasar: O inimă bună. — La acestea măiestrul dise: Eleasar a dat rĕspunsul cel mai bun Pentru că o inimă bună cuprinde tóte bunurile în sine.

⁂

Cel crud nu se teme de pĕcat. Cel ignorant nu póte fi pios. Cel sfiicios nu póte învĕța. Cel furios nu póte învĕța pe altul. Cel care sĕ negustoresce prea mult, nu va fi înțelept.

⁂

Multă carne, mulți vermi. Multă avuție, multe griji. Multe femei, multă superstițiune. Multe servitóre, multă desfrânare. Multe slugi, multe furtișaguri. — Multă sciință, multă viață. Mult studiu, multă înțelepciune. Mult sfat, multă pricepere. Multă dreptate, multă pace.

⁂

Dacă nu me voiu îngrijí eu de mine, cine altul o va face? Când sunt singur, ce sunt? Dacă nu acum, când altă dată?

⁂

In trei lucruri sĕ cunósce omul: în păhar, în pungă, în mănie.

⁂

Nu căuta la sticlă, ci la cuprinsul ei.

⁂

Nu desconsidera pe nimenea și nu ținea nimic de imposibil: fie-care om își are césul seu, fie care lucru locul seu.

⁂

Rabinul Elieser ben Simon călăria odată pe lângă țermurea unui rîu mândru de bucurie, pentru că el venea din sala de prelegere, unde sĕ distinsese în erudițiune. De odată dă cu ochii de un om fabulos de urît. Acesta salută pe rabinul prietinesce; dar acesta nu-l resalută, ci în veselia lui i strigă: Cât de frumos esci tu, amicul meu! Sunt óre toți concetățenii tei făcuți asa de bine ca tu? Necunoscutul rĕspunse: Nu o sciu, dar dute numai la măiestrul, care m'a făcut și spunei: Ce vas urît ai făcut! Rabinul înțelese nedreptatea sa.

La moment descălecă, se prosterne înaintea acelui om și-l rogă de iertare. Dar acesta supĕrat își continua drumul. Rabinul însĕ i urmà călare până la locuința lui și îl rugà érăși de iertare. In fine la stăruința concetățenilor sei, cel superat se induplecă. Te iert, i dise el, sub condițiunea, ca sĕ nu mai repetezi nici odată astfel de cuvinte. Imediat alérgă rabinul în scólă și învață: în totd'euna omul sĕ fiă umilit ca trestia și nu mândru ca cedrul.

⁂

Principesa imperială din Roma își rîdea de schidolitul rabin Iosua ben Chananjah dicêndu-i: înțelepciune mănósă în haină urîciósă! Rabinul o întrébă după aceea, că în ce se pastréză vinul tatălui ei. In ulcióre de lut, rĕspunse principesa. Cum, o apostrofă el, împĕratul sĕ nu-și conserveze vinul în vase de aur? Principesa înțelese și dete ordin sclavilor ei sĕ goléscă vinul în ulcióră de aur. In timp scurt însĕ el sĕ oțăți. Mi-ai dat un sfat rĕu dise ea rabinului, când acesta érăși sĕ presenta la ea. Acesta însĕ i rĕspunse: A fost numai rĕspunsul la batjocura ta: înțelepciune mănósă în haină urîciósă.

(Va urma).

otism, cu pricepere pentru cerințele timpului, pentru ca în unire eu eleementele moderate neabătuți sĕ lucre pentru binele împĕrăției, al țerii și poporului seu.

Cât despre dorințele îndreptățite ale poporului nostru din Bucovina, ele sunt mai ales următórele:

1. Păstrarea individualității istorico politice a țĕrii pe basa legii fundamentale de stat din 21 Decembre 1867, susținêndu-se neclintită autonomia ei

2. Desvoltarea culturală-națională, mai ales suficientă a scólelor poporale, prin înființarea de institute de cultură corĕspundĕtóre trebuințelor factice ale poporului nostru, prin întrebuințarea limbei poporului în tóte afacerile sale cu autoritățile administrative și judecătoresci ș. a.

3. Asigurarea și cultivarea intereselor sânte ale bisericei nóstre ortodocse rĕsăritene în ințelesul articolului XV al legii fundamentale de stat din 21 Decembre 1867, mai ales prin activarea congresului bisericesc și prin regularea referințelor dintre biserica ortodocsă rĕsăriténă și stat.

4. Prosperarea economică a țĕrii prin desărcinarea de avansele statului pentru rĕscumpĕrarea pămênturilor, cum și prin mijlocirea de credite în favórea agriculturei și industriei și mai ales prin inchieiarea convențiunei comerciale cu România ș. a

5. Cultivarea bunei ințelegeri între conlocuitorii pământeni ai țĕrei.

Societatea politică „Concordia“ ca organ autorisat a respica în general dorințele poporului nostru și pretensiunile lui îndreptățite, formulând dorințele enumerate, apeléză, concetățeni alegători, la patriotismul și consciința vóstră, ca se încredințați mandatul de deputat pentru senatul imperial numai acelor bărbați, care au dat dovedi, că au o inimă simțitóre pentru poporul nostru, bărbați care sciu aprețuí dorințele lui sus arĕtate și vor sta cu sericsitate cuvenită pentru realisarea lor, bărbați dela care se póte astepta, că vor corespunde cu vrednicie încrederii ce poporul o pune în ei, desvoltând o activitate rodnică întru binele și sporirea împĕrăției, a țĕrii și poporului nostru.

Tot deodată recomândă comitetul acestei societăți pentru cercul Cernăuți -- Sirete — Storojineți pe dl baron Eudocsiu **Hormuzachi**, ér pentru cercul Sucéva — Rădăuți — Câmpulung pe Iancu **Lupul**. —

Presa germână accentuéză de câtva timp cu mare satisfacție șirul de mici dar neîntrerupte simptome ale unei apropieri între Germania și Francia. Scrisórea împĕratului Wilhelm cu ocasia morții lui Meissonier, decorarea de către președintele republicei francese a celebrului fisiolog german Helmholtz, participarea artistilor francesi la esposiția internațională din Berlin și mai ales primirea ce s'a făcut împĕrătesei Frederic în Paris sunt tot atâtea semne, că ghiața ce d'atâta timp esista între Francia și Germania promite sĕ se pótă rupe. Este aprópe sigur, că împĕretésa Frederic s'a dus la Paris ca se mijlocéscă și in persónă participarea artistilor francesi la esposiția din Berlin, a cărei protectóre va fi împĕrătésa.

„*Freisinnige Zeitung*“ face asupra acestei călătorii următórele reflecsii:

După rĕsboiul din 1870, împĕrătésa Frederic e cel dintâiu membru al familiei Hohenzollern, care visitéză capitala Franciei. E un simptom imbucurătoriu de o mai liniscită și mai pacinică disposiție din ambele părți, că a devenit posibilă o astfel de visită. Prințul Bismarck nu s'ar fi învoit cu așa ceva. Împĕrătésa Frederic e, ca și decedatul ei soț, o protectóre a artelor și astfel cea mai nimerită persónă, care sĕ încerce sĕ vadă întru cât simptómele unei astfel de disposiții mai pretinesci sunt justificate. Popórele vĕd în călătoria împĕrătesei Frederic un eveniment, care póte contribui la păstrarea și consolidarea păcei.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Valea Almașului, 10 Februariu 1891. Onorate Dle redactor! Nóue, din acestea părți estreme ale archidiecesei, numai rar de tot ni se dă ocasiune ca se putem înregistra în viața nóstră și câte un act, ce sĕ ne înveselécă și se ne scótă de sub jugul greutăților dilnice, pentru aceea cu plăcere profit de ocasiuue a ve ruga, ca se binevoiți a da loc în prețuitul nostru diar „Telegr. Român“, înregistrarea unui act prea frumos, ce a decurs la 7/19 lunei curente.

La 16 Decembre a. trecut s'a chirotesit întru protopresbiter, alesul și denumitul nostru protopresbiter P. O. D. Paul Rosca, dar dsa se vede, că a vrut sĕ încungiure ori ce sgomot din acest incident, pentru-că într'o bună diminéța numai ne am pomenit, că prin un cerculariu al Escel. Sale, bunul nostru archiepiscomp și metropolit ni se presintă, ca instituit după tóte formele din vigóre.

Nu putea rĕmâné însĕ, ca preoții, învĕțătorii și credincioșii acestui protopresbiterat sĕ nu-și esprim simțemintele lor de iubire și bucurie față de conducătoriul lor, și din acest incident, și pentru aceea de fericită trebue se numesc idea a lor câțiva preoți, cari cu datul 25 Ianuariu a. c. au emis un cerculariu convocătoriu, ca preoțimea, învĕțătorimea, și câte un fruntaș din fie-care comună, Joi în 7/19 Februariu a. c. sĕ se presinte în Fizeș Sâmpetru, la locuința protopresbiterului, pentru de a-l felicita și a-și esprima bucuria din incidentul instituirei lui de protopresbiter în formă definitivă.

Punct la 11 óre a. m. s'a intrunit aprópe întréga preoțime și învĕțătorime tractuală și câte un representant din fiesce care parochie în comuna învecinată Hida, de unde în ordine esemplară 15—16 căruțe au plecat spre Fizeș-Sâmpetru.

Ajunși aici, din încredera preoțimei și a poporului, bravul nostru paroch Gavril Mureșan din Jimborul mare a fost însărcinat de a interpreta simțemintele de felicitare a preoțimei și poporului față de șeful lor tractual, carele luânduși un tecst fórte potrivit din s. scriptură, după-ce în câteva cuvinte bine alese a accentuat meritele rĕposatului protopresbiter Petru Rosca, accentuă activitatea de până aci a nou denumitului protopresbiter ca preot și adm. protopresbiteral, prin care și a sciut asigura iubirea și stima tuturora din acest tract, precum și încrederea autorității supreme bisericesci, asigurându-l și pe viitoriu din partea preoțimei și a poporului despre iubirea și spriginirea în greua sa sarcină, și dorindu-i dile îndelungate și resultatele cele mai strălucite a lucrărei sale spre binele și prosperarea acestui protopresbiterat!

Din partea învĕțătorimei a fost felicitat prin tinerul învĕțătoriu Ioan Rachiș, carele arătând pe scurt însemnătatea scólei, accentuă, că învĕțătorimea tractuală, 'și esprimă simțemintele sale de felicitare cu tot devotamentul, pentru că cunoscută fiiind activitatea nou denumitului protopresbiter pe terenul instrucțiunei și ca fost învĕțătoriu și ca inspector districtual, este pe deplin convinsă, că activitatea sa va fi cea mai binefăcătóre și în acéstă privință, șii va succede, ca se conducă naia bisericei nóstre din acest tract prin tóte furtunile și greutățile, încât ea se ajungă la limanul cel dorit!

Repețitele și entusiaste urări de „Se trăéscă“ a fost refrenul la ambele acestea vorbiri, la cari P. O. D. protopresbiter plin de emoțiune, în cuvinte pline de simțeminte a mulțămit preoțimei, învĕțătorimei și poporului pentru acésta manifestațiune a iubirei lor către dânsul atât de sĕrbătoresce, și adresându-se către preoțime o a sigurat, că precum în trecut, așa și în viitoriu va nisui din tóte puterile a corĕspunde pe deplin asteptărilor legate de activitatea sa, rugând de altă parte pe preoțime ai da cu tóte ocasiunile și întru tóte posibilul ajutoriu. Referitoriu la învĕțătorime accentuă, că este pĕtruns de greua posițiune a învĕțătorilor nostri, dar sĕ nu pérdă din vedere nici pe un moment chemarea sublimă ce o au pentru crescerea și cultura poporului nostru, dela care depinde și viitoriul neamului nostru, și o asigură despre spriginul seu binevoitoriu între tóte împregiurările.

Apoi adresându se către popor, și deasemenea mulțămindu-i pentru acésta manifestare de iubire fiéscă, îl asigură că până când poporul va sta pe basele puternice ale credinței și moralității, ori ce greutate va suporta cu ușurătate, și ascultând de ințelépta conducere a conducĕtorilor lui naturali, pe lângă prea frumósele drepturi ce le dă biserica nóstră fiesce cărui individ, prosperarea în tóte direcțiunile este mai presus de ori ce îndoélă.

Petrecându se astfel acésta manifestațiune de iubire, stimă și încredere a preoțimei, învĕțătorimei și poporului față de iubitul lor sef, toți cei presenți au fost întruniți la un prând comun în casa ospitală a protopresbiterului. Lucru de sine ințeles, că ca de regulă la astfel de ocasiuni, n'a lipsit nici de aici toastele cari de cari mai animate, pentru Escel. Sa prea bunul nostru archiepiscop și metropolit; pentru Preaveneratul Consistoriu archidiecesan; pentru protopresbiterul tractual etc. etc. încât cugetai se numai aibă sfêrșit.

Asfel a decurs acest act sĕrbătoresc pentru protopresbiteratul nostru, cam până la 4 óre p. m. când P. O. D. protopresbiter mulțămind încă odată pentru imposanta felicitare ce i s'a făcut, în aceea și ordine ca și la venire, fiesce carele s'a rentors la ale sale.

Un participant.

Ordinea și esactitatea în oficiu.

A și ține lucrurile în ordine, a avé pentru tóte un loc, și sĕ fie tóte la locul lor, este nu numai estetic dară și util, totdeodată. Ordinea ce se recomândă aci se refere la purtarea lucrurilor scripturistice oficióse ale parochului, și la archivul parochial.

Au fost timpuri când la preoți nu aflai nici urmă de archiv, actele oficióse nu se păstrau decât timp scurt neavênd ei nici un loc anumit pentru păstrarea loc. Alții mai conservativi, deși nu stiau se pună actele oficióse în rênd, le păstrau în vre-o ladă deși în disordine. Acestia din urmă au lucrat mai bine, decât aceia, cari le au dat perdării.

Acestea sunt lucruri cari trebue acoperite cuvelul trecutului, în diua de astădi nu ne mai putem închipui un preot sĕ-și mai pótă împlini oficiul seu numai încâtva cum se cuvine, fără se aibă un protocol de esebite, un archiv parochial.

Lucrurile preotului acum s'au înmulțit și complicat așa încât dacă nu va ține ordine în arangiarea și evidență în purtarea lor, nu scie afla nici odată lucrul dela capĕt. Vine în posițiune a nu afla aceia de care are trebuință, nu scie când și ce au raportat în cutare și cutare obiect, ce conspecte au asternut la finea anului, și de acolo vine confusiunea cea mai mare că datele statistice anuali nu sunt esacte.

Mai vine și împregiurarea cu trimiterea scrisorilor oficióse prin postă, cari încă de multe ori nu ajung la locul destinațiunei. Protopopul le astéptă în zădar, preotul trăesce în convingere că le-au asternut și ș'au făcut datorința, și la urmă sĕ pomenesc cu ursóre și amenințări.

Spre a evita astfeliu de lucruri neplăcute, sĕ recere ca preotul abstrăgând dela aceia că fie-care trebue sĕ aibă o odaie de cancelarie, care se fie ca un sanctuariu, unde cei nechemați și membrii familiei lui sĕ nu aibă totdeuna amestec și întrare liberă, în aceea se aibă o masă de cancelarie cu stelagiu, pe care sĕ-și arangeze archivul și alte obiecte ținĕtóre de oficiul seu sĕ aibă protocolul de esibite împrotocolând fie-care act sosit numai decât, și numerisat sĕ-l pună la locul seu; ori-ce raport sau conspect sĕ l facă în duplu, din care un esemplariu sĕ-i rĕmână la archiv, însemnând pe lângă protocolul de esibite în rubrica: „datul resolvirii“, și pe acela datul purisării și espedării.

Pentru espedarea scrisorilor oficióse prin postă sĕ aibă cartea de postă, în care oficialul postal va adeveri primirea scrisórei prin subscrierea lui în rubrica corĕspundĕtóre.

O greutate nu puțin însemnată este pentru preot ținerea în evidență a matriculelor parochiali, din cari sĕ se pótă face în ori ce timp estrase adevĕrate. Dacă vrem sĕ căutăm în matricule pe un viu ori mort, și nu scim aprocsimativ anul, trebue sĕ frundărim matricula óre întregi până aflăm ce căutăm, sau se nu aflăm de loc; și acésta din lipsa unui indice a matriculelor care ne ar arăta numai decât locul unde sĕ'l aflăm. Mai greu de aflat sunt femeile cari prin căsătorie primesc numele de familie al bărbaților, și trebue sĕ scii totdeuna familia în care s'au născut ca se o poți afla. Mai vine altă greutate cu indivizii născuți și cununați în alte parochii, cari sau strămutat în comună, familii întregi sau indivizi singuratici prin căsătorie, a căror etate preotul nu o are nicăiri însemnată; și pe urmă defectuositatea matriculelor vechi scrise cu litere cirile, de multe ori abia descifrabile, cari preste 50 ani întocmai hieroglifelor egiptene ne vor trebui ómeni de specialitate ca sĕ le descifreze, sĕ ne spună sensul lor. In fața acestor greutăți un preot tiner abia se mai póte orienta acum, dară preste deci de ani? Acestea îngreunéză oficiul parochului, la compunerea estraselor pentru cei îndatorați la miliție, la facerea estraselor pentru eliberări dela miliție, și mai pe sus de tóte la compunerea estraselor cu ocasiunea conscrierii ce se face tot la 10 ani. Pentru cei născuți în alte comune trebue de multe ori în graba cea mai mare sĕ-și procure datele de lipsă dela preoții acelor comune, și până-ce vine cu tóte în rând, terminele espiră, preotul apare negligent sau face un lucru defectuos.

Spre a puté eși din acest labirint de mancități se recomândă ca preotul sĕ-și compună un protocol al familiilor din parochia sa în rênd alfabetic, sau după numĕrul caselor, în care pe basa matriculei botezaților, se inducă la un loc pe o fóie, familia cu toți membrii ei.

Protocolul acesta va avea urmatórele rubrici:

1. Nr. curent. 2. Tom. și pagina din matricula botezaților. 3. Numele de botez și familie. 4. Anul luna și diua nascerii. 5. Anul luna și diua cununiei capilor de familie. 6 Dacă individul e născut în altă comună numele aceleia. 7. Observări.

Mai întâiu se induc păriinții, și după aceia în rênd cronologic ceialalți membrii ai familiei, și fiind că acest protocol are sĕ servéscă pentru deci de ani fie-care familie 2 pagine, așa ca sĕ se pótă induce ori ce sporire a familiei. De aci înainte deodată cu inducerea casurilor de mórte sau cununie va induce tot deodată tóte schimbările și în protoculul familiilor că el se fie totdeuna în consonanță cu acelea, și ca un indice al lor.

Datele de lipsă la compunerea acestui protocol pentru cei născuți în parochie le va afla în matricula botezaților, pentru cei născuți în alte comune, ncât nu se vor fi aflând documente în archivul îparochial și le va procura dela parochii acelor comune; éră de aci nainte va fi cu băgare de samă ca venind membrii noi în parochie, cu ocasiunea strămutării lor sĕ şi procure şi datele trebuinciόse. Completat odată acest protocol ostenéla parochului e recompensată, scutindu l de multe frunḑărituri zădarnice prin matricule, şi de multe scrieri momentane pe alţi parochii, atunci când lipsa îl arde la câlcâe, avênduşi indicele seu care'l lamuresce nu mai decât la ceea ce-i trebuesce.

Ar fi de dorit ca astfeliu de protocόle sĕ se pregătéscă şi în tipografia nόstră archidiecesană; însĕ până atunci fie-care preot cu puţin zel îşi pόte ajuta liniindu-şi singuri cόlele de lipsă câte i trebuesc aşa ca ca sĕ le pόtă lega la olaltă mai adăugând la urmă o sumă de cόle pentru eventuala sporire a familiilor.

Avênd acest protocol va avé totdeuna în evidenţă numĕrul familiilor din parochia sa, precum şi numĕrul sufletelor, fără ca acelea sĕ se mai stabiléscă în tot anul, cu „mi se pare. sau pόte.“

George Borzea,
parоch gr. or.

Despre învierea morţilor.

de

Elie Cristea.

> Amin, amin grăesc vόuĕ, cela ce aude cuvintele mele şi crede aceluia, ce m'a trimis, are viéţă de veci, şi la judecată nu va merge ci va trece din mόrte la viéţă
>
> sta. scriptură.

> Oben, wo die Sterne glühen,
> Müssen uns die Freuden blühen,
> Die uns unten sind versagt;
> In des Todes kalten Armen
> Kann das Leben erst erwarmen
> Und das Licht der Nacht enttagt.
>
> H. Heine.

Omul, cu tόte că prin nobilele sale insuşiri spirituali şi prin originea sa divină, se ridică preste celelalte fiinţe pămîntene, totuşi e supus şi el morţii.

Mόrtea nu cruţă pe nimenea. Inaintea ei se plécă împĕraţii ca şi sĕracii. Ea întră fără frică în casa ori şi cui în όra carea n'o aşteptăm şi ne ia atunci, când am mai voi sĕ trăim. De aceea trebue se privegiem şi sĕ fim gata, căci „când dobândim lumea, atuncea în grόpă ne sălăşluim“.

Mόrtea consista în despărţirea sufletului de trupul, în care timp mai lung sau mai scurt a petrecut. Omul şi numai aducêndu-şi aminte de mόrte se îngrozesce şi se supĕră. O deosebită jale cuprinde inimile nόstre, când vedem rămăşiţele pămêntesci ale acelora, cari trăiau odată. Plângênd şi tânguindu-se cu amar se despart la uşa mormêntului inimile, ce se iubiau. Vaete de durere rĕsună din gura părinţilor doioşi, cărora mόrtea le-a răpit pe iubiţii lor fii. Cuvinte jalnice şi sfăşietόre de inimi rostesce vĕduva, care-şi petrece pe iubitul ei soţ etc.

Dar pentru-ce tόte aceste?

Nu ni se cuvine nόue credincioşilor sĕ tremurăm înaintea morţii şi sĕ ne tênguim preste mĕsură la petrecerea consângenilor şi a iubiţilor nostri la mormênt.

Ce-i drept, e jalnică o despărţire pe un timp mai scurt dar apoi o despărţire causată prin mόrte! Impetrită inimă ar trebui sĕ aibă acela, pre care mόrtea părinţilor, fraţilor sau a altor iubiţi ai sĕi nu l'ar mişca deloc. Din punct de vedere creştinesc însĕ nu e ertat, ca sĕ prindă rădăcini în inimile nόstre o prea mare jale, care uşor near duce la desperare. Frica, vaetele, suspinele şi lacrimile prea multe trebue sĕ le lăsăm necredincioşiilor, pentru-cari mόrtea e sfârşitul întregei lor fiinţe, éră noi creştinii sĕ ne alinăm supărarea şi sĕ murim cu inima liniştită, căci scim că nu murim pentru totdeuna, ci numai părăsim pămêntul, pentru-că ne chiamă Domnul, carele ni-a ḑis cuvintele: „Eu sunt învierea şi viéţa, cel ce crede întru mine, deşi va muri, viu va fi şi tot celce este viu şi crede întru mine nu va muri în veci“.

Noi scim, că deşi murim érăşi ne vom vedea şi ne vom recunόsce, cum au recunoscut apostolii pe mântuitoriul reinviat. Nu avem deci motiv a ne tênguí atât de mult precât se obicinuesce pentru mόrtea όmenilor, căci pentruce sĕ nu pόtă credinţa nόstră alina supĕrarsa nόstră prea mare, pe carea timpul şi aşa o micşoréză. Esperinţa ne arată acésta, căci cu cât trece mai mult timp la mijloc cu atât supĕrarea pentru decedaţii nostrii se împuţinéză. Stul Ambrosie consideră de hulă a deplânge pre cei morţi ca pe nisce perduţi pentru totdeuna. El ḑice că: „a deplânge pre cei decedaţi însémnă a te opune legei comune şi a nu rĕcunόsce destinaţiunea nόstră, căci ce pόte fi mai neraţional, decât a sci ce ne ascéptă şi totuşi a nu putea suporta aceea, când se (întêmplă) realisează“.

Afară de aceea esperinţa de tόte ḑilele ne arată că lumea acésta e plină de năcasuri şi suferinţe, pentru ce sĕ ne întristăm deci când mόrtea scapă pe consângenii nostri de acele suferinţe?

Prorocul David se tênguia pentru-ce călătoria sa aci pe pămênt e prea lungă. Asemenea şi Ieremie deplânge nascerea sa cu cuvintele „Vai mie maică pentruce mai născut“ (Ierem. XV 10).

Dacă aşadară bărbaţii sfinţi fug de viéţa acésta, ce sĕ facem noi, cari simţim cum nise împovoréză viĕţa cu greutatea pĕcatelor ḑi de ḑi.

Cumcă mόrtea nu e nenorocire pentru om ci din contra un mijloc de scăpare de amărăciunile lumei acesteia se vede şi din cuvintele, ce lea adresat Dumneḑeu protopărintelui nostru după călcarea voiei sale (Facere III. 17): „Pentru-că ai mâncat din lemnul, care am poruncit ţie ca dintru cela unic sĕ nu mânânci — spini şi polomită va răsĕri ţie (pământul) şi vei mânca érba pămêntului. In sudόrea feţei tale vei mânca pânea ta „până“ te vei întόrce în pămênt, din care eşti luat, adecă pănăce mόrtea te va elibera de spinii lumei, de grigile timpului. Dacă mόrtea ar fi o pedépsă pentru om ar fi ḑis Dḑeu: „Fiind că ai mâncat din pomul oprit sĕ te întorci în pămênt, éră nu „sĕ mânci în sudόrea feţei tale pânea ta, pănă etc.“ (Ambrosiu).

Din cele ḑise e evident, că mόrte a nutrebue sĕ ne insufle trică şi sĕ ne amăréscă prea tare inimile, căci nόue ne spune apostolul Pavel, că Christos prin învierea lui a rupt legăturile morţei (I Corint. XX 20). „Eară acum Christos s'a sculat din morţi, începătura morţilor sau făcut“.

Aşa dar noi creştinii trebue sĕ aşteptăm mόrtea liniştiţi, basându-ne pe credinţa în învierea morţilor *) pe carea în cele următόre ne vom încerca a o espune pe basa mai multor doveḑi scόse mai ales din scrierile sfinţiior părinţi I Chrisostom, Athenagora şi Ambrosiu. (Va urma

Raport

despre cursul estra-ordinariu pentru lucrul de mână, ţinut în feriile de vară ale anului 1890 în „Seminariul Andreian“ din Sibiiu.

(Încheere).

II.

Étă d-lor însemnătatea lucrului de mână pentru scόla şi poporul nostru.

Deci considerând importanţa acestui obiect, arătată şi în partea a II-a a acestui raport şi avênd în vedere reuşita splendidă a cursului pentru lucrul de mână, pe care părintescii nostri superiori l'a înfiinţat, precum şi jertfele făcute cu susţinerea acestui curs de prea veneratul consistoriu archidiecesan îmi iau voie a face următόrea propunere, pentru me rog a se ridica la valόre de conlus:

Reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul XI al Făgăraşului esprimă cea mai căldurόsă mulţămită Escelenţiei Sale Inaltpreasânţitului Domn archiepiscop şi metropolit al nostru Miron Romanul şi Preaveneratului consistoriu archidiecesan gr. or. pentru înfiinţarea şi susţinerea cursului pentru lucrul de mână din vara anului acestuia;

şi considerând că importanţa acestui obiect pentru educaţiune în general şi în special pentru poporul nostru reclamă imperios, introducerea lui în scόle, acésta reuniune rόgă pe Escelenţia Sa dl archiepiscop şi metropolit şi pe măritul consistoriu archidiecesan, „ca sĕ perpetueze cursul pentru lucrul de mână şi în viitoriu“ ca astfeliu acest obiect cât mai curênd sĕ se pόtă introduce în tόte scόlele nόstre confesionale de băeţi.

Incă o propunere mai am a face onoratei adunări generale şi apoi voiu încheia.

Considerând, că domnii George Moian şi Candid Muşlea, prin zel, muncă şi jertfe şi-au câstigat multe merite pe terenul rĕspândirei lucrului de mână, care sunt recunoscute, apreţiate, şi premiate;

considerând, că acesti zeleşi şi neobosiţi propagatori ai lucrului de mână sunt fii tractelor, cari se cuprind în raionul reuniunei nόstre (Voila-Făgăraş — Rodbav-Agnita) şi cu cari ne putem mândri;

şi mai considerând disposiţia statutelor nόstre care sună: „de membrii onorari ai reuniunei se pot alege indiviḑi gr. or. din patrie, cari şi-au câstigat merite pe terenul învĕţămêntului poporal“;

propun, ca pe basa § lui 5 lit. *e)* din statute, d-nii George Moian, profesor pentru lucrul de mână la seminariul Andreian în Sibiiu şi Candid Muşlea învĕţătoriu în Braşov, sĕ se alégă de membrii onorari ai reuniunei nόstre *).

Şi acum d lor încheiu recomandu-ve încă odată aceste propuneri, şi dorind ca acest obiect introdus în scόlele nόstre sĕ contribue la bună starea şi înflorirea iubitului nostru popor român.

Mai observ, ca încheere, că ar fi fost sĕ dăm în acésta dare de sémă şi arătarea modalităţii introducerei, formei şi reservelor, cu cari sĕ-l practicăm în scόlele nόstre, dar acestea le las pentru cei cu mult mai competenţi decât mine ca noviţ, în acésta materie.

Vĕ mulţămesc, domnilor, pentru atenţiunea, ce mi-aţi acordat, care este cea mai mare remuneraţiune a ostenelor împreunate cu compunerea acestei modeste lucrări şi termin ḑicênd: „Inainte cu Dḑeu pe tόte terenele, ce ne stau deschise“!

Făgăraş, 25 Octobre, 1890.

Ioan Berescu
învĕţătoriu.

Convocare.

In sensul § lui 12 al statutelor „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“ se convόcă prin acésta pe ḑiua de *Duminecă în 24 Februariu (8 Martiu) 1891 la 4 όre după améḑi.*

a XXI. Adunare generală ordinară

în localul societăţii de lectură română din Sibiiu (Piaţa mare Nr. 4 etagiul I).

Obiecte:

1. Raportul comitetului.
2. Esaminarea socotelilor pe anul 1890.
3. Propuneri eventuali.

Toţi p. t. membrii ai Reuniunei sunt rugaţi a participa la acésta adunare generală.

Sibiiu, în 9 Februariu (28 Ianuariu) 1891.

Maria Cosma, presidentă.
Octavian Rusu, secretariu.

Avis.

Domnii representanţi români, în congregaţiunea municipală sibiană, se invită la o conferinţă ce va avea loc *Luni 2 Martiu st. n. a. c.* la 5 όre după prânz în localităţile casinei române.

Obiectele:

Alegerea preşedintelui şi preconsultarea celor pertractânde în congregaţiunea din 4 Martiu a. c.

Sibiiu, în 27 Faur 1891.

Pentru biroul clubului:
Ioan de *Preda.*

Varietăţi.

* (Avis şi invitare) Comitetul arangiator dela balul Reuniunei femeilor române, va arangia în *7 Martiu st. n. a. c.*, în sala otelului la „Impĕratul roman“ o întrunire cu joc, la care se învită pe calea acésta cu tόtă onόrea p. t. *toţi aceia, cari au fost învitaţi la balul Reuniunei femeilor române din ĕst an.*

Inceputul *precis 8 όre* séra.

Musica o prevede capella regimentului c. şi r. de infanterie Nr. 31.

Bilete de întrare, de persόnă a *1 fl.*, de familie a *2 fl.* se rescumpĕră séra la cassă.

Venitul curat se va folosí pentru scopurile scόlei elementare de fete din loc. *Comitetul.*

* (Kulturegyletul în Cluş). Esistenţa aşa numitului „Kulturegylet“ o motivéză presentul şi pόte o va motiva şi viitoriul. Joi s'a ţinut în Cluş adunarea românilor alegĕtori, cari au protestat sĕrbătoresce contra monstruosului proiect despre asilele de copii. Pe acest timp o colectivitate de jidanomagiari şi renegaţi de tot soiul, armaţi cu bâte, ciomege şi petrii au provocat scandaluri barbare înaintea salei, unde românii voiau sĕ-şi esercieze dreptul de cetăţeni. Petrile au sburat în sală şi în capetile cetăţenilor, cuvintele batjocoritόre le-au împrăsciat vêntul în tόte părţile lumei, ca cu atât mai bine sĕ fie ele un momento acelora, cari nu sciu încă de cultura magiară. Dar românii şi-au veḑut de trébă. Scena însĕ nu s'a terminat. Sara a fost bal românesc. Din tόte părţile se iviau cete de hăitaşi care se aţineau la respăntiile stradelor, păn ce au spart ferestrile fruntaşilor români din Cluşiu. A fost straşnică scena şi ea va rĕmâné neperitόre. Foile care au agitat şi au pus la cale publicul se pot felicita. Mai sci, că n'aveni vremea ca şi noi se sprijinim după puteri Kulturegyletul, ca cu atât mai vêrtos se-şi pόtă afirma puterea civilisătόre magiară. ?!

* (Himen). Maria Mosora din Sĕlişte şi Nicolae Stroia din Galeş anunţă căsătoria lor, ce se se va celebra Duminecă în 17 Februariu (1 Martiu) 1891 la 1 ½ όre d. a. în biserica greco orientală din Sĕlişte.

* (Botezat cu apă din Iordan.) Un jurnalist berlines, ḑice că i s'a comunicat de către consilierul consistoriului Dryander, că prinţul Ioachim, cel din urmă copil al împĕratului Wilhelm, a fost botezat cu apă din riul Iordan. O όre-care cantitate din acéstă apă se păstréză la farmacia castelului regal.

* Proiectul despre jurisdicţiunea consulară a fost primit pentru desbatere specială cu o maioritate de 188 voturi contra 102 voturi. Ministrul Szilágyi a fost des întrerupt de oposiţie în vorbirea sa, încât abia a putut sĕ-şi continue firul vorbirei. Turburarea în partidele oposiţionale este mare, ele se felicită de învingĕtόre.

* Partidul guvernamental a luat spre sciinţă raportul despre starea învĕţământului şi despre pensionarea învĕţătorilor.

* (Necrolog.) Veteranul paroch *Nicolau Bêrluţiu* din Mogoş, valea Bărnei, după lungi şi grele suferinţe ş'a dat nobilul seu suflet în mânile Atotputernicului creatoriu, eşind dintre cei vii în 6/2 a. c. în etate 69 ani ai vieţei şi 50 ani de serviţiu la altariul Domnului. Pe defunctul îl deplâng ficele sale Elena, Maria şi Anna, ginerii şi surorile defunctului Maria, Flόre şi Văsinca precum şi o mulţime de nepoţi şi strenopoţi şi alţi consângeni. Inmormântarea a fost demnă de viaţa acestui bărbat. Fiei ţărâna uşόră!! *Un participante*

Mulţămită publică.

Dl *Georgiu Şandor* mare proprietariu a binevoit a dona scolarilor sĕrmani, cari frecuentéză scόla nόstră confesională din Murĕş-Cuieşdiu cărţi, tăbliţe creόne, pene, hârtie, caiete şi alte recuisite necesarii în scόlă în valόre de 42 fl., pentru care binevoitόre donaţiune în numele părinţilor şi al elevilor mei aduc cea mai ferbinte mulţămită sus numitului donator, dorind ca Dumneḑeu sĕ-l ţină la mulţi ani şi se afle vrednici imitatori.

Murĕş-Cuieşdiu, la 24 Februariu, 1891.

Georgiu Demian,
invĕţătoriu.

---

*) A trupului, căci sufletul fiind nemuritoriu nici mόre nici învie.

*) După-cum se pόte vedea din procesele verbale ale şedinţelor acestei reuniuui, aceste dόuĕ propuneri s'au primit cu unanimitate, şi cu mare entusiasm. Nota aut.

Nr. 492 [36] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Borgo-Mijloceni din protopresbiteratul Bistriței, se escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitul acestei parochii face la an calculat în bani 405 fl. v. a. Informațiuni mai deaprópe se pot căpăta dela oficiul protopresbiteral subsemnat.

Concurenții au a-și înainta suplicele lor instruite conform legilor din vigóre, până la terminul susindicat, la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriței.

Borgo-Bistrița, 30 Decembre, 1890.
In conțelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 8. [33] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Hidiș, protopresbiteratul gr. orient. al Turdei, pentru întregirea acestei parochii sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare a concursului în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch, care constau din venitele obicinuite preoțesci, după calculul mediu a lor cinci ani din urmă, dau un venit anual de 465 fl. sigur.

Doritorii de a concurge la acest post de paroch, cari se pot informa despre starea parochiei la oficiul parochial și la subsrisul oficiu protopresbiteral, au a-și substerne concursele lor instruite conform regulamentului pentru parochii, în terminul susindicat la oficiul protopresbiteral gr. or, al Turdei per Gyéres, în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Turdei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Agârbiciu, 1 Februariu, 1891.

Petru Roșca,
protopresb.

Nr. 90/891. [37] 1—1

Publicațiune.

In sensul § 124 din procedura judecătorésca în cause matrimoniali se aduce la cunoștință publică că Maria Tomi Bucșan din Sibiel prin sentința consitorială din 16 Ianuariu a. c. Nr. 203 B. s'a despărțit total de pribejitul iei bărbat Petru Mateiu tot din Sibiel.

Sĕliște, 1 Februariu, 1891.
Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sĕliștei.

Dr. **Nicolau Maier,**
ppresbiter

Sz. 606/891 polg. [35] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék közhirré teszi, hogy Bábahalma község italmérési jogának arányositása iránti ügyében az érdemleges tárgyalás megtartása végett határidöül **1891 Aprilis hó 4-ik napjának délelött 9 órája** ezen kir. törvényszék hivatali helyiségébe kitüzte és eljáró biroul Báró Apor Zoltán királyi törvényszéki birót kiküldötte; mely határnapra összes érdekeltek azzal idéztetnek meg, hogy ki maradásuk a tárgyalás meg tartását akadályozni nem fogja.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek
1891 Február hó 16-án tartot üléséből

Vén András. *V. Iakab.*
elnök jegyző

O specialitate necomparabilă
între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă și strĕinătate
este
apa minerală de
„Répát“

care în urma composițiuei pré fericite a părților sale minerale și a conținutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare și de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de **„Répát“** sĕ întrebuințéză ca medicament cu cele mai strălucite succese in contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului și a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor și a beșici etc. are un efect admirabil la secrețiunea udatului și este recunoscut ca remediu salvator neprețuibil.

☛ **Cel mai curat și binefăcĕtoriu product natural.** ☚

☛ **Ca borviz adecă beut cu vin.** ☚

nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nicì o altă apă minerală a continentului.

☛ Șampagnul apelor minerale. ☚

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de **„Répát“** nu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci și ca pe un escelent medicament și ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înțelept precum și pentru copii spre întrebuințarea ḑilnică cu cea mai mare căldură și consciențiositate.

Apa minerală de **„Répát“** umplută în flacóne elegante de $^1/_2$ și $^1/_1$ litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete și veritabilă în Depoul subsemnatului de espedițiune în *Brașov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher și tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima
Administrațiunea isvorului
Josef Görgy.

[27] 3—20

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mezö-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluș.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vințul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8 1	1.55	10.22	12.02
Teiuș.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaș	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiș	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mezö-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.5

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕștia	—	9.12	11.14
Șibot	—	9.34	11.39
Vințul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuș	—	10.44	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persó
Teiuș	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10
Șeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneș	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneș	8.30	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea–Oșorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.53	3.26
Ludoș	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelö-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireșteu	5.11	10.58	5.12
Oșorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Reghinul-săs.–Oșorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oșorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelö-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Timișóra—Arad

Timișóra		6.30	1.10
Merczifalva		7.23	1.59
Orczifalva		7.49	2.19
Vinga		8.16	2.46
Németh-Ságh		8.37	3.03
Aradul-nou		9.09	3.41
Arad		9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Mureș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	3.—

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	—5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 20 Sibiiu, Marți 19 Februariu (3 Martiu) 1891. **Anul XXXXI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 18 Februariu.

Ḑiua de 10/22 Februariu a fost destinată ca ḑi pentru întrunirea sinódelor protopresbiterale din archidiecesă.

Prelângă disposițiunile statutului organic, care este lege pentru noi, însuşi Escelenția Sa I P. S. D. archiepiscop și metropolit a dat ordin, ca acele sĕ se țină în întréga archidiecesă.

Din rapórtele ce le primim din diferitele părți ale archidiecesei în multe părți aceste sinóde nu s'au ținut.

Cei puşi în fruntea diferitelor tracturi, de bună sémă, că vor fi siliți a justifica acésta intrelăsare, căci în urma urmelor odată tot trebue sĕ se facă ordine, odată tot trebue sĕ ajungem timpul acela, când dispositiile cele clare ale legei și ordinele Capului bisericei sĕ se esecute, așa după cum trebue.

Ori cât de „stereotipe“ ar fi devenit acele rapórte, cari au sĕ le facă protopresbiterii din an în an, și oricât de odióse ar fi „recitarea de cifre“ ele trebue sĕ vorbéscă, și ele vorbesc mai eclatant decât orice alte vorbe frumóse.

De unde am puté noi sci numĕrul învĕțătorilor aşeḑați definitivi ori provisorii, sau cum se mai ḑice tolerați, dacă nu din cifre?

De unde am puté constata ameliorarea ori deteriorarea salarelor învĕțătoresci, dacă nu tot din cifre?

De unde am puté sĕ scim, dacă parochiile devenite vacante în decursul anului s'au ocupat, ori au rĕmas în vacanță și mai departe, decât tot din cifre?

De unde am sci, dacă în protopresbiterat s'au înmulțit numerul sufletelor ori au scăḑut, dacă nu tot din cifre și în fine de unde am puté scí numĕrul căsătoriilor încheiate legal și numerul acelor părechi, cari trăesc în nelegiuire decât tot din cifre.

Cifrele vorbesc de sine!

Nu e însă de ajuns ca sĕ remânem numai la constatarea casurilor prin cifre.

Atunci întreg aparatul devine greoiu, devine costisitoriu, făr ca se dea ródele sale, făr ca se aduca acele îmbunătățiri pe cari le reclamă ori ce organism de vitalitate, un organism a cărui esistință sĕ fie simțită din tóte părțile.

Sinódele protopresbiterale, cari de regulă sunt sau ar trebuí sĕ fie compuse din cei mai inteligenți preoți și mireni din tract, trebue sĕ mérgă cu un pas mai departe, trebue sĕ dea mână de ajutoriu ppresbiterului, ca sĕ delăture relele, unde sĕ ivesc și sĕ simt acele rane, cari amenință a învenina întreg corpul.

Sinódele ppresbiterale, trebue sĕ caute tóte remediile pentru ca principiile acele, cari transpiră din statutul organic, și cari ca un fir roșu se vĕd de jos până sus sĕ vină în aplicare practică, sĕ se prefacă în sânge și sĕ aducă acele folóse practice, pe cari le-a avut în vedere cei ce au contemplat acésta instituțiune și o au inzestrat cu tóte atributele unui factor însemnat în organismul bisericei.

Fără ajutoriul acestui organ, al sinodului, se înțelege că protopresbiterul devine numai o mașină de espedat rapórte în sus și mandate în jos.

Trebue sĕ se caute isvóre din cari protopresbiterului sĕ-i fie dată posibilitatea a cerceta cât de des comunele parochiale, acolo sĕ vie în contact cu poporul și acolo la fața locului sĕ puna la cale trebile parochiei.

Administrația e sécă ca sĕ nu-i ḑicem mórtă, când sĕ face dela masa verde.

Protopopul nu vede de acasă, dacă biserica trebue coperită, dacă clopotul e spart, dacă în altariu lipsesc vestminte și vase, dacă averea bisericei e bine administrată, dacă pădurile bisericei se dau în licitațiune, daca vinul bisericei nu scade în fiecare ḑi și dacă bucatele nu ajung sĕ fie mâncate de paseri și de galițe.

Tóte aceste nu le vede de acasă, și dacă cineva 'l face atent, de multeori crede, că o face din rea credință. Ar fi óre un lucru de prisos, dacă ppresbiterul ar puté cerceta o parochie de 2 și de mai multe ori pe an? Noi credem că nunumai se înțelege, că dacă merge în parochie trebue sĕ fie cu ochii în patru și trebue ca de trebile bisericei sĕ se ocupe în prima linie cu bunăvoință, cu scrupulositate și și cu cunoscință de causă.

Sinodul ppresbiteral ar trebuí sĕ vină și sĕ-l învite ca sĕ o facă, sĕ i pună la disposiție spesele împreunate cu aceste călătorii, sĕ le stabilésca în o formă cinstită, după depărtarea comunelor, după timpul cât 'l petrece în parochie și după isprăvile ce le face.

In sinódele din ĕst an tóte aceste nu s'au făcut, nu s'au regulat, au rĕmas se se facă altădată, au rĕmas tot după usul vechiu, tot după obiceiurile bune, rele cum au fost.

Indreptări trebue făcute, lucrurile trebue odată puse la cale și încă cu temeiu, dacă voim, ca acest organism important sĕ aibă îndreptățirea ce i o dă de a fi, statutul organic.

Revista politică.

In dieta din Budapesta s'a terminat și desbaterea specială asupra proiectului jurisdicțiunei consulare. Cu tóte acestea foile opozițioriale nu încétă a ataca vehement pe ministrul Szilágyi, căruia îi atribue în prima linie crearea acestui proiect, după-care ḑic ele, dreptul public al Ungariei nu se respectéză nici înlăuntru și cu atât mai puțin se va respecta el în afară.

Desbaterile, ce s'au urmat cu acest proiect, vor avé încă urmări radicale. Se vorbesce, că guvernul ar voi se introducă o nóuĕ ordine de casă cu mult mai rigurósă și că în casul acesta 'l va sprigini și guvernul austriac, cu scop ca sĕ înlăture insultele, ce se aduc ministrilor și guvernului în decursul desbaterilor.

Evenimentul cel mai important îl forméză încă petrecerea, ce o a avut împĕrătésa Friderica în Paris

La început nu se da o mare importanță acestei visite. Cei din Germania credeau, că spiritele în Francia sunt cu totul mulțămite și că mamei actualului împĕrat german îi va sucede a indupleca pe pictorii francesei a lua parte la esposițiunea din Berlin.

Impĕrătésa se gera însași de protectórea artistilor francesi și cercurile din Berlin erau ca și împăcate cu ideea, că politica germană a făcut un nou pas întru susținerea păcei, prin participarea artistilor francesi cu operile lor la esposiția germană.

După antecedențele petrecute în Paris însĕ se vede, că cei din Berlin s'au înșelat amar.

E drept, că împĕrătésa n'a fost părtașă de nici o demonstrațiune insultătóre pe stradă și și aceea e drept, că mai toți artisti francesei la aparență erau hotăriți sĕ-și espună lucrările în Berlin. Dar lucrul s'a întors îndată pe dos. Artistii s'au retras rênd pe rênd de a participa și o mai mare insultă ca acésta nu i se putea face inaltului óspe, care s'a dus cu scop hotărît și óre cum cu speranță mare, că lucrul se va și împlini.

Insulta s'a potențat mai mult prin tonul vehement, ce l'au purtat unele ḑiare contra împĕrătesei și chiar contra împĕratului german.

Deputații monarchisti și cu cei boulangisti au eșit triumfători, isbutind prin mișcările lor a combate participarea francesilor la Berlin și așa a da un vot de blam împĕrătesei.

Impĕrătésa a și plecat cu totul nemulțămită, dar ea nu s'a reîntors la Berlin, ci s'a dus direct la Londra.

FOIȚA.

Raḑe de lumină din Talmud de rabinul I. Stern.

In românesce de **Jeronim Barițiu.**

(Urmare.)

Rabi Simon ben Gamaliel stete odată pe vêrful templului și zărì o femeie păgână de o mare frumsețe. Atunci esclamă: „Ce frumóse sunt fĕpturile tale o Dómne!„ — Pe Rabinul Akiba îl năpădiră lacrimile la vederea frumósei soții a lui Turnus Rufus. Lăcrămez, ḑise el, pentrucă o astfel de frumsețe se va preface odată în pulbere.

⁂

Lumea stă pe trei lucruri: pe sciință, adorarea lui Dḑeu și binefacere.

⁂

Pe trei lucruri stă lumea: pe dreptate, adevĕr și libertate.

⁂

Lumea acésta e porticul celei viitóre. Pregătescete până esci încă în portic, apoi îți va fi permis sĕ întri în palat.

⁂

Un cés de sciință și de fapte bune pe acésta lume, sunt mai fericitóre ca tóte bucuriile lumei viitóre.

⁂

Ce ḑice óre óspele cel bun? Câtă ostenélă și-a dat stăpânul casei! Cât vin, câtă carne, câtă pâne n'a pus el pe masă! Şi tóte pentru mine!

⁂

Ce ḑice însĕ óspele cel rĕu? Câtă ostenélă și-a dat stăpânul casei? Cât vin, câtă carne, câtă pâne a pus el pe masă? Şi tóte numai pentru el!

⁂

Timp lung au disputat douĕ scoli despre prețul vieței. Uua afirma: a fi e mai bine decât a nu fi; cealaltă: a nu fi ar fi, mai bine, decât a fi. In urmă se învoiră: a nu fi e mai bine, decât a fi. De óre-ce însĕ omul e creat odată, sĕ și dea silința a face fapte bune.

⁂

Ḑiua e scurtă, lucru e mult, lucrătorii sunt lăsători, plata e mare, stăpânul intețeste.

⁂

Ómenii samĕnă cu erburile de pe câmp; unele înverḑesc, altele se veșteḑesc.

⁂

Viața omului e trecătóre ca și umbra unei paseri ce sbóră.

⁂

Invidia, voluptatea și ambițiunea scurtéză viața.

⁂

Invidia, pasiunea și ura omenéscă grăbesc mórtea.

⁂

Viața alor trei nu e viață: a celui sentimental, acelui uricios și a celui melancolic.

⁂

Patru ómeni sunt ca și morți vii: sĕracul, orbul, leprosul, cel fără copii.

⁂

Viața alor trei inși nu e viață: acelui ce trebue sĕ mânânce pâinea de pomană, a deaprópelui seu, celce sufere trupesce, și cel care e sub pantof.

⁂

Nici un om nu móre ca sĕ-și fi împlinit jumĕtate din dorințele sale.

⁂

Mai curênd se fii tu ucis decât sĕ ucidi tu pe alții. Sângele tĕu nu e mai roșu ca acela al deaprópelui teu.

⁂

Rabinul Akiba și rabinul Triphon au ḑis: dacă noi am fi făcut parte din tribunal, pedépsa de mórte nu s'ar fi esecutat nici odată.

(Va urma.)

Acest incident, care a provocat o mare deprimare în cercurile politice din Berlin și la burse, va avé și urmări mai grave.

Se afirmă, că guvernul frances a sciut despre sosirea împărătesei și el a stat departe, fără sĕ îndemne pe artisti a lua parte la esposiție și fără se combată mișcările boulangiste și monarchiste.

In urma acestor insulte, se ḑice, că guvernul german sĕ céră esplicațiuni guvernului frances și tot deodată vor cădé jertfă ambasadorul german din Paris Münster și cel frances din Berlin Herbette, căci n'au dat informațiuni suficiente despre adevărată situațiune, ce esistă în Paris, ca se sĕ fi putut încungiura un incident atât de regretabil.

In legătură cu acestea se anunță din Berlin, că cancelariul imperiului a recercat pe locoțiitoriul din Alsația-Lorana a se reținé până la alte disposițiuni dela ori ce ușurare in manuarea practică a disposițiunilor, referitóre la pasapórte.

Crisa din România este declarată. „Timpul“ dă următórele deslușiri:

Senatul a votat cu 52 voturi contra 50 propunerea pentru amânarea proiectului de lege al instrucțiunei.

Deja în cursul ḑilei de eri, se petrecuse in culise un incident, care prevestea o crisă. Votul senatului a accelerat soluțiunea.

Cari vor fi urmările acestui vot?

Nu putem, pentru moment, sĕ prevedem consecințele incidentului de eri.

De sigur însĕ, că acei cari au creat situația actuală, înainte de a voi se rĕstórne guvernul, au cugetat nu numai la înlăturarea cabinetului, dar și la soluțiunea positivă, care trebue dată crisei ce s'a deschis.

Dl general Manu, a fost primit eri-séră în audiență de M. S. regele, care va convorbi aḑi cu președinții camerei și senatului.

Aḑidiminéță s'a întrunit un consiliu de miniştri, spre a delibera asupra situației.

Consiliul de ministri, început la 9 óre și jumătate, s'a sfêrșit după o óră și la 10 óre și jumătate miniștrii s'au dus la palat sĕ-și depue demisiunile în mânile M. S. regelui.

Un consiliu de ministri s'a ținut sub președința M. S. regelui, consiliu care s'a prelungit până după amiaḑă.

D. General Manu a spus M. S. regelui părerea sa asupra situației.

Aḑi, la începutul ședinței, dl președinte al consiliului va enunța la cameră și la senat, că guvernul a demisionat.

Calea ferată vecinală Sibiiu — Turnu-roșu.

După cum e cunoscut adunarea generală a comitatului Sibiiu a hotărît în ședința din 6 Octobre 1890 cu scop de a finanța linia Sibiiu—Avrig a lua un împrumut de 293,000 fl. pentru cumpĕrarea de acții fundamentale, votând tot odată un adaus de 9 ¼ % lângă dările directe (art. de lege XV. 1883 § 9.) pentru garantarea unui împrumut de priorități în sumă de 845,000 fl. pe timpul amortisării, ficsate cu 50 de ani. Comisiunea pentru calea ferată și-a dat totă silința a esopera încuviințarea tuturor concluselor din partea ministrului de comerciu dl Baross și a succes a câștiga încuviințarea, parte definitivă, parte principială.

Pentru de a putea începe cu clădirea căii ferate este de lipsă numai asigurarea restului din capitalul preliminat în sumă de 845,000 fl. Domnul ministru se pare a nu fi dispus a încuviința emisiunea de obligațiuni de prioritate, ce resultă din emisul seu dtto 15 Februariu 1891 Nr. 2231/III, adresat către concesionarii căii ferate.

Intr'acesta se ḑice între altele:

„Punênd din parte mi un pond deosebit la împrejurarea, că societatea, care are sĕ se formeze se pótă împliní tóte disposițiunile ficsate în documentul de concesionare pentru continuarea căii ferate către Turnu-roșu până la mărimea sumei capitalului social concesionat, provoc pe domnii concesionari a lua cestiunea pentru procurarea restului necoperit prin acții fundamentale al capitalului trebuíncios prin emisiunea de acții de nou în pertractare și a o finalisa fără considerare la cestiunea rĕscumpĕrării căii ferate prin stat.

„In privința acésta recomand domnilor concesionari, dacă o nouă pertractare cu întreprinḑĕtorii clădirii în situațiunea presentă n'ar duce la vre-un resultat, a lua în vedere, basați pe adaosul votat de comitet, emiterea în loc de obligațiuni de prioritate de acții de prioritate, care vor fi asemenea garantate prin comitat și se vor puté vinde cu același curs, sau a face pași la comitat în direcțiunea aceea, ca el sĕ cumpere acțiile de prioritate însuși din un împrumut, care'l va contracta pe basa adausului votat, care modalitate apare și din causa aceea mai acceptabilă, că comitatul va fi probabil în stare a contracta împrumutul cu condițiuni mai bune, ca cum ar fi sarcina respective risicul, cu care ar fi împreunată garantarea dobândei și amortisării obligațiunilor de prioritate. La modalitatea indicată comitatul afară de aceea, că ar primí sarcini mai puține, ca când ar garanta obligațiuni de prioritate ar deveni în posesiunea unei averi însemnate folosindu-se tot odată de tóte avantagele morale și materiale, care le compet posesorilor de acții de prioritate,

„După tóte aceste nu vĕd fundate îngrigirile d-vóstre, care le aveți pentru casul, că s'ar emite acții de prioritate și ve provoc, luând în considerare seriósă espunerile de sus, a face la publicul comitatului pașii necesari pentru finanțarea căii ferate proiectate prin operațiunile de credit indicate și ami raporta despre resultat cât mai curênd.“

Declarând intreprinḑĕtorii clădirii a nu fi în posițiune a primi acții de prioritate, ér *institutele de credit din loc*, care s'au oferat a primi prioritățile *nu susțin ofertul lor* și pentru acțiile de prioritate ar rĕmâné numai modalitatea recomandată de dnul ministru adecă:

„Contractarea din partea comitatului unui împrumut, fundat pe adausul lângă dările directe de 9 ¼ % votat, și cumpĕrarea acțiilor de prioritate prin comitat.“

Comisiunea comitatensă pentru calea ferată vicinală Sibiiu-Turnu-roșu espunênd intr'un raport detailat stadiul în care se află afacerea drumului de fer vine acum și face adunării generale comitatense conchemate pe 4 Martiu a. c. st. n. pentru de a finalisa finanțarea pe deplin următórele propuneri:

1. Adunarea generală binevoéscă a lua raportul spre sciință, aprobându l.

2. Pentru casul, că conclusul din 6 Octobre 1890, prin care s'a luat în vedere emisiunea de obligațiuni de prioritate, nu se va încuviința din partea locurilor mai înalte, adausul de 9 ¼ % la dările directe (a. L. 1883 XV § 9) e a se întrebuința spre garantarea unui împrumut de cel mult 845.000 fl, care se vor contracta din partea comitatului Sibiiu pe lângă amortisare în 50 de ani și spre cumpĕrarea acțiilor de prioritate a căii ferate vicinale Sibiiu—Turnu-roșu pentru comitat. Ér adausul e a se scóte numai în casul dacă și întru cât venitul căii ferate Sibiiu—Turnu roșu (linia Sibiiu—Avrig) n'ar ajunge a acoperí anuitatea împrumutului.

3. Vice comitele se împuternicesce a statori condițiunile împrumutului, destinat pentru subscrierea și cumpĕrarea acțiilor de prioritate a căii ferate Sibiiu—Turnu roșu pentru comitat cu banca ungară de ipotecă sau cu banca comercială ungară de Pesta, eventual cu o altă bancă, dacă acéssta face un ofert mai favorabil, și a substerne obligațiunea adunărei generale spre aprobare.

Despre învierea morților.

de

Elie Cristea.

(Urmare).

I

Tertulian ḑice: „Dumneḑeu a indicat invierea morților mai întâiu în cursul naturei, ca mai târḑiu cu atât mai ușor sĕ credem profeților, lui Isus Christos și apostolilor lui și sĕ nu tragem la îndoélă aceea despre ce deja suntem convinși“. Incepem deci cu argumentul, ce ni-l oferă natura și pre-care putem basa învĕțătura despre învierea morților.

Natura descompune și nimicesce multe pentru de a le forma și învia érăși. Au dóră înverḑirea câmpiilor și a arborilor, ce de curênd păreau a fi periți și preste tot reinvierea vegetațiunei întregi nu este o icónă a învierei nóstre viitóre?

Sĕ ne uităm numai la câți-va simburi de sĕmință, pe cari ii aruncăm în pământ! Nu sĕ descompun aceeia, nu putrĕḑesc în sinul pământului?

Ba da! Sĕ descompun, putreḑĕsc, dară nu pentru a se nimici total, ci pentru de a reapărea érăși în un vestmênt cu mult mai pompos și mai bogat. Dacă bónele de sĕminţe întrupate pământului, cu tóte că au putreḑit, érăși apar și încă în mai mare frumseță, pentru-ce sĕ tragem la îndoélă învierea trupului nostru? căci dóră în reinvierea acelor bóne a indicat Dḑeu învierea morților.

Noi ne mirăm, cum va putea trupul nostru descompus și trecut în putrejune sĕ se formeze érăși și cum se vor putea ér combina părțile și elementele împrăștiate? și nu ne mirăm despre aceea cum încolțesce și înverḑesce simburele putreḑit în învălișul cald al pământului! Nu ne mirâm pentru că ochiul nostru este dedat cu asemenea fenomene.

Deci dacă pământul nu numai scutesce și nutresce sĕmênța, ce i-sa întrupat, ci o redă cu interese înḑĕcite, cum nu va reda și trupurile nóstre încreḑute lui? Óre provedința divină numai de sĕmânța plantelor sĕ se îngrijéscă și pe om sĕ-l fi dat uitărei? Dacă nu lasă sĕ se nimicéscă aceea ce a creat pentru trebuința omului sĕ concédă sĕ se nimicéscă omul cel creat după chipul și asĕmânarea lui Dumneḑeu? Nu! Și noi ómenii trebue sĕ murim, ca tóte din natură, dară și noi vom învia și precum reînvie grăuntele de sămênță îmbrăcat cu flori și fructe așa vor învia și trupurile nóstre în mai mare strălucire, căci ḑice apostolul Pavel (I cor. XV. 42.): „Samênă-se întru stricăciune, sculaseva întru ne stricăciune, samênă-se întru nemărire, sculase-va întru mărire, samênă-se întru slăbiciune, sculase-va întru putere. Samênă-se trup viețuitoriu, sculase-va trup duhovnicesc“.

II.

Rațiunea încă admite credința în învierea morților.

Un învĕțat frances (Fremont) ḑice „că în natura omului e înăscută o necesitate, carea e óre-și cum ținta tuturor celoralalte necesități, spre satisfacerea căreia concură tóte acțiunile nóstre; aceea este necesitatea fericirei“. Acésta e adevĕrat, căci viéța de tóte ḑilele ne arată, că tot ce omul întreprinde are numai un scop final și anume fericirea.

Și óre ajunge-se acest scop aci pe pământ? De sigur nu. Deplină fericire nu aflăm aici pe pământ nici în colibele cerșitorilor nici în palatele regilor. Poetul A Murĕșan ca și mulți alții cu multă dreptate ḑice: „Deplină fericire sub sóre n'am aflat“. Așa e! căci raḑele de fericire ce ni-se arată în viéță acestea sunt fórte slabe și efemere. Cu un cuvênt reflectând la fericirea din acéstă viéță trebue sĕ esprimăm cu sta scriptură: „Deșărtăciunea deșărtăciunilor, și tóte sunt deșărtăciune“.

Dacă așa dar fericirea, ținta destinațiunei nóstre nu se realiséză în viéța acésta trebue sĕ esiste o viéță mai bună, în care aceași țintă se fie ajunsă.

Altcum nu se póte căci Dḑeu cel atot înțelept de sigur n'a plântat în inimile ómenilor dorința de-a nisui spre un scop imposibil de ajuns. (Veḑi „Biserica ortodocsă“ an. 1878. despre nemurirea sufletului).

In aceea viéță viitóre fericirea va fi firesce pentru cei ce o merită deplină și vecinică.

Invierea morților o putem basa și pe un argument, ce ni-l oferă însa-și natura omului.

Omul e o ființă constătătóre din trup și suflet nemuritoriu. Ființeĭ omenesci, constătătóre din aceste dóue părți i-a dat Dḑeu rațiune, judecată și voe liberă, făcêndu-o responḑabilă pentru tóte faptele sale.

Faptele fie bune fie rele, le sĕvêrșesce omul ca ființă constătătóre din arĕtatele dóuĕ părți, prin urmare și rĕsplata acelor fapte trebue sĕ se estindă atât asupra sufletului, cât și a trupului. Altcum dreptatea este jignită.

In viéța acésta pămêntéscă, adecă cât timp sufletul stă în legătură cu trupul, omul nu primesce rĕsplata faptelor sale; ba se întâmplă chiar contrariul, căci de multe ori vedem că mulți carii nu numai nu cred în Dumneḑeu dară-'l și hulesc, cari la tot pasul esercită nedreptatea și sĕvêrșesc tot rele pâna la sfêrșitul vieței lor pămêntești, nici nu cunosc nĕccasul, precând mulți dintre aceia, cari duc o viéță esemplară plină de vêrtuți trăesc în dureri și suferințe.

De altcum în viéța acésta nici nu s'ar putea da omului o rĕsplată meritată a faptelor sale, căci acela care nici când nu a cugetat bine despre Dumneḑeu, care a desprețuit cele divine călcând tóte legile domneḑeesci, precum și furul și criminalistul, care a sfêrșit viéța la sute de ómeni nevinovați, cum va putea unul ca acesta sĕ sufere pedépsa meritată în acéstă viéță scurtă? Nu va putea, căci mórtea ce urméḑă încurênd, nu permite sĕ și plinéscă pedépsa nici pentru unele din pĕcatele sale, necum pentru tóte fărădelegile comise.

In viéța acésta omul nu primește resplata faptelor sale ér îndată după mórte nu o póte primi, căci sufletul sĕ desparte de trup, care se descompune în elementele sale astfel încâ nici o trăsură, nici un atom nu-și mai păștréḑă forma de o dinăóră. Remâne numai sufletul, cere fiind simplu nu se póte descompune.

Sufletul singur nu póte obținé rĕsplata, căci legile și poruncile divine se refer la om în totalitatea sa. Omul a primit acele legi și cu ele și responsabilitatea călcărei lor, prin urmare omul adecă ființa costătătóre din trup și suflet va trebui se sufere pedépsa neimplinirei sau se priméscă remunerațiunea împlinirei lor.

„Cinstește pe tatăl tĕu și pre mumăta“ a ḑis Dumneḑeu. Asemenea numiri nu se pot referi la suflet, căci la suflete nu esistă diferință secsuală. (Va urma

Cronică din Zarand.

Zarand, la 12 Fecruariu, 1891.

Sesonul petrecerilor. — Balul românesc din Brad. — Constumul național, — Adunarea de modele. — Banca română.

Lungi, aprópe prea lungi carnelegile în acest an, era lucru natural ca petrecerile, balurile sĕ fie cât mai multe. Nici când nu s'au făcut atâtea baluri în Zarand, ca și în sesonul acesta. Bal în Halmagiu, bal în Baița, în Baia de Criș; éră în Brad baluri peste baluri, unele spre un scop, altele spre alt scop filantropic. Pre noi însĕ puțin ne interestéză afacerile altora: ceea trebue sĕ ne intereseze sunt petrecerile nóstre cari au un caracter curat românesc, și cari sunt făcute pentru scopuri filantropice. Intre aceste petreceri primul loc 'l ocupă balul pe dreptul numit român, arangiat la 14 Februariu, n. în favorul fondului de pensiune al corpului didactic dela gimnasiul din Brad. El a fost cel mai bine cercetat, și cel mai vial. El a fost un bal românesc, în care românii au sciut sĕ se afirme într'un mod demn înaintea strĕinilor germani, cari în acest an, contrariu usului de până aci, într'un numĕr însemnat s'au presentat la bal. Intrégă elita germană de aici au luat parte. Nu mai puțini numĕroși erau românii din loc și giur. Lipsa unor familii române, cari din causa doliului nu au putut participa, a fost în parte suplinită prin numĕrosul public german, și românii din giur. Jocurile Romana, a fost admirată de nemți, Guadrilul s'a jucat de câte 40—50 părechi.

Intre pausă sa jucat: „Căluseriul și Bătuta“ în costum. Nemții au fost farmecați. Venitul netto aprópe 100 fl.

Costumul românesc a fost mai bine representat ca și ori-când, și de acésta ne putem bucura. Pe lângă costumele pestrițate din România au fost bine representate costumele ardelenesci, cari deşi mai simple, dar es cu mult mai graţióse, şi cu mai mult gust estetic lucrate, şi aşa de bine potrivite dupá talie, încât sĕ le admiri. Nici când un costum din România, pus alăturea cu un constum de Sĕlisce, sau chiar de Buciumani, dar nu de cele popoţonate cu câte flécuri, ori cu unul de Herţegani sau Blaseni din Zarand, ori cu altul din Valea-Bărgăului, nu va puté sĕ rivaliseze.

Dacă damele nóstre în salóne îmbracă costumul românesc, în urma esemplului dat de Augusta regină din România, sĕ nu uităm, că costumele pestriţate în fel şi formă, ce nise strecură din România sunt marfe de bolte şi adese lucruri strĕine. Pentru-ce se nu îmbrace mai bine costume ardelenesci frumos lucrate? Odată am sprigini industria română de aci, şi nu ar trebui se plătim vama grea pentru costum, de altă parte este datorinţa nóstră a cultiva şi perfecţiona portul nostru din punct de vedere artistic, dar nu cu motive strĕine.

Spre a puté duce acésta afacere îndeplinire, sĕ recere primo loco o conlucrare comună a femeii române. Mai întâiu trebue se avem modele din tóte părţile locuite de români din Ardél şi Ungaria. Inceputul făcut de „Reuniunea femeilor române din Sibiiu", dar nu de ajuns spriginit, trebue sĕ se continue pe o scară întinsă. Intre mijlócele, cari ar servi spre acest scop ar fi arangiarea de esposiţiuni cu ocasiunea ţinerei adunărilor generali ale Asociaţiunei transilvane precum şi cu ţinerea adunărilor generali ale despăţemintelor Asociaţiunei.

Pe acésta cale ne ar succede a aduna modele mai cu uşurinţă, din tóte speciele de vesminte lucrate de ţerane, ţeranele nóstre la întrevenirea unor ómeni cunoscuţi lor ar da mai uşor vesminte pentru esposiţie, ba ar puté multe dintre ele lua parte la esposiţie. In asta privinţă idea, demelor din comitetul reuniunei femeilor române din Deva comitatul Hunedórei, de a arangia o esposiţie de manufacturi etc. cu ocasiunea ţinarei adunări Asociaţiunei din Haţeg, a fost fórte binevenită. Cu cât mai iute sĕ vor lua mĕsurile de lipsă pentru colectarea de modele, şi cu cât mai mult la lumina publică se vor aduce mĕsurile luate, şi persónele încredinţate, cu atâta succesul ar fi mai splendid.

O singură comună se nu remână din comitatul Hunidórei, carea se nu-şi aibă representat portul femeesc şi bărbătesc, încât acelea se lucră de femeie.

Şi dacă totuşi s'ar afla comune, de unde se nu se trimită nemic, am sci cam ce fel de ómeni sunt fruntaşii acelor comune, şi cât sĕ intereséză de lucruri publice, cari numai folos pot aduce atât ţerancei lucrătóre, cât şi damei carea îşi va da bani pe un lucru bun, trainic şi frumos. La lucru numai cu Dḑeu!

Unde nu póte Asociaţiunea sĕ lucre, acolo sunt reuniunele de femei şi aceste cu ocasiunea ţinerei adunărilor generali ar puté se ţină esposiţiuni. Şi har Domnului! Dar avem reuniuni de femei şi în Ungaria proprie, unde „Asociaţiunea Transilvană" nu póte se străbată.

Pe când ve scriu aceste, sum înformat din isvor secur, că în Brad cu capitale române se va înfiinţa o „societate de economii şi credit „Crişiana". In primele ḑile minimul acţiunilor staverit a fost acoperit aprópe de dóuĕ ori. In Martiu se va ţiné adunarea constituantă. In urmă totuşi lucrul de mult acseptat se va îndeplini.

Cei slabi de credinţă vor prinde dóră curagiu, că ci numai solidaritate şi mai multă energie trebue, şi tóte sĕ pot face şi aici ca în ori care ţinut românesc.

C. . . . . .

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Reghinul săsesc, 12/24 Februariu 1891. Dle redactor! In 7/19 Februariu s'au întrunit aici alegĕtorii români din cercurile electorale al Reghinului şi Ghernesigului spre a protesta contra proiectului de lege despre aşa numitele Kisdedovó-uri.

Adunarea a fost imposantă. Sala cea mare dela otelul „Schuster" şi dóuĕ sale laterale erau pline de alegetori.

La 2 p. m. preşedintele clubului din aceste dóuĕ cercuri dl Patriciu Barbu între vii aclamaţiuni, deschide adunarea prin un discurs înflăcărat. Vorbitoriul schiţând pe scurt cuprinsul unor §§ fi din proiectul de lege despre asilurile de copii şi arĕtând cum magiarii prin legea electorală ne-au închis calea de a ne putea pronunţa prin representanţii nostri legali acolo, unde se aduce acésta lege, invită adunarea a se pronunţa asupra proiectului de lege amintit. „Trebue sĕ redicăm glasul nostru în potriva unei astfeliu de legi asupritóre şi trebue sĕ protestăm contra ei aici, căci acolo unde sĕ crează ea întrarea ne e închisă.

Dl Georgiu Şandor, luând cuvêntul între dese intrerumperi prin aplause şi espresiuni de nemulţămire combate actuala politică a guvernului, arăta stricăciósele insuşiri ale proiectului de lege despre asilele de copii, *inimic esistinţei naţionalităţii şi păgubitoriu pentru noi din punct de vedere pedagogic, economic şi cu deosebire din punct de vedere naţional.*

In urma acestora vorbitoriul propune adunării următoriul:

Proiect de resoluţiune.

„După-ce legea despre asilele de copii, creată prin dieta din Budapesta, stă în contraḑicere cu principiile pedagogice adoptate de lumea civilisată;

„după-ce prin acésta lege primită deja de casa de jos a deputaţilor, comunelor nemagiare se impun nóue dări nesuportabile;

„după-ce prin grămădirea unui numĕr însemnat de prunci într'un local, desvoltarea spirituală devine un obiect de esperimentare, ér cea fisică se periclitéză;

„după ce acéstă lege nu ia în considerare dreptul natural al părinţilor, obtrudându-se o direcţiune arbitrară creşterei pruncilor lor;

„după-ce legea despre asilele de copii vatĕmă în un grad mare consciinţa şi esistinţa nóstră naţională; ceea-ce uşor póte da ansă la ura de rasă, ér acésta disposiţe numai în interesul statului nu póte fi;

„după ce din acésta lege mai transpiră o intenţiune vedită (magiarisarea) de a face pruncii cunoscuţi cu elementele limbei magiare şi cu obiceiuri strĕine; în detrimentul limbei materne şi a datinelor străbune, întrând astfeliu în mod forţat în sanctuarul familiar şi smulgênd din braţelor iubitóre ale mamelor pe fii acestora atunci, când acestia încă nu sciu vorbi limba dulce a mamei lor şi dându-i sub îngrijirea de mame maştere, strĕine, problematice, ceea ce este spre nelinistirea contină a naţionalităţilor;

„după-ce în fine, românii în urma legei vitrege electorale nu pot fi representanţi în dieta Ungariei pentru a protesta acolo contra legei despre asilele de copii;

„alegĕtorii români din cercurile electorale ale Reghinului şi Ghernesigului conscii de valorea naţionalităţilor şi ignorarea acesteia din partea guvernului: protestéză unanim, înaintea lumei contra proiectului de lege disamintit, declarându-l de păgubitoriu din punct de vedere pedagogic, economic şi politic.

Totodată acest protest se decide a se aduce la cunosciinţa Europei pe cale ḑiaristică."

Cerênd cuvêntul dl Eugen Crişian, mare proprietariu, pledéză pentru primirea acestui proiect de resoluţiune, apoi mulţămesce comisariului din partea politică pentru îngrijirea ce a avut faţă de noi, „ca nu cumva vre-unui sĕ se smintéscă aici vre-un fir nin pĕrul capului (Ilaritate generală).

După-ce au mai vorbit preotul Vasile Duma pentru primirea proiectului de resoluţiune din punct de vedere pedagogic şi al viitoriului naţiunei nóstre ér preotul Avram Vlad din punct de vedere al dreptului natural: *adunarea primesce în unanimitate proiectul de resoluţiune* prin puternice strigări de „Sĕ trăéscă românii!"

In urma acestora preşedintele adunărei dl advocat Patriciu Barb mulţămind alegĕtorilor pentru bărbătésca atitudine ce au luat faţa de amintitul proiect de lege şi pentru buna ordinea susţinută în decursul desbaterilor, ridică şedinţa.

Alegĕtorii s'au împrăsciat după aceste prin oraş grăbindu-se către casă căci era de către séră.

O astfeliu de adunare póte servi de mândrie alegĕtorilor nostri din aceste dóuĕ cercuri.

Varietăţi.

* (Numĕrul poporaţiunei în Sibiiu.) După datele, ce s'au presentat în şedinţa din urmă a representanţei comunale poporaţiunea oraşului Sibiiu e de 21,434; 9895 bărbaţi 11,539 femei. După naţionalitate; germani 13,240 (în 1880 erau 14,001); magiari 3108 (2018); români 4616 (2746 în 1880); după religiune sunt greco-orientali 3066; grecocatolici 1719; ev. A B. 9872; ev. H. B. 1185; romano catolici 5008, mosaici 492.

* (Proselitism iesuitic). De aastă-dată sriem după fóia „*Unirea*" din Blaşiu: „*Conversiune*: In Comuna Macoviste din districtul protopopesc al Oraviţei de curênd *prin străduinţele* Onoratului dn Octavian Mandicea paroch gr. cat. al Illadiei au trecut S. Unire 400 suflete gr. orientale, cari prin disposiţiunea Veneratului Consistoriu Episcopesc gr. cat. din Lugoşiu, s'au constituit sub grigia pastorală a administratorului parochial din Cinchiciu O. D. Nicolau Beresiu ca cel mai din apropiere".

Mărturisim, că cu mare regret am înregistrat acésta scire, care dă mai mult la ivélă proselitismul, ce se face din partea bisericeî groco-cotolice: Un preot din o altă comună se „straduesce" a produce vraşbă între dropt credincioşi şi ai „convêrti". O punem deo-camdată şi acésta scire la rĕvaş. De altfel asteptăm desminţire din partea autorităţilor nóstre competente!

* (O mică inesactitate!) In numĕrul 7 al „*Fóiei Ilustrate*" se continuă şi un estras din lucrarea dlui T. Burada. Estrasul se ocupă şi cu scólele românesci din provinciile turcesci, cari sunt în numĕr de 35 şi care se speréză a se sporí tot mai tare. Aici cetim: „Liceul din Bitolia (Monastir). S'a deschis la 1880 de către profesorii Glodariu din Braşov şi *Corvin din Blaş*". Neesactitatea consistă numai într'aceea, că profesorii şi V. Glodariu şi Corvin au fost din Braşov. Dl Corvin a propus în gimnasiul român gr. or. din Braşov limba latină, elină şi mai propunea şi istoria şi geografia; părinţii dênsului încă au locuit în Braşov. Neesactitatea s'ar păré neînsemnată; însĕ când vorbim de cei dintâiu pioneri ai culturei, cari şi-au lăsat familiile în Braşov şi au plecat sĕ propoveduéscă lumina în locuri atât de espuse, ea e destul de considerabilă, şi suntem în drept a atrage atenţiunea autorului asupra ei.

* (Liga pentru unitatea culturală a românilor.) Liga pentru unitatea culturală a românilor s'a întins în intrégă România. In tóte centrele şi oraşele mai insemnate s'au înaugurat comitete. Scirile din Paris şi din Berlin incă anunţă, că s'au format şi acolo comitete, cari vor sta in legătură cu comitetul central din Bucuresci.

* (Apĕrarea Seghedinului.) Ministrul de agricultură a cerut un nou credit pentru apĕrarea Seghedinului contra valurilor Tisei; deóre-ce cele 690.000 fl. s'au spesat. Creditul nou se urcă la 162.002 fl. 48 cr. Comisiunea financiară a primit proiectul de sporire.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru postul de magistru postal în Cerna-Kerestur comitatul Hunedórei, împreunat cu un salariu anual de 150 fl. 40 fl; spese de cancelarie şi 18 fl. spese de inmanuare.

Spesele pentru un cursor postal, care are se mérgă de 4 ori până la staţiunea călei ferate de acelaşi nume în depărtare de un kilo metru sunt a se stabili după ofertul ce 'l vor face petenţii şi adecă anume cât pretind pentru cursor dacă merge de 4 ori, cât la cas se trebue se mérgă de mai puţine eventual de mai multe ori.

Se cere cauţiune de 100 fl.

Preferiţi vor fi cei ce au avere imobilă şi o pot întabula ca asigurare primo loco.

Cererile bine instruite sunt a se înainta în termin de 3 sĕptĕmâni.

* (Schelete ilustre). O interesantă descoperire archiologică s'a făcut acum de curênd la Blain, în Francia.

Derîmându se vechea biserică a acestui oraş lucrătorii au descoperit o criptă aşeḑată în faţă altariului şi a cărei esistenţă nimeni nu bănuia. In suterană s'au găsit vase sfinte de plumb şi purtând pe dênsele următórele cifre 1586 şi 1575.

Mulţâmita cestor date, s'a putut stabili, că unul din vase conţinea inima lui René II de Rohan mort în 1856; un alt vas conţinea mĕruntaele lui Henric Rohan, mort în 1575.

* (Brósca ţestósă şi cele dóuĕ gâsce). Dóuĕ gâsce, cari tocmai avéu de gênd, sĕ mérgă în pribejia lor de tómna în spre sud, fură rugate cu doioşie de o bróscă ca sĕ o ea cu ele. Gâscele ḑiseră, că numai atunci o vor lua cu ele, când se ró găsi un modru cum se o ducă. Atunci arată brósca un fir de érbă, şi ḑise către gâsce că fiecare din ele sĕ ia câte un capĕt în gură, pecând ea se va acăţa cu gura de mijlocul firului. In chipul acesta călătoriră tóte trei cu mare sporiu, ér ómenii, care le văḑură de jos, se minunau în gura mare de isteţimea lor şi ar fi voit bucuros se scie că óre care dintre ele a fost atât de cu minte se o fi născocit. Fălósa bróscă îşi deschise gura şi ḑise: „Eu am fost!" Atunci însă îşi perdu sprijinul şi căḑu la pământ.

Morala: Nu lăsa ca trufia sĕ te ademenéscă a vorbi atunci când ar fi trebuit sĕ taci. „Gaz. Tr".

* (Broşura revoluţionară a unui deputat sêrb. Deputatul sêrb Dragişa Stanoievici, care a publicat deunăḑi o broşură violentă în contra stărei de lucruri din Sêrbia, este şeful radicalilor disidenţi.

Broşura pórtă titlul: „Către poporul sêrb" şi caută a doveđí că interesele Sêrbiei ar cere ca frênele guvernului sĕ trécă din mânile unui copil nevârstnic în acelea ale unui Duşan. Regenţa şi guvernul trebuesc resturnate, după dl Stanoievici, şi în locul lor sĕ se institue un „convent de cetăţeni."

Broşura a făcut o sensaţie fărte mare. Cercetarea judecătoréscă în contra dlui Stanoievici, pentru crima de înaltă trădare, s'a şi început şi e probabil că îndată ce Scupcina i va ridica dreptul de imunitate, va fi arestat.

Mulţămită publică.

Prea Onoratul subcomitet al desp. a III al Făgăraşului în şedinţa sa ţinută la 23 Decembre st. v. 1890 ne-au acordat ajutórele cerute pe cari le-am şi primit dela casariul desp. dl Nicolae Cosgarea, cap. c. r. în pensiune.

Deci subscrişii prin acésta venim a aduce mulţĕmita nóstră publică Prea On. comitet central şi prea On. subcomitet desp. III pentru îngrijirea şi zelul cel mare care l'a arătat faţă de noi. După acea mulţămim prea st. Domni contribuenţi, cari au oferit la acele ajutóre pentru susţinerea, şi înmulţirea meseriaşilor romani din acest despărţemênt.

Promiţând că ne vom purta bine şi totdeodată devenind ca bărbaţi vom ajuta si noi pre alţii numai şi nnmai pentru înaintarea meseriilor la poporui nostru român.

Făgăraşiu, în Februariu 1891

Vasilie Sever Florea, din Făgăraşiu învĕţăcel de măsariu am primit 20 fl., Ioan Cintea din Făgăraş înv. de măsariu 20 fl., Nicolae Strembu Popa din Cuciulata calfă de curelariu 20 fl., Ioan Dêmboiu din Sebeşiu înv. de croitorie 20 fl., Iacob Frâncu, din Comana înv. de pantofariu 20 fl., Petru Dragoşiu, din Făgăraşiu înv. de curelărie 10 fl., Spiridon Letia, din Făgăraşiu înv. de croitorie 10 fl., Nicolae Rechieriu din Copăcel înv. de croitorie 10 fl., Georgiu Inachie, din Făgăraş înv. de pacheriă 10 fl., Ioan Moise Stermin, din Vistea sup. înv. de pantofariu 5 fl., şi Simion Maer, din Făgăraş înv. de croitorie 5 fl v. a., suma 150 fl.

Loterie.

Sâmbătă în 28 Februariu 1891.

Timişóra:	**68**	**86**	**53**	**89**	**45**
Viena:	**16**	**28**	**37**	**77**	**29**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 28 Februariu 1891

	Viena	*B.-Pesta*
Renta de aur ung. de 4%	—.—	—.—
Renta de aur nng. de 4%	105.20	105.25
Reuta de aur austriacă	110.05	110.—
Renta ung. de hârtie	100.90	101.15
Galbin	5.45	5.45
Napoleon	9.13	9.13
100 marce nemţesci	56.20	56.35
London pe (poliţă de trei luni)	114.80	114.76

Nr. 492 [36] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Borgo-Mijloceni din protopresbiteratul Bistriţei, se escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitul acestei parochii face la an calculat în bani 405 fl. v. a. Informaţiuni mai deaprópe se pot căpăta dela oficiul protopresbiteral subsemnat.

Concurenţii au a-şi înainta suplicele lor instruite conform legilor din vigóre, pănă la terminul susindicat, la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei.

Borgo-Bistriţa, 30 Decembre, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 16. [32] 3 –3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochiă de clasa a III-a Poşaga de jos, protopresbiteratul Lupşei sĕ escrie al doilea concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Cu acest post sunt împreunate venitele obicinuite şi regulate prin sinodul parochial, cari fac la an, după un calcul mediu în bani suma de 300 fl.

Interesaţii sĕ vor purea informa dela oficiul parochial şi protopresbiteral în detail din ce stau venitele acestea.

Doritorii de a competa la acest au sĕ-şi aştérnă cererile concursuali instruate cu documentele recerute de statutul organic şi regulamentul pentru parochii în terminul prescris.

Ofenbaia, 8 Ianuariu, 1891.
In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tract. Lupşei.

Ioan Danciu,
protopresb.

Sz. 1370 polg. (33) 3—3

Hirdetmény.

A vidrátszegi általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére, u. m. a képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot **folyó év március 14-én d. e 9 órára** tüzöm ki Vidrátszeg községébe, a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a targyalás folyamát akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros 1391 Február 12 én.

A kir. törvényszék kiküldött birája.

Kelemen.

Sz. 1155 polg. [35] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi hogy Gr. Rhedei Lajos Sztdemeteri birtokos által beadott kereset folytán O. Zsákod község italmérési jogának arányositása magengedhetösége és az arány kulcs megállapitása feletti tárgyalásra határidöül az 1891 évi Aprililis hó 8-áuak d. e. 9 órája O Zsákod község házához kitüzetik, mely határnapra az öszes érdekeltek a birtok rendezési utasitása 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet O. Zsákod község elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvény- széknél a hivatalás órák alatt betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1891 Februar 16-án tartott üléséből.

Vén András *Májai.*
elnök. jegyzö.

Sz. 606/891 polg. [35] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék közhirré teszi, hogy Bábahalma község italmérési jogának arányositása iránti ügyében az érdemleges tárgyalás megtartása végett határidöül **1891 Aprilis hó 4-ik napjának délelött 9 órája** ezen kir. törvényszék hivatali helyiségébe kitüzte és eljáró biroul Báró Apor Zoltán királyi törvényszéki birót kiküldötte; mely határnapra összes érdekeltek azzal idéztetnek meg, hogy ki maradásuk a tárgyalás meg tartását akadályozni nem fogja.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1891 Február hó 16-án tartot üléséböl

Vén András. *V. Iakab.*
elnök jegyzö

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3 40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8 [illegible]	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persó
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mica	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4 34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.3[illegible]
	5.46	—	5.46
Reghinul - săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs.–Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Banita	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	3.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 21 Sibiiu, Joi 21 Februariu (5 Martiu) 1891. Anul XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 18 Februariu.

Parola e dată.

Românii nu au ce căuta în Cluș ca cetățeni, românii nu se pot folosi de drepturile, cari le sunt garantate în lege, românii se pot astepta la capete sparte, la demonstrațiuni din cele mai scârbóse, de cari sunt ungurii capaci în inverșunarea lor.

Și ungurii acum o scim, că sunt inverșunați contra românilor.

Românul e om de omenie înaintea lor numai ca individ, îndată ce însĕ acest individ vrea sĕ aparțină némului seu, îndată ce ține morțiș la legea și la limba lui, îndată ce nu voesce ca se fie despoiat de aceste daruri, și încă vine sĕ spună chiar și în Cluș că nu se lapĕdă de ele, atunci românul devine în ochii magiarilor o lăpădătură, devine un obiect pe care-l poți ataca ḑiua la améḑi, îl poți lovi în cap, poți chiar sĕ-l și uciḑi, căci dór nu e departe timpul, când nobilimea magiară împușca la români ca la fiară sĕlbatice, făr sĕ dea cuiva sémă pe pământ, de acele fapte negre, cari le póte comite numai cruḑimea și reutatea inimei.

Prin ținuta lor acésta ungurii au dat dovadă despre netoleranța lor, au dat dovadă cât de mare e ura lor în cotra némului românesc, și mai pre sus de tóte au dovedit, cât de înrĕdăcinat e la ei disprețul, cu care s'au îndatinat a tracta pe românii în patria lor.

Nu voim sĕ facem responsabil pe întreg némul unguresc pentru acest scandal ne mai pomenit, scim noi că vor fi și intre magiari ómeni mai calmi, ómeni mai cu judecată sănĕtósă, cari nu pot aproba aceste ticăloșii, dar în prima linie trebue sĕ facem responsabili pe cei dela presa din Cluș, cari au ațițat cu ḑile înainte, cari au dat signalul de contra demonstrațiuni și cari au declarat Clușul de un centru unguresc, în care românii ca cetățeni nu au ce căuta.

Punem casul că la adunarea alegĕtorilor se ar fi presentat în loc de 400 vre-o 4 mii de alegĕtori, punem casul, că provocați acesti ómeni ar fi respuns la insulte cu insulte, ar fi rĕspuns la petri cu petri, și étă că scandalul era gata, ordinea socială era tulburată și ómenii, cari au venit cu cugete curate la Cluș se reîntorceau cu ósele sdrobite și sdrobiau și ei câteva capete înferbêntate.

Cine ar fi fost în acest cas trist responsabil pentru cele petrecute.

In al cui cont se ar fi trecut neghiobia.

De sigur că nu în al românilor, ci în al magiarilor și cu deosebire în contul celor dela presă, cari au datorința de a apĕra libertatea cetățénului, nu a provoca și sumuța pe cetățén, contra altui cetățén.

Când cu rĕsboiul ruso-turc ungurii se au adunat și ei, au ridicat proteste și au trimis săbii de onóre lui Osman Pașa, dar românii nu iau conturbat în dragostea lor pentru turci, pentru asupritorii popórelor crestine și pentru cei-ce au amenințat cultura europénă sute de ani.

In alte casuri analoge românii ér s'au purtat destul de cu reservă.

Acum, când vin sĕ dea ecspresiune nemulțămirei lor pentru o lege adusă de ei fără de ei, care în consecuențele ei pentru némul românesc este fatală, întrebăm noi, că de ce atâta furie, de ce atâta intoleranță, de ce atât venin, contra unui popor, care începe și el a se destepta și a nu lasa sĕ trécă preste capul lui pericolul fără murmur?

In nenumĕrate rênduri ni s'a ḑis, cautați a ve validita drepturile pe cale constituțională!

Ei bine, intruniri de cetățeni trebue se permérgă la ori-ce act constituțional.

Cum vom putea noi sĕ eserciăm drepturi, când cete de ómeni fanatici urlă, cer întrare acolo unde nu sunt invitați, sparg capete de ómeni nevinovați și fac gălăgii nu mai ca sĕ i teroriseze ca altădată, sĕ remână acasă.

Atunci ori ce alegere, ori ce întrunire devine imposibilă și atunci am gătat cu constituționalismul din viéța statului unguresc.

Atunci trebue sĕ suferim ca sĕ se facă tóte pe voia unei clase de ómeni, căci dacă aḑi parola e dată, că în Cluș, nu ne putem întruni, mâne va urma Alba Iulia, poimâne alt oraș pretins magiar esemplului dat și invitarea ce ni se face ca sĕ luăm parte activă la viéța constituțională, rĕmâne o satiră.

Avem satisfacțiunea, că magiarii de astădată și-au dat în petec, avem satisfacțiunea, că se cualifica de ai cunósce lumea civilisată și avem și mângăerea că la brutalitatea lor, românii și-au păstrat sângele cel rece și au rĕmas în marginile prudenței didactă de propria lor mândrie în fața nerușinărei din Cluș.

Ca ómeni de ordine nu puteau lucra altmintrea

Lumea va judeca și pe unii și pe alții și sentința nu póte fi decât sdrobitóre pentru șovinistii din Cluș, și pentru toți tiranii, cari se înfióră de libertatea, pe care o cer românii.

Revista politică.

In timpul din urmă s'au rĕspândit multe faime, care făceau opiniunea publică sĕ creḑă, că archiducele Ferdinand va cerceta Berlinul și apoi va cerceta și curtea regéscă din Roma.

Aceste sciri au fost provocate imediat după întórcerea archiducelui din Petersburg, căci era necesar sĕ se afirme, că prin visita dela Petersburg basele triplei alianțe nu se clatină.

Scirile mai próspete din Viena anunță, că nu e în perspectivă nici o călĕtorie a archiducelui la Berlin, și cu atât mai puțin la Roma; din acésta însĕ sĕ nu se deducă, că dór tripla alianță ar suferi vr'o schimbare. —

Ministeriul cel nou sêrbesc format sub presidența fostului president al scupcinei Nicola P. Pasici s'a desvoltat programul în scupcină și totdeodată l'a indigitat prin circulare speciale representanților din strĕinătate.

Cea mai mare bucurie a causat-o compunerea noului minister la Petersburg, deóre-ce tótă lumea e convinsă despre simpatiile rusofile ale dlui Nicola P. Pasici.

Presa europénă a mers așa de departe, încât a afirmat chiar, că guvernul sêrb ar fi trimis la Petersburg o deosebită notă, în care se accentuéză simpatiile Sêrbiei pentru Rusia.

Acum acésta scire se desminte. Poporul sêrbesc voesce sĕ stea în bune relațiuni cu tóte puterile europene și în prima linie cu statele învecinate. —

Vorbirea cu care dl Manu a anunțat corpurilor legiuitóre retragerea guvernului e de următoriul cuprins:

Când în Novembre 1889, onorabilul d. Lascar Cătargiu, atunci președinte de consiliu a găsit cu cale să se retragă de la putere Maiestatea Sa regele m'a însărcinst cu compunerea cabinetului. Am primit acésta însărcinare, fiindcă socotiam că, un guvern, care va representa diferitele direcțiuni conservatóre, va avé sprijinul camerilor actuale.

Dorința mea era ca guvernul se fie espresiunea unui partid și sĕ devie representantul întregului partid conservator.

In acésta privință, precum am mai spus-o n'am reușit și guvernul a trebuit sĕ se mărginéscă a fi un guvern parlamentar, reḑêmându-se pe spriginul maiorității ambelor corpuri legiuitore, sprijin care precum prevĕḑusem nu ne-a lipsit.

Cu ajutorul acestor maiorități am realisat mai multe acte, de cari suntem în drept a ne mândri.

In politica esternă am rĕușit a asigura țĕrii relațiuni amicale cu tóte puterile.

In lăuntru, am căutat se potolim pasiunile partidelor nóstre fórte ațițate la venirea nóstră la putere. Sĕ căuta a se perpetua precedentul inaugurat de partidul liberal-național, d'a se da partidele re-

---

FOIȚA.

Raḑe de lumină din Talmud de rabinul I. Stern.

In românesce de **Jeronim Barițiu.**

(Urmare.)

Tinereța e o cunună de rose, bătrênețа e o coronă de spini.

⁂

Copii doresc sĕ fie bĕtrâni, bĕtrânii doresc sĕ fie copii.

⁂

Bĕtrân e cel ce are înțelepciune.

⁂

Bĕtrânul la sfat, junele la rĕsboiu.

⁂

Norocul e o rótă, care se învêrte cu iuțală.

⁂

Ajunge cu nenorocirea, dacă odată a venit.

⁂

Cine plânge nóptea, cu acela plâng împreună stelele de pe cer.

⁂

Nu lăsa sĕ între grija în inima ta, că ea pe mulți a omorât și până acum.

⁂

Trei lucruri înveselesc viața: o femeie frumósă, o locuință frumósă și mobile frumóse.

⁂

Trei inși își causéză ei înșiși nefericirea: cel care împrumută bani fără mărturii — fără obligație; — cel care sĕ lasă a fi stăpânit de nevasta sa și care se dă de bună voie în robie — Ce însémnă cea din urmă? Cel care fiind încă in viață își împarte tótă averea între copii.

⁂

Mulțămirea e bogăția adevĕrată.

⁂

Cine e bogat, cel care gustă bogăția sa.

⁂

Banul pune pe om în picióre.

⁂

Moise a ḑis lui Dḑeu: aurul cel mult și argintul pe care l'ai dat tu lui Israil, a causat depravarea lui.

⁂

Sĕrăcia alérgă după sărac, bogăția după bogat.

⁂

Când lada e gólă, bate cérta în ușă.

⁂

Celui care trebue sĕ-și mânânce pânea de pomană i se întunecă lumea.

⁂

Fiți cu considerare către copii celor sĕraci, căci dela ei va veni sciința.

⁂

Numai cel nesciutor e în adevĕr sĕrac.

⁂

Un înțelept alérgă mai mult ca un proroc.

⁂

Décă îți ḑice cineva: am căutat și n'am aflat înțelepciune, nu o crede; n'am căutat și o am aflat, nu o crede; am căutat și o am aflat, crede-o.

⁂

Șépte calități disting pe înțelept: el nu ia întâiu cuvêntul, când e un mai mare de față; nu întrerupe pe nimenea; nu rĕspunde pré iute; întrébă și rĕspunde la cestiune; el tractéză obiectele unul după altul în ordinea lor; despre aceea ce nu scie, nu se sfiesce a mărturisi: nu o sciu; își recunósce greșala. Contrariul dela acestea se află la cel prost.

⁂

Pentru cine virtutea e mai de mare însĕmnătate ca înțelepciunea, înțelepciunea aceluia e dăinuitóre.

(Va urma.)

ciproc în judecată. Am înlăturat darea în judecată a ministeriului Bratian.

Activitatea nóstră a avut necontenit drept ţel consolidarea financelor nóstre. In timpul guvernului nostru s'a resolvit cestiunea monetară, s'a sterpit agiul şi s'a presentat, pentru prima óră, un buget echilibrat numai cu resurse ordinare.

Pe terenul pur politic, cabinetul a făcut sĕ se respecte aceste trei mari principii constituţionale, libertatea întrunirilor, libertatea presei şi libertatea electorală. Dacă în privinţa libertăţii electorale s'au ridicat óre cari plângeri, ele trebue adresate moravurilor nóstre, cari lasă incă de dorit. Nu póte fi invinovăţit însĕ guvernul meu, care a reprimat orice act de ingerinţă. De almintrelea sunt convins, că ni se va da dreptate când micile nemulţămiri ale momentului vor fi dispărut şi când vor fi trecut şi alţii pe aceste bănci.

Guvernul meu a mai avut fericirea de a realisa legea inamovibilităţii magistraturei.

O impregiurare ne a impedecat de a continua opera nóstră.

Senatul, luând drept pretest o lege bună, legea instrucţiunei, a dat un vot, care în impregiurările in care s'a produs, are o semnificaţie antiministerială.

Guvernul dar s'a credut dator a depune demisiunea sa in mânile M. S regelui, care va avisa după ce va fi consultat pe preşedinţii corpurilor legiuitóre.

Guvernul actual, va continua a gera afacerile curente până la intocmirea noului cabinet.

Scirile din urmă ce ne sosesc din Bucuresci, anunţă, că dl general Florescu e încredinţat cu formarea cabinetului şi că a consultat în cestiunea formărei noului cabinet pe L. Catargiu şi Vernescu.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Avrig, 16 Februariu, 1891. Domnule redactor! In 24 Ianuriu a. c. s'a adunat preoţimea din tractul protopresbiteral gr. or. al Avrigului în Avrig conform cerculariului Escelenţiei Sale înalt Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul pentru alegerea membrilor clericali sinodali pe un nou period. Cu ocasiunea acésta s'a luat hotărîrea ca sinodul protopresbiteral sĕ se ţină in anul acesta în comuna Viştea inferióră, ceea ce sau şi efeptuit Joi în 14 Februariu a. c. s. v. 1891. A descrie în scurte cuvinte dercurgerea acestui sinod 'mi e scopul pentru care ve rog a da puţin loc în preţuitul diuar „Telegraful Român“ ce redigeaţi

Fiind anunţată diua ţinerei sinodului de către dl protopresbiter Ioan Cândea încă la timp corĕspundĕtor, membri sinodului s'au presentat în numĕr de 25, clericali şi mireni, absentând numai 9 şi anume doi preoţi şi 7 mireni, în comuna Viştea inferióră, astfel că la serviciului divin au asistat toţi membrii şi afară de acestia o mulţime de preoţi: invĕţători şi alţi onoraţiori, cari cu un glas de bucurie au cântat sub tot decursul sântei liturgii până în fine.

Inainte de tóte trebue se ridic pe acei factori, cari au lucrat neobosiţi la aceea, ca se pótă eşi sinodul la chemarea sa, şi cu lucrările sale acolo, ca se cunóscă şi poporul că ce însemnédă sinod. El a audit adeseori de sinod parochial, protopresbiteral şi eparchial, dar puţine ocasiuni i s'au dat de a puté vedé de aceste, afară de sinodul parochial, pentru aceea şi scopul denumirei Viştea inferióră pentru ţinerea sinodului a fost ca şi poporului din aceea parochie şi din jur sĕ se dea ocasiune a-şi mai câştiga cunoscinţă despre constituţiunea bisericei nóstre ortodocsă. La realisarea acestui scop a lucrat mult părintele din Veştea inferióră Nicolau Borza, el a publicat încă de timpuriu parochienilor sei ţinerea sinodului, le au esplicat scopul aceluia, şi prin tactica i sciută şi îngrijirea adevărat părintéscă, au sciut atrage poporul către însemnătatea sinodului, de aceea au şi alergat toţi credincioşii cu mueri şi tineri la biserică încât aceea era ca în o di de adevărată sĕrbătóre bisericéscă naţională îndesuită până afară. Acest păstor adeverat sufletesc cu consemgeanul seu George Borza notar cercual din loc au şi îngrigit ca sĕ curgă tóte în ordine bună, ei s'au îngrigit şi pentru procurarea jertfelor la biserică, pentru părăstasul ce avé sĕ se ţină pentru titorii şi ajutorii bisericei şi pentru reposatul archiereu „Andreiu.“

Fiind tóte în ordine după finea sântei liturgii, s'au efeptuit seviciul părăstasului apoi imediat dl protopresbiter tractual prin o vorbire scurtă, dar esenţială au deschis şedinţa sinodului. S'au cetit rapórtele anuale, din cari s'a vĕdut cu bucurie, că lucrurile în protopresbiterat cu puţină escepţiune, curg în ordine.

Dintre aceste mi-am însemnat cu deosebire dóuĕ puncte, şi anume punctul ce relatéză despre concubinate, care într'adevĕr iau un teren tot mai larg, şi al doilea punctul carele tractéză despre fondul protopresbiteral. Am vĕdut cum unele parochii contribue pe an abia cu 4—40 cruceri şi astfel fondul protopresbiteral nu póte înveci progresa. La acest punct s'au făcut mai multe propuneri cu respect la înmulţirea fondului şi anume: membrul Gerge Borza a propus ca sinodul se hotărască pentru fie care suflet un cruceriu pe an, ér representaţa bisericei sĕ se îngrijéscă despre modul încassărei. Dl protopresbiter a propus, că dacă nu se póte de suflet, apoi de o familie sĕ se solvéscă un cruceriu pe an, ér părintele Nicolau Borza a propus sĕ rĕmână după usul vechiu, că adecă în fie-care biserică sĕ se pórte discul în o serbătóre sau Dumineca de peste an, şi crestini se contribue după putinţă şi voinţă. Asupra acestor 3 propuneri s'a născut o discusiune interesantă în carea preoţimea dovedind că poporul avĕnd atâtea date, nu-i mai rĕmân cruceri nici pentru trebuinţele lui de tóte dilele, s'a primit propunerea părintelui Niculae Borza.

Dl protopresbiter în referada sa despre fondul protopresbiteral a făcut propunerea ca dela fie care cununie sĕ se încasseze 15 cruceri pentru fondul protopresbiteral, ceea ce s'a şi primit.

Sub tot decursul sinodului, poporul a asistat în biserică cu mare atenţiune, am vĕdut cum se întereséză de tóte punctele din raport, si despre tóte desbaterile. Iată! am cugetat, acesta e cel mai bun mod de a puté face cunoscut poporul nostru cu constituţiunea bisericei nostre şi voiu insista pentru hotărirea ca pe viitoriu sĕ se ţie sinódele în fia-care an în altă comună. Astfel s'a hotărît în sinodul acesta, ca pe viitor sĕ se ţină sinodul protopresbiteral în comuna Streza Cârţişóra.

După finirea agendelor sinodali, presidiul închide şedinţa pe la 2 óre după amédi, invitând pe membrii sinodali şi pe alţi asistenţi din loc, şi jur la o masă comună, cari cu bunăvoinţă deteră ascultare acestei invitări şi astfeliu în corpore ne duserăm la ospetăria lui Niculae Şandău din loc, unde apoi se încinse o masă, carea fie dis spre lauda proprietariului român susnumit, a mulţămit pe deplin pe óspeţi atât în ceea ce privesce încăperile curate şi gustos mobilate cu manufacturi românesci, ce numai din mânile unei femei române pot eşi, şi de cari am mai vĕdut încă pe la Boiţa de lângă Sibiiu, cât şi cu bucate bine gătite. La masă, ca ori unde la astfel de ocasiuni, s'au ţinut mai multe vorbiri, cari mai tóte ţintiră la îmbunătăţirea sórtei bisericei nóstre şi a poporului nostru credincios, precum şi despre modul cum sar puté pune basă sigură unui fond protopresbiteral pentru ajutorarea preoţilor, vĕdênd, că statul se îngrijesce chiar şi de sĕrvitorii de cancelarie, numai de statul preoţimei nóstre nu.

Făcêndu-se séră şi regina nopţi luna eşind cu radele ei luminóse, ne îndepartarăm fie-cara către casă, satisfăcuţi pe deplin de lucrările dilei trecute.

Un participant.

Sebeşul-săsesc, în 19 Februariu, 1891. st. n. Dle redactor! Fiind de firma convin-gere, că nu veţi refusa a da loc acestor şiruri în preţuitul diariu ce redactaţi, 'mi iau voie a ve scrie câteva cuvinte despre evenimentele întêmplate pela noi în diua de 30 Ianuariu st. v. respective despre reuşita acelora.

Pe numita di adecă la 3 óre p. m. era ficsată o producţiune declamatorică-musicală, care sĕ se ţină în scóla capit. rom. gr. or. de aici, ér tot pe aceea di séra la 8 óre era anunţat un bal român dat în favorul bibliotecei scólei, la hotelul numit: „Leul de aur“ de aici.

Cu mare sete şi ardóre aşteptam toţi numita di, carea pelângă că era di de sĕrbătóre devenia mai ponderósă pentru noi prin numitele dóue evenimente. Mai cu sémă însĕ se interesa publicul român de producţiunea amintită, fiindcă era prima de aceste pela noi dată la scóla română.

Diua mult dorită sosise, sosiseră şi 3 óre p. m şi'ţi era mai mare dragul privind la publicul, care intrând în edificiul scólei suia scările către sala cea mare. Nu voesc a face laudă, sau chiar a esagera, dar constat că inteliginţa nóstră din Sebeş şi jur cu fórte puţine escepţiuni au luat parte la aceea producţiune. Şi cum nu? când acésta era ceva nou pentru noi! Sala cea mare a măreţului edificiu scolar era îndesuită de public ales.

Puţin timp după 3 óre se începu producţiunea cu următoriul program publicat şi în preţuitul d-vóstră diariu şi adecă pt.: 1. a) „Coróna cufundată“ cor de H. Bönicke, b) „Serenadă“ cor de H. Marschner, pt. 2 „Sentinela română“ de V. Alecsandri declamaţiune, pt. 3. a) „Resignaţiune“, cântec pentru tenor solo, de F. Mendelssohn-Bartholdy, b) „Movila lui Burcel“ de V. Alesandri, declamaţiune, pt. 4. a) „Mama lui Stefan cel mare“ de D. Bolintinean, b) „Lecţiune din comput“, ambele cor de scolari, pt. 5. a) „Nu te pot uita“ de $*_**$, cântec pentru bas-solo, b) Ţeranul şi ochelarii“ de A. Pann, declamaţiune, pt 6. „Din depărtare“ cuartet de I. Vorobchievici şi pt. 7. „Uite mamă colo'n sat“ cor de G. Dima.

Privind acéstă programă din punct de vedere al conţinutului ei, cu inimă deschisă trebue sĕ mărturisim, că a fost destul de bogată, ba aflăm în ea unele puncte, cari putem dice că sunt chiar grele. Sĕ trec însĕ şi se vorbesc despre modul cum au fost esecutate punctele din acéstă programă.

Punctul prim din programă conţine dóuĕ cântări corale, compuse din cei mai renumiţi compositoi germani şi cari sunt fórte frumóse, dar şi greu de esecutat. La aşa nisce cântări se recer puteri, cari sĕ se pótă lupta cu greutatea astorfeliu de cântări, aci însĕ puterile au fost cam slăbuţe. Şi cu tóte că puterile au fost cam slăbuţe, totuşi trebue sĕ mărturisim că, numitele dóuĕ cântări au reuşit pe deplin. La ambele cântări întrările deosebitelor voci, precum crescerile şi necrescerile au fost destul de succese. La composiţia „Serenada“ vocea tenorului începând dela „dormi uşor“ au fost cântată solo de învĕţătoriul Zevedeiu Murĕşan, carele a dovedit, că dispune de o voce de tenor plăcuta, ér celelalte voci într'un pianissimo bine nimerit imitau în cor pe tenorul solo, care ere un feliu de purtătoriu al celor lalte voci. Cu un cuvênt acest punct a satisfăcut pe deplin publicul. Dovadă aplausele furtunóse la sfârşirea pieselor.

Sub punctul al 2-lea au urmat „Sentinela română“ declamată de Dionisiu Bucur, student în clasa a III. la gymn. evang. luth. din loco, carele s'a vĕdut că au pătruns la înţelesul nemitei poesii şi prin modul de predare au făcut impresiune fórte plăcută asupra publicului, carele i au şi dat resplata meritată prin un vifor de aplause.

In punctul al 3-lea în cântarea de sub litera a) am avut ocasiune a ne convinge a 2-a óră despre plăcuta voce de tenor a domnului Zevedeiu Murĕşan, carele la cântarea acestei piese a reuşit destul de bine. O impresiune plăcută a făcut asupra publicului declamarea piesei de sub lit.' b) (pt. 3) carea cu multă claritate şi destul de bine a fost declamată de un scolar al scólei nóstre de aici.

Punctul al patrulea a fost esecutat de corul scolarilor adecă sub a) „Mama lui Stefan cel mare“ compusă pentru trei voci şi sub b) „Lecţiune din comput pentru dóuĕ voci. Piesa de sub litera a) este destul de grea, şi mai ales pentru copii, cari n'au mai cântat în cor, de aceer s'au şi simţit mai ales la început greutatea în esecutarea ei. Piesa de sub litera b) au reuşit binişor, ér publicul la sfârşitul acestei piese i s'a dat ocasiune de a ride.

Copii de scólă adecă sĕ'ncércă ca sĕ inveţe şi pe măgariul comput, ér când îl îl întrébă copii că pricepe el ori ba? măgariul le rĕspunde nemţesce „I—A“. A urmat punctul al 5-lea a programei, adecă sub lit. a) „Nu te pot uita“ de $*_**$ pentru bas-solo, o cântare carea cere o voce de bas sonoră şi cultivată pentru ca se fie frumos cântată. Şi aceste calităţi lea întrunit din destul învĕţătoriul dir. Avram David, carele a cântat acésta cântare cu destul succes şi publicul s'a convins că dnul înv. Avram David posede o voce bună pe carea o póte stăpâni şi supune şi la probe mai grele. Nu pot însĕ trece cu vederea aci o împregiurare, că adecă ar fi de dorit, ca la esecutarea astorfeliu de cântări solo se fie şi acompaniere de piano, pentru ca cântăreţul se mai aibă şi puţin repaus ici-colea şi se fie ajutorat prin acompaniare, căci fără de aceea este o greutate fórte mare a cânta. Piesa de sub litera b) „Ţeranul şi ochelari“ carea asemenea este comică au fost bine declamată de o elevă a scólei de aici, carea cu multă presenţă de spirit au espus'o fórte bine spre deplina satisfacţidne a publicului ascultătoriu.

Un punct fórte greu din programă au fost fără îndoélă punctul al 6-lea, cuartetul de I. Vorobchievici. Acest cuartet a fost cântat de învĕţătorii Zevedeiu Mureşan, Samuil Rosiu, Ilie Moga şi Avram David. Ce se mai dic de acest punct? Am audit pe unii dicênd, că au fost cam slab esecutat. Eu însĕ avênd în vedere greutatea esecutării acestei cântări, avênd în vedere că dóue puteri principale dela acest cuartet şi-au supus deja înainte de acésta vocea lor la probă în cele dóuĕ soluri, dic că au fost destul de bine esecutat, ba mai bine nu se putea sub astfeliu de împregiurări.

Producţiunea s'a încheiat cu drăgălaşa composiţiune artistică a iubitului nostru profesor şi artist dl George Dima, carea a fost esecutată cu o esactitate destul de mare, şi carea au lăsat ca publicul sĕ se depărteze satisfăcut dela aceea producţiune.

Venitul dela acea producţiune au fost după cum am înţeles vre o 48 fl. cari sau destinat pentru formarea unui fond coral din care sĕ se procure cele de lipsă pentru cor; o idee fórte bine nimerită.

Invĕţătorii nostri merită laudă, că au început a face óre de distracţiune publicului român din Sebeş şi jur şi ar fi de dorit ca cu astfeliu de producţiuni se ne surprindă mai de multe ori, căci totdeuna vor fi spriginiţi. Numai puţină recunoscinţă li se cuvine şi celor doi învĕţători Nicolau Todea şi Ilie Moga, cari instruézǎ cântările corale, şi ar fi de dorit ca cei competenţi sĕ se ingrijéscă ca ei sĕ fie remuneraţi pentru serviciul ce şi'l oferă spre lauda şi ridicarea nimbului scólei şi bisericei nóstre de aici, căci tot acesti învĕţători conduc şi corul bisericesc. Atât mi am luat voe a ve scrie despre producţiunea dată la scóla nóstră cu ocasiunea serbărei ḑilei patronilor scólei.

Fiind că tot în aceea ḑi séra s'a ţinut şi balul daţi-mi voe ca în câteva cuvinte sĕ ve descriu şi decursul balului român. Incă înainte de ḑiua balului adecă cum s'au distribuit învitările, întreg Sebeşul era însufleţit pentru balul român. Nu numai românii ci şi celelalte naţionalităţi de aici se interesau fórte tare de acest bal. Dovadă e că damele române de aici au cerut sĕ se ţină înainte de bal o probă de jocuri românesci de (romana, hora etc.) pentru ca se inveţe şi dênsele, ceea ce s'a şi întêmplat. Şi séra mult asteptată a sosit. După 8 óre au început a ne onora mulţime de óspeţi din jur şi din loc, încât sala cea mare de dans era prea mică pentru primirea publicului sosit. O deosebită splendóre arĕta frumos împodobita sală de dans, se vedé, că la decorarea ei au lucrat mâni măestre, cari n'au lăsat nimic mai mult de dorit.

Laudă celor cari au sciut'o astfeliu împodobí. Pela jumĕtate la 9 óre sala era îndesuită de elegantul public, ér musica a intonat o frumósă Ardelénă. Cuadrilul şi Romana au fost jucate de vre-o 70 părechi.

Asemenea celelalte jocuri au fost jucate c'o mare însufleţire. Pagubă că nu s'au jucat şi jocurile naţionale „Căluşeriul“ sau „Bătuta“ care ar fi făcut mare impresiune. De altcum se póte repara pe viitoriu. Jocul a decurs în cea mai esemplară ordine şi a durat până pela 5 óre diminéţa, când au început unii a se duce pela ale sale.

Am auḑit ḑicêndu-se că acest bal (balul român) a întrecut pe tóte balurile ce s'au mai ţinut aici în carnevalul acesta; şi nu lipsesce adevĕrul din aceste cuvinte. De totului drăgălaşe au fost ordinele de dans pentru dame, tóte au documentat gustul escelent al arangierilor.

Venitul brut se fi fost 150 fl., dintre cari la vre o 40—50 fl. venit curat pentru biblioteca scólei nóstre de aici.

Anul acesta pentru noi Sebeşenii se vede a fi un an mai bun ca ceialalţi. Numai voinţă şi apoi tóte se fac. „Voesce şi vei puté“!! *b.*

Despre învierea morţilor.

de

Elie Cristea.

(Urmare).

Ar fi şi ne just dacă sufletul s'ar pedepsi pentru faptele la care trupul a avut rolul principal, sau dacă s'ar remunera sufletul pentru faptele bune la împlinirea cărora a contribuit şi trupul.

Cum d. e. s'ar puté remunera numai sufletul pentru bravură, pentru statornicie, pentru primira martiriului, căci sufletul nu se teme de rănire, de mórte etc. „Nu ve temeţi de ceice omóră trupul, că sufletul nu-l pot omori“, ḑice sta scriptură. Ar fi şi mai mare absurditate a remunera pe cineva pentru un lucru cu totul strĕin de natura sa.

Din cele ḑise până aci urmézǎ, că părţile omului, ce la mórte sau despărţit trebue érăşi sĕ se unéscă cândva pentru de a putea obţinea resplata faptelor sevêrşit în viéţa acésta. Reunirea sufletului cu trupul mort şi descompus reclamă învierea morţilor (Athenagora).

III.

Chiar şi când ne-ar lipsi argumentele espuse până aci noi creştinii totuşi trebue sĕ primim aceea credinţă mai ales pentru că ea se baséză pe învĕţăturile cele mângăitóre ale sfintei scripturi.

Cine mai póte dubita când cetesce în prorocia lui Daniil cuvintele (XII. 1): „Şi mulţi din ceice dormia în ţĕrina pămêntului, se vor scula“. Profetul cu drept cuvênt numesce pre cei morţi „cei ce dorm“ pentru de a arĕta că mórtea nu e eternă, ci că şi ea se sfêrşesce ca şi omul la un anumit timp. Er la altloc stă scris: „Tu me vei scula şi eu te voiu lăuda“. Despre învierea morţilor ne vorbesce şi dreptul Iov, când ḑice: „Tu vei scula trupul meu acesta care a suferit multe rele“. Ear prorocul Ezechil astfeliu ne descrie învierea morţilor încât ţi se pare că veḑi cum ósele uscate se îmbracă cu carne, cum sângele începe a circula prin vine şi cum se redă trupului puterea de viéţă (XXXII. 1).

Dară mai ales testamentul nou, care e descoperirea directă a voiei lui Duneḑeu, cuprinde pasage frumóse, prin cari se întăresce credinţa nóstră în învierea morţilor.

Astfeliu evangelistul Ioan (VI. 39) ḑice: „Acésta e voia celui ce m'a trimes pe mine, a tatălui, că tot cel vede pe fiul şi crede întru dênsul se aibă viéţă de veci şi eu îl voiu învia pe el în ḑiua cea deapoi“ Aceste ni-le spune acela care prin jertfa sa a rupt legăturile morţii. Cum deci sĕ nu credem lui Dumneḑeu, că se va întêmpla aceea ce ne-a promis?

Ear la alt loc cetim: (V. 25) „Amin, Amin ḑic vóue că va veni césul şi acum este, când morţii vor auḑi glasul fiului lui Duneḑeu şi cei ce vor auḑi vor învia“ (29), „şi vor eşi cei ce au făcut bine întru învierea vieţei ér cei ce au făcut rele întru învierea osândei“.

Invierea morţilor este garantată şi prin învierea cu trupul a fiului lui Dumneḑeu şi mântuitoriului nostru, de aceea ḑice apostolul Pavel (Rom. VIII. 11): „Cel ce au sculat pe Christos din morţi învié-va şi trupurile vóstre cele muritóre pentru duchul lui carele locueşte întru noi“.

Ear în altloc (I. Tesal. IV. 16) vorbesce apostolul Pavel referitoriu la înviere în modul următoriu: „Ca însuşi Domnul întru poruncă cu glasul archanghelului şi întru trimbiţa lui Dumneḑeu se va pogorî din ceriu şi cei morţi întru Christos vor învia întâiu. După aceea noi cei vii, cari vom fi rĕmaşi împreună cu dênşii ne vom răpii în nori întru întimpinarea Domnului în vĕzduch şi aşa pururea cu Domnul vom fi“.

De altcum apostolul Pavel în scrierile sale în continuu face alusiune la învierea morţilor şi acésta pentru de a mângăia pe creştini în multele lor nĕcasuri şi persecuţiuni aici şi întări întru suportarea lor.

Tóte citatele aceste precum şi multe altele, ce le cuprinde sta scriptură sunt dovada cea mai neindoelnică despre învierea morţilor.

Christos nunumai promite în învĕţăturile sale némului omenesc învierea morţilor, dară a şi înviat pre mai mulţi ca astfeliu mai tare sĕ ne convingă, că şi noi vom învia. Astfeliu a înviat pe amicul sĕu Lazar, strigênd cu vóce înalta: „Lazare eşi afară“. Prin acésta ne-a dat Mânt. Iisus un eseplu despre învierea viitóre. Christos a voit anume sĕ ne arete, că precum Lazar a înviat la strigătul seu aşa şi noi vom învia la sunetul ultimei trimbiţe. Inălţarea vocei lui Iisus ne indică adecă sunetul trimbiţei, prin carea se va da signalul învierei.

Acesta nu e unicul esemplu, ce ni l'a dat Domnul nostru Iisus Christos. El a înviat şi pe alţii; aşa a înviat mişcat prin plânsul mamei pe fiul aceleia ḑicêndu-i: „Tinĕrule ţie grăesc scólă-te“, şi pe fiica antetestătoriului sinagogei.

Tóte acestea le-a făcut ca sĕ întăréscă în credinţa în învierea morţilor.

Invierea nóstră o deducem şi din aceea impregiurare, că Christos este capul nostru ér noi suntem mădulările corpului lui, căci ḑice apostolul Pavel (Efes. I. 22): „Şi tóte le-a supus sub piciórele lui (Christos) şi pe acela l'a dat cap bisericei mai pre sus de tóte“. Christos capul nostru a înviat prin urmare şi noi mădulările trebue sĕ ne împărtăşim de înviere.

Aceste dovedi, cred că din destul ne-au arătat cumcă somnul mormêntului nu-i etern şi că speranţa basată mai ales pe cuvêntul cel neschimbaver alui D-ḑeu ne asigură, că va veni timpul, când óscle cele uscate, culcate spre repaus în sinul pămêntului se vor încinge ér cu carne şi se vor scula spre o viéţă vecinică.

IV.

Cu tóte acestea sunt mulţi, cari cu greu primesc credinţa în învierea morţilor şi acésta pentru-că ea nu este un resultat al meritelor nóstre, ci un dar al bunătăţei lu Dumneḑeu. Erăşi mulţi sunt, cari o resping cu desĕvêrşire.

Pre unii din ceşti din urmă ii duce la necredinţă împregiurarea aceea, că nu toţi ómenii au o atare mórte, ca se pótă fi îngropat trupul lor cu tóte membrele lui în o grópă anumită.

Mulţi mor înecându-se în mare, şi corpul lor se consumă din partea pescilor. Alţii mor prin păduri sau au alt sfêrşit tragic şi corpul lor devine nutremênt férălor sĕlbatice. Părţile unor astfeliu de cadavre s'au împărţit şi s'au asimilat corpului acelor auimale, care le-au consumat. Multe din animale (pesci, urşi etc). cari au putut sĕ mânce trup omenese, se consumă din partea ómenilor. Astfeliu se póte în têmpla ca unele elemente, cari au fost părţi constituitive ale unui om se devină pe calea arătată după câtva timp părţi constituitive ale altui om sau şi a unui animal. Cum se póte acum, ḑic a cei necredincioşii, că elementele astfeliu împrăsciate sĕ se combine érăşi şi sĕ reformeze corpul omului care a avut un sfêrşit atât de tragic? Unele şi aceleaşi părţi nu pot învia d'odată cu mai multe trupuri, sau că corpul omului dintâiu nu póte învia, fiindcă unele părţi din el au devenit părţi constitutive ale altui om, sau dacă părţile acelea rĕmân proprietatea omului celui dintâiu, atunci corpul celui din urmă nu e întreg.

Impregiurarea acésta nu ne îndreptăţeşte a trage la îndoélă învierea celor nefericiţi, căci óre sĕi fie cu neputinţă lui Dḑeu a reuni elementele împrăsciate? Au nu e mai greu şi mai miraculos lucru a crea universul întreg din nimica, decât a învia pe omul, carele odată a esistat?

Cei ce resping învierea morţilor din motivele amintite sĕ vede că nu cunosc pe creatoriul lumei şi eminentele lui insuşiri. Aceea nu sciu că „lui Dḑeu nimic nu e cu neputinţă“.

Sunt alţii, cari nu cred în învierea morţilor, dar admit nemurirea sufletului. Părerea acestora înfăţişază o mântuire parţială şi unde ar rĕmâné în casul acesta dreptatea dacă mórtea nimicesce trupul cel făcut de Dumneḑeu.

Alţii susţin, că cufletele nóstre îndată ce s'au despărţit de corp întră în trupurile animalelor. Dar asemenea păreri sunt numai jocuri d'ale fantasiei lipsite de ori ce temeiu, căci ce e mai de necreḑut decât aceea că sufletul omului creat după chipul şi asĕmĕnarea lui D-ḑeu se devină parte a unui animal? Cum ar putea un suflet umilit şi blând sĕ se unésca cu furia unui tigru (în care au întrat după mórte) sau cum se póte cugeta, că sufletul unui bărbat, care a decis odată sórtea Europei sĕ alerge mai târḑiu urlând în cutare lup prin pustiile deşerte?

Din cele ḑise se vede la ce conclusiuni false pot ajunge aceia, cari nu admit învierea morţilor aşa precum ne-au învĕţat Christos şi apostolii lui. Primirea ei însĕ ne clarifică în privinţa unora din cele mai grele şi mai curióse întrebări referitóre la fiinţa omului şi ne umple de linişte împintenêndu-ne la sĕvêrşirea zelósă a binelui şi la evitarea reului, căci cel ce crede că odată va fi tras la rĕspundere pentru faptele sale, şi că va sta înaintea judecătoriului prea drept, carele tóte le scie, acela de sigur cu tótă ocasiunea va umbla sĕ-şi câstige merite pentru ca se se facă vrednic de fericirea cea promisă omului. De aceea ḑice înţeleptul Sirach: „Aduţi aminte de cele mai de pe urmă ale tale, şi în veci nu vei mai păcătui (VII 39).

Cel ce nu crede, că va învia şi că va trebui se priméscă resplata faptĕlor din viéţa acésta, acela nici se va nisui după vêrtute, nici se va feri de pĕcat! Şi dacă toţi ómenii ar fi de părerea acelora atunci societatea omenéscă ar fi o adevĕrată încurcătură în luptă pentru esistinţă şi nu s'ar distinge de mulţimea ferelor sĕlbatice.

Sĕ lăsăm deci ca credinţa în învierea morţilor sĕ prindă adênci rădăcini în inimile nóstre, ca acésta sĕ ne feréscă de veninul uciḑĕtor al păcatului şi sĕ ne facă sĕ rĕmânem statornic în frica şi iubirea lui D-ḑeu ca astfeliu sĕ înviem nu spre osândă şi suferinţă ci spre fericirea pre caro apostolul Pavel o descrie astfeliu:

„Cele ce ochiul n'a vĕḑut, urechia n'a auḑit şi la inima omului nu s'au suit, acele au gătit D-ḑeu celor cel iubesc pre el“.

Varietăţi.

* (Dar împĕrătesc). Maj. Sa monarchul s'a îndurat prea graţios a dărui din casseta sa privată pe sama bisericei nóstre din Cichindeal 150 fl.

* (Spre orientare.) Bilete de loge pentru petrecerea de Sâmbătă în 7 Martiu n. a. c. aranjată de comitetul balului reun. fem. române, se vênd în aceaşi ḑi dela 9—12 óre a. m. în edificiul Albinei etag. I uşa 1.

Preţul unei loge mari 4 fl., loge mai mică 2 fl. 50.

* (Procesul pentru despărţirea ierarchică a românilor din Mehala de către sêrbi s'a resolvit în ḑilele trecute prin sentinţa de către tabla regéscă din Budapesta. In sensul acestei sentinţe comuna bisericéscă română primesce dela sêrbi jumĕtate din tóte realităţile bisericesci comune, ér în bani suma de 23,134 fl. 90 cr., ca desdaunare pentru biserica şi scóla comună, carea rĕmâne proprietate a sêrbilor; scrie „Biserica şi Scóla.“

* (Constituirea clubului comitatens român.) In urma repausărei regretatului Elia Măcelariu fost preşedinte al clubului comitatens, secretariul clubului dl advocat I. de Preda a convocat pe membrii români la o conferinţă pe ḑiua de 2 Martiu, în localităţile casinei române.

După ce a bineventat pe cei întruniţi dl convocătoriu, a pus la ordine constituirea clubului român şi a fost ales dl I. de Preda de president, ér de secretariu Nicolau Ivan.

Astfeliu constituit clubul s'a luat la seriósă desbatere punctul cel mai însemnat, din programul adunărei generale a comitatului, adecă financiarea întreprinderei căi ferate Sibiiu — Turnu-Roşu.

După unele desluşiri fórte preţióse date de dl Parteniu Cosma, membrii clubului român au luat hotărîrea ca în adunarea din 4 Martiu sĕ spriginéscă propunerea comisiunei însărcinată cu lucrările pregătitóre.

* Adunarea generală a casinei române din loc s'a ţinut Duminecă în 1 Martiu n. în localul casinei.

Adunarea a fost fórte bine cercetată. S'a cetit raportul comitetului de pe anul trecut, s'a dat absolutoriu casariului şi s'a primit preliminariul pe anul curent.

După aceea s'a purces la alegerea comitetului, şi s'a ales de director dl Parteniu Cosma. de v. director Preacuvioşia Sa dl dr. Ilarion Puşcariu, de casariu căpitanul Pantaleon Lucuţa şi de notariu diaconul Ioan Popoviciu, ér de membrii în comitet domnii: Dr. Octavian Russu, Alesandru Lebu şi Onoriu Tilea.

* (Himen). Dl Coman Baca cl. abs. şi d-şóra Dobra Jurcoiu anunţă sĕrbarea cununiei lor, ce se va ţiné în 8 Martiu st. n. a. c. la 12 óre m. în biserica gr. or. din Rĕşinariu.

* (Balul din Sĕlişte). Balul arangiat de reuniunea pompierilor din Sĕlişte sub conducerea căpitanului Henţiu a avut o reuşită strălucită. Acésta se póte deduce şi de acolo, că în Selişte unde de regulă sunt cu mult mai multe femei ca bărbaţi, de astădată numĕrul jucătorilor a covêrşit pe al jucătórelor. Sala a fost de tot elegant decorată.

* (Poporaţiunea Braşovului). Intrégă poporaţiunea Braşovului e de 14.592 bărbaţi şi 16.210 femei; la olaltă 30.802 suflete; arată o sporire dela anul 1880 cu 1218 suflete, aşadar numai cu 3.82%. După naţionalitate au fost magiari 10.399 sau 33.76% din întréga poporaţiunea, sporiu 891 suflete sau 8.57%; germani 9592 sau 31.14%; o împuţinare cu 7 suflete sau 0.07%; *români* 9823 sau 31.88%, sporire cu 744 suflete sau 7.57%. Oservăm, că între tóte naţionalităţile numai la români întrece numĕrul bărbaţilor pe al femeilor. După confesiune au fost: romano-catolici 8420; gr. cat. 403 *greco-orientali* 9752; evangelici A. B. 8324; H. B. 2707.

Intre neguţători sunt români de toţi 51; între industriaşi 565; sfêrnari 62; lucrători de fabrici 39 şi ḑileri 1471.

* (Poporaţiunea Cislaitania). Poporaţiunea Cislaitaniei numĕră 23 835 261 locuitori. Sporirea a fost numai de 7.6%. Cea mai mare sporire o arată Bucovina preste 13.%, tóte celelalte ţĕri sub

10%. Orașul Viena încă arată o sporire de preste 13%.

* (Emigrări). Gendarmaria a prins la Pojon 64 ómeni din comitatul Arva, cari sătui de viața din Ungaria au plecat la America Sĕrmanii au fost reîntorși, deși au avut pasapórte în regulă. La ei s'a aflat preste 1000 fl.

* Invitare.) Corpul învĕțătoresc dela scóla gr. or. română din Boița are onóre a invita la „Producțiunea musicală-teatrală ce se va ținé Dumineca în 8 Martiu stilul nou a. c. în sala scólei gr. or. din Boița cu următórea

Programă:

1. „Dorile“ esecutată de corul scólei.
2. „Visul lui Petru Rareș“ declamațiune de un elev.
3. „Pănă când frate Ardelene“ cântată solo.
4. „Din povestea vorbii“ de A. Pann, declamată de un elev.
5. „Cântul gintei latine“ esecutat de corul scólei.
6. „Sila“ poesie de C. Boliac, declamată de o elevă.
7. „Haidați frați într'o unire“ cântată de corul scólei.
8. „La șeḑĕtóre“ de Val. Micle, declamată de o elevă.
9. „Tudor Vladimirescu“ esecutată de corul scólei.
10. „Șoldan vitézul“ cântecel comic de Vas. Alesandri, esecutat de un elev.
11. „Descéptăte Române“ ... cântat de corul scólei.
12. „Vivandiera“ scenă militară de V. Ale sandri esecutată de elevi și eleve.

Inceputul la 7 óre seara

Boița, în 1 Martiu 1891 st. n.

Corpul învĕțătoresc.

Ofertele marinimóse benevole sunt destinate în favorul elevilor sĕraci dela acéstă scólă.

* Procesul contra inculpaților de la curtea metropolitană din Carloviț după mórtea patriarchului Angelici s'a terminat. Toți acusații au fost achitați. Procurorul a făcut însĕ rĕcurs. Pe stat 'l costă acest proces la 200,000 fl.

* (Societatea geografică română sub Augusta presidență a Maiestății sale regelui și a Alteței sale regale prințului Ferdinand.) Conform art. 13 din statut. societ., subsemnații în numele comitetului au onóre a convoca pe toți domnii societari a se întruni în adunare generală obligătóre la 3/15, 4/16 și 5/17 Martiu 1891 la 8½ óre séra, în sala de ședințe a senatului.

Ședințele vor fi presidate de Maiestatea Sa regele.

Programa lucrărilor:

In ḑiua de 3/12 Martiu, 8½ óre sara.

1. Darea de samă anuală a d-lui secretar general Ceorge I. Lahovari.
2. Ionescu Gion: Schițe geografice din secolul al XVII.
3. Nacian: Importanța geografică în țara nóstră.
4. George I. Lahovari: Oltul.

In ḑiua de 4/16 Martiu, 8½ óre séra.

1. Raportul comisiunei asupra premiilor: General G. Manu“, „Grigorie Cozadini“. „Dr C. Hepiles“ și „Ioan Fĕtu“.
2 Drăghicean M.: Isvórele de păcură.
3. Buzoian G: Determinismul în geografie.
4, Botea C: Despre captarea apelor minerale.

In ḑiua de 5/17 Martiu, 8½ óre séra.

1. Brăescu A: Basarabii din Putna.
2. Dr. Constantinescu B: Studiul geografic la noi.
3. Demetrescu I. (Ploesci): Despre phyloxeră.
4. Presentarea socotelilor pe anul 1890 și votarea bugetului pe 1891.
5. Reînoirea biroului și a comitetului.

Bucuresci, în Februarie 1891.

Vice-președinte: *General G. Manu.*

Secretar general: *George I. Lahovari.*

NB. Tribunele și lojile din sala senatului sunt la disposiția publiculni, care ar dori se asiste la aceste conferințe.

Bibliografic.

Dl Ioan Manliu, profesor în Bucuresci și autor al mai multor cărți didactice a îmbogățit literatura nóstră didactică cu un nou op: *„Crestomație română“*. In ea se află modele literare în *prosă* din autorii secolului XIX-lea cu notițe bibliografice și aprețieri literare întocmite pentru clasele inferióre de liceu, seminariu, scóle pedagogice etc. Dl Manliu prin această lucrare a umplut o lacună de mult simțită în literatura nóstră didactică. Dênsul voesce sĕ se învețe cu succes stilistica românéscă și spre acest scop a ales bucăți din lucrările celor mai distinși bărbați, cari au scris românesce și numĕrul lor e de 40. Recomândăm acésta carte și învĕțătorilor și preoților nostri.

Loterie.

Mercuri în 4 Martiu 1891.

Brünn: **61 78 32 39 9**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 2 Martiu 1891

	Viena	*B.-Pesta*
Renta de aur ung. de 4%	—.—	—.—
Galbin	5.45	5.45
Napoleon	9.13	9.11
100 marce nemțesci	56.35	56.60
London pe (poliță de trei luni)	115.25	116.15

Nr. 657. [39] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea prin alegere a postului de notariu comunal în comuna **Sibiel** aparținetóre cercului Sĕliște se escrie concurs.

Cu acest post e împreunat un salariu anual de **400 fl.**, cuartir natural și tacsele pentru lucrări private conform statutului comunal.

Cereri de competență instruate conform legei se pot presenta subscrisului pănă în 28 Martiu a. c. st. n., alegerea se va îndeplini în ḑiua următóre.

Sĕliște în 28 Februariu, 1891.

Pretorul suprem:
Dr. Liviu de **Lemény.**

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluș.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vințul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8 1	1.55	10.22	12.02
Teiuș.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaș	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiș	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕștia	—	9.12	11.14
Șibot	—	9.34	11.39
Vințul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuș	—	10.44	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persó
Teiuș	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni — Simeria (Piski

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Timișóra—Arad

Timișóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	—5.28

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10
Șeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneș	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneș	8.30	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.53	3.26
Ludoș	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireșteu	5.11	10.58	5.12
Oșorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oșorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	3.—

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 22 Sibiiu, Sâmbătă 23 Februariu (7 Martiu) 1891. Anul XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 22 Februariu.

Ne ocupăm şi de astădată tot cu cele petrecute la Cluş, căci în oraşul Cluş s'au întêmplat lucruri, cari nu pot fi trecute cu vederea, deóre-ce ele sunt simptomul unei bóle, care lăsată nevindecată uşor póte degenera şi în altele de tot periculóse.

Şi în oraşul Cluş s'au întrunit alegĕtorii români ca sĕ-şi manifesteze nemulţămirea lor faţă cu proiectul de lege pentru asilele de copii, şi aceia o au făcut ei în virtutea dreptului lor cetăţenesc, care le permite asemenea manifestaţiuni.

Ḍiarele unguresci din Cluş, cari cu tótă aparenţa indifirentismului faţă cu manifestaţiunile românesci, totuşi inserau întrunirile cu óre care îngrigire, caşi omul, care nu are consciinţa liniştită, ḍiarele din Cluş din incendentul convocărei la o consultare în cestiunea asilelor de copii au provocat pe elementele turbulente la antimanifestaţiune — după-cum ḍiceau ele — la demonstraţiuni pe strade, unde nu mai vorbesce mintea sănĕtósă, unde nu se mai uită omul la libertăţile garantate prin legi, unde nu se mai consideră umanismul, ci numai sĕlbătăcia provenită din fanatism naţional predominéză spiritele omenesci.

Se înţelege, că în fruntea mişcărei a trebuit se fie şi acuma junimea studiósă, acéstă arteră principală în viéţa naţională a fraţilor unguri, pe care la bólele simptomatice o pipăe cu predilecţiune medicul consccienţios, junimea e pusă aşadară în frunte, ca sĕ facă scólă politică, după ḍicala nemţéscă: Wie die alten sungen, so zwitschern die Iungen“.

Se înţelege, că cu manopera acésta se ajunge folos duplu anume pe lângă scóla politică, pe lângă simţemintele de iubire şi toleranţă, cari se plantéză în inima junimei unguresci faţă cu marea maioritate a populaţiunei din Ardeal, se mai câstigă încă ceva anume, dacă cumva lucrul s'ar desvolta în defavorul celor cari l'au provocat, atunci vina se aruncă pe copii, cari în nepriceperea lor fac prostii.

Cu asemenea stratagemă s'a asteptat intrunirea românilor, şi pentru că ei s'au adunat spre a folosi de un drept garantat lor prin lege, pentru că românii în iubirea lor de lege au venit în un oraş care are organe chemate se grijéscă de siguranţa publică, şi prin urmare nu au sciut se vină cu ciomege şi bolovani, pentru aceea junimea din Cluş a aflat cu cale a-i întimpina cu batjocure şi cu petrii.

Dacă nu am avé respect de noi înşine şi de causa, pentru-care luptăm, şi dacă nu am respecta şi în adversarii nostri demnitatea de ómeni, pe care ei nu o mai consideră, atunci am fi tractat cestiunea cu totul altcum.

Este tocmai de interes actual cartea lui Stanley, care a avut sĕ implinéscă misiune culturală în Africa şi el încă a fost întimpinat cu petrii din partea sĕlbaticilor din Africa, căci cu pétra scie arunca tot prostul, şi apoi dacă e vorba ca in raporturile nóstre internaţionale se introducem bolovanii şi măciuca, atunci mocanii din jurul Cluşului încă sciu da cu măciuca.

Dară nu acésta e misiunea presei, nu acésta e misiunea ómenilor de omenie din statul nostru, acésta politică de bolovani póte fi bună între sĕlbătăcii din Africa, nu între popórele cu misiune culturală.

E condamnabilă ţinuta presei maghiare din Cluş, e condamnabilă ţinuta demonstranţilor unguri, cari au înscenat scandalul îndreptat contra românilor, şi e condamnabilă în general scóla politică, care se dă junimei unguresci de către presă şi de către bărbaţii politici ai ungurilor.

Şi dacă ar domni mintea sănĕtósă în bărbaţii de stat ai Ungariei, atunci nu s'ar perpetua o asemea politică nefastă de ḍeci de ani, dacă ar fi la inălţimea misiunei sale justiţia din Ungaria, atunci ar sări procurorii de stat ca muşcaţi de şerpe, şi ar pune la rĕcóre pe cei dela „Kolozsvár“, „Ellenzék“, „Budapesti Hirlap“, cari provócă pe unguri la ciomege şi la bolovani contra românilor, ar incuia la Szeghedin pe cei dela „Nemzet“ şi „Pester-Lloyd“, cari apróbă agitaţiunile şi le presentéză Europei în haină convenabilă.

Pentru numele lui Dumñeḍeu, unde vom ajunge dacă şi o adunare intre marginile legei trebue sĕ o rescumpĕrăm cu sângele nostru.

Ne vărsăm sângele pe câmpul de onóre pentru patrie şi tron.

Cu sudori de sânge agonisim ca sĕ putem plăti darea cea aprópe nesuportabilă.

Unde vom ajunge, dacă şi drepturile politice trebue sĕ le eserciăm numai aşa, dacă vom stropí cu sânge petrile din oraşul Cluş, care e reşedinţa reuniunei unguresci de cultură.

Şi dacă abstragem dela tóte acestea, pentru numele lui Dumneḍeu, ce crescere politică se dă junimei unguresci, care aḍi mâne va lua locul marilor înţelepţi ai naţiunei unguresci, unde vom ajunge dacă presa ḍi de ḍi predică în loc de libertate: bolovani şi ciomege, în loc de liberă desvoltare: magiarisare şi la copii dela peptul mamelor.

Pentru numele lui Dḍeu, unde vom ajunge?

Revista politică.

Alegerile în Austria decurg. Resultatul de până acuma însĕ nu e favorabil nici guvernului, care s'a asteptat, ca sĕ-şi formeze o maioritate, cu care sĕ pótă guverna, dar nici germanilor naţionali liberali, cari credeau, că făcêndu-se nouele alegeri, vor puté ajunge ei la putere, punênd basă unei hegemonii germane temeinice.

Partidele estremiste, cari au dat mai mult de lucru guvernului şi pe care credea guvernul, că le va puté micşora s'au afirmat cu un succes neasteptat.

In special cehii tineri au raportat victorii de tot strălucite în contul cehilor bĕtrâni, cari dóuĕspreḍece mandate în cercurile electorale din Boemia. Chiar şi la alegerile din oraşe cehii bĕtrâni nu s'au mai putut mĕsura cu cehii tineri.

Rieger, cel atât de sĕrbătorit până în anii trecuţi, a prevenit catastrofei cel amenința şi dimpreună cu familia sa a plecat fără de veste din Praga la Arco în Italia.

In Polonia s'au afirmat mai tare rutenii tineri, cari bine organisaţi au dobândit lupta în mai multe cercuri contra polonilor.

In Bucovina au eşit candităţii societăţii politice Concordia cu mare succes. Contrariul bar. Hurmuzachi, un rutén, a primit numai 14 voturi; ér Iacul Lupul a reuşit cu unanimitate.

Se astépta cu mare încordare resultatul tuturor alegerilor, pentru ca sĕ se pótă apreţia şi mai bine situaţiunea din Cislaitania.

Camera italiană ş'a reînceput lucrările sub noul guvern format de Rudini şi, precum se vede, guvernul are o maioritate respectabilă. Când camera ş'a reluat lucrările, tribunele erau pline; în logia diplomatică se aflau ambasadorii Solins, Billot, Riza Bey. Toţi miniştrii erau de faţă, ér deputaţii forte numĕroşi. Vice-preşedintele anunţă demisia preşedintelui: după cererea dlui di Rudini, Zanardelli şi a tuturor şefilor de partid, acéstă demisie a fost respinsă aprópe cu unanimitate.

După un mic incident provocat de imputările de anti-liberalism adresate de dl Zanardelli cabinetului, imputări pe care dl di Rudini le respinge, dl Luzatti face espunerea financiară. Ministrul primesce în principiu prevederile dlui Grimaldi şi cele 9 milióne de economii propuse de acest din urmă şi care reduc deficitul la 29 milióne. El propune alte 36 milióne de economii, dintre cari 10,800,000 la departamentul de resbel şi 6,500,000 dela marină. Cu modul acesta deficitul se acopere şi rĕmâne un es-

---

FOIŢA.

Raḍe de lumină din Talmud de rabinul I. Stern.

In românesce de **Jeronim Bariţiu.**

(Urmare.)

Pentru cine înţelepciunea e mai de mare însĕmnătate ca virtutea, înţelepciunea aceluia e trecĕtóre.

⁂

Cel ce e mai înţelept decât virtuos, cui se asémână? Unui pom, ce are ramuri multe şi puţine rĕdăcini; când vine o furtună violentă, il desrĕdăcinéză şi el cade.

⁂

Raba se obicinuia a ḍice: pietatea şi faptele bune trebue se fie fructul înţelepciunei.

⁂

Un păgân a venit odată la învĕţatul Şamai şi i ḍise: Vreau sĕ mai fac jidan sub condiţiunea, dacă me vei învĕţa legea, până când voiu putea sta într'un picior. Şamai lua un bĕţ şi alungă pe acel batjocoritor. El se duse apoi la Hillel şi-i ḍise tot aşa: „fiul meu i ḍise Hillel, cea ce nu-ţi place nu face nici altuia. Atâta tot e legea, restul e comentar“

⁂

Rabinul Akiba ḍise: Se iubesci pe deaprópele seu ca pe tine însuţi, acésta e porunca cea mai importantă în biblie. Ben Asai mai adause: Eu cunosc una şi mai importantă: Aceea e cartea despre originea omului. Adecă toţi ómenii sunt fraţi între sine şi nu numai israeliţii.

⁂

Pĕcatele contra moralei sunt mai punibile ca cele rituale.

⁂

Nu fiţi ca slugile, care servesc stăpânului pentru simbrie; ci fiţi ca slugile, care servesc stăpânului fără sĕ aştepte rĕsplată.

⁂

Fii puternic ca tigrul, uşor ca vulturul, sprinten ca cerbul şi curăgios ca leul, pentru de a împlini voia Tatălui teu ceresc.

⁂

Inaintea lui Dḍeu intenţiunea cea bună are aceeaşi valóre ca şi fapta.

⁂

Sunt trei coróne: erudiţiunea, preoţia, regalitatea, dar coróna renumelui bun le întrece în strălucire pe tóte.

⁂

Inobilitarea de sine şi fapte bune sunt mai bune ca tóte jertfele.

⁂

Vai de cel pĕcătos şi vai de vecinul seu ferice de cel drept şi ferice de vecinul lui seu.

⁂

Fără concentrare devotă omul sĕ nu se róge.

⁂

Rugăciunea fără devoţiune e un corp fără suflet.

⁂

In casa lui Dumneḍeu sĕ fie tóte frumóse.

⁂

Casa lui D-ḍeu sĕ nu o părăsesci cu paşi grăbiţi,

⁂

Cum se'ţi petreci sĕrbătorile? Pe jumĕtate pentru Dḍeu, pe jumătate pe sama ta.

⁂

Trei sunt iubiţi de Dḍeu; cel care nu se mânie, cel care nu se îmbată şi cel care e lăsător.

⁂

Trei merită plăcerea lui Dḍeu; un holteiu, care trăiesce în oraş şi nu e depravat; un sĕrac care află o comóră şi o redă proprietariului şi un bogat care'şi împarte câştigul în secret.

(Va urma.)

cedent de 1.000,000 care împreună cu celelalte 3,000,000, care trebue sĕ le dea reorganisarea stabilimentelor de emisiune, vor compensa scăderea posibilă a tacselor de consumaţie şi de afaceri.

Pentru micşorarea datoriilor ministrul propune: câteva alte economii şi adoptă sporirea veniturilor presentate de guvernul precedent, modificarea serviciului loteriilor, dela care se póte spera 2,000,000, reţineri din salariul funcţionarilor, cari pot se dea până la 4 milióne; reorganisarea caselor de reservă ale drumurilor de fer, în total 36 milióne fără se slăbéscă forţele armatei şi ale marinei, fără se vateme apĕrarea naţională. Adăogând la acésta prisosul de 10 milióne asupra veniturilor, 19 milióne de economii asupra construcţiunii drumurilor de fer şi altele, se ajunge la cifra de 74 milióne de uşurare a situaţiunei bugetare.

Starea financíară se va imbunătăţi de asemenea prin încheere de bune tractate de comerciu, prin reorganisarea şi crearea unui mare numer de instituţiuni de credit agricol.

Dl Imbriani, întrebând pentru ce nu se propune de loc şi vre-o reducţiune asupra listei civile, camera a făcut un manifest călduros în favórea regelui.

La ordinea ḑilei sunt şi comentarele pressei francese şi germane, referitóre la petrecerea împĕrătesei Friderich în Paris. Dela plecarea împĕrătesei Friderica din Paris, spiritale au început sĕ se calmeze. De n'ar fi fost articolul intempestiv şi din cale afară violent al ḑiarului „Kölnische Ztg.“ lucrurile n'ar fi luat proporţiuni aşa de mari. S'ar fi putut produce o reacţiune. Acum ḑiarele sunt unanime pentru a recunósce, că de unde visita împĕrătesei Friderich avé un scop pacificătoriu, s'a obţinut un resultat cu totul opus şi că relaţiunile dintre Francia şi Germania s'au întors acolo unde erau acum 10 ani.

Articolul din „K. Ztg.“ a produs în Páris o impresiune fórte neplăcută şi la bursă renta a scăḑut cu 50 centime. Dar spiritele s'au mai linistit când s'a vĕḑut, că limbagiul fóei era isolat şi când s'a esplicat publicului frances, că acest ḑiariu, dela căderea principelui Bismarck, departe de a mai fi oficios, face oposiţie împĕratului şi e inspirat de fostul cancelariu.

Ḑiarele mai moderate din Germania sunt departe de a ţiné ison cu „Köl. Ztg., ér cât despre presa francesă, ea respunde calm şi cu demnitate la atacurile nedrepte ce s'au adus de acésta fóie poporului frances.

In consiliul de ministri se ḑice, c'a fost o viuă discuţiune asupra ultimelor incidente. Dl de Freycinet ca şi dl Constans, ministrul de interne, s'au esprimat nemulţămirea de a nu fi fost informaţi chiar dela început despre intenţiunea împĕrătesei de a prelungi şederea ei în Paris. Ministrul de interne a adaus, că n'a fost avisat decât in ultimul moment despre sosirea împĕrătesei la Paris.

Dl de Freycinet, ar fi făcut imputări dlui Ribot ministrul afacerilor strĕine, că nu l'a prevenit despre demersul contelui Nesselrode tostul mareşal al curţii împĕrătesci Augusta, demers în urma căruia s'a hotărît călĕtoria împĕrătesei Friderich.

Dl Ribot ar fi aruncat tótă vina asupra ambasadorului franses la Berlin şi ar fi declarat în urmă că deşi situaţiunea e încordată, el crede că acéstă călĕtorie nu va avé consecinţe neplăcute.

Pe de altă parte „Le Tems“ publică o notă oficiósă în care se ḑice că dl Herbette, ambasadorul frances la Berlin, n'a fost de loc sondat în privinţa acestei călĕtorii. despre care singur contele de Münster a informat pe guvernul frances.

„Le Temps“ respunde cu multă demnitate „Kln. Ztg.“ căruia îi amintesce atacurile, pe cari presa germâna le adresà în contra împĕrătesei Friderich, pe când nenorocitul ei soţ îndrepta, atacuri în cari escela cu deosebire ḑisa fóie. Principele de Bismarck dăduse ca temă de polemica lozincă: „Keine Frauenzimmer Politik“ (jos cu politica femeiască). Pe timpul acela presa francesă vorbia cu respect şi cu simpatie de împĕrătésa Friderich, cum şi de nefericitul ei soţ.

Şi „Voss. Ztg“ recunósce, că vina este a persónelor cari înconjurau pe împĕrătésa. Schimbarea ce s'a produs în presa francesă şi în opiniune se datoréză şi mĕsurilor pe cari le-a luat ambasada germană faţă cu reportorii ḑiarelor. „De altmintrelea, ḑice ea, acésta nu e unica nedibăcie care a presidat la organisarea acestei călĕtorii“. Termină esprimând dorinţa ca patimile sĕ se calmeze şi ca acéstă călĕtorie sĕ nu aibă urmări rele pentru ambele ţĕri.

„Franckf. Ztg.“ scrie astfeliu: Nu trebue sĕ uităm, că imensa maioritate a francesilor resimte încă în mod dureros invingerea dela anul 1870 şi perderea Alsaciei şi Lorenei; şi că venirea soţiei şi a ficei invingĕtoriului dela Reichshoffen a trebuit se atingă acésta rană într'un chip fórte dureros.

Mai ales locuitorii capitalei nu pot uita suferinţele şi tristeţele asediului.

Nu e deci de cât fórte firesc lucru, că la mulţi dintr'ênşi venirea împĕrătesei sĕ deştepte cu totul alte amintiri de cât pe acelea ale timpurilor de bucurie. Trebue în adevăr admirată puterea sufletéscă cu care francezii au sciut nu numai sĕ rĕmână calmi şi sĕ observe cuviinţele, dar şi sĕ recunóscă bunele intenţiuni, cari au motivat călĕtoria împĕrătései.

Adunarea generală a comitatului Sibiiu.

Sub presidiul dlui v. comite Gustav Thalmann în 4 Martiu p. m. la 4 óre s'a deschis şedinţa adunărei municipale.

Sala era îndesuită de membrii, căci cu deosebire punctul 1 din programul de lucrare era nunumai interesant ci totodată şi cel mai important.

Este vorba de a cladi o linie ferată dela Sibiiu—Tălmaciu şi dela Tălmaciu preste Avrig până la marginea comitatului, până la comuna Porumbac, unde ar avea sĕ se împreune cu linia ce o va construi comitatul Făgăraşului, din Făgăraş până la Porumbac şi din Făgăraş până la Homorod, ori Zernesti.

Adunarea din 6 Octobre anul trecut a primit tóte propunerile făcute de comisiunea însărcinată cu construarea nouei căli ferate.

Bine sau rĕu a făcut, e o altă cestiune.

După părerea nóstră a făcut, fórte rĕu.

Étă de ce:

Dacă se va întêmpla ca România sĕ se învoéscă la o juncţiune prin Turnul Roşu, atunci statul vine şi rescumpĕră linia Sibiiu—Tălmaciu, plătesce comitatului Sibiiu spesele avute cu construarea linii din cestiune şi i lasă linia dela Tălmaciu-Avrig până la Porumbac în sarcina comitatului.

Linia aceea se înţelege, că după spusele unui econom onorabil şi pricepătoriu în ale atâror intreprinderi, abia va aduce atât, cât sĕ plătéscă cărbunii ce se intrebuinţéză la locomotiv; Comitatul va avea se lucre în veci cu un deficit pe aceea linie, căci dela Făgăraş cel mult ar puté aduce cépa cu drumul de fer, deórece lemnăriile de cari e vorba nu vor puté fi esploatate nici odată ca sĕ formeze un articlu de esport.

Comitatul a ḑis a. şi trebuia se ḑică şi b.

Indată ce şi-a dat învoirea sĕ se cládéscă linia ferată din cestiune, îndată ce a luat asupra sa sarcinile, acum era vorba de a afla o modalitate după care sarcinile sĕ fie mai uşóre.

Ministrul Baross a venit şi le-a deschis ochii, că e mai bine sĕ ia comitatul un împrumut şi apoi sĕ esmită în loc de acţiuni, acţii de prioritate, cari au sĕ fie ale comitatului şi sĕ se amortiseze în 50 ani din venitele ce le aduc acţiile, din venitul ce'l aduce drumul de fier şi din cele 9¼ percente, scóse după darea directă.

Intrând în desbatere meritorică advocatul I. de Preda, a accentuat, că în raportul comisiunei nu e ḑis espres că cele 9¼ % se vor scóte numai atunci dela popor, când nu vor ajunge venitele din cuponii acţiilor şi venitul ce'l aduce drumul de fer.

Totodată a accentuat, că după părerea sa nu e tot una dacă comitatul e datoriu cu suma de 840 mii sau e numai garant.

Dr. Brote Aurel, Arz von Straussenburg, Konnert, Neugeboren, v. comitele şi pe urmă Tobias au pledat toţi pentru ca sĕ se priméscă propunerea comisiunei; accentuând fie care la rêndul seu, că e tot atâta ori e comitatul datoriu, ori e numai garant, şi că cuotele de amortisaţie în ori ce cas trebue plătite de comitat.

La obiect a vorbit şi dl Parteniu Cosma şi pe urmă s'a pus la vot propunerea comisiunei, care a fost primită cu votare nominală.

Dacă statul e sigur, că se va face juncţiunea cu România prin Turnul Roşu, atunci statul trebuia insuşi sĕ facă acel drum, ér comitatul ar fi avut înţeles se cládéscă o linie ferată dela Vinţul de jos prin — Sebeş, — Mercurea, — Sĕlişte, — Orlat, — Sibiiu.

Aceea linie ar fi fost rentabilă, aceea ar fi ridicat tinutul Sebeşului, Mercurei şi Seliştei, păn' ce acum linia Sibiiu-Tălmaciu dacă nu se deschide drumul spre România nu are nici un sens, e o adevĕrată calamitate şi poporul stors şi aşa păn la meduvă de dragul unor ómeni, cari vor sĕ fie directori şi ce mai scim noi ce funcţionari la calea ferată sĕ aducă în 50 ani jertfe, cari se urcă la 2 milióne de floreni.

Saşii totdeuna au fost prudenţi şi circumspecţi aici se vede, că înţelepciunea lor nu a mers mai departe de vêrful nasului.

Tot ce ne mirăm e, cum au putut indupleca pe români ca sĕ voteze sarcini pe comitat.

Comunele cu încetarea regalelor — trebue sĕ se susţină din aruncuri şi aruncul drumului de fer va fi cel mai mare şi cel mai greu de suportat.

Cei ce vreau sĕ facă servicii guvernului, sĕ le facă fără periclitarea interesselor economice a atâtor cetăţeni contribuabili.

Românii parte mare au votat propunerea şi aruncurile numai cu inima îndoită, căci nu aveau încotro, pentrucă se temeau, că comisiunea va clădi drumul de fer şi cu esmisiunea de hârtii negarantate de comitat, în care cas la o eventuală rescumpĕrare de către stat s'ar fi rescumpĕrat numai după cursul dela 60—70 fl. ér nu în valórea nominală, şi acésta dorim ca sĕ se scie şi în viitoriu, dacă unii sunt prudenţi, ceialalţi au sĕ fie cu ochii deschişi.

Celelalte obiecte ca mai puţin interesante s'au resolvit cu puţine escepţiuni fără desbatere în sensul propunerilor făcute. *Raportorul.*

In cestiunea cântărilor bisericesci.

Am ajuns timpul, în care se retipăresc cărţile bisericei nóstre, amĕsurat cu desvoltarea limbei. Cu ocasiunea traducerei, se va schimba în multe locuri şi tecstul; eu aci'l ţin tot pe cel vechiu până voiu căpĕta traducerea cea nóuĕ. Pentru preot, împregiurarea acesta, nu va provoca greutate mare, căci lesne se va puté acomoda la întonarea, ce trebue sĕ o facă la tecstul schimbat. Mai greu va fi pentru cântăreţi, unde se va schimba tecstul în cântări, căci cu el va trebui sĕ se schimbe şi melodia şi dacă cântăreţii ar fi atât de decsteri, de a nimeri melodia adevĕrată, ar fi bine, dară fiind mulţi şi încă cei mai mulţi din cei, cari nu se pot ajutora unii vor da tecstului un fel de melodie, alţi alta, încât cu timpul, póte sĕ se abată şi mai tare dela uniformitatea, ce ar trebui se o aibă cântările bisericesci şi în loc de a deveni şi mai armoniós, probabil, că lăsându-se la discreţiunea lor, vor deveni şi mai discordante. Chiar astăḑi putem observa, cât de tare difer cântările bisericesci după ţinuturi, numai aci în metropolia nóstră. Prin unele locuri imităm pe sêrbi, prin altele le inpestriţăm cu melodii catolice şi numai cei din părţile mârginaşe cu România mai conservă cântările cu întonare românéscă, după aşa numită psaltihie. Cari apoi din ele sunt mai frumóse? numai cel care le cunósce pe tóte, acela póte sĕ 'şi dea o judecată adevĕrată.

Deci dar, dacă şi până acuma sunt aşa de diferite cântările bisericesci, ceea ce nu ar trebui se fie, trebue se ne punem întrebarea de cu timp, cum ne vom ajuta în schimbarea acésta, ce ne stă înainte spre a nu se produce diferenţă şi mai mare în cântări? şi încă aşa, că dacă s'ar puté sĕ se ţină şi uniformitatea; deóre-ce dacă va înainta deosebirea în cântat tot cum a înaintat până acum, atunci când vom întra unii în bisericile colorlalţi nu vom mai simţi, că auḑim cântâri de ale bisericei nóstre, aşa sunt de schimbate şi de tremurate! Aci nu amintesc de greco catolici, ei tind şi lucră înadins de a se depărta de noi. Le mai place melodiile lui Ambrosiu, ce sĕ le faci! fericéscă se după credinţa lor, noi sĕ ne vedem de a le nóstre.

Până acum la noi în Transilvania s'a făcut prea puţin pentru cântări, ba se privia peste numĕr la cântăreţi. Chiar nici astăḑi nu se caută a se ţinea melodiile bisericesci în curĕţenia lor şi sunt fórte rari cântăreţii, cari sĕ-şi scie înfrumseţa cântarea lor cu flori adevĕrat armoniós. Dacă ar voi cineva se afle astfel de flori (figuri) cerce în cărţile de cântări ale P ieromonach Macarie, şi a le lui Anton Pann. Cei de acum ne am cam obicinuit a vorbi cu dispreţ de psaltihie, pentru că nu o scim. Cerceteze cineva numai cu câte greutăţi a avut a se lupta P. Macarie de a curăţi cântările de figurile grecesci; cât a trebuit sĕ călătoréscă pe timpul acela, când comunicaţiunea era aşa de îngreunată până la Viena, aci a sta şi a supreveghia tipărirea pe note, a le da întonarea corectă, pe care noi cei din Transilvania nici astăḑi nu suntem în stare sĕ li o dăm în cele mai multe locuri. Tóte acestea sciindu-le, nu am vorbi cu aşa usurinţă, ci am căuta a scóte şi a conserva ce e bun din ele şi atunci cântările nóstre ar fi mult mai armoniós, de cât cum sunt astăḑi. Au şi cântările din psaltihie scăderile lor, căci la început nu le a putut desbrăca cu totul de firea limbei grecesci, din care lea luat, deóre-ce e însuşirea limbei grecesci a vorbi pe nas, astfel şi cântarea o dau pe nas (endofonon). dară dacă are scăderi psaltichia, atunci ce se ḑicem de smuciturile glasului 4, Cuvinesă cu adevĕrat, de figura cea din urmă a svetilnelor? ori şi ce pot fi, numai cântări bisericesci nu! şi ce este încă mai rĕu, că nu se caută a se delătura smuciturile din ele spre a deveni din trapul lor de aḑi mai line şi a fi mai împreunate tonurile unele cu altele şi a nu fi aşa de întretăiate (stacato). Câte cântări bisericesci frumóse se pot încă auḑi dela câte un călugăr, preot şi cantor bĕtrân?! Câte acsióne pe tóte 8 glasurile, numai cât nu are cine se le adune, sĕ folosécă figurile lor în compunerea cântărilor în cor şi atunci cunoscêndu-le nu s'ar putea nimenea plânge că îşi perd timbrul de cântări bisericesci şi nu mai produc acel efect, ce ar trebui sĕ-l producă în ascultători. Ar trebui firesce se umble cineva mult spre ale afla dela diferitele persóne, ca sĕ le pótă apoi presenta publicului, ca un ce complet. E greu acésta şi toţi astăḑi au început a pretinde şi dela noi ca se presentăm ceva mai bun, mai artistic ascultătoriior, cântări în cor. Profesori de cântări de musică vocală afară de Sibiiu şi Braşov nu avem, şi numai credincioşii din aceste dóuĕ centre românesci sunt norocoşi a auḑi cântări în cor. Când însĕ vom fi şi noi cei din provincie puşi în posiţiune de a avé şi noi corurile nóstre? şi cum vom fi în stare a scóte de prin multe besĕrici cântările false, cari s'au încuibat dela câte un cântăreţ cu voce falsă, încât a stricat auḑul musical al poporului intreg din comună?!

Dacă însĕ tot atâta atenţiune se va da şi de aci înainte cântărilor bisericesci, atunci este fórte depărtat timpul, când ne vom înduioşa la auḑul de cântări în cor cei de prin provinţă.

Nu vreau şi e de parte de mine intenţiunea sĕ provoc susceptibilităţi. Scopul ce se urmăresce de a se lăţi musica vocală aşa cum sĕ predă acum în ambele centre nu se póte ajunge încă mult timp; căci se me esplic; Póte fi un tinĕr corist fórte bun, după ce însĕ se desparte de ceialalţi soţi ai sei şi ese din cor nu mai plătesce nimic. Sĕ punem însĕ casul invers. Se ḑicem, că un elev are voce falsă şi se pregătesce a merge la pedagogie, căci afară de voce întrunesce tóte recerinţele (vocaţiune). Pentru vocea falsă, ce o are nu ar trebui se fie dispensat de a instrua cântările corect pe viitorii lui elevi, din contră trebue sĕ i se pretindă ca şi el tot aşa de bine se intrueze pe elevii lui incredinţaţi ca şi cel care este înzestrat dela Dḑeu cu vócea cea mai mângăiósă.

Trebue deci căutat mijlocul, prin care sĕ se ajute şi cel care are o asemenea scădere şi acest mijloc nu póte fi altul de cât musica instrumentală.

Cu ajutoriul instrumentului prin esercițiu şi-au îndreptat mulţi vocea falsă şi au devenit cântăreţi cum se cade. Cu instrumentul este uşor a instrua şi pe alţii.

E drept, că în Sibiiu la seminariu se întruéză facultativ musica instrumentală, şi tinerii, carii şi au dat ostenélă, de a învĕţat violina, după-ce au eşit în viaţă practică, fac fórte mari progrese cu elevii lor şi pot lăţi cântările după plac prin provincie, din contră cei ce nu sciu, nu pot produce aceleaşi resultate ori cum s'ar nisui, asta o sciu din esperienţă, că deşi am fost corist la gimnasiu, încă de pe acel timp când în edificiul gimnasiului gr. or. din Braşov nu ni se da nici măcar o sală spre a ne esercita, ci eram siliţi a ne retrage în timpul liber pe „După Iuişti şi pe la Romuri“ şi acolo între miesuinele grădinilor a învĕţa până când ne am produs odată in biserica S. Nicolau şi vĕḑĕndu ne superiorii, că tot putem presta ceva, numai după aceea ni s'a pus la disposiţe o sală, unde sĕ ne putem esercita pe viitor. Aşa a fost începutul corului român în Braşov!

Nici în seminariu nu am fost între cântăreţii cei rĕi, dară dacă aş fi cunoscut musica instrumentală câtă distracţiune nu mi aş fi putut face şi mie şi altora, şi dacă regret ceva în viaţă este sigur numai că nu am cunoscut musica instrumentală, căci câte cântări nu aşi fi putut aduna spre a fi de îndreptar şi altora, éră ascultătorilor spre mângăere şi inveselire sufletéscă, căci prin comune la poporul nostru între împrejurările vieţi de astăḑi in cari trăim, póte numai în biserică, la auḑul câte a unei cântări frumóse i se mai risipesc grijile vieţii şi ţĕranului nostru şi recâştigă îmbărbătare de a nu despera.

Ar fi deci de dorit ca sĕ se întroducă în seminariu musica instrumentală ca studiu obligat, căci numai astfel am puté întroduce uniformitate în cântările bisericesci şi numai prin ajutoriul instrumentului putem ajuta tinerilor fără voce, a scóte din bisericele nóstre cântările false şi a aduna melodiile de pretutindenea şi ale închega cu timpul în un întreg.

In Braşov la gimnasiu încă s'ar putea întroduce musica instrumentală facultativ, căci problema gimnasiului; e de a da elevului cultură universala numai astfel s'ar putea completa cultivarea armonică a elevului, căci câte talente sunt, cari ne fiind cultivate, rĕmân îngropate, spre cea mai mare daună a nóstră şi a lor.

Câţi tineri nu şi ar puté face carieră strălucită, cunoscĕnd musica instrumentală, ca companist, artisti, cântăreţi etc?

Vadă deci cei competenţi, ca greşelile din trecut sĕ nu mai obvină şi în viitor, căci mulţi tineri carii astăḑi póte se nefericesc în cariera, ce li o forţéză, aflânduşi vocaţiunea lor se vor ferici pe sine şi pe ai lor spre preamărirea gintei nóstre şi numai avĕnd un contingent îndestulitor de cunoscători de musică vom puté înălţa spiritele credincioşilor noştri la menirea, pentru care sunt compuse cântările bisericei nóstre.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Reghinul-săsesc, 15 Februariu. In 10/22 Februariu s'a ţinut aici sinodul protopresbiteral al tractului Reghinului. La 11 óre a. m. protrpresbiterul tractual P. O. D Galacţirn Săgău, după ce s'a făcut invocarea Duchului sânt prin cântarea „Impĕrate ceresc“ a deschis sinodul prin o cuvêntare potrivită, în carea arătând cum biserica nóstră a fost susţinătórea limbei şi naţionalităţii nóstre române în tóte timpurile, ér astăḑi cu atât mai mult, — bucurându-se de o constituţiă invidiată de alte biserici — e adevăratul şi unicul focular al acestora; bineventéză pe membrii sinodului prin cuvinte însufleţitóre pentru lucrarea, ce le este pusă înainte.

Verificându se deputaţii aleşi pre noul period de 3 ani 1891 — 1893 şi constatându-se numĕrul deputaţilor presenţi de 17;7 clericali şi 10 mireni, se constitue sinodul alegându şi notari pe Vasile Duma paroch în Iabeniţa şi Aron Şăgău, învĕţător pens. în Idicel.

Din raportul general al protopresbiteriului amintesc câteva date statistice bisericesci şi scolare.

1. *Partea bisericéscă.*

Statul preoţesc a suferit în decurgerea anului 1890 schimbare însemnată prin trecerea din viaţă alor 4 preoţi şi anume: parochul Dedei şi fostul administrator protopresbiteral Ioan Popescu, parochul Iabeniţei Ioan Naşcu, parochul Săcalului Mihail Fulea şi parochul Urisiului superior Ioan Cornea.

Dintre parochiele vacante s'au îndeplinit parochia Deda prin înaintarea capelanului Leo Popescu la gradul de paroch, parochia Iabeniţa prin alegerea şi chirotonirea întru presbiter a clericului abs. Vasilie Duma, parochia Murĕş-Cuieşdiu prin alegerea şi chirotonirea întru presbiter a clericului abs. Georgiu Nicóră.

Statul preoţesc deci cu finea anului 1890 numĕră 18 parochii şi 2 capelani.

Parochii însĕ sunt 19 matere şi 6 filii.

Dóuĕ parochii vacante.

Cu finea anului 1890 respective în decursul acestui an s'au născut în întreg protopresbiteratul: 319 prunci, 318 prunce cu totul 637; mai mulţi ca în anul trecut cu 218.

Au murit: 160 bărbaţi, 251 femei; cu totul 511, mai mulţi ca în anul trecut cu 53.

Deci numĕrul sufletelor din acest tract cu finea a 1890 e de 20,956; 10,110 bărbaţi şi 10,846 femei. Resultă un crescământ faţă de anul trecut cu 398 suflete.

Numĕrul familiilor e de 4395.

Concubinatele s'au sporit. In anul 1889 au fost 59 părechi, la finea anului 1890 sunt 89 părechi.

2. *Partea scolară.*

Statul învĕţătoresc numĕră 22 învĕţători, dintre cari 8 difinitivi şi 14 provisori.

Salarele acestora au fost între suma macsimală de 330 fl. şi suma minimala de 60 fl. Cu totul s'a spesat pentru susţinerea corpului învĕţătoresc suma de 3,617 fl. v. a. la cele 22 scóle parochiale.

Copii obligaţi a frecuenta scóla în decurgerea anului scolastic 1889—90 au fost dela 6—12 ani 1177 copii, 1031; copile cu totul 2208 mai mult ca în anul trecut cu 69 copii şi 55 copile cu totul 124; dela 12—15 ani 430 copii, 397 copile cu totul 827 mai mulţi ca în anul trecut cu 74 copii şi 62 copile, cu totul 136.

Din aceştia au frecuentat: dela 6—12 ani 777 copii, 491 copile cu totul 1268 mai mult ca în anul trecut cu 165 copii şi 10 copile, cu totul 175; dela 12—15 ani 221 copii 230 copile cu totul 451 mai mult ca în anul trecut cu 3 copii şi 55 copile; cu totul 58.

N'au frecuentat scóla; dela 6—12 ani 400 copii 540 copile cu totul 940; dela 12—15 ani 209 copii 167 copile cu totul 376.

Din aceste date statistice ori cine 'şi póte face ideă despre starea tractului nostru.

Tot în acest sinod s'au mai luat dóuĕ hotărîri vrednice de notat aici şi de urmat din partea tuturor sinódelor protopresbiterale din archidiecesă:

In privinţa înbunătăţirei salarelor preoţilor noştri s'a luat decisiunea ca în parochiele, unde bisericele afară de pămênturile date în foiosinţa parochiilor, ca porţiune canonică, mai au şi alte pămênturi, din aceste sĕ se mai măréscă porţiunile canonice.

Ér în privinţa fondului de pensionare a preoţilor s'a luat următoriul conclus.

„In considerare, că tóte corporaţiunile din ţéră 'şi au fondurile lor destinate de a da acuma sau mai târḑiu membrilor sei la bĕtrêneţe sau în cas de a deveni neapţi de lucru ajutóre şi pensiuni; „în considerare, că clerul nostru nici până astăḑi nu are un statut statorit pentru fondul de pensiune; ci cestiunea acésta se tot amână din an în an fără a avé speranţă, că după proiectele de până aci resolvarea va fi fericită,

sinodul protopresbiteral al tractului Reghinului rógă consistoriul archidiecesan, că încă la sesiunea din anul acesta a sinodului archidiecesan, se stăruéscă a se vota „statutul pentru fondul de pensiune preoţesc“ luând de îndreptariu statutul pentru pensionarea învĕţătorilor şi contribuind şi din fondurile archidiecesane la formarea fondului încă în anul acesta. La cas contrariu sinodul protopresbiteral declară, că va forma un fond separat pentru pensionarea preoţilor tractuali.

Decisiunea acésta eu unul o aflu cea mai corespunḑĕtóre şi la timp mai bine venit, căci e ruşine pentru clerul nostru, a sta fără de nici o prevedere pentru bĕtrêneţele şi neputinţele lui, când toţi până şi meseriaşi se îngrijesc pentru acestea.

După-ce s'a ridicat sinodul, deputaţii s'au întrunit la o masă comună, la carea mulţămită darniciei P. O. D. protopresbiter Galacţion Şăgău şi a preastimatului Domn Dr. Absalon Todea toţi am petrecut câteva óre plăcute uitând de grijile şi nĕcasurile ce ne împresóră ḑi de ḑi tot mai tare. *p. J.*

Conchiemare.

După dorinţa mai multor stimaţi alegĕtori din Arad 'mi permit a invita cu onóre pe românii alegĕtori de ablegaţi dietali din oraşul Arad şi din cercurile electorale ale comitatului Arad sĕ binevoéscă a veni la adunarea ce se va ţiné aici în Arad Joi în 12 Martiu st. n. a. c. la 10 óre deminéţa în sala mare dela otelul „Crucea albă“.

Obiectele de discusiune.

1. Proiectul de lege pentru asilele de copii.
2. Ţinuta faţă cu alegerile la venitórea sesiune dietală.

Arad, în 4 Martiu, st. n. 1891.

Dr. *Georgiu Papa.*

Colonelului Avraam de Casan.

Stă gata regimentul şi arma presentéză,
Şi astépt' a Ta comandă „feciorii“ Tei voinici;
Şi trâmbiţele sună, şi murgul Teu nechéză,
Casane Colonele, şi Tu nimic nu ḑici?

O, inima e rece şi gura încleştată,
Şi braţul odichnesce, ce sabia 'nvêrtia;
Streliţii, 'nvingĕtorii, ce-i comandai odată,
Conduc pe comandantul, mormêntului a'l da.

Te duci şi Tu iubite, Te duci la cea revistă,
Ce Domnul cel mai mare odat' o va ţiné,
Şi-acolo cu toţi bravii din tót' a lumei listă
Lua-vei o cunună, ce'n veci nu va cădé!

Aici însĕ primesce cununa fără nume,
De prime viorele, ce vine-a-ţi oferí
Cel ce cu Tine-odată vĕḑù lumina 'n lume,
Păn' trâmbiţa 'i va ḑice şi lui, a Te 'nsoţí!

Sibiiu, 7 Martiu n. 1891. †

†

Avraam nobil de **Casan,**

colonel în pensiune

după lungi şi grele suferinţe a adormit în Domnul Joi în 5 Martiu nou la 5 óre p. meridiane.

Bărbat cu simţeminte înalte, generos faţă de subalterni, iubit de camaraḑi, adorat de feciori s'a retras nu de mult în pensiune, ca după o viaţă sbuciumată, plină de activitate, sĕ guste fericirea în sinul familiei.

In cartea sorţii a fost altmintrea scris. Colonelul Cassan a trecut dintre cei vii în etate de 57 ani şi cu el s'a stins viaţa unui bărbat, care a făcut numai onóre numelui românilor.

Ca fiu de grăniţeriu a întrat în armată şi prin iubirea de ordine, prin acurateţa, care l'a distins în viaţă a înaintat până la gradul de colonel.

In istoria regimentului 31, numele colonelului Cassan lasă o frumósă pagină, atât ca model de patriotism curat cât şi ca un bărbat, a cărui vêrtute a fost alipirea către tron şi patrie, care vîrtute este generală a românilor, din regiment. — Fie-i ţărâna uşóră şi memoria neuitată!

Varietăţi.

* (**Diua de 10 Maiu.**) Cu ocasiunea sĕrbătorilor ce se vor arangia în România la 10 Maiu se vorbesce, că va sosi la Bucuresci monarchul nostru şi împĕratul german Wilhelm II. Pregătirile în palatul regal pentru înalţii óspeţi au şi început a se face.

* *Reuniunea sodalilor români* din loc se întrunesce în adunare generală Duminecă în 24 Februariu (8 Martiu) a. c. la 2 óre după amédi în localul propriu.

* (**Himen**). Dl Ioan Duma, cl. abs. şi d-şóra Ana Rusu anunţă cununia lor, ce se va celebra Duminecă la 8 Martiu a. c. st. n. la 3 óre p. m. în biserica gr. or. din Ida-mare.

* — Eva Bran şi Alecsiu Cibu anunţă celebrarea cununiei lor ce se va ţiné Duminecă în 8 Martiu st. n. a. c. la 3 óre p. m. în biserica gr. or. din Daia română.

* (**Reuniunea pentru ajutorarea prisonierilor** din comitatul Sibiiu ş'a ţinut adunanea sub conducerea d-lui president Alesandru Ianoşi. Din raport se vede, că prisonierii au fost ajutoraţi cu 47 fl. 50 cr. că regimul a dăruit reuniunei 200 fl. ér dl Dr. König 4 volume din biblie în limba română, magiară şi germană. Intrégă avere a reuniunei e de 1214 fl. 27 cr; dintre cari 1199 fl. 93 cr. sunt depuşi la institutul „Albina“.

* (**Bulangistii nu sĕ stâmpĕră**). O depeşă din Paris anunţă că generalul Boulanger, care sĕ află la Bruxelles nu se va mai întórce la Iersey.

O adunare bulangistă ş'a ţinut în arodismentul 13 lea; 600 de persóne au luat parte. S'a vorbit violent despre purtarea guvernului faţă cu împĕrăteasa Germaniei. Sau votat medali de argint dlor de Rochefort, Laur şi de Cassagnac.

S'a strigat trăiască Rusia! şi jos cu aliaţii Germaniei!

* (**Cai cu ochelari**) ¡In érna acésta în Moravia pămêntul este acoperit pretutindeni de un strat gros de zăpadă. Reflecţia luminei pe zăpadă este atât de orbitóre, încât chiar animalele sufer fórte mult de bóle la ochi.

Spre a feri pe cai, un mare numĕr de ţĕrani le pun nesce ochelari de sticlă albastră sau négră cea ce dă acestor animale o înfăţoşare cât se póte de comică.

* (**Rectificare**). In corespondenţa „*Valea Almaşului*“ publicată în Nr. 19, în alinea a 6-a, şirul al doilea, în loc de „Ioan Rachiş“, e a se cetí: „*Ioan Georgea din Rachiş*“.

(**Escentricitate**). Un esemplu amusant despre escentricitatea englezilor: O englezóică tinĕră, miss Scheldon, a trecut prin Paris întruna din dilele trecute. Ea se duce direct la Neapole, de unde apoi se va îmbarca pentru Zanzibar. Ea 'şi propune sĕ traversede pe jos sudul Africei şi pentru-ca sĕ isbéscă imaginatiunea sĕlbaticilor 'şi va pune o lungă perucă blondă şi se va îmbrăca cu o haină lungă albăstruie cu fire d'argint pe margini. Ca tovarăş de călĕlătorie nu va avea decât pe femea sa de casă. Bagagiile sale vor fi transportate în urma ei de 40 negrii.

Mulţămită publică.

Corpul didactic dela gimnasiul rom. gr. or. şi dela clasele normali adnecsate din Brad, au arangiat şi'n ĕst an un bal în 2/14 Eebruaru, în favorul fondului seu de pensiune.

Petrecerea a reuşit — în partea sa morală preste asceptarea bine, participând la dênsa un public fórte numĕros petrecându-şi vesel până în revărsatul dilei. Conplăcerea întregului public participătoriu însĕ, o-au atras asupra-şi jocurile naţionale „Căluşerul“ şi „Bătuta“, jucate între pausă, cât se póte de binisor, de 10 individi îmbrăcaţi în pitorescul costum naţional român.

La signalul dat întreg publicul, postat prin odăile laterale, plini de curiositate, au alergat în spaţiósa sală de joc. Aici vĕtavul căluşerilor învĕţătoriul Petru Rimbaşiu, la întrare fu întimpinat de aplause numĕróse. pe cari le-a şi meritat în adevĕr, căci dênsul în decurs de vre-o dóuĕ sĕptămâni, s'au ocupat cu mult zel, cu instruirea colegilor sei, în jocurile menţionate.

Lauda meritată nu se póte denega nice stimabilelor dómne române că în mare parte sau presentat în costume naţionale.

Dar petrecerea nunumai în partea sa morală, ci şi în cea materială se póte nu-mi bine reuşită.

Au incurs adecă preste tot 147 fl. 50 cr., v. a., din care sumă detragêndu-se spesele de 59 fl. 28 cr., resultă un venit curat de 88 fl. 32 cr., v. a.

Cu suprasolviri au contribuit următorii P. T. D.:

Simion Damian, adv., Theodor Pop, adv., Petru Tis, advocat câte 5 floreni., Michail Eckert 2 fl. — Alecsandru Filip, adv., Dr. Laurenţiu Pop, Anna Gall, Georgiu Ivaşcu, Silviu Todor, Aurel Oprea, Gavriil Simedrea, Georgiu Copoş, Augustin Oniţiu, Pavel Oprişa, prof., Ioan Stanciu, N. Nodack, Petru Bota, N. Griebel, Kugĕl Karl, Ioan Rus, Petru Gligor, R Clerici, Desauer, N. Kölner — toţi câte 1 un floren — Nicolau Fugătă, Pataky Victor, Vasilie Damian prot, câte 2 floreni v. a., St. Szakács 2 fl. 50 c., Szabó Lajos şi Baternay Antal câte 50 cr. —

Primécă deci On. public participatoriu, precum şi cel contribuitoriu cu suprasolviri, cea mai cordială mulţămită a corpului didactic.

Brad, la 10/22 Februăriu 1881.

George Parau,
cassariu.

— In 2 Februariu st. v. corpul învĕţătoresc dela scóla română gr. or. din Tilişca a arangiat cu ocasiunea hramului o producţiune musicală-teatrală. Cu ocasiunea acelei petreceri au incurs în favorul bibliotecei scólei dela următorii contribuenţi benevoli următórele sume; dela d-nii: Aurel Millea, not. în Poplaca., Niculau Henţ, not. în Sĕlişte., Valeriu Pop, not. în Sĕcel., Dr. Liviu de Lemenyi protopretor în Sĕlişte., Dr. Nicolau Maier, protopresbiter în Sĕlişte., Ioan Iosof, inspector revisor la societatea de asigurare „Naţională“ în Bucureşti., dna Dorotea Iosof, Bucureşti; câte 2 fl. v. a. dşóra Fany Iosof, Bucureşti, d-nii A Accilenescu not. în Galeş., Halal..i, v. not Sĕlişte., Romul Mircea învĕţ Sĕlişte., dna Maria Sorescu Sĕlişte., I. Ivan, not. Gurariu., Dumitru Chirca, învĕţ. Sĕlişte., Paraschiva Lascu, Ioan Popa preot, Cismaşu v. not. reg., N. Némţu învĕţ., V. Greavu com. de boltă., Herţa, cancelist., D. Lăpădat, învĕţ. toţi din Sĕlişte., Aurel Décei, v. not. Gurariu, Ioan Iosof, preot., Petru Juga, preot., St. Millea, not., Ilie Floşu, comerciant., Alesandru Iosof, Brăila., Ioanchim Muntén preot, Gurariu., Savu Frecea, Simion Rodénu, Dt. Rachiţan, Dt. Rodénu, Constantin Oprean, Pant. Banciu, prim., Dionisie Juga, câte 1 fl. v. a. Ioan Răchiţan, învĕţ. Galeş 70 cr., Ioane Miclăuş, Ioan Lazar, învĕţ. pens., Av. Hânsa, Av. Stănesc, George Bratu, Vasile Iuga, St. Bratu, Ioan Prică, Maria Mănese, şi Vasilie Voic câte 60 cr. — Nicolae Juga, Zacharia Ioanoviciu, Toma Michaiu, Pant. Bratu, Pavel Bunea, Ilie Stancă, Nicolae Posa, Valeriu Millea, Teodor Popa, coj. Sĕlişte câte 50 cr. — Michail Preda 45 cr., Dt. Bumbea, And. Flóş, Galeş; George Păcurariu, învĕţ. în Galeş, Murgău, învăţ. Cacova câte 40 cr. — Nicolae Prică, Nicolae Flóş, Galeş; Maria Oprian, D. Prică, Ilie Zeic, Ioana Zeic, Const. Bratu, Nicolau Receu, Maria Bratu, Savu Voic, Vasile Luca, Duşe Luca, Cărabulea, D. Popa, Toma Stancă, Dionisie Rĕceu, Dan Mânig, Petru Rodén, Lucaciu, Avram Prică, Petru Cornea, Ana Şt. Bratu câte 30 cr.

Aceste contribuiri benevole dau suma de 61 fl. 85 cr. din cari substrăgêndu-se spesele de 39 fl. 85 cr. resultă un venit de 22 fl. v. a., în favorul bibliotecei.

Primécă deci marinimoşii contribuenţi sincerile şi căldurósele nóstre mulţămiri pentru frumosul sprigin, atât material cât şi moral ce ni l'a oferit şi cu acésta ocasiune ca şi întrecut.

Asemenea primécă şi onorata primărie mulţămirea corpului învĕţătoresc pentru cumpĕrarea unei lampe pe séma scólei, şi pentru ajutoriul dat la construirea unei bine.

Primécă şi onoratele dşóre din loc, mulţumirile nóstre pentru concursul dat la piesele, cari s'au representat.

Tilişca în 15 Februariu, 1891 st. v.

In numele corpului învĕţătoresc.

Dimitrie Iosof
învĕţătoriu.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 4 Martiu 1891

	Viena	*B.-Pesta*
Renta de aur ung. de 4⁰/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4⁰/₀	104.90	105.25
Renta de aur austriacă	110.15	110.—
Renta ung. de hârtie	101.—	101.—
Obligaţiuni urbariale ung.	91.75	—.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	91.75	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	104.25	104.—
Obligaţiuni ung. de rĕscumpĕrarea decimei de vin	99.90	99.75
Galbin	5.44	5.45
Napoleon	9.10	9.09
100 marce nemţesci	56.35	56.60
London pe (poliţă de trei luni)	114.35	115.—

Nr. 657. [39] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea prin alegere a postului de notariu comunal în comuna **Sibiel** aparţinetóre cercului Sĕlişte se escrie concurs.

Cu acest post e împreunat un salariu anual de **400 fl.**, cuartir natural şi tacsele pentru lucrări private conform statutului comunal.

Cereri de competenţă instruate conform legei se pot presenta subscrisului până în 28 Martiu a. c. st. n., alegerea se va îndeplini în diua următóre.

Sĕlişte în 28 Februariu, 1891.

Pretorul suprem:
Dr. Liviu de Lemény.

Nr. 492 [36] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Borgo-Mijloceni din protopresbiteratul Bistriţei, se escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 dile dela prima publicare.

Venitul acestei parochii face la an calculat în bani 405 fl. v. a. Informaţiuni mai deaprópe se pot căpăta dela oficiul protopresbiteral subsemnat.

Concurenţii au a-şi înainta suplicele lor instruite conform legilor din vigóre, până la terminul susindicat, la oficiul protopresbiteral gr. or. al trcatului Bistriţei.

Borgo-Bistriţa, 30 Decembre, 1890.
In conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Sz. 1155 polg. [35] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi hogy Gr. Rhedei Lajos Szt-demeteri birtokos által beadott kereset folytán O. Zsákod község italmérési jogának arányositása megengedhetösége és az arány kulcs megállapitása feletti tárgyalásra határidöül az 1891 évi Aprililis hó 8-áuak d. e. 9 órája O Zsákod község házához kitüzetik, mely határnapra az öszes érdekeltek a birtok rendezési utasitása 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet O. Zsákod község elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvény-széknél a hivatalás órák alatt betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir törvényszéknek 1891 Februar 16-án tartott üléséböl.

Vén András — *Májai.*
elnök. — jegyzö.

Sz. 606/891 polg. [35] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Bábahalma község italmérési jogának arányositása iránti ügyében az érdemleges tárgyalás megtartása végett határidöül **1891 Aprilis hó 4-ik napjának délelött 9 órája** ezen kir. törvényszék hivatali helyiségébe kitüzte és eljáró biroul Báró Apor Zoltán királyi törvényszéki birót kiküldötte; mely határnapra összes érdekeltek azzal idéztetnek meg, hogy ki maradásuk a tárgyalás meg tartását akadályozni nem fogja.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1891 Február hó 16-án tartot üléséböl

Vén András. — *V. Iakab.*
elnök — jegyzö

Nr. 199. [40] 1—3

Publicare de licitaţiune.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, cumcă **Sâmbătă în 21 Martiu a. c. st. n. la 10 óre a. m.**, se va da în arêndă prin licitaţiune publică ţinêndă în cancelaria oficiului comunal de aici, dreptul de morărit la **móra comunei Sebeşul inferior,** — pe timpul din **1 Apriliu 1891 st. n.** până în **31 Decembre 1892 st. n.**

Preţul strigărei e **500 fl. v, a.**

Doritorii de a licita au a depune **10%** ca vadiu.

Condiţiunile de licitaţiune mai de aprópe se pot afla şi cetí în órele oficióse la subsemnatul oficiu.

Sebeşul inferior, (cercul pretorial al Sibiiului) 1 Martiu 1891 st. n.

Oficiul comunal:
Ioan Roman, jude. — **Ivan,** not.

O specialitate necomparabilă
între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă şi strĕinătate
este
apa minerală de
„Répát“

care în urma composiţiuei pré fericite a părţilor sale minerale şi a conţinutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare şi de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de „**Répát**“ sĕ întrebuinţéză ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului şi a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor şi a beşici etc. are un efect admirabil la secreţiunea udatului şi este recunoscut ca remediu salvator nepreţuibil.

☞ **Cel mai curat şi binefăcĕtoriu product natural.** ☜
☞ **Ca borviz adecă beut cu vin** ☜
nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nici o altă apă minerală a continentului.

☞ **Şampagnul apelor minerale.** ☜

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de „**Répát**“ nu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci şi ca pe un escelent medicament şi ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înţelept precum şi pentru copii spre întrebuinţarea dilnică cu cea mai mare căldură şi conscienţiositate.

Apa minerală de „**Répát**“ umplută în flacóne elegante de 1/2 şi 1/1 litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete şi veritabilă în Depoul subsemnatului de espediţiune în *Braşov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher şi tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima
Administraţiunea isvorului
Josef Görgy.

[27] 4—20

Nr. 23 Sibiiu, Marţi 26 Februariu (10 Martiu) 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Asilele de copii.

Budapesta, 9 Martiu.

Proiectul de lege pentru asilele de copii este primit şi de casa magnaţilor. Contra proiectului au vorbit metropoliţii: Miron Romanul, Ioan Vancea; episcopii: Victor Mihalyi, Ioan Meţian şi superintendentul săsesc Dr. G. D. Teutsch.

Nr. 917 Plen.

Cerculariu

către tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Mandatele deputaţilor sinodului archidiecesan pentru periodul present de trei ani avênd sĕ înceteze cu Dumineca Tomii a acestui an, şi trebuind prin urmare sĕ se pună la cale noue alegeri de deputaţi pentru periodul următoriu: spre acest scop consistoriul archidiecesan pe basa statutului organic §§. 87—91 şi 140 şi în conformitate cu instrucţiunile votate de sinodul archidiecesan sub Nr. 35 din anul 1878 decretéză următórele:

1. Alegerile de deputaţi la sinodul archidiecesan pentru noul period de trei ani, care se va începe cu Dumineca Tomei a. c., se vor face după arondarea nouă a cercurilor electorale publicată prin cerculariul consistorial din 7 Septembre 1887 Nr. 3414 Plen.; anume: preoţimea din fie-care cerc electoral formézā un colegiu electoral pentru alegerea unui deputat din cler, ér comunele bisericesci se vor grupá tot pe basa acestei arondări noue în cele 20 de cercuri electorale, şi fie-care cerc va alege câte doi deputaţi mireni.

2. Pentru alegerea deputaţilor din cler preoţimea îndreptăţită se va aduna în locul central al colegiului **Marţi în 12 Martiu** vechiu a. c., éră pentru alegerea deputaţilor mireni se vor întruni sinódele parochiale estra-ordinare **Dumineca în 17 Martiu** vechiu a. c., premergênd anunciarea sinodului cu opt ḑile înainte, adecă la **10 Martiu**; în fine colegiile mirenesci compuse pentru fie-care cerc din bărbaţii de încredere ai singuraticelor sinóde parochiale se vor întruní la locul central al cercului **Dumineca în 24 Martiu** vechiu a. c. pentru actul scrutiniului.

3. La fie-care cerc electoral este denumit câte un comisariu consistorial din cler pentru conducerea alegerilor preoţimei, şi câte un comisariu consistorial mirén pentru conducerea actului de scrutiniu; deci conspectul lor se aclude la cerculariul present sub ·/. *A)* cu aceea observare: că la cas, când vre-un comisariu, fie preoţesc, fie mirén, s'ar vedé împedecat dela împlinirea misiunei sale: acela are sĕ facă numai decât arătare la consistoriul archidiecesan pe lângă restituirea comunicatelor; décă însĕ dela consistoriu nu ar urma până la ḑiua alegerii, respective a scrutiniului, denumirea altui comisariu, séu décă împedecarea comisariului ar întreveni numai în momentul suprem, dóră chiar la alegere, séu la actul scrutiniului: în aceste casuri membrii colegiului electoral preoţesc, respective ai scrutiniului, sunt autorisaţi a-şi alege un suplent al comisariului consistorial, care sĕ îndeplinéscă tóte agendele comisariale.

4. Instrucţiunile speciale pentru procedură la alegerea deputaţilor sinodali basate pe statutul organic şi pe pracsa din trecut, se publică ca suplement la acest cerculariu; ér aici se recomândă cu totadinsul preoţimei parochiale şi tuturor organelor bisericesci, a priveghia fie-care în sfera sa de activitate şi sub respundere personală, ca listele celor îndreptăţiţi la alegere şi celea ale votanţilor presenţi sĕ fie compuse cu tótă esactitatea, şi preste tot la alegeri sĕ se observe cu scumpĕtate disposiţiunile acestui cerculariu şi specialele instrucţiuni, ce urméză, evitându-se ori-ce iregularitate, care póte fi stricăciósă pentru desvoltarea vieţii nóstre constituţionale bisericesci, ér pentru cei culpabili póte sĕ aibă numai urmări grave.

5. Oficiile protopresbiterale au sĕ trimită *cu tótă posibila grăbire* acest cerculariu la fie-care oficiu parochial din tractul seu, ér acestea au a studiá, publică şi îndeplini cele prescrise pentru ele; spre care scop se spedéză de aici acest cerculariu într'un numĕr de esemplare corespunḑetoriu, ca sĕ se ajungă pentru tóte comunele bisericesci; deasemenea se trimite sub *B)* pentru fie-care sinod parochial câte o blanchetă tipărită, ca înlesnire la facerea protocólelor electorale; în fine spre folosire la oficiile protopresbiterale se aclude sub *C)* un formulariu de blanchete pentru conscrierea preoţimei din tract, conform §-lui 1 din instrucţiuni.

Sibiiu, din şedinţa plenară ţinută la 4 Februariu, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Miron Romanul m. p.
archiepiscop.

Dr. **Remus Roşca** m. p.,
secretariu.

(Suplement)

Instrucţiuni

pentru procedură la alegerea deputaţilor la sinodul archidiecesan.

I. Pentru alegerea deputaţilor din cler.

§. 1. Oficiul protopresbiteral, nemijlocit după espedarea cerculariului consistorial, compune atâtea liste separate, câte sunt cercurile, la care aparţine preoţimea din tractul seu; în fie-care listă petrece numai preoţimea, care aparţine cercului respectiv; apoi listele acestea le trimite cu ocasiune sigură, prin postă séu prin espres, la adresa respectivilor comisari consistoriali preoţesci, adeca fie-căruia o listă pentru cercul seu.

§. 2. La terminul ficsat pentru alegerea deputaţilor preoţesci, precis la 11 óre antemeridiane, se adună preoţimea la locul central al cercului, căruia aparţine, anume în localul, care va fi designat prin comisariul consistorial, şi acolo sub presidiul comisariului se constitue în colegiu electoral, alegêndu-şi doi bărbaţi de încredere şi pentru purtarea protocolului un notariu.

§. 3. După constituirea colegiului electoral urméză verificarea preoţimei din tóte comunele, care aparţin acolo, fără considerare décă sunt toţi presenţi séu ba. Acésta se face în rêndul listelor întrate dela oficiile protopresbiterale, eventual după cunoscinţa publică, ce o au cei presenţi. Décă se nasce vre-o îndoiélă asupra îndreptăţirii vre-unuia, cestiunea se decide cu maioritatea voturilor, şi resultatul se petrece la protocol. Listele întrate dela oficiile protopresbiterale se aclud la protocol, ér cei verificaţi se petrec după nume într'o listă generală, carea verificată de colegiu se aclude asemenea la protocol, cu indicarea caracterului şi locuinţei fie-căruia.

§. 4. Terminată verificarea, colegiul trece numai decât, séu eventual după o consultare confidenţială, la alegerea unui deputat din cler pentru sinod. Alegerea se face séu prin votare publică, séu dacă cere o terţialitate a celor presenţi, prin votare secretă.

FOIŢA.

Raḑe de lumină din Talmud de rabinul I. Stern.

In românesce de **Jeronim Bariţiu.**

(Urmare.)

Nici un om nu pĕcătuesce, décă nu s'ar fi băgat în el un spirit nebun.

⁂

Cel ce a comis un pĕcat de dóuĕ ori, acela nu'l mai consideră de pĕcat.

⁂

Cugetarea pĕcătósă e mai rea decât pĕcatul făcut.

⁂

Omul sĕ evite seducerea.

⁂

Nu şórecile e hoţul, ci gaura.

⁂

Leul nu urlă lângă o grămadă de paie, ci lângă o grămadă de carne. Un om făcu pe fiul seu sĕ se scalde şi ungă, i dete bine de mâncare şi de beut, i puse în mână o pungă cu bani de aur şi'l duse până la uşa unei case de renume rĕu. Sĕ putea óre ca pĕcatul sĕ nu'l cucrindă? Aşa abundanţa duce pe om la pĕcat.

⁂

Un pĕcat cu bună intenţiune e mai de preferit, decât o faptă bună cu intenţiune rea.

⁂

Ochii şi inima sunt samsari pĕcatului.

⁂

Nu'ţi crede ţie însuţi, până ce nu vei muri!

⁂

Dóuĕ lucruri urăsce Dḑeu: pe cel ce vorbesce altcum decât cum cugetă şi pe cel care ar putea pune mărturia înaintea tribunalului pentru de a desvinovăţi pe cel nevinovat şi nu o face.

⁂

Patru lucruri nu póte cuprinde spiritul: un sĕrac mândru, un bogat sgârcit, un mosnég curvar şi pe un fucţionar arogant.

⁂

De către patru îşi întórce Dḑeu faţa: de către batjocoritori, mincinoşi, făţarnici şi de către calomniatori.

⁂

„Pocăesce-te cu o ḑi mai înainte de ce vei muri!“ aşa ḑise rabinul Elieser scolarilor sei. Dar putem noi sci când vom muri? întrébă un scolar. Pentru aceea rĕspunse rabinul, omul sĕ se nisuiască în fiecare ḑi ca sĕ se perfecţioneze.

⁂

Nu saţiul nici postul sunt de ajuns, ci îndreptare şi fapte bune.

⁂

Unui pĕcătos îndreptat nu e ertat a'i aminti în mod ruşinător perióda lui de mai nainte.

⁂

In tot timpul vestmintele tale sĕ fie albe.“ Cum e a se înţelege acésta? Se refere la curĕţănia sufletului. Un rege chemă pe funcţiunarii sei la masă, nu ficsă însĕ ḑiua. Cei prudenţi îşi spălară vestmintele şi stau gata. Cei proşti cugetară că mai e încă timp, până ce ne va chema regele. Fără de veste regele îi chiamă. Cei prudenţi se presentară în vestminte curate, ér cei proşti în vesminte murdare. Atunci regele lăudă pe unii şi se supĕră pe ceialalţi. Pe ceia îi puse la masă, ér pe cestia'i disgraţià.

⁂

Inclinarea cea rea la început e un óspe. Décă i dai ospitalitate, în curênd ea va fi dómnă în casa ta.

(Va urma.)

În tot casul ordinea votării este acésta: comisariul consistorial chiamă pre alegĕtori, unul câte unul, după cum sunt petrecuţi în lista generală, şi fie-care alegĕtoriu 'şi dă votul seu cu graiu viu, ér în cas de votare secretă pune în urna pregătită spre acest scop o şedulă, ce conţine numele întreg al individului, pre care-l doresce sĕ fie deputat.

§. 5. Notariul colegiului sub controla preşedintelui comisariu şi a bărbaţilor de încredere petrece în însuşi protocolul colegiului după numerii curenţi numele fiecărui votant, şi alăturea în alta rubrică continuativă votul fie-căruia, adecă numele candidatului, căruia şi-a dat votul seu respectivul alegĕtoriu; ér în cas de votare secretă, se petrece la protocol numai numele votantului. În rubrica voturilor nu este permis a se pune în loc de nume „dto" séu alte semne ori scurtări.

§. 6. Dupăce în rêndul listei generale vor fi votat toţi alegĕtorii presenţi, se mai aştéptă o jumĕtate de óră pentru cei ce n'au fost presenţi la rêndul prim, şi dacă în restimpul acesta mai vin şi alţi alegĕtori îndreptăţiţi: voturile lor se petrec la protocol întocmai ca ale celor de mai nainte; ér décă la espirarea acelei jumĕtăţi de óră nu se mai arată nici un alegĕtoriu: votarea se încheie. În protocol se notéză timpul (óra şi minutele), când s'au încheiat votarea.

§. 7. După încheierea votării, biroul colegiului (preşedintele comisariu, bărbaţii de încredere şi notariul) numĕră voturile şi le suméză după diferitele nume ale candidaţilor; ér la cas de votare secretă, numĕră şedulele puse în urnă, şi décă corespund numĕrului votanţilor, le scrutinéză, anume: le desface, le cetesce şi le suméză; în fine preşedintele comisariu proclamă de deputat ales pe acela, care a întrunit maioritatea voturilor; ér la cas, când doi ar avé maioritate în voturi egale: între ei, decide sórtea esecutată pe loc, şi preşedintele proclamă de deputat pre cel favorit de sórte.

§. 8. Pentru deputatul ales se face numai decât în presenţa colegiului electoral un **credenţional,** şi acela se subscrie de comisariu, de bărbaţii de încredere şi de notariu; apoi décă alesul este present, i se predă credenţionalul immediat; ér décă nu este present, i se trimite prin mijlocirea comisariului acolo, unde locuesce alesul, pe calea cea mai sigură şi fără amânare.

§. 9. Terminându-se cu acestea actul alegerii, protocolul colegiului se încheie şi se autentică în presenţa alegĕtorilor, apoi se subscrie ca şi credenţionalul de comisariu, de bărbaţii de încredere şi de notariu, şi décă stă din mai multe cóle, acele se cos, ér capetele firului cusuturei se sigiléză cu sigilul bisericei locale séu cu al unuia dintre bărbaţii de încredere. La protocol se aclud tóte actele şi documentele, câte au legătură cu alegerea; deosebi la cas de votare secretă se aclud la protocol într'altele şi şedulele de votare, cusute şi sigilate ca însuşi protocolul.

§. 10. Terminate şi formalităţile din §-l precedent, comisariul declară lucrarea colegiului electoral încheiată, şi protocolul colegiului într'una cu tóte actele electorale îl aşterne precât se póte încă în aceeaşi ḑi consistoriului archidiecesan sub covertă sigilată şi pe lângă un raport din partea sa, în care sĕ fie indicată predarea séu espedarea credenţionalului, şi modul espedării. Espedarea pe calea postală se face cu recomândare.

II. Pentru alegerile deputaţilor mireni.

§. 11. Cu opt ḑile înainte de terminul ficsat pentru întrunirea sinódelor parochiale, în fie-care biserică parochul local séu suplentul lui anunciă poporului în auḑul tuturor: că la opt ḑile se va ţiné sinod parochial estraordinariu pentru alegerea a doi deputaţi la sinodul archidiecesan din partea cercului electoral, căruia aparţine comuna bisericéscă; totodată invită pe cei îndreptăţiţi la alegere: ca în ḑiua alegerii sĕ se adune la biserică cu ceva mai timpuriu ca altădată, pentru ca premergênd mai curênd ritualele bisericesci, se remână timp de ajuns pentru ţinerea sinodului electoral. Parochul va lucra bine, décă şi pe altă cale va reflectá de timpuriu pre popor, mai ales pre cel din filii, la ţinerea sinodului, punêndu-i în vedere însemnătatea alegerii şi sfătuind pre cei ce au vot,ca cât mai mulţi sĕ participe la sinodul electoral.

§. 12. Oficiile parochiale sĕ nu scape din vedere: că conform §-lui 5 al regulamentului congresual din anul 1878 pentru parochii, în fie-care parochie (comună bisericéscă) trebue sĕ fie stabilit prin o **listă oficiósă** numĕrul acelora, cari după §. 6 din statutul organic pot luá parte la sinodul 'parochial. Lista acésta se compune la finea fie-cărui an solariu de comitetul parochial în conţelegere cu oficiul parochial, şi se publică în biserică cel puţin cu 8 ḑile înainte de ţinerea sinodului parochial ordinariu. Reclamări contra listei membrilor sinodali se pot face în scris séu cu vorba la sinodul procsim ordinariu. Unde ar lipsì din ori-ce causă astfel de listă, oficiul parochial are a se îngrigí, ca aceea sĕ se compună în mod supletoriu cu tótă conscienţiositatea, ca apoi la întrunirea sinodului parochial electoral acea listă sĕ se pótă autenticá şi folosí la actul votării.

§. 13. La terminul ficsat, după terminarea sântei liturgii împreunate cu chemarea Duchului sânt, în fie-care comună bisericéscă (filiile la olaltă cu matera) întrunesce sinodul parochial estraordinariu pentru alegerea a doi deputaţi mireni la sinodul archidiecesan. Local pentru sinodul acesta poate fi biserica séu scóla locală, décă nu este altă comoditate şi mai bună. Sinodul se deschide şi lucréză la început sub presidiul ordinariu (parochul local, eventual protopresbiterul séu alt preot); anume sub presidiul ordinar se cetesce ordinul consistorial pentru alegere, se stato-resce lista generală a membrilor sinodului, şi autenticată se aclude la protocol, în fine se constitue sinodul electoral conform §. 91 *e),* din statutul organic. — Óra când s'a deschis sinodul, se însémnă la protocol.

§. 14. Sinodul propriu electoral se constitue alegêndu-şi un preşedinte, doi bărbaţi de încredere şi un notariu; apoi astfel constituit purcede numai decât, eventual după o consultare prealabilă, la însuşi actul alegerii de deputaţi, sub conducerea şi controla biroului sinodal. Forma votării este cea cu graiu viu, séu décă cer 20 de alegĕtori, cea secretă. Preşedintele invită pe alegĕtori, ca după votarea, ce va urmá, sĕ nu se îndepărteze, ci sĕ aştepte constatarea resultatului şi autenticarea protocolului. Óra rênd se începe votarea se notéză în protocol. Ordinea votării este acésta: Preşedintele séu notariul cetesce din lista generală cu graiu respicat şi pe unde numele fie-cărui alegĕtoriu; membrii presenţi ai sinodului, cari voesc sĕ participe la alegere, vin în persónă unul câte unul, la masa biroului sinodal, în rêndul, după cum sunt chemaţi din lista generală; fie-care din ei 'şi dă votul cu graiu viu, eventual prin şedulă. Aclamaţiunea nu este permisă, de asemenea nu este permis a votá unul în numele altuia, present séu absent. La cas când alegĕ toriul nu scie întreg numele candidaţilor, e de ajuns décă el va numí séu va scrie numele de familiă şi caracterul candidaţilor, aşa însă, ca identitatea persónelor se nu vină la îndoélă.

§. 15. Notariul sub controla bărbaţilor de încredere petrece în protocolul sinodal voturile date, scriind la fie-care votant Nrul curent, Nrul din lista generală, numele alegĕtoriului, şi în alte douĕ rubrici următóre numele acelor indiviḑi, cărora alegĕtoriul şi-a dat votul. În loc de nume nu sunt permise a ltfel de semne indicative, d. e. „dto" séu „ „ . La cas de votare secretă se însémnă în protocol numai numele alegĕtorilor, ér şedulele se adună şi se păstréză tóte pentru actul scrutiniului, ce va urmá.

§. 16. După-ce vor fi votat după listă toţi alegĕtorii presenţi, se va mai aşteptá o jumĕtate de óră pentru alegĕtorii, cari n'au fost presenţi sub decursul votării, şi décă în acest restimp mai vin alegĕtori, cari mai nainte nu votaseră, voturile lor se însémnă în protocol la rêndul seu; ér décă la espirarea restimpului de jumĕtate de óră nu se mai nici un alegĕtoriu îndreptăţit: votarea se încheie, însemnându-se în protocol timpul (óraşi minutele) încheierii.

§. 17. După încheierea votării biroul sinodal numĕră voturile, ér la cas de votare secretă — şedulele, care décă corĕspund numĕrului votanţilor, se scrutinéză desfăcêndu-se ele, apoi cetindu-se şi numĕrându-se numele ce le conţin. Resultatul votării se însémnă la protocol în modul cel mai esact, ca sĕ fie evident, câte voturi a întrunit fie-care candidat. La cas de votare secretă, şedulele după scrutinare se adună tóte la olaltă, se numeriséză, şi legate bine se pun sub coverta, ér coverta se sigiléză după modalitatea prescrisă pentru sigilarea protocolului, la care ele se alătură.

§. 18. Terminându-se actul propriu al alegerii, sinodul electoral designéză pre unul din bărbaţii sei de încredere, care sĕ iee la sine protocolul sinodului electoral după ce va fi în tótă forma încheiat şi sigilat, şi la timpul indicat sĕ-l ducă la locul central al cercului şi sĕ-l presinte în persónă comisariului consistorial, făcênd apoi parte din colegiul scrutinătoriu pentru cercul întreg. — Se recomândă sinódelor parochiale, a însărciná cu acésta misiune pre unul din cei mai acreditaţi membri ai sei, care sĕ pótă împliní cu punctualitate acésta însărcinare; căci altcum se póte întêmplá, ca bărbatul de încredere a vre-unui sinod sĕ întârḑie cu presentarea protocolului, séu nici sĕ nu-l presenteze comisariului, în care cas apoi ar rĕmâné neconsiderate voturile respectivului sinod, şi din tóte lucrările lui nu s'ar alege nimica. Provisiunea pentru un suplent la cas de impedecare este de asemenea recomandabilă.

§. 19. Despre întreg decursul sinodului electoral se face un **protocol,** care încheiându-se se autentică în presenţa alegĕtorilor, apoi se subscrie de preşedinte, de bărbaţii de încredere şi de notariu, **acludându-i-se lista generală a alegĕtorilor** şi eventual şedulele de votare. Decă protocolul stă din mai multe cóle: acelea se cos la olaltă şi capetele firului cusuturei se pun sub sigil. În tot casul protocolul electoral trebue sĕ aibă pe pagina subscrierilor doue sigile întregi, împrimate cu céră, séu cu ostie, séu cu văpsélă, unul al parochiei, altul al preşedintelui séu al unuia dintre bărbaţii de încredere. Dacă sigilarea protocolului nu s'ar puté face după cum se prescrie aici: acésta împregiurare şi causele ei se însémnă la protocol.

§. 20. Protocolul încheiat, subscris şi înstruit astfel se pune în covertă împreună cu aclusele lui, şi coverta se sigiléză cu céră, punênduse celea doue sigile prescrise pentru însuşi protocolul; astfel sigilat se provede în loc de adresă cu titlu din fruntea protocolului şi se predă bărbatului de încredere designat pentru a-l duce la comisariul consistorial, ér după tóte acestea preşedintele declară sinodul electoral de încheiat.

§. 21. În ḑiua ficsată pentru scrutiniu, precis la 11 óre înainte de méḑăḑi, toţi bărbaţii de încredere, cărora s'au dat la mână protocólele electorale ale sinódelor parochiale, se adună la locul central al cercului lor electoral, şi anume în localul designat spre acest scop prin comisariul consistorial; acolo apoi sub preşedinţa comisariului consistorial se constitue într'un **colegiu de scrutiniu,** alegêndu-şi un notariu pentru ducerea protocolului, şi doi bărbaţi de controlă.

§. 22. Constituindu-se colegiul scrutinătoriu, comisariul consistorial desface pe rênd tóte protocólele sinódelor electorale în presenţa bărbaţilor de încredere, tăind marginile covertelor fără a se vătăma sigilele, protocólele apoi se cetesc cu voce înaltă, se numĕră sumariile voturilor din trênsele şi se scriu în protocolul colegiului. Protocólele electorale dubióse séu cu defecte esenţiale, precum şi cele sosite după terminarea scrutiniului, nu se iau în considerare, dar se aclud la protocol separat, spunêndu-se în protocol în special causa, pentru care nu s'au putut considera. Covertele remân acluse la protocóle.

§. 23. După esaminarea, numerarea şi sumarea voturilor din întregul cerc electoral se constată resultatul final, şi acei doi indiviḑi, cari au întrunit cele mai multe voturi, se proclamă de aleşi deputaţi sinodali pe noul period de trei ani; ér la cas, când doi ar avé în maioritate voturi egale: între dênşii decide sórtea esecutată la moment, şi cel favorit de sórte se proclamă de deputat.

§. 24. Pentru deputaţii aleşi în modul indicat se fac în presenţa colegiului de scrutiniu **credenţionale,** care numai decât se subscriu de comisariu şi de toţi bărbaţii de încredere, **va se ḑică de toţi membrii colegiului de scrutiniu**; apoi credenţionalele se trimit aleşilor deputaţi acolo, unde aceia se află cu locuinţa, dar pe calea cea mai sigură şi fără amânare, sub speciala îngrigire a comisariului.

§. 25. Despre tótă lucrarea colegiului de scrutiniu se face un **protocol** special, care la încheere se autentică în presenţa tuturor şi se subscrie în tocma ca credenţionalele, de comisariul consistorial şi de toţi bărbaţii de încredere; după care apoi comisariul consistorial declară de încheiată misiunea colegiului de scrutiniu, ér protocolul acestuia dimpreună cu tóte celelalte acte electorale le asterne pre cât se póte încă în aceeaşi ḑi consistoriului archidiecesan, pe lângă un raport, în care sĕ arăte, că credenţionalele le-a transpus aleşilor deputaţi, indicând şi modul transpunerii. Espedarea pe calea postală se face cu recomândare.

Sibiiu, 22 Februariu.

După principiile naţional economice cea mai sigură avere este pămêntul.

Averea în hârtii de valóre este atât de supusă fluctuaţiunilor politice şi altor sguduiri, încât ori ce om cu mintea sănĕtósă, dacă are sĕ alégă, alege mai bucuros modalitatea de a şi imbrăca o parte a avutului seu în moşii, cari chiar şi în casul, când ar aduce mai puţine percente, cel puţin acele percente le aduce şi în cas de rĕsbóie, şi în cas de crise financiari prin cari trece statul şi în cas de aşa numitele „Krachuri", cari de şi rar dar tot se întêmplă cel puţin în un véc de om odată şi nimicesc averile plasate în hârtii fără milă.

Am anticipat aceste pentru ca din aceste premise sĕ putem trage conclusiunile.

Şi conclusiunile pentru biserica nóstră nu ar puté fi decât fórte nefavorabile, fiind partea cea mai mare a avutului ei plasată în hârtii de ale statului, în hârtii de ale drumurilor de fer şi în alte valori emise de baucele din ţéră.

Biserica ca corporațiune morală nu póte face speculă de bursă, biserica trebue sě calculeze totdeuna cu calculi reali, mai bine cu mai puțin, dar cu sigur, și sigur nu e nimica ca moșia.

Sě întêmplă ce e drept că și recoltele anuali au nevoile lor.

Sě intêmplă secete mari, cari uscă totul, se întâmplă ploi îndelungate, cari nu favoriséză nici decât vegetațiunea, se intêmplă grindină, ghiéță, tóte aceste sunt însě nisce calamități, cari nimicesc recolta parțială a anului, și in casul cel mai rěu nimicesc venitul unui an.

Anul următoriu póte fi un an mănos, póte fi o recoltă bogată care se desdauneze pe deplin recolta nimicită a anului premergětoriu și aci vedem chiar la țěranii nostri, că ei după un an bun sě reculeg, ’și plătesc din prisosințele unui an něcasurile făcute în 2—3 ani.

Perderile cu lucrarea pămêntului nu sunt insě nici odată atât de mari, atât de simțite ca perderile din devalvațiunile de bani.

Din devalvarea hârtiilor, mulți bogătani au ajuns cerșitori, mulți ómeni bine situați au ajuns în stare de compătimit făr sě li se mai dea posibilitatea de a se reculege.

Vedem că o defraudare mai însemnată la o bancă produce panică și teróre în tot ținutul.

Și ómenii au ađi mai multe motive ca ori când sě fie cu frica în óse.

Cheltuelile singuraticilor s’au sporit în měsură cu mult mai mare decum sunt venitele lor, și cu deosebire în Ungaria în mânile multor ómeni banul e foc și ochiul dracului.

Biserica a fost cruțată până acum de perderi. Ea a evitat ori ce speculă, ér ómenii cari i-a aplicat au fost cei mai corecți, cei mai devotați causelor ei.

Tot așa inregistrăm cu un feliu de mândrie națională, că la bancele nóstre românesci sunt aplicați ómeni, cari pe lângă mâni curate, mai au și ambițiunea de a fi numerați între ómenii cei mai de omenie.

Dar nu de manipulațiunea dela biserică avem temeri, nu de puținul cel avem elocat la bancele nóstre ci de o sguduire financiară mai mare, de o crisă financiară ce póte urma în urma unui resboiu și de alte catastrofe neprevěđute atunci e bine ca dacă ai perderi se nu perđi totul.

Atunci e bine dacă ai o basă, de unde sě poți începe a te reculege.

Și după o catastrofă nu te poți reculege, decât din venitele pămêntului, pădurilor și viilor.

Noi până acum am avut puțină avere ca să ne putem cugeta la plassarea ei în realități.

Acum din norocire avem.

Aci e fundațiunea „Șaguna“, aci fundațiunea „Andronic“, aci fundațiunea „Pantazi“ și alte fundațiuni cu scopuri filantropice.

Se astepți ca sě se măréscă fundațiunea Pantasi până la anul domnului 1954 tot adăugênd interesele la capital, până ce în o bună diminéță sě te trezesci d. e. la anul 1950 cu o crisă europénă ori și mai curênd și se ți prefacă o avere atât de colosală în cenușe ar fi pe cât de riscat lucru pe atât și de desaprobat.

Este deci în interesul bisericei în interesul preoților, cari se vor ajutora din aceia fundațiune ca o parte din avere sě se plaseze în moșii.

Nu e trebuință ca sě se lucre în regia proprie. Póte fi dată în arândă și suma arândei sě se adauge la capitalul de bani făr ca sě se altereze intru nimica intențiunile fundatorelui.

Tot așa se ar avé lucrul cu fundațiunea „Andronic“.

Meseriașii sě vor împărtăși din venitul sigur cel aduce moșia dar ei se vor împărtăși pentru totdeuna, și nu se póte întêmpla niciodată ca fundațiunea sě sufere perderi, ca la eventualitatea unui „Krach“.

Sinodul archidiecesan s’a ocupat de mult în principiu de modalitatea de a plasa o parte din averea archidiecesei în pămênt, dar nu a hotărît anume că din care fundațiune se cumpere moșie și care nu Ar fi bine ca la procsimul sinod cestiunea sě se apropie mai tare de finalisare, sě se hotărască anume că din care fundațiune sě se cumpere moșie, ca sě putem face inceputul cu una și dupa pracsa ce o vom câstiga ne stă în voie de a merge mai departe s’au a astepta.

La tot casul sinodul va trebui sě se pronunțe în merit și mai precis ca până acum ca sě nu se dea ansă la bănueli.

Sinodul e competent sě hotăréscă și de bună sémă că consistoriul va esecuta hotăririle sinodului spre mulțămirea generală a credincioșilor nostri.

Revista politică.

In ședința din 7 Martiu nou a presentat ministrul președinte dietei din Budapesta proiectul despre reforma administrativă. Guvernamentalii au isbucnit în strigate de „sě trăéscă“, ér în șirurile oposițiunei s’a provocat mare miscare. Inmediat s’a ridicat deputatul din stânga Holló, care a făcut propunerea, că regimul sě trimită proiectul și municipiilor; ér la desbatere se nu se aducă până în 1 Maiu. Ministrul președinte a rugat dieta a se respinge propunerea. Helfy observă atunci, că tactica regimului e greșită. Partidul oposițional n’a hotărît până acum a face obstrucțiune; dar dacă guvernul n’ar da ascultare cererei lui Holló, partidul va lucra cu tóte forțele ca sě cadă proiectul. Propunerea lui Holló a fost respinsă.

Declarațiunea, ce o făcut în cameră dl general Florescu în numele noului guvern al României e de următoriul cuprins:

Representanți ai partidului liberal conservator și chemați la guvern prin încrederea M. S. regelui credem a corespunde aspirațiunilor țěri și dorințelor domniei vostre, asigurându-ve că:

In afară, ne vom sili a urma politica ințeéptă care a făcut din România un element de pace și de ordine în orientul Europei, înăuntru vom căuta sě dăm o satisfacere ligitimă tuturor necesităților națiunei și vom aplica cu sfințenie legile țěrei. Spre a îndeplini acéstă misiune avem nevoe, d lor de luminatul d-lor vóstre concurs, pe care — mai cu émă în situațiunea actuală — sperăm, că nu ni’l veți refuza.

Suntem convinși, că și domniile vóstre recunósceți urgenta ce este de a se da la timp țěrei, bugetele, legile financiare și tariful autonom, absolut trebuincios în vederea espirărei la 28 Iuniu 1891, a tratatelor nóstre comerciale.

Escându-se o discusiune guvernului s’a dat vot de blam. In urma acésta dl general Florescu a anunțat disolvarea camerei. Alegerile viitóre după cum spune „Timpul“ se vor face la 22, 23 și 24 Martiu.

La ordinea đilei e cuvêntul presei englese referitor la cele petrecute în Paris.

Cu privire la campania începută de o parte a presei germane împotriva Franciei, „Times“ observă, că nimic n’ar putea fi mai demn de elogii de cât dorința de a crea între Francia și Germania relații mai puțin încordate, mai bine voitóre.

„Ori ce om cu bun simț, đice „Times“, a trebuit se ințelégă că, dacă erau óre cari sorți de a pune la cale într’un chip pacinic divergințele de importanță esențială, cari despart cele dóuě țěri, era indiespensabil a se stabili între ele un grad óre care de cordialitate. Esperiența era de o delicateță esternă; ea cerea cele mai mari precauțiuni și nespus de mult tact. Dacă împěrătésa ar fi făcut o visită scurtă, păstrând un icognito, al cărui věl nu l’ar fi ridicat de cât tocmai în ajunul plecărei sale, s’ar fi deschis póte drumul pentru ceva mai pronunțat; dar acéstă visită a avut un caracter oficial prea marcat, a fost prea lungă și, ceea ce e mai regretabil împěrătésa a fost și la Saint-Cloud și Versailles, a făcut escursiuni cari n’ar fi trebuit sě se facă în acéstă delicată misiune.

„Se póte đice cu tóte acestea despre călětoria împěrătesei, că n’a făcut un rěu material.

„Insě în refusul pictorilor de-a merge la Berlin, noi citim mai mult de cât o supunere la glasul unor patrioți gălăgioși; este espresiunea sentimentului unor vechi răni, dureróse încă la aceea parte a publicului, care e investită cu mai multă rěspundere

„Se cade a se socoti fórte nenorocit faptul, că după plecarea împěrătesei a urmat decretul dat de generalul de Caprivi. Ori care se fi fost scopul și motivul acestui decret, promulgarea lui în împrejurările de față, e o greșală politică“.

„Times“ adaogă că de alt fel împěrătésa a adresat impěratului o scrisóre în care’și e primă înalta satisfacie, ce i a pricinuit curtenirea, cu care a fost întimpinată la Paris de tóte persónele respunđětóre.

„Va trebui timp, — đice „Times“ terminând, — ca sě se ștérgă impresia penibilă produsă de acest ciudat sfârșit al unei încercări de îmbunătățire a referințelor“.

„Standard“ judecă lucrurile tot cam așa.

„E cu neputință, đice acest điar, sě se găséscă o singură greșală în atitudinea observată de guvernul francez și de toți funcționarii lui. Aceiași constatare se aplică tuturor parislenilor, escepție numai de discursurile înferbêntate ale d lui Déroulède.

„Tótă lumea a aprobat, când unele điare din Paris ridicară vocea contra prelungirei visitei. Dar acest limbagiu al presei parizane, ori cât de iritat ar putea fi, nu justifică de loc p’acela de violență al điariului „Köln. Ztg.“

Dacă polemica s’ar prelungi, ar trebui se reamintim germanilor că nu se aștéptă lumea ca tóte murmurele și tóte lătrăturile sě vină din partea lor, a Rinului.

Reuniunea femeilor române din Sibiiu.

Cu îndatinatu-i tact și cu deosebită bună-voință a deschis Duminecă la 4 óre d-na presidentă Maria Cosma a XXI-a adunare generală a reuniunei femeilor române din Sibiiu.

Adunarea s’a ținut în sala de lectură a casinei române din Sibiiu, luând parte o frumósă cunună de dame, un drăgălaș buchet de domnișóre precum și o mulțime de bărbați și de tineri.

Punêndu-se la ordine raportul comitetului, neobositul secretariu dl Dr. O. Russu dă cetire bogatului raport. In el se oglindéză fidel activitatea vastă a comitetului și cu bucurie constatăm, că raportul a făcut cea mai bună impresiune asupra adunărei. Din el se vede progresul ce-l face scóla de fetițe susținută de reuniune și care e sub imediată îngrigire a comitetului, dar mai ales a d nei presidentă Maria Cosma. Balul din anul acesta a fost splendid și venitul curat trece mult preste suma de 300 fl. Averea reuniunei trece suma de 8000 fl. Aflându-se socotelile comitetului in ordine și esacte prin comisiunea alésă din partea adunărei în persónele d-nei Eug. Vecerdea, d-șórei Maria Popescu și a dlui asesor consistorial Gerasim Candrea, la propunerea dlui Candrea adunarea dă absolutoriu.

Raportul a mai amintit însě și casuri dureróse: trecerea din viéță a unor membrii dintre cei mai valoroși: Mihail de Mocsonyi, Antoniu de Mocsonyi și Elie Măcelariu, pentru a căror perdere adunarea și-a esprimat condololența prin sculare.

Importantul raport de altfeliu credem, că vom fi în posițiune al publica și noi

In comisiunea pentru verificarea protocolului ședinței s’au ales: dna Dima, d șóra Simtion și dl G. Barițiu.

Terminându-se agendele, d-na presidentă prin cuvinte alese și atrăgătóre mulțămesce pentru spriginul dat comitetului și zelul ce’l desvóltă membrii, și totodată ii rógă ca și de aici înainte cu aceeași bunăvoință sě lucreze pentru promovarea mărețului scop al reuniunei.

A fost un moment mișcătoriu, când venerabilul president al Asociațiunei transilvane, dl Georgiu Barițiu cu sinceritatea, ce’l caracteriséză, adresă între altele cam cu următórele cuvinte: D-nă presidentă, onorată adunare! Activitatea, ce o desvoltă reuniunea și folosul de care suntem părtași, nu e numai local, nu se mărginesce numai la Sibiiu, ci el se vědesce la românii din întréga monarchie. Noi cu bucurie privim cum mama română a luat sub îngrigire și instrucțiunea copilelor, promovênd astfeliu și mai mult interesele némului nostru. Educațiunea și așa e în mâna mamei, care scie grijí cu consciențiositate de scumpii sei copilași. Prin instrucțiune voim sě ne ținem la nivoul, la care stau alte popóre, cari au fost de o sórte mai norocósă ca noi. Și credeme-ți că dacă n’am ajuns chiar pe acele popóre, le vom ajunge. Acésta o pot afirma din pracsa ce o am de 57 ani, precum și din zelul ce ved, că’l desvóltă femeea română și în special d-vóstră dómnelor. Ve felicit dar și đic ca Dumneđeu sě dea viață îndelungată reuniunei, care urmăresce un scop atât de sublim, sě trăéscă comitetul reuniunei, ér dvóstră dnă presidentă Dđeu sě ve lungéscă firul vieții, ca sě ve puteți bucura de ostenele și jertfele, ce le aduceți pe altariul némului românesc.

In aplausele generale se ridică d-na presidetă: Dă-mi voe preaonorate dle, ca sě ți esprim mulțămirile comitetului pentru măgulitórele cuvinte, ce ai avut bunătatea a-ile esprima. Aceste cuvinte sunt totodată o dovadă de viul interes ce-l purtați pentru reuniunea nóstră, carea cu mândrie póte sě privéscă la activitatea d vóstră, luându-șio de scump model.

Noi ne vom face datoria de mame *române* în totdeuna și în tóte timpurile, căci acésta ne-e vêrtutea moștenită dela strěbune. Sě trăiți preaonorate dle, sě ne premergeti cu esemplu, — și pentru binele némului românesc.

Urale nesfêrșite au întimpinat vorbele esprimate cu o deosebită demnitate de dna presidentă.

Cu acestea adunarea s’a încheeat! —*br.*—

Convocare.

Reuniunea învěțătorilor rom. gr. or. din despărțămêntul Făgărașului, își va ține prima adunare generală tractuală din ěst an Joi în 28 Faur 1891 a. c. v. la 9 óre a. m. în scóla rom. din Făgăraș, la care sě învită toți membrii reuniunei precum și alți binevoitori ai scólei.

Obiectele:

1. Deschiderea ședinței și apelul nominal.
2. Raportul cassariului tractual.
3 Solvirea tacselor pe anul 1890/91 scol.
4. Colectarea cărților, promise de membri în favorul bibliotecei.
5. Prelegere practică din Geografie: Comitatul, de Nicolae Ludu.
6. Lecțiune practică din lucru de mână împletitul cu 6—7 și 9 paie de George Tăflan.

7. Şaguna, ca tip caracteristic, în anul V de scólă de Iacob Popa.

8. Lecţiune practică din drepturile şi datorinţele civile de X........

9. Preotul şi învĕţă toriul ca educatori ai poporului, disertaţiune de David Chiujdea.

10 Curenţi.

Făgăraş, 13 Faur, 1891.

Nicolau Aron, preşedinte. *Ioan Berescu*, not.

Varietăţi.

* (Personal.) Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit a plecat cu trenul de Duminecă la Budapesta.

* (Alegere de v.-notariu.) Representanţele comunali ale comunelor întrunite Aciliu, Mag şi Sĕcel au ales în 8 l. c. de v.-notariu cercual pe candidatul Ioan Cosma cu aclamaţiune. Alegerea condusă de proto-pretorele Dr. Liviu de Leményi a decurs în ordine esemplară.

* (Postal). Direcţiunea postală-telegrafică din loc escrie concurs pentru postul de magistru postal în Şibot (comit. Hunedórei) cu o remuneraţiune preste tot de 208 fl.; Reflectanţii au a depune o cauţiune de 100 fl., şi a-şi înainta cererile în decurs de 2 sĕptĕmâni la numita direcţiune.

* Aflăm, că Joi în 5 l. c. o femee cam de 50 de ani, săsóică, vĕduvă, a încercat sĕ se sinucidă în baie. Cu un cuţit rĕu de masă şi a făcut câte o împunsătură în fie-cure braţ la îndoitura cotului. Pericolul nu a fost mare. Ea lăsase 5 scrisori, dintre cari 4 cu adresa în loc şi una în afară. Intrebată fiind, că de ce a voit sĕ se omóre, a rĕspuns: „Dl Dr. Hanenheim îmi cunósce impregiurările.“

* (Comună mare.) Ministrul unguresc de interne a conces, ca comuna mică Rusciori din comitatul Sibiului sĕ se constitue în comună mare.

* (Dela esposţia din Timişóra) Construirea pavilonului central din ḑi în ḑi înaintéză. Până acum scheletul lui de lemne de brad este aprópe gata şi o parte şi acoperită. Prospectul lui va fi imposant, acoperit din afară si blănuit din lăuntru cu iută, nici că se póte asemêna acest pavilon cu bordeele dela espuseţiunea din Arad; scrie „Gazeta Poporului.“

* (Promovarea esportului de oi al Ungariei.) In scopul promovării esportului de oi al Ungariei s'au ridicat în Budapeşta la iniţiativa ministrului de agricultură şi cu spriginul ministeriului de comerciu şi al magistratului capitalei trei abatorii pentru esport, care se află în posiţie de a taia pe fie care sĕptĕmână 3—4000 de oi şi a le espeda la Paris. Transportul se face în vagóne recoróse puse la disposiţie de către căile ferate de stat ungare. Sunt prospecte — ḑice „Pester Lloyd“ din care împrumutăm acésta scire — că esportul de oi, care nu e avisat la Viena, ci la Paris, va urma în mare parte dela Budapesta, ceea ce forméză un avantagiu nepreţuit pentru têrgul de vite budapeştan.

* (Un obiceiu ciudat) — Se vede, că la masa reginei Engliterei fie care fel de mâncare pórtă numele bucătarului, care l'a făcut.

Acest obiceiu datéză dela George II. Acesta ducându se într'un rînd pe continent i se intâmplă, că bucătarul seu şef sĕ nu pótă găti fiind bolnav.

Veston ajutorul bucătarului şef il inlocui şi găti aşa de bine încât fu numit definitiv bucătar şef după mórtea celuilalt. Din acest moment, colegii lui nemulţumiţi şi geloşi convenirâ intre ei sĕ acuze pe Veston pentru ori ce fel de mâncare ce nu era bine gătit. Regele pentru a dejuca acésta machinaţiune, hotărâ că datunci inainte fie care fel de mâncare sĕ pórte numele bucătarului ce ia gătit.

Mulţămită publică.

Tinerimea română gr. or. din Cojocna arangiănd o petrecere în favorul bibliotecei scolare în sara de anul nou (1891) subscrişii în cea mai mare bucurie aducem la cunoscinţă publică durata şi resultatul petrecerei nóstre.

Intunecase deja şi óra începerei producţiunilor se apropia şi óspeţii nu se prea arătau şi cugetam că nu o se fie îmbulzeală la petrecere însĕ spre bucuria nóstră nu trecu mult, ca un pĕtrariu de óră până la începerea producţiunelor şi óspeţii începură a se ivi din ce în ce mai mulţi îmbrăcaţi sĕrbătoreşte aducênd la mână fiesce carele pentru el şi familia sa câte ceva de gustat în neşte chideauĕ mari ţĕsute frumos, sala scólei de şi e destul de spaţiósĕ începu a deveni strêmtă şi locurile de şeḑut óspeţii a veni îndesuite Cu o jumătate de óră mai târḑiu după-cum au fost ficsată în programă sau început producţiunele, după sfârşitul producţiunilor în cântări şi declamări au urmat joc liber întercalat (părândat) cu jocuri naţionale „Căluşeriul“ şi „Bătuta“ „Hora-Sinaiei“ etc. jucate de 10 juni îmbrăcaţi în vesminte căluşereşti. Acestia vesminte căluşereşti P. On. domn administrator ppopesc Tuliu Roşescu a binevoit a mijloci la casina română din Cluj a ni le da pentru mica tacsĕ de 3 fl. pentru ca sĕ nu fim micşoraţi în venitul petrecerei dl administrator a avut bunăvoinţa de a ne procura cărţi pentru biblioteca scólei pentru toţi acei bani. La meḑul nopţii a urmat cina comună la care poporul nostru ca pretini, care nu sau întêlnit de mult au întins masa cu dosóie frumósĕ, colaci, plăcinte pancove sticle cu vin de cel mai bun şi închina cu păharele în sĕnătatea unul altuia şi pentru tinerime şi conducători lor că veḑi dómne ei ştiu că la astfeliu de petrecere împreunată cu învĕţătură şi făcută de pruncii lor numai astfeliu sĕ potriveşte a sĕ înfăţişa omul.

Toasturile încă n'au lipsit, dintrecari vrednic de amintit e toastul dlui Simion Ciuca paroch în Apahida, şi al dlui învĕţătoriu din Bonţida Gavriil Gordea pentru tinerime, al doilea toast a fost a dlui preot local T Ciortea pentru toţi superiorii bisericei şi opincari din Cojocna. După cină érăşi au urmat joc liber până în ḑori de ḑi. care atuncia depărtêndu-se fieşte carele la salaşurile sale ducênd cu sine o suvenire plăcută dela petrecerea din Cojocna.

Venitul brut al acestei petreceri a fost de 21 fl. 69 cr., dintre cari detrăgênd spesele cu arangiarea petrecerei de 5 fl. 30 cr. a rĕmas un venit curat de 16 fl. 39 cr.

Supra solviri cu cea mai mare bucurie am primit dela următorii stimaţi d ni: Petru Chescheş teolog absolut 1 fl., N. N. 2 fl., Dr. Remus Roşca, secretariu consistorial în Sibiiu 1 fl., Nicolae Ciurcu, librariu în Braşov 1 fl., Nicolae Fodorén, învĕţătoriu în Offenbaie 1 fl., Simion Ciuca paroh în Cojocna 50 cr. Alte donuri am mai primit dela dl arândatoriu în Iuriu 3 cărţi pentru biblioteca scólei dela económa dlui preot din loc Veronica Dulău dóuĕ brâuri naţionale.

Pentru acestea suprasolviri şi donuri care cu cea mai mare bucurie le-am primit venim şi pe calea acésta a aduce mulţĕmire din adêncul inimei nóstre, şi poftindu-i după ḑicala poporului nostru — că de unde au luat şi au dat, Dḑeu sĕ răsplătéscă cu suta şi cu mia. — Mai departe venim a ne aduce mulţămirile nóstre şi la cele 5 fete june din poporul nostru Raveca Raţ a Mitrului., Raveca Pop alui Nicolae., Ana Raţ, alui Alecsandru., Manca Tódea şi Alecsandra Metea lui Ioan, care au avut bunavoinţă a provedea musicanţii cu mâncare şi beutură, în urmă venim si mulţĕmim şi cinstiţilor epitropi Vasilie Bajan, şi Vasilie Suciu pentru ajutoriul dat la reuşita petrecerei nóstre şi tuturor óspeţilor care au avut buna-voinţă de a lua parte la petrecerea nóstră.

G Prigónă.

Loterie.

Sâmbătă în 7 Martiu 1891.

Buda: 39 22 74 62 31

Nr. 657. [39] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea prin alegere a postului de notariu comunal în comuna **Sibiel** aparţinetóre cercului Sĕlişte se escrie concurs.

Cu acest post e împreunat un salariu anual de **400 fl.**, cuartir natural şi tacsele pentru lucrări private conform statutului comunal.

Cereri de competenţă instruate conform legei se pot presenta subscrisului până în 28 Martiu a. c. st. n., alegerea se va îndeplini în ḑiua următóre.

Sĕlişte în 28 Februariu, 1891.

Pretorul suprem:
Dr. Liviu de **Lemény.**

Nr. 199. [40] 2 –3

Publicare de licitaţiune.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, cumcă **Sâmbătă în 21 Martiu a. c. st. n. la 10 óre a. m.**, se va da în arêndă prin licitaţiune publică ţinêndă în cancelaria oficiului comunal de aici, dreptul de morărit la **móra comunei Sebeşul inferior,** — pe timpul din **1 Apriliu 1891 st. n.** până în **31 Decembre 1892 st. n.**

Preţul strigărei e **500 fl. v, a.**

Doritorii de a licita au a depune **10** % ca vadiu.

Condiţiunile de licitaţiune mai de aprópe se pot afla şi ceti în órele oficióse la subsemnatul oficiu.

Sebeşul inferior, (cercul pretorial al Sibiiului) 1 Martiu 1891 st. n.

Oficiul comunal:

Ioan Roman, jude. **Ivan,** not.

„Furnica“ cassă de economii, societate pe acţiuni în Făgăraş.

Convocare.

Domnii acţionari ai cassei de economii „Furnica“ societate pe acţiuni în Făgăraş se invită prin acésta în virtutea § 16 al statutelor societăţii la

a VII-a adunare generală ordinară,

care se va ţiné la **Făgăraş în 7 Aprile 1891 stilul nou înainte de ameḑi la 10 óre** în localul societăţii.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcţiunei, bilanţul anului 1890 şi raportul comitetului de supraveghiare.
2. Destribuirea profitului realisat conform bilanţului.
3. Ficsarea preţului marcelor de presenţă, pentru direcţiune şi pentru comisariul de ḑi.
4. Alegerea conform §§-lor 30 şi 56 din statute a 2 membrii în consiliul direcţiunei în locul celor eşiţi prin sorţi.
5. Alegerea conform § 40 din statute a comitetului de supraveghiare.

Domnii acţionari cari în sensul §§-lor 17, 18 şi 19 din statutele societăţii vocsc a participa în persónă sau prin plenipotenţi sunt rugaţi a-şi depune la cassa societăţii sau la institutul de credit şi de economii „Albina“ din Sibiiu acţiunile lor şi eventual doveḑile de plenipotenţă cel mult până în 6 Aprile 1891.

Făgăraş, în Martiu, 1891.

[41] 1—1

Direcţiunea societăţii.

„Furnica“ cassă de economii, societate pe acţiuni în Făgăraş.

Contul profitului și perderilor.

Eșiri.		fl. cr.
Remuneraţiuni.		45.—
Chirie		230.—
Inserţiuni		21.—
Spese		533.97
Contribuţiuni . . .	1324.11	
10% contribuţiune pentru interesele depunerilor spre fructificare	1283.08	2607.19
Competinţe de timbru		63.96
Interese la depuneri spre fructificare		8574.24
Marce de presenţă		768.—
Porto		47.42
Salarie		1948.08
10% amortisare din mobiliar . .		38.81
Profit transpus din anul 1889 . . .	327.31	
Profit curat	7905.91	8233.22
		22810.89

Venituri.		fl. cr.
Profit transpus din anul 1889 .		327.31
Interese dela cambie escomptate . . .	17716.36	
Interese dela împrumuturi hipotecare .	124.51	
Interese dela împrumuturi pe obligaţiuni cu cavenţi . .	607.40	18448.27
Provisiuni et competinţe . . .		4035.31
		23810.89

Contul bilanţului.

Active.		fl. cr.
Mobiliariu	349.31	
După amortisare de 10%	38.81	310.50
Interese transitorie restante		37.72
Imprumut. hipotecari		1232.—
Cassa în numĕrariu .		3437.66
Cambie escomptate .		313,426.30
Realităţi		6045.11
Imprumuturi pe obligaţiuni cu cavenţi .		6420.—
Efecte		176.28
Diverse conturi debitóre		848.55
		331.984.12

Passive.		fl. cr.
Capital de acţiuni .		30000.—
Interese transitorie anticipate		3046.28
Fondul de reservă .		12246.97
Dividende, neridicate .		50.—
Cambie reescomptate		87781.30
Depuneri spre fructificare		188,062.88
Diverse conturi creditóre		2,563.47
Profit transpus din anul 1889	327.31	
Profit curat	7905.91	8233.22
		331,984.12

Făgăraş, în 31 Decembre 1890.

Basiliu Raţiu m. p, preşedinte.
Ioan Dejenariu m. p., comptabil.
Nicolau Cosgaria m. p., membru al direcţunei.
Iuliu Dan m. p., membru al direcţiunei.
Ioan Turcu m. p., membru al direcţiunei.
Demetriu Chişierén m. p., membru al direcţiunei.

Subsemnatul comitet am esamnat contul profitului şi perderilor precum şi bilanţul present şi confrontându-le cu registrele principale şi ausiliare ţinute în bună regulă, le-am găsit în consonanţă cu aceleaşi şi esacte.

Făgăraş, în 25 Faur, 1891.

[42] 1—1

Comitetul de revisiune:

Dr. Nicolau Motoc m. p. **Dr. Andreiu Micu** m. p. **Iosif Lissai** m. p.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane

Nr. 24 Sibiiu, Joi 28 Februariu (12 Martiu) 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 27 Februariu.

Dela intemeierea ḑiariului nostru începênd până în ḑiua de aḑi am rĕmas credincioşi programului nostru şi nici odată nu am aprobat ţinuta presei unguresci, care predică esclusivism până la graniţa unde se începe periclitarea intereselor nóstre naţionale; nici odată nu am dat loc părerilor, cari dóră de către rĕuvoitorii bisericei şi ai naţiunei nóstre s'ar fi putut subsuma între nerespectarea de legi, sau intre mijlócele, cari pot conturba pacea între cetăţeni.

Dela era dualismului incóce politica maghiară urmărind unele planuri după părerea fraţilor magiari mari şi ingeniόse, dară după a nóstră in veci nerealisabile, au pornit pe o cale greşită, şi ea în direcţiunea apucată continuă a persevera şi acuma.

Condusă de un instinct fatal, şi necontenit agitată de către presa unguréscă cea condusă de unguri de o provenienţă próspătă, politica ungurésca a creat mai multe legi îndreptate parte mai sub perdea, parte făţiş contra liberei desvoltări a naţionalităţilor din patrie, prin urmare contra liberei desvoltări şi a poporului român.

Paralel cu asemenea legi a mers guvernul pe calea ordinaţiunilor, şi nóue românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania, dar cu deosebire nóue celor din Transilvania, ni s'a creat o posiţiune de tot grea, luându-ni-se ajutoriul de stat destinat pentru ajutorarea sermanei nóstre preoţimi, şi prin amestec nepermis în afacerile curat interne ale bisericei nóstre, s'a făcut în multe casuri ilusorie insaşi autonomia nóstră bisericéscă.

Pentru completarea acestor dóuĕ lucrări cu plan s'a pornit agitaţiune pe terenul social, şi s'au creat stări de lucruri atât de incordate, încât ori-ce patriot cu mintea şi inima la loc, cu fiori trebue sĕ privéscă intre împregiurările actuali la viitoriul patriei nóstre.

Programul politicei magiare este fórte amplu, şi la realisarea lui se lucră după plan precum se vede bine studiat, sau dóră mai corect vorbind bine proiectat pe hârtie, căci sfêrşitul lucrurilor totdeuna este in mânile lui Dumneḑeu şi nu in creerii infierbêntaţi ai ómenilor.

Pe terenul instrucţiunei publice ingeniosul plan al politicei magiare cu nimica nu e mai inferior ca la celelalte resorturi.

S'a inceput cu actuala lege de instrucţiune în scólele poporale la anul 1868, care aḑi incă tot nu e esecutată, şi nu e esecutată pentru-ca ea nu se mai potrivesce în planul cel ingenios al politicei magiare.

Sunt mulţi, cari cer revisiunea acestei legi, alţii voesc numai cârpirea ei.

Maioritatea legislaţiunei s'a decis pentru modalitatea din urmă.

A urmat la 1879 articolul de lege XVIII prin care limba magiară s'a introdus ca studiu obligat în scólele poporale, a urmat la anul 1883 articolul de lege XXX, prin care s'a reformat instrucţiunea publică în scólele medii, şi acuma iute şi de grabă a urmat legea privitóre la asilele de copii, în care dela anul al treilea începênd fie care copil va trebuí sĕ se presenteze nu spre a se întări trupesce şi sufletesce, ci spre a învĕţa unguresce.

Asemenea mĕsuri ale guvernului şi legislativei au stârnit mari îngrijiri în sinul poporului nostru.

Ingrigirilor nóstre le am dat espressiune între marginile legilor din patria nóstră cu resoluţiunea, care trebue sĕ caracteriseze pe fie-care patriot adevĕrat.

Ca bărbaţi resoluţi şi conscii de datorinţele lor către tron, patrie, biserică şi naţiune, archireii români s'au presentat acolo, unde le e locul ca se vorbéscă, s'au presentat în casa magnaţilor, şi cu resoluţiunea şi bărbăţia, care trebue se caracteriseze pe principii bisericei române, din nou au strigat politicei magiare: oploresce-te, căci calea, pe care ai apucat póte deveni isvorul celor mai nefaste complicaţiuni în patria nóstră.

Simţul de datorinţă către tron, patrie, biserică şi naţiune, a fost totdeuna virtutea cardinală a archiereilor români.

Martirisaţi decătră presă şi curent, întocmai ca pe timpul góneIor îndreptate contra creştinilor, archiereii români cu vêrtute s'au presentat la locurile lor, şi ca totdeuna şi în tóte acţiunile lor, fără reservă şi-au dat părerea lor, condamnând şi acésta lege adusă decătră politica magiară în interesul unor idealuri în veci nerealisabile, dară totdeuna în detrimentul liberei desvoltări a poporului român din patrie.

„Şi va fi în ḑiua acea, tot cel ce ve va ucide pe voi, i-se va păré că aduce gertfă lui Dumneḑeu“ Aceste cuvinte ale scripturei ne vin în minte vĕḑênd, că şi acésta lege, care în resultatele sale e identică cu nimicirea, cu uciderea desvoltărei nóstre naţionale atât în parlament cat şi in presă se glorifică ca gertfă pe altariul magiarisărei care se forţézǎ cu arme atat de periculóse.

Trăim cu speranţa în Dumneḑeul părinţilor nostri care pururea fiind cu noi după blandeţele sale nu va depărta mila sa dela noi şi pentru rugăciunile lor în pace va ocârmui viéţa nóstră, trăim cu speranţa în Dumneḑeu, care e scutul nostru in faţa periculului, care ne póte amenința şi din pricina acestei legi.

După acestea lăsăm se urmeze cuvêntările rostite de archiereii nostri în casa magnaţilor.

Cuvêntarea

Escelenţiei Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, ţinută în şedinţa casei magnaţilor la 9 Martiu a. c.

Escelenţia Vóstră, Domnule Preşedinte; Illustri Magnaţi!

Din causa unui morb serios, de care pătimesc de un timp încóci, cerênd bine voitórea atentiune a Illustrilor Magnaţi, voiu grăí numai fórte pe scurt la obiectul pus în discusiune.

Aşa cred, că nimene nu va trage la îndoiélă, că scopul principal al proiectului de lege este propagarea limbei magiare, în contra căreia, décă ea nu se mână preste marginile naturale şi juste, nu se póte face escepţiune, şi din punctul de vedere al statului nici nu este permis sĕ se facă.

Insĕ durere, teoria şi practica de esecutare a propagării limbei magiare acum nu mai cunósce nici o margine, ba ea se ingagézǎ chiar şi la aceea, ce este imposibil; astăḑi propagarea limbei magiare este identică cu restringerea totală a limbilor nemagiare, aşa ḑicênd cu estirparea naţionalităţilor nemagiare din patrie.

Am ajuns deja până acolo, încât mai ales în centrele reuniunilor magiare de cultură fanatismul naţional nu mai sufere in societate alte limbi din patrie, afară de cea magiară şi în une locuri de cea germână; mai departe, décă românul — o spun acésta ca de esemplu — vine din întêmplare în servit la gendarmerie séu la căile ferate — pentru-că de alte aplicări superióre pentru acum abia póte fi vorba — el este silit sĕ-şi magiariseze numele românesc, décă vrea sĕ aibă pace cu colegii şi póte şi cu superiorii sei; tipăriturile oficiale în limbile nemagiare sunt aprópe total eliminate din folosire, aşa, încât acum de esemplu nu mai poţi vedé nici măcar o cărticică de servitori cu tecst românesc.

Eu pe teritoriul patriei acesteia pretind dela fie-care fiu al ei de naţionalitate nemagiară, care aparţine clasei mai culte, ca sĕ aibă cunoscinţa perfectă a limbei magiare în vorbire şi scriere, séu de nu o are, sĕ o înveţe, décă numai nu-l dispensézǎ dela acésta etatea înaintată.

Ba eu nu me înstrăinez nici de către aceea, ca şi particularilor din clasele inferióre, mai bine situaţi, in special celor de secsul bărbătesc, sĕ se dee, pe cât e posibil, cea mai bună şi cea mai multă ocasiune, de a învĕţa limba magiară, mai ales décă necesitatea acesteia o justifică şi referinţele mai mĕrunte ale vieţii comune.

Pe lângă acésta insĕ este datorinţa mea, ca sĕ scutesc caracterul naţional al credincioşilor bisericei mele şi sĕ'l iau după modestele mele puteri în apĕrare în contra tuturor încercărilor de o magiarisare forţată; pentru aceea dar' eu proiectul acesta, abstrăgênd dela alte scăderi ale lui, ca o instituţiune, care va sĕ pună în lucrare unele mijlóce mai nóuĕ silitóre spre magiarisare, nu'l primesc nici în generalitate, nici în detaiurile sale; şi când o declar acésta, cred că fac mai bun servit patriei de cât aceia, cari pornind după idei mari nerealisabile, nu pregetézǎ a conturba pacinica concordiă dintre popórele patriei şi prin acésta a deschide isvórele unor rele neprecalculabile şi póte şi ale unor pericole comune.

Cuvêntarea

Preasânţiei Sale Domnului episcop Ioan Meţian.

Escelenţia Vóstră, Domnule Presidente! Illustră casă a Magnaţilor.

Este o datorinţă patriotică a fie cărui cetăţén, dar mai ales a celor ce ocupă loc în legislativă, a descoperí sincer şi conscienţios înaltelor corpuri legislative, aşteptările şi dorinţele, apoi mulţămirea séu nemulţămirea acelora, pe cari îi represintă; şi prin acésta pe de o parte a lucra pentru împlinirea acelora asteptări şi dorinţe, ér pe de alta parte a stăruí pentru delăturarea îngrijirilor şi nemulţămirilor acelora, pe cari îi represintă.

Consciu de asemenea datorinţă patriotică, me vĕd îndemnat şi eu a mi ridica cuvêntul, în cestiunea de sub pertractare, pentru de a arăta acestei illustre case, că proiectul de lege de sub întrebare, despre asilele de copii, este contra asteptării şi dorinţei, ba şi contra trebuinţei acelora, pe cari, am onóre şi eu a-i representa aici, şi de aceea el causézǎ cea mai mare nelinisce, îngrijire şi resens, atât la clerul cât şi la poporul concreḑut Archipăstoririi mele, şi tocmai de aceea, acel cler şi popor, cu tot dreptul astéptă şi dela mine, sĕ-mi ridic cuvêntul în acésta illustră casă, pentru delăturarea acelui proiect, şi prin acésta pentru delăturarea nemulţămirei şi îngrijirei produse de el.

Ba trebue sĕ mărturisesc înaltă casă, că nu numai clerul şi poporul bisericei mele, dar chiar şi eu însumi ţin acel proiect de o încercare nefericită, care nu numai nu va aduce nici un bine patriei nóstre, ci încă va avé urmări daunóse, şi aşa numai cât va potenţa şi mai mult nemulţămirea celor ce prin acel proiect de lege, se vĕd neîndreptăţiţi séu scurtaţi în drepturile lor.

Nici nu póte acel proiect avé urmări bune, pentru-că el este necorĕspunḑĕtoriu şi agravatoriu din mai multe privinţe.

Este necorĕspunḑĕtoriu şi agravatoriu acel proiect atât din privinţe pedagogice, cât şi din privinţe sanitare; este necorĕspunḑĕtoriu şi agravatoriu din punct de vedere al dreptului natural al părinţilor asupra copiilor lor; este necorĕspunḑĕtoriu şi vătĕmătoriu din punct de vedere al ingerintei în dreptul autonom al bisericelor din patrie, este necorĕspunḑĕtoriu şi agravatoriu din punct de vedere al sporirii sarcinelor, cari şi altfel sunt destul de grele asupra poporului, şi ceea ce este şi mai rĕu, căci precum spuseiu, el potenţézǎ tot mai mult nemulţămirea unei însemnate părţi a cetăţenilor din patrie.

Din punct de vedere pedagogic este necorĕspunḑĕtoriu şi agravatoriu proiectul de sub pertractare, pentrucă prin el se constring copii, în cea mai fragedă vêrstă, când ar avé lipsă de mai multă cruţare, ca sĕ se pótă desvolta liber şi bine, ḑic se constring acei copilaşi dela 3 ani în sus, la nisce reguli neusuate, la nisce învĕţături pentru ei grele, precum este mai ales limba magiară, pentru aceea a cărora ea nu este cea maternă, şi încă fără nici un folos practic.

Este necorĕspunḑĕtoriu şi agravatoriu acel proiect din privinţe sanitare, căci se îndesuesc până la

80 de asemenea copii micuţi într'o sală, unde şi cel mai curat aer se strică, acel aer, de care copilaşii pentru conservarea sănătăţii cât şi pentru desvoltarea lor au atâta lipsă şi trebuinţă, câtă au chiar şi de pânea de tóte ḑilele; şi preste acésta se mai concred unei singure îngrigitóre, chiemată se inlocuéscă pe atâtea mame deodată.

Este agravatoriu acel proiect şi din punct de vedere al dreptului natural al părinţilor asupra copiilor lor, căci sě iau copii de sub îngrijirea părinţilor fără voia acestora, şi se predau la îngrijitóre strěine.

Eu sciu, că şi în ale state mai sunt asile de copii mici, dar nu se împune părinţilor a-şi trimite copii în acelea, ci se lasă în voia fie-căruia, a-i trimite, ori nu, precum cere interesul lor. Şi aşa numai acei părinţi îşi trimit copii în asemenea asile, cari dupa ocupaţiunea lor, absentéză în tóte ḑilele de acasă; n'am auḑit însě, că şi acei părinţi sě-şi trimită copii la asile, cari nu lipsesc de acasă în tóte ḑilele, cari îi pot ţiné şi îngriji înşişi, şi n'au nici o lipsă de asemenea asile. N'am auḑit nici când sě esiste în vreun stat asemenea lege, ca mamele sě fie despoiate de mititeii lor copii, şi constrînse a-i concrede unor îngrijitóre strěine, şi atunci când mamele pot fi totdeuna cu copii lor, şi-i pot îngriji, cu adevěrată iubire de mamă.

Se ḑice cu adevěrat în amintitul proiect, ca părinţii, cari pot cresce copii lor, n'ar fi siliţi a-i trimite la asile. Dacă este se fie aşa, atunci pentru ce nu se dechiară din capul locului, de facultativă trimiterea copiilor la asile? pentru ce nu se spune apriat în proiect, că asilele sunt numai pentru acei copii, pre cari înşişi părinţii lor ar voí a-i trimite acolo, de bună voe, ér nu şi pentru acei copii, ai căror părinţi nu au nici o trebuinţă de asemenea asile?

Pentru ce sě se lase cutăror organe oficiale, şi nu însuşi părinţilor, dreptul de a alege, sě-şi trimită séu nu copii la asile? Atari organe încredinţate cu asemenea drept, s'ar ingera în dreptul şi în sanctuariul familiei, până acuma în tótă lumea scutit de asemenea ingerinţe. După acel proiect organele încredinţate cu asemenea drept, ar avé a cerceta prin familii, cari mame, cum îşi cresc copilaşii dela 3 ani în sus? şi de după cum se va părea acelor organe, aşa vor dispune, trimiterea copiilor la asile, ori lăsarea lor în grija părinţilor.

Se nasce însě întrebarea: în ce mod vor constata acele organe, cum îşi cresce mama copii? au dóră vor esamina pre părinţi şi copii sě védă progresul? şi chiar décă ar face şi acésta, se nasce o altă întrebare: în cas de divergință între acele organe şi părinţi, când acelea ar dechiara, că părinţii nu-şi cresc bine pe copii lor; ér părinţii ar susţinea contrariul, cine şi cum ar decide aceea divergință?

Din aceste se vede, înalta casă! cât de mare ingerință se admite prin acel proiect în drepturile familiei; dar tot atât de mare ingerință îşi permite acel proiect şi în drepturile bisericilor autonome; pentru că se ḑice în acel proiect, că îngrijitórele asilelor au se înveţe pe copii şi rugăciuni religióse, sě înţelege de sine, că rugăciunile acelei religiuni, în care s'au botezat copii; ér de altă parte se permite, ca acele îngrijitóre se pótă fi de ori ce confesiune. Deci sě nasce întrebarea: cum va învěţa o îngrijitóre protestantă, care nu cunósce nici principiile, nici rugăciunile bisericei greco-orientale, pre copii aparţinětori acestei biserici, rugăciunile confesiunei lor?

Din tóte acestea şi alte asemenea motive ţin şi eu proiectul de sub pertractare de o încercare nefericită, carea precât sciu şi eu amăresce până în suflet pe popórele nemagiare din patrie şi mai ales pe poporul român, carele pe de o parte vede, că acel proiect nenorocit acumuléză sarcini nóue asupra lui, sarcini nóue, pe cari poporul nu le mai póte suporta; ér de altă parte, căci poporul român vede în acel proiect o tendinţă de magiarisare forţată.

Acésta nefericită tendinţă de magiarisare se vede şi de acolo, inalta casă!, pentru că deşi articolul de lege 30 din 1883 permite nu numai confesiunilor şi corporaţiunilor, dar chiar şi singularilor a şi ridica scóle medii, din puterile proprii, şi măcarcă atât eparchia gr. or. a Aradului cu o jumětate milion de suflete, cât şi comunitatea din Caransebeş, au petiţionat anii trecuţi, pentru concesiune de a-şi ridica pe banii proprii câte o asemenea scólă medie, in care sě-şi pótă cresce măcar tinerimea, ce se pregătesce pentru preoţie şi învětătorie in spirit mai religios; totuşi nici până acuma n'am fost norocoşi a ne ajunge aceste dorinţe.

Chiar de aceea fie-carele inteligente român se întrébă, înalta casă! cum se intémplă acésta, ca nóue românilor nu ni se permite a ne ridica, pe banii nostri, scóle medii, de cari avem cea mai mare lipsă, când chiar insaşi legea ne dă tot dreptul la acésta? şi cum vine de altă parte, de ni se impun acum asilele de copii, de cari noi nu simţim nici cea mai puţină lipsă séu trebuinţă? Ér rěspunsul ce şi-l dă fie-carele român inteligente la aceste intrebări, nu este decât tendinţa de magiarisare, care de altfel s'a spus pe faţă, şi in alte locuri; dar de care poporul român se feresce din tóte puterile.

Naţiunea română, illustra casă! a invěţat dela străbunii sei, dar chiar şi dela compatrioţii sei magiari a şi iubi patria, limba şi naţionalitatea sa, ca şi viéţa sa, ceea-ce este o věrtute frumósă şi laudabilă, si de aceea ea se apără din tóte puterile sale, de ori ce feliu de incercare de amalgamisare, dorind a trăí şi a murí în sinul naţiunei şi al patriei, în care s'a născut.

Când provedinţa divină, întru adânca sa înţelepciune a binecuvêntat acésta patrie iubită cu mai multe popóre de diferite limbi, n'a făcut o fără un scop măreţ, ér acel scop măreţ n'a putut fi altul, decât ca acelea popóre sě se iubéscă, şi sě se ajute unele pe altele reciproc, rivalisând unele cu altele, în cultură şi lumină, pentru ajungerea scopului final al omului.

Diferinţa de limbă séu naţionalitate nu impedecă pe nimenea, înaltă casă! în iubirea de patrie, căci iubirea de patrie nu provine numai din limbă, dar şi din simţul de pietate, cu care este omul către locul unde s'a născut, către vatra părinţilor sei, unde a petrecut plăcutele ḑile ale copilăriei sale, şi către pământul acela aşa numit sacru, carele adăpostesce ţěrina şi osemintele părinţilor sei. De aceea naţionalitatea ori cărui individ, ca şi a ori cărui popor fórte bine se póte imbina cu patriotismul, fără a se eschide una pe alta.

Pentru de a constata acésta, illustră casă! nu voiu recurge la alte doveḑi, ci me voiu provoca numai la vitéza nóstră armată, carea de şi compusă din mai multe naţionalităţi, totuşi decâte ori patria a chemat-o intru apěrarea ei, toţi acei bravi séu viteji de felurite limbi, au luptat vitegesce věrsându si sângele pentru apărarea iubitei nóstre patrie si a înaltului tron. De unde se vede dar, înaltă casă! că şi cei de limbi diferite tocmai aşa îşi iubesc patria, ca şi cei de o singură limbă; dar apoi pentru-ca ei sě o iubéscă şi mai mult, şi sě aducă bucuroşi tóte sacrificiile posibile pentru dênsa, este neapărat de lipsă, sě li se inlesnéscă după putinţă esistenţa, sě li-se indulcéscă după putinţă viéţa prin legi emanate din dorinţele şi asteptările lor; ér nu prin atari legi, cari sunt in cea mai flagrantă contrarietate cu dorinţele şi trebuinţele lor.

Sě se aducă, inalta casă! legi, cari sě ajute şi desvoltarea celoralalte popóre din patrie, şi deosebi şi desvoltarea poporului român, care după trecutul seu, după sórtea şi posiţiunea sa, este chemat, a fi — in cas de lipsă — cel mai sincer aliat al poporului magiar; ér nu atari legi, cum este şi proiectul de sub pertractare, carele numai ar impedeca pe români in desvoltarea şi înaintarea lor

Deci simţênd poporul român, că proiectul de sub pertractare este menit al impedeca in desvoltarea sa, menit a se ingera in drepturile bisericei sale autonome, a se ingera in drepturile familiei, şi a impune sarcini grele nesuportabile, i causéză cea mai mare nemulţămire şi ingrijire, slăbind tot mai mult şi increderea cu care ar fi se fie către guvernul statului.

De aceea este datorinţa nóstră, cari cunóscem resensul, îngrijirea şi marea nemulţămire a poporului, sě spunem tóte acestea aici, fără reservă, şi se respingem acel proiect necorespondětoriu şi agravatoriu, rugând şi pre înalta casă se binevoiască şi din a sa parte al respinge.

Damele române din Sibiiu.

Damele române din Sibiiu au adresat următórea telegramă:

Escelenţiei Sale Miron Romanul, metropolit
Budapest
vadászkürt szálloda.

„Corneliele române din Sibiiu, îngrijate de sórtea Grachilor lor, în aste ḑile de grea încercare salută cu mândrie pe Inaltpreasânţia Ta, pentru că ai tălcuit în mod vrednic sentimentele Tale, ale tuturor românilor, şi în special ale mamelor române şi crestine.

Cu tot devotamentul oferim cununa recunoscinţei nóstre, Ţie, Archiereului iubit, carele ca un Scipione împodobit cu aureola crestinătăţii' din inimile nóstre ai vorbit.“

Acésta telegramă a fost adresată şi archiepiscopului Ioan Vancea, episcopilor: I. Meţian şi V. Mihalyi subscrisă de 42 dame sibiene.

Escelenţia Sa a rěspuns în aceeaşi ḑi la adresa dómnei Maria Cosma prin următórea depeşă:

Budapesta 10/3 3 óre 20 m. 1891.

Dómnei Maria Cosma
Sibiiu.

„Te rog sě comunici amabilelor dame române din Sibiiu mulţămita mea cordială pentru recunoscinţa prea mare ce mi-o adresară la puţinul serviciu ce m'am încercat sě-l fac naţiunei mele în cestiunea, de care toţi cu mari îngrigiri ne interesăm.

Ér aḑi în 11 a rěspuns şi Preasânţia Sa episcopul Ioan Meţian tot la acea adresă prin următórea depeşă:

Budapesta 11/3 10 óre 35 m.

„Pentru multpreţuita atenţiune rog a primí şi comunica şi celorlalte dame române Sibiene cordiala mea mulţămită şi binecuvêntare archieréscă.“

Revista politică.

Emigrările în mase şi cari de un timp în cóce iau poporaţiuni tot mai mari, dau ansă presei sě se ocupe în primul loc cu acest fenomen nenatural.

Se scie cu ce îngâmfare spunea presa magiară, că resultatul recensământului e aşa de favorebil şi special pentru magiari, încât un resultat mai bun nici nu s'a putut astepta.

Şi tot acésta presă vine acum şi constată cu durere, că Ungaria, care are lipsă de atâtea braţe de lucru se deşartă pe ḑi ce merge, locuitorii ei părăsesc acest „eldorado“ magiar şi se duc, ca sě-i înghită America.

Durerea presei magiare e cu atât mai mare, că tot acei cetăţeni sunt partea cea mai mare magiari de origine, cari duc dar cu ei şi o parte din corpul „cavalerescei“ naţiuni; ér dacă mereu se va cionti la acest corp, se pot treḑi într'o bună diminéţă, că din Panonia cea frumósă se află în America, unde nu mai pot domni.

Acestea le constată presa. Ea uită însě sě spună greutăţile, cari apasă pe norociţii, cari se hotărêsc a-şi părăsi casa şi vatra; uită de dările cele grele şi de viaţa însuportabilă, ce i s'a creat ţěranului în Ungaria.

Şi ce este mai trist, că toţi cei ce parăsesc „pământul unguresc“ şi merg sě rěspire aer „cosmopolit“ în cele mai multe casuri sunt prověḑuţi cu paşapórte în regulă şi cu bani de călětorie, pentru cari şi-au vêndut puţina moşióră, ce le-a mai rěmas după urgia esecutorului.

Şi acesti ómeni sunt prinşi de gendarmarie la marginea ţěrei, li se iau banii şi intorşi îndărăpt sunt siliţi sě flamênḑéscă în „eldorado“-ul magiar; pasaportul, plătit scump nu le-a fost de nici un folos; numai statul a avut venit, sporind şi ei cu un grăunte venitul căilor ferate.

Sunt triste aceste lucruri şi e timpul suprem, că bărbaţii puşi în fruntea afacerilor statului sě îngrigiască pentru sanarea acestui rěu. —

De multă vreme şi mult svon s'a făcut cu încheerea unei convenţiuni între monarchia nóstră şi Germania. Convenţiunea economică, ar fi întărit şi mai mult legăturile politice amicabile dintre aceste douě state.

Auspiciile, sub cari s'au început negoţierile păreau de tot favorabile şi se credea, că în cele din urmă vom avé o convenţiune favorabilă cu Germania.

Se vede însě, că cei din Germania sciu mai bine sě se îngrijésca de cojoc. În urma evenimentelor tulburătóre, ce s'au ivit în Germania, s'au rěspândit sciri cu totul nefavorabile încheerei unei convenţiuni. Se afirmă, că Germania, care promitea o reducere mare a vămilor pentru cereale, acum nu mai voesce sě stea de vorbă, ci numai în casul, când monarchia nóstră s'ar mulţămi cu o reducere forte mică a vămilor. —

D'odată cu schimbarea guvernului în Sêrbia s'a rěspândit vestea, că regele Milan va sosi la Belgrad. Scirile s'au confirmat. Regele voiager o sosit în Belgrad parte a asista la serbătórea cea mare sêrbéscă, dar mai vêrtos, pentru-ca sě se încredinţeze în persónă de atitudinea ministrului preşedinte Pasici, pe care 'l espulsaze odată. Dl Pasici se scie, că e mare rusofil şi regelui Milan nu iar veni tocmai la socotélă, ca Sêrbia sě cadă prea tare sub tutela Rusiei.

Cronică din Zarand.

Zarand, 25 Februariu 1891.

Jidovii în Zarand. — Câteva puncte de întărit în comitatul Huniedórei.

Călătorind cineva dela Halmagiu în sus pe Crişul numit alb pentru farinele dela stémpurile avutelor mine de aur dela Ruda, Stanija etc. până sus la isvórele Crişului, acum 10 ani nu dedeai decât de vre-o dóuě familii de jidovi; tot astfel dacă călětoriai dela Brad către Băiţa. Acum însě după 10 ani, în urma conscrierei poporaţiunei şi călătorind prin sate, nu afli decât puţine sate, unde jidovii sě nu şi fi făcut nu bun culcuş, unde poporul sě nu simţă urmările aşeḑărei jidanului în sat. Ba ce e mai mult în comuna Bucuresci — spre ruşinea satului — 2 jidane locuesc şi ţin cărcimă în localul scólei;

éră pruncii sunt în o casă ca vai de ea cu învĕţătoriul lor!

Dar jidovii 'şi vĕd de meseria lor şi meseria lor de căpetenie e cârcima. Éră poporul — o dacă n'ar fi acesti români curaţi!! ḑi de ḑi scapĕtă materialminte, ḑi de ḑi veḑi, că beutura rachiului face mai mari cuceriri. Noua generaţiune degenerézĕ în urma traiului reu şi în urma beuturei de vinars. Căci nu veḑi bând numai bărbaţi, — deşi póte că cumpĕră cucuruzul, — dar bea şi femeia, şi când femeia a început sĕ bea, familia o veḑi rostogolindu se în abisul sĕrăciei. Şi în locul şi în averea celor scăpĕtaţi se ridica adese streinul în primo loco jidovul. Cunosc un jidov, carele de vre-o 8 ani a venit cu o hârţógă de cal, cu o căruţă şi pruncii, ca vai de el. Astăḑi o întrégă comună comuna Val.... br..ii era subjugată, dacă nu o scotea banca „Auraria“ din mânile lui. Numai vre-o 3—4 familii din sat nu-i erau detóre, şi apoi percentele 50% îi făcea, insolvabili ómenii. Norocul numai că aprópe de peire au fost salvaţi. Asta însĕ nu e cas singuratic!

Ei dară jidovii de pe aici nu se ocupă numai de cărcimă, lângă cârcimă are şi boltiţă cu tabac, cu sugări etc., mai dă apoi jupânul şi cucuruz pe asteptare, mai adună fên tómna şi'l dă acum tot pe asteptare primăvara, în timpul din urmă ne inundéză şi meseriaşi.

In piaţa Bradului cine sunt primii păpucari? Jidanii 'şi au în piaţă — deşi până acum cu chiriă — atelierele lor. In primo loco dară suntem ameninţaţi de cel mai periculos element de distrucţiune — în organismul nostru social —.

Prelângă jidani au venit şi o mulţime de măestrii magiari de pe la Abrud şi s'au aşeḑat cu deosebire în Brad; astfel încât deja e lupta între meseriaşul român de o parte şi magiari-jidovi de altă parte, cari se predomineze piaţa.

In unele brauşe cum e tălpăritul românii dominéză, ei sunt singurii măestrii — un singur magiar este tălpariu. Mai reu sta lucrul cu ciobotăritul şi păpucăria — unde jidovii şi magiarii sunt în preponderanţă, nu au românii apoi nici un cojocariu, nici un măsariu, nici un faur până acum! Étă dar un punct unde avem sĕ ne întărim, şi unde avem lipsă neapărată de elemente române din afară.

Tinerii din loc ce se pregătesc, şi cari s'au pregătit pentru numitele meserii nu vor puté în curênd susţiné lupta. Avis celor ce ar putea afla aici un public gata a-i spriginí. Caci nu trebue sĕ pierdem din vedere, că Bradul — deşi în unele profesiuni abia are 3—4 măestri d. e. pelărieri curelari — totuşi este interḑis măestrilor streini a cerceta têrgurile de sĕptĕmână, altcum fórte cercetate.

Bradul este dară un punct unde măestri români din afară pot afla domiciliare.

Sĕ mergem mai departe. Avem oraşele: Baia de Criş, Baiţa, Hondol, Sĕcărâmb, Ilia şi Dobra. unde numĕrul meseriaşilor e atât de mic, încât a trebuit, sĕ se facă escepţiune dela legea pentru meserii din 1884, şi în numitele oraşe şi astăḑi e ertat sĕ mérgă măestrii din alte părţi la têrgurile de sĕptĕmână spre a şi puté ómenii cumpĕra dela dênşii articli de lipsă. In aceste opide mai mari sau mai mici populaţiunea sau e aprópe curat română, sau în preponderanţă română. Au nu este datoria nóstră a tuturor a cerca pre tóte călile posibile a împopora aceste opide cu măestri români, parte din fii nostri, parte din alţi tineri şi măestrii români din alte părţi cum e Braşovul, Sibiiul etc.?? In un numĕr venitoriu vom arĕta unele mijlóce pentru curarea reului. Ce mijlóce se luăm contra jidovilor? Cum sĕ ne înmulţim meseriaşii în aceste părţi?

Cronică din Budapesta.

Budapesta, 7 Martiu 1891.

(— Primirea din palatul regal.— Cât va rĕmâné artistul Reményi în ţéră? — Pregătiri militare în Rusia.— Disolvarea dietei şi oposiţiunea.— Pescarii şi morarii din Budapesta.— De ce a disolvat Taaffe Reichsrathul? — Austria federativă. — Academia Patti şi generalul Boulanger — Scandalul din Cluş —.)

In palatul regal din Buda de patru ani încóce acuma fu pentru prima óră primirea solemnă. Ministrii, aristocraţii, deputaţi, consulii statelor strĕine, generalii, juḑii dela forurile înalte, membrii academiei s'au presentat cu sociele şi fetele lor. Episcopatul încă s'a înfăţişat în numĕr mare. Când sócietatea întrégă fu de faţă au întrat Curtea în sală. M. S. regele cu regina, archiducele Francisc Ferdinand cu archiducesa Isabella, arch. Albrecht cu archiducesa Clotilda, arch. Friderich cu archiducesa Luisa de Coburg, archd. Wilhelm cu archiducesa Maria Dorotea, în urmă archd. Iosif August cu prinţul Filip de Coburg.

M. S. regina purta un vestmênt negru în doliu, mânuşi negre, pe pept cu ordul stelei acoperit în negru. Damele de curte încă erau îmbrăcate în doliu. M. S. regina a converat cu cele mai multe dame, ce erau de faţă; apoi a distins şi pe d-şórele presente cu câteva cuvinte. Damele tinere erau îmbrăcate în costume albe de bal. M. S. regele presumptivul clironom Francisc Ferdinand au conversat cu domnii în limba magiară şi germană. La 10 óre s'a servit tea, când la 11 óre curtea s'a retras în despĕrţemintele sale, şi publicul după acésta s'a îndepărtat.

Artistul Reményi concertéză în provincie. In Debreţin la banchetul dat în onórea lui a ḑis, cá va rĕmâné în ţéră până în Octombre; apoi va da în America 224 de concerte; după aceste se va aşeza definitiv în Ungaria. In calea către Oradea-Mare trenul zăbovesce patru óre în Püspök-Ladány; în acest timp Reményi a cântat pe violină gratis publicului adunat la gară. Aici în Budapesta a concertat în 4 Martiu la 8 óre séra în reduta oraşului cu piesele: Mendelsohn „Concurinţa pe violină“, Chopin „Nocturna“ Moskovski „Valse“, Habanera „Carmen“, Paganini „Caprices“, şi cu doine ungurescí. N'a lipsit entusiasmul şi aplausele frenetice.

D-na Lenke Beniczky — Bajza, cea mai vestită literată magiară, a plecat de aici la Arad, unde în societatea Kölcsey a cetit o disertaţiune; apoi s'a înfăţişatt la balul românesc; şi a luat parte la un picnic dat în onórea ei.

Un corespondinte militariu alui „Pester Lloyd“ sci scrie multe de tóte despre pregătirile militari ale Rusiei. Dacă ar fi sĕ credem mirosului acestui corespondinte, Rusia se pregătesce cu patru armate pentru locuri deosebite; dóue în contra Europei, una în contra Asiei, una în contra Africei! Scopul Rusiei ar fi cuceriri nóuĕ în Europa! Cazacii dela Orenburg, Don, Terek, Kuban şi Ural sunt dislocaţi spre apus; ér în locul lor se asentéză ficiori şi se forméză trupe nóuĕ. Prin armele cu repetiţiune Austro-Ungaria şi Germania astăḑi sunt în avantagiu faţă de Rusia, care numai preste 3—4 ani 'şi va puté provedé armata sa întrégă cu asemenea pusci; până atunci se va aşeḑa şi mai mare armată în cóstele Austro Ungariei şi Germaniei. Corespondentul conchide, că „alianţa defensivă“ austro-italiană germână încă trebue sĕ continue cu pregătirile de resbel.

Desbaterile proiectului de lege pentru jurisdicţiunea consulară a dat ansă oposiţiunei a reinprospĕta scandalele din anul trecut; góna oposiţiunei s'a îndreptat în contra ministrului Szilágyi. Foile guvernului într'acésta au început a scrie despre eventuala disolvre a camerei deputaţilor încă înainte de sĕrbătorile Pascilor, şi că imediat după aceea ar urma alegerile nóuĕ. Acuma se desminţesc scirile despre disolvare cu acel adaus, că dacă oposiţiunea va rĕmâné în linisce, domnii deputaţi nu vor fi trimişi acasă până pe anul viitoriu.

Carnevalul trece; despre preţul carnei v'am scris deja.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

B.-Huedin 3 Martiu n. Alegătorii români din cercul electoral al B.-Huedinului au ţinut astăḑi o adunare imposantă în curtea cea mare dela hotelul „Csillag“ nefiind în tot Huedinul o atare sală cari se cuprindă numĕrul cel mare al alegătorilor român adunaţi. Peste 600 de alegători erau adunaţi,

Deja des de diminéţă se vedea o mişcare viue prin oraş, veniau alegătorii ca plóia de pe tóte stradele către localul destinat pentru adunare, care era sĕ protesteze sĕrbătoresce contra proiectului de lege despre „kisdedovuri“.

Deodată însĕ se lăţise vestea, că protopretorele a interḑis ţinerea adunărei, la auḑul căreia mulţimea pe aci era a se nelinisci.

Sosesce însĕ unul dintre d-ni convocători şi dispunênd despre licenta în scris dela comitelr i-a tăiat protopretorelui gustul de a interzice o adunare românéscă pacinică. La auḑul acesta, adecă a adunarea tot are sĕ se ţină, poporul a erupt într'un frenetic „Sĕ trăéscă“.

La 11 óre sosind bătrânul protopop din Almaş, Reverend. D. Basiliu Poruţ fu primit de mulţime cu strigări „sĕ trăéscă“, care dn protopop în calitate de preşedinte prin câteva cuvinte insufleţitóre, arătând scopul adunărei nóstre de aci declară adunarea de deschisă

După constituirea clubului electoral, cere cuvêntul dl preot din Morlaca I. Popp şi într'un discurs fórte bine potrivit, des întrerupt de aprobările adunărei, cu voceai oratorică cunoscută combate nisuinţele magiarisătóre ale şovinistilor dela putere.

La finea discursului presentéză alegătorilor un proiect de resoluţiune pe basa căruia alegătorii români din acest cerc protestéză solemn contra celui mai nou atac îndreptat contra esistenţei nóstre naţionale.

Acum apare pe tribună tinĕrul învĕţătoriu din Mănăşturul ung. dl Vasilie Teotelecan, care în discurs fórte acomandat des întrerupt şi aprobat prin aclamările adun. rosti în limba poporului, înţeles de toţi, măduos şi pătrunḑător la inimile auditorilor cu o voce clară şi departe sunătóre pledéză pentru acceptarea proiectului de resoluţiune presentat de înainte vorbitorul dl Popp.

Acest discurs al dlui Vasilie Teotelecan pe aarele pentru prima dată 'l vedem apărând cu talentele sale în mijlocul unei adunări atât de imposante a întărit în mine convingerea, că câtă vreme în fruntea scólelor nóstre vor funcţiona astfel de învĕţători nici o dată nu se vor realisa dorinţele concetăţenilor magiari; nu, căci acest fel de învĕţători cum e şi dl V. Teotelecan 'şi sciu ocupa posiţia lor hotărâtóre nu numai înaintea elevilor ci şi în public, înaintea lumei. Acesta e o nóuĕ dovadă despre aceea că învĕţătorii 'şi pricep chemarĕa lor pe deplin în tóte împregiurările.

Astfel dela dl Teotelecan ne putem astepta cu tot dreptul la un bun şi inteligent orator şi un zĕlos şi trainic luptător pentru causa nóstră românéscă. Nu pot decât sĕ-l felicitez pe dl Teotelecan şi pe acésta cale pentru succesul obţinut pe tribuna oratorică înaintea lor 6—700 alegători.

Ar fi de dorit a publica în ḑiariul acesta discursul prea frumos al dlui Teotelecan.

Şi că succesul a fost neasceptat de bun s'a dovedit prin desele şi freneticele aplause şi aprobări întreruptătóre ale ascultătorilor, cari aprobări păreau a nu mai avé sfârşit. Recomandând proiectul de resoluţiune spre primire acesta s'a primit cu un furtunos de „se tréscă“,—„îl primim“ etc. A fost de tot frumos în discursul dlui Teotelecan cum a ilustrat noul atac contra limbei, credinţei, datinilor şi obiceiurilor nóstre, apărate de strămoşii nostrii cu pericolul vieţii timp de 17 sute de ani pe plaiurile frumóse ale „Daciei Traiane“.

După acésta ne mai fiind nimenea insinuat la cuvênt, emuţându se de primită resoluţiunea protestătóre, Rdv. D. preşedinte între adunările adunărei închide adunarea.

Nupă acésta a urmat banchetul din hotelul „Csillag“ la care au luat parte aprópe 50 persóne, fiind de faţă şi dl pretor de aci Bartha, care ex offo au fost şi la adunare şi care şi-a esprimat de repeţiteori bucuria pentru buna ordine a adunărei. S'a ridicat mai multe toaste pentru erori ḑilei, Rev. D. Basiliu Pnruţ, Ioan Popp şi Vasile Teotelecan, pentru opinea română s. a.

Terminându-sĕ şi acest banchet în ordinea cea mai esemplară s'au depărtat fie-care la ale lor.

F.

Varietăţi.

* (Personal.) Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul s'a reîntors din Budapesta cu trenul de aḑi diminéţă.

*(Iubileul de 25 ani al domnirei regelui român.) Din Bucuresci se anunţă, că curtea română va încunoscinta pe curţile strĕine despre sĕrbarea iubileului de 25 ani şi tot deodată le va invita ca sĕ ia parte la solemnitate.

* (Constituire). Societatea de lectură a junimei române din Budapesta „Petru Maior“ constituidu-se din nou a ales de: preşedinte pe Nicolae Şerban de Voila drd. în drept.; vice-preşedinte: Iosif Blaga student filosof; secretariu: Eugen de Leményi student iurist; casariu: Constantin Sotir student iurist; controlor: Ioan Petroviciu student filosof; bibliotecariu: Mihaiu Ciuta stud. iurist; econom: Petru Anca student iurist; notari: Alesandru Strĕvoiu student iurist şi George Iuga sudent filosof. In comisiunea literară: Valeriu Branisce student filosof; Atanasiu Brădean stud. med., Ioan David student iurist, Antoniu Cighi student filosof, Petru Hubian student med., Alesandru Marta student iurist, Emilian Popescu student filosof. Redactor la foia societăţii „Rosa cu ghimpi“ Georgiu Pop student filosof; colaboratori: Ioan Bunea, student filosof şi Valeriu Oniţiu student filosof.

* (Invitare). Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului“ va ţiné *Duminecă 3/15 Martiu 1891* în sala cea mare a scólei gr. or. din comuna Poplaca o întrunire agricolă, la care se va discuta despre înfiinţarea unei reuniuni rurale de credit. eventual şi despre alte cestiuni. La acésta întrunire sunt poftiţi toţi membrii şi spriginitorii reuniunei nóstre, precum şi cei ce se intereséză de progresul agriculturii la noi. Inceputul la 12 óre din ḑi.

Sibiiu, 7 Martiu n. 1891.

Comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului.

* (Impĕratul german la Viena) Precum se anunţă din Viena împĕratul german Wilhelm va sosi în Septembre în capitala monarchiei şi va lua tot deodată parte şi la manevrele cele mari în Austria.

* (Trenuri de plăcere.) Direcţiunea căilor ferate române va arangia cu ocasiunea sĕrbătorilor

din Maiu trenuri de plăcere între Bucuresci şi celelalte oraşe ale României.

* (Esposiţiunea din Caransebeş.) Esposiţiunea ce a avut loc în Caransebeş a avut suces bun. La esposiţiune au trimis obiecte şi o mulţime de ţĕrance. Lucrările lor au fost admirate de strĕini. Au fost espuse obiecte lucrate de mâna femeii române înainte cu 50, 70 şi 100 de ani.

* (Congres geografic internaţional în Budapesta.) Societatea geografică din Budapesta în şedinţa sa ultimă a luat conclusul, ca sĕ facă pregătirile pentru ţinerea unui congres geografic internaţional în Budapesta. Congresul se va ţiné în timpul sĕrbătorilor de o mie de ani a Ungariei. Ministrul Csáky şi Baross au asigurat pe societate de concursul lor.

* (Vĕrsări de apă.) Dunărea, Tisza, Murĕşul, Moldava au crescut în mod înfricoşat. Din Ungaria, Bănat, şi Boemia vin cele mai desperate sciri despre crescerea apelor, cari în furia lor inundă şi ameninţă multe oraşe situate în apropiere. Strigonul, Pojonul, Praga etc. sunt în mare pericol.

* (Reedificarea Veneţiei). Din Veneţia se anunţă, că comisiunea însărcinată cu chibzuirea unui metod, cum s'ar putea reedifica oraşul Veneţiei şi adecă stradele, pieţele şi canalurile ei, a ţinut ḑilele acestea o şedinţă, la care a luat parte cei mai renumiţi architecţi ai Italiei, între alţii şi architectul Camillo Voito din Milano. Mulţi ḑic, că acésta nu se va putea face din causa imenselor spese, cu cari ar fi îngreunat reedificarea şi regularea vechiului oraş al puternicilor dogi de odiniórĕ.

Mulţămită publică.

Comitetul arangiator al balului român ţinut la 30 Ianuariu v. a. c. în favorul bibliotecii scólei capit. rom. gr. ort. din Sas-Sebeş au încassat cu acéstă ocasiune suma de 148 fl. 50 cr.

Substrăgêndu-se spesele în suma de 103 fl. 50 cr., rĕmâne un venit curat de 45 fl. v. a. menit pentru sporirea bibliotecei scolare.

Abstrăgênd dela câştigul material, ce l'a adus balul menţionat, comitetul arangiator a avut în vedere fórte mult şi câştigul moral prin care s'a ridicat vaḑa societăţii românei, în respectul prim vorbesc cifrele sus amintite. Accentuând acésta nu putem trece cu vederea mai cu sémă pe acei P. T. domni cari au binevoit a mări câscigul material prin suprasolvirile făcute. Acei domni sunt:

Ioan Drăgan, notariu public 5 fl., Forró Gergely 5 fl., Nicolau Beu, hotelier 3 fl., Dr. Pompiliu Isac, advocat 1 fl Sabin Savu, notariu 1 fl., Fridrich Umling 1 fl., toţi din Sebeş, Nicolau Oncescu notariu în Rĕhău 1 fl., Dna Moga din Sĕscior, 1 fl., Simion Munteanu notariu în Sĕsciori 2 fl., Teodosiu Lobonţ, proprietariu în Hepria 1 fl., Ioan Rusan proprietariu în Mesentea 1 fl., ér pe cale privată au incurs pentru acest bal dela dl Dr. Ioan Moga, medic în Sibiiu 1 fl., şi dela dl Nicolau Damian, par. în Balşa 1 fl.

In respectul al doilea au lucrat la reuşita bună a balului, Preastimaţii domni, dómne şi d-şóre, carii ne-au onorat cu presenţa, luând parte activă la acel bal. Din acest motiv comitetul arangiatoriu vine prin acésta a-şi esprima cea mai căldurósă mulţămită tuturor acelora cari atât moralicesce cât şi materialicesce au contribuit la reuşita balului român arangiat în numita ḑi.

Sas-Sebeş, în 22 Februariu, 1891.

Pentru comitetul arangiator. *Avram David.*

Cu ocasiunea producţiunei declamatorice musicale dată de corpul învĕţătoresc din Sas-Sebeş la 30 Ianuariu st. v. a. c. spre scopul înfiinţării unui fond coral au întrat la casă suma de 48 fl. 27 cr. Din această sumă s'au spesat pentru arangiamente 16 fl. 27 cr. remânând ca venit curat 32 fl.

Suprasolviri au incurs dela următorii P. T. domni:

Ioan Bojiţa, advocat., N. Beu, hotelier câte 1 fl 40 cr. Ioan Ohniţ, comerciant 70 cr. Avram David, preot., Raveca Stefan, Sabin Savu, notariu în Pian, Ioan Rusan proprietariu în Mesentea, Teodosiu Lobonţ, propietariu în Hapria, Nicolau Oncescu notariu în Rehău, Aron Şerb, învĕţ. în Poiana fiecare câte 70 cr. — Sergiu Medean preot 60 cr. Constantin Creţescu, comerciant toţi din Şebeş. Ioan Stoicuţa, preot, Stefan Morariu, porietariu, ambii din Săsciori — toţi câte 40 cr — Simion Baciu, Nicolai Herbai, ambii din Dobra, câte 50 cr. Savu Cătana propriet. în Laz 70 cr, Vasilie Mihu, preot în Cacova, Nicolau Dura învĕţ. în Rĕhău, şi Ioan Bota învĕţ. în Cetea — câte 20 cruceri. —

Corpul învĕţătoresc 'şi ţine de datorinţă a aduce şi pre acéstă cale acelor preastimaţi domni precum şi celor cari prin presenţa lor au încuragiat întreprinderea sa cea mai căldurósă mulţĕmită.

Sas-Sebeş, în 22 Februariu, 1891.

Pentru corpul învĕţătoresc *Avram David*
director.

Loterie.

Mercuri în 11 Martiu 1891.

Sibiiu: **80 69 12 53 51**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Martiu 1891

	Viena	*B.-Pesta*
Renta de aur ung. de 4⁰/₀	—.—	—.—
Galbin	5.42	5.39
Napoleon	9.12	9.09
100 marce nemţesci	56.40	56.35
London pe (poliţă de trei luni)	115. –	114.90

Nr. 4540. [43] 1—3

Publicare de licitaţiune.

Pentru asigurarea furnisării petrişului (prundului) de lipsă în anii 1891 şi 1892 pe tóte drumurile publice municipale de pe teritoriul comitatului Sibiiu se escrie prin acésta pertractare concursuală, ce se va ţiné prin oferte scrise şi închise în **24 Martiu 1891 la 10 óre a. m.**, la vicecomitele comitatului Sibiiu în edificiul comitatului.

Se provócă deci toţi aceia, cari doresc a întreprinde acésta liferaţie a şi substerne ofertele la vicecomitele comitatului cel mult până la óra amintită a ḑilei defipte pentru pertractare. Ofertele întrate mai târḑiu, precum şi telegramele întrate ori şi când nu se vor lua în considerare.

Pe cuvertul ofertului provĕḑut cu 5 sigile şi timbrat după regulă e a se scrie deasupra adresei limpede numele acelei linii sau părţi de drum, la care se referă ofertul.

Ofertele sunt de a se compune după formulariul şi conspectul de împărţire, care ambele se pot vedea la oficiul r. u. de construire de aici.

La ofert trebue alăturată cuitanţa despre depunerea vadiului la cassa comitatensă.

Vadiul trebue se constea cel puţin din 5% a sumelor preţurilor, care le promite oferentul după cuantitatea de petriş, pusă în conspectul de împărţire, care conspect servesce de basă la pertractare.

Bani gata sau obligaţiuni nu se primesc cu ofertul.

Conspectul despre împărţirea petrişului de furnisat, contractul de furnisare şi condiţiunile specifice, se pot ceti la oficiul r. u. de construire din loc (casa comitatensă odaia Nr. 39) în órele ordinare de oficiu.

Sibiiu, în 9 Martiu, 1891.

Vicecomitele comitatului Sibiiu:

Thalmann m. p.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8 1	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirboa	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4.51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8 20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.3
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs,–Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	3.—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 25 Sibiiu, Sâmbătă 2/14 Martiu 1891. **XXXIX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 1 Martiu.

Nu mai e departe timpul, când administraţia de aḑi va face loc administraţiunei de stat cu amploiaţi denumiţi dela comitele suprem pănă la cel din urmă notariu şi primariu sătesc.

Ministrul contele Szapáry a presentat în 7 c. proiectul de lege referitoriu la acésta reformă radicală şi cu tótă oposiţia ce se va face din partea Kossuthistilor, acest proiect va deveni lege.

Ca tóte legile aşa şi acésta va fi numai atunci binecuvêntată în urmările ei, dacă va fi aplicată cu dreptate. S'au făcut abusuri la alegeri şi tocmai acele abusuri au adus sistemul întreg în discredit, pot sĕ se facă abusuri şi la denumiri şi atunci legea intrégă va fi discreditată în ochii ómenilor de bine.

In special naţionalităţile de Ungaria numai atunci se vor puté pronunţa în deplină cunoscinţă de causă, când denumirile se vor fi întêmplat, când adecă vom sci anume, că cum s'a aplicat legea în practică.

Dacă în comitate cu maiorităţi românesci, cum e Hunedóra, Alba de jos, Făgăraşul şi airea, vor aplica tot cunoscutele resóne reservate ale idei de stat unguresc, dacă vor vedea în acele locuri tot „puncte espuse“, atunci ne vom trezi, că în loc de bine o dăm mai în spre rĕu, poporul român, acel popor, care contribue atât de mult la susţinerea statului unguresc, nu va avé nici mângăerea, ca sĕ pótă comunica cu amploiaţii sei în limba lui.

Atunci neinţelegerile vor fi şi mai mari ca acuma, confusiunea va cresce în loc se scadă, şi cu ea va scădé şi credinţa poporului, că pot veni ḑile mai bune.

Ilusiuni nu ne facem

Prea e mare neîncrederea, ce o au ungurii faţă de români, prea sĕ au încordat relaţiunile, prea pe faţă sĕ lucră ca dacă nu ne pot frânge, cel puţin sĕ ne móie şi sĕ ne încovóie.

Alta e cestiunea, dacă pe acésta cale se va ajunge, scopul.

Fapt constatat e, că românul e privit cu ochi rei în patria lui, fapt e, că şi la denumirea amploiaţilor se vor validita tot feliul de interese şi unde interesele sunt mai puternice, decât interesul pentru binele cetăţenilor, acolo am gătat cu dreptatea şi cu ecuitatea.

La anul domnului 1872, când cu introducerea judecătoriilor şi tribunalelor regesci mulţi ómeni din clasa inteligentă au rĕmas fără posturi, fără pâne fără adăpost.

Acum aceea miserie se va repeta în un grad şi mai mare.

Cu deosebire notarii comunali, cari nu cunosc limba magiară din de ajuns vor cădé jertfă acestei legi, şi la anul Domnului 1896 acolo, unde au fonduri de pensiune vor merge în pensiune, ér unde nu au cum e în comitatul Albei de jos, Făgăraş etc. vor ajunge cât de rĕu şi vor trebui sĕ se uite cu ochii, cum vine câte un domnişor şi le ia locul, care ei l'au câstigat din încrederea poporului şi l'au ocupat cu demnitate asudând ḑi şi nópte in greua chemare ce o au luat asupra lor.

Asupra notarilor români verdictul e făcut prin noul proiect, ei vor fi în viitoriu nisce corbi albi, în comunele românesci şi poporul va perde în multe locuri pe ómenii cei de încredere, pe ómenii cu cari era în contact ḑilnic şi cari sciau nĕcasurile şi suferinţele poporului, şi unde puteau îl ajutau.

Dacă în proiect se ar fi ḑis, că notarii aleşi pe viéţă rĕmân ca atari şi numai posturile devenite vacante se vor întregi prin denumire, nu am fi avut nimica de observat, căci acésta procedere se observă şi la amploiaţi comitatensi şi la pretori, până ce le espiră mandatul de 6 ani pe cât au fost aleşi.

Sĕ dai însĕ în lege posibilitatea, ca sĕ arunci ómeni pe strade, sĕ-i laşi cu familii cu tot în miserie, este o dispoziţiune pe cât nedréptă pe atât de barbară şi notarii cari au făcut pe agentul la alegerile dietale, notarii cari au fost şi până acuma folosiţi de unelte ale administraţiei vor trebui unul ca unul sĕ ridice protest contra acestei dispoziţiuni din proiect, ca cel puţin sĕ ajungă atâta, cât cei aflători în funcţiune se pótă fi amovaţi numai pe cale disciplinară.

Am atins anume aceste defecte ale proiectului, am arătat anume aceste scăderi bătătóre la ochi şi vătĕmătóre de bunul simţ şi nu vom întârḑia ocupându-ne de acest obiect a arĕta şi alte defecte, cari ar trebui delăturate.

Prea mare e parada cu un comite suprem şi un vice comite în fie care comitat, când aceste posturi ar puté fi contrase în unul şi ocupate prin o persónă, care sĕ scie şi sĕ voéscă sĕ lucreze. Câţi baroni şi magnaţi îngâmfaţi puşi în fruntea comitatelor ca comiţi supremi fără nici o trébă este o risipă şi un lucs care şi l'ar puté permite numai un stat putred de bogat. La noi darea se scóte vênḑênd perinile de sub capul ómenilor sĕraci şi de acésta ar fi trebuit sĕ se ţină cont, — ce se ţină ţéra un funcţionariu de a cărui necesitate nu e pĕtruns nimenea, decât numai aceia, cari vor sĕ trăéscă din bugetul ţerei ca nisce trântori din sudórea bietelelor albine!

Revista politică.

In dieta din Budapesta s'a primit proiectul pentru comandarea puscilor cu repeţiţiune pe séma honveḑimei, precum şi pentru provederea personalului dela marină.

In casa magnaţilor s'a primit proiectul despre rĕpausul de Dumineca cu unele mici modificări.

Proiectul despre reforma administrativă a provocat şi în sinul partidului liberal diverginţe. Mai mulţi membrii din acel partid nu acceptă principiul centralisărei Se crede, că dacă se va pune cestiunea de partid preste dóuĕ ḑeci de membrii vor părăsi pe guvernamentali.

La discusiunile, ce s'au urmat în club cu privire la alegerea referentului încă s'au ivit diverginţe. Se crede, că va refera Dardai. S'a făcut încercări ca la desbatere deputaţii guvernamentali, cari nu consimt proiectul sĕ nu ia parte, pentru-ca partidul sĕ nu sufere.

Partidul independent în vederea alegerilor dietale a primit proiectul deputatului Lukáts pentru formarea unui comitet de alegere. Comitetul se va forma inmediat după sĕrbătorile Pascilor. —

Situaţiunea din Sêrbia se complică şi lucrurile, ce se petrec acolo sunt demne de remarcat.

O sensaţie lesne de priceput a pricinuit nu numai in Sêrbia dar şi preste hotarele ei o scrisóre adresată de regele Milan unuia din foştii sei priminiştri, scrisóre deschisă, publicată de tóte ḑiarele şi prin care dl Garaşanin e acusat de a sasinat, mai mult, de dóuĕ asasinate.

Cérta dintre regele Milan şi şeful partidului progresist sêrb nu începe cu acéstă scrisóre. Ḑiarele au publicat, la rĕstimpuri, fragmente de corespondenţă între fostul rege şi fostul ministru, din cari reeşia o cértă ce părea a avé drept origină neinţelegeri asupra spinósei afaceri a divorţului şi a situaţiei create reginei dintr'ênsul; nimic nu făcea însĕ a se presupune, că cérta se va sfêrşi cu astfel de acuzaţii grave.

In scrisórea de care vorbim, după ce regele Milan face aspre recriminări d-lui Garaşanin, care ar voisĕ-şi refacă o virginitate politică pe socotéla lui ḑice:

„Mai bine ai fi tăcut, căci în biografia d-tale politică şi pe stégul pe care 'l fâlfâi este un punct misterios a cărui lămurire ar fi mai interesantă pentru istoria Sêrbiei de cât scrierile fantastice, cu cari îţi treci vremea. Repet, că a fost o mare îndrăsnélă din partea d-tale da nu considera, că eu, ca suveran al d-tale nu ţi-am cerut lămuriri asupra fap-

---

FOIŢA.

Raḑe de lumină din Talmud de rabinul I. Stern.

In românesce de **Jeronim Bariţiu.**

(Urmare.)

Aplecarea cea rea la început e supţire ca firul de paiangen; în curênd însĕ se îngroşă ca o funie de car.

⁂

Cu cât e omul mai mare, cu atât mai mare e şi patima lui.

⁂

Studiul e balsam contra patimei.

⁂

Impodobescete mai întâiu pe tine, mai 'nainte de a împodobi pe alţii.

⁂

Scóte mai întâiu bârna dintre dinţii tei şi apoi ḑi deaprópelui teu: scóte aschia din ochiul teu.

⁂

Tóte slăbiciunile le observă omul numai nu pe ale sale.

⁂

Nu te îmbĕta şi nu pĕcătui.

⁂

Pe cel nobil îl ridică vinul, ér pe cel înjosit îl face nedemn.

⁂

Când intră vinul, secretul alunecă în afară.

⁂

Prin desfrânare îmbĕtrânesce omul înainte de timp.

⁂

Pĕcatele tinereţelor fac urâtă faţa bĕtrâneţelor.

⁂

La primul păhar — un miel, la al doile păhar un — leu; la al treile păhar — un porc.

⁂

Cine póte suferi pâne de sĕcară, sĕ nu mânânce pâne de grâu.

⁂

Ruşinarea duce la frica lui Dḑeu.

⁂

Cel ruşinos nu pĕcătuesce uşor.

⁂

E un semn bun, când cineva e sfiicios.

⁂

Un om lipsit de sfiélă, se va poticni de sigur în pĕcat.

⁂

Impertinenţa la iad, sfiéla la raiu

⁂

Fii cu mai multă sfiélă faţă cu tine însuţi, decât faţă cu alţii.

⁂

Iubesce lucru, urăsce vanitatea.

⁂

Mare e labórea, ea nutresce pe bărbatul ei.

⁂

Instrucţiunaa fără chemare piere şi duce la pecat.

⁂

Cel ce nu învaţă pe fiul seu vre o meserie, îl cresce pentru hoţie.

⁂

Şépte ani a durat fómetea, dar în casele meseriaşilor n'a întrat.

⁂

Când Dḑeu a ḑis lui Adam: spini şi scai sĕ-ţi producă pământul, curseră lacrimi ferbinţi din ochii lui Adam. Când însĕ Dḑeu mai adause: în sudórea feţii tale se'ţi mânânci pânea, el érăşi se linisci.

⁂

Cel ce inspectéză în fiecare ḑi bunurile sale, află un ban de aur.

(Va urma.)

tului, cum s'a întâmplat că după atentatul sĕvârşit împotriva mea în catedrală de către femeia Elena Marcovici, acéstă femee şi complicea ei au murit amândóuĕ în temniţă, una sugrumată, alta înăbuşită?"

E un capitol întunecos din istoria contimporană a Sêrbiei, pe care 'l reamintesc aceste vorbe ale fostului rege sêrbesc.

La 23 Octombre 1882, vĕduva colonelului Marcovici, care fusese condamnat la mórte de tribunalul militar şi esecutat cu patru ani mai înainte, trase dóuĕ focuri de revolvĕr înaintea portalului catedralei din Bĕlgrad asupra regelui Milan fără al nimeri.

Elena Marcovici unguróică de nascere, fusese căsătorită întâiu cu un medic din Neoplanta anume Andreievici. Esecutarea bărbatului ei al doilea a cărui vină nu fusese dovedită tocmai cu tótă siguranţa, încercase înzădar s-o împedice prin rugări adresate regelui Milan. Se povestea pe atunci că, în desperarea sa adresase bărbatului ei o depeşe care însĕ îi fusese înapoiată peste câte va ceasuri cu observarea: „Adresatul e deja îngropat."

Atentatul dnei Elena Markovici de si după tóte aparenţele un act de rĕsbunare personală a avut urmări politice. Posiţia ministeriului Garasanin fù sdruncinată, el îşi dete demisia, remase însĕ după o crisă de dóuĕ sĕptămâni la post de şi d. Ristici socotea deja ca-i venise vremea şi radicalii chiar începuseră a se apropia de rege.

In Bĕlgrad sau făcut mai multe arestări, printre cari aceea a vĕduvei Elena Kniţanin, care ḑicea a fi complicea principală a atentătórei.

Peste câtva timp s'a vestit din Bĕlgrad, că dna Kniţanin „murise fără veste" în închisórea preventivă şi peste câteva luni se sfârşi şi dna Marcovici într'un chip tot atât de grabnic şi ḑe misterios în închisórea dela Pozarevatz unde fusese transportată în inchisóre pe viaţă.

Tótă lumea şoptia, că cele dóuĕ femei au fost omorâte. Acésta bănuială se preface în urma scrisorii regelui Milan in siguranţă. Mai nesigură, dar destul de evidentă e alusia ce se face la făptuitorul principal al acestor omoruri, care n'ar fi altul decât d. Garaşanin.

Singurul rĕspuns posibil la intrebarea ce interes avea dl Garaşanin se făcă se disparà cele dóuĕ atentatóre, este o nóuĕ acusare ce i se aduce, acusare de complicitate cu ele.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Budapesta, 26 Februariu 1891. Proiectul de lege pentru asilele de copii tot mai amĕnat până acum nu scim din ce motive, de a fi presentat casei magnaţilor, a ajuns a forma în şedinţa de Luni în 9 a curentei a acelei case obiect de pertractare.

Insufleţirea, cu care acest proiect a fost privit de compatrioţii nostri magiari şi primit în casa deputaţilor, unde în vederea importanţii menirei lui, lau salutat parinţii patriei cu „Isten hozta" şi aprobat de toţi în principiu, însufleţirea acésta ḑicem, cum şi întrégа alcătuire a atmosferii actuale, plină de cel mai aprig şovinism, erau pentru noi românii destul, ca sĕ ne convingă despre ceea-ce se va întêmpla cu acest proiect şi sĕ putem anticipa ca pe sigur şi votul ca sei de sus. Ce e drept începuse o acţiune din partea catolicilor pentru pertractare în casa magnaţilor. Acéstă acţiune însĕ avé sĕ tindă numai la esoperarea unor modificări în favorul catolicismului. Pe noi tóte acestea nu ne puté interesa, căci nu ne privéu. Interesele românesci nu erau prin acestia întru nimic favorisate.

Intre astfeliu de împrejurări devenirea de lege a acelui proiect numai avé sĕ ne surprindă. Proiectul s'a şi primit şi decătră casa magnaţilor în şedinţa de Luni. Nici catolicilor nu li-a succes a mijloci vre-o modificare esenţială. El a devenit lege putem ḑice: şi ca atare este deobligătóre şi pentru noi românii în întrégа ei fiinţă. Acum pe noi trebue sĕ ne mêngăe faptul numai, că românii cu toţii, unde numai şi-au putut valora dreptul lor în mod demn şiau împlinit datorinţa, luptând contra acelei legi. Inteliginţa cu toţi alegĕtorii au păşit în conferinţe dând espreşiune părerii lor. La timpul seu acum şi prelaţii noştri în casa magnaţilor şi-au ridicat glasul lor şi cei de faţă toţi gr. or. şi gr. cat. (P. S. S. episcopul Szabó n'a fost de faţă) l'au combătut şi au votat contra lui. In cestinea proiectului a vorbit Escelenţia Sa metropolitul gr. or. Miron Romanul, E S. metrop. gr. cat. Ioan Vancea, Ilustritatea Sa episcopul gr. or. Ioan Meţian şi Ilustritatea Sa episcopul g. cat. Victor Mihályi, declarându-se cu toţii contra lui atât în partea generală cât şi specială.

Din punct de vedere naţional românesc în deosebi: Esc. Sa metropolitul nostru Miron Romanul s'a pronunţat cu bărbăţie contra proiectului enunţând, că nimenea nu va putea trage la îndoélă aceea, că scopul proiectului este lăţirea limbei magiare, ceea-ce după practica de acuma, în care nu se mai recunósce margine ba se intinde şi la imposibilităţi, este astăḑi egală cu sterpirea naţionalităţilor nemagiare din acéstă patriă; demonstră cum astăḑi limba românéscă este scósĕ de preste tot locul, cum se face presiune la magiarisarea şi a numelor, şi declară că-şi ţine de datorinţă totdeuna a feri caracterul naţional al credincioşilor de sub pastorirea Sa şi ai lua în apĕrare contra ori şi cărei încercări de magiarisare. Apoi Ilustritatea sa episcopul gr. or. al Aradului, carele combatênd proiectul a arĕtat pe larg că este nepractic şi păgubicios din punct de vedere pedagogic şi sanitar; nepractic şi păgubicios fiindcă se amestecă în dreptul cultural al părinţilor, fiind-că se amestecă vĕtămênd legile bisericei românesci autonome, fiind-că îngreunéză cu deosebire poporul, şi fiind-că potentéză nemulţămirea unei însemnate părţi a civilor acestei patrii; demonstră cum fiesce care inteligent român în mod firesc trebue sĕ vină la conclusiunea, că în acésta patrie se tinde la magiarisarea conlocuitorilor nemagiari şi în proiectul din cestiune vĕd numai un mijloc de magiarisare deóre-ce deşi însuşi ministrul susţine, că prin asilele de copii sĕ tinde la desvoltarea în cultură a popórelor patriei, şi deşi legea concede nunumai confesiunilor, dară şi privaţilor aşi ridica din proprii bani institute de învĕţĕmênt — cu tóte aceste cererea eparchiei gr. or. a Aradului, care numĕră sute de mii de suflete cum şi a celei a Caransebeşului, asternute guvernului spre a le da voie se ridice pe banii lor proprii câte un gimnasiu tot pentru desvoltarea culturei, au fost respinse; a accentuat că românii şi iubesc patria limba şi naţionalitatea, ca însaşi viéţa, tot atâtea vĕrtuţi laudabile; a demonstrat că românii şi până acum şi-au iubit patria, despre ce au dat doveḑi prin vitejia lor decâte ori au fost chemaţi în luptă pentru ea de şi n'au sciut limba unguréscă.

Acésta mişcare vie a românilor din acéstă patrie manifestată din incidentul acestui proiect de lege, sigur a trebuit sĕ o ie şi compatrioţii nostri magiari la cunoscinţă, căci chiar ministrul cultelor a trebuit sĕ daclare în casa magnaţilor în respunsul seu la discursurile prelaţilor nostri, că tare au fost surprins când nunumai din jurnalistică, dară şi din rapórtele oficiósĕ a primit scirea, că o parte din conlocuitorii nemagiari au primit cu neîncredere proiectul, ba nemulţămirei lor au dat espresiune şi în întruniri prin proteste dară şi mai mult l'a suprins ḑice când a auḑit şi în casa magnaţilor dându se de şi nu în aceea formă, dară în acee-aşi direcţiune-espresiune faţă de proiectul de asile.

Pentru noi acésta acţiune are însĕmnătatea, că românii au devenit conscii cu toţii de scopul ascuns ce se urmăresce prin acéstă lege, éră de altă parte ea dovedesce o consciinţă naţională manifestătóre, care nu 'se póte altera din simţul unui popor, ce a ştiut presta atâtea probe în decursul esistenţei sale şi acésta ne este o bună garanţă.

Devenirea de lege a proiectului însĕ are sĕ ne adaugă la învĕţătura câstigată din esperinţa trecutului, éră de altă parte sĕ ne servéscă de îndemn, ca sĕ ne potenţăm şi concentrăm puterile, sĕ ne creem mijlócele de lipsă din ale nóstre, dând poporului nostru noi inşine posibilitatea de a se desvolta în spiritul geniului nostru strămoşesc, singura garanţă a păstrării individualităţii nóstre naţionale, şi astfeliu sĕ luptăm contra intenţionatei intreprinderi de magiarisare şi sĕ o paralisăm.

In urma urmelor totu-şi trebui-vor sĕ se convingă compatrioţii nostri magiari că nici lovitura acésta pregătită cu multă iscusinţă nu va fi în stare sĕ aficieze trăinicia némului nostru şi că în poporul românesc au dat de un element inaccesibil pentru desnaţionalisare. If.

Cronice.

Zarand, 25 Februariu 1891.

Jidovii în Zarand. — Câteva puncte de întărit în comitatul Huniedórei.

II.

Precât timp, judeul ţine la Talmudul seu, şi preceptele lui de morală diferă de preceptele morale ale crestinilor; pre atâta el privesce în ori care crestin un mijloc de esploatare.

Pentru el totul e iertat. Chiar de aceea jidovul şi este un element distructiv, când se încuibă în massele poporului incult. Sĕ nu te miri dară, dacă veḑi, că antesemitismul capĕtă teren tot mai mult în tóte statele, unde judeii aduc la ruină popórele autochtóne. Dar sĕ nu merg aşa departe sĕ me restring la părţile nóstre Zarandane.

Daca în 10 ani următori elementul jidovesc se va înmulţí ca în cei 10 ani trecuţi; faţa comunelor din Zarand va lua faţa comunelor din Maramureş, în cari jidanii şi au înfipt aşa de tare ghiarele lor.

Ca cârcimariu în o comună, este jidovul mai periculos, ca atare distruge în jurul seu, umilit la început cu cei tari, dacă prinde aripi devine obrasnic amenințătoriu şi îngâmfat; éră pe cei ce ii stau în cale pre ori ce cale încércă a-i delătura, sau a şii face adicţi. Ei dară trebue combătuţi de societatea românéscă din aceste părţi In locul prim trebue combătuţi ca cârcimari.

Dară aici statul parecă anume face tóte pe plac jidovilor prin organele sale. Dacă au vĕḑut jidovii, că câte o comună nu o pot sĕ o iae în arêndă au luat acumulativ mai multe comune, şi aici i au făcut impotenţi pe crestini — căci statului i-a venit bine la socotélă ca sĕ dea arênda regalului unuia numai, éră nu la mai mulţi — la comune —. Va se ḑică până acum binele comunei au fost postpuse interesului statului şi interesului unui jidov.

Direct dară nu-i putem combate. Sĕ vedem alte mijlóce indirecte.

Este o datină şi rea este, că în Zarand, Dumineca şi în sĕrbători poporul cu tiner cu bĕtrân 'şi petrec în cârcimă, care în cele mai multe comune este acum în mânile jidovului. Pe astă cale generaţiunea tineră, din etatea cea mai fragedă dă pe calea corupţiunei.

Beutura de spirtuóse — vinars — ia dimensiuni tot mai mari. La aceste cârcimariul ride, şi sufere tot ce-i ḑice badea Tóder numai bani sĕ capete.

Prelângă cârcimă Iţig are şi boltiţă — din care nu lipsesce tabacul şi sugările — ieftine precum are omul bani.

Se facem dară încercarea ca sĕ abatem pre popor dela urâta datină de a-şi petrece ḑiua de odichnă în cârcimă! Acésta însĕ nu se va putea face decât prin o acţiune comună din partea preoţilor şi a invĕţatorilor, din partea comitetelor nóstre parochiale, şi din partea comitetului şi sinodului ppesc, cari toţi au un teren destul de larg de a lucra pe acésta cale.

Preotul în biserică, la pomană, la ospĕţ are destule ocasiuni de a vorbí poporului, învĕţătoriul în şcólă, éră fruntaşii comunei, membrii comitetelor parochiale, prin esemple au sĕ desmânte pe ai lor, şi pre alţii strĕini dela cercetarea cârcimei. Acţiunea ar trebuí deodată începută cu puteri unite. Iniţiativa şi modalitatea acţiunei s'ar puté face din partea forurilor nóstre ppesci, comitet şi sinodul ppesc prin organul lor esecutiv ppresbiterul tractual.

Un alt mijloc de a combate distrucţiunea elementului jidovesc ar fi ca în ori ce comună sĕ se deschidă prin români câte o boltiţă pentru trebuinţele cele mai necesare ale poporului. In lipsa de alte persóne de intreprindere, învĕţătorii prin femeile lor, sau prin vre o altă persónă ajutătóre ar putea sĕ facă încercări, şi numai spre binele lor ar puté sĕ fie, şi spre a poporului.

In orăşelele nóstre n'am avea decât sĕ sprijinim mai mult, şi numai pe comercianţii români.

In locul al treilea ar trebuí ca obiceiurile, la cari românii s'au dedat a nu fi fără beuturi, vinars, sĕ le facem fără beuturi. Amintesc aci priveghiurile la morţi, unde începênd dela cel mai sĕrac până la cel mai avut speséză o mulţime de bani pentru a da beutură la meḑul nopţii priveghianţilor.

Şi sunt mulţi cei ce merg la priveghiu începênd de tómna până prin postul Pascilor. O adevĕrată risipă se face cu beutura şi la pomeni, când îngrópă mortul, apoi la 6 sĕptĕmâni. E timpul ca sĕ desbrăcăm obiceiurile nóstre de lucrurile cari ne duc la risipă, şi cari nu ridică întru nimic valórea obiceiului; din contră face din obiceiu un mijloc de a ruina pe ereḑi, şi a îmbogăţí pe jidovi numai. Bĕtrânii nostri spun, că făceau priveghiuri fără beuturi şi chiar la pomeni beutura era fórte rar; precând, acum e un adevĕrat morb în sinul poporului.

Incât jidovii sunt usurari, înfiinţarea unei bance în Zarand, împrumuturile dela alte bance precum şi averile bisericesci bine manipulate, vor puté sĕ scape sĕrmanul popor de a plătí ḑeci de percente. Rĕmâne ca în venitoriu sĕ vedem cum ne-am puté forma meseriaşi în acest ţinut. *Corespondentul.*

Budapesta, 7 Martiu 1891.

(— Primirea din palatul regal. — Cât va rĕmâné artistul Reményi în ţéră? — Pregătiri militare în Rusia. — Disolvarea dietei şi oposiţiunea. — Pescarii şi morarii din Budapesta. — De ce a disolvat Taaffe Reichsrathul? — Austria federativă. — Academia Patti şi generalul Boulanger — Scandalul din Cluş —.)

(Incheere).

Postul mare e aci; sĕ vă scriu ceva şi despre peşci.

In vremile bĕtrêne atâţa pescari erau în Buda, încât un suburbiu lângă Dunăre se numea „Halászváros", adecă suburbiul pescarilor; în Pesta erau lângă Dunăre mulţi morari la morile de apă, de unde până astăḑi se numesce o stradă: „Uliţa morarilor", erau şi pescari mulţi lângă morari, pescui u şi morarii cu toţii, ér lângă Dunăre se află până astăḑi o piaţă anume, unde se vênd numai pesci. In vremurile bĕtrâne se prindeau toţi pescii lângă oraş. De 40—50 de ani însĕ, de când pe Dunăre circuléză năi cu vapor, numĕrul pescilor au scăḑut fórte tare pe fluviul întreg; pesci nu se mai prind între Buda şi Pesta, ci se prind în Dunărea de jos la Zimony, Belgrad şi Apatin.

Aşa dar astăḑi se importéză pescii la Budapesta nu numai din Dunărea de jos, din Tisa şi Balaton, dar şi din Moravia şi Russia. Din lacul Balaton pescii ajung mai înainte în Viena, de aci cumpĕră pescarii budapestani „foga i" adeseori pentru hotelierii din capitala ungară. Nu este dară mirare, că chila de pesci este preste un florin, mult mai scumpă ca chila de carne.

Şi magistratul nici nu şi bate capul, cum ar puté face eftinătate de pesci, pentru că postul se nu fie prea scump.

Morarii dela Dunăre au dispărut cu totul; ei fuseră despăgubiţi prin oraş; ér în locul lor sau ḑidit afară de oraş până la 20—30 de mori cu vapor, cari provĕd oraşul cu farină şi esportéză pe căile ferate şi pe mare farină spre Fiume în Italia Francia, Anglia şi America. Pânea dară e mai eftină în Budapesta, decât carnea şi pescii. Laptele încă n'ar fi scump, însĕ e falsificat; aşa şi smêntâna şi untul. Ouele de găină sunt bune, dar pipărat de scumpe. Curechiul (varza) şi verdeţurile au preţuri moderate.

Dincolo de Laita se continuă alegerile la senatul imperial nu de mult disolvat. Premieriul Taaffe în senatul trecut avé numai o maioritate de 21 voturi. Când cei 8 deputaţi ai cehilor juni şi a treia parte dintre cei 56 deputați ai cehilor bĕtrâni au trecut în opozițiune, maioritatea contelui Taaffe a dispărut și așa s'a hotărît ca se disolveze parlamentul austriac!

Taaffe crede, că în viitoriu va fi spriginit de centralistii germâni, de deputații poloni și de marii proprietari.

Resultatul alegerilor e dubiu; nemții aleg mulți deputați clericali, în locul celor centralisti, mai ales în sate; ér prin orașe deputați antisemiți și liberali. In locul cehilor bĕtrâni, es invingători cehii juni, astfel maioritatea contelui Taaffe rĕmâne de tot problematică. Dacă nu va isbuti nici acuma, atunci nu rĕmâne alt remediu, decât sistema federativă! sistema cea mai naturală atât din cóce, cât și dincolo de Laita! Noi dorim cât mai ingrabă un stat austriac federativ; atunci póte va fi mai bine și de noi românii de din cóce de Laita.

Se desmințesc scirile, că Balduin, principele de corónă al Belgiei s'ar fi amorisat în chansoneta Sanderson, și că un rival al seu, cutarele prinț belgian, l'ar fi împușcat pe treptele unui hotel. Miss Sanderson prin advocatul ei va improcesuá ḑiarele ce au colportat acésta veste despre ea, pentru calumniă și vătămare de onóre.

Atașatul militar pe lândă legațiunea României din Viena, dl Văcănescu, este revocat prin guvernnl din Bucucuresci dela postul seu, pe cum se crede, din causa, că el a fost dogenit de principessa Reuss la serata dată de ambasadorul Germaniei, unde a întrat fără bilet, credênd că invitarea părintelui seu este suficientă și pentru el.

Renumita cântăréță Adelina Patti se ascéptă din Nizza la Budapesta, unde va concerta în luna Apriliu.

Marșalul de curte al archiducelui Iosif, baronul Adolf Nyáry (un afin cu familia de Mocsonyi), carele conduse cu multă capacitate și parsimonie averile archiducelui, a murit, în locul seu va urma vice-colonelui Ákos Fáy.

Generalul Boulanger a părăsit insula Jersey și a sosit în Brussella, unde trăesce retras intr'un hotel, cetesce ḑiare și bea șampanie Parisanii lui din Paris au și început a se mișca contra veduvei împĕratese dlui Frideric, strigând după Alsația și Lorena; Boulanger nu mai scapă de dame nici în ecsiliu.

Nivelul instrucțiunei publice trebue că stă fórte slab în Cluș, și dascălii din scoli și ai kulturegyletului n'au vocațiune pentru educarea copiilor. Petrile aruncate pe capul adunărei românilor cad asupra celor ce nu vreau a permite românilor sĕ-și eserteze un drept constituțional de a se esprima asupra unui proiect de lege, ce bine nu póte aduce. Nimenea nu atacă nu demonstréză în contra limbei magiare. Cei mai mulți inteligenți români nesiliți de nime au învĕțat unguresce fără ca prin limba magiară sĕ fi ajuns la o stare mai norócósă Vorba este, că d'asila românilor nu le trebue nici limba unguréscă, nici paradisul, nici altceva. Multă iubire au șoviniștii pentru băeții români, atunci când ei urăsc pe cei mari. Nesinceritatea lor este vădită.

Teatrul din Cluș fiind subvenționat de stat, direcțiunea ar trebui se angagieze și câte o trupă românéscă, ca sĕ jóce pe bina din Cluș; ar face un serviciu și o plăcere românilor contribuabili. Și când d. e trupa teatrală magiară a fi primită și ea în Iassi și Bucuresci, se dea câteva representațiuni, profit material și moral și-ar câștiga artiștii magiari.

Va trebui ca limba românéscă sĕ se întrebuințeze și în administrațiunea și justiția țĕrei, căci monarchia habsburgică este naturalminte așa compusă, încât popórele numai prin un federalism se pot molcomi. Acesta este scopul politic al românilor din tóte adunările: ca limba, legea, originea, cultura româniéscă sĕ fie nunumai recunoscute în stat, dar sĕ fie piromovate de toți factorii mari și mici din țéră. Politica mai înaltă ca sĕ ḑic așa, de „Daco-Românie“ nu pot avé românii nostri, căci ei nu dispun de armată și fără armată cum vor bate pe ruși, pe unguri, pe sêrbi, pe bulgari, pe greci și pe turci? Vom vedé însĕ, cum se vor desvolta lucrurile dincolo de Laita, apoi ne vom sci și noi conforma situațiunei. Naționalitatea română e mai veche, ca statul rusesc, unguresc, sêrbesc, bulgăresc și turcesc; ungurilor nu o vom da nici-odată; batjocura ce o pun pe capul nostru, este onórea naționalității române. *„Plus linguae quam vitae certasse videantur“* ḑice Anonimul despre români pe timpul Corvinilor, și românii așa snnt și aḑi.

Cluș, 10 Martiu, 1891.

(Statul și administrațiunea. — Mulți juristi, puțini codificători — Tăblile regesci, verbalitatea și tălmacii. — Pacea europénă și resbelul șovinistilor în țéră. — Fuga lui Rieger la Roma. — Slovacii și asilele de copii. —)

A apărut în ḑilele aceste în Budapesta o broșură întitulată: „Principiul de alegere în administrațiunea țĕrilor strĕine.“ Autoriul dl Vilelm Vázsonyi, arată în acest op al seu, că în țerile streine administrațiunea se baséză pe dreptul electoral, și pe acest drept se perfecționéză instituțiunile administrative. Administrațiunea de stat se consideră ca un rĕu vechiu și tendența este de a se delătura! Regimul vine dară târḑiu și într'un timp nepotrivit cu proiectele sale de a se organisa întrega administrațiune prin organele statului. Când armata, justiția, administrațiunea, căile ferate și în parte instrucțiunea se află tóte în mâna statului: ce mai remâne cetățenilor? cum stau cetățenii cu libertatea lor individuală și cetățenéscă? Când guvernanții de sus ar abusa, cum s'ar puté opune cetățenii spre a se curma reul?

La curtea regală din Buda fiind de astădată invitați toți deputații din cameră, și așa și stânga estremă, M. S. regele a întrebat pe dl Heffy, dacă vor face mare opozițiune proiectelor de stat. Dl Heffy a respuns, că vor combate aceste proiecte cu tóte mijlócele constituționali. M. Sa regele ar fi observat, că în Ungaria trebue o administrațiune de stat din considerațiuni speciali. M. Sa a întrebat mai departe pe dl Heffy și de sănĕtatea bĕtrânului Kossuth.

Nu cred, că se mai află o altă țéră în Europa ca Ungaria, care sĕ nu aibă dreptul privat codificat. Unde nu s'a făcut codificare, acolo s'a recipiat vre-un codice strĕin La noi juristii cei mulți și vestiți au politisat de 30—40 de ani încóse fără sĕ fi scris ceva de Dómne ajută. La tăblile regesci încă s'a numit vr'o 11 președinți numai unguri de viță, însĕ afară de câteva novele n'a scris nimic pe terenul jurisprudenței. Asemenea ómeni se găsesc cu grămada și între naționalități.

De ce dară nu s'a numit în Ardél măcar un un președinte dintre români? Dar la Orade, Timișóra nu se cădea români de președinți? Dar dacă românii distinși s'ar fi apucat ei de codificat? Juḑii de naționalitate română la table sunt *„rari nantes in gurgite vasto.“* Dintre advocații românii până acuma nu s'a denumit nimene. Nici chiar la oficiile subalterne nu s'au aplicat români; cum óre amploiații strĕini vor sci da deslușiri partidelor române pe acel teritoriu, unde poporul nu vorbesce de loc unguresce?

Decentralisarea tăblilor regesci ar fi o ocasiune binevenită spre a se întrebuința și limba română și cea slovacă în justiție, mai vêrtos dacă se va introduce verbalitatea. Cu tălmaci, românii pot primí judecată și în imperiul chines, în Africa și Australia — unde nu sunt sudiți, și unde solvesc dare în sânge și avere!... guvernele barbare încă i-ar ajuta cu tălmaci, din considerațiuni de umanitate!... Eu cred, că câte un tălmaciu la Cluș, Têrgul Murĕșului Orade, Timișóra nu va fi suficient spre „a aduce la valóre“ verbalitatea. Așa dară cărturarii românii sĕ nu desnădeșduéscă, căci vor puté fi numiți, tălmaci, de rangul al doilea, al treilea și al ḑecelea!... Numai sĕ céră pentru năfrămi de busunari, cu care sĕ-și stérgă sudorile pe frunte, și sĕ țină în reservă câte 12 păhare de apă rece spre a-și recori gâtul și limba ostenită.

Prospectele de administrațiune și justiție sunt dară cât se póte de rele, și din punct de vedere scientific, și din punct de vedere practic. Lege electorală escepțională; prospecte de comasare. Ce fericire astéptă pe bieții români? „Cui nu i place póte pleca la Bucuresci!“ Insĕ pămêntul și acolo e ocupat; boerii au totul; țeranii numai puțin. Așa dară remâne Africa și America; acele însĕ sunt îndepărtate; călătoria împreunată cu spese multe; și când ómenii și au vêndut tóte, ce se facă, dacă nu capătă pasaport? Poliția nu vrea se scie de apelată în asemenea casuri, ci ómenii sunt îndesuiți în temnițe.

Anul curent are un caracter de tot pacinic. Ne am bucura de pacea din afară; inse când ne suride pacea din afară, atunci încep șovinistii resbelul în intru. Acésta ne este esperința amară de 20 de ani încóce. Când va fi resbelul din afară, vom fi puși în linea de foc în rêndul prim Și în cas de retragere, noi vom fi cei fără curagiu, soldații de mămăligă. Cine nu vede aci povestea cu maștera și cu fiica fără maică. Fiica, naintea mașterei, de ce s'a portat mai bine, de aceea fù mai rea și lompoșe, nepeptenată, ruptă la haine, fără omenie și curagiu; ér sburdalnica ei fiică, culegea stelele de pe ceriu, era cultă, corectă, démnă se prevaleze preste celelalte.

Ministrul Csáky, ca sĕ scape de odiul, că el vre sĕ germaniseze Ungaria, și spre a-și câsciga popularitate eftină în tabăra șovinistilor, a preparat proiectul asilelor de copii. Acuma dl Csáky nu mai este, cum era în anul trecut, un germanisătoriu, ci el este, cum place șovenistilor sĕ fie, un magiarisătoriu. Românii însĕ ne voind a servi de paie bune de îmblătit, și de material crud, din care se facă unguri, au protestat prin multele adunări în contra tendenței proiectului de lege. Când însĕ statul ar vení într'o primejdie mare, nu scim, cum sovenistii vor da ajutoriu suficient guvernului.

Bĕtrânul Dr. Rieger, conducătoriul cehilor bĕtrâni, fiind la alegerile actuali din Bohemia desavuat de națiunea s'a, pentru că în negoțăriile sale cu nemții pentru nesce favoruri bagatele a scăpat din vedere autonomia de stat a regatului bohem, disgustat și năcăjit a călătorit în Italia, și în Roma va medita despre: „mea cnlpa, mea maxima culpa“. Partidul seu s'a desființat cu totul; și s'a retras de pe terenul politic, Lăsând destinele națiunei boheme lui Dr. Gregr, publicistului eminent, și deputatului curagios. Dl Gregr în termini de tot aspri combate tendența regimului unguresc, pentrn că acésta prin asile vrea magiariseze poporațiunea slavacă. Gregr numesce procedura șovenismului magiar de tălhăréscă Póte M. S. regele, pentrn-că se apere pe magiari în contra d-lui Gregr s'a esprimat către un deputat din nordul Ungariei, că ascéptă resultate bune dela asilele de copii între slovaci.

Șoveniștii însĕ au întors aceste cuvinte a M. Sale -- în contra românilor; amenințând, cá cine nu se va magiarisa, va rĕmâné legat de glie, prost, ignorant, și nu va fi părtaș la binefacerile libertății unguresci; cam așa merge viața la noi de câteva decenie. Și până când șovenismul va da direcțiune guvernului, până atunci românii bine n'au dela cine ascéptă.

Mr.

Damele române din Sibiiu.

La adresa de felicitare a damelor române din Sibiiu, Escelenția Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Ioan Vancea a rĕspuns cu următórea depeșă:

Dómnei Maria Cosma
Sibiiu.

Blaș, 13 Martiu, 10 óre.

„Pentru telegrama trimisă la Pesta, dar primită cu posta în Blaș, primiți sincera mulțămită și binecuvêntarea Nóstră archieréscă.“

Ér Preasânția Sa Domnul episcop al diecesei Lugoșului Victor Mihályi tot la acéstă adresă a rĕspuns prin următórea epistolă:

Lugoș, 11 Martiu, 1891.

„Binevoesce a tâlcui celor 46 mame române din Sibiiu, subscrise la telegramul primit eri séra în Budapesta, din partea mea mulțămită sinceră, că se grabiră a-și arăta bucuria, pentru-că mi-am putut împlini datorința.“

Binecuvêntare sĕ planeze preste familiile lor!!

Varietăți.

* (Dela Curte.) Maj. Lor petrec tot in Budapesta. In ḑilele din urmă Maj. Sa monarchul a cercetat instituțiunile de instrucțiune și cultură precum și scóla de cadeți. Părechia regală a asistat și la operă.

* (Audiență.) Joia trecută a fost primiți în audiență la Maiestatea Sa preasânțiții episcopi ai nostri din Arad și Caransebeș. Primirea a fost fórte grațiósă.

*(Demisionarea unui comite suprem.) Maj. Sa monarchul la propunerea ministrului Szapáryi a demisionat pe comitele comitatului Murĕș-Turdei bar. Zoltan Bánffy și a denumit interimal pe comitele Albei de jos bar. Koloman Kemény.

* (10 Maiu). Cetim în „Timpul“: Unele ḑiare au anunțat, că la iubileul dela 10 Maiu, vor sosi în țară M. S. împĕratul Austriei și M. S. împĕratul Germaniei.

„Pester Loyd“ se declară autorisat d'a desminți acéstă știre.

După informațiunile nóstre particulare, curtea imperială a Austriei va fi representată la iubileu prin archiducele Albrecht.

O mulțime de ḑiaristi vienezi și din Berlin vor veni în țara pentru a asista la iubileul dela 10 Maiu.

* (Ministrul Bethlen.) Ministrul de agricultură cont. Bethlen a cercetat ḑilele trecute Clușul. Dênsul a luat parte și la adunarea generala a producenților de vinuri din Ardél.

* Magistratul orășenesc din loc a publicat următórea ordinațiune cu privire la cânii periculoși pentru viéța și sănĕtatea cetățenilor: 1. Fiecare individ e obligat, ca despre acei câni, despre care are cunoscință, cá au fost mușcați de un alt câne, sĕ facă arĕtare despre acésta imediat la căpitănia orășenéscă. 2. Fiecare câne, mâță și alte animale de casă, care fără de a fi mușcate, s'au îmbolnăvit sub fenomene bănuitóre, au de a fi fără întârḑiere anunțate, ca astfel cursul mai departe al bólei sĕ pótă fi observat din partea autorității. 3. Incepênd din 11 Martiu c., până mai departe, toți proprietarii de câni sunt strict recercați, de a îngrijí, ca cânii lor se pótă părăsí casa numai înzestrați cu o botniță bine construită și conduși de o sfóră. 4. In fine proprietarilor de câni li-e interḑisă ducerea cânilor cu ei în ospĕtării, cafenele, birturi și în alte localuri publice. — Neîmplinirea acestor prescripte va fi strict pedepsită.

* (Foc în Vale) Aséră pe la órele 6 s'a aprins aici in Vale dela o muere, carea şedea intr'un grajdiu. Focul numai decât s'a întins şi au cuprins mai multe case aşa că in vr'o 15 minute ardeau 5 case, credeam, că nu se va mai intinde; după aceea făcêndu şi focul vênt s'au mai aprins 4 case cu totul 9 case care ardéu tóte de odată; norocul a fost, că focul au fost la o margine de sat, acolo focul s'a oprit in câmp şi in nesce grădini de nu sau estins mai departe. Pompierii au venit din satele vecine Selişte, Galeşu, Tilişca, Sibiel, Săcel şi Orlat de nu şi din Gurariului. Cea mai mare activitate au desvoltat de bravii pompieri din Selişte cu căpitanul lor Henţiu, cari au stăruit mai mult pentru localizarea focului şi stângerea lui si au stat mai mult după ce s'au dus ceilalţi de pe alte sate — pentru care faptă se aduce mulţămită deosebită. Cu totul au ars 9 case şi dela 10 case edificiile economice, ómenii n'au putut scóte mai nimica, căci focul s'a estins de odată. Asiguraţi au fost numai doi din trênşi. Fiind mulţi sêrmani, ajutoriul lor e neapărat.

* (Academia magiară de sciinţă.) Academia va începe un şir de publicaţiuni de un interes deosebit. Cu ocasiunea aniversărei regelui Mateiu Corvinul va decopia din archivele statului şi din strĕinătate tóte actele referitóre la acest erou, precum şi publicările, ce s'au făcut în cursul acestui an. Cu acéstă e încredinţat dl Guillaume Fraknoi. Academia va mai publica o ediţiune a „purgatoriului" lui Dante; ér vestitul Paul Hunfalvy va da la lumină primul volum din marea s'a lucrare „istoria românilor".

* (Praf de puşcă fără fum) Ḑilele trecute s'a esperimentat la St. Etiene cu un nou fel de praf de puşcă fără fum.

Acest praf are avantagii incomparabil superiore acelora ale prafului de puşcă franţuzesc intrebuinţat actualmente.

Proiectilele trimise de acest praf au o forţă de pătrundere, a cărei vitesă iniţială este de 708 metri.

Inventatorul este un chimist parisian, d. Saint-Mare; praful seu se păstréză ori càt timp, chiar in umeḑeală şi se manipuléză fără vre un pericul.

* (Contra tuberculósei.) Doctorul Liebreich a dat Mercurea trecută seamă societăţii de medicină din Berlin despre nesce casuri de lupus, ce a tractat cu noul seu remediu.

El a constatat o imbunătăţire considerabilă in primele opt casuri ale tratamentului seu, fără sĕ se fi petrecut vre un fenomen accesoriu.

Insuşi doctorul a administrat dosele din remediul seu la fie care cas special.

Doctorul Liebreich a făcut sĕ reiasă, că remediul seu nu este un specific contra tuberculósei, dar că lucréză asupra inflamaţiunilor de diferite naturi.

El a adăugat că intrebuinţarea remediului seu nu atrage după sine urmări supĕrătóre durabile.

Dare de sémă.

Fiind din scóla nóstră gr. or din Agnita eschise mapele românesci: Carta Europei, regatul Ungariei şi mapa Transilvaniei; la îndemnul preotului local tinerimea adultă sub conducerea învĕţătoriului nostru Emil Mendocea a arangiat în 24/II a. c. cu ocasiunea ţinerii sinodului ppesc o producţiune teatrală în sala oraşului Agnit~~a, destinând~~ venitul curat pentru procurarea de recuisite în scóla nóstră din loc.

Bina de teatru a fost bine potrivit arangiată, pe care s'a produs

I. Mama Angeluşa.

II. Arvinte, Pepelea, Mandica, şi jocul miresei pe bină.

III. Evreul de Galizia cu marfa.

IV. Căluşerul după care a mai urmat şi alte jocuri naţionale.

Producţiunea a eşit fórte bine. preste asceptare. Musicanţii din Cincul mare au cântat bine. Publicul a fost mare, încât mulţi s'au întors nemai avênd loc în sală. Elita naţiunei săsesci din loc întrégă au luat parte împreună cu domnii dela judecătoria cercuală, pretură şi dela cartea funduară.

Membrii sinod. ppesc în frunte cu dl protopop Piso, care a adus cu sine şi pe óspeţii sei dela Săcele şi mulţi români din jurul Agnitei au luat parte cu atât mai vêrtos, căci pe Hârtibaciul nostru nu s'au mai făcut asemenea producţiuni teatrale românesci

Iniţiatorul acestei producţiuni precum şi conducătoriul cu tinerimea diletantă vĕḑênd resultatul cel bun, simţindu se tare voioşi, fiind aplaudaţi credem că după acest început vor mai face şi alte producţiuni, prin care se destéptă simţul naţional în poporul nostru de rĕnd.

Preţurile de întrare au fost mici I 30 II. 25 III. 20. de persónă. Au întrat preste tot 45 fi. 90 cr.

Spese au fost 31 fl. 98 cr. au rĕmas câstig 13 fl. 92 cr. Cu suma acésta sa hotărit a se procura Mapa regatului Ungariei, mapa comitatului, şi tabelele din istoria naturală imperiul animalelor.

Preste preţurile de întrare au contribuit dl protop. Piso, 80 cr., dl G. Stoia din Săcele 1 fl., Dr. Pfleps 40 cr., Weiskirscher 10 cr.; preot. Costandinescu 28 cr, F. Grecu 8 cr. Rösler 5 cr. pe lângă care s'a primit un ofert dela dl Eitel paroch Ev. A. B. în loco a 1 fl. cărora li se aduce mălţămită pe calea acésta.

Agnita, 25/II. 1891.

Un participant.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 11 Martiu 1891

	Viena	*B.-Pesta*
Renta de aur ung. de 4%	—.—	—.—
Galbin	5.41	5.39
Napoleon	$9.12\frac{1}{2}$	9.09
100 ma ce nemţesci	56.40	56.35
London pe (poliţă de trei luni)	115. -	114.90

Nr. 4540. [43] 2–3

Publicare de licitaţiune.

Pentru asigurarea furnisării petrişului (prundului) de lipsă în anii 1891 şi 1892 pe tóte drumurile publice mu- nicipale de pe teritoriul comitatului Sibiiu se escri eprin acésta pertractare concursuală, ce se va ţiné prin oferte scrise şi închise în **24 Martiu 1891 la 10 óre a. m.**, la vicecomitele comitatului Sibiiu în edificiul cómitatului.

Se provócă deci toţi aceia, cari doresc a întreprinde acésta liferaţie a şi substerne ofertele la vicecomitele comitatului cel mult pănă la óra amintită a ḑilei defipte pentru pertractare. Ofertele întrate mai târḑiu, precum şi telegramele întrate ori şi când nu se vor lua în considerare.

Pe cuvertul ofertului provĕḑut cu 5 sigile şi timbrat după regulă e a se scrie deasupra adresei limpede numele acelei linii sau părţi de drum, la care se referă ofertul.

Ofertele sunt de a se compune după formulariul şi conspectul de împărţire, care ambele se pot vedea la oficiul r. u. de construire de aici.

La ofert trebue alăturată cuitanţa despre depunere vadiului la cassa comitatensă.

Vadiul trebue se constea cel puţin din 5% a sumelor preţurilor, care le promite oferentul după cuantitatea de petriş, pusă în conspectul de împărţire, care conspect servesce de basă la pertractare.

Bani gata sau obligaţiuni nu se primesc cu ofertul.

Conspectul despre împărţirea petrişului de furnisat, contractul de furnisare şi condiţiunile specifice, se pot cetí la oficiul r. u. de construire din loc (casa comitatensă odaia Nr. 39) în órele ordinare de oficiu.

Sibiiu, în 9 Martiu, 1891.

Vicecomitele comitatului Sibiiu:

Thalmann m. p.

„ARDELEANA" institut de credit şi de economii, societate pe acţii în Orĕştie.

Contul bilanţului.

Active.	fl. cr.
Cassa în numĕrar	8,585.40
Efecte publice	9,112.50
Cambii de bancă escomptate	248,466 30
Imprumuturi pe hipotece	60,270 50
Imprumuturi pe cambii cu acoperire hipotecară	117,283.75
Imprumuturi pe obligaţiuni cu cavenţi	31,930.75
Imprumuturi pe efecte publice	382.—
Credite de cont-curent	1,750.16
Casa institutului	17,000.—
Mobiliar : . . . . 852 fl. 95 cr. după amortisare de 10% . . . 85 fl. 30 cr.	767.65
Diverse conturi debitóre	1,087.11
	496,636.12

Passive.	fl. cr.
Capital social:	
1,500 acţiuni à fl. 50 —	75.000.--
Fondul de reservă	17,463.18
Fondul pentru ajutorarea funcţionarilor	1,123.60
Depuneri pentru fructificare	341,276.39
Cambii de bancă reescomptate	33,062.—
Dividende neridicate	5 —
Interese anticipate pro 1891	4,290.30
Diverse conturi creditóre	10,314.44
Profit curat	14,101.21
	496,636.12

Orĕştie, la 31 Decembre, 1890 st. n.

Iosif de Orbonaş m. p.,	**Elia Popoviciu** m. p.,	**Dr. Ioan Mihu** m. p.,	**Aurel Popovici-Barcianu** m. p.,
membru al direcţiunei.	membru al direcţiunei.	director esecutiv.	prim-comptabil.

Subsemnatul comitet am esaminat bilanţul present şi confrontându-l cu registrele principale şi ausiliare ale societăţii ţinute în bună regulă, l-am găsit în consonanţă cu acelea-şi şi esact.

Orĕştie, la 4 Martiu, 1891 st. n. [44] 1—1

Comitetul de supraveghiare:

Nicolau Vlad m. p. **Nicolau Popoviciu** m p. **Dănilă David** m. p.

Nr. 199. [40] 3 –3

Publicare de licitaţiune.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, cumcă **Sâmbătă în 21 Martiu a. c. st. n. la 10 óre a. m.**, se va da în arêndă prin licitaţiune publică ţinêndă în cancelaria oficiului comunal de aici, dreptul de morărit la **móra comunei Sebeşul inferior,** — pe timpul din **1 Apriliu 1891 st. n.** pănă în **31 Decembre 1892 st. n.**

Preţul strigărei e **500 fl. v, a.**

Doritorii de a licita au a depune **10**% ca vadiu.

Condiţiunile de licitaţiune mai de aprópe se pot afla şi cetí în órele oficióse la subsemnatul oficiu.

Sebeşul inferior, (cercul pretorial al Sibiiului) 1 Martiu 1891 st. n.

Oficiul comunal:

Ioan Roman, jude. **Ivan,** not.

O specialitate necomparabilă

între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă şi strĕinătate

este

apa minerală de

„Répát"

care în urma composiţiuei pré fericite a părţilor sale minerale şi a conţinutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare şi de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de **„Répát"** sĕ întrebuinţéză ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului şi a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor şi a beşici etc. are un efect admirabil la secreţiunea udatului şi este recunoscut ca remediu salvator nepreţuibil.

☞ Cel mai curat şi binefăcĕtoriu product natural. ☜

☞ **Ca borviz adecă beut cu vin** ☜

nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nici o altă apă minerală a continentului.

☞ Şampagnul apelor minerale. ☜

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de **„Répát"** nu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci şi ca pe un escelent medicament şi ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înţelept precum şi pentru copii spre întrebuinţarea ḑilnică cu cea mai mare căldură şi conscienţiositate.

Apa minerală de **„Répát"** umplută în flacóne elegante de $^1/_2$ şi $^1/_1$ litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete şi veritabilă în Depoul subsemnatului de espediţiune în *Braşov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher şi tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima

Administraţiunea isvorului

Josef Görgy.

[27] 5—20

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 26 Sibiiu, Marţi 5/17 Martiu 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 3 Martiu.

Asteptările guvernului Taaffe, când s'a decis a disolva camera nu s'au realisat.

In loc de elemente moderate, în loc de o apropiere între multele naţionalităţi, ce compun imperiul în partea din Cislaitania tocmai elementele cele mai centrifugale au eşit din urnele de alegeri.

Cehii, cari formau în alianţă cu polonii maioritatea pe care s'a răḑimat guvernul timp de 12 ani, au dispărut de pe arena politică şi locul lor l-au luat cehii cei tineri.

Ne este încă în próspĕtă memorie încercarea de pace ce o a făcut guvernul austriac anul trecut cu cehii şi cum s'au trăgănat pertractările de pace, păn ce cehii cei tineri au reuşit a discredita pe Rieger şi cu soţii sei de principii în ochii poporului.

Pertractările de pace nu sunt de aḑi de eri.

Cabinetul lui Hohenvart a făcut aceleşi încercări la anul 1871, dar încercarea atunci a fost combătută nu numai de nemţii centralisti, ci şi de unguri în frunte cu contele Iuliu Andrássy, şi resultatul încercărilor a fost căderea ministeriului Hohenvart şi cu el a căḑut şi „articolele fundamentale" stipulate între nemţii federalisti şi între cehi. Ungurii nu au vĕzut din capul locului nici acum încercările de pace cu ochi buni.

Deoparte au cochetat cu cehii cei tineri şi i-au încuragiat ca sĕ mérgă pe calea lor cu dreptul public cei reclamau, de altă parte au ameninţat guvernul când era aplicat sĕ facă concesiuni.

Intrigile au jucat şi acum rolul principal şi ele bine ţesute şi au ajuns încâtva scopul.

Acum dl Taaffe sau se retrage, sau trebue se apeleze la spriginul nemţilor. Convorbirile ce a avut cu Plener sunt dovada de o apropiere între nemţi şi guvern şi apropierea se face ér în contul naţionalităţilor din Austria.

Restabilită odată egemonia nemţilor în cealaltă parte a imperiului, ea mână în mână cu egemonia unguréscă de aici dela noi, vor porni o nóuă politică de prigonire asupra naţionalităţilor şi le vor împinge pe aceste, ca se-şi ia refugiu la tóte mijlócele de apĕrare.

Şi omenii în lupta de apĕrare de multe ori nu sunt tocmai calmi, de multeori se folosesc de tóte mijlócele ertate ca se nu ajungă striviţi. Cu un triumf de bucurie parcă avem sĕ vedem pe fraţii magiari bătându-se ér în pept şi strigând în gura mare „noi suntem stêlpii tronului, noi suntem garanţa pentru stabilitatea lucrurilor din monarchie şi fără noi s'ar distruge acest imperiu format din atâtea naţionalităţi."

O astfeliu de situaţiune de bunăsémă că nu ne va fi priinciósă nici nóue celor de aici.

Şi aşa sunt destul de înăsprite raporturile între naţionalităţi şi între magiari.

Atunci ele au se devină pentru noi şi mai nesuportabile şi cu întroducerea absolutismului unguresc, căci absolutism este sistemul întreg al nóuei administraţiuni de stat, vor face ori ce miscare imposibilă, vor agrava situaţiunea nóstră politică şi ne vor împinge până la graniţa desperaţiunei, în care stare omul ca şi popóre întregi îşi perde cumpĕtul.

Speranţa de scăpare o vedem şi acum ca totdeuna în înălţimea tronului.

Românii au vĕrsat sânge pentru dinastie, românii au fost totdeuna neclătiţi în credinţa lor către tron şi nu se póte ca ungurii sĕ-i nimicéscă şi asupréscă sub masca, că ei sunt singurii stêlpi ai tronului.

Până acum le-a succes de minune bine a-şi face şi aici în ţéră trebşórele şi au încurcat şi iţele din colo în ceealaltă parte a monarchiei, e o altă întrebare, dacă nu se vor deochia odată.

Lumea întrégă nu o pot pune nici ei la cale. Şireţia e o armă puternică, dar ea e o armă mai puţin durabilă. Póte că şi naţionalităţile din Austria se prindă de veste de pericolul, în care sunt împinse, póte că şi noi aici sĕ venim odată ca sĕ ne înţelegem noi între noi şi sĕ restabilim solidaritatea atât de necesară, şi atunci ungurii vor avé sĕ şi facă sémă cu noi ca cu un factor, care nu e de desconsiderat. Ia prins frigurile aşa ḑicênd vĕḑênd atitudinea démnă a archiereilor nostri, ce vor face atunci când vor dispăria prorocii cei falşi cari se au pus între archierei şi popor, atunci când cu toţii una în cugete şi în simţiri vom începe lupta aceia, care va înălţa prestigiul nostru în ochii Europei, care are şi ea un cuvênt când lucrurile ajung la estrem

Revista politică.

Pâşirea resolută a archiereilor români este apreţiată şi de presa sêrbéscă. Astfeliu ḑiarul „Branic" dela 12 Martiu în primul seu articol scrie între altele următórele: Poporul român din Ardél se póte felicita, că are în fruntea sa conducĕtori, cari se sciu identifica cu păsurile şi durerile lui. Sibiiul, care primia odinióră rasele de lumină dela Carloviţ, astăḑi a devenit un focular, care încălḑesce tóte aspiraţiunile, care le nutresc naţionalităţile din Ungaria.

Şi e o fericire nespusă cu deosebire pentru biserica ortodocsă, că capul acelei biserici a sciut sĕ ia o posiţiune atât de demnă în o cestiune atât de delicată. Fără se voim, ni se impune sub astfeliu de împregiurări întrebarea: unde sunt archiereii sêrbesci? unde sunt păstorii acestui popor, care şi el ar avé un cuvênt în acésta situaţiune, ce se crează sêrbilor, la a căror desnaţionalisare se ţintesce tot atât cât şi la desnaţionalisarea românilor, cari de astădată cu atâta tărie şi-au sciut apĕra nu numai interesele lor, ci şi demnitatea lor de popor, care ţine mult la limba şi naţionalitatea sa.

Nu ne rĕmâne de cât sĕ ne asociem şi noi la vederile esprimate de capii bisericei ortodocse şi sĕ-i felicităm atât pe ei, cât şi pe poporul, pe care îl conduc şi sĕ dorim ca se vedem biserica nóstră scósă din apatia şi indiferentismul, în care se găsesce astăḑi. —

Proiectul de lege despre asilele de copii mici, precum şi proiectul despre rĕpausul Duminecei au fost primite şi de casa deputaţilor, cu modificările ce-le a făcut casa magnaţilor şi acum mai rĕmâne, ca sĕ le sancţioneze coróna.

Proiectul despre reforma administraţiunei întimpină tot mai mare oposiţiune. Am amintit, că şi în şirurile guvernamentale a provocat mari divergenţe. In ḑilele din urmă un deputat, aderent al guvernului, a scos o broşură, în care combate aspru tendinţa de centralisare. Şi comitatele încă au început a protesta. Inceputul l'a făcut comitatul Pestei. Congregaţiunea a hotărit a adresa dietei o representaţiune, prin care respinge proiectul.

Alegerile din Austria sunt atât de nefavorabile guvernului, încât cu drept cuvênt afirmă foile austriace, că ministrul preşedinte se susţine la putere fără a avé maioritate.

Multe foi îşi pun întrebarea, dacă ministrul va mai sta în fruntea guvernului sau se va retrage. Intrebarea însĕ pare a fi deslegată. Ministrul a început sĕ negoţieze cu Plener, conducătoriul germanilor cari sunt representaţi în numĕr de preste 100. Se crede, că o apropiere între germani şi poloni va duce la scop. Guvernul, cei drept va trebui premenit, dar acésta nu împedecă, ca Taaffe sĕ se retragă.

Foile magiare se màgulesc cu speranţa, că venind germanii la putere dualismul se va puté desvolta mai fórte, afirmându-se în Cislaitania germanismul ér în Ungaria magiarismul. —

Fostul ministru Garaşanin a rĕspuns regelui Milan.

Rĕspunsul lui Garaşanin la cunoscuta scrisóre a regelui Milan este un document de sigur unic

---

FOIŢA.

Raḑe de lumină din Talmud de rabinul I. Stern.

In românesce de **Jeronim Bariţiu**.

(Urmare.)

Cel ce trăesce după munca mânilor sale e mai mult ca un trântor bisericos.

⁂

A se îndeletnicí cu sciinţele e mai mult decât a saerifica.

⁂

Cel ce se ocupă cu sciinţa cu intenţiune nobilă câştigă un balsam pentru viaţă; cele ce se ocupă cu ea cu intenţiune rea câştigă un venin uciḑĕtor.

⁂

Sciinţa e mai mult ca demnitatea preoţiei şi cea de rege.

⁂

Fără sciinţă nu e bună cuviinţă, fără bună cuviinţă nu póte fi sciinţă. Fără înţelepciune nu e frică de Dumneḑeu, fără frică de Dumneḑeu nu e minte, fără minte nu e cunoscinţă. Fără sciinţă nu e pâne, fără pâne nu e sciinţă.

Pieptul mamei e simbolul sciinţei. De câte ori îl prinde copilul sugĕtor, află hrană nouă. Şi sciinţa ofere mereu idei noue, ori de câte ori se ocupă cineva cu ea.

⁂

Sciinţa promovéză pacea în lume.

⁂

Ai sciinţă, ce ţi mai lipsesce?

⁂

N'ai sciinţă, ce ai câstigat?

⁂

Un bastard învĕţat premerge unui pontifice ignorant.

⁂

Care e mai bun cel ce scie multe sau cel ager de minte? Cel dintâiu, fiă-cine are lipsă de o mĕsură de bucate.

⁂

Chiar şi vorba de tóte ḑilele a celui învĕţat trebue sĕ fie înţelésă.

⁂

Nu e cuviincios pentru un învĕţat sĕ umble cu încălţăminte petecite. Un învĕţat, care umblă în vestminte murdare degradéză sciinţa.

⁂

Nu face din sciinţă corónă ca sĕ paradezi cu ea, nici sapă ca sĕ sapi cu ea.

Nu sciinţa e lucru principal, ci aplicarea ei.

⁂

Vai de cel învĕţat care nu e vîrtuos. Vai aceluia care n'are locuinţă şi işi zidesce un portal.

⁂

Dacă ai învĕţat mult nu fi închipuit de acésta, pentru că acésta e chemarea ta.

⁂

Sciinţa se asémână adesea cu apa. Precum apa curge în jos şi încungiră locurile ridicate, aşa şi sciinţă póte prospera numai la ómeni modesti.

⁂

Ce însemnéză cuvêntul scripturei: Ea nu e în cer?

Insemnéză, că sciinţa nu se potrivesce cu mândria şi aroganţa.

⁂

Pentru cel conscienţios funcţiunea e mai mult o sarcină decât dignitate.

⁂

Numai acela ia sciinţa în serios, care despreţuesce şi mórtea pentru ea

⁂

Numai acela ia sciinţa in serios, care scie că nu scie nimic.

(Va urma).

în feliul seu. Nici odată nu s'a putut întâmpla ca un fost prim-ministru sĕ trateze în aşa chip pe un fost suveran al seu.

Dl Garaşanin începe spunênd, că se astepta de la un conte (regele Milan iscălise scrisórea sa contele de Tacova) la mai multă bună cuviinţă. De alt-fel pārerea ce o póte avea despre dênsul regele îi e indiferentă, dacă e rea, nu-l mâhnesce, dacă e bună nu-l linguşesce.

In ce privesce cestia omorîrilor ḑice: „Adevĕrul este că Elena Kniţanin a fost găsită într'o diminéţă în Bĕlgrad spânḑurată, şi mai târḑiu Elena Marcovici în Pozarevaţ sugrumată".

Apoi fostul prim-ministru urméză:

„Domnul meu! Aceste întâmplări îţi par aşa dar astăḑi nelămurite, uimitóre; ceri lămuriri. Iţi pun dar de bună voe la disposiţie date a căror autenticitate o garantez. Tóte persónele arestate după cunoscutul atentat a fost predate imediat, fără a fi ascultate de poliţie, direct tribunalelor ordinare. Insrucţia au fost condusă de un judecător de întâia instanţă ajutat de un suplent şi sub supravegierea unui membru al curţei de casaţie. Acesta e faptul.

„Toţi arestaţii preventivi au fost internaţi în fortăréţa din Bĕlgrad şi păziţi de jandarmeria care sta sub ordinele mele. In decursul acestui timp nimenui nu i s'a întâmplat nimic. Curând după aceea la porunca regelui, jandarmeria a fost schimbată cu militari activi, cari numai erau sub ordinele mele.

„Adevĕrat e faptul, că Niena Marcovici a fost găsită asasinată, după ce a fost comandată la mórte de tribunal şi după ce pedépsa i s'a schimbat în dóuĕḑĕci de ani închisóre şi după ce a fost transferată în închisórea din Pozarevatz, care era afară din sfera puterei mele ministeriale; de asemenea e adevĕrat, că şi Elena Kniţanin au fost găsită spânzurată într'o diminéţă în fortăréţa din Belgrad dar pe timpul instrucţiei judecătoresci şi pe când sta sub supraveghiări militare, într'un timp în care eu, departe de Sêrbia, petreceam în concediu în Franţa de miaḑă-ḑi. Şi acestea sunt fapte.

„Adevĕrat de asemenea este, că în acelaşi timp a fost omorît şi un soldat dar ancheta autorităţilor militare a constatat cu nu era la mijloc nici o crimă. Şi acesta e fapt.

„Acestea sunt domnul meu, datele pe cari pot sĕ ţi le pun la disposiţie şi pentru cari garantez.

„In tot casul aceste date nu dovedesc ceva deosebit, dar nu contraḑic nici pārea d-tale, că se póte se fi putut cineva în Sêrbia, în puterea căruia se fi fost a da ordine sĕ se ucidă femei în închisori de stat, fără considerare dacă eu eram în slujbă ca ministru, sau în concediu. . .

De altfel vei recunósce de sigur, că îndeplinirea unei astfel de monstruosităţi necesita o putere cu mult mai mare decât aceea a unui ministru. Dar pentru ca nu cumva sĕ creḑi domnul meu, că aş voí sĕ resping dela mine ori ce rĕspundere, voiu lua asupra-mi o parte din trênsa mărturisind că in adevĕr am avut marea vină şi de a nu fi creḑut în sinuciderea celor dóuĕ femei şi de nu fi pus sĕ se caute a se da de urmele precursorelui lui Jack spintecătoriul. Dacă aş fi făcut acésta la timp, astăḑi n'ar mai ecsista necesitatea unor ecsplicaţii publice atât de neplacute.

Dar şi d-ta dle, trebue se iei aspra ţi o parte de rĕspundere, pentru că ai tăcut până acum. Dacă ai fi vorbit atunci când trebuia, domnitorul de atunci al Sêrbiei n'ar fi fost espus la neplăcerea d'a trebui sĕ me priméscă pe mine preste un an ca ministru preşedinte, pe ministrul de justiţie de atunci ca preşedinte al curţii de casaţie şi pe acel membru al curţii de casaţie, care a condus aceea instrucţie, ca ministru de justiţie în dóuĕ rînduri. Atât, dl meu, despre secretul atins în scrisórea d tale.

La sfârşit mai cred necesar a observa, că nu me voi mai demite la alte corĕspondenţe cu d-ta. Ba trebue sĕ-ţi spun că te opresc sĕ mi mai scrii; căci deşi în scrisórea d-tale ḑici că ai spus cuvêntul d-tale din urmă, eu sciu prea bine ce preţ sĕ póte pune pe cuvêntul d-tale, pe care ţi-l dai de câte-ori trebuinţa este.

„Videte" şi „Male Novine" cari au publicat acest rĕspuns au fost confiscate. In potriva lui Garaşanin s'a pornit instrucţia judecătoréscă pentru ofensarea unui membru al casei regale şi s'a cerut scupcinei suspendarea dreptului de imunitate ce l are ca deputat fostul prim ministru şi şef al partidului progresist astă-ḑi antidinastic!

Românii din Sibiiu şi jur.

Repeţitele atacuri îndreptate din partea societăţii şi chiar şi a guvernului magiar dela 1879 în cóce în cestiunea şcólelor au dat poporului nostru o dovadă, că archierei noştri şi în special Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul tot deuna a fost primul, între luptătorii pentru salvarea causelor nóstre naţionale.

Ni s'a dat ocasiune sĕ apreţiem acésta la 1879, la 1883 şi s'a dat ocasiune sĕ apreţiem acum, ce va se ḑică, când biserica şi poporul e fericit a avé în fruntea sa astfeliu de conducătoriu.

Românii au simţit totdeuna gravitatea, cu care archierei nostri au luptat pentru binele şi prosperarea poporlui şi dacă ei au manifestat vr'odată iubirea şi alipirea, ce o au faţă de păstorii lor, apoi acésta s'a arĕtat cu deosebire acum, când societatea magiară şi guvernul a îndrăsnit sĕ-i atace chiar în sanctuariul familiei, pentru care archipăstorii nostri au luat o posiţiune atât de hotărită.

Nu trebue dar sĕ ne surprindă, dacă poporul entusiasmat până la ţĕranul cel din urmă a alergat şi de astădată din propria lui iniţiativă a da espresiune simţemintelor de iubire neclătită şi de devotament către prea bunul nostru archiereu, carele cu atâta demnitate a sciut apĕra interesele poporului în casa de sus a magnaţilor.

Dumineca în 3/15 Martiu s'au presentat în mod serbătoresc preste 300 de românii din Sibiiu şi jur la Escelenţia şi în numele lor dl advocat Ioan de Preda a adresat Escelenţiei Sale următórea vorbire:

Escelenţia Vóstră! Inalt Présânţite Domnule archie piscop şi metropolit!

Inteligenţa şi fruntaşii poporului român din loc şi jur îşi permit a Ve esprima sincera lor mulţămită şi devotamentul lor, pentru démna şi bărbătésca apĕrare a causei române, cu ocasiunea pertractărei proiectului de lege despre asiluri, în casa magnaţilor.

Şi cred a o putea face, ba se simt chiar datori a o face acésta, in numele tuturor românilor din acéstă nefericită patrie, — pentru că Escelenţia Vóstră causa tuturor românilor aţi apărat!

Cât amar şi câtă îngrijire motivată a causat proiectul de lege despre asiluri, în inimile tuturor românilor îngrijiţi de viitoriul lor? — asta s'a vĕdit din destul prin protestele meetingurilor arangiate acum spre acest scop în tóte părţile locuite de români.

Escelenţiei Vóstre însĕ şi celorlalţi prelaţi români, V'a fost dat, de a Ve ridica glasul şi a susţiné protestul românilor încontra nefericitului acest proiect de lege, în camera lorḑilor şi astfel în auḑul intregei lumi culte.

Cu câtă bărbăţie, abnegaţiune şi însufleţire aţi făcut acésta, — ni o dovedsc chiar rapórtele foilor, altcum duşmane aspiraţiunilor nóstre românesci.

Şi dacă cu tóte aceste resultatul nu a curĕspuns nisuinţelor Escelenţiei Vóstre şi a celorlalţi prelaţi români puşi întru apĕrarea dreptei cause; apoi vina cade numai asupra şovinismului, de care este predomnită rasa domnitóre, — şovinism la care se resfrânge aḑi ori ce idee mai salutară pentru patrie.

Dar totuşi s'a dobândit după pārerea nóstră, cu acésta ocasiune pentru némul românesc un mare resultat: resultatul că s'a dovedit *urbi et orbi*, că românii în faţa pericolilor cei ameninţă în esistenţa lor, dela mic până la mare una sunt şi că prelaţii români, chiar şi în posiţiile destul de grele, delicate şi chiar precarie de aḑi păstréză încă deplină tragere de inimă pentru némul lor şi sunt totdéuna gata a apĕra cu bărbăţie interesele de esistenţă şi prosperare ale turmei încredinţate păstoririi lor!

Bunul Dumneḑeu sĕ ne ţină deci pe acesti vrednici apostoli şi archierei ai nostri în frunte cu Escelenţia Sa bunul nostru Domn archiepiscop şi metropolit Miron întru mulţi ani!

Escelenţia Sa adênc emoţionat a rĕspuns mai pe larg în cuvinte pline de însufleţire, din care noi estragem mai cu sémă următórele:

Dă laudă bunului Dumneḑeu, că între impregiurări grele sanitarii l'a învrednicit sĕ-şi pótă împliní datorinţa si sĕ fie şi de astădată interpretele simţĕmintelor iubitului seu popor dreptcredincios

Accentuéză cu deosebită satisfacţiune sufletéscă, că şi de astădată archiereii români, fără deosebire de confesiune, atât aceia, cari au vorbit, cât şi aceia, cari fiind timpul înaintat n'au putut ţiné vorbirile lor, au fost cu toţii pĕtrunşi de însemnatatea causei şi se bucură, că vederile archiereilor conglăsuesc deplin cu vederile poporului.

Resultate positive nu s'au ajuns, dar una tot s'a ajuns, s'a ridicat prestigiul nostru al românilor, care va fi un factor în viéţa de stat şi de care trebue ţinut sémă.

Imbărbătéză pe cei presenţi şi prin ei pe cei de acasă la perseveranţă în lupta legală pentru apĕrarea naţionalităţii şi la patriotismul cel adevĕrat, care nu póte se fie în contra naţionalităţilor.

In fine mulţămesce pentru manifestaţiunile ce i se aduseră şi împărtăşesce tuturor archipăstoréscă binecuvêntare.

La aceste cuvinte archipăstoresci poporul a erupt în insufleţire „sĕ trăéscă prea bunul archiereu" şi în aceea-şi ordine bună, în care s'a presentat s'a depărtat la ale sale, ducênd în sufletul seu mulţămirea de a fi auḑit din graiul archipăstoriului cuvinte atât de dulci, atât de mângăitóre şi atât de încurăgiătóre, drept povaţă pentru ulteriórele acţiuni.

Avis.

Ne reservăm a publica în alt Nr. al fóiei nóstre discursul interesant al Escelenţiei Sale metropolitului român greco catolic Ioan Vancea, ţinut în casa magnaţilor în cestiunea asilelor de copii mici, precum şi discursul, care era sĕ-l ţină P. S. Sa episcopul Caransebeşului Nicolau Popea, în aceeaşi materie; observând la acest loc numai atâta: că, după informaţiunile, ce le avem, sunt fără temeiu şi tendenţióse referatele şi bănuelile, care o altă fóie locală română nu s'a sfiit a le da publicului seu cetitoriu cu privire la discursul din urmă, pentru a fi ea şi în aceste momente măreţe consecuentă programului seu destructiv.

Reforma feliului de raţiocinare bisericéscă.

Sinodul nostru archidiecesan in sesiunea sa din anul 1880 a votat şi introdus un regulament pentru administrarea şi controla averilor bisericesci.

A fost fără îndoólă un progres acesta faţă cu trecutul, în carele fără directivă orbeca acésta afacere de o nedisputaveră importanţă.

Nici aceea nu se pótă contesta, că regulamentul de sub întrebare e lucrat cât se póte de clar şi în nisuinţa sa, de a introduce forme nóue şi mai corecte de raţiocinare se estinde până la amenunte, ce au meniţiunea de a uşura inţelegerea lui.

Sunt tocmai 10 ani de atuncea, un period destul de lung, spre a ne puté pronunţa acum asupra acestui regulament din punct de vedere al practicabilităţii lui. Ba, mi se pare, că e chiar necesar, ca după un anumit timp sĕ ne şi pronunţăm asupra astorfeliu de legi întroduse, ca şi cea de sub vorbă — provisor, — ori ca şi altele, chiar definitivminte la noi; - dacă voim sĕ continuăm progresând, intărind şi îmbunătăţind instituţiunile organismului nostru bisericesc.

Nu se va puté contesta, că la atari pronunţiamente despre aceea: De s'a validitat o nóuă instituţiune din punctul de vedere practic, sau ba?! Sinódele protopresbiterale, constituite din parochi săteni şi din cei mai fruntaşi, mai întâiu angajaţi bărbaţi mireni în afacerile bisericesci; compuse din aceia, asupra cărora cade imediat introducerea, punerea în pracsă a nóuei legi cu tóte consecinţele ei,— sunt cele mai competente şi este drept aceea o consecuenţă de o logică tărie, ca astfel de pronunţiamente se fie luate serios în consideraţiune.

Sinodul protopresbiteral al Mureş Oşorheiului în şedinţa sa din 10 Februariu a. c., s'a pronunţat asupra lucrului, făcênd către P. V. consistoriu archidiecesan următórea adresă:

Prea Venerat consistoriu archidiecesan!

Sinodul tractului protopresbiteral gr. or. al Mureş-Oşorheiului, răzimat pe cuprinsul § lui 50 din statutul organic şi avênd în vedere, că feliul de raţiocinare despre administrarea averilor parochiale aşa, precum s'a prescris prin regulamentul votat de Măritul Sinod archidiecesan la 3/15 Maiu 1880 este după convingerea sa, — primită din pracsa de 10 ani,— greoiu, complicat, costisitoriu şi fără folóse practice carele parochielor, dar mai ales oficielor protopresbiterale le absórbe aprópe una jumĕtate din activitatea de preste an şi de sigur ingreunéză şi secţiunea ecsactorală a Preaveneratului consistoriu archidiecesan, precum dovedesce imensul numĕr de restanţe; — ba după un timp mai îndelungat are sĕ împlă archiva sa cu o mare massă de scripte inutile; avênd mai departe în vedere, că mulţimea de scripte recerute prin acelaşi regulament, între altele, presintă defectul, în pracsă fórte esenţial, al lipsei de o clară evidenţă şi în fine avênd firma convingere, că afacerea raţiocinărei din parochii se póte simplifica, — şi că simplificarea ar servi şi folosí causei,— vine cu profundă reverinţă a ruga pre Preaveneratul consistoriu archidiecesan, ca sĕ se indure a căuta un mod mai simplificat şi mai evident pentru raţiocinarea despre administrarea averilor bisericesci din parochii şi acela al presenta Măritului sinod archidiecesan, spre aprobare şi legiferare.

Mureş Oşorheiu, din şedinţa sinodului protopresbiteral gr. or. al Mureş Oşorheiului, ţinută la 11 Februariu 1891

Revenind la feliul de raţiocinare întrodus la noi prin regulamentul sinodal din 1880; ori cine a pĕtruns de tot in acest regulament va constata cu mine, că el nisuesce mai mult către corectitate, decât către înlesnire şi evidenţă; basa lui fiind comptabilitatea modernă. el presupune o bună dosă de cunoscinţe de comptabilitate dela raţiocinante. Astfel de raţiocinanţi însĕ arareori se capĕtă la sate şi de aci urméză, ceea-ce sum sigur ca o vor constata toţi parochii, toţi protopresbiterii şi mai ales esactoratul Veneratului consistoriu archidiecesan, marea invălmăşélă, imensele restanţe şi orbecări în cestia raţiociniilor.

Nu se póte altcum! Mai întâiu trebue sĕ fii iniţiat şi instruit întru aceea, ce voesci, apoi sĕ lucrezi şi încă tot îţi mai rĕmâne se laborezi la vechia ḑicală: „Teoria sine praxi, sicut rota sine axi“; dar apoi, când şi teoria 'ţi lipsesce, atunci de sigur ai gătat-o. Un raţiociniu purtat corect este nesmintit ceva frumos, dar numai dacă'l scii purta corect, într'alt cas el nu mai este raţiociniu, ci o complicaţiune inutilă de scripte neînţelese pentru jurul, pentru care s'a făcut.

Ş'apoi se me ierte oricine, dar lucrul de căpetenie totuşi este şi rĕmâne folosul real, utilitatea fiecărei lucrări. Lucrul de căpetenie în casul nostru este şi rĕmâne ca raţiociniul se nu fie numai corect, ci se fie cât mai uşor de priceput pentru poporul nostru, pentru carele se face, cât mai simplu şi cât mai evident.

Corectitatea singură, nu cântăresce lipsa de evidenţă şi folosul real, ce resultă din simplificarea lucrului Intr'aceea nu vom fi fără de minte, se cerem simplificare şi evidenţă în contul corectităţii şi astfel se nasce întrebarea: Putea-se-vor uni la olaltă aceste trei recerinţe cardinale ale unui raţiociniu? Putea se va afla un mod de raţiocinare tot atât de corect, dar mai simplificat şi mai evident, prin urmare mai practic şi mai util, decât cel introdus?!.

La asta întrebare respundem cu un hotărit: Da!

Raţiociniile nóstre constau din câte 5 cărţi în câte 2 unele chiar în câte 3 esemplare; unele legate altele volante, écăle:

Inventariul, bugetul, jurnalul de cassă, cartea de evidinţă şi contul capitalelor active.

Prelângă aceste nu arareori mai sunt de lipsă încă pe atâtea şi adecă: jurnalul de manipulare de naturalii, de arênḑi, de chirii, cont de capitale passive ş. a tóte în mai multe esemplare. (Va urma.)

N. Manegutiu

Cronică din Budapesta.

Budapesta, în Martiu 1891.

Sĕrbătorile romanilor vechi în luna lui Martiu. — Dies Martis. — Anul uou. — Matronalia. — Focul Vestei. — Ana Perenna. — Ḑina păcii.

La romanii cei vechi era tradiţiunea, că Romul şi Rem sunt pruncii lui Marte. Rĕdăcina mar, mas, mascul însemnéză bărbat, puterea bărbătéscă a unui ḑeu generătoriu. Din Mars sa format Marius, Marcius. Marte în timpul străvechiu a fost ḑeu de natură, a primăverei, câmpului şi păşunei, şi numai mai târḑiu a devenit ḑeu de resbel. Unii identifică pe Mars cu Ares, şi îl deduc din sancrita marut, ce însemnéză vişcol, vifor. Lupul şi ciocnitórea au fost animalele sacre alui Marte. Pentru că lupóia a scăpat pe gemenii Romei, ea a însemnat ajutoriu trimis din ceriu. Ciocnitóaea (picus) e simbolul misteriosităţii, cu crésta pe cap apare de animal marţial.

Ḑiua nascrrei lui Marte s'a serbat în 1 Martiu, începutul lunei de primăvéră. Calendariul lui Constanti[illegible] numesce ḑiua acésta: „Natalis Martius“. Se crede, că Iuno atingêndu-se de o flóre miraculósă de primăvéra, a devenit grea şi muma lui Marte. Femeile duceau în ḑiua acésta flori de primăvéră în templul Iunonei Lucine. Ómeni cu vite s'au rugat de Mars Silvanus şi i-au dat sacrificiu pentru ot capul de vită. „Martius propter Martem ro anae gentis autorem, vel quod eodem tempore uncta animalia agantur ad mares et ad concubendi oluptatem“, scrie V. Flaccus.

Până la Iuliu Cesare 1 Martiu fu anul nou; dar cu organisarea calendariului, acest împĕrat a străpus anul nou pe 1 Ianuariu. Neordinea ce a intrat în calendariu, a silit pe Iuliu Cesare ca sĕ se îngrijéscă de regularea lui Cerênd sfat dela Sosigenes, un matematic renumit din Egipt, acesta a ḑis ca cursul lunei sĕ nu se iee în consideraţiune, ci numai al sórelui, şi a pus 365 de ḑile, 6 óre şi câte-va minute pe an. Totodată s'a decis, ca începutul anului reformat sĕ nu fie în 1 Martiu, ci sĕ se pună pe luna nóuĕ după solstiţiul de érnă, şi aşa s'a pus pe 1 Ianuariu de aḑi. Unele datini totuşi au rĕmas pe 1 Martiu, aşa p. e. acuma s'a aprins focul Vestei în templul ei, senatul a ţinut o şedinţă scurtă ca semn de bun început, şi astăḑi s'au plătit învĕţătorii pentru tot anul. Dr. A. Marienescu, „Cultul păgân şi crestin, pag. 81—112). In acésta ḑi s'a serbat Iuno, maica lui Marte. Tote femeile grăbiau la templul Iunonei Lucine, ca se aducă sacrificiu şi rogaţiuni, serbând pe apărătórea mare a naturei femenine, care a născut pe Marte cel tare, icóna puterii de bărbat, şi cel mai bărbătesc între ḑei. (Ovidiu F., L. III 170). Toţi se rugau şi sacrificau pentru fericirea căsătoriei, şi bărbaţii dăruiau pe muerile lor, éră matrónele astăḑi ospĕtau pe sclavele lor, le serviau la masă, ca şi bărbaţii pe sclavii lor. Pentru acésta Matronalia, sorbătórea mamelor de origine romană, numită şi „calendae foeminarum“, era sĕrbătórea cea mai populară şi respectată a feciórelor din Roma. Sclavele în tot anul la Matronalia se îmbrăcau ca şi mirese, şi erau ospĕtate de dómnele lor, pentru că Iuno, ca şi geniul tuturor femeilor, nu se putea mai bine venera, decât când între femei nu era diferinţă de stare, şi petreceau la olaltă. Ce reminiscinţă frumósă pentru egalitate şi libertate! ce s'au eserciat şi la cei bĕtrâni, cel puţin la unele ḑile mari din an.

Focul Vestei a fost sfânt, şi dacă cumva s'a stins de pe vatra altariului ei, nu a fost ertat ca sĕ se aprindă din alt foc, ci a trebuit ca din natură sĕ se procure, s'au găurind un pom uscat până a dat flacără, s'au aprinḑêndu l la sóre, isvorul focului. Simplicitatea şi curăţenia trupéscă şi sufletéscă erau cerinţele de frunte pentru servitiul ḑinei, şi pentru acésta vestalinele intrau ca şi copile pe 30 de ani reţinêndu se dela tótă viéţa familiară. Intrând fetiţa la vestaline, 10 ani învĕţa, 10 ani esercita cultul, şi în alţi 10 ani învĕţa pe cele tinere; şi pe urmă era ertat ca se se mărite. Dacă prin negrigirea vre-unei vestale se stingea focul de pe vatra Vestei, pontificele mai mare o sbiciuia pe spatele góle, pentru că stingerea focului era semn rĕu pentru stat; dacă vre-una se uita de fecioria sa, era îngropată de vie într'o zidire sub pământ.

Scim, că acest institut a trecut şi la crestini prin mănăstirile de călugăriţe.

In 15 Martiu s'a serbat Anna Perenna, ḑiua dela care ceriau îndelungă sănĕtate, viéţă şi indestulare, care sĕ credea de amoresa lui Marte. Anna Perenna se derivă din „amnis perennis“, riu neîncetat curgătoriu. „Eodem quoque mense et publice et privatim ad Annam Perennam sacrificatur itur“, scrie Mocrobiu Sat. 1 12.

In 30 Martiu s'a făcut sacrificiu la altariul păcei pe câmpul lui Marte. In ḑiua acésta se adresau rugăciuni nu numai către ḑina Pax (pacea), ci şi către Concordia şi Salus. (Ovidiu, F., L. III. 881).

Aşa dară lui Marte, ca ḑeu de primăvéra, când începe a reînvia natura, i s'a închinat luna şi s'a numit Martius, după numele lui. Italia încă dela început a fost deosebi ţéra crescerii de vite, a păşunilor de vite şi a păstorilor cari se mutau cu turmele lor dint'o parte într'alta. Până nu s'a întemeiat agricultura şi nu s'a desvoltat viéţa politică, — viéţa păstorêscă a fost viéţa poporului, dar acésta şi mai târḑiu avea întâietate, pentru-că agricultura nu putea fi fără de vite demestice. Varro ḑice: „Romanorum vero populum a pastoribus esseaortum, quis non dicit? quis Faustulum nescit pastorem fuisse nutricium, qui Romulum et Remum educavit? non ipsos quoque fuisse pastore, obtinebit, quod parilibus potissimum condidere urbem“. Pales e zina păstorilor, a nutreţului şi a păşunilor, deosebi a oilor; ḑina fundăture şi apărĕtóre a Palaţiului, ḑina fondărei Romei şi a statului roman. Când dară şovinistii ḑic despre români, că au venit aici ca păstori vagabunḑi chiar spunênd un neadevĕr istoric, nu pot totuşi degrada demnitatea poporului românesc.

Lumea crestină, păstrând numele lunei, este bine sĕ ne aducem aminte de insemnătatea romana veche a acestui nume; şi că din păstori ne-am făcut agricultori, soldaţi, iobagi, apoi liberi — fără libertate naţională. *Mr.*

Simeon Popescu.

Publicăm în cele următóre un estras din procesele verbali ale şedinţelor sântului sinod al bisericei autocefale din România din carii cetitorii noştrii vor vedé posiţinnea, ce o-a luat clerul înalt din România faţă de fostul protopresbiter al tractului Sibiiu, care în neăstêmpărul, grandomania şi vanitatea ce-l caracteriséză a devenit şi acolo aşa ḑicênd imposibil, şi a trebuit sĕ abḑică dela postul cel ocupa la facultatea teologică:

Şedinţa se deschide la órele 2 p. m. sub preşedinţa I. P. S. Mitropolit Primat.

Se face apelul nominal şi rĕspund presenţi 15 P. P. S. S. membri.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei şi Sucevei: Inalt Prea Sânţite, şi Prea Sânţiţi Părinţi şi fraţi! Cred, că fac un serviciu instrucţiunei clericale, relevênd o cestiune de instrucţiune, despre care s'a vorbit paremi-se că şi în sesiunea trecută, sau acum un an, nu-mi aduc bine aminte; şi şciu că cu toţii ne interesem de progresul instrcţiunei religióse pe adevĕratul teren şi pe adevĕratele principii ale religiunei nóstre ortodocse.

Ve aduceţi aminte, că, mi-se pare în sesiunea de primăvară, s'a relevat aci cestiunea unui aşa ḑis profesor; dar a cărui urmă de plecare, noi nu o avem încă constatată, cum se cuvine, şi care individ e primit aci şi pus profesor în scóla cea mai înaltă religiósă. — în facultatea de teologie dela noi, — şi care mi-se pare se numeşte Simeon Popescu,

Cum a venit din patria sa natală din Transilvania, eu cel puţin unul nu sciu, póte frăţiile vóstre se sciţi mai bine. Ne-am pomenit cu el aci. Sciu numai atât despre acest om că a scris o broşură întitulată: *„Πνεῦμα“* în care scriere bătea câmpii, — se-mi permiteţi acésta espresiune — aşa precum făceau acum 1500 şi 1600 de ani eresiarchii, cari scormoneau lucruri pe care le visau nóptea, sau de cari erau împinşi de ambiţia şi de pasiunile lor; cunóştem cu toţii acésta, feliurite lucruri născoceau, pentru ca sĕ-şi întemeieze pretenţiunile lor, pretenţiuni mai mult de interes şi se serviau în pretensiunile lor şi cu înşelăciuni. Cunóscem cu toţii, că pe Arie când l'a înfundat Sânţii părinţi, ca sĕ-şi arete mărturisirea credinţei lui, o scrisese şi o pusese în sin şi când a venit înaintea S-tului Sinod ḑicea: Cred, cum mărturiseşte Biserica, dar aşa cred, şi punea mâna la sin. Omeni da acestia ambiţioşi şi vicleni au fost în tóte timpurile, dar nu ne aşteptam noi, sau cel puţin eu, póte că vêrsta mea me face aşa, frăţiile vóstre cei mai tineri, póte sĕ cugetaţi mai bine spiritul de progres şi ştiinţă modernă, cum am auḑit pe unii nu dintre noi, ḑicênd că omul este făcut perfectibil şi el prin cultură se perfecţionéză; aşa este în starea lui actuală, după căderea lui prin pĕcat, dar ideia novatorilor aţintéză o altă direcţie, ei ḑic, că omul a fost făcut de Dḑeu, aşa cum îl vedem, şi ceeace este susţinut de biblie, după ideea lor cade, căci sciinţa modernă, constată, că omul este perfectibil şi trebue sĕ se cultive, aşa dar iată spiritul de nesiguranţă în sciinţa modernă, cu tóte că pretinsa sciinţă pre domină în lume astăḑi, nu ḑic între noi, feréscă Dḑeu, cei mai mulţi am îmbĕtrânit în serviciul bisericei şi dacă nu avem — cel puţin eu, — dacă nu am ştiinţă cu titluri, dar am practică am cunoscinţa vederilor şi credinţelor mele religióse, s'a înfiltrat în simţul meu şi am devenit aşa óre-cum susceptibil despre tóte lucrurile.

Aşa am vĕḑut pre acest pretins profesor, pretins şi preot încă, Simeon Popescu venit aci nu scim în ce condiţiuni. — Vin mulţi din Transilvania şi bine fac că vin sĕ-ş împartă sciinţa lor în românime.

P. S Episcop al Romanului: Bine ar face sĕ o ţină acolo, sĕ ne lase pe noi în pace.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei şi Sucevei: Sunt alături cu P. S. Vóstră. Dar vin siliţi de nevoi, acésta o cunóştem. Cunóştem cu toţii ce sufer bieţii români astăḑi aci peste munţi în Transilvania. Acum cum a venit acesta aci nu cunóştem, ce causă l'a făcut sĕ vină asemenea nu cunóştem, că e călĕtoriu şi aşi mai adăuga, un aventurariu.

P. S. Episcop al Romanului: Eu sciu.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Ve rugăm sĕ ne spuneţi şi nóue.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Ve rugăm sĕ ne spuneţi ca sĕ scim cu toţii. Ne am pomenit odată cu broşura aceea. Eu, ca cel ce nu am pretenţiunea de învĕţat, am dat puţină atenţie. Multe aberaţiuni se scriu astăḑi de ómeni cu mintea uşóră cu pretenţiuni mari, aşa şi acesta. Dar când am vĕḑut, că a venit aci, me preocupă dóuĕ lucruri: de ce a venit aci şi nu a stat acolo unde era, mi-se pare şi protopop, avea posiţiune bună, acésta nu scim P. S. episcop al Romanului a ḑis că scie, îl rugăm sĕ ne comunice şi nóe. Aci vedem că e poftit în capul mesei, că e pus profesor de teologie, în juna nóstră facultate de teologie. Cum? . . . Inţeleg, sĕ fie numiţi profesori la facultatea teologică dintre P. Sânţiţii archierei cei mai tineri, cari au studiat în — eram sĕ ḑic în streinĕtate, dar mi-a venit în minte, că păcătuiam, — în Bucovina la Cernăuţi, unde nu este strĕinătate, este tot românime, şi care au ardóre sĕ cultive acest teren de ştiinţă, înţeleg sĕ fie numiţi profesori, pănăcând se vor lua mĕsurile cuviinciόse şi legale sĕ se orênduéscă un juriu, care se esamineḑe pe toţi şi sĕ opineḑe în privinţa tuturor . . .

Dar, pentru un strĕin ca acela, care a şcandalisat consciinţa nóstră, înţeleg numai a românilor, cari cugetă la regiune, — sĕl vĕd profesor de teologie la facultatea de teologie! ! ! S'a sulevat acésta cestiune în sesiunea trecută, şi St Sinod a dat o opiniune, ca pe temeiu celor ce s'au citit cărticica acestui pretins profesor, sĕ se trimită la facultate mi se pare, şi sĕ răspundă St. Sinod, corpul profesoral. Nu scim până acum ce s'a făcut, nu sciu eu cel puţin.

Un lucru aş dori însĕ sciu, în interesul culturei nóstre religióse teologice. Aş dori sĕ ştiu, — ca asemenea individ sĕ nu între pe portiţă, ba mai mult ca tigva preste gard în staulul oilor, ci sĕ între pe uşa cea mare, pe uşa care o deschide legea.

P. S. episcop al Dunărei de jos: Şi biserica.

I. P. S. metropolit al Moldovei: Şi biserica da. Şi aş adăuga, fiind că P. S. episcop al Dunărei de jos a pomenit cuvêntul de biserică voiu adăuga étă ce:

Stul Sinod scie că ḑilele acestea trecute nu mai departe am vĕḑut întro fóie, şi cred că e seriósă, cererea profesorilor dela universitate, cu ocasiunea numirei de profesori de istoria română unui órecare strĕin, a cerut dela minister ca, fiind vorba de asemenea numiri sĕ céră' şi avisul corpului didactic dela facultate. Apoi dacă mireni, laici pentru sciinţele profane, cari nu sunt dogmatice şi pe cari ei le califică cu progresul sciinţei, ca sciinţă modernă, dacă ei cer ca la numirea unui profesor la facultatea de litere, sĕ fie întrebat corpul profesoral al facultăţii apoi cu atâta mai mult ar trebui cred, şi cred că toţi veţi ḑice da . . .

Voci: Da, da. (Va urma).

Varietăţi.

* (Chirotonire). Duminecă la 3 Martiu sub decursul stei liturgii celebrată în capela archiepiscopécă Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop a chirotonit întru diacon pe dl asesor consistorial Mateiu Voileanu.

* (Programul manevrelor militare). din acest an cu privire la Ardél este următoriul: Divisia a 16-a a corpului de armată 12, îşi va ţiné esercitiile în jurul Têrgu-Mureşului; divisiunea de infantărie 35 în jurul Deşului, ér esercitiile finale ale armatei comune, la cari vor lua parte şi câteva trupe de honveḑi, se vor ţiné in jurul Reghinului săsesc; aceste esercitii se vor termina în 14 Septembre.

* (Capela română din Paris.) Reparaţiile capelei au început încă dela începutul ernei, cu gând ca sĕ fie terminate pe Pasci; au trebuit însĕ sĕ fie intrerupte mai bine de dóue luni, din causa frigului neasteptat şi neobinuit ce a fost acolo. Ele costă suma de 110,000 fr. şi banii sunt depuşi de guvern la o bancă, de unde se dă pe rênd anteprenorului, amĕsurat cu constatările făcute asupra lucrărilor de architect, sub controlul ambasadei române şi a părintelui Severin. Biserica a avut trebuinţă de reparaţii radicale, mai ales la faţadă. Se va modifica de asemenea şi interiorul ei, făcêndu se strane, mobilându-se în stil ortodocs, înălţându-se altariul, etc. Românii din Paris astéptă sfârşitul reparaţiilor, plini de încredere în supravegiarea priceputā a superiorului bisericei.

* („Rodna veche“), societate de împrumut şi păstrare pe acţiuni în Rodna vechie, a realisat în decursul anului trecut un câştig de 708 fl. 16 cr. dintre cari 640 s'au împărţit ca dividende după capitalul acţionariu de 8000 fl. ér restul s'a adaus la fondul de reservă, care face 455 fl. 51 cr.

* (Furt). Comanda gendarmăriei din Seghedin a fost incunosciinţată, că din biserica comunei Dolovan s'au furat 16,000 fl.; afară de alte ornate preţióse.

* (Urmările rĕscólei din Portugalia.) Se anunţă din Lisabona, că starea de asediu din Porto, al cărei termin espira Sâmbăta trecută, a fost prorogată până la sfârşitul lunei Martiu.

Consiliele de rĕsboiu, în numĕr de trei, sunt acum în permanenţă la Porto şi pe fie care ḑi se fac nouĕ arestări de indiviḑi, despre cari anchetele dovedesc, că au .ost implicaţi în mişcrea dela 31 Ianuariu.

* (Rectificare). In numĕrul 24 al ḑiariului nostru s'a străcurat o eróre, pe care prin acésta o rectificăm, că adecă telegramele de felicitare adresate alor 4 archierei de către damele române din Sibiiu au fost subscrise de 48 dame, ér nu cum din eróre am fost pus 42.

Dare de sémă.

Ve rugăm sĕ binevoiţi a dispune ca sĕ se publice în preţuitul ḑiar „Telegraful Român“ următórele:

Adunarea generală a reuniunei femeilor române din Abrud şi jur s'a ţinut în 16/28 Decembre 1890.

1. Presedinta deschiḑênd adunarea prin o vorbire acomodată, amintesce trista scrie despre mórtea prea timpurie a dómnei Zoe Augusta Cirlea, carea a fost una dintre cele mai zelóse membre în comitetul acestei reuniuni, şi rógă adunarea ca prin sculare sĕ se manifesteze semţemintele de pietate şi recunoscinţă.

2. Se cetesce raportul despre agendele comitetului dela ultima adunare generală ţinută în 29 Decembre 1889, din carele se vede, că în decursul anului ce espiră, comitetul a ţinut 4 şedinţe, că spectabilul dn Mihaiu Cirlea notariu public regesc fundaţiunea de 150 fl. făcută în anii precedenţi o au întregit cu 350 fl. prin urmare acum formézá suma de 500 fl. v. a; dela on.societate a minei „Arama“ din Bucium a incurs un beneficiu de 50 fl. prin on. dn. director Nicolau Baieşan, şi dela mult on. dn. advocat Iosif Crişan un beneficiu de 25 fl. votânduli-se mulţămită protocolarie.

Mai încolo, că reuniunea are un capital de 8039 fl. 46 cr. elocat 300 fl. pre la privaţi, ór ceialalţi depuşi la institutele de credit şi economii „Albina“ în Sibiiu, şi „Auraria“ în Abrud, mai are pétra aurósă la mina Concordia pre 1½ an după 56 băeşi, după un băieş şi la Rodenpok după 56 băeşi care din causa secetei din vara trecută nu s'a putut vinde cu preţul cuvenit. In fine se raportéză, că ratiocinul dnei cassieriţă censurându-se s'a aflat în ordine cu o sumă la percepţiuni 1032 fl. 69 cr şi la erogaţiuni cu 1026 fl. 93 cr. prin urmare cu un cassarest de 5 fl. 76 cr.

Raportul s'a luat spre sciinţă, votându-se mulţămita generoşilor contribuitori, şi ratiociniele aflate în ordine sau aprobat şi d-nei cassieriţă i se dă absolutoriu.

3. Pentru inscrierea membrilor noi şi încassarea tacselor se alege o comisiune în persóna dómnelor:

Iohana Balos, Elisabeta Danciu, Florentina Têrnovean, şi a dlui Dr. Laurentiu Pop, şi se suspinde şedinţa pe ¼ óră. Peste ¼ óră deschiḑêndu-se şedinţă dlu Dr. Laurentiu Pop raportéză, că au solvit d-nii Alesandru Filip 1 fl., Lanes Jurchescu 1 fl., Ioan Têrnovean 1 fl., Teofil Faur 1 fl., Absolon Faur 1 fl., Georgiu Balos 1 fl., Vasiliu Fo!or 1 fl., Terenţiu Jurchescu 1 fl., Dionisiu Balos 1 fl., d-şóra Alariana Balos 1 fl., d-şóra Elena Labonţ 1 fl., dl Dr. Justin Colbasi 5 fl., d-şóra Elvira Făgărăşan 1 fl., dna Anna Filip 1 fl., dl Mihaiu Cirlea 5 fl., dnele Iancsi Mártonné 2 fl., Veres Iozefné 1 fl., Amalia Stoica 1 fl., Remus Furdui 1 fl., Laura Furdui 1 fl., d-şóra Rozina Kövári 2 fl., d nele Anna Gall 5 fl., Sabina Preda 10 fl, Elisabeta Danciu 2 fl., Iulia Iurchescu 1 fl., Ana Ivascu 1 fl., Dnii Dr. Simion Caian 1 fl, Ioniţă Gall 1 fl., d-şórele Antoneta Ivaşcu 1 fl, Eugeia Ciura 1 fl., Leontina Faur 1 fl, Sofia Buceşan 2 fl, dna Elena Lazar 1 fl., d-nii Petru Macavei 1 fl., Romul Furdui 2 fl., dna Amalia Tuhuţ 1 fl, şi dl Dr. Laurentiu Pop 2 fl., suma 65 fl., v. a.

4. Venind la ordine alegerea unei membre în comitetul reuniunei se alege în unanimitate d-na Borza Maria.

5. Se primesce bugetul propus de comitet.

6. Pentru autenticarea protocolului adunărei generale se aleg d nele Anna Filip, Anna Furdui, şi Amalia Stoica.

După carele preşedinta mulţămesce adunărei pentru frumosul concurs şi seriositatea, cu care au partecipat şi la acésta adunare, şi dechiară adunarea generală de închisă.

Abrud, 26 Februare 1891.

Anna Gall, preşedintă. *Alesandru Ciura*, secretariu.

Loterie.

Sâmbătă în 14 Martiu 1891.

Timişóra:	3	48	25	17	38
Viena:	19	70	54	17	31

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7 24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7 39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8 1	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2 24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4,45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9 .34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	3.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Banita	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8 20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	5.28

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs.–Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6 —	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 27 Sibiiu, Joi 7/19 Martiu 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 5 Martiu.

Sunt trei ani de ḑile, de când în România nu se póte stabili la putere un guvern, care se pótă avea încrederea ţĕrei.

Partidele sĕ sfâşie unele între altele, un ministeriu vine şi altul se duce, fără sĕ lase urme de o activitate binecuvêntată.

Noi cari vedem lucrurile din óre-care departare nu ne putem din de ajuns esplica aceste triste apariţiuni în viéţa regatului român.

Inţelegeam sbuciumările atunci, când în România erau moldoveni şi munteni, înţelegeam când influinţele strĕine se validitau pe întrégă linia înţelegeam pe fraţii nostri atunci până ce armata lor nu luase botezul de sânge, până-ce regele Carol nu a pus pe capul seu coróna de oţel făcută anume din tunurile luate la Plevna.

Aḑi nu-i mai înţelegem.

Scim, că toţi sunt români, scim că toţi trebue sĕ-şi iubéscă patria, scim să toţi sunt de o lege, toţi au datorinţa ca se lucre la înălţarea patriei lor şi sciind aceste fără voe ni se furişéză câte o lacrimă de durere, când îi vedem în luptă, nu ca fraţii de acelaşi ném, ci ca pe nisce duşmani neimpĕcaţi, ca pe nisce strĕini, cari nu se înţeleg şi nu se pricep.

Afurisita poftă după putere, se vede că ea e motorul principal al nefericitei acţiuni.

După votul senatului din urmă, guvernul generalului Manu a trebuit sĕ se retragă, ér după votul din urmă al camerei, generalului Florescu nu i rĕmâne decât sau sĕ se retragă şi el sau se disólve camerile.

Modalitatea din urmă a învins.

Ţéra întrégă este pusă în mişcare, alegerile vor dovedi, dacă generalul Florescu are sau nu are încrederea ţĕrei.

Şi dacă ar reuşi a-şi câstiga o maioritate în cameră, cine ne stă bun, că senatul în compunerea lui actuală nu va da şi el vr'un vot de neîncredere noului guvern cine ne stă bun, că în faţa acelui vot nu va trebui sĕ urmeze şi disolvarea senatului ori retragerea ministeriului.

Succeḑêndu-se lucrurile în direcţiunea acésta nu póte fi vorba de progres nu póte fi vorba de o stabilitate a funcţionarilor mai înalţi, nu póte fi vorba de o activitate parlamentară şi unde tóte aceste stau se tragă de mórte, ţéra sufere şi cu ea sufere poporul, sufere instituţiunile chemate a da hrană acestui popor.

Trebue deci că e ceva putred în Danemarca, trebue că este vr'un verme ascuns care róde la temelia statului român şi când accentuăm aceste ne vine fără se voim în minte sórtea Poloniei, care odată era şi ea tare şi mare.

Ne înfiorăm, când ne şi cugetăm la atare desvoltare a lucrurilor, suntem puşi la gânduri şi am dori din inimă ca sĕ vedem pe fraţii nostri combătând principii, ér nu persóne, urgisind sisteme greşite, ér nu inaugurând o luptă de personalităţi, care merge până la disgust.

Românii au ómeni mari, au bărbaţi cu trecut, au ómeni, care au legături în popor, au ómeni de al căror nume sunt legate fapte gloriόse, şi nu e bine ca sĕ-i tragă pe toţi în noroiu, nu e bine, ca sĕ nu lase pe nici unul din ei cu autoritatea întrégă pentru-că pot veni timpuri în cari autoritatea ómenilor sĕ fie o mare necesitate.

La noi aici în Ardeal încă se au lucrat mult ca se nu avem ómeni cu autoritate, s'au găsit băeţandri, cari au ḑis, jos cu „tirănia autorităţii" şi noi simţim ce reu serviţiu au făcut causelor nóstre acesti băeţandri.

Tot e bine sĕ fie între români ómeni cu autoritate, căci vocea lor când resună, ea se aude departe, străbate până la cele mai înalte cercuri şi dacă ea nu e auḑită aḑi, nu urméză ca se nu fie ascultată şi apreţiată mâne, şi dacă noi aici avem necesitate de ómeni cu autoritate cu atât mai multă necesitate are România ca stat naţional, de bărbaţi întregi. Pentru greşele mici făcute de multe ori fără scirea lor, nu trebue sĕ-i desbrăcăm de atributele ce le compet, nu trebue sĕ li se resplătéscă cu ingratitudine, pentru că în ḑile de restrişte, în ḑile de grea cercare, tot ei au sĕ fie chemaţi la cârmă, şi esperinţa lor bogată, trecutul splendid, faptele lor săpate afund în paginile istoriei, fiind legate de numele lor, ei au sĕ completeze încă mult la regenerarea României.

Avem noi aici acasă daraverele nóstre, avem nĕ casurile nóstre şi numai cu greu ne amestecăm în afacerile fraţilor nostri de preste Carpaţi şi dacă o facem câte odată ii asigurăm că numai dorul de a-i vedé mari şi întăriţi ne împinge ca sĕ punem pe un moment grijile nóstre la o parte şi sĕ ne ocupăm de ei şi de afacerile lor.

Revista politică

Evenimentul cel mai important 'l forméză de astădată scrisorile lui Rieger adresate din Roma, cătră diferitele corporaţiuni al căror membru şi preşedinte a fost.

După o activitate de 30 ani fostul şef al cehilor bĕtrâni, omul încărunţit în luptele politice, bărbatul sĕrbătorit, se retrage din tóte oficiile de onóre şi nu voesce sĕ rămână decât cetăţén al statului seu.

Probabil, că în ulteriórele desvoltări ale lucrurilor, cehii sĕ mai aibă necesitate de un bărbat ca Rieger, probabil, că cu retragerea lui sĕ încépă o nouă eră în viéţa poporului acestuia, care se vede, ca va avea un rol însemnat în afacerile imperiului din Cislaitania.

In Budapesta va apăré la 21 c. un nou ḑiar sub conducerea deputatului Horváth Gyula şi a lui Koloman Mikszáth.

Din prospectul, ce ni se trimite vedem, că noua fóie va sta tot în serviciul curentului de ḑi, vedem că va adera la administraţia de stat cu conservarea autonomiei municipale şi că faţă de naţionalităţi va observa o ţinută pacinică, încât aceste vor fi mulţămite cu posiţiunea lor şi nu se vor văera. Indată ce va străbate vr'un glas de nemulţămire, atunci, nu se va sfii a arunca mânuşa ori şi cui.

Suntem deci în curat şi cu acest organ nou de publicitate şi scim, la ce sĕ ne asteptăm şi dela el.

Protestele contra administraţiunei de stat sĕ pregătesc din tóte unghiurile ţĕrei şi cu deosebire adunările municipale de primăvéră au sĕ se ocupe mai mult cu acest obiect.

Foile din stânga estremă alimentéză focul mişcărei prin articuli cari de cari mai vehemenţi. —

Scirea, că liberal naţionalii din Ottendorf au pus candidatura prinţului Bismarck în cercul vacant (al 19-lea) al Reichstagului german, se confirmă. Prinţul Bismarck nu vrea sĕ declare, că primesce candidatnra, de óre-ce cercul nu e sigur; în anul trecut, candidatul liberal naţional a eşit numai în balotagiă şi cu o mică majoritate în contra candidatului social demorat. E lucru firesc, că fostul cancelar nu vrea sĕ se espună unei înfrîngeri. Părerea generală e însĕ că în casul, când va fi ales, prinţul va primi mandatul.

Corespondentul din Bulgaria al lui „Temps" telegrafiază, în data de 7 Maritiu, următórele:

„De când dl Pasici a venit la putere, în Belgrad, o óre-care neliniştе domnesce aci. In cercurile militare se vorbesce de posibilitatea unui rĕsboiu cu Sêrbia; şi în adevĕr, comandanţii principalelor fortăreţe de la Dunăre au fost chiemaţi la Sofia ca se ia parte la nesce conferinţe, cari s'au ţinut sub presidenţa prinţului.

„Un personagiu politic, căruia i-am cerut opinia, mi a rĕspuns, că e în contestabil, că şi la Sofia şi la Belgrad sunt elemente rĕsboinice, care împing la un conflict. La Sofia, pentru că se speră, că un rĕsboiu norocos ar consolida şi mai mult situaţia prinţului, la Belgrad pentru-că nu s'a renunţat la speranţa unei revanşe pentru Slivniţa.

FOIŢĂ.

Raḑe de lumină din Talmud de rabinul I. Stern.

In românesce de **Jeronim Bariţiu.**

(Urmare.)

Cu cât învĕţatul înbĕtrânesce mai mult, cu atât 'şi măresce înţelepciunea lui; cu cât înbĕtrânesce mai mult ignorantul, cu atât devine mai mare prostia lui.

* * *

Cui se asémână cel care învaţă în tinereţe?

Unei scrieri pe hârtie nouă. Şi cui se asémână [illegible] ĕtrâneţe? Unei scrieri pe hârtie [illegible]

Invĕţătura dascălului sĕ fie totdéuna scurtă şi cuprinḑĕtóre.

* * *

Décă veḑi pe un scolar că-şi face tema cu greutate de oţel apoi acésta probabil vine de acolo, că dascălul nu-l instruéză cu bunăvoinţă.

* * *

Pentru ce se asémână sciinţa cu lemnul? Precum lemnul mic aprinde pe cel mare, aşa ascut şi spiritele mici pe cele mari (care le instruéză).

* * *

Mult am învĕţat dela dascălii mei, mai mult dela cameraḑii mei şi cel mai mult dela scolarii mei.

* * *

Invĕţatul, care nu învaţă pe alţii, sémână cu mortul în pustie.

* * *

[illegible] ferul se ascute de foc, aşa se ascut şi [illegible] unele de altele.

* * *

[illegible] studiază şi nu repetéză, sémână cu [illegible] şi nu seceră.

* * *

[illegible] întâiu şi apoi cugetă independent.

* * *

Studenţii se pot împărţí în patru clase. Ei se pot asemâna cu buretele, strecurătorului, scurgĕtorului şi sitei. Buretele bea tot. Strecurătorul primesce pe o parte şi slobóde pe cealaltă. Scurgătorul strecură vinul şi reţine drojdiile. Prin sită străbate făina de praf şi reţine făina sănătósă.

* * *

Stiméză pe fie care ca dascăl, dela care ai invĕţat ceva.

Ceea ce ai auḑit dela altul îţi e permis sĕ citezi numai în numele autorului.

* * *

Educatorul merită mai mult numirea de tată decât genitorul.

* * *

Copii sub şése ani sunt necopţi pentru instrucţiune.

* * *

O lovitură cu limba, care atinge inima e mai cu efect ca multe bătăi.

* * *

Décă ai permis ceva copilului sĕ-ţi şi ţini promisiunea; pentru că altcum învaţă a minţi.

(Vaurma).

„Alte persóne însĕ, în curent cu politica celor dóuĕ ţĕri, observă, că dl Pasici nu nutresce ast-fel de idei de revanşe, cari din fericire sunt restrânse în câte va cercuri mai puţin guvernamentale. De alt-fel după convorbitoriul meu, cu tóte greutăţile pendinte sau cele ce s'ar puté ivi, un rĕsboiu sêrbo-bulgar e neprobabil, cât timp marele puteri vor fi pe pace“.

Cuvêntarea

Escelenţiei Sale I. P. D. metropolit Dr. Ioan Vancea, rostită în casa magnaţilor în 9 Martie a. c.

Escelenţia Vóstră dl preşedinte! Ilustră casă a magnaţilor!

Fiind-că proiectul de lege, care se află astăḑi pe tapet şi care are de scop introducerea instituţiunei asilelor de copii, dacă-i considerăm estensiunea terenului seu de activitate, este de o mare însemnătate; ér dacă îi considerăm modul, cum are sĕ se esecuteze, este de nu mică importanţă: eu aflu acest proiect de lege în totalitatea sa de un astfeliu de obiect, care nu numai merită, ci chiar pretinde, ca sĕ fie considerat din tóte punctele de vedere, şi în singuraticele sale referinţe sĕ fie discutat, cum se cuvine.

Din acest motiv şi eu voiesc se vorbesc despre proiectul de lege din cestiune, şi acésta voiesc se o fac fără nici un prejudiţ şi fără cea mai mică preocupare, şi singur numai pentru aceea, că adevĕrul obiectiv cu privire la acest proiect de lege sĕ iasă mai bine la ivélă.

Ilustră casă a magnaţilor!

Pentru ca instrucţiunea asilelor de copii sĕ-şi pótă începe lucrarea, este avisată din natura sa a pĕtrunde înainte de tóte în sanctuariul familielor respective, şi a se amesteca în relaţiunea naturală şi fórte intimă, ce esistă între părinţi şi pruncii lor. Prin acésta însĕ instituţiunea asilelor de copii nu numai respectéză, cum se cuvine, dreptul esclusiv al părinţilor, ce li l'a dat însu-şi Dumneḑeu faţă cu pruncii lor proprii ci voesce chiar sĕ-şi esercitese acest drept cu desconsiderarea celor mai delicate simţĕminte ale părinţilor; ceea ce dacă faptice se întêmplă, instituţiunea asilelor de copii va descepta in mĕsură mare susceptibilitatea naturală a multor părinţi, şi va provoca şi amărăciunea indreptăţită a acelora. Acésta însĕ pentru inviolabilitatea sânţeniei dreptului natural, pentru scutirea libertăţii de consciinţă şi pentru liniscea spiretelor trebue sĕ se evite întru tóte împregiurările, dar' cu deosebire în ḑilele nóstre trebue sĕ se ţină cât se póte mai de parte de noi.

Mai departe acésta instituţiune, ca sĕ şi pótă ajunge scopul seu, pretinde, ca pruncii încă înainte de ce s'ar fi cunoscut cum se cade şi în mod consciu cu părinţii lor, şi încă înainte de ce s'ar fi desvoltat în mod firesc şi s'ar fi întărit deplin în delicatele lor simţeminte fiesci şi în iubirea şi alipirea lor faţă cu părinţii lor proprii, se fie luati în etatea cea mai frageda din braţele părinţilor iubitori şi sĕ fie depărtaţi inainte de timp din cercul plăcut familiar, fără ca părinţii sĕ fie orientaţi în mĕsura pretinsă de raportul natural şi fórte intim şi dé interesul viu, ce-l au faţă cu pruncii lor, că óre acesti prunci la ce feliu de influinţe vor fi supuşi, şi fără ca părinţii sĕ scie cu securitate, că óre pe ce mâni vor fi daţi iubiţii lor prunci nevinovaţi, căci ei numai aceea o pot sci fără îndoială, că conducĕtorii şi crescătórele pruncilor pâşesc pe cărarea lor nu atât din simţ de chemare, cât mai vêrtos din indemn, ca sĕ şi câstige pânea de tóte ḑilele.

Apreţiarea deplină a acestor împregiurări după părerea mea, pretinde în mod deosebit, ca ridicarea asilelor de copii sĕ nu fie obligatóre, ci numai facultativă, şi numai faţa cu aceea sĕ se pună în pracsă, cari ar pofti-o pentru pruncii lor proprii, deóre ce numai în casurile acestea ar rĕmâné nevătĕmată libertatea de consciinţă, neatins respectul datorit convingerei curate, şi numai faţă cu aceea s'ar puté ḑice: „Volenti non fit injuria“.

Apoi nu trebue sĕ se trécă cu vederea nici aceea eventualitate, că în inimele pruncilor obligaţi la frecuentarea asilelor de copii, prin deslipirea lor aşa de timpurie dela sinul părintesc, chiar şi cele mai delicate simţeminte fiesci faţă cu părinţii proprii încetul cu încetul se pot slăbí fórte tare, ba se pot chiar şi timpi cu totul; ceea ce trebue sĕ se cumpenéscă cu tótă seriositatea, căci aceiea simţeminte forméză baza pietăţii faţă cu Dḑeu, care pietate nu mai în cercul familiar şi cu conlucrarea acestuia se póte desvolta. Tot acele simţeminte forméză şi basa iubirei de aprópelui şi sunt de comun isvorul, din care se deriva iubirea de patrie, ce numai mai târḑiu se deştéptă.

Nici sĕ nu şi închipuéscă cine-va, că este de ajuns, dacă astfeliu de simţeminte nobile se vor accentuá din când în când şi în asilul de copii, şi póte cu îngrijire le vor şi picura în minţile pruncilor; căci aceea, ce pruncii vor auḑi în respectul acesta in institul amintit, tocmai fiind-că lucră numai asupra înţelesului, ei, în genere vorbind, o vor considera numai de un lucru de tóte ḑilele şi de ne nesce cunoscinţe teoretice câstigate de comun din auḑ, şi nici decum de un product al simţemintelor lor delicate, inspirate şi nutrite de o inimă simţitóre.

Că pruncii astfeliu vor considera simţemintele amintite, se vede mai vêrtos de acolo, că pentru dênşii numai sinul matern şi casa părintáscă este de comun nutritórea şi crescătórea iubirei, unde tot ce aud şi vĕd pruncuţii nevinovaţi, aceea o şi îmbrăţişéză de cumun cu iubire fierbinte şi o primesc uşor în inimile lor vióie; pe când din contră în cercul autorităţii şi precum am puté ḑice, în scóla silei condimentată cu jocuri, precum vor fi şi asilele de copii, înţelesul pruncilor lucră numai sub presiunea spaimei şi temerei; ér inima lor arareori se va simţi scutită de impresiuni neplăcute.

Ce vom ḑice însĕ, dacă vom considera naturelul fórte diferit al pruncilor, însuşirile lor individuale, şi facultăţile lor spirituale? Acestea tóte pretind ca crescătórele în etatea cea fragedă a pruncilor sĕ le aibă pe tóte în vedere, dacă voesce sĕ se ajungă scopul crescerei incepătóre. Astfel stând lucrul eu întreb, că óre cum se va puté estinde atenţiunea crescătórei la tóte acele însuşiri diferite, şi cum se vor puté provedé aşa de nenumĕrate lipse trupesci, cari în tot minutul se ivesc la o cétă întrégă de pruncuţi, cari pot fi la un loc câte 40, 60 şi chiar şi mai mulţi sub mâna numai unei singure ori cel mult dóuĕ conducătore sau îngrijitóre acésta după părererea mea este cu neputinţă!

Temerile de astfeliu de greutăţi încă se mai înmulţesc, dacă luăm în consideraţiune şi impregiurarea aceea, că într'un asil cercetat de prunci de diferite naţionalităţi şi confesiuni, crescătórea trebue după natura lucrului se fie cu atenţiune şi la diversitatea de naţionalitate şi confesiune a respectivilor prunci, precum şi la pretensiunile îndreptăţite ce pe basa acestei diversităţi şi în legătură cu scopul asilului de copii, şi le forméză părinţii pruncilor. Acésta încă este o problemă fórte grea, ca sĕ nu ḑicem cu neputinţă de resolvit din partea unei singure ori chiar şi alor dóuĕ crescătóre! Şi totuşi dacă acésta nu se va întêmpla, atunci tot mai mult se va potenţa amărăciunea intemeiată a respectivilor părinţi, cari îşi iubescu naţionalitatea, şi în mĕsura cuvenită îşi cultivă şi şi preţuesc fórte tare şi confesionalitatea proprie.

Neplăcerile acestea nu se pot evita nici decum prin aceea, că în asil nici nu se vor aminti măcar învetăturile religióse, riturile şi funcţiunile bisericesci ale singuraticelor confesiuni, deóre-ce cu procedura acésta amărăciunea încă şi mai tare va cresce nu numai în respectiva biserică, care o astfeliu de procedură nici decum nu o póte aproba din causă, că ea află principiele fundamentale ale crescere, prime în accentuarea bunătăţii lui Dḑeu, ér începutul înţelepciunei îl recunósce în frica Domnului, ci îngrigirile vor cresce şi în sufletele părinţilor temĕtori de Dḑeu şi în inimile viu simţătóre ale lor, fiind că dênşii vĕd, că iubiţii lor prunci se desvóltă şi se cresc dela început într'un astfeliu de spirit, care din punct de vedere religios nici nu-i cald, nici nu i rece, şi că aceia, încă din etatea cea mai fragedă, în loc sĕ şi încépă crescerea într'o direcţiune religiósă morală determinată, sunt conduşi treptat la indiferentism religios, neluâdu-se în consideraţiune, că în viaţa omenéscă esperienţele şi suvenirile vieţei din copilărie sunt cele mai durabile, aşa în cât direcţiunea, în care a fost crescut omul la început, aceea rĕmâne de comun şi mai târḑiu şi de aceea omul, care în copilărie a fost crescut în indiferentism religios, rĕmêne indiferent şi după aceea fără se-i pase, că astfel de direcţiune nu póte fi nici spre binele adevĕrat al bisericei şi al statului nici în avantagiul societăţii omenesci, ér între popóre crestire nici odată nu póte serví spre mântuirea singuraticilor.

Astfeliu de eventualităţi, dacă se iau în consideraţiune, poftesc în mod imperativ, ca asilele de copii, dacă într'adevĕr se vor înfiinţa, se aibă preste tot carecter confesional, şi sĕ se lase sub inspecţiunea şi conducerea respectivelor biserice, pentru că pe calea acésta pruncii încă din etatea cea mai fragedă sĕ capete o desvoltare şi crescere religiósă-morală în spirit crestin, şi încă în limba lor maternă pricepută şi cunoscută deja de dênşii; ceea-ce dacă nu se va întêmpla, nu numai naţionalităţile nemagiare se vor vedé pe sine ameninţate în co
diţiunea lor de esistinţă, şi bisericile acelea, a
limbă este limba respectivei naţionalităţi, prec
la noi limba română vor fi ameninţate în ba
tinţei lor; ceea-ce nu va servi spre lin
ritelor celor interesaţi, nici nu se va da
pre respectarea obligată şi susţinerea
de naţionalităţi. Afară de aceea numa
losirea limbei materne se pote spe
că timpul şi lucrul întrebuinţat

cilor, se va puté apropia de scopul prefipt şi asteptat de părinţii respectivi.

Asilele de copii nici din punct de vedere igienic nu sunt mai pe sus de ori-ce esceptiune, fiind că acela uşor pot deveni propagatóre de morburi lipiciose chiar şi în casul casul acela, când numai un singur prunc înficiat pe neobservate de un astfeliu de morb s'ar presenta între ceialalţi prunci. Prin acésta asilele de copii din punct de vedere igienic ar produce tocmai contrariul la aceea, ce se intenţionéză sĕ se obtină în acéstă privinţă.

Ilustră Casă a Magnaţilor!

Nu sufere îndoélă, că la înfiinţarea asilelor proiectate de copii se vor recere spese mari, dar nici aceea nu se póte trage la îndoélă, că de present mai că ne lipsesc banii de lipsă la acoperirea acelor spese, ceea ce şi de acolo se póte vedea, că acoperirea acestor spese se intenţionéză a se asecura prin aceea că se aruncă asupra poporului o dare nóuă de 3% după darea directă. Dar óre este tot aşa de uşóră incassarea acestei dări nóuĕ, precum este de simplă demĕsurarea ei? După părerea mea între actualele stări materiale generale şi avênd în vedere, că poporul contribuabil este stors in gradul cel mai mare prin o mulţime de specie de dări esistente, tare se póte trage la îndoiélă, că darea cea nóuă se va puté incassa fără greutăţi.

La acésta presupunere tristă, dar nu neintemeiată, ne oferesce motive mai multe, decât câte s'ar recere, şi sĕrăcirea poporului cunoscută de toţi, care cresce din ḑi în ḑi.

Raporturile amintite de avere ar apăré în colóre şi mai întunecată, dacă pe basa intêmplărilor de tóte ḑilele s'ar amintí acele casuri, cari durere, şi la noi le vedem ivindu-se cu mulţi cetăţeni, cari voind sĕ se scape de greutatea sarcinilor amar simţite, îşi părăsesc căsuţele lor, şi luându şi remas bun dela patrie, care i-a născut, emigréză în strĕinătate, pentru că cercând şi aflând o patrie nóuă şi mai bună în vre-un ţinut al globului pămêntesc, sĕ se pótă şi dênşii ferici!

Aceste sunt astfeliu de fapte, cari spre cea mai adêncă durere de inimă a fie cărui patriot cugetătoriu nu se pot trage la îndoélă, şi cari dacă odată esistă în realitate, atunci chiar şi trecêndu-se cu vederea alte consideraţiuni, este cu neputinţă, sĕ nu luăm la inimă starea apăsată a bietului popor contribuabil, de o parte şi pentru acea, că între atari raporturi şi stări materiale scade capacitatea de a produce a patriei nóstre şi se micşoréză şi puterea ei de apĕrare din an în an în mĕsură tot mai mare deşi vechiul proverb ḑice „multitudo populi fortitudo imperii“, ér de altă parte pentru aceea, că înmulţirea sarcinelor şi specielor de dări esistente cu o nóuă sarcină şi soiu de dare va face stările materiale mai sus amintite încă şi mai nesuportabile.

Cât de grele sunt preste tot sarcinele dărilor de până acum, se vede şi de acolo, că poporul contribuabil mai cu sémă în Transilvania abia 'şi póte susţiné scólele esistente de până acuma, necum se mai fie în stare a înfiinţa şi instrua după recerinţă încă şi o altă specie de scóle, cum ar fi şi asilele de copii.

Aceste fapte de mare importanţă pretind imperativ precum ori-cine póte pricepe, ca poporul contribuabil se fie cruţat de soiul acesta de dare pus în prospect prin înfiinţarea asilelor de copii, şi introducerea acestei dări sa se fie lăsată deoparte cu totul, ér înfiinţarea asilelor sĕ se lase în grija acelora, cari dispun de puteri materiale pentru a înfiinţa atari asile, şi voesc sĕ le şi înfiinţeze.

Eu mărturisesc sincer, că din parte-mi mai bine aşi vrea sĕ vĕd popórele iubitei nóstre patrie îndestulite şi fericite pe lângă o cultură comunicată după un sistem mai simplu de instrucţiune şi educaţiune, decât ca prin înmulţirea unor instituţiuni nóue culturale, fórte costisitóre, dar nu neapĕrat de lipsă sĕ le vĕd, fie şi numai în închipuirea mea, încovoindu-se sub greutatea sarcinelor şi apropiindu-se de nisce stări materiale încă şi mai nesuportabile şi critice.

Din aceste motive desfăşurate până acum proiectul de lege de pe tapet, aşa precum se află înaintea nóstră, nu-l pot primi de basă a desbaterei speciale.

Reforma feliului de raţiocinare bisericéscă.

(Urmare.)

O

dența totuși e un lucru mare; este un lucru atât de mare, încât de dragul ei ar trebuí sĕ aduni tóte 5 cărți principale și cu aucsiliarele lor într'una, — dacă chiar nimic nu s'ar puté simplifica, dacă chiar literă de literă ar trebuí se induci tot, ce cuprind acele, — numai ca sĕ aibi într'una cele risipite, nu mai ca sĕ aibi, așa ḑicĕnd, socotélă comasată într'o bucată.

Dar sĕ vedem; de sunt de neapĕrată trebuință tóte acele 5 cărți și tóte cele numite aucsiliare?!

Sĕ privim mai întâiu: Bugetul.

Bugetul în parochii este o simplă hârtiă fără de nici o valóre practică.

Se face buget de venitele și spesele statului prin dieta țĕrii. Ințelegem, așa se cuvine și este pentru ce sĕ se facă. Și totuși și acolo se preliminéză la cutare titlu venit de un milion și ésă 800,000; spese de 500,000 și se fac 700,000 fl, și viceversa și — n'ai ce-i face; dar' apoi bugetul in parochii? Acesta este o curată socotélă — fără cârcimariu, sau cum ḑice românul: socotélă de asurda. Cine se pricépă aci însemnătatea lui, cine sĕ scie aci, că nu e ertat se spesedi al teu și pentru ale tale, dacă nu ți-ai adus aminte de aceste spese încă din Decembre a. tr.? Și cine va fi atât de ințelept, ca sĕ scie din érnă, câte merțe de bucate va aduce în vară cutare moșie bisericéscă?! Și dacă aceste nimeni nu le póte sci; — de ce folos mai este atunci bugetul?!

Intru adevĕr așa se și are lucrul cu bugetul în parochii. Se scrie și acésta hârtiă — pentru-că se recere, — și se trimite consistoriului.

Se compiléză nisce cifre, de cari nimeni nu se ține în realitate...

In strânsă legătură cu bugetul stă cartea de evidință IV.; una fără alta n'are înțeles. Este desigur ceva frumos și corect, a lua în cartea de evidință atâtea title, câte sunt de acelea în buget și — purtate corect — vei avea evidință, de te-ai ținut de buget — de basa rațiocinării — ori ba?!

Dar însĕ, — stând lucrul cu bugetul în pracsă așa, precum s'a descris, — ce va se mai ḑică atunci purtarea cărții de evidință?! Preaveneratul consistoriu archidiecesan a înțeles și a conces acésta atunci, când a dispus, că purtarea cărții de evidință în parochi nu e absolut necesară, a conces dar, că rațiociniul póte fi destul de corect și fără de cartea de evidință și a conces în fine, că purtarea acestei cărți complicate face greutăți organelor administrative din parochii.

Sĕ ne reasumăm: Rațiocinarea în parochii se póte simplifica prin stergerea bugetului și a cărții de evidință, fără ca corectitatea lucrului sĕ sufere în mod simțit.

Mergĕnd mai departe, sĕ ne ocupăm un pic cu întrebarea: De este absolut necesar, ca rațiociniile în parochii sĕ se pórte în câte 2 și 3 esemplare?

Purcedem și de aici dela principiul contrar vorbei nemțesci: „*Wenn's nicht nützt, so schadet's nicht*" și ḑicem: Tot ce îngreunéză un oficiu fără de absolută necesitate, — strică; un principiu, care nu cred, că s'ar puté combate, ba nu cred, că ar avé lipsă de argumentațiune.

In lege se dispune: Cărțile de casă se pórtă în câte dóue, respective trei esemplare.

In pracsă stă lucrul așa: Cărțile de cassă se compiléză și se decopiază la finea anului și — de multe ori rĕu decopiate — se trimit prin protopresbiterul la Consistoriu, spre revisiune.

Causa acestei stări faptice de lucruri este, că fórte puține parochii au mijlócele, de a remunera pe un om priceput, ca sĕ pórte ḑilnic și în regulă cassa parochială și mai puține parochii sunt de acelea, unde chiar epitropii parochiali ar fi în stare, a purta cassa conform regulamentului, — ergo dacă s'ar afla în tóte parochiile câte un atare om, nu ne am folosí. când acel om nu ar fi totodată epitropul parochiei, — pentru că — totul în zadar — epitropul primesce și speséză ḑilnic din banii parochiei; — preotul, respective omul priceput, ce s'ar afla în parochiă, nu póte sta ḑilnic lângă curatorul; — el în casul cel mai bun vine la sĕptĕmână, la lună și chiar la anul și induce în cărțile de cassă aceea, ce s'a întêmplat preste sĕptĕmână, preste lună etc..., dar deja atunci nu mai e lucrul corect, atunci deja ne-am abătut dela principiul conducătoriu din regulament, carele este: Cassa parochială ḑilnic și în tot momentul sĕ se pótă scontra, — atunci deja suntem recăḑuți la modul vechiu de rațiocinare, carele consta în aceea, că la finele anului — curatorul în fața celor chemați 'și da socotéla: atâta am luat... atâta am dat.. atâta remâne — și acésta socotélă primită și răfuită, se inducea apoi de regulă prin preotul în cartea legată despre socotelile bisericei.

(Va urma.)

N-Maneguțiu.
84

Simeon Popescu.

(Urmare.)

I. P. S. Metropolit al Moldovei: Sĕ scim noi ce profesori sunt acolo, și cu acui autorisație este pus acole un asemenea strein, care chiar dacă nu ar fi dat bănueli în ceva încă trebuea cercetat, dar cu atât mai mult, că cărticica „*Πνεῦμα*" îl denunță și îl urmăresce

Am ḑis; acum ași dori ca sĕ sciu ce resultat a venit și a eșit din propunerea din primă-vara trecută a st Sinod.

P. S. Archiereu Gerasim Piteșténu: Indată ce am primit adresa din partea St. Sinod, prin care insărcina pe corpul profesoral al facultății de teologie a cerceta cartea părintelui Simeon Popescu, am convocat consiliul profesoral am atras atențiunea asupra cărței acesteia și am făcut adrese speciale fie căruia dintre profesori, afară de păr. Popescu bine înțeles, ca sĕ o studieḑe și sĕ vină fie-care cu raport ca din resultatul cercetărilor d-lor, sĕ fac un raport general arĕtând St. Sinod opiniunea profesorilor. Până acum nu am primit nici dela un domn profesor resultatul cercetărilor, îndată ce voiu primi, voiu fi gata al aduce la St. Sinod.

P S. Episcop al Romanului: Ași vrea sĕ aud dela I. P. S. Metropolit primat, dacă acest preot strĕin venind aci în țară a solicitat servicii, dacă a primit permisiunea canonică, care se cuvine și care se obicinuesce în tótă lumea crestină ortodocsă și catolică etc. . . Când vine un călător din altă parte, își dă relațiunile sale despre dênsul, că este pus sub vre o protecție și cine este, de unde este, si ce caută ca sĕ pótă se rĕmână în țară. Ați întrebat tóte acestea? Cunósceți tóte aceste antecedente ale lui?

I. P. S. Metropolit primat: Voiu rĕspunde.

P. S. Episcopul al Romanului: Atâta ḑic de acésta persónă. Al doilea. Imi pare fórte rĕu, că tinĕra facultate de teologie, representată prin bărbați tineri toți clerici ai noștri, care i-am ajutat la tóte ocasiunile, care i-am trimis noi sĕ studieze, de ce când S-tul Sinod se adreséḑă la acești tineri doctori învĕțați, și le ḑice: dați-ne o lumină în privința cărții acesteia, întârḑiase cu respunsul lor atât de mult? Este o jumătate de an și d-lor nu au binevoit a da rĕspunsul. Acésta este de jale! Trebuia dlor sĕ-și facă datoria către Sinod, care i-a ridicat și în mâna căruia este viitoriul lor, și ridicarea lor. Trebuia se facă acésta îndatorire cu recunoscință. Acésta dovedesce un rĕu viitoriu, pentru biserica nóstră și pentru tineritul, care se forméză cu dispreț către biserica nóstră.

I. P. S. Metropolit primat: Rĕspund la întrebarea, care îmi o pune P. S. episcop al Romanului, dacă eu am cunoscință de venirea acestui preot și dacă s'a înfățișat la venirea sa aci. Iată ce rĕspund: Acest domn preot nu sciu ce este, s'a înfățișat la mine, încă de acum aprópe doi ani și mi-a ḑis: Inalt Preasânte, sunt numit profesor la facultatea de teologie, decătră dl ministru. Bine părinte, am ḑis eu. Dar cer dela Inalt Preasânția Ta sĕ-mi dai voe sĕ slujesc Am ḑis: Sânția Vóstră ca preot și teolog trebue sĕ cunósceți rânduelile ce sunt strins legate de un preot, când se strămută chiar dintr'o comună în alta trebue sĕ aibă consimțămêntul episcopului respectiv. Cât pentru profesor nu am ce ḑice nimic, căci nu te-am numit eu, dar ca preot nu te pot primi bine voiți a aduce cartea canonică din partea Episcopului respectiv. S'a strecurat un timp de 5—6 luni după care a mai venit la mine de dóuĕ trei ori ḑicênd: sămi dai dreptul de preoție și permisiunea se fac cuvinte ca să pot invĕța pe auḑitorii mei. I-am ḑis: Rĕspunsul ți l-am dat încă de acum câteva luni, mi-ai adus carte canonică, căci până în momentul acesta eu nusciu dacă ești preot. Am încercat ḑice el prin Consistoriu și nu mi a dat, étă actele mele. Nu ca voi se iau vrun act din cele ce imi arăți, dar te rog aratămi cartea de preoție, cum se chiama la noi. Imi înfățișază o hârtie din partea Consistoriului, pe care era imprimat un formular regulat, în care era trecut numele lui simplu Popescu, îl chema într'o judecată, sau nu sciu ce. Apoi ḑic, acesta nu e act de preoție, mie mi trebue sĕ-mi aduci actul acesta. Apoi ḑice nu mi-l dă. Pentru mine nu esci preot am ḑis și de atunci nu a mai dat pe la mine.

Me mărginesc aci.

I. P. S. Metropolit al Moldovei: Am auḑit, că acest individ impertinent, umblă pe ulițele Bucureștilor cu pălăria și cu pletele ca unii dintre actori, cu un brâu roșu și lat, trebue pus în respect.

I. P. S. Metropolit primat: Dar el nu e privit ca preot.

I. P. S. Metropolit al Moldovei: Atunci sĕ-și pună și o pană la pălărie.

I. P. S. Metropolit primit: Dacă ar fi el privit ca preot așiu avea eu dreptul sĕ-i ḑic: îmbracă-te cu îmbrăcăminte preoțéscă, până atunci este liber sĕ se îmbrace cum va voi de aceea pentru costum nu me amestec.

P. S. Episcop al Argeșului: Este membru în societatea „Amvonului".

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Inalt Prea Sânțite Preşedinte! In urma celor rostite de Inalt Prea Sânția Vóstră, și de P. S Episcop al Romanului, nu credeți, că S-tul Sinod ar trebui sĕ ia o măsura în acéstă cestiune? Oare este bine a rĕmâné cestiuni de o așa mare insĕmnătate pentru biserica nóstră? Rĕspunsul ce eu ași da, ar fi negativ și étă pentru-ce; noi trăim într'un timp, când surprisele jócă cel mai mare rol, și sĕ Ve spun drept, mie mi-e témă sĕ nu ne trezim în fața unui faits-acomplis. I. P. S. nostru președinte ne spune, că a avut nu numai promisiuni, dar chiar asigurări. Noi nu negăm nici punem la îndoélă ceva, dar avênd în vedere practicele urmate, de multe ori în asemenea casuri, nu trebue sĕ uităm, că cei înculțiți și prinși în aloi încurcătură, recurg la arta de a avansa o cestiune, și precându ți propune feliu de feliu de compromisiuni și-ți dă cele mai mari asigurări în sensul ce doresci, te treḑesci a dóua ḑi deminéță, că citesci în „Monitoriul oficial" jurnalul consiliului de ministri, prin care profesorii, eri suplinitori la facultatea de teologie, astăḑi sunt numiți împreună cu Simion Popescu profesori provisori la ḑisa facultate, I. P. Sânțite Președinte. Eu nu împărtășesc acest mod de a vedé și nici pot sĕ mă împac cu practica urmată până acum, ca Chiriarchii sĕ nu fie consultați, în privința numirilor profesorilor de religiune pela catedrele respective și cu atât mai mult, când e vorba de facultatea de teologiu, fără scirea S-tului Sinod. Cum? A se numi profesor de teologie la facultatea teologică din Bucuresci un om, de a cărui venire în țară nimeni nu scie nimic? Acésta ar fi prea mult. P. S. Episcop al Romanului ḑice, că scie și credem că ne va spune și nóuĕ și va face un mare serviciu bisericei nóstre. Eu gândesc că este bine ca S tul Sinod sĕ nu rĕmână spectativ în acéstă cestiune, ci cu tóte promisiunile ce vi sau dat I. P. S Vóstre de onor. Guvern, eu cred, că stul Sinod ar trebui prin P. S. seu președinte, sĕ róge pe dl ministru al cultelor, că în cestiunea numirei profesorilor de teologie se consulte și pe sinod, ca sĕ scim noi în mod oficial gândul guvernului în acéstă cestiune, și sĕ nu nise ḑică în urmă: De! Ce sĕ ve fac? M S. Regele a semnat acum decretul, cum sĕ l mai desfac? și astfeliu S-tul Sinod sĕ se găséscă în fața unui fapt împlinit și cu un profesor la facultate numit, care va aduce mare turburare în consciința tinerilor nostri studenți în teologie. Ce ḑic? Deja mulți profesori de religiune au și început a face în manualele lor citate a la Simion Popesu. Eu n'am voit sĕ ve aduc aci o carte aprobată de sântul sinod în care ați fi putut vedea, că citatele noului testament sunt sunt ad literam luate de pe „*Πνεῦμα*" lui Simion Popescu. Dacă în cărțile de religiune ar fi alte cestiuni, care nu sunt de domeniul dogmatic, póte că reul nu ar fi așa mare, dar când e vorba de dogmele credinței nóstre, cred, că numai este de stat la îndoială, de a ne rosti cât se póte de urgent și decisiv, în cestiunile de mare însĕmnătate pentru biserică Pentru cestiunea numirei profesorilor facultăței ași crede, că este bine se rugăm pe dl ministru al cultelor sĕ ne censulte și pe noi, sau se luăm act de cele ce ne-au comunicat astăḑi I. P. S. Metropolit primat.

(Va urma.)

Convocare.

Pre Marți în 12 Martiu a. c. st. v. la 9 óre a. m. se convócă prin acésta prima adunare generală a învĕțătorilor aparținători ai despărțĕmêntului Cohalmului, care se va ține în sala scólei gr. or. din Cohalm sub presidiul părintelui protopresbiter Nicolau D. Mircea, cu următórea

Progamă:

a) Deschiderea ședinței din partea președintelui.

b) Tractarea comitatului, lecțiune practică din geografie, de învĕț. din Mateiași George Andron.

c) Andreiu Șaguna, tip. caracteristic cu despărțĕmêntul al VI lea de învĕț. din Stena Naftanail Pulca.

d) O lecțiune practică din drepturile și datorințele civile, de învĕț. din Cohalm Ioan Boranciu.

e) Preotul și învĕțătoriul ca educatori ai poporului, de Spiridon Grama învĕț. Cața.

f) Incassarea tacselor.

g) Propuneri.

h) Ficsarea terminului pentru a II-a adunare generală.

Din ședința comitetului subreuniunei învĕțătoresci ținută la Cohalm în 19 Februariu 1891.

Nicolau D. Mircea,
prot. și președ.

George Aron,
secretariu.

Avis.

In conformitate cu invitarea onorabilei primării comunale din Sadu, subscrisul comitet va ține *Duminecă în 10/22 Martiu 1891 în edificiul scólei gr. or. din comuna Sadu* o întrunire agricolă, la care se vor discuta mai multe cestiuni insemnate economice de importanță locală.

Inceputul la 11 óre a. m.

La acéstă întrunire sunt poftiți toți membrii și spriginitorii reuniunei nóstre, precum și cei ce se intereséză de progresul agriculturii la noi.

Sibiiu, 4/16 Martiu, 1891.

Comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatului Sibiiului.

Varietăți.

* (Dela Curte.) Curtea imperială nu mai petrece în Budapesta. Maj. Sa împĕrătésa regina dimpreună cu archiducele Salvator și archiducesa Maria-Valeria vor petrece mai mult timp la Corfu.

* Comisari consistoriali pentru alegerile de deputați la sinodul archidiecesan, preoți: cer. I. Sibiiu Zacharia Boiu, protopresbiter, asesor consist.; cerc. II. Sĕlişte, Ioan Popescu protopresbiter, prof. sem.; cerc. III. Sebes Ioan Tipeiu, protopresbiter; cerc. IV. Alba Iulia Nicanor Frateșiu, protosincel, asesor consist.; cerc. V. Deva Ioan Papiu, protopresbiter; cerc. VI. Hațeg Ioan Rațiu, protopresbiter; cerc. VII. Ilia Avram Pĕcurariu, protopresbiter; cerc. VII. Giógiu (Hondol) Vasiliu Piposiu, protopresbiter; cerc. IX, Zarand (Brad) Vasiliu Dămian, protopresbiter; cerc. X. Câmpeni, Romul Furdui, protopresbiter; cerc. XI. Turda Ioan Danciu, protopresbiter; cerc. XII Cluș Pavel Roșca, protopresbiter; cerc. XIII, Solnoc Deș Samuil Cupșa, protopresb. cerc. XIV. Bistrița Galacteon Șagău, protopresbiter; cerc. XV. Têrnava Nicolau Todoran, protopresb.; cerc. XVI. Sighișóra Nicolau Mircea, protopresbiter; cerc. XVII. Trei scaune Dimitriu Coltofean, protopresb., cerc. XVIII. Brașov Ioan Petric, protopresb. cerc. XIX Bran Traian Mețian, protepresb. în Zernesci; cerc. XX Făgăraș Iuliu Dan, protopresb. în Făgăraș. Mireni; In cercul I Sibiiu, Pantaleon Lucuța, căpitan

ces. şi reg. în pens; în cercul II Sĕlişte Parteniu Cosma, directorul „Albinei“; în cercul III Sebeş Ioan Paraschiv, subjude reg.; în cercul IV Alba Iulia Dr. Nicolau Ollariu, advocat.; în cercul V Deva Ioan Moţiu, jude la trib. reg.; în cercul VI Haţeg Ioan de Preda adv.; în cercul VII Alecsiu Olariu, advocat; în cercul VIII Geoagiu-Hondol Dr. Ioan Mihu, advocat; în cercul IX Zarand-Brad Constantin Costin, prof. gimn.; X Câmpeni Michail Andreica posesor, în cercul XI Turda Gerasim Candrea, ases, cons.; în cercul XII Cluş Vasiliu Almăşan advocat. în cercul XIII Solnoc-Deeş Iov Imbuzan, not. cerc. in cercul XIV Bistriţa Galaţi Dr. Absolon Todea, advocat; în cercul XV Têrnava Zacharie Tătar v. not. reg. în cercul XVI Sighişóra Ioan Şandru, ases la scaunul orfanal; în cercul XVII Treiscaune Ioan Lenger, advocat; în cerc. XVIII Braşov Nicolau Strĕvoiu, advocat; în cerc. XIX Bran Iosif Puşcariu advocat: in cerc. XX Făgăraş Ioan Turcu, protonotariu comitatens.

* (Afaceri bisericesci.) Din tractul Iliei ni se scrie o corespondenţă mai lungă, în care autoriul combate indiferentismul, ce predominéză pe mulţi ómeni, cari ar putea lucra şi cari înpedecă chiar pe alţii în lucrările lor. Autoriul 'şi esprimă dorinţa, că în sinodul mai ales în comitetul protopresbiteral sĕ între şi ómeni tineri cu puteri nóuĕ, cari se pótă ajuta pe dl protopresbiter în lucrarea sa grea şi osteniciósă, provocându-se o reformă radicală atât în statul preoţesc, cât şi în cel învĕţătoresc din tract.

* (Petrecere naţională românéscă.) Din Halmagiu ni se scrie cu datul de 24 Februariu Părintele diacon Enea Ioldea învĕţătoiu primariu la scóla centrală confesională română gr. or. din Hălmagiu, ca bărbat nou în viaţa socială română, însufleţit de iubirea ce o are cătră biserică scólă şi naţiune, a îndemnat pe mai mulţi bărbaţi tineri din popor ca uniţi în cugete şi simţiri se arangeze o petrecere română naţională, a cărei venit pur sĕ se doneze bisericei gr. or. din loc cu scop ca pe acel venit sĕ se procure un rênd de ornate diaconeşti la amintita biserică, fiind-că biserica se afla în lipsă de bani

Primindu-se acéstă propunere a părintelui diacon din partea tuturor cu unanimitate, de loc s'a şi constituit între sine, au format un comitet arangiator constătoriu din 10 persóne, sub conducerea părintelui diacon.

Petrecerea română naţională a fost cercetată de un public preste asceptare numeros, toţi fruntaşii şi inteligință română din Hălmagiu şi jur s'au presentat la acésta petrecere, mulţi de alte naţionalităţi, dar cu deosebire inteliginţa magiară din Hălmagiu tótă a luat parte pentru ce i şi mulţămim din adâncul inimei.

Jocurile s'au continuat între cele mai salutare margini a le bunei cuviinţă până la 11 óre din nópte, când între pausă s'a jucat jocurile naţionale „Bătuta şi Căluşeriul“ cu o însufleţire şi desteritate deosebită şi cari la insistenţa publicului au trebuit repetate.

A urmat cina, după carea apoi s'a continuat petrecerea în cea mai bună ordine şi linisce până cătră 8 óre diminéţa, când întregul publc satisfăcut s'a îndepărtat.

Onóre publicului participătoriu!

Onóre conducătoriului!

Venitul material curat al petrecerei cred'că se urcă preste 65 fl. *Un participante.*

* *(Raportul anual al societăţii „România Jună“ din Viena, anul XX-lea administrativ).* Societatea numĕrară 24 membri fundatori; 73 membri onorari; 50 membri emeritäţi; 43 ordinari, dintre cari 16 transilvăneni, şi 2 estra-ordinari. Şedinţa a ţinut societatea: 11 ordinare, 1 literară şi 1 festivă. Biblioteca societăţii conţine la finea anului 1889/90 977 opuri în 803 volume şi 862 broşuri, la societate incurg 38 foi şi reviste. Averea totală a societăţi e de 13,087 fl. 23 cr.

* (Plantare de pomi la Sĕlişte.) Reuniunea agricolă română de aici a dăruit fie cărui membru cu locuinţa în Selişte câte un pom altoit. Plantarea acestor pomi în grădina fie căruia se va întâmpla Joi in 14/26 Martiu a. c. cu intervenţia unui delegat al reuniunei. Tot in acésta ḑi se vor face tot la Seliste încercări practice cu plugul sistem Sack. Toţi amicii agriculturei şi ai progresului sunt bine vĕḑuţi, dacă asistéză la aceste lucrări prăctice.

* (Invitare.) P. T. membrii din comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului sunt invitaţi la şedinţa comitetului ce se va ţiné Joi în 7/19 Martiu a. c. la 6 óre d. a. în localităţile „Asociaţiunei transilvane“.

* (Vĕrsări de apă.) Riurile Dunărea, Tisa, Drava, Rab, Vag, Crişurile şi Murĕşul au escundat Din tóte părţile vin cele mai nelinistitóre sciri. Fórte mulţi ómeni s'au periclitat.

* (Lucrători unguri in România.) In ḑilele acestea scriu foile unguresci, au sosit mai mulţi intreprinḑĕtori din România la Seghedin, sĕ angageze lucrători pentru fortificaţiile din România In scopul acesta la Seghedin s'au incheiat contract cu 600 de lucrători, cari s'au insinuat deja pentru paşapórte şi vor pleca în curênd spre România.

* (Călugării din Muntele Athos.) Muntele Athos, unde se află aḑi o armată de călugări 'şi are legenda lui. Acest munte supranumit de italieni il Monte Sante, ar fi fost ales de Satana, ca punctul cel mai înalt, de unde se arate lui Iisus Christos şi chiar sĕ'i ofere împĕrăţiile lumesci.

Acéstă peninsulă, a Traciei, de forma unui sfin turtit plătesce sultanului la Constantinopol un tribut anual, pentru ca populaţiunea compusă numai din călugări se fie lăsată liberă şi nesupărată de nimeni. Ţara este încungiurată cu un zid puternic despre uscat, şi porţile sunt păzite de o trupă de soldaţi turcesti. Nimeni nu póte pătrunde în interior fără o permisiune specială dată dela marele consiliu. Nici un picior de femee nu póte pătrunde înăuntru, aşa de 14 secole afirmă un mare istoric, nici o femeie n'a pus piciorul pe sântul munte.

Organisarea acestei republice monahală e fórte curiósă.

Pe acest teritoriu sfânt sunt 22 mari mănastiri şi fie-care monastire trimite câte un deputat în consiliul ce se intruneşte o dată în fie-care sĕptĕmână. Populaţia acestor mănastiri este pe 22 000 religioşi, conduşi de 4 şefi, dintre cari unul supra numit „cel dintâiu Athos“ tratéză prin intermediul unui ofiţer turc cu sultanul.

In aceste 22 mănăstiri sunt 133 biserici unde călugării de tóte gradele merg de sĕ rógă.

Acéstă mare mănastire datéză din anul 880. Mai toţi călugării sunt greci. Printre cele 22 monăstiri, 2 sunt rusesci, şi 2 sêrbesci din timpurile vechilor suverani sêrbi.

La rugăciune, toţi călugării tineri sau bĕtrâni sunt ţinuţi sub pedépsă cea mai aspră de a se ruga regulat opt óre pe ḑi şi 2 óre în timpul nopţii, fără a sta pe scaun. In fie care an şi în timp de 159 ḑile de sĕrbători ortodocse, călugării nu mânâncă de cât fructe, ierburi şi beau apă.

Acéstă localitate sfântă se ḑice, că constitue bogăţii imense în bibliotecele lor, dar de cari din nenorocire nimeni nu se póte apropia de ele. "Reforma"

Bibliografic.

„Transilvania“ Nr. 3 au apărut cu următoriul sumariu: Charta Lumi (Orbis Pictus) de Castoriu, sau aşa numită Tabula Pentin Geriana, de P. Broştén. — Cum s'ar puté ridica industria de casă săcelénă, de Arseniu Vlaicu. — Partea oficiolă. Procese verbale ale comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luate în şedinţele dela 16 şi 20 Februarie n. 1891.

Mulţămita publică.

In numele societăţii literare „Petru Maior“ a junimei române din Budapesta, subsemnaţii cu plăcere esprimăm şi pe acéstă cale Escelenţiei Sale Preasânţitul Domn Mihail Pavel, episcop gr. cat. în Oradea-mare, adênc simţita mulţămită a societăţii pentru ajutoriul de 50 fl., ce Escelenţia Sa s'a îndurat a i oferi.

Pentru societate:

Iosif Blaga, v.-preş.

Leményi, secret.

Loterie.

Mercuri în 18 Martiu 1891.

Brünn:	**2**	**4**	**48**	**46**	**11**

„ALBINA“ Institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Contul bilanţului

din 31 Decembre 1890.

Active:	fl. cr.
Cassa în numĕrar	53,237.78
Bon în Giro - Conto şi la alte bănci	30,511.08
Monetă	4,556.07
Cambii de bancă	3,109,577.67
Împrumuturi hipotecare	1,266,205.94
Credite cambiale cu acoperire hipotecară	442,637.95
Credite ficse	57.217.65
Avansuri pe efecte publice	81,502.60
Credite de cont-curent	106,392.63
Împrumuturi pe producte	33,980.21
Casa institutului, realităţi dela gara Braşov şi diverse realităţi de vênḑare	169,076.53
Efecte publice după specificaţiun a B.	337.305.40
Efectele fondului de garanţiă al scrisurilor fonciare, după specificaţiunea A.	224,541.64
Efectele fondului de pensiuni ale funcţionarilor institutului	40,452.90
Mobiliar . . . fl. 7,370 74 cr. după amortisare de . „ 614 67 „	6,756.07
Interese restante şi diverse conturi debitóre	89,601.29
	6,053,553.41

Passive:		fl. cr
Capital social 3000 acţiuni à fl. 100		300,000.—
Fondul de reservă al acţionarilor		83,385.—
Depuneri spre fructificare		4,137,260.41
Scrisuri fonciare de 6°/0 în circulaţiune	fl. 694,500.—	
Scrisuri fonciare de 5°/0 în circulaţiune	fl. 476,500.—	1,171,000.—
Scrisuri fonciare eşite la sorţi în circulaţiune		6,300.—
Fondul de pensiuni al funcţionarilor		41,943.65
Dividende neridicate		1,383.—
Cambie de bancă reescomptate		139,497.70
Avansu i dela bancă austru-ungară		50.000.—
Interese anticipate pro 1891		52,334.31
Diverse conturi creditóre		11,150.52
Profit curat		59,298.82
		6,053.553.41

Sibiiu, 31 Decembre, 1890.

I. Popa m. p., membru al direcţiunei.
Simonescu m. p., membru al direcţiunei.
Cosma m. p., director esecutiv.
Iosif Lissai m. p., comptabil-şef.

Subsemnatul comitet am esaminat bilanţul present şi confrontându-l cu registrele principale şi ausiliare ale societăţii, ţinute în bună regulă, l-am găsit în consonanţă cu acelea-şi şi esact.

Sibiiu, în 14 Martiu, 1891.

[44] 1—1

Comitetul de supraveghiare:

Dr. A. Brote m. p. **Michael Kabdebo** m. p. **C. Tobias** m. p. **Nicanor Frateşiu** m. p. **I. Creţiu** m. p.

O specialitate necomparabilă

între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă şi strĕinătate

este

apa minerală de

„Répát“

care în urma composiţiuei pré fericite a părţilor sale minerale şi a conţinutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare şi de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de „**Répát**“ sĕ întrebuinţéză ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului şi a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor şi a beşici etc. are un efect admirabil la secreţiunea udatului şi este recunoscut ca remediu salvator nepreţuibil.

Cel mai curat şi binefăcĕtoriu product natural.

Ca borviz adecă beut cu vin

nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nicì o altă apă minerală a continentului.

Şampagnul apelor minerale.

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de „**Répát**“ nu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci şi ca pe un escelent medicament şi ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înţelept precum şi pentru copii spre întrebuinţarea ḑilnică cu cea mai mare căldură şi conscienţiositate.

Apa minerală de „**Répát**“ umplută în flacóne elegante de $^1/_2$ şi $^1/_1$ litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete şi veritabilă în Depoul subsemnatului de espediţiune în *Braşov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher şi tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima

Administraţiunea isvorului

Josef Görgy.

[27] 6—20

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 28 Sibiiu, Sâmbătă 9/21 Martiu 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Martiu.

Multele necasuri la noi acasă, și mai ales în timpul din urmă reformele radicale plănuite de către guvernul și societatea unguréscă, cari tóte ne-au ținut și ne mai țin încă în mare încordare, nu ne-au dat posibilitatea, ca sě urmărim cu mai mare atențiune desvoltarea lucrurilor în vecinul regat România, deși acésta ar fi datorința nóstră pe lângă altele și din considerare la identitatea intereselor nóstre culturale.

La momente mai importante in viéța statului român însě trebue sě luăm act despre lucrurile intêmplate. Și în dilele acestea regatul român a trecut prin crise ministeriale, cari s'au terminat cu disolvarea camerelor legiuitóre, și cu escrierea de alegeri nóue.

Dela căderea ministeriului Ioan Bratianu în România nu s'a mai putut afla guvern cu prospecte de ceva stabilitate, deși s'a încercat o compunere de ministeriu din tóte grupele conservatóre. S'a încercat un guvern sub Catargiu în combinațiune cu grupul Vernescu, s'a încercat un guvern numai din junimisti, s'a încercat un guvern din conservativii lui Catargiu și junimisti, s'a încercat o combinațiune sub generalul Manu și acuma unul érăși numai din conservativi, cărora li s'a făcut și plăcerea, că li s'a disolvat camera deputaților, dându-li se voia sě facă alegeri după datina veche, sub presiunea, care o scie esercia guvernul conservativ la alegeri.

Nestabilitatea acésta în guvern dă lumei ansă sě crédă, că în adevěr maioritatea țerei voesce sě fie guvernată după principiile liberale, și că durată prin urmare și posibilitatea de a crea ceva folositoriu pentru țéră, și de a și pune în practică asemenea creațiuni, nu póte avea decât un guvern liberal.

Pe timpul guvernului junimist, în sinul căruia au fost bărbații cei mai capacitați ai României, s'au proiectat mai multe legi salutarie, și unele dintre ele au fost puse și în practică. Insě acest guvern de scurtă durată nu a ajuns sě-și pótă introduce legile proiectate, sě le aplice și sě le dea viéță în acel sens, în care ele au fost cugetate, și sě le aplice conform gradului de cultură al poporului și necesităților cari se iviau în țéră.

Trăim departe de viéța internă a statului român, nu putem străbate în scopul luptelor de partidă de acolo, ne a remas însě impresiunea, că guvernul liberal, puternic, întărit cu cei mai capabili bărbați din grupul junimist ar fi o binecuvêntare pentru România și ar puté inaugura o eră de reforme folositóre junelui regat român.

Puterile strěine au privit la nestabilitatea în guvernul României numai din punctul de vedere al politicei esterne. Unică presa ungurescă a reflectat și la viéța internă, și aici cu deosebire la curentul pornit în timpul din urmă în sinul junimei și a inteligenței din incidentul identității de interese culturale între toți românii fără deosebire la statele, în cari trăesc ei.

Politica esternă a României e dictată de interesele țerei și de împregiurările, cu cari fie care bărbat de stat trebue sě-și facă sémă.

Dóue curente au străbătut până acuma în politica esternă urmărită de România, alipirea la alianța puterilor centrale din Europa, sau gravitarea spre Rusia.

Politica din urmă se atribue cu deosebire conservatorilor, cea dintâiu liberalilor și junimistilor.

Din aceste dóuě puncte de vedere s'au judecat totdeuna schimbările ministeriale în România, și de present tot din aceste considerațiuni se comentéză și noul ministeriu conservatoriu, căruia regele i a dat decretul de disolvarea parlamentului și esercitarea de alegeri nóue.

Presa oficiósă dela noi totdeuna cu neîncredere a întimpinat venirea conservatorilor la putere, presentând-o la noi, ca un eflucs ca o învingere a politicei rusesci. Și fiind că între statele balcanice România are rolul conducětoriu, prin acésta schimbarea ministerială în România se aduce în legătură cu cestiunea orientală, în care începe a prepondera influența rusésca. Acéstă tesa se susține cu atât mai vêrtos, cu cât tocmai acuma a ajuns la putere și în Serbia un guvern pronunțat rusofil, al căruia șef nu a făcut nici odată secret din simpatiile sale față cu Rusia, și care înainte de a primi rola politică în țéră, a peregrinat pe la Potropolea și Moscva de s'a întărit sufletesce prin promisiuni dela rusofilii cei mai incarnați.

In combinațiunea acésta schimbarea ministerială din Bucuresci nu a fost bine primită de către presa oficiósă dela noi, și acesteia s'a dat espresiune, însě totodată s'a accentuat și tradiționala nepăsare, cu care se tractéza din partea statului nostru mersul lucrurilor în România.

Suferim noi de grandomanie în cele interne, acésta o validităm pas de pas în tot locul și în tóte cestiunile, pentru ce se nu o facem și față cu statele vecine.

Avem interese culturale identice cu frații de dincolo, și din considerațiune la aceste vom urmări cu atențiune desvoltarea lucrurilor în urma schimbărei ministeriale.

Revista politică.

Sunt aprópe două septěmâni de când proiectul despre Kisdedovuri s'a primit și în casa magnaților. Pășirea resolută a archiereilor români e comentată încă și acuma și de foile din Ungaria și de cele strěine.

Foile magiare, care credeau că simțul național al românilor e cu totul potolit, au rěmas surprinse și caracteriséză pășirea resolută a archiereilor români de o cestiune gravă, care va provoca și mai mult resistența naționalităților: căci lupta din casa magnaților, dic ele a fost o înfocată luptă de naționalitate.

Dela acelaşi principiu. dela care a purces „Branic" în aprețierile sale; face aprețieri și „Zastava" organul independet sêrbesc. El este însuflețit de pășirea archiereilor nostrii.

Foile din România, care s'au ocupat cu acéstă cestiune, nu rěmân înděrăt cu aprețierile. In special vorbirea Escelenței Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit al nostru o au înregistrat în estens dimpreună cu manifestațiunile de neplăcere, ce a provocat în casa magnaților. —

Intrunirea congresului și a sinodului sêrbesc s'a amânat până în luna lui August. Precum scriu foile oficióse o mare tulburare domnesce între sêrbi, de óre ce guvernul a reînturnat statutul de organisare cu multe modificări și cu îndrumrrea tot de odată, că și dacă sêrbii nu'l vor primí modificat îl va supune aprobărei prea înalte.

Campania întreprinsă contra centralisărei administrațiunei continuă.

Până acum mai multe comitate au hotărit a face representațiuni contra proiectului. „P. Napló" a deschis un ciclu de articli, care se presupune a eși din péna conducătoriului opozițiunei moderate Apponyi. El combate proiectul și în special spesele cele mari cu care sunt a se întreține funcționari. După dênsul nu e nici un reson ca se fie și comite și vice-comite într'un comitat. —

Mórtea șefului partidului clerical din Germania este de sigur un eveniment politic de prima ordine. In ajunul catastrofiei, "Germania," organul clericalilor germani, prevědênd dispariția apropiată a d-lui Windhorst de pe scena politică, esclama îngrigiată: ce se va face partidul?

In adevěr, partidul clerical este atât de mult opera lui Windthorst, în cât cu drept cuvânt se póte pune acéstă întrebare: ce se va face partidul fără dênsul?

Perderea șefului este mai ales durerósă pentru partidul clerical german, căci se întâmplă chiar

---

FOIȚA.

Radę de lumină din Talmud de rabinul I. Stern.

In românesce de **Jeronim Barițiu.**

(Urmare.)

Chiar și pentru a zidí templul, nu e permis a întrerupe instrucțiunea tinerimei.

⁂

Pasiunea, copilul și femeia sě o mângăi cu drépta, décă le ai pedepsit cu stânga.

⁂

Patru calități se arată la scolari: A înțelege iute și a uita ușor. A înțelege greu și a uita greu, A înțelege greu și a uita iute. A înțelege iute și a uita greu.

⁂

Cei cari introduc, pe mulți la vêrtute, vor strălucí ca stelele. Sub acestia sě înțeleg învěțătorii.

⁂

Cel ce rěmâne neînsurat, nu merită numirea de sus; pentru-că dis este: A creat pe bărbat și pe femeie și i-a numit cu numele om.

Cel neînsurat tráeste fără bucurie, fără rod, fără fericire,

⁂

Cel care își ia nevastă numai pentru bani, va avé copii necrescuți.

⁂

Cine e bogat? Cel ce are o nevastă frumósă; frumósă mai ales în caracter.

⁂

Décă femeia e casnică și onestă, se asémână cu vița de viă, pe care se cóce strugurele delicios; pentru că dis este: „Nevasta ta, ca o viță de vie la păretele casei tale."

⁂

Pacea e fundamentul fericirei în căsătorie.

⁂

Când soții sunt virtuoși, Dumnedeu trăesce între ei și-i binecuvêntă.

⁂

Cel ce își iubesce soția ca pe sine, conduce pe fii și ficele sale pe calea dréptă și-i căsatoresce la timp, despre acela sě dice: „Poți fi sigur, că pacea domnesce în cortul těu și când te vei uita în giurul locuinței tale, nu-ți va lipsí nimic."

⁂

Bărbatul sě și tracteze totdéuna pe soția sa cu respect, pentru că ei are sě mulțămésca casa binecuvêntarea sa.

Rabinul Akiba a dis concetățenilor sei: respectațive femeile, acésta ve va face cu stare.

⁂

Omul sě mânânce și bé sub starea lui să se îmbrace după starea sa și se-și respecteze soția preste starea lui.

⁂

Bărbatul sě se ferésca de ași vătăma socia, pentru că ușor îi vin lacrimile.

⁂

Aceae femeia cea mai démnă, care împlinesce voia bărbatului ei.

⁂

Viața aceluia, care e stăpânit de soția lui nu e viață.

⁂

Cel ce e stăpânit de soția lui își causéză însuși nefericirea.

⁂

O femeie rea e ca o di de plóie.

⁂

Cine are iadul deja pe pămênt? Bărbatul unei femei rele.

Décă soția ta e mică de statură plécâte și-i șoptesce la urechie, adecă consultéză o.

(Va urma).

atunci, când el se afla pe calea cea mai bună a succeselor în lunga sa luptă politică.

Revocarea d-lui de Gosler, cel din urmă colaborator al al d-lui Bismarck şi înlocuirea lui cu un conservator, a fost ultimul triumf al politicei d-lui Windthorst. Şi, de şi partidul ar fi putut sĕ mai aştepte multe dela şeful seu, acesta s'a putut coborî în mormênt nu numai cu tóte binecuvântările apostoliceşti,dar şi cu consciinţa mândră de-a fi susţinut cu o măestrie incomparabilă un rol dintre cele mai grele.

El a sciut se rĕmână simpatic şi popular apărând o causă destul de nesimpatică şi mai ales nepopulară în Germania. De aci póte succesele sale; de aci de sigur şi probabila scădere viitóre a partidului clerical german.

Nu sunt nici dóuĕ luni de când Germania catolică serba aniversarea a 80-a a d-lui Windthorst. Cu acéstă ocasie tóte ḑiarele, pretine şi duşmane, au reamintit cu elogiuri sau cel puţin cu admiraţie opera sa.

De şi fost ministru al unui rege (al Hanovrei) despoiat fără prea multă dreptate de coróna sa, dl Windthorst s'a pus cu hotărîre, după pacea de la Francfort, pe tĕrêmul constituţiei, revisuibilă négreşit, cu care dl de Bismarck dotase Germania. Acésta i-a permis se constitue, cu elemente fórte separate, centrul, partidul cel mai unit şi mai solid al Germaniei, despre care Bismarck însuşi a ḑis, că era o fortăréţă neînvinsă.

Programul centrului era (şi a rĕmas) fórte simplu: apărerea bisericei catolice si a drepturilor populare, soluţia cestiilor sociale şi economice. In acelaşi timp centrul apăra autonomia statelor.

Dl Windthorst e singurul om politic, care se fi combătut pe dl de Bismarck faţă în faţă şi care sĕ-l fi putut face sĕ dea îndărăt. Cancelariul desfiinţase, prin aşa numitele legi din Maiu (Maigesetze), autoritatea papală din Germania, jurând, că nu se va duce nici o dată la Canossa. Admiratorii sei s'au grăbit se ridice o colónă pe un munte lângă Harzburg, ca sĕ perpetueze memoria acestei solemne declaraţii. N'au trecut însĕ ḑece ani şi dl de Bismarck s'a dus la Canossa; a restabilit autoritatea Papei până ai cere sprijinul în afacerile interióre ale Germaniei. Dl Windthorst a fost, care l'a silit sĕ capituleze.

Centrul n'a avut nici odată de cât la vr'o 100 de scaune din 350 câte sunt în Reichstag. Dar dl Windthorst a sciut grupa pe cei 40—50 de polonezi Alsacieni si Guelfi în jurul centrului şi prinţul de Bismarck a trebuit se bată în retragere, de óre-ce dl Windthorst manevrase atât de bine încât, în faţa divisiunei dintre partide, guvernul nu putea se obţină o maioritate decât cu spriginul centrului.

Dl de Caprivi a moştenit aceiaşi situaţie guvernamentală; şi el a fost nevoit a cultiva pretinia d-lui Windthorst, şi chiar împĕratul Wilhelm II a devenit cu timpul plin de bunăvoinţă faţă cu centrul.

Iată cum clericalismul a devenit o putere în Germania, aşa cum papa ar dori s'o vadă şi în Franţa, dórinţă ce e în fondul încercărilor sale de apropiere de republică. Dar unde este un Windthorst în Franţa? El nu mai e aḑi nici în Germania şi mâne, póte, opera vieţei sale se va destrăma şi aci.

Memoriul

studenţilor universitari români, privitoriu la situaţiunea românilor din Transilvania şi Ungaria.

Am cetit acésta broşură cu tótă atenţiunea, ce ar merita zelul, cu care se încércă tinerimea universitară română din România se vină într'ajutoriul românimei din patria nóstră.

Când am cetit în introducerea părţii I superbele cuvinte:

„Voim sĕ se facă lumină şi Europa cultă suntem siguri va primi cu interes şi cu simpatie acéstă lumină“ credeam, că avem înaintea nóstră un lucru serios, un lucru binerumegat, caro va servi spre onóre autorilor şi spre folos românilor.

Partea I, care tractéză tema: „Cine suntem noi între popórele Europei? şi corespunde asteptărei nóstre, este un studiu serios şi scris cu demnitate; durere însĕ că despre partea a II-a, care ar fi sĕ conţină gravaminele nóstre, nu putem afirma acésta, din contră cu părere de reu trebue sĕ constatăm, că acésta preste tot este un lucru superficial, o compilaţiune rea de articoli de jurnale, carea ignoréză adevĕrate gravamine mari precum e p. e. denegarea ajutoriului de stat bisericei nóstre autonome, pe când cu alte lucruri de mai puţină însemnătate se ocupă de repeţite ori. Mai conţine ici colea şi neadevĕruri istorice fórte compromiţătóre cu privire la valórea întregului op. Pentru că în astfeliu de lucruri e deajuns dacă adversariul află un singur punct, pe care-l póte combate cu efect, ca publicul neînteresat sĕ nu dea creḑĕmênt întregului.

Sĕ amintim numai un punct şi de acéstă categorie. La pagina 25, alinea primă se ḑice: In anul 1850 în sfêrşit, după înăbuşirea revoluţiunei magiare câstigă şi românii proprietatea asupra pămênturilor muncite de dênşii.

Adevĕrul este: că şi românii fosti iobagi au câstigat proprietatea asupra pămênturilor muncite de dênşii, atunci când au câstigat toţi iobagii de ori-ce naţionalitate din Ungaria şi Transilvania, adecă în anul 1848 şi anume prin articolii de lege IX din Ungaria, IV din Transilvania, din care moment ei n'au mai făcut nici o prestaţiune urbarială.

Dar şi de cât acestea mai regretabilă este partea privitóre la bisericile românesci (pag. 30—33).

Aci episcopilor de ambele confesiuni li se denégă ori ce independenţă dela guvern, ori-ce simţ românesc pentru biserica şi credincioşii lor, ei sunt simpli agenţi politici ai guvernului, ér pe unul din capii bisericesci ai românilor nu se sfiesc domnii „studenţii“ al presenta înaintea strĕinătăţii de om „risipitor“, care a deturnat bani publici.

„Bisericile sunt dar autonome, guvernul însĕ prin episcopii impuşi de dênsul, persecută pe preoţi, cari nu stau la disposiţiunea agenţilor electorali, ér acelora dintre preoţi, cari fac servicii politice le sunt tóte iertate“, se ḑice la pag 32 ér la pag. 33 se închee tractatul despre biserici cu următoriul epilog:

„Astfeliu Românii au ajuns încetul cu încetul sĕ considere pe episcopii lor drept cei mai primejdioşi duşmani ai lor şi sĕ reamintéscă cu dorire timpurile, când episcopii nu erau agenţii guvernului ci mijlocitorii sinceri dintre Popor şi Corónă“.

Ar fi sub demnitatea nóstră a ne dimite întru combaterea minciunilor neruşinate şi calumniilor tendenţióse, de cari geme tractatul despre bisericele române.

Cunóscem, şi suntem convinşi, că toţi românii serioşi din patria nóstră cunosc isvorul, din care isbucnesce acest venin.

Se vĕd aici ghiarele acelui duch necurat, carele după-ce a compromitat causa naţională şi a distrus societatea românéscă dincóce, când lumea pe aici a început al cunósce şi n'a voit sĕ-i mai *plătéscă* péna, carea totdeuna bucuros s'a pus în soldul ori-cui chiar şi contra românilor, éraşi s'a dus acolo, unde multe esistenţe catilinarie tot mai află încă adăpost cald, şi din când în când face ca sĕ vorbéscă lumea de el, vĕrsându-şi veninul inimei sale pătimaşe mai cu sémă asupra acelor persóne, cari nu vreau şi n'au voit sĕ facă „tovărăşie“ cu el şi despre cari apriori scie că nu se vor dejosi a sta de vorbă „cum stercore“, ţiind la principiul, că „seu vinco seu vincor semper maculor“.

Compătimim pe tineretul, carele resolut a întreprinde un lucru atât de mare, dacă nu este în stare însuşi a cerca şi a afla adevĕrul, nu l procură dela locuri competente, nu nisuesce sĕ afle isvóră curate ci se încrede în „caracterul“ unei fiinţe guralive, în ale cărei vine nu este nici o picătură de sânge românesc, şi orbit de palavrele unei guri necurate se lasă a se infecta de veninul unui pătimaş.

Dar chiar aşa sĕ fie lucrul, precum se descrie în paginile amintite, cugetă domnii „studenţi,“ că ei folosesc causei române, presentând înaintea Europei culte pe clerul înalt al poporului român drept nisce agenţi politici, ai guvernului, drept „cei mai primejdioşi duşmani“ ai poporului din al cărui sin s'au ridicat!!

Cred dlor, că prin asta au inălţat prestigiul poporului român, înaintea lumei culte, la al cărei ajutoriu apeléză?!

Ce va ţiné lumea cultă de domnii „studenţi“ şi de memorialul lor; dacă va ceti cuvêntările prelaţilor defaimaţi de ei, ţinute în parlamentul Ungariei la desbaterea proiectului de lege despre asilele de copii?!

Unica scusă le póte fi tinereţea şi modestia, cu care 'şi încheie Memorialul la pag. 51, unde se ḑice:

„De aceea *nu cerem sĕ fim creḑuţi,* ci adresându-ne tinerimei inteligente şi culte a Europei şi tuturor acelora pe cari progresul şi pacea omenimei ii preocupă, le ḑicem cu tot dinadinsul:

„Indreptaţi ve privirile spre Orient, daţi ve silinţa de a ve incredinţa voi înşive prin ai vostri ómeni de încredere despre cele ce se petrec în regatul Ungariei şi stăruiţi prin graiu viu şi în scris *ca adevĕrul sĕ iasă la ivélă.*

Asta trebuia în prima linie sĕ o facă dlor şi atunci desigur nu contribuiau la compromitarea unei cause sânte în al cărei serviciu s'au pus, ér pe noi ne scuteau de durerósa datorinţă de a face aceste reflecsiuni.

Reforma feliului de raţiocinare bisericéscă.

(Urmare.)

Care va se ḑică, am fi greşit principiul. Am creḑut, că este cu putinţă a face din fie-care epitropiă sătéscă o cassă în forma casselor comerciale. In formă o atare am introdus, în realitate ne am pomenit cu imensa încurcătură, ce resultă totdéuna din nisuinţa de a păstra unui lucru o formă, pe care aeve nu o are.

Una din dóue: De voim sĕ susţinem corectitatea reglementară a raţiocinării, atunci sĕ ne îngrijim de tóte ce sunt de lipsă şi se instituim casse parochiale regulate; — de nu, — adecă: de continuăm, a lăsa administraţiunea averilor parochiale în mânile epitropilor şi pe acestia continuăm ai alege prin votul şi din sinul poporului, — atunci se nu cerem dela ei mai mult, ca cât pot presta; — însĕ ceea-ce se cere e chiar prea mult, ca cât pot presta preoţii şi în cele mai multe casuri este chiar mai mult, decât póte presta întréga inteliginţă din sat.

Am enumerat causele reului, ce ne preocupă se vedem acum; care ii sunt urmările — şi în urmă se căutăm: care ar fi remediile lui?!

Fiind ceea-ce se recere, precum am arĕtat mai mult, decât ceea-ce se póte presta; — urmarea primă şi fórte naturală e aceea, ce se póte observa pretutindeni, adecă, că după-ce epitropia a încassat şi a spesat întreg anul şi în casul cel mai bun şi-a notat aceste pe vre o hârtiă volantă, vine parochul însărcinat de sus, şi compune cărţile de cassă pe basa acelei hârtii şi a spuselor epitropului şi compiléză şi tot compiléză şi nu iese la lumină simplamente, pentru-că cu compilări ulteriόre nu e posibil se ieşi la lumină acolo, unde s'a cerut purtarea ḑilnică, corectă, regulată pe basa comptabilităţii, a cassei parochiale, — dar, fiind-că se recere, el tot compiléză, tot umple la hârtiă scumpă şi nu iese la lumină şi se cătrănesce şi o rumpe şi ér o face şi în sfârşit ascerne hârtii multe la protocol; dar — lucru prea firesc — nici o carte de cassă; a petrecut o lună şi dóue necăjindu-se şi a umplut multe cóle, dar cum stă acum averea parochială, nici el nu scie, cu atât mai puţin sciu acésta membrii sinodului şi ai comitetului parochial, căci nu e de ochiul ori şi cui a afla firul necsual al atâtor cărţi deosebite. Ba pe basa pracsei cutez afirmarea ,că feliul de raţiocinare actual se resimte în 90% din parochii numai ca o indatorire îngreunătóre, pe carea o faci la poruncă şi nici de cum ómenii nu voesc se înţelégă trebuinţa şi folosul acestei însărcinări îngreunătóre.

O altă urmare este: Archiva protopresbiterală se umple nu de raţiocinii, ci de copiaturi pe hârtii volante de pe raţiocinii, cari — trebuind revĕḑute, îndreptate şi ascernute, — absorb o jumĕtate din activitatea protopresbiterului de preste an — în dauna celorlalte ramuri de agende oficióse cu mult mai roditóre; ér archiva consistorială geme de atari hârtii, ce după vreme nici că vor mai încăpea acolo. Se calculăm numai în sume aprocsimative — rotunde: 4000 de parochii astern anual câte 5 copii de pe cărţile de cassă, fac anual 20,000 scripte de cóle mari şi într'o sută de ani dau colosala sumă de 2,000,000, ḑi 2 milióne de scripte plus rapórte, acluse etc!! Unde vor încăpé acelea şi — de vor încăpé, — cine le mai atinge după ani, de ce folos sunt ele în archiva consistorială, când ele nu privesc propriaminte pe consistoriu, cât costă manipulaţia şi ţinerea în evidinţă a lor? ş. a.

Raţiociniile comunelor politice se fac într'un script şi se astern prin pretorele la comitat spre revisuire, de unde — revisuite şi aprobate — se reintorc la comună şi se aşaḑă în archiv. De ar fi după mine; eu aş face întocmai. Aşi compune raţiociniul în comitetul parochial — conform constituţiunei spre primire, aşi nota acésta primire în tótă regula pe însuşi scriptul raţiocinal, l'aş supune prin protopopul consistoriului spre revisiune şi aprobare, de unde revidat, pus în regulă, proveḑut cu clausula de aprobare consistorială, şi reprimit — l'aş aşeḑa în archiva parochială şi astfel m'aş folosí cu următórele:

1. In loc de multe hârtii împrăsciate, în cari mult trebue se resfoesci, spre a afla ceea-ce 'ţi trebuesce, aşi avea acum un script uşor accesibil.

2. In locul duplicatului raţiociniului, carele în cele mai multe casuri s'a cores şi îndreptat şi prin un alt script volant s'a dispus, a se face îndreptările şi corecţiunile de duplicatul remas la parochiă — (un lucru uricios şi chiar daunos) — aşi avé acum însuşi originalul raţiociniului, — cu visa oficiului protopopesc şi cu clausula de aprobare definitivă a consistoriului, — în scurt: Aş avé la mână un document, nu o hârtiă. Pe acest document l'aş lega în rênd cronologic an după an şi l'aşi aşeḑa bine în lada parochială, avênd astfel pentru tóte timpurile şi pentru tóte eventualităţile oglinda administraţiunei averei parochiale în documente de o deplina valóre.

(Va urma.)

N. Mănegutiu

Ținerea sinodului protopopesc.

Zarand, în 13 Martiu, 1801.

Ieri în 12 Martiu n. s'a ținut sinodul protopopesc el tractului Zarand, în sala gimnasiului din Brad. Numĕrul membrilor sinodului deşi ḑi de têrg a fost aprópe complet 30 inşi din 36.

După deschiderea îndatinată a sinodului, s'au ales 2 comisiuni a 5 membrii pentru verificarea membrilor din cler, şi a mirenilor. Membrii din cler, cât şi mireni, cu totul 36, au fost verificați.

Urmà apoi alegerea unui notariu în persóna dlui P. Oprişa.

Presidiul dă apoi cetire raportului protopresbiterului destul de voluminos pre anul 1890.

Din acest raport notez următórele:

Numĕrul pieselor intrate la oficiul protopopesc a fost 608 cu 9 mai mult ca în 1889. Procese divorțiale sunt 4 în curgere. Conclusele sinodului din 22 Martiu 1880 au fost aprobate; éră încât pentru alegerea unui membru la scaonul protopopesc anulându se alegerea efeptuită în anul espirat s'a ordinat alegere nouă.

Comitetul protopresbiteral nu s'a putut întruni din causa multelor agende ale oficiului protopopesc, cari s'au grămădit fiind în concediu protopresbiterul pentru căutarea sănĕtății. De altcum afacerile ş'au avut cursul normal, şi nu au stagnat. Sinodul a luat spre sciință motivele neținerei comitetului, precum şi promisiunea, că în anul curgătoriu comitetul se va ţiné regulat la terminele prefite.

In partea bisericéscă se constată, că în tract sunt 61 parochii, din cari 53 matere cu 8 filii, 41 parochi, 13 administratori, 6 capelani şi 1 diacon. A murit un singur preot. S'au chirotonit 2 capelani şi un preot.

b) Numĕrul familielor: 8816 cu 38 206 suflete din cari 19.247 bărbați şi 18.779 femei. Crescament față de trecut 143 suflete. Bărbații sunt mai mulți ca femei, lucru rar, cu 648 mai mult.

Astfel tractul Zarand este cel mai mare după suflet, şi cel mai estins dupa teritoriu.

c) S'au născut în anul trecut 713 copii, 692 copile, suma 1405 s'au altoit 681 copii, 604 copile suma 1235. Au murit 556 bărbați, 539 femei; suma 1095. Crescământ nasceri față de morți, 410 la anul.

Casurile de mórte cu al nascerilor au fost egali în Birtin, Crăciunesci, Iuncul de jos, Tomnatecul de sus. Mai mulți morți ca născuți au fost în Blăşeni, Criş, Căinel, Caraciu, Cebea, Juncu de sus, Mihaleni, Ribicióra, Rişca, Ruda, Stanija, Vaca, Valeabrad, unde au gravat morburile diferitis, aprinderea de plămâni şi vĕrsat. In celelalte comune numĕrul nascerilor au întrecut pe cel al morților.

In comunele Crişcior şi Uibaresci au fost de 3 ori atâța născuți câți morți.

Numĕrul căsătoriilor 286: éră concubinate 55, cu 35 mai mult ca în trecut.

Copii illegitimi 47 bărbați, 32 femei, suma 79; cu 17 mai mulți ca în 1889.

Sciu ceti scrie 1960 bărbați, 696 femei, cu totul 2656; cu 133 mai mult ca în 1889.

S'au ținut catechisațiune la scóla de fete din Brad, cu 40 eleve; éră în Baia de Criş cu 28.

Cu adulți s'a ținut catechisarea în post numai în o singură comună: Ormindea.

Treceri religionari dela greco catolici la gr. or. o familie cu 4 membrii în Brad.

Vĕduve preutese sunt 14.

Starea edificiilor bisericescesci e bună, afară de o singură comună: Luncoiu.

II Partea scolară.

Obligați a frecuenta scólă:

Dela 6—12 ani 1317 prunci 951 prunce, suma 2268, dela 13—15 ani 690 prunci, 386 prunce, suma 1076 suma totală 3344.

Au frecuentat scóla semestrul I:

Dela 6—12	prunci	924,	prunce	387	suma	1311
„ 13—15	„	232	„	84	„	316
la olaltă	„	1156	„	471	„	1627.

La o poporațiune de 38 000 abia 1627 se cerceteze scóla?! Nu mai e lipsă de comentariu!!

Raportul ne presentă datele pe luna lui Decembre şi pune punctul pe i.

Obligați a cerceta scóla:

Dela 6—12	ani	2050	imatriculați	1316
„ 13—15	„	673	„	299
			suma	1615

Suma absențiilor nelegitimate dela cei inmatriculați per ½ ḑi a fost numai pe Decembre 15.088.

Absenții pedepsite abia au fost 644, atâta cât nimic.

Causa absențiilor se ḑice şi e faptă, că şi este în parte comunicarea grea în timp de érnă, şi negligința organelor administrative. Dar sĕ nu aruncăm sarcina într'o parte fără a rĕmâné şi pe umerii celor ce pórtă vina încâtva. (Va urmá.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Budapesta, 5 Martiu, 1891. Dle redactor! Memorandul studenților români universitari din Bucuresci a provocat resens în simțemintele patriotice ale tinerimei magiare dela universitatea de aici. In urma acésta s'a pornit o acțiune între acéstă tinerime a lua ea insaşi în apĕrare politica actuală a țĕrei nóstre şi a lua față cu memoriul din cestiune şi a da lumei europene un rĕspuns la acest memoriu. Se auḑia la început că drept respuns vor tipări cu ajutoriul Kulturegylet ului cartea faimósă a lui Hentaller despre cruḑimile românilor din 1848 în mai multe limbi europene, care ar fi indestul menita a caracterisa pe acel popor, pentru care şi au ridicat frații din România glasul, mai apoi, că vor respunde în o broşură separată prin care se combată memorandul. Acțiunea acésta s'a manifestat mai întâiu în societatea de lectură a universitarilor magiari. Sa constatat însĕ, că acéstă pornire de natură politică nu se unesce cu caracterul cultural al societății şi deci s'a respins de pe acel teren. Lucrul s'a pus deci sub firma tinerimei magiare universitare acum.

Intrunirea tinerimei magiare în cestiunea memorandului s'a ținut aséră în 4/16 a curentei în cafeneaua „Kecskemét“. Şedința s'a deschis cu 19 tineri, a mai venit 2 şi s'au dus 4, aşa că discusiile şi hotăririle s'a adus de 17 inşi ḑis: şepte-spre-ḑece inşi, bună parte din ei jidovi. După ce un domnule a spus în vre-o 20 cuvinte conținutul memorandului, căci au la disposiție un esemplariu în limba franceză, pe care nu-l pot înțelege toți şi apoi în alte vre-o 20 declarate de minciuni cele cuprinse în el, susținênd că da sĕlbateci sunt românii, şi raportând, că în miscarea pornită au deja ajutoriul material şi moral al Kulturegyletului promis, au adus hotăriri. Au hotărît sĕ stilizeze un respuns în limba germână şi franceză. La acest decis al întrunirii cu bucurie a constatat un domn, că de 4 ani n'au mai adus tinerimea vre o hotărire cu unanimitate. Respunsul acesta fără mare greutate are, se înțelege se fie mai bun ca memoriul; pentru facerea respunsului s'a ales un comitet de 12 membri. S'a făcut propunerea că se fie recercată şi tinerimea română dela universitatea de aici, ca şi ea sĕ se asocieze la miscarea dlor, şi că față de tinerimea română dacă nu s'a făcut la timpul seu acum cel puțin sĕ se protesteze că au avut cutezanța a trimite telegramă de aderință ligei. Propunerea nu s'a primit din motivul, că dlor nu sciu, că esistă o astfeliu de tinerime nemagiară. S'a mai anunțat, că universitarii români sunt numai óspeți la universitate, că ei nu se sfiesc a gena urechile dlor cu limba română îndeosebi pe la facultatea filosofică, şi că față de acesti tineri români până acum s'au purtat dlor cu iubire frățéscă (?) dară de acum înainte se vor purta cu ură frățéscă. Au mai esprimat mulțămită dlui Réthi Lászlo, care se vedea le-a servit idea. —*i*—

Simeon Popescu.

(Încheere).

P. S. Episcop al Romanului: Rĕmâind deplini lămuriți de esplicațiunile I. P. S. Mitropolit şi primind propunerea sĕ se închidă incidentul.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Cu adaugerea, ca sĕ se invite profesorii facultății de teologie a rĕspunde cel mai târḑiu, şi într'o lună de ḑile.

Se pune la vot propunerea, de a se învita din nou profesorii facultăței de teologie, spe a rĕspunde în timp de una lună de ḑile, la învitațiunea, ce li s'a făcut în privința cărței păr. Simion Popescu.

Şedința dela 1 Novembre 1890.

Şedința se deschide la órele 2 p. m. sub preşedința I. P. S. Mitropolit primat.

Se face apelul nominal si rĕspund presenți 15 P. P. S. membri, fiind în congediu P. S. Dositeiu Botoşenén.

Sĕ citeşte sumarul şedinței precedente.

I. P. S. Metropolit al Moldovei: Deşi acesta este un sumariu, făcut pentru a ne aminti cele petrecute în şedința precedentă, cu tóte acestea, ceea ce se însĕmnéză aci, trebue sĕ fie bine şi esact însemnat; nu în loc de dóuĕ sĕ se pună patru, şi în loc de 4 sĕ se pună 8, căci am auḑit în sumariu pronunțându-se numele de „părintele Simeon Popescu“. Sunteți încredințați că acesta este preot sau nu? Pentru-ce sĕ-l tratăm noi aşa, când mai ales însuşi I. P. S. Metropolit primat, preşedintele stului Sinod, ne-a declarat eri, cumcă i-a cerut sĕ-i presinte cartea de preoție şi a ḑis că nu póte, şi I P. S. Sa însuşi nu-l recunósce ca preot. Sĕ nu i-se mai ḑică părinte, care însĕmnéză preot, ci domn. Eu, ve rog, ca lucrul acesta sĕ fie bine lămurit. Sĕ i-se ḑică dl Simion Popescu.

P. S. Archiereu Gerasim Piteşténu: Eu cred, că n'ar mai fi de trebuință sĕ se aştepte rĕspunsul facultăței de teologie, când vĕd că întreg stt. Sinod sĕ pronunță în unanimitate asupra acestei cestiuni. Credeți, că profesorii facultăței de teologie au se ḑică ceva nou asupra acestei cestiuni negreşit că nu, ci ei au sĕ se rostéscă tot în sensul vederilor stlui Sinod.

P. S. Episcop al Romanului: Me rog, acésta este o cestiune hotărâtă de St. Sinod şi nu se mai póte reveni asupra ei. Noi sĕ rĕmânem la ceea ce am hotărât.

P. S. Metropolit al Moldovei: Fiind-că P. S. Decan al facultăței de teologie şi secretariu al biroului stlui Sinod a sulevat acéstă cestiune în modul acesta. Atunci sĕ-mi fie şi Mie permis, sĕ esmit o idee. Eu ve spun, că nici nu cunosc pe acest Simeon Popescu, dar vorbesc în interesul propriu al bisericei. Acésta persónă causéḑă, dă pricină, mai pe limba cea obicinuită dacă poftiți, dă pricină la nemuulțămiri şi atunci noi trebue sĕ ne ținem pe urmă, sĕ nrmărim originea acestei cestíuni. Acest om are veleități de . . . . .

P. S. Episcop al Dunărei de jos: De reformator.

I. P. S. Metropolit al Moldovei: Acest om are veleități, pretențiuni de om avansat în sciință şi dogme, dacă este permis a se ḑice aşa, si în reforme, pentru-că am auḑit, că umblă pe ulițile Bucurescilor într'un mod cu totul ne cuviincios şi neobicinuit la noi.

La noi toți preoții umblă într'un costum, care este cunoscut, obicinuit, respectat şi nu-şi permit sĕ se arete aşa de pretențioşi, ori se facă ceva neobicinuit. Acesta am auḑit, că umblă cu pălărie pe cap, cu plete tăiate până la umeri şi tăiate aşa, ca la unii actori dela teatru, încins cu un brâu roşu şi lat şi cu reverenta pe umeri . . .

P. S. Episcopul al Romanului: Plus un bĕț lung în mână.

I. P. S. Metropolit al Moldovei: Da, şi cu un bĕț lung în mână, şi prin urmare ar trebui pus în respect. Ve aduceți aminte, că ieri, cu ocasia discuțiunei în privința acestui pretins preot I. P. S. Metropolit primat, ne-a spus cumcă l'a întrebat dacă este preot, i-a cerut actele şi a ḑis, că nu le are şi nici că póte sĕ se scótă şi în casul acesta el neputênd justifica, nu este preot.

Eu aşi propune aci, în încinta stlui Sinod, următórele: Aşi ruga pe I. P. S. Mitropolit primat, Chiriarcul respectiv al acestei eparchii, sĕ se adreseḑe la Chiriarchul locului de unde a plecat acest Simion.

I. P. S. Metropolit primat: Pe câtă vreme el nu este preot, pentru-că nu mi-a putut proba acésta, eu n'am trebuință sĕ me adresez la Chiriarchul lui.

I. P. S. Metropolit al Moldovei: Dar a avut îndrăsnéla sĕ ve céră voe sé slugéscă.

I. P. S. Mitropolit primat: Da mi-a cerut şi eu nu i-am dat voie.

I. P. S Metropolit al Moldovei: Da, nu i-ați dat voe, pentru-că ați cerut acte de preoție şi nu le-a putut presenta. Eu dar vaş ruga, sĕ cereți informațiuni dela locul, de unde el a plecat; se spuneți Chiriarchului lui respectiv: în eparchia mea este un individ în cutare condițiune, vĕ rog sĕ ne dați lămuriri, cine este, şi pentru ce este plecat din patria lui? Eu am avut asemenea ocasiune, care m'a pus în posițiune sĕ me adreseḑ la Metropolitul dela Cernăuți în Bucovina şi la cel dela Chişineu în privința unei cestiuni de căsătorie şi am primit rĕspuns.

P. S. Gherasim Piteştén: Mai ales, că suntem în relațiuni canonice.

I. P. S. Metropolit al Moldovei: Eu ḑic sĕ ve adresați si sĕ vedeți, ce respuns puteți sĕ primiți dela P. S. Metropolit din Sibiiu.

Noi trebue sĕ urmărim lucrul acesta. Asemenea persóne sĕ nu avanseḑe cu îndrăsnélă, prestemarginile bunei cuviințe şi bunei orândueli canonice.

Acésta observațiune o fac, pentru ca sĕ nu se trateze în scrierile nóstre cu numirea de părinte Acésta am avut de ḑis.

I. P. S. Metropolit primat: Voiu începe cu propunerea emisă de I. P. S. Metropolit al Moldovei, aceea că eu, ca Chiriarch al acestei eparchii sĕ me adresez la Metropolitul de Sibiiu, de unde a venit acest om. Nu mi-s'a întêmplat în viéța mea de Episcop un cas ca acesta, ca eu sĕ vin sĕ cercetez, dacă acest om este sau nu preot. Când a venit sĕ solicite dreptul de preoție, eu iam pretins sĕşi presinte actele şi el mia rĕspuns, că nu şi-le póte procura. Dacă însĕ stul Sinod crede că este bine sĕ me adresez la Metropolitul dela Sibiiu, spre a cerceta dacă individul, Simeon Popescu, este preot sau nu, dacă este liber sĕ esercite cele preoțesci sau nu, o voiu face.

P. S. Episcop al Romanului: Dar, dacă el prin prietenii lui va stărui sĕ-i dea un rĕspuns vag, ca sĕ scape de el, ce sĕ facem atunci?

P. S Episcop al Durărei de jos: Vor scăpa de el şi nil vor da nóue ca sĕ ne turbure consciința tinerilor şi lesne creḑĕtorilor.

I. P. S. Metropolit primat: Am avut onóre sĕ ve declar ieri, că eu i-am propus, se-mi aducă actele şi mi-a rĕspuns că nu póte, vĕ rog sĕ nu mai reveniți asupra acestei cestiuni. Eu insist asupra propunerei făcută de I. P. S. Mitropolit al Moldovei, că adecă, dacă stul Sinod me autorisă sĕ fac întrebare Mitropolitului, de unde a vent el, o voiu face.

P. S. Episcop al Romanului: Eu unul v'aş ruga, sĕ nu ve grăbiți cu acésta ci sĕ lăsĕm lucrurile aşa cum sunt. Póte că mai pe urmă va fi trebuință şi de aceea mijlocire.

I. P. S. Metropolit primat: Voesc sĕ iau o soluțiune în acésta, dacă mĕ autoriséză stul Sinod sĕ iau aceste informațiuni dela Metropolitul de Sibiiu, de unde sĕ ḑice că este acest Simion Popescu; pentru-că eu nuştiam mai întâiu nici la cine sĕ mĕ adreseḑ, dacă n'am niciun act, după care sĕ me inițiez, ca sĕ pot sci de unde este el.

P. S. Gherasim Piteşténu: Eu sunt informat, că a fost protoiereu in ctt. Sibiiului şi de aceea i-am ḑis preot.

I. P. S. Metropolit primat: Fórte rĕu lați numit astfeliu. Eu cu episcop al acestei eparchii, nam nici un act pe care sĕ me întemeez, cum pot eu dar sĕ-l uumesc preot?

P. S. Episcop al Argeşului: Atunci dar cum sĕ numesce el preot?

I. P. S. Mitropolit primat: Póte sĕ se ḑică, dar noi nul cunóscem. Eu vĕ rog însĕ sĕ ve rostiți asupra acestei cestiuni; Sĕ me adreseḑ Metropolitului de Sibiiu sĕ-i cer informațiuni, sau nu?

P. S. Episcop al Romanului: Eu v'aş ruga, sĕ nu cereți. Póte mai pe urmă. Noi avem informațiunile nóstre pentru dênsul; este cartea lui, care o avem în mână şi care singură ne spune cine este el. La noi în țară vin fel de fel de vagabonḑi şi pentru acestia poliția, 'şi are rolul ei. Noi se ne ținem cu toiagul păstoresc la uşa bisericei, ca sĕ nu între asemenea indiviḑi. Acésta este tréba nóstră. El póte umbla ca vagabond prin

Bucuresci; acésta însĕ nu ne intereséḑă pe noi. Mulţi dintre episcopi când au câte un om reu, caută să se scape de el şi sĕ se ducă pe capul altora.

Varietăţi.

* (Despărţire ierarchică. Cetim în „Luminătoriul„: La dorinţa unanimă a poporului român din comuna Deliblada, ven. consistoriu din Arad a trimis delegeţii sei devotaţi şi pricepĕtori la faţa locului, şi în ḑiua de 1 Martiu n. li succese a pune temelia la despărţirea românilor de sĕrbi în cele bisericesci, scolare şi fundaţionale din numita comună. Un vechiu dor nestins al vigurosului şi vrednicului element românesc din Deliblada s'a împlinit şi românii de acum încolo, cu ajutoriul fraţilor lor de un sânge şi de o lege, la care sunt avisaţi, vor cultiva în dulcea limbă română tótă desvoltarea şi înaintarea lor culturală şi morală. Salutăm pe cei aprópe 1300 români din Deliblada, scăpaţi din robia limbei şi a firei străine, şi-i felicităm cu inimă frăţéscă la întâiul şi decisivul lor paş spre intrarea în comuniunea nóstră bisericéscă naţională!

* („Gott erhalte") In 13 l. c. s'a ţinut o conferinţă în salonul soţiei ministrului de culte şi instrucţiune publică contesa Csáky, unde s'a discutat despre înlocuirea himnului „Dómne ţine şi protege" cu un aşa numit „himn regal"; ca „Gott erhalte" sĕ fie alungat din Ungaria. Deocamdată s'a escris un premiu de 150 galbeni pentru composiţia cea mai bună ce se va presenta.

* (Prinţul Napoleon.) Prinţul Napoleon, care de mai mult timp se afla bolnav în Roma, a murit în 17 l. c. n. De succesor al seu a lăsat pe fiul cel mai tinĕr. Inmediat după mórte, familia a ţinut un consiliu.

* Balul român arangiat în Timişóra cu scop filantropic Sâmbĕtă în 14 Martie nou a fost înadevĕr o rară şi strălucită intâlnire şi petrecere românéscă. Concertul a reusit în tóte punctele sale, piesele fuseră întimpinate cu vîrforóse şi îndelungate aplause; unele au trebuit chiar sĕ se repeţéscă. Pentru iubitorii dansului urmat, sala redutei orăşânesci a oferit loc potrivit şi s'a şi jucat cu foc şi cu drag până aprópe în ḑiori. Costumul naţional a fost şi bine şi splendid representat. Din Lugoşiu, Arad, Budapesta, Reghinul săsesc au fost óspeţi mulţi stimaţi. Oficerii români din loc au participat în numĕr aprópe complet.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrfică din loc escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Kabat Demeterfalva (comit. Udvarheiu). Salariul împreunat cu acest post e de 202 fl. Cererile sunt a se înainta în decurs de 3 sĕptămâni.

* (Document de pe timpul Sf. Stefan). Cu ocasiunea arangiărei archivei din Vesprim, după cum scrie o fóie de acolo, s'a aflat un document interesant, care este datat din anul 1009 şi este iscălit de Sf. Stefan. Documentul este redigiat în limba latină.

* (Dale tipografiei.) — In statele unite americane s'a inventat o nóuĕ maşină de distribuit automatic caracterele de tipografiie. Acésta maşină după ḑiarele profesionale funcţionéză regulat culegând opt până la nóuĕ mii de litere pe óră.

Mulţămită publică.

După cum e obiceiul la crestinii nostri a da parastase pentru sufletele celor reposaţi; astfel la 24 Februariu a. c. dând si proprietariul de aici dl Ioan Creţariu, părăstas pentru sufletul reposatei sale sore Ana Vlad născ. Creţariu înmormêntată în Reghinul săsesc, a binevoit a împodobi tóte sfetnicele bisericei cu lumini de céră albă şi anume cu 10 pt. a 4 drb. 1 pf. în preţ de 9 fl. v. a. precum şi a dărui pentru a cumpĕra cărţi copiilor sĕraci suma de 10 fl. v. a. prin ce a adus o cunună nevestejită pe mormêntul iubitei sale surori. Sperez, că marinimositatea dlui Ioan Creţariu faţă de biserică şi scólă nu se va opri aci, ci dsa va fi un adevĕrat descedent a protopărinţilor sei Creţăresci, cari au fost adevĕraţi fii ai bisericei, şi a căror faptă şi monument, mai în total e şi biserica nóstră actuală.

Deşi sum convins, că prin binecuvêntările celor ajutoraţi va fi pe deplin remunerat totuşi în numele comunei bisericesci 'mi iau voe ai a uce mulţămitele nóstre şi pre acésta cale.

Deiei Dḑeu multe ḑile bune şi fericite, ér fapta-i nobilă fie de un impuls tuturor cari ţin la înaintarea nóstră culturală.

Vingard 5 Martiu 1891.

In numele comunei bisericesci
Ioan Punteanu,
preot ort rom.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 18 Martiu 1891

	Viena	B.-Pesta
Renta de aur ung. de 4%	—.—	—.—
Galbin	5.44	5.42
Napoleon	9.15	9.14
100 marce nemţesci	56.65	56.70
London pe (poliţă de trei luni)	115.40	114.40

Nr. 4540. [43] 3–3

Publicare de licitaţiune.

Pentru asigurarea furnisării petrişului (prundului) de lipsă în anii 1891 şi 1892 pe tóte drumurile publice municipale de pe teritoriul comitatului Sibiiu se escri eprin acésta pertractare concursuală, ce se va ţiné prin oferte scrise şi închise în **24 Martiu 1891 la 10 óre a. m.,** la vicecomitele comitatului Sibiiu în edificiul cómitatului.

Se provócă deci toţi aceia, cari doresc a întreprinde acésta liferaţie a şi substerne ofertele la vicecomitele comitatului cel mult până la óra amintită a ḑilei defipte pentru pertractare. Ofertele întrate mai târḑiu, precum şi telegramele întrate ori şi când nu se vor lua în considerare.

Pe cuvertul ofertului provĕḑut cu 5 sigile şi timbrat după regulă e a se scrie deasupra adresei limpede numele acelei linii sau părţi de drum, la care se referă ofertul.

Ofertele sunt de a se compune după formulariul şi conspectul de împărţire, care ambele se pot vedea la oficiul r. u. de construire de aici.

La ofert trebue alăturată cuitanţa despre depunere a vadiului la cassa comitatensă.

Vadiul trebue se constea cel puţin din 5% a sumelor preţurilor, care le promite oferentul după cuantitatea de petriş, pusă în conspectul de împărţire, care conspect servesce de basă la pertractare.

Bani gata sau obligaţiuni nu se primesc cu ofertul.

Conspectul despre împărţirea petrişului de furnisat, contractul de furnisare şi condiţiunile specifice, se pot ceti la oficiul r. u. de construire din loc (casa comitatensă odaia Nr. 39) în órele ordinare de oficiu.

Sibiiu, în 9 Martiu, 1891.

Vicecomitele comitatului Sibiiu:
Thalmann m. p.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghirbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9.29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
	2.34	4.22	6.02
Glogovaţ	3.05	4.46	9.23
Gyorok	3.23	4.58	6.34
Pauliş	3.39	5.16	6.52
Radna-Lipova	—	5.38	7.17
Conop	—	5.53	7.33
Bêrzava	—	6.33	8.20
Soborşin	—	6.58	8.49
Zam	—	7.22	9.16
Gurasada	—	7.38	9.32
Ilia	—	7.54	9.51
Branicica	—	8.14	10.18
Deva	—	8.43	10.44
Simeria (Piski)	—	9.12	11.14
Orĕştia	—	9.34	11.39
Şibot	—	9.56	12.05
Vinţul de jos	—	10.17	12.26
Alba-Iulia	—	10.44	12.58
Teiuş			

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4.51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	3.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9 54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Banita	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra		6.30	1.10
Merczifalva		7.23	1.59
Orczifalva		7.49	2.19
Vinga		8.16	2.46
Németh-Ságh		8.37	3.03
Aradul-nou		9.09	3.41
Arad		9.25	3.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră		5.—	11 23
Odorheiu		7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	5.28

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.3
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs,–Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	5.—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 29 Sibiiu, Marţi 12/24 Martiu 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 11 Martiu.

Alegerile de deputaţi la sinodul nostru archidiecesan sunt în curgere.

Mâne se vor pronunţa colegiile preoţesci, preste câteva ḑile se va pronunţa poporul intrunit în sinódele parochiale.

Pentru desvoltarea lucrurilor din biserica nóstră, aceste alegeri au mare importanţă. Biserica a acceptat de principiu „progresul în stabilitate“ şi pe basa acestui principiu îşi întocmesce tóte trebile ei.

La noi schimbarea de persóne e o cestiune secundară, fiind că toţi sunt fii bisericei, şi dela nici unul nu putem presupune, că lucră contra intereselor bisericesci.

Pretindem deci dela aceia, cari vor se fie în consiliul bisericei, sĕ cunóscă aşeḑĕmintele nóstre, pretindem ca în sfera lor de activitate sĕ fi dat doveḑi nedisputavere de o activitate mănósă şi binecuvêntată, pretindem ca sĕ aducă cu sine în sinod o esperinţă, pe basa căreia se pótă lua parte la desbateri cu cunoscinţă de causă şi sĕ nu răpéscă timpul cu dispute zădarnice şi cu sulevarea de cestiuni, cari nu formézà obiect de desbatere.

Dacă alegĕtorii preoţi şi mireni se vor sci desbrăca de ori-ce alte interese şi dacă ei numai astfeliu de persóne vor trimite în sinod, atunci ei 'şi au împlinit datorinţa cu scumpĕtate, au ajutat şi contribuit, ca cestiunile ce au sĕ se resolveze la sinod sĕ între în stadiul de finalisare.

Ca sĕ trecem preste alte cestiuni mai importante vom amintí la acest loc numai propunerea consistoriului care se va promova la sinod, referitóre la fondul de pensiune al preoţilor nostri.

Este o cestiune acésta, care deja e cóptă

Preoţii sunt în neastêmper păn ce nu vor vedé acésta cestiune finalisată.

Sunt mulţi din ei şi cu deosebire cei cu familii, cari se infioréză când cugetă, că în o bună diminéţă ar puté trece din lumea acésta, fără sĕ şi fi asigurat familia cu cât de puţin.

Sunt mulţi, cari merg cu cruţarea până acolo, de nu pronumĕră nici un ḑiar, numai se adune pe séma familiilor ceva şi la cas de mórte sĕ nu i lase pe strade.

Sunt mulţi, cari în retragerea lor nu iau parte la sinóde, la întruniri, nu sunt membrii la diferitele societăţi umanitare, şi tóte aceste nu le fac din rea credinţă, nu din nepricepere, fără din îngrijarea cea mare ce o datoresc alor sei; sciind că la nici un cas nu li e asigurat viitoriul.

Sĕ i condamnăm pentru interesul ce-l au faţă de aceia, cari sunt mai aprópe de ei?

Dómne păzesce!

Cu totului tot altă viéţă va întra în clerul nostru în ḑiua când preotul scie, că la cas de mórte soţia lui nu rĕmâne sĕ lucre cu ḑiua la alţii.

Cu totului tot alte căsătorii vor face candidaţii preoţie, când părinţii fetelor vor scí, că aceste sunt asigurate prin pensiune ori prin ajutóre permanente din fondul ce se va crea acum.

Cu totului tot altmintrea vor sci preoţii nostri a jertfi pentru spriginirea autorilor români, pentru spriginirea reuniunilor culturale, când vor fi asiguraţi, că şi ei la cas de neputinţă sunt asiguraţi pentru bĕtrâneţele lor.

Şi dacă considerăm aceste avantagii, dacă trecem în revistă multele schimbări favorabile, cari au sĕ se facă chiar şi în sucrescinţa viitóre a clerului nostru, nu putem esita un moment, sĕ nu votăm înfiinţarea acelui fond, nu putem sĕ nu insistăm, că fie care comună parochială sĕ nu voteze o sumă óre-care pentru sporirea şi intemeierea fondului şi de se póte un minut nu vom sta la gânduri, că chiar şi biserica din fondurile ei sĕ vină în ajutoriu, pentru ca sĕ se pună în lucrare odată înfiinţarea fondului de pensiune preoţesc, ca o necesitate neamênaveră.

Am făcut acésta, am luat e pétra de móră care apasă de atâta timp inimile preoţilor nostri, le am dat posibilitatea de a-şi asigura pe ai sei în o formă onorabilă şi ei nu au decât se corespundă cuotisaţiunile anuale cu scumpĕtate şi punctuositate. Sunt multe sarcinile publice — acésta se nu o considere ca o sarcină, ci ca o binefacere, ca o cruţare pentru ḑile grele, ca un obol adus pe altariul alinării suferinţelor pruncilor în cas sĕ rĕmână orfani şi al vĕduvei în cas de a fi nenorocită ca se pérdă pe susţinĕtoriul familiei.

După cât scim consistoriul nostru a cumpĕnit tóte împregiurările nóstre, a ţinut cont de starea materială a preoţilor nostri şi le-a lăsat în voia lor suma care vor sĕ şi-o asigureze pentru cas de neputinţe. Fie-care îşi cunósce împregiurările sale, fiecare scie că cât póte presta la acel fond şi fie care e datoriu sĕ-şi întocméscă lucrurile de aşa ca nu aḑi mâne ajuns la infirmitate sĕ regrete, că şi-a asigurat un ajutoriu prea mic şi nu póte trăí după cum cere demnitatea preotului. Obligat este fie care ca se fie membru al fondului şi dacă i s'a lăsat fie-căruia la buna lui chipsuélă ca sĕ-şi hotăréscă suma ce voesce a şi-o asigura pentru sine, vĕduva şi pruncii lui, acésta întocmire este justificată prim împregiurările în cari se află preoţimea nóstră preste tot.

La noi preoţi şi mireni nu forméză şi nu pot forma caste, de aceea bine şi înţelepţesce vor lucra, dacă vor pune umĕr la umĕr spre a finalisa acéstă cestiune de mare importanţă-

Revista politică.

Miscarea, ce o a provocat proiectul despre reforma administraţiuni ia un avênt tot mai pronunţat.

Comisiunea censurătóre a proiectului a ţinut până acuma mai multe şedinţe şi cu cât discusiunile s'au desvoltat mai tare, cu atâta s'a provocat mai mare diferinţă de păreri.

Şi e caracteristic, că aceste diferinţe nu se ivesc numai între membrii unei partide, ci şi între aderenţii guvernului.

Observările, ce le-a făcut bună-óră A. Tibád, fostul secretariu ministerial, şi carele a început lucrarea acésta însemnată, au pus pe gânduri pe susţinĕtorii infocaţi ai proiectului. El, cei drept acceptă proiectul în principiu, dar aşa precum e el presentat 'l declară de o eventuală lege desastruósă.

Membrii partidului oposiţional moderat, cari încă, şi atribue lor iniţiativa proiectului, 'l primesc în general, dar 'l combat aspru în dispositiunile lui speciale, aşa, că nu ar rĕmâné literă, care după vederea lor n'ar trebui schimbată şi modificată.

Oposiţiunea radicală a păşit cu mai multă resoluţiune. Ea susţine şi în comisiune aceea ce a susţinut în casa deputaţilor ca desbaterea asupra proiectului sĕ se amâne.

Guvernul însĕ tocmai acésta nu o voesce, căci se teme ca nu cumva protestele din provincie, cari au început în mai multe locuri deodată sĕ se generaliseze şi aşa sĕ se provóce un curent şi mai puternic contra cestionatului proiect.

In Cislaitania se continuă pertractările între ministrul preşedinte Taaffe şi diferiţii conducĕtori de partide, fără înse sĕ se fi ajuns până acum la o înţelegere favorabilă.

Negoţierile cu Plener, conducĕtoriul germanilor s'au sistat, de óre-ce Plener pune condiţiuni grele şi cere mai multe portofolii însemnate în ministeriu.

In curênd se aştéptă însĕ sĕ se dea resoluţiune şi acestei cestiuni pentru ca diferitele partide sĕ se scie la ce sĕ se astepte şi ca sĕ se pótă începe la terminul obicinuit deschiderea parlamentului. Scirile din Viena anunţă, că corona are mare încredere în Taaffe şi că numai dênsul va fi şi mai departe ministru preşedinte ori şi ce formaţiuni se vor face.

Scirile ce ne sosesc din România indică o miscare frebilă în tóte cercurile din incidentul alegerilor. Partidele caută aliaţi mai ales în locurile, unde speranţa în reuşită e dubie. Cei mai norocoşi par a fi liberalii, după a căror alianţă umblă mai tóte grupurile. Până chiar şi aderenţii guvernului au întrat în unele locuri cu liberalii în alianţă. Se afirmă de altă parte că guvernul caută sĕ câstige pe fostii

FOIŢA.

Raḑe de lumină din Talmud de rabinul I. Stern.

In românesce de **Jeronim Bariţiu.**

(Urmare.)

Chiar de ar avea o femeie o sută de sclave e datóre se lucreze, pentrucă lenevirea duce la depravare,

⁂

Când bărbatului i móre nevasta cea dintâiu i este ca şi când i s'ar fi darâmat templul. Un altul a ḑis: lumea i s'a întunecat.

⁂

Fii şi ficele tale sunt sacrificate unui popor strein. Sub acésta e a se înţelege mama maşteră.

⁂

Cine îşi mărită din egoism pe fica lui tinără după un moşnég, acela pĕcătuesce contra legii: sĕ nu-ţi profanezi pe fica ta.

⁂

„Dḑeu nu voescc sĕ'l ierte“. Acest vers se aplică la acela care'şi mărită fata după un mosnég, sau căsătoresce pe fiul seu încă nematur.

Cel ce îşi mărită pe fica sa după un om necult, acela o aruncă ca şí legată în gura unui leu.

⁂

Rabinul Iochanan arată ca model al fricei de Dḑeu pe o fată fórte frumósă, pe care o suprinse când ea se ruga: Domn al lumei! Tu ai făcut ceriul şi pământul, pĕcătoşii şi virtuoşii; fie voia ta ca frumseţa sĕ nu seducă pe nimenea la pĕcat.

⁂

Cel ceşi bate pe fiul seu crescut îl împinge la pĕcat.

⁂

Nici odată părinţii se nu favoreze pe unul din copii lor. Câţiva coţi de materie colorată au făcut pe fii lui Israil sclavi ai Eghiptului.

⁂

Fie care tată e dator sĕ lase pe fiul seu se înveţe vre o meserie. Unii ḑicşi a înota.

⁂

Cel care vrea seşi desmoştenéscă pe copii sĕi o póte face după lege; dar cei înţelepţi nu o apróbă. Un rabin a ḑis, că dacă copii sunt stricăţi, bine face. Samuil însĕ a ḑis către scolarul seu rabinul Iehudah: nu fi din aceia, cari desmoştenesc un copil, chiar nici pe unul stricat în favorul unui virtuos.

⁂

Iubirea deaprópelui e prima virtute.

⁂

Calitatea cea mai bună e o inimă bună.

⁂

Intimpină pe fie cine cu bunăvoinţă şi pretinie.

⁂

Judecă pe deaprópele teu în mod cruţător.

⁂

Nu condamna pe nimenea până ce n'ai fost în posiţia lui.

⁂

Ce a fost causa desfiinţărei de a dóua a statului judaic? Ura nefundată contra deaprópelui.

⁂

Cel ce nu se eschide d uferintele generalităţii, va lua par ile ei.

⁂

Bună voinţa e o dator către păgâni.

⁂

Cu mĕsura cu care şi ţie.

ministrii Manu şi Lahovari şi că aceste negoţieri nu ar fi până acum fără şanse de reuşită.

Scirile din Paris ne au spus, că comisia de organisare a manifestaţiei ce proiectéză lucrătorii de acolo pentru 1 Maiu a ţinut o întrunire importantă, în care a numit o delegaţie de 5 membri însărcinaţi de a presenta camerei deputaţilor o petiţie, tinḑênd a obţiné, prin căi legale, limitarea la 8 óre a ḑilei de muncă.

Nemulţămită cu acésta hotărire, care îi părea neîndestulitóre şi, fără îndoélă, prea platonică, adunarea a adoptat apoi redactarea unui afiş, prin care se învită toţi muncitorii la un mare meeting ce avea sĕ se ţină Duminecă.

De altă parte, din tóte oraşele Franciei, în cari sunt lucrători organisaţi precum şi din oraşele celorlalte state europene, sosesc sciri cari nu lasă nici o îndoélă asupra întinderii şi aşa ḑicênd a universalităţii miscărei provocate de agitătorii internaţionalisti.

Cuvêntul de ordine e, ca şi acum un an, încetarea pe tótă linia, a lucrului în ḑiua de 1 Maiu.

In spiritul organisătorilor ei, acésta manifestaţie, care e vorba sĕ fie în aceeaşi ḑi la tóte popórele Europei şi la care vor lua parte milióne de lucrători, trebue se aibă caracterul unei adevĕrate şi semnificate mobilisări, în contra claselor diriguitóre şi, prin urmare, în contra puterilor publice.

Lucrătorii, — cel puţin corifeii partidelor socialiste ar voi sĕ-i convingă despre acésta, — îşi închipuesc pretutindenea, că acéstă protestare în masă e cea mai bună ocasiune ce li s'ar da de a şi afirma într'un chip imposant, spiritul lor de solidaritate. In genere în presa européna însĕ nu se crede, că resultatul ḑilei va rĕspunde asteptărilor organisătorilor şi manifestanţilor.

O manifestaţie pacinică, cum promite a fi pre tutindeni, plimbări liniştite pe strade cu stéguri şi a dóua ḑi reînceperea frecărilor de echilibrare între muncă şi capital.

In Germania însĕ, în ajunul manifestaţiei, se ivesc unele puncte negre. Lucrătorii de mine au ajuns în lupta lor pentru ḑiua de muncă de 8 óre, la vechia armă a ameninţărei cu greva, şi acésta înainte de a astepta organisarea universală a luptei care se făgăduesce.

Delegaţii representând 83 de direcţii de mine din Germania însĕ întrunindu se, au luat hotărirea sĕ resiste până la estrem ameninţărilor de grevă a lucrătorilor de mine şi se ia tóte mĕsurile pentru a face se averteze grevele ce ar puté isbucni S'au mai învoit a refusa cu tărie ḑiua de 8 óre şi un salariu minim şi de a nu mai întra de acum în discuţie decât despre reclamaţii admisibile în principiu.

Acéstă stare de lucruri e cam ameninţatóre în ajunul menifestaţiei proiectate.

Tot aşa pare a fi, tot in Germania, faptul că numĕrul lucrătorilor fără lucru s'a sporit acolo într'un chip uimitoriu.

O anchetă făcută de poliţie după ordinul impératului arătase că numĕrul lucrătorilor fură lucru în Berlin se urcă la 20,000.

Partidul socialist publică din parte i o statistică pe care o dă ca unica esactă şi din care reese că lucrătorii fără lucru din Berlin sunt în numĕr nu de 20,000 ci de 62,000 şi că acéstă situaţiune ţine de patru luni.

Discursul,

P. S. Sale Dlui episcop Nicolae Popea, care era sĕ-l rostéscă în şedinţa casei magnaţilor dela 9 l. c. în cestiunea asilelor de copii mici.

Inaltă Casă!

Nu me pot reţiné, în. C., de a nu ḑice şi eu câteva cuvinte asupra unui obiect de atâta importanţă, cum e proiectul de lege pus la ordinea ḑilei pentru înfiinţarea asilelor de copii. Dar fiind că nu am norocirea de a cunósce limba maghiară aşa de bine, încât sĕ-'mi pot esprima părerile şi convingerile mele liber şi mai pe larg într'însa, me vĕd silit a me mărgini numai prelângă următórele:

Eu cred, inaltă casă, că o lege, care se aduce din partea legislativei cu valóre pentru întreg statul, trebue sĕ fie reclamată de lipsele şi trebuinţele cele adevĕrate şi nu inchipuite ale totalităţii statului, şi sĕ aibă în vedere binele şi folosul general al întregei poporaţiuni ce locuesce într'insul. Proiectul de lege, pe care îl avem înaintea nóstră, nu întrunesce nici pe departe aceste condiţiuni esenţiale ale u gi, va se ḑică: el nu e reclamat de tele cele adevĕrate generale, ba, esperienţa de tóte ḑilele, el este le o parte precumpĕnitóre a po câi trebue sĕ-mi esprim temedevenind lege, va produce în mai amăriciune, nemulţămiri ceea-ce socotesc, că nu ar a şi spre stricăciunea cea

Scopul cel adevĕrat al asilelor de copii, pentru cei ce ar dori acéstă instituţiune, nu póte fi altul, inaltă casă, din punct de vedere pedagogic, decât acela, de a feri prin trînsele pe copii cei micuţi, care din vre-o causă óre-care nu s'ar puté bucura de îngrijirea în familie, de influenţe stricăcióse prin paza şi îngrijirea ce li se dă de anumite persóne instituite spre acest scop. Faţă cu acei părinţi deci, care prin necesităţile vieţii sunt împedecaţi a purta grija cuviinciósă pentru mititei lor, e în drept statul de a le sărí într'ajutor şi a le inlesni îngrijirea acésta prin crearea astorfel de institute şi întocmiri lăsându-le însĕ în voe liberă de a se folosi de ele ori nu. Ei, dar' proiectul de lege se duce mai departe, el face silă cetăţenilor la crearea asilelor şi părinţilor, ca sĕ 'şi încredinţeze copii lor îngrijirii asilelor, ceea-ce trece preste marginile dreptului ce i compete lui în acéstă privinţă. Prin astfel de disposiţiuni silnice şi altele asemenea acestora, care se cuprind în proiect, instituţiunea umanitară a asilelor de copii primesce cu desĕvîrşire caracterul unei instituţiuni politice, puse în serviciul unor scopuri particulare, care cu educaţiunea adevĕrată nimic nu au de a face. E invederat deci, ca astfel procedênd statul, s'ar abate dela scopul cel adevĕrat al asilelor de copii, şi că prin urmare proiectul din cestiune nu are în vedere binele şi folosul poporaţiunii, cum s'a amintit mai sus.

Căci, înaltă casă, se nu perdem din vedere, că începutul educaţiunei sĕ face în casa părintéscă sau în familie. Pedagogii renumiţi afirmă, că pentru etatea până la şese ani, nici un institut, nici o învĕţătóre şi nici un învĕţator nu pot suplini familia. Şi cu tot dreptul pentru-că nimenea nu va trage la îndoială, că de o sută de ori mai bine şi mai cu inimă va îngrigi o mamă pentru copilul seu, care e carne din carne, şi sânge din sângele seu, decât sute şi mii de îngrijitóre strĕine plătite. Scim noi, cum se cam fac lucrurile plătite în ḑiua de aḑi de către ómeni, care nu au alt interes decât plata lor ei îl fac ca se fie plătiţi, fără nici o tragere de inimă şi fără nici un interes moral. Dar' noi nu voim sĕ crescem ianiceri, nici cetăţeni de ai lui Licurg, cu inimă de ghéţă către tot ce e omenesc; ci voim se crescem adevĕraţi cetăţeni cu simţeminte de iubire către familia lor, către némul lor, către religia lor, către patria lor, bine sciind, că din acestia se compune statul, şi că familia forméză basa şi tăria lui.

In mod nedrept şi necompetent intră deci proiectul în familie, prin disposiţiunile cele silnice, căl când în picióre drepturile înăscute ale părinţilor asupra educaţiunii copiilor lor.

Prelângă aceste mai sunt î. C., încă alte defecte, esenţiale defecte, care se cuprind în proiectul de faţă. Prin disposiţiunile aceluia se vatĕmă dreptul garantat al confesiunilor, de a dispune ele în ale religiei faţă cu copilaşii credincioşilor lor, se vatĕmă şi libertatea conscienţei, pentru care s'a vĕrsat atâta sânge şi s'au stins atâtea vieţi omenesci, şi în fine s'ar introduce, cu deosebire prin rugăciunile „cuvióse“ sau cosmopolite un indiferentism, care ar esclude ori ce crescere religiósă confesională.

Pe basa acestora trebue se ḑic, în. C., că scopul principal al proiectului din cestiune nu e atât îngrirea de copii, nici direcţiunea, nici cultura preste tot, ci cu totul altul, şi anume acela, care deja de mult ni-s'a pus în presă, în casa ablegaţilor chiar şi pretutindeni, şi pe care deşí nu 'l numesce, ni-l arată destul de invederat şi însuşi proiectul de lege cu deosebire în disposiţiunile sale despre introducerea limbii magiare în asilele de copii, şi acésta ar fi: Asimilarea sau magiarisarea naţionalităţilor ne maghiare din patrie. El e o nefericită problemă, care nu ar fi menită decât se producă din nou ură, duşmănii şi turburare între naţionalităţi, nimicind astfel şi cele mai din urmă speranţe pentru mulcomirea spiretelor şi pentru o împăcare atât de dorită în viitor.

Inalta casă! Ve stă în voe şi în putere sĕ aduceţi acest proiect la valóre de lege; dar ve rog sĕ ţineţi cont de tristele urmări ce le va trage el după sine, bine sciind, că în aceasta ţară mai locuesc încă şi alte naţionalităţi şi încă unele autochtóne, care încă voiesc şi au drept se trăiască şi sĕ se desvólte cu limba lor, cu caracterul lor şi cu cultura lor proprie.

Insuşi sf. Stefan primul rege şi fundator al regatului a ḑis că: „Regnum unius linguae imbecile est et fragile“ dovadă, că şi atunci încă erau mai multe popóră în acésta ţară, dar el ca un rege înţelept li-a respectat limbile lor proprii, bine sciind unde zăcea tăria şi puterea statului. Aceste fapte ar trebui se ne convingă şi pe noi, că nu în interesul popórelor zace, ca se cunóscă limba statului, fie ori care acea ci că întors, în interesul acestuia zace ca se cunóscă limbile diferitelor naţionalităţi, care locuesc întrênsul din simpla causă, că nu popórĕle sunt pentru stat, ci statul s'a înfiinţat pentru popóră.

Dar me opresc aci în. C., pentru că ori cât de departe m'aş duce tot numai cu asemenea disposiţiuni şi motive nevalabile m'aş intâlni, de óre ce mĕsura după care sa croit acest proiect, fiind greşită, urméză ca şi acelea încă sĕ fie aşa.

Bine voiţi mai încolo a lua în consideraţiune şi aceea, că astfel de tendinţe stau în apriată contradiţiune cu legi în tótă forma esistente aduse şi sancţionate pe cale legală pentru autonomia bisericéscă şi pentru naţionalităţile nemagiare, care legi „până sunt în vigóre au să se ţină cu sfinţenie“, cum ḑicea odinióră înţeleptul ţerei Deák Ferencz

Bine voiţi apoi a Vĕ aduce aminte şi a ţiné cont şi de promisiunile cele asigurătóre ce se făceau naţionalităţilor nemagiare în diferite timpuri şi la diferite ocasiuni de către bărbaţii cei mai valoroşi ai ţerei chiar şi de către dieta ţerei, atunci când şi compatrioţii nostri magiari se simţiau asupriţi în drepturile lor politice naţionale.

Bine voiţi a ve aduce aminte şi de liberalul principiu, proclamat sĕrbătoresce în epocalul an 1848: Libertate, egalitate, frăţietate!

Şi in legătură cu acésta a nu ve uita nici de cuvintele scripturei: Ce ţie nu-ţi place, altuia nu i face.

Óre cum se va potrivi o lege pentru magiarisarea nationalităţilor nemagiare cu aceste principii sfinte?

Faţă cu tóte aceste cred înaltă casă, că nu ar fi cuviincios ca sĕ se închieie atât veacul cel luminat al 19-lea cât şi milenarul, ce se intenţionează a se serba cu desavuarea primului rege fundator al regatului prin magiarisarea naţionalităţilor nemagiare din patrie.

Nu pot primi proiectul de basă la desbaterea specială.

Reforma feliului de raţiocinare bisericéscă.

(Urmare.)

Am respuns — aşa cred — la întrebarea ce ni o am pus mai sus;

Nu e absolut necesar, ca raţiociniile în parochii sĕ se pórte în mai multe esemplare.

Problema mi-a fost: Simplificarea feliului de raţiocinare în parochii.

Pentru deslegarea ei am făcut dóuĕ constatări:

Una: Raţiocinarea în parochii se póte simplifica prin stergerea bugetului şi a cărţii de evidinţă.

Alta: Nu este absolut necesar, ca raţiociniile în parochii sĕ se pórte în mai multe esemplare.

Ei, dar se va ḑice: E uşor a se cere simplificare, şi uşor a critica, mai greu este a face, mai greu este a arĕta, cum se va puté face simplificarea, fără ca se sufere corectitatea. Şi întru adevĕr aşa este.

Va fi greu a simplifica mult şi a nu perde nimic din corectitate; avem însĕ încredinţarea, că organele competente, versate în asta afacere şi cari anume au chemarea a proiecta şi pune la cale astfel de reforme; — vor scí desigur se afle şi aici feliul de raţiocinare mai simplu şi tot corect.

Din parte-mi am meditat mult asupra lucrului şi resultatul acestor meditaţiuni — conduse de rutina practică, ce o am, — sunt următórele indegetări despre feliul, cum s'ar puté simplifica raţiociniile nóstre — întru al nostru folos.

Am ḑis mai sus: Bugetul şi cartea de evidinţă sĕ se stérgă; dar însĕ tot mai rĕmân 3 cărţi indispensabile: inventariul, jurnalul de cassă şi contul capitalelor. Indispensabile sunt acestea; — ergo trebue susţinute.

Am ḑis apoi mai departe: Ne trebuesce ca raţiociniu un ce întreg, evident, o bucată, — un script; de aci urméză, că trebue se aflăm un fel de raţiocinare, care cuprinde in sine tóte cele trei cărţi, numite indispensabile, într'un script, cât mai simplificat, dar totodată cât mai evident şi mai corect.

De ar merge după mine cu tóte aceste le-aş face în chipul următoriu:

Aş lua o broşură de formă plăcută, întocmai, cum sunt inventarele nóstre şi în loc de: „Inventar“ i aş da titlul: „Raţiociniul parochiei gr. or. N. pe anul 18 . . . .“

Titlul I. Realităţi. titlul II. Pămênturi, titlul III. Regalii, tóte aceste intocmai precum se află în inventarele nóstre numai cu o singură modificare şi adecă: Pe fiecare pagină o aş despărţi în 2 părţi a) starea averei în realităţi (pămênturi, regalii) precum se afla în 31/XII. an. trecut, conform raţiociniului aprobat sub Nr. . . . . . consist. şi b) starea averei parochiale în realităţi (pămênturi, regalii) cu finea anului . . . . (a anului, pe care se raţiocinéză) şi astfel, am avé legătură necesară de controlă şi evidinţă în şirul anilor.

Titlul IV „Averi în bani gata, obligaţiuni etc.“ l'aş lăsa de aici afară, căci locul lui — 'l umple pe deplin și mai corect „jurnalul de cassă“ ce va urma.

In locul acestui titlu ași pune pe pagina IV „Avere în pretensiuni“ (Contul capitalelor active) intocmai rubricat și purtat, precum este întrodus în regulament.

Titlul V. Fundațiuni; titlul VI. Utensilii, ornamente etc, titlul VII. Passive; tóte intocmai cum sunt deja întroduse, numai cu evidența descrisă mai sus sub a. și b,.

Vine titlul VIII. „Jurnalul de cassă“.

Nu va pricepe sătênul nici odată și mulți dintre inteligenți încă nu au purtat jurnalul de cassă infeliul precum îl pórtă bancele și precum se recere se-l purtăm și noi. Nu va pricepe adecă, pentru ce se pune în spese d. e. un împrumut de 40 fl. dat lui N. N. pe interese?... Eșite sunt acesti 40 fl., dar nu sunt spese. Corect e lucrul, dar nu e de capetele nóstre, în cari se face o grozavă încurcătură prin aceea, că subtragênd eșitele din venite resultă numerariul de cassă, ér nu câstigul curat, care ar resulta, dacă am subtrage spesele din venite.

Și eu cred, că e nunumai mai clar, mai apropiat de priceperea nóstră, ci și mai de folos, a sci aici la jurnal, cu cât a crescut sau decrescut averea parochială în anul administrativ cutare, sau cu alte cuvinte pelângă venitele cutare, cât s'a spesat întru adevĕr?; — decât a sci câți bani gata sunt astăḑi în lada parochială, ceea ce și altcum se scie și trebue sĕ se scie la locul seu, precum se va arĕta — ?

A nu sci, câte sunt adevĕratele spese anuali ale mele, însémnă: a zădărnici scopul, pentru care rațiocinez și rațiocinéză tótă lumea. Scopul acesta este, sĕ me sciu orienta, sĕ nu spesez mai mult decât 'mi ajunge puterea de venit, eventual se sciu, cu cât am înmulțit averea mea într'un an de ḑile?! Din jurnalul de cassă însĕ voiu sci totdeuna: câți bani am în ladă, dar nu voiu sci și cu cât m'am îmboerit sau am sĕrăcit?:

(Va urmá.)

N. Manegutiu.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Brașov, în 20 Februariu 1891. D-le redactor! Deși unii afirmă, că activitatea sinódelor nóstre protopresbiterale se mărginesce mai numai impregiurul raportului oficiului protopresbiteral, totuși 'mi permit a desminți acestea, arătând în liniamente generale agendele pertractate și decise în ședința sinodului nostru protopresbiteral, ținută la Brașov în biserica residențială (din Scheiu cu patronul Sf. Nicolae)a tractului Brașovului la 12 Februariu a. c.

Premergênd sĕvârșirea serviciului divin și parastas pentru rĕposații membrii sinodali și pentru celebrii binefăcători ai bisericei, scólei și națiunei nóstre, președintele reverendisimul Dl protopop Ioan Petric deschide ședința prin o cuvêntare splendidă, în carea la etatea d-niei sale înaintată își esprimă cu deosebire dorința, ca afacerile protopresbiteratului se mérgă spre progres cu pași gigantici, însĕ apeléză spre scopul acesta cu deosebire la inteligință, rugându-o ai da tot concursul posibil pentru buna realisare a intențiunilor, ideilor, scopurilor și a tuturor agendelor tractului, cari cuvinte adênc simțitóre au produs în inimele membrilor sinodali cea mai mare seriositate, recunoscință și încurajere, urându-i un repeți și „sĕ trăéscă“, în urma căror cuvinte prea frumóse deputatul dl Ioan Lenger în numele seu și al tuturor membrilor asigură pe onoratul presidiu, că, nu va pregeta de loc de ai da concursul asteptat și va susținé și conlucra pururea pentru vaḑa tractului.

Dintre 36 deputați au fost presenți numai 23, și punêndu-se la ordine verificarea membrilor, tóte protocólele de alegere se primiră, observându-se la unele mici defecte formale și statorindu-se împărțirea cercurilor electorale.

Cetindu-se raportul general despre activitatea oficiului și comitetului protopresciteral pentru durata anului espirat 1890, sinodul îl luà la cunoscință fără a desbate punctele speciale însĕ pentru studiarea cestiunilor mai de importanță din acest raport s'a însărcinat comitetul protopresbiteral cu mandatul, că într'o procsimă ședință sinodală sĕ-și facă propuneri meritice asupra diferitelor puncte și sĕ se ocupe cu tóte cestiunile de valóre și în deosebi sĕ se ocupe pentru a se afla remedii spre a se apera și susținé scólele amenințate din acest tract și a face propuneri pentru ameliorarea stărei lor actuale.

Către finea raportului considerându-se conclusul adus de onorata preoțime din acest tract la 31 Ianuariu a. c. în care constatându-se necesitatea înființărei unui fond, din carele sĕ se împărtășéscă preoțimea sĕracă în casuri de nenorocire precum și vĕduvele preotese și orfanilor, cestiunea acésta prea însemnată s'a transpus comitetului protopresbiteral pentru o studiare mai profundă, ér prea onorat dn protopop I. Petric, cunoscênd lipsa de a se înființa o atare fundațiune a dăruit suma de 50 fl. și onoratul paroch din Dârste Toma Bârsan asemenea invitându l a donat 20 fl. pe lângă care sinodul a decis în principiu, ca $^1/_3$ parte din venitele fondului protopresbiteral în fie-care an sĕ se dea fondului pentru ajutorarea preoțimei neorocite.

Generosul fapt al prea onoratului dn protopop I. Petric merită o deosebită recunoscință, cu atât mai vêrtos că d-nia sa a fost totdéuna cel dintâiu carele a pus basă la înființarea de fonduri filantropice atât prin comune cât și la biserica Sf. Nicolae din Brașov, unde pe numele domniei sale esistă un fond de 1000 fl. pentru stipendiarea scolarilor diligenți și pauperi.

Trecêndu-se la cetirea rapórtelor epitropiei protopresb, se constata, că fondul protopresb. la 31/III 1890 a fost peste 2000 fl. la care se mai adaogă 392 fl. bani cari trec la acest fond din fostul fond al tractului Brașovului II; și din care fond de 701 fl. 48 cr. se dă 310 fl. la fondul protopresb. alTreiscaunelor, unde trecură și 5100 suflete din cele ce au aparținut la protopopiatul Brașovului II. In fine s'a votat bugetul de 1891 s'a ales comitetul și epitropia protopresbiterală în locul decedatului ases. al scaonului ppresbiteral onoratul paroch I. Verzea s'a ales ca asesor parochul Vasilie Stetea de pe Tocile cu 16 voturi față de veteranul și meritatul paroch din Sânt-Petru Nicolae Frateșiu, carele a rĕmas în minoritate;dar ar fi fost de preferit spre a fi representate și cele 5519 suflete trecute din tractul Brașovului II, unde aprópe de 40 de ani a funcționat ca asesor și cunósce referințele comunelor anesate și causele matrimoniale ale parochienilor din comunele de lângă Olt.

Cu acésta se încheie ședința care a ținut dela 10 óre a. m. până la $2^1/_2$ óre p. m. anunțându-se continuarea pe 24 Aprile a. c.

d. i.

Ținerea sinodului protopopesc.

Zarand, în 13 Martiu, 1891.

(Încheere.)

In anul espirat scriitoriul acestor șire propusese și s'a primit propunerea ca sĕ se constate esact pe basa conspectelor făcute de directori câți prunci sunt obligați a frecuênta scóla și câți eliberați prin comitetul parochial?

Relativ la acésta raportul ne spune cu tótă francheța că: organele subalterne nu au asternut datele recerute.

Edificii scolari:

Sunt propii 29 în valóre de 18.800 fl. Inchiriate 10.

Necorĕspunḑătóre 3 anume Blașenii, Grosuri, Stanija și Pescera.

Grădini de pomi 28, din cari 23 cultivate și 5 necultivate.

Recuisitele solari abia s'au înmulțit în un an cu 1 mapă și 8 bance.

Averea scólelor.

Imobilă 20.775 fl. averea mobilă 5706 fl. a rĕmas neschimbată.

Biblioteci 6.

Invĕțători.

Sunt 25 cualificați, éră provisori 19. Salarele au fost 7577 fl. Cel mai mare în Brad cu 363 fl; cel mai mic cu 60 fl. v. a. în Potingani.

Esamene de vară s'au ținut în tóte comunele.

Resultatul a fost în comuna Crișcior fórte bun; în 5 comune bun, la 25 suficiente, și la 9 debil anume în Blășeni Criș și Grosuri, în Herțegani, Luncoiul de sus și Podeie, Prihodisce și Tataresci; Ribicióra, Țerățel, Trestia, Crăciunesci și Căinel.

III. Racioținiile.

Racioținiul protopopesc s'a revĕḑut și aprobat pe 1888 și 89; éră ale bisericilor sunt finalisate tóte pe 1886, și în parte de pe anii venitori.

Fondul protopopesc se ridică la 200 fl. v. a. E speranța însĕ, că în acest an se va mări în mod considerabil.

La finea sinodului s'au început subscrieri din partea membrilor sinodali, la fondul protopopesc și se vor continua. Resultatul obținut nu póte fi decât înbucurătoriu.

Raportul protopresbiteral a fost luat spre sciință. Dintre propunerile făcute și primite amintesc:

a) sĕ se atragă atențiunea veneratului consistor archidiecesan, asupra impregiurări, că au început a inunda prin biserici tipuri, cari nu sunt făcute după ritul oriental, éră vestmintele preoțesci se cumpĕră cu prețuri mari, și adese făcute nu după ritul nostru;

b) sĕ se róge veneratul consistoriu a denumí un catichet la elevele gr. or. dela scóla de stat din Baița;

c) oficiul protopopesc se purceda cu tótă rigórea ca organele subalterne, directorii scolari, sĕ dea date autentice față de pruncii obligați la scólă și față de cei eliberați spre a nu da ansă organelor administrativă a se îngera.

d) sĕ se arete cu numele învĕțătorii, cari, și cultivă mai bine grădina scolară;

e) comitetul protopresbiteral se ia disposițiuni ca după putință în fie-care comună sĕ se înființeze biblioteca parochială.

După raportul protopopesc s'a pus la ordine arondarea cercurilor electorali mirenesci 25, și sa primit cu puține modificări arondarea din trecut.

Alegerile în comitet, și epitropia protopresbiterală au decurs în ordine, și s'au ales aprópe tot bărbați inteliginți, și căpaci de a lucra.

Ultimul punct a fost alegerea unui membru la scaunul protopopesc. Au primit voturi preoții:

G. Drăgan din Căinel, I. Câmpén și Iosif Costea din Vaca.

Raportorul.

Varietăți.

* Academia română din Bucuresci va deschide sesiunea sa generală în anul acesta la 19/31 Martiu. Iubileul de 25 ani se va serba la 1/13 Aprile. Regele, principele Ferdinand, vor asista la acésta serbare, al cărei program se va hotări după deschiderea sesiunii generale.

* (Gimnasiul din Năsĕud.) Cetim în „Unirea“: Ḑilele trecute a sosit la Năsĕud dela ministrul de culte din Budapesta regulamentul gimnasial, care i s'a trimis spre aprobare. Ministrul a sters pe caticheți dintre profesorii ordinari. Gimnasiul are sĕ se numéscă: „Gimnasiu fundațional năsăudan.“ Ministrul își reservă dreptul de a decide despre limba de propunere și limba română se lasă între obiectele ordinare.

* (Iubileul regelui Carol.) Foile strĕine asigură, că dintre familiile domnitóre strĕine vor sosi în Bucuresi, cu ocasiunea iubileului de 25 de 25 de ani al regelui Carol, următorii: Regele Oscar al Svediei principele de Wales, moștenitoriul Angliei, principele regent Leopold de Bavaria, principele Eenest de Hessa și principele George de Grecia. Guvernul frances și regele Belgiei vor fi representați prin nesce deputațiuni conduse de generali. Ḑiarul „Kreuzzeitung“ scrie despre acésta următórele: „Moștenitoriul tronului român, în timpul petrecerei sale din Berlin a invitat pe împĕratul Vilhelm II, în numele regelui Carol, sĕ ia parte la sĕrbările iubileului din Bucuresci. Impĕratul rĕspunse, că el bucuros ar întreprinde o scurtă călĕtorie în România; totuși e întrebarea că óre îi vor permite afacerile guvernului, se lipséscă în luna lui Maiu din țară. Germania, continuă „Kreuzzeitung“, va lua în considerațiune și disposiția ce domnesce la curtea austiacă, așa încât se póte presupune cu hotărîre, ca visita împĕratului Wilhelm numai atunci se va face, dacă și împĕratul Francisc Iosif va sosi la Bucuresci. Sciri din Petersburg, sosite la Berlin, anunță în fine, că marele duce Vladimir va represeuta pe Țarul Alesaudru la sĕrbătorile din Bucuresci. „România“ ḑiarul guvernului a sigura însĕ, că sĕrbătorile vor avé un caracter pur național și că nus'a făcut invitări la curțile strĕine.

* (Necrolog.) *Ioan Ghibu*, protopresbiter și profesor la seminariul „Andreian“ din Sibiiu, ca soț, cu fiul seu minorean *Valeriu; Sabin Piso*, protopresbiter gr. or. al tractului Geógiu II, ca tată; *Raveca Ghibu*, vĕduvă preotesă, ca sócră; *Sabin Piso*, protopresbiter gr. or. cu soția sa *Ana*; *Pompiliu Piso* cu soția sa *Septimia* și vĕduva *Elisabeta Colbasi* n. *Piso* ca frați; *Ioan Rusu*, protopresbiter gr. cath. în Sibiiu, *Ioan Papiu*, protopresbiter gr. or. în Sibiiu, vĕduva *Ana Piso* născ. *Crișan*, *Elisabeta Ghibu* m. *Stoicuța*, *Raveca Ghibu* m. *Bogdan*, *Simion Ghibu*, preot și *Avram Ghibu*, econom, ca cumnați și cumnate; Dr. *Octavian Rusu*, advocat cu soția sa *Alecsandrina* n. *Șuluțiu* de *Cărpenișiu*, *Constantin Colbasi* și soția sa *Valeria*, Dr. *Vasile Bologa*, profesor și soția sa *Letiția*, *George Romanul*, preot și soția sa *Emilia*, *Enea Papiu*, Dr. *Iustin Colbasi*, *Sever*, *Valeria*, *Dora* și *Octavia Colbasi*, *Sabina* cu soțul ei *Alimpiu Oprea*, preot, *Adelina*, *Silvia*, *Septimia*, *Pompilie* și *Liviu Piso*, *Talia Clelia* și *Simion Piso*, ca nepoți și nepóte etc.; cu inima sfășiată de durere face cunoscută încetarea din viață a mult iubitei sale soție, resp. mamă, fiică, soră, cumnată și mătușă **Ana** întêmplată Luni în 11/23 Martiu, la 8 óre diminéța în al 41-lea an al vieții și al 16-lea a fericitei sale căsătorii.

Rĕmășițele pămêntesci ale mult deplânsei reposate, se vor petrece la locul de vecinică odichnă, Mercuri în 13/25 Martiu, după améḑi la 3 óre, după ritul bisericei gr. or. române. Fie-i țĕrîna ușóră și memoria binecuvêntată!

* (Afaceri bisericesci.) Din tractul protopresbiteral al Clușului ni se crie

curgerea sinodului protopresbiteral: din care estragem următórele:

Urmând verificarea membrilor dl preşedinte pune la ordinea ḑilei reconstituirea sinodului, comitetului şi epitropiei ppresbiterale, care se face în modul următor:

Membrii în comitet: G. Condor, N. Stănescu I. Paşca, T. Ceontea, Vasile Almăşan, Teofil Hossu, G. Ioanoviciu, V. Vereş, V. Tolan, Teodor Coota, Ilie Gabor şi Vasile Teutelecan.

Şi în epitropia ppresb alţi 6 membri.

Susţinêndu-se astfel acésta alegere cu aclamaţiune fără nici o contraḑicere, în cea mai bună ordine, urméză cel mai important punct din ordinea de ḑi al acestui sinod: raportul M. O. D. Adm. ppresb. Tuliu Roşescu despre starea protopresbiteratului.

Inainte de tótedomnia-sa 'şi esplică îndisposiţiunea, de care toţi ne mirăm prin aceea, că a trebuit se trécă dela ultimul sinod prin mai multe fase neplăcute cu causa alegerei de protopresbiter, deşi la alegere a întrunit d sa maioritatea absolută, care au fost o dovadă a încrederei ce a pus tractul în d sa.

Spune apoi, că actul nici decât nu a fost desaprobat din partea P. V. Consistoriu din causa protestului înaintat de parochul Simeon Ciuca, şi P. Toşa, cari n'au avut nici o basă, ci din alt motiv.

Şi esprimă regretele sale adânci faţă de preotul Ciuca care singur s'a aflat îndemnat a protesta contra alegerei.

Făcând o dare de sémă despre preoţime spune, că cu escepţiunea unor preoţi mai bětrêni ceilalţi 'şi fac datorinţa cum se cuvine. Invěţămêntul e pe o tréptă mai inferióră şi acésta din lipsa de învěţători cualificaţi, căci de acestia abea avem 2—3; Parochii vacante avem: Bica şi Dângăul, căci celelalte tóte sunt pe cale a se întregí, ba în decursul anului s'au şi întregit câteva.

Cu privire la acest cas ne nedumeresce numai aceea împrejurare că M. O. d-sa nu ne-a spus causa neîntregirei parochiilor mai sus amintite, deşi acelea sunt vacante de câte 4—5 ani fără sě se fi publicat nici măcar un concurs. Starea economică a tractului nu o póte erua, neavênd date sigure, fiind raţiocinii restante de pre 6—7—8 ani. In privinţa acésta de nou astéptă resoluţiunea P. V. Consistoriu. Făcêndu se după acest raport mai multe propuneri — sinodul se închee prin o cuvêntare a M. O. D. Adm. pp. întimpinată de aplausele membrilor sinodali, cari toţi i au urat succes bun la viitórea alegere de protopresbiter în ajunul căruia ne aflăm.

*(Esposiţia din Timişóra.) „Luminătoriul“ din Timişóra publică un apel subscris de dnii I. Rotariu si I. Barcianu, în care face cunoscut publicului român, că pentru esposiţiunea din Timişóra s'a făcut preparativele necesare şi cei ce vor a lua parte sě-şi trimită obiectele de espunere din 10—20 Iuniu la „comitetul esecutiv al esposiţiunei din Timişóra“. Apelul se îndréptă în special şi către femeile române de a concura cu lucrările lor

* (Petrecere.) Ni se scrie din Conţa: In 1/3 a. c. representanţa scol. din Conţa a arangiat o petrecere în favorul scólei, din al cărei venit sě se înfiinţeze un fond scolar pentru scóla nóstră confesională. Venitul curat a fost 21 fl. 15 cr. pe care com. paroch. în conţelegere cu dl prot. l'a hotărit, ca numai decât sě se depună la Instit. de păstrare „Sebeşana“ din Sas Sebeş ceea-ce s'a şi făcut

Intre alţi contribuenţi a trimis dnii Rácz Farkas protopretore în Conţa 1 fl., Zöld Iozsef adm. de econom în Draşov 1 fl. Preşia Aron, pretor în Conţa 1 fl., Colbasi Cost. proprietariu Spring 1 fl. Kovács Karoly diurnit de pretura în Conţa 1 fl. Konert notar 1 fl. Novàk István 1 fl.

* (Inălţimea ómenilor din diferite state.) După o statistică de către comitetul antropometric al Asociaţiunei Britice din Londra, înălţimea mijlocie a cetăţenilor din diferite state ale Europei este următórea: englesii şi norvegienii 1.70 metri; românii, danesii şi holandesii 1.67 metrii: elveţinenii, ruşii şi belgienii 1 66 ½ metrii; francesii şi germanii 1.66 metrii; în fine italienii şi spaniolii sunt cei mai mici, ei au o înălţime medie de 1.65 metri.

Bibliografic.

Ḑilele trecute a apěrut *„Culegere din cele mai frumóse povesti“* de Ioan Bota. Editura librăriei N. I. Ciurcu, Braşov. Preţul 30 cr.

— Tot la Braşov în editura librăriei N. I. Ciurcu *„Robinson Crusoe“* sau „Aventurile minunate ale unui naufragiat“ lucrat pentru tinerimea nóstră Cu şese chipuri. Preţul 35 cr.

Reuniunea română de agricultură.

Seminţe de trifoiu şi napi.

Comitetul a împărtăşit pentru ěst an pe următorii cu

Seminţe de trifoiu:

Jordache Roşca, Căpitan Sělişte, Ioan Stoica Bobeş, Radu Istrate, Nicolae Istrate — toţi trei din Boiţa. Gerasim Candrea, Sibiiu; Ioan Ivan, Gurariului; Romul Simu, Orlat; Nicolae Secărea, Tălmăcel. La toţi câte 5 kg. Simeon Rodean, Tilişca, 2 kg.

Mai departe s'a conferit câte 5 kg. comunelor: Tilişca, Poplaca, Sadu, Poiana, Rod şi Jina, pentru ca primăriile sě binevoiască ale împărţí între acei plugari, cari ar dorí se samine trifoiu.

Pe lângă fie-care pachet de sěmânţă e alăturată şi broşura „Trifoiul“, carea dă unele poveţe cu privire la cultura acestei plante de nutreţ.

Seminţe de napi:

Ioan Stoia Bobeş, Radu Istrate şi Nicolae Istrate — toţi din Boiţa; Dr. Nicolae Maier, Sělişte; Gerasim Candrea, Sibiiu; Ioan Ivan, Gurariului; Romul Simu, Orlat; Nicolae Secărea, Tălmăcel la toti càte 2 kg.; Ioan Bratu, Tilişca şi comuna politică Tilişca câte 1 kg.

Pachetele de seminţe prověḑute cu adresele împărtăşiţilor se află depuse în magazinul de seminţe: L. Reschner, Sibiiu Piaţa mare, de unde se pot lua în primire pe lângă o simplă adeverire.

Sibiiu, 15 Martiu, 1891.

Comitetul.

Program,

pentru al patrulea têrg de vite cornute de prăsilă periodic subvenţionat de comitatul Sibiiu, ce se va ţiné la Sibiiu Joi în 31 Aprile 1891 şi va fi împreunat cu distribuire de premii.

1. Pentru ridicarea prăsirei de vite şi pentru înlesnirea vênḑărei se arangiază la Sibiiu în 30 Aprile a. c. un têrg de vite de prăsilă subvenţionat de comitatul Sibiiu. La acest têrg se vor împărţi premii şi diplome de laudă.

2. Têrgul de vite de prăsilă din est an se estinde numai asupra vitelor cornute (inclusive bivoli) şi se vor admite numai vite de prăsilă ce aparţin următórelor rase:

a) bovine de rasă indigenă;
b) bovine de rasă pincigau şi anume:
1. rasa curată,
2. incrucişeri cu bovine de rasa indigenă încât aceste au notele ccracteristice ale incruciserei cu rasă pincigau.
c) bivoli.

Atari corcituri a căror descedenţa din rasa pincigau nu se póte cunósce sigur, mai departe vite îngrăşate, sau cari au devenit incapabile pentru prăsilă sau sunt din alte cause nemai acomodate pentru scopuri de prăsilă, nu se vor admite la têrg.

3. Têrgul se va ţiné cu ocasiunea têrgului de vite de primăvară şi anume Joi în 30 Aprilie a. c. pe locul anume destinat în têrgul de vite în Sibiiu.

Têrgul se va deschide în 30 Aprilie la 8 óre deminéţă şi se va închide la 4 óre după améḑi. Impărţirea premiilor va avé loc la 12 óre din ḑi. Inainte de terminarea premiărei nu este permis decât cu învoirea dată în mod escepţional de comitet, a scóte vitele din têrg.

4. Primirea vitelor se face în 29 Aprilie în decursul înaintea a meḑei dela 8 óre deminéţa încolo. La 1 óră d. a. primirea sě închee.

In ḑiua primirei vitele trebuesc ţinute până la 5 óre d. a. la locul destinat, In acest timp juriul face clasificarea vitelor. In ḑiua primirei este interḑisă întrarea publicului pe piéţa têrgului şi orice têrgueli.

In ḑiua têrgului adecă la 30 Aprile urméză mânarea vitelor între órele 7 şi 8 deminéţa şi numai acele vite au permisiunea întrărei, care au fost admise în ḑiua premergětóre.

5. Vitele din Sibiiu sunt a se mâua preste podul de către uliţa lungă; vitele din afara se mână prelêngă drumul la têrgul de cai.

Mânatul vitelor la têrg şi dela têrg remâne în grigea proprietarilor şi se face pe chieltnéla şi în risicul lor.

6. Fiecare vită sě fie însoţită de pasaportul recerut şi încât e posibil de dovada vêrstrei şi de un certificat din care este evident, că vita se află an în posesiunea esponentului.

7. Anunţarea înainte a vitelor de espus este recomandabilă însě nu condiţionéḑă admiterea. Anunţarea se face pe formulare edate de comitet pentru têrg, formularele sě găsesc la tóte primăriile din comitat. Anunţarea îndeplinită încă nu îndreptăţesce la admiterea vitei la têrg.

8. Admiterea la têrg. Despre admiterea unei vite decide în faţa locului comitetul numit în ḑiua primirei (28 Aprile). Admiterea se condiţionéḑă dela facultatea vitei preste tot a fi aptă la prăsilă dela lipsa scăderilor deosebite, dela curăţenie şi dela îngrijirea, ce i-sa dat mai ales. In contra hotărîrei pentru admitere sau pentru refusare nu încape recurs.

In casul admiterei fie-care vită se însémnă cu numele. locaţiunei şi numai la locul desígnat ea póte se fie postată La acelaşi loc trebue sě se posteḑe şi în ḑiua têrgului. Tauri cari nu sunt cu totul blânḑi, trebue prověḑuţi cu verigă la nări.

9. Espunerea se face după următórele despărţěminte principale: 1. rasa indigenă; 2. rasă curată pincigau; 3. bastarde de pincigau; 4. bivoli; despărţěmintele principale se impart în sub-despărţěminte după tauri, tăurenci, vaci viţele,

10. Tacsă anumită de esposiţiune nu sě plătesce. Insě şi esponenţii têrgului de vite de prasilă sunt datori a plăti tacsele de têrg obicinuite, ce sě cuvin oraşului Sibiiu.

11. Sub durata têrgului e datoriu esponentul sě pórte de grije de vitele sale în cât pentru hrana lor şi cele ce le ar mai fi lor de trebuinţă. Sunt însě angajaţi un număr suficient de îngrijitori, cărora li-se pot lăsa vitele în grije; aceşti îngrijitori pot fi încredinţaţi şi cu primirea ofertelor de cumpěrare.

12. Fie-care vită espusă trebuie sě fie de vênḑare; preţul ei trebuie numit în formă hotărâtă de proprietariu încă la admiterea vitei; preţul sě face evident pe etichetele afişate. In preţul ficsat trebue sě se vêndă la tot casul vita cumpărătoriului, ce s'a anuntat în locul prim; Proprietariului i stă în voie a mai lăsa din preţul numit. Fiecare cas de vindere împreună cu preţul vênḑărei este a se aduce îndată la cunoscinţa comitetului.

13. La dorinţa proprietarilor de vite în cualitate mai bună se vor arangia pentru o mică despăgubire licitaţiuni publice a vitelor aduse la têrg. Licitaţiunile se vor ţiné pe locul târgului începând dela 2 óre d. a. prin comitet. Preţul de strigare sě statoresce prin proprietariu, dar nu póte fi mai mare, decât cel anunţat.

14. In est an se vor împărţi diplome de laudă în număr netiminat şi următórele premii în bani gata în suma totală de 450 fl.

A bovine de rasă indigenă:

a) Tauri de prăsilă de 2—5 ani: 1 premiu à 20 fl.; 1 premiu à 15 fl., 3 premii à 10 fl.

b) Tăurenci dela 1—2 ani: 2 premii à 10 fl., 3 premii à 5 fl

c) Vaci dela 3 –6 ani: 1 premiu à 15 fl., 3 premii à 10 fl.

d) Viţele dela 1—3 ani: 2 premii à 10 fl., 3 premii à 5 fl.

B Bovine de rasă pincigau curată:

a) Tauri de prăsilă de 1½—4 ani: 1 premiu à 20 fl. 1 premiu à 15 fl, 2 premii à 10 fl.

b) Tăurenci dela 1–1½ ani: 2 premii à 10 fl., 2 premii à 5 fl.

c) Vaci dela 3—6 ani: 1 premiu à 15 fl., 2 premii à 10 floreni.

d) Viţele dela 1—3 ani: 2 premii à 10 fl., 2 premii à 5 floreni.

C. Bastarde de pincigau:

a) Vaci dela 3—6 ani: 1 premiu à 10 fl., 3 premii à 5 floreni.

b) Viţele dela 1—3 ani: 3 premii à 5 fl.

D. bivoli:

a) Tauri dela 2—5 ani ani: 1 premiu à 15 fl., 2 premii à 10 fl.

b) Tăurenci dela 1—2 ani: 3 premii à 5 fl.

c) Vaci dela 3—6 ani: 1 premiu à 10 fl., 3 premii à 5 floreni.

d) Viţele dela 1—3 ani: 1 premiu à 5 fl.

Bivolence, care în sensul atestului oficios au fătat în continuu în decursul mai multor ani, sunt preferite.

Diplome şi premii numai acelor posesori de vite li-se pot conferi. cari sunt domiciliaţi în comitatul Sibiiu. Proprietari, a căror vite n'au fost presente în ḑiua têrgului, şi perd pretensiunea la diplome sau premii, ér pentru vitele acelea, care în aceea-şi categorie în anul trecut au fost premiate, nu se mai distribue premiu.

Cel-ce concuréză cu vitele sale la premii sau diplome trebue se dovedéscă cumcă el însuşi a crescut vitele sau le posede cel puţin ¾ an.

15. Asupra conferirei de premii şi diplome decide juriul de premiare conform normelor statorite prentru premiare. Lista vitelor premiate se va publica în ḑiua têrgului la 8 óre deminéţa; deasemenea se vor face evident şi premiurile pe etichetele ficsate de asupra singuratecilor vite premiate.

16. Cercetarea têrgului în ḑiua de (30. Aprile) este fie-căruia permise gratis.

Sibiiu, în 9. Martiu, 1891.

Comisiunea comitatului Sibiiu pentru cultivarea vitetor.

Loterie.

Sâmbătă în 21 Martiu 1891.

Buda: 79 87 14 40 12

Nr 122 [48] 1—3

CONCURS

Devenind vacantă parochia de clasa III-a Rea, cu filia Nalaţ Vad, în protopresbiteratul Haţegului, sě publică prin acésta concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Pămênt arătoriu şi de fânaţiu 13 jugere în parochia materă Rea, care din preună cu celealalte emolumente parochiale statorite în sinódele parochiali din 20 August 1889 şi din 14 August 1890 dau la olaltă venitul anual de 231 fl. 80 cr; ceea ce sě póte vedea mai de aprópe din protocólele amintite.

Doritorii de a reflecta la acésta parochie au aşi asterne suplicele concursuale instruite conform prescriselor legale la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg,
la 2 Martiu, 1891.
In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Sz. 1775/891 polg. [49] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint Brechner Iános s társai által verdi birtokosok ellen beadott kérése folytán Verd község határának általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalásra a határnap 1891 május hó 1-én d. e. 10 órára tüzetik ki Verd községbe a helyszinére a községi iroda helyiségébe ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. tőrvényszék
1891 február hó 28-án tartott üléséből.

Vén András
elnök

Rámpa Rudolf
jegyzö.

sponsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 30 Sibiiu, Joi 14/26 Martiu 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 13 Martiu.

Tinerimea magiară dela universitățile cele douĕ din patrie a început acțiunea.

Nu contra tinerilor din România, ci contra nóstră a românilor din Ardeal.

Cu esemplu vrednic de imitat a premers deputatul dietal Hentaller Lajos.

O scriere mai murdară, o lucrare mai herostratică nu a făcut om pretins serios, ca și acesta, când s'a apucat în broșura lui „A czivilizált oláhok“ sĕ deschidă rane vechi, sĕ caute lucruri petrecute de atâtea decenii, cari dacă nóue nu ne servesc de onóre, atunci de bunăsémă că nici magiarilor nu le pot servi, furcile ridicate, preoții spênzurați, satele arse și prădate și ómenii nevinovați împuscați ca cânii fără nici o vină alta decât că au fost români.

Am pus totdeuna velul uitarei preste atrocitățile comise din ambele părți, cu deosebirea, că românii au luptat contra tiraniei seculare, contra asupritorilor neimpĕcați, contra dușmanilor libertăților puse în cătuși.

Și acum numai cu greu ne vine a ne ocupa cu acest obiect odios, dar fiind pus la ordinea ḑilei, suntem provocați sĕ ne ocupăm și noi.

Acésta lucrare după svonul, ce se face, are sĕ fie tradusă în limba franceză și germână și va fi distribuită în lumea mare.

Spesele le pórtă Kulturegyletul.

De urmele acestei reuniuni chemată a sămêna sămênța discordiei, dăm pretutindenea, și ar fi fost o mirare, ca se nu se amestece și în acésta afacere.

Ce are de a face o faptă comisă la 1848, va se ḑică în timp de revoluție, cu aceea ce scriu și ar fi trebuit sĕ scrie studenții români în memoriul lor?

Tinerii români au luat asupra lor sarcina de a presenta stările de lucruri ale poporului român din Ardeal de sub domnia magiară înaintea Europei.

Vină frații magiari și combată neadevĕrurile, vină și spună, că nu e adevĕrat, că se lucréză cu plan la nimicirea nóstra, vină și arete lumei, că nu e drept, că ajutoriul bisericei gr. ort. l'au luat din mâna bisericei și l'au pus în mânile agenților administrației destrăbălate de aḑi, vină și spună în fața lumei că românii nu sunt împedecați de ași înființa gimnasii în Caransebeș și Arad, vină și spună, că românii se pot folosi de limba lor la judecĕtorii și tribunale, vină și resfrângă neadevĕrurile dacă sunt, dar nu se apuce sĕ desgrópe pe cei morți și sĕ-i presenteze pe aceia pe cari i resbună ei aḑi, pentru-că dacă vom începe cu resbunările atunci nu am sci în contul cui ar trebui sĕ trecem mai multe active.

Credeam, că va fi sosit timpul, când astfeliu de lucruri sunt trecute deja în domeniul istoriei, sĕ o lăsăm pe ea sĕ le judece.

Dar nu!

Pentru de a se propaga ura de rasă din tată la fiu și dela fiu la nepot se mai găsesc ómeni, cari și-au făcut de meserie învrăjbirea nóstră aici acasă.

In loc de apropiere sinceră, mai tare ne depărtăm unii de alții, abisul ce se nasce prin acésta depărtare devine înfricoșat și lupta acésta, purtată cu atâta venin nu póte avé sfârșit bun.

Așa nu se consolidéză statul unguresc, așa nu se stabilesc raporturi amicabile, așa nu e posibil ca sĕ se potolésca patimile.

Continuând acésta lucrare frații magiari ei inșiși lucră în detrimentul statului, ei insiși își fac greutăți și ei însiși periclitéză mai mult ca alți dușmani din afară interesele lor și ale statului.

Românii de aici sunt omeni cu multă înțelepciune, crescuți în suferințe, dedați la supunere, nu pot decât se ia cu regret la cunoscință purtarea agresivă a fraților magiari, cari în lupta nóstră fac pe lupul din fabulă față de nevinovatul miel.

Tinerimea magiară nu a prea dat doveḑi că se scie stăpâni.

Temperamentul ei nu avea nevoie ca sĕ mai fie ațițat prin scrieri, cum e a dlui Hentaller.

Sunt ei tinerii întocmai ca și bĕtrânii destul de agitați dela fire, aruncă ei la tóte ocasiunile binevenite săgețile lor cu deosebire asupra românilor și scrierea cea mai recerută e chemată a alimenta focul pasiunei, de care sunt predomniți în propriul lor detriment.

Europa va vedé, că pe a cui parte e dreptatea. Ea își va spune verdictul și acela nu póte fi decât sdrobitoriu, pentru cei ce cu puterea în mână vin și ne atacă în sentimentele nóstre cele mai curate.

Și în broșura dlui Hentaller sunt atacuri grave la adresa românilor, sunt vorbe grele și nesocotite puse pe hârtie, vorbe, cari lățite pe calea ce se intenționéză, nu pot decât sĕ ne desilusioneze în speranțele, ce le am avut, că românii și ungurii se vor apropia vre odată ca sĕ trăéscă ca frații.

Revista politică

După cum am prevăḑut deja, pe când nu era cunoscut de cât o parte din resultatul noilor alegeri din Austria, situația departe de a fi limpeḑită de ele, aceea ce de sigur era intenția ministeriului Taaffe, a fost și mai mult încurcată.

Vechea maioritate pe care dl Taaffe o doria întărită, s'a desființat, a devenit minoritate, în urma neașteptatei sdrobiri desăvêrșite a partidului împăcărei germano-cehe, a așa numiților cehi bĕtrêni.

Cu tóte acestea, după scirile din urmă din Austria dl Taaffe nu desperéză. Din mosaicul de partide el încércă acum se formeze o nóuĕ maioritate, mai cedând unora, mai pretinḑênd de la alții.

Iată care e compunerea parlamentului, pentru a se vedea mai bine manevrarea d-lui Taaffe, după cum pe o cartă se póte mai bine urmări manevrarea unui general:

109 liberali, 9 membrii ai clubului coronini, 6 membrii ai partidului din centru, 28 clericali, 2 conservatori germani, 3 clericali italieni, 4 liberali italieni, 31 cehi tineri, 10 cehi vechi, 4 cehi indepedenți, 57 poloni, 8 ruteni, 18 mari proprietari conservatori, 15 antisemiți, 15 germani naționali, 5 români și 15 sloveni.

Este de o camdată admis, că liberalii rĕmân în oposiție. De asemenea cehii tineri nu pot primi conlucrarea cu ministeriul Taaffe, dacă nu vor se desmintă temeiul pe care au întrat în cameră luptând în contra cehilor vechi. Intratabili vor mai fi antisemiții și vr'un grupuleț dóuĕ.

D-l Taaffe are dar se pescuiască printre partidele cari rĕmên.

Incepênd prin a conferi pe rênd cu șefii tuturor partidelor, dl Taaffe s'a convins, după cum spun chiar ḑiarele prietine actualului guvern, că din propria lor inițiativă partidele n'ar putea sĕ [illegible] stênga. Conlucrarea guvernului este dar neaparat de lipsă.

Polonezii, cari în tot casul sunt chemați se formeze un factor al maiorității viitóre, pun mai mult preț pe alipirea de guvern de cât pe cooperarea cu ori-care partid. Ei sunt indispensabili la formarea maiorității, dar nu se póte altfeliu de cât prin a ajunge în cabinetul contelui Taaffe. Étă cartea cea mai tare din jocul ministrului președinte.

Pe de altă parte însĕ polonezii au fost o pedecă pentru înțelegerea contelui Taaffe cu liberalii un vis pe care contele l'a avut cât-va timp și la care, cu tóte astea, póte se va întórce.

De o cam dată întorcêndu-se de la liberali, dl Taaffe s'a îndreptat spre clubul contelui Hohenwart, cari represintă pe sloveni, dalmațieni și români. Acest club, ca și al polonezilor, nu se póte înțelege cu nici un preț cu liberalii.

FOIȚA.

Raḑe de lumină din Talmud de rabinul I. Stern.

In romănesce de **Jeronim Barițiu.**

(Urmare.)

Cautăți un învĕțătoriu, câstigăți un amic.

***

Doi inși pot duce întreit ca unul.

***

Iubesce mai mult pe cel ce ți arată scăderile tale, de cât pe cel ce te laudă.

***

La ușa salei de mâncare sunt toți amicii, dela ușa miseriei fuge amiciția.

***

Un amor egoist dispare cu obiectul seu; un amor adevĕrat nu dispare nici odată. Esemplu pentru cea dintâiu e amiciția între Ionatam și David, ér pentru cealaltă amorul între Amnon și Tamar.

***

Nu te face amicul unui depravat.

***

Omul se nu-și atragă pre mulți amici la casă.

O legătură de nuiele nu o póte rupe nimeni. Una singură o rupe un copil.

***

In fântâna din care ai beut sĕ nu arunci pétra.

***

Ingratitudinea e mai rea ca furtul, pentru că ḑis este: „Pentru ați rĕsplăti binele cu rĕul?“ Iosif nu imputa fraților sei furtul păharului, ci cea mai rea ingratitudinea.

***

Binefacerea e mai bună ca ori ce jertfă.

***

Rabinul Chia a ḑis soției sale: dacă vine un sĕrac dă-i curând de mâncare, ca odată se li se dea și copiilor tei. Mirată strigă femeia: îți blastĕmi tu copii? ér rabinul i rĕspunse: sórtea ne pote lovi pe toți; róta norocului se învârte repede.

***

Turnus Rufus combate față cu rabinul Akiba binefacerea prin un esemplu. Un rege, ḑise el, era supĕrat pe sclavul seu și'l închise. Un pretin al celui închis îl provisiona în secret cu mâncări și beuturi bune. Când auḑì regele despre acésta se supĕra și pe pretin. — La acésta rabinul ḑise: un rege era supĕrat pe fiul seu și'l puse în inchisóre Un amic al celui închis îl provisi

mâncări și beuturi bune. Când auḑise regele se bucura și dete amicului fiului seu un dar prețios.

***

Cine e tot deuna bine făcător? Cel ce ia un orfan în casa sa, îi cresce și-l înzestréză.

***

Chiar și paserea în aer cunósce pe cel sgârcit.

***

Cel ce arată sĕracului dinții albi (adecă e bine voitoriu, el face mai mult ca cel ce'i dă lapte.

***

Cel ce dă eleimosina se o dea în taină pentru ca cel lipsit sĕ nu se rușineze.

***

Ce înțelege cuvântătorul când vorbesce despre fapte bune, care tóte sunt rele? Are pe aceea în vedere, cari își esercită binefacerile lor în public!

***

O binefacere mai mare arată cel lipsit dătătorului decât acesta celui lipsit.

***

Ajutor real e mai mult ca a da eleimosină. Acésta se face cu bani sau cu lucruri în valóre de bani, acea cu cuvêntul și cu fapta; eleimosina se póte da la săraci, a ajuta cu bună voință se póte aricuì.

(Va urma.)

Marii proprietari feudali şi clericali sunt mai puţin deficili, ei ar primi se facă parte din o maioritate fie cu liberalii, fie cu ceilalţi numai se fie maioritate.

Aşa stau negocierile, ele sunt departe de a fi terminate şi se póte prea bine ca dl Taafe nici sĕ nu isbutească a forma o maioritate sigură şi compactă până la deschiderea parlamentului.

Se póte de asemenea ca d-sa se încerce câtva timp a guverna, ca odinióră dl Bismarck, cu maiorităţi de ocasie. O ast-fel de guvernare nu va puté ţiné însĕ mult. —

Cel din urmă ecou al comentariilor asupra cunoscutelor evenimente din Paris a rĕsunat în presa mai mult sau mai puţin autorisată din Francia şi Germania. După ce sgomotul acestor voci s'a potolit, pare a se fi simţit necesitatea, din partea oficială germană, de a se face un resumat şi a se trage o conclusie din tóte acelea evenimente. In adevĕr, din isvor oficial este de sigur următórea scrisóre din Berlin, publicată de „Politische Korrespondenz“ asupra disposiţiilor ce domnesc acum în Germania faţă de Francia.

Guvernul german, ḑice scrisórea, a ignorat aprópe cu desăvîrşire, în relaţiile lui cu guvernul francez unele manifestăţii antigermane cari s'au repetat atât de des în Paris şi în provincie de 20 de ani încóce, ḑicênd că nu putea se fie în puterea nici unui guvern frances de a împedeca ast-fel de manifestaţii.

Acésta a contribuit la stabilirea unor relaţii fórte bune între cele dóuĕ guverne şi acestea relaţii nu s'au schimbat nici după evenimentele din Paris.

Nu póte fi vorba de o deosebită recunóscere a atitudinei corecte a guvernului francez, cu ocazia incidentelor din descursul visitei împĕrătesei Frideric la Paris. Guvernul german a ignorat necuviinţele unui Déroulède şi soţilor, după cum le-a ignorat de asemenea de ani de ḑile. Din fericire acésta a fost cu putinţă, de óre ce nici de astă dată nu s'au trecut marginele, în aşa chip ca apărarea demnităţei Germaniei se fi pretins o intervenire seriósă.

Atitudinea guvernului german faţă de cel francez se póte spune dar că rĕmâne neschimbată şi după incidentele din urmă.

Altfel stă însĕ lucrul cu opinia publică.

Pĕrerea pesimistă ce de mult domnea in diferite cercuri ale societăţi germane, că pacea dela Frank- [illegible] de cât un armisiţiu asigurat pe mai mult timp, s'a generalisat acum într'un chip cum nu se póte inchipui, în stĕrinătate.

Afară de unele gazete, cari au fost tot deuna francezofile nici o gazetă germană nu se va găsi acum, care să cuteze sĕ mai vorbéscă de posibilitatea şi de oportunitatea unei împăcări definitive cu Franţa fără se provóce mare indignare în public.

Maioritatea poporului german a ajuns la convingerea, că Franţa nu vré împăcarea cu Germania decât cu astfel de condiţiuni pe care acésta nu le póte primi nici odată.

Acésta părere nu forméḑă negreşit nici o primejdie pentru menţinerea păcei; este însă un simptom că amărăciunea Germaniei în contra Franciei de şi nu se esprimă în aşa chip ca ura francesilor în contra germanilor a câştigat teren aşa, că ar trebui se dee de gândit elementelor moderate din Francia.

Nóuĕ atacuri în contra Cermaniei — sfârşesce scrisórea oficiósă — cuvêntări şi articole de gazetă şovinişte ar putea provoca în Germania rĕspunsuri, la cari francesii probabil nu s'ar găsi pregătiţi obicinuiţi cu rĕbdarea germană ce ţine de 20 de ani.

Acésta ameninţere din urmă din fericire pare a fi cu totul de prisos acum când „discursurile şi articlele şovinişte“ au încetat de mult în Franţa întrun chip cu totul spontaneu.

Reforma feliului de raţiocinare bisericéscă.

(Încheere.)

Şi fiind-că banii ce-i am în ladă şi aşa uşor ii pot numera; este evident şi uşor de înţeles, că mai de folos 'mi este mie a sci, cum stau, decât a sci ce am în ladă?. Stând astfel lucrul cu jurnalul de cassă în forma comptabilităţii l'aş lăsa pe séma bancelor şi a altor institute mari, cari trebue se încheie ḑilnic socotelile lor, cari au şi multe cărţi de cassă şi multă lume de amploiaţi, cari de cari mai rafinaţi întru compilarea cifrelor, cari pot şi trebue sĕ facă aşa, pentru că de a a astepta sfârşitul anului, ca sĕ se facă socotelile, lesne te-ai pomeni cu câteva milióne în America; — ci pentru parochiile nóstre, — avênd — precum avem — statornicia şi responsabilitatea comitetului şi epitropiei parochiale, — m'aş mulţămi cu socotéla simplă, dar tot atât de corectă a bunilor economi: Aste 'mi sunt venitele; aste's cheltuelile; aşa stau. Scopul nostru nu póte fi, sĕ scim cât e numerariul în fie care ḑi,— căci n'avem decât sĕ ne uităm în ladă —, ci trebue se fie numai: Averea parochială se fie corect administrată şi cu atâta trebue sĕ fim mulţămiţi.

De aceea eu — după cele premise — adecă după ce din titlele I—VII sciu, ce avere am primit din anul trecut în administraţiune; titlului VIII i-aş da numele: „Administrarea acestei averi sub decursul anului 18 . .

A) Venite . . . fl. . . cr.

B) Spese . . . fl. . . cr.

C) Câstig curat ... fl. ... cr,, care adaugându-se la suma averei parochiale din 31 Decembre 18 ... (an tr.) dă suma averei parochiale cu 31 Decembre 18 ... ... fl. ... cr. şi anume:

Titlul IX. Recapitulaţiune.

1. In realităţi . . . fl. . . . . cr.
2. In pămênturi . . . „ . . . . „
3. In regalii . . . „ . . . . „
4. In pretensiuni . . „ . . . . „
5. In fundaţiunii . . „ . . . . „
5. In utensilii etc. . „ . . . . „
7. Passive — — — — — — . fl. . cr.
8. Bani gata (numerar) fl. . . cr.

Suma . . fl. . . . cr. fl. . cr.

NB. 1. Scăderile de preţ, prin usanţă şi prin alte împregiurări, cari se pot întêmpla mai ales la titlele 1 şi 6 sĕ se facă evidente şi sĕ se motiveze pe pagina lor, în care cas din suma averei din anul trecut, la care se adauge câscigul curat curent, are sĕ se subtragă astfel de scăderi.

2. Că posiţiunile venite şi spese trebuesc documentate, — asta se înţelege de sine; — ba eu în causa acésta aş fi cu totul riguros, pentru că se scie că defectul principal al vechilor socoteli bisericesci mai ales acesta era: — lipsa de documentare care în multe locuri a păgubit bisericile prin manopera, numită nemţesce *doppelte Kreide.*

Urmând conform arĕtatelor indigitări generale — cari vor trebui specialisate conform trebuinţelor obicinuite în parochii, — am fi ajuns la resultatul de mare preţ, că în locul multor scripte am avé drept raţiociniu un document ceva mai voluminos, decât inventariul nostru de astăḑi, dar naturalminte cu atât mai uşor de manuat şi cu atât mai evident; cu atât mai puţin espus periclului, de a se perde ca hârtiă volantă printre hârtii.

Un alt resultat de asemenea preţ ar fi, că epitropiei parochiale, respective preotului, i-am dat posibilitatea, de a raţiocina în mod mai elementar, mai apropiat de cunoscinţele şi puterile lor, de unde urméză, că se va raţiocina mult mai corect, cu mai multă cunoscinţă de causă, ca până acum.

Şi în fine am uşurat mult sarcina oficiilor parochiale, protopresbiterale şi a consistoriului epitropesc şi am scutit archivele lor de acumularea masselor de hârtii, ce după vremuri nu mai pot avea valórea decât a unor date de cifre, de pe cari fórte arareori se va mai sterge praful.

Ne-a mai rĕmas de resolvit o singură intrebare: dacă consistoriul epitropesc nu are la archivă duplicatul raţiociniului din anul trecut, cum va puté controla, de a luat parochia de basă la raţiocinarea actuală adevĕrata avere, ce primise din anul trecut, sau ba?!

Respundem: Se va face la consistoriu o „cólă de controlă“ cuprinḑênd tóte rubricile din raţiociniu, în care cu ocasiunea revisiunei se induc sumele diverselor posiţiuni, întocmai precum s'a corectat şi aprobat şi astfel se va avea controlă deplină pe o singură hârtiă; — date adunate într'un loc, nu risipite prin 5 scripte, ca până acum.

Cu indigetările mele aceste, — de aş fi contribuit şi eu un gram la uşurarea sarcinelor nóstre şi la resolvirea problemei întru folosul nostru; aş fi deplin mulţămit.

M. Oşorheiu, 26 Februariu, 1891.

Nicolau Maneguţ,
protopresbiter.

Cronice.

Budapesta, 16 Februarin, 1891.

(Resultatul numĕrării poporaţiunei. — Dl Keleti în Academia magiară. — 8 milióne unguri, 6 milióne români. — Slavii dintre Dunăre şi Tisa, — Emigrările spre America, Sêrbia, Bulgaria şi România. — Invasiunile isreliţilor. — Lipsa de precauţiune: şovenismul în statistică.)

Sunt instructive datele despre numĕrarea poporaţiunei presentate academiei din Budapesta, de şeful biroului de statistică al statului. Dl Carol Keleti spune, că în deceniul 1870—1880 poporaţiunea s'a înmulţit dela 15.417.000 la 15.610.000, adecă numai cu 193,400 suflete, adecă ceva mai bine de 1%, din causa ploilor multe şi recóltelor slabe, din causa cholerei şi inundăţiunilor, precum şi a emigrărilor în America, cari s'au început în acel [illegible] deceniul 1880—1890 poporaţiunea s'a înmulţit la 17.335.929 suflete, cu 1.693.827 mai multe ca în deceniul trecut şi adecă mai bine de 10%. Causa acestei înmulţiri se esplică din anii mai roditori din acest deceniu, din causa normală a sĕnătăţii poporaţiunei; dl Keleti ḑice, că şi din causă, că „regimul a avut o politică sĕnătósă economică“.

Insĕ în ţerile agricole economia sĕnătósă depinde în primul loc dela timpurile bune şi roditóre. Lauda şi gloria este dară a lui Dumneḑeu, nu a ómenilor; şi mai puţin a dlor ministrii, cari în acest deceniu mai bun n'au făcut nici măcar atâta, ca se fi ajutorat poporaţiunea scăpătată, ca ea sĕ nu mérgă în America; ci în loc de a vinde bunurile statului la capitalisti strĕini, sĕ fie împărţit pămênt la bieţii ómeni, care sĕ l rĕscumpere în rate în 10—20—30 de ani.

In serviţiul activ s'au aflat:

Soldaţi imp. şi reg.	91.396
Honveḑi reg. ung.	16.074
Gendarmi reg. ung.	6.306
la olaltă	113.778 feciori;

adăugându-se acestia către poporaţiunea civilă, numĕrul locuitorilor se urcă la cifră de: 17.449.705 suflete; adecă 17 şi ½ milióne.

Dintre acestea sa află:

Pe teritoriul Ungariei şi Transilvaniei 15.122 514 suflete, cu 1.393,892 mai mulţi ca în deceniul trecut, *sporiul 10,15%*;

pe teritoriul Fiumei 29,001 suflete, cu 8020 mai mulţi ca în deceniul trecut. *sporiul 38,22%*:

pe teritoriul Croaţiei şi Slavoniei 2.184.414 suflete, cu 291,915 mai mulţi ca în deceniul trecut, *sporiul 15.42%*.

Dacă dară administraţiunea publică încă ar avé ceva merit la înmulţirea poporaţiunei, atunci italieni şi croaţii sunt nesce administratori de model pe lângă ai nostri. Cine ar fi creḑut acésta mai vîrtos, despre Croaţi, după câte tóte au scris despre ei ḑiarele şoveniste din Budapesta? Dl Keleti ḑice, că în Croaţia au emigrat ómeni din Bohemia, Moravia şi nordul Ungariei. Ómenii fug de rĕu şi merg la bine.

In Ungaria proprie s'a înmulţit poporaţiunea: cea de lângă malul drept al Dunărei cu 7.15%; cea de lângă malul stâng al Dunărei cu 7.02%; cea dintre Dunăre şi Tisă cu 17.67%; aici se află grosul poporaţiunei magiare mestecat cu nemţi şi slavi; între Dunăre şi Tisa se aşéḑă în tot anul multă poporaţiune slovacă şi bohemă, sporiul de 10% va fi al ungurilor, însĕ cele 7% sunt din aşeḑarea în acel loc a poporaţiunei slave. Nu cumva prin ei se vor împreuna cândva slavii dela nord cu cei dela sud? Poporul slovac şi rutén de lângă malul drept al Tisei cu 5.34%; aici se vede emigrarea spre America.

Unde se află grosul poporului românesc écă cum s'a sporit numĕrul poporaţiunei:

Pe malul stâng al Tisei, adecă în Maramureş, Selagiu, Sătmariu, Bihor, Arad, Békés etc. au fost:

în anul 1880	1,820.855	suflete;
în anul 1890	2.068.027	„
sporiul: . .	247.172	suflete;

adecă: 13.5%; între Murĕş şi Dunăre, adecă în Caraş Severin, Toroutal au fost:

în anul 1880	1.721.313	suflete,
în anul 1890	1 906.315	„
sporiul: . .	185.003	suflete,

adecă 10.75%; în Transilvania au fost:

în anul 1880	2.084.084	suflete,
în anul 1890	2.247 089	„
sporiul: . .	163.001	suflete,

adecă: 7.82%; se vede dară evident emigrarea multor locuitori spre ţĕrile din Orient.

Pe malul stâng al Tisei . .	2.068.027	
Intre Murĕş şi Dunăre . .	1.906.315	
In Transilvania	2.246 049	
se află la olaltă . .	6.221.391	suflete,

unde limba românéscă este limba comercială cunoscută şi usitată de toţi locuitorii prin tóte satele şi oraşele.

(Va urmă.)

Zarand, în 8 Martiu 1891.

Emigrări în America. — Cercetarea gimnasiului din Brad, prin comisariul regesc. — Virilisti români în comitatul Hunedórei.

Adesea se póte ceti în ḑiare despre multele emigrări din Ungaria, în America cu deosebire din partea de sus a Ungariei. Cetăţenii Ungariei precum se vede prefer mulţi a-şi căuta pânea preste ţĕri şi mări, decât a petrece în Ungaria, spre a peri de fóme. Nu am cetit însĕ până acum că şi dintre românii din Ardeal sĕ fie emigrat cineva tocmai în America, spre a-şi câstiga pentru sine şi ai sei un codru de pâne, pe carele uşor l'ar fi putut afla în ospitala România. Aḑi însĕ e fapt, că din munţi de bunăsémă înşelaţi vre-o ḑece capi de familie, ómeni viguroşi au luat calea către America fiind conduşi de un neamţ. Ómenii sunt din comuna nóstră: Mogoş Miclesci munţii apuseni.

Étă ce am putut afla despre acésta emigrare curiósă. Prin 21 Faur n. în trenul ce merge dela Arad la Budapesta în un cupeu se aflau 11 români şi 1 germân (néməţ). La gară românilor le-a spus germânul, că n'au sĕ se cobóre, fiind că plécă trenul la Budapesta. Mai mulţi inteligenţi români, au observat acésta. Despre români ḑicea germânul, că sunt de pe la Brad şi Baia de Criş şi că trec în America, avênd sĕ se imbarce cu ei la Fiume. Un inteligent din Arad a spus acésta Dr G. Popa, tot asemenea ia spus şi un jidov. Dl Dr. G. Popa a scris domnului advocat din Baia de Criş T. Pop. Dl advocat T. Pop binevoí am scrie ca se fac arătare la pretura în Brad. Am şi făcut arătarea în 26 Februariu, ca se se iee dispoşiţiunile de lipsă, şi sĕ se cerce, eventual sĕ se impedece emigrarea celor 11 români înşelaţi de atare şarlatan agent. Ce dispoşiţiuni s'au luat nu sciu; dar cercetând şi întrebând am aflat, că românii trecuţi în America sunt din comuna Mogoş-Miclesci. Faptul l'a constat preotul nostru Popescu de acolo prin o corespondenţă tr misă fiului seu, ce studiéză în Brad.

Acesta e faptul, şi l'am adus la cunoscinţă publică pentru-ca preoţimea nóstră şi fruntaşii din comună se fie cu ochii deschişi asupra astorfeliu de emigrări, şi la cas, dacă agenţii şarlatani vor cutriera satele spre a înşela românii ca se trécă în America se i denuncie numai decât la organele administrative; totodată e datorinţa fie-cărui român a nu lăsa ca fraţii lui se fie înşelaţi şi trecuţi în un continent, unde dênşii fără carte, pot fi espuşi la cele mai crude miserii. Căci perdut e pentru némul românesc, românul ce apucă calea cătră America.

Dacă sunt români, acăror traiu aici e imposibil, România are loc destul pentru ei.

Totodată cred că e datorinţa organelor administrative a fi mai treze faţă cu atari emigrări, cari la nici o întêmplare nu sunt făcute în deplină cunoscinţă ci sunt numai inşelăciuni a unor agenţi fără suflet. Precât sciu încă nici într'un comitat din Ardél nu sunt agenturi autorisate ca se pótă duce şi trece ómeni în America.

Ca sĕ trécă de bunăvoe români ţĕreni în America 'mi vine lucru incredibil.

In 6 şi 7 Martiu st. n. comisariul regesc ministerial dl Elischer a cercetat gimnasiul din Brad, a luat parte în clasă la prelegeri, la respunsurile şi la propunerile profesorilor, a esaminat cu deamenuntul salele de invĕţământ, recuisitele, colecţiunile, biblioteca, sala de gimnastică, apoi ocupaţiunile scripturistice — făcênduşi notiţe despre cele aflate, precum şi despre unele lucruri ce ar mai fi de lipsă. Observările binevoitóre le a făcut cunoscute corpului didactic în conferinţa ţinută la 7 Martiu. Preste tot progresul în invĕţământ l'a aflat satisfăcătoriu şi şi a esprimat mulţămirea faţă de îmbunătăţirile ce se arĕta an de an.

In comitatul Huniedórei după consemnarea pro 1890 din 258 membrii virilisti la comitat români sunt următorii: Ioan Mihaiu, Dr. Mihu, Doboi Todor, Mihu Ioan, Şerban Ioan, Nicora G., Vlad Nicolae, Bardoşi G., Dr. Petco, Braşovean F. Samuel Pop, Corvin S., Olariu Alexa preot, Olariu adv Herbai G. Brenduşa Avr., Ciaclani, Opra G., Popoviciu L. preot Balomiri Aviron, Dima I. Ardelean N. Câmpean preot Petroviciu I. Botean I., Furduiu N Feier Aron, Moldovan G. Şiuiaga Ios. Duma Ales. Dr. Tincu, Adamoviciu, Mureşan Ant, Stoicuţa Nic. şi Barabanţ Nicolae. Ultimul virilist solvesce dare 119 fl. 08 cr éră primul Kendeffy S. solvesce 2603 fl. 20 cr.

Virilisti români sunt 32. *Coresp*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Vingard, în Martiu 1891. Deşi e în general cunoscut cât de pe şinor merg lucrurile în lăudatul nostru comitat Alba inf. şi de şi scim că când se mai publică ceva din dragostea cu care suntem tractaţi, în emnézĕ a arunca mazerea în părete, sau mai bine a bate tóca la urechia surdului, totuşi ca sĕ nu crédă cei dela cârmă, că dacă eri eram nemulţămiţi, astăḑi suntem mulţămiţi cu sórtea nóstră şi judecata lor nu va fi de prisos a mai arĕta şi altora faptele lor cu cari se încércă a ne ferici

In comuna Vingard, în care din nefericire numai turci nu se află, ér celelalte naţionalităţi din patrie sunt tóte representate în numĕr mai mic ori mai mare, şi unde patrioţii adevĕraţi şi cu cei de 5 piţule deşi în numĕr fórte neînsemnat faţă de celelalte naţionalităţi se silesc a duce cârma, cari se înţelege o şi duc cu tóte sforţările şi protestele celoralalţi, pentru-că veḑi Dómne ei sunt prietini cu Kesariul

In astă comună ḑic, s'a întêmplat la 29 Ianuariu a. c. un foc la preotul reformat şi anume i-a ars fênul. Nu e vorba s'au mai întêmplat focuri în comună, precum se întêmplă şi în alte comune, dar find-că la persónă mai dea dóua mână a ars, şi pace, nimenea nu şi-a sfărimat capul de una şi alta. Nu astfeliu s'a întêmplat acum, şi dóră chiar pentru aceea, că tocmai în aceea séră voiau domnii sĕ-şi ea adio dela fărşang, şi prin asta lis'a stricat petrecerea. Nu s'a putut constata, că sau pus focul de o mână rea sau s'a escat chiar din negrijea servitorilor, cari secui fiind că erau cam întrocnaţi de părere rea după fărşang. Totul ce a emanat din asta întêmplare e, că s'a făcut arătare le protopretorele şi deacolo la vice comitele cumcă vingărdenii sunt toţi mişei şi tăciunari, şi ne treḑim numai că păḑitorii de nópte cari erau plătiţi de particulari în Nr. de 8 sunt ridicaţi din slujbă şi poporul şi altcum năcăjit si amărit, e condamnat a da pe rênd 28 păzitori de nópte.

Se făcù rogare din partea locuitorilor ca sĕ-i libereze de sub astă sarcină nedréptă din motivele că în timp de érnă nu sunt toţi provĕḑuţi cu vestminte pentru a înfrunta gerul nopţii şi astfeliu ar fi mulţi espuşi la morburi ba chiar şi la perderea vieţei, ér în timp de véră fiind toţi muncitori de pământ le va fi imposibil muncind tótă ḑiua a veghia tótă nóptea eventual aşi mai pasce vitişórele care au, şi în urmă, că de ar păzi pe strade de 5 ori 28 totuşi cel cu mână rea şi va putea face mendrele pe la fondurile grădinilor cari sunt deschise dela curţile domnesci până la cel din urmă ḑilerin.

Şi care fu resultatul. Ordinul rĕmâne în vigóre până atunci până când sătenii vor da pe cel mişel afară. Poftim logică! şi óre cine e acela care l'ar sci şi nu l'ar arĕta? Dar vorba cea „turcul te bate, turcul te judecă“. Au protestat a dóuaóră acum se astéptă resultatul, care cred că nu va fi altcum ca cel dintâiu. Eată dar un esemplu viu de dragoste patriotică. Nu ne sunt deajuns nĕcasurile şi poverile cele nesuportabile, se silesc a ne terorisa şi pe astă cale, dar cum e vorba „nimenui nu-i poţi insufla dragoste cu cu ciomagul“.

Astfeliu şi ei cu astfeliu de mĕsuri drastice nu ne vor putea convinge, că ni drag de ei. *verus.*

Proselitism.

Sub titlul *„O vorbă ca între fraţi“*, „Fóia Diecesană“ din Caransebeş aduce următórele deslușiri referitóre la notiţa, ce o am fost luat noi cu privire la „Conversiunea“ din Macovisce:

Armonia şi buna înţelegere sunt condiţiuni esenţiale pentru desvoltarea şi progresul unei naţiuni. Acolo unde acestea lipsesc, orice activitate onestă şi chiar intensivă rĕmâne fără sporiu, ba de multe ori zadarnică.

Astfeliu fiind, cred că a sosit timpul sĕ întrebăm pe fraţii nostri uniţi, până când vor mai continua agitaţiunile lor pentru unire?

Nu vĕd dênşii, că pentru preţul unui proselitism neînsĕmnat, aţiţă discordie între fraţi de acelaşi sânge?

Nu vĕd dênşii, că modul lor de a agita nu conduce decât numai la demoralisarea poporului?

O vorbă n'ar merita se pérdă cineva, când acţiunea lor nu ar avea altă ţintă decât convingerea Ei! dar uniţii sciu bine că românul nu-şi lasă legea strĕmoşéscă cu una cu dóuĕ; de aceea caută prin seducere a captiva proseliţi. Bâjbăie comunele nóstre de agitatori, cari cu vorbe deşerte cu promisiuni irealisabile, print'un feliu de reclamă de panoramele de têrg ambulante îndémnă creştinii nostri a trece la unire.

„Treceţi la s. unire li-se ḑice; aici căpătaţi biserică şi scólă, ér preotului nu aveţi ai plăti, decât câte 50 sau 60 cr. şi învĕţătoriului cel mult numai 5% după florinul de dare; pelângă acésta din biserica şi scóla neunită căpătaţi jumătate! Treceţi la s. unire că atunci nu mai aveţi a face robote, ér dările comunale şi ale statului vi-se vor reduce! Nnmai stareţi pe gânduri! treceţi la s. unire, căci atunci ve faceţi neam cu împĕratul, carele e de legea nóstra! Nu mai întârziaţi, treceţi la s. unire, căci acésta este legea adevĕrată a românului!“ etc.

Ear atunci, când vĕd că cu atari vorbe nu pot reuşi, mai iau refugiul şi la teorisare şi trimit ómenilor epistole anonime, prin care ii ameninţă, că dacă nu se vor uni liseva pune foc.

In chipul acesta s'a făcut proselitismul la Macovisce, despre care sau scris atâtea laude în Nr. 9 şi 10 al fóiei „Unirea“ din Blaş.

Eacă ce se constatéză din acte oficióse:

Vineri în 23 Novembre, 1890 au venit la ppresbiterul Bisericii-Albe preotul din Macovisce dimprennă cu învĕţătoriul deacolo şi iau spus, că din causa speselor cultului sau escat în comună tulburări religionare, anume că mai mulţi credincioşi de ai nostri din Macovisce s'au dus la preotul gr. cat. din Iladia, Octevian Madincea spre a se uni, dacă la gr. catolicism vor avé mai puţine spese de cult.

In urmarea acésta protopresbiterul a eşit în faţa locului, unde a cercetat starea lucrului Duminecă şi Luni, în 25 şi 26 Novembre a. tr., şi a aflat că mai mulţi credincioşi de ai nostri, parte capi de familii, au fost unii în 18 şi alţii în 21 Novembre la numitul preot din Iladia împărtăşindu-i, că dênşii vreau sĕ se unéscă, dacă la uniţi vor avé mai puţine sarcine.

La acésta preotul unit li-a promis, că dacă se unesc mai mulţi de jumĕtate, atuncii „uniţii“ le fac „gratis“ biserică şi scólă, la preotul unit plătesc 60 cr. la an, éră pentru învĕţătoriu 5% după florinul de dare, apoi mai capătă şi partea cuvenită dela biserica şi scóla gr. orientală, şi li-sevor micşora şi dările publice.

Auḑind ómenii aceste promisiuni s'au declarat de mulţămiţi şi preotul unit, după metoda lui cea mai nóuĕ, a jurat pe ómeni. Partea cea mai mare sau supus jurământului, éră cea mai cu minte nu. Cei mai mulţi nu sciu pe ce au jurat, ḑic că au jurat sĕ fie uniaţi.

Numai după-ce au venit dela preotul unit, ómenii sau dus la preotul gr. or. şi au cerut atestat de trecere sub cuvênt, că la uniaţi nu trebue sĕ plătéscă atâtea spese.

Protopresbiterul a mai aflat ca vre-o 4 indiviḑi umblă din casă în casă şi cu feliu de promisiuni amăgesc ómenii de a trece la unire, éră pe cei ce nu-i pot câstiga cu momelile deşerte ii ameninţă.

Astfeliu s'a întêmplat, că doi ómeni de frunte, statornici în credinţa nóstră, au căpătat epistole anonime, că dacă nu se vor uni, în mai mulţi ani unul după altul vor fi aprinşi, până-ce vor fi nimiciţi cu totul.

Femeile de asemenea numai teorisate se însinuă la unire.

Unui fost epitrop în Macovisce i-sa promis, că va fi cantor şi învĕţătoriu — firesce fără ca se aibă cualificaţiunea de învĕţătoriu.

Pe atari învĕţători necualificaţi greco-catolici ii plătesc câte cu o 105 fl. la an, demoralisând în modul acesta poporul nostru, carele ḑice că, dacă pot uniaţii sĕ aibă dascăl cu 105 de florini, de ce sĕ nu avem şi noi?

Astfeliu sunt învĕţătorii greco-catolici din Mêrcina şi Iladia, fără nicio cualificaciune.

Causa pin Macovisce de altcum este în pertractare la autorităţile competente.

Ei bine, aşa se face educaţiunea poporului? prin corupţiune şi teorisare? Poporul nostru este bun şi docil. Uşor il póte cineva seduce mai cu samă când îl apasă vre-un nĕcas. Ţine însĕ bine minte şi scie scóte severă morală atunci când după amăgire a ajuns la cunosctinţa adevĕrului.

In anul 1887 cu ocasiunea unei înmormêntări unite, sĕvêrşite cu forţa în cimiteriul nostru din Oraviţa-Montană, fraţi nostri uniţi ḑiceau cu drept cuvênt, că nu este bine sĕ ne certăm pentru o palmă de loc.

Incidentul nu l provocasem noi şi sĕ nu uităm, sunt forme şi legi cari şi între fraţi trebue respectate. Noi am privit în cuvintele sentimentale de atunci un bun simtom şi credeam, că vor înceta agitaţiunile contra sfintei nóstre biserici. Ne-am înşelat! Ele iau dimensiuni tot mai estinse! Ori-ce momente în comunele nóstre, fraţii uniţi le esploatéză pentru a face proselitism mai cu sémă atunci când e vorba pe ameliorarea stârei preoţimei şi a învĕţătorimei.

Primesc fără nici un criteriu ori ce element sub cuvêntul: „pe celce vine la mine nu-l voiu scóte afară“ Aşa ar fi dacă motivul ar fi convingerea. Aci însĕ este vorba de seducere. Aşa se face educaţiunea poporului? Este permis a o încredinţa unui bărbat, carele la noi pentru multele sale păcate a fost de repeţite ori suspendat, cum s'au întêmplat într'o comună în ppresbiteratul Caransebeşnlui unde a fost primit, fără a fi respectate formele legale, de preot unit unul carele a demisionat de preot gr. or.

. . . .

Şi acum ca de încheeare încă câteva cuvinte. Sunt grele timpurile şi cine scie ce ne mai póte aduce ḑiua de mâne. Până acum noi am observat cea mai strictă reservă. Când însĕ agresiunile se înmulţésc prea mult, cine ne-ar putea condamna, dacă, deşi cu inima grea, ne-am pune într'o legitime ofensivă?

Ar fi óre în interesul nostru a ne consuma puterile nóstre într'o luptă, carea cine scie ce dimensiuni póte lua şi de care D-ḑeu, părinţilor nostri sĕ ne feréscă?

Respunderea în tot casul ar cădea asupra acelora, cari au provocat. Ori care ar fi resultatul, una este sigur: naţiunea va suferi şi vom ajunge a ne face şi de râsul lumei.

Dedanu.

Varietăţi.

* (Deputaţi la sinodul archidiecesan pe periodul 1891—1894.) După sciriie, ce avem până acum au fost aleşi deputaţi clericali următorii:

Cercul I. Sibiiu: Preacuvioşia Sa Dr. Ilarion Puşcariu, archim. şi vicariu archiep., cercul II. Seliste, Ioan Hannia direct. sem. cercul IV. Alba Iulia Nicolau Ivan redactor la „Telegraful român“; cercul V Deva; Ioau Papiu, protopresbiter Sibiiu; cercul XI Turda; Preacuvioşia Sa Nicanor Frateşiu, protosincel, asesor consist. cercul XII Cluş; Tulliu Roşescu adm. protopresbiteral; cercul XVIII Braşov, Ioan Popescu, protopresbiter, prof. sem.

* (*Fondul întru amintirea reposaţilor.*) Dómnele membre a comitetului Reuniunei femeilor române din Sibiiu, în loc de o cunună pe sicriul reposatei comembre din comitet **Ana Ghibu,** au depus la „Asociaţiunea transilvană“ 22 fl. pentru „Fondul întru amintirea reposaţilor“.

* (Demisiunea comitelui comitatului Têrnavei-mari. Cetim în „Pester Lloyd“: Comitele comitatului Têrnavei mari şi Têrnavei-mici contele Gavriil Bethlen, după repeţita sa cerere va fi demisionat. Ḑiarul „M. Hirl“. află, că guvernul, când va denumi un alt comite, va ţinti într'acolo ca direcţiunea naţională şi patriotică a contelui Bethlen sĕ nu sufere nimic.

* (Vênătóre princiară la Gurghiu). Se asigură, că archiducele Francisc Ferdinand d'Est moştenitoriul presumptiv al corónei va veni pe la la sfêrşitul lui Septembre c. la Gurghiu, locul depredilecţiune al rĕposatului principe de corónă Rudolf, pentru a întreprinde o vênătóre de urşi.

* (Necrolog.) Jalnica familie cu inimă înfrântă de durere aduce la cunoscinţă tuturor rudeniilor, amicilor şi cunoscuţilormutarea din viaţă a mult iubitului lor soţ, tată, socru şi moş *Basiliu Motora,* paroch gr. or. care în urma unui morb scurt în etate de 67 ani, în al 39 an al păstoririi sale preoţesci, înpărtăşit cu s. Taine si-a dat nobilul seu suflet în mânile Creatoriului aḑi în 16 Martiu st. n. la órele 2 după meḑul nopţii.

Osemintele scumpului decedat sau astrucat spre eternul repaus la 18 Martiu la órele 2 d. a. în cimiteriul bisericei parochiale gr. or. din Câmpeni.

Fie-i ţĕrina uşóră ér memoria binecuvêntată!

* (In causa „Nuntei din Văleni“. Causa studenţilor universitari români, cari au demonstrat în teatrul unguresci din Cluş cu ocasiunea representărei „Nuntei din Văleni“, încă nu este resolvată. Scim, că poliţia ia condamnat la câte o amendă de 5 fl. Tinerii au recurs în contra acestei sentinţe la magistratul orăşenesc, dar acesta n'a voit sĕ aducă judecată în causa acésta, declarând, că aici ocură

delict pentru agitare şi de aceea transpuse causa la tribunal. Acum înse tribunalul a retrimis actele privitóre la cestiunea acésta magistratului orăşenesc cu declaraţiunea, că nu „găsesce nici un delict pentru agitare“ şi prin urmare, resolvarea cestiunei nu cade înafară de sfera de activitate a magistratului. De óre ce însĕ cea mai mare parte dintre membrii magistratului orăşenesc sunt de părere, că nu cade în cercul lor de activitate resolvarea acestei cestiuni, e probabilḑice „K—r,“ că cestiunea se va resolva la ministeriu.

* (Omorurile din Bĕlgrad) Un corespondent din Bĕlgrad al ziarului unguresc Egyetértés spune că fostul rege Milan a convocat Sêmbăta trecută pe toţi ofiţerii garnizonei la o întrunire seîn clubul militar din faţa konakului regesc. Ofiţerii au venit în mare numĕr. Milan le-a atras atenţia asupra scrisorei su Garaşanin în care acuzarea ee omor s'ar ridica direct în dotriva armatei.

— Sper ar fi ḑis regele Milan că dimpreună cu mine ca soldaţi şi ofiţeri credincioşi patriei nu veţi permite se fim stigmatisaţi ca nisce asasini. Acésta acusare tredue respinsă cu cea mai mare energie şi trebue se ne rĕsbunăm în protiva aceluia, care cutéză se acluse pe nesce soldaţi sêrbi de o crimă ordinară. Sper că veţi găsi calea potriviéă pentru satisfacţia cuvenită.

Aceste cuvinte ar fi fost primite cu strigări generale de jivio şi ofiţerii s'ar fi declarat gata sĕ ceară satisfacţie.

Scirea despve aceasta întrunire intimă n'a pătrun încá prin tóte cercurile.

Corespondentul ḑiarului magiar mai spune, că Garaşanin de când se află iar în Bĕlgrad pórtă la dênsul un revolvĕr încărcat şi ameninţă pe ori cine ar voi să se apropie de dênsul cu împuşcarea.

* (Foc mare.) „Biserica şi Scóla“ din Arad scrie, că Joia trecută a isbucnit la castelul dominal din Iosaşel un foc, care ajutorat de un vênt mare, a prefăcut în cenuşă întréga comună, cu escepţiune a 18 case, lăsând poporul din aceea comună pe strade fără adăpost şi în cea mai mare miserie, neputênd bieţii ómeni mântui nimic din flacări. Preasânţia Sa părintele episcop al Aradului Ioan Meţianu, a trimis 100 fl. pentru ajutorarea nenorociţilor şi tot la iniţiativa Preasânţiei Sale s'a întreprins între inteliginţa română din Arad o colectă de preste 200 fl., cari s'au şi trimis deja nenorociţilor.

* (Premii literare.) Societatea geografică din Bucuresci, întrunindu-se ḑilele trecute in trei şedinţe sub presidiul regelui Carol a acordat urmatórele premii: Premiul „General Manu“ s'a dat domnului Pandale Georgescu, pentru geografia sa asupra districtului Teleorman; premiul „Gr. Cozadini“ s'a dat dlui Const. Georgiu, pentru geografia districtului Némţu; ér premiul „Ion Fĕt“ dlui D. Iorgulescu. Acest din urmă, scrie „Timpul“, a fost personal felicitat de regele şi de principele moştenitoriu pentru frumósa sa lucrare. Tot odată regele a pus la disposiţia societăţii suma trebuitóre pentru tipărirea geografiei dlui Iorgulescu.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Cu ocasiunea balului arangiat în folosul fondudului reuniunei femeilor române din comitatul Hunedórei la 14 Februariu 1891 au incurs pentru bilete de întrare 134 fl., în suprasolviri 58 fl., cu totul deci 192 fl. Substrăgênd spesele obvenite cu arangiarea acestei petreceri în suma de fl. 120, resultă un venit curat de 14 fl. afară de suprasolviri.

Au suprasolvit: Avram Păcurar, protopop în Ilia 5 fl., Willian Bach, director de mine în Hondol 2 fl., vĕd: Ecatarina Dragits din Deva 5 fl., Anastasia Moldovan din Băiţa 1 fl., Isó Tornya, sergent major Deva 1 fl., Dr. Cornel Moldovan, medic Băiţa 1 fl., Demetriu Moldovan, prop. Băiţa 1 fl., Gotlieb Seiger, măcelariu Deva 2 fl., George Pogány, comite suprem Deva 2 fl, Fr. Hosszu Longin, adv. Deva 8 fl, Ivan Şerban propr. Sânta-Halmă 2 fl., Laz. Bontilovits indust. Deva 1 fl., Max. Pagátsnik adv. Deva 1 fl., Adolf Hirch, comerciant 1 fl., Samuel Hircsh typograph 1 fl., Iuliu Muntean not. reg. la trib. 1 fl., Ioane Lazariciu prof. de prepar. 2 fl., Ioan Balomiri jude reg. în pens. 2 fl., Alois Szentirmay ingineriu 1 fl., Alex.Şt. Şuluţ, cap. opid. 1 fl.. Alecsiu Olariu adv. Deva 3 fl., Iuliu Bolog commer, 1 fl, Fr. Dobay adv. Deva 3 fl., Ardelean Longin proprietariu 1 fl., Mihail Hirling. director de finanţe 5 fl., Iacob Blum din Deva 1fl., Petru Şerban proprietar 1 fl., Saba Borha protopretore în Ilia 1 fl., N. Oprea paroch din Vajda-Hunyad 1 fl.

Din ansa acestui bal au binevoit a mai contribui pentru fondul Reuniunei nóstre: Iohanna Bădilă 2 fl. Iohanna Moldovan 3 fl., Minerva Brote 2 fl., Elisa Colbasi 1 fl., Alesandrina Rusu 1 fl, Aurelia Pipoş 1 fl., Letiţia Bologa 2 fl., Iosefina Răcuciu 1 fl., Maria Cosma 2 fl., Ana Ghibu 1 fl, Ana Moga 1 fl., Elena Popescu 1 fl., Maria Crişan 1 fl., Maria Dima 1 fl., Iosefina Pascovits Dunca 2 fl.. Elena bar. Pop 1 fl, Agnes Brote 1 fl., Sabina Brote 1 fl., Silvia P. Barciau, 1 fl., Valeria Popescu 1 fl., Emilia Gabor 2 fl., tote din Sibiiu; mai departe, Paulina Pipoş şi Gliceria Mihuţ din Hondol câte 2 fl., în fine: Charlotta Baciu 1 fl., Ida Peovits 50 cr., Mina Raţiu 50 cr., Sussana Popoviciu 1 fl., Maria Bontescu 1 fl, Maria Şelariu 50 cr., Mina Pop 50 cr., Theresia Raţiu 1 fl., Charlotta I. Muntean 2 fl. Sofia Peoviciu 1 fl., tóte din Haţeg, apoi Minerva Herbay 1 fl., V. Mangra 1 fl., Romul Ciorogariu 1 fl. Aurel Suciu 1 fl., Dr. Vuia 1 fl, Zina Suciu 1 fl. Dr. Nic. Oncu 1 fl. din Arad; Feciorul popii din Voila 1 fl., George Şandor din Chueşd 2 fl., Dr. Silviu Moldovan din Baia de Criş 1 fl. şi Petru Preda paroch în Petrilla 1 fl. cu totul deci în contribuiri 54 fl.

Subsemnatul comitet esprimă prin acésta mulţămita sa căldurósă numiţilor suprasolvenţi şi binevoitorilor contribuenţi.

Pentru comitetul reuniunei femeilor române din comitatul Huniedórei.

Deva la 21 Martiu 1891.

Ecatharina Dragits, preşedintă. Dr. *Ales. L. Hossu*, secretariu.

Loterie.

Mercuri în 25 Martiu 1891.

Sibiiu: 27 11 56 53 36

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9.29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
	2.34	4.22	6.02
Glogovaţ	3.05	4.46	9.23
Gyorok	3.23	4.58	6.34
Pauliş	3.39	5.16	6.52
Radna-Lipova	—	5.38	7.17
Conop	—	5.53	7.33
Bêrzava	—	6.33	8.20
Soborşin	—	6.58	8.49
Zam	—	7.22	9.16
Gurasada	—	7.38	9.32
Ilia	—	7.54	9.51
Branicica	—	8.14	10.18
Deva	—	8.43	10.44
Simeria (Piski)	—	9.12	11.14
Orĕştia	—	9.34	11.39
Şibot	—	9.56	12.05
Vinţul de jos	—	10.17	12.26
Alba-Iulia	—	10.44	12.58
Teiuş			

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat-	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11.23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	5.28

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5. 12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.3
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs,-Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Pisku) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	3 —

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 31 Sibiiu, Sâmbătă 16/28 Martiu 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 15 Martiu.

Un guvern, care nu ţine sémă ca tinerimea sĕ fie crescută în principiile religióse, face cel mai rĕu serviciu ţĕrei şi contribue la destrăbălarea societăţii. Acésta o am ḑis atunci, când liberalismul unguresc a aflat cu cale a decreta, că de învĕţământul religiunei sĕ îngrijesc confesiunile după bunul lor plac, făr ca statul sĕ contribue şi el la rêndul seu cu un filer pentru instrucţiunea în religiune, care aḑi şi totdeuna va fi un obiect de prima ordine şi fără care tótă cultura intelectuală remâne o spoială, remâne un progres periculos

Impinse confesiunile pe acest tĕrâm decretat în lege, ele după putinţele lor au aşeḑat catecheţi la scólele medii şi cei mai mulţi catecheţi şi au împlinit acest oficiu mai mult îndemnaţi de dorul de a contribui şi ei la crescerea tinerimei în direcţiune religiósă şi morală, decât impintenaţi de avantagiile materiale împreunate cu acest oficiu, pentru-că sciut este, că cei mai mulţi nu au avut nici o remuneraţiune pentru serviciile aceste.

Unii au adus şi sacrificiul de au ţinut órele de catechisaţiune în locuinţele lor proprii, au procurat bance, pe cari în ḑile anumite le-au aşeḑat în odae şi le-au scos ér afară după prelegere, şi acésta din causă, că în comunitatea respectivă nu a fost biserică şi scólă română ca sĕ pótă adăposti şi instrua acolo tinerimea aparţinĕtóre confesiunei sale.

Ici colea a întêmpinat în acéstă luerare pedeci, căci băeţii au fost comandaţi sĕ mergă la órele de religiune atunci când a ţinut órele de catechisaţiune preotul reformat şi órele de Mercurea şi Sâmbăta după prânḑ au fost anume ocupate cu gimnastică, cânt, şi alte studii facultative numai ca băeţii sĕ nu pótă cerceta órele de religiune.

Catechetul conscienţios a trebuit sĕ reclame la direcţiunea scólei şi direcţiunea l'a îndrumat că trebuia sĕ întrevină la începutul anului, căci acum în decursul anului nu se póte schimba împărţirea órelor.

In anul următoriu a întrevenit înainte de stabilirea programului, dar drept rĕspuns a primit, că e greu a se conforma un institut întreg pentru câţi va scolari de confesiunea ortodocsă şi nu-i rĕmâne decât sĕ ţină órele atunci, când le ţin şi ceialalţi.

Catechetul avea altă funcţiune, altă ocupaţiune, nu puté sĕ ţină d. e esemplu Luni o óră cu 2—3 băeţi din o clasă, Marţi altă óră cu alţi 3—4, şi aşa i se îngreuna posiţia înadins, ca sĕ nu înveţe băeţii nici o religiune, ca sĕ nu cunóscă nici tainele bisericei sale, nici rugăciunile cele mai necesarii, mai sĕ ţintea anume ca sĕ nu aibă ocasiune a auḑi o prelegere în limba lui, şi aşa dat ni-a fost se vedem scolari ajungênd până în clasa III. şi IV. gimnasială, făr sĕ pótă cetí românesce cum se cade, decum se aibă cunoscinţele cele mai elementare din religiune.

Atari băeţi siliţi a merge la pedagogie nu au putut susţiné cu succes esamenul de primire, atari băeţi, când au ajuns acasă în sĕrbători nu au putut sĕ şi casce gura în biserică, atari băeţi au fost crescuţi în datine strĕine şi simţul cătră biserica lor a fost têmpit preste mĕsură, aşa că numai zelului şi buneivoinţe estraordinare a catechetului nostru au avut sĕ mulţăméscă că au fost redobândiţi pentru biserica, în care s'au botezat şi ai căror părinţi ţin atât de mult la ea şi aşeḑămintele ei.

Va se ḑică pedeci s'au pus anume ca cu deosebire românii sĕ nu-şi pótă învĕţa religiunea lor, ca crescuţi fără ea, sĕ devină cu atât mai periculoşi pentru némul lor.

S'a vĕḑut însĕ, că cu tóte pedecile puse nu merge, s'a observat că se află totuşi catecheţi de ai noştri cari nu vor sĕ lase tinerimea pradă uneltirilor strĕine.

De aci ne esplicăm acum ordinaţiunea ministrului de culte a contelui Csáky, în urma căreia în venitoriu tinerimea nóstră va avé sĕ fie instruată în edificiul respectivului gimnasiu, care va se ḑică: fiind limba de propunere în gimnasiu limba magiară, religiunea încă urméză a se propune în aceea limbă.

Prin acésta disposiţiune se face ér un pas greşit şi nesocotit, se face o flagrantă călcare de lege, se dă o lovitură teribilă limbei nóstre, şi ni se îngreunéză posibilitatea de a ne completa numĕrul învĕţătorilor şi preoţilor.

Sciut este de tótă lumea, că tinerimea nóstră în marea ei maioritate nu o putem plasa decât ca învĕţători sătesci şi ca preoţi.

Cum vor puté acesti ómeni eşiţi din scoli, unde limba de propunere e cea magiară, unde şi religiunea se va cere sĕ se propună în aceea limbă ca sĕ satisfacă trebuinţelor nóstre culturale, sĕ ne instrueze copii şi sĕ lumineze poporul.

Sunt triste prospectele, ce ni le presintă nóua ordinaţiune ministerială şi avem temeinice temeri, că guvernul cu acésta ordinaţiune va produce în sinul poporului român, cele mai mari nemulţămiri. Şi dacă tot pe calea acésta va purcede, dacă tot mai mult va păşi pe drumul nimicirei nóstre, ne înfiorăm, când cugetăm, că unde vom ajunge.

Revista politică.

Scirile din Viena comunică, că ministrul de finanţă unguresc Wekerle a fost primit în audienţă de cătră Maj. Sa monarchul, a conferit apoi cu ministrul de esterne cont. Kalnoky şi în urmă a avut şi o lungă intrevorbire cu ministrul de finanţe austriac.

De obiect al convorbirei acesteia a fost şi regularea valutei, a cărei resolvire se crede, că se va puté duce cu succes în îndeplinire. Causa, că negoţierile nu se pot continua acum, e, că situaţiunea din Cislaitania nu e limpeḑită, ministrul austriac a acceptat însĕ punctele de vedere ale ministrului Wekerle.

Proiectul despre reforma administraţiunei întimpină tot mai multă oposiţiune. In ḑilele din urmă s'au mai declarat încă câteva comitate contra proiectului. Ex-guvernorul dela Turin şi a dat şi el părerea în acéstă privinţă; şi părerea lui e de tot nefavorabilă. Chiar şi numirea de „administraţiune de stat“, ḑice Kossuth, este un non sens, căci, dacă e sĕ se esprime aceea ce în adevĕr se intenţionéză, trebue se i se dea altă numire. Ar trebuí sĕ se numéscă „administraţiunea omnipotenţei ministeriale“. Nu e dór tot municipiul al statului, care stă pe basă constituţională. Ori crede regimul, că prin sistemul de denumire va nimici cestiunea naţionalităţilor? E o credinţă deşartă. Din contră naţionalităţiie vor vedé, că autonomia nu e observată, că Ungaria e un mijloc al Austriei şi cetăţenii nemagiari mai bucuros trec în rêndurile duşmanului decât sĕ-şi caute pretini între magiari în casul unui rĕsboiu.

Deună ḑi, la 2/14 Martiu, scrie „Timpul“ s'a serbătorit în Russia aniversarea a ḑecea a urcării pe tron a ţarului actual, Alecsandru III.

Ca totdeuna cu astfel de prilegiuri presa n'a uitat a-şi împlini datoria de istorică contemporană, recapitulând mersul evenimentelor politice, economice şi culturale în Russia în acesti din urmă ḑece ani.

Ceea ce au fost siliţi sĕ recunóscă toţi, până şi o parte a presei rusesci, este că aşa numitul colos dela nord a asistat în acest restimp la dispariţia treptată, şi care continuă încă, a instituţiilor liberale dăruite poporului rus de Alecsandru II.

Astfel în locul judecăţii drepte şi milostive, create de Aleăsandru II s'a ţĕrmurit jurisdicţia juraţilor, în locul autonomiei comunelor care dă ţĕranului rus posibilitatea de a-şi apăra singur interesele, s'au înfiinţat slujbele unor fel de poliţai numiţi de guvern pentru fie-care comună.

FOIŢA.

Raḑe de lumină din Talmud de rabinul I. Stern.

In românesce de **Jeronim Bariţiu.**

(Urmare.)

Sĕ urmaţi eternului Dḑeului vostru! Ce va se ḑică acésta? Insemnéză sĕ fiţi binefăcători ca Dḑeu; a îmbrăca pe cei goli, a cerceta şi îngriji de bolnavi, a mângăia pe cei supĕraţi, a îngropa pe cei morţi.

⁂

Décă un sĕrac nu vrea sĕ priméscă nimic se i se dea dania ca împrumut.

⁂

Cel ce împrumută bani fără dobândă, are merit mai mare, decât cel ce dă elemosina.

⁂

Mai bine împrumut decât a da eleimosină. Mai bine decât amândóne, a ajuta pe cineva în miseria lui.

⁂

Dacă un sĕrac şi un bogat vor sĕ împrumute dela noi, apoi premerge sĕracul.

Un creditor care scie, că datornicul seu nu i póte plăti sĕ'l încungiure, pentru de a nu'l aduce în perplecsitate.

⁂

Despre usurări stă scris: Domnul a jurat pe mărirea lui Iacob: In etern nu voiu uita faptele lor.

⁂

Usurarii declară pe dascălul nostru Moise de un nebun şi învĕţătura lui de falsă.

⁂

Cel ce e ospital; ospitéză însuşi pe Dḑeu.

⁂

Averea deaprópelui se-ţi fie atât de scumpă, ca şi a ta proprie.

⁂

Cel ce nedreptăţesce pe deaprópele seu şi numai cu un finic, pĕcătuesce faţă de el.

⁂

Cel ce face nedreptate unui om, păcătuesce mai greu decât cel ce comite o spoliare a templului.

⁂

Nu e ertat a nedreptăţi nici pe un păgân.

⁂

Nu defrauda vama.

⁂

Omul mai bine sĕ fie un persecutat decât un persecutor.

Judecătorul sĕ aibă sentimentul ca şi când s'ar afla o sabie ascuţită între genunchii lui şi iadul ar fi deschis sub el.

⁂

„Cu dreptate sĕ judeci pe deaprópele tĕu“, adecă şi judecătorului nu-i este ertat se provóce pe o partidă se şadă, ér pe cealaltă se o lase se stea Lui nu-i e ertat se ḑică unuia vorbesce pe scurt în vreme ce pe celalalt îl lasă sĕ vorbéscă cât vrea.

⁂

Conscienţiositatea unui judecător trebue se fie la un proces pentru o bagatelă tot atât de mare. ca şi la un proces pentru un pret mare.

⁂

Rógăte pentru binele stăpânirei, pentru că de altcum ómenii s'ar înghiţi de vii.

⁂

Un învĕţăcel, care şéde înaintea dascălului seu şi la o pertractare judecătorésca scie un fapt îngreunător pentru un bogat şi unul uşurător pentru un sĕrac e dator sĕ vorbéscă, pentru că ḑis este: sĕ nu vĕ temeţi de nimenea.

⁂

Cel ce stiméză pe ómenii, cu care trăiesce, va fi stimat şi el.

(Va urma.)

Acum, se lucréză la un proiect de lege, care va pune și administrația orășenéscă sub controlul guvernului.

Statutele universitare, care dădeau drept studenților ruși de a se associa și cari liberau administrația universităților de sub controlul guvernului, au fost de asemenea desființate și în locul lor s'au întrodus statute, cari pun universitățile sub supraveghiarea directă a poliției.

Curentul reacționar a prins chiar atâta putere în acesti din urmă ani în Rusia, încât se vorbesce deja și de desființarea robiei țĕranului ca de o greșală, și sunt mulți, cari cer pe față restabilirea acelei instituții neomenesci.

Este interesant, în astă privință, a se vedé cum vorbesce în Grajdanin, cu ocasia aniversării domniei lui Alecsandru III, principele rus, Mestceraki: Desființarea robiei, ḑice el, n'a fost decât opera dușmanilor Rusiei, cari voiau sĕ nimicéscă pe nobili. Poporul rus trebue pus sub epitropie. El nu este în stare a-și cunósce singur trebuințele economice și culturale. Reformele de pe vremea împĕratului Alecsandru II au fost tóte greșite; ele trebuesc desființate.

Cât de puternic trebue sĕ fie curentul reacționar, dacă astfel de lucruri se pot scrie și iscăli într'o gazetă ce trece drept oficiósă!

Un alt semn caracteristic al celor ḑece ani de domnie ai țarului Alesandru III, au fost tendințele spre rusificare.

Aceste tendințe au trecut une ori ori ce margini, prefacêndu-se în o adevĕrată gónă în protiva supușilor țarului de altă limbă decât cea rusă.

Dovadă despre acésta este chiar un articol scris de curênd de un învĕțat rus, N. I Grot, într'o revistă filosofică din Moscova. Vorbind de mijlócele pe cari le folosesce rusificarea, învĕțatul rus ḑice:

„Se tăgăduesc instictele omenesci cele mai bune. Idealele umanității și ale omenirei chiar se batjocoresc în chip brutal; ura deaprópelui se proclamă fără rușine, ér iubirea de ómeni se consideră slăbiciune neiertată... Mai reu este faptul, că ura de ómeni la noi adesea se propoveduesce sub mantaua ortodocsismului și a ideei naționale, pe când idealele conscinței poporului rusesc și ale credinței crestine în Rusia au fost totdeuna cu totul altele. Un adevĕrat rus e plin de bunăvoință pentru întréga omenire. Pentru el nu esistă nici rang, nici stare, nici nume, ci numai ómeni“...

Restringerea libertăților publice și rusificarea, forțată chiar, — acestea par a fi așa dar curentele, cari au predominat în viața publică a Rusiei în acesti din urmă 10 ani.

In schimb s'a stêrpit aprópe cu tótul nihilismul în țéră și linistea s'a restabilit în imperiu. Dar cu ce preț, acésta se scie de toți.

Nu este de tăgăduit, pe de altă parte, că în așa numitul concert al statelor europene Rusia a continuat a păstra un loc de frunte si acesta e unul din meritele energiei actualului țar.

Magiarisare.

Dăm loc unui articol important apărut în „Allgemeine Zeitung“ din München, întitulat:

„Magiarisarea copiilor în Ungaria“

Casa magnaților din Ungaria a primit proiectul pentru asilele de copii mici după o desbatere în multe privințe semnificativă. Discusiunea, care ici cólea luase un caracter acut, a fost provocată prin dóuĕ momente esențiale și adecă din partea episcopatului catolic și a magnaților conservativi pentru interconfesionalitatea asilelor înființânde; din partea episcopilor nemagiari (sași și români) prin temerea, că aceste institute au de scop magiarisarea naționalităților

Temerile din urmă au și cel mai important interes politic. Intențiunea legei de asile póte în sine sĕ fie considerată de fórte laudabilă. Legislativa voesce sĕ i-a dispozițiuni în urma cărora sĕ se creeze asile stabile sau numai de véră, pentru copii dela 3—6 ani pe spese publice, în care toți băeții cetățenilor sĕ aibă întrare. Acesti micuți în absența părinților vor fi aicia crescuți sufletesce și trupesce și vor fi apărați de primejdii; cine ar putea nega importanța acestor institute, cu deosebire pentru poporul muncitoriu, care puțin se póte ocupa cu copii?

Dar și principiul cel mai drept, cugetarea cea mai sĕnĕtósă devin folositóre numai daca se aplică și esecută corect.

In legea despre asile se găsesc puncte și dispozițiuni cari nu au ce căuta în o lege adusă cu scopuri umanitari, și nu au nici o legĕtură logică cu principiile, din care se aduce o lege.

Nu se mulțămesce legea cu disposiția aceea, că comunele sunt îndatorate a înființa și a susținé asile acolo, unde necesitatea e constatătă în mod legal, ci estinde și obligĕmêntul de a cerceta acele institute chiar și copii, de cari părinții sĕ îngrigesc și ~~ii~~ supune la pedepse simțitóre.

Sila, ce se constată aicea, este încâtva muiată prin disposițiunea, că părinții, cari pot dovedi, că îngrijesc de copii cum se cade, sunt scutiți de ai trimite în asile, dar tocmai indatorirea acésta la care sunt supuși părinții, ca sĕ dovedéscă, că îngrigesc de ei, tocmai că vin controlați de organe locali, la cari le stă în voe sĕ accepteze, sau sĕ nu accepteze grija părinților de bună, și tocmai că prin aceste măsuri se dă persónelor strĕine voea și posibilitatea de a întra și controla în familie, numai acésta împrejurare produce îngrijiri nóuĕ, față cu apĕruta ușurare dată mai sus.

Indată-ce potestatea statului trece granița față de dreptul cel are familia pentru de ai sĕi, provócă la resistență din partea nemagiarilor sprijiniți prin o disposițiune basată în lege. Intre problemele asilelor s'a luat și aceea, că micuții când sĕ jócă, trebue inițiați și învĕțați în limba magiară, care e limba statului. In legĕtură cu acésta disposiție, în consecuința crescĕtóre pot fi aplicate numai atari femei, cari cunosc bine limba magiară și a cărei cunoscință trebue sĕ o dovedéscă prin depunerea unui esamen.

Conducĕtorii nemagiarilor vĕd prin acésta amenințate institutele deja esistente, vĕd o disposiție luată cu scop de a desnaționalisa respective magiarisa celelalte elemente din patrie.

In acest înțeles au vorbit mai mulți deputați săsesci în dieta din Pesta, în direcțiunea acésta sau îndreptat și vorbirile episcopilor sași și români în casa magnaților.

O deosebire esențială s'a putut observa în punctul de mânecare al sașilor și românilor.

Episcopul evangelic D. G. Teutsch din Sibiiu în gravaminele aduse în vorbirea sa s'a folosit de momentul pedagogic psichologic, și-a ḑis, că e imposibil, ca un băiat de 3 ani, care încă nu cunósce și vorbesce limba lui maternă sĕ fie silit a cânta după accentele unei limbi strĕine, pe care nu o-a auḑit în casa părintéscă.

La copii poporului săsesc din Ardeal este însĕ cu atât mai greu acésta, cu cât dialectul acesta insușit acasă face greutăți grozave, chiar și păn ce învață limba germană cea scrisă — dar apoi încă o a treia limbă și încă și mai strĕină, cum va putea fi ea învĕțată de acesti mititei.

Românii în punctul lor de mânecare au atăcat disposițiunea acésta din punct de vedere național.

Episcopii romanilor, cei gr. ort. ca și cei gr. cat. în termini serioși și apĕsați au ridicat plêngeri asupra legei, al cărui scop principal este limba magiară.

„Teoria și esecutarea practică a propagărei limbei magiare“ a ḑis metropolitul gr ort. din Sibiiu Miron Romanul „nu mai cunósce nicio margine, ba ea se ingajesă chiar și la acea ce este imposibil; astăḑi propagarea limbei magiare este identică cu respingerea totală a limbei nemagiare, așa ḑicênd cu stêrpirea naționalităților din patrie

Enunciantul acesta al metropolitului a provocat mare mișcare și contraḑiceri. Oratorul următrriu episcopul Aradului Ioan Mețian a aprobat întru tóte declarația metropolitului seu, ḑicênd, că proiectul acesta a produs mare amărăcine între români, și că acest proiect nefericit aduce nóuĕ sarcini — și tendința lui nu e altceva decât magiarisarea artificială.

Românii vor sĕ fie cei mai crediucioși aliați ai magiarilor, dar ei și iubesc națiunea și limba lor ca viéța și sunt datori sĕ o apere contra oricărei încercări de asimilare.

In replica sa ministrul de culte ḑice, că nu a afiat nici un punct, care ar scurta naționalitățile în drepturile lor garantate prin lege, a cutezat a afirma chiar, că proiectul acesta este un serviciu, care-l face statul uuguresc nemagiarilor oferindu-le ocasiunea de a învĕța limba statului, ca în scóla popolară cu atât mai usor sĕ și-o pótă insuși

Pentru-ce nu ar și avé statul unguresc dreptul de a lăți limba magiară? căci dacă nu o face comite pĕcat duplu: unul contra statului, altnl contra naționalităților, căci nu le ofere ocasiunea sĕ-și insușéscă limba magiară.

Dacă e vorba ca sĕ fie înțelegere între diferitele popóre atunci trebue se aibă și modul prin care sĕ se înțelégă și acel modru este limba magiară.

Noi ne îndoim că aceste argumente ale ministrului vor avea efect la naționalități căci vĕd sila, vĕd primirea ce se face pentru lățirea limbei magiare din partea statului ca și a societății magiară.

Oferită în forma acésta, și binefacerea devine o tortură. In fine că mijlocul acesta bine e ales, si că servițiul ce vor sĕ li-se facă nemagiarilor cu lățirea limbei magiare cum are sĕ-l înțelégă, rĕmâne în linia primă ca ei sĕ judece, nu alții.

Discursul

P. S. Sale Dlui episcop Dr. V. Mihály ținut în casa magnaților în ședința acesteia dela 9 l. c. în cestiunea asilelor de copii.

Escelența Vóstră, Dle Președinte! Ilustri magnați!

Cu ocasiunea când s'a pertractat articlul de lege XVIII din 1879 avui onóre a constata, că legislațiunea Ungariei până aici a respectat unul din cele mai sacre drepturi omenesci, libertatea părinților relativă la esercițiul de acésta ori de acea natură a instrucțiunii elementare a pruncilor lor, ca nu cumva părinții sĕ fie împedecați óre-și cum întru educațițiunea pruncilor lor a straplanta însușirile lor proprii; ca nu cumva părinții se fie împedecați óreși-cum a reproduce spre glorificarea lui Dumneḑeu în băeții lor acele insușiri bune spirituale, care părinții înșiși încă le-au ereḑit.

De óre ce acel proiect, atunci ajunse la putere de lege, inaltul guvern al instituțiunii publice cu acésta inagură o eră nóuă de educațiune a poporului, care netezesce calea spre educațiune spartană, cea îndreptată spre a desface tóte legăturile de familie

Proiectul de lege de față este numai stadiul al doilea pe acest precipiș; și de cumva tóte semnele nu înșélă, curênd se va desamăgí cel ce se légănă în credința, că în cadrul sistemului de instrucțiune publică al inaltului guvern proiectul de lege despre asilele infantile forméză „non plus ultra“ a atentatelor îndreptate spre stirbirea legăturilor de familie și a drepturilor cuvenite părinților.

Cu venerațiune am salutat, ce e drept, deducțiunile în privința pedagogică corecte și înălțate la nivelul sciinței ale Escelenției sale dlui episcop latin al Oradei-mari, dar nu mĕ pot reținé sĕ nu declar, că eu tocmai dintr'acele deducțiuni sunt silit se ajung la consecuențe contrare.

După-ce astfeliu semnalai posițiunea, ce o cuprind față cu acest proiect de lege, cu reverență Ve rog magnați ilustri, sĕ mi concedeți, ca după 12 ani de nou se pot apela la paciența Vóstră, când cutez a cuvênta la obiectul de față.

Precum 'mi-se pare, o principală lature umbrósă a acestui proiect de lege se cuprinde în natura lui preste tot obligĕtóre. Eu nu neg, că acolo, unde s'au creat raporturi atât de nedeplorabile, lățite între gloate, cât nu numai bărbatul și tata cel chemat spre aceea dela natură spre paza căsenilor sei, ba și ceialați membri de vîrstă ai familiei cu toții sunt siliți, nu din când în când, nu în mod esceptional ci stabil a-și căuta departe de locuințele lor pânea de tóte ḑilele, ca sĕ pótă trăí; că ḑic într'astfel de împregiurări deplorabile este de lipsă a se îngriji; ca băeții de 3 -6 ani se fie ocrotiți de mâni străine. Acésta eu nu o trag în controversă. — Băeții est mod ajunși la orfanat artificial, așeḑe-se aceia ori sub grija altei familii private, ori înființeze-se pe parte la orfanotrofii, case de caritate, asile infatile, grădini de copii scl. Pentru de acéstia de sigur este o facere de bine, de cumva îi așéḑă în astfeliu de institute. Dar' acésta facere de bine, ilustri magnați, este fórte amară, pentru că institutele ori-cât de bine arangiate, grija de familie strĕină ori cât de umană, îngrijitórea sau doica cualificata după ori-care metod, nici odată nu este în stare de a suplini educațiunea cea dela părinți.

In Ungaria caritatea crestină, zelul pentru causă, unde se părea de lipsă, deja a și înființat astfel de institute: și de cumva de sine nu se va ivî zelul pentru asemenea așeḑĕminte, influența din strĕinătate s'ar fi îngrijit sĕ stêrnéscă interes în acésta privință.

Dar' într'o țéră ca aceea, unde prin înțelepciunea legislațiunei s'a făcut promisiune, ca maioritatea precumpĕnitóre a cetățenilor se pótă fi proprietară de avere nemiscătóre; într'o țéră ca aceea, unde industria cea mare numai treptat se pote desvolta, dar' în desvoltarea ei nu e în stare a jigni, a ruina ori a nimici industria cea mică; într'o țéră ca aceea, unde bărbatul cu sudórea feței sale de comun câstigă atâta, cât se recere spre aceea, ca, pe lângă circumspecțiunea crutătóre a muerii, sĕ-și pótă susținé familia întrégă: în Ungaria, ḑic, unde în procente întregi nu, ci póte numai în frântură neînsemnată se póte nota numĕrul acelor familii, care sĕ nu aibă locuințele lor proprii, sau vatra lor proprie și menagiul propriu al casei; ca în astfeliu de țéră cu proiectul de lege despre asilele infatile sĕ se tenteze o cură generală și regnicolară a unui reu, care nu este general: după convingerea mea ar fi o provisiune, încât pentru estensiunea ei, superfluă. In casul cel mai bun, magnați ilustri, numai spre remediul rĕului ce ici sau colea, esceptionel însĕ aievea se ivesce, subverséză necesitatea de a înființa asile infantile și atunci ca a unui remediu paliativ, care a'l întrebuința abstrăgênd dela inițiativele private ori sociale, s'ar păré a fi póte mai chemate autoritățile orfanale, și a fi mai indicate, ca acele sĕ se intromită într'astfel de trebi.

Mare pond se puse pe aceea, ca acest proiect de lege sĕ se priméscă, și Escelenția Sa dl ministru a atins, că sila impusă în acest proiect de lege nu este obligătóre preste tot ci numai acolo, unde esistă grădini de copii și asile infantile, și numai acolo unde părinții sunt depărtați de acasă, și acolo, unde părinții nu legitiméză, că neîntrerupt pot sĕ împărtășéscă pe băeții lor de îngrijirea recerută.

Magnați Ilustri! Eu recunosc, că partea primă a problemei proiectului de lege se referesce la absența părinților, încât §. 1 dispune, că problema grădinei de copii este în absența părinților de a scuti pe băieții lor prin grije și ocrotire de primejdiile, ce i ar puté ajunge. Dar însuși tecstul proiectului de lege nu statoresce, ce sĕ se întâmple cu băieții aceia, ai căror părinți numai de escepțiune și provisor se departă de acasă; legea într'astfel de cas nu concede nici aceea, ce dealmintrelea adesesori este neîncungiurabil, ca adecă persóne aparținătóre de legătura casei și a familiei se pótă substitui pe părinți întru grija pruncilor și a băieților. Acésta cel puțin nu este apriat ecspres în proiectul acesta de lege, care pătrunde în sanctuarul familiei, după convingerea mea numai „ecspresa docent“, și aici cu anevoe s'ar concede câmp larg la interpretațiune.

Dară problema grădinilor de copii nu este, numai ca sĕ se scutéscă băieții de primejdiile ce i-ar puté ajunge, ci într'a dóua linie ca se ajute pe băieți întru desvoltarea lor intelectuală și morală prin deprinderea istețimii și a facultăților mentale și sĕ-i dedee la ordine și curățenie. La acésta a dóua problemă proiectul de lege nu mai ḑice, că în „absența părinților“, ci preste tot statoresce la problema asilelor a deda băeţii la curăţenie şi la ordine şi, prin deprindere amăsurată etăţii lor, a-i ajuta pe aceia întru desvoltarea isteţimei, a minţii şi a inimii lor.

Ér că restricţiunea apriat admisă în partea primă a problemei, în partea a dóua a aceleia invederat este eclusă, acésta îmi voiu lua voea a o şi dovedi. Nu că dóră înalta legislaţiune sau proiectul de lege nu ar recunósce, că părinţii sunt capabili a-şi deda băieţii la isteţime şi a purta grije de educaţiunea lor corporală, ci pentru-că nu se îndestulesce cu acea desvoltare intelectuală şi morală, care părinţii după natura lucrului pot se o întindă băieţilor.

Cu tóte acestea, magnaţi ilustri, eu nu mĕ îndoesc a concede, că acest proiect de lege nu impune în aceiaşi mĕsură tuturor părinţilor sila aci contemplată a asilelor infantile, ba sunt de părere, că acest proiect de lege contemplă sila acésta numai pentru o parte a cetăţenilor patriei, deóre-ce numai pe o parte a cetăţenilor o ţine de necapabilă spre aceea, ca sĕ-şi împărtăşéscă băieţii neîntrerupt de îngrijirea recerută. Indrăsnesc a atinge, că §. 4 al acestui proiect de lege ḑice, că acolo, unde esistă asil infantil sau grădină de copii. fiecare părinte este obligat a şi trimite băieţii de 3—6 ani în asilul infantil sau în grădina de copii, de nu cumva dovedesce, că de aceia însuşi se îngrijesce acasă, ori că a luat mĕsurile recerute pentru îngrijirea lor.

Ér, că unde sĕ se înfiinţeze grădini de copii şi asile infantile şi unde ba, acésta o statoresc §§ ii 15 şi 16 In §. 10 se desfăşură, că statului îi stă în drept şi în putere a înfiinţa grădini de copii acolo, unde raporturile speciale ar pretinde Dară că de ce natură se fie aceea continuă îngrijire recerută, care o contemplă aici proiectul de lege, acésta o spune §. 8, între care se înşiră acele cerinţe, dintre care, de cumva părintele ori şi căruia nu este în stare a face destul, se ivesce sila şi obligamentul sĕ-şi trimită băiatul în grădina de copii. Deci însuşi tecstul proiectului de lege póte se convingă ori pe cine despre aceea, că acel proiect obligamentul asilelor infantile preste tot îl impune cetăţenilor diferiţi după ţinuturi. Aceia o mărturisesce şi raportul comisiunei administrative şi judiciare a casei magnaţilor de data 13 Februarie 1891.

Din parte'mi cutez a observa numai atâta, că băiatul întru început cugetă în esenţă ca instrumentul inteligenţei părinţilor; el nu e capabil de a cugeta fără de idei metafisice şi morale; e incapabil de a avé idei de aceste fără limbă, ér a grăi numai aşa începe, dacă în cercul familiei, la popórele părinţilor, se desvólta într'insul facultăţile-i mentale ce zac părăginite.

Deci dacă părinţii aşéḑă fundamentul educaţiunii băiatului, deóre-ce proiectul acesta nu se îndestulesce cu acel fundament, care fiecare mamă de trébă din patrie este capabilă a-l clădi în inima şi mintea băiatului ei: postulatele cuprinse în §. 8 dovedesc deajuns, că ori îşi îngrijesce mama băiatul după putinţa ei ori ba ea va fi constrânsă a şi trimite băiatul în grădina de copii, îndată-ce dênsa nu este capabilă a face destul ori şi căruia dintre postutale, şi nici starea-i nu o ajută se ţină educator ca acela, care se substitue pe părinţi întru împlinirea acelui postulat. Cu acésta este dovedit, că sila asilelor infantile se întinde preste tot asupra tuturor cetăţenilor din diferitele ţinuturi ale patriei.

Din sila acésta isvoresce altă lature umbrósă a proiectului de lege; el este un amestec în dreptul de familie al părinţilor, de aceea pedepsesce în modul cel mai simţit pe părinţii înşişi. El destramă legătura în viaţa de familie, de aceea nu póte fi nici folositor, nici salutar, deóre-ce este un interes al ţĕri a susţiné legătura de familie, ér a forfeca drepturile ei nu este consult. (Va urmă.)

Cronice.

Budapesta, 16 Februariu, 1891.

(Resultatul numĕrării poporaţiunei. — Dl Keleti în Academia magiară. — 8 milióne unguri, 6 milióne români. — Slavii dintre Dunăre şi Tisa, — Emigrările spre America, Sêrbia, Bulgaria şi România. — Invasiunile israeliţilor. — Lipsa de precauţiune: şovenismul în statistică.)

(Încheere.)

Dl Keleti ḑice, că se află 8 milióne de suflete cari vorbesc în limba magiară, nu că ar fi unguri de origine, ci că vorbesc şi în limba magiară. Aşa, dară se póte ḑice tot cu atâta dreptate cum ḑice dl Keleti despre limba unguréscă, că în limba românéscă vorbesc mai bine de 6 milióne sufletele în părţile resăritene ale regatului ungar, unde elementul românesc se află în preponderanţă însemnată faţă de celelalte elemente.

Stagnaţiune şi chiar de crescerea poporaţiunei se află în comitatele Abauy-Torna, Sáros, Szepes şi Mosony, de unde mai vêrtos au pornit emigrările spre America. Poporaţiunea oraşului Verşet s'a inpuţinat cu 500 suflete, căci din causa filocseri au mers o mulţime de ómeni în Serbia, Bulgaria şi America. In comitatul Somogy poporul decresce din causa abortării copiilor.

In regatul ungar se află 143 oraşe; poporaţiunea la oraşe s'a înmulţit cu 15%. In Budapesta sporiul este de: $37^{0}/_{2}$; ér în Sigetul Marmaţiei de $36^{1}/_{0}$. Cine nu vede în aceste lucruri, că poporul ales a contribuit la înmulţire? Poporul bigot în religiune, cosmopolit şi fără scrupuli în esploatarea sătenilor, pe cari în parte îi silesce a emigrá spre America. In Sigetul Marmaţiei trebue că s'au aşeḑat mulţi ovrei din Galiţia şi Russia, căci sporiul este ca din poveste. Preste tot sporiul de 16%; în oraşe este astfel, că 10% vor fi a crestinilor, ér cele 5%; a israeliţilor.

Zagrabia s'a sporit cu 30%; Fiume cu 38%:
Case au fost în Ungaria şi Transilvania.

în 1880	2,299.366
în 1890	2.543.086
sporiul . . .	243.720

In Ungaria şi Transilvania cad pe 1000 bărbaţi 1031 femei; şi adecă în părţile resăritene la la gr. or. şi gr. cat. pe 1000 bărbaţi cad numai 980 femei; ér în partea apusénă între unguri, nemţi şi slovaci femeile sunt mai multe, decât bărbaţii.

Dl Keleti crede, că elementul magiar s'ar fi sporit mai tare în acesti ḑece ani; firesce, că dsa numĕră între magiari şi pe românii de lângă Tisă, pe slavii dintre Tisa şi Dunăre, pe slavii şi germanii de lângă malurile ambe a Dunărei; astfel apoi scóte cifra de 8 milióne unguri.

Acésta însĕ mi se pare o calculaţiune şovenistică. Sporiul dintre Dunăre şi Tisa este de tot nenatural şi primeşdios! Inmulţindu-se acolo elementul slav, încetul cu încetul se va forma acolo o linea directă dela nord la sud, care va împreuna pe slavii dela miéḑă-nópte cu slavii dela miéḑă ḑi. Şi până când ungurii vor visa de sporiul elementului magiar, chiemat cum susţine şi dl Keleti, a domni preste celelalte elemente: elementele slave puse în mişcare vor tăia chiar şi pe Alföld care este preserat tare cu elemente strĕine. „Dum in Academia consultant, Saguntum (in Alföld) perit!"

Dl Keleti îşi terminéză referada s'a cu următorele cuvinte: „Aşa dară magiarii forméză în ţéră 54.23%; va se ḑică maioritatea absolută în Ungaria proprie. Nime dară nu póte ḑice de aci nainte că o minoritate de unguri domnesc asupra ţĕrii, pentru că după unguri cea mai mare naţionalitate (adecă românii) abia forméză mai bine de 15%; maioritatea absolută fiind totdéuna a magiarilor.

Rasele fiind mestecate în regatul ungar, numerii se pot grupá în multe feliuri. Astfel şi dl Keleti póte demonstra prin grupări de tot feliul, ceea ce doresce. Şi românii tot cu atâta drept, ca dl Keleti pot susţiné, că ei sunt la 6 milióne şi mai bine de óre ce atâţa locuitori vorbesc cât mai bine, cât mai reu limba nóstră românéscă.

Noi, cari statistici nu suntem, şi n'avem la mână datele statistice din biroul ţĕrei, ci cunóscem viaţa mai mult din pracsă, suntem de convingerea: că elemetele crestine se sporesc cam slab, ér elementul israelit prin nasceri şi prin invasiunile din Galiţia şi Russia se sporesce înfricoşat. Şi nu pricepem, cum dl Keleti crede a lucra în interesul ţĕrii, când nu constată în primul loc acésta primejdie pentru ţara întrégă, ci face complimente şi aduce laudă, nu lui Dḑeu sabaot, care ne-a dăruit în ḑece ani mai mult ori mai puţin buni, dar regimului şi elementului magiar, care nu trebue înbărbătat în ţinuta lui şovenistă; ci din contră guvernul trebue făcut atent, ca sĕ părăséscă dela sine ori-ce slăbănogie spre a fi el însuşi terorisat şi împins de curentul şovenist, ce s'a pus în cértă deja cu tóte popórele din ţară şi cu toţi vecinii din prejur.

Mr.

Tibru, 14/26 Martiu, 1891.

Dle redactor! Nu v'am mai scris de mult sciri de prin părţile nóstre.

Ve-ţi crede póte, că noi românii o ducem aşa de bine şi suntem aşa de mulţămiţi cu cele ce se petrec pe la noi, încât nu avem cuvinte a ne mai têngui.

Bine ar fi, ca cel puţin în parte sĕ fim mulţămiţi cu lucrurile, ce se întêmplă pe la noi, însĕ durere, în direcţiunea acésta se fac regrese înspăimântătóre, ceea-ce se póte vedé de acolo, că chiar aceea parte a poporului nostru, despre care afirmă ḑiar
ungurescĭ, că sunt mulţămiţi cu actuala si
emigréză în tóte ḑilele cătră România
din fericita Ungarie, unde dreptatea,
fericirea se imparte după plăcerea şi
torilor de cultură şi luminaţilor u

Joi în 7/19 Martiu aprópe
bulziţi de fericire unguréscă, au
din Teuş spre România, lăsându
în scirea Domnului, ca de
se póta plăti aici pe acei „binevoitori" ai lor, cari în tóte ḑilele cércă tot feliul de mijlóce, ertate şi neertate ale amări ḑilele şi ai înstrĕina cu forţa de limba şi obiceiurile remase de moşi, de strămoşi.

Corbi albi sunt comunele, unde s'au ales primariu după voia poporului; căci ori s'a ales aclamaţi, fără voia poporului, ori s'au pus în candidaţie pelângă cei ce iau voit pretorii sĕ-i pună cu puterea şi alţi slăbănogi, pe cari poporul, ca se nu facă pe voia duşmanului seu nu i-am ales ci mai bine a preferit a alege şi mai slabi.

Un esemplu cum se purcede pe la noi la alegerile de primari îl putem vedé la Teuş, unde românii sunt în maioritate.

Acolo proto-pretorele a voit aclamaţiune, însĕ la cererea românilor, ca sĕ se facă alegerea cu votisare, proto pretorele a pus în candidaţie doi unguri şi un rîză de jidov.

Frumos respect faţă de românii grăniţeri din Teiuş.

Sĕ nu fi avut dl protopretor nici un jidov în Teiuş apoi credem, că ori punea în candidaţie numai ungurii, ori apoi punea vre-un ţigan; căci după glagórea ungurilor numai acestia constituesc „fericitul" stat unguresc.

Prin fapte de acestea, numai cu ochi buni unii la alţii nu ne putem uita, şi cât timp se vor continua cu acestea, bună înţelegere între români şi unguri nu va fi.

Funcţionarii unguri, cari trăesc din sudórea muncitorilor români, prin purtările lor nechibzuite, dau ansă la neînţelegeri între români şi unguri şi tot ungurii de cătră pădure; au nas sĕ afirme, că preoţii, şi dascălii, români agitéză contra statului.

Fii cei cinstiţi şi patrioţi cei credincioşi şi de omenie ai ungurilor, jidanii, abusând de încrederea puternicilor ḑilei pe lângă, că 'şi permit a demoralisa poporul cu beuturi şi al stórce prin înşelăciuni, îşi mai permit a-şi bate joc şi de sĕrbătorile crestinilor. Astfeliu în Dumineca din 10 Martiu eram la Cricău. Diminéţa pe când întra preotul în biserică mai multe cară ale unui jidan avut de acolo scoteau parii la vie, ca în ori care ḑi de lucru.

Servitori creştini ai jidovilor n'au regaz sĕ serbeze nici sĕrbători crestinesci, nici jidovesci: când are stăpânul sĕrbătóre. nu are servitoriul; când are servitoriul nu are stăpânul.

Ar fi de dorit ca crestinii nostri sĕ şi facă cruce de jidani ca de necuratul.

In părţile nóstre ómenii s'au apucat cu deadinsul de lucrul viiloriu. Ninsórea de Mercuri însĕ ii făcu se mai îngădue puţin.

Viile pe unele locuri au ernat de tot reu; se află multă vie atăcată de gerul din érnă.

Holdele preste tot au ernat binişor, şi în urma căldurilor din ḑilele trecute şi incepuseră a inverḑi frumos.

Indată ce ómenii nostri de pe la sate au început a mişca la lucru, pruncii au început a absenta dela scólă.

Zăpada cea multă de pela munţi s'a topit cu ogodul aşa, că apele n'au crescut sĕ causeze stricăciuni.

C.

Varietăţi.

* (Dela Curte). Maj. Sa împĕrătésa regina, archiducele de Salvator şi archiducesa Valeria au cercetat Athena, unde au avut o primire strălucită Cu acésta ocasiune au cercetat Acropolea şi fosta locuinţă a eruditului Schliemann. Mai înainte de a se reîntórce la Corfu vor cerceta muntele Olimp.

* (Deputaţi clericali în archidiecesă pe periodul 1891—1894 au mai fost aleşi următorii domni:

Cercul III. Sebeş: Ioan Droc protopresbiter în Mercurea; cerc. VI. Haţeg: Ioan Raţiu protopresbiter în Haţeg; cerc. VII. Ilia: Avram Pĕcurariu, protopresbiter; cerc. IX. Zarand Vasiliu Dămian, protopresbiter; cerc. VIII. Geoagiu: N. Cristea, ases. consist.; cerc. X. Câmpeni: Romul Furdui, protopresbiter; cerc. XIII. Solnoc: Teodor Herman, protopresbiter; cerc. XIV. Bistriţa: Galacteon Şagău, protopresbiter; cerc. XV. Têrnava: Mateiu Voileanu, asesor consist.; cerc. XVI. Sighişóra Zacharie Boiu, asesor consist.; cerc. XVII. Treiscaune: D. Coltofean, protopresbiter; cerc. XIX. Bran: Traian Meţian, protopresbiter; cercul XX. Făgăraş: Iuliu Dan, protopresbiter.

* (Administraţia de stat). Comitatul Albei de
că a hotărît sĕ înainteze o representaţiune
proiectului referitoriu la adminis-

Sergiu este, cum se scie, fiica marelui duce de Hessa ér regina Engliterei îi e bunică). După ce însě s'au cerut lămuriri dela Petersburg curțile din Hessa si din Englitera s'au declarat satisfăte.

După acésta s'a publicat o declarație, de sigur venind dela curtea engleză, în care se ḑice, că nu e esast, că marea ducesă ar fi fost silită de cineva sě trécă la ortodocsie, ci că a părăsit de bună voie religia evangelică, în care a crescut. Cari sunt motivele, cari au îndemnat-o sě facă acest pas, pe care nu voise a-l face acum șapte ani, nu se spune și astfel se lasă și mai departe câmp liber combinațiunilor presei germane.

* (Tinerimea magiară în contra Românilor). Sub acest titlu scrie „Budapesti Hirlap“ următórele: „La mișcarea începută de tinerimea universitară budapestană în afacerea cu rěspunsul în contra memorandului tinerimii române s'au mai alăturat afară de universitarii din Cluș și tinerimea dela academia juridică din Pojon. In prima sěptěmână a lunei Aprile se va ține spre acest scop o ședință și va întreprinde o listă cu subscripțiuni pentru acoperirea speselor. Ascultătorii magiari dela universitatea din Viena încă s'au alăturat la mișcare, din care causă se vor pune cât mai curând în legătură cu tinerimea dela scólele superióre magiare.

* (Manevre.) Vice-comitele Bistriței a fost încunosciințat de comanda corpului al 12 lea de armată, că în urma unui ordin din cercurile mai înalte, după tótă probabilitatea, se vor face manevrele de tómnă, între Têrgul-Murěșului, Bistrița, Reghinul săsesc și Deeș, in presența Maiestății Sale a monarchului nostru.

* Programul esamenului teoric ce se va ține la economia de instrucțiune a comitatului Sibiiu (Piața vitelor nr. 10) în 31 l. c. la 9 óre a. m. 1: Limba magiară. 2. Aritmetica și geometria. 3. Istoria naturală. 4. Conducerea economiei 5. Doctrine economice. 6. Instrucțiune specială din agronomie și zoologie. 7. Instrucțiune specială despre crescerea vitelor, despre higienă, ținerea vitelor și folosul. — Jurnalele de economie, precum și caietele de scris ale învěțăceilor — servitori vor fi puse spre esaminare.

* (Institut de bacteorologică în Athena). Jurnalele din România scriu: Guvernul grecesc vrea se înființeze în Athena un institut de bacteorologie. In acest scop dl Tombasi, secretariul legațiunei eline de aici — primind invitare dela ministeriul de esterne — a visitat eri institutul nostru de pe Cheiul Dêmboviței, rugând pe dl Dr. Babeș a-i presenta regulamentul organic al institutului și a i comunica mai multe detailii necesare. Dl Babeș cu cea mai mai mare plăcere s'a pus la disposițiunea însărcinatului guvernului elin.

* (O fată adoptivă...) D-na Sarach Bernhardt are o fată adoptivă. Ea a adoptat pe fiica fratelui seu de lapte Francisc Emanuel, căreia i-a dat numele de Sara Regina.

Băiatul doicei Sarah Bernhardt s'a dus acum câți-va ani la New York, unde insurându se s'a stabilit pentru totdeuna acolo. A avut mai mulți copii, între cari și Regina.

Sosind la New-York, Sarah Barnhardt, aflà, că fratele seu e în acel oraș. Puse sě-l caute și găsindu-l cu o familie numěrósă se gândì sě-i ia un copil ca sě l crescă.

Copilița Sarah Regina va pleca în Aprile în Francia, incredințată unei doici, până la întórcere marei tradegediene.

Sarah Bernhardt are de gând sě dea fiicei sale o educațiune strălucită.... Vrea sě o facă artistă dramatică.

* (O invențiune română.) „Constituționalul“ din Bucuresci află, că sa depus spre esaminare la ministrul român de resbel o ingeniósă armă, invențiune română, sistem Perrna Theoharescu brevetată în cele mai principale state din Europa și din America. Arma este de calibru 8, este ușóră, solidă fórte simplă și ca sistem este fórte ingeniósă prin faptul: că se póte intrebuința ca armă cu un singur foc cât și ca armă cu repetiție — prin modul magaziilor schimbătóre. Intrebuințată ca armă cu un singur foc se pot trage 20 focuri pe minut; ér cu repetiție se pot trage 35 focuri pe minut, avênd precisiune de tir suprinḑětóre și superióră tuturor armelor cu repetiție. Modul ingenios al construirei, facilitatea manevrărei prin blocuri schimbătóre permite a trage ori câte focuri și fără întrerumpere și fără jenă de încălḑirea țevei, iar aplicarea magaziei este atât de simplă, încât chiar și țeranul cel fără carte încă o póte ușor înțelege și mănui.

* (O stea regăsită). Se scrie din Paris: Se scie în lumea astronomică, că o nobulosă variabilă din constelațiunea Taurului dispăruse de mai mulți ani și era căutată în zadar de tóte telescópele observatorilor astronomiei din lume. Observatorul din Paris a regăsit acum acéstă stea, revenită la locul, unde fusese observată întâiu.

Bibliografic

„Romänische Revue“ politisch-literarische Monatsschrift. III. u. IV. Heft. Wien, März und April 1891.

Inhalt: 11 Millionen Romänen. — Das Bucuresci er Memorandum. — Die Segnungen des Dualismus. — Die Brüder Hurmuzachi. — Die Romänen gegen die Zwangsbewahranstalten in Ungarn. — Ethnographie und Folklore in der Bucovina von R. Friederich Kaindl (Czernovitz). — Grui-Sânger, ein Gedicht von V. Alecsandri deutsch von L. V. Fischer. — Macedo Romänische Volkslieder, übersetzt von Dr. Melchior Hârsu. — Die Basch Araba und die Anfänge des romänischen Staates, von Ioan Barbovescu. (Fortsetzung). — Die geizigen Brüder, Romänisches Volksmärchen aus Süd-Ungarn. Erzählt von K. Heinzendorf. — Bundschau: Zeitungsstimmen über die Lage der Romänen in Ungarn. — Von der romänischen Liga. — Aus der Bucovina — Magyarische Cultur und Litteratur. — Litteratur: Ueber den Ursprung der Romänen. —

Bursa de Viena și Pesta.

Din 24 Martiu 1891

	Viena	*B.-Pesta*
Renta de aur ung. de 4%	—.—	—.—
Galbin	5.43	5.42
Napoleon	9.14½	9.14
100 marce nemțesci	56.60	56.55
London pe (poliță de trei luni)	115.20	115.30

Nr. 122 [48] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa III-a Rea, cu filia Nalaț Vad, în protopresbiteratul Hațegului, se publică prin acésta concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Pămênt arătoriu și de fânațiu 13 jugere în parochia materă Rea, care din preună cu celealalte emolumente parochiale statorite în sinódele parochiali din 20 August 1889 și din 14 August 1890 dau la olaltă venitul anual de 231 fl. 80 cr; ceea ce se póte vedé mai de aprópe din protocólele amintite

Doritorii de a reflecta la acésta parochie au a și asterne suplicele concursuale instruite conform prescriselor legale la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hațeg, la 2 Martiu, 1891.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Rațiu,
protopresbiter.

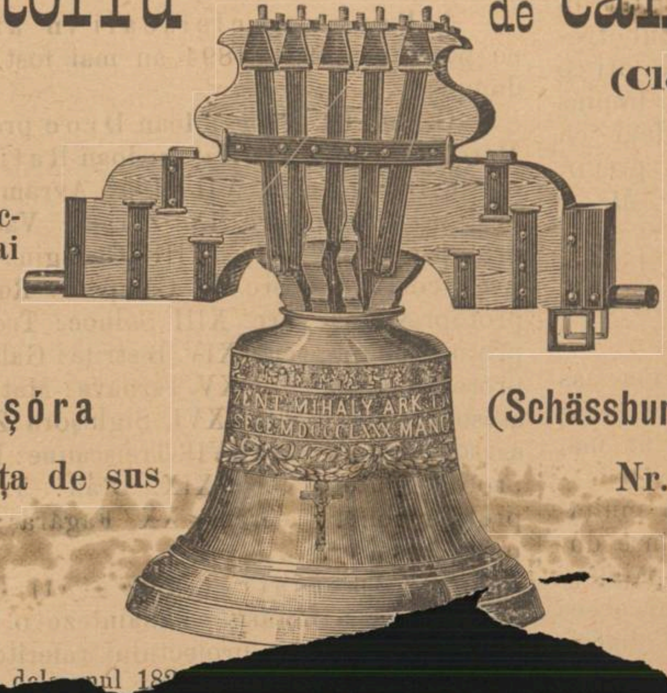

Mihaile Manchen,
vărsătoriu de campane
(Clopote)
și de construcțiunea cea mai nóuă
cu sul sucitoriu
în Sighișóra
piața de sus
(Schässburg-Segesvár)
Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 18
comu
ecomandă tuturor
coróna de
tut pentru
feptuează
se va
—12

Sz. 1775/891 polg. [49] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint Brechner Iános s társai által verdi birtokosok ellen beadott kérése folytán Verd község határának általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalásra a határnap 1891 május hó 1-én d. e. 10 órára a tüzetik ki Verd községbe a helyszinére a községi iroda helyiségébe ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. tőrvényszék 1891 február hó 28-án tartott üléséböl.

Vén András
elnök

Rámpa Rudolf
jegyzö.

O specialitate necomparabilă
între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă și străinătate
este
apa minerală de
„Répát“

care în urma composițiuei pré fericite a părților sale minerale și a conținutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare și de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de **„Répát“** sě întrebuințéză ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului și a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor și a bešici etc. are un efect admirabil la secrețiunea udatului și este recunoscut ca remediu salvator neprețuibil.

☞ **Cel mai curat și binefăcětoriu product natural.** ☜

☞ **Ca borviz adecă beut cu vin** ☜

nu sě póte compara acéstă apă escelentă cu nicì o altă apă minerală a continentului.

☞ Șampagnul apelor minerale. ☜

In urma acestora me věd îndemnat a recomanda apa minerală de **„Répát“** nu numai ca pe o beutură prea plăcută rěcoritóre ci și ca pe un escelent medicament și ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înțelept precum și pentru copii spre întrebuințarea ḑilnică cu cea mai mare căldură și conscienţiositate.

Apa minerală de **„Répát“** umplută în flacóne elegante de 1/2 și 1/1 litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete și veritabilă în Depoul subsemnatului de espedițiune în *Brașov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher și tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima
Administrațiunea isvorului
Josef Görgy.

[27] 7—20

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 32 Sibiiu, Marţi 19/31 Martiu 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr, pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 18 Martiu.

Ḑiarele mai próspete ne-au adus scirea, că comitele suprem al comitatelor Têrnava-mare şi mică la repetita sa cererere, a fost dispensat dela oficiul seu, şi că acuma ambele comitate sunt fără comite suprem, asteptându se nóue denumiri.

Ne este încă în viuă memorie comedia înscenată mai sĕptĕmânile trecute, când s'a ivit prima scire, că comitele suprem al acestor dóuĕ comitate românesci şi săsesci vrea sĕ se retragă. Presa din Cluş, intrégă céta amploiaţilor s'a pus pe gânduri, şi s'a rugat în feliu şi formă pentru rĕmânerea contelui Bethlen în fruntea comitatelor. Comitatul celor mai multe şi mai scăpătate familii de unguri, comitatul Têrnava-mare din incidentul retragerei comitelui suprem a ţinut congregaţiune estraordinară, în care s'au provocat sgomotóse desbateri pentru şi în contra rĕmânerei comitelui suprem. O deputaţiune numĕrósă s'a dus la ministeriu spre a esopera rĕmânerea comitelui, dela a cărui rĕmânere s'a condiţionat esistenţa comitatelor şi a spiritului, care aḑi domnesce în el.

Corónă tuturora s'a pus la reîntórcerea comitelui suprem în residenţa sa la Sighişóra. In călĕtoria triumfală pe teritoriul comitatului a fost salutat şi bineventat de către subalternii sei, ér în Sighişóra la gară o deputaţiune tot de sudiţi din comitat l'a bineventat în tóte trei limbile comitatului, în cea unguréscă, nemţéscă şi în cea românéscă, rugându-l sĕ nu depărteze mila sa dela poporul seu cel credincios, care numai dela dênsul, ca dela cel mai bun comite suprem, astéptă mântuire, numai dela el sperézâ realisarea dorinţelor sale.

Abia se va afla comitat în întrégă ţéra, unde administraţiunea sĕ fie comis atâtea abusuri, ca şi în aceste 2 comitate puse sub conducerea contelui Bethlen, care se desparte din fruntea administraţiunei. Abia se va afla comitat, în care drepturile poporului sĕ fie călcate în picióre cu atâta nesfială, ca şi în comitatele celor 2 Têrnave; abia se va afla în Ungaria comitat, unde arbitriul se dómnéscă cu totala eliminare a legilor, ca şi aici, unde voinţa şefului se predomineze în tóte ramurile administraţiunei, din care causă el a şi fost nu o dată poreclit paşa Têrnavelor. Şi în faţa acestora stêlpĕrile de finic, şi strigările de Osanna, cu care a fost întêmpinat acest comite suprem în calea sa triumfală după faima de retragere, respectarea celor trei limbi din comitat la gara din Sighişóra cu ocasiunea acestui vifleem, cari altcum în desbaterile comitatense şi în corespondenţa oficială sunt cu totul eschise de sus până jos contra clarelor disposiţiunii ale legei; tóte acestea ne-au demonstrat evident, că nu numai în vécul trecut şi nu numai în Rusia autocrată se póte mistifica adevĕrul, că şi în vécul al XIX în ţéră constituţională, cum e şi Ungaria, în comitatul Têrnavelor póte se fie câte un Potemkin, şi că şi la finea seclului al XIX sunt demni următori ai sclavilor romani, cari în rolul de gladiatori sciu esclama: Ave Bethlen, morituri te salutant.

Ţipetul de durere al foilor din Cluş pentru depărtarea preşedintelui reuniunei de magiarisare din fruntea acestor comitate este uşor de esplicat, deóre-ce sub domnia acestui comite suprem cel mai sĕrac comitat din Ardél, comitatul Tărnava-mică a contribuit pentru scopuri curat unguresci, cum e bunăóră şi reuniunea pentru magiarisarea din Cluş, considerabila sumuliţă de 10,000 fl. din arunc făcut asupra comitatului.

In întreg comitatul domnesce cea mai mare destrăbălare în ce domnesce raporturile sociale, şi cele oficiale între comitat şi scólele confesionale, apoi tot asemenea destrăbălare domnesce în ce privesce îmbunătăţirea comunicaţiunei, despre vre-o îmbunătăţire pe teren economic nici vorbă nu mai póte fi.

Terorismul atât e de mare, încât contra disposiţiunilor clare ale legei de naţionalitate nici la atâta n'au putut ajunge ómenii, ca în desbaterile municipale se fie acceptată limba româna ca limbă protocolară, în întreg comitatul Târnava-mică abia sunt doi notari de român, nicăiri corespundenţa nu se face în limba română, întrégă administraţia se face numai în limba ungurésca, pe care afară de notariul, care nu cunósce limba poporului, nime din comună nu o pricepe.

Se dice şi dóră nu [illegible] mul e rĕu, acolo schimbarea [illegible] nu e de mare importanţă. Possibil, ca în punctul administraţiunei la noi aşa sĕ stea lucrurile.

Insĕ chiar şi când nu ar fi aşa, în casul concret schimbarea persónei nu va avé de urmare şi schimbarea sistemului. Acésta ni o spune diariul nou înfiinţat în capitala ţĕrei, care e condus de un deputat ardelén, de Iuliu Horváth, care represintă un cerc din comitatul Târnava-mică, cercul Belovaşarului, prin urmare nime decât el nu e mai competent în acéstă materie.

Cu tóte acestea însĕ noi românii trebue sĕ salutăm cu bucurie depărtarea acestui om urgisit din fruntea comitatului Târnava-mare şi Tărnava mică.

Revista politică.

O scire de tot [illegible] din capitala Bulgariei [illegible] şi dl Beltchef, ministru de finanţe, se plimbau împreună într'o grădină din Sofia, mai mulţi indiviḑi s'au apropiat de ei şi unul a tras asupra lor trei focuri de revolver.

Dl Stambulof n'a fost atins, insĕ dl Beltchef a fost omorît.

Asasinul a fugit şi poliţia n'a putut sĕ pue mâna pe dênsul.

Alte 30 persóne au fost arestate. Printre cei arestaţi e fostul ministru Karaveloff.

Mai multe versiuni circulă în privinţa acestui atentat.

După o altă versiune atentatul n'ar avé un caracter politic, ci ar fi numai un act de rĕsbunare a unor funcţionari destituiţi.

După o versiune, care pare mai probabilă, ar fi vorbaací de o conspiraţie politică, care ar avé de scop, de a ucide pe dl Stambuloff, ér nu pe dnul Beltchef.

Corespondentul unui ḑiar american „New-York Daily Tribune“ scie sĕ comunice ḑiarului seu din Germania nisce lucruri menite a face óre-care sensaţie.

Este vorba, că mĕsurile vecsatori luate la graniţa franco-germană de când cu ultimele incidente nu se mărginesc la readucerea în vigóre a regimului paşpórtelor.

Corespondentul ḑiarului american ne spune, că forţele militare germane înşiruite de-a lungul fruntariei sunt supuse unei discipline tot atât de riguróse ca şi când cele dóuĕ ţĕri ar fi în ajunul unui resboiu. [illegible] ca la Metz. Numai un mic [illegible] din armata germană au autorisaţia de a trece linia parapetelor.

Regimentele sunt ţinute aprópe necontenit sub arme şi nu trece nópte, în care sĕ nu se sune alarma în aceste regimente, pentru a se asigura de capacitatea şi de promptitudinea lor în cas de nevoie reală.

Corespondentul ḑiarului „Nev-York Daily Tribune“ adaogă, că era în intenţiunile împĕratului Germaniei sĕ modifice relativ acéstă vigilenţă escesivă la graniţă, dar în urma călĕtoriei împĕrătesei Frederica la Paris, Wilhelm II s'a decis „sĕ-şi părăséscă atitudinea curtenitóre de aşa ḑis prietin şi sĕ reia pe acea rece şi indiferentă a unui om, care se păzesce de insulta posibilă a unui duşman neîmpăcat.“

In prevederea unor nóuĕ incidente la graniţă, corespondentul gazetei americane reamintesce cât erau de aprópe Francia şi Germania de un rĕ[illegible] când cu afacerea Schnaebele, acum vr'o [illegible]

FOIŢA.

Raḑe de lumină din Talmud de rabinul I. Stern.

In românesce de **Jeronim Bariţiu.**

(Urmare.)

Pe ce cale sĕ apuce omul? Pe aceea, care de sine e onestă şi care îl va face onorific şi înaintea ómenilor.

⁂

Onórea deaprópelui teu se'ţi fie tot aşa de scumpă, ca şi a ta proprie.

⁂

Cel ce alérgă după onóre, dela acela fuge onórea. Cel ce fuge de onóre după acela alérgă.

⁂

Omul ordinar vrea sĕ ajungă sus.

⁂

Omul sĕ imiteze pe Dumneḑeu: el desconsideră toţi munţii mari şi se revelă pe micul munte al Sinaei.

⁂

Fii mai bine códa leului, de cât capul vulpilor.

⁂

Omul a fost [illegible] nu fiă prea mândru: [illegible] tru că [illegible] a fost creată înaintea lu[illegible]

Fii cât se póte de [illegible] pentru că sfârşitul omului e vermele.

Cât de mare virtu[illegible] rea; deóre ce ea cumpănesce cât tóte je[illegible] laltă.

Cel ce scuipă în s[illegible] le scuipatul în faţă.

Cel arogant e nesfe[illegible] şi pentru familia sa.

Dela un proroc arogant fuge darul prorociei, dela un înţelept arogat fuge înţelepciunea.

⁂

Când în familia cuiva s'a spânzurat vre o persónă, apoi se nu i-se ḑică: spânzură pestele! pentru că o ar putea privi ca o alusiune.

⁂

Omul sĕ fie totdeuna liniscit, domol, pacinic şi blând în vorbire şi respuns către ai casei, udenii ca şi către ori cine, chiar şi către păgâni de pe stradă, pentru ca sĕ fie iubit în ceriu şi plăcut pe pământ.

⁂

Fii dintre învĕţăceii lui Aron. Iubesce pacea şi caută pacea, iubesce ómenii şi-i condù spre vêrtute.

⁂

Cérta samĕnă cu o crepătură în vatră, care din ce în ce se lărgesce mai mult

⁂

In Palestina se ḑice: cel ce în cértă tace mai curênd, se trage din familie bună.

⁂

Sunt patru temperamente: uşor la mânie şi uşor la împĕcare, greu la mânie şi greu la împăcare, uşor la mânie şi greu la împăcare, greu la mânie şi uşor la împăcare.

⁂

Nu face încercare de împăcare, până ce mânia nu a evaporat.

⁂

Tăcerea e un gard al înţelepciunei.

⁂

Tăcerea se cuvine înţeleptului, cu cât mai mult nebunului.

⁂

Nimic mai bun pentru om ca tăcerea; pentru că cel ce face vorbe multe, nu póte evita greşeli.

⁂

Vorba se asémĕnă cu albina: ea are miere şi venin.

(Va urma.)

Se luaseră atunci, într'o nópte, měsuri de a se porni o óste împotriva Francei.

Un ofițer german, care făcea parte din contingentul dela Metz, a povestit mai târḍiu că, pe când aceea afacere era pendentă, o nópte întrégă au stat în picióre, lângă caii lor, 50,000 de ómeni din cavaleria germană, înarmați, gata sě pornéscă, așteptând în tot momentul ordine posibile din Berlin.

„Nu s'ar fi făcut o declarație de rěsboiu formală, nici o proclamație publică.

„Rěsboiul, dacă ar fi isbucnit, ar fi început printr'un act direct de agresiune.

„Dacă ordinul ar fi pornit din Berlin, Francia s'ar fi pomenit a dóua ḍi de diminéță cu o forță germană de 50,000 de ómeni cavalerie la vr'o treizeci de miluri înlăuntrul fruntăriilor sale și cu o mare armată de invasiune îndărătul acelor 50,000 de ómeni.

„In acest chip se va începe viitoriul rěsboiu europén. Asta este cel puțin părerea acelora, cari au studiat cestiunea mai de aprópe

„Rěsboiul viitor se va începe fără avertisment, și el póte fi resultatul unei cause neînsemnate, care sě nici nu alarmeze póte pe nimeni la început."

Acésta n'ar fi un lucru nou. Causele mici cu efecte mari sunt de când e lumea, ḍice „Timpul".

Dacă însě informațiile corespondentului ḍiarului din New York sunt esacte, este întrebarea, Francia nu rěspunde cu měsuri analoge la měsurile Germaniei? Și în acest cas ar fi posibilă aceea invasie fără veste?

Ne aducem aminte, că și în garnizónele francese de la graniță e obiceiul a se suna alarma fără veste și a se pune la încercare promptitudinea regimentelor de a porni spre frontieră.

Pregătirile, de o parte și de alta sunt naturale; a se trage concluzii dintr'ênsele asupra rěsboiului viitor, pare a fi totuși lucru prea grăbit.

Fiind vorba despre încheierea unei convenții între Rusia și Egipet, ambasadorul rusesc din Constantinopol, dl de Nelidoff, a declarat Porții, că guvernul rusesc are de gând sě se adreseze direct Egipetului, ér nu ca până acum prin mijlocirea Porții; de óre-ce în tóte cestiunile importante Egipetul tratéză indepedent, așa în încheerea convențiilor cu Englitera, Grecia, Austria și în alte cestiuni.

Din isvor oficial turcesc s'a desmințit acéstă știre. „Corespondența politică" însě nu numai că o menține, dar adaogă, că acum Pórta e fórte îngrijată din pricina acestei cestii și că ar fi hotărît [illegible] guvernului egiptén în vre o cestiune óre-care, fie și indeferentă, pentru ca în acest chip sě-și afirme suzeranitatea.

„Corespondența politică" e însě de părere, că adevěratul suveran al Egipetului, care residéză pe țěrmurii Nilului, nu se va mai lăsa influințat de loc de nici un fel de representații ale guvernului de lângă Bosfor.

Scirile din Germania ne-au adus în mai multe rênduri vesci nóuě nu prea lămurite despre incidentul cu ministrul Boetticher. După cum aflăm din ḍiarele străine, ar fi vorba de o întrebuințare neregulată a unor fonduri de stat. Dl Boetticher, se ḍice, ar fi scăpat din o mare încurcătură financiară cu ajutoriul unei sume luate din fondurile ḍise guelfe provenind din desființatul regat al Hanovrei. Ar fi vorba de vre-o 360,000, alții ḍic 000 de mărci, ce i s'ar fi dat, ca sě salveze crului seu.

moment se ḍice, că împěratul ar fi fost fórte indignat și se vorbia deja de demisiunea dlui de Boetticher. Mai târḍiu însě ar fi aflat, că rěspunderea în acésta cestiune cădea mai mult asupra dlui de Bismarck, la insistențele cărui numai dl de Boetticher a primit suma destinată, cum ḍicea fostul cancelar, a-l feri de a fi espus la reclamații, de creditori, cari l'ar fi silit póte chiar sě demisioneze.

De atunci dl de Boetticher a căḍut în disgrație la Friedrichsruhe și se afirmă, că de ací au venit revelațiile în acéstă privință. Impěratul însě ar fi luat partea dlui Boetticher, împlinind lipsa în fonduri și punênd astfeliu capět incidentului.

In lumea oficială, firesce, tóte aceste afirmări se tăgăduesc.

Discursul

P. S. Sale Dlui episcop Dr. V. Mihál in casa ... aților în ședința acesteia dela 9 l. ... cestiunea asilelor de copii.

(Urmare.)

Dacă scótem pe băiat din cercul familiei lui tocmai atunci, când pășesce în etatea cea mai amabilă a vieții, și-l așeḍăm într'o mulțime de băeți de aceea-și vêrstă; acésta produce acel resutat, că aparențele cele dintâiu ale acelei minți fragede, pornirile prime ale fantesiei și ale inimii băiatului ar rěmâné neobservate, sau nu ar întâlní acea corespondență armoniósă, de care ar da în cercul părintesc și între frați. Acésta destramă legătura de familie și produce acele primejdii, care în țěrile, unde dela légăn (crêches) se subtrag băeții de sub grija părinților, amenință siguritatea și prosperitatea publică.

Fu relevat, că în grădina de copii băiatul se va bucura de o desvoltare mai bună decât acasă; se spune, că chiar datele statistice dovedesc, că la noi grija în familie nu este de ajuns, ca pruncii în etate de șese ani sě fie pregătiți după recerință pentru scóla elementară. Eu cutez a observa, că nu mi-se pare a se puté ajunge aceea, ca băiatul în asilul infantil sě se desvólte în měsură ca acasă. De ce? Pentru-că o cétă de băeți, până când acasă fie-care ar puté sě fie bucuria și tot atâtor familii, în grădina de copii pune la probă pacienta sau esactitatea crestină a îngrijitórei ori a doicii, care îngrijitóre nici nu este în stare sě înțelégă pe fie-care din aceea cétă de copii, cu atât mai puțin este capabilă pe aceia a-i educa și a-i ajuta întru desvoltarea lor intelectuală și morală; deóre-ce desvoltarea acésta nu se póte întêmpla altcum, decât prin esemple și imitațiune, decât prin semnale și prin armonia afecțiunilor, decât prin un dialect secret, care este de atâtea feliuri, câți sunt copii de educați; cheia acestui dialect numai la iubirea de mamă se află, ea singură este capabilă a o întrebuința cu istețime.

Unde lipsa aievea se ivesce, unde băiatul ajunse la orfanat, sau părinții din ori și care causă cuviinciósă nu-și pot împlini datorința, acolo are loc escepțiunea, dar' nu este indicat acea a o face generală. Nu voesc a Ve supěra, magnați ilustri, înșirându-Ve avantagiile acelei educațiuni, care născétórea insuși o întinde băiatului ei, și că ce feliu de virtuți se ascund într'aceea, dacă mama nu împarte cu alții problema educațiuni băiatului ei; numai atâta îndrásnesc a aminti, că legislațiunea nu este îndreptățită a reteza drepturile părinților; — și de cumva înșiși părinții ar dori se scape de obligamentul ce le impune natura, încă și atunci cu deadinsul ar fi a se cumpěni, că o plecare atât de primejdiósă merită óre a fi ocrotită?

Dar' de cumva părinții se opun și nu doresc pe băeții lor a-i concrede sub grija altuia, atunci sila acésta a asilelor infantile impusă prin lege provócă amestecul necompetent al guvernului de instituțiune publică în sfera de drept a educațiunii private. Eu însě acest amestec nu-l recnosc de îndreptățit, pentru că educațiunea privată este a familiei, este obiectul principal al continuității vieții [illegible] guvernul instituțiunii publice numai din doue motive ar fi îndreptățit prin normative sau prin legi a se amesteca în trebile educațiunii private: întâiu, de cumva aceea ar fi de lipsă spre a lecui perversitatea educațiunii în familie.

Motivul prim nu subverséză, ca obligamentul asilelor infantile sě se estindă preste tot, deóre ce ori și care educațiune privată corectă se întêmplă deodată și în interesul binelui public, deci este de tot superflu aceea a o regula prin lege. Din contră ordinea bună, prin urmare interesul public pretinde ca dreptul părinților sě se lase neatins, anume acel drept al lor, ca înșiși sě pótă griji pe băeții lor, un drept acesta nealienabil, pentru că este împreunat cu obligamente, un drept, a cărui realisațiune tocmai prin părinți este mai de cu sémă asigurată, de óre-ce colocuința neîntreruptă și dependența spontana a băeților dela părinți asigură deplin resultatele acestei educațiuni private.

Remediile disordinei, ce s'ar ivi în educațiunea din familie, aici nu le voi desfășura, că acele se țin de competența autorității de curatelă. Eu drept aceea, magnați ilustri, din punct de vedere pedagogic țin, că este în interesul societății publice, ca obligamentul asilelor infantile sě nu se impună cu forța unor părinți ca aceia, care nu-l doresc.

Acest proiect de lege însě mai are și o altă lature umbrósă, care [illegible] din aceea și silă provine; anume că §. 4 [illegible] mulctă de bani constrînge pe părinți, ca băeții lor de 3—6 ani sě i trimită în grădina de copii sau în asile infantile, de nu cumva vor dovedi, că băeții lor se împărtășesc acasă sau ori și unde în continuu de îngrijirea recerută; și într'acésta mi-se pare a găsi acea lature umbrósă a proiectului de lege, care este vătěmătóre, pentru că deadreptul taie în omenie.

In privința [illegible] ivite pe terenul educațiunei poporului, în deosebi ce privesce obligamentul general al instrucțiunii elementare, și că în ce měsură este acésta folositóre, salutară corespunḍětóre și posibilă: față cu aceste cestiuni părerile sunt fórte diferite. Articlul de lege XXXVIII din anul 1868 în cestiune acésta, după părerea mea încă tot deschise, a luat posițiune, când în § 1 a ḍis, că fie-care părinte este obligat pe băiatul seu, de cumva nu s'a fi îngrijit despre educațiunea aceluia acasă sau în vre-un institut privat, a-l purta la scóla publică dela al 6-lea an împlinit al etății până la al 15-lea an împlinit.

(Va urmá.)

Pěcatele nóstre.

„Sě nu începem cultura poporului prin sădirea celor rele, ci prin curățirea lor; când buruenele din sămênătură se plivesc, atunci cresce și se desvóltă sămênța cea bună". I. P.

Greșelele nóstre comune ne am deprins a le înregistra și a le întitula „pěcatele nóstre". In acéstă rubrică întră: greșelele inteligintței nóstre, greșelele poporului nostru, greșelele educațiunei, ale pasiunelor nóstre, precum: lucsul, beția, demoralisațiunea etc.

Dacă menționăm pěcatele culturei nóstre, trebue sě recunóscem, că prima greșelă o avem în asalturele cătră estreme, fără a ține cont de masa poporului nostru, care trebuesce desvoltată treptat și pe base solide, precum s'au desvoltat și s'au cultivat alte némuri.

Cu drept cuvênt, atrebuim aceste pěcate inteligintței nóstre, care cu mai multă băgare de sémă ar trebuí sě inițieze masa poporului în chaosul și amalgamisarea culturei.

Este progres, óre dacă apare, cum cetirăm în Românul literar Nr. 4. a. c. un ḍiar, care va propaga Atheismul?

Persónele, cari au astfel de nisuințe de sigur, că aparțin cetei socialistilor, sau a naturalistilor. Găsim cu cale a le cita și noi pe Bader, care scrie: „Cine caută în natură natura, și nu spiritul ei, și cine caută spiritul și nu pe Dumneḍeu, acela nu va afla nici natura, nici spiritul ei, nici pe Dumneḍeu". Toți, cari au dat numai cu nasul prin istoria naturală sunt atheisti, éră cei cari au pětruns sciințele naturale sunt religioși.

Religia este îndreptarea cugetărilor și faptelor nóstre dupa voea lui Dḍeu, fiind-că omul este destinat cu credința în Dḍeu a vieţuí și a lucra bine.

Pot fi ómeni, cari din pasiune, fac ceea-ce fac și ne permitem a crede, că astfel de ómeni orbiți de pasiune, comit pěcate, fără nici un resonamênt.

Un mic și fórte simplu esemplu, caracteriséză destul de de bine starea socială în privința acésta.

Bine ar fi ca ceice plutesc pe apă sě cutreere Oceanul fără compas? Cât de bun ocârmuitor ar avea vasul aflându-se pe întinsul Ocean, va lua drumul greșit și se va lovi de stânci; se va cufunda. Tocmai așa va fi fără credința și poporul nostru, căci se va îneca în fărădelegi.

Românii în covêrșitórea lor maioritate n'au mai mult decât morala și ordinea, cari prin credință și le-au câștigat; voesce cineva sě li se răpéscă și acestea?

Aceia desigur sunt cei mai mari inimici ai românilor.

Chemați sunt deci, cei ce aud astfel de sfaturi, se facă atenți pe ascultători, sě nu urmeze unor astfel de consultări, éră sfătuitorii cei rěi bine ar fi „sě-și lege o pétră de móră și sě se arunce în mare" decât sě formeze și pre alții nenorociți.

Find-că facem alusiune la cei din România, cari merg la estrem esclamăm:

Sirmană Românie, înglodată esti de judei. Sinagogile lor s'au ridicat mai presus decât bisericile tale; privesce cum locuitorii judei te-a complesit și lucréză, pentru-ca sě facă din România o nóuă Palestină.

Ei cu amicii lor propagă atheismul pentru ca se părăséscă românii credința lor strămoșéscă, și pentru-ca sě-i pótă stăpâni.

Pěcate avem și la educațiune.

Educațiunea la unii români se face prin classa mijlocie fără temelie. Precum e de lipsă nutremêntul spre întărirea corpului, așa e de lipsă educațiunea pentru formarea caracterului de român și de crestin.

La acestea ne vine a ḍice după A. Pavel: De aşi avea tótă înțelepciunea și temerea de Dumneḍeu 'mi va lipsi, nimic nu-mi folosesce ea.

La educațiunea pruncilor nu ajută mult cuvintele și povețele, fiind că ea se forméză în anii primi prin impresiunile ce le primesc și prin esemple.

Sunt ómeni culți, ómeni civilisați, cari vorbesc în auḍul copiilor desprețul de Dumneḍeu, de religie și cu acestea se cresc copii fără basă. Precum, durere, la poporul de jos avem esemple de ómeni turbați, cari nu se stăpânesc ci înjură față de copii lor încât ei deprinḍêndu se cu acest rěu, când ajunge la vêrstă devin mai rabiați, decât părinții lor. Astfel ne putem astepta și la mai rěu în classa mijlocie.

Sunt indiviḍi, sunt familii, cari fac tală cu naționalismul lor, însě nimic de ale religii, nu věd fii lor, nu aud de biserică, de taine, nu ved închinăciune și nici o datină românéscă, ci numai singură limba românéscă. Sě nu crédă cineva, că limba e destulă garanță, ca se remână ei români. Avem esemple de astfel de bărbați români din trecut, a căror fii părăsind religia lor, nu mai sunt români.

Urmările unei educațiuni fără temerea de Dumneḍeu sunt și mai triste în viața familiară; se věd în destrămarea căsătoriilor în concubinate și în alte întêmplări și mai durerósе. Am observat în unele locuri, că bărbaţii însuşi îşi sapă grópa; ei delăturéză dela familiele lor religia şi temerea de Dumnedeu.

Ascultaţi ce ḑic streinii de prin România: „Nici n'au înflorit classa mijlocie la români şi a început a se vesteji". Fie acésta ḑisă de nou spre atenţiune.

Maí avem şi alte pěcate.

Puterea materială este idolul acestui secul. Bună starea românilor scade ḑi de ḑi şi durere, că se imtêmplă astfel.

Recunóscem, că vremurile sunt grele, că dările sunt mari, că venitele sau împuţinat, dară n'am restrâns necesităţile, cari nu ne sunt neapěrate.

Altceva voim a ḑice.

Au fost familii românesci şi mai sunt încă, cari s'au ridicat de jos dintre săteni prin muncă, păstrare şi noroc la averi însemnate şi fii acelor familii au căḑut érăşi la starea primitivă. Astfel de casuri vedem şi astăḑi. Sě intrébă mulţi şi ne întrebăm şi noi: care este causa? Rěspundem, că pěcatele nóstre: lucsul, traiul bun, trândăvia. Acestea sug averea pe cum lipitórea suge sângele. Aceste nimicesc pe cei din classa mijlocie, éră pe săteni îi storc evreii şi românii ovreiţi.

Tragem atenţiunea, că ne tragem din rasa romană şi ne a rěmas de mostenire lucsul ca o bólă epidemică, el a ruinat multe familii românesci.

In România, pomenesc de ea fiind că imităm pe cei de acolo, multe din moşiele şi casele celor mai renumite familii le afli în mânile strěinilor, din pricina pěcatelor românesci; strěinii o spun acésta tare şi cu dispreţ, că românii orăşeniţi nu muncesc, nu păstréză ci cheltuesc averile strênse cu sudórea de părinţii lor în ţară şi prin străinătate, ei aruncă păralele pe lucs şi în jocuri hazarde şi astfel ajung la stare tristă.

Fruntaşii români de dincóce de Carpaţi dela oraşe şi sate încă se întrec unii cu alţii, éră ceialalţi se constring sě i urmeze. Aşa fac cărturarii şi necărturarii nostri cheluri dese şi mode nóue.

Acéstă bólă s'ar puté încâtva tămădui de biserică şi prin sinódele parochiale. Mai cu folos ne am puté apăra de acest rěu prin înfiinţarea de asociaţiuni cu scopul de a duce o viaţă simplă, modestă, dânduse premii celor ce se pórtă model; altfel ne temem, că jumătate din numěrul celor ce înaintéză în clasa mijlocie, vor cădea mai înainte de vreme ca pómele necópte.

Bóla lucsului şi a beţiei o vedem cu toţii, că a copleşit o parte din ţěranii români şi că se întinde; trebue deci sě cugetăm la mijlocele de a o opri.

Mijlócele după părerea nóstră ar fi: desvoltarea simţului de onóre şi desconsiderarea celor abusivi.

Aceste mijlóce se pot folosi de sinódele parochiale şi mai puternic prin asociaţiuni de temperanţă. Incepuse înainte cu dóuă decenii a se forma între români astfel de asociaţiuni. In puterea regulamentului statutelor asociaţiuni transilvanii pentru cultura poporului român, comitetul ei luase asupra sa, ca sě lucreze prin despărţăminte contra beţiei: nu scim ce s'a mai făcut în acésta privinţă, vedem că ne am deprins cu rěul şi mergem înainte ceea ce nu este bine, ci trebue sě lucrăm contra lui.

Mai avem şi pěcatul, că nu ţinem la ajutoriul reciproc cel datoréză românul la român. Din contră nu simţim, dară se constatéză, că ne stăpânesce despreţul de noi înşine. Tot ce se lucréză de român după insuflarea dujmanilor este despreţuit de români, éră obiectele şi marfa oferită de strěini fie şi mai rea şi mai scumpă se preferă şi se cumpără.

Suntem trei milióne suflete în Austro-Ungaria. Aceste suflete au pe fie care ḑi multe necesităţi şi ele dau banii lor strěinilor, creḑênd, că strěinul lucréză mai bine.

Când naţiunile din Ungaria n'ar trăi îndujmănite, nu ar despreţui pe români am ḑice "liberul schimb" trăéscă ca fraţii. Când însě vedem, că fii altor naţiuni se îngrădesc ca fanatism şi îngrijesc ca banii lor sě nu tréca în mâni streine, atunci şi noi românii chemaţi suntem pe cât se póte a urma principiul protecţionist: Sě dăm pentru vesminte, pentru unelte şi pentru obiectele necesarii creiţarii nostrii măestrilor şi neguţătorilor românii. Sě mergem ane ajuta cu advocaţii, notarii, medicii, inginerii şi cu architecţii români.

Desufleţirea, perderea curajului încă este un pěcat: De veţi avea credinţă şi nu vě veţi îndoi, veţi ḑice muntelui acestuia ridicăte şi te aruncă în mare şi va fi „Căutaţi şi veţi afla, bateţi şi se va deschide" ne învaţă sf. evangelie. Voesce şi vei fi, ne ḑiceau regeneratorii românilor.

Ne a mers rěu în o afacere, am căḑut, am sěrăcit, din pricina evenimentelor, a elementelor ne lăsăm trândăviei.

Nu e bine, ci trebue mişcat şi început dela început.

In nenorocire sě vede omul harnic; la reu se věd cei ce ţin unul la altul. Cei nenorociţi trebuesc sfătuiţi şi ajutaţi, ca se nu i cuprindă desperarea, că numai pot face nimica. Sě nu ne lăsăm unii pe alţii a rětăcti şi nici a decădea ci sě ne însufleţim.

Mai avem şi alte pěcate care le mai lăsăm.

Incheem ḑicênd, că datoria nóstră este a ne indrepta greşelele comune, că avem de a ne lupta cu contrari mult mai vêrtoşi decât noi, ei însuşi lucréză ca se slăbim; trebue dară se îngrijim ca se nu slăbim în forţele nóstre spirituale şi fisice. Poporul nostru acum se desvóltă, e viguros, e trainic, e moral, e tenace, are puţine necesităţi sě-l desvoltăm pe base sigure şi sě nu-l slăbim. Precum póte avě un individ slăbiciuni şi pecate aşa negreşit pot fi de acestea şi la fii unei naţiuni numěróse, însě aceste slabiciuni şi pěcate cei chemaţi suntem datori sě nu le lăsăm a se înmulţi, ci se le plivim şi sě desvoltăm pe fii naţiunei nóstre pe base sănětóse. *C.*

Ceva despre pascile jidovilor.

Popórele antice aveau tóte sěrbători de primăvéră, când sórele încălḑesce pămêntul şi erburile inverḑesc, şi când ómenii şi animale sunt veseli, că au eşit din érna grea. Indienii, persii, egiptenii, grecii şi romanii cei vechi aveau cu toti sěrbători de primavéra; firesce cultul lor adora natura sórele dela care vine tot binele; căci nu aveau idee clară despre Dumneḑeu.

Popórele semitice, precum sabateii, babilonenii, harranii, asirii, arabii şi israeliţii în luna Abib,-ce va se ḑică luna spicelor, serbau Pascile. „Pesach" în limba ovreéscă însěmnéză trecere, transit; în limba grecéscă şi latinéscă „Pascha" va fi avênd tot aceea însěmnětate: adecă trecere dela rěu la bine, din frig în căldură; din Egipet la pămêntul făgăduinţei în Palestina.

Cu acésta ocasiune vreu sě scriu ceva despre pascile jidovilor Pentru-ce chiar despre jidovi, când încă lumea antică a trecut la ordinea ḑilei preste acest popor, şi el s'a resfirat in tótă lumea? — Pentru-că legea crestină este o continuare mai perfectă a legii lui Moisi. — Pentru că acest popor, preste carele se trecu la ordinea de ḑi, — astăḑi éră-şi a ajuns a fi la ordinea ḑilei — israeliţii progresând şi înmulţindu-se, ca în ḑilele nóstre, — astăḑi mâne creştinii vor fi necesitaţi a căuta „mijlóce de apěrare".

In viéţa némului jidovesc se pot deosebi trei perióde principali. 1. Timpul, când ovreii trăiau în Egipet, şi erau supuşi Faraonilor. Din acest period abea scim ceva despre cultul religios al israeliţilor. 2 Când sub conducerea lui Moisi, israeliţii au părăsit Egiptul, şi trecând marea Roşie prin pustele Arabiei au întrat în Palestina; unde şia-au fundat un regat independent teocratic-patriarchal. In acest period şi-a terminat Moisi scriptele sale, în veci memorabile, fără păreche în lumea antică; cari şi astăḑi servesc englesilor, şi tuturor creştinilor, de o lectură plěcută, în tocmai ca testamentul nou, în tóte ḑilele de sěrbătóre! In periodul aldoilea şi-a zidit regele Solomon biserica în Ierusalim. In acest timp fu cultul israelit mai splendid, mai desvoltat 3. Timpul, când israeliţii pentru păcatele lor îşi perdură independenţa de stat şi biserica liberă; cădură în robia Vavilonului; în fine ajunse Palestina în mânile romanilor vechi ér némul jidovesc se împrăstiă în lumea largă.

Noi vom remâné în periodul al doilea, — lângă biserica lui Solomon. După legea lui Moisi, ovreii sěrbau pascile întru memoria trecerei din Egypet pe pămêntul făgăduinţei. Inainte de ḑiua a 15-a din luna Nisan, lângă Ierusalim pe muntele Olivilor era têrg mare de miei; ba în timlui Iisus unii rabini precupeţi făceau têrg de oi şi de miei în ambitul bisericei lui Solomon. (Luca 22. 8. Ioan 13. 29) Iisus odată mâniat i a alungat cu sbiciul din biserică. Capii de familie israeliţi mielul cumpěrat îl duceau la biserică, rabbinii stau în ambit cu vase de aur şi argint, şi după-ce cântau rugăciunile de séră, leviţii junghiau mieii; ér rabinii luau sângele în vase şi-l versau pe altariul, ce ardea. Poporul se aduna uneori în aşa mulţime, în cât levitilor le era cu neputinţă a junghia toţi mieii, atuunci apoi ii junghiau şi capii de familie. După aceea le luau pelea şi aruncau tot ce era necurat din lontru. Capii de familie se întorceau cu toţii acasă apoi mielul întreg îl străpungeau cu o frigare de lemn şi-l frigeau la foc. Nu era ertat a frânge ósele mielului, (Moisi II. 12. 46), carele totuşi lea-r fi frênt fu pedepsit cu 40 de vergele. Lêngă mielul fript aveau erburi adunate, şi serate şi puse în oţet; aceste le mâncau ca salată; apoi vin, de regulă vin roşu, cei sěraci primiau vinul gratis dela comunitatea bisericéscă.

Cina pascilor se începea cu spělarea mânilor. Apoi capul familiei ḑicea rugăciune asupra pocalului cu vin. Gusta prima dată el din pocal, apoi ceialalţi membrii familiari, stând cu toţii în picióre Capul familiei se spěla de nou pe mâni; apoi bine-cuvênta mâncările de pe mésă, ḑicênd: „Sě fii lăudat Dumneḑeule atotputernice, regele lumei, care ai făcut ródele pămêntului". Apoi a gustat din salată, şi după el toţi membrii familiari. Un membru mai tiněr întreba pe tatălseu, ce însěmnéză acéstă ceremonie? Tatăl cetea trecerea din Egypet. In urmă ḑicea: „Omul trebue sě se considere prin tóte generaţiunile astfeliu, ca şi cum şi el ar fi eşit din Egypet". Apoi gusta cu toţii vinul a dóua-óră. După acésta şeḑură cu toţii la mésă. Capul familiei lua cele trei pâni nedospite, ce erau aşeḑate pe mésă le binecuvêntă, şi gustând dintr'una le împărţii la toţi. Apoi gustară cu toţii din salată şi se apucară de mâncarea cărnei, adecă a mielului fript. După carne se spělau pe mâni cu toţi; apoi beură altrielea pocal de vin, după-ce tatăl ḑise mai nainte cuvintele: „Daţi-mi pocalul, vreu sě ḑic lauda lui Dḑeu". Membrii familiei respundeau: „Fie numele Domnului binecuvêntat acum şi în veci". Apoi goliră pocalul al patrulea ḑicênd: „Bine este cuvêntat celce vine întru numele Domnului", şi cântând psalmul 136. Uneori golia şi al cincelia pocal de vin, atunci cântă psalmul 120, 137, şi cina se sfêrşia.

Este de insemnat încă, că înainte de cină laturile uşei le ungea cu sânge de miel, ca reul sě nu între n casă ci precum în Egypet aşa şi acuma sě scape de mórte. Eară şepte ḑile mâncau pâne nedospită, întru aducerea aminte a trecerei prin pustie. In ḑiua a 16-a lunei Nisan aduceau la biserică ca jertfă un snop de grâu, sěcară, ori orz, oleu şi şi vin.

Snopii de cereale i tăiau pe valea Iordanului ori pe otarul Ierusalimului, unde adecă cerealele erau mai desvoltate. Vegetaţiunea plantelor în Orient este mai repede ca la noi. Grânele aruncă spicul pe acolo începând dela Pasci; la noi uumai către Rosale vedem spice de grâu; aşa dară suntem mai târḑii cu şése sěptěmâni.

In ḑilele 17, 18, 19 şi 20 Nisan aduceeau de jertfă la biserică animale tinere de case. Ḑiua de 21 Nisan era închierea sěrbătoilor.

La cină puteau lua parte numai cei tăéţi împregiur. Ear servitorii şi cei netăiaţi imprejur ce sar fi aflat în casă cinau separat şi stând în picióre. Cei ce şedeau la mésă se considerau de ómeni liberi, ér cei ce stau la mésă era sclavi, servitori.

De când s'a desfiinţat regatul israelit şi s'a derimat biserica Ierusalimului, ovreii numai omor miel la Pasci, căci lipsindu-le biserica ei sěrbătoresc în doliu; şi sunt avisaţi a mânca numai plăcintă nedospită. Când va veni Mesia lor sě-i culégă de prin colţurile lumei, sě-i aşeḑe într'un loc, unde sě-şi facă biserică de nou şi sě-şi ridice éră-şi statul independent, nu scime nici noi, nici ei, durere, că jidovii de astăḑi nu mai cugetă a sě uni érăşi cu toţii. Şi în acest punct ei descons deră chiar preceptele religiunei lor. Viţelul de aur, precum se vede astăḑi li este mai scump, ca sicriul legii! Talmudul cresce prea mulţi usurari şi capitalişti, în loc de ómeni cu frica lui Dumneḑeu. Altcum nu este imposibil, sě se mai nască vreun Moisi — mai ales când din tóte părţile ar fi strimtoriţi serios — carele sěi conducă de nou în locul făgăduinţei, unde apoi s'ar putea închina serbătoreşte la sicriul legei, şi unde érăşi ar putea mânca miei fripţi, pelângă ceremoniile lor religióse întru adevěr frumóse.

Frumseţa acestor ceremonii m'au înduplecat sě descriu pascile jidovilor din evul vechiu, esprimându-mi de altmintrea părerea de reu pentru decadénţa religiósě, naţională şi chiar morală a poporului israelit. Cu vitalitatea, ce caracteriséză pre ovrei, acest popor încă póte va avé un rol interesant în viéţa omenimei. Ori dacă Messia nici cum nu va veni şi ovreii nu se vor puté întruni, atunci israeliţii, ca multe altele popóră, vor dispăré cu totul din viéţa seminţiilor omenesci. Limba deja şi-au perdut-o cu totul religiunea a slăbit din valórea ei cea vechie, naţionalitate solidară nu mai sunt. Popórele creştine a nevoia vor suferi sě trăiască israeliţii mai mult din slăbiciunile ómenilor scăpătaţi. *Mr.*

Însciinţare.

La însărcinarea comitetului central al Reuniunei învěţătorilor rom. din Districtul al X lea Braşov subscrişii aduc pe calea acésta la cunoscinţă on. public cum că din fóia reuniunei „Scóla şi familia" apusă încă cu I-a Iuniu 1889 se mai găsesc esemplare atât de cele complete cât şi necomplecte după toţi anii apariţiunei ei. Doritorii de a o posede, sunt îndrumaţi a se adresa numai la dnul Ioan Aron înv. în Braşov dela care pe lângă preţurile mai jos notate şi le vor putea procura.

Esemplarele anului I-iu ca complecte se eliberéză pe lângă preţul redus de 1 fl. 50 cr. cele din anul al doilea ca necomplecte cu 75 cr., ér cele din anul al treilea ca complecte cu 1 fl. plus porto.

Braşov, în 14 Martie, 1891.

Ioan Popea,
preşed.

Nicolae Bârsan,
secretar.

Convocare.

Comitetul central al reuniunei învěţătorilor rom. gr. or. din districtul Făgăraşului este convocat în şediuţa ordinară pe Vineri 22 Martiu a. c. v. la 9 óre a. m. în scóla română gr. or. din Făgăraş.

Obiectele:

1. Statorirea timpului şi a materialului pentru procsimile adunări generale tractuale.

2. Raportul casariului general, şi scontrarea cassei.

3. Consurarea rapórtelor şi proceselor verbali, ale primelor adunări generale tractuale, ficsate pe ultimele ḑile ale lunei lui Februariu a. c.

4. Raportul comisiunei alese, spre a opina asupra escrierei de concurs, ca premiu între membri reuniunei pentru cele mai potrivite tipuri caracteristice din Istoria biblică în scóla poporală.

5. Declararea asupra hârtiei Prea-veneratului Consistoriu archidiecesan de datul 21 Februariu 1891 nr. 1352 Scolar, în privinţa unor informaţiuni date, Prea-venerat aceluia-şi de către preşedintele despărţěmântului Cohalm.

6. Resolvirea conclusului XXIV din ultima adunare generală districtuală, relativ la mersul afacerilor în despărţěmêntul Agnita.

7. Curenţii.

Făgăraş, 12 Martiu 1891.

Iuliu Dan,
preşed.

Ioan Berescu,
secret.

Varietăţi.

* (Alegerile de deputaţi pentru sinodul eparchial aradan.) Prin coclusul luat de venerabilul consistoriu eparchial din Arad întrunit în şedinţa plenară la 11/23 Martiu a. c. s'a dispus, că alegerile de deputaţi pentru sinodul eparchial

pre periodnl anilor 1891—94 sĕ se facă în urmă toriul mod: Alegerea deputaților din cler s'a staverit pentru districtul consistoriului din Arad pre ḑiua de 26 Martiu (7 Aprile) a. c. ér pentru districtul consistoriului din Oradea-mare pe 8/20 Aprile a c. Sinódele parochiale pentru alegerea deputaților mireni se vor ține în Dumineca a treia sau a patra din post; ér scrutiniul pentru deputații mireni de pe teritoriul consistoriului din Arad se va ține Duminecă în 7/19 Aprile a. c. ér pentru teritoriul consistoriului din Oradea-mare se va ține în 8/20 Aprile a. c.

* (Administrațiune.) La sedria orfanală din Karczag, lipsesce o sumă dela 40—50,000 fl. Unii susțin că lipsesce o sumă îndoit de mare. Intr'un scrin de lemn se aflară printre hârtii mai multe giuvaericale, cari de asemenea sunt ale orfanilor. Doi funcționari aduseră căindu se, dóuĕ ceasornice de aur, pe cari ḑicéu ei, că li au primit dela preşedintele sedriei orfanale, „pentru folosire“. Se ḑice, că acest din urmă cu numele Sárkány s'ar fi sinucis. Sárkány deja de mulți ani a dat pentru împrumuturile replătite numai chitanțe. ér obligațiunile le păstra pentru sine; interesele plătea din banii sei proprii, şi obligațiunile le calcula ca hârtii de valóre.

* (Numĕrul studenților dela universitea din Viena) In semestrul de érnă din anul acesta a fost de 4409 studenți ordinari şi 1811 estraordinari, la un loc 6220 de ascultători. Numĕrul acesta se imparte la cele 4 facultăți precum urméză La facultatea de medicină 2202 studenți ordinari, la facultatea iuridică 1578 ordinari şi 401 estraordinari, la facultatea filosofică 413 ordinari şi 315 estraordinari, ér la facultatea teologică 216 ordinari şi 13 estraordinari.

* (Desminţire). Sub titlu *„Ne mai auḑit“* a comunicat în ḑilele trecute „Gazeta Transilvaniei“ din Braşov următórele: In comuna Potelec, comit. Solnoc-Dobâcă, în nóptea de 22 Martiu st. n. nisce ómeni rei, au dărîmat cu totul turnul bisericei greco orientale, împrăştiind pe stradele satului tóte lemnele, din care era construit turnul, ér clopotele le-au nimicit cu totul. Silința gendarmilor şi a poliției de a afla pe făptuitori, a rĕmas până acum zadarnică. In popor se crede, că acéstă faptă condamnabilă s'ar fi sĕvêrşit din rĕsbunare asupra preotului Ioan German, care este un om prea lacom în feliul seu şi mulți credincioşi se plâng în contra lui sub cuvêntul, că i ar fi despoiat de averi.

După informațiunile, ce le avem *desminţim şi acésta scire*, întru cât privesce biserica deóre-ce în comuna numită nu se află credincioşi de ai noştri.

* (Postal.) Direcțiunaa postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Mercurea (comit. Murĕş Turda) cu o renumerațiune de 296 fl. Reflectanții au a depune cauțiune de 100 fl. şi a şi înainta cererile în decurs de 2½ sĕptĕmâni.

* (Frica e mare dómnă!) De astă dată voim sĕ relevăm numai un unic cas, care caracteriséză raporturile dintre unguri şi români. Vineri am primit un plic motolit şi sfârticat din România, pe care sta scris cu mână unguréscă următórele vorbe: *„Gyanus hogy tiltott külföldi hirlapot tartalmaz“*; ér inmanuitoriul avea poruncă sĕ raporteze, dacă'l primim sau nu. Noi „nebănuind“ nimica reu, am cercetat plicul şi am aflat un anunț funebral. Regretăm, că „bănuelile“ se estind aşa de departe încât şi morții bagă frică în óse. Alt comentar nu mai facem.

* (Copil răpit de un vultur). Se scrie din Trencsin, că în ḑilele trecute un vultur puternic, coborând din munți, a apucat în ghiară un copil de vre o 3 ani al unui cantonier din apropierea gărei Kubra Apatfalu şi l'a ridicat în nori. Tatăl copilului nu era de față. Mamă sa însĕ trebuí sĕ privéscă cu ochii cum vulturul dispăru în alb strimea indepărtată cu copilul în ghiară. Durerea părinților e indescriptibilă.

* (Cas de mórte.) Marți la 5 l. c. órele 9 séra dl *Ioan Popoviciu*, născut în comuna Țânțari, din Transilvania, comptabilul marei case de comerciu a dlor Frigator Coltofeanu şi Dobreanu din Galați (România) şi unul din membrii fundatori ai societății Carpații, a espiat subit în etate de 42 ani! Fie-i țĕrina uşóră!

Loc deschis.

Subscrisul în numele seu şi al fiiului seu minorén aduce pe acésta cale profunda sa recunoscință tuturor amicilor, cunoscuților şi înrudiților, care 'şi arătară condurerea lor față de imensa nenorocire, ce ne-a ajuns prin prea timpurie perdere a iubitei sale soțiă respective mamă

Sibiiu, în 19/31 Martiu, 1891.

Ioan Ghibu,
protopresb. şi profesor seminar.

Loterie.

Sâmbătă în 28 Martiu 1891.

Timişóra:	**67**	**55**	**6**	**23**	**81**
Viena:	**20**	**89**	**37**	**43**	**57**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 26 Martiu 1891

	Viena	*B.-Pesta*
Renta de aur ung. de 4%	—.—	—.—
Galbin	5.42	5.44
Napoleon	9.12	9.13
100 marce nemțesci	56.35	56.45
London pe (poliță de trei luni)	114.75	115.10

Publicare de licitațiune!

Pentru întreprinderea generală a **edificării unei case nóue în locul caselor Nr. 45, 47** şi **49, strada Măcelarilor în Sibiiu,** ale cărei spese sunt preliminate cu **59,397 fl. 53 cr.** se publică licitațiune cu oferte în scris până la **15 Aprile a. c. stilul nou.**

Condițiunile de licitațiune, planurile de edificare şi preliminariile sunt depuse în cancelaria consistoriului archidiecesan şi se pot vedé în órele de oficiu.

[50] 1—1

Sibiiu, 15/27 Martiu, 1891.

Comisiunea administrativă a tipografiei archidiecesane.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7 24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vințul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2 24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	8.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vințul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9 54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.3
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Reghinul-săs.–Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7.56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Mureş-Ludoş—Bistrița

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕş Ludoş

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	3 —

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 33 Sibiiu, Joi 21 Martiu (2 Aprile) 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr, pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 18 Martiu.

Preocupaţi de sórtea, ce li se pregătesce românilor cu introducerea sistemului dualist, fruntaşii ce i aveam pe atunci 'şi îndréptă privirile lor pe alte terene, decât acele pe cari le îmbrăţoşară ómenii din clasa inteligentă până la 1867.

Cu funcţiunile mai înalte o gătaseră cu toţii.

Unul după altul siliţi sĕ se retragă, sciau ce sórte îi astéptă pe urmaşii lor.

Statul, sporind numĕrul funcţionarilor, nu o a făcut acésta de dragul românilor, nici de al altor popóre, ci de dragul ungurilor, cari trebuiau căpĕtuiţi şi adăpostiţi la visteria statului.

Câţi-va funcţionari mai subalterni lăsaţi în funcţiuni îi mai ţin şi numesc şi aḍi de scótere de ochi.

Era deci numai legitimă întrebarea, ce şi-o puneau fruntaşii nostri, când se întrebau, ce se va alege din sutele şi miile de scolari, cari cercetau pe acele timpuri gimnasiile, academiile de drept şi alte scoli.

Şi chiar când numai acésta întrebare i ar fi frămêntat ei trebuiau sĕ se cugete, ca acestor ómeni sĕ le câştige o ocupaţiune onorifică şi o subsistinţă durabilă, aici acasă, ca sĕ nu fie siliţi a trece cu toţii graniţa în ţéra românéscă şi acésta nu era posibil decât înfiinţând astfeliu de instituţiuni, cari sĕ atêrne numai dela români şi sĕ le feréscă cât se póte de influenţele strĕine.

Resónele aceste pe lângă dorul de a scăpa pe ţeranul român din ghiarele cămătarnicilor nemiloşi de bunăsémă, că au contribuit şi ele, ca sĕ se înfiinţeze institute cu bani românesci, cu funcţionari români şi conduse tot de români.

Primul institut a fost „Albina" din Sibiiu.

Sunt 29 de ani dela înfiinţarea acestui institut, după care se au înfiinţat altele aprópe în tóte centrele locuite de români.

E de prisos se o spunem, că pe lângă ajutoriul oferit ţĕranului român, el a realisat una din cele mai mari îngrijiri de care au fost preocupaţi întemeetorii, au dat pâne sigură atâtor persóne onorabile, au adăpostit în jurul seu atâţa tineri, cari dau un contingent frumos din inteliginţa nóstră sibiiană.

Şi la rêndul lor celelalte institute românesci au urmat esemplul dat de „Albina".

In oraşele din Ardeal, românii erau până bine de curênd nebăgaţi în sémă.

Câţi-va funcţionari subalteri, airea câţiva advocaţi şi preoţi, atâta era totul.

Cu aşeḍarea funcţionarilor independenţi de stat, s'a pus temelie la înfiinţarea clasei industriaşilor şi a meseriaşilor, cari vor avé totdeuna un sprigin în românii aplicaţi la institutele nóstre de bani.

Se nasce întrebarea, că dacă magiarii ar fi fost ei mai politici şi ne-ar fi înrolat pe tot omul de carte în seviciul de stat, şi prin acesta i ar fi legat mânile şi buzele, óre nu ne ar fi făcut nóue un rĕu cu mult mai mare, ca acum, când după 20 de ani de domnie unguréscă, ne au împins ca noi sĕ ne căutăm după alte mijlóce de traiu, după alte întreprinderi sănĕtóse spre a ne consolida şi a pune piciorul în oraşe aşa cum 'l punem aḍi, ca cetăţeni liberi ér nu ca funcţionari, atârnători de graţia celor de sus şi la acésta întrebare îi lăsăm sĕ respundă fraţii magiari, căci ei sunt mai cuminte, ei înţeleg bine ce vreau şi nu voim sĕ întrăm în calculii lor.

Statul şi politica lui greşită a voit sĕ ne sugrume, a voit sĕ ne pună unghia în gât şi nu şi-a ajuns scopul.

Puterile românilor s'au oţelit, şi la acésta în mod indirect, în mod involuntariu a contribuit însuşi statul unguresc.

Şi spre mândria nóstră fie ḍis, românii au mâni curate, românii nu petéză numele lor prin fraude scandalóse, românii, din câsciguri, sciu da o parte bunişóră şi pentru scopuri filantropice şi umanitare.

Cu o mână iau, cu alta dau, ajută, fac tot posibilul ca se accelereze progresul nostru şi sĕ ne scótă din starea umilitóre ce au voit sĕ ni-o pregătéscă acesti vechi şi neîmpecaţi duşmani ai némului nostru.

De aici ne esplicăm cu deosebire furia ḍiarelor ungurésci asupra institutelor nóstre de bani, de aici ne esplicăm tendinţa lor de a pune mâna pe hârtiile nóstre de valóre fără ca păn acum sĕ şi fi ajuns scopul.

După Dḍeu credem, că în viitoriu încă nu şi-l vor ajunge.

Păţiţi cum suntem, trebue sĕ fim şi precauţi şi sĕ ferim ce e românesc de veninul otrăvitoriu, ce l'ar puté versa strĕinii în ce e al nostru!

Ei ne departă, noi nu avem cuvênt şi motive să-i apropiem.

Alta ar fi, când ne-am împărtăşi şi la bine şi la rĕu cu toţii egal. Aḍi nu e aşa şi ei ţin morţiş la al lor, de ce sĕ fim noi generoşi, când ei nu sunt şi nici de nume nu vor sĕ ne audă!

Separatismul slăbesce, ce e drept, căci separapatism în institute de cultură, în institute de bani, în întreprinderi economice nu póte fi priincios pentru statul unguresc, dar separatismul nu noi l'am provocat, ei l'au iniţiat, ei 'l alimentéză şi ei sĕ şi dea sémă de tóte consecinţele acestui sistem periculos inaugurat de ei.

Revista politică.

In préşma alegerilor pentru cameră sunt fórte mari agitaţiunile ce se fac de tóte partidele din România Guvernamentalii se aliază cu tóte grupurile unde nu au sorţi de isbândă. Socialistii merg singuri şi apelul făcut în ḍiariul „Munca" ii face pe toţi lucrătorii atenţi, ca se voteze numai cu aceia, cărora le stă la inimă sórtea muncitoriului.

Nu-i vorbă unele foi vor sĕ combată guvernul, cerênd sĕ dea esplicaţiuni şi în privinţa politicei esterne şi în special despre atitudinea, ce o va observa cu privire la noi românii de dincóce de Carpaţi. Cu acésta întrebare a păşit ḍiariul „Timpul", căruia ii respunde semi-oficiosul guvernamental „Bucarest" astfeliu:

„Sistemul nostru nu este de a schimba opiniunile nóstre după cum suflă vêntul. Românii din Transilvania sunt ei victimele celei mai nedrepte prigoniri? Acésta nu se póte nega. Acéstă prigonire este ea îndreptată în contră rassei române întregi, este ea de natură, dacă ar fi încoronată de succes a păgubi interesele naţionalităţii nóstre? Fără îndoélă. *Datoria nóstră este dar de a o combate.* Sĕ nu crédă nimeni, că de aceea, fiind-că amicii nostri sunt la putere, noi vom uita de apĕrarea intereselor superióre ale rassei române. Dacă portofoliurile trebue sĕ fie păstrate cu acest preţ, ei bine! ducă-se mai bine portofoliurile. . . Şi spre a ne resuma asupra acestui punct noi ḍicem simplu: *Causa românilor din Transilvania e causa nóstră*; am fost şi vom rĕmâné cei mai modesti, dar şi cei mai zeloşi apĕrători ai ei".

Despre casul sensaţional din Sofia, care a pus în mişcare întrégă presa europénă, „Gazeta nóuă" dă între altele următórele indicii:

Este, din nenorocire, sigur acum că atentatul de Vineri séra din Sofia, al cărui resultat a fost uciderea pe loc a dlui Belceff, ministrul de finanţe bulgăresc, a avut de scop nu atât mórtea acestuia cât mai cu osebire suprimarea dlui Stambuloff, însoţitoriul seu şi omul care ţine pe umeri tótă povara situaţiunei actuale din ţéra vecină.

Atentatul este o nóuă răbuvnire a agitaţiei pe care Rusia o hrănesce în Bulgaria prin agenţi plătiţi şi stabiliţi fie în ţara vecină, fie în apropierea ei.

Am anunţat mai deună ḍi, cum în Burgas se descoperise ceva despre o mişcare a renumitului agent muscălesc Bendereff; sunt apoi 2 ḍile numai de când acest Bendereff a plecat din Bucuresci înspre Belgrad. Atentatul se întêmplă tocmai în vremea acésta. Nu trebue se uităm că depeşile vorbiau mai

---

FOIŢĂ.

Raḍe de lumină din Talmud de rabinul I. Stern.

In românesce de **Jeronim Bariţiu.**

(Urmare.)

Calumnia e mai rea ca cele mai dure crime: idolatria, incestul şi vĕrsarea de sânge.

*
* *

Limba calomniatóre ucide pe trei: pe cel calomniat, pe calomniator şi pe cel ce ascultă calomnia.

*
* *

Calomniatorul, cel ce ascultă calomnia şi cel ce depune mărturie mincinósă merită sĕ fie aruncat la câni.

*
* *

Mulţi pĕcătuesc prin nedreptate, puţini prin incest, mai toţi prin calomnie sau cel puţin prin praful calomniei.

*
* *

Trei pĕcate comitem mai în fie care ḍi: fantasarea necastă, rugăciune nepotrivită şi vorbire de rĕu asupra deaprópelui.

*
* *

Este maniera flecarilor: a începe cu bine şi a termina cu rĕu.

*
* *

Minciuna dispare, adevĕrul rĕmâne.

*
* *

Minciuna n'are picióre.

*
* *

Adevĕrul e sigilul lui Dḍeu.

*
* *

La al teu se fie da şi nu al teu nu.

*
* *

Gurei nu-i e ertat se vorbéscă altcum decât cum cugetă mintea.

*
* *

Sinceritatea vigurósă e o datorinţă chiar şi faţă de păgân.

*
* *

Primesce adevĕrul de

Promite puţin

Cel ce nu-şi ţin
aceiaşi tréptă cu c

Impărtăşi
spune mai d
prealabilă.

E oprit sĕ torturezi un animal.

*
* *

Sĕ nu te puni la masă până ce n'ai dat nutreţ vitelor de casă.

*
* *

Moise şi David au fost puşi păstori preste fii lui Israil, pentru că fiind păstori de oi au fost cu milă către miei. Dḍeu a ḍis: cel ce are milă cătră animale, va fi cu milă şi cătră ómeni.

Sciinţa e frumósă în legătură cu bunăcuviinţa.

*
* *

Când se vorbesce lucruri obscene, se'ţi bagi degetele în urechi ca sĕ nu le auḍi.

*
* *

Dacă i
e cineva, care e dedat a sa-
sĕ'l saluţi tu mai intâiu.

deunăḑi despre nisce Muntenegreni suspecţi aflători în Belgrad cu scopuri duşmănesci dlui Stambulofl, primul ministru bulgăresc, şi trebue sĕ ne aducem aminte că Bendereff stă în relaţii cu acei muntenegreni, pe cari se ducea acum sĕ i vadă. E de observat în sfârşit, că autorii atentatului de Vineri séra par se fie tocmai muntenegreni.

Lucrurile acestea se înlănţuesc tóte, se înverighéză şi vin sĕ dovedéscă, împreună cu altele multe că în atentatul de Vineri, tot Rusia este amestecată, tot ea este respunḑĕtóre de nóua crimă sĕvêrşită în Sofia şi că sângele nenorocitei victime asupra ei cade, pe dênsa o mânjesce.

Dar iată cum s'au petrecut faptele, aşa cum ni le istorisesc stirile nóstre particulare.

Vineri séra pela órele 5 şi ceva fusese un consiliu de miniştri. După consiliu, miniştrii au mers sĕ se primble pe drumul Constantinopolei şi mai târḑiu s'au întors în spre oraş şi au întrat în cafeneaua Panacioff ca sĕ ia ceva. S'au despărţit pe urmă pe la césurile 7 şi trei sferturi şi dnii Stambuloff şi Belceff au plecat spre casă împreună. Erau însoţiţi de un jandarm, care, ca de obiceiu, mergea la óre care distanţă după ei.

Ajungênd în dreptul grădinei publice, în faţa casei dlui Karavelloff şi în apropiere de palatul princiar, au auḑit deodată strigătul „Stăi“! rostit cu un glas poruncitoriu.

Atunci alte dóue împuşcături rĕsunară. Ucigaşii erau fórte aprópe. Glónţele întrară în pieptul dlui Belceff, care căḑù jos grămadă.

Indată ce vestea omorirei dlui Belceff s'a cunoscut în oraş, Sofia a fost încunjurată de jandarmi şi de armată; d'asemenea şi locul crimei. Poliţia şi justiţia au început cercetările şi vre-o trei-ḑeci de arestări s'a făcut, între cari şi aceea a dlui Karaveloff şi a mai multor membrii din partidul seu. Deocamdată interogatoriile arestaţilor nu presentau mare interes, încet încet se putură însĕ stabili óre care bănueli.

Cutesanţa omoritorilor d'a merge aprópe în rênd cu miniştrii, de a le porunci sĕ stea, d'a trage de aprópe întrênşii, şi alte indicii dovedeau că atentatul era urmarea unui complot fórte bine studiat.

Sâmbătă tótă ḑiua se făcură arestări, şi mai ales printre muntenegrenii şi macedonenii din Sofia. De descoperit nu s'a descoperit mare lucru. S'a putut afla însĕ că unii din ucigaşi sosiseră chiarVineri la Sofia şi că veniau într'adins pentru ca sĕ sĕvêrşéscă crima.

E nădejde că ucigaşul, cel pe care l'a lovit jandarmul cu sabia sĕ fie în curênd arestat.

Diferite indicii dovedesc până acum că planul era făcut ca sĕ se omóre dl Stambuloff.

Sâmbătă pe séră, s'a putut da de urma individului care cumpĕrase revolverul. El a fost imediat arestat şi întrebat.

N'a tăgăduit, că a cumpĕrat revolverul, însĕ a ḑis, că'l cumpĕrase pentru frate seu, care locuesce într'un sat din districtul Sofiei. S'au trimis imediat giandarmi într'acel sat. Până acum însĕ nu se scie ceea ce ei au găsit.

Se nădăjduesce, că au se fie prinşi şi ceilalţi doi inşi, cu cari individul arestat a mers la armurier ca se cumpere revolverul.

Sofia este în stare de asediu. Oraşul este înconjurat de armată. S'a luat numai garda pusă la locul, unde s'a întêmplat crima.

Nimeni nu póte sĕ iasă afară din oraş. Membrii corpului diplomatic, vrênd sĕ se primble prin prejurul oraşului, au fost împedecaţi.

Dl Belceff a fost înmormêntat ieri cu mare pompă. Prinţul Ferdinand şi prinţesa Clementina veniseră dela Filipopoli ca s'asiste la înmormêntare.

Prinţul a mers sĕ depue chiar dênsul coróna pe cosciugul ministrului şi a urmat pe jos convoiul până la catedrală, unde s'a făcut ceremonia, celebrată de metropolitul Grigorie şi de episcopul Samokoff.

Ḑiariul „Svoboda“, vorbind despre atentat, îşi esprimă indignaţia pentru crimă şi ḑice că nu mai póte fi îndoélă, că e vorba de o crimă politică contra dlui Stambuloff şi că dl Belceff a fost victimă numai din întêmplare. Ḑiariul bulgăresc adaogă, că crima a fost sĕvêrşită de agenţi plătiţi de diplomaţia ruséscă.

Tóte ḑiarele din Viena socotesc acéstă crimă, nu ca un act de rĕsbunare privată, ci ca un atentat contra dlui Stanbuloff. Ele nădăşduesc cumcă, mulţămită energiei guvernului, ordinea

burată.

Ḑiarele parisiene nu cred, că atentatul a fost comis de agenţi rusesci, ci ḑic că el este un act de rĕsbunare personală.

Ḑiarele din Bucuresci, care au aflat tocmai Sâmbătă la amiaḑi atentatul, sunt absolut d'aceeaşi părere, că atentatul, a fost plănuit de ruşi şi atrag atenţiunea ţĕrii asupra gravităţii situaţiunei, mai ales că Rusia a reînceput agitaţii şi spionii foiesc şi iconarii şi jugănarii au reapărut.

Espediţia rusécă a cărei formare se anunţase deja de mai multă vreme, va pleca în primele ḑile ale lunei lui Aprilie spre Abisinia sub conducerea locotenentului Maskoff.

Maskoff e însoţit de un călugăr Tichon, care a fost mai nainte medic şi de muntenegrénul Slaticianin, care a mai călĕtorit cu Maskoff prin Abisinia.

Maskoff speră se ajungă la Menelik pela începutul lunei Iunie şi se ascéptă la o primire bună din partea lui. Se teme însĕ se nu i se facă greutăţi pe drum, mai ales din partea italienilor.

Scopul espediţiei, după supusele lui Maskov, nu este decât cercetări şi colecţionării scintifice şi mai ales privitóre la istoria bisericéscă. Afară de acésta voiesce se încerce a pătrunde în Gallas prin un ţinut neesplorat pân'acum de călĕtori europeni.

E vorba ca espediţia sĕ ţină trei ani.

Voci strĕine asupra ţinutei archiereilor români în casa magnaţilor.

Dăm loc apreţierilor ḑiarului „Branik“ traduse şi în „Luminătoriul“:

„Branik“ — drept întroducere caracterisând natura desbaterii din casa magnaţilor asupra proiectului de lege referitoriu la asilele de copii, ajunge a constata, că în şedinţa dela 9 Martiu a fost o desbatere în numele bisericei şi naţionalismului contra proiectului de lege, ce tinde a regula şi viaţa în familie. „Mai e o ţéră, în care nu mai rĕmâne nici leagănul cruţat; copilaşii vor trebui şi a plânge în limba magiară — eschiamă articolul lui „Branik“.

Mai departe numita fóie continuă ĕst mod: Contra acestui atentat s'a sculat în casa magnaţilor patru archierei români: metrop. rom. gr. or. şi episcopul diecesei Aradului apoi doi episcopi uniţi. Afară deacestia au mai vorbit şi episcopul luteran al saşilor din Ardeal.

„Noi aducem în întreg cuprinsul lor aceste vorbiri, la alt loc al numĕrului fóiei nóstre, şi le recomandăm atenţiunei cetitorilor nostri.

„O plăcere óre-care deosebită, ne cuprinde sufletul, când cetim aceste cuvêntări, când vedem cu câtă căldură, iubire de popor şi sinceritate au intrevenit archiereii romani pentru poporul lor. Poporul ce are astfeliu de archierei trebue sĕ progreseze. Aceste cuvêntări ale archiereilor români, nu sunt frase îndatinate, ca sĕ-şi facă datorinţa faţă de popor. Altceva vedem noi în ele. Ei se luptă ca conducători ai poporului, ca păstori buni pentru turmele lor, se luptă cu tótă însufleţirea inimei vulnerate, cu tóte forţele mentale şi cu tótă consciinţa, că datorinţa li incube a lucra astfeliu măcar de ar şi pătimi pentru acésta. Fie-care cuvênt al lor este un suspin al întreg poporului românesc; fie-care cugetare a lor tradă o durere teribilă, pe carea o simţesc archiereii când vĕd, ce sĕ lucră. Deosebit frumóse sunt cuvêntările metropolitului **Miron** dela Sibiiu, şi a episcopului din Arad Meţianu, care au sărit întru apărarea resolută şi bine-cuvêntată (divno i razlojno) a bisericei şi poporului lor.

„Şi românii nu au sulevat aperarea numai a intereselor speciale românesci. Ei au apărat legea, carea e şi a nóstră; au apărat drepturile la esistinţă a popórălor nemagiare din acéstă patrie, au apărat drepturile nóstre chiar aşa, ca pe ale poporului şi bisericei lor. Ceea ce ei au obiectat întru apĕrarea stării lor, aceea este şi a nóstră durere în lupta contra dorinţelor esagerate magiare. A lor durere este şi a nóstră; a lor témă (zebnia) este a nóstră; a lor amărăciune, este şi a nóstră.

„*De aceea priméscă dar archiereii români cea mai căldurósă şi mai profundă mulţămită pentru acele cuvinte bărbătesci şi pentru aperarea părintéscă ce au sulevat'o întru aperarea popórĕlor nemagiare. Prin apĕrarea lor au deobligat şi pe poporul sêrbesc. Mărire (slavă) acestor archierei!*

„Când dăm archiereilor români acésta mulţămită şi onóre, simţim deodată în peptul nostru un feliu de orfaneu (duioşia, sêrbesce: sirocead) părăsit în lume şi avisat la sine insuşi, carele se sbate de nemilă şi de neiubire, până când cutare proprietariu (gazda) nu se îndură sĕ-l priméscă graţios sub scutul seu ospital.

noi în momentul, când aducem
români.
ru prima gândire care ni se
mătórea:
sêrbesci? Voi nu ve aflaţi
a şi poporul vostru; voi
bui sĕ fiţi la maidan;
ul cu glas părintesc ve
ntru de a apĕra limba
dar voi lipsiţi! Este
rnă a cărei accente ve concomitéză şi pe voi din légăn până în grópă — ér voi o scurtaţi în acésta apărare! Tare ne dóre că s'a întêmplat aşa, căci simţim cumcă prin atâta nepăsare din partea archiereilor noştri — suntem dejosiţi între tote popórele conlocuitóre din patrie. Nu s'a aflat nice carele se apere numele sêrbesc şi sêrbimea, causele nóstre sânte au rĕmas fără scut şi fără acoperemênt.

„Ore când sêrbii erau vătavi în apĕrarea naţională, astăḑi nu li se aude nici vocea. In casa de jos nu a vorbit nici un deputat sêrbesc; în casa de sus s'a repetat acésta neplăcută scenă. De s'ar fi sculat măcar numai unul se vorbéscă — măcar numai câteva cuvinte, ca sĕ nu ne roşéscă faţa înaintea lumei întregi.

„Primul archiereu român şi săsesc a apărat pe români şi pe sasi. Dar noi? Noi stăm într'un rênd cu slovacii. Pe ei nu i apără nime, şi aşa se întêmplă şi cu noi!

Ore ceea-ce e permis românilor şi nemţilor n'ar fi permis şi sêrbilor?! Ori-că, dóră, trebue scincita disposiţiunea domnilor inalţi, când e ca sĕ-ţi aperi biserica şi poporul?!

„Bĕtrânii nostri nu astfeliu au lucrat, căci, dacă ei ar fi fost aşa, dacă ei ar fi fost nepăsători faţă de chemarea lor, şi dacă s'ar fi desinteresat astfeliu de tóte — atunci nici noi nu ne am mai afla astăḑi aci, noi nevrednicii lor urmaşi!

„Metropolia sêrbă este matca tuturor bisericelor sêrbe din Austro-Ungaria. A ei chemare ar fi sĕ fie cu mult mai mare decât ceea ce cade în îndatinata sferă a vieţii bisericesci. De pe tronul patriarchiei se lăţia un deosebit luciu preste ţinuturi îndepărtate, sub care trăiau sêrbii şi alte popóre dreptcredincióse.

„Astăḑi — lumina vine din Sibiiu, dar asta era óre-când numai o rază din sórele nostru.

„Inse aşa e! Sórtea popórelor e schimbăciósă şi dispusă la schimbări esenţiale. Cei dintâiu devin cei din urmă“ ....

Discursul

*P. S. Sale Dlui episcop Dr. V. **Mihály**, ţinut în casa magnaţilor în şedinţa acesteia dela 9 l. c. în cestiunea asilelor de copii.*

(Încheere.)

Legislaţiunea, luând astfel posiţiune într'o cestiune deschisă, şi instrucţiunea elementară prin lege devenind preste tot obligatóre, tecstul legii faţă cu libertatea până atunci vigentă fu formulat aşa, că până când înainte de aceea presumpţiunea stătea prelângă libertatea părinţilor sĕ şi asigure sieşi avantagiul presumpţiunei şi părinţii se fie datori, de cumva nu ar voi a şi trimite copii la scólă, a dovedi, că se îngrijesc în alt mod de instrucţiunea elementară a pruncilor lor: acésta, magnaţi ilustri, o pricep, pentru că acésta este consciinţa logică a faptei, că s'a luat posiţiune într'o cestiune deschisă.

Dară, că nu într'o cestiune deschisă, în privinţa căreia se póte lua posiţiune ori a nu se lua, — ci în privinţa unuia dintre cele mai sfinte drepturi şi obligăminte, cum este tocmai, ca părinţii prin grije sĕ şi scutéscă băieţii de 3—6 ani de primejdiile ce i-ar putó ajunge şi sĕ i ajute pe aceia întru desvoltarea lor corporală, intelectuală şi morală; — că în privinţa unui ast fel de obligămênt, dictat decătră însaşi natura, într'acest proiect de lege presumpţiunea se aşéḑă astfel, ca şi cum părinţii câtă e ţara-unguréscă nu şi-ar scuti copii, nu s'ar îngriji de desvoltarea lor corporală, intelectuală şi morală: acésta taie în omenime şi este vătĕmător. — De cumva se ḑice, că tocmai de aceea este silit a obliga pe părinţi sĕ şi trimită băieţii în asile infantile, de nu cumva dovedesc, că îşi împlinesc obligămintele dictate de natură: acésta însémnă a o pune în mod, ca şi cum părinţi nu şi ar împlini obligămintele lor naturale, ceea ce aievea este vătĕmător.

De sub greutatea unei asemenea acuse, că adecă părinţii nu şi grijesc băieţii, nimenea nu va puté uşor sĕ scape, deóre-ce pe temeiul acestei legi presumpţiunea de drept stă prelângă aceea, că nu şi grijesc băieţii; deci nu acusatoriul, care impută o acusă atât de gravă, ci maica este datóre a dovedí contrarul.

Că ce fel de injurie se ascunde în punerea acésta a presumpţiunii, aceea nu voesc a o descrie mai pe larg. Ajungă-mi a produce aceea singură împrejurare că până când deoparte născutul ori-şicăror conjugi în sensul legi se presupune de legitim şi părinţii acésta o pot deplin legitima cu estrasul din matricula botezaţilor în mod ca acela, cât dacă i-ar plesni cuiva în minte a afirma contrarul, el este dator a dovedi cu doveḑi legale înaintea judecătoriului, că băiatul respectivei mame nu este legitim, până atunci de altă parte prin lege acésta, durere! — dacă cine va ar porni acuma, că mama aceea nu-şi grijesce băiatul, deja nu el, acusatoriul este dator a dovedi, ci presumpţiunea militéză prelângă acusatoriul, şi biata acusată este obligată a se legitima, că ḑĕu, dînsa îşi grijesce băiatul, şi încă cu ce fel de doveḑi? Căci de esemplu atestatul, ce l-ar estrada parochul în acel înţeles, că cutare mamă îşi îngrijesce pruncii ei, un ast-fel de atestat estradat decătră conducătorul părintesc şi judecătorul competent al consciinţei popórelor creştine, legea nu-l admite ca dovadă competentă; ba cu privire la grădinile de copii şi la asilele infantile comunale ori ale statului, parochul nici că este din oficiu membru al comisiunei de inspecţiune, deci acolo nici că se bucură de vot.

De aci urméză, că părinţii prin legea acésta se constring cu dovedi cu mult mai importante, mai circumstanţiale şi astfeliu cu mai multe spese impreunate a dovedí înaintea aparatului de inspecţiune prevĕdut în §§ ii 23 26 ai proiectului, că ei pórtă grije de băieţii lor, decât cu care sunt capabili a dovedi înaintea judecătorului, că pruncul lor este legitim.

Dar acest proiect de lege, magnaţi ilustri, avantagiul presupţiunei încă nici în acel cas nu este aplecat al asigura pe partea părinţilor, dacă acestia de regulă amĕsurat chemărei lor petrec acasă şi aşa mai bine se îngrijesc de băieţi decât chiar de lumina ochilor proprii. Cine nu ar sci, magnaţi ilustri, ce loc important cuprinde în Ungaria pe terenul economiei naţionale tocmai industria de casă? Cine nu ar sci câte mame de familie îşi provĕd tótă familia cu albe ţesute acasă cu ostenéla proprie? Câte mame de familie îşi îmbracă pe ai sei cu ţeseturi trainice corĕspundătóre şi adese de valóre artistică?

Că într'o astfel de ţară, între astfel de impregiurări mama, care atât ostenesce în folosul alor sei, încă osebit se fie obligată a se legitima, că îşi grijesce băieţii de 3—4 ani: acésta magnaţi ilustri, după priceperea mea este o pretensiune mărginită cu aşa o şicanare prepuitóre, de care a mântui publicul contribuent pentru acésta înaltă casă a magnaţilor ar fi o problemă vrednică de consideraţiune, care ar provoca şi gratitudinea.

In urma acestora de óre ce acest proiect de lege doresce sĕ vindece peste tot în general un rĕu, care nu se ivesce şi preste tot vrea sĕ'l vindece cu un remediu drastic, pentru că contrar naturii, care destramă legătura de familie; — de óre ce acest proiect de lege sub mulctă de bani impune părinţilor sila de aşi trimite băieţii la asile infantile, măcar de i-ar şi griji pe aceia acasă după recerinţă şi presupţiunea de drept o statoresce astfel ca şi cum părinţii nu şi ar griji băieţii; — prin urmare întru procurarea dovedilor le impune o procedură cu mai multe spese împreunată decât cu care pot sĕ dovedéscă legitimitatea pruncilor lor: eu nu pot se părtinesc acest proiect de lege şi Ve rog, magnaţi ilustri, înduraţi-ve a denega acestuia consensul Vostru.

Adunarea generală a institutului de credit şi de economii „Albina“.

Sibiiu, 20 Martiu, 1891.

In conformitate cu convocarea făcută şi în diarul nostru la timpul seu, adunarea generală a institutului de credit şi de economii „Albina“ s'a ţinut eri dela órele 10—12 inainte de amédi în localităţile institutului. Adunarea a fost fórte bine cercetată.

După cum s'a accentuat şi în raportul general al direcţiunei nemilósa mórte în anul acesta a răpit din mijlocul consiliului de direcţiune pre preşedintele aceleia, pe consilieriul gubernial în pensiune Eliă Măcelariu, şi aşa adunarea generală o a deschis şi condus membrul din direcţiune Ioan Hannia.

In meritul lucrului vom accentua, că raportul general al direcţiunei precum şi cel al comitetului de supraveghiere s'au luat cu plăcere la cunoscinţă, votându-se consiliului de direcţiune recunoscinţă, pentru conducerea cea bună a institutului, care merge mereu tot crescênd, şi care este o adevĕrată binefacere pentru popor.

Din raportul general vom accentua, cu deosebire, că cu 31 Decembre 1890 starea depunerilor au fost 5247 in sumă de fl. 4,137.260. 41 cr. cu fl. 648.327.99 mai mult decât în anul precedent.

La escomptul de cambii starea portfoiului cu finea anului 1890 a fost 17.014 în valóre de fl. 3 109.577 67 cr. faţă de anul precedent o crescere de fl. 699.962 92 cr.

Imprumuturi hipotecari au rĕmas în 31 Decembre 1890 2051 obligaţiuni în suma de 1.[illegible]66.205 fl. 94 cr. o crescere de 78.686 fl. 85 cruceri faţă de anul precedent.

Aceste pretensiuni sunt asigurate prin hipotece de un areal preste tot de 72 486 jugere 986 stângini □ în valóre de 5.690.000 fl. fiind cuprinse aici şi edificiile.

In decursul anului 1890 suma intratelor a fost 12,624,370 fl. 44 cr., cea a eşitelor 12,615.039 fl. 95 cr. Totalul 25,239.410 fl. 39 cr.

Din bilanţul general al anului 1890 resultă că: suma activelor institutului este cu 748.715 fl. 99 cr. ér suma venitului brut cu 46.041 fl. 91 cr. mai mare ca în anul premergĕtoriu.

Substrăgênd din venitul brut al
anului de . . . . fl. 391.753.28
totalul eşirilor cu . . . . „ 332.454 46
resultă un profit curat al anului de „ 59.298.82
cu 5.428 fl 94 cr. mai mare ca în anul precedent.

Profitul curarat de 59.298 fl. 82 cr. s'a distribuit în modul următoriu:

1. 5 % dividendă după capitalul social de 300,000 fl. în suma de 15.000 fl.

2. Restul 44,298 fl. 82 cr. s'a împărţit

a) 15 % (macsimul statutar) la fondul de reservă 6.644 fl. 70 cr.;

b) 16 % tantiemă pentru membrii direcţiunei, directorul esecutiv şi ceialalţi funcţionari ai institutului 7,087 fl. 68 cr.

c) remuneraţiunea usitată pentru funcţionarii institutului 941 fl. 04 cr.

d) 6 % pentru scopuri de binefacere 2,657 fl. 88 cruceri.

3. Din restul de 26,967 fl. 52 cr:

e) supra dividendă acţionarilor 21,000 fl.;

f) fondului de pensiune al funcţionarilor 4,000 fl.

g) în contul realităţilor din Braşov 1,967 fl. 52 cr.

Fondul de reservă al acţionarilor a ajuns la cifra de 90.029 fl. 70 cr. şi astfeliu la procsima adunare generală el va ajunge la suma de 100,000 fl. după-cum e provĕdut în statute.

Fondul de pensiune al funcţionarilor va ajunge la suma de 45,943 fl. 65 cr.

Pe basa distribuirilor făcute dividenda anului 1890 sa ficsat cu 12 fl de acţiune, adecă cu 12 % dela valórea nominală a acţiunilor

La propunerea consiliului de direcţiune adunarea generală a dat autorisarea ca cuponul per 1 Iuliu se pótă fi rĕscumpărat imediat după adunarea generală.

După ordinea vechimei au eşit din direcţiune dni Georgiu Bariţiu şi Leontin Simonescu, cari ér au fost realeşi.

Fiindcă în anul acesta a espirat şi mandatul membrilor comitetului de supraveghiare, cari în adunarea generală din 1888 au fost aleşi: Dr Aurel Brote, Michail Kaldebo, Corneliu Tobias, Nicanor Frateşiu şi Ioan Creţu, acestia din nou au fost realeşi.

Impărţirea pentru scopuri de binefaceri:

1. Scólei civile de fete a Asociaţiunei trans. pentru acoperirea trebuinţelor curente .	fl.	500.—
2. Asociaţiunei transilvane spre crearea alor 10 stipendii à fl. 50 pentru elevele internatului	„	500.—
3. Scólei elementare de fete a reuniunei femeilor române din Sibiiu .	„	300 —
4. Reuniunei române de cântări din Sibiiu	„	50.—
5. La disposiţiunea comisiunei economice a comitatului pentru procurarea limfei animalice de vaccinat	„	50.—
6. Gremiului comercial din Sibiiu pentru susţinerea unui curs practic de contabilitate	„	50.—
7. Scólei comerciale din Braşov pentru întregirea mijlócelor de învĕţământ	„	100.—
8. Societatea România jună din Viena	„	50.—
9. Nenorociţilor prin foc din Vurper (daţi deja)	„	100.—
10 Orfanilor minoreni ai unui funcţionar al institutului reposat înainte de a fi îndeptăţit la pensiune (daţi deja) .	„	200.—
11. Nenorociţilor prin foc din Ocna-Sibiiului	„	200.—
12. Jumĕtate din un stipendiu de fl. 500 pentru un student la cursul comercial pentru abiturienţi	„	250.—
13. La disposiţiunea direcţiunei ca sĕ i asemneze însuşi spre scopuri de binefacere	„	307.88
	fl.	2657.88

Puternicul avânt ce a luat acest institut şi care ca matcă a fost isvorul şi basa celorlalte institute de credit şi de economii de prin ţinuturile românesci, ne umple de bucurie şi acésta ne este de o camdată unica bucurie între grelele impregiurări de adi.

Promovarea meseriaşilor în Zarand.

Zarand, în Martiu, 1891.

Cestiunea meseriaşilor în Zarand, şi preste tot în munţii apuseni este o cestiune de viaţă pentru poporul nostru, pentru esistinţa lui. In unul din numerii „Telegrafului Român“ vorbeam de câte va oraşele până acum cu caracter românesc, despre Brad, Băiţa, Sĕcarêmb, apoi Ilia, Dobra, Hondol şi Baia de Criş, pe cari trebue sĕ le întărim prin inmulţirea meseriaşilor români, dacă voim ca acele sĕ nu fie cucerite prin meseriaşi strĕini, cari încep a inunda.

Ei, dară inmulţirea meseriaşilor nu e un lucru uşor, şi nu póte fi opera sporadică a câţi-va indivizi. Numai o conlucrare comună a tot ce e bun în viaţa nóstră socială, a tuturor ómenilor cu prevederi mai largi în venitoriul nostru ameninţat. Unde ómeni cu inima au luat iniţiativa de timpuriu pentru promovarea meseriilor între români, astădi avem o mulţime de meseriaşi harnici, cari numai fală şi întărire pot aduce neamului românesc.

Esemple avem Braşovul, Sibiiul, Clujul.

Ne vom puté ajuta noi şi oraşele numite mai sus.

Vom puté face cevaşi şi în Zarand pentru promovarea meseriilor şi înmulţirea meseriaşilor români.

Me restring la Zarand, că-ci ceea ce se póte dice aici are valórea cu puţine escepţiuni şi în celelalte localitaţi.

Avem aici douĕ base, de cari trebue sĕ ţinem cont, voind a promova meseriile în Zarand, şi a înmulţi meseriaşii în oraşele sus amintite.

O basă e aplicarea poporului de a îmbrăţişa meserii, şi destoinicia lui; éră cealălaltă basă e că poporul simte trebuinţa şi e împins vrênd nevrênd a-şi aplica pruncii şi la meserii.

Cine a cercetat comunele din Zarand, şi s'a interesat mai deaprópe de locuitorii lui au putut sĕ constate că: meseria de lemnariu se esercieză pe o scară intinsă mai în fie care comună, dară aşa cum s'a eredit din moşi strămoşi. Incepênd dela casele simple cu 2 încăperi, cu feresci mici şi până la facerea de biserici, turnuri, apoi poduri preste Criş sunt făcute tot de locuitorii acestui ţinut fără de a fi înveţat anume meseria. Nemţii, cari s'au aşedat pe aici la băi admiră cum ómeni fără a sci scrie esecută planurile lucrate de architecţi, ce privesce ori ce lucru de lemn. Chiar şi lucrul de mĕsărit, apoi rotărit, se lucră fără anume pregătire.

Sunt comune apoi unde întreg satul lucră o anumită meserie, astfel aflăm Leanţul, Dobroţul, unde se lucră buţi pe o scară întinsă, şi dacă întrebi unde au învĕţat acesti ómeni? Respund, că aşa s'au pomenit. In comuna Bănesci lucră pelăritul, în Obreja, Ternaviţa se lucră óle, cane, de tot feliul, în Risculiţa, Baldovin se lucră spete, cari se transportă până în România.

Impletitul în paie apoi cu nuele se lucră în mai multe comune, şi productele parte se trec în pieţele ce avem, parte se duc în piaţe mai depărtate.

Mai aflăm comune de munte ca Blăşeni, unde pregătesc var, ori petri de móră ca în Stanija şi Dupapétră. Alţii şi acestia în numĕr fórte mare se ocupă cu băeşitul.

De altă parte apoi spiritul de specul㠁este fórte desvoltat în sinul populaţiunei.

Tóte acestea sunt imprejurări favorabile, de cari trebue sĕ ţinem cont, şi cari sunt un mare avantagiu, dacă voim ca pe venitori mai cu plan sĕ lucrăm la lăţirea meseriilor în acest ţinut.

Până aci, cei ce se ocupă cu meserii ori de ce categorie s'au au învĕţat meseria dela tatăl lor şi lucră cu mai multă sau mai puţină pricepere, şi succes, sau apoi a învĕţat meseria dela un măestru anume pregătit d. e. ciobotarii, fauri, etc. Şi ca sĕ se aplice la meserii i-a împins imprejurările vieţiei, în cari au trăit. A vĕdut sermanul tată, că frustrele înguste de pământ şi altcum neroditóre nu mai sunt în stare a produce cât sĕ traéscă toţi prunci şi astfel a dat din ei şi la meserii; unde locul este de tot neproductiv, ómenii din comună în mase au început a lucra aceea-şi meserie, ce le era mai binevenită d. e. în Dobroţ butăritul şi în parte rotăritul, în Obreja olăritul, fiind pămêntul numai pentru olărit bun.

Ceea ce ne dóre însĕ e, că acesti ómeni lucră nesce producte, cari nu pot ţiné concurenţa cu obiectele lucrate de măestri anume pregătiţi. Munca lor se plătesce eftin şi află puţini cumpărători. Aşa nu mai merge! Trebue sĕ ne ajutăm noi pe noi, că-ci nu mai aşa ne va ajuta şi Ddeu.

Spre a puté lucra cu succes primo loco ar trebuí sĕ înfiinţăm o societate pentru promovarea meseriilor. Ei, dară statutele acestei societăţi în timpurile vitrege de astădi, numai e speranţă ca se fie întărite de ministru, şi încercarea ar fi în deşert. Dacă ceva se póte apoi numai sub auspiciile înfiinţândului despărţĕmênt al associaţiunei transilvane în aceste părţi se póte face.

Prin înfiinţarea despărţĕmêntului, care e cestiune de adi sau mâne numai, din tacsele membrilor ajutători s'ar pute vota ajutóre pentru învĕţăcei demeserii.

Membrii din fruntea despărţĕmêntului şi-ar împlini una din cele mai sânte datorinţe, căutând locuri pe unde se aşede elevii pentru meserii. Astfel am avé un plan de acţiune. Prin ţinerea adunărilor generali, în una sau alta comună, venind în atingere cu poporul ar fi forte uşor a câstiga părinţii pentru a şi da pruncii la măestri buni.

Mult vor contribuí pentru îmbrăţişarea meseriilor în aceste părţi şi ajutórele ce eventual, se vor da din „fundaţiunea Andronic“. Trece peste marginile unui articlu de diar a schiţa aci un plan de acțiune. Cred, că e destul sulevând cestiunea până mai e timp de ajutat.

Ceea ce a și dori este ca în cât avem în orașele amintite învĕțăcei de meserii, acelora sĕ se predea religiunea cel puțin Dumineca, fie prin învĕțătoriu ori preot; dacă nu ține óre de sara cu elevii meseriași. Pe asta cale nu i am lăsa sĕ se înstrĕineze de corpul națiunei. *Corespondentul.*

Cronică din Budapesta.

Budapesta. 25 Martiu 1891.

(O broșură nóuĕ: „La question d'Alsace. — Caprivi și Windhorst. — Legătura căilor ferate cu România. — Victor Napoleon speranța bonapartistilor. — Un tren de plăcere la Constartinopol).

Mĕrul de cértă intre Francia și Germania este teritoriul Alsației și Lorenei. Opiniunea publică francesă, cel puțin în parte considerabilă, nu voesce a sci de amiciție cu Germania, până când nu va ceda aceste teritóre Franciei. Profesorul Ernest Lavisse în ḑilele aceste a publicat o broșură, în care desvóltă ideea, ca cele dóue state mari vecine sĕ se înțelégă în mod pacinic asupra acestei cestiuni. Căci dacă tréba ar vení la resbel, atunci cestiunea ar deveni formidabilă, care națiune mare va omori pe cealaltă națiune mare? Este întrebare, că o neutralisare a Alsației și Lorenei óre încât ar mulțămi șovenismul frances? și dacă „beati posidentes“ adecă germanii ar voi de dragul francezilor a face și acésta concesiune.

Se afirmă despre cancelariul Caprivi, că în timpul din urmă ar fi căutat o apropiere cătră centrul din parlamentul german. Partidul din centru s'a format sub conducerea lui Windthorst încă pe acel timp, când Bismarck a început lupta sa „culturală“ în contra catolicismului din Germania. Deputații din centru dară sunt sprigitorii catolicismului. Windthorst a murit chiar în acel timp, când partidul lui era sĕ fie acceptat de guvern. „Volkszeitung“, fóia radicală germână scrie, că poporul germân simțesce amar, când se scumpesce pânea; dar și mai amar ar fi atins, când ar trebui sĕ-și plece căpul înaintea curiei romane.

România în ḑilele din urmă și-a trimis delegații sei la Budapesta, ca sĕ se înțelégă cu regimul ungar asupra legăturilor căilor ferate ardelenesci cu cele române. Se ḑice, că negotierile sunt încoronate cu succes. 1. Dela Petroșeni prin pasul Vulcan statul ungar va clădí până la graniță 10 chilometri; ér de aci până la Tirgul Jiului România va clădí 50 de chilometri. 2. Dela Sibiiu prin pasul Turnu-roșu statul ungar va clădí 40 chilometri până la graniță ér de aci pe valea Oltultui până la Riminica clădí, 100: Sib.-R.V. România 120 chilometri. 3. Din comitatul Cincului dela Agostonfalĕu prin pasul Ghimes-Oituz statul ungar va clădi până la graniță 120 chilometri; ér de aici până la Ocna în Moldova România va clădí 60 chilometri de cale ferată. Ambele părți în restimp de 5 ani trebue sĕ deschidă liniile. La Predeal se va zidi o gară internațională.

Un singur punct rĕmâne, la Sigetul Marmației, nelegat cu Suceava, din causa, că regimul austriac până acuma nu s'a învoit la acésta.

După o scire sosită din Roma, principele Jêrome Napoleon a murit, fiind împărtășit cu sântele taine. Când Napoleon III a pășit pe tronul Franciei, Jêrome Napoleon fu declarat într'o conferință familiară de presumptivul moștenitoriu la tron. Impĕratul însĕ, căsătorindu se cu Eugenia de Montijo, din acéstă legătură s'a născut prințul Ludovic Napoleon, și așa speranțele principelui Jêrome la ereditatea tronului au dispărut. Când tinerul principe, Ludovic Napoleon, muri între zuluși pe pământul Africei, lăsând in doliu muma sa esilată și adênc cercată, — în testamentul seu găsit fù numit de erede la tronul Franciei, fiul seu Jerome Napoleon, principele Victor Napoleon. Cu mórtea tătâne-seu dispare cérta familiară, provocată prin testament; și bonapartistii își légă speranțele lor, deocamdată slabe de tot, de junele principe Victor Napoleon, care se ḑice, că este brav și fórte talentat. Victor Napoleon are fisiognomia mumei sale, a casei de Savoya și sémână cu regele Umberto al Italiei. Din căsătoria lui Jerome Napoleon cu fica regelui Italiei, cu Clotilda, s'au născut doi fiii, în 1862 fù născut Victor, în anul 1864 fù născut Ludovic. —

Palatul regal din Buda este érăși gol. Curtea s'a mutat la Viena. In serbătorile Pascilor catolice va pleca un tren de plăcere din Budapesta la Constantinopol, sĕ vadă minunile naturei în orient și murdăriile barbare din Stambul. *Mr.*

Varietăți.

* (Chirotoniri.) In ḑilele acestea au fost chirotoniți întru presbiteri: Ioan Duma teolog absolut ales preot în Săcalul de pădure (tract Reghin.) Ioan Popovici teolog absolut, ales capelan în Ocolișul mare (tract. Hațeg), Vasiliu Motora administrator în Câmpeni (tract. Câmpeni): întru diacon: Gavriil Hangu, ales preot în Bonțid, (tract. Deeș), Petru Todoran, ales preot în Curechiu (tract. Zarand).

* (Alegeri sinodale.) Alegerile sinodale pentru diecesa Caransebeșului se vor îndeplini în colegiile preoțesci Joi în 28 Martiu a. c, ér pentru alegerea deputaților mireni s'a defipt ḑiua de 31 Martiu a. c.

* (Concert.) Al 37-lea „Concert Coral“ dat de corul mitropolitan din Iași cu binevoitoriul concurs al domnișórei Alice Holban și a domnului Cristea Georgescu, sub conducerea domnului Musicescu Gavriil, cu următoriul

Program.

Partea I:

1. „Verdi Prati“. Arià din opera Alcina, musică de: Haendel.
2. „Adio“, romanță, musică de: Schubert.
3. „Finalul al 3 lea“ din opera Muta di Portici, musica de: Auber.

Partea II.

4. „Ester“, cântată pentru Mezzo-sopran (d-ra A. Holban), bariton (dl Cr. Georgescu), cor (corul mitropolitan) și orchestru (compus din 30 persóne și anume: Mai mulți d-ni profesori, precum și d-nii foști și actuali elevi ai Conservatorului) sub conducerea dlui G. Musicescu, musica de: Cerne Titus.

Partea III.

5. „Rĕsai lună“, cântec național, amorisat și aranjat pentru cor de: G. Musicescu.
6. „Nevasta care iubesce“, cântec național amorisat și arangiat pentru cor de: G. Musicescu.
7. „Haiducul“, cântec național, armonisat și arangiat pentru cor de; G. Musicescu.
8. „Somnoróse păserele“ de Eminescu. Serenadă, musică de: Flondor.
9. „Fostai lelio“, cântec național, armonisat de: G. Musicescu.
10. „Brău popii“, melodia și cuvintele de dl D Ionescu arangat de: G. Musicescu.

* (Cas de mórte.) Aron Lucăcel din comuna Balșa, pedagog absolut, fost învĕțător în Lăpugiul super. după un morb îndelungat a incetat din viață Luni în 19 Martiu în etate de 22 ani în spitalul civil de aici. Rĕmășițele pământesci ale defunctului se vor transporta Joi la 2 óre p. m. din spital în cimiteriul gr. or. din suburbiul Iosefin spre odihnă eternă.

* (Reuniunea agricolă.) Comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului“ va ține ședință Vineri în 22 Martiu a. c. la 6 óre sara în localul Asociațiunei transilvane.

* Rectificare. In numĕrul 32 al fóiei nóstre am reprodus o notiță din „Gazeta Transilvaniei“ referitóre la dărimarea turnului bisericei nóstre din Potelec și la invinuirile ridicate asupra preotului de acolo Ioan German.

Cu acésta ocasiune s'a afirmat pe basa unor informațiuni neesacte o incorectitate, încât adecă s'a susținut, că noi în numita comună nu am avé credincioși.

După informațiunile primite dela locul cel mai competent constatăm, că avem credincioși în comuna Potelec, și numai ómeni rei, puși la cale de alții și mai rei, au putut sĕ dărime turnul biscricei nóstre, ca sĕ facă credincioșilor nostri greutăți neinvingibile și în modul acesta sĕ i depărteze dela legea lor.

Acesta póte fi motivul adeverat al dărimărei turnului, ér de lăcomia preotului nostru noi nu avem nici o cunoscință; scim înse, că el a susținut cu căldură și cu multă resignațiune interesele bisericei nóstre.

In acest sens rectificăm notița din numĕrul precedent. *Redacțiunea.*

Loterie.

Mercuri în 1 Aprile 1891.

Brünn:	3	43	29	33	25

Nr. 122 [48] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa III-a Rea, cu filia Nalaț Vad, în protopresbiteratul Hațegului, se publică prin acésta concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Pămênt arătoriu și de fânațiu 13 jugere în parochia materă Rea, care din preună cu celealalte emolumente parochiale statorite în sinódele parochiali din 20 August 1889 și din 14 August 1890 dau la olaltă venitul anual de 231 fl. 80 cr; ceea ce se póte vedé mai de aprópe din protocólele amintite.

Doritorii de a reflecta la acésta parochie au ași asterne suplicele concursuale instruite conform prescriselor legale la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hațeg, la 2 Martiu, 1891.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Rațiu,
protopresbiter.

„MINERVA“ Institut tipografic, societate pe acții în Orĕștie.

Contul bilanțului.

Active.		fl. cr.
Cassa în numerariu		364.32
Acțiuni nevêndute		525.—
Inventarul „Librăriei“		3,017.18
Inventariul „Tipografiei“	fl. 4,084 83 cr.	
după amortisare de 10%	„ 408 48 „	3,676.35
Inventariul mobiliarului	„ 475 95 „	
după amortisare de 10%	„ 47 59 „	426.36
Debitori		[illegible]997.65
		10,008.86

Pasive.	fl. cr.
Capital sosial:	
200 acții à fl. 25	5,000.—
Fendul de reservă	177,50
Creditori	4,125.71
Profit curat	705.65
	10.008.86

Orĕștie, la 31 Decembre, 1890.

Dr. Stefan Erdélyi m. p., membru in direcțiune.

Dr. Ioan Mihu m. p, director esecutiv.

A. P. Barcianu m. p., membru în direcțiune.

Bilanțul de față s'a aflat esact și în deplină conformitate cu registrele respective

Comitetul de supraveghiere:

Nicolau Andreiu m. p. **Nicolau Vlad** m. p. **Petru Belei** m. p

[51] 1—1

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA.“

A XXII-a adunare generală ordinară

va avé loc **Dumineca în 19 Aprile st. n. a. c. la 3 óre după prând** în casa proprie a institutului *(strada Cisnădiei Nr. 5)*.

Obiecte de pertractare sunt:

1. Darea de sémă despre afacerile anului 1890.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Intregirea comitetului administrativ.
4. Introducerea asigurării obligatorice în contra pericolului de rĕsboiu și schimbarea condițiunilor de asigurare.
5. Propuneri incurse.
6. Sortire de obligațiuni a fondului de întemeiare.

Sibiiu, în 14 Martiu, 1891.

Direcțiunea.

[52] 1—2

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 34 Sibiiu, Sâmbătă 23 Martiu (4 Aprile) 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sèrbători „Bunavestire“ Nrul procsim va apăré Joi în 28 Martiu v.

Sibiiu, 22 Martiu.

Bĕtrânul Kossuth este neobosit.

Pre sĕrbătorile pascilor ungurescí, a surprins éră lumea cu o epistolă adresată deputatului Helfy.

Nu-i vine la socotélă exdictatorului dela Turin introducerea administrațiunei de stat și odată cu capul nu ar vrea ca legislativa țerei ungurescí sĕ pună cuțitul la autonomia municipiilor și a orașelor.

Kossuth vede în introducerea administrațiunei de stat un atentat duplu, unul contra constituțiunei ungurescí, altul contra libertății politice a cetățenilor.

Lovite aceste în față, se introduce omnipotența de sus și acésta omnipotență fie ea eserciată de rege, fie ea eserciată de parlament, omóră libertatea cetățénului.

Nu am avea nici un cuvênt de desaprobat pentru aceste principii desvoltate de bĕtrânul revoluționar, dacă nu am cunósce comitatul de ađi cu tóte slăbiciunile lui.

Nu am avea nimic de đis, dacă comitatul nu ar fi fost o vacă, pe care o au muls neîncetat câteva familii patriciane din comitat. Nu am avea nimic de reflectat, dacă nu s'ar fi format sub auspiciile acestui comitat, care acum trage de mórte, nisce clice, cari au împărțit posturi la bun și la rĕu, cari au introdus spionagiul și au omorât ori ce cugetare liberă și cu călcarea legilor esistente au scos limba română din comună până sus în adunările comitatului.

Comitatul de ađi s'a omorât el pe sine.

Maioritatea poporului a fost desconsiderată cu totul, cercurile de alegeri s'au făcut în mod măestrit și nerușinat, cei ce nu s'au lăpĕdat de limba lor, de legea lor nu au mai avut titlu de a se adă posti în jurul bugetului comitatens, căci acesta era un privilegiu al favoriților și al celor ce s'au pus în serviciul curentului șovinist.

Comitate, ca Huniedóra, Alba de jos, Caraș-Severinul cu maiorități românesci au trebuit sĕ sufere tirănia unui Tabajdi și a altor muritori, pĕcătoși, și decâte ori cetățenii liberi, cari de astădată au fost români, au apelat la scutul legilor, de atâtea ori ei au fost desconsiderați și bănuiți, că sunt rei patrioți și prin urmare nu au drept la scutul legilor.

Așa acel comitat, care odinióră era tare prin conlucrarea armonică a tuturor cetățenilor, a devenit slab, stăpânit de minorități corupte și de agenți ai puterei publice în serviciulul căreia s'a pus.

Ce a mai rĕmas alta, decât ca acest bolnav sĕ se supună unei curi radicale, ce a mai rĕmas guvernului, după ce vede netrăinicia acestui organism, decât ca sĕ l delăture și sĕ cheme la viață elemente nóue, cari nu sunt înrudite unul cu altul, nu astupă tóte murdăriile ce le comit reciproc cumetrii și șogorii și astfeliu sĕ curețe un reu, care devenise periculos și amenința sĕ infecteze și alte organisme din viața publică.

Administrațiunea este o binefacere în stat, dacă e promptă, dréptă și organele aplicate esecută grabnic cele de esecutat. Sub administrația de ađi dreptatea s'a mĕsurat după sprâncénă, boerii din comitate au avut tot drept, sĕracii nici odată.

Drumuri s'au trasat pe acolo pe unde au umblat baronul, ori contele cutare cu trăsura, ér unde đecile de mii din popor aveau sĕ umble, acolo a fost neglesă comunicațiunea în modul cel mai de batjocură.

Reclamele din partea poporului au aflat urechi astupate, dacă nu și cumva nisce mĕsuri draconice asupra celor ce nu puteau fi mulțămiți.

Cine s'ar mai puté ađi entusiasma pentru acésta administrație, pe care baronul Sennyei o a numit asiatică?

Cine o va puté lua în apĕrare, când înșiși amploiații nu o doresc și nu mai vor sĕ trăéscă în nesiguranța de ađi.

Cine nu scie, că amploiații aleși erau nisce unelte órbe în mânile puternicilor din comitate, și voința acestora era totdeuna mai pe sus de lege.

Dacă comitatul nu ar fi încărcat cu atâtea pĕcate, dacă dreptatea și numai ea ar fi fost conducătoriul celor puși sĕ o aplice, dacă s'ar fi ținut cont de tóte postulatele poporului fără deosebire de ném și lege, atunci noi românii am fi cei dintâi, cari ne-am alătura la aceia, cari pledéză pentru autonomia comitatelor și pentru alegerea amploiaților.

De decenii alegerile nu au mai fost alegeri, ci denumiri, hatîruri făcute unuia în contul serviciilor prestate și fiind-că românii tocmai din partea administrației au avut sĕ sufere cele mai multe lovituri, ei pentru o atare administrație nu au nici o lacrimă de vĕrsat.

Meseriașii nostri.

Sibiiu 21 Martiu.

Incă în anul trecut un fruntaș bărbat al sașilor de aici, și totdeodată om cu mult zei pentru promovarea intereselor săsesci, făcênd un studiu amĕnunțit asupra diferitelor meserii, cu cari se îndatinau și se mai indatinéză și ađi compatrioții nostri sași, a ajuns la conclusiunea, că meseriile și industria preste tot la poporul săsesc a scăđut și deodată cu acestea au slăbit relațiunile sociale, ér în starea materială a dat mult îndărăt.

Se esplică deci ușor amărăciunea, care i-a cuprins sufletul, când a făcut comparare între trecutul bogat și timpul vitreg de acum, în care lancezesce poporul, carele era menit sĕ fie *„zala“* de încheere între Orient și Ocident (?), și din sinul căruia și dênsul face parte.

Și noi am fi cuprinși de acelea-și sentimente deprimătóre pentru poporul săsesc, dacă celelalte naționalități și special românii n'ar fi bănuiți cu rea voință, că și ei au contribuit la causele, cari au provocat situațiunea actuală.

E drept, că numĕrul meseriașilor români s'a înmulțit, și că cu sporirea numĕrului acestora a scăđut în proporțiune neegală meseriașii sași.

Acésta o adeveresc datele dela diferitele scoli industriale, înaintate în anul acesta universității săsesci; o adeveresc însĕ mai cu samă datele statistice la numĕrarea poporațiunei și o adeverim noi, cari în tótă điua vedem, cum se ridică și se sporesc meseriașii nostri.

Și ar trebui sĕ fim mândri, când vedem acésta prosperare continuă, ar trebui sĕ sperăm într'un viitoriu mai bun, când constatăm đilnic, cum firmele românesci 'și iau loc una lângă alta.

Dacă vom lua însĕ în considerare lipsele poporului nostru și starea lui numerică, trebue sĕ mărturisim, că stăm încă fórte departe înapoi, că numĕrul meseriașilor nostri dispare în marea covêrșitóre a poporului român.

Dar nu acesta e motivul, ce ne-a îndemnat sĕ scriem aceste rênduri. Căci noi, cari abia de o jumătate de véc de om am rupt cătușile, în cari ne țineau sugușați dușmanii nostri, a trebuit sĕ ne aventăm, sĕ începem dela vêrf ca sĕ ne putem ținé după lumea civilisată, fără a da însemnătatea cuvenită și formărei unei clase mijlocii.

E timpul sĕ o dăm acum.

Dacă vom privi însĕ tabloul, ce mereu ni se zugrăvesce înaintea ochilor, ni se presentă într'o colóre de tot mohorîtă, încât cu greu ne-am decide, ca sĕ putem proroci pentru viitor realisarea ideei „mărețe“, ce se urmăresce prin crearea unei clase solide mijlocii.

Meseriașii nostri sunt cu mult rĕmași înapoi:

Sunt rĕmași în privința materială, căci clasa, din care se recrutéză copii, ce încep a lucra la meserii, e din cele mai triste stări materiale. Óme-

---

FOIȚA.

Rađe de lumină din Talmud de rabinul I. Stern.

In românesce de **Jeronim Barițiu.**

(Încheere.)

Nu plânge între cei ce rîd și nu rîde între cei ce plâng. Nu veghia între cei ce dorm și nu durmi între cei ce veghiază. Nu sta între cei ce șed și nu ședea între cei ce stau.

⁂

A mânca pe stradă e o purtare cinicânéscă.

⁂

Trei lucruri sunt bune în mĕsură mică și nu bune în dosă mare: aluatul acru, sarea și refusul.

⁂

Rabinul Essajah a comentat un vers din biblie cu observarea: Dđeu a făcut o grație poporului israelit, că l'au rĕspândit printre popóră.

⁂

Plângeți pe cel ce sufere, nu pe cel ce se duce. Acela merge la pace, noi rĕmânem aci jos, ca ce suferim.

⁂

Cel drept móre vécului sĕu.

⁂

Cui 'i móre bărbatul? Soției sale. Și cui i móre femeia? Bărbatului ei,

⁂

Celui drept nu e de lipsă sĕ i se ridice nici un monument, pentru că faptele lui sunt monumentul seu.

⁂

Mărimea celui cu dreptate sĕ arată numai după mórtea lui.

⁂

Ingrijescete ca la mormântul teu se ți sĕ pótă điçe lucruri bune în urma ta

⁂

O mare mulțime de ómeni veseli s'au adunat odată la port, pentru că o corabie avea se iasă pe mare. Când porni mulțimea aclama și musica cânta. Nu mult după acea întră o altă corabie în port; însĕ nimenea nu se interesa de ea. Un înțelept, care era de față, își điçea: Cât de a îndósele o fac totuși ómenii! N'ar avé ei mai multă causă sĕ se bucure de corabia, care a scăpat fericită de pericolele mărei și încărcată cu comori s'a reîntors în port? De altă parte ei se bucură de plăcerea unei corăbii, a cărei sórte era nesigură și care va întimpina póte o mulțime de pericole. Cel nou născut samână cu corabia, care plécă, ér cel murind corabiei, care ajunge în port.

⁂

O vulpe voia sĕ între într'o vie; însĕ zidul înalt, cu care era încungiurată, îi opria întrarea. Zidul avea numai o gaură îngustă, dar vulpea era prea grasă, pentru ca se pótă încăpea prin ea. Ce face acum vulpea viclénă? Posti trei đile și în urma acésta slăbi atât de mult, încât se putu vîrî prin gaură. Acum se puse și mânca la struguri, până se sătura. Când voi se iasă érăși afară burta ei era érăși atât de unflată, încât nu putea se iasă. Trebui deci sĕ postéscă érăși trei đile. După ce se vĕđuse érăși în liber, se întórse și esclamă: O dél cu vii, o dél cu vii cât esci de frumos și cât de bune sunt fructele tale! Dar vai tot asa de slabă am eșit, cum am și întrat: — Așa e lumea. De aceea s'a đis: gol am eșit din pântecele mamei mele și érăși gol reîntru în el.

nii mai cu stare la noi nu-şi dau copii la meserii.

Şi e numai lucru logic dar, dacă mulţi meseriaşi de ai nostri sunt rĕmaşi înapoi şi în privinţa technică.

Ei nu se pot mĕsura cu strĕinii, ei nu pot sĕ le înfrângă concurenţa, căci strĕinii au umblat prin multe cetăţi ale Ocidentului până ce s'au perfecţionat şi apoi ş'au stabilit firma în faţa firmei românesci. Acésta firmă e sdrositóre şi dacă totuşi pe român nu l póte omori de tot, se atribue numai iscusinţei şi talentului seu.

Şi mai deprimător ni se presentă lucrul, dacă 'l vom privi din partea cea mai delicată socială, din partea căsătoriilor.

Cu greu am puté afirma în astă privinţă caracter naţional românesc, însuşire îndispensabilă pentru de a se puté forma clasa solidă mijlocie.

In Braşov şi Sibiiu sunt multe firme românesci; dar dacă ţi ai lua ostenéla a pĕtrunde în sanctuariul familiei, ai rĕmâné cu totul desamagit. Firma drept e a tatălui, care pórtă nume românesc şi are şi inimă românéscă; dar coróna căsei e mama, şi nu în puţine locuri acésta corónă strĕină e frumósă la aparenţă, dar are ghimpi veninoşi pentru némul şi pentru legea nóstră.

Copii nu mai sunt români fără după nume!

Şi dacă ar fi sĕ ne întrebăm, că pentru ce măestrul român nu s'a căsătorit cu o româncă, am afla respunsul limpede şi logic: fata de ţĕran nu ambiţionéză sĕ se mărite după meseriaş, pe de altă parte meseriaşul o consideră din depărtare: „ea nu póte satisface pretensiunilor lui“. Incât despre fata micului „aristocrat“ ori funcţionar numai cu greu se hotăresce a-şi lega viaţa cu meseriaş.

Şi acestei cestiuni nu i se póte da soluţiune favorabilă, până nu se va ajunge ca căsătoriile sĕ se închee între meseriaşi şi cu meseriaşi.

Ni se impune însĕ deodată o altă întrebare:

Câţi copii de meseriaşi români s'au perfecţionat întru măestria tatălui lor?

Rĕspunsul e de tot deprimător şi până-ce vom puté ca sĕ dăm un rĕspuns favorabil, trebue sĕ căutăm după remediile de a vindeca rĕul.

In colónele diariului nostru s'a sulevat de mai multe ori cestiunea înfiinţărei unei Asocaţiuni gennerale, în care sĕ intre toţi meseriaşii şi alţi români de inimă din Ardél şi ţara unguréscă.

S'a sulevat acéstă cestiune şi într'un prim articol al „Gazet. Transilvane“ încă în anul trecut; dar publicul nostru, dedat a privi lucrurile mai mari, sulevate de diare, prin prisma indiferentismului, a trecut preste ea la ordinea dilei.

Cu spriginul unei astfeliu de Asociaţiuni relele sulevate s'ar puté delătura: Ómenii mai talentaţi ar puté sĕ se perfecţioneze în strĕinătate şi-ar puté sĕ perfecţioneze şi pe cei din jurul lor; copii meseriaşilor *români* s'ar puté sprigini ca sĕ continue meseria părinţilor; s'ar puté da ajutóre fetelor de meseriaşi, cari ar puté ferici tot pe meseriaşi; s'ar puté susţinea meseriaşi prin locurile românesci, pe unde ei nu se află şi prin locurile de pe unde concuranţa strĕinilor îi alungă.

Astfeliu cu un început bun şi solid ne am puté crea clasa, de care avem indispensabilă necesitate, şi nu s'ar recruta numai tot copii din nou, a căror urmă cu timpul se perde şi pe séma cărora şi fundaţiunea fericitului Andronic speséză sume colosale, fără ca sĕ se pótă ajunge resultatele dorite.

Am sulevat acésta cestiune şi e datorinţa bărbaţilor nostri cu „gravitate“ sĕ lapede tótă grija personală, sĕ se insufleţéscă de o causă comună şi totdeodată de o causă cardinală, fără de care în viitor póte ni s'ar puté disputa esistinţa.

Timpul a sosit şi e datorinţa nóstră sĕ ţinem cont de cerinţele lui! *Ioan Broju.*

Revista politică.

Dl Bismarck va avea se lupte în cercul 19 hanoveran în contra a trei alţi candidaţi. Aceştia sunt: liberalul Adolf, socialistul Schmalfeld şi guelful conte Platen.

Se prevede dar, că va fi un balotagiu între prinţul Bismarck şi candidatul socialist

Diarul oficios local se pronunţă în contra candidaturei fostului cancelar.

In cât pentru cestia, dacă dl de Bismarck va primi sau nu mandatul, se scie, că se dicea până acum, că e hotărît sĕ-l priméscă în casul, când avé se fie ales la primul scrutin. Acum se anunţă, că e gata a-l primi şi dintr'un balotagiu.

Totuşi, alegerea fiind a se face la 3 Aprile şi restul sesiunei actuale a Reichstagului fiind scurt, e probabil, că dl de Bismarck se va presinta în Reichstag numai în sesiunea viitóre.

Se cunósce incidentul dela graniţa italiană—austriacă, ce a făcut óre-care sgomot dilele trecute. Un desertor austriac, Alter, a fost estradat într'un chip neregulat de autorităţile italiene de la graniţă autorităţilor austriace. Intâmplarea a fácut şi obiectul unor desbateri în camera italiană, şi guvernul italian a dat asigurarea, că afacerea se va tranşa într'un chip mulţămitor pentru demnitatea Italiei.

Aşa s'a şi întâmplat. Telegraful ne-a adus vestea, că autorităţile austriace au redat în mânile italienilor pe desertorul Alter.

Acésta a făcut o impresie nespus de bună în Italia. Tótă presa recunósce procedarea condescendentă a Austro-Uungariei. „Popolo Romano“ dice, că prevenirea imperiului vecin dovedesce încă odată corectitudinea, ce el o arată tot déuna în ast-fel de incidente.

Sub titlul: „Mersul strategic al Rusiei spre fruntaria apusană“, diarul „Reichsbote“ din Berlin a publicat nisce informaţiuni, care au produs óre cari sensaţiune în lumea politică.

Acéstă notă, cu o aparenţă oficiósă, dice, că mişcări militare însemnate se fac de la Caucas spre apus; că trupe din Caucas sosesc necontenit spre fruntăriile Germaniei şi ale Austriei, pe când altele nóuĕ se formézá în Caucas.

Diarul „Reichsbote“ mai face observarea, că trupele ruse, cari au luat parte la manevrele cele mari din urmă, nu s'au reîntors în garnizónele din interiorul ţĕrei, ci au fost cantonate în Polonia şi în Volhinia. Aceste trei provincii, adaogă diarul german, sémănă, în mijlocul păcei, cu un vast câmp de resbel, unde sosesc fără întrerupere batalióne de reservă, cum şi cazaci de la Don, de la Orenburg şi de la Ural.

Cronică din Budapesta.

Budapesta. 25 Martiu 1891.

(Regina Angliei,-Milan şi principele de Wales. — Visita Maj. Sale regelui în institut le din Budapesta. — Cântăréţa Maria Wilt. — Cavalieri briganţi. — Clubul diaristilor din Budapesta. — Milan si Garaşanin. — Sămênăturile de grâu, sĕcară intacte, vesele. — Tutunul şi literaţii francesi. — Bólele de nervositate. — Cura lor. — Un atlet român.)

Nu de mult regina Angliei a surprins lumea într'un mod plăcut, când n'a permis ex-regelui Milan sĕ se presenteze înaintea ei. Lecţiune mai bună nu putea primi, cel ce din soţia sa şi din damele înalte din Belgrad a făcut o batjocură. „Frankfurter Ztg.“ scrie, că regina tractéză tot cu aceea severitate şi pe principele de Wales, carele este cunoscut ca un bon vivan şi pătimaş în cărţi.

Curtea imperială şi regală, aflându se în Budapesta, Maiestatea Sa împĕratul şi regele a visitat stabilimentele şi institutele din capitala ţĕrei; precum: museul technologic, scóla industrială, clinica, scóla de cadeţi, internatul Francisc-Iosefin, unde se află studenţi din familii aristocratice. Câţi-va studenţi purtau nisce pantlice aurite la grumazi. Unul dintre studenţi avea pantlică duplă. „Aşa-dară acesta este cel mai eminent student?“ întrebà Maj. Sa pe directorul internatului, carele respunse afirmativ. „Cum te chiamă?“ întrebà Maj. Sa pe student; Artur Palmer, Maiestate“ respunse studentul, căruia Maj. Sa regele îi dise câteva cuvinte măgulitóre. Studenţii pórtă uniformă şi sunt esercitaţi şi în treburi militari. Maiestatea Sa remase deplin mulţămit cu cele vĕdute. Şi după-ce Maiestatea Sa regele părăsi internatul, directorul internatului dise studenţilor: „M. Sa este deplin mulţămit; de adi înainte ve-ţi purta şi sabie la uniformă.“

Renumita cântăréţă, Maria Wilt, este cuprinsă de o bólă de nervi în aşa mare mĕsură, încât fù transportată din Graz în institutul alienaţilor din Feldhof.

Un fabricant frances, cu numele Lagny, s'a plâns într'o scrisóre adresată deputatului Pulszky, că dl Ludovic Ordódy, directorul societăţii agronomice, a cerut dela el, spre a-i mijloci conferirea unui ord. 15,000 fl.; şi adecă 15 mii fl. pentru esposiţiunea agronomică ungară din Viena şi 5 mii fl. pentru consilieriul ministerial Stefan Lipthay. Consilierul dice, că s'a făcut un abus cu numele lui. Causa a ajuns înaintea judecătoriei. Ordódy fù silit a abdice din postul seu. După Váradi vine Ordódy tot cu traficul ordurilor. „Avanti, avanti, signori briganti! cavalieri ladroni, avanti!“ după cruci şi după stele, fie cât de mânăţele, celor ce dau parale pentru ele.

Scriitorii şi jurnalistii din Budapesta şi-au înfiinţat şi ei un club. Preşedinţi onorari sunt aleşi: contele Albin Csáky, M. Falk, M. Jókai. Preşedinte Eugen Rákosi; vice-preşedinţi Cornel Ábrányi, Eugen Gajóri, Koloman Mikszáth. După adunarea de constituire au ţinut un banchet. Preşedintele Rákosi dise în toastul seu, că nime nu e mai sceptic faţă de acest club, ca tocmai preşedintele Clubului sociali le fac ómenii de tóte dilele. Jurnalistii însĕ sunt o specialitate curiósă a omenimei. Bismarck şi împĕratul Wilhelm s'au esprimat adese ori aspru despre diaristi; în urmă ambii au scris în diare, şi s'au făcut şi ei diaristi. Diaristul este un talent specific genial, asemenea archeologului, carele aflând o singură pétră, compune din ea un edificiu întreg. Aşa este şi diaristul; el dacă privesce undeva, vede de o sută de ori mai mult, mai afund, ca alţi ómeni. Dacă membrii clubului vor căuta a face bine unul celuialalt, ne vom simţi cu toţii bine în sala clubului. Gajári în replica sa dise, că diaristul n'are chemare a vedé aceea, ce nu esistă; adese-ori nu trebue sĕ vadă nici aceea, ce esistă. Clubul sĕ numesce „Otthon“ (acasă).

Scandalele în Serbia se continuă. Ex regele Milan într'o scrisóre a sa întrébă pe ex premierul Garaşanin, că sub preşedinţa lui cum de Helena Marcovici, Lena Knitianin (cari au făcut atentat în contra vieţii regelui) au fost în temniţe asasinate; Garaşanin respunde, că lui i-s'a raportat, că ele s'au sinucis; dacă însĕ ele n'au avut mórte naturală, atunci Milan va sci mai bine, cine le-a ucis, căci porunca a trebuit sĕ vină dela dênsul. Garaşanin, pentru că a vătĕmat pe o persónă din dinastia Obrenavici, este improcesuat de procurorul de stat, care cere estradarea lui dela scupcină. Unii cred, că Garaşanin n'a fost nici odată amic sincer a lui Milan.

Dunărea şi Tisa încep a scădé, şi se crede, că apele în primăvară se vor scurge fără a causa pagube mai însemnate. Néua s'a dus tótă; grâul, sĕcara sunt verdi, vesele; încetând gerul vor prospera şi cresce.

Ce influinţă are fumatul tutunului asupra sănĕtăţii literaţilor şi asupra desvoltărei literaturei? Despre acéstă temă a apărut în anii trecuţi în Paris un op de Maurice Fleury. Autorul ne produce opiniunea celor mai vestiţi literaţi despre tutun. Teofil Gautier dice: „Balzac a urit tutunul. Óre fumatul tutunului are influinţă stricăciósă, otrăvitóre? sau nu? Göthe şi Heine n'au fumat; Byron a fost un fumătoriu; Victor Hugo, Alesandru Dumas, tatăl, n'au fumat nici când; din contră Alfred Musset, Eugen Sue, George Sand, P. Merimée, Emil Augier, Ponsard sunt şi au fost fumători, fără ca tutunul sĕ le fie stricat. Aşa dară influenţa tutunului ar fi problematică“.

Maurice Fleury însĕ susţine, că Byron fu un mare poet, deşi a fumat; dar el fu un om desperat în tótă viaţa, om fără energie, încât el a devenit părintele pessimismului din seclul presinte.

Göthe n'a fumat nici odată; şi el fu un om activ, conscienţios, plin de virtute, şi domina în tóte lucrările şi acţiunile sale.

Heine n'a fumat. El fu un poet încântătoriu, gingaşiu, cu putere profetică, şi cu un umor plin de viaţă.

Alexandru Dumas (tatăl) n'a fumat şi el a desvoltat o activitate admirabilă, spiritul seu viu a produs opuri geniali.

Michelet, marele istoric frances, încă n'a fumat Victor Hugo n'a suferit, ca cineva se fumeze în casa lui, pentru că fumatul strămută ideile în fantasii Fantasiile te compleşesc şi te ucid. Ideile sunt produsul mintei; fantasiile sunt resultatul slăbiciunei mentali.

Alfred Musset a fost fumătoriu, poesia lui e în decadenţă. George Sand fu aşa de pasionat în cât era prost când nu avea în gură câte o ţigaretă. Stare bolnăviciósă. Baudalaire fu mare poet şi mare fumătoriu. El a cântat „despreţiunea“ şi a proclamat „nihilismul“! Flaubert a scris cărţile sale despre „naturalism“ tot cu pipa în gură, lucra greoiu, cu trudă lungă, căci era înveninat prin nicotin.

Din aceste esemple aduse se vede, că fumatul tutunului slăbesce energia bărbătéscă, întunecă mintea şi priceperea limpede; prin iritarea produsă de nicotin, creeri se înferbântă şi fantaséză, în loc se cugete; şi ca după tóte lucrurile iritătóre (escesele sensuali, beuturile de spirt etc.) omul cade în pessimism şi în desperaţiune. In acest stadiu apoi activitatea lâncedesce şi dispare; omul ajunge sórtea turcilor din rĕsărit, cari nu se bucură de bine, nu le pasă de rĕu, ci şed cu picióreIe încrucişate, sĕ facă Allah cu ei, ce va voí.

Mai vêrtos aşa numita inteligenţă europénă pătimesce de bóla nervosităţilor; şi caută a se cura de dureri prin apă rece. Institutele de apă rece aduc întru adevĕr organismul trupului în funcţiune normală. Dar pacientul eşind dela cură în lumea largă continuă moda veche, şi apoi éră cade în slăbănogia veche.

In anii trecuţi am avut ocasiune aici în Budapesta a locui cu un june atlet, ce se prepara la rigoróse. Era de naţionalitate română. Umbla arare-ori prin birturi şi cafenele, nu'l vedeam fumând nici când; dar la jocurile atletice şi érna pe ghiaţă nu lipsia nici odată. Ajungênd eu a locui cu el într'un cuartir, eram curios de modul de viaţă al acestui june, pe care amicii mei din cafenele şi birturi il ţinéu de un june escentric. După nume il cunosceam de vr'o câţiva ani. Când sórtea ne-a adus la olaltă il vĕd, că ce mâni gróse şi tari are. „Èn stăi amice sĕ te vĕd la mânuri“ — i ḑisem, pipăesc brâncile lui şi constatez, că sunt mai gróse, mai desvoltate ca piciórele altor juni. Apoi ia de jos cu ele dóuĕ globuri de fer turnat, se jócă cu ele ca copii cu óuĕle roşii; când le pune jos prind şi eu un glob în mână, dar abia il pot redica dela pămênt cu amêndóue mânile. „Lasă, amice“, 'mi ḑice el, „aceste globuri; am eu altele mai mici, jócă-te cu aceste mai nainte“. Şi eu cu cele mici abia puteam face ca el, cu cele mari.

Eram om nou la casă, nu sciam rêndul casei. Aşa încep a fuma o ţigare. Era chiar în Decembre. Amicul meu deschide ferestrile, ce erau mari ca o uşe; şi-mi ḑice: „Până când vei fuma deschid ferestrile aceste, căci şi tu ai lipsă de aer curat, neinfectat; eu de altmintrea nu fumez nici pe strade, căci aruncând un capĕt de ţigare jos, s'ar aprinde toaleta cutărei damicele, căreia am datina a curteni póte chiar eu insu mi. De ce se fac rĕu când pot face bine“ . . .

La foc sé încălḑia în nisce óle apă. „Acuma vine scăldatul, spălatul, promenadă puţină, şi gimnastică; dejunul, studiul până la améḑi; apoi prânḑul, distragere mică cu ḑiarele, preumblare, studiul gimnastică şi cină“, 'mi ḑise, şi amicul meu se scaldă în apă abia călduţă, apoi se limpeḑesce cu apă rece, curată; se sterge cu stergariu mare de pânză românéscă dela sate; bea un pocal de apă rece; se îmbracă şi merge la preumblare. Apoi vine acasă face puţină gimnastică, ia thea dela foc şi o mănâncă fără zăhar, fără rum, cu pâne şi dóue óue fripte de jumĕtate. „Când n'am óue“, 'mi ḑice „dejuneḑ unt, lapte, slănină friptă, brânză; la améḑi mânânc supă, carne de vită, de viţel ori de porc şi legume ori prăjituri. Vin nu beau, nici bere, nici cafea négră nici rum — ci numai apă rece; nu fumeḑ nici odată“.

Era interesant şi studiul. In ḑiua primă a învĕţat 200—300 pagine, încât séra le scia precis, bine, aşaḑicênd de a rostul. Şi făcură trei riguróse, până când conscolarii lui abia făcură câte unul. Profesorii îl sfătuiau sĕ se facă profesor la academie ori universitate. Şi dacă din întêmplare era magiar şi nu român, astăḑi ar fi cel puţin rectorul universităţii din Cluş“.

El îşi isprávea agendele ḑilnice intr'un loc, eu într'altul. Abia séra târḑiu convenóm la cuartir. Atunci cântam amêndoi „pricésna pe podobie“ şi „érna vine, vara trece“, ca se putem dormi în pace şi bine până diminéţa.

Ca atlet şi june solid el fu norocos şi la dame O amabilă jună română, de inimă şi cultură distinsă cu frumósă avere, l'a însoţit preste puţin timp în cariera vieţii. Asemenea atleţi pot cucerí lumea bărbătéscă şi lumea femeéscă, prin activitatea lor din opincă pot face cismă domnéscă, din români apĕsaţi ómeni şi cetăţeni liberi.

Exempla trahunt. *Mr.*

Convocare.

Adunarea generală ordinară a despărţămêntului al III lea al reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din distr. X-lea se va ţiné în 28 Martiu a, c. st. v. la 9 óre a. m. în localul scolei capitale gr. or. din centrul Branului.

La acésta adunare sunt învitaţi a lua parte toţi p. t. membri ordinari şi fundatori ai acestui despărţămênt precum şi alţi amici ai scólei.

Agendele:

Deschiderea adunărei prin preşedinte.

Apelul nominal.

Constituirea despărţămêntului în sensul §-lui 26 al statutelor.

Discusiune asupra temeler:

1. Care sistemă ar fi mai de preferit a se aplica în scóla poporală a rotaţiunei sau a stabilităţei învĕţătorilor.
2. Tractarea numerilor 10 şi 11, prelegere practică din aritmetică.
3. Propuneri eventuale.

Se atrage atenţiunea on. membri, ca fie care se vină pregătit cu temele sus atinse în aşa mĕsură ca fiind provocaţi sĕ fie capabili a ceti respective a preda practice temele din cestiune.

Din şedinţa comitetului tractual al despărţămêntului ţinută la Zernesci în 15 Martiu, 1891.

Vartolomeiu Bude, *Ioan Strevoiu,*
preşedinte. notariu.

Varietăţi.

* (Sciri militare.) Regimentul de infanterie nr. 31 (marele duce de Mecklenburg-Strelitz) îşi va serba în anul acesta iubileul de 150 ani ai esistinţei sale deodată cu serbarea ḑilei în amintirea victoriei dela Aspern, la 21 şi 22 Maiu a. c., La 21 Maiu séra va avé loc o mare retragere cu musica ér în 22 Maiu vor avé loc o misă de câmp, un banchet al oficerilor, o festivitate a soldaţilor în Dumbravă şi în fine un bal al oficerilor în „Gesellschaftshaus“. Regimentul 2 de inf. din Braşov va merge la Viena.

* (Proteste contra administraţiunei de stat.) In Turda s'a ţinut la 31 Martiu un meeting în care s'a luat resoluţiunea de a protesta contra administraţiei de stat. Vorbitoriul a fost deputatul dietal şi redactorul ḑiarului „Ellenzék“ Nicolae Bartha.

In Sékelykeresztur tot în aceea ḑi a vorbit Ugron Gàbor şi s'a luat hotărîrea se înainteze o petiţiune la parlament.

* (Comune mari.) Ministrul de interne a conces ca comunele mici Fofeldea şi Bendorf din comitatul Sibiiu sĕ se constitue în comune mari.

* (Fondurile scolare năsĕudene.) „Scóla Română“ a publicat o corespondenţă, în care se espune intre altele următórele: Trei fonduri scolare avem noi grăniţerii dela Năsĕud, 1. Fondul scolar central, din care se susţine gimnasiul, scóla normală de băieţi şi scóla de fetiţe din Năsĕud, scólele normale din Borgo-Prund şi Monor şi s'au mai susţinut până în anul trecut şi 3 scóle triviale (în Sângeorgiu, Telciu şi Zagra.) Acum acestea s'au desfiinţat şi nóuĕle statute ministeriale au mai pus pe lista de proscripţiune şi scólele normale din Borgo Prund şi Monor, pentru că n'avem bani a le ţiné pe tóte. — 2. Fondul de stipendii, din care până acuma s'au înpărţit an de an stipendii în suma de 5, 6 şi 7 mii, dar numai la fii de grăniţeri. Nóuĕle statute acordă stipendii şi acelora, cari pe timpul când grăniţerii ş'au format fondul acesta, n'avéu drept nici se stea pe teritoriul regimentului decât 24 de óre. — 3. Fondurile scólelor sătesci, aceste au fost administrate până mai anţerţ la un loc în Năsăud; fostul comite suprem, br. Banfy, a dispus ca fondurile aceste se trécă în administraţiunea episcopului din Gherla; atunci grăniţerii au făcut cu episcopul învoirea în urma căreia s'a instituit în Năsĕud o comisiune anume; care se administreze aceste fonduri. Banfy stăruia însĕ, ca fondurile se mérgă la Gherla Grăniţerii ţinură la hotărîrea lor, ca fondurile sĕ se administreze acasă. Atunci episcopul a pretins şi el ca fondurile sĕ se administreze în Gherla, contrar le va preda guvernului. In causa acésta s'a ţinut în 20 Ianuariu o adunare la Năsĕud, care a susţinut starea de până acuma, ér când episcopul n'ar primi hotărîrea acésta, proprietarii sĕ-şi ducă fondurile acasă şi se le administreze acolo.

* (Infrumseţarea Bucurescilor.) Primăria capitalei a deschis campania de primă vérâ a lucrărilor publice, cu o seriă de construcţiuni şi de îmbunătăţiri, cari fac parte din programul dlui primar Pake Protopopescu, program cunoscut ca fórte bine făcĕtoriu pentru capitala regatului român.

Printre aceste lucrări se remarcă în prima linie construcţiunea unui Tramway electric pe Bulevard dela Cotroceni până la Obor; întinse construcţiuni de pavage, cu basalt şi pétră cubică; construcţiuni de scoli, iluminarea cu electricitate a noului Bulevard, deschiderea de strade nóue şi a unui Bulevard, care plecând din Bulevardul Carol, sĕ iasă la Bariera Dorobanţilor, asile, şi o mulţime de alte îmbunătăţiri şi creaţiuni nóue, cari vor schimba desigur faţa Bucurescilor.

Financele prospere ale comunei permit tóte aceste lucrări, fără a se recurge la nóuĕ imposite: creditul comunal favoriséză la rêndul seu acest avânt; intreprinḑătorii de lucrări publice în fine au deschis dinaintea lor, un câmp vast de afaceri; usişi tot feliul de atiliere se resimt de acéstă activitate, comerciu şi industria in genere numĕră de pe acum cele mai frumóse perspective scrie „Cur. F.“

* (Iubileul „Convorbirilor literare“.) Anul acesta cunoscuta revistă „Convorbiri literare“ care se publică sub direcţia dlui Iacob Negruzzi, a întrat în al 25-lea an al esistenţei sale. Nici o altă fóie şciintifică sau literară din România n'a ajuns încă o viaţă aşa de lungă. Numai societatea „Junimea“ din Iaşi, cu miscarea literară ce a produs în România: pe de altă parte, numai perseveranţa şi zelul dlui Iacob Negruzzi şi iubirea sa adâncă şi desinteresată pentru literatura naţională, au fost în stare se insufle unei publicaţiuni literare-sciintifice o viaţă aşa de îndelungată şi de bogată. Acest mare eveniment literar se va serba la Iaşi, în cursul acestui an, printr'un banchet, la care vor lua parte toţi membrii fundatori ai societăţei „Junimea“ precum şi alţi colaboratori ai „Convorbirilor literare“.

* (Liga română.) Foile din Bucuresci aduc următórea scire: Pentru a întreţiné mereu miscarea începută, comitetul Ligei va scóte un organ de publicitate, care va apăré in ḑilele de sĕrbători şi Dumineca. El va fi scris în limbă francesă şi română.

* (Rectificare.) In numĕrul precedent s'a strĕcurat o eróre de tipariu pe pagina primă colóna I. rêndul 34 de sus în jos în loc de 29 e a se ḑice 19. (Red.)

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1891.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1890—91.

Domnilor Colegi!

Întrunirile nóstre anuale încep cu obligaţiunea de a ne aduce cu toţii aminte, că anii nu trec fără a lăsa în urma lor semne incisive şi pipăite despre nestatornicia şi scurtimea vieţei pămêntesci. Când vorbim însĕ în Academie de acei membri, colegi ai nostri, cari au terminat cursul ḑilelor lor, avem o mângăere, care ni se arată ca un liman sigur şi binefăcĕtoriu. Purtătóre a sciinţei neperitóre, Academia stă pe înălţimile veciniciei însĕşi, lucrând neîncetat şi cu puteri reînnoite la realisarea de adevĕruri eterne, de idealuri înalte, de lucrări nesfêrşite ce se înlânţuesc unele de altele. De aceea şi amintirea memoriei acelora, pe cari nu mai putem sĕ-i numerăm printre membrii nostri activi, nu ia semnele durerii, ci se preface în lauda muncei neperitóre şi a representanţilor ei.

Cel întâiu care ne-a părăsit în anul acest este Vasile Alecsandri, gloria literaturei némului românesc şi a Academiei nóstre. El a încetat din viaţă la Mircesci, Mercuri la 22 August, 1890. Naţiunea întrégă a îmbrăcat doliu pentru pierderea celui mai iubit al ei cântăreţ.

Alecsandri, în timp de o jumĕtate de secol, a cântat cele mai intime şi cele mai vii emoţiuni de entusiasm, de bucurie şi de jale a întregului popor. El a îmbărbătat cu cântecul seu avêntul regenerator al românilor. El a cântat în mod neasemânat gloria străbună şi gloria contemporană. El a fost astfelin în adevĕr cel mai ilustru membru al Academiei nóstre a căreia misiune este cultura intregului popor român.

Alecsandri a iubit Academia română, el urmăria cu interes şi bucurie progresele ei şi ne-a lăsat prin testamentul seu o dovadă vie despre acésta. El a dăruit Academiei tóte manuscrisele sale, cărora familia a mai adăogat şi alte manuscrise de interes literar şi istoric.

La 22 Novembre (4 Decembre) a încetat din viaţă la Oraviţa Simeon Mangiuca, membru onorariu al Academiei. Rĕposatul şi-a câstigat merite însemnate printr'o neîncetată activitate literară şi mai ales printr'o serie de studii etimologice asupra limbei române, publicate în anii din urmă.

Dintre membrii onorari strĕini anul trecut ne-a răpit pe doi distinşi învĕţaţi cari au contribuit prin zelul, activitatea şi interesul lor pentru români, la înaintarea cunoscinţelor asupra limbei şi istoriei nóstre. Acestia sunt Francisc de Miklosieh şi Bartolomeu Cecchetti*.

Fr. de Miklosich, părintele filologiei slavice, a încetat din viaţă, la 7 Martiu 1891 st. n. Limba română a ocupat o fórte mare parte în studiile filologice ale acestui ilustru învĕţat. La 1861 el a publicat însemnatul memoriu despre „Elementele slave în limba română“; la 1879 memoriul „Despre migraţiunile românilor în Alpii Dalmaţiei şi în Carpaţi; la 1881 şi 1882 douĕ memorii întitulate „Cercetări românesci“, în cari se cuprind monumentele de limbă ale dialectelor românesei, istrian şi macedonén. Tot în anii 1881 –1883 a publicat o serie de memorii despre „Fonetica dialectelor române“, memorii în cari se încércă pentru întâia óră o espunere completă asupra istoriei sunetelor limbei române în tóte formele lor dialectale. Miklosich a arătat totdeuna un interes adevĕrat şi binevoitoriu pentru români în tóte scrierile sale.

Bartolomeu Cecchetti, fost director general al archivelor de stat dela Veneţia, a încetat din viaţă la 16 Martiu st. n. 1890. Mai mulţi ani de a rêndul Cecchetti a condus cu zel neobosit cercetările în bogatele archive puse sub direcţiunea sa, pentru a ne procura copii de pe tóte documentele privitóre la istoria nóstră. Astfeliu am căpătat mai multe mii de documente, dintre cari o parte s'au publicat în trei volume suplementare la colecţiunea Hurmuzaki (Vol. III, part. 2. IV part. 2: V part. 2); altele se află încă în deposit şi vor forma dóue volume. Nobila desinteresare cu care Cecchetti a condus acéstă lucrare, îi dă dreptul la recunoscinţa istoricilor români.

La 16 Iuliu st. n. anul trecut, a încetat din viaţă la Veneţia membrul corespondent în secţiunea istorică a Academiei Eugen Schuyler, fost representant în România a Statelor-Unite din America de Nord. C însemnată scriere asupra ţarului „Petru cel Mare“, a condus pe rĕpósatul sĕ se ocupe şi cu istoria Moldovei dela începutul secolului al XVIII-lea, sĕ exploreze cronicarii Moldoveni şi mai ales pe Ioan Neculcea,

(Va urma.)

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 1 Aprile 1891.

	Viena	B.-Pesta
Renta de aur ung. de 4°₀	—.—	—.—
Galbin	5.44	5.42
Napoleon	9.14	9.14
100 marce nemţesci	56.47½	56.50
London pe (poliţă de trei luni)	114.90	115.—

Un învĕțăcel român

cu cualificațiune de **4 clase normale** sau **absolut de scólele capitale,** care se cunóscă și o **limbă străină — din familie bună** se primesce în **prăvălia de manufacturi** a subscrisului. Informațiuni mai de aprópe sau verbal sau in scris.

Orĕștie, în 28 Martiu, 1891.

Ioan Lazaroiu,
comerciant.

[54] 1—3

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

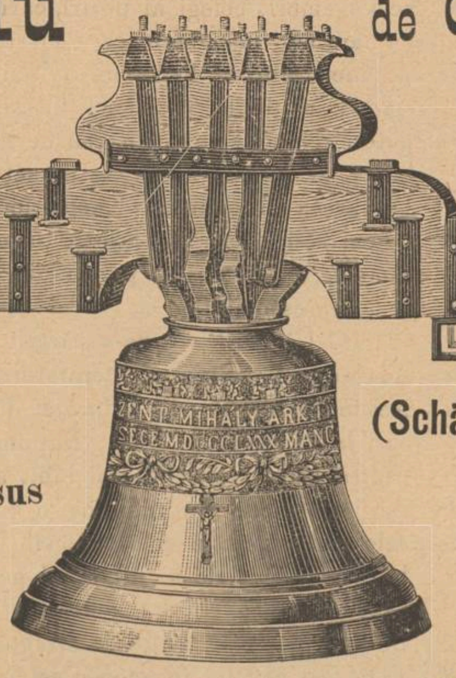

și de construcțiunea cea mai nóuă

cu sul sucitoriu

în Sighișóra
piața de sus

(Schässburg-Segesvár)
Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 și se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera și repará clopote** de tótă mărimea cu **coróna de stejar ori de fer legat,** face și **scaune de clopote din fer bătut** pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează și în depărtare. **Clopote mai mici sunt în tot timpul gata.** Solvirea se va primí și în rate.

[50] 2—12

O specialitate necomparabilă

între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă și strĕinătate

este

apa minerală de

„Répát“

care în urma composițiuei pré fericite a părților sale minerale și a conținutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare și de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de **„Répát“** sĕ întrebuințéză ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului și a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor și a beșici etc. are un efect admirabil la secrețiunea udatului și este recunoscut ca remediu salvator neprețuibil.

☞ Cel mai curat și binefăcĕtoriu product natural. ☜

☞ Ca borviz adecă beut cu vin ☜

nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nicì o altă apă minerală a continentului.

☞ Șampagnul apelor minerale. ☜

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de **„Répát“** nu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci și ca pe un escelent medicament și ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înțelept precum și pentru copii spre întrebuințarea ḑilnică cu cea mai mare căldură și consciențiositate.

Apa minerală de **„Répát“** umplută în flacóne elegante de $^1/_2$ și $^1/_1$ litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete și veritabilă în Depoul subsemnatului de espedițiune în *Brașov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher și tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima
Administrațiunea isvorului
Josef Görgy.

[27] 8—20

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24 2.32	7.01 7.11	3.02 3.09	1.51 2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluș.	6.02 6.12	10.35 11.02	7.39 7.54	7.04 8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vințul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuș.	8.37 8.42	2.14 2.24	10.39 10.57	12.26 1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaș	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23 2.33	— —	5.20 5.30	10.31 9.48
Timiș	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13 2.43	— 4.00	5.50 —	10.17 10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46 6.48	10.32 10.42	— 11.47	3.13 3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51 7.58	12.23 1.23	1.06 1.30	4.36 5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36 10.48	6.05 6.26	4.53 5.32	8.10 8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01 2.08	11.06 1.19	8.42 8.47	12.41 1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10 2.20	3.50 4.10	5.27 5.50
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕștia	—	9.12	11.14
Șibot	—	9.34	11.39
Vințul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuș	—	10.44	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06 7.45	8.38 9.05	11.38 12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Sàgh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Timișóra—Arad

Timișóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	5.28

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10
Șeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneș	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneș	8.30	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.53	3.26
Ludoș	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireșteu	5.11	10.58	5.12
Oșorheiu	5.30 5.46	11.17 —	5.3 5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs.-Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oșorheiu	— 7.24	10.— 5.54	9.53 10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	3.—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 35 Sibiiu, Joi 28 Martiu (9 Aprile) 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe pătrariul al doilea al anului 1891, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Martiu 1891, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Societatea cluşană.

Acesta este titlul unui articol semnificativ, mai ales în timpul şovinismului orbitor maghiar de astăḑi, apărut în foişóra ḑiariului ultramontan „Magyar Állam“ cu datul 27 Martiu a. c. şi semnat de Dr. Cz. G, un publicist de frunte din ordinul piaristilor, după cum suntem informaţi.

Cuprinsul articolului, referitor la însemnătatea culturală a Cluşului, la romănime, aristocraţie — destrămarea elementului civil, tinerimea, inteliginţa, presa şi asociaţiunile din acest centru de cultură, maghiară, merită cu atât mai vêrtos atenţiunea nóstră cu cât tocmai din acéstă capitală a Transilvaniei, încungiurată de români, au pornit şi sĕ făuresc necontenit suspicionările cele mai nebasate şi calumniările ridicule la adresa poporului român. Adevĕrul obiectiv şi cunoscinţa de causă (ceva nu prea obicinuit la ḑiariştii maghiari când se ocupă de români), cu care autorul descrie referinţele oraşului Cluş din punct de vedere etnic cultural în articolul seu, fie şi numai în foişóra unui ḑiariu ca „Magyar Állam„ ar merita repreducerea articolului în tótă estinderea sa, noi ne vom mărgini numai la părţile lui acelea, cari ne înfăţişază pe noi românii alăturea cu maghiarimea ardeleană, aşa precum apărem scrutătoriului nepreocupat.

După ce se amintesce influinţa cea mai mare, — tot în óre-care ton de grandeţă — ce e chemat oraşul Cluş ca capitală a esercia asupra Transilvaniei şi a maghiarimei acesteia prin desvoltarea sa culturală şi socială şi după ce sĕ recunósce, că societatea cluşană nu este în stare a corespunde aşteptărilor, constituind o societate unitară transilvană, carea sĕ obléscă drumul frăţescei progresări dintre români şi maghiari, articolul constată din cuvênt în cuvênt următórele:

„Astfel p. e. causa întinderei românismului în Ardeal, e amabilitatea poporului, răbdarea, liniscea, firea de a se mulţumi cu puţin, stima către legi şi frumseţa némului seu. Servitoriul român nu e arogant ca sĕcuiul, nu e viclén, de neîncredere ca arménul, lacom ca sasul. Apoi mai puţin inmoral ca ori care dintre acestia. Se pare curiósă acéstă aserţiune, dar e adevĕrată.“

Igy p. o. a románság terjedésének oka Erdélyben magának a népnek szeretetreméltosága, türelme, csöndes, kevéssel beérö természete, törvénytisztelete és faji szépsége. A román cseléd nem rátartos, mint a székely, nem ravasz, megbizhatlan, mint az örmény, nem kapzsi, minő a szasz. Aztán kevésbe erkölcstelen, mint ezek bármelyke. Furcsának tetszik ez állitás, pedig való.

Poftéscă acum dl deputat dietal Hentaller Lajos o desminţire mai făţişă la atrocităţile, cuasi provenitóre din fire, ce atribue poporului român şi cu cari şi-a împodobit noua ucrare „patriotică“ firesce„ pentru a promova buna înţelegere“ între popórele statului ungar. Cualificarea de mai sus a românului nu provine dela vr'un român preocupat, ci dela un scriitor cult, cel puţin aşa de neaoş maghiar ca dl Hentaller şi décă cel dintâiu a constatat altcum însuşirile românului, n'a făcut'o de sigur din vr'o preocupare séu pentru a serví interesele acestui popor în contra maghiarilor.

Dar e caracteristică şi constatarea la carea vine autorul articolului din modul cum póte ocupa românul terenul maghiarului slăbit şi desbinat prin frecările confesionale şi politice. Mai întâiu ca ḑiler, servitor, mai apoi ca proprietar mic, în fine ca element mare de popor cu tenacitatea-i proprie sĕ alipesce de al seu şi şi produce inteliginţă, carea e mestecătură a cugetărilor şi datinilor orientale şi occidentale, dar totuşi originală şi nu tocmai de desconsiderat. „Acéstă inteliginţă ar trebui sĕ şi-o câştige societatea maghiară cluşiană, însĕ nu e capabila“ — esclamă autorul articolului şi nu e capabilă, ḑice, pentru aceea, căci insaşi n'are societate unitară.

Ori cât de unilateral judecă în acéstă privinţă Dr. Cz. G. despre modul de întindere şi întărire a elementului român în Transilvania, un lucru remâne constatat: puterea de viéţă şi prin urmare dreptul de esistenţă al poporului român ca atare în acéstă patrie comună. Căci trebue sĕ devină zadarnică ori ce încercare de asimilare a lui cu un element atât de strĕin firei şi obiceiurilor sale, mai mic la numĕr şi neapt de o acţiune estensivă culturală.

Sĕ revenim însĕ la puterea repulsivă de rang şi avere, carea, după părerea autorului articolului, ţine atât de resfirată societatea maghiară. „Aristocraţia maghiară e de mare inteliginţă, dar în numĕr a scăḑut fórte tare. Instituţiunea maioratului şi alte obiceiuri de ereditate a silit pe mulţi membri ai ei sau la necăsătorie, sau la messalliance. Aristrocraţiă avută e puţină în Ardél. Şi astăḑi prima condiţiune a rolului social e: averea mare.“ Aşa dară nici cu aristocraţia, de care noi românii ardeleni nu avem nu mai putem fi speriaţi. Elementul civil maghiar însĕ, ori-cât de fericit se ţine a fi prin participarea câtorva grofi la întrunile lui, trebue sĕ simtă deosebirea de castă, ce acestia nu întrelasă a se observa la tóte ocasiunile. „Şi totuşi“ continuă apoi Dr. Cz. G. „elementul civil trăesce, móre pentru un aristocrat şi nunumai în Cluş, ci în întreg Ardélul.“

Dar póte marele corp de profesori din oraşul Cluş ar fi în stare sĕ resfrîngă raḑe mai puternice de cultură cutropitóre asupra românilor din Ardél?!

La acésta rĕspunde éraşi autorul articolului că „în Cluş sunt 80 de profesori ai scólelor medii şi jumĕtate pe atâţia profesori de universitate, cari până astăḑi n'au fost în stare a se constitui în o corporaţiune, dar nici nu se cunosc unii pe alţii, cu mult mai puţin se cugetă la o lucrare harmonică naţională culturală.“ Aici, cred, e de prisos ori-ce comentar.

Merită a se aminti cum judecă în fine criticul societăţii maghiare din Cluş. Presa patrioţilor nostri patentaţi, carea, în grandomania de care sufere, sĕ ţine chemată a da lecţiuni din înaltă diplomaţiă la tótă lumea, fără a se ocupa serios de necasurile de acasă. „Presa“ ḑice Dr. Cz. G. „în mod uimitor nu atinge anomaliile. Şi teme prenumeranţii de critica sa. Mai mult, se ocupă cu cestiuni generale de stat, ca cu cause strict ardelene. Căci e imposibil a-ţi înăbuşi rîsul, décă o fóie provincială dă sfaturi lui Crispi, ce ar fi trebuit sĕ facă, ca sĕ nu cadă, când ar fi mii de teme locale de discutat.“ Noi scim, că ḑiaristica maghiară din Cluş şi din provincie se ocupă şi cu cestiuni transilvane, însĕ acelea numai atunci câştigă în importanţă înaintea publicului ei, dacă se discută din punct de vedere strict maghiar, cu alusiune la pericolul ce'l aştéptă din partea românilor „nepatrioţi“ în contra cărora trebue sĕ se îngrădéscă cu tóte mijlócele ce le póte pune la disposiţie statul şi societatea maghiară. Mai şcim, că ori-care foiţă maghiară nu se scie recomanda

---

FOIŢA.

Simeon Bărnuţiu şi Nicolau Barbu.

Scăparea lui Bărnuţiu.

episod
de
Ioan Broju.

Cu câte-va ḑile înainte de momentul plăsmuitoriu al povestirei nóstre, fericitul întru pomenire Savu Lobonţiu, auḑise în convorbirea unei cete de unguri, cari cinaseră la dênsul în ospĕtărie, repetându-se de mai multe-ori frasa, care-i săgeta fiori de ghiaţă prin inimă: *Csak azt az egy tolvajt fel kell akasztani*“.

Verdictul era adus deocamdată asupra capului lui Bărnuţiu, nemuritoriului bărbat, al cărui nume nu-l putem rostí decât cu capul descoperit, şi a cărui amintire va fi eternă cu limba şi némul nostru romănesc.

Şi cu esecutarea acestui verdict diabolesc era îndatorat nenorocitul Dobokai, care 'şi luase asupra şi rolul cel mai josnic, ce-l póte avé un om pe faţa pămêntului.

Ca sĕ ne putem închipuí pe acest puiu al pămêntului în tótă făptura lui necioplită, vom amintí uumai, că a fost născut în Cluşiu şi precum spune dl Bariţiu: era om mic de statură, cu spate late debelate, pĕr roşietic, ochi mici tătăresci, om viclén şi rĕu la inimă.

Nu e mirare, dar dacă aceste însuşiri trupeşci şi sufletesci, cari i le furişase natura într'un chip cu totul nefiresc erau şi forţa măiestriei josnice, cu care se îndatina.

Dobokai, vestitul director de contumaţie dela vama din Turnu roşiu, avea sĕ prindă în séra de 6 August pe Bărnuţiu, a cărui voce şi energie sfărma cătuşile, ce suguşau pe iobag, sĕ-l ducă la Cluşiu, locul seu natal şi acolo sĕ-l ridice în furci.

Comisariul regesc Nicolau Waj făcuse lui Dobokai multe promisiuni frumóse, dacă va puté duce planul în îndeplinire; ér pentru acele promisiuni avea chizeşia Francisc Beldi, omul lui Waj şi mai marele voevod al cetei incătuşitorilor.

Era însĕ greu a pune mâna chiar pe Bărnuţiu. Nu dór pentru că el ar fi umblat în ascuns, ci pentru că şi spionii erau convinşi, că chiar punênd mâna pe el, nimenea nu stă bun, că nu-şi vor pune ca petele.

Românii erau entusiasmaţi şi care dintre ei nu şi ar fi adus viéţa drept jertfă pentru a scăpa téfăr pe Bărnuţiu?!

Acesta era motivul principal, pentru-care spionii nu îndrăsniră sĕ 'şi pună planul în esecutare, până ce nu vor fi asiguraţi prin forţă brachială.

Şi acésta avea sĕ o dea chiar comandantutrupelor din Ardél. Baronul Puchner, carele cu consensul forţat al împĕratului, era închinat palatinul lui, în urma unei ordinaţiuni a comisariului regesc puse la disposiţia lui Beldi $^1/_2$ de compagnie de granadiri români.

Granadirii, făr a sci, ce are sĕ se întêmple, aveau sĕ incungiure ospĕtăria dela „Curtea Mediaşului“, până-ce Dobokai va da sărutarea trădătóre lui Bărnuţiu, va încătuşia pe preşedintele comitetului naţional, care jurase cu toţi românii credinţă împĕratului şi isbândă sub stégurile austriace contra vrăşmaşilor rĕsculaţi.

Pentru ca sĕ fie şi mai siguri în reuşita planului, Dobakai trimise mai întâiu pe feciorul seu sciind bine, că nenorocita sa persónă e fórte suspectă şi va zădărnicí lucrul.

Datoria feciorului lui Dobokai era sĕ cineze ceva, sĕ bea o fele de vin, sĕ spioneze unde se află Bărnuţiu, pentru ca dintr'odată sĕ se pună mâna pe el.

Se apropiaseră însĕ 8 óre şi Bărnuţiu, nu venise incă la ospĕtărie. El avuse o întâlnire secretă cu Laurian şi Maiorescu, carele tocmai era în călĕtorie spre Frankfurt.

mai bine cetitorilor sei, ca înşirând fel de fel de suspicionări şi calumniări la adresa românului blând, răbdător şi cu respect către legi, precum îl cunósce şi autorul articolului: „Societatea cluşană“.

Mulţumită sumuţărilor continue a presei maghiare ardelene am ajuns astădi acolo, că şi în comitatele sĕcuesci, unde românii puţini la numĕr, ne restringem numai la întruniri garantate în constituţia bisericéscă şi ne ferim de a provoca ori ce bănueli, suntem priviţi cu ochi de neîncredere chiar şi din partea amicilor maghiari, cu cari am crescut şi trăit la olaltă până de curênd în bună înţelegere. In sinódele protopresbiterale şi întrunirile colegiilor electorale, suntem supraveghiaţi de poliţişti, ca cei cari am fi gata de a ne încăera şi preoţii resfiraţi în aceste părţi cari se întâlnesc odată într'un an, nu cutéză a se întruni la o masă comună în hotel, ci la casă privată. Mai mult — sĕ feresc de a participa la o consultare în scopul constituirei despărţĕmêntului „Asociaţiunei Transilvane“, avênd sĕ trécă prin mai multe comune maghiare.

Neîncredere şi témă reciprocă sunt dară ródele atitudinei şoviniste a presei maghiare şi continuând se suspectările dilnice, nu scim unde vom ajunge popórele din patriă, chemate a trăi şi a muri împreună.

Nu póte simţi cineva vr'o deosebită plăcere de a se ocupa în imprejurările de astădi cu articoli diaristici, ce apar în presa maghiară atât de preocupată, căci din acésta nu se prea póte edifica omul şi ea, la rêndul seu, trece cu superbia învingĕtorului preste ori-ce aserţiuni convingĕtóre a presei române şi strĕine, la ordinea dilei. Singur diarul „Magyar Állam“ dovedesce din când în când mai multă obiectivitate şi seriositate în tractarea cestiunilor nóstre, ca şi din incidentul întrunirei conferinţei naţionale şi a resoluţiunilor mai recente luate în contra kisdedovó-urilor. Ba se vede, că are curagiul a spune pe faţă şi scăderile societăţii maghiare şi a recunósce frumósele însuşiri ale poporului român, cu cari nu se pot lăuda ceilalţi concetăţeni.

Pentru aceea cu plăcere ne folosim de ocasiune, ca sĕ înfăţişem în câtva articolul destul de instructiv al D-rului Cz. C apărut în foişóra acestui diar numai dilele trecute, credênd a avé interes general şi pentru români. *C—n.*

Revista politică.

Desvoltarea colonială a tuturor statelor mari europene este bogată de desilusii.

Francesii 'şi au Tonchinul, germanii Africa orientală, italienii Abisinia.

Resbóie şi lupte necurmate caracteriséză şi mersul englesilor în Asia în scop de a face noue achiziţii coloniale.

Abia în anii din urmă au isbutit sĕ lărgéscă graniţele aşa numitei Birmanii britanice şi sĕ cuprindă în sfera lor de influinţă regatul Birma, bogat înzestrat cu comori naturale, regat până atunci independent.

In acest chip se supusese regatului britanic ambele Indii, India anterióră şi India posterióră şi guvernamentul din Bengalia şi Assam a remas despărţit numai prin teritorul îngust Manipur de Birma.

Ţara Manipur, care are o suprafaţă totală de aprópe 20,000 de kilometri pătraţi, era ce e drept atârnătóre de India britanică, dar nu era tributară.

Este uşor de înţeles în aceste împregiurări, că guvernul Indiei şi a dat tótă silinţa a atrage cât mai mult în sfera sa de influinţă ţinutul Manipur, care prin posiţia lui centrală între Bengalia, Assam, Kacior şi Birma are un mare preţ şi în privinţa comercială.

In acest scop guvernul din Calcutta a îngrigit ca sĕ residese în Manipur un raiah devotat intereselor engleze.

O parte a nemulţămiţilor impinşi afară din Birma s'au refugiat însĕ în Manipur şi aci au isbutit sĕ detroneze pe raiahul devotat englesilor.

Acéstă scire a adus'o foile englese; iar întâmplarea a avut consecinţe ale căror amenunte completate sûnt următórele:

După detronarea raiahului, comisarul general din Assam, Quinton, a plecat la Manipur cu două regimente de soldaţi aşa numiţi Ghoorkas, cele mai bune trupe indigene din India. Scopul comisarului general era, fireşte, a restabili ordinea de mai nainte în Manipur, dar nu fără versare de sânge; el voia sĕ pedepséscă aspru pe resculaţi.

Incercarea acésta însĕ, departe de a isbuti, a avut urmările cele mai rele. Trupele comisarului Quinton au fost aprópe nimicite de către indigeni. Quinton însuşi cu întregul seu stat militar şi personalul de administraţie s'a făcut nevezut, a fugit nu se stie unde sau a cădut în mânile resculaţilor.

Guvernul din Bengalia a trimes numai decât alte trei regimente la Manipur, este înse întrebare dacă acéstă forţă armată, care, după cadrele mai mici ale regimentelor engleze, nu este mare de 2000 de ómeni, va fi de ajuns ca să reducă la supunere o ţară locuită de vr'o 200,000 de ómeni şi care, mulţămită posiţiei sale muntóse, este în stare a opune o resistenţă fórte statornică năvălitorilor.

Dacă englesii nu vor isbuti sĕ ajungă repede stăpâni pe situaţie în Manipur, încurcături coloniale din ce în ce mai mari 'i ameninţă. De ocamdată în Bisena, neisbânda Englezilor din Manipur a dat noi forţe resistenţei împrotiva cucerirei cu care e ameninţat şi acel ţinut.

Câtă muncă şi cât sânge costă pe europeni mania colonisărilor cu ori-ce preţ, şi ce resultate dă!

Prinţul Ferdinand a adresat d-lui Stambuloff premieriului bulgar scrisórea următóre:

„Regretele şi indignarea cu care naţiunea a primit îngrositorul asasinat al unui om de inimă şi de talent şi unul din consilierii mei; bucuria ce a esprimat o în acelaşi timp că aţi scăpat ca prin minune de mânele reu făcătorilor armaţi contra d vóstre probéză că vrăşmaşii din năuntru şi din afara ai scumpei nóstre Patrii au perdut speranţa de a putea face reu ţerei prin revoluţie uneltită în sînul naţiunei şi al armatei.

„Convinşi, că sûnt părăsiţi şi despreţuiţi de naţiune şi de armată pentru politica lor de trădare vrăşmaşii Bulgariei au început se întrebuinţeze mijlóce mai josnice şi mai scârbóse, atacând în întuneric pe ómenii de stat bulgar, credând că prin asasinarea unuia din patrioţii cei mai însemnaţi, vor isbuti în planurile lor contra ţerii.

„Dar, chiar pe acéstă cale, vrăjmaşii patriei, nu vor putea isbuti; proba li sa dat de provedinţă, care a întors loviturile lor dela principala victimă, şi prin emoţiunea simţită de către tótă naţiunea pentru o mişelie, care nu s'a mai întemplat până adi în Bulgaria.

Coróna de martir ce se cuvine patriotului ce a cădut şi dela valórea căruia ţara avea de aşteptat atâta sângele versat al victimei inocente, vor întări şi mai mult simţimîntul patriotismului bulgarilor, de cari se vor sfărma tóte gândurile rele ale vrăşmaşilor nostri.

„Exprimându-ve bucuria mi că D-deu va scăpat ca prin minune de mânile reu-făcătorilor, pe d-vóstre primul consilier şi excelentul meu colaborator în silinţele nóstre pentru neatârnarea şi libertatea Bulgariei, nu me îndoiesc că guvernul meu va lua mesuri energice pentru a descoperi pe făptuitorii acestei noui crime, instrumente ale vrăşmaşilor ţerii, şi că li se va da o pedépsă exemplară, care să nimicéscă cele din urmă remăşiţe ale acestor elemente vrăşmaşe patriei.

Acéstă scrisóre s'a afişat pe didurile Sofiei.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Orĕştie, în 22 Martiu 1891. Domnule Redactor! De mult n'am cetit nimic din părţile Orăştiei în colónele acestei foi. Causa va fi fost de sigur aceea, că nu s'au petrecut pe aci lucruri de o deosebită însemnătate şi de interes mai general până mai deunădi. Anume Duminecă în 22 Martiu v. la 2 óre p m. s'a ţinut a V-a adunare generală a institutului de credit şi economii, „Ardeleana“. Luând şi eu ca ascultător parte la aceea adunare îmi ţin de datorinţă a-ţi raporta pe scurt aceste. După deschiderea şedinţei prin preşedintele direcţiunei dl Dr. Stefan Erdélyi sĕ cetesce din partea directorului esecutiv a dlui Dr. Ioan Mihu raportul general pe anul de gestiune 1890.

Din raport estragem următórele:

Sumele depuse spre fructificare faţă cu anul trecut s'au sporit cu 95,017 fl. 88 cr., — o dovadă acésta despre starea solidă şi progresivă a institutului şi despre încrederea, cu care e întimpinat în cercuri tot mai largi. In general au crescut tóte operaţiunile. Dacă însĕ n'a crescut şi profitul curat în proporţia, în care au crescut operaţiunile, causa e aceea, că urmându-se înlesnirea împrumuturilor s'a redus etalonul de interese în anii din urmă.

Altcum direcţiunea afirmă şi crede, că toţi factorii normativi ai acestui institut susţin: că nu urcarea în ori-ce chip a profitului curat trebue sĕ fie preocuparea de căpetenie a institutului ci asigurarea lui şi pe viitor.

De aceea, continuă raportul — ne vom sili a asigura resultatele dobândite până acuma şi pe viitor şi ale spori etc.

„Nu vom perde din vedere nici în viitor, că clientela nóstră în partea sa preponderantă se forméză din poporul nostru agricol, căruia ii este preste putinţă observarea strictă a terminelor de plătire. Drept aceea în casuri de lipsă vom prolungi terminele de plată şi astfel vom cruţa clientela nóstră de spesele procesuale zadarnice“.

In urmarea tendinţei aprobate şi de DVóstră, pentru anul viitor credem, că va fi bine sĕ reducem cu 2% etalonul de interese şi la ramul principal al operaţiunilor nóstre, adecă la împrumuturile cambiale. Acésta chiar cu risicul de-a altera pentru un timp óre-care profitul curat realisat până acuma pentru-că numai astfel credem a asigura desvoltarea ulterióră a operaţiunilor nóstre. In chipul acesta vor fi îngrijite şi interesele acţionarilor şi vom rĕspunde şi justelor aşteptări ale clientelei nóstre.

Conduşi de asemenea vederi dorim şi sperăm a împlini mai cu înlesnire misiunea economică şi culturală avută în vedere la fundarea institutului nostru.

Direcţiunea cu strictă observare a disposiţiilor regulamentare a ales de preşedinte al direcţiunei pe

---

Despre acéstă spionii prinseră de veste şi însciinţară şi pe feciorul lui **Dobokai**. In neastêmpĕrul seu reutăcios de a da de urma lui Bărnuţiu, o luà acesta către piaţa mare şi nu fu fără noroc. **Bărnuţiu** tocmai venia cu paşi grăbiţi spre ospĕtărie, ér tinerul Dobokai, ca sĕ depărteze ori-ce bănuélă, îl urmărì la cinci-deci de paşi.

Bărnuţiu întrase la ospĕtărie şi tinerul **Dobokai** se mulţămì, că i dase de urmă şi ca nu cumva sĕ-l pérdă, se postà la pórta ospĕtăriei, până-ce sosi Dobokai bĕtrânul şi soldaţii grenadiri sub comanda lui **Uracca**, cari îndată încungiurară curtea şi nu lăsau pui de om nici sĕ între nici sĕ iésă.

Bucuria rĕutăciósă era mare. Dobokai bĕtrânul îşi cercà pistolul, scóse cătuşile din busunariu, ér feciorului seu îi dise sĕ mérgă înainte după urma lui **Bărnuţiu**.

De astădată însĕ norocul îi veni în ajutoriu lui **Bărnuţiu**. Dar nu era numai norocul orb al unei întêmplări, ci era mâna divină, care numai putea răbda îndelung bărbăria şi fără de legile, ce se făceau pe sóma românilor.

Bărnuţiu cu tóte că era informat despre ordinul guvernului, ca comitetul sĕ fie arestat, totuşi nu credea, că chiar în aceea séră i-se pregătise cursa. Precaut însĕ, cum era, 'şi schimbà vestmintele şi apoi se aşédă fără nici o grijă la cină în bucătărie cu copii lui Lobonţiu. Era tot aşa de mărunţel ca şi copii.

Dobokai bĕtrânul şi tinĕrul întrase în sala de mâncare, dar nedând cu ochii de Bărnuţiu, se retraseră, deschiseră uşa bucătăriei, **Bărnuţiu** era cu spatele către uşă, dar ei în tremă fiind, le erau ochii împăienginiţi. Ca se nu fie prea suspecţi se retraseră iute, alergară la graşd, în şopru, cercetară chilie de chilie, dar **Bărnuţiu** ca în pămênt. După o lungă căutare zadarnică nenorocoşii spioni se puseră pe gânduri şi îşi făcură planul sĕ ia de scurt pe ospĕtariu.

Tinerului **Dobokai** îi plesni prin minte, că vĕduse în sala de mâncare pe fostul seu coleg de studii Nicolau **Barbu**. El nu-şi mai ascunse planurile şi chemà pe Barbu la o parte:

„Te Miklós! mond meg nekem igazán, melyk szobában van Barnutz szálva?

Accentul, cu care a fost rostită întrebarea, desteptà bănuéla în Nicolau **Barbu** şi el, care sĕvêrşise atât de multe alte acte măreţe şi demne de aducere aminte se reculese iute şi printr'un rĕspuns potrivit, sciu se încurce iţele:

Én ugy tudom, hogy az ötös-be!

Plini de bucurie alergară spionii la Nr. 5, a cărei cheie dela uşă era în busunariul lui **Barbu**. Ei află uşa încuiată. Acésta întêmplare îi întărì şi mai mult în credinţă, că în adevĕr Bărnuţiu se află acolo încuiat. Uşa însĕ era ţapĕnă şi ca sĕ nu facă larmă mare cu spargerea, ei, trimiseră după un lăcătariu.

Intr'aceea Barbu se strecóră frumos în bucătărie la Bărnuţiu, încuie uşa, ii spuse in trei vorbe situaţiunea, apoi stinse luminarea.

Copii incremeniră, dar nu sciau de cei vorba. Lui **Bărnuţiu** şi lui **Barbu** le putea-i numĕra bătăile inimei.

D'odată, istorisesce Nicolae **Barbu**, arunc ochii spre feréstră şi observ, că nu sunt resteie de fer, ca la celelalte ferestri, o deschid lin şi vĕd, că nici soldaţi nu se află în apropiere, dar bâşbăia multă lume pe afară. Toţi însĕ se îmbuldiau către pórta ospĕtăriei.

Pe aici ţi-e drumul, îi diseiu lui **Bărnuţiu**.

Şi el se căţără frumos pe feréstră, apoi îi dădui un mic toiag şi pălăria, închid ér tabla ferestrei, cu cârligul şi îl petrecui cu ochii prin o gaură a tablei până-ce se depărtà în întunerec.

Mulţămit **Barbu** şi cu inima desghieţată se întórse şi spuse copiilor sĕ mérgă sĕ se culce, ér el eşind iute, alergà la Nr. 5, unde **Dobokai** concentrase grenadirii, ca se pună numai decât mâna pe **Bărnuţiu** şi unde lăcătariul se obosia se descuie uşa.

Ce desamăgire, când aflară chilia gólă. Disordinea, ce din întêmplare era în chilie şi feréstra deschisă, îi făcu sĕ presupună, că în adevĕr **Bărnuţiu** a fost acolo. Ei nu vĕduseră însĕ că restelele erau nevătămate la feréstră. Ear **Barbu** nici

Dr. Stefan Erdélyi, de vice-preşedinte pe Iosif de Orbonaş, ér de director esecutiv pe Dr. Ioan Mihu.

Advocat al institutului s'a ales Samuil Pop ér oficiali sunt următorii 3: Aurel P. Barcian, primcomptabil, Petru Belei, cassar şi Toma Haneş, oficial.

Preste datele referitóre la mişcarea observată în singuratecele ramuri de operaţiuni trec, nefiind de un deosebit interes pentru majoritatea publicului cetitor şi las să urmeze din proiectul direcţiunei-referitor la împărţirea profitului curat aceea, ce s'a dat pentru scopuri filantropice şi culturale:

a) II-a cuotă anuală în scopul înfiinţărei unui fond de 2000 fl. pe séma casinei inteligenţii române din Orăştie şi jur;

b) III-a cuotă anuală în scopul înfiinţărei unui fond de 1000 fl. pe séma protopresbiteratului gr. or. al Orĕştiei;

c) III a cuotă anuală în scopul înfiinţărei unui fond de 1000 fl. pe séma protopresbiteratului gr. cath. al Orĕştiei;

d) pentru trebuinţele locale ale despărţĕmêntului al IX al Asociaţiunei transilvane etc 100 fl.

e) pentru restituirea sumei anticipate nenorociţilor prin foc din Orĕştie 50 fl

f) pentru scóla din Şibot 20 fl.

g) pentru scóla din Pricas 20 fl.

h) pentru scóla din Sibişel 20 fl.

i) pentru scóla din Orăştióra 20 fl.

l) pentru scóla din Balomir 20 fl.

j) pentru fondul elevilor săraci dela scóla gr.-or. din Orăştie 75 fl. 57 cr. laolaltă sumă de 725 fl. 57 cr. Aceste premiţêndu le me simt dispensat de a scrie cuvinte de laudă la adresa institutului respective a bărbaţilor, cari stau în fruntea lui, deóre ce faptele vorbesc de sine cu destulă claritate

Imi esprim numai dorinţa, că ar fi bine, dacă tóte institutele nóstre de soiul acesta ar avea în fruntea lor astfel de conducători ca cei dela „Ardeléna", cari sĕ nu-şi uite de lipsele şi nĕcazurile poporului în mijlocul căruia se susţin şi sĕ întórcă o parte din venitul curat anual spre inaintarea acelui popor.

Me cuprinde mirarea cum de institutul „Aurora" din Năsĕud n'a aflat cu cale a jertfi din venitul curat de 5280 fl. barem 100—200 pentru scopuri culturale. Ne vor respunde póte fraţii Năsĕudeni, că avem de tóte, fonduri scolari etc! Dómne feresce! Sunt şi acolo mai multe lipse de astupat câte găuri în un ciur. Uite-se numai împregiur şi vor afla destule lipse. A lucra însĕ numai pentru punga acţionarilor nu e just şi în conformitete cu interesele nóstre naţionale.

Dar sĕ revin la adunarea generală a „Ardelenei". Luându-se raportul general al direcţiunei spre sciinţă s'a aprobat bilanţul anului trecut şi s'a dat direcţiunei şi comitetului de supraveghiare absolutoriul.

Dintre obiectele puse la ordinea ḑilei mai amintesc despre proiectul statutelor pentru pensionarea oficialilor dela institutul desnumit, care proiect s'a votat şi primit.

Pe basa acestor statute funcţionarii primesc după un servit neîntrerupt de 40 ani întregul lor salar împreună cu cuiencuenalele avute. După un servit de 30 ani 80% dupa 20 ani 60% ér după 10 ani 40% din salar urmând pentru fie-care an ulterior de servit un adaus de 2%. Vĕduva funcţionariului primesce ca pensiune $^1/_3$ a sumei ce soţul ei a tras drept pensie sau fiind încă în activitate i-ar fi competat drept pensie în ḑiua morţi etc.,

§ 27 sună astfel: „Pentru casul, când institutul de credit şi economii „Ardeléna" s'ar disolva şi averea lui s'ar împărţi între acţionari, — fondul de pensiune al funcţionarilor trece în administrarea epitropiei bisericei gr. or. din Orĕştie, avênd acésta îndatorirea a satisface chiar cu atacarea capitalului pretensiunilor basate pe normativul present ale fostilor funcţionari a institutului, — a vĕduvelor şi a copiilor lor legitimi. Ne mai fiind nimeni, care ar putea forma vre-o pretensiune îndreptăţită la acest fond, — capitalul restant trece în proprietatea scólei române gr. or. din Orĕştie.

In decursul decisiunilor, ce s'au încins asupra acestui proiect câţi-va preoţi, eşind în chilia laterală, în un ton cam desperat me întimpinară cu cuvintele. „Tótă lumea sĕ îngrijesce de funcţionarii sei numai noi sermanii preoţi remânem fără nici o asigurare cu tóte că între împrejurări destul de grele ne împlinim datorinţele faţă de biserică şi naţiune. Am întărit şi eu justa lor plângere, mângăindu i cu aceea, că istoria îi va însĕmna în cartea sa ca pe nisce adeveraţi conducători ai poporului, cari fără a aştepta remuneraţiuni şi plăţi grase s'au jertfit pentru biserică şi naţiune şi precum noi cu respect vorbim despre preoţimea nóstră decedată, aşa vor vorbi generaţiunile viitóre de noi."

Fie ca desperarea preoţilor din cestiune şi a preoţimei nóstre întregi sĕ dispară în urma hotărîrilor, ce Veneratul sinod archidiecesan le va aduce în privinţa acésta în sesiunea anului de faţă.

După votarea asupra proiectului de statute şedinţa adunărei generale s'a ridicat în curênd şi toţi s'au depărtat esprimându şi părerea de rĕu, că nu s'a înfiinţat un astfel de institut inainte de acésta cu vre-o 20 sau 30 de ani.

e.

Varietăţi.

* (Tipografia archidiecesană). Din incidentul demolărei iminente a caselor din strada Măcelarilor, unde se afla tipografia archidiecesană, şi a zidirei unui nou edificiu, tipografia archidiecesană s'a mutat în grădina archiepiscopéscă, strada Schevis Nr. 30.

* (Deputaţi mireni la sinodul archidiecesan pe periodul anilor 1891—1894). După scirile, ce ne au sosit până acum au fost aleşi următorii domni: cercul I Sibiiu: Parteniu Cosma, director de bancă şi Dr. Ioan Moga medic; cercul II Sĕlişte: Dr. Liviu de Leményi, protopretore şi Ioan Macellariu proprietariu; cerc. III Sebeş: Dr. Nicolau Olariu advocat şi Zevedeiu Mureşan învĕţătoriu; cerc IV Alba Iulia: Dr. Vasile Bologa profesor şi Victer Tordoşan, cancelist; cerc. V Deva: Dr. Ioan Mihu advocat şi Daniil David senator; cerc. VI Haţeg: Georgiu Danilă primariu şi Ambrosiu Bêrsan primariu; cerc. IX Zarand: Dr. Silviu Moldovan advocat şi Pavel Oprişa profesor; cerc. XI Turda: Pantaleon Lucuţa căpitan ces. reg. in pensiune şi Silvestru Moldovan amploiat de bancă; cerc. XII Cluşiu: Petru Nemeşiu not. public şi Vasile Almăşan advocat; cerc. XIV Bistriţa: Dr. Absolon Todea advocat şi Georgiu Şandor proprietariu; cerc. XV Tèrnavă: Dr. Nicolae Vecerdea advocat şi Georgiu Dima profesor; cerc. XVI Sighişóra: Ioan Şandru senator şi Zacharia Tătar v.-not. reg.; cerc. XVIII Braşov: Diamandi Manole comerciant şi Nicolau Strĕvoiu advocat; cerc. XIX Bran: Ioan Cav. de Puşcariu jude la curie şi Dr. Iancu Meţian proprietariu; cercul XX Făgăraşiu: Ioan Turcu protonotariu comitatens şi Aldulean Meţian protopretore.

* (Cas de mórte). Episcopul greco-catholic rutén al Munkácsului, *Ioan Pasztélyi Kováts* a murit.

* (Congres didactic.) Marele congres didactic din România se va ţiné în anul acesta în Iaşi.

* (Linia ferată Turnu-Rosiu) Inginerii întreprinderei au incuartirat pe timp de 2 ani de ḑile o parte a castelului fraţilor Borger din Avrig.

* (Fabrica de zăhar din Timişóra). In Budapesta s'a constituit o societate de acţiuni, cu scop de a înfiinţa o industrie de zăhar în părţile nóstre, în deosebi de a realisa fabrica de zăhar proiectată aci în Timişóră. Spre acest scop a venit ḑilele aceste la Timişóra un mandatar al consorţiului cu numele Wiener din Budapesta, care s'a pus în conţelegere cu primarul Timişórei Dr. Telbisz şi cu bar. Bela Ámbrozy, a cărui resultat a fost, că societatea cea nouĕ va substerne dimpreună cu dl N. C. Fleischmann actualul concesionar al fabricei de zăhar o petiţiune la magistratul nostru întru realisarea fabricei, a cărei deliberare se va întêmpla într'o şedinţă estraordinară a municipiului orăşenesc; scrie „Gazeta Poporului".

* (Lupi în sat). De când cu introducerea dărei de pusci, stăpânirea ungurésca şi-a câştigat, în adevĕr, un mare titlu de recunoscinţă înaintea — fiarĕlor sĕlbatice, cari în privinţa libertăţii, după cum se vede, au început sĕ facă concurenţă chiar şi Kulturegyletiştilor. Dovadă este şi casul, ce se raportéză „Gaz. Trans." spune, că s'a întêmplat de curênd în comuna Rêşnov din comitatul Braşovului, unde Duminecă în 17 (29) Martiu c. în revĕrsatul zorilor patru lupi sdraveni, dar fără pinteni, intrară în staulul de oi al locuitorului Nicolae Dobrescu, omorîndu-i nu mai puţin ca 20 de oi şi 30 de miei.

* (Clasa uvrierilor în România). Dl inspector general G. Hazu a fost însărcinat de ministeriul de agricultură, comerciu, industrie şi domene sĕ facă un studiu asupra organisării muncii în ţară cu privire la industrie şi asupra mĕsurilor ce ar trebui luate pentru îmbunătăţirea situaţiunei materiale şi morale a uvrierilor. Camerelor de comerciu li s'a cerut în acest scop o serie de informaţiuni:

In ultimii ani s'au creat în România un numĕr fórte însemnat de fabrici. Tóte aceste fabrici, dupăcum nu pot trăi fără combustibil, fără capitaluri eftine şi fără maşini, tot asemenea nu pot trăi şi fără o clasă uvrieră. Şi clasa uvrieră trebue sĕ ne preocupe intr'un grad cu atât mai mult cu cât datori suntem se evităm românii pauperismul şi proletariatul ce se vede in alte state.

Scopul deci ce urmăresce ministerul nostru de comerţ este fórte bine justificat, şi noi aplaudăm sincer mişcările, ce se vor lua pentru imbunătăţirea stărei morale şi materiale a uvrierilor.

* (Valachii şi Europa). Sub titlul acesta cetim în „Erdélyi Hiradó" următórele: E o aparenţă îmbucurătóre, că unii publicişti de ai noştri nisuesc a presenta Europei valahimea patriei nóstre în adevarata ei fiinţă. In sfîrsit pe calea acésta şi în afară îi cunosc pe dênşii. Colaboratorul nostru Ürmössy Lajos în scurt timp îşi va încheia opera sa estinsă despre valachi. Cu memorandul universitarilor bucuresceni opera nu-şi face de lucru. Opera se împarte în unspreḑece capitule cu următórele titluri: 1. Ocuparea ţĕrii şi popórele aici aflate. 2. Fost-au valachii asupriţi înainte de 1848? 3. Rescóla lui Horia. 4. Ardélul. 5. Evenimentele din 1848—49. 6. Timpul ce a decurs până la pactul dualist. 7. Legea de naţionalitate. 8. Organisaţiunea federativă de stat. 9 Daco-românia. 10. Cumpĕna culturei. 11. Infăţişarea vieţii sociale etc. a Valachilor. Opul lui Ürmössy Lajos va vedé lumina ḑilei în luna lui Iuniu; în luna viitóre se va traduce în Pesta în limba germână, de óre ce opera va eşi în limba germână.

Din public.

Prin acésta aduc adêncă mulţămire d-lor pedagogi şi corului seminarial, care sub conducerea d-lui inspector seminarial au participat la înmormêntarea fratelui meu Aron Lucăcel.

Ioan Lucăcel

Loterie

Mercuri în 27 Martiu 1891.

Sibiiu: 31 68 30 57 63.

---

nu se gândia se le bage de sémă acésta, ci prin câte-va apucături seducătóre, îi făcu iute sĕ părăsésca odaia.

Bĕtrânul Dobokai era turbat de mânie. Şi în mânia lui nebună se întórse către ficior, îndreptà pistolul spre piept:

Ar trebuí sĕ-ţi pun ţie cătuşile, om nevrednic!

Lumea de afară se îmbulḑia însĕ tot mai tare şi numai acestei împregiurări e de a se mulţămí, că nu s'a făcut mórte de om.

De altă purte Dobokai avea interes sĕ nu facă prea multă larmă şi aşa se retrase cu gândul, că va încătuşia pe Bărnuţiu cu mâna lui, ori unde 'l va afla.

Póte, că va fi şi murit cu acest gând.

Bărnuţiu ajutat de întunerec se îndreptà oblu la protopopul Nicolau Maniu.

Dar lucrul nu era isprăvit. Dobokai 'şi împrăştiase o óste de ómeni în tóte părţile oraşului cá sĕ-i dea lui Bărnuţiu de urmă, ér la porţile cetăţii îndoì străjile.

La protopopul din întêmplare se afla şi Petru Imbăruşiu, un român din Maier, care înţelegênd despre lucru 'şi dădu vorba, că va scóte téfăr pe Bărnuţiu din Sibiiu. El merse acasă, umplu loitrariul căruţului cu paie, puse doi saci de cucuruz în căruţ şi pe Bărnuţiu între saci şi pornì spre Veştem.

Când era cinci ḑeci de paşi departe de străji, acăţă hăţurile scurt la liocă, se dete jos din căruţ, şi trase repede un sac de cucuruz jos, ér pe Bărnuţiu şi celalalt sac îl acoperì bine cu paie. Străjile se îndreptară iute spre căruţ.

„V'aşi ruga ómeni buni", ḑise neica Petru, „sĕ mi îngrijiţi de sacul acesta până me întorc dela móră, căci 'mi e o rótă cam slabă la căruţ şi mi e témă sĕ nu me lase în drum"; — şi cu acésta dete biciu cailor.

Străjile remaseră în credinţă deşartă, neica Petru luà întinsul drumului spre Veştem, un sat grănităresc, unde era căpitanul Ursu, acum colonelul în pensiune baron de Ursu.

Spre mai bună siguranţă, Bărnuţiu trecù Oltul la Racoviţa; ér de acolo se întórse apoi la Orlat unde se afla şi statul maior al regimentului întâiu de graniţă român!

* (Monede comemorative.) Cu ocasiunea iubileului regelui Carol, se vor bate nisce monede comemorative, cari se vor împărţi la mai multe persóne. La serbările iubileului nu va sosi în Bucuresci nici un principe strĕin afară de fratele mai mare al regelui, principele Leopold.

Un învĕțăcel român

cu cualificațiune de **4 clase normale** sau **absolut de scólele capitale,** care se cunóscă și o **'limbă străină — din familie bună** se primesce în **prăvălia de manufacturi** a subscrisului. Informațiuni mai de aprópe sau verbal sau in scris.

Orĕștie, în 28 Martiu, 1891.

Ioan Lazaroiu,
comerciant.

[54] 2—3

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane
(Clopote)

și de construcțiunea cea mai nóuă

cu sul sucitoriu

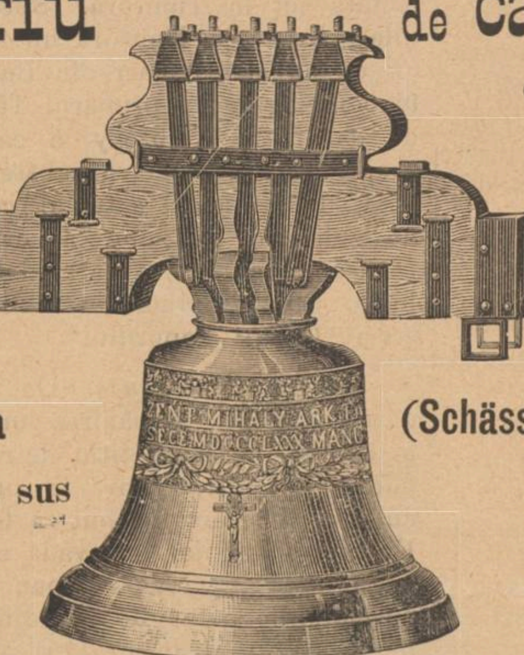

în Sighișóra
piața de sus

(Schässburg-Segesvár)
Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 și se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera și repará clopote** de tótă mărimea cu **coróna de stejar ori de fer legat,** face și **scaune de clopote din fer bătut** pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează și în depărtare. **Clopote mai mici sunt în tot timpul gata.** Solvirea se va primí și în rate.

[50] 2—12

O specialitate necomparabilă

între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă și strĕinătate

este

apa minerală de

„Répát“

care în urma composițiuei pré fericite a părților sale minerale și a conținutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare și de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de **„Répát“** sĕ întrebuințéză ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului și a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor și a bešici etc. are un efect admirabil la secrețiunea udatului și este recunoscut ca remediu salvator neprețuibil.

☞ **Cel mai curat și binefăcĕtoriu product natural.** ☜

☞ **Ca borviz adecă beut cu vin** ☜

nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nicì o altă apă minerală a continentului.

☞ Șampagnul apelor minerale. ☜

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de **„Répát“** nu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci și ca pe un escelent medicament și ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înțelept precum și pentru copii spre întrebuințarea dilnică cu cea mai mare căldură și consciențiositate.

Apa minerală de **„Répát“** umplută în flacóne elegante de ½ și ¹⁄₁ litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete și veritabilă în Depoul subsemnatului de espedițiune în *Brașov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher și tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima
Administrațiunea isvorului
Josef Görgy.

[27] 8—20

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluș	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vințul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuș	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaș	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiș	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4,45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9.29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕștia	—	9.12	11.14
Șibot	—	9.34	11.39
Vințul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuș	—	10.44	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10
Șeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneș	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneș	8.30	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea–Oșorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.53	3.26
Ludoș	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireșteu	5.11	10.58	5.12
Oșorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs,–Oșorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oșorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banita	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Timișóra—Arad

Timișóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	8 —

Mureș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	5.—	11.23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 36 Sibiiu, Sâmbătă 30 Martiu (11 Aprile) 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN"

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe pătrariul al doilea al anului 1891, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Martiu 1891, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei ăşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 29 Martiu.

La 14 ḑile a lunei curente oraşul Bucureşti a îmbrăcat haine de sĕrbătóre, şi cu el întrégă România a serbat sĕrbătóre naţională. La bucuria românilor au luat parte întrégă Europa oficială şi presa strĕină, care urmăresce cu multă bunăvoinţă consolidarea României, desvoltarea ei pe teren cultural, economic, social, comercial şi politic.

La 14 ale lunei Martiu s'au împlinit 10 ani, de când principatul de atunci s'a declarat de regat, pre care l'a recunoscut întrégă Europa, şi principele de atunci Carol de Hohenzollern de rege asupra acelui popor, care prin vitejia documentată în anii 1877 şi 1878 pe câmpiile Bulgariei a dat dovadă de puterile sale militare, şi prin sângele vĕrsat deja de atunci a pus pe capul domnitoriul lui coróna de rege, coróna recunoscinţei pentru gloria militară.

Nime în lume n'a luat şi nu ia tinĕrului regat român în nume de rĕu serbarea ḑilelor de veselie ale românilor, şi nu cu deosebire serbarea ḑilelor de vitejie, cari au pus temelia independenţei, temelia regatului. In scurtul timp de 33 de ani România a făcut progrese colosale în tóte direcţiunile, şi din cele 2 principate tributare sultanului turcesc aḑi vedem un regat puternic, căruia cu respect îi recunósce misiunea culturală, rolul de conducĕtoriu în orient tótă lumeâ nepreocupată, şi în privinţa acésta în întrégă Europa numai un popor face escepţiune.

Iubileul de 10 ani al proclamărei regatului sĕ légă lanţ de faptele măreţe ale armatei pe câmpul de luptă, şi desvoltarea armatei se légă lanţ de neobosita îngrigire a ei din partea domnitoriului. O renósce acésta întrégă ţara românéscă, o recunósce însaşi Europa, care a urmărit cu atenţiune desvoltarea armatei române, de aceea iubileul de 10 ani al proclamărei regatului, precum şi cel ce va urma la 10/22 Maiu a. c. adecă cel al încoronărei cu deosebire se reflectéză asupra persónei regelui.

Nu póte fi scopul incidental al unui articol de ḑiar, ca sĕ se estindă asupra înaltelor virtuţi militare ale regelui României, care cu seriositatea şi conscienţiositatea membrilor din familia Hohenzollern îndată după întrarea în noua sa patrie şi-a îndreptat privirile asupra armatei, din care în timp relativ scurt a făcut model de armată în privinţa disciplinei, în privinţa vitejiei.

Lumea streină şi-a fost uitat cu totul de România în decursul vécurilor, şi cu deosebire desconsiderată a fost ea după era nefericitei domnii a fanarioţilor, cari au stors sufletul din poporul român. Despre armata română lumea nici nu mai visa, deórece nu o mai credea în stare de a puté susţiné critica, care se face aḑi armatelor regulare.

In scurt timp de 10 ani însĕ armata română sub părintésca îngrijire a domnitoriului din familia Hohenzollern s'a desvoltat în mod uimitoriu, şi la anul 1877 formidabila armată a ţarului tuturor ruşilor e oprită în drumul seu triumfal, sdrobită între redutele din jurul Plevnei, şi neconsiderata armată română e chemată în ajutoriul armatei rusesci, spre a o scăpa din perire.

In faţa lumei se ivesce o nouă privelisce. Armata română, necunoscută, care ca o fecióră tinĕră şi candidă nu a eşit încă de sub buna îngrijire a mamei sale, armata română avea se ia botezul de sânge, şi încă dela un duşman, care a sdrobit sumeţia rusului şi a renumitei lui armate.

Luptele românilor au pus în uimire pre toţi, cari se intereséză de desvoltarea unui stat, luarea Griviţei, căderea Plevnei au pus coróna asupra capului demnilor următori ai oştenilor lui Stefan cel mare şi Mihaiu Vitésul, gloria străbună a înviat, şi cu ea independenţa ţerei, coróna pe capul regelui, care a sciut regenera armata, a sciut reînvia virtutea străbună.

Din aceste puncte de vedere consideră lumea iubileul de 10 ani al proclamărei regatului şi ea e plină de laude faţă cu acest regat, care e campionul culturei în orient, regatul cel mai bine organisat, cel mai înaintat în cultură între statele balcanice, al căror viitor acuma se deschide sub binevoitorii ochi ai Europei.

In armonia perfectă, cu care presa europénă a apreţiat importanţa acestui iubileu, o singură córdă a fost atinsă, şi acésta s'a referit la politica esternă a României, nu atât din fapte concrete judecată ea, ci mai mult din consideraţiune la persónele, cari stau aḑi la regimul României.

Córda acésta o au atins presa dela noi, care totdeuna cu neîncredere a privit la regimul României, de câteori bărbaţi conservativi au fost chemaţi la conducerea destinelor României.

Nu se póte trage la îndoiélă, că chiar şi din respect cătră adevĕrul istoric cu bucurie am fi privit şi noi, décă iubileul acesta se serba sub domnul Ioan Brătianu, care a condus pe domnitoriu în ţéră la anul 1866, care a trimes salutările corpurilor legiuitóre armatei pe câmpiile Bulgariei, care a decretat regatul şi care a şi încoronat pre rege. Un om, care atâtea fapte măreţe a sĕvêrşit, merită sĕ ia şi rĕsplata ostenelelor prin aniversarea acestor fapte măreţe.

In sistemul constituţional însĕ partidele se schimbă şi noi cu mândrie salutăm ḑiua de 14 Martiu şi sub ministeriul Catargiu, căci tóte acţiunile mari ale României s'au făcut cu unanimitatea voturilor din corpurile legiuitóre, va se ḑică cu consensul tuturor rómânilor, fără deosebire de partidă, şi e lucru cunoscut, că în România ḑilele de bucurie le serbéză toţi românii, cari atunci sunt esclusiv numai români.

Revista politică.

În Ungaria douĕ cestiuni interne preocupă opinia publică.

Una este denumirea primatelui şi strămutarea residenţei şi alta reforma administrativă.

Încât privesce denumirea primatelui, cestiunea se trăgănéză, deórece sunt mulţi, cari ar dori sĕ şadă pe scaunul primului episcop din Ungaria. Se crede însĕ, că mai mult e adus în combinaţiune archiepiscopul Samassa, carele şi după etate are întâietate. După informaţiunile, ce vin din Budapesta, cestiunea denumirei primatelui se va deslega deodată cu resolvirea cestiunei scaunului residenţial. În privinţa acésta se pórtă în continuu negoţieri cu Roma; dar conţinutul lor nu iese limpede la ivélă.

În cât privesce reforma administrativă secţiunea censurătóre a dietei continuă cu discutarea proiectului. Se observă cu ocasiunea discutărei o mare apropiere între premieriul Szapáry şi conducătoriul oposiţiunei moderate Apponyi. Meetingurile poporale, ce au fost sĕ se înscenezе în provincie, s'au lăsat la o parte, şi în puţine congregaţiuni comitatense s'a luat până acum decisiuni pentru respingerea proiectului.

FOIŢA.

Cele două devise.

de

Émile Souvestre,

traducere din franţuzeşte de **M. U.**

Doi tineri erau în picióre în staţiunea diligenţelor din Cernay, unde veniseră sĕ-şi cumpere bilete pentru a merge la Kaysersberg. Ambii păreau a avé aceeaşi etate (vre-o 24 ani); dar fisonomiile lor erau fórte deosebite.

Cel mai mic era óches, palid, repede în mişcările lui şi de o nerăbdare, care-ţi arĕtă dela prima vedere originea lui meridională; cel d'al doilea din contră, era mare, bălan şi rumen, înfăţişa tipul amestecat al Alsaciei, în care se găsesce vioiciunea francesă, domolită prin moliciunea germană. Amêndoi avéu câte o mică ladă, pe care erau puse adresele şi sigilate cu céră tare. Pe una din ele se putea cetí: Enric Fortin, Marsilia.

Şi în cele patru colţuri de céră, unde fusese pus sigilul, se cetea devisa: Dreptul meu. Pe cealaltă era scris: Iosef Multzen, Strasburg. Şi pe sigil se putea cetí cuvêntul Milostenie.

Conductorul înscrisese în registru numele lor, şi adăogase încă: cu două lăḑi. Când Enric întrebă, ce greutate au, conductorul îi rĕspunse, că acésta i se va spune la Kaysersberg; tinĕrul om se arĕtă fórte nemulţumit, prevĕḑênd încurcătura unor asemenea formalităţi în momentul sosirei, şi adăogă, că are dreptul de a arangia numai decât. Conductorul, silit astfel, se încăpăţână; Iosef, se silia în zadar se facă pe tovărăşul lui sĕ înţelégă, că abia le rĕmâne timpul trebuincios pentru a prânzi; căci în vêrtutea devisei lui, Marsilianul nu ceda nici-odată, când avea dreptate, şi acésta o credea în totdéuna. Cérta urmă, până când conductorul obosit îşi propuse sĕ-l lase în apele lui şi sĕ se retragă. Enric voí sĕ urmeze cu factorul, dar din fericire acesta vorbia numai nemţesce, trebui dar sĕ urmeze pe tovarăşul seu în cârcimă, unde-şi vărsă tot focul asupra lui.

Dumneḑeu sĕ mĕ ierte! tu ai înebunì pe un sfînt! ḑise el, când se aflară numai singuri.

— Ce! nu-mi dai dreptate nici când e vorba de un asemenea încăpăţânat?

— Mi se pare, ḑise Iosef, că el avea trebuinţă de un sprigin; tu îngrămădéi argumentele, că parcă era vorba de un proces, care ţi-ar fi compromis fericirea sau averea?

— Aşa, după tine e mai bine sĕ nu-ţi aperi dreptul, nu e aşa?

— Când dreptul nu merită atâta apĕrare....

— A! Iacă-te! îl întrerupse Enric furios: tu esci totdéuna gata a ceda, trebue sĕ te calce cine-va în picióre, ca sĕ-ţi vie idea sĕ te aperi. In loc sĕ privesci lumea ca un câmp de luptă, tu o privesci ca un salon, unde îşi fac amabilităţi unii altora.

— Nu, ḑise Iosef, eu o privesc ca o mare corabie, unde fie care călător datoresce celuilalt pretinie şi bunăvoinţă. Fie-care om e pretinul meu, până când el însuşi se declară de duşman.

— Şi eu stimez pe duşmanul meu, până când s'a declarat de pretin al meu, reluá francesul; asta e o prevedere, care mi-a reuşit în totdéuna, şi te sfătuesc s'o întrebuinţezi la Kaysersberg. Ne vom găsì în faţa celorlalţi moştenitori ai unchiului nostru, care vor voì sigur sĕ tragă cea mai mare parte din moştenire în partea lor, eu unul m'am decis sĕ nu le fac nici o concesiune. Vorbind astfel cei doi veri ajunseră la cârcima Calului Alb. Sufrageria, în care întrară, era gólă; dar o masă mare era pregătită la una din extremităţi şi cârcimărésa puse trei tacâmuri. Enric dete ordin sĕ pună şi pentru el şi pentru Iosef.

— Vĕ rog sĕ iertaţi, domnule, nu putem sĕ ve servim aici.

— Pentru ce? întrebá tinĕrul.

— Pentru-că persónele, pentru care pregătesc masa, doresc sĕ mânânce singure.

Scirile mai próspete despre situaţiunea din Bulgaria comunică următórele:

„Kölnische Ztg.“ află din Sofia, că după probele neîndoióse date de ministerul afacerilor strĕine, prin care demonstră, că Sochorukoff, fostul kavas al consulatului general al Rusiei, era autorul unor scrisori compromiţătóre, dl de Wangenheim a făcut sĕ aresteze pe Sochorukoff.

„Agenţia Bulgară“ desminte în modul cel mai absolut scirile ḑiarelor sêrbesci, după cari Bendereff ar fi luat Vidinul, a cărui garnisónă s'a supus de bună voe şi că el ar fi făcut din acest loc centrul operaţiunilor ulterióre. Nici un cuvênt nu este adevĕrat în aceste sciri, cari sunt de domeniul fantasiei.

Instrucţia în afacerea asasinatului ministrului Belceff continuă cu activitate; nu se cunósce încă nimic sigur; dar totul face sĕ se crédă, că este pe urmele unui vast complot contra situaţiunei actuale de lucruri în Bulgaria.

Poliţia a descoperit în grădina casei unui individ, denunţat de femeia sa, câte va cartuşe cu dinamită şi rachete, tóte îngropate în grădină.

Acéstă descoperire ar puté sĕ aibă mare valóre în instrucţia atentatului din Sofia.

Corespondenţa politică află din Sofia, că o bombă, găsită în stradă, a produs o óre-care sensaţie; dar comisiunea de oficeri de artilerie, însarcinată sĕ o esamineze, a declarat, că acéstă bombă nu ar fi putut produce nici un efect. Se crede, că acest incident nu are alt scop, decât sĕ întórcă atenţia guvernului şi sĕ facă sĕ domoléscă căutările în afacerea asasinatului ministrului Belceff.

La 5 Aprile st. n. a espirat, după cum am mai spus, terminul de 5 ani ficsat de protocolul din Constantinopol dela 1886, prin care s'a numit pentru acel termin prinţul Bulgariei şi guvernator general al Rumeliei.

Era cam generală preocuparea, dacă se va întêmpla ceva din incidentul acestei espirări critice, şi ce anume? Unele ḑiare, în deosebi cele engleze, voiau sĕ scie, că Pórta era sĕ fie provocată sĕ reguleze acéstă cestie intrată într'o fază cu desăvêrşire incordată, adecă sau sĕ recunóscă pe prinţul Ferdinand, sau sĕ numéscă alt guvernator al Rumeliei şi sĕ-şi supună alegerea unui nou congres european.

Până acum scirile nu ne-a anunţat sĕ se fi împlinit ceva din aceste prevederi, ce păreau menite a pune pe înalta Pórtă în o mare încurcătură.

In schimb, diarele austro-ungare, ne asigură, că nu se va întêmpla nimic.

După informaţii, ce ḑice a avé nu numai din cercuri oficióse austro-ungare, ci şi din cercurile politice cele mai autorisate din Berlin, „Pester Lloyd“ califică întrégă acéstă cestie dimpreună cu tóte combinaţiile, ce se fac, pe tema ei de „zadarnice jucării“, bune de a oferi subiecte de scris corespondenţilor vênători după sciri de sensaţie.

După informaţiile ḑiarului peştan în cercurile autorisate, de cari vorbesce, acéstă cestie este astfeliu judecată:

Protocolul din Constantinopol n'a fost sancţionat nici odată de puterile, cari l'au iscălit numai prin representanţii guvernelor lor.

Prinţul Alecsandru de Battenberg a fost numit, ce e drept, guvernator general al Rumeliei orientale de către Pórtă; dar prinţul Ferdinand n'a luat în acéstă privinţă nici decum succesia de drept a prinţului de Battenberg.

Între încetarea regimului prinţului Alecsandru şi începutul domniei prinţului Ferdinand este un restimp de un an aprópe.

Prinţul Ferdinand a luat puterea în Rumelia orientală cu acelaşi titlu ca şi în Bulgaria: pe baza alegerei Sobraniei, care l'a proclamat prinţ al Bulgariei şi al Rumeliei orientale, care atunci era deja unită de fapt cu Bulgaria.

Prinţul Ferdinand n'a fost numit nici odată de Pórtă guvernator general al Rumeliei orientale. Terminul de cinci ani, care s'a pus funcţionării de guvernator general a prinţului Alecsandru, nu privesce absolut de loc pe prinţul Ferdinand.

El nici n'a păşit nici odată la Filipopol ca guvernator general al Rumeliei orientale instituit de Pórtă; din potrivă, el a esercitat puterea şi în Rumelia totdeauna în tocmai cu acelaşi titlu, cu care a esercitat o în Bulgaria.

Din protocolul dela Constantinopol, iscălit la 5 Aprile, el nu şi-a făcut nici odată nici un titlu de drept, de aceea n'ar puté sĕ i se pretindă, pe basa lui, nici datorii.

Acestea fiind dar, după „Pester Lloyd“, vederile cercurilor oficióse din Viena şi Berlin, se tăgăduesce acolo necesitatea d'a interveni Pórta în cestiune şi deci şi dreptul altor puteri d'a o provoca sĕ intervină.

„Corespondenţa Politică“ primesce dela corespondentul seu din Petersburg o scrisóre, care declară ca lipsită de ori-ce temeiu presupunerea, că Rusia va face demersuri diplomatice cu ocasia ḑilei de 6 Aprile, dată, la care espiră mandatul prinţului Ferdinand al Bulgariei ca guvernator general al Rumeliei orientale. Rusia nu va schimba nimic din atitudinea sa.

Cestiuni bisericesci.

Una dintre dorinţele bărbaţilor nostri de bine a fost ridicarea clerului atât intelectual, cât şi materialminte la nivoul ce i-se cuvine, cu alte cuvinte, punerea lui în aceea posiţiune de a fi beneficiat conform posiţiunei şi demnităţei ce ocupă în societate şi stat.

Scopul acesta vedem, că se atinge tare cu greu şi am puté ḑice, că mult prea târḑiu de cum ar trebui sĕ-l ajungem. De aceea e de lipsă, ca sĕ punem totul în mişcare, e neapĕrat, ca în cadrul legilor bisericesci sĕ luptăm cu tóte armele legali şi concese, ca sĕ realisăm acésta mare dorinţă a ómenilor de bine, chiar şi în interesul reputaţiunei şi demnităţii nóstre naţionale.

Terenul ne este dat în constituţiunea bine înţelésă a bisericii nóstre; un bun acesta, pentru care alte biserici ne invidiază. Căci ce e mai frumos ca sinodalitatea în biserică, dacă aceea e condusă de spiritul iubirei şi al bunei înţelegeri?!

Pre basa statutului organic şi a ulteriórelor disposiţiuni ale legislaţiunei bisericei nóstre se vor face în anul acesta pentru un nou period restauraţiunile corporaţiunilor în întréga provincie metropolitană, prin urmare şi în archidiecesă. Nu voiu sĕ vorbesc de corporaţiunile interióre, precum sinodul, sau comitetul parochial, sau protopresbiteral, ci me mărginesc la cel mai înalt for legislativ din archidiecesă, carele este fără îndoială sinodul archidiecesan.

Décă aruncă cineva o reprivire asupra activităţii desvoltate de acest organism în biserica nóstră din archidiecesă dela începutul erei constituţionale şi până în present, trebue sĕ recunóscă, că în unele privinţe favorabile bisericei nóstre fórte mult s'a făcut. Aşa d. e. anevoe se vor mai fi aflând salare învĕţătoresci de 30—40 fl., sau învĕţători absolvenţi numai de şcóle normali, sau chiar şi fără acestea; ici colea abia vei mai da de câte un preot eşit numai din şcóla poporală şi absolvent de cursul de 6 luni. In privinţa stărei intelectuale dar e de netăgăduit progresul, ér pentru statul învĕţătoresc şi în cea materială încâtva.

Décă însĕ luăm în considerare cestiunea cea dealtmintrilea în destule rênduri sulevată, atât în legislativa bisericéscă, cât şi prin ḑiare, adecă: „promovarea stărei materiale“ a statului preoţesc din archidiecesă, subînţelêgă se sub acésta dotarea preotului sau pensionarea lui la vreme de neputinţă şi beneficiarea urmaşilor lui, apoi vedem, că acéstă cestiune atât de reclamată, deşi ea numai puţin decât prin dóuspreḑece şedinţe sinodali dela anul 1880—1890 a fost străcurată, astăḑi totuşi nu e definitiv hotărîtă; eară noi preoţii în mesura, în care ni se înmulţesc sarcinile şi datorinţele, în aceeaşi mĕsură ni se înmulţesc şi greutăţile în lupta de esistenţă.

O raḑă de speranţă ne licuresce statutul de pensionare presentat în sesiunea sinodală din anul trecut. Dacă acest statut — fie şi cu unele reserve — se punea de mai de mult în lucrare, şi décă între alte resurse pentru formarea fondului s'ar fi şi luat aceeaşi procedură, care se practiséză acum nolens-volens faţă de învĕţători şi în unele comitate şi faţă de notari, ar fi astăḑi relativ totuşi óre cum însemnat de mare fondul de pensiune preoţesc. Este sciut, că fie-care comună bisericéscă contribue anualiter începênd dela 1874 cu o cuotă de 12 fl. v. a. la fondul regnicolar de pensiune învĕţătoresc, eară comunele politice cu 2½% după salariul ce-'l au notarii comunali la fondul de pensiune al acestora.

Nu odată s'a ḑis şi făcut obiecţiuni, că amploiaţilor de tóte categoriile, atât ai statului, cât şi ai altor institute, ba ce e mai frumos, că chiar şi servitorilor de cancelarii li asigurată subsistinţa, până sunt în activitate, prin salarii relativ suficiente, éră décă devin deficienţi, prin pensiune; numai statul preoţesc este espus celor mai grele lupte de esistinţă, éră décă preotul lasă după mórte şi familiă, acésta este espusă totalei periri.

Ar fi, cred, timpul suprem, ca măritul sinod archidiecesan, carele preste câteva sĕptĕmâni se va întruni éră̆şi, se considere cestiunea aci sulevată de cel mai cardinal obiect al agendelor puse la ordine pentru acéstă sesiune sinodală.

Deocamdată me mărginesc la espunerea acestei ḑorinţe, care e timpul suprem sĕ o vedem trecută în stadiul de finalisare.

Sadu în Martiu 1891.

I. Popovici.
preot gr. or.

Cronică din Budapesta.

Budapesta, 29 Martiu 1891.

(Croaţii şi „ultimul amor“. — Plagiatura dlui Alexics şi ideile greşite despre autonomie. — O dramoletă succésă în „Teatrul naţional.“ — Milenul şi esposiţiunea universală. — Atentatul din Sofia.

Dl Ludovic Dóczy, consilieriu în ministeriul de esterne la Viena, literator şi poet genial, cunoscut magiaro-germân, adecă dualistic a scris o piesă teatrală intitulată „Ultimul amor“; şi cum, cum nu piesa ajunse chiar pe bina din Zagravia! Deşi isteţimea autorului a sciut acoperi părţile piesei mai alunecóse, încât aceste nu s'au presentat pe scenă în costumul frivolităţii moderne, totuşi piesa în Zagravia n'a fost norocósă: căci studenţii croaţi, pe lângă tótă asistenţa poliţială, a fluerat-o. Ḑiarele şove-

---

— Sĕ mânânce în odaia lor, atunci reluá Enric furios; aici e sala şi masa tuturor; fie care călĕtor are dreptul sĕ între şi sĕ mânânce.

— Ce e dacă mâncăm aici sau aiurea? ḑise Iosef.

— Dar ce le e acelora, dacă suntem ori nu suntem noi aici? respunse Enric.

— Acesti domni au venit înainte întrerupse cârcimărésa.

— A! aşa dar, cine vine întâiu, face legile în cârcima d tale? ḑise Enric.

— Noi cunóscem pe acesti călători.

— Şi ţineţi mai mult cu ei decât cu noi?

— Domnul, trebue sĕ înţelégă, că dacă e vorba de cunoscinţe vechi . . . .

— Trebue ca ceilalţi călĕtori sĕ se supue gusturilor lor?

— Vĕ vom servi în alt loc.

— Cu ceea ce va rĕmâné dela protegiaţii d tale, nu e aşa?

Cârcimărésa păru supĕrată.

— Dacă domnul se teme, că va mânca rĕu în cârcima nóstră, me rog să afle, că mai sunt şi alte cârcime în Cernay.

— La aşa ceva me gàndiam chiar, ḑise Enric, luându-şi pălăria.

Şi fără sĕ asculte pe Iosef, care voia sĕ-l oprésc, eşì din cârcimă.

Iosef, scia, că cel mai bun lucru, era sĕ lase pe vĕrul seu în disposiţiunile ce şi le creà, căci ori-şi ce i-ar fi ḑis l'ar fi înfuriat mai mult. El îşi propuse dar, a-l lăsa sĕ-şi găséscă el un loc mai bun aiurea, şi el ceru sĕ-l servéscă într'o odaie laterală. Când însĕ voì se iasă, cele trei persóne intrară în sală Era o dómnă bĕtrână cu o nepótă şi un domn de vre o 50 ani, care avea aerul de a le face pe protectorul.

Cârcimarésa, care le povestia cele întêmplate se oprì îndată vĕḑênd pe Iosef. Acesta salută şi voì se se retragă; dar conducătorul celor două dómne îl oprì.

— Imi pare fórte rĕu domnule de cele ce s'au întêmplat, ḑise el cu bunătate. Cerând sĕ mâncăm singuri, am voit sĕ feresc pe aceste dómne de vre-un óspe, ce le-ar fi displăcut, dar nu sĕ depărtăm călĕtorii din cârcimă, după cum a creḑut pretinul dtale, şi ca dovadă, te rog se bine-voieşti a prânzí la aceeaşi masă cu noi.

Iosef, voì sĕ refuse, ḑicênd că el nu e de loc supĕrat pentru precauţiunile luate, pe care le găsia fórte naturale; dar dl Rosman (aşa se numia conducătorul dómnelor) insistà cu atâta bunăvoinţă şi amabilitate, încât se vĕḑu silit sĕ priméscă.

Dómna cea bĕtrână, care părea a fi puţin obicinuită cu călătoriile se aşeḑa lângă nepótă-sa, în faţa lui, scoţênd un gémăt.

— Esci ostenită, Charlotte? întrebà dl Rosman.

— Dacă sunt ostenită! ḑise bĕtrâna femee; sĕ mergi o ḑi întrégă cu o trăsură, care te sdruncină ca cel mai rèu car! a mânca neregulat; a duce frica tuturor pericolelor, căci nu sciu ḑeu, cum nu ne am rĕsturnat de o sută de ori; diligenţa mergea tot într'o parte.! O! Dómne, a şi da un an din viaţa mea ca sĕ fiu la sfârşitul călĕtorii.

— Din fericire, şchirubul nu e cu putinţă! ḑise tênăra fată, sărutând pe mătuşa sa.

— Bine, bine, rîdeţi voi de mine, ḑise dómna Charlotta, cu un aer afectat: tinerile fete, anume nu au frică de nimic! călĕtoresc cu trenul, cu vaporul; ar merge şi cu balonul dacă ar fi şi cu el obicinuit! Numai revoluţiunea le-a făcut aşa îndrăsneţe. Inaintea revoluţii, cei mai viteji nu mergeau decât cu căruţa sau călare pe măgar . . . Auḑiam pe răposata mamămea, că ea n'a voit sĕ călĕtoréscă decât pe jos.

— D'aceea nici n'a fost mai departe de marginea satului, ḑise dl Rosman.

— Asta n'a împedecat'o sĕ fie o femee onestă şi bună reluà dna Charlota; când pasĕrea şi-a clădit cuibul, nu-l mai părăsesce. Obiceiurile de aḑi, de a fi tot pe drum, te face sĕ ţi iubesci mai puţin vatra, familia: ori unde esci parcă tot acasă, póte fi ceva fórte bun pentru societate, dar pe fie-care în parte acéstă modă îl face mai rĕu şi mai nefericit.

(Va urma.)

niste nu înzădar se necăjesc asupra demonstraţiunilor din Zagravia; când până şi studenţii catolici croaţi resping „isvórele culturei magiare“ Dar dacă acei studenţi ţin, că dl Dóczy numai ieri alaltaeri şi a schimbat numele şi religiunea, şi cred că cultura dlui Dóczy nu este genuină magiară, noi cari am cetit câte ceva din péna poetului Dóczy (Dux) nu putem a întrelăsa esprimarea simţemintelor nóstre de condolenţă din incidentul din Zagravia.

Altfeliu, recunóscem este o situaţiune intru adevér neplăcută, când „cultura magiară“ este respinsă de croaţi, de slovaci, de sêrbi, de români; când dl B. Kállay mai în anii trecuţi afirma în academia ungară, că aceea va fi lăţită în orientul europén intreg: Acuma trebue se vadă tot omul, că acésta lăţire dă de pedeci nu puţin seriόse.

Dar dlor şovenisti, cultura nici odată nu se impune prin ordonanţe, prin laude şi articoli de fond, adevĕrata cultură străbate ea de ea prin puterea ei internă! Astăḑi naţiunile mici imprumută şi ele cultura, dar tot cam dela naţiunile cele mari, dela latini, germâni, slavi. Nime nu le póte spune şi comanda, de unde sĕ împrumute! Ungurii nu odată au păţit rĕu în Zagrabia! şi lumea se miră, nu de studenţii croaţi, ci de dl Dóczy, că apare ca din poveste, pe bina din Zagrabia!

Dacă şovenismul magiar n'ar fi atât de pretensiv, guraliv, chiar terorisătoriu, s'ar afla unii şi alţii între naţionalităţi, cari ar împrumuta şi dela magiari, ce este bun! Dar când şovenismul desconsideră naţionalităţile şi cutéză a specula chiar la sugrumarea celorlalte popóre: ómenii îşi cam închid pórta, uşile şi ferestrile ca ómenii de primejdie sĕ mérgă în tréba lor....

Dl Dr. George Alexics în ḑiariul „Kolozsvar“ dăscălesce pe români intr'o serie de articoli, că li greşită cultura, şi ce au sĕ facă; că sunt seraci, şi aşa nu le trebue autonomie bisericéscă. Dacă cineva ca român, vrea sĕ scrie cătră români, şi vrea sĕ fie şi ascultat de români, — inainte de tóte trebue sĕ dovedéscă, că de şépte generaţiuni muma sa şi tatăl seu au fost amêndoi români dela rĕdăcină; trebue sĕ se adreseze catră români nu în organele şovenistilor, ci în ḑiarele românilor sĕraci. Altmintrea făcênd, devine suspiţios, că stă în soldul şovenismului unguresc, în contra căruia numai ieri alaltă-eri am protestat cu toţii, dela vlădică până la opincă.

Dar ceea-ce dl Alexics (a cărei romanitate pură o trag mulţi ómeni la îndoélă) vrea se ḑică despre cultivarea limbei românesci, aceea mult mai bine şi mai autentic a ḑis o eminentul bărbat de stat şi literat Titu Maiorescu în „Critica“ sa publicată încă in anul 1868, adecă înainte de acésta cu 20 de ani.

Cum sĕ se desvólte limba cultă românéscă, acésta e o întrebare familiară a românilor, unde ḑiarele neromâne n'au cuvênt! Scim, că „Critica“ dlui Titu Maiorescu a produs o revoluţiune întrégă la timpul seu; şi prin ea s'a format o „scólă nóuă literară“, ce dă tonul şi în Academia română. 'Mi pare reu vĕḑênd „filo-românul“ dl Alexics de un plagiatoriu, când ar puté fi un bun traducătoriu, întorcând pe unguresce „Critica“ dlui T. Maiorescu, sĕ o cetéscă magiarii, dacă vrea informaţiuni esacte despre acel op epocal.

O corporaţiune, fie aceea luméscă, trebue se aibă vre o organisare internă. Satele rurali, în tóte părţile lumei civilisate şi necivilisate, au autonomia lor comunală; tóte bisericile şi confesiunile crestine, mahomedane, chinese au autonomia lor mai mult ori mai puţin perfectă; oraşele, comitatele, ţĕrile au tóte autonomia lor.

Cum vine un Dr. Alexics sĕ afirme, că românilor nu le trebuesce autonomie în biserică? când ei au trebuit se aibă acésta chiar în virtutea canónelor în tóte timpurile; citesce dle Alecsics canónele bisericei resăritului, şi te vei convinge.

Autonomia nu este un favor, o graţie: ci ea este o necesitate pentru fie-care corporaţiune, o necesitate şi pentru români.

Ungurii cu judecată rece este cu neputinţă sĕ nu vadă aberaţiunile junelui Dr. Alecsics. Un doctor trebue sĕ scie măcar atâta, că corporaţiune fără organisare internă nu se póte închipui, nici la unguri; până şi ţiganii au şi au avut rotdeuna voevodul lor şi un feliu de sfat în treburile lor.

Dl Dr. Alecsics dacă este român nu se póte desbina cu desĕvêrşire de marele corp naţional român ci în bine şi în reu datoriu este sĕ ţină cont de justele aspiraţiuni ale conaţionalilor sei, între cari sunt limba şi biserica autonomă.

Am început cu teatrul, vreu se mai scriu ceva tot despre teatru. Dl L. Dálnoki serise nu de mult piesa întitulată: „Mânia,“ dramoletă într'un act, ce în ḑilele acestea fù representată pe bina din „Teatrul naţional“ din Budapesta, subvenţionat de stat. Dramoleta a câstigat plăcere generală şi avù resultat deplin.

Autorul pune în faţă dóuĕ părechi tinere: pe un conte cu soţia sa: şi pe un grădinariu cu soţia sa. Intre ambele părechi se ivesce neînţelegere casnică. Contele vrea sĕ se despărţéscă de contesa sa. Şi cuprins de aceste idei convine, cu grădinăriţa, care i ḑice, că aşa este viaţa, cu neînţelegeri, şi aşa este bine sĕ fie; amorul trebue pus la probă; contele sĕ nisuéscă a câştiga de nou amorul contesei sale. Contele surprins de aceste vorbe sănĕtóse, sĕ preumblă prin parc, şi de acolo vede, că grădinariul pachetat merge la nevasta sa, sĕ şi ea dela ea adio pantru totdéuna. Nevasta, — fără sĕ ḑică un cuvênt măcar, — sĕrută pe bărbatul seu cu atâta iubire, încât grădinariul pune pachetul jos, şi se împacă cu nevasta sa! Contele şi contesa vĕḑênd acésta, urméză esemplul bun şi sĕ împacă şi ei tot în asemenea mod plăcut şi romantic. Actorii fuseră aplaudaţi; ér autorul fù chemat pe bină în şase rênduri.

Milenul se apropie. Şi popórele din ţéră sunt tot sfăşiete. „Regnum unius linguae fragile est et imbecille!“ a ḑis primul rege; — şi şoveniştii de astăḑi se revóltă în contra sântului Ştefan, ca păgânii in contra creştinilor. Papa dela Roma l'a canonisat pe regele Ştefan, şi l'a numit sfânt, ca ungurii sĕ-i dea mai mult creḑĕmênt! Şi şoveniştii — dela spatele alianţei austro-italiano-germâne — nu vreau sĕ înţelégă! Mergeţi dară înainte, — până veţi ajunge — la mătură, cociorvă, lopată şi apa clocotită. Apoi, ce-mi pasă, priviţi măcar în oglindă.

Mileniul, după pregătirile din Budapesta, se va serbà şi cu o esposiţiune regnicolară, şi respective dacă va fi posibil, cu o esposiţiune universală! Unii matadori din Budapesta cred, că procsima esposiţiune universală se va puté ţiné în capitala ungară. Veni vor apusenii, veni-vor resăritenii? nu se scie. Câte milióne va costa? nu scim. Cine va acoperi deficitul eventual? ţéra ori matadorii? încă nu scim. Ci deocamdată trebue sĕ remânem curioşi la cele ce se vor desvolta cu noi şi în jurul nostru. Bine va fi: ne vom bucurá; rĕu va fi: vom condola.

Mr.

Convocare.

Pe basa conclusului comitetului central din 3 Aprile 1891 şi în conformitate cu § ul 20 din statute, am onórea a convoca a III-a adunare generală ordinară a „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului“ la Sebeşul săsesc pe 7 19 Aprile a. c. st. n. la 11 óre dim.

Program:

1. Presentarea raportului general al comitetului central a raţiocinilor pe anul 1890 şi proiectul de buget pe 1892.
2. Raportul comitetului despre diferinţă în raţiociniul anului 1889.
3. Propuneri eventuale din partea membrilor
4. Discurs despre economia pe moşia comasată
5. Discurs despre necesitatea şi folosul tovăraşiilor agricole.
6. Autenticarea protocolului şedinţei.

Sibiiu, 7 Aprile 1891.

Eugen Brote
preşedinte.

Varietăţi.

* (Deputaţi mireni la sinodul archidiecesan pe perioda anilor 1891—1894) Spre completarea scirilor nóstre din numĕrul precedent mai inregistrăm alegerea următorilor domni:

Cercul VII Ilia: Alecsiu Olariu advocat, in Deva şi N. Borha, protopretore in Ilia.

Cercul VIII Geogiu: Iosif Orbonaşiu, pretor în Orĕştie şi Pompiliu Piposiu, publicist in Sibiiu cercul X Câmpeni: Gerasim Candrea, ases. consis. şi Dr. Basiliu de Preda advocat; cercul XIII Solnoc: Dr. Niculau Olariu, advocat in Sibiiu şi Victor Cupşa doctorand în drepturi, cercul XVII Iosif Puşcariu advocat şi Valeriu Bologa, dirigintele filialei „Albina“ din Braşov.

* (Viţa americană în Aiud) Ministrul de agricultură cont Bethlen în vederea pericolului ce ameninţă viile din causa filocserei a dispus sĕ se sădéscă la institutul vinicultor din Aiud mai multă viţă americană.

* (Administraţiunea de stat.) Comitatul Somogyi a hotărit în congregaţiunea sa a face o representaţiune cătră dietă prie care cere întroducerea administraţiunei de stat.

* (Contra memorandului tinerimei române.) Foile din Budapesta anunţă, că în 16 l. a. se va ţiné o mare adunare a studenţilor universitari, în care se va lua resoluţiunea, că miscarea nu e îndreptată în contra românilor din Ungaria, ci in contra studenţilor din Bucuresci Cu acésta ocasiune se va da şi un banchet „de înfrăţire“, la care vor fi invitaţi şi studenţii români.

Aşa spun foile din Budapesta!

* (Conventul evangelic). In Pojon se va ţiné la 15 l. c. n. un convent estraordinariu, pentru ca se desbată obiectele sinodului, care se va ţiné în anul acesta în Budapesta. Acest sinod de 100 de ani nu s'a mai întrunit. Ḑiariului „Nemzet“ i-se scrie că toţi „panslavistii“ din Ungaria superióră vor lua parte la şedinţa conventului şi că atât legea asupra asilelor de copii, cât şi cestiunea, că óre panslavismul e o crimă canonică, va da ansă la desbateri furtunóse.

* (Miscarea poporaţiunei în România în anul 1889). In decursul anului s'au născut 213,222 indiviḑi, au murit 142,869. S'au căsătorit 41,122 persóne. Aceste cifre se împart, după-cum urméză: Pe oraşe cad 32,633 nasceri, 28,078 casuri de mórte şi 5651 căsĕtorii; pe sate cad 180.589 nasceri, 114,705 casuri de mórte şi 35,471 căsĕtorii După religiune sunt dintre cei născuţi: 199,469 ortodocşi, 9448 israeliţi, 4741 catolici, 655 protestanţi 127 armeni, 1413 mohamedani şi 379 de confesiunea lipovénă. Casurile de mórte se împart pe confesiuni după cum urméză: 131,734 ortodocsi, 5623 israeliţi, 3579 catolici, 386 protestanţi, 153 armeni, 996 mohamedani, 261 lipoveni. S'au căsătorit 77,996 ortodocsi, 2620 israeliţi, 1648 catolici, 275 protestanţi, 85 armeni, 151 mohamedani şi 49 lipoveni.

*(Stabilimente industriale protegiate). Dela aplicarea legei pentru ajutorarea industriei naţionale, 1887, până la finele lui Februarie 1891, numĕrul stabilimentelor industriale române cărora a acordat beneficiele acestei legi este de 48 dintre cari: 4 fabrici de hârtie; 9 fabrici de tăbăcărie 1 fabrică de efecte militare şi cismărie mecanică, 1 fabrică de zăhar; 2 fabrici de turnătorie şi atelier mecanic; 1 fabrică de sîrmă şi cue de sîrmă; 1 fabrică de instrumente agricole; 1 fabrică de lemn curbat; 5 fabrici de var hidraulic şi ciment; 1 fabrică de ipsos; 1 fabrică de basalt artificial şi ceramică; 1 fabrică de cărămidă; 1 fabrică de cue de cisme şi beţe de rhibrituri; 14 fabrici de cherestea şi herăstrău mecanic; 2 fabrici de parchete de stejar; 11 fabrici de frânghie; 1 fabrică de ţesĕturi de lână; 2 fabrici de postavuri; 1 fabrică de flanele, găitan, ciorapi, mănuşi etc.; 4 fabrici de produse chimice şi uleiuri vegetale; 2 fabrici de petrol; 2 fabrici de sticlă; 2 fabrici de cartonage; 5 fabrici de stearinărie, săpunărie şi parfumărie; 1 fabrică de sobe Meidinber; 1 fabrică de vase metalice, 2 fabrici de liqueur şi cognac; 2 fabrici de scrobélă; 1 fabrică de cafea-cicóre; 1 fabrică de mezeluri.

Acestea sunt numai fabricele cărora li s'a acordat favorile legei industriale. In ţară însĕ, pe lângă acestea esistă un însĕmnat numĕr de alte stabilimente industriale, care funcţionéză, produc şi satisfac trebuinţele consumatorilor, de şi unele n'au dobândit încă, ér altele nu îndeplinesc condiţiunile cerute pentru a dobândi favorurile legei industriale. Având sĕ procedem în curênd la revisuirea tarifului autonom şi trebuind, pentru-ca lucrarea se fie seriósă sĕ ştim care câte şi de ce capacitate productivă sunt fabricele esistente îndemnăm pe guvern sĕ ia mĕsuri a se face repede o anchetă în acéstă privinţă.

* (Braşovul în ilustraţiuni). De dóuĕ ḑile, scrie „Gazeta Transilvaniei“ se află în oraşul nostru dl Michail Szalay proprietariul şi redactorul şef al ḑiarului ilustrat „Budapesti Látogatok Lapja“, („Gazette des Etrangers“), care apare în limba francesă, magiară şi germână şi are de scop a face cunoscute în intru şi afară ţinuturile şi oraşele din ţerile corónei St. Stefan prin descrieri în mai multe limbi şi prin ilustraţiuni. Pentru luna lui Maiu e plănuită publicarea descrierii ilustrate a Braşovului şi a împregiurimei sale. Dl Szalay a venit de aceea în persónă aici spre a şi aduna date pentru acésta descriere, care, precum aflăm, va apăré eventual şi în limba română.

* (Congres socialist). Un congres socialist internaţional se va ţiné la Bruxelles la 18 August şi desbaterile lui vor ţiné o sĕptămână.

Consiliul general al partidului lucrător belgian convócă acest congres pe basa mandatului primit dela congresul internaţional al muncitorilor ţinut la Paris în anul 1889 precum şi a celui ce i s'a dat din partea comitetului esecutiv din Zürich al congresului socialist internaţional.

Ordinea ḑilei viitorului congres cuprinde următórele puncte:

1. Despre starea legislativei protectóre a muncei din punctul de vedere naţional şi internaţional şi despre mijlócele de a o întinde şi a o face eficăce.
2. Despre dreptul de coaliţie şi garanţiile lui, despre greve, boycottage şi despre mişcarea corporativă din punctul de vedere internaţional.
3. Despre posiţia şi datoriile clasei muncitóre faţă de militarism.

* (Duel între doi ţĕrani). Din Belgrad se scrie: Ţĕranii sêrbi, care pórtă tóte armele deórece în Sêrbia nu esistă o lege, care sĕ oprésca purtarea de arme, sciu a-şi cere şi satisfacţie, când sunt ofensaţi. Nu de mult doi ţĕrani anume Nicola Rajkovici şi Milko Georgievici, care trăiau de un timp inde-

lungat în cértă s'au întâlnit într'o fierărie din sat. Ajungând pe neașteptate lucrul la un schimb de vorbe aspre, țĕranul Nicola scóse revorverul și-l îndreptă spre Milko cu cuvêntul: „Impușcă“ Milko își scóse și el pistolul, apoi punându-se față în față cu contrariul strigă: „Impușcă tu întâiu!“ Nicola ḑise însĕ: „Nu vreau pentru că tu ai în pistolul teu numai un foc, precând eu am șése.“ Milko slobozi pistolul; glonțul trecù contrariului prin piept și eși prin spate. Greu rănitul Nicola nu întârḑia nici el a împușca și glonțul seu nimeri pe Milko chiar în cap. Milko Georgievici a murit numai decât; Nicola Rajkovici și-a dat sufletul peste douĕ óre.

* (Populația Germaniei). — Cu sfârșitul anului trecut, s'a făcut recensemêntul populației în tot imperiul german. „Reichsanzeiger“ publică numai aḑi resultatul acestei operații.

Germania, după acéstă numĕrătóre, are 49,422,928 locuitori. In cei cinci ani câți au trecut dela ultima numĕrătóre, populația s'a sporit cu 2,665,138, de suflete.

După provincii, Prusia are 29.959.388 locuitori, Bavaria 5.589.382; Saxonia 3.500.513; Würtembergul 2.0354.43, marele ducat de Baden 1.656.817; Alsacia și Lorena 1.603.987.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1891.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1890—91.

(Urmare)

I. Ședințele de preste an.

Ședințele de Vinerea anului trecut au fost în cea mai mare parte private, ținerea ședințelor publice fiind împedecată din causa mutărei și instalărei Academiei în noul seu local.

In ședința publică dela 18 Maiu, colegul nostru dl Gr. G. Tocilescu a făcut o comunicare asupra mai multor inscripțiuni slavone și române, aflate pela mănăstirile din țéră. Cu acésta ocasiune D-sa a stăruit asupra deosebitei însemnătăți a epigrafiei slavo-române pentru istoria națională.

La 21 Decembre dl Tocilescu a făcut academiei o relațiune asupra esplorărilor făcute în Dobrogea la Adam-Clis în vara anului trecut și asupra marelui monument roman, care se află în aceea localitate. D-sa, în urma cercetărilor și studiilor făcute, a ajuns la convingerea, că acel monument este înălțat în onórea și pentru amintirea învingerilor repurtate de împĕratul Traian asupra popórelor dela Dunărea de jos.

In ședința dela 18 Ianuarie dl coleg Em. Bacologlo a cetit o comunicare intitulată: „Reflecsiuni asupra unui fenomen electric.

La 30 Novembre dl membru corespondent Constantin Gogu a presentat de asemenea o comunicare despre „raza de curbură a ciclodiei“.

Atențiunea academiei a fost atrasă în ședința dela 13 Aprilie trecut, de cătră dl locot.-colonel Crăinicean din geniu asupra mai multor monumente de însemnătate pentru istoria militară a țĕrei, cum sunt cetățui de ziduri, cari au fost pregătite pentru apărare, zugrăveli, representând scene de rĕzboiu, ruine de cetăți, și altele. Academia a atras atențiunea guvernului asupra acestor monumente, stăruindu-se sĕ ia măsuri pentru păstrarea lor.

In ședința dela 11 Maiu Academia a luat cunoscință despre o bogată colecțiune de vre-o 5000 de poesii poporale române culese de dl Ioan Pop Reteganul, învĕțătoriu în comuna Rodna-Veche în Transilvania, care presintă colecțiunea sa pentru a fi publicată. Membrii întruniți în aceea ședință au trimis colecțiunea în studiul secțiunei literare, rămânênd ca plenul academiei sĕ decidă asupra publicărei ei.

Ședințele dela 2 și 9 Novembre au fost ocupate cu discuțiunea asupra fondărei principatului Munteniei, asupra lui Radu Negru Voevodul, care după vechile cronice ale țĕrei este fundatorul acestui stat, și asupra datei de 1290, la care tot după vechile cronice s'a indeplint acest fapt atât de mare în istoria nóstră. Acéstă discuțiune, la care au luat parte mai ales dnii Hașdeu, Tocilescu, Cogălnicean, a fost ridicată prin ideea emisă de a se serba în acest an iubileul de 600 de ani dela fundarea statului Munteniei. Academia a decis a lăsa în îngrijirea guvernului facerea acestei sĕrbări, care din tóte punctele de vedere trece preste mijlócele și puterile instituțiunei nóstre.

(Va urma.)

Nr. 142—1891. [57] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan, lângă neputinciosul paroch al comunei Stănija de sus Avram Crăciun l. Ioan, se escrie al doilea concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: jumĕtate din întreg venitul parochial de 405 fl. 20 cr.

Concurenții au a și insinua petițiunile lor, instruate conform dispozițiunilor din vigóre, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

Brad, la 15 Martiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 299 [55] 1—3

EDICT.

Maria Ticoșan, muerea legitimă a lui Lazar Călbéză gr. or. din Trapold, carea de 4 ani pribegesce prin lume fără a i se sci locul ubicațiunei ei, prin acésta se citéză, ca în termin de 3 luni sĕ se presenteze înaintea acestui oficiu, căci la din contra procesul intentat de bărbatul seu, se va decide și și în absența ei.

Sighișóra, 22 Martiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei.

Demetriu Moldovan,
adm. protop.

Nr. 940 [56] 1—3

EDICT.

Alecsandrina Moldovenescu din Tohanul nou soția legitimă a lui Nicolau B. Pușcariu din Sohodol, carea pribegind prin lume fără a sĕ sci locul ubicațiunei ei, prin acésta se citéză, ca în termin de 6 luni sĕ se presenteze înaintea acestui oficiu, căci la din contră procesul intentat de soțul ei, se va pertracta și decide și în absența ei.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Zernesci, 24 Decembre, 1890.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluș.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vințul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuș.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaș	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiș	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9.29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirboa	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕștia	—	9.12	11.14
Șibot	—	9.34	11.39
Vințul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuș	—	10.44	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	12.59	4.51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10
Șeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneș	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneș	8.30	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.53	3.26
Ludoș	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireșteu	5.11	10.58	5.12
Oșorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs,—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oșorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banita	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Timișóra—Arad

Timișóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	3.—

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	5.28

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Redactor res

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 37 Sibiiu, Marți 2/14 Aprile 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe pătrariul al doilea al anului 1891, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Martiu 1891, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 31 Martiu.

Atentatul din Sofia, grămădirea de trupe muscălesci la granița austro-ungară și conferirea celui mai înalt ord rusesc președintelui republicei francese sunt simptome, cari trebue sĕ pună diplomația europénă la serióse gânduri.

Orientul a fost de mult, este și aḑi mĕrul de certă între puterile europene, cari fie-care la rêndul lor, voesc sĕ se foloséscă de anumite avantagii. Austro-Ungaria doresce cuceriri pe terenul economic și comercial, fără de a fi străină și la ocupațiunea de teritorii din vastul imperiu turcesc, care trage pe mórte și e pe cale de a se dărăburi.

Rusia la rêndul ei voesce eliberarea crestinilor de sub jugul turcesc, dar în schimb pentru sacrificiile ce aduce și a adus, voesce aservirea politică a popórelor din peninsula balcanică.

Conflictul între aceste dóuĕ mari imperii se póte amâna de aḑi pe mâne, se póte amâna pe decenii, dar nu se póte evita pentru totdeuna. Rusia nu voesce odată cu capul ca în Bulgaria sĕ se stabilésca ordinea. Prințul german de aḑi ca și principele Battenberg sunt pentru politica muscălésca nisce unelte în mânile intereselor altor puteri și delăturarea lor de pe tronul bulgar este o problemă principală a Rusiei.

Nu succede pe cale diplomatică delăturarea, succede prin atentate și omoruri făcute cu plan și pregătite cu multă istețime. Glonțul, care de astădată nu a nimerit victima căutată și după a cărei delăturare însetéză de mult conspiratorii și agenții secreți, póte că va nimerí mâne ori poimâne și principele Ferdinand rĕmas fără consiliariul cel mai dibaciu al tronului, în confusiunea ce se va nasce, nu va puté stăpâni situațiunea, se va încurca în combinațiuni și încurcat nu va afla un espedient mai potrivit, decât sĕ părăsésca țara și coróna.

Rusia pregătesce atari eventualități anume, ca sĕ se nască un caos și sĕ aibă ocasiune de intervențiune.

Păn ce va fi la Dunăre un stat ostil planurilor rusesci, politica rusésca nu póte face un pas spre Constantinopol.

Impedecată prin congresul dela Berlin de a-și câstiga influința decidĕtóre în statele dunărene, Rusia astéptă momentul ca sĕ ajungă cel puțin atâta, ce a ajuns prin tratatul dela San-Stefano.

Planurile Rusiei de astădată sunt favorisate prin conflictul, ce esistă între Francia și Germania, conflict, care deși nu e dat pe față, nu e acut, dar nimenea nu trage la îndoială că el esistă, din ḑiua în care împĕrătésa vĕduvă a lui Friedrich a fost insultată în Paris.

O coalițiune a Franciei cu Rusia, sprigintă de popórele balcanice ar puté sĕ dea de lucru și de cugetat puterilor centrale aliate.

Când a acordat împĕratul Rusiei președintelui republicei francese ordul cel mai înalt de bună sémă, că a țintit la ceva — și fără scop nu a făcut acésta, deși ḑiarele berlineze și-au impus reservă față cu acest act al țarului și tot lucrul l'au privit ca un fel de act de curtuasie.

Privit din ori ce punct de vedere, semnele vorbesc pentru o apropiere a Franciei de Rusia și décă le succede a turbura ordinea în Balcani, a pune în flacări Sêrbia, Montenegro și Bulgaria e de ajuns ca sĕ se nască complicațiuni neprecalculabile, e de ajuns ca din o singură scânteie, sĕ se aprindă Europa.

Rĕsboiul viitoriu este o necesitate, căci pacea de acum, sub care geme Europa, este cu mult mai periculósa, ea consumă puterile statelor, le înglódă în detorii, le împinge la votarea de dări nemai-pomenite și nesuportabile. Militarismul atât apasă de greu pe umerii cetățenilor, încât fie care caută sĕ se elibereze mai curênd de acéstă plagă modernă.

Stagnéză industria, stagnéză cultura popórelor, trage creditul de mórte, căci tot venitul țeranului și al contribuabililor de dare se folosesce pentru pusci și tunuri, pentru munițiune și pentru glónțele chemate a sdrobi óse de om și a stinge vieți tinere.

Brațele muncitóre sunt substráse dela câscig pre ani de ḑile și ținute tot în pregătire, și acésta nu ar fi décă nu ar fi situația încordată, décă nu ar fi interesele unor state de a înghiți pe altele și a le nimici independența ce o au, sau vor sĕ o aibă.

Afurisita de politică consumă puterile cele mai bune, nu lasă sĕ odichnésca în linisce capete încoronate și pe diplomați și fie-care făcêndu-și calculii, caută sĕ tragă folóse din slăbirea și nimicirea celuilalt. Aceste se petrec acum în timpul luminilor, în timpul umanismului, în timpul când ne apropiem către finea seclului al XIX-lea și orbi am trebui sĕ fim, décă nu am vedé că nu de binele și fericirea popórelor se tractéză, ci de vanitatea ómenilor mari, de dorul potentaților de a-și lăsa nume în paginile istoriei, fie chiar scris cu sânge eșit din vinele țĕranilor și sudiților celor mai nevinovați.

Revista politică.

Sâmbătă s'a deschis cu mare solemnitate parlamentul austriac.

Incordarea, cu care s'a asteptat deschiderea parlamentului, a fost mare. Mulțimea de cluburi și de nuanțe politice în Cislaitania 'și vor ficsa atitudinea hotărîtóre numai după unele deslușiri, ce vor avé sĕ-se limpezésca în primele ședințe a le parlamentului.

Se scie, câtă ostenélă și-a pus premieriul Taaffe pentru împăcarea ceho germană, care a rĕmas deocamdată un pium desiderium; a schimbat însĕ mult constelațiunea politică internă a Cislaitaniei.

In locul cehilor bĕtrêni 'și validitéză aḑi puterile cehii tineri, al căror program limpeḑit inspiră mari ingrigiri în cercurile conducĕtóre din Viena și Budapesta.

Chiar monarchul a trebuit sĕ vină și cu ocasiunea deschiderei parlamentului, ca sĕ condamne aspru politica estremistilor.

N'avem însĕ se considerăm acésta condamnare numai la adresa cehilor tineri, ci și a germanilor naționalisti, cari nu vor sĕ scie de celelalte popóre și cari vor sĕ intemeeze o hegemonie germană mai puternică.

Era deci natural, că contele Taaffe, carele 'și dă silință a asculta după puteri postulatele tuturor națiunilor din Cislaitania sĕ rupă negoțierile cu germanii și sĕ și facă maioritatea cu cestelalte cluburi și nuanțe politice conservatóre și „autonomiste“, și în legătură cu polonii. —

FOIȚA.

Cele două devise

de

Émile Souvestre,

traducere din franțuzește de **M. U.**

(Urmare.)

— Plină! repetă Enric, dar ți-am dat și arvună.

— Ve voiu înapoia-o, dle, respunse conductorul.

— Ba de loc strigà Enric, îndată ce ai primit-o e ca și un contract între noi, eu am dreptul sĕ plec, și voiu pleca.

Ḑicênd aceste cuvinte se acăța de curea și sări pe imperiale, unde vĕḑù un loc gol; călĕtoriul al cui era locul voì se vorbésca; Enric îi spuse că n'are nimeni dreptul sĕ-l facă sĕ se scobóre de acolo, și dacă întrebuințéză forța atunci respunde și el tot așa. Iosef se încercă sĕ-l împace dar fù înzadar; Marsilianul era și mai superat din causă, că nu mâncase și nu voi sĕ scie de nimic.

— „Fie-care are dreptul lui, strigà el; acésta e devisa mea, a ta e „Caritas“, fii prin urmare milos dacă voesci, eu nu cer decât dreptate, am plătit acest loc, e al meu și prin urmare îl păstrez.

Căletoriul, al cui era locul se încercà se obiecteze dar Enric, care era advocat îi respunse cu paragrafi din lege. Rĕmaseră astfeliu câtva timp, certându-se și batjocorindu-se. D na Charlota, care auḑia tot din trăsură, scotia gemete de grózâ și reîncepea a spune neplăcerile călĕtoriilor în general, și în special a călĕtoriilor cu trăsure publice.

Iosef vĕḑênd, că certa nu se sfêrșesce propuse conductorului se mai înhame un cal la căruță și sĕ mérgă el cu dl ce și perduse locul, propunerea fù primită, și astfel putură pleca.

Era în luna lui Decembre, aerul rece și umed la plecare devenì mai rece pe la sfêrșitul ḑilei. Enric, obicinuit cu sórele lui cald, de méḑă-ḑi, zadarnic își încuia nasturii până la barbă și se înfășura în șaluri, căci tremura ca o frunză, când o bate vêntul.

Obrazul lui era vênăt, dinții îi clănțeniau! o plóie mănunțică, adusă de vênt, îi pătrunse hainele. Vecinul lui avea o mantană de cauciuc și ar fi putut sĕ-l adăpostésca dându-i și lui o parte; dar era un neguțătoriu gras, fórte gingaș pentru el, și nepăsătoriu pentru alții.

Când Enric, a respins propunerea conductorului de a da locul aceluia ce aparținea, neguțătoriul a reprobat, ḑicênd, fie-care călĕtoresce pe socotéla lui, principiul pe care tinerul îl găsise minunat, și după urma căruia suferia acum. Cu tóte acestea pe la mijlocul drumului, neguțătoriul, își scóse capul din mantaua, privi pe vecinul seu și ḑise:

— Mi se pare, că ți e frig dle?

— Sunt ud, până la măduvă, respunse Enric, care abia putea vorbi.

Neguțătorul se întórse puțin în mantaua lui, ca cum ar fi voit sĕ arete cât e de fericit.

— E forte nesănĕtos sĕ fii udat, ḑise el cu un aer de filosof, altădata, te sfătuesc sĕ iei o mantauă ca a mea, e caldă și nu e scumpă. După ce-i dădù sfatul își băgà capul în mantauă ridică gulerul și tăcù.

Când ajunseră la Kaisersberg era nópte négră. Enric se scobórâ pe jumĕtate mort de frig, și intrà în bucătária din cârcimă, unde ardea un foc bun; dar întrând vĕḑù vatra încungiurată de numeroși călĕtori, între cari era Iosef Mulzen și călătoriul al cărui loc il luase el, căruța cu care venise, îi duseră pe o cale laterală, dar mai scurtă, ei ajunseră de o jumĕtate de óră.

Vĕḑêndu-l în o așa stare, Mulzen, se grăbí sĕ-l lase în locul seu, ér călĕtoriul celalalt bufni de rís.

— Trebue se mulțămesc d-lui, că m'a alungat după imperială, căci eu a și trebui sĕ fiu acum înghețat.

(Va urma).

Sub titlu „Bulgaria şi România“ face „Timpul“ următórele apreţieri:

Ingratitudinea în politică ca si în relaţiunile dintre om şi om este o monetă atât de curentă în ḑilele nóstre, încât simţi o adevĕrată mângăere când ţi se ivesce ocasiunea se constaţi câte o escepţiune.

De aceea simţim o adevĕrată satisfacţiune, vĕḑênd, că guvernul statului cu care ne învecinăm la miaḑă-ḑi, recunósce cu sinceritate atitudinea corectă şi bine voitóre pe care românii au avut’o şi o au faţă cu Bulgaria.

Iată în adevĕr depeşa pe care o primim aḑi din Sofia, în acéstă privinţă:

Intr’un articol recent ḑiarul „Bulgaria“ ḑicea, vorbind de asasinarea ministrului Beltceff, că situaţia politică actuală a României a apărut oportună şi favorabilă emigranţilor bulgari şi panslaviştilor pentru a prepara planurile lor. Cabinetul ruso-fil din Bucuresci se va preface, că nu vede nimic din ceea-ce se prepară pe teritoriul seu.

Ca rĕspuns la acest articol „Swoboda“, ḑiar care are legături guvernamentale, ḑice, că tóte guvernele române au dat dovadă atât prin actele lor cât şi prin cuvintele lor, de disposiţiunile cele mai amicale pentu Bulgaria. Toţi stiu, că în momentele cele mai grele pentru ţară, ḑice „Swoboda“ vecinii nostri români, guvern şi popor, nu au esitat de loc a ne dovedi interesul lor şi de a ne veni în ajutor pe cât le-a fost cu putinţă. Acelea-şi sentimente faţă cu Bulgaria s’au manifestat şi de guvernul român actual la cele din urmă evenimente nenorocite. Cabinetul din Bucuresci a dovedit, că ia parte la durerea nóstră şi ne a dat tot ajutorul seu în căutarea culpabililor.

De altmintrelea limbagiul ţinut de tótă presa românéscă cu ocasia regretatului eveniment probéză că sentimentele vecinilor şi fraţilor nostri de dincolo de Dunăre nu s’au alterat întru nimic. —

Scrierea generalului german Boguslawski, despre serviciul militar de doi ani, a cărei apariţie fusese mai’nainte anunţată a eşit de sub tipar şi forméză acum obiectul comentarilor întregei prese germane şi streine.

D. Boguslawscki, aştéptá dela reforma, pe care o propune, adecă dela reducerea timpului de serviciu şi sporirea cadrelor, o sporire şi a forţelor militare germane, sporire pe care o arată necesară urmĕtórea comparaţie între forţa armată a Franciei şi Germaniei:

Armata permanentă a Franciei coprinde: 561, batalióne de infanterie, vânători etc. şi la acestea 144 cadre complimentare; 83 de regimente de cavalerie (se mai înfiinţéză 4), 480 baterii de câmp şi de munte, 100 bateri de fortăréţă; 19 batalióne geniu; 65 companii de tren.

Germania însĕ are o armată permanentă de 538 batalióne de infanterie, vânători, etc.; 95 regimente de cavalerie; 434 baterii; 31 batalióne artilerie pedestră; 20 batalióne pioneri; 21 batalióne tren.

Francia are dar cu 23 batalióne de infanterie şi cu 46 de baterii mai mult ca Germania, iar acésta numai cu 12 şi peste puţin numai cu 8 regimente de cavalerie şi 1 batalion de pionieri mai mult decât Francia.

Pentru rĕsboiu, Francia dispune de 3.240.000 de ómeni, pe când germania, de şi mai populată cu vr’o ḑece milióne, numai de 2.900 000.

Reforma propusă de generalul Bogulawski, ar fi menită se remedieze acéstă stare de lucruri, dacă doi ani ar fi de ajuns pentru complectarea educaţiei militare a soldaţilor, ceea ce firesce, autorul reformei afirmă cu tărie.

„Sĕ se facă lumină“.

Dacă atacurile îndreptate contra Escelenţiei Sale metropolitului nostru s’ar fi mărginit numai în foile din patrie şi în special în o fóie de aici din Sibiiu, atunci nu ne am afla indemnaţi sĕ rĕspundem la acele atacuri, provenite din ură personală.

Prin tot soiul de machinaţiuni, adversarilor bisericei nóstre le a succes a afla ospitalitate şi în ḑiarele de dincolo.

Nici la acest soiu de atacuri nu am reflecta, ci am rĕmâné în reserva, ce ni o am impus, de câte ori a fost vorba de afaceri de a le bisericei nóstre bine sciind că fii bisericei nóstre unul ca unul, — prietin şi duşman — sunt deopotrivă convinşi, că veninul, ce sĕ varsă, isvoresce din inimi negre şi reutăcióse.

Patima i-a împins pe ómeni mai departe.

In o lucrare, menită a lămuri situaţiunea românilor din Ungaria, nu s’au sfiit a defăima în modul cel mai mişelesc pe capul bisericei nóstre, a-l presenta ca pe un duşman a-l bisericei şi ce e şi mai trist, a l presenta lumei că a înstrĕinat averea bisericei.

In astfeliu de impregiurări nu ni e permis sĕ mai tăcem.

Suntem siliţi sĕ publicăm actele oficióse, cari ne stau la disposiţie, referitóre la înfiinţarea fondului „Rudolfin“, —căci de acesta e vorba —, suntem siliţi sĕ probăm cu doveḑi neresturnabile, că tinerimea din Bucuresci a fost sedusă de către reuvoitorii bisericei nóstre la un pas nesocotit, când a acceptat de bani buni, aceea ce i s’a presentat drept material de gravamine înaintea Europei.

Detorim restabilirea adevĕrului în interesul reputaţiunei bisericei nóstre, ale cărei agende sunt controlate de sinodul archidiecesan, în care iau parte bărbatii cei mai de încredere ai clerului şi poporului, căci nu am voi ca acestia sĕ fie acusaţi de posteritate, că au întrelăsat a representa interesele bisericei cu tótă scrupulositatea, o detorim constituţiei nóstre bisericesci, care în ḑiua, când ar eşi la ivélă lucruri compromiţătóre, ar deveni ea însaşi compromisă, şi guvernul ar intreveni ca sĕ sugrume şi acésta instituţiune, unica ce o mai avem, în cadrul căreia ne putem regula afacerile aşa după cum cer canónele bisericei ortodocse şi cum cer trebuinţele nóstre culturale, naţionale, şi economice.

Vom publica deci actele, ca ele sĕ vorbéscă. Verdictul pentru cei ce au căutat a loví în capul bisericei nóstre, nu póte fi decât sdrobitoriu, ér noi vom avé mângăerea a fi vĕrsat lumină acolo, unde a domnit întunerecul, vom avé satisfacţiunea a mai demasca odată pe acele spirite neastêmpĕrate, cari şi-au făcut de problemă a vieţii ca sĕ ne nimicéscă biserica, sĕ ne compromită înaintea celor uşori credĕtori şi sĕ se pună ei drept nisce martiri, cari pentru dreptate au trebuit se sufere persecuţiuni, altcum necunoscute în biserica nóstră.

Lăsăm dar sĕ urmeze actele:

Conclusul sinodului archidiecesan Nr. 49 din 1879:

Presidiul aduce la cunoscinţa sinodului, că în timpul decând conduce archidiecesa au incurs la dênsul dela preoţimea archidiecesei diferite sume de bani, pe care le-a administrat dênsul, elocându-le aşa ca sĕ se fruptifice cât se póte mai bine. Aceste sume se urcă acum la suma de 9845 fl. 68 cr. Presidiul declară, că va împlini dela sine restul ca suma sĕ ajungă cifra de fl. 10.000 şi propune sinodului, că din acéstă sumă sĕ se creeze o fundaţiune, care, din incidentul festivităţii iubilare de 25 ani a căsĕtoriei Maiestăţilor Lor sĕ pórte numele Alteţiei Sale imperiale clironomului.

— Sinodul ia cu plăcere act despre împărtăşirea presidiului şi decide, că despre acésta fundaţiune sĕ se facă act fundaţional, care se va asterne procsimului sinod spre aprobare.

Conclusul sinodului archidiecesan Nr. 125 (1880 punct b).

Se raportéză mai departe asupra:

b) Hârtiei Inalt Preasânţiei Sale archiepiscopului şi metropolitului Miron Romanul dto 24 Aprilie 1880 Nr. 1804, prin care se comunică sinodului „un proiect de statut“ pentru fondul archidiecesan, carele conform conclusului sinodal din 1879 Nr. 49 va sĕ pórte numele Alteţei Sale imperiale principelui de corónă „Rudolf“.

Statutul sĕ primesce în tecstul alĕturat sub I.

Statut

pentru fondul Rudolfin al archidiecesei gr. or. române din Transilvania.

In anii trecuţi au incurs la subscrisul archiepiscop şi metropolit diferite contribuiri particulare dela clerul archidiecesan pentru formarea unui fond, din care cu timp sĕ se dee ajutoriu preoţimei archidiecesane mai puţin dotate.

Contribuirile incurse spre acest scop şi administrate până acum immediat de subscrisul archiepiscop şi metropolit, la 19 Aprilie (1 Maiu) 1879 au crescut la suma de 9848 fl. 68 cr. computându-se în acésta şi interesele anuale de 6% după calculul usitat la casele de păstrare, ér subscrisul archiepiscop şi metropolit prin contribuire din partea sa a întregit atinsele contribuiri la suma rotundă de 10,000 floreni.

Sinodul archidiecesan în sesiunea sa ordinară din anul trecut 1879 sub Nr. 49 luând notiţă de aceste contribuiri, a acceptat totdeodată propunerea subscrisului archiepiscop şi metropolit: ca din suma atinsă de 10,000 floreni sĕ se formeze un fond special pentru ajutorarea clerului arehidiecesan, şi fondul acesta din incidentul serbărei iubileului de 25 de ani al căsătoriilor Maiestăţilor Sale ces. reg. şi apostolice sĕ se numéscă cu numele Alteţei Sale principelui de corónă Rudolf, fiind de a se face act formal, despre înfiinţarea acestui fond.

Acum dar reservându-se aprobărei prea înalte atinsa numire a fondului din cestiune, representanţa clerului şi a poporului archidiecesan, întrunită legalminte în sinod archidiecesan, în deplină conţelegere cu subscrisul archiepiscop şi metropolit, cu privire la fondul menţionat statoresce următórele norme fundamentale:

1. Suma mai sus atinsă de 10,000 floreni ca un capital nou şi proprietate a archidiecesei transilvane grecoorientale române, forméză în rêndul celorlalte fonduri archidiecesane un fond special sub numirea de „*Fondul Rudolfin*“.

2. După-ce capitalul fondului acestuia prin fructificare şi prin adaugerea altor contribuiri ulterióre va cresce la suma de 100,000 floreni: jumĕtate din interesele lui anuale, după detragerea eventualelor spese de administraţiune, se va împărţi ca ajutoriu preoţimei mai puţin dotate din archidiecesa greco-orientală română a Transilvaniei; ér cealaltă jumĕtate se va capitalisa pentru sporirea fondului, până când acesta va cresce la un milion de florini, când apoi representanţa legală a archidiecesei va puté dispune de intregi interesele capitalului spre ajutorarea şi respective dotarea preoţimei archidiecesane, după detragerea eventualelor spese de administraţiune, rĕmânêndu i în buna judecată a forma totuşi din o parte óre care a intereselor un fond de reservă pentru întregirea capitalului la cas de vre-o scădere neprevĕḑută.

3. Fondul acesta pelângă un raţiociniu esact se va preda organului ordinariu, anume senatului epitropesc al consistoriului archidiecesan spre administrare conform normelor generale, ce sunt sau vor fi pe viitoriu în vigóre pentru administrarea celoralalte fonduri archidiecesane.

4. Tóte alte mijlóce archidiecesane destinate în general pentru ajutorarea preoţimei acestei archidiecese, precât acelea nu ar fi reservate unei administrări separate, se vor contopi în fondul acesta.

Dat din şedinţa sinodului archidiecesei greco-orientale române, ţinută în Sibiiu la 9/21 Maiu 1880.

Miron Romanul, archiepiscop.

Eugen Brote, notariu general.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Roşia-săséscă, în Martiu, 1891. Roşia săséscă, după cum arată şi numele, este un sat săsesc românesc în apropierea Sibiiului între comunele Cornăţel şi Caşolţ.

Românii pe la anul 1850 abia erau la 50 familii, dar tot ómeni buni, muncitori, trezi şi preste tot ómeni cu frumóse însuşiri.

Aveau însĕ o nenorocire. Unii din ei erau gr ortodocsi, unii erau gr. catolici. Cei gr. ortodocsi erau afiliaţi la Cornăţel, cei gr. catolici la Caşolţ.

În era anilor 1852 şi unii şi alţii cer preot. Ortodocsilor le succede a căpĕta un preot zelos şi vrednic în persóna actualului preot Ioan Bânda, şi aşa cei câţiva gr. catolici, cu puţini neorustici, sĕ reintorc şi ei la legea lor strămoşéscă şi constitue o comunitate bisericéscă.

Preotul introdus în parochie nu avea unde sĕ-şi plece capul. Nu era casă parochială, nu era scólă, nu era porţiune canonică, şi aşa trebuiau începute tóte dela capĕt. — Voesce şi vei puté, şi-a ḑis preotul nostru — şi mulţămită lui Dḑeu, că a scos poporul din intunerec, a făcut rĕnd pe rênd multe lucruri de folos şi de trăinicie.

Mai mare necesitate era de biserică.

Preotul fiind în gimnasiu stipendistul episcopului, sta bine la episcop, şi acesta i deduse o recomandaţiune, cu care preotul un an şi jumĕtate a cutreerat comunele gr. or. de pe sub mărginime adunând milă.

Nefiind de ajuns cu acesti bani adunaţi le-a venit şi episcopul Şaguna în ajutoriu şi mai pe urmă chiar şi comuna politică le-a dat 50 de stejari din pădure pe séma bisericei şi cu ajutoriul lui Dḑeu s’au apucat de zidirea bisericei, care în anul 1857 a fost sânţită la autorisarea episcopului prin actualul paroch.

După aceea pe rênd s’au făcut străni jur împregiur la cântăreţi, amvon, galerie, şi mai târḑiu s’au cumpĕrat un clopot cu 220 fl. Tóte cărţile de lipsă la biserică icóne, 2 policandre, candila şi tot ornamentul din lăuntru al bisericei.

Incât corĕspunde acest lăcaş al lui Dḑeu cu recerinţele timpului, las sĕ vorbéscă cei mai mari ai bisericei nóstre, care au fost în ea.

In timpul edificărei bisericei numai cu proces şi cu greutăţi s’a esoperat dela comuna politică săséscă din loc o porţiune canonică cam de 15 jugĕre fânaţiu şi arătură şi şi acésta la tóte graniţele hotarului aşa, că preotul era avisat tot la stola îndatinată dela credincioşii nostri.

În anul 1860 saşii tae 100 jugĕre pădure pe sama bisericei săsesci, românii cer şi ei partea ce le compete lor, umblă, umblă, întrébă în tóte părţile, timpul absolutismului le pártinesce, saşii sĕ codesc, dar în fine dau pe sama bisericei a 3-a parte din preţul lemnelor bisericei românesci care face un capital de 1500 fl. cari s’au pus spre fructificare la banca din Sibiiu cu condiţie, ca sĕ nu se ridice interesele până ce ajung la an suma de 200 fl. care va fi apoi salariul învĕţătoresc al scólei române gr. ortodocse.

În anul 1874—75 s’a edificat scóla de astăḑi lângă biserică cu 3 încăperi şi celar fórte corespunḑĕtóre recerinţelor legali spre mulţămirea superiorilor.

Ḑidită biserica, ridicată scóla, asigurat salariu corespunḑĕtoriu învĕţătoriului, trebuia învĕţătoriu cualificat.

Dar e scris în cartea pĕcatelor, ca sĕ nu ne putem ajunge scopul, căci un biet de dascăl strică ce aveam în sat, începe a aţîţa poporul contra preotului, şi’l ademenesce sĕ tréca la „unaţie“, căci acolo nu se cere ferdelă la preot, şi le îmbie de preot pe feciorul seu — un băeţandru fără nici o pregătire.

Blaşul, care prinde astfeliu de ocasiuni binevenite, le sânţesce pe acest nemernic de băeţandru şi sparge din nou comunitatea bisericéscă din întrégă ce era, dar parochul nostru ca sĕ nu fie blăstĕmat de următori, că a contribuit şi el la spargerea comunităţii, a lăsat ferdela, a lăsat din stolă şi aşa s’au reîntors ér fii cei duşi în rĕtăcire (15 familii români şi toţi ţiganii).

Bietul tinĕr făcut preot acum, după ce a cheltuit sume de bani, s’a înglodat în detorii şi i s’a vêndut casa şi tot ce avea cu doba, şi el s’a mutat în Cichindeal şi trăesce ca vai de capul lui, şi nenorocirea i a causat o afurisita de trecere şi părăsirea legei străbune, corupţiunea cu care a ajuns la darul preoţiei.

Românii din Roşia încep a se consolida pe terenul economic şi social.

După-ce s'a stabilit liniscea între ei au format 3 vecinătăţi, fie-care e membru al vecinătăţii, contribue cu bucate la an şi de acolo plătesc aruncuri şi alte recerinţe publice.

Fie-care vecinătate are un capital de 200 fl. de acolo se ajută la cas de nenorociri.

Vědênd saşii, că românii dau înainte, vědênd că ţin vite, vědênd că sě înmulţesc, au adus comasarea, ca sě-i împedece în mersul lor.

Comasarea se începe, saşii pe lângă moşia cea multă, ce o are biserica lor, mai cumpěră şi 60 jugěre moşie, ce a avut-o Spaarcassa din Sibiiu pe hotarul Roşiei.

Ce fac românii? Scot banii fondului din Sparcassa de 2200 fl. cumpěră dela particulari moşie, saşii află, opresc pe saşii lor sě nu ne vêndă nóuě, că cumpěră tot ei, românii cumpěră dela saşii din Nou, din Daia, din Vurpěr, cari au avut moşie pe hotarul Roşiei.

Neavênd bani de ajuns au mai luat 800 fl. împrumut dela „Albina“, au cumpěrat mai departe moşie, care a fost pusă tótă pe numele bisericei (fond cultural bisericesc) éră la rêndul nostru înainte de împărţală avênd acuma preste 40 jugăre pămênt de clasă bună, arătură şi fânaţiu, cerem în capul satului preste vale un hotar cu multe rozóre şi pămênt nu prea bun de lucru, preţuit eftin, unde saşii îşi propuse sě dee la români şi'l cerem pe séma bisericei sě facem păşune şi ni se dă ca 150 jugěre acolo de păşiune şi într'alt loc ce am cumpěrat mai târḑiu după încheerea planului de împărţire 10 jugăre pămênt fórte bun productiv, şi éră în al treilea loc o livadie ca de 6 jugăre în capul satului.

Acum sě socotim!

Păşiunea preste érnă au adus . . .	fl 125.—
păşiunatul de pe vară 2 fl. de vită 120 vite	„ 240.—
cele 10 jugěre date în arêndă pe un an .	„ 105.15
Livadia cu	„ 60.—
Suma .	530.15

Deci étă în loc de interesc 180 fl. dela 3000 fl acuma în moşie aduc un venit pe an de 530 fl. 15 cr.

Acuma se comaséză şi la Noul săsesc lângă Roşia, suntem românii din Roşia în têrg cu Sparcassa din Sibiiu, ca sě cumpěrăm moşia, ce o are Sparcassa pe hotarul Noului aprópe la 100 jugěre, cu aceea condiţiune ca sě ni se dea lângă aceea, care o avem comasată pe numele bisericei. Tóte acestea sunt frumóse; unde e voinţă şi credinţa tóte se pot, dacă nu lipsesce şi un conducătoriu înţelept în fruntea poporului ca şi párintele nostru actual, deşi acuma cam obosit de ostenélă şi bětrâneţă avênd preste 64 ani.

Dar sě vedem ce s'au făcut mai în urmă? Vědênd cum sě sporesc reuniunile între femeile evangelice s'a luat iniţiativă, ca sě se adune şi femeile nóstre române din Roşia şi étă o surprindere, când am vědut în 10 Martiu 1891 tóte femeile intrunite în casa parochială. După-ce li s'a aretat scopul reuniunilor, s'au luat protocol, s'a subscris fiesce care cu numele, fiesce-care a dat o tacsă de 50 cr. adunându-se o sumuliţă fórte frumósă, alegênd pe parochul de preşedinte şi pe Samoilă Silivestru casier, Toma Măcriş secretariu şi alţi doi bărbaţi, cari sě le pórte lucrurile scripturistice şi raţiociniul, după aceea s'au dat bani cu interese după cerere şi bună voe tot 5 fl. pe 3 luni cu 60 cr.

Deci étă că s'a mai pus basă la un lucru bun, când înainte de 37 ani nu era chiar nimica astăḑi sub conducerea unui singur individ, a preotului actual, s'a edificat biserică nóuă, scólă nóuă, s'a înfiinţat un fond pe numele bisericei, s'a înfiinţat 3 fonduri la 3 vecinătăţi şi în fine fondul reuniunei femeilor de religiune gr. or. din Roşia.

Porţiunea canonică din 15 jugěre pămênt rěu, acuma comasată, e de 8 jugěre pămênt bun.

Deci sě dee atot puternicul Dḑeu, ca precum din nimica a făcut ceriul şi pămêntul şi din un grăunţ de muştariu un copaciu mare, aşa sě sporéscă numěrul reuniunilor, ca sě se ajute în ḑile grele şi în vreme de rea ispită, căci unde e voinţă şi credinţă acolo tóte sě pot face. La o parte cu discordia, căci ḑilele sunt grele.

Un fruntaşiu din Roşia

Rěsboiul vamal între Austro-Ungaria şi România.

Am publicat în numěrul trecut al ḑiarului nostru după „Telegraful Român“ din Bucuresci numele şi numěrul acelor stabilimente industriale, cari 'şi detoresc nascerea lor rěsboiului vamal cu Austro Ungaria.

Publicăm acum, tot după acel ḑiariu, un tractat de mare importanţă economică, eşit din péna d-lui Bălcoianu, — tractat, în care se sulevéză necesitatea reconstrucţiunei podului Traian la Turnu-Severin — ca un mijloc de comunicaţie uşóră, prin care România sě-ar aduce în legătură directă cu acele state, cu cari întreţine legături de comerciu.

Etă articolul:

Este un fapt constatat, că comerciul României de cereale şi vite, este în mare suferinţă, de când vecina nóstră Austro-Ungaria a prohibit întrarea acestor producţiuni în acéstă ţéră. Tendinţa dară a ómenilor nostri politici a fost, d'a crea un nou debuşeu pentru esportul producţiunilor nóstre, şi acest nou debuşeu n'a fost şi nu este decât Italia. In acest scop s'a construit têrgul de vite dela Constanţa, şi se construesce şi podul de preste Dunăre la Cerna-Vodă, care pe lângă că va uni România cu Dobrogea, dar pe de altă parte va servi la desvoltarea comerciului nostru cu Orientul şi Europa occidentală.

Dacă dară aceste fapte sunt constante, şi décă adevěrata nóstră tendinţă este de a ne apropia de Italia, atunci nu mai încape îndoélă, că interesul ţěrei este, ca apropierea de Italia sě devină o realitate, şi comerciul ţěrei întregi sě se lege cu patria mumă.

Se scie, că este o linie de drum de fier care lógă Austria cu Sêrbia şi Salonic, prin punctele Belgrad, Niş, Uskub, Scapi şi Salonic, că actualminte este în construcţiune o linie de drum de fier din artera principală a Sêrbii spre Dunăre dela vale de Cladova în apropiere de T. Severin. Dela Uskub sě construesce o linie ferată la Bitolia, dela Bitolia la Valona, port însemnat pe cóstele Albaniei la Marea Adriatică, care corespunde prin strêmtórea de Otrante cu Brindesi, port însemnat în Adriatica; pe cóstele Italiei, şi care este oraşul cel mai comercial din Italia, şi care furniséză cereale şi vite din Orient pentru tot regatul Italiei.

Se mai vorbesce cu óre care certitudine, că guvernul Sêrbiei stăruesce pentru construcţiunea unui pod pe Dunăre, care sě lege Radoiavat, cu Gruia. Décă acésta s'ar adeveri, atunci me întreb, n'ar fi o lovitură de mórte ce s'ar da Severinului, unul din porturile cele mai însemnate ale ţărei, şi unul din oraşele cele mai însemnate din punctul de vedere chiar al apărării podului in cas de resbel? Dar nu numai atât, Severinul are deja rămăşiţele podului Train, ale cărui picióre sunt încă în fiinţă. Au trecut aprópe 2000 de ani dela coutrucţiunea lui, şi măréţa operă a divului Traian stă în picióre ca sě ateste gloria acelui ce ne a adus în acéstă ţară.

Dacă dară piciórele acestui pod stau în fiinţă, neclintite de 2000 de ani, de ce nu s'ar face studii spre a vedé nu cumva ele mai resistă; spre a se construi acest pod, căci se afirmă de ómeni speciali, că el s'ar putea repara, şi atunci n'ar mai fi nevoie de multe milióne pentru facerea lui. Dar afară de acésta n'ar fi o mândrie naţională, „când este vorba de a ne apropia de patria mumă“, sě reedificăm acel pod, care a servit străbunilor noştri romani a trece în acéstă ţéră şi a ne stabili aci? Inima nóstră nu trebue sě tresalte de bucurie, când ne gândim, că după 2000 de ani a venit momentul pentru interese comerciale, sě reedificăm acest pod, care este pentru noi unul din monumentele cele mai grandióse, care atestă originea nóstră?

Şi dacă Severinul a fost ales de străbunii noştri pentru construcţiunea podului preste Dunăre, noi descedenţa lui, trebue se ştergem cu buretele preste aceste reminiscenţe de mare însemnătate, şi se reînviem un port ca Gruia, care n'are nici o tradiţie, şi se paralisăm Severinul, care este légănul românismului? Reconstrucţiunea podului Traian este pentru România una din faptele cele mai măreţe. şi nu cred, că străbunii nostri, cari au avut lupte sângerόse cu Dacii, sě fi ales acest punct pentru construcţiunea podului, dacă acest punct nu s'ar fi prestat pentru apărarea lui. In tot casul acesta forméză obiectul studiilor militare.

Pentru noi românii un singur lucru ne preocupă, „desvosltarea relaţiunilor comerciale şi crearea unui debuşeu pentru esportul nostru“. Din acest punct de vedere n'avem decât se calculăm distanţa, ce o percurgem dela Constanţa la Brindesi în Italia şi distanţa dela Severin la acelaşi punct Brindesi.

Dela Constanţa facem o călětorie pe Marea négră, adese-ori fórte periculósă, trecem Bosforul, Marea de marmara, strîmtórea Dardanelelor, Arhipelagul, ocolim cóstele Greciei spre a întra în marea Ionică, apoi în strîmptórea Tarento şi de aci la Brindesi, distanţă ce nu se póte percurge decât în douě sěptěmâni cel puţin, dacă mările sunt liniştite, pe câtă vreme facem juncţiuni pe la Severin cu linia de drum de fer la Radoivaţ, Aleninaz, Nesia, Uskub, Bitola, Valona, avem a percurge o distanţă de 628 chlm. şi în 20 de óre suntem în Italia la Brindesi, şi avantagiul comerciului este mare, căci cu drumul de fer şi cu pod preste Dunărě putem sě ne legăm cu Italia în permanenţă şi vara şi érna. Este deci incontestabil, că acéstă legătură este de o mare importanţă şi că comerciul ţěrii ar câstiga fórte mult, şi cu modul acesta ar scăpa pentru totdeuna de pedecile ce Austro-Ungaria face esportului nostru.

Sě sperăm deci, că patriotismul românilor fără osebire de colóre politică va lua în mână acéstă cestiune de ordine economică fórte salutară pentru comerciul României, reconstruindu-se acest pod, care odinióră a servit pentru colonisarea Daciei cu Romani, şi care aḑi va servi pentru emanciparea comerciului României de pedicele rěuvoitóre ce i-se aduce, îndreptându-şi razěmul tot în acea ţéră care ne-a adus aci.

Varietăţi.

* (Deputaţi din cler pentru sinodul eparchial aradan) De deputaţi sinodali în diecesa Aradului sau ales următorii d-ni, şi anume: în cercul Aradului: Moisi Bocsian, ppresbiter; în cercul Siriei: Georgiu Popoviciu, ppresbiter; în cercul Chişineului: Iosif Goldiş, protosincel; în cerc. Radnei; Vasiliu Beleş, ppresbiter., în cercul Giulei: Petru Chirilescu, ppresb., în cercul Ienopolei: Ioan Cornea; în cercul Butenilor: Constantin Gurban, ppresb în cercul Halmagiului: Ioan Groza, presb. în cercul Timişorii: Petru Anca adm. prot: în cercul Lipovei: Voicu Hamsea, ppresb., în cercul Vingei: Ignatie Pap, secretariu consistorial., în cercul Belintiului: Georgiu Creţiunescu, ppresbiter; în cercul Birchişului: Augustin Hamsea, director sem.

* (Serbarea dela 10 Maiu.) Ḑiariul „Timpul“ dă următóre amănunţe: Comisiunea, însarcinată cu organisarea serbărilor jubileului dela 10 Maiu, s'a întrunit Dumineca la ministeriul de interne şi a stabilit ante-proiectul programei acelor serbări.

La întrunire a asistat şi d. General Florescu.

Serbările, după cum am maì spus, vor ţiné trei ḑile.

Ḑiua I.

Diminéţa se va celebra o ceremonie religiósă la Mitropolie.

Se va face apoi pe bulevard o defilare de 30.000 de ómeni, după care va fi o mare recepţiune la palat.

Se va da la Filaret un banchet popular şi sara oraşul va fi iluminat. Se va da o representaţiune de gală la teatrul naţional şi o serbere de nópte va fi în Cismegiu. Vor fi superbe focuri de artificie şi tóte fântânele luminóse vor funcţiona.

Ḑiua II.

Mare recepţiune a tutur primarilor din ţară la palat; defilarea carălor alegorice pe bulevard şi calea Victoriei. Mare banchet oferit primarilor în sala teatrului naţional. A doua serbare de nópte în Cismegiu.

Ḑiua III.

In ḑiua a treia serbarea se va face la Bănésa, unde publicul va fi transportat cu vagonete Decauvile.

La întórcere vor fi la sosea curse şi jocul florilor (bataille des fleures).

Mare banchet popular la ipodrom, ér sara focuri de artificie monstre, cum nu s'au mai vědut în Bucuresci.

E de notat, că carele alegorice se vor datori iniţiativei private. Fie-care corporaţie îşi va avea carul seu propriu, care va fi construit şi decorat de ingineri şi architecţi.

* (Gimnasiu naţional slovac.) Slovacii au proiectat înfiinţarea unui gimnasiu confesional slovac, cu limba de propunere slovacă, în Turoţu-Sân-Mărtin, şi în acest scop se fac deja de mai mult timp colecte de bani. Până acuma s'au adunat 50,000 fl Banca din Turoţ Sân-Mărtin a dat 10,000 fl., ér advocaţii Mudrony şi Valasek câte 1000 fl.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1891.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1890—91.

(Urmare)

II. Publicaţiunile Academiei.

In cursul anului trecut Academia a făcut următórele publicaţiuni:

1 Din Anale s'au tipărit şi publicat:

a) Tomul XII partea I, cuprinḑênd „Partea administrativă şi desbaterile anului 1880—90“.

b) Indice alfabetic al cuprinsului volumelor XI din seria I, şi I—X din seria II-a a Analelor pe anii 1878—1885

c) Din tomul XII, partea, care cuprinde Memoriile secţiunei istorice, s'au tipărit următórele memorii:

„Biserica ortodocsă în luptă cu protestantsmul, în special cu calvinismul în vécul al XVII-lea şi cele dóuě sinóde din Moldova contra calvinilor, de Episcopul Melchisedec.

Memoriu asupra periódei din istoria românilor dela 1774—1786 însoțit de documente inedite de V. A. Urechiă:

d) Din acelaşi tom XII, partea care cuprinde Memoriile secțiunei scientifice, s'a tipărit:

Igiena la esposițiunea universală dela Paris din anul 1889, de Dr. I. Felix.

2, Din istoria lui Herodot, în traducerea premiată a dlui D. I. Ghica, s'a tipărit cóla 17, ajungênd pănă la cap 151 din cartea I-a.

3. Colecțiunea de basme și cântece poporale macedoromâne culese de repausatul Dr. Obedenariu, s'a publicat sub îngrigirea dlui I. Bianu, membru corespondent și bibliotecariul Academiei.

Acésta ediţiune este terminată printr'un glosariu complect al cuvintelor cuprinse în tecstele culese de regretatul nostru coleg și donator.

Intre manuscriptele lăsate Academiei de rĕpausatul Dr. Obedenariu, prelângă volumul care cuprinde basmele și cântecile poporale, se află un altul care cuprinde paradigme de conjugare dela mai multe verbe în dialectul macedoromân, lucrare care este un prețios capitol din gramatica acelui dialect. S'a credut util ca sĕ se tipăréscă și acest manuscript.

Astfeliu format volumul publicat de Academie este pe deoparte un material bogat pentru cunóscerea acelui dialect românesc, pe de alta un meritat omagiu adus acelui bărbat patriot și iubitoriu de cultură, care a arĕtat atât de multă iubire pentru instituțiunea nóstră.

4. Scrierea colegului nostru S. Fl. Marian despre „Nunta la Români“, pentru-care Academia a dat autorului o recompensă, luând asupra-și și cheltuelile edițiunei, s'a tipărit întrégă. Ea formézá un volum de VI tomuri și 856 pagine.

5. In sesiunea anului trecut Academia a hotărit a tipări într'o edițiune a sa discursurile și alocuțiunile rostite de M. S. regele în cei 25 de ani de domnie, cari se împlinesc acuma. Aceste discursuri și alocuțiuni sunt atât de strêns legate cu tóte evenimentele petrecute în țéra nóstră în acest pătrar de secol, în cât fără rememorarea lor nu ar putea fi pe deplin înțelese. Din acéstă causă, aducênd la îndeplinire hotărârea d vóstră, am credut necesar ca discursurile Maiestății Sale sĕ se intercaleze într'o înșirare cronologică a faptelor celor mai însĕmnate pentru înțelegerea întêmplărilor din acesti 25 ani.

(Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă în 11 Aprile 1891.

Timișóra:	**50**	**80**	**27**	**73**	**40**
Viena:	**90**	**43**	**76**	**14**	**30**

Nr. 324 [58] 1—3

CONCURS.

In comuna bisericéscă Șelimber, devenind vacant postul de paroch de a III a clasă, pentru indeplinirea acestuia se escrie concurs cu termin de 30 de dile dela prima publicare a concursului în fóia „Telegraful român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, venitele din porțiunea canonică, din birul în naturale, și din stolă, cari tóte la olaltă computate dau suma de 340 fl.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-și asterne suplicele concursuale adresate sinodului parochial și instruite cu documente în sensul normativelor bisericesci din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral al tractului Sibiiu.

Sibiiu 1 Februariu, 1891.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 13 [59] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Tămășasa, protopresbiteratul Orĕștiei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare în „Telegraful român“.

Emolumentele statorite în sinodul parochial în 30 Ianuariu a. c. constau din un venit anual în suma de 394 fl. v. a. și cuartir liber.

Doritorii de a competa la acéstă parochie își pot lua informațiune despre starea parochii dela oficiul parochial și protopresbiteral local, — éră cererile instruite conform Regulamentului congresual pentru parochii sĕ se asterna la oficiul protopresbiteral al Orĕștiei în terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Orĕștiei în conțelegere cu comitetul parochial.

Orĕștie, 26 Februariu, 1891.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 142—1891. [57] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan, lângă neputinciosul paroch al comunei Stănija de sus Avram Crăciun l. Ioan, se escrie al doilea concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: jumĕtate din întreg venitul parochial de 405 fl. 20 cr.

Concurenții au a și insinua petițiunile lor, instruate conform disposițiunilor din vigóre, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

Brad, la 15 Martiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 299 [55] 2—3

EDICT.

Maria Ticoșan, muerea legitimă a lui Lazar Călbéză gr. or. din Trapold, carea de 4 ani pribegesce prin lume fără a i se sci locul ubicațiunei ei, prin acésta se citéză, ca în termin de 3 luni sĕ se presenteze înaintea acestui oficiu, căci la din contra procesul intentat de bărbatul seu, se va decide și și în absența ei.

Sighișóra, 22 Martiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei.

Demetriu Moldovan,
adm. protop.

Nr. 940 [56] 2—3

EDICT.

Alecsandrina Moldovenescu din Tohanul nou soția legitimă a lui Nicolau B. Pușcariu din Sohodol, carea pribegind prin lume fără a sĕ sci locul ubicațiunei ei, prin acésta se citéză, ca în termin de 6 luni sĕ se presenteze inaintea acestui oficiu, căci la din contră procesul intentat de soțul ei, se va pertracta și decide și în absența ei.

Oficiul protopresbiteral greco orient al Branului.

Zernesci, 24 Decembre, 1890.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7 24	6.44
Cluș.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vințul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuș.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2 24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaș	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiș	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9.29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕștia	—	9.12	11.14
Șibot	—	9.34	11.39
Vințul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuș	—	10.44	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	12.59	4.51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Timișóra—Arad

Timișóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	5.28

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10
Șeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneș	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneș	8.30	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.53	3.26
Ludoș	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireșteu	5.11	10.58	5.12
Oșorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs,—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oșorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6 —	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	8 —

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 38 Sibiiu, Joi 4/16 Aprile 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, **strada Măcelarilor 47**
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 3 Aprile.

Pornirile actualului ministru de culte, ale contelui Csáky, ne împrospetéză în memorie luptele, ce le a purtat fie ertatul Șaguna cu contele Leo Thun, fost ministru de culte pe timpul absolutismului austriac.

Contele Leo Thun era un bărbat în serviciul catolicismului și al absolutismului.

Problema lui era a sugruma ori ce mișcare din biserică. După vederile lui în biserică constituționalismul nu are îndreptățire, de aceea nici nu voia sĕ audă de sinodalitatea, care o reclamau instituțiunile nóstre canonice.

Așa cugeta contele Leo Thun, și dacă el așa cugeta el mai are o scusă în ochii nostri, căci așa era sistemul în serviciul căruia era pus.

Alt mod de cugetare asteptăm noi însĕ dela un ministru de culte al unei țĕri constituționale.

În altă disposiție am dori sĕ găsim pe ministrul nostru de culte față de biserica nóstră, a cărei autonomie ađi e garantată prin legile de stat.

Dar dorința nóstră în fața celor ce se petrec rĕmâne o desamăgire.

Ministrul de culte al țĕrei unguresci, cu preterarea consistoriului, cu preterarea capului bisericei destitue pe un catechet de ai nostri din un post, în care nu l'a instituit.

Nu l'a instituit, căci acest drept nu'l are ministrul.

Nu Escelenția Sa ministrul e chemat sĕ judece cualificațiunea unui catechet al nostru, nu ministrul are sĕ decidă prin cine voim noi sĕ ni se instrueze tinerimea nóstră, și dacă statul contribue și el cu o sumuliță óre care la subvențiunea catechetului, acésta nu-i dă și dreptul, ca el sĕ-l pótă destituí, fără nici o cercetare prealabilă, făr sĕ fie convins, dacă acest catechet 'și împlinesce ori nu datorințele lui de catechet și făr ca acesta sĕ aibă nici o altă vină, decât că ca cetățén s'a folosit de dreptul seu de cetățén în o adunare de alegĕtori.

Ni s'a đis sĕ căutăm, ca pe cale constituțională sĕ ne validităm drepturile nóstre.

In constituția țĕrei unguresci cu nici un cuvênt nu sunt eschise întrunirile de cetățeni.

Se întrunesc reformații, se întrunesc catolicii, se întrunesc preoții altor confesiuni nu ca preoți ci ca cetățeni, și ministrului de culte nu-i vine prin minte, ca sĕ regulariseze pe acesti cetățeni.

Catolicii au mers mai departe, au ridicat proteste contra ordinațiunei din 16 Februariu a. tr. s'au opus pe față și nu au voit sĕ estradee estrase din matriculele botezaților de altă confesiune, și acesti preoți mulți vor fi fost și catecheți la scólele de acolo făr ca ministrul de culte sĕ fi suspendat pe unul din postul seu, făr ca sĕ fi cerut contra unuia cercetare disciplinară.

Acestia însĕ nu erau români-ortodocsi.

Acestia trebuiau crutați și tractați blând, pecând față de un catechet de ai nostri trebue aplicate cele mai drastice mijlóce.

Unde vom ajunge pe acésta cale, Dđeu scie.

Fapt e, că s'a pornit o persecuțiune formală contra preoților și a protopopilor nostri și casul protopopului Pĕcurariu dela Deva, noi 'l privim, numai de un început al neîndreptățirilor, ce ni se pun în perspectivă.

Nu sulevam acésta cestiune chiar în colónele điariului nostru, dacă điaristica magiară nu ar fi glorificat pe ministru de culte și dacă ea nu l'ar fi încărcat cu laude pentru volnicia lui.

Încuragiat de presă, ministrul nu are decât sĕ continue pe calea apucată.

Sprigiuit de denuncianți, va mai afla și airea motive de destituire și din antecedențe nu ne putem astepta decât la rĕu.

Ómeni, cari fac speculă din patriotism, se vor mai afla și airea, cari sĕ primésca rola de denuncianți și în chipul acesta ministrul de culte are bună ocasiune de a se face mare în ochii conaționalilor sei.

Conclusiunea, ce ni-o facem, e limpede. Intre contele Leo Thun, ministrul absolutismului austriac și contele Csáky, ministru al sistemului nostru constituțional, înzădar căutam sĕ aflăm o deosebire, căci de astădată e greu sĕ o aflăm.

Revista politică.

Parlamentul austriac a fost deschis cu mare solemnitate din partea impĕratului, carele a apărut în sală precedat de toți ministrii și încungiurat de archiduci.

E un semn caracteristic, că monarchul a pus de astădată actualul guvern mai pre sus de partide, accentuând, că acestea nu vor greși în cunóscerea adevĕratelor lor interese. Monarchul a accentuat cu deosebire cestiunea economică, a cărei desvoltare toți trebue se o spriginéscă. Guvernul va presenta mai multe proiecte de legi, despre desvoltarea industriei mici, regularea construcțiunilor, asigurarea lucrătorilor nenorociți, organisarea tovărĕșiilor agricole, asigurarea obligătóre contra focurilor etc.

După o muncă de mai mulți ani a succes a ecuilibra bugetul, care se va susținé și mai departe în stabilitate. Deosebită atențiune se va da sistemului de comunicațiune. Regimul s'a nisuit a regula întru cât va fi cu putință și necesar relațiunile comerciale cu statele strĕine: va da o deosebită atențiune instrucțiunei pe tóte terenele.

Monarchia se bucură de bune relațiuni cu tóte țĕrile și acésta va fi motorul cel mai puternic pentru o pacinică desvoltare și o progresare a muncei. Monarchia se va nisui se pădéscă și mai departe aceste legături și putem spera, că pacea, care domnesce acum, va mai ținé și în viitor.

Precum se vede, în vorbirea monarchului nu se face amintire nici despre valută, și nici despre încheerea unei convențiuni comerciale cu Germania nu se accentuéză deosebit. —

Partidul conservator din România a publicat un manifest, iscălit de fostîi ministri. In el se arată progresul și îmbunătățirile, ce s'au făcut sub guvernul d-lui Manu si tot de odată arată principiile, ce au sĕ le susțină în viitor deputații, pe cari țara îi va trimite în cameră. Manifestul e o lucrare escelentă. —

„Times“ din Londra primesce scirea, că negócierile pentru reinoirea alianței intreite, care espiră în anul 1892, au ajuns la bun resultat.

Alianța întreită nu sufere nici o schimbare esențială. Ea rĕmâne defensivă. Cele trei puteri se aliază ér, pentru apărarea teritorielor lor europene. Politica colonială e esclusă.

Alianța întreită se reînoesce pe cinci ani.

Dintre điarele germane până acum numai „Vossische Zeitung“ vorbesce despre scirea acésta a điarului „Times“.

„Nord D. Allg. Ztg.“ se esprimă cu mare satisfacție asupra faptului, pe care nu'l trage la îndoială, ci observă numai, că alianța nu e legată de timp, deci n'a putut fi vorba d'a se hotărî nici un fel de termin. —

Tóte điarele strĕine relevă un articol curios al organului d-lui de Bismarck „Hamburger Nachrichten“ despre atentatul din Sofia.

Sĕ scie, că điarele rusesci, în articolele lor despre acest atentat, l-au pus în socotéla „stărei anarchice,“ ce đic, că domnesce în Bulgaria, lăsând a se înțelege óre cum, că vina lui o pórtă tot dl Stambuloff.

Organul d-lui de Bismarck nu numai că secondéză điarele rusesci, ci merge și mai departe: vorbesce aprópe pe față despre posibilitatea, că însuși dl Stambuloff se fi înscenat atentatul și omorul lui Beltchef. De asemenea điarul hamburghez bănuesce pe dl Stambulof, că a silit pe cavasul consulatului rusesc se scrie cunoscutele scrisori amenințătóre

---

FOIȚA.

Cele două devise

de

Émile Souvestre,

traducere din franțuzește de **M. U.**

(Urmare.)

Enric era într'o stare prea rea și nu putù respunde, se așeđà în fața focului și încercà sĕ se încălđéscă. Venindu-și puțin în simțire cerù o odaie și un pat; dar tocmai se isprăvise têrgul dela Kaisersberg, și cârcima era plină, carĕle plecau a dóua đi. Iosef și cu tovarĕșul seu abia găsise un locșor mic însĕ, încât Iosef a renunțat în favorul strĕinului. Cu tóte acestea, după multe cercetări și întrebări, se găsi un pat neocupat într'o odaie, unde erau nisce tolbași, care nu voiau cu nici un preț sĕ primésca vre-un strein.

— Ce, au închiriat odaia numai pentru ei singuri? întrebà Enric.

— Ba nu, respunse cărcimarul.

Prin urmare dta ai dreptul se faci ce-ți place cu patul cel liber.

— Fără îndoială.

— Pentru-ce nu primesc ei dară pe un strĕin în odaie?

— Ia numai așa, câte și patru au aerul de a fi nisce nebuni, și nimenea nu voesce sĕ se certe cu ei.

Enric se sculà repede.

— Acésta e o prostie, đise el, eu nu voiu petrece o nópte albă, pentru ca patru nebuni sĕ se facă stăpâni în casa d-tale, du-me la odaia lor, îi voiu face eu sĕ înțelégă.

— Bagă de sémă, Enric, îi đise Mulzen, acestia sunt ómeni mojici și grosolani.

— Și aceste insușiri le dă dreptul sĕ ne facă sĕ veghiăm? întrebà supĕrat Marsilianul, nu? me voiu culca fără voia lor.

El își luà șapca și era sĕ iésă cu cărcimarul; dar dl Rosman, care venia sĕ caute un servitoriu sĕ-i ducă lăđile, auđise ultimele cuvinte schimbate între cei doi veri, înaintà spre ei și đise cu un aer vesel și riđênd:

— Vĕd, că ve nĕcăjiți pentru un loc de durmit în nóptea acésta, dlor.

— Nu voiu fi încă mult timp, đice Enric, care voí sĕ trécă repede.

— Un moment încă dle, acesti ómeni vor rĕspunde la ceea-ce le vei đice cu impunsături, și cu multă ostenélă tot nu-i vei face se înțelégă, că d-ta ai dreptate, primesce mai bine un pat dela mine; dlor, locuesc câți-va pași departe de aci, și voiu fi fericit sĕ ve adăpostesc.

Enric și Iosef mulțămiră, dar fie-care pe alt ton: Mulzen recunoscătoriu și vesel; tovarĕșul seu cam supĕrat, dar politicos, căci nu uitase, că din causa dlui Rosman n'a prânđit bine în điua aceea.

— Dl e prea amabil, đise el, îndulcindu-și glasul, dar n'a-și voì sĕ-i fac un așa mare derangiament, apoi ar fi bine sĕ dau o lecțiune acestor nemernici sĕ se învețe a respecta drepturile celorlalți călĕtori.

Đicênd aceste vorbe salutà și apucà calea spre odaia de tolbași. Iosef, care se temea de vre-o comedie îl urma, însĕ ori că tolbasii își schimbaseră ideile, ori că Enric îi înfricoșà, murmurară cu toții puțin, apoi putù sĕ se culce.

Vĕrul seu, încredințat, că nu i-se var întêmpla nimic, se coborì și urmă pe dl Rosman care-l asteptase. Ajungênd la acesta găsi pe d-na Charlota și pe fiica ei Luisa pregătind ceaiul înaintea unui foc de mere de spini. Rosman đise câte va vorbe încet celor dóue femei, care primiseră pe Iosef cu amabilitate. Il siliră apoi se ia loc la masă, și Luisa umplea cescile, cât despre d-na Charlota, ea nu-și venise încă în simțire de sguduiturile diligenței, pretindea, că și în fotoliu le simte, și clocotéla apei o asemăna cu cârțăitul rótelor, cu tóte acestea

de tinerul, care a luat cu asalt la Cernay

imperială, și dl Rosman povestí cele

cărcimă.

prinţului Ferdinand, mamei sale şi altor persóne oficiale.

Aceste dovedi de pretenie afară din cale zelóse pentru Rusia fac o impresie fórte penibilă în Austro-Ungaria, a cărei alianţă o căuta altă dată prinţul Bismarck.

„Sĕ se facă lumină“.

(Urmare.)

Estras din raportul comisiunei generale cătră sinodul archidiecesan din unul 1881:

In comisiunea generală, alésă în sinodul din anul 1880 Nr. 120 au fost: Alecsandru Tordoşian, Nicolau Mihălţian, Daniil de Tamaşiu, Iacob Bologa, Ioan de Lemenyi, P. Cosma, Diamandi Manole, Anania Trombitaşiu şi Dr. D. P. Barcian.

5. Comisiunea avênd cunoscinţă despre aceea, că unul din fondurile nóstre archidiecesane şi anume fondul Rudolfin dela înfiinţarea lui şi până astădi se administrézŭ sub rĕspunderea personală a Inaltpreasânţiei Sale părintelui archiepiscop şi-a împlinit datorinţa sa si în privinţa revisionărei acestui fond, — şi a aflat, că acela s'a manipulat cu esactitate pe 6$^0/_0$ interese capitalisate conform manipulaţiunei dela casele de păstrare, adăugêndu-se adecă interesele tot la 6 luni capitalului, care astădi se urcă la cifra de 15.342 fl. 5 cr., ér la 1 Iuliu a. c. cu interesele dinpreună va face 15.791 fl. 81 cr. Fondul este elocat în următoriul mod:

a). Depuşi spre fructificare la institutul de credit şi economii „Albina“ Nr. libelului 1167 3502 fl. 27 cr.

b). In 25 acţii de ale acestui institut 2,500 fl;

c). Ca imprumut la Escelenţia Sa restul de 9640 fl.

Suma imprumutului de sub c) a fost un obiect al deosbitei atenţiuni a comisiunei şi ia a mers în scrutiniul seu aşa de departe, încât a căutat a se convinge şi despre securitatea acestui imprumut. Din datele împărtăşite cu cea mai mare bunăvoinţă din partea Escelenţiei Sale comisiunea s'a convins, că împrumutul e acoperit prin valori sigure. Escelenţia Sa ne-a asigurat, că fondul se va resigna în decursul anului acestuia eforiei archidiecesane spre mai departe competenţă a manipulaţiunei.

Sibiiu, 22 Aprile 1881.

Comisiunea generală a sinodului archidiecesan din 1881.

Lemenyi m. p., *Trombitaşiu* m. p.

Conclusul sinodului archidiecesan din 22 Aprile (4 *Maiu*) *1881, şedinţa IV:*

Nr. 54. Urmând desbaterea specială, se dă cetire raportului din punct în punct, din care

1. In general se vede:

a) că au participat la şedinţele comisiunei generale membrii: Ioan Bran de Leményi, Iacob Bologa, P. Cosma, Anania Trombitaşiu şi Dr. Daniil P. Barcian......

2. In special se arată că:

. . . .

In fine se raportézŭ: că fondul archidiecesan „Rudolfin“ dela înfiinţarea lui şi până astădi se administrézŭ sub rĕspunderea personală a Escelenţiei Sale Domnului archiepiscop şi că acel fond s'a manipulat cu esactitate cu 6$^0/_0$ capitalisate conform manipulaţiunei dela cassele de păstrare, adăugêndu-se adecă interesele tot la 6 luni capitalului, care astădi se urcă la cifra de 15,342 fl. 5 cr. ér la 1 Iuliu a. c. cu interesele dimpreună va face 15,791 fl. 81$^1/_2$ cr.; fiind elocat în următoriul mod:

a) depuşi spre fructificare la institutul de credit şi economii „Albina“ 3,534 fl. 32 cr.;

b) în acţii de ale acestui institut 2,500 fl.;

c) ca împrumut la Escelenţia Sa restul de 9,757 fl. 49 $^1/_2$ cr.; care sumă din urmă este pe deplin asigurată şi că Escelenţia Sa Domnul archiepiscop a promis a preda încă în decursul acestui an fondul acesta în administrarea consistoriului archidiecesan, —

Sinodul ia spre sciinţă tóte punctele din acest raport.

Srisórea Escelenţiei Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit:

Venerabile Consistoriu!

Voiesc, ca „fondul Rudolfin“ înfiinţat din contribuirile clerului archidiecesan şi administrat până acum prin mine însu-mi, conform statutului acestuia — şi fond sĕ se administreze pe viitoriu şi sĕ se ţină în evidenţă la epitropia archidiecesană.

După raţiociniul, alăturat aici sub A/. fondul acesta se va urca la 3/15 Septembre a. c. la suma de 15,989 fl. 20$^1/_4$ cr; din care în aceeaşi di voiu depune la epitropia archidiecesană în numĕrariu 3989 fl. 20$^1/_4$ cr., ér despre restul de 12,000 fl. ce va mai rĕmâné câtva timp în respunderea mea alătur încă acum sub B). un act separat cu valóre de obligaţiune în aşa modru: ca după suma restantă sĕ am a solvi la epitropia archidiecesană în tot anul la 30 Iuniu şi 31 Decembre calend. n. interesele de 6$^0/_0$ pe timpul trecut.

Drept garanţiă pentru suma de 12,000 fl. ofer efectele mele domesticc, care se vor inventa şi preţui supletorie; preste acelea însĕ mai depun la epitropia archidiecesană:

a) în advolutul de sub *C*) 25 de acţiuni ale institutului de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu, edate pe numele meu sub Nrii 509, 510, 511, 512, 513, 1128, 1129, 1140, 1149, 1150, 1151, 1168, 1170, 1195, 1314, 2843, 2844, 2845, 2846, 2847, 2848, 2849, 2850, 2851, 2852 la cari sunt alăturaţi câte doi cuponi anume pentru 1 Iuliu 1882 şi 1 Iuliu 1883.

b) în advolutul de sub *D*) un act de asecurare pe viaţă dela „Riunione adriatica di sicurta“ Nr. 59,786 pentru o sumă de 10.000 fl. în favorul mostenitorilor mei legali, la care sunt alăturate cuitanţie despre solvirile efectuite dela 19 Martiu 1879 până inclusiv la 10 Septembre 1881.
reserv a ridica însu-mi dividendele anuali după
puse şi eventualminte a folosi actiunile spre
eptului de a participa la adunările generali
„Albina“; de asemenea mi reserv a continua
ione adriatica di sicurta“ şi a aclude cuităn-
a din trecut.

Cu privire la partea din urmă a Nr- 54 din protocolul sinodului archidiecesan din anul curinte, poftesc pe Venerabilul consistoriu a da îndrumare oficiului de cassă al epitropiei archidiecesane pentru primirea banilor şi papirelor, atinse mai sus şi pentru ulterióra sa acomodare în administrarea acestui fond.

Despre suma, ce o voiu depune la 3/15 Septembre a. c. şi despre solvirile ulteriori sub titlu de capital şi interese mi se va da adeverinţă de primire dela oficiul de cassă archidiecesan, asemenea şi reversal despre papirele depuse drept garanţă.

Sibiiu, 31 August 1881.

Miron Romanul,
archiepiscop şi metropolit.

Mandat cătră oficiul de cassă.

Nr. 2831 Pres.

La oficiul de cassă al epitropiei archidiecesane.

Sibiiu, 3 Septembre, 1881.

Escelenţia Sa Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul voesce a depune încă astădi la epitropia archidiecesană fondul Rudolfin, care păn acum a fost administrat de Escelenţia Sa insuşi şi care după raţiociniul alăturat sub A. se urcă astădi la suma de 15,989 fl. 20$^1/_4$ cr.

Spre acest scop Escelenţia Sa va depune în numĕrariu 3989 fl. 20$^1/_4$ cr., ér despre restul de 12,000 fl. care va mai rĕmâné câtva timp în rĕspunderea Escelenţiei Sale a dat actul de sub B, cu valóre de obligaţiune în aşa modru: ca dela suma acésta restantă sĕ aibă a solvi la epitropia archidiecesană în tot anul la 30 Iuniu şi 31 Decembre calend. n. interese de 6$^0/_0$ pe timpul trecut.

Drept garanţă pentru suma acésta de 12,000 fl. Escelenţia Sa a oferit efectele Sale domestice, cari se vor inventa şi preţui supletorie; preste acestea însĕ mai depune la epitropia archidiecesană:

a) Dóuĕdeci şi cinci de acţiuni ale institutului de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu, în valóre nominală câte de 100 fl. edate pe numele Escel. Sale sub Nr. 509, 510, 511, 512, 513, 1128, 1129; 1140, 1149, 1150, 1151, 1168, 1170, 1195, 2314, 2843, 2844, 2845, 2846, 2847, 2848, 2849, 2850, 2851 şi 2852 la cari sunt alăturaţi câte doi cuponi, anume pentru dividendele dela 1 Iuliu 1882 şi 1 Iuliu 1883.

b) un act de asecurare pe viaţă dela „Riunione adriatica di sicurta“ Nr. 59,786 pentru o sumă de 10,000 fl-, în favorul mostenitorilor legali ai Escelenţiei Sale, la care act sunt alăturate cuitanţie despre solvirile efeptuite dela 19 Martiu 1879 până inclusiv la 10 Septembre 1881-

Escelenţia Sa Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit şi-a reservat a ridica insuşi dividendele anuali după acţiunile depuse şi eventualminte a folosi acţiunile spre legitimarea dreptului de a participa la adunările generali ale institutului „Albina“, deasemenea şi-a reservat a continua solvirile la „Riuniune adriatica di sicurta“ şi a aclude cuitanţele ulteriori la celea din trecut.

In urma acestora, fără a prejudeca concluselor, ce le va lua în acest obiect competentul senat epitropesc archidiecesan se dă îndrumare onoratului oficiu de cassă archidiecesan sĕ priméscă în administrare fondul Rudolfin, după-cum acela sĕ predă în diua de adi adecă în numĕrariu 3989, fl. 20$^1/_4$ cr., ér în pretensiune activă 12.000 fl; sĕ priméscă totdeodată în deposit papirele anumite mai sus şi oferite drept garanţă, pentru atinsa pretensiune, dând despre tóte acestea Escelenţiei Sale Domnului archiepiscop şi metropolit adeverinţă de primire, respective reversal.

De asemenea se însărcinézŭ onoratul oficiu de cassă, a esamina raţiociniul alăturat pe timpul trecut şi despre resultatul esaminărei precum şi despre primirea fondului însuşi a face raport la Consistoriul archidiecesan, căruia sunt reservate disposiţiunile ulteriori în ceea-ce privesce predarea şi administrarea acestui fond.

Sibiiu, etc.

Presidiul Consistoriului archidiecesan.
Popea m. p.

Ovaţiuni de dame române Archiereilor nostri.

Ni se comunică din Arad, cumcă distinsele dame române de acolo au trimis adrese de recunoscinţă şi de felicitări Escelenţiilor L. L. Dlor archiepiscopi Miron şi Vancea, precum şi P. S. S. L. L. Dlor episcopi I. Meţianu şi V. Mihályi. Reproducem cu bucuriă cuprinsul adresei şi a rĕspunsurilor primite, precum urmézŭ:

Escelenţia Vóstră etc.

Consciinţa nóstră de mame române şi greutatea rĕspunderei, ce o purtăm în inimile nóstre faţă de Dumnedeu şi posteritate de a cresce odraslele viitoriului în spiritul sântei nóstre religiuni străbune şi în spiritul, pe carele îl reclamă individualitatea şi desvoltarea nóstră naţională, — ne impune sânta datorinţă, ca sĕ Ve mulţămim călduros I. P. Sânţiei Vóstre pentru atitudinea demnă şi nimeritul mod, în carele a-Ţi interpretat la 9 Martiu a. c, în casa magnaţilor simţemintele, de cari este condusă biserica şi poporul român întru educaţiunea viitórelor sale generaţiuni.

Se trăiţi Inalt Prea Sânţia Vóstră ani mulţi, fericiţi!

Dumnedeu sĕ binecuvinte cu darurile sale cele bogate direcţiunea crestinéscă şi naţională, în carea a-Ţi apĕrat drepturile nealienabile ale familiei romàne întru crescerea fiilor ei.

Arad, Martiu, 1891.

Letiţia Oncu, Hermina Lazar, Hermina Maniu, Petronela Cornea. Livia Vuia, Marióra Puticiu, Aurelia Petran, Maria Popoviciu, Octavia Stolojan, vĕduva Emilia Popoviciu, Nina Miculescu Szabo, Iulia Bocşan de Roxin, Rosalia Telescu, vĕd. Elisa Stănescu, Iuliana Bocşian m. Pinter, Ana Petco n. Şandor, Ana Dogariu, Iulia Dogariu, Barbara Antonescu, Rhea Silvia Ceontea, Maria Popoviciu, vĕd. Emilia Miclea, Elena Nicodinoviciu, Olivia Damian născ. Petco, Ana Truţa, Maria Nicóră, Emilia Chicin, Marióra Pacu, Anna Barbu, Elisa Olariu, Elena Moldovan, Sofia Prodanoviciu, Maria Heresiu, Iuliana Belu, Ana Stefu, Elena Oltean, Silvia Plopu Lucreţia Tamasdan, vĕd. Zinca Pipoş, Hortense Suciu, Aurelia Beleş, Maria Purcariu.

La acésta adresă au respuns:

Prea Stimatei dómne Letiţia Oncu născ. Hodoşiu.

Sibiiu, 26 Martiu nou 1891.

Prea stimată Dómnă!

Mişcat adênc de simţemintele nobile ale damelor nóstre române din Arad, care prin adresa, ce o primiiu adi, revenirŭ cu multă căldură asupra momentelor dilei de 9 Martiu a. c. — grăbesc ale trimite tuturor multumita mea cordială şi a Ve ruga în special, sĕ binevoiţi a fi interpretele sentimentelor mele de gratitudine şi de stima ce i le păstrez, implorând binecuvêntarea ceréscă preste tóte intreprinderile lor salutarii.

Al dvóstre sincer stimătoriu

Miron Romanul m. p.

Dómnei Pré stimate Letiţia Oncu născ. Hodoşiu,
în Arad.

Bucuratu-m'am de simţemintele crestinesci cuprinse în scrisórea sosită în 26 Martiu 1891 şi subscrisă de cele 42 mame române din Arad, cari avurŭ bunătate de a se ocupa cu cele petrecute în şedinţa Casei magnaţilor din 9 Martiu 1891. — Adevĕrat, că pe mamele le atinge în prima liniă curentul, care se silesce a altera dispuseţiunile cele mai sânte ale Provedinţei, când şi acolo unde nu ocurŭ nici una necesitate, vrea sĕ strămute ordinea aşedată pe temeliile cele mai stabile ale naturei, ca întru educaţiunea băieţilor de 3—6 ani sĕ clădéscă altă temeliă cu totul artificială. — Mult va atârna însĕ dela virtutea crestinéscă a mamelor sĕ voiască a se îngrijí cu zel ferbinte, şi a stêruí cu devotament luminat, ca născuţii lor şi de ací încolo se pótă fi crescuţi sub impresiuni crestinesci, şi cu tóte legăturele preţióse ale vieţii de familiă strinşi întru iubire cătră ai lor. Doresc cununei stimate a matrónelor din Arad, ca şi mai departe întru de aceste sĕ caute şi se afle mângăere; éră prisosinţa darurilor ceresci se le fiă de ajutoriu intr'acésta chemare sântă. Cu respectul cuvenit am rĕmas — Lugoş, 29/17 Martiu 1891.

„Luminătoriul“ Dr. *Victor Mihályi* m. p.,
episcopul Lugosului.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Bran, 30 Martiu, 1891. Dle redactor. In 28 Martiu conform publicărei făcute şi în diariul ce binevoiţi a-l redacta, învĕţătorii din protopresbiteratul Bran, şi au ţinut adunarea generală a despărţĕmêntului in edificiul scólei centrale capitale din Bran,

Adunarea a fost fórte bine frecuentată şi dintre învĕţătorii obligaţi a participa abia au lipsit şase Numai încape îndoială, că vor fi avênd şi acestia motivele lor binecuvêntate.

Temele s'au discutat şi pertractat cu viu interes, avênd acest despărţĕmênt învĕţători devotaţi causei scolare. Indeosebi tema: *„Care sistemă ar fi mai bună a se aplica în scóla cu mai mulţi învĕţători: a perondărei sau stabilităţii învĕţătorilor a provocat o desbatere mai lungă„.*

Trecênd deastădată cu vederea dragostea frăţască, cu care s'au vĕdut învĕţătorii din tóte unghiurile protopresbiteratului şi alte multe suveniri plăcute, ce de regulă urmézŭ unor astfel de întruniri, apoi căldura, cu care au îmbrăţişat aici acéstă adunare persóne distinse din fruntea administraţiuni politice, tóastele pentru Escelenţia Sa, pentru P. O. D. protopop etc. s. a., credând, că fac mai bun serviciu on. public cetitoriu, în deosebi fraţilor învĕţători, me mărginesc a ve scrie mai în special despre desbaterea asupra temei amintite mai sus.

Comisiunea însărcinată cu elaborarea acestei teme constătătóre din: V. Bude, preşed. al subdesp. şi director scolar în Zerneşti N. Munteanu, înv. în Cristian, G. Enescu, înv. dirig la scóla capitală din Bran, prin rapotorul seu Georgiu Enescu, referézŭ asupra amintitei teme cam următórele:

On. adunare!

Se recomândă stabilitatea învĕţătorilor în clase din următórele motive:

a) Din punct de vedere al învĕţătoriului.

Invĕţătoriul fiind stabil într'o clasă materialul, ce e prescris pentru clasa sa, avêndu l deja prelucrat nu este silit, ca în tot anul sĕ-şi facă preparaţiuni pentru elevii sei. Ce ar avea totuşi de făcut este numai, ca aceste lecţiuni prin nóuele resultate ale sciinţei pedagogice, sĕ şi le premenéscă, îndrepte şi amplifice din an în an, şi aşa sĕ le propună scolarilor.

S'ar părea slab şi nu destul ponderos acest motiv, însĕ considerându l mai deaprópe, el îşi căstigă însemnătatea sa. Invĕţătoriul cu micul seu salariu, dacă în órele libere de instrucţiune, ar sta tot numai de formarea de lecţiuni şi nu ar mai asuda şi în câmp la plug, atunci el nu şi-ar puté împăca nici cele mai neapĕrate trebuinţe, necum ale familiei sale, care considerând posiţiunea de învĕţătoriu trebue sĕ fie în fruntea altor familii, dar nici chiar pe ale sale cum se cade. Bună-starea materială pentru învĕţătoriu trage fórte mult în cumpăna societăţii omenesci. Acéstă societate este dedată a respecta şi mai mult pe învĕţătoriu atunci, când el póte fi şi virilist în comună pe lângă aceea, că e învĕţătoriu harnic. Un învĕţătoriu, care în neobosita lui activitate, nu şi-a putut ḑidi nici o casă, ci locuesce şi la bătrêneţe tot în edificiul scolar, acela dovedesce, că s'a lĕpădat prea mult de sine însuşi. Nu numai a da sfaturi este chemat învĕţătoriul după posiţiunea sa, dar a şi premerge cu esemplu bun în ori-ce ram al economiei; acésta însĕ o póte mai uşor face atunci, când e stabil şi nu şi înmulţesce lucrul perondându-se.

b.) Stabilitatea este de recomandat apoi şi din punct de vedere al scolariului.

Dacă stabilitatea este favorabilă pentru învĕţătoriu, apoi cu mult mai favorabilă este ea pentru scolari. Precum părintele bun obicinuesce a ḑice: eu pentru copii mei trăiesc, aşa şi învĕţătoriul pentru elevii sei trăesce. Numai stabilitatea în clase póte feri pe scolari de cel mai mare rĕu, de rĕul de a apuca pe mâna unui învĕţătoriu nedestoinic şi aşa a l nenoroci pentru tótă viaţa. In orgoliul nostru ori cât ne am iubi pe noi şi statul nostru, trebue sĕ recunóscem adevĕrul, că pot fi şi între învĕţători puteri mai puţin escelente. Precum nu ne putem închipui: pădure fără uscătură, aşa nici corp învĕţătoresc format din bărbaţi, cari de cari mai capabili. Când se recunósce adevĕrul acesta, nu trebue uitat pe de altă parte şi aceea, că şi la acésta nu învĕţătorii portă tótă vina, ci alte împregiurări, pe cari ale aminti prea s'ar trece preste cadrul temei din cestiune.

Abstrăgênd însĕ dela rĕul, că scolariul prin stabilitate e ferit de a cădé victimă învĕţătoriului seu, scolariul mai are şi alt favor. Scim cu toţii din esperienţă, că nu tóte obiectele de învĕţĕmênt le propunem cu acel entusiasm în scólă. Unuia îi mai place a propune religiunea, altuia computul, unui al treilea limba română şi tot ce ne place, eşind dela inimă, mai uşor străbate şi la inima scolariului.

Recunoscut odată şi acest adevĕr, stabilitatea feresce pe scolar de a primi un învĕţământ necomplet, unilateral, mai amplu din unele obiecte şi mai mărginit şi slab din altele şi póte din cele mai momentóse. Prin aplicarea sistemei de stabilitate tot ce a lăsat un învĕţătoriu neîntregit din diverse împregiurări, din comoditate, neesperienţă şi neconscienţiositate şi trecere cu vederea vine învĕţătoriul clasei următóre şi întregesce.

Raportorul s'a provocat apoi aci la un citat marcant din scrierile renumitului pedagog Dr. Dittes pus la disposiţiune de neobositul preşedinte al subdespărţĕmêntului, V. Bude, care citat conţine argumente nerestornabile pentru stabilitate. In acel citat se ḑice între altele, că schimbarea désă a învĕţătorilor în clase este un mare rĕu, fiind espuşi copii unei tractări unilaterale şi altele, ce mi au eşit din memoriă.

A mai amintit raportorul şi alte argumente, că învĕţătorii fiind stabili îşi ridică prestigiul înaintea elevilor, că atunci ei sunt în stare a afla mai uşor forma şi mersul instrucţiunii la fie care obiect, predându-l în fiecare an ş. a. încheind cu aceea, că şi perondarea îşi are motivele sale, în respectul careia s'a publicat şi un tractat de sine însuşi în ḑiarul nostru archid „Telegraful Român", cari motive cunoscute fiind on. adunări póte din cetit, nu le mai amintesce, însĕ pe basa celor espuse comisiunea recomândă a se adopta *sistema de stabilitate.*

Finită fiind acum referada comisiunei, înv. Teculescu, aducênd la cunoscinţă adunării, că şi dênsul a meditat asupra acestei teme, într'o vorbire lungă, arătând paralel partea bună şi rea a fie cârei părţi, adecă atât a stabilităţii, cât şi perondărei, este de acord cu părerea comisiuni, la ce adunarea, după vorbirea mai reală şi a dlui înv. dirig. din Rĕşnov Proca tot în acest respect, primind propunerea comisiuni, ia următoriul conclus:

Tema: Care sistemă ar fi mai bună a se aplica în scóla poporală cu mai mulţi înv. a stabilităţii sau perondărei, cu observările binevoitóre a le membrilor vorbitori, din preună cu referada comisiunei se asterne comitetului despărţĕmântului în scopul de a pregăti un operat complet şi pe acesta al înainta comitetului central al reuniunii spre ulterióra afacere.

După acestea adunarea cu vorbirea de încheiere a preşedintelui s'a închis şi membrii s'au depărtat, ducênd, cred, fie-care suveniri dulci despre acéstă adunare bine reuşită.

Dacă, dle redactor, în acest, raport am trecut cu vederea desvoltarea tuturor punctelor din program şi m'am mărginit pe lângă raportarea atât de prelarg asupra temei controversate a stabilităţii şi perondărei învĕţătorilor, acésta o am făcut atât pentru însemnătatea temei, cât şi în scopul, că fac un bun serviciu indeosebi fraţilor nostri învĕţători, cetitori ai acestui preţuit ḑiar. *Raportorul.*

Varietăţi.

* (Comisari la esamenile de maturitate). Comisariu din partea regimului la esamenile de maturitate dela gimnasiul nostru gr. or. din Braşov e denumit Dr. Antoniu Abt, profesor de universitate în Cluş: ér pentru gimnasiul gr. cat din Blaş Ignaţiu Veres, director la gim. din Sibiiu.

* (Sciri militare). Intre persónele militare, cărora li s'a conces din partea Maj Sale monarchului a purta orduri strĕine ca distincţiune, aflăm şi următórele nume: colonelul Ioan Fedra, comand. reg. 63 de inf. „crucea de comandeur"; căpitanul Nicolau Marin dela reg. 63 de inf. crucea leului de cavaler a ordului reg. din ţĕrile de jos; sergentul Gligor Moldovan şi Iosif Raţiu dela reg. 50 inf. medalia de argint prusiană pentru servicii resboinice.

* (Avis.) Blanchete pentru anunţarea celor ce vor se ia parte cu vitele lor la têrgul de vite de prăsilă, ce se va ţiné la 30 Aprile n. în Sibiiu se capĕtă la respectivele autorităţi comunale grătuit. Ele sunt a se înainta până în 25 l. c. n. d-lui Iosif Drotleff senator în Sibiiu.

* (Sinucideri.) Fostul jude la tribunalul din Békes Gyula Gustav Tribus, cunoscut din timpul cât a fost subprocuror în Sibiiu şi mai târḑiu procuror în Alba Iulia de unde a fost transferat pentru manipulare necorectă de bani publici, s'a impuscat în localul tribunalului, înainte de a i se immanua sentinţa de deţinere în arest preventiv.

— Neguţătoriul din Cluş Armos Ferencz s'a sinucis pentru că a fost judecat la 6 luni închisóre din causa unui faliment fals.

* (Carlsbadul). Din Carlsbad ni se comunică, că lucrările pentru reparaturi şi înfrunşeţare sunt terminate, mulţămită activităţii comitetului de ajutorare. E drept, că vărsările de apă au causat mari daune, dar ele n'au alterat întru nimic caracterul băilor. Carlsbadul e mai frumos decât cum a fost, póte sĕ-l admire întrégă lume şi băile lui sunt tot atât de bine cuvêntate ca şi în trecut. O mulţime de óspeţi s'au anunţat, ér alţii au şi sosit la renumitul loc de cură.

— In 9. l. c. Maj. Sa monarchul a primit o deputaţiune a comunei Carlsbad, care sub conducerea primarului a mulţămit Maj. Sale pentru grabnicele mijlóce de ajutorare date în urma catastrofei. Monarchul o a primit de tot graţios şi şi esprimă bucuria, că prin energia comitetului de ajutorare s'a putut delătura daunele suferite prin esundare.

* (Distincţiune pentru lucrul de mână). Svedia este légănul propagandei lucrului de mână din secolul present. Curentul cel mai puternic şi bine succes a eşit în ultimele decenii din Nääs.

Eroul acestui curent cultural este August Abrahamson. Acesta, cu ocasiunea aniversării înfiinţării academiei agricole, întêmplate în ḑilele trecute, fu decorat de însuşi Maj. Sa regele cu medalia de aur, o rară şi mare distincţiune în Svedia.

Dl Abrahamson are merite nu numai pentru poporul svedian ci chiar pentru tótă lumea, care se încălḑesce de raḑele binefăcĕtóre ale culturei.

El a fost comerciant şi în timpul din urmă s'a retras la moşia sa în Nääs, unde a înfiinţat în castelul seu propriu „seminariul pentru pregătirea învĕţătorilor în lucrul de mână," primul în feliul seu la care a alergat bărbaţi de scóle din tóte părţile lumei pentru studiu. 200,000 coróne (115.000 fl.) a jertfit el pentru primele adaptări ale institutului şi pentru întreţinerea profesorilor sub direcţiunea nepotului seu, Otto Salamon. Pe lângă acest institut a mai înfiinţat Abrahamson şi o scólă de băeţi şi de fete.

Seminariul şi-a început activitatea sa cu 6 participanţi la un curs de 6 sĕptĕmâni, mai târḑiu însĕ a trebuit sĕ şi estindă lucrarea preste tot anul şi sĕ şi înmulţéscă încăperile prin adaugerea unor noue aripi la edificiul de mai nainte. In timpul din urmă a devenit frecvenţa atât de mare, încât numai acela póte fi primit la studiu, care se prenotéză cel puţin cu un an de ḑile mai înainte.

Mii de bărbaţi de scólă s'au pregătit în lucrul de mână la acest seminariu; între acestia, afară de svedieni şi norvegieni, cei mai mulţi au fost din Finia, apoi din Anglia, Dania, Scoţia, Francia, Italia, Germania, Belgia, Holanda, Iclanda, Canada, Statele-unite, Austria, din Argentinia, din Iaponia etc.

Astăḑi se află seminarii speciale pentru lucrul de mână în mai multe state, ér seminarii pedagogice, cari au introdus acest obiect în rêndul celorlalte sunt nenumĕrate şi se înmulţesc necontenit.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1891.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1890—91.

II. Publicaţiunile Academiei.

(Urmare)

Ediţiunea făcută de Academie în acest mod va fi un preţios repertoriu pentru cunóscerea evenimentelor, prin cari cu ajutoriul lui Dḑeu şi cu lucrarea energică a naţiunei condusă de înţelepciunea Augustului ei suveran, ţéra nóstră s'a înălţat la posiţiunea, pe care astăḑi o ocupă între statele Europei.

6. Au rĕmas a se tipări în anul viitoriu:

a) Ţĕranul român de dl Gr. G. Tocilescu, lucrare premiată la 1882.

b) Catalogul monumentelor epigrafice şi sculpturale din Museul naţional de anticităţi, de dl Gr. G. Tocilescu.

c) Flora Dobrogei de Dr. D. Brandza, lucrare premiată la 1887.

d) Tomul II din „Psaltirea publicată românasce la 1577 de diaconul Coresi", din care colegul nostru B. P. Haşdeu, însărcinat cu acésta ediţiune, a tipărit primele patru cóle.

7. Din „Etymologicum Mugnum Romaniae" dl B. P. Haşdeu a publicat făsciόra a III din tomul II, în care se cuprind cuvintele „Ariciu-Aştémat". Acuma se află sub presă făsciόra IV, cu care se termină tomul al II-lea. Salutăm cu adêncă bucurie acésta continuare a monumentalei lucrări, prin care colegul nostru ridică un monument neperitoriu limbei române si numelui seu.

8. Daruri şi schimburi de publicaţiuni. — După decisiuni luate în anul trecut, publicaţiunile Academiei au fost dăruite următórelor instituţiuni de cultură:

Scólei normale Vasile Lupu din Iaşi.

Reuniunei învĕţătorilor dela scólele gr. or. române din districtul Sibiiului.

Scólele normale de institutori din Bucureşci.

Gimnasiului român dela Brad în Ungaria.

Societăţii scientifice şi literare din Iaşi.

Liceul Lazar din Bucuresci.

S'au trimes în dar publicaţiunile:

Dlui Rosetti Teodor în semn de recunoscinţă pentru bunavoiuţă precare a arĕtat Academiei ca ministru al instrucţiunei publice, procurând pentru instituţiunea nóstră localul n care se află şi mijlócele de instalare.

Dlui Ioan Pop Reteganu, ca încuragiare pentru preţiósele colecţiuni de poesii poporale, pe cari le-a comunicat Academiei.

Nouĕ relaţiuni de schimbul publicaţinnilor s'a stabilit cu următórele instituţiuni scientifice strĕine:

The Smithsonian Institution, dela Washington.

Direcţiunea generală a museelor si artelor frumósă din Roma.

Universitatea din Heidelberg.

III. Publicaţiunile Hurmuzaki şi cercetări istorice.

1. Din colecţiunca de documente istorice adunate de Eudocsiu Hurmuzaki s'a terminat tipărirea tomului II partea 1, care cuprinde 722 documente din anii 1451—1575, culese din archivele imperiale dela Viena. Volumul s'a terminat printr'un indice alfabetic al cuprinsului.

2. Tomul I, partea 2-a, cuprinḑênd 691 documente din anii 1346—1450, adunate de prin diferite publicaţiuni şi coordonate de dl Nic. Densuşian, a fost terminat şi publicat îndată după sesiunea generală trecută. Acest volum a fost îmbogăţit cu o serie de preţióse documente slavone tipărite sub îngrijirea dlui profesor Dr. E. Kaluzniacki dela universitatea din Cernăuţi şi cu facsimile a sése documente latine eşite din cancelariile Domnilor munteni şi moldoveni.

3. Tomul II partea 2-a, format din documente din anii 1451—1510 adunate tot de dl Densuşian, este acuma întreg tipărit şi cuprinde 517 documente. La acest volom s'au adaus asemenea un apendice de documente slavone din aceeiaşi ani; acestea se tipăresc în tecstul original cu traducerea latină şi cu note tot sub îngrijirea dlui profesor Kaluzniacki Volumul este de tot terminat şi va puté fi distribuit chiar în cursul acestei sesiuni. (Va urma).

Loterie.

Mercuri în 15 Aprile 1891.

Brünn: 9 55 58 88 8

Nr. 324 [58] 2—3

CONCURS.

In comuna bisericéscă Şelimber, devenind vacant postul de paroch de a III a clasă, pentru indeplinirea acestuia se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare a concursului în fóia „Telegraful român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, venitele din porţiunea canonică, din birul în naturale, şi din stolă, cari tóte la olaltă computate dau suma de 340 fl.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-şi asterne suplicele concursuale adresate sinodului parochial şi instruite cu documente în sensul normativelor bisericesci din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral al tractului Sibiiu.

Sibiiu 1 Februariu, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 13 [59] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Tămăşasa, protopresbiteratul Orĕştiei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român“.

Emolumentele statorite în sinodul parochial în 30 Ianuariu a. c. constau din un venit anual în suma de 394 fl. v. a. şi cuartir liber.

Doritorii de a competa la acéstă parochie îşi pot lua informaţiune despre starea parochii dela oficiul parochial şi protopresbiteral local, — éră cererile instruite conform Regulamentului congresual pentru parochii sĕ se astérnă la oficiul protopresbiteral al Orĕştiei în terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Orĕştiei în conţelegere cu comitetul parochial.

Orĕştie, 26 Februariu, 1891.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 142—1891. [57] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan, lângă neputinciosul paroch al comunei Stănija de sus Avram Crăciun l. Ioan, se escrie al doilea concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: jumĕtate din întreg venitul parochial de 405 fl. 20 cr.

Concurenţii au a şi insinua petiţiunile lor, instruate conform disposiţiunilor din vigóre, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

Brad, la 15 Martiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 299 [55] 3—3

EDICT.

Maria Ticoşan, muerea legitimă a lui Lazar Călbéză gr. or. din Trapold, carea de 4 ani pribegesce prin lume fără a i se sci locul ubicaţiunei ei, prin acésta se citéză, ca în termin de 3 luni sĕ se presenteze înaintea acestui oficiu, căci la din contra procesul intentat de bărbatul seu, se va decide şi şi în absenţa ei.

Sighişóra, 22 Martiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm. protop.

Nr. 940 [56] 3—3

EDICT.

Alecsandrina Moldovenescu din Tohanul nou soţia legitimă a lui Nicolau B. Puşcariu din Sohodol, carea pribegind prin lume fără a sĕ sci locul ubicaţiunei ei, prin acésta se citéză, ca în termin de 6 luni sĕ se presenteze înaintea acestui oficiu, căci la din contră procesul intentat de soţul ei, se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Oficiul protopresbiteral greco orient al Branului.

Zernesci, 24 Decembre, 1890.

Traian Meţian,

Sz. 7093/890 plg. (60) 1—3

Hirdetmény.

A pálosi ált. határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, a működő mérnök megválasztása, és a költség előirányzat elkészitése végett Bro Apor Zóltan kir. törvényszéki biró kiküldetik és határidőül az **1891 évi Május 19-ének d. e. 9 óraja** Pálos község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekelt felek azon hozzáadásal idéztetnek meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás meg tartását akadályozni nem fogja.

Erzsébetváros a kir. törvényszéknek 1891 aprilis 6-án tartott üléséből.

Vén András,
elnök.

Zoltán,
jegyző.

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA.“

A XXII-a adunare generală ordinară

va avé loc **Duminecă in 19 Aprile st. n. a. c. la 3 óre după prânḑ** în casa proprie a institutului *(strada Cisnădiei Nr. 5)*.

Obiecte de pertractare sunt:

1. Darea de sémă despre afacerile anului 1890.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Intregirea comitetului administrativ.
4. Introducerea asigurării obligatorice în contra pericolului de rĕsboiu şi schimbarea condiţiunilor de asigurare
5. Propuneri incurse.
6. Sortire de obligaţiuni a fondului de întemeiare.

Sibiiu, în 14 Martiu, 1891.

[53] 2—2

Direcţiunea.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana.	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7 24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7 39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2 24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat-	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9 54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.3
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Banita	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Reghinul-săs,–Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8 20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	5.—

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 39 Sibiiu, Sâmbătă 6/18 Aprile 1891. **XXXIX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 5 Aprile.

Fie-care popor se judecă după gradul de cultură, la care a ajuns și după nisuințele de a promova cultura. In direcțiunea acésta a promovărei culturei popórele favorisate de împregiurări au lucrat de sute de ani, și ele aḑi stau pe o tréptă înaltă, la care noi în patria nóstră cu sfiélă privim.

Sunt înaintați în cultură francezii, înaintați germanii, cari cu sute de ani înainte de acésta au pus temelia culturei lor, după care se orientéză aḑi întrégă lumea civilisată.

Nu se pot făli românii cu asemenea lucruri mărețe, căci împregiurările, între cari au trăit și s'au desvoltat, nu au fost favorabile culturei.

Ca grănițeri ai apusului contra invasiunilor din Orient, în special contra invasiunilor turcului barbar, românii au trebuit sĕ stea tot cu arma în mână, sĕ asigureze occidentului pacea, sub binecuvêntarea căreia acesta sĕ pótă promova cultură, sĕ se pótă perfecționa, sĕ se pótă avênta la înălțimea, spre care cu uimire privesc aḑi popórele, cari nu sau bucurat de binefacerile păcei.

In vécul trecut aserviți de sistemul corupt al dlor fanarioți, românii din principate au fost puși pericolului sĕ-și pérdă și limba și datinile și tradițiunile strămoșesci, și sistemul acesta blăstĕmat s'a spart abia în al doilea pătrariu din vécul acesta, când și în principate a rĕsărit sórele libertății.

Despre noi românii din monarchia austro-ungară înainte de anul 1848 se mai vorbim óre?

In trista stare de sclăvie și sub sistemul pĕcătos de pe acele vremi la noi românii nu mai póte fi vorbă de desvoltarea literaturei, deórece nu avém condițiunile, între cari sĕ ne putem interesa și de cele ale culturei.

După închegarea principatelor române în un singur principat, și după consolidarea lucrurilor pe base temeinice sub scutul libertății România a inceput a jertfi pentru cultură și literatură cu mână mai plină și după un plan bine studiat, și aḑi cu satisfacțiune privim la resultatele, pe cari trebue sĕ le constate împreună cu noi lumea nepreocupată în cele ale culturei și ale literaturei.

Avem o unitate noi românii, pe care nimenea nu ni-o póte disputa. Românul din Bucovina, cel din Bănat, Transilvania și România unul este în literatura sa, și pentru unitatea acésta nime nu ne póte bănui, pentru unitatea acésta nime în lume nu se póte supĕra pe noi.

Poporul român în tótă ființa sa una este, ori unde l'a pus pe el Dumneḑeu, ori unde apasă asupra lui mâna sorței. In Bucovina, în Ungaria și Bănat, în Transilvania, în Moldova sau Muntenia una e poporul român în credința sa, una în nota caracteristică a caracterului seu, una în vitalitatea sa, una în datinele sale, una în poesia sa, una în traiul seu și în condițiunile de viéță, cu un cuvênt una e întrégă viéța sufletéscă a poporului român. Și una fiind el, una e literatura lui, literatura poporală, acéstă fecióră curată, modestă, și bogată în neperitóre frumseți, în cari s'au îndrăgostit acei puțini fericiți, cari au avut timp și predilecțiune sĕ se ocupe cu poesia poporului, și cu modul de a-și manifesta el simțemintele inimei sale.

Literatura și cultura cer mari jertfe, ca ea sĕ se pótă desvolta, și ce a fost mai natural, ca statul român se ia sub scutul seu inițiativa făcută, și se pună coróna lucrărei prin decretarea academiei române, sub scutul căreia se înfloréscă artele și sciința.

România în anul acesta a fost fericită în serbarea de iubileuri. După serbarea de 10 ani a proclamărei regatului a urmat la 1/13 Aprile serbarea de 25 ani a fondărei academiei, va urma la 10 Maiu a 25 aniversare a venirei actualului rege în țéră și tot atunci aniversarea de 10 ani a incoronărei de rege.

Cu deosebită bucurie salutăm noi aniversarea de 25 de ani a academiei, care e consacrată activității literare, care e consacrată culturei, pentru care secolul, în care trăim, atâtea sacrificii aduce.

La serbarea academiei din Lunia trecută tot românul priveste cu drag, căci vede la spatele academiei un pătrariu de secol sacrificat culturei, care de o potrivă varsă raḑe de lumină și de căldură pretutindenea.

La 1/13 Aprile a. c. ni se presentéză în ochii sufletului nostru toți bărbații cei mari, cari au făcut începutul și au pus basa pomposului edificiu de acuma. Apostolul Lazar, nemuritoriul Heliade, Laurian și între cei mai próspeți în veci veselul poet Alecsandri, mult cercatul Boliac și Bolintineanu, părintele filologiei române și al etimologiei, în veci nemuritoriul Timoteiu Cipariu, apostolul românilor din Bucovina Aron Pumnul, mult regretatul Hurmuzachii, toți acestia iau parte sufletesce la serbarea academiei române, căci fie-care din ei, partea cea mai bună și-au pus pentru literatura română, pentru prosperarea poporului român în cultură și literatură.

Pĕtrunși de datorința nóstră ca publicisti, când e vorba de o cestiune culturală română, salutăm cu bucurie pe membrii academiei române la serbarea iubileului ei, și accentuăm unitatea culturală, la care trebue se ținem din tóte puterile. Privirile nóstre cele culturale sunt îndreptate spre academia română, căci ea are întrunite acolo capetele cele mai luminate din sinul poporului nostru, și are și mijlócele materiale cu cari se promoveḑe cultura și literatura română.

Terenul de lucru e vast, căci noi numai târḑiu ne am putut apuca la lucru. Cu atât mai mare sĕ ne fie zelul, bunăvoința, și Dumneḑeu va binecuvênta lucrările nóstre.

Revista politicà.

Publicul este de mult obicinuit a primi sciri despre pregătirile militare ale Rusiei; nu trece sĕptĕmână, în care ḑiarele germane sĕ nu scie spune ceva nou p'acéstă temă.

„Allgemeine Zeitung" din München scie acum sĕ mai varieze acéstă notă.

Ea primesce din Paris o scrisóre, care îi vestesce că și ministrul de rĕsboiu al Franciei, dl Freycinet urmăresce cu mult zel nisce reinoite pregătiri militare.

Étă un estras din scrisórea gazetei delaMünchen:

Pentru marele manevre ale celor patru corpuri de armată, cari stau între Orleans și granița germână, se folosesc mijlóce cu mult mai însemnate de cât erau provĕḑute la început.

Manevrele vor fi conduse din mari puncte de vedere strategice, folosindu-se în mare liniele ferate; ele vor înghiți deci sume enorme.

Pelângă esercițiile mai mari de trupe, cari deja de mult se înscenéză pe fie-care an, — așa dară pe lângă esercițiile de brigade, diviḑii și corpuri, — au început și vor continua de acum în fie-care an și așa numitele eserciții de garnisónă, cari până acum au fost reduse la un rol fórte neînsemnat, ca sĕ nu se încarce prea mult bugetul.

Creditele necesare pentru stricarea sămĕnăturilor, pentru concentrările trecĕtóre de trupe, ș'așa mai departe, sunt deja acordate.

Se grăbesce apoi noua formație, proiectată de mai mult, a câtor va alte regimente de cavalerie.

La granița germână, și anume pe tótă linia, în special însĕ spre rĕsărit dela Belfort și Nancy, s'au reînceput lucrările pentru completarea marelui sistem de fortificare a Vogesilor.

Se ridică și forturi cu desăvêrșire nóuĕ, mai ales spre sud-vest dela Belfort, în fața acelui punct, la care se întâlnesc granițele germâne, elvețiane și francese, la Pont-de Roide. Aceste forturi nóuĕ au destinația sĕ asigure Belfortul de o impresurare dinspre méḑăḑi.

Mai departe, continuă corespondența ḑiariului german, bugetul pentru 1892 mai conține o sporire

---

FOIȚA.

Cele două devise

de

Émile Souvestre,

traducere din franțuzește de **M. U.**

(Urmare.)

El nu caută prin urmare decât cértă și procese! ori unde se află, ḑise d na Charlota speriată; se fugi de așa ceva ca de foc!

— Nu s'ar puté găsi o inimă mai bună și mai sinceră, ḑise Mutzen; ține numai cu sfințenie devisa: Fie-care dreptul seu.

— Pe când a dlui e: Caritas; reluà zimbind bĕtrîna dómnă, o! am auḑit tot la Cernay.

— Călătoriți împreună! întrebà D. Rosman.

— Suntem veri, rĕspunse Iosef, și am venit la Kaisersberg pentru un testament, a căruia cetire va fi mâne.

— Un testament! repetá d-na Charlota mirată.

— Da, al unchiului nostru, doctorul Harver.

— Amândóuĕ femeile și dl Rosman făcură o miscare.

— A! d vóstră sunteți rudele doctorului? reluà Rosman, privind pe tinărul om, ce întâmplare fericită dle, căci am fost un vechiu tovarăș și cel mai bun prieten.

— Acest fel de recunoscință, serví de introducere, și începură a vorbi de mórte. Multzen nu l vĕḑuse nici odată, dar simția pentru el o stimă și o iubire, pe care instinctul o pune între membrii aceleași familii. El vorbi multă vreme de Dr. ascultá cu multă băgare de sémă ce i se spuse de viața lui, de ultimele lui momente, apoi într'un târḑiu, după multe povestiri, merse în odaia lui.

Fiind ostenit dormí bine și târḑiu, când se desteptă a doua ḑi erau 10 césuri. Se îmbrăcá repede și voi se plece, se întâlnéscă pe Enric, cu care trebuia se mérgă la notar; dar îl găsi în salon, împreună cu d nu Rosman și cu notarul.

D-nele Charlota și Luisa, veniră numai decât.

Când toți fuseră reuniți, dl Rosman se întórse către tinerii și le ḑise:

— Nimeni nu e strĕin aici, domnilor, scim cu toții pentru ce afacere am venit la Kaiersberg, căci d-na Charlota Revel e cumnata mea, d-na Luisa Armand nepóta dómnei, eu îi sunt tutor, și amândóuĕ au venit sĕ asculte cetirea testamentului fratelui și unchiului, adecă a doctorului Harver.

Cei doii tineri salutară pe d-na Charlota și d-na Luisa, care rĕspunseră cu amabilitate.

— M'am gândit, urmá dl Rosman, că cetirea testamentului s'ar putea face la mine, de óre ce întâmplarea ne au reunit pe toți aici.

— Enric rĕspunse printr'un sem de învoială. Fie-care se așéḑă și notarul era se rupă sigilul, dar se opri.

— Acest testament e făcut cu mult înainte, ḑise el, și în ultimele luni ale vieței sale, dl Harver îmi spusese de mai multe ori, că ar voi sĕ-l strice și sĕ lase fie-cărui din ereḑi partea cuvenită prin lege, și dacă n'a făcut'o acésta, numai mórtea l-a împedecat. A trebuit se vĕ spun acésta sĕ-mi ușurez consciința; acum, ve întreb pe toți cei de față, dacă nu voiți sĕ îndepliniți voia doctorului sĕ anulați testamentul înainte de a sci, cine se îmbogățesce sau cine perde.

Acestei propuneri neasteptate îi urmă o scurtă tăcere. Multzen vorbí cel dintâiu.

— Despre mine, ḑise el cu un aer modest, me învoesc, căci n'am nici un drept particular la averea unchiului, pe care nici nu l'am cunoscut.

— Eu asemenea nu me voiu opune, ḑise d-na Charlota.

— Și eu me învoiesc în numele protegiatei mele, ḑise dl Rosman.

— Prin urmare, ḑise notariul întorcêndu-se către Enric, mai rĕmâne domnul. (Va urma.)

a efectivului armatei cu 324 de oficeri și 7418 ómeni față cu bugetul din 1891.

Planurile de mobilizare, întru cât privesce trupele cele mai apropiate de granița germână, în special cavaleria, s'a îmbunătățit în sensul unei mai grabnice pregătiri de rĕsboiu.

Formarea unei armate coloniale se grăbesce și ea în scopul de a se ușura o povară ce apasă asupra armatei permanente.

In sfârșit s'a reluat ḑilele trecute în ministeriul de rĕsboiu un proiect, care are de scop sĕ se aprovisioneze tóte orașele întărite, dimpreună cu punctele cari zac înlăuntrul lagărilor întărite, pentru un timp de dóuĕ, până la trei luni, și acésta în timp de pace.

Ideia acésta din urmă e veche, dar realisarea ei a fost împedecată totdeuna până acum de cheltuelile prea mari; acum însĕ se vor suporta și acestea. Camera e învoită sĕ acórde sumele necesare, cari numai pentru cele 46 locuri fortificate, cari au mai mult de 10 mii de locuitori se vor urca la vr'o 30 până la 40 milióne odată pentru totdeuna și la vre-o 3—4 milióne pe fie-care an.

Afară de aceste 46 cetăți mai mari sunt 563 de forturi mai mici, cari vor cere de asemenea o enormă cheltuială. —

Din scupcina sêrbéscă se notifică următórele sciri sensaționale:

Interpelarea în privința alarmei, pe care dl Belimarcovici a făcut sĕ se sune în garnisóna din Belgrad, s'a retras. Scupcina s'a închis prin ucazul regenței. Aséră a fost o sedință sgomotósă, care a ținut până la mieḑul nopții. Guvernul a cetit o scrisóre adresată regenței de către regele Milan, care declară, că în interesul ordinei și liniscei țĕrei se gândesce sĕ părăséscă Serbia până la maioritatea regelui Alecsandru.

D. Visa Radovanovici (radical) a cerut, ca cu acéstă ocasie sĕ se dea o soluțiune cestiunei reginei Natalia și ca preșidenția sĕ propue o moțiune în acest sens. Oposiția liberală, dl Garașanin și disidenții, au propus sĕ se ia act de scrisórea regelui Milan și sĕ se respingă propunerea Radovanovici, care este contrară regulamentului.

Propunerea Radovanovici a fost adoptată cu o mică maioritate.

Presidentul scupcinei a presentat o resoluțiune, prin care cere ca guvernul sĕ întrebuințeze influența sa, pentru ca regina Natalia sĕ imiteze esemplu regelui Milan și ca părechea regală sĕ nu mai între în Sêrbia decât în cas de bólă a regelui Alecsandru. Resoluțiunea a provocat o discuție din cele mai pasionate, la care au luat parte 40 de oratori, printre care dnii Garașanin, Leshanine, tótă oposiția și disidenții.

Oratorii au tacsat acéstă resoluțiune de neconstituțională și de nelegală, de act de violență, care va trebuí sĕ vateme prestigiul Sêrbiei. Refusul președintelui de a admite votul prin apel nominal a provocat o ședință sgomotósă, care a ținut o jumĕtate de óră; — tribunele au aclamat discursul dlui Garașanin.

O nóuă agitație a fost provocată prin propunerea guvernului de a acorda regelui Milan un milion cu titlu de avans pentru 3 ani din lista sa civilă; propunerea a fost votată cu o mică maioritate, de óre-ce mai mulți deputați părăsiseră sala. —

Despre atentatul contra țarului „Dely Telegraph" dă următórele amănunte, pe cari le reproduce „Timpul":

Pe ḑiua de aḑi, 6 Aprile, — ḑice numitul corespondent, — a fost plănuit un nou atentat în contra vieții țarului. Din fericire acest atentat a fost zădărnicit.

Nu e hotărit încă, dacă nereușita lui e meritul întêmplărei numai, sau al dibăcei poliției.

Ḑiua de aḑi e o sĕrbătóre mare în Rusia (Bunăvestirea); în special, ea este sĕrbătórea de căpetenie a călăreților din gardă, cari în acéstă ḑi au sĕ fie trecuți în revistă de împĕratul și împĕrătésa în fața palatului marelui duce Nicolae.

Cu escepția membrilor familiei regale nimeni nu póte participa la acéstă revistă, decât dacă e posesorul unei cărți de intrare nominale și iscălite de adjutantul de regiment.

La fie care parte a portalului, prin care întră împĕratul, se ridică dóuĕ mici tribune, cari se ocupă de óspeți în ordinea în care sosesc. Acei care stau apróne de ușă, se află mai apróne de țarul, când întră în manegiu.

Cât ține revista, el se apropie de întrare de dóuĕ ori.

„Pe la 10 și jumĕtate diminéța apărù un om de statură mijlocie, cu espresia feței posomorită, un tip de médă ḑi; își arată biletul și se așeḑă la capĕtul cel mai estrem al tribunei, unde depărtarea dintre el și țar avea sĕ fie de cel mult cinci pași.

I se vizită a dóua óră cartea de invitare și se ivi îndoială asupra faptului, dacă în adevĕr se liberase o carte pe acel nume. Apoi fu rugat sĕ-și desbrace pardesiul. Necunoscutul voì sĕ se scuze ḑicênd, că este un curent de aer acolo. Dar ér se resgândi imediat și eși in anticameră sĕ-și desbrace pardesiul. Acolo un agent secret îl arestà.

Făcându-i-se perchiziție se găsi asupra lui un revolvĕr Smith și Wesson și afară de asta o sticluță cu otravă.

Arestatul Skameikin, cu numele, pretindea, că în sticluță se află o doctorie cunoscută.

El fu transportat imediat în inchisóre.

La vre o 3 sferturi de cés după arestarea lui Skamekin a apărut țarul și întrà încet pe lângă tribună, de unde atentatorul, dacă n'ar fi fost arestat la timp, l-ar fi omorât sau l ar fi rănit greu, fără îndoélă.

„Individul arestat este un membru al unui așaḑis „club al lui Scevola" din Charcov. Membrii acestui club au jurat sĕ-și pună în joc viața, ca se omóre pe țarul. Din Charkov sĕ anunță arestări numĕróse Poliția crede, că a isbutit se aresteze pe cei mai mulți membri ai acestui club de ucigași. Printre cei arestați se află și mai mulți studenți.

„Sinuciderea oficeriului de husari Annekoff, întêmplată nu de mult la Petersburg, se aduce în legătură cu mișcarea revoluționară descoperită acum".

„Sĕ se facă lumină".

(Urmare.)

Conclusul sinodului din 1883 Nr. 121 șed. IX a, 3/15 Martiu.

Nr. 121: In ce privește fondul Rudolfin, comisiunea conform însărcinărei de sub Nr. 111, luându-și informațiune din acte, a constatat, că acest fond la finea anului 1882 a fost de 19.422 fl 28 cr., ér restul de 12,000 fl. v. a. nefiind predat consistoriului se află încă la Escelenția Sa Domnul archiepiscop, întrând regulat la cassa archidiecesană interesele acestei sume precum și celelalte resurse menite spre crescerea fondului.

La propunerea comisiunei,

— Sinodul ia acest raport spre sciință și însărcinéză pe Consistoriu a regula și afacerea acésta în sensul instrucțiunilor esistente.

Hârtia Escelenției Sale I. P. S D. archiepiscop și metropolit.

Nr. 121 metrop.

Venerabile Consistoriu!

Conform obligĕmêntului, luat asupra-mi prin Nota mea din 31 August 1881, am depus la cassa epitropiei archidiecesane întreg capitalul fondului „Rudolfin", care dela urḑirea lui a fost administrat de mine și adecă am depus:

a) la 3/15 Septembre 1881. . .	3989 fl. $20^{1}/_{4}$ cr.
b) astăḑi la 6 Novembre n. 1883 .	12.000 „ — „
de tot dar un capital de	15.989 fl. $20^{1}/_{4}$ cr.

de asemenea am depus la aceași cassă interesele curente dela capitalul de 12 000 fl. pe timpul dela 15 Septembre 1881 până inclusiv la 6 Novembre 1883 calend. n. în următoriul mod:

a) la 31 Decembre 1881	210 fl. cr.
b) „ 30 Iuniu 1882	360 „ —
c) „ 30 Decembre 1882	360 „ —
d) „ 30 Iuniu 1883	360 „ —
e) „ 6 Novembre 1883	252 „ —
suma intereselor	1542 fl. „

Fiind astfeliu încheată cu totul resignarea fondului Rudolfin în administrarea epitropiei archidiecesane, astăḑi mi-am ridicat dela cassa epitropiei archidiesane obiectele depuse acolo la 3/15 Septembre 1881 ca garanță pentru suma, ce rĕmăsese la mine de 12.000 fl. anume am ridicat: 25 de acțiuni de ale institutului de credit și economii „Albina" în valóre nominală de 2,500 fl. într'una cu cuponii curenți și un act de asecurare pe viéță la „*Riunione adriatica di sicurta in Triest*", mai remânând spre finalisarea acestei afaceri, ca venerabilul Consistoriu sĕ-mi restitue actul, care cu valóre de obligațiune l'am aclus sub B. la Nota mea din 31 August 1881 referitoriu la suma de 12.000 fl. carea după cele arĕtate mai sus o am depus astăḑi la cassa epitropiei archidiecesane.

Cu scop de a pune în evidență, cum s'a întemeeat și cum a crescut fondul, care astăḑi pórtă numirea de „fondul Rudolfin" pe timpul, când acest fond era sub administrațiunea mea, adecă dela prima lui urzire la 28 Octombre nou 1875 până la 3/15 Septembre 1881, aclud aicia sub un conspect specific, care e o recapitulare a rațiocinului aclus la Nota mea din 31 August 1881; ér crescĕmêntul acestui fond dela 3/15 Septembre 1881 încóce și starea lui de acum în combinare cu datele cuprinsĕ în actul meu present, se va vedea din cărțile casei epitropesci; pentru mine încât sunt personalminte interesat în acéstă afacere ajunge a nota aicea ca sumariu: că la casa epitropiei archidiecesune în contul fondului rudolfin am depus:

a) capitalul și respective interese capitalisate	15,989 fl. $20^{1}/_{2}$ cr.
b) interese curente	1,542 fl. „ —
de tot	17,531 fl. $20^{1}/_{4}$ cr.

și cu acésta me cred a fi eșit din orice obligĕmênt personal față de numitul fond.

Sibiiu, 25 Octombre, 1883.

Conclusul sinodal din 1884 Nr. 135; șed. XIV. 26 Aprilie (6 Maiu)

Nr. 135 Cu privire la hârtia Consistoriului din 14 Aprile a. c. în causa regulărei fondului „Rudolfin" în sensul conclusului sinodal din 3/15 Maiu 1883 Nr. 121 și a contopirei acestui fond cu fondurile; de 30 mii și al preoțimei archidiecesane" cu numirea de „fondul Rudolfin"

— Sinodul primesce propunerile cuprinse în hârtia Consistoriului susprovocată, asemenea primesce și actul fundațional în tecstul ce se alătură la protocol sub ./.

ad Nr. 4375—Epitr. 1883.

Act fundațional.

I. Fondul de treiḑeci mii, fondul preoțimei archidiecesane și fondul Rudolfin sĕ contopesc într'un singur fond care din incidentul serbărei iubileului de 25 de ani al Majestăților Sale cesare regesci apostolice Francisc Iosif I și Elisabeta sĕ se numéscă cu numele Alteței Sale principelui de corónă Rudolf, adecă „fondul Rudolfin".

II. Acest fond este proprietatea esclusivă a archidiecesei greco orientale române din Transilvania și se administréză de către consistoriul archidiecesei gr. or. române din Sibiiu după regulele și normativele, ce se observéză preste tot la administrarea averii archidiecesane.

III. Scopul acestui fond este, ca din venitul seu sĕ se ajutoreze clerul archidiecesei greco-orientale române din Transilvania.

IV. Modul ajutorirei sĕ statoresce la propunerea consistoriului prin sinodul archidiecesan, ér conferirea ajutórelor se îndeplinesce prin consistoriul archidiecesan.

V Tóte ajutórele subvențiunile și darurile, ce se dau archidiecesei pentru ajutorirea clerului archidiecesan dela stat, corporațiuni și privați încât administrarea lor separată nu este condiționată anume, au se incurgă și sĕ se compute la acest fond.

VI. La propunerea consistoriului archidiecesan sinodul archidiecesan va statori din an în an cuota, care are să se capitaliseze din venitele fondului, care cuotă însĕ nu póte fi mai mică, decât dóueḑeci de percente din venit.

VII. Starea acestui fond este cu 31 Decembre 1883 de 197,894 fl 93 cr. (Va urma.)

Iubileul Academiei române din Bucuresci.

Bucuresci 2 Aprile. Ca unul, carele am avut fericirea a asista la măréța serbare iubilară a Academiei române, vin a ve descrie în puține cuvinte serbarea arangiată de cea mai înaltă corporațiune culturală a nóstră.

Festivitatea s'a ținut în sala cea mare a universității și a durat dela óra 1 până la 5 după améḑi. Deja pe la óra 12 bulevardul era plin de ómeni, și covórele întinse până la întrare și gardistii de palat postați la porți și uși prevestese, că regele, președintele de onóre al Academiei are se vină și se dea țărei o nouă dovadă de înalta sa îngrigire pentru prosperarea ei pe tóte terenele vieței. Pe la 1 óră nu numai sala cea pompósă a universităței, dar și tribunele și galeriele erau pline îndesuite, încât sta cap la cap și era fórte cu greu a străbate prin mulțime.

Pe banca ministerială — căci sala servesce deocamdată și pentru ședințele senatului, — ocupase loc prim ministrul Florescu și colegii sei; logea diploților, logele damelor, galeriile tóte stau, cum se ḑice pe aici, — întesate de lume. Pentru membrii Academiei erau reservate primele bance, dar și acelea le înpărțiseră bărbații sciinței cu bogate cununi de dame din societatea cea înaltă: soțiile miniștrilor, generalilor, profesorilor etc. Pela $1^{1}/_{2}$ óră întră în sală regele, însoțit de regina și principele clironom, și corurile bărbătesci întrunite, dupăcât am putut prețui pintr'o vedere, cam 300 persóne, intonară cântecul gintei latine, și frumósele acórde ale cântărei erau însoțite de musica instrumentală, așa încât efectul era împunătoriu. Acum regele, care ocupase locul presidial, cetesce stând cuvêntul de deschidere, scurt și valoros, în tóte enunciatele sale, prin care accentuéză însemnătatea Academiei, atinge pe scurt desvoltarea ei și desfășură înaltele ei probleme și venitoriu, promițându-i protecțiunea sa, și pe când dênsul nu va mai fi, continuarea operei sale din partea principelui mostenitoriu, Vii aplause acoper cuvintele regelui, cari fac impresiunea unei resoluțiuni firme și nobile bărbătesci. Acum secretariul general Dem. Sturdza dă cetire raportului seu, fórte instructiv, asupra înființărei și activităței de 25 ani a Academiei, o activitate încordată, dar și fórte mănósă: ḑeci de mii documente relative la români adunate de prin archivele Vienei, Veneției, Petropolei etc. o bibliotecă de 41,000 volume, o avere de $2^{1}/_{2}$ milióne lei.

După încheierea raportului se rădică regina, admirabila Carmen Sylva, și dă cetire unui episod în frumósă prosă poetică din ultimele lupte desperate ale dacilor contra puterei covêrșitóre a romanilor, — discurs ascultat cu cea mai mare atențiune, îmi vine a ḑice chiar pietate, și remunerat cu însuflețite aplause, cari păreau fără sfêrșit. Acum se urcă la tribună bĕtrânul istoric și patriot Michail Cogălnicean și cetesce părți din istoria mai nouĕ a țĕrei: desrobirea țiganilor, stergerea boierescului (iobăgiei), unirea principatelor române etc. In fine vicepreședintele Academiei Hașdeu, în cuvinte însuflețite mulțămesce regelui pentru înalta protecțiune, ce a dat Academiei dela inceputul ei până astăḑi și urându-i a ajunge și „nunta ei de aur", ii ofere între viile aplause ale adunărei medalia comemorativă a acestui iubileu.

În fine corurile intonéză imnul național „Trăéscă Regele"!, și între aclamațiunile de bucurie ale mulțimei regele cu regina și principele de corónă părăsesc sala, adresându-se în trecere în modul cel mai graţios cu câte un cuvênt către diferite personalităţi mai cu sémă membrii Academiei.

La 6 óre a fost prânḑ strălucit la palat, care în sunetele musicei militare pe piaţa palatului a durat până la 10 óre; regele a toastat pentru Academie, Haşdeu şi Sturdza pentru regele şi casa sa, ér Bariţiu, pre care regele l'a avut în stênga sa, pecând la drépta şedea bĕtrânul Creţulescu, îndeosebi pentru regina. Toţi membrii Academiei au fost distinşi în modul cel mai onorific atât din partea regelui şi a reginei, cât şi din partea principelui de corónă. Discursurile atât la masa regală, cât şi înainte şi dupa masă s'au purtat aprópe esclusiv în limba română.

Asociaţiunea meseriaşilor români din Braşov.

Braşov, 3/15 Aprile.

In sala de desemn a gimnasiului român din loc s'a ţinut Dumineca trecută adunarea generală a Asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi sodalilor români din Braşov. Printre numĕroşii măestri şi sodali, cari au participat la adunare, am vĕḑut cu plăcere şi o frumósă cunună de fruntaşi şi inteligenţi din loc. Din acestea voiu aminti pe dd. Ioan Petric, protopop, B. Baiulescu, protopop şi preşedinte onorar al Asociaţiunei, doi redactori dela „Gazeta Transilvaniei“ dl director gimnasial Ipolit Ilasievici, adv. I. Lenger etc. Adunarea a fost mai solemnă din causă, că acum s'a ales de nou membri comitetului pe un period de trei ani.

Inainte de deschiderea şedinţei dl preşedinte Vasile Sfetea arată în cuvinte alese scopul societăţii, vorbind tot odată de datorinţa, ce o avem în a susţiné clasa aşa ḑisă mijlocie. In fine arătând că afacerile sale nu-i permit a mai ocupa acest oficiu se rógă ca la constituirea noului comitet se nu mai fiă luat în combinaţiune.

După acestea secretarul Asociaţiunei, Dr. Ioan Bozocean cetesce raportul comitetului despre agendele din decursul anului, cetesce raportul cassei şi proiectul de buget.

Când secretariul împărtăşì incetarea din viaţă a meritosului bărbat şi membru al Asociaţiunei meseriaşilor, Const. D Popasu, care prin ultima disposiţiă a testat pe séma Asociaţiunei suma de 300 franci toţi cei presenţi s'au ridicat în picióre, ḑicêndu-şi: în veci pomenirea lui.

Din raportul comitetului se vede că în a. 1890 s'au aşeḑat la 11 meserii, 44 învĕţăcei, tacsele scolare plătite din partea comitetului au fost 207 fl., pentru haine în ajunul Crăciunului s'au spesat 300 fl., ér ca ajutóre de spălat şi în casuri de bóle s'au plătit 260 fl. Pe lângă acestea s'au împărţit stipendie şi ajutóre de drum sodalilor cari au plecat de aici în alte oraşe.

Averea Asociaţiunei cu finea anului trecut se compunea din fondul propriu de 4353 fl., din fundaţiunea generoşilor Stroescu de preste 42,000 franci, şi din fundaţiunea destinată pentru redactarea unui ḑiar pe séma meseriaşilor de 10,800 de franci.

Numĕrul considerabil, de învĕţăcei români, cari întră pe fie-care an la meserii, nici pe departe nu se póte ajuta din mijlócele disponibile a societăţii. Aici se nu se trécă cu vederea, că cei mai mulţi băeţi vin de acasă fără nici un ajutoriu.

Rapórtele se iau spre sciinţă ér pentru conducerea actului de alegere a comitetului se alege de preşedinte ad hoc adv. I. Lengeru, care suspinde şedinţa pentru 5 minute. După redeschidere, se propune şi adunarea alege cu aclamaţiune în comitet pe dd. N. Petra Petrescu, Ilie Ardelean, I Stinghe, V. L. Popoviciu, V. Antoniu I. Bredan, D. Haller, Ars. Vlaicu, T. Spuderca, T. Ploscă, C. G. Dêrstar, N. Jugănar, N. Stinghe.

După acéstea comitetul se constitue în faţa adunărei alegându şi de preşedinte pe fostul v. preş. dl N. Petra Petrescu v.-preş. dl Ilie Ardeleanu, secretariu pe dl prof. Ars. Vlaicu, cassier dl V. L. Popoviciu ér controlor dl N. Stinghe.

Deschiḑêndu-se şedinţa, noul preşedinte, ocupând locul presidial, în termini călduroşi mulţămesce adunării generali pentru încrederea pusă în noul comitet, ér comitetului pentru onórea cu care l'a distins alegându-l de preşedinte. Cunosc sarcina grea, ḑise d sa, care o iau asuprămi deodată cu funcţiunea acésta onorifică, zelul însĕ, cu care au stăruit întemeiătoriul acestei societăţi, căldura cu care a fost îmbrăţoşată reuniunea până acum şi resultatele dobândite în urma acestor stăruinţe, me îndémnă se nu me trag dela muncă. De aceea promit sĕrbătoresce că voiu face tot ce-mi va fi posibil spre înaintarea scopurilor Asociaţiunei nóstre.

Adunarea a primit cu urări de „se trăiască“ aceste cuvinte.

Se procede apoi la pertractarea budgetului, care la propunerea adv. I. Lengeru se primesce în total.

Fostului preşedinte V. Sfetea şi fostului secretariu Dr. I Bozocea li se esprimă mulţămita protocolară, pentru zelul cu care au lucrat în interesul Asociaţiunei.

De asemenea s'a esprimat mulţămită protocolară dlui Dr. G. Baiulescu pentru căutarea gratuită a învĕţăceilor în casuri de bólă.

De membrii noi s'au înscris dl Gr. Maior, redactor la „Gazeta Trans.“ şi N. Turcu, croitor.

In anul trecut, pe basa actului fundaţional al generoşilor soţi Stroescu, s'au despărţit din donaţiunea acestora 10,006 franci cu meniţiunea ca, din venitele lor, sĕ se uşureze redactarea unui ḑiar pentru meseriaşi. Un scop fórte nobil şi indispensabil. In adunarea presentă Dr. I. Bozoceanu a propus ca fondul acesta sĕ se iee dela menitiunea lui şi sĕ se foloséscă pentru ajutorarea meseriaşilor. Fiind însĕ obiectul acesta aşa de momentos, adunarea însărcinéză pe noul comitet se mai studieze odată cestiunea şi se o aducă de nou pe tapet la adunarea următóre. Ar fi pĕcat neiertat décă fondul acesta nu s'ar lăsa pentru scopul amintit.

Cu acésta se închieie şedinţa. *Amicus*

Varietăţi.

* (Organ nou românesc în Bucovina.) Românii bucovineni, au dovedit în timpul din urmă o solidaritate şi tărie rară, atât în afacerile bisericesci, cât şi în afacerile politice. Acésta s'a dovedit cu serbările iubileului părintelui metropolit actual Silvestru şi cu alegerile din urmă la dieta imperială. Toţi românii au ascultat de glasul societăţii „Concordia“, care s'a format anume pentru orientarea în politică a românilor bucovineni. Simţul naţional religios e apĕrat prin organul clerului „Candela“, o fóie escelentă, ce apare în Cernăuţi şi în care preotul obosit de vicisitudinele timpului, află mare mângăere sufletéscă în diferitele lucrări, ce se publică în numita fóie. In privinţa politică românii bucovineni dispuniau de o singură fóie „Revista politică“, carea apăria în Succeava şi apăra cu mult zel drepturile civile ale poporului din Bucovina; dar neavênd sucurs destul material acésta fóie apărea de dóuĕ ori pe lună. După cum suntem informaţi va apăré de acum înainte o fóie politică românéscă în Cernăuţi, centrul cultural politic şi ea va apăré de douĕ-ori pe septămână.

* (In causa administraţiunei de stat) La 13 Aprilie s'a ţinut în Budapesta o conferinţă a deputaţilor din partida independentă şi dela 48 a dietei unguresci. La propunerea deputatului Ignaţiu Helfy, conferinţa a hotărît, ca în cestiunea introducerei administraţiunei de stat, în diferitele centre ale ţĕrei sĕ se ţină adunări de popor, la cari se vor trimite ca representanţi dela centru membri de ai partidului. Comitatul Timişiu şi Treiscaune s'au pronunţat pentru proiectul guvernului.

* (Luptă sângerósă într'o biserică românéscă.) La 16 (28) ale lunei curente a avut loc în orăşelul românesc Vlaho Clisura din Macedonia mare bătaie în biserica românéscă, unde archiereul grec, însoţit de mai multe persóne armate, s'a dus ca sĕ opréscă cu forţa pe români de a se ruga lui Dumneḑeu în limba lor maternă

Lupta a fost crâncenă. Românii deşi nu se asteptau la o asemenea barbariă din partea acestui misionar a lui Christos, a rĕspuns la pumnalul archiereului şi ómenilor sei cu bastónele. Femeile române, cari prin seculi au păstrat limba, datinele şi moravurile românesci, când au auḑit pe acest fanariot strigând din înălţimea amvonului: omorîţi pe români, că eu plătesc sângele lor, s'au repeḑit asupra lui, i-au smuls barba şi hainele sacerdotale şi l-au trântit.

Numai forţa publică a putut scăpa pe archiereu din mâna femeilor române. Numĕrul răniţilor se ridică la dóuĕ ḑeci, dintre cari opt femei. Una din ele e în pericul a perde un ochiu, rĕu lovit.

Cei mai mulţi răniţi sunt români, fiind că ei nu erau înarmaţi pe cât timp archiereul şi ómenii sei avéu toţi pumnale şi revolvere. Trei dintre răniţi între cari şi o femeie sunt aduşi în Bitolia în căutarea doctorilor.

Mai mulţi alţi români au sosit astăḑi aici şi se vor presenta guvernorului general, cerênd ca criminalii, cari au atentat viaţa lor sĕ fie arestaţi şi aspru pedepsiţi.

In acelaşi timp vor adresa o petiţie Sublimei Porţi, cerênd ca se nu mai fie astfel trătaţi de archierei greci, cari pentru scopuri politice nu-i lasă sĕ cetéscă în limba lor maternă şi făcênd cunoscut, că décă archiereii greci se vor mai duce în comuna lor ca se provóce scandaluri în biserica lor, atunci ei în defensiva lor apĕrare vor rĕspunde cu pumnalul la pumnalul archiereului grec şi al ómenilor sei.

In ultimul moment aflu, că Idare Mejlis di Castoria (Consiliul administrativ) caimacamul, şeful poliţiei şi capul gendarmeriei au plecat pentru Vlaho-Clisura, ca se ancheteze faptul. „Timpul“

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1891.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1890—91.

III. Publicaţiunile Hurmuzaki şi cercetări istorice.

(Urmare)

4. In conformitate cu decisiunea luată de comisiunea publicaţiunilor Hurmuzaki la 24 Novembre 1889, s'a tipărit o preţiósă colectiune de documente, procurate şi coordonate de dnii D. A. Sturdza şi D. C. Sturdza. Aceste documente, procurate şi coordonate se refer la evenimentele din amêndóuĕ Principatele, dintre anii 1802—1849. Volumul format dintr'ênsele este întreg tipărit şi va fi al IV-lea din Suplement la colecţiunea Hurmuzaki.

El a fost tipărit sub îngrigirea dlui profesor Octavian Lugoşian.

5. Tóte documentele din limba polonă, în numĕr de 1012, procurate de prin archivele şi bibliotecile din Galiţia şi Polonia, au fost traduse în limba francesă. Aceste documente, combinate cu cele scrise în limba latină şi procurate din aceleaşi colecţiuni, formézĕ un material istoric pentru trei volume, cari vor arunca cea mai deplină lumină asupra relaţiunilor pe cari ţĕrile românesci, şi mai ales Moldova, le-a avut cu Polonia în secolii XVI şi XVII.

6. Copiarea de documente din archivele dela Constantinopol a continuat fără întrerupere în tot cursul anului. Copiile primite până acuma sunt un material preţios pentru relaţiunile bisericesci şi politice pe cari le-a avut dnii şi boerii din Principatele române cu Capitala Orientului Aceste documente fiind tóte în limba grecéscă vor trebuí sĕ fie mai întâiu traduse spre ale face astfeliu accesibile istoricilor noştri.

7. Din archivele regale dela Stockholm directorul lor, dl C. T. Odhner, a îngrijit a se copia tóte documentele privitóre la istoria nóstră.

Dl Ioan Slavici, membru corespondent al Academiei şi secretariul Comisiunei publicaţiunei Hurmuzaki, a făcut o relaţiune despre documentele privitóre la istoria românilor, care se află la archiva orăşĕnéscă din Sibiiu.

In şedinţa dela 27 Aprile trecut, Academia a luat cunoscinţă de relaţiunea dlui Slavici şi a hotărât sĕ se procure copii de pe tóte acele documente şi sĕ se adauge la colecţiunea Hurmuzaki. Fondul acestei publicaţiuni fiind fórte încărcat cu alte lucrări s'a amânat de o cam dată realisarea acestei decisiuni.

9. Comisiunea publicaţiunilor Hurmuzaki, la 24 Novembre 1889, a hotărât a se continua publicarea în traducere română a „Frangmentelor din Istoria românilor“, din care sau publicat până acum numai tomul 1. Dl Slavici a fost însărcinat cu acéstă lucrare şi d sa a terminat traducerea tomului II, care va fi în curênd tipărit.

10. Actuala situaţiune a publicaţiunilor istorice Hurmuzaki este următórea:

a) Din „Documentele istorice privitóre la Istoria Românilor sau tipărit în 4⁰:

	Volumul	Anii	Cóle tipărite	Documente	Adunate de Hurmazachi	Adause de Academie
	I p. 1.	1199—1345	92	553	—	553
	I p. 2.	1346—1450	117	691	—	691
	II p. 1.	1451—1575	105	722	722	— (sub presă)
	II p. 2.	1451—1510	85	517	—	117 (sub presă)
	II p. 3.	1510—1575	40	233	—	233 (sub presă)
	III p. 1.	1576—1599	79	443	341	102
	III p. 2.	1576—1600	76	563	—	563
	IV p. 1.	1600—1649	93	629	629	—
	IV p. 2	1576—1650	91	732	—	732
	V p. 1.	1650—1699	72	362	362	—
	V p. 2.	1650—1699	54	475	—	475
	VI	1700—1750	90	355	355	—
	VII	1750—1818	76	308	308	—
Suplem.	I	1518—1780	135	1,414	—	1,414
	II	1781—1814	101	988	—	988
	III	1709—1812	77	203	—	203
	IV	1802—1849	78	415	—	415
Volume	17		1,461	9,603	2,717	6,886

b) Din Frangmente sunt tipărite în 8⁰:

Tom. I de 20 cóle
„ II „ 16 „
„ III „ 33 „
„ IV „ 25 „
„ V „ 31 „
125 cóle
Tom. I trad. română de 34 „
Total 159 cóle.

(Va urma).

Un învĕțăcel român

cu cualificațiune de **4 clase normale** sau **absolut de scólele capitale,** care se cunóscă și o **limbă străină — din familie bună** se primesce în **prăvălia de manufacturi** a subscrisului. Informațiuni mai de aprópe sau verbal sau in scris.

Orĕștie, în 28 Martiu, 1891.

Ioan Lazaroiu,
comerciant.

[54] 3—3

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

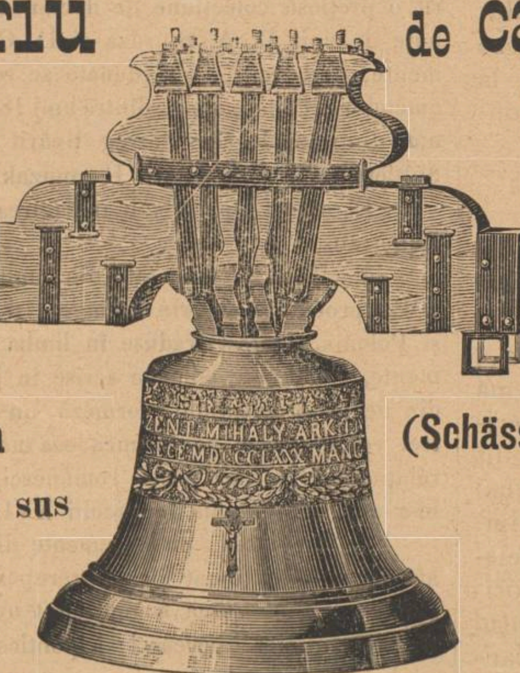

și de construcțiunea cea mai nóuă

cu sul sucitoriu

în Sighișóra

piața de sus

(Schässburg-Segesvár)

Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 și se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera și repará clopote** de tótă mărimea cu **coróna de stejar ori de fer legat,** face și **scaune de clopote din fer bătut** pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează și în depărtare. **Clopote mai mici sunt în tot timpul gata.** Solvirea se va primí și în rate.

[50] 3—12

O specialitate necomparabilă

între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă și strĕinătate

este

apa minerală de

„Répát“

care în urma compositiuei pré fericite a părților sale minerale și a conținutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare și de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de **„Répát“** sĕ întrebuințézā ca medicament cu cele mai strălucite succese in contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului și a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor și a beșici etc. are un efect admirabil la secrețiunea udatului și este recunoscut ca remediu salvator neprețuibil.

☞ Cel mai curat și binefăcĕtoriu product natural. ☜

☞ Ca borviz adecă beut cu vin ☜

nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nicì o altă apă minerală a cont nentului.

☞ Șampagnul apelor minerale. ☜

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de **„Répát“** nu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci și ca pe un escelent medicament și ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înțelept precum și pentru copii spre întrebuințarea dilnică cu cea mai mare căldură și consciențiositate.

Apa minerală de **„Répát“** umplută în flacóne elegante de $^{1}/_{2}$ și $^{1}/_{1}$ litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete și veritabilă în Depoul subsemnatului de espedițiune în *Brașov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher și tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima

Administrațiunea isvorului

Josef Görgy.

[27] 9—20

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluș.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vințul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuș.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaș	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiș	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4,45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Mureș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
	2.34	4.22	6.02
Glogovaț	3.05	4.46	9.23
Gyorok	3.23	4.58	6.34
Pauliș	3.39	5.16	6.52
Radna-Lipova	—	5.38	7.17
Conop	—	5.53	7.33
Bêrzava	—	6.33	8.20
Soborșin	—	6.58	8.49
Zam	—	7.22	9.16
Gurasada	—	7.38	9.32
Ilia	—	7.54	9.51
Branicica	—	8.14	10.18
Deva	—	8.43	10.44
Simeria (Piski)	—	9.12	11.14
Orĕștia	—	9.34	11.39
Șibot	—	9.56	12.05
Vințul de jos	—	10.17	12.26
Alba-Iulia	—	10.44	12.58
Teiuș			

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9 54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Timișóra—Arad

Timișóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8 20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	5.28

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10
Șeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneș	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneș	8.30	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea–Oșorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.53	3.26
Ludoș	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireșteu	5.11	10.58	5.12
Oșorheiu	5.30	11.17	5.3
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs,–Oșorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oșorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	3.—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 40 Sibiiu, Marți 9/21 Aprile 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Aprile.

Autonomia bisericilor evangelice este garantată de o sută de ani.

Fost-au timpuri grele de atunci, fost-au resbóie înfricoșate, revoluțiuni și mai pe urmă un sistem crâncen absolutistic, dar autonomia bisericilor a rĕmas nestirbită.

Nu a cutezat nimenea ca sĕ scormonéscă la temelia ei, nimene nu a fost, care se și bage mâna în furnicariu.

A venit era constituționalismului.

Acésta i-a aflat pe luterani îngrădiți cu o autonomie de aprópe o sută de ani.

Fie care district ’și reguléză independent de altul afacerile, așa după cum cer interesele lui speciale și locale, cum îl ajută puterile.

In biserica evangelică însĕ sunt credincioși de mai multe limbi. Sunt sași, sunt magiari și sunt și slovaci.

Ce e lucru dar mai firesc după resonamentele actuali, decât ca sĕ strimtoréscă pe sași și pe slovaci, sĕ le stirbéscă din drepturile ce le au garantate, sĕ înțelege tóte aceste în dragul ideii de stat magiar.

Au inventat adecă spre scopul acesta ținerea unui convent general la Budapesta, la care ar fi sĕ participe fie-care district prin delegați anume trimiși.

Se înțelege, că în acest cas ei înșiși ar recunósce de valide conclusele, ce s’ar aduce.

Sașii din Ardeal forméză o biserică compactă, trecerea ciangăilor la districtul dincóce de Tisa i-a scăpat de elementul acela, care ar fi putut produce zizanie în sinul bisericei luterane.

Ei cât pentru ei și biserica lor au rĕspuns prin un simplu refus de a lua parte la adunarea conventului general.

Motive de limbă, motive basate pe lege încât adecă le sunt garantate drepturile lor în legea din 1791, art. de lege XXVI i au îndemnat ca sĕ aducă acest conclus și conclusul lor unanim adus nu puteau decât sĕ l ia la cunoscință cu un suris mușcătoriu.

Altmintrelea au sĕ pățéscă slovacii.

În districtul Dunărei sunt 8 seniorate și din aceste 5 sunt slovace, ér 3 sunt în maioritate magiară.

Dintre cele 5 seniorate slovăcesci tóte s’au alăturat la conclusul adus de cei din Trencsén de a nu trimite delegați la conventul general. Minoritatea, adecă cele 3 seniorate în frunte cu cel din Pojon-cetate au luat hotărirea de a trimite delegați.

Conducătorii slovacilor în frunte cu vestitul Mudron fac oposiție strașnică, apeléză la lege și la drepturile garantate în ea.

Ei vĕd în conventul general o adunare cu scopuri dușmane naționalității lor.

Simțul de naționalitate se vede deci, că a pătruns păn’ în cercurile cele mai estinse și slovacii sunt hotăriți a lupta cu tóte armele contra stirbirei autonomiei lor.

Lucrul e esplicabil.

Slovacii nu vor sĕ se lase a fi desnaționalisați prin biserică și cumcă se lucră la desnaționalisarea lor cu un plan conceput, nimenea din ei nu se îndoiesce.

Mai anii trecuți în adunările districtuale cei ce cercetaseră nisce festivități din Kiew au fost timbrați de trădători de patrie. Minoritatea și atunci a voit sĕ forțeze un conclus, după care panslavismul ar fi o crimă canonică, ér un învĕțătoriu, care a scris un călendariu în limba slovăcéscă a fost destituit din postul seu tot din asemenea motive.

Este deci numai legitimă apĕrarea slovacilor, cari țin la limba și la datinele lor. Au trecut timpurile acele, când un popor póte fi desnaționalisat contra voiei lui.

Și slovacii se vede, că nu sunt dispuși a face pe voia conreligionarilor lor, cari ar voi sĕ-i aducă sub un coperiș cu ei în cele ale limbei. E puternic sentimentul de alipire cătră limba, ce o învață omul din légăn și ar fi bine sĕ și-o însemne acésta toti aceia, cari umblă după utopii.

Și magiarisarea slovacilor se vede, că ạdi e o utopie și un vis nerealisabil, precum utopie este incercarea de a magiarisa și alte popóre de sub coróna sf. Stefan.

Atari mĕsuri pot provoca numai resens și neîncredere, ér la resultate positive nu pot duce nici odată.

Revista politică.

Parlamentul din Austria continuă cu desbaterile într’un mod cu totul normal făr a se fi provocat până acum scene condamnabile.

In special desbaterile la adresă s’au urmat în cluburi cu multă chipsuință și cu acésta ocasiune s’a lămurit încât-va vederile și atitudinea diferitelor grupuri politice. Polonii merg mână în mână cu clubul Hohenvarth. Deputații liberali germani ’și desvóltă oratoria combătênd politica de până acum și supunêndu-o unei aspre critici. Pe viitoriu se astéptă o mare oposițiune a acestei partide, carea însĕ și vrea se ajungă la putere cu ori ce prețiu.—

S’a vestit nu de mult, că intreita alianță, al cărei termin espiră în anul viitoriu, a fost reînoita.

Presa germână vestesce acum și mai mult: nu numai că alianța întreită s’a reînoit, dar ea s’a prefăcut în o alianță împătrită.

Al patrulea în alianță ar fi Englitera.

„Kreutzzeitung“ afirmă de a avé din isvor sigur scirea, că domnii di Rudini și Nicotera au reușit sĕ convingă pe Englitera despre caracterul eminaminte pacinic al intreitei alianțe, de când dl Crispi nu mai este la putere. In urmă, lordul Salisbury ar fi declarat, că aderă cu desăvêrșire la acéstă combinație politică.

Ar fi fost chiar o iscălitură dată ạilele trecute.

S’ar fi făcut de asemenea învoirea de a se favorisa, prin concursul băncilor engleze, emisiunea unui împrumut destinat a ameliora situația financiară a Italiei.

Acestea le spune „Kreutzzeitung“.

Scirea a fost reprodusă de întréga presă europénă.

„Le Gaulois“ afirmă că voind sĕ se convingă despre ce póte fi adevărat și ce nu în acéstă veste, a trimis pe un redactor al seu ca sĕ ia informații dela un diplomat din Paris, care se află în posiție de a sci ce se petrece în cancelariile europene.

Acest diplomat a autorizat pe redactorul lui „Gaulois“ se repete următórele:

Nu este nimic adevărată din scirea publicată de Kreuzzeitung.

Cea ce este esact, este că atitudinea Engliterei față de Italia în cas de rĕsboiu între acésta din urmă și Franța s’a regulat în anul 1888.

Pot ạice chiar ca sĕ precizez în luna lui August 1888.

Englitera garantéză Italiei respectarea litoralului ei, adecă ar trimite în marea mediterană o flotă al cărei rol va fi a protegia țermurii peninsulei; dar acest rol ar fi cu totul defensiv și n’ar putea deveni cu nici un preț ofensiv.

In schimbul acestei protecții, care ar da de altfel o influentă preponderantă puterei maritime a marei Britanii în marea mediterană. Italia și cele dóuĕ aliate ale sale ar garanta Engliterei statu quo în Egipet, la Gibraltar și în insula Cipru.

Nu este nimic alt ceva nici mai mult nici mai puțin.

„Times“ află din Roma, că într’o convorbire pe care a avut’o cu un alt om de stat italian, d. di Rudini ar fi dat espresie părerei, că reînoirea sau neînoirea alianței întreite ar fi o cestie secundară în special pentru Italia.

FOIȚA.

Cele două devise

de

Émile Souvestre,

traducere din franțuzește de **M. U.**

(Încheere.)

Acest din urmă parù cam încurcat.

— Intocmai, ca vĕrul meu, ạise el, nu am nici un drept a nădăjduí sĕ moștenesc pe unchiul meu. Ori care ar fi fost intențiunile doctorului, le vom vedé numai decât în testament, el ne va spune adevĕrul; a anula din nainte disposițiunile sale, este a nu lua în sémă dreptul unchiului și acela al moștenitoriului necunoscut.

— Atunci sĕ nu mai vorbim, ạise notariul, unanimitatea nu mai putea legitima propunerea mea, rĕmânem cum ạice dl în dreptul fie căruia.... și bine voiți a asculta.

Ḑicênd aceste cuvinte, rupse plicul, deschise testamentul și cetí următórele:

„Dintre cei patru moștenitori, cari ar puté pretinde la averea mea, nu cunosc decât doi, sora mea, Charlote Revel și pe nepóta mea Luisa Arman; dar amêndóuĕ n’au decât un interes și o inimă, și în realitate forméză o singură persónă; prin urmare n’am de moștenitóre decât pe Luisa, asta a fost prima mea intenție, dar mai am doi nepoți, póte și unul din ei sĕ merite interesul meu, trebue numai să’i deosebesc.

„Eu însĕ n’o pot face acéstă deosebire, cunoscênd inteligența și tactul nepótei mele o las pe ea sĕ judece, și declar, că las averea mea tótă aceluia pe care’l va alege de soț al ei.

„Hawer“.

După cetirea testamentului urmà o tăcere destul de lungă, tinerii păreau cam încurcați și Luisa zăpăcită de rușine, ținea capul plecat.

— Dumneạeu me ierte! dar grea sarcină a lăsat d-rul pentru biata Luisa! ạise dna Charlotta.

— Mai ușóră decât creại dragă soră, ạise Rosman, zimbind. Eu cunosceam de mult testamentul lui Hawer și m’am informat eu de ce trebuia, de alegerea ei. Luisa sĕ nu se témă.

— Prin urmare ora sĕ decidă, ạise notariul riạênd e o simplă alegere de inspirațiune.

— Eu nu sciu, sĕ aleg mătușa mea, ạise Luisa, aruncându-se în brațele dnei Charlotta.

— Eu? ạise mătușa . . .; e fórte greu, draga mea, și ạĕu nu sciu. . . .

Ḑicênd aceste cuvinte cu aer nesigur, ochii ei se îndreptară spre Multzen; Enric băgà de seamă.

— A! alegerea dle e făcută, d-nă, ạise el repede, și ori cât mi ar părea de rĕu; trebuie sĕ primesc.

— Domnișóră, adaugă Enric, luând pe Iosef de mână și ducêndu-l până la tênăra fată: mătușa dtale a vêạut și a judecat bine; vĕrul meu prețuesce mai mult decât mine.

— Cea ce faci, arată contrariul, ạise d-na Charlotta mișcată, dar cunóscem deja mai bine pe dl Multzen: . . . . apoi, ... iute, . . . sĕ ți spun mai bine tot adevĕrul . . .

— Spuneți, dómnă, spuneți! întrerupse Enric.

— Ei bine, decisa dlui îmi place, pe când de-ad-tale mi-e frică, el făgăduesce milă, d-ta dreptate, He! d le dragă, dreptatea e bună și póte mulțămi îngerii, dar pentru ómeni trebue milă și încă multă.

— Póte, aveți dreptate d-nă, ạise Enric gânditor; da, de eri lucrurile s’au schimbat, astfel încât îmi dau parcă o lecție. Apărarea severă a dreptului meu s’a întors contra mea, pe când bunătatea vĕrului meu a fost pururea spre binele lui. Da, devisa lui Iosef e mai bună de cât a mea; căci e mai apropiată de legea lui Dumneạeu, căci Christos n’a ạis: Fie-căruia dreptul seu: ci: Iubesce pe aprópele tĕu, ca însu-ți pe tine. Bună și sfântă învĕțătură, pe care trebui s’o urmăm cu toții, și pe care o voiu urma-o și eu de ạdi înainte.

Hotărîrea trebue se atârne dela situaţia generală a Europei, care póte sě se schimbe dintr'un moment în altul.

Interesul de căpetenie al Italiei, — ar fi adaus d. di Rudini — nu zace în întreita alianţă ci în o bună înţelegere constantă cu marea Britanie. —

Sesiunea scupcinei sêrbesci s'a terminat cu o adevěrată dramă. Regele, care cu doi ani înainte a abdicat acum ia şi drumul exiliului pentru un timp îndelungat.

Scrisórea, pe care a adresato regele Milan scup- şi pe care diarele o publică în întregul ei póte fi potrivită ca un testament al acestui fost rege care-şi încheie pentru totdeuna viéţa publică.

Regele espune la începutul scrisorei sale situaţia înălţată, în care a lăsat el Sêrbia abdicênd.

Se bucură constatând că educaţia regelui Alecsandru a fost pornită într'o direcţie, care va fi cea mai bună garanţie pentru pacea internă şi esternă şi pentru desvoltarea pacinică a statului.

Abdicarea mea, continuă regele, a fost de bună voie; ea a fost onorabilă şi démnă şi n'a pricinuit nici o sguduire statului şi poporului. Ea a urmat din convingerea mea adâncă, că renunţind la tron şi la viaţa politică voiu aduce un serviciu intereselor dinastiei, dând prilegiu de potolire a patimilor, care despărţau în acel timp partidele.

Mai departe regele revenind asupra hotărârei sale din urmă dice:

Poporul sêrb însě de când a devenit liber şi până adi a vědut în totdeuna în foştii sei domnitori pretendenţi la tron, conduşi de ambiţii personale. Se scrie şi se vorbesce astfeliu şi despre mine deşi e cunoscut, că am abdicat de bună voe.

„Acésta e un fapt, care trebue remediat. Interesele mai înalte ale regelui Sêrbiei şi ale statului sêrbesc pretind acésta.

„Cu tóte drepturile mele neîndoióse, cu tótă atitudinea mea leală şi corectă, totdéuna s'a dat presenţei mele în Sêrbia o însemnătate pe care n'o avea.

„In acest chip s'a produs o óre care iritaţie care e stricătóre în mersul regulat al vieţei de stat şi care sgudue în strĕinătate increderea în stabilitatea stărei de lucruri din regat.

„Nu vreau se stau în calea desvoltărei unei stări, pe care chiar eu am creat o prin nóua constituţie şi prin abdicarea mea.

„Voiu pleca preste câteva dile şi nu me voiu mai întórce acasă până la maioritatea regelui. Am onóre a încunosciinţa regésca regenţă despre acéstă hotărîre a mea".

Cu frasa acésta se termină scrisórea regelui Milan.

Rĕmâne cestia reginei.

Se scie, că scupcina, luând cunoscinţă despre hotărîrea regelui Milan, a votat o moţiune, în care se indică şi reginei detoria de a imita pe fostul ei soţ.

Scirile mai próspete anunţă, că regina Natalia e hotărîtă a nu ceda de cât forţei. Va fi ea espulsată, sau nu? Nu se póte sci încă, pentru că o modificare a constituţiei ar fi neapărat necesară în acest cas.

„Sě se facă lumină".

(Incheiere.)

După ce am pus pe cetitorii nostri în posiţiune de a cunósce din acte oficióse tóte amĕnuntele, tóte fasele, prin cari a trecut fondul Rudolfin dela înfiinţarea lui până la predare în administraţiunea consistoriului archidiecesan, suntem ţinuţi a mai da unele deslușiri, cari sě completeze lucrarea nóstră.

Incă în anul 1875, abia la câteva sěptĕmâni după ce ocupase Escelenţia Sa scaunul archiepiscopesc, în şedinţa a X a sinodului archidiecesan din 29 Aprile (11 Maiu) a fost interpelat de către deputatul Elia Măcellariu în causa ajutoriului de stat de 24 mii, care după sunetul interpelaţiunei în anii trecuţi nu s'ar fi împărţit în conglăsuire cu preaînalta resoluţiune din 1864.

Escelenţia Sa în timpul scurt de când 'şi începuse activitatea nu puté decât ca sě se informeze despre iregularităţile, ce s'ar fi comis — dacă acele în adevĕr s'au comis, — şi sě caute sě le delăture, cum a promis în mod solemn în şedinţa sinodului.

Consciu de rĕsponsabilitatea, ce o avea pentru esacta împărţire a ajutoriului de stat, care pe atunci cu predilecţiune se numia „milă împĕrătéscă", Escelenţia Sa a trebuit sě şi îndrepte tótă atenţiunea ca sě se lămuréscă basele, după-care s'au detras în anii trecuţi 10% din ajutórele votate preoţilor. Conclus sinodal nu era, conclus consistorial nu era, făr' se vorbia de un înţeles ce l'ar fi avut rĕposatul metropolit Andreiu cu protopopii, după-care în conţelegere cu aceştia s'ar fi făcut detragerile.

Cestiunea a rĕmas nelămurită, ne aflându-se nici un normativ pentru acelea detrageri, până-ce în cele din urmă s'a adoptat ca basă legală usul din trecut, în contra căruia, — spre norocire — nime n'a reclamat. Cu tóte acestea Escelenţia Sa şi după predarea fondului recomândá cu totadinsul consistorialilor, sě nu prea accentueze detragerile de 10% ca nu cumva se atragă atenţiunea acelora, cari în curênd se arătară ostili bisericei în cestiunea ajutoriului de stat, ceea ce mai târdiu s'a manifestat şi în forma unei denunciaţiuni, trimésă din Sibiiu la ministeriu, scrisă în limba germană, în care „anonimul" de sigur un duşman al bisericei şi al preoţimei nóstre, arată unele casuri concrete şi atrage atenţiunea ministrului asupra împărţirei ajutoriului de stat.

Dar lăsând la o parte tóte acestea, un lucru, rĕmâne constatat: *Escelenţia Sa a depus fondul pe lângă raţiocinii esacte la consistoriul archidiecesan; ér sinodul archidiecesan, cea mai înaltă şi mai competentă corporaţiune din archidiecesă, n'a dificultat nimic din procedura Escelenţiei Sale, ci din contră a luat act pe basa raportului comisiunei generale că fondul a fost între tóte împregiurările asigurat pe deplin.*

Celelalte invective din memoriul universitarilor din Bucuresci, vîrite acolo în contul Esc. Sale metropolitului nostru, au sě dispară cu totul dinaintea acelora, cari cunosc preocupaţiunile personale ale celor dela „Tribuna" şi în special ale acelui om, care a fost mai mulţi ani directorul acestui diariu, înfiinţat tot numai pentru interese personale, ér acum se folosesce de credulitatea junimei universitare, pentru a-i inspira lucruri false, care pot numai sě detragă, mult din valórea opului ei divulgat alt cum cu mare succes în lumea cultă.

La cestiunea înfiinţărei fondului de pensiune al preoţilor nostri.

Un deputat sinodal ne trimite spre publicare un proiect de statute pentru fondul, ce are sě se înfiinţeze în scopul pensionărei preoţilor nostri.

Nu împărtăşim întru tóte modalităţile propuse în diferiţii paragrafi, cu tóte aceste publicám acest proiect de statute, pentru-ca cei competenţi se aibă timp de a studia materialul, a combina între acesta şi propunerile ce vin din partea consistoriului archidiecesan, ca astfel pe deplin orientaţi se pótă contribui la finalisarea acestei cestiuni inportante şi devenită acum cestiune ardĕtóre pentru preoţii nostri.

Proiect de statute

pentru fondul de pensiune al preoţilor deficienţi şi pentru pensionarea şi ajutorarea vĕduvelor şi orfanilor remaşi după preoţii repausaţi, din archidiecesa gr. or. a Transilvaniei.

I. Scopul fondului.

§. 1. Scopul fondului este:

a.) pensionarea preoţilor, cari au ajuns etatea de 65 ani, sau cari în decursul serviţiului lor bisericesc şi-au atras vre un defect corporal sau spiritual, în urma căruia dênşii au devenit încapaci de a mai servi ca preoţi.

b.) pensionarea şi ajutorarea vĕduvelor după preoţi repausaţi

c.) ajutorarea orfanilor rĕmaşi după preoţii repausaţi.

II. Formarea fondului:

§. 2. Fondul acesta se crează şi alimentéză:

a.) din fondul archidiecesan, (tóte fondurile archidiecesane, fiind în partea cea mai mare făcute de preoţi şi prin preoţi, vor contribui la acest fond odată pentru totdeuna cu un capital fundaţional de cel puţin 50.000 fl. v. a.

b) din tacsele pentru esamenele de cualificaţiune ale candidaţilor de preoţie.

c.) din tacsele anuali dela comune, fiind deobligată fie care comună: de clasa a III ori subclasă a solvi de fie-care preot 3 fl., de clasa a II 5 fl., de clasa I. 8 fl.,

d.) din colecte benevole.

e.) din eventualele legate şi donaţiuni spre alimentarea acestui fond.

f.) din venitul unui disc, ce se va purta în fie care an în tóte bisericile din archidiecesă la „Pogorirea Duchului Sânt", în favorul acestui fond.

g.) din pedepsele de bani dictate prin forurile competente bisericesci.

h.) din a treia parte din venitul parochielor reduse.

i.) din a treia parte din venitul parochiilor, cari devin vacante prin mórtea preotului ori protopresbiterului, şi nu este vĕduva sau orfani îndreptăţiţi la favorurile acordate prin §. 8 din regulamentul pentru parochii, sau dacă au şi rĕmas vedure şi orfani însĕ 'şi primesc pensiune respective ajutóre pe basa acestor statute, ori acest drept în parte ori în total le a espirat.

l.) din a treia parte a venitului acelor parochii, cari au devenit vacante prin strămutarea preotului sau a protopresbiterului la altă parochie.

Cu privire la timpul, până când se între în acest fond venitele înşirate sub literile: h, i, l, se statoresce, că acestea venite numai până atunci servesc spre alimentarea acestui fond, până-ce va fi destul de mare pentru scopul seu.

m.) din contribuirile preoţilor participanţi, şi anume:

A) din tacsele fundamentali de întrare, avĕnd a solvi odată pentru totdeuna:

1. Protopresbiterii câte . . . . . . 100 fl.,
2. Preoţii dela parochii de clasa I . 60 fl.,
3 Preoţii dela parochii de clasa II . 50 fl.,
4. Preoţii dela parochii de clasa a III şi sub clase, apoi capelanii câte . . . . . . 40 fl.,

B) din tacsele anuale avênd a solvi, în tot anul:

1. Protopresbiterii câte . . . . . 20 fl.,
2. Preoţii dela parochii de clasa I. . 12 fl.,
3. Preoţii dela parochii de clasa II . 10 fl.,
4. Preoţii dela parochii de clasa a III şi sub clasă, apoi capelanii câte . . . . 8 fl.,

Cu privire la contribuirile de sub *A*. 1, 2, 3, 4, se statoresce că în casul, când un preot se înaintéză la trépta de protopresbiter, sau un preot dela clasa mai jos, la o parochie de clasă mai înaltă, atunci înaintatul are sĕ solvéscă ca tacsă fundamentală diferinţa între tacsa fundamentală a posiţiei sale de mainainte.

§ 3. Individii necualificaţi formal şi regulat pentru tagma preoţéscă dar promovaţi la acésta în urma unor giurstări locali, au sĕ solvéscă tacsă fundamentală de 100 fl.,

III. Administrarea şi manipularea fondului

§. 4 Fondul acesta se administréză de către ven. Cons archidiecesan prin senatul epitropesc, după normele sustătóre, după cari se administréză şi celelalte fonduri archidiecesane. (Va urma.)

Cronică.

Zarand, în Aprile 1891.

Economice. — Innoiri. — Constituirea bancei „Crişiana" — Cercetarea scólelor prin subinspector. — Diverse.

Luna lui Martiu întrégă ploiósă, sămênăturile de primăvară s'au întârdiat preste mĕsură.

Abia acum au început ómenii sĕ samene ovese, măzăriche, trifoi şi alte ierburi. Necasul cel mai mare e, că s'a gătat nutreţul la vite, şi acum nu e cu ce se pótă ara. S'a întêmplat şi câte va casuri de au murit vite de fóme la economi. Au început ómenii sĕ mérgă după fên până pe la Halmagiu, şi chiar dela Aciua a venit fên de vêndut în piaţa din Brad şi Baia de Criş Un car de fên bun — cam aşa încărcat se ridică până la 30 fl.

Ómenii de 40—50 ani nu au mai pomenit o aşa scumpete de fên cât ţine dela comunele Buceş în jos pe valea Crişiului până la Halmagiu.

Mulţi economi şi au descoperit edificiele, ca sĕ dea paiele la vite de mâncare.

Acéstă scumpete provenită mai mult din consumul mare cu caii — folosiţi pe la mânarea riznelor. la mulţimea de băi au deschis ochi la mai mulţi economi.

In estimp am vĕdut, că mai mulţi economi din Brad şi giur s'au resolvit şi au început a sămêna măzăriche şi alte ierburi în urma păţaniei proprie. Ba ce e mai mult s'au resolvit unii şi şi-au cumpĕrat pluguri de fer, de cari atât de mult se feriau până acum.

Se crede, că odată lucrul început se va continua pe o scară mai întinsă an de an, şi fênaţele şi păşunele muschiate, bine arate vor da la timpul seu ródă însutită.

Intre scirile locali, cred ca cea mai îmbucurătóre este constituirea societăţei de credit şi economii „Crişiana" în Brad întêmplată la 19 Martiu. Ce e drept capitalul e mic numai de 10,000 fl., dară acesta cresce di de di cerênd a fi înscrişi noi membrii, aşa încât e speranţă că cu timpul societatea sĕ se pótă straforma în societate pe acţiuni. Statutele s'au trimes îndată după constituire la tribunal şi e spreranţă că în scurt timp — fiind aprobate statutele se vor puté începe operaţiunile.

Adunarea constituantă ne a umplut inimile de bucuriă. Nici când nu s'a început un lucru pe aici sub mai bune auspicii ca tocma înfiinţarea băncei. De director şi preşedinte al băncei la dorinţa unanimă a membrilor s'a ales păr. protopresbiter tractual V. Damian. Membrii aleşi şi puşi în fruntea societătei ne dau garanţă de ajuns, că lucrurile vor merge bine. Altcum venitoriul va arăta.

Nici nu s'a constituit bine „Crişiana," şi în Baia de Criş fraţii maghiari au luat pentru a doua óră acum iniţiativa de a forma şi acolo o bancă.

Intre iniţiatori şi în comitetul fundaţional se dice a fi şi doi români (?).

Noi le dicem: noroc şi succes bun.

Nu putem însĕ a retăcé cu ocasiunea acésta şi a aduce la cunoscinţa preoţimei învĕţătorimei nóstre şi a fruntaşilor din comune, cari începênd dela Baia de Criş şi până la Halmagiu nu s'au înscris nici unul ca membru la „Crişiana" că sunt primiţi cu brațele deschise de membrii la „Crișiana“, și părțile fundamentali — à 50 fl.. le pot plătí și în rate lunari. Vorbele, ce s'au lățit pe ici pe colo, că la „Crișiana“ s'au încheiat subscrierile sunt numai scorniturí spre a se puté pescuí în tulbure. — Ii stă în voie liberă a fie-căruia a se adresa cătră direcțiune prin o simplă rugare, că voesce sĕ fie membru

De vre-o sĕptĕmână subinspectorul de scóle Bogár cercetéză scólele nóstre tractuali din Zarand, însoțit în unele ḑile de șeful tractual. Se esaminéza pruncii din magiara, româna, comput, și geografie cam în general, și se culeg date referitóre la salarele nvețătorilor. Precum se póte deduce nu e glumă din partea ministrului cu ridicarea salarelor învĕțătoresci la 300 fl.

Tractul nostru, unde un singur învĕțătoriu popular are preste 300 fl. — cel din Brad — va avea mult necaz cu zidirea scólelor — dacă voim ca alegerea învĕțătoriului sĕ rĕmână în mânile nóstre și sĕ nu trécă în ale ministrului, care apoi va sci dispune după plac și de învĕțătoriu și de scólă. Timpuri grele ne astéptă! Și cred, că aici că și în alte tracte e datorința nóstră a cerca pe tóte călile posibile ca mai înainte cu o óră sĕ prevenim periclul și sĕ statorim salarele învĕțătoresci cu minimul de 300 fl; și prin acésta intact sĕ ne păstrăm caracterul confesional al scólelor nóstre.

Precum se spune cu securitate „Kulturegyletul“ a primit ofertul făcut din partea parochului reformat din Brad cu numele Zakarias Daniel, prin care acesta dă averea sa imobilă din Brad — au și trimis deja 8000 fl. pentru a se putea înființa un asil magiar de copii — în Brad.

Precum se vede — ochii „Kulturegyletului“ — sunt îndreptați asupra Bradului, pe care vrea sĕ-l întărésca.

La 24 și 25 Martiu era sĕ se țină adunarea învĕțătorilor din tractul Zarand în Brad. — Din cause timpului și a comunicațiunei întrerupte în unele locuri membrii s'au adunat fórte puțini. Adunarea s'a amânat.

Varietăți.

* (Chirotoniri.) In ḑilele acestea au fost chirotoniți întru presbiteri teologii absoluți: Petru Todoran, ales paroch în Curechiu (tract. Zarand); Coman Baca ales paroch în Poplaca (tractul Sibiiu) și Nicolau Puscariu, ales paroch în Bruiu, (tractul Agnita), ér întru diacon Romul Mircea cleric abs. și învĕțătoriu în Sĕliște.

* (Dela Academia română.) In unul din cele dóuĕ locuri vacante din secțiunea literară a academiei române a fost ales dl Iosif Vulcan, actualul redactor al „Familiei“ din Oradea mare. Locul devenit vacant prin mórtea lui V. Alesandri se va îndeplini în sesiunea viitóre. Intr'una din ședințele academiei dl George Barițiu a cetit: Momente din istoria Transilvaniei vol. III, care se află sub tipar: Ochire generală preste evenimentele din 1860; mórtea cancelariului bar. Iosika; sinuciderea lui Széchenyi; activitatea episcopului Șaguna, Andreiu Mocsonyi și a lui Petrino desvoltată în senatul imperial din Viena la 1860 întru apĕrarea națiunei române, a bisericei și culturei sale.

(Promovare). Dnii Petru Cornean, și Vasile Fodor au fost promovați de doctori în drepturi la universitatea din Budapesta.

* Concert.) Reuniunea română de cântări din Sibiiu va arangia Mercuri în 10/22 Aprile a. c. un concert în sala dele Musikverein cu următoriul

Program:

1. „Cântece țigănesci“ (Zigeunerlieder) pentru sopran, alt, tenor și bas cu acompaniare de piano de Iohannes Brahms.
2. „Trio“ (C moll), pentru pianoforte, violină și violoncello, de L. von Beethoven.
3. „Prima nópte vrăjită“ (Die erste Walpurgisnacht) baladă pentru soli, cor și pianoforte, de F. Mendelssohn Bartholdy.

Biletele se estradau Mercuri, 10/22 Aprile a. c.

— Invitare la concertul împreunat cu danț, ce se va da Marți (a treia ḑi de Pasci) în 23 Aprile v. în Sighișóra, sala „Gewerbeverein“-lui, din partea unei corporațiuni concertiste constătătóre din „clerici seminaristi din Sibiiu“.

Venitul curat e destinat fondului esistent pentru procurarea de cărți scolare pe séma elevilor sĕraci dela scóla română din loc. Inceputul la 7 $^1/_3$ óre séra. —

Program:

1. *a*) „Étă ḑiua triumfală“ cor de A. Humpel.
   b) „Die versunkene Krone“ Chor von H. Boenicke.
2. „An die Leyer“, Bass-Solo von F. Schubert.
3. *a*) „Nóptea“, cor de F. Schubert.
   b) „Despărțirea vênătorilor“, cor de Mendelssohn-Bartholdy.
4. „Cu trupul“, cor cu solo de bas de G. Dima.
5. „Viața țiganilor“, cor cu acompaniare de piano de Robert Schumann.
6. „Wenn sich zwei Herzen scheiden“, Duett von Schlottmann.
7. *a*) „Sara de crăciun“, solo de bas de F. v. Holstein.
   b) „Sci tu mândră“, solo de bas de G. Dima.
8. „Hora ploia“, cor de G. Dima.

După concert urméză danț.

Sighișóra, 31 Martiu v. 1891.

Prețul întrărei: de o persónă 1 fl., de o familie 2 fl.

Suprasolviri se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale ḑiaristică. *Comitetul.*

* (10 Mai în Bucuresci.) Comisia însărcinată sĕ organiseze sĕrbările jubileului a modificat deja proiectul dintâiu despre programa acestor sĕrbări.

Ast-fel, n'au sĕ mai fie care alegorice, ci o mare representație istorică, cu tablouri vivante, care se va ținé la teatrul național.

La banchetul primarilor, servetele și farfuriile vor purta portretele suveranilor și al prințului Ferdinand. Fie-care primar va lua cu sine servetul ca suvenir.

Același lucru va fi și cu masa sĕracilor, care se va ținé la Filaret sau pe bulevard. Farfuriele vor fi de fer smălțuit.

Afară de acésta s'a hotărît construirea la întrarea de la șosea, a unui monument istoric, un fel de arc triumfal de pétră, cu basreliefuri și alte ornamente.

Punerea celei d'întâi pietre a acestui monument se va face la 11 Maiu El va costa aprópe un milion.

* (Casde mórte). Preotul Romul Pop cu preotésa sa Ana cu inima plină de durere aduc la cunoscință rudeniilor amicilor și cunoscuților, că mult iubita și neuitata lor fică *Rea Silvia Pop* născută la 28 Martiu 1889, după un morb acut de 10 ḑile, în grele suferințe și-a dat nobilul ei suflet în mânile creatoriului Luni în Aprile a. c. la 6 óre p. m.

Osămintele scumpei defuncte se vor așeḑa spre odihnă eternă în cimiterul confesional ortodocs din loc în 3 Aprile a. c. la 12 óre din ḑi.

Fie-i țerina ușóră și memoria binecuvêntată.

Gârbova la 2 Aprile 1891.

* (Repausul de Dumineca.) Noul articul de lege, XIII din 1891, privitor la repausul de Dumineca, a apărut deja în fóia oficială din Budapesta. Legea acésta s'a promulgat la 14 Apriliu n. c. și astfeliu după trei luni dela acéstă dată, adecă dela 14 Iuliu încolo, întrând legea acésta în vigóre, Duminecile vor fi pentru muncitori adevĕrate ḑile de odichnă. Ḑiua Sf. Stefan, ca „sĕrbătóre națională“, de asemenea este prevĕḑută în lege ca ḑi de odichnă pentru muncitori. In § 2 al legei se determină timpul de recreațiune al muncitorilor astfel: „In stabilimente industriale, munca încetéză cel mai târḑiu Duminecă diminéța la 6 óre și duréză cel puțin până în ḑiua următóre la 6 óre, adecă timp de 24 de óre.“

* (Tariful pe căile ferate române.) La 1 Maiu n. c. va întra în vigóre un nou tarif de călĕtori, care va conținé tacse reduse pentru distanțele până la: 250 chilometri în clasa I, 200 chilometri în clasa II, 150 chilometri în clasa III. Pentru distanțele mai mari rĕmâne în vigóre tacsele fórte reduse, cari s'au pus în aplicare la 1 Martiu 1891.

* (Răpire de fete). — În Sêrbia obiceiul de a se răpi fetele este în flóre și astăḑi aprópe ca și în vechile vremuri rĕsboinice. Tineri, cari pun ochii pe câte o fată, atacă cu mâna armata casa părintéscă a frumósei, o răpesc și o tîrăsc prin păduri, unde o țin mai multe ḑile, după cari fetei nu-i rĕmâne altceva de făcut decât sĕ ia de bărbat, pe răpitor.

Pentru ca sĕ se pună capĕt acestui obiceiu barbar, justiția sêrbéscă procedéză cu multă asprime față de acei răpitori, pe care fetele răpite, cu tótă rușinea, nu vor sĕ i ia, ci îi denunță.

Mulți tineri sêrbi sunt condamnați în acest chip la câte 5—6 ani de muncă silnică și la amênḑi atât de mari, încât li se ruinéză și familiile și ei, după ce ies din închisori sunt ca și nevoiți sĕ apuce pentru tot déuna calea codrilor.

In timpul din urmă a încercat și episcopatul sêrbesc se contribue la stirpirea obiceiului, oprind pe preoți se cunune părechile, cari s'au împăcat în urma unei răpiri. Dar și acest mijloc a rĕmas fără resultatul dorit.

Romanticismul are încă rădăcini prea adânci în inimele junilor țĕrani din Sêrbia.

Bibliografic.

„Din trecutul Silvaniei“. Legendă de Victor Russu. Gherla editura Cancelariei Negruțiu 1889“ 8⁰. Pag. 170,

Conținutul: Dedicațiunea, prevorbirea, escursiunea, păstoriul, priveghitórea codrului, pe ruinele unui castru și castel străvechiu, un bugior de copiliță, geniul nopturu, invocațiunea, furtuna, lilia Silvaniei. O nópte în Salnec, jocuri nționali, distracțiuni și revelațiuni, concertul, iasigii, care încătrău, sorióra florilor, o legendă din bĕtrâni, despărțirea, dorul, Sibila, morbul, revederea, lupta, odinióră și acum, reintórcerea.

Se póte procura cu 1 fl., dela „Tipografia Aurora“, din Gherla (Szamosujvár) din Transilvania.

„Dacia Porolisensă cu distinctă privire la Silvania. Tractat geografic-istoric-epigrafic. Tomul 1. de Victor Russu, profesor. Bucuresci 1890. Stabilimentul grafic S. V. Socecu. Strada Brezei 96“. 8⁰ mare Pag. 370 edițiunea „Societății geografice române“. Buletinul anului 1889 Trimestrul 3 și 4.

Conținutul: Terminii Daciei antice; cucerirea și colonisarea Daciei prin români estensiunea și împărțirea, cu urbile, stațiunile și mansiunile ei; drumurile romane înDacia; valul roman dacic; valea Someșiului și Silvania antică; descrierea oro-hidro-etnogrcfică și climaterica a Silvaniei: istoricul Silvaniei; porțile Meḑieșuilui; capitala Daciei porolisense cis-și transvalane: *a)* Porolisul în flóre; ordinile și divisiunile civile și militare ale daciscanilor porolisensi; *b*) Porolisul în decădere; *c*) Porolisul în ruine; urmele și monumentele: barbare, romane și mai nóue, reperte în părțile orientale, cisvalane (cismaḑieșine); urmele și monumentele: barbare, romane și mai nóuĕ, reperte în părțile occidentale, transvalane (transmeḑiesine); ḑeii, cultul divin și ordurile în Dacia; *a*) ḑeii gintelor maiori: ḑeii consenți, ḑeii selecți; *b*) ḑeii gintelor minori: ḑeii indigeți, ḑeii semoni, ḑeii personificați, ḑeii peregrini; *c*) ministrii sacrelor în Dacia.

Se póte procura cu 1 fl (2 lei) dela secretariul Societății geografice române din Bucuresci, strada Vestei Nr. 4 din România.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1891.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1890—91.

(Inchiere)

Colecțiunile scientifice.

Biblioteca Acaemiei cu tóte colecțiunile, cari o forméză, a continuat desvoltarea ei și în anul trecut.

Guvernul a pus la disposițiunea Academiei un local spațios și încăpĕtor, in care colecțiunile vor putea fi înstalate și așeḑate în mod cuviincios și înlesnicios pentru cercetari

Legate și donațiuni.

In acest an avem de înregistrat o însĕmnată donațiune

Repausatul Teodor Macinca, fost profesor la scóla comercială din Craiova, a lăsat Academiei prin testament o casă în acest oraș. Donatoriul a lăsat Academiei deplină libertate asupra destinațiunei, pe care o va da acestui legat. S'au făcut formalitățile necesare pentru primirea legatului, mai rĕmânând ca Academia, în ședință plenară sĕ apróbe primirea donațiunei printr'un vot cerut de art. 7, lit. n din statute.

Concursurile.

In sesiunea acestui an Academia are a acorda următórele premii:

1. Premiul Năsturel-Herescu de 4,000 lei destinat celei mai bune cărți în limba română cu conținut de ori-ce natură și tipărită dela 1 Ianuariu până la 31 Decembre 1890.
2. Premiul Statului Eliade-Rădulescu de 5.000 lei, destinat celei mai bune cărți în limba română cu conținut literarar, tipărită dela 1 Ianuariu 1889 pâna la 31 Decembre 1890.

La concursul acestor dóuĕ premii s'au presentat următórele publicațiuni:

1. N. Cantuniar, Istoria universală a comerciului. Partea I: Istoria popórelor orientale, a grecilor și a romanilor, Part. II Evul mediu. Part. III: Timpurile moderne. Craiova 1890. 3 vol. 8.
2. Căp. N. C. Constantinescu, Curs de topografie. Bucuresci 1890. 1 vol. 8⁰.
3. N. C. Const., Armele de foc portative și tragerea lor. Bucuresci 1890 1 vol. 8⁰.
4. I. Nenițescu, Pui de lei, poesii eroice și naționale. Bucuresci 1891. 1 vol. 8⁰.
5. A. Naum, versuri 1878—1890. Iași 1890 1 vol. 8.
6. „ „ Traduceri. Iași 1890 1 vol. 8.
7. I. L Caragiali, Teatru ed. II Bucuresci 1890, 1 vol. 8
8. „ „ Năpasta, dramă în dóuĕ acte. Bucuresci 1890 1 vol. 8.
9. I. Ghera (C. Dobrogeanu), Studii critice. Ed. II-a Bucuresci 1890. vol. 8.
10. C. G. Dissescu, Curs de drept public român. Drept. constituțional. Vol. și II. Bucuresci 1890. 2 vol. 8.
11. Smaranda Gârbea (Smara) Novele. Bucuresci 1890, 1 vol. 8.

12. „ „ Poesii, ed. II-a Bucuresci 1890 1 vol. 8.

13. G. G. Meitani, studii asnpra Constituţiunei românilor din 1 Iuliu 1866, fasc. XIII şi XIV. Bucuresci 1890 2 vol. 8.

14. Gr. Stefănescu, Curs elementar de Geologie. Bucuresci 1890. 1 vol. 8.

15. Barbu Constantinescu, etc. Carte românéscă de cetire Ploesci 1890. 1 vol. 8.

16. Istoria sacră. Ploesci 1890 1 vol. 8.

17. Gramatica română. Ploesci 1890 1 vol. 8.

3. La concursul premiului Alesandru Ioan Cuza, de 10.000 lei, pentru care a fost publicat subiectul: Istoria Românilor dela Aurelian pănă la fundarea principatelor, nu s'a presentat nici un concurent.

4. Nici un concurent nu s'a presentat asemenea, nici la premiul G. San-Marin, de 1.500 lei, pentru care a fost publicat subiectul: „Consideraţiuni asupra comerciului României cu ţĕrile strĕine atât la Orient cât şi la Occident, începênd cu secolul XVI-lea pănă la anul 1860.

5. Pentru premiul Statului Lazar 5.000 lei pe 1891 s'a pus la concurs subiectul: „Igiena ţĕranului român. Locuinţa, încălţămintea şi îmbrăcămintea. Alimentaţiunea în diferite regiuni ale ţĕrei şi în diferite timpuri ale anului".

La acest concurs s'au presentat patru manuscripte cu următórele devise:

1 „Ajutoriul cel mai sigur este acela, precare însuţi ţi-l poţi oferi"

2. „Lumină, mai multă lumină, acesta este ţipătul pasĕrei al cărei cânt îl auḑim în ḑori. Acesta ar trebui sĕ fie şi al omului şi mai ales al copilului" etc.

3. „Este de dorit ca şi alimentarea muncitorilor noştri sĕ se îmbunătăţéscă, precum trebue a se îmbunătăţi casa, în care locuesc şi hainele cu cari se îmbracă"

4. „Amicul agricultorului".

6. Premiul Neuscholtz de 1.500 lei, publicat pentru întâia óră în acest an, este destinat unei cărţi scrise în limba română cu conţinut scientific care se va judeca meritorie printre cele publicate în anii 1889 şi 1890.

La concursul acestui premiu s'au presentat următórele publicaţiuni:

1. Dr. Val G Negrescu, Despre friguri Bucuresci 1889 1 broş. 8.

2. Negrescu Mersul ultimelor epidemii de variolă în ţéră Bucuresci 1889 1 broş. 8

3. Negrescu Compendiu anuaru de esperimente, terapeutică şi remedii noi din 1889. Focşani 1890 1 vol 8.

4. Al Vasiliu, despre animalele domestice. Iaşi 1891 broş 8

Tóte publicaţiunile şi manuscriptele presentate la concursuri în terminul hotărât şi publicat de Academie au fost trimise spre studiare Comisiunilor alese pentru acest scop în sesiuunea anului trecut,

Secretariul general, *D. Sturdza.*

Loterie.

Sâmbătă în 18 Aprile 1891.

Buda: 56 66 4 27 87

Nr. 324 [58] 3—3

CONCURS.

In comuna bisericéscă Şelimber, devenind vacant postul de paroch de a III-a clasă, pentru indeplinirea acestuia se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare a concursului în fóia „Telegraful român."

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, venitele din porţiunea canonică, din birul în naturale, şi din stolă, cari tóte la olaltă computate dau suma de 340 fl.

Doritorii de a reflecta la acest post au a şi asterne suplicele concursuale adresate sinodului parochial şi instruite cu documente în sensul normativelor bisericesci din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral al tractului Sibiiu.

Sibiiu 1 Februariu, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 283 (61) 1—3

CONCURS.

Pe basa resoluţiunei Preaveneerabilului consistoriu archidiecesan dto 5 Martiu a. c. Nr. 1395 B prin acésta se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan în parochia de clasa III Peşlişul inferior cu filia Builuri protopresbiteratul Devei cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumĕtate din venitele parochiei de clasa III statorite de către sinodul parochial estra-ordinar, ţinut la 2 Februariu a. c.

Reflectanţii au aşi aşterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protoprosbiteral în terminul deschis.

Deva, 26 Martiu 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Devei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Avram P. Pĕcurariu,
adm. prot.

Nr. 13 [59] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Tămăşasa, protopresbiteratul Orĕştiei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român".

Emolumentele statorite în sinodul parochial în 30 Ianuariu a. c. constau din un venit anual în suma de 394 fl. v. a. şi cuartir liber.

Doritorii de a competa la acéstă parochie îşi pot lua informaţiune despre starea parochii dela oficiul parochial şi protopresbiteral local, — éră cererile instruite conform Regulamentului congresual pentru parochii sĕ se astérnă la oficiul protopresbiteral al Orĕştiei în terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Orĕştiei în conţelegere cu comitetul parochial.

Orĕştie, 26 Februariu, 1891.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3 40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9.29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4.51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs.-Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Banita	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	3.—

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	5.28

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 41 Sibiiu, Joi 11/23 Aprile 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 2547 Pres.

Miron,

prin îndurarea lui Dumneḑeu archiepiscop al bisericei ortodocse în Transilvania, metropolit al românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania, ş. a.

Iubitului cler şi popor al archidiecesei Nóstre transilvane; iubiţilor şi onorabililor deputaţi la sinodul archidiecesan: dar şi milă dela Dumneḑeu Tatăl şi Domnul nostru Iisus Christos!

Avênd în vedere §§. 89 şi 90 din statutul organic, convocăm, şi prin acestea declarăm de convocat sinodul ordinariu anual al archidiecesei Nóstre transilvane la biserica Schimbării la faţă din cetatea Sibiiu, **pe Dumineca Tomei,** adecă **pe 28 Aprile (10 Maiu) a. c.,** la 9 óre antemeridiane, când se vor începe ritualele bisericesci, ér după aceste va urma deschiderea sinodului în localele ce vor fi anumite spre acest scop.

Sibiiu, 4 Aprile, 1891.

Miron Romanul m. p.

Sibiiu, 10 Aprile.

Dispoşiţiunea, ce a luat ministrul de agricultură pentru de a protegia pe sêcui, nu ne surprinde.

Sêcuii au fost de vécuri fii rěsfěţaţi şi protegiaţii aristocraţilor din Ardeal. Cu ei au făcut legături, pe ei i au impins câte odată la revolte, şi secuii fiind şi ei viţă-curat magiară trebue se afie un puternic sprigin la magiari.

Deputatul Gustav Beksich este şi el unul din aceia, cari lucră cu péna şi cu vorba mult pentru interesele sêcuilor.

De astădată însě trebue sě ne umple inima de amărăciune, când vedem, că ministrul de agricultură câstigă lucru numai pentru sêcui la domeniile statului, numai de ei se îngrijesce ca şi cum nu ar mai fi în întrégă ţéra unguréscă ţinuturi sěrace, ómeni iubitori de muncă, fāra se aibă unde munci, capi de familie, la cari le sângeră inima, când věd copii goli şi flămânḑi în jurul vetrei, făr sě le pótă ajuta şi oferi aceea ce inima de tată şi părinte bucuros le ar da.

Românii din Ardél pot sě trécă graniţele spre România, de ei şi de sórtea lor pe nimeni nu-l dóre, bieţii slovaci pot se emigreze în America, ei nu pot conta aḑi la sprijinul părintescului guvern, căci ei nu au norocirea de a fi din némul lui Arpad.

Sêcuii însě sunt un element, pe care al protegia, al întări şi al menagia e datoria guvernanţilor, şi cu atât mai vêrtos trebue spriginiţi, cu cât din lipsa de sprigin trec în ţéra românéscă şi remân mulţi din ei acolo şi se pierd pentru rasa magiară.

Resonamentele aceste dau tonul. Secuii trebue ţinuţi în patrie, trebue resfiraţi prin ţinuturi locuite de români, ca sě săvêrşască aici o misiune culturală, care stă în lăţirea graiului ungurec. Va se ḑică după conceptele aceste moderne fii patriei au numai datorinţe egali dar nu şi dreptul de a fi ocrotiţi egal, de a fi adăpostiţi în ţéră, de a li se da de lucru aici, când este, şi a lise deschide aici isvóre de venit. Românul póte se petrécă un timp al anului călětorind apostolesce din o ţéră în alta, el póte sě remână chiar şi în altă ţéră, dacă-'i place, nu întrébă nimeni de el, afară décă cumva nu este încă în obligěmântul militariu ori dór în restanţă cu darea.

In aceste casuri el este căutat, soţia şi copiii lui pot fi siguri, că la uşa lor vor bate haiducii comitatului şi sluşbaşii satelor, altcum nu le are nimenie grija.

Cu secuii e altceva. Ei primesc bilete pe drumul de fer cu preţuri reduse, pentru ei închieie guvernul contract pentru anumite luni de ḑile, nu au decât se pornéscă la drum şi tómna sě se reintórcă ér cu preţuri moderate pe calea ferată la ai sei, cu parale în pungă, ca sě trăiască în linisce şi în ticnă. Şi încă ni se mai spune totuşi, cá aici la noi e numai egalitate şi frăţietate.

Norocul că în spusele aceste numai crede nimeni.

Nu mai crede nici cel mai nătântoc nătărău dela munte, că în ţéra ungurésca este egalitate între cetăţeni, când aude şi el ce favoruri se acórdă secuilor şi ce prigoniri au se sufere românii şi celelalte popóre.

Mèsurile aceste de a da unuia cu lingura şi celuialalt ai scóte cu códa lingurii ochii, încep a fi crestate la rěvaş, încep ómenii a nu mai avé nici o încredere în stăpânii actuali, cari de atâta amar de vreme cu nimica nu au sciut câsciga iubirea nóstră şi simpatiile nóstre.

Ḑi de ḑi iau tot mai mari dimensiuni emigrările şi aḑi mâne nu vor mai avé nici cine lucra pămêntul, căci bărbaţii în flórea vieţii trec graniţele.

Nimenia nu întrébă, de ce plécă, nimenea nu întrébă, de ce nu se mai reintorc.

Dările au devenit nesuportabile, aruncurile întrec dările directe, moşia a început a trece în mânile ovreilor, şi la bieţii ómeni nu le rěmâne decât se plece airea, ca sě-şi caute hrana vieţii.

Un guvern drept, o stăpânire înţeléptă ar trebui, ca se caute după motivele din cari sunt siliţi a emigra ţěranii, şi după-ce află causele, ar trebui sě-şi ia tóte měsurile de îndreptare Nu aşa cugetă stăpânii nostrii. Ei sciu bine că unde e a se căuta ruina poporului, sciu că sistemul întreg e întocmit de aşa de a aduce pe ţeran la sapă de lemn, sciu şi aceea că contra cui sunt îndreptate săgeţile, dar de ajutat nici că vor nici, 'şi dau silinţă. Ei se mulţemesc dacă pot adăposti pe câţiva secui flămênḑi, dacă ii pot ocroti pe aceştia în dragul popularităţii, de care are lipsă fie-care bărbat de stat, ca sě nu-l măture curentul de acolo, de unde l'au adus împrejurările; póte făr sě fi visat vr'odată; ér cât pentru ceialalţi cetăţeni imputineze-se, piară chiar, că tot mai rěmân destui şi aşa sunt prea mulţi după conceptele mai marilor nostri ocârmuitori.

Deocamdată însěmnăm şi aceste měsuri, cine scie nu ne vor prinde bine vre-odată, décă le înregistrăm acum, ca sě nu se dea uitărei.

Revista politică.

Ḑiariul parisian „Le Mémorial Diplomatique“ în numěrul din urmă, ce ne-a sosit, continuă într'un articol separat cu Ardealul.

Sub titlu „La questione de la Transilvanie“ numitul jurnal face amintire de legea electorală, care una e pentru Ungaria şi alta specială pentru Transilvania.

Vorbesce mai departe de prerogativele, de care se bucură magiarii, pecând românii trebue sě plătéscă un cens cu mult mai ridicat, ér cercurile electorale sunt fórte măiestrit împărţite. Pecând magiarii şi în Ardeal, unde maioritatea covêrşitóre o formézá românii, dispun de 80,000 alegětori, românii nu dispun decât de 40,000.

Cestionata fóie combate aspru politica guvernului „liberal“, condamnă păşirea magiarilor, condamnă pe Hunfalvy, — un Allemand magyarisé (nemţ magiarisat) — pe Roesler etc., cari fabrică şi improvisézá o istorie magiară adhoc.

Spre a ilustra, că poporul român e poporul bastinaş, numitul ḑiar publică un document datat la 1366 cu privire la o judecată între românii din Sânpetru şi saşii din Nou, prin cari li se dă şi românilor drept la pădure etc, deóre-ce ei deja cu o mie de ani înainte au lucrat aceste locuri şi ş'au vêrsat sângele pentru apěrarea patriei. —

Ḑiariul cehilor bětrâni „Politik“, ocupêndu-se cu starea lucrurilor din Ungaria, a făcut între altele

---

FOIŢA.

Discursul regelui Carol la deschiderea academiei.

Privesc ca o coincidenţă fericită, că tocmai pe anul suirei mele pe tronul României s'a pus temelia Academiei nóstre, care serbézá astfel al 25 lea an al constituirei sale împreună cu acela al domniei mele. Cu viuă mulţămire îmi aduc aminte de ḑiua, când am venit pentru întâia dată în mijlocul societăţii literare, cunoscênd încă puţin limba română, şi când bětrânul Heliade, salutândn-me cu urări căldurósе, esprimà nădeşdea, că me voiu îngriji de hrana sufletéscă a românilor. Tot în acelaşi an, la solemnitatea inaugurărei presidată de dl Stefan Golescu, ministrul îşi sfêrşia cuvêntarea sa asigurând, că naţiunea întrégă şi eu, în deosebi, vom mărí cu inima şi cu mintea lucrările domniilor vóstre. Aprópe un pătrariu de secol a trecut de atunci, şi în acest lung şir de ani am avut neîncetat cel mai viu interes pentru tinera societate academică, care sub ochii nostri a crescut, s'a desvoltat şi-a ajuns a fi o instituţiune de cultură, avênd înrîuririle cele mai binefăcětóre asupra limbei şi literaturei nóstre Fericită era cugetarea dlui N. Creţulescu şi hotărîrea reposatului C. A. Rosetti, care ceruse, sunt tocmai 25 ani, convocarea grabnică a unei societăţi literare, avênd mai întâiu de tóte scopul de a se ocupa de limba şi literatura ei.

Cu drept cuvênt ḑicea acest mare patriot, fiind ministru al instrucţiunei publice, în referatul seu, că prin schimbarea literilor vechi, fără pregătire destulă, şi prin transformarea repede a sistemului nostru politic, s'a adus în limba română o mare perturbaţie, care, nepunêndu-i-se capet la timp, ar putea chiar se aibă rele influinţe asupra însuşi spiritului naţional. Din norocire acéstă teamă a putut fi înlăturată prin silinţele societăţii literare, cu tóte că la început piedecile erau mari şi luptele destul de arḑětóre, mai ales din causa neînţelegerei ivite asupra stabilirei ortografiei, neînţelegere provocată prin diferitele vederi între susţiitorii etimologismului. Lupta acésta, a cărei fase ar trebui descrise de o pénă, ca aceea a preşedintelui actual al Academiei, dl Ioan Ghica, a rěspândit însě lumină şi în sfêrşit s'a stabilit o învoială, care a dat róde bune; dovadă vědită sunt publicaţiile Academiei dela 1881 până astăḑi. Resultatele dobândite în un pătrariu de véc pot dar fi privite cu viuă mulţămire. Frumósa limbă română, în al cărei geniu m'am silit a pětrunde şi pe care am îmbrăţişat'o cu atâta căldură şi dragoste, s'a întărit pe temelia trainică şi a reînviat în vechia strălucire; însě cu tóte perturbaţiile, dênsa n'ar fi putut nici odată sě fie primeşduită, avênd rădăcini prea adânci şi un raḑim prea puternic în cărţile bisericesci, în cronici şi în poesia populară.

Literatura bisericéscă, cu tóte înrîuririle slavone grecesci, este un isvor bogat al limbei vechi, păstrând unitatea în scriere şi vorbire, şi a fost astfel adevěrata legătură între toţi românii din diferitele ţěri.

Cetirea acestor cărţi vechi, cari înalţă sufletul şi cari sunt o mângăiere în césul de suferinţă, deschide scriitorilor nostri un câmp întins şi arată, că limba strămoşască este limba nóstră clasică, avênd pentru popor un sunet aşa de atrăgětoriu. Cronicarii nostri ne grăiesc în acéstă frumósă limbă trecutul şi zugrăvesc într'un mod cumpětat, însě în colóre aşa de viuă, furtunile şi luptele crâncene înfruntate de români, încât fie-care trebue sě fiă cuprins de mirare, cum némul românesc a putut sě biruéscă atâtea greutăţi şi sě stăpânéscă atâtea primeşdii, cari îl aduceau adesea la marginea prăpăstiei, fără a fi fost înghiţit de valurile îngrozitóre ale vremurilor turburate şi întunecóse de pe atunci.

D. M. Cogălniceanu, în patriotica precuvêntare a Letopiseţelor, scrisă cu măestrie, ḑice cu drept cuvênt: „... Provedinţa luà de mână naţiunea nóstră ca pe o fiică iubită între ficele cele mai iubite, o scóse din tóte pericolele şi o realţă mai tiněră şi mai sdravănă de cât fusese înaintea órei peirei“.

(Va urma.)

următórele declaraţiuni: Trebue se păşim în contra Ungariei şi sĕ descoperim lumii un tablou de o violentare ne mai pomenită. Subjugarea gintelor nemagiare ar fi o apariţiune brutală, precum ea nu se mai ivesce în ţeri civilisate. Nici chiar órdele turcesci n'au tratat în mod aşa neuman şi barbar, ca şi magiarii, şi jertfa de compătimit a lor ar fi sĕracii slovaci. Sub ochii legii se comit cele mai neauḑite nedreptăţi, se sĕvêrşesce răpire de copii brutală, se atacă şi se confiscă avere strĕină, se restringe libertatea personală. Magiarii sĕ se gândéscă, că şi pentru ei póte vení ḑiua răfuelii. —

Presa se ocupă şi cu espectoraţiunile fostului cancelariu germ. Bismarck cu privire la Italia.

Un corespondent al ḑiarului „Corriere de Neapoli“ a întrebat pe principele de Bismarck asupra posiţiunei Italiei în tripla alianţă şi asupra relaţiunilor ei cu Francia. Principele de Bismarck ar fi rĕspuns următórele:

Italienii trebue sĕ fie cu răbdare. Nu póte se rĕmână Italia totdéuna ca în 1866 fără armată şi flotilă; îi va fi cu neputinţă sĕ se apere în contra unui eventual atac al Franciei ori al Austro-ungariei. Întreita alianţă este numai un pretecst pentru Francia, ca se refuze un tratat comercial cu Italia. Francia ar refuza încheiarea unei convenţii comerciale chiar şi în casul, când Italia n'ar face parte din tripla alianţă. Dacă Italia ar renunţa chiar acum la reînoirea întreitei alianţe, după ce a făcut atâtea sacrificii, posiţia ei ar fi mult mai critică ca înainte de 1881.

Pacea nu este aşa de asigurată ca mai înainte. Lipsesce elementul moderat, care ar fi destul de puternic spre a împedeca paşii neprecugetaţi.

Germanii se înfióră de un rĕsboiu ofensiv. Cât este însĕ de uşor a produce impresia asupra popórelor, că provocatorii sunt adevĕraţii atacaţi!

Vorbind despre agitaţiunile iredentiste ḑice, că cestiunea Trentinului ar fi de mult resolvată, dacă iredentiştii s'ar fi astâmpărat puţin. —

„Timpul“ a primit din Viena următórele împărtăşiri cu privire la politica vamală:

O scrisóre adresată din Berlin „Corespundenţei Politice“ confirmă scirea în privinţa apropiatei încheieri a unui tractat de comerciu austro-german. Apoi vor începe negocierile cu Elveţia şi cu Sêrbia. Cât despre România se va aştepta efectele tarifului seu autonom.

Belgia, aşteptând decisiunile Franciei, se va alipi probabil, în interesul seu propriu, politicei comerciale a Europei centrale. O probă de eficacitatea negocierilor austro-germane este, că în Rusia chiar nu se mai respinge, cum s'a întâmplat de curênd, ideia unei înţelegeri politico-comercială.

Din Roma se comunică următórele:

Senatul a aprobat cu 99 voturi contra 9 prelungirea cu un an a tractatului de comerciu cu Austria. — Ministrul de comerciu a ḑis în cursul discusiunei, că Italia va urma politica convenţiunilor. — Englitera, Germania, Austria, Belgia şi Elveţia probéză, că politica tractatelor de comerciu este aceea a tuturor statelor afară de unul. — Italia o va urma chiar în cas de luptă economică între Germania şi Francia. — Dl Luzzati a vorbit în acelaşi sens; speră, a adăogat el, că Francia va recunósce, că este în interesul seu se adopte acéstă politică comercială a tractatelor.

Proiect de statute,

pentru fondul de pensiune al preoţilor deficienţi şi pentru pensionarea şi ajutorarea vĕduvelor şi orfanilor remaşi după preoţii repausaţi, din archidiecesa gr. or. a Transilvaniei.

(Incheere)

IV. Impărtăşirea la pensiune şi ajutóre.

§. 5. Decisiunile privitóre la participarea la pensiune şi la ajutóre le aduce Consistoriul archidiecesan în senatul bisericesc.

§. 6. Drept la pensiune au toţi, cari au contribuit la acest fond cu tacsele prescrise, pe timp de cel puţin 10 ani:

a.) au ajuns 65 de ani;

b.) cari deşi nu au ajuns etatea de 65 de ani, dar au devenit deficienţi, adecă: atragânduşi vre un defect corporal sau spiritual în urmarea cărui denşii au devenit încapaci a mai servi ca preoţi.

Defectele le constată o comisiune constătătóre din un asesor consistorial ordinar al senatului bisericesc, şi din alţi doi asesori ai senatelor consistoriali, designaţi cesti din urmă din an în an de sinodul archidiecesan, ér cel dintâiu asemenea din an în an de cons. arch. în şedinţa plenară, şi din medicul designat de consistoriu:

Drept la pensiune şi respective ajutóre din acest fond au tóte veduvele şi orfanii preoţilor repausaţi, cari au contribuit la acest fond pe un timp de cel puţin 10 ani, şi dacă veduvele mai intrunesc şi următórele condiţiuni:

a.) dacă veduva până la mórtea bărbatului a trăit cu el la olaltă;

b.) în casul când nu a trăit cu bărbatul la olaltă, până la mórtea lui, dacă dovedesce, că nu din vina ei nu a trăit la olaltă:

c.) dacă duce viaţă morală.

§. 7. Atât dreptul seu la pensiune, cât şi îndreptăţirea la pensiune respective ajutorare a vĕduvelor şi orfanilor sei îl perde acel preot:

1. Carele de bună voie abḑice dela oficiul seu.
2. Carele de bună voie părăsându-şi oficiul, nici după provocarea consistoriului nu se întórce la el:
3. Carele în urma unei crime sau a vreunui delict a fost judecat la perderea oficiului.
4. Carele nu solvesce regulat tacsele statorite.

§ 8 Veduva preotului nu are drept la pensiune respective ajutoriu:

a) dacă din vina ei nu a trăit cu bărbatul la olaltă;

b.) dacă duce viaţă nemorală;

c.) dacă trece la altă religiune.

§. 9. Orfanii rĕmaşi de preot 'şi perd dreptul la ajutoriul de crescere:

a.) dacă devin maioreni;

b.) dacă capătă un post de serviciu, prin carele este asigurată esistenţa, sau dacă orfana se mărită.

c.) dacă duce viaţă nemorală;

a) dacă trece la altă religiune.

§. 10. Protopresbiterul, presbiterul şi dieconul, carele a ajuns etatea de 65 ani, a servit 40 de ani şi a contribuit 40 de ani la fondul de pensiune, are drept la pensiunea întrégă, carea se statoresce la an;

1. Pentru protopresbiter cu 800 fl,
2. Pentru preoţi dela parochii de clasa I. cu 600 fl.,
3. Pentru preoţi dela parochii de clasa II cu 500 fl.,
4. Pentru preoţi dela parochii de clasa III. şi sub clasă, apoi capelani şi diaconi cu 400 fl.

Dacă aci numiţii funcţionari bisericesci au devenit deficienţi înainte de împlinirea celor 40 de de serviţiu şi de contribuire, atunci dênşii capĕtă ca pensiune:

a.) după solvirea tacsei pe timp de 10 ani 40% din pensiunea întrégă, după clasa în care se află.

b) pentru tot anul ce trece preste 10 ani de serviciu încă un adaus de câte 2% din pensiunea întrégă.

§. 11. Preoţii, cari au funcţionat câţiva ani până la întrarea în valóre a acestui statut, li se permite a solvi tacsele anuali, pentru anii câţi au servit până aci, însĕ nu vor puté solvi mai mult ca pentru ḑece ani, ér suma tacselor pentru acesti ani va fi îndoit de mare ca tacsa cea statorită in § 2.

§. 12. Clericii absoluţi, cari au funcţionat un numĕr de ani ca învĕţători la o scólă rom. gr. or. din archidiecesă, devenind preoţi, li se vor socoti şi anii ce i-au servit ca învĕţători, dacă vor solvi pentru acei ani tacsa anuală îndoit de mare.

§. 13. Vĕduva are drept la o pensiune de 50% din pensiunea bărbatului, respective din ceea ce ar fi căpĕtat bărbatul ei repausat după anii de serviciu şi de contribuire.

§. 14. Orfanii minoreni, dacă au mamă cu drept la pensiune, dacă e numai unul, atunci capĕtă un ajutoriu de a treia parte cât capĕtă mumăsa, dacă sunt doi capĕtă două treimi; ér dacă sunt trei ori mai mulţi toţi la olaltă în părţi egali, cât mama lor veduvă.

Dacă însĕ orfanii nu au mamă, sau dacă mama lor trăesce, însĕ şi-a perdut dreptul la pensiune, atunci dacă e unul capĕtă un ajutoriu de a patra parte din pensiunea tată-so, conform timpului de serviciu şi contrebuire; dacă sunt doi, fie-care a patra parte, ér dacă sunt trei ori mai mulţi, toţi la olalta în părţi egale, trei din patru părţi a pensiunei ce o ar fi căpĕtat tatăl lor.

§. 15. Preotul, carele înainte de împlinirea anului al 10-lea de serviciu şi de contribuire, a devenit deficient, se bucură de jumĕtate pensiunea cuvenită după ḑece ani.

§. 16. Repausând un preot înainte de împlinirea celor 10 ani, vĕduva lui preotésă, dacă îndeplinesce condiţiunile din § 6 se bucură de un ajutoriu de a treia parte din pensiunea de 10 ani a bărbatului ei; ér fiind şi minoreni, fie carele din ei se bucură de câte un ajutoriu de 25 fl. pe an; ér în lipsa mamei se bucură fie care de un ajutoriu de 50 fl., pe an.

§ 17. Preoţii, cari la întrarea în valóre a acestui statut au servit preste 30 de ani, nu se pot constringe la solvirea în fondul de pensiune, însĕ nici nu se vor bucura de folósele lui.

Ér voind a solvi în fondul de pensiune se vor primi, şi se pot folosi şi de disposiţiunile §. 11.

Solvirile amintite în §. 11- 12. şi 17. au sĕ se întêmple la ori ce cas în timp de un an şi jumătate dela insiunare.

§. 18 Unui preot din o parochie de clasă mai în jos i stă în voie a'şi asigura o pensiune de o parochie de clasă mai înaltă, dacă o cere acésta şi solvesce tacsa fundamentală şi tacsele anuali recerute.

De favorul acestei pensiuni mărită se bucură şi vĕduva şi orfanii.

V. Disposiţiuni generali.

§. 19 Spre deciderea întrebărei, că are cineva drept la pensiune sau ajutoriu şi cât se fie acelea de mari şi cât se dureze, este competent consistoriului archidiecesan.

§. 20. Pensiunile şi ajutórele se solvesc la cassa archidiecesană în rate lunare decursive.

§. 21. Simţindu se lipsa, consistoriul archidiecesan va elabora un regulament special, pentru administrarea acestui fond.

§. 23 Acestea statute sunt obligătóre pentru întréga preoţime din archidiecesă, şi întră în valóre cu 1 Ianuariu 1892.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român„.

Sĕcele, 5 Aprile 1891. Domnule redactor. Sunt câteva sĕptĕmâni trecute, de când s'a ţinut aici în Satulung adunarea generală a despărţĕmêntului I al reuniunei învĕţătorilor din ţéra Bârsei.

Discusiunile, ce s'au urmat în aceea adunare, fiind de interes pentru toţi învĕţătorii nostri, e bine ca sĕ se publice şi în preţuitul nostru ḑiariu „Telegraful român, pentru-ca pe calea acésta sĕ scie şi alţi colegi de ai nostri din celelalte unghiuri ale ţĕrei despre lucrările nóstre.

Căci trebue se observ: e în interesul nostru al învĕţătorilor sĕ ne putem orienta despre tóte lucrările nóstre şi e dar numai un lucru folositoriu, dacă diferitele despărţĕminte şi reuniuni împărtăşesc lucrările lor prin organe de publicitate.

Cu acésta ocasiune am sĕ relatez casul îmbucurătoriu despre viul interes, cu care învĕţătorii nostri iau parte la lucrările reuniunei şi totdeodată contribue la progresul, ce-l pretind principiile pedagogice.

Acestei bucurii a dat espresiune şi preşedintele despărţĕmêntului, dl Ioan Dorca, în vorbirea frumósă, cu care a deschis adunarea, accentuând, că participarea în numĕr atât de frumos e o dovadă, că membrii acestui despărţĕmênt au un deosebit interes a discuta şi resolva cu demnitate şi cu deplină cunoscinţă de causă obiectele, ce se pun la ordinea ḑilei,

In sensul programei s'a pus la ordinea ḑilei tema: *Care sistem ar fi de preferit, al perondărei sau al stabilităţii învĕţătoriului în classă.*

Tema acésta a fost lucrată cu multă cunoscinţă de causă de învĕţătoriul Nicolau Bârsean. Dênsul espune mai mult avantagiele, ce le-ar puté avea învĕţătoriul prin sistema perondărei.

Tema a dat însĕ ansă la o vie discusiune. Dl Inache Bârseanu a combătut din principiu pedagogic sistemul de perondare dela scólele cu 2 şi 3 învĕţători, demonstrând spusele dênsului şi în mod de tot practic.

Astfeliu între altele aduse următoriul esemplu potrivit: Invĕţătoriul din classa I are dóuĕ despărţĕminte; ér cel din classa II are 4 despărţĕminte. Trecênd învĕţătoriul din classa I în classa II duce cu dênsul un despărţĕmênt, dar mai află în classa II 3 despărţĕminte. Pe elevii din aceste despărţĕminte dênsul ii cunósce prea puţin, sau nu-i cunósce de loc şi astfeliu ii trebue mult timp până-ce învaţă a i cunósce şi a-i aduce şi la disciplină.

Maioritatea învĕţătorilor presenţi au fost pentru espunerile dlui Inachie Bârseanu, şi astfeliu s'a hotărit, că la scólele cu 2 şi 3 învĕţători sĕ nu se facă perondare; se póte face acésta însĕ la scólele cu mai mulţi învĕţători, unde din classa II începênd, nu se aflá mai multe despărţĕminte, cum e bună-óră la scólele normale din Braşov.

Al doilea punct de discusiune l'a format tema: *Tractarea numĕrului 10 şi 11 din comput.* Acéstă temă a lucrat-o dl învĕţătoriu din Braşovul vechiu Florea Şioneriu cu multă dilignită şi ea a fost ascultată cu mare încordare[1])

Tot tema de mai sus a tractat o în mod intuitiv învĕţătoriul Ioan Suciu. S'a vĕḑut mult zel din partea dlui învĕţătoriu, observând cu acurateţă principiile pedagogice didactice.

La propunerea dlui învĕţătoriu Ioan Aron prelegătorilor se esprimă mulţămită protocolară.

Au urmat propunerile de sine stătătóre, la care dl Nicolau Oncea a sulevat cestiunea cu privire la „Autoritatea învĕţătoriului“.

'Mi ţin de sacră datorinţă a amintí cu acésta ocasiune despre interesul, ce'l au unii din preoţii nostri faţă cu învĕţători.

De cas concret servéscă premiul de 40 fl. care d-nii parochi din Satu lung (Radu Popea 20 fl.; Victor Popea 10 fl și Al. Verzea 10 fl.) i-a oferit ca premiu pentru cea mai bună temă despre: *„Susținerea autorității învĕțătoriului în comună“.*

---

[1]) Lucrarea o vom publica şi noi. Red.

Tema lucrată în formă de cuvêntare, are sĕ se rostéscă și înaintea poporului în biserică.

Cu acestea 'mi încheiu raportul.

Un participant.

Binținț în 7 Aprilie 1891 v. In nenumerate rênduri ve am descris diferite întêmplări, încunoscințări și altele de soiul acesta referitóre la viéța socială a poporului nostru dela sate, însĕ durere nici odată nu v'am raportat despre vre-o catastrofă mai deplorabilă și de văeirat ca de astădată, când Marți în 2/14 a lunei curinte la 2 óre după améḑi un incendiu ingrozitoriu mistuí cu flacările sale o terțialitate a comunei nóstre Binținț, în comitatul Unedorei situată în Câmpul pânei.

Focul a isbucnit prima dată din causă încă necunoscută, în capĕtul satului din sus în casa uni om, — după unele informațiuni femeia a spălat rufele și a copt pâne nóptea negrijind focul (spuza), dupăce și-a isprăvit lucrul.

De aici apoi prin un vênt destul de puternic ce sufla în direcțiunea aceea cum era situată comuna, focul a sărit în șura acelui om și de aci în casele ómenilor și fiind casele în rând cu tóte supraedificiile acoperite mai tóte cu paie în o jumĕtate de óră tótă strada fiind cuprinsă de flacări, — se prefăcură curând în cenușe 34 de case, 16 șuri, grajduri și alte edificii economice. Nu s'au putut ajuta nimica, de óre ce focul mênat de vêntul furibund, care în continu sufla, săria 5-6 case. **A ars casa parochială, biserica și scóla veche,** numai scóla nouĕ edificată de curênd fiind acoperită cu țiglă a scăpat de foc.

Biserica a mai ars odată în anul nefericit 1848 și abia numai în anul trecut am fost în stare de a o isprăvi precum se cuvine dându-i frumseța de care puține biserici se bucurau. — **Campanile s'au topit, bolta, padimentul și zidurile a devenit pradă focului, nici aparatele pentru sf. servițiu nu a fost crutate de elementul furibund.**

Durere și jale cuprinde pe om când vede și cea din urmă mângaere sufletéscă, unde era scut pentru toți că zace în cenușă.

Casa paochială încă nu de mult cu tóte supraedificiile a fost edificate cu spesele actualului paroch și acum s'a prefăcut tóte în ruine. — Victualele și la mulți chiar și vesminte a devenit pradă flacărilor. — Au ars și vite cornute rimători și galițe. Panica era mare și săteni înmărmuriți de spaimă umblau fără se scie ce fac, nesciind de ce sĕ se apuce.

Paguba e mare, miseria atât pentru ómeni cât și pen- u vite din lipsa de nutrețiu de asemenea e fórte mare, 34 familii au rĕmas fără pic de scut și fără nutremânt fiind isați numai la mila lui Dumneḑeu și îndurarea carității estine. Până în momentul când descriu acestea triste și- ri s'au împărțit de către generoșii domni Ludovic Kovács oprietariu în Binținț și Dr. Avram Tincu advocat în Orĕș- e victuale între cei arși.

Ne rugăm respectos se deschideți în colónele „Telegra- ul român“ o listă de colecte în favorul incendiaților nefe- iciți din Binținț, care toți sunt români agricultori și din oporul muncitoriu.*)

Ioan Botean,
paroch gr. orient.

Convocare.

Inteligința română și fruntașii poporului român din subdespărțămêntul VII nou arondat a „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“ se invită a participa în numĕr cât de mare la adunarea generală a subdespărțămêntului, ce se va ținé în Hațeg la 7 Maiu 1891 st. n, 10 óre antemeridiane în localitatea institutului „Hățiegana.“

Obiectele.

1. Statorirea terminului pentru adunarea generală a „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“ ce se va ținé în vara anului curinte în Hațeg, și insciințarea comitetului centrale.
2. Inscriere de membri, și încasare de tacse
3. Eventuale propuneri, și deliberare asupra lor. —

Din ședința comitetului subdespărțămêntului VII ținută la Hațeg în 5 Aprile 1891 st. n.

Ioau Rațiu, director.
Mihail Bontescu, secretariu ad hoc.

Varietăți.

* (Concert). Concertul reuniunei române de cântări din loc, anunțat în numĕrul trecut al ḑiarului nostru, s'a ținut a séră în sala „Musickverein.“ Piesele au fost esecutate cu multă precisiune si succesul a fost strălucit. Tinera reuniune ne înalță tot mai mult prestigiul înaintea strĕinilor, cari și a séră în numĕr mare au asistat la concert. Vom reveni.

* (Doctor theologiae.) Ni se scrie din Cernăuți: Petru Barbu din Lugoș a fost promovat de doctor în teologie la universitatea din Cernăuți în 4 Aprile 1891.

Mulți români chiar și Ilustritatea Sa dl general Teodor Seracin cu ilustra familie a onorat cu presența lor actul promovărei.

* (Advocat nou.) Dl Dr. Laurentiu Pop din Abrud în 6 a l. cur. a depus censura de advocat la tabla reg. din Murĕș-Oșorheiu.

* (Dela Academia română.) Academia română a ales de președinte pe eruditul bărbat B. P. Hașdĕu, ér de secretariu general a fost reales dl Dimitrie Sturdza, care a desvoltat un deosebit zel întru promovarea lucrărilor academiei.

* (Denumiri.) Jude la curie a mai fost denumit Andreiu Adam; la tabla reg. din Cluș adv. Eugen Gall; la tabla reg. din Seghedin judele din Cluș Ioan Nistor.

* (Grațiare.) Regele Carol cu ocasiunea iubileului de 25 de ani va grația 800 de condamnați.

* (Iubileul regelui român Carol în Budapesta). Din incidentul iubileului de 25 de ani al regelui Carol din România, corpul oficerilor din regimentul 6 de infanterie „Carol I regele României“ s'a adunat în sala cea pompoasă dela hotelul Europa la un dineu festiv, la care a luat parte și consulul general Ghica. Comandantul regimentului colonelul Ulmansky sĕrbătorì într'o vorbire avêntată pe augustul șef al regimentului, carele de 25 de ani ocupă tronul glorios al statului vecin, ér dela denumirea de șef al regimentului a arĕtat în multe rênduri bunăvoința sa față de regiment. La finea vorbirei rĕsună imnul românesc, ér cei adunați isbucniră în urale frenet ce de „sĕ trăéscă“. Dl Ghica mulțămì în numele regelui la vorbirea, ce o a purtat comandantul regimentului, și goli păharul în sănĕtatea Maj. Sale împĕratului Francisc Iosif. Dl Ghica a predat comandantului de regiment o scrisóre dela adiutantul regelui din România, prin care i se face cunoscut, că augustul șef al regimentului a oferit mai multe orduri. Capela militară, care a concertat la acéstă festivitate, a esecutat mai multe arii și alte piese românesci, precum și un marș compus de măiestrul capelei Filip și dedicat augustului șef al regimentului Carol.

* (Comite suprem și desființarea de comitate.) Foile din Budapesta aduc scirea, că în locul contelui Gavriil Bethlen, care a demisionat, se va numí comite al comitatului Têrnavei mari, br. Gavriil Apor, vice comitele comitatului Treiscaune. Comitatul Têrnavei mici se va desființa, până la eventuala desființare, se va încredința baronului Apor. Noul comitat al Segedinului și comitatul Făgărașiului de asemenea se vor desființa; comitatul Brașovului și al Treiscaunelor se vor împreuna la olaltă și se vor face schimbări și în arondarea altor comitate. Despre comitele comitatului Vesprim, conte Mauriciu Eszterházy, se ḑice că-și va da dimisia cât mai curênd.

* (Stațiuni telefonice). La Mănăstur și Feneșul-săsesc s'a înființat pe lângă oficiile postale și oficii telefonice.

* (Culmea dresurei —) Dar ce ḑicem culmea? Căci pe calea, pe care a pornit, nu mai e de prevĕḑut, unde are sĕ se opréscă.

Așa acum cetim în ḑiarele francese, că în teatrul Eden de acolo va debuta ḑilele acestea un măgar adevĕrat, care va desminți de sigur reputația de prostie, ce s'a legat de numele acestui patruped.

Măgarul acesta este un artist, care cântă cu violoncelul, adecă scie sĕ acompanieze pe acest instrument „Ave Maria“ de Gounod.

Póte de aci înainte va mai învĕța și alte piese.

Concurs literar.

Pe basa conclusului adunărei generale a reuniunei învĕțătorilor rom. gr. or. din districtul XI al Făgărașului, subscrisul comitet central escrie prin acésta concurs cu premiu de 20 fl v. a. în argint pentru cea mai bună prelucrare (tipuri caracteristice) a matêrialului din Istoria biblică, prescris în normativul scolar pentru anul al doilea de scólă.

Dreptul de concurs sĕ mărginesce la membrii reuniunei nóstre, ér operatele sĕ întrunéscă următórele condițiuni: Materialul sĕ fie arangiat și sistemizat așa că la o tipărire se pótă servi ca material pentru elevi; prin urmare sĕ fie prelucrat în formă narativă scris în stil poporal ușor și curățit de provincialisme. La finea bucății sĕ se adauge conclusiunile și învĕțătura morală.

Operatele se vor adresa subscrisului comitet central până la 31 August a. c. v. Ele nu vor fi subscrise cu numele autorului ci cu un pseudo-nume, ér lângă operat se va acluda un plic, care sub sigil va conținea adevĕratul nume al autorului, ér plicul în locul adresei va purta pseudo numele adoptat.

Operatele întrate după terminul indicat nu se vor considera.

Din ședința comitetului central ținută în Făgăraș la 13 Martie 1891.

Iuliu Dan președ.
Ioan Berescu secret.

Esposiție de vite arangiată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“.

I. Programul

esposiției de vite ce se va ține Joi la 7 Maiu 1891 st. n în comuna Tilișca.

1. In scopul de a înainta economia de vite, „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“ va arangia la 7 Maiu st. n. 1891 în comuna Tilișca o esposiție de vite împreunată cu distribuire de premii în bani.

Esposiția se va mărginí de astădată la vite cornute cu escepțiunea caprelor.

2. Esposiția se va ținé în ḑiua amintită, începênd dela 10 óre înainte de améḑi și până la 2 óre după améḑi, când va urma premiarea.

Cât ține esposiția, îndepărtarea vitelor întrate nu se îngădue.

3. La esposiție nu se primesc decât vitele locuitorilor din comunele Tilișca, Cacova, Sibiel, Săcel, Vale, Sĕliște, Galeș, Rod, Aciliu și Mag.

Pentru vitele aduse din aceste din urmă nóuĕ comune se cer pasapórte în regulă.

Cerĕnd trebuința, proprietarii au sĕ dovedéscă, că au ținut înșiși vitele în timp de $^3/_4$ de an cel puțin.

Oile trebue espuse în grupe de cel mai puțin 3 capete; altcum nu se premiază.

4. Primirea vitelor la esposiție se face prin comitetul arangiator local, care va publica din parte-și dispozițiunile luate. — Comitetul póte refusa primirea însĕ numai din cause binecuvêntate.

La fie care vită, respective grupă de oi se alătură o tăbliță sau bilet cuprinḑênd numĕrul curent, etatea vitei și numele proprietariului.

5. Esponenții sunt îndatorați a purta înșiși grija de vitele lor și a le da hrană trebuinciósă.

6. Se vor distribui *dóuĕḑeci și una de premii* în suma totală de 65 fl. în argint, dăruiți de reuniune, și anume se vor distribui următorele premii

Grupa I. Bovine de prăsilă (rasă indigenă și străină).

a) tauri de 3—5 ani: 1 premiu de 7 fl.;

b) vaci de 3—8 ani: 1 premiu de 5 fl.; 1 premiu de 4 fl. și 1 premiu de 3 fl.;

c) junci, iunince și tăurenci de 1—3 ani: 1 premiu de 4 fl și dóuĕ premii de câte 3 floreni;

d) vițel și vițele de $^1/_4$—1 an: 1 premiu de 3 fl. și un premiu de 2 fl.

Grupa II. Oi de prăsilă.

A Rasa stogoșe și țigaie:

a) berbeci și noatini de 1—4 ani: 1 premiu de 4 fl și 2 premii de câte 3 fl.

b) oi de 2—5 ani de fĕtat sau cu miei: 1 premiu de 3 fl și 2 premii de câte 2 fl.

B). Rasa bârsană (țurcană):

a) berbeci și noatini de 1—4 ani: 1 premiu de 3 fl și 2 premii de câte 2 fl.

b) oi de 2—5 ani de fĕtat sau cu miei: 1 premiu de 3 fl., și 2 premii de câte 2 fl.

II. Premiarea.

1. In scopul premiării, comitetul central al reuniunii agricole a ales un juriu de 10 membri în persónele domnilor: Eugen Brote, ca președinte al juriului; Demetriu Comșa, profesor în Sibiiu; Sabin P. Barcianu, dirigent al economiei de instrucțiune din Rĕșinari; Stefan Millea, notar în Tilișca; Ioan Popescu, econom de vite în Sibiel; Achim Grip, econom de vite în Săcel; Mihail Stănilă jun. econom în Vale. Stan Vule, primar și econom în Sĕliște; Nicolae Marcu econom în Galeș; Tănase Moga, econom în Mag. Membrii absenți sau împedecați dela vot se înlocuesc prin alegerea altor persóne potrivite.

2. Nu este iertat a funcționa nimenea ca juror, când este vorba de vitele proprii sau de ale rudeniilor mai deaprope.

3. Juriul ia în primire lista generală a vitelor espuse, esaminéză pe rînd și cu deosebită luare aminte fie care vită și apoi se consultă asupra premiării, îngrijindu-se ca publicul și esponenții sĕ nu înrîurésca câtuși mai puțin asupra hotărîrilor de luat.

4. In ședința ce urméza esaminării vitelor, membrii juriului se consultă din nou și se pronunță, dovedind îndreptățirea propunerilor și apoi hotărând cu maioritate absolută de voturi.

---

* Pentru arșii din Binținț suntem gata a primi oferte în bani și a-i administra spre distribuire între cei nenorociți.
Red.

Preşedintele votéză în totdeuna. La cas de voturi egale decide sórtea.

Asupra fie cărei premieri se votéză deschilinit.

5. Esponenţii de premiat se petrec în o listă separată, care odată statorită, se subscrie de preşedinte şi secretariu, precum şi de alţi doi membrii ai juriului.

6. Impărţirea premiilor urméză a se face în mod sĕrbătoresc, ţinêndu-se mai întâiu o vorbire în presenţa juriului şi comitetului arangiator, a esponenţilor şi publicului întrunit.

Esponenţii premiaţi adeveresc primirea banilor prin subscrierea numelui în rubrică: „Adeveresc primirea în regulă a premiului“.

7. Secretarul juriului se însărcinéză a compune un raport special asupra esposiţiei şi premiilor. Raportul subscris de preşedintele şi secretarul juriului se păstréză în archivul reuniunii.

III. Dispositiunile de premiare.

A. În general.

1. Scopul esposiţiei este mai ales a urní şi încuragia adevĕrata propăşire în economia vitelor. Drept-aceea, în privire se va lua nu atât intenţiunea vĕdită de a străluci cu vite de paradă, ci mai cu sama buna chibzuire în alegerea vitelor de prăsilă, hărnicia şi inteligenţa dovedită în realisarea scopului urmărit.

2. Prin urmare vitele, altcum defectuóse încâtva, se pot premia în rînd cu vitele óre-cum desĕvârşite. Intrevenind impregiurările de mai sus, chiar şi ântêietate se va da vitelor de a dóua mână. Dar nici măcar în totala lipsă de alte mai bune nu este iertat a premia vite hotărît rele sau avênd scăderi însemnate.

3. Astfel dacă cutare grupă nu cuprinde îndestule vite vrednice de premiat, premiile ce ar prisosi se pot destina pentru o altă grupă. Premiile, care din una sau altă causă nu s'ar fi împărţit. se înapoiază reuniunii.

4. Aceea, care au prăsit înşişi vitele, vor avé întâietate faţă cu aceia, care au espus vite prăsite de altcineva.

Nimenea nu póte fi premiat, care n'a ţinut în grija proprie 3/4 an cel puţin.

5. Acelaşi esponent nu póte dobândi decât un singur premiu în aceiasi grupă. Faţă cu cel premiat în cutare grupă, concurenţii din altă grupă au întâietate, presupunând, că vitele lor sunt deopotrivă.

B. In special.

I. Bovine (viţei, vaci, tauri).

1. Ca vrednice de premiat se consideră mai ales bovinele, care întrunesc în mare mĕsură însuşirile vitelor mari, puternice, frumóse la trup, blânde, lăptóse, bune de prăsilă şi de îngrăşat.

Faţă cu vitele corcite se va da întâietate vitelor de rasă curată.

2. Intre scăderile, care nu îngădue premiarea se numĕră: Trup bolnăvicios, murdar, cu totul slăbit sau cu bóle înăscute, cum şi scăderi, care supĕra vederea (d. e un corn rupt, un mers prost, rane urâte etc).

3. Ca semne de lapte mult se consideră: trup prelungit, piept larg şi fóle şerpuit de vine gróse; uger plin şi mare, nu prea cărnos, nici prea gras, înzestat cu pĕr scurt şi móle şi având patru ţâţe mici, deopotrivă de mari; pele molatecă, pĕr subţire şi privire blândă.

4. Ca bune de îngrăşat sunt a se considera mai ales vitele trunchióse cu capul mic, óse subţiri, piept larg şi cărnos, şolduri îndepărtate, cópsă lătăréţă, pele mişcăciósă, pĕr móle.

5. Ca bune de muncă se consideră mai cu sémă vitele osóse cu picióre cam lungi, piept larg şi rotunḑit, şolduri puternice, copite sănĕtóse, mers vioiu şi regulat.

II. Oi.

1. Ântâietate se cuvine mai ales oilor mari, cărnóse, lăptóse şi bogate în lână frumósă şi subţire móle şi lungă, deasemenea se cuvine întâietate oilor de soiu vestit şi însoţite de miei cu blană alésă.

2. Rasa ţigaie şi stogoşe se prefere rasei bârsane (ţurcane).

Din şedinţa comitetului central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului“, ţinută la Sibiiu în 19 Martie 1891 st. n.

Loterie.

Mercuri în 22 Aprile 1891.

Sibiiu: 25 16 23 89 73

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 20 Aprile 1891

	Viena	B.-Pesta.
Renta de aur ung. de 4%	—.—	—.—
Galbin	5.50½	5.47
Napoleon	9.24	9.21
100 marce nemţesci	56.47	56.50
London pe (poliţă de trei luni)	114.50	116.40

Sz. 2509/1891. polg. (63) 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ezennel közzé teszi hogy Báró Miske Adél által beadott kereset folytán Bolya községében gyakorolt italmérés jógának arányositása megengedése az aranykulcs, meghatározása és esetleg az érdemlegés tárgyalás megtartása végett a tárgyalás **határidejéül f. év Iunius hó 13 napjának d. elött 9 órája tűzetik ki a kir. törvényszék hivatalos helyiségébe a nagy végtárgyalási terembe** mikorra az összes érdekeltek hirdetményileg is oly figyelmesztetéssel idéztetnek miszerint a meg nem jelenök ügygondnok által fognak képviseltetni.

Az erzsébetvároşi kir. törvényszéknek,
1891 évi márczius hó 28-án tartott üléséből.

Vén András, *Májai Géza,*
elnök jegyzö

Sz. 2112/1891 (62) 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint a Vecsérdi italmérési jog gyakorlatának arányositása megengedése, az aránykulcs meghatározása és esetleg az érdemleges tárgyalás megejtése végett **a tárgyalás f. é. Iunius hó 12 n. d. elött tüzetik ki Erzébetvárosba a kir. törvényszék hivatalos helyiségébe a nagy végtárgyalási terembe**: erre összes erdekeltek hirdetményileg is oly figyelmeztetéssel idéztetnek, miszerint a meg nem jelenök részökre kinevezendő ügygondnok által fognak képviseltetni.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek
1891 évi márczius hó 28 án tartott üléséből.

Vén András, *Zoltán,*
elnök. jegyzö.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3 40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana.	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7 24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7 39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2 24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	[illegible]
Arad	8.10	3.50	[illegible]
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat-	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9 54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Banita	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	5.28

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.1
Şeica mare	4.35	11.17	7.4
Lómneş	5.16	11.58	8.2
Ocna	5.47	12.29	8.5
Sibiiu	6.10	12.52	9.2

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.5
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	3.—

Redactor responsabil Nicolau Ivăn.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 42 Sibiiu, Sâmbătă 13/25 Aprile 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 12 Aprile.

In orăşelul Elisabetopole, armenii au susţinut păn acum un gimnasiu inferior cu caracter confesional catolic.

După legea scólelor medii din 1883 statul póte subvenţiona gimnasii, póte ridica gimnasii inferióre la gimnasii complete, dacă respectiva confesiune o cere acésta.

Biserica romană catolică nu a cerut transformarea gimnasiului inferior din Elisabetopole în gimnasiu complet, dar o a cerut şovenistii din Elisabetopole şi pe lângă aceea că au oferit edificiu gratuit pentru adăpostirea gimnasiului, au mai votat din cassa alodială o subvenţiune anuală de 4000 fl.

Sĕ vedem cu ce se motivéză necesitatea înfiinţărei unui gimnasiu complet în Elisabetopole!

Intreg ţinutul Têrnavelor este locuit de români şi de saşi. Românii 'şi cresc tinerii în gimnasiul din Blaşiu, saşii în cel din Mediaş şi Sighişóra.

Aceste scóle medii stau sub conducerea unor ómeni, cari păn acum nu-şi pot vindica pentru ei titlul de patrioţi buni şi dacă cei ce sunt în fruntea institutelor acestora, nu sunt buni patrioţi, cu atât mai puţin patrioţi vor eşi din tinerii, cari cresc în acele institute.

Guvernul nu a putut face un lucru mai „patriotic“ şi mai „înţelept“, decât ca sĕ dea tot concursul seu, tot ajutoriul moral şi material, ca pe văile Têrnavelor sĕ se înfiinţeze o scólă medie, care sĕ paraliseze acţiunea gimnasiilor române şi săsesci din aceste părţi.

Episcopatul rom. catolic din Alba-Inlia nu a reflectat la ajutoriul şi subvenţiunea statului, căci îndată ce primesce atare subvenţiune a gătat cu dreptul de denumire al profesorilor, a gătat-o cu dreptul de suprainspecţiune şi alte prerogative, ce le avé ca susţiitoriu al gimnasiului.

Şovinistii din Elisabetopole nu mult îşi sfarmă capul cu autonomia confesiunei lor. Puţin le pasă lor, cine denumesce pe profesori, puţin îi dóre de programul de studii, care se va impune din partea ministrului de culte fără învoirea episcopatului, ei vor se aibă un gimasiu complet cu ajutoriu dela stat, vor sĕ întăréscă „ideia de stat unguresc“ pe văile Têrnavelor, vor sĕ créscă o tinerime „patriotica“, vor sĕ paraliseze influenţa ce o au câstigat gimnasiile de acum asupra crescerei tinerimei din acele părţi nemaghiare şi ţipetul lor de durere a aflat rĕsunet în cabinetul ministrului de culte şi aşa vom avé cu un stabiliment nou cultural mai mult aici în Ardél.

Acésta fără îndoélă ar însemna un progres, şi dacă de progresul acesta ar profita toţi locuitorii din al căror pungi ésă ajutoriul ce-l pune statul în vedere gimnasiului din Elisabetopole, noi am fi cei din urmă, cari am avé un cuvênt de reprobat.

Dar aici nu e vorba de interesul cultural al popórelor, ce locuiesc pe văile Têrnavelor.

Aici e vorba de a crea o undiţă, cu care sĕ se prindă tinerimea care acum cercetéză scóle românesci şi săsesci şi sĕ se créscă pe córdele patriotismului modern, care samână ou cu ou, cu magiarisarea acelor odrasle ce au supt lapte românesc şi săsesc.

Aici e vorba de o armă nouă contra stabilimentelor culturali românesci şi săsesci, cari se ţin şi susţin din pungile românilor şi saşilor, e vorba de a le presenta pe acele de nesce cuiburi de vespi, cari cresc tot atâţa duşmani ai idei de stat unguresc, şi odată realisat planul cu gimnasiul complet din Elisapetopole, este mai uşor a decreta stergerea gimnasiului din Blaş, Mediaşiu şi Sighişóra, sub cuvênt că aci e gimnasiul din Elisapetopole, e dinaintea uşei, nu au decât sĕ l cerceteze ce-i insetaţi de cultură.

Póte că temerile nóstre sĕ fie deocamdată cam esagerate, póte că pentru acum nu sunt puse în vedere mĕsurile draconice, de cari ne temem; cine ne garantéză însĕ că aceste mĕsuri nu se vor lua mâne-poimâne, cine stă bun, că în era acésta a persecuţiunilor naţionale, ómenii nu vor veni ca sĕ dea o lovitură de mórte acelor institute, de care este legată mare parte cultura nóstră naţională, sunt legate suveniri, pe cari nu le póte sterge nimene din inimile românesci păn ce aceste vor mai bate cum bat aḑi şi cum vor bate încă multă vreme, cu tóte incordările ce sĕ pun de a le face sĕ bată şi sĕ simtă altmintrea.

Ei necesităţi mult mai simţite, avé ţara trebuinţe mult mai arḑătóre, decât cestiunea gimnasiului din Elisabetopole şi dacă totuşi statul pe acésta o a aflat mai de importanţă, atunci importanţa se esplica numai prin curentul şoivinist de care este cuprins întreg aparatul statului, se esplică ḑicem, dar de justificat nu sĕ póte justifica nici odată. Va fi şi acésta o jertfă ca cele multe aduse pe altariul magiarisărei, de care suntem sătui pănă în gât.

Revista politică.

Dieta din Budapesta s'a ocupat cu discusiunea proiectului de lege, ce l'a înaintat minstrul de justiţie Szilágy despre organisarea judecătoriilor şi a procuraturilor. Discusiunea a urmat fără prea mare oposiţiune.

Comisiunea administrativă continuă cu desbaterile referitóre la proiectul pentru administraţiunea de stat. Membrii din oposiţiune îşi susţin cu tenacitate vedederile lor, dar la votare sunt totdéuna maiorisaţi. Pănă acum puţine modificări s'au introdus în proiectul, ce l'a presentat ministrul.

Deputaţiunile regnicolare, ungară şi croată au ţinut sub presidiul lui Koloman Széll e conferinţă, în care s'a ajuns la o înţelegere deplină între ambele delegaţiuni. —

Articolul ḑiarului „Politik“, care a provocat atâta îndisposiţiune în cercurile magiare şi de care am făcut amintire în numĕrul trecut, conţine în general următórele pasage:

Trebue sĕ desvĕlim 'înaintea lumei icóna violentărilor ne mai pomenite din Ungaria. După „Politic“ în Ungaria se pot observa scene brutale întru subjugarea raselor nemagiare ca şi cari nu se mai observă în alte ţeri civilisate. Nici chiar órdele turcesci nu au manifestat în Ungaria aşa barbarism neuman cum manifestéză aḑi ungurii a cărora jertfă sunt bieţii slovaci. Ei, sub pretecstul legei comit cele mai strigătóre nedreptaţi, răpesc în mod brutal copii, atacă averi streine şi suprimă libertatea personală.

După publicarea diplomei din 1860 au început magiarii a asupri rasele nemagiare din ţară. Cancelaria ungară de curte a numit fişpani şi vice-fişpani tot numai de aciea, cari nu sciau slovăcesce şi cari cu forţa asupriau naţionalităţile. In acésta eră de asuprire slovacii ţinură în Turoţ-Sân-Martin o adunare în care au elaborat un memorand şi l'au presentat corónei. Dar tóte în zădar.

Magiarii se provócă tot deuna la disposiţiuni, cari de fapt nu esistă dar, cari le au iventat ei ca se aibă un titlu la asuprire. Folosirea limbei materne e considerată nu numai dacă o vorbesce poporul dar şi ómeni singurateci ca pĕcat panslav, care are resultate din cele mai periculóse. Trece apoi la desfiinţarea Maticei în 1875. Societatea acésta avea o avere de 150,000 fl şi o colecţiune frumósă de alte obiecte preţióse, cari tóte le au confiscat; gimnasiul din Turoţ-Sân-Martin şi alte dóuĕ gimnasii slovace le-au închis. Dar guvernul unguresc nu sa mulţămit cu atâta ci s'a apucat de magiarisarea scólelor poporale a magiarisat numele locurilor, ale munţilor şi ríurilor. Pe meseriaşii şi muncitorii slovaci dacă nu voesc sĕ se magiariseze îi scóte din ateliere, îi dimite din serviciul căilor ferate şi în urmă sunt siliţi se emigreze în mase în America, unde constituesc o colonie.

FOIȚA.

Discursul regelui Carol la deschiderea academiei.

(Încheere.)

Poesia populară resfrânge într'un chip minunat aceste vremuri grele ale unui trecut plin de nesiguranţe şi de dureri. Pe când munca intelectuală, dorinţa şi trebuinţa de a învĕţa şi de a-şi ascuţi mintea s'au desceptat şi au luat o desvoltare însemnată cu viaţa politică, poesia era de vécuri adênc sădită în inima românului, şi ori ce popor s'ar puté făli cu cugetările — unele măreţe, altele drăgălaşe şi atrăgĕtóre — adunate în acéstă comóră bogată a limbei nóstre. Simţĕmintele înalte, spiritul rĕsboinic, durerea şi nădejdea, tânguirea şi mângăierea, cari resuflă în acest frunḑis poetic, sunt tocmai oglinda unui trecut plin de bărbăţie, de încercare şi de nĕcasuri, un învĕţământ puternic pentru generaţia presinte şi viitóre. Mândru póte fi dar poporul român de geniul seu poetic pe aripele căruia s'a ridicat la o înălţime, care l'a ferit de înriuriri strĕine şi nepriinciόse, ocrotind chiar credinţa şi naţionalitatea sa. Poesia a devenit astfel cea dintâiu temelie a limbei, un adevĕrat tesaur al istoriei un isvor nesĕcat al literaturei române.

Povescile şi legendele, cântecele şi doinele rĕmase de vécuri ascunse în văile sĕlbatice ale Carpaţilor, sau rĕtăcind prin câmpiile roditóre ale Dunărei, trebue se rĕsune adese ori în Academie spre a se însufleţi lucrările sale; ele trebue se strĕlucéscă de apururea ca o podóbă a némului românesc şi ne vor aminti şi pe iubitul nostu Vasile Alesandri, care trecênd într'o viaţă mai fericită, a lăsat un gol aşa de simţitor în mijlocul nostru, al cărui nume însĕ va rĕmâné neşters în inimele tuturor.

Nu se póte dar tăgădui, că literatura bisericéscă, cronicarii şi poesia populară cuprind un material preţios şi că au avut o influenţă din cele mai fericite asupra limbei române, de care cunoscutul geograf „Hoffmann“ ḑice în opera sa dela 1840, „că este atât de bogată, încât dacă s'ar cultiva, ar merita se fie limba a tot geniului uman“.

Academia, primind la întemeiarea sa, ca un sfânt deposit, paza îngrijirea şi desvoltarea limbei trebue se fie mândră de acéstă însărcinare, care este şi vrednică de o aşa inaltă adunare literară.

„Etymologicum magnum Romaniæ“, ce am propus, sunt acum şepte ani, sĕ fie alcătuit, şi a cărui încheiare sper încă a o vedé, va arăta lumei învĕţate ce comóre însemnate de cuvinte feliurite şi de cugetări înalte şi frumóse sunt ascunse în limba şi literatura nóstră. Acéstă operă, odată sfârşită, va rĕmâné un monument neperitor.

Urez din tot sufletul, ca academia sĕ strălucéscă tot déuna prin lucrările sale, sĕ încălḑéscă tóte inimele românesci şi ca uşile sale sĕ fie deschise pentru întâlniri pacinice şi lupte sciintifice, un teren, pe care toţi românii se pótă întinde o mână fräţéscă.

Renumele Academiei nóstre, încă tênĕră, deşi serbéză nunta sa de argint trebue se aibă un rĕsunet departe preste hotarĕle ţĕrei spre a atrage în capitala României pe bărbaţii însemnaţi, cari sĕ se încredinţeze, că vechile principate dunărene s'au transformat într'un centru de civilisaţie şi de propăşire şi au devenit prin vitejia armatei — ce a uimit lumea prin avêntul seu şi tăria sa — un stat puternic şi neatârnat, stabilit pe temelii aşa de tari încât nici o sguduire nu'l póte sdruncina.

„Sunt adânc convins, că iubitul meu nepot, moştenitorul Corónei, care face deja parte în Academie, ca membru onorar, va sci, în ḑiua când va fi chiemat de pronie a împlini înalta sa misiune, se menţină tradiţiunile nóstre şi se dea tot sprigìnul seu pentru prosperarea acestui însemnat aşeḑĕmênt de cultură al Patriei nóstre“.

Cea mai mare brutalitate o esercită asupra copiilor, pe cari îi rup dela sînul familiei și îi trimit în ținuturi magiare ca sĕ se magiariseze. Și fiind că acésta neumanitate provócă totuși óre care atențiune și resens, în lumea mare aduc legi, prin cari li se poruncesce comunelor slovace se înființeze kișdedovuri și silesc pe părinții se'și dea copii la ele.

Preoții magiari, cari nu sciu slovăcesce propagă cuvêntul lui Dumnedeu de sine înțeles la așa urechi cari nu'l înțeleg.

Pănă acuma însĕ a mai rĕmas un lucru de care nu sau atins. Pănă acum slovacii și-au putut afla mântuința cel puțin în biserică, astădi însĕ voesc sĕ le răpéscă și acésta e cu neputință pe cale legală, încep a întrebuința forța. Voesc se introducă o instituțiune nouĕ sinodală și cea de 100 de ani voesc se o ștérgă. Magiarii voesc se sterpéscă biserica autonomă națională și voesc se o indentifice cu cea de stat.

Despre acésta mai sciu povesti și celelalte naționalități, cari tóte sunt representate numai de un deputat în dietă, care de altcum și el e magiar. Am aflat de bine a le spune acestea, ca sĕ scie lumea, cât trebue ținut la cavalerismul magiar. Gândéscă magiarii, că va veni odată diua, când vor trebui sĕ-și dea samă, căci nici o națiune nu a comis crime fără de a nu fi pedepsită!

Se comunică următórele amĕnunte noi din Sofia despre cercetările pentru descoperirea asasinilor ministrului Belceff.

Instrucția a mai dovedit pănă acum că cei patru ómeni cari au comis omorul au venit, doi din Constantinopol și doi din Sêrbia.

Cei dintâiu au adus bani și arme, ceilalți au venit cu vestea, că în Sêrbia se făcuseră tóte pregătirile de fugă.

Complicii au stat în Sofia câte-va dile înainte de comiterea atentatalui. După atentat au fugit prin strada Alpinski.

De óre-ce întréga poliție și miliție era concentrată în capitală, ucigași au putut ajunge neîmpedecați la granița Sêrbéscă.

Trei din ei aveau pașpórte țurcănesci, ér unul pașport călugăresc. Cei dintâiu se numesc Teodor Setras din Castoria, Risto Kutmanov din Ohrida și Risto Dimitrov; al patrulea se numesce Nacikov sau Clementie Anghelov.

La Belgrad atentatorii s'au sfătuit cu dragomanul Duma de la legația francesă.

După omor s'au făcut numeróse arestări, cari au dat date prețióse pentru instrucție, de și s'a dovedit că nici unul din cei arestați nu luase parte la omor.

S'a dat de veste dar autorităților dela granițā și guvernelor statelor vecine. România a luat numai de cât tóte dispozițiile necesare, de asemenea și guvernul unguresc a făcut tot ce i a stat prin putință ca sĕ se aresteze ucigașul în Șemlin.

Și guvernul austriac a fost rugat se aresteze pe ucigași, cari se presupuneau că putuseră lua drumul spre Lemberg.

Instrucția a stabilit, că Angheloff rĕmasese singur în Bulgaria, stând ascuns, sau în districtul Negotin sau pe la Vrania.

La rugarea guvernului bulgar s'a făcut la emigrantul Rizoff din Belgrad, care printr'o broșură îndemna la asasinarea prințului Ferdinand și a lui Stambulof, o perchiziție, dar fără resultat. Cu tóte astea poliția bulgară e încredințată, că emigranți bulgari din Sêrbia au stat într'ajutor ucigașilor se fugă.

O notă s'a redigiat relativă la atentat și ea se va trimite de sigur puterilor, indată ce instrucția afacerii va fi terminată.

Cestiuni scolare.

Ocna-Sibiiului, în Aprile.

In sensul normativului scolar §. 53 p. d, Mercurea și Sâmbăta după amédi nu are sĕ se țină prelegeri cu scolarii din scólele nóstre poporale elementare.

Dispoziția acésta nu mi se pare de loc practică după trebuințele nóste dela sate și tocmai stirbirea prelegerilor în cele dóuĕ dile, numai resultate îmbucurătóre nu aduc pre terenul învĕțământului elementar.

Ba dacă medităm serios și privim de aprópe lucrul, apoi vedem, că unde se aplică acest punct din „Normativ" ne aduce chiar daună învĕțămêntului.

Și étă pentru ce:

In cele mai multe sate casele sunt așa de împrăstiate și departe de scólă, încât pruncii cei ce frecuentéză scóla, în timp frumos abia după 10 óre a. m. pot ajunge la scólă. Când e timpul ploios, drumul tinos și trebue se mai trécă și punți preste ape, nici nu mai gândesc părinții la scólă, necum sĕ'l silesci sau sĕ poftesci ca sĕ și trimită pe bietul băiat pentru un cés-dóuă: ba sunt și de aceia părinți, cari locuesc aprópe de scólă și numai pentru o jumĕtate de di nu-ți trimite copilul la scólă.

Resultă dară de aici, că unde învĕțătorii se țin strins de punctul d. al numitului § din normativ; scolarii perd pe sĕptĕmână dóuĕ dile de învĕțămênt.

Afară de acestea, dacă luăm în dréptă considerare, apoi vedem, că nici pentru învĕțători acésta dispozițiune nu e tocmai de acceptat; căci învĕțătoriul nu-i un mechanism fără viață, pe care punêndu l în mișcare prin Septembre ori Octombre se funcționeze fără intrerumpere, pănă prin Maiu, fără ca sĕ nu aibă lipsă de nimic. Are și învĕțătoriul sĕ și vadă de afacerile sale familiare, căci învĕțătorii nostri nu's așa de bine dotați, ca din salarele învĕțătoresci sĕ pótă duce o viață amăsurat demnității ce ocupă. Și chiar de ar fi cât de bine salarisați, totuși în o jumĕtate de di nu-și pot vedé de nici o afacere.

Invĕțătorii nostri preste tot, cu familii ori fără familii, cu stare ori sĕraci, cari locuesc pela sate au sĕ întimpine multe neajunsuri, pe cari numai cel ce a fost în acel căruț le scie; de aceea nu putem ținé pe învĕțătoriu ca în fer: sĕ nu-și pótă vedé de sine și de familia sa.

Sunt Dumineci și sĕrbători, vor dice unii, cari nu sciu ce grăesc.

E prea adevĕrat, că sunt, însĕ învĕțătoriului ca unei persóne chemate a propaga religiositatea și moralitatea nu-i stă bine: buna cuviință nu'l lasă; ba nu iar fi nici permis ca el în dile de Dumineci și sĕrbători sĕ absenteze dela sfânta biserică, făcênd călătorii.

Tóte acestea și altele de feliul acesta produc nemulțamiri, cari contribue în parte și la stagnarea învĕțămêntului din scólele nóstre, și comitetele nóstre parochiale ar trebuí sĕ nisuéscă a căuta remedii pentru delăturarea pedecilor; ba a căuta mijlóce corespundĕtére locului și timpului, ca cu învĕțămêntul sĕ se pótă ajunge la scop.

Chemarea dară a comitetelor parochiale ar fi, că unde împregiurările nu conced ca pruncii sĕ pótă frecuenta scóla și numai în jumătăți de di, în interesul învĕțămêntului se facă puțină abatere dela litera „Normativului": sĕ decidă ca în fie-care sĕptĕmână o di întrégă sĕ nu se țină prelegeri.

Cu alte cuvinte: sĕ mulțăméscă atât pe părinți, ce au prunci la scólă, cari de altcum pe la sate fiind și economi au mare lipsă de ajutoriul pruncilor și și pe învĕțătoriu pe care numai Ddeu îl scie cum trăesce. Astfeliu făcênd, sunt mulțămiți cu toții și mulțămiți fiind, se ajută reciproc și resultatul progresului e îndoit.

Unde membrii comitetelor parochiale sunt ómeni, cari își pricep chemarea și au la inimă binele și înaintarea poporului întocmesc trebile scolare de așa ca nici unul, nici altul sĕ nu sufere greutăți.

Avem pe unele locuri între conducĕtori, comitetelor parochiale și ómeni de aceia, cari ca sĕ șicaneze pe învĕțătoriu nu iau nici o dispozițiune în favorul învĕțămêntului; ba sub pretecstul că voesc respectarea legei, pun pedecă în mersul învĕțămêntului. Cu alte cuvinte se arată farisei deplin.

Avem cum dic pe unele locuri ómeni de aceia fără consciință, cari invidiază pe învĕțătoriu, pentru că e la înălțimea chemărei sale, pecând dacă învĕțătoriul a fost sau ar fi înrudit cu de acei conducători cu musca pe căciulă, cari spre nenorocirea nóstră au ajuns a „conduce" afacerile scolare, de n'ar face nici un progres, tot e om preferit de ei: învĕțat și lăudat.

Vai de scóla, unde învĕțătoriul căutând la sprijinul conducătorilor fără consciință numai își plătesce urechea, întru împlinirea chemărei sale. Și rușine pentru acei conducători ai scólei, cari invidiind pe învĕțătoriu, nu-și fac datorința față de scólă ca prin aceea sĕ pună obstaculi învĕțătoriului întru ajungerea scopului seu.

După mărginita mea părere mai sus menționatul § din „Normativul scolar" pe satele nóstre cu case împrăsciate nu se póte aplica cu succes. Și numai acolo se aplică unde sau comitetele nu-și pricep chemarea sau din renitență vĕdênd și audind nu voesc se înțelégă.

h. . . . ?

Concertul reuniunei române de cântări din Sibiiu.

In concertul de Mercuri séra, Reuniunea română de cântări din Sibiiu s'a presentat înaintea publicului cu 2 opuri mărețe fie care în feliul seu, și a secerat multe și meritate aplause.

Cântecele țigănesci (Zigeunerlieder) de Brahms cu bogatele frumseți din singuraticii numeri au fost esecutate cu multă precisiune, și virtuositate chiar, atât în numerii poporali, plini de foc și vioiciune, cât și în cei sentimentali și delicați, cari schimbări de frapantă deosebire sunt deosebita proprietate a lui Brahms.

Prin eminenta interpretare a acestui op reuniunea din nou a dat probe despre seriositatea și stăruința, cu care lucră la deslegarea problemei culturale, ce și-a luat, dar tot odată și despre eminenta conducere a actualului dirigent, care merge drumul seu reformativ — cultural în cele ale musicei, fără a se clătina, și fără a se lăsa influințat, decât de ajungerea țintei, spre care nisuesce reuniunea.

Piesa a dóua „Trio" pentru piano, violină și violoncello de Beethoven a fost esecutată de domnii Iuliu Schaeffer, profesor de musică, I. Heger și P. Hermann dirigentul capelei orășenesci cu mare desteritate, și admirabilă technică. Publicul ales a rĕsplătit aceste escelente prestațiuni cu aplause meritate.

In piesa a treia „Prima nópte vrăjită", ni s'a dat ocasiune se admirăm din nou puterea de prestațiune, de pricepere și de nobilă interpretare a corului, de altă parte însĕ și prestațiunile singuraticilor membrii din Reuniune si la primul loc vom aminti admirabila acompaniare pe piano a dómnei Minerva Brote, și bogăția de frumseți din vocea domnului Isaia Popa, care a cântat partia preotului și care dela început până la sfêrșit și-a deslegat problema cea grea cu succes eminent, captivând pre ascultători.

In partia altului solo am audit cântând pre dra Livia Andrevici, care dispune de o vóce frumósă, mezzo sopran, care cu îngrigire și pricepere cultivată sep óte desvolta, și drăgălașa ei stăpână încă de multeori va putea delecta publicul, precum s'a delectat în acest concert, cântând cu mult sentiment și cu intonare curată ca cristalul.

Perplesitatea frapantă la începutul cântărei ne amintesce, că fie care om la prima pășire în public trebue sĕ trécă prin asemenea situațiuni ușor de esplicat.

Fórte bine și-a interpretat rolul de bas dl Ioan Dămian, și dl Ioan Fugătă pre cel de tenor și cu bucurie luăm notiță despre aceste frumóse voci, cari pentru reuniune sunt de o valóre neprețuită.

Frumsețile cele multe ale acestui măreț op de Mendelssohn rivaliséză cu greutățile technice în esecutare.

Puternicul cor al reuniunei a trecut cu bravură preste tóte greutățile, și cu măestrie a sciut scóte la ivélă tóte frumsețile opului, dând cea mai strălucită dovadă de puterea sa atât ca cor de femeii și de bărbați singuratic, cât și întrunite corurile.

Coróna acestor prestațiunii rĕmâne directorului corului, dl G. Dima, care și de astădată s'a validitat de escelent general, care cu bastonul în mână și a sciut instrua, disciplina, și conduce brava armată din victorie în victorie.

Suntem fericiți a constata la reuniunea română de cântări din Sibiiu progres pas de pas, și acésta este lauda cea mai mare, care se póte da unei instituțiuni culturale, cea mai frumósă cunună, cu care în modestia ei o putem împodobi noi românii.

Tractarea numerilor 10 și 11,

prelegere practică ținută în 2 Martiu a. c. în Satulung, la adunarea generală a subreuniunei învĕțătorilor români din Țara Bârsei.

Domnilor și fraților colegi!

Când comitetul nostru central a pus obiect de discusiune în acéstă adunare tractarea numerilor 10 și 11 ca prelegere practică, a urmărit de sigur scopul, ca sĕ se afle cea mai ușóră metodă de a se propune în scólă numerii, dar totdeodată a fost el și consciu de importanța cea mare, ce o are preste tot calcularea în viéța de tóte dilele

Calcularea, diceau unii, că e o gimnastică spirituală, drin care se ageresce mintea, ér alții adăugau și folosul material, ce se câstigă prin acésta gimnastică.

Dați-mi voie sĕ accentuez și eu, dlor, că popórele, cari au făcut mai multă gimnastică de acésta, au progresat mai tare și nu numai în privința spirituală dar și în cea materială

Și dacă noi astădi ne ocupăm cu predilecțiune de acest obiect, care abia de o jumĕtate de secol a devenit obiect de instrucțiune obligat și în scólele nóstre, este numai o dovadă, că avem sĕ umplem o lacună; pe care alții au umplut-o de mult, că vrem sĕ ținem cont de progresele timpului; și mai mult, că voim sĕ ridicăm pe poporul nostru și sĕ nu-l lăsăm sĕ-l despóie toți aceia, cari vin asupra lui.

Accentuez cu deosebire acésta din urmă afirmațiune pentru-că e în deobste cunoscut, că mulți s'au folosit de remânerea îndărăpt a poporului nostru, — carele trebue sĕ-și numere pe degete ca sĕ facă un calcul — pentru-ca sĕ-l stórcă și sĕ-l înșele în speculațiuni.

După acestea reflecsiuni me mărginesc a mai face următórele espuneri mai amănunțite.

Computul are de a face cu numeri cunoscuți și necunoscuți. Numerii sunt numai noțiuni, care arată câtățimea lucrurilor. Acésta se vede din întrebările: „câte" „câți"? la care respundem cu numeri. Nicăiri însĕ în natură nu aflăm d. e. numĕrul doi, aflăm numai doi ómeni, dóuĕ mere; prin urmare omenii au trebuit sĕ vadă un obiect mai de multe ori ca sĕ pótă numĕra.

De aci putem dice, că numerii, sunt de dóuĕ feliuri: **Concreți**, cari arată obiecte d. e. 2 mâni, 5 degete, 2 ochi;

şi abstracţi, cari stau numai singuri în vorbire d. e. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. etc., şi cari după-cum am observat mai sus, nu se află nicăiri în natură.

Ca sĕ putem vedé numerii trebue sĕ-i scriem, ér semnele, cu cari se scriu le numim cifre. Noi ne putem folosi, de feliuri de cifre: 1 arabice, 2 romane, 3 bisericesci. Cele mai îndatinate, de care ne folosim sunt cifrele arabice d. e. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0; cu cari se póte scrie tótă mulţimea cea nemărginită a numerilor.

Din feliuritele lucrări ce sĕ pot face cu numerii s'au format cu timpul mai multe regule, cari puse în rênd sistematic, au format sciinţa numită Aritmetică.

Computând, nu facem altceva, decât formăm numeri şi fiind că începem a forma numeri cu numĕrul 1, acesta se numesce numĕrul fundamental.

1. Punem lângă unul încă unul, lângă doi încă unul, lângă trei încă unul etc. lucrarea acésta se numesce „numĕrare“.

2. Numerii se mai pot forma şi în mod opus sau contrariu: luând unul din unul, unul din doi, unul din trei, unul din patru, acésta e „numĕrarea îndĕrăpt“.

3. Punênd la un numĕr, unul sau mai mulţi d. e. lângă patru punênd trei, fac şepte, sau punênd lângă trei încă trei şi încă unul fac şepte — acésta e „adaugerea“.

4. Tot astfeliu formăm numeri, când scótem un numĕr din alt numĕr d. e. décă luăm doi din patru, cinci din opt, trei din şase etc. acésta e „subtragerea“.

5. Dacă luăm un numĕr de mai multe ori d. e. pe doi luându-l de trei ori fac şase, pe cinci luându-l de patru ori fac dóuĕḑeci, acésta e „inmulţirea“.

Căutând, că de câte ori se póte afla un numĕr în altul d. e. doi se află în opt de patru ori, acésta e „împărţirea“.

Prin urmare aceste şase lucruri stau în strênsă legĕtură una cu alta, aşa încât numĕrarea e basa adaugerei; adaugerea e basa înmulţirei şi numĕrarea îndărăpt e basa substragerei şi acésta a împărţirei. — Altcum înmulţirea e numai o adaugere scurtată, ca şi împărţirea o substragere scurtată.

Voiu trece acum la tractarea numĕrului 10 din comput.

Care numĕr l'am învĕţat mai pe urmă Ioane? Noi am învĕţat mai pe urmă numĕrul 9. Numĕră 9 scolari. George arată-mi 9 degete. N. Numĕră 9 bile. T. numĕră 9 bănci. Elena sĕ numere dela 1—9. Maria sĕ numere dela 9—1. Învĕţătoriul face pe tablă 9 linii. Câte linii am făcut eu pe tablă? D-ta ai făcut pe tablă 9 linii. Numĕră-le 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. câte linii sunt? (Rĕspuns 9). Pruncilor băgaţi bine de sémă, ce fac eu acum: Invĕţătoriul mai face o linie pe tablă şi întrébă; ceam făcut eu acum? D-ta ai făcut (/) o linie; câte linii fac 9 linii şi cu o linie? 9 + 1-10 Câţi cruceri fac 1 cr şi cu 9 cruceri? 1+9=10. dar o scrisóre şi cu 9 scrisori; câte scrisori fac? 1+9=10. Câte linii fac 2 linii şi cu 8 lini? 2+8=10. Câte puncte fac 3 puncte şi cu 7 puncte 3+7=10. Câte bile fac 4 bile şi cu 6 bile? 4+6=10.

(Va urma).

Varietăţi.

* Trecerea la ortodocsie a princesei Sofia.) Despre trecerea la religiunea gr. orientală a princesei de corónă din Grecia se anunţă, că sinodul din Grecia a dispensat pe princesa de a fi botezată prin cofundarea de trei-ori în apă, ci prin stropire. Princesa încă de când asistase la un serviciu divin în biserica gr. or. din Berlin a fost înclinată a trece la religiunea gr. orientală.

* (Din patriarchia sêrbéscă.) In ḑilele aceste a fost convocată comisiunea congresuală sêrbéscă în Carloviţ, care şi-a ţinut şedinţele sub conducerea patriarchului Brancovici. Patriarchul a împărtăşit prin o circulară pastorală credincioşilor din episcopia Timişórei, că a denumit pe episcopul din Verşeţ Dimitrievici de vicar al vĕduvitei episcopii.

* (Defraudare) V-comitele comitatului Hunedórei a ordonat scontrarea cassei comitatense din incidentul pensionării fostului cassariu şi a dat de o defraudare preste 8000 fl., cu care este învinovăţit casariul actul Hengyel Iozsef. Vinovatul a mărturisit greşala.

* (Nazarinenii.) Secta nazarinenilor a cuprins teren în unele părţi ale Ungariei. Fanatismul, ce-l manifestă acéstă sectă se póte vedé din următórea întêmplare: Doi „apostoli nazarineni“ voiau sĕ se restignéscă într'o comună din comitatul Bihorului si ómenii încă ţineau morţiş, ca sĕ-i restignescă. Ameninţările cu buna ale autorităţilor n'au ajutat nemic. Ca sĕ nu se întêmple însĕ tocmai mórte de om, pretorul suprem eşì însuşi la faţa locului şi sosì tocmai în momentul, când se făceau pregătirile de restignire. El se adresă către apostoli cu următórele vorbe: Voi puteţi face, ce ve place. Dacă însĕ apostolii nu vor învia după trei ḑile, toţi ómeni, cari aparţin acestei secte şi au stăruit pentru restignirea lor, vor fi aruncaţi în temniţă. Ómenii şi-au venit în fire.

* (Un lup turbat) Scirile din Cernăuţi anunţă, că în ḑilele trecute un lup turbat, care a venit rĕtăcind din Basarabia, a muşcat vr'o 40 de ómeni. Şéptesprĕḑece dintre cei mai grav muşcaţi au fost trimişi de guvernul austriac la institutul bacterologic din Bucuresci, unde sunt supuşi curei dlui prof. Babeşiu.

* (Alegerile în colegiul I. pentru camera României.) După scirile de păn acum candidaţii guvernului au învins, liberalii cei mai de valóre vin în balotagiu. Iunimistii au suferit perderi pe întréga linie. Nici şeful lor Petru Carp nu a obţinut mandatul.

* (Timbre nóuĕ.) Cu 1 Aprile au intrat în circulaţiune spre întrebuinţare timbre nóuĕ. Forma acestora rĕmâne cea veche, dar colórea va fi schimbată. Timbrele cele vechi pot fi cumpĕrate şi folosite pănă în 31 August, ér dela 1 Septembre începênd au valóre numai timbrele cele nóuĕ. Schimbarea timbrelor veci cu cele nóuĕ se pótă face gratuită la magazinele de timbre şi la preceptoratele de dare şi anume din 1—30 Septembre a. c.

* (Numele românesc strĕin în patria lui.) Achim Oana şi soţia sa Maria născută Moga din Mag au un copil cu numele Tănase.

Moşul copilului din partea mamei, un om de tot vrednic, care a cumpĕrat moşiile fostilor domni pămêntesci, ar fi dorit ca singurul seu descedent, acest nepot sĕ pórte numele lui

Părinţii cer deci dela ministeriu schimbarea numelui copilului din Oana în Moga.

Ministeriul respinge acéstă cerere din motivul, că numele Moga are sunet strĕin (idegen hangzásu). Gutta cavat pacientiam!

* (Ura unui finanţ) Din Seghedin s'a comunicat cu data de 20 Aprile: Finanţul Hammer, un şvab din Bucsin a împuşcat în cătunul (tunya) Feketeszely pe ţeranii Császár şi Koza. Urmărit de lucrătorii dintr'o vie din apropiere şi adus înaintea primariului cătunului, Tompacz, colegul acestuia declară că: Hammer urăsce pe magiari fórte tare şi de multe ori s'a esprimat, că nu se va odihni pănă când nu va stinge viaţa la câţiva din ei.

* (Scóle românesci în Macedonia.) Scólele românesci, i se scrie din Bitolia „Gaz. N.“ din Bucuresci fac necontenit progrese în Macedonia cu tóte pedecile şi greutăţile, pe cari i le fac agenţii pan-elenismului. Ér progresul facut de scóle se resfrânge luminos asupra poporaţiunei, în care redestéptă viu sentimentul patriotic şi personalitatea morală de naţiune cu viitoriu şi drept la viaţa.

Ne putem mândri cu scólele nóstre de aici, căci sunt la înălţimea lor au triumfat şi din ce în ce mai mult triumfă în lupta crâncenă, pe care au ţinuto şi o ţin cu un duşman, care de vécuri se statornicise într'aceste părţi, îşi întărise cetăţui şi care lupta în potriva ne cu mijlóce materiale mai mari de cât ale nóstre.

Ca sĕ nu mi se ḑică de cineva, că sunt naţional optimist şi lăudăros amintesc declaraţiunile publicate chiar în gazetele grecesti din Atena, cari nu vĕd de sigur cu ochii gingaşi progresele causei românesci.

Şi într'adevĕr, că scólele propaşesc pe ḑi ce trece. Aşa ca dovadă scóla românéscă din Târnova orăşel mic lângă Bitolia abia deschisă la începutul anului curent numĕră deja 54 de eleve. Scóla de fete din Gopesci alt orăşel la o jumĕtate de postă departe de Bitolia, care avea anul trecut 50 de eleve, anul acesta numĕră peste 70. Un progres şi mai însemnat a făcut scóla română de băeţi din Gopesci, care anul trecut numĕra 70 de elevi, ér anul acesta numĕră peste 110.

Acelaşi progres se observă pretutindeni. Este de ajuns sĕ se deschidă o scólă românéscă pentru ca îndată sĕ fie cercetată de un mare nnmĕr de elevi.

Trebue sĕ mărturisim însĕ, că activitatea nóstră naţională are de lucru pe un câmp prea vast şi că rămâne încă mult de făcut Vre o dóuĕ sute şi mai bine de sate românesci de aici sunt lăsate la voia întâmplărei, fără scólă, fără carte şi ce e şi mai rĕu ameninţate sĕ fie grecisate, căci propaganda pan elinéscă le trimite profesori şi cărţi grecesci gratis. Cum putem privi la ele fără milă şi fără întristare?.

Sentimentele de simpatie şi de compătimire nu sunt însĕ de ajuns. Ele sunt prea platonice şi acum nu avem de cât vreme sĕ ne grăbim a da fraţilor nostri din acele sate lumina românéscă sĕ-i facem şi pe dênşi membri constituenţi ai familiei din care fac parte.

Pentru acésta ne trebuesc însĕ părale şi mijlóce materiale; cea ce nu avem din îndestulare, — ceace am puté avea totuşi dacă românii din tóte părţilă ne ar întinde mâna de ajutoriu.

Bibliografic.

„*Transilvania*“ fóia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român Nr. 4 din 15 Aprile a apărut cu următoriul sumariu: Charta lumii (orbis pictus) de Castoriu, sau aşa numita tabula Peutingeriană de P. Broştean. — Un monument istoric nepreţuit, de Teodor Ceontea. — Studiu filologic, de Dr. Atanasie Marienescu. — Partea oficială. Proces verbal al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 18 Martiu n. 1891. — Consemnarea sumelor colectate în favorul scólei de fete a „Asociaţiunei transilvane“.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ

Din esortaţiunile unui catichet dela scólele nóstre medii.

Furnicile.

> Mergi la furnica o leneşule, şi urméză vĕḑênd căile ei şi fii mai înţelept decât dênsa. Pild. lui Sol. cap. 6. st. 6.

Mare bucurie ne fac fiinţele cele mici cunoscute în istoria naturală sub numele de insecte. Unele din ele ne delectéză prin colorile lor frumóse, ca fluturii şi gândacii; altele ne fac sĕ admirăm lucrările lor făcute cu multă măiestrie, ca albinele şi paiangenii, ér cele mai multe din ele ne trag atenţiunea prin pagubele şi pustiirile cele mari, care le fac prin organele lor slabe, şi prin corpul lor micuţ. Dar între tóte insectele este una mai interesantă, pe care sciu, că aţi privit'o adese ori cu multă luare aminte. Acésta insectă mică şi înţeléptă este furnica. Sciu, că cunósceţi cu toţii acest mic animal cu 6 picióre şi de colóre négră sau roşietică-închisă, acest mic animal, care este în continuă mişcare. L'aţi privit póte de multe-ori cu cea mai mare băgare de samă, şi i aţi urmărit căile lui. Une-ori v'aţi oprit în cale, ca sĕ nu-l călcaţi cu piciorul, şi nici odată nu v'a plesnit prin minte, sĕ-i conturbaţi linistea, scormonind cu bastonul sau cu piciorul în fortăreţele lui măestrite.

Acest mic animal este vrednic de atenţiunea nóstră şi merită sĕ ne ocupăm de el. Bărbaţi învĕţaţi, Berthelot, s'a ocupat ani de ḑile, 25 ani, cu acest mic animal, ca sĕ-i studieze, sĕ-i înveţe moravurile şi obiceiurile, şi acestui bărbat avem sĕ-i mulţămim multe, însemnate şi minunate descoperiri din viaţa furnicei.

Cugetaţi-ve, furnicile forméză mai multe seminţii, care pórtă une ori resbel unele cu altele, şi pe duşmanii prinşi îi duc în slăvie; ele fac vênătóre asupra altor animale, şi acestea le întrebuinţéză ca animale de casă; furnicile au conducători, prefecţi, poliţişti, soldaţi, ingineri şi lucrători. Dacă nu s'ar fi ocupat ómeni serioşi şi învĕţaţi cu furnicile şi n'ar fi studiat cu de măruntul viaţa şi tóte căile lor, n'am puté crede lucrurile cele atât de minunate şi de surprinḑătóre, ce ni se istorisesc despre ele.

Furnicile în tot casul trebue sĕ aibă mari şi adevĕrate merite, pentru că chiar sfânta scriptură, chiar cuvêntul lui Dḑeu ne mână în scólă la ele, ne provócă ca sĕ le privim cu de amăruntul şi sĕ învĕţăm dela ele.

— Mergi la furnică leneşule, veḑi căile ei şi invaţă dela ea, — ḑise înţeleptul Solomon în pilda din fruntea temei nóstre. Unii veţi ḑice, că aceste cuvinte sunt adresate ómenilor leneşi şi trândavi! Lenea este prea legată de noi, este prea înrudită cu noi, şi de multe-ori ne cade greu, ca sĕ ne apucăm de lucru. Nu ne strică, nu ne póte strica, dacă ne vom lăsa a fi îndemnaţi de furnică nu numai la lucru, ci şi la multe alte virtuţi. Pentru om póte fi dejositor, ca sĕ înveţe dela un animal şi încă dela un animal atât de mic ca furnica. Acésta nu face însĕ nimic, bine, că putem învĕţa ceva folositor.

Sĕ ne închipuim dar, că ne aflăm pe câmp lângă un muşuroiu de furnici şi vrem sĕ învĕţăm dela ele.

Priviţi cum se mişcă acéstă lume de furnici; câtă silinţă îşi dau şi câtă activitate nu desvóltă aceste fiinţe mici şi neinsemnate. Cea mai mare virtute a furnicilor este într'adevăr iubirea de lucru. Nu vedem nici una stând în loc, lenevind, nici una, care sĕ nu-şi dea silinţă, sĕ nu facă şi ea ceva, sĕ nu facă şi ea un lucru, şi priviţi cât de sprintene sunt ele în lucrările lor, cu ce iuţélă le servesc ele acelea; trebue sĕ fie nisce lucruri mari, pentru-că altcum nu şi-ar da atâta silinţă şi n'ar avea atâta grabă: Nici una din ele nu se odihnesce, nici una nu şi petrece, nici una nu merge la primblare: tóte lucră cu mult zel. Unele duc poveri, care pentru ele se par a fi mari şi grele, altele aduc de ale mâncarii; unele ḑidesc locuinţe şi spre acest scop aşéḑă preste olaltă coji, hóspe, grăunţe de bucate şi mici beţişóre de lemn, altele pregătesc materialul de lipsă şi îl duc la locul seu.

(Va urma.)

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 22 Aprile 1891

	Viena	B.-Pesta.
Renta de aur ung. de 4%	—.—	—.—
Galbin	5.50½	5.47
Napoleon	9.24	9.21
100 marce nemţesci	56.47	56.50
Londn pe (poliţă de trei luni)	114.50	116.40

Nr. 283 (61) 2—3

CONCURS.

Pe basa resoluţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 5 Martiu a. c. Nr. 1395 B. prin acésta se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan în parochia de clasa III Peştişul inferior cu filia Buituri, protopresbiteratul Devei, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumĕtate din venitele parochiei de clasa III statorite de către sinodul parochial estra-ordinar, ţinut la 2 Februariu a. c.

Reflectanţii au a şi aşterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deva, 26 Martiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Devei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Avram P. Pĕcurariu,
adm. prot.

Sz. 2112/1891 (62) 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint a Vecsérdi italmérésijog gyakorlatának arányositása megengedése, az aránykulcs meghatározása és esetleg az érdemleges tárgyalás megejtése végett **a tárgyalás f. é. Iunius hó 12 n. d. elött tüzetik ki Erzsébetvárosba a kir. törvényszék hivatalos helyiségébe a nagy végtárgyalási terembe**: erre összes érdekeltek hirdetményileg is oly figyelmeztetéssel idéztetnek, mi-szerint a meg nem jelenök részökre kívezendő ügygondnok által fognak képviseltetni.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1891 évi márczius hó 28-án tartott üléséből.

Vén András, elnök. *Zoltán,* jegyző

Sz. 2509/1891. polg. (63) 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ezennel közzé teszi hogy Báró Miske Adél által beadott kereset folytán Bolya községében gyakorolt italmérés jógának arányositása megengedése az aránykulcs, meghatározása és esetleg az érdemleges tárgyalás megtartása végett a tárgyalás **határidejéül f. év Iunius hó 13 napjának d. elött 9 órája tűzetik ki a kir. törvényszék hivatalos helyiségébe a nagy végtárgyalási terembe** mikorra az öszszes érdekeltek hirdetményileg is oly figyelmeztetéssel idéztetnek miszerint a meg nem jelenök ügygondnok által fognak képviseltetni.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek, 1891 évi márczius hó 28-án tartott üléséből.

Vén András, elnök *Májai Géza,* jegyzö

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA.“

Bilanț în 31 Decembre 1890.

Activa:			fl. cr
Obligaţiuni needate			190,800.—
fl. 6,500 scrisuri fonciare ale cassei de păstrare din Sibiiu emis. I.	à fl. 102.—	fl. 6,630.—	
„ 32,500 scrisuri fonciare ale cassei de păstrare din Sibiiu, emis. II.	à „ 102.—	„ 33,150.—	
„ 1,000 scrisuri fonciari ale cassei de păstrare din Sibiiu em. III.	à „ 101.—	„ 1,010.—	
„ 1,000 scrisuri fonciare ale inst. fonc. sibiian, em. I	à „ 105.—	„ 1,050.—	
„ 1.000 scris. fonc. ale instit. fonciar sibiian em. II.	à „ 104.25	„ 1,042.50	
„ 6400 scrisuri fonc. ale ins. fonciar sibiian em. III	à „ 103.—	„ 6592.—	
„ 7,000 scris. fonc. ale inst. fonciar sibiian, em. IV.	à „ 101.50	„ 7,105.—	
„ 10,500 scrisuri fonc. ale inst. fonciar sibiian, em. V.	à „ 101.—	„ 10,605.—	
„ 15,800 scris. fonciare ale inst. fonciar ungar 4 1/2 %	à „ 100.—	„ 15,800.—	
„ 6,000 dto 5%	à „ 101.—	„ 6,060.—	
„ 5,900 losuri pentru regularea Dunării	à „ 121.—	„ 7,139.—	
„ 7,500 scrisuri fonciare ale „Albinei“ em. I.	à „ 101.50	„ 7,612.50	
„ 2,500 scris. fonciare ale „Albinei“ em. II.	à „ 99.50	„ 2,487.50	
„ 2,800 acţiuni ale „I. căi ferate trans.“	à „ 199.25	„ 2,789.50	
„ 300 rentă de hârtie austriacă	à „ 90.10	„ 270.30	
„ 200 rentă de argint austriacă	à „ 90.15	„ 180.30	
„ 400 losuri de stat din anul 1860	à „ 145.—	„ 580.—	
„ 100 scrisuri fonciari ale băncii hipotecari ung. 4%	à „ 110.50	„ 110·50	
Acţii diverse		„ 1270.—	
		fl. 111484.10	
Efecte ale fondului de pensiune:			
fl. 2000 scris. fonc. ale cassei de păstr. din Sibiiu em. II.	à fl. 102.—	fl. 2,040.—	
fl. 1500 scris. fonc. ale cassei de păstr. diu Sibiiu em. III.	à fl. 101.—	fl. 1515.—	
Depuneri în cassa de păstrare	à „ 307.50	„ 3862.50	115.346.60
Portofoliul cambiilor			2,498.07
Imprumuturi pe efecte			10,851.05
„ „ poliţe de asig.			88,448.49
„ „ „ „ tontine			6,755.—
„ „ hipotecă			460.—
Depuneri în cassa de păstrare			712.05
Pretensiuni la agenturi			68,884.75
Avansuri la diversi şi inspectori			6.157.61
Debitori diversi			29,835.61
Mobilii, table de agenturi şi tăbliţe			12,020.85
Spese de iutemeiere			4,963.74
Provisiuni capitalisate			57,870.99
Realitatea în strada Cisnădiei Nr. 5			43,000.—
Cassa în numĕrar			7,347.20
			645,952.02

Passiva:		fl. cr.
Fondul de întemeiere	fl. 300,000.—	290,000.—
subtrăgêndu-se amortisarea	„ 10,000.—	
Fondul de premii secţ. I		22,507.28
Fondul de premii secţ. II.	fl. 244,388.41	
Fondul de reservă pentru tontine	„ 60,607.59	
Transportul premielor secţ. II.	„ 7,045.42	312.041.42
Reservă pentru casuri de mórte însinuate		2,000.—
Reservă pentru daune de incendiu insinuate		3,620.20
Interese neridicate		2,322.40
Fondul de pensiune		3,862.50
Excedent reservat I. secţ. pro 1888		440 87
„ „ I. „ „ 1889		865.97
„ „ II. „ „ 1888		276.58
„ „ II. „ „ 1889		364 91
Fondul de garanţă secţ. I.		2,221.96
„ „ „ „ II.		3,451.01
Escedent secţ. I. pro 1890		1,188.37
„ „ II. „ 1890		788.55
		645,952 02

Wilhelm Bruckner m, p. **Dr. A. Brote** m. p.

Compturile de sus şi bilanţul s'au aflat în consonanţă cu registrele respective.

Sibiiu, în 10 Aprilie 1891.

Consiliul de supraveghere:

Dr. Ioan Nemeş m. p. George Mike m. p. Arnold Friedsmann m. p.

O specialitate necomparabilă

între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă şi strĕinătate

este

apa minerală de

„Répát“

care în urma composiţiuei pré fericite a părţilor sale minerale şi a conţinutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare şi de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de „**Répát**“ sĕ întrebuinţézâ ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului şi a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor şi a beşici etc. are un efect admirabil la secreţiunea udatului şi este recunoscut ca remediu salvator nepreţuibil.

☛ Cel mai curat şi binefăcĕtoriu product natural. ☚

☛ **Ca borviz adecă beut cu vin** ☚

nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nicì o altă apă minerală a continentului.

☛ Şampagnul apelor minerale. ☚

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de „**Répát**“ nu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci şi ca pe un escelent medicament şi ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înţelept precum şi pentru copii spre întrebuinţarea ḑilnică cu cea mai mare căldură şi conscienţiositate.

Apa minerală de „**Répát**“ umplută în flacóne elegante de 1/2 şi 1/1 litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete şi veritabilă în Depoul subsemnatului de espediţiune în *Braşov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher şi tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima

Administraţiunea isvorului

Josef Görgy.

[27] 10—20

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

şi de construcţiunea cea mai nóuă

cu sul sucitoriu

în Sighişóra

piaţa de sus

(Schässburg-Segesvár)

Nr. 168

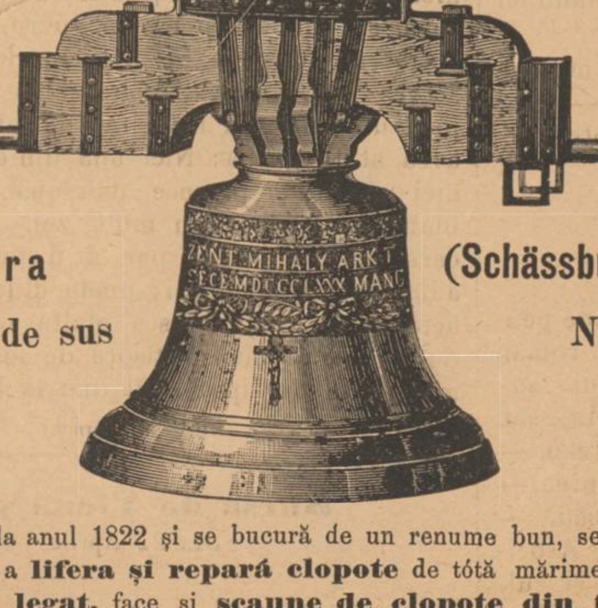

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera şi repará clopote** de tótă mărimea cu **coróna de stejar ori de fer legat,** face şi **scaune de clopote din fer bătut** pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. **Clopote mai mici sunt în tot timpul gata.** Solvirea se va primí şi în rate.

[50] 4—12

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 43 Sibiiu, Marţi 16/28 Aprile 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 15 Aprile.

Nici odată ungurii nu au lucrat mai pe mâna duşmanilor lor, ca dela anul 1867 incóce.

Intre împregiurări normale naţionalităţile din Ungaria se asteptau, că după ce au ajuns ungurii ér la putere şi după-ce s'au împăcat cu regele, sĕ fie drepţi, sĕ facă tuturor cetăţenilor patria iubită.

Prin o politică nesocotită mânată de undele şovinismului au înstrăinat pe tóte popórele de cătră ei.

Nu se află nici un singur român, care se pótă apăra procedura lor, afară de renegatul Moldovan Gergely, nu se află un singur sas deşì cu acestia câne-cânesce s'au împăcat, ca sĕ păşéscă pe faţă, sĕ spună că în Ungaria domnesce dreptate şi egalitate.

Şi nu se află, pentru-că nu se póte afla, căci un atare om ar fi declarat de om smintit.

Inăsprite relaţiunile cum le vedem, pot veni ḑile de grea urgie asupra patriei nóstre, şi în pericol nu ne află consolidaţi, nu ne află una în cugete şi simţiri, ci desbinaţi şi duşmăniţi unul cu altul până la cuţit.

Cine a provocat aceste stări de lucruri altul, decât ungurii.

In 1868, va se ḑică atunci, când nu se simţiau destul de tari în şea, au adus şi unele legi, cu cari românii şi naţionalităţile trebuiau sĕ se declare de mulţămiţi.

Din legile acele, aḑi nu a mai rĕmas nimica.

Legea despre egala îndreptăţire a naţionalităţilor e sdrenţuită prin ordinaţiuni, cari stau în contraḑicere cu litera şi spiritul ei, administraţia se transforméză în administraţie de stat tot din motive de a nimici şi în acele puţine comitate influinţa naţionalităţilor, unde omnipotenţa főispanilor nu o a nimicit.

In cele ale instrucţiunii publice o gónă formală s'a pornit asupra bietelor scoli confesionali şi ca corónă a tuturor lucrurilor slabe, sĕvêrşite de legislativa ţĕrei unguresci au creat şi legea pentru asile de copii, o lege monstruósă în feliul ei, un fĕt al unei încercări nebunesci de a magiarisa naţionalităţile din ţéră.

Intreg aparatul biroului de presă molipsit, este pus în miscare de a resfrânge ţipetele de durere ce ies din pepturile naţionalităţilor asuprite.

Şi cu tot aparatul acesta mult costisitoriu resultatele nu sunt decât efemere.

„Politik“ din Praga, ḑiariu respândit în lumea cultă, vine şi aruncă în faţa magiarilor, că abuséză de puterea lor şi silesc pe slovaci a-şi părăsi limba şi tradiţiunile lor.

Presa din Germania la rêndul ei, încă informéză pe lumea de acolo despre cele ce se petrec aici în patrie şi informaţiunile presei din Germania nu sunt nici decât favorabile politicei unguresci.

De români nici nu mai amintim. Ei încă nu pot rĕmâné surḑi şi muţi la cele ce se petrec aici cu cele 3 milióne de suflete.

Ei bine! după tóte acestea ar astepta omul, ca politica acésta greşită sĕ înceteze, ar astepta ca mĕsurile luate întru deposedarea naţionalităţilor de limba lor sĕ se contenéscă.

Orbiţi de grandomanie, înşelaţi de jidani, la cari le merge bine sub actuala stăpânire, nici că se cugetă la mĕsuri potrivite de îndreptare.

Porniţi pe povêrnişul peirei nu e putere omenéscă sĕ-i reţină de a nu împinge lucrurile până la estrem.

Bine, pentru Dḑeu, sĕ nu se afle între magiarii cei curaţi şi nemolipsiţi de presa jidană un om de valóre, un grup de ómeni mai calmi, cari sĕ-i róge şi conjure chiar, că ar fi timpul suprem de a inaugura o altă politică mai conciliantă?

Până aḑi vedem că nu se află, şi singurul bărbat Ludovic Mocsáry a fost, care a pledat până acum pentru o tractare mai blândă şi mai pacinică faţă de naţionalităţile strîmtorate.

Când vedem în ceealaltă parte a monarchiei respectată limba tuturor popórelor, când vedem pe polonul Smolka, că depune jurămêntul de preşedinte al camerei în limba lui, când vedem, că cum e în ceealaltă parte a monarchiei şi cum e la noi, ne cuprinde o gróză de confişcările câte au făcut magiarii aici la noi acasă în favorul lor şi în detrimentul nostru.

Acolo diferitele naţionalităţi tracteză una cu alta ca naţiune liberă cu naţiune liberă, la noi sĕ tractéză ca stăpân şi supus, şi stăpênul nu este nici atât de generos ca pe cei ce 'i întind mâna frăţéscă sĕ o priméscă, ci respinge ori-ce încercare de apropiere sinceră. Parola e sĕ ne dăm legaţi „auf Gnade und Ungnade“ şi deocamdată ori-cât de mare ne-ar fi dragostea pentru fraţii magiari nu le putem face pe voie. Vadă unde vor ajunge cu postulatele lor. Datoria de cetăţeni loiali ni-am împlinit de câte-ori li am spus că merg pe căi greşite. E tréba lor sĕ şi îndrepteze paşii ori se mérgă pe calea apucată. Românul ḑice: „urma alege“ şi are şi el dreptate câte odată.

Revista politică.

Dieta din Budapesta, după cum a mărturisit ministrul president Szapáry la interpelarea lui Ugron, nu mai ţine şedinţe meritorice până când comisiunea administrativă nu şi va fi terminat lucrurile.

Totdeodată ministrul a promis, că încă înaintea feriilor de vara guvernul va presenta un proiect de lege, referitoriu la alegerile dietale. Se speră, că prin acest proiect se va pune capĕt nelegiuirilor, ce se comit cu ocasiunea alegerilor deputaţilor dietali şi se vor pedepsi abusurile cele mari. Alegĕtorii îndreptăţiţi 'şi vor putea esercia mai liber dreptul de alegere, ér petiţiunile de protestare vor fi luate în dréptă considerare.

O impresiune nu puţin deprimătóre a căusat în cercurile conducĕtóre interpelarea, ce o adresat deputatul Pázmándy ministrului preşedinte. Acésta interpelare, care a dat material de discusiune şi foilor strĕine e de următoriul cuprins:

1. Cele mai nóue numiri în ministeriul de esterne întêmplatu-s'au ele cu prealabila cunoscinţă şi aprobare a ministrului president?

2. Dacă e aşa, cum póte ministrul president pune în consonanţă cu principiul de paritate, ce esistă între Austria şi Ungaria, că între şefiii de secţiune numiţi nu se află nici un magiar?

3. Prin care organ se va informa în viitoriu ministrul president despre cele ce se petrec în ministeriul comun de esterne, şi care va fi persóna, care va presenta interesele magiare în ministeriul comun de esterne? —

Baronul Ivor Kaas a adresat cu privire la atitudinea slovacilor în conventul districtual din Pojon următórea interpelare ministrului president şi ministrului de culte: Este guvernul decis faţă cu scisiunea ce ameninţă biserica evangelică a aduce necondiţionat la valóre art. de leg. XXVI 1791, care îndreptăţesce sinodul bisericesc a regula afacerile interne ale acestei biserici, a vota legi pentru ea şi în care lege se norméză afară de aceea dreptul de supraveghiere al Corónei; va considera guvernul sinodul şi hotărîrile sale sancţionate de corónă astfeliu, că ele vor avé valóre pentru întréga biserică evangelică fără privire, dacă au fost ori n'au fost faţă toţi cei îndreptăţiţi la sinodul convocat în regulă, dacă guvernul are de gând a valora dreptul seu de supraveghiere şi de esecutare astfeliu, ca hotărîrile sĕ între şi faptice în vigóre, şi dacă guvernul va da mână de ajutoriu spre acest scop autorităţilor bise-

---

FOIŢA.

Sola

de

Carmen Sylva.

Poemă cetită de Majestatea Sa regina României în şedinţa iubilară a Academiei române.

Dacă ogórele României sunt atât de bogate şi de roditóre, acésta o datorim mult sângelui vĕrsat pe dînsele de acei cari din vremuri vechi s'au jertfit pentru a le apĕra.

Astăḑi, în ḑi de sĕrbătóre, se cuvine dar se amintesc despre eroii din trecutul cel mai depărtat. Nu me ţin de acei, care au numai un „vae victis“ pentru cei învinşi, ci pe acestia adese îi cred mai vrednici de tótă lauda.

Noi ne mândrim mult, că ne tragem din romanii cei învinvingĕtori, sĕ nu uităm însĕ nici-odată pe dacii cei învinşi, cari murind o mórte vitejéscă, au acoperit pămêntul acestei ţĕri cu cununi neperitóre.

M'am încercat sĕ ridic din mormêntul uitării fiinţele măreţe ale acestor luptători, pentru a întări inimele şi a înălţa cugetările nóstre.

Némul nostru a stat tot déuna ca o stâncă, menită a sparge grelele valuri ale popórĕlor ce se rostogoliau unele preste altele. Adese i au trecut valurile preste cap, dar tot atât de adese ni-am înălţat capul earăşi cu mândrie, botezat pentru lupte nóuĕ şi pentru răbdare vitejască.

Vreau sĕ cânt astăḑi pe eroii, care renasc necontenit din holdele nóstre aurii; şi cu tóte că sunt numai un mic lăutar, voiu da cântecului meu un vers, care sĕ umple inima vóstră de bucurie.

Sola.

Nóptea, la lumina lunei, umblă rătăcind pe malul Dunării, în sus şi în jos, măréţa arătare a unei fecióre. Ea mânile-şi frânge, în apă întră până la brêu. Ea caută un vad, se trécă dincolo, şi cu glas se vaietă: — „Dar nu vedeţi? Din cea din urmă bătălie am luat pe cel din urmă ostaş! Trebue sĕ trec dincolo! O valuri spumegătóre! Lăsaţi s'aşeḑ dincolo, la adăpost de furia vrăşmaşului, pe cel din urmă ostaş! Lăsaţi sĕ trécă dincolo mirésa! Arĕtaţi mi vadul, ca se nu vĕd oştirile romane, călcând în picióre pe mortul meu! Lasă me, Dunăre, sĕ trec prin ale tale însângerate valuri!“

Astfel se vaietă fecióra tótă nóptea cea lungă şi mânile-şi frânge; ér valurile Dunării trec fără încetare, puternice şi nemilóse, la lumina lunei, care privesce a morţilor cădere şi a morţilor mulţime.

La sfat şedeau fruntaşii eroi ai Daciei, în adâncă tăcere, precum se cuvine celor voinici şi tari de inimă. Cel mai în vîrstă în jos se uită încremenit şi aruncă o pénă de vultur. Un suspin se ridică din peptul tuturor, ca vêntul care scutură vîrfurile intr'o pădure de stejar. Péna ḑicea: „Romanii vin!“ Cel mai tinĕr în sfat sta răzimat pe scutul seu. Ochii îi schînteiau; dar fruntea lui cea albă era încreţită de aspre cugetări, şi de rĕsuflarea-i désă şi pletele ca péna corbului se mişcau mereu pe umerii lui. El luá o frunḑă de rogoz şi o asvîrli lângă péna de vultur, strîngêndu-si buzele cu dispreţ. Voia se ḑică: „Frunḑă de rogoz „sunt românii, căci ei sunt vorbăreţi!“ Dar cel bĕtrên, arătând spre Dunăre, ce în raḑele sórelui strĕlucia printre trunchii urieşi, luá ulciorul cu apă, vĕrsá din el mai întâiu o picătură, în urmă o stropitură, pe urmă tótă apa, revĕrsându-se ca un rêu întreg, care sfarmă stânci şi déluri strică şi distruge câmpii şi păduri, cresce şi cresce necontenit, nutrit de ape lăturalnice şi de ploi neîncetate. Şi un suspin se ridica érăşi din peptul tuturor.

In sfêrşit glasul bĕtrênului se auḑí: „Putem sĕ stăm împotrivă?“ Ér cel mai tinĕr şopti: — „Sola!“ Şi precum în pădure plóia începe a picura lin, şi cu încetul se îndesesce de străbate preste tot locul ca un rîu, astfel şóptele se înteţiră în gura bărbaţilor, care stau la sfat. Toţi întrebau: — „Sola! nu te temi?“ Toţi întrebau: „Nando! „Ce te face atât de îndrăsneţ? Óre ţi sa „jurat ea sĕ-ţi fie mirésă?“ Capul tinĕrului ostaş i-se pleca pe peptu-i: „Ea s'a jurat „sĕ şi alégă cine sĕ-i fie soţ, numai după a treia bătĕlie. Nerăbdător aştept a treia bătĕlie“. Bĕtrênul din sfat clătina capul plin de îngrijire, şi aşeḑa lângă péna de vultur o pétră. Atunci cu toţii strigară într'un glas: „Arĕtare! Nu! încă stă ţéra Dacilor în picóre: Şi lung timp va mai trăi poporul nostru, dacă vom ţiné piept cu romanii, până când o fecióră nu-şi va fi luat de bărbat pe un mort“.

(Va urma.)

ricesci; în sfêrşit, dacă guvernul are intenţiunea în virtutea respunderii sale, a pune capĕt agitaţiunilor panslaviste, duşmănóse statului şi bisericii, în biserica evangelică a Ungariei? —

Cestiunea muncitorilor formézǎ de mult timp una din cele mai grele preocupări ale guvernului englez ca şi ale guvernelor tuturor ţĕrilor cu industria mare desvoltată.

In Anglia acésta cestiune ameninţă acum a se despărţi în dóuĕ: o cestie specială a muncitórelor începe a se desface din cestiunea generală a muncitorilor.

In camera lorḑilor din Londra este depus un proiect de lege asupra lucrului din fabrici, în care s'au înscris câteva ţĕrmuriri nouĕ, pănă acum necunoscute, ale muncii femeilor şi copiilor. In special, lucrul femeei, în industriile de fer, sĕ nu se admită decât pentru fabricări de obiecte de o dimensiune mai mică, sĕ nu li se permită de asemenea de a manevra ciocane mai grele. Afară de acésta sĕ nu se permită fetelor a întra ca lucrătóre în aceste industrii înainte de vêrsta de 16 ani.

Femeile însĕ, cari sunt actualminte ocupate în acésta industrie, protestézǎ în contra proiectatelor ţermuriri de lucru, prin care li s'ar închide partea cea mai profitabilă a lucrului; ele afirmă, că nu slăbiciunea lor, ci rivalitatea bărbaţilor e causa adevĕrată a ţĕrmuririlor, ce este vorba sĕ li se impună.

O deputaţiune de lucrătóre din ramura industrielor de fer a fost ḑilele trecute la ministrul de interne, ca sĕ se protesteze în contra reformelor propuse.

Conducĕtórea deputaţiunei, d-na Hudleton, a declarat, că dela vêrsta-i de opt ani lucrézǎ în o fabrică de lanţuri şi nici odată nu i-s'a părut lucrul prea greu. Are 14 copii şi s'a bucurat totdeuna de cea mai bună sănĕtate.

Când ministrul observà cu sfiélă, că póte totuşi mânuirea ciocanelor grele este o muncă prea grea pentru femei, una din lucrătórele de faţă întrebà, dacă guvernul ar fi dispus se despăgubéscă pe femeile, cari şi-ar perde câstigul în urma restricţiunilor ce li s'ar impune? Ministrul rèspunse, firesce, negativ la acésta întrebare. De altfeliu însĕ ascultă cu multă bunăvoinţă pe vorbitórele deputaţiunei şi promise, că va repeta în parlament argumentele lor.

Indată după acésta, ministrul primì o deputaţiune a asociaţiunei spălătoreselor, cari de asemenea protestă în contra restricţiilor, ce e vorba a se impune muncei femeilor. Conducĕtórea deputaţiei a declarat, că o sută de mii de femei şi fete protestézǎ, dimpreună cu dênsa, în contra unei legi, care n'ar face decât sĕ le oprésca de a-şi putea susţiné viéţa ca pănă acum, impunêndu-le sĕ câstige mai puţin.

Ministrul liniştì pe vorbitóre, care-şi espusese argumentele în o vorbire de o jumĕtate de óră şi într'o înlănţuire cât se póte de logică, cu asigurarea, că nóua lege asupra muncei în fabrici nu se va aplica spălătoreselor.

Deputaţiunea mulţămì călduros ministrului, după ce mai repetă odată, că socotesc o ficsare prin lege a ḑilei normale de lucru drept cea mai mare primejdie, ce le-ar puté isbi. —

Caprivi s'a esprimat în decursul recepiţunei, care a urmat după prânḑul dat de împĕrat, că guvernul n'a fost îngrijit de loc de alegerea din Geestemünde.

Vorbele pronunţate de cancelariul ar fi fost tecstual acestea:

Atitudinea nóstră faţă cu ducele (se scie, că principele de Bismarck este acum duce de Lanenburg), — n'a suferit nici odată nici o schimbare. Nu îl tratăm ca pe nn duşman; dar din momentul ce s'a abţinut de bună voie de a apărea la Curte, nu trebue sĕ-l considerăm nici ca un pretin al suveranului nostru. El s'a apărat de acusarea, că a dat arme în mânile adversarilor guvernului, şi a făcut fórte bine, căci am fi rĕspuns şi noi cu lovitură la lovitură.

I-a plăcut se fie candidat în Geestemünde. Ce ne pasă, dacă va fi ales sau nu.

Ducele n'ar deveni primejdios, decât în ḑiua, în care ar crede, că póte publica acte de stat, a căror copie a păstrat-o; dar e cu mult mai credincios ţĕrei sale şi unităţii imperiului, pentru ca se ducă lucrurile până acolo. De altfel, împĕratul ar sci sĕ-i impună tăcerea în cas de lipsă. Étă pentru-ce suntem fórte linisciţi vĕḑêndu-l în ajun de a reintra în Reichtag unde, de astfeliu, n'ar putea sĕ apară des fără a se micşora.

Unele din ḑiarele berlineze reproduc cuvintele cancelarului Caprivi, dar se îndoesc de sinceritatea lor.

Cronică.

Budapesta, 21 Aprile, 1891.

(Adelina Patti. — „Un sărutat“ de adio. — Măestrul Arditi. — Statua luptei de independenţă. — Uliţa Baross şi consiliul lucrărilor publice. — Camil Flammarion. — Câte stele sunt pe ceriu? — Ḑile de ajun, ḑile de pocăinţă. — Biserica săbornicéscă.

Oratoria, cântul, poesia, pictura şi musica fac impresiune adêncă asupra inimei. O predică bună înalţă pe ascultători în sus cătră Dumneḑeu; escitéză simţĕminte de patriotism, libertate şi naţionalism. Cântul te farmecă şi delectéză; poesia te însufleţesce, pictura, sculptura te face sĕ admiri frumosul etic; la musica bună poţi plânge, ori salta. Orfeu când ḑicea pe musică, saltau pănă şi petrile.

In teatru se află tóte aceste concentrate într'un loc. O bună representaţiune teatrală te impresionéză pe tótă viaţa. Teatrul însĕ costă bani mulţi; consumă puteri multe. Pănă ieri alaltăeri numai acele teatre erau la nivelul cuvenit, carele, aşeḑate în capitale mari, puteau fi subvenţionate pe fie-care an cu sute de mii din partea monarchilor şi familiilor domnitóre. Astăḑi în oraşele mai mărişóre, în teatrele subvenţionate de oraşe, încă putem auḑi câte o representaţiune bunişóră. Fiorinii şi dinarii adunaţi dela un public mai numeros, încă pot da viaţă unui teatru, cel puţin pe câteva luni din an.

Actriţele prime, adecă primadonele, snnt solvite mai bine ca domnii ministrii. Nu este ministru nicăiri, care sĕ fi primit în viaţa lui atâtea aplause, atâte cununi, atâţa bani, ca o primadonă, o divă din teatru. Primadonele nu se pot înlocuí; ér ministrii premieri afli câţi vrei, şi când vrei. Un premier şede pe scaun, altul „premier presumptiv“ vrea sĕ şédă pe scaun. Făcênd ḑile rele unul la celalalt, amêndoi dau direcţiune lucrurilor în drépta şi stânga. Primadonele au rivale numai dupa culise. Aceste înving de regulă numai când diva a încărunţit şi vocea i s'a slăbit.

Intre tóte primadonele teatrale, diva Adelina Patti este cea mai renumită. Fiica Spaniei, gloria rasei latine, mai bine de ani 20 a fermecat prin graţia şi cântecul ei întreg rotogolul pământului. Acuma, în etate de 43 ani, face un tour în lumea largă spre a-şi lua un adio pentru totdeuna dela teatru şi dela publicul, ce atâta a lăudat, admirat şi aplaudat-o. Diva Patti este adicta musicei italiane, căci uşurinţa şi dulcéţa musicei lui Verdi sĕ lipesce de inima ei spaniolă. Despre musica germână alui Wagner, ḑice Patti, că aceea nu este vre o musică, ci mai mult „un fanatism religios“, ce are credincioşi în tótă lumea, adecă unde sunt germâni. Un critic sever şi sincer ar ḑice, că musica germână alui Wagner, comparată cu musica italiană uşóră, este un ceva auḑiu greoiu, ca „Cinnarata bum-bum-bum“. Genialitate póte fi şi în lucrurile greóie; la musica germână trebue gust deosebit din nord şi urechi dedate cu trimbiţă şi tobă. O violină simplă e de ajuns spre a înţelege musica lui Verdi; musica lui Wagner o poţi înţelege, dacă vei cetí un comentariu în ḑece tomuri, nici atunci nu eşti sigur.

Patti a escelat mai mult în „Traviata“ şi „Rigoletto“ a máestrului Verdi. Are însĕ un cântec mai iubit decât tóte altele, acesta este: „Un bacio“ (Un sărutat) compus de amicul ei Arditi.

Intre parentesi pot aci observa, că o simplă violină ori un fluer de lemn în mâna unui pecurariu cu oiţe românesci, mocane dela munte, sunt de ajuns, ca sĕ înţelegi melodia şi doina română; şi sĕ nu o uiţi cât vei trăi; căci melodia română este, ca însuşi poporul român, simplă, armoniósă, sentimentală, fermecătóre, veselă, iubitóre, nobilă şi pretinósă.

Arditi, umblând prin Italia, a cercetat odată un asil de alienaţi. Dintr'o celă auḑí un cântec fermecătoriu. Bietul alienat, ce era în aceea celă, trebue că a fost tare nefericit; el fu de sigur victima unui amor nefericit. Ca alienat, a tot cântat şi declamat. Obiectul poesiei sale fu totdeuna: „un sărutat“. Despre acesta a făcut el fórte multe versuri şi despre el a cântat necontenit. Arditi a compus „Un bacio“ după câte a auḑit dela acest biet alienat.

In reduta oraşului a dat Adelina Patti concertul, prin care s'a despărţit pentru totdeuna de publicul din Budapesta. Concertul l'a terminat cu un sărutat (Un bacio). Publicul a aruncat o mulţime de cununi de flori la picióręle divei.

Mai în anii trecuţi s'a format un comitet în Budapesta cu scopul de a aduna oferte dela public spre ridicarea unei statue comemorative a luptei de independenţe din 1848/9“. Comitetul prin un concurs publicat a rugat sculptorii magiari sĕ şi înainteze planurile. Au întrat planuri dela vre-o 10 sculptori. Comitetul însĕ n'a admis nici un plan din cele presentate, neaflând nici unul corespunḑĕtoriu.

(Va urma).

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român„.

Sibiiu, în 22 Aprile 1891. Nu este tocmai greu, nici nu se cere multă eruditiune de a critica şi învinovăţi pe unii bărbaţi de ai nostri în foile publice, şi înaintea publicului cetitoriu pentru ţinuta, mişcarea şi vederile lor politice-naţionali.

Greu este însĕ a muncí, greu a da lumei do veḑi de o activitate salutară, greu a-ţi câstiga aḑi o posiţie, din care sĕ poţi fi de bun ajutoriu sie-şi şi conaţionalilor sei. Criticanţii nostri nu prea au multe fapte laudabile la activul lor.

Ba cunosc eu pre unii dintre critisători şi împroşcători în bărbaţii din inteliginţa nóstră, cari nici nu critică ei, pentru că ar avea ceva de criticat, ci ca sĕ se însinue şi prin procedura lor, se dea strĕinilor ocasiune de a ne judeca de ómeni nematuri. Astfeliu de lucruri fac de regulă aceia, cari au dubit poporul, şi totuşi 'şi dau aerul de naţionalisti zeloşi şi vréu se trécă mentorii poporului.

La aceste observaţiuni m'au indemnat un articul din un ḑiar de aici Nr. 80 a. c. în care se face imputare dlui Iosif Gall pentru una încercare înainte de asta cu câţiva ani de a ne împăca cu Ungurii. Dacă acest ilustru bărbat va fi avut vederile sale, şi va fi cugetat de sigur numai binele pentru ómeni lui, óre în drept sunt adversarii soi aḑi a reveni acum după atâţa ani şi-a bănui pe acest bărbat, care are merite neperitóre pentru români.

Dl Iosif Gall este un jurist prudent, care ne face numai onóre, el a pus umĕrul la înaltul gubern pentru mulţi ómeni de ai nostri; ér în afaceri naţionali de bună sama că a prestat mai mult ca toţi aceia, cari-l combat, ba părerea mea individuală e, că de sigur mai bine am sta noi aḑi, dacă s'ar fi realisat programul seu de împăciuire de cât cum stăm aḑi pe picior de bătaie. A veni acum şi sĕ-i arunci în faţă, că nu e bun român, este pe cât de greşit pe atât de lucru urît. Puţini bărbaţi cu trecere mai avem aḑi, şi dacă şi noi îi târăim prin noroiu, îi disgustăm pentru totdeuna de a se mai ocupa cu afaceri publice, pe urma cărora seceră numai nemulţămire şi invinuiri din cele mai cutesate şi mai grave. Sórtea acésta o au impărtăşit şi alţi bărbaţi de ai nostri.

Mi aduc aminte, că în trecerea mea 1869 prin Sibiiu am căutat pe în Domnul defunct archiepiscop Şaguna, şi în convorbire ii am ḑis: „binevoiţi Escelenţiă a ve intrepune pentru câte unii din inteligenţa nóstră, căci cam greu pot ajunge în funcţiuni publice“. La acestea mi-a reflectat: nu de mult m'am mai întrepus pentru unu, şi écă ce mi s'a ḑis: de ce te intrepuni pentru ei, veḑi că te batjocoresc; la astea eu am tăcut; continuă Şaguna: sunt şi de aceea câţiva, dar cei mulţi 'mi sunt fiii recunoscători şi buni, deşi unii dle Tábăcariu, pe cari eu îi am făcut ómeni, sunt nerecunoscători, şi acésta mo supără.

In Domnul defunct Aldulean, care a fost în 1863 deputat şi vice-preşedinte în dieta din Sibiiu, a căruia propuneri şi vorbiri meḑuóse, tóte nu li puteau resturna învĕţaţii deputaţi sasi, a fost tacsat în „Gazeta Transilvaniei“ paremi-se de cătră unii din districtul Năsĕudului de magiaron şi reu naţionalist dimpreună cu colegii sei Alecsandru Lazar şi alţii, a căror bun simţ naţional ni era de comun cunoscut, când Aldulean s'a vĕḑut necesitat ai amenința tot în „Gazeta Transilvaniei“ cu codicele poenal, carii apoi s'au linistit.

Noi ḑicem, că sasii sunt circumspecţi, pecând nici nouĕ nu ni-ar strica o porţiune de circumspecţiune, cât se nu lăsăm sĕ ne iee ei totdeuna pe dinainte.

Ei se îngrijesc de câstigarea de órecari favoruri şi pentru poporul săsesc dela ţară; ei nu-şi bajocoresc bărbaţii, a căror politică se face după vederi deosebite şi pe cărări varii, dar spre unu şi acelaşi scop, alii secundis ventis navigant; adversis alii, sed ineundem portum. Inteleginţa săsască tineră încă 'şi respectéză bărbaţii lor de specialitate şi versaţi în politică, dela care ei învaţă mai întâiu politică şi rutină şi numai după aceea fac şi ei politică, nu perd din vedere disa latină: consilia senum, manus juvenum vim habent. Aceste le-am scris, căci nu puteam înăduşi în mine durerea, vĕḑênd, că cum se tractéză bărbaţii nostri cei de valóre necontestabilă de cătră nesce ómeni, cari trebue mult sĕ trăéscă, mult se înveţe şi mult se asude ca sĕ i ajungă, da de întrecut nu i vor întrece în veci.

Georgiu Tăbăcariu.

Tractarea numerilor 10 şi 11,

prelegere practică ţinută în 2 Martiu a. c. în Satulung, la adunarea generală a subreuniunei învĕţătorilor români din Ţara Bârsei.

(Urmare).

Analisarea sau descompunerea numĕrului 10.

9 şi cu cât fac 10? 9+1=10, 8 şi cu cât fac 10 8+2=10;

7 şi cu cât fac 10? 7+3=10, 6 şi cu cât fac 10? 6+4=10;
5 şi cu cât fac 10? 5+5=10, 4 şi cu cât fac 10? 4+6=10;
3 şi cu cât fac 10? 3+7=10, 2 şi cu cât fac 10? 2+8=10;
1 şi cu cât fac 10? 1+9=10, 10 şi cu cât fac 10 10+0=10;
Din câţi unii se face 10? 10=1+1+1+1+1+1+1+1+1+1;
Din câţi doi se face 10? 10=2+2+2+2+2;
Din caţi trei se face 10? 10=3+3+3+1;
Din câţi patru se face 10? 10=4+4+2;
Din câţi cinci se face 10? 10=5+5;
Din câţi şase se face 10? 10=6+4;
Din câţi şepte se face 10? 10=7+3;
Din câţi opt se face 10? 10=8+2;
Din câţi nóuĕ se face 10? 10=9+1;

Adaugerea aplicată la obiecte concrete şi la casuri din viaţa practică.

Cât fac 9 bile, şi 1 bilă? 9 bile şi 1 bilă fac 10 bile.
Cât fac 2 scrisori şi 8 scrisori? 2 scrisori şi 8 scrisori fac 10,
Cât fac 7 litre şi cu 3 litre? 7 litre şi cu 3 litre fac 10,
Cât fac 4 metri şi cu 6 metri? 4 metri şi cu 6 metri fac 10,
Cât fac 5 cruceri şi cu 5 cruceri? 5 şi cu 5 cruceri fac 10,

Pe masă sunt 4 cr, şi încă 4 cr, şi încă 2 cr. câţi cruceri fac.

Câţi copii au ḑece ochi? Câte degete ai la amêndóĕ mânile?

Câte mâni au cinci copii? O băncuţă câţi cruceri are? Aţi vĕḑut raci? câte picióre are racul? Racul are 10 picióre;

Câte picióre are un şórece şi trei vrăbii? Câte picióre au 5 porumbi? Un gândac de maiu şi încă dóuĕ păsări câte picióre du? Un metru costă 1 cr., cât va costa 10 metri?

Cu numeri curaţi sau abstraşi.

10=9+? =8+? =7+? =6+? =5+?
=1+? =2+? =3+? =4+? =5+?

2) 9+1=10 3+7=10 4+6=10 5+4+? =10
8+2=10 4+6=10 5+5=10 4+3+? =10
1+9=10 7+4=10 6+4=10 1+5+? =10
3+5+? =10

2) Subtragerea aplicată la lucruri concrete şi la casuri din viéţa practică.

Dacă din 10 linii stergem o linie, câte linii mai rĕmân?
Dacă din 10 bile luăm o bilă, —câte bile mai rĕmân?
Dacă din 10 m. punênd unul la o parte, câţi metri mai remân?

Dacă ai 10 scrisori şi ii dai 2 lui N., câte scrisori mai ai tu? Dacă ştergem din 10 puncte 3., câte mai remân? Maria are 10 pere şi mânâncă din ele 4., câte i-au mai rĕmas? Ioan are 10 cr. şi-şi cumpĕră de 5 cr. hârtie; pene şi ştile, câţi cr. i-au mai rĕmas? Un om are 10 boi şi îşi vinde din ei 2 şi încă 4, câţi boi mai are? O muere are 10 metri de pânḑă şi dă la alta 4 metri şi la alta 3 metri, câţi m. a dat la amândóuĕ? şi câţi i-au mai rĕmas? Mama-ta are sĕ tórcă 10 fuse, şi a tors din ele odată 3 şi altădată 5 fuse, câte fuse a tors? şi câte mai are sĕ tórcă? Elena ere 9 cr. câţi cr. ii mai lipsesc ei pănă la 10? Cât rĕmâne dacă luăm 1 cr. din 10 cr.? Dacă luăm 1 cr. din 10 cr mai remân 9 cr. Cât rĕmâne dacă luăm 2 bile din 10 bile? Cât remâne dacă luăm 3 cărţi din 10 cărţi? Cât rĕmâne dacă luăm 4 scrisori din 10 scrisori? Câte rĕmân dacă luăm 7 tăbliţă din 10 tăbliţe? Cu cât e mai mare 10 decât 9? 10 e mai mare decât 9 cu 1. Cu cât e 10 mai mare decât 8? Cu cât e 10 mai mare decât 7? Cu cât e mai mare decât 6? Cu cât e 10 mai mare decât 5? Cu cât e mai mare decât 4? decât 3? decât 2? cu cât e mai mare 10 decât 1? Cu cât e mai mic 1 ca 10? 1 ca 10 e mai mic cu 9, cu cât e mai mic 2 ca 10? cu cât 3 ca 10? cu cât e mai mic 4 ca 10? cu cât 5 ca 10? cu cât e mai mic 6 ca 10? da 7 cu cât e mai mic ca 10? etc.

10—9? 9—8? 2—1? 10—6? 9—3? 10—5? 7—3? 10—4?
6—6? 9—9? 10—2? 8—3? 5—4? 3—1? 2—2?

Va urma.

Convocare.

— Neîntrunindu-se în numĕr corĕspunḑĕtoriu inteliginţa română din comitatul Treiscaunelor la consultarea convocată pe 29 Decembre a. tr. st. v. pentru constituirea despărţĕmêntului XXXIII al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, am onóre a convoca din nou spre acesta-şi scop la locul central al despărţămêntului, în opidul Breţcu, pe intréga inteliginţă română a comitatului Treiscaune pe Joi în 25 Aprile (7 Maiu) a. c. la 10 óre a. m. în sala edificiului scolar gr. or.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din despărţămêntul Mercurei 'şi-va ţiné adunarea s'a generală de primăvară în ḑilele de 18 şi 19 Maiu a. c. st. v. la Mercurea.

La acéstă adunare se învită toţi membrii reuniunei precum şi toţi amicii şi binevoitorii causei scolari.

Programa.

1. Sâmbătă la 18 Maiu 9 óre a. m., invocarea Duchului sânt, deschiderea adunării şi constatarea membrilor presenţi.
2. Incassarea tacselor şi a pedepselor restante şi curente.
3. Din învĕţători: Ilie Georgescu şi Stefan Medişan vor pertracta tema: Metodele şi aplicarea lor la deosebitele discipline de învĕţămênt.
4. Dnul Victor Lazar va pertracta tema: Insemnătatea lucrului de mână în scólele poporali; ér dnii Ioan şi Alesandru Sava vor presenta modele şi vor arăta locul şi modul unde şi cum e de a se întreţesă lucrul de mână printre celelalte obiecte de învĕţămênt.
5. Toţi membrii reuniunei, cari de present funcţionéză ca învĕţători definitivi sau provisori în protopresbiteratul Mercurei, sunt obligaţi a se pregătí în scris cu o prelegere practică din ori-care obiect de învĕţămênt, dar cu deosebire din religiune, Comput, Istorie şi Geografie.
6. Raportul comitetului despre activitatea sa, a cassariului despre starea fondului şi a cassei şi presentarea proiectului de buget pentru anul următoriu.
7. Interpelări şi propuneri de sine stătătóre.

Din şedinta comitetului Reuniunei învĕţătorilor gr. or. din despărţĕmêntul Mercurei ţinută la Poiana în 18 Martiu, 1891.

Emmanuil Beşa, preşedinte,
Ilie Georgescu, notariu.

— Membrii comitelului central al reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Zarand sunt convocaţi la şedinţă pe Joi la 25 Aprile a. c, st. v. la 10 óre a. m., în sala gimnasiului gr. or. din Brad.

Obiectele de pertractat.

Staverirea materialului pentru adunările generale ale despărţămintelor.

2. Eventuale.

Dela biroul comitetului central.

Brad, la 12 Aprile, 1891.

Ioan German, v.-preş.
Inocenţiu Bogdan, secretariu.

Varietăţi.

* Delegaţiunile scólelor nóstre medii din Braşov s'au în întrunit Joi la 11 Aprile şi au ales Eforia scólelor din următorii dd: Ioan Petric, protopop; V. Voina; Ipol. Ilasieviciu, Steriu Stinghe, I. Lenger şi T. Nicolau, din Scheiu, ér din cetatea Braşovului: Nic. Strĕvoiu, P. Nemeş, G. B. Popp, D. Manole, N. Ciurcu şi N. Petra-Petrescu.

* (Concesiune de linie ferată.) Ministrul de comerciu a conces intrepinḑĕtorilor construirea unei linii ferate intre Alba-Iulia şi Zlatna.

* (Studenţii universitari români şi sêrbi). Studenţii universitari sêrbi, hotărând se visiteze oraşul Turnu-Severin, cu ocasiunea unei escursiuni ce vor face o în Sêrbia orientală, în timpul sĕrbătorilor Sf. Paşti, au învitat pe studenţii români sĕ asiste la venirea lor în capitala Mehedinţilor. Când s'a anunţat în şedinţa din ḑilele trecute, dela universitate, învitarea studenţilor sêrbi aplause furtunóse au isbucnit în întréga sală, şi în mijlocul celui mai mare entusiasm studenţii români au decis ca se participe în numĕr cât se póte mai mare la recepţiunea studenţilor sêrbi la Turnu Severin.

Suntem informaţi, că aici ca şi la Turnu Severin se fac pregătiri mari în vederea întâlnirei tinerimei universitare din cele dóue regate.

Domnii studenţi, cari vor voí se ia parte ia recepţiunea studenţilor sêrbi, la Turnu-Severin, sunt rugaţi sĕ se înscrie de pe acum la societatea universitară „Unirea“ calea Victoriei, casa Lahovari; scrie „Timpul“.

* (Contele Moltke.) Contele Moltke fala armatei germane a murit în 24 Aprile la 9½ óre în urma unui atac de apoplecsie. El s'a născut la 1800 26 Oct. în Pachim, şi dela 1822 a servit în armată. La 1839 a luat parte in campania contra Egiptului; la 1858 a fost numit şeful statului maior al armatei prusiane. Mari merite s'a câştigat in rĕsboiul contra Danemarcei şi in contra Franciei.

* (Comitatul Braşov pentru administraţia de stat.) Din Braşov se comunică, că in adunarea congregaţiunei din ḑilele trecute s'a respins cu unanimitate propunerea comitatului Albei inf. in contra administraţiunei de stat şi s'a votat in credere regimului şi deputaţilor, ér ministrului Baross i s'a votat o adresă de incredere separată pentru epocala sa lucrare şi special pentru bunăvoinţa arătată comitatului.

* (O glumă de 1 April.) Şi ţarul Rusiei, aşa încugiurat de nihilisti, face glume de 1 Aprile. Un ḑiar din Petersburg povestesce, că împĕratul Alecsandru, primind într'o diminéţă pe şeful poliţiei din Petersburg, îi ḑise cu asprime, după ce acesta îi anuntase că tóte sunt în bună orênduélă în capitală: Pentru tine sunt tóte şi totd'auna în bună rênduélă. Ce dobitoc de poliţai esti, când n'ai aflat pănă la óra asta, că asta nópte s'a furat statua ecuestră de pe monumentul lui Petru cel Mare? Directorul eşì cu códa între picióre, pentru a începe o anchetă; însĕ ajungênd în piaţă, vĕḑu cu o nespusă plăcere, că statua ecuestră era la locul ei. Se întórse într'un suflet la palat şi intrând la ţar îi strigà: Maiestate, aţi fost reu informat, statua e neclintită la lucul ei. Impĕratul îi ḑise zimbind: Nătărăule, aḑi e 1 April.

* Erată. In articlul „Furnicile“ Nr. 42 pag. 167 s'au strecurat următórele greşeli, care conturbă înţelesul: şirul 47 de jos în loc de slăvie sĕ se cetéscă; sclăvie; şirul 33 de jos în loc de ḑise sĕ se cetéscă: ḑice. Intre şirul 31—30 de jos sĕ se intercaleze: Acésta este adevĕrat, dar cine nu este uneori leneş şi trândav? şirul 10 de jos în loc de servesc sĕ se cetéscă: sĕvêrşesc.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ

Din esortaţiunile unui catichet dela scólele nóstre medii.

Furnicile.

> Mergi la furnică, o leneşule, şi urméză vĕḑênd căile ei şi fii mai înţelept decât dênsa. Pild. lui Sol. cap. 6. st. 6.

(Urmare.)

Vedeţi, iubiţii mei, ce putem noi învĕţa dela furnici. Noi încă sĕ ne iubim lucrul ca furnicile şi sĕ vedem cu totadinsul de el. Acésta este o datorinţă. Dḑeu a ḑis omului: „Şase ḑile sĕ lucrezi“, ér în alt loc a ḑis: „în sudórea feţii tale sĕ-ţi agonisesci pânea ta;“ cu alte cuvinte fără lucru, fără muncă grea, fără ostenélă nu poţi ajunge nimica, nu poţi agonisi nimica, nu ţi poţi agonisi cele de lipsă pentru susţinerea corpului teu, a vieţei tale trupesci, nu-ţi poţi agonisi cunoscinţele trebuinciόse pentru viaţa sufletéscă, nu poţi ajunge la virtuţile omenesci şi la evlavie, care sunt adevĕrata avuţie a sufletului nostru nemuritor. Nu, fără muncă, fără ostenélă nu putem ajunge nimica, chiar nimica, nimic pe acésta lume; acésta este voinţa lui Dḑeu. Sciu că v'a plăcut şi aţi admirat vre-odată o poesie frumósă, sau vre-un chip, vre-un tablou frumos. Cât de naturale, cât de simple şi de uşóre ni-sĕ pare noue tóte lucrurile, care le a creat spiritul omenesc, sau mintea omului, încât ne vine a crede, că ele au fost făcute într'o clipită şi fără multă ostenélă. Acésta sĕ n'o credeţi, iubiţii mei. Numai prin lucru continu şi adevĕrat, numai prin răbdare şi silinţă neîntreruptă putem ajunge la un scop înalt, la o ţintă mărétă. Multe trebue sĕ îndreptăm şi sĕ schimbăm pănă când facem un lucru bun. Trebue sĕ ve deprindeţi, iubiţii mei, cu cugetul, că lucrul este o lege, o lege sântă, dela care nimeni nu-i este iertat a se abate; trebue sĕ ve deprindeţi cu cugetul, că totdeuna şi întotlocul trebue sĕ lucraţi din tóte puterile şi cu tot zelul ca furnicile, ér nu împotrivindu-ve, nu fără plăcere şi voie sau chiar cu supĕrare ci trebue sĕ lucraţi totdeuna cu mare însufleţire, cu cea mai mare dragoste şi cu adevĕrată bucurie. Şi dacă Dḑeu v'a dat înţelepciune şi putere, trebue sĕ lucraţi nu numai pentru ca sĕ ve desvoltaţi puterile înăscute, ci şi pentru-ca sĕ vi le susţineţi, pentru-ca sĕ vi le păstraţi.

Cunosc scolari, cari nu sunt înzestraţi cu puteri spirituale, deosebite, dar sunt silitori, şi fiind că sunt silitori întrec pe colegii lor mai talentaţi. Şi trebue se sciţi, că cu cât este omul într'o stare, într'o posiţie mai înaltă, cu atât trebue se lucre mai mult; şi Dḑeu încă lucră, căci nu trebue sĕ ve cugetaţi pe Dḑeu ca pe un rege, care şade pe un tron de aur într'o sală strălucită din pomposul seu palat ceresc, şi primesce numai omagiile, ce i-le aduc Cheruvimii şi Serafimii. Dḑeu este fiinţa cea mai activă, cea mai lucrătóre dintre tóte câte esistă. Christos a ḑis despre el: Tatăl meu lucréză pănă acum şi mai departe ḑice: eu încă lucrez. El se ocupă nu numai cu fiinţele, care le-a creat pănă acum, ci creéză mereu lumi nouĕ şi fiinţe nouĕ.

Astfel lucrul şi activitatea este o lege pentru tóte fiinţele. Şi cât de bine este acésta, cât de bine este că e aşa! Câtă mulţămire internă, câtă mulţămire sufletéscă nu-i face omului lucrul şi activitatea! Cel mai înfricoşat lucru în viéţa unui prinsonier este neactivitatea, este nelucrarea silnică, la care este el condamnat, sunt cei doi, trei, cinci sau ḑece ani, ce trebue sĕ-i petrécă în trândăvie. Chiar şi numai gândindu ne la o astfel de nelucrare, la o trândăvie atât de îndelungată, trebue sĕ ne cuprindă fiori reci, şi sĕ ne înspăimântăm. Am cetit odată despre un prinsonier, că a descoperit un mijloc ciudat, ca sĕ-şi omóre timpul, ce trebuia sĕ-l petrécă în trândăvie. Aflând în haina sa cinci acele le arunca prin chilie, ér după acésta le căuta cu un zel şi cu o silinţă atât de mare, ca şi când acestea ar fi fost nisce comori, cine scie cât de mari. Şi pentru el acele într'adevĕr au fost o mare comóră, pentru-că l'au scăpat de urîtul cel cumplit, ce l cuprinse în trândăvia sa amoritóre.

Scăpând din prinsóre, el păstrà acele ca o scumpă aducere aminte de timpul petrecut în prinsóre şi în care acele i-au fost spre mângâiere.

Aşa, iubiţii mei, lucrul este o mare binecuvêntare, ér lenea şi trândăvia sunt isvorul miserici, al ticăloşiei şi al nenumĕratelor nenorociri. Sânta scriptură ḑice: „Căile celor ce şed fără de lucru sunt aşternute cu spini“ (pild. lui Sol. 15. 20). Cunósceţi vre-un lucru mai neplăcut decât gardul de spini, de care nu ne putem apropia fără ca sĕ ne sgăriem mânile şi sĕ ne rupem şi sĕ ne spintecăm hainele, pe care nu cresc flori şi fructe, ci în care se ţin şerpi şi alte animale veninóse? Póte fi vre-un drum mai urît şi mai periculos decât drumul, ce duce preste un gard de spini? Vedeţi, dragii mei, aşa este calea sau viaţa celui leneş.

De lucrurile rănite şi spintecate n'avem nici un folos, şi vai multe simţeminte stricate, multe lucruri urîte şi uriciόse găsim noi în cel leneş aşa, că putem ḑice cu tot dreptul, că lenea este începtul tuturor relelor. Luptaţi-ve, iubiţii mei, contra lenei; fiţi băgători de samă, fiţi cu grije şi sêrguincioşi în tóte lucrările vóstre!

(Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă în 25 Aprile 1891.

Timişóra:	**80**	**14**	**15**	**77**	**22**
Viena:	**69**	**39**	**65**	**36**	**11**

Nr. 306 [65] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de capelan din parochia de clasa a III a Chintelnic in tractul Bistriţei, in urma încuviinţărei Prea veneratului Consistoriu din 12 Februariu a. c. Nr. 922, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, calculate în bani, fac la an suma de 200 fl. Informaţiuni mai de aprópe despre acele se pot căpăta la oficiul parochial şi protopresbiteral.

Concurenţii au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor din vigóre pănă la terminul sus indicat, la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei.

Borgo-Bistriţa, în 28 Martiu 1891.
In conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 283 (61) 3—3

CONCURS.

Pe basa resoluţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 5 Martiu a. c. Nr. 1395 B. prin acésta se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan în parochia de clasa III Peştişul-interior cu filia Buituri, protopresbiteratul Devei, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumĕtate din venitele parochiei de clasa III statorite de către sinodul parochial estra-ordinar, ţinut la 2 Februariu a. c.

Reflectanţii au a şi aşterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deva, 26 Martiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Devei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Avram P. Pĕcurariu,
adm. prot.

Nr. 1155 [64] 1—2

CONCURS.

Pentru îndeplinirea următórelor posturi de păḑitori de pădure cualificaţi sistemisaţi la mandatul onoratului comitet administrativ silvanal al comitatului Sibiiului.

1. Păḑitoriu de pădure pentru pădurile comunelor Aciliu, Mag şi Săcel precum şi pentru pădurile aflătóre pe hotarul acestor comune aparţinĕtóre bisericei gr. or. din Mag şi Aciliu şi pentru pădurea comunei Topârcea pe hotarul Magului. Locuinţa în Săcel.

Simbrie anuale de 100 fl. şi pauşal de cal 60 fl.

2. Păḑitoriu de pădure pentru comuna Cacova cu locuinţa în Cacova, simbrie 100 fl., pauşal de cal 50 fl.

3. Păḑitoriu de pădure pentru comuna Sibiel şi pădurea bisericei gr. or din Sibiel, locuinţa în Sibiel.

Simbrie 160 fl., pauşal de cal 40 fl.

Afară de acésta păḑitoriul de pădure va primí a treia parte din despăgubirile după prevaricaţiunile silvanale arătate de el precum şi tacsa de mânat legele.

Cei ce reflectéză la unul dintre posturile acestea se şi înainteze la subscrisul cererea instruită cum se cade cel mult până în 15 Iuliu a. c, alegerea se va îndeplini în 15 August.

Selişte, în 24 Aprile 1891.

Pretorul suprem
Dr. Leményi.

Sz. 2112/1891 (62) 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. tőrvényszék áltla ezennel közzé tétetik, miszerint a Vecsérdi italmérésijog gyakorlatának arányositása meg engedése, az aránykulcs meghatározása és esetleg az érdemleges tárgyalás megejtése végett **a tárgyalás f. é. Iunius hó 12 n. d. elött tüzetik ki Erzsébetvárosba a kir. törvényszék hivatalos helyiségébe a nagy végtárgyalási terembe**: erre összes érdekeltek hirdetményileg is oly figyelmeztetéssel idéztetnek, mi-szerint a meg nem jelenök részökre kívezendö ügygondnok által fognak képviseltetni,

Az erzsébetvárosi kir. tőrvényszéknek 1891 évi márczius hó 28-án tartott üléséböl.

Vén András, elnök. — *Zoltán,* jegyzö

Sz. 2509/1891. polg. (63) 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ezennel közzé teszi hogy Báró Miske Adél által beadott kereset folytán B lya községében gyakorolt italmérés jógának arányositása megengedése az aránykulcs, meghatározása és esetleg az érdemleges tárgyalás megtartása végett a tárgyalás **határidejéül f. év Iunius hó 13 napjának d. elött 9 órája tűzetik ki a kir. törvényszék hivatalos helyiségébe a nagy végtárgyalási terembe** mikorra az összes érdekeltek hirdetményileg is oly figyelmeztetéssel idéztetnek miszerint a meg nem jelenök ügygondnok által fognak képviseltetni.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1891 évi márczius hó 28-án tartott üléséböl.

Vén András, elnök — *Májai Géza,* jegyzö

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat-	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9 54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Banita	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Reghinul-săs,–Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6 —	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	5.—

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	5.28

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 44 Sibiiu, Joi 18/30 Aprile 1891. **XXXIX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 16 Aprile.

Scirile ce ne-au sosit aici din Berlin a anunţat trecerea din viéţă a mareşalului Moltke. Preste posibilitatea pusă de psalmistul, bĕtrânul Moltke cu un deceniu a trăit în etatea nĕcasurilor şi a durerilor, şi s'a bucurat în etatea de 90 ani de sănĕtatea, întregitea minţei în aşa mĕsură cu care alţi muritori nu se pot lăuda nici în virtutea puterei lor bărbătesci.

Dintre bărbaţii fenomenali, cari au zămislit şi pus în practică unitatea Germaniei cu titula sdrobirea Austriei şì a Franciei numai unul a mai rĕmas, unul între cei vii, ca vie mărturie a timpurilor trecute, şi dóră ca în amărăciunea inimei sale pentru nerecunoscinţa posterităţii, şi nestatornicia lucrurilor din lume, se pótă esclama cu înţeleptul din scriptură: Deşertăciunea deşertăciunilor, şi tóte sunt deşertăciune.

Mai favorisat de sórte şi de împregiurări a fost bĕtrânul strateg al unităţii germâne, carele a conlucrat cu suveranul seu la planul unităţii naţionale germâne, a croit planurile militare, a desvoltat armata, o a condus din victorie în victorie, a serbat dimpreună cu connaţionalii sei unitatea naţională, a creat situaţiunea actuală, şi nu odată şi-a eşit din proverbiala sa fire tăcută, şi s'a făcut vorbăreţ, spunênd parlamentului german, şi prin el Europei, că constelaţiunea politică actuală, pacea de acuma numai prin înmulţirea forţelor militare se póte susţiné.

Istoria va judeca asupra fapfelor sĕvêrşite de Moltke, şi în sfera sciinţelor militare el va rĕmâné ca autoritate de primul rang, pe care de bună sémă-l vor lua de model toţi aceia, cari împinşi dela firea lor pe terenul, unde Moltke s'a făcut nemuritoriu, au interes sĕ ajungă la înălţimea, la care Moltke s'a sciut avênta.

Noi avem în vedere numai pe omul în acest bărbat genial, şì ca atare trebue sĕ accentuăm în el activitatea cea mare pe care el o a desvoltat, şi norocul de care a fost condus în intréga viéţa sa până în césul morţii.

Rari sunt muritorii, cari sĕ-şi vadă fructele ostenelele lor aşa de cu îmbelşugare recunoscute, şi rari muritorii, cari neconturbaţi sĕ se bucure de onorurile lumesci până la mórte, după-cum s'a întêmplat cu Moltke.

Cel mai eclatant contrast este între Moltke şi Bismarck, între acesti 2 urieşi, cari cu bĕtrânul Wilhelm au făcut unitatea Germaniei.

Care dintre ei a fost mai genial, care a contribuit mai mult la ajungerea scopului măreţ — unitatea Germaniei, care a lucrat mai intensiv, şi care a deslegat probleme mai grele, mai obositóre, mai delicate, mai de importanţă, a medita asupra acestora, póte nu ar fi lucru fără folos pentru omenime. Rĕsboiul cu péna, deslegarea grelelor probleme diplomatice, de bună sémă nu a fost mai uşor ca cel cu sabia şi cu tunurile, ca cel cu puscile de sistem nou şi ca planurile de mobilisare, dislocare, atac, şi retragere ale geniului militariu.

După ajungerea scopului, susţinerea pácei, păstrarea celor câstigate nu a dat mai puţin de lucru lui Bismarck, ca lui Moltke, şi totuşi ce ironie a sorţii!

Genialul diplomat al bĕtrânului Wihelm este trimis în singurătate din partea junelui împĕrat german, bărbatul care a creat întreg edificiul, care a pus basă, a pus cărămidă la cărămidă, care cunósce tóte părticelele, şi cele tari, şi cele mai puţin tari, este dat la o parte, luat la gónă pentru opiniunile sale, pe cari nu şi le póte oprima, şi în întrégă Germania nu s'a aflat un cerc electoral, care sĕ ḑică: vin-o, fii representantele meu, căci nime mai bine ca tine nu va sci representa interesele statului.

Faptul ruşinos, că principele de Bismarck a picat în un colegiu electoral, şi trebue sĕ se supună eventualităţii unui balotagiu, acest fapt ruşinos nime nu l va sterge din istoria contimporană.

Cu cât a fost mai favorisat de sórte în privinţa acésta acuma rĕposatul Moltke.

Rĕmas în stima concetăţenilor sei şi în ceea a monarchului, în onorurile, pe cari şi le-au câstigat prin faptele sale, în oficiile, la cari l'au chemat vrednicia sa, bĕtrânul Moltke a putut ḑice: acum slobodesce stăpâne în pace pe robul teu.

La mormêntul lui Moltke între alţii va vărsa lacrimi de durere tovarĕşul seu în lupte, principele Bismarck, tênguindu se asupra nestatorniciei lucrurilor din lume, ér lumea cea mare cu uimire se va uita la mormêntul, în care întră un om, care a muncit onest o viéţă de preste 90 de ani, cu sirguinţă va studia viéţa acestui mare bărbat, şi o va lua de model, căci vrednică este acésta viéţă de om se fie imitată, şi ca studiu, şi ca capacitate, şi ca caracter şi ca noroc, o sumă de lucruri acestea, cari rar se grupéză în jurul unui muritoriu,

Primăvara.....

Sibiiu, 17 Aprile.

(br.) Cu greu s'au strecurat în negura veciniciei ḑilele aspre ale iernei şi ḑilele frumósei primăveri întârḑiate grăbesc a lăsa în urma mândrelor lor rĕsfăţări privelisti încântătóre.

Dar puterea fermecătóre, cu care se împodobesce veselă firea, nu provócă de astădată decât contraste de triste impresii în inimile nóstre.

Tăria ei d'a ne eleva speranţe dulci, rĕmâne cu totul zădărnicită în noianul îngrijirilor şi al ispitelor de tot feliul, cari tot mai tare şi mai amarnic se însghébă şi ne cuprind sufletul.

Sĕrăcia cea mare, cu figura ei schilodită şi monstruósă se încuibă mereu şi covêrşesce cu atâta tărie, încât opintirile cele mai mari, ce i se pun împotrivă, nu pot cumpăní pasiunea ei cuceritóre. Mulţi, cari rĕsboiau până acum cu succes în contra atacurilor ei nimicitóre, au început a se da plainici, a şovăí şi a o lăsa sĕ se facă stăpână preste vetrele lor.

Puterea i cuceritóre o sporesce, întovărăşindu-o focul şi apa, cari de câţiva ani cu o furie nebună au jurat pare că înadins o aprigă rĕsboire.

Şi urmările rĕsboirei şi în anul acesta sunt atât de triste şi de impresionabile, încât ţi se scaldă inima în fiere şi omul cel mai cu inimă privesce desastrele rĕsboirei cu sufletul ars de durere şi însoţit de lacrimi jăluitóre.

Pustiitele câmpii numai după multă vreme şi mari incordări vor mai puté vení în fire; ér rĕmăşiţele triste ale satelor, prefăcute în cenuşă şi ale oraşelor nămolite numai cu greu şi de tot anevoios 'şi vor puté perde urma.

Nu e mirare dar, dacă scirile cele mai deprimătóre bâşbăie în tóte părţile, vestind, că lumea sĕ ia de gróză, că locuitorii părăsesc patria în masse mari, unii ca sĕ sălăşluéscă în alte ţĕri; ér alţii numai ca sĕ şi câstige mijlócele necesare, ca sĕ pótă trăí de pe o ḑi pe alta şi sĕ mai cârpéscă datoriile, care mereu le jócă înaintea ochilor.

De séma acestora, mulţămită neîngrigirei şi brutalei purtări a părinţilor patriei, se află şi între români.

Lor le e urgisită ḑicala: ubi bene, ibi patria, — căci românul se simte şi acum legat de glie, el nu are inimă sĕ se despartă pentru totdeuna de locurile, în cari a petrecut ḑile rele şi póte şi ḑile bune.

El a jurat pe mormintele străbunilor, că va domni plaiurile şi şesurile moştenite dela ei şi ju-

FOIŢA.

Sola

de

Carmen Sylva.

Poemă cetită de Majestatea Sa regina României în şedinţa iubilară a Academiei române.

(Urmare.)

La revĕrsatul ḑorilor sclipesce preste ape jocul mut al musculiţelor rĕsfĕţate. Cu aripi îndrăsneţe ele ating valurile line, precând în sus se asvîrle pescele cu solzii lucitori. Şi pe maluri sclipesc ale bărbaţilor arme. Feciórele le spală de sânge şi cu cântări le urméză nóue isbândiri. Sola prinde în scut lumina sórelui şi raḑele strălucitóre ce es dintr'însul ea le trimite sĕ lumineze întunecimile pădurii, de se înspăimântéză cântăreţii din ea; ér ferul luciu îi oglindesce faţa gânditóre, de n'ai crede, că-i o gingaşe fetiţă, ci una din ḑeiţele destinului, ucigătóre de eroi. Genele-i nu clipesc în raḑele vii ale sórelui, mâna ei nu tremură când atinge sângele de pe sabie şi lance. Dar în rêndurile fetelor nici şópte nu se aud, nici vorbe de taine doióse. Grave şi serióse, ca tinere preotese, ele îşi împlinesc datoria, adênc cugetând la vrednicia lor.

Sórele este în crucea ameḑii şi viu rumenesce obrajii frumoşi ai Solei. O picătură schinteitóre pică de pe fruntea ei albă ca omĕtul, şi atinge pĕrul cel negru şi creţ, ce gingaş o împrejmuesce. Dar feciórele nu se uită şi nu iau séma. Ele spală armele eroilor, ca sĕ stea chiar în preajma sórelui, şi versul lor lin se aude. Cântecul lor străbate spre rîul cel mare, care'l primesce cu jale şi'l repede în depártare pe latele lui talazuri, acolo unde stă armă lângă armă.

„Dulce rîu! măreţ rîu! cu pletele lungi şi moi, în vis eu ţi-am vĕḑut făptura, în chip de ostaş, încungiurat de ceată ţı.

„Te-ai ridicat cu lancea şi ai mers la luptă de bărbaţi. Vis rĕu e visul meu, căci a minţit şi el.

„Nici că mai străjuesci, nici că mai stai în preajma celor ce dau năvală. Braţul meu stă împotrivă; dar tu, rîule, ajută roiul lor sĕ împedecăm!

„Óre vreai se fi fricos sĕ-ţi ḑic neinimos? Scólă te! Ridică te! Inghite-ne în pace.

„Rostogolesce-te fără simţire preste trupurile ce în giulgiuri învălesci, precum înghiţi strigătele şi porţi îndoielile nóstre“.

Pădurea auḑì al paşilor tropot, ea se gândi: — e cântecul vijeliei; şi întrébă ca pe un vechiu cunoscut: — de unde vii aşa în gónă mare?

Al strigătelor vuiet ajunge până în rîu. Acesta în veselie 'l aduce înainte şi întreba şi el: E astăḑi sĕrbătóre în pădurea adâncă? Sunetul cunosc; dar ce sĕrbaţi voi óre?

Şi ca oţĕlul ce rĕsună, se sdrobì strigătul de stâncă. Credea, că inimele cumplit vor bate în piepturi şi cugetări adânci frunţile vor brăzda, dar el stă ameninţând şi certând: ce bate aşa năvalnic inima în piepturile vóstre?

Nu era furtuna, nu era nici cântarea de sĕrbătóre, nu era nici bătaia inimii nóstre. Rĕsunat-a puternic, isbit'a în scutul nostru, scutul morţii, care s'a sdrobit.

Şi în rîu şi în pădure tóte-s în tăcere, stânca ea însuşi vuietul resfrînge, până ce întrebăm, apăsat şi greu: „O sórtă! Ce ceri dela noi?“

Până când luna nu va fi din ceriu cu vuiet asvîrlită, şi nu va pica jos pe pământ — nu perim!

Până când stelele nu vor trece, unele după altele, şi sórele a lor suflet nu va suge — nu perim!

Până când papura pĕr de fecióră nu va răpì, legându-l ca cuibul pe cap uşor aşeḑat — nu perim!

Până când bărbatul degetele şi simte tremurând, că ating draga lui iubită, până când părîul cu mândrie alérgă prin ogóre multe şi al holdelor freamĕt duios el ascultă — nu perim!

Până când iepele sirepe preste câmpii vor sbura legănând hohotele eroilor nostri — nu perim!

Până când apă din pétră n'a curge, florile tóte în săbii sângeróse nu se vor schimba, femeile nu vor mai rîde cu bucurie, când dinainte-le trec cele cu dulci nădejdii — noi nu ne stîngem!

Până când pădurea nu va sta în mirare de propria i frumseţă şi pământul nu va ḑice, deabia şoptind: — „nu mai am loc pentru nici un mormênt“! — nu perim!

(Va urma.)

rămêntul lor vor sĕ-l sigileze cu mormintele săpate în ale străbunilor.

Ei se duc cu dorul de patrie şi se întorc, mânaţi de dorul şi farmecul ei, uită tóte greutăţile, ce au sĕ le învingă, dar pun totdeuna la revaş ispitirile ce alţii li le ţĕs în pânza paianginósă, urḑită din pasiuni uriciόse.

Ne-am obicinuit sĕ vedem de multeori în toiul primăverilor acest fenomen; ne dedasem cu jalnicul act, când adecă fii némului nostru, neputênd învinge tóte ispitirile şi greutăţile vieţii aici, căutau ḑile mai ticnite la fraţii din România, pentru-ca apoi éråşi sĕ se reintórcă tómna, sĕ contribue cu dinariul, adunat cu multă sudóre, la binele patriei; căci binele patriei 'l pórtă românul totdeuna în inima sa.

Nici odată însĕ fenomenul nu a apărut aşa de jalnic ca şi în anul acesta. Nici odată ardelenii n'au trecut graniţele mai desperaţi în sufletul lor şi amăgiţi în speranţele lor ca şi în acéstă primăvară.

Vicisitudinile vieţii sunt atât de grele, poverile aşa de mari, încât ómenii s'au convins, că zadarnice sunt tóte opintirile lor.

Sĕ n'ai parte sĕ fii la rĕspântiile drumurilor, ca sĕ privesci fruntea încreţită, faţa în suferinţe şi numĕrul acestor nefericiţi, prigoniţi de sórte, căci mori cuprins de mórtea frigurilor rele. Sĕ n'ai parte sĕ auḑi blastemele femeilor, incungiurate de copii golaşi şi nici plânsetul truditelor mici fiinţe, cari abia se târăie plini de pulbere şi rupţi de fóme, ţinêndu se de sdranţa de vestmênt, ce acopere trupul părinţilor lor.

Numĕrul acestor desperaţi s'a sporit în mod înspăimêntătoriu, decând durézá aprigul rĕsboiu vamal, care nu permite sĕrmanilor mânaţi de miserie sĕ-şi pótă trece cu ei mălaiul frămêntat în suspine şi lacrămi de durere, nu pot trece un schimb de vestminte, făr ca sĕ nu li se vămăşéscă cu bani grei.

E trist fenomenul şi despoţii nostri mari şi mici în loc sĕ se gândéscă la sanarea relelor, sapă la slăbirea patriei, mână lucrurile tot mai tare pe povârnişul periculos.

Ei crează legi visate şi nerealisabile, aruncă poveri tot mai grele pe umerii slăbiţi ai muncitorilor, ér la muncă protegéză clase de ómeni, făcênd deschilinire de ném şi ném; făr a lua în samă drepturile tuturor cetăţenilor.

S'a înrĕit lumea, aşa nu mai putem trăi,— îşi ḑic ómenii!

Dómne feresce sĕ n'auḑim, strigând: din lume suntem şi noi, sĕ fim ca lumea! Atunci ómenii ş'au perdut îndelungă răbdarea, ér răbdarea mai e propteaua puternică, de nu se produce sguduire socială.

Revista politică.

Alegerile, cari s'au făcut în România pentru sesiunea viitóre a camerilor, dau o icónă fidelă despre situaţiunea, carea domnesce în regatul vecin.

Guvernul, care a promis regelui, că va eşi victorios, a şi eşit; numai decât victoria se póte asĕmâna cu a lui Pirchu: încă o luptă ca acésta şi sum perdut.

E drept, că după constatările de pănă acum guvernul e în maioritate, numai cât sunt multe elemente nóue, al căror puls nu e în destul de cercat şi de cari nimenea nu e sigur, că nu vor părăsi stindardul sub firma căruia au luptat pentru ca sĕ iasă din urne.

Oposiţia a avut un mare succes. In special liberalii naţionali, cari sub guvernul dlui Manu nu erau decât 4 în cameră, acum vor fi 47, făr a fi socotite şi balotagele, al căror resultat în multe locuri e dubiu.

Mai mult a perdut la alegeri partidul junimist din care numai puţini vor puté debuta în cameră.

Adoratorii lui Manu Lahovari au învins în multe cercuri, unde şi-au pus candidatura. Ei au lucrat înţelepţesce: au candidat numai în acele locuri, unde au fost siguri de reuşită.

După resultatul, ce-l vor da balotagiele se va lămuri şi mai bine situaţiunea din România. —

La Dresda a apărut o broşură cu titlul „Căderea Austriei.“ Importanţa acestei publicaţiuni zace în faptul, că se ḑice a fi inspirată de principele de Bismarck, a cărui duşmănie fără veste şi cam greu de esplicat pentru Austria a găsit deja de mai multe ori espresiune în timpul din urmă.

Broşura anunţă, că principele de Bismarck va ţiné un mare discurs în Reichstag cu ocasiunea desbaterilor asupra convenţiei comerciale austro-germâne.

Broşura conţine apoi o privire generală asupra situaţiei europene, al cărei resumat e următorul:

Cele trei curente ale politicei europene sunt: Ura Franciei în contra Germaniei; tendenţa Rusiei spre Constantinopol şi a Italiei spre Triest. Tóte celelalte fenomene în politica europénă sunt negligiabile.

Cu acele trei curente firesci trebue se socotéscă ori-ce bun diplomat.

O apropiere a Italiei de Francia nu se va face, dacă Germania va deschide Italiei drumul la Triest.

Principelui de Bismarck îi va fi totdeuna indiferent, dacă Triestul va fi austriac sau italian, când e vorbă de binele Prusiei.

De asemenea, într'un cés hotărîtoriu, Bismarck nu s'ar gândi nici un moment sĕ opréscă pe Rusia de a-şi urma calea istorică prin Bulgaria: acésta ar fi o lovitură puternică dată alianţei franco-ruse. Ordinul sftului Andreiu de pe pieptul republican al dlui Carnot şi-ar perde atunci valórea politică.

Isolarea Franciei şi, dacă va trebui, lovitura mortală în contra Franciei va fi totdeuna ultima ţintă a politicei germâne.

Germania e pregătită pentru tóte eventualităţile; ea e destul de tare ca sĕ nimicéscă deodată singură, şi pe Francia şi pe Rusia. Dar o biruinţă asupra Rusiei ar fi légănul istoric al altor lupte germano-ruse: vécuri întregi ar resuna un ţipet de revanşă rusesc, pe lângă francescle, fără ca se fie de câstigat o Alsacie rusécă.

Din acésta consideraţie, împĕratul Wilhelm I a ḑis pe patul morţii: „Ţineţi cu Rusia!“

Ura panslavistă îndreptată în potriva germanilor se va evapora ca o céţă, îndată ce graniţele Bulgariei se vor deschide trupelor turcesci.

Nimic nu împedecă o apropiere mai mare între Germania şi Rusia. In Berlin lipsesce numai omul, care sĕ cunóscă firea ţarului şi a diplomaţiei rusesci. Acest om n'ar putea fi altul decât Bismarck, în care ţarul are tótă încrederea, lucru cu care nu se póte lăuda aḑi nimeni în Berlin.

Acesta este cuprinsul principal al broşurei. Conclusiunile ei sunt, că dacă principele Bismarck ar reveni la putere, el ar desfiinţa opera sa, întreita alianţă; renunţând la pretenia Austriei şi schimbându-o cu cea a Rusiei, ér urmarea fatală a acestei schimbări de alianţe ar fi „căderea Austriei.“ —

S'a hotărît şi Pórta otomană sĕ imiteze pe Rusia şi sĕ-şi îngrijéscă forţele militare în posesiunile sale asiatice.

După-cum scrie „Correspondance de l'Est“ din Constantinopol, în urma unei disposiţii a sultanului Sakir Paşa a format din seminţiile curzilor, cari locuesc în provinciile dela graniţă, Alascard, Baiazid şi alte 24 de regimente aucsiliare de cavalerie. Soldaţii acestor regimente au sĕ şi cumpere ei inşişi caii, ca şi cazacii rusesci; statul le dă arme, ér în timp de rĕsboiu le dă soldă şi provisiune. Ofiţerii sunt de asemenea cursi. Seminţiile, care recrutéză aceste regimente, nu plătesc nici o dare.

Se crede, că acéstă nóuĕ cavalerie de curzi, într'un eventual rĕsboiu cu Rusia va face bune servicii în contra trupelor caucasice ale ţarului. —

„Corespondenţa politică“ primesce din Londra o scrisóre în care i se afirmă, că o a dóua convenţiune anglo portugesă are fórte puţine şanse de reuşită. Ministrul de esterne englez a luat deja hotârîrea ca, în cas de neisbutire a negocierilor, sĕ proclame protectoratul englez asupra teritoriilor Mashona şi Manika.

E temere la Londra de o înţelegere secretă între Portugalia şi boerii cari au rĕmas nemulţămiţi cu concesiunea ce le-a făcut Englitera în anul trecut, de a putea deschide o cale prin ţara Svaţa şi Analonga la portul din Kosi, şi cari acum au din partea portugesilor promisiunea de a fi lăsaţi la Dalagoua-Bai pentru a-şi putea face esportul. Acest avantagiu acordat Boerilor ar fi preţul unei alianţe ofensive şi defensive între Boeri şi Portugesi, alianţă care ar putea fi fatală campaniei engleze din America de Sud.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român„.

Rĕşinariu, 10/22 Aprile, 1891. Dle redactor! In Nr. 18 al preţuitului ḑiar „Telegraful Român“ din a. c. am cetit cu mare satisfacţiune corespondenţa dto 11/23 Februarie din Rĕşinar, în carea vi s'a adus la cunoscinţă, că la inţiativa dómnei preotese şi învĕţătóre Aurelia Goga, femeile reşinărene s'au întrunit la 10 Februar a. c. spre a se consulta asupra înfiinţărei unei „Reuniuni de femei“ în comuna Rĕşinar.

O ideă mai nobilă, o instituţiune mai salutară, decât înfiinţarea unei „Reuniuni de femei“ în Rĕşinariu, nu s'a putut, laudă, onóre şi recunoscinţă stimatei dómne Goga, care a eşit cu acésta propunere măréţă.

Acésta idee a şi fost salutată şi îmbrăţişată cu căldură din partea femeilor de bine şi fruntaşe din Rĕşinar, dovadă este viul interes, cu care lucrau fie-care din membrele însinuate, ba chiar emulându-se întru câştigarea de membrii numai ca acésta instituţiune culturală se pótă propăşi cu paşi repeḑi spre ţinta pusă.

In şedinţa primei adunări generale, ţinută la 17 Martie a. c. dómna presidentă, prin o cuvêntare rostită cătră adunarea generală, în carea accentuéză însemnătatea reuniunilor, aducênd esemple dela alte popóre mai înaintate în cultură, despre diferitele reuniuni ce esistă, amintind şi aceea, că mai în tóte comunele mai de frunte săsesci esistă reuniuni femeesci, salutând pe membrii în prima adunare generală, declară şedinţa de deschisă.

Tot presidenta presentéză un proiect de statute lucrat de d-sa după alte statute de felul acesta, cari la rugarea primului secretar d-na Maria Cărpinişan sa cetesc şi esplică prin parochul Iosif Goga §. de §. şi adunarea generală, pe lângă aprópe neinsĕmnăte modificaţiuni, le a primit de bune, declărând aceste statute, de statute ale „reuniunei femeilor române“ din Rĕşinar, rugată fiind d-na presidentă resp. biroul a se îngriji, ca statutele sĕ se trimită cât mai îngrabă înalt minist. spre a fi provĕḑute cu clausula de aprobare.

Dela prima adunare generală deci, membrele comitetului reuniunei şi au ţinut de datorinţă, a lucra necontenit, propoveduind atât în comună, cât şi afară de comună, scopul sublim şi intenţiunea măréţă, ce o urmăresce acésta reuniune! Cât de mult s'a interesat fie-care membră din comitet şi apoi mai cu sémă unele din membre, chiar preste aşteptare, acésta s'a putut constata în şedinţa comit. reun. ţinută Duminecă în 7 l. c. cu care ocasiune membră de membră şi-au spus şi arătat activitatea desvoltată în favorul reuniunei. Nu pot se retac bucuria, ce o simţirăm cu toţii, când d na presidentă ne adus la cunoscinţă în şedinţa menţionată, că reuniunea nóstră numĕră deja aprópe 80 membrii, şi un capital de aprópe 200 (dóuĕ sute) fl., Meritul în tóte direcţiunile îl ocupă în locul prim presidenţa acestei reuniuni, carea şi a luat ostenéla a merge chiar pe la casele femeilor si a capacita despre însemnătatea astorfel de reuniuni.

Ne a umplut inimile de bucurie, când ne-a numĕrat în faţa comitetului suma de 56 fl., încasată dela aceia, ce sau făcut membrii la stăruinţa d sale.

Nu mai puţin merit întru prosperarea reuniunei şi a câstigat şi vice-presidenta d şóra Dora B Dancăş, carea a dat tot ajutorul posibil presidentei. O surprindere nedescriptibilă ne-a făcut acéstă amabilă domnişóra, când asemenea ne a arĕtat în numĕrar frumósa sumă de 69 fl., încassată dela diferiţii membrii înscrişi la reuniune, precum şi o parte colectată prin d-sa din vrednica comună Sĕliste. Ambelor acestor zelóse membre comitetul le-a esprimat mulţămită protocolară.

Că reuniunea a putut se ajungă într'un timp atât de scurt la o sumă relativ destul de frumósă acésta i se atribue şi onorabilei familie Maniu Lungu din Rĕşinar, carea înţelegând însemnătatea şi nobilul scop, ce l urmăresce reuniunea femeilor, a predat presidentei 40 fl., ca se dispună de ei în înţelesul statutelor. Fie sigură vrednica familie Maniu Lungu, că pentru acéstă faptă măréţă numele ei va rĕmâné neuitat în analele „reuniunei femeilor“ din Rĕşinar. Dee ceriul se aibă şi alţi imitători.

Fiind eshaurate tóte punctele din programul şedinţei comit. reun. din 7 l. c. la propunerea dnei presidente, comit. decide, ca reuniunea femeilor se facă o petrecere de vară în Dumineca Mironosiţelor alegând tot deodată şi un comitet arangiator în causa acésta.

Aceste, stimate domnule redactor, mi-am ţinut de datorinţă a vi le comunica cu rugarea, se binevoiţi a le da loc în preţuitul nostru ḑiar „Telegraful Român“. *Veritas.*

Cronică.

Budapesta, 21 Aprile, 1891.

(Adelina Patti. — „Un sărutat“ de adio. — Măestrul Arditi. — Statua luptei de independenţă. — Uliţa Baross şi consiliul lucrărilor publice. — Camil Flammarion. — Câte stele sunt pe ceriu? — Ḑile de ajun, ḑile de pocăinţă. — Biserica săbornicéscă.

(Incheere.)

Adunarea representanţilor oraşului Budapesta a adus o decisiune, prin care o stradă (Stáczió-utcza) sĕ fie numită: „Baross-utcza“, după numele dlui ministru de comunicaţiune. Insĕ consiliul lucrărilor publice a nimicit acest decis, enunţând sentinţa, că stradele nu trebue numite după bărbaţi, ce sunt în viéţă. Şovinistii nu sunt mulţămiţi cu acest decis al consiliului lucrărilor publice.

Camil Flamarion, genialul scrietoriu frances ne spune, câte stele sunt pe ceriu? Cu perfecţionarea fotografiei Fizeau şi Foucault în 1845 a fotografat sórele; William C. Bond astronom american în 1849 a fotografat luna Henry în observatoriul din Paris în anul 1884 a fotografat stelele de pe ceriu. Acuma s'a înfiinţat o societate internaţională spre a fotografa din tóte părţile pămêntului stelele de pe ceriu. Acésta societate a ţinut pănă acuma ei congrese în observatoriul din Paris, în 1887, 89 şi acuma în 31 Martiu 1891.

Când nóptea e seniná cu ochii liberi vedem stelele până la mărimea a 6 a Prin fotografie stelele se pot zări până la mărimea a 14-a. Aprocsimative sunt stele pe ceriu : de mărimea 1-a 20; de mărimea a 2 a 59; de mărimea a 3 a 182; de mărimea a 4-a 530; de mărimea a 5 a 1600; de mărimea a 6-a 4800; de mărimea a 7-a 13,000; de mărimea a 8-a 40,000; de mărimea a 9 a 120,000; de mărimea a 10-a 380,000; de marimea a 11-a 1.000,000; de mărimea a 12-a 3.000,000; de mărimea a 13-a 9.000,000; de mărimea a 14 a 27 de milióne stele. Prin uneltele de astăḑi fotografice se ved pe ceriu atâte stele: adecă mai multe de 40 de milióne. Observatoriile unde se fotografézá stelele se află în oraşele următóre, 18 la numĕr, adecă: în Paris, Bordeaux, Toulouse, Algir, Greenvich, Oxford, Helsingfors, Postdam, Roma, Catania, San Fernando, Facubaya, Santiago, La Plata, Rio Ianeiro, Capul Bunei speranţe, Sydney, Melbourne.

Se spune, că dacă se va derima citadella de pe muntele Gellért de lângă Buda, statul ungar va înfiinţa aici un observatoriu astronomic.

Seclul al XIX aşa dară va lăsa posterităţii şi o fotografare esactà a stelelor de pe ceriu. Nu sufere îndoélă, că miriade de stele mai sunt încă atât de mici, încât nici cu fotografia nu se pot observa.

Se póte, că până órecând se vor puté lua fotografii atât de esacte de pe stelele Venus şi Mars, încât cu ajutoriul lor se vor puté inventa locuitorii din stele.

Astronomia de astăḑi ne cufundă în universul infinit. Credem, că vedem ceva şi scim ceva; şi nu vedem, nu scim mai nimica. Nu cunóscem materia şi ḑicem că suntem materialisti. Nu cunóscem spiritul din universul întreg, şi ḑicem că suntem spiritualisti. Chiar planeta pe care o locuim noi, adecă pămêntul, nu-l cunóscem cum se cade. Aici gată Flamarion.

Biserica crestinéscă ḑice la tóte aceste, că vedeţi dară toţi câţi credeţi, că sunteţi învĕţaţi, vedeţi şi cei neînvĕţaţi, — că astronomia încă vestesce fiinţa lui Dumneḑeu atotputernic, sciutoriu a tóte, îndurat, bun şi drept! Vedeţi că numai credinţa în Dumneḑeu ne póte călăuzí, şi în acésta şi în cealaltă viaţă. In aceste ḑile mari de ajun, ḑile de pocăinţă, de iertare ve îndreptaţi ochii cu toţii la ceriu, unde este filosofia, sciinţa, puterea şi mărirea. Planeta nóstră în univers, pământul este ca un atom, noi ómenii cât o furnică. Din pămênt sunt luate trupurile nóstre, şi ţĕrină se vor face. Ér sufletul se va înălţa la însuşi Creatoriul, căci el ni l'a însuflat; ca sĕ nu umblăm dăpă capul nostru, ci sĕ plinim poruncile lui Dumneḑeu.

Intru adevĕr fără biserica lui Isus Christos omenimea ar fi o societate de ómeni desperaţi şi misantropi. Sĕ credem dară cu toţii întru una, sfântă, sobornicéscă şi apostoléscă biserică.

Cuvêntul **sobornicéscă** însemnéză: biserică sinodală, congresuală.

Cine nu crede în sobor, cade sub anatemă apostoléscă. Doi-trei sciu mai mult ca un singur om. Ér controla averilor bisericesci se face cu succes numai prin congrese, sinóde şi sobórĕ. *Mr.*

Tractarea numerilor 10 şi 11,

prelegere practică ţinută în 2 Martiu a c. în Satulung, la adunarea generală a subreuniunei învĕţătorilor români din Ţara Bârsei.

(Urmare).

Inmulţirea

Cât e de 10×1? de 10×1=10. Dacă împing pe drotul acesta de 10 ori câte 1 bilă, câte bile am împins? D-ta ai împins 10 bile. De câteori am împins câte-o bilă? D-ta ai împins de 10 ori câte-o bilă. De 10 ori câte-o bilă câte bile fac? De 10 ori câte-o bilă, fac 10 bile. Pun pe masa acésta, de 10 ori câte 1 cr. câţi cr. am pus? D-ta ai pus 10 cr De câte ori am pus câte un cruceriu? D-ta ai pus de 10 ori câte 1 cr. De 10 ori câte 1 cr. câţi cr. fac? De 10 ori câte 1 cr. fac 10 cr. Pune pe mésă 10 cărţi; de câteori am pus 10 cărţi? Odată 10 cărţi, câte cărţi fac? odată 10 cărţi fac 10 Ioan are 10 mere şi le dă la cinci scolari câte mere va da la unul? El va da la unul 2 mere, decâte-ori va da el dóuĕ mere? El va da câte 2 mere de 5 ori. Cât ede 5 ori câte 2? De 5 ori câte 2 fac 10. Pe tablă fac 3 linii şi încă 3 şi incă 3, decâte ori am făcut pe tablă, câte 3 linii? De 3 ori; cât e de 3 ori 3 linii. De 3 ori 3 linii fac 9 linii, şi cu câte linii fac 10 linii? 9 linii şi cu o linie fac 10 linii. 9+1=10. Aici am 4 scrisori şi aici ér 4 scrisori, decâte ori am câte 4 scrisori? De 2 ori. Cât e de 2 ori 4? De 2×4=8, 8 şi cu cât fac 10? 8+2=10. Un pescariu lasă sacul de 10 ori în apă; şi nici odată nu prinde nici un pesce, câţi pesci a prins el? El n'a prins nici uunul; cât e de 10×0=? De 10×0=0. Alt pescariu a prins intr'o ḑi 10 pesci, decâte ori póte vinde el câte 10? El póte vinde odată 10. Cât e odată 10? Odată 10 e 10. De câte ori póte vinde câte 9? decâte ori 7? decâte ori 6? decâte câte 5? decâte ori câte 4? decâte ori 3 decâte ori câte 2? decâte ori câte 1?.

Cât e de 10×1 =10

1×10=10

$$\left.\begin{array}{l}9\times1=9\\1\times9=9\end{array}\right\}9+1=10$$

$$\left.\begin{array}{l}8\times1=8\\1\times8=8\end{array}\right\}8+2=10$$

$$\left.\begin{array}{l}7\times1=7\\1\times7=7\end{array}\right\}7+3=10$$

$$\left.\begin{array}{l}6\times1-6\\1\times6=6\end{array}\right\}6+4=10$$

5×2 —10

2×5 —10

$$\left.\begin{array}{l}4\times2=8\\2\times4=8\end{array}\right\}8+2=10$$

3×3 — 9, 9+1=10

1×1= 1
2×1= 2
2×2= 4
2×3= 6
2×4= 8
2×5=10
3×1= 3
3×2— 6
3×3= 9
4×1— 4
4×2= 8
5×1= 5
5×2=10
6×1= 6
7×1= 7
8×1= 8
9×1= 9
10×1=10

Ipărţirea.

Aci am 10 stile, dacă le-voiu da la 10 scolari; ca sĕ capete uuul ca altul; câte stile va căpĕta unul? Dacă ai 10 stile şi le dai la 10 scolari, va căpĕta fie-care câte 1 stil. Dacă se vor împărţi 10 cr. între dóuĕ scolăriţe, câţi cr. va căpăta una? Dacă se vor împărţi 10 mere, între 13 scolari câte mere va căpĕta unul? Unul va căpĕta câte trei mere şi mai rĕmâne 1. Dacă se va împărţi 10 m. de pênḑă între patru femei, câţi m. de pênḑă va căpĕta una? Una va căpĕta câte 2 m. şi $^1/_2$. Ce am aci Ioane? (arătênd o aţă). Aci ai o aţă. Bine. Spune-mi tu N. câtă aţă e aci? (Nu sciu) Ca sĕ scim câtă aţă e aci ce trebue sĕ facem? (Se o mĕsurăm) Aşa e sĕ o măsurăm, dar cu ce sĕ o mĕsurăm? (Arătând metrul) Ce este acesta? (metru) Aşa dară cu ce o vom mĕsura? Cu metrul. Măsură-o (Măsură 10 m.) De câţi metri e de lungă aţa acésta? (de 10 m.) Dacă vreau sĕ împart aţa acesta la doi scolari câţi metri va căpĕta unul? Unul va căpăta câte 5 metri. Cât e jumĕtafe din 10? Jumĕtate din 10 e 5. Dar dacă s'ar împărţi 10 cr la 5 scolari, câţi câţi cr. ar căpăta unul? Unul ar căpăta câte 2 cr. cât e a 5-a parte din 10? A 5-a parte din 10 e 2. Cât costau 10 m. de pênḑă dacă unul costă 1 fl? Dacă 1 metru de pânză costă 1 fl; atunci 10 metri vor costa 10 fl. Cât e a 10 parte din 10; A 10-a parte din 10 e 1. Cât e jumĕtate din 10? Jumătate din 10 e 5. Cât e jumĕtate din 9? din 8? din 7? din 6? din 5? din 4? din 3? din 2? din 1?

Decâteori avem pe 2 în 10? pe 2 în 8? pe 2 în 6? pe 2 în 4? De câte oria vem pe 3 în 9? pe 3 în 6? pe 3 în 3? De câte ori avem pe 4 în 8? pe 2 în 4? pe 5 în 10 pe 2 în 10?

2: 1=, 4: 2=, 6: 3=, 8: 4=, 10: 5=, 9: 3=, 8: 2=, 6: 6=, 10: 10=, 10: 5=.

Ca închiere la tractarea numĕrului 10 mai amintesc şi aceea, că înainte de a arăta elevilor numĕrul 10, avem sĕ le arătăm şi nula (0) spunêndu-le că numai singură nu însĕmnéḑĕ nemic dar pusă după cifrele 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, are şi ea valóre sau însĕmnătate. Punêndu se după cifra 1 o nulă d. e. (10) însemnéḑă un ḑece. N. Vino la tablă şi fa 10 linii. Numĕrele, Câte linii ai făcut? (10) Cum se scrie 10 cu cifre? 'L scrie 10) Aşa bine; Pruncilor uitaţi-ve bine la ḑecele acesta; cu câte cifre e scris N? (cu dóuĕ cifre) care sunt acelea? (1 şi 0) Din cătrău stă unul de adrépta ori de astêngă? Din cătrău stă nula 0? Nula stă deadrépta şi unul deastênga. Acum acoperind învĕţ. cu mâna nula întrébă. Cât e aci? (unul). Acoperind pe unul întrébă cât e aci? (nula). Luând mâna întrébă: Dar acum? Acum e 10. Aci mai póte aminti învĕţ. că nula sau cifra dela mâna dréptă ţine totdeauna locul unirilor, ér cifra dela mâna stêngă 1 sau altă cifră ţine totdeuna locul ḑecimilor s'au al ḑecilor.

(Va urma).

Varietăţi.

* (**Esposiţia din Timişóra.**) Din Budapesta se anunţă, că cu ocasiunea esposiţiunei din Timişóra, monarchul va cerceta acest oraş, însoţit şi de miniştri Szapáry, Baross, Fejerváry şi Wekerle.

* (**Carmen Sylvă în Viena.**) „Meşterul Manole“, dramă în 5 acte de **Carmen Sylva** se va representa în séra ḑilei 3 Maiu n. c. în teatrul Curţii din Viena în scop de binefacere.

* (**Academia română.**) Luni, 15/27 Aprile, s'a închis sesiunea Academiei române. In acéstă ultimă şedinţă s'a premiat opera **geologică** a dlui Stefănescu şi **Comentariile constituţiunei României** a dlui Meitani. S'a stabilit cu maioritate de voturi, ca membrii ordinari ai Academiei sĕ nu mai **pótă concura** la premii. In fine s'a stabilit budgetul pe 1891—92.

* (**Adunarea contituantă a reuniunii unei districtuale a învĕţátorilor români gr. or. de pe teritorul consistoriului din Oradia mare este con chemată, prin Venerabilul consistoriu din Oradia mare pe mercuri după s-tele Pasci adecă pe 24 Aprile (6 Maiu) a. c. diminéţa la 9 óre diminéţa în localitatea şcólei confesionale române gr. or. din Oradia mare. Cu conducerea adunărei constituante este încredinţat părintele protopresbiter al Orăḑii mari Toma Păcală.

* (**Călătoria misionară a părintelui Nicolae Fizeşan, capelan castrens român gr. or. în corpul de armată al VII.**) In tot anul odată, anumit în postul paresemilor, dnul capelan castrens N. Fizeşan călĕtoresce întreg raionul corpului al VII-lea de armata, spre a visita credincioşii sei militari şi spre **a i** împărtăşí cu sântele taine; la care ocasiuni ţine şi predici corespunḑĕtóre statului militariu. In anul acesta şi-a început misiunea în Biserica Albă, de unde în 3/15 l. c. venind la Caransebeş, Mercuri după amêḑi a ţinut cuvêntare în biserica catedrală pentru pregătirea ostaşilor la împărtăşirea cu sântele taine. După aceea de Joi până inclusive Luni a mărturisit şi a cuminecat pe toţi ostaşii români gr. or. din garnisona de aici: ér Duminecă în 7/19 l. c. asistat de părintele diacon Alecsie Frateş, a celebrat sânta liturgie, la care a asistat dóuĕ batalióne de ostaşi corporativ, conduşi de dl tenente Traian Jivan. Cu acéstă ocasiune părintele Fizeşan ţinù o predică către ostaşi, legându-le de inimă credinţa în Dumneḑeu, credinţă neclătită către Măiestatea Sa împĕratul şi regele şi înplinirea conscienţiósă a detorinţelor lor militare. Dela Caransebeş dl Fizeşan, îşi continuă misiunea la garnisónele din Lugoş, Seghedin, Debreţin, Oradea-Mare, B. Ciaba şi Arad. Dênsul administréză agendele pastorale din Timişóra şi din Arad. In Timişóra, unde se află în garnisónă celebréză sânta liturgie pentru ostaşii români gr. or. de dóuĕ ori pe lună şi anume în biserica dela s. Ilie din Fabric; éră în Arad celebréză odată in lună în biserica catedrală. De câte ori celebréză s. liturgie dênsul ţine şi cuvêntări pentru ostaşi scrie „Fóia Diecesană.“

* **Invitare** la „Producţiunea şi petrecerea“ arangiată de societatea sodalilor români din Braşov Luni în 22 Aprile v., a doua ḑi de Pasci în sala „Hotelului central Nr. 1, cu următórea

Programă.

1, „Musica naţională.“

2. „Viscolul“, de **Dürrner**, — corul sodalilor.

3. „Musica naţională“.

4. „Călăraşul român“, canţonetă de I. P. **Bancov**, predată de Dumitru **Jugănariu**.

5. „Musica naţională“.

6 „Cacuruz“, cântec poporal, de V. **Humpel**, corul sodalilor.

7. „Umbra lui Mircea“ de Gr. **Alesandrescu** declamată de Emil **Osvadă**.

8. Musica naţională“.

9. „Cârlanii“, vodevil într'un act de C. **Negruzzi**:

Persónele:

Lionescu, fiul boerului proprietariu Dumitru **Căpăţină**.

Miron şi Terinte, ţerani fruntaşi George **Saftu** şi Nicolae **Grindu**.

Domnica, femeia lui Miron Efrosina **Rêşnovénu**.

Vochiţa, femeia lui Terinte Elena **Rêşnovénu**.

Scena se petrece într'un sat.

După producţiune urméză danţ şi se începe cu „**Căluşerul şi Bătuta.**“

* (**Cas de mórte.**) *Marele duce Nicolae* al Rusiei a murit în Crimea. Ţarul a ordonat pentru gardă şi armată un doliu de 3 luni.

Marele duce a fost născut la 27 Iulie s. v. 1831. Se scie că el a fost comandantul suprem al oştirei rusesci pe timpul ultimului rĕsboiu ruso româno-turcescu. El avù rangul de mareşal de adjutant al ţarului şi ocupa şi funcţiunea de inspector general al corpului de genii şi a întregei cavalerii.

* (**Un lup turbat.**) Despre victimele, decare am vorbit şi noi într'un numĕr precedent „Timpul“ primesce dela dl Olinescu din Cernăuţi următórele informaţiuni:

Acum câte-va ḑile comunele megiaşe ale Cernăuţului şi anume Sadagura, Rohozna şi Zucica au fost greu încercate prin ivirea unui lup turbat, venit din spre graniţa Basarabiei şi care în mai puţin de o jumĕtate de óră a făcut peste 40 de victime, în atacuri aşa de răpezi şi de săritóre, încât ori-ce apărare sau scăpare era cu neputinţă

Cu o iuţélă nespusă, lupul intrà în comuna Zucica în bucătăria casarmei de cavalerie, a cărei uşe era deschisă, şi rănì greu la grumaz pe dragonul Dimitrie Pădurea.

In orşaul Sadagura răni mai pe tóte persónele, care se aflau în piaţa principală, printre care şi pe profesorul de la universitatea din Cernăuţi, dl dr. Strobel, şi fugi de aici în comuna megieşe Rohozna, unde vulneră pe fórte mulţi ómeni. De aici se reintórse érăşi la Sadagura, unde 'l omórâ un têrgoveţan cu o furcă de fer.

La Cernăuţi s'a auḑit de nenorocirea acésta tocmai a dóua ḑi, când indată şi călĕtorirà la faţa locului presidentul ţĕrei şi căpitanul districtual împreună cu veterinarul ţĕrei. Aflându-se rănile nenorociţilor prea grele şi fiind succesul arderei lor cu aparatul „Paqelin“ nu prea sigur, comitetul ţĕrei a decis împreună cu guvernul ţĕrei de a trimite pe cei greu răniţi la institutul bacteriologic din Bucuresci, adresându se la ambasada austriacă din Bucuresci spre a căpăta primirea. Dl Dr. Babeş avuse bunătatea de a rĕspunde imediat, că răniţii vor fi primiţi gratuit in institutul bacteriologic din Bucuresci. Chiar in aceiaşi ḑi s'au espediat la Bucuresci 17 persóne greu rănite sub priveghérea primarului din Zucica, dl Sobcovici. A dóua ḑi a plecat la Bucuresci şi profesorul de universitate dl

Dr. Strobel, insoţit de un medic din Cernăuţi. Tóte aceste persóne au răni grele mai ales pe obraz, la cap şi la braţe.

Autorităţile administrative au luat mĕsurile cele mai riguróse. S'a dispus ca o comisie sĕ umble din casă în casă in acele comune, în care a fost lupul turbat, sĕ caute după ómeni răniţi şi vite rănite, şi sĕ se omóre toţi cânii şi tóte pisicele. Fie-care proprietar are sĕ observe vitele sale şi se arete ori ce semn de turbare autorităţei administrative.

Astăḑi s'au semnalat lupi în mai multe comune megieşe de Sadagura, in cătrău s'au şi trimis gendarmii cu un pluton de cavalerie.

„Bucoviner Nachrichten“ ḑice, că in cercurile medicale din Austro-Ungaria se va urma cu mare atenţiune tratamentul pe care 'l vor primi pacienţii in institutul nostru, care se bucură de o reputaţiune bine stabilită in lumea scientifică.

Vom ţiné pe cetitori in curent cu resultatul tratamentului.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Din esortaţiunile unui catichet dela scólele nóstre medii.

Furnicile.

> Mergi la furnică, o leneşule, şi urméză vĕḑênd căile ei şi fii mai înţelept decât dênsa. Pild. lui Sol. cap. 6. st. 6.

(Urmare.)

Altă însuşire, care am observat'o la furnici, şi care ne pate servi şi nóue de pildă este curagiul. Nu mĕ gândesc acum la curagiul, ce-l arată furnicile în luptele lor unele cu altele. Acest curagiu pe noi puţin ne intereséză, fiind că nu ne plac resbelele, nici cele dintre furnici şi nici cele dintre ómeni. Vorba este de curagiul cetăţenesc, prin care învinge furnica multele greutăţi.

Priviţi! aici este un gândac mort, pe care furnica voiesce sĕ-l ducă în granariul seu. Gândacul este de 3—4 ori mai mare decât furnica, este un adevĕrat Goliat faţă de micul animal. Şi apoi este şi greu, şi calea până la furnicar este lungă şi nu pretutindeni este plană ci are déluri. Ce fece furnica? Aici este una; ea nu se gândesce mult, ci se apucă cu mult şi mare zel de lucru. Aci împinge pe gândac înainte, aci îl târăie după sine. Lucrul merge încet, dar tot merge, tot dă înainte. De ce sĕ te miri mai mult de puterea, ce desvóltă furnica sau de curagiul cel mare şi de răbdarea sau pacienţa ei?

Dar iată acum se apropie de o mică ridicătură, pentru ea acésta este un adevĕrat munte, preste care trebue sĕ trécă biata furnică cu povara sa. O sĕ-şi pérdă tot curagiul si o sĕ lase gândacul în pace. Dar nu, ea nu se lasă; îl târăie pe munte în sus cu mult chin şi vai: ajungênd însĕ cu povara sa deasupra se rĕstogolesce éraşi de vale; dar furnica nu se lasă, începe lucrul din nou, a dóuă óră, a treia-óră etc. şi ce credeţi, de câte-ori a tot cercat biata furnică sĕ trécă povara preste ridicătură? De preste 20-ori a tot cercat şi nu s'a lăsat până nu i-a succes sĕ trécă gândacul şi sĕ şi împlinéscă vointa, ce şi-a propus'o în capul seu micuţ şi negru.

Ce învĕţătură minunată şi vrednică de admirat putem noi scóte de aici, iubiţii mei, ce voinţă tare, ce răbdare ne póte învĕţa pe noi mica furnică! Cunosc mulţi scolari şi chiar şi ómeni mari, cari ar trebui sĕ se ruşineze de curagiul furnicii; căci încétă de a lucra îndată ce dau de o greutate mică şi nu se luptă cu voinţă tare şi cu nerăbdare contra greutăţilor. Cunosc mulţi copii, mulţi scolari, cari n'au învĕţat încă a ḑice: vreau, vreau se resolv acésta problemă, vreau sĕ me silesc, ca sĕ înţeleg acest pasagiu, vreau sĕ învĕţ versurile, ce le avem, fără de greşală, vreau sĕ învĕţ regulele gramaticale fórte bine: vreau se scap odată de greşala acésta, pentru care am fost pedepsit de atâtea ori, vreau sĕ nu-mi uit preparaţiunea acasă, se nu mai vin târḑiu la scólă, se nu mai sar prin clasă ş. a. Din contră, pe mai mulţi îi auḑi ḑicênd, nu pot face tema acésta, pentru că este prea grea: Cine sĕ şi bată capul cu ea atâta timp? mai bine o descopiez dela . . . . Aurică, dela Tiberie sau de Toma, îi auḑi ḑicând, n'o pot scóte la capĕt, nu-mi ajută nimica; dacă o voiu mai începe încă odată! Şi întradevĕr ei nici numai fac încercarea nouĕ, ca sĕ resólve tema, îşi pierd curagiul încă înainte de a fi început a lucra cum se cade!

Astfel de copii nu vor deveni nici odată bărbaţi, căci bărbaţi devin numai aceia, cari au curagiu şi fac totul numai sĕ şi ducă îndeplinire voinţa. Noi avem în fiesce-care ḑi, avem mereu trebuinţă de curagiu; avem trebuinşă de curagiu pentru-ca sĕ ne putem împlini datorinţele, avem trebuinţă de curagiu pentru-ca sĕ ne învingem dorinţele şi poftele, sĕ ne putem stăpêni: sĕ putem răbda, sĕ putem împlini dorinţele altora, şi avem trebuinţă de curagiu, pentru ca sĕ devenim fericiţi. Şi curagiul, iubiţii mei, nu vine singur de sine, pieptul nostru în inima nóstră, ci trebue sĕ-l sădim de timpuriu, şi sĕ l punem la încercare în tot momentul şi la tótă ocasia!

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri în 29 Aprile 1891.

Brünn: **17 7 74 69 87**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 27 Aprile 1891

	Viena	*B.-Pesta.*
Renta de aur ung. de 4⁰₀	—.—	—.—
Galbin	5.51	5.47
Napoleon	9.28	9.25
100 marce nemţesci	57.22	57.25

CONCURS.

Postul de moşit din comuna Tălmăcel este de a se ocupa.

Concurentele au a se adresa la oficiul comunal din Tălmăcel, unde se pot vedea şi condiţiunile respective. Terminul 30 ḑile dela prima publicare a concursului.

Tălmăcel, 28 Aprile, 1891 (67) 1—3

Fontina, notariu. *Toma Nedelcu*, jude.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24 2.32	7.01 7.11	3.02 3.09	1.51 2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş.	6.02 6.12	10.35 11.02	7.39 7.54	7.04 8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37 8.42	2.14 2.24	10.39 10.57	12.26 1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23 2.33	— —	5.20 5.30	10.31 9.48
Timiş	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13 2.43	— 4.00	5.50 —	10.17 10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46 6.48	10.32 10.42	— 11.47	3.13 3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51 7.58	12.23 1.23	1.06 1.30	4.36 5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36 10.48	6.05 6.26	4.53 5.32	8.10 8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01 2.08	11.06 1.19	8.42 8.47	12.41 1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10 2.20	3.50 4.10	5.27 5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06 7.45	8.38 9.05	11.38 12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30 5.46	11.17 —	5.31 5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs,—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	— 7.24	10.— 5.54	9.53 10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Banita	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	5.—

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11.23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 45 Sibiiu, Sâmbătă 20 Aprile (2 Maiu) 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sěrbători a „Invierii Domnului“ Nrul procsim va apăré Joi în 25 Aprile v.

De ḑiua „Pascilor“

Sĕ străbatem pe un moment căile, pe cari au umblat înaintașii nostrii.

Bětrâni gârboviți de ani și de ispite, tineri în flórea vieții, bărbați vênjoși și femei cu suflet de mamă, cu toți sĕ ne apropiem de versul cel dulce al bisericei, care în acésta ḑi ne ḑice „și sĕ ḑicem fraților și celor ce ne uresc pe noi.“

Așa au făcut românii de vécuri, așa ar trebuí sĕ facem noi strănepoții lor.

O simțire fragedă ne încalḑesce inima în ḑiua învierei Domnului.

Un întreg program de lucrare, ni se desfășură înaintea ochilor, o lume nóuĕ ni se deschide, zugrăvită așa cum póte fi visul unei ființe nevinovate, dacă am sci sĕ ne desbrăcăm de tot ce e omenesc, dacă am scí sĕ ne aprofundăm în meditațiuni seriose, dacă am sci sĕ tragem tóte consecințele din trecut, când poetul ne a spus o atât de limpede, atât de respicat „Pre voi ve nimiciră a pismei reutate.“

Ce ironie amară și nimicitóre între versul cel dulce al bisericei și între cele ce se petrec dinaintea ochilor nostri.

In loc de îmbrățoșări frățesci, vedem și aḑi multe sărutări de ale lui Iuda.

Increderea reciprocă slăbită, încrederea în puterile nóstre clătinată, pisma înrădăcinată și concordia ne restabilită în ḑile mari, în ḑile mărețe ca și cea de aḑi.

Ce mirare dar că sórtea ni se îngreunéză, ce mirare, că nu dăm spre bine, ce mirare că strĕinii devin îndrăsneți și ne atacă ḑi de ḑi cu o cutezanță órbă.

Ce mirare că după numerul nostru cel mare am devenit un factor, de care nu ține nimene sémă, ce mirare, că suntem tractați mașter, ce mirare, când pândesc dușmanii sĕ ne strivéscă, sciindu-ne desbinați, sciindu-ne împărechiați, sciindu ne sfâșiați între noi.

Porniți pe așa cale numai ḑile de urgie și de restriste ne pot astepta.

Ḑilele de bucurie vor fi tot mai rari pentru noi, lumea va fi o temniță, din care vom căuta ca cât mai curênd sĕ ne eliberăm, și următorilor nostri le vom pregătí noi înșine în loc de pat de flori, mormêntul intunerecului.

Óre nu a sosit óra desteptărei? óre consult e ca sĕ mai perseverăm în luptă „noi contra nóstră“.

Óre nu credem de sosit timpul de înțelegere, când vedem că dușmanul bate la pórtă și ne amenință cu cutropire.

După legile nestrămutavere ale naturei, după o pausă de amorțală, intră ér în activitate tot organismul vegetal. Natura se împodobesce în tótă frumseța ei, și noi poporul român, noi urmașii celor mai bravi dintre popóre, sĕ stăm atâta vreme în letargie, atâta vreme în nepăsare, atâta vreme în desbinarea plănuită de mâni sacrilege, cari au țesut ura între frați.

Ar crede cineva, că așa ceva este imposibil și cu tóte aceste așa este.

Ḑiua învierei poporului nostru încă nu a sosit.

Deasupra nóstră planéză încă în mod măestrit în loc de o apropiere frățéscă spiritul reutății, care nu concede sĕ ne apropiem, nu ne lasă sĕ ne ḑicem *„frați“* unul altuia și sĕ punem cu toții peptul față de atacurile dușmanilor nostri neîmpăcați.

Avem mult de lucrat.

Nu avem scoli cum trebue sĕ le avem, ca sĕ putem da crescere poporului, ca înarmat cu armele luminei sĕ nu mai fie și mai departe osêndit a avé în stat numai datorințe fără de drepturi.

Și drepturile nu se cerșesc, ele nu se dau de pomană, ele trebue reclamate, trebue cucerite și cucerirea costă jertfe în bani, jertfe aduse pe altariul culturei naționale.

Poporul nostru numai atunci va avé ḑile de sĕrbătóre, când fii lui cei mai aleși vor da mâna ca frații, vor ierta tóte *„pentru înviere“*, și cu toții vor contribui la regenerarea lui, la scóterea lui din robia intunerecului și a miseriei, ce i s'a gătit în decurs de sute de ani.

Timp de pierdut nu avem, acésta „înviere“ trebue sĕ fie o dorință a fie-cărui român, care ține la némul lui.

Ambițiunea fie-căruia trebue sĕ culmineze într'acolo ca sĕ contribue la regenerarea poporului, din care a eșit.

Nici o cunună nu póte împodobi capul unui român, ca cununa nevestedită ce i o vor împleti faptele sĕvêrșite de el pentru fericirea némului seu.

Deci cu toții la lucru ca sĕ contribuim la *„învierea“* poporului nostru din starea jalnică, a cărei moștenire ni o a lăsat timpurile triste.

La învierea Domnului.

Preste câți va ani se împlinesc 19 vécuri, de când a înviat din morți Mântuitoriul lumei, și prin lățirea evangeliei sale a reformat lumea vechie din temelie.

De 19 vécuri sunt póte în practică principiele evangeliei lui Christos, care a predicat egalitatea tuturora înaintea lui Dumneḑeu, a spart legăturile de caste dintre om și om, și ca basă a societății a pus iubirea chiar și față cătră vrășmași.

Ca crestini crescuți din frageda pruncie în frumósele ceremonii rituale din sĕptĕmâna cea mare a patimilor și la ḑiua invierei, dedați încă putem ḑice din légăn la nevinovatele bucurii împreunate cu sĕrbătórea sĕrbătorilor, cu Pastile, cu forța voim sĕ ne ridicăm la aceste ḑile luminate din miseria vieții de tóte ḑilele, din valurile vieței politice, sociale, economice și culturale ale statului nostru, și se privim la lucruri, cari se armoniseze cu tradițiunile, între cari ne a crescut biserica, se armoniseze cu festivitatea și bucuriile, cu care Maica biserică sĕrbéză, și învață sĕ se serbeze ḑiua de Pasti.

Incântați de frumósele imnuri, cu cari biserica serbéză ḑiua învierei, ochi sufletului nostru caută după momente plăcute în viața nóstră națională, în relațiunile dintre noi ca civi și între puterea statului, între noi și între organele statului, și nu este teren, unde am afla egalitatea cea perfectă, pe care o predică evangelia lui Christos, nu aflăm nicăiri aceea basă solidă, pe care dacă e zidită fortăréța statului, în lume nu este putere, care sĕ o pótă lua, nicăiri nu aflăm iubirea.

După credința bisericei prin diavolul a venit pĕcatul în lume, și el prin diavolul se propagă și acuma, și toți câți fac pĕcate, sunt cuprinși de duchul diavolului, care nu se împacă cu iubirea între ómeni, căci atunci între ómeni ar domnî duchul Domnului.

Deja la omul cel dintâiu duchul cel rĕu s'a arătat în chip de șerpe, și s'a comis păcatul neascultărei, și pĕcatul strămoșului Adam s'a ereḑit și se ereḑesce asupra némului omenesc.

Duchul cel rĕu, intoleranța, neîncreḑerea, frica dictéză și aḑi tóte pĕcatele, câte le face aḑi guvernul, legislativa, administrațiunea și societatea unguréscă contra naționalităților din patria nóstră, șovinismul, blăstămatul de șovinism a împins pe compatrioții unguri la asupririle, cu cari au tăbărît asupra naționalităților din patria nóstră, și multele siluiri de până acuma sunt numai câte-va zale din

---

FOIȚA.

Sola
de
Carmen Sylva.

Poemă cetită de Majestatea Sa regina României în ședința iubilară a Academiei române.

(Incheere.)

Ce s'aude în cea pădure? Ea rĕsună în adâncimi de tropote sute, de tropote mii, de bărbați și de cai, de zăngănitul armelor. Feciórele în mirare se ridică în sus și ochii ațintesc. Pădurea-i deșartă cât ochiul pătrunde; dorm chiar păsărelele de zăduful ḑilei. Dar sunetul straniu înăbușit s'apropie, și legate de dênsul, nevăḑute, misteriose cete; până ce Sola mută și palidă, ca și albul ei vesmênt brațul ridică și dincolo arată spre malul drept al Dunării. Pulbere ca dela sute de turme spre cer se înalță, în ea se vede schinteind, ferul dela coifuri și din vîrf de lănci ce apar deodată și iute ér dispar ca fulgerul în norii cei negrii și plini de stricătóre grindină. Pădurea rĕsună mai tare și mai slab de acei care, pe cela mal, de pe înălțimi spre rîu, mulți și nenumĕrați, cumplit înaintéză. Și fără trăgănare se pun la ciocănit, se pun la făurit, la focuri alburii în meḑul ḑilei, se pun se întindă pod pe luntri îmbinate. O ḑi a trecut numai și totul e sfîrșit.

Stau armele strînse în mănunchiuri amenințătóre, spre cer înțepenite: Ér cetele tot vin și se rostogolesc. Pe cela mal al Dunării, déluri, șesuri, păduri, se par tóte, că se mișcă, se par tóte a înainta spre rîu, în jos, ca albia sĕ i-o astupe. Toți, Sola și feciórele privesc în tăcere peirea ce vine. Stă fecióra nemișcată, cu mâna umbrind ochiul sprincenat. Inima-i era împetrită de spaima puterii ce dincolo se revarsă spre podul întins, ca lăcuste, de care nimic nu te apĕră, pe care nici ape, nici arme nu le opresce, care cu propriile lor trupuri poduri întind, jertfind din a lor mulțime acele ce înșile sdrobesc, spre a preface în pustiu gol, pădure și câmpie.

Sórele apune. Liniștit și pacinic lunecă și trec valurile aurii; ér dincolo pe mal lănci și scuturi lucesc însângerate de focul viu al sórelui. Chiar pulbera ce se ridică din déluri și din văi ca fum des și înălțat, chiar pulberea roșesce, și întreg cerul stă în foc, c'atunci când păduri aprinse, de flacări înghit. Dar vine umbra albăstrie și încet, pe nesimțite, ea se plécă, când ḑiua e perdută și óstea e învinsă. Sola stă și numĕră focurile ce scînteiază, dór ar iscodi a vrășmașilor putere. Ea stă și numĕră, până ce o fetiță semn îi face, că ostașii ascéptă armele se ridice de pe năsiposul mal. Atunci Sola se trezesce și pașii ei întórce.

Nando demult sta în așteptare, în dos de arbore. El nu se uita nici la romani, nici la podul lor, nici la primejdia, ce pe toți amenința. Ochiul lui e ațintit spre armele sale. Le va fi spĕlat Sola, le va fi atins ea pe dînsele cele din urmă, le va fi ținut ea încă în mânile ei cât de puțin după ce le spălase. El repede s'asvîrle asupra lor, pășind pe urmele calde încă de gingașul picior al Solei.

Dar Sola înaintéză rece, ca zăpeḑile ce pe vîrfuri de înalți munți nu se topesc nici de căldura sórelui din luna lui cuptor. Ea nici că se întórce. Odată numai ea brațele-și ridică, în crescet și le pune, și érăși în linisce înainte pășesce. Ea este ca a negurilor făptură, de adiera serii împinsă încet și lin.

Nando strînge cu tărie lancea la pieptu-i, sărută scutul cel credincios, ca și-cum ar sci, că într'însul ea fața și-a oglindit, ca și-cum i-ar cere chipul sĕ-i păstreze.

Roșitu-s'a Dunărea, — se părea, că valuri de sânge se revarsă din ea. Plină-i de trupuri, — se părea, că chiar valurile ei au murit. Plină-i de arbori, — se părea, că tóte pădurile s'au plecat înaintea toporului. Ér giur împregiur aerul tremură de țipete și raḑele sórelui se clatină. Podul stă încă și trece preste dînsul pedestrime și călărime, îndesite ca furnicile călĕtóre.

A dacilor óste-i sdrobită, împrăsciată. In păduri ea se strênge din nou în tăcere, ca o stâncă de granit. Pe Nando îl aduc pe crengi; din multe răni el sângeră. Sola sta in picióre, apucă în mâni valurile ei de pĕr, și făr a vorbi, de trei ori cu dênlanţul de fer, cu care fraţii maghiari vreau sĕ se lege de hegemonie, cu care cred, că ne vor puté încătuşa pănă va eşí sufletul din noi, şi nu ne vom mai puté susţiné individualitatea nóstră naţională.

Dacă judecăm mai adênc modul, cu care noi, ca cetăţeni egal îndreptăţiţi înaintea legei, suntem tractaţi pe tóte terenele, dacă socotim neruşinarea, cu care se face provocare la legile esistente faţă cu noi neesecutate, atunci sunt esecutate contra literei şi a spiritului lor, şi acéstă provocare se face în lumea largă, spre a o dovedí străinilor, că la noi e libertatea cea mai perfectă, şi că nemulţămirea nóstră nu are base, dacă le considerăm tóte acestea şi mai vedem şi nervositatea fraţilor magiari, care merge aşa dedeparte, încât chiar şi în cercurile cele mai înalte faţă cu noi se vorbesce în cestiuni culturale, în acte publice în tonul iritat şi batjocoritoriu al presei unguresci, atunci trebue sĕ credem, ca fraţii magiari în planul lor, nu au mai dat loc nici prudenţei, nici dreptăţei, ci au ḑis: sau se maghiariseză ei de voie bună, sau dacă nu, atunci îi strivim.

Aşa numai se póte esplica aplicarea lucrurilor la noi, şi altcum nu.

Şi lucrurile aşa esplicate ne conduc la resultatul accentuat mai sus, că acuma numai esistă nici o consideraţiune de oportunitate, ci trebue dat înainte până e vreme, căci, „qui habet tempus, habet vitam“.

Duchul cel rĕu, diavolul, şerpele vorbesce acuma din tóte acţiunile fraţilor magiari faţă cu noi românii, şi e bine sĕ li o spunem cu o ḑi mai nainte ca se scie, că noi în acéstă lumină caracterisăm situaţiunea.

S'au pus la o parte legile dela 1868 în partea, în care dau óre-care dreptate şi scut şi nemagiarilor, şi ele numai atunci mai sunt provocate din partea magiarilor, când e vorba, ca în Europa sĕ se susţină, că mai mare libertate ca în Ungaria nu mai e pe rotogolul pământului.

S'au susţinut pentru Transilvania şi se mai susţine şi acuma legea civilă marţială din anii absolutismului, şi ea cu deosebire se aplică faţă cu nemagiarii în cestiuni de presă.

S'a creat pentru Transilvania o deosebită lege electorală, şi civii unui stat în eserciarea dreptului celui mai cardinal, în cele electorale, trebue se urmeze după 2 legi, altul fiind censul în Transilvania şi altul în Ungaria.

S'au arondat comitatele, şi acésta s'a făcut în mod atât de măiestrit, încât maioritatea locuitorilor români faţă cu minorităţile magiare se devină în fapt cu totul impotente.

S'a creat legea de instrucţiune pentru scólele poporale, şi s'a enunciat, că fie-care elev sĕ priméscă instrucţiunea în limba sa maternă. Printre români s'au creat în sensul acestei legi o mulţime de scóle comunale şi de stat, în cari un cuvênt nu se vorbesce românesce.

Mai mult, ca o corectură a principiului enunţat în legea de instrucţiune, la anul 1879 s'a introdus în tóte scólele poporale ca studiu obligat studiul limbei magiare.

Fără a mai întreba după resultatul de 12 ani în punctul limbei unguresci în scólele poporale, în anul acesta s'a enunciat obligătóre asilele de copii, începênd dela al treilea an al copilului,

Scopul final la tóte: maghiarisarea.

Acestea le-a făcut legislativa.

Cum se pun ele în practică, despre acésta nu vom mai vorbi în ajunul învierei Domnului. Nici despre ordinaţiunile ministeriale nu vom mai vorbi acuma, deşi fie-care ordinaţiune privitóre la limba magiară a fost totdeuna mai aspră decât însaşi legea.

Asemenea porniri nu au isvorit din noianul de iubire al fraţilor magiari cătră noi, la acestea persecuţiuni sistematice faţă cu tot ce ar puté contribuí la conservarea individualităţei nóstre, nu i-a impintenat nici spiritul de egalitate, nici simţul de dreptate, ci duchul cel rĕu, sovinismul, care ca şi pĕcatul strămoşesc se ereḑesce la fraţii magiari din seminţie în seminţie.

Ori încătrău aruncăm privirile, numai lucruri posomorite vedem.

La ḑiua învierei însĕ noi ne luminăm cu serbarea. La ḑiua învierei, deşi tóte sunt posomorite, deşi nicăiri nu aflăm inimă cu iubire cătră noi, cu căldură îmbrăţişăm pe toţi compatrioţii nostri, şi fraţilor, şi celor ce ne urăsc pe noi le ḑicem: „Se iertăm tóte pentru inviere“.

Revista politică.

Se confirmă o nouă scire de adăugat la capitolul pregătirilor rĕsboinice ale Rusiei.

Printr'un ucaz al ţarului, 20 de batalióne au fost sporite la câte şase companii şi s'au sporit cadrele regimentelor de infanterie de reservă 166 şi 177.

Ce idei domnesc în Rusia despre aceste înarmări continue, arată un articol al ḑiarului „Sviet“, care, după obicinuitele vorbe aspre adresate Germaniei observà, că „se scie că partea avantagiósă a organisaţiei militare germane zace în estraordinara uşurinţă şi repejune a mobilisărei.“

Germania are nevoie de cel mult ḑece ḑile pentru ca sĕ pună pe picior de resbel, la ori-care punct al graniţei prusiane, o armată de un milion.

Nici chiar francesii n'au posibilitatea de apune pe picior de resbel masse atât de mari de trupe într'un timp atât de scurt.

„In ce privescc însĕ pe Rusia, realisarea unui astfeliu de ideal este imposibilă, din pricina uriaşei întinderi a ţĕrei şi din pricina rarităţei relative a populaţiei.

Armata prusiană ar puté astfeliu fórte uşor sĕ năvăléscă în ţara duşmană, sĕ cuprindă întinderi mari de pămênt, sĕ ocupe posiţii avantagióse de apărare şi pe urmă sĕ astepte în liniste pănă sĕ pótă fi scoşi din aceste posiţii.

Pentru ca sĕ se egalisese avantagiele Germaniei cu ale Rusiei, în cas de rĕsboiu, esistă după ḑiarul rusesc, dóuĕ mijlóce:

Mai întâiu trebue sĕ se ţină la graniţa statului o armată cu desĕvêrşire mobilisată şi totdeauna gata sĕ-şi încépă activitatea rĕsboinică.

Acéstă armată trebue sĕ fie destul de tare ca se nu lase se înainteze trupele germane mobilizate.

A dóua mĕsură ar fi încheiarea imediată şi pe faţă a unei alianţe strînse ofensive şi defensive, între Rusia şi Francia.

Acéstă alianţă ar fi cea mai bună apărare a păcei europene care, după cum scie ori cine, este dorită sincer de Rusia.

Rusia şi Francia împreună, ar egaliza complet puterile ligei Europei centrale şi le ar lua ori ce poftă de a desvolta şovinismul la popórele lor şi a amenința pe cineva.

O alianţă defensivă şi ofensivă a Rusiei cu Francia este urgent cerută de vremea nóstră.

Din cuvintele ḑiarului „Sviet“, se póte vedé dar, că înarmările în Rusia nu se mai tăgăduesc acum, ci încércă sĕ se justifice.

Ele ar fi motivate însĕ, tot numai de iubirea de pace, ca şi întreita alianţă, ca şi alianţa proiectată între Francia şi Rusia.

Atâta iubire de pace, ar puté óre sĕ nu fie consolatóre?

Vorbind despre resultatul alegerilor din România, „Timpul“ îl caracteriséză astfel:

Resultatul alegerilor este astă ḑi ca şi cunoscut, căci balotagiile nu vor puté schimba în mod simţitor proporţiunea grupurilor, care vor fi representate în viitórea cameră.

Este incontesabil, că guvernul are maioritatea. Rĕmâne acum se vedem cum va usa de puterea pe care o are. Noi asteptăm cu nerăbdare, dară fără patimă, ca sĕ-l vedem la lucru.

In ce priveşte activitatea viitórei camere în prima ei sesiune, ea va fi limitată şi lucrările sale cunoscute de mai nainte. Prima parte a sesiunii va fi ocupată de validitarea titlurilor nouilor aleşi şi cu acéstă ocasiune se vor deschide primele focuri în lupta dintre partide, căci guvernul actual n'are alt fapt la activul seu, decât alegerile generale, pe care oposiţia de sigur le va ataca. Pe terenul acesta se va da prima bătălie.

După acésta va veni discusiunea adresei, care mai mult decât sigur va fi palidă şi scurtă, căci cestiunea alegerilor va fi fost sleită cu ocasiunea validărilor, ér cât pentru reforme e probabil că guvernul nici nu le va indica în discursul tronului spre a evita o discuţiune prea lungă.

E probabil că mesagiul tronului se va mărgini a saluta pe nouii aleşi, ér camera va rĕspunde prin o adresă de curtenie cătră tron.

Acésta grabă, după câte aflăm, are de scop de a aduce cât mai iute în discuţiune budgetele, care nu vor puté da loc la lungi discuţiuni, afară numai dacă guvernul ar avé pretenţiunea a introduce modificări însemnate în budgetul atât de bine intocmit de guvernul trecut.

După votarea bugetelor, cea dintâiu lucrare serióså asupra căreia viitórea cameră va fi chemată a se pronunţa, va fi tariful autonom, al cărui proiect primitiv era fórte bine studiat şi bine pregătit şi nădăjduim că ministrii actuali nu vor căuta se introducă numeróse modificări in acest tarif numai din amor propiu personal şi pentru a nu recunósce meritul altora.

Iată macsimul de lucrări, pe care îl va puté da viitórea cameră in prima ei sesiune estraordinară de primăvară, şi guvernul va trebui sĕ se considere fórte fericit, dacă interpelările şi discuţiunile academice vor permite camerei sĕ indeplinéscă chiar şi aceste lucrări in prima sa sesiune.

Cronică.

Comitatul Huniedórei, în Aprile 1891

— Urmările controlei lacse în comitatul Huniedórei! —

Vicecomitele cttului Huniedórei ordonéză scontrarea cassei comitatense şi dă de urma unei defraudări de 8000 fl v. a. Un bagatel — cum s'ar ḑice, avêndu-se în vedere estensiunea comitatului şi numĕrul sufletelor de preste 250.000. Se vor mai fi aflând póte şi alte iregularităţi, dar acésta nu ese cu una cu dóue la ivélă. Ceea-ce scim noi, şi toţi cei ce urmăresc afacerile de raţiocinii prin comunele nóstre este că: de ḑeci de ani raţiociniile comu

---

sele pieptul işi bate. Nando, de dureri invins, ochii inchide şi ostaşii plini de jale capetele plécă.

Adunată stă a dacilor óste şi ranele's vindecate. Ér Sola îşi taie pĕrul cel negru şi lung. Sus îl légă la vârful lăncii lui Nando sĕ fêlfăe ca o flamură de vênturi mişcată, de sóre luminată. Acésta ḑicea: „Vei fi condus spre glorie şi biruinţă“. Şi în adevĕr biruinţa şi gloria în partea dacilor se dătuse. Romanii stau înfrânţi. Strălucind de veselie Nando vine spre Sola plin de putere ager tot el care minuni făcuse cu flamura din mâna ei primită: — „Sola! Óre astăḑi vrednic sunt de tine?“

Ea însĕ ridică mâna şi în tăcere trei degete'i arată. Se mişcă mulţimea. Eroii s'asvêrl în preajma ei. Femeile cer Sola sĕ se înduplece. Bĕtrânii o încunjură rugând şi amenințând. Toţi se string în giurul feciórei. Dar ea îşi scutură pĕrul cel des, care-i încongióră capul ca o cómă de leu de lumini aurii străbătută: — „După a treia „bătălie! atunci voiu alege!“ —

Astfel vorbi cu glas rece. Se întórce apoi cu mândrie şi'n a cortului întunecime dispare.

⁂

A treia bătălie! intră în ţară a romanilor puteri covêrşitóre. Intră şi se revarsă ca apele umflate ce năvălesc cu sloii de ghiaţă. Intră şi lupta se încinge precum vijelia în păduri turbéză copacii scoţênd cu rădăcini adânci, turnându i la pămênt. Dacii stau neclintiţi. Dar totul e perdut! Nando e neasemênat. Flamura lui în sânge adăpată din vêrful lăncei cade ca muşchiul de brad; ér peptu'i stă deschis de o lovitură grea, din care sêngele'i curge în şiróie ferbinţi. Nando cade la pămênt şi tot încă se apără cu paloşul ridicat. „O Sola vino!“ şoptesc ale lui buze ofilite ce samĕnă ca florile ce de pe arbore tremurând se scutură în pulbere. „Sola vino!“ Ea însĕ sta în vultórea luptei, vede flamura, vede, cum ea se plécă şi aude ostaşii de mórte amenințaţi, strigênd cu toţi — „Sola“! Ea rindurile desparte cu braţele ei albe şi spre Nando privesce, care la pămênt sufletul îşi da.

Cea din urmă suflare din peptul lui eşise şi ochii lui deabia se închise în ultima-i ochire de dragoste şi de credinţă. Ea îngenuuche lângă trupul fără suflet, îi ia mâna slăbită, din care acum paloşul abia cade şi strigă în îmbulzala luptei celei mari:

— „Acésta este a treia ḑi de bătălie şi acesta'i mirele meu!“ — Eroii cu spaimă şi împetriţi aud grósnicul cuvênt. Se ridică însĕ odată un strigăt şi un ţipet ca tunetele ce se îndésă între stânci adânci: „Suntem perduţi!„ Arĕtarea-i adevĕr! Fecióra'i de vină! Ea se plătéscă! Nici unul din noi se nu mai rĕmâe, dar fata, şi ea care mórtea o a adus sĕ peară.!“

Cu mâna ei în mâna lui Nando cu inimă tare şi vesel surîs făr'a clipi din ochi ea mórtea primesce dela ai sei. Ér ostaşii toţi s'asvêrl în năvală şi seceraţi sunt toţi ca spicele ce cad fără glas şi fără jale. Din al dacilor uriaş popor nimic n'a mai rĕmas. Imprăsciate zăceau pe pămênt tot trupuri neînsufleţite. Se asvêrlise'n bĕtăliâ cruntă şi femeile tóte spre a nu rĕmâné pradă ostaşilor romani, ele, care cu mândrie eroilor da semnul de dênşii aşteptat.

⁂

Nóptea la lumina lunei umblă rătăcind pe maiul Dunării în sus şi în jos măréţa arătare a unei feciόre. Ea mânile îşi frênge în ape umblă pănă la brâu Ea caută un vad sĕ trécă dincolo şi cu glas se vaetă: — „Dar nu vedeţi? Din cea din urmă bătălie am luat pe cel din urmă ostaş! Trebue sĕ trec dincolo! O valuri spumegătóre! Lăsaţi sĕ trec se aşeḑ dincolo la adăpost de furia vrăşmaşului pe cel din urmă ostaş! Lăsaţi ca dincolo mirésa sĕ trécă. Arĕtaţi-mi vadul ca sĕ nu vĕd oştirile romane, călcênd în picióre pe mortul meu! Lasă-me Dunăre se trec pin ale tale însângerate valuri.!“

Astfel se văeta feciόra tótă nóptea cea lungă ea mânile'şi frênge. Dar ale Dunărei valuri măreţe curg neîncetat puternic ,nemilóse la lumina lunei, care a privit al dacilor sfârşit şi a morţilor mulţime!

nelor zac în archivele comitatului, şi comunele nu sciu nimic dacă socotéla despre cutare ori cutare s'a aprobat ori nu? dacă posiţiile dificultate prin representanţele comunale s'au aprobat sau nu?

Dacă întrebi de notar sau jude, că ce e cu aprobarea raţiocinului, ţi rĕspunde că nu a venit nimic dela comitat. Şi noi atâta ne-am dedat cu astfeliu de rĕspuns laconic încât cu ocasiunea revisiunilor raţiocinului comuneile diceam: în veci amintirea lor.

Nu scim, dacă şi în alte comitate se urméză întocmai, ori nu?

Óre nu ar fi timpul ca vice-comitele sĕ se mai întórcă şi pe la oficiile de contabilitate ale comitatului şi sĕ mai scuture de prav cele raţiocinii îngropate. Póte-că ar fi timpul.

Póte-că atunci nu am, fi siliţi a ceti prin diuare cum a defraudat cutare notariu ori pretor fară de ai-se fi întêmplat ceva-şi. Atari defraudări s'au întêmplat în anii trecuţi în pretura Bradului notariatul Criscior, apoi în pretura Baiei de Criş prin fostul pretor M. apoi prin fostul notariu T. în cercul Ribiţei. Astădi toţi acei ómeni cu musca pe căciulă ii vedem in oficii şi su pinderile temporare au fost mai mult pentru ochii lumei; căci banii defraudaţi nu s'au mai reintors comunelor şi particularilor.

Am putea înmulţi atari esemple cu defraudari comise în cercul Risculiţei comuna Bulzesci, unde au încassat banii de drum fără de ai fi administrat la locul competent. Tăcem de alte casuri din ţinutul Dobrei, de casul dela Beşan cu fostul notariu etc. etc.

Nu ómeni privaţi ar fi chemaţi ca sĕ-şi bage mâna în cuibul de vespi, spre a descoperi defraudările şi aşi perde timpul cu acuse şi cu spese mari spre a pune mâna spre cei-ce abusédă de oficiile lor. — Ar fi datoria celor din fruntea comitatului a esercia o controlă mai strictă asupra afacerilor comunali în specie asupra raţiociniilor, şi asupra deosebitelor spese ce adese se fac decătră antistiile comunali.

Puţina controlă, ce s'a eserciat pănă acum asupra afacerilor din pretoriate au adus cu sine ca sĕ ne întrebăm, dacă toţi cetăţenii suntem egali cel puţin când e vorba de datorinţă! Căci a fi şi noi românii egali în eserciarea drepturilor cetăţeneşti nici vorbă nu numai póte fi.

Sĕ luăm un esemplu. Ar cugeta omul, că cel puţin când e vorba de plătirea contribuţiei şi a aruncurilor comunali sĕ fim egali! Tot pre acelaşi picior sĕ fie tractat un român ca şi un magiar.

In realitate lucrul se întêmplă din contră. Cunosc comune unde ţĕranului român pentru contribuţie, şi pentru aruncuri i-s'a bătut la tobă tot ce au avut, pracând proprietariului magiar sub diferite pretecste i-s'a amânat plătirea an de an, şi a rĕmas în restanţă fără a suferi consecuenţele legali pentru neplătire, Cunosc comune în acest comitat, unde representanţa comunală cu ocasiunea staveririi budjetului comunal şi a staveririi aruncului comunal vĕdênd restanţa de arunc la proprietari magiari au deobligat antistia subpropria responsabilitate a scóte aruncurile fără deosebire dară totul au fost îudeşerĭ. Proprietariul mare magiar, apoi omul prietin cu stăpânirea a rĕmas neatins, sĕ plătéscă când va avé voe.

Date speciale din abundanţă sar putea scóte din protocólele cu cari se substern raţiociniile şi budjetele comunali la comitat. Ei, dară atunci cei din fruntea comitatului ar trebui sĕ ie de scurt pre subalternii şi asta nu le prea convine.

Ni-se-va dice: contribuabilii au detorinţa a arĕta abusurile ce s'ar ivi ici colo. Acésta sĕ şi întâmplă, dar de regdulă atunci cuţitul a ajuns la os. Amintesc un cas. Asupra pretorelui din Baia de Criş M. inaintea alegerilor comitatense s'a făcut o arătare la comitele decătră 3 fruntaşi din Baia de Criş, arătêndu-se în colori vii cele ce se întêmplă în aceeaşi pretură.

Şi nici un fir de pĕr nu i s'a atins, ba suplicanţii nici n'au primit nici un rĕspuns. Pretorele a rĕmas pretor.

Dacă te pun pĕcatele sĕ lupţi în comună, în representanţa comunală contra abusurilor, apoi bine sĕ te ţii. Ţi vine comisiunea pentru mĕsurarea dării de venit, şi pre basa informaţiunilor dela notariu etc. esti lovit fără cruţare. Dată ai avut cevaşi cu proprietariul magiar apoi în comisiune te întêlnesci cu el. Dacă ai afaceri pela pretură ori notari eşti şicanat cât 'ţi trebue. Sub astfeliu de împregiurări trebue sĕ lupte un fruntaş în cottul Huniedórei.

Sĕ nu te miri apoi, că se descoper defraudări de mii de fl. Noi am dori mai mult o controlă şi mai mult respect faţă de legi, faţă de toţi contribuabili fără deosebire de naţionalitate.

Notariul

Tractarea numerilor 10 şi 11,

prelegere practică ţinută în 2 Martiu a. c. în Satulung, la adunarea generală a subreuniunei învĕţătorilor români din Ţara Bârsei.

(Urmare).

Tractarea numĕrului 11.

Care numĕr l'am învĕţat mai pe urmă Ioane?

Noi am învĕţat mai pe urmă numĕrul 10. Arată-mi 10 degete N. Numĕră dela 1—10; numĕră dela 10—1. Care numĕr vine după 1? dupa 2? după 3? după 4? după 6? după 7? după 8? după 9? — scrieţi cifra 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3 2, 1. Invĕţătoriul face pe tablă 10 cruci şi întrébă câte cruci am făcut pe tablă? Pe tablă ai făcut 10 cruci, sĕ le numĕrăm. Le numĕră. Dar acum ce am făcut? Ai făcut încă o cruce. Dece cruci şi cu o cruce, câte cruci fac? 10+1=11 Invĕţ. face pe tablă 10 linii. Numĕraţi. Le numĕră: câte linii am făcut? dece! Dar acum? (una). Câte linii fac 10+1. Dece linii şi cu una linie fac 11 linii. Câte puncte am făcut pe tablă? Pe tablă ai făcut 10 puncte. Sĕ le numĕrăm; le numĕră. Dar acum ce am făcut? Un punct. Dece puncte şi cu un punct câte puncte fac? 10+1=11 Numĕră dela 1—10 Dela 10—1. Numĕră tu 10 bile. Câte bile ai numĕrat? Eu am numĕrat 10 bile. Aci câte bile am eu? Acolo ai o bilă; dece bile şi cu o bilă câte bile fâc? 10+1=11 Invĕţ; le arată 11 nuiele; le numĕră câte nuiele am în mâna dréptă? In mâna dréptă ai 10 nuiele dar în mâna stêngă? In mâna stêngă ai o nuia Cât e 10 cu 1 10+1=11 Tăbliţele afară. Faceti 11 linii, 11 i r uccl1duncte, 11nule? Scopul este acela ca scolarii sĕ vadă că lucrurile de lângă numĕr se schimbă, ér numĕrul rĕmâne tot acela-şi. Eu am 11 cruceri" Ce e 11? 11 e numĕrul, dar cruceri? cruceri e numele. Dă numĕrului 11 şi alt nume? 11 linii, 11 bănci, 11 litre, 11 metri, 11 scolari; Acum învĕţătoriul face cifra s'au numĕrul 11. Tăbliţele afară, scrieţi numĕrul 11 de mai multeori.

Analisarea s'au deseompunere numĕrului 11.

Cu ce numeri se scrie numĕrul 11? Numĕrul 11 se scrie cu 10+1, cu 9+2, cu 8+3, cu 7+4, cu 6+5, cu 1+1+1 1+1+1+1+1+1+1+1, cu 2+2+2+2+2+1, cu 3+3+ 3+2, cu 4+4+3, cu 5+5+1. Unu şi cu cât fac 11? 1+10=11. Doi şi cu cât fac 11? 2+9=11. Trei şi cu cât fac 11? 3+8—11. Patru şi cu cât fac 11? 4+7=11. Cinci şi cu cât fac 11? 5+6=11. Şase şi cu cât fac 11? 6+5=11 Şepte şi cu cât fac 11? 7+4=11. Opt şi cu cât fac 11? 8+3=11. Nouĕ şi cât fac 11? 9+2=11. Dece şi cu cât 11? 10+1=11. Cât fac 10 bile şi cu o bilă? 10 bile şi cu o bilă fac 11, cât fac 6 m. şi cu 5 m? 6 m. şi cu 5 m. 11 m. Cât fac 9 litre şi cu 2 litre? 9 litre şi cu 2 litre fac 11 l câte fac 1 kg. şi cu 7 kg?. 4 kg. şi cu 7 kg. fac 11 kg. Cât fac 8 nuci şi cu 3 nuci? 8 nuci şi cu 3 nuci fac 11 nuci.

Ioane? Tu ai îmbusunar 4 cr. în celalalt 3 cr. şi mai capeţi încă 4 cr; câţi cr, ai tu? Eu am 11 cr. Pentru-ce? Pentru-că 4+3×4=11. In banca acésta sunt 5 scolari, în ceealaltă sunt 6 scolari, câţi scolari sunt în ambe băncile In am amêndóuĕ băncile sunt 11 scolari. Pentru-ce? pentru-că 4+6=11.

N. are 3 mere şi mai capĕtă încă 8 mere, câte mere are el? G. a scris eri 7 rênduri şi adi 4 rênduri, câte rênduri a scris el? Maria e de 5 ani. Elena e cu 6 ani mai mare, de câţi ani e Elena? Un om vinde o óie cu 8 fl. şi un miel cu 3 fl. câţi bani a căpĕtat el?

11=10+? =9+?=8+?=7+?=6+? 9 m. +? m=11 11=2+? 11=4+5+? =1+2 =2+?=3+? =4+? 41 +? l=11 l. 9=4+? =6+2+? 6 kg. +? kg.=11 kg. 7=3+? =5+4+?

Subtragerea:

Cât remâne dacă luăm 1 mĕr din 11 mere? Dacă luăm 1 mĕr din 11 mere, mai rĕmân 10 mere. Cât rĕmâne dacă luăm 2 scrisori din 11 scrisori? Cât rĕmâne dacă luăm trei din 11? Cât rămâne dacă luăm 4 l. din 11 l? Cât rĕmâne dacă luăm 5 kg. din 11 kg? Cât remâne dacă luăm 6 m. din 11 m? Câte cărţi rĕmân dacă luăm 7 cărţi dne 11 cărţi? Câţi cruceri rĕmân dacă luăm 8 cr. din 11 cr. Câte tăbliţe rĕmân, dacă luăm 9 tăbliţe din 11 tăbliţe? Câte stile rĕmân dacă luăm 10 stile din 11 stile?

N. are 11 cr, şi îşi cumpĕră cu ei o tăbliţă; câţi cr. i-a mai rĕmas? V. are 11 scrisori, şi scrie din ele 5, câte scrisori iau mai rĕmas nescrise? C. are sĕ scrie 11 rênduri şi scrie din ele 4, câte rênduri mai are sĕ mai scrie? O muere are într'o cană 11 litre de lapte şi vinde odată 5 litre şi odată vinde 3 litre, câte litre a vêndut ia şi câte i-a mai rĕmas? Ea a vêndut 8 l. şi iau mai rĕmas încă 3 litre. Pentru-ce? Pentru-că 5+3=8, 8+3=11. Un şcolariu are 11 mere şi dă din ele la alt scolariu 3, la altul 6, la unul 2; câte mere iau mai rĕmas lui? Cât e 11—1? 11—2? 11—3? 11—4? 11—5? 11—6? 11—7? 11—8? 11—9? 11—10? 11—11?

(Va urma).

Varietăţi.

* (Sinódele diecesane.) Sinodul ordinar eparchial al diecesei Aradului şi al diecesei Caran sebeşiului s'a convocat pe Dumineca Tomei.

* (Cancelarie advocaţială.) Dl dr. Laurentiu Pop ş'a deschis cancelaria advocaţială in Abrud.

* (Sciri militare.) Sub-colonelul Emanuil Bălaş este numit colonel la reg. 2 de inf.; majorul Nicolau Cena dela reg. 31 de inf. est denumit comandantul scólei de cadeţi în Karthaus la Brünn; au fost denumiţi mai departe căpitanii cl. 1: căpitanii de cl. 2: Mihail Seracin reg. 43 de inf.; Ioan Humiţia reg. 66 de inf.: Iuliu Mărginean reg. 43 de inf: Ioan Ioanăşiu reg. 50 de inf.; Stefan Simic reg. 62 de inf. — Căpitani de cl. 2: locotenenţii Vasiliu Puşcariu reg. 66 de inf. Alecsandru Bob Hangea reg. 82 de inf. Ambrosiu Cutic reg. 51 inf.; George Ioanovici reg. 50inf. — Locotenenţi: sublocotenenţii Constantin Murĕşian reg. 82 de inf.; Alecsandru Cioban reg. 6 de inf.; Ioan Voicu reg. 64 de inf.; Ilie Ciugudean reg. 64 de inf.; Damaschin Roman reg. 51 de inf. şi Alecsandru Muntean reg. 101 de inf. — Sublocotenenţi aspiranţii de oficer Eugen Piposiu reg. 33 de inf.; Ioan Baracu reg. 85 de inf.; Aurel Pĕcurariu reg. 63 de inf. şi Nicolau Botezan reg. 62 de inf. In regimentul de căi ferate şi telegraf a fost numit locotenent: sublocotenentul Tit cavaler de Onciul. Medic de regiment cl. 2 a fost numit medicul superior Dr. Albin Pop.

* (Balotagii pentru camera României.) Din 16 şi 17 Aprile vechiu au fost alegerile de balotagiu.

După scirile ce primim păn' acum liberalii au suferit înfrângeri în 15 cercuri şi numai în 5 au reuşit faţă de candidaţii guvernului, cari acum avé asigurată maioritatea în camerĕ.

Lista fraţilor Brătian au picat în Bucuresci.

* (Bismarck deputat.) Principele Bismarck cel odinióră mare şi tare, a eşit învingătoriu în balotagiul din 30 Aprile, faţă de socialistul Schmalfeld.

Lumea astéptă cu încordare sĕ vadă rolul ce va juca în parlamentul german.

* (Regina Natalia.) Conclusul scupcinei sêrbesci, prin care s'a hotărit ca părinţii regelui Sêrbiei, sĕ părăsécă ţara s'a comunicat şi reginei Natalia, care însĕ nu va ceda decât forţei. Guvernul e hotărît a aplica şi forţa.

* (Tălhărie la gara din Arad) In dilele trecute s'a întêmplat la gara din Arad un cas de tot tragic. Pădıtoriul dela oficiul postal a fos omorit în tr'un mod infiorător, după-ce i sa arunt cat mai întâiu ardeiu în ochi. Hoţii au luat 9600 fl.

* Invitare „Societatea de lectură a tinerimei dela institutul pedagogic-teologic gr. or. român din Arad, învita la „şedinţa publică“ ce se va ţiné în Dumineca Tomei la 28 Aprile (10 Maiu), 1891 în „Sala cea mare a Seminariului“, cu următoriul.

Program.

1. Christos a înviat“, arr. de N. Chicin, esec. de corul vocal.

2. „Cuvênt de deschidere“, rostit de v.-preşedintele A. Givulescu, cleric c. III.

3. „Cântec de primăvară“, de C. Porumbescu, esec. de corul vocal.

4. „Invierea Domnului“, disertaţiune de S. Cornea, cleric c. III.

5. *a.*) Luna dórme“.

b.) „Hora“, arr. de N. Chicin, esec. de corul instrumental.

6. „Chizeşia“, poesie de Schiller, trad. de C. Morariu, declamată de A. Givulescu, cleric c. III.

7. Adio pădurii“ de B. Mendelssohn, esec. de corul vocal.

9. „O învĕţătură din istoria mai nóuĕ a bisericei române“, disertaţiune de G. Proca, cleric c. II.

9. „Carmen Sylva,“ vals de I. Ioanovici, esec. de corul instrumental.

10. „Simţul de pietate creştinéscă“, disertaţiune de C. Puticiu, cleric c. III.

11. „Hora“ arr. de N. Chicin, esecutat de corul vocal.

12. „Galopp“ de A. Cirillo, esec. de corul instrumental.

13. „Haimana“, monolog de V Alecsandri predat de G. Lupşa, cleric c. I.

14. „Cisla“ de C. Porumbescu, esecutat de corul vocal.

15. „Marş“ de I. Mureşan, esecutat de corul instrumental.

Inceputul la 7 óre séra.

Arad, 23 Aprile, 1891.

In numele societăţii:

Aureliu Givulescu,
v. preşedinte.

Giorgiu Proca,
secretariu.

* (Necrolog.) George Popovici, paroch în Lesnic şi Maria Popovici căsătorifă Sinca ca fii, Luiza Popovici şi Petru Sinca ca noră şi ginere, Petru Popovici şi Veronica Popovici ca fraţii, Maria, Sinefta, Victoria, Valeria, Ioan şi Lucreţia Popovici, Valeria şi Teresia Sinca, Abel Bera, Jofica Bera, Sinefta Bera, Juja, Petru, Victoria, Cata, Ana, Jofica, Adolf ca nepoţi şi nepóte, cu inima frântă de durere aduc la cunoscinţa tuturor amicilor şi cunoscuţilor trecerea din viaţă a mult iubitului lor tată, socru, frate, moş şi unchiu **Ioan Popovici,** paroch rom. gr. ort. din Chergheşi, întâmplată la 15/27 April a. c. postmeridiane la 3 óre, în etate de 65 ani.

Rĕmăşiţele pământesci se vor astruca spre vecinică odichnă, în cîmiteriul bisericei gr. ort. din Chergheşi, la carea a servit 40 ani ca paroch, Mercuri în 17/29 April a. c.

Fie-i memoria binecuvântată!

Chergheşi, la 16/28 April 1891.

* (Necrolog.) Vasiliu Bologa, paroch gr. or. ca fiiu cu soţia Carolina S. Marincaş ca noră, Aurel, Eugen, Valeriu, Iuliu; Silviu, Emil şi Maria Bologa ca nepoţi; Óna vĕduvă Cismaş născ. Botezan ca noră, Adrian Cismaş, preot gr. cat. în Orasia, Silvia şi Eugenia ca nepóte cu inima întristată anunţă, că buna mamă, sócră, bunică şi respective mătuşă vĕduva *Maria Bologa* născ. *Botezan* după îndelungi suferinţe, împărtăşită fiind cu s. taine ale muribundilor în 29 Aprile a, c. st. n. la 12 óre din nópte, şi-a dat nobilul seu suflet în mânile Creatorului, în al 58-lea an al etăţei şi al 12-lea an al vĕduviei sale.

Rĕmăşiţele pământesci se vor aşeda după ritul gr. or. în 1 ma Maiu a. c. st. n. p. m. la 12 óre în mormêntul familiar din cimiteriul bisericei gr. or. din loc. — Fie-i memoria eternă, rĕpausul lin!

Turda, în 30 Aprile, 1891.

* (Descoperire importantă în Pompei.) Cu ocasiunea desgropărilor din Pompei s'a descoperit Sâmbăta trecută un schelet bine conservat care era cu faţa culcată la pămênt semn că a fost surprins de o catastrófă şi a fost acoperit de lavă.

Scheletul s'a găsit în locul acela undc a fost cartierul garnisónei române.

* (Pentru cei ce vor viaţă lungă.) — Iată o mărturisire despoiată de artificii pe care bĕtrânul Gladstone a făcut-o unui reporter al ḑiarului Nev-York Morning·

„Vrei se afli cum am ajuns la vârsta de 80 de ani? Lucrul e simplu.

In fie care nópte dorm liniştit câte şepte césuri.

Când sunt la Hawarden Park me duc în tóte dimineţile la biserică. Deosebit de buna stare de spirit ce procură eserciţiilc religióse dênsele mai au încă folosul de a rĕspândi asupra sistemului nervos o linisce binefăcĕtóre.

Lordul Nennyson fiind intervievat a rĕspuns tot într'un chip evlavios.

„Dacă am putut sĕ celebrez a 81 a aniversară a nascerei mele, a ḑis marele poet, pricina este că n'am suferit nici una din acele sguduiri, pe care le produc micile afaceri ale vieţei; am stat totdéuna retras şi liniştit şi m'am gândit mereu la Dumneḑeu.

„Gândeşte-te totdéuna la viitoriul de după mórte a ḑis un inţelept. Aşa am făcut eu şi de aceea am ajuns la bĕtrêneţe".

Avis acelora care vor se trăiască mult ca aceşti doi ómeni mari.

* (Germanii şi berea.) Am publicat deunăḑi o statistică a consumaţiei de bere în Germania, din care reeşia că într'un an germanii beau ca la 5,200,000 de litre de bere cea ce ar represinta un rĕu curgênd ḑi şi nópte cu iuţală de 593 de metri cubici pe o óră şi 165 de litre pe secundă.

Statistica împrumutată revìstei „Science pour tous" se sfêrşia cu observaţia, că beutura de bere moleşesce trupul şi mintea.

„Cosmos" altă revistă şcientifică contestă acésta afirmare spre consolaţia beuturilor de bere.

Ea aduce ca esemplu numai pe d de Bismark, care a dovedit forte bine contrariul. Dar ḑiarul sciencific afirmă chiar mai mult, el ḑice, că trebue se re recunóscă că berea e unul din elementele de forţă ale Germaniei.

Iată pentru ce:

Tot acel lichid de 105 litre de cap pe an nu este consumat decât în mica parte în familie, cea mai mare parte se bea în berării, în cari totă lumea întră şi petrece lungi césuri în faţa păharului me reu înoite schimbând idei, învĕţând a se cunósce.

Germanii se scie au pasiunea şi geniul asociaţiunii: după o vorbă celebră de îndată ce sunt trei împreună ei constitue patru asociaţii deosebite. Şi mai ales la berării se constitue aceste grupuri, cari dau o putere estraordinară ideilor, pe cari le represintă.

In tóte lucrurile însĕ trebue o mĕsură şi cu drept cuvênt e de temut, că germanii sunt pe cale de a o trece în materie de beutură a berei.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Din esortaţiunile unui catichet dela scólele nóstre medii.

Furnicile.

> Mergi la furnică, o leneşule, şi urméză vĕḑênd căile ei şi fii mai înţelept decât dênsa. Pild. lui Sol. cap. 6. st. 6.

(Urmare.)

Sĕ ne întórcem érăşi la mica şi corăgiósa furnică, despre care v'am istorisit mai înainte. Am vĕḑut, că în sfêrşit i-a succes, ca sĕ trécă cu povara preste dél. Unde este ea acum? Priviţi, cât de departe a ajuns cu câtă iuţélă a percurs ea acésta cale lungă! Cum a fost acésta cu putinţă? Dar priviţi, acum numai este singură la lucru; alte furnici, cari din întâmplare treceau pe lângă ea vĕḑură, că sîrmana sĕ rumpe sub povara sa cea mare şi i-au venit într'ajutor.

Érăşi o virtute a furnicilor, ele se ajută, se sprijinesc una pe alta. Deşi furnica nu este tocmai complesantă faţă de grăuruş, care petrece vara întrégă în cântece şi veselii, totuşi nu este complesantă faţă de fraţii sei de surorile sale, faţă de celelalte furnici; nu le lasă nici odată în perplesitate, în pericul sau în primejdie; nu lasă sĕ trécă nici un prilej, nici o ocasiune, fără ca sĕ le intindă mână de ajutor şi se le servéscă.

Puteţi-ve asĕmêna în privinţa acésta cu furnicile? Dacă vedeţi diminéţa, când veniţi la scólă, un copil mic cu o povară grea în spate, daţii mână de ajutor; i aţi luat vre-unu povara din spate, ca sĕ o duceţi şi voi o bucată de loc? Sau dacă vedeţi un biet de ucenic palid şi flămând intinḑênd la o teleagă cu povară, ca s'o scótă din şanţ, pus-aţi şi voi mâna, ca sĕ-i ajutaţi?

Iubiţii mei, în lumea acésta sunt mulţi, putem ḑice fórte mulţi, cari pică sub povara grijilor şi a durerilor celor prea mari şi grele pentru dênşii.

Vreţi sĕ-le ajutaţi şi sĕ împliniţi porunca apostolului care ḑice:

„Purtaţi sarcina unul altuia, şi aşa veţi împlini legea lui Hs" (Galat. 6. 2.)?

In fiesce-care casă, în fiesce-care scólă, în fiesce-care familie ni sĕ dă ocasiune ḑilnic de a face bine, de a fi folositori, prevenitori şi de a da mâna de ajutor.

Este frumos, dacă copii sunt plăcuţi, ér nu su pĕrăcioşi şi sândăcoşi, când sunt conturbaţi în jocurile lor, pentru-ca se aducă şi ei un mic serviţiu şi dacă acest serviţiu îl duc cu cea mai mare plăcere şi bucurie. Eu îndrăsnesc a ḑice, că dorinţa de a ajuta pe altul, de a face serviţii altora este virtutea cea mai mare, cea mai frumósă şi cea mai drăgălaşe, este o virtute, prin care noi devenim asemenea lui Dumneḑeu, care singur este iubirea, prin care devenim asemenea mântuitoriului nostru Is. Hs. că a fost bogat, dar s'a făcut sărac pentru noi, ca prin sĕrăcia lui noi se devenim bogaţi, după cum ḑice apostolul Pavel în epistola a II a către corinteni la cap 8 st. 9.

„Că sciţi darul Domnului nostru Is. Hs. că pentru voi a sĕrăcit bogat fiind, ca voi cu sĕrăcia lui sĕ ve îmbogăţiţi": o virtute ḑic, prin care devenim asemenea lui Is. Hs., care mergea din un loc în altul, pentru ca se facă bine, si care ḑise despre sine minunatele cuvinte: „Fiul omenesc n'a venit sĕ i sĕ slujéscă, ci sĕ slujéscă". Mat. 20. 28.

Iubiţii mei, priveghiaţi şi ve rugaţi, ca sĕ ve umpleţi de duchul iubirei de a face bine. Rugaţi-ve lui Dumneḑeu, ca sĕ ne dea după cum ḑice sânta scriptură, inimi milostive şi mâni totdéuna binefăcătóre. Deprindeţi-ve a gândi mai mult la fericirea altuia decât la a vóstră; întrebaţi-ve în fiesce-care ḑi, ce bine puteţi face altuia, ce bucurie, ce serviţii îi puteţi aduce, şi atunci egoismul, iubirea prea mare de sine va trebui se facă loc iubirei, care nu caută al seu, şi luaţi bine în sémă, ce ve spun: atunci a-ţi aflat un mare secret. Şi sciţi ce secret? Aţi aflat secretul de a fi fericiţi. Perḑêndu-te pe tine, te reafli érăşi: dând altuia, devii bogat, părăsind pentru altul bucuria şi plăcerea ta proprie, afli adevĕrata fericire.

Acesta este adevĕrul cel mare, pe care mântuitorul nostru Is. Hs. ni-la recomandat, când ḑise:

„Cine voiesce sĕ şi mântuéscă viaţa, o va pierde ér cine îşi va pierde viaţa sa pentru mine, acela o va afla.

(Va urma.)

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 29 Aprile 1891

	Viena	*B.-Pesta.*
Renta de aur ung. de 4 $^0/_0$	—.—	—.—
Galbin	5.51	5.47
Napoleon	$9.26^1/_2$	9.25
100 marce nemţesci	57.15	57.15

CONCURS.

Postul de moşit din comuna Tălmăcel este de a se ocupa.

Concurentele au a se adresa la oficiul comunal din Tălmăcel, unde se pot vedea şi condiţiunile respective. Terminul 30 ḑile dela prima publicare a concursului.

Tălmăcel, 28 Aprile, 1891 (67) 2—2

Fontina, notariu.

Toma Nedelcu, jude.

Nr. 306 [65] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de capelan din parochia de clasa a III a Chintelnic in tractul Bistriţei, in urma încuviinţărei Prea veneratului Consistoriu din 12 Februariu a. c. Nr. 922, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post, calculate în bani, fac la an suma de 200 fl. Informaţiuni mai de aprópe despre acele se pot căpăta la oficiul parochial şi protopresbiteral.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor din vigóre până la terminul sus indicat, la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei.

Borgo-Bistriţa, în 28 Martiu 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 1155 [66] 2—2

CONCURS.

Pentru îndeplinirea următórelor posturi de păḑitori de pădure cualificaţi sistemisaţi la mandatul onoratului comitet administrativ silvanal al comitatului Sibiiului.

1. Păḑitoriu de pădure pentru pădurile comunelor Aciliu, Mag şi Săcel precum şi pentru pădurile aflătóre pe hotarul acestor comune aparţinĕtóre bisericei gr. or. din Mag şi Aciliu şi pentru pădurea comunei Topârcea pe hotarul Magului. Locuinţa în Săcel.

Simbrie anuale de 100 fl. şi pauşal de cal 60 fl.

2. Păḑitoriu de pădure pentru comuna Cacova cu locuinţa în Cacova, simbrie 100 fl., pauşal de cal 50 fl.

3. Păḑitoriu de pădure pentru comuna Sibiel şi pădurea bisericei gr. or din Sibiel, locuinţa în Sibiel.

Simbrie 160 fl., pauşal de cal 40 fl.

Afară de acésta păḑitoriul de pădure va primí a treia parte din despăgubirile după prevaricaţiunile silvanale arătate de el precum şi tacsa de mânat legele.

Cei ce reflectéză la unul dintre posturile acestea se şi înainteze la subscrisul cererea instruită cum se cade cel mult până în 15 Iuliu a. c., alegerea se va îndeplini în 15 August.

Selişte, în 24 Aprile 1891.

Pretorul suprem
Dr. Leményi.

Sz. 7093/890 plg. (60) 2—3

Hirdetmény.

A pálosi ált. határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, a működő mérnök megválasztása, és a költség előirányzat elkészitése végett Bro Apor Zoltán kir. törvényszéki biró kiküldetik és határidőül az **1891 évi Május 19-ének d. e. 9 órája** Pálos község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekelt felek azon hozzáadással idéztetnek meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Erzsébetváros a kir. törvényszéknek 1891 aprilis 6-án tartott üléséből.

Vén András, elnök.

Zoltán, jegyző

O specialitate necomparabilă
între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă şi strĕinătate
este
apa minerală de
„Répát"

care în urma composiţiuei pré fericite a părţilor sale minerale şi a conţinutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare şi de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de „**Répát**" sĕ întrebuinţéză ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului şi a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor şi a beşici etc. are un efect admirabil la secreţiunea udatului şi este recunoscut ca remediu salvator nepreţuibil.

☞ **Cel mai curat şi binefăcĕtoriu product natural.** ☜

☞ **Ca borviz adecă beut cu vin** ☜

nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nicì o altă apă minerală a contnentului.

☞ Şampagnul apelor minerale. ☜

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de „**Répát**" nu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci şi ca pe un escelent medicament şi ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înţelept precum şi pentru copii spre întrebuinţarea ḑilnică cu cea mai mare căldură şi conscienţiositate.

Apa minerală de „**Répát**" umplută în flacóne elegante de $^1/_2$ şi $^1/_1$ litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete şi veritabilă în Depoul subsemnatului de espediţiune în *Braşov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher şi tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima
Administraţiunea isvorului
Josef Görgy.

[27] 11—20

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 46 Sibiiu, Joi 25 Aprile (7 Maiu) 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

O voce la pensionarea preoţilor români gr. or. din archidiecesa Transilvaniei.

Dacă românii astăḑi esistă, ca corp, ca naţiune; dacă avem o limbă naţională, în care românii îşi esprimă sentimente, idei, păsuri şi bucurii comune; dacă am străbătut atâtea secule de invasiuni, de suferinţe şi devastări şi plutim încă ca naţiune, ḑicea dl C. Rosetti la Atheneu în anul 1866, acésta o datorim fără îndoélă biserici (preoţilor).

Biserica a conservat limba, ea ne-a conservat instituţiunile nóstre naţionale şi in tot timpul tinda bisericii s'a prefăcut în scólă, pentru a învĕţa pe români carte românéscă; ai face sĕ nu uite limba străbună şi pentru a păstra în inimile lor sacra scânteе a românismului.

Făcutau sĕrmanii preoţi români în trecutul dureros şi posomorît tot ce au putut ca se nu între — cum se ḑice — lupii în staulele oilor; ca se ţie pe români în jurul bisericii lor; fostau ei în adevĕr şi mai sunt încă ângeri păzitori ai poporului nostru.

Preoţii au păḑit acest popor de nu l'a răpit în seculii al 13—14 şi al 18-lea biserica apusénă; preoţii au apĕrat poporul nostru de calvinism în seculii al 16 şi al 17 lea că altfel perdut era el precum s'a perdut nobilimea română din Transilvania. Preoţilor este a se recunósce meritul, că poporul nostru şi-a păstrat religiunea, morala, naţionalitatea şi datinele românesci, Lor trebue sĕ le recunóscem meritul pentru promovarea culturei, multă puţină cât o posed românii astăḑi, mai ales cei de dincóce de Carpaţi; dela sf. altariu au eşit cei mai mulţi bărbaţi de carte; preoţii au colectat de s'au înfiinţat frumósele fundaţiuni ale archidiecesei şi numai ei de sine nu s'au îngrijit.

Recunoscinţă auḑim că esprimă ei bărbaţilor, cari au sulevat cestiunea pensionărilor.

Cete de cete, câte trei patru preoţi auḑiamu-i vorbind de acésta cestiune, sulevată cu atâta căldură şi în colónele acestui diar.

Se mai întrebau ei: Óre ţin representanţii bisericei române gr. or., că preoţii merită o pensiune? Óre va lua Măritul sinod archidiecesan în acest an vre-un conclus asupra pensionării? Óre se vor puté bucura de pensiune şi preoţii de aḑi, cari au servit 20—30 de ani bisericii?

Aceste dorinţe şi nedumeriri am creḑut că este bine sĕ se dea publicităţii cu o părere.

De merită acesti păstori sufletesci o pensionare ḑicem:

Preoţii români sunt aşa precum se presintă ei publicului, unii cu studii mai superióre alţii cu mai puţine studii, unii pre lângă serviciul divin ţin predici publice în biserici, alţii ţin învĕţături morale directe fie cărui parochian prin mărturisire etc., şi acésta din urmă are în multe casuri mai mult efect şi folos chiar decât cele publice. Astfeliu au susţinut morala crestinilor preoţii din negrul trecut; astfel mulţi din ei o sustin şi astăḑi. Sunt toţi sau nu corespunḑĕtori timpului present nu scim, ceea ce scim este, că mai toţi n'au salarii, n'au plată corespunḑĕtóre, nici măcar pe jumĕtate ca preoţii altor confesiuni, au trăit şi trăesc preoţii români numai din venitele epatrafirale, cari cu fie care ḑi se împuţinéză.

Pentru ca se susţie ei familia, asudă sĕrmanii la córnele plugului, la sapă, la secere şi la cósă.

Dacă nu li se póte face un salariu mai corespunḑĕtoriu, autorităţile competente bisericesci pot sĕ le asigureze cel puţin o pensiune la bătrâneţe şi la casuri de nenorocire.

Necesitatea neapĕrata pretinde acésta.

Când omul este obosit, stă locului nu mai póte munci, când el este espus unui viitoriu trist, unor ḑile negre, unui periclu, el e disgustat a mai lucra.

Şi cine este mai espus pericului ca preotul gr. or., care după ritul nostru trebue sĕ mérgă la toţi bolnavii şi la acei cu bóle epidemice; trebue sĕ mérgă ḑiua şi în meḑ de nópte; când il chémă, trebue sĕ sară şi se mângăe pe parochienii sei în cele sufletesci.

Óre ce fac ei, când sunt cuprinşi de astfeliu de bóle periculóse? Sunt desperaţi. Desperaţi sĕ vĕd ei când simt, că puterile le slăbesc, când îşi vĕd numĕrósa familie neasigurată şi ameninţată cu perire de fóme.

Astfeliu de casuri durere o mulţime sĕ vĕd: Sĕ vĕd preoţi români la bĕtrâneţele lor după un serviţiu de 30—40 de ani lipsiţi neavênd cu ce trăí; se vĕd o mulţime de preotese vĕduve cerşind pe la protopopul locului; sĕ vĕd copii de preoţi rĕmaşi orfani şi întraţi ca servitori. Un simţ dureros, o cugetare tristă cuprinde pe ori-ce individ cu judecată, care vede acéstă stare.

Nu numai statul, nu numai alte confesiuni au îngrijit de funcţionarii sei, dară şi privaţii au început a provedea pe cei ce le-au servit mai îndelung cu pensiuni.

Trebue sĕ credem că cei competenţi se vor convinge, că e necesar a se pensiona preoţii români în vederea bunelor serviţii prestate némului nostru.

Drept acestea credem, că Măritul sinod archidiecesan va delibera asupra acestei cestiuni cu atât mai vêrtos, cu cât preoţimea din mai multe protopopiate a înaintat rugări ven. consistoriu archidiecesan şi Măritul sinod credem, că va lua în considerare, că acesti păstori sufletesci mai ales astăḑi trebue încuragiaţi în chemarea lor şi mângăiaţi în trista lor stare.

Modalitatea, de a se da pensiuni astăḑi sau mai târḑiu, va depinde dela mijlóce şi dela capital.

Fondul „Rudolfin" şi contribuind şi preoţii cu quote mai însemnate vor înlesni mult înfiinţarea fondului şi preoţii vor putea, dacă nu altfeliu, se capete ajutóre precum capĕtă preoţimea din diecesa Aradului.

Archidiecesa, eare are mai multe fonduri nu póte rĕmânea în urma celorlalte diecese.

In urmă după părerile, ce le am auḑit dela preoţi, ei doresc sĕ se facă mai bine astăḑi cât de puţin, de cât mâne de ajuns. Mai doresc, ca proectul de statute pentru pensionarea preoţilor de care a făcut acésta preţuită fóie o menţiune sĕ se publice pentru-ca contribuind şi ei anual dacă vor fi 3 clase de pensionare sĕ se pótă ei însuşi declara, că vor plătí tacsa pentru clasa, în care voesc sĕ fie pensionaţi.

Bărbaţii bisericii, cari se vor interesa de cestiunea acésta şi sĕ vor întrepune a se face ceva pentru preoţime, vor avea drept resplată mulţămirea lor proprie şi recunoscinţa posterităţii că au încuragiat şi pre acesti factori, ca se lucreze în chemarea lor cu zel îndoit.

C.

Revista politică.

Ḑiua de prima Maiu, sĕrbătorită acum de toţi lucrătorii din statele europene, a decurs aprópe pretutindenea în linisce.

O conturbare a liniscei a fost în Ungaria numai la Orosháza şi şi aceia a provenit mai mult din netactul amploiatului respectiv.

Din Francia se semnaléză şi unele ciocniri între anarchişti şi armată, dar făr sĕ fi luat un caracter mai serios, ca în Roma, unde au trebuit sĕ se facă şi unele arestări.

Foile berlineze nu sunt de loc entusiasmate de alegerea lui Bismarck ca deputat.

Probabil că principele 'şi va lua locul în cameră numai la tómnă, deóre ce sesiunea acésta are sĕ se închee preste câteva ḑile.

Regina Natalia va pregăti guvernului sêrbesc mari încurcături.

Étă ce scrie „Timpul":

Cercurile guvernamentale din Belgrad continuă a fi viu preocupate de chestia espulsărei din Sêrbia a reginei Natalia. Acésta espulsare păruse hotărîtă ḑilele trecute, după ce ex regina declarase verde

---

FOIŢA.

Porumbii.

— Naraţiune orală după Körner de *Carolina Pichler.* —

Ploia curgea şiróie şi prin sucitura văilor urla vijelia. Valuri de neguri îmbrobădeau munţii şi érna cea apropiată părea, că de pe acum voesce a-şi arăta puterea preste câmpurile romantice. Atunci în tăcuta odaie a castelului baronésa de Erlau şi fica ei Lyddy erau ocupate cu scóterea sforilor întinsĕ dela o broderie, ce chiar o isprăvise, care era menită pentru un jeţiu elegant, ce astăḑi trebuia se fie gătat de lucrători. Mama rupea sforile vesĕlă şi sprintenă şi se bucura atât de opera de artă cât şi de bucuria, ce o a avea fiiul ei Alfred, când mâne séră la sosirea lui i va arĕta înaintea mesei lui de scris scaunul cel comod şi frumos, pe care îl dorise el de atâta vreme. Lyddy nu lua parte la bucuria ei, şi fiecare privire, ce mama arunca asupra palidei copile, rĕspândea o umbră întunecósă preste vioşia senină a inimei de mamă, ce era miscată de bucurie.

Lyddy şi Alfred erau gemeni. Ei erau cei dintâiu şi unica garanţiă a unei dragosti sincere, ce lega pe părinţii lor. Pe amândoi copiii-i unise dela nascerea lor atât în suferinţă, cât şi în bucurie, atât când erau bolnavi, cât şi şi când erau sănĕtoşi; o simpatie de admirat, o simpatie, căreia de şi adesea causa o bucurie mută părinţilor, totuşi mai adeseori descepta în ei griji, ce-i neliniştéu. Căci acel consimţĕmênt neînţeles, care din amêndoi fraţii făcea o fiinţă, şi în urma căruia se traspunea ori ce influenţă dela o jumĕtate a unuia asupra celeilalte jumĕtăţi astfeliu, încât Lyddy părea a fi numai o scânteie emanată din viaţa lui Alfred descepta în ei, nu fără temeiu, tristul gând, că pe amêndoi i-ar putea sĕ-i ajungă deodată o lovitură, şi că perḑând pe unul părinţii, ar puté fi despoiaţi de amêndoi. In puterea vesĕlă a tinereţei ambii au ajuns anul al 18 lea. Jocurile lor au fost comune, comună a fost şi instrucţiunea lor, până ce le permise deosebirea chemărei lor viitóre. Grele ḑile au început pentru gingaşa soră atunci, când spiritul bărbătesc al fratelui, desvoltându-se întrun curagiu mai deschis, îl depărta de ea din ce în ce tot mai adesea pe stânci sau în păduri, ca sĕ facă eserciţii cutesate şi întreprinderi periculóse. Şi mai greu când în anul trecut sĕ vorbí în fine despre mergerea lui la universitate. Incetul cu încetul sĕ făcù pregătirea de plecare. Ea însaşi trebuia sĕ lucre, spre al provedea cu cele de lipsă, şi totuşi sĕ-şi ḑică, că acum odată nu se póte şi nu-i ertat sĕ fie altcum. O, câte lacrămi nu au udat batistele cele fine şi cravatele cele frumos cusute, ce ea cu o sirguinţă juvenilă le pregătì pentru Alfred al ei şi pe cari le va purta el acum departe — departe de ea. Sosí în fine ḑiua de despărţire. Sălbaticul tinĕr sĕ înduioşă, bucuria pentru splendidul viitor al vieţii libere de studênt sĕ năbuşí prin cugetele de a părăsí pe părinţii cei iubiţi şi sora sa mai scumpă de cât tóte. Şi când despărţirea era aprópe, când numai o nópte deschilinea viéţa cea obicinuită dela castelul părintesc, de viaţa unei luni cu totul strĕine, inima i se strinse tare şi cu un glas sĕrbătoresc rógă pe sora sa se'l urmeze în odaia ei. Ea merse cu el şi rĕmase încremenită, căci pe masa, la care adesea şeḑuse cu fratele ei, se afla o colivie mare şi frumósă, ér în ea erau doi porumbei sĕlbatici roşii cenuşii, de tot drăgălaşi, cu inele negre la gât, cari guguiră amical fratelui ei, când acesta, deschizând colivia şi strigând pe bărbătuşul, ce se chema Alfred, lăsa pe acesta sĕ-i sară pe deget şi astfel îl dădu sororei sale, apoi momi şi pe Lyddy, i o pusĕ pe umăr. Animalele cele mici şi plăcute băteau amical din aripi şi cum Alfred i-a ertat Lyddyei ei luară câteva grăunţe în mod plăcut dintre degetele şi buzele copilei. Alfred i prinsesă cu câtăva vreme înainte, nu fără pericul, la munte, cu ocasiunea unei escursiuni. (Va urma.)

că de bună-voe nu se va esila nici odată. Dar o dificultate s'a ivit: In ce chip sĕ se facă espulsarea? Regina Natalia, s'a obiectat, este în cele din urmă cetăţénă sêrbă şi constituţia nu permite espulsarea cetăţenilor sêrbi din ţară; şi guvernul a început a se cam teme de gălăgia cu care amenință oposiţia, ce pare hotărită a denunţa ca o flagrantă călcare în picióre a constituţiei ori ce încercare de a se depărta cu forţa din ţară regina Natalia.

Incurcătura guvernului este cu atât mai mare cu cât se ḑice că regele Milan ar fi declarat că în casul când fosta sa soţie n'ar subscrie şi dênsa la învoiala făcută pentru regularea raporturilor dintre regele Alecsandru şi părinţii sei, s'ar considera şi el deslegat d'aceea învoélă şi lucrurile ar reveni la starea penibilă în care se aflau înainte de încheerea învoelei.

In drumul seu spre Paris, regele Milan a avut la Pesta lungi convorbiri cu un unchiu al seu, contele Hunyadi, despre care mai eri telegraful ne-a spus că a sosit la Belgrad, probabil cu misiunea de a îndupleca pe regina Natalia sĕ părăséscă Serbia de bună voe.

In acéstă încercare pare a sta acum speranţa guvernului sêrbesc.

Intrebarea e însĕ, dacă nici acéstă încercare n'ar isbutí, ce se va face?

Ḑiariul oficios „Odiek" scrie în acéstă privinţă un articol, care începe prin a recomanda guvernului, ca ori-ce s'ar ḑice, sĕ întrebuinţeze şi forţa în contra reginei.

Numitul ḑiariu încércă, în acest scop, sĕ dovedéscă că resoluţia luată în acéstă privinţă de scupcină este cu desĕvêrşire în conglăsuire cu constituţia, că guvernul are tot dreptul de a espulsa pe regina din ţară, că articolul din constituţie, privitoriu la cetăţenii sêrbi, nu se póte aplica în casul de faţă deóre ce regina în realitate şi în înţelesul comun al cuvêntului n'ar fi cetăţénă.

Articolul ḑiariului sêrb amintesce şi casuri petrecute în alte monarchii constituţionale în cari cetăţenii de asemenea nu pot fi espulsaţi din patrie şi cu tóte acestea s'a întêmplat că unor membrii ai familielor foste domnitóre li s'a interḑis rĕmânerea pe teritoriul patriei.

Dar „Odiek" sfârşesce cu frasa următóre:

„Scupcina şi-a împlinit datorinţa faţă cu ţara şi faţă cu regele, provocând pe guvern a cere dela regenţa regală sĕ restitue pacea în jurul tronului, ceea-ce ar fi o necesitate absolută, şi spre acest scop sĕ se foloséscă de drepturile pe care le posede că petenia statului faţă cu membrii familiei sale".

După chiar ḑiariul oficios sêrb dar, în realitate totuşi nu guvernul ci regenţa ar fi îndreptăţită a impune reginei petrecerea în străinătate şi acésta în virtutea puterei ce are ca administratórea puterii regale în numele regelui, căpetenia dinastiei. Guvernul ar fi sĕ dea numai mână de ajutoriu pentru împlinirea, chiar şi cu forţa, a disposiţiei ce va lua regenţa în numele regelui.

Se va vedea dacă lucrurile vor ajunge pănă aci, dacă regina Natalia va permite în refusul ei de a pleca de bună voie, dacă regenţa şi guvernul vor asculta de sfaturile ḑiariului „Odiek", dacă regina va fi esplusată, cu puterea în numele fiului ei Alecsandru I, şi se va mai adăuga în acest chip încă un act la sbuciumata dramă regală ce se petrece de atâta timp în Sêrbia.

Moltke.

In seculul present numai Napoleon Bonaparte se póte asĕmêna cu decedatul Moltke. Napoleon a câstigat bătălii mai numĕróse, a făcut cuceriri în Africa şi Europa. De ómeni nu sa temut; în fine fù învins de frigul din Moscva, care i a nimicit armata. Europa atunci a început a se mişca, când armata francesă era nimicită. Şi aşa, frica de Napoleon era atât de săntă, încât el fù trimis de pe uscat, şi îşi sfârşi viaţa pe insula St. Helena din oceanul atlantic, ale cărui valuri numai a vĕḑut atâte furtune, cum era agitată viaţa lui Bonaparte.

Napoleon cel mare în vrêsta tinereţelor sale a uimit lumea prin talentele sale. Póte dacă ar fi păşit în lume cu esperienţe mai bĕtrâne ar fi luptat mai puţin şi în urma lui ar fi rĕmas resultate statornice. Dacă Napoleon remânea numai în Francia Italia şi Spania si legând între sine interesele acestor ţeri latine, el punea o basă statornică şi neperitóre dominaţiunei gintei latine în Europa, ba şi în celelalte părţi ale lumei alţii nu aveau atâta înfluenţă, ca latinii. Napoleon ar fi reinviat dominaţiunea vechiă romană: pe lângă care slavii şi germanii ar fi avut un rol secundariu. Românii din orientul europén încă puteu fi eliberaţi. Şi astăḑi am sta mai inainte cu o jumĕtate de secol, rezămându-ne pe puterea invincibilă a ginţilor latine. Graba însĕ a stricat tréba. După Waterloo n'a rĕmas de cât o Franciă pustiită, serăcită, măcelărită; popóre latine ca vai de ele. In 70 de ani germanii s'au recules atât de tare, încât Napoleon III. a perdut ţara, tronul, sabia, şi s'a dat prins împĕratului Wilhelm şi mareşalului Moltke.

Moltke a studiat ca june sciinţele militari şi technice. Şi după studiu serios şi esperienţă de 60 de ani a învins in Dania, Bohemia şi în Francia. Aceste dóuĕ invingeri din urmă au asecurat unitatea poporului germân pentru tóte timpurile. Moltke a studiat şi esperiat mult; n'a avut de cât dóuĕ bătălii mari: şi el prin acestea dóuĕ bătălii a croit poporului germân o sórte nóuă, fericită pentru vécuri întregi.

Contimporanul seu Mac-Mahon, mareşalul Franciei, auḑind de mórtea lui Moltke a ḑis: „El a fost un om mare, care a făcut din patria sa aceea, ce este astăḑi". Gen. Canrobert s'a esprimat: „Fără Moltke Germania de astăḑi n'ar fi; el a fost un ingenier militar, înarmat cu genialitate estra ordinară. El a sciut da ideilor trup".

„Pall Mall Gazette" scrie, că dacă Moltke n'ar fi fost cel mai mare beliduce, el ar fi fost un bărbat de litere dintre cei mai eminenţi.

Moltke in tótă viaţa sa a fost omul cel mai activ şi cel mai modest. Avea locuinţă simplă, mobilată fără lucs; la 8 óre diminéţa lua dejunul, la 12 óre mânca de miaḑăḑi, şi la 5 óre prânḑia; în mâncări şi beuturi era cumpătat.

Ca june a petrecut 4 ani in orient. Cartea sa publicată: „Briefe aus der Tűrkei" este un op dintre cele mai valoróse. In anul 1842 a luat de sociă pe o rudenie a sa de origină englesă, pe Maria Burt, care muri in 1868, fără băeţi. Ḑilele bĕtrâneţelor sale le a petrecut in familia unui nepot de frate al seu, a căpitanului Moltke. Acesta în ḑiua înmormântării mareşalului fu numit adjutant lângă împĕratul germân.

Tactica militară alui Moltke a fost, că în tóte resbelele a pus în contra inimicului o armată preponderantă în numĕr, superioră în disciplină şi arme. Când s'a ivit poterea inimică, a atacat, ocolit din mai multe părţi, tăind calea inimicului de retragere, şi aşa armata contrariă o silia se depună sab'a la picióre le regelui Prusian; atât de cumplită era tactica lui Moltke.

Germanii n'au avut un alt beliduce ca Moltke. El se póte asemĕna în succesele militare cu Alesandru din Macedonia, cu Hanibal şi cu Scipio. Modest în ţinuta sa, limpede în judecată, Moltke fu un model de caracter, onorabilitate şi nobleţă. Inima lui simţia greutăţile ómenilor. Resbelul în ochii lui Moltke era un „*malum necesarium*"; scopul seu era, ca statul se fericéscă pe toţi. Vor trece sute de ani, până când se va mai nasce un beliduce ca Moltke. X.

Cronică.

Mesagiul tronului austriac. — Pacea şi pregătirile rusesci. — Federalismul. — Dl Moldován Gergely şi actele în contra românilor. — Cnesii românilor în vechime. — Murii chinesesci de astăḑi. — Frica de românii din Dacia — Cum ar puté fi linisce în ţéră.?—

Mesagiul tronului, prin care s'a deschis consiliul imperial din Viena, se póte considera de isvorul cel mai autentic, din care putem aduce judecată asupra situaţiunei interne.

Speranţa în susţinerea păcii pe un şir de ani este esprimată în acest mesagiu de unde putem conchide, că alianţa triplă şi astăḑi, ca până acum nu voesce altceva decât susţinerea păcii cu toţi vecinii sei.

Drept, că Rusia concentréză unele corpuri de armată dealungul graniţelor germane şi austriace până spre Basarabia; însĕ acésta dislocare de trupe se întêmplă pe un teren mai întins ca cum este teritoriul monarchiei nóstre; şi armata ruséscă de până acum, concentrată în acele locuri, nu este atât de numĕrósă, încât ea sĕ fie în stare a băga frică mare în vecinii Rusiei.

Drept, că stările din Bulgaria şi Sêrbia sunt agitate şi acolo agenţii panslavişti îşi fac rolul lor de agenţi provocători, însĕ tóte acestea sunt numai semne de pregătire; nu însĕ, că Rusia astăḑi ar fi deja gata a începe vre-o acţiune mai însemnată.

Dacă alianţa triplă va rĕmânea nealterată, sau póte chiar se va prolongá, atunci într'adevĕr trebue sĕ se plinéscă ceea-ce se află esprimat în mesagiul de tron austriac, că pacea se va ţinea încă un şir de ani.

Pre noi ne intereséză mai deaprópe cea-ce mesagiul de tron austriac ḑice despre starea internă, adecă, că trebue se disparǎ interesele de partidă, de rasă, înaintea interesului de stat; şi că opiniunile contrarie trebue stimate. După multele frecări interne póte va veni şi acel timp asceptat, ca în loc de ura de rasă, se cuprindă loc stimarea reciprocă de rasse; considerarea intereselor legitime a tuturor popórelor.

Ceeace se potrivesce şi în regatul săntului Stefan, precum ei aşa şi noi suntem popóre poliglóte, popóră autochtóne, cari din vécuri am avut voivoḑii, cnesii, sculteţii, major villae ai nostri şi din sângele nostru, chiar şi din armata nóstră, în tot casul însĕ din iustiţia, din administraţiunea, scóla şi biserica nóstră; deşi venirea tatarilor şi turcilor au devastat acele instituţiuni vechi ale nóstre, însĕ spun cronicele vechi, că noi cine am fost pe acest pămênt şi ce am avut?

Un federalism în regatul ungar dară n'ar fi un lucru nou, ci numai restabilirea instituţiunilor vechi, căci Ungaria unificată şi desconsiderarea naţionalităţilor sunt lucruri nóuĕ şi rele de tot; nu însĕ drepturile popórelor nemagiare, cari au esistat înainte şi după săntul Stefan, prin seclul jobăgiei când nobilii români şedeau alăturea cu nobilii magiari; când nobili români au ajuns a fi guvernatori şi crai în Buda.

Protestantismul din Ardeal şi după el propagarea catolicismului au lovit greu în românii ortodocsi. Fanatismul religionariu atât era de mare şi înfricoşat, încât lovia fără sfielă în români, chiar pe conta interesului şi resonului de stat, carele şi atunci ca acum cerea stimarea şi considerarea tuturor raselor.

In Cluş s'a şi pus o mişcarre óre-care spre a se propagá ideea de unire în simţĕminte între magiari şi români însĕ iniciatorii, mi se pare, nu sciu nici ceea-ce au fost magiarii în trecut, nici ceea-ce au fost românii în decursul secolilor în aceste locuri.

Infrăţire pe cale socială între pocale de bere şi vin nu se póte face pănăcând nu se vor restabili prin corpurile legiuitóre tóte drepturile naţionalităţilor, ce le-au avut în vechime, şi le au şi astăḑi, încă în mĕsură mai largă comform spiritului timpului de astăḑi

Şovenismul regimului, al parlamentului şi al societăţii magiare, mai vêrtos de 50 de ani în cóce au redicat însĕ între unguri şi celelalte naţionolităţi nisce păreţi despărţitori înalţi, administraţiunea „asiatică" nisce muri chinesesci cari nu noi, ci magiarii sunt chiemaţi ai strica!

Pănăcând pe cale constituţională şi legală nu se vor derima aceşti muri chinezeşti despărţitori, până atunci spiritele nu se vor domoli nici chiar între pocale . . . . Ori cât ar scrie, cuvênta şi perora dl Molodvan Gergely şi consoci d-sale, (cari încă nici nu sunt unguri ci ne-opatrioţi în înţeles modern, şi ómeni rătăciţi în înţelesul adevărat); ori cât ar scrie jurnalistica magiară de „frăţietate" — de sigur nu pentru frumoşii noştri ochi, ci cu posivitate din causa pregătirilor muscălesci; românii privesc tóte aceste de frase góle; chiar frase seducătóre, cari la inima şi mintea nóstră cea defăimată, suspiţionată vexată şi desconsiderată, de un jumĕtate de secol încóce mai vêrtos, şi sub protestantism potenţată şi prin blăstămata ură confesională, — întrare şi creḑĕmênt numai pot avea. Privim de serios numai ceea ce spun legile aduse şi ḑic ordinaţiunile regimului!

Aceste tóte însĕ sunt fabricate spre stricarea şi desconsiderarea nóstră, în comună, în comitat, în parlament. Egali suntem numai la dare şi miliţie în altele, nu esistă necum egalitate, dar nici ecuitabilitate. Ci, — cea-ce n'am mai auḑit decând suntem — şoviniştii cutéză încă a ḑice şi scrie pe tótă ḑiua, că se ne lăpădăm de limba nóstră, că dacă nu, de noi nu va fi bine. Procurorii tac. „*Qui tacet, consentire videtur*". Ce i asta, dacă nu atentat contra vieţii nóstre şi a fiilor nostri? Ori dacă e altceva sĕ ne clarifice şoviniştii! Am ajuns timpul, când limba din gură vrea sĕ ni-o sucéscă. Mai rémâne sĕ ne bată cu bâte în têrguri ca calvinii pe metropolitul românilor în Vinţul de jos. Ori sĕ ne înece în apă, sĕ ne tragă pe rótă. Şi sĕ ne pună pe cap cunună de fier înfocată ca bravului soldat şi sĕrmanului revoltant Dózsa, victima pentru poporul legat de glie.

Care naţionalist huleşte, defaimă, desconsideră pe români, estepatriot bun, da în realitate este un om de nimica. Care naţionalist vorbesce şi scrie pentru drepturile vechi, juste gali şi constituţionali ale românilor, este proscris de inimic al statului, agitator periculos; ómeni de omenie, de cinste de pricepere, patrioţii adevĕraţi sunt cari cunosc trecutul şi presentul românesc, şi caracterul poliglot al statului.

Spun foile şoveniste, că sunt şi mulţi „daco-romani". In înţeles etnografic românii din orientul europén sunt cu toţii dacoromani Acésta numire o pot primi şi purta fără se vateme pe cineva, căci ei sunt românii din Dacia vechie Ciorogari renegaţi înzădar caută a ascunde acest adevĕr istoric. Românii sunt nepoţi direcţii ai colonielor lui Traian aduşi în Dacia în tot casul mestecaţi şi cu mulţi daci.

Altă cestiune este ori ar fi „unirea tuturor românilor" sub un sceptru şi adecă într'un imperiu roman ori dacoromân Acésta este o cestiune, nu de simţeminte ci de putere! Ori cine póte vedé că fiind cestiunea de putere România cum va lua românii dela Rusia, Austria, Ungaria, Serbia etc? In politică e întrebarea, că cine ce póte nu că cine ce vrea? politiceşte nu poţi voi numai cât poţi în fapta esecuta!

Chiar „liga culturală din Bucuresci" spune numai de „cultura comună" a românilor nu însĕ de o uniune politică, spre acest scop liga e atâta cât aprópe nemica.

Constelaţiunile europene cum se vor desvolta nu scim, Acuisiţiunile României într'un resbel eventual, cine le póte prevedea? Pot fi bune; pot fi desastróse. Ungurii împărţind puterea din stat cu romanii óre nu mai uşor ar putea câştiga România într'un resbel eventual? Binele produce bine; îngâmfarea şi desconsiderarea nu duce la iubire şi stimă.

Ungurii fac nedreptate colosală românilor când restring şi au restrins drepturile lor. Căci oricât de problematic e viitoriul, un lucru este evident şi clar: Ungurii şi românii au şi acuma şi vor avé şi în viitoriu aceleaşi interese de esistenţă. Dacă va cădé un popor nu va fi bine nici de celalalt.

Se nu fim dară niei magiari esaltaţi, nici rumâni închipuiţi; ci ómeni de omenie, cetăţeni chipsuiţi într'un stat poliglot. Căci de bătut, „ne pot bate alţii" Până atunci sĕ fim noi în pace şi ruinênd murii chinesesci ce ne despărţesc de olaltă, ce va fi în viitoriu vom vedé atunci. *Mr.*

Convocare.

Impregiurarea, că cu ocasiunea adunării generali al Asociaţiunnei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, care se va ţiné ăst an în opidul Haţeg, damele române din Haţeg a hotărît a aranja o esposiţiă de natura industriei de casă, reuniunea nóstră a aflat o cu cale de a o sprijiní şi ai da acestei interprinderi tot sucursul ei posibil.

Ca însĕ sucursul reuniunei nóstre sĕ fiă cât mai potrivit, şi ca sĕ pótă ajunge o conlucrare cât mai sistematică, comitetul reuniunei nóstre a aflat de bine, ca pe basa §-lui 11 din statute sĕ se convóce o adunare generală estraordinariă în care sĕ se stabilescă materialul espunênd din diferíte regiuni, apoi modul şi terminul de espedare.

In urma acestui decis, pentru deliberarea celor atinse, *comitetul reuniunei femeilor române din comitatul Huniadorii pe basa § lui 20 p 8 din statute, convócă prin acésta o adunare estraordinarie in Deva pe ḑiua de 13 Maiu 1891 st. n. la 3 óre p. m. în localităţile dómnei preşedintă a reuniunei.*

Ecatharina Dragits, preşedintă.
Dr. A· L. Hosszu, secretariu.

In urma însărcinărei primită din partea onoratului comitet al „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“ invit prin acésta pe membrii actuali ai Asociaţiunei şi pe toţi sprijinitori scopului înalt la care ţintesce din comunele noului despărţământ X al Bradului cu centrul în Brad, care se compune din comunele apar ţinătóre cercurilor administrative: III Baia de Criş, IV al Bradului şi VII al Halmagiului, la adunarea constituantă, care se ve ţiné în 23 Maiu a. c. st. v. la 10 óre a. m. în localul scólei poporale din loc.

Brad, la 18 Aprile, 1891 v.

Vasiliu Damian,
protopresbtier.

Varietăţi.

* (Serviciu divin). In ḑiua învierei domnului în biserica nóstră din cetate a pontificat s-ta liturgie Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop si metropolit Miron Romanul, asistat de Prea Cuvioşiile lor domnii: Dr. Ilarion Puşcariu archimandrit şi vicariu archiepiscopesc, Nicanor Frateşiu protosincel, asesor consistorial, Zacharia Boiu, asesor consistorial, Nicolae Cristea asesor consistorial, Ioan Papiu protopresbiter, şi de protodiaconii Dr. Ioan Crişan Dr. Remus Roşca şi diaconul Mateiu Voilean.

Sub decursul s-tei liturgii au fost ridicaţi la trépta de ceteţi 9 clerici din cursul al III-lea, ér asesorul consistorial şi diaconul Mateiu Voilean a fost promovat la trépta de protodiacon.

* (Felicitări de ḑiua Pascilor.) Ca în toţi anii aşa şi în anul acesta s'au presentat în ḑiua de Pasci toţi asesorii consistoriali şi un numĕr considerabil de onoraţiori sub conduceeea Prea Cuvioşiei Sale d lui archimandrit Dr. Ilarion Puscariu spre a felicita pe Escelenţia Sa I P. S. domn archiepiscop şi metropolit.

La meḑiósa vorbire a conducătoriului deputaţiunei, Escelenţia Sa a accentuat şi de astădată, că mulţumesce lui Dumneḑeu de a fi putut înălţa rugăciuni la atotputernicul Dumneḑeu pentru fericirea şi progresul bisericei nóstre şi a némului nostru, şi şi cu ocasiunea acésta doresce, ca toţi factorii, se conlucre în bună armonia fie care la locul seu, ca se ne împlinim misiunea civilisatorică.

* (Curtea regală a României.) Părechea regală, moştenitoriul de tron însoţiţi de ministrul lucrărilor publice au plecat a dóua ḑi de Pasci la Sinaia, unde vor petrece 8 ḑile.

* (Contele Bethlen Gábor) fostul fişpan al comitatelor Têrnava mare şi mică a fost absolvat de aceste dignităţi prin resoluţiunea prea înaltă din 27 Aprile.

* Din parlamentul unguresc.) Sesiunea presentă se va închide prin rescript regesc inainte de sĕrbătorile Rusaliilor şi immediat se va deschide nóua sesiune, care îndată după constituire va purcede la desbaterea proiectului de lege pentru administraţiunea de stat.

* (63 de ani învĕţătoriu.) In comuna Ménhard, învĕţătoriul Paul Béler a serbat aniversarea a 85 a a nascerei sale şi a 63 a a funcţionării lui ca învĕţătoriu. Comitele suprem Csáky a predat învĕţătoriului sĕrbătorit medalia „crucea de aur pentru merite“, şi o adresă de recunoscinţă pentru îndelungatele servicii purtate pe terenul instrucţiunei publice.

* (Têrgul Sibiiului) Têrgul Sibiiului cel de vite din primele ḑile ale lunei lui Maiu c. n. a fost fórte bine cercetat.

Cumpărători strĕini, chiar şi din România, au fost în abundanţă şi preţul vitelor frumóse şi bine ţinute a întrecut ori-ce asteptare. Mai puţină trecere au avut vitele de jug şi mai rĕu hrănite. Frigul din Aprile a înapoiat vegetaţiunea şi ómenii, cari cumpără vite mai mĕrunte, din lipsa de nutreţ, s'au reţinut de la cumpĕrări. Cai frumoşi şi tineri au fost marfa cea mai căutată la acest têrg.

Mai puţin cercetat a fost têrgul cel liber pentru mărfuri şi puţin s'a deosebit de o ḑi de mărturie.

Sĕrbătorile nóstre au contribuit mult, ca têrgul liber sĕ fie puţin cercetat.

* (Un director de spital suspendat.) Directorul spitalului comitatens din Oradea mare a fost suspendat, pentru manipularea necorectă cu bani publici. Mai mulţi martori au făcut descoperiri agravătóre. Procurorul de stat va intreveni.

* (La recóre.) Berzenczey Pişta proprietariu în Szent Háromság, a împuşcat pe un servitor al lui Berecky, care a rĕmas mort de glonţ. Cercetarea curge, vinovatul e pus la recóre scrie „Fűgetlen Ujság“.

Bibliografic.

A apărut ḑilele aceste şi se află de vênḑare în librăria archidiecesană şi la autor *„Intrebări de educaţiune şi instrucţiune“ Studii pedagogice* de Dr Petru Şpan, profesor la scóla civilă de fete din Sibiiu, susţinută de Asociaţiunea transilvana pentru literatura română şi cultura poporului român.

O mare parte din acest material preţios a fost publicat şi în colónele ḑiarului nostru.

Autorul, dintre tinerii nostri unul din cei mai diligenţi lucrători pe vastul câmp al pedagogiei, şi a dat multă silinţă ca se desfăşure problemele cele mai grele, cari aḑi sĕ discută de bărbaţii de profesiune în ale scólei.

Lucrarea este încoronată de cel mai bun succes — şi cu deosebire partiile „Cestiunea educaţiunei femeii“ şi „Organisarea unui seminariu academic-pedagogic“ merită a fi cetite de către ómenii nostri de scólă.

Din prefaţa cărţii vedem, că autorul nu are sĕ rĕmână numai la aceste lucrări, ci că va continua în direcţiunea acésta, ce acee ne îndreptăţesce a astepta sĕ vedem pe tinĕrul autor numĕrat între ómenii, cărora le zace mult la inimă progresul pe terenul educaţiunei.

Publicăm în cele următóre

Prefaţa cărţi.

„Educaţiunea tinerei generaţiuni, fiind privită de tóte popórĕle, ca unul din cei mai însemnaţi factori în desvoltarea culturală, a format şi continuă a forma şi astăḑi obiectul predilect de preocupaţiune a tuturor bărbaţilor, inspiraţi de binele şi progresul omenimei. Nu póte se esiste un popor istoric, la care sĕ se pótă ḑice, că a -lipsit de tot interesul faţă cu acest factor cultural. Şi de altă parte éră-şi, cu drept cuvênt se póte susţiné, că numai acele popóră s'au putut validita pe deplin în istoria culturei cari au sciut se dee acestui factor atenţiunea cuvenită.

Cu înaintarea gradului de cultură la un popor pas de pas, trebue sĕ se perfecţioneze şi sistemul lui de educaţiune. O urmare naturală a acestui progres ar fi, că acele popóră, cari se află pe cea mai înaltă tréptă culturală, se posedă şi cele mai perfecte sisteme de educaţiune. Şi dacă este recunoscută odată, pentru un popor mai tinĕr, necesitatea de a se orienta în mersul cultural, după alte popóră, atunci trebue sĕ se admită şi aceea că el numai atunci va puté se atingă, mai cu înlesnire şi mai cu succes ţinta dorită, când se va şi sci folosi de adevĕratele căi, percurse de alte popóră şi, se va sci feri de aberaţiunile acestora.

Condus de aceste vederi m'am determinat a da, prin lucrarea presentă, ómenilor pe scólă, precum şi tuturor celor, ce se interesază de acésta, o orientare în cea mai nóuĕ mişcare pedagogică din Germania, tractând în legătură cu vederile fundamentali ale acesteia, diferitele cestiuni de pe terenul educaţiunei şi-a învĕţământului în formă monografică.

O tractare a unor atari întrebări pedagogice este de multe ori în stare a captiva pe cetitor, cu mult mai repede şi a stêrni în el şi o interesare, cu mult mai intensivă, de cum o póte face acésta, o espunere a unui întreg sistem, care, ca atare nu póte sĕ se mişce, decât în generalităţi ce, la prima vedere, par că ar fi nepracticabile. Şi dacă şi numai în parte va fi succes a stîrní interes faţă cu nóua mişcare, ce ne ascéptă şi pe noi, pen- mine, acéstă împrejurare va fi o satisfacţie deplină şi un impuls nou, spre activitate.

Fiind lucrările de faţă un product al studiului meu din anii tinereţei, nice nu au pretenţiunea de a fi desvoltat şi eshauriat pe deplin, problemele puse. Doresc însĕ, ca ele se fie primite, în sinul învĕţătorimei române şi al altor bărbaţi interesaţi de scólă, cu atâta bunăvoinţă, cu cât dor de progres au fost ele date publicăţii.

Sibiiu, 3/15 Aprilie, 1891. *Autoriul.*

Preţul cărţii computat cu *1 fl.*, tradéză că autorul şi aici a ţinut cont mai mult, de a-şi scóte spesele de tipariu, de cât de a face speculă din productele sale literari.

Adjustarea cărţii preste tot este tot atât de reuşită — ca şi materialul bogat ce-l tractéză.

O recomândăm cu tótă căldura învĕţătorilor nostri şi celor chemaţi a se ocupa cu cestiunile scolari.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Din esortaţiunile unui catichet dela scólele nóstre medii.

Furnicile.

> Mergi la furnică, o leneşule, şi urméză vĕḑênd căile ei şi fii mai înţelept decât dênsa. Pild. lui Sol. cap. 6. st. 6.

(Urmare.)

Până aici, iubiţii mei, v'am istorisit despre iubirea de lucru, despre iubirea furnicii de a ajutora pe alţii. Acum voiesc, sĕ vĕ mai atrag atenţiunea asupra unei însuşiri vrednice de imitat, şi acéstă însuşire a furnicii este prevederea ci în viitor.

Sunt multe lucruri, pe care noi nu le putem vedé înainte.

Numai singur Dḑeu póte cunósce viitorul. Dar cu tóte acestea şi noi putem vedé unele lucruri înainte, unele lucruri, care se repetéză des şi de multe ori. Putem prevedé d. e. o furtună, dacă barometrul cade, aerul este greu şi ceriul se acopere repede cu nori; atunci putem spune înainte că va ploua, că va fulgera, că va durdui, ba putem prevedé, că va trăsni în edificiile înalte, în turnurile dela biserici etc. Din pricina acésta pun ómenii pe edificiile cele înalte paratulgere; acestea atrag curentul electric la sine şi îl conduc în pământ, unde se pierde. Prin mĕsurile acestea putem feri casele, turnurile de primejdii şi le putem conserva.

Aş mai puté amintí şi alte lucruri, din care am puté cunósce prevederea omului în viitor, dar sĕ ne întórcem érăşi la furnică· Sfânta scriptură ḑice: „Furnicile, cari nu au putere şi şi gătesc vara hrană. (Pild. lui Solomon cap. 30. v. 25.

Furnicile vĕd înainte, că o se vină érna, şi se pregătesc cu cele de lipsă pentru acésta. In ḑilele cele frumóse de vară, când raḑele sórelui încălḑesc pământul, când pasĕrile ciripesc printre crengile arborilor, când fluturi cu aripióre bălţate sbóră de pe o flóre pe alta, când căluşerii şi mii de alte insecte cântă şi murmură, atunci furnica scie, că nu va rĕmâné tot aşa, ea scie, că frunḑele arborilor se vor vesteji şi vor pica la pământ, ea scie, că ghéţa şi néua vor acoperi pământul ca şi o pânză albă. Furnica scie, că etunci nu mai găsesce nici o musculiţă, nu mai găsesce nici un verme, ba scie, că nici afară din locuinţa sa nu póte eşi, fără ca se îngheţe şi sĕ péră de frig.

In lunile cele lungi de érnă încă are trebuinţe de mâncare, şi din pricina acésta furnica întrebuinţéză timpul cel frumos de vară pentru ca sĕ-şi umple magazinele cu bucate.

Voi încă trebue se faceţi ca furnica cea înţeléptă, trebue s'o imitaţi şi sĕ ve gândiţi la viitor, nu pentru ca sĕ ve înzestraţi, sĕ ve provedeţi cu de ale mâncării şi cu haine, de acestea sĕ îngrijesc părinţii vostrii.

Viaţa omului, iubiţii mei, se asémână cu anul, ea are primăvară, are vară, are tómnă şi are érnă. Voi vĕ aflaţi acum în primăvara vieţii; după vre-o câţi-va ani, după ce v'aţi făcut mai mari şi sunteţi în putere, în flórea anilor, atunci a venit vara, mai târḑiu, după-ce puterile încep érăşi a scădé, este tómnă, şi în sfêrşit, când nu mai puteţi alerga încóce şi încolo, când perii capului vi sau albit şi puterile s'au părăsit, vĕ aflaţi în érna vieţii.

Vedeţi, iubiţii mei, şi adunaţi cele trebuincióse acum, când tómna şi érna ba chiar şi vara este încă înaintea vóstră şi n'a trecut. Adunaţi mai întâi de tóte cunoscinţe. Pentru acésta ve trimit părinţii la scólă şi ve dau cărţi. Intrebuinţaţi timpul, cum se cuvine, învĕţaţi, cât sĕ póte de mult, nimica nu va fi zădarnic; tóte vor contribui, ca sĕ ajnngeţi, ca se deveniţi ómeni cu cunoscinţe, ómeni înţelepţi şi folositori: cunoscinţele temeinice şi bune ve ridică valórea, şi ve uşuréză căile, ce aveţi sĕ le faceţi în viaţă. Cunoscinţele sunt pentru suflet aceea ce este mâncarea penrru corp: ele îl susţin şi îl întăresc, ca sĕ nu oboséscă, sĕ nu adórmă.

Adunaţi cu sîrguinţă aceste comori, căci mai târḑiu n'o puteţi face. Mai târḑiu va trebui se lucraţi pentru-ca se ve agonisiţi pânea de tóte ḑilele.

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri în 6 Maiu 1891.

Sibiiu: **15 58 14 42 23**

Nr. 306 [65] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de capelan din parochia de clasa a III a Chintelnic in tractul Bistriţei, in urma încuviinţărei Prea veneratului Consistoriu din 12 Februariu a. c. Nr. 922, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, calculate în bani, fac la an suma de 200 fl. Informaţiuni mai de aprópe despre acele se pot căpăta la oficiul parochial şi protopresbiteral.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor din vigóre pănă la terminul sus indicat, la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei.

Borgo-Bistriţa, în 28 Martiu 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 1155 [66] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea următórelor posturi de păḑitori de pădure cualificaţi sistemisaţi la mandatul onoratului comitet administrativ silvanal al comitatului Sibiiului.

1. Păḑitoriu de pădure pentru pădurile comunelor Aciliu, Mag şi Săcel precum şi pentru pădurile aflătóre pe hotarul acestor comune aparţinĕtóre bisericei gr. or. din Mag şi Aciliu şi pentru pădurea comunei Topârcea pe hotarul Magului. Locuinţa în Săcel.

Simbrie anuale de 100 fl. şi pauşal de cal 60 fl.

2. Păḑitoriu de pădure pentru comuna Cacova cu locuinţa în Cacova, simbrie 100 fl., pauşal de cal 50 fl.

3. Păḑitoriu de pădure pentru comuna Sibiel şi pădurea bisericei gr. or din Sibiel, locuinţa în Sibiel.

Simbrie 160 fl., pauşal de cal 40 fl.

Afară de acésta păḑitoriul de pădure va primí a treia parte din despăgubirile după prevaricaţiunile silvanale arătate de el precum şi tacsa de mânat legele.

Cei ce reflectéză la unul dintre posturile acestea se şi înainteze la subscrisul cererea instruită cum se cade cel mult pănă în 15 Iuliu a. c., alegerea se va îndeplini în 15 August.

Selişte, în 24 Aprile 1891.

Pretorul suprem:
Dr. Leményi.

Nr. 220. (68) 1—1

Publicaţiune.

Maria Lungu din Paloş, protopresbiteratul Cohalmului, fiind despărţită de pribegitul ei bărbat Constantin Stanciu din Paloş prin sentinţa Venerabilului consistoriu archidiecesan din 26 Martiu, anul 1891, Nr. 2010 B., acésta se aduce la cunoscinţa publică în sensul § 124 din procedura matrimonială.

Cohalm, în 19 Aprile, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea,
protopop.

O specialitate necomparabilă
între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă şi străinătate
este
apa minerală de
„Répát“

care în urma composiţiunei pré fericite a părţilor sale minerale şi a conţinutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare şi de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de **„Répát“** sĕ întrebuinţéză ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului şi a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor şi a beşici etc. are un efect admirabil la secreţiunea udatului şi este recunoscut ca remediu salvator nepreţuibil.

☞ Cel mai curat şi binefăcĕtoriu product natural. ☜

☞ **Ca borviz adecă beut cu vin** ☜

nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nici o altă apă minerală a continentului.

☞ Şampagnul apelor minerale. ☜

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de **„Répát“** nu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci şi ca pe un escelent medicament şi ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înţelept precum şi pentru copii spre întrebuinţarea ḑilnică cu cea mai mare căldură şi conscienţiositate.

Apa minerală de **„Répát“** umplută în flacóne elegante de ½ şi ¼ litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete şi veritabilă în Depoul subsemnatului de espediţiune în *Braşov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher şi tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima
Administraţiunea isvorului
Josef Görgy.

[27] 12—20

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghirbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4,45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs,—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Banita	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	3.—

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11.23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 47 Sibiiu, Sâmbătă 27 Aprile (9 Maiu) 1891. XXXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 27 Aprile.

Mâne se deschide sesiunea din anul acesta a sinodului nostru archidiecesan, și cu ea un nou period de trei ani în viața nóstră bisericéscă, dela introducerea statutului organic al optulea period.

An de an, period de period constatăm progres în viața nóstră bisericéscă în tóte direcțiunile, și dacă Dumnedeul părinților nostri ne va ține în fruntea bisericei pe archiereii actuali; daca provedința dumnedeascā va fi cu milă către noi, și va ține spiritul de pace, spiritul de iubire, spiritul de lucrare armonică între noi, atunci tot mai mult ne vom perfecționa, tot mai uniform ne vom desvolta în biserică, și următorii nostri vor bine-cuvênta momentul, în care biserica nóstră s'a pus pe basa constituțională, și s'a perfecționat în armonica conlucrare a tuturor fiilor sei.

Dacă reprivim numai asupra trecutului celui mai de aprópe, și facem comparare între atunci și acuma, inima nóstră se umple de adevêrată bucurie sufletéscă.

Ne cuprinde un feliu de mândrie națională, câstigăm tot mai mare încredere în noi, și în instituțiunile bisericei, și cu plăcere purtăm sarcinile de tot soiul, cu puteri îndoite întêmpinăm multele și feliuritele necasuri și neajunsuri, cu cari trebue încă sĕ luptăm.

Nici odată n'am cădut în pĕcatul, de a judeca lucrurile în estremități. N'am fost prea optimisti: nu prea pesimisti, nici odată, ci totdeuna am ținut calea mijlocie, care totdeuna mai mult se apropie de adevĕr, mai mult corĕspunde realității.

Fost-au timpuri de grea cercare pentru biserica nóstră, timpuri critice, cari ne prevestiau viitoriu intunecat, ba nu odată ne au amenințat cu catastrofe.

Venit-au asupriri, grozave asupriri din afară; venit-au viscole din lăuntru, venit-au rĕul cel mai mare, care a putut sĕ ne ajungă rĕsboiul dintre noi, împărecherile între fiii unei mame, și ura personală a mers așa de departe, încât s'a încercat totala desbinare, totala nimicire a bisericei, făcêndu-se inceputul cu nimicirea autorității capului bisericei nóstre, și continuându-se cu toți fii bisericei, cari mai țineau la ordine și disciplină în biserică.

In asemenea momente de crisă noi nu am cădut în desperare, nu am fost apostolii pesimismului, în buna speranță, că bunul Dumnedeu va întórce lucrurile spre bine.

Din mila lui Dumnedeu lucrurile au luat avênt spre bine.

In biserică s'a restaurat pacea prin îndelungă răbdarea și rara ințelepciune a capului bisericei nóstre și prin gruparea tuturor elementeler de ordine in jurul dĕnsului.

Impinse odată lucrurile până la marginea prăpastiei, clerul și poporul archidiecesan s'a trezit ca din un somn greu, și grupându-se în jurul archiereului, au părăsit pe ómenii disordinei, și pe calea greșită nu i-au mai urmat nici acei bărbați, cari au fost un trup și un suflet cu ei până când nu au alunecat pe calea greșită a urei personale, care duce drept la perire.

Concordia și iubirea reciprocă, sub aripile cărora lucrăm adi, nu ne împinge în celalalt estrem, nu ne dă pradă optimismului.

Ne bucurăm din tótă inima, că astădi putem lucra între condițiuni așa de favorabile progresului și desvoltărei instituțiunilor nóstre bisericesci. Acéstă bucurie însĕ nu ne răpesce, ca sĕ nu considerăm și greutățile cele multe, cu cari trebue sĕ ne facem sémă

Avem încă mult de lucru. Starea materială și morală a clerului nostru pretinde îmbunătățire grabnică, care se póte face numai prin lucrare continuă bine cugetată, și cu precauțiune esecutată.

Imbunătățire permanentă pretinde scóla nóstră, îmbunătățire grabnică starea materială și morală a învĕțătorilor nostri, și îmbunătățirile aceste cer lucrare neobosită, jertfe în bani și în activitate desinteresată.

Imbunătățire cere în cele din urmă starea finanțiară a comunelor nóstre bisericesci, și ca sĕ putem ajunge la tóte aceste ne trebue timp, ca sĕ ne crescem ómeni, și sĕ-i dedăm la lucrare.

Acestea însĕ tóte le vom ajunge, căci din mila lui Dumnedeu pentru ajungerea lor, avem mijlócele de lipsă, avem pacea și iubirea dintre noi, și entusiasmul de a da înainte, și înarmați cu acestea, nu ne va lipsí nici darul de sus.

Intre asemenea favorabile condițiuni din inimă salutăm pe deputații sinodului nostru archidiecesan cu salutarea bisericei: Christos a înviat! și cu bucurie le strigăm: Bine ați venit!

Revista politică.

Broșurile anonime contra Austriei rĕsar ca ciupercile, în luna lui Maiu.

Abia a fost redusă la valórea ei broșura „Căderea Austriei“ și din nou a apărut o altă broșură „Un cuvênt deschis despre armata austro ungară“.

Scopul acestor scrieri uu póte fi altul decât a semâna neîncredere între Germania și Austria și a o face pe cea dintâiu ca sĕ se apropie de Rusia, spre a isola și mai mult pe Francia. —

Pertractările intre Germania și Austria, privitóre la încheerea unei convențiuni comerciale s'au terminat și în curênd vor fi presentate parlamentelor spre a ratifica tóte stipulațiunile.

Agrarii din Germania nu par a fi încântați de resultatele pertractărilor și probabil că vor face ultima încercare și în parlament de a zădărnici tot lucrul. —

Impĕratul Germaniei ér a vorbit la un banchet dat în onórea lui la Düsseldorf.

Vorbirea câstigă mult în importanță prin accentuarea păcei, de care are Europa necesitate și prin enunciatul că décă i-ar sta în putere, pacea ar fi pentru totdeuna asigurată.

Nu se adeveresce însĕ că ar fi folosit și pasagiul „în întreg imperiul este numai un domn și acela sunt eu.“

Pasagiul acesta de bună sémă, că ar fi îndreptat contra principelui Bismarck, care în timpul din urmă a alarmat mult lumea prin organul seu „Hamburger Nachrichten.“

Acest diar de când este inspirat de către fostul cancelar al imperiului surprinde lumea di de di cu vederi și aprecieri, cari până ací nu erau împărtășite de Bismarck.

Așa în cestiunea Bulgariei, care până acum era pentru Germania o Hecuba, diarul amintit a luat o posiție de tot ostilă contra principelui Ferdinand și contra dlui Stambuloff.

Aprețierile din acest diar au aflat resunet și în Monitoriul oriental, până ce a trebuit ca sĕ între vină înalta Pórtă și sĕ ia mĕsuri față de acest organ.

Se vestesce adecă Corĕspondenței politice următórele din Constantinopol:

In luna trecută s'a luat în contra unui diar din Constantinopol o mĕsură, care are o netăgăduită importanță politică.

E vorba de ziarul „Monitorul Oriental,“ care apare în limba francesă și engleză și care a fost suspendat de provisoriu.

Acest diar nu sufere pentru întâia óră o astfel de pedépsă; împregiurarea însĕ că de câtva timp el trece și cu drept cuvênt de organ autorisat al ambasadei rusesci din Constantinopol dă o mare importanță mĕsurei luate acum împotriva lui și acésta cu atât mai mult, cu cât motivul suspendărei este un articol fórte violent în contra prințului Ferdinand al Bulgariei și în contra dlui Stambuloff.

FOIȚA.

Porumbii.

— Narațiune orală după Körner de *Carolina Pichler.* —

(Urmare.)

Cea mai plăcută ocupațiune în órele lui retrase a fost a-i domestici și ai învĕța cu o greutate de nespus tot felul de apucături. Acum îi dărui sororei sale, pentru ca Alfred sĕ traéscă ca porumbul lângă ea, când cel adevĕrat va fi tare-tare departe. Lyddy îi înlănțuì grumadii, și numai durerea cea nemărginită, ce în aceste dile îi umpluse inima, o opria sĕ-și manifesteze bucuria pentru darul ce atât de adânc o mișcase. Acum luà Alfred colivia și o acață cu plăcere la feréstra cea împrejmuită cu viță a micei odăi.

In diua următóre el plecà. Toți cei din casă simțiră adânc depărtarea lui, Lyddyei i se părea, ca și când sufletul ei, sau cel puțin o parte din el se ar fi depărtat de ea; acésta tristéță mută a inimei ei a cuprins în fine și corpul.

Se vestejia fără a fi bolnavă. Umbla palidă, slăbită și nepăsătore încóce și încolo printre ai sei, cari îndădar cercară tóte spre a o distrage, și cari înzădar sperau din o lună într'alta ca dedarea și timpuri mai bune nu vor întârdia de a influința cu puterea lor și asupra ei pe nesimțite.

Intr'aceea a sosit tómna și cu ea dimpreună și diua în care Alfred avea sĕ se grăbéscă de ferii la ai sei. Toți cei din casă se bucurau, dar minune, chiar numai aceea nu, asupra căreia acest eveniment ar fi trebuit se facă cea mai plăcută impresiune, numai Lyddy nu se putea emancipa de povara mâchnirei, ce-o neliniștia. Ea numai putu fi în stare a face loc bucuriei în inima ei apăsată, da, părea că nici nu se póte încrede în sosirea și revederea mult oftatului. Incepură dile ploióse, aduse de vênturile ecuinațiale stavilile morilor se păreau a se fi rupt, în munți părauele se umflară, rîurile se măreau și Lyddy tremura pentru fratele ei, care era pe drumul către casă.

In epistola lui cea din urmă a statorit pe mâne séră sosirea lui, dar plóia nu mai voia sĕ încete; temerea Lyddey crescea cés de cés și tóte vorbele liniscitóre ale părinților treceau pe lângă spiritul preocupat fără efect. In diminéța următore plóia încetà în fine. Era diua ce avea se aducă pe Alfred. Toți cei din casă se bucurau numai singura Lyddy astădi când împlinirea tuturor dorințelor ei părea atât de aprópe, era mai posomorîtă decât tot deuna. Palidă și deprimată clătina ea încóce și încolo prin odaie; o frică de nespus i apăsa inima și către amiadi o apucară spasme dureróse, ea trebui se fie pusă în pat și sĕ se cheme medicul, carele află că starea ei e deprimată. Impovărată de griji stetea mama lângă patul ei, vedea rèul crescênd către séră și doritul ce avea sĕ soséscă în tot minutul numai apărea. Părinții concăseni deveniau mai nelinisciți. Vestea despre crescerea apelor îi înfricau mai tare, căci nóptea se apropia și Alfred încă nu sosia. Atunci apăru forestierul: „Riul a rupt năvălind spre șesuri iedĕtura și podul din vale; totul e înecat. Astădi domnișorul nu ar mai putea sĕ soséscă, ar fi se'ți rupi gâtul și se-ți periclitezi viața; ce óre ce încă n'a sosit de sigur a rĕmas în orășelul cel mai apropiat prin care a trebuit se trécă“. — „Oh! Oh!“ striga în acel moment Lyddy și cădu cu violență pe perini: „El e în apă! El se înécă! Ajutoriu! Ajutoriu!“

Cea ce presinți sufletul cel tinĕr al sororei s'a și întêmplat aievea. Alfred împedecat fiind ieri deja de vijelie și de drumurile cele stricate rĕmase cu mult mai departe de țintă călĕtoriei sale, decum el cugetase. In acéstă diminéță, care-i rîdea vesel de pe cerul albastru, spera elu, că va repara timpul perdut și că va sosi la părinții sei inainte de a înopta. Deja de departe vedea dealurile la a căror póle se afla casa părintéscă. Inainte de ce sĕ ajungă la colinele cele dintâiu, avea se trécă preste o punte. Ea era ruptă, și el trebuia se facă un încungiur, de o óră pentru a da de cale. (Va urma.)

D. de Nelidof, ambasadorul Rusiei a intervenit de mai multe ori la Pórtă pentru ridicarea suspendărei ḑiarului, dar în zădar. Kiamil paşa, marele vizir a rĕspuns ambasadorului Rusiei, că raporturile guvernului imperial faţă cu principatul suveran nu sunt nici decum duşmănóse; de aceea persónele, cari stau în fruntea principatului trebue se afle în Turcia faţă cu presa aceiaşi protecţie ca şi persónele conducătóre ale altor state, cu cari Turcia este în raporturi pretinesci. Dacă s'ar tolera astfel de atacuri în presa turcéscă, atunci de sigur că şi presa bulgară ar rĕspunde pe aceiaşi córdă. Acésta ar fi fórte regretabil mai ales din causa iritabilităţii uşóre a poporului bulgar în cestii politice, căci ar putea se urmeze o stare de nemulţămire şi iritare pe care, crede marele vizir, nimeni nu o doresce.

Acésta o crede marele vizir cu atât mai mult cu cât Pórta a ajuns la cunoscinţa, că puterile europene şiau schimbat în timpul din urmă chipul de a privi starea lucrurilor din Bulgaria.

Declaraţia acésta a marelui vizir are o importanţă pe care de sigur „Corespondenţa politică“ n'o esageréză.

Şi chiar supĕrarea d-lui de Bismarck şi trebuinţa ce simte de a afirma o atitudine ostilă prinţului Ferdinand în cestia bulgară, ar dovedi, că în adevĕr o accentuare în favorul stărei actuale de lucruri din Bulgaria ar fi de semnalat în cercurile oficiale germane, cărora prinţul Bismarck de mult a început a le face o oposiţie sistematică.

Atitudinea hotărîtă a marelui vizir faţă cu representatul Rusiei dovedesce de asemenea, că ea trebue sĕ aibă un sprigin în felul de a judeca cestia bulgară a celorlalte mari puteri.

O resolvare definitivă a cestiunei bulgare sau un conflict acut pare deci a se apropia cu paşi din ce în ce mai repeḑi.

Inainte de sinod.

Un deputat sinodal ne trimite următoriul articol:

Sibiiu, 26 Aprile.

Preocupări continue destéptă în sufletele nóstre peripeţiile politice, cari, înlăuntrul statului nostru, par' că în butul rodului civilisaţiei, din ḑi în ḑi se înmulţesc. Pentru-că, aci dela méḑă-nópte, aci dela méḑă-ḑi, ne vin, pe neasteptate şi fără cea mai mică causă, insinuaţii, lovituri şi fel de fel de ispite, îndreptate asupra bunului nostru popor.

Corabia plutesce pe valuri tulburate, şi noi în tótă clipita trebue sĕ fim gata, neîntrerupt se priveghiem, căci nu scim ḑiua şi césul, care nesmintit va aduce cu sine judecata dreptăţii: Când se va împlini cuvêntul Domnului cu sluga vicléná şi sluga credincióსă, când noi întăriţi în nădejdea credinţei vom preamărí pre Domnul, căruia de 18 vécuri slugim pe aceste plaiuri, propoveduind cu cuvêntul şi cu fapta nestrămutatele sale adevĕruri evangelice. Astfel în partea acésta.

Şi în mijlocul furtunelor, în noianul ispitelor îngrămădite, când valuri se isbesc de pretutindenea, când nori fioroşi şi fulgeri sguduie vezduhul de asupra orizontului politic, — un singur punct ne-a mai remas de linisce, de recreaţie sufletéscă, sĕ ḑicem punctul lui Archimede, locaşul blândeţei crestinesci, care ne mângăe, ne scutesce şi oţelesce în lupta, ce purtăm

Căci cine nu luptă, cum va putea avea nădejdea învingerei.

Şi noi stăruim în acéstă luptă, hotăriţi la mórte sau viaţă, drept o tradiţie remasă nóue din buni şi străbuni, cu cari împărţim amarul din intimă satisfacţie pentru conservarea nóstră naţională, fără de care, viaţă nu voim.

Pomenitul locaş e biserica, zidul nostru de mântuinţă din trecut şi din present. Locaşul pentru duchul blândeţelor, balsamul pentru suferinţe. In sinul acestuia vindecăm, sau alinăm ranele pricinuite de vicleşugul şi uneltirile duşmănóse şi inspirăm nóuă viaţă, nóue puteri pentru greutăţile ḑilei.

Asupra acestuia sĕ întórcem acum privirile nóstre. Mai ales din incidentul, că mâne, vedem intrunindu se de nou representanţii sei, fără îndoélă conduşi de sentimentul împărtăşirilor nóstre.

Mâne îşi începe activitatea sa sinodul archidiecesei nóstre, pe un nou period de trei ani.

Mâne primim în sinul nostru pe trimişii poporului, cu cari, chemaţi suntem împreună, sĕ chibzuim de binele şi sórtea bisericilor şi scólelor nóstre mult cercate.

Aşteptăm cu viu interes aceste momente, căci împărţim datoria precum şi respunderea. Şi voim sĕ avem mulţămirea, de a fi corespuns onorificului nostru mandat.

Dreptacea, cerem dela fraţii nostri, sĕ vină cu inimile deschise, cu francheţa şi tăria sufletelor bărbate, sĕ descopere neajunsele, ivis'ar ele ori unde, ca astfel grupaţi în jurul bunului nostru părinte şi Cap bisericesc se putem duce la îndeplinire minunatele aşeḑĕminte ale bisericei nóstre constituţionale. Sĕ nu rĕmână aceste literă mórtă, ci sĕ devină tot atâte substanţe hrănitóre, străbătênd până în cele mai estinse arterii ale organismului nostru bisericesc. In chipul acesta, dându ne mâna de ajutoriu împrumutat, sĕ sanăm relele, sĕ intemeiem binele.

Terenul ne este dat şi este atât de vast, încât nu vom putea ţĕrmuri punctele singuratice de atenţiune.

Numai voinţă şi tărie sĕ dovedim.

Şi sĕ nu anticipăm cestiile, ca sĕ nu pripim. In decursul sesiunei se ofere prilej de ajuns, pentru împărtăşiri din tóte părţile. Numai puţină inspiraţie pentru binele şi înflorirea stării bisericilor şi scólelor Ce s'a făcut în direcţie sănĕtósă, se întărim; ér ce e de făcut, sĕ nu acoperim, sĕ nu întârḑiem.

Astăḑi, sperăm, că nu ne orientéză considerări personale. Departe dela noi astă laşitate. Causele sfinte totdeuna şi-au cerut jertfele lor. Şi noi, nu vom lucra cu abatere dela legile, ce cârmuesc evoluţiile omenimei.

Cu aceste întâmpinăm deputaţii nostri din provincie, ḑicêndu-le din inimă: bine aţi venit între noi! Şi le dorim isbânda, ce se astéptă dela activitatea lor salutară comuniunei crestinesci.

In vederea acesteia, îndreptăţiţi ne simţim, a încheia cu cuvintele cronicarului străbun:

Deci şi acest neam românesc, până au fost dragostea în mijlocul lor, Dumneḑeu încă au fost cu dânşii şi nu i-au călcat pre dênşii alte limbi strĕine; ci au făcut multe vitejii şi au trăit în bună pace…

Un deputat sinodal.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român„.

Sighisóra, 24 Aprile, 1891. Dnule redactor! Din incidentul escursiunei unor elevi ai seminariului „Andreian“ aci în Sighişóra, ve rog a da loc în colónele mult preţuitului d-vóstre ḑiariu următórelor:

Musica este cunoscută ca motivul cel mai puternic, pentru cultura unui popor, ér acésta se atestă prin nenumĕratele esemple, ce ni le oferă istoria trecutului şi presentului din viaţa popórĕlor. Nici un popor nu întimpinăm în marele ocean al trecutului, care voind sĕ ajungă la o cultură mai înaltă, sĕ nu cultive musica, prin ajutorul căreia sĕ şi asigure o tréptă mai mult sau mai puţin înaltă de cultură. Presentul însĕ ne arată, ba chiar ne şi demonstră în modul cel mai uşor de priceput, că musica este o condiţie, fără de care nici un popor nu sĕ póte ridica la o adevĕrată cultură — fiind musica de natura, de a nobilita inima, sentimentele şi prin urmare moralul unui popor. Astăḑi ca nici când se afirmă musica ca un puternic şi integrant mijloc de cultură şi ori-ce umbră de îndoială asupra favorurilor ce le póte presenta interesul faţă de musică atât pentru viaţa individuală cât şi socială trebue sĕ dispară dinaintea ochilor nostri!

Dle redactor! Noi românii în punctul acesta al culturei musicale, se pare că am fi rĕmas în dĕrăptul altor naţiuni. Dacă lucrul ar sta astfeliu, s'ar puté esplica fórte lămurit din sórtea şi vitregele împregiurări ce le a întimpinat poporul nostru în decurs de vécuri. In astfeliu de împregiurări nu putea fi vorbă de o cultivare a musicei în adevĕratul înteles, şi tótă căntarea românéscă trebuia sĕ rĕmână ascunsă în inima poporului, ea nu era alt ceva decât resunetul dureros al suspinurilor, numai nesce acente dureros de disperate din adêncul inimei şi numai din când câte o nuansare veselă, dar şi aceea îmbrăcată în haina melancolei. Câutarea românului era lipsită de acorduri cu totul.

Impregiurarile, prin cari a trecut poporul nostru motivéză aşadară lucrul, dacă cumva pe terenul musical nu ne-am putea mĕsura cu alte popóră. — Esemplul şi manifestarea corului elevilor seminariali însĕ me îndémnă se cred, că şi terenul acesta al culturei este esploatat şi încă în mĕsură destul de mare; rĕmâne numai ca noi sĕ căutăm a ne da tributul cuvenit acelora, cari nu pregetă nimic pentru rĕspândirea culturei musicale.

De câte sentimente de bucurie trebuie sĕ se umple inima omului, când îi se da ocasiune, de a puté asculta o cântare frumósă, nesce harmonii plăcute! O mulţime de astfel de sentimente s'au produs în inimele publicului din Sighişóra a treia ḑi de Pasci (23. l. c.) când elevii seminariu „Andreian“ în numĕr de 17 au cântat în biserică. O mulţime fórte numĕrósă de omeni atât din popor cât şi din inteligenţă au participat la serviul divin, care s'a săvirşit din partea Prea On. D. protopresb. D Moldovan, asistat încă de 2 onorabili preoţi. Cu toţii ne îndreptam privirile către podişorul, unde se aflau coriştii şi aşteptam cu nerăbdare începerea liturgiei, ér când „Amin“ul început de a ne anunţă, că de aci încolo are se esecute rĕspunsurile liturgice, localul în care se aflau ómenii se prefácu în adevĕrată casă ceróscă. Harmoniile cele plăcute, esecutarea promptă, nuansările multifarii ale rĕspunsurilor corale, tóte aceste făcură din biserica nóstră un adevĕrat raiu pământesc. — După terminarea serviciului divin satisfácuţi, că am putut preamări pe bunul Dḑeu în'r'un mod atât de solemn, dl protopop bineventă într'o cuvântare alésă corul în Sighişóra, ér poporul sub impresiunea cântărilor pline de sentiment religióse au dat glas la un „sĕ trăéscă corul“ la care coristii au respuns cu un „Christos a înviat“.

Cât de fericiţi am fi, când ni s'ar da ocasiune, ca sĕ auḑim cât mai des astfel de coruri!

Concertul de aceeaşi coristi sara în sala dela „Gewerb-verein“ a fost nouă dovadă de promtitudine şi gust estetic şi maiestrie, ce s'a sciut infiltra în inimile coristilor de dibaciul nostru artist dl prof. G. Dima, care a adus corul seu la o dibacie, încât el singur şi în absenţa dirigentului seu natural, sub conducerea unui corist sĕ pótă presta un program atât de ales şi atât de bine esecutat ca ce-l din sara de 23 Aprile. Nu pot ca eu sĕ mi dau un verdict hotăritor asupra pieselor şi esecutarei lor căci nu me simt destul de competent, ci las lucrul acesta la apreţiarea ómenilor chemaţi. Destule se amintesc, că aplause au fost fenetice şi pentru ca totuşi sĕ me esprim asupra programului, care a reusit peste asteptare, aduc de mărturie publicul strĕin, care nu se contenia din aplause.

Publicul român precum şi cel strĕin a rĕmas încăntat de resultatul concertului. După concert a urmat dans care şi a urmat un curs fórte animat.

In pausa ne au mai delectat corirtii cu un mic buchet de cântece poporale armonisate de artistul G. Dima. Mulţămirea şi plăcerea a fost atât de mare, încât publicul a respuns prin mai multe toaste ridicate d'lui drof. Dima şi corului seu.

Ca conclusiune nu pot decât sĕ-mi esprim mulţămirea în numele poporului român din Sighişóra, direcţiunei seminariului „Adreian“, că a dat prilegiu corului sĕ ne delecteze cu cântecele lui, ér nóue românilor ne-a dat ocasiune, ca sĕ arătăm strĕinilor, că scim sĕ preţuim artele frumose şi că le pricepem.

Un Sighişirean.

Budapesta, în 1 Maiu, 1891. Sĕ schimbă timpurile, şi noi ne schimbăm în ele. Cel mai vestit împĕrat diplomat Napoleon III căḑu în prinsóre şi muri în esiliu, unicul seu fiu fu măcelat între zuluşi. Cel mai vestit tactic militariu bĕtrânul Moltke, muri în ḑilele aceste în pat asternut, ca ori-care alt muritoriu. O persónă însemnată a timpului nostru principele Bismarck se mai află în viéţă; el încă este ca trecut din acéstă vieţă din causa bĕtrâneţelor sale.

Germania unită va avé de sigur un viitoriu póte şi mai interesant încă cum este trecutul ei. Mulţi dintre contiporanii nostri atribuesc bĕtrânului Birmarck şi de aci înainte un rol, creḑênd, că va veni timpul, când el va conduce éră destinele Germaniei.

Ceea-ce până acum s'a făcut în Germania, n'a făcut Bismarck numai singur, ci a făcut şi împĕratul Wilhelm şi mareşalul Moltke apoi şi pedagogii civili şi militari; şi sirguinţa cunoscută a poporului germân.

Până acuma este o enigmă, că împĕratul Vilhelm II ce va face, mai vêrtos după ce stâlpii, statului germân vor trece cu toţii din viéţă. Nu nasc în tot timpul ómeni geniali treḑi ca Bismarck şi Moltke. De regulă ómenilor mari urméză neşte pitici. Póte că în statul germân sĕ fie escepţiuni dela acésta regulă ?

Pacea însĕ înarmată cum o vedem, nu póte esista mult timp. Trebue dară sĕ urmeze ori vre-o înţelegere generală şi o desarmare generală ori vre-o neinţelegere şi o ciocnire între puteri.

Bine este a pune pond ori ba pe o broşură anonimă? Acésta este o întrebare deschise, la care unii vor rĕspunde da, alţii vor ḑice ba; şi cu toţii vor avé drept. Broşura apărută de curênd în Lipsca se atribue inspiraţiunei principelui de Bismarck; pentru-că ea lovvesce în persóna împĕratului tinêr german, în fiul împărătesei lui Frideric, ea lovesce în Francia, care va trebui isolată în tot timpul, şi se va mişca, va fi nimicită de imperiul german; ea lovesce în Austria, în diplomaţia austriacă, fără de care un nobil german dela nord simţesce numai dispreţ, mai protetéză încă şi căderea Austriei; temporală ori perpetuă va avé se fie acésta cădere, autoriul anonim uită a ne spune.

Anonimul vede trei trei porniri în Europa, şi adecă prima ar fi: ura neimpăcată a francesilor contra Germaniei. Când şi cum anonimul a eseminat inimele francese nu ne spune decât ura şi iubirea în politică mai mare rol jócă interesul.

Adóua pornire ar fi: Nisuinţa italienilor a fi stăpâni în Triest. De unde scie anonimul acésta nisuinţă, nu ne spune. Cine voesce sĕ-i crédă, bine, cine nu voesce sĕ-i crédă érăşi bine. Cine va trăi, va vedé ce se va alege.

A treia pornire ar fi: Că ruşii vreu sĕ fie stăpâni în Constantinopol. Dacă ruşii ar sta astăḑi, ca o dinióră în San-Stefano, şi anonimul ar scrie, că ei vréu sĕ fie stăpâni în Constantinopol, eu i-aşi ḑice: Bine, voiu vedé asaltul asupra Bizanţului, şi în urmă voiu vedé ce va ḑice bĕtrâna Europă, care până acum a purtat atâta grijă de Constantinopol în tractatele de Paris și Berlin. Ei, dar Constantinapolul cu bulgari ori fără bulgari; cu dobrogeni ori fără dobrogeni, cu moldoveni ori fără moldoveni, cu ruteni ori fără ruteni, ori póte numai Bisanțul cu Bosporul și cu Asia mică ér sultanul sĕ fie pensionat și trimis de membru în casa de sus din — Mingrelia!

Presupunênd, că tóte aceste trei porniri ar fi adevĕrate, încă Austria n'are cum peri. Francia și Germania s'a mai bătut, s'a mai unit, și Austria a esistat. Republica venețiană a domnit în Dalmația și Triest, când Austria era împărăție puternică. In Constantinopol erau greci, apoi cruciați, turci, și Austria înflorea.

Trebue sĕ ne prindă un simțĕmênt de bucurie, că anonimul nu ḑice nimic despre Ungaria și România. Așa dară ungurii și românii vor trăi încă și atunci când Austria va fi căḑută. Bine, ferice de noi, că avem mai multă forță de traiu, mai mare vitalitate ca austriacii.

Ei și acești austriaci într'un timp erau sĕ i a în hiță pre tóte celelalte popóră din monarchie. Au păpat și înghițit multe de tóte și ei sătui și îmbrăcați bine, astăḑi se cadă? Noi în opinci sĕ stăm drept, când nu suntem nici sătui nici flămênḑi?

Corb la corp nu scóte ochii. „Némț la némț nu-i cobesce sĕ cadă".

Dar când rușii pelângă poloni ar mai avea și bulgari și turci, mai tari vor fi? Când Germania ar anecta la sine pe nemții catolici, óre mai tare va fi? Kultur-kampf-ul cum va prospicia atunci? Tréba lor, nu a nóstră! Dar a întreba este dóră permis.

Italia are porturi de mare. Brindisi e un port mai însĕmnat ca Triestul; Dalmația e o țéră sĕracă. Care român nu vrea progresul Italiei? Acela însĕ sĕ fie progres leal. Când Francia fù stăpână pe Suez; de ce Francia, Italia și Spania n'au cucerit Egypetul; ci l'a lăsat milionerilor englesi sĕ-l apuce din mânile popórelor latine?

Nu vreu eu prin péna mea sĕ direg treburile europene. Chiar vrênd, nu o pot face. Ci-mi bat capul ca mulți alții cercetênd, că în urmă și códă, ce va fi cu noi?

Pacea nu póte dura mult timp. Atâta praf de pușcă se află îngrămădit, încât că în ḑilele trecute în Roma, praful de pușcă esplodéză el de sine, fără se aștepte comanda militariă.

Bisericele sânților apostoli Petru și Pavel în Roma sunt nisce asile inocente a ómenilor evlavioși, și ele totuși au suferit scăderi din causa esplosiunei. Stul părinte din Vatican de sigur nu e parte beligerantă, nu este om primejdios nici când pronunciă „anatema sit", și totuși servind la altariu fù cuprins de frică mare, și scăpà păharul din mână.

Ungurii ca discipuli ai austriacilor și fórte docili pentru tóte teoriile de asuprire, dela Königretz încóce, se silesc a ciopli magiari și din petrii. Prin esclusivismul lor au păpat și papă și aḑi tótă smântâna din țéra unguréscă; la alții nu lasă nici zerul și când lasă încă tot sĕ vaetă asceptând servicii, ce nu le póte da nime. Ei, hrăniți, îmbrăcați, peptenați și împintenați sunt cuprinși de frică încât pentru vitoriu.

Dacă ungurii în trecut și în presinte erau mai ecuitabili, mai drepți față de celelalte popóră, ei și în rĕu se simțiau mai bine, ca astăḑi când învrăjbiți cu tótă lumea nici ei numai sciu cum sĕ o întórcă și sucéscă.

Omenia și cărarea cea adevĕrată creștinéscă dă îndreptariu ómenilor în tóte timpurile, în bine și în rĕu.

Insĕ sĕ spună adevĕrul, și sĕ nu umble încă și deaci înainte cu vorbe fără temeiu, că românii au sĕ mulțăméscă cultura lor magiarilor. Cu unii singuratici s'a putut întêmpla și acésta. Insĕ ungurii în trecut n'au ertat ca românii se pótă cerceta scoli și sĕ se cultiveze. Când înalta casă austriacă a venit în Ardeal și când o parte din români au trecut la unire, românilor numai atunci li s'a conces a umbla la scólă prin Sâmbĕta mare, prin Viena, prin Roma, până când din grația împĕraților din Viena uniții și-au înființat scoli în Blaș. Românii ortodocși nu aveau scoli nici în acest timp. La Carlovіț sĕ procopsiau o sémă de preoți ortodoxi; cei mai mulți însĕ sĕ făcĕau preoți din dieci, adecă cantori cu purtare bună morală și cu cunoscința potcóvelor bisericesci. Șaguna sub domnirea austriacă și nu magiară a început a înființa scoli române pentru ortodocși.

Sub stapâuirea unguréscă înainte de 1848 românii nu și-au putut înființa necum scoli, dar nice reuniuni de femei, casine de cetit ḑiare serióse și umoriste! ba unii solgăbirăi obscuri au amenințat până și unele coruri de plugari, legea de naținoalitate s'a desconsiderat cu totul, și s'a călcat în picióre în tóte dispozițiunile ei favoritóre pentru români!

Ce a fost pentru români invasiunea tatarilor și a turcilor aceea fù pentru ei pornirile șovinismului din tóte colțurile țĕrei.

Acesta este adevĕrul cel cunoscut de lumea întrégă.

Ungurii voiau și voesc a ne cultiva astfeliu, încât cu toții se ne facem, dacă nu dintr'o dată dar cu timpul magiari.

Aceste adevĕruri faptice óre sĕ nu fie cunoscute dlui Moldován din Clușiu?

Românii vreu sĕ rĕmână români, căci legea naturei le dictéză acésta, și leg. ung. din 1868 încă se milostivesce a da drepturi naționalităților prin nisce termini elastici ca „vitethetik, tehetik" Cași cum ar ḑice: „ehetik, ihatik ha van mit". Societatea magiară însĕ la inițiativa unor ómeni bolnavi și renegați a trecut preste dispozițiunile legii și ale naturei și a început luptă de contopire în contra naționalităților.

Mr.

Varietăți.

* (Tablele regesci.) In 5 Maiu c. n. ș'au început activitatea. Pretutindenea înainte de ședința plenară festivă a premers serviciul divin. Deputațiuni s'au presentat noilor presidenți spre a i felicita din acest incident. După felicitări au urmat banchete.

* (Comună mare.) Ministrul de interne a conces ca comuna Șugag din comitatul Sibiului sĕ se constitue în comună mare.

* (Foc.) In comuna Cristian, aprópe de Sibiiu, a erupt eri un foc grozav tocmai în centrul comunei.

Pompierii din comunele învecinate și din Sibiiu au alergat spre a împedeca lățirea flacărilor pustiitóre.

Tot înzădar. Focul nu s'a oprit păn la marginea comunei în spre câmp.

Cei arși au fost toți asigurați.

Paguba e însemnată, căci după scirile ce avem, au ars preste 50 șuri și alte edificii economice.

* (Regularea proprietăților.) In scopul efeptuirei comasărilor în Ardeal și în fostul comitat Zarand, Krasna și Solnocul de mijloc, precum și în părțile districtului de odinióră ale Cetății de pétră, ministrul de justiție a acordat anticipațiuni din vistieria statului.

Presidenții tribunalelor respective au fost avisați.

* (Meister Manole de Carmen Sylva) La 3 Maiu sa jucat la opera din Viena în scop de binefacere: „Meister Manole" dramă în 5 acte de Carmen Sylva. Teatrul gemea de lume. Era representată societatea cea mai alésă din capitala Austriei. Au fost de față la representanție și Maj. Sa împĕratul cu archiducesa Maria Valeria, archiducesa Maria Theresia și archiducii Ludovic, Victor și Rainer precum și prințul Philip de Coburg. Logele erau ocupate de corpul diplomatic și de somitățile artistice și literare. Colonia română din Viena a fost bine representată.

Acésta representațiune a avut un succes estraordinar. Aplausele nu se mai terminau și după fie care act registorul Hartmann a fost chemat de public de repețite ori.

* (Intâlnirea studenților români și sêrbi la Turnu-Severin.) Despre acéstă importantă întrunire, „Gazeta Transilvaniei" a primit următórea telegramă:

Turnu-Severin, 5 Maiu n. După unanimele manifestațiuni de simpatie intre studenții români și sêrbi și după un discurs al distinsului istoric Urechiă, întêmpinat cu sgomotóse și indelungate aplause s'a primit in principiu și pe scurt moțiunea propusă.

In proiectul de moțiune, despre care se vorbesce în telegramă, se accentuéză, precum suntem informați, indreptățirea si indatorirea reciprocă a românilor și sêrbilor din regate a da ajutor material și moral fraților din Austro-Ungaria in contra sistemului de asuprire. Se ḑice mai departe, că dualismul nu se va ține pentru durată și trebue sĕ-l inlocuéscă federalismul. Se esprimă dorința de a se stabili o ințelegere intre popórele slave și române ale Austro-Ungariei și o acțiune comună a lor. Mai departe sunt provocați toți românii și slavii a lupta în contră asilurilor de copii obligătóre. Și in fine se esprimă dorința ca relațiile între serbi și români se pótă deveni cât mai amicabile.

Numĕrul studenților români, care au plecat Sâmbătă diminéța la Severin, era de 160, din care 130 din Bucuresci și 30 dela Iași. Sêrbii aveau sĕ fie 100 însoțiți de mulți din profesorii lor. Dintre profesorii români universitari s'a dus dl V. A. Urechie. Cinci ḑiare magiare din Budapesta au avut raportori la congresul studenților din Turnu-Severin.

* (Intrunire de studenți în Bucuresci.) La tómnă va fi în Bucuresci o întâlnire a studenților români cu studenții sêrbi, cu studenții bulgari și chiar cu studenții scólelor superióre din Constantinopol.

* (Greve). 2000 de calfe de culegători-tipografi au hotărit sĕ se pună în grevă generală, fiindcă 150 de colegi n'au mai fost acceptați la lucru pentru serbarea de 1 Maiu.

* (Cas de mórte.) Ni se scrie din Ponor: Ḑiua de prima Aprile pentru comuna Ponor, și cu deosebire pentru notariul nostru cercual Petru Popp a fost o ḑi dintre cele mai dureróse, ce se pot întêmpla omului în viață, căci întru acésta ḑi *Elena Popp* născută *Ciorbea* în etate de 32 ani, dupa o căsătorie de 10 ani, soția numitului notariu cercual, după grele suferințe de 3 sĕptĕmâni dispărênd din acésta viéță, a fost petrecută la eternul repaus.

Parochul locului Simeon Ciorbea, Ioan Popp paroch în Brădesti și Georgiu Lazar paroch în Valea Geógiului în aceea ḑi la una óră după améḑi au început serviciul funebral, la care serviciu cu tóte că a fost ḑi de lucru, dar totuși atât din comuna Ponor cât și din comuna Remeț și Valea Geógiului, au alergat un public preste 400 persóne, bărbați, femei de tótă vêrsta, și cu deosebire fruntași din comunele vecine amintite, nu au lipsit a da defunctei onorul cel mai de pe urmă.

Cuvêntarea funebrală au fost rostită de parochul Georgiu Lazar din Valea Geógiului, luându și de temă: Toți cei ce treceți pe cale, întórceți-ve și vedeți! de este plângere ca plângerea mea! Cuvêntarea atâta a fost de bine întocmită și nimerită, încât om cu pricepere dintre cei presenți — nu a fost, care sĕ nu verse lacrimi — vĕḑênd pe soțul defunctei prea amar plângând, oftând și văitându-se, până la desperare, împreună cu micii sei minoreni orfani de mamă, Iuliu, Aureliu și Sabina, toți trei în etate dela 3—8 ani.

Mai amintesc cumcă s'au cântat în fine și un vers funebru anume compus pentru ocasiunea acesta tristă.

Nu se încetaseră plânsele produse prin cuvêntul funebral și ertăciuni, care au fost fórte pătrunḑĕtóre și sfâșietóre de inimi, și prin intonarea acestui vers s'au mărit din nou, vărsarea de lacrimi

După finea cântării acestui vers s'a pornit conductul cu defuncta către cimiteriu între ritualele obicinuite la 5 óre după, améḑi. Sicriul mortual s'a așeḑat în mormênt și terminêndu se tóte s'a cântat în veci pomenirea ei.

Pe reposata o jelesce neconsolatul soț Petru Popp: micii sei copilași, Iuliu, Aureliu și Sabina, de asemenea o jelesc părinții sĕi Ioan Ciorbea și Teodora, sora sa Rosalia, unchii sei Simeon Ciorbea paroch în Ponor și Elena Ciorbea măritată Rus din Pociaga de jos, Maria Macsa din Brădesti Valea Poieni. Nu mai puțin o jelesc verii sei Ioan Muntean notariu cercual în Ofenbaia și Maria Popp preotésă în Brădesti Valea Poieni și încă alți numeroși veri și verișóre și némuri, mai departe vecini și cunoscuți.

Prin mórtea defunctei amintite a perdut biserica din Ponor pe cea mai evlaviósă femeiă, sĕracii au perdut mama lor, și în fine mamele din acéstă comună în persóna Elenei Popp au îngropat podóba lor.

Fie-i țerina ușóră, amintirea eternă.

* (Iubilarea centenarului constituțiunei polone.) Ḑiua de 3 Maiu n. a fost o ḑi de mare însĕmnătate istorică pentru poloni. In 3 Maiu 1791 regele Poloniei a jurat fără nici o presiune și silă pe nóua constituție, care era chemată sĕ reedifice statul polon. Spre nenorocirea polonilor fĕtul a fost sugrumat încă în légăn, căci în 1795 Polonia a fost dismembrată și a dóua óră. Poporul polon însĕ și astăḑi păstréză cu sfințenie memoria acestei constituțiuni. De pretutindea unde s'a putut manifesta liber sentimentul național polonii au serbat memoria acestei ḑile de 3 Maiu. In Cracovia după cum se telegraféză ḑiua acésta a fost sĕrbătorită de toți polonii casele au fost decorate cu stindardele orașului Cracovia și sa ținut și un serviciu dumnezeesc la care a celebrat episcopul cardinal Dunajevsky și au asistat senatorii orașului și tóte societățile și corporațiunile industriașilor cu stindardele lor. De a semenea a fost sĕrbare mare și în Lemberg. Tóte foile au apărut în edițiuni de sĕrbătóre.

* (O întêmplare a ducelui de Orleans) După cum se scie ducele de Orleans călătoresce acum prin sudul Rusiei. Nulippe de Nevers cu tóte astea are obiceiul a se inscrie pe la oteluri sub numele cele mai fantastice.

Tinĕrul prinț a fost deunăḑi eroul unei întêmplări destul de ciudate, pe care o povestesc ḑiarele de peste Caucas.

Cu ocasia unei serate, ce s'a dat la Tiflis și la care asista un mare numĕr de oficeri ruși, după ce damale se retraseră, se începu beutura ca în Rusia. Limbele se deslégă și încep a se ridica tóste pentru Francia și Rusia.

Ducele de Orleans încerca atunci sĕ critice și sĕ ridiculiseze guvernul din Francia. Dar un bĕtrân căpitan de cerchezi se ridică și într'un toast în adevĕr milităresc trată cu asprime pe ducele de revoluționar și nihilist.

Incidentul fu atât de comic, în cât ducele nu găsi nimic de rĕspuns și se retrase cu discreție.

* (Copia turnului Eiffel în Timișóra.) Intreprinḑĕtorul Francisc de Gotthilf din Timișóra, care aredicase și palatul cel măreț de industrie din Timișóra, va construi și un turn în feliul celui din Paris a lui Eiffel numai cât va fi de lemn și de lemn și de fer construit și de o înălțime de 100 metri. Planurile și lucrările sunt deja gătite de architectul Hardt. Acest turn va costa 6000 fl., cari bani se vor aduna cu 200 de acții à 20 fl.

* (Un nou port femeiesc.) Din Londra se scrie: Un model din noul port femeiesc propus de societatea de dame engleze: „Raţional Dress Society“ a fost espus ḑilele trecute la un bazar de binefacere.

Noul port constă din următorele bucăţi: ciorapi lungi cu nasturi, pantaloni strimţi à là Jäger, pantaloni fórte largi deasupra, corset cu mâneci largi, haina à la Znav, deschisă înainte; pălărie aşa numită toreador pardesiu sau palton.

Opinia celor cari au vĕḑut noul costum inventat de d-na Charles Hancock este, că el póte se fie practic, dar nu e nici decum frumos.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Din esortaţiunile unui catichet dela scólele nóstre medii.

Furnicile.

> Mergi la furnică, o leneşule, şi urméză vĕḑênd căile ei şi fii mai înţelept decât dênsa. Pild. lui Sol. cap. 6. st. 6.

(Incheere.)

Mai târḑiu veţi avé multe lucruri de făcut, veţi avé multe datorinţe de împlinit. Şi tocmai, dacă aţi avé timp, atunci nu mai puteţi învĕţa aşa de uşor ca acum. Memoria vóstră, care acum este atât de vióie, fiind-că este tinĕră, nu va mai fi atât de ascultătóre şi de primitóre ca acum, ea nu mai póte păstra atât de uşor, ce a învĕţat cu multă trudă şi nĕcas.

Dar nu numai cunoscinţe, ci şi suveniri plăcute şi amicale trebue sĕ adunaţi pentru érna vieţii vóstre. In etatea, în care ve aflaţi voi acum, iubiţii mei, trăiesce omul mai mult în speranţe, adecă el privesce tot înainte, în viitor şi îşi ḑice: când voiu fi mare, voiu face aşa şi aşa.

După ce înbĕtrânesce, trăiesce în trecut: el sĕ gândesce la ḑilele dispărute si sĕ bucură, dacă póte împărtăşi copiilor şi prietinilor sei suveniri plăcute, atunci ḑice: când eram copil, când eram în vremea mea, făceam aşa şi aşa. Şi într'adevĕr este unul dintre cele mai dureróse simţĕminte, ce le póte avé omul pe pământ, dacă privind înapoi asupra, ḑilelor trecute, trebue sĕ se căiască pentru multe, dacă trebue sĕ şi ḑică: în timpul copilăriei mele n'am fost aşa cum trebuia sĕ fiu; am pricinuit părinţilor mei multe supărari, nu mi am întrebuinţat timpul, după cum trebuia sĕ mi-l întrebuinţez. Vai cât de bucuros ar rumpe omul unele foi din cartea vieţii şi le-ar înlocui cu altele; dar acésta nu se póte; ce s'a întêmplat, ce s'a petrecut odată, nu se mai póte schimba, şi aducerea aminte de greşelile, de păcatele, ce le-am comis, adeseori ne amăresce inima — ba totdeuna. Dacă am avut însĕ cu ajutorul lui Dumneḑeu o viaţă curată, o viaţă frumósă şi plină de activitate, sfinţită prin împlinirea datorinţelor nóstre, atunci simţim o mare mângăere! Flórea tinereţelor este de mult vestejită, dar se simte încă mirosul, parfumul ei, şi ne umple sufletul cu liniste săntă. Am vĕḑut bĕtrâni cu viaţă seriósă şi sântă, cât de frumos le şedeau perii cei albi ca laptele, ce suris plăcut şi amical şi ce privire curată şi blândă se reflecta din faţa lor. Dacă priviam la ei, nu-mi puteam cugeta, că se află în érna vieţii, ci numai în presara unei nóuĕ vieţi. Şi presara acestei vieţii, iubiţii mei, o se vină şi pentru voi, mai repede póte decum credeţi. Dacă vreţi, ca érna vieţii vóstre sĕ ve aducă liniste şi fericire, trebue sĕ ve înzestraţi, se ve provedeţi cu înţelepciune şi cu pietate.

Incepeţi chiar astăḑi, incepeţi în acest moment a ve îmbogăţi cu comori neperitóre. Ve aflaţi în etatea în care se formeză caracterul; precum este copilul aşa este şi bărbatul! Nu ḑiceţi: mai târḑiu me voiu schimba, mai târḑiu me voi face mai cuminte şi mai prudent, mai târḑiu îmi voi împlini datorinţa ci ḑiceţi: astăḑi voiesc se fiu totul, ce trebue se fiu, căci ḑice scriptura: étă acum vreme bine primită, étă acum este ḑiua mântuirii. II Corint. 6. 2.

Vedeţi iubiţii mei, ce lucruri bune şi folositóre puteţi învĕţa dela furnici.

Sper, că ve veţi gândi la învĕţăturile acestea' de câte ori le veţi vedé. Inainte de tóte însĕ sper' că bunul Dumneḑeu ve va ajuta, ca se puteţi duce îndeplinire lucrul bun, ce l'aţi început! Amin!

d. D. . . .

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 6 Maiu 1891

	Viena	*B.-Pesta.*
Renta de aur ung. de 4 ⁰/₀	—.—	—.—
Galbin	5.52	5.52
Napoleon	9.34	9.33
100 ma ce nemţesci	57.62	57.60

Nr. 390. [69] 1—3

EDICT.

Ioan Besta de religiunea gr. or. din Secădate, comitatul Sibiului, care de 9 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe muierea sa legiuită Maria Ioan Demian din Nucet fără de a se sci ubicaţiunea lui se citéză prin acésta înaintea subsemnatului for matrimonial a se presenta în termin de 6 luni de ḑile cu atât mai vêrtos că în casul contrariu procesul incaminat de actora conform resoluţiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 2 Aprile a. c. Nr. 2319 B. se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Forul matrimonial gr. or. de instanţa I al Sibiiului.

Sibiiu, 25 Aprilie, 1891.

Ioan Papiu,
protopresbiter

Sz. 7093/890 plg. (60) 3—3

Hirdetmény.

A pálosi ált. határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, a müködő mérnők meg választása, és a költség előirányzat elkészitése végett Bro Apor Zoltán kir. törvényszéki biró kiküldetik és határidőül az **1891 évi Május 19-ének d. e. 9 óraja** Pálos község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekelt felek azon hozzáadással idéztetnek meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Erzsébetváros a kir. törvényszéknek 1891 aprilis 6 án tartott üléséből.

Vén András,
elnök.

Zoltán,
jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24 2.32	7.01 7.11	3.02 3.09	1.51 2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş.	6.02 6.12	10.35 11.02	7.39 7.54	7.04 8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37 8.42	2.14 2.24	10.39 10.57	12.26 1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23 2.33	— —	5.20 5.30	10.31 9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4,45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13 2.43	— 4.00	5.50 —	10.17 10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46 6.48	10.32 10.42	— 11.47	3.13 3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51 7.58	12.23 1.23	1.06 1.30	4.36 5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36 10.48	6.05 6.26	4.53 5.32	8.10 8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01 2.08	11.06 1.19	8.42 8.47	12.41 1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10 2.20 2.34	3.50 4.10 4.22	5.27 5.50 6.02
Glogovaţ	3.05	4.46	9.23
Gyorok	3.23	4.58	6.34
Pauliş	3.39	5.16	6.52
Radna-Lipova	—	5.38	7.17
Conop	—	5.53	7.33
Bêrzava	—	6.33	8.20
Soborşin	—	6.58	8.49
Zam	—	7.22	9.16
Gurasada	—	7.38	9.32
Ilia	—	7.54	9.51
Branicica	—	8.14	10.18
Deva	—	8.43	10.44
Simeria (Piski)	—	9.12	11.14
Orĕştia	—	9.34	11.39
Şibot	—	9.56	12.05
Vinţul de jos	—	10.17	12.26
Alba-Iulia	—	10.44	12.58
Teiuş	—		

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06 7.45	8.38 9.05	11.38 12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30 5.46	11.17 —	5.31 5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs.–Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	— 7.24	10.— 5.54	9.53 10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	3.—

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 48 Sibiiu, Marţi 30 Aprile (12 Maiu) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cuvêntarea

Escelenţiei Sale archiepiscopului-metropolit Miron Romanul la deschiderea sesiunei sinodului ordinariu al archidiecesei transilvane, 28 Aprile. v. 1891.

Preastimaţi domni deputaţi, iubiţi fraţi, iubiţi fii sufletesci!

In timpuri line şi în timpuri viforóse, în bine şi în rĕu, se pune în fie-care an la anumite ḑile în mişcare biserica nóstră ortodocsă naţională din Ungaria şi Transilvania, pentru a lua în sémă prin representanţii sei clericali şi mireni mersul afacerilor sale culturale, şi pentru a continua din an în an regularea lor după trebuinţele, care se ivesc în diferitele sale corporaţiuni inferióre şi superióre.

Un astfeliu de moment măreţ şi un astfeliu de scop salutariu ne întrunesce şi pe noi astăḑi în sinodul ordinariu al archidiecesei nóstre Transilvane, şi eu n'am sĕ-mi suprim bucuria sufletéscă, care între împregiurări de altfeliu puţin favorabile, mi o face acest moment, vĕḑêndu-ve adunaţi aici, preastimaţi domni, iubiţi fraţi şi iubiţi fii sufletesci, într'un numĕr aşa de frumos şi, vĕḑênd esprimându se deja pe feţele tuturor interesul viu, ce-l purtaţi pentru binele şi prosperarea sântei nóstre biserici.

Din cele 21 de sinóde anuale archidiecesane, care s'au ţinut pănă acum dela întrarea în viéţă a statutului nostru organic, 16 coincid cu activitatea, la care am fost şi sum chiemat eu ca archiepiscop şi metropolit al bisericei nóstre ortodocse naţionale; avênd dar a purta însu-mi în partea cea mai mare rĕspunderea pentru desvoltarea vieţii nóstre bisericesci sub decursul acestor ani îngrămădiţi, şi pentru prosperitatea instituţiunilor întroduse şi cultivate în biserică, —pot sĕ constat din partea mea cu multămire, că deşi s'au pornit multe şi grele pedeci din lăuntru şi din afară, biserica ortodocsă română de aici, şi în special archidiecesa nóstră Transilvană a făcut cu concursul meu în toţi ramii sei de activitate progrese de o valóre durabilă şi intre împregiurările nóstre satisfăcĕtóre.

O accentuez acésta ca o mângăere sufletéscă pentru mine în ceea ce privesce trecutul, şi o accentuez înaintea unui viitor pentru mine fórte îngreuiat şi nesigur; o accentuez aici, ca sĕ mi întăresc convingerea şi întărită sĕ o am când va fi, ca scăderile de tot feliul, dar mai ales cele fisice, de care sufer, sĕ me dispenseze într'un mod sau într'altul dela sarcinele grele, ce le-am luat asupră-mi la venirea mea aici înaite de acésta cu 16 ani.

Atinse aceste la locul cel mai competent şi lăsate cele ale viitoriului mai ales provedinţei divine, carea ne-a conservat şi ne-a condus şi pănă acum, ve atrag numai în general atenţiunea asupra rapórtelor, care însoţite de propuneri corĕspunḑĕtóre, vi se vor presenta la rêndul seu din partea consistoriului archidiecesan despre activitatea sa din anul trecut şi despre starea actuală a lucrurilor din archidiecesa nóstră, cea ce ve va da ocasiune şi înlesnire de a ve face datorinţa în acest sinod ca representanţi ai clerului şi poporului archidiecesan.

Ér acum renoindu-mi în suflet rugăciunile evlavióse pentru ajutoriul atotputernicului Dumneḑeu la lucrările nóstre sinodale, sesiunea ordinară a sinodului archidiecesan pentru anul curent o declar de deschisă.

Sibiiu, 29 Aprile.

Imbĕtaţi de fumul gloriei câstigate după o domnie de aprópe un pătrar de secol, magiarii nu s'au cugetat nici când la clasa de jos, la popor şi la fericirea lui.

Pentru stăpânitorii actuali şi pentru cei ce i-au precedat a fost vorba numai de asigurarea puterei şi de întărirea elementului magiar.

Ce desamăgire trebue sĕ i cuprindă, când în cel mai curat ţinut unguresc, în canaanul Ungariei, în bogatul „Alföld" trebue sĕ restabiléscă ordinea prin glonţ şi prin vĕrsarea de sânge.

După atâta amar de domnie guvernul nu a făcut nimic pentru îmbunătăţirea sórtei ţĕranului.

El a fost numai un obiect de esploatat, pentru de a satisface grandomaniei unguresci.

An de an s'au sporit dările, an de an s'au înmulţit poverile puse pe umerii poporului.

Proprietarii cei mari au îmbrâncit o şi ei, averea lor a ajuns în mânile evreilor, şi evreii umblă după câstig.

Intre dătătoriul de lucru şi între muncitoriu s'a creat o prăpastie, căci pe când cel dintâiu vrea cu ori-ce preţ sĕ se îmbogăţéscă din sudórea muncitoriului, pe atunci acesta umblă gol şi flămând, sdrenţos şi stors până la măduvă.

E mirare dacă se ivesc între aceste 2 clase de ómeni contraste, care isbucnesc în duşmănii periculóse, cari aţiţate de focul pasiunei împing la revoltă?

Noi vedem desvoltarea acésta periculósă în feliul ei numai ca o consecinţă a stărilor de lucruri create prin sistemul acesta rĕu de guvernare, şi nu putem fi nici decât încântaţi de cele ce se petrec.

Dacă însĕ cele petrecute la Orosháza şi Békes-Csába s'ar fi petrecut în inima Ardélului, dacă din întêmplare în o comună sau în un ţinut românesc s'ar fi întêmplat diverginţe de natura acésta, atunci îndată se începea nota veche: „agitatorii, daco romănistii, rublele muscălesci, preoţii valahi sunt cei blăstĕmaţi, poporul e mulţămit, e bun şi blând, dar a fost sedus prin ómeni fără suflet".

Intrégă presa din capitală, tóte foile din Cluş şi din provincie ar fi dat năvală asupra nóstră, ar fi învinuit biserica, ar fi învinuit presa, ar fi ridicat hulă contra întregului ném românesc şi pe toţi ne ar fi înfierat cu titlul de bujtogatăi şi rĕi patrioţi.

Din norocire măcelul nu s'a îmtêmplat în Ardél, din norocire românii, apĕsaţi şi chinuiţi cum sunt, ei nu se mişcă, ei nu provócă, ci sufer chiar şi atunci când sunt maltrataţi şi insultaţi.

Şi maltratarea românilor aici în moşia lor din partea tuturor veneticilor, din partea tuturor jidanilor, este la ordinea ḑilei.

Autorităţile în loc ca sĕ-i ia în scut şi apĕrare, în loc ca sĕ pună mâna pe rană sĕ o vindece până au timp, o lasă deschisă prin apĕrarea asupritorilor şi prin persecuţiunea celor mai slabi.

Câte nedreptăţi nu îndură românii numai la comasări şi la segregări, la rĕscumpărarea dijmelor de vii şi câte alte calamităţi făr ca unul sĕ se misce, făr ca unul se-'şi fi luat refugiu la ultima ratio, la ciomag, cum o făcură în ḑilele trecute ungurii cei néoşi din Alföld faţă de armată, faţă de autorităţi şi faţă de organele legei.

Ei bine, judecat poporul nostru după bunătatea inimei lui, judecat după pacienţa lui de fier, judecat după cumpĕtul lui, ar urma ca guvern, societatate unguréscă, agenţi ai stăpânirei, cu toţii sĕ profite de aceste bune însuşiri ale acestui popor, sĕ-i înlesnéscă mijlócele de traiu, şi de cultură şi sĕ i facă viaţa mai ticnită. Cine însĕ se cugetă aḑi la d'al de aceste?

Cui îi trece prin minte, ca sĕ mai ţină sémă de un popor de preste 3 milióne de suflete, care contribue la susţinerea statului bani şi sânge, ca sĕ l multăméscă şi pe el.

Lipsit de drepturi, scos din viaţa parlamentară cu baionetele giandarmilor şi soldaţilor cu ocasiunea alegerilor, nu i s'a lăsat decât datorinţe după gât, cari îi fac viaţa aprópe insuferibilă.

Din incidentul multelor emigrări am ḑis oblăduitorilor nostri, grijiţi de popor, că trece graniţele şi remân locurile înţelenite, copii flămênḑi şi goli, dar nimica nu s'a făcut pentru micşorarea poverilor sĕrmanului popor.

FOIŢA.

Porumbii.

— Naraţiune orală după Körner de *Carolina Pichler.* —

(Urmare.)

Acésta întârḑiere 'l nelinistia fórte, el cunoscea inima sororei sale şi frica pentru el, dacă nu va puté sosi astăḑi. In cele din urmă mai suì érăşi cu căruţa drumul de ţară. Sórele de tómnă se înclina spre apus şi din déluri se înălţau nori negri spre a-l primi mai curênd în sinul lor. Deja se afla între cele dintâiu coline, fluviul cel bine cunoscut de astă dată clocotia în valuri tulburi şi furióse. Se făcu întunerec, sosì acolo unde acest părău se vărsa în rîul cel mare şi preste care se afla cel din urmă pod. Şi acest pod a fost dus de undele umflate, şi torentul vuia selbatic în valea resunătóre.

Dar nóptea era apópe, el era asteptat, Lyddy se temea, póte chiar se bolnăvise de frică, trebuia sĕ trécă dincolo. Postilionul nu voì sĕ trécă prin apa turbată. „La ce am mai învĕţat sĕ înot?" strigà atunci Alfred, svêrlindu-şi pălăria şi mantaua, se aruncà în undele de vêrteje. Câteva minute el se lupta energic cu valurile, dar 'şi perde acum puterea, se simţì obosit, cufundându-se, ér în aceea clipă i se păru că ceva cald şi móle i s'ar pune pe pept, înlănţuindu-i grumaḑul şi lipindu-se de el drăgostindu-l. Işi perdù consciinţa.

Când 'şi deschise ochii, nu se mai afla în patul ud şi furios al undelor, se uità înprejurul seu şi recunoscù odaia preotului a unui sat din apropiere, ce chiar era al tatălui seu. Ii se spuse, că servitoriul seu cunoscênd întreprinderea lui îndrăsnéţă şi órbă a alergat în sat după ajutoriu. Scirea, că cine este în pericul, într'aripà tot paşul şi da curagiu şi celui mai fricos ca sĕ scape pe fiul cel mult iubit şi de toţi cunoscut al patronului lor. Ei se grăbiră cu o luntre prin valurile cele sĕlbatice, şi sosiră tocmai la timp înainte de ce rîul sĕ fie mânat prea departe pre cel fără consciinţă.

In nóptea acésta însĕ nu se putea face nimic şi domnişorul trebuì sĕ asculte de sfatul preotului, care cu autoritatea sa părintéscă hotărì, că Alfred nu are se părăséscă până dimineţa odaia, ba chiar nici patul, promise însĕ că va trimete la castel şi va anunţa tóte.

Alfred se supuse liniscit necesităţii inevitabile, scia el dóră, că ai sei preste puţină vreme vor fi linisciţi de întârḑierea lui şi în urma încordărei din ḑiua de aḑi, adormì liniştit.

Sórele, care răsăria l'a vĕḑut pe Alfred nu prea departe de casa părintéscă.

Fumul, cel pacinic se ridica din ea cu zefirul dimineţei în dosul acelei muchi de stâncă şi cum se sucì drumul ea se înfăţişa înaintea lui cu turnurile ei vechi şi cu faţada cea veche. El spionà fiecare feréstră, nu vĕḑù nici un om; privì scutător spre pórtă, nime nu venia sĕ-l întimpine, cu tóte că din castel se putea vedé îndepărtare ori ce căruţă ce venia. Acésta îl suprinse şi inima lui atât de veselă la început, acum fu cuprinsă de un presimţĕmênt posomorît, ca o presimţire de o nenorocire. Trăsura întră duruind în curtea castelului, dar nici aici nu era nime, ca sĕ-l salute pe mult asteptatul.

Sus pe scară îl întimpinà capelanul casei, învĕţătorul lui de odinióră şi al Lyddei. Mutra bĕtrânului, însăşi înfăţişarea lui, îl pregătì pe Alfred pentru un ce neplăcut, ce avea sĕ afle.

Pe cinstitul părinte l-au grămădit întrebări pline de frică; acesta conduse elevul în odaia laterală şi aci i spuse cu tótă băgarea de sémă posibilă, după o introducere potrivită, că sora lui în urma unui morb ascuns şi în urma temerei de nespus pentru el, a repausat asară.

Alfred devenì palid, tremurând căḑu pe un scaun. Nici un cuvênt nu apărù pe buzele lui, nici o lacrimă în ochii lui.

(Va urma.)

Pot sě vină ḑile, în cari sě nu se mai ducă, sě stea pe acasă, sě céră sě i se dea de lucru, sě i se dea pâne şi îmbrăcăminte şi dacă nu-i vor da cu de a buna, pot sě o céră şi ei dela aceia, pentru cari au muncit şi asudat ani de ḑile, — şi étă că conflictul e gata.

Nu e bine, ca sě menagieze guvernul şi stăpênirea numai pe evrei şi pe anumite clase privilegiate căci uşor póte ajunge poporul la marginea răbdărei, şi dacă odată patimele isbucnesc în tótă furia lor, e greu de ale potoli.

Revista politică.

Foile din Ungaria se ocupă cu comentarea unei scrisori deschise, adresate comitelui din comitatul Hont. Autorul scrisórei este conducětoriul oposiţiei din acel comitat, Jvánka, care se plange, că oposiţiunea e tare persecutată, că bărbaţii, cari numai câtuşi de puţin se pun în oposiţie sunt delăturaţi şi că afacerile administrative nu s'au îmbunătăţit întru nimic nici sub conducerea actualului comite. El descopere mai multe iregularităţi şi închee, că e vremea ca lucrurile sě se îndrepteze, căci de nu urmările vor fi de tot deprimătóre.

In ḑilele trecute Maj. Sa monarchul nostru a primit în audienţă pe ataşatul militar german colonelul Deines, despre care se afirmă, că a fost însărcinat sě declare Maj. Sale, că broşura insultătóre asupra armatei austriace a stărnit o mare deprimare în cercurile din Berlin.

Ḑilele trecute au fost rěspândite ér vesci despre pregătiri militare, concentrări de trupe şi alte înarmări în Bulgaria.

După scirile primite de ḑiarul „Neue Freie Presse“ de obiceiu bine informat în cestiuni bulgare acele veşti erau esagerate.

Asigurările, ce se dau din parte oficiósă bulgară spun, că měsurile militare cu cari s'a făcut atât svon nu erau altceva decât o convocare pentru eserciţii militare convocare ce s'a făcut acum şi în toţi anii, în cele şase lagăre, cari coincid in Bulgaria cu cele şase divizii de armată, ce are.

Perioda de lagăr începe de obiceiu pe vremea asta şi ţine până în Iuliu.

Nici numěrul reservelor convocate nu întrece nici decum numěrul normal.

Acesta n'a împedicat pe unii sě lăţéscă svonul, că înarmările Bulgariei ar fi de natură sě îngrijască mai ales pe Pórtă; la Constantinopol însě informaţiile fiind positive asupra importanţei ce trebuia sě sě dea acelui svon, n'a domnit nici un moment nici cea mai mică îngrigire.

In Europa însě, ḑice „Neue Freie Presse“, scirile despre înarmările bulgare au făcut mai multă impresie, lucru esplicabil, de óre ce mai pretutindeni domnia opinia preconceputǎ că, după ultimul atentat din Sofia, trebuia sě se întêmple ceva în cestia bulgară.

Tot astfel, în anul trecut, s'a adus în legătură procesul Paniţa cu nota bulgară, ce s'a trimis curênd după acésta, notă pentru care procesul Paniţa a oferit ce e drept, óre care material, dar nimic alt ceva.

Póte şi limbagiul presei bulgare, precum şi declaraţiile făcute de dl Stambuloff în diferite convorbiri avute cu corespondenţi ai ḑiarelelor strěine, după asasinarea lui Belceff şi sub impresia încă próspětă a acestei crime, au contribuit ca sě se fortifice părerea despre o apropiată readucere în desbatere a cestiei bulgare.

„Neue Freie Presse“ recunósce, că acele declaraţii au putut fi în adevěr de natură îngrijitóre; s'a dovedit însě că ele n'au fost făcute decât din o firéscă necesitate de espansiune atunci. Astăḑi însě lucrurile se judecă ér cu mai multă răcélă.

Bulgaria, — ḑice ḑiarul vienez, — póte, ce e drept, sě doréscă ca vre una din puteri sě ia iniţiativa, în interesul ei, pentru îmbunătăţirea situaţiei sale internaţionale. Ea scie însě fórte bine, că în acéstă cestie fie care putere lasă bucuros iniţiativa alteia

Cu atât mai puţin este întemeiată téma ca Bulgaria se facă vre un pas, din propria sa iniţiativă, cu primejdia de a-şi perde încrederea şi protecţia puterilor amice.

In cele din urmă, şi situaţia actuală oferă principatului óre-cari avantagii deşi negative.

El trebue se renunţe, ce e drept, la recunóscerea Rusiei. In schimb însě e scăpat şi de consulatele rusesci, cari fuseră în principat tot atâtea focare de intrigi, — şi acésta, după ḑiarul vienez, póte de ocamdată sě-l mulţăméscă.

Deşi dar svonurile despre înarmările bulgare sunt în acest chip desminţite de „Neue Freie Presse“ nu va fi totuşi fără interes sě reproducem câte-va date asupra puterei armate a Bulgariei.

Efectivul armatei bulgare pe anul 1891 este de 1600 de oficeri şi 33,700 de soldaţi, armata sêrbéscă n'are decât 1000 de oficeri şi 20,000 de soldaţi.

După sub împărţirile ei, armata bulgară se compune din 24 regimente de infanterie cu 48 de batalióne, 4 regimente de cavalerie şi un escadron de gardă cu 2400 de cai, 6 regimente de artilerie de câmp cu 24 de baterii şi 144 tunuri, o baterie de fortăréţă şi un regiment de geniu cu 1500 de soldaţi. Se mai póte adăoga flotila dunărénă cu 300 de soldaţi. Numěrul recruţilor anuali se urcă la 16,000, ér suma cheltuelilor anuale pentru armată la 23 jum. milióne.

O scrisóre din Constantinopol a corěspondenţei politice spune, că ambasadorul englez sir W. White a avut deunăḑi o audienţă mai lungă la sultanul, audienţă despre, care se vorbesce mult prin cercurile politice.

Ar fi fost vorba între sultanul şi ambasadorul englez despre cestiunea reînoirei sau nereînoirei puterilor guvernatorului din Rumelia orientală. Sultanul ar fi declarat, că până acuma n'a creḑut necesar a se ocupa de acésta cestiune. Starea de lucruri din Rumelia orientală este mulţămitóre şi guvernul otoman n'are sě ridice în acéstă privinţă nici o plângere.

„Corěspundenţa politică adcogă că sir W. White a dobândit, din convorbirea sa cu sultanul, convingerea, că padişahul n'are de gând sě scóţă la ivélă cestiunea bulgară sau rumeliotă, cât timp n'ar fi silit la acest pas de cătră o schimbare în referinţele Bulgariei sau de cătră o schimbare de atitudine a vre unei alte puteri. —

Marele duce George s'a reîntors din călătoria pe care a făcut-o în Orient şi la miaḑă ḑi. Era vorba că întorcându se, el se tréca prin Dardanele. Acum însě ḑiarele strěine spun, că acest proiect s'a părăsit şi marele duce se va întórce în patrie prin Triest şi Viena.

Acéstă schimbare de plan de călětorie va avé după aceleaşi ḑiare, motive politice destul de grave.

Ea va fi adecă o urmare a diverginţelor de păreri, cari s'au iscat între cabinetul rusesc şi pórtă, din pricina incidentului cu încrucişătorul „Nisni Novgorod“, incident care sa înăsprit şi mai mult în urma oprirei din partea autorităţilor turcesci a vasului Kostroma din flota voluntară ruséscă, oprire întêmplată chiar la Bosfor.

Schimbul de note, între pórtă şi representantul Rusiei din Constantinopol se vede, că va mai continua asupra acestei cestiuni.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa I, ţinută la 28 Aprile, 1891.

Precis la 12 óre din ḑi Escelenţia Sa I. P. S D. archiepiscop şi metropolit deschide şedinţele sinodului în biserica nóstră din cetate prin cuvêntarea, care o publicăm în fruntea foii, care ca tóte cuvêntările Escelenţiei Sale la ocasiuni de aceste festive, este ascultată cu cel mai viu interes şi întimpină complăcerea întreguluisinod.

Provócă după aceea pe membrii sinodali: N. Ivan, M. Voileanu din cler şi Dr. Bologa, Dr. Vecerdea, Pavel Oprişa şi Victor Cupşa ca sě ocupe locurile de notari interimali.

In rênd alfabetic îşi presentéză credinţionalele 40 deputaţi, 3 deputaţi sunt presenţi fără credinţionale, ér 6 deputaţi şi au presentat credinţionalele prin alţi deputaţi.

Sinodul se împarte în 4 secţiuni verificătóre aşa, că deputaţii din secţiunea I verifică pre cei din secţiunea IV, cei din secţiunea II verifică pe cei din secţiunea I, cei din secţiunea a III verifică pe cei din secţiunea II şi cei din secţiunea IV verifică pe cei din secţiunea a III.

Biroul predă tóte actele electorali referenţilor secţiunilor şi cu acésta se termină şedinţa I.

La cestiunea fondului de pensiune preoţesc.

Consistoriul nostru archidiecesan promovéză la sinodul din est an următoriul

Proiect de Statute

pentru fondul de pensiuni pentru preoţimea archidiecesană, funcţionarii consistoriali, profesorii seminariali, precum şi pentru věduvele şi orfanii lor.

Scopul.

§. 1.

In scopul pensionărei preoţilor din archidiecesă, a funcţionarilor consistoriali, sub cari se înţeleg: vicariul archiepiscopesc, asesorii consistoriali ordinari, funcţionarii de cassă, şi întreg personalul de cancelariă, profesorii seminariali, mai departe pentru pensionarea věduvelor şi ajutorarea orfanilor lor, se crează un fond, care se numesce: „Fondul de pensiuni pentru preoţimea archidiecesană, funcţionarii consistoriali, profesorii seminariali, precum şi pentru věduvele şi orfanii lor“.

Mijlócele.

§. 2.

Fondul de pensiune se forméză:

1. Din a patra parte a venitelor anuale ale fondului „Rudolfin“.
2. Din tacsa fundamentală; (§. 3).
3. Din tacsa anuală; (§. 5.)
4. Din contribuirile comunelor bisericesci; (§. 6.)
5. Din venitul unui disc, ce se va purta în bisericele parochiale spre acest scop; (§. 7.)
6. Din venitele parochiilor vacante până la întregirea lor; (§. 8.)
7. Din suma destinată pentru ajutorarea věduvelor preotese din venitele tipografiei archidiecesane; (§. 9.)
8. Din tacsele esamenului de cualificaţiune preoţesc; (Stat org. §. 121, punct 8.)
9. Din pedepsele dictate de autorităţile bisericesci spre acest scop.
10. Din donaţiuni şi legate făcute în favorul acestui fond.
11. Din tacse estra-ordinare dela preoţi, fără pregătire normală; (§. 10.)
12. Din contribuirile acelor candidaţi de preoţi, cari au luat de soţie o fată din părinţi de altă confesiune; (§. 11.)

Tacsa fundamentală.

§. 3.

Tacsa fundamentală se statoresce cu cifra de 20 % dela suma pensiunei, la carea aspiră îndreptăţitul.

Se rěspunde odată pentru totdeuna, din partea fie-cărei persóne îndreptăţite la pensiune în sensul §-lui 1, şi forméză aceea parte a fondului, carea numai cu venitele sale contribue la scopurile lui.

Se póte rěspunde deodată séu în rate împărţite pe doi ani, şi anume dela cei cu salarie ficse se detrage din salariul lor în 24 rate lunare egale, ér ceialalţi o pot rěspunde în 4 rate semestrale egale.

§. 4.

In casul de înaintare la un oficiu mai bine salarisat, respective de promovare la un oficiu cu o pensiune mai mare, beneficiantele are sě întregéscă tacsa fundamentală după categoria postului, la care vine promovat.

Tacsa anuală.

§. 5.

Tacsa anuală sě ficséză cu cifra de 3% pentru funcţionarii salarisaţi, şi cu 2% pentru toţi ceialalţi dela suma pensiunei, la care aspiră îndreptăţitul.

Se rěspunde anual deodată, în pătrariul prim al fie-cărui an.

Comunele bisericesci.

§. 6.

Fie-care comună bisericéscă, care dispune de avere contribue la acest fond cu o tacsă anuală, de fie-care post de paroch, capelan séu diacon sistemisat în comună, şi anume:

a) cele cu avere preste 10,000 fl. v. a. cu câte 10 fl.;

b) cele cu avere preste 5000 fl. v. a. cu câte 5 fl.,

c) cele cu avere sub 5000 fl. v. a. cu câte 3 fl.

Acéstă tacsă are sě fie administrată la fond în primul pătrariu al fie-cărui an.

Discul.

§. 7.

În fie-care biserică din arehidiecesă, se va purtá anume pentru acest fond un disc de dóuě ori pe an, şi anume a dóua ḑi de Crăciun şi a dóua ḑi de Rusalii.

Venitul acestui disc se va contá sub titlul: „Discul fondului de pensiuni,“ şi pe calea protopresbiterului se va administrá la consistoriu cel mult până la finea lui Decembre al fie-cărui an.

Parochiile vacante.

§. 8.

Jumětate din venitul parochiilor vacante compete acestui fond sub întréga durată a vacanţei.

Acolo însě, unde după parochul reposat au rěmas věduvă séu orfani, în anul prim de vacanţă acest venit, în sensul §-lui 8 din Regulamentul pentru parochii îl capětă veduva şi orfanii reposatului paroch.

Tipografia archidiecesană.

§. 9.

În viitoriu, suma carea se va asemná din venitul tipografiei archidiecesane în scopul ajutorării věduvelor preotese, se va transpune la acest fond.

Preoţii fără pregătiri normale.

§. 10.

Fie-care candidat de preoţie fără pregătire normală, cu ocasiunea chirotonirei sale are sě rěspundă o tacsă de 50 fl. pentru acest fond,

Candidaţi de preoţie.

§. 11.

Acel candidat de preoţie, care s'a căsătorit cu fată din părinţi de altă confesiune, cu ocasiunea chirotonirei sale are sĕ rĕspundă la acest fond o tacsă de 100 fl.

Pensiunea.

§. 12.

Suma macsimală a pensiunei sĕ statoresce:

a) pentru funcţionarii consistoriali şi profesorii seminariali cu salarii ficse în suma salariului, care-l are respectivul în momentul când devine pensionat, fără cuincuenalii, şi fără banii de cuartir;

b) pentru protopresbiter 600 fl.;

c) pentru paroch de cl. I. 400 fl.;

d) pentru paroch de cl. II. 300 fl.;

e) pentru paroch de cl. III., pentru capelani şi diaconi 200 fl.

Dreptul de pensiune.

§. 13.

Fie-care funcţionariu bisericesc din categoria celor numiţi în §. 1 are dreptul la o pensiune décă:

a) a fost în serviciul bisericei în timp de 10 ani neîntrerupt;

b) în cursul timpului de serviciu, prin bĕtrâneţe, morb ori alte cause a devenit neapt pentru serviciu, şi acéstă invaliditate se adeveresce prin testimoniu dela doi medici, şi se constată şi din partea consistoriului archidiecesan;

c) n'a dimisionat de bună voie din serviciu, nici n'a fost dimisionat din postul seu prin forul competent disciplinar pentru fapte punibile, séu pentru necapacitate.

§. 14.

Asemenea are drept la pensiune vĕduva unui funcţionariu din cei numiţi în §-ul precedent, reposat după un serviciu de cel puţin 10 ani.

§. 15.

Profesorii ordinari dela seminariul „Andreian“, după un serviciu profesoral neîntrerupt de 30 de ani, au dreptul la suma macsimală a pensiunei normate în §. 12, ér ceialalţi îndreptăţiţi la pensiune, numai după un serviciu neîntrerupt de 40 de ani se pot bucura de pensiunea întrégă.

La o durată mai mică a serviciului, suma pensiunei se ficséză:

1. După un serviciu de 10 ani, cu 40 % a sumei macsimale de pensiune, pentru toţi;

2. Dela 10 ani în sus:

a) la profesori pentru fie-care an de serviciu se mai adaug 3%;

b) la ceialalţi câte 2% dela suma macsimală a pensiunei.

Décă un profesor seminarial înainte de a devení profesor a contribuit la fondul de pensiuni în altă calitate de funcţionariu bisericesc, din serviciul de mai nainte câte un an şi un pătrariu i-se computǎ într'un an de profesor, ér décă din profesor trece în ceealaltă categorie, fie-care an de profesură i-se computǎ într'un an şi un pătrariu.

§. 16.

Vĕduva are drept la jumĕtate din pensiunea, ce a avut înainte de mórtea sa bărbatul ei, séu din pensiunea, care ar fi competat aceluiaşi în timpul morţii sale.

§. 17.

Vĕduva unui funcţionariu, care a reposat înainte de a fi împlinit 10 ani de serviciu, drept escontentare pentru sine şi pentru copii sei, capĕtă odată pentru totdeuna o sumă egală cu a patra parte a pensiunei, ce i-ar fi competat bărbatului ei după un serviciu de 30, resp. 40 ani.

Ajutoriul copiilor.

§. 18.

Copii legitimi ai unui funcţionariu din cei numiţi în §. 13, reposat după un serviciu de cel puţin 10 ani, au drept la un ajutoriu temporal, până la etatea de 18 ani, carele însĕ se sistéză şi mai nainte, décă băiatul *intră în vre-o condiţiune*, în carea îi este asigurată subsistinţa, ér pentru fată, când se mărită.

Ajutoriul anual al unui copil a cărui mamă trăesce, stă din 1/6 parte, ér décă mamă-sa nu trăesce din 1/4 parte a sumei pensiunei, ce i-ar compete mamei sale, décă ar trăí.

Suma ajutórelor tuturor copiilor însĕ nu póte trece preste suma pensiunei, ce compete vĕduvei.

§. 19.

În casul, când un orfan, pentru defecte spirituali ori corporali n'ar fi în stare a-şi procura subsistenţa şi n'ar avé avere din care se pótă trăi, consistoriul póte decide, ca atare orfan sĕ-şi capete ajutoriul până la mórte.

§. 20.

Orfanii de etate sub 18 ani ai unui funcţionariu vĕduv, reposat nainte de a fi împlinit 10 ani de serviciu, capĕtă odată pentru totdeuna, drept escontentare, jumĕtate din suma ce în sensul §-lui 17 ar compete vĕduvei.

Disposiţiuni esceptionale.

§. 21.

Când un funcţionariu iesă din serviciul bisericii fără vina lui, d. e. prin reducerea personalului, séu prin nerealegere, atunci aceluia îi compete pensiunea şi fără documentarea invalidităţii sale, décă a împlinit 10 ani de serviciu (§. 13); ér când atare dimisiune urméză înaite de împlinirea a 10 ani de serviciu, i-se restitue sumele, ce a contribuit el la fondul de pensiuni, însĕ fără interese.

§. 22.

Décă un funcţionariu, care a contribuit la fondul de pensiuni cu învoirea autorităţii competente bisericesci iese din serviciul bisericii, i-se restitue fără interese tacsele anuale rĕspunse la fond.

§. 23.

Suma cu care datoresce funcţionariul în timpul pensionărei séu al morţii sale fondului, se detrage din pensiunea sa respective din pensiunea eventual din suma de escontentare a vĕduvei sale, séu din ajutoriul eventual din suma de escontentare a copiilor sei.

Perderea dreptului de pensiune.

§ 24.

Dreptul de pensiune se perde:

1). Când funcţionariul renunţă de bunăvoe la postul seu.

2). Când funcţionariul se destitue din postul seu în cale disciplinară, décă şi perderea dreptului de pensiune se enunţă prin sentinţa disci plinară ca pedépsă.

3). Când vĕduva trece la altă confesiune, séu se mărită, séu décă duce viéţă nemorală.

Acordarea pensiunei.

§ 25.

Pensionarea se decide prin Consistoriul archidiecesan în şedinţă plenară:

a) la cererea deplină motivată a respectivului;

b) din oficiu, când este reclamată de interesul serviciului. In acest cas însĕ, dacă funcţionariul respectiv nu se învoesce ca sĕ fie pensionat, necesitatea trebue constatată pe cale disciplinară şi enunciată prin sentinţa forului competent disciplinar.

Proprietatea şi administrare fondului.

§ 26.

Fondul de pensiuni este proprietatea archidiecesei române gr. or. transilvane, şi se administréză prin consistoriul archidiecesan după normele esistente.

Disposiţiuni transitorie.

§ 27.

Fie-care funcţionariu din categoria celor numiţi in § 1, încât nu participă deja la vre-un fond de pensiuni gr. or. din archidiecesă, aprobat din partea Consisistoriului archidiecesan, este datoriu sĕ participe la acest fond.

Aceia carii servesc dela 1881 încóce sunt obligaţi se rĕspundă tacsele anuale pe toţi anii serviciului lor, ér aceia carii au serviciu mai lung de 10 ani, computaţi dela întrarea în vigóre a acestor statute (§ 28) îndĕrĕpt sunt obligaţi sĕ-şi rĕscumpere numai 10 ani de seviciu prin rĕspunderea tacsei anuale pe 10 ani, le stă în voe însĕ ca sĕ-şi rĕscumpere şi anii serviciului prestat preste 10, rĕspunḑênd şi pentru aceia tacsa anuală.

Achitarea acestor tacse se póte face deodată séu după modalitatea §-lui 3.

La pensionare se vor considera numai acei ani de serviciu, pentru care s'a rĕpuns tacsa anuală.

Celce a rĕspuns în 40 séu ca profesor în 30 ani tacsa anuală, deşi servesce mai departe e scutit de tască.

§ 28.

Statutele acestea întră în vigóre la 1 Ianuariu 1892.

Cu esecutarea lor se încredinţéză Consistoriului archidiecesan.

Varietăţi.

* (Serviciu divin.) Cu solemnitatea cuvenită actului măreţ a deschiderei sinodului pe o nouă sesiune s'a săvêrşit Duminecă serviciul divin în biserica din cetate. La serviciu a pontificat însuşi Escelenţia Sa, preabunul nostru archiepiscop şi metropolit, asistat de Précuvioşiile Lor Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit, vicariu archiepiscopesc; Nicanor Frateşiu, protosincel ases. consist; P. O. D. D: Ioan Hanniţa, protopresb, director semin; Ioan Papiu, protopresb; Zaharia Boiu, protopresb. ases. consit.; Dr. Ioan Crişian, protodiacon prof. sem.; şi Dr. Remus Rosca, protodiacon, secret. consist.

In decursul oficiului divin au fost hirotesiţi întru ceteţi mai mulţi clerici de anul al treilea.

Invocarea sântului Duch şi stropirea cu apă sânţită s'a săvêrşit deasemenea de Escelenţia Sa, carele prin tactul şi escelenta Sa ţinută a ridicat mult solemnitatea actului serbătoresc, la care a asistat la 50 deputaţi sinodali.

Cântările liturgice le-a esecutat corul seminarial sub conducerea dlui prof. G. Dima.

* (Serióse îngrigiri.) Din comuna mare săséscă-românéscă Cincul mare au emigrat la America 18 sasi şi 5 români. O parte dintre sasi au mers cu femeile lor şi mai mulţi, cari le au lăsat acasă, au scris din America ca sĕ plece şi ele la noul continent şi sĕ îndemne şi pe rudenii ca sĕ trécă în America.

De asemenea au trecut în America aprópe din tóte comunele din fostul scaun al Cincului şi mai ales din comunele, unde s'a făcut comasarea. Ómenii vorbesc despre America ca despre un lucru miraculos.

* (Iubileu.) Programul sĕrbărei iubileului de 150 de ani ai esistenţei regimentului de infanterie „Friderich Wilhelm, mare duce de Mecklenburg Strelitz“ Nr. 31 ce va avé loc în 22 Maiu a. c. n. este următoriul: 1. Preséra: Iluminarea casarmei mari de infanterie şi a casarmei Kempel. Pe la 8 ore: retragere cu musica. 2 In ḑiua festivă: 5 óre deminéţa: Reveil cu musica; 8 óre deminéţa: Misa pe locul de eserciţiu, apoi vorbirea comandatului regimentului cătră regiment. In cas de timp nefavorabil serviciu divin festiv în biserica parochială romano-catolică din cetate. Vorbirea comandatului regimentului cătră regiment în curtea marei casarme de infanterie. 12 óre la améḑi: Ospĕtária ostăşimei în casarmă. Pentru militarii din acel regiment, cari şi au făcut serviciul şi au fost decoraţi venind la sĕrbare li se va da un prânḑ festiv în marea casarmă de infanterie. La prânḑ în curţile casarmelor va cânta musica regimentului. 2 óre după améḑi: Un dineu festiv al corpului oficerilor în pavilonul de sticlă dela Hermannsgarten. 3 óre după améḑi: Escursiunea ostăşimei în Dumbravă la cârciuma orăşenéscă. Acolo sĕrbare în pădure şi ospătarea ostăşimei. 10 óre séra: bal festiv al corpului oficerilor în sala dela „Gesellschaftshaus.“ La serviciul divin precum şi la serbarea din Dumbravă poporaţiunea Sibiului şi din împrejurime este invitată cu tótă stima.

* (Trăsnet). Ni se scrie din Chirpĕr: In 24 Aprile st. v ridicându-se un nor cu plóie de cătră apus un om ara cu doi cai mânaţi de un copil ca de ḑece ani pe otarul comunei Alţina în sesiunea comasată a dlui advocat Ioan Popa din Sibiiu. Fulgerul s'a descărcat cu o detunătură teribilă omorând caii şi pre copil. Omul dela córnele plugului a rĕmas nevătămat şi numai cu spaima care i-a suprimat pre vre o câteva minute graiul. Caii, se afirmă, că au fost ai d-lui advocat Popa.

* (Sĕrbările dela 10 Maiu în Bucuresci.) Pentru sĕrbătorile dela 10 Maiu vor merge în Bucuresci representanţi ai presei engleze, francese germane, austriace, şi italiene. — Un credit de 12,000 de lei s'a acordat teatrului naţional pentru cele dóuĕ representanţiuni, care se vor da la 10 şi 11 Maiu. — In ḑiua de 11 Maiu după primirea ce li se va face la palat cei 300 de primari vor merge în corpore se visiteze Ateneul. — Medalia coemorativă pentru aniversarea iubileului dela 10 Maiu este bătută. Ea se va împărţi în prima ḑi a sĕrbărei.

* (Pĕlăria ca mijloc de scăpare de înec.) D. Lawson, căutând mijlócele cele mai bune spre a veni în ajutoriul persónelor, cari sunt în primejdie de a se îneca a esaminat, care ar putea servi ca aparate plutitóre şi se fie la îndemână la asemenea împregiurări. El a găsit că, o pălărie obicinuită întórsă cu fundul în jos, ar întruni fórte bine condiţiunile acestea. O pĕlărie cu fundul în jos póte suporta o greutate de aprópe de cinci chgr. înainte de a se cufunda, Greutatea corpului omenesc fiind cam aceiaşi cu a apei, un obiect plutitoriu, care ar putea suporta o greutate de 4 kgr. ar fi suficient spre a împedeca pe un om de a se cufunda în apă. Spre a înlătura primejdia, că pălăria sĕ se umplă prea curênd cu apă în urma unui acident; d.Lawson recomândă a acoperi orificiul cu o batistă bine legată de bordurile pălăriei şi mai adaugă şi o pălărie astfel preparată pune în stare chiar pe o persónă, care n'ar sci se înóte de a veni în ajutor alteia, care ar fi în primejdie de a se îneca. In teoria aceste lucruri sunt fórte fumóse, în practică însĕ n'ar da nici un resultat favorabil din causa că omul, care nu scie sĕ înóte şi se află în pericol de a se îneca îşi perde sângele rece şi presenţa de spirit şi se înécă tocmai din causele mişcărilor desordonate, pe care le face.

Cel mai singur mijloc ca cineva sĕ nu se înece rĕmâne dar tot cunoscinţa înotului cu tótă pălăria domnului Lawson.

* (Studenţii sêrbi şi români.) Despre întrunirea studenţilor sêrbi şi români „Timpul“ a dat următórele amĕnunte:

3 Mai 10 óre a. m. Studenţii sêrbi sosesc însoţiţi de profesorul universitar Andonovici pe vaporul român „Despina Dómna“ şi vaporul „Mon Plaisir.“

In port au fost întimpinaţi de toţi studenţii români în frunte cu comitetul de organisare al recepţiunii şi de dl profesor Urechiă. Óraşul întreg era în port — musica saluta de bună venire; imnele ambelor ţĕri sunt cântate de corul de sêrbi de societatea de cant germană şi de studenţi. Se rostesc discursuri patriotice; după Tedeum dejun oferit de comună, apoi visitarea monumentelor.

Telegrame de devotament se adreséză regelui Carol. Séra concert instrumental şi vocal dat de studenţii sêrbi şi români şi retragere imposantă cu torţe.

4 Mai 10 óre a. m. Constituirea ligei culturale a studenţilor sêrbo români in urma discusiunilor fórte lung aclamate ale d lor Urechiă şi Andonovici. Mare entusiasm la citirea numĕróselor depeşi dela studenţii români din Austria, Ungaria, Viena, Gratz, Pesta, Paris şi de la studentii din Croaţia, de la studenţii sêrbi din Pesta, Bĕlgrad şi Viena asemenea şi de la diferite ligi. Lungi aclamaţiuni la cetirea dată de d. profesor Urechiă a telegramei dlui ministru Theodorescu, mulţumind în numele Maj Sale regelui Carol pentru sentimentele esprimate de studenţi în telegrama lor.

Se semnéză nouĕ telegrame pentru regii ambelor ţeri şi mai entusiaste. La hotel mari ovaţiuni pentru dnii Urechiă şi Andonovici. Sunt purtaţi prin oraş pe mânile studenţilor sêrbi şi români. La órele 4 banchetul. Regenţa Sêrbiei mulţămesce prin o telegramă. Se ridic toasturi pentru regele Carol şi regele Sêrbiei, pentru universităţile române şi sêrbe, pentru junimea sêrbă şi română, pentru oraşul Severin.

Plecarea studenţilor sêrbi pentru Racujevatz pe aceleaşi vapóră. Mari ovaţiuni la port ca şi la sosire.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Macsimele lui Gracian,

despre glorie şi reputaţiune.

După Amelot dela Haussaie şi C. H. Heydenreich.

Traducere de *G. Joandrea.*

Judecata asupra macsimelor acestui spaniol plin de spirit e fórte diferită, după-cum acelea sunt privite din punct de vedere al prudenţei sau al moralităţii. Dacă macsimele acestea au din punct de vedere al moralităţii în mare parte dóuĕ înţelesuri, privite din punctul de vedere al prudenţei ele sunt escelente şi reese mai din tóte fără escepţiune consecinţa asteptată. Intréga lui colecţiune este o comóră de regule, prin cari mulţi ómeni, stăpâni pe caracterul lor, în lumea mare şi cu deosebire în sfera activivităţii politice 'şi alcătuesc o basă la fericirea vieţii, fără ca prin acestea se pérdă ceva, din adevĕrata nobilitate a inimei.

Unele pasage interesante despre consideraţiune, reputaţie şi glorie l'au determinat pe C. H. Heydenreich la anul 1798 sĕ reproducă în traducerea germană macsimele renumitului spaniol, folosindu-se de traducerea francesă alui Amelot dela Houssaie, ediţiunea a cincia, Haga 1701. Si lucru curios, genialul Gracian tocmai din causa susceptibilităţii isvorîte din valórea internă a operilor lui, şi-a aflat puţini tălmăcitori. Incă pe timpul lui Amelot filosoficul Gracian trecea înaintea lumei de un: *„auteur abstrait in intelligible, et, par consequent, intraduisible“* Insuşi renumitul gramatic Bouhours ḑicea în studiul seu: Entretiens d'Ariste et d'Eugéne“: „Gracian est parmi les Espagnols un de ces génies incomprehensibles. Il a beaucoup d'elevation de subtilité, de force, et même de bon sens; mais on ne sçait le plus souvent ce q'uil veut dire, et il ne le sçait pas peut-être lui même“. Pe cât de unilateral este acest verdict şi cu câtă fidelitate se reoglindeză prin acesta numai declaraţiunea naivă a comodităţii sau stupidităţii periodice a numitului gramatic, ţotuşi se póte conclude, că sĕ recere de multe-ori o stăruinţă deosebită a pătrunde în spiritul acestui spaniol, şi că preste tot întimpinăm greutăţi, avênd buna intenţie al reproduce cu aceea-şi scurţime şi aceeaşi precisiune, cu tóte acestea sĕ cercăm:

Câstigarea şi manţinerea autorităţii.

Autoritatea este fructul numelui bun, pe care şi-la câstigat cineva. Ne costă însĕ mult, fórte mult pentru a o' câstiga, deóre-ce se presupun insuşiri eminente, prin urmare cele mai rare perfecţiuni posibile. După-ce i-am pus odată basă, o putem susţiné fără mari greutăţi.

Cu tóte că ne deobligă la întreprinderi mari, ea însĕ ne şi împinteneḑă spre îndeplinirea acelora şi ne face sĕ cutezăm spre opere şi mai mari. Un om cu o adevĕrată autoritate, are óre-care maiestate în sine şi-şi atrage în sfera activităţii sale veneraţiunea generală.

Gloria lui e complectă, dacă, şi scie asigura influenţa şi reputaţiunea sa.

Cunósceţi puterile!

Acela, care scie de care parte e mai tare, 'şi desvóltă facultăţile lui spirituale spre cel mai înalt grad de cultură şi-şi perfecţionéză totdeodată şi de acelea, ce le vede, că sunt comune cu altora. Mulţi ómeni numai pentru aceea nu au devenit ómeni mari, deórece s'au înselat în tăria lor sufletéscă.

Invaţă-te dar a-ţi cunósce puterile şi punele în activitate! Unii ecscedéză prin agerimea şi iuţimea puterii lor de judecată, alţii prin curagiu. Cei mai mulţi şi periclitésă insuşirile lor naturale prin greşita alegere a destinaţiunei lor şi rĕmân nesce mediocrităţi pentru totdeuna. Cáci e fórte greu a eşi din cercul de activitate pe care ţi-lai ales de timpuriu în urma unui zel reu înţeles şi din necunoscinţa facultăţilor sale!

Omul cu mari facultăţi şi bogat în mijlóce de ajutoriu.

Decâte puteri şi mijlóce de ajutoriu dispune cineva de atâte ori devine om. Interiorul decide, esteriorul preţuesce puţin. Sunt ómeni, cari au numai faţadă de om, sunt însĕ asemenea caselor, ale căror odăi din lipsa de mijlóce nu le-am putut provedé cu cele necesare. Pre din afară ni se presintă un palat, în interior aflăm esle de vite. Asemenea ómeni nu au nimic, prin ce ne-ar putea atrage ei sunt butuci; după unele complimentări reciproce s'a sfêrşit tótă distracţia. Aceştia-ţi trântesc la plecăciuni pană la genunchi, întocmai pe cum şi fac caii în siliciani caracolele lor); după aceea stau ca nesce statue mute. Omenii care sunt asemenea lor, se pot uşor înşela, ei devin însĕ fără îndoéla nesce ridiculoşităţi înaintea ómenilor de spirit, cari observă destul de timpuriu, că în internul lor e pustietate şi goliciune. (Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă în 9 Maiu 1891.

Viena:	55	89	14	33	30
Timişóra:	85	38	86	30	66

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7 39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	3.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs,–Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Banita	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8 20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2.41
Simeria (Piski)	6.45	3.—

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Mureş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Mureş-Ludoş	—	—	—	7.21

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighişóră		10.52	5.28

Nota: Numerele cele grase însĕmnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 49 Sibiiu, Joi 2/14 Maiu 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 1 Maiu.

(br.) Adênc impresionat de entusiasmul poporului german, măgulit de simpatiile casei domnitóre din Germania și însoțit de articlii sĕrbătoresci ai presei germane, s'a reîntors, — vor fi acum doi ani, — monarchul nostru la caminul familiar, ca în linisce și pace, neconturbat de sgomotul lumei sĕ-și serbeze ḑiua nascerii.

A fost un moment însemnat aceea contră-visită la curtea berlineză și momentuositatea lui o agravéză trecutul istoric și actualele stări, în care se află cursul politicei europene.

Aruncând vĕl preste trecutul istoric de triste reminiscențe, împĕratul nostru a dat uitărei luptele mari și grele, ce a avut sĕ le pórte cu prusienii, cari în fanatismul lor pentru hegemonia germană ș'au ridicat armele așa de des contra nóstră, și cari un lung șir de ani au luptat ca cei mai aprigi dușmani pentru a mărgini cât mai tare hotărele monarchiei nóstre, a le nimici chiar de pe harta europénă și în contul domnirei casei habsburgice ș'a estins puterea casa de hohenzollern, — a aruncat vĕl preste tóte aceste, și pĕtruns de momentuositatea situațiunei s'a făcut interpretele popórelor pacinice, a călcat pragul vrășmașului de odinióră ca sĕ sprijinéscă și mai mult balanța păcei întru susținerea ecuilibrului europén.

Noi numai cu bucurie am putut înregistra atunci pasul îndrăsneț al monarchului nostru, numai cu bucurie am putut privi spre Berlin, unde au fost, — și póte că mai sunt, — concentrate voințele tainice ale diplomației europene și de unde se da signalul direcțiunei, ce sĕ se urmeze, pentru evitarea unui conflict, care ar fi sguduit din nou state din temelie și ar fi putut țĕrmuri statele europene în alte colori.

Prea optimisti însĕ n'am fost nici atunci.

De loialitatea și sinceritatea prusiană se îndoesc mulți și pe mulți dintre cei cari nu s'au îndoit și au creḑut orbesce, i a ajuns vremea căirei

Acésta póte că a și fost motivul de Escelenția Sa, preabunul nostru metropolit Miron Romanul, cu ocasiunea discusiunei proiectului de lege militar în cassa magnaților a accentuat de o deosebită importanță, că armata nóstră trebue întărită ca sĕ fie în stare nu numai a rĕsboi cu colosul de nord, dar eventual a ține pept și cu Germania, când i-ar mai veni poftă și i s'ar da ocasiune sĕ ne pună baioneta în cóste.

E drept, că după asigurările oficióse, relațiunile între monarchia nostră și Germania ar fi dintre cele mai amicabile și intimitatea politică s'a potențat prin încheierea convențiunei economice.

Pacea duréză și ecuilibrul europén se manține sub umbra întreitei alianțe, ér autoriul acestui act epocal ar puté sĕ privéscă în linisce și în ticnă la tabloul și opera mânilor sale.

Și cu tóte acestea prevederile Escelenției Sale câstigă mai mult în importanță.

Căci calomniile, cari s'au ivit în timpul din urmă și hula, ce s'a ridicat asupra monarchiei și asupra armatei nóstre nu sunt lucruri, preste cari sĕ treci la ordinea ḑilei cu o trăsătură de condeiu, și nu sunt astfeliu de lucruri mai vêrtos că bunalitatea cade pe umerii șiretului diplomat și fostului bărbat de stat Bismarck; ér până acum bunalității nu s'a dat desmințire.

E drept, că Bismarck aḑi nu mai e la putere, dar pânza politicei sale, urzită prin dóuĕ spete, se țese și mai departe.

El a închegat voințele la trei monarchi pentru a pune stavilă Rusiei, dar tot el a lucrat și lucréză pentru unirea tuturor germanilor, ér acésta unire nu se póte fără stirbirea pământului austriac.

Și care german din țéra nemțéscă nu nutresce aceste speranțe.

Impĕratul Germaniei cu ocasiunea visitei la curtea vienesă și-a esprimat pe față nemulțămirea față cu contele Taaffe, căci acesta urméză politica de conciliare și nu nisuesce la realisarea hegemoniei germane.

Decorațiunea de pe piectul dlui Tisza, nu era altceva decât o aspră dojană dată contelui Taaffe.

Și lucrul acesta odios s'a repat.

Cu ocasiunea călătoriei tinĕrului monarch german prin Orient o parte a suitei sale a onorat Budapesta; ér Herbart Bismarck pentru Viena n'a avut timp de cinci minute, sĕ și lase cel puțin carta de visită.

In fața calomniilor ridicate asupra monarchiei nóstre și isvorite din Germania, avem dar din nou motiv legitim a ne îndoí de loialitatea prusiană și de a privi cuvintele Escelenției Sale de o prorocire, ce o va adeverí viitoriul; de a cărei adeverire însĕ mai bine Dumneḑeu sĕ ne păḑéscă.

E dar datorința nóstră patriotică, ca sĕ ne basăm pe puterile nóstre, căci la urmă, cine scie, unde duc tainele înlănțuite ale politicei.

Basă solidă și putere tare nu putem desvolta însĕ, cât timp duréză starea abnormală din lăuntrul statului nostru și cât timp ura de rasă ne dedă prea cercetăreți, căci cérta póte avé și alte consecințe.

E vremea ca ómenii sĕ nu mai trăéscă în ilusiuni deșerte, ci sĕ studieze adevĕrată situațiune, prin acésta póte frații magiari s'ar mai înțelepți, n'ar mai face greșuri mari în politică, care la urmă sĕ i dea cu totul de smintélă în calculii lor.

Sibiiu, 1 Maiu, 1891.

Din tóte legile câte s'au adus de parlamentul din Budapesta, nici una nu a impus comunelor nóstre bisericesci o sarcină mai nedréptă, ca legea pentru pensionarea învĕțătorilor.

Tóte comunele bisericesci sunt obligate a solví la cassa statului pentru fie-care post de învĕțătoriu suma anuală de 12 fl. v. a.

Dispozițiunea acésta a legei se estinde și asupra acelor posturi de învĕțători, cari în realitate nu sunt ocupate cu un individ îndreptățit la pensiune, se estinde și asupra acelor posturi învĕțătoresci, cari sunt ocupate cu învĕțători provisori, se estinde și asupra acelora, cari sunt ocupate prin învĕțători tolerați în lipsa de învĕțători cu cualificațiune.

Se scóte din punga bisericilor grozăvenie de bani, se scóte și cu cale și fără cale, căci a deobliga pe comunele bisericesci a plătí pentru ómeni nesusceputi între îndreptățiții la fondul de pensiune, este o disposiție din cele mai fatale și mai îngreunătóre.

Adună sĕrmanii de epitropi cu discul cruceriu de cruceriu, 'l pun unul lângă altul, ca sĕ satisfacă unui postulat al legei, nu se îndură sĕ cumpere o lumină cum se cade la o sântă ḑi de sĕrbătóre, căci trebue plătit la fondul de pensiune al învĕțătoriului, care în realitate nu e membru al acelui fond, căci nu póte fi, pentru-că sunt anumite condițiuni pentru de a puté fi cineva membru.

Mai plătesc comunele bisericesci sume însemnate pentru învĕțătorii, cari sunt teologi, cari stau numai câți-va ani ca învĕțători și la ocasiune binevenită se despart de acéstă carieră spinósă.

Vede tótă lumea, că legea e asupritóre, scim cu toții perderile însemnate de bani, ce ies fără nici un scop din fondurile bisericilor nóstre, dar față de legi împotrivire nu putem face, căci ca ómeni de ordine, ca biserică, în care disciplina este mai pre sus de tóte, nu avem încătrău.

Dacă congresul nostru bisericesc, ar fi reclamat contra acestei disposițiuni asupritóre a legei, atunci s'ar fi găsit destui patrioți periculoși, cari sĕ ne arunce în față, că suntem malcontenți și că folosim drepturile nóstre pentru de a protesta în contra legilor.

Am înghițit durerea în sufletele nóstre acum de 15 ani, făr ca sĕ ḑicem un cuvênt legănat.

A te folosi în ḑiua de aḑi de dreptul de a face representațiuni contra asupririlor și volniciilor, fie ele chiar scrise în lege, este pentru români și biserica nóstră în special tot atâta, cât a ți aprinde paie în cap.

Reformații sunt în altă posiție.

Lor li se iartă așa o încercare și încercarea ei o au făcut acum în una din ședințele conventului districtuale de dincolo de Tisa.

FOIȚA.

Porumbii.

— Narațiune orală după Körner de *Carolina Pichler.* —

(Incheere.)

Astfel îl aflară părinții, cari după-ce au sciut, că e informat, intrară spre a îmbrățișa pe cel revĕḑut plin de durere. Lacrămile mamei puseră capĕt spasmului cumplit al vaetului căci durerea ei acum se domolia, acum se măria și Alfred află acum césul și minuta, în care Lyddy 'și dădù sufletul. Fù chiar acel moment, când el luptându-se cu valurile, simțì aceea îmbrățoșare supranaturală, care-i răpì consciința.

De aci încolo rĕmase tăcut, închis în sine; tóte sfăturile nu l putură îndupleca ca cu începerea semestrului sĕ se reîntórcă la universitate. Rugămințile lui cele mari, constanța lui neliniștită și în fine ascunsa dorința a sermanei mame, de a nu trăi cu totul fără copii au îndupleacat pe tatăl, și Alfred avea dar sĕ rĕmână preste érnă acasă. El se strămută în chilia sororei ce murise; cei doi porumbi îi formau societatea, ér petrecerea cu dênși părea a fi unica ce-l îmbucura. Cu tóte acestea ținea la părinții sei, lua parte activă la afacerile tatălui seu, cetia în sările de érnă când tatăl seu juca cărți cu preotul și cu intendantul mamei sale, și făcea tot ce numai îi era posibil pentru iubiții lui părinți; dar tóte acestea le făcea el ca unul al cărui corp funcționéză mechanic în vreme ce sufletul e departe de el. Intr'aceea trecù érna.

Natura rênviată, înverḑirea tuturor locurilor celor placute, în cari odinióră se bucurase cu Lyddy părea că îl înghimpă din nou în ranile lui atât de próspete și tatăl se gândì serios se scótă pe tinĕr în o societate mai distrasă, apelând la puterile acestuia a-l smulge din gândurile triste și periculóse.

De aceea plecà cu el și cu mama sa la fratele ei, care locuia în o depărtare de vre-o câte-va mile. La reîntórcere îi apucà o vijelie mare, și cum se apropiau de vale, reflecsul cel roșu de pe cerul întunecos, ce se vedea chiar în partea unde se afla castelul lor, cuprinse inimele tuturor de o frică.

Acésta frică era prea întemeiată. Fulgerul lovise în o șură; ea ardea învăpăiat și flacările amenințau a cuprinde și edificiul Plini de spaimă săriră cu toții din trăsură. Baronul Erlau și fiul seu se grăbiră acolo, ajutară a scăpa și conduseră servitorimea înspăimântată la întocmirile pentru stins.

Cu plăcere vĕḑù tatăl, că fiul seu la zărirea pericolului intenţitor desvóltă activitate și înțelepciune. Le succeseră a depărta focul de edificiul principal, deodată isbucnì flacăra prin coperișul aripei, unde se afla odaia cea mai frumósă a lui Alfred.

Ardea tocmai deasupra ferestrei acestei camere, și focul trebue că de un timp óre-care sĕ fi ars înădușit.

„Porumbii mei!“ strigà Alfred și cu o săritură fù pe trepte. Tatăl nu a observat acésta strigare, nu a auḑit strigatul.

Când întrebà de el, Alfred dispăruse; un servitoriu îi spuse, ce s'a întâmplat.

Tatăl se înfiorà, voì sĕ se ducă după fiul seu împreună cu câți-va ómeni. In acel moment grindișul se prăvălì împreună cu coperișul camerei amenințate cu un pârăit puternic, limbi mări de foc se ridicară către cerul întunecos, ér pe partea cealaltă sburară în sus către stele cei doi porumbi. Alfred fù aflat zăcênd mort la pămênt; o grindă ce se prăvălise, îl omorîse.

I. Oltean.

Au decis adecă, ca sĕ petiţioneze la parlament pentru absolvarea comunelor bisericesci de a mai cotribui şi ele la fondul de pensiune al învĕţătorilor.

Legea de pensionare este în ajun de a fi modificată şi ocasiunea e binevenită de a interveni tóte confesiunile, de a scăpa comunele bisericesci de a mai contribui la un fond, care astăḑi de bună sémă a atins cifra de câteva milióne.

Amploiaţii statului solvesc şi ei la fondul de pensiune un an de ḑile dór 20% din salariu şi apoi au pace, sĕrmanii învĕţători trebue sĕ solvéscă din puţinul salariu ce au şi ei pe tot timpul cât stau în funcţiune şi ca pupăză pe colac, trebue sĕ mai dea şi comunele bisericesci în fie-care an suma amintită.

Cât reu s'a făcut bisericilor sĕrace cu acésta disposiţie asupritóre a legei, numai curatorii bisericilor nóstre sĕrace ne ar puté spune. Ér în general câte sume de bani au eşit din pungile bisericilor pentru fondul de pensiune al învĕţătorilor din întréga ţéra, aḑi nici închipuire nu avem, dacă nu vedem cifrele.

E timpul suprem ca legea sĕ se modifice, e timpul suprem ca comunele bisericesci sĕ se absólve de acéstă sarcină şi dacă reformaţii au făcut începutul cu petiţionarea la legislativă, noi încă nu vom rĕmâné îndărătul lor. Destul rĕu ni s'a făcut, că nu ne a lăsat ca noi sĕ creăm fondul de pensiune al învĕţătorilor, acum cel puţin dacă nu am putut ajunge la aceea, ar fi de dorit ca sĕ elibereze comunele bisericesci de a mai contribui şi ele, căci aḑi fondul puţină lipsă mai póte avé ca sĕ fie alimentat şi din contribuirile bisericilor sĕrmane.

Şi bisericile nóstre în marea lor maioritate sunt sĕrace şi nu pot acoperi cele mai urgente şi neapărate lipse ale lor.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa II, ţinută la 29 Aprile, (11 Maiu) 1891.

Şedinţa se deschide la 11 óre înainte de ameḑi şi, cetindu-se protocolul şedinţei I — Se autentică.

La ordinea ḑilei rapórtele secţiunilor verificătóre.

Deputaţii, cari şi-au presentat credenţionalele, ale căror alegeri nu sunt dificultate nici prin proteste şi nici din oficiu se declară la propunerea secţiunilor verificătóre de verificaţi şi anume:

In cercul I Sibiiu: deputatul clerical Dr. Ilarion Puşcariu şi deputaţii mireni: Parteniu Cosma şi Dr. Ioan Moga.

In cercul II Sĕlişte: deputatul clerical Ioan Hannia şi deputaţii mireni: Dr. Liviu de Leményi şi Ioan Macellariu.

In cercul III Sebeş: deputatul clerical Ioan Droc şi deputaţii mireni: Zevedeiu Mureşian şi Dr. Nicolau Olariu.

In cercul IV Alba Iulia: deputatul clerical Nicolau Ivan.

In cercul V Deva: deputatul clerical Ioan Papiu şi deputaţii mireni: Dr. Ioan Mihu şi Daniil David.

In cercul VII Ilia: deputatul clerical Avram Pĕcurariu şi deputatul mirén Sava Borha.

In cercul VIII Geógiu: deputatul clerical Nicolau Cristea.

In cercul IX Zarand: deputaţii mireni Dr. Silviu Moldovan şi Pavel Oprişa.

In cercul X Câmpeni: deputatul clerical Romul Furdui.

In cercul XI Turda: deputatul clerical Nicanor Frateşiu şi deputatul mirean Pentaleon Lucuţa.

In cercul XIV Bistriţa: deputatul clerical Galacteon Şagău şi deputaţii mireni: Dr. Absolon Todea şi Georgiu Şandor.

In cercul XV Têrnava: duputatul clerical Mateiu Voilean şi deputaţii mireni: Georgiu Dima şi Dr. Nicolau Vecerdea.

In cercul XVI Sighişóra: deputatul clerical Zaharia Boiu şi deputatul mirean Ioan Şandru.

In cercul XVII Treiscaune: deputatul clerical Demetriu Coltofean şi deputaţii mireni Iosif Puşcariu şi Valeriu Bologa.

In cercul XVIII Braşov: deputatul clerical Ioan Popescu şi deputaţii mireni Diamandi Manole şi Nicolau Străvoiu.

In cercul XIX Bran: deputatul mirean Ioan cav. de Puşcariu.

In cercul XX Făgăraş: deputatul clerical Iuliu Dan şi deputaţii mireni: Ioan Turcu şi Aldulea Meţian.

Actele electorale referitóre la alegerea deputaţilor Dr. Vasile Bologa şi Victor Tordoşan din cercul IV Alba Iulia, actele electorale din cercul VI al Haţegului, actul electoral din cercul VII Ilia referitoriu la alegerea deputatului Alecsie Olariu, actele electorale din cercul VIII Geógiu referitóre la alegerea deputaţilor mireni Iosif Orbonaşiu şi Pompiliu Piposiu; actul electoral din cercul Zarand referitoriu la alegerea deputatului clerical;

actele alegerei de deputaţi mireni din cercul X Câmpeni, referitóre la alegerea deputaţilor Dr. Basiliu Preda şi Gerasim Candrea;

actul electoral din cercul XI Turda referitoriu la alegerea deputatului mirean Silvestru Moldovan;

actele electorale din cercul XII Cluş referitóre la alegerea deputatului clerical şi a deputaţilor mireni; actele electorale din cercul XIII Solnoc, referitóre la alegerea deputatului clerical şi a deputaţilor mireni;

actul alegerei de deputat mirén în cercul XVI al Sighişórei referitoriu la alegerea deputatului Zaharia Tătar;

actul alegerei din cercul al XIX Bran referitoriu la alegerea deputatului clerical şi a deputatului mirean Dr. Ioan Meţian, fiind parte atăcate prin proteste, parte din oficiu dificultate, parte lipsind credenţionalele sĕ transpun comisiunei verificătóre ce se va alege la timpul seu.

Constatându-se, că sunt verificaţi 39 deputaţi, adecă preste jumĕtate din numĕrul total, — presidiul declară sinodul de capabil a aduce concluse valide.

Presidiul presentéză credenţionalele deputaţilor:

a) Ioan Raţiu, din cercul VI Haţeg, Traian Meţian, din cercul XIX Bran, Silvertru Moldovan din cercul XI Turda, Ambrosiu Bârsan, din cercul VI Haţeg, cari sunt presenţi şi

b) ale deputaţilor:

Dr. Ioan Meţian din cercul XIX Bran, Alecsiu Olariu din cercul VII Ilia, Zaharie Tătar din cercul XVI Sighişóra şi Petru Nemeş din cercul XII Cluş, cari sunt absenţi. — Se transpun dimpreună cu actele electorali referitóre la acesti deputaţi, comisiunei verificătóre, ce se va alege la timpul seu.

Presidiul presentéză protestul lui Nicolau Cosma notariu în Rohia contra actului alegerei de deputaţi mirenesci în cercul XIII al Solnocului. — Se transpune comisiunei verificătóre!

Presidiul presentéză cererile de concediu ale deputaţilor.

a.) Diamandi Manole pe întrégă durata sesiunei.

b.) Dr. Ioan Moga pe întréga durata sesiunei.

c.) Dr. Silviu Moldovan pe întrégă durata sesiunei.

d.) Alecsiu Olariu pe întréga durata sesiunei.

e.) Zaharia Tătar pe întréga durata sesiunei.

f) Dr. Ioan Meţian pe întréga durata sesiunei.

Concediul cerut se acórdă deputaţilor Diamandi Manole, Dr. Ioan Moga şi Dr. Silviu Moldovan, ér cererea de concediu a deputaţilor Alecsiu Olariu, Zaharia Tătar şi Dr. Ioan Meţian se va pertracta, după ce vor fi verificaţi.

Punêndu se la ordinea ḑilei alegerea biroului şi a comisiunilor, şedinţa se suspinde pe 10 minute pentru combinarea şi împărţirea deputaţilor în acelea.

Redeschiḑêndu se şedinţa, presidiul propune sinodului lista combinată în conferinţă şi se aleg în birou:

Din cler: presbiterul Nicolau Ivan şi protodiaconul Mateiu Voilean; ér dintre mireni: Silvestru Moldovan, Dr. Vasilie Bologa, Dr. Niculau Vecerdea şi Pavel Oprişa, dintre cari presidiul denumesce notariu general pe Mateiu Voilean.

I. *In comisiunea verificătóre*:

Ioan Raţiu, Avram Pĕcurariu, Dr. Niculau Olariu, Ioan Turcu, Dr. Ioan Mihu şi Ioan Şandru.

II. *In comisiunea orgănisătóre*:

Dr. Ilarion Puşcariu, Ioan Hannia, Nicolau Cristea, Parteniu Cosma, Ioan cav. de Puşcariu, Dr. Ioan Mihu, Niculau Strĕvoiu, Gerasim Candrea, Borha Sava.

III. *In comisiunea bisericéscă*:

Ioan Papiu, Galacteon Şagău, Demetriu Coltofean, Pantaleon Lucuţa, Daniil David, Iosif Puşcariu, Georgiu Dănilă, Aldulea Meţian şi Ambrosiu Bêrsan.

IV. *In comisiunea scolară*:

Zacharia Boiu, Ioan Popescu, Traian Meţian, Dr. Liviu de Lemenyi, Zevedeiu Murĕşian, Ioan Măcelariu, Ioan Turcu, Iosif Orbonaşiu, Georgiu Dima.

V. *In comisiunea financiară*:

Nicanor Frateşiu, Ioan Droc, Iuliu Dan, Valeriu Bologa, Dr. Ioan Mihu, Dr. Vasiliu Preda, Parteniu Cosma, Dr. Absolon Todea, Dr. Nicolau Olariu.

VI. *In comisiunea petiţionară*:

Vasiliu Dămian, Romul Fordui, Victor Tordoşan, Victor Cupsa, Georgiu Şandor şi Sava Borha.

Presidiul presentéză:

a) raportul general al consistoriului archidiecesan din şedinţa plen. din 8 Aprile a. c. Nr 2581;

b) raportul consistoriului archiecesan din şedinţa plenară dela 7 Maiu a. t. Nr. 2102, prin care se promovéză cererea comunei bisericesci Augustin p. Treiscaune, pentru a fi adnecsată la protopresbiteratul Cohalmului;

c) raportul consistorial din şedinţa plenară dela 1 Octobre 1890 Nr. 5918 plen. privitoriu la neregulata fucţionare a corporaţiunilor bisericesci din ppresbiteratul Câmpeni;

d) raportul consistorial din şedinţa plen. dela 13 Septembre 1890 Nr. 5476 privitoriu la cuincuenalul profesorului G. Dima;

e) raporrul consistorial din şedinţa plen. din 1 Octobre 1890 Nr. 5821 prin care promovéză alocuţiunea Escelenţiei Sale I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul din incidentul presentărei Majestăţii Sale monarchului la Oradea Mare;

f. raportul consistorial din şedinţa plenară de la 7 Maiu 1890 Nr. 2992, prin care promovéză actele privitóre la absolvarea dela oficiu a ppresbiterului Têrnavei superióre Ioan Almăşan şi la sistemisarea unui ajutoriu permanent pentru acesta;

g). raportul consistoriului archidiecesan din şedinţa plenară dela 14 Ianuariu a. c. Nr. 42 în casa urcărei salariului secretariului consistorial;

raportul consistoriului archidiecesan din şedinţa plenară dela 29 Ianuariu a. c. 7211 din 1887, prin care se promovéză statutul privitoriu la regularea referinţelor între fund. administrativă a comisiunei Şaguna şi între consistoriu;

i) raportul consistorului archidiecesan din şedinţa plenară dela 31 Decembre 1890 Nr. 7848 plen., în causa strămutărei locului central şi de scrutiniu al cercului electoral XII dela Cluş la Huedin;

l) raportul consistoriului archidiecesan din şedinţa plen. dela 1 Aprile a c. Nr. 284, prin care sĕ promovéză normativul pentru agendele fiscalului consistorial. — Se predau comisiunei organisătóre.

Presidiul presentéză:

raportul general al consistoriului archidiecesan ca senat bisericesc din 9 Aprile a. c. Nr. 2592. — Sĕ predă comisiunei bisericesci.

Presidiul presentéză:

a) raportul general al consistoriului archidiecesan ca senat scolariu din 28 Martiu a. c. Nr. 2366;

b) raportul consistoriului din 1 Novembre 1890 Nr. 5657 în afacerea instituirei de învĕţătoriu în Nevoiaşiu, ppresbiteratul Geoagiului I.

c) raportu lconsistorial din 1 Novembre 1890 Nr. 5044, în afacerea de învĕţătoriu în Visca ppresbiteratul Ilia;

d) raportul consistorial din 1 Novembre 1890 Nr. 4645 în afacerea instituirei de învĕţătoriu în Sibir ppresbiteratul Ilia:

e) raportul consistorial din 17 Aprile a. c. Nr. 2678, prin care se substerne spre admitere ca manual în scólele nóstre gramatica limbei germâne de Dr. George Coman;

f) raportul consistorial din 17 Aprile a. c. Nr. 2680, prin care se promovéză spre admitere ca manual în scólele nóstre „Elemente din învĕţămêntul natural“ de C. Cosoviciu;

h) raportul consistoriului din 8 Aprile a. c. Nr. 2679, prin care se promovéză spre admitere ca manual în scólele nóstre Chemia elementară de Arseniu Vlaicu;

l) raportul consistorial din 29 Novembre 1890 Nr. 4568, în causa lucrului de mână în seminariu;

m) raportul consistorial din 28 Martiu a. c. Nr. 1458, în causa manualelor pentru seminariu şi scólele medii;

n) raportul consistorial din 17 Aprile a. c. Nr. 2677, prin care sĕ promovéză pentru admitere în scólele nóstre cartea „Toldy“ naraţiune poetică de Ioan Árany, prelucrată de Dr. Ioan Crişian şi N. Putnoky;

o). raportul consistorial din 17 Ianuariu a. c. Nr. 202 în causa cursului estraordinariu din lucru de mână în seminariu. — Se predau comisiunei scolare.

Presidiul presentéză:

a) raportul general al consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc din 13 Aprile a. c. Nr. 2672 (Epitr).

b) raportul consistorial din 27 Octobre 1890 Nr. 6915 în causa alimentării elevilor seminariali;

c) raportul consistorial din 20 Martiu a. c. Nr. 1543 b. în causa anticipaţiunei pentru „cântările bisericesci“ de Dumitru Cunţan.

d) raportul consistorial din 13 Aprile a. c. Nr. 2553 în causa regularei tacsei sidocsiale;

e) raportul consistorial din 30 Martiu a. c. Nr. 2696 ex 1890 în causa pretensiunei fundaţiunei Francisc Iosefine la Sigismund Kenderessy;

f) raportul consistorial din 2 Iuniu 1890 Nr. 3424, prin care se promovéză actele privitóre la vinderea scrisurilor fonciare galiţiene;

g) raportul consistorial din 13 Aprile a. c. Nr. 2673 prin care se substerne proiectul de buget al consistoriului pe anul 1892;

h) raportul consistorial din 13 Aprile a. c. Nr. 3445, prin care se promovéză raţiociniile tipografiei archidiecesane pe anii 1883—1884, 1885—1886, 1887, 1888, 1889;

i) raportul consistorial din 13 Aprile 1891 Nr. 2590, prin care promovéză raţiociniile fondurilor archidiecesane. — Se predau comisiunei financiare.

Presidiul presentéză:

a) cererea vĕduvei preotese Ana Nascu din Chintelnic pentru un ajutoriu;

b) cererea parochului din Zizin Toma Giurgiu pentru un ajutoriu de 200 fl.;

c) cererea comitetului parochial din Presaca, ppresbiteratul Abrudului, pentru un ajutoriu de 100 fl. pe séma scólei,

d) cererea Mariei Ioan Popa din Sĕlişte, pentru un ajutoriu din fundaţiunea „Andronic“. — Se predau comisiunei petiţionare.

Anunţându-se şedinţa procsimă pe mâne la 11 óre şi punĕndu-se la ordinea ḑilei raportul comisiunei verificătóre se închee la 1 óră d. m.

Motivarea proiectului de statute pentru fondul de pensiuni.

Necorĕspunḑĕnd scopului nostru basele, pe cari se pusese cestiunea înfiinţărei acestui fond la început, ca adecă fondul sĕ se înfiinţeze numai din contribuirile participanţilor, ér calculii privitori la pensiune respective ajutoriu sĕ se facă după sistemul societăţilor private de asigurare, ceea ce nu se potrivesce cu referinţele funcţionarilor bisericesci, şi mai cu sémă cu ale preoţilor — contingentul cel mai mare al participanţilor la acest fond, — carii numai în cas de absolută deficienţă sunt avisaţi la pensiune, le am abandonat cu totul, şi ne am nisuit a cerca resurse noue pentru alimentarea fondului şi în prima linie a angagia fondul „Rudolfin“ înfiinţat în cea mai mare parte a sa din contribuirile preoţilor, — ér întru calcularea sarcinilor fondului am combinat verosimilităţile potrivite chiemărei preoţesci şi anume:

I.

Venitele fondului.

1. Fondul „Rudolfin“ ar avé sĕ contribue cu $^1/_4$ parte din venitele sale anuale, cari la început se pot lua cu 2000 fl. la an.

2. Tacsele fundamentali s'au statorit pentru toţi participanţii cu 20 % dela pensiunea, la care aspiră.

In chipul acesta, luându se în combinaţiune, începĕnd dela vicariul archiepiscopesc până la capelanii şi diaconii din parochii toţi funcţionarii bisericei, sub titula „tacse fundamentale“ ar întra dela toţi acestia în numĕr de 950 inşi, după categoria salariului respective a pensiunei lor la început o sumă de circa 50,000 fl.

3. Avĕnd fondul a se pune în lucrare cu începere dela 1 Ianuariu 1892; ér pentru câstigarea dreptului de pensiune cerĕndu-se un serviciu continuu de 10 ani, nu am putut pierde din vedere nici pe acei funcţionari ai bisericei, cari deja au prestat serviţii de mai mult decât 10 ani, deci atât în interesul lor, cât şi în interesul bisericei, ca în viitoriu sĕ nu mai avem preoţi neputincioşi, veduve şi copii de preoţi avisaţi la mila altora în proiectul nostru am îndatorat pe toţi funcţionarii cu mai mulţi ani de serviciu de cât 10, ca prin rĕspunderea tacsei anuale şi pentru trecut sĕ şi rĕscumpere cel puţin atâţia ani de serviciu câţi se recer pentru câstigarea dreptului de pensiune, ér rĕscumpĕrarea celorlalalţi ani de serviciu o am lăsat în voia lor.

Din întreg personalul funcţionarilor bisericesci am luat în combinaţiune numai 300 persóne cu servicii până la 10 ani, cari după categoria lor ar rĕspunde la acest fond o sumă de circa 20,000 fl.

Ér de acoia cari îşi vor rĕscumpĕra câte 15, 20, 25, 30 ani de serviciu am luat în combinaţiune numai 150 de inşi, dela cari ar întra la fond circa 15,000 fl.

Sub titlu 2 şi 3 deci deja în anul prim ar întra la fond circa 85,000 fl., care capital fructificat cu 4 %, asigură un venit anual de 3,400 fl.

4. Tacsele anuali curinte dela 950 funcţionari cu 3 % respective 2 % aduc la an circa 5,100 fl.

5. Tacsele dela comunele bisericesci:

a) 40 parochii à 10 fl. 400 fl.
b) 200 „ à 5 fl. 1000 fl.
c) 600 „ à 3 fl. 1800 fl.
3,200 fl.

6. Tacsele esamenului de cualificaţiune cu 400 fl.
7. Venitele discului 1,500 fl.
8. Pedepse disciplinari 300 fl.
9, Dela preoţii fără cualificaţiune normală 300 fl.
10. Tipografia archidiecesană 400 fl.
11 Parochii vacante până la întregire 300 fl.
12. Donaţiuni şi legate 100 fl.
13. Clericii, cari iau în căsătorie fete din părinţi de altă confesiune 100 fl.

Reasumând tóte aceste posiţii dimpreună cu cuota dela fondul „Rudolfin“, resultă un venit anual de 18,000 fl., carele în continuu cresce cu venitul tacselor fundamentale ale funcţionarilor noi, şi al sumelor capitalisate din venitele anuali neerogate.

II.

Erogaţiunile fondului.

1. Avĕnd în vedere, că în anii din urmă după un calcul mediu au rĕposat de regulă câte 25 preoţi la an, luând de basă pensiunea după categoriile, în care vin a se numĕra, chiar şi când după toţi ar rĕmâné vĕduve şi copii îndreptăţiţi la ajutoriu ca pensiunea veduvei cu ajutoriul copiilor sĕ fie egală cu întrégă pensiunea ce ar fi competat funcţionarilor rĕposaţi — s'ar împovăra bugetul la an cu 3,400 fl.

2. Pensionări de regulă se fac 1 % din suma tuturor funcţionarilor, prin urmare la noi ar puté veni la an cel mult 10 pensionari. Luând şi aici tóte categoriile în combinaţie, s'ar împovăra bugetul cu alte 3,400 fl.

Aşa că în anul prim bugetul ar veni împovorat cu o posiţie de circa 6,800, — care ar corespund numai la a $^1/_4$ parte a venitelor anuali.

Capitalisându-se an de an prisosul venitului şi întrând an de an dela 25 nou hirotoniţi tacsele fundamentali, venitul cresce în proporţiunea erogaţiunilor, pentru că erogatele din anii primi încétă după cinci ani, — cel mult până la 10 ani.

In casul cel mai nefavorabil s'ar putea întâmpla ca consistoriul, care are sĕ decreteze pensionările sĕ amâne pe un an pe câte cineva ca se nu conturbe ecuilibrul bugetar, dar fiind că tacsele anuale tóte pot fi luate în combinare la plătiri, — consistoriul în nici un cas nu póte veni în neplăcuta posiţie de a nu puté împlini condiţiunile din statut afară de casuri de epidemii neprevĕḑute.

Cu acest soiu de evenimente nu am calculat şi nu puteam sĕ calculăm, căci aceste casuri sunt anormali, sunt rari şi chiar şi cele mai solide societăţi de asigurări vin în atari casuri în perplesităţi escusabile.

III.

Preotesele vĕduve aḑi ale căror bărbaţi nu au putut participa la acest fond sunt la numĕr 225 şi au la 250 orfani.

Despre ajutorarea acestora n'am făcut provisiune în proiectul de statute; noi credem însĕ că va fi posibil ca şi acestora se li sĕ dea un ajutor modest.

Dacă venerabilul sinod archidiecesan ar dispune ceva în favórea lor, va fi de ajuns ca prin un conclus special sĕ indrume pe venerabilul consistoriu ca din prisosul fondului de pensiuni sĕ le asemneze câte un ajutoriu, carele se nu pótă trece peste cifra de 20 fl pentru vĕduvele dela oraşe şi peste 10 fl pentru cele dela sate.

Din cele arătate se póte vedé, că calculii făcuţi la pensiune nu sunt esageraţi, ci tocmai din contră s'au luat în vedere în loc de 1100 persóne din cler numai 950, asemenea la comunele bisericesci cari în archidiecesă cu filii cu tot fac aprópe 1200 s'au luat în combinaţiune numai 840 şi s'au esmis din calculii nostri 360 parochii serace, cari nu ar puté contribui cu micuţa tacsă anuală de 3 fl. ér la însărcinarea fondului am luat în combinaţiune tot macsimul de verosimilitate, al casurilor de pensionare.

Din aceste motive ve recomandăm spre aprobare proiectul de statute lucrat pe base reale.

Cestiuni bisericesci.

Budapesta, 24 Martiu, 1891.

(Educatiunea preoţilor în Francia. — Seminariele mici. — Seminariele mari. — Universităţile. — S-tul Augustin, ca fundatoriul seminarielor.)

Intre biserica rĕsăritului şi biserica apusului diferinţa este mai mult rituală, administrativă; dogmele cu puţină escepţiune sunt aceleaşi. La început aceste dóuĕ biserici au fost una. Impărţirea imperiului roman în resĕritén şi apusan a contribuit ca şi biserica lui Christos sĕ se împartă în dóuĕ.

Apusul a primit de limbă liturgică limba latină, ér rĕsăritul are atâte limbi liturgice, câte naţiuni aparţin bisericei resăritene. Orientalii ḑic, că biserica lor este cea drept credinciósă; occidentalii afirmă, că biserica catolică este unica mântuitóre. Cumcă sunt biserici surori nu négă nici una, nici alta, fiind întemeiate de Christos şi apostolii sei. Occidentalii ḑic, că locoţiitoriul lui Iisus, urmaşul lui Petru, residéză în Roma; êr orientalii susţin; că episcopii sunt urmaşii apostolilor, şi capul bisericei este însuşi Christos.

De sine se înţelege, că acestea dóuĕ biserici se interesézǎ una de alta. Aşa cu acésta ocasiune vom arăta, ce educaţiune primesce tinerul frances, menit pentru statul preoţesc. „Icard la direction des grands séminaires. Paris 1886“, este opul din carele vom estrage datele următóre:

In Francia se află trei institute pentru educarea şi instrucţiunea tinerimei, ce se pregătesce pentru statul preoţesc.

1. Seminariul cel mic, se află în fie-care diecesă, cu opt clase. Copilul absolvând clasele elementari, în etatea lui de 10—11 ani este primit în seminariul mic, la francesi clasa primă se numesce a 8 a, şi clasa ultimă este prima clasă.

De regulă elevii absolvéză cursul gimnasial în aceste seminare mici, unde însĕ în seminariu nu primesc decât cuartir şi provedere, acolo elevii cercetéză gimnasiul catolic din oraşul respectiv. Elevii în fie-care lună se spovedesc şi cuminecă. Terminând anul al optulea, studenţii trec prin esamenul de bacalaureat, prin care pot fi admişi la universitate. Elevii din seminariele mici î şi pot alege cariera după plac. Cei meniţi pentru teologie, întră.

2. In seminariul cel mare. In fie-care diecesă se află câte un seminariu teologic, profesorii sunt preoţi ori călugări.

Cursul teologic se imparte în cinci ani. Anul scolastic duréză 9 luni, 3 luni sunt feriele, când teologii se află acasă la părinţi. Teologii cu toţii pórtă reverendă preoţéscă. Fie-care teolog are în seminariu odae seperată, care o mătură, curăţesce şi încălḑesc el însuşi, şi unde dórme şi studiază fie care teolog. In seminariele teologice diminéţa la 5 óre e sculatul, apoi rugăciunea de diminéţă, la 6 óre ascultă liturgia în capelă, la 7 óre dejunéză cu toţii la olaltă, apoi urméză studiul până la 9 óre.

Prelegerile ţin dela 9 până la 11 óre. Inainte de 12 óre este rugăciunea de prânḑ, la 12 óre se servesce prânḑul comun, după care urméză repaus şi conversarea până la 2 óre. Atunci se retrage la studiu fie-care teolog în camera sa. Dela 3 până la 4 óre se ţine prelecţiune. Apoi urméză pausă de 1 óră, fie care teolog întră în camera sa la studiu. Inainte de 7 óre este rugăciunea de cină, la 7 óre se servesce cina comună. Apoi urméză repaus, conversare. Inainte de 9 óre se ţine rugăciunea de sara, la 9 óre merg cu toţii în pat. Dumineca şi în serbători merg teologii cu toţii la biserica cetedrală sĕ asculte liturgia, predica şi după miéḑăḑi vecernia. Odată ori de dóuĕ ori în sĕptĕmână merg teologii afară la preumblare, toţi la olaltă, ori împărţiţi în grupe câte de 3—4.

In fie care Duminecă şi sĕrbătóre după miédăḑi dela 6 până la 7 óre câte un teolog ţine predică inaintea colegilor sei. Teologii se spovedesc odată în sĕptĕmână şi se cuminecă de regulă Dumineca.

In seminariele cele mari teologii primesc instrucţiune, ca sĕ pótă fi preoţi practici. In anul prim şi al doilea învaţă cunoscinţele filosofice, apoi sânta scriptură. Studiile biblice sunt, pe cari se pune mai mult pond, de óre-ce rugăciunile din liturgie sunt luate cele mai multe din sânta scriptură. Istoria bisericéscă şi dreptul canonic, dogmatica, morala şi pastorală sunt studiile, cari urméză după sânta scriptură. Prelecţiunile se ţin în limba latină; în fie care an se ţin dóuĕ esamene; cel verbal în limba latină, cel scripturistic în limba francesă. Anul scolastic duréză 9 luni, feriele 3 luni.

3. Universităţile (Instituts catholiques.) In seminariu se cresc preoţi pentru trebuinţele practice. La universitate se cresc profesori, doctori şi literaţi. La universitate sunt inscrisi de regulă preoţi sfinţiţi şi teologi absoluţi. Aici se propun pe lângă dogmatică, morală, pastorală, istoria bisericéscă, dreptul canonic, limba hebraică, sanscrită, caldeă, sciinţa religionară comparativă, etc.

„Kirchen-Lexicon-ul“ germân scrie despre clerul frances:

„*Der französische Clerus zeichnet sich durch Frömmigkeit und gelehrte Bildung vortheilhaft aus*“. Şi acésta laudă vine dela nemţi, cari sunt atât de scrupuloşi întru recunóscerea adevĕrului, mai vêrtos când e vorba de francesi.

Cum s'a educat clerul la începutul crestinităţi? Iisus şi au ales apostolii sei, şi i a învetat trei ani. Sântul Pavel după ce s'a întors la crestinătate trei ani a trăit retras în pustia Arabiei, meditând asupra învĕţăturilor lui Iisus. Apostolii Petru şi Pavel iau lângă sine pe Marc, Tit, Timoteu. Sântul Policarp urméză esemplul sântului Ioan apostolul, în casa sa învaţă pe tineri şi i pregătesce la statul preoţesc. Sub persecuţiuni preoţii s'au educat in catacombe şi la mormintele martirilor; incetând persecuţiunile scóla din Alecsandria fu cea dintâiu, unde au învĕţat Marc, Climent, Dionisiu; în seclul al 7-lea mohamedanismul a surpat acésta scólă. Aseminea scoli s'au înfiinţat în Cesarea, Ierusalim, Antiochia, Vasiliu cel mare, Grigorie și Ioan gură de aur tráesca la început retrași în eremitagiul din Pont Palestin și Egipt.

„Alexander Alexandriae episcopus pueros in ecclesia educari jubet studiisque doctrinae erudiri; episcopus omnium clericorum in dioecesi sua tum ingenii facultatem, tum mores perspectos habebat et exploratores“ scrie Origines.

Se crede însĕ, că sântul Augustin este intemeietorul seminarielor teologice. In casa lui au ședut teologii, preoții, diaconii, pe cari i-a învĕțat și cu cari a mâncat împreună. Prândul fu modest din legume, póme și pâne: carne era arareori; vinul nu lipsia nici odată, însĕ era hotărit, cine câte păhare sĕ bea. N'a iertat ca la masă cineva se grăéscă reu despre cei absenți: *„Quisquis amat dictis absentum rodere vitam, hanc mensam indignam noverit esse sibi“.*

Vandalii devastând Africa, seminariștii stului Augustin au fugit în Italia, de unde ei apoi au fundat seminarie teologice prin Sicilia, Roma, Milano, prin Gallia, Spania și Britania. *Mr.*

Varietăți.

* (Himen.) Dl notariu cercual Stefan Neagoe s'a încredințat cu amabila d șóră Lucreția Alesandru Philipovici din Maidan.

* (Foc) Ni se scrie din Bălan: In 26 l. c. pe la amédi isbucnind un foc într'o casă situată cam la mijlocul comunei și alimentat de un vênt sud-ostic a prefăcut în cenușă 40 de case și alte multe supraedificate, al căror numĕr se urcă la 100. Paguba e enormă. Bieții ómeni nu s'au putut scăpa nimic, fiind că ocupați cu lucrul câmpului, au ajuns prea târdiu. Privelistea e de tot întristatóre, mai vêrtos, că în anul trecut la Dumineca Floriilor érăși a fost un foc teribil, care a prefăcut în cenușă partea cealaltă a comunei. Ómenii au grabnică lipsă de ajutor!

— In dilele trecute, precum suntem informați, s'a aprins și a ars din nou în Arpașiu. Focul se dice, că s'a escat din negrigia unor copii.

* (Scire îmbucurătóre.) După cum suntem informați în penitenciarul judecătoriei cercuale din Cincul-mare de o vreme încóce n'a mai stat la rĕcóre nici o persónă. Poporațiunea din acest cerc se compune din români și sași.

* (Invitare.) „Reuniunea sodaliilor români“ din Sibiiu invită la „Convenirea împreunată cu cântări și declamațiune, care va avé loc Sâmbătă în 4/16 Maiu a. c. în „Grădina Herman“.

Inceputul la 8 óre séra. După cântări și declamațiune urméză jocurile naționale „Călușerui“ și „Bătuta,“ și în urmă joc.

Musica o provede musica militară.

Programa

cântărlor și declamațiunilor:

1. „Rĕmas bun codrului“ (cor micst) de Medelssohn.
2. „Serenadă“, (cor de bărbați) de Marschner.
3. „Nor de vijelie“, poesie de Th. Șerbănescu, pentru voce de bas (solo) cu acompaniare de piano de W. Humpel.
4. „La o rosă“, cor de dame de J. Wiest.
5. „Copila Română“, poesie de Iosif Vulcan, declamată de dșóra Elisaveta Bădilă.
6. „La isvor“, poesie de T. Simtion, (cor micst) de Th. Gaugler.
7. „Wen sich zwei Herzen scheiden“, Duet von L. Schlottmann.
8. „Marșul cântăreților“ (cor de bărbați) de Porumbescu.

Intrarea de familie à 3 persóne 1 fl., de persónă 50 cr., gardedamele sunt scutite de tacsa întrării.

Biletele de întrare se capĕtă dela 2/14 Maiu a. c. în „Institutul tipografic“, strada Măcelarilor nr. 21; în „libr ăria archidiecesană“, strada Măcelarilor nr. 37 și séra la cassă.

Programe se capĕtă și séra la cassă.

Suprasolvirile benevele se vor cuita pe cale diaristică.

Sibiiu, în 28 Aprile (10 Maiu) 1891.

* Invitare la petrecerea cu joc ce va arangia „Reuniunea femeilor române“ din Rĕșinariu la 5/17 Maiu 1891 în Dumbrava mică. In cas de timp nefavorabil numai în edificiul scólei. Venitul este destinat pentru fondul acestei reuniuni. Inceputul la 10 óre a. m.

Intrarea de familie 1 fl. de persónă 50 cr.

Oferte marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale diaristică.

* (Invitare.) Corpul învĕțtoresc dela scóla gr. or. din Tilișca are onóre a invita la petrecerea de vară ce o va arangia cu elevii acestei scóle Dumineca în 5/17 Maiu în „Aripii Gruiului“ (Bercul verde), pe toți binevoitorii și susținĕtorii causelor scolare. La cas de timp nefavorabil petrecerea se va amâna pe 12/24 Maiu.

Oferte marinimóse benevole se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale diaristică.

Venitul curat este destinat bibliotecei scolare.

Invitări speciale nu se fac.

* Adunarea generală a fondului preoțesc aradan s'a ținut sub presidiul reasânției Sale, părintelui episcop al Aradului Ioan Mețianu, fiind de fața părinții protopresbiteri din diecesă aprópe în numĕr complet și delegații preoțimei. Din raportul, presentat de cătră venerabilul consistoriu se constată, ca starea fondului preoțesc aradan a fost la finea anului 1890, adecă după 13 ani de esistență, în suma de 168,448 fl. v. a. adecă una sută ședeci și opt de mii, și patrudeci și opt de florini v. a.

Adunarea preoțimei a luat cu bucurie la cunoscința raportul despre starea fondului preoțesc, și și-a esprimat profunda sa mulțămită față de întemeietoriul și augmentatoriul acestui fond, față de Présânția Sa, părintele episcop al Aradului Ioan Mețianu, urându-i ca Dumnedeu se-l țină ani mulți ferciți scrie „Biserica și Scóla“.

* (Maial.) Elevii scólei capitale gr. or. din Poiana comit. Sibiiului, sub conducerea corpului învĕțătoresc, își vor sĕrba maialul obicinuit, Dumnecă la 5/17 Maiu, fiind timpul favorabil în Dumbrava „Staule“, la dincontră în salele scólei.

Toți amicii și binevoitorii numitei scóle se considera prin acésta de ivitați.

Contribuirile benevole sunt destinate pentru biblioteca scolei și vor fi cuitate pe cale diaristică.

* (Crima de la Săcele.) — Din Săcele s'a scris „Gaz. Transil“. următórele: Venind din România un om din Teleajen cu porecla Mircioiu și apropiindu-se de Săcele cam la 4 chilometri de partea pe locul numit Valea Zimbrului, vĕdù înaintea lui mergênd 2 ómeni. Fiind séră se silì sĕ i ajungă, pentru ca sĕ nu-i fie urît, fiind mai mulți. Silind i a ajuns și le dedù bună séra românesce, ei i-au mulțămit unguresce. După o vreme óre-care cei doi ómeni rĕmaseră îndĕrĕt, ér în curênd el i ajunse érăși. Românul dise, ca sĕ odichnéscă puținel la cârciuma dela Vama șanțului. Dar cei doi feciori, cari erau ciangăi, au dis, ca sĕ mérgă mai înainte fiind-că nu sunt așa osteniți. Trecură apoi de acéstă cârciumă cam de un chilometru aprópe de Săcele, și ciangăii diseră sĕ șédă sĕ se odichnéscă. Românul se învoi bucuros, fiind că era fórte obosit și s'a pus jos, dar abia se aședă, când se pomenì cu o muche de topor în cap din dos. Când a simțit că dă, a strigat: „Stați, ve dau tot nu me omoriți.“ Atunci celalalt din față i-a dat a dóua lovitură Românul cădu jos amețit.

Fiind gârla Tărlungului aprópe atât ca cât ai svêrli de dóuĕ ori cu pétra de locul întêmplărei, îl lua unul de un picior ca pe un mort și voiră se'l arunce într'o prăpăstie colțurosă. Unul dintre ei, cel mai roșu, a dis: heidem se'i scótem ochii. Celalalt cu nasul mai plecat și mai óches dise, că se nu'i mai scótă ochii, că și așa este mort și apoi l'au asvârlit în prăpăstie, dar nu a cădut în apa Tărlungului ci numai pe prundiș. Preste vre o 3 ceasuri după ce l'au aruncat pe el acolo și-a venit omul în fire. Se ridică merse prin gârlă și urcându-se prin prăpăstie tot pe brânci a eșit în drum și a venit acasă cum a putut unde și adi zace în pat și nu se scie dacă va scăpa. Cei doi ciangăi iau furat 1 pol (napoleon) și jumătate și 2 fl. Gheba băta și traista românului s'au găsit tot la locul întâmplării. Bietul om are 11 lovituri la cap, zace în Satulung (Săcele) Făptuitorii s'au găsit și au fost prinși. Unul dintre ei sau spânzurat în închisóre.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Macsimele lui Gracian,

despre glorie și reputațiune.

După Amelot dela Haussaie și C. H. Heydenreich.

Traducere de *G. Joandrea.*

(Urmare.)

Omul fără afectațiuni.

Cu cât e omul mai perfect, cu atât are lipsă de mai puțină înfrumsețare. Decórea întunecă acțiunile cele mai nobile. Afecțiunea e nesuportabilă nunumai altor ómeni, ci și pentru acela, care se servesce de ea. Calitățile cele mai eminente ale unui om pierd din valórea lor, îndată-ce afecțiunea lor, dă un lustru, acésta se ascrie nu atât în contul caracterului personal, cât mai mult unei prefaceri artificiale, căci ce e natural e plăcut, ce e afectate, — respingĕtor.

Sĕ facem ce vom voi, numai sĕ ascundem tótă ostenéla aplicată, așa ca acțiunea nóstră se apară drept o operă liberă a naturei. Intr'aceea sĕ ne ferim ca sĕ nu cădem în celalalt estrem, și sĕ afectăm prin aceea, că nu afectăm. Un om dibaciu nu concede nimenui sĕ observe, că el se crede stăpân pe meritele sale; cu cât acesta pare a se interesa mai puțin spre a și descoperi meritele lui, cu atât mai tare silesce pe alții de se intereséză de meritele acestea. Acela e om mare, care e perfect întru tóte și nu e cuprins de ambițiositatea de a străluci; el ajunge scopul admirațiunei generale pe o cale, pe cari puțini o cunosc.

Mod de viéță, merit și străduință.

Adevĕratul merit e calea cea óblă spre glorie. De ai merite adevĕrate și o străduință deosebită condusă de precepere în cursul vieții tale: gloria nu-ți póte lipsi! Dreptatea singură nu e suficientă, cu atât mai puțin numai purtarea ta cea bună. E necesar, ca în tine sĕ se întrunéscă atât meritul, cât și modul de viéță; numai atunci lucrând, după un bine calculat, vei ajunge la scop!

Concede sĕ te cunóscă alții, dar nici decum sĕ te pĕtrundă!

Nu lăsa pe nici un om sĕ-ți pĕtrundă cel mai înalt grad al culturii și sĕ-ți cunóscă puterea ta de acțiune, de voiesci ați manținé reputațiunea!

Nimenea sĕ nu-ți cunóscă marginile cunoscințelor tale, preste cari n'ar mai afla nimic. Fii reservat, ca sĕ nu te cunóscă nimenea pe deplin! Reserva împreunată cu o anumită dosă de obscurism aparent, fac pe un om, al carui grad de cultură nu-l cunóscem, mult mai respectabil, decât cea mai completă cunoscință a mărimii și a spiritului seu de întrepindere.

Notă. Macsima acésta din punct de vedere al moralei e démnă de condamnat. Privită însĕ din punctul de vedere al prudinței, ea devine lege pentru cei mai consciențioși principi, ómeni de stat și oficeri cu respect la masa poporului de rênd. Persóne, cărora le sunt încredințate astfeliu de posturi, unde se recere încontinuu o încredere generală a massei, se servesc tocmai de acéstă macsimă, pentru a puté esecuta planuri nóue și împreunate cu mari dificultăți. Prin ce-și câștigă un general în cele ma multe casuri încrederea soldaților sei, ce se recere la o învingere decisivă? De sigur numai prin aceea, că i-se atribue o mulțime de talente și se eschide ori-ce cas posibil, în care l'ar putea părăsi mintea, presența de spirit și curagiul.

Amelot de Houssaie reproduce spre esplicarea macsimei din cestinne următoriul pasagiu din primul capitlu al „Eroului“ seu („El Heroe“ cel dintâiu op alui Gracian apărut în 1637): „Omul până atunci e respectat pănă-când nu i-se cunósce încă fundamentul puterilor lui; căci adêncimea necunoscută pare a fi fără de sfârșit și insuflă omului o venerațiune combinată cu o frică óre-care. Omul de spirit împedecă curiositatea acelora, cari voesc sĕ-l cunóscă pe deplin. Dacă și ești neesploatabil în puteri și talente, totu și arată-te cel puțin, că ești în posesiunea lor!

Pittacus esprimă un adevăr, când dice „Jumĕtatea prețuesce mai mult decât întregul, adecă o jumĕtate manifestată lumii, și una ținută în reservă, valoréză mai mult decât un întreg representat în totala lui lumină. Tu așadar carele ținteşti spre mărire și renume, întipăresce-ți în minte învĕțătura acésta! Fie-care sĕ te cunóscă, dar nimenea fundamental! Prin acésta puținul teu apare înaintea lumei ca mult, multul tĕu ca mai mult, éră acesta pare a nu mai avé sfêrșit“!

Reclamă-ți superioritatea, aratăte că ești întru tóte măestru!

Măestrii cei mari se îndeleltnicesc cu asemenea apucătură; autoritatea lor înaintea învĕțăceilor lor nu trebue sĕ atingă nici odată punctul de culminațiune. Reclamăți superioritatea și dă-ți silința ca și ceialalți ómeni sĕ se supună ei! de voesci a arăta cui-va măestria ta, arată-i-o érăși cu măiestrie. Isvorul nostru de a învĕța pe alții și ai face atêrnatori de noi, nu trebue sĕ sece nici odată, la dincontră ni se alterédă reuumele și reputațiunea. Dacă ai intenția ai atrage pe ómeni spre convingerile tale, fii totdeuna precaut și fă-i se cunóscă treptat cât mai multe din cunoscințele tale, prin ceea ce vei escita tot mai mult admirațiunea lor. Fii avar cu tine însuți și nu fi nu fi prădătoriu înaintea publicului, și învingerea va fi partea ta!

Avênd patimi și erori, ascunde-le!

Toți ómenii sunt culpabili, cu aceea deosebire, că cei învĕțați și sciu ascundé erorile, cei simpli însĕ și le destăinuesc lumii. Erorile ómenilor mari escită o mai mare atențiune, deórece sunt asemenea întunecimilor de sóre.

Sĕ ai măcar un amic cât de încredut, nu-i destăinui ererorile tale, dincontră, de poți ascundele ca nici tu sĕ nu le cunosci! (Va urma.)

Loterie.

Mercuri în 13 Maiu 1891.

Brünn: 73 89 87 45 9

Bursa de Viena și Pesta.

Din 11 Maiu 1891

	Viena	B.-Pesta.
Renta de aur ung. de 4⁰₀	—.—	—.—
Galbin	5.52	5.52
Napoleon	9.34	9.33
100 marce nemțesci	57.62	57.60

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 50 Sibiiu, Sâmbătă 4/16 Maiu 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 3 Maiu.

Sinuciderile și defraudările în Ungaria sunt un lucru de tóte dilele.

Amploiați publici, ómeni de încredere ai guvernului, ómeni cu conecsiuni familiare, protegiații patriciilor din comitate fură și delapidéză bani publici și când se descopere crima, cei mai mulți își iau refugiul la glonț și la stréng.

Controla cea lacsă, încrederea prea órbă, nu scim cari din dóuě contribue mai mult la casurile aceste, ce se repetéză aici la noi atât de des.

Moralitatea publică scade pe di ce merge, ómenii încep a trăi preste puterile lor, fac lucs în mâncări și beuturi, pórtă vestminte nebunesci de scumpe, se înglódă în datorii, și când le sécă creditul își iau refugiu la defraudări.

Ici o casă de păstrare, colo averea orfanilor, dincolo banii de drumuri adunați de solgăbirăi, airea averi fundaționale sunt atăcate în mod mișelesc și defraudatorul descoperit își ia refugiu la glonț, la stréng ori la strichnin și lasă în urma lui în miserie pe ai sei, în miserie pe cei ce nu l'au controlat din deajuns și în miserie pe toți cei interesați.

Cronica de di înregistréză adi atari fapte cu un feliu de indiferentism, ca și cum aceste lucruri de sine s'ar înțelege și lumea trece preste ele la ordinea dilei.

Lumea nu lucră bine, când constată lucruri de aceste și le ia în ușor.

Societatea contribue și ea ca lucruri de aceste urîte sě se generaliseze, când nu pune mâna pe cuțit ca sě taie, ce e putred, păn în carne vie.

Caracterele bune încep a se împuțina, ómenii de încredere sunt tot mai rari, și societatea ea singură este de vină, că nu demaschéză pe făcětorii de rele, începênd dela prima lor încercare fraudalósă.

Sistemul de a acoperi pe făcětorii de rele duce la corupțiune generală.

Cei ce contribue la astuparea pěcătoșilor devin complici la fraudă și nu sunt mai puțini pěcătoși decât făptuitorii.

Trebue odată pentru totdeuna sě încete considerațiunile, unde e vorba de administrarea de averi publice și îndată ce observăm, că un om cheltuesce preste venitele lui regulate, trebue sě ne punem întrebarea, de unde?

Merge lucrul pe cale onorabilă sau face alișverișuri — și dacă face trebue ca societaten sě l dea de gol.

Nu atunci, când își pune funia în gât trebue sě venim sě constatăm rěul, ci înainte, păn ce omul nu a ajuns la atâta, trebue controlat de prieteni, controlat de rudenii și dat sě înțelégă, că se-și schimbe modul de traiu, sě-și mărginéscă cheltuelile și sě și întocméscă trebile, ca sě nu ajungă la ușa temniței sau la momentul, în care e silit sě pună mâna pe revolver.

Mâni curate mai pre sus de tóte și mărginirea cheltuelelor este tot ce cerem dela tot românul, care nu voesce sě devină victimă propriilor lui pěcate.

Nu are românul sě se geneze, dacă e în posiție mai de jos a purta vestminte mai după mână, nu are sě l supere dacă locuesce în o odaie mai modestă și nu are sě imiteze nebunesce pe strěinii, cari mâncă și sudórea lor și și agoniséla părinților.

Noi avem de a împliní misiune aici în Ardél și misiunea acésta culturală a nóstră e condiționată dela onorabilitatea nóstră și dela starea materială, în care ne găsim.

Popóre, ale căror puteri sunt sleite, ómeni ale căror mâni sunt mânjite, nu fac isprăvi.

Ungurii, nemții au destui ómeni și din cei mulți pot da un contingent și de mișei, noi însě trebue sě avertisăm pe ai nostri de ai secunda în risipă și în lucs, care duce la sapă de lemn, la rușine și la vestejirea némului.

Trebue sě fim noi mai presus de tóte conscii de originea nóstră democratică și dacă vom ține cont de acésta, atunci vom împliní și datorințele cătră societate și cătră noi înșine. Nu propoveduim sgârcenia, care e uriciósă, dar nu putem sě aprobăm nici pe cei cu mâna spartă, pe cei ce nu se cugetă și la diua de mâne.

Cu deosebire inteligința nóstră dela sate pe unele părți, ar trebui sě și tragă séma cu tóte consecințele modului ei de risipă păgubiciósă, căci decădința ei este decădința némului întreg.

In fața defraudărilor din diferite părți nu puteam scrie altmintrelea, chiar și când ni s'ar imputa, că scriem sub impresiunea unor fapte, ce nu ne privesc.

Adi nu ne privesc, cine ne garantéză, că nu ne pot privi mâne ori poimâne?

Revista politică.

După informațiunile date de ministrul președinte ungar în clubul partidului liberal dieta nu va mai ține ședințe până în 20 l. c., în care di se va închea și actuala sesiune. Sesiunea următóre se va deschide în diua de 21 Maiu, când se vor face și constituirile de lipsă. Proiectul de lege despre reforma administrațiunei se va aduce în discusiune la 29 Maiu.

Presa română se ocupă cu resultatele obținute de actualul guvern la alegeri și la compunerea camerei deputaților. Foile din România judecă lucrurile mai mult din interes de partid. Tóte recunosc însě, că succesele guvernului în alegeri au fost destul de favorabile. Tot foile din România vorbesc despre obstrucționismul, ce ar intenționa sě-l esercite partidul liberal în viitórea luptă din cameră.

Mesagiul de tron al regelui Carol, cu care a deschis actualele camere, e scurt și de tot laconic. In el se accentuéză mai vêrtos speranța, că guvernul avênd maioritate suficientă, lucrările cele mai urgente se vor sěvîrși fără multă discusie. Tot odată anunță mesagiul mai multe proiecte de legi, cu cari va veni actualul guvern.

Presa streină face și ea comentarii aměnunțite actualelor stări de lucruri din România, dar și comentariile ei sunt pline de preocupațiuni. Astfel spre esemplu presa austriaca vede în actualul guvern un dușman de mórte al Austriei și Germaniei, pe-când presa ruséscă se bucură, că în fine totuși amicilor și binevoitorilor Rusiei le a succes sě pună mâna pe cârma țěrei, —

Se scrie din Viena:

Archiducele Francisc Ferdinand, nepotul împěratului și viitorul șef al monarchiei habsburgice iese din ce în ce la ivélă din scóla seriósă a serviciului militar.

Deunădi s'au presentat pentru întâia óră prințului căpeteniile autorităților; a primit pe toți ministrii austriaci și pe alți demnitari în audiențe mai lungi pentru ca sě facă cunoscință cu persónele conducětóre ale statului.

Nu este vorba ca sě se încredințeze archiducelui de pe acum vr'o posiție în administrația civilă, ceea-ce va fi necesar cu timpul ca sě fie introdus în afaceri.

Deocamdată rěmâne în activitatea-i militară, pe care o desfășură în calitate de colonel al regimentului de infanterie cu garnisona în Oedemburg.

In tot casul se va lărgi cercul personagielor, cari i se vor aduce în mai mare apropiere și în același timp i se vor presinta și demnitarii statului ungar.

Aceste měsuri necesare pentru educația politică a archiducelui s'au luat și pentru a nu se da ocasie sě se rěspândéscă scirile neîntemeiate, cari se ivesc din când în când despre o pretinsă intenție a împěratului de a abdica în favorul fratelui seu al doilea al archiducelui Carol Ludovic.

Aceste svonuri sunt cu atât mai lipsite de orice temeiu cu cât și monarchul astădi în vêrstă de

---

FOIȚA.

Fântâna desperări.

O numesc cu toții fântâna desperărei. Și într'adevěr își merită numele.

In satul S... locuia nu de mult o familie de econom, bogată nu era, aveau însě atâta cât le trebuia pentru a trăí mulțămiți și fericiți. Casa lor era aședată pe unul din frumósele déluri, ce încunjură satul, în mijlocul unei încântătóre grădini de pomi roditori și flori mirositóre, prin mijlocul ei curgea un riuleț, a cărei apă era limpede și rece.

Prin potecile acestui paradis pământesc, se preumbla adesea ori frumósa Florica, copila unică a economului. Toți flăcăii din sat o numiau Dina, căci era frumósă ca acele închipuiri ale minții omenesci.

Fetele, se uitau urît la ea, și când mergea câte odată la hora satului, nici una nu-ì vorbia, flăcăii se îndesau toți, care mai de care sě fie în apropierea ei, și era mândru acela căruia Florica i-ar fi adresat mai întâiu cuvêntul.

Toți, câți vedeau pe acéstă copilă, stăteau în loc și o priviau, orbiți fiind de frumșeța ei.

Vestea despre acéstă copilă, numai de 17 ani, se respândise în tot comitatul, și toți cari treceau pe ulița lor, se uitau, că dór vor dări prin desul tufiș, apărênd la feréstra odăii cea minunată față. Penelul artistului este mai dibaciu la descrierea frumșeței de cât péna unui slab scriitor. Era înaltă și subțire, un trup bine făcut, pielița obrazului era albă și subțire, pěrul negru ca péna corbului, sprincele arcuite, sub care străluciau doi ochi mari și negri, nas mic, gură frumósă, care când rîdea lăsa sě se vadă dóuě șiruri de dinți albi și mărunți ca nesce mărgăritare, apoi buzele roșii și îmbiitóre, că deu, de nu erau ast fel, n'ar fi urît-o atîta suratele.

Era una dintre cele mai frumóse dile ale lunei Maiu. Sórele își trimitea cele dintâiu rase pământului acoperit cu verdéță și care se resfrângeau în gingașele caliciuri de flori pline cu róuă; cerul era senin, aerul liniștit și îmbălsămat de mirosul dulce și plăcut al florilor, și mii de paseri desfătau aerul cu cântecele lor nespus de plăcute.

Pe una din potecile grădinei, pe malul rîulețului se preumbla frumósa Florica, tristă și gânditóre, rupând din când în când, câte o flóre, care de sigur ar fi fost mai fericită la locul ei, decât în mânile mici și nervóse ale copilei, căci sórta ei era tristă, ruptă și călcată în picióre.

Věděnd-o astfel, de sigur că ori cine s'ar fi întrebat, ce are, ce-i lipsesce, căci era singură la părinți și o iubiau ca lumina ochilor lor.

La cine se gândia ea óre? Unde sbura gândul ei, când se preumbla singură prin grădină. Ce dor nespus ardea curatul ei suflet, și ce idei negre îi încrețiau frumósa-i frunte și-i întunecau ochii umplêndu-i cu lacrămi? Din când în când se opria în loc, se uita în depărtare, părea că ascultă ceva, părea că aștéptă pe cine-va.

Așa era. A asteptat. A așteptat pe feciorul moșieriului.

Satul, în care locuiau ei, era cumpěrat de puțină vreme de către un domn bogat și bětrên, care avea numai pe acest singur copil; după câte-va minute sosesce și el, întâlnirea fù sentimentală, dar tristă, cu totul altfeliu decât altă dată, căci era diua care trebuia sě decidă de sórta nenorocitei copile. Frumos era băiatul, frumos și tiněr, ce bine s'ar fi potrivit amândoi, dar unde se mai věd astădi asemenea căsătorii, e ceva bun și frumos pentru povesti; dar nu pentru viața de tóte dilele. De giaba îi jura el credință și iubire în tóte diminețile, inima ei simția, că uniți nu vor putea fi nici odată.

Nu dragul meu Corneliu, sciu eu, că nu se póte; părinții tei sunt bogați, și au un nume, pe care-l prețuesc mai mult chiar ca banii, tu vei mosteni marea lor avere și numele îl porți, eu sunt numai o simplă fată de la sat, deși am fost la scólă, am învěțat și eu ceva carte, sciu însě, că e cu neputință sě ne unim.

(Va urma.)

61 de ani se bucură de aceiași sănătate și putere de muncă ca și fratele seu mai mic cu trei ani.

Era lucru firesc ca întroducerea reposatului prinț moștenitor Rudolf în afacerile politice sĕ se întêmple mai curênd de cât a archiducelui Francis Ferdinand, care acum e în vîrstă de 28 de ani.

După mórtea archiducelui Rudolf împĕratul nu putea și nu voia se grăbéscă eșirea la ivélă a persónei destinate acum sĕ moștenéscă tronul. Ranele lăsate de nenorocirea întêmplată cu mórtea tinĕrului moștenitor al tronului, trebuiau crutate.

Acésta n'a împedecat însĕ ca archiducele Francisc Ferdinand se fie trimis ca se facă cunoscință cu curțile din Petersburg și Berlin. După aceste urméză acum întroducerea prințului în afacerile politice, de cari a stat până acum departe dedat numai educațiunei militare. —

Ministrul de comerciu austriac a înformat comisiunea bugetară a camerei, că guvernul a luat mai multe mĕsuri în privința relațiunilor comerciale cu statele streine. — Astfel un tractat de comerciu s'a încheiat cu Eghiptul, tratamentul națiunei celei mai favorisate s'a menținut cu Bulgaria, pentru Grecia a fost o ofertă în privința unei convențiuni tarifare, acésta ofertă va fi reînoită, — negoțierile cu Sêrbia probabil că se vor începe în eurând; cu Turcia negoțierile nu sunt departe de a fi terminete. Aceste negoțieri s'au început după cele cu Germania și s'a putut obține favoruri pentru óre cari articole în special austriace.

Ministrul admite, că ar fi avantagios de a face sĕ înceteze nesiguranța ce resultă din nesciința publicului a condițiunilor tractatului austro-german, dar nesce interese fórte grave ar fi în joc, dacă s'ar face cunoscute aceste condițiuni prea curênd. — Termenul de rigóre pentru acésta este mai intâiu acela al semnării tractatului, care nu este decât parafat apoi trebue așteptat ca alte tractate sĕ se incheie cu diferitele state pe basa acelorași stipulațiuni și in fine trebue sĕ se aștepte la espirarea principalelor tractate de comeciu europene.

Ministrul va depune, dacă va fi cu putință la tómnă tratatele, de care se ocupă. — Promite că va depune chiar in acésta sesiune proiectul, care reguléză raporturile intre patroni și muncitori și care proiect s'a și eliberat. —

Este mult timp de când în aprópe întréga presă europénă se reproduc zilnic sciri despre persecuțiile la cari sunt espuși evreii în Rusia. Se pare însĕ că, în timpul din urmă, plângerile împotriva acestei stări de lucruri vor se înceteze de a mai fi platonice. Evreii, spriginiți de binevoitorii lor din tótă lumea, încep a susținé o adevĕrată luptă cu puternicul imperiu care pare a voi sĕ se scape de dênșii cu ori ce preț.

Protestarea cunoscută de la Londra, protestare trimisă de lordul maior în numele capitalei engleze sĕ scie că n'a avut nici un efect.

Sistemul mĕsurilor de apărare împotriva înmulțirei evreilor s'a continuat. Espulzări din orașe, împedecarea colonizărei evreilor la sate și alte mĕsuri cu tendința de a sili pe evrei sĕ caute altă patrie, au urmat a se lua.

După cetățenii din Londra, celebrul baron Hirsch a întrat în luptă. Firea lui filantropică l'a făcut se dea luptei sale caracterul unei retrageri onorabile. A pus la disposiția evreilor siliți se părăséscă Rusia, sume colosale, pentru ca sĕ le înlesnéscă o colonisare în mase în altă parte: în America sau în Australia.

Dĕună-ḑi în sfêrșit a intrat în luptă și baronul Rothschild din Paris.

Ministrul de finanțe al Rusiei, dl Vișnegradski, proiectase un mare împrumut pentru care și făcuse cei dintâi pași. O convenție pentru realisarea împrumutului era chiar încheiată; in ultimul moment însĕ, convenția s'a denunțat și imprumutul, deocamdată nu se va mai putea face.

Acesta este rĕspunsul baronului de Rothschild la persecuțiile evreilor din Rusia.

Căci nu mai încape nici-o îndoială, că dacă Rothschild în ultimul moment a refusat de a mai contribui la facerea împrumutului rusesc, causa n'a fost alta de cât indignarea ce a resimțit din pricina persecuției coreligionarilor sei din Rusia.

Ḑiarele rusesci se arată nepăsătóre de acéstă întêmplare. Cu tóte acestea este de netăgăduit, că neisbutirea împrumutului rusesc este un accident supărător pentru finanțele Rusiei. El va face, cel puțin pentru cât va timp, imposibilă contractarea ori cărui alt împrumut în strĕinătate.

Un ḑiar financiar german din cele mai de frunte „Hamburger Börsenhalle“, se silesce deja a dovedi, într'un lung articol, că n'ar fi de recomandat nimeni în împregiurările de față, se împrumute bani Rusiei; un alt ḑiar „Vossische Zeitung“, adaugă la acésta: „De-o camdată s'au luat mĕsuri ca piața de bani se rĕmână închisă Rusiei și afară din Germania, Rusia e în ajunul unei schimbări în admistrația financiară, după ani grași urméză cei slabi“.

Acest din urmă ḑiar se bucură de neisbutirea împrumutuluì rusesc mai ales pentru că vede în acest eveniment un simptom favorabil menținerei păcei europene.

In tot casul evreii se pot lăuda, că au sciut slabi și chiar sĕ dea lovitură pentru lovitură imperiului rusesc.

Intrebarea este, dacă acéstă lovitură va slăbi energia, cu care s'a procedat până acum împotriva evreilor, sau dacă o va înverșuna și mai mult.

Acéstă din urmă presupunere este mai probabilă, mai ales dacă se va adveri scirea, pe care o primesce „Neue Freie Presse“ din Petersburg, că pe când ministrul Vișnegradski s'ar fi arĕtat gata față cu baronul de Rothschild, se recunóscă necesitatea unor concesi de făcut evreilor rusi, țarul n'a voit se scie nimic despre așa ceva.

Și statornicia țarului într'o hotărîre o dată luată, este cunoscută.

Sinodul archidiecesan.

Ședința a III, ținută la 30 Aprile (12 Maiu).

Ședința se deschide la 11 óre din ḑi și cetindu-se protocolul ședinței II, acela se autentică.

Presidiul presentéză:

1. Statutul pentru fondul de pensiune preoțesc.
2. Regulamentul seminarial.
3. Raportul consistorial în afacerea celor 2 eparchii înființânde.
4. Raportul consistorial în causa grădinilor scolare.
5. O rugare a preoților din tractul Brașovului în causa pensionării preoților din archidiecesă.
6. Raportul consistoriului despre starea proceselor fondurilor.
7. Cererea parochului T. Lungu din Mărișel, pentru regularea competinței lui preoțesci, cari se transpun comisiunilor respective.

Comisiunea verificătóre prin raportorul seu Ioan Turcu, propune și sinodul primesce a se verifica deputații:

Ioan Rațiu, Traian Mețian, Ambrosiu Bêrsan, Alecsiu Olariu, Silvestru Moldovan, Iosif Orbonașiu, Tuliu Roșescu, Teodor Herman, Victor Cupșa, Dr. N. Olariu (cerc. Solnoc) și a deputatului Victor Tordoșan, Vasile Dămian, Georgiu Dănilă, Petru Nemeș. Zacharie Tătar, Dr. Ioan Mețian.

Același raportor propune ca alegerea deputaților mireni din cercul Câmpeni sĕ se țină în suspens și sĕ se ordineze cercetare.

Se primesce, avênd sĕ anticipe spesele cei ce au înaintat protestul.

Același raportor propune ca alegerea deputatului Vasile Bologa sĕ se țină în suspens pân se va sci, că întrat'a în valóre de lege sentința tribunalului din Alba Iulia, prin care acesta este judecat la o lună închisóre pentru lesiune corporală și respective sĕ se scie dacă sinodul parochial din Sibiiu cetate a acceptat între membrii sei pe Dr. V. Bologa.

Deputatul Nicolau Ivan nu póte consimți cu propunerea comisiunei, ci face contra propunere ca alesul deputat sĕ se verifice.

Nu convine cu demnitatea sinodului ca prin un conclus, ce s'ar aduce aici de a nu verifica alegerea lui, sĕ nimicim pe un om, care în tinerețele sale, insultat fiind el și biserica lui, a fost răpit momentan și a comis acel fapt.

Vorbitoriul este în posiție de a sci, că sentinta a întrat în putere de lege, s'a esecutat chiar, și fiind-că în sentință nu a fost vorbă de perderea drepturilor politice, nu póte fi vorbă nici de perderea dreptului activ și pasiv de alegere.

Dacă am fi prea severi, față de acest cas, atunci ar trebui sĕ tragem tóte consecințele și nu e în interesul bisericei nimicirea unui om, altmintrea de omenie, bine cualificat și de bun folos societății.

Propunerea acésta a fost sprigïnită de cei mai buni juristi din sinod.

Deputații Parteniu Cosma, Ioan cav. de Pușcariu, Dr. Preda Vasile și N. Străvoiu sunt toți pentru verificarea deputatului Bologa.

Argumentele aduse de acesti din urmă au fost atât de puternice, încât maioritatea covêrșitóre a sinodului a fost pentru verificare.

Deputatul Sava Borha accentuéză, că biserica póte fi mai severă decât statul și din punct de vedere al moralității ar fi contra verificărei.

Punêndu se la vot propunerea deputatului N. Ivan aceea se primesce cu 23 voturi contra 12, ér propunerea comisiunei și a deputatului Borha cade.

Nemai fiind alte obiecte la ordine, ședința se închee și cea procsimă se anunță pe mâne la 11 óre.

Ședința IV, ținută la 1/13 Maiu, 1891.

Nefiind redactat protocolul ședinței III, autentificerea se amână pe ședința procsimă.

Se presentéză prin presidiu mai multe esibite, cari se predau comisiunilor.

La ordinea ḑilei este pusă referata comisiunei orgănisóre. — Referent Dr. Ioan Mihu.

Fiind raportul general despre activitatea consistoriului archidiecesan ca consistoriu plenar distribuit între deputați, se privesce de cetit și referentul Dr. Ioan Mihu, cu o presentare, proprie numai ómenilor conscii de valórea lor, și de siguranța cu care stăpênesc obiectele, ce vin la desbatere, propune și sinodul primesce:

I. Punctul I din raportul consistoriului, privitoriu la distribuirea obiectelor între referenți sĕ se ia spre scință.

Punctul II, referitoriu la alocuțiunea Escelenției Sale din incidentul venirei Maj. Sale monarchului nostru la Oradea mare, 'l ia spre plăcuta scire, și atât alocuțiunea Escelenției Sale, cât și rĕspunsul prea grațios al Majestății Sale sĕ decide a se aclude la protocol.

Pentru de a cunósce aceste acte de valóre istorică referentul cetesce atât alocuțiunea Esc. Sale, cât și rĕspunsul prea grațios al monarchului.

Punctul III, IV și V se iau spre sciință.

O discusiune mai lungă a provocat propunerea comisiunei la punctul VI din raport, și adecă în causa ajutoriului de stat al bisericei nóstre, care dela anul 1884 a fost luat din mâna bisericei și ministrul de culte și-a reservat sieși dreptul de a împărți acel ajutoriu prin organele sale.

Comisiunea a aflat cu cale a resuscita conclusul sinodului estraordinar din 1885, pentrucă chiar după statutele publicate de ministrul cultelor, acesta este datoriu la finea fie-cărui an, a face o socotélă esactă și restul de bani ce remâne neimpărțit din suma de 24 mii floreni, are sĕ se întrebuințeze spre scopuri bisericesci din metropolia română gr. ortodocsă.

Ministrul de culte însĕ din anul 1885 nu a presentat un atare racioținiu, nu a spus, dacă banii se au împărțit toți, și așa comisiunea cu drept cuvênt a venit prin referentul ei, cu o propunere bine motivată, ca sinodul sĕ róge pe Escelenția Sa I. P. S. Domn archiepiscop, ca sĕ intrevină la ministrul de culte, când va afla de oportun ca sĕ presenteze bisericei un rațiociniu esact, și restul, care nu l'a distribuit între preoți, sĕ l dea bisericei.

Deputatul Vasiliu Dămian află în propunerea comisiunei o abandonare a baselor, pe cari s'a pus sinodul la 1885 și din acel punct de vedere nu primesce propunerea comisiunei, ci face contra propunere: că punctul VI din raportul general sĕ se i-a spre sciință.

Deputatul Ioan Turcu, nu vede in propunerea comisiunei nici o alterare a clonclusului sinodal din 1885, și de aceea susține propunerea comisiunei, însĕ cu o mică modificare, că adecă sĕ nu se ḑică, că cerem banii pentru fondul „Rudolfin“ ci pentru trebuințele archidiecesei și apoi biserica va vedé. ea spre ce scopuri și cum va întrebuința acei bani.

Deputatul Nicolau Ivan crede, că sinodul este nu numai în drept, dar chiar și datoriu a veni sĕ céră ministrului socotéla despre ajutoriul de stat.

Ministrul a pus la dispositiunea bisericei banii între condițiuni umilitóre, pe cari biserica nu le a primit atunci, nu le primesce astăḑi și nu le va primi nici odată.

De aci însĕ nu resultă, că biserica nu are dreptul de a cere sémă ministrului, cu atât mai vêrtos, cu cât însuși ministru prin statutele sale se obligă la o rațiocinare față de biserică.

E timpul suprem ca cestiunea acésta sĕ nu fie privită ca finalisată, ci sĕ fie resuscitată, ca astfel sĕ nu se crédă, că biserica consimte cu dispositiunile silnice ale ministrului de culte în acésta afacere.

Sprigïnesce deci propunerea comisiunei.

Deputatul Demetriu Coltofean acceptéză părerile ante vorbitoriului și consimte întru tóte, ca biserica se vină și sĕ céră socotélă dela ministru, pentru-că în acele părți ale archidiecesei nu a cerut nimeni atari bani dela ministru pe calea organelor administrative și cu ocolirea votului sinodal și așa e de parere, că suma de 24 mii nici odată nu s'a distribuit întrégă.

Deputatul Parteniu Cosma, dacă ar sci, că prin propunerea comisiunei se alteréză basele conclusului din 1885, atunci însuși ar cere respingerea propunerei comisiunei. Basele însĕ nu se alteréză.

Noi nu sub ingerința organelor administrative cerem sémă dela ministru, nu sub condițiuni rușinése voim ajutoriu, ci voim, ca sĕ silim pe ministrul, ca sĕ satisfacă acelei ḑisposițiuni, pe care însuși și-o ales, că adecă la finea fie-cărui an sĕ ne pună la disposiție spre scopuri bisericesci banii rĕmași neîmpărțiți de el.

Aici influința organelor administrative nu se validitéză, ne validităm însĕ noi un drept garantat tocmai din partea ministrului, dar pus la uitare tot de ministru,

Deputatul Zevedeiu Murĕșian este pentru luarea obiectului dela ordinea ḑilei și ar dori ca acest obiect din causa momentuosității sĕ se pertracteze în o altă şedinţă şi nu incidental, ér deputatul Romul Furduiu este pentru predarea obiectului acestuia la congresul naţional.

După unele desluşiri fórte preţióse date din partea Escelenţiei Sale, că adecă consistoriul nu a adus cestiunea pe tapet în forma acésta, dar dacă sinodul va decide ca sĕ intreprindă paşii necesari la domnul ministru de culte, Escelenţia Sa va satisface dorinţei sinodului şi va căuta şi timpul oportun şi modalitatea corespundĕtóre pentru de a se pune în inţelegere în privinţa acésta şi despre resultat va raporta sinodului.

Astfel punându se la vot propunerile deputaţilor Zevedeiu Mureşian, Vasiliu Dămian şi Romul Furduiu, acele cad şi se primesce propunerea comisiunei.

Celelalte puncte din raportul general se iau spre sciinţă.

Tot acelaşi raportor raportéză asupra cererei comunei Augustin din ppresbiteratul Treiscaunelor de a se adnecsa la Cohalm, asupra propunerei consistoriului în obiectul cuincuenalelor profesorului George Dima, asupra hotărîrei sinodului ppresbiteral al tractului Câmpeni din 8 Septembre 1890, asupra pensionărei ppresbiterului Ioan Almăşan şi în legătură cu acésta pensionare a desfiinţărei tractului Târnavei superióre; asupra propunerei consistoriului referitóre la regularea referinţelor între comisiunea fundaţiunei Şaguna şi consistoriu şi asupra propunerei de a strămuta locul central de alegere şi de scrutiniu din Cluş, la Huedin, cari propuneri, tóte se primesc în sensul propunerilor primite dela consistoriul archidiecesan.

Raportul general

al consistoriului archidiecesan, despre activitatea sa în şedinţe plenare în decursul anului 1890.

Nr. 2581 Plen.

I. Făcênd începutul cu agendele de birou în semnăm, că în decursul anului 1890 au întrat preste tot 8736 esebite, faţă cu anul precedent 1889 maì putine cu 241.

Acelea au fost date în referată:

1. Asesorului protosincel Nicanor Frateşiu:

a) plenare	4
b) bisericesci	5
c) scolare	1
d) epitropesci	607
Cu totul	617

Acelaşi ca fost secretariu consistorial până la 31 Ianuariu 1890 a mai referat acte presidiale 101, plenare 1, bisericesci 7, scolare 1, epitropesci 1, cu totul 111; adecă cu cele de mai sus 728.

2. Asesorului protopresbiter Zacharia Boiu:

a) plenare	391
b) bisericesci	219
c) scolare	624
Cu totul	1234

3. Asesorului protopresbiter Moise Lazar:

a) presidiale	1
b) plenare	3
c) bisericesci	1338
Cu totul	1342

4. Asesorului protopresbiter Nicolau Cristea:

a) plenare	1
b) bisericesci	643
Cu totul	644

5. Asesorului Mateiu Voilean:

scolare	2117

6. Asesorul Gerasim Candrea:

a) plenare	298
b) bisericesci	5
c) scolare	1
d) epitropesci	1864
Cu totul	2168

7. Secretariului Dr. Remus Roşca:

a) presidiale	361
b) plenare	56
c) bisericesci	68
d) scolare	15
e) epitropesci	3
Cu totul	503

Şedinţe consistoriale s'au ţinut în decursul anului 1890:

1.	plenare:	ordinare 11,	estraordinare	6=17
2.	bisericesci:	„ 41,	„	10=51
3.	scolare:	„ 42,	„	1=43
4.	epitropesci:	„ 43,	„	7=50

Restanţă s'au aflat la 31 Decembre 1890 la referenţii: N. Frateşiu 2, Z. Boiu 22, M. Lazar 10, N. Cristea 25, M. Voilean 2, G. Candrea 394, dintre cari 135 reţiocinii, 236 cereri de ajutor din fundaţiunea Andronic, 6 rapórte în causa esplotării pădurilor şi 5 rapórte despre inducerea averilor bisericesci în cartea funduară.

II. In decursul anului 1890 biserica nóstră a avut fericirea de a puté saluta pe gloriosul nostru monarch pe teritorul provinciei nóstre metropolitane şi anume la Oradea mare în ḑiua de 29 August (10 Septembre). Alocuţiunea archiepiscopului-metropolit şi preagraţiosul rĕspuns dat deputaţiunei bisericei nóstre din partea Maj. Sale se aduce la cunoscinţa sinodului prin aclusul de sub A).

De asemenea şi-a ţinut de datorinţă consistoriul archidiecesan a aduce Maj. Sale preagraţiosului împĕrat şi rege şi prea înaltei case domnitóre omagiele bisericei nóstre din îmbucurătoriul incident al cununiei Alteţei Sale archiducesei Maria Valeria cu Alteţa Sa archiducele Francisc Salvator, întêmplată la 19/31 Iuliu 1890. Tecstul, cu care biserica nóstră a salutat pe Maj. Sa monarchul şi augusta Sa casă din acest incident se alătură aici sub *B*).

III. Despre schimbările mai însemnate ce s'au făcut în gremiul consistorial pe la începutul anului 1890 s'a relatat Preaven. sinod în raportul general din anul espirat. In firul acelora avem onóre a aduce la cunoscinţă Preaven. sinod, că în locul secretariului consistorial protosincelul Nicanor Frateşiu ales în sesiunea anului trecut de asesor consistorial ordinariu, în şedinţa consistorială plenară dela 14/26 Iuniu 1890 s'a ales secretariul consistorial provisoriu Dr. Remus Roşca de secretariu consistorial definitiv, ér apoi în decursul timpului, intrând în cler a fost înaintat la trépta de protodiacon.

De asemenea a întrat în cler asesorul referent scolariu Mateiu Voilean, primind trépta de protodiacon, prin ce i s'a alterat posiţia de până acum în gremiul consistorial.

In fine avem trista datorinţă a înregistra la acest loc trecerea din viaţă a asesorului consistorial onorariu în senatul scolariu Elia Măcelariu, consiliar r. guvernial în pensiune, întêmplată la 8/20 Februariu a. c.

IV. Din celelalte ramuri ale vieţei nóstre bisericesci avem onóre a relata Preaven. sinod, că luate fiind încă din anul espirat mĕsurile de lipsă pentru întregirea protopresbiteratelor Sibiu, Braşov, Făgăraş, Mediaş, Unguras, Cluş şi M. Oşorheiu cel dintâiu s'a şi întregit încă pe la începutul anului 1890, aşa încât faptica lui întregire s'a putut relata încă în anul espirat. Curênd una după alta urmară apoi alegerile la Cluş, Unguraş, Făgăraş, Braşov şi M. Oşorheiu, precum şi denumirile, chirotesirile şi instituirile canonice ale celor ce întruniră încrederea tracturilor respective cu încrederea autorităţii superióre bisericesci; şi astfel s'au pus protopresbiterii actuali în fruntea protopresbiteratelor şi anume: la Unguraş presbiterul şi administratorul protopresbiterulal Pavel Roşca, paroch în Fizeş-Sâmpetru, la Braşov, protopresbiterul de până aci al tractului Braşov II. şi paroch la biserica Sf. Nicolae în Braşov, Ioan Petric; la Făgăraş presbiterul şi administratorul protopresbiteral Iuliu Dan şi la M. Oşorheiu presbiterul şi administratorul protopresbiterul Nicolau Maneguţ La Braşov fiind denumit protopresbiterul de păn aci al Braşovului II, tractul acesta conform planului de arondare din 1881 s'a desfiinţat şi comunele bisericesci, cari compuneau protopresbiteratul Braşovului II, s'au adnectat la protopresbiteratele: Braşov şi Treiscaune, cari s'au şi constituit deja pe basa nóuei arondări.

La Cluş întrunind voturile din sinodul protopresbiteral electoral un singur concurent şi ivindu-se în gremiul consistorial obiecţiuni relative la corectitatea în oficiu a acestui concurent consistoriul a dispus alegere nouĕ cu concurs nou şi espirând deja concursul al II alegerea este în curgere.

De asemenea a fost pusă la cale şi întregirea protopresbiteratelor Mediaş, Abrud şi Deva, însĕ cu privire la împregiurarea, că cu 1 Ianuariu 1891 se începe un nou period de constituire şi organele bisericesci tractuale sunt a se reconstitui şi încă parte pe basă nóue conform numĕrului înmulţit al sufletelor, aceea nu se póte efeptui înainte de nóua constituire a acelor organe; în tóte aceste trei protopresbiterate alegerea de protopresbiteri de asemenea este în curgere.

Protopresbiterul tractului Têrnavei superióre din causa adâncilor bĕtrâneţe a cerut punerea sa la odihnă şi consistoriul aflând motivată cererea o a încuviinţat, punênd în vedere emeritatului protopresbiter provisiunea îndatinată pentru protopresbiterii emeritaţi de mai înainte. In privinţa acésta Preaven sinod este rugat a încuviinţa la buget suma necesară spre scopul indicat.

Altă consecinţă a acestei împregiurări este, că conform planului de arondare provocat mai sus, avênd acest protopresbiterat după venirea sa în vacanţă a se desfiinţa, consistoriul totdeodată cu cele amintite mai sus a dispus şi aici desfiinţarea tractului şi adnectarea comunelor bisericeşti aparţinătóre la ppresbiteratele învecinate: Mediaş, Sighişóra şi M. Oşorheiu, avênd archivul cu cele ce se ţin de dênsul a trece de-o cam dată la oficiul ppresbiteral al Mediaşului. Acésta mesură cu 1 Decembre 1890 s'a şi pus în lucrare şi ppresbiteratele amintite s'au şi constituit pe basele cele cele nóue ce li-s'a dat.

In fine cât pentru alegerea de ppresbiter al tractului Sighişórei, făcută în sinodul protoprebiteral încă la anul 1886, e pusă la cale cercetare pentru lămurirea gravaminelor, ce s'au adus contra alegerei, respective contra persónei celui ales; după finalisarea causei nu vom lipsi a face Preaven. sinod relaţiune.

V. Alegerile pentru congresul naţional-bisericesc, ce are a se întruni la 1 Octobre 1891 s'au făcut, comform dispoziţiunilor preaven. consistoriu metropolitan, pela finea anului 1890, decurgênd în archidiecesa nóstră cu o singură mică escepţiune, preste tot în regulă şi ordine. De asemenea s'au luat de timpuriu mĕsurile de lipsă, a se face alegerile pentru sinodul archidiecesan, şi resultatul acelora se asterne Preavenerat-aceluia pelêngă esibit separat.

Reconstituirea organelor bisericesci pe noul period sinodal de trei ani, şi adecă pe 1891, 1892 şi 1893 s'a făcut, conform disposţiunilor date de consistoriu, la începutul anului curent, în tótă archidiecesa în regulă.

VI. *a*) In causa ajutoriului dela stat al bisericei nóstre, n'a obvenit în decursul anului espirat, nici un incident nou împărţindu-l acela şi în anul espirat ca şi în cei precedenţí, dl ministru r. u. de culte şi instrucţiune publică;

b) Ajutórele destinate din fondul bisericilor din archidiecesă, s'au votat, conform normelor în vigóre, în plenul consistorial. Conspectul bisericilor împărtăşite se aclude sub C).

c) Tot asememenea s'au votat şi ajutórele destinate din fondul scolariu eparchial pentru scóle şi învĕţători, şi consemnarea ajutórelor votate se alătură sub D).

d) Ajutérele din fondul Rudulfin pentru clerul archidiecesan s'au distribuit conform consemnărei, ce se alătură acestui raport sub E).

e) In fine ajutorele din fundaţiunea Andronic, destinate pentru învĕţăcei şi sodalii de meserii, precum şi pentru măestrii începători de religiunea şi naţionalitatea nóstră din Transilvania, s'au distribuit după conspectul ce urméză aci sub F) în special. Din acel[illegible] se vede, că din numitul fond s'au împărtăşit pe anul 1891:

1. Cu ajutóre de câte 30 fl. 53 învĕţăcei de meserii, atât începători, çât şi mai înaintaţi, preste tot cu	1590 fl.
2. Tineri învĕţăcei absolvenţi şi în curs de a se face sodali 10, cu suma de	300 fl.
3. Sodali în condiţiunea de a se face măestri 8, cu suma de	900 fl.
preste tot 71 persóne cu	2,790 fl.

Alte obiecte speciale, aparţinătóre competinţei plenului precum: propuneri pentru fondul de pensiune archidiecesan, strămutări parţiale în arondarea ppresbiteratelor, sistemisări de ajutóre pentru corporaţiuni şi particulari şi altele se vor substerne preavenerabilului sinod pe lêngă rapórte separate.

In fine avem onóre a relata preavenerabilului sinod, că însărcinările date consistoriului din sesiunea ultimă, acesta le a îndeplinit, şi despre acésta, unde s'a cerut, se şi face raport în causă.

Varietăţi.

* (Convenirea sodalilor români.) La concertul, ce-l va arangia de séră sodalii români din Sibiiu, vor coopera mai multe puteri din reuniunea română de cântări de aici.

* (Episcopat român în Macedonia.) Românii macedoneni în urma mulţimei neajunsurilor ce li se fac din partea clerului superior grec, mai ales pentru a le interḑice întrebuinţarea cărţilor bisericessi tipărite în Bucuresci cu litere străbune, s'au hotărît a cere cu insistenţă înfiinţarea unui episcopat român în Macedonia. In acest scop o deputaţiune de 8 persóne, în frunte cu dl Apostol Mărgărit, inspectorul scólelor române din Turcia, va merge la Constantinopol spre a presenta sultanului o petiţiune acoperită cu mii de iscălituri, cerênd înfiinţarea unui episcopat român; scrie „Amvonul“.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu face cunoscut, că din 16 Maiu a. c. începênd până la 31 August va fucţiona un oficiu postal la báile dela Covasna.

* Cu ocasiunea serbărilor de 10 Maiu, imprimăria statului va da la lumină o broşură conţinênd discursurile primilor ministrii şi ale Maiestăţii Sale regelui, pronunţate la mari ocasiuni. Broşura va fi împodobită cu portretele regelui şi a reginei, lucrate de dl Popp.

* Sântul sinod al României a fost conchiemat în sesiune de primăvară pe ḑiua de 1/13 Maiu a. c.

* (Un nou comite suprem.) Fóia oficială publică în numĕrul ei din 12 l. c. denumirea deputatului dietal Ladislau Hámos ca comite-suprem al comitatelor Gömör şi Kis-Hont.

* (Atentat.) Aprópe de Kyoto, moştenitoriul tronului rusesc a fost rănit cu o lovitură de sabie de un japonez. După o telegramă a biroului Reuter din Jokaham, moştenitoriul tronului rusesc a fost rănit greu. Se ḑice, că atentatorul ar fi un fanatic, care i-a dat moştenitoriului o lovitură periculósă la cap.

* (Victimele lupului turbat din Bucovina.) Raportorii ḑiarelor vienese, care ţin sĕ fie informate despre decursul tratamentului din institutul de bactereologie din Bucuresci, anunţă, că dintre persónele, care au căḑut victimă lupului turbat şi dintre cari se află în institutul din Bucuresci, o fată de 17 ani a încetat din viaţă. Ea a prea întârḑiat sosirea în Bucuresci. Dl Dr. Babeşiu asigură însĕ, că starea celorlalţi pacienţi, cari au sosit la timp e relativ mai mulţămitóre. Chiar şi prof. de universitate din Cernăuţi, care are mari răni pe trup nu disperéză. In Bucovina s'a început o adevĕrată gónă asupra lupilor şi vitele din împregiurimile în care a trecut lupul turbat sunt mereu visitate de veterinari.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Macsimele lui Gracian,

despre glorie şi reputaţiune.

După Amelot dela Haussaie şi C. H. Heydenreich.

Traducere de *G. Joandrea.*

Încheere

Nu te increde prea tare în ómeni!

Impregiurarea, că ne încredem prea mult în alţii şi alţii în noi, nu e împreunată cu nici un avantagiu. Cel ce se familiariséză prea tare cu alţii, 'şi perde superioritatea şi prin acésta creditul.

Admiraţiunea nóstră îndreptată spre corpurile ceresci nu încétă niciodată, căci acestea rĕmân vecinic în depărtare.

Pórta-te aşa ḑicênd ca o fiinţă supraomenéscă, spre a-ţi asigura veneraţiunea; de nu, vei atrage asupra ta condamnarea altora! Tóte lucrurile omemenesci î-şi pierd din valóre, dacă vor fi privite mai de aprópe. Lucrurile neperfecte, cari s'ar fi perdut îndepărtare, prîvite fiind mai dea aprópe devin prea bătătóre la ochi.

Notă. Macsima acésta ar fi admisibilă, dacă s'ar reduce numai la poporul de rênd; aplicată odată şi asupra ómenilor liberi de ori-ce prejudeţii, ea devine fórte ridicolă. Omul plin de merite, — lucru firesc — îndată-ce se familiariséză cu ómenii de rênd; perde din valórea lui intelectuală; venind însĕ în contact cu indiviḑi înzêstraţi cu cunoscinţe mai vaste, el câştigă tot mai mult tocmai prin cunoscinţe mai de aprópe a calităţilor lui. Dacă un om cu o posiţie înaltă şi cu o influinţă remarcabilă, se pórtă — precum pretinde Gracian — şi faţă de ómeni de spirit cu o reservă óre-care, despre acésta se póte presupune uşor, că chiar din causa slăbiciunilor lui se retrage dinaintea ochilor lumei, pentru a încungiura critica si persiflagiul.

Depărtéză-te de acela, care te-ar puté întuneca!

Luna rĕspândesce destulă lumină, fiind ea singură intre stele regina nopţii; ivindu-se sórele ea numai luminéză, sau se întunecă cu totul. Feresce-te de ómeni, cari te-ar puté întuneca; însoţesce te cu aceia, cari ţi-ar puté mări splendórea! Fabula viclénă alui Marţial părea cu atât mai frumósă, cu cât amicele ei erau urâte şi vêrstnice Caută a distrage persóne eminente, spre a fi favorisat de ele; ajungêndu-ţi scopul, retrage-te şi patrece timpul cu ómenii de rênd!

Nota. Macsima acésta caracteriséḑă pe deplin spiritul acestui moralist sau politician. Partea nemorală din acésta macsimă este prea evidentă.

Raţiunea însa-şi protestéză încontra acestei apucături iesuitice, pe care o aflăm chiar şi la cele msi cochete femei de rând. Omul plin de merite şi modest nu pote fi întunecat din partea unui om de spirit şi dotat cu calităţi mari. De altmintreea la Gracian aflăm şi alte paradocsime.

Prirtr'o întreprindere greşită perdem mai mult, decât am putea câstiga prin o sută bine reuşite.

De lucesce sórele pe ceriu, nimenea nu privesce spre el, toţi însĕ îşi înhólbă ochii, când începe a apune. Lumea mare nu-ţi esaminéḑă întreprinderile acelea, care-ţi ofere fericire, ci de sigur pe acelea ce te nenorocesc. Mai curênd putem cunósce pe ómenii cei rei după scirile clevetirilor, decât pe cei buni după opiniunea publica; pe cei mai mulţi ii putem cunósce numai după o nenorocire sau după mórte chiar.

Cu tóte acţiunile tale reuşite nu poţi ascunde dinaintea ochilor lumei o pată de ruşine a unui resultat succes!

Fii aşadar sigur, că invidia ţine cont cu o fidelitate nespusă de tóte erorile tale, nu vrea se scie însĕ de nici nna din faptele tale cele mai nobile!

Intrece pe antecesorul teu!

Celce are ambiţinnea de a repara pierderea unui om renumit, trebue sĕ fie înzestrat cu insuşirile cele mai nobile Căci pentru a fi stimat numai ca antecesorul teu, e de lipsă sĕ valorezi de dóueori atât, ca acela. Se recere sĕ avem o fineţă deosebită pentru de a ne putea alege de succesor pe un astfeliu de individ, care se facă şi mai simţitóre perderea nóstră şi sĕ ne asigure amintirea ómenilor*) şi érăşi cu o fineţă deosebită trebue sĕ lucrăm înt'raceea ca antecesorul nostru sĕ nu ne întunece. E greu a umplé o gaură mare**) De regulă ni se pare, că antecesornl a fost mai eminent, numai pentru-că a fost antecesor şi numai este în mij locul nostru.

Nu e destul dar a fi ca dênsul, ci trebue sĕ-l întreci!

Dă renumelui teu din tîmp în timp o nóuĕ viéţă!

Cele mai frumóse calităţi pierd cu timpul din valórea lor şi cu acestea dispare şi renumele. Noi numai admirăm fapte, pe cari le cnnóscem de mult. Un obiect mediocru, însĕ nou, întunecă de obiceiu pe cel escelent dacă acesta începe a se învechi. Trebue aşa dar sĕ ne mai întinerim în puteri, în spirit şi preste tot în tóte, dela cari atêrnă renumele nestru.

Sórele de aceea îşi schimbă de atâtea ori orisonul, pentru-ca sĕ fim cuprinşi de nn dor, când apune, şi de o admiraţiune vaselă, când rĕsare. O nóuĕ şi îndelungată viéţă câştigă renumele teu prin vêrtute: „La vertu est le centre de toutes les perfectiones et de toute la félicité. La vertu est le soleil au petit monde et a la bonne conscience pour hémisphére — Vêrtutea e centrul a tótă perfecţiunea şi a tótă fericirea. Vêrtutea e sórele lumei mici (μικροκοσμος), şi o „bună“ consciinţă în emisfera ei.

---

*) August era învinovăţit fiind că şi-a destinat de succesor pe Tiberiu numai pentru aceea, de óre-ce i-a cunoscut suprbia, şi cruḑimea pentru-ca tocmai prin contrastul guvernărei următoriului seu sĕ facă pierderea lui simţitóre. „Ne Tiberium quidem caritate, aut rei publicae cura succesoren adscitum, sed quoniam arrogatiam saevitiamque ejus introspescerit, comparatione deterrima sibi gloriam quaa sivisse“ Tacit. Ann. L. I. 9.

**) Pliniu cel tiner ḑicea în vorbirea lui despre Traian: „Onerasti futuros principes, sed et posteros nostros. Nam et hi a principibus exigent, ut eadem audire mereantur, et illi quod non audiant, indignabuntur“.

Mulţămită publică.

Subsemnaţii representanţi ai societăţii „Petru Maior“ a tinerimei române universitare din Budapesta esprimă şi pe acéstă cale deosebită mulţămită onoratelor institute de credit: „Economul“ în Cluş pentru ajutoriul de 25 fl. şi „Munteana“ în Ofenbaia pentru ajutoriul de 8 fl. ce au binevoit a vota şi trimite societăţii nóstre.

Pentru societatea „Petru Maior“.

Iosif Blaga, v. preşed. — *I. David,* secretariu.

Nr. 390 [69] 2—3

EDICT.

Ioan Besta de religiunea gr. or. din Secădate, comitatul Sibiului, care de 9 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe muierea sa legiuită Maria Ioan Demian din Nucet fără de a se sci ubicaţiunea lui se citéză prin acésta înaintea subsemnatului for matrimonial a se presenta în termin de 6 luni de ḑile cu atât mai vêrtos, că în casul contrariu procesul incaminat de actora conform resoluţiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 2 Aprile a. c. Nr. 2319 B. se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Forul matrimonial gr. or. de instanţa I al Sibiiului.

Sibiiu, 25 Aprile, 1891.

Ioan Papiu, protopresbiter.

Nr. 304. [70] 1—1

Publicaţiune.

George Gross din comuna Şugag, protopresbiteratul Sebeşului, prin sentinţa Preaveneratului consistoriu archidiecesan dtto 26 Martiu a. c. Nr. 1628 B., este divorţiat de către pribegita sa soţie Ioana Todescu din Şugag; ceea conform §. 124 din Regulamentul pentru procedura în cause matrimoniale se aduce la cunoscinţă publică.

Sebeş, 27 Aprile, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu, protopresbiter.

„Crişiana“
institut de credit şi economii, societate pe acţiuni în Brad [71] 1—1
'şi va începe activitatea cu 1 Iuniu st. n.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4,45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Reghinul-săs.-Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2.41.—
Simeria (Piski)	5.546	3.—

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră		5.—	11.23
Odorheiu		7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 51 Sibiiu, Marți 7/19 Maiu 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

†

IOAN BRĂTIANU.

România se pregătia de sĕrbătóre și în mijlocul pregătirilor cu iuțala fulgerului se rĕspândesce scirea tristă, că marele bărbat de stat, cetățénul cel mai de frute, omul care a jertfit tótă viața pentru mărirea și înălțarea țĕrei românesci, a închis ochii pentru vecie.

Ioan Brătianu s'a stins și țéra întrégă a îmbrăcat haină de doliu.

Ochii tuturor românilor sunt ațintiți adi spre Florica, acolo unde zace în tăcere și linisce acela, care în întrégă viața a fost neobosit pentru binele țĕrei, acela, care din anii junețel până la adênci bĕtrânețe nu s'a cugetat la nimica mai mult ca la poporul, din care se trăgea și la feicirea și ridicarea lui.

Nu este inimă de român, nu este suflare românéscă, nu este ochiu din care sĕ nu se furișeze o lacrimă pentru pierderea, ce o sufer românii prin trecerea din viață a acelui bărbat, care a contribuit mult ca România sĕ devină statul respectat și înaintat în cultură și civilisațiune, la gurile Dunării.

La 10 Maiu 1881 pune pe capul principelui Carol coróna de rege vĕrsată din tunurile turcesci luate dela Plevna și la 4 Maiu 1891 adórme în Domnul, privind cu mândrie la faptele mari și glorióse sĕvêrșite pentru țéră. Incepênd din 1848 păn la 1891 nu a fost act mai mare, la care sĕ nu fi luat parte.

In alianță cu frații Golescii și cu nemuritoriul C. A. Rossetti încă în anul fierberei, în anul epocal al revoluțiunei generale din Europa, cu focul junețel s'a aruncat în vêrtegiul luptelor politice și pentru acésta a suferit esilul și amărăciunea, ce o produce în sufletul omului dorul de patrie, când este departe de ea și de vatra, unde a crescut.

După tractatul dela Paris din 1856 s'a rentors în țéră și a contribuit mult la alegerea lui Cuza din 1859.

Timp de 7 ani cât a stat Cuza la domnie, Ioan Brătianu nu s'a putut validita și în restimpul acesta nici țéra nu putea lua un avênt mai îmbucurătoriu, parte pentru nestabilitatea ministerială, care se succedea tot din 3—4 luni, parte pentru că influința ciocoilor și a familiilor boeresci era decidĕtóre în afacerile țĕrei.

După detronarea lui Cuza, la care a luat parte însemnată și după aducerea lui Carol de Hohenzollern în țară, Brătianu și tovareșii lui de principii au isbutit a introduce reforme pe tóte terenele.

Anii epocali, anii cei mai însemnați din viața marelui bărbat cad pe timpul când ca consilieriu al tronului a luat parte la tractatul dela Livadia din 1876 și în consecință la rĕsboiul ruso-turc, în care rĕsboiu tinera armată română a luat botezul de sânge și a înălțat prestigiul numelui nostru în ochii Europei întregi.

Din 1888, de când s'a retras dela afacerile guvernului în țară, nici adi nu este aceea stabilitate, aceea ordine și aceea disciplină, cum sub el putea fi, pentru-că încrederea poporului dela țară nime în țara românéscă nu o are și nu o póte avé ca el, care neobosit a fost pentru poporul român.

Deplângem și ne asociem și noi la aceia, cari varsă lacrimi pentru omul, al cărei nume mult va fi pronunțat cu pietate și ca o poveste legendară va străbate din generațiune în generațiune până la cea din urmă colibă românéscă, ca sĕ vestéscă, că în sufletul lui nici o vibrațiune nu a fost mai puternică ca sentimentul pentru ridicarea țărei și némului românesc.

Sunt rari ómenii, cărora sĕ le fie dat a face atât de mult bine pentru țara lor. Bratianu a fost unul dintre acestia și România în pomelnicul bărbaților mari trebue sĕ pună între cei dintâiu pe mortul dela Florica.

Istoria va pronunța verdictul ei și acela nu póte fi decât favorabil pentru numele lui Ioan Brătianu.

Istoria țĕrei românesci în fasele ei de desvoltare este strins legată de numele lui Ioan Brătianu și ei i este reservată a apreția după merit faptele sevêrșite de cel ce adi se apropie de mormênt.

Sibiiu, 6 Maiu.

Atentatul comis asupra clironomului rusesc a făcut o impresiune penibilă și durerósă nu numai în cercurile curților europene, ci și în alte cercuri.

Diaristica a condamnat și nu încetéză a condamna o procedere atât de barbară, a ținti la nimicirea vieții unui om, care până acum nu a avut ocasiune sĕ facă nici bine, nici rĕu, care nu póte fi făcut responsabil nici pentru sistemul de guvernare de adi din Rusia, nici pentru persecuțiunile, la cari sunt espuși ómenii cu principii mai liberale în vastul imperiu.

Nihilistii, căci de bună sémă ei au inscenat tótă tréba, nu au câstigat prin încercarea lor în ochii lumei civilisate.

Altă e acum cestiunea, dacă lucrurile cum sunt adi în Rusia, nu ar puté fi și mai bune, și noi din parte ne, trebue sĕ accentuăm, că potențații muscalilor nu pe mult timp vor puté ținé în frâu pasiunile, nu pe mult timp vor stăpâni situațiunea pe căile de păn acum.

Absolutismul pe lângă părțile lui slabe, mai are și privilegiul de a nu fi dorit și iubit de nimenea.

Nime în lumea de adi nu se póte entusiasma pentru un atare mod de guvernare.

Popórele vor sĕ fie consultate și ele în afacerile ce le privesc.

Omenimea a făcut progrese uriașe și progresul în parte se datoresc tocmai cugetărei libere, conlucrărei mai multora la afaceri.

Un ministru, un șef de poliție póte el fi, cât de isteț, cât de adênc pĕtrundĕtoriu, nu póte străbate păn ca sĕ scie de ce are poporul mai simțită lipsă, și ce îmbunătățiri reclamă el.

Presa este pusă sub censură și încătușată, întrunirile de cetățeni sunt oprite, reuniuni cu scop de a veni în ajutoriul ómenilor în diferitele lor neajunsuri nu se pot înființa și de aici amărăciunea, de aici durerea, de aici ura asupra curții imperiale, asupra dinastiei Romanoff, asupra tuturor acelora, cari spriginesc și iau parte la un atare sistem de guvernare.

In diua, când țarul s'ar puté decide a proclama libertatea presei și a întrunirilor, o altă lume nóuĕ s'ar deschide popórelor asuprite și însetate după dorul de libertate.

Și acésta lume ar fi cu atât mai mult de dorit, cu cât scim, că an de an se repețesc atentate, și că cel mai nefericit om din vastul imperiu este însuși țarul și cu familia sa, pădită de baionete și de ómeni plătiți cu bani grei, ca sĕ-i apere viața.

Despotismul duce la revoltă și împinge pe ómeni ca sĕ caute căi și mijlóce spre a scăpa de deținătorii puterei.

Săgețile veninóse ale nihilistilor tind a atinge de regulă pe căpetenii și prin acésta a le face forță morală de a abandona sistemul urgisit de guvernare.

Puși odată în mișcare nihilistii în veci nu vor înceta de a inventa bombe umplute cu materii esplosibile, de a face comunicațiunea nesigură pe căile ferate și de a se strĕcura chiar cu pericolul de a-și pune viața în joc păn în anteșambrele palatului de véră ori de érnă.

Sub atari împregiurări nu ne putem esplica cum de nu se află între consilierii tronului ómeni, cari sĕ consilieze pe suveranul lor, sĕ întroducă reforme în viața de stat și în ocârmuire, cum de nu se află bărbați, cari sĕ-și ia inima în dinți și sĕ i o

---

FOIȚĂ.

Fântâna desperări.

(Incheere.)

O nu, nu dice asta Florico, me faci sĕ sufer; sciu cât me iubesce tatăl meu, el nu va respinge cererea, care scie, că e fericirea mea. Adi trebue neapărat sĕ-i vorbesc, așa nu-i dici chiar tu, de óre ce te temi că mama ta sĕ nu observe starea în care te afli.

O! sêrmana mamă! De câte ori nu me întrébă de causa mâchnirei și neodichnei mele, și eu ca o copilă rea și neiubitóre îi ascund mereu grozavul adevĕr, căci slăbiciunea și bătrêneța ei nu l'ar puté saporta. Apoi ce ar face tatăl meu, scumpul meu tată, care a făcut totul pentru fericirea mea și care me iubesce atât de mult! O! povesci ca a nóstră am cetit eu multe!.. Câți domnișori n'au înceluit fete ca mine, apoi le-au părăsit și s'au dus în altă parte. Ei nu sunt vinovați, noi suntem cele slabe, a nóstră e mai mare greșala.

Florico dragă, nu vorbi așa, tu sci bine, că eu nu sunt ca acei tineri, de cari 'mi vorbesci. Te iubesc atât de mult, ți-am spus-o de atâtea ori; și dacă părinții mei s'ar opune la unirea nóstră, voiu părăsi pentru totdéuna casa părintéscă și voiu trăi aci cu tine. Părinții tei sunt buni, me vor iubi și pe mine și nu me vor respinge.

Și dicênd aceste ultime vorbe, o cuprinse cu mânile și buzele lor se unira într'un lung și dulce sărutat.

Apoi se despărțiră.

Tinĕrul se scoborî în sat, ér Florica tristă, cu ochii plini de lacrămi și cu inima stinsă de durere îl petrecù cu privirea până nu-l mai zări, apoi se îndreptà spre casă.

Aci întâlnì pe mamă sa, care fiind ocupată nu băga în sémă ochii ei plînși și figura-i posomorîtă. După ce schimbară câte-va cuvinte, Florica întrá în odaia ei, lasând pe mamă-sa singură.

Sêrmană copilă. Ce di nesfârșită? Până séra i se păru o vecie. Era în așteptare, alesul inimei ei tinere și sincere, îi făgăduise a i trimite un bilețel pe care va fi scris numai un cuvânt: „Da" sau „Nu", cuvinte, care ar decide sórta ei, viața sau mórtea. Căci de va fi, nu, se gândia ea, trebue sĕ mor, nu voiesc se fiu chiar eu de rușine în sat și așa fetele me urăsc, vorbind în tot felul de mine. Ce vor dice ele atunci Blĕstămat fie de o mie de ori minutul, când am pus pentru întâia óră piciorul în scóla orașului, acolo, cu fete din lumea mare mi-am srobit fericirea.

Căci fericită a și fi fost, o țĕrană simplă, cu vre un băiat din satul meu. Nici îndoială, rĕspunsul va fi nu și eu trebue sĕ mor. Ast-fel gândia sêrmana copilă, și rîuri de lacrămi dureróse isvorau din negrii ei ochi, udându-i fața nespusă de frumósă.

Adêncită în gânduri, nu audia dulcea voce a mamei, ce o strigase de vre-o câteva ori, și îngrijată ca o mamă venì la ea. Se scuzà cum putu, apoi eșiră împreună, și merseră la prând.

După mâncare, făcură împreună o preumblare prin păduricea de lângă sat. Intorcându-se acasă Florica găsì pe masa ei o hârtie îndoită. Inima începu sĕ-i bată cu putere, sângele i se suì în față și obrajii ei erau roșii ca flórea bujorului.

Cu mâna tremurând luà hîrtia și o deschise. In loc de un cuvênt erau mai multe. Ochii ei ce schînteiau de grózā, vĕdură următórele:

„Iubită Florico!"

„Am vorbit cu tatăl meu. M'a ascultat cu multă bună voință. Rĕspunsul nu a fost nu, însĕ nici pe da nu-l am audit din gura lui. Nădĕșduesc prin urmare, că vom fi mulțămiți și fericiți în curênd. Cu astă séră plec pentru câteva dile la P... în nesce afaceri ale tatei. Reîntorcêndu-me, voiu veni plin de fericire sĕ-ți aduc eu însu-mi rĕspunsul, până atunci speră și iubesce pe Corneliu al teu, cum te iubesce el".

Cetind aceste rînduri, inima încetase de ai mai bate, fața și buzele erau galbene, frumoșii ei ochi spună verde şi limpede ţarului, că se jócă cu viaţa şi chiar cu interesele dinastii.

Dar se vede, că şi ţarul este încungiurat tot de păpuşi, tot de ómeni, cari se simt bine în jurul lui şi apoi puţin le pasă lor, ce se întêmplă cu în celelalte milióne de sudiţi, cari gem în lanţurile sclăviei intelectuale.

Şi acésta este o nefericire pentru popórele, care vor sĕ se vadă cât mai curênd eliberate de sub jugul despotismului şi tocmai împregiurarea acésta este motivul cel mai puternic, care împinge pe Rusia la rĕsbóie în afară, ca sĕ ocupe o parte însemnată din cetăţeni, sĕ-i facă pe timpuri anumite, ca sĕ şi îndrepte privirile în afară asupra cuceririlor de teritorii strĕine, ori apoi sub masca religiunei, de a elibera pe cutare şi cutare ném crestinesc de sub robia turcilor, eventual a altor asupritori.

Politica tradiţională a Rusiei culminéză în a se resboi cu alţii din afară, când rĕsboiul din lăuntru pare inevitabil.

Un periclu permanent este acesta pentru Europa întrégă, pentru aceea Europa stă aḑi şi geme sub greutatea poverilor militare, şi bugetul anual în tóte statele este consumat în partea cea mai mare de ministrul de rĕsboiu.

Se face puţin pentru scóle, se face puţin pentru promovarea agriculturei, se face prea puţin pentru comunicaţie şi pentru alte trebuinţe ale ţĕranului, căci toţi filerii sĕracului întră în visteria statului şi de acolo se întrebuinţéză spre scopuri militare.

Rusia are partea leului în ce privesce înarmările din tălpi păn în crescet, şi nihilismul ca un „*mallum necesarium*“ póte sĕ schimbe mult stările aceste ale Europei în ḑiua, în care i ar succede a indupleca, dacă nu de voie de frică, pe casa domnitóre din Rusia sĕ dea poporului libertatea după care însetéză de ani, şi pentru care atâtea vieţi s'au stins şi atâţa ómeni sunt rupţi din legăturile familiare şi trimişi în Siberia ca sĕ le trécă pofta de a mai visa la realisarea unor planuri, pentru cari despotismul muscălesc păn acum s'a arĕtat atât de neaccesibil.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a V, ţinută la 2/14 Maiu.

Şedinţa se deschide la 10 óre înainte de améḑi.

Se cetesc protocólele şedinţelor a III-a, din 30 Aprile şi a IV-a, din 1 Maiu a. c. şi ambele — se autentică.

Se presentéză următórele esibite:

a) credenţionalul deputatului sinodal mirén din cerc. al VIII al Geógiului, Pompiliu Pipoş, dimpreună cu rugarea aceluia pentru acordarea de concediu pe întréga sesiune sinodală, — se predă comisiunii verificătóre, ér cererea de concediu se va pertracta după-ce se va face verificarea;

b) petiţia sinodului parochial gr. or. din Veneţia inferióră, protopopiatul Făgăraşului, ca pe viitoriu cu privire la alegerea membrilor mireni la sinodul archidiecesan, comuna bisericéscă Veneţia inferióră sĕ se descorporeze dela cercul electoral al Branului şi sĕ se încorporeze la cercul electoral al Făgăraşului;

c) petiţia poporenilor din parochia gr. orient. Calbor, protopopiatul Agnita, pentru anecsarea acestei parochii la protopopiatul Făgăraşului;

d) petiţia comitetului parochial gr. or. din Binţinţi, pentru un ajutoriu de 1000 fl., spre scopul zidirei de nou a bisericei arse în 1891, — se predau comisiunii petiţionare·

Deputatul Zevedeiu Murĕşan face următórea interpelare:

Escelenţia Vóstră! Venerabil sinod archidiecesan!

Comitetul parochial gr. or. din comuna Rĕşinari nu odată a trecut marginile cercului seu de activitate, şi prin o interpretare sinistră a statutului organic şi a normelor esistente a făcut învĕţătorilor greutăţi, ba chiar neîndreptăţiri.

Impregiurarea, că acel comitet face învĕţătorilor imposibilă cercetarea reuniunei învĕţătoresci, prin aceea că le denégă diurnele, contra tuturor ordinelor protopresbiterale, ar fi de ajuns, ca acel comitet sĕ fie tras la rĕspundere şi sĕ se aplice faţă de el mĕsurile cele mai rigurose.

In timpul mai recent acel comitet a mai comis o volnicie, anume:

Invĕţătoriul Moise Frăţilă, ales şi întărit acolo ca conducĕtoriu al corului a usat de bineficiu unui onorariu de 100 fl. în timp neîntrerupt de 6 $^1/_2$ an.

Acel onorariu prin un conclus neaprobat de Preaonoratul consistoriu i s'a detras din partea comitetului, şi a fost dat altei persóne din sinul didactic, fiind-că nu e venitură — fără ca sĕ fi premers vre o cercetare prealabilă şi ca sĕ se fi constatat nehărnicia fostului învĕţăţoriu, ci lucrul se reduce la capriciul unor membrii din comitet, dedaţi a tracta cu învĕţătorii în un mod brusc.

Mi permit deci a adresa Escelenţiei Vóstre următórea

Interpelaţiune:

Are Escelenţia Sa cunoscinţă de cele ce se petrec în comuna Rĕşinari cu învĕţătorii, prin detragerea diurnelor, prin destituirea unuia şi ridicarea altuia, fără ca sĕ se aştepte dispoziţiunile consistoriali? Şi dacă da, atunci nu ar fi timpul, ca comitetul parochial din Rĕşinari, carele amăresce ḑilele învĕţătorilor sĕ fie tras la rĕspundere, cu atât mai vêrtos, cu cât acel comitet este ilegal compus, de óre ce sunt şi doi fraţi în comitet, unul preşedintele şi al doilea membru natural, fără ca sĕ voiască unul ori altul a se retrage, deşi ambii sciu şi cunosc litera şi spiritul statutului organic?

La interpelaţiunea acésta preşedintele archiepiscop şi metropolit respunde, că tóte momentele amintite în ea sunt deja obiect de ingerinţă şi de cercetare la consistoriu. Afacerile respective sunt transpuse la locul conpetent pentru decidere. Suntem dar îndreptăţiţi a ascepta, că trebile comunei bisericesci Rĕşinari se vor regula conform statutului organic, ca şi în întréga archidiecesă.

Interpelantele se declară mulţămit cu acest rĕspuns, ér sinodul 'l ia la cunoscinţă.

Deputatul Zevedeiu Murĕşian după o bună motivare face următórele propuneri:

a). In timpul lucrului, anume în lunile Septembre, Octombre, Aprilie şi Maiu, scóla de tóte ḑilele în scólele nóstre poporale, unde poporul se ocupă cu economia câmpului, începênd, cu anul scol. 1891—92, sĕ se ţină numai diminéţa dóuĕ, respective trei óre.

b). Cu privire la scóla de repetiţie şi catechisaţiune, sĕ se îndatoreze strict atât învĕţătorii a ţiné regulat scóla de repetiţie érna cu 5 şi vara 2 óre, cât şi preoţii a ţiné catechisaţiune cu tinerimea adultă în Dumineci şi sĕrbători câte 2 óre, ér oficiile protopresbiterale vor avé a raporta în detaiu despre starea causei scolare atât sinódelor protopopesci, cât şi vener. consistor archidiecesan. Aceste propuneri, se predau comisiunei scolare.

Deputatul Mateiu Voilean face următórea propunere: „§. 25 din regulamentul afacerilor interne se modifică în modul următoriu: membrilor sinodalì le compet diurne amĕsurate pe timpul durărei sinodului, ér acelora dintre ei, cari îşi au locuinţa afară de locul sesiunilor sinodale şi despăgubire de drum. Diurnul este 4 fl. Spesele de călĕtorie se computâ după tarifa călei ferate cl. II-şi pe osie până la procsima staţiune a drumului de fer 7 cr. de km.

Deputaţilor esterni la ḑilele de presenţă li se computâ încă 2 ḑile pentru venirea la sinod şi pentru întórcere.

Spesele de călĕtorie se plătesc numai în proporţia ḑilelor de presenţă. Se predă comisiunei organisatóre.

La ordinea ḑilei vine raportul comisiunei bisericesci asupra raportului general al consistoriului archidiecesan ca senat bisericesc din 9 Aprilie 1891 Nr. 2592 B. La propunerea raportorului comisiunei a dep. Daniil David, raportul fiind împărţit între membrii sinodali se privesce de cetit şi se ia drept basă pentru desbaterea specială, avênd a se aclude la protocol sub litera . . . .

Trecênduse la desbaterea specială a acestui raport:

a) privitor la şedinţele ţinute de senatul bisericesc şi la esebitele întrate în decursul anului 1890 la propunerea comisiunii se ia spre sciinţă.

b) privitor la p. 2. despre conscripţiunea oficială a populaţiunei archidiecesane şi a clerului archidiecesan comisiunea propune sĕ se ia spre sciinţă îndrumându-se din nou consistoriul a satisface conclusului sinodal Nr. 32 din 1890 în ceea ce privesce formulariul de blanchete pentru datele statistice, ér faţă de protopresbiterul tractului Turḑii din a cărui negligenţă nici în anul acesta nu s'au putut culege esact datele statistice, sĕ se însărcineze consistoriului a introduce cercetare disciplinară.

Dr. Ioan Mihu, primind partea I a acestei propuneri, faţă de partea a II face următórea propunere: „ér faţă de protopr. Turḑii, Petru Roşca, din a cărui negligenţă nu s'au presentat datele de lipsă la compunerea rapórtelor generale din singuratecile senate consistoriale se însărcinéză consistoriul a introduce cercetare disciplinară“.

Tot faţă de acésta parte a propunerei comisiunei deputatul Romul Furduiu face următórea propunere:

„Pentru nesubsternerea datelor statistice din protopres. Turdei se invită vener. consistoriu archid. a îndeplini disposiţiunile conclusului sinodal Nr. 24 din 1890, eventual a da deslușire cu privire la starea substernerei datelor statistice din protopresbiteratul Turḑii“.

Deputatul Nicolau Strevoiu propune, că în loc de cuvintele sĕ se introducă „cercetarea disciplinară“ sĕ se ḑică „sĕ se aplice rigórea legii,“ ér deputatul Mateiu Voileanu propune, că în loc de „sĕ se introducă cercetarea disciplinară“ sĕ se ḑică „a se aplica mĕsuri disciplinară“.

Punêndu-se la vot propunerile, respective amandamentele deputaţilor Dr. I. Mihu, Romul Forduiu, N. Strevoiu şi M. Voileanu acelea tóte cad şi se primesce propunerea comisiunei, enunciându se ca conclus: P. 2 din raportul consistorial ca senat biser. se ia spre sciinţă, îndrumându se etc., ér faţă de protopopul tractului Turḑii, care nu a administrat datele statistice nici pe anul trecut, consistoriul se însărcinéză a introduce cercetarea disciplinară.

c) P. 3. din raport despre parochiile vacante şi despre întregirea parochiilor prin candidaţi fără prĕgătire nórmală comisiunea propune sĕ se ia spre sciinţă, îndrumându-se consistoriul a îngrigi ca întregirea parochiilor vacante sĕ se facă fără amânare, ér modalitatea întregirei estraordinare sĕ nu se generaliseze.

Punctul 3 din raportse ia spre sciinţă.

d) Punctele celelalte din raport şi anume p. 4. despre secţiunea teologică a seminarului, 5.) despre esamenile de cualificaţiune pteoţesci, 6.) despre trecerile religionare, 7.) despre convieţuirile nelegale, 8.) despre biser. nou zidite, 9.) despre procesele matrimoniale, 10.) despre procesele disciplinare, 11.) despre starea culturală a poporului din archid. şi p. 12.) despre starea morală a credincioşilor nostri din archid la propunerea comisiunii se iau spre sciinţă.

Cu acesto anunţându-se şedinţa procsimă pe mâne la 9 óre a. m. şi punêndu se la ordinea ḑilei rapórtele comisiunilor şedinţa se încheie la 12 $^3/_4$ óre.

Şedinţa VI, ţinută la 3/15 Maiu, 1891.

Şedinţa se deschide la 9, óre înainte de améḑi.

Se cetesce protocolul şedinţei a V dela 2/14 Maiu a. c. şi se autentică.

Se presentă rugarea învĕţătorului N. Bucşa, din Poceşti, tractul protopresbiteral al Avrigului, pentra un ajutor anual, — se predă comisiunei petiţionare.

Comisiunea verificătóre prin referentul seu, deputatul Ioan Turcu, raportând asupra actului de alegere a unui deputat mirén în cercul electoral VIII, al Geoagiului, propune că după-ce actele electorale sunt în ordine şi deputatul ales Pompiliu Pipoş şi a presentat crediţionalul, sĕ se se verifice.

In conformitate cu propunerea: Sinodul declară de verificat pe alesul deputat Pompiliu Pipoş pentru cercul electoral al VIII, al Geoagiului.

Se presentă cererea dep. Pompiliu Pipoş pentru concediu pe durata sesiunei sinodale din acest an, din causa strămutării locuinţei sale la Cernăuţi.

Concediul cerut se acórdă.

Birorul sinodal raportéză „că deputatul ales în cercul Cluşului Vasiliu Almăşan încă nu şi-a presentat credinţionalul, şi-a cerut însĕ încă în şedinţa a dóua a sinodului concediu pe timp nedeterminat din causa afacerilor oficióse.

---

schînteiau de mănie, hârtia îi căḑu din mână şi din gura ei se auḑì un singur cuvênt: „Inşelătoriul“.

Se duse puţin la mamă-sa, vorbiră câte-va vorbe, apoi sărutând o se reîntórse în odaia ei.

Aci se aşéză la masă şi scrise dóuĕ scrisori, una pentru părinţi, cerându-le iertare pentru durerea, ce le face şi binecuvêntarea lor, spunêndu-le în acelaşi timp advèrul, arĕtându-le imposibilitatea de a mai putea trăi. Adóua era pentru Corneliu.

„In adevĕr, nu esci ca toţi ceilalţi, după cum singur ai ḑis, ei spun totul în faţă. Tu ca un laş, ai fugit. Eu te iert, nu sciu însĕ, ce vor face părinţii mei, cărora le am descoperit adevĕrul. Nemai putênd trăi ast-fel, îmi sfêrşesc viaţa. Fântâna din dél, de lângă grădina nóstră, îmi va fi mormêntul. Te rog ca eu sĕ-ţi fiu ultima pradă. Noi fetele simple, suntem mai lesne creḑĕtóre, dar iubim mai bine. Alegeţi una din lumea ta, şi ficele poporului uită le. Ele blastĕmă pe înşelători“. *Florica.*

După ce scrise aceste rênduri, eşi din casă şi se îndreptă spre fântână. Era séră. Sórele sfinţise de mult, şi o linisce binefăcătóre domnia asupra satului. Nimeni nu era prin apropiere s'o védă, şi după ce îmbrăţişă cu o privire doiósă satul, se aruncă în fântână. Mamă-sa o căută mult şi într'un târḑiu în fundul fântânei se găsí cadavruì frumósei Florica. Bieţii părinţi n'au suferit mult lipsa copilei iubite, s'au dus s'o găséscă în cer la D-ḑeu.

Corneliu a ridicat lângă fântână o cruce, pe care-i a scris numele şi ḑiua morţii. Aḑi e însurat şi adese-ori mergênd la preumblare se opresce în faţa crucei, şi povestesce cu cuvinte duióse sfêrşitul trist al sêrmanei copile. *M. U.*

La propunerea deputatului Dr. Ioan Mihu:

Cererea de concediu se transpune la comisiunea verificătóre spre a veni cu propunere în meritul verificărei acestui deputat. La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei scolare.

Raportorul acesteia deputatul Z. Murĕşan, referéză asupra raportului general al consisistoriluui archidiecesan ca senat scolastisc, din 28 Martiu 1891 Nr. 2366 Scol., care raport fiind tipărit şi împărţit deja între membrii sinodului, la propunerea comisiunei, — se privesce de cetit, şi se primesce ca basă la desbaterea specială, acludându-se la protocol sub litera *A*)

La desbaterea specială a acestui raport, partea referitóre la activitatea consistoriului ca senat scolastic în decursul anului 1890; partea referitóre la scólele nóstre medii din Braşov şi Brad; partea referitóre la secţiunea pedagogică din seminariul archidiecesan, la propunera comisiunei, — se i-au spre sciinţă.

Partea din raport referitóre la scólele poporale şi anume:

a) despre numĕrul elevilor obligaţi a frecuenta scóla poporală, la propunerea comisiunei, — se ia spre sciinţă;

b) despre adjustarea scólelor, comisiunea propune a se lua spre sciinţă îndrumându-se ven. consist. ca se procure modele uniforme de caligrafie şi desemn.

Deputatul R. Furduiu la propunerea comisiunei face adausul de a se procura şi mape, globuri şi modele pentru istorie. Cu delăturarea propunerei dep. G. Candrea, şi a adaosului de R. Furduiu, sinodul primesce propunerea comisiunei, luând conclusul:

Raportul consis. se ia spre sciinţă cu îndrumarea, ca ven. consist. se caute a înlesni provederea scólelor nóstre au modele uniforme de caligrafie şi desemn.

Partea raportului de sub *c*) despre averea scólelor; *d*) despre salariele învĕţătoresci şi *e*) despre numĕrul scólelor, la propunerea comisiunei se i a spre sciinţă.

Cu privire la p. *f*) din conţinutul raportului, referitor la învĕţătorii scólelor nóstre confesionale, la propunerea comisiunei sinodul ia următoriul conclus:

Se ia spre sciinţă, indrumându-se ven. consist. a îngrigi cu stăruinţă, ca se sporésca prin mijlócele corĕspunḑătóre cât mai mult numĕrul învĕţătorilor cualificaţi.

Partea raportului, care privesce catechisaţiunea tinerimei nóstre dela scoli streine; esamenele de cualificaţiune învĕţătoresci, esamenele dela scólele poporale cu sfârşitul anului scolariu 1889/90; visitaţiunea scólelor confesionale; împărţirea ajutoriului votat pentru scóle şi învĕţători în bugetul anului 1890; stipendiile distribuite şi conferinţele învĕţătoresci la propunerea comisiunei se i a spre sciinţă.

Punctul VIII, şi cel din urmă din raport, cu privire la emisul înaltului ministru de culte, din 24 Iuliu 1890, Nr. 11.844 referitor la ingerinţa organelor statului in afaceri disciaplinre ale învĕţătorilor dela scólele nóstre, cari se termină cu amovarea din posturile lor, deórece ven. consistoriu aşterne în atinsa cestiune un raport special, la propunerea comisiunei se ia spre sciinţă.

In legătură cu raportul general al ven. consist. ca senat scolastic din incidentul apărării intereselor bisericei şi scólei nostre în casa magnaţilor din partea Escelenţiei Sale I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit cu ocasiunea desbaterei proiectului de lege referitor la asilele de copii sinodul la propunerea deputatului Dr. Mihu ia următoriul conclus:

Sinodul avênd în vedere demnitatea şi resoluţiunea, cu care Escelenţia Sa Inalt Preasâţitul archiepiscop şi metropolit a luat în apărare interesele nóstre bisericesci şi culturale cu ocasiunea desbaterei urmate în casa de sus a legislativei, asupra proiectului de lege despre asilele de copii esprimă din acest incident Escelenţiei adênc simţitele sale mulţămiri.

Escelenţia Sa declară, că n'a făcut alta decât şi-a împlinit o sântă datorie, mulţămesce însĕ pentru sprijinul moral, ce i-se dá şi în feliul acesta, şi o privesce de o nóuă îmbărbătare întru agendele sale.

La ordinea ḑilei comisiunea fiinanciară. Referentul acesteia dep. Valeriu Bologa raportéză:

Raportul general al consistoriului archid. ca senat epitropesc din 13, Aprile 1891, Nr. 2672, Epitr. care fiind tipărit şi împărţit între membrii sinodului, la propunerea comisiunei, — se privesce de cetit şi luându se de basă pentru desbaterea specială se aclude la protocal sub *B*).

(Va urma.)

a/.

Conspectul şcólelor confesionale greco-orientale române din Transilvania în anul scolariu 1890/91.

Numĕrul curent	Protopresbiteratul	Numĕrul comunelor bisericesci			Susţin scólă proprie			Nu susţin scólă proprie			Sunt afiliate la scóle de ale nóstre, parte elevii nostrii cercetéză scóle strĕine, anume:																		Suma tuturor învĕţătorilor	Dintre acestia sunt:			Observări.
											Afiliate		greco-cath.		Rom. cath.		Ev. luter.		Ev. refor.		Unit.		De stat		Comunale		Reun. private			Instituiţi			
		matr.	filii	Suma	matr.	filii	Sum.	matr.	filii	Sum.	m.	filii	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.		Def.	Prov.	Tol.	
1	Abrud	23	—	23	21	—	21	2	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	10	3	8	
2	Agnita	37	3	40	34	—	34	3	3	6	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	24	5	8	
3	Alba-Iulia	37	4	41	28	1	29	9	3	12	6	3	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	27	7	1	19	
4	Avrig	23	—	23	21	—	21	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	28	13	6	9	
5	Bistriţa	20	8	28	18	—	18	2	8	10	—	—	—	—	—	—	—	8	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	19	13	2	4	
6	Bran	23	—	23	22	—	22	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	28	1	5	
7	Braşov I.	16	1	17	14	1	15	2	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	38	30	7	1	
8	Braşov II.	16	12	28	13	11	24	3	1	4	—	2	—	—	—	1	—	—	1	2	—	1	—	—	2	5	—	—	23	20	—	3	
9	Câmpeni	20	—	20	16	—	16	4	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	8	1	10	
10	Cetatea de pétră	16	—	16	14	—	14	2	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	1	3	10	
11	Cluş	34	12	46	33	3	36	1	9	10	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	36	6	8	22	
12	Cohalm	21	18	39	20	1	21	1	17	18	—	—	—	—	—	—	—	2	—	12	—	—	—	2	1	1	—	—	22	14	3	5	
13	Deş	28	5	33	23	—	23	5	5	10	2	3	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	23	5	4	14	
14	Deva	28	26	54	20	2	22	8	24	32	3	20	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	1	—	1	1	22	6	1	15	
15	Dobra	14	12	26	13	2	15	1	10	11	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	9	2	6	
16	Făgăraş	35	2	37	31	—	31	4	2	6	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	35	15	5	15	
17	Geógiu I	30	7	37	22	—	22	8	7	15	5	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	22	7	—	15	
18	Geógiu II.	27	3	30	22	1	23	5	2	7	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	1	7	15	
19	Haţeg	46	31	77	17	—	17	29	31	60	3	18	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	7	4	16	5	1	—	16	5	4	7	2 Matr. 2 filii fără şcólă.
20	Ilia	26	19	45	25	8	33	1	11	12	1	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	14	3	16	
21	Lupşa	27	3	30	18	—	18	9	3	12	7	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	18	3	3	12	
22	Mediaş	21	4	25	14	—	14	7	4	11	—	2	5	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	10	—	4	
23	Mercurea	24	—	24	21	—	21	3	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	28	15	9	4	
24	Murĕş-Oşorheiu	19	13	32	13	—	13	6	13	19	—	5	1	1	1	2	—	—	2	4	—	1	—	—	2	—	—	—	13	8	2	3	
25	Orĕştia	30	8	38	25	—	25	5	8	13	3	7	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	29	19	4	6	
26	Reghin	22	5	27	22	1	23	—	4	4	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	22	8	2	12	
27	Sĕlişte	13	—	13	13	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	25	—	2	
28	Sebeş	29	4	33	28	—	28	1	4	5	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	40	24	11	5	
29	Sibiiu	29	6	35	26	—	26	3	6	9	—	1	2	2	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	29	10	4	
30	Sighişóra	27	16	43	23	1	24	4	15	19	—	2	1	—	1	—	—	3	—	8	—	—	—	—	2	1	—	—	28	14	6	8	În 1 filiă nu sunt copii de scólă.
31	Solnoc	17	—	17	15	—	15	2	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	2	—	12	
32	Têrnava inferióră	22	4	26	17	—	17	5	4	9	—	3	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	16	2	4	10	
33	Têrnava superióră	18	15	33	16	—	16	2	15	17	—	5	1	2	—	1	—	4	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	16	3	1	12	
34	Treiscaune	22	37	59	15	2	17	7	35	42	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	4	33	—	—	19	14	3	2	
35	Turda	28	—	28	14	—	14	14	—	14	—	—	6	—	—	—	—	—	2	—	—	—	5	—	1	—	—	—	14	2	—	12	
36	Unguraş	21	5	26	20	1	21	1	4	5	1	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	11	2	8	
37	Zarand	51	10	61	40	—	40	11	10	21	11	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	18	5	14	
	Suma	940	293	1233	767	35	802	173	258	431	57	136	34	16	3	5	3	20	7	29	—	2	24	10	33	45	10	2	908	443	128	337	

Raportul general

al consistoriului archidiecesan, despre activitatea sa în şedinţe plenare în decursul anului 1890.

Nr. 2592 B.

1. Numĕrul esebitelor aparţinĕtóre acestui senat, întrate, în decursul anului 1890, e de 2285, faţă cu numĕrul de 2119 din anul 1889, un crecĕsmênt de 166. Şedinţe a ţinut senatul bisericesc 51, dintre cari 41 ordinare, ér 10 estraordinare. S'au resolvit 2250 de esibite, restul de 35 şi-au aflat resolvirea în anul curent.

2. Despre populaţiunea archiediecesei nóstre transilvane pe anul 1890 venim a aclude aici sub A) conspectul general, compus pe basa conscripţiei organelor bisericesci, în care se face evidentă starea clerului şi a populaţiunei, lipsind numai datele din protopresbiteratul Turdei.

Conform conscripţiei oficiale starea clerului şi a populaţiunei nóstre din archidiecesă ne înfăţişéză icóna nrmătóre:

I. Clerul archidiecesan în frunte cu archiepiscopul metropolit se presintă astfeliu:

a) în centru:

Archimandrit şi vicariu archiepiscopesc	1
Protosincel şi asesor consistorial	1
Asesori consistoriali protopresbiteri	3
Director seminarial protopresbiter	1
Profesori seminariali protopresbiteri	2
Profesori seminariali presbiteri	1
Espeditor consistorial presbiter	1
Redactor la „Teleg. Rom". presbiter	1
Profesor seminarial protodiacon	1
Secretariu consistorial protodiacon	1
Asesor consistorial diacon	1
Profesor la institutul de fetiţe al „Reuniunei femeilor române" din Sibiiu diacon	1
la olaltă	15

b) în afară:

Protopresbiteri actuali	30
Protopresbiteri emeritaţi	2
Administratori protopresbiterali	3
Parochi	837
Administratori parochiali	11
Capelani	60
Diaconi	6
cu totul	964

In comparaţiune cu anul espirat 1889 resultă un crescĕmênt de 14 preoţi.

In decursul anului au repausat 19 preoţi; s'au chirotonit 40, parte de parochi, parte de capelani şi diaconi. Conspectul despre nousânţiţi se alătură aici sub B).

II. Comune bisericesci şi populaţiunea archidiecesei:

comunele bisericesci, parochii matre	967
comune bisericesci, filii	246
familii	160,734
suflete:	
bărbaţi	357,954
femeii	350,402
în total	708,356

faţă cu anul 1889 se constată un decrescĕmênt de 2501 suflete, ce nu póte proveni decât din causa emigraţiunei poporului în ţĕrile învecinate şi a casurilor de mórte, cari în ppresbiteratele Abrudului, Branului, Câmpenilor, Lupşei, şi al Zarandului au întrecut casurile de nascere.

3. Dintre parochiile vacante, cari cu finea anului 1889 erau la numĕr 90, în decursul anului însĕ sporite cu 25, devenite în vacacnţă prin repausarea parochilor şi prin strămutare într'altă parochie, în decursul anului 1890 s'au reintregit 28, şi astfeliu cu finea anului s'au mai aflat 87 parochii vacante, despre care se alătură aici sub C). un conspect.

Ne luăm voie a observa, că între parochiile întregite cele cuprinse în conspectul aláturat aici sub D). n'au avut dotaţinnea recerută de regulamentul pentru parochii; însĕ după-ce la acele nici în urma mai multor concurse publicate nu sau ivit cand[illegible] cualificaţiunea normală, ér întregirea grabnică [illegible] de interesul bisericei, consistoriul ar[illegible] necesitat a le întregi şi provedea [illegible]aţi fără pregătirea normală.

[illegible] secţiunea teologică în anul [illegible] internaţi în seminariul archidiecesan „Andreian“, cari după cele trei cursuri se împart astfeliu:

în cursul al III 22
„ „ II 23
„ „ I 25
în total . 70

In comparaţiune cu anul scolariu 1888/9 resultă un decrescĕmênt de 6.

Cu privire la pregătire elevii au fost:

a) cu esamen de maturitate 21
b) cu opt clase gimnasiale 6
c) cu şepte clase gimnasiale 5
d) cu şase gimnasiale 36
e) cu patru clase gimnasiale şi cursul ped. 1
f) absolut de scóla comercială 1
preste tot . 79

Programa seminariului pe anul scolariu 1889/90 se alătură la acest raport sub E).

5. Conform prescrierei §§ 13 si 121 din statutul organic, esamenul de cualificaţiune preoţesc s'a ţinut şi în anul 1890 la terminele de 25 Februariu şi 25 August. La terminul prim s'au supus esamenului 6 clerici, ér la al 2-lea 20. Preste tot 26 clerici.

Dintre acestia au raportat calculul general cu fórte bine 5; cu bine 12; cu suficient 8, şi cu nesuficient 1.

6. Treceri dela biserica nóstră la alte biserici s'au ivit numai sporadice şi la olaltă fac cu totul 100. Ér dela alte biserici au trecut de asemenea individi singuratici în numĕr de 198.

7. Conveţuirile ilegale în proporţiune cu numĕrul lor din anul 1889 s'au constatat mai puţine cu 135, cu tóte aceste computate în procente, faţă cu numĕrul familiilor, se vine la 70 familii o căsătorie ilegală. Aceste se presentéza în numĕr mai însemnat în protopresbiteratele Haţeg, Ilia, Câmpeni, Alba-Iulia, Orĕştie, Deva, Cluş, Bistriţa, Treiscaune, Geógiu II, Unguraş Sibiiu şi Abrud.

8. Biserici nóuĕ s'au sânţit în decursul anului 1890 una, şi anume biserica din Hodac, ppresbiteratul Reghinului

9. Procese matrimoniali au întrat 148 în anul, 1890 restul din anul 1889 au fost 18, în total 166. Din aceste sau decis 148 dintre cari *a*) cu divorţul total 132, *b*) cu îndreptarea părţilor la conveţuire 16. (Va urma.)

Varietăţi.

* (Convenire). Cu bucurie luăm notiţă despre prestaţiunile dovedite de sodalii nostri sibieni întru desvoltarea culturală naţională. Concertul arangiat Sâmbătă séra s'a esecutat conform programului şi atât corurile bărbătesci cât şi mai vêrtos piesele esecutate de damicele, cari au apărut în frumosul costum sĕliştean, au lăsat publicul cel numĕros întru tóte mulţămit. Piesele au trebuit mereu sĕ se repeţéscă în urma stăruinţei publicului, manifestată prin frenetice aplause.

E un semn imbucurătoriu, că mai mulţi membrii din reuniunea română de cântări au dat spriginul lor, îmbogăţind programul concertului. Dl Ioan Damian, carele a cântat solo a fost furtunos aplaudat şi des rechiemat pe scenă. Dênsul a rĕspuns publicului cu o piesă nóuĕ, neanunţată în program. Dl Irimie Iliescu şi dl Fugătă în duetul lor au dovedit o scólă escelentă şi au secerat aplause vii şi cu tóte că piesa a fost nemţéscă îmbrăcată şi în vorbe, ea a trebuit repetată. Frumóse merite şi a câstigat dşóra Alecsandrina Cunţan, carea a acompaniat pe pian cu o desteritate escelenta şi o rară precisiune tóte piesele esecutate de membri reuniuniunei române de cântări.

Declamaţiunea „Copila română“ poesie de Iosif Vulcan a declamat-o dşóra Bădilă cu mult sentiment şi mare presenţă. Jocurile naţionale române „Căluşerul“ şi „Bătuta“ au trebuit repetate. — Petrecerea a durat apoi pănă diminéţă cu mare însufleţire.

Pe calea acésta înainte cu stăruinţă şi ne vom ajunge scopul!

* (Repausul de Dumineca.) Inalt Preasânţia Sa metropolitul Ungro Vlachiei şi primat al României, Iosif, a elaborat un proiect cu privire la repausul de Dumineca. După ce proiectul se va desbate de sfântul sinod al României, se va presenta camerei senatului şi a deputaţilor.

* Esamen, La scóla capitală gr. or. din Poiana ppresb. Mercurei se vor ţiné esamenele publice pentru semestrul al II-lea anul scol 1890/91 după următoriul

Program:

Vineri la 10 Maiu st. v. va fi esamen cu elevii clasei I, învĕţătoriu Nicolae Dobrota.

Dela 10—12 ½ se va ţiné esamenul cu elevii clasei a II a, învĕţătoriu Aron Şerb

După amiadi:

Dela órele 3—6 se vor esamina elevii clasei a III-a, invĕtătoriu Ilie Georgescu.

Sâmbătă la 11 Maiu:

Dela órele 8—12 se vor esamina elevii clasei a IV-a, invĕţătoriu Emanuel Beşa.

După amiadi:

Dela órele 2—6 se vor esamina elevii tuturor claselor din declamări, c[illegible]tică. Cetirea raportului direcţiunei scol[illegible]ficărilor şi încheierea.

Superiorii, cari ar bine[illegible] numitele esamene prec[illegible] progresului în scólă se consideră prin acésta de învitaţi.

Direcţiunea scolară.

* (Diaristic.) „*Gazeta Bucovinei*“, a cărei apariţiune o am fost anunţat, a apărut în Cernăuţi în editura domnului Modest de Grigorcea sub direcţiunea domnului Pompiliu Pipoş şi sub responsabilitatea dlui Vasiliu Marcu. Din numĕrul prim, care conţine un material bogat, variu şi interesant, se vede că acésta fóie, care va apăré de 2 ori pe sĕptĕmână se angagéză a lucra pentru prosperitatea Bucovinei, a poporului românesc pe tote terenele şi pentru câştigarea autonomiei bisericei ortodocse române. Preţul e 8 fl la an.

* (Logodnă princiară.) Din Petersburg se anunţă, că mostenitoriul de tron rusesc se va logodi cu princesa Elena, fica principelui de Muntenegru.

* (Agitaţiune contra evreilor.) In Corfu agitaţiunea contra evreilor a crescut aşa de tare, încât mai mulţi evrei au fost omorîţi, mulţi au murit de fóme şi se dice şi de frică. S'a proclamat starea de asediu, poporaţiunea însĕ tot se mai mişcă.

Loterie.

Mercuri în 13 Maiu 1891.

Buda: 54 68 82 40 75

⁹/.

Conspect despre scólele din archidiecesa gr.-or. română a Transilvaniei în anul scolariu 1889/90.

Numĕrul curent	Protopresbiteratele	Frecventarea scólelor în anul scolariu 1889/90													
		Obligaţi 6—12 ani			Obligaţi 12—15 ani			Au cercetat 6—12 ani				Au cercetat 12—15 ani			
		copii	copile	Suma	copii	copile	Suma	copii	copile	Suma	în %	copii	copile	Suma	în %
1	Abrud	869	599	1468	334	220	554	658	276	934	63	117	54	171	30
2	Agnita	1184	1124	2308	454	501	955	996	969	1965	85	327	323	650	68
3	Alba-Iulia	1360	1073	2433	622	475	1097	872	481	1353	55	177	114	291	26
4	Avrig	1338	1041	2379	543	402	945	1202	637	1839	77	306	214	520	55
5	Bistriţa	715	781	1496	294	276	570	435	471	906	60	172	171	343	60
6	Bran	1413	1269	2682	610	646	1256	1159	945	2104	78	363	461	824	65
7	Braşov I.	1530	1497	3027	696	658	1354	1243	1069	2312	76	233	333	566	41
8	Braşov II.	630	603	1233	241	237	478	566	503	1069	86	145	161	306	64
9	Câmpeni	988	683	1671	518	361	879	592	233	825	49	110	53	163	18
10	Cetatea de pétră	415	332	747	290	238	528	245	174	419	56	—	—	—	—
11	Cluş	1427	1137	2564	590	530	1120	1157	786	1943	75	357	306	663	59
12	Cohalm	768	722	1490	401	273	674	510	432	942	63	188	153	341	50
13	Deş	979	788	1767	306	293	599	596	335	931	52	148	116	264	42
14	Deva	799	650	1449	285	274	559	557	388	945	58	167	125	292	52
15	Dobra	658	535	1193	226	223	449	467	336	803	67	84	78	162	36
16	Făgăraş	1209	922	2131	464	404	868	1070	725	1795	83	383	306	689	79
17	Geógiu I	1064	891	1955	360	334	694	535	311	846	43	161	121	282	40
18	Geógiu II.	669	462	1131	270	187	457	560	318	878	77	167	109	276	59
19	Haţeg	1703	1524	3227	685	590	1275	968	669	1637	50	299	197	496	39
20	Ilia	1405	1071	2476	408	346	754	927	463	1390	56	219	161	380	50
21	Lupşa	777	550	1327	250	178	428	554	292	846	63	109	42	151	35
22	Mediaş	522	463	985	117	111	228	487	426	913	92	95	72	167	73
23	Mercurea	1313	1189	2502	536	513	1049	1003	582	1585	63	161	117	278	20
24	Murĕş-Oşorheiu	414	397	811	141	125	266	287	229	516	63	76	50	126	47
25	Orĕştia	1120	991	2111	445	431	876	848	707	1555	73	305	276	581	66
26	Reghin	1145	1018	2163	436	401	837	687	490	1177	54	223	233	456	54
27	Sĕlişte	1064	999	2063	333	457	790	940	812	1752	84	162	367	529	67
28	Sebeş	2099	2010	4109	859	788	1647	1380	1033	2413	58	302	252	554	33
29	Sibiiu	1627	1517	3144	546	572	1118	1374	1143	2517	80	233	259	492	44
30	Sighişóra	739	823	1562	338	346	684	688	753	1441	95	291	295	586	85
31	Solnoc	457	413	870	190	182	372	236	154	390	44	92	52	144	39
32	Têrnava inferióră	715	627	1342	232	183	415	441	272	713	53	93	47	140	33
33	Têrnava superióră	320	279	599	119	104	223	283	219	502	82	59	43	102	45
34	Treiscaune	904	823	1727	374	291	665	748	511	1259	72	98	111	209	31
35	Turda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Unguraş	866	738	1604	275	266	541	568	394	962	59	192	189	381	70
37	Zarand	1317	951	2268	690	386	1076	924	387	1311	57	232	84	316	29
	Suma	37949	32629	70578	15068	13332	28400	27920	19711	47631	--	7203	6351	13554	—

Numĕrul curent	Protopresbiteratele	Salariele invĕţătoresci:																		Averea scólelor		Venitul anual al scólei	
		Din fondul scolar.		Din lada satului		Din lada bisericei		Dela popor		Din alte isvóre		Victuale		Cuartir		Lemne de foc		Suma					
		fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
1	Abrud	389	—	132	—	1120	—	2051	50	229	—	—	—	136	08	119	—	4176	58	21567	—	4350	—
2	Agnita	172	—	1255	—	435	—	3720	—	120	—	50	—	228	—	480	—	6460	—	31190	60	223	15
3	Alba-Iulia	476	—	80	—	610	—	2675	50	86	50	22	—	127	—	151	—	4228	—	21505	04	694	50
4	Avrig	—	—	2540	—	1400	—	310	—	20	—	10	—	—	—	5	—	4285	—	22422	50	110	—
5	Bistriţa	1790	—	200	—	—	—	856	50	138	50	115	—	97	—	141	—	3338	—	45478	63	4601	64
6	Bran	875	—	3270	—	2175	—	892	—	168	—	—	—	89	—	62	—	7531	—	35235	40	981	30
7	Braşov I.	6599	68	610	12	2581	31	3086	02	448	57	—	—	1208	—	94	—	14627	70	33250	59	11360	48
8	Braşov II.	1266	—	3535	50	173	—	473	—	225	—	529	40	452	—	22	—	5675	90	32768	67	2688	40
9	Câmpeni	1650	—	600	—	30	—	1750	—	—	—	—	—	90	—	70	—	4110	—	57771	74	4895	—
10	Cetatea de pétră	—	—	—	—	—	—	1300	—	—	—	—	—	—	—	5	—	1305	—	4387	—	—	—
11	Cluş	152	—	—	—	—	—	3939	--	124	—	198	—	140	—	120	—	4673	—	33053	24	1722	83
12	Cohalm	268	—	564	—	300	—	1088	—	—	—	—	—	50	—	85	—	2355	—	21438	06	481	36
13	Deş	200	—	18	75	77	—	2155	25	20	—	150	—	56	—	98	—	2775	—	12239	55	326	—
14	Deva	52	—	41	—	500	—	2484	—	85	—	255	—	119	—	167	50	3703	50	15547	—	538	—
15	Dobra	1250	—	—	—	—	—	2395	—	—	—	491	—	139	—	204	—	4479	—	26705	73	1159	26
16	Făgăraş	28	—	1425	—	790	—	2047	—	85	—	—	—	90	—	51	—	4516	—	37936	50	241	50
17	Geógiu I	200	—	—	—	—	—	3115	20	70	—	20	—	74	—	170	—	3649	20	14225	16	255	—
18	Geógiu II.	—	—	—	—	516	—	2840	—	—	—	460	—	94	—	268	—	4178	—	7712	78	192	—
19	Haţeg	336	—	—	—	—	—	3410	—	14	—	—	—	540	—	270	—	4570	—	18537	—	—	—
20	Ilia	—	—	35	—	—	—	3776	—	331	—	945	—	204	—	365	—	5656	—	14052	15	39	40
21	Lupşa	—	—	575	—	203	—	2261	—	—	—	297	—	88	—	95	—	3519	—	13576	15	3523	60
22	Mediaş	20	—	601	—	40	—	1979	—	—	—	—	—	285	—	160	—	3085	—	24950	—	194	—
23	Mercurea	700	—	1530	—	300	—	2794	—	80	—	—	—	39	—	62	—	5505	—	29695	50	303	—
24	Murĕş-Oşorheiu	40	—	—	—	340	—	795	—	4	—	40	-	112	—	—	—	1331	—	5975	90	1806	—
25	Orĕştia	18	20	2820	—	1710	—	1249	—	96	80	24	—	395	—	329	—	6642	—	45441	55	2187	58
26	Reghin	240	—	550	—	35	—	2506	—	47	—	105	—	84	—	55	—	3622	—	18263	91	1144	94
27	Sĕlişte	4120	—	2801	—	400	—	226	—	6	—	16	—	55	—	72	—	7696	—	79868	83	7893	60
28	Sebeş	260	—	1390	—	4305	—	1665	—	200	—	—	—	295	40	263	50	8378	90	69404	12	3326	78
29	Sibiiu	160	—	6255	—	1476	—	1568	—	96	—	12	—	686	—	548	—	10801	—	100759	83	688	90
30	Sighişóra	—	—	1036	—	10	—	2919	—	105	50	—	—	308	—	265	—	4643	50	32606	58	4213	15
31	Solnoc	50	—	—	—	—	—	582	—	5	—	6	—	4	—	24	—	671	—	2515	28	73	41
32	Têrnava inferióră	150	—	20	—	35	—	1351	10	150	—	499	—	70	—	40	—	2315	10	13923	66	459	15
33	Têrnava superióră	—	—	—	—	—	—	1076	—	—	—	20	—	—	—	125	—	1221	—	5100	—	—	—
34	Treiscaune	806	—	150	—	393	—	1646	40	330	—	86	—	196	—	131	—	3738	40	28200	72	1770	84
35	Turda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Unguraş	—	—	—	—	10	—	1797	40	30	—	735	50	117	50	190	50	2880	90	14254	34	106	80
37	Zarand	120	—	210	—	100	—	5909	—	20	—	—	—	617	—	621	—	7597	—	26478	—	7175	—
	Suma	21387	88	32244	37	20064	31	74687	87	3334	87	5085	90	7284	98	5928	50	170018	68	1018038	71	69727	49

Redactor r[illegible]

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 52 Sibiiu, Joi 9/21 Maiu 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Maiu.

Pentru vecinul regat român se pregătesc pe ḑiua de 10/22 Maiu a. c. sĕrbători festive. In ḑilele acestea ţéra întrégă era sĕ îmbrace haină de sĕrbătóre şi sĕ glorifice pre rege, care înainte de acésta cu un pătrariu de secol a pus piciorul pe pămêntul României.

Sórtea a favorisat pregătirile pentru ḑilele de veselie numai în parte, căci tocmai în ajunul acestor ḑile festive ḑina a treia *„Atropos“* a tăiat firul vieţii lui *Ioan Brătianu*, a tăiat firul vieţii la acel bărbat epocal din viaţa statului român, care a condus pre rege în ţéră, şi un interval de 25 ani a conlucrat ca sfetnic luminat pentru consolidarea statului român, pentru consolidarea simţemintelor dinastice în întréga ţéră.

Sunt nepătrunse tainele provedinţei, nestrăbătute de mintea omenéscă, şi de aceea uimiţi rĕmânem la întêmplări triste, cum e şi trecerea din viaţă a acestui bărbat, şi nu odată ne întrebăm: pentru ce nu a putut avé şi el mângăerea de a lua parte la iubileul de 25 ani al domnitoriului, de care dela aducerea în ţéră el a fost nedespărţit?

Pentru ce între bucuriile generale ale ţĕrei sĕ nu aibă un loc cât de mic şi bucuria lui Ioan Brătianu?

Pentru ce ochii primarilor adunaţi din tótă ţéra, ochii representanţilor ţĕrei, ochii representanţilor puterilor strĕine dela rege sĕ nu arunce o privire simpatică şi asupra lui Ioan Brătianu, care a fost ângerul păḑitoriu al domnitoriului la şi dela venirea în ţéră?

Sau pentru ce bucuria ţĕrei, bucuria tuturor românilor de bine sĕ nu fie deplină în aceste momente festive pentru vecinul regat? Pentru ce între lacrimile de bucurie sĕ se furişeze şi o lacrimă de durere?

Pentru ce aceste ḑile de veselie sĕ se deschidă cu închiderea mormêntului asupra acelui bărbat, care a provocat şi condus lucrurile, din care a isvorît asemenea ḑile festive.

Acestea şi acestora asemenea idei ne preocupă de Sâmbătă séra, când am primit vestea despre trecerea din viaţă a domnului Ioan C. Brătianu.

Om epocal în viaţa statului român, cu rol de conducĕtoriu din tinereţele sale, Ioan Brătianu representă era regeneraţiunnei în România, şi el era personificarea sistemului liberal, stêlpul cel mai puternic al partidei liberale, care unica a fost în stare sĕ formeze în România un guvern solid cu durată, care sĕ garanteze îmbunătăţiri pe tóte terenele vieţii statului.

Ioan Brătianu a fost bărbat providenţial pentru ţara sa, căreia i-a servit cu credinţă până la capĕtul vieţii sale.

Sbuciumat de sórte, prigonit de sistemele politice de tot soiul, ameninţat cu cuţitul ucigaşului, tras în tină de o presă destrăbălată, ca şi care numai în România se póte afla, Ioan Brătianu nu s'a descuragiat, ci a mers înainte, a lucrat ḑiua-nóptea împintenat de iubirea némului sĕu, de încrederea şi stima domnitoriului, şi de simpatia şi ajutoriul amicilor de un principiu cu el.

Cu reserva de a reveni asupra vieţii acestui bărbat epocal în viaţa popórelor, la locul acesta mai luăm notiţă de trecerea lui din viaţă, şi făcênd amintire de el ca om, ne împlinim datorinţa de ḑiaristi, datorinţă durerósă pentru tot omul, care doresce prosperarea statului român.

Puternic stêlp al vecinului regat a fost Ioan Brătianu, şi stêlpul acesta aḑi nu mai e intre cei vii. Partea pămêntéscă se va da pămêntului, din ţĕrînă érăşi ţĕrînă se va face, rĕmâne însĕ partea spirituală din acest bărbat, rĕmân faptele lui mărețe, rĕmâne caracterul lui nepĕtat, rĕmâne o activitate întrégă de o viaţă de om, şi acestea sunt monumentul cel mai neperitoriu pe pămênt.

La gura mormêntului se începe viaţa ómenilor epocali, şi acésta se întêmplă şi cu Ioan Brătianu.

La gura mormêntului încétă tóte duşmăniile personale, tóte preocupaţiunile, şi omul se presentéză posterităţii în adevĕrata sa haină. Cu alte cuvinte vorbind: Omul mare după mórte se cunósce.

România se prepară pentru sĕrbători mari.

Sórtea a voit ca inceputul festivităţilor sĕ se facă cu pompósa îngropare a aceluia, care a pus temelia ḑilelor de veselie dela 10 Maiu.

La mormêntul lui Ioan Brătianu se vor întêlni tóte grupurile politice din vecinul regat, şi lacrimile tuturora se vor uni în constatarea, că România a perdut un mare bărbat.

Eternă memoria lui!

Revista politică.

Din incidentul morţii marelui bărbat de stat din România presa română din regat, fără deosebire de colorit politic, a îmbrăcat doliu şi în articoli sĕrbătoresci prémăresce pre cel ce a înălţat statul român la vaḑa şi posiţiunea, în care se află.

Presa strĕină consacră articoli lungi şi plini de condolenţă pentru poporul român şi pentru regat, căci Ioan Brătianu prin faptele sale s'a impus nu-numai intre marginile ţĕrei sale, ci în tóte părţile, unde a avut afaceri în puterea posiţiunei, ce o ocupa în fruntea regatului român. Cu el s'a stîns un mare om, aşa acentuéză întréga presă, un om, pe care numai secolii 'l nasc.

Relaţiunile în Sêrbia s'au înăsprit. Scirile dela 18 l. c. din Belgrad aduc următórele amĕnunte:

Aici s'au petrecut evenimente fórte seriόse. Espulsarea reginei a fost împedecată de studenţi şi de o mare mulţime din popor. Anume la 4 óre, când poliţia pĕtrunse în locuinţa reginei, ca sĕ o pună cu puterea în trăsură şi apoi sĕ o ducă la debarcader, ca sĕ o îmbarce pe vapor, se adună pe strade o mulţime colosală de ómeni. Organele guvernului tăinuiră intenţiunea lor, dar tocmai mĕsurile prea mari de precauţiune, închiderea stradelor din partea gendarmariei, au făcut sĕ simţă publicul, că regina va fi depărtată cu puterea şi când mulţimea vĕḑù pornind trăsura, în care se afla regina, o întêmpină pe Natalia cu strigăte frenetice de bucurie, pe când personalul, care însoţia trăsura fù batjocorit şi lovit cu petri. Astfeliu trăsura putù înainta numai fórte încet, până când ajunse la malul Dunărei. Aici se petrecù o scenă, care aprópe nu se póte descrie. Studenţii, cari totdéuna au simpatisat cu regina, se postaseră aici. Sosind echipagiul, ei îl opriră, deshămară caii, se prinseră ei înşişi la car şi o aduseră înapoi în triumf pe regina la locuinţa ei. Vaporul trebuì sĕ plece, fără ca sĕ pótă lua pe regina. La întórcere oştirea atacà mulţimea, gendarmii puşcară şi mai multe persóne fură rănite; scopul regimului însĕ nu se îndeplinì, deóre-ce regina se află érăşi în locuinţa sa. Tot oraşul e în grozavă agitaţiune. Vaporul „Deligrad“ a căpĕtat ordin sĕ se opréscă la satul Visnìţa în apropierea Belgradului şi sĕ aştepte acolo pe regina, care va trebui transportată cu ori ce preţ în decursul nopţii. Ea va fi escortată de un detaşament de cavalerie. Este întrebare însĕ dacă acésta se va puté face fără a se repeţi scene ca cele comunicate mai sus. Stradele furnică de ómeni. Oposiţionalii, îşi dau tate silinţele, sĕ aţâţe mulţimea pentru regina şi împotriva regimului. Astăḑi s'a dus o deputaţiune de 40 cetăţeni la Ristici, ca sĕ l róge a suspenda espulsarea reginei, Ristici însĕ le-a dat rĕspuns negativ. Preste nópte póte sĕ se întêmple lucruri fórte seriόse. Autoritatea guvernului este fórte sdruncinată; acesta este decis a şi esecuta intenţiunea în ori şi ce împotrivire, ce i s'ar face. — La mieḑul nopţii duréză încă neliniştea pe strade.

FOIŢA.

Un vis despre univers.

(Meditaţiune)

Odinióră cetiam învĕţătura veche greşită, că spaţiul dintre un sistem solar şi altul ar fi gol, şi gândiam ce fel de deşerturi trebue sĕ fie între deosebitele sisteme solare.

Sórele nostru după astronomul Herschel cu toţi planeţii şi cometii umple abia a 3,419,460,000,000,000 părticică din universul închipuit de susnumitul astronom. Dḑeule! cugetam eu, ce deşert inmens ar fi un univers, dacă nu ar fi plin de corpuri, căci un sistem solar s'ar părea numai ca un fir de nĕsip în ocean.

Dacă cugetăm, că dela celea mai depărtate sisteme solare, ce se vĕd în calea laptelui, lumina pĕtrunde până la noi abia în 2 milióne de ani, atunci ne putem face óre care închipuire despre mărimea universului şi apoi acest univers închipuit este numai un mic atom a întregului; precând cugetam astfel trebuì sĕ esclam: Mare esci Dómne şi minunate sunt lucrurile tale! — Intr'aceea adormì şi avuì următoriul vis:

Mi se părea, că corpul meu căḑu depre spirit şi spiritul meu remase singur în formă de o figură luminată, lângă mine, se afla o asemenea figură, dar luminată cu mai mare splendóre asemenea fulgerului celui mai vivace. Figura aceea ḑise: „Dóuĕ cugete sunt aripile mele, cugetul aici şi cugetul acolo“. Cugetă şi sbóră cu mine ca se'ţi arăt şi descoper universul.“ — Şi eu sburaì cu figura aceea. In curênd dispărù pămêntul în urma sborului nostru şi abia se mai vedeau licurind unele stele din constelaţiunea Americei sudice, în urmă apoi şi sórele nostru apare numai ca o steluţă. Sburam pe lângă o mulţime de sori aşa de iute încât aceia apăreau numai ca nesce scântei, ér planeţii din sistemul lor nici nu-i observarăm şi în urmă vedeam, că sórele nostru dimpreună cu tótă sistema sa planetară, tótă constelaţiunea ceriului nostru şi calea laptelui se află sub piciórele nóstre. Astfel sburam noi prin imensul spaţiu al constelaţiunilor; un ceriu după altul se deschidea înaintea nóstră şi apunea în urmă-ne şi deosebite căi ale laptelui apăreau îngrămădite unele preste altele ca arcurile de triumf a spiritului fără fine.

Câte odată figura fulminantă sbura înaintea cugetelor mele ostenite şi lumina departe de mine ca un lucéfăr lângă o stea, până érăşi cugetam acolo şi eram lângă dênsa. Şi pecând ne perdeam dintr'o constelaţiune în cealaltă şi ceriul deasupra nóstră tot aşa de tare era plin de stele ca şi cel de desuptul nostru şi după ce sistemele solare astfel se grămădiau unele preste altele ca picăturile unei ploi torenţiali în mare, me uimì şi plin de frică şi de cutremur me apropiai de figura fulminantă şi o întrebai „o spirite! universul n'are fine?“ Spiritul mi rĕspunde: „universul nu are început.“

Şi étă deodată mi se părea, că ceriul ce era deasupra nóstră e deşert nu mai licuria nici o stea şi o întunecime nespusă me cuprinse. — Figura fulminantă sbura mai departe dimpreună cu mine, până când ceriurile stelate apăreau în urma nóstră numai ca nesce neguri supţiri şi apoi dispăreau cu totul. — Şi eu cugetai „acum universul totuşi s'a finit“ — şi me spĕriaì de înfricoşata întunecime nemărginită ce aici începea şi în acésta me aflam numai cu figura fulminantă, ce nu me părăsise. Atunci acésta 'mi ḑise cu o vóce solemnă: „Puţin credinciosule! uită-te în sus şi veḑi, că lumina streveche acum ajunge la noi!“ Eu mĕ uitai în sus, iute'mi apăru o licurire, iute o cale a laptelui şi iute un ceriu plin de stele. De miriade de ani a pornit lumina spre noi şi abia acum a sosit din nemărginitul spaţiu al universului. — Apoi sburarăm mai departe prin alte constelaţiuni, acum prin întunerec nemărginit acum prin ceriuri pline de stele. Şi precând sburam mereu acum prin întunerec nemărginit, acum prin întunecimi imense, ne pomenirăm deodată la o lumină, unde mulţime de sori erau grămădiţi unii preste alţii asemenea munţilor celor mai gigantici şi preste acei sori se mai vedea nenumărate căi a laptelui una preste alta, atunci mi se obosì spiritul sub greutatea cuprinderei universului şi strigaì: „lasă-me se mĕ întorc, nu me duce mai departe, căci lumea plină de corpuri e mare, ór golul (deşertul) e şi mai mare şi cu cât cerci a cuprinde universul cu atât cresce şi golul.“

Camera italiană a discutat bugetul. Un incident de un interes mai general s'a petrecut cu ocasia discutărei bugetului ministeriului de esterne, în şedinţa de la 1/13 Maiu.

In acéstă şedinţă, deputatul maiorităţii Marazzi a comparat puterile militare ale întreitei alianţe cu puterile unei eventuale alianţe franco-ruse.

Dl Marazzi a declarat, că bărbaţii, cari au încheiat în anul 1882 întreita alianţă din partea Italiei, au bine meritat dela patrie, dar puterile militare ale întreitei alianţe, cari erau atunci cu 30,000 de ómeni mai tari, au scăḑut din ce în ce, aşa că aḑi Francia şi Rusia stă în faţa puterilor întreitei alianţe tocmai cu 54,000 de ómeni mai mult.

Şi în celelalte privinţe, în ce privesce armata, însemnătatea Franciei şi Rusiei au crescut într'un chip enorm. Faţă cu ast-fel de factori, precum şi de altă parte faţă cu ambiţiile şi cu neputinţa de a se bizui pe împĕratul german, Italia ar face bine sĕ se gândéscă serios înainte de a întreprinde reînoirea alianţei întreite.

Oratorul a fost întrerupt cu violenţă de cameră, când a afirmat, între altele, că armata italiană n'ar fi în stare se suporte un atac al armatei franceze.

Marazzi a încheiat ḑicênd că alianţa nu se póte continua fără nóuĕ jertfe bănesci.

Raporturile dintre Svedia şi Norvegia nu sunt, în genere, tocmai prietenesci. Uniunea personală se pare ca nu prea vine cu desĕvêrşire la socotéla ambelor popóră înrudite. Ori cât de mică, în realitate, ar fi puterea corónei svediane în Norvegia, pentru poporul norveghez totuşi e prea mare.

Acum câte-va luni cabinetul conservator din Norvegia a căḑut din pricina învoelei ce făcuse pentru regularea cestiei represintaţiei ambelor regate unite în străinătate, învoială în care nu ţinuse cont de cererea partidei naţionale norvegiane ca Norvegia sĕ aibă un minister de esterne separat.

Acum, într'o întrunire a maiorităţei camerei svediane, primul ministru al acestei ţĕri a făcut o declaraţie menită a înăspri şi mai mult relaţiile dintre cele dóuĕ popóră unite: „Dacă mi se va acorda, a ḑis ministrul, 90 de ḑile de exerciţiu militar pentru armată, vom vorbi în limba svediană cu norvegezii.“

In Norvegia aceste cuvinte au produs o nespusă iritaţie. Gazetele cer în unanimitate şi în terminii cei mai aspri retragerea de la putere a ministrului A. Kerhilm.

Deja e vorba, că acest ministru a şi fost nevoit a-şi presinta demisia.

Dĕună-ḑii un articol publicat în revista germană „Deutsche Revue“ făcea mai multe revelări de cel mai mare interes cu privire la istoricul rĕsboiului de la 1870—71, la causele şi începutul lui.

Articolul în cestiune se ocupa cu viaţa contelui Albert de Roon, fost ministru de rĕsboiu al prusiei şi unul din membrii puternicului triumvirat căruia, sub auspiciele regelui Wilhelm I, Germania îşi datoresce unitatea.

Acéstă publicaţiune e interesantă din mai multe puncte de vedere.

Se pot arunca uneori priviri furişe în culisele diplomatice, se pot vedé lucruri cel puţin nóuĕ, dacă nu şi uimitóre.

Ast-fel este şi cu cestiunea paternităţei unei depeşe, care a făcut óre-care sgomot în istorie, anunţând, cá la 12 Iuliu 1870 dl Benedetti, ambasadorul frances pe lângă curtea prusiană, a lipsit de la respectul datorit regelui Wilhelm. Articolul din „Deutsche Revue“ atribue paternitatea acestei depeşe în chipul cel mai categoric d-lui de Bismarck.

Acésta s'a presupus totdeauna; au fost chiar unii cari au afirmat-o deja, şi dl de Bismarck însuşi nu s'a prea apărat de acéstă învinuire cu destulă energie.

Lucrul esenţial în acel moment era de a surescita pasiunile politice germane, pentru ca sĕ forţeze statele de la miaḑă-ḑi, se participe la marele rĕsboiu care se pregătia de Bismarck, care caşi odinióră Napoleon, nu prea şi alegea mijlócele când era vorba se câştige opinia publică pe partea lui.

Ḑiarele francese comentéză relevarea din „Deutsche Revue“ în chipul cel mai puţin măgulitor pentru dl de Bismarck. Ele susţin, că depeşa în cestiune a fost care a determinat delaraţia rĕsboiului prin urmare dl de Bismarck l-a provocat şi încă prin o scire falsă!

„Journal de Gènéve“ crede, că ḑiarele parisiane se inşală în acéstă afirmare a lor că depeşa despre care vorbesce „Deutsche Revue“ ar fi fost aceea care a determinat declaraţia rĕsboiului.

Ḑiarele, — ḑice „Journal de Genéve, — confundă acéstă depeşă redactată la adresa Germaniei cu cea, care era destinată Franciei şi în care se spunea, că regele a refusat la 15 Iuliu sĕ priméscă pe ambasadorul frances sub pretecst, că nu mai avea sĕ-i spună nimic.

Acéstă depeşă, falsă ca şi cea dintâiu, adusă la tribuna corpului legislativ de către ducele de Gramont, a făcut sĕ se voteze declaraţia de rĕsboiu, cu tóte zadarnicele protestări ale d-lui Thiers, care cerea sĕ se astepte confirmarea depeşei.

De unde venise acéstă depeşă? Din aceeaşi oficină ca şi cealaltă?

E posibil, e póte chiar probabil, deşi nu e un lucru dovedit.

Acéstă depeşă a fost atribuită şi óre-cărei camarile care pe acel timp împingea la rĕzboiu, ca la singurul mijloc de a ridica prestigiul compromis al imperiului.

Cei cari o atribuesc d-lui de Bismarck au însĕ pe partea lor faptul, că prinţul mai ales avé un interes politic sĕ brusckeze lucrurile, căci el mai bine decât ori-cine scia, că Germania era pregătită, ér Francia nu.

In tot casul, dacă faptul e adevĕrat, nu dl de Bismarck a fost cel dintâiu om de stat, care s'a folosit de telegraf pentru ca sĕ falsifice adevĕrul, în folosul politicei sale. Şi e de temut, — termină „Journal de Genéve“ că nu va fi nici cel din urmă. —

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa VI, ţinută la 3/15 Maiu, 1891.

(Urmare.)

La desbaterea specială:

Alinea primă şi a dóua din raport, în cari se arată numĕrul şedinţelor ţinute în anul 1890, a pieselor întrate şi resolvite, la propunerea comisiunei, — se ia spre sciinţă.

Primele dóuĕ aliniate din partea I a raportului, care tractêză despre administrarea şi manipularea averei archidiecesane în centru; apoi pct. 1.) din acéstă parte, asupra investirei de bani gata in suma totală de 74.200 fl. în hârtii de valóre, la propunerea comisiunei, — se ia spre sciinţă, avênd a reveni asupra amănuntelor conţinutului lor cu ocasiunea revisiunei raţiociniilor.

Punctul 2.) din partea I a raportului, cu privire la investirea sumei de fl. 7000, din fondul tipografiei archid. în o realitate cumpĕrată în nemijlocita vecinătate cu tipografia, precum şi disposiţiile pentru clădirea unui non edificiu pentru tipografie, pe întregul areal, ce e proprietatea fondului tipografiei archidiecesane, la propunerea comisiunei, — se apróbă încuviinţându-se suma de fl. 54000, pentru acésta clădire.

Punctul 3.) din partea I, a raportului despre imprumuturi date la privaţi, la propunerea comisiei, — se ia spre sciinţă.

Punctul 4.) şi 5.) din partea I a raportului, cu privire la vinderea scrisurilor funciare dela institutul „Galiczischer Boden Credit“ din Cracovia; apoi cu privire la pretensiunea fundaţiunei „Francisc Iosefine“ la Kenderesi Zsigmond, la propunerea comisiunei, — se iau deocamdată la cunoscinţă, fiind în aceste dóuĕ obiecte aşternute rapórte speciale

Punctul 6.) din partea I a raportului, cu privire la stergerea şi reducerea ecuivalentului şi a dării de venit după interese, — la propunerea comisiunei, — se ia spre sciinţă.

Puntul 7.) din partea I a raportului, cu privire la urcarea valórei acţiilor societăţii „Kronstädter-Bergbau und Hüttewerke“, la propunerea comisiunei, — se ia la cunoscinţă, îndrumându-se ven. consist. a urmări cu atenţiune fluctuaţiunile de valóre a le acestor efecte, şi la timp oportum sĕ le vêndă.

Punctul 8.) din partea I a raportului, despre racioţiniile tipografiei archidiecesane, — la propunerea comisiunei, — se ia spre sciinţă, fiind asternut în cestiunea acésta raport special.

Cu privire la punctul 9.) din partea I a raportului, referitor la ajutórelor votate de comisiunea administrativă a fundaţiunei „Şaguna“, la propunerea comisiunei:

Punctul acesta se ţine în suspens, până la pertractarea raportului special, ce va întra în cestiunea fundaţiunei „Şaguna“.

Partea a III a raportului, despre starea materială şi administrarea averilor singuraticilor comune bisericesci din archidiecesă, şi anume:

1) despre investiri de averi în realităţi;

2) despre donaţiuni făcute pe sama bisericilor şi scólelor;

3) despre porţiunile canonice cumpĕrate din budgetul fondului „Rudolfin“;

4) despre zidiri de biserici şi scóle;

5) despre rescumpĕrări de regalii, de comasări, de esploatarea pădurilor şi întăbulări, — la propunerea comisiunei, — se ia spre sciinţă.

Punctul 6. din partea a II-a a raportului, alinea prima despre mĕsurile luate de ven. consistoriu cu privire la stricta observare a regulamentului pentru administrarea şi controla averilor bisericesci din archidiecesă, — la propunerea comisiunei, — se ia spre sciinţă.

Cu privire la alinea a doua a pct. 6,) din partea a II-a a raportului, după ce s'a constatat din conspectele respective, că lipsesc raţiocinii bisericesci din fórte multe comune resp. protopresbiterate, încât conspectele despre averea comunelor bis. din archidiecesă nici pe anul 1886, nu e complet, la propunerea comisiunei sinodul hotăresce:

Se îndrumă de nou ven. consistoriu a satisface conclusului sinodal Nr. 47, din 1890, şi întrucât nu s'ar fi aşternut tóte racioţiniile restante nici până la sesiunea procsimă, sĕ arete sinodului prin raport special:

1) causele acestor nesubşterneri;

2) mĕsurile luate din partea consistoriului faţă cu organele din a căror vină provin atari întrelăsări.

Raportul consistoriului ca senat epitr. din 27 Octobre 1890, Nr. 6915, asupra modului alimentării elevilor seminariali în anul 1888/89, în urma căruia s'a realisat o economie de fl. 2841fl şi 11 cr., ceea ce e a se mulţămì zelului neobosit al conducĕtorului alimentării dlui assesor cosist. P. Lucuţa, căruia ven. consistoriu 'i-a şi esprimat mulţămita sa prin rescriptul dela 27 Octobre 1890, Nr. 6915, votându-i totodată o remunerare de 300 fl., éră ajutoriul seu, concelistului Dem. Câmpian, o remunerarea de 50 fl, — la propunerea comisiunei, — se ia spre plăcută sciinţă, incuviinţându-se remuneraţiunile votate de ven. consistoriu în sumă de 350 fl, fiind a se solvi din economiile budgetului anului 1889, al fondului seminarial la titlul „intreţinerea internatului“.

Raportul consistoriului ca senat epitropesc ddto 13 Aprile, 1891, Nr. 2553. Eptr. asupra paşilor in-

---

Atunci figura fulminantă me atinse cu respirarea călduţă şi'mi vorbi mai lin ca până acum: „înaintea lui Dḑeu nu este gol nimic, între şi printre stele este tot plin şi acest tot constitue universul. Insĕ spiritul teu póte cuprinde numai prin chipuri pămêntesci celea suprapămêntesci, deci uite la aceste chipuri!“

Şi étă! atunci mi se deschise ochii şi vĕḑuì o mare nemărginită de lumină, în care sorii şi planetele apăreau numai ca nesce insule în ocean şi nicăiri aceea mare nu avea margini. Tóte spaţurile dela o cale lapteă la ceialaltă, erau pline de lumină şi mări pline de stele erau grămădite preste alte mări şi tunete grozave se auḑeau şi cântări minunate şi bucurie nemărginită.

Lumina şi cântările'mi cuprinse inima şi eu asemenea eram plin de bucurie, era adecă bucuria mea, că inima cuprinsese eternitate, când me aflam în universul cel nou plin de lumină.

Atunci'mi ḑise figura fulminantă: „inima ta a cuprins (înţeles) lumea spirituală, ér ochiul şi urechia póte cuprinde numai lumea materială, acum dar fiul omului, uite cu ochiul teu şi cuprinde cu inima ta visândă.“

Şi ochiul meu vĕḑu celea deaprópe şi dede parte, eu vedeam nemărginitul spaţiu prin care sburaràm şi ceriurile cele pline de stele în acelaşi apăreau mici. In nemărginitul spaţiu al eternului apăreau sorii numai ca nesce scântei, ér planetele ca nesce fire de năsip. — Şi inima-mi acum cuprinsă ca nemurirea şi eternitatea locuesce în nemărginitul spaţiu al mărei de lumină, ér mórtea pre corpurile lumesci. Pre sori şi planete se preumblau corpuri întunecóse de ómeni însĕ se iuminéză îndată ce cad în marea de lumină. In nemărginitul spaţiu al mărei de lumină totul strălucea, cânta, se bucu- şi era numai viaţă, ér sorii apăreau numai ca nesce trupuri mórte şi planeţii ca nesce puncte negre. Deci numai în nemărginitul spaţiu al mărei de lumină se află bucuria nemărginită şi iubirea adevĕrată, acolo e nemurirea, acolo eternitatea, acolo raiul, acolo împĕrăţia lui Dḑeu, unde drepţii se bucură pururea, vĕḑênd, faţa lui Dḑeu.

In mijlocul acestei mări de lumină me părăsí finţa cea fulminantă, şi atunci în marea cea de lumină pătrunse un corp lumesc întunecat şi acesta era pàmêntul nostru şi pe dênsul stătea o figură drăgălaşă de copil. In urmă se apropià pămêntul nostru de mine şi pre el era fiiul Dumneḑeu întrupat ca copil, venind sĕ ne mântuéscă de păcatul lui Adam şi sĕ ne aducă în marea cca de lumină, când va va veni óra aceea ca sĕ eşim de pre pămênt. Acest copil se uità drăgălaş la mine plin de bunătate şi iubire şi într'aceea me desceptaí.

După ce me desceptaì încă mai eram cuprins de bucurie şi esclamaí: O! cât de frumósă e mórtea şi apoi viaţa în marea cea nemărginită de lumină! Şi apoi mulţămí Creatoriului pentru viaţa cea vecinică în marea cea de lumină.

Topliţa în 1 Maiu 1891.

După Jean Paul de *Georgiu Popescu*, preot în Topliţa.

treprinşi la inaltul guvern regiu pentru regularea tactei sidocsiale; asupra restituirei sumei de 27,476 fl. şi 28 cr.. din fondul general administrativ, la cassa inaltului ministru de culte şi instrucţiune publică; pentru anticipaţiunile făcute în sarcina fondului sidocsial din anii precedenţi, apoi asupra conscrierii capilor de familie supuşi tacsei sidocsiale, prin oficiile protopresbiterale, — la propunerea comisiunei se ia la cunoscinţă.

Roportul consistoriului ca senat epitr. din 2 Iuniu, 1890 Nr. 3421/Epitr. alăturat la protocol sub *E.*) prin care, în urma conclusului sinodului din anul 1890 Nr. 42, se subşterne tóte actele referitóre la modul efeptuirei conversiunei alor nominal 28.300 fl., scrisuri funciare a institutului „Galiczischer Boden Credit“ din Cracovia, după-ce modul efeptuirei acestei cenversiuni a fost întru tóte corect, — la propunerea comisiunei, — se ia spre sciinţă şi se apróbă modul numitei conversiuni.

Raportul consistorului ca senat epitropesc ddto. 17 Aprile, 1890 Nr. 1107/Epitr. alăturat la protocol sub *F.*) despre starea proceselor fondurilor şi fundaţiunilor archiriecesene încredinţate fiscalului consistorial, — la propunerea comisiunei, — se ia spre sciinţă.

La ordinea ḑilei comisiunea scolară. Referentul acesteia deputatul Z. Murěşan raportéză asupra raportului consistorial ca senat scolastic, din 17 Aprile, 1891 Nr. 2677/scol. alăturat la protocol sub *G.*) despre censurarea cărţii „Toldi“ naraţiune poetică în 12 cântări de Ioan Arany, intregită cu adnotaţiuni şi vocabular de Dr. Ioan Crişian şi Niculau Putnoky, profesori, Sibiiu, 1890, tipariul tipografiei archidiecesane, — la propunerea comisiunei:

Opul acesta se admite spre a se puté folosi ca op didactic în scólele nóstre medii, începênd din clasa a IV gimnasială.

Cu privire la raportul consistoriului ca senat scol. din 17 Aprile 1891, Nr. 2680/scol. alăturat la protocol sub *H.*) despre manualul „Elemente din învăţământul natural“ de C. Cosovici, 1890 Cernăuţi la propunerea comisiunei sinodul dicide: Manualul „Elemente din învěţământul natural“ de Const. Cosovici, 1890, Cernăuţi, se admite pentru intrebuinţare în scólele nóstre medii din archidiecesă.

Cu privire la raportul consistoriului ca senat scolastic ddto. 17 Aprile, 1991, Nr. 2678/Scol. alăturat la protocol sub *I.*) asupra manualului pentru limba germână de Dr. G. Coman, la propunerea comisiunei sinodul ia următorul conclus: Manualul pentru limba germână compus din trei părţi de Dr. G. Coman, se admite pentru intrebuinţare în scólele nóstre medii din archidiecesă.

Cu privire la raportul consistorului ca senat scolastic, din 8 Aprile, 1891, Nr. 2679/scol alăturat la protocol sub *L.*) asupra manualului de învěţământ „Chemia elementară“ anorganică şi organică prelucrată pentru gimnasii, scóle reale etc. de Arseniu Vlaicu, — la propunerea comisiunei sinodul decide: Manualul de învěţământ: „Chemia elementară“ anorganică şi organică, prelucrată pentru gimnasii, scóle reale etc. de Areseniu Vlaicu, se admite pentru intrebuinţare în scólele nóstre medii din archidiecesă.

In firul raportului consistorial din 29 Novembre, 1890, Nr. 4568/scol. referitor la eventuala sistemisare a postului de instructor pentru lucrul de mână în seminariul nostru archidiecesan, conform conclusului sinodal din 1890 Nr. 107, după-ce sistemisarea acestui post stă în strinsă legătură cu revisuirea regulamentului seminarial, comisiunea propune:

Sě se susţină provisoriul de până aci pentru instruarea lucrului de mână în seminariul archidiecesan, până după revisuirea regulamentului seminarial, ce este subşternut prin esibit separat ven. sinod şi prin care se norméză şi lucrul de mână în seminar.

Deputatul N. Ivan face următórea contra-propunere:

Cestiunea lucrului de mână se transpune comisiei organisătóre, ca se vină cu o propunere în merit pentru sistemisarea unui post de instructor pentru lucrul de mână în seminariul archidiecesan; ér partea financiară referitore la acest obiect se predă comisiunei financiare.

Punêndu-se la vot, contra-propunerea dep. N. Ivan cade, şi se primesce propunerea comisiunei, enunţiându-se ca conclus:

Cu privire la instruarea lucrului de mână în seminariul archidiecesan, se susţine provisoriul de până aici, până după revisuirea regulamentului seminarial aşternut prin esibit separat.

Raportul consistoriului din 28 Aprile, 1890. Nr. 1458/scol. alăturat la protocol, prin care conform conclusului sinodal diu 1890. Nr. 81 se arată paşii făcuţi pentru procurarea manualelor de învěţământ corěspunḑetóre pentru seminariul pedagogic teologic, şi pentru scólele nóstre medii din archidiecesă, comisiunea propune: sě se iee spre sciinţă invitându-se ven. consistoriu a stărui în viitor, ca autorii manualelor de invěţământ se foloséscă ortografia statorită de academia română.

Deputatul I. Popescu propune sě se respingă din propunerea comisiunei partea din urmă, ce se referă la ceştiunea ortografiei.

Punêndu-se la vot, propunerea dep. I. Popescu cade, şi se primesce cea a comisiunei emunţându-se următoriul conclus; — se ia spre sciinţă raportul consistoriului din 28 Martiu, 1891, Nr. 1458/scol. cu privire la procurarea manualelor de învěţământ pentru semiuariul pedagic teologic şi scólele nóstre medii, indrumându-se ven. consistoriu a stărui în viitor, că autorii manualelor scolare se folosésca ortografia statorită de academia romåna.

Raportul consistorial ddto: 17 Ianuariu 1891, Nr. 202 scol. alăturat la protocol sub. . . prin care se arată, că în urma conclusului sinodal din 1890, Nr. 68, decretându se lucrul de mână în seminariul archidiecesan, pe lângă votarea mijlócelor recerute spre instruarea şi lăţirea acestui ram de învěţământ ven. consistoriu a arangiat un curs estra-ordinar pentru a se familiarisa cu acest obiect şi învěţătorii actuali din archidiecesă, în teme cât şi în pracsă, care curs s'a ţinut în seminariul nostru archidiecesan din 1—31, August 1890, luând parte la instrucţie peste 60 de învěţători, dintre cari 60, au fost intreţinuţi cu provisiune gratuită în seminar, spre care scop se cere aplacidarea sumei de fl. 677, şi 51 cr. v. a., la propunerea comisiunei, — se spre sciinţă arangiarea cursului estraord. pentru lăţirea lucrului de mână între învěţătorii din archidiecesă încuviinţându se spesele recerute spre acest scop cu fl. 677 şi 51 cr. v. a. pelângă dorinţa, ca Ven. Consistoriu, se mai arangeze la timp oportum atari cursuri de învěţământ.

Raportul Ven. consistoriu din 4 Aprile, 1891, Nr. 2862, scol. — alăturat la protocol sub . . . cu privire la grădinile scolare, la propunerea comisiunei, — se ia spre sciinţă.

Propunerile deputatului Z. Murěşan, alăturate la protocol sub . . . cu privire la timpul instrucţiunei în scóla de tóte ḑilele şi scólele de repetiţie; cu privire la catechisaţinne, — la propunerea comisiunei, — se predau Ven. consistoriu spre studiare şi raportare la procsima sesiune sinodală.

Anunţându-se şedinţa procsimă pe mâne la órele 9 şi punându-se la ordinea ḑilei rapórtele comisiunilor, şedinţa o încheie la órele 1/4.

Raportul general

al consistoriului archidiecesan, ca senat bisericesc despre activitatea sa în decursul anului 1890.

(Urmare.)

Cu finea anului 1890 au mai rěmas 18 neresolvite.

Motivele, din cari s'au urḑit procesul şi pe basa cărora s'au adus sentinţa au fost:

1.	Adultureiul la	48
2.	Ura nedumerită	43
3.	Pribegirea	26
4.	Sila	21
5.	Impotenţa	10

Aceste procese după protopresbiterate se impart astfeliu:

1	In	ppresbiteratul	Abrudului	7
2.	„	„	Agnitei	6
3.	„	„	Albei-Iuliei	2
4.	„	„	Avrigului	9
5.	„	„	Bistriţei	0
6.	„	„	Branului	18
7.	„	„	Braşovului I.	15
8.	„	„	Braşovului II.	9
9.	„	„	Câmpenilor	3
10.	„	„	Cetăţii de pétră	2
11.	„	„	Cluşului	0
12.	„	„	Cohalmului	10
13.	„	„	Deşului	7
14.	„	„	Devei	1
15.	„	„	Dobrei	1
16.	„	„	Făgăraşului	0
17.	„	„	Geoagiului I.	2
18.	„	„	Geoagiului II.	0
19.	„	„	Haţegului	0
20.	„	„	Iliei	1
21.	„	„	Lupşei	2
22.	„	„	Mediaşului	3
23.	„	„	Mercurei	9
24.	„	„	Murěş Oşorheiului	0
25.	„	„	Orěştiei	2
26.	„	„	Reghinului	0
27.	„	„	Sebeşului	2
28.	„	„	Sěliştei	6
29.	„	„	Sibiiului	2
30.	„	„	Sighisórei	11
31.	„	„	Solnocului	12
32.	„	„	Têrnavei	0
33.	„	„	Treiscaunelor	4
34.	„	„	Turdei	8
35.	„	„	Unguraşului	0
36.	„	„	Zarandului	0
			la olaltă	148

Procese divorţiale interconfesionale au fost:

a) urḑite şi purtate la forurile greco-catolice	2
b) urḑite şi purtate la forurile ev. reform.	1
preste tot	3

10. Procesele disciplinare au întrat preste tot 21, la cari vine a se mai adauge restul de 10 din anul 1889.

Dintre acestea s'au pertractat şi finalisat:

1	cu destituire	2
2	„ suspensiune	4
3	„ mulctă	1
4	„ dojană	6
5	„ absolvare	2
6	„ sistare	4
	cu totul	19

Pendente sunt 12, a căror pertractare e în curgere.

Procesele disciplinare după protopresbiterate se distribue astfeliu:

1.	Din	ppresbiteratul	Abrudului	0
2.	„	„	Agnitei	2
3.	„	„	Albei-Iuliei	0
4.	„	„	Avrigului	2
5.	„	„	Bistriţei	1
6.	„	„	Branului	1
7.	„	„	Braşovului I	2
8.	„	„	Broşovului II.	1
9.	„	„	Câmpenilor	1
10.	„	„	Cetăţii de pétră	1
11.	„	„	Cluşului	0
12.	„	„	Cohalmului	0
13.	„	„	Deşului	2
14.	„	„	Devei	0
15.	„	„	Dobrei	0
16.	„	„	Făgăraşului	1
17.	„	„	Geógiului I.	1
18.	„	„	Geógiului II.	1
19.	„	„	Haţegului	0
20.	„	„	Iliei	0
21.	„	„	Lupşei	1
22.	„	„	Mediaşului	1
23.	„	„	Mercurei	2
24.	„	„	M.-Oşorheiului	2
25.	„	„	Orěştiei	0
26.	„	„	Reghinului	0
27.	„	„	Sebeşului	2
28.	„	„	Sěliştei	1
29.	„	„	Sibiiului	1
30.	„	„	Sighişórei	1
31.	„	„	Solnocului	1
32.	„	„	Têrnavei	1
33	„	„	Treiscaunelor	1
34.	„	„	Turdei	0
35.	„	„	Unguraşului	1
36.	„	„	Zarandului	0
			Laolaltă	31

11. Despre starea culturală a populaţiunei din archidiecesa nóstră měsurată după cunoscinţa cetirei şi a scrierei, ni se ofere astădată, în comparaţie cu anul 1889, un resultat mai puţin favoritoriu, căci după datele întrate pro 1890, numěrul acelora este inferior celui din anul premergětoriu cu 803. Diferinţa acésta se pare a proveni din neesactitatea datelor aşternute din parochii.

Computat însě în percente resultă, că din întréga populaţiune mai bine de a cincea parte sciu ceti şi scrie; ér faţă de numěrul familiior aprópe în fie-care familie se află unul, carele sě scie ceti şi scrie.

12. Privitoriu la starea religiósă-morală a poporului încât se póte cunósce după numěrul conveţuirilor ilegale, care din an în an sě împuţinéză, se póte însemna şi astădată un progres îmbucurătătoriu.

Cu aceste credem a fi satisfăcut însărcinărei, ce ne incumbe cu privire la datele despre afacerile aparţinětóre competinţei senatului bisericesc, rugându-ne ca prea-venerabilul sinod archidiecesan se binevoěscă a lua la cunoscinţă acest raport.

Varietăţi.

* (Incheerea sinodului.) Sěrbătoresce a fost deschis sinodul din est an — şi tot sěrbătoresce s'a făcut şi inchiderea.

După o lucrare continuă de 10 ḑile — obiectele fiind eshauriate, Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul din scaunul presidial constată cu bucurie, că afacerile bisericei nóstre au luat un curs normal şi că representanţii clerului şi ai poporului trimişi spre a conlucra la consolidarea instituţiunilor nóstre, cu multă bunăvoinţă şi zel au contribuit şi de astă dată ca sě se resólve cestiuni a căror importanţă nimenea nu o póte denega.

Mulţămesce deci bunului Dumneḑeu, că a fost în posiţie de a conduce şi acest sinod şi doresce ca toţi membrii sě se reintórcă la vetrele lor în pace şi sě rěspândésca şi în popor raḑele luminei evangelice spre zidirea poporului.

La aceste părintesci cuvinte ascultate în picióre de toţi membrii sinodului, Illustritatea Sa dl Ioan cav. de Puşcariu în numele membrilor sinodali, luând cuvêntul, constată cu bucurie, că dacă se póte constata un progres îmbucurătoriu, şi dacă afacerile din biserică se desvóltă înspre bine aceea e de a se mulţumi în prima linie Escelenţiei Sale I. P. S. Domn archiepiscop al nostru şi ne împlinim numai o datorinţă sântă dacă ii aducem Escel. Sale mulţămitele nóstre pentru zelul, devotamentul şi tactul cu care conduce biserica preste tot şi dacă şi noi rugăm pe bunul Dḑeu sě-i lungésca firul vieţi spre binele şi consolidarea bisericei nóstre şi a instituţiunilor ei canonice.

Intre însufleţitele strigări „sě trăiască“ Escelenţia Sa declară şedinţele sinodului de încheiate.

* In şedinţa a XI din 7/19 Maiu s'au făcut alegerile în cele dóuě senate, scolar şi epitropesc, pe un period nou de 3 ani.

In senatul scolar s'au ales din cler: Ioan Popescu, Ioan Papiu și Mateiu Voilean; dintre mireni: Leontin Simonescu, Dr. Liviu de Lemenyi, Dr. Absolon Todea, Ipolit Ilasievici, Ioan de Preda, Stefan Stroia, dintre cari sinodul a reales pe Mateiu Voileanu de asesor referent.

In senatul epitropesc, din cler: Ioan Droc, Nicolau Ivan, Dr. Remus Roșca; dintre mireni: Dr. Ioan Nemeș, Dr. Ioan Mihu, Gerasim Candrea, Pantaleon Lucuța, Dr. Nicolau Olariu și Ioan Macelariu.

* (Himen.) Agentul diplomatic austro-ungar din Sofia, dl Burian, s'a căsătorit cu d-șóra Olga de Fejérvàry, fica ministrului de honveḑi.

* (Invitare.) Prin acésta se dechiară de convocată adunarea generală ordìnară a reuniunei femeilor române din Mediaș și giur pe 2 Iuniu a. c. st. n. (S. S. Constantin și Elena) în scóla gr. cat. din Mediaș la 8 óre a. m. — la care e invitat fie care membru al reuniunei precum și fie care binevoitor al ei.

Cele mai însemnate obiecte de pertractare sunt: raportul comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare generală, absolutorul casieresei și propuneri, cari ținte sc prosperarea reuniunei.

Mediaș, 13 Maiu 1891.

Maria Roman,
presidentă.

* (Reuniunea hieginică.) Reuniunea hieginică din comitatul Sibiului 'și va ținea adunarea generală la 30 Maiu l. c. n. în sala cea mare comitatensă. La ordinea ḑilei mai multe cestiuni de interes.

* (Postal.) Direcțiunea postală telegrafică a escris concurs pentru postul de magistru postal la Turnul-Roșu. Salariu 387 fl., locuință și 10% din venitul brut dela oficiul telegrafic.

* (Representanțiuni românesci în Carlsteatrul din Viena.) Cetim în „Timpul“: Trupa dlui Gr. A. Manolescu și a dómnei Ar. Romanescu, sfârșind ciclul de representațiuni în Iași, vor pleca ḑilele aceste la Viena, unde după cum s'a anunțat deja vor da o serie de representațiuni românesci în Carls-Theater. După cum vedem în ḑiarele vieneze trupa română e așteptată cu multă curiositate acolo.

* (Lăutarii români în Anglia.) In circul Oxford din Londra cântă lăutarii români din Bucuresci sub conducerea lui Sava Pădurean cu mare succes.

* (Ér Licinschi.) — Steaua Dobrogei ne face cunoscut o nóuă ispravă a lui Licinschi.

Étă ce cetim în acest ḑiar:

Cu banditul Licinsky s'a întrecut gluma.

A început se facă pe piratul se acosteze bărcile de pe Dunăre și ținênd ostatic pe unul din barcă sĕ ceară preț al rĕscumpărărei o sumă de bani.

Alaltă eri cunoscutul pescar proprietar bogat din Caraorman, Ivan Consolenco, trecênd pe Dunăre cu barca cu pesce este oprit la míia 38 de un individ, care țipă de pe mal se opréscă barca, că are și el peste de vênḑare.

Imediat individul de pe mal se aruncă în barca lui, se apropie de barca lui Ivan Consolenco și după ce face cu ochii o repede ispecție bărcei dusmane poftesce rĕstit în barca sa pe Consolenco.

— O sută de lire se'mi pregătesci, trimete pe slugi se aducă sau de nu, mâne diminéță esci mort.

Apoi banditul nebun de curagiu pornesce barca sa cu victima în stufăriile mărginașe.

Slugile pornesc, întorc barca și unul a duce 100 de lire pe când celalalt anunță administrația.

S'a pus în urmărire o șalupă, dar urmărirea a fost zădarnică.

Academia română.

Concursuri pentru premii.

După decisiunile luate de Academia română în sesiunile de până la anul 1891, concursurile propuse de Academie sunt cele următóre:

I. „Premiul Năsturel-Herescu“, din seria B de 4.000 lei se va decerne, în sesiunea generală din anul 1892, unei cărți scrise în limba română cu conținut de ori-ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuariu până la 31 Decembre 1891.

II. „Premiul Statului Lazăr“, de 5.000 lei se va decerne, în sesiunea generală din anul 1892, unei cărți scrise în limba română, cu conținut scientific, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuariu 1890 până la 31 Decembre 1891, sau celei mai importante invențiuni scientifice făcute dela 1 Ianuariu 1890 până la 31 Decembre 1891.

NB. Concurenții la aceste premii vor binevoi a trimite la cancelaria Academiei române (în Bucuresci — Calea Victoriei Nr. 135) operele lor, cari vor fi în condițiunile de timp aci însemnate, în câte 12 esemplare, până la 31 Deccmbre 1891.

III. „Marele premiu Năsurel-Herescu“ din seria B., în sumă de 12.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1893, unei cărți scrise în limba română, cu conținut de ori-ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de 1 Ianuariu 1889 până la 31 Decembre 1882.

NB. In privința premiilor „Năsturel Herescu“ se pun în cunoscința publicului următórele dispozițiuni din codicilul reposatului întru fericire. C. Năsturel Herescu.

B. Premii pentru opere publicate.

„In tot anul societatea academică română va „avé a premia, din veniturile fondului „Năsturel“ „o carte tipărită originală, în limba română, care „se va socoti de către societate ca cea mai bună „publicațiune apărută în cursul anului, însĕ aceste „premii vor fi de două specii:

„1. In trei ani consecutiv d'a rêndul se va „decerne câte un premiu de patru mii lei noi, Nr. „4.000 L. n. *minimum*, la cea mai bună carte apărută în cursul anului espirat.

„2. Éră în al patrule an se va decerne un „premiu fics de lei 12.000, carele se va numi „Marele premiu Năsturel“, operei care va fi judecată „ca publicațiunea de căpetenie ce va fi apărut în „cursul celor patru ani precedenți Acest premiu nu „se va puté decerne unei lucrări, care va fi obținut „deja unul din premiile anuale, decât defalcând dintrênsul valórea premiului precedent.

„Operile, ce se vor recompensa cu acésta a doua „serie de premii, vor tracta cu preferință despre „materiile următóre:

„*a*) Scrieri serióse de istorie și de sciințele acesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingătóre de „istoria țĕrilor române:

„*b*) scrieri de religiunea ortodocsă, de morală „practică și de filosofie;

„*c*) scrieri de sciințe politice și de economie „socială;

„*d*) tractate originale despre sciințele esacte;

„*e*) scrieri enciclopedice, precum dicționare de „istorie și de geografie, în cari sĕ între și istoria „și geografia română; dicționare generale sau parțiale de sciințe esacte, de arte și meserii, de administrațiune și jurisprudență, și alte asemeni lucrări utile și bine întocmite;

„*f*) cărți didactice de o valóre însemnată ca „metod și cuprins;

„*g*) dicționare limbistice în limba românéscă, „mai ales pentru limbile antice și orientale, adecă „limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, „slavonă veche și altele;

„*h*) publicațiuni și lucrări artiste de o valóre „seriósă, adecă relativ la artele plastice, architectură „sculptură, pictură, gravură și chiar opere musicale „serióse, pe cari aceste tóte societatea academică „română le va puté apreția atunci, când își va întinde activitatea ei și asupra tuturor materiilor de „bele-arte;

„*i*) scrieri de pură literatură română în prosă „și în versuri, precum poeme, drame și comedii serióse, — mai ales subiecte naționale, — și ori-ce alte „opere de înaltă literatură. Acestora mai cu sémă „ași dori sĕ se acórde „Marele Premiu Năsturel“, „când vor fi judecate ca avênd un merit cu totul „superior, spre a se da astfel o încuragiare mai puternică desvoltării literaturei naționale.“

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri în 20 Maiu 1891.

Sibiiu: **87** **82** **75** **86** **38**

Nr. 943. (72) 1—3

Publicare de licitațiune.

Dreptul de vênat pe teritoriul comunei Rĕșinari se va esarênda la **30 Maiu 1891 st. n. la 10 óre a. m. în cancelaria comunei Reșinari,** pe calea licitațiunei publice, pe periodul de *6 ani*, și anume: *din 14 Februariu 1891* computat până în *14 Fcbruariu 1897*.

Doritorii de a licita au a depune un vadiu de *10 %* din prețul strigării de *52 fl*.

Condițiunile de licitare se pot vedé între órele oficióse la primăria comunei Rĕșinari.

Rĕșinari, în 14 Maiu, 1891.

Primăria comunală.

Nr. 390 [69] 3—3

EDICT.

Ioan Besta de religiunea gr. or. din Secădate, comitatul Sibiului, care de 9 ani de ḑile a părăsit cu necredință pe muierea sa legiuită Maria Ioan Demian din Nucet fără de a se sci ubicațiunea lui se citéză prin acésta înaintea subsemnatului for matrimonial a se presenta în termin de 6 luni de ḑile cu atât mai vêrtos, că în casul contrariu procesul incaminat de actora conform resoluțiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 2 Aprile a. c. Nr. 2319 B. se va pertracta și decide și în absența lui.

Forul matrimonial gr. or. de instanța I al Sibiiului.

Sibiiu, 25 Aprile, 1891.

Ioan Papiu,
pretopresbîter gr. or.

Sz. 3682/891 polg. [73] 1—3

Hirdetmény.

A muzsnai általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnők választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot folyó évi **Iunius hó 12-ére d e. 9 órára** tüzöm ki Muzsna községébe a községi iroda helyiségébe, a melyhez öszszes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát akadályozni nem fogná.

Erzébetváros, 1891 évi május hó 13-án.

A királyi törvényszék kiküldött birájától,

Kelemen
eljáró biró.

O specialitate necomparabilă
între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă și strĕinătate
este
apa minerală de
„Répát“

care în urma composițiuei pré fericite a părților sale minerale și a conținutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare și de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de **„Répát“** sĕ întrebuințéză ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului și a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor și a beșici etc. are un efect admirabil la secrețiunea udatului și este recunoscut ca remediu salvator neprețuibil.

☞ Cel mai curat și binefăcĕtoriu product natural ☜

☞ **Ca borviz adecă beut cu vin** ☜

nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nicì o altă apă minerală a continentului.

☞ Șampagnul apelor minerale. ☜

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de **„Répát“** nu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci și ca pe un escelent medicament și ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înțelept precum și pentru copii spre întrebuințarea ḑilnică cu cea mai mare căldură și consciențiositate.

Apa minerală de **„Répát“** umplută în flacóne elegante de ½ și 1/1 litru mărime să găsesce totdeuna în calitate próspete și veritabilă în Depoul subsemnatului de espedițiune în *Brașov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher și tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima
Administrațiunea isvorului
Josef Görgy.

[27] 13—20

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 53 Sibiiu, Sâmbătă 11/23 Maiu 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3049 Scol.

Cerculariu

cătră tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Pentru facerea esamenului de cualificaţiune învěţătoresc în anul acesta se pune termin diua de 1 Iuliu st. vechiu şi dilele următóre.

La facerea esamenului de cualificaţiune se vor admite acei candidaţi, cari au absolvat studiile teologice sau pedagogice într'un institut public, asemenea toţi învěţătorii aplicaţi în mod provisoriu, cari n'au încă testimoniu de cualificaţiune, au servit însě ca învěţători cu bun succes mai mulţi ani de dile, în fine şi individii, cari au studiat pe cale privată, şi pot documenta după studiele făcute capabilitatea de a suportá cu succes acest esamen.

Candidaţii reieptaţi odată la vre-unul din esamenele anilor trecuţi, au a suplicá din nou pentru repeţirea esamenului.

Cererile pentru admitere trebue sě se astérnă la consistoriul archidiecesan prin concernintele oficii protopresbiterale sau şi deadreptul până la 12 Iuniu a. c. st. vechiu şi sunt a se instruí:

a) Cu carte de botez;

b) cu testimoniu despre studiele percurse;

c) cu testimoniu despre practica învěţătoréscă şi succesul sub decursul aceleia;

d) cu adeverinţă dela comitetul parochial despre purtarea morală;

e) eventual cu alte documente recomandătóre;

f) cu o scurtă descriere a vieţei, din care se fie evidente fasele mai însemnate din viaţa candidatului.

Cererile întrate după terminul indicat nu vor fi luate în considerare.

Décă dela absolvarea studiului până la întrarea în funcţiunea de învěţătoriu a trecut unul sau mai mulţi ani, sau décă sub decursul serviciului învěţătoresc s'a întêmplat vre-o întrerumpere, se va documenta cu testimoniu modul de vieţuire şi ocupaţiunea suplicantelui sub durata întrerumperei funcţionărei.

Învěţătorii actuali, cari au depus esamenul din limba maghiară la vre-o preparandie de stat, vor aclude la suplică diploma lor din limba maghiară în original.

În special e de a se aclude fie-cărei cerere de admitere tacsa esamenului de 10 fl. prescrisă în statutul organic §. 125, dela care se pot dispensa numai acei individi, cari prin atestatul dela oficiul comunal, vidimat şi de oficiul parochial, vor documenta totala lipsă de ori-ce avere, arătându-se totodată şi suma salariului învěţătoresc, ce-l aŭ.

Esceptional se admit la facerea acestui esamen şi elevii din cursul III al secţiunei teologice şi pedagogice din institutul nostru archidiecesan, avênd a-şi presenta la 29 Iuniu absolutoriul despre absolvarea cursurilor de 3 ani.

Oficiile protopresbiterale sě însărcinéză, ca, intimând câte un esemplariu din acest cerculariu tuturor învěţătorilor, pe cari i privesce, sě-i îndatoreze în special, ca până la terminul indicat sě-şi astérnă cererile instruite conform acestui cerculariu.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ţinută la 9 Maiu, 1891.

Dr. Ilarion Puşcariu,
archimandrit, vicariu archiepiscopesc.

Dr. Remus Roşca,
secretariu.

Sibiiu, 8 Maiu.

In Belgradul Sêrbiei s'au petrecut la 18 c. lucruri, cari pot avé urmări fatale pentru dinastia Obrenovici şi tinerul regat.

Regina Natalia a fost trimisă preste fruntarii, contra voinţei ei, contra dreptului garantat fie cărui cetăţén în constituţiunea ţěrei şi contra voinţei poporului sêrbesc, care se vede, că are simpatii pentru regina.

Hotărîrea scupcinei trebuia escutata ca sě nu sufere autoritatea guvernului. Trebuia sě se verse sânge pe stradele Belgradului, trebuia pusă miliţia în mişcare, trebuiau concentrări de trupe, cari sě infigă baionetele în cetăţeni, şi sě îndrepte glónţele spre ómenii, cari nu voiau alt ceva de cât ca regina sě rěmână în ţéră şi sě-şi împlinéscă datorinţa de mamă, de a supraveghia crescerea copilului ei.

Trebuia sdrobită inima acestei mame, trebuia umilită din nou, întocmai ca anii trecuţi în Germania, căci aşa cere politica, aceea afurisită de politică, care cu ori-ce preţ a cerut dela mamă aceea ce o mamă nu póte da de bună voie.

Sêrmana Natalia.

Desamăgită de ilusiunile, cari şi le a făcut, când a pus de capul ei coróna cea spinósă de regină, desamăgită de bucuriile ce şi le va fi făcut, când a încheiat legătură conjugală cu un om nefericit, ca şi Milan, cu un soţ fără suflet, cu un bărbat, care nu întrunesce nici o condiţiune pentru de a face pe o femeiă fericită, sêrmana regină petrece pe pământ străin, însoţită de simpatiile tuturor femeilor din lume, însoţită de dragostea poporului sêrbesc, însoţită de manifestaţiunile cetăţenilor din Belgrad şi a tinerimei, care vede în ea victima unor rěsbunări, vede în ea pe martirul, care s'a sacrificat pentru binele şi fericirea ţěrei, vede în ea pe mama răniţilor dela Slivniţa şi pe protectorul orfanilor rěmaşi după cei omorîţi prin glonţ la 18 Maiu.

Guvernul sêrbesc, scupcina şi toţi cei ce au împins lucrurile în direcţiunea acésta fatală sunt în mare rětăcire. Interesele ţěrei încă trebue sě aibă margini, şi cu deosebire margini acolo, unde e vorba de a cruţa pe femeiă şi pe mamă.

Reîntórsă în patrie, după ce a gustat din amărăciunile esilului, regina Natalia a pretins înalienabilul drept al mamei de a fi lângă fiu. Acest drept i s'a denegat şi poporul sêrbesc, când s'a revoltat contra deţinătorilor puterei, nu a făcut altceva decât ce era detoriu se o facă, sě apere şi susţină pe aceea ce era despoiată de drepturile ei. Nici Francia republicană nu a fost atât de crudă şi atât de bărbară faţă de Napoleoni, cum a fost dl Pasici, ministrul preşedinte al Sêrbiei întru esecutarea hotărărei scupcinei.

Şi sângele vĕrsat pe stradele Belgradului are sě céră resbunare, lacrimele vĕrsate de femei la despărţirea Nataliei de pământul ei iubit, au sě móie inimi, cari până adi erau tari ca oţelul şi induplecat odată poporul a se întrepune pentru dreptate, baionetele se pot întórce contra celor ce le comandéză, sânge póte curge din nou, şi cu versarea de sânge s'au început tóte revoluţiunile.

Prin vĕrsarea de sânge toţi tiranii au picat şi a triumfat libertatea şi adevĕrul.

Poporul entusiasmat are drept sě céră drept rĕsplată pentru sângele vĕrsat nimicirea ómenilor, cari aplică forţa, când nu e necesară, când împing la distrugere atunci, când interesul ţěrei cere consolidare linisce şi bună înţelegere.

Exregele Milan póte fi încântat de resultatele politicei nebune, ce a inaugurat, póte fi satisfăcut de umilirea, ce a pregătit reginei, pe care el nu o a sciut nici preţui, nici iubi, dar umbra celor omorîţi prin glonţ, 'l va însoţi pretutindenea, lacrămile celor rěmaşi după ei nu se vor alina până nu şi va lua rĕsplata. Încă pe Milan nu l'a ajuns sórtea, ce o merită. Trebue sě vie dile în cari se şi ia rĕsplata binemeritată. Atunci Natalia şi poporul sêrbesc vor fi recompensaţi. Până atunci însě cronica va

---

FOIŢĂ.

Viaţa viitóre după sciinţă

de

Louis Figuier.

Pentru că omul nu póte sě se ridice la rangul de a fi supra-uman decât, când sufletul lui a câstigat pe pământ gradul de purificaţiune trebuinciósă, este evident, în interesul lui de a şi cultiva sufletul, de al feri de tótă stricăciunea, de-al preserva de ori-ce cădere.

Fiţi buni, generoşi, recunoscĕtori pentru binefacerile primite, primitori pentru cei slabi, pretini celor apăsaţi. Consolaţi pe cei ce sufer şi pe cei ce plâng. Practicaţi milostenia sub tóte formele ei. Siliţi ve a ridica gândirile vóstre mai pre sus de lucrurile pământesci. Combateţi instinctele materiale, care sunt sigilul stigmatului vieţii pământesci. Inălţaţi-ve cătră ce e bine şi frumos. Trăiţi în sferile cele mai înalte, mai bine ferite de legăturile de pe pământ. Numai astfel puteţi înobila sufletul vostru, şi al aduce în stare de a se bucura de o esistenţă superioră, care l aştéptă în regiunile eteriale a se îmbrăca în noua haină, care sub ceruri mai profunde îi vor deschide orizonuri cu totul nóuĕ. Căci, dacă sufletul nostru este vicios şi corupt; dacă în tot timpul vieţii vóstre pământesci a-ţi şedut înfundaţi în interese materiale, daţi lucrul numai ocupaţiunilor şi actelor curate fisice, care ve confundă cu animalele, dacă inima vóstră a fost severă, consciinţa vóstră mută, instinctele vóstre înjositóre şi rĕutăciόse, veţi fi condamnaţi a reîncepe pe pământ o a dóua esistenţă. Ve-ţi duce încă o dată sau mai de mai multeori sarcina vieţei, pe acest glob desmoştenit, unde suferinţa fisică şi rĕul moral şi-au ales locuinţă, unde fericirea nu e cunoscută, şi nenorocirea lege universală.

Mai e un alt motiv, pentru a cultiva cu îngrijire facultăţile sufletului nostru, şi a ne purifica neîncetat prin practicarea binelui. Persónele nobile şi generóse, sufletele alese sunt sigurile demne a comunica cu morţii, cu fiinţele scumpe, ce au perdut. Dacă suntem încărcaţi cu ruşini morale, nu vom primi nici un ajutor de la fiinţele ce am iubit şi care ne-au părăsit. Incă un motiv puternic a ne perfecţiona neîncetat.

Unul dintre cele mai bune mijlóce de a perfecţiona şi de a înobila sufletul nostru, de a-l ridica d'asupra condificiurilor pământesci, de a l apropia de înalte sfere, este sciinţa. Studiaţi, lucraţi pentru a cunósce natura, a înţelege fenomenele şi mediiele care ne înconjură, a ve esplica universul, din care faceţi parte şi sufletul vostru se va mări. Este într'adevĕr un trist spectacol, acela al ruşinósei nesciinţe, în care trăesce aprópe lumea tótă. Populaţiunea globului nostru este aprópe de 14 sute milióne de individi, dintre acestia s'ar putea numĕra abia dece milióne, care au studiat sciinţele, şi al căror spirit sě fie adevĕrat cultivat. Tótă cea laltă parte este dat unei leni intelectuale, care-i apropie de animale. Pământul nu e decât an capĕt nemărginit de prostie. Sub raportul sciinţei, mai toţi ómenii mor cum s'au născut; n'au adăugat nici o idee, nici o cunoscinţă la a cele pe care părinţii lor, neînvĕţaţi ei înşişi le-au pus în cap în primii ani ai copilării.

Cu tóte astea, graţie lucrărilor şi vegherilor unor ómeni distinşi, cunoscinţele ce posedăm adi sunt imense; am făcut paşi urieşi în studiul naturei şi legilor ei.

Recunóscem mecanismul şi ordinea universului, am învĕţat a arunca departe încelătórea dovadă a simţurilor nóstre şi-am distins drumul real al diferiţilor aştri, asemenea în aparenţă, care strălucesc pe cer nóptea. Noi scim, că sórele e nemişcător în mijlocul lumei nóstre, şi un cortegiu de planete printre care e şi pământul, se învêrtesc împregiurul sórelui, într'o orbită a cărei curbă matematică este fórte bine ficsată. Cunóscem causa dilelor şi a nopţilor, asemenea a anotimpurilor, şi putem predice întórcerea aştrilor la un órecare punct din orbita lor, întâlnirile lor, întunecimile şi disposiţiunea lor momentană.

(Va urma.)

înregistra cu litere negre în istoria Sêrbiei ḑilele de 18 și 19 Maiu 1891 și aceste litere sunt de ajuns ca Milan sĕ fie considerat de istorie de omul, care pagubă a fost că a ajuns pe tron și a pus vre-odată carónă pe cap.

IOAN BRATIANU.

Ioan C. Brătianu, născut la Bucuresci în anul 1822, după date mai positive la a. 1819, a intrat la vêrsta de 16 ani în armată și preste trei ani a plecat la Paris sĕ-și completeze studiile. A urmat cursurile scólei politechnice, apoi ale colegiului de Francia, urmând cursurile de istorie, economie politică, arta militară, etc. După revoluțiunea din Februariu de la Paris, a venit la Bucuresci, unde a fost unul din membrii cei mai zeloși ai comitetului revoluționar și a fost apoi unul din cei patru secretari ai guvernului provisoriu. Prefect al poliției, sub locotența domnéscă, fu proscris după ḑiua de 12 Septembre și se duse ér la Paris, unde publică mai multe broșure și scrisori periodice. A fost deținut în urma unei sentințe a tribunalului corecțional din Paris, care îl condamnase la trei luni închisóre și 3000 de franci amendă pentru lucruri de presă și fu eliberat numai după ce curtea cu juriu îl achitase. In Iuliu 1856, Ioan Brătianu se întórse în țară și fu ales membru în divanul adhoc. Chemat de mai multe ori la putere, a ocupat, în cabinetul Catargiu, ministeriul de finanțe, pe care l'a reocupat în anul 1868. — Retras din afaceri și chiar din viața publică, I. C. Brătianu câțiva ani mai târḑiu fu redaus la putere de curentul ce se formase atunci în țéră, mai întâiu ca simplu membru în cabinet, apoi ca president al consiliului (26 Iuliu 1876). In momentul intrarei rusilor în țéră, I. C. Brătianu a schimbat portofoliul financelor cu cel al internelor. După resboiu, guvernul lu I. C. Brătianu ajunse în o situațiune critică. Pacea de la Sân Stefano departe de a oferí României vr'un avantagiu, îi răpia Basarabia. I. C. Brătianu a plecat în strĕinătate, pe la curțile din Viena și Berlin ca sĕ dobândéscă protecțiune pentru causa României. In congresul din Berlin el a luat parte, dimpreună cu dl M. Cogălniceanu, dar fără vot deliberativ, și fără a puté dobêndi pentru România dreptate.

In anul 1886 éră fu chemat în fruntea guvernului și cârmuì și cu mai multă precauțiune și pĕtrundere, îmbogățit fiind și cu mai mari esperințe; el guvernà cu atîta resultat încât reușì a esopera recunóscerea suveranității române și ridicarea României la rangul de regat. Relațiunile către puterile esterne a făcut sĕ fie amice, a domolit patimile de partidă din launtru și a croit calea la reforme importante. In 4 Martiu 1888 își dede demisiunea, de și la alegerea din Februariu, partida națională-liberală dobândise o mare maioritate, pentru că stânga parlamentară îi făcuse mari greutăți. După ce dl Ghica, presidentele senatului, nu reușì se formeze cabinetul ministerial, Brătianu în 12 Martiu formà din nou un cabinet ministerial, repași însĕ din nou în 1 Aprile al aceluiași an, pentru că radicalii sub conducerea fratelui seu Dem. Brătianu însoțiți cu boerii s'au aliat contra lui și provocară mari scandaluri. La alegerile nóuĕ urmate apoi, pre cum se scie, partida liberală rĕmase în minoritate, deci el demisionà, făcênd loc junimistilor și conservatorilor și se retrase la viéță privata la moșia sa Florica, de unde sosí sguduitórea scire despre suferința și mórtea sa. —

Regele a esprimat în persónă condolențele sale; regìna, principele moștenitor precum și M. Cogălniceanu a trimis următórele telegrame:

D-nei Pia Brătianu

Florica.

Sunt cu ìnima lângă inima sdrobită a d-vóstre, a cărei durere este de toți simțită și jelită de întréga țéră.

Cerul sĕ ve ajute în acésta crudă încercare.

Elisabeta.

D-nei Pia Brătianu

Florica.

O durere nemĕsurată a isbit familia d vóstră prin încetarea din viéță a scumpului d vóstră soț. Țéra e greu lovită prin mórtea bărbatului, care a slugit-o în timp de o jumĕtate de véc cu tóte puterile simțĕmintelor sale și cu tótă lumina unei cugetări patriotice. Unesc durerea inimei mele cu aceea a d-vóstrĕ și a întregei țĕri, rugând pe Dḑeu în nemărginita lui bunĕtate se vĕ mângăe în acésta durere, care a întășurat în jalnicile sale cute ori ce suflet, ce simte românesce.

Ferdinand.

D-nei Pia Brătianu.

Florìca.

Bolnav și eu nu pot face alta decât sĕ plâng, căci îmi lipsesce chiar putința de a alerga la Florica și a-mi lua adio dela acela cu care am lucrat o jumĕtate de secol și de aprópe și de departe, nu pot ați da altă mângăere decât că porți numele întâiului cetățén al României. Dreptatea posterității începe de astăḑi pentru Ioan Brătianu. Ómenii de astăḑi și mari și mici pot fi ingrați pentru Ioan Brătianu, istoria însĕ și istoria cea nepărtinitóre, aceea care purcede din mintea și inima unei națiuni întregi, va păstra în litere neșterse memoria aceluia, care și a pus numele în capul tuturor actelor mari naționale și politice ale renascerei României. Acest nume este alui Ioan Brătianu și D-Ta esci ilustra sa vĕduvă. Găsesce ți mângăere în acest nume neperitor și în lacrimile unei întregi națiuni, care curg astăḑi împreună cu ale D-tale.

M. Cogălniceanu.

Scrisórea I. P. S. Metropolit-Primat, adresată Dómnei Pia Brătianu.

Domnă!

Conform dorinței esprimată de Domnia Vóstră prin dl Dimitrie A. Sturdza, am onóre a ve face cunoscut, că astăḑi am dàt ordin telegrafic protoiereului județului Muscel, ca sĕ autoriseze înmormântarea scumpului Domniei Vóstre soț, lângă fica sa la via Florica.

Impărtășind cu întréga națiune, adâncă durere pentru perderea ireparabilă, a celui mai înalt Geniu patriotic al scumpei nóstre țĕri, care în decurs de o jumătate de véc, a fost drapelul mândru și cheia de boltă a întregului edificiu național românesc, ve rog, a primi și din parte mi sentimentul datorit în asemenea supremă împrejurare, rugând pe Dumneḑeu sĕ priméscă în locașul fericirei pe ilustrul reposat, ér pe Domnia Vóstră se vĕ întăréscă în a suporta durerea causată de acéstă perdere.

Ca Metropolit Primat al bisericei române, trimit binecuvântarea și ertarea Arhieréscă pentru sufletul celui mai mare bărbat al némului romanesc ér pe D-Vóstră și familia D-Vóstră ve bine cuvintez.

Primiți dómnă Archieréscă bine cuvêntare.

Iosif Metropolit Primat.

Fundațiunea universitară Carol I.

„Monitorul oficial“ de Dumineca 5/17 Maiu publică în fruntea sa următórea scrisóre a regelui Carol, către președintele consiliului:

Peste câteva ḑile România va sĕrba a dóuĕḑeci și cincea aniversare a Domniei Nóstre.

Providența a voit acésta: din ḑina când am îndreptat primii Nostri pași în acésta frumósă țară. Ea a revĕrsat cu îmbelșugare binecuvêntările sale asupra faptelor Nóstre. Cu ajutoriul ei am putut străbate acésta lungă trecere de vreme, încungiurat fiind din partea scumpului Nostru popor cu o încredere și o iubire, cari au fost rĕsplata cea mai dulce a silințelor Nóstre spre propășirea și fericirea lui.

Urmând pilda bunilor domni din trecut și spre amintirea faptelor împlinite în acest pătrar de veac, voim a înființa un așeḑĕmênt spre binele tinerimei universitare dela tóte facultățile din țară, al căruia scop va fi de a procura studenților un loc de întrunire înzestrat cu o bibliotecă totdeuna deschisă, unde vor putea satisface iubirea lor de studiu: de a veni în ajutoriul acelora dintre dênșii, cari intreprindu lucrări speciale sub direcțiunea profesorilor lor sau pentru tipărirea teselor; cum și de a da subvențiuni acelora, cari din lipsă de mijlóce ar fi siliți sĕ întrerupă studiele lor în dauna culturei generale a țerii.

Spre îndeplinirea acestui scop facem danià de pe acum ministerului cultelor și al instrucțiunei publice o casă, ce se va clădi cu cheltuiala Nóstră de pe planurile aci alăturate pe un loc așeḑat în fața palatului Nostru

Punem de odată la disposițiunpa aceluiași ministru suma de 200,000 lei în rentă română 5 la sută.

Pentru ca acest așeḑĕmênt se pótă lua desvoltarea dorită și sĕ se estindă cât mai mult efectele sale binefăcĕtóre, dorim ca el sĕ fie recunoscut ca persónă morala și vĕ rugăm, dle președinte al consiliului, ca împreună cu colegii dvóstră sĕ aduceți în sesiunea actuală a corpurilor legiuitóre un proiect de lege în acest sens.

Așeḑĕmêntul va purta numele de *„Fundațianea universitară Carol I.“*

Cât pentru amĕnuntele administrațiunei sale și statutele după, cari se va conduce acestea, se vor ficsa mai la urmă.

Dorința Nóstră, a reginei și a principelui moștenitor este ca acésta fundațiune sĕ contribue a întări frăția printre tinerimea universitară și a hrăni simțĕmêntul patriotic, care înalță sufletul ei.

Alegênd noi înșine locul viitórei clădiri, am voit ca ea sĕ se ridice aprópe de reședința Nóstră, adecă sub ochii și sub ocrotirea nóstră, fiind că vedem în tinĕra generație speranța patriei și unul din sprijinele cele mai temeinice ale tronului și dinastiei Nóstre.

Plin de încredere, că acésta a Nóstră dorință se va împlini, ve rog, scumpul meu președinte al consiliului, se primiți încredințarea sentimentelor Nóstre de înaltă stimă.

Bucuresci, în 3 Maiu, 1891.

Carol.

In privința darului generos, pe care M. Sa regele l'a făcut tinerimei universitare. „Timpul“ dă următórele amĕnunte:

Maj. Sa dăruesce casa sa din strada vămii împreună cu curtea și grădina, care pot fi prețuite de aprópe 300,000 franci.

Pe acest teren se va clădi un palat, care va costa 500,000 franci, unde va fi așeḑată o bibliotecă și unde vor fi săli de studiu și de întrunire.

Regele mai face un dar de 200,000 franci al cărui venit va fi efectat la tipărire de teze și de lucrări scietifice precum și la ajutóre pentru studenții fără mijlóce.

Prin urmare darul făcut de Maj. Sa regele se urcă la *cifra* de circa un milion.

Sinodul archidiecesan.

Ședința VII, ținută la 4/16 Maiu, 1891.

Ședința se deschide la 9½ óre a m.

Se cetesce protocolul ședinței a VI. de la3/15 Maiu a. c. și se autentică.

Se presentéză:

a) raportul consist. ddto 26 Aprile a. c. Nr. 2982, prin care se promovéză raportul general al fundațiunei „Șaguna“;

b) raportul consist. ddto .... prin care se promovéză propunerea comisiunei administrative a fundațiunei „Șaguna“ prin care se cere, ca asesorul Zaharia Boiu sĕ fie și mai departe membru al ei;

c) dep. sinodal Teodor Herman presentéză o propunere de urmatoriul cuprins:

„Considerând, că afacerile oficióse impuse de biserică și stat, cu a căror împlinire este însărcinată preoțimea nóstră, se înmulțesc din an în an;

Considerând, că cu deosebire îndatoririle impuse preoțimei din partea statului sunt cuprinse în o mulțime de ordinațiuni ale guvernului și legi ale statului, pe cari preoțimea în mare parte nu le cunósce și chiar de le ar cunósce este imposibil de a le ținé tóte în evidență așa încât la casuri concrete sĕ se pótă folosi din ajuns de ele și din acéstă causă de multe ori neputêndu-și împlini chemarea precum sĕ recere și nici validita favorurile și drepturile ce în sensul acelora i-ar compete, urméză multe neplăceri și chiar daune însemnate:

Sinodul recunósce necesitatea adunărei ordinațiunilor guverniale și a legilor de stat din vigóre referitóre la biserica și preoțimea, la scóla și învĕțătorimea nóstră, precum și la afacerile ce privesc pe acestea, și arangiarea lor într'un manual, pentru a cărui compunere, consistoriul archidiecesan sĕ însărcinéză a publica concurs pe lângă punerea în vedere a unui premiu curespunḑĕtoriu pentru acela dintre manualele, respective colecțiunile întrate în acéstă materie, care se va judeca din partea consistoriului de cea mai bună; eventual a afla o altă modalitate óre care pentru compunerea unui astfel de manual respective colecțiuni.

Se transpun tót com. organisătóre.

Se presentéză:

a) raportul consist. Nr. 2942, prin care sĕ promovéză rugarea parochului Leontin Ungur din Zlasti pentru o remunerațiune;

b) suplica parochului Vasiliu Nașcu din Bărlad pentru un ajutoriu anual de 100 fl.;

c) raport consist. prin care sĕ promovéză rugarea cantorului din Marpod Mateiu Maier, pentru o pensiune anuală;

d) cererea parochului Iosif Boca din Valea mare pentru un ajutoriu;

e) cererea parochiei Boholț pentru adnecsarea la tractul Făgărașului.

Se transpun com. petiționare

Comis. verificătóre prin ref. seu dep. I. Turcu raportéză că dep. mirean ales în cercul XII al Clujului N. Almășan presentând se impersónă la sinod a declarat, că nu póte produce credențiunalul, neavêndu-l momentan la mâna, dar reflectéză la mandatul seu de deputat, neobvenind nici o pedecă în contra alegerei propune verifiraeca:

Propunerea com. sĕ primesce și dep. V. Almășan se declară de verificat.

Urméză la ordinea ḑilei comisiunea organisătóre.

Raportorul aceleia dep. Parteniu Cosma, referând asupra raportului consist. Nr 2879 plen. cu privire la fondul de pensiune archidiecesan, face pe scurt istoricul acestei cause de mare importanță, începênd dela anul 1880 până în present, arată, că au întrat la consistoriul archidiecesan în acéstă causă trei proeicte:

I-ul presentat de comisiunea consistorială esmisă prin hotărîrea ddto 3 Aprile 1889.

II-lea presentat de dep. sinodal ales Dr. Ioan Moga şi

III-lea un proiect elaborat de mai mulţi deputaţi sinodali sibieni.

Consistoriul archidiecesan prin raportorul seu mai sus amintit promovéză tóte trei proiectele la Ven. sinod, observând, că proiectul din urmă elaborat, de deputaţii sibieni, fiind mai sistematic lucrat e cel mai corespundĕtoriu scopului, de aceea îl şi recomandă de basă la desbaterea specială.

In necs cu acestea comisiunea propune:

I.

In general:

Constatându se din partea consistoriului archidiecesan, că proiectul de statut pentru pensionarea preotimei şi a funcţionarilor bisericesci din archidiecesă, declarat prin conclusul sinodal Nr. 125 din 1888 de „acceptabil în principiu,“ ca necorĕspondĕtoriu referinţelor nóstre bisericesci, este neesecutabil, acela se abandonéză;

ér de basă pentru desbaterea specială se primesce proiectul elaborat de mai mulţi deputaţi sinodali, acceptat şi recomandat şi din partea consistoriului şi sĕ alătură la protocol sub litera./·

V. Damian face următórea contra propunere: „Proiectul de statute pentru fondul de pensiuni pentru preoţi etc., din causă că acela nu este aşeḑat pe base reale şi cuota de contribuire a participanţilor nesalarisaţi este în disproporţiune jignitóre cu cuota de pensiune, ce o primesc în asemănare cu favorul, ce sĕ face participanţilor salarisaţi, cari relativ contribuesc cu mai puţină tacsă anuală şi li se asigură o pensiune neasĕmânat mai mare; mai departe din causă, că acel proiect nu vine direct dela consistoriul archidiecesan, carele a avut dela sinod un operat şi a fost îndrumat ca pe acela sĕ-l presenteze emendat în sensul indigitărilor, ce i s'au dat; — nu se primesce de basă la discusiunea specială şi sĕ remite consistoriului archidiecesan ca sĕ l studieze şi combineze cu materialul, ce l mai are adunat şi astfeliu îndreptat sĕ l presenteze la procsima sesiune a sinodălui.

Asupra acestor dóuĕ propuneri se încinge o viuă discusiune după a cărui încheere punêndu-se la vot contra propunerea deputatului V. Damian asupra acesteia la cererea în scris a 18 deputaţi sĕ decide prin votisare nominală, votând contra deputaţii:

Vasiliu Almăşan, Ambrosiu, Bêrsan Zacharia Boiu, Valeriu Bologa, Sava Borha, Gerasim Candrea, Demetriu Coltofean, Parteniu Cosma, Nicolau Cristea, Iuliu Dan, George Danilă, Danilă David, Georgiu Dima, Ioan Droc, Nicanor Frateşiu, Romul Furduiu, Ioan Hannia, Teodor Herman, Nicolau Ivan, Dr. Liviu Leményi, Pantaleon Lucuţa, Ioan Macellariu, Traian Meţian, Aldulea Meţian, Dr. Ioan Mihu, Silvestru Moldovan, Zevedeiu Murĕşian, Dr. Nicolau Olariu, Pavel Oprişa, Iosif Orbonaş, Ioan Papiu, Avram Pecurar, Ioan Popescu, Dr. Vasiliu Preda, Cav. Ioan Puşcariu, Iosif Puşcariu, Ioan Raţ, Tuliu Roşescu, Galaction Şagău, Georgiou Şandor, Ioan Sandru, Nicolau Strĕvoiu, Dr. Absolon Todea, Victor Tordăşan Dr. Nicolau Vecerdea, Mateiu Voilean, Ioan Turcu se abţine.

Doi deputaţi n'au votat, ér pentru contra propunere a votat propunătoriul Vasiliu Damian.

In conformitate cu acest resultat sĕ enunţă drept conclus sinodal, că propunerea comisiunei în tecstul de mai sus s'a primit, ér contra-propunerea dep. V. Damian, nefiind spriginită, a căḑut.

Intrând în desbaterea specială la propunerea comisiunei, titlul dinpreună cu §§. 1. 2. şi 3. se statoresc precum urméză:

Statutul

fondului de pensiuni al archidiecesei greco-orientale române din Transilvania.

Dispoziţiuni generale.

§. 1.

In scopul pensionărei preoţilor din archidiecesă, a funcţionarilor consistoriali, sub cari se înţeleg: vicariul archiepiscopesc, asesorii consitoriali ordinari, funcţionarii de cassă şi întreg personalul de cancelarie, profesorii seminariali şi profesorii dela scólele medii şi comerciale, mai departe pentru pensionarea vĕduvelor şi ajutorarea orfanilor lor se crează un fond, care se numesce: „Fondul de pensiuni al archidiecesei greco-orientale române din Transilvania.“

§. 2.

Fondul de pensiuni este proprietatea archidiecesei greco-orientale române transilvane, şi se administréză prin consistoriul archidiecesan după normele esistente.

§. 3.

Fie care funcţionariu de categoria celor numiţi în §. 1. încât nu participă deja la vre-un fond de pensiuni gr. or. din archidiecesă, aprobat din partea consistoriului archidiecesan, este datoriu sĕ participe la acest fond.

La §. 4 comisiunea propune următórele:

Fondul de pensiuni se forméză:

1. Din a patra parte a venitelor anuale ale fondului Rudolfin.
2. Din tacsa fundamentală; (§. 5.)
3. Din tacsa anuală; (§. 7.)
4. Din contribuirile comunelor bisericesci; (§. 8.)
5. Din venitul unui disc, care se va purta în bisericile parochiale spre acest scop; (§. 9.)
6. Din venitele parochielor vacante până la întregirea lor; (§. 10.)
7. Din economiile intercalare la posturile salarisate; (§. 11.)
8. Din suma destinată pentru ajutorarea vĕduvelor preotese din venitele tipografiei archidiecesane, (§. 12.)
9. Din tacsele esamenului de cualificaţiune preoţesc. (Stat. org. §. 121 punct 8) şi profesoral.
10. Din tacsele şi pedepsele dictate de autorităţile bisericesci spre acest scop.
11. Din donaţiuni şi legate făcute în favorul acestui fond.

Sumele incurse din resursele indicate în punctele 2. 6. 7. şi 11 forméză aceea parte a fondului, carea numai cu venitele sale contribue la scopul lui

Faţă cu propunerea comisiunei se fac următórele contra-propuneri:

Deputatul Dr. Liviu de Lemenyi la punctul 1. propune ca fondul Rudolfin se contribue cu a treia parte a venitelor sale anuale la fondul acesta.

Deputatul Vasiliu Dămian propune ca punctul 1 sĕ rĕmână cu totul afară din venite.

Tot faţa cu punctul prim deputatul Dr. Ioan Mihu la tecstul comisiunei propune următoriul adaos: până atuncia, când trebuinţele fondului de pensiuni nu vor puté fi acoperite din alte isvóră de venit.

La punctul 6 deputatul Ioan Şandru propune sĕ se lase afară venitele contemplate din parochiile vacante.

După desbaterea meritorică se pune la vot propunerea deputatului Vasiliu Dămian, care cade, asemenea cade şi cea a deputatului Dr. Liviu Lemeny şi Ioan Şandru, şi se primesce propunerea comisiunei dimpreună cu aditamentul deputatului Dr. Ioan Mihu, statorindu se §. 4 în urmótoriul tecst:

Fondul de pensiuni se forméză:

1. Din a patra parte a venitelor anuale ale fondului Rudolfin până atunci, când trebuinţele fondului de pensiuni nu vor puté fi acoperite din alte isvóră de venit.
2. Din tacsa fundamentală; (§. 5.)
3. Din tacsa anuală; (§. 7.)
4. Din contribuirile comunelor bisesicesci; (§ 8)
5. Din venitul unui disc, care se va purta în bisericile parochiale spre acest scop; (§. 9.)

Din venitele parochielor vacante până la întregirea lor; (§. 10.

7. Din economiile intercalare la posturile salarisate. (§. 11)
8. Din suma destinată pentru ajutorarea vĕduvelor preotese din venitele tipografiei archidiecesane; (§ 12.)
9. Din tacsele esamenului de cualificaţiune preoţesc (stat. org. §. 121 punct 8.) şi profesoral.
10. Din tacsele şi pedepsele dicdate de autorităţile bisericesci spre acest scop.
11. Din donaţiuni şi legate făcute în favorul acestui fond.

Sumele incurse din resursele indicate în punc- 2. 6 7. şi 11 forméză aceea parte a fondului, carea numai cu venitele sale contribue la scopul lui.

Ie necs cu acest § deputatul Ioan Macelariu face următóre propunere:

Ca mijloc nou pentru formarea fondului de pensiuni sĕ se dispună adunarea unei tase de 20 cr; după fie-care cas de cununie şi de mórte.

La votare, — propunerea nu se primesce.

Fiind timpul înaintat şi anunţându-se şedinţa procsimă pe mâne la órele 11 cu continuarea desbaterei asupra acestui raport, şedinţa se încheie la órele 1$^3/_4$ p. m.

Raportul general

al consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu despre activitatea sa în decursul anului 1890.

Nr. 2,366 scol.

Cu privire la activivitatea consistoriului, ca senat scolariu, însĕmnăm, că acest senat a ţinut în decursul anului 1890 şedinţe 43, dintre cari 42 ordinare şi 1 estraordinară.

Piese în resortul acestui senat au întrat 2759, dintre cari cu finea lunei Decembre 1890 neresolvite erau 2, şi de presinte şi acestea sunt resolvite.

II Starea învĕţământului.

A. Institutele de învĕţămĕnt.

1. Scólele medii.

a) In Braşov.

In decursul anului scolariu 1889/90 la gimnasiul mare din Braşov au funcţionat 10 profesori, 8 ordinari definitivi. 1 ordinariu provisoriu şi 1 suplent; dóuĕ catedre, una din limba latină şi una din religiune au fost suplinite prin profesorii gimnasiali.

Scolari la începutul anului au fost în tóte 8 clasele 249; în decursul anului au părăsit institutul 7 şi au rĕmaş neesaminaţi 5 scolari. Rĕmâne deci la finea anului numĕrul elevilor 237. Dintre acestia gr. or. 207, gr. cat. 28 şi ev. lut. 2.

La esamenul de maturitate au fost admişi 16 elevi absolvenţi ai gimnasiului. Dintre aceştia cu considerare la puţinele prestaţiuni cu ocasiunea esamenului scripturistic s'au respins 2 şi la esamenul oral s'au admis 14. In decursul esamenului din causă de bólă s'au retras 3 elevi şi esamenul l'au depus 11. Dintre acestia 11 elevi au raportat calcul bun 9, şi au fost provĕḑuţi cu testimoniu de maturitate; 2 însĕ au fost respinşi şi relegaţi la repeţirea esamenulu în terminul din Septembre. La terminul din Septembre pelângă cei 2 respinşi s'au însinuat şi cei 3, cari la terminul din Iuniu s'au retras din causa de bólă şi 4 au fost declaraţi maturi, ér 1 s'a respins până la terminul din Decembre 1890, la care termin şi acesta a depus esamenul, şi a fost provĕḑut cu testimoniu de maturitate.

In cele 4 clase ale scólei reale inferióre au funcţionat 9 profesori, dintre cari patru ordinari definitivi, 1 catichet şi 4 ordinari definitivi dela scóla comercială.

Numĕrul elevilor la scóla reală cu începutul anului scolariu a fost 128, dintre cari în decursul anului au părăsit institutul 8, rĕmânĕnd cu finea anului numĕrul elevilor 120, dintre acestia au fost gr. or. 109, gr. cath. 7, de confesiunea mosaică 4; români 116, israeliţi 4.

La scóla comercială au funcţionat 4 profesori ordinari definitivi dela acéstă categorie de scóle şi cei 5 dela scóla reală. Numĕrul elevilor 36, dintre cari gr. or. 33, gr. cat. 3.

La esamenul de maturitate s'au admis 7 elevi absolvenţi ai scólei comerciale, dintre-cari au depus esamenul cu succes 6, 1 s'a respins pe termin de 2 luni de ḑile.

Numerul total al elevilor dele tóte 3 categoriile de scóle este 393. Dintre acestia români 387, germani 2, israelţi 4; gr. or. 349, gr. cat. 38, ev. luth. 2, mosaici 4.

In comparare cu anul scolariu 1887/8 cu elevi 408 se arată o descrescere de 15, şi cu anul scolariu 1888/9 cu elevi 396 o descrescore de 3.

Programa gimnasiului se alătură sub 1).

b) Gimnasiul inferior din Brad.

La acest gimnasiu au funcţionat 6 profesori, 4 ordinari definitivi, 1 ordinariu prorisoriu şi 1 ca director şi catechet.

La inceputul anului scolariu s'au inmatriculat 106 elevi ordinari şi 2 privatişti, cu totul 108. Cu finea anului au depus esamenul 103, dintre cari gr. or. 95, gr. cat. 6, rom. cat. 1, ev. ref. 1.

In comparaţiune cu anul scolariu 1887/8 cu numĕrul total al elevilor de 90 se arată o crescere de 13, şi cu anul scolariu 188/9 cu numĕrul total de 95, o crescere de 8 elevi.

Programa gimnasiului se alătură sub 2).

Varietăţi.

* (Personal.) Cu trenul de aséră 9 óre 30 m. a sosit în Sibiiu Alteţa Sa archiducele **Iosif**, comandantul suprem al honveḑimei spre a inspecţiona trupele de honveḑi de aici. La gară a fost întimpinat de autorităţile militare şi civile. Inmediat după sosire la hotelul „Neuribrer“ Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit **Miron Romanul** şi-a făcut reverenţia. Alte autorităţi militare şi civile n'au fost primite în audienţă.

* (Iubileu.) Sĕrbarea iubileului de 150 de ani a regim. 51 s'a făcut conform programului. Amĕnunte vom aduce în Nr. viitoriu.

* (Insciinţare.) Onoratul public este învitat a participa la „Maialul“ scólelor de fete române din loc, ce se va ţiné Luni în 25 Maiu, în pădurea „Dumbrava.“

Plecarea la 7 $^1/_2$ óre, dela localitatea scólei civile de fete a „Asociaţiunei.“

Sibiiu, 23 Maiu, 1891.

Direcţiunea.

* (Maial în Răşinari). Dumineca şi-a ţinut tinĕra reuniune a femeilor române din Reşinari maialul. Scopul măreţ cel urmăresce acésta reuniune pretinde, ca tot românul din Răşinari, care are inimă pentru promovarea culturală-naţională sĕ contribue după puteri la ajungerea scopului. Dar nu toţi răşinărenii sciu apreţia actele nobile. O accentuez acésta, căci a fost bătătoriu la ochi, că 2 preoţi, o parte dintre învĕţători şi din ceealaltă inteliginţă nu numai că a absentat demonstrativ, dar a umblat sĕ zădărnicéscă acéstă petrecere nevinovată.

In butul rĕu voitorilor însĕ petrecerea a reuşit cu un succes strălucit. Presidenta reuniunei d-na preotésă **Goga** vicepresidenta dşóra **Dancăş**, secretara d-na **Cărpenişan** şi cassiera dna M. Dancăş au sciut sĕ-şi implinéscă datorinţa cu cea mai mare sânţenie. Onóre lor!

La maial ne-a onorat d na Agapi **Boiu** soţie de asesor consistorial cu mai mulţi membri ai familiei şi alte rndenii, dna protopopésă Maria Maier, din Sĕlişte, dnii: Dr. Remus Roşca secretariu consistorial, Nicolau Ivan, redactor, G. Moian instructor Ioan Broju publicist, părintele Baca din Poplaca şi alţii, cari toţi au venit numai ca se contribue la promovarea scopului, care l urmăresce reuniunea.

Petrecerea din pădure s'a continuat în sala scólei. Mai ţin sĕ amintesc, că o parte considerabilă din succesul petrecerei se atribue harnicului preot I. Goga, dlor: Bucur Dancăş, N. Cărpinişan notariu, G. Frăţilă învĕţător şi V. Droc, econom.

Un răşinărén.

* (Distincţiune.) Deputaţiunea regim. 2 de husari, care a luat parte la înmormântarea marelui principe Nicolae a fost bine primită în Petersburg. Cât timp a stat acolo a fost óspele ţarului. Membrii deputaţiunei în frunte cu colonelul Zalay au fost decoraţi. La reîntórcere au fost primiti în audienţă de Maj. Sa monarchul nostru.

*(Pusca Mannlicher.) Regimentele de husari încă vor fi provĕdute cu carabine Mannlicher. Spre scopul acesta se vor conchiema la Viena câte doi oficeri din fie care regiment, cari vor primi instrucţiunile necesare.

* (Clădire.) Vice-comitele comitatului Sibiu face cunoscut, că în 2 Iuniu a. c. la 6 óre a. m. va ţiné pertractarea ofertelor ce vor intra pentru construcţiunea unui pod peste drumul iurisdicţional Tălmaciu - Vurpĕr - Nochrichiu Nr. 7. Informaţiuni mai deaprópe se dau în cancelaria oficiului vicecomitetului.

Academia română.

Concursuri pentru premii.

(Urmare.)

La acestea se mai adaugă următórele disposiţiuni luate de societatea academică.

1. La concursurile acestor premii se pot presenta şi opuri preînoite în nóue ediţiuni, cari se vor fi retipărit în cursul anului de autori în viaţă.

2. După cuprinderea chiar a testamentului, traducţiunile din limbi strĕine sunt escluse dela concurs; se va face însĕ esceptiune pentru acele traducţiuni de pe opuri strĕine clasice, cari:

a) sau prin dificultăţile învinse ale unei perfecte reproduceri în versuri românesci, vor constituí adevĕrate opuri literare ale limbei române;

b) sau prin anecsarea de elucidări şi de note scientifice, cu totul proprii traducĕtoriului îşi vor fi însuşit meritele unor lucrări originale în limba română.

3. Cărţile premiate de Academia română din alte fonduri ale sale sau cele tipărite din iniţiativa şi cu spesele ei nu pot intra la concurs pentru premiile Năsturel din seria B.

4. Premiile Năsturel din seria B, se pot acorda nu numai unor opuri complete, ci şi părţii unui op tipărit în cursul anului, cu condiţiune însĕ ca acéstă parte sĕ fie de valórea şi de întinderea unui volum şi nu de simple făscióre, (minimum 400 pag. format în 8⁰ garmond).

5. Premiarea unei părţi a unui op la un concurs anual nu împedecă premiarea unei alte părţi a aceluiaşi op la un concurs posterior.

6. Opurile anonime şi pseudonime vor puté fi admise la concursul cărţilor tipărite, ér autorii lor spre a primi premiile acordate, vor trebuí sĕ justifice proprietatea lor.

IV. „Premiul Asociaţiunei craiovene pentru desvoltarea învĕţământului public", în sumă de lei 1.500 se va decerne, în sesiunea generală din 1892, celei mai bune cărţi didactice în limba română dintre cele tipărite dela 1 Ianuariu 1890 până la 31 Decembro 1891.

Terminul estrem al depunerii la cancelaria Academiei, în 5 esemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este 31 Decembre 1891.

V. „Premiul Statului Eliade Rădulescu" de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1892, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Nascerea şi inmormêntarea la români. Datine şi credinţe".

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decembre 1891.

VII. „Premiul Statului Eliade-Rădulescu", de 5 000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1893 unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut literar, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuariu 1891 până la 31 Decembre 1892.

VII. „Premiul Statului Lazăr", de 5,000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1893 celei mai bune lucrări în limba română asupra următoriului subiect:

„Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic şi al composiţiunii lor chimice".

Manuscrisul va trebuí se cuprindă materie pentru circa 300 pagine pe tipariu în 8⁰ garmond.

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi pană la 31 Decembre 1892.

VI „Premiul G. San-Marin, în sumă de 1.500 leì, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1893, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Consideraţiuni asupra comerciului României cu ţĕrile streine atât la Orient cât şi la Occident, începĕnd cu secolul al XVI lea până la anul 1860."

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decembre 1892.

VIII „Premiul Neuschotz", de 1.500 lei, se va decerne, în sesiunea generală din 1893, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Compendiu istoric asupra desvoltărei industriale la români până în 1875".

Terminul estrem al presentării manuscriselor la concurs va fi 31 Decembre 1892.

X. „Premiul Statului Eliade Rădulescu," de 5.000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1894, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Studiu asupra basmelor române în comparaţiune cu legendele antice clasice şi în legătură cu ale popórelor învecinate şi ale tuturor popórelor romanice

(Va urma.)

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghirbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2 24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat-	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8 30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea-Oşorheiu-Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs.-Oşorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2·41—
Simeria (Piski)	546	3.—

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişórâ	—	10.52	5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 54 Sibiiu, Marți 14/26 Maiu 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 13 Maiu.

In viața unui popor un numĕr de 25 de ani este cu mult mai puțin ca sĕ se pótă susținé, că în acest interval poporul a trecut prin transformări radicali, a acceptat alte datine și a făcut progrese uriașe în desvoltarea sa. Așa e pretutindenea în lume, care în cursul ei de desvoltare nu cunósce salturi. Cu tóte aceste sunt epoce anumite, sunt ani, sunt momente, cari decid în viața popórelor, sunt anumite condițiuni date, de cari dacă profită celor ce li se dă, a le avé, atunci lumea rĕmâne uimită la cele ce se petrec în viața unui popor. Atari momente au fost date în abundanță românilor dela 1866, de când Carol de Hohenzollern a pus piciorul pe pămêntul României și prima ḑicere rostită pe acel pămênt i a fost „sum român“.

Adus în țéră de Ioan Bratianu, principele Carol a trebuit sĕ se identifice cu poporul român, a trebuit sĕ-și pună la inimă ridicarea acelui popor, care după tradițiunile lui, după virtuțile lui merita o sórte mai bună între celelalte popóre europene.

Strivit de órdele barbare, dar nu îngenunchiat, despoiat de turci, dar nu umilit, încungiurat de dușmanii, cari priviau la șesurile României și la ródele ce le dă, acesti aliați puternici toți tindeau și au tins la nimicirea poporului român și numai vitalitatea acestui popor, numai alipirea cătră pămêntul scăldat în sângele strămoșilor a susținut pămêntul României în mânile românilor moldoveni și olteni.

Cu dușmanii din afară au dat mâna câteva familii domnesci, cari se pismuiau între sine, cari chemau ajutoriu strĕin, numai sĕ se invingă una pe alta, numai sĕ umiléscă pe una și sĕ ridice pe alta.

Inainte de unirea principatelor România nu era nici un concept geografic, ér după „unire“ desbinarea produsă între cei de un ném și sânge a fost mult mai puternică decât ca sĕ nu urmeze catastrofa din 1866 cu detronarea lui Cuza.

Ómeni cu inimă, bărbați de vederi înalte și de concepțiuni admirabile au pĕtruns situațiunea, și au observat, că cu domnitoriu român nu se póte face ispravă.

Și ca sĕ nu se repețéscă cele petrecute cu Cuza, ca sĕ nu se dea ansă la certe interne și la susceptibilitățile boerilor, a fost invitat în țéră Carol de Hohenzollern, un oficer din armata prusiană, cu legături puternice familiare, care sub numele de Lehmann a venit incognito în țéră și a fost aclamat de domn.

A fost o norocire, că rușii nu au făcut obiecțiuni contra stabilirei pe tronul României a familiei Hohenzollernilor, a fost o norocire, că Austria, care tocmai atunci era încurcată în rĕsboiul cu prușii și italienii nu s'a mișcat, și a fost o norocire că Napoleon al III lea nu a întrevenit așa cum a întrevenit 4 ani mai târḑiu, când era sĕ ocupe fratele principelui Carol, Leopold tronul Spaniei, ci a lăsat lucrurilor curs liber, cugetând póte, că principele Carol se va desamăgi cu mult mai curênd decât crede însuși și în o bună diminéță va lua rĕmas bun dela o corónă spinósă și dela un tron, pe care nu i-a fost dat némțului sĕ stea.

Spre bucuria întregului ném românesc, spre mândria nóstră de aḑi, lucrurile au luat în restimpul dela suirea acestui domnitoriu pe tron un avênt îmbucurătoriu. România este aḑi un stat respectat la gurile Dunărei, armata ei o armată de valóre, cultura română stă pe o tréptă cel puțin egală cu a popórelor, de cari sunt românii încungiurați și alianța României căutată de puterile strĕine.

Nici un stat nu a căutat sĕ se afirme cu atâta demnitate și cu atâta tărie ca statul român și dinastia strĕină s'a consolidat aḑi așa, că pentru venitoriu nu este témă, că se vor mai produce sguduiri.

Terenul de stabilitate și de desvoltare în stabilitate este dat și aceea e ce ne bucură pe noi, aceea e ce ne face sĕ credem, că România va avé viitoriu de aur. Pămênt bogat, popor blând, bun și muncitoriu, étă în câte va trăsuri caracteristice, basele, cari sunt date pentru de a se desvolta aceea țéră, pe care cei ce o au vĕḑut înainte cu 25 ani, nu o cunosc, cei ce erau dedați a o cunósce în vestmênt umilit și în stare de atêrnare, nu le vine sĕ crédă, că e țéra românéscă, de care strĕinii numai cuvinte de dispreț aveau. Un merit nedisputaver la desvoltarea lucrurilor în spre bine se cuvine fără îndoélă și regelui Carol și reginei Elisabeta, de aceea este numai meritat tributul recunoscinței, ce i se aduce din partea poporului român și al țĕrei românesci din incidentul iubileului de 25 ani al domniei Lor.

Inmormêntarea lui Ioan Brătianu.

„Timpul“ aduce următórele amĕnunte:

Inmormêntarea lui Ioan Bratianu șeful partidului liberal, s'a făcut în 8 Maiu, la via Florica din județul Muscel, în mijlocul unei mulțimi numeróse venite din tóte colțurile țerei

In afară de trenurile obicinuite alte patru trenuri speciale au dus la Florica pe numĕroșii călĕtori; îmbulzéla era mare atât la gara de nord cât și la celelalte stațiuni astfel, cá cu multă greutate îți putea cineva găsi un loc.

Florica avea aspectul unui adevĕrat bâlciu, în care se vedeau amestecați călĕtorii din Bucuresci, delegațiunile din județe și câteva sute de săteni și sătence din comunele vecine din Argeș și Muscel. Via se află situată pe un deal destul de înalt, care se sfîrșesce cu o pădurice stufósă, unde bĕtrânului fost prim ministru îi plăcea sĕ se preumble adese-ori, ér la margine se întinde valea frumósă a Argeșului cu liveziile ei. Grădina ce înconjóră casa și via sunt întesate de lume astfel că circulațiunea este fórte dificilă. In câteva locuri la umbră stau culcați pe érbă grupuri de ómeni, care se odichnesc și stau de vorbă. Mai mulți vênḑĕtori de gazete cutreeră grădina și vênd numerile unui mic ḑiar din localitate, în care se vede potretul ilustrului reposat și biografia sa. Dealungul unei șosele ce înconjură grădina stă înșirată armata sosită din Pitesci.

In mijlocul grădinei un umbrar spațios și înalt acoperit cu frunḑe de stejar adăpostesce rĕmășițele pămêntesci ale lui Ioan Brătianu. Corpul defunctului într'un cosciug de metal este așeḑat pe o masă de lemn acoperită de coróne. In cele patru colțuri ale umbrarului fîlfăe tricolorul național, ér între ele formând un adevĕrat zid numĕrósele coróne venite din ajun.

Cele dóuĕ coróne de trandafiri galbeni trimise de M. M. L. L. regele și regina atrag privirile tuturor; asemenea se mai disting corónele trimise de senat, banca națională, academia română, societatea politehnică, drumurile de fer, comerciul capitalei, clubul național liberal, creditul rural etc. Numĕrul lor se ridică la câteva sute.

Delegații din județe sosesc la óra 1 p. m. Ei sunt fórte numĕroși și în grupuri separate representând câte un județ Ei defiléză înaintea cosciugului, depunênd corónele ce aduceau. Apoi mulțimea se strecóră în ordine sub umbrar spre a saluta pentru ultima óră pe fruntașul liberal.

La órele dóuĕ sosesc într'un lando deschis și escortat de un pluton de călărași, A. S. R. principele Ferdinand al României și A. S. principele Wilhelm de Hohenzollern, însoțiți de dl general Barozzi și de întréga casă militară și civilă a M. S. regelui. A. A. L. L. sunt întimpinate pe peronul stațiunei de d-nii Ioan I. Brătianu, Popescu, prefectul de Muscel, colonel Papadopol, comandantul garnizónei etc.

Ceremonia religiósă s'a oficiat de Em. Lor părintele Ghenadie, episcopul de Argeș, Parteniu al Dunărei de jos, Ghenadie al Rêmnicului și archiereul Craiovén.

FOIȚA.

10 Maiu.*)

1866—1891,

Maiestăței Sale regelui.

Sunt douĕ-ḑeci și cinci de ani, chemat de mândrațară,
Cu suflet de credință plin în ḑi de primăvară,
Sosiai, cu drag călăuḑit de Dunărea albastră
Din meḑul ḑilei luminos spre aurora nóstră,
Ḑicêndu ne cu tinĕr graiu: Deacum legat cu voi
Rĕmân, în ḑile de noroc și in ḑile de nevoi
In fruntea vóstră neclintit, oștén sau domnitor!
Și'n căldurosul seu avênt poporul iubitor
Duratu-ți a, Măria Ta frumósă sĕrbătóre,
Incununată cu urări, de glorii viitóre,
Ce'n lume s'au împrăștiat, sburând peste Balcani
De dóuĕ-ḑeci și cinci de ani!
Ţi ai împlinit cuvêntul dat! —
Din munte până'n mare,
Se întinde rodnicul ogor în libere hotare,
Pe ḑarea cerului senin, de sórta ei stăpână,
Purtând coróna de oțel stă Aquila română,
Mai mândre inimile bat in piepturi vitejesci,
De când la învingere le-ai dus pe țĕrmuri dușmânesci.
Și'n cartea cea de nemuriri deschisă în viitor,
Cu spada numele ți-ai scris alăturea de-al lor!
Din înălțimea tronului aruncă o privire;
Ca roiul harnic linistit sub dreapta ți ocrotire.
Cu spor la datoria lui poporul e îndreptat.
Ţi-ai împlinit cuvêntul dat!
Și'n dóuĕ-ḑeci și cinci de ani de astăḑi inainte
Când ér te vom sĕrbători al patriei părinte,
Când țara plină de belșug sub mantia-ți regală
Ca un lucéfĕr strălucind pe pórta triumfală
A propășirei va întra, cu brațul oțelit
Purtând făclia de lumini în vechiul rĕsărit;
Atunci vedé-vei împrejur uimite îngenunchind
Popórele într'un îndemn frăția 'nmănunchind;
Atunci, atunci se va împlini, ca sânta profeție,
Menirea nóstră pe pămênt de a fi o impĕrăție
De pace și de adevĕr c'un mare Suveran,
Tot mai iubit din an în an!

Dumitru Const. Ollănescu.

Viața viitóre după sciință

de

Louis Figuier.

(Urmare.)

Globul, ce locuim a fost percurs și esplorat cu atâta băgare de sémă, că nu e nici un colț necunoscut. Scim, care e causa vênturilor și a ploilor; putem spune cu esactitate drumul celui mai slab curent maritim. Scim pentru-ce sunt ghețari la amêndóue mărginile nord și sud, ale pămêntului și pentru-ce alți ghețari încununéză înnălțimile cele mari. Mișcările solului, care au produs altă dată șirurile de munți și care dau nascere încă aḑi la erupțiuni vulcanice și cutremurilor de pămênt și pe acelea suntem în stare ale esplica. Composiția tuturor corpurilor, care trăesc pe pămêntul nostru, sau care sunt ascunse în adâncirile lui a fost ficsată cu siguranță. Noi scim, ce cuprinde aerul și ceea-ce constitue apa. Nu e un mineral, nu e o stincă, nici o fărămitură de pămênt, la care sĕ nu putem spune, adevĕrata composiție. Mai mult încă, putem spune care e composițiunea solului planetelor și a sateliților, lor, acesti astri cari se rostogolesc d'asupra capului nostru, la distanțe asemenea calculate. Sciința a făcut acest miracol, de a esecuta analisa chemică

---

*) Acésta odă a compuș'o cu ocasiunea sĕrbări jubileului regelui Carol I d. Dum. C. Ollănescu ministru plenipotențiar al României la Atena.

La acéstă ceremonie, erau de faţă d-nii Constantin Esarcu, ministrul afacerilor strěine, generalul I. Lahovari, ministru de rěsboiu şi dl C. Olánescu ministru al lucrătorilor publice, ca representanţi ai guvernului; d-nii Th. Roseti guvernator al băncei naţionale, G. Duca, director general al căilor ferate, C. Schina, prim-preşedinte al înaltei curţi da casaţie, Hajdău şi Aurelian delegaţi ai Academiei române, V. Urechiă, vice-preşedinte al senatului, G. Beldiman şi P. Milo, senatori; delegaţii comerciului, membrii clubului liberal, delegaţii presei, generalii Berendei, Fălcoianu, Cernat, Racoviţă, Pilat etc. Numěrul tutulor asistenţilor se ridică la 10,000 mii ómeni.

Indată după terminarea serviciului religios, începură discursurile funebre. Cel dintâiu fu al d-lui Esarcu, care vorbì în numele guvernului; apoi se urméză d-nii Dimitrie Sturdza în numele partidului liberal, Urechiă, din partea senatului, Aurelian, V. Lascar din partea Gorjului, al cărui represintat în senat era defunctul, şi Nicolaid din Craiova.

Dintre tóte aceste cuvêntări, acelea ale d-lui Sturdza şi Urechiă mişcară pe întregul auditor.

După terminarea discursurilor, cosciugul fu închis şi ridicat pe braţe de mai mulţi membrii ai partidului liberal.

Cortegiul începu a suí délul, îndreptându-se spre mormêntul, ce se pregătise; A. A. L. L. principii Ferdinand şi Wilhelm urmară cortegiul pe jos. Când s'a depus cosciugul, mulţimea acoperise deja înălţimile din prejurul mormêntului. Părea un amfiteatru colosal, dór singura deosebire, că aci spectatorii erau trişti şi abătuţi în faţa unui mormênt atât de dureros.

Faţa lui Ioan Brătianu a fost acoperită cu o maramă de borangic, apoi pe deasupra corpului a fost întins un drapel tricolor de mătase, acoperind în cutele lui o ramură de palmier cu panglică verde pe care era scris: „a Repo, familia Rosetti“. La mormênt erau dóuě coróne: a Maj Sale regelui şi a princìpelui Leopold de Hohenzollern, fratele M. Sale regelui.

După o scurtă rugăciune, corpul fu scoborît în mormênt ér mulţimea începu a se retrage întristată şi în linişte.

Mormêntul a fost ales acolo unde fusese înmormêntată Florica, prima fică a lui Ioan Brătianu, şi la picióréle lui, într'o cutie au fost depuse móştele primei sale fici. Deasupra mormêntului îşi întind ramurile o salciă, doi moliḑi şi câţi-va frasini şi fagi seculari. După câte-va minute de ceremoniă religiósă, cosciugul a fost coborît în locaşul de veci, acolo unde va trebui sě se ridice un mausoleu marelui român. Familia, principii, prietinii şi mulţimea nu au plecat decât numai după-ce mormêntul s'a închis.

Ast-fel, întrégă acéstă ceremonie, fu fórte simplă, dar impunătóre prin numěrul cel mare al asistenţilor şi cu totul în raport cu viaţa tot déuna modestă a fostului prim-ministru.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa VIII, ţinută la 5/17 Maiu, 1891.

Şedinţa se deschide la 11 óre înainte de améḑi.

Se cetesce, protocolul şedinţei VII dela 4/16 Maiu, a. c. şi, — se autentică.

Se presentéză hârtia parochului Ioan Ioanoviciu din Corunca, prin care se atrage atenţiunea archiereului şi consistoriului asupra unor greşeli, ce obvin în cârţile rituale, — se predă comisiunei bisericesci.

La ordinea ḑile continuarea raportului comisiunei organisătóre, referitor la statutul fondului de pensiuni al archidiecesei gr. or. române din Transilvania.

Raportorul Parteniu Cosma referéză asupra acestui statu, începênd dela titlul: Tacsa fundamentală §. 5 şi 6. La propunerea comisiunei §§. 5 şi 6 — se primesc în următoriul tecst.

§. 5. Tacsa fundamentală se statoresce cu 20% dela suma pensiunei, la care aspiră îndreptăţitul, se respunde odată pentru totdeuna din partea fie-căruì funcţionar îndreptăţit la pensiune în sensul §. 1 şi se póte achita deodată sau în rate împărţite pe doi ani şi anume dela cei cu salarie ficse se detrage din salariul lor în 24 rate lunare egale, ér ceialalţi o pot rěspunde în 4 rate semestrale egale.

§. 6. In casul de înaintare la un oficiu mai bine salarisat, respective de promovarea la un oficiu cu o pensiune mai mare beneficiantele are se întregéscă tacsa fundamentală după categoria postului, la care vine promovat.

§. 7. La proponerea dep. Vasiliu Dămian, — se ţie în suspens până la desbaterea asupra §. 14.

La § 8 comisiunea propune:

Fie-care comună bisericéscă contribue la acest fond cu o tacsă anuală egală cu 1% dela venitul brut al averii bisericesci.

Acésta tacsă are se fie administrată la fond în primul pătrar al fie-cărui an.

Faţa de acésta propunere dep. Z. Murěşian propune, se se susţină tecstul original din proiect; ér dep. I. Turcu propune: Fie care comună bis. contribue la acest fond cu o tacsă anuală pentru fie-care parochie

a) de clasa I. câte 10 fl,
b) „ II. „ 6 fl.,
c) „ III. „ 4 fl.,

Punêndu se propunerea dep. Z Mnrěşian la vot aceea cade şi se primesce cea a dep. I. Turcu, enunţându-se ca conclus:

Comunele bisericesci.

§. 8. Fie-care comună bisericéscă contribue la acest fond cu o tacsă anuala pentru fie-care parochie

a) de clasa I. câte 10 fl,
b) „ II. „ 6 fl.,
c) „ III. „ 4 fl..

Acésta tacsă are se fie administrată la fond în primul pătrariu al fie-cărui an.

Conform propunerei comisiunei § 9 şi 10 se statoresce în următoriu tecst:

Discul.

§. 9. In fie-care biserică din archidiecesă, se va purta anume pentru acest fond un disc de douě ori pe an şi anume la Dumineca Floriilor şi a dóua ḑi de Rusalii.

Venitul acestui disc se va conta sub titlul. „Discul fondului de pensiuni“ şi pe calea ppresbiterului se va administra la consistoriu cel mult până la 1 Iuliu al fie-cărui an.

Parochiele vacante.

§. 10. Jumětate din venitul parochiilor vacante compete acestui fond sub întréga durată a vacanţiei.

Acolo însě unde după parochul reposat au rěmas věduve sau orfani în anul prim de vacanţă acest venit, în sensul §-lui 8 din regulamentul pentru porochii îl capětă věduva şi orfani reposatului parochii.

Deputatul Dr. I. Mihu. propune:

Administratorii protopresbiterali, instituiţi în tracturile protopresbiterale vacante au se concurgă cu o sumă anuală de 100 fl., la acest fond şi anume pe întreg timpul cât au funcţionat ca administratori.

Dep I. Turcu propune:

Acel individ, carele fie ca ppresbiter, fie ca administrator ppresb administréză douě ppresbitorate, este îndatorat se solvéscă la acest fond de pensiuni pe fie-care an câte 100 fl., după ppresbiteratul administrat în proporţiunea duratei administrărei sale; ér deputatul Mateiu Voileanu propune:

Administratorii ppresb. întru cât ei au în biserică oficiu sistemisat contribue la acest fond cu jumětate din venitele ficse protopresbiterale.

După o desbatere meritorică, punêndu-se la vot propunerile supramintite, cele ale deputaţilor Dr. I Mihu şi I. Turcu, cad, ér cea a dep. M. Voileanu, se primesce, enunţându se ca conclus.

§. 11. Administratorii ppresb. întru cât ei au în biserică oficiu sistemisat, contribue la acest fond cu jumětate din venitele ficse protopresbiterale.

La propunerea comisiunei §§. 12 şi 13 se primesc în următoriul tecst:

Intercalarele.

§. 12. Sumele economisate la ori-care fond archidiecesan, prin neerogarea salariilor ficse, cât timp respectivele posturi nu sunt ocupate, se transpun la acest fond, dacă acelea nu sunt destinate spre alte scopuri.

Tipografia archidiecesană.

§. 13. In viitoriu suma, carea se va asemna din venitul tipografiei archidiecesane în scopul ajutorării veduvelor preotese, se va transpune la acest fond.

Anunţându se şedinţa procsimă pe mâne la 9 óre, şi punêndu-se la ordinea ḑilei continuarea desbaterei asupra statutului fondului de pensiuni, şedinţa se închee la órele 1½ d. a.

Jubileul regimentului 31 de infanterie.

Conform programului publicat şi de noi s'a petrecut sěrbarea iubileului de 150 de ani a regimentului 31 de infanterie, compus în partea lui covêrşitóre din români.

In presara ḑilei de 22 Maiu casarma cea mare a fost frumos împodobită cu stéguri de diferite colori şi cu verdéţă.

O mulţime de etichete de carton indicau localitatea şi anul luptelor, la care a fost părtaş regimentul. Judecând după numěrul lor mare, putem afirma, că mai la tóte bătăliile mai însemnate, ce s'au dat dela esistenţa regimentului, el a luat parte. La 8 óre era o privelisce feerică. Tóte ferestrile casarmei mari erau împodobite cu opaiţe, ér musica militară însoţită de o mulţime de lampióne a cutrierat mai multe strade ale Sibiiului, oprindu-se şi la casarma „*Kempel*“, unde se află un batalion din acest regiment.

In diminéţa următóre la 5 óre musica a cutrierat din nou mai multe strade ale Sibiiului. La 7½ regimentul a eşit pe câmpul de esercìţiu, avênd în frunte vr'o 50 de bărbaţi, cari au făcut parte din regiment şi au fost decoraţi. Era interesant a vedé domni cu cilindru şi frac, dar cei mai mulţi erau ómeni îmbrăcaţi în portul românesc cu straiţa sub-suóră şi cu câte 2—3 decoraţiuni.

La câmp a sosit şi deputaţiunile mai multor regimente precum şi dl gen. cav. de Pohl, fost odinióră colonel al regimentului. După terminarea serviciului divin, actualul şef, colonelul Schlacher, ţinù următórea vorbire în limba germână, apoi româneşce:

„*Soldaţi din regimentul Streliţ!*

„Ficiorii mei!

„Ascultaţi şi ţineţi minte cuvintele, ce vi le adreséză în acéstă ḑi memorabilă colonelul şi comandantul vostru.

„Ani 150 au trecut, de când marea împěrătésă Maria Teresia s'a urcat pe tronul Austro Ungariei.

„Ameninţată de vrăşmaşi puternici, care voiau sě-i contesteze tronul şi imperiul, strîmtorata monarchă s'a adresat cerênd ajutoriu cătră fidelii sei unguri, şi nu se înşelà.

Cu strigătul „murim pentru regina nóstră Maria Teresia“, bravii unguri au dat contingentul de 6 regimente pentru apěrarea reginei lor. Intre aceste si regimentul 31.

„Soldaţi!

„Astăḑi în ḑiua nóstră de sěrbătóre cu mândrie şi satisfacţie privim înapoi la cei 150 de ani plin de credinţă neclintită şi de alipire cătră Prea-înalta Casă domnitóre, la istoria bogată în glorie şi fapte, la probele numeróse de înalte vîrtuţi militare.

„In sângerósa luptă dela Kollin regimentului i s'a dat mai întâiu ocasiune sě dovedéscă deplina valóre a vitejiei sale eroice.

„De trei ori bataliónele duşmane îndeşert au dat năvală.

„Când se repeḑiră cu mare forţă pentru a patra óră, atunci strigătul vitézului colonel Dezső: „bravilor ungari, puşca la uměr şi sabia a mână!“ copleşí sgomotul luptei.

„Şi cu sabia trasă Haller isti se repeḑiră asupra vrăşmaşului şi-l alungà. Astăḑi este ḑiua memorabilă a 82 a a bătăliei dela Aspern, atât de importantă pentru regimentul 31. Cu vitejie eroică regimentul Benjovsky a luat cu asalt zidurile cimiterului dela Aspern şi a contribuit la victorie. „Bravo Splenyi!“ a strigat victoriosul beliduce, archiducele Carol, adresându se cătră eroicul colonel, consimţind tot odată la rěspunsul modest al acestuia, care strigà: „Bravo regimentul Benjovsky!“

„40 de ani mai târḑiu, regimentul a luptat, bravând mórtea, la Solferino. Atacaţi în front şi în dos de vrăşmaşul întreit mai puternic, bravii grenadiri dela Culoz au resistat. De 5 ori asaltul inimic a fost dat înapoi şi după-ce patrónele din urmă au fost puşcate, ei li au aruncat cu petrii.

„Astfel regimentul a luptat în 178 bătělii adese victorios şi în totdeuna cu cinste.

„*Soldaţi din regimentul Streliţ.*

„Sus fâlfâe mândrul nostru stég pe tote câmpurile de rěsboiu ale Europei.

---

a corpurilor ce nu le póte atinge şi pe care nu le vede dela depărtare de milióne de lege.

Nu e nici o insectă perdută în iarba câmpului, pe care nu oar fi discris şi a o fi pus la adevěratul ei loc, nu e nici un fir de iarbă, care se nu fie reprodus de creionul naturalistului.

Şi mai mult, sciinţa a pětruns mai departe de cât putem vedé cu ochii. Ea a inventat un instrument minunat, care a descoperit spiritului nostru încântat, o lume întrégă pe care n'am fi putut presupune, că tráesce. Lumea ce ne-a fost descoperită astfel, este aceea a fiinţelor înfinit de mici. Scim, că într'o picătură de apă esistă miriade de fiinţe vieţuitóre, animale sau plante, că acestea fiinţe infinit de mici, au o viaţă tot atât de plină şi tot atît de bine organisată ca analogele lor mari şi funcţiunile fisiologice ale tuturor acestor imperceptibile fiinţe se îndeplinesc tot atât de bine ca şi la noi. După cum a pětruns cu vederea în acésta lume, scim se pětrundem spaţiele ceresci şi a scruta cu ochii nostrii imagina mărită a aştrilor, care circulă la distanţe prodigióse de noi. Telescopul înşiră vederilor nóstre suprafaţa lunei, ne-o arată străbătută de văi adânci, asperităţi grosolane, acoperită cu munţi aramii, brăzdată de profunde crepături circulare. Putem percurge cu ochii discul lunar, ca şi cum ar fi un peisagíu depărtat din globul nostru. Planetele chiar, care se perd în infinitul cerurilor, putem, graţie măriri puternicilor telescópe sě ne facem o idee de aspectul suprafeţei lor. (Va urma.)

„6 din comandanţii sei au fost decoraţi prin crucea ordinului „Maria Teresia“, 315 oficeri şi mai bine de 16.000 soldaţi au dovedit alipire către împěrat şi patrie cu sângele lor. Acest strălucit trecut bogat în luptă şi glorii servesce ca onóre părinţilor nostri. Ce ei au făcut şi noi, moştenitorii gloriei lor, voim sě împlinim, dacă Preaînaltul nostru Domnitoriu ne va chema în apěrarea tronului şi a patriei. In vinele vóstre curge sângele părinţilor vostri, inimile vóstre la Dumneḑeu, pumnii vostri asupra vrăşmaşului, astfel veţi dovedí, că sunteţi vrednici fii ai acelor eroi. Neclintită ca muţii gigantici ai patriei vóstre sunt şi rěmân credinţa şi alipirea vóstră pentru iubitul nostru împěrat şi întréga Sa Casă, iubirea nóstră pentru patria nóstră mare. Credinţa nóstră nici când sě nu se clătine, acésta o jurăm noi astăḑi din nou în ḑiua nóstră de onóre şi strigăm din tótă inima: Dumneḑeu sě ţină, Dumneḑeu sě binecuvinte pe Maiestatea Sa împěratul şi regele nostru Francisc Iosif I. Dumneḑeu sě scutéscă patria.“

Au urmat apoi 21 puşcături de tun, defilarea şi reintórcerea în casarma cea mare, unde feciorilor li s'a pregătit prânḑul. La masa cea mare a veteranilor, unde se mai ospětau şi toţi sergenţii, supra locotenentul N. **Hidu**, la stăruinţele veteranilor şi sergenţilor a ţinut o frumósă vorbire în limba română, în care a accentuat bravura veteranilor şi le-a mulţă- în numele corpului oficeresc, că au împodobit cu senţa lor acésta sěrbătóre.

S'a dat apoi banchetul oficerilor şi séra a fost atât la oficeri cât şi la sub-oficeri, ér feciorii au veselit şi ospětat în pădure dela 2—9 óre.

Incheind acest raport ne permitem a ne esprima nedumerirea faţă cu împregiurarea, că de români s'a ţinut prea puţin cont şi cu acéstă ocasiune, întocmai cum se ţine şi la denumirea şargelor. Aşa bunăóră la banchet n'au fost invitaţi representanţii diferitelor institute culturale şi corporaţiuni românesci din Sibiiu. Credem, că acésta a fost o mistificaţiune, care însě nici de astă dată nu se póte justifica

Raportul general

al consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu despre activitatea sa în decursul anului 1890.

(Urmare.)

Nr. 2,366 scol.

2. *Secţiunea pedagogică în seminariul archidiecesan.*

In secţiunea pedagogică a seminariului archidiecesan cu începutul anului scolariu 1889/90 s'au înscris 55 elevi, dintre cari în decursul anului au părăsit institutul 3. A rěmas deci cu finea anului numěrul 52, şi anume în cursul I elevi 18, în cursul II elevi 16, in cursul III elevi 18.

Studiele s'au predat prin 3 profesori ordinari din secţiunea acésta şi prin 2 profesori din secţiunea teologică. Obiectele technice s'au instruit prin cei 2 profesori estraordinari.

In comparaţie cu anul trecut, în care numěrul tuturor elevilor s'au urcat la cifra de 49, se arată o crescere de 3.

Programa se alătură sub 3)

3 *Scóle poporale.*

a) Copii de scólă

In anul scolariu 1889/90 numěrul elevilor obligaţi a frecuenta scóla ni se presentéză în următoriul tablou:

Dela 6—12 ani

	obligaţi,	din cari au frecuentat sem. I
copii	37,949	27,920
copile	32,629	19,711
Suma	70,578	47,631

Dela 12—15 ani

copii	15,068	7203
copile	13,332	6351
Suma	28,400	13,554

Suma tuturor copiilor obligaţi a frecuenta scóla este 98 de mii 978. Suma tuturor copiilor, cari au frecuentaţ scóla în semestrul I este 61.185, sau 61/%.

In comparaţie cu anul scolariu premergătoriu se arată la copii obligaţi a frecuenta scóla o crescere de 7426, şi la cari au cercetat scóla o crescere de 4059.

Date mai speciale sub 4.

b) Adjustarea scólelor:

Edificiile scolare proprii sunt arětate 650, închiriate 152. Din tóte apar corěspunḑětóre 603 şi necorěspunḑětóre 199;

Grădină de pomărit e arătată în 519 cumune, dintre cari 297 apar cultivate, şi 222 necultivate.

In comparaţie cu anul trecut se arată la grădinile scolare o crescere de 38, la cele cultivate o creseere de 28 şi la cele necultivate o crescere de 10.

Intocmiri pentru gimnastică au 273 comune bisericesci.

Date mai speciale sub 5).

c) Averea scólelor.

Nemişcătóre: edificii şi pâmênturi	fl.	812,668.19
Mişcătóre: bani, hârtii de valóre, mobile etc	fl.	205,370.52
Suma	fl.	1,018,038.71

Venitul total anual al scólelor este in sumă de fl 69,729.

d) Salarele învěţătoresci.

Salarele solvite învěţătorilor în întréga archidiecesă dau suma 39.90.170 018 fl. 68 cr.

In termin mediu computat vine pe un învěţătoriu suma de 1 fl.

Salarele s'au solvit:

a) din fonduri scolare	fl.	21.387.88
b) din alodiu	„	32.244.37
c) din lada bisericei	„	20.064.31
d) dela popor	„	74.687.87
e) din alte isvóre	„	3.334.87
f) victuale	„	5.085.90
g) cuartir	„	7.284.98
h) lemne de foc	„	5.928.50
Suma	fl.	170.018.68

In comparaţiune cu anul trecut cu o sumă totală de fl. 168.674.60 resultă o crescere de fl. 1,344.08.

Date mai speciale sub 7/.

La rubricele a) b) c) d) lipsesc datele din ppresbiteratul Turda.

e) Numěrul scólelor.

Rubrica acésta cuprinde date statistice pentru anul scolariu curent. El ne arată tabloul următoriu:

Archidiecesa de present are 1233 comune bisericesci, dintre cari 967 matre şi 246 filii.

Dintre acestea susţin scólă proprie 767 matre şi 35 filii, cu totul 802. Nu susţin scólă propie 173 matre, 238 filii, cu totul 411 comune bisericesci.

Dintre comunele, cari nu susţin scólă proprie afiliate la scóle de ale nóstre sunt 57 matre şi 136 filii, ér elevii din celelalte comune sunt avisaţi la cercetarea de scóle strěine si starea lor este următórea:

	Matre	Filii
La grecocatolici	34	16
La rom. cat.	3	5
La ev. ref.	3	20
La ev. luth.	7	29
La unitari	0	1
La scóle de stat	24	10
La scóle comunale	33	45
La reuniuni private	10	2

In registrate ppresbiterale după numěrul comunelor, cari susţin scólă proprie, ni se presentéză următoriul tablou:

1.	Zarand	40	din suma totală	61
2.	Cluş	36	„ „ „	46
3.	Agnita	34	„ „ „	40
4.	Ilia	33	„ „ „	55
5.	Făgăraş	31	„ „ „	37
6.	Alba-Iulia	29	„ „ „	41
7.	Sebeş	28	„ „ „	33
8.	Sibiiu	26	„ „ „	45
9.	Orăştie	25	„ „ „	38
10.	Braşov II.	24	„ „ „	28
11.	Sighişóra	24	„ „ „	43
12.	Deeş	23	„ „ „	33
13.	Geógiu II.	23	„ „ „	30
14.	Reghin	23	„ „ „	27
15.	Bran	22	„ „ „	23
16.	Deva	22	„ „ „	54
17.	Geógiu I.	22	„ „ „	37
18.	Abrud	21	„ „ „	23
19.	Avrig	21	„ „ „	23
20.	Cohalm	21	„ „ „	39
21.	Mercurea	21	„ „ „	24
22.	Unguraş	21	„ „ „	26
23.	Bistriţa	18	„ „ „	28
24.	Lupşa	18	„ „ „	30
25.	Haţeg	17	„ „ „	77
26.	Têrnava inferióră	17	„ „ „	26
27.	Treiscaune	17	„ „ „	59
28.	Câmpeni	16	„ „ „	20
29.	Têrnava superióră	16	„ „ „	33
30.	Braşov I	15	„ „ „	17
31.	Dobra	15	„ „ „	26
32.	Solnoc	15	„ „ „	17
33.	Cetatea de pétră	14	„ „ „	16
33.	Medieş	14	„ „ „	25
35.	Turda	15	„ „ „	28
36.	Murěş-Oşorheiu	13	„ „ „	32
37.	Selişte	13	„ „ „	13

(Va urma.)

Convocare.

P. T. domni membri ai comitetului comitatens sunt rugaţi cu tótă onórea sě binevoiască a se întruni *Vineri la 17/29 Maiu a. c. la 6 óre d. m.* în localităţile societăţii române de lectură din loc, la o consultare, cu privire la obiectele pertractânde în adunarea municipală din 1 Iuniu a. c.

Sibiiu, 25 Maiu, 1891.

La însărcinarea presidentului:

Nicolau Ivan,
secretariul clubului.

Varietăţi.

* (Personal.) Alteţa Sa archiducele **Iosif** după inspecţionarea trupelor de honveḑi de aici, a plecat Duminecă diminéţa la Braşov. Dl general cav. de **Pohl**, care a luat parte la sěrbarea iubileului reg. 31 de inf. a plecat Sâmbătă după améḑi, petrecut de d-nii oficeri ai regimentului. —

* (Dela espoşiţiunea din Timişóra.) Mai mulţi representaţi ai industriei de zăhar au hotărît a lua parte la esposiţiune şi a ridica un pavilon deosebit pentru productele lor. — „O sală de gustarea beuturilor“ încă se va instala la esposiţia acésta, până acum s'au insinuat 12 esposanţi.

Comitetul românesc pentru incuragerea esposanţilor români“ se plânge, că publicul românesc până acuma afară de dóuě trei însinuări nu se interesézä de a lua parte în měsura aceea, în care i s'ar cuveni.

* (Cas de mórte.) Cu inima cuprinsă de condolenţă ne împlinim trista datorinţă a anunţa greaua încercare, ce a îndurat o familia dlui **Cosma**. Scumpul şi drăgălaşul îngeraş *Romulus*, după o petrecere de 9 ani pe pămênt şi-a părăsit pe gemenul seu **Remus**, şi-a părăsit surorile şi părinţii, lăsându-i în adêncă jale, pentru-ca sě se sălăşluéscă şi sě petrécă cu îngeraşii în ceriurii.

In aceste momente de grea încercare nu ne rěmâne decât ca sě rugăm pe bunul Dumneḑeu sě dea adênc întristaţilor părinţi tărie spre a învinge acésta crudă lovitură.

Din partea familiei primim următoriul anunţ funebral:

Romul Parteniu Cosma,

născut la 13/25 Februariu 1882, după scurte, dar dureróse suferinţe, în urma aprinderei de creeri, aḑi diminéţa la 5 óre şi a dat inocentul seu suflet în mânile Creatorului, în etate de 9 ani şi 3 luni.

Partea pămêntéscă a scumpului şi neuitatului copil se va înmormênta din locuinţa părintéscă (Strada Baier Nr. 1), Mercuri în 15/27 Maiu la 5 óre p. m. în cimiteriul greco-oriental din suburbiul inferior.

Cuprinşi de adêncă durere aducem acéstă scire jalnică la cunoscinţa amicilor.

Sibiiu, în 13/25 Maiu, 1891.

Parteniu Cosma şi *Maria Cosma* n. *Roman*
ca părinţi.

Lucia Minodora Cosma, *Minerva Elena Cosma*, *Hortense Maria Cosma*, *Rem Alesandru Cosma* ca surori şi frate.

Daniil Roman, ca moş. *Miron Romanul*, metropolit, ca urchiu. *Florea Roman*, ca unchiu.

— Daruri în loc de cununi. Au predat la „fondul întru amintirea morţilor“ înfiinţat şi administrat de asociaţiunea transilvană din incidentul morţii mult deplânsului *Romul P. Cosma* următorii domni:

1. Preacuvioşia Sa Domnul Nicanor **Frateşiu**, protosincel asesor consistorial 5 fl.
2. Familia Doctorului Ioan **Moga** 5 fl.
3. Nicolau **Ivan**, redactorul „Telegrafului Român“ 5 fl.

(Necrolog.) *Neculae Pop*, proprietar a încetat din viaţă după o scurtă suferinţă astăḑi în 9/21 Maiu, 1891 la órele 12 a. m. în etate de 62 ani.

Despre acésta durerósă şi iretabilă perdere se încunosciinţéză tóte rudeniile şi amicii reposatului.

Rěmăşiţele pămêntesci ale scumpului decedat se vor ridica din locuinţa sa proprie Sâmbătă în 11/23 Maiu la óra 3 p. m. şi se vor depune spre odihnă eternă în cimiterul bisericei gr. or. din Bobohalma.

Bobohalma, 9/21 Maiu 1891.

Maria Pop, născ. Vandor soţie. George, Dimitrie, Emiliu şi Iuliu fii, Maria Aneta, Silvia şi Valeria fice. Octavia, Catinca, Marióra, Alexandru Muntean,

Dimitriu I. Muntean, Timoteu Circa şi Gavriil Maier, gineri. Hareti Popp născ Theodorescu şi Emilia Popp născ. Vandor, nóre. Marióra, George, Emil Sever Popp, Marióra Nicolae, Melania şi Haretti Pop, Lucian Maier, ca nepoţi.

* (Necrolog). Vasile Zehan advocat în numele seu şi a ficei sa Irina Zehan — în numele mai multor consingeni şi rudenii, cu inima frântă de durere — anunţă, că iubita sa consóţă, neuitata mumă, credinciósa soră, buna şi adoverata mătuşie, *Nina Zehan născută Csató* după un morb greu şi îndelungat, în etate de 49 ani, şi al 17 lea an a fericitei căsătorii, — aḑi diminéţa la 2 óre încetând din viéţă, şi-a dat nobilul seu suflet a tot creatoriului Dumneḑeu.

Osemintele neuitatei defuncte se vor astruca dela casa sa proprie din piaţ în 23 Maiu st. n. după améḑi la 2 óre, în cimiteriul gr, cath. din loc, la care toţi consângenii, amici şi cunoscuţi, dureros se învită. Fie-i ţěrîna uşóră şi memoria neuitată!

* Deputaţiunea coloniei române din **Viena**, constătătóre din 4 membri, între cari senatorul Nicolae Dumba şi Dr Sterie Ciurcu a presentat regelui Carol o adresă din incidentul iubileului seu de 25 de ani. Adresa se află într'o cutie pe care sunt săpate în oţel însigniile României şi iniţialele regelui. Invělitórea adresei e o lucrare de artă. In mijloc se află figura unei femei aducênd omagii, înděrăpt se vede castelul Hohenzollern-Sigmaringen şi castelul Peleş în cele patru colţuri sunt representate în mod simbolic vitejia, comerciul, sciinţa şi evlavia. Adresa e scrisă romanesce şi nemţeste şi e ilustrată cu frumóse aquarele, cari represintă oraşul Bucuresci, arsenalul portul Galaţi, noul pod peste Cernovada şi o scenă din lupta dela Plevna.

Loterie.

Sâmbătă, în 23 Maiu 1891.

Viena:	59	87	67	16	18
Timişóra;	35	67	87	7	1

Nr. 943. (72) 2—3

Publicare de licitațiune.

Dreptul de vênat pe teritoriul comunei Rĕșinari se va esarênda la **30 Maiu 1891 st. n. la 10 óre a. m. în cancelaria comunei Reșinari,** pe calea licitațiunei publice, pe periodul de *6 ani*, și anume: *din 14 Februariu 1891* computat până în *14 Februariu 1897.*

Doritorii de a licita au a depune un vadiu de *10* % din prețul strigării de *52 fl.*

Condițiunile de licitare se pot vedé între órele oficióse la primăria comunei Rĕșinari.

Rĕșinari, în 14 Maiu, 1891.

Primăria comunală.

Sz. 3682/891 polg. [73] 2—3

Hirdetmény.

A muzsnai általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot folyó évi **Iunius hó 12-óre d. e. 9 órára** tüzöm ki Muzsna községébe a községi iroda helyiségébe, a melyhez öszszes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát akadályozni nem fogná.

Erzébetváros, 1891 évi május hó 13-án.

A királyi törvényszék kiküldött birájától,

Kelemen
eljáró biró.

108/1891 szám. [74] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a ertelmében ezennel közhirré teszi, hogy a balasfalvi kir. járásbiróság 519,730 és 669 számu végzése által a nagyszebeni „Albina“ hitelintézet mint alap és felülfoglaltató, és Schicszl Károly felülfoglaltató javára Aranyosi Lajos és társa elen 272 frt. 137 frt. 183 frt. 50 kr. töke ez számitandó 6% kamatai és eddig öszszesen megálapitott perköltség követelés erejéjig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag le ioglalt 558 frt. 50 krra becsült 2 kisbornyus tehén, 1 ökör szekér 1 lószekér, három szobában levő butorck 6 puha párna, egy puha derekaly, 1. paplan, 1 fehér kocza, három malacz, 1 léczes török buza kas egy sertés ól. 11, hordó s. t. böl álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. járásbirósági 624/891 sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszinén, vagyis balásfalván alperesek lakásánál leendö eszközlésére 1891-ik évi junius hó 8-ik napjának délelött 9 órája határidöül kitüzetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881 évi LX. t. cz 107. §-a értelmében a legtőbbet igérönek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendö ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108. §-ában meg álapitot feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégittetéshez tartanak jogot, a menyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyzökönyvböl ki nem tünik, elsöbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alolirt kiküldötnek vagy irásban beadni vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

Kelt Balásfalván 1891 ik évi Május hó 17 napján.

Tát György
kir. birósági végrehajtó.

O specialitate necomparabilă

între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă și strĕinătate

este

apa minerală de

„Répát“

care în urma composițiuei pré fericite a părților sale minerale și a conținutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare și de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de **„Répát“** sĕ întrebuințéză ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului și a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor și a beșici etc. are un efect admirabil la secrețiunea udatului și este recunoscut ca remediu salvator neprețuibil.

☛ Cel mai curat și binefăcĕtoriu product natural ☚

☛ Ca borviz adecă beut cu vin ☚

nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nicì o altă apă minerală a continentului.

☛ Șampagnul apelor minerale. ☚

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de **„Répát“** nu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci și ca pe un escelent medicament și ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înțelept precum și pentru copii spre întrebuințarea ḑilnică cu cea mai mare căldură și consciențiositate.

Apa minerală de **„Répát“** umplută în flacóne elegante de ½ și ¹/₁ litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete și veritabilă în Depoul subsemnatului de espedițiune în *Brașov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher și tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima

Administrațiunea isvorului

Josef Görgy.

[27] 14—20

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mezö-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluș.	6.02	10.35	7 39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vințul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuș.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2 24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaș	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiș	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4,45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.5^{2}
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕștia	—	9.12	11.14
Șibot	—	9.34	11.39
Vințul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuș	—	10.44	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat-	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	12.59	4.51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni — Simeria (Piski

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banita	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Timișóra—Arad

Timișóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră		5.—	11 23
Odorheiu		7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	5.28

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10
Șeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneș	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneș	8.30	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea–Oșorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.53	3.26
Ludoș	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireșteu	5.11	10.58	5.12
Oșorheiu	5.30	11.17	5.3.
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs.-Oșorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oșorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2·41—
Simeria (Piski)	546 ç	3.—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesan.

Nr. 55 Sibiiu, Joi 16/28 Maiu 1891. **XXXIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 15 Maiu.

După încordată activitate de 10 ḑile sinodul nostru archidiecesan şi-a încheiat sesiunea din anul acesta Marţi în 7/19 Maiu a. c.

Deschisă sub cele mai favorabile auspicii, condusă cu mult tact şi mare bunăvoinţă, animată special numai de binele bisericei, sesiunea din anul acesta a fost una din cele mai mănóse, una dintre cele mai binecuvêntate în resultatele sale.

Adênc pětrunşi de binele bisericei, şi de specialele ei interese, în acord cu activitatea sinodului din anul acesta, trebue sě constatăm un mare progres în viaţa nóstră sinodală: întrunirea tuturor puterilor pentru lucrare comună în interesul preoţimei archidiecesane, al credincioşilor ei, şi în general în interesul desvoltărei şi al consolidărei instituţiunilor nóstre naţionale bisericesci.

S'a restabilit în biserică pacea, şi cu ea iubirea între fii unei şi aceleiaşi mame, lucrarea armonică întru realisarea sublimelor scopuri ale bisericei, şi prin acestea s'a eliminat rěul cel mai mare, care mult timp a bântuit biserica nóstră, s'au eliminat animosităţile, ura personală, de cari erau pětrunse în mare parte desbaterile sinodali la noi.

Şi restabilită pacea în biserică, pusă discusiunea diferitelor cestiuni pe teren curat obiectiv, nimica nu au împedecat pre ómeni sě aibă fie-care părerea sa proprie, convingerea sa proprie, şi acesteia prelângă cea mai bună a sa sciinţă şi consciinţă, sě i dea şi espresiune.

Intre asemenea condiţiuni favorabile pentru desvoltarea şi consolidarea instituţiunilor nóstre bisericesci am fost martori la scene fórte instructive, anume vedeam, că se unesc în vederi deputaţi, cari până acuma nici în o cestiune mai importantă nu au fost de o părere, şi desvoltau păreri contrarie, deputaţi, despre cari se credea, că totdeuna manifestéză unele şi aceleaşi vederi; adecă vederi în interesul scopurilor particulare.

Cestiuni de mare interes a desbătut şi deslegat sinodul nostru din sesiunea acestui an, şi între acestea este cea a fondului de pensiune una dintre cele mai importante.

De ani 12 cestiunea acésta a fost la ordinea ḑilei, şi resolvirea ei s'a amênat din sesiune în sesiune.

In anul acesta şi-a aflat resolvirea şi cestiunea acésta, şi dupa cum era de prevěḑut după însaşi natura sa, ea a provocat discusiune ḑiaristică în presa nóstră.

Judecând după iniţialele puse la călcâiul tractatului despre care vorbim, dar mai cu sémă judecând după modul serios, cu care se tractéză cestiunea, şi după resultatul final financiar, la care ajunge autorul tractatului, trebue sě concludem, că cestiunea acésta o a tractat un bărbat serios şi care s'a ocupat serios cu ea, punêndu o pe alte base, cunoscute şi cetitorilor nostri, base, la cari în tractatul de faţă se şi face provocare.

Ne reservăm sě revenim asupra tractatului, de care e vorba, şi sě analisăm, încât conclusiunile, la care autorul lui ajunge, sunt justificate, probabile, şi aplicabile la noi.

De astădată, fiind scopul nostru numai atingerea *„per summos apices“* a cestiunilor deslegate în sinod, vom observa numai atâta, că statutul de pensiune, votat de sinodul nostru, e acomodat relaţiunilor, între care trăesce preoţimea nóstră dela sate, pentru care e contemplat şi făcut el, şi e pus pe base reale, şi noi tare credem, că cunoscênd cineva relaţiunile speciale, între care trăesce preoţimea nóstră dela sate, nu se va îndoi în trăinicia statutului votat.

Rapórtele generale ale consistoriului ne dau icónă viuă despre miscarea întregului organism în general, apoi în special despre biserici şi preoţime, scóle şi învěţători, averea bisericéscă şi administraţiunea ei, şi noi în tóte constatăm progres, în amĕsurare cu referinţele între cari trăim, îndestulitoriu.

Cele 2 instituţiuni create de fericitul în domnul archiepiscop şi metropolit Andreiu afară de cadrul statutului organic, şi puse în mâna unor comisiuni, cari se întregesc dela sine şi prin sine, au curs normal, şi şi împlinesc cu esactitate misiunea.

Ochii bisericei îndreptaţi în viitoriu constată necesitatea de a se înfiinţa încă 2 eparchii în provincia nóstră metropolitană.

Cu considerare la estensiunea teritorială a archidiecesei nóstre, la numĕrul cel însemnat al sufletelor, şi la uşurarea administraţiunei sinodul din anul aecsta a accentuat din nou necesitatea de a se înfiinţa una dintre cele dóuĕ eparchii pre teritoriul archidiecesei.

Sub bune auspicii s'a întrunit sinodul în anul acesta, în bună armonie şi a deslegat problemele şi între salutări frăţesci ne-am luat ḑiua bună dela deputaţii esterni.

Dumneḑeul milelor a fost cu noi, pacea sa ni-a lăsat nóue, pacea sa ni-a dat nóuĕ

Serbările iubileului dela 10 Maiu.

De Mercuri sara stradele centrale ale capitalei au aspectul cel mai pitoresc.

Pe lângă decoraţiunile, care împodobesc cele mai multe case şi care se compun din girlande de verdéţă şi flamurile tricolore, pe lângă arcurile de triumf, tribunele cochete de pe bulevard şi din curtea bisericei Sărindar şi celelalte podóbe din strade, apoi ceea-ce contribue în mare grad a da capitalei un aspect atât de pitoresc e mulţimea de provinciali, cari se preumblă pe strade şi admiră tot.

Pentru ca serbarile naţionale se potă fi reuşite, condiţiunea primordială e ca sě fie timp frumos. Acéstă favóre a avut'o serbarea de eri, ca de altmintrelea mai tóte serbările memorabile, printre cari putem cita în primul rang pe cele dela 1881.

A doua condiţiune este ca publicul, care ia parte la veselia generală sě fie cât mai numĕros. In acéstă priviaţă putem spune, că nici odată afluenţa n'a fost aşa de mare, atât în ceea ce privesce publicul bucureştian cât şi cel sosit din judeţe şi din strěinătate.

Cortegiul regal a mers în ordinea prevěḑută în programă la mitropolie, unde s'a oficiat un Te-Deum cu ceremonialul obicinuit.

După Te Deum s'a semnat de MM. LL. regele şi regina, de alteţele lor principii Ferdinand şi Wilhelm, de I. P. S. S. mitropolitul primat, de ministri, de presidenţii corpurilor legiutóre, de primul preşedinte al curţei de casaţie şi al curţei de compturi şi de primarul capitalei, documentul comemorativ al serbării, care purta sigilul statului şi care s'a încredinţat apoi de M. S. regele dlui ministru de culte spre a se păstra în archiva statului.

Defilarea.

După sěvîrşirea Te-Deumului, M. S. regele cu A. S. R. principele Ferdinand şi A. S. principele ereditar de Hohenzollern, călări, împreună cu statul major regal, ministrul de resbel, ataşaţi militari strěini, precedaţi de tóte drapelele, cari erau în curtea metropoliei, cu musica, sub comanda unui colonel şi de un pluton de gendarmi pornesc spre locul, unde s'a primit defilarea pe bulevard, în faţa statuei lui Mihaiu Vitézul.

După Maiestatea Sa urméză trăsura M. S. reginei precum şi acele cu dómnele de onóre.

Un escadron de gendarmi închide cortegiul.

In tot timpul până la ajungerea la locul de defilare, tóte clopotele bisericilor din Bucuresci sunt puse in mişcare.

FOIŢA.

Viaţa viitóre după sciinţă

de

Louis Figuier.

(Urmare.)

După acest tablou, de sigur fórte necomplet din aceea ce a putut reuni sciinţa omenéscă, s'ar crede, că fie care locuitor de pe pămênt este nerăbdător de a şi apropia aceste cunoscinţe, că tótă lumea trebue sě fie fericită şi mândră de a şi împodobi spiritul. Durere însě, cea mai mare parte n'are idee de aşa ceva. Faceţi abstracţie de cele 10 milióne, de care vorbirăm adinéori, şi care abia se pot numĕra cu privire la marea populaţie a globului, toţi celalalţi ómeni îşi închipuesc, că pămêntul este o suprafaţă plină, care se întinde până la marginile orizonului şi care e acoperită cu o boltă albastră, numită Ceru. Dacă ḑiceţi, că pămêntul se învêrtesce, ei încep sě ridă, şi ve arată pămêntul nemiscător şi sórele care rĕsare la dreapta pentru a apune la stânga, dovadă evidentă, că sórele vine şi se duce. Toţi ḑic cu siguranţă, că sórele ese din patul lui diminéţa şi se întórce sara! Se crede, cu poeţii împreună, că stelele care strălucesc nóptea pe bolta cerésca sunt lucruri de podóbă, o privelisce plăcută, făcută pentru a ne înveseli ochii şi că lună este un felinar economic, de causa ploii şi timpului frumos, a frigului şi căldurei, a vênturilor, nimeni nu se îngrigesce.

Fie-care închide ochii înintea fenomenelor naturale, de frică sě nu şi dea osteneala sě le esplice, dacă copilul curios şi naiv cere tatălui seu esplicaţiunea celui mai simplu lucru, causa ploii, a brumei, tatăl respunde vre-o prostie, sau dă alt şir convorbirii, nesciind, ce sě-i spue.

Natura e o carte închisă, pentru cea mai mare parte de ómeni, care trăesc în mijlocul fenomenelor celor mai curióse şi mai variate, ca un cal care are ochii acoperiţi, pentru a-l împedeca sě vadă airea, decât înnaintea ochilor; sau ca minerul care lucréză în fundul puţului şi care nu vede altceva decât partea lui de lucru şi instrumentul.

Ceea ce preocupă pe om, este mâncarea şi beutura, şi căutarea mijlócelor pentru a vĕtăma pe semenul seu. Da, este spectacol fórte trist acela al ómenilor, cari nu se intereséză decât de trebuinţele lor materiale şi nu pun nici un preţ pe munca spiritului, şi cu durere spunem, că acésta este condiţiunea aprópe întregei omeniri. Cât e dar de superior semenilor sei acela care a sciut sě-şi cultiveze spiritul, sě-l îmbogăţéscă cu noţiuni folositóre şi serióse, a şi apropia una din ramurile arborelui aşa de variat în cunoscinţe esacte. Cât trebue sě-i fie sufletul de vesel şi de puternic! Siliţi-ve deci, cititori, de a cerceta şi de a învěţa, imitaţi-ve în tainele naturei, daţi-ve socotéla de tot ce ve înconjóră; înţelegeţi universul şi producţiunile lui nesfîrşite, admiraţi putêrea lui Dumneḑeu, cunoscênd bine operile lui.

Atunci nu veţi ajunge la grópă cu sufletul desbrăcat de cunoscinţe ca la nascere. La césul suprem al morţei, veţi fi înţelepţi, cuvênt care după etimologia latină vrea se ḑică învĕţat (sapiens), şi găsindu-ve mai apropiaţi de sublima esenţă a fiinţelor supra umane veţi fi în stare a ve arunca lângă ei în sferile ceresci.

Pentru a înălţa şi perfecţiona sufletul, nu e destul a practica virtuţile morale şi a se instruí; trebue încă a căuta sě intelegem şi sě iubim pe Dumneḑeu, autorul universului. Ómenilor, întraţi în temple şi închinaţi-ve înaintea lui Dumneḑeu, după formele şi riturile cultului, în care aţi fost crescuţi în copilăria vóstră. Tóte religiunile crestine sunt bune şi respectabile, pentru că dau voie de a da autorului naturei omagiile de recunoscinţă şi de supunere ale inimilor nóstre. (Va urma.)

Ministrii şi toţi invitaţii la Te Deum merg pe căile indicate pe cărţile de invitaţiune la locurile, ce le sunt desemnate pentru a asista la defilare.

Defilarea s'a făcut în ordinea următóre:

1. Un pluton de gendarmi călări.
2. Scólele primare cu musica elevilor de la Sulina.
3. Scólele secundare şi superióre.
4. Corporaţiunele şi diferitele societăţi cu drapele.
5. Armata, în capul căreia se aflau tóte drapele trupelor, cari au luat parte la resboiu şi care s'au înşirat, după ce au trecut pe dinaintea regelui în giurul statuei lui Mihaiu Vitézul.

Defilarea trupelor s'a făcut în cea mai bună ordine şi toţi streinii, cari vedeau armata română pentru întâia óră erau unanimi pentru a esprima sincera lor admiraţiune pentru buna ţinută a trupelor, frumseţea uniformelor şi ordinea perfectă a defilării.

Artileria a fost cu deosebire admirată de streinii cunoscetori în ale armatei, atât în ce privesce cavaleria şi tranşamentul, cât şi în privinţa ţinutei oficierilor şi soldaţilor. Un înalt personagiu din Austria a găsit, că artilera română e superióră celei austriace.

Efectul produs de armata română asupra streinilor nu póte decât sĕ umple de mândrie şi de bucurie inima fie-cărui român.

Am vĕḑut români din Ardél, din Ungaria şi din Bucovina, cari în trécĕt fie ḑis, erau în numĕr fórte considerabil, mişcaţi până la lacrămi la vederea armatei române.

După defilare, Maiestăţile Lor s'au retras la palat, unde la órele 3, au primit mai întâiu corpul diplomatic, în numele căruia d. Hoorikis, represintatul Belgiei, ca decan, a presentat Maiestăţilor Lor felicitările corpului diplomatic. M. regele a mulţămit şi s'a întreţinut apoi cu fie-care în parte.

După aceea, la órele 3 şi jum. s'a presentat sântul sinod, ér la órele 4 d-ni senatori şi deputaţi.

D-nii senatori şi deputaţi au ocupat în sala tronului, unii partea dréptă, ceialalţi partea stângă a salei. Lipsiau toţi liberalii, afară de d-nii Corjescu, Mârzescu şi Dincă Schiler.

La 4 óre precis au întrat MM. LL. regele şi regina, urmaţi de A. S. R. principele moştenitor şi de A. S. principele Wil. de Hohenzollern.

Regele sa aşeḑat pe tron, avênd în dreapta pe princepele Ferdinand, ér regina avênd în stênga pe principele Wilhelm.

Regele şi cei doi principii purtau marele cordon al stelei-României. Erau faţă d-nii ministri, printre cari d. Exarcu, caruia s'a dat marele cordon al corónei României, preşedinţii senatului şi camerei purtau asemenea marele cordon al corónei României, care li-s'a dat cu acéstă ocasiune.

D. C. Boerescu, preşedintele senatului a cetit un lung discurs, prin care face istoricul domniei streine, amintesce voturile divanurilor ad-hoc, adesiunea lui Vodă-Cuza la ideea principelui strein şi apoi amintesce faptele gloriόse ale regelui Carol.

Ca lucru mai caracteristic s'a observat cu mirare de către unii stăruinţa d-lui Boerescu de a vorbi de patru ori de principele Cuza.

După preşedintele senatului, d. colonel Roznovanu, în numele adurării deputaţilor, cetesce un discurs, prin care salută ḑiua de 10 Maiu şi pe Suveran.

Dealtmintrelea nimic mai deosebi în acest discurs.

Regele, cu o voce destul de emoţionată, a cetit un lung şi strălucit discurs, începênd prin a aminti venirea sa în ţară, despărţirea sa de familia şi de rudele sale, în scop de a se consacra măririi nouei sale patrii.

El amintesce tot ce s'a făcut în decurs de 25 ani, şi ca notă mai caracteristică este o estremă modestie în ceea ce privesce rolul seu, repurtând tot meritul celor ce s'au făcut asupra naţiuni şi a ómenilor politici, cari lau încungiurat.

Regele spune între altele, că dóuĕ cestiuni l a preocupat mai ales: armata şi înfiinţarea drumurilor de fer.

Vom publica în întregul seu acest discurs, care a fost adese ori întrerupt, de urale şi care a produs o adêncă impresiune asupra auditorilor.

Apoi regele şi regina s'au intreţinut în modul cel mai amabil cu dnii senatori şi deputaţi.

După aceea Maiestăţiile Lor au primit înaltele curţi de cassaţiune şi de compturi Curţile şi tribunalele, tóte ramurile administrative, pe membrii Academiei, decanii şi profesorii facultătilor, tot corpul didactic şi delegaţiunile tinerimei universitare.

Jubileul în streinătate.

Paris, 22 Maiu,

Un Te-Deum s'a cântat aḑi la capela română cu prilegiul iubileului regelui Carol; au asistat toţi membrii legaţiunei române în uniformă, toţi membrii coloniei române precum şi regele Milan în uniformă de colonel român.

După serviciul divin a fost o mare recepţiune la legaţiune, colonia română şi lumea diplomatică au venit sĕ presinte felicitările lor.

Multe telegrame şi adrese de felicitări s'au trimis regelui şi reginei de către colonia română.

Viena, 22 Maiu.

După serviciul divin celebrat la biserica grecéscă însărcinatul de afaceri al României a primit la legaţiune felicitări cu prilegiul iubileului regelui Carol.

Berlin 22 Maiu.

Ministrul României a dat astăséră un mare banchet, la care a luat parte numĕróse personalitaţi înalte.

Roma, 22 Maiu.

Regele a trimis din Milan regelui Carol o scrisóre autografă de felicitări.

Guvernul italian a felicitat pe ministrul României.

Atena, 22 Maiu.

Un Te-Deum s'a cântat la biserica metropolitană cu ocasia iubileului regelui Carol în presenţa prinţului moştenitor al Greciei, a casei militare a regelui, a ministrilor, a corpului diplomatic şi a autorităţilor superióre. După Te-Deum mare recepţiune la legaţiunea României.

Ḑiarele publică articole fórte simpatice în privinţa regelui şi a României.

Pera, 22 Maiu.

Cu ocasia iubileului regelui Carol, Sultanul a trimes la legaţiunea română pe cumnatul seu Mehmed Paşa întâiul seu adiutant şi pe Ibraim-Bey, introducător de ambasadori, în trăsuri de mare gală, ca sĕ róge pe ministru sĕ trasmită regelui Carol urările Sultanului.

D. Mitilineu, d. Sturdza consul general şi tot personalul legaţiunei şi al consulatului erau în mare ţinută.

In urmă s'a făcut recepţiunea coloniei române în numele căreia d. D. Ghica, fost prim secretar al legaţiunei din Constantinopol a presintat o adresă de felicitări pentru regele. Un bogat bufet se arangiase la legaţiune. D. Metilineu a ridicat toastul în sănĕtatea regelui, a reginei şi a prinţului moştenitor.

Séra o mare recepţiune s'a făcut la legaţiune — au asistat membrii coloniei române, corpul diplomatic şi înalţii demnitari otomani.

Sofia, 22 Maiu.

Insărcinatul de afaceri al României a primit aḑi visita ministrului Grecoff, care a venit sĕ aducă felicitări din partea guvernului, agenţii diplomatici români s'au dus de asemenea la agenţia României sĕ presinte felicitările lor; ele au arborat drapelele lor.

Viena, 22 Maiu.

Cu prilegiul iubileului regelui Carol, „Wiener" Post" arată în termenii cei mai călduroşi meritele regelui şi a reginei.

Solemnitatea, pe care poporul român o dă sĕrbatorilor iubileului este justificată prin drepturile, pe care părechia regală şi le-a dobândit la gratitudinea şi la devotamentul supuşilor sei. Prin meritele sale, activitatea sa şi succesele domniei sale, regele Carol a ridicat România până la locul onorabil, ce îl ocupă aḑi. — Regele şi regina, — de un caracter nobil şi dotaţi cu calităţi atât de eminente — sunt modele de virtute umană şi princiară.

De aceea sĕrbătórea regelui şi a poporului român e privită cu interes pretutindeni şi mai cu sémă în Austro-Ungaria, al cărei suveran şi ale cărei popóră au avut totdeuna vii simpatii pentru monarchul amic şi pentru poporul român.

Berlin, 22 Maiu.

„Nord Allgemeine Zeitung" publică un lung articol asupra iubileului regelui Carol. Ea constată progresele făcute de România în cei 25 ani din urmă din punctul de vedere al consolidărei interióre, al desvoltărei economice şi al apropierei progresive de civilisaţiunea ocidentală. Românii pot fi mândri pe pătrarul de véc trecut, comparând situaţiunea de acum 25 de ani cu cea de aḑi.

„Vossisch Ztg." ḑice, că regele Carol a sciut se câştige simpatia naţiunei, sĕ ridice România la rangul de stat independent şi important, căruia aparţine rolul preponderant pe Dunărea inferióră. Naţiunea germană trimite regelui felicitările sale şi speră că, în timp de mulţi ani încă îşi va îndeplini misiunea delicată şi că va avé gloria de a fi pionerul civilisaţiunei.

Berlin, 22 Maiu.

„Boersen Zeitung" ḑice, că România a devenit în timpul domniei regelui Carol I un stat puternic, care are poate un mare vitor. Este singurul loc liniştit în tot orientul. Regele este asistat într'un mod demn de regina, poetă de mare talent, protectóre a artelor şi sciinţelor şi amica sĕracilor.

Berlin, 22 Maiu.

Cu ocasia iubileului regelui Carol I „Tagblatt" ḑice, că România este din tóte statele balcanice cea mai bine organisată şi cea mai stimată; că a jucat un rol decisiv în resboiul ruso turc şi că fără îndoială va lua o parte activă din punctul de vedere al viitoriului orientului europén. Regele Carol prin politica sa inteligentă a sciut sĕ se alăture puterilor păcii din Europa centrală şi a arătat într'un mod limpede calea ţĕri sale.

Viena, 22 Maiu.

„Fremdenblatt" publică un articol călduros cu ocasia iubileului; el ḑice că cu drept cuvênt românii sĕrbătoresc 10 Maiu, însemnând ast fel treptele prin care naţiunea s'a ridicat la situaţiunea, pe care o ocupă actualmente. Regele Carol şi a găsit rĕsplata prin aceea, că are consciinţă şi şi a îndeplinit cu isbêndă bravele sale datorii şi că a obţinut recunoscinţa şi iubirea poporului seu. „Fremdenblatt" insistă asupra activităţei desfăşurate de regele Carol în timpul domniei sale şi mai cu sémă pe terenul militar, activitate care a procurat României nu numai respectul Europei, dar şi independenţa reală a ţĕrii; el vorbesce de iniţiativa, care părechia regală a luat-o pe tóte terenurile fără a vătăma vro'dată autonomia societăţii române. Austro-Ungaria este cea dintâiu, care felicită pe români pentru bunul traiu şi progresul lor. Mai multe alte ḑiare vorbesc în termini simpatici de marile merite ale regelui Carol.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa IX, ţinută la 6/18 Maiu, 1891.

Şedinţa se deschide la 9 óre înainte de améḑi.

Se cetesce protocolul şedinţei VIII dela 5/17 Maiu a. c. — Se autentică.

Se presentéză declararea deputatului Dr. Nicolau Olariu, prin care îşi depune mandatul de deputat sinodal în cercul XIII Solnoc şi optéză pentru cercul III al Sas Sebeşului. — Se ia spre sciinţă dispunêndu-se alegere nouă în cercul XIII al Solnocului.

La ordinea ḑilei continuarea raportului comisiunei organisătóre, referitoriu la statutul fondului de pensiuni al archidiecesei gr. or. române din Transilvania.

Raportorul Parteniu Cosma referéză asupra acestui statut, începênd dela titlul:

Pensiunea § 14.

La acest § dep. Dr. Ioan Mihu propune următoriul tecst:

Până când resursele anuali ale fondului vor permite acordarea de pensiuni mai mari, suma macsimală ale acelora se statoresce:

a) pentru funcţionarii consistoriali şi pentru profesori cu salarii ficse în suma salariului, care l are respectivul în momentul când devine pensionat, fără cuincuenalii, fără ajutóre personale şi fără bani de cuartir:

b) pentru protopresbiter 800 fl.

c) pentru paroch de clasa I 500 fl.

d) pentru paroch de clasa II. 400 fl.

e) pentru paroch de clasa III, pentru capelani şi diaconi 200 fl.;

ér dep. Vasilie Dámian: suma macsimală se statoresce:

a) pentru funcţionarii consistoriali şi profesorii seminariali cu salarii ficse în suma salariului, care l are respectivul astăḑi ca instituit în anul definitiv, fără cuincuinale şi fără banii de cuartir;

b) protopresbiter 1200 fl. (luându-se de basă salariul de astăḑi al unui asesor consistorial ordinariu);

c) pentru paroch de clasa I 800 fl.
d) „ „ „ „ a II 600 „
e) „ „ „ „ „ III
pentru capelani şi diaconi . 400 „

Punêndu-se aceste propuneri la vot, ele cad şi se primesce propunerea comisiunei conform căreia § ul 14 se statoresce în următoriul tecst.

Pensiunea.

Suma macsimală a pensiunei se statoresce deocamdată:

a) pentru funcţionarii consistoriali şi pentru profesori cu salarii ficse în suma salariului, care-l are respectivul în momentul, când devine pensionat, fără cuincuenalii, fără ajutóre personale şi fără bani de cuartir;

b) pentru protopresbiter . 600 fl.
c) „ paroch de clasa I. 400 „
d) „ „ „ „ II. 300 „
e) „ „ „ „ III.
pentru capelani şi diacon . . 200 „

După 5 ani dela activarea fondului, sinodul ardiecesan pote revida acest § şi încât resultatele obţinute până atunci ar da prospecte sigure, că fondul va puté suporta pensiuni şi mai mari, póte urca suma macsimală a pensiunei.

Faţă de acest conclus deputatul Vasile Damian însinuă vot separat, care se alătură la protocol sub lit. . .

§-ful 7 referitor la tacsa anuală, ţinută în suspens la propunerea comisiunei se statoresce.

Tacsa anuală.

§. 7. Tacsa anuală se ficséză cu 3% pentru funcţionarii salarisaţi şi cu 2% pentru toţi ceialalţi dela suma macsimală de pensiune după categoria, la care aparţine îndreptăţitul.

Se respunde anual deodată, în pătrariul prim al fie cărui an.

Cel ce a respuns în 40, sau ca profesor în 30 de ani tacsa anuală, deşi servesce mai departe, e scutit de tacsă.

§-ul 15 referitoriu la dreptul de pensiune conform propunerei comisiunei se statoresce în următoriul tecst:

Dreptul de pensiune.

§. 15 Fie care funcţionariu bisericesc din categoria celor numiţi în §. 1 are dreptul la pensiune, dacă a fost în serviciul bisericei în timp de 10 ani neîntrerupt cu esceperea casului amintit în §. 26. şi în cursul timpului de serviciu, prin bětrâneţe, morb, ori alte cause a devenit neapt pentru serviciu şi acésta se autentică şi din partea consistoriului archidiecesan.

La pensionare se vor considera numai acei ani de serviciu, pentru cari s'a respuns tacsa anuală.

Serviciul se începe cu ḑiua intrării în vre-o funcţiune din cele indicate în § 1.

Deputatul Nicolau Ivan propune, ér sinodul primesce §. 16 în următoriul tecst:

§. 16. Preoţilor li se computā ca ani de serviciu şi acei ani, cari după absolvarea cursului ordinariu clerical i-au petrecut ca învěţători definitivi în archidiocesă, dacă pe toţi anii acestia solvesc tacsa anuală.

Asemenea ani de serviciu se computā numai 10.

La propunerea comisiunei se primesc următorii §§:

§. 17. Drept la pensiune are şi věduva unui funcţionariu din cei numiţi în § ul 15, reposat după un serviciu de cel puţin 10 ani.

In casul însě când bărbatul ei a rěposat după împlinirea a lor 5 ani de serviciu, ea are drept a continua cu respunderea tacselor anuale, la cari era obligat bărbatul ei, până la 10 ani socotiţi dela începutul serviciului bărbatului ei reposat, când apoi va fi în drept a căpěta pensiunea normată în §. 19.

§. 18. Profesorii definitivi după un serviciu profesoral neîntrerupt de 30 ani, au dreptul la suma macsimală a pensiunei normate în § 14, toţi ceialalţi îndreptăţiţi la pensiune, numai după un serviciu neîntrerupt de 40 de ani se pot bucura de pensiunea întrégă.

La o durată mai mică a serviciului suma pensiunei se ficséză:

a) După un serviciu de 10 ani cu 4% a sumei macsimale de pensiune pentru toţi;

Dela 10 ani în sus:

a) la profesori pentru fie-care an de serviciu se mai adaug 3%;

b) la ceialalţi câte 2% dela suma macsimală a pensiunei.

Dacă un profesor înainte de a devení profesor a contribuit la fondul de pensiune în altă calitate de funcţionariu bisericesc, din serviciul de mai nainte câte un an şi un pătrariu i-se computā într'un an de profesor, ér dacă din profesor trece în ceealaltă categorie, fie-care an de profesură i se computā într'un an şi un pătrariu. (Va urma.)

Raportul general

al consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu despre activitatea sa în decursul anului 1890.

Nr. 2,366 scol. (Incheere.)

f) Invěţătorii.

Şi la rubrica acésta se cuprind datele pe anul scolariu curent.

Numěrul total al învěţătorilor este 908. Dintre acestia sunt definitivi 443, provisori 465, provisoricii se impart în 2 categorii, provisoricii, cu cualificaţiunea prescrisă 128, ér restul de 337 este categoria învěţătorilor, cari nu au cualificaţiunea prescrisă de lege, şi sunt numai toleraţi, ca scólele sě nu remână cu totul góle.

Despre scóle şi învěţători se alătură acestui raport un conspect tabelaric, asemenea şi despre elevii de scóle, averea scólelor, venitul anual al scólelor şi despre salarele învěţătorilor sub ·/.

B. Catechisaţiunea.

După cum arată conspectul alăturat sub /. la iastitute de învěţămênt strěine au frecuentat prelegeri preste tot 5181 elevi şi anume:

1.	Pedagogii	7
2.	Gimnasii	472
3.	Scóle reale	7
4.	Scóle comerciale	3
5.	Scóle civile	116
6.	Scóle elementare superióre	230
7.	Scóle elementare inferióre greco-catolice	246
8.	Scóle elementare inferióre romano-catolice	194
9.	Scóle elementare inferióre evangelico-refomate	205
10.	Scóle elementare inferióre evangelico-luterane	223
11.	Scóle elementare inferióre unitare	28
12.	Scóle elementare inf. de stat	1503
13.	Scóle elementare comunale	1336
14.	Scóle elementare de reuniuni private	611
	Suma	5181

II. Esamenele.

1. Esamenele de cualificaţiune învěţătoresci s'au ţinut la 30 Iuniu 1890 şi ḑilele următóre. Admişi la esamen au fost 68 de candidaţi, dintre-cari s'au presentat 56. Din acesti 56 de candidaţi 40 au depus esamenul cu succes bun şi au fost prověḑuţi cu testimoniu de cualificaţiune învěţătoresc subscris şi de inspectorul regesc de scóle al comitatului Sibiiu, în înţelesul articolului de lege XVIII din 1879.

2. Esamenanele anuale. Cu finea anului scolariu 1889/90 s'a ţinut la scólele nóstre confesionale esamenele publice anuale, prověḑute în §. 104 din normativul scolariu.

Resultatul în general a fost îndestulitoriu.

Din rapórtele speciale întrate în acest obiect cu plăcere s'a convins consistoriul, că oficiile ppresbiterale dau esamenelor importanţa ce li se cuvine, şi că aprópe pretutindenea esamenele s'au făcut sěrbătoresce sub conducerea ppresbiterilor, respective a altor bărbaţi competenţi în cele scolare.

IV. Visitaţiunea scólelor.

In considerarea dispoziţiunilor § 92 din normativul scolariu privitóre la visitaţiunea scólelor nóstre sub durata prelegerilor, consistoriul a insistat cu multă stăruinţă la circulariul seu din 7 Septembre 1889 Nr. 6073 scol. ca oficiile ppresbiteratele prin raport special se arete resultatul visitaţiunilor în tóte detaiurile. Din rapórtele întrate consistoriul constată progres şi în direcţiunea acésta.

V. Ajutóre.

Despre împărţirea ajutoriului votat pentru scóle şi învěţători în bugetul anului 1890 se face raport detaiat din plen. La locul acesta observăm, că ajutórele s'au distribuit la scóle şi învěţători, unde s'au arătat mai mare trebuinţă.

VI. Stipendii.

Cu începutul anului scolariu 1890/91 din fondurile ardiecesane au devenit vacante următórele stipendii:

a) 2 stipendii câte de 500 fl. din fundaţiunea „Moga“, pentru studenţi la universitate, anume la filosofie şi drepturi;

b) 2 stipendii à 100 fl şi 1 à 60 fl din fundaţiunea „Francisc-Iosefină“ pentru tineri, cari studiază şi sunt lipsiţi de mijlóce.

c) 15 stipendii à 60 fl. anume: 4 din fundaţiunea „Moga“, 11 din fundaţiunea „Francisc Iosefină“ pentru elevii despărţěmêntului pedagogic al seminariului archidiecesan, şi unul de 30 fl. din fondul seminarial — fundaţiunea „Ecaterina Raţ“, — pentru elevii din seminariul archidiecesan.

Stipendiile acestea în urma concursului publicat s'au distribuit, şi de present tóte sunt ocopate.

VII. Conferenţe învěţătoresci.

In anul 1890 conferenţele învěţătoresci s'au ţinut într'una cu reuniunile învěţătoresci în timpul ferielor de vérā afară de cele din districtul Sebeş, care din cause speciale s'au ţinut numai în Ianuariu 1891, şi s'au ocupat cu teme de interes general pentru învěţămênt. Desvoltarea acestor corporaţiuni şi perfecţionarea lor în spiritul statutului nostru organic se urmăresce cu atenţiune din partea autorităţii bisericesci.

In special se observă, că cele 11 reuniuni învěţătoresci au funcţionat regulat în districtele: Sibiiu, Sebeş, Deva, Zarand, Abrud, Bistriţa, Sighişóra, Braşóv şi Făgăraş; din districtele Cluş, şi Deeş încă n'au întrat protocólele adunărilor generale. Tot asemenea au lucrat despěrţěmintele, care se compun după ppresbiterate în câte 2—4 şedinţe şi comisiuni, mai puţin zel au arětat în decursul anului 1890 despărţěmintele: Avrig, Alba-Iulia, Agnita, Deeş, Solnoc, Cetate de pétră, Unguraş, Cluş şi Turda, s'au luat însě măsurile, de lipsă ca neajunsurile, ce s'au observat, sě se înlăture.

VIII. Alte obiecte scolare.

1. In necs cu conclusul sinodal dela 20 Aprile (2 Maiu) 1889 Nr. 67 avem onóre a notifica Preavenerabilului sinod archidiecesan, că Escelenţia Sa Domnul ministru de culte şi instrucţiune publică prin emisul seu din 24 Iuliu 1890 Nr. 11,844 a încunosciinţat pe Venerabilul consistoriu metropolitan despre aceea, că nu s'a aflat motivat a revoca ordinaţiunea ministerială dto 13 1885 Nr. 21,120 în vêrtutea căreia procesele disciplinare ale învěţătorilor nostri, care se termină cu amovare din oficiu, trebuesc promovate spre suprarevisiune la ministru, din contră, susţine aceste měsuri şi mai departe.

In motivarea acestei resoluţiuni Escelenţia Sa Domnul ministru se provócă la casuri concrete, în cari învěţători de ai nostri parte au fost delăturaţi din oficiu, parte s'a făcut încercare pentru delăturarea lor fără a li-se face proces disciplinar, şi după cum susţine Escel. Sa Dl ministru esecutarea acestor měsuri pentre învěţători agravătóre o au împedecat organele statului, căci altcum învěţătorilor li-se făcea nedreptate.

Din cele 9 casuri concrete, la cari se provócă Escel. Sa Dl ministru, şi cu care justifică susţinerea acelor měsuri dóuě privesc archidiecesa nóstră, anume afacerea cu învěţătoriul din Sirbi, Damaschin Indrica, şi cu cel din Visca, Teodor Popovici, ppresbiteratul Iliei.

Aceste dóuě casuri concrete, la cari se mai adauge în timpul din urmă afacerea cu învěţătoriul din Nevoeşi, Petru Radu, ppresbiteratul Geógiu I., tóte trei în comitatul Hunedóra se vor espune prin rapórte separate, în mod detaiat cu tóte împregiurările, sub cari s'au petrecut. Prea venerabilul sinod archidiecasan va binevoi a da consistoriului îndrumările cuviinciόse în acésta afacere. Altcum observăm că venerabilul consistoriu metropolitan prin actul, în care ne comunică ordinaţiunea ministerială provocată mai sus, recércă pe consistoriu ,sě-i transpună tóte actele referitóre la causele speciali indicate mai sus, dimpreună cu informaţiuni detaiate şi esacte despre starea lucrului în fie-care cas.

Aceste acte şi informaţiuni se vor comunica deodată cu conclusul, pe care preaven. sinod îl va lua în acésta afacere.

2. In conformitate cu cenclusul sinodal Nr. 107 din sesiunea anului trecut, lucrul de mână s'a continuat în institutul nostru archidiecesan pedagogic teologic şi în anul scolariu 1890/91 şi despre resultat va urma la locul seu raport separat.

Pentru-ca şi învěţătorilor actuali în funcţiune sě li se dea ocasiune de aşi puté insuşi cunoscinţe din lucrul de mână consistoriul în luna lui August anul trecut a instituit în Sibiiu, în seminariul archidiecesan, un curs estraordinariu de lucru de mână, concreḑênd conducerea instructorelui pentru lucrul de mână în seminariu Georgiu Moian, cu concursul învěţătoriului dela scóla nóstră din Braşov Candid Muşlea. La acest curs estraordinariu au luat parte 75 de învěţăteri, cărora pe întréga durata cursului de 4 sěptěmâni li s'a dat instrucţiune, locuinţă şi întreţinere grătuită în seminariu. Şi despre obiectul acesta va urma la locul seu raport separat.

3. Simţindu-se necesitatea de a se revidea şi adapta regulamentul seminarial după trebuinţele actuale, consistoriul a sěvêrşit în decursul anului trecut acésta lucrare, pe care o va promova Preaven. sinod archidiecesan spre competentă afacere.

Convocare.

Conform §-lui 21 din statutele Asociaţiunei Transilvane, precum şi în sensul conclusului adus în şedinţa comitetului despărţěmêntului din 9 Aprile 1891, — prin acésta se conchiamă prima adunare generală a despărţěmêntului al XXIX-lea al Asociaţiunei Transilvane pentru lit. rom. şi cult. poporului rom. ce se va ţiné în Mediaş în sala a II-a a hotelului „Strugurul de aur“ în 21 Maiu st. v. 2 Iuniu n. a. c. adecă în ḑiua de sěrbătóre a „S. S. Constantin şi Elena“ înainte de ameḑi la 10 óre, — după următórea

Programă:

1. Cuvêntul de deschidere prin presidiu, în care este pre scurt a se accentua scopul Asociaţiunei Transil. şi deodată îndemnul spre îmbrăţişare, ajutorare şi prosperarea acestui scop nobil şi salutariu.

2. Constatarea membrilor despărţěmêntului şi înscrierea de membrii noi.

3. Raportul cassariului despre tacsele incurse şi despre spesele avute.

4. Hotărîrea despre locul şi timpul procsimei adunări generale a acestui despărţěmênt.

5. Alte propuneri referitóre la prosperarea despărţěmêntului.

6. Alegerea a 2 membrii obligaţi, cari se represente acest despărţěmânt la adunarea generală din Haţeg, ţinêndă în August a. c.

7. Concedênd timpul se vor preda prin dl Dionisiu Roman unele poveţe folositóre mai ales poporului ţěran, despre celea mai de lipsa cunoscinţe juridice.

La acéstă adunare generală a participa este rugată întréga inteligenţă şi poporul român din acest despărţěmênt precum şi alţi binevoitori.

Tot cu acéstă ocasiune concedênd timpul se va arangia o petrecere de vară (maial) împreunat cu joc în pădurea oraşului numită „Weberl“ după ameḑi, începênd dela 1 óră.

Mediaş, în 17 Maiu, 1891.

Ioon Moldovan,
preşed. despărţěm.

Dionisiu Roman,
cassar.

Avis.

Adunarea generală a reuniunei învěţătorilor gr. or. din despărţěmêntul Miercurei, convocată pe ḑilele de 18 şi 19 Maiu st. v. din cause binecuvêntate se amână de o camdată pe timp nedeterminat.

Poiana, 12/24 Maiu 1891.

Emanuel Beşa,
preşediute

Ilie Georgescu,
secretar.

Varietăţi.

* (Comisar de maturitate.) Ministrul de comerciu a numit ca comisariu ministerial la esamenul de maturitate dela scóla nóstră comercială română din Braşov pe dl Eugen Iekelius.

* (Amestecneindreptăţit.) „Egyetértés“ publică cu data de 21 Mai n. urmětórele: Fisolgăbirăul dela Recaş Ioanovics, în urma unei ordinaţiuni a ministrului Csaky şi la îndrumările directe ale comisiunei administrative, — a scos atât din scólă cât şi din locuinţa sa scolară cu puterea armată pe învěţătoriul daco-român Milosav Eutim din Ianova, care din causa atitudinei sale contrare idei de stat, de mai mult timp se află sub cercetare disciplinară.

* (Introducerea celibatului la preoţimea ruténă catolică.) Din Lemberg se scrie, că în sinodul greco-catolic ce se va ţiné în curênd la Lemberg are sě se pună la ordinea ḑilei şi cestiunea celibatului la preoţimea ruténă.

* (Daruri în loc de cununi.) La fondul întru amintirea celor rěposaţi au mai contribuit din incidentul morţii Romul P. Cosma: Anatasiu Cimponeriu 5 fl, Familia Vecerdea 5 fl. Dr. Remus Roşca, secretariu cosist. 3 fl.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din loc escrie concurs pentru postul de magistru postal-telegrafic la Murěş-Oşorheiu, împreunat cu salariu de 600 fl. Informaţiuni mai deaprópe dă numita direcţiune.

* (Maialul reuniunei femeilor române din Rěşinari.) La raportul, ce l'am publicat despre maialul reuniunei femeilor române din Rěşinari, raportorul nostru ne rógă a mai adauge că pe lângă învěţătoriul Frăţilă mai mult au,

contribuit învĕţătorii: Marin şi Stoia la resultatul strălucit al petrecerei. Ceilalţi, învĕţători nici n'au participat la Maial.

* (Invitare.) Elevii scólei gr. or. din Gurariului îşi vor sĕrba maialul Duminecă în 19/31 Maiu a. c. sub conducerea corpului învĕţătoresc, fiind timpul favorabil în grădina dómnei Arsenie „la móră," la cas contrar în edificiul scólei. Inceputul la 1 óră p. m. In decursul petrecerei se vor esecuta unele cântări şi declamaţiuni din partea elevilor. Doritorii de a participa la acéstă petrecere sĕ se considere prin acésta învitaţi, de óre ce învitări speciale nu sĕ fac. Contribuirile benevole sunt destinate pentru înfiinţarea unei biblioteci scolare şi se vor cuita pe cale ḑiaristică.

Corpul învĕţătoresc.

* (Insciinţare.) Onoratul public e învitat prin acésta la Maialul scólei capit. gr. or. din Sĕlişte ce se va ţiné în locul obicinuit „Mailat", Marţi în 21 Maiu st. v. (ss. Constantin şi Elena). La cas când timpul ar fi nefavorabil, se va amâna pe Dumineca următóre 26 Maiu st. v. Invitări speciale nu se fac.

Sĕlişte în 14 Maiu 1891.

Corpul învĕţătoresc.

* (Maial.) Sĕrbătórea scolastică „Maialul" a scolarilor dela gimn. din Năsĕud pentru anul scolastic 1890/91 se va arangia la 30 Maiu 1891 st. n. în locul obicinuit „Castru" eventual în „Sala de gimnastică" dela gimnasiul din Năsĕud.

Inceputul petrecerei pentru public este la 10 óre a .m.

Tacsa de întrare pentru o persónă 40 cr.

Suprasolvirile vor fi achitate atât pe calea publicităţei cât şi în programa gimnasială de pe anul scolastic curent.

* (Monument pentru I. C. Brătianu.) Clubul liberalilor din Bucuresci a emis liste de subscripţiuni pentru ridicarea unei capele şi a unui monument în Florica pentru Ioan Brătianu. Până acum s'au subscris preste 20,000 lei.

Academia română.

Concursuri pentru premii.

(Incheere.)

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi 31 Decembre 1893.

XI. „Premiul D. Hagi Vasile, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1893, unei cărţi scrise în limba română şi publicată în timpul dela 1 Ianuariu 1888 până la 31 Decembre 1893, al cărei cuprins va fi:

„Istoria comerciului la români, sau starea actuală a comerciului în România, sau studii asupra legislaţiunei comerciale în statul român, sau ori-ce alte subiecte privitóre la comerciul român.

Terminul presentărei cărţilor (în esemplare) pentru concurs va fi până la 31 Decembre 1893.

XII. „Premiul Alecsandru Bodescu", de 1.500 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1894, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Istoria teatrului în România".

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decembre, 1893.

XIII „Premiul Statului Lazăr", de 5.000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1895, celei mai bune lucrări în limba română asupra următoriului subiect:

„Igiena ţĕranului român. Locuinţa, încălţămintea şi îmbrăcămintea. Alimentaţiunea în diferite regiuni ale ţĕrei şi în diferite timpuri ale anului".

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decembre, 1894.

XIV. „Premiul Alecsandru Ioan Cuza, de 10.000 lei, dimpreună cu procentele acestei sume până la acordarea premiului, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1896, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Istoria românilor dela Aurelian până la fundarea principatelor".

Terminul presentării manuscriselor va fi 30 Novembre 1895.

YV. „Premiul Alecsandru Cuza", de 6.000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1896, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Psichologia şi metafisica poporului român după literatura populară".

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi 31 Decembre, 1895.

NB. Manuscrisele lucrărilor puse la concursurile premielor de sub Nrii V, VII, VIII, IX, X, XII, XIII, XIV şi XV se vor presenta anonime, purtând o devisă, care va fi reprodusă pe un plic sigilat, conţinênd numele concurentului.

Academia îşi reservă dreptul de a tipări în publicaţiunile sale lucrările, ce se vor premia.

Premiile se vor da autorilor numai după tipărirea lucrărilor premiate.

3610/891 polg. [75] 1—3

Hirdetmény.

A Lesesi általános határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot f. év. **Iunius hó 9-ére, d. elött 9 órára** tüzőm ki lesesi községébe, a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik megnem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Erzsébetváros, 1891 Május hó 13-án.

A királyi törvényszék kiküldöt birájától.

Kelemen.

Loterie.

Mercuri, în 27 Maiu 1891.

Brünn: **10 77 8 39 62**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 25 Maiu 1891

	Viena	*B.-Pesta.*
Renta de aur ung. de 4⁰₀	—.—	—.—
Galbin	5.55	5.53
Napoleon	9.34	9.34
100 mar nemţesci e.c	57.72½	57.70

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24 2.32	7.01 7.11	3.02 3.09	1.51 2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş.	6.02 6.12	10.35 11.02	7.39 7.54	7.04 8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37 8.42	2.14 2.24	10.39 10.57	12.26 1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23 2.33	— —	5.20 5.30	10.31 9.48
Timiş	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13 2.43	— 4.00	5.50 —	10.17 10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9.29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46 6.48	10.32 10.42	— 11.47	3.13 3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51 7.58	12.23 1.23	1.06 1.30	4.36 5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36 10.48	6.05 6.26	4.53 5.32	8.10 8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01 2.08	11.06 1.19	8.42 8.47	12.41 1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10 2.20	3.50 4.10	5.27 5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat-	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4.51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06 7.45	8.38 9.05	11.38 12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Banita	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11.23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişóră	–	10.52	5.28

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30 5.46	11.17 —	5.31 5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs,–Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	— 7.24	10.— 5.54	9.53 10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2·41—
Simeria (Piski)	54 36	3.—

Redactor responsabil Nicolau Ivan

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 56 Sibiiu, Sâmbătă 18/30 Maiu 1891. **XXXIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sântei sĕrbători de Marţi a „SS. Constantin şi Elena“ Numĕrul procsim va apăré Joi în 23 Maiu st. v.

Sibiiu, 17 Maiu.

Dacă administraţiunea de stat ar fi fost cât de cât corĕspundĕtóre trebuinţelor poporului, parlamentul magiar nu ar fi cutezat sĕ o rumpă cu trecutul, căci s'ar fi temut de resistinţa, care i o ar fi făcut cetăţenii.

Cetăţenii Ungariei cu tóte agitaţiunile făcute de estremisti nu s'au mişcat.

Ici colea câte un glas răguşit în câte o adunare municipală, ici colea câte un articlu de ḑiar în foile celor din stânga estremă, atâta a fost tótă resistinţa.

Ţéra s'a împăcat cu ideia, că administraţia de aḑi este rea şi trebue reformată.

In comisiunea organisătóre a parlamentului s'au ridicat voci pentru îmbunătăţirea proiectului presentat de guvern şi unele ameliorări s'au şi făcut în proiect, dar în genere legea are sĕ fie aşa, după cum o a contemplat guvernul spriginit în punctul acesta şi de oposiţia moderată, al cărui program principal a fost administraţiunea de stat.

Rĕmâne acum numai ca legea sĕ se voteze, despre ce nu mai încape îndoélă, dar mai pre sus de tóte rĕmâne în sarcina guvernului de a o şi esecuta.

O lege póte fi bună, póte conţiné principii evangelice, décă se aplică reu şi de ómeni rĕi, atunci ea devine o tortură pentru cei ce i privesc.

Şi noi tare ne temem, că acésta lege va fi esecutată spre nemulţămirea nóstră, a naţionalităţilor din Ungaria.

Raporturile între elementul domnitoriu şi între naţionalităţi aḑi nu sunt limpeḑite.

Magiarii au pĕcatul de a trăi în credinţă, că ei devin tari prin slăbirea nóstră.

Magiarii au nefericirea, că nu ei sunt cari conduc destinele patriei, ci nisce venetici, nisce şarlatani politici, nisce evrei mascaţi, al căror interes este ca popórele sĕ fie aici învrăşbite.

Magiarii fac concesiuni ori cui, dar astăḑi românilor nu le fac nici cea mai mică concesiune, pentru-că a intrat în capul lor gărgăunii, că românii nu sunt cetăţeni loiali, şi în credinţa acésta a lor îi întăresce resistinţa ce o pune elementul românesc în lupta pentru conservarea limbei şi naţionalităţii române.

Incercările nóstre dea i abate dela aceste vederi neîntemeiate până acum au rĕmas zădarnice.

Va trebui sĕ vină timpul, care curéză tóte bólele, sĕ i cureze şi pe ei de acésta bólă acum necurabilă.

Păn ce însĕ va veni acel timp mult dorit, ca sĕ stabiléscă aici între noi alte raporturi, păn-ce se vor desmeteci din frigurile ce i a cuprins, noi avem sĕ suferim, avem sĕ îndurăm góne şi persecuţiuni, avem sĕ luptăm o luptă cu arme neegali.

Ca sĕ înceteze aceea luptă, ca sĕ se pună capĕt tuturor frecărilor ocasiunea cea mai bună i este dată guvernului, atunci când se va pune în aplicare legea pentru administraţiunea de stat. Nu au decât sĕ pună în fruntea comitatelor românesci ómeni de încredere ai românilor, ómeni, cari au suflet şi inimă pentru popor, ómeni, cari sĕ facă dreptate, ómeni înaintea cărora omul sĕ nu încépă a fi om numai dela conte şi baron, ci sĕ aibă un cuvênt de mângăere şi pentru sĕrmanul, care locuesce în colibă, şi pentru românul dela munte şi pentru plugariul dela ţéră.

Dacă i-ar lăsa inima pe fraţii magiari ca sĕ facă aşa, dacă în ţinuturile locuite de români ar aplica legea de aşa, ca sĕ pună ómeni, cari cunosc poporul, sciu durerile poporului, atunci ar fi un pas hotărit spre bine şi spre restabtlirea liniscei atât de dorite. Vor face contrariul, vor asculta de vocile şoviniste, vor vedé în ţinuturile locuite de români tot „puncte espuse“ — puncte negre — atunci punctele negre, nu vor dispăré nici odată de pe orizontul politic, ele se vor tot înmulţi, păn ce odată nori grei se vor forma din ele şi odată vor trebuí sĕ se descarce în formă de vijelie şi de furtună preste capetele nóstre.

Noi, cari trăim în mijlocul poporului, noi, cari cunóscem cu câtă încredere privesce el la ómenii eşiţi din popor şi cât de greu îi cad poruncile, cari i vin dela strĕini, mai cu sémă, când aceia nu-i cunosc limba şi datinele, ne temem tare, că în sinul poporului din Ardél se va produce mare nemulţămire, dacă nu se vor respecta dorinţele poporului.

Ómeni cu cari vine poporul în contact, trebue sĕ fie ómeni, în cari el sĕ aibă încredere şi despre a căror bună voinţă sĕ fie convins

Amploiaţii administraţiei de aḑi şi cu deosebire amploiaţii unguresci nu au ţinut nici odată cont de durerile poporului.

Pentru ei dătător de ton a fost contele x şi baronul y, în al căror curţi şi au îndopat pântecele cu mâncări şi beuturi şi din cari nu au eşit cu trăsura gólă.

Se înţelege, că galiţele, purceii şi ovĕsul trebuia plătit de undeva şi mai nimerit nu era ca din spinarea şi sudórea poporului.

Aşa s'au făcut amploiaţii administraţiei urgisiţi, aşa se vor face şi cei denumiţi, dacă nu se va considera întregitatea caracterului, mulţămirea cu puţin şi dacă nu se vor considera postulatele poporului.

Poporul are drept sĕ céră ca cei ce'l chivernisesc sĕ-l chiverniséscă cum se cade şi cum cere umanitatea şi umanismul, care cu tirănia şi asuprirea nu se potrivesc.

Aici e buba cóptă.

Serbările iubileului dela 10 Maiu.

Discursul Maj. Sale regelui către primari.

Din vêrfurile carpaţilor, de pe ţermurile Dunărei şi Mărei Negre, din plaiuri bogate şi şesuri roditóre aţi alergat spre a ve stringe împrejurul scaunului regesc. Cu iubita mea capitală în frunte îmi aduceţi urări călduróse din partea oraşelor şi satelor me asiguraţi de credinţa orăşenilor şi ţĕranilor şi salutaţi cu bucurie a 25 aniversare a domniei mele, care a adus României o desvoltare temeinică şi pacinică. Pentru bunele vóstre urări ve mulţămesc.

Am făcut pentru scumpa nóstră ţéră tot ce a fost în puterea mea. Dumneḑeu însĕ a revĕrsat cu dărnicie binecuvêntarea sa asupra ei, dăruind un pămênt bogat acestui voinic popor cu inimă caldă.

Muncitori harnici, în timp de pace cu plugul vostru îmbogăţiţi ţara, în vremuri de primejdie, când

FOIŢA.

†

In ḑilele trecute....

Negrul întunerec al tainicei nopţi adăpostesce oraşul linistit. Totul e în tăcere, nimic nu se mişcă, nimic nu dă viaţă; chiar şi păḑitoriul de nópte se sfiesce de singurătatea, în care se află.

Orologiul din turn anunţă cu ton lugubru órele trecute în noianul veciniciei şi fie-care ton pĕtrunḑênd la inimă, elevă în memorie: *memento mori.*

Numai câte odată o stea vrăjită pĕtrunde printre norii sdrănţuiţi şi posomoriţi, 'şi turişéză ochiul palid la o feréstră, prin care mai străbate încă lumina tristă a unor luminări de stearin. Ea pare a fi străjuitoriul nopţii, care ispitind pamêntul mărturisesce în ceriuri, ceea ce ochiul seu palid a putut cuprinde.

Şi ceea-ce mărturisesce ea e lucru înfiorător.

In casă se află un îngeraş pămêntén, carele invidiat de îngeraşii ceresci şi adimenit de vorbele lor voesce sĕ-şi părăséscă gemenul seu, voesce sĕ-şi părăséscă surorile sale, părinţii sei pentru-ca sĕ împodobéscă şi el corurile îngeraşilor ceresci.

Incă câte va clipite şi 'şi va alina durerile pămêntesci, încă câteva clipite şi va mărí prin despărţirea sa durerile celor ce-l încungiură.

Preotul evlavios abia termină rugăciunea pĕtrunḑĕtóre şi din odaia laterală, în care o dulce sorióră era obosită pe braţele lui Morfeu, se aude glasul: *Ce sunt patru pline şi dóuĕ góle....?*

Lugrabul orologiu 'şi face datorinţa, el sună... apoi se aude o şóptă: Da, la $4^{1}/_{2}$ óre ve voiu părăsí, căci raiul 'mi suride, şi îngeraşii îmi împletesc cununi de bună primire......

⁂

La $4^{1}/_{2}$ óre negrul întunerec al tainicei nopţi şi-a sĕvêrşit domnia şi învins alérgă, alérgă cu inteţire sĕ nu-l ajungă raḑele luminei.

Puterea palidei steluţe e în agonie şi abia mai póte mărturisi .... In locul ei însĕ apare zimbitóre aurora, încinsă în juru i cu cununi fermecătóre, pe cari sĕ le îmbie unui îngeraş pămêntén şi sĕ le anine de umerii lui... Ea i-a ţĕsut haină de giolgiu subţire şi vrăjit, alb ca nevinovăţia şi ca sufletul îngeraşului ....., ér la haină i a încheiat aripi mândre şi curate ca cugetele lui.., apoi ii deschide porţile eternului ceriu ca sĕ între la frăţiorii, ce l asteptă... sĕ între împodobit cu cununi fermecătóre..

Şi e mare bucuria în ceriuri ....!

... Dar pe pămênt?

La $4^{1}/_{2}$ óre îngerul pămêntén mai suride odată gemenului seu şi soriórelor sale, ochiul seu mai mĕsură odată faţa obosită şi înnourată de suferinţe a părinţilor sei şi apoi adórme, adórme.... liniştit; ....ér lumea desteptată se miră înmărmurită de căile provedinţei.

Nu e durere mai mare ca durerea mamei, carea îngenunchiată lângă sicriu 'şi chiamă pe nume pe drăgălaşul îngeraş: Fă minune Dómne! Nu e moment mai deprimătoriu ca şi când tatăl contemplând 'şi pune întrebarea: Pentru ce, o Dómne, tocmai pe mine mai ales sĕ fiu încercat de sórte .... pentru-ce îmi nimicesci una din speranţele mele cele mai bune ... şi pentru-ce nu mi descoperi taina orênduelei tale.?

Nesaţiosul pămênt 'şi deschide sinul, ca sĕ priméscă mărturia productului seu şi sĕ închidă în dênsul multe speranţe şi multe dorinţe, — precum ii e obiceiul. Ér d'asupra acestora se lasă un mic muşuroiu, în care stă implântată crucea rece.

⁂

Aurora va mai surprinde de multe-ori lângă crucea cea rece pe o mamă vĕrsându-şi focul durerilor, pe un tată, contemplând cu jale la speranţa inimei sale. Aurora va surprinde pe gemenul şi pe soriórele şi le va aduce tuturor: sărutări dulci dela scumpul îngeraş.

Dar şóptele ei nu vor puté pune stavilă lacrimilor de durere. Nu le va puté nici alina, căci trăim pe pămênt, ér pămêntul e valea plângerei şi a durerilor...

In astfeliu de momente deprimătóre sĕ ne aducem aminte: că tainică e calea provedinţei, sĕ fericim pe îngeraşul pămêntén, carele şi-a adus aminte de făcĕtoriul seu în ḑilele prunciei sale, mai înainte de ce au venit ḑilele reutăţii.

Sĕ ne înbărbătăm cu vorba lui David, carele era nelinistit şi jalnic, căci nu scia de se va îndura Domnul sĕ-i trăéscă pruncul, — ér după mórtea pruncului era mângăiat sufletesce, — căci scia, că şi dênsul se va duce sus şi'l va îmbrăţişa.

Pruncul a plăcut Domnului şi Domnul a ḑis: Lăsaţi l sĕ vină la mine, căci unora că acestuia e pregătită împĕrăţia ceriurilor!

Ér voia Domnului e legea eternă!

Ioan Broju.

am pus spada în mânile vóstre, ele n'au tremurat. Nu voiu uita nici odată, că din voi cei dela sate, cari stropiţi ţarinele cu o spornică sudóre, că din pepturile vóstre am făcut scutul puternic al mântuirei şi al neatârnărei nóstre. Duceţi acum la casale vóstre mulţămirea mea pentru trecut şi bunele mele urări pentru viitor: spuneţi mumelor sĕ sădéscă în inima copiilor lor iubirea de ţară şi hărnicia la muncă, şi aduceţi-ve aminte, că pe plug şi paloş se razimă o mare parte a vieţei nóstre naţionale.

Me simt aşa de strins legat de scumpa mea ţară, încât am încredinţarea, că avem un singur gând şi un singur suflet.

Sĕ trăéscă România! Doresc sĕ o vĕd pe atât de mare şi de fericită pe câtu'mi este mare dragostea pentru poporul meu.

Vorbirea către corpurile legiuitóre.

Nunta de argint este o serbare pe familie, salutată de rude şi prietini cu dragoste şi bucurie; aniversarea unei domnii de 25 ani, însĕ este un eveniment istoric şi politic privit în tóte statele cu un simţĕmênt de mulţămire, mai ales când s'au stabilit strânse legături între domn şi iubitul seu popor.

Vĕd dar astăḑi cu o viue mulţămire imprejurul meu pe membrii corpurilor legiuitóre, represintaţi ai marei familii române, şi cu o deosebită plăcere primesc căldurósele lor urări.

Nepreţuit este pentru Mine, că cerul mi-a dăruit fericirea şi tăria de a conduce un pătrar de secol, fără sguduire, prin vremuri adese ori furtunóse, destinele naţiunei încredinţate mie prin libera sa voinţă.

In traiul omenesc acest şir de ani, plini de lupte, griji şi grele încercări, este îndelungat; în istorie însĕ, el se înfăţişază ca o clipă.

Din acest scurt timp, totuşi doresc ca un rĕsunet sĕ străbată viitoriul şi sĕ încălḑască inimile urmaşilor noştri, pomenind cum era în trecut, şi acum şi câte jertfe s'au făcut ca sĕ ajungem acolo unde ne găsim astăḑi.

Prin alegerea mea România a consfinţit una din dorinţele ei rostită în epoca redeşteptărei sale naţionale, punênd ast fel cheie boltei unei opere urmărită cu neadormire şi spriginită pe o adâncă convingere, care singură póte se ducă la isbândă.

Era dar o sfântă datorie pentru mine de a rĕspunde la chiemarea unui popor, care 'şi dovedise destoinicia în invingerea greutăţilor şi în înfruntarea tuturor primejdiilor pentru păstrarea moşiei strămoşesci şi redobândirea neatârnărei sale. Glasul vitezei naţiuni române a rĕsunat în sufletul meu; îndemnat de virtuţile sale bărbătesci mi-am părăsit familia, am lăsat legăturile mele din trecut şi am alergat în mijlocul acestei familii mari, care m'a primit cu braţele deschise ca o chezăşie a viitoriului seu.

In îndeplinirea sarcinei ce am luat, am adus o inimă caldă şi voinţa hotărîtă de a-mi inchina tóte puterile fericirei României, avênd o singură ambiţiune, aceea ca numele meu sĕ fie înscris alăturea cu acelea al fiilor preaiubiţi ai patriei. Tinĕr şi fără esperienţă, M'am pus la lucru, am îmbrăţişat cu ardóre aspiraţiunile ţerei; în desele mele călĕtorii prin tóte judeţele am studiat traiul şi obiceiurile poporului, i-am cercetat nevoile şi dorinţele, spre a putea, astfeliu împliní cu consciinţa datoria Mea către el. Dóuĕ lucruri, de la începutul domniei mele, am urmărit mai cu samă, cu neîntreruptă stăruinţă, simţind că ele vor fi cele mai puternice pârgii ale desvoltărei nóstre sociale. Aceste dóuĕ lucruri sunt: armata şi drumul de fer; cea dintâiu ca o adevĕrată scólă naţională şi ca mijlocul mai sigur pentru întemeiarea ţĕrei ca stat de sine stătător; cea-láltă ca o unéltă dintre cele mai bune spre a deschide isvórele bogăţielor nóstre.

Cu o adâncă satisfacţie pot constata astăḑi că, aceste dóuĕ puternice elemente de tărie au alcătuit statornicia temeliei a desvoltărei nóstre politice şi economice.

Când privim trecutul de acum 25 ani, no putem făli de progresele şi de avêntul neasceptat al tuturor ramurilor activităţei publice, avênt, care astăḑi nu mai póte fi oprit. Dar nimic n'aşi fi putut face fără încrederea naţiunei şi fără sprijinul însemnaţilor bărbaţi, cari m'au încongiurat cu credinţă şi au lucrat fără preget la ridicarea acestei opere măreţe, care a dat generaţiunei de faţă o patrie liberă, cari sunt sigur, că vor sci a o păstra şi a o mări.

România modernă este făcută de români. Este o fericire şi o mândrie pentru mine, că m'am aflat în fruntea ei tocmai în casul reînvierei sale, când ideile sădite de cei bĕtrêni cu atâta rîvnă patriotică au dat rod.

„Sĕrbăm, dar astăḑi nu numai o domnie de 25 de ani, ci mai mult: întocmirea unei ţĕri unite, de sine stătătóre, într'un trainic regat:

Vĕ mulţămesc pentru simţĕmintele ce 'mi arătaţi ele încălḑésc inima mea, şi vor fi pentru mine un nou îndemn spre a îndrepta cugetările mele către binele patriei, a me rĕzêma ca şi până acum pe represintaţiunea naţională şi respectul legilor, şi a me sprigini pe obştecul interes şi ajutoriul lui Dumneḑeu.

Discursul M. regelui la banchetul ministrilor.

O domnie fericită şi liniştită de dóuĕ-ḑeci şi cinci ani stabilesce legături aşa de strânse în cât sguduiturile ar trebui se fie prea puternice pentru a puté distruge ceea ce a fost edificat în cursul unui pătrar de secol printr'o muncă constantă şi o încredere reciprocă.

In aceste ḑile de sĕrbătóre naţiunea întrégă ne-a dovedit, că ea e pătrunsă de aceste sentimente şi că viitoriul României e stabilit pe o temelie neclintită.

Cerul a binecuvêntat domnia mea dar, fără spriginul luminat şi patriotic al celor dintâiu printre cetăţenii ţĕrei, acéstă domnie n'ar fi fost aşa de rodnică.

Indeplinesc deci o datorie scumpă inimei mele, ridicând acest păhar în onórea bărbaţilor de stat, cari au fost în acest pătrar de secol consilierii mei credincioşi, aducêndu-mi aminte cu dragoste şi recunosciinţă de aceia dintre ei, cari au trecut într'o viaţă mai fericită.

Trăéscă România.

Document comemorativ al sĕrbărei jubileului.

Étă documentul comemorativ care s'a cetit de dl preşedinte al consiliului de ministri la serviciul divin oficiat la metropolie în ḑiua de 10 Maiu:

„Noi, Carol I, rege al României, la chemarea poporului român, care s'a rostit prin plebiscitul dela 8/29 Aprile 1866, şi prin votul dat de representanţii sei în Adunarea electivă dela 1/13 Maiu acelaşi an, plecat'am dela castelul strămoşesc, dela obârşia Dunării, şi încredinţându-Ne destinului acestui popor şi valurilor bĕtrânului rîu, călcat'a piciorul Nostru pentru prima dată în 8/20 Maiu pămêntul românesc la Turnul Severin, în acele locuri, pe unde cu mai bine de 17 $^{1}/_{2}$ seculi înainte întraseră în Dacia şi înşişi străbunii poporului român.

„La 10/22 Maiu acelaşi an, locotenenţa domnéscă, guvernul ţĕrei, întréga naţiune Ne-a primit sĕrbătoresce la prima intrare a Nóstră în capitala Bucuresci.

„Cea întâiu stăruinţă a Nóstră, urcându-Ne pe tronul României, fost a de a asigura naţiunei române o cale de evoluţiune liniştită pe cât activă, largă pe cât înţeléptă, cumpĕtată pe cât neimpedecată spre idealul de dreptate, de libertate şi de cultură.

„Pentru aceea cu hotărît cuget jurat-am în 30 Iuniu 1866, păḑirea constituţiunei alcătuită în adunarea naţională de tóte partidele politice, tóte, de o potrivă, dorind binele patriei.

„Sub scutul acestui act fundamental, România începe a păşí, domirită şi harnică, spre idealul seu, când étă sosiră ḑile grele: rĕsboiul isbucnì între Rusia şi Turcia şi ogórele nóstre furăĭ din nou în pericol de a fi pustiite de luptele strĕine înverşunate.

„Intăriţi de credinţa in Dumneḑeu, Noi am luat locul Nostru în fruntea oştirei române şi am înfruntat pericolul.

„Ţara, sprijinită pe vitejia oştirei Nóstre şi pe devotamentul domnitoriului ei, puse atunci capĕt situaţiunei politice, în care tristele împregiurări ale trecutului o lăsase faţă cu Turcia; în 10/22 Maiu 1877, prin votul unanim al corpurilor legiuitóre, proclamatu-s'a independenţa României. Votul acesta îşi uvù îndată rĕsunet în granitul Balcanilor, prin glasul puternic al tunului, care, în ḑiua de 17/39 Maiu 1877, la Calafat, sub comanda Nóstră, începù rĕsboiul României contra turcilor pentru independenţă.

„Curênd apoi, la 17 Iuliu 1877, lauri nevestejiţi au încununat drapelele ostirei Nóstre, conduse de noi preste Dunăre, la Nicopol, Rahova, Smârdan, Griviţa, Opanez; ér în 28 Novembre 1877, prin luarea Plevnei, vitejia oşténului român a înscris, pentru totdéuna, independenţa României în cartea istoriei némurilor.

Şi atunci vitejiei oşteanului, rĕspunsa înţelepciunea şi patriotismul adunărilor ţărei.

In dorul de a da statului român renăscut din cutropirea celor dóuĕ ţări Muntenia şi Moldova o stabilitate deplină şi de ai asigura o neînduiósă şi strălucită manifestare a fiinţei sale, adunările legiuitóre proclamat-au în aclamarea entusiastă a întregei ţeri regatul român.

La 10/22 Maiu 1881 naţiunea română prin reprosentanţii sei a pus pe capul Nostru coróna de oţel făurită în arsenalul armatei din Dealul Spirei din unul din tunurile luate vitejesce dela inamic, corónă prin care ţara a simbolisat stabilitatea şi independenţa sa.

De atunci profitând de binefacerile păcei Noi Carol I. şi regina Elisabeta, iubita Nóstră soţie am făcut din aspiraţiunile ţerei propriile Nóstre aspiraţiuni.

Ajutaţi de bărbaţi, cari împregiurările ḑilei iau adus în fruntea ţĕrei, Noi am veghiat ḑi şi nópte ca ea sĕ păşască tot înainte şi când am vĕḑut, că decretele divine au voit ca Noi sĕ nu avem un fiu, căruia sĕ încredem mai apoi conducerea mai departe a operei nóstre, am chemat lângă noi conform constituţiunei pe iubitul Nostru nepot, Ferdinand principe al României ca moştenitor presumptiv al corónei.

Astăḑi avênd lângă noi pe iubita nóstră soţie, regina Elisabeta şi pe moştenitoriul tronului Ferdinand, principele României înălţăm rugi lui Dumnedeu spre ai mulţumi că condus de mâna lui puternică am străbătut 25 de ani până în ḑiua de 10/22 Maiu 1891, când sĕrbând nunta nóstră de argint cu România primim din manifestările de iubire şi de devotament ce întrégă ţara ne dă şi la acésta ocasiune puteri noui pentru a duce mai departe opera de consolidare şi de cultură a patriei Nóstre.

Ca semn de amintire a sĕrbărei iubileului de 25 ani al domniei Nóstre, ordonat am sĕ se facă acest document ornat de mâna principalilor artişti români şi semnat de Noi, de regina Elisnbeta, de principele moştenitor şi de principele ereditar Hohenzollern şi întărit cu sigiliul Nostru şi cu semnăturile miniştrilor Noştri, ale I. P. S. sa metropolitului primat şi metropolitului Moldovei şi al Sucevoi, ale preşedinţilor corpurilor legiuitóre ale preşedinţilor înaltelor curţi de justiţie şi casaţiune şi acelei de compturi, ale ministrilor încă în viaţă din cei cari s'au aflat la guvern în Mai 1866, ale ministrilor, cari au contra semnat jurământul Nostru asupra censtituţiunei ale miniştrilor sub, cari s'a făcut rĕsboiul pentru independenţă, ale ministrilor, cari la 10/22 Maiu 1891 ne au transmis în numele naţianei coróna de oţel ale rectorilor universităţilor din Bucuresci şi Iaşi şi ale primarilor din aceste dóuĕ capitale ale Nóstre.

Ordonăm ca acest pargament sĕ se păstreze în archiva statului din Bucuresci, ér un al doilea pergament sĕ se păstreze în archiva statului din Iaşi, dându-se copii identice şi la tóte instituţiunile de cultură, academie, biblioteci, atheneu şi universităţi spre amintirea sĕrbărei de astăḑi dar mai ales a binecuvântărei şi protecţiunei, ce Dḑeu a dat României în acesti 25 de ani cât el în preamăritele şi sântele sale decrete ne-a acordat până astăḑi pentru a conduce spre destinele sale pe vitézul şi bine credinciosul nostru popor.

Semnat-am acest act astăḑi în 10 Maiu, anul una mie opt sute-nóuĕ ḑeci şi unu în faţa altarului sânt din metropolie, în capitala Nóstră Bucuresci.

„Timpul“

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa IX, ţinută la 6/18 Maiu, 1891.

(Urmare.)

§. 19 Véduva are drept la jumătate din pensiunea, ce a vut bărbatul ei sau din pensiunea, care ar fi competat aceluia-şi în timpul morţii sale.

La § ul 20 (proiect 17) dep. Dr. V. Preda face următoriul adaus: § 17 (resp. 20) sĕ se amplifice cu e alenià nóuă: „funcţionarii decretaţi neapţi de serviciu primesc drept escontentare pentru fiescecare an de serviţiu 4% din pensiunea macsimală, ce li ar fi competat; éră §. 17 (resp 20) formulat de comisiune rĕmâne cu a II a alineă. Punêndu se la vot acest adaus el cade, ér §-ul 20 se tatoresce în următoriul tecst.

§. 20. Vĕduva unui funcţionariu, care a reposat înainte de a fi împlinit 10 ani de serviciu, încât n'ar opta pentru favorul acordat în §-l 18 (proiect 15) drept escontentare pentru sine şi pentru copiii sei capĕtă odată pentru totdeuna o sumă egală cu a patra parte a pensiunei, ce i-ar fi competat bărbatului după un serviciu de 30. resp. 40 ani.

La propunerea comisiunei se primesc următorii §§.

Ajutoriul copiilor.

§. 21. Copii legitimi ai unui funcţionariu din cei numiti în §. 14 (proiect 13), reposat după un serviciu de cel puţin 10 ani, sau ai unei vĕduve, carea şi-a câstigat dreptul de pensiune în sensul §-lui 18., au drept la un ajutoriu până la etatea de 18 ani, carele însĕ se sistézá şi mai nainte dacă băiatul întră în vre o condiţiune, în care îi este asigurată subsistinţa, ér pentru fată când se mărită.

Ajutoriul anual al unui copil a cărui mamă trăiesce, stă din $^{1}/_{6}$ parte, ér dacă mamă-sa nu trăiesce din $^{1}/_{4}$ parte a sumei pensiunei, ce ar compete mamei sale, dacă ar trăi.

Suma ajutórelor tuturor copiilor însĕ nu póte trece preste suma pensiunei, ce compete vĕduvei.

§. 22. In casul, când un orfan, pentru defecte spirituali ori corporali n'ar fi în stare a-şi procura subtistenţa şi n'ar avé avere, din care se pótĕ trăi, consistoriul póte decide, ca atare orfan sĕ şi capete ajutoriul pănă la mórte.

§. 23. Orfanii în etate sub 18 ani ai unui funcţionariu vĕduv, rĕposat înainte de a fi împlinit 10 ani de serviciu, capĕta odată pentru totdeuna, drept escontentare, jumĕtate din suma ce în sensul §-lui 20 (proiect 17) ar compete vĕduvei.

Disposiţiuni escepţionale.

§ 24 Când un funcţionariu ese din serviciul bisericii fără vina lui d. e. prin reducerea personalului, sau prin nerealegere, atunci aceluia îi compete pensiunea şi 'fără documentarea invaliditaţii sale, dacă a împlinit 10 ani de serviciu (§. 14); ér când atare dimisiune urméză înainte de împlinirea a 10 ani de serviciu, i-se restitue sumele, ce a contribuit el la fondul de pensiuni, însĕ fără interese.

§ 25. Dacă un funcţionariu, care a contribuit la fondul de pensiuni cu învoirea autorităţii compe tente bisericesci ese din serviciul bisericii, i-se restitue fără interese tacsele anuale respunse la fond.

§. 26. Dacă un funcţionar eşit din serviciul bisericei fără vina lui (§. 24) sau cu învoirea autorităţii competente bisericesci (§. 25) érăşi reîntră în serviciu prin acésta îşi recâstigă dreptul avut la fondul de pensiune şi la pensionare i se vor computa şi anii anteriori, dacă va restitui pensiunea, respective suma tacselor primite dela fond cu interese de 5% dela ḑiua primirei acelora.

Fără aceste restituiri timpul de serviciu i se va computa numai dela ḑiua întrărei în serviciu.

Perderea dreptului de pensiune.

§. 27. Dreptul de pensiune se perde:

a.) Prin renunţarea de bunăvoie la post;

b.) Prin destituire din postul seu în cale disciplinară, dacă şi perderea dreptului de pensiune se enunţă prin sentinţa disciplinară ca pedépsă;

c) Prin trecerea la altă religiune;

d.) Când vĕduva se mărită sau dacă duce viaţă nemorelă.

Acordarea pensiunei.

§ 28. Pensionarea se decide prin cosistoriul archidiecesan in şedinţă plenară;

a) la cererea deplin motivată a respectivului;

b) din oficiu, când este reclamată de interesul serviciului. La acest cas însĕ dacă funcţionariul respectiv nu se învoesce ca sĕ fie pensionat, necesitatea trebue constatată pe cale disciplinară şi enunciată prin sentinţa forului competent disciplinar.

La titlul: Dispoziţiuni în transitorie §. 29 deputatul Dr. Liviu de Lemeny propune: Fie-care funcţionariu din categoria celor numiţi în §-ul 1 are dreptul ca sĕ-şi rescumpere şi anii serviciului prestat înaintea întrărei în vigóre a acestui statut, dar numai până la suma de 20 de ani, resp. 15 ani la profesori;

Dr. Ioan Mihu propune: Când venitul disponsibil al fondului nu este de ajuns pentru acoperirea pensiun lor şi ajutórelor, acesta se plătesce numai cu reducerea proporţionat în percente pe cât ajunge venitul; ér dep V. Dămian:

Aceia, cari servesc dela 1881 încóce sunt obli gaţi se rĕspundă tacsele anuale pe toţi anii serviciuluielor' ér aceia, cari au serviciu mai lung de 10 ani dela întrarea în vigóre ă acestor statute au facultatea sĕ şi rescumpere numai 10 ani.

După o desbatere meritorică, punêndu-se aceste propuneiri la vot, ele cad, ér sinodul primesce propunerea comisiunei conform căreia §. 29 sună:

§. 29. Acei funcţionari, cari servesc dela 1881 încóce sunt obligaţi se respundă tacsele auuale pe toţi anii serviciului lor, ér aceia, cari au serviciu mai lung de 10 ani, conputaţi dela întrarea în vigóre a acestor statute (§. 33) inderĕpt sunt obligaţi se-şi rescumpere numai 10 ani de serviciu prin respunderea tacsei anuale pe 10 ani; le stă însĕ în voe, ca sĕ-şi rescumpere şi anii serviciului prestat preste 10, rĕspundĕnd şi pentru aceia tacsă anuală.

In casul acesta, reflectactele este datoriu, ca cel mult pănă la finea anului 1891 sĕ însinue la consistoriul archidiecesan câţi ani de serviciu voesce sĕ-şi rescumpere?

Insinuările făcute după acest termin nu se vor considera.

Achitarea acestor tacse se póte face deodată, sau după modalitatea §-lui 5.

La propunerea comisiunei organisătóre se mai primesc următorii §§:

§. 30 In casul, când un funcţionariu din aceia, cari în sensul §-lui precedent este datoriu se respundă tacsa anuală pe mai mulţi ani de serviciu móre înainte de a fi achitat tóte ratele împărţite pe doi ani, dacă la mórtea s'a n'a fost în restanţă cu ratele espirate la statorirea pensiunei veduvei respective ajutoriului copiilor lui se vor computa toţi anii de serviciu obligaţi, respective insinuaţi, ér restul tacselor neachitate se va detrage din pensiunea vĕduvei respective din ajutoriul copiilor lui.

Dacă însĕ funcţionariul la ḑiua morţi sale a fost în restanţă cu rate espirate, la statorirea pensiunei resp. ajutoriului se vor considera numai atâţa ani de serviciu pentru câţi se va constata de plătită tacsa anuală din ratele achitate.

§. 31. Statutul acesta se póte modifica numai prin sinodul archidiecesan, şi numai prin conclus luat cu maioritate de dóuĕ tecţialităţi a voturilor celor presenţi.

Propunerile de modificare pot veni numai prin sau dela consitoriul archidiecesan, carele este datoriu se le publice în organul oficios al archidiecesei cel puţin cu 15 ḑile înainte de întrunirea sinodului şi deodată cu literele convocătóre se le comunice şi cu deputaţi sinodali.

§. 32 Preutesele, cari au devenit vĕduve inainte de a fi ajuns bărbaţii lor se contribue la acest fond, întrunind altcum condiţiunile îndicate în §-ul·/. pentru sine şi pentru copii sei, pot fi împărtăşite de un ajutoriu modest din prisosul anului budgetariu espirat.

Suma totală a ajutoriului nu póte fi mai mică decât suma cu care a contribuit la fond în anul precedent tipografia archidiecesană (§. 4)

Incepênd cu anul 1893 acest ajutoriu se împarte în fie-care an cel mult până la ultima Iuniu.

Referitoriu la punerea în lucrarea statutului fondului de pensiuni; dep. cav. de Puşcariu propune: că după cuvêntul cu 1. Ianuariu sĕ se pună 1893. Primindu se acésta propunere în legătură cu cea a comisiunei se ia următoriul conclus:

§. 33. Statutul present întră în vigóre cu 1 Ianuariu 1892, pensiuni şi ajutóre însĕ din fond se pot face numai cu începere dela 1 Ianuariu 1893.

Cu esecutarea lui se încredinţéză constioriul archidiecesan, carele va face o instrucţiune detaiată în asta privinţă, o va pune în lucrare în mod interimal şi la procsima sesiune sinodală o va prescuta spre aprobare.

Anunţându se şedinţa procsimă pe aḑi la órele 5 după améḑi, şi punêndu-se la ordinea ḑilei rapórtele comisiunilor, şedinţa se încheie la órele 2 după améḑi

Varietăţi.

* (Rugăciune pentru plóie.) La sânta metropolie din Bucuresci s'au scos Joi, 16 Maiu, móştele sântului Dumitru spre a se face rugăciuni pentru plóie.

† (Romul P. Cosma.) La durerea, de care a fost cuprinsă familia dlui Parteniu Cosma prin mórtea mult prea timpurie a fiiului Romul, s'au asociat toţi ómenii de bine din Sibiiu şi jur, precum şi rudeniile numĕróse, cari au venit din tóte părţile sĕ aline încâtva prin presenţa lor pe neconsolabilii părinţi.

Iu ḑiua înmormântărei, la 15/27 Maiu, societatea cea mai alésă din Sibiiu, o mulţime de strĕini, primariul cetăţi, preşedintele tribunalului, oficeri, şi aprópe întrégă elita societăţii române astepta în curtea cea spaţiósă a istitutului „Albina“ începutul ritualelor prescrise la inmormântare.

Nu era inimă, care sĕ nu se fi muiat şi ochiu care se nu fi lăcrimat, când îngrijitorii pompei funebre scóseră din casă cosciugul ce conţinea remăşiţele iubitului prunc, şi cand vedeau pe părinţii atât de mult intristaţi, urmându-l.

Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit al nostru, ca unchiu, fratele Escelenţiei Sale, ca moş, şi alte rudenii, toţi erau cuprinşi de mare jale, vĕḑênd, că s'a stins atât de iute o viaţă, care îndreptăţia la bune speranţe.

Dela fruntaşii români din tóte colţurile Ardélului şi Ungariei au sosit telegrame de condolenţe, dela familiile de aici cununi frumóse şi alese, dela alţi amici ai familiei daruri pentru fondul întru amintirea morţilor, dar tóte aceste nu erau în stare a face ca iubitórea mamă sĕ nu verse şiróe de lacrimi pentru acela, pe care atâta la grijit.

Prohodul sĕvêrşit de Preacuvioşia Sa dl archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu, Ioan Papiu protopresbiter, Ioan Ghibu, profesor şi Mateiu Voileanu protodiacon, precum şi cântările bine esecutate de corul teologilor nostri, au contribuit şi mai mult la escitarea durerei.

In rênd frumos — sub sunetele campanelor dela bisericile nóstre din suburbii, — a plecat cortegiul funebral dela casa mortuară spre suburbiul din jos, unde de aḑi încolo dórme în linisce acela, care pe mult timp a răpit părinţilor liniscea şi fratelui şi surorilor bucuria de a'l vedé.

Intre multele cununi, cari împodobiau sicriul însemnăm: „Iubitului Romi“ - Gelitoriul unchiu M. R. (1 cunună rotundă, albă şi rosa.) — „Scumpului lor îngeraş Romi“ - Neconsolabilii părinţi (2 pensée negre, florile favorite.) — „Neuitatului lor frăţior Romi“ - Neconsolabilele surori, şi frate gemen (3 albă şi rosa) — „Iubitului lor fin Romi“ - Naşia şi Naşiul (4 numĕuita şi rose galbine, pantlică albastră). —

„Deşi în raiul fericirii scump înger ai sburat
„Totuşi noi cei remaşi, suntem nemângăiaţi“

Maria şi Iuliu (5 rose şi lăcrămióre artificiale, pantlică négră). — „In semn de iubire!“ - Letiţia, Vasilie şi Enea (6 rosa cu pantlici rosa.) — „Letzter Gruss! - Von Lehrer und Mitschielern (7 din flori de colori deferite) —

„Se întêmplă ades, că în primăvară
Când pomii îs înfloriţi;
Cerul atrage şi repune
De pe pământ ori-ce minune:
Arom de flori, dulci armonii
Şi fluturi şi copii!“

Funcţionarii institutului „Albina“ (8 rose galbine, pensée negre şi numĕuita.) — „Tot ce'i frumos, tot ce inspiră un farmec răpitor - A se înălţa la cer aspiră, în raiu încântător“ - Corpul didactic al scólei Reuniunei femeilor române (9 flori artificiale). — Cunună dela d-na I. Moldovan, fără inscript (10 flori de colori diferite.) — „Salutarea ultimă scumpului Romi“! - Livia Andreeviciu (11 boboci rosa şi numĕuita artificiale.) — „Letzter Gruss meinem unvergesslichen Romi“ Malvine (12 albă şi rosa). — Cunună dela dnul R. Gardick, comerciant, fără inscript, (13 rosa) — Cunună dela dnul I. T. Hamrodi, comerciant fără inscript (14 flori de colori diferite.) — „Drăgălaşului Romi.“ Octaviţa. — (15 albastră şi rosa, pantlică albastră) — Cunună dela fam. dlui O. Tilea, inginer fără inscript; (16 flori de colori diferite. pantl. albastră).

Pantlicele a căror colóre nu e indicată au fost albe.

* (Cununi eterne pentru cei rĕposaţi.) Răpind mórtea din sînul părinţilor şi al familiei pe tinĕrul Romul Cosma, fiiul d-lui Parteniu Cosma din Sibiiu; familia domnului director Valeriu Bologa a depus ca contribuire pentru amintirea neuitatului defunct, în locul unei comune pe sicriu, 5 fl., pe cari îi adăogăm la fundaţiunea întru amintirea de iubiţii rĕposaţi. Braşov, 25 Maiu 1891.

Comitetul parochial român gr. or. din cetatea Braşovului: Bartolomeiu Baiulescu, preşedinte.

* (Avis.) P. T. domnii învĕţători, cari au participat la cursul pentru lucrul de mână, instituit aici de Venerabilul consistoriu archidiecesan gr. or. în August 1890, şi cari nu şi-au procurat încă certificate pentru progresul făcut la acel curs, sunt rugaţi cu tótă stima a'şi regula acésta afacere cel mult până la 15/27 Iuniu a. c. conform informaţiunilor trimise deja în dóuĕ rinduri la adresa fie-căruia.

Sibiiu, 15/27 Maiu, 1891.

G. Moian.

* (Distincţiune). Principele G. Bibescu a fost ales membru corespondent al Academiei francese, secţiunea sciinţilor morale şi politice, cu 23 de voturi, din 25.

Pentru întâia óră se face unui român o distincţiune atât de înaltă.

* (Lumea din Bucuresci.) Patru spre-ḑece trenuri anume organisate au plecat din capitală pentru a duce în proviecie lumea, care venise se asiste la sĕrbările iubileului, scrie „Timpul“.

* (Grindină.) Din Turda se scrie, că lunia trecută a căḑut acolo o grindină mare, care în câteva minute acoperì pământul cu un strat de ghiaţă. Grindina era de mărimea óuĕlor de porumbi, ba încă şi mai mare. In câteva minute ea nimicì sĕmĕnăturile dela câmp şi legumile de prin grădini, Urmà apoi o ruptură pe nor. Stradele aveau înfăţoşarea unor riuri. Se ḑice, că trei copii s'ar fi înecat. — Asemenea se ḑice, că o grindină mare a căḑut prin părţile Têrgu-Murĕşului, care a nimicit sĕmĕnăturile acestui oraş şi ale satelor din vecinătate, mai vêrtos pe valea Miragiului.

Multămită publică.

Adânc pĕtrunşi de multele semne de iubire către neuitatul nostru fiu decedat

Romul Parteniu,

manifestate atât prin punerea de cununi şi flori pe cosciug şi prin daruri pióse întru memoria lui, cât şi prin participare numerósă la înmormêntare, — pe acéstă cale ne luăm voiă a esprimá profunda nóstră mulţămită tuturor acelora, carii din acest sdrobitoriu incident, au binevoit a încerca sĕ ne mai aline durerea, carea numai *Acela* o póte vindeca, Carele în nepenetrabila sa înţelepciune ne-a certat, chiemând la sine pe cel mai scump al nostru odor.

Sibiiu, 17/29 Maiu, 1891.

Gelitórea familie Cosma.

Mulţămită publică.

La convenirea împreunată cu cântări şi declamaţiune arangiată de „Reuniunea sodalitor români din Sibiiu“ la 4/16 Maiu a. c. în „Grădina Hermann“ au binevoit a suprasolvi p. t. domni: Pantaleon Lucuţa, asesor consistorial din Sibiu, Avram Pĕcurar, protopresb. în Ilia-murĕşană, Romul Petric, cassar la institutul de credit „Albina“ din Sibiiu, Moga franzelar în Sibiiu, G. B. din Sibiiu, F. Iánossy, ospĕtar în Sibiiu şi notariul din Sibiel — câte 1 fl; Dr. Ioan Pop, medic de regiment în Sibiiu 2 fl; Blükle ospĕtar în Sibiiu 1 fl 50 cr; Popovici, Moga sublocotenenţi, Lutsch locotenent, Eugen Brote proprietar, Ioan Papiu protopresbiter, Petru Simtion, paroch N. N. A. Cimponeriu, adv; Ioan Pop de Galaţi advocat, Y. X., N. N., toţi din Sibiiu, — câte 50 cr; Ioan Baciu proprietar în Şoala, Dimitrie Coltofean protopresb. în tractul Treiscaunelor, Romul Furduiu, protopresbiter în Câmpeni; Vasilie Demian, protopresbiter în Brad, Victor Cupşa dectorand în drepturi din Cupşeni, Daniil David asesor la magistrat în Orĕscie, Şandru senator în Sighişóra şi Ludovic Ciato, advocat în Blaş — câte 50 cr.

Subscrisul comitet îşi ţine de datorinţă a aduce pe acésta cale susnumiţilor contribuenţi mulţămitele sale cele mai sincere.

Din şedinţa comitetului „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu,“ ţinută la 11/23 Maiu, 1891.

Nicolae Simtion,
viccepreşedinte.

Ioan Ciontea,
notar.

Se aduce pe acésta cale mulţămită tuturor P. T. domni, ce au binevoit a contribui ca oferte benevole pe séma bibliotecii scolare din loc cu ocasiunea maialului tinerimei scolare de aci, ţinut la 5 Maiu a. c.

Şi anume: dl notar comunal Ilie Pop a contribuit 5 fl, Ioan Vlad 3 fl, Septimiu Albini jurnalist în Sibiiu 2 fl., Dtru Sufana Tasină 2 fl; P. C. Mercurea, N. Trónca not. în Ludoş, Ioan Moga paroch în Rod, Ioan Şerb paroch, Nic. Henţ not. în Sĕlişte, Ioan Şerb cojocariu, Dumitru Bâja, Ilie Prodan, Dumitru Sofană măsariu, Aron Şerb opincariu, George Ghişe, Ioan Rodean, Ilie Oprén, Ilie Ciugudean locotenent, Moré Istvan respicient Poiana, câte 1 fl.; Const. Băja, Ilie Şerb, Dumitru Muntiu, Aron Fântână, Alecs. Toma câte 50 cr; V. Lazar Jina, 40 cr; Dumitru Lazar şi Ioan G. Streulea Jina, câte 30 cr; George Mituilaş, Ioan Fântână, Dumitru Oprean, Aron George câte 20 cr. şi Ioan Rodean, Răscuţa Ioan, Nicolae Lazar, Ioan Prodan, câte 10 cr.

Suma totală a venitelor 31 fl. 70 cr. Din acésta subtrĕgêndu se spesele evaluate cu aceea ocasiune per 12 fl 67 cr; rĕmêne venit curat în fondul bibliotecei 19 fl 03 cr. cari se dau bibliotecariului spre administrare.

Poiana, în 8 Maiu, 1891.

Emanuil Beşa,
director

Ilie Georgescu.
cassar.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 27 Maiu 1891

	Viena	*B.-Pesta.*
Renta de aur ung. de 4°₀	—.—	—.—
Galbin	5.56	5.53
Napoleon	9.34	9.33
100 marce nemţesci.	57.75	57.80

Nr. 943. (72) 3—3

Publicare de licitaţiune.

Dreptul de vênat pe teritoriul comunei Rĕşinari se va esarênda la **30 Maiu 1891 st. n. la 10 óre a. m. în cancelaria comunei Reşinari,** pe calea licitaţiunei publice, pe periodul de *6 ani*, şi anume: *din 14 Februariu 1891* computat până în *14 Februariu 1897.*

Doritorii de a licita au a depune un vadiu de *10 %* din preţul strigării de *52 fl.*

Condiţiunile de licitare se pot vedé între órele oficióse la primăria comunei Rĕşinari.

Rĕşinari, în 14 Maiu, 1891.

Primăria comunală.

3610/891 polg. [75] 2—3

Hirdetmény.

A Lesesi általános határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot f. év. **Iunius hó 9-ére, d. elött 9 órára** tüzöm ki lesesi kőzségébe, a községi iroda helyiségébe, a melyhez őssz**e**s érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik megnem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Erzsébetváros, 1891 Május hó 13-án.

A királyi törvényszék kiküldőt birájától.

Kelemen.

Sz. 3682/891 polg. [73] 3—3

Hirdetmény.

A muzsnai általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot folyó évi **Iunius hó 12-ére d e. 9 órára** tűzöm ki Muzsna községébe a községi iroda helyiségébe, a melyhez öszszes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros, 1891 évi május hó 13-án. A királyi törvényszék kiküldött birájától. **Kelemen.**

Cassa de păstrare (Reuniue) in Sĕlişte.

Convocare.

P. T. membrii ai cassei de păstrare (reuniune) din Sĕlişte se convócă la şedinţa adunărei generale estraordinare conform §. 15 din statutele reuniunei pe (Dumineca înaintea Inălţerei) în **7 Iuniu 26 Maiu a. c. precis la 2 óre d. a.** în sala cea mare a scólei gr. or. din Sĕlişte prelângă următorul

Program:

Cererea membrului Mihailă Stoica et consortes pentru schimbarea unor §§ i din statutele reuniunei.

Din şedinţa Direcţiunei cassei de păstrare, ţinută la 23 Maiu, 1891.

Sĕlişte, 29 Maiu, 1891.

(76) 1—2 **Direcţiunea.**

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Budapesta—Predea

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana.	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghirbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4,45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9.29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.50

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.52
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat-	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4.51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Banita	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	5.28

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneş	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneş	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.53	3.26
Ludoş	3.41	9.11	4.42
M. Bogat	3.56	9.39	3.57
Cipeu-Iernut	4.33	10.18	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.34	4.49
Nireşteu	5.11	10.58	5.12
Oşorheiu	5.30	11.17	5.31
	5.46	—	5.46
Reghinul-săs.	7.25	—	7.25

Reghinul-săs,-Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.15
Oşorheiu	—	10.—	9.53
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	11.05	8.38
Cerna	11.26	8.59
Hunedóra	41.55	9.28

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	6.—	2.15
Cerna	6.16	2·41—
Simeria (Piski)	54 36	3.—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 57 Sibiiu, Joi 23 Maiu (4 Iuniu) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

La cestiunea fondului de pensiune preoţesc.

Sibiiu, 22 Maiu.

Nici odată preoţimea din archidiecesa Transilvaniei nu a fost mai în nedumerire, ca înainte de a se pune în discuţie proiectul pentru pensionarea preoţilor.

Asteptarea preoţilor nostri sĕ se facă şi pentru ei ceva în direcţiune bună, era şi este pecât de legitimă, pe atât şi de justă.

Nu au cerut şi nu cer preoţii alta, decât ca biserica sĕ le vină în ajutoriu ca şi ei în ḑile grele, la neputinţă sĕ nu fie fără sprigin.

Sinóde ppresbiterale, colegii preoţesci cu ocasiunea alegerilor s'au pronunţat şi rugat pentru înfiinţarea fondului de pensiune, ba unele sinóde ppresbiterale au mers şi mai departe.

Au decretat adecă, că la cas dacă se mai tragănă cestiunea acésta, atunci preoţii din tract îşi vor forma ei un fond de ajutorare.

Intre astfeliu de împregiurări pertractările, cari erau încă tot în stadiul de studiare, trebuiau accelerate şi finalisate în o formă.

Unora din ómeni nu le a plăcut, cum s'a resolvat cestiunea.

Ar fi dorit mulţi ca sinodul sĕ rĕmână pe lângă un statut de pensionare, după care cuotele de solvire ale participanţilor erau aşa de mari, încât nici un % din preoţimea archidiecesei nu ar fi fost în stare sĕ le supórte.

Mai mult. Nu este nici o bancă de asigurare, care ar avé un tarif de premii mai mare, ca cum erau contemplate pensionările preoţilor. E drept, că era lăsată posibilitatea, ca biserica sĕ vină în ajutoriu cu fondurile şi sĕ solvéscă ea din cas în cas pentru cei ce nu pot solvi. In atare cas unde era sĕ începem, unde sĕ isprăvim. Unde era acela, care sĕ afirme, că el póte plătí şi unde era acela, care sĕ nu aducă motive familiare şi alte motive pentru incapacitate de a solvi şi aşa rĕmânea ca partea cea mai mare sĕ o solvéscă pentru ei fondurile.

Dacă am dispune de atari fonduri, ca sĕ putem din ele ajutora pe toţi preoţii, atunci fondul de pensiune ar fi devenit cu totul de prisos.

Nu am avé decât sĕ dăm celor ce au necesitate,— şi Dómne cât de mare e numĕrul lor. Dar din nenorocire atari fonduri, cari sĕ supórte atari erogate nu avem şi chiar de le am avé, ele s'ar consuma în timp scurt făr ca sĕ fi îmbunătăţit sórtea preoţimei. S'ar fi ajutorat unii şi alţii momentan, pe timp scurt, dar posiţiunea preoţilor nostri întru nimica nu s'ar fi ameliorat, nici siguranţa aceea, că pe ḑile negre familia lor are o bucătură de pâne, nu şi o ar fi câstigat.

Era deci inevitabil ca sĕ se pună cestiunea pe alte base. Era necesar ca biserica sĕ caute o altă cheiă spre deslegarea acestei cestiuni.

Şi cheia nu era uşor de aflat, deşi biserica prin votul sinodului a sancţionat un ajutoriu permanent din $^1/_4$ parte al venitelor fondului Rudolfin. Trebuiau angajate şi persónele beneficiante, trebuia luat în calculul combinaţiunilor parochiile, trebuia căutate resurse posibile sĕ alimenteze acest fond spre a-l face capace sĕ supórte cheltuelile, cari vor obveni în sarcina lui. Mulţi dintre tineri fără ani de servicii ar fi optat bucuros pentru acele vederi, că adecă fondul sĕ se pună în lucrare numai după anumiţi ani şi că anii prestaţi până acum în serviciul bisericei sĕ nu numere.

Dorinţa acésta ar fi fost fórte nedréptă. Bĕtrânii au făcut fondurile, cari le avem, ei au luptat pentru constituţiunea nóstră, de ei s'au lovit tóte necasurile şi ar fi fost nedrept, negeneros din partea celor tineri, când le ar fi ḑis: „nu considerăm întru nimica serviciile prestate de voi“.

Demnitatea sinodului, a ómenilor tineri, a elementelor cu viitoriu în biserică a fost angajată ca sĕ nu lucre în o direcţiune atât de periculósă.

Cel puţin jumĕtate din preoţii actuali s'ar fi substras dela îndetorirea de a participa ca membrii ai fondului, încă ḑeci de ani de ḑile am fi avut preotese vĕduve lipsite, copii orfani neconsideraţi de biserică.

Ei bine, aşa o soluţiune a cestiunei era cea mai nenimerită şi chiar nedréptă.

Biserica nu putea sĕ trécă cu vederea serviciile prestate, nu putea sĕ desconsidere pe bărbaţii, cari au rupt ghiaţa, nu putea fi fără privire la faptele lor sĕvêrşite pentru némul şi legea nóstră.

De aici se esplică dar, că numai ecuitabil a fost când s'a decis, ca immediat după un an de punere în pracsă sĕ se şi acórde pensiuni acelor ce au muncit şi asudat ani în serviciul bisericei.

Intrebarea, dacă fondul în chipul acesta nu este periclitat, este resolvită prin împregiurarea, că tacsele fundamentale şi tacsele pentru anii de serviciu formézā partea neatacabilă a fondului, care din an în an se sporesce şi în cei dintâi ḑece ani nu póte fi vorbă ca sĕ vină atâtea pensionări cu cât concurge fondul Rudolfin, comunele bisericesci şi celelalte isvóre.

In acest timp capitalul se sporesce, am puté ḑice sĕ duplică cu interesele lui şi cu tacsele dela membrii cei noi întraţi, deci va fi capace a suporta cheltueli îndoite ca în cei dintâiu 10 ani, şi consistoriul nostru de bună sémă va fi cu atenţiune la acordarea de pensiuni, la bugetul real al venitelor fondului.

Este o parte gingaşe a cestiunei şi adecă modalitatea de solvire a tacselor fundamentali şi a tacselor anuali pentru cei ce au deja ani de serviciu şi cu partea aceea ne vom ocupa în unul din numerii procsimi.

Revista politică.

Guvernul ungar are éraşi ḑile grele: In dietă s'au început desbaterile proiectului pentru reforma administrativă şi ele decurg în un mod de tot vehement. Oposiţiunea estremă se folosesce de tóte mijlócele, ca sĕ împedece votarea proiectului. Până acuma presa a purtat polemia şi în special ḑiuariul „Eyetértés“ într'un şir de articli vehemenţi la adresa guvernului combate aspru tendinţele proiectului. Se vorbesce, că deputaţii radicali la desbaterea specială vor cere votare nominală la fie-care articol şi paragraf, ca aşa se oboséscă camera.

După semnele, ce se arată proiectul va fi primit cu mare maioritate pentru desbaterea specială Oposiţa moderată va vota cu partidul guvernamental pentru primirea în desbatere specială. Acésta se vede din vorbirea contelui Apponyi, conducĕtoriul oposiţiei moderate, carele a accentuat, că proiectul 'şi are iniţiativa în partidul seu şi nici de cum la guvern şi 'şi va reserva al combate în disposiţiunile lui speciale. Un punct mai marcant în vorbirea lui Apponyi 'l formézā declararea, că proiectul sĕ aducă tuturor cetăţenilor patriei mulţămire şi sĕ nu le răpéscă atributele la egala îndreptăţire.

Declarerea acésta a făcut-o ca rĕspuns la vorbele cam în doi peri ale ministrului preşedinte Szapáry, carele pe de o parte voesce sĕ realiseze ideea de stat, pe de o altă parte însĕ vrea sĕ mul-

FOIŢA.

Odă

La iubileul de 25 ani al Academiei române.

> *„Şi a ḑis Dḑeu: Sĕ se facă lumină! Şi s'a făcut lumină“*
> I. Moise 1, 3.

In prima ḑi, când Creatorul
Produse-o lume c'un cuvênt,
El, care'n tainică lumină
Se 'mbracă ca într'un vestmênt,
Chiemă lumina, sĕ ridice
Preste chaote faţa sa;
i'ndată se făcù lumină,
Şi lumea'n ea se oglinda.

negurele ca zăvóre,
e ţin adêncu'ncătuşat,
suie, se pogor, se sfarmă,
umina'nvinge ne'ncetat:
eţ rĕsare sfântul sóre,
uava lună stă pe cer
miriadele de stele,
i besnele s'ascund şi pier.

pruncii fără reutate
e jócă tinerii cometi,
glob de aur se alege
Pământul dintre fraţi planeţi;
d'al luminei dulce farmec,
Şi d'al căldurei ochiu de foc,
Cu flori sĕ 'mbracă, cu verdéţă,
Şi omului gătesce loc.

Şi Tu ce 'n neapropiată
Lumină, Dómne, locuesci,
La om ii dai lumină duplă,
Părtaş îl faci cu cei ceresci:
Lumină, a cunósce lumea
Cu a le ei mii de minuni,
Lumină a te sci pre Tine,
Ce 'n sine-'Ţi tóte le aduni.

Da, cu făclia minţei sale
El stăpânesce pe pământ,
Căci tot ce-i sus, ce-i jos, sĕ plécă
La înţeleptul lui cuvênt:
Şi pescii mărei i-se'nchină,
Şi fiarele se umilesc,
Şi paserile spre plăcere,
Ca unui rege-i ciripesc.

Şi dél şi vale el străbate,
Produce grâu, sădesce vii,
Uscat şi mare încrucişéză,
Grădini vrăjesce din pustii.
Şi tot pământul aservesce
Cu mintea sa, cu mâna sa,
Şi-apoi pre el, pre sine însuşi
Se 'nchină, Dómne, 'n mâna Ta!

Seculi preste seculi se rostogolesc,
Némuri după némuri nasc şi se sfêrşesc,
Şi'n carpaţi d'odată un surcel rĕsare,
Ce-i sădit aicea drept de Roma mare.

Şi surcelul prinde rădăcini adênci,
Deal şi vale 'mbracă şes şi 'nalte stênci:
O grădină este Dacia ferice,
Numĕră-se falnic între-a Romei fiice.

Dar' al Romei sóre se ascunde 'n nuori,
Şi furtuni cumplite vin adese-ori:
Órdele barbare trec în unde late
Ale Daciei plaiuri binecuvêntate.

Roiuri de locuste, pradă, pustiesc
Tot ce află 'n cale lucru omenesc;
Sórtea se 'năspresce, perde-se lumina,
Impreună plânge ramul cu tulpina.

Dar' schinteia 'n spusă arde 'ncetişor,
Şi deodată 'n lume ét'un nou popor
Cu ale Romei sonuri, dulci armoniόse,
Cu ale Romei datini, urme luminóse!

Tu eşti, Traianide popul românesc!
Toţi vecinii 'n giuru-ţi stau şi se uimesc;
Te credeau de mórte, ba şi de 'ngropare,
Tu răsai ca cedru în regenerare!

Tu eşti, Traianide, tu ce 'n feliul teu,
Nu te 'nalţi la bine nu desperi la rĕu;
Tu, poporul mare, ce Carpaţii 'ncinge,
Tu, ce însa-şi mórtea o ai sciut învinge!

Rĕsăritul se clătesce: un popor cumplit s'arată,
Ca un foc, ce arde câmpii, ca o mare revoltată:
Omenimea sĕ 'nfioară: semiluna stă pe cer,
Populilor le anunţă: ori islam, ori foc şi fer!

Şi potopul greu se varsă preste lumea jumătate.
Dar deodată cu 'ngrozire se opresce se abate:
Căci bĕtrânul Istru ese cu tridentu 'nfricoşat
Şi 'l amenint', a nu trece preste peptul seu cel lat.

Musele înspăimêntate de resbele sângerόse,
Se ascund prin munţi, prin codri de prin văile mănóse;
Când şi când numai lucesce ochiul lor dumneḑeesc:
Câte-o sfântă mănăstire drept refugiu 'şi găsesc,
Dar' credinţa 'n pept nu pere: crucea 'nvinge semiluna,
Arta şi sciinţa vesel ii ofer din nou cununa
Şi lumina ear, rĕsare cu dumneḑeescul dar
Şi lumină cu lumină se întrunesc în mare far.

Da, ca stéua demineţei, ba ca sóre în mărire
Te 'nalţi, o Academie, stégul cel de mântuire!
Barbaria se ascunde, pere 'n stepele pustii,
Şi Carpaţii ard în focuri de măreţe veselii.

Dela răsărit şi-apusuri, dela mare, dela munte,
Fii tĕi s'adun la tine, întunerecul sĕ 'nfrunte;
Şi lumină şi căldură şi viéţă Tu trimiţi
Pă'n la ultimele margini la toţi fraţi risipiţi.

O far dulce de scăpare fie viéţa ta ferice.
Şi ferice al Tĕu popul, care al Romei fiu se ḑice;
Unduleze a Ta lumină dela Istru la Carpaţi
Valuri, piscuri se vestéscă, că românii sunt toţi fraţi!

Până unde mai pĕtrunde limba Romei re'nvieată,
Până când în pept mai bate înc'o inimă barbată,
Eşti o viţă, eşti o limbă, ai o lege, un Dum-
ne
Prin lumină, prin vêrtute una eşti

Cetită de dl ases. *Z. Boiu*
demiei din 22 Ma

ţăméscă şi el pe cetăţeni fără deosebire de naţionalitate.

In comisiunea bugetară a parlamentului din Austria a făcut premieriul Taaffe unele declaraţiuni remarcabile. In privinţa limbei a ḑis Taaffe: fie-care naţionalitate sĕ se pótă desvolta în limba ei maternă şi limba germană o privesce numai ca un ce necesar recerut de uniformitate în administraţiune. Din enunţările ministrului de instrucţiune se ascéptă şi pentru Bucovina îmbunătăţiri pe terenul scolariu.

Scrisórea, ce o a adresat regele Carol primului ministru al consiliului, e de următoriul cuprins:

Cu o adêncă bucurie sfletéscă m'am vĕḑut încungiurat la serbarea celui de al 25-lea an al domniei Mele de sentimentele cele mai calde de dragoste ale iubitului Nostru popcr. Viul rĕsunet, ce acésta sĕrbare a găsit nu numai în inima tuturor românilor, ci şi peste hotară. Ne arată, că a fost considerată ca un însemnat act politic şi ca un semn, că înrădăcinarea principiului monarchic in România este privită cu simpatie şi incredere.

Inaltele corpuri ale statului, clerul, armata, delegaţiuni din tóte judeţele, cetăţenii veniţi din tóte unghiurile ţĕrei, numĕróse societăţi şi corporaţiuni Mi-au adus felicitările şi urările lor; ér nenumĕrate telegrame, scrisori şi adrese Mi-au fost trimise din tóte părţile. Tóte aceste au fost pentru mine doveḑi şi marturisiri scumpe de adevĕratele sentimente ale ţĕrei şi ródele cele dulci de un patrar de secol de muncă devotată la inălţarea patriei faţă cu ea insaşi şi in ochii lumei.

Sunt fericit, că iubitul meu nepot, principele ereditar de Hohenzollern, a fost lângă mine in aceste memorabile imprĕgiurări şi a putut vedé cât de strinse sunt legăturile, cari unesc tronul de naţiune şi ce sprigin are regele in poporul seu. Intorcêndu-se în sinul familiei el va putea duce prea scumpei mele Mume, care iubesce ţara nóstră cu atâta duioşie încredinţarea, că cesti 25 ani de muncă neobosită au fost rĕsplătiţi cu prisos prin faptele sĕvêrşite şi prin afecţiunea unui întreg popor.

Dorinţa 'Miar fi sĕ mulţămesc fie cărui; acésta nefiind însĕ cu putinţă, te rog scumpul meu preşedinte al consiliului sĕ fii, interpretul Meu pe lângă tóte corpurile şi autorităţile statului, iubita Nóstră capitală, care în aceste trei ḑile de sĕrbătóre Ne a dovedit aşa de călduros sentimentele sale; in fine pe lăngă tóte persónele, cari prin scrisori, telegrame şi inscrieri au luat parte aşa de viue la un eveniment atât de insĕmnat pentru Mine, spre a le arăta, că nici odată nu se va sterge din inima mea recunóscătóre ceea ce dragostea a săpat aşa de adânc.

Primesce, te rog, cu acésta plăcută impregiurare incredinţarea stimei şi afecţiunei, ce'ţi păstrez.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa X, ţinută la 6/18 Maiu, 1891.

Şedinţa se deschide la 5 óre după améḑi.

Protocolul şedinţei pecedente nefiind pe deplin redigiat, — autenticarea lui se amână pe altă şedinţă.

La ordinea ḑilei urméză raportul comisiunei scolare asupra raportului consistoriului archidiecesan ca senat scolariu dto. 1 Novembre, 1890 Nr. 4845 şi 5657. scol în cari se arată că organele administrative ale comitatului Huniedóra pe basa unui ordin ministerial, în virtutea căruia nici un învĕţătoriu nu póte fi amovat din oficiu fără aprobarea ministerială, contra dispoşiţiunilor consistoriali susţine în postul de învĕţătoriu din Sirbi pe Damaschin Indrica, în cel din Nisca pe Teodor Popoviciu, şi în cel din Nevoeş pe Petru Radu.

In afacerea acésta comisiunea face următórea propunere:

Raportul consistorial sĕ ia la cunoscinţă, indrumându-se consistoriul ca actele privitóre la afacerea din Sirbi se le promoveze la congresul naţional bisericesc spre a face paşii necessari pentru apĕrarea autonomici bisericei nóstre, ér cu privire la afacerea din Nisca şi Nevoeş se facă representaţiune la d-nul ministru de culte şi instrucţiune publică.

La propunerea deputatului Mateiu Voileanu din considerarea, că înaltul ministeriu s'a pronunciat odată în meritul acestei afaceri, —

Sinodul ia rapeortul consistoriului la cunoscinţă, însărcinându-l se promoveze afacerea în tóte trei casurile la congresul naţional bisericesc spre a lua mĕsuri pentru apĕrarea autonomici nóstre bisericesci.

Urméză la ordinea ḑilei raportul comisiuuei bisericesci asupra arătărei parochului din Corunca

Ioanovici, că în cărţile bisericesci retipărite mai

ură unele erori.

onformitate cu propunerea comisiunei sino-

lusul:

ea cărţilor bisericesci nu aparţine la

odului. Despre acésta parochul res-

osciinţéză.

Urméză la ordinea ḑilei raportul comisiunei financiare. Raportorul acesteia, deputatul Dr. Nicolau Olariu referéză asupra raportului consistorial din 16 Februariu a. c. Nr. 991 prin care se cere votarea unui credit supletoriu de 100 fl., în contul budgetului anului 1891 spre a se puté solvi cuincuenaliile asesorului consistorial Mateiu Voileanu.

Conform propunerei comisiunei:

Sinodul spre scopul amintit votéză un credit supletoriu de 100 fl., în sarcina budgetului anului 1891.

Cu privire la raportul consistoriului din 30 Martiu a. c. 1890 Nr. 2696 epitr. privitoriu la pretensiunea fondului Rudolfin contra Sigismund Kenderessy, în care se arată, că raţiociniul făcut de fostul fiscal Dr. Ioan Borcia s'a aflat justificat şi s'a aprobat prin conclusul sinodal Nr. 117 din sesiunea anului 1881 la propunerea comisiunei, — raportul consistorial se ia la cunoscinţă şi afacerea se declară definitiv terminată.

La raportul consistorial din 20 Martiu a. c. Nr. 1543, prin care se notifică, că aticipaţiunea de 200 fl., acordată prin conclusul Nr. 70 din 1890 profesorului seminarial Dumitru Cunţan pentru tipărirea cărţii „Cântările bisericesci" din economiile anului 1890 s'a acoperit din economiile anului 1889, în conformitate cu propunerea comisiunei financiare sinodul apróbă conclusul consistorial în afacerea acésta.

Uurméză la ordinea ḑilei comisiunea petiţionară, care prin raportorul seu deputatul Victor Tordoşan referéză:

1. Cererea vĕduvei preotese Ana Nascu din Chitelnic pentru un ajutoriu.

2. Cererea Mariei Ioan Popa din Sĕlişte pentru un ajutoriu din fundaţiunea „Andronic" pe sama fiilor sei.

3. Cererea comitetului parochial din Aţel, protopresbiteratul Mediaşului pentru un ajutoriu de 100 fl., la edificarea scólei.

4. Cererea comitetului parochial din Şieul mare, pentru un ajutoriu de 150 fl., la repararea bisericei.

5. Cererea comitetului parochial din Presaca pentru un ajutoriu de 100 fl. la reedificarea scólei.

6. Cererea fostului învĕţătoriu Nicolau Bucşa din Porceşti pentru o remuneraţiune anuală de 100 fl.

7. Cererea parochului Leotin Ungur din Zlasti spre a i se da o remuneraţiune anuală de 60 fl. pentru catechisarea elevilor dela scóla erarială din Govaşdia, ér pentru trecut o remuneraţiune de 80 fl.

8. Cererea parochului Vasiliu Nascu, din Bĕrlad, pentru un ajutoriu permanent anual de 100 fl. eventual încuviinţarea de a puté concura la altă parochie.

9. Cererea lui Mateiu Maier din Marpod pentru acordarea unei pensiuni anuale.

10. Cererea parochului Iosif Boca din Valea mare pentru un ajutoriu de 100 fl.

11. Cererea comitetului parochial din Binţinţ pentru un ajutoriu de 1000 fl. la edificarea bisericei, — Se transpun consistoriului spre competentă afacere.

Asupra cererilor comunelor bisericesci Boholţ şi Calbor, protopresbiteratul Agnita pentru adnectare la protopresbiteratul Făgăraşului, şi a comunei bisericesci Veneţia inferióră pentru descorporarea ei dela cercul Făgĕraşului în conformttate cu propunerea comisiunei sinodul ia conclusul:

Cererile se transpun consistoriului spre a veni la procsima sesiune cu propunere asupra lor.

Cu privire la cererea preotului Teodor Lungu din Mărişel în causa competenţilor sale parochiale şi la a comitetului parochial din Boian, pentru destituirea parochului Iosif Crişian, eventual amovarea lui la altă parochie comisiunea propune sĕ se transpună consistoriului spre decidere finală şi raportare la procsima sesiune.

La propunerea deputatului Zaharia Boiu, — ambele cereri se transpun consistoriului spre competentă afacere.

La cererea parochului Toma Giurgiu din Zizin pentru votarea unui ajutoriu anual pe 200 fl. comisiunea propune a se transpune consistoriului cu adaosul, ca în scopul îmbunătăţirei venitelor parochiale sĕ se cumpere porţiune canonică pentru comună.

Deputatul Nicolau Străvoiu propune sĕ se transpună cererea consistoriului cu recomandaţiune.

La propunerea deputatului Mateiu Voileanu: Cererea se transpune consistoriului spre competentă afacere.

La ordinea ḑilei urméză comisiunea organisătóre asupra raportului consistorial din 1 Aprile a. c. Nr. 284 plen. prin care se promovéză un normativ privitoriu la agendele fiscalului consistorial.

In conformitate cu propunerea comisiunei acest normativ se statoresce, precum urméză:

Normativ pentru agendele fiiscalului consistorial.

§. 1.

Agendele fiscalului consistorului sunt:

I. Ţine în evidenţă legile ţĕrei şi ordinaţiunile ministeriale, şi încât acelea privesc interese speciale ale bisericei nóstre, face despre acésta la timp potrivit raport consistoriului archidiecesan.

II. Representă biserica înaintea forurilor judiciare administrative şi bisericesci, conform plenipotenţei şi însărcinării primite dela consistoriul archidiecesan, anume:

a) pórtă procesele, ce i se vor încredinţa;

b) provede alte afaceri juridice, precum: încheerea de contracte, întabulări ereditari, afaceri financiare etc.;

c) pórtă procesele disciplinari bisericesci conform regulamentului în vigóre.

III. Dă părere juridică în casurile cerute de consistoriul archidiecesan.

IV. Sumele încassate în numele ori pe séma bisericei le administréză fără întărḑiere la consistoriul archidiecesan.

V. Causele terminate împreună cu actele referitóre la acelea. le substerne fără amênare consistoriului archidiecesan prelângă raport special.

VI. Cu finea fie cărui an face raport general la consistoriul archidiecesan despre starea însărcinărilor primite, şi încă neterminate.

§. 2.

Emolumentele împreunate cu postul de fiscal sunt:

1. Salariu anual sistemisat.
2. Spesele procesuale licuidate judecătoresce.
3. Spesele staverite de consistoriu în afaceri, în cari forurile competente nu le au licuidat.
4. Spesele efective în causele enumerate în §. 1. punct 2 litera b.
5. Incât spesele procesuale licuidate judecătoresce nu s'ar puté încassa dela partida contrară, acelea i le plătesce consistoriul.

§. 3.

In cause disciplinari bisericesci fiscalului nu-i compet spese pentru lucrul prestat.

§. 4.

Spesele de călătorie şi diurnele fiscalului în cas de esmisiune urmată la mandat consistorial se computĕ după normele, ce sunt în vigóre pentru asesorii consistoriali.

§ 5.

Alte drepturi şi datorinţe ale fiscalului le norméză legea advocaţială (art. de lege XXXIV din 1874.)

In firul raportului comisiunei organisătóre cu privire la raportul comisiunei administrative a fundaţiunei Şaguna dto 26 Aprile a. c. Nr. 18 despre momentele mai de însemnătate din activitatea ei dela 11/23 Aprile 1890 încóce în conformitate cu propunerea comisiunei organisătóre sĕ ia conclusul urmatoriu:

Resultând din raportul general al comisiunei administrative a fundaţiunei „Şaguna" precum că agendele ţinĕtóre la competenţa acestei comisiuni au fost resolvite conform normelor în vigóre, şi că afacerile ei sunt în deplină ordine, sinodul cu plăcere ia spre sciinţă cuprinsul raportului presentat în acest obiect, şi decide acludarea aceluia la protocol sub litera /.

Cu privire la representaţiunea înaintată de către comisiunea administrativă a fundaţiunei Şaguna de datul 2/14 Novembre 1890 ca sinodul sĕ revină asupra conclusului seu din 13/25 Aprile 1890 Nr. 104 în cestiunea rĕmânerei asesorului consistorial Zacharie Boiu ca membru în acéstă comisiune, în conformitate cu propunerea comisiunei organisătóre se ia următoriul conclus:

Sinodul nu află în representaţiunea înaintată de comisiunea administrativă a fundaţiunei „Şaguna" motive pentru a se puté abate dela conclusele sale luate sub Nrii protocolari 123 din 1889 şi 104 din 1890. Susţinêndu-se deci şi mai departe în való

acestea concluse. se îndrumă comisiunea administ

tivă a fundaţiunei a îndeplini în procsima sa

dinţă locul devenit vacant prin abḑicerea aseso

consistorial Zacharia Boiu.

Cu privire la raportul consistorial din 27

a. c. Nr. 2482, în care se arată, că în causa

ţărei încă a dóuĕ eparchii în provincia nóst

tropolitană consistoriul nu s'a putut pronun

trând numai în timpul din urmă raportul co

consistoriale esmise pentru studiarea cestiun

movéză însĕ acest raport la sinod ca mate

propunerea comisiunei organisătóre sĕ ia co

următoriu:

Sinodul archidiecesan recunósce, că dec

sericei nóstre naşionale, şi interesele unei bu

ministrări reclamă în mod invederat înmulţirea

chielor, deci în principiu şi acuma aderéză l

fiinţarea încă a dóuĕ eparchii nóuĕ în metr nóstră; cu considerare însĕ la estensiunea cea mare a achidiecesei, la numĕrul fórte însemnat al credincioșilor ei, și la greutățile și eventualele urmări a împărțirei fondurilor, cari le are archidiecesa în present, sinodul archidiecesan și acuma este de părere, că una din cele dóuĕ eparchii nóue sĕ se înființeze pe teritoriul, și între marginile archidiecesei, și fără adaogere de teritoriu din eparchiele învecinate.

Sinodul mai departe se declară învoit ca la timpul seu acestei nóue eparchii sĕ i se dea din fondurile archidiecesane partea, ce i se cuvine, și dacă va fi trebuința la început sĕ i le administreze aicia gratuit și totodată se-i priméscă și pre candidații de preoție în seminariul archidiecesan.

Se însărcinéză deci consistoriul archidiecesan a înainta acest conclus la Măritul congres național-bisericesc, și totodată a elabora pe basa celor cuprinse în acest conclus un proiect amĕnunțit în ceea ce privesce arondarea, centrul și organisarea preste tot a eparchiei, ce se contempléză.

Anunțêndu-se ședința procsimă pe mâne la 9 óre, și punêndu-se la ordinea ḑilei alegerile asesorilor consistoriali pe un nou period de trei ani în senatul scolariu și epitropesc, ședința se încheie la órele 8 séra.

Cestiuni scolari.

I.

In lunile Maiu și Iuniu a fie cărui an sĕ țin esamenele de vară în scólele nóstre — începênd dela scóla cu un învĕțătoriu până la gimnasii.

Pentru mulți — educători de profesiune — esamenele sunt un ce temut, și nu le prea vine la socotélă, când se apropiă timpul de esamen. In acésta categoriă de învĕțători cad aceia, cari în decursul anului scolariu — sau din comoditate, sau din nesciință, sau puțin interes față de scólă, și generațiunea tinĕră își ḑic „mai este încă până la esamen.“ Și când timpul esamenului a sosit, le ar păré bine sĕ fie trecut.

Cu tóte acestea esamenul e un ce stabil, și până când nu vom puté pune cevași mai bun în locul lui, până atunci în scólele nóstre e un ce absolut necesariu. Celora dintre noi, cari nu țin cont de starea nóstră culturală și ḑic imitând pe unii germani că: „esamenul e o formalitate gólă“ le rĕspundem da! e o formalitate — dar absolut necesară până acum. Sunt apoi o altă categoriă de învĕțători — cari asudând în decursul anului — pentru luminarea celor încredințați, le pare că timpul a trecut prea iute; și totuși sunt plini de bucurie, căci pot sĕ arete cum s'a desvoltat sĕmânța care a căḑut pe pământ atât de diferit. Pentru prunci esamenul e așteptat ca un ce mistic, ce le póte aduce bucurie, eventual întristare.

Pentru cei ce conduc esamenele — în calitate de inspectori scolari ori comisari — ele pot sĕ fie sau numai împlinirea unei datorii dela carea nu se pot subtrage; sau apoi împlinirea unui act solemn, cu ocasiunea căruia póte sĕ câstige esperințe noue, spre a puté contribuí cu mai mare succes la ridicarea culturei poporului nostru.

Privit din deosebite puncte de vedere esamenul de vară — cred, că nu e superflu a arăta în trăsuri generali adevĕratul mod și procedura cu ocasiunea ținerei uni esamen în scólele nóstre populari — atât celor ce se ocupă cu instrucțiunea în scólă, cât și persónelor încredințate cu conducerea esamenilor. O fac acésta nu pentru cei cu esperințe vaste și cunoscințe speciali, în ale scólei — ci pentru cei ce pot sĕ aibă cevași folos din desbaterea acestui obiect.

Pentru că la tótă întêmplarea conducerea unui esamen, esaminarea însași, și conclusiunile ce trebue sĕ se tragă din ținerea unui esamen nu sunt un lucru așa de ușor precum de comun se crede; când totul e lăsat în voia întêmplărei — cum o dă Dumneḑeu!!

Timpul ținerei unui esamen trebue stabilit înainte. Aici nu e iertat sĕ fie surprins învĕțătoriul.

Atât învĕțătoriul, cât și scolarii mai înainte trebue sĕ scie ḑiua prefiptă pentru esamen, Tot astfeliu și părinții, precum și autoritățile scolari din comună. Esamenul trebue sĕ documenteze în afară publicului — însemnătatea scólei. Părinții pruncilor trebue puși în posițiune a-și putea da — după priceperea lor — verdictul asupra activității învĕțătoriului, și a prestațiunilor elevilor.

Numai puțin esamenul trebue se dea o icónă adevĕrată despre scólă la a căruia esamen participăm fie pentru cei ce participă în posițiune de autoritate scolară fie în posițiune de amici ai scólei.

Pentru-ca o icónă adevĕrată se ne câștigăm despre o scólă, esamenul trebue sĕ dureze mai mult timp, 2—4 óre și numai dacă e posibil sĕ se estindă asupra tuturor obiectelor de învĕțământ.

La din contră judecata ce ni o formăm despre o scólă póte sĕ fie unilaterală și mancă.

Esamenul e un act public și chiar de aceia cei interesați trebue se fie cu mare precauțiune.

Cu ocasiunea esamenului comisariul, directorul ori ispectcrul scolar are se normeze decursul esamenului, ba se pretinde dela dênsul a pune și întrebări din deosebitele obiecte de învĕțământ eventual a permite și altora ca se pună întrebări în sfera cunoscințeíor, ce poșed elevii.

Nu trebue sĕ se pérdă însĕ nici odată din vedere, că la esamene trebue se prepondereze rolul învĕțătoriului. Lui trebue se i se dea ocasiune a se arăta înaintea publicului ca un adevĕrat magistru.

Nimic nu e mai dureros decât a participa la un esamen, unde însuși comisariul ori directorul scólei se face însuși învĕțător, sau unde alte persóne fie ele chemate sau nechemate iau rolul învĕțătorilor, fĕcêndu-l pe acesta spectator numai. Dacă voim se judecăm pe un învĕțător și scola lui trebue se avem elementele din cari sĕ ne formăm judecata.

Spre acest scop este de neapărată trebuință ca din partea învĕțătoriului sĕ se pună la disposiția celor ce participă la esamen caietele din caligrafia din decursul semestrului, apoi desemnele, tesele cu ocupațiuni stilistice, eventual lucrările din industria de casă.

Probele de scriere atât de usitate la esamene de multe ori pot se ne inducă în eróre și chiar de aceia pre lângă ele nu trebue se lipsască libele de caligrafie, eventual alte libele din ocupațiunile scripturistice.

Nu trebue sĕ uităm nici de prestațiunile elevilor în cant și anume cântări naționali primo loco și apoi cântări bisericesci cele mai usitate.

In special apoi conducătoriul esamenului de óre ce el are se facă raport asupra esamenului va fi cu băgare de sémă la următórele lucruri:

Primo loco obiectul de observare al comisariului ori inspectorului scolar va fi **ținuta elevilor.** Au elevii óre o ținută naturală, solidă, stau ei liniściți, nu șoptesc unul altuia și sunt atenți la învĕțătoriul în continuu? Observă óre elevii ordine în ridicarea din bancă la întrebările puse, în ținerea cărților la cetit, în eșirea afară la tablă, cu un cuvênt în tóte mișcările lor? Mai departe óre sunt elevii curați, vioi, óre se manifestéză cu ocasiunea rĕspunsurilor, neforțata ființă deplină a elevului?

Unde le putem observa aceste, putem fi siguri, că învĕțătoriul e la culmea misiunei sale.

Obiect de observare trebue se fie și învĕțătoriul anume trebue se băgăm de samă dela învĕțătoriul, că are desteritatea recerută în punerea întrebărilor, nu pune întrebările prea generale și neprecise? Pune el întrebările de așa ca sĕ țină în încordare pre toți elevii?

Intrébă el mai mulți, sau se restringe, tot numai pre lângă câți va elevi?

Este învĕțătoriul destul de liniștit și serios în ținută? Ocupa el un loc anumit în scólă, deunde se pótă controla pre toți elevii, ca nici unul sĕ nu pótă scăpa de sub ochii lui?

Vorbesce învĕțătoriul limbagiul unui om cult, și décă se folosesce de espresiuni ușóre, ca se pótă fi ințeles de toți elevii. Este espresiunea în un ton acomodat. Nu cumva se esprimă ca și când s'ar certa. Arată el destulă simpatie și iubire fața de elevi?

Nu cumva se pórtă brusc? Étă tot atâtea obiecțiuni pre basa cărora putem judeca prestațiunile unui învĕțătoriu în ce privesce instrucțiunea și educațiunea.

Tot așa de atenți trebue se fim și la respunsurile elevilor. Respund ei în un limbagiu curat, și destul de corect? Dau ei semne, că înțeleg ceea ce vorbesc? Respund cu plăcere și în construcțiuni întregi? Sau dóră nu-i poți înțelege vorbind încet și în proposițiuni fară nici o legătură?

Atâta despre respunsuri se vedem ce mai e de observat fața de esamen din alte puncte de vedere. Acésta o vom face în un alt numĕr. *G . .*

Raportul general

al consistoriului archidiecesan, ca senat epitropesc despre activitatea sa în decursul anului 1890.

Nr. 2672 scol.

Senatul epitropesc a ținut în decursul anului 1890 50 ședințe, dintre cari 43 ordinare și 7 estraordinare

Piese întrate la protocolul de esibite pentru resortul acestui senat au fost 2623, dintre cari 148 au trecut cu 1-a Ianuariu 1891 ca neresolvite, și anume: 135 rațiocinii dela singuraticele comune bisericesci, și 13 acte de diferite natură, cari însĕ până la datul de aḑi sunt tóte resolvite. Restanțele rĕmase cu finea anului 1889 de 222 s'au resolvit tóte în decursul anului 1890.

I. Ce privesce administrarea și manipularea averei archidiecesane din centru, constatăm și de astădată, aceea a fost îndeplină consonanță cu dispozițiunile regulamentului votat iu sesiunea din anul 1877 a sinodului archidiecesan.

Starea fondurilor și a fundațiunilor archidiecesane cu finea anului 1890 se va vedé din roțiociniile, cari se substern cu raport separat. Atâta observăm încă de acum, că consistoriul la erogațiuui a căutat a se ținé între marginile bugetului, și întru cât a fost necesitat a trece la unele posițiuni preste buget, acestea supererogate se află mai cu sémă la spesele estraordinare, la asecurarea și repararea edificiilor, la contribuțiune, la cuincuenalii, și după cum se va vedé la locul seu, sunt justificate și se va cere îndemnisare.

1. Sumele de bani gata s'au investit în hârtii de valóre parte dela stat, parte dela institute private sigure de credit și economii. Astfeliu s'au învestit:

a) în scrisuri fonciare cu 5% interese dela institutul de credit și economii „Albina“ din Sibiiu à 99 fl. 50 cr. în suma de . . . . 12,000 fl.

b) în scrisuri fonciare cu 5% interese „Hermanstädter Sparcassa“, Emisiune, a III-a à 101 fl., cu 25 cr. sub cursul ḑilei, în suma de . . . . 20,200 fl.

c) în scrisuri fonciare „Hermanstädter Bodencreditanstalt“ Emisiunea V cu 5% interese à 101 fl. în suma de 26,000 fl.

d) în rentă ungară în hârtie cu 5 interese à 99 fl, 55 cr în sumă de . . . . 16,000fl.

în sumă totală de 74,200 fl.

2. In realități s'a învestit suma de 7000 fl cumpărându-se din fondul tipografiei archidiecesane casa din imediata vecinătate a tipografiei archidiecesane din cornul stradelor Poplăcei mari și a Măcelarilor. Acésta casă, a creḑut consistoriul în conțelegere cu comisiunea administrativă a tipografiei, că este o bună acuisițiune pentru fondul tipografiei, carea face posibil clădirea unui nou edificiu de tipografie pe un loc larg, terminat spre dóuĕ strade, prin urmare acomodat pentru un edificiu, care nunumai se corĕspundă tuturor trebuințelor tipografiei nóstre, ci sĕ se pótă folosi imparte și ca case de închiriat cu prospecte bune în partea rentabilității.

Planul și preliminariul de spese pentru zidirea acestor case s'a revĕḑut din partea consistoriului archidiecesau în ședința plenară dela 8 Aprile a. c. sub Nr. 2569 plen. și s'a încuviințat și suma 54,000 fl. pentru clădire conform ofertului făcut de intreprinḑĕtorii, frații Borger cu Nerlinger și Gromer. Actele respective se pot vedé la comisiunea administrativă a tipografiei archidiecesane.

3. Imprumuturi la privați s'au dat:

a) comunei bisericesci Têmpa, ppresbiteratul Devei, un împrumut de 400 fl.

b) comunei bisericesci Cricău, ppresbiteratul Albei-Iuliei, 500 fl., în scopul cumpărărei unei case pentru scólă.

4. Cu privire la vinderea scrisurilor fonciare dela institutul „Galiczischer Bodencredit“ din Cracovia. și cumpărarea de rentă ungară conform conclusului sinodal din 10/22 Aprile 1890 Nr. 42 urméză raport separat.

5. Tot asemenea urméză raport separat în cestiunne pretensiunei fundațiunei „Francisc Iosefine“ la Kenderessi Zsigmond, conform conclusului sinodal din 10/22 Maiu 1888 Nr. 115.

6. Ecuivalentul mĕsurat de organele politice financiare din Sibiiu asupra fondului bisericei catedrale în sumă anuală de 263 fl. 30 cr. în urma apelaținnei făcute din partea nóstră la tribunalul r. u. de finanțe din Budapesta, priu sentința acestuia din 19 Iuliu 1890 Nr. 5473 s'a sters, asemenea la fondațiunea Moga s'a redus ecuivalentul dela 130 fl. 82 cr. la suma de 110 fl. 82 cr. anuali, fiind-că numai interesele după capitalul de 10,000 fl. se întrebuințéză ca stipendii, prin urmare numai acestia sunt scutite de tacsa de ecuivalent, ér cu privire la ecuivalentul mĕsurat asupra fundațiunei Șaguna s'a făcut representațiune la ministeriu r. u. de finanțe.

Tot asemenea s'a sters in urma recursului luat de consistoriu contribuțiunea de venit de interese după capitalul de 10,000 fl. ce se află împrumutat la gimnasiul nostru din Brașov, din causă, că interesele după acest capital nu incurg la fondul creditoriu de mai mulți ani; ér contra mĕsurării contribuțiunii de venit după cametele banilor elocați din fondul tipografiei și al catedralei, apoi din fundațiunile Francisc Iosefină și Panlaziană, în sensul legei s'a luat recurs, în urma căruia însĕ până astăḑi n'a urmat nici o resoluțiune.

7. Acțiile „Kronstädter-Bergbau und Hüttenwerke“, din cari se află în averea archidiecesană 2400 fl. nominal cari de un șir lung de ani n'aveau curs și se nu aduceau nici un venit, la 1 Iuniu 1890 s'au ridicat în curs la 70 fl și s'au solvit iu anul 1890 dividendă de 6 fl. la acție pentru anul 1889.

8. Rațiociniile tipografiei archidiecesane s'au supus revisiunei consistoriului archidiecesan, și aștern dimpreună cu resultatul revisiunei preavenerabilului sinod pelângă raport deosebit.

9. Ajutórele votate de comisiunea administrativă a fundațiunei „Șaguna“ din acésta fundațiune pe scopuri bisericesci în suma de 4600 fl. și pe scopuri scolore în sumă de 1000 fl. în contul anului 1890 sau distribuit după-cum se vede din aci sub ./. alăturatele două conspecte.

(Va urma).

†

Dr. IOAN MOGA.

Sdrobit trupesce, mâhnit sufletesce după un morb de inimă acuirat aprópe de trei ani, Drul *Ioan Moga* a închis ochii Luni séra, punênd în cel mai adênc doliu pe o iubitóre soție și 5 drăgălași orfani, causând un gol în societatea din Sibiiu, care cu greu se va puté îndeplini. vreodată

Dr. Ioan Moga, o figură simpatică la români ca și la strĕini, de când a pus piciorul în Sibiiu a fost încungiurat de stima generală a tuturor
nilor de bine și numai cu greu, fórte cu
putem împăca cu ideia de a nu-l mai ved
ciul umanismului, în fruntea mișcăril
culturale.

Măhniţi ne întrebăm, că óre pentru ce tocmai el, care era cel mai fericit soţ din lume şi cel mai bun tată, fiu şi frate sĕ se despartă de ai sei şi de noi, tocmai acum, când avém mai multă necesitate de consiliile lui, când era în flórea vieţii de bărbat şi când prin muncă şi diliginţă 'şi agonisese patul de flori, de ce tocmai acum sĕ descindă în negrul şi recele mormênt?

Plecaţi înaintea căilor nepenetrabile ale provedinţei stăm inmărmuriţi în faţa tristei realităţi, şi ne pregătim a îmbrăca haină de doliu pentru acela, care atâtea vieţi a mântuit şi mântuind pe alţii nu s'a cruţat pe sine şi pe ai sei de durerea de a-l vedé acum pogorând spre mormênt.

Din partea familiei primim următoriul anunţ funebru:

Dr. Ioan Moga

medic comitatens, medic-şef al societăţii de asiguraţiune „Transilvania“, medic al Consistoriului şi al seminariului archidiecesan gr. or., membru al direcţiunei institutului de credit şi economii „Albina“ etc. etc. după un morb greu şi îndelungat, astăḑi la 7 óre séra, în etate de 44 ani, şi-a dat nobilul seu suflet în mânile Creatorului.

Rămăşiţele pămêntesci ale neuitatului defunct se vor transporta Mercuri în 22 Maiu (3 Iuniu) la 5 óre după améḑi din locuinţa sa Piaţa mare Nr. 17, în cimiteriul gr. or. din suburbiul Pórta Turnului, spre repaus etern.

Sibiiu, 20 Maiu (1 Iuniu) 1891.

Ana Moga născ. *Bologa*, ca soţie. *Alecsandrina, Eugenia, Aurelia, Cornelia* şi *Ionel* ca fii.

Varietăţi.

* Daruri în loc de cununi au incurs din incidentul morţii mult regretatului Dr. Ioan Moga la fondul întru amintirea rĕposaţilor, administrat de asociaţiunea transilvană:

1. Gelitórea mamă Rachila Damian Moga, adênc întristaţii fraţi Elie, Aron, Vasile, Valeriu, şi surorile Domnina şi Rachila 30 fl.
2. M. On. Domn Atanasiu Cimponeriu jude la tabla regie în pensiune 5 fl.
3. D şóra Elena Petraşcu, directoră institutului scolei civile 5 fl.
4. Ioan Popescu, profesor 5 fl.
5. Dr. N. Vecerdea, adv. 5 fl.
6. Funcţionarii institutului „Albina“ 15 fl.

—D-şóra Petraşcu a mai contribuit cu dar în loc de cunună pe mormêntul lui Romul Parteniu Cosma 5 fl.

* (Necrolog.) Valeria Muntean n. Luca în numele seu şi al fiilor sei minoreni: Eugeniu, Victor, Alesandru şi Sabina şi în numele consangenilor: Anica Feneşan, ved. Atanasiu Micu ca surori, Maria Macs ca mătuşă, Gavriil Micu, Laurian Luca protopop gr. cat. Ludovic Luca paroch gr. cat. ca cumnaţi şi în numele tuturor rudeniilor, amicilor şi cunoscuţilor aduce la cunosciuţă, cu inima frântă de durere că préiubitul seu sociu, respective tată, frate, nepot şi cumnat **Ioan Muntean,** notar cercual, membru în comit comitatens, membru ordinar al Asociaţiunei transilvane, casariul societaţii „Munteana“ etc. împărtăşit cu s. taine, a reposat în 12/24 Maiu 1891 la 10 óre séra, după grele şi îndelungate suferinţe în etate de 43 ani şi al 11-lea an al fericitei căsătorii.

Rĕmăşiţele pămêntesci se vor aşeḑa pentru eternul repaus Marţi în 14/26 Maiu a. c. la 3 óre p. m. după ritul bisericei gr. or. în cimiteriul din loc.

Fiei ţĕrîna uşoră şi memoria neuitată!

Offenbaia, în 13/25 Maiu, 1891.

* (Cas de mórte). Din Cluşiu ni se anunţă încetarea din viaţă a d-nei **Maria Podóbă,** născ. Pop Carteziu, în etate de 29 ani. O jelesce scumpul ei soţ Basiliu Podóbă prof. calechet gr. cat. patru copii şi o mulţime de rudenii.

* (Casină română în Cluşiu.) In metropola Kulturegyletului românii au închiriat un local în cele mai frumóse case din centrul piaţului pentru casină. Comitetul a decis sĕ se prenumere tóte ḑiarele române. Odăile spaţióse bine grijite şi atrăgătóre, frumos mobilate vor înriuri şi ele ca românii din Cluş sĕ se întrunéscă şi sĕ premérgă cu bun esemplu tinerimei universitare, care şi în direcţiunea acésta are lipsă de scólă. Felicităm pe fruntaşii din Cluşiu pentru stăruinţele puse în realisarea scopurilor ce urmăresc.

Bibliografic.

„*Transilvania*“, fóia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român Nr. 5 a apărut cu următoriul sumariu: Charta lumii (orbis pictus) de Castoriu, sau aşa numita tabula peutingerială de P. Broştean. — De unde a întrat povestea lui „Arghir“ în literatura magiară de Dr. Georgiu Popp. — Studiu filologic de Dr. Atanasie Marienescu. — Bibliografie, — Partea oficială: Proces verbal al comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 27 Aprile n. 1891. — Consemnarea sumelor colectate în favorul scólei de fete a „Asociaţiunei transilvane“.

Loterie.

Mercuri, în 3 Iuniu 1891.

Sibiiu:	**39**	**4**	**72**	**32**	**28**

Sâmbătă, în 30 Maiu

Budapesta:	**45**	**72**	**36**	**53**	**87**

Cassa de păstrare (Reuniune) in Sĕlişte.

Convocare.

P. T. membrii ai cassei de păstrare (reuniune) din Sĕlişte se convócă la şedinţa adunărei generale estraordinare conform §. 15 din statutele reuniunei pe (Dumineca înaintea Inălţerei) în **7 Iuniu 26 Maiu a. c. precis la 2 óre d. a.** în sala cea mare a scólei gr. or. din Sĕlişte prelângă următorul

Program:

Cererea membrului Mihailă Stoica et consortes pentru schimbarea unor §§-i din statutele reuniunei.

Din şedinţa Direcţiunei cassei de păstrare, ţinută la 23 Maiu, 1891.

Sĕliste, 29 Maiu, 1891.

(76) 2—2

Direcţiunea.

Nr. 87. [77] 1—3

CONCURS.

La scólele medii române greco-orientale din Braşov sunt a se ocupá următórele posturi:

1. un post de profesor gimnasial cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba magiară şi germână;

2. un post de profesor gimnasial cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba magiară şi română, sau latină;

3. un post de profesor la scóla nóstră reală şi comercială cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba germână şi română;

4. un post de profesor la scóla nóstră reală şi comercială cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba francesă şi magiară, sau română;

5. un post de profesor de desemnul liber la scólele nóstre medii.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la 15 Iuniu 1891 stil. vechiu.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor către subscrisa Eforiă scolară instruite cu documentele:

a) că sunt români şi de religiune greco orientali;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii, cât şi în relaţiunile civile;

c) că sunt de constituţiune firmă şi deplin sănĕtoşi;

d) concurenţii de sub 1, 2, 3, 4 sĕ documenteze, că au cualificaţiunea prescrisă de legea de instrucţiune art. XXX din 1883 §§. 29, 30, 61 şi 62;

Concurenţii la postul de sub.
menteze, că au cualificaţiunea
tru postul de profesor
scólele medii, sau se
absolvat o scólă medie şi au cercetat cu succes cursurile unei scóle de specialitate, spre a-şi puté câştiga cualificaţiunea recerută pentru acest post.

Se vor preferí acei petenţi, cari vor avé cualificaţiunea şi pentru gimnastică.

Emolumentele împreunate cu posturile de sub 1, 2, 3, 4 sunt:

Până la obţinerea decretului de profesor ordinar (conform cu §. 30 din legea de instrucţiune din anul 1883) salariul anual de 800 fl. v. a., ér după denumirea de profesor ordinar salaríul anual de 900 fl. v. a., cuincuenal de 50 fl. v. a., care se repetéză de cinci ori, 130 fl. v. a., relut de cuartir cu drept de înaintare la relutul de cuartir de 170 fl. v. a. pe an, şi drept de pensiune conform statutelor.

Profesorul de sub 5 va avé a propune 12 óre pe sĕptĕmână şi va primí salariu anual de 620 fl. v. a.

Concurenţii vor declara în petiţiunile lor, că se vor supune legilor nóstre bisericesci şi scolare, precum şi normativelor şi dispoşiţiunilor speciale ale acestor institute, ce sunt în vigóre, sau se vor face în decursul timpurilor.

Braşov, 26 Aprile, 1891.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕs.

3610/891 polg. [75] 3—3

Hirdetmény.

A Lesesi általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot f. év. **Iunius hó 9-ére, d. elött 9 órára** tüzöm ki lesesi községébe a községi iroda helyisgébe, a melyhez öszszes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik megnem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Erzsébetváros, 1891 Május hó 13-án.

A királyi törvényszék kiküldöt birájától.

Kelemen.

„MUNTEANA“ institut de credit şi păstrare, societate pe acţii în Ofenbaia.

Avis!

„Munteana“ societate de credit şi păstrare pe acţii în Ofenbaia primesce depuneri spre fructificare cu 6 % interese.

Ofenbaia, în 16/28 Maiu, 1891.

[78[1—3

Direcţiunea.

O specialitate necomparabilă
între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă şi strĕinătate
este
apa minerală de
„Répát“

care în urma composiţiuei pré fericite a părţilor sale minerale şi a conţinutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare şi de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de „**Répát**“ sĕ întrebuinţéză ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului şi a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor şi a beşici etc. are un efect admirabil la secreţiunea udatului şi este recunoscut ca remediu salvator nepreţuibil.

☛ Cel mai curat şi binefăcĕtoriu product natural ☚

☛ **Ca borviz adecă beut cu vin** ☚

nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nici o altă apă minerală a continentului.

☛ Şampagnul apelor minerale. ☚

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de „**Répát**“ nu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci şi ca pe un escelent medicament şi ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înţelept precum şi pentru copii spre întrebuinţarea ḑilnică cu cea mai mare căldură şi conscienţiositate.

Apa minerală de „**Répát**“ umplută în flacóne elegante de $^1/_2$ şi $^1/_1$ litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete şi veritabilă în Depoul subsemnatului de espediţiune în *Braşov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher şi tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima

Administraţiunea isvorului

Josef Görgy.

[27] 15—20

sabil Nicolau Ivan

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 58 Sibiiu, Sâmbătă 25 Maiu (6 Iuniu) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

La cestiunea fondului de pensiune preoțesc.

Sibiiu, 24 Maiu.

II.

Arĕtat-am in articolul precedent causele, pentru cari au trebuit sĕ se ia alte mĕsuri și alte base la înființarea fondului, rĕmâne acum ca sĕ ne facem sémă cu partea materială, care la tot casul este de cea mai mare importanță.

Dela singuraticii preoți am primit în direcțiunea acésta o mulțime de informațiuni.

Unii ne scriau, că sumele pensiunilor sunt cam mici și ei ar fi fost în stare sĕ solvéscă atât o tacsă anuală cât și o tacsă fundamentală mai mare, numai ca sĕ se asigureze lor și eventual orfanilor lor o pensiune mai mărișóră.

Dela alții am primit érăși scrisori, în cari se plângeau, că cu greu vor puté solvi pe anii serviți deja tacsele anuale și tacsa fundamentală și vor trebui mulți sĕ încépă a solví numai cu anul 1892 tacsele anuale din motivul acesta. Sĕ înțelege, că atari beneficianți sĕ scurtéză ei în drepturile lor garantate în statut, dar lipsa și nevoia e mai tare ca voința și ca puterea lor.

Nici unul din cei ce ne au scris păn acum, nu s'a plâns, că rĕu s'a făcut ce s'a făcut, fie-care avea un cuvênt de mulțămită pentru factorii, cari au conlucrat la finalisarea acestei cestiuni

Le rĕspundem celor de categoria primă. Este prea adevĕrat, că pensiunile sunt statorite cu sume modeste, dar óre ceva nu este mai mult ca nimica, ce a fost până acum.

Ađi sunt 350 vĕduve în archidiecesă, cari abia la câte 3—4 ani pot fi împărtășite cu un ajutoriu de câte 10—15 fl.

In viitoriu nu are sĕ fie așa.

Un preot, care a servit 30—40 de ani, dacă móre, scie, că vĕduva lui preotésă primesce 100 fl. pensiune, scie că copii minoreni cu toții laolaltă încă primesc o altă sută și din acei bani se ajută după împregiurările nóstre destul de bine. Reu ar fi la tot casul pentru cei ce mor după un serviciu de 12—15 ani, și au mulți copii, cari au sĕ mérgă la scólă și multe trebuințe în decursul timpului păn ce sĕ așéđă. Biserica a fost cu considerare și la aceia, cari au prestat servicii de învĕțători așeđati definitivi, ca sĕ li se numere anii de serviciu numai ca sĕ aibă mai mulți ani pentru eventualități de nenorociri prin mórte. Și în casul acesta vĕduva capĕtă la an preste o sută de florini cu băeți cu tot și pe lângă căscióra ce o are, pe lângă moșióra ce o a agonisit preotul păn ce a fost în viață, totuși nu este avisată vĕduva la mila strĕinilor.

Nu este însĕ eschisă posibilitatea ca după 5 ani de đile punctul privitoriu la suma pensiunilor sĕ se schimbe.

Atêrnă dela aceia, că cum vor corespunde preoții nostri îndetoririlor lor, cum vor îngriji ca sĕ se încasseze contribuirile anuali dela parochii și de discul ce se va purta în cele dóuĕ đile ale anului. Aici este vorba de interesul tuturor preoților.

Aici fie-care e angagiat cu reputațiunea lui de om de omenie, de om solid, ca sĕ lucre spre a lua lucrurile un curs normal și sĕ incurgă acele venite cu tótă promptitudinea.

Dacă așa se va urma, cinci ani vor fi de ajuns ca sinodul archidiecesan sĕ se convingă, că în adevĕr a creat o instituțiune, la care conlucră fie-care cu zel și bunăvoință chiar și atunci, când ale lui împregiurări familiare ori personale nu ar fi tocmai de natură atât de arđĕtóre, cum sunt ale colegului seu vecin și ale altor confrați preoți.

Totul dar atêrnă dela zelul, dela bunăvoința cu care va fi îmbrățoșată acésta causă comună pentru toți preoții, de interes pentru toți funcționarii bisericei de sus păn jos.

Cu mult mai greu este a tracta cestiunea din punctul de vedere al acelora, cari se tânguesc, ca sunt rĕu situați, că nu sunt în stare a solvi pe 10 ani tacsa anuală pentru anii de serviciu și eventual pentru mai mulți ani.

Ar trebui sĕ desperăm în adevĕr, dacă ar fi mare numĕrul acelor confrați ai nostrii, cari nu ar puté solvi d. e. pentru 10 ani de serviciu tacsele anuali cu 4 fl. cari ar da o sumă de 40 fl. și tacsa fundamentală după categoria de cl. III computată ér cu 40 fl Un atare preot ar fi în adevĕr de compătimit, dacă nu ar puté în 4 rate face ori cum și cum, ca sĕ-și asigure lui la cas sĕ devină neapt de serviciu, ori familiei lui la cas de mórte, o pensiune fie cât modestă.

Nu am sci sĕ ne dăm sémă, cum a fost posibil ca cineva sĕ fie 10 ani preot, făr sĕ fi pus la o parte în un an 8 fl.

Nu în bani, dar în vite, ori în pămênt. Și în atare cas, chiar o vită sĕ vêndă, chiar o parcelă de pămênt sĕ o înstrĕineze și tot e detoriu sĕ o facă pentru copii lui. Numai nepăsarea cea mai neescusabilă l'ar puté mântui, dar nici ea. Ar fi în adevĕr de compătimit biserica nóstră, dacă în sinul ei ar numĕra mulți funcționari atât de decăđuți. Sĕ sperăm, că nu va fi nici unul. Sĕ ne punem nădejdea în Dđeu și fie-care la rêndul seu sĕ alerge cu drag ca sĕ profite de ocasiunea oferită pentru de a nu ajunge obiect de ris ori de compătimire în ochii publicului, care și așa în timpul din urmă nu are prea multe simpatii pentru preoțime. Preste tot strĕinii cu cari venim în contact đi de đi, ici colea și câte un semidoct de ai nostri au contribuit mult ca sĕ micșoreze vađa preoțimei nóstre, avem însĕ cuvênt sĕ credem, că lucrurile se vor schimba în spre bine și preoții vor fi cei dintâi, cari prin purtare corectă, prin soliditate și prin virtute se vor sci impune și rehabilita așa cum trebue.

Statutele în tecstul votat se vor publica, protopresbiterii nostri vor esplica preoților subalterni diferiții §§-i, categoria în care vine fie-care sumă, ce are sĕ o solvéscă și după instrucțiunile ce vor primi dela centru la tot casul vor priveghia, ca toți sĕ corespundă invitărei, ce li se va face, tocmai spre binele și în interesul lor.

Aici capacitare multă nu trebue. Trebue însĕ grijit ca în curênd sĕ vină biserica în posiția aceea favorabilă, ca sĕ pótă nu numai solvi pensiunile, de cari e vorba, ci sĕ le și măréscă după putință și împregiurări.

Aceste am ținut de datorința nóstră de publicisti a le scrie, drept rĕspuns acelor confrați, cari ne-au trimis articuli spre publicare, unii în o direcțiune, unii în alta, ca sĕ scie fie-carele, cari sunt în punctul acesta vederile, de cari au fost conduși cei ce au pus la cale aceste statute și de ce s'a făcut așa și nu altmintrea.

Sinodul archidiecesan.

Ședința XI, ținută la 19 Maiu, 1891.

Ședința se deschide la 9 óre a. m.

Se cetesce protocolul ședinței a IX, din 18, Maiu a. c. — se autentică.

Deputatul Valeriu Bologa face următórea interpelare:

Din ce motive n'a satisfăcut Ven. consistoriu conclusului sinodal din anul trecut Nr. 82 cu privire la clădirea unei case nóuĕ corĕspunđĕtóre de inchiriat în sumă cam de 100.000 fl., în locul caselor celor vechi din strada Cisnădiei Nr. 7, și din strada Ierni Nr. 26 și 28?

Escelenția Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit rĕspunde:

Deóre-ce planul nu e încă statorit spre acest scop, consistoriul nu s'a putut pronunța, dar lucrările pregătitóre sunt în curgere și se vor continua.

Interpelantele se declară mulțămit cu respunsul Escelenției Sale, își reservă însĕ dreptul a veni cu o propunere în cestiune, — spre sciință.

FOIȚA.

Viața viitóre după sciință

de

Louis Figuier.

(Urmare.)

Mulți bărbați au suferit însĕ din causa principiilor lor.

Francisc Bacon a fost pedepsit de eclasisticii englezi.

In Francia, ilustrul Descartes fu tótă viéța rătăcitoriu și esilat. El era urmărit în tóte părțile de ura evlavioșilor, el, omul religios, filosoful spiritualist prin escelență, el a cărei ortodocsie era adâncă și adevĕrată, el care nu pronunța đeu, nu rostia, nici auđia nici odată numele lui D-đeu fără de a-și descoperi capul ca semn de respect. Dar era astronom și prin urmare dușmanul bisericei!

Invĕțatul iesuit Fabri, pus în închisóre, la Roma, pentru-că ar fi rostit într'un discurs, că „mișcarea pămêntului odată demonstrată, biserica va trebui sĕ interpreteze într'un sens figurat pasagiile scripturei, care sunt contrarii acestui principiu.“

La aceeași epocă, adică pela 1630, Galileu era urmărit cu înverșunare de preoții romani. Publicarea nemuritórelor lui dialoguri, unde doctrina mișcărei pămêntului era stabilită cu alte adeveruri noi ale astronomiei și fisicei, ridică o furtună de grozăvii, cari nu trebuiau sĕ se sfêrșéscă decât la mórtea nenorocitului florentin. Și ceea ce dovedesce mai bine, că papa Urban VII, nu persecuta pe Galileu, după-cum s'a đis, pentru neinsĕmnate certe personale, dar că era religiunea creștină pe care papa voea s'o feréscă sau s'o rĕsbune, este corespondența pe care ómenii ce încungiurau pe Urban VII întreținură cu Galileu în timpul procesului lui.

Aceste scrisori se găsesc reunite în interesanta noțiță lăsată de reposatul Trouessast, profesor la facultatea de scință din Poitièrs, care e întitulată: Galileu, misiunea lui scientifică, viața și procesul lui; publicate la Poitièrs în 1865.

Ambjurațiunea lui pompósă, și umilita lui ținută înaintea judecătorilor sf. colegiu, putură numai sĕ scape pe Galileu de flăcări. Rugul, care arsese în 1825 cadavrul lui Antonio Dominis, fumega încă pe câmpul Florei și din biserica mănăstirei sf. Minerva, unde se lăpăda de doctrina lui, nenorocitul bĕtrân putea zări teatrul acelui supliciu. Restul vieței lui Galileu se scurse într'o captivitate, într'un esil continuu, în vila lui Arcetri, unde orice libertate pentru a lucra ii era luată. Biserica nu putea erta acestui mare om lovitura fatală și nereparabilă, ce i-o dedu-se, popularisând nóua astronomie.

In Francia, asemenea, catolicii înțelegeau fórte bine, că descoperirile astronomice trebuiau sĕ restórne vechia teologie. Gassendi, profesor la colegiu, oraculul scientific al timpului seu, credea, că pămêntul sĕ mișcă, și părintele Cazre, rectorul colegiului din Dyon, căuta sĕ-l întórcă dela acéstă credință, arătându-i urmările teologice într'o curiósă scrisóre pe care D. Trouessast a tradus-o din latinesce si a publicat-o în notița lui asupra procesului lui Galileu: „gândesce-te mai puțin, scria P. le Cazre lui Gassendi, la ceea ce gêndesci póte tu singur, decât la ceea ce vor gândi cea mai mare parte din ceilalți, cari, târîți de autoritatea ta sau de judecățile tale se vor convinge, că globul pămêntesc se mișcă printre planeți. Ei vor conclude întâiu, că, dacă pămêntul este fără nici o îndoélă, una dintre planete, cum își are locuitorii, e de credut și în cele lalte și că ei nu lipsesc nici în stelele ficse, că ei sunt de o natură superióră. De aci s'ar pune la îndoélă Genesa, care đice, că pămêntul a fost făcut înaintea aștrilor, cari au fost creați numai a 4-a đi pentru a lumina pămêntul și a mĕsura anotimpurile și anii, Astfeliu tóte adevĕrurile evangeliei s'ar părea suspecte. Ce đic? Astfeliu se va întêmpla cu tótă credința crestină, care presupune și ne învață, că toți aștrii au fost produși de Dumneđeu creatoriul, nu pentru locuința altor ómeni sau altor creaturi, dar numai pentru a lumina și îndestula pămêntul cu lumina lor.

(Va urma).

In legătură cu numĕrul precedent, deputatul V. Bologa, avênd în vedere faptul, că după referinţele actuale din Sibiiu, cel mai avantagios mod pentru învestirea de bani ar fi ḑidirea unui hotel, — propune:

Conclusul sinodal, Nr. 82 din anul trecut, cu privire la clădirea unei case nóuĕ corespuḑĕtóre de inchiriat în sumă cam de 100,000 fl., în locul caselor celor vechi din strada Cisnădiei Nr. 7. şi strada Iernii Nr. 26 şi 28, sĕ se contempleze astfel: edificiul ce e a se clădi în acest loc din fondul seminariului sĕ fie un hotel, întocmit după tóte recerinţele moderne, a cărui clădire sĕ se încépă întru cât se va puté încă în decursul anului curgĕtor, — se predă comisiunei financiare.

La ordinea ḑilei comisiunea organisătóre. Raportorul acesteia Dr. I. Mihu referéză;

Cu privire la raportul consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc din 15 Aprile 1892, prin care se inaintéză sinodului regulamentul seminarial spre revisiune şi aprobare, — la propunerea comisiunei sinodul decide:

Se remite consistoriului archid. pentru a se asculta şi părerea corpului profesoral dela seminariu, în ceeace privesce planul de învĕţământ şi pentru a se arĕta în mod mai amĕnunţit condiţiunile, sub cari crede consistoriul, că s'ar puté aplica institutorul pentru lucrul de mână.

Cu privire la propunerea dep. M. Voilean pentru modificarea §. 25, din regulamentul afacerilor interne referitor la diurnele deputaţilor sinodali, — la propunerea comisiunei sinodul cu unanimitate de voturi hotăresce, — sĕ se modifice §. 25, din regulamentul afacerilor interne ale sinodului, în următoriul tecst:

Deputaţilor sinodali le compet pe timpul sesiunei sinodale diurne de 3 fl. la ḑi.

Pentru deputaţii sinodali cu locuinţa afară de Sibiiu se mai norméză următórele;

a) pelângă ḑilele de presenţă li-se mai socotesce diurn pe dóuĕ ḑile, una pentru venire, alta pentru întórcere;

b) pentru ḑilele de presenţă le compete bani de cuartir câte 2 fl. la ḑi;

c) drept spese de călătorie li-se rebonifică a cea sumă, ce se plătesce dela locuinţa deputatului până la Sibiiu şi retour; ér dacă între locuinţa deputatului şi Sibiiu nu e legătură directă pe calea ferată, în acel cas pentru distanţa până la Sibiiu, resp. până la cea mai de aprópe staţiune a călii ferate tour şi retour, li compete deputatului 7 cr. de chilometru.

Spesele de călătorie însĕ se plătesc numai în proporţia ḑilelor de presenţă.

Cu privire la propunerea deputatului F. Herman de a-se face paşii necesari pentru modificarea legilor statului ce se refer la agendele nóstre bisericesci şi scolare, — la propunerea comisiunei sinodul decide, — se transpune consistoriului archidiecesan spre studiare şi raportare în sesiunea viitóre a sinodului.

Cu privire la raportul consistorial din 13 Aprile 1891 Nr. 2590, epitr. prin care se aştern raţiociniile fondurilor archidiecesane încheiate pentru anul 1890, — la propunerea comisiunei sinodul ia următorul conclus: aflându-se, că raţiociniile fondurilor archidiecesane incheiate pentru 31, Decembre 1890, sunt în deplină conformitate cu cărţile şi inventariele ţinute în regulă, ér supererogatele în sumă de 2099 fl., 10 cr, fiind justificate:

Sinodul apróbă aceste raţiocinii, încuviinţéză supererogatele făcute în suma mai suspomenită şi dă consistoriului archid. absolutoriu în ce privesce aceste raţiocinii.

Cât pentru viitor se însărcinéză consistoriul archid. ca acele sume budgetari, cari până la 30 Iuniu al următoriului an budgetar nu se ridică, se le incorporeze la respectivele fonduri, ér asemnarea şi solvirea mai târḑiu ale acestor sume, numai pe temeiul unui conclus prealabil al sinodului archidiecesan, póte urma.

Cu privire la raportul consistorial din 13 Aprile a. c. Nr. 3445 epitr. prin care se arată, că s'au revĕḑut raţiociniile tipografiei archidiecesane pe anii 1883—89, la propunerea comisiunei financiare, — sinodul ia raportul la cunoscinţă, consimţind pe deplin cu inviaţiunile date de cătra consistoriu comisiune administrative a tipografiei archidiecesane, îndrumându-o pe acésta, că afară de raţiocinii în sensul §. 2 al regulamentului resp. se substérnă în fie-care an sinodului prin consistoriul archid. raportu general, din care în special pentru anul curent sĕ fie evident.

a) organisarea conducerii generale, technice şi comerciale a tipografiei şi librăriei;

b) organisarea controlei în ambele şi;

c) gestiunea în totalitate şi resultatele ei.

Tot comisiunea financiară raportéză prin referentul Dr. I. Mihu:

Asupra raportului consistorial din 13 Aprile 1891 Nr. 2673 epitr. prin care substerne budgetul fondurilor şi fundaţiunilor archidiecesane pro 1892 spre revisiune şi aprobare, — la progunerea comisiunei sinodul decide:

Budgetul fondurilor şi fundaţiunilor archidiecesane pro 1892 se apróbă pelângă modificarea (pas. 5.) din erogatele dela Nr. X Fundaţiunea Şaguna, care sub titlul: spese de călătorie membrilor, se urcă la 300 fl. astfel aprobat budgetul se alătură la protocol sub./·

La ordinea ḑilei alegerea asesorilor în senatul scolar şi epitropesc, pe un nou period de 3 ani, conform §-lui 116 din statul organic.

Se suspinde şedinţa pe 4 minute, pentru consultare. După redeschiderea şedinţei Escelenţia Sa Inalt president poftesce ca bărbaţi de încredere pe deputaţii V. Dămian şi Dr. L Bran de Lemény, şi numai decât se procede la alegere întâiu pentru senatul scol. prin votare secretă cu şedule.

La apelul nominal votéză 45 deputaţi cu şedule. Incheindu-se votarea se procede la scrutiniu şi se constată resultatul, ce l'am publicat în un alt numĕr.

Comisiunea fiinanciară, prin referentul Dr. I. Mihu, raportéză asupra propunerii deputatului Valeriu Bologa de a se completa conclusul sinodal Nr. 82 din anul 1890 prin următoriul adaus:

Sĕ se zidéscă un hotel corĕspunḑetor cerinţelor moderne în locul caselor vechi din strada Cisnădiei Nr. 7 şi strada Iernii 26 şi 28, începêndu-se lucrările, întru cât se va puté încă în anul curgător. Deóre ce conclusul pomenit nu eschide posibilitatea zidirei unui hotel pe terenul de sub întrebare, la propunerea comisiunei, — sinodul trece la ordinea ḑilei preste aeésta propunere:

Pentru autenticarea protocolului şedinţei X şi XI, din 18 şi 19 Maiu a. c. sindul ia următoriul conclus:

Autenticarea protocolului şedinţei a X şi XI, din 18 şi 19 Maiu a, c. sĕ se facă prin o comisiune sinodală, care se va întruni mâne sub presidentă Escelenţiei Sale în residenţa archiepiscopéscă la 12 óre. a. m compunêndu-se din acei deputaţi sinodali, cari învitaţi acum în general, se vor presenta la actul autenticării. Depre autenticare sĕ se ia notiţă la sfirşitul protocolului.

Fiind eshauriate, obiectele pentru sesiunea actuală, Escelenţia Sa constată cu bucurie, că afacerile bisericei nóstre au luat un curs normal şi că representanţii clerului şi poporului trimişi spre a conlucra la consolidarea instituţiunilor nóstre, au contribuit şi de astădată la resolvirea cestiunilor a căror importanţă nu se póte denega. Mulţămesce deci bunului Dumneḑeu, că a fost în posiţie a conduce şi acest sinod, şi doresce ca toţi membrii sĕ se reîntórcă în pace la vetrele lor, respândind raḑele luminei evangelice întru zidirea poporului. Impărtăşind binecuvêntarea archipăstoréscă, declară de încheiată sesiunea sinodului archidiecesan pe anul 1891.

La cuvintele Escelenţiei Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit, Ilustritatea Sa D. cavaler de Puşcariu respunde următórele:

In decursul desbaterilor sinodali, ne-am convins cu toţii, că în centru şi în afară s'a constatat progres imbucurător in activitatea organelor nóstre bisericesci, şi că progresul în direcţie sănĕtósă avem sĕ l mulţămim întâiu Escelenţiei Vóstre. Venim dar şi noi a mulţămi Escelenţiei Tale şi a ruga Părintele ceresc sĕ Te ţină în deplină sĕnătate, ca sĕ conduci încă mulţi ani biserica nóstră.

Protocólele şedinţelor X şi IX din 18 19 Maiu a. c. s'au cetit şi autenticat, conform conclusului sinodal Nr. . . . în presenţa deputaţilor aflători în Sibiiu.

Discursul

rostit de I. P. S. D. metropolit primat al României la sĕrbările din 10 Maiu.

Sire, Dómnă! Alteţa regală!

In decursul Domniei Majestăţei Vóstre de 25 ani, tóte ramurile vieţei şi cele ale politicei românilor au înscris în analele lor fapte mari şi au sĕrbătorit la timp, triumful binelui, propăşirea lor pe calea civilisaţiunei.

Sânta nóstră biserică ortodocsă română, rugătórea şi mijlocitórea némului nostru cătră Dumneḑeu, a înălţat totdéuna rugi cătră Cel Atotputernic pentru îndeplinirea dorurilor naţiunei şi astăḑi când pronia Dumnedeéscă ne a învrednicit a sĕrbători iubileul domniei înţeleptului cârmaciu al statului român, biserica canonică a României, mergênd cu grăbire la treptele altariului, a înălţat, în numele întregului popor românesc, rugi de mulţămire pentru tóte câte i-a dat lui Dumneḑeu în timp de 25 de ani.

Aşa Majestate! clerul, mulţămind lui Dumneḑeu pentru fie care act mare, ce voi aţi sĕvêrşit, cu poporul vostru prea iubit, de la treptele altariului vine la treptele tronului, şi aici înaintea lui Dumneḑeu şi a ómenilor, mărturisesce cu glas tare şi puternic, că în acest timp de domnie gloriósă s'a votat legea prin carea s'a înfiinţat cea mai înaltă instituţiune bisericéscă — sântul sinod, — s'a recunoscut canonicitatea bisericei nóstre, autocefalia bisericei şi s'a înfiinţat acultatea teologică.

Sire, plin de recunoscinţă pentru asemenea mari fapte sĕvîrşite, mulţămind lui Dumneḑeu că el V'a ales şi condus în mod providenţial pentru destinele românilor si înflorirea sântei nóstre biserici, clerul, prin organul sântului sinod, depunênd la treptele tronului sentimentele sale de devotament şi iubire rógă pre cel Atotputernic sedăruiască ani mulţi şi ferciţi Majestăţei vóstre pentru îndeplinirea menirei, ce Dumeḑeu V'a încrediuţat.

Sĕ trăiţi Sire!

Trăiască M. S. Regina!

Trăiască A. S. R. principele moştenitor!

Trăiască România.

Majestatea Sa regele rĕspunse ast-fel:

Căldurósele urări ce Inalt Pré Sânţia Vóstra 'mi aduceţi în numele sântului sinod şi al înaltului cler, ca şi rugile binecuvêntate ce neincetat înălţaţi pentru noi, sunt scumpe inimei nóstre.

Religia, care este sorgintea tuturor virtuţilor, este totodată, temelia cea mai statornică a viitoriului unei naţiuni. Ea a fost paza naţionalităţei nóstre, pentru că clerul în timp de amară încercare, a sciut prin înveţămintele sale mântuitóre şi prin frumósele pilde de pietate şi de iubire de ţéră, a fi demn de înalta misiune, la care este chemat.

Istoria nóstră naţională nu va uita nici odată numele acestor vrednici păstori, ale căror urme glorióse le găsim la fie-care pas, şi cari au însuflat în turmelor lor iubirea de Dumneḑeu odată cu devotamentul cătră patrie.

In acesti 25 ani ai Domniei Mele s'a împlinit viua dorinţă ce aveam de a vedé biserica română restabilită pe basele ei canonice, consfinţirea neatêrnărei sale, alegerea înalţilor demnitari ai sei de către Sântul sinod şi representaţiunea naţională şi în sfêrşit, recunóscerea şi binecuvêntarea autocefaliei a bisericei nóstre de către Inalt Preasânţitul patriarch ecumenic, păstrând cea mai strînsă legătură dogmatică cu celelalte biserici ortodocse autocefale.

Neatârnarea bisericei nóstre ne impune îndatoriri mari, între cari, cea dintâia, este înălţarea stărei intalectuale şi materiale a clerului. Neincetat silinţele Mele vor tinde cătră acest sfêrşit, şi nu Me îndoesc, că facultatea de teologie ne va da preoţi învĕţaţi şi cuvioşi, cari, prin luminele lor, vor intărí iubitul Nostru popor în moravuri bune şi credinţa strămoşéscă.

„Nădăşduesc asemenea, că fericitele mĕsuri luate pentru retipărirea cărţilor bisericesci cu tótă îngrijirea si cu litere latine, vor contribui puternic, prin rĕspândirea lor, a hrăni simţĕmêntul religios în inima acelor, a căror mântuire Ve este încredinţată.

„Rog Pronia Ceréscă sĕ reverse binefacerile Sale asupra poporului român şi asupra păstoririlor bisericei nóstre naţionale".

Cestiuni scolari.

II.

Fiind esamenele în 'scólele nóstre un act sĕrbătoresc de atâta însĕmnătate, încât numai se póte sĕ se ţină în ḑi de sĕrbătóre şi fiind că acéstă nu se póte tot deuna, sĕ ne dăm nisuinţa, că [illegible]ua ţinerei esamenului se fie o ḑi de sĕrbătóre, pentru autorităţile scolari din comune, pentru părinţii ce au prunci şi pentru cei ce se intereséză de scólă.

Inceputul esamenului în tot deuna sĕ se facă cu o rugăciune, după care sĕ umeze o cântare. Prin acésta elevii devin mai viali şi se ridică însĕmnătatea esamenului.

O bună impresiune face asupra întreg publicului, dacă sala, în care se ţine esamenul va fi decorată şi décă cei ce participă la esamen sunt în vestminte de sĕrbătóre, începênd firesce dela prunci. Sunt lulucruri secundari aceste, dar trebue sĕ se pună pond pe ele la un popor, carele abia de decenii s'a smuls din sclăvie.

Nimic nu face o impresiune mai deprimătóre asupra unui om, carele participă la esamen, ca a vedé o odaie puţin curăţită, prunci nespălaţi şi totul în disordine chiar şi cu ocasiunea esamenului, éră public ca'n palmă la esamen. Tóte aceste denotéză, că scola este neglesă şi lipsesce adevĕratul spirit din ea, carele sĕ dea viéţă.

Esaminarea se începe cu primul şi al doilea despărţĕmênt. In timp ce cu aceste dóuĕ despărţĕminte se ocupă învĕţătoriul, despărţĕmêntul III şi al IV sunt ocupaţi de esemplu cu desvoltarea unor teme din comput, ér despărţĕmêntul al 5 şi al 6 pot sĕ lucre ocupațiune scripturică din limba română.

Greșită ni se pare procedura acelor învĕțători, cari esaminând despărțĕmêntul I. și II. pre celelalte le lasă neocupate. De o parte elevii din despărțĕmintele superiori ne pot conturbă, fiind ei neocupați, de altă parte numai când tóte despărțĕmintele sunt în activitate, ne putem da părerea, dacă învĕțătoriul e la locul seu sau ba?

După ce am esaminat despărțĕmintele I. și II. din cetire, comput și din istoria biblică apoi ceva poesii scurte de rost și vr'o cântare, pre aceste le putem demite ca mai liber sĕ se pótă ocupa învĕțătoriul cu celelalte despărțĕminte. Ar fi și obositoriu a ținé în încordare și primele despărțĕminte până la finea esamenului.

Cu despărțĕmintele rĕmase, reciproc, până me ocup cu unele verbal până atunci celelalte capătă ocupațiuni în scris. Se póte și e de recomandat ca despărțĕmêntul III și IV sĕ le esaminez de odată, când nu sunt mulți elevi — din tóte obiectele — eventual din cetire, gramatică și religie.

Esamenul se finesce apoi cu probe din cântări și o rugăciune.

Ar mai fi se amintesc ceva și relativ la rĕspunsurile pruncilor. Nu odată mi s'a dat ocasiune a vedé cum sunt defăimați elevii, cari nu rĕspund bine înaintea publicului, adese sunt înfruntați aspru, ba li se mai dă câte odată și epitete grosolane ca bou etc.

Numai amintesc de casurile, că sunt trași și de urechi câte un elev, dintre cei debili.

Aceste sunt lucruri nepermise cu ocasiunea unui esamen. De o parte pentru că a îndrepta acum pe elev e imposibil, de altă parte pentru că asupra publicului face o impresiune neplăcută. Simțul de rușine al elevului numai îl têmpim, procedênd astfel. Décă totuși vre un învĕțător ar avé mâncărimea, ca se-și arete nemulțămirea față de un elev, facă o după esamen în cerc mai restrins. A avut de altcum têmp de ajuns 8 — 9 luni de a-și arăta nemulțămirea față cu cei leneși.

Cu mare precauțiune trebue sĕ fie învĕțătoriul, eventual inspectorul ca conducătoriu al esamenului, când laudă pre un elev pentru respunsurile sale. Aici se fim fórte avari cu laudele și numai în casuri de tot rari. Deorece nu odată se întêmplă, că pruncii mai debili la esamen rĕspund mai bine ca preste an; și astfel lăudându-i pe acestia, lesne near putea dice eșind dela esamen un alt elev: „apoi N. N. tot anul a rĕspuns rĕu."

De aci e bine se mĕsurăm rar cu laudă. Vorba de „bine" sĕ o folosim deci cât mai rar.

Din cele premerse sĕ nu presupună cineva, că din esamen am avé se facem o paradă spre a înșela ochii privitorilor. Acésta se întâmplă acolo, unde fie cărui elev se dă lecțiunea ce are se rĕspundă, unde temele din comput ce se dau se resolvézá mai înainte în clasă, unde piesele una ori dóuĕ din limba română, cetire se pregătesc cu sĕptĕmâni înainte, unde în fine cam toți elevii sciu ce au se rĕspundă. Aci esamenul e o paradă de producțiune, și o minciună, prin care e înșelat publicul; éră influința unui atare esamen asupra tinerimei nu póte fi decât păgubitóre.

De aceia ori și ce aparință, prin care s'ar tinde la mistificarea adevĕrului, e de desprețuit.

Spre a se puté face acésta este absolut necesar ca învĕțătoriul sĕ aibă scris întreg materialul, ce a percurs cu fie care despărțĕmênt în decursul anului. Pr[illegible] acestui material inspectorul ori comisariul de esamen se recerce pre învĕțătoriu ca se esaminese din o partie sau alta, din ce s'a percurs.

In comput, în deprinderile stilistice și chiar și alte obiecte póte pune și e bine se pună întrebări însuși inspectorul. Pe acéstă cale ne putem convinge, dacă elevii ș'au însușit materialul predat în decursul unui an. O astfel de procedură din partea inspectorului nu póte fi decât binevenită unui învĕțătoriu, carele și a făcut datoria.

Dacă un invĕțătoriu nu și-a luat ostenéla a scrie materialul percurs în decursul anului cu fie care despărțĕmênt din fie care obiect de propunere, atunci inspectorul nu ar avé decât se urmeze pe basa normativului scolar în vigóre, unde se află materialul pentru fie care despărțĕmênt.

Asupra timpului cât are se dureze esamenul s'a amintit că dela 2—4 óre macsimul.

A trece preste acest timp, ar fi obositoriu și pentru învĕțătoriu nu numai pentru elevi.

Și nu odată se întâmpla ca durând esamenul prea mult respunsurile din urma sunt mai debile și publicul cu ultimele impresiuni se duce de comun acasă.

Atâta relativ la esamene de o camdată.

I. G.

Adunareă municipală a comitatului Sibiiu.

Sub presidiul dlui vice-comite Gustav Thallmann s'a ținut la prima Iuniu a. c. în sala cea mare a comitatului adunarea generală de primăvéră.

In program s'au pus la ordine frumósa sumuliță de 153 de obiecte, cari tóte și au aflat resolvirea lor cu puține escepțiuni în sensul propunerilor făcute din partea comitetului permanent.

La o discusiune ne-am fi asteptat la tot casul la p. 16, unde s'a pertractat nota comitatului Albei de jos, ca sĕ rĕmână municipiile și mai departe în dreptul de alegere.

Dar se vede, că înadins s'a evitat discusiunea, căci sunt mulți membrii în municipiu, cărora le vine la socotélă ca sĕ nu se scie ce cugetă ei în privința acésta și sunt alții, cari 'și dic: „nu avem nici ce pierde, nici ce câștiga".

Așa fără nici o discusiune s'a primit propunerea de aderință la nota comitatului Albei de jos sĕ înțelege cu adausul, că alegerile sĕ fie libere și dreptul de candidare, care mărginesce libertatea alegerilor, sĕ se stérgă.

S'a petrecut mult timp cu cetirea statutului despre manipularea cu banii la magistratul Sibiiu și Sebeș și și mai mult cu cel pentru mĕsurile pentru stêrpirea paserilor și dacă am avé cova de observat ar fi, ca atari statute sĕ se împărțéscă de timpuriu membrilor ca sĕ se privéscă cetit, căci din o singură cetire nimeni nu-și póte face observări și tot timpul cel petrec membri, cu ascultarea atâtor lecturi este timp perdut.

De aci apoi se esplică, că la rapórtele vicecomitelui și la rapórtele diferitelor comisiuni, și perd mulți pacienta și părăsesc sala; ér alții, cari ar dori esplicări în una ori alta privință, prin aceea că interpeléză asupra unui sau altui obiect, provócă susceptibilitatea domnilor dela masa cea verde.

Au fost și alegeri în unele comisiuni și dintre români a fost ales în comisiunea sanitară dl advocat I. de Preda, de și i-ar fi fost locul mai bine în comitetul permanent, unde și așa avem puțini români, dar acolo se vede că locurile trebuia ocupate prin câte un neromân.

Intre obiectele mai momentóse vom aminti, că s'a aprobat conclusul representanței din Rĕșinari, prin care s'a votat comunei bisericesti gr. or. un ajutoriu de 80 fl. la an și s'a respins recursul cantorului gr. cat. ca ne motivat, nu s'a aprobat conclusul representanței din Sĕliște, cu esarêndarea pășunatului, ci a rĕmas ca cestiunea sĕ se reguleze în decursul anului, și spre marea nóstră mirare s'a aprobat conclusul representanței din Șura mare referitoriu la esarêndarea pășunatului, deși contra acestei esarêndări au recurat preste 100 de inși și comitetul permanent a propus ca sĕ rĕmână status quo.

Notariul din Șura mare se vede, că nu a cetit recursul, căci în vorbirea cu care a apărat conclusul representanței a dis, că afară de preotul român gr. ort. și de doi tre iromâni băstinași, toți cei ce au recurat sunt venetici și țigani. Intre cei-ce au subscris recursul noi am aflat și vre-o 15 sași. Intrebăm acum: de care categorie se țin sașii cei 15, de venetici — ori țigani.

E tréba sasilor, cari au subscris recursul de a se rafuí cu iscusitul notariu, românii după informațiunile ce ni-le am scos dela locul cel mai competent, nu sunt nici venetici nici țigani.

S'au luat la conoscință împăciuirile comunelor Boița, Sebeșul superior și Tălmăcel cu șepte județe, s'au aprobat multe rațiocinii comunali, s'a dat concesiune pentru tăiarea de lemne din pădurile comunali.

Contractul comunei ~~Boița~~ Roșia în cestiunea vinderei lemnelor din pădure — s'a aprobat, deși resultatul licitațiunei era cu mult mai favorabil, ca prețul oferit din mână liberă după licitațiune — și comitetul permanent a făcut propunere pentru o nóuă pertractarare a causei — dar lemnele fiind deja tăéte numai ajută nemica o altă pertractare.

In liniamente generale, acesta ar fi raportul ce vi-l pot face despre adunarea municipală din 1 Iuniu.

Raportorul

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român".

Sighișóra, D-le redactor! Binevoiți a da loc în prețuitul d-vóstră diar, ce redigeați, următoriului raport asupra „Concertului" împreunat cu dans, dat în Sighișóra la 23 Aprilie v. a. c. din partea unei corporațiuni concertiste constătătóre din clerici seminariști din Sibiiu.

Venitul brut al aceluiaș concert a fost de fl.	154.90
Spesele avute cu arangiarea	144.36
cari detrăgêndu-se din venitul brut rĕmâne un plus de fl.	10.54

Acest plus a fost adaus fondului esistent pentru cumpărarea de cărți scolare pe sama elevilor sĕraci dela scóla română din loc conform scopului avut în vedere la arangiarea concertului.

Suprasolviri au incurs dela următorii P. T. d ni:

Păr. Adm. ppresbiteral al Sighișórei, Demetriu Moldovan 10 fl; Clarisimul dn. ppresbiter gr. cat. al Mediașului Ioan Moldovan 2 fl; George Têrnovean, notar în Urisiul super 1 fl. N. N. 40 cr; domnișóra M. Gyárfás 1 fl. Albert Kozma comerciaut 1 fl; Simon Albert jude reg. 1 fl; D-na Krauss Friederike 1 fl. I. B. Teutsch jun. 1 fl. Kispál Gábor cassier comitatens 1 fl.

Suma suprasolvirilor 19 fl. 40 cr.

Prin poștă ne-a sosit 1 fl. dela păr. ppresbiter al Cohalmului, d-nul Nicolau Mircea.

In mod ulterior ne-a sosit tot prin poștă încă 2 fl. dela dl Ioan Șoneriu dr. la institutul chimic universitar din Bucuresci, care sumă de asemenea s'a adus fondului mai sus amintit.

Priméscă toți P. T. dni, cari au binevoit a jertfi acéstă mulțămită nóstră, asigurându-i că toți acei elevi cari se vor împătăși de jertfele aduse de M. On. d-nilor își vor aduce aminte în rugăciunile lor, cătră bunul Dumnedeu de binefăcătorii lor și vor dice: „Atotputernicul sĕ le rĕsplătéscă jerfa adusă!"

Totdeodată comitetul subscris esprimă mulțămită publică tuturor acelora, cari au participat la acésta festivitate românéscă, alergară unii și alții chiar din depărtări mari, îndemnați de iubirea de asculta esecutarea bogatului program de cântări parte corali, parte solo-uri a tinerilor concertiști și elevi, ai simpaticului nostru compositor și profesor de musică G. Dima, pe care cu altă ocasiune cu mare plăcere îl așteptăm a se ivi în mijlocul nostru.

Onoratului public german din loc, care s'a presentat într'un numĕr fórte frumos, ne simțim îndemnați a-i aduce o specială mulțămită publică.

In fine nu putem trece cu vederea de a nu aminti și aci, deși s'a făcut mențiune din partea altora în acésta direcțiune împrejurarea, că reușita morală a tinerilor concertisti a fost preste așteptare! Se vede, că și-au dat tótă silința a satisface așteptărilor publicului. Ostenéla nici nu le-a fost, am putea dice, preste puterile d-lor. Melodiósa și puternica voce de bas a d lui I. Demian ne-a încântat fórte mult în solurile esecutate din parte-i!

Atât românii cât și strĕinii au fost tare încântați de succesul esecutărei precise a cântărilor cuprinse în program, ceea-ce se póte vedé dintr'o dare de sémă asupra aceluiaș concert într'o fóie locală germană „Grossklokerbote". O deosebită impresiune plăcută publicului a făcut compozițiunea d-lui Dima „Cu trupul".

Tinerii concertisti ne-au făcut tuturor participanților o séră plăcută, pentru care n'avem de cât asemenea sĕ le multămim.

Incheem cu spreranța, că a dóua întreprindere de felul acesta pe la noi sĕ se bucure de un succes și mai strălucit în tótă privința, avênd atunci în frunte pe simpaticul nostru „Ghiță" în onórea căruia în sara concertului s'au ridicat mai multe toasturi, cari se sfêrșiau cu aplause frenetice din partea ascultătorilor.

Sighișóra, 10 Maiu, 1891.

Comitetul arangiator.

Raportul general

al consistoriului archidiecesan, ca senat epitropesc despre activitatea sa în decursul anului 1890.

Nr. 2672 scol.

II. Cu privire la starea materială, la administrarea și manipularea averei singuraticelor comune bisericesci din archidiecesă, avem onóre a raporta următórele:

1 Și în decursul anului espirat multe din comunele nóstre bisericesci au continuat a-și învesti banii disponibili în realități, așa comunele: Brașov, Satulung, Purcăreni, Preșmer, Rotbav, Lona săsécă, Sadu, Tomanatecul, M. Cheța, Poplaca, Archita, Runcu, Ida mare, Gârbova de sus, Ciubanca, Vidacutul, Cărpiniș, Roșia, Marcoș, Teliu, Vama-Buzeului, Bucerdea vinósă, Geomal, Burul, Dumbrava, Brateiu, Șimotelnic, M. Mămăligani. Contractele de cumpĕrare au fost asternute și aprobate de consistoriu.

2. S'au aflat și în decursul anului espirat binefăcători cari prin dăruiri, donațiuni și legate au contribuit la înmulțirea averei comunelor nóstre biisericesci. Ne împlinim o plăcută datorință a înregistra aici singuraticele casuri de astfeliu de contribuiri marinimóse precum:

a) în comuna Pâclișa s'a sporit averea bisericei prin lăsĕmêntul făcut de Iov Drâmborean;

b) în Corneni prin donațiunea făcută de Anastasia Pop;

c) în Chichișiu prin donațianea făcută de Nicolau Mirică și Ana Bâju;

d) în Mucundorf prin donarea unei case parochiale;

e) în Glâmbóca prin donațiunea Mariei și Oanei Bucșa

f) în Cigmeu prin testarea unui pămênt pe séma bisericei din partea lui Petru Bădilă al lui Ioan;

g) în Boiu (tractul Geoagiu I) testând parochul Nicolau Drăgoțel din Rapoltul mare 60 fl., ca fond scolariu,

h) în Ampoița prin donațiune făcută de Ana Vasiu;

i) în Marcoş prin donaţiunea făcută de Paraschiva Comşa:

l) în Bastelec prin donaţiunea făcută de Nicolau Mirică şi soţia Ana;

m) în Abrudsat prin fundaţiunea de 200 fl. făcută de protopresbiterul rĕposat Ioan Gal şi soţia sa Ana;

n) în Marcoş prin lăsĕmêntul făcut de Alecse Popovici;

o) în Cojocna prin lăşĕmêntul făcut de Ioan Oltean fost mai în urmă profesor în Galaţi (Românі);

p) în Cibu, prin testarea sumei de 150 fl. de Ioan Cristea şi soţia sa Magdalena;

r) în Şura mare, prin donaţiunea făcută de Ioan şi Maria Duşe.

s) în Cernatul inferior prin donaţiunea făcută de Ioan Rogoz şi Ioan Gebe;

t) în Heghig prin donaţiunea făcută de familia Erményli.

3. Porţiuni canonice s'au cumpĕrat din bugetul fondului Rudolfin pe anul (1890) în parochiile Arpatac, (1274) Ilimbav, (1239) Cernatul inferior, (3851) Sălciva superióră, Sub pădure, (6577) Sâmbenedic, (2016) Sânger, 5648/1889 Esc. Burul 4131 şi Meşindorf.

4. Cu privire la zidiri de biserici raportăm, că zidirea bisericei din Şona s'a terminat şi colaudat, mai departe s'au revĕdut şi aprobat planuri pentru zidiri de biserici în comunele: Juncul de jos, Şinca nóuĕ, Filea, Dêncul mare, Mogógia, Cebea şi Bedeleu; apoi s'au reparat bisericile din Bârseu Borgo-Bistriţa, Covasna, Bulzesci, Stremţiu, şi Caraciu, în Slimnic s'a zidit turnul bisericei — edificii nóuĕ de scólă s'au terminat şi colaudat în Hodac, Haşfalĕu, Măgheruş, Ungra, Borgo-Prund, Tĕu, Şulumberg, s'au aprobat plannri pentru zidiri de scólă în Aciliu, Rotbav, Buninginea, Budila Nadăşa română, Huniedóra, Nocrichiu şi Cricău, în aceste dóuĕ comune din urmă cumpărându-se case private, cari s'au adaptat pentru scóle.

5. In afaceri de rescumpărarea regalielor, de comisări de esploatarea pădurilor şi asecurarea averilor bisericesci imobile prin intabulare acurată în cărţiţe fonduare, — s'au dat din partea consistoriului în casuri speciale îndrumările de lipsă.

6. In ce privesce administrarea şi manipularea averilor bisericesci consistoriul archidiecesan pe basa esperienţelor făcute în firul revisiunei raţiociniilor comunelor bisericesci s'a aflat îndemnat prin cerculariul din 3 Novembre 1890 Nr. 6761 Epitr. care se alătură sub ·/. a îndrumá pe comitetele şi epitropiile parochiale la stricta observarea regulamentului pentru administrarea şi controla averilor bisericesci din archidiecesă.

Despre starea revisiunei raţiociniilor comunelor bisericesci, precum şi despre starea lor materială se alătură sub ·/. dóuĕ cospecte separate.

Apel.

Este cunoscut on. public român că: „Reuniunea învĕţĕtorilor rom. gr. or. din districtul al X-lea Braşov, al archidiecesei Transilvane" a susţinut şi edat în trei ani consecutivi fóiea pedagogică „Scóla şi Familia". Cu finea anului al III lea reuniunea intrunită în adunare generală estraordinară, conchemată anume pentru cestiunea fóei, cu regret unanim a trebuit sĕ renunţe dela bunele sale intenţiunii şi sĕ se mărginéscă a decide desfiinţarea ei până la alte timpuri mai favorabile. Acésta decisiune s'a impărtăşit şi on. public în ultimul numĕr din anul al treilea. S'a arĕtat acolo şi causele, cari au necesitat sistarea ei. Intre altele, ca cea mai principală causă, s'a amintit împregiurarea, că abonenţii nu au căutat a-şi achita costul de abonament, ceea ce a adus cu sine ruina micului fond al Reuniunei adunat cu mari greutăţi. Nu mai puţin decât 1000 fl., sunt şi astădi în restanţă pe la abonenţi. Acéstă tristă impregiurare a dat ansă comitetului central al Reuniunei, ca sĕ adreseze pe calea acésta tuturor abonenţilor fóiei „Scóla şi Familia", cari până adi nu şi au achitat abonamentul, acest călduros apel, cu rugarea ca neamânat sĕ binevoéscă a anunţa cassei reuniunei, anumit dlui cassar al reuniunei Ioan Aron invĕţătoriu in Braşov sumele ce restéză, ca astfel reuniunea sĕ pótă eşi din miseria, in carea a fost adusă prin spesele cele mari impreunate cu buna şi binefăcătórea ei intreprindere.

Braşov, in 13 Maiu, 1891.

In numele comitetului central:

Ioan Popea,
preşedinte.

Nicolau Bârsan,
secretar.

†

Dr. IOAN MOGA.

Mercuri la 5 óre, conform anunţului funebral, s'au transportat la rĕpaus etern rĕmăşiţele pămêntesci ale mult regretatului Dr. Ioan Moga. Simpatiile, de cari s'a bucurat în societatea română şi strĕină sibiană şi renumele seu bun în împregiurime a intrunit la ultimul adio un public aşa de numĕros şi de distins, încât nu mai rar, de tot rar, s'a mai putut observa un conduct atât de imposant.

Inaintea carului funebru au mers în rînd elevii seminariali, fetiţele dela scólele Asociaţiunei, corul seminarial, preoţi oficianţi şi un car mare cu coróne; ér urmat era defunctul de rudenii şi de toţi pretenii şi cunoscuţii sei. Vom aminti aici pe d-nii asesori consistoriali în frunte cu vicariul archiepiscopesc Dr. Ilarion Puscariu, medicii civili şi militari, vice-comitele Thallmann cu funcţionarii comitatensi, primarul oraşului de Hochmeister cu magistraţii, inspectorul reg. de scóle, funcţionarii institutului „Albina", ai societăţii de asigurare „Transilvania", oficerii români, judi dela tribunal şi judecătoria cercuală, preoţi şi inteliginţă din înpregiurime şi alte persóne marcante.

La mormênt părintele asesor Zacharia Boiu cu oratoria-i cunoscută ţinù o lungă şi frumósă vorbire, carea stórse lacrămi din ochii tuturor.

Revenind sĕ întregim încât-va biografia fericitului întru pomenire, carele întréga viaţă sa a sacrificat-o pentru binele familiei, a naţiunei şi bisericei sale, însemnăm pe scurt: S'a născut la 14 Maiu 1847 în comuna curat românéscă Săsciori din ţinutul Sebeşului. Studiile gimnasiale le-a făcut în Sibiiu, ér medicina în Viena. La 1871, pe când bântuia colera în Petroşeni el a alergat cu sacrificiul vieţi sĕ dea ajutoriu după putinţă celor bântuiţi de acel flagel. In Sebeş a stat ca medic dela anul 1872—1874. La 1873 a condus la altariu pe una dintre cele mai distinse fice ale Sibiiului, pe d-şóra Anna Bologa, carea a fost o adevĕrată cunună în viaţa lor conjugală, atât în afacerile casnice, cât şi în viaţa socială. Cariera de medic în Sibiiu o a început la 1874 şi a lucrat cu atâta devotament şi culdură, în cât pragul preste care paşia dênsul părea binecuvêntat. In tómna anului 1889 îmbolnăvindu se de un morb de inimă a fost şi dênsul silit a-şi lăsa numerósa familie şi pe cei ce l'au cunoscut în jale adêncă.

Întru amintirea reposaţilor.

In loc de o cunună pe cosciugul reposatului Dr. Ioan Moga a contribuit la fondul întru amintirea celor reposaţi, administrat de comitetul Asociaţiunei transilvane:

1. Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul 15 fl.
2. Ioan Pop de Galaţi adv. 10 fl.
3. Leontin Simonescu în loc de cunună pentru Dr. Ioan Moga şi R. Cosma 5 fl.
4. Dómna Catinca Puşcariu din Braşov a contribuit în loc de cunună pe cosciugul reposatului Dr. Ioan Moga cu 10 fl. la *„Fondul pentru regularea cimiteriului din suburbiul inferior"*.

Coróne eterne pentru cei reposaţi.

Atotputernicul Dumnedeu, chiemând la sine pe d-nul Dr. Ioan Moga din Sibiiu, dl director Valeriu Bologa şi d-na Lucia Bologa în semn de aducerea aminte de scumpul lor cumnat, ne a predat în locul unei corone pe sicriu 20 fl. v. a. cari s'au adăogat la „fundaţiunea întru amintirea de iubiţii răposaţi".

Braşov, 21 Maiu, (2 Iuniu) 1891.

*

Răpind mórtea din mijlocul scumpei sale familii şi dintre amicii sei pe dl dr. Ioan Moga d-nii funcţionari ai filialei Albina din Braşov: N. P. Petrescu I. G. Bariţiu, V. Űveges, I. Oncioiu, I. Moldovan şi N. Benţia, din incidentul morţii demnului bărbat ne a predat ca contribuire pentru amintirea neuitatului defunct în locul unei coróne pe sicriu 20 fl. v. a. pe cari i au adăogat la „Fundaţiunea întru amintirea de iubiţii răposaţi".

Braşov, 21 Maiu, (2 Iuniu) 1891.

*

Chiemând Dumnedeu la lăcaşurile eterne pe iubitul şi neuitatul amic Dr. Ioan Moga din Sibiiu, familia d lor Ioan Popea profesor şi Simeon Dămian adv. în Braşov au depus ca contribuire pentru amintirea în fie care an pe viitor despre neuitatul defunct în locul unei coróne pe sicriu 20 fl. v. a. pe cari i-au adăogat la „Fundaţiunea întru amintirea de iubiţii răposaţi."

Braşov, 21 Maiu (2 Iuniu) 1891.

Comitetul parochial român gr. or. din cetatea Braşovului.

Bartolomeiu Baiulescu,
preşedinte.

Varietăţi.

* (Disticţiune.) Dlui Dr Ioan Popp, medic de reg. cl I la reg. de infanterie Nr. 31 i s'a conferit „crucea cu corónă de aur pentru merite" in considerarea serviciului de mulţi ani, prestat cu dsosebit zel şi succes.

* (Biserica gr. or. din Bucovina.) O telegramă particulară din Viena a „Gazetei Bucovinei" anunţă, că statutul congresului bisericesc gr. or. din Bucovina nu s'a aprobat şi au sĕ se escrie nóuĕ alegeri pentru congresul, care va avé sĕ facă proiectul unui alt statut. Causele neaprobării statutului sunt necunoscute.

* (Maial.) In 8 Iuniu st. n. se va ţiné în „Dumbravă" Maialul scólei civile de fete a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, precum şi maialul scólei de fete susţinută de „Reuniunea femeilor române din Sibiiu", la care petrecere se învită onoratul public cu tótă onórea.

* (Cum se transplântă cultura.) Joia trecută s'au înfăţişat aici în Sibiiu la supravisitaţiune doi feciori din comitatul Têrnavei mari, fostul paşalic al contelui Bethlen Gábor, de altfel preşedinte al Kulturegyletului. Nu scim din ce motive, dar destul, că însoţitoriul din oficiu al acestor feciori, un adiunct notarial din Sighişóra, îndată ce dădu cu ochii de un fecior, în loc de buna diminéţa, făcêndu-se voinicos, îi sterse o palmă preste faţă. Acésta s'a întêmplat înaintea caselor comitatului, în presenţa a doi oficeri de honvedi şi a altor ómeni. Ne mai cometând faptul, care servesce ca o tristă mărturie a ruinelor administrative din comitatul Têrnavei mari, îl punem in rĕvaşul Kulturegyletului; ér pe voinicoşii patrioţi, cărora le-ar mai veni pofta sĕ comită astfel de fapte barbare, îi îndreptăm in Mongolia.

* (Mĕsuri nóuĕ de magiarisare.) Ministrul de comunicaţiune Baross a trimis tuturor funcţionarilor şi oficiilor, ce stau sub direcţia sa o ordonanţă, în care li se poruncesce ca în comunicaţia lor între sine sĕ se folosséscă esclusiv de limba maghiară. Numai în comunicaţie cu publicul e permisă folosirea şi a altei limbi, dacă va fi necesitate.

* (Mucăriă) Intre caii dela artileria din Cluş a întrat mucăria. In 29 Maiu au fost puşcaţi 19 cai altmintrelea sănĕtoşi şi de mare preţ. In dilele premergĕtóre au fost puşcaţi vre o alţi 14.

* După cum suntem informaţi în nóptea de 26 spre 27 l. c. n. a bătut grindina şi a nimicit recolta bucatelor de tómnă (grâne, sĕcări, ovese, cânepi) din hotarul jumĕtate al comunei Voila, lângă Făgăraş.

Acésta comună a fost greu cercetată de calamităţile naturale în anii din urmă. După ce i se înnecă aprópe în tot anul o parte a hotarului prin esundările Oltului, a fost pustiită în jumĕtate prin focul îngrozitor din anul 1887, apoi prin alte dóuĕ focuri din 1888 şi 1889; mai vine acuma o nóuĕ pustiire a bucatelor înainte de recoltă prin grindină.

Bietul popor, care şi aşa e destul de apăsat de nĕcazurile vieţei în dilele cele grele de adi nu apucase a se reculege de perderile trecute şi este îngenunchiat din nou şi ajuns aprópe la sapă de lemn.

* Palatul kulturegyletului în valóre de 300 mii fl. e isprăvit şi în curênd va deschide salónele pentru cancelaria reuniunei culturală, sau mai bine dis de magiarisare. Se le fie de bine.

* Ni se scrie din Buhani (cottul Aradului): In Dumineca Mirofarelor la 5 Maiu a. c. ridicându-se o vijeliá din spre Nord-Vest, se repedì un fulger asupra comunei Buhaiu, presbit. Butenilor, diecesa Aradului, carele se descărcà în frasinul seculariu din colţul casei parochiale cu o detunătură atât de puternică, cât seculariul arbore se prefăcù ţandări. Alt accident nu s'a întêmplat.

* (Postal). Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea de magistru postal în Ucea inferióră (comit. Făgăraşului.) Pe lângă alte venite e un salariu de 202 fl. Reflectanţii au a depune o cauţiune de 100 fl. şi a-şi înainta cererile în decurs de 3 sĕptĕmâni.

Bibliografic.

— A apărut: *„Antologie română"* modele literare din autorii secolului XIX-lea cu notiţe biografice şi apreţieri literare, întocmite pentru clasele superióre de liceu, seminare, scóle pedagogice, esternate etc. şi potrivite atât pentru aplicarea poeticei cât şi pentru completarea istoriei literaturei de Ioan Manliu profesor. B) Poesia, Bucuresci.

— *„Trandafiri şi viorele"* poesii populare, culese de Ioan Pop Reteganul, învĕţător Ed. II [illegible]mplificată. Preţul unui esemplar 60 cr.

— *„Istoria biblică"* în versuri a vechiului şi noului testament ilustrată cu 108 chipuri. Ed. IX. N. Ciurcu, Braşov.

Mulţămită publică.

Comuna nóstră bisericéscă Dobêrleu cu filia Baştelec comitatul Treiscaune (Háromszék) protopresbiteratul Treiscaunelor, a primit în anul acesta la propria-mi stăruinţă dela dl Grigorie Gavrilescu comersant în Bucuresci „Icóna Dlui nostru Iisus Christos (punerea în mormênt) în valóre de 172 franci. Asemenea dl Stefan Peneş din Tărlungeni tot aceiaşi icónă pe sama nou ziditei biserici din filia Bastelec aparţinătóre la matera Doberleu în preţ de 32 fl. Pentru aceste donuri faţă de aceste comune bisericésci, cari împodopesc biserica şi stârnesce evlavie şi pietate religiósă în inimile sĕrmanilor peporeni lipsiţi de mijlóce, comitetul parohcial din materă şi filie îşi ţine de sfântă datorinţă a esprima dlor donatori pe acésta cale cele mai sincere şi căldurόse mulţămiri.

In numele comitetului parochial.

Dobêrleu în 12 Maiu, 1891.

Ioan Oltean,
paroch gr. or.

Redactor responsabil Nicolau Ivan

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 59 Sibiiu, Marți 28 Maiu (9 Iuniu) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători a „Inălțărei Domnului“ Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 1 Iuniu st. v.

Sibiiu, 27 Maiu, 1891.

De 10 ḑile decurg desbaterile în parlamentul din Budapesta asupra proiectului de lege privitoriu la administrațiunea de stat.

După cum e compus aḑi parlamentul nostru, desbaterile au numai caracter curat familiar, căci nime ,nu este dintre naționalități, care de dragul variațiunei sĕ dea desbaterilor altă direcțiune, decât numai curat specifică unguréscă.

In aceste escursiuni istorice despre autonomia comitatensă, despre drepturi vechi, parte ruginite, parte falsificate în decursul timpului, și mai cu sémă dela era dualismului încóce, deputați români, serbi, ruteni, și în parte și sași nu vor atrage atențiunea asupra altor trebuințe ale țĕrei. Nu, căci în timpul mai próspĕt, actuala autonomie comitatensă a închis calea naționalităților de a intra și ele în parlament, au luat de timpuriu mĕsurile potrivite, că pe cât va fi bine pregătită opiniunea publică pentru cassarea autonomiei comitatense, în parlament se fie numai membrii familiei.

Ar fi pĕcat sĕ le stricăm compatrioților nostri acéstă sĕrbătóre națională familiară. Pĕcat cu atât mai vêrtos, cu cât ca și alte multe legi, și proiectul acesta se motivéză cu consolidarea rasei magiare, cu magiarisarea naționalităților.

Ideea fundamentală a schimbărei în administrațiune este magiarisarea, și acésta fără de nici o sfială o a mărturisit părintele ei, marele patriot de de origine slavon și cu nume germân, Grünwald, care tocmai când fĕtul seu era între durerile primelor ḑile după nascere, când babele îi croiau costumul în comisiune, s'a deslegat prin mórte silnică de legăturile lumesci, și a trecut în altă lume, unde de bună sémă nu va mai da ochi cu mașina miraculósă, în care la capĕt bagi pe copilul de slovac și la códă ese ungur după tóte conceptele patriotismului modern.

Ideea fundamentală la reforme de sub intrebare este magiarisarea, și celelalte considerațiuni sunt numai pentru ochii lumei

De aceea am ḑis, că serbarea familiară a fraților unguri de astădată nu o conturbă deputați de ai naționalităților.

Pentru noi românii este indiferent, dacă va rĕmânea comitatul cum e aḑi, cu alegerile de aḑi, cu libartatea la aparență de aḑi, sau se va schimba, venind alt sistem, denumirea.

Situațiuni mai penibile ca aḑi la nici un cas nu se pot întêmpla, pentru că administrațiunea de aḑi a ajuns culmea neîndreptățirilor, cu care s'a putut lovi un popor în patria sa.

Putem lua dearêndul tóte comitatele din Ardél, și cu arondarea, cu practica introdusă în administrație, cu punerea de amploiați sĕ demonstrăm situațiunea penibilă, ce s'a creat la noi cu tótă autonomia comitatului.

In comitatul Solnoc-Dobâca ḑeci de ani a persistat o administrațiune, pe care lumea mai nimerit a credut, că o va caracterisa, dacă i va ḑice: pașalic turcesc. Din administratiune s'a sters limba română, volniciile erau la ordinea ḑilei, s'au maghiarisat numele comunelor, și în cele din urmă și numele de botez al singuraticilor locuitori.

In comitatul Bistrița-Năsĕud n'a putut străbate limba română sĕ ajungă ca limbă de deliberare în adunările comitatense, deși nicăiri dóră nu avem mai multă inteligință, ca și în acest colos de comitat românesc.

Comitatele Târnavelor au ajuns sĕ fie proverbiale, și ele din proverbiala lor sărăcie au dat ḑeci de mii pentru reuniunea de magiarisare din Cluș

Ca o limbă lungă se întind dealungul Ardélului 2 comitate, cel al Turdei-Arieșului și al Mureș-Turdei. Din ce considerațiuni s'a făcut o asemenea arondare nenaturală, românul nu scie.

Și dacă românul din Scărișóră va afla, că el e vecin cu casă lângă casă cu românul din Toplița, de bună sémă amêndoi vor mișca din cap, și se vor mira de înțelepciunea domnilor, cari au sciut chip suí asemenea vecinătate naturală.

In comitatul Sibiiului s'a ales vice-comite cu 3 voturi contra 300 și încă pre când comitele suprem era sas de viță. Cu cât e mai de preferit o asemenea alegere unei directe denumiri, nici deputatul Zay nu ne va puté spune, și noi credem, că asemenea date prețióse le va esploata în scopul denumirei.

Intrégă câmpia pănă cătră Bistrița este dusă cu comitatul la Cluș, de bună sémă numai pentru a demonstra, că Clușul e centrul magiarismului în Ardél, unde românii nici ca alegĕtori nu-și pot manifesta dorința.

O mână de loc e Branul de Brașov, și totuși politicesce românii din Bran sunt puși la Făgăraș, póte numai din considerațiuni economice.

Românii din vecinătatea Sibiiului sunt puși la comitatul Alba de jos, tot din considerațiuni mai înalte, pe cari nu le pot străbate cu mintea lor mărginită.

Marele comitat Huniedóra a devenit proverbial și românii de acolo ne sciu istorisi de corupțiuni, cari stau unice în feliul lor.

Administrațiunea în comitate atât e de rea, încât nu o mai voesc nici aceia, în favorul cărora s'a susținut pănă acuma.

S'a pus deci la cale schimbarea, și acésta preocupă parlamentul.

Revista politică.

Sub titulul „Un succes“ scrie „Timpul“:

Regimul economic, ale cărui base au fost puse de guvernul generalului Manu, a început sĕ și producă efectele.

In adevĕr apropiându-ne de data de 1 Iuliu, când noul nostru tarif vamal va intra în vigóre, guvernul austro-ungar a luat mĕsurile, cari sunt relatate în următórea depeșă, ce am primit-o din Viena:

„O circulară recentă a ministrului de comerciu face cunoscut camerilor de comerciu, că noul tarif general românesc punênd capĕt rĕsboiului vamal între România și Austro Ungaria și supunênd produsele austro-ungare aceluiași regim ca al celorlalte state, Austro-Ungaria va desființa din partea sa tóte mĕsurile escepționale, de cari erau lovite produsele române.“

Grație politicei economice stabilită de guvernul trecut, care consta în a face un tarif general vamal aplicabil tuturor puterilor și fără a face nici o concesiune, ba stabilind pentru industriele nóstre născênde tacse vamale ca cele înscrise în proiectul noului tarif, tacse cari constituesc o protecțiune suficientă, Austro Ungaria va renunța de îndată ce noul tarif va fi aplicat, la tariful special, la care erau supuse mărfurile nóstre.

Acest tarif special era o armă de rĕsboiu îndreptată în contra nóstră, care ne-a făcut sĕ păgubim fórte mult. In adevĕr în anul 1885, adecă înainte de a se aplica productelor nóstre tariful special austriac, esportam în Austria producte pentru suma de 83 milióne. Ér în 1889 sub regimul tarifului special, esportul nostru cădea la cifra de 16 milióne.

Dela 1 Iuliu, când va trebuí sĕ între în vigóre noul tarif vamal lucrat sub guvernul trecut, Austro-Ungaria ne va aplica și ea tariful ei general și va renunța la tariful special, care era atât de păgubitoriu comerciului român.

Acésta este un adevĕrat succes pentru guvernul trecut și în special pentru dl Carp, președintele comisiunei vamale și pentru d-nii: Al. Lahovári, fostul

---

FOIȚA.

Viața viitóre după sciință

de

Louis Figuier.

(Urmare.)

Tu veḑi bine, cât e de periculos a rĕspândi aceste lucruri între ómeni, mai ales de cătră ómenii, cari prin autoritatea lor au aerul de a crede Nu de géba dară, încă din timpul lui Kopenic, biserica s'a opus acestei greșeli și că, nu de mult, nu câți-va cardinali, cum ḑici tu, dar șeful suprem al bisericei printr'un decret pontifical, a condamnat-o prin Galileu și a oprit cu severitate a o preda la alții în viitoriu, fie prin graiu viu sau scris“.

E sigur, după-cum înțelegea fórte bine rectorul din Dyon, că cele mai mari amenințări se ascundeau pentru biserică și societate a acestui timp sub cestiunea fisității sórelui. Pămêntul, nemai fiind centrul, nemai formând punctul de mișcare al universului întreg, pămêntul mișcându se în spațiu în același timp și întocmai ca alți aștri asemenea lui, sórele încetând de a se mai mișca împrejurul pămêntului, întrerumpêndu-și starea de vasalitate față cu globul nostru, astfeliu se restórnă tóte ideile, cari de secoli prinsese rădăcini în spirite. Unde se punem acum raiul și iadul? Altădată era lucrul cel mai simplu. Iadul, sau scena pedepselor, era de desubtul pămêntului, ascuns în adêncimile și întunecimile lui, după-cum o spusese deja cei vechi; paradisul sau scena recompenselor, era deasupra în ceriu. In mijloc era viéța de probă. Cum sĕ ne închipuim un raiu sau un iad în sistemul nouei astronomii? Apoi nu trebuia se ne temem, că, o lată tăria universului sdruncinată prin sciința spiritului omenesc, supuindu-se impulsiunei criticei și liberului esamen, urma principielor fundamentale ale religiunei și chiar a baselor societății.

Iată urmările, pe cari le puteau întrevedé, că vulgarisând în public, principiul astronomic al mișcării pămêntului, și se înțelege că stăpânii bisericei, preoți, filosofi și ómeni din tótă lumea se tem pentru a încerca sĕ stingă la rĕsăritul ei lumina adevĕrului scientific cel aducea fisicanul din Florența și doctrina pe care o sciuse popularisa în admirabilele lui dialoguri, unde bunul gust și spiritul adăoga la atragerea noutăților filosofice.

Zadarnice sforțări însĕ! idei eșite dintr'o epocă de intunerec și nesciință, nu puteau trăi într'o periodă de lumină și cu cunoscința lumei reală. Ele trebuiau sĕ dispară la licăririle nóuei sciințe. Astăḑi omenimea judecă. Trebue ca dogmele religióse, pentru a fi cu adevĕrat primite, sĕ se spriginéscă pe adevĕratul arangiament al acestui univers fără margini pe care religiunile vechi nu l'au cunoscut. Trebue ca geniul omenesc sĕ fie considerat, nu ca centrul sau obiectivul naturei întregi, nu ca dominând tot ceea ce se vede sub cer, dar ca fiind numai o părticica dela creațiune, un membru neinsemnat din marea familie a lumilor. Departe de a afirma, că totul e făcut pentru om, trebue sĕ proclamăm, că universul este un tot neîntrerupt, un lanț continuu, în care geniul omenesc nu e decât un inel. Trebue se recunóscem, că pămêntul nu e decât un grăunte de nisip perdut în nemĕsurata întindere a spațiului nemărginit.

Acestea sunt basele positive, pe care ar trebui se fie întemeiată religiunea sciinței și a naturei. Acéstă nóuĕ religiune va fi opera secolului XX. Atunci spiritele fiind mai cópte ca aḑi pentru acéstă revoluțiune morală; dogme nóuĕ vor fi primite fără ostenélă și nu vor aduce nici lupte, nici desbateri. Precând religiunile actuale s'au ridicat și s'au mărit în sânge și lacrimi prin persecuțiuni și suplicii în mijlocul suferințelor martirilor, religiunea viitoriului preparată printr'un consimțĕmênt unanim printr'o schimbare universală se va ridica fără a costa o lacrimă sau o picătură de sânge.

(Va urma).

ministru de esterne şi Ghermani, fostul ministru de finanţă sub inspiraţia cărora s'a stabilit regimul vamal ale căruia róde începem deja a le culege. —

„Contemporary Reviev“ a publicat în numĕru-i din urmă un articol asupra politicei Italiei, semnat „An Italien Statezman“ care nu e nimeni altul decât dl Crispi.

Fostul primministru al Italiei rĕspunde unui articol, publicat în aceeaşi revistă englesă, articol a cărui partenitate se atribue dlui Gladstone şi în care se arăta cât de ridicole şi primejdióse pentru Italia sunt sentimentele galofobe ale italieni, acest articol mergea până a afirma că un rĕsboiu între Francia şi Italia ar aduce după sine căderea casei de Savoia şi proclamarea republicei.

Dl Crispi îşi începe rĕspunsul, ḑicênd, că nu înţelege, cum ar putea esista o uniune latină, în care Francia se pórte egemonia. Apoi caută se arete că Italia n'are sĕ-şi mulţăméscă unitatea numai Franciei, Napoleon III a fost, din potrivă, mai mult un duşman amarnic al Italiei.

Fostul primministru al Italiei spune apoi, că regatul e slab, la alpi n'are granițe şi dealungul ţĕrmurilor sale întinse e fără apărare, în capitala lui stă Papa, care nu se gândesce decât la surparea statului. Italia deci trebue se caute alianţe, ea mai trebuie sĕ împedece pe cât póte reconstituirea ligei puterilor catolice pentru apărarea papalităţei şi acésta a făcut-o încheind alianţe cari, ce e drept, nu i-au apărat tóte graniţele, dar cel puţin o parte.

Inrolarea Italiei la Berlin în anul 1878 a fost un mare desavantagiu. In anul 1881, Francia a ocupat Tunisul, şi Austria, indignată din causa agitaţiilor iredentiste, ameninţa sĕ reocupe pătrarul de forţăreţe; Bismarck în sfêrşit a făcut pace cu papa şi a trimis pe dl Schloezer la Vatican. Era Italia pe-atunci mai considerată în Francia? Rĕspunsul la acéstă întrebare l-au dat persecuţiile lucrătorilor italieni din Marsilia şi alte oraşe ale republicei şi injuriile gazetelor la adresa italienilor.

A fost necesar ca Italia sĕ céră primirea ei în alianţa puterilor centrale, ceea ce s'a şi întâmplat în anul 1882 sub ministeriul Mancini.

Tratatul, renoit la 1887 de către contele Robilant, este numai un tratat defensiv; dovada cea mai bună despre acésta este, că pacea europénă n'a fost turburată în decurs de nóuĕ ani.

Trecênd la situaţia economică a Italiei, Crispi tăgăduesce, că alianţa întreită ne impune ţĕrei sarcini nesuferite, dar nu cercetéză mai de aprópe acêstă cestiune.

Mai mult se întinde în descrierea politicei duşmănóse, pe care a urmărit-o Franţa în anii din urmă faţă cu Italia.

Aduce mai multe esemple, între cari şi pe cel următor:

Acum vr'o doi ani, contele Lefebvre de Behaine, ambasadorul frances la Vatican, era în Paris, Crispi nu scie cu ce scop. Atâta se scie însĕ că, puţin după aceea, Papa a primit o telegramă, în care se spunea, că venise timpul se părăséscă Roma, în Francia totul era gata. Din cuvênt telegrama ḑicea: „Faites vite, car tout est prêt“. Leon XIII a rĕspuns însĕ, că trebuia se întrebe mai întâiu colegiul cardinalilor. El nu era atunci de părere sĕ părăséscă Roma, şi lucrurile au rĕmas aşa.

Guvernul frances pregătise dilema următóre: Dacă fuga papei ar fi isbutit, şi el şi-ar fi căutat refugiul în Francia, cestia romană ar fi eşit ér la iveală şi ar fi făcut necesară o intervenire a puterilor. Dacă însĕ guvernul italian ar fi cătat se împedece fuga lui Leon XIII, acésta ar fi dovedit, că Papa era în adevĕr un prisoneriu în Vatican şi că avea nevoie de protecţia puterilor. Intr'un cas ca şi în celalalt, rĕsboiul ar fi fost inevitabil şi Italia neputând invoca în acest cas tratatul de alianţă, s'ar fi găsit singură în faţa Franciei.

Acest plan n'a isbutit.

Dl Crispi îşi termină apoi articolul, ḑicênd, că el nu urăsce pe francesii, cari sunt cu cugetul curat, ér pentru Italia nu doresce altceva de cât se pótă contribui in pace, dimpreună cu celelalte puteri, la progresul civilisaţiei.

Agitatorii socialisti a reusit in Spania se revolte cu mijlócele lor cunoscute şi o parte a populaţiei spaniole în contra ordinei de lucuri esistente.

Turburări seriόse s'au întêmplat ḑilele trecute la Bilbao. Telegraful nu ne-a dat decât o scire fórte laconică despre aceste turbări, cari dupăcum vedem din ḑiarele strĕine a fost destul de gravă

In Bilbao agitatorii socialisti reuşiseră se facă pe lucrătorii brutari sĕ se pună în grevă.

Ţinêndu-se în sara de Iuniu un meeting al acestor grevisci, un orator socialist ţinu un discurs atât de violent în contra guvernului şi a religiei, încât delegatul poliţiei a trebuit sĕ cheme pe orator la ordine. Asistenţii protestară cu sgomot. O învălmăşélă tĕribila urmă. Sala a trebuit sĕ fie golită. O luptă în tótă regul, începù între mulţime şi agenţi comisariul peliţignesc fu rănit. Agenţii traseră asupra greviscilor; unul din acestia din urmă fu ucis de un glonţ de revolvor.

Autorităţile alergara atuncia cu jandarmeria şi cu trupe. Esasperarea grevistilor crescuse în aşa mĕsură, încât prefectul ordonà soldaţilor se tragă în aer şi cavaleriei sĕ şargeze.

Comisarul trebui se fie dus sub escortă până la casarmă. Pe drum fu rănit încă odată cu o piatră la cap, jandarmii şarjară pentru a dóua óră mulţimea.

Prefectul însuşi a insoţit cadavrul grevistului ucis în vălmăsală până la cimitir în mijlocul huiduduelilor grevistilor; trupele tăiară drumul acestora pe podurile riului Bilbao.

Garnizóna s'a consemnat. Oraşul s'a ocupat milităresce. Alergările de tauri s'au suspendat şi teatrele s'au închis.

Şefii socialisti şi membrii biroului întrunirei disolvate au fost arestaţi.

S'a dat ordin telegrafic căpitanului general al provincierilor basce, generalul Loma, sè se ducă la Bilbao cu trupe noi din Victoir.

Cu tóte aceste mĕsuri manifestaţiile mulţimei s'au repetat sara.

Când jandarmeria ducea la închisóre pe şefii socialisti mulţimea începu sĕ şuere şi se arunce cu pietre.

Femeile şi copii de pe la ferestrile caseor din cartierele muncitorilor aruncau mobile şi ghiveciuri de flori în capetele agenţilor poliţienesci. Mai mulţi din acestea au fost răniţi.

Jandarmaria a trebuit se şarjeze din nou mulţimea care însĕ se adună ér mai departe.

Pela ḑece óre sara autorităţile civile neputincióse da restabili ordinea îşi depuseră puterile în mânile autorităţilor militare, cari proclamară starea de asediu.

Mai bine de o sută de arestări s'au făcut şi numĕróse perchisiţii şau operat pe la domiciile anarchistilor.

Acestea sunt faptele.

După cum se vede socialismul debutéză şi în Spania în chip vrednic de reputaţia, ce şi-a făcut în alte ţĕri.

Cuvêntarea

pronunţiată de Prea Sânţia Sa D. episcop al Aradului Ioan Meţianu la deschiderea sessiunei ordinare a sinodului eparchial aradan din 1891

Christos a înviat, dlor deputaţi!

Me simţesc ferice, d lor deputaţi, de câte ori am norocire a ve vedé în giurul maicei nóstre cei bune, în giurul sântei nóstre biserici.

Me simţesc ferice d-lor deputaţi, de acésta întrunire, privind în d-vóstră pe cei mai distinşi fii ai bisericei nóstre naţionale, concreḑuţi din partea clerului şi a poporului, cu frumósa şi măréţă missiune de a conlucra împreună, la opul cel mare al regenerării nóstre; deci ve salut cu bucurie de bunăvenire, implorându-ve dela bunul D-ḑeu încă mulţi ani de conlucrare.

Nici nu este, d-lor deputati, lucru mai frumos şi mai plăcut lui Dḑeu şi ómenilor, ca şi când membrii cei distinşi ai unei familii, se intrunesc la conlucrare comună, pentru ridicarea şi înaintarea fraţilor lor, a némului lor, precum v'aţi înţruuit şi d-vóstră acum aici, la conlucrare frăţésca, pentru ridicarea şi înaintarea familiei cei mari, din care facem parte cu toţii, a bisericei nóstre naţionale

Când fericiţii nostri strĕbuni ni-au conservat cu atâta îngijire, şi ne-au lăsat cu iubire biserica lor de cea mai scumpă mostenire, a prevĕḑut cu multă înţelepciune, că la călătoria nóstră în marea acestei vieţi, vom avé neapărata lipsă şi de o stea conducĕtóre la limanul mântuirei, întocmai precum au asemenea lipsă corăbierii de o busolă îndreptătóre în valurile marii furtunóse; au prevĕḑut fericiţii nostri străbuni, că şi preste noi vor veni timpuri grele şi furtunóse, de cari prea multe au trecut şi preste ei: şi în aceea înţeléptă prevedere ni au lăsat biserica nóstră naţională de stea conducĕtóre în tóte împregiurările acestei vieţi.

Precumcă biserica străbună a fost şi este în adevĕr stéua nóstră conducĕtóre, prevĕḑută de străbunii nostri, o constată pe deplin esistinţa nóstră de aprópe 20 de secoli, şi trecerea nóstră prin furtunósele valuri ale acestui lung restimp; dar o mai întăresce şi istoria, când descrie grelele cercări şi multele pericole, ce au trecut preste némul nostru fără a se fi periclitat, recunoscênd şi aceea, că pe lângă tăria şi puterea nóstră de viaţă, la devingcrea atâtor pericole grave, a contribuit fórte mult şi scumpa nóstră moştenire strămoşéscă: biserica nóstră naţională.

O asemenea mostenire scumpă, fiind dar biserica nóstră, ni se impune şi nóue marea datorinţă, dlor deputaţi, a păḑi cu mare îngrijire acest sânt deposit strămoşesc, lăsându-l şi noi de cea mai scumpă mostenire fiilor şi nepoţilor nostri din ném în ném, că aşa sĕ fie şi pentru ei, ceea ce fù pentru fericiţii nostri străbuni, şi ce este şi pentru noi: adevĕrata sténă conducĕtóre în valurile acestei vieţi, cum şi cel mai puternic mijloc la ajungerea scopului, ce urmărim.

Fiind vorba de scop, aflu de bine a observa dlor deputaţi, că biserica nu este insaşi scopul, ci numai mijloc; însĕ unicul şi cel mai puternic mijloc la ajungerea scopului.

Scopul nostru, dlor deputaţi, este acelaşi, pe care îl-a destinat bunul Dumneḑeu tuturor ómenilor adecă: binele vremelnic şi fericirea vecinică, ér acest scop sublim, îl putem şi noi ajunge, înaintând alăturea cu celelalte popóre culte şi luminate, tot mai mult către lumină, cultură şi perfecţiune, după ḑisa S. scripturi: „Fiţi desăvêrşiţi, precum şi Tatăl vostru din ceriuri desĕvêrşit este,“ astfeliu apropiindu-ne tot mai mult de idealul nostru Dumneḑeu. La asemenea lumină, cultură şi perfecţiune, are a ne conduce biserica străbună, pentru ajungerea scopului sublim.

Pentru-ca însĕ biserica sĕ pótă împliní cu succes atare misiune sublimă, datori suntem domnilor deputaţi a lucra cu toţii şi din tóte puterile nóstre, la desvoltarea cât mai mare a salutarielor ei instituţiuni şi anume îngrijind tot mai mult de institutele nóstre confesionale de învĕţământ, de jos până sus, stăruind pentru înfiinţarea celor ce ni mai lipsesc, ridicând acelea măcar împreună cu celelalte diecese sosori: şi anume, pentru întemeiarea mai unor scóle medii cu tóte sacrificiile posibile; într'aceea sĕ nu uităm nici de asilele confesionale, pentru pruncii dela 3—6 ani.

Şi fiind-că basa culturei celei adevĕrate, şi mai ales a culturii religióse-morale, ca şi basa bisericei este credinţa în Dumneḑeu, şi religiositatea credincioşilor, greu ameninţate de curentul timpului de astăḑi: datorinţă avem dlor, deputaţi, a conlucra cu toţii şi în acésta direcţiune, stăruind pentru ridicarea auctorităţii bisericei şi a feţelor bisericesci şi pentru îndreptarea moravurilor în tóte privinţele. Datori suntem, dlor deputaţi, a lua cu toţii asupră ne sórtea apostoliei, a ne face la tótă ocasiunea binevenită, tot atâţa apostoli, invĕţători şi luminători ai poporului, nu numai prin îndemnări şi sfaturi înţelepte, dar şi prin esemple bune şi atrăgĕtóre din partea nóstră, întărindu-l tot mai mult în credinţa în Dumneḑeu şi prin acésta şi în credinţa nóstră strămoşéscă.

Sĕ nu ne uităm nici când, dlor deputaţi, că credinţa în Dumneḑeu este basa şi temalia societăţii nóstre religióse, cum şi că lipsind acéstă basă, nici cea mai înaltă cultură luméscă n'ar puté consolida şi întărí societatea nóstră, şi aşa sĕ nu considerăm slăbirea credinţei în popor, ce se manifestă în ḑilele nóstre, mai ales prin neregulata cercetare a bisericei în multe locuri de un rĕu, sau de un lucru neinsemnat, ci se o privim de ceea ce in adevĕr şi este, adecă de un semn fórte trist al decadinţei; căci în ce mĕsură slăbesce credinţa religiósă în om, în acelaşi grad cresce nepăsarea şi inditerentismul, cari nu-l mai ambiţionéză la óre care luptă pentru esistinţă; ci din contră îl lipsesc şi de tăria şi de mijlócele de lipsă la aceea luptă de esistinţă.

Sĕ nu uităm, dlor deputaţi, că dacă biserica străbună chiar si în cele mai grele timpuri a fost conducĕtórea şi mântuitórea străbunilor nostri, acésta s'a întêmplat pentru că şi fericiţii nostri srrăbuni au fost tari în credinţa în Dḑeu, ţinênd sus şi tare la biserica lor, preoţi, inteligenţi şi popor de o potrivă, aşa încât erau gata a-şi espune şi viaţa pentru credinţa strămoşéscă; şi aşa dacă noi clerul şi poporul, urmând esemplul străbunilor, vom ţiné şi noi înşi ne sus şi tare la credinţa în Dumneḑeu, a bisericei străbune şi cu ajutoriul bisericei ne vom străduí — cum ḑisei — a înaintá tot mai mult în cultură, şi lumină, sĕ fim convinşi dlor deputaţi, că atunci biserica va fi şi pentru noi stéua conducĕtóre şi mântuitóre cum şi cel mai puternic mijloc la ajungerea scopului ce urmărim. Căci dacă biserica străbună şi atunci putù conduce şi mântui pe fericiţii nostri străbuni, când şi însaşi era subjugată, cu cât mai uşor ne va conduce şi ferici pre noi acuma, când din darul lui Dḑeu şi din gratia Maj. Sale la stăruinţele marilor noştri bărbaţi a devenit biserica liberă autonomă şi naţională.

Étă, dlor deputaţi, pentru ce ţinem noi atât de mult la biserica nóstră stăbună, la autonomia şi instituţiunile ei.

Deşi este o mare fericire a avé o aseminea biserică autonomă şi naţională, precum o avem şi noi; totuşi sĕ nu ne uităm, că asemenea fericire ţine numai până atunci, până când vom ţiné şi noi sus şi tare la biserica nóstră străbună, până când vom conduce bine şi înţelepţesce afacerile nóstre bisericesci, până când vom pune interesele cele mari şi comune ale bisericei mai pre sus de tóte altele, până când noi, ca fiii credincioşi ai bisericei, în bună înţelegere şi dragoste frăţéscă, vom lucra cu toţii astfeliu, ca din tóte lucrările nóstre se resulte folóse vedite pentru toţi ai nostri; ér aceste le vom urma dacă vom avé pururea în vedere, că în sinul maicei nóstre biserici, că şi într'o familie, unul fiecarele dintre noi, şi toţi împreună, putem ocupa loc după vrednicia nóstră, fiind toţi binevĕduţi şi remuneraţi după merit.

Din aceste urméză, dlor deputaţi! că nu este de ajuns a avé drepturi frumóse, ci la ajungerea scopului ce urmărim, se mai cere si o conlucrare intensivă, înţeléptă şi bine combinată, o conlucrare emanêndă din credinţa în Dḑeu, prin care sĕ se manifeste şi celelalte dóuĕ virtuţi mari crestine: amórea şı speranta.

Deci dar se ţinem dlor deputaţi, sus şi tare la credinţa în D-ḑeu a bisericei părinţilor nostri, şi sĕ nu ne lăsăm nici pe noi, nici pe alţii dintre ai nostri amăgiţi de curentul ce-l periculos al timpului nostru, şi findcă credinţa în Dḑeu fără de fapte este mórtă, precum ne spune si sânta scriptură: sĕ ne străduim a ne manifesta aceea credinţă prin fapte bune, prin faptele dragostei evangelice, din cari isvoresc tóte lucrurile cele bune, şi buna speranţă.

La asemenea lucrare ne chiamă, dlor deputaţi, nu numai sânta nóstră datorinţă, dar şi grelele impregiurări ale timpului nostru, cari tóte ne spun, că numai astfel lucrând putem sperá, cu ajutoriul lui Dḑeu ajungerea dorinţelor nóstre celor juste; numai astfel făcênd ni vom împlini cu toţii dlor deputaţi! chemarea şi detorinţa, cum şi dorinţa sufletului nostru, faţă de biserica şi de némul nostru, şi atunci şi bunul Dḑeu va bine cuvêntá lucrările nóstre pentru care binecuvêntare rugându-l şi acuma dechiar sessiunea sinodului nostru eparchial ordinar a anului 1891 de deschisă.

Cuvêntarea

Prea Sânţiei Sale Dlui episcop Nicolae Popea, ţinută la deschiderea sesiunei sinodului ordinar al diecesei Caransebeşului

O bucurie mai mare pentru un archiereu consciu de chemarea sa archieréscă, mai ales în ḑilele aceste grele, nu póte sĕ fie decât când se vede încungiurat de fii sei spirituali, desbătând asupra căilor şi mijlócelor corespunḑĕtóre pentru îmbunătăţirea şi prosperarea eparchiei sale. O astfel de bucurie simt şi eu în sufletul meu aḑi, când am norocirea de a vedé pe representanţii legali ai clerului si poporului nostru diecesan, adunaţi aici la episcopie la pertractările nóstre sinodale din anul acesta. Ve salut deci, domnilor deputaţi, de buna venire, şi vĕ salut din inimă, de unde isvoresce iubirea cea adevĕrată, fundamentul tuturor lucrurilor bune şi folositóre, precum şi buna înţelegere frăţéscă, condiţiunea esenţială şi a lucrărilor nóstre sinodale.

Cu ḑiua de aḑi, domnilor deputaţi, păşim într'un period nou de trei ani, în periodul al optulea al vieţii şi activităţii nóstre sinodale, un timp acesta destul de lung pentru-ca sĕ putem ḑice, că deja am eşit din aşa numitele greutăţi ale începutului, că ne-am dedat şi ne am împrietenit mai de aprópe cu viéţa şi cu formele constituţionale bisericesci şi că în sfârşit am ajuns în posiţiunea de a ne puté da séma despre valórea şi resultatele lucrărilor nóstre pe terenul bisericesc naţional în formă sinodală.

Ce urméză în mod mai firesc şi mai logic de aici, decât ca sĕ ne încordăm puterile la o activitate nóuă, la o activitate, care sĕ aducă ródo îmbelşugate pentru eparchia nóstră în tóte direcţiunile şi în tóte păturile reslăţite ale ei, ceea-ce mai lesne se va puté ajunge, dacă vom avé bună voinţă şi ne vom interesa cu totadinsul de afacerile comune, şi dacă vom face sĕ domnéscă necurmat buna înţelegere între toţi fii credincioşi ai eparchiei nóstre.

Incă la sinodul anului trecut am ḑis, că multe şi grele avem de făcut, pe care punêndu-ne umĕr la umĕr le vom puté învinge. Mulţămesc lui Dumneḑeu că unele din acele multe şi grele obiecte deja s'au adus la îndeplinire, după cum mai deaprópe vor arĕta actele şi rapórtele respective consistoriale. Eu amintesc din acestea numai următórale:

Regulamentul fondului de pensiune pentru preoţi, care conform conclusului sinodal din anul trecut, cu 1-a Ianuariu a. c. a şi păşit în viéţă. Un eveniment e acesta, domnilor deputaţi, după care de ani cu sete au asteptat preotii nostri, şi care promite cele mai îmbucurătóre resultate pentru ei şi familiile lor dacă, despre ce nu me îndoesc, cei îndreptăţiţi îşi vor împliní regulat obligămintele lor.

Cumpĕrarea unui complecs de pămênturi in Marghita-Mare în mărime de 836 jugere, pe séma diecesii, care complecs deja în tómna anului trecut se află în folosinţa nóstră. Ce póte fi mai sigur şi mai avantagios pentru averea diecesană, decât pămêntul?

Edificiul cel nou, care deja se află sub acoperiş şi e situat în strada principală aprópe de reşedinţa episcopéscă, unul din cele mai frumóse edificii ale oraşului acestuia. In acest edificiu se va puté strămuta şi institutul nostru diecesan teologic şi pedagogic din cel de astăḑi vechiu şi ruinabil, care nu se mai póte folosi fără de periclitarea sănătaţii şi a vieţii profesorilor şi elevilor.

Incorporarea la eparchia nóstră a credincioşilor români din comunele micste Marghita-Mare şi Deliblat In scurt timp sperăm, că va urma şi aceea a celor din Posegena română. Mare însufleţire a manifestat poporul din comunele amintite pentru încorporarea lor la eparchia nóstră română.

Proiectul de regulament pentru administrarea averilor parochiale. Scim cu toţii, că dela regulata şi conscienţiósa administrare a averii atêrnă crescerea şi sporirea ei, şi dela acésta înlesnire acoperirea lipselor şi trebuinţelor parochiale. Şi în sfârşit:

Complanarea unor diferinţe mai grele în diecesă, dintre care una a fost obiect de pertactare chiar şi în sinodul anului trecut, încredinţându-se finalisarea aceleia îngrijirei nóstre archieresci.

Vor fi mici, domnilor deputaţi, resultatele acestea la aparenţă, dar ele sunt mari în consecuenţele lor, mai ales pentru eparchia nóstră tineră şi cu mijlóce cam modeste. Căci sĕ nu uităm, domnilor, că din mic se face mare, şi din puţin mult: din picături se fac părăile, din acestea riurile şi aşa mai departe. Astfeliu de esemple avem destule în trecut ca şi în present, nu ne rĕmâne decât sĕ le urmărim şi noi.

Dacă sórtea a fost atât de vitregă, încât pe cele ce le-am avut sĕ le perdem, acum trebue, deşi cu mari greutăţi şi jertfe, sĕ ne îngrijim, ca sĕ ne câstigăm altele în loc, dacă voim sĕ ne asigurăm esistinţa şi viitoriul nostru. Ceea ce sĕ sperăm, că cu timpul şi pe lângă o procedere înţeléptă ne va şi succede, aşa voind Dumneḑeu!

Implorând binecuvântarea Cerului asupra lucrărilor nóstre, am onóre a declara sesiunea sinodului nostru din anul acesta de deschisă.

Un echou la serbările din Bucureşti.

Budapesta, 23 Maiu, 1891.

In petrecerea românilor mai bine de optspreḑece secoli în orientul europén, ce sunt 25 de ani, de ii serbéză românii din regat cu atâta însufleţire? Un mic interval, când némului românesc în parte i-s'a dat timp sĕ se reculégă, sĕ se desvolteze în pace şi libertate, Cele mai multe secole au trecut preste coloniile lui Traian fără se aibă pace, fără se fie stăpâni asupra sórtei lor, fără sĕ se pótă bucura de ródele muncei lor libere.

Traian împĕratul avênd în Europa şi Asia împărăţie infinită, a creḑut că tot nu are de ajuns. In trei bătăi crâncene a cucerit Dacia. A făcut pod de pétră preste Dunăre. Şi pelângă soldaţi, a trimis colonii din tóte părţile imperiului roman. Sĕ nu credem, că numai bărbaţi, Colonisări nu se pot întêmpla fără femei. Venit-au în tot casul multe matróne şi feciόre romane; flăcăi copii, toţi câţi i-a dat Dumneḑeu unui tată şi mamei de familie.

Soldaţii au fost elita militarilor, cu beliducii cei mai renumiţi! Er colonii au fost luaţi din sinul Italiei, chiar din giurul Romei; căci se numiră şi aici tot romani! Căci numai ei au potut dosvolta aici într'un timp relativ scurt de 209 de ani cultura, a cărei monumente se sépă din pámênt Acésta colonii din provincie nu o putiau face, neavênd, cultură italică. Da vétra românilor este Roma. Alta n'a potut face Dacia Felix!

Coloniile trebue că s'au înveluit cu dacii. Şi probabil este, că dacii cu limba lor dela nord au învĕţat bucuros limba cea mai sonóră românéscă. Căci de urma dacilor nu aflam necăiri: ér sĕ fie murit cu toţi în lupte, nu este de creḑut. Dacă cumva n'a căḑut gertfă încontra tătarilor ce se aflau chiar în vecini.

Din seclul al patrulea până către seclul al 13-lea, adecă 8—9 sute de ani scim din istorie câte popóră au venit din Asia şi au trecut preste aceste colonii. Tóte le-au fost duşmani, şi ele au trebuit sĕ se bată cu tóte. Dupa lupte perdute se rătrăgiau la munţi; şi când barbarii părăsia câmpiile, românii cu turmele lor se scoboréu jos la câmpii, la oraşele şi satele devastate.

In seclul al 9-lea în urmă veniseră ungurii, şi de şi coloniile lui Traian înainte cu 4—5 sute de ani stătuseră în bătăi, ca graniţerii cei mai espuşi ai imperiului roman, aceste colonii totuşi avuseră în Ardél un duce pe Gelu, în Bănat un duce pe Glad, ér lângă Tisa pe ducele Morout cum ii numesce Anonymus, notariul craiului unguresc Béla.

Cu ungurii au creḑut sĕ nu se mĕsure, ci se facă pace. Morout din cetatea Bihor a dat fiica sa după fiul ducelui Arpad; şi tot el a trebuit sĕ mijlocéscă pace cu românii ardeleni şi bănăţeni. Scim că Morout petrecea în desperarea sa cu femei, şi era uşor de capacitat, el era umbra vitejilor sĕi străbuni. Cei amoroşi nu sunt bătăuşi. Cine sci tóte causele, de ce el era căḑut în desperaţiune? St Stefan s'a putut făli cu un regat mare, şi cu popóră multe cu limbi diferite.

Ungurii şi românii împăcaţi la olaltă au ţinut în distanţă cuvenită pe tătari, cari cuprinseră părţile moldovene. Totu-şi tătarilor le au succes a străbate şi la noi, şi a pustii ţéra întrégă.

Avênd însĕ tatarii certe interne în Asia, ei sau retras nunumai dela noi, dar şi din Moldova şi Muntenia. In urma lor apoi s'a reinfiinţat cele dóuĕ principate, cari cu turci au purtat şi sângerose resbele, cu leşii şi ungurii crâncene bătăi; până-când slăbite în bătăi ajunseră sub tutelă turcéscă şi muscăléscă, de cari scăpase numai prin tractatul de Paris.

Jocul sorţii a voit, ca în locul lui Cusa principatele sĕ-şi alégă o dinastie strĕină; sĕ se curme rivalităţile dintre familiile boeresci.

Cu M. S. Carol I România a fost norocósă, căci de 25 de ani ţéra se bucură nunumai de o desvoltare pacinică dar şi de o cârmă înţeléptă. Regele de astăḑi al României a organisat de nou legiónele române, cu cari a învins lângă Balcan. El a dat ţĕrei independenţa vechiă, şi o a înălţat la rangul de regat. Regele este înaltul protector al sciinţei şi artei; cuvêntările sale în Academie rĕsună în tóte inimele, ce doresc înălţarea culturei române.

Şi ca o naţiune trecută prin multe lupte, prin isbânde norocóse şi perderi dureróse, poetica naţiune română a primit din darul provedinţei o regină asemenea poetă, cu simţiri înalte pentru poesia română, portul şi datinele poporului român. După atâtea suferinţe, provedinţa a trimis românilor o fiinţă ingeréscă, carea simţind însa-şi suferinţele, sĕ scie mângăia anima poporului român, şi a o ridica la fapte măreţe.

Cine a înălţat şi încuragiat mai mult femeile române, ca regina lor, când le-a îmbrăcat portul şi le-a învĕţat limba. Cine protegiază în România cu iubire copilele române cu mângăere vitejii vulneraţi români cu inspiraţiune, arta şi poesia română, cu pietate bisericele române? Carmen Sylva Maiestatea Sa Regina Elisabeta. Cea mai ilustră poetă şi regină a rĕsăritului.

In ḑilele trecute biserica română, arta poesia şi portul românesc au triumfat în Viena prin genialitatea reginei poete a românilor.

Recunoscători vor fi românii în veci celui ce le-au organisat armata, scóla, ţara cu instituţiuni agricole şi de comunicaţiune, celui ce a fondat România de nou, şi a povăţuit-o cu ânimă tare şi glas înalt până la regalitate.

Recunoscători vor fi înveci românii celei ce şeḑênd pe tron înalt, s'a coborit la ţĕranele române, la văile române si a cântat datinele şi misteriile locurilor române.

Sĕ trăéscă dar România, sĕ trăiască Majestăţile Lor!

Până după iubileul de aur şi cel de diamant. — „Semper avanti Romani!“ Dee ceriul, ca sĕ ajungem cu toţii cultura vechie română, şi chiar se o întrecem, pe base solide creştinesci, ce nu se vor risipi în veci.

„Nihil sine Deo“! Cu Dumneḑeu tóte sunt posibile.

Inse lipsesce dela iubileu chiar acela, carele prin vêrtuţile lui cetăţeneşti, prin înima lui generósă şi prin ideile şi faptele lui imortali, cât a trăit, a strălucit ca un lucéfăr între compatrioţii sei. In timpuri viforóse vor lipsi sfaturile lui înţelepte, esperienţa lui bĕtrână. Când geliţi, nu uitaţi ca el s'a înălţat preste nori şi preste stele, ca sĕ implóre ajutoriul cetelor cereşti asupra lucrărilor nóstre. Ideile lui inmortali sĕ ve povĕţuiască prin tóte timpurile, sub devisa „latina gintă e regină în ale lumei ginte mari“. Primul poet român şi primul bărbat de stat român trăesc şi în ceealaltă lume împreună. Ei atât de tare s'au iubit aici încât se doresc la olaltă şi dincolo. „Concordia res parvae crescunt“! ḑic şi nóuĕ. Numai aşa veţi învinge greutăţile din lume Românii pot lucra cu fruntea senină; pot sta fără frică; pentru-că ei nu sunt duşmanii altor popóră. *Mr.*

Varietăţi.

* (Dar preaînalt.) Maj. Sa monarchul s'a îndurat preagraţios a dărui din cassa Sa privată 100 fl. pe séma bisericei nóstre din Négra.

* (Personal.) Preasânţia Sa Domnul episcop al Aradului Ioan Meţianu face cură la băile dela Carlsbad.

* (In amintirea celor reposaţi.) P. O. D. Ioan Petric protopresbiter în Braşov a dat în loc de cunună pe cosciugiul dr-ului Ioan Moga 5 fl.

† Protopopul *Meletiu Dreghiciu*, fundatorul ḑiariului „Luminătoriul“, bunul român şi întemeietoriul Alumneului din Timişóra a reposat în 23 Maiu în etate de 77 ani.

* (Promovare.) D-nii Iosif Blaga şi Valeriu Branişce au fost promovaţi in 6 Iuniu n. la gradul de doctori in filosofie la universitatea din Buda-Pesta.

Felicitările nóstre!

* (Concert-soirée.) Sâmbătă în 13 l. c. n. se va da în sala dela „Gesellschaftshaus“ un concert soirée de către musica militară a reg. Nr. 31 cu concursul corului de bărbaţi „Hermania“ în favorul „reuniunei crucea albă“ şi a fondului de pensiune a dirigentului capelei.

Bilete à 60 cr.; loge à 3 fl. şi programe à10 cr. se vor căpăta de Marţi încolo la dl I. Drotleff, strada Cisnădiei Nr. 23 şi sara la cassă.

* Devenind vacant postul de medic în opidul Haţeg se escrie concurs pentru indeplinirea lui cu terminul până la 20 Iuniu a. c. st. n, pre lângă salariu anual de 400 fl. şi tacsele, cari ajung salariul. Afară de aceea alesul póte spera dela calea ferată érăsi un asemenea salariu de nu mai mult. Atragem atenţiunea medicilor nostri români pentru a concura până la ḑiua menţionată de 20 Iuniu n. a. c. când se va face si alegerea.

* (Serbarea Constantin şi Elena în Bucuresci.) Marţi, 21 Maiu, ḑiua sânţilor împĕraţi Constantin şi Elena, hramul sântei metropolii, M. S. regele şi A. S. R. principele Ferdinand au mers, la órele 10 diminéţa spre a asista la sânta liturgie.

Maiestatea Sa şi Alteţa Sa regală, după ce au fost întimpinate la sosire de I. P. S. S. metropolitul primat, inconjurat de înaltul cler, au ascultat slujba religiósă, la care au asistat dl Lascar Catargi, ministru de interne, mai mulţi preasânţi episcopi, precum şi un numeros public.

După serviciul divin, Maiestatea Sa şi Alteţa Sa regală merseră în apartamentul I. P. S. S. metropolitului primat, unde binevoiră a se intreţine cu membrii înaltului cler şi alte persóne presinte; ér la órele 11 şi jum. s'au întors la palat.

* (Originea biliardului.) La British museum din Londra s'a descoperit o scrisóre din 1750 care dă o origină destul de coragióse jocului de biliard.

Jocul acesta ar fi fost inventat pe la anul 1560 de către un cămătar din Londra care împrumuta pe amaneturi, numit Villian Kew. Acest onorabil industrial ar fi avut obiceiul se ia sara cele trei bile, care îi servéu drept firmă după cum se mai vede şi astă-ḑi pe la unele prăvălii din Londra şi le împingea pe masa cei servea de birou, cu yardul cu care mĕsură stofele.

De aci etimologiele cele mai fantastice că biliard ar fi venind dela Bill's yrrd, yardul lui Bill pres curtarea numelui William, èr cuvêntul buene ar fi venind dela Kew numele cămătarului.

* (A păţit-o don Juanul). Ḑiarele rusesci povestesc despre o profesóră fórte vîrtuósă şi despre un înalt funcţionariu fórte desfrênat, o istorióră cu un sfârşit fórte moral

Inaltul demnitarin visitase o scólă primară de fete şi din acel moment inima sa sĕ înflăcără pentru frnmósa profesóră de acolo. După ce încercă în zădar tóte mijlócele pentru a cuceri inima adoratei sale, bĕtrâuul Don Juan sĕ jură sĕ-şi resbune.

Rĕsbunarea lui nu întârḑie. Intr'o bună deminéţă, profesóra primi scirea că congediată din postul ei. Rĕmase pe drumuri, se dase la Petersburg pentru a apela la consiliul superior de instrucţiune publică, dar uşile se închise pretutindeni înaintea ei.

Intêmplarea însĕ aduse pe desperata profesóră în contact cu o damă fórte influentă şi acnm fóia se schimbă îndată. In scurt timp profesóra 'şi recăpătă postul; mai mult decât atâta; înaltul demnitariu trebui în uniformă de gală sĕ-i ceară scuse pentru nedreptatea ce-i făcuse şi apoi fu permutat în alt oraş.

* (Rectifcare.) In Nr. 57 al fóiei nóstre am publicat „oda“ la iubileul academiei, făr de a indigita numele autorului.

Autorul este dl asesor consistorial Zacharia Boiu şi nu la 22 Maiu, ci la 2/14 Aprile a cetit oda acésta în şedinţa Academiei.

Mulţămită publică.

La petrecerea „Reuniunei femeilor române din Reşinari“ ţinută la 5/17 Maiu a. c. au contribuit următorii P. T. domni şi dómne:

Maria N. Maier, Sĕlişte 3 fl, Nicolau Ivan red. „Tel. Rom.“ 3 fl., Petru I. Comşa, comerc. Sĕlişte 3 fl., Dr Remus Roşca, secr. consistorial în Sibiiu 2 fl., Dr Iuliu Grecu, medic 2 fi., Patriciu Barb, adv. Sz. Reg. 2., Iosif Goga, paroch 2 fl., Coman Baca paroch Poplaca 2 fl.. Gerasim Cărpinişan, notar 2 fl. Ierimia Mărginean căpitan în pensinne 2 fl., d-şóra Mariţi Bucişan, Sĕliste 2 fl., Bucur Dancăş, seu. propr., 2 fl, Irimie Dancăş, comerc. 2 fl., Maniu Lungu, propr. 2 fl., David Cojocea, farmacist 2 fl., Ioan Pop, paroch 1 fl 50., Bucur Lungu, măestru 1 fl 50 cr., Coman Droc, comerc. 1 fl 40 cr., Ioan Platoşiu, paroch Sĕcel 1 fl., Georgiu Moian, prof. 2 fl., Ioan Broju, publicist 1 fi., Ilie Cismaşiu, notar Sĕlişte 1 fl., Elisabeta I. Dancu 1 fl., Alĕman Dancăşiu, primar 1 fl., Ican Frăţilă, primar Bungard 1 fl., Maniu Vidrighin, v. notar 1 fl, Iosif Aron, înv. Braşov 1 fl., Moise Frăţilă, înv. 1 fl., Ioan Marin înv. 1 fl., Mihail Stoia, înv. 1 fl., Bucur Giurcoiu, v. primar 1 fl., Stan Marin, propr. 1 fl., Aleman Droc propr. 1 fl., Bucur Savoiu 1 fl., Paraschiva Muntoiu 1 fl., Ilarie Ciucian, pantofar 1 fl., Petru Misinger, pantofar 1 fl., Ana Piteriu 1 fl., Vasile Droc, 1 fl. Nicolae Giurcoiu 1 fl., Dşóra Otilia Cărpinişan, Rĕhĕu 80 cr., Emilian Dancăş, înv. Poplaca 80 cr., Lajoş Colar 70 cr., Peter Ferencz 60 cr., Solyom Ianoş 60 cr., Ioan Banciu, înv. dir. Poplaca 50 cr., Emanuil Măglasiu, student 50 cr., Ioan Muciu 50, Stan a Óncea 50 cr. Paraschiva Cioran 50 cr., Bucur Lungu, Maria Albu, Sora Susoiu, Stana Pitariu, Ana N. Muciu, Opreana Bratu, Ioan Lubinschi Dumitru Suroiu, stud., Petru Muciu câte 50 cr.,

Din Deva prin dómna Ecatarina Dragits au incurs:

Fr. Hosszu Longin, Minodora Tiulescu, Elisabeta Pĕcurar câte 1 fl.,

Ecatharina Dragits. N. N., Susana Csato, Elena Fulea, Vılma Moldovan, Ida Murĕşan Maria Murĕşan, Vasile Oltean, Elena Moldovan, Gliceria Mihuţ, Tecla Luculeţ, Elisabeta Dănilă, Maria Muntean, câte 50 cr., Luisa Pop 40 cr.

In urma petrecerei de vară au resultat un venit brut de 79 fl., 80 cr.,din suma acésta spesându se 38 fl. 68 cr. resultă un venit curat de 41 fl 12 cr., care s'a adaus la capitalul reuniunei.

Mai departe dl Irimia Dancăşiu comerciant a avut bunăvoinţă a pune la disposiţia comitetului arangiator un car de braḑi, cu cari s'a decorat sala menită pentru petrecere, ba a ostenit fórte mult lucrând împreună cu doii învĕţători Moise Frăţilă, Ioan Marin şi Mihail Stoia atât la regularea locului din pădure, cât şi la înfrumseţarea sălei de joc.

Tuturor acestor marinimoşi sprijinitori ai reuniune nóstre, li se esprimă cea mai căldurósă mulţămită.

Reşinari, 22 Maiu 1891.

Aurelia Goga,
preşedintă

Maria Cărpinişan,
secretară I.

Loterie.

Sâmbătă, în 6 Iuniu.

Viena:	**78**	**18**	**27**	**73**	**81**
Timişóra:	**21**	**88**	**51**	**18**	**45**

Nr. 87. [77] 2—3

CONCURS.

La scólele medii române greco-orientale din Braşov sunt a se ocupá următórele posturi:

1. un post de profesor gimnasial cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba magiară şi germână;
2. un post de profesor gimnasial cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba magiară şi română, sau latină;
3. un post de profesor la scóla nóstră reală şi comercială cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba germână şi română;
4. un post de profesor la scóla nóstră reală şi comercială cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba francesă şi magiară, sau română;
5. un post de profesor de desemnul liber la scólele nóstre medii.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la 15 Iuniu 1891 stil. vechiu.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor către subscrisa Eforiă scolară înstruite cu documentele:

a) că sunt români şi de religiune greco orientali;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii, cât şi în relaţiunile civile;

c) că sunt de constituţiune firmă şi deplin sănĕtoşi;

d) concurenţii de sub 1, 2, 3, 4 sĕ documenteze, că au cualificaţiunea prescrisă de legea de instrucţiune art. XXX din 1883 §§. 29 30, 61 şi 62;

e) Concurenţii la postul de sub. 5 se documenteze, că au cualificaţiunea recerută pentru postul de profesor de desemn la scólele medii, sau se dovedéscă, că au absolvat o scólă medie şi au cercetat cu succes cursurile unei scóle de specialitate, spre a şi puté câştiga cualificaţiunea recerută pentru acest post.

Se vor preferí acei petenţi, cari vor avé cualificaţiunea şi pentru gimnastică.

Emolumentele impreunate cu posturile de sub 1, 2, 3, 4 sunt:

Până la obţinerea decretului de profesor ordinar (conform cu §. 30 din legea de instrucţiune din anul 1883) salariul anual de 800 fl. v. a., ér după denumirea de profesor ordinar salariul anual de 900 fl. v. a., cuincuenal de 50 fl. v. a., care se repetéză de cinci ori, 130 fl. v. a., relut de cuartir cu drept de înaintare la relutul de cuartir de 170 fl. v. a. pe an, şi drept de pensiune conform statutelor.

Profesorul de sub 5 va avé a propune 12 óre pe sĕptĕmână şi va primí salariu anual de 620 fl. v. a.

Concurenţii vor declara în petiţiunile lor, că se vor supune legilor nóstre bisericesci şi scolare, precum şi normativelor şi disposiţiunilor speciale ale acestor institute, ce sunt în vigóre, sau se vor face în decursul timpurilor.

Braşov, 26 Aprile, 1891.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕs.

Nr. 1090. [79] 1–3

Publicaţiune.

Devenind comuna Rĕşinari în dreptul de a-şi edifica **o baie pentru scăldat pe teritoriul acestei comune** — prin acésta se escrie licitaţiune publică minuendă pentru edificarea acelei scalde.

Licitaţiunea se va ţiné la **21 Iuniu a. c. st. n. la órele 3 p.m.** în cancelaria primăriei comunale.

Preţul esclamărei este 4622 fl. v. a.

Licitanţii vor avé a depune un vadiu de 5% din preţul strigărei, pe care minus oferintele va avé a-l întregí la 10% a sumei oferite.

Oferte scrise provĕḑute cu vadiul recerut încă se primesc.

Planul de edificare, preliminariul de spese şi condiţiunile de licitaţiune stau spre vedere publică în cancelaria comunală.

Reşinari, 5 Iuniu 1891.

Primaria comunală.

„MUNTEANA“ institut de credit şi păstrare, societate pe acţii în Ofenbaia.

Avis!

„Munteana“ societate de credit şi păstrare pe acţii în Ofenbaia primesce depuneri spre fructificare cu 6% interese.

Ofenbaia, în 16/28 Maiu, 1891.

[78[2—3 Direcţiunea.

O specialitate necomparabilă
între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă şi strĕinătate
este
apa minerală de
„Répát“

care în urma composiţiuei pré fericite a părţilor sale minerale şi a conţinutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare şi de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de „**Répát**“ sĕ întrebuinţéză ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului şi a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor şi a beşici etc. are un efect admirabil la secreţiunea udatului şi este recunoscut ca remediu salvator nepreţuibil.

Cel mai curat şi binefăcĕtoriu product natural

Ca borviz adecă beut cu vin

nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nicì o altă apă minerală a continentului.

Şampagnul apelor minerale.

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de „**Répát**“ nu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci şi ca pe un escelent medicament şi ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înţelept precum şi pentru copii spre întrebuinţarea ḑilnică cu cea mai mare căldură şi conscienţiositate.

Apa minerală de „**Répát**“ umplută în flacóne elegante de ½ şi ⅟₁ litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete şi veritabilă în Depoul subsemnatului de espediţiune în *Braşov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher şi tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima
Administraţiunea isvorului
Josef Görgy.

[27] 16—20

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 60 Sibiiu, Sâmbătă 1/13 Iuniu 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 31 Maiu, 1891.

Indată ce parlamentul unguresc s'a pus sĕ schimbe legea despre administraţiune şi a acceptat drept principiu conducĕtoriu întărirea statului naţional magiar, legea nu póte fi nici bună, nici corespundĕtóre, şi nu póte mulţămi nici pe magiarii cei cu principii mai sănĕtóse, decum sĕ mulţăméscă pe naţionalităţi.

Şi în Ungaria naţionalităţi, cari vor sĕ şi păstreze caracterul lor, sunt şi vor fi totdeuna, păn ce va esista statul ungar.

Procesul cu desnaţionalisarea merge atât de încet, este o lucrare atât de anevoiósă, încât trebue sĕ se sparie şi cei ce s'au cugetat la una ca acésta, că adecă le va succede a înmulţi elementul unguresc din celelalte elemente.

Cu tóte aceste desbaterile în parlament asupra acestei întrebări sĕ continuă şi unii vor sĕ resólve cestiunea naţionalităţilor prin întroducerea administraţiunei de stat, alţii vor ca oligarchia şi clicele din comitate sĕ facă acéstă ispravă.

Aristocraţii din Ardél s'au pus pe terenul din urmă.

Ei sciu fórte bine, cât de uşor le a succes a se face din minorităţi maiorităţi, sciu, că de ce arme s'au folosit, sciu cât de bine s'au aflat în situaţiunea lor, şi de aceea nu se pot împretini cu ideia, ca statul sĕ facă în viitoriu, aceea ce ei au făcut până acum.

Incă în Octobre anul trecut baronul Kemény Géza, deputatul Ighiului, a scris o broşură contra administraţiunei de stat şi cu o cale a eşit din partidul guvernamental. După el a urmat Horváth Gyula, acest gura satului al deputaţilor ardeleni şi înfiinţarea ḑiariului „Magyar Hirlap“ sĕ detoresce proiectului de lege pentru reforma administrativă, pe care Horváth Gyula şi tovarăşii lui 'l combat cu destulă tărie, dar păn acum cu puţine şanse de isbândă.

Ca o urmare naturală a păşirei acestor deputaţi sĕ privesce şi eşirea din partidul liberal al celorlalţi membri ai familiilor Kemény şi Zeyk, ale acelor familii, cari puţine cum sunt de vécuri stăpânesc în Ardél, de vécuri au fost în fruntea consiliului Albei de jos, de vécuri şi au ţinut posiţia de stăpâni preste acest comitat şi au împărţit rolele atât de minunat, încât ei erau nisce „crai mici“ în aceste ţinuturi, ei împart mandatele de deputaţi dietali, ori voesc alegĕtorii, ori nu, căci o voesc acésta solgăbirăi şi acestia sunt creaturile lor cu vice comitele cu tot, acestia au sĕ esecute voinţa mai marilor lor, ale acelora, cari le au pus în mână şi pânea şi cuţitul.

Indată ce ispràvile aceste are sĕ le facă guvernul, îndată ce din alt centru vor veni raḑele, cari influinţéză în o direcţiune ori alta, atunci nu vor mai afla în sluşbaşii comitatului nisce unelte servile, atunci e gata cu domnia şi cu omnipotenţa eserciata din vremi, făr ca sĕ fie responsabili de cele ce sĕ fac nici lui Dumneḑeu, decum la ómeni.

De aici e supĕrarea, de aici măhnirea, de aici eşirea din partidul guvernamental, de aici inspirată broşura baronului Kemény Géza şi de aici tot veninul, ce se varsă în colónele ḑiarelor kosuthiste.

Administraţiunea de aḑi nu e bună, strigă unisono întrégă presa, dar reforma propusă încă nu e bună. N'are statul sĕ facă aceea ce pot face clicele făr nici o rĕspundere, vadă'şi el de trebile lui, căci nu e destul de tare, ca sĕ rumpă cu naţionalităţile. Statul va trebuí sĕ-şi facă sémă cu postulatele lor, clicele au sĕ ḑică nu avem încredere în cutare şi cutare şi ele şi-au făcut până acum trebile cu mult mai bine, ca cum o va face statul.

Totul deci se învêrte asupra întrebărei, póte statul sĕ sdrobéscă pe naţionalităţi mai cu succes, decât singuraticele clice oligarchice. Clicele ḑic, că ele sunt mai chemate, deputaţii guvernului, ţin, că guvernul central o va face mai cu succes şi aici sunt secundaţi de contele Appony şi ar fi secundaţi de bună sémă şi de Grűnvald Béla, dacă nu s'ar fi si nucis, căci el sĕ privesce de părintele idei de desnaţionalisare al slovacilor.

Partidul kosuthistilor a luat lupta cu celelalte dóuĕ partide, cari spriginesc proiectul şi cu el vederile centralistilor şi chiar şi deputatul Mocsáry acel deputat, care mai anii trecuţi era decretat de nebun, între aplausele frenetice ale kosuthistilor a spuso în parlament, că naţionalităţile sĕ bucură de reformă, că le mulţămesce şi că cu mult mai bine sĕ vor simţi, ca aḑi, când sunt date pradă câtorva familii oligarchice! Sunt vederile aceste şi ale alegătorilor din Caransebeşiu nu scim, tot ce scim e, că Mocsáry s'a reabilitat în moment ce a pus mai pe sus de tóte întărirea statului magiar şi a idei de stat magiar, care trebue se conducă pe acésta la ori ce reformă şi constatat acest lucru, scim cu o cale multe de tóte din desbaterile ce se urméză pe năduful acesta şi va fi bine sĕ fim la tóte cu luarea aminte, căci aḑi mâne multe ne vor prinde bine şi nu vom învĕţa tot din păţania nóstră şi în dauna nóstră şi a demnităţi nóstre naţionale.

Revista politică.

Desbaterile din dieta ungară au luat un caracter de tot acut.

Stênga estremă pórtă o luptă vehementă contra proiectului de reformă administrativă. Guvernul e adus în mare perplesitate. Toţi membrii din stênga estremă sunt hotăriţi sĕ vorbéscă contra proiectului şi sĕ céră votisare la fie-care paragraf. In astfeliu de cas discusiunile nu s'ar mai termina. Ministrul Szapáry va fi necesitat sĕ céră disolvarea parlamentului şi sĕ escrie alegeri nóue.

Presa din Budapesta se şi ocupă cu acésta temă într'un mod de tot serios. Foile oposiţionale afirmă mereu, că contele Szapáry, care se laudă cu disolvarea, nu va avé curagiul sĕ o şi ducă la îndeplinire. Acésta mai întâiu din causă, că nu e sigur, dacă va mai căpĕta o maioritate, ca şi care e acum şi atunci va trebuí sĕ se retragă. Ţara va fi pusă în mare ferbere şi cine scie nu vor fi urmări şi mai grave.

Despre actuala activitate a camerei deputaţilor din România „Timpul“ face între altele următórele apreţieri:

Sesiunea actuală a camerei nu e aşa de banală, după cum s'ar fi putut crede şi după cum au înfăţişat'o unii din confraţi.

In adevĕr, în acéstă sesiune estraordinară, s'a votat creditul de 45 milióne pentru completarea fortificaţiilor, operă destul de însemnată pentru ţara nóstră.

Tot în acéstă sesiune, camera va avé sĕ ia în cercetare bugetul, care a fost alcătuit de guvernul generalului Manu şi care, după cum s'a spus, este o lucrare din cele mai meritorii. Acest buget echilibrat într'un mod cum nu mai fusese altul până acum, face onóre guvernului trecut şi în special dlui Ghermani, fostul ministru de finanţe.

Va veni apoi tariful vamal, pregătit tot de guvernul trecut şi care va inaugura o eră nóuă în relaţiunile nóstre economice şi comerciale cu strĕinătatea.

In fine, ca legi mai importante, ce va avé sĕ voteze camera în actuala ei sesiune, putem cita, deosebit de legea desfiinţărei tacsei de 5 la sută asupra lefilor funcţionarilor, care s'a votat deja în şedinţa din urmă, — deşi ar fi fost mai prudent a menţine reducţiunea ei la 2½ la sută — mai multe legi militare chemate a da o organisaţiune érăşi solidă armatei nóstre, a-i ridica nivelul şi a asigura mai bine decât până acum posiţiunea oficerilor.

De sigur adunarea va avea sĕ se ocupe chiar în acéstă sesiune estraordinară şi cu alte legi utile, printre care legea telegrafo-postală ar trebuí sĕ aibă precădere, fiind-că necesitatea ei e urgentă şi ea n'are nevoie de un lung studiu şi de mari desbateri ca alte legi mai importante, care sunt reservate camerei pentru sesiunea de tómnă.

Dl Lucien Mìllevoye, deputat al despărţĕmântului Somme (Francia), a adresat d lui Labouchére, membru al camerei comunelor, următórea scrisóre

Paris, 2 Iuniu 1891.

Domnule deputat!

O telegramă din Londra datată de la 31 Maiu şi publicată la 1 Iuniu de ḑiarul „Figaro“, îmi arată

FOIŢA.

Nu mai plângeţi!

(In memoria lui **Romul Parteniu Cosma**, rĕposat în 13/25 Maiu 1891.)

In odaea întristată ard lumini de céră 'n sfeşnic,
Ér un cleric din psaltire rar cetesce şi cucernic,
Căci pe catafalc un ânger dórme somn făr' de viéţă . . .
Stênşi sunt ochii-i . . . ca şi varul este albă alui faţă . . .
Intr'un colţ sdrobită geme „mama“ dup'al ei odor,
Şi într'altul „trei“ flori mândre varsă lacrime de sor,
Lângă ele „tatăl“ rece stă în mută nemişcare . . .
El sĕrmanul înc'ar plânge, dar durerea-i e prea mare!
Eată uşa ca de sine se deschide . . . o minune!
E un ânger celce întră, — drăgălaş de nu pot spune,
Lângă catafalc s'opresce, — cu ochiu lânced obosit
El privesce, lung privesce l'al seu frate adormit . . .
Deodat' stergêndu şi ochii plini de róuă cu pas lin
El s'apropie de „mamă“ ce sdrobită e de chin
Şi-apucându-o de mână o întrébă cu glas móle:
„Spune-mi mamă de ce Romul numai vrea ca sĕ se scóle?
„De ce ochii nu şi deschipe? Când 'l strig încet pe nume . . .
„De ce nu vrea sĕ-mi rĕspundă? Decând dórme, astă lume
„Mi se pare, că-i pustie! . . . Au s'a superat pe mine?
„Mam'aşi învĕţa pe mâne, dară singur nu îmi vine“!
Auḑindu-l supĕrată, 'l cuprinde cu a ei braţe,
Sărutări fără de numĕr ii depune pe-alui faţă,
Şi-i rĕspunde în sughiţe: „El nu dórme . . . . a murit!
„Singur mi-ai rĕmas acuma copilaşul meu iubit“! . .

*

Numai plângeţi, numai plângeţi, dup'apusul ingeraş,
Căci ferice el se află în cerescul nou locaş . . .
Şi că a sburat la ceriuri tuturor le pare rĕu!
Drag v'a fost preste mĕsură, dar mai drag lui Dḑeu!

Sibiiu, în 15/27 Maiu, 1891 Zante.

La mormêntul lui Romul Cosma.

Ca paserea ce plécă, plângênd în alte ţĕri,
Cu câmpuri mai frmóse şi cu mai dulce ceri,
Aşa ai plecat astăḑi, scumpul meu copil,
Lăsând în al meu suflet un vecinic suvenir.

Pe sinul meu ţinuta-i o viéţă ingerésca
Iubindu-te, cum numai o mamă póte sĕ iubéscă.
Ca ângerul Custode din sânta înălţime
Aşa'natale visuri veghiam eu lângă tine.
Şi nopţi întregi deştéptă, din sinu-mi cu iubire,
Făcutu-ţi-am un légăn de sântă fericire,
Şi nu aveai în lume un dor neîmplinit,
Şi nu era în lume ca tine de iubit.

Lăsata-i oh! şi lumea şi sinu meu de mumă,
In care desperarea şi dorul nu se curmă,
Şi ai sburat deaicea departe 'n alte ţeri
Cu câmpuri mai frumóse şi cu mai dulce ceri.

Dar mama ce sĕ facă, o Romul meu iubit,
Nu scii tu cât de tare în suflet mai sdrobit,
Nu scii, că n'am plăcere în lume sĕ trăesc
Şi că te strig zădarnic şi plâng şi me sdrobesc.

Oh! dormi frumos şi dulce, o h dormi copilul meu,
Căci mama se desmérdă plângênd la capul teu.
Şi pre mormênt ţ'a pune sĕ crescă flori frumóse:
Un dor fără de margini şi lacrime doióse.

Deci pasă dar iubite şi spune la 'naintaşi
A căror falnic nume tu însu-şi'l purtaşi,
Că'n aceste văi frumóse a divului Traian
Se află înc'un popol cu nume de Roman.

Topliţa, la 19 Maiu, 1891. *George Popescu* preot că adresaţi chiar în séra asta o interpelare guvernului asupra angagiamentelor sau asigurărilor date Italiei de către lordul Salisbury în 1887, sau de atunci încóce.

Nu sciu, în césul în care scriu, dacă s'a putut rĕspunde la întrebarea d-vóstră. Dar mĕ cred dator a vĕ aduce la cunoscinţă faptele următóre:

La sfêrşitul lui Ianuariu 1890, principele Napoleon, care şedea atunci la San Remo, me însciinţa printr'un amic, că doresce sĕ-mi comunice de urgenţă „lucruri interesante pentru siguranţa Franciei şi pacea Europei".

Mĕ dusei. Prinţul îmi spuse, că, în mai multe convorbiri avute cu regele Italiei, acest din urmă i-ar fi ḑis cuvintele acelea:

N'am nimic de temut pentru siguranţa cóstelor italiene. Am dela cabinetul Saint-James promisiunea formală, că flota englesă se va uni cu a mea, la cas întâmplător, ca se apere Italia împotriva ori-cărei operaţiuni maritime.

Principele Napoleon observându i, că acest angagiament implica din partea Angliei o aderare la tripla alianţă şi chiar un concurs ofensiv împotriva Franciei, fiind uşóre Italiei mijlócele de mobilisare, regele rĕspunse:

Intenţiunile mele sunt pacifice. Dar dacă rĕsboiul isbucnesce, sunt în adevĕr asigurat despre partea mărei şi mulţumită participărei flotei engleze voiu putea, cum spuiu, sĕ-mi mobilisez armata în siguranţă.

Dar, obiectà prinţul Napoleon fórte mişcat, nu puteţi avea tractat cu Anglia. Foreign-Ofice nu are tradiţiuni despre angagiamente pentru casuri aşa de îndepărtate şi nesigure.

Tractatele secrete sunt contrari constituţiunei englese.

Regele termină convorbirea cu cuvintele aceste:

Mai mult nu pot sĕ-ţi spun de cât atâta. Ceea ce pot sĕ afirm e, că guvernul engles şi cel italian au scimbat depeşi, cari conţin angagiamente precise şi am destulă încredere în cuvêntul scris al guvernului englez.

După ce mi-a făcut acésta gravă mărturisire, prinţul Napoleon se esprimă în termenii aceştia:

Am dorit sĕ însciinţez pe un membru al parlamentului frances, fiindcă trebue ca guvernul republicei se cunóscă lucrul acesta.

De asemenea se impune nevoia de a se lumina opiniunea publică în Anglia.

In punctul acesta eu nu am dreptul sĕ vorbesc, dar va sosi césul când vom gâsi mijlocul de a face lumină.

Mi-am îndeplinit întâia parte a datoriei mele: guvernul republicei a fost însciinţat.

Mórtea l'a luat pe principele Napoleon. Nu a putut sĕ-şi ducă mai departe planul, pe care şi-l făcuse. Desbaterile, cari se deschid aḑi în camera comunelor, nu'mi permit a nu da în public revelaţiunea ce mi s'a făcut şi care intereséză tot atât ţéra dvóstră ca şi a nóstră.

Cuvintele regelui Italiei impresionară adênc pe principele Napoleon,

In ultimele ḑile ale vieţii sale mărturisise lucru, despre care v'am vorbit mai multor pretini ai sĕi şi cari ca şi mine până aḑi au tăcut. Aḑi însĕ tăcerea nu le mai e impusă şi o datorie patriotică îi obligă a confirma o destăinuire, pe care v'o trimit sub garanţia onórei mele.

Primiţi, ve rog, dle deputat şi iubite coleg, asigurarea consideraţiunei mele celei mai distinse. etc.

Pe de altă parte d. Georges Poignant, fostul secretar al principelui Napoleon, confirmă într'o scrisóre ḑisele dnului Millevoye.

Cronice.

Brad, 25 Maiu v. 1891.

Cu bucurie ve fac cunoscut trei noutăţi petrecute în timpul din urmă în Brad.

Ele sunt de interes general pentru toţi românii şi de importanţă specială pentru Zarandenii de pe malurile Crişului alb. Sper deci, că le veţi face cunoscute publicului cetitoriu!

Prima este: începerea activităţii societăţii de credit şi economii „Crişana" înfiinţată, după-cum ve este cunoscut, în Brad şi constituită în adunarea generală din 19 Martiu a. c. Ridicarea acestei bance este a se atribui stăruinţei şi conlucrărei comune a românilor mai cu dare de mână din părţile nóstre.

Cred, că trece preste marginile unei corespondenţe a intra în amenuntele istoricului bancei „Crişana". Me mărginesc deci a aminti numai, că scopul ei măreţ este a scăpa pe bietul popor român de cămătarii fără milă şi a-i oferí şi sume mai mici în nĕcasuri şi nevoi cu percente moderate. Statutele societăţii s'au aprobat din partea tribunalului regiu din Deva, firma s'a înregistrat, ér părţile constitutive, acţiunile, à 50 fl. v. a. s'au sporit la suma de 220 şi numĕrul este în continuă crescere. Ratele à 2 fl. de acţiune pe lună incurg regulat, ba mulţi şi-au plătit părţile întregi, aşa că societatea în 20 Maiu (1 Iuniu), când şi a început operaţiunile financiare, dispunea de un capital de preste 3000 fl. v. a. din care cei lipsiţi, cari au cerut şi au oferit garanţa recerută de câte doi cavenţi, s'au şi putut împărtăşi.

Sperăm, că „Crişana" va avé un viitoriu strălucit. Acésta ni-o garantéză onestitatea şi soliditatea factorilor conducĕtori, lipsele ḑilnice, şi împregiurarea, că pe Valea Crişului alb nu se află o asemenea instituţiune.

Inainte deci cu Dumneḑeu! Nu pregete nici un român cu dare de mână a se face părtaş la acésta bancă cu menirea de a promova bunăstarea materială a poporului prin ajutarea împrumutată şi desceptarea simţului de economii şi cruţare!

A doua noutate este: adunarea representanţei gimnasiului român gr. or. din Brad, ţinută în 21 Maiu v. a. c. Acésta este unica unitate a Zarandului de odinióră.

Adunărei a premers celebrarea serviciului dḑeesc în biserica centrală din Brad.

La parăstasul ridicat pentru odichna sufletelor reposaţilor fundatori au oficiat protopresbiterii: Ioan Groza, al Halmagiului şi Vasile Damian al Zarandului şi diaconul Enea Joldea din Halmagiu.

Representanţa a fost bine cercetată, atât din partea membrilor Zarandului, cât şi celor hălmăgeni. Acésta interesare de aşeḑĕmintele nóstre culturale ne îndreptăţesce a crede, că causa nóstră culturală află tot mai mulţi apărători şi spriginitori. Dea Ceriul sĕ fie aşa, căci numai astfel putem spera, că în curênd va sosi timpul spre a face un pas mai departe în ridicarea gimnasiului din Brad, care este unicul institut mediu-cultural în părţile Crişului alb şi ale munţilor apuseni!

Representanţa şi-a început activitatea prin ridicare, dând astfel espresiune reverinţei sale faţă de memoria de curând reposatului fundator al gimnasiului Amos Frâncu, jude la tribunalul din Mişcolţ.

Au urmat apoi rapórtele. Din raportul presidiului-director resultă, că gimnasiul progreséză şi s'a arangiat aprópe întru tóte conform prescriselor legilor din vigóre. Impregiurarea acésta precum şi aceea, că numĕrul elevilor cresce, sfera, din care îşi au succrescenţa, se lăţesce până bine prin comitatele Aradului, Alba inferióră, Turda-Arieşiu şi Caraş-Severin, a servit representanţei spre bucurie şi convingere, că ridicarea acestui gimnasiu barem la 6 clase gimn. este o necesitate imperativă, care s'ar şi puté efeptuí îndată-ce starea financiară ar permite. Măritul consistoriu archidiecesan va sprigini şi în viitoriu causa acestui gimnasiu. Ar fi însĕ bine, dacă protopresbiteratele din giur s'ar entusiasma, aşa după cum au făcut odinióră cele ale Zarandului şi Halmagiului şi ar contribui o părticică din bunul lor material în favorul acestui gimnasiu, căci fii lor aici se desvóltă spiritualicesce. Desigur, că nu ar lipsi nici alţi mecenaţi şi astfel causa nóstră culturală şi mai repede ar înainta!

Surprinḑĕtor a fost raportul comitetului. In acesta s'a referat, că directorul de până acum, care conform statutului gimnasial, aprobat de ministrul Eötvős, a fost ppresbiterul tractului Zarandului şi-a dat dimisiunea. Acésta s'a primit şi representanţa a însărcinat corpul didactic a-şi alege director definitiv dintre profesorii ordinari definitivi. Conclusul s'a luat cu maioritate de voturi.

Referitoriu la fondul de pensiune, representanţa aderat cu însufleţire la fondul de pensiuni archidiecesan, votat în sesiunea sinodală ordinară din anul curgătoriu şi-a îndrumat corpul dididactic a întra în şirul membrilor acestui fond, care întrucât privesce gimnasiul din Brad, este de o deosebită importanţă. Se susţine cu drept cuvênt, că fondul de pensiuni archidiecesan, a delăturat o pedecă principală, care l reţinea în progresul seu.

S'a esprimat dorinţa ca la acest fond sĕ se priméscă şi învĕţătorii dela scóla normală din Brad, care este nedespărţită de gimnasiul din Brad. Se sperăm, că venerabilul consistoriu archidiecesan şi sinodul vor considera acésta dorinţa.

Representanţa s'a terminat alegêndu-se comitetul gimnasial si o comisiune pentru revisuirea raţiociniilor anuale şi controlarea epitropiei gimnasiale. S'au ales în aceste cei mai distinşi membri ai comitetelor ppresbiterale Zarand şi Halmagiu. Astfel suntem îndreptăţiţi a spera, că causa culturală în Zarand va face progresul corĕspunḑĕtoriu a spiritului timpului!

A treia noutate este: înfiinţarea despărţĕmêntului X al Asociaţiunei transilvane etc. în Zarand A fost timpul suprem, ca acesta sĕ esiste în realitate, nu în închipuire. Adunarea convocată, la însărcinarea comitetului central din Sibiiu, prin ppresb. V. Dămian, la 23 l. c a fost modest cercetată. A succes însĕ a sĕ constitui alegêndu-se diretorul şi comitetul recerut pentru a puté funcţiona alegêndu-se toţi dintre membrii ord. ai asociaţiunei provĕḑuţi deja cu diplomă.

Sperăm, că şi pe acest teren ne vom puté face datorinţa, numai în lături cu nepăsarea! Sĕ nu uite românul, că singură cultura naţională ne asigură esistenţa ca naţionalitate în acésta patrie şi că acésta cultură în desvoltarea ei este spriginită din resputeri prin Asociaţiunea transilvană. Lucrurile mari recer jertfe, ér românii zarandeni au dovedit deja prin înfinţarea gimnasiului din Brad, că sciu jertfi, când se tractéză de cultura lor naţională.

Cu prosperarea despărţĕmêntului X al Asociaţiunei transilvane în Zarand este împreunată respândirea literaturei şi culturei române în păturile poporului nostru din părţile mărginaşe ale Transilvaniei. Ajute atotputernicul ca zarandenii şi pe acest teren sĕ emuleze cu fraţii lor din celelalte părţi ale Transilvaniei căci cultura este viaţă.

P. O.

Budapesta, 28 Maiu, 1891.

(Starea economică în Europa. — Prospecte de recóltă escelentă în America. — Cele 7 puteri, şi a opta bancarii. — Alianţele europene. — Aponnyi şi Grünwald. — Beniamin Kállay şi intensivitatea alianţei cu Germania)

De cât ori-ce coniecturi politice pentru o ţéră económă mai importante sunt scirile, ce sosesc despre starea sĕmĕnăturilor. Economia bună ori rea, fiind la noi regulatorul binelui ori al reului, lumea încă de acuma din primăvéră este preocupată de recolta grâului, secărei şi a cucuruḑului

In regatul ungar grâul şi secara sĕmĕnate de tómnă au suferit mult din causa gerului; căci pămêntul astă tómnă s'a lucrat atât de bine, încât după grapă a rĕmas mânunţel ca cenuşa, fără de pic de bulgări. Astfeliu apoi sămĕnătura a suferit de ger, cu esceptinnea holdelor bine gunoiate, care conţinênd căldură mai multă, sămĕnăturile s'au conservat bine. Este un lucru caracteristic cu economia: Nui bine nici când pămêntul se lucră pré bine fără pic de bulgări, nici când se lucră bulgĕros, ci şi aici, ca în tóte, calea mijlocie este cea mai sigură: sĕ fie adecă şi ţernă şi bulgăraşi. Bulgării mânunţei adecă dau scut sămĕnţei în contra gerului. Sămĕnăturile sunt cam rari, pline de buriene; s'au ivit unii vermi, cari strică secara şi grâul.

In România încă nu stau mai bine sămĕnăturile ca la noi; rapiţa în România se ḑice, că ar fi perit cu totul.

In Germania prin multe locuri sunt şi mai slabe; economii nemţi holdele de sĕcară şi grâu în parte le-au arat, şi în locul lor au sĕmĕnat de primavéră.

In Francia sămĕnăturile din tómnă sunt slabe. Cele de primăvéră sĕ arată fórte bune. Consiliul de vamă a recomandat guvernului frances, ca vama după grâu sĕ se reduca la 3 franci.

In Germania încă s'a început o mişcare încontra vămilor urcate, cerênd vămi moderate.

Când ar veni numai 2—3 ani neroditori, politica agrariă prohibitivă ar cădé în Europa întrégă.

In Rusia primăverile se arată bune, însĕ cele din tómnă promit şi acolo puţin.

In Italia şi Britania-Mare grâul şi secara stau binişor. Din America vin sciri favoritóre despre sămĕnături.

In statele-unite timpul a fost fórte favorabil grânelor şi dacă şi de aci înainte vor progresá tot aşa de bine sămânăturile de grâne, recolta va trebui sĕ fie escelentă.

Până când bĕtrâna Europă, ca tóte bĕtrânele din lume, sufere de dinţi, de măsele, de mătrici în cap, mâni şi picióre, de fómete şi golăciune; şi nimic nu-i ajută, că tot mirosesce la praf de puşcă; America, ca o nevéstă tineră cresce, se desvóltă, se hrăneşte bine, se îmbracă cu pompă şi bunătăţi; suride şi glumesce; privesce ta lelea Europă cu ochi compătimitori, mirându-se de traiul cel duce, şi de povara cea grea, ce o supórtă.

Dar apoi, când fii Europei s'ar învălui în bătăi, când ar purta rĕsboiu, óre bĕtrâna nóstră cu inima ei slabă murire-ar, ori trăire-ar? şi cu cei răniţi cum şi-ar petrece ḑilele? Póte i-ar spăla şi lega la răni? Póte iar nutri cu mânile sale cele slăbănóge? Pe cei morţi póte i-ar învăli în giolgiuri şi îngropa în mormênt afund, ca cei morţi sĕ nu ducă cu sine şi pe cei rĕmaşi în viaţă!

Bine sĕ asceptăm numai de sus. De acolo vine timpul favoritoriu, carele grânelor rari le póte da ródă înḑĕcită. De acolo vine, ca tot suişul sĕ aibă coboriş; ca cei sumeţi sĕ se umiléscă; cei întrecători sĕ se ruşineze; cei pĕcătoşi sĕ se pedepséscă; ca cei greşiţi sĕ se îndrepte; ca cei mici sĕ nu piară, ci sĕ trăéscă, sĕ créscă şi sĕ se întăréscă; ca cei mincinoşi sĕ se topéscă, ca cei drepţi sĕ biruéscă!

In lumea birocraţiei diplomatice, întru-cât pot străbate ochii laici până acolo, vorba ar fi că deóre-ce alianţa întreită espiră cu finea anului viitoriu, — aşa dară sĕ se mai prelungéscă încă acéstă alianţă, ori sĕ se pună ad acta? Şi în acest cas din urmă, ce se isvoréscă, ce feliu de grupări nóuĕ între puteri?

Se póte observa atâta: că ţerile cu soldaţi mulţi au bani puţini, ţĕrile cu soldaţi puţini au bani mulţi. Că pelângă cele şepte puteri mari, mai este încă o putere mare ceea a banchierilor europeni. Acésta din urmă cu atât e mai tare, cu cât cele şepte sunt mai sleite, şi duc lipsă mai mare de bani.

Tăria acésta póte cresce din an în an, încât grupele financiare europene se ajungă a dictá sórtea Europei sĕrăcite, când husarii nostri ar strigá! hop, hop! ér băncarii din dos ar comanda: hep, hep! însĕ une ori vine şı mintea sĕracului. Statele sĕrăcite uşor ar putea ḑice: jupâni banchieri, n'avem de unde sĕ ve plătim camete acuma deo-camdată. Fiţi buni şi asceptaţi! Şi ori-cât de tare s'ar preface jupânii, că se miră, acésta ar fi un lucru natural. Şi ce e mai însemnat, jupânii n'ar avé nici pre cine improcesua, nici unde improcesua, nici cu cine esecutá. Aşa apoi ar trăi, cum ar trăi şi ţerile sĕrace, şi nici jupânii n'ar muri de fóme. Ori dacă ar vrea sĕ móră, noi nu i-am lăsa! Căci scim din esperienţă, câte lipse mai avem noi, şi cât de adeseori! Noi ne-am desvĕţat cu totului a trăi: fără credite ordinare şi estraordinare! Buni sunt banchierii până la un timp. Vine vreme, când nu sunt bani. Apoi éră sĕ mai îmbunătăţesc.

Dar ţeri, cari acuma cheltuiseră în toţi anii sute de milióne cu noirea tunurilor şi puscelor, nici nu pot avé bani adunaţi. Când tunurile şi puscile se vor învechi — atunci presupunĕnd, că nu se vor inventá machine şi mai diavolesci, presupunĕnd, că ministrii de finanţe vor fi cei mai cruţători, póte sĕ se adune şi bani gata. Dar acésta nu într'un an sau doi, ci în câteva decenii.

Ca neguţătorii cei isteţi, aşa şi diplomaţii din fire sunt fórte veseli, curagioşi. Cu cât le merge mai slab, cu atât arată, trebue sĕ arete mai mult curagiu şi veselie.

(Va urma.)

Regele Carol pentru monumentul lui Brătianu.

M. S. Regele României a adresat următórea scrisóre d-lui M. Cogălnicean, preşedintele comitetului pentru ridicarea monumentului lui Ioan C. Brătianu.

Scumpe d-le Cogălnicean!

Capela ce este a se clădi la Florica pe mormêntul lui Ioan Brătianu, cum şi monumentul ce i se va ridica în capitala României, printr'o subscripţiune publică. dovadă este, că ţéra nu uită pe cei ce au spriginit'o cu luminele şi patriotismul lor.

Şi fiind că dragostea patriei este sădită de Dumneḑeu în inima românului, sunt sigur, că naţiunea întrégă va lua parte la acest semn de recunoscinţă, ce se aduce unui mare patriot şi înţelept bărbat de stat, care o jumătate de véc a muncit fără preget la întărirea némului seu, şi care a slugit ţara şi tronul cu credinţă şi cu preţul vieţei sale, în îndelungate şi grele vremuri.

Dorinţa, de a rĕsplăti pe cei cari s'au jertfit binelui obştesc, 'mi umple sufletul de bucurie şi privesc ca o scumpă datoriă de a lua sub ocrotirea mea aducerea la îndeplinire cât mai neîntârḑiată a acestui gând, ce face onóre cugetărei şi simţirei omenesci.

Pentru acest sfêrşit pun la dispoziţia comitetului monumentului lui Ioan Brătianu suma de 25,000 de lei.

Nădăşduind, scumpe dle Cogălnicean, că veţi dobândi în curând însănĕtoşarea, ve renoesc espresiunea simţĕmintelor de stimă şi afecţie, ce ve păstrez.

Bucuresci, 24 Maiu, 1891.

Un lucru trist în scóla de cadeţi!

O veste fórte deprimătóre circulă prin Sibiiu: In ḑilele acestea s'au ţinut esamenele de pe semestrul al doilea la scóla de cadeţi de aici. Se afirmă, că profesorul de limba germână, un om mai mult bolnăvicios, a dat note rele elevilor români din cursul al III-lea şi al IV lea, numai pentru ca sĕ nu pótă trece esamenul. Faptul acesta se comentéză în chip şi feliuri: Unii ḑic, că e un fel de resbunare împreunată cu ură, ér alţii atribue faptul stărei sanitare a respectivului profesor. Ori cum ar fi însĕ, e lucru fórte trist şi credem, că se vor afla ómeni cu inimă, ca sĕ saneze rĕul.

De altfeliu fiind cestiunea de un caracter de tot delicat, o relevăm cu cea mai mare reservă. Promitem însĕ a ţiné în curent publicul cu acésta afacere.

Bolnăviciosul profesor, în urma unui concediu, plécă astăséră la cură.

Varietăţi.

* (Dar preaînalt.) Maj. Sa monarchul s'a îndurat prea graţios a dăruí din cassa Sa privată 150 fl. pe séma bisericei nóstre din Fizeş-Sân-Petru.

* (In memoria rĕposaţilor.) In memoria morţii neuitatului lor soţ şi tată au contribuit d-na vĕduvă Iohanna Moldovan şi d-na Iohanna Bădilă câte 10 fl. total 20 fl. la „fondul pentru regularea cimiteriului din suburbiul inferior".

* (Comiţi supremi.) Maj. Sa monarchul a denumit la propunerea ministrului de interne pe bar. Gabriel Apor de comite al comitatului Têrnava mare, ér pe cont. Paul Bethlen de comite al comitatului Bistriţa Năsĕud.

* (Donaţiune.) M. S. regele României a trimis d-lui Evlogie Georgieff o scrisóre fórte măgulitóre cu privire la donaţiunea celor 200.000 lei dăruiţi pentru stabilimentul studenţilor universitari; scrie „Timpul",

(Membrii de onóre.) Adunarea generală a reuniunei femeilor române din Arad şi provinciă a proclamat de membri onorari pe:

Escelenţia Sa părintele archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, Escelenţia Sa părintele archiepiscop şi metropolit gr. cat. Ioan Vancea, Prea sânţiile Lor părinţii episcopi: Ioan Meţian, Nicolau Popea, Mihail Pavel, Dr. Ioan Szabó şi Dr. Victor Mihaly; pre ilustri domni: Dr Alexandru Mocsony, Dr. Eugeniu Mocsony, Dr. Zeno Mocsony şi Dr. Iosif Gall; Prea cuvioşiile Lor părinţii archimandriţi: Ieroteiu Belesiu şi Dr. Ilarion Puşcariu; pre dnii membri ai academiei române: Vincenţiu Babeşiu şi Georgiu Bariţiu, pe dnul Ioan Popoviciu Deseanu advocat in Arad şi pe dnul Demetriu Bonciu notariu public în Arad.

* (Necrolog.) Ioanichiu Olariu, funcţionar reg. tribunale cu soţia sa Ecaterina, născută Orbonaş şi fii — Ioanichiu, Virgiliu şi Maria, — Alecsiu Olariu, advocat regnicolar cu soţia sa Lucreţia, născută Costa — în numele numeroşilor nepoţi — şi consângeni — cu inima înfrântă de durere aduc la cunoscinţă — cumcă scumpul şi prea iubitul lor părinte — socru şi moş **Alessie Olariu,** presbiter gr. or. din Gurasada — carele a servit la altariul Domnului preste 52 ani ca presbiter, a condus protopresbiteratul Iliei murĕşane preste 10 ani — şi-a dat nobilul seu suflet în mânile creatorului la 19/31 Maiu, 1891 la 11 óre din nópte — în etate de 71 ani.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale scumpului decedat sau aşeḑat spre eternă odicchnă în cimiteriul gr. or. din Gurasada la 21 Maiu (2 Iuniu) 1891 3 óre p. m. — Fie-i ţerîna uşóră şi amintirea eternă!

— Subscrisa redacţiune în numele seu şi al confraţilor de principiu cu inima cupriusă de adênc doliu şi de dureri sufletesci vestesce onor. inteligenţe şi poporului, român cumcă pré veneratul seu proprietariu şi întemeietoriu **Meletiu Dreghiciu,** protopopul emerit al tractului Timişórei, cavaler al ordului Francisc Iosif I. câştigat pentru meritele obţinute pe terenul bisericesc-scolar, după un morb greu şi îndelungat implorând dela Creatoriul viéţa şi prosperarea némului românesc în 23 Maiu (4 Iuniu) la óra 2 d. a. a. c. sa despărţit de cele pământesci dându-şi nobilul sĕu suflet în mâna Creatorului după o viaţă de 77 ani.

Ceremoniile funebrale pentru depunerea osămintelor pământene în cripta proprie din cimiterul oriental al cetăţii se vor sĕvêrşi conform ritului oriental ortodocs rom. în 25 Maiu (6 Iuniu) la óra 3 după améḑi la casa proprie în cetate.

Fiei ţĕrîna uşóră, memoria eternă!

Timişóra, în 23 Maiu, (4 Iuniu) 1891.

I. V. Barcianu,
prim colaborator.

P. Rotariu,
redactor.

* (Castelul Peleş.) Reparatiunile dela castelul Peleş, fiind aprópe terminate, Majestăţile Lor se vor instala la castel în primele ḑile a le sĕptĕmânei viitóre.

* (Monumentul I. Bratianu.) Până acuma se află deja subscrisă pentru monumentul lui I. C. Brătianu suma de 80.000 lei.

* (Inspecţiunile M. S. regelui român) Visita, pe care M. S. regele a făcut-o la regimentul de geniu, a fost cât se póte de interesantă şi de minuţiósă.

Sosind la 5 óre, M. S. a asistat la mânuirea armelor de către batalionul de geniu, care a făcut mai multe eserciţii.

După aceea M S. regele a visitat un pod de campanie de 75 metri, esecutat din diferite bucăţi, a asistat la umflarea unui balon şi a visitat o redută de campanie.

Apoi a visitat şanţurile de adăpost (sisteme germane şi fancese) şi a asistat la facerea unor asemenea şanţuri (în 20 de minute.)

S'a dat foc la fugoşi şi petarde aşeḑate împrejurul redutei. M. S. a asistat la întinderea unei linii telegrafice şi la esperienţa cu voleuri, care fură corĕspundenţe inimice.

A cetit telegramele primite cu porumbei voiagiori trămişi dela Buzeu, a visitat atelierul de fotografie, imprimăria, infirmeria, secţiile de gimnastică, de velocipedisti şi de scrimă.

La sîrşit a visitat tot localul şi M. S regele a mulţămit călduros ofiţerilor regimentului şi colonelului lor pentru perfecta ordine, pe care a gasit-o.

M. S. regele s'a retras încântat.

* La congresul postal internaţional din Viena, se ḑice, că delegatul României dl colonel Gorjan, directorul postelor şi telegrafelor din România, va propune pentru ḑiare timbre de câte 1 centimă, şi tot deodată va cere, ca sĕ se desfiinţeze tacsa de 2 cr., ce ia guvernul unguresc pentru ḑiarele ce vin din străinătate în Ungaria.

* (Jidanii în România.) „Timpul" aduce scirea că guvernul a luat serióse mĕsuri la fruntării, pentru a împedeca pe evreii din Rusia de a întra în ţară.

* (Incrucisătorul român „Elisabata". Din Pireu se telegrafiază, că regele Greciei şi cu principii, fii regelui, au visitat eri încrucişătorul român „Elisabeta" şi s'au întreţinut într'un mod fórte afabil cu oficerii vasului român.

Regele George a esprimat bucuria sa de a puté saluta pavilionul român în apele Greciei şi a poftit pe ofiţeri români la Atena, unde a dat un prânḑ la Curte în onórea lor. Membrii legaţiunei române au asistat la acest prânḑ, cu ocasiunea căruia regele Greciei a ridat un toast pentru M. S. regele Carol.

Dela Pireu încrucisătorul Elisabeta a plecat la Constantinopole.

* (La Palestina.) In Iaşi s'a ivit o mişcare printre jidovi, cu scopul de a emigra la Palestina, Pentru scopul acesta ḑice „Rom. Lloyd", s'a înfiinţat o reuniune, ai cărei membri se vor îngrijí pentru rĕspândirea acestei idei.

* (Nouĕ invenţiune de mori fără iaz) Cetim în „Gazeta Transilvaniei": Am comunicat la timpul seu, că dl Nicolae Rusanu, proprietariu în comuna Sâncel de lângă Blaşiu, este autoriul unei importante invenţiuni, care constă în construirea unui sistem de mori, ce se mână cu puterea apei dar fără a avea lipsă de iazuri, cari sunt împreunate cu atâtea spese şi pricinuiesc inundaţii mari Asupra acestei invenţiuni, dl Rusanu a obţinut patenta mai multor state; avantagiele invenţiunei le-am arătat mai pe larg cu acele ocasiuni. De rêndul acesta înregistrăm cu bucurie scirea, că d-lui Rusanu i-a şi succes a construi o móră pe rîul Têrnavei, în apropierea Crăciunelului (Karácsonfalva) la o distanţă numai de câteva minute de gara căii ferate Móra deja funcţiunéză; ea are o singură rótă, care pune în mişcare întreg mechanismului intern. Puterea motorică a acetei róte s'a constatat, că este identică cu puterea a 67 de cai şi prin urmare acéstă singură rótă, după cum ni se scrie, ar puté întórce 16 părechi de petri de măcinat.

* (Postal) Direcţiunea postală-telegrafică din loc escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Şomtelec (comit. Solnoc-Dobêca). Salariu 205 fl. Reflectanţii au a depune o cauţiune de 100 fl., şi a-şi adresa cererile în decurs de 3 sĕptămâni.

— Tot direcţiunea numită face cunoscut, că în l. c. n. la 9 óre a. m. se vor licita pachetele şi scrisorile, cari au rĕmas neridicate.

* (Moştenire grasă.) — Din Petersburg se scrie: Acum 10 ani Iosef Kusniţki, un bancher scăpătat din Lodz, emigră la San-Francisco, unde din nou işi constitue averea perdută. Dĕună-ḑi sosi la Varşovia scirea, că Kusniţki a murit lăsând în urma sa o avere de peste cinci milióne franci.

S'au presentat preste 275 de aspirani la acéstă moştenire. Câţi-va dintre ei au trimis la San Francisc pe advocatul Bartşowski.

* (Un cerb fătat de o vacă.) Un agricultor din Presans (Grisons, Elveţia), a avut ḑilele trecute o mare surprisă. Una din vacile sale a fătat un mic cerb, care abia născut a început se alerge prin grajd, se mânânce fên şi se bea lapte, întocmai ca un viţel de mai multe luni. Agricultorul în cestiune, dl Bataglia, a adus animalul la Cairo, unde îl arată lumei pe preţ de întrare de 10 bani. Tinĕrul cerb a fost cumpĕrat de societatea de istorie naturală din Grisons.

Bibliografic.

„*Budapesti látogatók lapja*", ḑiar, ce apare lunar cu ilustraţiuni în Budapesta în anul IV-lea în limba francesă, magia, germână şi română sub redacţiunea d-lui Szalay Mihály, publică între altele în Nr. 5 pro Maiu 1891 şi o prea interesantă monografie cu ilustraţiuni bine reuşită a vechiei, istoricei şi frumósei cetăţi a Braşovului. Credem, a face un serviciu cetitorilor nostri, dacă vom reproduce într'unul din Nri. viitori interesantul capital, ce pórtă titlul: „Priviri fugitive asupra relaţiunilor de economia naţională ale cetăţii Braşov", scris de dl Eugen Jekelius, al cărui cuprins merită a fi cunoscut în cercuri cât mai largi. Traducerea românéscă e destul de curgĕtóre şi netedă.

Dare de samă şi mulţămită publică.

Corpul învĕţătoresc dela scóla confesională gr. or. din Tilişca în urma ţinerei maialului tinerimei scolare la 5/17 Maiu a. c. vine prin acésta a'şi da următórea

Dare ḑe samă şi mulţămită publică:

Au întrat solviri benevole: . . 27 fl. 10
S'au spesat: 13
Rĕmâne venit curat . . . .

In suma de mai sus au binevoi torii domni şi dómne:

Dumitru Roman comerc. (Să Indrieş not. (Vale) 1 fl. 50 cr., merc., Costantin Oprén, Macsim, comis de boltă (Sibiiu), Pantilimon Banciu, primar, Stefan Millea not. Nicolae Iuga, comerciant, Ioan Iosef, preot, Petru Iuga, preot, Nicolae Roman, comerciant (Sĕlişte) Vasilie Aldea, cancelist (Sălişte), Const. Herţa, comptabil (Sĕlişte) câte 1 fl. v. a. Ioan Răchiţan, învĕţător (Galeş) 60 cr., Stefan Bratu, Mossora, student (Sĕlişte) Const. Herţa, student (Sĕlişte), Acsente Banciu, (Sĕlişte)., George Bratu, Ilie Floaş, comerciant, Savu Frecea, Vasilie Iuga, Niaga V. Iosof, preot. vĕd., Grévu, comis de boltă (Sĕlişte)., Ilariu B. Comşa (Sĕlişte)., Ghib. (Sĕlişte)., Rosca (Sĕlişte)., Dumitru Popa, com. de boltă (Sĕlişte)., Simonetti (Sĕlişte)., câte 50 cr. Pantilimon Bratu, Andreiu Floaş (Galeş) câte 40 cr. Maria Constantin Popa, Dionisie Iuga, Toma Mihaiu, Petru Rodén, Toma Stancă, Simion Gligor, Ioan Cziffra, (Sĕlişte), Comă (Sĕlişte) câte 30 cr. George Pleşe, (Rod)., Martin Bratu, Dumitru Stancă, Petru Stancă, câte 20 cr.

Priméscă toţi acesti d-ni şi d ne împreună cu onoratul public, cari au binevoit a ne onora cu presenţa d-lor, mulţămirile corpului învĕţătoresc.

Tot odată corpul învĕţătoresc îşi esprimă mulţămirile sale d-lor Dumitru Roman comerciant în Sĕlişte şi Ioan Lazar învĕţător pens. cari cu ocasiunea esposiţiei de vite din Tilişca, ţinută la 7 Maiu st. n. c. au bine voit a dona cel dintâiu 4 fl. v. a. şi al doilea 1 fl. v. a. pentru biblioteca scólei.

Tilişca, în 13/25 Maiu, 1891.

Pentru corpul învĕţătoresc.

Dumitru Iosof,
înv. şi cassar.

Deşi din mai multe părţi se vorbesce, că simţul religios şi moral decade, eu sunt în stare a demustra, ca românul şi acum pune fond mare pe religiune şi aceia o motivez cu următórele:

Biserica nóstră gr. or. din Cunţa înainte cu 5 ani o puteam numĕra între cele mai rĕmase în privinţa utensiilor, ornamentelor, odórĕlor şi cărţilor bisericesci, ce-a ce eu credeam cu greu a se aduce la stare mai bună, dar când e vorba de suflet şi de biserică românul chiar din oleiul din urmă încă concurge cu dinariul seu.

In anul 1887 s'au colectat pentru un rênd de vestminte bisericesci dela următorii: Ioan Florea 11 fl. Dumitru Lucaciu din Sĕlişte şi Isidor Jelea câte 5 fl. un paroch gr. or. 4 fl. Dumitru Radu, Ionichie Bâscă, învĕţător, Ioan Mărginén, Mirion Bâscă, Nicolae Albu şi Ilie Suciu câte 3 fl.

Gavrilă Bozan, Constantin Suciu, Eliseiu Savu, Iacob Turean, Simeon Muntén, Iov Turean, Precup Moga şi Partenie Mărginén câte 2 fl.

Vasilie Mărginén sen. Vasilie Mărginén jun. Moise Medrea, Iosif Bâscă, Vasilie Gelea, Savu Opincariu, Vasilie Muntén, Nicolae Opincariu, Simion Beju, Trifon Muntén, Achim Muntén, Filip Bâscă, Ioan Borzea, Ioan N. Ordean, Pavel Cutén, Ieroteniu Mercurén, Toma Mercurén, Erimie Drasovan câte 1 fl. Ioana Teodor Medrea 1 fl. 50 cr. Maria Isidor Turén 1 fl. 10 cr. Maria Şofron Vasiliu 1 fl. 10, Ioana Stefan Cuţén, Isidor Ioan Turén, Ana Bâscă, Rachila Óna, Aron Bozan câte 50 cr.

Suma întrégă 83 fl. 20 cr.

In anul 1889 s'au colectat pentru un policandru şi un felon, dela următorii: un paroch gr. or. 15 fl. D na Eugenia Preja, dl Micu, Dumitru Luciu din Selişte câte 5 fl. Mirion Bâscă 7 fl. Ioan Ordan jun. 5 fl. 80 cr. George Ioan Muntén 4 fl. 20 cr. Isidor Turén sen. 1 fl. 62 cr. Zacharie Delorén 2 fl. Nicolae Albu sen. Ioan Florea, Nicolae Mercurén, Constantin Suciu, Nicolae Opincariu, Macsim Moldovan, Ioan Mărginén, Precup Moga, Eroteni Mercurén, Teodor Medrea, Ioan Muntén, Dumitru Radu, Ioan Babeşiu, Ioan Turean, Gavrilă Bozan, Simeon Muntean, Filip Bască, Iacob Turean, Moise Medrea, Gerasim Mărginean, Dumitru Bozan, Nicolae Bozdog, Partenie Mărginean, Ioan Floca, Nicodin Candea‘ Vasilie Florea câte un 1 fl. Iosif Bâscă 1 fl. 5 cr. Eliseiu Savu, Ioan Mercurean, Şofron Văsin, Vasilie Mărginén, sen; Dănilă Bozan, Toma Ordean, Dănilă Ordean, Ioan Jelea, Vasilie Muntean, Toma Mercurean, Vasilie Mercurean, Achim Muntean, Iacob Bozan, Savin Bozan, Isidor Turean jun. Nicolae Şenchea, Maria Teiu Opincariu, Chirilă Novac, Vasilie Gelea, Stefan Ordean, Aron Bozan, Ioan Borza, Nicodin Turean, Ioan Ordean, sen. Simeon Beju, Filip Nemeşiu câte 50 de cr.

Toma Beju, Ioan Novac, Vasilie Mercurean câte 30 cr. Iacob Muntean, Isidor Lupu câte 20 cr.

Vasilie Nicóră şi Anna Bâscă câte 10 cr.

In fine învĕţătoriul Nicolae Stancu 2 fl. şi 2 icóne fórte frumóse în valóre 3 fl. 70 cr.

Paraschiva Filip Bâscă o pênzătură pe s-tul prestol în valóre 5 fl. 30 cr. şi o icónă în valóre 1 fl. 50 cr.

Eroteni Mercurean şi Iosif Bâscă câte o icónă în valóre câte 1 fl. 30 cr.

Ioan Ordean o icónă în valóre 1 fl. 40 cr.

Un paroch gr. or. o proscomidie în ram şi sticlă şi 3 icóne în valóre 4 fl.

Suma 107 fl. 17 cr.

In anul 1890 s'a cumpărat o evangelie în preţ de 18 fl. v. a. de Ignat Cimhendea din Şugag.

Ioan Ordean jun a solvit 4 fl. pentru de a se cumpăra un liturgieriu, însĕ fiind că nu sunt tipărite se păstréză banii la epitropia parochială.

Suma 22 fl. v. a. din anul 1890.

Ér suma întrégă, ce s'a colectat în ambe rênduri cu totul 212 fl. 37 cr. dóuĕsute doispre-ḑece fl. 37 cr.

Cunţa, 7 Maiu, 1891.

Ioan Petraşcu,
paroch greco-oriental.

Loterie.

Mercuri, în 10 Iuniu.

Brünn: **44 83 63 38 88**

Nr. 87. [77] 3—3

CONCURS.

La scólele medii române greco-orientale din Braşov sunt a se ocupá următórele posturi:

1. un post de profesor gimnasial cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba magiară şi germână;

2. un post de profesor gimnasial cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba magiară şi română, sau latină;

3. un post de profesor la scóla nóstră reală şi comercială cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba germână şi română;

4. un post de profesor la scóla nóstră reală şi comercială cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba francesă şi magiară, sau română;

5. un post de profesor de desemnul liber la scólele nóstre medii.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la 15 Iuniu 1891 stil. vechiu.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor către subscrisa Eforiă scolară instruite cu documentele:

a) că sunt români şi de religiune greco orientali;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii, cât şi în relaţiunile civile;

c) că sunt de constituţiune firmă şi deplin sănĕtoşi;

d) concurenţii de sub 1, 2, 3, 4 sĕ documenteze, că au cualificaţiunea prescrisă de legea de instrucţiune art. XXX din 1883 §§. 29, 30, 61 şi 62;

e) Concurenţii la postul de sub. 5 se documenteze, că au cualificaţiunea

pentru postul de profesor

scólele medii, sau se

au absolvat o scólă

tat cu succes cur-

e specialitate, spre a şi puté câştiga cualificaţiunea recerută pentru acest post.

Se vor preferí acei petenţi, cari vor avé cualificaţiunea şi pentru gimnastică.

Emolumentele împreunate cu posturile de sub 1, 2, 3, 4 sunt:

Până la obţinerea decretului de profesor ordinar (conform cu §. 30 din legea de instrucţiune din anul 1883) salariul anual de 800 fl. v. a., ér după denumirea de profesor ordinar salariul anual de 900 fl. v. a., cuincuenal de 50 fl. v. a., care se repetéză de cinci ori, 130 fl. v. a., relut de cuartir cu drept de înaintare la relutul de cuartir de 170 fl. v. a. pe an, şi drept de pensiune conform statutelor.

Profesorul de sub 5 va avé a propune 12 óre pe sĕptĕmână şi va primí salariu anual de 620 fl. v. a.

Concurenţii vor declara în petiţiunile lor, că se vor supune legilor nóstre bisericesci şi scolare, precum şi normativelor şi disposiţiunilor speciale ale acestor institute, ce sunt în vigóre, sau se vor face în decursul timpurilor.

Braşov, 26 Aprile, 1891.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕs.

Nr. 1090. [79] 2—3

Publicaţiune.

Devenind comuna Rĕşinari în dreptul de a şi edifica **o baie pentru scăldat pe teritoriul acestei comune** — prin acésta se escrie licitaţiune publică minuendă pentru edificarea acelei scalde.

Licitaţiunea se va ţiné la **21 Iuniu a. c. st. n. la órele 3 p.m.** în cancelaria primăriei comunale.

Preţul esclamărei este 4622 fl. v. a.

Licitanţii vor avé a depune un vadiu de 5% din preţul strigărei, pe care minus oferintele va avé a-l întregí la 10% a sumei oferite.

Oferte scrise provĕḑute cu vadiul recerut încă se primesc.

Planul de edificare, preliminariul de spese şi condiţiunile de licitaţiune stau spre vedere publică în cancelaria comunală.

Rĕşinari, 5 Iuniu 1891.

Primaria comunală.

„MUNTEANA“ institut de credit şi păstrare, societate pe acţii în Ofenbaia.

Avis!

„Munteana“ societate de credit şi păstrare pe acţii în Ofenbaia primesce depuneri spre fructificare cu 6% interese.

Ofenbaia, în 16/28 Maiu, 1891.

[78[3—3 Direcţiunea.

O specialitate necomparabilă
între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă şi strĕinătate
este
apa minerală de
„Répát“

care în urma composiţiuei pré fericite a părţilor sale minerale şi a conţinutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare şi de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de **„Répát“** sĕ întrebuinţéză ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului şi a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor şi a beşici etc. are un efect admirabil la secreţiunea udatului şi este recunoscut ca remediu salvator nepreţuibil.

☞ Cel mai curat şi binefăcĕtoriu product natural ☜

☞ **Ca borviz adecă beut cu vin** ☜

nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nicì o altă apă minerală a continentului.

☞ Şampagnul apelor minerale. ☜

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de **„Répát“** uu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci şi ca pe un escelent medicament şi ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înţelept precum şi pentru copii spre întrebuinţarea ḑilnică cu cea mai mare căldură şi conscienţiositate.

Apa minerală de **„Répát“** umplută în flacóne elegante de 1/2 şi 1/1 litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete şi veritabilă în Depoul subsemnatului de espediţiune în *Braşov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher şi tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima
Administraţiunea isvorului
Josef Görgy.

[27] 17—20

onsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 61 Sibiiu, Marți 4/16 Iuniu 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 31 Maiu, 1891.

Desvoltarea lucrurilor înlăuntrul statului nostru și caracterul lor grav a fost causa, că mai mult timp aceste lucruri au format substratul de căpetenie în aprețierile fóiei nóstre.

In afară se pregătesc însĕ lucruri și mai grave și datorința de publiciști nu ne permite a trece preste ele la ordinea ḑilei.

Ne aflăm în ajunul reîncheerei așa numitei a alianței triple, despre care ne am dedat a susținé, că singură este în stare a manținé balanța ecuilibrului europén întru desvoltarea pacinică a popórelor.

Acesta este un moment de cea mai mare însemnătate, căci de el se înlănțuesce viitoriul statelor europene și dela el condiționéză, dacă harta Europei va presenta și în viitoriu tot colorile, care aḑi indică țĕrmurirea diferitelor state.

Un rĕsboiu, care sĕ schimbe fața lucrurilor în Europa, nimenea nu-l doresce, nu-l doresc nici chiar aceia, cari ar puté judeca mai dinainte sorți de isbândă pe partea lor.

Grozăviile rĕsboiului și durerile lui s'au simțit și în vechime, cu atât mai tare se simțesc ele astăḑi, când omenimea avêntată pe pedestalul progresului nu și-a uitat a inventa cele mai perfecte instrumente pentru nimicirea omenimei și tot odată cele mai draconice mișlóce pentru surparea statelor.

Dar rĕsboiul în cele din urmă va trebui sĕ urmeze, impregiurările fortéză apropierea lui și cu cât acésta va întârḑia, cu atât desastrele lui vor fi mai dureróse.

Vor fi mai dureróse, căci popórele sĕrăcesc și sĕrăcind ele, scade moralul dragostei, ura de rasă cuprinde tot mai mare teren, dorul de resbunare nu mai are margini, el se opresce numai când sabia trece preste capul plecat și când calul calcă prin sânge până la cheșiță.

Pe de altă parte constelațiunea actuală a Europei e așa de încurcată, încât reflecsul tunului, ce va isbucni în Rusia, se va auḑi în întrégă Europa.

Nu e mirare dar, că tóte statele europene sunt în continuă agitațiune și mișcare și în continu varsă bani din visteria lor și de pe spatele popórelor pentru a se înarma din tălpi până în crescet.

Astăḑi, mai mult ca în vechime, se validitéză dogma politică: *si vis pacem, para bellum.*

Și efectul acestei dogme se observă mai cu sémă și la puterile centrale și se observă acuma în ajunul încheerei alianței triple.

Germania a făcut începutul prin votarea de noue credite pe séma miliției, carea trebue sporită.

Monarchia nóstră nu puté rĕmâné înapoi. Scirile cele mai próspete din Viena ne și anunță, că bugetul ministrului de rĕsboiu va fi considerabil sporit atât la ordinare, cât și la estraordinare.

Nu noi vom fi, care sĕ ne ridicăm glasul împotriva întărirei forțelor armate, nu noi vom fi, care sĕ ne încercăm a pune pedeci politicei, ce se urméză.

Ne permitem însĕ întrebarea:

Până când...?

Până când bugetul ministrului de rĕsboiu sĕ se tot sporéscă, până când dările sĕ se urce, ér pe séma cetățenilor, ai căror umeri suport tóte greutățile nu se face nici o înlesnire de traiu mai ticnit și nu se caută isvóră de câstig.

Italia, e drept, la început împintenată de Bismarck, încă a făcut mare risipă de bani, bugetul armatei a fost urcat, a fost urcat bugetul marinei, dar aceste continue urcări au avut drept urmare un deficit, pentru care aḑi se vede necesitat însuși regele sĕ contribue pentru ușurarea lui.

Mai mult, lucrurile au luat un caracter și mai acut.

Drept urmare a deficitului italian, a căḑut jertfă ministrul de finanțe, a căḑut jertfă chiar puternicul Crispi, carele, vĕḑĕnd maioritatea dela ultimele alegeri, a imitat pe Bismarck, strigênd cu îngâmfare: „Acuma numai de Dumneḑeu me mai tem“.

Și acel Crispi puternic a trebuit sĕ se retragă, a trebuit sĕ facă loc unor bărbați mai concilianți ca el, cari guvernéză cu maioritatea lui Crispi.

Și acum în ajunul încheerei triplei alianțe lucrurile în Italia au luat un caracter de tot acut. Radicalii, cari sunt adevĕrata espresiune a poporului, protestéză energic contra încheierei triplei alianțe.

Ei vor sĕ arangeze meetinguri, vor sĕ pună tótă Italia în mișcare, ca se protesteze contra unui act, care éră ar aduce sarcini nesuportabile asupra poporului și ar înăspri și mai mult relațiunile cu poporul frate, cu francesii, cari i-au întrunit într'un stat atât de frumos și atât de puternic.

La noi încă n'a căḑut nici un ministru jertfă politicei esterne, budgetele póte se vor vota și cetățenii vor avé sĕ contribue.

Dar érăși repetăm: Până când?

Pe sama bisericilor și a scólelor nu se găsesc bani, ori și dacă se găsesc ei se folosesc spre scopuri draconice, nu însĕ pentru adeveratele scopuri, ce le reclamă timpul nostru înaintat.

In lăuntrul monarchiei domnesce cea mai mare neliniste. Concordia, care ar trebui sĕ înlănțuéscă voința diferitelor popóre, e nimicită prin șovinismul hegemonist magiar și germân.

Și până când discordia, și frecările vor domni, până când nu se urméză adevĕrata dogmă pentru întărirea statului, până atunci în zădar se votéză bugetele sporite ale ministrului de resbel, în zădar se înarméză statul din tălpi până în crestet, căci lipsesce basa adevĕrată și solidă, lipsesce bunaînțelegere și iubirea frățéscă între popóre, care singură e în stare sĕ opună resistență dușmanilor din afară.

Ar fi bine ca principiul: *Si vis pacem, para bellum* sĕ se schimbe cu privire la ralațiunile interne ale monarchiei nóstre în: *Si vis pacem, para pacem,* ér după ce pacea va fi odată stabilită, cu speranță în Dumneḑeu și cu credință în forțele nóstre ne putem pregăti și pentru rĕsboiu, dacă va cere trebuința sĕ ne resboim.

Revista politică.

Importanta revistă politică literară „Das Zwanzigste Iahrhundert“ (Secolul al dóuĕ-ḑecilea) din Berlin, a publicat dĕunăḑi sub titlul „Cestiunea română“ un lung articol, în care se ocupă cu multă cunoscință și competință de situația creată românilor din Ungaria și Transilvania.

Revista germană începe spunênd, că fórte puțin s'a vorbit până acum în vestul Europei despre acéstă cestiune, care până aḑi n'a jucat, așa ḑicênd nici un rol în politica generală. Ea era privită ca o afacere internă austro-ungară, și n'a preocupat de loc spiritele dincolo de stâlpii negri-galbeni de la frontieră, pentru că clica ungaro semită, în mânile căreia se află presa austro-ungară, și-a dat tótă silința ca sfera și însemnătatea acestei cestiuni sĕ nu ajungă la cunoscința lumei de dincolo de cercurile direct interesate.

Cestiunea română însĕ, ca tóte cestiunile mari politice, cari se pun la sfârșitul vécului al 19 lea, nu póte se nu intereseze, mai curênd sau mai târḑiu lumea politică.

Revista germană esplică publicului seu însemnătatea și rolul elementului românesc in orientul Europei. Ea face apoi istoricul luptelor purtate de românii din Ungaria și Transilvania pentru egala lor îndreptățire cu celelalte naționalități in țara poliglotă, in care ei sunt băștinași.

Peripețiile acestor lupte și puținul lor resultat în fața brutalității celor ce dețin puterea în regatul Ungariei, sunt espuse cu desăvêrșită cunoștință de causă. Tendințele și mijlócele de ma[illegible]risare, indestul cunoscute cetitorilor nostri, s[illegible]erate, după cum merită.

FOIȚA.

Scăderile nemțesci ale sasilor transilvani,

de

Karl Bleibtreu.

Foiletând într'una din ḑilele trecute prin „Kronstädter Adressen Kalender auf das Jahr 1891“ redigeat de Franz Obert, am descoperit sub titlul de mai sus un articol interesant și fórte instructiv, care merită din tóte punctele de vedere sĕ fiă cunoscut și de publicul român.

Vom reproduce deci la locul acesta părțile mai esențiale și mai caracteristice ale amintitului articol în traducere fidelă, fără de nici un comentar.

„Óspeții, — ḑice bine cunoscutul și aprețiatul autor al articolului, dl Karl Bleibtreu — care traverséză în sbor țéra, venind din incidentul unei anumite serbări, vĕd mai adesea lucrurile în lumină prea frumósă. Cum sĕ se și pótă lua acésta în nume de rĕu unui călĕtoriu naiv! El vrea sĕ-și petrécă, e primit cu ospitalitate cuvenită și crede apoi că nu-și póte arĕta recunoscința sa, decât prin laude esagerate,

Din contră, eu me aflu într'o posițiune cu totul particulară. Eu am desecat apróne până la desgust înaintea de acésta cu câțiva ani, într'o serie de articoli partea politică și istorică a întregei cestiuni a sasilor din Transilvania, am scris pe larg în foi ilustrate despre natura, architectura, anticitățile țĕrei. Nu mi-ar rĕmâné deci pre lângă tótă bunăvoința nimic de resolvit. Me voiu încerca însĕ cu tóte acestea a desvăli o nóuă lature a obiectului vechiu, cu obiectivitate nemțéscă și nepărtinire, luând în considerare și punctul de plecare al contrarilor și pentru variațiune a pune odată în evidență în loc de lăudături fanatice și părțile umbróse ale sașilor“.

„De câtva timp a apărut o carte „Transilvania, țéră și ómeni, de R. Bergner“ care din partea foilor germane a fost lăudată cu o naivă necunoscință a relațiunilor, ca un op epocal și determinant despre Transilvania, ér de către foile austriace criticat pentru „păreri pripite și cutezate“ și de către sași citat numai cu despreț. Sașii, veḑi Dómne, sunt un poporaș fórte iritabil și ei consideră ori-ce îndoélă în instituțiunile lor infalibile și în caracterul lor perfect ca crimă de lesa maiestate. Ce e drept, cartea dlui Bergner e în faptă de așa, ca sĕ rănéscă în modul cel mai simțit orgoliul nemților transilvani, de órece icóna, ce o a desvălit el, pare a fi prea mult esagerată“.

„Avem despre demnitatea publicistiei o părere cu mult mai înaltă, decât sĕ iubim lauda sau blamul unilateral“.

Aci autorul articolului se încercă a combate cu argumente nu tocmai fericite cele ce a scris dl R. Bergner despre sistemul cu doi copii, despre lașitatea și sgârcenia sașilor.

Apoi continuă:

„Amarul cuvênt însĕ trebue esprimat:

„Acea „sgârcenie“, acea lipsă de generositate, care de către unguri e declarată împreună cu recele egoism de semnul caracteristic principal al sasului, e aci productul firesc al unei dispoșițiuni de caracter general. Dacă dl Bergner, ne avênd relațiuni și legături însemnate, a ajuns în Sachsenland și a trebuit sĕ remână, precum o sciu positiv, fără ori-ce contact cu vreuna din persónele datătóre de ton; dacă prin urmare a avut causă a se plânge de reserva rigidă și puțina amabilitate a sașilor, va trebui pe deoparte sĕ se mire cineva, cum un turist după o scurtă petrecere, căruia i-a lipsit ori-ce ocasiune a face o privire intimă în relațiunile săsesci, are cutezarea a emite un șir întreg de păreri apodictice, asupra unor ómeni, pe care d'abia îi cunoscea numai superficial. De altă parte, vina pentru acésta aprețiare nefavorabilă cade asupra sașilor înșiși. Trebue sĕ se simtă recunoscĕtori față cu un scriitoriu din imperiul german, care a intreprins o călătorie dificilă, cu scop de a cunósce țéra și pe ómeni. Prea înțelepții domni din Sibiiu își vor fi cugetat: Ce mai caută și acesta? Numai un scriitoriu! Dacă dl Bergner

Secolul al dóuĕ-ḑecilea urméză apoi astfel:

După convingerea nóstră, dorinţa istorică a timpului nostru este, că grupurile inrudite de popóre, cari au fost despărţite de confraţii lor, caută cu o putere iresistibilă sĕ se unésca intr'o legătură naţională nedespărţită cu acestea şi că in statele naţionale e o dorinţă puternică pentru câştigarea părţilor, unde se află confraţi de ai lor. Ivirea cestiunei române ne dă o dovadă vie şi ne intăresce teoria nóstră, că o linişte politică relativă in Europa numai atunci va fi resolvată pe deplin, când se vor delătura neinţelegerile, ce esistă incă intre formaţiunile de state şi despărţirea, ce este intre grupurile de popórĕ naţionale, cari odinióră au fost unite împreună. Numai atunci, — trecênd cu vederea asupra pretenţiunilor cestiunei naţionale din alte puncte ale continentului nostru, dacă in peninsula balcanică şi in sud-ostul Europei, socotit fiind aici şi Austro Ungaria, formaţiunile actuale in parte nenaturale se vor desface in state naţionale, cari ar puté sĕ rămână chiar cu tradiţiunea, ca dóuĕ sau mai nulte state se fie unite sub un sceptru cu autonomia administraţiunei şi a legislaţiunei, — numai atunci nu va mai fi cestiune orientală in Europa. După părerea nóstră şi cestiunea română va fi numai atunci resolvată, dacă Ardélul, Bucovina şi Basarabia sudică, unita cu regatul României, va forma statul nuţional român al viitorului.

Şi până atunci însĕ revista germană crede, că o resolvare cât mai grabnică a cestiunei române în marginile monarchiei austro-ungare se impune. Ceea ce cer românii din Ungaria nu e de loc greu de înţeles, nici de împlinit. Ei nu doresc decât ceea ce se póte acorda şi ungurii vor fi până în cele din urmă şi siliţi sĕ le acórde pentru că „milione de ómeni nu se sdrobesc.

Revista germană mai stăruesce în sfêrşit asupra importanţei pe care cabinetul din Viena, dacă vrea se ţină lipită România de alianţa întreită trebue s'o dea cestiunei române. Bărbaţii politici din România ḑice ea, vor primi cu mulţămire ori ce îmbunătăţire a sórtei connaţionalilor lor din Ungaria şi Transilvania. Altfel însĕ alipirea de alianţa întreită le va fi grea.

Secolul al 20-lea termină ḑicênd:

„Românii pot fi încredinţaţii că toţi acei ómeni politici ai Germaniei, cari au înţeles primejdia europénă dela rĕsărit şi vĕd, că numai pe basa unei transformări strict naţionale a statelor din mijlocul şi din sudul Europei póte ca sĕ se înfiinţeze adevĕratul bulevard de popórĕ pentru apĕrarea cu succes a ori cărui atac în potriva culturei şi moralităţii europene din vest şi vor urma cu atenţiune, cu interes şi gata de a da ajutor nisuinţelo lor. Şi dacà cererile lor îndreptăţite se vor zădărnici din causa nepriceperei sau lipsei de voinţă a factorilor dătători de mĕsură în conducerea actuală a politicei din centrul Europei chiar şi dacă aceste pretenţiuni nu vor părăsi nici terenul unei mĕsuri raţionale nici marginile legilor esistente — atunci se va accelera procesul de decădere şi de formaţiuni nóue, cari sunt prevestite în cărţile istoriei timpurilor şi cestiunea română se va resolva în alt mod de sigur că mai bine venit românilor. Fiindcă nici când nu s'a întêmplat ca probleme sĕnătóse şi cu viitor, istorice şi politice sĕ se fi zădărnicit şi zdrobit de capetele góle ale breslelor de diplomaţi.

„Corĕspundenţa politică“ publică o scrisóre din Bucuresci, c[illegible]probă votarea întregii sume necesare pentru [illegible]ina şi a arma fortificaţiile. Acéstă sumă va fi repartisată pe 3 ani, dar ea va permite sĕ se facă totalitatea comandelor şi sĕ evite perderile, cari provin din scumpirea anuală a acestui material. Ar fi fost de dorit ca sĕ se fi lucrat ast-fel încă dela început.

Srisórea insistă asupra caracterului defensiv al fortificaţiilor. Sistemul de apărare al ţĕrei face parte din politica naţională pe care tóte guvernele din politica naţională, pe care tóte guvernele din ori şi ce partid, o urméză.

Caracterul constant al acestei politici, la care tind silinţele liberalilor-conservatori, este posibil de obţinut, mulţămită stabilirii dinastiei.

Priviri fugitive asupra relaţiunilor de economia naţională ale cetăţii Braşov

de

Eugen Jekelius.

După „Gazette des Etrangers“:

Conform recensementului statistic din 1885 acea parte a poporaţiunei comitatului Braşovului, ce era aplicată la profesiuni s'a evaluat la 9.20% a întregei poporaţiuni şi comitatul acesta după capitală a fost recunoscut ca relativ cel mai industrios din tótă ţéra.

Acésta are a o mulţămi comitatul Braşovului, sau pentru ca sĕ ne folosim de numirea veche provincială pregnantă şi mai general cunoscută de ţară Bârsei, localităţii sale principale, cetăţii Braşovului, unde deja în primii ani ai esistenţei sale, favorisată anume pentru acele timpuri prin escelenta sa posiţiune geografică, a început a'si mişca aripele o zelósă activitate în ale comerciului şi ale profesiunilor.

Cavalerilor germani, cărora regele Andreiu II. li-a fost dat în posesiune pe timp prea scurt ţara Bârsei, la începutul secolului al 13-lea le era permis sĕ esporteze sare pe fluviul Oltului şi în schimb a aduce alte mărfuri în ţară. Aşadară încă de mult din vechime datéză relaţiunile comerciale ale braşovenilor. Situat la partea estremă a ţerilor apusene şi în mijlocită apropiere a Orientului despărţit de principatele dunărene prin înaltele piscuri ale catenei sudice a Alpilor transilvani şi reunite de altă parte în mod comod prin mai multe pasuri practicabile, Braşovul trebuea sĕ se desvólte într'un emporiu al reporturilor comerciale şi al activităţii profesioniste, unindu-se la situaţiunea lui geografică favorabilă, puternicul impuls al colonistilor germâni pentru cultivarea profesiunilor. Firesce că, însemnătatea Braşovului în acésta privinţă a început a decresce din momentul, când comerciul oriental, folosindu-se de calea pe apă, a luat o altă direcţiune; îşi păstra însĕ cu tóte acestea o importanţă particulară pentru esportul articolelor industriei unguresci în România de astăḑi şi în Bulgaria până în present.

Ce însemnătate au productele industriei transilvane şi anume ale Braşovului pană în ḑiua de astăḑi în România şi partea nord-ostică a Bulgariei, se vede şi din aceea, că terminul „marfă de braşovenie“ a devenit un termin technic al terminologiei comerciale şi că în România esistă numĕróse bolte, firesce acuma mai puţine ca mai nainte, care se ocupa cu preferenţă cu vênḑarea de articole din Braşov, cunoscutu sub numirea de „braşovenie“. Chiar statistica oficială română are notat la capitlul comerciului de transit între cele 25 rubrici ale sale una de cuprinsul: aşa numit marfă de „Braşov“.

Aşa s'a întâmplat ca Braşovul se ajungă a fi cel mai important oraş comercial şi industrial al Transilvaneii.

O deosebită invioşare a relaţiunilor comerciale a adus cu sine primirea Braşovului în reţéua căilor ferate cum şi juncţiunea pe la Predél, prin ceea ce sa făcut posibil esportul spre vest de producte ale ţĕrei şi anume producte de lemn, precum şi esportul de articole de industrie de tot soiul în mĕsură mai mare spre Orientul apropiat şi de a importa de acolo producte agricole, lâna s. a. Din fatalitate a devenit în acésta privinţă situaţiunea dela 1886 încóce cât se póte de posomorîtă, de órece de atunci încóce monarchia Austro-Ungară se află în rĕsboiu vammal cu România. Nu aci însĕ e locul a tracta despre acésta cestiune, noi voim a espune aici pe scurt numai situaţiunea economică a Braşovului.

După recensementul din urmă din 1890 au aparţinut din întrégă poporaţiune de 30.802 clasei comercianţilor 482 persóne (între care 175 de sine stătători, 224 calfe, 83 învĕţăcei.) Din comerciu trăesc cu totul 1.141 persóne sau 3.7% a întregei poporaţiuni. Profesionisti s'au aflat 3.581 între cari 1.193 de sine stătători, 1.486 calfe, 902, învĕţăcei Profesiunile hrănesc cu totul 8.494 persóne = 27.6% din întréga poporaţiune. Din acestea erau 610 lucrători de fabrice cu 212 membri de familie, ḑileri 2.529 cu 4.754 membri de familie = 23.6%. Mare parte din acesti ḑileri sunt aplicaţi la lucrul de profesiune. La acestea vin a se mai adauge 176 persóne cu 464 membri de familie, care trăesc ca sfărnari, vênḑători de vechituri şi neguţători.

Cetatea are un areal de câmp insemnat. Liveḑile arătóre au o estindere de 16.472 jug. catast. păşiune de 2.785 jug. catast., la acestea sunt a se mai adaoge 14.726 jug. catast. pădure. Din poporaţiune aparţin 456 clasei agricole cu 1176 membri de familie, aşa că 5.3% a întregei poporaţiuni se ocupă cu cultivarea pămêntului.

Esistă puţine cetăţi în patria nóstră, în care sĕ se eserciteze atâtea meserii şi industrii ca în Braşov, aşa că viaţa acésta industriósă se póte numi cu drept cuvênt un microcosm industrial. Abstracţiune făcênd de acele specii de meserii, care servesc în prima linie pentru mulţămirea trebuinţelor locale, aflăm în Braşov o industrie de postovărie fórte bine desvoltată, acărei producte escelente sĕ bucură din an în an de o căutare tot mai mare. Acest ram de industrie s'a desvoltat mai mult pentru comerciul de esport în spre Orient, ca şi celelalte ramuri mai importante de industrie. De însemnătate e producţiunea de ciorapi de lână, a straelor pĕróse, ce se lucréză ca producte ale industriei de casă, care ca ţóle pentru cai, covóră pentru birouri de scris sĕ trimit la distanţe mari. Producţiunea de pielărie şi tălpărie se face pe o scară întinsă şi în acéstă specialitate esistă pe lângă alte întreprinderi mai mici, dóuĕ etablismente, care se pot numi fabrice. Profesiunile consumătóre de piele ca ciobotari, cismari şi curelari sunt firesce bine representate în Braşov. Cismarii şi curelarii lucrau mainainte fórte mult pentru esportul spre România, dar astăḑi le merge preste tot rĕu, deóre-ce le lipsesc mai de tot ocasiunea a şi puţé valora lucrul lor cu câştig, lipsindu-le în ţară însaşi lucru, din causa numĕrului notoriu prea mare al cismarilor în tóte oraşele nóstre. Ore care ajutor li-a oferit liferările la stat.

(Va urmà.)

Cronică.

(Starea economică în Europa. — Prospecte de recóltă escelentă în America. — Cele 7 puteri, şi a opta bancarii. — Alianţele europene. — Apponyi şi Grünwald. — Beniamin Kállay şi intensivitatea alianţei cu Germania)

[Încheere]

Adevĕraţii viteji însĕ prind córnele plugului, ară, sémână, lucră cât i-i véra de lungă şi abia pot plăti darea şi nutri familia de pe o ḑi pe alta. Economii atâta lucră, în cât ei nu şi-ar puté lua concediu nici de 2—3 sĕptĕmâni sĕ mérgă la scălḑi ori la eserciţii militari. Când ar fi iei consultaţi prin un sufragiu universal, ar rĕspunde: Reduceţi dările, sarea, oţetul, tutunul sĕ fie mai eftin; vinul şi vinarsul din reu ce este sĕ fie mai bun şi mai eftin; competinţele şi timbrele ucate sĕ fie reduse la a ḑecea parte, atunci va fi rând de trăit; astăḑi numai năcăjim: cu ómeni năcăjiţi, vreţi sĕ ve bateţi, sĕ cuceriţi, sĕ civilisaţi? Vorbe deşerte! Vanasine viribusira!

Omenii véra sunt ocupaţi cu lucrul câmpului. N'au vreme de alte nimicuri. Érna nu se pot bate, căci atâta planetă de ómeni nóptea cum vor durmii, fără sĕ nu înghieţe.

Beraitşaftul militariu ori cât de perfect se pare a fi în tótă Europa, pelângă semnele ce se pot observa pentru resbel, sunt şi mai multe semne, cari pretind pace, póte încă pe un şir de ani. Cu posivitate însĕ nu putem nimica sci înainte. Nu suntem siguri nici de ḑiua de mâne.

A se încrede orbesce în vecini, nu e lucru cu cale. Fiecare stat e preocupat în primul loc de interesele sale particulare.

Şoviniştii ce au visat, când au început lupta lor uriciósă, eu unul înzĕdar caut a afla, căci găsi nu pot. Renegaţii însĕ din firea lor umblă a face şi din alţii renegaţi. Şi când nu pot sĕ năcăjesc, iau lumea în cap disperéḑă şi se împuşcă. Ei pre ei se prémăresc, se laudă, se gelesc; şi-şi împletesc cununi de cadavre. Cei-ce au fost comedianţi în viéţă mor, ca comedianţi. Sĕ te bucuri, că nu esti ministru, nu se despereḑi. Ca om bolnav, cum vei lucra ca ministru? Ministrii trebue sĕ fie cei mai vênjoşi lucrători. Numai acela sci porunci, carele sci şi lucra.

Astăḑi a crede, că din slovac şi român şi sêrb poţi face unguri — este o nebunie cu córne! Nici nu crede aşa ceva nime serios. Ci şoviniştii şi renegaţii cred, că dacă ei şi-au perdut mintea, pudórea şi naţionalitatea, o vor perde şi alţii. Da veţi perde voi şi puţina minte, ce credeţi că mai aveţi. Sporirea se face prin ómeni tari şi sănĕtoşi pe cale cavalerêscă şi de D-ḑeu binecuvêntată, nu însĕ prin guri sparte şi capete pătimaşe cu terorisări şi ameninţări.

Când un conte Apponyi prémăresce pe amicul seu Grünwald însemnéză acésta, că a consimţit întru tóte cu el Se ḑice că Grünwald a fost inspirat de duchul patriotic şi bolnav alui Széchenyi. Grünwald ca om renegat se asémână cu Széchenyi, tocmai aşa ca şi când concetăţenii noştri israeliţi îşi schimbă numele în Almes, Elŏd, Kont, etc.

Grünwald a tradus numai fórte slab în unguresce ceea ce predecesorii sei desnaţionalisatori Metternich, Bach, şi Schmerling au sciut mai bine rosti în nemţesce. „Teoriile de asuprire a raselor într'un stat poliglot astăḑi sunt teorii mórte“. Grünwald, aşa cred eu, a voit sĕ lovéscă în slo

---

s'ar fi recoma[illegible]ca profesor primar dela gimnasiul din Lipsca, sau ca judecător, scurt cu un caracter óre care respectabil, atunci cel puţin ar fi fost primit cu o curtenire rece. Când te cugeţi însĕ, că însuşi conducĕtoriul sasilor, Dr. Wolff, deputat dietal al Sibiiului, nu i se considera ca un ce onorific ca în calitate de redactor al ḑiariului conducĕtor, trăia după péna sa în loc ca ori-ce alt om onest, după-ce şi a trecut esamenul cu succes sĕ trăéscă o viaţă cuviinciósă cu rang şi titlu, ca măestru de scólă sau funcţionar — nu te vei mai mira, că dl Bergner s'a simţit atins puţin simpatic de relaţiunile acelea. Nu sĕ póte nega, că părerea tuturor călătorilor sĕ unesce unisono întraceea, că saşii sunt ómeni fórte neamicabili. Acéstă neamabilitate însĕ, nu se mărginesce numai la lipsa de maniere, ci în faptă isvoresce din o răcélă de inimă generală. Neîncrederea, sgârcenia, egoismul, criticare invidiósă — tóte aceste scăderi pe care pune dl Bergner accentul, sunt condiţionate prin o însuşirea de caracter generală a sufletului, care e sgârcit şi în sentimente. Şi ingratitudinea a trecut în toţi timpii ca notă caracteristică a fiinţei săsesci. O înclinare problematică spre aspiraţiuni oportunistice manifestéză sasul ori unde ar merge“.

aci numai spre a se ridica pe sine pe cóstele lor vulerate. Şi când n'a putut ajunge nici una, nici alta, el a trebuit sĕ despere! . . . A desperat, că el a creḑut serios un lucru absurd! Deşi ar fi putut sci, că ce n'a succes lui Metternich et consortes în mare, nici lui nu i póte sunccede în mic. Din causa tiraniei, ţarul ruşilor este în primejdie şi în palatul de véră, şi în cel de érnă; fiul seu atăcat pănă şi în China şi în Iaponia. Lumea de astăḑi caută în tot chipul sĕ scape de asupritori şi tirani, fie mari, fie mici. Asupritorii mici şi slabi se fac încă şi de rîsul ómenilor, ca bunăóră Grünwald et. comp. pe cari aşa de tare ii compătimim, încât vrênd ne vrênd ne umflă rîsul.

Apponyi ar face sĕ apună clicele, ce sunt în contra lui, când pe ḑi numai una óră ar medita asupra unei sisteme feederative crestinesci. Asupririle măestrite, fie pe cale administrativă, judiţiară ori culturală, nu sunt lucruri crestinesci; ci sunt nesce apucături antidiluvili, barbare. Nu merită cheltuéla d'a face esperimente cu ele.

Un ministru ungar trebue sĕ voéscă binele tuturor popórelor din ţéră; nu numai esclusiv al ungurilor, cari nu compun nici jumĕtate din numĕrul total al contribuabililor. „Aegalis divisio non conturbat fratres“!

Asupririle pot provoca uşor încă şi amestecuri străine. La vecini nu le póte fi tot una, dacă germânii, românii şi slavii din Unguria remân ori ba ceea-ce sunt? Sângele apă nu se face! Nu simţesc încă ungurii, — că ei ar avé şi unele interese comune cu popórele mici din ţéră şi din orient?

Orientalii se pregătesc la o federaţiune balcanică, ca sĕ-şi apere esistenţa lor în contra asupririlor statelor celor mari.

De ce popórele mici din Austria şi din Ungaria nu fac şi ele între sine o federaţiune danubiană? Care dintre ele crede, că va puté înghiţi pe celalalt popor? şi dacă nu-i vorbă de putinţă — atunci de ce atâtea sforţări zădarnice; de ce atâtea vorbe góle, şi atâta sânge rĕu? De ce sĕ auḑim noi tot numai un cântec răguşit, cel al magiarisării? Astăḑi unguri, mâne nemţi, ruşi, hotentoţi sĕ ne facem? Cum adecă va plăcea dlor şovinişti următori? Unde vom ajunge — cu demoralisarea? In urmă nu vom sci, fii suntem ori fete? Aşa nu merge! chiar legile nóstre fără consimţĕmêntul nostru, cé valóre pot avé? Maioritatea sĕ se dea legată minorităţii? Frumos parlamentarism! libertate idilică! Tocmai ca în Mingrelia! . . .

Chiar la unguri sĕ le fie sfială de românii şi slavii cu opinci? Cei dântâiu sunt fii de semi-ḑei, cei d'al doilea sunt fii mărirei. Românul Menu-Murot şi-a dat fiica sa de socié fiului lui Arpad, ducelui unguresc, sĕ fie pace; Svatoplo[illegible] a dat ismene ţĕsute de femei slovace ungurilor, cai albi şi érbă verde în sĕmn de pretenie. S-tul Stefan a fost fălos cu popórele sale. Sub arpaḑi românii şi slovacii au avut în justiţie, administraţie şi miliţie superiorii lor din sângele lor.

In contra tătarilor şi turcilor, cine a luptat mai tare decât tocmai românii? Când ungurii încă domniau „cu pipa în gură“, românii luptau ca smeii în contra sĕlbaticilor.

Şoviniştii sĕ nu ne scrie nóue „istorie“. Aceea am scris-o noi în decursul vécurilor cu sângele nostru.

Şoviniştii sĕ nu ne spună de „libertate“, aceea o au eluptat francesii, punênd sub ghilotină pe asupritori.

Veneticii renegaţi sĕ tacă, şi sĕ le pară bine, dacă nu vor fi scoşi afară dintre noi.

Căci figurând şi mai încolo, vor da de mórte neprasnică, de mórte civilă! Şi period în massă nu va fi cine sĕ-i plângă.

Ca premier cu program federativ, Apponyi ar putea sĕ ocârmuéscă vre-o 15 ani, când apoi va fi egal cu dl Tisza. Şi ar fi un iniciatoriu istoric în patria sa.

Recunosc de valorósă enunciaţiunea şiretului politic şi bărbat de stat Kállay, pronunciată întru memoria măestrul seu Andrásy în academia unguéscă, că alianţa austro-germană are o însĕmnătate mult mai intensivă decât apărarea reciprocă. Acésta intensivitate însĕ nu aduce cu sine slăbirea naţionalităţilor istorice şi autochtone din Ungaria. Cine crede aşa ceva, va vedé, că spre acest scop acésta alianţă puternică nu e destul de tare.

Noi românii vom lăsa intactă naţionalitatea nóstră nepoţilor şi strănepoţilor nostri. Asupra ei nu putem pactá cu nimene. Ci cautâ sĕ trăim şi sé murim, ca români. Atât în Austria, cât şi în Ungaria am dori un sistem federativ drept şi creştiesc, cu escludarea şovinismului sĕlbatec.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Geoagiul de sus, în Maiu, 1891. Rari, de tot rari vor fi acei români, cari n'au cetit s'au auḑit despre asilurile de copii şi se nu sĕ indigneze şi sĕ nu se revólte în internul lor contra acestei legi şi contra plăsmuitorilor ei, cari bolesc de patima de a maghiarisa deodată pe tóte naţionalităţile nemaghiare din „fericitul“ stat unguresc.

Nu ne supărăm noi de frică şi cred, că nu se va teme nici un român, că nóua lege ar fi în stare sĕ ne submineze naţionalminte; căci în glavele cele înţelepte ale conducătorilor acestui stat nu s'au plămădit încă, nici nu vor puté inventa nici odată astfel de mijlóce, prin cari pre noi cu silă sĕ ne pótă magiarisa. Nu! şi éră nu!

Bine însĕ nu ne cade, când scim, că noi am voi sĕ trăim cu ungurii în drépta frăţietate şi ei nu numai că nu voiesc, ci încă făuresc şi legi contra nóstră cu scop de a ne ruina moralminte şi materialminte.

Nu-i cade bine românului, când vede, că aicea în patria sa pentru care ş'a vĕrsat sângele ca prin astfeliu de legi asemenea celei din 1879 cu introducerea limbei unguresci în scólele nóstre poporale şi a celei din anul acesta cu asilurile de copii sĕ fie considerat aprópe cu dobitócele, pe cari fără consciinţă şi ruşine de lume sĕ le poţi tracta şi maltracta după cum te taie capul.

Nu credem şi nu crede suflet de nemaghiar, că ei vor avea nădejde că'şi vor putea ajunge vre odată scopul cu astfel de legi, cari sunt tot atâtea arme contra naţionalităţilor nemagiare; — fără după cum se vede ei voesc ca prin acele legi sĕ arăte lumei, că sunt înţelepţi, harnici şi puternici. Cu alte cuvinte ei fac tot cei taie capul fără ca sĕ îşi tragă samă, că fac bine ori fac rĕu pentru stat şi fără ca sĕ bage în sémă, că lumea vorbesce despre uneltirile cele nechibzuite, cu cari lucră contra naţionalităţilor nemagiare din acest stat.

Chiar bune şi folositóre de ar fi pentru noi unele legi făurite în dieta unguréscă de către conducătorii acestui stat totuşi ómenii noştri dela vlădică pănă la opincă nu le primesc de bani buni şi acésta din motivul că cele ce ar favorisa în parte şi pe români nu se respectéză — fără numai acele se aplică cu tótă scrupulositatea şi forţa, cari sunt făurite anume în detrimentul causei nóstre românesci.

Afară de acésta ómenii nostri de mult s'au obicinuit a numai astepta dela dieta maghiară nici un bine; fiind că de când ne au dat Dḑeu se trăim cu ungurii în frăţietate, maghiarii nu ne-au dovedit prin nici o faptă că cel puţin în parte au în vedere şi binele nostru, ci s'au obicinuit a se ocupa esclusiv numai cu ideia de a ne submina.

Iată dară pentru ce noi în cele mai multe legi unguresci nu vedem nici un ce folositor pentru noi.

Dacă sunt ungurii aşa de preocupaţi de binele şi fericirea nóstră sau dacă le ard aşa de tare călcâiele cele împintenate de dorul de aşi vedé ideia de stat magiar realisată, apoi trebue sĕ ne convingă prin argumente concrete, că ei întru adevĕr sunt după cum aşteaptă dela noi sĕ'i credem.

De luat, ḑice românul, poţi lua cu sila, dar de dat nu poţi da nimica nimĕnuia. In zădar îşi consumă puterile ca cu sila sĕ ne facă sĕ primim obiceiuri şi cultură asiatică, căci décă nu tignesce şi nu ne trebue, de geaba îşi ferb capetele.

Calea menită a duce la urîtul, scop al maghiarisărei atâta e de greşită încât cugetând omul asupra ei, îţi vine sĕ creḑi, că născocitorii ei numai capete sănatóse nu a putut avé şi nici pe departe sĕ'i poţi numĕra între cei chemaţi a ocârmui un stat, cum ar trebui, sĕ fie statul nostru.

Cu „muszai“ acela, batăl vina lui sĕ'l bată, ce se aplică deodată contra tuturor naţionalităţilor din acest stat ar voi puternicii conducători sĕ facă multe şi mari minuni în puţină vreme. Avem noroc însĕ, că i-a învrednicit Dḑeu se aibă înţelepciune şi puterea cuvêntului ca cuvintele şi ostenelele sĕ nu se întrupeze.

Décă dênşii ar fi avut sau ar avé ceea ce ar trebui sĕ aibă şi lipsesce, — apoi nu apucau pe calea, pe care au apucat şi de pe care după atâta trudă zădarnică le e ruşine sĕ se mai întórcă, ci apucau pe alt drum, care póte îi duceau mai curênd la scop sau cel puţin nu se făceau de rîs înaintea lumii civilisate.

Nu vreau sĕ dăscălesc pe nimenea, cu atât mai vêrtos pe unguri, cari sunt cu mult mai încăpăţinaţi decât sĕ asculte de cineva sau sĕ se acomodeze după esemplul altor popóre din bĕtrâna Europă, cari sunt cu mult mai superióre lor în cultură. Dar cum ḑiseiu, dacă ei apucau pe de altă cale cu multmai curênd puteau ajunge la „măreţul scop.“

Un geoagén.

Rachiş, 19 Maiu, 1891. D-le redactor! La scólele poporale în genere se ţin prelegeri în 8 luni. La noi a sosit circulariul oficiului protopresbiteral concernent cu dto. 18 Aprile Nr. 181 cu aclusul programului esamenelor din presb. Unguraşului, şi s'a defipt ḑiua de 12/24 Maiu a. c. dela 9—12 óre a. m.

Timpul prescris pentru esamen se ascépta acum cu setea cerbului, ce doresce apa isvórelor din partea întregei parochii, mai vêrtos, că poporul la stăruinţa direct. I. A. Domşa a urcat salariul învĕţătoriului dela 150 la 200 fl. şi în urmă a şi capetat învĕţător harnic.

La 5 óre a. m. s'a început serviciul divin decătră parochul local şi veteranul paroch al Bălanului, la liturgie învĕţătoriul esecutat cu elevii a cântările liturgice în cor constătătoriu din 2 voci, care pentru ascultarea celor presenţi strĕini a făcut o impresie plăcută, fiind că pe aici în acest jur aşa ceva nu s'au mai auḑit. Corul a succes fórte bine.

După sĕvêrşirea liturgiei parochul local a ţinut o vorbire poporului în cuvinte bine alese despre însemnătatea scólei, accentuând, că după jertfele poporului, cele are cu susţinerea scólei, învită pe întréga parochie la esamen pentru de a se puté convinge despre progresul anului acestuia şi sĕ-l compare cu anii trecuţi.

După biserică la 8½ óre a. m. a ajuns prea onoratul domn protopop Paul Rosca în comună. Intrégă parochia s'a pus în mişcare precum şi alţi ómeni din comunele învecinate atât gr. or. cât şi gr. cat. cari asceptau cu sete începerea esamenului. Aici s'au presentat mai multă inteligenţă din jur şi 3 învĕţători din tract propuşi în program. La 9 óre cu sosirea comisariului, a directorului şi a parochului din Bălan în sala cea spaţiósă şi frumos decorată cu frunḑă verde, buchete şi cununi de flori atâta public a urmat inteligínţei încât sala cea spaţiósă era îndesuită pănă pe afară. La întrarea în sală prin un elev s'a făcut primirea comisariului şi a publicului ascultătoriu, căruia i-a urmat imnul „împărate ceresc.“

Pe masa comisariului au fost aşeḑate mai multe buchete de flori, şi programa esamenului. Din fie care obiect au fost esaminaţi elevii împărţiţi în 2 despărţĕminte şi aurespuns prompt şi cu siguranţă, vĕḑêndu-se şi cetindu-se de pe feţele lor, că au fost într'adevĕr instruaţi şi eserciaţi. S'au esecutat prin cor cântările liturgice în faţa publicului şi alte cântări naţionale şi religióse, cari tóte au fost admirate de public.

La 1 óră p. m. comisariul, prea onoratul domn Paul Rosca, a ţinut o vorbire fórte frumósă şi interesantă elevilor, dându-le poveţe şi îndemnându-i la cercetarea scólei şi pe părinţi îndemnându-i la purtarea copiilor la scólă şi arătându-le tot odată, că cum se póte face progres, dacă este paroch şi învĕţătoriu harnic şi pregătit. Vorbirea a mulţămit pe întreg publicul ascultătoriu, după care un elev, prin o mulţămită a cerut scusele comisariului şi publicului ascultătoriu dacă nu ar fi putut pe deplin mulţămi cu rĕspunsurile lor şi s'a adresat către public că avem se urăm primo loco Inalt Escelenţiei Sale Metropolitului Miron Romanul ca supravegbetoriu al nostru sĕ trăéscă la mulţi ani pentru îngrigirea părintéscă de fii sei.

In urmă parochul local ca director a pus la inima poporului însemnătatea scólei şi a unui învĕţătoriu consciu de chemarea sa; ş'a esprimat bucuria, că ostenéla d-sale cu ridicarea salariului nu e zădarnică, ş'a esprimat bucuria nu numai pentru aceea ce au văḑut că adecă şi domnul comisariu cu publicul dimpreună e pedeplin mulţămit, ci între altele a accentuat, că un atare învĕţătoriu se fie cât de bine salarisat, căci lucrătoriul e vrednic de plată.

Mulţămesce elevilor pentru cercetarea scólei, părinţilor pentru ascultare, şi învĕţătoriului pentru ostenéla, care o au avut cu copii şi cu multele neajunsuri ce l'au întimpinat în decursul anului, dorindu-i succes bun pe viitoriu şi comunicând elevilor, că învĕţătoriul are se împartă premiile între băieţi, cari s'au purtat mai bine cea ce inmediat s'au şi făcut spre bucuria copiilor.

După încheiere s'a făcut sfinţirea apei cei mici în sală în presenţa publicului. După care întrégă inteligínţă a fost învitată la prânḑ la parochul local Ioan Andreiu Domşa ér poporul s'a ospătat în scólă şi petrecerea a decurs în cea mai bună ordine dela ½2 óre pănă la 8 óre. Nu auḑiai alt ceva din ei decât se trăéscă autorităţile bisericesci că se îngrijesc de conducători buni. Strĕinii ascultători la acest esamen au promis, că şi vor aduce copii de scólă fără deosebire de confesiune sub crescerea învĕţătorului Ioan Georgea. Dee Dumneḑeu, că în tóte comunele aşa sĕ se convingă poporul nostru despre însemnătatea scólei ca poporul care a luat parte la esamenul din Rachiş, ppresb. Unguraşului.

Ḑiua de 12/24 Maiu a fost pentru acest popor ḑiua aceea, în care s'a convins, că pe lângă greutăţile apăsătóre au aflat şi balsamul alinătoriu şi sunt aplecaţi, că pentru un învĕţătoriu bun ar jertfi şi mai mult. Laudă învĕţătoriului.

Un participant.

Varietăţi.

* (Consistoriu plenariu.) Eri, Luni, la 9 óre s'a întrunit consistoriul nostru archidiecesan în şedinţă plenară. In acésta şedinţă membrii noi aleşi au depus jurĕmêntul.

* (Teatru magiar în Sibiiu.) Teatralistii magiari, cari au debutat în Alba-Iulia, au voit sĕ-şi arete talentele şi în Sibiiu. Spre scopul acesta a

și sosit secretariul acelei societăți în Sibiiu s'a convins însĕ spre cea mai mare durere a foilor magiare, că în Sibiiu n'a străbătut încă adevĕrata cultură, deóre-ce ómenii abia pot rosti câte o vorba magiară Acest fapt a descurăgiat pe întreprinḑĕtorii patrioți și și-au vĕḑut de drum.

* (Rectificare.) In absența subscrisului s'a publicat în Nr. 60 al fóiei nóstre între varietăți o notiță, în care pe basa unor informațiuni dovedite mai târḑiu de nebasate, a fost atacat un profesor dela scóla de cadeți de parțial în clasificarea elevilor.

Deórece 'aceea notiță s'a strecurat în ḑiariu în absența mea, și după informațiunile primite respectivul profesor nu se póte considera de om parțial, deórece mai departe intențiunea notiței publicate nu a fost ca se vateme personal pe nimenea și cu atât mai puțin instituțiunea militară de cadeți prin acésta declar, că revoc cele publicate, și regret, că informațiuni neesacte au dat ansă membrilor din redacțiune se publice notița în aceea redactare.

Nicolau Ivan,
redactor.

Escriere de concurs

pentru primirea în scóla de cadeți din Sibiiu.

Cu începutul anului scolariu 1891/92 (15 Septembre) se vor primí în sus numita scólă de cadeți 30—50 de aspiranți în anul prim. In anul II, III și IV se vor primí numai în locurile devenite vacante.

Condițiunile de primire se află în prescripțiunile de primire pentru aspiranții de scóla de cadeți ces. și reg., și aicea se va reflecta numai la condițiunile comune, care sunt:

a) cetățén austriac sau ungar;
b) aptitatea fisică;
c) o viață nepĕtată (purtare morală corĕspunḑĕtóre);
d) vêrsta minimală, și că nu au trecut preste vêrsta macsimală;
e) o pregătire prescrisă;
f) obligamentul, că își va procura din mijlócele proprii recuisitele prescrise și acele le va conserva;
g) solvirea didactului la timp;
h) prolungirea serviciului activ.

Pentru primire.

In anul I. se primesc dela 14 până 16 ani.
In anul II. „ „ „ 15 „ 17 ani.
In anul III. „ „ „ 16 „ 18 ani.
In anul IV. „ „ „ 17 „ 20 ani.

Etatea se va computa cu 1 Septembre.

Dacă întrunesce tóte condițiunile de primire, diferința de etate până la 4 luni nu forméză pedecă pentru admiterea la esamenul de primire.

Pentru primirea în anul I a scólei de cadeți de infanterie se pretinde cu tóte aceste necondiționat documentarea, că a împlinit 14 ani.

Asentarea (depunerea jurămêntului) a aspiranților primiți, nu se întêmplă inmediat după ajungerea etăţii de 17 ani, fără numai după absolvarea completă a scólei de cadeți, și acésta e la eșirea în regulă din scólă.

Aspiranții au sĕ producă atestatele de clase, și sĕ se supună la un esamen de primire.

Prin atestat sĕ se documenteze, că aspirantul a absolvat o scólă reală cu drept de publicitate, sau un gimnasiu de aceeași categorie cu succes cel puțin „suficient," și anume pentru primirea în anul I cele 4 clase inferióre, pentru anul al II-lea minimum 5 clase, pentru al III lea minimum 6 clase, pentru al IV-lea an absolvarea scólei reale, respective a gimnasiului.

Scolarii privatisti au sĕ documenteze cu atestate valide, că s'au supus unui esamen la o scólă medie publică.

Pentru clasele singuratice, scólele civile provĕḑute în articlul de lege XXXVIII din anul 1868 se consideră de o categorie cu scólele sus menționate.

Pentru primirea în anul I se pretinde depunerea esamenului de primire din următórele obiecte:

Limba germană, Aritmetica și Algebra, Geometria, Geografia și Istoria, și anumit în aceea estensiune după cum se propune în clasele inferióre a scólelor medii.

Pentru primirea în anul al II-lea se pretinde depunerea esamenului din tóte studiile anului I.

Pentru primirea în anul al III-lea se pretinde depunerea esamenului din tóte studiile anului I, și II-lea și anume din studiile grupului A a planului de învĕțămênt a scólei de cadeți, afară de limba națională și instruirea militară.

Pentru primirea în anul al IV-lea din tóte studiile grupului A. a anului I. II. și III-lea.

Cunoscința din aceste studii se pretinde în aceeași mĕsură, precum e prescris pentru anii respectivi.

Didactru e:

a) pentru copii tuturor oficerilor, preoților evangelici, și greco orientali, a amploiaților militari, a suboficerilor și a amploiaților militari activi, salarisați, fără rang, a celor în pensiune și invaliḑilor marinei și armatei teritoriale 12 fl. anual.

b) pentru copii oficerilor din reservă, și a oficerilor din armata teritorială neactivați, a oficerilor eșiți din serviciu, apoi a amploiaților dela Curte și de stat, a servitorilor dela Curte și a servitorilo aplicați în serviciu de stat 60 fl. anual.

c) pentru copii tuturor civilor austriaci și ungari 120 fl anual.

Didactru e a se solvi din partea părinților sau a tutorului la comanda scolară în 2 rate anuale și adecă în 15 Septembre și 1 Martiu a fie-cărui an.

Solvirea pentru intertențiune nu se recere.

Dispensarea dela solvirea didactrului, sau restituirea didactrului solvit nu e admisibilă.

Fie care elev primit în scóla de cadeți, cualificat aici, și care după absolvarea scólei întră inmediat în armată, este obligat a servi pentru fiecare an scolariu împlinit în scóla de cadeți câte un an preste anii prescriși pentru serviciu activ.

Darea unui revers nu se pretinde.

Elevii eșiți în decursul anului nu sunt supuși acestor obligăminte.

Cererile de primire sunt a se înainta la comanda de scólă cel mult până în 25 Iuliu a. c

Cererile sunt a se instrua:

1. Atestatul de botez al aspirantelui.
2. Atestat de indigenitate.
3. Atestat medical dela un medic activ din armata comună, marină sau armata teritorială despre starea fisică.
4. Atestatul scolariu depre anul 1889/90 și atestatele depre semestrul I. și II. a anului scolariu 1890/91. Dacă un aspirant pe timpul când și-a înaintat cererea nu a fost în posițiune a produce atestatul de pre semestrul al II lea al anului scolariu 1890/91, atunci în cas că ar fi provocat sĕ se presenteze la depunerea esamenului de primire, e dator a-l produce la comisiunea esaminătóre.
5. Atestatul despre vacinare (acesta numai atunci, când vacinarea nu se constată în atestatul medical).
6. Atestatul despre purtarea morală a aspirantelui, estradat prin organul competent politic sau polițial, unde aparține el (acesta însĕ numai atunci, când în atestatul scolar lipsesce nota despre purtarea morală mulțămitóre, ssu dacă concurentul nu întră inmediat dintr'un institut public, sau dintr'o scólă cu drept pe publicitate.)

Cererile neinstruate in regulă sau intrate după termin nu se consideră.

După începerea anului scolar (15 Septembre) nu se mai primesc aspiranți.

Dela comanda scólei de cadeți c. și r. în Sibiiu.

Loterie.

Sâmbătă, în 13 Iuniu.

Budapesta: 63 61 29 68 79

Nr. 220. [80] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Băești, în protopresbiteratul Hațegului, se publică prin acésta concurs pentru întregirea aceleia, cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Tóte venitele parochiali împreuunate cu acest post, statorite și cuprinse în protocolul sinodului parochial din 15 Iuliu 1890 și aprobate din partea Preavenerabilului consistoriu archidiecesan la 25 Septembre 1890 Nr. 6071 B, cari dau la olaltă venitul anual de 231 fl. 05 cr., ceea ce se póte vedea mai de aprópe din protocolul amintit.

Doritorii de a reflecta la acéstă parochiă au a-și așterne suplicile concursuale instruite conform prescriselor legali la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Hațeg, 15 Maiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hațeg în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Rațiu,
protopresbiter.

Nr. 345. [81] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia de clasa a III-a din comuna Deal, pe basa resoluțiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 16 Aprile a. c. Nr. 2589 B., se escrie concurs, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român."

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumătate din venitele parochiale, statorite în comitetul și sinodul parochial estra-ordinariu dela 31 Martiu a. c. în suma totalá de 464 fl. 80 cr.

Doritorii de a ocupá acest post, au sĕ-și astérnă cererile, instrite conform normelor în vigóre, în terminul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 22 Maiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al S.-Sebeșului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 223 (82) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant din parochia de clasa a III-a Steuini conform decisiunei consistoriale do dto 16 Aprile 1891 Nr. 2559 B. se publică prin acésta concurs.

Venitele anuale împreunate cu acest post computate în ședința comitetului parochial de dto 12 Maiu a. c. dau suma de 400 fl v. a.

Concurenții au ași așterne cererile lor instruite conform legilor din vigóre în termin de 30 ḑile dela prima publicare a acestui concurs în ḑiarul „Telegraful Român" la subsemnatul oficiu, de unde pot primi și informațiuni mai detaiate despre acest post.

Sĕcărêmb, 19 Maiu, 1861.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu II. în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 404 (83) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan din parochia de cl. III-a Olpret, protopresbiteratul Deeșulul prin acésta se escrie a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român."

Emolumentele împreunate cu acest de capelan sunt: jumĕtate din tóte venitele parochiali anuali statorite de cătră sinodul parochial estra-ordinar ținut la 8 Iuliu 1890 în suma totală de 404 fl 90 cr.. prin urmare la suma de 202 fl 45 cr. anuali.

Specificarea acestor venite se póte vedea la subsemnatul oficiu ppresbiteral.

Concurenții au ași așterne cererile lor imstruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeș, 18 Maiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral al tractului Deeș în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman, prot.

Sz. 4133/891 polg. (85) 1—3

Hirdetmény.

Az erszébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy M. Ugraközség határa ált. tagositásának megengedhetősége iránt B. Apor Zoltán törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidéjéül az 1891 évi Augustus 5-ik napjának dél elött 9 órája M. Ugra községbe, a községi irodába tüzetik ki, mikora a község összes birtokosai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenök ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek s hogy a kérvény elsö példányát ezen kir. törvényszéknél betekintettik

Az erszebetvárosi kir. törvényszéknek 1891 Iuniu 3 án tartott üléséből

Vén András, *Zoltán*
elnök. jegyző

Sz. 4148/891 polg. (84) 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Wohdorf község határa általános tagositásának megengedhetösége iránt Br. Apor Zoltán törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidéjéül az 1891 évi augustus 10-én d. e. 9 oràja Wohldorf községbe a közégi irodába tüzetik ki, mikorra a község összes birtokossai azzal idéztetnek, hogy a meg nem jelenök ugy tekintetnek mind a kik a tagositásba belegeegyeznek s hogy a kérvény elsö példányát érdekeltek ezen kir törvényszékvél betekintettik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1891 Iunius 3 án tartott üléséből.

Vén András, *Zoltán*
elnök jegyzö

Nr. 1090. [79] 3—3

Publicațiune.

Devenind comuna Rĕșinari în dreptul de a și edifica **o'baie pentru scăldat pe teritoriul acestei comune** — prin acésta se escrie licitațiune publică minuendă pentru edificarea acelei scalde.

Licitațiunea se va ține la **21 Iuniu a. c. st. n. la órele 3 p.m.** în cancelaria primăriei comunale.

Prețul esclamărei este 4622 fl. v. a.

Licitanții vor avé a depune un vadiu de 5% din prețul strigărei, pe care minus oferintele va avé a-l întregí la 10% a sumei oferite.

Oferte scrise provĕḑute cu vadiul recerut încă se primesc.

Planul de edificare, preliminariul de spese și condițiunile de licitațiune stau spre vedere publică în cancelaria comunală.

Reșinari, 5 Iuniu 1891.

Primaria comunală.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 62 Sibiiu, Joi 6/18 Iuniu 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 5 Iuniu, 1891.

După muncă obositóre de ḑece luni, învěţătorii nostri, acesti apostoli ai lăţirei culturei în popor, vor lua ḑile de ferii.

Inainte de ferii mai au sě trécă prin proba esamenelor.

Ne am dedat ca la esameno sě nu fim numai cu băgare de sémă la prestaţiunile elevilor, ci sě esaminăm şi pe învěţătoriu.

O altă ocasiune mai nimerită de a-l cunósce, de ai sci apreţia metodul, de a pětrunde în activitatea lui nu ni se dă, ca cu ocasiunea esamenelor

Şi un învěţătoriu consciu de valórea sa, consciu, că şi-a împlinit datorinţa, consciu, că misiunea lui nu o vede în ridicarea câtorva floreni, se bucură de atari ḑile de sěrbătóre, invită pre părinţii elevilor, pe colegi, pe superiori, pe toţi ómenii de bine, ca sě vie şi sě-l judece, sě i facă chiar observări amicabile, cari făcute în formă cuvenită şi în timp potrivit, în viitoriu au sě fie pentru el tot atâtea indigitări, tot atâte poveţe spre a se perfecţiona în meseria lui.

Pentru un atare învěţătoriu, sě înţelege de sine, că mulţămirea sufletéscă e cea mai mare satisfacţie, ce o póte avé.

Toţi scim că învěţătorii nu se dedică acestei carieri ca sě adune averi, toţi scim, că nici rangul cuvenit lor nu li se dă pretutindenea cum le compete, scim, că mulţi luptă cu greutăţile vieţii, nu pot sě şi mulţăméscă nici acele trebuinţe, cari şi le póte mulţămi un maestru dela oraşe, şi cu tóte aceste perseveréză a rěmâné în posiţia lui, nu se mişcă dela postul seu, e o adevěrată sentinelă.

Ei bine, óre este o ocasiune mai binevenită ca ḑiua esamenelor, atunci când părinţii sunt entusiasmaţi, când copii sunt veseli şi drăgălaşi, când superiorii sunt mulţămiţi, de a face chiar atunci, în acel moment, apel la bună voinţa poporului, de a ridica încâtva posiţia învěţătoriului, atât în ce privesce îmbunătăţirea sórtei lui materiale, cât şi a celei morale.

Noi credem, că ocasiune mai binevenită nu este şi nu póte fi, şi de aceea recomăndăm cu tótă căldura, ca inspectorii nostri tractuali de scóle ca preşedinţi ai esamenelor se nu lase ocasiunea nefolosită de a pune la inima poporului în aceste momente cu deosebire ridicarea salariului, dela care e condiţionată atât demult esistinţa învěţătoriului şi a familiei lui.

Invěţătorii altor némuri după esamene pun giamantanul în cupeu ori trăsură şi plécă la călătorii, la escursiuni, la băi şi la alte distracţii.

Invěţătorii nostri, când au isprăvit cu scóla unii au isprăvit şi cu salariul, alţii au se umble pela judecătorii sě-l scótă, alţii sě astepte până după secere ori după culesul de vii.

Şi dacă din nenorocire a bătut ghiaţa şi a nimicit recolta grânelor, învěţătoriul încă e bătut de ghiaţă şi de grindină, dacă strugurii se ard ori nu se coc, pe el îl atinge, tot aşa de mult, ca şi pre singuraticii săteni agricultori, el astéptă, vede că nu e de unde, se mai chinue un an, dór va da Dḑeu ceva mai bine.

Sunt lucruri aceste, cu cari ne întâlnim atât de des, sunt fapte aceste, cari vorbesc atât de elocuente încât cu o ḑi mai de grabă suntem detori se punem mâna la înfiinţarea unor fonduri scolari, ca cel puţin o parte a salariilor, dacă nu întreg se fie asigurat pentru tóte eventualităţile.

Multe fonduri am avé, de multe calamităţi am fi scutiţi, dacă în fruntea parochiilor nóstre şi în fruntea protopresbiteratelor, atunci când poporul era mai cu dare de mână aveam ómeni, cari se sciau folosí de ocasiuni de a pune o basă solidă la trăinicia scólei şi la ameliorarea posiţiunei învěţătoriului.

In une locuri s'a făcut. Posteritatea şi aduce cu pietate aminte de iniţiatori. Pe airea locul e în ţelenit, simţul pentru atari instituţiuni e puţin desvoltat. Unii funcţionari 'şi privesc oficiul de un *modus vivendi* şi de un isvor de a trăi cu puţin lucru cât se póte în-ticnă şi din sudórea altora. Aşa nu e bine, atari ómeni fac rele serviţii bisericei. Atari ómeni ne împedecă în calea nóstră spre progres şi drept recompenză pentru piedecele ce ni-le pun, seceră dispreţ în loc de stimă şi iubire.

Nu au decât sě şi schimbe atare obiceiu. Nu au decât sě se pună la lucru. Nu impentenaţi ci din ambiţiunea acea nobilă de a contribui la ridicarea némului lor. Rehabilitaţi prin muncă, greşelele trecutului dispar, lumea-i vede cu alţi ochi.

Óre sě nu fi sosit timpul ca cei ce au perseverat păn acum în pěcatul neiertat al nelucrărei, sě încépă în óra a 11 o lucrare, pentru care sei binecuvinte posteritatea?

Sibiiu, 5 Iuniu, 1891.

La facerea proiectului pentru administrarea de stat s'a adus ca motiv principal îmbunătăţirea administraţiunei şi prin acésta consolidarea rasei dominante, consolidarea statului.

Deja cu 10 ani înainte de acésta părintele miscărei în direcţiunea reformei de acuma, de curênd rěposatul Grünwald Béla motivul principal pentru cassarea autonomiei din comitate l'a formulat scurt şi cuprinḑětoriu: sdrobirea naţionalităţilor prin magiarisare, şi ca consecuenţă consolidarea unui stat unitar magiar.

Ideea acésta a fost reservată, şi s'au cam ferit ómenii se iasă cu ea la ivélă. Ici colea însě respira totuşi şi acéstă armă, care s'a validitat de cea mai puternică în tóte acţiunile mai de importanţă din viaţa statului.

In statul unguresc, unde tótă puterea e în mâna rasei magiare: în statul magiar, care fără frică de Dumneḑeu şi fără sfială de opiniunea publică européná, esploatéză tóte resursele statului curat numai spre scopuri naţionale magiare, şi pentru cultura cetăţenilor nemagiari nu numai că nu dă nici un cruceriu, dar încă pune pedeci naţionalităţilor în mersul lin spre cultivare din sěrăcia lor proprie: în statul ungar, unde oficiele sunt reservate atât în justiţie, cât şi în administraţiune în partea lor cea mai mare esclusiv numai maghiarilor, sau acelor renegaţi, cari deodată cu intrarea lor în oficiu se lapădă de limbă, de datinele, de tradiţiunile némului seu şi se face magiarul cel mai încarnat, ca şi cei mai mulţi bărbaţi de stat ai Ungariei, cari astăḑi au rol conducětoriu în politica actuală a fraţilor magiari; în statul ungar, unde aḑi limba magiară e introdusă până şi în cea din urmă comună din piscul munţilor, şi în care amploiatul nu se mai póte înţelege cu poporul: în acest stat magiarii au tóte favorurile posibile, şi nemagiarii tóte sicanările posibile, în acest stat introducerea unei reforme se mai motivéză cu decadinţa rasei magiare, cu valachisarea magiarilor.

Dacă în adevěr aşa ar fi, atunci noi ar trebui sě ne bucurăm din tótă inima, şi se zimbim în faţa viitoriului, care ni se deschide.

Dacă prelângă tóte favorurile date aḑi rasei magiare, ea este în decadinţă, dacă prelângă tóte necazurile de tot soiul noi românii mai avem încă în firea nóstră acel dulce farmec răpitoriu, încât strěinii fraţi unguri se înclină spre noi, şi în genunchi cad cu dor, atunci zadarnice sunt tóte reformele intenţionate, atunci trebue stêrpită de pe locurile aceste rasa latină, care e în stare sě tragă pe unguri din domnie, şi se îi facă a se romanisa,

---

FOIŢA.

Scăderile nemţesci ale sasilor transilvani,

de

Karl Bleibtreu.

[Încheere]

Mai pre sus de tóte însě îl distinge o presumţiune vanitósă, care pare că in urma isolărei lor între rasse mai inferióre s'a înrădăcinat în el — o presumţiune generală naţională, care se arată şi în casuri singuratice ca închipuire şi sufisanţă. Mai tare e pronunţat acésta în casta teologilor şi a profesorilor. La cei dintâiu sě dechiséză reu prin o burşicositate bătătóre la ochi pentru teologi germâni, nisce înclinări ierarhice periculóse, care în ḑiua de astăḑi fac asupra unui om cult un efect curat comic. Firesce ómeni aşa amabili şi spirituali ca protopopul Budaker din Bistriţa cu faţa lui de june subt pěr alb şi escelentul protopop Obert din Braşov, sau o persónă atât de superióră ca spirit şi însemnată, ca episcopul Teutsch vor face totdéuna inpresiunea cea mai frumósă. Cu, totul altcum stă lucrul cu profesori, care cultivă sufisanţa ridiculă a magistrului german în potenţă şi mai pronunţată, Un astfel de domn îşi închipuesce a fi împlinit o faptă mare, dacă într'un fascicul al „Vereinului für Siebenbürger Landeskunde“ a cârpit o monografiă despre o veche măsea de vacă. Cine s'ar împedeca de modesta lucrare „a scrutatorilor erudiţi“ până când acésta se restrânge numai în obscuritatea ascunsă a cercurilor de colegi de specialitate! Şi aşa e caracteristic pentru filistrul german, că stigmatiséză pěcate beletristice de diletant cu blăstemul ridiculului, în vreme ce adóră cu respect activitatea de sobol a compilatorilor de profesiune, care e tot atât de nefolositóre, dar reclamă şi mai puţin spirit. Acest trist filistru germân apreţiază totdeuna „sciinţa“ sterilă — care mai totdéuna se rescumpěră prin ignoranţă în specialităţile culturei generale — şi nici odată spiritul — pe care'l póte „înţelege“ încă şi mai puţin. Când însě acéstă erudiţiune de bróscă voesce sě se umfle şi sě se ridice pe dasupra activităţii unui spirit liber, apoi atunci merită sě fie respinsă tótă asprimea în nimicinicia ei.“

„Ce se va alege din un popor, a cărei castă domnitóre şi arbitrară se compune tocmai din astfel de bureaucraţi şi profesori, cari prin cualificarea de mulţi ómeni „studiaţi“ sě încércă sě mântue patria? Singur numai giganticul ajutor moral al patrioţilor din imperiul german a apărat causa săsécă de pericolul estre[illegible] Dacă însě nu se vor întêmpla mari evoluţiuni is[illegible] va mai puté nici acésta scăpa causa pier[illegible] e perdută, dacă le e frică în mod [illegible]ecinţe. Cel ce se încércă a dete[illegible]ri şi lamentari cursul even[illegible] şi numai ideia, că mai esistă şi alte mijlóce, îi pare nebunie — acela se dă pe sine însuşi de pierdut. In mod iresistibil înaintéză saşii spre peirea lor. Până când oposiţiunea copiósă de vorbe şi mândrirea cu „sciinţa germână“ le va mai puté face servicii, până atunci birocraţii sibieni îşi vor puté păstra cu energie rolul lor conducětor. Când însě va sosi ḑiua supremă, în care vi se va ḑice: sau periţi şi ve umiliţi sau riscaţi viaţa şi sângele vostru pentru germanismul vostru, pe care ḑiceţi că'l iubiţi mai pre sus de ori-ce — atunci, da atunci —!“

In fine încheie dl K. Bleibtreu interesantul seu articol cu acésta apostrofă:

„In faptă nu din amărăciune vorbesc eu atât de sincer asupra interesantului popor şi situaţiunea lui periculósă, pentru-că îmi lipsesce ori-ce motiv personal. Stând în relaţiuni variate cu ţéra, cred, că am îndreptăţirea mai mult ca alţi strěini, sě mi esprim cel puţin parerea mea subiectivă. Evenimentele ne vor arăta, dacă părerile mele sunt eronate“.

In sensul acesta scrie un consângean obiectiv din „imperiu“ în articolul seu publicat în ḑiarul periodic „Die Gesellschaft“ ce apare în Germania. Óre ce ar fi ḑis confraţii nostri saşi, dacă o pénă românéscă şi-ar fi permis a le spune într'un ḑiar din patriă ori din strěinătate, astfel de adevěruri nesulemenite şi pocnitóre, precum o a făcut binevoitoriul şi obiectivul lor amic Karl Bleibtreu în oglinda, ce le o a pus în faţă?

Codlénul

şi a se supune la leghionul de necazuri, cu cari luptăm noi aici în patria nóstră.

Câtă vreme motivul acesta reservat, ciuha cu romanisarea ungurilor nu s'a adus pe faţă, noi am observat tăcere, căci nu am voit sĕ ne dăm importanţa, pe care de fapt nu o avem.

Nu mai putem însĕ tăcé acuma, după-ce cu acest motiv a început a terorisa fóia cea mai acreditată a guvernului pe credincioşii acestuia, cari încep a deserta, nu mai putem tăcé, după-ce un ilustru membru al parlamentului, un june vlăstariu al aristocraţiei ardelene în şedinţa publică a dietei a invocat ca motiv pentru introducerea denumirilor romanisarea ungurilor în Ardél.

Tinĕrul deputat Mikó Árpád, care a înfruntat pe deputaţii ardeleni pentru combaterea proiectului şi le-a strigat „*memento*“, căci tocmai în Ardél e mai mare pericolul desnaţionalisărei magiarilor, acest deputat cunósce mai puţin specialele referinţe din Transilvania.

Născut în centrul, în inima secuimei, crescut la scóle în Murĕs-Oşorhei, oraşul cel mai secuesc din Ardél, apoi aplicat ca pretore îndată după absolvarea studielor în cercul cel mai secuiesc în comita-Ciucului, pe urmă după vre-o trei ani de practică ajuns deputat în parlamentul Ungariei, junele deputat n'a avut ocasiune sĕ studiese cestiunea naţionalităţilor din intuiţiune proprie, ci întréga inţelepciunea şi o a împrumutat din ḑiaristica unguréscă. Privită deci din acéstă lumină vorbirea junelui deputat, ea nu va pune lumea în mişcare, însĕ ca caracteristică a situaţiunei ea este fórte preţiósă, deóre-ce ne servesce ca comentariu clasic pentru motivele, din cari emanéză şi reforma acésta.

Invocarea motivelor de soiul acesta pot produce efect momentan între deputaţii unguri, şi faptice şi produc, căci cele mai asupritóre legi tot cu asemenea motivare s'au adus, noi românii însĕ şi în faţa acestor motive rĕmânem, în mintea nóstră sănĕtósă, şi ḑicem: De ar da bunul Dumneḑeu sĕ fie aşa, cum ḑic ḑiarele şi cum ḑice deputatul Mikó Árpád, dar durere, că nu e aşa.

Din tóte vorbirile de până acuma cea mai de importanţă pentru noi este cea a deputatului Mocsáry, care şi cu acéstă ocasiune şi-a avut părerile sale în cestiunea naţionalităţilor, asupra căreia vom reveni.

Priviri fugitive asupra relaţiunilor de economia naţională ale cetăţii Braşov

de

Eugen Jekelius.

După „Gazette des Etrangers“;

(Incheere.)

Lucrarea metalelor a ajuns la o tréptă frumósă de desvoltare şi chiar construirea de maşine nu lipsesce. Industria de lemn s'a desvoltat în unele specialităţi în mod favorabil, aşa de es. în ploscărie dintr'o bucată, vase de lemn strugite, care sunt căutate în orient precum şi în ţara nóstră, mai departe fabricarea de lăḑi văpsite, care mai nainte se esportau în cantităţi mari în România şi în alte ţĕri, cunoscute sunt escelentele parchete, care se fac şi în Braşov. Construirea de mobile din lemn încovoiat încă nu e strĕină pe acest teren economic, ceea ce dovedesce instalarea unui etablisment în comuna Coldea menit pentru construirea de mobile din lemn încoviat, care şi-a aflat completarea sa prin un etablisment de apretură al acelor mobile înfiinţat în Braşov. In aceeaşi comună se construesc instrumente de lemn într'un etablisment de bun renume.

O industrie însemnată, deşi încă tinĕră, e rafinăria de petroleu, cu care de present se ocupă 4 fabrice. Ori cine îşi póte face o ideă apropiată despre însemnătatea producţiunei petroleului rafinat, dacă va lua în considerare, că în anul trecut s'a preliminat la preceptoratul regesc de dare din Braşov preste 400,000 fl. v. a. ca dare pentru petroleu. Aceste rafinerii consumă petroleu brut — tiţeu din România.

Tot de industria de fabrică se ţine mai departe şi fabrica de zăhar din Braşov, situată în apropiere de staţiunea Bod (Botfalu, Brendorf) a drumului de fer, care e unul din cele mai mari etablismente de felul acesta. Ea întrunesce producţiunea zăharului brut cu rafinărie.

Fabricaţiunea hârtiei a avut în Braşov un loc străvechiu. De câţiva ani însĕ ea a trecut între industriile mórte, de óre ce cel din urmă fabricant s'a ruinat şi edificiul fabricei se va folosi de aici înainte spre alte scopuri. De altă parte esistă în Zernesci, unde la 1889 s'a înfiinţat şi o mare fabrică de celulosă, de mai mulţi ani un etabilisment lucrativ al brangei de hârtie, care se întregeste prin o fabrică de hârtie de paie din Preşmer.

Importantă e şi producţiunea spirtului, care se produce în un etablisment din apropierea Braşovului şi afară de acésta şi în Cristian. Intr'o bererie cu abur se produce şi bere, dar acest product local nu e în stare sĕ concureze cu berea renumită din Steinbruch şi de aiurea.

Morăritul se desvoltase bine prin comerciul de esport spre România, care devenise un cumpărator escelent pentru calităţile mai fine, ajutat fiind şi de împrejurarea că puté importa cerealele scutite de vamă. Aici rĕsboiul vamal a influinţat în mod nefarabil şi împedecător.

De present se afla în Braşov 17 fabrici, care se bucură de protecţiunea statului.

Ne oprim aci cu detailiurile, pentru că dacă am vré se notăm chiar şi numai cele mai însemnate brange de industrie, am trece departe preste spaţiul, de care dispunem la locul acesta.

Caracteristice pentru relaţiunile de industrie ale Braşovului e pe de o parte neobicinuit de bogata varietate a specialităţilor de meserii, de altă parte asistenţa de numeróse meserii, care lucră pentru esport în spre România, Bulgaria etc. Aceste relaţiuni ofer tocmai acestei industrii marele interes ce'l esercită asupra fiecărui specialist, care se ocupă mai serios cu dênsa. Ele esplică şi deosebita atenţiune, ce o dă guvernul acestor profesiuni, de când a erupt rĕsboiul vamal.

Pre lângă detalisti şi comercianţi cu producte se află în Braşov şi o clasă de esportori sau aşa numiţi comisionari, al căror numĕr, ce e drept, a scăḑut fórte tare în ultimii ani nefavorabili.

De sine se înţelege, că într'un oraş industriaş şi cu un comerciu puternic viaţa de reuniuni şi corporaţiuni trebuia sĕ se desvólte de timpuriu Braşovul are 3 reuniuni de meserii, dintre care „Kronstädter Geverbevereinul“ e cel mai vechiu. In anul acesta el îşi serbéză iubileul seu de 50 de ani de esistenţă. Asemenea are şi clasa comercială, corĕspunḑênd compunerei sale naţionale 3 representaţiuni aşa ḑise gremii comerciale. Mai nainte esista în Braşov şi o companie grecéscă, care a fost distinsă cu privilegii fórte frumóse.

Corespunde însemnătăţii industriale şi comerciale a Braşovului că dela înfiinţarea camerelor de comerciu şi industrie se fie şi Braşovul sediul unei asemenea camere, acărei raion se întinde preste comitatele Braşov, Sibiiu, Tirnava mare şi Făgăraş.

Afacerile de bancă şi de credit ne arată o desvoltare corespunḑĕtóre şi Braşovul e sediul unei filiale a bancei austro-ungare; între ḑidurile acestei cetăţi s'a înfiinţat (1835) cea dintâiu casă de economii în Ungaria pe basa principiului de reuniune. Prelângă acestea mai esista în Braşov încă următórele institute de bani: Prima bancă transilvană, care întreţine şi un doc, reuniunea de anticipaţiune din Braşov o filiala a „Albinei“ institut de credit şi de economii din Sibiiu, care încă întreţine docuri şi încă dóuĕ case mai mici de ajutorare. Mai esistă în Braşov, un institut de bani pentru poporaţiunea mai sĕracă „Meseriaşul român“, şi un institut de pensiuni.

Braşovul are un oficiu principal de vamă de clasa primă, care face un revirimênt estra ordinar de mare; întratele sale în anul 1890 au fost de 234,000 fl.

Cronică.

Budapesta 15 Iuniu, 1890.

(Aforismele contesei Csáky. — Seratele literarie. — Şoviniştii şi dl Mocsáry. — Contele Károlyi prin America. — Sânge roşu, sânge vênăt. — Libertatea în amor. — Rose şi viorele).

Frumósĕ aforisme sci serie contessa Csáky, socia dlui ministru de culte. Mai frumóse, ca toţi şoveniştii, mai frumóse ca cele ale dlui ministru.

Vechie şi adevĕrată poveste este, că damele sunt diplomatele cele mai bune: şirete, amabile, invenţióse.

După-ce sovinistii la spălat ca pe un saracen pe dl Csáky, pentru ordinaţiunea sa în causa limbei germane, contesa Csáky ca o damă de spirit înalt, ce însa-şi cultivă literatura — astă érnă, când era frigul mai mare, a învitat pe scriitorii din Budapesta în salonul seu la o theă. Lângă cuptoriul cald şi fingea ferbinte şi spiritele revoltate s'au domolit. Intâlnirile aceste odată pe sĕptĕmână au primit importanţa de „serate literare“, ce n'au potut sĕ remână fără urmări.

Contele Csáky a creḑut a fi sosit momentul sĕ facă şi el pe placul şoviniştilor. Şi proiectul pentru asilele de copii s'a stilisat şi pus la ordinea ḑilei. Ba încontra declaţiunilor meetingurilor romănesci, şi încontra cuvêntărilor episcopatului român el fu primit de ambele case a corpurilor legiuitórie.

Murii chinesesci ridicaţi dela Kőnigrätz încóce prin acest proiect de asile şi-au primit coperişul lor de paie îmblătite, chiar din mânile contelui Csáky.

Contesa acuma după tréba isprăvită vine şi prin „Magyar Szalon“ publică unele aforisme frumoşele la adresa scrietorilor agitatorici. „Eu nu ţin cu acei scriitori“ ḑice geniala contesă, care măchniţi [illegible] inima lor, află de rele tóte cele vedem în ţara acést[illegible] resturna tóte cu fundul în sus; scopul artei [illegible] căldi inimele reci ale ómenilor, a propaga iubire de care omenimea în timpul nostru materialist are lipsă mare“. — „Este curios, când unii ţin de josnic şi urât tot ceea-ce este legat de pămênt. Acest sĕrman şi bĕtrân al nostru este isvorul unic dela care primim tărie şi putere, nutremênt şi viéţa.

Sunt într'adevĕr aceste neşte cuvinte nobile, seriόse ce ar merita se fie scrise pe uşile redacţiunilor ḑiarelor, şi pe păreţii ambelor camere a corpurilor legiuitóre.

Dintre toţi politicii şi scriitori ungurilor numai singur dl Ludovic Mocsáry a urmat până acuma după convicţiunile amabilei contese. Dar nise pare tocmai dl Mocsáry a fost acela, carele nu s'a încălḑit în salonul nobilei contese astă érnă. Drept, că el nici n'a avut lipsă de căldură căci inima lui e caldă bine pentru ţéră şi popórele sale.

Asteptăm, ca dl ministru însuşi sĕ ţină sémă de bunele convicţiuni ale sociei sale, prin fapte şi nu prin vorbe. Apoi ca redacţiunile şi parlamentul se védă atât de limpede, cum vede socia dlui Csáky, şi vĕḑênd se documenteze fapte şi nu vorbe.

Cluşianii încă ar putea învĕţa dela cercuri mai aristocratice din Budapesta, dacă dela dl Ludovic Mocsáry şi dela noi, bieţii români le derógă a învĕţa. După vorbe multe asteptăm şi fapte mai bune.

Căci ca sĕ spun şi eu o aforismă, după esemplul dat, ce sórte pot prepara şoveniştii poporului unguresc? Ceea a avarilor de óre-când. Cu tótă lumea nu pot sta în potcă!

De astădată vreau sĕ rĕmân la domnii mari. Contele Stefan Károlyi a umblat prin America sĕ-şi găséscă fiul, carele a aflat de consult a părăsi Europa şi a petrece în America cu o teatrălistă tineră, pare-mi-se chiar ovreică. Las' că pentru Europa, pentru libertatea europenă, acest cas este cam compromiţĕtoriu. Dar dóuĕ inime june de ce în Europa sĕ nu se pótă iubi? O părechie de ómeni iubitori pot încăpé nu în Europa, dar într'un şifon, într'un fund de sac. Drept, că „inter arma silent musae“. Amorul ce este altceva, decât poesia tinereţelor. Sau grăind cu „sântul“ David, „pĕcatele tinereţelor nóstre“.

Un consorţiu îngrigesce, ca tinera părechie, sĕ aibă bani în abundanţă, şi sĕ nu pótă vorbi fiiul cu părintele seu. N'am sciut, mărturisesc cu tótă naivitatea mea, până acuma de asemenea consorţii, de refugiul celor amoroşi. Ce progres acesta în cultură? A face şpeculă din amorul alor dóuĕ fiinte iubitóre; şi şpeculanţii sĕ rĕmână nepedepsiţi în butul măsurilor poliţiali englesesci. Numai aceea mai trebue ca dóuĕ inimi iubitóre sĕ fie urmărite de poliţie! Acela carele n'a fost amoros în viéţa lui nu póte fi poliţist bun. Şi dacă a fost, va sci din esperienţe, că amoresaţii n'au habar de onorata poliţie, trecută preste asemenea fase.

Tinerii s'ar fi şi cununat în America înaintea unui primariu. Dar pe ei numai legea crestinéscă ii póte împreuna până la mórte. Când amorul se va reci, partea femeiască ce póte găsi prin o căsătorie civilă? Ruina juneţei sale şi desamăgire în amor.

Un consorţiu creştinesc i-ar putea îndrepta spre calea adevĕrată creştinéscă. Dar un consorţiu israelit ori ateist ii ajută de aḑi până mâne; şi catastrofa nu o va putea ocoli.

Precum părinţii, aşa şi noi trebue sé urmărim cu interes fasele acestui episod romantic, deóre-ce el este dat publicitaţii, care cât judecă, cât râde, cât este şi mai curióse decum a fost la început.

Aici în Europa casinele aristocratice iau lucrul de mesallianţă“. In America ómenii nu sciu de asemenea lucruri. O inimă aristocratică sĕ nu-şi pótă alege o flóre din ogor, sĕnătósă şi frumósă? Ci numai din grădinile aristocratice cu roze şi trandafiiri cam păliḑi? Ar fi prea mare restringere pentru libertatea în amor. Pré mare restringere pentru sanarea familiilor aristocratice.

Adam de sigur n'a făcut mesallianţă, când a luat pe Eva. Şi noi cu toţii suntem fii de-alui Adam.

Unii dintre noi an umblat în vechime cu buzdugane mai mari, ca ceialalţi, şi s'au făcut vătavi preste alţii. Dar sângele a rĕmas roşu al tuturor. Căci e o nălucă a crede, cumcă ar esista şi sânge vênăt, când colórea amorului, e rosa şi nu viórelele.

Convocare.

Adunarea generală a despărţĕmêntului XIII, Abrud al „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“ se va ţiné în comuna Abrudsat în Dumineca din 12 Iuliu st. n. 1891 la 11 óre a. m. în biserica rom. gr. or. din loc, la care se invită toţi p. t membri ai despărţĕmêntului precum şi alţi iubitori de cultura poporului român pentru a participa în numĕr cât de mare.

Obiectele acestei adunări sunt:

1. Deschiderea adunărei şi alegerea notariului ad hoc.
2 Raportul comitetului despărţĕmêntului.
3 Raportul cassariului despărţĕmêntului.
4. Decernerea premiului de 10 fl. pentru un învĕţător, care a făcut mai mari progrese în ramul pomăritului pe teritoriul despărţĕmêntului
5. Alegerea unei comisiuni pentru încassarea tacselor şi inscrierea de noi membri.
6. Cetirea disertaţiunilor insinuate presidiului înainte de deschiderea adunărei.
7. Propuneri din partea membrilor.
8. Raportul comisiunei esmise.

Staverirea bugetului pe anul viitor.

10. Alegerea directorului şi membrilor în comitetul despărţământului pe un nou period de 3 ani.

11. Statorirea locului pentru viitórea adunare generală. 12 Inchieierea.

Ofĕnbaia, în 12 Iuniu, 1891.

Pentru comitetul despărţĕmêntului XIII.

Ioan Danciu,
director.

— Conform §-lui 21 din statutele Asociaţiunei transilvane precum şi în sensul conclusului adus în şedinţa comitetului despărţĕmêntului din 12 Iuniu st n. 1891 prin acésta se conchiamă prima adunare generală a despărţĕmêntului al XXVII-lea al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, ce se va ţinea in ḑiua S. apos. Petru şi Pavel 29 Iuniu v. 1891 la 2 óre după améḑi în localul scólei gr. cat. din opidul Cohalm cu următórea

Programă:

1. Cuvêntul de deschidere de directorul despărţĕmêntului.
2. Constatarea membrilor desp. şi inscrierea de membrii noi.
3. Raportul cassariului desp. despre tacsele incurse şi despre spesele avute.
4. Hotărîrea despre locul şi tempul procsimei adunări generale a acestui desp.
5. Alte propuneri referitóre la prosperarea despărţĕmêntului.

La adunarea acésta este rugată a participa întrégă inteligenţa şi poporul român din acest despărţământ precum şi alţi binevoitori.

Cohalm, 1/13 Iuniu, 1891.

Nicolau D. Mircea, directorul desp.

Andreiu Stroia, actuar.

Esamene.

Programa esamenelor publice la institutul Andreian pedagogico-teologic greco resăritén în Sibiiu cu finitul anului 1890/91.

Mercuri, 19 Iuniu. Inainte de améḑi, începutul la 8 óre: Limba română ped. I, II prof. Dr. D. P. Barcianu; Enciclopedia cl. a. I prof. Dr. I. Crişian; Isagogia cl. a. I, prof. I. Ghibu. După améḑi, începutul la 3 óre: Istoria patriei ped. a. III, prof. I. Ghibu; Geografia ped. a. III, prof. Dr. D. P. Barcianu.

Joi, 20 Iuniu. Inainte de améḑi: Limba magiară ped. a. I. prof. I. Popescu; Limba magiară ped. a. II şi III Dr. I. Crişian; Pastorala Liturgica cl. a. III, prof. I Hannia. După améḑi: Istoria universală ped. a. I şi II prof. I. Ghibu; Fisica ped. a. III prof. D. Comşa.

Vineri, 21 Iuniu. Inainte de améḑi: Pomăritul cl. a. II, ped. a. II prof. D. Comşa; Dreptul canonic cl. a. III, prof. I. Popescu. După améḑi: Istoria naturală ped. a. I şi II prof. Dr. Barcianu; Didactica Metodica cl. a. II, ped. a. II, prof. Dr. Crişian.

Sâmbătă, 22 Iuniu Inainte de améḑi· Legumăritul cl. a. I ped. a. I, prof. D. Comşa; Dogmatica-Polemica cl. a II, prof. I. Popescu; Catechetica cl. a. III, prof. I. Hannia. După améḑi: Istoria bisericéscă ped. a. I, prof. I: Ghibu; Limba română ped. a. I prof. Dr. Barcianu; Plantologia cl. a. III ped. ped. a. III, prof. D. Comşa.

Marţi, 25 Iuniu. Inainte de améḑi: Geografia ped. a. I, II prof Dr. Barcianu; Pedagogia generală cl. a. III, ped. a. III, prof. I. Popescu. După améḑi: Comptabilitatea cl. a. III, ped. a. III prof. D. Comşa. Esegesa-Ermeneutica cl. a. I, prof. I. Ghibu; Omiletica cl. a. III, prof. I. Ghibu.

Mercuri 26 Iuniu. Inainte de améḑi: Religiunea ped. a. II, III prof. I. Ghibu; Literatura română cl. a. II, prof. Dr. Barcianu. După améḑi: Computul şi Geometria ped. a. I, II şi III prof. D. Comşa; Logica-psichologia cl. a. I, prof. I. Popescu; Psihologia ped. a. III, prof. I. Popescu.

Joi, 27 Iuniu. Inainte de améḑi: Cântările bisericesci şi tipicul toţi elevii prof. D. Cunţan. După améḑi: Musica vocală şi instrumentală toţi elevii prof. G. Dima; Gimnastică toţi elevii pedag. prof. G. Moian.

Vineri, 28 Iuniu. Inainte de améḑi: Lucru de mână toţi elevii pedag. prof. G. Moian. După améḑi: Conferinţă profesorală.

Sâmbătă, 29 Iuniu. După serviţul divin, încheerea solemnă a anului scolastic în sala seminarială şi publicarea clasificaţiunilor.

Duminecă, 30 Iuniu. Estradarea de absolutorii.

Sibiiu, din conferenţa profesorală, ţinută la 11 Maiu, 1891.

Ioan Hannia,
director.

Programul esamenelor dela scóla elementară de fete a Reuniunei femeilor române din Sibiiu la încheerea anului scolar 1890—1891.

Joi la 25 Iuniu st. nou.

Inainte de améḑi:

Dela 8—9 óre religiunea cu tóte 4 clasele.

Dela 9—10 óre limba română cu tóte 4 clasele.

Dela 10—11 óre limba magiară cu tóte 4 clasele.

Dela 11—12 óre limba germână cu tóte 4 clasele

După améḑi:

Dela 3—4 óre computul cu tóte 4 clasele.

Dela 4—4½ óre limba francesă cu clasa III şi IV.

Dela 4½—5 óre cântări cu tóte clasele.

Sibiiu, 5 Iuniu, 1891.

Pentru direcţiunea scólei:

Delegatul comitetului
I. Popescu.

Varietăţi.

* (Noul comite săsesc.) De comite suprem al comitatului Sibiiu a fost denumit dl Gustav Thallmann fost până acum vice comite. Deodată cu acésta denumire e denumit şi de comite al saşilor.

* (Personal.) Eminenţa Sa dl archiepiscop şi metropolit Dr. Silvestru Morariu-Andreievici a fost primit în 8 Iuniu în audienţă de Mājestatea Sa împĕratul.

* (Avis). Membrii activi ai reuniunei române de cântări din loc arangiază Sâmbătă 20 Iuniu n. după améḑi o escursiune in Dumbravă, la care prin acésta se învită toţi amicii reuniunii.

* Invitare la petrecerea cu joc, ce se va aranja de „Reuniunea pompierilor voluntari“ din Sĕlişte la 22 Iuniu 1891 st. n. în Mailat. Venitul curat este pentru fondul reuniunii. Intrare de famile 1 fl., de persónă 50 cr.

Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale publică.

Comitetul arangiator.

* La adunarea generală, a despărţĕmêntului XVII al Asociaţiunei transilva, ce se va ţiné la Deeşiu în 6 Iului st. n. 1891 la 2 óre p. m. în sala otelului anglez, învită în numele comitetului d nii: August Muntén, direc. şi Petru Mureşian, secret· — Cu ocasiunea acestei adunări va arangia tinerimea română din Deeşiu şi jur în beneficiul bibliotecei despărţĕmêntului, un „bal festiv“. Intrarea de persónă 1 fl., de familiă 2 fl., bilete se pot scóte dela cessarul despărţĕmêntului Florian Hatos. Contribuirile peste preţul de intrare se vor publica în ḑiuare. S'au luat dispuseţiuni sĕ se presinte în pausă şi „Căluşeriul“. Inceputul la 8 óre séra. La acest bal învită comitetul arangiator, constătătoriu din dnii: Dr. Teodor Mihali, preşedinte; Clememt Barbul, Gavril Buzura, Ioan Chercheş, Nicolae Hossu, Alecsă Hossu, Gavril Carsai, Aurel Oltean, Vasile Pop, Simon Rusu, Ioan Sleam, Dr. Gavril Tripon, Dionisiu Vajda membrii în comitet.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru mai multe posturi de servitori de clasa II a cu léfă de 360 fl. şi îmbrăcăminte. Reflectanţii au a depune o cauţiune de 100 fl. şi a şi înainta cererile formulate în sensul art. II din 1873 până la 26 Iuliu 1891.

* (Catedrala din Cernăuţi.) Frumósa catedrală din Cernăuţi se va renova in vara acésta, făcêndui-se totodată mai multe infrumşeţări. —

* (Spionagiu rusesc.) La gara din Iţcani scrie „Gaz. Bucovinei“ a fost arestat ḑilele trecute un pasager suspect. Arestatul e un rus, a petrecut timp mai îndelungat în Moldova şi acum voia se trécă în Austria. La el s'au aflat mai multe documente, din care se pare a fi întemeiată presupunerea că ar fi culpabil de spionagiu.

* (Cas de mórte.) Ni se scrie din Petrifaleu, tractul Sebeşului: Parochul nostru Elia Piso, zelosul luptătoriu în cause naţionale şi bisericesci, după un morb îndelungat a reposat Mercuri în 10 Iuniu n. în etate de 59 ani, lăsând în adânc doliu pe soţia sa şi doi copii minoreni.

Condolenţele nóstre întristatelor rudenii numĕróse.

* (Trecerea la ortodocsie.) „Kreuzzeitung“ a adus scirea despre sosirea lui Ignatieff la Praga spre a visita esposiţia. Ḑiarul din cestiune anunţă tot odată o nóuă visită a studenţilor sêrbi în Praga între cari şi panslavistul Mudrony, care are de gând se desvólte programul trecerei tuturor slavilor la biserica ortodocsă.

* Pentru regularea cimiteriului din Sibiiu suburbiul de jos a contribuit M. On. domn Simeon Horváth, procuror regiu în Deva 10 fl. v. a.

* (Curs agronomic pentru scólele poporale.) Pe basa încuviinţărei ministrului de instrucţiune publică se va ţiné ca şi în anii de mai înainte în decursul feriilor de vară la institutul agronomic din Cernăuţi un curs agronomic pentru învĕţătorii dela scólele poporale. Spre acest sfêrşit ministeriul a acordat o subvenţie de 900 fl ér dieta bucovinénă una de 600 fl. Conducerea cursului o va avé ca şi în anii precedenţi un comitet: scrie „Gazeta Bucovinei.“

* (Recostele în România.) Scirile oficiale primite la ministeriul de agricultură arată, că în urma ploilor abondente ce au căḑut, starea tuturor recoltelor în genere s'a îmbunătăţit, afară de rapiţă care în multe localităţi a dispărut. Fêneţele s'au îndreptat, liveḑile de pruni au o ţinută satisfăcătóre, Viile s'au îndreptat şi ele, prin unele părţi însĕ au suferit de grindină, porumburile în fine cari au fost mai de timpuriu semănate au fost mult ajutate de ploi, o parte din ele au început deja a se prăsi, o parte se ară acum şi vor rĕmâné cu o lună de ḑile înapoi. Dacă prin Septembre temperatura va fi caldă şi va favoriza cócerea lui, atunci criza va fi înlăturată, alt-fel populaţiunea de la ţară va avé sĕ sufere mai lipsuri.

In porturi mişcarea continuă fără mari operaţiuni din causa dimiduărei stokurilor.

Brăila Galaţi cotéză grâul 58— 58 ½ libre fr. 14, 60; 57 libre fr., 13, 75; secara 50 libre fr. 10, 75; Porumbul 61 ½ libre fr. 9.70; 59 libre fr. 9,20, marfă de magazie, 59 libre marfă de caic fr. 9,25 hectolitru.

* (Procesul milónelor principelui Sturḑa.) Pecând la Iaşi se judecă acest proces, la Paris înaintea tribunalului Senei urmau desbaterile procesului de deturnare de bani, intentat princesei Gorciacoff.

Joi 29 Mai (11 Iunie st. n.) tribunalul Senei din Paris a pronunţat sentinţa, prin care princesa Gorciacoff este condamnată a raporta la masa succesiunei rĕposatului principe Mihail Sturza următórele sume:

1. 190.000 franci luaţi de princesa Gorciacoff din plăcarḑile dela Baden Baden în ḑiua decesului princesei mume Smaranda Sturza.

2. 26.000 fr. luaţi tot de princesă din lada otelului din Paris.

Ambele aceste sume cu procentele lor dela ḑiua morţei principelui Mihail.

3. Declară pe princesa Gorciacoff decăḑută de dreptul de a lua vre-o parte din aceste sume comform art. 792 codul civil.

4. Condamnă pe princesa Gorciacoff se plătéscă principelui Grigorie M. Sturza suma de 25.000 lei daune interese.

* (Lăutari români la esposiţia din Praga.) La esposiţiunea cehilor, ce s'a deschis ḑilele acestea in Praga, se află şi o capelă română din România, al căreia dirigent este dl I. Negrescu. Capela constă din 9 bărbaţi şi după cum se scrie din Praga, cântecile naţionale românesci, esecutate de ea, sunt ascultate cu multă plăcere. Cu deosebire muscalagiul N. Vasilescu face mare efect cu instrumentul lui musical, care este cu totul necunoscut in Boemia. Localul, unde cântă capela românéscă, este continu impresurat de o mulţime de ómeni, cari se imbulḑesc ca se audă frumósele cântece românesci.

* „Timpul“ din Bucuresci face cunoscut, că cu începerea dela 15 Iuniu va publica o serie de articole menite a face sensaţie, întitulate „Culise politice“.

Tot odată începe publicarea în foiţă a *„memorielor lui Eliade asupra revoluţiei dela 1848“*. Aceste memorii, cari povestesc evenimentele dela 48 într'un mod dramatic nu au apărut nici odată în limba română

* (Erupţiunea Vesuvului.) Din Roma se scrie, că a erupt din noul crater al Vesuvului un curent gros de lavă; directorul observatorului de lângă Vesuv, Palmieri, aduce erupţiunea acésta în legătură cu cutremurile de pămênt din Lombardia şi Veneţia şi ḑice că cutremurul de pămênt a încetat când a început erupţiunea. El ḑice, că erupţiunea acésta nu e periculósă.

* (Rĕscóla din Manipur.) Senaputti, şeful rĕscólei din Manipur, unde după cum se scie a fost măcelărită aprópe întréga colonie englesă, a fost prins şi dat în judecata unui tribunal.

Procesul s'a terminat ḑilele acestea; tribunalul a recunoscut pe Senaputti culpabil d'a fi luat armele în contra împĕrătesei Indiilor şi a fi participat la asasinarea ofiţerilor englesi.

Senaputti e condamnat la mórte prin spânḑurătóre. E probabil, că guvernul Indiilor va confirma sentinţa.

* (Concurs literar.) Pentru conferirea unui premiu de 10 fl, care se va da unui învĕţător, care va dovedi, că a făcut mai mare progres în ramul pomăritului din despărţĕmêntul XIII Abrud a.

„Asociațiunei transilvane“ se escrie concurs cu terminul de 10 Iuliu a. c. n.

La cererile concursuale se va alătura un atestat oficios dela oficiul parochial subscris de primăria comunală și vidimat de oficiul protopopesc, din care sĕ fie evident:

a) Câți pomi nobili (ultoi dela 1—3 ani, meri peri, cireși, pruni etc.) sunt prinși în grădina de pomărit.

b) Câți elevi și-au insușit dela concurent ultoitul.

c) Câți pomi sĕlbateci, ori din simburi are în grădină pregătiți pentru ultoire.

d) In grădina scólei se cultivă și legumăritul, cu deosebire cu elevele?

Cererile se vor adresa la directorul despărțĕmêntului, subsemnat.

Ofenbaia, 12 Iuniu, 1881.

Pentru comitetul despărțĕmêntului XIII.

Ioan Danciu,
director.

Bibliografic.

„*Transilvania*“ a apărut cu umătoriul sumariu: Charta lumii (orbis pictus) de Castoriu, sau așa numită Tabula Peutingeriana de P. Broștean· — De unde a intrat povestea lui „Argir“ în literatura magiară, de George Popp. — Problema scolei de D. F. — Partea Oficială. Proces verbal al comitetului Asociațiunei taansivane pentru lileratura română și cultura porului român, luat în ședința dela 30 Maiu n. 1891. — Consemnarea sumelor colectate în favorul scólei de fete „Asociațiunei transilvane“.

Escriere de concurs

pentru primirea în scóla de cadeți din Sibiiu.

Cu începutul anului scolariu 1891/92 (15 Septembre) se vor primí în sus numita scólă de cadeți 30—50 de aspiranți în anul prim. In anul II, III și IV se vor primí numai în locurile devenite vacante

Condițiunile de primire se află în prescripțiunile de primire pentru aspiranții de scóla de cadeți ces. și reg., și aicea se va reflecta numai la condițiunile comune, care sunt:

a) cetățén austriac sau ungar;

b) aptitatea fisică;

c) o viață nepĕtată (purtare morală corĕspundĕtóre);

d) vêrsta minimală, și că nu au trecut preste vêrsta macsimală;

e) o pregătire prescrisă;

f) obligamentul, că își va procura din mijlócele proprii recuisitele prescrise și acele le va conserva;

g) solvirea didactului la timp;

h) prolungirea serviciului activ.

Pentru primire.

In anul I. se primesc dela 14 până 16 ani.
In anul II. „ „ „ 15 „ 17 ani.
In anul III. „ „ „ 16 „ 18 ani.
In anul IV. „ „ „ 17 „ 20 ani.

Etatea se va computa cu 1 Septembre.

Dacă întrunesce tóte condițiunile de primire, diferința de etate până la 4 luni nu formézá pedecă pentru admiterea la esamenul de primire.

Pentru primirea în anul I a scólei de cadeți de infanterie se pretinde cu tóte aceste necondițional documentarea, că a împlinit 14 ani.

Asentarea (depunerea jurămêntului) a aspiranților primiți, nu se întêmplă inmediat după ajungerea etății de 17 ani, fără numai după absolvarea completă a scólei de cadeți, și acésta e la eșirea în regulă din scólă.

Aspiranții au sĕ producă atestatele de clase, și sĕ se supună la un esamen de primire.

Prin atestat sĕ se documenteze, că aspirantul a absolvat o scólă reală cu drept de publicitate, sau un gimnasiu de aceeași categorie cu succes cel puțin „suficient,“ și anume pentru primirea în anul I cele 4 clase inferióre, pentru anul al II-lea minimum 5 clase, pentru al III lea minimum 6 clase, pentru al IV-lea an absolvarea scólei reale, respective a gimnasiului.

Scolarii privatisti au sĕ documenteze cu atestate valide, că s'au supus unui esamen la o scólă medie publică.

Pentru clasele singuratice, scólele civile provĕdute în articlul de lege XXXVIII din anul 1868 se consideră de o categorie cu scólele sus menționate.

Pentru primirea în anul I se pretinde depunerea esamenului de primire din următórele obiecte

Limba germană, Aritmetica și Algebra, Geometria, Geografia și Istoria, și anumit în aceea estensiune după cum se propune în clasele inferióre a scólelor medii.

Pentru primirea în anul al II-lea se pretinde depunerea esamenului din tóte studiile anului I.

Pentru primirea în anul al III-lea se pretinde depunerea esamenului din tóte studiile anului I, și II-lea și anume din studiile grupului A a planului de învĕțămênt a scólei de cadeți, afară de limba națională și instruirea militară.

Pentru primirea în anul al IV-lea din tóte studiile grupului A. a anului I. II. și III-lea.

Cunoscința din aceste studii se pretinde în aceeași mĕsură, precum e prescris pentru anii respectivi.

Didactrue:

a) pentru copii tuturor oficerilor, preoților evangelici, și greco orientali, a amploiaților militari, a suboficerilor și a amploiaților militari activi, salarisați, fără rang, a celor în pensiune și invalidilor marinei și armatei teritoriale 12 fl. anual.

b) pentru copii oficerilor din reservă, cerilor din armata teritorială neactivați, a oficerilor eșiți din serviciu, apoi a amploiaților dela Curte și de stat, a servitorilor dela Curte și a servitorilor aplicați în serviciu de stat 60 fl. anual.

c) pentru copii tuturor civilor austriaci și ungari 120 fl. anual.

Didactrue a se solvi din partea părinților sau a tutorului la comanda scolară în 2 rate anuale și adecă în 15 Septembre și 1 Martiu a fie-cărui an.

Solvirea pentru intertențiune nu se recere.

Dispensarea dela solvirea didactrului, sau restituirea didactrului solvit nu e admisibilă.

Fie care elev primit în scóla de cadeți, cualificat aici, și care după absolvarea scólei intră inmediat în armată, este obligat a servi pentru fiecare an scolariu împlinit în scóla de cadeți câte un an preste anii prescriși pentru serviciu activ.

Darea unui revers nu se pretinde.

Elevii eșiți în decursul anului nu sunt supuși acestor obligăminte.

Cererile de primire sunt a se înainta la comanda de scólă cel mult până în 25 Iuliu a. c

Cererile sunt a se instrua:

1. Atestatul de botez al aspirantelui.
2. Atestat de indigenitate.
3. Atestat medical dela un medic activ din armata comună, marină sau armata teritorială despre starea fisică.
4. Atestatul scolariu depre anul 1889/90 și atestatele depre semestrul I. și II. a anului scolariu 1890/91. Dacă un aspirant pe timpul când și-a înaintat cererea nu a fost în posițiune a produce atestatul de pre semestrul al II lea al anului scolariu 1890/91, atunci în cas că ar fi provocat sĕ se presenteze la depunerea esamenului de primire, e dator a-l produce la comisiunea esaminătóre.
5. Atestatul despre vacinare (acesta numai atunci, când vacinarea nu se constată în atestatul medical).
6. Atestatul despre purtarea morală a aspirantelui, estradat prin organul competent politic sau polițial, unde aparține el (acesta însĕ numai atunci, când în atestatul scolar lipsesce nota despre purtarea morală mulțămitóre, ssu dacă concurentul nu intră inmediat dintr'un institut public, sau dintr'o scólă cu drept pe publicitate.)

Cererile neinstruate in regulă sau intrate după termin nu se consideră.

După începerea anului scolar (15 Septembre) nu se mai primesc aspiranți.

Dela comanda scólei de cadeți c. și r. în Sibiiu.

Loterie.

Mercuri, în 17 Iuniu.

Sibiiu: **11 85 82 61 24**

Nr. 220. [80] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Băești, în protopresbiteratul Hațegului, se publică prin acésta concurs pentru întregirea aceléia, cu terminul de 30 de dile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Tóte venitele parochiali împreuuate cu acest post, statorite și cuprinse în protocolul sinodului parochial din 15 Iuliu 1890 și aprobate din partea Preavenerabilului consistoriu archidiecesan la 25 Septembre 1890 Nr. 6071 B, cari dau la olaltă venitul anual de 231 fl. 05 cr., ceea ce se póte vedea mai de aprópe din protocolul amintit.

Doritorii de a reflecta la acéstă parochiă au a-și așterne suplicile concursuale instruite conform prescriselor legali la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Hațeg, 15 Maiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hațeg în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Rațiu,
protopresbiter.

Nr. 345. [81] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia de clasa a III-a din comuna Deal, pe basa resoluțiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 16 Aprile a. c. Nr. 2589 B., se escrie concurs, cu termin de 30 de dile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumătate din venitele parochiale, statorite în comitetul și sinodul parochial estra-ordinariu dela 31 Martiu a. c. în suma totalá de 464 fl. 80 cr.

Doritorii de a ocupá acest post, au sĕ-și asternă cererile, instrite conform normelor în vigóre, în terminul indicat, subsemnatului oficiu proto presbiteral.

Sebeș, 22 Maiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al S.-Sebeșului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 223 (82) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant din parochia de clasa a III-a Steuini conform decisiunei consistoriale do dto 16 Aprile 1891 Nr. 2559 B. se publică prin acésta concurs.

Venitele anuale împreunate cu acest post computate în ședința comitetului parochial de dto 12 Maiu a. c. dau suma de 400 fl v. a.

Concurenții au a și așterne cererile lor instruite conform legilor din vigóre în termin de 30 dile dela prima publicare a acestui concurs în diarul „Telegraful Român“ la subsemnatul oficiu, de unde pot primi și informațiuni mai detaiate despre acest post.

Sĕcărêmb, 19 Maiu, 1861.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu II. în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 404 (83) 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de capelan din parochia de cl. III-a Olpret, protopresbiteratul Deeșului prin acésta se escrie a treia óră concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare în diarul „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest de capelan sunt: jumĕtate din tóte venitele parochiali anuali statorite de ătră sinodul parochial estra-ordinar ținut la 8 Iuliu 1890 în suma totalá de 404 fl 90 cr.. prin urmare la suma de 202 fl 45 cr. anuali.

Specificarea acestor venite se póte vedea la subsemnatul oficiu ppresbiteral.

Concurenții au a și așterne cererile lor imstruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeș, 18 Maiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral al tractului Deeș în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman, prot.

Sz. 4133/891 polg. (85) 2—3

Hirdetmény.

Az erszébetvárosi kir. törvényszék közhirré tesszi, hogy M. Ugra község határa ált. tagositásának megengedhetősége iránt B. Apor Zoltán törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidéjéül az 1891 évi Augustus 5-ik napjának dél elött 9 órája M. Ugra községbe, a községi irodába tüzetik ki, mikora a község összes birtokosai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelerök úgy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek s hogy a kérvény elsö példányát ezen kir. törvényszéknél betekintett k

Az erszebetvárósi kir. tőrvényszéknek 1891 Iunia 3 án tartott üléséből

Vén András, elnök. *Zoltán* jegyző

Sz. 4148/891 polg. (84) 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré tesszi, hogy Wohldorf község határa általános tagositásának megengedhetősége iránt Br. Apor Zoltán törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidéjéül az 1891 évi augustus 10-én d. e. 9 oràja Wohldorf községbe a közégi irodába tüzetik ki, mikorra a község összes birtokossai azzal idéztetnek, hogy a meg nem jelenök ugy tekintetnek mind a kik a tagositásba belegeegyeznek s hogy a kérvény első példányát érdekeltek ezen kir tőrvény székvél betekintettik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1891 Iunius 3 án tartott üléséből.

Vén András, elnök *Zoltán* jegyzö

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 63 Sibiiu, Sâmbătă 8/20 Iuniu 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiel archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători „Pogorîrea S. Duch“ Nrul procsim va apăré Joi în 13 Iuniu v.

Împărțirea limbilor.

Sunt aprópe 2000 de ani, decând Mântuitoriul lumei Christos a trimis asupra apostolilor sei Duchul înțelepciunei, Duchul ințelegerei, Duchul temerei de Dumnedeu, și ei au primit darul propoveduirei evangeliei fie-care în limba acelui popor, pentru acărui mântuire a fost trimis, în ale cărui părți i-a fost sórtea sĕ propoveduéscă.

Sunt aprópe 20 de vécuri dela acéstă miraculósă serbare, și dóră nici odată nu avem mai mare, mai simțită necesitate sĕ nu înprospătăm în mintea și în inimile nóstre marea sĕrbătóre a împărțirei limbilor, care a unit pre apostolii Domnului în o lucrare comună: lățirea Evangeliei lui Christos. Nici odată nu s'a simțit mai tare necesitatea de a se împrospĕta învĕțătura bisericei, că adecă prin pogorirea Duchului sânt apostolii au primit darul de a puté propovedui evangelia, fie care în limba poporului pentru care a fost chemat.

Și stăm uimiți în fața scenei miraculóse, că pescarii cei simpli, galileenii cei neînvĕțați încep a vorbi în limbi streine, unii în limba rêmlénă, alții grecesce, alții evreesce, alții armenesce, fie-care pentru aleșii sei, și mulțimea de popor adunat în biserica din Ierusalim se minunéză, când aude fie-care în special limba sa dela acei simpli pescari, cari până acuma vorbiau numai dialectul lor particular.

După învĕțătura bisericei asupra apostolilor s'a pogorît Duchul înțelepțiunei, Duchul înțelegerei, Duchul temerei de Dumnedeu, și ei toți au început a grăí, cu streine graiuri, cu streine învĕțături, cu streine cuvinte ale sfintei Treimi.

Scopul a fost unul la toți, și Dumnedeu, perfecțiunea, din uneltele slabe și neînvĕțate a făcut unelte nobilitate, ca fie care în limba poporului sĕ propoveduéscă înțelepciunea, ințelegerea reciprocă, și temerea de Dumnedeu.

In adevĕr miraculósă scenă, și ce contrast și aici la acéstă sântă sĕrbătóre între învĕțăturile cele sânte ale bisericei, între lucrările provedinței Dumnedeesci și între întrégă viața internă a statului nostru.

Tocmai în punctul limbei ce contrast între nemărginita înțelepciune a lui Dumnedeu și între nemărginita slăbiciune a bărbaților, cărora sórtea le a pus în mână guvernarea statului nostru.

Un scop avem cu toții, consolidarea cetățenilor. Și noi consolidarea cetățenilor nu o putem separa de cea a statului, mai mult, consolidarea statului o ținem de imposibilă fără consolidarea cetățenilor în moralitate, în bună stare, fără consolidarea conscienței în fie-care cetățén, că numai atunci póte înflori acéstă patrie, dacă toți ne vom simțí deopotrivă părtași și la bine și la rĕu, și la favoruri și la greutăți.

Și deocamdată nimica nu aflăm, care ar înteнționa consolidarea statului între condițiunile unice posibile, la cari am reflectat și totdeuna vom reflecta noi.

Lipsesce mijlocul cel mai natural, prin care am puté realisa scopul cel sânt, lipsesce lucrul principal, la care chiar și provedința dumnedeească a reflectat, lipsesce adecă Duchul înțelepciunei, Duchul înțelegerei, pe care ni-l arată atât de măreț marea sĕrbătóre a Pogorîrei Duchului sânt.

Nu se vorbesce poporului în limba lui, nu i se face justiția în limba lui, nu administrația în limba lui, căci contrariu călei, pe care o ales Dumnedeu, care și la maghiari e perfecțiunea înțelepciunei, frații magiari voesc se facă aici numai o limbă, anume limbă ungurésca.

Sĕ strice cea făcut natura, sĕ strice firea născută în noi românii, sĕ batjocorésca calea înțeléptă pe care o a ales însuși Dumnedeu pentru lățirea evangeliei, acésta o voesc frații magiari în tóte acțiunile vieței lor de stat.

Și noi în convingerea, că greșită e calea politicei interne în statul nostru, că prin siluirea ce ni se face în loc de iubirea intre cetățeni se sémĕnă și susține în mod măestrit ura, prin siluire se nimicesce și puțina bunăstare ce mai este în cele materiale, se demoraliséză cetățenii în mod infricoșat, și prin decadența lor înveci nu se va promova consolidarea statului, și la acéstă solemnă ocasiune strigăm bărbaților, cari conduc destinele statului: opriți-ve, căci greșită e calea, pe care mergeți.

Părăsiți principiele, din cari purcedeți și luați de model învĕțătura bisericei dela Pogorîrea Duchului sânt, îmbrăcați ve cu Duchul înțelepciunei, Duchul înțelegerei, Duchul temerei de Dumnedeu și atunci veți realisa fericirea patriei.

Sibiiu, 7 Iuniu, 1891.

Amărăciunea produsă în cercurile săsesci prin denumirea contelui Bethlen Pál de comite suprem la Bistrița-Năsĕud și cea a baronului Apor la Sighișóra trebuia alinată încâtva. Tocmai de aceea sĕ esplică, că acum și nu mai târdiu, sau mai de timpuriu a urmat denumirea dlui Gustav Thalmann de comite la Sibiiu

Mai trebuia pusă paciința sasilor încă la o probă pe câteva dile, sĕ se vadă, dacă sunt ei statornici în principiile proclamate la 16 și 17 Iuniu a. tr. sau, că dór numai în vederea unor avantagii personale și în menagiarea unor interese speciale săsesci, s'au declarat gata a intra la învoélă cu guvernul.

După un an de asteptare sasii în fine și au ajuns un scop. Pre scaunul de comite suprem la Sibiiu, șede un bărbat de încredere al lor, un om al partidului național săsesc, așa cum nu au avut ei de la desființarea fundului regiu.

Pre noi nu ne-a surprins nici decât denumirea dlui Thalmann. Din contră nu ne-am putut esplica trăgănarea, nu ne-am putut da sémă, cum de contele Bethlen, fostul antecesor al dlui Thalmann, nu a putut convinge pe colegii sei ministri mai curênd despre necesitatea denumirei unui om de încredere al sasilor la un atare post. Contele Bethlen este un cavaler, cum sunt mulți magnați unguresci, și ține la cuvêntul dat. Indată ce și-a dat cuvêntul, el trebuia sĕ și străbată cu vederile în consiliul de ministri.

Altmintrea din pactul dela 17 Iuniu 1890, pe care noi l'am fost botezat de o „Capitulare“ în formă, sĕ alegea de sigur nemica și atunci și politica inaugurată de contele Bethlen era desavuată și desavuat Bethlen ca comite, era desavuat ca ministru și de aici el era datoriu sĕ tragă consecințele pentru persóna sa.

Guvernul actual este la tot casul mai conciliant ca guvernul dlui Tisza. Cel puțin așa se arată față de sasi.

Iși pune singur contele Szapáry întrebarea: „Nu am destul cu kosuthistii, nu destul cu românii, — trebue sĕ mai am și cu sasii de lucru?“.

Și dacă așa resonéză, un bărbat de stat, când se află în luptă, el trebuie sĕ invingă, dacă nu pe toți cel puțin o parte din inimici.

Și sasii de dragul acestui post sacrifică ceva din convingerile lor, se vor arĕta mai mulțămiți, în presa lor vor spune adevĕrul îmbrăcat în o formă mai convenabilă, și așa umblând cu mânuși și dacă se sĕ ating de câte un spine, el nu intră deadreptul la piele.

Așa e politica săsésca, și se vede, că Bethlen în studiile ce le-a făcut între sasi i-a cunoscut și din partea cea mai slabă.

Ca administrator comitele Thalmann este o putere probată, un om de birou, iubitoriu de lucru, și de ordine și de aceea, ómenii cari caută numai la partea

FOIȚA.

Arta de a se înscena pe sine însuși.

După *K. de Thaler*, comunicată de *Alban Cornilă*.

E lucru necontestat, că vanitatea e un resort fórte puternic; ea jócă în viața multor ómeni un rol tot atât de mare ca și fómea și amorul. Nu cea ce este și cea ce are, ci cea ce representă, pare unora lucrul principal și mii de înși își caută norocul în opiniunea, ce o au alții despre ei.

Ómeni de calibrul acesta își intocmesc tóte ale lor astfel, ca sĕ destepte o părere înaltă despre sine. Pentru ajungerea acestui scop ei se folosesc de ori-ce ocasiune, fie aceea importantă ori neînsemnată, și ei nu negligă nici cea mai mică, pentru-ca sĕ se pună în relief. Ca sĕ pótă esecută acésta se recere ca cineva sĕ aibă un talent particular înăscut pentru acésta. Adesea el e singurul talent ce l are ce-l vanitas, însĕ el se póte perfecționa și prin studiu. Nu ori-care ajunge la perfecțiune: Ca și la punerea în scenă a unei piese teatrale, așa și la punerea în scena a propriei personalitați pentru comedia vieței sunt gradațiuni, dela abilitate mediocră până la măestrie. Dacă vre-unul a atins cest din urmă, e în stare sĕ ameţéscă chiar ómeni de spirit și a i amăgi cât-vatimp despre valórea lui adevĕrată.

In acésta se cuprinde scopul înscenărei propriei sale personalități. A fi suprapreţuit, acéstă îi succede numai celui ce a ajuns la virtuositate în arta acésta, și are de regulă urmări fórte plăcute.

Dóuĕ-deci și cinci de înși din o sută consideră pe un om de cea ce se dă el; cel care scie sĕ și dea aerul de bărbat însemnat, e în fine considerat de mulțime ca astfel, de aceeași mulțime, care e așa de puțin aplecată a recunósce adevĕrata mărime spirituală. De massa têmpită aparțin și persóne de influență și posițiune înaltă, acăror părere și bunăvoință e cumpănitóre. O inteligență în faptă superióră, cu păreri propii și principii solide le e încomodă.

Arta înscenărei propie e a se esercita de timpuriu. Cel care vrea sĕ și-o însușéscă, trebue sĕ se dedea deja din tinerețe a nu pronunța nici o vorbă și a se feri de orice mărturisire sinceră. Se facă observări și sĕ-și bată joc de alții pentru scăderile pe care le observă la sine însuși. Sĕ nu ia parte la nici nu entusiasm sincer, care animésă atât de ușor pe tinerime, pentru fapte mari pe ori-care teren al activității spirituale omenesci. Sĕ critizese unde alții admiră; sĕ nu lase se trécă nimic fără a'și face observare, sĕ dee din nas cu dispreț despre ori-ce și se nege ori-ce autoritate.

Tinĕrul bărbat, care se introduce în astfel de chip în societate, va fi póte numit de unii domni mai bĕtrâni din societate un „țângău impertinent“, dar din partea celor mai mulți din cunoscuții sei va fi considerat de fórte cu minte. El trebue sĕ se ferésca însĕ cu mare îngrijire sĕ nu cumva sĕ se angageze la o discusiune seriósă, ci sĕ evite și facă cu neputință ori-ce încercare în acéstă direcțiune. In conversarea socială sécă de tóte dilele înnótă minunat, dar a se lăsa in fund i-ar deveni periculos. I se póte însĕ recomanda, ca înainte de ori ce visită, ce vrea se o facă, sĕ-și întipăréscă în memoriă câteva observări spirituale sau cel puțin frapante din cărți puțin cetite. Dacă în decursul conversărei le aplică la loc bun, póte sĕ facă mare efect cu acésta. Cugetările sunt nu numai scutite de vamă dar și libere ca pasărea, ori-cine póte mai ales dacă proprietariul legitim e deja mort, sĕ le fure ori unde și cum va vrea. La lucru deci cu amândóuĕ mânile și împodobesce-te cu pene străine! Prins cu ocaua mică vei fi numai, dacă furtul la-i comis dela proprietari fórte renumiți, precum s'a întêmplat în casul următor, de care'mi mai aduc și acum aminte.

Intr'o societate óre care se vorbia despre poesia nóuĕ și un june bărbat, căruia i plăcea sĕ-și arete și resfețe códa de păun aiept frasa: „A, ce mai atâta vorbă, poesiile sunt gémuri de feréstră zugrăadministrativă, pot fi fórte mulţămiţi cu acésta denumire, fie ei saşi, fie români, ori unguri.

Alta e însĕ întrebarea dacă comitele suprem are sĕ rĕmână numai pelângă partea administrativă, sau sĕ mai facă şi servicii politice.

Şi aici se începe partea cea grea a lucrului.

Comiţii supremi de vécuri au fost şi agenţii guvernului, şi cu deosebire au fost tacsaţi de buni ori de rĕi după numĕrul deputaţilor guvernamentali, câţi au sciut sĕ dea din comitat.

Incât scim noi deputaţii săsesci şi dacă nu fac oposiţie sistematică, dar totuşi sunt departe de a împinge la carul guvernului, afară de deputatul Sebeşului ales pe sprâncénă, ca sĕ dea o palmă pasivităţi şi cu ea o lovitură de mórte tuturor intreprinderilor românilor din acel ţinut şi din oraşul SSebeşiu.

Lăsase-vor acei deputaţi naţionali săsesci de principiile şi vederile lor de dragul comitelui naţiunei săsesci, pentru că acela aḑi este un sas din tălpi pănă în crescet, este o altă întrebare, şi aici zace greutatea cea mai mare ce apasă pe umerii noului comite săsesc.

In universitate lucrurilor vor merge neted, cum merg de ani de ḑile, pot chiar sĕ ajungă şi la modificarea statutului de organisare şi atunci românii din fundul regiu o au pus de mămăligă, ḑicem tóte se pot spre mulţămirea sasilor face, căci începutul s'a făcut pentru ei şi dacă guvernul a aflat cu cale, că de dragul unui popor atât de neînsemnat sĕ se lase de tradiţionala politică de a trânti la părete pe naţionalităţi, nu ne îndoim, că mâne poimâne va începe şi cu românii a întra la negociaţiuni de pace îi va mulţămi şi pe ei, căci şi ei sunt fiii ai patriei şi era denunciaţiunilor dór va înceta odată.

In legătură cu denumirea dlui Thalmann de comite stă fără îndoélă cestiunea alegerei de vicecomite şi acésta cestiune noi o privim de cestiune deschisă şi ne reservăm dreptul a reveni asupra ei, ca a uneia ce ne intereséză de aprópe.

Revista politică.

Fraţii nostri din Bucovina au sĕ pórte o luptă grea.

Ḑilele trecute s'a întêmplat la Sucéva, al doilea oraş al Bucovinei, un fapt care pune într'o tristă lumină situaţiunea elementului român faţă de celelalte elemente din aceea provincie română.

Făcêndu-se alegeri comunale, în colegiul al treilea au reuşit numai 2 români, 4 germani şi 4 evrei, în colegiul al doilea 6 evrei, 2 germani, 1 armean şi un singur român; în colegiul întâiu în sfêrşit au căḑut toţi cei trei candidaţi propuşi de partidul naţional român.

După cum se vede din cele ce se scrie „Gazeta Bucovinei,“ causa acestei neisbânde a românilor este, pe lângă cotropirea lor prin oraşe de către elementele străine, şi lipsa de organisare a partidului şi prin urmare de energiă celor cari ar trebuí sĕ-l compună.

„Gazeta Bucovinei“ face, din parte-i, următórele reflecsiuni asupra acestui eveniment:

Residenţa de odinióră a lui Stefan cel mare, a doua capitală a ţĕrii nóstre, un oraş, în care românii erau stăpâni şi după firea lucrului ar trebuí sĕ fie şi astăḑi, a ajuns sĕ fie administrat de nisce venetici, cari numai ca din graţie dau şi vechilor locuitori ai cetăţii câte un loc douĕ în consiliul comunal.

Şi ceea ce s'a întêmplat ḑilele aceste în Sucéva, s'a fost întêmplat mai înainte în Rĕdauţ, are sĕ se mai întêmple aḑi mâne şi în alte oraşe şi noi românii ne vom pomení într'o bună diminéţă, că suntem scoşi cu desĕvêrşire din viaţa publică a ţĕrii, vom remâné singuri numai cu instituţiunile nóstre culturale de pe vremurile mai bune şi vom ajunge politicesce la acea situaţiune tristă, in care se află astăḑi fraţii nostri de preste munţi.

La alegerile comunale astăḑi nu se mai au în vedere interesele comunelor, ci interesele de partid politice. Intocmai cum vedem, că la alegerile de deputaţi pentru camera din Viena se făcură tóte opintirile, pentru ca deputaţii români sĕ rĕmână în minoritate, aşa se lucréză în ceea ce privesce alegerile comunale cu tóte mijlócele permise şi nepermise, pentru ca ingerinţa românilor asupra afacerilor comunale sĕ se reducă pe cât numai se póte şi în Bucovina sĕ nu mai esiste cu timpul nici oraşe românesci.

Din tóte părţile se lucrĕză în contra nóstră şi adversarii sciu sĕ se foloséscă de chiar connaţionalii nostri, spre a ne împĕrechia şi pe noi între noi turtindu ne la părete în urma propriilor nóstre slăbiciuni.

Dacă românii din Sucéva erau organisaţi, cum se cuvine şi dacă lumea o scia, că avea de a face cu un partid naţional hotărât, era peste putinţă ca ómenii nechemaţi, ómeni fără nici o importanţă se pótă înriuri asupra maselor aşa ca se le despărţéscă de conducătorii lor de până acum şi nici organele politice nu cutezau sĕ procédă într'un mod atât de uşuratec faţă cu pretenţiunile unei părţi însemnate a popuraţiunei din Sucéva.

Ne lipsesce pretutindenea organisarea, ne lipsesc conducătorii chemaţi prin încrederea poporului şi acésta e pricina mulţimei de eşecuri ce le îndurăm de un timp în cóce în tóte afacerile vieţei nóstre publice.

Am făcut până acum destule esperianţe triste în direcţiunea acésta cea mai de pe urmă esperienţă cu prilegiul alegerilor comunale din Suceava. Sĕ ne gândim deci serios asupra acestor împregiurări şi sĕ ne punem pe lucru cu un cés mai înainte de ce va fi pré târḑiu. —

S'au respândit de câteva ḑile sciri despre relaţii deosebit de prietenesci între curţile din Belgrad şi Cetinie. Se ḑice, că prinţul Nichita va face în luna August o visită la Curtea din Belgrad, cu fiiea sa Xenia; acéstă scire a dat nascere presupunerei, că ar fi vorba de un proiect de logodnă între princesa muntenegrénă, astăḑi în vêrstă de 10 ani şi regele Serbiei, care împlinesce în curênd 15 ani.

In legătură cu aceste sciri şi ca ceva caracteristic pentru relaţiile dintre Serbia şi Muntenegru, nu este fără de interes o scrisóre a prinţului Nichita către regentul Ristici, scrisóre al cărei cuprins îl publică „Vossische Zeitung“. In acéstă scrisóre se anunţă visita princiară pentru luna August

„Anunţ acésta, — ḑice prinţul, — domnului Ristici pentru-că 'l sciu partisan dintre cei mai credincioşi ai dinastiei Obrenovici.

Prinţul Munţilor negri reamintesce o vorbă a strămoşilor sei, că prinţul Serbiei, care luptă cu credinţă pentru causa sêrbéscă, va găsi în prinţul Muntenegrului un supus devotat.

Se asigură, că dl Ristici ar fi rĕspuns ceva în sensul următoriu: poporul sêrb a avut totdeuna simţĕminte pretinesci pentru Nichita; presenţa prinţului la Belgrad va convinge pe tótă lumea, că Sêrbia şi Muntenegrul merg mână în mână.

Sciri oficióse pe care le a primit guvernul grecesc, anunţă că trupele bulgare au ocupat un sat de pe teritoriul Macedoniei şi că a fost chiar o încăerare.

Presa grecéscă, scrie „Timpul“ e fórte iritată şi reclamă guvernului d lui Diliyanis o intervenire grabnică sau demisionarea lui.

Adevĕrata cale.

(Comunismul şi politica colonială. — Crestinismul şi budhismul. — Misionarii. — O turmă şi un păstoriu. — Schopenhauer şi pesimistii sei. — Invingerea în tóte părţile lumei.

Comunismul şi socialismul, ḑic unii, sunt relele cele mai mari, cari ameninţă starea societăţii moderne. Şi vor avé drept, cei-ce cred acésta, căci în ţĕrile din apus legislativele au adus legi speciali în contra comuniştilor.

Sĕ nu crédă însĕ nimenea, că comunismul şi socialismul ar fi teorii nóuĕ, necunoscute până în seclul acesta: decând esistă lumea cei ce n'au avut nimic bucuros ar fi împărţit averile cu cei bogaţi; şi cei ce au averi n'au fost înclinaţi nici odată a împărţi averile lor cu cei sĕraci. Sĕracilor cel mult le-au aruncat numai elemosină, cogile remase pe mésa lor.

Când într'o ţéră se află atâţa ómeni sĕraci, încât după lucrul mânilor sale nu pot trăi, acolo crisa socială e gata, căci fără mâncare nici animalele nu pot trăi.

Crisa se póte ameliora prin stat, prin iniciativă particulară, prin faceri de bine crestinesci.

Statul, până când are de unde, trebue sĕ dee ómenior pămênt, care sĕ-l muncéscă şi unde sĕ trăéscă: pămêntul acela póte fi nu numai proprietatea statului, dar şi a particularilor. Când statul nu póte sau nu vrea sĕ dea pămênt, atunci vine necesitatea, ca prin o politică colonială sĕ se îngrigéscă de poporaţiunea scăpătată.

In apus este reul social, deşi în aceste 2—3 sute de ani au mers multe milióne de locuitori preste oceanul atlantic şi s'au aşeḑat în America.

Şi fiind că reul esistă, nunumai Anglia, dar şi Germania, Francia şi Italia continuă de un şir de ani în cóce o politică colonială spre Africa.

Negrii se apĕră bieţii şi ei cu tenacitate, dar cu lănci şi pusci de cremine ce pot face în contra armelor cu repetiţie? Sĕ supun de frică bucuroşi la civilisaţia europénă. Când vor fi în urmă atât de civilisaţi ca europenii, cine sci, dacă nu vor scóte afară pe europeni de pe pămêntul lor.

In evul vechiu au venit din Asia popóre barbare şi au cucerit întrégă Europa. Tătarii au domnit în Rusia Basarabia, Moldova şi Muntenia. Hunii şi avarii au prădat Dacia, Panonia, Italia şi Gallia. Ungurii s'au aşeḑat în Panonia şi în inima Daciei. Românii prin Muntenia şi Moldova s'au recules numai după căderea tătarilor.

Astăḑi vitezii tătari de odinióră sunt supuşii Russiei.

Creştinismul şi crucea lui Iisus au cucerit pe barbari în Europa.

Crestinismul şi crucea lui Iisus au cucerit şi civilisat America.

Crestinismul şi crucea lui Iisus face aḑi cuceriri mari prin Asia şi Africa.

Progresul şi civilisaţiunea nóstră sunt superióre civilisaţiunei şi religiunilor din Asia şi Africa.

Dumneḑeul cel adevĕrat sfarmă şi astăḑi ca în totdeuna idolii némurilor argint şi aur, lucruri de mâni ominesci.

Ce învaţă religiunile din Asia? O nimica tótă.

Religiunea lui Budha s'a înfiinţat cu 500 de ani înainte de Iisus. Budha fu un fiu de rege, născut lângă Himalaya în oraşul Kapilavastu. Ca june fu vĕrsat în sciinţa şi arta militară. In etatea lui de 16 ani s'a însurat luând de nevéstă pe Iasodhova; mai apoi şi-a mai ales încă dóuĕ mueri; în urmă şi-a ţinut un harem întreg.

---

vite!“ Ce spiritual! şoptia câte va dame din societate. Junele zimbia mândru şi cu modestie, sări însĕ drept în sus ca şi impus de o săgétă, când un poet care, era de faţă i replică. „Acésta ce e drept o ḑice Goethe, însĕ în sens cu totul altcum, decât îl înţelegi d-ta, adecă spre lauda şi mărirea poesiei“. O astfel de pedépsă momentană însĕ urméză din fatalitate fórte rar.

Cel care se ocupă cu aceea, ca sĕ-şi dea importanţă persónei sale, trebue se fie cu atenţiune la acésta şi în restauraţiune. Omul natural întră, îşi pune pălăria şi pardesiul în cuier, se aşaḑă la masă cere carta de mâncări şi-şi comandă beutura. Se privim însĕ la un óspe care se însceneză! Cu pasul măsurat, cu o espresiune în faţă ca şi când ar fi preocupat de meditări adênci, pâsesce el până la mijlocul salei, se opresce aci şi-şi face ochii rótă. Chelnerii servili alérgă la dênsul, i iau pălăria şi bastonul şi-l întrébă, că ce poftesce. El se aşéḑă pe un scaun şi observă tăcere adêncă. Băieţilor celor mici cari îi pun întrebarea de consciinţă; poftiţi bere eau vin, le rĕspunde prin o privire nimicitóre, aşa că băieţelul se retrage înspăimântat. Către cel mare îmbrăcat în frac negru se adreséză cu întrebarea într'o voce de jumătate şi obosită: „Ce se mânânc eu aci? Sunt dedat a mânca ce e mai bun?“ După ce în urma unui lung studiu al cartei şi parlamentări verbale cu chelnerul şi-a ficsat ordinea mâncărilor, apoi îi ḑice: „Numai iute, bunul meu am lucru fórte urgent.“ Acéstă frasă e întrebuinţată mai ales de funcţionari înalţi, care au prea puţin de lucru, însĕ ea impune şi mult alegătorii Ganimezi ai restaurantului emuléză întru a servi cât mai iute pe mult activul bărbat, pentru ca sĕ nu pérdă timpul seu scump, mai ales, că la plecare cu o distinsă condescendentă le dăruesce un bun bacşiş. Ar vrea el bucuros sĕ nu o facă, însĕ şi acest moment se ţine de punerea în scenă.

Un alt espedient şi mai elementar pentru ajungerea acestui scop e afectarea celui mai complet indiferentism faţă cu ori ce noutate. Fie ele ori-cât de neaşteptate, nu e permis a se arăta nici odată surprins din contră trebue deja se fi sciut tóte de mai înainte sau cel puţin sĕ le fi prevĕḑut. Móre d. e. o persónă bine cunoscută fără de veste de apoplecsie. Tótă lumea e suprinsă şi se miră; „Cum s'a putut numai una ca acésta?“ se întrébă unii pe alţii. „Omul acesta pare a fi atât de sĕnătos şi vesĕl tótă fiinţa lui nu arată, că va avé un sfârşit atât de repede! — „Pardon“ rĕspunde artistul de propria înscenare acésta nu e aşa. Cel ce scie se observe pe ómeni acela putea sĕ cunóscă pré bine, că nu va mai trăi mult. Pre lângă acésta încă de acum un an a avut presimţiri de mórte. Firesce, că nu le au comunicaţ ori cui, dar faţă cu amicii sĕi şi mĕ pociu măguli a mĕ fi aflat între numĕrul acelora — nu le a rĕtăcut. Pe mine unul scirea despre mórtea lui nu m'a aflat nepreparat, şi ceea ce perd în el nu o scie nimenea! Aci vorbitoriul face o faţă cât se póte de durerósă şi tace suspinând. El póte a vorbit de câteva ori fugitiv cu acel bărbaţ dar de aci înainte el va trece de intim al aceluia şi prin urmare se va ridica în vaḑa contimporanilor sei. Renumele lasă tot deuna ceva din colórea sa, pentru cei ce sciu sĕ se frece amicabil de el.

Un alt esemplu. Sosesce scirea despre un eveniment politic, care nu suprinde numai pe diplomaţii de meserie, care au un privilegiu a suferi de lipsa de prevedere, dar chiar inteligenţa cea mai normală. Astfel de evenimente au fost în anii din urmă puciul din Filipopol, captivarea principelui Alecsandru de Battemberg, revoluţiunea din Brasilia. Tot atâtea ocasiuni escelente pentru eroul nostru, ca se strălucéscă prin adênca lui cunoscinţă de lucruri, pe care însĕ le au cetit la dejun din ḑiare. El a sciut tóte de mai înainte. Rumelia de ost a fost o creaţiune imposibilă, care nu putea avea durată. „Acésta am ḑis-o eu încă de pe timpul congresului din Berlin. Espulsarea Battenbergului o puteau afla neinţelésă numai observatorii superficiali ai relaţiunilor.“ Cel ce se ocupă cu atenţiunea recerută de situaţiunea Bulgariei, trebue se fie preparat ca partidul rusesc va inscena o lovi-

Budha slăbit şi enervat, în etatea lui de 29 ani s'a îngreţoşat de a fi rege şi de a-şi petrece şi mai încolo. S'a despărţit de muerile sale, şi a petrecut 6 ani în pustie cu călugări în post, rugăciuni şi meditaţiuni. Apoi lângă râul Gange şi-au ales apostolii sei cu cari a învĕţat. Regii din ţérile indigene au primit cu toţii învĕţăturile lui Budha. carele a murit în vêrstă de 80 de ani.

Religiunea lui Budha se află aḑi între tătari, chinesi, japonesi, pe insulele Sunda cu 350 milióne credincioşi. Budha a învĕţat patru „adevĕruri".

1. Adevĕrul prim este, că lumea acésta e imperfectă şi rea. Cei ce trăesc în ea sunt ómeni nefericiţi. Viéţa şi esistenţa este o nefericire şi o durere. Pentru-că tóte sunt trecĕtóre şi nestatornice, prin urmare imperfecte. Budbismul prémăresce nimicirea, nihilismul.

2. Budhismul nu cunósce spiritul omului, ci numai metamorfosarea trupului în pămênt; nu cunósce idea dumneḑeirii.

3. Budhismul ḑice, că omul sĕ tindă a se nimici pre sine spre a scăpa de viéţă şi nefericire. Nimicirea o numesce Nirvana, unde vor ajunge toţi.

4. Budhismul ḑice, că omul sĕ trăéscă retras în lume, sĕ nu lucre nemică, ci se mediteze despre vanitatea vieţei, se abḑică de tóte, chiar şi de esistenţă. Budhiştii ḑic, că femeile sunt reul intrupat, espresiunea minciunei infidelităţii şi înşelăciunei; după ei femee bună nu esistă.

Din punct de vedere creştinesc, religiunea lui Budha şi Brachma sunt nisce nebunii cu córne, cari propovéduesc desperare şi pessimism. Misionarii crestini fac un lucru de caritate cătră omenime, când merg în resărit sĕ scótă pe acei bieţi ómeni din nălucirile lor.

Dar merg în răsărit nunumai misionari ci şi generali şi militari crestini, cari cuceresc locurile în numele crucei lui Iisus.

Societatea biblică englesă, missionarii din Roma, propovĕduitorii din Rusia cu toţii au un teren vast de cultivat.

Prin căile ferate de astăḑi nu este departe timpul, când civilisaţiunea crestină europénă va triumfa în tóte părţile lumei. Când va fi o turmă şi un păstoriu: Iisus Christos şi crestinii sei!

Intre învĕţaţii europeni sunt unii ateisti, materialisti disderaţi şi nihilişti. Lângă învĕţaţi creştini sunt ei ca neghina între grâu. Nu trebue nici sĕ-i combaţi, căci când ei înşi şi se scârbesc de teoriile lor pessimiste, îşi slobod câte un glonţ de piştol în capul lor cel îngăimăcit. Se mută de aici în Nirvana.

Apostolul pesimismului europén, Schopenhauer, încă susţine ca Budha, că lumea acésta e atât de rea, în cât mai rea nu póte fi. Lumea făcută de Dḑeu e rea, dar berea fabricată de germanii lui Schopenhauer e tare bună la omul sĕnătos. Schopenhauer ca poet cântă şi se doresce în Nirvana. In „Revue des deux Mondes" E Schuné prémăresce pe Budha şi învĕţăturile lui; va se ḑică ómeni scrintiţi au şi francesii. Henry S. Olcott în 1881 a scris un ca- chism budhaist, acesta s'a tradus de pe limba englesésca în cea nemţască „Ein buddhistischer Katechismus nach Kanon der Kirche des süldlichen Indiens", care apróbă nea lui Budha şi afirmă, că ar fi mai bună chiar ca şi stină.

ste neghine în grâul curat crestinesc nu vor opri progresul crestinilor în părţile Asiei, Africei şi

nu este viéţă, nu este cultură, nu este progres, ecât numai în civilisaţiunea crestină europénă. însu-şi s'a consolidat numai prin biserica lu Iisus. ndûs de ómeni fără de cultură crestinéscă este vênt, ce n'are ce măcina. Religiunea crestinéscă his ochii ca sĕ vedem; ni-a luminat mintea ca sĕ ; ni-a încălḑit inima ca sĕ iubim; ni-a ḑis tuturor: labora". Fără ea nu este progres, nici caltură, nici uire; ci numai nimicire şi desperare.

Creştinismul rusesc a cucerit Nirvana tătărescă, crestinismul spaniol Nirvana arabică; crestinismul va cuceri póte preste puţin timp insula balcanică. La noi în Ungaria şi Tranisilvania nu póte fi tare departe timpul, când instituţiuni creştine vor da popórelor nóuĕ viéţă. Atunci fraţii unguri vor trăi cu noi ca creştini.

---

tură. Detronarea lui Dom Petro II şi metamorfosarea Brasiliei într'o republică federativă era aprópe de sine înţeles pentru cel ce se ocupase mai serios cu relaţiunile transatlantice."

Cei ce'l ascultă pe acest palavragiu încep sĕ aibă respect de el cu tóte că fragmentele de cunoscinţă despre Brasilia, pe care le decitéză naivilor sei ascultători le au cules în fugă dintr'un lecsicon de conversaţiune.

In cele de până aci ne am încercat a ficsa câteva liniamente caracteristice ale virtuoşilor în arta inscenărei propriei lor persóne. Astfel de persóne întâlnim mai în tóte locurile şi lecalele publice în salóne, teatre şi concerte în adunări publice şi în parlamente.

Ei devin periculoşi pentru cei naivi, când sunt protegiaţi de persóne de influinţă pentru ajungerea de scopuri particulare şi egoiste şi mai ales décă nu se află nimenea, care s

---

Esamen.

Ordinea esamenilor la scóla elementară capitală română ort. rĕs. din Braşov la finea anului scolariu 1890/91:

Esamenele publice se ţin Joi, Vineri şi Sâmbătă în 13, 14 şi 15 Iuniu st. v., în sala cea mare a edificiului gimnasial din Gróver, în ordinea următóre:

Joi în 13 Iuniu: dela 8—9 ½ óre a. m. cu clasa I *a*) de copii; dela 9 ½—11 óre a. m. cu clasa II *a*) de copii; dela 2—3 ½ óre p. m. cu clasa I *b*) de copii; dela 3 ½—5 óre p. m. cu clasa II *b*) de copii.

Vineri îu 14 Iuniu dela 8—9 ½ óre a. m. cu clasa III de copii; dela 9 ½—11 óre a. m. cu clasa IV de copii; dela 9 ½—11 óre a. m. cn clasa IV de copii; dela 2—3 ½ óre p. m. cu clasa I de copile; dela 3 ½—5 óre p. m. cu clasa II de copile.

Sâmbătă în 15 Iuniu dela 8—9 ½ óre a. m. cu clasa III de copile; dela 9 ½—11 óre a. m. cu clasa IV de copile; dela 3—4 ½ óre p. m. cu clasa V de copile.

Esamenele cl III şi IV de copii, IV şi V de copile se încheiă cu cântări.

Esercitiile gimnastice se ţin:

cu clasa III de copii în 13 Iuniu dela 11—12 óre a. m.;

cu clasa IV de copii în 14 Iuniu dela 11—12 óre a. m.

Eserciţiile în grădinărit se ţin:

cu clasa III de copii în 13 Iuniu dela 5—6 óre p. m.; cu clasa IV de copii în 14 Iuniu dela 5—6 óre p. m.; cu clasa IV şi V de copile în 15 Iuniu dela 4 ½—5 ½ óre p. m.; (— escursiuni în grădina scólei).

Lucrurile de mână ale copilelor din clasa II - V sunt espuse sub decursul esamenelor în sala de esaminare.

Duminecă în 16 Iuniu după serviciul divin se va încheia anul scolastic 1890/91 cu cetirea clasificaţiunilor şi împărţirea premiilor.

La esamenele acestea, precum şi la festivitatea încheierii anului scolariu are onóre, subscrisa Direcţiune, a invita pe toţi binevoitorii şi amicii scólelor.

Braşov, 1 Iuniu, 1891.

Direcţiunea scólei elementare capitale române ort. rĕs.

G. C. Bellissimus,
director.

Varietăţi.

* (Noul primate al Ungariei.) O veste de tot surprinḑĕtóre sosesce din Budapesta: Ministrul de culte a fost la Viena, unde a supus aprobărei Maj. Sale denumirea de primate al Ungariei pe plebanul din Pannonhalma Claus Vaszary. Cestiunea denumirei ar fi resolvată şi la curia papală.

* (Castelul Peleş.) MM. LL. regele şi regina României se vor stabili la castelul Peleş Dumineca viitóre.

* (Intimpinarea monarchului) Patriarchul sêrbesc, George Brancovici, dimpreună cu doi episcopi sêrbesci, va mrrge în 21 Iuniu n. la Cinci-biserici spre întêmpinarea monarchului, care va visita acest oraş „Egyetértés" scrie: Acesta va fi casul cel dintâiu când patriarchul sêrbesc va felicita pe regele magiar în limba magiară. Reposatul patriarch Angelici a felicitat la timpul seu pe M. Sa la Seghedin şi într'un rênd la Cinci-biserici în limba germană". — Episcopul Schlauch nu va merge spre întêmpinare.

* (Avis.) Din causa timpului nefavorabil escursiunea reuniunei de cântări se amână pe Mercuri în sĕptĕmâna viitóre.

Sibiiu, 7 Iuniu, 1891.

Comitetul.

* (Cât va dura desbaterea proiectului administrativ?) La acéstă intrebare a rĕspuns contele Gabriel Károlyi, că desbaterea va dura cel puţin 46 de ani. Un alt matematic, luând media din desbaterile, ce s'au făcut până acuma, a calculat, că cam pe la începutul lui August se vor începe desbaterile speciale. Când se vor termina acestea însĕ nici el n'a putut calcula, deóre-ce ḑice dênsul: „în astfeliu de casuri matematica are margini".

* (Óspeţii în Gleichenberg.) Numĕrul óspeţilor, cari fac cură la Gleichenberg, precum ni se împărtăşesce, este de 1180. Tot aşa de mare e şi numĕrul celorce petrec acolo, făr a face cură.

* (Biserică călătóre.) In trenul, ce circulă între Bacu şi Tiflis, se află o biserică. Linia ferată trece printr'o regiune esclusiv locuită de Mohamedani, în care nu se află nici o biserică creştină. Mai înainte se făcea serviciul divin creştinesc prin gările staţiunilor, acum însĕ trenul are cu sine un vagon cu opt róte de 14.7 metri lungime. La un capĕt al vagonului e altariul şi tóte cele de lipsă pentru serviciul bisericei de rît grecesc, ér spaţiul celălalt îl ocupă credincioşii. Pe coperişul acestei biserici călătóre se află un clopot şi o cruce.

* (Necrolog.) Radu Marcoviciu paroch gr. or. din Idiciu, protopresbiteratul Mediaşului, după un morb de câteva ḑile în etate de 62 ani, după o fericită căsătorie de 42 ani şi după un serviciu de 40 ani şi-a dat sufletul seu în mânile creatorului

Rĕmăşiţele pămênteşti ale neuitatului defunc sau depus Vineri în 7 Iuniu la 3 óre d. a. m. în cimiterul gr. din Idiciu spre repaus etern.

Maria Marcoviciu năs. Cornea, ca soţie. Ieronim, Radu, Ambrosiu, ca fii. Elisaveta, Lucreţia, ca fice. Lina Moldovan născ. Marcoviciu, ca soră.

* (O varietate a speciei porcine.) Ḑi- „La-Paix" din Paris scrie:

D. Vasilescu, profesor de zootechnie la scóla veteriană din Bucuresci, a scris directorului scólei din Alfort oferindu-i dóuĕ specimene dintr'o varietate rară şi ciudată a speciei porcine. Acéstă varietate este aceea a porcilor monodactili (cu o singură unghie) a căror esistenţă a fost pusă la îndoélă.

D. Vasilescu descoperind din întêmplare în România un mascure monodactil şi împreunându l cu o scrófă cu unghiile normale, a obţinut produse monodactile, a căror descendenţi, cu câte-va escepţii numai, presintă caracterele anatomice ale rasei curióse, de care e vorba. Acéstă reconstituire pare cu atât mai interesantă, cu cât a fost epoce, în cari se distrugeau porcii monodactili din motive religióse.

D. Vasilescu este un fost elev al scólei din Alfort.

* In Paris a murit decurênd comandantul otelului invaliḑilor generalul Sumpt, în etate de 73 ani. A servit mai mult de ½ secul în armata francesă, în şirul căreia s'a luptat în Algeria, în Crimea în Italia, în Mecsico şi în resboiul germano frances. La Sedan comanda ca colonel o colonă în contra bavarezilor, când un glonţ de tun i rupse amêndóue mânile din jos de cot, care trebuí sĕ i se taie până aprópe de cote. Mai târḑiu avansă ca general de brigadă şi în 1878 a fost denumit de comandant la otelul invaliḑilor. Generalul Sumpt a avut 2 mâni artificióse, cu care mulţămită mechanismului estraordinariu s'au putut folosi bine. Aşa a putut el înainte de asta cu câteva sĕptĕmâni a decora cu mânile proprii 2 invaliḑi şi anume pe unul căruia i a fost sdrobite piciórele, celui al 2-lea mânile în Tonkin.

A fost fórte miscător aceea ceremonie, când generalul, care s'a luptat în 20 de bătălii a decorat 2 invaliḑi tineri cu mânile de lemn.

* (Un lac periculos.) Din Graz i se scrie ḑiarului „N. Fr. Prese: Profesorul de geografie dela universitatea de aici, Dr. Ed. Richter, a fost chemat ca specialist pe cale telegrafică la Meran de către guvernatorul Tirolului, contele Mervedt, fiind-că lacul Stau, ce s'a ivit numai acum de curênd, cresce mereu. Suprafaţa lacului Stau în fie care ḑi se urcă cu un metru, aşa încât e temere, că va esunda.

* (Inventiune nóuă.) După cum se scrie din Chicago, Edison s'a esprimat în chipul următor despre nóua sa invenţiune: „Am de gând se presint publicului, la esposiţiunea din Chicago, o atât de fericită combinaţiune a fotografiei cu electricitatea, în cât va fi cu putinţă, ca ori cine în locuinţa sa se védă pe o pânză întinsă actorii unei opere, care se jócă pe o scenă depărtată şi va puté sĕ audă vocile lor. Ori-ce trăsătură a feţei, óri-ce espresiune a fisonomiei va fi perfect visibilă, tóte colorile se vor reproduce esact. Privitorii vor avé impresiunea, cá vede şi aude chiar pe actori ér nu numai aşa ḑicênd fantomele lor. Dacă marele american va reuşi, şi acésta ne ar mira, fie-care ar puté fără sĕ se deranjeze se asiste la o representaţiune; cu ajutoriul telephonului ar auḑi, şi cu acela al photografiei ar vedé. Napoleon I ḑicea, că vorba „imposibil" ar trebui ştérsă din dicţionariu, sciinţa ne probéză, că nu mai cunósce şi nici mai ţine compt de dificultăţi, decât pentru a le învinge. Celebrul Edison n'a terminat încă seria invenţiunilor sale. După cum se spune, el ar fi găsit un microfon atât de puternic, încât abonatul n'ar mai avé nevoiă de a lipi urechia sa de aparat. Va fi de ajuns de a avé în cabinetul seu sau la birou o placă, care va primi comunicaţia vorbită. Ceva mai mult încă: Compania centrală, care esploatéză acéstă invenţiune are de gând sĕ organiseze în fie-care sară un concert în localurile sale. Fie-care abonat la reţéua telefonică, va puté oferi óspeţilor sei, chiar în casa sa, un concert esecutat de o o orchestră nevisibilă Indată ce se va suci o cheiă a telefonului, şi polcelele şi valsurile vor începe sĕ rĕsune.

* (Nouĕ puşcă cu repetiţie.) Oficerul de artilerie C. Iliescu din garnisona Buzeu, România, a inventat o nóuĕ puşcă cu repetiţiune, care se ḑice că sĕ póte folosi escelent ca armă de rĕsboiu. Inspectorul artileriei, generalul Arion, a dat ordin sĕ

sĕ fabrice în arsenalul armatei câteva modele de sistemul acesta nou de puşcă cu repetiţie, scrie „Gaz. Transilv“.

* (Scólă de architectură în România.) Societatea architecţilor români a ţinut o întrunire.

Intre alte cestiuni discutate s'a comunicat rĕspunsul ministrului înstrcţiunei publice, care s'a oferit sĕ dea o subvenţiune societăţii pentru înfiinţarea unei scoli de architectură, precum şi cedarea gratis a unui teren.

Societatea a hotărit sĕ céră ca consiliul technic superior sĕ fie compus în majoritate de architecţi, când se discută aprobarea planurilor elaborate de architecţi, căci actualmente ele se discută numai de inginer.

Societatea a mai hotărit sĕ céră minitrului lucrărilor publice, ca se presinte un proiect de lege, prin care sĕ fie recunoscută de persónă juridică.

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea sĕrbărei maialului elevilor dela scóla gr. or. din Gurarîului în 19/31 Maiu, pentru înfiinţarea unei biblioteci scolare, au incurs dela următorii P. T. domni şi dómne contribuiri benevole:

Ioan Ivan notariu 4 fl; Dr. Ioan Crişian, prof. seminarial Sibiiu 2 fl., N. Lupian (Sibiiu) 2 fl., Aurelian Decei, vice not. 2 fl., Elia Măcelariu epitrop 2 fl., Ioan Manta paroch 1 fl. 50 cr. şi o carte „Scóla practică“ de V. Petri, Iacob Popoviciu paroch în Sibiel. Nicolau Opriş paroch în Şura-mare, Ioan Banciu înv. Poplaca, Emilian Dancăşiu, invĕţ. Poplaca, N. N. N. N. Dionisiu Aron paroch, Petru Hanzu primariu, Familia Popoviciu, Maria Arseniu, Valerie Arseniu, Ioan Arseniu, Ioan Voicu, Ioan Simon, ospĕtariu, câte 1 fl., Ioana Rebega 70 cr. Pĕtru Hanzu epitrop, George Popa câte 50 cr. Stana D. Chipară, Maria Chipară câte 50 cr. Petru Cătoiu, Nicolau Curtean, Ana I. Poplăcean câte 30 cr. ér dl paroch Ioachim Muntean a dăruit o carte: „Scóla Română“ de V. Petri.

Suma venitului brut a fost de 31 fl., 10 cr. din care substrăgându se spesele de 17 fl. 58 cr. rĕmâne un venit curat de 13 fl. 52 cr.

Tuturor acestor marinimoşi spriginitori ai scólei nóstre li se esprimă prin aceasta cea mai căldurósă mulţămită.

Gurarîului, în 4/16 Iuniu, 1891.

Corpul învĕţătoresc.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 17 Iuniu 1891.

	Viena	*-Pesta.*
Renta de aur ung. de 4⁰/₀	—.—	—.—
Galbin	5.55	5.52
Napoleon	9.29½	9.28
100 marce nemţesci.	57.55	57.51

Sz. 3468/891 (86) 1—3

Hirdetmény

Az erzsébesvárosi m. kir. törvényszék közhirré teszi, hogy grof Rhedei Lajos szent-demeteri lakos által beadott kereset folytán O Zsákod község italmérési jogának arányositása megengedhetösége, az aránykulcs megálapitása és esetleg az érdemleges tárgyalásnak is megtartása végett a f. év Aprilis 8-ára kitüzve volt de közbe jött akadály miatt elnapolt tárgyalás helyett ujabb tárgyalási határidöül az **1891 évi Augusztus 1-ének** d. e. 9 orája ezen kir. törvényszék hivatalos helyiségébe kitüzeti k, melyhatárnapra az összes érdekeltek a birtok rend. utasitás 15 §-ára való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg hogy a kereset O Zsákod község elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt betekinthetik.

Erzsébetváros, a kir. tőrvényszéknek 1891.
junius hó 3-án tartott üléséből.

Vén András,
elnök.

Májai Géza,
jegyzö.

Nr. 220. [80] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Băeşti, în protopresbiteratul Haţegului, se publică prin acésta concurs pentru întregirea aceleia cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Tóte venitele parochiali impreuuate cu acest post, statorite şi cuprinse în protocolul sinodului parochial din 15 Iuliu 1890 şi aprobate din partea Preavenerabilului consistoriu archidiecesan la 25 Septembre 1890 Nr. 6071 B, cari dau la olaltă venitul anual de 231 fl. 05 cr., ceea ce se póte vedea mai de aprópe din protocolul amintit.

Doritorii de a reflecta la acéstă parochiă au a-şi aşterne suplicile concursuale instruite conform prescriselor legali la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Haţeg, 15 Maiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 345. [81] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia de clasa a III-a din comuna Deal, pe basa resoluţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 16 Aprile a. c. Nr. 2589 B., se escrie concurs, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumătate din venitele parochiale, statorite în comitetul şi sinodul parochial estra-ordinariu dela 31 Martiu a. c. în suma totalá de 464 fl. 80 cr.

Doritorii de a ocupá acest post au sĕ-şi astérnă cererile instruite conform normelor în vigóre, în terminul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 22 Maiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al S.-Sebeşului în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 223 (82) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant din parochia de clasa a II-a Steuini conform decisiunei consistoriale de dto 16 Aprile 1891 Nr. 2559 B. se publică prin acésta concurs.

Venitele anuale împreunate cu acest post computate în şedinţa comitetului parochial de dto 12 Maiu a. c. dau suma de 400 fl v. a.

Concurenţii au a'şi aşterne cererile lor instruite conform legilor din vigóre în termin de 30 ḑile dela prima publicare a acestui concurs în ḑiarul „Telegraful Român“ la subsemnatul oficiu, de unde pot primi şi informaţiuni mai detaiate despre acest post.

Sĕcărêmb, 19 Maiu, 1861.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu II. în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 404 (83) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan din parochia de cl. III-a Olpret, protopresbiteratul Deeşului, prin acésta se escrie a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sunt: jumĕtate din tóte venitele parochiali anuali statorite de către sinodul parochial estra-ordinar ţinut la 8 Iuliu 1890 în suma totală de 404 fl 90 cr.. prin urmare la suma de 202 fl 45 cr. anuali.

Specificarea acestor venite se póte vedea la subsemnatul oficiu ppresbiteral.

Concurenţii au aşi aşterne cererile lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 18 Maiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral al tractului Deeş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman, prot.

Sz. 4148/891 polg. (84) 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré tesszi, hogy Wohldorf község határa általános tagositásának megengedhetösége iránt Br. Apor Zoltán törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidéjéül az 1891 évi augustus 10-én d. e. 9 oràja Wohldorf községbe a községi irodába tüzetik ki, mikorra a község őssze s birtokossai azzal idéztetnek, hogy a meg nem jelenök ugy tekintetnek mind a kik a tagositásba belegeegyeznek s hogy a kérvény első példányát érdekeltek ezen kir tőrvényszékvél betekintettik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek
1891 Iunius 3 án tartott üléséből.

Vén András,
elnök.

Zoltán
jegyzö.

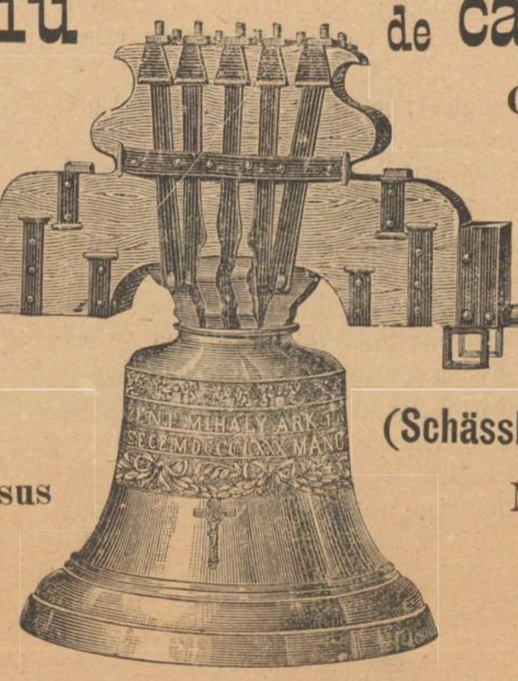

Mihaile Manchen,
vărsătoriu de campane
(Clopote)
şi de construcţiunea cea mai nóuă
cu sul sucitoriu
în Sighişóra
piaţa de sus
(Schässburg-Segesvár)
Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera şi repará clopote** de tótă mărimea cu **coróna de stejar ori de fer legat,** face şi **scaune de clopote din fer bătut** pentr unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuea şi în depărtare. **Clopote mai mici sunt în tot timpul gata.** Solvirea s primí şi în rate.

[50] 5

O specialitate necomparabilă
între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă şi strĕin
este
apa minerală de
„Répát“

care în urma composiţiuei pré fericite a părţilor sale minerale şi a conţinutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare şi de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de **„Répát“** sĕ întrebuinţézā ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului şi a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor şi a beşici etc. are un efect admirabil la secreţiunea udatului şi este recunoscut ca remediu salvator nepreţuibil.

☛ Cel mai curat şi binefăcĕtoriu product natural ☚

☛ **Ca borviz adecă beut cu vin** ☚

nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nicì o altă apă minerală a continentului.

☛ Şampagnul apelor minerale. ☚

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de **„Répát“** uu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci şi ca pe un escelent medicament şi ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înţelept precum şi pentru copii spre întrebuinţarea ḑilnică cu cea mai mare căldură şi conscienţiositate.

Apa minerală de **„Répát“** umplută în flacóne elegante de ½ şi ¹/₁ litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete şi veritabilă în Depoul subsemnatului de espediţiune în *Braşov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher şi tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima
Administraţiunea isvorului
ef Görgy.

[27] 18—20

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Ed cesane.

Nr. 64 Sibiiu, Joi 13/25 Iuniu 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 12 Iuniŭ, 1891.

Sunt anumite popóre, anumite soiuri de ómeni, cari unde se ivesc fac multă supărare și incomodare altor popóre. Atari popóre au fost în evul mediu tătarii, hunii, goții și altele.

Pe unde au pus aceste popóre piciorul, nu a mai crescut iarbă verde.

In vécul nostru Europa e bântuită de poporul evreesc.

Ori cum am încerca a ascunde adevĕrul, evreii sunt astăḑi o calamitate pe Europa.

In statele mai civilisate calamitatea acésta nu se observă în atare mĕsură.

In România, în Austro-Ungaria, în Bucovina, în Galiția ei sunt adevĕratul flagel.

Guvernele acestor state au sĕ-și facă sémă cu cestiunea evreéscă, care amenință a deveni o cestiune arḑĕtóre, cestiune căreia dacă nu i se va da cuvenita atențiune și grabnică soluțiune, póte sĕ aducă acestor state mari încurcături.

Nu vorbim de astădată de partea materială, vorbim de partea morală.

Evreii unde sĕ ivesc, duc cu sine corupțiunea.

Necumpĕtul în mâncare și beuturi, falsificarea productelor naturali, așa cum Dḑeu le a lăsat și mai pe urmă îmbogățirea lor și sĕrăcia altor némuri.

Născuți dela fire șarlatani în întreprinderi, cutezători în acțiuni, ei au ajuns a forma caste, a se îngrădi cu feliu de feliu de mijlóce pentru susținerea lor și nimicirea altora.

Și bene notandum acest popor nu produce, căci el se feresce de munca dela os. El schimbă și preface munca altora, care în mâna lor devine mai rentabilă, sufer palme în piața publică, ’și calcă pe inimă până când ajung la bani. Banul le dă în mână puterea. De putere ei apoi se sciu folosi. Presa este coruptă cu banii lor, o lege sau ordinațiune în contra lor este de ajuns, ca sĕ pună Europa în mișcare.

Rusia se vede, că a cunoscut calamitatea ce i o fac evreii.

Țeranul muscal este un obiect de jaf pentru ei, întocmai ca și românul din România ori cel din Ardél.

Aceste lifte rele, trăesc curat din spinarea poporului muncitoriu. Se folosesc de nesciința poporului, îl esploatéză și ’l fac tributar pungei lor fără fund.

De legi morali, cari pun óre cari restricțiuni îmbogățirei nu vor sĕ scie. Idolul lor este banul și pentru acuirarea acestui „nervus rerum“ evreul nu alege nici un mijloc, fie acela cel mai reprobat de principiile umanismului.

A despoia om pe om — este o macsimă la ei, — și ei pe toți cei ce nu sunt de un ném cu ei, îi țin de nisce obiecte bune de esploatat.

Sĕ ne mirăm, că Rusia a intreprins acum pași hotăriți de a i alunga din țéră unde atâtea pagube fac?

Nu! nu avem sĕ ne mirăm.

Ne mirăm însĕ că statele vecine și cu deosebire statul nostru nu ia grabnice mĕsuri, ca sĕ împedece invasiunea evreilor aici la noi.

Poporul și așa e stors până la mĕduvă. Brațele muncitóre încep a căuta airea ocupațiune și isvóre de câstig. In casele ridicate de locuitorii bastinași ai țĕrei, aḑi mâne au sĕ se sălășluéscă evreii, căci rĕmân pustii, și pustiirea némurilor crestine o a pregătit seminția israilténă, prin șiretlicuri, prin apucături, prin corupțiune și prin modul cum a sciut sĕ pună mâna pe avutul poporului crestin dela țéră.

Guvernul unguresc, care protegiază pe acesti patrioți de cinci pițule, ar trebui sĕ vadă cu o óră mai iute periculul și sĕ pună stavilă invasiunei, ce ne amenință din Rusia, cu scóterea jidanilor de acolo. Cei din România au luat lucrul în serios. A și fost timpul suprem ca sĕ nu mai sufere cu un feliu de fatalism turcesc întinderea acestei rane. După datele mai próspete în Iași, capitala Modaviei, sunt 50 de mii evrei din 75 mii locuitori. Preste câteva decenii dacă nu se va pune stavilă venirei și mulțirea acestor lifte, avem sĕ stergem a dóua capitală a regatului român din șirul orașelor române.

Și așa e întrégă Moldova, așa e în Ardél în în comitatul Făgărașului, Albei de jos și Huniedórei, tot ținuturi locuite în marea lor maioritate de români. Guvernul unguresc ar avea sĕ dea mână cu guvernul României, *pentru* de a împedeca ca sĕ mai vie și evreii din Rusia *aici* séu dór sĕ credem, că sĕ lucră cu plan, ca prin evrei sĕ ne nimicéscă? Deocamdată nu ne vine a crede, dar de asteptat asteptàm, sĕ vedem fapte ér nu vorbe. Baronul Hirsch are multe milióne. Nu are decât sĕ-i transpórte în Africa și America, dacă nu le place în Palestina, și acésta se va întêmpla numai dacă guvernele din Europa vor păși solidar. Mângite și ele de bani făcuți din sânge crestinesc sĕ fac complice la nimicirea crestinismului. In numele crestinismului apelăm deci la acele guverne, ca sĕ nu lase pradă popórele crestine, cari la tot casul au mai mult titlu de a trăí aici ca evreii, și cu deosebire apelăm la guvernul țĕrei nóstre, ca sĕ se lase de politica fatală de a sprigini acest ném atât de periculos pentru progres și civilisațiune.

Revista politică.

Primirea monarchului în Cinci-biserici a fost imposantă, semn învederat despre simțul de loialitate al popórelor față de Maj. Sa și de casa domnitóre.

Față de deputațiunile bisericei rom. cat.; gr. or.; și reformate, Maj. Sa și-a esprimat înalta Sa mulțămită și le-a asigurat de spriginul preaînalt.

Caracteristic a fost rĕspunsul, ce l’a dat deputațiunei comitatelor. Maj. Sa și-a esprimat bucuria, că opiniunea publică judecă după dreptate însemnătatea cea mare a proiectului despre reforma administrativă, căci dela acéstă reformă se aștéptă înflorirea națiunei și desvoltarea puterilor statului.

Nunțiul papal Galimberti încă a petrecut în Cinci biserici cu acésta ocasiune și a avut mai multe întrevorbiri cu ministrii Szapáry și Csáky.

Presa ungară se ocupă încă tot cu denumirile comiților supremi dela Sibiiu, dela Făgărașiu, și în legătură cu denumirea acestora se mai aduce și comitele dela Brașov Maurer. Acésta mai mult pentru ca sĕ pótă afirma presa ungară că în cele mai însemnate comitate, mărginașe cu România, s’au pus ómeni concilianți, cari n’au de a fi împinși la volnicii prin șovinismul magiar și astfeliu și locuitorii sĕ fie mulțămiți.

Noi încă credem, că mai vêrtos prin delăturarea lui Bethlen dela Têrnave, a lui Banffy dela Bistrița-Năsĕud și mai vêrtos prin denumirea dlui Thalmann s’au făcut mari concesiuni compatrioților nostri sasi, dar nu ne putem esplica, ce caută dl Baussnern la Făgărașiu, unde abia se află conaționali de ai dênsului?

Póte că este și acésta vr’o manevră a guvernului.

In tot casul însĕ causei românilor nu póte ajuta.

Sub titlul „*Reforma clerului*“, scrie „Timpul“ următórele:

Legea menită a regula posițiunea clerului, acéstă reformă atâtea ori făgăduită de tóte guvernele, dar mereu amânată de vre o dóuĕ ḑeci de ani, a făcut ḑilele acestea un pas decisiv.

Cu tóte, că adunarea era împovărată de multe alte lucrări și era doritóre de a sfîrși mai ales cu cestiunile urgente, totuși ea a avut timpul a sĕ ocupa în secțiuni de reforma clerului. Tóte secțiunile și-au ales delegații, favorabili proiectului depus mai deună-ḑi, în cameră, din inițiativă parlamentară

FOIȚA.

Trei nopți.

O convorbire de *Adolph Wilbrandt*, comunicată de *Gilbert Remi*.

Cred, că fie-care din noi are între cunoscuții sei pe unul sau pe altul a cărui plecare dintr’o societate nu prea mare îi escită sentimentul: că de aci înainte are sĕ fie bine! Ómenii de soiul acesta contribue deci la vioiciunea relațiunilor sociale numai prin aceea, că închid ușa după sine, după aceea prin o reacțiune firéscă ei adesea produc o încălḑire și adêncire a schimbului de idei, pe care lumea ar trebui sĕ le-o scrie bun în contul lor, décă de atribuțiunile lumei ar aparținea și recunoscința.

Intr’o mică societate de care’mi aduc prea bine aminte, deși au trecut de atunci cinci sau șése ani, sosise un astfel de moment fericit: înalta ușe se închise după o damă scurtă și îndesată, al cărei profil prea marcat părea, că tăiase cercul nostru în dóuĕ. Puține momente după aceea ne simțirăm bine, ca și când am fi mai auḑit vócea ei ascuțită, lărmuitóre și a tot înăcritóre și ni se păré, că ascultăm la ultimele ei vibrațiuni ce se rĕsfrângeau de platfond, până cênd vióia Lambertina după o rĕsuflare adêncă ḑise: Mulțam Dómne, acum are sĕ fie frumos.

Domnul de W. zimbea cu mulțămire, un bărbat mai bĕtrên cu o figură fină, sveltă, aristocratică, fost diplomat ér acum trăind pentru studiile sale de arte frumóse pentru amicii sĕi și încâtva și pentru capriciile sale.

— Cum veḑi scumpa mea Lambertino, ḑise el cu vócea lui încă tot nădușită și plăcută, teoria mea érăși s’a probat: nu esistă nefericire, în care sĕ nu se cuprindă și puțin noroc. Eu am suferit astăḑi fórte mult prin dama acésta.

— Și nici n’ai vorbit nici un cuvênt, aieptà Lambertina.

Insĕ pe când eu stam aci și tăceam, continuă dl de W. și asemenea lui Odiseu mi-aș fi astupat atât de bucuros urechile cu céră, îmi ḑiceam în mine: D-ta poți sbiera cât de mult dómna mea, eu sciu că la ḑece plécă trenul dtale și Dḑeu în grația sa te a creat punctuală și nervos de neliniștită.

Acum a plecat și acum privesce cât de frumos arde lampa și cât de mulțămite și de frumóse sun teți la fețe.

Óre pentru ce nu i se face niciodată observări acestei dame? întrébă Lambertina.

Dómna casei Toni zimbì și oftà; ea scia, că noi toți cunosceam motivul, pentru ce dênsa nu putea evita cu totul, a primi din când în când pe sgomotósa dómnă X. Se o lăsăm acum la o parte ḑise ea cu frumósa ei voce de alto. Vrem sĕ fim fericiți aflându-ne acum odată numai între noi și se vorbim odată curat ca ómenii fericiți. Imi vine aminte și se adresă cătră dl de W. pentru ce ai tăcut adinéori, când d na X. afirmase, că nu esista în general nici un om, care sĕ fie fericit?

Ea a ḑis acésta cu voce atât de puternică, draga mea Toni, încât nu m’am mișcat din principiul, că și paserile încétă a cânta când tună. Și apoi teoria mea despre fericire îmi e atât de sântă, încât nu vorbesc despre ea decât numai în „comunitate“ și aci zimbì, adecă numai între amicii cei mai buni, ca de present. Și acum me rog sĕ mi dai și mie o céscă cu teă.

Poftesce, ḑise dna Toni. Insĕ acum mărturisesce, că’ți place sĕ fi puțin paradocs, pentru ca sĕ ne scoți din țițîni pe noi sîrmane femei nesciutóre. Deunĕḑi, când ne preumblarăm prin grădină, ai afirmat, că cuvêntul „fericire“ e o frasă inventată de un svênturat superficial, care nu-și vedé nici cât lungul nasului. Acésta însemnéză mai — Pentru ce avem óre limba, dacă n’ar mai fi trebuință sĕ ne folosim de cuvêntul „fericire“, de care avem tot atâta lipsă ca și de lucru însuși.

Te înșeli fórte, replicà dl de W. Fericirea curată, abstractă, cum și-o construesc ómenii așa de bucuros, le e tot atât de puțin de lipsă, ca și lumina curată. Ei vĕd liveḑi verḑi, cer albastru, pĕr brun și blond și încă multe alte lucruri frumóse, mi se pare însĕ, că li s’ar părea curios de tot, dacă

Fiind îndoélă dacă comitetul delegaţilor ales în acéstă sesiune póte se continue a lucra şi în sesiuné viitóre, când se trag la sorţi alte secţiuni, d. N. Filipescu a propus camerii, ca sĕ satisfacă cerinţei regulamentului, care autorisă camera de a prelungi puterile comitetului delegaţilor în timpul vacanţelor, astfel ca opera comitetului de delegaţi sĕ fie valabilă chiar pentru sesiunea viitóre.

Camera a încuviinţat acéstă cerere, în cát acum putem fi siguri, că proiectul de lege al preoţilor va fi studiat chiar în vara acésta şi că el va fi adus în desbaterile camerei chiar la începutul viitórei sesiuni.

Mai mult. Proiectul în cestiune reclamă un sacrificiu budgetar dela stat de circa 2 milióne. Guvernul îşi pregătesce bugetele la tómnă şi le va depune pe biroul adunării pela Novembre.

Guvernul, fiind ţinut în curentul lucrării comitetului delegaţilor prin d. ministru al cultelor, va puté sĕ facă sĕ se prevadă în proietul de budget, pe care îl va întocmi în tómna acésta, alocaţiunea budgetară reclamată de legea preoţilor. Ast-fel acéstă reformă va putea fi aplicată chiar la anul viitor, după 1 Aprilie, când începe noul esercițiu budgetar.

Proiectul actual prevede şi el o subvenţiune din partea comunelor în favórea preoţilor; însĕ acéstă subvenţiune nu este fictivă, ci reală, căci ţine samă de resursele budgetare ale comunelor. In adevĕr, a înscri în budgetele comunale 60 de lei pe luuă pentru fie-care preot este a da comunelor o sarcină, care în cele mai multe casuri nu va fi realisată. A cere însĕ 20 franci pe lună dela casa comunală rurală în favórea preotului, este a impune comunelor un sacrificiu, care nu trece peste puterile lor.

Acest salariu, nefiind însĕ suficient, statul mai dă fie-cărui preot dela sat 30 franci pe lună, ceea ce cu venitul pămênturilor bisericilor şi cu ce mai primesce preotul dela parochieni, constitue un salariu, negreşit modest, dar care îmbunătăţesce în mod simţitor starea actuală a clerului nostru mirén.

Pe dealtă parte sacrificiul, ce sĕ cere dela stat este relativ minim, căci el nu încarcă budgetul statului decât cu o sumă de cel mult 2 milióne pe an.

Este sciut, că proietul sântului sinod, făcea reforma clerului, încărcând bugetul statului cu o sumă anuală de aprópe 12 milióne, sumă ce întrece mult sacrificiul pe care statul póte sĕ l facă. Asemenea propuneri, care la prima vedere au aerul de a fi pornite din o adêncă dorinţă de a înbunătăţi sórtea preoţilor de mir, nu fac de cât sĕ păgubéscă clerul mirean, căci înlătură ori ce proiect de reformă de asemenea natură, prin esagerarea sacrificiului cerut dela stat.

Acésta e atât de adevĕrat, încât se pare că însuşi sântul Sinod pare decis a părăsi proiectul, pe care l'a elaborat în 1888. In adevĕr, aflăm că sinodul, după ce întocmise un proiect, care părea că e definitiv şi care fusese deja tipărit, acum se ocupă cu studiarea unui alt proiect de reformă.

Comitetul delegaţilor camerei va trebui sĕ ţie sémă şi de acéstă lucrare, care îi va permite póte sĕ introducă diferite îmbunătăţiri în proiectul de lege, de care el e sezisat acum. Astfel putem spera că reforma în cestiune va fi chibzuită, şi că până la sfârşitul anului se va puté da satisfacere asteptărilor legitime şi îndelungate ale clerului nostru mirén. —

Corespondentul din Paris al ḑiarului „Hamburger Nachrichten“ a avut o convorbire fórte interesantă cu un distins general frances, al cărui nume însĕ nu-l spune, despre fortificaţiile din Germania, Rusia şi Francia.

Generalul — spune corespondentul ḑiarului german — a afirmat, că Germania, în ce privesce asigurarea graniţelor ei şi în deosebi a graniţelor de către Rusia, prin fortăreţe a rĕmas îndărătul Rusiei şi a Franciei.

In Germania nu se dă destulă importanţă fortăreţelor. Dacă imperiul german va fi silit sĕ pórte un rĕsboiu îndoit, în contra Rusiei şi în contra Franciei, e lămurit, că nu va putea lua ofensiva în contra ambelor aceste state. Se póte prevedea, că va lua ofensiva faţă de Francia, ér faţă de Rusia va rĕmâné în defensivă.

Dar pentru ca Germania sĕ pótă porni cu putere împotriva Franciei trebue sĕ dislocheze multe trupe dela rĕsărit spre apus. Deci, ca sĕ apere Berlinul şi graniţa rĕsăriténă cu trupe puţine, Germania are nevoe de fortăreţe permanente mai tari ca cele de acum, şi cu deosebire sĕ fortifice Berlinul.

Germania, după părerea generalului frances, mai are nevoe de o tabără fortificată la Marienburg.

— Sĕ presupunem, a ḑis el, că rĕsboiul isbucnesce fără de veste, când împĕratul e în călătorie, când şeful statului-maior sau şi ministrul de rĕsboiu se află în concediu şi în loc de declaraţie de rĕsboiu sau deodată cu declaraţia de rĕsboiu, Rusia trimite un corp de cavalerie, care atacă Marienburgul. Câstigarea acestei posiţii va costa negreşit mulţi soldaţi pe Rusia, dar pe Germania o va costa o provincie întrégă.

Parerea finală a generalului frances, împărtăşită după cum se vede şi de corespondentul ḑiarului german, este, că Germania, pentru ca sĕ-şi asigure graniţa dela rĕsărit, ar trebui sĕ fortifice oraşele Marienburg şi Breslau.

Şi in Belgia se continuă cu activitate fortificaţiile.

Ministrul de rĕsboiu, generalul Pontus, a cerut deunăḑi dela Cameră un nou credit de $10^1/_2$ milóne pentru terminarea fortificaţiilor de-alungul rîului Maas.

Ministrul de rĕsboiu a mai anunţat, că va convoca o comisiune cu care sĕ se consulte pe de o parte asupra serviciului militar personal, ér pe de altă parte asupra formărei unei noi divіḑii alcătuită din mai multe regimente şi destinate mai ales apărărei eventuale a portului Anvers.

Causa română în strĕinătate.

Budapesta, 22 Iuniu.

Dacă vrea cineva sĕ facă propagandă seriósă şi în străinătate pentru causa cea dréptă a românilor din regatul ungar, atunci memorandul din Sibiiu, ca cel mai autentic în acésta causă, trebue respândit prin ţĕrile latine şi germâne, ca sĕ védă atât latinii monarchişti şi republicani, cât şigermanii nepronunciaţi, că aceea ce vreau românii nu este altceva, decât numai sânta dreptate.
De ruşi nu vorbesc; ei în stat n'au voinţă.

Pentru popórele latine în deosebi este o cestiune de onóre, ca nu numai România, dar şi românii din Austro-Ungaria sĕ se pótă bucura de o desvoltare naturală, culturală şi naţională. Ca nu câţi traşi împinşi, renegaţi fără inimă, patrie şi Dumneḑeu sĕ pótă insulta şi mai departe némul românesc, sub falsul titlu, că ei vreau „întărirea“ némului ungnresc prin metamorfosara altor popórĕ.

Şi dacă regimul unguresc nu voesce ori nu póte ţiné în frâu patimile unor şarlatani politici, atunci, deşi cu durere, trebue a demasca în strĕinătate acésta nevoinţă ori nepotinţă a ministrilor unguresci. Căci la tractarea nóstră nu se póte ca italiani, francesi, spanioli, în fine chiar şi englesi şi germani, ca popórĕ de cultură, sĕ nu aibă un cuvênt de ḑis.

Sciu, că sunt unii, cari vor ḑice şi nu fără temeiu, că înşii ministrii nostri sunt complici cu şoviniştii renegaţi.

Că şoveniştii sunt numai „başibuzucii paşilor de pe fotoliile ministeriali“. Insĕ ministrii pe faţă nu s'au identificat până acuma cu şoviniştii; afară de repausatul Trefort, carele Dḑeu sĕ-l ierte era mai bolnav ca corifeii şoviniştilor. Coloman Tisza, ca premier, a fost chiar insultat de şovinişti. Deşi Tisza într'un moment anumit, ca sĕ pótă ajunge la cârmă, şi-a fost acăţat principiile în cuiu; fără ca sĕ priméscă pe faţă principiile diekiane; aşa de principiile dlui Tisza nu se potea acăţa.

S'a acăţat însĕ de persóna lui „îngăduitóre în sus, şi tirană fără milă în jos“, Este însĕ cu neputinţă, când un om sperédă, că cu tactică o va duce mai departe, ca cu principii pronunciate: încărunţit în serviciul public, sĕ nu aibă principii de feliu! El are principiul, că nu şi spune principiile.

In statul nostru sunt de preferit ómenii „fără principii“ (şi acestia sunt mulţi, chiar milióne) ómenilor cu aroganţă şovinistă. Cei fără principii „te molestéză“; dar acei şovenişti caută sĕ te omóre şi îngrópe de viu. Ei îţi cântă „prohodul“ înainte de ce te-ai culca în cosciug. Şi-ţi cântă în chor cu toţii: „Dómne miluescene! Uram irgalmazz!“ Incât bietul osândit nu sci, sĕ ridă de aceşti ceremoniari nebuni, ori sĕ le dea cu piciorul în fălci? Tendenţa lor de a te ţiné sugrumat şi mortificat — produce un dispreţ nemărginit şi doresci ca cu aseminea ómeni neómeni se nu te pomenesci nici pe pămênt nici în raiu. Sĕ faci, ce-i face, dar sĕ scapi de motohaliţe, ce cu d'a sila ţi-se pun în grumaḑi.

Nevoinţa ori neputinţa guvernului de a ţiné în frâu pe başibuzuci trebue demascată.

Pentru-că regimul trebue sĕ ne apere în interesele nóstre legitime de esistenţă şi de progres, chiar în vêrtutea legilor unguresci. Dacă nu o face, pĕcătuesce; şi trebue sĕ fie tras la respundere inaintea forului lumei nefalsificate.

Cei ce cunosc principiile umane şi inima generósă a popórelor latine nu pot dubita un minut, că ele, chiarificate asupra situaţiunei grele a poporului român, nu vor afla mijlóce, ca, pe căi diverse, sĕ vină întru ajutoriu latinilor din orientul europén. Causa română trebue sĕ fie causa tuturor popórelor latine. Ori vom trăi şi progresá cu toţii, ori neînţelegêndu-ne, vom decădé şi stinge cu toţii. Ceia-ce au avut inimă pentru segedineni şi le-au trimis mii şi milióne în casul de strimtóre, sĕ nu aibă inimă şi putinţă a ajutora consolidarea şi progresul gintei latine în Orient? Numai lenea românilor póte fi causa, că popórele latine au tăcut şi până acuma; asteptând „mura'n gură“.

Broşura anonimă din München ameninţă Francia cu „nimicire“, dacă nu va abandona „ideile de revanş“. A „nimici“ popóră întregi nu este lucru omenesc ci trébă de hoţi . . , Póte fi bătaie între popórĕ; dar nimicirea n'are loc . . . Francesii şi Germanii, dacă vreau se pot şi înţelege şi bate; nu pot însĕ a se nimici! Căci ucigaşul ar fi persecutat de consciinţa sa şi de dispreţul tuturor popórelor din lume. Inţelegerea e mai avantagiósă ca procesul scripturistic ori înarmat. Sub mantaua anonimităţii sciu ameninţa şi ţiganii din corturi. Dar de bătaie cine fuge mai răpede ca togmai ţiganii? Fuga e ruşinósă dar avantagiósă.

Latinii monarchişti ori republicani trebue sĕ aibă simţ şi inimă pentru durerile poporului român.

Har Domnului, că în Germania presa neoficială, independentă, a luat cunoscinţă de ştirbirea drepturilor nóstre. Latinii se fie mai avari faţă de noi, ca sgârciţii de nemţi? ca prudenţii teutoni?

Fóia „Hamburger Nachrichten“ nu fără temeiu constată că în ţerile latine ideea unei federaţiuni republicane s'a ivit. Când germanii sunt confederaţi întru un imperiu colosal; când popórele din orient încă au înclinaţiuni de a sĕ confedera: atunci nu e mirare, dacă ideea vechie de o confederaţiune latină încă s'a ivit mai nainte în cercuri republicane, de unde va străbate curăţită, aptă şi folositóre şi prin cercurile monarchişte.

Căci de o republică generală europénă; sau şi numa latină, nu póte fi vorba de o camdată. Cei ce sunt disgustaţi de înarmările europene şi de conseeinţele lor economice, cari vor fi sĕrăcia şi epidemiile, ar dori ce e drept, şi nici o altă stare de lucruri, ala statele Unite Americane. Insĕ dela dorinţă până la putinţă este o distanţă cam lungă.

In resăritul europén la bulgari şi sêrbi monarchia nu e bine plămădită; bărbaţii de stat din Bulgaria şi Sêrbia cunosc mai bine principiile democratice şi celor republicane decât principiile despotice din Russia. Şi când interesul adevĕrat ar cere o sistemă republicană, dnii Ristici şi Stambulow n'ar veni în perplesitate.

Insĕ monarchia este mai naturală; ea asecură unui stat o desvoltare mai pacinică, ca o republică. Şi în Europa monarchia este mai autoritativă. Trebue un cap în familie în societate, în stat, care sĕ dispună şi păpuşă sĕ nu devină nici odată.

---

ei ar vedea lumea în loc în acéstă mestecătură de colori numai în lumină curată, care ar alterna numai cu lipsa de lumină. Creḑi d-ta, draga mea Toni, că sufletul d-tale e altcum întocmit, decât cum sunt ochii d tale? Atunci cunosci pe făcătorul lumei rĕu. El e consecuent. El a creat sufletul d-tale de acum tot numai pentru reflecsul colorilor aşa denumitei „fericiri“ şi „nefericiri“ în stare „nereflectată“ n'ai puté sĕ le suporţi pe amêndóuĕ nici o óră măcar. Dacă creḑi d ta, că o sci altcum, atunci n'ai analisat acéstă unică óră şi pe acelea ce'i vor fi urmat, nu s'a lămurit în consciinţa proprie, cum şi aci pura nefericire şi fericire s'a descompus într'un joc de colori al sensaţiunilor schimbătóre, ori că sufletul d-tale trebue sĕ fi căḑut în nimicirea unui spasm tonic. De aceea amintesc, când alţii vorbesc cu vocé de trîmbiţă a convingerei despre fericirea teoretică, absolută pentru vorbe seci nu mai vorbesc bucuros.

Faţa Lambertinei începu sĕ se rumenéscă ca în totdeuna, când un obiect al discusiunii o preocupă. Cum numesci dta aceea întrébă ea, ce ni se întêmplă în viaţă, ce dorim, voim, simţim şi perdem, décă nu fericire sau nefericire.

— Ei bine limba nu e aşa de sĕracă, rĕspunse dl de W. zimbind. Pentru diversele reflecse de colori ale aşa numitei „fericiri“ are multe numiri nobile şi inferióre, fie că me îndulcesce un spectacol pentru ochi sau o bucurie a inimei e o plăcere pentru urechi ori o bucurie sufletéscă sau însufletirea unei sărutări.

Ar trebui se devin fórte uricios, dacă aşi vrea sĕ'ţi citesc întreg registrul. Dar în fond n'am vrut se ḑic acésta, ci vreau sĕ ḑic: suntem creaţi pentru un joc permanent al colorilor de fericire şi nefericire şi noi o ḑicem înşişi fără sĕ ne dăm sama, când vorbim despre colorile fundamentale proprii ale vieţei nóstre psichice ca de speranţă, dor, tristeţe, aducere aminte, compătimire, amor, ură, nelinisce, pace; pentru că nu se mestecă óre în fiecare din aceste stări şi a surorilor lor, un ghimp cu un balsam, avere cu lipsă, perdere cu câştig? Şi cum ai mai putea vorbi óre de nefericire sau fericire absolută? — Inchideţi ochii, draga mea Toni, şi recugetaţi iute întréga'ţi viéţă; nu vei simţi órecum într'un mod admirabil tot ceea ce dta numesci „fericire“ sau „nefericire“ a înlănţuit una de alta, au crescut una din alta, sau contopit una cu alta încât în consciinţa d tale proprie leală şi cugetătóre nu le poţi despărţi una de alta? Cu ce desamăgire sau treḑire s'au terminat frumósele cé suri, care te-au fericit? Ce germine de înbogăţire viitóre a vieţei dtale nu au fost ascunse într'una sau alta din durerile fără mângăere, care'ţi păréu a fi curată şi gólă „nefericire.“ — Dar ajungem a fi prea serioşi pentru o sară atât de familiară, pe care o am rĕscumpĕrat atât de scump. (Va urma.)

Când morburi, slăbiciuni ori corupţiuni cuprind stratele de sus, naţiunile sunt silite a face amputaţiuni pentru conservarea corpului sĕnătos. Aşa s'a făcut tóte republicele din lume.

Şi în republică, ca şi în monarchie tot popórele sunt cari prin munca lor, prin dare şi sânge susţin statul. Şi la ómeni le place mai bine un cap, decât capete multe şi consilii puţine. Altceva este sfatul, şi altceva capul. In timpuri abnormali, ori în timpuri prea luminate póte avé loc şi republica. Insĕ nu e scris nicăiri, că în America sĕ nu fie cândva monarchii. Corupţiunile electorali şi acolo pot pregăti calea monarchiilor. Sunt mulţi americani disgustaţi de abusurile din republică, cari în urmă sunt atât de periculóse ca abusurile monarchiei.

In natură elementele sunt compuse şi nu despărţite, amestecate şi nu separate. Aerul, apa, pămêntul, focul tóte sunt amestecături. In natură pacea este normală, viforul abnormal.

Aşa şi statul va prospera bine ca monarchie, avênd însĕ vârtuţile numite republicane: omenie, cultură solidă, frică în Dumneḑeu, progres material şi moral. De şi vârtutea nu este nici republicană, nici monarchică, căci vêrtutea este fondul ér nu formă.

Cain nu s'a fericit ucigênd pe fratele seu Abel. Ungurii, vrênd a metamorfosa pe alţii, nu se vor ferici. Umbrele celor năcăjiţi, desperaţi şi mortificaţi ii vor persecuta şi în acésta şi în ceealaltă viéţă.

Dacă românii, sêrbii, grecii nu vreau, decât ce este a lor, de unde ungurii în Europa sĕ aibă privilegiul a aspira la contopirea altora. Câţi contopitori sau ivit până acuma în istorie, după-ce s'au săturat toţi au crepat! Tătarii, turcii sunt esemple vii. Ungurii până acuma au imitat pe austriaci, pe pruşi, pe ruşi.

Nu noi dară, ci aceştia sĕ le fie mulţămitori.

Şi când vor primi resplata sĕ tacă, sĕ nu ḑică: „moi romunye, moi slovacule vinye la minyə intru ajutoriu, că io prins o muscă de códă, care vrea sĕ me ducă până vai de mine în Siberia ori Flamandria . . . Căci noi vom ḑice: „Aşa tréba la tine. Dute şi imitéză idoli strĕini“.

Convocare.

Conform conclusului staverit din partea comitetului central in şedinţa sa din 21 Martiu a. c., adunarea generală anuală a reuniunei învĕţătorilor gr. or. români din districtul Sighişórei sĕ convócă pe ḑilele 20, 21 şi 22 Iuliu a. c. v. în biserica ortodocsă română din Cetate de baltă, protopresbiteratul Têrnavei, la care sĕ invită toţi p. t. domni membrii ai reuniunei şi alţi iubitori de progres.

Programa.

Şedinţa 1 din 20 Iuliu a. c. v. Sâmbătă a. m.

1. Serviţiu divin cu invocarea Sântului Duch în biserica ortodocsă română din Cetate de baltă.
2. Deschiderea şedinţei prin preşedintele.
3. Constatarea celor presenţi.
4. Incassarea tacselor dela membrii şi înscrierea membrilor noi.
5. Comunicarea ordinului Preaveneratulu consistoriu archidiecesan ddto 11 Octobre a. tr. Nr. 5528 scol.

Şedinţa a II a Sâmbătă 20 Iuliu a. c. v. d. am.

6. Verificarea procesului verbal din şedinţa primă.
7. Cetirea raportului comitetului central al reuniunei, al cassariului, bibliotecariului şi al comisiunei esmise pentru scontrarea bibliotecei, apoi alegerea de comisiuni.
8. Tema; „Prelegere teoretică-practică — din lucrul de mână (înpletirea cu nuele şi paie) de Ioan Florea, învĕţătoriu în Hetur.

Şedinţa a III-a Duminecă în 21 Iuliu a. c. v. a. m.

9. Verificarea procesului verbal din şedinţa a II-a.
10. Tema: „Cum şi pe ce cale s'ar putea ajunge la o uniformitate în cântarea rĕspunsurilor liturgice?“ de Nicolae Şoldea, învĕţătoriu în Sighişóra.

Şedinţa a IV a Duminecă 21 Iuliu a. c v. d a.

11. Verificarea procesului verbal din şedinţa a III a.
12. Tema: „Cari sunt metodele la altoirea pomilor şi carea din acelea e cea mai recomendabilă şi mai ducĕtóre la scop?“ de Ioan Muntean, învĕţătoriu dirigínte în Sighişóra.

Şedinţa a V a Luni 22 Iuliu a. c v. a. m.

13. Verificarea procesului verbal din şedinţa a IV-a.
14. Raportul comisiunilor esmise.
15. Staverirea budgetului pe anul 1891/92.
16. Propuneri.
17. Esmiterea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal din şedinţa a V-a.
18. Incheerea adunărei prin preşedintele.

Din şedinţa comitetul centralui al reuniunei învĕţătorilor gr. or. români din districtul Sighişórei ţinută la 21 Martiu, 1891.

Preşedintele reun. distr.
D. Moldovan,
adm. prot.

secretariul
G. Jacob.

†

IOAN RAȚIU

protopresbiter greco-oriental al tractului Haţeg,

directorul despărţĕmêntului VII al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român a încetat din viéţă Luni la 10/22 Iuniu.

Protopopul Raţiu a fost unul din acei bărbaţi de valóre ai nostri, care dela inaugurarea erei constituţionale în biserica nóstră a luat parte activă ca deputat sinodal şi congresual la cele mai momentuóse afaceri.

Ca redactor al ḑiarului nostru a muncit 5 ani de ḑile pe terenul publicistic, a apĕrat cu demnitate şi tărie de caracter causele naţionale şi biserica nóstră pierde în defunctul aḑi pe un puternic stêlp al ei, tocmai în acele părţi espuse ale Ardélului, unde politica de magiarisare face cele mai cutezate şi desperate încercări de a ne nimici sau cel puţin împedeca în mersul nostru cultural.

Fie-i ţĕrina uşóră!

Varietăţi.

* (Decan.) De decan al facultăţii teologice gr. or. din Cernăuţi a fost ales dl Isidor cav. de Onciul. Distinsul profesor e cunoscut ca unul dintre cei mai harnici bărbăţi, carele a îmbogăţit fórte mult literatura nóstră bisericéscă prin preţiósele sale scrieri şi prin edarea mai multor opuri de valóre.

* (Himen.) Domnul Iosif Oncioiu, funcţionar de bancă la filiala „Albinei“ din Braşov şi locotenent în reservă, s'a încredinţat cu stimabila dşóră Marie Lisai din Sibiiu.

* (Distincţiune.) Maj. Sa monarchul a distins pe sergentul reg. 13 de inf. de honveḑi Stefan Bachnea cu „crucea de argint pentru merite“ cu corónă.

* (Felicitări). Din incidentul denumirei dlui Thalmann de comite suprem şi comes al sasilor i-s'a adus din tóte părţile felicitări. Noul comite a fost felicitat, din partea Escelenţiei Sale I. P. S D· archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, şi din partea Ilustrităţii Sale vicariului archiepiscopesc archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu, — şi decătră dl Parteniu Cosma, directorul institutului de credit şi economii „Albina“.

* (Sĕrbarea anuală pentru cei îngropaţi.) Alaltă séră dela 8 óre mormintele rĕposaţilor de confesiunea greco orientală din cinterimul comun din Cernăuţi au fost fórte frumos iluminate şi un numeros public a asistat la amintirea, ce s'a făcut la capela ridicată preste cripta archiereilor şi la cripta neuitatului Pumnul. Ieri diminĕţă s'a sĕvêrşit în catedrală liturgia sobornicéscă, ér la 10 óre s'a pornit cu procesiunea la cinterim. Atât în catedrală cât şi la procesiunea, care a percurs o cale de aprópe ½ de óră, a pontificat Eminenţia Sa metropolitul Dr. Silvestru Morariu-Andrievici cu asistenţă numerósă, scrie „Gaz. Bucovinei.“

* (Biserica din Macedonia.) Foile din România, aduc scirea, că Inalta Pórtă a autorisat, ca în bisericile române din Macedonia sĕ se facă serviciul divin în limba românéscă.

* (Societatea centrală pentru magiarisarea numelor.) Precum scrie ḑiarul parisian „L'Europe“ numita societate din Budapesta ş'a publicat raportul despre activitatea ei. Simon Felkes, un evreu magiarisat constătă cu satisfacţiune, că societatea a făcut mari progrese. Preste 700 de nume s'au magiarisat cu 5 piţule şi pórtă numele din familia falnicului Arpad. Acéstă listă, ḑice numită fóie, ar fi curiósă pentru un etnograf, ca sĕ vadă cum se forméză neofiţii magiari. Étă câteva esemple: Ovreii Zviebel (cépă) Knoblauch (aiu) şi Morgenthau (Rouadimineței) ş'au schimbat numele în: Rakoczy, Teleki şi Zrinyi, tot nume neóşe magiare. „*Dificile est satiram non scribere*“ ḑice numita fóie.

* (Esamene.) Din Braşov ni se comunică, că in ḑiua „Inălţărei Domnului“ s'a ţinut la scóla nóstră confesională din Braşovul-vechiu esamenul pentru semestrul al doilea. Sala a fost frumos împodobită cu verdétă ér în fruntea salei erau aşeḑate din frunḑe de stejar iniţialele „M. R.“ Esamenele au decurs sub conducerea d-lui protopresb. Ioan Petric într'un mod demn şi rĕspunsurile elevilor mai ales din clasa primă au fost escelente. Dl protopresbiter a adus mulţămiri învĕţ. Florea Şoneriu pentru zelul cel desvóltă şi a dat frumóse poveţe părinţilor şi copiilor. Satisfăcut a rĕmas d-l protopresbiter şi de resultatul clasei a II a şi a esprimat mulţămita faţă de învĕţătoriul V. Dragoşiu, care în decurş de abia şase luni de ḑile a făcut un sporiu aşa de bun Tóte bune şi frumóse! După aceste prestări comitetul parochial ar fi putut fi mai prevenitor mai ales faţă cu învĕţătoriul Dragoşiu cu privire la salariu.

* (Escese socialistice.) Sub titlul acesta aduc foile magiare raporturi îngroḑitóre din comuna Batonya com. Csanad. Lucrătorii de pămênt au isbucnit într'o adevĕrată revoltă din causa plătei cei mici, ce o dau proprietarii. Mai multe persóne au căḑut lovite de glonţul gendarmilor. Peste 20 de inşi au fost întemniţaţi în Seghedin. Pe capul comunei au venit soldaţi. Ancheta urméză. Matadorul celor nemulţămiţi e după foile ungauresci Mitru Pacarul.

* (O jefuire.) In nóptea de 12 spre 13 Iuniu st. n. l. c. nescari jefuitori, luând feréstra din ţîţini dela odaia de dinainte a parochului gr. or. din San-Jacobul de Murĕş, Vasiliu Orăşan, au întrat pela meḑul nopţii în casă, au furat peste 800 fl v. a. bani gata precum şi tóte preţiósele şi neobservaţi de nimenea au dispărut. Paguba totală causată e preste 1000 fl. v. a.

Pre lângă acastea o obligaţiune de stat, tóte contractele de pe moşie şi datorii, apoi cuitănţii şi alte scrisori de valóre au dispărut fără de urmă.

Gendarmĕria lucréză.

* (Notele de un fiorin.) De câteva ḑile încóce cassele de schimb ale statului din Viena şi Budapesta a reţinut cât s'a putut mai multe note de câte 1 fl. Se pare, că guvernele au intenţia sĕ înlocuéscă în parte notele de câte 1 fl. aflătóre în circulaţie prin fiorinii de argint, care se află în cassele statului. Ministrul austriac de finance a esmis la 12 n. l. c. o ordonanţă de a se solví din salare 20 % în argint. Tot odată sau avisat cassele de schimb, de a cruţa la schimburi cât numai se póte notele de câte 1 fl., şi de a sĕ ajuta cu note de câte 5 fiorini.

* (Memoriul studenţilor români şi străinătatea.) După studenţii din Turin, Neapol, Genova şi cei belgieni, s'au pronunţat acuma şi studenţii din Paris asupra memoriului studenţilor din România, despre asupririle românilor din regatul unguresc. In buletinul din Mai a. c. al „Aseciaţiunei generale a studenţilor“, din Paris, care numĕră peste 4000 de membri studenţi, şi are între sprijinitorii sei tótă aristocraţia intelectuală a Franciei, este publicat un articol intitulat: „Revindecările Românilor“ şi iscălit de d. Henri Carmellin. In termenii cei mai călduroşi se esprimă în acest articol simpatiile francesilor către români, sĕ apreţiază zelul şi legitimitatea luptelor naţionale ale latinilor dela Dunăre, şi sĕ condamnă asupririle, ce au se îndure românii din statele neromâne pentru limba şi naţionalitatea lor.

* (Congres în Paris.) Doctorii Asaki şi Leonte vor fi trimişi de guvernul român şi facultatea de medicină spre a asista la congresul de chirurgie, care se ţine la Paris.

* (Românii în strĕinătate.) Dl Toma Ionescu, fratele dlui Tache Ionescu, a fost admis cel dintâiu la concursul pentru profesorat la facultatea de medicină din Paris. Până acum dl Toma Ionescu a ocupat acéstă funcţie în mod provisoriu, ér de aci înainte o va ocupa în mod definitiv.

Dl Toma Ionescu este cel dintâiu român, care obţine acéstă distincţiune.

Scim, scrie „Timpul“ că guvernul trecut făcuse demersuri, ca sĕ atragă în ţară pe dl Toma Ionescu. Sperăm, că guvernul actual va continua aceste demersuri pelângă un tinĕr de aşa mare valóre şi că pe de altă parte însuşi dl T. Ionescu va considera un act de patriotism stabilirea sa în ţară.

* (Pericolul chinez.) Măcelurile misionarilor francezi din China au atras atenţia din nou asupra „imperiului ceresc“. Un corĕspondent al ḑiarului „France“ a avut o convorbire cu unul din misionarii, cari au stat mai mult în China, Pater Fournade, asupra acestor întêmplări. Pater Fournade este de părere, că Francia trebue se procédă cu energie în contra Chinei şi mai ales sĕ céră sume mari de bani. De óre-ce acestea vor trebui sĕ fie plătite de popor, pedépsa ar fi simţită.

In ce privesce o acţiune în contra Chinei, acţiune pe care d. Cassagnac o cere, părerea fostului misionar este, că Francia ar puté cu greu s'o întreprindă singură. China a devenit fórte puternică şi primejdiósă. Ceea-ce e şi mai îngrijitor este, că chinezii au început se devină conscii de puterea lor. Forţele militare ale Chinei sporesc pe fie care ḑi, şi în curând vor ameninţa Europa. Primejdia chineză va ajunge în curênd îngrozitóre pentru Europa.

O adevĕrată politică ar fi o unire a statelor celor mai principale din Europa, pentru ca se înfrânga puterea Chinei.

Mulţămită publică.

Deşi cam târḑiu, totuşi comitetul parochial din comuna bisericéscă Vingard 'şi ţine de datorinţă a aduce următorilor domni mulţămitele sale, cari în ḑiua învierei Domnului au bine voit a dona pentru procurarea de utensilii pe sama sfintei biserici următórele sume: Ioan Puntean, paroch 5 fl, Ioan Creţariu proprietariu 5 fl. Georgiu Fleşeriu, locotenent în reg. 50-2 fl., Eliă Ciugudean, locotenent în reg. 64, 2 fl., Nicolae Ciugudean, neguţătoriu 2 fl., Traian Stoia, diregătoriu 2 fl., suma 18 fl., v. a. Tot cu acésta ocasiune dl proprietariu Ioan Creţariu, a dăruit pro usu un potir cu apartenentele de argint în valóre de 120 fl., v. a. resĕrvându-şi însĕ dreptul de proprietate familiară ca asupra unor suveniri rĕmase dela părinţi.

Priméscă deci sus numiţii donatori şi pe acéstă cale cele mai călduróse mulţămite, servindu-le aceste fapte dlor spre laudă ér nóue spre ajutoriu.

Vingard 6 Iuniu 1891.

Un membru al comitetului.

Din public.

Mulţămită publică.

Jalnica familie, a neuitatului soţ şi tată Ioan Clain alias Micu nobil de Sad, paroch gr. cath. adormit în domnul în 28 Maiu st. v. nu e în stare a mulţămi destul reverendisimului dn Ioan V. Rusu prot. gr. cat. în Sibiiu, pentru sacrificiu prestat cu intervenţiunea şi participarea la cultul divin al scumpului defunct, resp. pentru cuvêntarea funebră atât de moţionată cu un comentar istoric aparţinător familii defunctului, încât nunumai că au stors lacrămi din ochii poporului, dar va rĕmâné din generaţiune în generaţiune spre eterna memorie. Mulţămire şi stimaţilor d-ni Teodor Coman, paroch gr. cath. în Vestem şi Ioan Pop, paroch gr. cath. în Rĕşinari ca asistenţi, precum şi stimaţilor d-ni Constantin Simtion şi Ioan Popoviciu, paroch gr. or. din loc, pentru ofertele prestate şi la toţi participanţii.

Sadu, în 11 Iuniu, 1891.

Jalnica familie.

Loterie.

Sâmbătă,, în 20 Iuniu

Timişóra:	55	89	43	54	10
Viena:	49	89	12	1	52

Mercuri, în 24 Iuniu.

Brünn:	20	70	23	4	50

Nr. 212 (87) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant din parochia de clasa a III-a Almaşul-mare-Suseni, se escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile computate dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

Venitul parochial anual sigur, împreunat cu acest post, computat după calculul mediu al celor cinci ani din urmă, trece preste suma de 4 fl., v. a.

Reflectanţii la acest post sunt poftiţi a-şi aşterne cererile instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu în terminul indicat, unde pot primí şi informaţiuni mai detaiate privitóre la postul vacant.

Sĕcărêmb, 14 Maiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu II. în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 322 [88] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III-a Selcud, în tractul protopresbiteral al Têrnavei publicat în „Telegraful Român,“ în Nrii 115, 116, 117, a. tr. se scrie a dóua óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele înpreunate cu acest post dau un venit de 488 fl., 44 cr.

Concurenţii la acest post îşi pot lua informaţiuni dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Suplicele concurenţilor au se fie instruite conform legilor în vigóre şi aşternute în terminul sus citat la subscrisul (p. u. Küküllővár.)

Cetatea de baltă, 24 Martiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al tractului Têrnavei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran, protopresb.

Nr. 355 [89] 1—3

EDICT.

Ioachim Pandrea gr. oriental din Feleag, comitatul Odorheiul care aprópe de şase ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe muierea sa legitimă Safia Bârsan gr. or. din Feleag, acelaşi comitat, fără a se sci ubicaţiunea lui, se citéză prin acésta înaintea subsemnatului for matrimonial, a se presenta în terminul de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict, cu atâta mai vêrtos, că în casul contrariu, procesul încaminat de actora, conform resoluţiunei preaveneratului conconsistoriul archidiecesan dto 28 Iuliu 1888 Nr. 2920 B, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Forul matrimonial gr. or. de instanţa
I. al Sighişórei.

Sighişóra, 13 Maiu, 1891.

Demetriu Moldovan,
adm. protopresb.

Sz. 3468/891 (86) 1—3

Hirdetmény

Az erzsébetvárosi m. kir. törvényszék közhirré teszi, hogy grof Rhedei Lajos szentdemeteri lakos által beadott kereset folytán O Zsákod község italmérési jogának arányositása megengedhetösége, az aránykulcs megálapitása és esetleg az érdemleges tárgyalásnak is megtartása végett a f. év. Aprilis 8-ára kitüzve volt de közbe jött akadály miatt elnapolt tárgyalás helyett ujabb tárgyalási határidöül az **1891 évi Augusztus 1-ének** d. e. 9 orája a k. törvényszék hivatalos helyiségébe kitüzeti, mely határnapra az összes érdekeltek a birtok rend. utasitás 15 §-ára ezen figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a kereset O Zsákod község elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt betekinthetik.

Erzsébetváros, a kir. törvényszéknek 1891 junius hó 3-án tartott üléséből.

Vén András, elnök.
Májai Géza, jegyzö.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabii din 1 Iuniu 1891.

Budapesta—Predea

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	10.50	8.—		—	3.25
Budapesta	8.30	2.05		5.50	9.15
Szolnok	11.38	4.10		9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51		11.53	12.57
Oradea-mare	3 53	7.06	Are legătură cu trenul Budapesta — Arad.	1.50	2.12
	4.—	7.13		2.34	2.19
Mező-Telegd	4.30	7.43		3.03	2.49
Rév	5.22	8.18		3.46	3.26
Bratca	5.45	—		3.57	—
Bucia	6.05	8.51		4.09	—
Ciucia	6.31	9.07		4.55	4.21
Huiedin	7.12	9.37		5.34	4.55
Stana	7.29	—		5.51	—
Aghiriş	7.49	—		6.12	--
Ghirbĕu	8.01	—		2.25	5.47
Nadişul ung.	8.14	—		6.39	—
Cluş.	8.29	10.37		6.56	6.—
	8.46	11.10		8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28		8.45	6.34
Ghiriş	10.08	12.38		10 21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14		11.09	7.57
Uióra	19.56	1.21		11.17	—
Vinţul-de-sus	11.04	1.29		11.26	—
Aiud	11.28	1.54		11.54	8.22
Teiuş.	11.45	2.13		12.18	8.38
	12.13	—	11.55	12.58	8.43
Crăciunel	12.44	—	—	1.34	—
Blaş	12.59	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	1.35	—	—	2.29	—
Copşa - mică	1.51	—	1.—	2.48	9.48
Mediaş	2.12	—	1.02	3.03	9.50
Elisabetopole	2.31	—	—	3.26	10.06
Sighişóra	3.04	—	1.39	4.07	10.28
Haşfalĕu	3.46	—	2.14	4.49	11.04
Homorod	4.04	—	2.29	5.35	11.19
Ágostonfalva	5.26	—	3.33	7.23	12.27
Apaţa	6.10	—	4.18	8.09	12.58
Feldioara	6.41	—	—	8.43	1.15
Braşov	7.17	—	—	9.18	1.35
	8.—	—	5.08	10.40	2.00
	—	12.20	5.15	—	2.19
Timiş	—	1.41	5.57	—	3.01
Predeal	—	2.29	6.26	—	3.31
Bucuresci	—	8.50	11.55	—	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.45	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiş	9 41	1.42	—	5.57	—
Braşov	10.17	2.18	4.20	5.58	—
	10.24	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apaţa	11.08	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9 04
Homorod	11.54	4.29	8.23	—	9.46
Haşfalĕu	12.54	5.34	8.53	—	11.03
Sighişóra	1.13	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	1.40	6.21	10.09	—	12.06
Mediaş	—	6.42	10.31	—	12.37
Copşa mică	2.11	6.55	10.47	—	12.53
	2.14	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaş	2.48	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuş	3.17	8.—	1 08	1.25	2.49
		8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud		8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus	Stă în legătură cu trenul Arad Budapesta	—	2.13	2.19	4.28
Uióra		—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea		8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriş		9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		—	5.14	—	6.34
Cluş		10.45	6.08	4.53	6.52
		11.01	6.29	5.30	7.40
Nadişul ung		—	6.47	5.47	8.—
Ghirbou		—	—	—	8.15
Aghireş		—	7.02	6.11	8.29
Stana		12.17	7.28	—	8.53
Huiedin		12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		--	8.25	7.12	9.51
Bucia		—	8.51	—	10.06
Bratca		1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		—	9.30	—	10.42
Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-mare		2.18	10.44	8.42	11.51
		2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	7 02	5.46
Glogovaţ	4.42	—	5.77
Gyorok	5.03	—	6.19
Pauliş	5.14	—	6.30
Radna-Lipova	5.32	—	6.48
Conop	5.36	7.48	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborşin	6.58	—	8.07
Zam	7.26	8.51	8.33
Gurasada	7.52	9.10	8.57
Ilia	8.08	—	9.13
Branicica	8.26	9.34	9.29
Deva	8.52	—	9.53
Simeria (Piski)	10.38	10.—	10.38
Orĕştia	11.04	10.18	10.50
Şibot	11.24	10.37	11.16
Vinţul de jos	11.48	—	11.44
Alba-Iulia	12.22	11.18	12.06
Teiuş	12.49	11.40	12.38

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuş	2.30	3.37	1.39
Alba-Iulia	3.11	4.—	2 19
Vinţul de jos	3.30	—	2.36
Şibot	3.53	—	3.03
Orĕştia	4.16	4.41	3.30
Simeria (Piski)	5.43	5.06	4.17
Deva	5.59	5.18	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	5.45	5.17
Gurasada	7.—	—	5.28
Zam	7.28	6.08	5.53
Soborşin	8.03	6.34	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	7.11	7.17
Radna-Lipova	9.44	7.31	7.46
Pauliş	9.58	—	7.57
Gyorok	10.11	—	8.08
Glogovaţ	10.34	—	8.30
Arad	10.46	8.14	8.40
	11.13	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.27	2.21
Budapesta	7.20	1.25	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	6.00	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2 23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşeni	9.45	4.—	8.36

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Arad — Timişóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2 04	8.57

Timişóra—Arad

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	3.03	3.50	7.50

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriş

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghiriş	5.10	9.50	2.50	9.10

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	—	7.10
Şeica mare	3.31	11.27	—	6.43
Lómneş	4.15	12.08	—	8.27
Ocna	4.46	12.38	7.—	8.59
Sibiiu	5.10	1.	7.35	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	3.35	10.17
Ocna	8.02	4.58	4.09	10.43
Lómneş	8.30	5.25	—	11.09
Şeica mare	9.05	5.55	--	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	—	12.05

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3.34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul - săs.	7.10	—	7.15

Regh. săs.—Cucerdea—Oşorheiu

Reghinul-săs	—	8.—	8.15
Oşorheiu	—	9.35	9.53
	5.21	5.64	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	42.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Braşov — Zernesci

Braşov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

Zernesci — Braşoy

Zernesci	--	8.—	8.20
Braşov	—	9.24	9.44

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	4.30	11 25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	—	8.15	3.15
Sighişóră	—	—	10.52	6.10

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	—	—	5.50
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelăn	—	—	1,56
Careii - mare	—	—	6.48

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 65 Sibiiu, Sâmbătă 15/27 Iuniu 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de doue ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 14 Iuniu 1891.

In interval scurt în Ungaria a isbucnit deja a dóua revoltă de țerani.

Sângele curge șiróie, glónțele străbat în trup omenesc și furia poporului cresce contra organelor administrațiunei și contra proprietarilor de pămênt. Aceste s'au întêmplat în Battonya. Socialistii nu o au putut scóte la cale cu lucrătorii din fabrici. Acestia sunt mai lași și și-au cercat norocul cu lucrătorii de pămênt. Sămênța aruncată de ei aici, nu a căḑut pe pămênt neroditoriu. Sumuțați odată și împinși la pretensiuni esagerate, pe care nu li le póte nimene mulțămí, din nemulțămire până la isbucnirea revoltei este numai un pas. Așa e poporul ajuns la marginea desperațiunii, așa e poporul, când isbucnesc patimile în el și când nime nu i dă o vorbă bună, nime nu caută sĕ-l mulcoméscă ori sĕ-i pună în vedere ḑile mai bune.

Și deastădată revolta s'a întêmplat tot în inima Ungariei, s'a întêmplat la sĕrbătorile rosaliilor nóstre, iăr ca poporul nostru sĕ ia parte la revoltă.

Se vede, că lucrul a fost făcut cu calculi, dar calculii erau greșiți.

S'a întêmplat tocmai când monarchul nostru călătoresce în Ungaria, când este primit cu tótă pompa ce o pot desfășura acele popóre, care țin atât de mult la alipirea tradițională către dinastie, s'a întêmplat când Maj. Sa a asigurat pe tóte deputațiunile despre îngrijirea ce o are pentru tóte bisericile, pentru tóte confesiunile, pentru toți supușii fără deosebire de clasă și naționalitate.

Arangiatorii de bună sémă că au calculat, ca sĕ atragă atențiunea monarchului asupra cestiunei lucrătorilor din Ungaria, care ori-cum vor încerca a înfrumseța lucrul, este și rĕmâne cestiune acută.

Moșiile au trecut de ani de ḑile în mânile proprietarilor mari, în mânile evreilor și a altor némuri.

Locuitorii cei bastinași, țeranii, talpa țĕrei, au ajuns din moșierii ce erau, ca cu pălmile lor sĕ hrănéscă familia și pe ei. Lucrul cu palma la noi în Ungaria se plătesce mai rĕu ca ori unde. In România, în Austria chiar, lucrătorii pălmași sunt mult mai bine plătiți.

Toți nu pot trece granițele.

Sunt legături, cari îi mai légă de patrie, sunt rudenii pe cari nu vor sĕ le părăséscă, sunt părinți bĕtrâni și neputincioși, cari ridică mânile spre ceriu și i rógă sĕ nu i părăséscă.

Așa rĕmân mulți în patrie. Secerișul se apropie. Muncitorii véra capĕtă atâta cât trăesc până ce lucră, ér când vine gerul ernei, se inglódă în datorii și fiindu-le și creditul secat, nu le rĕmâne decât din bun timp sĕ caute a se îngriji de ḑilele negre de iarnă.

De aici se esplică că cer urcarea plății de ḑi, de aici se esplică, că cer ḑeciuială din ce seceră.

Nu cer ómenii reducerea lucrului, nu împuținarea órelor de lucru ci îmbunătățirea sorții lor. Nu scim, că atitudinea provocătóre a amploiaților dela administrație, ori ațîțarea pasiunilor prin agenți socialisti au împins lucrurile până acolo, unde au fost împinse, fapt e, că în Ungaria se încep ḑile grele și stăpânirea are de a-și face sémă cu un nou pericul, cere amenință țéra ungurésca, cu cestiunea socială.

Elementele nemulțămite se aliază și se înțeleg la pășire solidară. Și aḑi în Ungaria sunt multe elemente, cari nu fac nici un secret, că în Ungaria ar puté fi și mai bine, dacă ochii stăpânirei ar fi și mai ageri, dacă politica ei ar fi mai dréptă și mai ecuitabilă și dacă din un patriotism rĕu înțeles nu s'ar fi lucrat nebunesce la o Ungarie mare și tare prin slăbirea cetățenilor, prin dări nesuportabile și prin alte mĕsuri, cari numai binele nu l pot aduce țĕrei ungurescі.

S'au votat credite nebunesci pentru armată, se subvenționéză teatre unguresci, se ridică palaturi pentru parlament, sĕ fac cheltueli fără sémă cu lucruri, cari pot rĕmâné multă vreme nefăcute și nu se uită nimene, că poporul rabdă fóme, că esecutorul i-a dus perina de sub cap, că coliba cade jos și nu o póte repara și pĕcatul ce'l comit ómenii dela cărmă față de popor se resbună. Ici o scânteiă, colea un tăciune, dincolo sânge vĕrsat, écă semnele timpului după o fericită domnie ungurésca de ani 25.

Óre sĕ nu fie aceste semne de ajuns, ca ómenii dela cărmă sĕ încépă altmintrea a îngriji de supușii lor.

Noi credem, că deja suntem în césul al 11 lea și e timpul suprem sĕ vedem pe guvern îngrijindu se mai mult de popor și de trebuințele lui, ca de nisce utopii în veci nerealisabile, cum e și politica de magiarisare, acéstă nălucă de care sunt cuprinși șovinistii și în orbia lor nu vĕd flacările rĕsboiului civil, care amenință din causa fómei și a golătății, ce domnesce pe întréga liniă.

Revista politică.

Discusiunile în dieta ungară continuă în modul de până acum. Deputații stângei estreme 'și dau necontenit silință a împedeca sfêrșitul desbaterilor generale. In una din ședințele dietei au fost puse pe tapet dóuĕ interpelări privitóre la discursurile monarchului în Cinci-biserici. Deputatul Ugron a întrebat pe ministrul președinte de ce s'a tras persóna monarchului în agitările politice, și ca motiv al acestei interpelări se provócă la rĕspunsul, ce l'au dat monarchul deputațiunei municipielor transdunărene. In aceea vorbire Maiestatea Sa și-a esprimat mulțămirea, că opiniunea publică a țĕrei ar saluta aprobând nisuințele guvernului referitóre la reforma administrațiunei, în acésta interpelatorial observă un gravamen și pentru aceea a anunțat interpelarea. A dóua interpelare a făcut-o deputatul din stânga estremă Adam Horváth, întrebând, de ce a rĕspuns monarchul în limba germană deputațiunei croate, fiind că acésta e o vătĕmare a limbei statului.

In Fiume primariul orășănesc Ciota salută pe Majestatea Sa printr'o cuvêntare în limba italiană. Monarchul rĕspunse tot în limba italiană, esprimându-și bucuria, că póte sĕ se afle în mijlocul cetățenilor din Fiume.

In audiență au fost primiți comandanții flotei englese, comisiunea navală francesă și olandesă, oficierii armatei comune și ai honveḑimei și apoi notabilitățile. Urmă apoi clerul catolic. Episcopul Posilovici, în numele clerului din diecesa Modrus și mai cu sémă în numele clerului din Fiume salută pe monarch printr'o vorbire rostită *în limba croată*, la care monarchul rĕspunse *în limba germană.* Tot în limba germană rĕspunse monarchul și deputațiunei comunităților protestante și clerului greco-oriental. Primarul orășenesc se adresa Majestății Sale *în limba italiană.* Comitele Stipetits, în numele comitatului Modrus-Fiume și al orașului Buccari, salută pe monarch *în limba germană.* Deputațiunei comunității israelite îi rĕspunse monarchul în limba italiană, de asemenea rĕspunse și deputațiunei camerei din comerciu și industrie din Fiume.

Cu ocasiunea conductului de torțe, s'a făcut și o demonstrațiune anti-magiară. Anume, după rapórtele foilor unguresci, vre-o 60 de tineri sêrbi, sub conducerea unei persóne mai în vêrstă, în mod demonstrativ salutau cu pălăriile și strigau cât îi luau gura „Jivio!“, cu scopul ca sĕ înece éljen-urile unguresci. —

Sir Fergunsson a declarat la camera comunelor, că guvernul englez n'are nici o parte în tripla alianță, nu e deci de făcut nici un demers în acest sens. Nu se póte ascepta la aceea ca guvernul sĕ comunice camerei condițiunile acestei alianțe, ce nu s'au putut afla de cât în mod confidential, pentru că statele interesate nu au creḑut de cuviință sĕ le publice. — Guvernul englez nu are motivul de a crede că puterile europene sunt dispuse de a se asocia pentru a interveni cu forța în Armenia.

FOIȚA.

Trei nopți.

O convorbire de *Adolph Wilbrandt*, comunicată de *Gilbert Remi.*

(Urmare.)

— Ba nu, nu, nici-decum! îl apostrofă tinĕra dómnă a casei. Nu ne ofensa. Noi suntem bucuros serióse, acésta o sci d-ta pré bine. Și dacă ne a succes sĕ facem pe „sfincsul“ tăcut din d-ta sĕ vorbéscă, voim sĕ te și auḑim până în capet!

— Am terminat deja. Dacă am sau nu dreptate, acésta sĕ ți-o spui d-ta insați și ceilalți, ducêndu-ve la isvor și privindu-ve viața, fie care din noi a petrecut un roman sau o novelă: pe aceea a propriului seu destin; aici se va afla aceea lege despre amestecarea colorilor, de care am vorbit sau că sunt în faptă numai un zănatic paradocsial și înbĕtrânit și atunci locul meu ar fi alăturarea cu dómna X. pe ușe afară.

— Un roman — o novelă — fie care din noi? ḑise dna Toni și dete din cap. Eu nu. Din fatalitate eu nu. La mine tóte s'au petrecut atât de simplu și firesc.

— D-tale ți se pare numai așa, pentru că nu esti de profesiune. Intrébă numai de acesta pe poetul, dacă nu fie care pe sciute sau nesciute și-a petrecut novela sa lungă sau scurtă, pe încetul sau dintr'o dată — acésta nu impórtă.

— Ce vrei sĕ ḑici cu acésta? întrébă Lambertina, îndreptându-și privirile ei inteligente asupra mea.

— Cred, că dl de W. are dreptate, rĕspunsei eu.

— Sigur, că are dreptate, ḑise dl de W. cu vócea lui calmă de filosof. Eu merg chiar și mai departe: afirm și parez, că din viața de om a fie cărui din noi — vorbesc de cei presenți — sĕ se scótă numai trei ḑile sau nopți, în care respectivul a fost deosebit de „fericit“ sau „nefericit“ ca sĕ me folosesc și eu de terminii vulgari și acest lanț mic, pentru că o legătură s'ar putea ori cum stabili între cele trei ḑile sau nopți, ar da o novelă și acésta novelă ar confirma tesa mea.

--- Acésta mi se pare totuși ceva.

— Cam riscat! esclamă Lambertina, terminând astfel începutul făcut de d na casei.

Domnul de W. surise și se uita cam chioriș la Lambertina. La dta lucrul îmi pare sigur, ḑise el apoi cu multă familiaritate; pentru că de și până acum n'ai încă nici un bărbat nici copil, nici n'ai călătorit în giurul pămêntului și de altcum nici n'ai avea sĕ istorisesci prea multe despre aventuri totuși contez cu siguranță pe ochii dtale de novelă. Cred însĕ, că nu vei fi tocmai dispusă a mi istorisi tóte, pentrucă adesea secretul e deosebit de dulce, adause el cam îughinat, pentru ca așa sĕ scape în mod cât mai cinstit de indiscrețiunea, ce era sĕ o comită.

Labertina rise cu hohot; dar rîsul ei esplodase ceva cam forțat și trădător. Walter, care era al cincilea și cel din urmă al micului nostru cerc, un tinĕr învĕțat și nóue fórte bine cunoscut, privia în adênca tăcere înaintea sa; atât de tăcut încât s'ar fi putut auḑi intențiunea tăcerei lui. Lambertina nu se uita la el. Noi ceialalți însĕ ne îndreptarăm dintr'odată privirea asupra lui, aceea privire a minciunei sociale, care la aparență n'are nici o țintă și e ca o săgéta fără vêrf; cu tóte acestea ea scie prea bine ce voesce și dacă și la părere se întórce fără se aibă vre'o ideă, apoi ea totuși se întórce încărcată cași o albină din calicele unei flori. Ei, aceia sunt dar învoiți, îmi cugetaiu după aceea privire, cu bucurie linistită.

— Ei bine și apoi eu? întrébă d-na Toni.

— Dacă vei avea curagiul sĕ istorisesci fără sfiélă, vom avea novela ḑise dl de W. despre acésta nu mĕ îndoesc de loc. Nu rîde. Me rĕmășesc.

— Sĕ me recuget la cele trei ḑile sau nopți din cele mai fericite sau nefericite din viața mea.

„Daily-Nevs“ află din Odesa, că guvernul rus voesce sĕ înlocuiască pe artificierii englezi în serviciul seu prin artificierii francezi, ce i-ar procura ministeriul marinei al Franciei. Pe lângă acésta plăcile engleze întrebuințate până acum pentru curiasate, vor fi înlocuite prin plăci franțuzesci. Motivul acestei decisiuni nu este superioritatea acestora din urmă asupra celor d'intâiu, ci dorința ca englezii sĕ nu scie ce se petrece în arsenalul din Sebastopol.

Camera prusiană s'a închis Sâmbăta trecută. Impĕratul, în discursul seu de închidere a ḑis, că sesiunea, care se finesce, a fost fertilă. Impĕratul și poporul au încredere în resultatele lucrărilor dietei. Aceste resultate se vor simți mai cu samă în favórea păcii, care nu este amenințată de nimic și la menținerea căreia tind silințele împĕratului. —

„Agenția Reuter“ desminte o scire a ḑiarului „Kreuz Zeitung“ care ḑicea, că o mare nemulțămire esistă la Vatican în contra Franciei în urma ineficacității, cu care acéstă putere apără interesele catolice în Orient.

Cu tóte acestea sferele Vaticanului regretă, că protectoratul Franciei asupra catolicilor din Orient este așa de slab.

Dacă acésta ar continua, Papa nu ar puté sĕ împedece pe catolici, se céră sau sĕ priméscă protecția ori cui, care ar voi sĕ o facă într'un mod mai eficace.

Dl Tricupis, de la Belgrad, unde s'a însuflețit pentru confederația balcanică, a trecut la Sofia. Despre acéstă vizita a bărbatului de stat grec se comunică următórele:

Dl Tricupis, care are de gând sĕ petrécă 4 sau 5 ḑile la Sofia, a venit aci, că sĕ vadă țara, se facă cunoscința ómenilor de stat bulgari și se schimbe păreri cu acestia asupra cestiunilor, care intereséză cele dóuĕ țĕri. Nu se crede, că în conversațiunile sale el va ridica ideea unei confederațiuni balcanice, ideea pusă în timpii din urmă pe față de câte-va ḑiare, dar a cărei realisare întimpină dificultăți. Este probabil, că el va profita de acéstă ocasiune pentru a studia cestiunea unei óre-cari eventualități.

Departe de a se termina rĕsboiul civil din Chili, după cum ne spun unele sciri, el ea proporții și mai mari.

Din trupele președintelui Balmacedea s'au revoltat, ne spune acéstă scire, 800 de ómeni, ei au ucis pe 4 din ofițeri și au pornit spre Culoera ca sĕ se unéscă cu rĕsculații (partiziani congresului).

Scirea adaogă, că o corabie, aparținând partidei congresului, a distrus cheiul și drumul de fer al insulelor Lobos, spre a împedeca îmbarcarea guanului, destinat pămênturilor președintelui Balmaceda.

Deprinderile ortografice în anul I și al II-lea de scólă.

(Menită a se ceti în adunarea generală a învĕțătorilor rom. din tractul Zarand, ținută la 24 și 25 Martie, în Brad.)

Onorată adunare.

Fiind puse la ordinea ḑilei în adunarea nóstră învĕțătorésca de aḑi și mâne pertractarea cuvintelor normali după Abecedariul de I. Popescu și a catorva piese de cetire, am creḑut, că e delipsă a atrage atențiunea fraților colegi asupra deprinderilor ortografice, de cari trebue sĕ țină cont învĕțătoriul în anul I și II-lea de scólă.

O fac acésta și din motivul destul de ponderos, că încă în anul I de scólă trebue sĕ punem o basă solidă scrierei ortografice, dacă voim ca elevul mai târḑiu sĕ scrie bine limba română, ortografice.

Deprinderile ortografice în anul I și II-lea de scólă se fac pe basa Abecedariului și a cărții de cetire. Aceste sunt fundamentul, pe cari se ridică scrierea ortografică. Cu cât mai mult vom ține cont de principiele metodice, ce sunt recunoscute aḑi, cu atât ne va fi mai ușóră sarcina, cu atât elevul își va însuși mai ușor scrierea limbei sale ortografice.

De altcum ortografia aparținênd după teoria ei gramaticei, se póte propune și ca studiu separat, dând regule și esemple anume. Noi însĕ vom urma acelora, cari aduc în combinațiune ortografia cu cetirea și scrierea.

Procedura teoretică, abstrasă. în propunerea ortografiei după opiniunea celor mai mulți pedagogi e molestătóre pentru elevii scólei populare; precând procedura practică, combinând ortografia cu cetitul și scrisul, e mai acomodată și are resultate mai bune.

Sĕ vedem acum, pe ce se baséză ortografia în scóla populară?

Disterweg (1790) ḑice: basa ortografiei în scóla populară e cunóscerea acurată a sunetelor. Ea trebue sĕ se încépă odată cu scrierea.

Pre lângă cunóscerea sunetelor se recer apoi multe deprinderi scripturistice și anume:

1. Decopieri. 2. Scrierea din memorie și a 3-a scrierea după dictat.

Curtmann punênd pondul pe desfacerea cuvintelor în silabe și sunete, pretinde și literisarea cuvêntului, apoi deprinderile scripturistice și încă primo loco de cuvinte, în cari sunetul corespunde semnului.

A 2 a; cuvinte, cari se scriu cu semne ce nu corĕspund sunetului d. e. noi pentru sunetul ă avem dóuĕ semne *e* și *a*, etc.

Kellner pune pond pe decopierea din cartea de cetire. El ḑice: surdomuții învață ortografia numai cu ajutoriul ochiului, prin decopiere; dar tot el ḑice, că trebue se deosebim scrierea, ce o învĕțăm cu ajutoriul ochiului. de aceea ce o învĕțăm luând de ajutoriu și urechia. Urechia și ochiul sunt regulătorii ortografiei. Cu urechia ne folosim acolo, unde cuvintele sĕ scriu așa, precum se și aud d. e. *aspru*, *mare*. Cu ochiul ne folosim acolo, unde cuvêntul se rostesce în o formă, unele sunete, și se scrie altmintrea, în un mod convențional, am puté ḑice.

El încă e de părerea, ca deprinderile ortografice sĕ se încépă cu scrierea și cu cetirea deodată, și regule sĕ se dea numai unde pentru un sunet nu avem literă corĕspunḑĕtóre, precum și la interpuncțiuni. De aceea și numesce el scrierea astor fel de cuvinte, precum și a interpuncțiunilor: ortografia curat gramaticală.

Gräfe: e de părerea sĕ nu se dea reguli și ortografia sĕ se tracteze deodată cu cetirea și scrierea; totodată însĕ învĕțătoriul va trebui se fie cu atențiune și la celelalte obiecte de învĕțămênt, față de ortografie.

Tot în acest sens se esprimă și Kőrner.

Puțini sunt pedagogi, cari pun pond numai pe decopiarea mechanică.

Dacă ne întrebăm cum se urméză la noi în propunerea ortografiei, trebue sĕ constatăm, că ea s'a învĕțat numai prin o decopiare mechanică și fără nici un plan, în cele mai multe scóle Din acest motiv și vedem, că din 100 inși eșiți din scóla popolară nici 10% nu scriu într'o formă, ba chiar tineri eșiți din clasele gimnasiali scriu atâta de rĕu ortografice limba română, încât te genéză atâta negligință.

Cum sĕ eșim dară din acésta încurcătură? Cum sĕ procedăm ca sĕ punem o basă solidă ortografiei încă în primii doi ani de scólă? Respunsul e ușor de dat după ce am amentit părerile unor bărbați competenți.

1. Sĕ punem pond pe desfacerea proposețiunilor în cuvinte, a cuvintelor în silabe, și sunete.

2. Sĕ nisuim ca semnele sunetelor, literile atât cele mici cât și cele mari, ce privesce technica lor sĕ le scie scrie elevii corect și din memoriă.

3. In prima jumĕtate de an elevii sĕ decopieze numai de pe tabla scólei, dar nu din carte.

4. Elevii sĕ scrie deprinderi din memorie, și încă s'au material pertractat după carte, sau facerea de propozițiuni după unele schițe date.

5. Se scrie după dictat.

Manuale avem, abecedariul și cartea de cetire pe basa acestora sĕ se procedă la propunerea ortografiei.

Referitoriu la punctul 1 și 2 cred, că nu trebue sĕ însist mai mult, căci dacă elevul nu va sci se desfacă un cuvênt în sunetele din cari e compus cum va sci sĕ înșire semnele sau literile una după alta, ca sĕ iasă cuvêntul.

De altă parte éră e imposibil a scrie un cuvênt, dacă nu pot de ajuns sĕ deosebesc o literă de alta în scris, și dacă nu sciu acurat forma ce o are fie care litera.

Tipul fie cărei litere trebue sĕ fie bine imprimat în memoria elevului, numai așa auḑind sunetul îl va puté scrie prin litera corĕspunḑătóre.

(Va urmà.)

Cronică.

Budapesta, 25 Iuniu.

(Tolstoi în contra tutunului si beuturilor spirituóse. — Câți cărbuni de pétră sunt pe pămênt? și câți ani va durá? Cum se pot aduna și pune în mișcare mașinele — lângă Ocean cu puterea din lună?. —

Renumitul scrietoriu rusesc, Tolstoi, a fost un mare inimic al tutunului și al beuturilor spirituóse. De ce se bem ḑice Tolstoi; cei mai mulți ómeni cred, că vinul e beutură sĕnătósă și întăresce corpul. Pentru ce fumăm? Ca sĕ ne trécă de supărare, ca sĕ aducem creerii în agitare; așa face lumea întrégă.

Slabă scusă, rea apărare. Mulți părinți speséză o sumă atât de considerabilă pe tutun și beuturi spirituóse, încât cu aceea și ar putea nutri și cultiva băeții.

In fie-care om sunt dóuĕ ființe deosebite; una este órbă și impresionabilă, ceealaltă e deschisă la ochi și prudentă. Omul ori ascultă de consciință și lucră bine; ori nu ascultă și sĕ lasă condus de simțirile mai dure.

O sémă de ómeni spre a-și continua viéța desfrânată î-și adormesc consciința, înveninându-și creerii cu beuturi bețive.

Un servitoriu, ḑice Tolstoi, a ucis pe dl seu, mainainte el a beut dóuĕ păhare de vinars, și numai apoi a fost capabil de omor. Cele mai multe pĕcate isvoresc din beție. Soldații primesc vinars nainte de bătae. La asaltul dela Sebastopol nu numai soldații ruși, dar și cei francesi au fost beți cu toții.

Tălharii și femeile perdute nu pot trăi fără beuturi spirituóse.

Fumătorii pasionați trec preste regulele bunei cuviințe Sĕ ḑice, că fumatul promovéză activitatea; da în cantitate o promovéză nu însĕ în calitate. Ceice trăesc cu beuturi spirituóse și cu tutun sunt conduși de patimă, ér nu de mintea sĕnătósé și de trebuințele vieții.

Henry Hall, un învĕțat engles, esaminând cărbunii de pétră ce se află în Anglia, dă cu socotélă, că aceia în 200 de ani vor fi consumăți cu totul. Atunci Anglia va fi silită se cumpere cărbunii din Francia și Germania; dar în 300 de ani se vor consuma și în aceste țĕri; ér în 400 de ani se vor consuma toți cărbunii de pétră din Europa întrégă.

Minele de cărbuni de pétră pe pămêntul întreg au un teritoriu de 522,000 chilometrii, adecă una a mia parte din pămêntul nostru ceeace corĕspunde teritoriului Franciei; din 522 mii chilometri pătrați, 92% cad în America de nord.

Minele din America de nord singure pot provedé pămêntul nostru 10 mii de ani.

Insĕ pentru Europa acésta nu e lucru îmbucurătoriu. Aici la noi preste 400 de ani nu vom avea cărbuni. Dacă în America un alt Mac Kinley ar opri transportul cărbunilor în Europa? Atunci America va deveni puterea cea mai tare din lume; yankeii americani vor fi tiranii popórelor europene. Va se ḑică: „civilisațiunea întrégă graviteză spre America în viitoriu“.

Paul Decoeur, ingineriu frances, în „La Revue scientifique“ a scris un studiu interesant, prin care arată, că mașinele de trierat, mașinele ce produc lumină electrică spre luminarea caselor, boltelor, stradelor, spre punerea în mișcare a trenurilor, căilor ferate, vor putea primi în viitoriu putere, nu din aburii încălḑiți cu cărbuni de pétră, ci din lună.

Oceanul în fie-care ḑi 6 óre cresce, 6 óre scade, ceea ce influințéză luna. Dacă partea spre mare se închide prin păreți găuriți, atunci apa prin găuri întră în locul gol, în restimp de 6 óre și éră iasă în restimp de alte 6 óre. Astfeliu póte pune în mișcare continuă o rótă în rĕstimp de 12 óre, prin care apoi mașina va funcționá, producênd lumină electrică. Lumina electrică dela țĕrmurii mărilor se va putea conduce pe continentul întreg.

Astfeliu se va putea face economie cu cărbunii de pétră. Și numai astfeliu va puté scăpa Europa de concurența americană cu cărbunii ei de pétră.

Ce minunat lucru! Cum puterile din natură se țin în ecuilibru! Avênd tótă destinațiunea lor, și servind tóte la trebuințele omenimei.

Esamene.

Esamenele dela scóla de fetițe, susținută de „Reuniunea femeilor române din Sibiiu“ s'au ținut conform programei publicată de noi la 25 n. Iuliu ante de prânḑ sub presidiul Dómnei Maria Cosma ér după prânḑ sub cel al Dómnei vicepresidente Ioana Bădilă. Ca delegat al Escelenției Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit **Miron Romanul**, patronul scólei, ne-a onorat Ilustritatea Sa Dl archimandrit și vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion **Pușcariu**, ér Magnificiența Sa Dl inspector de scóle regesc **Emil de Trauschenfels** s'a presentat în persónă și a asistat la obiectele din limba magiară și cea germână.

— La nimic mai mult. N'ai sĕ te întrebi, dacă între ele esistă vre o legătură sau ba și cum, ci se alegi numai pe acelea trei — și apoi se istorisesci despre ele cu tótă francheța. Cu tótă francheța, în țelesai! In acésta constă totul. Dl de W. mai adause zimbind: Bărbatul dtale nu e aci. Poți fi deci cu totul negenată. Ori te genezi de noi amicii dtale cei mai buni.

— Nici decum; aș avea curagiul ḑise dna Toni cu un suris încântător și deciḑĕtor. Voi bărbații și așa cugetați nefavorabil despre noi femeile; aș vrea se fac odată onóre secsului meu! Dacă tocmai nu o voesc, nu trebue sĕ me uit la voi.

— Nici decum.

— Se póte, că din când în când voiu închide ochii, precum mai sfătuit adineori; și acésta o voiu face **acum îndată**, pentru ca sĕ me recuget la acele ḑile de fericire sau nefericire. — Cea dintâiu nu e o ḑi ci o nópte cea mai fericită din viața mea, da a unei fericiri — pardonéză — din cele mai curate neamestecate și complecte.

Dl de W. zimbi dabea vizibil și tăcu.

Sĕ făcuse nópte, ḑise dl de W. după o pausă deóre ce dna Toni esistă încă si medita simțindu-se fără îndoială cam încurcată, cum se încépă mai corect acésta întreprindere.

(Va urma.)

Resultatele au fost fórte mulţămitóre, aşa că distinsul public şi părinţii copilelor au rĕmas prea mulţămiţi cu prestaţiunile din acest an.

Abia se putea observa absenţa învĕţătoriului I. Popoviciu, care a fost substituit prin dl redactor al „Telegrafului român“ N. Ivan, şi absenţa dşórei învĕţătóre Popescu substituită prin dl Cornel Perşinariu cleric de cursul anului al III-lea.

Inainte de cetirea clasificaţiunilor şi distribuirea testimoniilor — representantele Escelenţiei Sale — a adresat cuvinte de mulţămire pentru sacrificiul ce'l aduce reuniunea femeilor, susţinênd acésta scólă de model, scólă care rivaliséză cu cele mai bune şi vechi scóle străine, scólă, care dă un contingent frumos pentru scóla civilă, cu care este în legătură, scólă, de a cărui necesitate toţi ómenii de bine sunt convinşi, şi judecată după resultatele din acest an, trebue sĕ fim mândri de ea şi de puterile didactice aplicate aci. Doresce Il Sa ca corpul didactic şi delegatul comitetului dl Ioan Popescu, şi în viitoriu sĕ fie conduşi tot de acel zel întru promovarea culturei femeii române, a cărei base sĕ pun aici, în scóla acésta.

La acésta cuvêntare dómna v. presidentă a binevoit a rĕspunde în termini de tot aleşi şi a accentua, că femeile române'şi împlinesc numai o datorinţa crescinéscă şi sântă când susţin acésta scólă, şi comitetul va numĕra totdeuna cu plăcere între faptele sale cele mai măreţe susţinerea şi ridicarea acestei scóle la cel mai înalt nivel posibil astăḑi.

Serbarea, căci serbare a fost încheerea, s'a terminat şi copilele cu feţe vesele au primit testimoniile imanuate lor prin învĕţătorii substituţi.

Varietăţi.

* (Escursiunea reuniunei române de cântări.) Escursiunea, ce o a făcut reuniunea română de cântări din loc în Dumbravă, a întrecut tóte aşteptările. Membrii reuniunei au plecat din Sibiiu Mercuri la 2 $^3/_4$ óre şi petrecerea în Dumbravă a durat până la meḑul nopţii. La cina comună, ce s'a arangiat la 7 óre séra, au participat preste 100 persóne: dame, damicele, bĕtrâni şi tineri. In decursul mesei Ilustritatea Sa parintele archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu într'o vorbire însufleţitóre şi avêntată accentuà însuşirile caracteristice ale poporului românesc, nisuinţa lui spre cultură şi aduse urale reuniunei, care ne înalţă înaintea strĕinilor. Conducătoriul reuniunei dl George Dima mulţămì óspeţilor, cari au împodobit masa Membrii reuniunei esecutară mai multe piese. Dl George Pop cand. de prof. şi dna Maria Crişan au surprins publicul cu cântări poporale, ér publicul le-a mulţămit prin aplause furtunóse. După masă s'a continuat jocul.

* (Himen) Dl Dr. Alesandru L. Hosszu, advocat în Deva la 22 Iuniu st. n. 1891 s'a logodit cu d-şóra Aurelia Petco, fiica dlui advocat Dr. Lazar Petco, din Arad.

* (Reuniunea Typografia.) Membrii reuniunei „*Typografia*“ arangéză Dumineca séra în pavilonul din „Hermannsgarten“ o serată împreunată cu cântări şi joc.

* (Necrolog.) **Ioan Raţiu,** protopresbiter gr. or. asesor consistorial, membru al comitetului comitatens şi al opidului Haţeg, membru al „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“ etc. etc. după un morb greu, astăḑi la 5 $^1/_2$ óre p. m., în al 65-lea an al vieţii şi a dat nobilul seu suflet în mânile Creatorului.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale iubitului şi neuitatului defunct se vor transporta Mercuri în 12/24 Iuniu 1891 la óre p. m. din casa sa proprie la locul de vecinică odichnă.

Cu inima înfrântă de durere aducem în numele consângenilor acéstă jalnică scire tuturor amicilor şi cunoscuţilor.

Haţeg, la 10/22 Iuniu, 1891.

Teresia Raţiu, ca soţie. *Lucreţia Ács născ. Raţiu, Domnic Raţiu*, ca fii.

Domnic Raţiu, Elena Tordoşan, Reveca Popescu, Ana Patiţa, ca frate şi surori.

Alesandru Tordoşan, Rubin Patiţa, Mina Raţiu, Maria şi *Dumitru Berghian* ca cumnaţi şi cumnate.

* Alegerea de notariu cercual în cercul notarial al Ordei de jos, la care aparţin, Orda de jos, Orda de sus, şi Daia română. După ce escrierea concursului de notariu pentru postul vacant a fost publicată în fóia dela Aiud şi prin circulariu protopretorului din Vinţul de jos s'a fost ficsat ḑiua de alegere pe 15 Iuniu st. n. în cancelaria comunală Orda de jos, pe órele 10 a. m. şi pe ḑiua şi óra numită s'au presentat după ordin comitetul comunal din tóte trei comunele, 42 de membrii. La început cetesce protopretorele lista şi au fost 13 concurenţi, partea cea mai mare români apoi magiari şi un israelit cu numele Natan. Protopretorele a candidat pe Pásztai dela Blaş, un copil de magiar nepot al polgármesterului din Aiud, al doilea un alt magiar şi al 3-leă Vasile Haţegan notariu din Ciòra, român, de religiune gr. ort. şi al 4-le un român, Muntean dela Ciucea Murăşiană. Dintre acestia îndată cu toţii au strigat sĕ trăéscă Haţegan, alţii sĕ trăiască notariul din Ciòra. Protopretorele a întrebat că dacă se află 10 membri ca sĕ ceară votare nominală sau dacă nu apoi rĕmâne ales aclamatul. Intre acestea apoi a cerut un membru din comitet ca sĕ se facă alegere nominală şi s'a primit şi a început a vota pe rând după lista compusă cu virilistii şi aleşii din comuna Daia, care toţi au votat cu d-nii preoţi în frunte pentru Vasilie Haţegan notariu în Ciòra, şi aşa au mers pe rând aşa că şi un magiar cu numele Stefan Laszkarati a votat pentru notariul român, la care póte că la cei de faţă dintre d-nii magiari mai ales dlui polgármester din Aiud, care a fost de faţă cu toţii, am vĕḑut, că nu i-au căḑut bine; apoi a urmat Orda de sus tot aşa şi mai pe urmă a venit Orda de jos jos, cari cu jidani cu toţi au fost înţeleşi pentru Haţegan, dară fiind că au fost eşit maioritatea cu 31 de voturi aşa au pus, ca sĕ nu fie de tot bătătoriu a ochi, de au dat 11 voturi lui Pásztai*) Ne simţim fericiţi, că după timp de 32 de ani decând am avut notariu tot de magiari acuma ne am ajuns scopul de putem sta în frunte cu un bărbat şi cei mult că e de confesiunea nóstră gr. or. de care în tóte trei comunele suntem în maioritate.

* (Trăsnet.) Ni se scrie următórele: Mercuri în 5 Iuniu st. v. a trăsnit în şura unui om din comuna Mogoş-Cojocani şi la 2 minute s'a descărcat alt trăsnet în şura preotului gr. cat. Vasiliu Cosioc. Amêndóuĕ şurile s'au prefăcut în cenuşă. Deodată cu aprinderea şurei preotului a trăsnit şi în turnul bisericei gr. cat. lăsând urme adânci. Corĕspondentul intercaléză, că biserica a fost mai înainte gr. or., acum însĕ e unită. Mai face apoi atenţi pe ómeni ca în vremi grele sĕ nu se adăpostéscă sub obiete înalte.

* (Congresul căilor ferate) Congresul internaţional al căilor ferate, în momentul de faţă întrunit la Stockholm, a decis Mercuri creaţiunea unui serviciu de mare iuţélă pentru érnă între Londra, Berlin şi Viena, de asemenea s'au întrodus îmbunătăţiri în serviciele dintre Anglia şi Scandinavia.

* (Têrg reînceput.) In comuna Vingard, comitatul Albei inf. la stăruinţa preoţilor de pe atunci se câştigase un têrg de sĕptĕmână pe ḑiua de Luni înainte de asta cu vro 25 ani în favorul celor 3 biserici, gr. ort. ev. luth. şi ev. ref. care s'a şi ţinut aprópe un an şi jumĕtate; s'a casat însĕ din neinţelegeri între proprietari, cari îl voiau pe sama comunei.

Acest têrg însĕ la stăruinţa preoţilor actuali, şi care se află în evidenţă la înaltul minister, s'a reînceput cu 11 Maiu a. c. ţinendu-se tot în aceea ḑi.

* (Ḑiaristic.) Ḑiuariul „Naţionalul“ din Bucuresci a reapărut. Director politic este dl Ioan N. Iancovescu. Ḑiariul apĕră interesele partidului liberal conservator

* (Comunicaţia căilor ferate ca mijloc de magiarisare) Cetim în „Gaz. Trans.“ Foile ungurescì publică următórea scire: Cu rescumpĕrarea căilor ferate austriace ungare din partea statului se vor face schimbări esenţiale, între cari nu va fi cea mai neinsemnată nici schimbarea, ce se va face în interesul limbei magiare. E de mult în obiceiu, că societatea căilor ferate austriace magiare şi încă şi societatea căilor de stat magiar, corespondéză în limba germână cu oficiile căilor ferate din strĕinătate, cu cele din Germania şi încă şi cu ómeni singuratici. Acuma însĕ cu rĕscumpĕrarea acestei căi ministrul Baross a dat o ordinaţiune severă, prin care dela 1 Iuliu începênd, interḑice corespondenţa în limba germână, dispune ca tóte tipăriturile şi protocólele germane de până acuma sĕ se pună la dosar şi interḑice, ca funcţionarii sĕ converseze în limba germână, când se află în localităţile oficiului. — Ce şovinist murdar!

* (Furtună). Din părţile Blaşului ni-se comunică, că Luni şi Marţi în sĕptămâna acésta s'a descărcat o furtună cu rupere de nor. Hotarele mai multor comune au fost devastate. In urma acestora a mai bătut şi pétră. Apa rîuleţelor şi a păraelor a eşit din albie şi a pricinuit mari daune. Ómenii cari asteptau recolte îmbelşugate, au ajuns la desperaţiune.

* (Moltke despre sine) O asociaţiune austriacă pentru cultura poporului a adresat pela începutul anului trecut mai multor bărbaţi însĕmnaţi, cari au ajuns o vêrstă înaintată, o sumă de întrebări relative la traiul pe care l'au dus în viéţa lor. S'a trimis atunci şi contelui Moltke o listă de întrebări, la care feldmarşalul a rĕspuns în chipul următoriu:

Tinereţa şi observaţii deosebite? — Rĕspuns: tinereţe tristă, nutrire neindestulitóre, departe de casa părintéscă.

Atribui vre-unei obicinuinţe deosebite o influenţă favorabilă asupra sănĕtăţii d-tale? Rĕspuns: Moderaţie în tóte. Mişcare în aer liber pe ori ce vreme. Nici o ḑi întrégă în casă·

Ce distracţii ai obicinuit? Rĕspuns: Călăria până la vêrstă de 86 de ani.

Cât timp dormi? Tot câte opt óre din 24.

Ce obicinuinţe ai asupra nutrirei? Mânânc fórte puţin şi numai mâncări fórte nutritóre.

Ce împregiurări creḑi, că au contribuit mai mult, ca sĕ ajungi la o vêrstă atât de înaintată? Mila lui Dumneḑeu şi moderaţia în tóte.

In aşa chip contele Moltke credea, că a ajuns la vêrtsta rară de 91 de ani.

* (Vindecarea tuberculosei.) In ḑiarul parisian la „Paix“ dăm de un nou mijloc de vindecare, datorit dlui Jeanouttot. Acest domn, care se dădea de doctor în medicină, supunea pe tuberculosi la inhalaţiuni de aburi de creozot, gudron, esenţă de *eucaliptus globulus* esenţe de migdale amare, şi de *tym*

Un ḑiar american anunţă cel dintâiu metoda doctorului Jeanouttot şi în reclama, pe care şi-o făcea, spunea: „Trimeteţi mi un tuberculos şi eu me angagez sĕ-l vindec, afară numai dacă bóla nu e în ultimul grad.“

Apoi îşi dădea adresa.

Jeanouttot fù fórte mult intervievat şi ḑiarele îi publicau articole pline de laudă, cu titluri ca: garanţie de vindecare. — O descoperire francesă. — In acelaşi timp se descria aparatul de inhalaţiune.

Apoi, Armand Jeanouttot anunţă, cá infiinţase un institut antituberculos. Bolnavii cari voiau a fi admişi în institut erau rugaţi sĕ şi trimiţa în scris lămuririle următóre: numele, vîrsta, domiciliul, antecedentele părinţilor, bólele anterióre, bóla actuală, simptomele încercate, tratamentul urmat, etc.

Dacă Jeanouttot s'ar fi mărginit numai la institutul antituberculos, póte că n'ar fi atras atenţiunea poliţiei. Dar marele lecuitor, care atrasese la el mai mulţi bolnavi între cari şi un general de brigadă a voit sĕ facă şi pe medicul soldat. Avea obiceiul sĕ se plimbe cu uniformă de medic maior, cu pieptul acoperit de decoraţii. Când se îmbraca civil, îşi punea la butonieră semnul legiunei de onóre. Acestea tóte aţâţară bănueli.

Poliţia procedă la o anchetă, şi din cercetările făcute se aflá, că nu era nici militar, nici cavaler al legiunei de onóre şi Jeanouttot a fost arestat. El susţine, că are diploma de doctor în medicină, dar n'a putut s'o presinte.

Lecuitorul tuberculosei e în vîrstă de trei-ḑeci şi cinci ani.

Mulţămită publică.

Nu putem tăcé a nu da publicităţii bunele fapte ale evlavioşilor creştini din comuna nóstră Hâlchiu: Michail Dendor şi soţiei lui Eva, care din buna lor voinţă au lăsat bisericei nóstre un loc arătură de 1024. ☐ pătraţi în preţ de 140 fl care s'a şi petrecut în cărţile funduare pe numele bisericei, ca după mórtea lor sĕ rĕmână bisericei: — ér mult evlaviosa lui soţie Eva Iosif născută Praveţ, iubind din tótă inima podóba casei lui D-ḑeu, a donat următórele:

2 sfeşnice de aramă pre sântul pristol à 1 fl. — 2 fl., 2 candile de cusătoriu puse la 2 icóne à 1 fl. 20 cr 2 fl. 40 cr. O candilă mare puse la restignire cu 5 fl., un policandru de sticlă pentru 4 făclii 6 fl., un prapore din pânză împregiur cu îmbrăcăminte de lână à 16 fl., o pânzătură pe iconostas de stofă colorată à 2 fl., o masă de lemn văpsită vênăt deschis pentru epitafiu à 3 fl., epitafice sau Icóna Inmormêntării Dlui à 26 fl. 20 cr., 2 stihare din carton roşu pentru băeţi à 1 fl. 2 fl., şi la cumpărarea hainelor bisericeşti au dat 5 fl. v. a

Fără preţul locului de sus de 140 fl v. a. reese suma de 69 fl. 60 cr.

Pentru tóte acestea le aducem vie mulţămită, rugând pe D-ḑeu a-le da sĕnătate şi sporiu, ca sĕ pótă şi pe viitoriu a mai da cele de lipsă pentru înfrumseţarea şi podóba sântei biserici. Dea D-ḑeu, ca sĕ-i imiteze bunele lor fapte mai mulţi evlavioşi creştini.

I. P. Craiovan,
paroch ort.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 74 Iuniu 1891.

	Viena	*Pesta.*
Renta de aur ung. de 4 $^0/_0$	—.—	—.—
Galbin	5.56	5.52
Napoleon	9.28	9.26
100 marce nemţesci.	57.42 $^1/_2$	57.45

---

*) Rĕu destul au făcut Red.

Nr. 212 (87) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant din parochia de clasa a III-a Almașul-mare-Suseni, se escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile computate dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

Venitul parochial anual sigur, împreunat cu acest post, computat după calculul mediu al celor cinci ani din urmă, trece preste suma de 400 fl.*).

Reflectanții la acest post sunt poftiți a-și așterne cererile instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu în terminul indicat, unde pot primí și informațiuni mai detaiate privitóre la postul vacant.

Sĕcărêmb, 14 Maiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu II. în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sabin Piso,
protopresbiter.

---

* In Nr. 64 din eróre s'a pus numai 4 fl., sĕ se cetéscă 400 fl. Red.

Nr. 450. [90] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕțătoriu în clasa a III-a dela scóla elementară română gr. or. din comuna Herman, tractul Brașovului, pentru intregirea acestuia se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următórele:

a) din cassa alodială 300 fl.;

b) din cassa bisericei române gr. or. îmbunătățire la salariul învĕțătoresc 20 fl. v. a.

c) tot din cassa bisericei încă 20 fl, pentru serviciul de al II-lea cantor, pe lângă celelalte venite cantorale după epitrafir usitate în trecut;

d) cuartir gratuit în edificiul scólei, constătătoriu din o singură odaiă.

Alesul învĕțătoriu va avé a ține în tóte Duminecile și sĕrbătorile strana dréptă și septĕmâna la rândul seu. Va avé sĕ instrueze tóte 3 cursurile din scóla de repetiție fără altă remunerație.

Concurenții vor avé a se presenta în vre-una din Dumineci sau sĕrbători spre a-și arăta destoinicia în tipic și cântări bisericesci. Dintre concurenți se vor preferí cei cu cunoscință în musica vocală.

Petițiunile instruite conform legilor în vigóre se vor asterne în terminul prefipt oficiului protopresbiteral concernent.

Din ședința comitetului parochial gr. or. din Herman, ținută la 30 Maiu, 1891.

Alesandru Dogariu, paroch ca președ.
Andreiu Nan, not. al comit. par.

Cu consimțemêntul oficiului protopopesc al Brașovului.

Ioan Petric,
protopresb.

Sz. 3468/891 (86) 3—3

Hirdetmény

Az erzsébetvárosi m. kir. törvényszék közhirré teszi, hogy grof Rhedei Lajos szentdemeteri lakos által beadott kereset folytán O Zsákod község italmérési jogának arányositása megengedhetösége, az aránykulcs megálapitása és esetleg az érdemleges tárgyalásnak is megtartása végett a f. év. Aprilis 8-ára kitüzve volt de közbe jött akadály miatt elnapolt tárgyalás helyett ujabb tárgyalási határidöül az **1891 évi Augusztus l-énel** d. e. 9 órája a k. törvényszék hivatalos helyiségébe kitüzeti, mely határnapra az összes érdekeltek a birtok rend. utasitás 15 §-ára ezen figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a kereset O Zsákod község elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt betekinthetik.

Erzsébetváros, a kir. törvényszéknek 1891 junius hó 3-án tartott üléséböl.

Vén András, elnök.
Májai Géza, jegyzö.

O specialitate necomparabilă

între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă și strĕinătate

este

apa minerală de

„Répát“

care în urma composițiunei pré fericite a părților sale minerale și a conținutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare și de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de **„Répát“** sĕ întrebuințéză ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului și a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor și a beșici etc. are un efect admirabil la secrețiunea udatului și este recunoscut ca remediu salvator neprețuibil.

Cel mai curat și binefăcĕtoriu product natural

Ca borviz adecă beut cu vin

nu sĕ póte compara acéstă apă escelentă cu nici o altă apă minerală a continentului.

Șampagnul apelor minerale.

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de **„Répát“** uu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci și ca pe un escelent medicament și ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înțelept precum și pentru copii spre întrebuințarea ḑilnică cu cea mai mare căldură și consciențiositate.

Apa minerală de **„Répát“** umplută în flacóne elegante de ½ și ¹/₁ litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete și veritabilă în Depoul subsemnatului de espedițiune în *Brașov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher și tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima

Administrațiunea isvorului

Josef Görgy.

[27] 19—20

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1891.

Budapesta—Predea

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	10.50	8.—	Are legătură cu trenul Budapesta — Arad.	—	3.25
Budapesta	8.30	2.05		5.50	9.15
Szolnok	11.38	4.10		9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51		11.53	12.57
Oradea-mare	3 53	7.06		1.50	2.12
	4.—	7.13		2.34	2.19
Mező-Telegd	4.30	7.43		3.03	2.49
Rév	5.22	8.18		3.46	3.26
Bratca	5.45	—		3.57	—
Bucia	6.05	8.51		4.09	—
Ciucia	6.31	9.07		4.55	4.21
Huiedin	7.12	9.37		5.34	4.55
Stana	7.29	—		5 51	—
Aghiriș	7.49	—		6.12	—
Ghîrbĕu	8.01	—		2.25	5.47
Nadișul ung.	8.14	—		6.39	—
Cluș.	8.29	10.37		6.56	6.—
	8.46	11.10		8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28		8.45	6.34
Ghiriș	10.08	12.38		10 21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14		11.09	7.57
Uióra	19.56	1.21		11.17	—
Vințul-de-sus	11.04	1.29		11.26	—
Aiud	11.28	1.54		11.54	8.22
Teiuș.	11.45	2.13		12.18	8.38
	12.13	—	11.55	12.58	8.43
Crăciunel	12.44	—	—	1.34	—
Blaș	12.59	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	1.35	—	—	2.29	—
Copșa-mică	1.51	—	1.—	2.48	9.48
Mediaș	2.12	—	1.02	3.03	9.50
Elisabetopole	2.31	—	—	3.26	10.06
Sighișóra	3.04	—	1.39	4.07	10.28
Hașfalĕu	3.46	—	2.14	4.49	11.04
Homorod	4.04	—	2.29	5.35	11.19
Ágostonfalva	5.26	—	3.33	7.23	12.27
Apața	6.10	—	4.18	8.09	12.58
Feldioara	6.41	—	—	8.43	1.15
Brașov	7.17	—	—	9.18	1.35
	8.—	—	5.08	10.40	2.00
	—	12.20	5.15	—	2.19
Timiș	—	1.41	5.57	—	3.01
Predeal	—	2.29	6.26	—	3.31
Bucuresci	—	8.50	11.55	.-	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.45	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiș	9 41	1.42	—	5.57	—
Brașov	10.17	2.18	4.20	5.58	—
	10.24	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apața	11.08	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9 04
Homorod	11.54	4.29	8.23	—	9.46
Hașfalĕu	12.54	5.34	8.53	—	11.03
Sighișóra	1.13	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	1.40	6.21	10.09	—	12.06
Mediaș	—	6.42	10.31	—	12.37
Copșa mică	2.11	6.55	10.47	—	12.53
	2.14	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaș	2.48	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuș	3.17	8.—	1 08	1.25	2.49
		8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud	Stă în legătură cu trenul Arad Budapesta	8.24	2.05	2.12	4.07
Vințul de sus		—	2.13	2.19	4.28
Uióra		—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea		8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriș		9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		—	5.14	—	6.34
Cluș		10.45	6.08	4.53	6.52
		11.01	6.29	5.30	7.40
Nadișul ung		—	6.47	5.47	8. -
Ghirbou		—	—	—	8.15
Aghireș		—	7.02	6.11	8.29
Stana		12.17	7.28	—	8.53
Huiedin		12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		--	8.25	7.12	9.51
Bucia		—	8.51	—	10.06
Bratca		1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		—	9.30	—	10.42
Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-mare		2.18	10.44	8.42	11.51
		2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	7 02	5.46
Glogovaț	4.42	—	5.77
Gyorok	5.03	—	6.19
Pauliș	5.14	—	6.30
Radna-Lipova	5.32	—	6.48
Conop	5.36	7.48	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborșin	6.58	—	8.07
Zam	7.26	8.51	8.33
Gurasada	7.52	9.10	8.57
Ilia	8.08	—	9.13
Branicica	8.26	9.34	9.29
Deva	8.52	—	9.53
Simeria (Piski)	10.38	10.—	10.38
Orĕștia	11.04	10.18	10.50
Șibot	11.24	10.37	11.16
Vințul de jos	11.48	—	11.44
Alba-Iulia	12.22	11.18	12.06
Teiuș	12.49	11.40	12.38

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuș	2.30	3.37	1.39
Alba-Iulia	3.11	4.—	2 19
Vințul de jos	3.30	—	2.36
Șibot	3.53	—	3.03
Orĕștia	4.16	4.41	3.30
Simeria (Piski)	5.43	5.06	4.17
Deva	5.59	5.18	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	5.45	5.17
Gurasada	7.—	—	5.28
Zam	7.28	6.08	5.53
Soborșin	8.03	6.34	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	7.11	7.17
Radna-Lipova	9.44	7.31	7.46
Pauliș	9.58	—	7.57
Gyorok	10.11	—	8.08
Glogovaț	10.34	—	8.30
Arad	10.46	8.14	8.40
	11.15	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.27	2.21
Budapesta	7.20	1.25	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	3.—	10.47	—	7.10
Șeica mare	3.31	11.27	—	6.43
Lómneș	4.15	12.08	—	8.27
Ocna	4.46	12.38	7.—	8.59
Sibiiu	5.10	1.	7.35	9.23

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7 35	4.34	3.35	10.17
Ocna	8.02	4.58	4.09	10.43
Lómneș	8.30	5.25	—	11.09
Șeica mare	9.05	5.55	--	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	—	12.05

Cucerdea—Oșorheiu—Reg. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoș	3.34	9.11	3.27
Oșorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul-săs.	7.10	—	7.15

Regh. săs.—Cucerdea—Oșorheiu

Reghinul-săs	--	8.—	8.15
Oșorheiu	—	9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoș	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	42.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	6.00	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Hațeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2 23	7.24
Banița	9.21	3.19	8.04
Petroșeni	9.45	4.—	8.36

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.—	10.50	6.20
Banița	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Hațeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Arad — Timișóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timișóra	8.42	2 04	8.57

Timișóra—Arad

Timișóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	3.03	3.50	7.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriș

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghiriș	5.10	9.50	2.50	9.10

Brașov — Zernesci

Brașov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	4.30	11 25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	—	8.15	3.15
Sighișóră	—	—	10.52	6.10

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	~	—	5.50
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelăn	—	—	1.56
Careii - mare	—	—	6.48

Zernesci — Brașoy

Zernesci	--	8.—	8.20
Brașov	—	9.24	9.44

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 66 Sibiiu, Marți 18/30 Iuniu 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 17 Iuniu, 1891.

Netoleranța magiarilor față de tot ce nu e unguresc devine tot mai pronunțată, tot mai cutezătóre. De astădată nu vorbim de noi și de causele nóstre. Vorbim de cererea dlui Lesser, pentru de a i se concede sě edifice un teatru german în Budapesta.

Mai anii trecuți teatrul german a devenit pradă flacărilor. Cum? nu se scie, dar la tot casul a fost bătătoriu la ochi, că poliția din Budapesta până ađi nu a putut descoperi pe tăciunari.

Vine acum magistratul la rêndul seu și propune, ca concesiunea sě se acórde.

Nu sunt motive de a împedeca înființarea unui stabiliment cultural și teatrele până acum în tótă lumea se privesc de atari.

Șovinismul unguresc însě nu se póte împăca cu ideia de a vedé în capitala Ungariei un stabiliment, care nu are de scop lățirea și propagarea culturei magiare.

De aici se esplică, că părinții cetății Budapesta s'au întrunit în un numěr atât de considerabil la adunarea generală din 24 l. c., de aici se esplică focul, cu care au pledat oratorii din oposițiune contra concesionării unui atare stabiliment.

In Budapesta chiar și după statistica dlui Keleti Gusztáv sunt preste 20 mii germâni, în realitate însě jumětate populațiunea vorbesce și scrie în limba germână. Negoțul, corespondența, se fac în limba germână, și chiar când nu am aminti de șvabii cei mulți din Buda trebue sě constatăm, că multă apă trebue sě trécă pe Dunăre, până ce Budapesta va fi un oraș curat magiar. Schimbările de nume se fac cât de ușor, tinerimea se cresce cât se póte în spirit național magiar, dar cu tóte aceste procesul de amalgamisare merge tare încet.

Magiarii și magiarisații tóte aceste se fac a nu le vedé. Le convine tare amiciția cu Germania, sacrifică ultimul cruceriu pentru acésta alianță, care are și ea păcatul de a fi contribuit mult la inaugurarea dualismului și prin el la egemonia magiară, dar când e vorba de a face o concesiune mică limbei germâne pe teritoriul corónei stului Stefan, pe acel teritoriu, unde trăesc mai multe popóre, între cari și nemții, atunci strigă ca din gura șerpilor, că patria e în pericul, că teatrul are sě germaniseze, că are sě stêrnéscă în nemți simțul de a-și cultiva și iubi limba și a ține morțiș la limba în care te ai născut, pe care o ai auđit din légăn, ađi în Ungaria este un păcat strigătoriula ceriu.

Și ca sě se dea și mai pe față ura, ce o au către limba germână, vedem, că nici monarchului nu i ar concede sě o vorbéscă, vedem, că și în direcțiunea acésta s'au făcut interpelațiuni în parlament, vedem, că contra v. primariului Gerloczy s'a început în „Kulturegylet“ o adevěrată góně, căci a cutezat a vota pentru concesionarea teatrului german.

Mai este deci posibil ca în Ungaria sě se stabiléscă raporturi mai amicabile și mai de suferit între diferitele popóre, când șovinismul merge atât de departe?

Mai este deci posibil ca sě stea omul de vorbă cu atari ómeni, cari nu se sfiesc de Europa, nu se sfiesc ei de sine a păși cu atâta inverșunare contra limbei germâne, contra acelei limbi, care le-a făcut cele mai bune servitii, cu ajutoriul căreia au ajuns la stadiul de cultură de ađi, și ca sě le o spunem verde chiar și productele literari unguresci, cărțile de scólă cele mai multe nu sunt decât nisce copii fidele în traducere magiară din autorii germâni, cari au asudat până le au compus și lucrat.

Resonul, ecuitatea și bunul simț se vede, că din creerii cei înfierbêntați au sburat cu totul, căci altmintrea nu ne am puté închipuí o pășire atât de ostilă.

Sub atari împregiurări e mirare în adevěr, că s'au aflat 85 de bărbați între representanții municipali ai capitalei, cari sě voteze pentru concesionarea teatrului german, e mirare că s'a găsit o maioritate de 24 voturi, care sě facă afront terorismului, cu care au amenințat vorbitorii Kaas Ivor și consoții. Teatrele unguresci sunt subvenționate din bani publici, din bani ce ies din pungile tuturor cetățenilor, între cari și germânii din Budapesta și de airea și acestia înghit durerea, tac și plătesc, până când cavalerismul unguresc, la care s'a provocat contele Zichy s'a têmpit atât de tare, încât nu voesce nici sě audă de o concesiune fără nici un sacrificiu, nici din partea cetății, nici din partea țěrei.

Dacă așa avem sě înțelegem mult buciumata și mult lăudata libertate, de care se pot bucura popórele din Ungaria, atunci noi de o atare libertate ne mulțămim și credem, că cu noi se vor mulțămi tóte popórele nemagiare, osêndite a trăi sub coróna s tului Stefan.

Revista politică.

Intr'una din ședințele trecute ale parlamentului austriac premierul Taaffe a acentuat, că situațiunea socială s'a îmbunătățit.

La noi în Ungaria n'am puté afirma acéstă. Rěscóla dela Batonya e o icónă fidelă, în care se zugrăvesce miseria și reaua administrațiune. Acéstă rěscólă n'a rěmas isolată, ea s'a estins aprópe în întreg comitatul Csanád. Scirile dela Apața și Șeiteni anunță nóuě isbucniri, nóuě impilări, bătăi, întemnițări și mai presus de tóte miliția pusă de pază pe capul locuitorilor, cari au se speseze și cu soldații. —

Afacerea desdaunărei fonciare în Bucovina, precum e informată „Gaz. Bucovinei“ e deja prelucrată din partea referentului. In septěmâna acésta se va preda comisiunei bugetare și se speréză, că în cursul acestei sesiuni 'și va afla resolvarea. —

Cestiunea evreilor în România forméđă substrat de discusiune atât în cameră cât și în presă. Dl Ceaur Aslan, deputatul de Iași, a ținut în cameră un discurs fulminant, în care a combătut cu multă cunoscință de causă invasiunea și stabilirea evreilor în România.

In urma acelui discurs camera primì următórea moțiune:

„Ascultând interpelarea d lui N. Ceaur Aslan și desvoltările făcute de interpelator, cu privire la consecințele grave, la care a dat și dă loc lipsa de měsuri eficace contra sporirei și invasiunei elementului evreesc, consecințe ce se presimt într'un mod îngrozitor, mai ales în partea României de dincolo de Milcov.

Ascultând și rěspunsul d-lui ministru de interne:

Camera învită pe guvern a da ordinele cele mai severe pentru paza fruntăriilor și respingerea evreilor strěini, ori și care ar fi pretecstul, ce ei ar căuta pentru a se furișa în țară sau a justifica presența lor, când intrarea și stabilirea lor ar fi fost săvêrșită cu despretul formelor prescrise întru acésta. Ordine severe se vor da de asemenea și celor în drept, pentru stricta aplicare a art. 10 din legea poliției rurale și a dispozițiunilor dictate prin legea ce reguléză esercitarea comerțului ambulant, și recunoscênd în acelaș timp, că guvernul nu este îndeajuns înarmat față cu uneltirile culpabile și cu tendințele manifeste, grație cărora marea masă a elementelor evreești amenință pe đi ce trece de a deveni în România un element de sdruncin periculos pentru desvoltarea economică, socială și națională.

Camera mai decide:

A se numi imediat din sinul ei o comisiune de 7 membri cu însărcinarea de a elabora și a aduce înaintea corpurilor legiuitóre până la sesiunea de tómnă:

a). Un proect de lege, care sě reguleze într'un mod mai eficace controlul pașapórtelor pe la fruntării și sě prevadă augmentarea personalului de unde trebuința va cere.

b). Un proect de lege, care sě prevadă aspre penalități pentru toți agenții, care ar contraveni la dispozițiile legei, fie în privirea legei pentru con-

---

FOIȚA.

Trei nopți.

O convorbire de *Adolph Wilbrandt*, comunicată de *Gilbert Remi.*

(Urmare.)

— Da, o nópte de primăvară. Ședeam în odaia mea; eram de optsprěđece ani, amêndóuě aripile de la feréstră erau deschise în largul lor, pentru ca sě lase sě între aerul stêmpărat și lumina lunei. Ședeam pe patul meu și me desbrăcam deja de o jumětate de óră, aveam încă florile în pěr, pentru că veniam dela bal, dela primul meu bal! Precum veđi nu eram rěsfățată, deja de opsprěđece ani și dabea primul bal . . . Dar ce mai bal! Totul perfect, totul poesie! Salele decorate, marea de lumină sclipitóre, musica ce juca în sângele meu, ómenii veseli, toți așa de amicabili, de prevenitori față de mine . , trebue că sunt grozav de próstě, căți descriu acest bal!

— Nici decum, se ține de obiect, rěspunse dl de W. cu fața seriósă, — continuă, numai.

Ómenii erau deci atât de buni — unul însě mai mult ca toți, și acest unul cel mai frumos đin toți — sciai dta deja, că acésta avea sě urmeze. Me uitam afară la lumina lunei, și'mi repetam fiecare cuvênt al lui. De câteva ori eram supěrată, că nu'mi revenia în memorie, ce đisese el în cutare sau cutare moment, o uitasem în urma unei priviri adânci cu totul neprecugetată în ochii lui. Apoi me uitam la mâna mea; cum mi-o ținuse și mi-o strinsese el! Și cum ochii lui erau bruni, mari strělucitori — vorbiseră neîncetat! — Nebună ca și Ophelia me preumblam prin odaiă și cântam, când din cartea de cântări, când cântece studențesci, pe cari le învěțasem dela fratele meu, până când îmi veniră în minte și cântări sentimentale de primăvară și de amor. M'am dus la feréstră; afară cetatea era liniscită de tot, numai o priveghitóre cânta în grădina vecină . . .

— Dar te rog scumpul meu amic sě întrerupse dna Toni, nu sunt acestea lucruri de cele mai banale, descrise de nenuměrate ori? Pentru ce se ți le mai povestesc. Nu e așa?

— Până acum ce e drept nóptea nu prea e originală; și despre priveghitórea cântând încă am cetit deja, dar încă nu ne descurăgem. Continuă numai!

— O, va deveni încă și mai rěu. Acum vine o pétră — Vai! esclamă dl de W. fără voiă. Va sbura prin feréstra dtale?

— Da, da! — Ce sě me fac, așa a fost. Ți-am spus-o dela început, că eu nu am pățit nici o „novela.“ — Dar deodată sburà ceva înlăuntru; în prima mea nebunie credeam, că era priveghitórea; am aflat însě apoi un jurnal mototolit, pe care l'am ridicat cu multă mirare. L'am desfășurat de pe pétra în giurul căreia era mototolit; un articol de fond tipărit cu litere grase și însemnat cu creion roșiu îmi dete de ochi: „Viitoriul imperiu german“ „Confederațiunea germană de nord e înființată, acestui arbore are se'i créscă și o corónă și aceea se va numi imperiul“ . . . Cam așa se începea. Dar pe Dđeul meu, ce se încep cu acest điar? me cugetam eu cu totul confusă, ce am eu de a face cu confederațiunea germană de nord? Cine mi-a aruncat óre acésta acum în cap de nópte? — Voiam sě arunc fóia érăși afară pe feréstră, atunci am observat, că pe ea e lipită un mic petec de hârtie, ce era scris. Am recunoscut scrisórea.

— O eu încă o recunosc, đise dl de W., — era celui mai frumos dintre toți.

— Nu e așa, tóte se sciu de mai înainte? Da e o istorie cu totul desperată.

— Continuéză numai.

— Ei bine, pe acel petec de hârtie el declara, că iubesce pe Toni. Că el iubesce de mult pe Toni, dar numai astăđi a supt curagiu din ochii ei, pentru de a i o mărturisi. Că Toni e cea mai frumósă și mai bună din tóte și că el va trebui se móră, dacă Toni nu va fi socia lui. Dar Toni va fi trolul pașapórtelor, fie în privirea legei poliției rurale, aceeași lege va cuprinde și aspre penalități pentru impegații respectivi superiori în a căror putere ar pica controlul strictei aplicări a legilor mai sus menționate.

c). O lege în puterea monopolului beuturilor spirituóse.

d). O lege în puterea căreia se fie interḑis evreilor strĕini de a ține moșii în arândă.

e). O lege cu misiune de a provoca și încuraja de către stat înființarea de bazaruri, unde trebuința va cere, și în numĕr suficient pentru a pune la dispozițiunea mai ales a populației rurale tóte obiectele necesare traiului și ocupațiunei ei cu prețuri pe cât e posibil de eftine.

f). O lege pentru organisarea unui serviciu sanitar special pentru fie-care plasă din țară.

Aceeași comisiune va mai avé misiunea de a face constatări locale și a culege tóte datele, ce ar fi de natură a lumina pe parlament și pe țară despre reala stare a lucrurilor cu privire la traiul, la agismentele și la adevĕratul numĕr al evreilor în România, în acéstă privire puterile ei sunt neliminate, precum neliminată este și competența ei de a complecta seria mĕsurilor de mai sus prin propunerea și de alte mĕsuri, ce patriotismul și înțelepciunea membrilor ei ar crede comandate pentru apărarea intereselor naționale române.

Deprinderile ortografice în anul I și al II-lea de scólă.

(Menită a se ceti în adunarea generală a învĕțătorilor rom. din tractul Zarand, ținută la 24 și 25 Martie, în Brad.)

(Incheere).

Ce privesce decopiarea — punctul 3 — trebue sĕ însemn, că ea se póte face sau de pe carte, sau de pe tabla scólei. In scólele nóstre aprópe în general li se dă pruncilor sĕ decopieze după Abcedar sau după cartea de cetire, începênd dela primele deprinderi scripturistice. Și anume se dă din Abcdar ca unul și același cuvênt sĕ se decopieze mai de multe ori; sau li se dă pruncilor 2—3 șire sau mai multe, ca sĕ le decopieze. Procedura e cu totul mehanica și nu póte aduce nici un folos — dacă avem în vedere ortografia. Și étă pentru-ce! Decopiênd elevul cuvêntul sau cuvintele din carte, el urméză mechanice scriind literă după literă, ca și când ar desemna și nu tipul cuvêntului este care sĕ i-se imprime în memorie ca un ce întreg.. Că se urméză în tocmai ne putem convinge fiind atenți la începĕtori. Ei scriu o literă, se uită apoi în carte și mai scriu alta, care urméză, pănă finesce câte sunt în un cuvênt.

Din contră se întêmplă însĕ, când scriem cuvêntul pre tabla scólei. El se presentă deodată ca un ce întreg, și ca atare se întipăresce în memoria pruncului, astfel după 2—3 decopieri elevul nu se mai uită la tablă, ci scrie pre de a rostul cuvêntul.

Ca sĕ ne putem convinge, că elevul scie scrie cuvêntul ortografice, stergem cuvêntul de pe tablă și'i ḑicem sĕ-l scrie de rost, după ce l'a intuit odată pe tablă; sau îl dictăm înșine.

Acésta se póte face și cu mai multe cuvinte, și chiar propusițiuni scurte. Dacă a scris elevul cuvêntul sau propusețiunea dată, putem de nou sĕ scriem noi pe tablă tot aceeași și apoi sĕ lăsăm pre elevi a face o comparațiune între ce a scris el și între ce e scris pe tablă. Raḑe de bucurie putem observa pre fețele pruncilor dacă scrierea lor e întocmai. Acum ne putem convinge, dacă întru adevĕr, ceea-ce s'a dat elevului sĕ scrie, a devenit proprietatea lui inalienabilă, în ce privesce ortografia.

Deprinderile aceste scripturistice în anul I au sĕ fie supravegiate cu cea mai mare acuratețĕ, și încât e numai posibil elevii sĕ decopieze de pe tablă éră nu din carte.

La deprinderile scripturistice din momoria învĕțătoriul va trebui sĕ pregătéscă bine materialul, ca acela sĕ fie proprietatea elevului. Astfel dacă elevul are sĕ decopieze cuvinte sau propusețiuni mai întâiu va premerge intuirea cuvintelor sau a propusețiunei, cum sunt scrise.

Va trebui apoi sĕ desfacem cuvêntul în sunete, propusețiunea în cuvinte, și elevul sĕ rostéscă rospicat sunetele fie-cărui cuvênt. In urma unei operațiuni din partea ochiului, a urechei și apoi a gurei elevul va puté apoi sĕ și reproducă tipul cuvêntului sau a propusețiunei, și acum cu securitate va păși la scriere.

Numai așa pregătit materialul vom puté purcede și la dictat de cuvinte sau de propusețiuni.

De principiu în scrierea din memoriă sau după dictat se póte pune: „scrie cum auḑi“ sau „scrie cum vorbesci“ mai corect s'ar ḑice: „scrie precum ai vĕḑut scris“.

Pentru-că e fapt, că numai după ce am vĕḑut pe altul scriind am învĕțat și noi a scrie prin imitațiune.

Acest din urmă principiu se póte apoi aplica și atunci când e vorba de sunete derivate.

Obiecțiunea ce se face, că în anul prim de scólă e de ajuns dacă pruncul scie decopia din carte, și că nu ar fi de lipsă a scrie din memoriă sau după dictet, e nefundată. Din contră scrierea din memorie și după dictat promovézá mult cetirea mehanică.

După ce elevii în anul prim de scólă au ajuns sĕ scrie corect cuvinte cu sunete originari, apoi cu sunete derivate, precum și propusețiuni mai scurte păşesce în anul al II-lea de scólă.

Aici deprinderile se pot face pe o scară mai intinsă, dară tot în legătură cu cetirea.

Avem d. e. înainte o piesă de cètire: „Cartea“ și vreau sĕ dau elevilor a scrie cevași din acésta piesă, după-ce a fost bine tractată.

Cum proced? Fac pe elev sĕ cetéscă o propusețiune, 2 sau 3 proposețiuni. Elevii închid apoi cărțile și le demand sĕ scrie acum de rost cele 3 propusețiuni cetite, sau le dictez însumi. După ce le-au scris îi las pe elevi se deschidă cărțile și se vadă unde au făcut erori ortografice.

Ca deprinderi ortografice pot servi apoi poesióre mai scurte, fabule sau narațiuni, ghicitori, pe cari elevi le-au memorisat bine. Pe aceste le dau, ca sĕ le scrie de rost; eră pe unele le dictez însumi. Dacă în piesă ocură cuvinte despre cari presupunem, că elevii cu greu le vor scrie ortografice bine, atunci aceste cuvinte le analisăm, și lăsăm pe unul sau doi, ca sĕ desfacă atari cuvinte în sunetele lor, avênd se ne spună cutare sunet cu ce literă e scris în carte, și cum are sĕ l scrie și el? d. e. cuvêntul sĕmênătură, sĕrătura, etc. Aceste deprinderi vor aduce mai mult folos, ca orice reguli gramaticali și ortografice. Instrucțiunea va deveni interesantă și plăcută elevilor.

Cu cât mai iute vor ajunge elevii ca sĕ cetéscă bine logice, cu atât mai mult timp ne rĕmâne pentru deprinderile ortografice. In fie-care óră de cetire vom puté folosi câteva minute, sau chiar un pătrariu de óră spre a dicta elevilor sĕ scrie pe tabla scólei sau în caiete cuvinte ori proposițiuni din piesa de cetire pertractată deja.

Ba, putem da chiar ca ocupațiune pe a casă, ca din cutare alinie a unei piese elevii sĕ ne scie spune pe óra venitore fie-care cuvênt, cum are sĕ se scrie.

Tot ce au scris elevii, fie de pe tablă, fie din memorie, fie după dictat trebue sĕ se corégă.

Corectura se face sau prin înșiși elevii schimbându-și caietele, sau prin învĕțătoriu, sau în fine chemând pe un elev la tablă, și acestuia îi dau sĕ facă întréga ocupațiunea avută, sub controla mea; éră ceialalți elevi au sĕ-și corégă pe a lor după cea dela tablă.

Prin deprinderile amintite și prin dedarea elevilor, de a vorbi curent și totdeuna în proposițiuni întregi, vom dosvolta întru atâta simțul limbistic în elevi, încât ei vor fi în stare a face descrieri mai mici și a le scrie corect în urma unor schițe date.

Un esemplu ne va fi de ajuns spre a puté da îndrumări.

Luăm piesa: „Casa preste tot“ și după ce am pertractat'o bine, dau drept ocupațiune ortografică următórea: Spuneți-mi și-mi scrieți, ce părți are o casă?

Rĕspunsul: Casa are un fundament.
Casa are 4 păreți.
Casa are un coperiș.
Casa are un horn.

O alta ocupațiune ar fi: Spuneți-mi și-mi scrieți tot ce se află în o casă de locuit?

Rĕspuns: In casa de locuit se află ómeni.
In casa de locuit se află masă.
In casa de locuit se află scaune și lavițe.
In casa de locuit se află un cuptoriu etc.

Luăm un alt esemplu: „Boul“ și pe basa piesei din cartea de cetire pot sĕ dau următórea ocupațiune:

Spuneți mi și-mi scrieți; „Tot ce are boul“ ?
Boul are un cap mare.
Boul are doi ochi, dóuĕ urechi, dóuĕ córne.
Boul are grumaḑi etc. etc.

Sau d. e. scrieți-mi: „Ce flori se află în grădina nóstră?

In grădina nóstră se află busuioc.
In grădina nóstră se află lemnul domnului.
In grădina nóstră se află calapĕr etc. etc.

Prin astfel de esemple dăm elevului de cugetat de oparte, éră de alta se promovéză srierea ortografică; deóre-ce elevul vrênd ne vrênd trebue sĕ cugete, cum e scris cutare cuvênt în piesa de cetire și prin acésta întipărirea în memorie e mai statornică.

Dacă sunt bine conduse deprinderile ortografice în primii doi ani de scólă, atunci se încungiură o mulțime de erori în anii următori de scólă.

Mare avantagiu e, dacă învĕțătoriul, cu care au început elevii în anul prim, le va propune pănă în ultimul an de scólă, feresce dacă e un învĕțătoriu bun.

Pe lângă deprinderile ortografice, elevul trebue deprins și cu folosirea interpuncțiunilor, cari sunt cele mai grele. Și nu e nimic mai monoton ca o cetire, în carea elevul merge, merge înainte preste puncte, preste semnele întrebărei, fără de a le observa.

Pe lângă o diligința încordată din partea învĕțătoriului numai se vor puté ajunge cele mai frumóse resultate în scrierea ortografică.

Atâta aveam de ḑis în ce privesce ortografia în primii doi ani de scólă. *Iuon.*

Anunciu și Apel

adresate publicului român din comitatul Hunedórei!

In decursul anului curinte adese-ori s'a ventilat prin ḑiaristică cestiunea arangerei aici în Hațeg a unei esposițiunei de industrie de casă a femeei române din comitatul Huniedórei.

Pentru-ca atât publicul din acest comitat cât și publicul cel mare român sĕ fie în chiar cu studiul arangiărei esposițiunei, étă pașii întreprinși pănă acum:

In adunarea generală dela 11 Ianuariu a. c. ținută la inițiativa comitetului central al „Reuniunei femeilor române“ din comitatul Huniedórei cu reședința în Deva femeile române din Hațeg au acceptat idea arangiărei și s'au constituit în comitet organisător“ constătător pre lângă birou încă din 6 membre ordinare

In adunarea generală dela I-a Februariu s'au luat alte dispusețiuni referitóre la arangiarea esposiției și s'au mai ales în comitet și 4 membre suplente.

In 26 Martiu s'a espedat un Apel în 100 esemplare inteligenției române din comitatul Huniedórei, pentru a sĕ pune în concelegere cu cele mai renumite femei lucrătóre de prin comunele învecinate, ca fie-care sĕ sucurgă cu productul mânilor sale la ajungerea scopului esposițiunei.

In 22 Iuniu s'a ținut o consultare, la carea a fost invitată inteligența și alți onorațiori din poporul de pe valea Hațegului, Streiului și a Jiiului și în carea după ținerea alor 5 vorbiri însuflețitóre și pline de avênt național toți membrii presenți au luat asuprași obligamentul moral de a face o colectă cât mai bogată de articli ce representă gustul și estetica femeei române de prin comunele dênșilor.

In 23 Iuniu st. n. comitetul arangiator a ținut o ședință, în carea s'a decis:

a). Esposițiunea se va deschide cu tótă solemnitatea în 13 August st. n. la órele 11 înainte de améḑi în cele două sale din parterul scólei granițiaresci din Hațeg și va dura pănă în 20 August st. n. la órele 12 din ḑi.

b). Prețul întrărei pentru inteligență e 30 cr. pentru poporul rural 10 cr. órele visitărei dela 9 diminéța pănă la 6 séra neîntrerupt.

c). Cu suma de 60 fl. v. a. bani de premiu, votată în adunarea generală dela 14 Februariu a „Reuniunei femeilor române“ din comitatul Huniedórei, se vor premia 18 esponente, 6 cu câte 5 fl. 6 cu cu câte 3 fl. și 6 cu câte 2 fl. v. a. cu diplome de recunoscință se vor premia celelalte. Ḑiua premiărei e 16 August st. n. la 5 óre după améḑi.

d). Pentru colectarea articlilor esponĕnḑi din țéra Hațegului și anume de pre valea Hațegului Streiului și a Jiiului s'au ales 4 bărbați în persónele lui Ioan Muntean, Vasilie Ianza, Ludovic Ciu-

---

soția lui, acésta speréză el cu firmitate! Dóuĕ lucruri iubesce el pe lume: Germania și pe Toni. Germania va deveni unită mare și liberă și Toni soția lui.

— Tóte aceste se aflau pe acel petec de hârtie?

— Da cu scrierea lui mică. — Simțeam însĕ óre-care apăsare în peptul meu: Pentru ce vorbesce el despre Germania? Ce'l privesce pe el acum Germania? La urmă el iubesce pe acésta Germanie ca și pe mine? — Incepuí a fi supărat pe el, însĕ acésta nu'mi făcea bine. Mi-am cugetat: da te iubesc! da te iubesc! și acésta îmi face mai bine. M,am pus înaintea oglindei, m'am uitat lung în ea, cum veḑi sunt francă și mi-am ḑis: fie, eu totuși sunt mai frumósă ca Germania lui — înțelegeam pe cea de pe carta Europei, el me va iubi mai mult și vom fi fericiți, nemărginit de fericiți.

După aceea în fine m'am cugetat: Dḑeule óre n'a aruncat el însuși pétra și póte că mai aștéptă după rĕspunsul meu? Și óre ce sĕ fac? Mi e permis sĕ îi fac semn?

— După acésta te ai dus la feréstră și ia-i făcut semn. — (Va urma.)

ciu şi Paul Oltean, cari în 2 colóne vor începe colectarea, Dumineca în 5 Iuliu st. n

Pentru ca resultatul arangiărei esposiţiunei sĕ fie cât se póte de splendid, pentru ca mica nóstră esposiţiune locală încă se pótă fi un mijloc puternic de a ridica valórea femeei române în ochii lumei civilisate, pentru ca prin ea sĕ se pótă invedera cât mai clar vênjoşia, originea, trecutul, presentul şi viitorul poporului nostru, — apelăm la bună voinţa publicului român din acest comitat şi cu glas stentoric îi strigăm: sufulcă-te, îndoeste-ţi puterile, alérgă în tóte părţile, arată că pe drept porţi numele falnic al strămoşilor „Romani“ şi colectéză costume de fete şi neveste, de juni şi bărbaţi, de iarnă şi de vară, pânḑĕturi şi ţĕsături de tot soiul lucrate de mâna femeei române şi până în 25 Iuliu st. n trimite-le apoi pe spesele comitetului arangiator la adresa subscrisei preşedinte.

Haţeg, în 25 Iuniu 1891.

Susana Popovici, preşedintă. *Paul Oltean*, secretar.

Convocare.

Pe Dumineca în 14 Iuliu a. c. st. v. la 10 óre a. m. se convócă prin acésta a dóua adunare generală a învĕţătorilor aparţinĕtori despărţĕmântului Cohalmului, care se va ţiné în sala scólei gr. or. din Cohalm sub presidiul păriutelui protopresbiter Nicolau D. Mircea, cu următórea

Programă:

I. Deschiderea şedinţei prin presidiu.

II. Tractarea cuvêntului normal „foc“ din ABCdariul dlui Popescu, lecţiune practică de Naftanail Pulca învĕţătoriu în Ştena.

III. Tractarea ţinutului transilvan, lecţiune practică din geografie de Ioan Roşca învĕţătoriu în Ungra.

IV. Iov, tip caracteristic din istoria biblică de George Andron învĕţător în Mateiaş.

V. Preotul şi învĕţătoriul ca educători ai poporului de Toma Bârsan capelan în Criţ.

VI. Incassarea tacselor.

VII. Propuneri.

Din şedinţa comitetului reuniunei învĕţătoresci ţinută la Cohalm în 14 Iuniu 1891.

Nicolau D. Mircea, prot. şi preşed. *George Andron*, secretar

Varietăţi.

* (Părăstas.) Duminecă, alaltăeri, s'a sĕvêrşit în comuna Rĕşinari părăstas în memoria ḑilei rĕposărei Marelui archiepiscop şi metropolit *Andreiu* Baron de *Şaguna*. La liturgia sĕvêrşită prin parochul Iosif Goga şi protodiaconul Mateiu Voileanu, a cântat corul seminarial sub conducerea dlui profesor Dima.

Societatea de lectură a tinerilor din seminariu ca în toţi anii, şi in anul acesta a depus o cunună pe mormêntul rĕposatului archiepiscop şi metropolit.

* (Monarchul în Timişóra.) Majestatea Sa monarchul va cerceta espuseţiunea Timişórei în 16 Septembre. Acest respuns l'a primit deputaţiunea comitetului esposiţii, carea sub conducerea comitelui Molnár s'a presentat în 15 Iuniu a. c. la ministrul Szapáry în causa acésta. Majestatea Sa va sosi aici dimineţa la 10 óre, va cerceta esposiţiunea, ér séra va părăsi oraşul.

* (Descrierea Sibiiului.) De câte-va ḑile petrece în Sibiiu dl redactor al revistei „Budapesti látogatok lapja“, revistă care este redactată de comun în limba francesă, magiară şi germână.

In acésta revistă a apărut şi descrierea Braşovului în limba română şi acum dl. redactor Szalay promite, că în unul din numerii procsimi va apăré descrierea Sibiiului cu mai multe ilustraţiuni. Atragem din nou atenţiunea publicului nostru asupra acestei importante reviste, ce are de scop a face cunoscut strĕinilor oraşele şi ţinuturile principale ale ţĕrilor de sub coróna s-tului Stefan.

* (Advocaţi noi.) Dr. Ioan Ivan concipient de advocat în Mediaşiu a depus la 26 l. c. censura de advocat; ér Dr. Ioan Popescu din Cluş a depus censura în 25 l. c. ambii la tabla regéscă din M. Vasárhely.

Felicitările nóstre!

* (Imbunătăţirea salariilor preoţilor.) In una di şedinţele senatului, s'a ales comisiunea, care va fi însărcinată cu studiarea proiectului de lege relativ la ficsarea episcopielor şi îmbunătăţirea sórtei clerului mirean din România. Acéstă comisiune se compune din următórele persóne: P. S. S. episcopul Dunărei de jos, dnii Al. Orăscu, Al. Greceanu şi N. Ath. Popovici.

* (Socotélă fără birtaş.) Locuitoriul din Cialani Ioan Lazar merse în ḑilele trecute în têrg dimpreună cu soţia sa. Acésta îi căḑu la inimă locuitoriului din o altă comună învecinată Ioan Harşian şi i-a făcut fêrtatului seu propunerea, ca sĕ i-o vêndă lui. Lazar se învoi şi tocméla s'a făcut cu 1000 fl., din care Lazar şi primì 100 fl. Femeea însĕ nu voì se scie nemic de acest negoţ şi intentà lui Lazar proces.

* (Dar.) Dl Dr. Puşcariu, profesor la facultatea de sciinţe din Iaşi a dăruit acelei facultăţi o fórte frumósă colecţiune de gândaci consistând, din peste dóuĕ mii de esemplare.

* (Sinod sêrbesc). Sinodul sêrbesc din Carloveţ se va întruni în August spre a efeptui alegerea de episcopi pentru diecesele vacante din Timişóra, Neoplanta şi Carlstadt.

* (Limba română în Paris.) Eminentul profesor de limba română dela scóla de limbile orientale din Paris, dl E. Picot, a început de curând un curs asupra istoriei literaturei române. Acest curs presintă un deosebit interes prin faptul, că printre numĕrósele documente, pe care el le a întemeiat, sunt unele necunoscute încă filologilor noştri. Pe lângă un mare numĕr de români acest curs e frecuentat de mai mulţi francesi, cari graţie distinsului lor profesor, au ajuns se cunóscă limba nóstră.

* (Metropolitul primat al României.) I. P. S. S. metropolitul Primat obţinênd un concediu de dóuĕ luni a plecat din ţéră direct la Reichemhall.

D. C. Olănescu, ministru al lucrărilor publice şi mai mulţi preoţi au condus pe Mitropolit la gară. In urma intervenirei direcţiunei căilor române ferate direcţiunea ungară a permis ca vagonul, în care călătoresce mitropolitul sĕ mérgă direct la Pesta. Mitropolitul se va opri o ḑi sau dóuĕ la Viena.

* (Purtarea gendarmilor.) „Luminătoriul“ descopere următórele: In ḑilele aceste se presentă la redacţiunea acestei foi Stefan Borlovan fost atunci chinez mic în Partia şi ne descoperì următórele: La ivirea sgomotului deapre jăfuirea proprietariului Fodor gendarmii năvăliră în Partia şi la denunciarea chinezului, care e serb, gendarmii 'l înhăţară şi pre el (St. Borlovan) şi, fără martori îl torturară stringêndu-l în fere şi bătêndu-i cu patul puscelor peptul „aşa încât aḑi nu mis mai bun de nimic“. In sfârşit s'a constatat deplina nevinovăţiă a lui St. Borlovan ceea-ce s'a confirmat şi în faţa lumii prin sentinţa judecătorésca dată şi la mâna lui St. Borlovan. Se pricepe nevinovatul om şi funcţionariu comunal cinstit 'l dede acum pre chinezul serb pe mâna legii; éră chinurile suferite dela gendarmi cine sĕ le vindece?

* (Scandal în Beiuş.) Tocmai la încheiarea foiei nóstre primim din Beiuş informaţiunea, că cu ocasiunea representanţei teatrale dată de dilettanţii români despre care publicăm în Nr acesta un raport din afară, sau aruncat în localul representanţei patru petri mari. Trei din aceste au căḑut pe scenă, una între dame. Un diletant dl I. Segescu a fost rănit la mână, ér dşóra Margareta Casolţan a fost isbită la picior. Dóuĕ lampe s'au spart şi petroleul vărsat mai că a aprins tótă scena. Petrile au fost atât de mari, încât ar fi putut produce mórte.

O dşóră a leşinat. Făptuitoriul au fost prins numai decât. scrie „Familia.„

* (Fabrica de jucării din Sibiiu). Ni s'a pus la disposiţiune următoriul avis: Anul acesta atât de bogat în esposiţiuni mici va vedé deschisă în ḑilele viitóre înc'o esposiţiune. Tinĕra nóstră intreprindere comercială, fabrica de jucării, va participa în asociare cu scóla specială pentru industria de lemn la esposiţiunea sud-ungară din Timişóra, ce se va deschide în 19 Iuliu a. c. n., spre care scop şi scóla specială a primit din partea Escelenţiei Sale a dlui ministru de comerciu, protectorul esposiţiunii din Timişóra, o subvenţiune de 100 fl. Spre a da şi publicului de aici ocasiune ca sĕ se pótă convinge despre capabilitatea de prestaţiune a ambelor intreprinderi, obiectele destinate pentru numita esposiţiune vor fi espuse încá în 3, 4, şi 5 Iuliu în sala de lectură a reuniunii industriale din loc. Visitarea acestora se recomândă cu tótă căldura. Intrarea e liberă.

PARTEA ECONOMICĂ.

Societăţile ţĕrănesci pentru asigurarea vitelor

de Dr. *Löll*

traduse şi esplicate pentru popor

de

Ioan Cândea.

Averea economului este supusă fórte multor pericole. Cea mai mare parte din productele sale cresc pe câmpul liber, unde prin tempestăţi, prin burueni dăunóse şi prin animale stricăcióse, nu arareori o parte însĕmnată sau chiar totul se nimicesce. O parte din averea lui constă în vite, cari nu numai prin morburi şi nenorociri devin fără preţ, ci pot şi muri.

Fiind că preţul tuturor vitelor timpul de aḑi e fórte mare, aşa vitele pentru ţĕrani represintă o parte de tot însĕmnată din averea lor, la care ţĕranul prin mórtea lor simte adeseori perderi inreparabile. Nu puţini prin casuri de feliul acesta şi au vêndut din avere şi au devenit sĕraci, căci dacă sĕ întêmplă de unui ţĕran ii móre vre-un bou, acesta trebue sĕ-şi pună altul în loc, dacă vrea sĕ nu rĕmână cu lucrul înapoi, şi acésta nu o póte face, decât numai cu bani de cari ţĕranul nu prea póte dispune. Ii lipsesc paralele necesare pentru compărarea boului, atunci el trebue sĕ împrumute şi aşa el ajunge în mâna cămătarilor, carii ii mâncă averea.

Contra perderilor mari şi multe, cari devin prin morburi, nenorociri şi mórtea vitelor mai scumpe, ţĕranul nu sĕ prea póte feri, ci în tóte casurile el trebue se pórte dauna care provine din mórtea vitelor. Esistă un mijloc, spre a putea face acestea daune peutru fie-care mai suportabile şi mai uşóre, şi acest mijloc este asigurarea reciprocă de vite.

Cine are numai o vită, acela încă e supus pericolului, căci prin nenorociri sau mórte póte sĕ rĕmână fără ea, cine are dóuĕ, acela e supus unui îndoit pericol, cine are trei este supus unui întreit pericol, căci la casuri de nenorociri pericolul creşte cu numĕrul vitelor. In sate mici, unde locuitorii nu au vite multe, şi nici aşa scumpe, trec ani întregi până se întêmplă de móre vre-una mai de Dómne ajută. In sate mai mari însĕ, unde sunt vite mai multe şi mai scumpe, acolo mai în tot anul se întêmplă daune însĕmnate prin mórte. In casul prim, precum şi în aldoilea nu sunt tot acei proprietari loviţi de sórte, de le mor câte o vită, ci aḑi ii móre unuia, mâne altuia, nici unul nu e scutit, ci cu timpul fie-care vine la rênd.

In casuri de feliul acesta, proprietarii de vite din o comună, nu pot face alt lucru mai bun, ci sĕ se unéscă spre scopul sus indicat; spre a impărţi între iei în tot anul dauna, care provine din nenorocirea vitelor, a o purta în comună nu pot face alt lucru mai bnn, ci sĕ se unéscă spre scopul sus indicat; spre a împărţi între iei în tot anul dauna care provine din nenorocirea vitelor, a o purta în comun, ca sĕ nu fie unuia dauna prea grea, încât sĕ nu şi-o mai pótă repara.

Esperienţa ne învaţă cum sĕ facem, ca sĕ ajungem mai uşor scopul. Prin o contribuţiune proporţională, care este de a se plăti în tot anul la cassa societăţii. Un proprietariu, care are vite multe şi scumpe, acela e supus pericleIor mai dese şi mai mari, ca unul care nu are aşa multe şi nici aşa scumpe, acela va avé a primi şi mai dese şi mai mari ajutóre din cssaa societăţii de asigurare, şi d aceea sĕ înţelege de sine, că crntribuţiunile anuali unui atare proprietariu trebue sĕ fie mai mari. Contribuţiunile sunt de a se acomoda după valórea totală a vitetor asigurate, a fie-cărui membru din societate. Cine are de a pretinde ajutoriu mai mare din cassa societăţii la cas de nenorocire, acela trebue sĕ şi plătéscă mai mult, cine are sĕ priméscă mai puţin, acela şi plătesce mai puţin.

Cumcă pentru fiecare ţăran chiar şi pentru cei mai cu stare este o mare binefacere, când i-se restitue o parte însĕmnată din dauna avută prin nenorocirea unei vite, aceea o înţelege fie-care destul de bine. Afară de aceea mai este atât pentru fiecare, cât şi pentru întreg poporul o mare diferenţă, când un proprietariu de vite prin mórtea vitelor sufere o daună de fl 100, sau că aceeaşi om plătesce în ḑece ani, câte 10 fl ca premiu de asigurare, aşa el tot perde suma de fl 100.

In casul prim, dacă aceea sumă de fl. 100 se plătesce odată, atunci aceea sumă e destul de mare pentru un ţĕran, el o simte destul de tare, căci este o perdere de avere. In casul al doilea însĕ aceea sumă de fl. 10, care trebne sĕ se plătéscă în tot anul ca premiu la casa societăţii de asigurare, aceea sumă mică ţăranul o póte câştiga mai uşor, ba un ţĕran harnic şi cruţătoriu mai nu sĕ cunósce, când o plătesce, căci plătirea premiilor sĕ face de comun în rate cât sĕ pot de mici.

Sĕ-şi închipuéscă cineva, că lucrul acesta l'ar puté face ţĕranul şi fără societatea de asigurare el prin o bună cruţare şi-ar puté pune în tot anul o sumuliţă de bani spre scopul acesta, ca la cas de lipsă sĕ aibă unde sĕ întinde. Atunci respunsul ar fi cam de obiecţiunea aésta: „Cum i-a veni unui atare ţăran la socotélă, dacă ii móre un bou în valóre de fl 150, pre-când el nu şi-a pus decât 15 fl. la o parte spre scopul acesta pentru suma de 15 fl. el nu-şi póte cumpĕra alt bou; dacă a plătit însĕ până aḑi 15 fl. ca premiu de a igurare la cassa societăţei şi mâne i-se întêmplă nenorocirea, adecă ii móre vită în preţ de 150 fl. atunci el îndată primesce dela societate suma de 150 şi prelângă aceea ii mai rĕmâne şi piele, pe care încă o póte vinde şi aşa el uşor îş reparéḑă dauna. (Va urmă.)

Loterie.

Sâmbătă,, în 27 Iuniu.

Budapesta: 17 71 43 61 29

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 27 Iuniu 1891.

	Viena	*.-Pesta.*
Renta de aur ung. de 4 %	—.—	—.—
Galbin	5.56	5.52
Napoleon	9.28	9.26
100 marce nemţesci.	57.42½	45.57

Nr. 188. [91] 1—3

CONCURS.

Pentru anul scolastic 1891/2 sunt a se ocupa *14 stipendii à fl. 50 menite pentru eleve de părinți mai lipsiți de mijlóce*, care vor fi *adăpostite în internatul împreunat cu scóla civilă de fete a Asociațiunii transilvane.*

Ḑece (*10*) din aceste stipendii s'au creat din suma de 500 fl. votată Asociațiunii transilvane în scopul arătat, de Onorata adunare generală din anul acesta *a institutului de credit și economii „Albina“ în Sibiiu*, ér *patru (4)* din suma de 200 fl., donată Asociațiunii după cum arată conclusul comitetului subsemnat dela 20 Iuniu a. c. pt. prot. 89 de dl Dr. Aureliu Maniu, notariu public reg. în Oravița.

Pentru ocuparea acestor stipendii se escrie concurs cu terminul până la 1 August n. 1891.

Cererile au a se înăinta „Comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporu lui român în Sibiiu“; la acelea sunt a se aclude:

a) carte de botez în original sau în copiă legalisată;

b) testimoniul scolastic de pe semestrul II al anului scolastic 1890/1.

c) atestat despre condițiunea și starea materială a părintilor.

Sibiiu, din ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la 20 Iuniu, 1891.

G. Barițiu, președinte. **Dr. I. Crișan,** secretariu II.

Nr. 370. [92[1—3

CONCURS.

Spre conferirea stipendielor de venite în vacanță din fundațiunea lui „*Gozsdu*“ pe auul scolastic 1891/2, pentru studiele dela facultățile mai înalte, se escrie concurs sub următórele condițiuni:

1. Concurenții sĕ documenteze, că sunt fii de cetățeni ungari și se țin de biserica ortodocsă orientală română și studiază la vre un institut public din patrie cu succes bun, și că nu sunt în stare a se susținé la studii din averea proprie sau a părinților lor.

2. La conferirea stipendiilor vor avé preferință cei mai înaintați în studii și în calculi.

3. Cei ce vor sĕ studieze la vre-un institut afară din patrie, au sĕ și motiveze pe deplin acésta necesitate, ca sĕ li se esopereze concesiunea ministerială, fără de care stipendiul în strĕinătate nu se póte asigna.

4. Petițiunile instruite cu tóte documentele necesari sunt a se adresa la cancelaria fundațiunei lui Gozsdu (*Budapest, király u. 13 sz.*) până la 1 August a. c. cal. nou.

5. Totdeodată se provócă fostii stipendisti, ca până la *1 August a. c.*, sĕ arete resultatul studiilor din anul scolastic 1890/1, că altcum li se va sista stipendiul avut.

Budapesta, în 1 Iuliu, 1891.

Comitetul.

Nr. 322 [88] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III-a Selcud, în tractul protopresbiteral al Têrnavei publicat în „Telegraful Român,“ în Nrii 115, 116, 117, a. tr. se scrie a dóua óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele înpreunate cu acest post dau un venit de 488 fl., 44 cr.

Concurenții la acest post își pot lua informațiuni dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Suplicele concurenților au se fie instruite conform legilor în vigóre și așternute în terminul sus citat la subscrisul (p. u. Küküllővár.)

Cetatea de baltă, 24 Martiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al tractului Têrnavei, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran, protopresb.

Nr. 450. [90] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕțătoriu în clasa a III-a dela scóla elementară română gr. or. din comuna Herman, tractul Brașovului, pentru intregirea acestuia se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următórele:

a) din cassa alodială 300 fl.;

b) din cassa bisericei române gr. or. îmbunătățire la salariul învĕțătoresc 20 fl. v. a.

c) tot din cassa bisericei încă 20 fl, pentru serviciul de al II-lea cantor, pe lângă celelalte venite cantorale după epitrafir usitate în trecut;

d) cuartir gratuit în edificiul scólei, constătătoriu din o singură odaiă.

Alesul învĕțătoriu va avé a ținé în tóte Duminecile și sĕrbătorile strana dréptă și septĕmâna la rêndul seu. Va avé sĕ instrueze tóte 3 cursurile din scóla de repetiție fără altă remunerație.

Concurenții vor avé a se presenta în vre-una din Dumineci sau sĕrbători spre a-și arăta destoinicia în tipic și cântări bisericesci. Dintre concurenți se vor preferí cei cu cunoscință în musica vocală.

Petițiunile instruite conform legilor în vigóre se vor asterne în terminul prefipt oficiului protopresbiteral concernent.

Din ședința comitetului parochial gr. or. din Herman, ținută la 30 Maiu, 1891.

Alesandru Dogariu, paroch ca președ. *Andreiu Nan,* not. al comit. par.

Cu consimțemêntul oficiului protopopesc al Brașovului.

Ioan Petric, protopresb.

Nr. 355 [89] 2—3

EDICT.

Ioachim Pandrea gr. oriental din Feleag, comitatul Odorheiul care aprópe de șase ani de ḑile a părăsit cu necredință pe muierea sa legitimă Safia Bârsan gr. or. din Feleag, același comitat, fără a se sci ubicațiunea lui, se citéză prin acésta înaintea subsemnatului for matrimonial, a se presenta în terminul de un an și o ḑi dela prima publicare a acestui edict, cu atâta mai vêrtos, că în casul contrariu, procesul încaminat de actora, conform resoluțiunei preaveneratului conconsistoriul archidiecesan dto 28 Iuliu 1888 Nr. 2920 B, se va pertracta și decide și în absența lui.

Forul matrimonial gr. or. de instanța I. al Sighișórei.

Sighișóra, 13 Maiu, 1891.

Demetriu Moldovan, adm. protopresb.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1891.

Budapesta—Predea

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	10.50	8.—	Are legătură cu trenul Budapesta — Arad.	—	3.25
Budapesta	8.30	2.05		5.50	9.15
Szolnok	11.38	4.10		9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51		11.53	12.57
Oradea-	3 53	7.06		1.50	2.12
mare	4.—	7.13		2.34	2.19
Mező-Telegd	4.30	7.43		3.03	2.49
Rév	5.22	8.18		3.46	3.26
Bratca	5.45	—		3.57	—
Bucia	6.05	8.51		4.09	—
Cincia	6.31	9.07		4.55	4.21
Huiedin	7.12	9.37		5.34	4.55
Stana.	7.29	—		5.51	—
Aghiriș	7.49	—		6.12	--
Ghîrbĕu	8.01	—		2.25	5.47
Nadișul ung.	8.14	—		6.39	—
Cluș.	8.29	10.37		6.56	6.—
	8.46	11.10		8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28		8.45	6.34
Ghiriș	10.08	12.38		10 21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14		11.09	7.57
Uióra	19.56	1.21		11.17	—
Vințul-de-sus	11.04	1.29		11.26	—
Aiud	11.28	1.54		11.54	8.22
Teiuș.	11.45	2.13		12.18	8.38
	12.13	—	11.55	12.58	8.43
Crăciunel	12.44	—	—	1.34	—
Blaș	12.59	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	1.35	—	—	2.29	—
Copșa-mică	1.51	—	1.—	2.48	9.48
Mediaș	2.12	—	1.02	3.03	9.50
Elisabetopole	2.31	—	—	3.26	10.06
Sighișóra	3.04	—	1.39	4.07	10.28
Hașfalĕu	3.46	—	2.14	4.49	11.04
Homorod	4.04	—	2.29	5.35	11.19
Ágostonfalva	5.26	—	3.33	7.23	12.27
Apața	6.10	—	4.18	8.09	12.58
Feldioara	6.41	—	—	8.43	1.15
Brașov	7.17	—	—	9.18	1.35
	8.—	—	5.08	10.40	2.00
	—	12.20	5.15	—	2.19
Timiș	—	1.41	5.57	—	3.01
Predeal	—	2.29	6.26	—	3.31
Bucuresci	—	8.50	11.55	--	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.45	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiș	9.41	1.42	—	5.57	—
Brașov	10.17	2.18	4.20	5.58	—
	10.24	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apața	11.08	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9 04
Homorod	11.54	4.29	8.23	—	9.46
Hașfalĕu	12.54	5.34	8.53	—	11.03
Sighișóra	1.13	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	1.49	6.21	10.09	—	12.06
Mediaș	—	6.42	10.31	—	12.37
Copșa mică	2.11	6.55	10.47	—	12.53
	2.14	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaș	2.48	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuș	3.17	8.—	1 08	1.25	2.49
		8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud	Stă în legĕtură cu trenul Arad Budapesta	8.24	2.05	2.12	4.07
Vințul de sus		—	2.13	2.19	4.28
Uióra		—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea		8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriș		9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		—	5.14	—	6.34
Cluș		10.45	6.08	4.53	6.52
		11.01	6.29	5.30	7.40
Nadișul ung		—	6.47	5.47	8.—
Ghirbou		—	—	—	8.15
Aghireș		—	7.02	6.11	8.29
Stana		12.17	7.28	—	8.53
Huiedin		12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		--	8.25	7.12	9.51
Bucia		—	8.51	—	10.06
Bratca		1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		—	9.30	—	10.42
Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-		2.18	10.44	8.42	11.51
mare		2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6 05

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	7 02	5.46
Glogovaț	4.42	—	5.77
Gyorok	5.03	—	6.19
Pauliș	5.14	—	6.30
Radna-Lipova	5.32	—	6.48
Conop	5.36	7.48	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborșin	6.58	—	8.07
Zam	7.26	8.51	8.33
Gurasada	7.52	9.10	8.57
Ilia	8.08	—	9.13
Branicica	8.26	9.34	9.29
Deva	8.52	—	9.53
Simeria (Piski)	10.38	10.—	10.38
Orĕștia	11.04	10.18	10.50
Șibot	11.24	10.37	11.16
Vințul de jos	11.48	—	11.44
Alba-Iulia	12.22	11.18	12.06
Teiuș	12.49	11.40	12.38

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuș	2.30	3.37	1.39
Alba-Iulia	3.11	4.—	2 19
Vințul de jos	3.30	—	2.36
Șibot	3.53	—	3.03
Orĕștia	4.16	4.41	3.30
Simeria (Piski)	5.43	5.06	4.17
Deva	5.59	5.18	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	5.45	5.17
Gurasada	7.—	—	5.28
Zam	7.28	6.08	5.53
Soborșin	8.03	6.34	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	7.11	7.17
Radna-Lipova	9.44	7.31	7.46
Pauliș	9.58	—	7.57
Gyorok	10.11	—	8.08
Glogovaț	10.34	—	8.30
Arad	10.46	8.14	8.40
	11.13	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.27	2.21
Budapesta	7.20	1.25	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	6.00	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Hațeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Banița	9.21	3.19	8.04
Petroșeni	9.45	4.—	8.36

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.—	10.50	6.20
Banița	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Hațeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Arad — Timișóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timișóra	8.42	2 04	8.57

Timișóra—Arad

Timișóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	3.03	3.50	7.50

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriș

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghiriș	5.10	9.50	2.50	9.10

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	3.—	10.47	—	7.10
Șeica mare	3.31	11.27	—	6.43
Lómneș	4.15	12.08	—	8.27
Ocna	4.46	12.38	7.—	8.59
Sibiiu	5.10	1.	7.35	9.23

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7 35	4.34	3.35	10.17
Ocna	8.02	4.58	4.09	10.43
Lómneș	8.30	5.25	—	11.09
Șeica mare	9.05	5.55	—	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	—	12.05

Cucerdea—Oșorheiu—Reg. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoș	3.34	9.11	3.27
Oșorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul-săs.	7.10	—	7.15

Regh. săs.—Cucerdea—Oșorheiu

Reghinul-săs	--	8.—	8.15
Oșorheiu	—	9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoș	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	42.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedór a	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Brașov — Zernesci

Brașov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

Zernesci — Brașoy

Zernesci	--	8.—	8.20
Brașov	—	9.24	9.44

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	—	8.15	3.15
Sighișóră	—	—	10.52	6.10

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	—	—	5.50
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelăn	—	—	1,56
Careii - mare	—	—	6.48

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 67 Sibiiu, Joi 20 Iuniu (2 Iuliu) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 19 Iuniu 1891.

Dacă domnișorii Teuermaier, Nussbaum, Rosenblum, Kassberger și polonul Aujedszky au câstigat dreptul ca sĕ li se scrie numele lor așa cum ei îl doresc sĕ fie scris, atunci de bună sémă, că acest drept compete și tinerilor români Grebénye, Szuroj, Styau, Nyámcz și Ocoj ca sĕ li se scrie numele cel adevĕrat Grebenea, Suroiu, Schiau, Neamțiu și Oțioiu.

Am citat anume numele celor câțiva evrei și al unui polon, cari se esprimă altmintrea decum sĕ scriu și cu tóte aceste sĕ scriu în programa gimnasiului de stat de aici atât de limpede, atât de curat, încât ori cine vede, că câtă atențiune se dă numelor strĕine ca sĕ nu sĕ schimonoséscă, și cu câtă ușurință se scriu numele române așa cum le vine la socotélă respectivilor profesori, făr sĕ și facă vre un scrupul din tótă tréba.

Nu pentru prima dată ne ocupăm în colónele diariului nostru de acéstă cestiune.

Mărturisim din capul locului, că nu bucuros ne ocupăm de tréba acésta.

Am avé alte lucruri mult mai intețitóre, dar ce sĕ faci, când ómenii te împing anume, ca sĕ te ocupi și cu lucruri, de cari nu bucuros te ocupi.

De ani de dile se póte observa nemulțămirea, ce s'a produs în cercurile române prin schimonosirea numelor elevilor la gimnasiul de stat de aici.

De ani de dile au fost rugați și făcuți atenți factorii dătători de ton, că nu ne vine la socotélă o atare procedere volnică.

Rugarea nóstră nu a fost luată în sémă.

Din mulțimea de tineri, ce cercetéză gimnasiul nici la o parte nu li s'a scris numele așa cum trebue scris.

S'a schimonosit de așa, că părinții nu sciu nici ei, când li se presentéză testimoniile, dacă cel scris în testimoniu este fiul lor sau un testimoniu dela alt scolariu.

O scusă ar puté avé domnii, când nu ar sci limba română. Din norocire noi scim, că avem acolo un profesor, care nu numai că vorbesce, dar și scrie frumos și corect românesce, este autor de cărți române magiare, este un bărbat de valóre, și nescința nu-l póte scusa nici pe acest respectabil domn, precum nu póte scusa nici pe stimabilul director al gimnasiului de stat, care vorbesce corect limba română, a trăit aici multă vreme, cunósce numele familiilor române, scie, care din ce comună e.

Ce lipsesce dar?

Lipsesce bunăvoința, de a ne face pe voiă.

S'au pus ómenii în serviciul șovinismului, și schimbă numele ca sĕ fie schimbate, ca dacă posteritatea va ceti acele programe sĕ nu pótă sci anume câți români au fost în cutare timp în gimnasiul de stat, ci sĕ i ia de magiari neoși, sĕ se scótă la ivélă, că românii nu au simțit trebuința de cultură, căci în un ținut locuit aprópe tot numai de români, abia au fost câțiva, cari au cercetat scóle, ceialalți au luat bâta, au plecat la munte după oi și după vaci.

Avem o deosebită considerațiune față de gimnasiul de stat, care a dat un contingent atât de mare pentru inteligența nóstră de astădi, și nu am voi nici decât sĕ supărăm pe aceia, cari odinióră ne-au fost profesori, ne au fost părinți în cele ale educațiunei.

Detorința este mai pre sus de ori ce considerațiuni și detorința de români, detorința de ómeni, cari vom reclama totdeuna dreptatea, ne împinge ca sĕ combatem rĕul ori unde s'ar ivi. Și nu ni se va nega, că acesta e un reu, care amenință a'și câstiga un feliu de îndreptățire prin abusurile ce s'a făcut an de an în direcțiunea acésta. Nu înțelegem, ce folos ar puté avea statul, dacă organele statului 'și dau silință a presenta lucrul altcum de cum este. De ce sĕ nu se scie, că la gimnasiul din Sibiiu sunt adi atâți români, că poporul român tinde și el spre cultură și drept dovadă este numĕrul cel mare de scolari, cari cercetéză gimnasiul de stat, gimnasiul luteran și alte scoli din Sibiiu. Contingentul cel mai mare de scolari l'a dat de mulți ani elementul românesc pentru gimnasiul de stat, și e bine ca sĕ se scie, că statul pentru înlesnirea românilor de a cerceta gimnasiul 'l susține pe acesta în Sibiiu, în un centru românesc.

La acésta ungurii s'ar puté provoca cu mândrie dacă așa ar fi. După programele ce sĕ publică de ani de dile nu va vedé nimene, că românii sunt acolo în maioritate, cel puțin după numele cum sĕ scriu acele adi nu. Éi bine! atunci gimnasiul e unguresc, se susține pentru unguri, ori pentru magiarisarea celor nemagiari.

Nu au decât sĕ purcédă corect și ne vor desarma, ne vor convinge de contrariul, că adecă gimnasiul nu este o instituție de magiarisare, ci un stabiliment de cultură generală, un institut pe care 'l póte cerceta ori cine, făr de a se teme, că i se va face silă de a-și părăsi limba.

Cu schimbarea numelor se dă ansă la multe bănueli și cei ce cred că fac prin acésta procedere un serviciu bun causei magiare, se înșală amar.

Scopul scrierei acestor rênduri nu este altul, decât sĕ convingem pe factorii dătători de ton la gimnasiu că sĕ află în rătăcire, când nu țin cont de justele pretensiuni ale părinților, încât pentru corectitatea numelui fiilor lor.

Dacă ne va succede sĕ-i capacităm, credem că am făcut un serviciu bun atât gimnasiului, cât și părinților, cari de ani reclamă în direcțiunea acésta, dar până acum fără succes.

Revista politică.

Desbaterea generală a proiectului despre reforma administrațiunei duréză încă.

Diariul „Egyetértés“, care se ocupă cu atâta predilecțiune de acéstă cestiune și care apără vederile și principiile partidului independent, declară acum că în partidul independent nu esistă nici o intențiune ca desbaterea sĕ fie dusă „ad absurdum“ prin obstrucțiune.

Din partea partidului vor mai lua cuvêntul încă 20 vorbitori și afară de acestea se vor anunța mai mulți la desbaterea finală.

Partidul independent, așa dice cestionata fóie, e decis a lua parte la discusiune cu aceea-și obiectivitate și cumpĕt, cu care a discutat până acum.

Dacă însĕ regimul ori maioritatea, — fără considerare la zăduful verei, — va hotări sĕ prelungéscă ședințele, ori sĕ țină și după prând ședințe, partidul independent va delibera fórte serios, dacă aceea procedură parlamentară e usitată, ori dacă e ea și legitimă.

Diariul „Naționalul“, ocupându se cu evenimentele mai importante din afară, ce s'au observat în timpul din urmă, face următórele aprețieri:

Călătoriile, ce intreprind în fie-care vară monarchii și prim-ministrii, dau totdeuna ocasiune presei din străinătate, ca sĕ se ocupe cu combinațiuni de alianțe politice și militare. Dăcă aprețierile gazetelor trec însĕ câteodată pe domeniul fantasiei, uneori nu sunt însĕ lipsite de temeiu, cum este și actuala combinație, care preconiséză intrarea Engliterei în alianța puterilor centrale.

Dóuĕ împregiurări vin sĕ confirme probabilitatea: întâi, visita ce împĕratul Francisc Iosif, a făcut escadrei englese staționată la Fiume; apoi călătoria împĕratului german Wilhelm la Londra.

Telegraful ne-a vestit întâia întêmplare, care după „Neue Freie Presse“, este o simplă curtenie înapoiată cuirasatelor englese, venite înadins în apele din Fiume, spre a saluta pe împĕratul austriac. Dar diariul vienes nu légă de acéstă visită nici un proiect de împătrită alianță: „Englitera are un îndoit interes spre a fi alipită de puterile centrale: menținerea păcei și păstrarea echilibrului în marea Me-

FOIȚA.

Trei nopți.

O convorbire de *Adolph Wilbrandt*, comunicată de *Gilbert Remi*.

(Urmare.)

Da dise dna Toni zimbind după ce mi-am luat un șal pe umeri . . . Și după ce prin mimică i-am respuns lămurit la fie care frasă din hârtia lui și el a plecat am închis ferestra mea și érăși eram nebună de fericire. Jucam prin odaia mea și fredonam după o melodie imposibilă; „Germania va fi mare unită și liberă și Toni va fi soția mea! — Apoi m'am aruncat în pat și am început sĕ plâng.

— In diminéța următóre m'am găsit tot așa, continuă dna Tont după o scurtă pausă. N'am durmit. Nici n'aș fi putut de fericire . . . Acésta a fost nóptea acea primă.

— Trebue sĕ fim mulțumiți, dise printre mustețe dl de W.

Lambertina rîdea în sine în mod semnificativ — póte că'și aducea aminte de pățăniile ei mai de curând — și Walter o priví un moment pe furiș.

— In tot casul acésta a fost „fericire curată“ nu e așa.

— Era întocmai rĕsfrângerea luminei, despre care am vorbit scumpa mea Toni, rĕspunse dl de W. nemișcat și asemenea și amestecarea. Dta citesci despre iubita lui Germanie și îndată ți se agită gelosia; acésta însĕ deștéptă intensitatea amorului, care altcum nu ți-ar fi venit la cunoscință. Ghimpele îndoelei în puterea dtale te duce înaintea oglindii, vanitatea juvenilă — pardonéză — restabilește ecuilibrul intern. Și acésta beție a fericirei, despre care ne vorbesci, ce e ea alta decât tocmai repedea schimbare a colorilor, în care se descompune lumina? Dta visezi, joci, cânți și ce mai sciu eu ce . . . Dar nu voiu sĕ fac filosofia de pedant, mai bine continuéză!

— Dar ce se continuez? întrébă dna Toni.

— După teoria dlui de W. dise dl Walter, ar fi se alegi acum diua cea mai nefericită a vieței d-tale —

— Da, da, dise ea și medită un moment. Apoi adause: Érăși e o nópte . . . Era —

Ea se întrerupse.

Oh; totuși e mai greu, decât mi-am cugetat!

— Atunci dăi pace scumpa mea amică, dise dl de W. Nu suntem aci, ca sĕ ne turmentăm.

— Ba, nu, rĕspunse ea; sĕ nu o pociu eu óre împlini și acésta? N'ați cunoscut voi toți fericirea mea cea dintâiu și nu ați fost martori la ea și nu sciți óre voi ce am perdut?

Ea închise ochii și după câteva momente continuà:

Era nóptea ce a urmat după séra, în care murise micul nostru Ludovic, unicul nostru copil. In primăvara anului 1867 ne am fost aflat la balul acela, un an după acea am făcut nunta, în 1869 am avut pe copilul acela drăgălaș și deja în véra anului următor era întins rece pe patul seu. Ne deșteptasem ca dintr'o lungă letargie ce urmase primei desperări, trimisesem în camera de alături pe bĕtrâna Maria, care voise se veghieze nóptea la mortul cel mic, ședeam singură lângă micul pat și asceptam pe bărbatul meu. El se dusese de diminéță în afaceri la țară, ne având nici o presimțire cât de apropiat era sfêrșitul, și acum el va veni și va afla cadavrul! Era o nópte de vară vijeliósă și nădușită, plóia bătea în ferești, dela gara în acărei apropiere aveam locuința, se audiau necurmat flueráturi, când mai aprópe când mai îndepărtate și printre ele resunau signalele trimbițelor, erau trupe de armată, care plecau spre Francia. Se declarase resbelul. In órele prime îmi pătrunde fie-care ton până la mĕduva osului, când me uitam la copilul adormit încetul cu încetul am cădut într'o stare de têmpire, în care primiam acele tonuri ascuțite, seci și sgomotóse ca și când ele ar fi menite tocmai pentru acéstă nópte înfricoșată. Me cugetam numai, bărbatul meu, care se reîntorcea în trăsură preste câmp, încă va audi diterană. Din acéstă causă nici nu este nevoie de vre un tractat între Englitera, şi puterile triplei alianţe, căci legătura care le unesce este mai puternică de cât tóte documentele scrise".

„Standard," organul oficios al „Foreign-Oficiului," recunósce din parte-i, că vizita acésta nu însemnéză nici o apropriere militară între Englitera şi Austria. Sir Forgusson, sub-secretariul de stat la afacerile esterne, a făcut repeţita declaraţiune în camera comunelor, că Englitera nu este alăturată în chip formal de tripla alianţă. Dar în acelaş timp sir Fergusson a declarat acum în urmă că cunósce condiţiunile întreitei alianţe, căci i-a fost comunicate în mod confidenţial, şi póte că aeesta este şi motivul bunelor relaţiuni între Englitera şi puterile centrale.

O importanţă mai mare se atribue în cercurile politice din Germania călătoriei împĕratului Wilhelm la Londra. Urmând unei simple invitaţiuni a Lord-Maiorului din capitala Angliei, împĕratul Germaniei ar avea intenţiunea să dea călătoriei sale un caracter politic şi sĕ continue tratările pentru alipirea Marei Britanii la tripla alianţă, ba se'şi ducă póte la bun sfârşit încercarea acésta.

Ḑiarele din Londra sunt însĕ unanime întru a contesta vizitei împĕratului Wilhelm ori ce importanţă politică. Tot ce s'a putut face în chip mai însemnat în privinţa câştigărei Engliterei pentru causa triplei alianţe s'a încheiat deja pe calea tratărilor între diferitele cabinete, aşa că se póte considera călĕtoria împĕratului german ca încheierea reînoirei ligei de pace.

Unele ḑiare cred, că faptul acesta va fi confirmat cu ocasia acésta prin vre un discurs, ce va rosti tinĕrul monarch al Germaniei spre a enunţa reînoirea alianţelor şi a reda lumei un moment turburată speranţele de pace.

Vestea respândită în presa francesă despre o apropiată întâlnire între monarchii statelor, cari fac parte din tripla alianţă nu găsesce nici o confirmare în cercurile diplomatice engleze. Totuşi este probabil, că împĕratul Wilhelm se va duce sĕ vêneze împreună cu regele Humbert şi va fi apoi la tómnă obicinuitul óspe de vênătóre al împĕratului Francisc Iosif.

Tot în privinţa svonului despre alipirea Engliterei la alianţa întreită, ni se comunică astăḑi telegrafic:

„Times", vorbind despre visita, ce împĕratul Francisc Iosif a făcut flotei englese din Fiume, crede, că acésta este o dovadă nóue despre prietenia cea veche, care unesce ambele state. Amiciţia acésta e mare, cu tóte că nu esistă nici o convenţie, în privinţa căreia câte-va personagii politice au făcut altă dată atât sgomot, amiciţia acésta este mare, pentru că e basată pe reciprocitatea intereselor şi a caracterelor. Austria nu face nici o dificultate situaţiei Engliterei la Marea Mediterană, Austria, care a liniştit Bosnia şi Herţegovina în timp atât de scurt, nu vede cu ochi rĕi aceiaşi procedare folositóre a Engliterei în Egipetul subjugat.

După tóte probabilităţile, puterile centrale trebue sĕ fi obţinut aderarea tacită a Marei Britanii la causa alianţei întreite, căci Englitera are mari interese, pentru a căror apărare are nevoie de neamestecul prohibit al statelor aliate, dar Englitera nu încheie alianţe formale conform unui vechiu obiceiu al Foreign-oficiului, şi nu guvernul conservator îl va sfărâma cel dintâiu.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Poiana Sibiiului, 18 Iuniu 1891 D-le Redactor! Locuitorii comunei nóstre Poiana, s'au ocupat de mai mulţi ani cu ideea înfiinţărei unei casse de păstrare şi împrumut, în acéstă comună bine impopulată, a căror ocupaţiune principală este economia de oi şi comerciul cu productele acestei economii.

Incă în tómna anului trecut la indemnul mai multor locuitori cu stare materială mai bunişóră s'a încărcinat primariul George Gişe, notariul Elie Popp, învăţătoriul Ilie Georgescu şi curatorul primar al bisericei Dumitru Şufană Ţarină, a lua iniţiativa spre realisarea acestei dorinţe generale şi a pregăti terenul spre ajungerea scopului de a înfiinţa o cassă de păstrare şi imprumut sub numele „Mielul" sociêtate pe acţii constătătóre din fondul social de 25,000 fl. v. a. împărţit în 500 acţii fie care în valóre nominală de 50 fl v. a. în acésta comună.

S'au pus în circulaţiunne învitarea prin comună şi însufleţiţi de resultatul obţinut prin subscrierea listei de acţionari, numiţii au compus un proiect de statute, pe cari statute acţionarii într'o şedinţă de consultare prealabilă aprobându-le, s'au întreprins paşii necesari prin persónele subscrise în învitare în cadrul legii comerciale spre realisarea acestui scop.

Pregătind deci terenul în mod suficient, causa înfiinţării cassei de păstrare şi împrumut „Mielul„ a devenit în stadiul de a putea ţiné adunarea generală constituantă.

E. Pop.

Petroşeni, în 15 Iuniu 1891. Dle redactor! Ḑiua de 10/22 Iuniu (Luni după sântele Rusalii a. c.) atât pentru opidul Haţeg, cât şi pentru protopresbiteratul tractului Haţeg, dar cu deosebire pentru prea stimabila familie prea on. domn protopresbiter Ioan Raţiu din Haţeg, a fost o ḑi de profunda jele şi de o durerósă intristare, căci în acésta ḑi după améḑi la $5^1/_2$ óre, prea onoratul şi de toţi prea iubitul părinte protopresbiter Ioan Raţiu din Haţeg, după un timp de trei septĕmâni s'a luptat cu celea mai grele suferinţe ce 'şi póte omul cugeta, şi a dat nobilul şi blândul seu suflet în mânile creatorului, în mânile lui Dḑeu.

Mercuri în 12/24 Iuniu, înainte de améḑi la 8—10 óre s'a celebrat în biserica nóstră din Haţeg, la care a servit repausatul protopresbiter timp de 30 ani cu multă dragoste şi iubire, sânta liturgie pentru odichna sufletului prea scumpului nostru defunct, la care au luat parte ca public ascultător mai mulţi preoţi şi mireni. Sânta liturgie sa săvêrşit prin Avram Stanca paroch în Petroşeni, Simion Suciu paroch în Ruşor şi Ioâchim Cerbicean paroch în Nucşora. Tot în acésta ḑi după améḑi la 3 óre sau trausportat rămăşiţele pămêntesci ale scumpului defunct la locul de eternă odichnă.

Dovada, că repausatul a fost stimat şi fórte iubit de toţi, este publicul cel fórte numĕros, ce cu acesta ocasiune tristă sau adunat din tóte părţile tractului, precum şi întréga inteliginţă fără deosebire de confesiune şi naţionalitate din oraşul Haţeg, ca sĕ asiste, se dea onorul din urmă în mod cuviincios prea on domn protopresbiter repausat, până la uşa mormêntului.

Serviciul înmormêntărei l'au săvêrşit prea onoratul domn protopresbiter al tractului Sibiiu: Ioan Papiu cu doi preoţi din tract anume: Avram Stanca din Petroşeni şi George Popoviciu din Nadastia superióră, căci aşa au fost voinţa ultimă a fericitului în Domnul, ca înmormêntarea sĕ i-se facă cât mai simplu, ca unul ce şi în viaţa sa a despreţuit şi combătut cu tótă energia lucsul şi cerimoniile costisitóre şi nefolositóre, a dispus ca la înmormêntarea sa, se nu se ţină cuvêntări laudătóre, se nu se facă ceremonii şi pe cosciugul seu sĕ nu pună podóbe lucsuose etc. ér la serviciul inmormântărei sĕ funcţioneze numai trei preoţi pe cari dênsul ia numit cu numele.

Deşi dispusaţiunea ultimă a prea scumpului şi în veci neuitatului nostru repausat, a fost ca la inmormântarea sa sĕ nu se ţină nici o cuvêntare, totuşi prea onoratul domn conducătoriu Ioan Papiu, protopresbiter în Sibiiu, ca pretin intim din cea mai fragedă tinereţe, nu s'a putut reţiné, nu sa putut stĕpâni, ca cu acésta ocasiune se nu rostéscă câteva cuvinte, prin cari a arătat faptele şi meritele repausatului pe terenul bisericesc, scolariu şi politic-social.

Până la biserică a fost condus cosciugul de 6 preoţi îmbrăcaţi în vestminte bisericesci, unde s'a cântat şi cetit cu pietate întreg serviciul prescris şi rênduit în Molitvelnic pentru îngroparea preoţilor mireni, éră de aici s'a transportat pe carul mortuar până la mormênt între cântari şi cetire din Evangelie, unde apoi după cetirea deslegărei prescrise, cetită cu ton înalt de cătră prea on. domn protopresbiter Ioan Papiu ca conducătoriul funcţiunei, între plânsete şi suspinuri grele, generale şi în special a prea stimabilei dómne soţie, remasă acuma singură în lume, vĕduvă, perḑênd pentru totdeuna fala, mândria, bucuria şi mângăerea cea mai dulce, ce a avut în viaţă, s'a aşeḑat în mormêntul rece spre odichna eternă şi neconturbabilă.

Prin mórtea repausatului protopresbiter, biserica nóstră în genere a perdut pe cel mai aprig apărătoriu al seu, dar în special cea din tractul Haţegului a perdut razămul cel mai puternic ér biserica din opidul Haţeg a perdut pe cel mai credincios servitoriu al ei, ce în restimp de 30 ani a păstorit-o, scóla pe sprijinitoriul seu, comitatul pe cel mai demn membru şi representante al seu, cu un cuvênt pe tóte terenele vieţii publice şi sociale, suntem în mod fórte simţitoriu păgubiţi, dar dacă aşa este scris în cartea sorţii omenesci, ca tot cel ce se nasce sĕ şi móră, nu avem, decât sĕ ne plecăm capetele cu umilinţă şi pietate înaintea provodinţei şi cu lacrime sĕ cerem, ca pe prea scumpul nostru defunct sĕ l aşeḑe în loc luminat, în loc cu verdéţă, în loc de odichnă vecinică, unde nu este dorere nici întristare, ci viaţă fără de sférşit; éră pe noi cei rĕmaşi orfani, sĕ ne mângăe, rênduindu-ne un alt bărbat dupĕ bunătatea sa Dḑiească, cu mintea luminată, cu suflet şi inimă bună, ca se pótă cu înţelepciune şi tact conduce naia bisericei şi a tractului nostru, intrcruptă prin mórtea prea timpurie a bunului şi în veci neuitatului nostru păstoriu Ioan Raţiu.

Fiei ţerina uşóră şi memoria în etern binecuvêntată!

Am scris acestea pe scurt şi în mod fórte simplu în speranţă că vine după mine altul mai dester şi mai dibaciu, care va face istoricul întregei vieţi a fericitului în Domnul repausat.

Primiţi, dle redactor deosebita mea stimă şi onóre, cu carea ve scriu.

Avram Stanca,
paroch.

Esamene.

Esamenele dela scóla civilă de fete a „Asociaţiunei transilvane pentru lit. şi cult. popor. român. Scóla de fete a Asociaţiunei prin prestaţiunile sale la esamenele din cei patru ani trecuţi a sciut sĕ se ridice atât de mult în opiniunea publică română, încât aceste au ajuns a fi dorite şi asteptate cu mult interes atât din partea publicului sibian, cât şi din partea publicului estern, ca şi nesce sĕrbători naţionale românesci.

Şi de astădată s'a documentat acest interes în ḑilele din 26 şi 27 Iuniu, când sala era îndesuita de cel mai ales public, care a asistat dela început şi până la sfârşit, urmărind cu atenţiune deosebită respunsurile cele clare şi logice ale elevelor acestor scóle. Resultatele, pe cari le a arătat esamenele ne încredinţéză din ce în ce mai mult că direcţiunea, în care a început sĕ se desvólte scóla este dovada cea mai sigură despre o continuă progresare a acesteia cătră ţinta spre care a tins şi tinde direcţiunea şi corpul didactic adecă de a o ridica la scóla de model atât în privinţa organisaţiunei esterne cât şi cu deosebire în privinţa metódelor aplicate. Condusă scóla în spiritul acesta ea va progresa continu, căci e pusă pe o adevĕrată basă pedagogică.

Atât prestaţiunile din obiectele tereotice, cât şi din desterităţi: cântări, musică, lucrul de mână au întrecut tóte aşteptările şi ele pot fi o deplină satisfacţiune pentru cei ce au obosit în via Domnului. S'a adeverit şi aicea, că puterile didactice sunt acele care ridică o scólă şi cá unde acestea sunt pătrunse de iubire faţă cu chiemarea lor, acolo se arată cele mai frumóse resultate în educaţiunea şi instrucţiunea tinerimei.

Acesta este un punct, pe care nu ar trebue sĕ-l pérdă din vedere nici când autorităţile scolare.

Ne măgulim cu speranţa, că timpurile viitóre zidind pe acéstă basă vor sci sĕ arete, că nu stau îndărĕptul timpului trecut, ér faţă cu prestaţiunile actuale ne esprimăm deplina nóstră satisfacţiune.

Terminându-se esamenele Duminecă în 28 Iuniu s'a făcut încheerea şi distribuirea atestatelor. Vorbirile domnului delegat al comitetului George Bariţiu preşedintele asociaţiunei, care şi-a esprimat în cuvinte alese deplina sa mulţămire faţă cu esamenele, precum şi a directorului scólei Ioan Popescu, care a constat în nesce termini fórte aleşi progresul continu, arătând între altele, că precum scólele lui Francke din Halle din ceva mic de tot s'a ridicat aşa şi acéstă scólă din puţin s'a ridicat şi póte că cu timpul se devină un centru a mai multor instituţiuni. Astfel ne-am depărtat cu toţii, ducênd cele mai plăcute speranţe în viitor.

— Ni se scrie din Segedin: La gimnasiul de aici au fost în clasa VIII 39 de elevi. Dintre acestia la esamenul de maturitate au picat 16 inşi şi

---

signalele acelea şi inima lui va cresce, cugetându se la Germania lui pentru care trăia şi fie-care sunet al trimbiţei i va ḑice: Plécă cu noi, plécă cu noi la rĕsboiu! Şi aci ḑace copilul seu şi aci şede sora lui. D ḑeule ce 'mi e Germania? Fericirea mea, viaţa mea e mórtă: Şi eu urăsc Germania acésta da o urăsc, urăsc, mi a înstrăinat pe bărbatul meu pe Alfred al meu, ea stă ca un monstru între mine şi el, el iubesce numai pe acéstă amantă, ér nu pe Toni a sa.

Nu e aşa, că acestea sunt nisce marturi siri care nu sunt nici decum uşóre de făcut, adaose dna Toni cu un suris mişcător şi molatec, ochii i se umplură de lacrămi pe care le stivi între gene.

D-ta sci dóră, cine suntem noi, ḑise încet dl de W.

Da şi acum a trecut! Insĕ atunci şedém ca într'un vis. Cum s'au putut întêmpla óre tóte acestea? Ce am făcut eu de el nu mai trăieşte pentru mine, de temperatura între noi s'a răcit tot mai mult şi în urmă a devenit atât de rece? Eu am voit se fiu fericită voiam numai sĕ iubesc, so rîd, se cânt şi se-mi gust tinereţa.

Era óre acésta pe nedrept? Dacă acésta la început lui i plăcea aşa de mult şi apoi nui mai place e óre vina mea? (Va urma.)

numai 23 au obţinut testimoniu de maturitate. Intre cei ce au obţinut calcul fórte bun la maturitate este şi tinerul român Octavian Zacharia, stipendist al fundaţiunei Gozsdu.

Stricteţa, cu care a purces comisariul ministerial Berger a indignat pe mulţi părinţi de ai studenţilor şi indignaţiunea a aflat espresiune legitimă şi în foile locale.

— In scóla nóstră română ortodocsă din Hălchiu s'a ţinut esamen, Mercuri în 22 Maiu a. c. cu elevii din scóla elementară şi de repetiţie, sub conducerea domnului protopresbiter Ioan Petric. Răspunsurile elevilor din tóte obiectele de învĕţămênt au fost de laudă, cu deosebire în cântările bisericesci şi naţionale, de care încântat fiind dl protopresbiter, a adus mulţămită învĕţătoriului Stefan Popovici pentru zelul ce l'a desvoltat cu tinerimea scolară, a dat bune poveţe părinţilor şi elevilor şi eşind în curtea scólei au dat scolarii probe şi din gimnastică, în fine a cercetat şi grădina de pomărit de care au fost prea mulţămit, sub care timp elevele au împodobit trăsura d-lui protopresb. cu corone de flori, cu care fusese împodobită sala scólei.

Un participant.

Ordinea ţinerei esamenelor publice la scóla capitală română gr. or. din Rĕşinari cu finea anului scolar 1890/91.

Duminecă în 23 Iuniu a. c. st. v., dela 9—11 óre clasa I-a de fetiţe; dela 11—$12^1/_2$ óre clasa a II a de fetiţe; dela $2^1/_2$—$4^1/_4$ clasa a III-a de fetiţe; dela $4^1/_4$—6 óre clasa I-a de băeţi.

Luni 24 Iuniu a. c. st. v., dela 9—11 óre clasa a II-a de băeţi; dela 11—$12^1/_2$ óre clasa a III-a de băeţi; 3—5 óre clasa a IV-a de băeţi; dela 5—$5^1/_2$ óre producţiunea corului scolară.

La 6 óre escursiune în grădiua scolară.

Lucrul de mână femeesc va fi espus în tot timpul esamenelor.

La aceste esamene direcţiunea scolară are onóre a învita pre toţi amicii şi binevoitorii scólei.

Reşinari, 13 Iuniu, 1891.

Din şedinţa corpului didactic, ţinută la 27 Maiu, 1891.

C. Hămbăşan,
director.

— Programul esamenelor dela scóla capitală gr. or. din Sĕlişte cu finea anului scolastic 1890/91

Sâmbătă în 22 Iuniu st. v.: dela 7—9 cl. I de elevi înv. E. Hociotă; 9—11 cl. I de eleve învăţătórea Aurelia Florian; 11—12 grădinăritul.

După amédi: dela 2—4 cl. II-a de elevi înv. M. Stoica; 4—6 cl II de eleve înv. D. Chirca; 6—7 cl. III şi IV de elvi gimnastica.

Duminecă în 23 Iuniu: dela 9—11 cl. III de elevi înv. D. Lăpĕdat; 11—12 espunerea lucrurilor de mână din cl III şi IV de eleve. înv. A. Florian.

După amédi: 2—4 cl. III de eleve înv. A Gogonea; 4—6 cl IV de eleve înv. R. Mircea

— *Luni în 24 Iuniu* dela 9—11 clasa a IV de elevi înv. N. Neamţu; dela 11—12 încheierea solemnă a anului scolastic cu cântări şi declamări în

La aceste esamene se învită prin acésta toţi binevoitorii şi sprijinitorii scólei nóstre.

Seliste, în 18 Iuniu, 1891.

Corpul învĕţ.

Programa esamenelor publice dela scóla rom. capit. gr. orient. din Sebeş cu finea anului scolastic 1890/91.

Duminecă 23 Iuniu st. ., dela 10—$10^1/_2$, deschiderea; dela $10^1/_2$—12 clasa a II a de elevi; dela 3—$4^1/_2$ clasa I de elevi; dela $4^1/_2$—6 clasa a III-a de eleve.

Luni 24 Iuniu st. v., dela $10^1/_2$—12 clasa I de eleve; dela 3—$4^1/_2$ clasa a II-a de eleve; dela $4^1/_2$—6 clasa a III-a de elevi; dela 6—7 cântări cu tóte clasele şi încheiarea anului scolastic.

La acestea esamene se învită cu tótă onórea părinţii elevilor, precum şi toţi amicii şi binevoitorii acestei scóle.

Sebeş, în 11 Iuniu, 1891 v.

Direcţiunea.

Varietăţi.

* (Mulţămită prea înaltă.) Maj. Sa monarchul a mulţămit în cuvinte de tot măgulitóre poporaţiunei din Fiume pentru simpatiile şi loialitatea manifestată cu ocasiunea cercetărei acelui oraş. Guvernorul oraşului a vestit acésta poporaţiunei prin placate afişate în tóte stradele.

* (Parastas.) Duminecă în 16 Iuniu a. a. s'a celebrat în biserica română ortodocsă din Hălchiu parastas în memoria răposatului archiepiscop şi metropolit Andreiu. Fie-i amintirea lui în veci neuitată!

* (Demisiunea patriarchului). Patriarcul grecesc din Constantinopol Donysie al V-lea din motive de sănĕtate a cerut dela Pórtă demisionarea sa şi totodată numirea metropolitului din Heraclea Germanos de locuţiitoriu până la alegerea unui titular definitiv al dignităţii de patriarch. Pórta a respins cererea patriarchului pe motivul, că starea sănĕtăţii lui nu e de astfaliu ca sĕ reclame o retragere şi înlocuirea sa cu un *locum tenens*.

* (Musica militară.) La scóla de notat din loc cântă musica militară în tótă Joia şi Dumineca dela 9—$10^1/_2$ óre.

* (Programul gimnasiului de stat in Sibiiu pe 1890/91.) Programul a apĕrut redigeat de dl director Ignaţiu Veress, conţinĕnd un tractat intitulat: „A görögtelen gymnasium“ (gimnasiu fără limba elină) şi date scolare. La gimnasiu au funcţionat 13 prof. ord. cu câte 15—18 óre pe sĕptĕmână şi alţi 7 prof. cari au propus limba română, religiunea, gimnastica. La gimnasiu au fost 328 elevi, dintre cari au inaintat în alte clâse 209. După religiune an fost; *greco-orientali 102*; gr. cat. 43; rom. cat. 126; ev. lut, 7; ev. ref. 41; unitari 2; israeliţi 7. — Deşi tabelele nu îndică şi naţionalitatea, judecându-i după religiune, românii formézä aprópe jumĕtate din numĕrul total. *Ei sunt adecă 145.* In anul 1889/90 s'au supus la esamenul de maturitate 14 inşi, între cari 4 români; 3 gr. orientali şi 1 gr, cat.

* (Convocare.) Adunarea generală anuală a despărţĕmêntului XVII al Asociaţiunei transilvane etc. se va ţiné la 6 Iuliu 1891 st. n. în oraşul Deşiu la 2 óre după amédi în otelul Angles, unde membrii Asociaţiunei din despărţĕmêt şi alţi iubitori de cultura română se învită a lua parte.

Din şedinţa comitetului despărţ. XVII Deşiu la 31 Maiu 1891.

August Muntean, director.
Petru Mureşian, secretariu.

* (Catedrală în Bucuresci.) Comisiunea pentru alegerea terenului pentru construirea catedralei s'a întrunit în una din salele senatului şi a decis deschiderea unui concurs internaţional pentru planurile acelor clădiri, scrie „Naţionalul“.

* (Infrăţirea între români şi sêrbi). Studenţii universitari sêrbi, după o decisiune luată de curênd, vor veni pe la începutul lui Iuliu la Bucureşi. Studenţii români le pregătesc o frumósă primire.

* (Regele Sêrbiei la Petersburg.) O telegramă din Bĕlgrad anunţă, că regele Sêrbiei Alecsandru va merge pe la mijlocul lunei lui Iuliu în Petersburg. Micul rege va fi însoţit de regentul Ristici, ministrul preşedinte Pasici de mareşalul de curte Iancovici şi de doi adiutanţi.

* (Mişcări socialiste.) Din Amsterdam se comunică: Cu tótă interdicerea poliţiei se întrunirä 4000 socialisti şi protestară în contra visitei împĕratului Germaniei. Séra plecară pe strade strigênd „Jos împĕratul Germaniei!“ Poliţia îi împrăsciă de prin strade. Se întêmplară mai multe arestări. Tóte foile publică articuli, în cari protesteză în contra alăturărei Olandei la alianţa triplă.

* (Colecte pentru evreii espulsaţi din Rusia.) „Egalitatea“ scrie, că în România şi în special în Bucuresci s'au deschis liste de subscripţiuni pentru evreii espulsaţi din Rusia. S'au colectat în acest scop până acuma 10.000 lei numai în Bucuresci şi se speréză a se mai colecta alte 10.000 lei. — Dintre subscrieri sunt cari au contribuit dela 400 până la 1000 de franci. Societatea „Desvoltarea intelectuală“ a colectat preste 200 fr. In Ploesci s'a făcut un apel la adresa evreilor, în care sunt rugaţi a veni cu bani în ajutoriul evreilor luaţi la gónă în Rusia.

PARTEA ECONOMICĂ.

Societăţile ţĕrănesci pentru asigurarea vitelor

de Dr. *Löll*

traduse şi esplicate pentru popor
de
Ioan Cândea.

2 Urmare.

Afară de acésta ne mai învaţă şi esperienţa de tóte dilele, că banul îl dai mai uşor din mână, şi nu-l poţi pune la o parte, ca atunci când îţi impune datorinţa de al cruţa. De aceea un ţĕran, care s'a obligat a plăti la tot pătrariul de an o sumă óreşi-care la cassa societăţii de asigurare, acela se va şi ţiné de obligămênt; el consciu de datorinţa sa va lăsa un lucru de care nu are aşa mare trebuiuţă necumpĕrat, numai ca sĕ-i remână bani pentru cassa societăţii de asigurare ca sĕ nu fie eschis, şi prin aşa ceva el sĕ învaţă şi a cruţa, căci acum ii trebue bani mai mulţi, avênd, a plăti o sumă-şi óre care şi pentru asigurarea vitelor.

Ţĕranul, dacă ar voi sĕ-şi asigureze tóte vitele, cari le are la casă, atunci ar trebui sĕ plătéscă o şumă cam măricioră, şi fiind-că el are vite şi de acelea, cari dacă-i mor nu-i fac o pagubă aşa mare, de aceea este de ajuns, ca sĕ se asigureze numai acele vite, cari i sunt ţĕranului neapărat de lipsă, şi cari ii sunt mai scumpe precum sunt vitele de muncă şi de prăsilă. Preste asigurarea oilor, rimătorilor şi viţeilor se póte trece cu vederea.

Cassa societăţii de asigurare, care primesce banii de lipsă pentru despăgubiri numai dela membri ei, póte şi trebue sĕ fie raţionalminte dis numai o cassă de ajutorare pentru acei proprietari de vite, cari sunt loviţi de o perdere însemnată. La perderea unui rimător, unui mânz, sau viţel proprietariul nu este avisat la ajutoriu, căci întâiu el nu are lipsă aşa grabnică de o asemenea vită, şi a dóua-óră nici paguba nu e aşa mare încât sĕ nu o pótă suporta singur. Apoi mai este de gândit, că dacă am voi a rebonifica şi aceste daune neinsemnate pot dice, atuncii şi membrii societăţii sunt siliţi a plăti în cassă cu mult mai mari contribuiri, căci cassa numai atunci póte plăti despăgubiri multe, când membrii ei o umplu cu contribuiri mari, aşa numite premii de asigurare.

Societăţile mai mari înfiinţate pentru asigurarea reciprocă a vitelor, cari se estind cu activitatea lor preste ţĕri sau provincii întregi nu sunt pentru ţĕrănimei la nici un cas o binefacere, căci în realitate ele măresc numai dauna, care îl lovesce pe ţĕran prin mórtea vitelor, căci pentru administrarea unei aşa mari societăţi sunt de lipsă o mulţime de funcţionari şi agenţi, şi ţĕranii, cari voesc aşi asigura vitele trebue se plătéscă aşa mari premii de asigurare, încât sĕ se pótă rebonifica nu numai daunele, ci sĕ se pótă plăti şi personalul de administrare, care adese-ori e cam scump. Aşa-mi aduc aminte de o societate de asigurare reciprocă din Germania de nord, unde spesele de administrare erau asemenea de mari ca spesele de despăgubire. Acésta societate precum vedeţi a duplicat contribuirile membrilor ei.

Ba la atari societăţi mari se mai întêmplă de multe ori şi mişelii, înşelăciuni prin aceea, că se plătesc despăgubiri la mémbrii, cari nu sunt îndreptăţiţi, căci sau şi-au făcut iei nenorocirile prin o grige sau tractare rea, sau că au lucrat contra statutelor. Cu deosebire se întêmplă de ţĕranul îşi asiguréză vita la atari societăţi numai atunci, când o simte că este cu bólă ccea-ce nici veterinariul (medic de vite) nu póte sĕ o scie îndată, şi nu mult după asigurare ea móre.

In fine însĕ ne-a învĕţat şi esperienţa multe, că societăţi mari de asigurare, cu deosebire din Germania de nord nu-şi împlinesc datorinţele lor, premiile ne e drept le trag regulat, însĕ daunele întêmplate nu le rebonifică ci fac „banquerot“ (bancrotéză).

Afară de aceste societăţile de asigurare mai mici, cari se estind numai preste un sat sau cel mult preste un district de mai multe sate pentru ţĕrani sunt cele mai bune şi recomandabile, căci aceste nu au trebuinţă de agenţi şi administrarea o conduc unii dintre membrii ca un oficiu de onóre, adecă fără nici o remuneraţiune.

Numai calculatoriul are ceva remuneraţiune pentru ostenéla lui şi nici o înşelăciune nu se póte întêmpla, căci un membru supraveghéză pe altul.

Este bine ca societăţile locali de asigurare sĕ nu priméscă spre asigurare cai, căci de aceia sunt puţini pe sate afară de aceea sĕ nu priméscă asigurări contra „epizootiei“ (bólă de vite), căci prin „epizotie“ sĕ pot întêmpla aşa mari pagube, încât casa societăţii sĕ nu le pótă rebonifica.

De aceea e bine ca societatea sĕ priméscă asigurări numai despre vitele cornute şi sĕ nu rebonifice daune causată prin epizootie (bólă de vite lipiciósă).

Dacă sunt şi puţini cai în comuna aceea, atunci şi acestia se pot asigura, dar sĕ se mărginéscă societatea prelângă aceea, ca sĕ nu asigureze un cal mai scump ca cea mai preţiósă vită cornută, şi afară de aceea pentru un cal sĕ se plătéscă o contribuţiune îndoită sau chiar întreită, căci un cal este espus mai multor pericule, alte ca altă vită cornută, ba la o întêmplare sĕ-şi rumpă un cal vre-un picior, atunci s'a gătat cu socotéla, căci carnea lui nu se mai póte folosi, ca la alte vite cornute.

Voesce societatea locală de asigurare sĕ asigureze vite şi contra „epizotiei“, atunci o póte face aşa că face o asigurare la o bancă mai mare dar bine cunoscută, se înţelege de sine, că atunci premiile de asigurare trebuesc sĕ fie mai mari. Dacă societatea locală nu se învoesce sĕ facă reasigurări la alte societăţi mai mari, însĕ unii membrii voesc acésta, atunci ei o pot face adresându-se de-adreptul la o atare societate mai mare. Premiile în ambele casuri vor fi acele-aşi

Ca societatea sĕ nu pérdă şi sĕ încunjure ori ce feliu de certe, trebue sĕ aibă statute, mai recomandabile ar fi statutele următóre, cari sunt făcute şi bazate pe esperienţe îndelungate.

(Va urmă.)

Loterie.

Sâmbătă,, în 1 Iuliu.

Sibiiu: **40 29 84 18 41**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 30 Iuniu 1891

	Viena	*-Pesta.*
Renta de aur ung. de $4^0/_0$	—.—	—.—
Galbin	5.56	5.52
Napoleon	9.28	9.26
100 marce nemţesci	$57.42^1/_2$	45.57

Nr. 188. [91] 2—3

CONCURS.

Pentru anul scolastic 1891/2 sunt a se ocupa *14 stipendii à fl. 50 menite pentru eleve de părinți mai lipsiți de mijlóce*, care vor fi *adăpostite în internatul împreunat cu scóla civilă de fete a Asociațiunii transilvane.*

Ḑece (*10*) din aceste stipendii s'au creat din suma de 500 fl. votată Asociațiunii transilvane în scopul arătat, de Onorata adunare generală din anul acesta *a institutului de credit si economii „Albina“ în Sibiiu*, ér *patru (4)* din suma de 200 fl., donată Asociațiunii după cum arată conclusul comitetului subsemnat dela 20 Iuniu a. c. pt. prot. 89 de dl Dr. Aureliu Maniu, notariu public reg. în Oravița.

Pentru ocuparea acestor stipendii se escrie concurs cu terminul până la 1 August n. 1891.

Cererile au a se înainta „Comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român în Sibiiu“; la acelea sunt a se aclude:

a) carte de botez în original sau în copiă legalisată;

b) testimoniul scolastic de pe semestrul II al anului scolastic 1890/1.

c) atestat despre condițiunea și starea materială a părintilor.

Sibiiu, din ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la 20 Iuniu, 1891.

G. Barițiu, președinte. **Dr. I. Crișan,** secretariu II.

Nr. 370. [92[2—3

CONCURS.

Spre conferirea stipendielor de venite în vacanță din fundațiunea lui „*Gozsdu*“ pe auul scolastic 1891/2, pentru studiele dela facultățile mai înalte, se escrie concurs sub următórele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze, că sunt fii de cetățeni ungari și se țin de biserica ortodocsă orientală română și studiază la vre un institut public din patrie cu succes bun, și că nu sunt în stare a se susținé la studii din averea proprie sau a părinților lor.

2. La conferirea stipendiilor vor avé preferință cei mai înaintați în studii și în calculi.

3. Cei ce vor să studieze la vre-un institut afară din patrie, au să-și motiveze pe deplin acésta necesitate, ca să li se esopereze concesiunea ministerială, fără de care stipendiul în streinătate nu se póte asigna.

4. Petițiunile instruite cu tóte documentele necesari sunt a se adresa la cancelaria fundațiunei lui Gozsdu (*Budapest*, *király u. 13 sz.*) până la 1 August a. c. cal. nou.

5. Totdeodată se provócă fostii stipendisti, ca până la *1 August a. c.*, să arete resultatul studiilor din anul scolastic 1890/1, că altcum li se va sista stipendiul avut.

Budapesta, în 1 Iuliu, 1891.

Comitetul.

Nr. 322 [88] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III-a Selcud, în tractul protopresbiteral al Têrnavei publicat în „Telegraful Român,“ în Nrii 115, 116, 117, a. tr. se scrie a dóua óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit de 488 fl., 44 cr.

Concurenții la acest post își pot lua informațiuni dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Suplicele concurenților au se fie instruite conform legilor în vigóre și așternute în terminul sus citat la subscrisul (p. u. Kükülővár.)

Cetatea de baltă, 24 Martiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al tractului Têrnavei, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran, protopresb.

Nr. 212 (87) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant din parochia de clasa a III-a Almașul-mare-Suseni, se escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile computate dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

Venitul parochial anual sigur, împreunat cu acest post, computat după calculul mediu al celor cinci ani din urmă, trece preste suma de 400 fl.*).

Reflectanții la acest post sunt poftiți a-și așterne cererile instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu în terminul indicat, unde pot primí și informațiuni mai detaiate privitóre la postul vacant.

Sĕcărêmb, 14 Maiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu II. în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sabin Piso, protopresbiter.

Nr. 450. [90] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕțătoriu în clasa a III-a dela scóla elementară română gr. or. din comuna Herman, tractul Brașovului, pentru intregirea acestuia se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următórele:

a) din cassa alodială 300 fl.;

b) din cassa bisericei române gr. or. îmbunătățire la salariul învĕțătoresc 20 fl. v. a.

c) tot din cassa bisericei încă 20 fl, pentru serviciul de al II-lea cantor, pe lângă celelalte venite cantorale după epitrafir usitate în trecut;

d) cuartir gratuit în edificiul scólei, constătătoriu din o singură odaiă.

Alesul învĕțătoriu va avé a ținé în tóte Duminecile și sĕrbătorile strana dréptă și septĕmâna la rêndul seu. Va avé să instrueze tóte 3 cursurile din scóla de repetiție fără altă remunerație.

Concurenții vor avé a se presenta în vre-una din Dumineci sau sĕrbători spre a-și arăta destoinicia în tipic și cântări bisericesci. Dintre concurenți se vor preferí cei cu cunoscință în musica vocală.

Petițiunile instruite conform legilor în vigóre se vor asterne în terminul prefipt oficiului protopresbiteral concernent.

Din ședința comitetului parochial gr. or. din Herman, ținută la 30 Maiu, 1891.

Alesandru Dogariu, paroch ca președ. *Andreiu Nan,* not. al comit. par.

Cu consimțemêntul oficiului protopopesc al Brașovului.

Ioan Petric, protopresb.

Nr. 355 [89] 3—3

EDICT.

Ioachim Pandrea gr. oriental din Feleag, comitatul Odorheiul care aprópe de șase ani de ḑile a părăsit cu necredință pe muierea sa legitimă Safia Bârsan gr. or. din Feleag, același comitat, fără a se sci ubicațiunea lui, se citéză prin acésta înaintea subsemnatului for matrimonial, a se presenta în terminul de un an și o ḑi dela prima publicare a acestui edict, cu atâta mai vêrtos, că în casul contrariu, procesul încaminat de actora, conform resoluțiunei preaveneratului conconsistoriul archidiecesan dto 28 Iuliu 1888 Nr. 2920 B, se va pertracta și decide și în absența lui.

Forul matrimonial gr. or. de instanța I. al Sighișórei.

Sighișóra, 13 Maiu, 1891.

Demetriu Moldovan, adm. protopresb.

„Mielul“ institut de credit, societate pe acții în Poiana.

Invitare.

Subscrișii convinși de adevĕrul, că în secolul al 19-lea, în secolul luminei și al asociațiunilor forța spirituală și morală a unui popor atêrnă dela starea lui materială, fiind-că lipsind unui popor materia, acela este tributarul și sclavul altui popor convețuitor materialminte mai bine situat și în modul acesta se vede dat și privința intelectuală înapoi, — éră de altă parte, avênd în vedere lipsele materiale, de care sufere poporul nostru și pericolul, care îl amenință din partea cămătarilor, — ne ne-am determinat a înființa una cassa de împrumut și păstrare sub numele **„Mielul“ societate pe acții cu reședința în Poiana, comitatul Sibiiu pe timp nedeterminat**, cu scopul de a ajuta cu împrumuturi de bani atât pe membrii societății, cât și pre alți indiviḑi, éră de altă parte a deștepta și desvolta în poporul nostru simțul de păstrare și economisare.

Deci ve învităm prin acésta a concurge cu subscrierile d-vóstre la acésta societate pe acții numită „Mielul“ și constătătóre din fondul social de **25,000 floreni** împărțit în **500 acțiuni,** fiiesce-care în valóre nominală de **50 fl. v. a**.

Terminul pentru subscrierea acțiunilor se defige până la **12 Iuliu st. n. al anului 1891**, cu aceea observare, că subscrierile se fac la dnul Elia Popp, notariu comunal în Poiana și că la subscriere are de a se solví din valórea nominală a acțiunilor subscrise **50** %, éră celelalte **50** % sunt de a se solví dela adunarea generală constituantă în termin de **30 ḑile**, — observând totodată și aceea, că nesolvirea regulată a ratelor atrage după sine perderea dreptului de acționariu.

Tot odată cu acésta ocasiune subscrișii fundatori ai numitei societăți dechierăm și aceea, că nu ne susținem nice un drept sau favor față de institutul inființând.

Poiana, în 1 Novembre, 1890. [93] 1—3

Elea Popp. Ilie Georgescu. George Gișe. Dumitru Șufana.

„Mielul“ institut de credit, societate pe acții în Poiana.

Convocare.

Subscrișii fundatorii ai cassei de împrumut și păstrare **„Mielul“** din Poiana, comitatul Sibiiu, societate pe acții, — convócă prin acésta pe toți subscribenḑii de de acțiuni ai numitului institut la adunarea generală constituantă, care se va ținé în **12 Iuliu a anului 189 st. n. după améḑi la 2 óre în sala scólei gr. or. din Poiana.**

Obiectele deliberărei sunt:

1. Deschiderea adunărei prin domnul Elia Popp.
2. Constatarea acționarilor presenți și a capitalului fundator representat de acționari.
3. Alegerea președintelui, a 2 notari și alor 2 scrutători.
4. Raportul fundatorilor despre activitatea lor și darea socotelei despre starea institutului.
5. Desbaterea și votarea statutelor.
6. Alegerea direcțiunei și a comitetului de supraveghiere și
7. Absolvarea fundatorilor. [94] 1—3

Poiana, în 27 Iuniu, 1891.

Elea Popp. Ilie Georgescu. George Gișe. Dumitru Șufana.

O specialitate necomparabilă

între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă și strĕinătate

este

apa minerală de

„Répát“

care în urma composițiuei pré fericite a părților sale minerale și a conținutului estra-ordinar în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare și de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de **„Répát“** să întrebuințéză ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomachului și a organelor respirătóre, în contra maladielor rinichilor și a beșici etc. are un efect admirabil la secrețiunea udatului și este recunoscut ca remediu salvator neprețuibil.

☞ **Cel mai curat și binefăcĕtoriu product natural** ☜

☞ **Ca borviz adecă beut cu vin** ☜

nu să póte compara acéstă apă escelentă cu nicì o altă apă minerală a continentului.

☞ Șampagnul apelor minerale. ☜

In urma acestora me vĕd îndemnat a recomanda apa minerală de **„Répát“** uu numai ca pe o beutură prea plăcută rĕcoritóre ci și ca pe un escelent medicament și ca cel mai sigur remediu preservativ în contra tuturor maladielor al organismului intern fie-căruia consument înțelept precum și pentru copii spre întrebuințarea ḑilnică cu cea mai mare căldură și consciențiositate.

Apa minerală de **„Répát“** umplută în flacóne elegante de $^{1}/_{2}$ și $^{1}/_{1}$ litru mărime să găsesce totdéuna în calitate próspete și veritabilă în Depoul subsemnatului de espedițiune în *Brașov* (Transilvania); ér în *Sibiiu* la domnul I. K. Misselbacher și tóte birturile mai însemnate.

Cu tótă stima

Administrațiunea isvorului

Josef Görgy.

[27] 20—20

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 68 Sibiiu, Sâmbătă 22 Iuniu (4 Iuliu) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 21 Iuniu, 1891.

Intre multele pretecste, sub cari Rusia în orient s'a amestecat în afacerile statelor autonome, a fost şi momentul religionariu şi era o vreme, când tótă lumea voia se crédă, că numai durerea pentru crestinii din rĕsărit a pus în mişcare armata ruséscă în anul 1877, numai jelea de durerile crestinilor ortodocsi, numai devotamentul cătră sânta cruce a muiat inima ţarului, când a trecut Prutul, şi a călcat pămêntul României, spre a trece cu ostirile în Bulgaria.

Cumcă convingerea religionară este un motor principal în cursul de desvoltare al popórĕlor, despre acésta aḑi nime nu mai discută, şi cumcă acéstă convingere în timpurile trecute a copleşit consideraţiunile politice, despre acésta destul de evident ne vorbesce istoria popórelor.

In orient cu deosebire convingerea religiósă s'a manifestat mai pronunţat, şi aşeḑĕmintele bisericei orientale au legat strins la olaltă pre cei de o rasă şi de multeori legătura acésta a fost aşa de puternică, încât era de ajuns, ca cineva sĕ păşéscă în numele religiunei, ca sĕ adune în jurul seu pre bărbaţii cei mai resboinici.

Din consciinţa religiósă de multeori s'au făurit arme puternice pentru apăsarea popórelor de altă rasă. Şi tocmai în orient aflăm esemple evidente, că chiar şi omogenitatea în confesiune póte făurí arme pentru apăsarea celor de o lege.

O au esperiat acésta cu deosebire românii de prin tóte tĕrile, până aprópe în ḑilele nóstre.

O au esperiat românii din România liberă până mai eri alaltăeri sub domnia lui Cuza, o am esperiat noi aicia sub domnia bisericei sêrbesci, şi cu durere trebue se constatăm, că o mai esperiază încă românii din Bucovina.

Cei mai puţini favorisaţi în punctul acesta sunt românii din Macedonia, cărora clerul grecesc până acuma nici atâta nu le-a conces, ca ei se audă slujba bisericéscă în limba lor, şi sĕ se mângăe cel puţin în biserică prin preoţi din sângele lor.

In punctul intoleranţei religióse grecii şi aḑi stau pe un povĕrniş tare periculos, şi nu odată am auḑit plângeri despre purtarea ruşinósă a lor faţă cu coreligionarii lor de altă limbă, cu deosebire faţă cu coreligionarii lor bulgari şi români.

In timpul din urmă guvernele din Sofia şi Bucuresci au intrevenit la guvernul turcesc pentru alinarea durerilor credincioşilor bulgari şi români din Macedonia, şi bulgarilor le-a succes sĕ câstige multe favoruri pentru credincioşii bulgari, şi între cele mai mari favoruri se numĕră de bună sémă câstigarea de trei episcopi bulgari.

Scirile mai próspete ne vestesc lucruri, cari trebue se umple de bucurie inima fie cărui român. Sĕ scrie adecă, că la intrevenirea guvernului din Bucuresci Pórta otomană a dat dreptul românilor din Macedonia sĕ pótă sĕvêrşi sânta liturgie în limba lor maternă, un lucru, care acei români l'au pretins totdeuna, dar care din partea clerului grecesc nu li s'a permis nici odată.

Inregistrăm acéstă scire cu reservă, şi dorim ca ea sĕ se şi realiseze. Prin acésta s'ar pune în practică în biserica orientală acel principiu salutar, ca fie-care popor în limba sa se laude pre Dumneḑeu, s'ar pune basa la desvoltarea de biserici naţionale în orient, după canonul 34 apostolesc, pe care se baséză îndreptăţirea de esistenţă a tuturor bisericilor ortodocse orientale.

Fanatismul, cu care grecii mai ţin la hegemonie în biserică, fanatismul, cu care au combătut şi combat ei încă nisuinţele coreligionarilor lor de a se manifesta după naţionalitate în biserică, acest fanatism al grecilor nu se póte justifica cu nimica în biserică, întocmai după cum nu se póte justifica procederea comunelor bisericesci din Braşov şi Budapesta faţă cu credincioşii români, pe cari cu ajutoriul curentului dela noi i-a scos din comuniunea de până acuma, şi i-au isgonit din drepturile avute fără nici o considerare la dreptate, ecuitate şi la simţul crestinesc.

Dacă pórta otomană, pătrunsă de dreptatea causei românilor sei supuşi, va face şi pentru ei dreptate, şi le va garanta libertatea religionară, scoţindu-i de sub tirănia clerului grecesc, prin acésta ea va face un act de dreptate în ochii Europei, în ochii credincioşilor români orientali, în ochii guvernului din regatul România, şi credincioşilor sei supuşi le va arăta, că în Turcia nu li e periclitată nici credinţa, nici limba. Prin acésta le va câstiga iubirea şi alipirea, care e stêlpul cel mai puternic al unui stat.

Revista politică.

In casa deputaţilor din Budapesta, Adam Horváth a adresat o interpelare ministrului preşedinte, întrebându l, că este óre adevĕrat, că guvernul s'a lăsat în pertractări cu saşii ca naţionalitate şi că a încheiat un pact în urma căruia câteva persóne oficióse ar fi fost delăturate. Are cunoscinţă ministrul-preşedinte şi s'a întêmplat óre cu scirea lui, că pactul acesta a ajuns la cunoscinţa legislativei prin mijlocirea ḑiariului „Münchn. Allgm. Ztg."

Ministrul-preşedinte rĕspunse, că n'a încheiat cu saşii nici pact secret, nici vre-o învoire publică de aceea nici nu e în posiţiune sĕ presente dietei nisce condiţiuni neesistente a unor astfeliu de legături. Se scie, că ḑiariul „Münchn. Allg. Ztg." nu e fóiă oficiósă a guvernului unguresc, de aceea declină ori ce rĕspundere privitóre la aceea, ce se publică în ḑiariul amintit şi în special aceeea ce se referă la saşi. Guvernul pretinde şi dela acestia, ca şi dela toţi cetăţenii ţĕrii, ascultare de legile statului, respectarea constituţiunei, acésta o pretinde guvernul dela toţi cetăţenii statului, mai mult nu, dar nu mai puţin o astéptă acésta şi dela sasi. Camera întrégă primí rĕspunsul acesta cu aprobări unanime, şi interpelatorul însuşi se declară mulţămit cu el.

Evenimentul cel mai important în politica esternă este reincheerea alianţei triple pe şase ani. Tóte foile puterilor centrale comentéză acest eveniment cu viu interes şi laudă înţelepciunea monarchilor şi a consilierilor lor pentru îngrigirea de desvoltarea pacinică a popórelor europene. Căci numai alianţa puterilor centrale mai e în stare sĕ susţină balanţa ecuilibrului europén. Foile franţosesci şi rusesci încă comentéză acest fapt, se înţelege presentându-l nefavorabil manţinerei păcei.

Scene din cele mai turbulente cari s'au vĕḑut vr'odată în parlamente, s'au întêmplat Sâmbătă în camera italiană. Cu atât mai mult ele fac obiectul comentariilor întregei prese europene, cu cât s'a produs asupra unor chestiuni de importanţă generală.

Şefii radicalilor italiani, duşmani hotăriţi ai alipirei Italiei de puterile centrale, interpelase pe guvern asupra politicei esterióre.

Afluenţa în cameră era enormă.

D. Cavalotti, luând cuvêntul, declară, că renunţă la desvoltarea interpelărei sale şi rógă sĕ se dea cuvêntul amicului seu Colaianni, care avea şi el anunţată o interpelare asupra politicei interióre.

In acel moment presidentul anunţă că i se comunicase o nouă interpelare asupra politicei esterióre de cătră deputatul din drépta Brin, şi de óre ce ea avea acelaşi obiect ca şi interpelarea dlui Cavalotti, s'ar puté desvolta imediat, dacă ministrul preşedinte n'ar avea nimic în contră.

D. di Rudini rĕspunse că, dimpotrivă, ţine fórte mult ca acéstă cestiune sĕ se desbată în sfêrşit.

Acéstă însĕ nu era nici decum pe placul radicalilor. După ce ei anunţaseră cu emfasă interpe-

FOIŢA.

Trei nopţi.

O convorbire de *Adolph Wilbrandt*, comunicată de *Gilbert Remi*.

(Urmare.)

Dacă eterna lui politică patriotică îmi causa uritul, me făcea gelósă, dacă eu adurmeam pe lângă entusiasmul lui febril şi serios sau inpacientă, îndispusă şi iritată îl făcém se simtă acésta — apoi bunule Dómne! nu sunt eu óre tinĕră? Am fost de optsprĕḑece ani şi acum sunt de dóuĕḑeci şi unu. Mi adusei érăşi aminte de ḑiariul cu imperiul german viitor, în care îşi învălise atunci declaraţiunea lui de amor; ḑiar, pétră şi bucata de hârtie le păstrasem ca pe nesce odóre; acum de odată me îngroḑiam de aceea nópte din cele mai fericite. Da, trebue sĕ o mărturisesc . . . Dacă atunci m'aş fi opus acelei beţii de fericire 'mi cugetam: dacă un înger ceresc m'ar fi prevenit: Nu te duce acolo nu i face semn! Stringeţi numai bine inima, un astfel de prim amor e numai spumă şi vis şi dispare! — şi dacă asemenea priveghitórei, care deja în Iuliu nu mai cântă mi aş fi cântat sau plâns şi eu acele sentimente de primăvară şi în urmă le aş fi uitat acum n'ar şedea aci cea mai nefericită femeie cu copilul ei mort! — O da, atunci simţiam ceea ce ai observat dta odineori că: fericire şi nefericire cresce una din cealaltă pentru ca apoi sĕ ne încingă ca cu un lanţ.

— Deodată uşa se deschise şi bărbatul meu intră. Perdută în cugetările mele eu n'auḑisem, că el vine. Bĕtrâna Marie îl asteptase pe ascuns în curte. Prima lovitură înfricoşată o îndurase în amuţire, răḑimat de părete şi acum întrase pe încetul, palid ca şi copilul. Până aci o sciu bine, despre césul ce a urmat n'aş putea spune multe . . . Sĕ făcuse nóptea adâncă, când în fine eu şi el şedeam lângă olaltă; câtva timp el zăcuse la piciórele mele şi'mi ḑisese cuvinte atât de frumóse şi dulci, încât le mai auḑiam încă ca musică şi perdută într'o fericire nespusă surideam. Acum el me ţine de mână şi amândoi ne uitam la copilul nostru adormit. Câte odată mi se părea, că el dórme numai un somn frumos, dar transfigurat şi nobilitat prin un ce neînţeles de mine şi ca şi când ar fi o fericire necuprinsă, înfiorător de sublim ce nu se va mai repeta nici odată, a vedé acest copil în perfecţiunea şi transfigurarea sa. Incă nu vĕḑusem, ca mórtea sĕ facă atât de frumos . . . Dar apoi mi se pare, că seriósa şi mica faţă de îngeraş ḑicea: Ei bine? Ve veţi împăca voi acum éră? Ve va ajuta acum mórtea mea? — I-am şoptit lui Alfred ceva la ureche; nu mai sciu ce. El făcu din cap şi me sărută. Din afară auḑiam érăşi signalele şi sunetile de fluer în cap de nópte sigur, că ele nu încetaseră de loc, numai eu nu le mai auḑisem. Bărbatul meu se uita la copil şi apoi trase cu urechia în afară; în faţa lui se esprima ceva sĕrbătoresc ce eu nu înţelegeam. El me privi din lături — cu ochii lui negri, dilataţi peste mĕsură în palórea feţei sale: mâna lui arată în nópte. Privirea lui părea că mĕ întrébă ceva, eu nu înţelegeam ce; simţiam, că sufletul 'mi se stringe prin o putere căreia nu'i puteam resista.

— Ce te cugeţi, îl întrebaì în fine. Ce voesci.

— Se cugetă un moment; după aceea privindu-me érăşi scutură ca şi rĕḑimat din cap cu un suris neînţeles. Este el óre érăşi la Germania lui sĕ ne ajute? — Me adânceam tot mai mult în durerea mea şi stam nemişcată. Ce'mi era mie lumea? şi „rĕsboiul cel mare"? Sĕ me cuget eu la ceialalţi, pe când eu per? —

„Aşa trecù pe încetul nóptea şi în fine se lumina. Şi în nóptea acésta n'am durmit . . .

Alfred era neliniscit, ca şi când ar fi fost scos din fire prin tonurile ce se auḑeau dela gară, el se duse la feréstră şi privi lung în diminéţa ḑilei. Deodată me aflam lângă el: Alfred! îţi aduci aminte, că deunăḑi ai ḑis, că ai merge în rĕsboiu ca voluntar, sau ca „ajutor la nevoie"? El érăşi se uità în ochii mei „fără de tine" me întrébă el. Pociu eu sĕ te las acum singură? Părea că mai voia sĕ ḑică ceva, dar tăcù. Bĕtrâna Marie intră sfiósă pe uşe, ca sĕ ne întrebe, dacă în fine nu vrem se odichnim.

(Va urma.)

larea, în momentul din urmă reveniseră asupra acestei idei din dóuĕ motive: mai întâiu fiind că vedeau că interpelarea asupra politicei esterne nu se putea sfârşi decât cu o nóuă manifestaţiune a camerei în favórea întreitei alianţe ş'apoi pentru că găsiau mai oportun ca sĕ pună cestiunea altfel, şi anume, prin interpelarea dlui Colaianni sĕ tragă la rĕspundere guvernul pentru oprirea întrunirilor de protestare în contra alianţei întreite.

După declaraţia dlui di Rudini, dl Cavalotti se scólă aşa dar şi ḑice că a se proceda cum cere primul ministru, ar fi a călca regulamentul.

Cu tóte acestea, dl Brin îşi începe discursul.

Dnii Cavalotti şi Imbriani protestéză, vii sgomote; preşedintele se acoperă, şedinţa este suspendată. — După reluarea şedinţei, dl di Rudini declară, că cabinetul este solidar; el doresce ca discuţiunea şi votarea asupra politicei interne, sĕ se termine; — dl Brin reîncepe sĕ si desvólte interpelarea; stênga estremă protestéză cu tărie, cu sgomot; preşedintele ridică şedinţa pentru a dóua óră.

La a dóua redeschidere, ia cuvêntul din nou dl Brin, şi cu greu isbutesce a-şi termina desvoltarea interpelării.

Dl di Rudini rĕspunde; el declară camerei şi ţĕrii că guvernul va continua politica de pace, pe care Italia o urméză de mai mult timp.

Guvernul va menţiné alianţele încheiate, cu imperiile din centru şi Europa póte fi sigură că aceste alianţe vor contribui la conservarea păcii.

Deputaţii din tóte partidele, afară de estrema stângă, se scólă şi aplaudă mult timp şi călduros.

D. Cavalotti rĕspunde; d-sa tractéză discursul dlui di Rudini, de violare a dreptului parlamentar.

După ce mai mulţi deputaţi îşi retrag interpelările în diferite cestiuni, dl de Martino are cuvêntul pentru interpelarea sa asupra nouelor circusmcripţiuni electorale din provincia Neapole. El ḑice că nu póte vorbi din causa atitudinei estremei stângi. Dl Cavalotti sĕ repede spre orator şi'l apostroféză, el e reţinut de ceialalţi deputaţi. Ḑăpăciala şi gălăgia sunt la culme. Preşedintele suspinde şedinţa.

La redeschidere şi după apelurile la concordie fórte aplaudate ale mai multor deputaţi şi a preşedintelui, camera se prorógă fără termin pentru vacanţele de vară.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Mediaş, în 17/ 29Iuniu, 1891. Dle redactor! In ḑiua de S. S. Constantin şi Elena s'a ţinut adunarea generală a reuniunei femeilor române din Mediaş şi giur, precum şi prima adunare generală a despărţĕmêntului XXIX-lea Mediaş al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român.

Despre decursul şi prospectul acestor dóuĕ instituţiuni culturale, cred că este ori şi care român din Mediaş şi giur interesat a cunósce activitatea ce se desvóltă precum şi starea financiară a acestor dóuĕ instituţiuni salutare.

Convocaţi fiind membri ambelor instituţiuni de către presidenţi lor, precis la 8 óre a. m. s'a ţinut adunarea generală a reuniunei femeilor române din Mediaş şi giur.

După ce dómna presidintă Maria Roman, deschide şedinţa, prin o vorbire, în care arată, că în anul acesta nu ocur obiecte însemnate de pertractat, propune a se ceti raportul comitetului despre activitatea sa în decursul anului.

După acest raport averea reuniunei femeilor române din Mediaş şi giur ar face astăḑi 4,516 fl., 66 cr. éră crescămêntul dela 6 Iuliu 1890 până la 2 Iuniu 1891 e de 393 fl., 42 cr.

Observ cu plăcere, că dacă afacerile şi agendele se vor resolva şi vor decurge în modul cum au decurs de vre-o 8 ani încóce, preste puţin timp reuniunea va ajunge la suma de 10.000 fl., stabilită în statutale ei, şi aşa peste puţini ani va fi în plăcută posiţiune de a întemeia scóla de fetiţe în Mediaş.

La 10 óre a. m. în sala spaţiósă dela hotelul „strugurele de aur“ s'a deschis în presenţa unui public destul de frumos prin preşedintele Ioan Moldovan, şedinţa despărţĕmêntului XXIX-lea Mediaş.

Preşedintele arată, că întemeietorii Asociaţiunei transilvane au fost baron Şaguna, baron Pop, Sterca Şuluţiu, Aldulean, Popasu, Cipariu, Bologa, la a căror nume se eterniséză prin sculare memoria de pietate, éră dlor Puşcariu cavaler, veteranului Bariţiu un insufleţit de „sĕ trăéscă“, în démnă pe membrii despărţămêntului la conlucrarea frăţéscă.

Şedinţa se suspinde pe 10 minute pentru încassarea tacselor şi înscrierea de membri noi.

După redeschidere dl cassariu Dionisiu Roman raportéză, că a încăssat suma de 178 fl. dela următori domni precum:

a) membri pe viaţă cu tacsă de 100 fl.

1. Dl Ioan Bozoşan, paroch gr. or. în Moşna.

b) ca membrii ordinari cu tacsa 5 fl.

D-nii Ioan Moldovan, protop. gr. cat. în Mediaş, Ioan Chendi, adm, prop. gr. or. în Frêua, Dionisiu Roman, cand. de adv. în Mediaş, Pavel Popescu, paroch gr. cat. în Boarta; Nicolae Racoţa, medic. cercual în Şeica-mare; Ioan Muntean, paroch gr. cat. în Agerbiciu, Basiliu Busoiu paroch gr. cat. în Buia, George Crişian, paroch gr. or. în Mediaş, Ioan Baciu, proprietariu Şoala.

c) ca membri ajutători cu tacsa de 1 fl.

D nii Victor Muntean, scriitoriu, Filon Necşa înv. Alecsandru Suciu, înv. Teodor Popoviciu, paroch Aureliu Hulea, paroch. Isidor Dopp, paroch. Ioan Neagoie, paroch. George Savu, paroch. Valeriu Nobil, paroch. Basiliu Isaila, paroch. Teodor Avram, paroch. Nicolae Doctor, paroch. Dumitru Stuchirean, înv. Ioan Clemente înv. Dionisiu Chendi, paroch. Stefan Secĕta, paroch. Ioan Muntean, notar cerc. Dumitru Dopp, econom. Nicolae Popescu, cantor. Basiliu Stojan, paroch. Aron Niţiu, paroch. George Pop, paroch. Mihailă Popoviciu, comers. Achim Vintilă, paroch. Ioan Medeşan, paroch. Nicolae Hogidagean şi Ioan Verdeţiu, economi. Laurenţiu Luca, econom. Mihailă Barb, econom. Ilie Călburean cantor Dumitru Scutea, cantor. George Deian, econom. Basiliu Calugăr, paroch.

În total s'a încassat deci 178 fl. care sumă s'a trimis comitetului central în Sibiiu. Raportul casariului sau luat spre cunoscinţă.

După-ce se primesce propunerea dlui Ioan Chendi ca adunarea generală sĕ se ţină în anul venitor întraltă comună şi la învitarea făcută de domni preoţi din Bertan sĕ decide că adunarea generală sĕ se ţină în anul venitor în comuna Bertan. —

Dl Pavel Popescu paroch în Boarta a delectat publicul printr'un discurs, arătând că despărţemêntul este un ram al arborelui mare a Asociaţiunei transilvane încheie că ramul acesta sĕ créscă şi înflorésca.

Dl Dionisiu Roman a ţinut un discurs despre testamente şi adeca: că ce deosebire este între do naţiune şi testamente, tema acésta a fost aplaudată de public.

Presidiul cetesce o disertaţiune despre femeia română, arătând, că femeia este îngerul păzitor al bărbatului şi al copiilor iei; — disertaţiunea acésta a fost ascultată cu incordată atenţiune din partea publicului şi cu deosebire din partea secsului frumos.

Dl Ioan Chendi a vorbit despre trecutul românului din Mediaş şi giur, a arătat în vorbirea sa, că numai bietul preot român carele în biserică neau conservat naţiunea şi dulcea nóstră limba maternă, îndémnă pe preoţii timpului de astăḑi ca ei cu esemple vii se premérgă poporului mult cercat, cultivând virtuţile şi purtênd cu fală flamura depusă în mânile lor cu inscripţiune: fiţi următori vrednici ai bătrênilor nostri încărunţiţi în lupta pentru esistinţă: închee cu mulţămita presidiului pentru înţelépta conducere.

Proiectul a fost, că o petrecere de vară sĕ se ţină în pădure, fiind însĕ timpul nefavoritor ne am intrunit în grădina hotelului „Strugure“ circă 140 persóne o cunună frumósă de dómne şi domnişóre preoţi, învĕţători, funcţionari, diferiţi ţĕrani toţi în vestminte sĕrbătoresci.

Petrecerea a decurs cu destulă insufleţire, dela care nu au lipsit nici toastele.

a) toast la ţinul dl protopop Ioan Moldovan, pentru preşedintele asociaţiunei transilvane veteranul G. Bariţiu.

b) dl Ioan Chendi adm. proto. pentru prelaţii, români.

c) dl Advocat Căluţiu pentru presedinta reuniunei femeilor Maria Roman şi totodată pentru preşedintele despărţămêntului XXIX dl Ioan Moldovan.

In fine trebue sĕ amintim şi aceea: că deşi sunt mai mulţi factori la intreprinderea acestor dóuĕ instituţiuni, totuşi partea leonină se atribue d-lui Dionisiu Roman cand. de adv. în Mediaş.

Primiţi ve rog dle redactor în colónele preţuitului ḑiar „Telegraful Roman“ acestea şiruri, încredinţêndu ve de sincera mea veneraţiune. *C.*

Valea-Murĕşului, în Iuniu 1891. D-le redactor. Nimenea nu se îndoesce despre adevĕrul, că inspectori regesci de scóle sunt şi trebue se fie aleşi dintre bărbaţii cei mai luminaţi şi binemeritaţi pe terenul cultural. Dênşii ca organe puse de guvern a inspeţiona asupra scólelor şi progresului general ce se face în scólele concreḑute inspecţiunei lor, trebue în prima linie se fie pedagogi în totă puterea cuvêntului, ca astfeliu se pótă cunósce şi se pótă convinge despre capacitatea pedagogică şi zelul ce'l dovedesce fie care învĕţător, întru împlinirea datorinţelor sale învĕţătoresci. Afară de acéstă trebue sĕ fie ómeni populari, ca se poţă cunósce obiceiurile, situaţiunea şi împregiurările poporului, căci numai atuncea póte sĕ apreţieze după merit progresul ce'l află şi scie se afle dificultăţile din scólele poporale.

A pretinde dela învĕţător, ceea ce împregiurările nu'i conced se pótă face în cercul cel mărginit al cunoscinţelor copilului nu póte străbate şi în cadrul pedagogiei moderne nu încape, ar fi o absurditate şi o dovadă, că pretensivul respectiv, fie acela cel mai luminat om, e lipsit de raḑele pedagogiei moderne.

Dar cu tóte acestea sunt unii inspectori regesci de scóle, cari sunt aşa de esageraţi în pretensiunile lor faţa de învĕţător şi progresul ce'l pretind din limba unguréscă, încât sau îşi tradéză lipsa de pedagogie şi cultură, sau socotesc pe învĕţător aşa de departe, încât vatămă bunul simţ al fie cărui om bine cugetătoriu şi iubitor de progres.

Ca se nu cugetaţi, d le redactor că eu aş vorbi numai flécuri, permiteţi mi se ve enarez unele casuri de prin părţile nóstre.

Unul dintre inspectorii regesci, visitând odată scólele concreḑute inspecţiunei sale, ajunse la o scóla a cărei învĕţător scia binişor ungauresce. Aicea inspectorele respectiv între alte pretensiuni, cari numai pedagogice nu pot fi, firesce referitor la limba unguréscă, mai pretindea dela învĕţător ca sĕ cânte cu scolarii unguresce. Cu alte cuvinte învĕţătoriului ori ţine ori nu cont de regulele pedagogiei, îi este „muszái“ că în puţinul timp cât frecuentéză micii prunci scóla pe satele nóstre, sĕ piardă timpul învĕţând nesce lucruri, de cari nu are lipsă în viaţă

Numai cu învĕţarea unor cântări bisericesci ori naţionale cât timp se recere ca se le pótă învĕţa pruncii bine, apoi se te pui sĕ înveţi pe copiii românilor nesce cântece atât de străine de némul lor, cum sunt cântările unguresci?

Bine ar fi dacă învĕţătorimea şi cu dênşii pruncii ar avé timp de perdut, ca sĕ pótă face pe voia şovenismului magiar setos de magiarisare, învĕţând poesii ungurescí, şi dacă învĕţătorii ar fi aşa de bine dotaţi, ca avênd părale de trecut sĕ pótă cumpĕra opuri şi gazete unguresci ca apoi din acelea se pótă învĕţa pe micuţii scolari poesii unguresci pre cum e şi aceia de „model“ pe care au scris-o învĕţata flóre a tinerimei magiare, în seclul luminelor, care cuprimnde în sine „frumósele“ espresiuni „O te büdös bocskor“ ca apoi cu de acestea copii românilor, cântandu-le se pótă delecta şi mângăia peparinţii lor în suferinţele ce ḑilnic vin dela rasa magiară, — dar „durere“ timpul nu ajunge şi împregiurările nu ne lasă“.

In altă comună, întrând inspectorele în scólă, scolari 'l salutară după vechiul obiceiu cu „Sĕ lăudăm pre Iisus Christos“. Inspectorele ciudos la auḑul acestei cântări reflectéză pruncilor: „Nem ugy, nem ugy. „Isten hozta! ugy kell mondani“. După acésta inspectorele se adreséză către micii scolari cu o cuvêntare lungă în limba magiară, plină de sfaturi şi poveţe ducătóre la sublimul scop al magiarisărei, carea aşa s'au prins de inimele copiilor, cari nu sciu unguresce ca mazărea în părete. Ceea ce sau putut vedé de acolo, că pruncii vĕḑêndu-l totorosând şi făcênd gesturi au început a se coti şi a ride cugetând că'i lipsesce o dógă.

Mergênd inspectorele respectiv în drumul seu la o altă scólă poporală, unde ér îşi continuă „înalta“ sa misiune, provocând pe învĕţător sĕ esamineze pe scolari din limba unguréscă, aceea ce a şi făcut, numind pe unguresce mai multe lucruri şi făcênd mai multe propuseţiuni, dar numai cu atâta nu s'a mulţămit d-nul inspectore, ci pretinde ca pruncii sei descrie obiecte în limba ungurésca şi învĕţătoriul se le pună întrebări numai unguresci, ca în ori care scólă ungurésca. Şi dacă învĕţătoriul nu'i reflecta, trăgêndu i atenţiunea, că scóla e confesională română, cu limba de propunere românéscă, apoi învĕţătoriul trebuia în faţa d-sale a inspectorului sĕ se înţelégă cu scolarii ca cei dela turnul Babilonului.

Mulţi dintre învĕţătorii neştri vĕḑênd astfeliu de presiuni pretensive şi fără nici o tragere de samă, ce li se fac din partea inspectorilor regesci de scóle, sau se disgustă şi părăsesc cariera învĕţătorésca, sau apoi ca se mulţumésca pe unguri, pune mai mare pond pe limba ungurésca, negligând celelalte obiecte de învĕţământ.

Asupra folosului ce'l póte trage un băiat din învĕţarea limbei unguresci în scóla poporală şi asupra daunei şi rĕului ce'l trage scolariul din negligarea învĕţământului, din care póte trage folos în viaţă, cugetând învĕţătoriul, trebue se şi facă datorinţa conscenţios, faţă de némul seu, alegând ce e mai folositor pentru elev şi în genere pentru noi.

Un amic al scólei.

Convocare.

P. T. membri „Asociaţiunei transilvane pentru literatura poporului român“ din despărţămêntul VII al Haţegului, sunt invitaţi a se înfăţoşa la adunarea generală estraordinară, ce se va ţiné la 13 Iuliu a. c. st. n. la 4 óre p. m. în localitatea institutului „Haţegana“ în Haţeg.

Obiectele sunt:

1. Alegerea directorului, în urma repauserei fostului director d. I Raţiu.
2. Eventuale propuneri.

Haţeg, în 29 Iuniu, 1891.

Din încrederea comitetului.

Ioane Ianza.

Varietăţi.

* (Esamene de maturitate.) Eri 18 Iunie v. scrie „Gaz. Transilv. s'a ţinut esamenul de maturitate la şcóla comercială din loc. Ca comisari la acest esamen au funcţionat: părintele protopop Ioan Petric ca comisariu consistorial, dl inspector scolar Francisc Koós ca representant al ministrului de culte şi dl secretariu al camerei comerciale Eugen Ieckelius ca representant al ministrului de comerciu. Din cei 7 tineri, cari s'au presentat la esamenul în cestiune 3 au obţinut calculul de „fórte bine“, 1 „bine“ 2 „suficient“ ér unul a fost avisat la repeţirea esamenului din dóuĕ studii în Septembre viitor. Numele tinerilor bacalaureaţi sunt: Radu, Ardelea, N. Căciulă, Sofr. Stanu, C. Budiu, I. Gologan şi G. Păpuc.

* (Moştenitoriul de tron român.) Marţi la 6 ½ óre sara a plecat principele Ferdinand moştenitoriul tronului dela gara de nord din Bucuresci în streinătate. Dela palat la însoţit şi M. S regele. La gară se aflau miniştri, Catargiu, generalul Lahovari, C. Esarcu, casa militară a regelui şi generalul Dr. Theodori. Principele purta haină civilă şi era însoţit de dl colonel Robescu şi de prof. seu de limba română dl V. Păun. Principele merge pela Viena, la Friedrichshafen şi de aici la Sigmaringen la tatăl seu.

Scirile despre căsătoria principelui cu o domnişóră de curte dintr'o veche familie boerésca au fost seriόse şi adevĕrate. In urma convorbirei regelui cu leaderii partidelor politice, proiectul de căsătorie s'a abandonat.

* (Medicină pentru durerile de măsele.) Primim dela o dómnă preotéscă următórele împărtăşiri: Mulţi se plâng de durerea de măsele, făr a şi fi aflat lécul. Eu încă am pătimit de aceea amarnică durere şi tóte doftoriile ardĕtóre ale medicului nimic nu mi-au ajutat. O femee bĕtrênă însĕ mi-a comunicat următoriul léc, cu care m'am şi mântuit de durere: Sĕ ia 3 dec. litri rachiu de droşdii, în el se pune muşeţel şi puţină pétră acră. Composiţia acésta se ferbe într'o ólă, care sĕ fie acoperită cu o fălie rotundă de păne, găurită niţĕl în mijloc. Diminéţa şi sara 'ţi clătesci gura cu acest fluid şi după a treia clătitură durerea de măsele dispare pe încetul, făr sĕ mai revină.

* (O nóuĕ biserică pe domeniul corónei.) Dumineca trecută s'a făcut sfinţirea unei frumóse biserici şi inaugurarea unei scoli de fete, pe domeniul corónei, comuna Borca (Suceava).

Posiţiunea bisericei este fórte pictorésca, încungiurată de munţi imposanţi.

Ambele edificii au fost clădite cu cheltuéla M. S. regelui şi sub direcţia d-lui I. Kalender, administratorul domeniilor corónei, care se afla acolo; scrie „Timpul“.

* (Poporaţiunea Sêrbiei.) După recensemêntul poporaţiunei sĕvêrşit în 1 Ianuariu 1891 regatul Sêrbiei are 2,166,551 de locuitori. Cu prilegiul recensĕmêntului din 1883 s'a numĕrat 1,901,736 pe locuitori, — aşadar în decursul acestor 6 ani poporaţiunea sa sporit cu 264,815 suflete ceea ce dă un crescămênt de 13,92 %. Dintre locuitori 1,114,933 sunt bărbaţi şi 1,051,618 femei. Aşadară numĕrul bărbaţilor e mai mare cu 63,315 ca al femeilor, semn că Sêrbia face escepţiune dela regula generală, care pretutindenea constată un plus la femei. Cel mai mare crescământ arată Bĕlgradul, care in 1894 avea 35,483 de locuitori, pecând acuma are 54,458, — un crescământ de 40,10%.

* (Sinuciderea în biserică.) Dilele trecute s'a serbat în biserica st. Honoré la Paris cununia unei tinere vĕduve, care se mărita pentru a dóua óră.

Când părechea, venind de la primărie cu nunta întră în biserică şi se opri înaintea altariului, un tênĕr le eşi înainte, îşi trase patru glónţe de revolver în têmple şi cădu la piciórele miresei împetrite de gróză.

Preotul, care tocmai voia se încépă serviciul divin, încércă se dea muribundului mângâierile religiei, acésta însĕ espiră numai de cât, fu întins pe câteva scaune şi acoperit cu o pânză albă.

Cununia se sĕvêrşi cu tótă acéstă scenă tragică.

Sinucisul era dint'o familie, în care tinĕra vĕduvă fusese de mai multe ori cu mama ei pentru câte-va dile la ţară lângă Paris, sêrmanul tinĕr îşi făcuse unele speranţe, care fură nimicite prin măritişul femeei carei răpise inima.

* (Un botez „fin de siècle“. — Cetim în „Radicalul“ din Iaşi:

Cei ce au trecut prin Ungheni Ruşi au observat negreşit o casă frumósă situată chiar în alea principală a oraşului. Casa aparţiné d-lui Veinberg, rabinul comunităţei israelite din Ungheni. El face parte din acei evrei fanatici, cari până adi n'au lăsat nimic, din traiul nici din portul lor primitiv.

Ei bine, în cursul acestei sĕptĕmâni rabinul a trecut cu tótă familia la religiunea creştină ortodocsă. Botezul a avut loc la Chişineu.

* Pensiunea funcţionarilor dela căile ferate române.) Fondul cassei de pensiuni a funcţionarilor căilor ferate române a întrecut deja cifra de patru milióne. Acéstă cassă nu datéză decât dela 1881. In primii trei ani nu s'au reţinut funcţionarilor decât 3 la sută asupra salariilor şi de atunci reţinerile sunt de 5 la sută. Fondul se alimentéză mereu cu reţinerile, ce se operéză din salariile acestor trei mii de funcţionari precum şi din amendile care se urcă la o cifră destul de mare.

Numĕrul funcţionarilor eşiţi până acum la pensiune e fórte restrâns, scrie „Timpul“.

* (Dela Comitat). Ni-se trimite următórea publicaţiune:

Subscrisul comitet central electoral aduce la cunoscinţă, că *din 5—25 Iuliu a. c.* se vor espune spre vedere publică:

a) listele provisorice ale alegĕtorilor de deputaţi dietali din cele 4 cercuri electorali ale comitatului Sibiiu în reşedinţa comitetului central-electoral, în biroul comitatens de espediţie (casa comitatensă);

b) listele provisorice ale oraşului Sebeşul-săsesc în biroul magistratului din Sebeşul-săsesc, listele comunelor mari în cancelariile comunelor respective, éră listele mici în cancelariile notariatelor cercuale respective.

Fiecare póte în timpul acesta dela 8—12 óre a. m lua intuiţiune în liste, éră dela 2—6 óre d. a. aşi lua copii de pe ele.

In timpul din 5—*15 Iuliu* póte reclama: fie-cine în privinţa persónei sale şi contra listei a unui cerc, precum şi fie-care, care este indus în listă, cu privire la ori-ce inducere în listă sau stergere. Reclamaţiunile de asemenea se vor espune în localităţile amintite spre vedere publică şi fie-care îndreptăţit de a reclama, îşi póte face din 16—25 Iuliu observările sale asupra reclamaţiunilor.

Reclamaţiunile şi observările sunt a se adresa comitetului central-electoral în scris şi provĕdute cu documentele necesare şi a se substerne magistratului din Sebeşul-săsesc, respective primăriei acelei comune mari, sau notariatului cercual al acelei comune mici, contra cărui liste s'a făcut reclamaţiune.

In un script se pot face reclamaţiuni cu privire la mai multe persóne observările înse trebue făcute separat la fie-care reclamaţie (§ 44, 45 şi 46 din art. de lege XXXIII din anul 1874).

Sibiiu, în 29 Iuniu, 1891.

Comitetul central electoral al ctt. Sibiului:

Tobias,
president.

Bedeus,
notariu.

Apel.

In locul cólelor de prenumĕraţiune separate îmi iau voe numai pe calea acésta a face un apel scurt la sprijinul binevoitor al onorab. public român întru edarea unui volum de poesii diverse, care va purta titlul: „*Buchetul meu*“. *V*olumul va fi mai bine de 8—9 cóle tipărite cu preţul moderat de 1 fl., fără porto-postal. Banii de prenumĕraţiune sunt a se trimite nainte subscrisului până la 4/16 August când apoi se va pune sub tipariu şi va apăré nesmintit până în Octombre a. c. Ecsemplare superflue nu se vor tipări; deaceea doritorii de a avea cartea, sunt rugaţi a se însinua până la terminul espus.

Kétegyháza, (ctt. Békés) 12/24 Iuniu 1891.

Iosif Ioan Ardelean.

PARTEA ECONOMICĂ.

Societăţile ţĕrănesci pentru asigurarea vitelor

de Dr. *Löll*

traduse şi esplicate pentru popor

de

Ioan Cândea.

(Urmare.)

Statute pentru societatea de asigurare din comuna N. N.

Scopul societăţii.

§ 1. Subscrişii formédă o societate, care are în vedere:

Ajutorarea reciprocă a participanţilor la casuri de morburi, pericle şi mórte a vitelor cornute, încât acésta nu au provenit din morburi lipiciόse (epizootie) incedii sau din negrija ori réua tractare a proprietariului ori a servitoriului.

Membrii societăţii.

§ 2. Ca membru în societate póte fi primit fie-care locuitoriu din comuna N. N., care pórtă grijă bună de vitele lui, care le dă nutremêntul de lipsă, care nu negustoresce cu vite, a cărui vite la timpul asigurării sunt deplin sănătóse, şi care nu'şi-lea asigurat deja la o alta societate de feliul acesta. Despre admisibilitatea membrilor în societate decide directorul societăţii.

§ 3. Repăşirea de bună voe din societate, se póte face numai la finea fie-cărui an după călindariu, dacă acésta se anunţă cel mult până în 15 Decembre.

§ 4. Repăşirea fără voe (eschiderea) dela societate o póte face directorul, dacă un membru nu se îngrijesce după cum se recere de vite, sau dacă a încercat prin vre-un mijloc neonest, aşi trage folos dela societate, şi în fine dacă

§ 5. Membrii repăşiţi s'au eschişi perd cu repăşirea lor tóte drepturile şi pretensiunile la societate şi la averea ei. Dacă însĕ un membru prin vinderea tuturor vitelor dela cassă încetéză de a mai fi membru al societăţii pe un timp óre care, atunci ii rĕmâne dreptul, ca la o nóuĕ întrare ca membru înesocietate tot cu acel numĕr de vite, cum am dis, atunci póte întra fără de a mai plăti tacse de primire.

§ 6. In casuri de mórte a unui membru, trec drepturile acestuia la eredi, însĕ aceste drepturi se perd atunci, când eredii după § 2 din statute nu sunt capabili de a lua parte la societate, ba se mai şterg aceste drepturi la toţi membrii la finea acelui cuart, în care s'a întêmplat mórtea, dacă nu se spune înainte directorului, că voesc a participa şi mai departe, dacă sĕ face acésta, atunci pentru vitele deja asigurate nu se mai plătesce neci o dare de primire.

§ 7. Fiecare membru în interesul societăţii este îndatorat a griji nu numai bine de vitelele lui, ci el trebue sĕ facă îndată arătare la directorul societăţii, când află, că vitele unui alt membru sunt reu îngrigite.

Administraţiunea.

§ 8. Pentru conducerea societăţii şi pentru îngrigirea afaeerilor, societatea alege simplu cu majoritate de voturi

1) un preşedinte al societăţii pe trei ani;

2) un calculatoriu pe trei ani şi

3) 6 până în 9 membrii în direcţiune asemenea pe trei ani, după espirarea primului period de trei ani es din direcţiune în fie-care an doi membrii după ordinea vechimei. Păn' la stabilirea acestei ordine membrii de eşit se trag la sorţi,

Membrii eşiţi, pot fi realeşi.

§ 9. Nici un membru nu póte refusa oficiile susamintite, cine a purtat însĕ un atare oficiu trei ani, acela nu este indatorat a mai primi încă odată acelaşi oficiu

§ 10. Cu escepţiunea calculatoriului, căruia i-se dă o remuneraţiune pentru ostenéla lui, toţi membrii din direcţiune privesc oficiile lor, ca un oficiu de onore adecă fără plată, dacă însĕ oficiul lor ii împedecă dela lucrul lor, atunci ei pot fac o rugare cătră adunarea generală, care le póte acorda şi lor o mică remuneraţiune.

§ 11. Calculatoriul este îndatorat a face la finea fie-cărui an o socotélă despre tóte afacerile de preste an, acéstă socotélă trebue esaminată din partea directorului societăţii în cele patru sĕptĕmâni dintâiu ale anului nou, apoi transpusă adunărei generale.

§ 12. Procese despre pretensiunile reciproce şi datorinţe ale societăţii şi membrilor ei la nici un cas nu sunt admisibile. In tóte acele casuri în care directorul este îndreptăţit a decide comform statutelor, membru neindestulit cu hotărîreu din partea directorului, are drept de a apela în timp de 8 dile la adunarea generală, care aduce cu majoritate de voturi o hotărîre finală.

§ 13. Adunarea generală ordinară, în care toţi membrii sunt îndreptăţiţi a vota, are sĕ se ţină în tot anul la finea lunei lui Ianuariu. O adunare generală estra-ordinară trebue sĕ se cunóscă din partea directorului, îndată ce o va cere din toţi membrii, sau dacă sĕ facce vre o plângere contra directorelui.

Primirea asigurărilor.

§ 14. Despre asigurarea vitelor nóuĕ, cari le aer proprietariul, prin prăsilă cumpĕrare, schimb cinste sau erueditate decide directorele, si dacă sĕ nasce îndoélă despre sĕnătatea unei vite, atunci acea trebue visitată din partea unui veterinariu diplomat şi bine cunoscut, vite morbóse nu se asigurédă.

§ 15. Fie-care membru este îndatorat aşi assigura tóte vitele în etate dela 4—15 ani, vite singuratice dintre vitele unui ţĕran, precum şi vite cari sunt mai bĕtrâne sau mai tinere, precum s'a spus aici, acele nu se pot asigura.

§ 16. Fie-care vită, care e asigurată se va preţui cu învoirea proprietariului din partea alor trei membrii din direcţiune, dintre aceşti trei membrii pre unul are drept de a-l denumi proprietariul, preţuirea are sĕ se facă aşa, ca suma de asigurare sĕ fie divisibilă cu 5. Acesta este atunci când cifra din urmă e nulă sau 5. Acéstă preţuire se va induce în cartea principală, prelângă o descriere a vitei asigurătóre, după gen., etate colóre, semne şi altele. La cererea proprietariului trebue sĕ-se dee şi lui o copie, drept adeverinţă despre asigurarea vitei.

§ d7. In dilele din urmă a fie-cărui pătrariu din an, adecă la finea lunei lui Martiu, Iuniu, Septembre, şi Decembre se întêmplă o nóuĕ tacsare a vitelor asigurate, cari la începerea noului cuart se află morbóse, acelea rĕmân asigurate şi pe noul cuart fără de a fi supuse unei nóuĕ ta-

(Va urmă.)

Nr. 178. [96] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea cu *1 Septembre n. a. c.* a unui post de învĕţătoriu pentru „Istoriă şi Geografiă“ ca studii principale la scóla civilă de fete cu internat a Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, prin acésta se escrie concurs.

Doritorii de a ocupa postul amintit au sĕ presinte următórele documente:

a) atestat de botez;

b) document despre cualificaţiunea cerută prin legea statului (§ 103 a art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturi de învĕţători la scóle civile;

c) o arĕtare în scris despre studiile pregătitóre şi despre ocupaţiunea de pănă acum;

d) arătarea specialităţii pentru care sunt pregătiţi cu deosebire şi

e) fiind limba română limba de propunere, sĕ dovedéscă, că posed perfect limba română în vorbire şi în scriere.

Concurenţii, cari vor dovedi aptitudine specială în privinţa cunóscerii limbei germâne, vor avé preferinţă între cei altfel cu pregătiri egale.

Concurentul, care va fi ales învĕţătoriu se obligă a propune pănă la macsimul de 30 óre pe sĕptĕmână.

Cu postul, ce e a se ocupa, sunt împreunate următórele beneficii: Pentru timpul, în care va funcţiona în calitate de învĕţătoriu ordinarin provisoriu, alesul va primí salariu anual de 700 fl. v. a., şi 150 fl. v. a., bani de cuartir; trecênd în definitiv, acela va primí salariu anual 900 fl. v. a., şi 200 fl. v. a., bani de cuartir şi tot la cinci ani de serviciu câte 100 fl., adaus cuincuenal la salariu.

Numĕrul cuincuenalelor e ficsat cu 5.

Concursele însoţite de documentele numite mai sus sĕ se presente subsemnatului comitet *pănă la 1 August n. 1891.*

Din şedinţa comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la Sibiiu ía 20 Iuniu, 1891.

G. Bariţiu, preşed. Dr. **Ioan Crişian,** secret II.

Nr. 402 [95] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci clasa I şi a II-a dela scóla elementară ortodocsă română din Sighişóra, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia oficială „Telegraful Român.“

Fie-care post învĕţătoresc e împreunat cu un salariu anual de 300 fl. v. a., în care se computá şi lemnele de foc cu 20 fl. pe lângă cuartir gratuit în edificiul scólei.

Invĕţătorii aleşi pe lângă prestarea instrucţiunei prescrise de „Normativul scolariu“ vor avé a ţiné strana în Duminecile şi sĕrbătorile de preste an în biserică pe lângă cantorele în mod perondător cu învĕţătoriul clasei a III-a.

Dela concurenţi se cere ca pană la espirarea concursului sĕ se presenteze în biserica din loc, spre a-şi arăta desteritatea şi în cântările bisericesci şi a se face cunoscuţi poporului.

Doritorii de a ocupa vre unul din acestea posturi învĕţătoresci au a-şi înainta cererile de concurs conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral subscris pănă la terminul susmemorat.

Sighişóra, 5 Iuniu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sighişórei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. protopresb.

Nr. 188. [91] 3—3

CONCURS.

Pentru anul scolastic 1891/2 sunt a se ocupa *14 stipendii à fl. 50 menite pentru eleve de părinţi mai lipsiţi de mijlóce,* care vor fi *adăpostite în internatul împreunat cu scóla civilă de fete a Asociaţiunii transilvane.*

Ḑece (10) din aceste stipendii s'au creat din suma de 500 fl. votată Asociaţiunii transilvane în scopul arătat, de Onorata adunare generală din anul acesta *a institutului de credit şi economii „Albina“ în Sibiiu,* ér *patru (4)* din suma de 200 fl., donată Asociaţiunii după cum arată conclusul comitetului subsemnat dela 20 Iuniu a. c. pt. prot. 89 de dl Dr. Aureliu Maniu, notariu public reg. în Oraviţa.

Pentru ocuparea acestor stipendii se escrie concurs cu terminul pănă la 1 August n. 1891.

Cererile au a se înainta „Comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu“; la acelea sunt a se aclude:

a) carte de botez în original sau în copiă legalisată;

b) testimoniul scolastic de pe semestrul II al anului scolastic 1890/1.

c) atestat despre condiţiunea şi starea materială a părintilor.

Sibiiu, din şedinţa comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la 20 Iuniu, 1891.

G. Bariţiu, preşedinte. **Dr. I. Crişan,** secretariu II.

Nr. 178 [97] 1—3

CONCURS.

La internatul împreunat ce scóla civilă de fete a Asociaţiunii transilvane e a se ocupa cu *1 Septembre n. 1891,* postrul de guvernantă pe lângă o remuneraţiune anuală de 200 fl. v. a., şi întréga intreţinere (vipt, locuinţă, încălḑit, luminat, spălat).

Doritórele de a ocupa acest post vor avé mai ales sĕ pórte de grijă de elevele interne în privinţa ocupaţiunilor în órĕle afară de lecţiuni, în sala de studii şi conversaţie, în dormitor şi refectoriu, conform instrucţiunilor usitate la internatele mai de frunte, care esistă pentru tinerimea de secsul femeesc.

Concursele instruite de

a) carte de botez;

b) testimoniul despre studiile pregătitóre;

c) o arătare în scris despre ocupaţiunea de pănă acum;

d) o adeverinţă că concurenta cunósce deplin limba română în vorbire şi în scriere, precum şi limba germână sau cea magiară — sĕ se presente subsemnatului comitet pană la *1 August n. 1891.*

Din şedinţa comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la 20 Iuniu, 1891.

G. Bariţiu, presed. Dr. **I. Crişanu,** secret. II.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1891.

Budapesta—Predea

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	**10.50**	8.—	Are legătură cu trenul Budapesta — Arad.	—	3.25
Budapesta	8.30	2.05		5.50	**9.15**
Szolnok	11.38	4.10		**9.22**	**11.19**
P. Ladány	2.12	5.51		**11.53**	**12.57**
Oradea-mare	3 53	**7.06**		**1.50**	**2.12**
	4.—	**7.13**		**2.34**	**2.19**
Mező-Telegd	4.30	**7.43**		**3.03**	**2.49**
Rév	5.22	**8.18**		**3.46**	**3.26**
Bratca	5.45	—		**3.57**	—
Bucia	**6.05**	**8.51**		**4.09**	—
Ciucia	**6.31**	**9.07**		**4.55**	**4.21**
Huiedin	**7.12**	**9.37**		**5.34**	**4.55**
Stana.	**7.29**	—		**5.51**	—
Aghiriş	**7.49**	—		6.12	—
Ghîrbĕu	**8.01**	—		2.25	**5.47**
Nadişul ung.	**8.14**	—		6.39	—
Cluş.	**8.29**	**10.37**		6.56	6.—
	8.46	**11.10**		8.20	6.18
Apahida	**9.03**	11.28		8.45	6.34
Ghiriş	**10.08**	**12.38**		10 21	7.34
Cucerdea	**10.37**	**1.14**		11.09	7.57
Uióra	**19.56**	**1.21**		11.17	—
Vinţul-de-sus	**11.04**	**1.29**		11.26	—
Aiud	**11.28**	**1.54**		11.54	8.22
Teiuş.	**11.45**	**2.13**		12.18	8.38
	12.13	—	**11.55**	12.58	8.43
Crăciunel	**12.44**	—	—	1.34	—
Blaş	**12.59**	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	**1.35**	—	—	2.29	—
Copşa-mică	**1.51**	—	**1.—**	2.48	9.48
Mediaş	**2.12**	—	**1.02**	3.03	9.50
Elisabetopole	**2.31**	—	—	3.26	10.06
Sighişóra	**3.04**	—	**1.39**	4.07	10.28
Haşfalĕu	**3.46**	—	**2.14**	4.49	11.04
Homorod	**4.04**	—	**2.29**	5.35	11.19
Ágostonfalva	**5.26**	—	**3.33**	**7.23**	12.27
Apaţa	6.10	—	**4.18**	**8.09**	12.58
Feldioara	6.41	—	—	**8.43**	1.15
Braşov	7.17	—	—	**9.18**	1.35
	8.—	—	5.08	**10.40**	2.00
	—	12.20	5.15	—	2.19
Timiş	—	1.41	**5.57**	—	3.01
Predeal	—	2.29	6.26	—	3.31
Bucuresci	—	**8.50**	11.55	—	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.45	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
Braşov	**10.17**	2.18	**4.20**	**5.58**	—
	10.24	2.48	**5.07**	—	**7.23**
Feldióra	—	3.19	**5.42**	—	**8.03**
Apaţa	**11.08**	3.40	6.09	—	**8.37**
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	**9.04**
Homorod	**11.54**	4.29	8.23	—	**9.46**
Haşfalĕu	**12.54**	5.34	8.53	—	**11.03**
Sighişóra	1.13	5.54	9.31	—	**11.29**
Elisabetopole	1.40	**6.21**	10.09	—	**12.06**
Mediaş	—	**6.42**	10.31	—	**12.37**
Copşa mică	**2.11**	**6.55**	10.47	—	**12.53**
	2.14	**6.57**	11.06	—	**1.18**
Micăsasa	—	—	11.42	—	**1.39**
Blaş	**2.48**	**7.31**	11.57	—	**2.13**
Crăciunel	—	—	12.28	—	**2.27**
Teiuş	**3.17**	8.—	1 08	**1.25**	**2.49**
		8.07	1.35	**1.50**	**3.47**
Aiud	Stă în legătură cu trenul Arad Budapesta	8.24	2.05	**2.12**	**4.07**
Vinţul de sus		—	2.13	**2.19**	**4.28**
Uióra		—	2.31	**2.39**	**2.34**
Cucerdea		8.54	3.18	**3.15**	**4.52**
Ghiriş		9.23	4.45	**4.32**	**5.26**
Apahida		—	5.14	—	6.34
Cluş		10.45	6.08	**4.53**	6.52
		11.01	6.29	**5.30**	7.40
Nadişul ung		—	6.47	**5.47**	8. –
Ghirboa		—	—	—	8.15
Aghireş		—	**7.02**	6.11	8.29
Stana		**12.17**	7.28	—	8.53
Huiedin		**12.47**	7.47	6.43	9.12
Ciucia		--	8.25	7.12	9.51
Bucia		—	8.51	—	10.06
Bratca		1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		—	9.30	—	10.42
Mező-Telegd		1.52	**10.07**	8.17	11.17
Oradea-mare		2.18	**10.44**	8.42	11.51
		2.25	**11.04**	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	**9.50**
Szolnok	11.14	3.57	**1.05**
Arad	3.45	**6.52**	**5.24**
	4.30	**7 02**	**5.46**
Glogovaţ	4.42	—	**5.77**
Gyorok	5.03	—	6.19
Pauliş	5.14	—	6.30
Radna-Lipova	5.32	—	6.48
Conop	5.36	**7.48**	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborşin	6.58	—	8.07
Zam	**7.26**	**8.51**	8.33
Gurasada	**7.52**	**9.10**	8.57
Ilia	**8.08**	—	9.13
Branicica	**8.26**	**9.34**	9.29
Deva	**8.52**	—	9.53
Simeria (Piski)	**10.38**	**10.—**	10.38
Orĕştia	**11.04**	**10.18**	10.50
Şibot	**11.24**	**10.37**	11.16
Vinţul de jos	**11.48**	—	11.44
Alba-Iulia	**12.22**	**11.18**	12.06
Teiuş	**12.49**	**11.40**	12.38

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuş	**2.30**	**3.37**	1.39
Alba-Iulia	**3.11**	**4.—**	2 19
Vinţul de jos	**3.30**	—	2.36
Şibot	**3.53**	—	3.03
Orĕştia	**4.16**	**4.41**	3.30
Simeria (Piski)	**5.43**	**5.06**	4.17
Deva	**5.59**	**5.18**	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	**5.45**	5.17
Gurasada	7.—	—	5.28
Zam	7.28	6.08	5.53
Soborşin	8.03	6.34	**6.24**
Bêrzava	8.54	—	**7.02**
Conop	9.10	7.11	**7.17**
Radna-Lipova	9.44	7.31	**7.46**
Pauliş	9.58	—	**7.57**
Gyorok	10.11	—	**8.08**
Glogovaţ	10.34	—	**8.30**
Arad	10.46	8.14	**8.40**
	11.13	8.24	**9.05**
Szolnok	4.15	11.27	**2.21**
Budapesta	7.20	1.25	**5.50**
Viena	6.05	**7.20**	1.40

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	6.00	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	**6.36**
Crivadia	8.47	2 23	**7.24**
Baniţa	9.21	3.19	**8.04**
Petroşeni	9.45	4.—	**8.36**

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.–	10.50	**6.20**
Baniţa	6.41	11.40	**6.54**
Crivadia	7.19	12.19	**7.20**
Pui	7.57	1.05	**7.51**
Haţeg	8.36	1.54	**8.25**
Streiu	9.18	2.49	**9.01**
Simeria	9.52	3.27	**9.35**

Arad — Timişóra

Arad	6.15	11.30	**7.15**
Vinga	7.32	12.47	**8.04**
Timişóra	8.42	2 04	**8.57**

Timişóra—Arad

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	3.03	3.50	**7.50**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.48	10.35	3.40	**10.20**
Turda	8.08	10.55	4.00	**10.44**

Turda — Ghiriş

Turda	**4.50**	9.30	2.30	**8.50**
Ghiriş	**5.10**	9.50	2.50	**9.10**

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	**7.21**

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	**4.30**	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	—	8.15	3.15
Sighişóră	—	—	10.52	**6.10**

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	--	—	**5.50**
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelăn	—	—	1,56
Careii - mare	—	—	**6.48**

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	**3.—**	10.47	—	**7.10**
Şeica mare	**3.31**	11.27	—	**6.43**
Lómneş	**4.15**	12.08	—	**8.27**
Ocna	**4.46**	12.38	**7.—**	**8.59**
Sibiiu	**5.10**	1.	**7.35**	**9.23**

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	3.35	**10.17**
Ocna	8.02	4.58	4.09	**10.43**
Lómneş	8.30	5.25	—	**11.09**
Şeica mare	9.05	5.55	--	**11.40**
Copşa mică	9.34	**6.20**	—	**12.05**

Cucerdea —Oşorheiu —Reg. săs.

Cucerdea	**2.50**	8.20	2.41
Ludoş	**3.34**	9.11	3.27
Oşorheiu	**5.20**	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul-săs.	7.10	—	**7.15**

Regh. săs.—Cucerdea—Oşorheiu

Reghinul-săs	--	8.—	**8.15**
Oşorheiu	—	9.35	**9.53**
	5.21	5.64	**10.20**
Ludoş	6.58	**7.41**	**12.06**
Cucerdea	7.47	**8.25**	**42.50**

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	**9.16**
Cerna	11.13	5.03	**9.34**
Hunedóra	11.48	5.38	**9.58**

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedór a	**4.46**	2.32	**7.22**
Cerna	**5.11**	3.—	**7.50**
Simeria	**5.28**	3.20	**8.10**

Braşov — Zernesci

Braşov	—	**5.45**	4.55
Zernesci	—	7.26	**6.36**

Zernesci — Braşoy

Zernesci	--	8.—	**8.20**
Braşov	—	9.24	**9.44**

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 69 Sibiiu, Marţi 25 Iuniu (7 Iuliu) 1891. **XXXIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe pătrariul al treilea al anului 1891, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Iuniu 1891, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire fórte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 24 Iuniu, 1891.

Alegerile pentru parlamentul unguresc se vor face anul venitoriu, dacă nu cumva guvernul va fi silit sĕ disólve actualul parlament, pentru gălăgia ce o inscenéză oposiţia din incidentul pertractărei proiectului destpre administraţiunea de stat.

De regulă în anul, care premerge anului de alegere, listele electorale se compun cu mai multă atenţiune.

Reclamaţiunile se fac cu mare îngrijire, se institue comitete anume, cari sĕ îngrijască, ca nici un alegătoriu îndreptăţit sĕ nu rĕmână afară din liste.

Aşa fac partidele organisate, aşa fac cluburile diferitelor representanţe municipali, încât sunt interesate, ca listele sĕ fie corecte.

La noi nu scim sĕ se fi făcut de multă vreme atari pregătiri.

La noi tóte au fost lăsate în voia întêmplărilor.

Ómeni inteligenţi, advocaţi şi profesori au fost lăsaţi din liste afară, acestia nu au reclamat şi şi-au perdut dreptul de alegĕtoriu.

Ni se va obiecta, că de ce sĕ ne ocupăm cu d'al de aceste lucruri, când noi şi aşa nu participăm la alegerile dietali.

Obiecţiunea acésta ar sămêna fórte mult cu renunţarea totală dela eserciarea drepturilor politice.

Dela acésta noi însĕ nu putem renunţa, ori cât de puţine sunt şansele pentru reuşita nóstră. Indată ce ministrul de iustiţie va presenta proiectul pentru iurisdicţiunea curţii de cassaţiune în afaceri electorali, atunci un motiv principal pentru care s'a decretat pasivitatea şi pentru Ungaria cade de sine şi bănăţenii nu mai au cuvênt de a rĕmâné în pasivitate. Se vor face şi atunci presiuni, violenţe, terorisări şi câte abusuri au inventat organele administraţiei de a ne împedeca ca sĕ ne validităm drepturile nóstre, dar cel puţin avem remedii de drept şi un for ca curtea de cassaţie nu póte sancţiona abusurile şi mişeliile, cum le a sancţionat comisiunile parlamentari, cari au eşit din aceea maioritate coruptă, precum corupte au fost şi alegerile, din cari a eşit.

De aceea noi vom fi de vină, dacă nu ne îngrijim ca alegĕtorii români sĕ fie luaţi în liste, al nostru va fi pĕcatul, dacă nu vom fi pregătiţi pentru tóte eventualităţile, fie că participăm la alegeri, fie că perseverăm în starea destul de tristă, în care ne găsim acum.

Modificarea legei electorale din 1874 în sensul propunerilor deputatului Irányi nu ar fi fără inriurire asupra politicei românilor, încât privesce participarea lor la viaţa de stat.

După legea din 1874 e greu a astepta, ca românii sĕ între în luptă cu arme atât de neegali. După censul cel ridicat în Ardél era imposibil ca românii sĕ nu reclame din tótă puterea schimbarea acelei legi, după care parlamentul unguresc este compus după dóuĕ censuri de dare, dar se vede, că tocmai reclamul românilor, tocmai că ce ei au cerut modificarea legei, nu s'a cugetat nici guvernul nici alţi membrii ai parlamentului, ca sĕ ia iniţiativa pentru o schimbare mai favorabilă şi mai dréptă a legei.

A venit deputatul Irányi şi o a cerut el.

Motivele aduse sunt destul de puternice, ca parlamentul sĕ le accepteze, dacă voesce.

Ciocoii din Ardél de bună sémă că vor pune totul în mişcare contra modificărei. Aḑi ei pot face mai bun têrg cu câţiva sfârnari şi birtaşi, cari sunt alegători, decât cu poporul, care sub conducere bună şi înţeléptă, póte că nu ar merge orbesce în cursele, ce i le pun duşmanii lui seculari

In Ardél sunt puţini proletari, sunt puţini ómeni, cari nu plătesc dare directă de 4 fl. v. a.

Dacă s'ar admite ca acestia toţi sĕ fie alegători, atunci am fi făcut un pas spre bine, atunci un punct cardinal din dorinţele românilor s'ar realisa şi atunci politica de abstinenţă nu ar mai avé loc. Dar atunci ar trebuí o altă organisare. In fie-care municipiu ar trebui sĕ avem un comitet, care sĕ dirigă aceste afaceri, sĕ facă reclamaţii pentru cei remaşi afară din liste şi reclame contra celor ce au întrat pe nedrept în listele electorale. Aşa pregătiţi am puté întra în lupta electorală. Preoţii, în frunte cu poporul disciplinat cum se cade, nu ar reuşi în cercuri românesci şi cu voturile nóstre cei mai încărnaţi duşmani ai nostri. Bethlen Gábor şi alţi ómeni de tristă memorie ca şi el, ar trebui sĕ-şi caute alţi alegători, sĕ vorbéscă în numele lor, dar nu cercurile românesci din Ardél, acele cercuri, în cari până acum s'au validitat tot ómeni, cari nu au cáutat de popor şi de binele lui, făr de interesele lor.

Dar ori sĕ va primi propunerea lui Irányi, ori nu, — şi noi tare credem, că nu, — cu tóte aceste insistăm ca pretutindenea fruntaşii nostri sĕ caute, ca listele sĕ se compună după dreptate şi reclamaţiunile sĕ facă la bun timp şi în terminul deschis.

Sĕ lasă tóte la voia întêmplărei, sĕ nu ne mirăm, că suntem despoiaţi de drepturi, căci nici că merităm altceva.

†

Mihail Kogălniceann.

O tristă scire ne-a sosit din Paris: Mihail Kogălniceanu, marele patriot, marele bărbat de stat al României, a încetat din viaţă, în urma operaţiunei, la care l'au supus medicii din Paris.

Cu Mihail Kogălniceanu dispare încă o figură măréţă din vechia generaţiune, din aceea pleiadă de bărbaţi ilustri şi viguroşi a căror viaţă e legată de întréga mişcare naţională, politică şi literară a acestui véc.

Mihail Kogălniceanu era inzestrat de natură cu calităţi rare, atât ca inteligenţă cât şi ca fisic, căci el móre în vêrstă de 85 ani şi toţi îşi aduc aminte, că până mai ḑilele trecute pronunţa lungi discursuri în parlament şi citia, în timp de dóue óre, la şedinţa solemnă a iubileului Academiei române, o disertaţiune a sa asupra desrobirii ţiganilor.

Cu el ţara perde pe unul din bărbaţii sei cei mai inteligenţi şi cei mai instruiţi, pe un diplomat abil, pe un orator de frunte, pe un scriitor de merit, pe un istoric distins, pe un patriot luminat. Nu scim alt bărbat de stat al României, care sĕ fi întrunit atâtea calităţi ca Mihail Kogălniceanu. Căci la Kogălniceanu nu era numai aceea inteligenţă naturală, pe care o posed mulţi din compatrioţii nostrii, mai era şi o înaltă cultură şi o cultură universală. Nu era subiect care sĕ fi fost strĕin lui Mihail Kogălniceanu, fie pe terenul istoriei şi al politicei, fie pe terenul sciinţelor şi al literaturei, fie pe terenul artelor. Şi fiindcă vorbim de arte trebue sĕ adăugăm, că Mihail Kogălniceanu a fost unul din rarii ómeni politici ai României, dacă nu unicul, care avea

FOIŢA.

Drapelul român.

(Marş militar de atac.)

Dedicat stégurilor armatei şi inimelor, care bat pentru patrie.

Sub drapel, când ţéra chémă, stégul nostru sĕ-l păzim,
Dela munţi şi păn' la mare, cu el némul noi umbrim.
El conduce fii ţĕrei ca sĕ 'nfrunte pe duşman,
Şi sĕ'nvingă sau sĕ móră, ca urmaşi ai lui Traian! (bis)
Inainte! Inainte! nu ne pasă de oţel,
Plóe glónţe şi obuze — sfântă-i mórtea sub drapel! (bis)

*

Când drapelul desfăşóră tricolorul românesc,
Inimele saltă'n pepturi, toţi ostaş'însufleţesc;
Gândul lor e singur unul: ţéra în plină libertate,
Cu-ale ei drepte hotare de popóre respectate!
Inainte! Inainte! etc.

*

Iar de-i patria 'n pericol, glótele se 'nainteze,
Toţi la arme şi sub stéguri — chiar şi morţii sĕ 'nvieze!
Curgă sângele şiróe, pe vrăşmaşi noi sfărâmênd,
Sĕ se sgudue pămêntul, libertatea apărând! (bis).
Inainte! Inainte! etc.

Vitejia moştenire ne-aţi lăsat-o, voi strămoşi,
Vulturii noştrii pe stéguri sunt şi aḑi tot fioroşi!
Căci în urmă-ne lăsa-vom şi noi pildă de mărire:
Cum se luptă şi se móre pentru-a patriei iubire! (bis)
Inainte! Inainte! etc.

1891, Maiu 10. *Titus Dunca*

Strofele se pot cânta şi cu musica marseilesei sau a marşului „Oştile stau faţă'nfaţă“. Musica originală cu famfare de górne, intermediare s'a esecutat, pentru prima óră în Botoşani la 10 Maiu 1891, de banda regim. 16-lea de Dorobanţi.

Trei nopţi.

O convorbire de *Adolph Wilbrandt*, comunicată de *Gilbert Remi.*

(Urmare.)

Luminările ardeau atât de palid, ḑiua era luminósă, crud de luminósă pentru cel mic din pat. Acum aveam sentimentul deplin, că l'am perdut şi voind sĕ merg spre el, am leşinat.

Dómna Toni făcu o pausă de câteva momente. Stam şi noi nemişcaţi. Ea avea o vóce ce străbătea adênc la inimă, totodată reflectam în mine, că de unde are ea puterea a istorisi tóte acestea, atât de obiectiv, fidel şi de franc.

Ca şi când ar fi gâcit cugetarea mea, reluà ea deodată: Nu ve miraţi şi voi? Eu însă-mi me mir. Dar pe când ve istorisisem acestea o paţiu curios; pe când îmi reamiteam cés de cés acésta nópte înfricoşată, am început în faptă a înţelege „legătura,“ care precum ḑici dta face „novela“ şi me simţiam îndemnată puternic a urmări aceea legătură şi aşa am trebuit sĕ continuez. Dar credeam, că n'am adaus nici un sentiment, pe care nu l'aş fi încercat; am lăsăt tot în aceea aromnélă nedifinitivă, de care eram cuprinsă în nóptea aceea. O a treia nópte a trebuit sĕ vină — la mine sunt tot nopţi, adause ea mişcată şi suriḑênd. Despre acésta a treia nópte trebue sĕ ḑic eu însami, că era amestecată după receptă, din nefericire şi fericire. Nici în acésta nu mi s'a întâmplat nimic neobicinuit, nimic, ce ar sămêna cu o „acţiune“ adevĕrată ca o „istorie“ numai ceea ce se petrecea aşa în mine . . . Vreţi sĕ o mai auḑiţi?

Consimţiam cu toţii. Lambertina se apropiase cu totul de dómna casei şi se uita cu privirile ei ţintă în faţa ei.

— Fiţi linisciţi, o voi face pe scurt.

— Era o jumĕtate de an mai târḑiu, pe la finea lui Ianuariu 1871; pe atunci locuiam încă în M. Eram érăşi singură, érăşi ardeau luminări, ele erau însĕ aşeḑate în şiruri la ferestri cate numai au încăput, pentru că tot oraşul iluminase. Intru sĕrbarea pentru arte o predilecțiune, o cunoscință, o pasiune estraordinară.

Una din calitățile lui Mihail Kogălniceanu, care nu trebue uitată, este aceea a bunătății lui. M. Kogălniceanu era bun și darnic.

Dar ceea-ce mai distinge pe M. Kogălniceanu și'l pune mai presus de mulți alți bărbați de stat ai României, este românismul, naționalismul cald și sincer al acestui bărbat. El iubia din inimă pe toți membrii marei familii române pe care o purta în sinul seu, el a visat până la ultima sa suflare la o Românie mare și unită și putem ḑice, că realisarea acestui vis era idealul suprem, la care țintea, politica sa. Și nici un om în România nu cunoscea ca Mihail Kogălniceanu starea românilor din tóte țĕrile prin cari sunt împrăsciați, relațiunile și aspirațiunile lor.

Dacă un monument se va ridica vreo dată lui Mihail Kogălniceanu, și nu se póte sĕ nu i se ridice când-va, va trebui ca tóte țĕrile române sĕ figureze la piciórele lui și sĕ contribue la ridicarea a celui monument. Cu cuvêntul, cu condeiul și cu faptul, Kogălniceanu a apărat în tótă viața sa ideea românismului și dacă n'ar fi făcut nimic alta în lunga sa carieră politică, acésta de ajuns ar fi pentru ca istoria sĕ l proclame: *un mare român.*

Étă acum și câteva notițe biografice privitóre la ilustrul mort:

Născut la 1806, Mihail Kogălniceanu debutà în cariera învĕțămêntului ocupând la Iași prima catedră de istorie națională, creată pe timpul organisărei scólelor sub domnia lui Ioan Sturdza. La 1833 el părăsí Moldova și percurse întréga Germanie și o parte a Franciei, căutând și adunênd material pentru „Istoria Valachiei și a Moldovei“ pe care o mai scrise mai târḑiu.

Intors în țară, fundă împreună cu Negruzzi și Alecsandri „Dacia literară“, o revistă scientifică și literară; contribuì la întemeerea teatrului național, publicà sub titlul „Archiva românéscă“ o colecțiune de documente istorice și sub titlul „Letopeșițe“ o colecție de cronice românesci (3 volume, Iași 1845, ed. II. Bucuresci 1872).

Impreună cu Ioan Ghica și Vasile Alecsandri scóse ḑiarul Progresul, ér cu Hurmuzachi și An. Panu întemeià organul „Steaua Dunării“, cu care căpătă mare influență în opiniunea publică liberă și silì pe guvernul lui Mihail Sturdza la emanciparea țiganilor.

In Septembre 1857 Kogălnicean fù ales deputat în divanul ad-hoc pentru Moldova, unde în ședința dela 29 Decembre 1858, când se procedà la alegerea Domnului, fiind pus pe lista candidaților, cerù sĕ fie șters, de óre ce era pentru alegerea unui principe dintr'o familie domnitóre strĕină.

Sub domnia lui Cuza, influența lui Kogălnicean crescu din ce în ce mai mult și pe la mijlocul anului 1860 el venì în capul noului minister ales de Cuza printre liberali. Atunci el se distinse ca orator elocuent și ca om politic fórte abil în cestiunile furtunóse, în care se angajà guvernul.

Șef al guvernului în 1864, el creà consiliul de stat, introduse în legislațiune dreptul comunal, organizà consiliile județene, unificà legile civile și militare, înzestrà țara cu legea instrucțiunei, în vigóre până astă-ḑi, creà universitatea din Iași, etc.

La 2 Maiu 1864 făcu sub Cuza făimósa lovitură de stat, când disolvà camera și proclamă statutul, care fù confirmat apoi printr'un plebiscit. Impreună cu statutul proclamă mai multe legi între cari și cea rurală pentru împroprietărirea țĕranilor.

Retras pentru cât va timp, fù din nou ales deputat și reveni la minister (sub principele Carol) în Noembre 1868 ocupând portofoiul internelor până la 24 Ianuariu 1870.

In ministerul coalițiunei, care venì după căderea conservatorilor la 1876, Kogalnicean ocupă portofoiul esternelor până în Iuliu același an când demisionă și reveni la același minister la 3 Aprile 1877 în preḑiua intrărei rușilor în țară.

După rĕsboiul din 77 se duse împreună cu I. Brătianu la congresul din Berlin, unde apără cu căldură causa română, în deosebi causa Basarabiei.

In 1880 fù trimis ca ministru plenipotențiar la Paris, de unde se întórse la 30 Iuniu 1881 și intrând în cameră se despărți de Ioan Brătianu, trecând în oposițiune pe tema cestiunei Dunărei și a neînțelegerilor pe têrâmul comercial cu Austro-Ungaria.

După căderea liberalior în 1888, Kogălniceanu se împăcà cu Ioan Brătianu.

De atunci încóce activitatea lui politică deși n'a încetat nici un moment, n'a mai avut însemnătatea de odinióră, ceea-ce lesne se póte înțelege, la un bărbat care purta 85 de ani în spinare.

Totuși M Kogălniceanu a luptat chiar și în ultimele alegerci și se scie că a fost ales deputat la Iași, după ce-și mai pusese candidatura la Galați și Bucuresci.

M. Kogălniceanu a murit la Paris în institutul Fréres St. Jean de Dieu unde se dusese spre a se supune pentru a treia óră unei operațiuni fiind însoțit de duii doctori Severean și Dragescu.

M. Kogălniceanu, a încetat din viéță după dóuĕ ceasuri dela operație.

Fii defunctului Kogălniceanu auplecat la Paris.

Camera și senatul au ridicat ședințele în semn de doliu.

Clubul liberal național precum și alte cluburi au arborat drapelul negru.

Membrii comitetului dirigent al partidului liberal ales aséră se întrunesc în astăséră pentru a alege o delegațiune însărcinată a îngriji de cele necesare pentru a se face o înmormântare pompósă lui M. Kogălniceanu.

M. S. regele a fost înscciințat telegrafic de mórtea fostului seu consilier M. Kogălniceanu.

Corpul defunctului Kogălniceanu va fi adus în țară, unde se va face înmormântarea.

Clubul liberal a telegrafat tuturor cluburilor liberale din țară, vestindu-le mórtea lui Mihail Kogălniceanu. „Timpul“

Cronică.

Zarand, în Iuniu, 1891.

(Economice. — O intrunire și ceva în perspectivă. — Esamene și câteva reflecsiuni.)

De câteva ḑile timpul s'a îndreptat spre bine.

Grăul, cucuruzul și alte sămĕnături s'au desvoltat, în timpul din urmă bine, încă e speranța de o recoltă mai bună ca de mijloc. S'a întêmplat ici colo și câte o furtună, împreunată cu grindină, unde s'a nimicit tótă vegetațiunea, sămĕnăturile și pómele. Atare cas fù la Stanija și Dupăpétră. Orcanul a fost atât de violent și grindina așa de mare, cum nu s'a mai pomenit. Drumul lucrat de germani până la minele de aur din Stanija, carele a costat ḑeci de mii de floreni, a fost în mare parte ruinat de valurile furióse ale apelor, cari cu răpejune grăbiau din vêrfurile dealurilor, mânând arbori și stânci, pe cari le-au deslipit din locurile, unde au stat de sute de ani.

La 21 Iuniu st. n. s'a ținut o întrunire a mai multor inși din inteligința magiară în scălḑile dela Vața de jos. Scopul întrunirei, a se pregăți o mare petrecere cu das în scălḑile dela Vața de 26 Iuliu st. n. în favorul „Kulturegyletului“.

Convocătoriul e semnat de un advocat și un sub jude reg. din Halmagiu. Comisiunea arangiatóre a petrecerei vor fi cei trei pretori supremi din Halmagiu, Brad și Baia de Criș. Va se ḑică, draga de administrație va avé se ia sub aripile sale „Kulturegyletul“. Cu D-ḑeu! Sunt însĕ o mulțime de notari români, și juḑi de prin comune toți români afară de 3—4 escepțiuni! Cât de delicată le va fi posiția acestora, primind invitări dela pretore, și sĕ nu le satisfacă? Mult duch, multă resoluțiune se pretinde dela un inferior, ca el sĕ refuse a împlini voia superiorilor, când un act li se pune pe masă, și când scie că superiorul în tot momentul îl póte șicana. Credem totuși, că pe cât timp „Kulturegyletul“ față de români și urméză scopul seu bine cunoscut, cei ce voesc a fi și-a remâné români 'și vor vedé de treburile lor.

Avem și noi institutiunile nóstre culturali. Avem acum despărțĕmêntul asociațiunei al X Brad reînviat, și la acest despărțĕmênt aparțin românii din cele 3 pretoriate: Póte se contribue, cine voesce Și pecât scim până acum avem numai un membru la despărțĕmênt din corpul notarial; éră dintre juḑi numai unul de lécca membru ajutătoriu. Dar se nu fac imputare acestor organe politice numai, când alții o merită póte în un grad mai mare. Cine a participat la adunarea canstituantă a despărțămêntului al X-lea Brad, al asociațiunei transilvane, ținută la 23 Maiu v. in Brad, a trebuit sĕ vină la convingerea că ḑis'a „multă putrejune e în statul Danimarcei“ ni se putea aplica de minune. S'au putut vedé preoți cu stare bună, lipsiți de spese cu crescerea fiilor, făcêndu-se membrii ajutători ca de milă cu câte un floren, altora bocotani a trebuit sĕ li se frece cum am ḑice hréu la nas ca sĕ dea tacsa de de membrii ordinari, deși unii au avut fii împărtășiți cu stipendiu.

Cei mai mulți au strălucit prin absență, și încă din aceia, cari în afaceri bisericesci, și unde e vorbă de onoruri se îmbulḑesc, éră când e la fapte stau pitulați. Cum se ḑice „la plăcinte înainte, la nevoi înapoi“! Ce sĕ mai ḑici apoi de învĕțători, ori de ómenii din popor!!

In genere aplicarea de a contribui spre scopuri filantropice și culturali, apoi pentru scopuri naționali, cu puține escepțiuni respectabili, o aflăm puțin cultivată. Mai tot aceea și ómeni îi vedem contribuind în tóte părțile, unde se recer bani.

De aceea am creḑut că e timpul de a sbiciui indiferentismul, ce se póte observa în aceste părți la o mare parte din așa numită „inteligință“.

Așa nu mai merge! In împrejurările critice, când e vorba de înaintarea unui scop național ori cultural, fie care trebue se concurgă cu denarul seu. Și dacă sunt ómeni, cari sciu se arunce de multe-ori în vent banii, éră alții cari îi adună, ca se fie numai grămadă, pe acestea sĕ-i notăm, și dacă ei nu-și deschid baierile pungei, când o causă națională pretinde, societatea trebue sĕ-i alunge în visiunele lor și în locurile lor de petreceri; și astfel sĕ le închidă calea dela afacerile nóstre publice, fie bisericesci, fie naționali.

In deșert ne vom bate peptul ca fariseul din scriptură, strigênd, că suntem gata a muri pentru binele națiunei, și când e la adecă, adecă la fapte, te retragi sub un pretecst sau altul, și nu dai o păra chióră. Fapte ne trebue. Jertfe materiali trebue sĕ arătĕm pentru afacerile nóstre publice.

Pe aceste sĕ-și clădéscă fie-care pedestalul mărirei.

La 24 Iuniu s'a ținut esamenul la scóla de stat de fetițe din Brad. Maioritatea elevelor o forméză fetițele române din Brad.

La 28 Iuniu s'a ținut esamenul dela scóla populară ev. reformată din Brad, si aici sunt preste 20 elevi români din Brad și giur. Tot în acésta ḑi s'a ținut esamenul și la scóla nóstră populară din Brad.

Ei dară aici ar trebui ca sĕ fac o compărare între progresul cel fac pruncii noștrii la cele 2 institute strĕine, și la scóla nóstră. Diferința ar fi în de favorul nostru. Și-o ḑicem fară multă vorbă că ridicarea scólei nóstre din Brad nu se póte face fără acuirarea unei nóue puteri didactice, fie acel învĕțătoriu ori învĕțătóre. A mai lăsa lucrurile sĕ se continue așa e în detrimentul nostru. Sĕ sperâm, că nesuințele comitetului nostru parochial din Brad vor sci învinge greutățile impreunate cu aducerea unei noue puteri didactice. *Eremitul.*

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Arad, 18/20 Iuniu 1891. Astăḑi s'a ținut aici primul esamen la scóla superióră de fete, care scólă precum se scie s'a intemeiat prin reuniunea femeilor române din Arad și provincie.

Sciut este, ca din incidentul înființărei acelei reuniuni s'a fost escat o cértă înverșunată între elementele de aici, carea a trecut și prin jurnalistica nóstră, bagsémă așa e făcut românul, că tóte lucrurile bune sĕ le realiseze prin cértă.

Destul că reuniunea s'a întemeiat, s'a pus în lucrare, și lucrarea ei a fost binecuvêntată de Dumneḑeu, căci în al treilea an al esistinței sale a deschis scóla sa superióră cu internat menită pentru crescerea ficelor de român din aceste părți.

O deosebită bucurie s'a vĕḑut nu numai în fețele elevelor acestui institut, ci și în publicul ales și numeros, care a asistat la esamenul de astăḑi, dar mai ales unii părinți cari până aci erau dedați a'și auḑi ficele lor învĕțând în limba strĕină prin scóle magiare, căci scóle române în apropiere nu aveau — lacrămau de bucurie auḑindu-și ficele rĕspunḑênd la esamen în limba maicii lor, cu adevĕrat acésta bucurie nu se póte descrie, ci numai simți!!

---

armistițiului ce se încheiase înaintea Parisului, și pe care îl considerau și pe drept ca și pacea; pacea cea mai frumósă după un astfel de rĕsboiu! Pe stradă sub mine undulau mii de ómeni; în fața mea dincolo iluminate tóte casele de sus până jos; din óre care distanță auḑiam musica lărmuitóre, rĕsboinică, și . . . Îmi perdui răbdarea, nu mai puteam suporta acéstă stare, înțeleg în séra acésta, m'am așeḑat înaintea lampei la mésă, pusei tóte aceste scrisori înaintea mea, care în același timp me fericiau și me întristau și mai adausei la ele și tóte suvenirile, pe care le adunasem din primele ḑile de fericire. Buchete veștejite dela el, versuri scrise cu creionul, foițe rupte, o panglică dela un bal, o buclă de pĕr brun; ah dar ce sĕ vi le mai înșir, voi sciți ce a dună ómenii fericiți . . . Și pétra aceea cu primul bilet și cu ḑiariul era printre ele. Eu nu me mai uitasem niciodată la acel ḑiar; în contra căruia simțiam o antipatie neclară; acum însĕ dedată cu ḑiarele, ce aduceau raportele de rĕsboiu, o luai în mână și o desfoiai. „Viitoriul imperiu german!“ Pentru-ce sunt tóte acestea subtrase cu roșu? me întrebam eu. I-a plăcut lui acésta atunci atât de mult? Érăși îmi trecu un fior prin inimă — și am început a ceti: „Confederațiunea statelor germane de nord e înființată, pe acest arbore va cresce o corónă și acésta se va numi imperiul! — Da acest imperiu sosise acum, între bubuitul tunurilor și al fanfarelor de triumf, arborele crescuse, iubita lui Germania devenise „mare, unită și liberă“ — și sĕrmana Toni soția lui! — Am început sĕ plâng cu amar.

(Va urmà.)

La esamen a presidat Inalt Prea Sânţitul D-n episcop diecesan Ioan Meţianu, patronul reuniunei femeilor române din Arad şi provincie, în presenţa presidentei, vice presidentei şi a membrelor de comitet al reuniunei, precum şi a întregului corp profesoral dela institutul nostru pedagogico teologic, ér ca óspeţi au fost, magnificienţia Sa domnul Vincenţiu Babeşiu, mai mulţi preoţi şi învĕţători, precum şi o cunună frumósă de dame şi domnişóre din Arad şi provincie, şi alţi numeroşi inteligenţi, cari au datina a se interesa de binele comun.

Din respunsurile elevelor şi din predarea singuratecelor obiecte de învĕţământ, înaltul presidiu în faţa tuturor celor presenţi a constatat resultat mulţămitoriu pe deplin, şi astfeliu s'a dovedit, că reuniunea femeilor române prin comitetul seu a bine nimeritat, când a chemat la acest institut de directoră pe dna Maria Popoviciu ér de profesora pre d şóra Octavia Stolojan, caci dênsele în faptă au arĕtat că sunt prea demne de increderea ce li s'a dat, şi că posturile, ce le ocupă, le ocupă cu adevărata demnitate şi noi cari am avut fice la acel institut suntem şi putem fi superbi de resultatul obţinut.

Institutul acesta s'a deschis în luna lui Octobre anul trecut, şi prelegerile regulate s'au început abia cu prima Novembre a. tr. şi totuşi in decurs de 8 luni elevele au percurs tot materialul de învĕţământ prescris, şi respunsurile lor au arătat, că au învĕţat cu temeiu, încât cu nimica n'au rĕmas indĕrĕpt.

Numai unica dorinţa a rĕmas indĕrĕpt, şi anume, că acest institut sĕ fie spriginit şi din partea publicului numai aşa precum merită scopul, ce el urmăresce. Cu adevĕrat că tot începutul este greu, şi aşa şi acest institut ş'a început activitatea între impregiurări de tot modeste, ba putem afirma, că el a fost chiar rĕu vĕḑut în ochii multora, cari se ţin că sunt de ai noştri, sperăm însĕ că viitoriul mai de aprópe va sci apreţia însemnătatea unui asemenea institut de cultură a căruia lipsă arḑĕtóre s'a simţit de mult în Arad, şi sperăm dela tot românul şi dela tot omul de omenie de aici, ca după puţintele sale se spriginéscă scóla, carea tinde la scopul întru a cresce adevĕrat femei române némului nostru românesc!

Corespondentul.

Varietăţi.

* (Scólă de fetiţe la Sinaia.) Mai multe dómne din Sinaia vor deschide o subscripţiune spre a înfiinţa acolo o scólă de fete, sub numele de „Carmen Sylva“.

* (Cas de mórte.) Cardinalul **Haynald,** fostul episcop al Ardélului şi pe urmă archiepiscop de Kalocsa a rĕposat în 4 Iuliu.

Mare prieten al uniunei Ardélului cu Ungaria, duşman de mórte al autonomiei Transilvaniei, în era anilor 1861—1864 a jucat o rolă prea tristă faţă de aspiraţiunile poporului român, opunêndu se în frunte cu alţi magnaţi influenţi a întra în dieta din Sibiiu dela 1863. Resultatele păşirei lui au fost destul de deprimătóré pentru românii din Ardél.

* (Căsătoria mostenitoriului.) Principele Leopold de Hohenzollern s'a pronunţat în modul cel mai categoric contra proiectului de căsătorie al principelui Ferdinand de Hohenzollern şi a adresat o scrisóre guvernului român spre a i mulţămi pentru atitudinea sa în cestiunea proiectului de căsătorie al principelui Ferdinand.

* (Convocare.) Adunarea generală a reuniunei femeilor române selagiane este conchiemată pe *3 August st. n. a. c.*, în comuna Selsig. Membrii reuniunei şi toţi aceia, care se intereséză de cultura femeei române, sunt poftiţi sĕ binevoiască a participa la acéstă adunare generală.

Şimleu 28 Iuniu, 1891.

Clara Maniu, presidentă.

Cosma, secretar.

* (Lucrătorii secui în Cluş.) E lucru cunoscut şi cetitorilor nostri, că ministrul de comerciu în vederea împedecărei emigrării secuilor a luat hotărîrea de a întrebuinţa pe beţii secui la lucru pe la căile ferate. După cum am fost cetit în „Kolozsvár“ intrebuinţarea de lucrători secui a început, dar nu arată sucesul dorit. Dovadă despre acésta e următoriul cas: Direcţiunea căilor ferate din Cluş a aplicat pe mai mulţi secui la lucru. Dar ce se veḑi? Trei din acestia spre marea surprindere a direcţiunei n'au voit sĕ priméscă plata de 80 cr. pe ḑi şi au cerut urcarea ei la 1 fl. Ba ce e mai mult, nu s'au mulţumit cu baracele de locuit şi au cerut locuinţe regulate. Suprinderea pentru direcţiune a fost cu atât mai mare cu cât secuii, cari erau plătiţi cu 10—20 cr mai bine ca alţi lucrătorii n'au voit sĕ rĕmână pe lângă tot favorul la lucru, ci şi-au luat catrafusele şi au plecat érăşi în secuime. Curios lucru! Pe lângă totă gugueala guvernului magiar, lucrătorii secui nu voesc se scie nimic de acésta. Se vede, că e mai dulce pânea românéscă, căci bine înţeles, secuii sunt atraşi de o însemnată putere magnetică pe pămêntul României libere.

* (Convenţiune vamală) După-ce se va sfêrşi discusiunea şi votarea proiectului de tarif vamal în camera română, se va nasce o discusiune în privinţa proiectului de lege în trei articole, anecsate la tarif, proiect de lege, care prevede condiţiunile, cari trebue sĕ se aplice la tarif.

In adevĕr, mai mulţi deputaţi, printre cari putem cita pe d.d. Al. Djuvara şi Iancovescu, sunt hotăriţi a presenta un amandament la proiectul de lege adnecsat la tarif, pentru a cere ca tariful sĕ nu se aplice decât puterilor, cari ne vor acorda tratamentul naţiunei celei mai favorisate.

Acest amendament are de scop a nu acorda Austro-Ungariei beneficiul tarifului nostru.

In adevĕr, Austro-Ungaria nu ne acórdă tratamentul naţiunei celei mai favorisate, căci vecinii nostri au trei tarifuri: tariful de resbel, care dela 1 Iuliu nu ne va mai fi aplicat; tariful general, care va fi aplicat productelor nóstre şi în fine un tarif special mai favorabil de care România nu va beneficia, scrie „Timpul“.

* (Un interesant proces de milióne în România.) Renumitul proces de moştenire după princesa Sturdza, — după o durată de aprópe 5 ani, s'a hotărît în fine prin o sentenţă adusă de curtea de apel din Iaşi. Princesa a rĕposat ca vĕduva domnitoriului de odinióră a Moldovei, a principelui Mihail Sturdza, la 7 Maiu 1885 în Baden, lăsând după sine o fică, pe princesa Maria, care mai târḑiu a ajuns nora principelui Gorciacoff, cancelarul Rusiei. Principele Mihail Sturdza mai avea însĕ doi copii din prima căsătorie, şi anume prinţii Dumitru şi Grigorie La mórtea princesei era de faţă numai princesa Maria, pe care fraţii vitregi au împrocesuat-o din motivul, că ea ar fi pus mâna pe dóuĕ milióne de franci aflători (în hârtii de valóre) într'un portfoliu, pe care princesa nu i depusese la nici o bancă. Afară de acésta prinţii Dumitru şi Grigorie au mai acusat pe sora lor vitregă şi din causa, că ea îndată după mórtea mumei sale a trimis pe cameriera sa Maria Anniser la Paris după un lăcătuş iscusit şi anume după lăcătuşul Parquier, care de fapt a şi trimis la Baden pe cel mai bun lucrător al seu Cornu, ca se deschidă tóte cassele de fer ale princesei. In decursul pertractării procesului s'a dovedit, că princesa Maria prin desciderea casselor a ajuns în posesiunea a 186,000 franci, dar cu privire la înstrĕinarea celor dóuĕ milióne de franci nu s'a putut dovedi nimic cu documente. Curtea de apel din Iaşi, pe basa motivelor aduse, a condamnat pe princesa Maria la restaurarea sumei de 186,600 franci dimpreună cu interesele, ér cu privire la înstrăinarea protofoliului cu cele dóuĕ milióne, nefiind doveḑi, causa prinţilor a respins o. După cum cetim în ḑiarele din România, prinţul Grigorie Sturdza va face recurs în contra acestei sentenţe. Se vorbesce însĕ pe de altă parte, că pentru a pune capĕt acestui proces, va interveni o împăcare.

* (Surorile lipite.) De câteva ḑile se vĕd în teatrul Gatté din Paris dóuĕ fete surori, Rosa şi Iosephina lipite de-olaltă. Ele sunt frumóse, de 15 ani, blondine cu ochii de azur, cântă vesel din vióră, sunt strênse amândóuĕ într'o singură rochiţă rosa, cu tote aceste au dóuĕ corpuri. In fapt se vĕd 4 braţe, 4 picióre, însĕ cele dóuĕ creaturi sunt unite prin spatele lor. Dar cele dóuĕ gemene, crescute de olaltă, nu se înţeleg totdéuna, părinţii lor trebue sĕ se nĕcăjască adeseori. Pe când una e obosită şi vrea sĕ se odichnéscă, cealaltă ar dori sĕ mai alerge. Ele s'au născut în Bohemia. La nascerea lor au fost inscrise separat, dar ele nu vor puté avé decât un singur bărbat. Amêndóuĕ se bucură de bună sănĕtate.

PARTEA ECONOMICĂ.

Societăţile ţĕrănesci pentru asigurarea vitelor

de Dr. *Löll*

traduse şi esplicate pentru popor

de

Ioan Cândea.

Scopul societăţii.

(Urmare.)

§ 18. Se află un membru, care ru este indestulit cu preţuirea vitelor lui, acela are drept de a cere o adóua preţuire în timp de 8 ḑile, pe care o face directorul, denumind alţi trei membri, dintre cari unul şi-l alege proprietariul, cu acésta adóua preţuire are de a se mulţămi propietariul fără de nici o contra ḑicere.

§ 19. Asigurarea se estinde preste întreg anul, o asigurare mai târḑie atunci sĕ estinde pe restul, care rĕmâne, şi întră în vigóre numai după-ce proprietariul subscrie statutele, ceea-ce însémnă atât, că el se supune ordinaţiunilor impuse prin statute.

Dacă un membru vechiu îşi asiguréză o vită de nou câştigată, atunci asigurarea începe cu ḑiua preţuirei şi descrierei vitei în cartea principală.

Banii de întrare (premii)

§ 20. Fie-care participante al societăţii are de a solvi în cassa societăţei 1 cr., dela fiecare florin din suma de asigurare, ca tacsă de întrare sau primire. Dacă un membru în urma inmulţirei averei 'şi inmulţesce şi numĕrul vitelor, atunci are de a plăti şi pentru aceste tacse de primire.

Din banii de primire se forméză un fond de reservă, capitalul fondului de reservă se póte împrumuta însĕ pe hipotecă, sau se depune spre fructificare la vre-o bancă.

Despre intrebuinţarea lui dispune numai adunarea generală.

§ 21. La plătirea despăgubirilor şi altor spese, se încaséză dela fie-care membru câte doi cruceri dela fie-care sumă de 5 fl. din suma de asigurare, acésta sumă de 2 cr. se încaséză totdeuna înainte de fie-care pătrar de an, dar aşa ca calculatoriul sĕ o şi priméscă în cele dintâi ḑece ḑile din fie-care pătrariu de an.

§ 22. Urméză participerea la societate după începerea anului din calindariu san a cuartului, atunci este de a se plăti întregul premiu pentru pătrariul curent.

§ 23. Care este în restanţe cu dóuĕ premii trei lunare, şi care după trei provocări, cari trebuesc făcute în luna primă din pătrariul aldoilea, nu le plătesce acela se eschide dela tóte drepturile şi pretensiunile societăţii pentru fie-care provocare are de a plăti câte 10 cr. servitoriului societăţii. Nu este destul numai cu eschiderea, ci contribuiril restante se scot pe cale judecătoréscă.

§ 24. Ce intrece din contribuirile treilunare se adauge tetdeuna la finea anului după calindariu la fondul de reservă, până când acesta ajunge la suma de 10$^0/_0$ din suma totală de asigurare.

La cas sĕ nu ajungă acele contribuiri la acoperirea speselor, atunci directorul este înfleptăţit la cas de nevoe a ridica contribuirile dela doi la trei cr., pentru fiecare sumă de 5 fl din suma întrégă de asigurare.

Sĕ nu fie nici acésta de ajuns atunci este de a se convoca adunarea generală, care are de a decide, că sau sĕ se ridice contribuirile sau sĕ se atingă fondul de reservă.

După-ce a ajuns fondul de resărvă la sumă de 10 °/ din totala sumă de asigurare şi la finea anului urméză o întrecere (profit) însemnată, acésta sumă trecătóre nu se mai adauge la fondul de reservă, ci se trebuinţéză spre scopul acela ca sĕ se micşoreze premiile sau dacă este destul de mare, atunci nu se mai scot premii pe un pătrar dela membr:

Stabilirea şi plătirea despăgubiilor

§ 25. Se bolnăvesce, nenorocesce, schilăvesce sau móre o vită asigurată, atunci proprietariul dacă nu vrea sĕ-şi pérdă pretensiunile dela societate trebue sĕ facă despre acésta arătare în timp de o óră la directorul societăţii, absentând directorul societăţii, atunci arătarea are de a se face unui, membru din direcţiune.

§ 26. Directorul sau membrul din drecţiune, care este însciinţat, este dator a pleca impreună cu doi membrii la faţa locului spre a se convinge despre causă, şi de a staveri la casuri de mórte pretensiunile de despăgubire conform statutelor, la casuri de morburi, trebue consultat un veterinariu diplomatic şi diplomat, ca sĕ se supue vita unei vindecări sau sĕ se tae?

§. 27. Dacă sĕ decide ca vita, sĕ se pue sub grija veterinariului, atunci trebue căutat numai un veterinariu diplomat, sĕ decide însĕ ca vita sè se tae şi din carnea ei sĕ scóte mai mult, ca cât a decis societatea pentru desdaunare atunci şi suma ce întrece se dă proprietariului.

§ 28. Dacă un proprietariu nu se supune decisiunei directorului la casuri de feliu acesta, atunci el póte face cu vita lui ce voesce, dar trebue sĕ abḑică de ori-ce desdaunare din partea societăţii.

§ 29. Când o vită morbósă se află sub grija veterinariului, atunci proprietariul trebue sĕ urmeze prescriptele veterinariului şi se dea tóte doftoriile de casă în cinste adecă fără bani, la din contră el perde tóte pretensiunile de despăgubiri din cassa societăţii.

Se vindecă vita, atunci proprietariul are de a plăti spesele de vindecare până la suma de 4 fl. ce e mai mult aceea sĕ plătesce din cassa societăţii, se întêmplă de móre vita atunci societatea are de ase îngriji de tóte, atât de spesele avute cu veterinariul cât şi de despăgubire.

§ 30. Daca móre o vită sub presupunerile § 1 sau dacă dispune directorul sĕ se tae, atunci proprietariului ii se dă ca rebonificare $^3/_4$ din preţul asigurat, şi în casul din urmă ii se mai dă şi ceva din profitul curat § 27.

(Va urma.)

Mulţămită publică.

Maialul scólei din Poplaca, ce s'a ţinut în acest an în 30 Maiu v. a reuşit preste asceptare. La acésta reuşită a contribuit, pelângă fruntaşii comunei nóstre, inteligenţa comunelor învecinate Reşinariu şi Gurariului! O surprindere placută s'a făcut celor presenţi şi în deosebi nóue poplăcenilor, când în avântul cel mai mare al petrecerei, apare de odată în mijlocul nostru dl asesor refer. scolar Mateiu Voilean cu preastimatai soţie, tuturor ni s'a părut a fi fost ḑiua mult prea scurtă, s'a disolvat numai când a sosit nóptea cu desele sale umbre.

Cu acéstă ocasiune au incnrs tacse de întrare şi suprasolviri dela următorii p. t. domni şi dómne:

Ión Ivan, notariu Gurariului, 2 fl. 50 cr., Aureliu Millea notariu Poplaca, 2 fl., Aleman Dancăşiu, primariu Rěşinariu 1 fl. 50 cr., Mateiu Voileanu, asesor Sibiiu, Iosif Goga paroch, Gerasim Cărpinişan, notariu, Moise Frăţilă învěţătoriu, Bucur Giurcoiu, Neculae Giurcoiu şi N. N. din Rěşinariu, Valeriu Millea vicenotariu, Poplaca, Ioana Rebega Sibiiu, Aurel Décei vicenotariu, Valeriu Popoviciu înv. dirig. şi Eronim Mardan înv. din Gurariului toţi câte 1 fl.; Coman Baca paroch Poplaca 60 cr., Radu Stoica, primariu, Vlad Vlad, cassariu în Poplaca, Michail Stoia înv., I. Marin învěţ., Ioan Grecu medic, Liviu Brote propr., Maria C. Mitrea şi Corneliu Cioran, din Rěşinariu câte 50 cr., Marcu Marcu, paroch Ioan Muntiu, din Poplaca, Neculae Ciucian vornic, George Stoica, Parachiva Muntean, din Rěşinariu, şi Ioan Radu Sibiiu câte 40 cr.; Coman Hămbăşan director scol., Aleman Galea înv., Ioan Stângu înv., Stan Oancea, Petru Messinger Ioan Lubinczchy, Bucur Licoiu, Paraschiva C. Cioran, Achim Duma, Sava Suroiu, Istina Poplăcenel, Ana Fleschin, Ana I. Oancea, din Rěşinariu, Vasile Murgău înv. în Cacova, Ioan Gota v. prim.. Ioanes Muntiu cantor, Oprea Motronea, Maniu P. Marcu, Ioan Olariu, Pantilimon Opriş, Mărina N. Goţa, Stana C. Brat şi Maria C. Tănase din Poplaca câte 20 cr. —

Suma intratelor 29 fl. 60 cr. v. a. Din acésta s'au acoperit în tocmai spesele de arangiare.

Tuturor acestor p. t. domni şi dómne precum şi on. primării comunale şi domnilor parochi din loc, care cu multă bunăvoinţă au oferit, spriginul necesar întru arangiarea acestei petreceri, corpul învěţătoresc îşi împlinesce o plăcută datorinţă, când în numele seu şi al scolarilor vine a le esprima şi pe acéstă cale cele mai călduróse mulţămiri.

Poplaca, 20 Iuniu, 1891.]

Corpul învěţătoresc.

Loterie.

Sâmbătă,, în 4 Iuliu.

Timişóra:	**62**	**23**	**3**	**47**	**19**
Viena:	**18**	**91**	**44**	**4**	**60**

Nr. 432. [98] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci vacante din tractul Branului mai jos specificate, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

1. Zernesti, pentru clasa I paralelă, cu salariu anual de 200 fl. v. a.

2. Măgura, pentru clasa I cu salariu anual de 150 fl. v. a.

3. Şirnea, pentru clasa I cu salariu anual de 200 fl. v. a.

4. Fundata, pentru clasa I cu salariu anual de 200 fl. v. a.

5. Moeciul superior, pentru clasa I cu salariu anual de 205 fl. 50 cr.

6. Holbav, pentru clasa I cu salariu anual de 200 fl. v. a.

7. Vlădeni, pentru clasa a III a cu salariu anual de 230 fl. v. a.

Vlădeni, pentru clasa I cu salariu anual de 150 fl. v. a.

8. Poiana-Mărului, pentru clasa a II-a cu salariu anual de 330 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a-şi asterene suplicele lor instruite conform legei la subscrisul oficiu în terminul legal şi a se presenta poporului spre a-şi arăta desteritatea în cântări, fiind posturile învěţătoresci în genere impreunate cu cantoratele.

Zernesti, 12 Iuniu, 1891

In conţeiegere cu comitetele parochiale Oficiul protopresbiteral greco orietal al Branului.

T. Meţian,
protopresb.

Nr. 402 [95] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci clasa I şi a II a dela scóla elementară ortodocsă română din Sighişóra, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia oficială „Telegraful Român.“

Fie-care post învěţătoresc e impreunat cu un salariu anual de 300 fl. v. a., în care se computǎ şi lemnele de foc cu 20 fi. pe lângă cuartir gratuit în edificiul scólei.

Invěţătorii aleşi pe lângă prestarea instrucţiunei prescrise de „Normativul scolariu“ vor avé a ţiné strana în Duminecile şi sěrbătorile de preste an în biserică pe lângă cantorele în mod perondător cu învěţătoriul clasei a III a.

Dela concurenţi se cere ca pană la espirarea concursului sě se presenteze în biserica din loc, spre a-şi arăta desteritatea şi în cântările bisericesci şi a se face cunoscuţi poporului.

Doritorii de a ocupa vre unul din acestea posturi învěţătoresci au a şi înainta cererile de concurs conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral subscris până la terminul susmemorat.

Sighişóra, 5 Iuniu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sighişórei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. protopresb.

Nr. 178 [97] 2—3

CONCURS.

La internatul împreunat ce scóla civilă de fete a Asociaţiunii transilvane e a se ocupa cu *1 Septembre n. 1891*, postrul de guvernantă pe lângă o remuneraţiune anuală de 200 fl. v. a., şi întréga intreţinere (vipt, locuinţă, incălḑit, luminat, spălat).

Doritórele de a ocupa acest post vor avé mai ales sě pórte de grijă de elevele interne în privinţa ocupaţiunilor în órěle afară de lecţiuni, în sala de studii şi conversaţie, în dormitor şi refectoriu, conform instrucţiunilor usitate la internatele mai de frunte, care esistă pentru tinerimea de secsul femeesc.

Concursele instruite de

a) carte de botez;

b) testimoniul despre studiile pregătitóre;

c) o arătare în scris despre ocupaţiunea de până acum;

d) o adeverinţă că concurenta cunósce deplin limba română în vorbire şi în scriere, precum şi limba germână sau cea magiară — sě se presente subsemnatului comitet pană la *1 August n. 1891.*

Din şedinţa comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la 20 Iuniu, 1891.

G. Bariţiu, presed. **Dr. I. Crişian,** secret. II.

Nr. 178. [96] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea cu *1 Septembre n. a. c.* a unui post de învěţătoriu pentru „Istoriă şi Geografiă“ ca studii principale la scóla civilă de fete cu internat a Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, prin acésta se escrie concurs.

Doritorii de a ocupa postul amintit au sě presinte următórele documente:

a) atestat de botez;

b) document despre cualificaţiunea cerută prin legea statului (§ 103 a art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturi de învěţători la scóle civile;

c) o arětare în scris despre studiile pregătitóre şi despre ocupaţiunea de până acum;

d) arătarea specialităţii pentru care sunt pregătiţi cu deosebire şi

e) fiind limba română limba de propunere, sě dovedéscă, că posed perfect limba română în vorbire şi în scriere.

Concurenţii, cari vor dovedi aptitudine specială în privinţa cunóscerii limbei germâne, vor avé preferinţă între cei altfel cu pregătiri egale.

Concurentul, care va fi ales învěţătoriu se obligă a propune până la macsimul de 30 óre pe sěptěmână.

Cu postul, ce e a se ocupa, sunt împreunate următórele beneficii: Pentru timpul, în care va funcţiona în calitate de învěţătoriu ordinarin provisoriu, alesul va primí salariu anual de 700 fl. v. a., şi 150 fl. v. a., bani de cuartir; trecênd în definitiv, acela va primí salariu anual 900 fl. v. a., şi 200 fl. v. a., bani de cuartir şi tot la cinci ani de serviciu câte 100 fl, adaus cuincuenal la salariu.

Numěrul cuincuenalelor e ficsat cu 5.

Concursele însoţite de documentele numite mai sus sě se presente subsemnatului comitet *până la 1 August n. 1891.*

Din şedinţa comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la Sibiiu la 20 Iuniu, 1891.

G. Bariţiu, preşed. Dr. **Ioan Crişian,** secret II.

Nr. 370. [92[3—3

CONCURS.

Spre conferirea stipendielor devenite în vacanţă din fundaţiunea lui „*Gozsdu*“ pe auul scolastic 1891/2, pentru studiele dela facultăţile mai nalte, se escrie concurs sub următórele condiţiuni:

1. Concurenţii sě documenteze, că sunt fii de cetăţeni ungari şi se ţin de biserica ortodocsă orientală română şi studiază la vre un institut public din patrie cu succes bun, şi că nu sunt în stare a se susţiné la studii din averea proprie sau a părinţilor lor.

2. La conferirea stipendiilor vor avé preferinţă cei mai înaintaţi în studii şi în calculi.

3. Cei ce vor sě studieze la vre-un institut afară din patrie, au sě şi motiveze pe deplin acésta necesitate, ca sě li se esopereze concesiunea ministerială, fără de care stipendiul în strěinătate nu se póte asigna.

4. Petiţiunile instruite cu tóte documentele necesari sunt a se adresa la cancelaria fundaţiunei lui Gozsdu (*Budapest, király u 13 sz.*) până la 1 August a. c. cal. nou.

5. Totdeodată se provócă fostii stipendisti, ca până la *1 August a. c.*, sě arete resultatul studiilor din anul scolastic 1890/1, că altcum li se va sista stipendiul avut.

Budapesta, în 1 Iuliu, 1891.

Comitetul.

Nr. 1090. [99] 1—3

Publicaţiune.

Pentru edificarea unei **baie de scăldat pe teritoriul comunei Rěşinari,** remânênd prima licitaţiune fără resultat, se escrie prin acésta a dóua licitaţiune publică minuendă pentru edificarea acelei scalde.

Licitaţiunea se va ţiné la **19 Iuliu a. c. st. n. la 3 óre p. m.** în cancelaria comunei Rěşinari.

Preţul esclamărei este **4622 fl. v. a.**

Licitanţii vor avé a depune un vadiu de 5% din preţul strigărei, pe care minus oferintele va avé a-l întregí la 10% a sumei oferite.

Oferte scrise prověḑute cu vadiul recerut încă se primesc.

Planul de edificare, preliminariul de spese şi condiţiunile de licitaţiune stau spre vedere publică în cancelaria comunală.

Reşinari, 28 Iuniu 1891.

Primăria comunală.

„Mielul“ institut de credit, societate pe acţii în Poiana.

Învitare.

Subscrişii convinşi de adevěrul, că în secolul al 19-lea, în secolul luminei şi al asociaţiunilor forţa spirituală şi morală a unui popor atêrnă dela starea lui materială, fiind-că lipsind unui popor materia, acela este tributarul şi sclavul altui popor conveţuitor materialminte mai bine situat şi în modul acesta se vede dat şi privinţa intelectuală înapoi, — éră de altă parte, avênd în vedere lipsele materiale, de care sufere poporul nostru şi pericolul, care îl ameninţă din partea cămătarilor, — ne ne-am determinat a înfiinţa una cassa de împrumut şi păstrare sub numele **„Mielul“ societate pe acţii cu reşedinţa în Poiana, comitatul Sibiiu pe timp nedeterminat** cu scopul de a ajuta cu împrumuturi de bani atât pe membrii societăţii, cât şi pre alţi indiviḑi, éră de altă parte a deştepta şi desvolta în poporul nostru simţul de păstrare şi economisare.

Deci ve învităm prin acésta a concurge cu subscrierile d-vóstre la acésta societate pe acţii numită „Mielul“ şi constătătóre din fondul social de **25,000 floreni** împărţit în **500 acţiuni,** fiiesce-care în valóre nominală de **50 fl. v. a.**

Terminul pentru subscrierea acţiunilor se defige până la **12 Iuliu st. n. al anului 1891**, cu aceea observare, că subscrierile se fac la dnul Elia Popp, notariu comunal în Poiana şi că la subscriere are de a se solví din valórea nominală a acţiunilor subscrise **50**%, éră celelalte **50**% sunt de a se solví dela adunarea generală constituantă în termin de **30 ḑile**, — observând totodată şi aceea, că nesolvirea regulată a ratelor atrage după sine perderea dreptului de acţionariu.

Tot odată cu acésta ocasiune subscrişii fundatori ai numitei societăţi dechierăm şi aceea, că nu ne susţinem nice un drept sau favor faţă de institutul infiinţând.

Poiana, în 1 Novembre, 1890. [93] 2—3

Elea Popp. **Ilie Georgescu.** **George Gişe.** **Dumitru Şufana.**

„Mielul“ institut de credit, societate pe acţii în Poiana.

Convocare.

Subscrişii fundatorii ai cassei de împrumut şi păstrare **„Mielul“** din Poiana, comitatul Sibiiu, societate pe acţii, — convócă prin acésta pe toţi subscribenḑii de de acţiuni ai numitului institut la adunarea generală constituantă, care se va ţiné în **12 Iuliu a anului 189 st. n. după améḑi la 2 óre în sala scólei gr. or. din Poiana.**

Obiectele deliberărei sunt:

1. Deschiderea adunărei prin domnul Elia Popp.
2. Constatarea acţionarilor presenţi şi a capitalului fundator representat de acţionari.
3. Alegerea preşedintelui, a 2 notari şi alor 2 scrutători.
4. Raportul fundatorilor despre activitatea lor şi darea socotelei despre starea institutului.
5. Desbaterea şi votarea statutelor.
6. Alegerea direcţiunei şi a comitetului de supraveghiere şi
7. Absolvarea fundatorilor. [94] 2—3

Poiana, în 27 Iuniu, 1891.

Elea Popp. **Ilie Georgescu.** **George Gişe.** **Dumitru Şufana.**

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 70 Sibiiu, Joi 27 Iuniu (9 Iuliu) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sěrbători a „S. S. A. Petru și Pavel" Nrul procsim va apăré Marți în 2 Iuliu v.

Nr. 3857.

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs pentru *trei stipendii* câte *de 500 fl.* din ajutoriul dela stat al bisericei nóstre din archidiecesa transilvană, destinate pentru cualificarea mai înaltă a clericilor din archidiecesă la universitate, cu terminul până la *31 Iuliu a c. cal. vechiu*

La aceste stipendii pot concura numai clerici absoluți din archidiecesă, cari sunt totdeodată absoluți de gimnasiu cu esamen de maturitate, și voesc a și completa studiile lor la vre-o facultate teologică sau filosofică.

Concurenții au a substerne la Consistoriul archidiecesan până la terminul arětat mai sus suplicele lor, instruite cu documentele necesare, anume: cu atestat de maturitate și absolutoriu clerical dela seminariul archidiecesan de aici, apoi cu atestat medical, că sunt deplin sěnătoși și cu o declarațiune separată, că după absolvire vor intra in serviciul bisericesc-scolar, ce li se va conferi; in fine au sě anuméscă in suplică universitatea, la care voesc ași face studiile, indicând totdeodată pentru facultatea filiosofică și specialitatea studiilor principale, ce și-au ales, d. e. pedagogia, istoria, filologia, etc.

Sibiiu, din ședința senatului strîns bisericesc, ținută la 18 Iuniu, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 26 Iuniu, 1891.

După enunciatul cel mai recent al împěratului Germaniei și după descoperirile făcute de marchisul de Rudini în parlamentul italian, pacea europénă este asigurată pe un nou period de 6 ani.

Timpul acesta la tot casul, că numai priincios póte fi pentru acele popóre, cari doresc progresul, cari doresc, ca aceea ce au negligat vécuri întregi sě completeze și întregéscă acum.

Popórele din imperiul austro ungar, cu puține escepțiuni, tóte au primit cu mari simpatii importantele enunciate în direcțiunea cea pacinică, și noi românii nu avem cuvênt ca sě nu ne bucurăm și noi de ḑilele de pace.

Prea am rěmas înapoia altor popóre, prea grele au fost timpurile pentru noi, prea mulți dușmani ai desvoltării am avut până acum.

Și ei nici aḑi nu au încetat de a ne resboí.

Pentru că ce altceva este sila, ce ni sě face de a ridica asile de copiii cu limba de propunere magiară, decât o oprelisce în drumul cel apucasem în timpurile mai nóuě de a da înainte.

Ce altceva însemnéză introducerea comasațiunei în Ardél, pe locuri ripóse, delóse, mlăstinóse și mare parte neproductive, decât despoiarea românului de pămêntul, pe care l'a agonisit el, l'a îmbunătățit sě i dea pânea de tóte ḑilele pe masă.

Și ce ar fi însemnând altceva alianța, ce o face guvernul cu popórele conlocuitóre, decât o învoială, un fel de concesiune făcută altui ném, spre a ne pune pe noi la probă și ispite grele.

Tóte aceste invederat este, că sě fac cu calculi, și calculii nu sunt decât combinațiuni de a nu ne lăsa teafěri, de a nu puté da înainte, așa cum noi dorim.

In întreg Ardélul, în întrégă Ungaria, nu este popor, care din sudórea lui sě aducă atâte jertfe pentru cultură ca poporul român.

Pentru alții aci e visteria statului, aci fundațiunile cele grase cum e universitatea săséscă, aci averea Kulturegyletului, aci munificența boeriului dela curtea domnéscă.

Nóue aceste tóte ne lipsesc cu desěvêrșire. Și dacă ne cugetăm la spesele enorme de comasare, la ḑecimele de vii, la rescumpěrarea pășunatelor, dacă vor ómenii sě țină o vacuță pentru copii, atunci cu tótă vitalitatea poporului nostru, cu tótă crutarea lui, cu tótă munca ce e capace a o desvolta, ne vine sě credem, că are sě îmbrâncéscă sub greutatea poverilor.

El ține învěțătoriu, el preot, el notariu, el păn pe cel din urmă slușbaș de sat, pe cel din urmă păḑitoriu de nópte și de vite.

Comitatul la rêndul lui vine și el cu pretensiunile lui pentru drumuri, pe cari el nu umblă decât desculț și flămênd, pentru căsarme pe cari tot el trebue sě le împopuleze, rumpênd din anii tinerețelor fiilor, luându-i dela córnele plugului, numai ca sě contribue și el cu ceva pentru înălțatul împěrat și rege.

In astfeliu de împregiurari, când poverile au devenit nesuportabile, nu-i mai vine sě se mai îngrijască și de sine. De sănětate nu-și póte căuta, morburile provenite din locuințe scunde, întunecate și umede, din traiu rěu și din hrană nesuficientă, îi sting ḑilele mai curênd ca la alți muritori, vede că'i rěmân copii orfani, și věduva în uși, dar nu mai póte alerga la medic, nu mai póte sě-și lungéscă firul vieții, nici cu o óră, închide ochii și dă laudă lui Dḑeu, că l'a scăpat din acéstă vale a plângerilor. Așa e în Ardél dealungul și dealatul, așa e pretutindenea unde poporul, el și éră el trebue sě supórte greutățile.

Intrebăm noi acum, că timpul acesta de pace puté-va el aduce îmbunătățiri, fie pe terenul cultural, fie pe terenul economic, fie pe cel igienic — și respunsul, care ni'l dăm, nu póte fi decât favoritoriu pentru sistemul de ocărmuire de aḑi, sdrobitoriu pentru cei ce în mod fatal au împins lucrurile într'acolo, încât au înmulțit numai sarcinile țeranului, dar venitele lui au rěmas tot cele de acum o sută de ani, dacă cumva nu s'au împuținat și acele.

Sub un atare sistem economic, sub o atare ocărmuire este cu greu sě putem sě ne asteptăm la vr'un progres. Pot fi ani roditori. póte fi pace îndelungată, dacă nu se va croi poporului o altă sórte, el nu va da înainte. Nu, căci nu are nimenea inimă pentru el, pe el toți îl despóie, dela el toți cer, și el pentru cele ce dă nu primesce în schimb decât libertatea de a gusta aerul și apa, dacă are după ce o bea.

Bine pentru Dḑeu sě nu fi venit ómenii la convingere, că poporul acesta blând, răbduriu și preste měsură loial, în o bună diminéță 'și póte pierde și el îndelungă răbdarea. Nu se cugetă oblăduitorii țěrei și ai comitatelor, că cele ce s'a petrecut în Ungaria, în Battonya și airea se pot ivi și aici, și atunci conflictul între stăpêni și supuși va lua dimensiuni pe întrégă linia. Drepturile politice ni s'au confișcat avutul ni se împuținéză, averea ajunge la tobă, și cu ómeni scăpětați și flămênḑi e greu de a o scóte la cale.

Până acum biserica a alinat multe dureri, a mângăiat pe mulți și a reținut masele dela pași nesocotiți. Cine ne stă bun, că biserica va susțină lupta cu succes, când și ea este luată la gónă și când și slugitorii altariului sunt luați preste picior și nesocotiți.

Lucrurile merg rěu, și dacă pacea din afară e asigurată, atunci ar fi de dorit ca sě se restabiléscă și pacea între cetățeni, păn ce acestia sunt aplicați a mai crede celor ce le spun ḑi de ḑi, ca sě aibă răbdare, că vor veni și ḑile mai senine. Ḑilele senine întârḑie, întunerec domnesce protutindenea, și e vai de cei prin cari a venit întunerecul și nu vor sě ne lase în senin la lumină.

Revista politică.

Cu privire la desbaterea tarifului vamal în camera din România reproducem următórele:

D. Djuvara se întrébă, când vom resolva problema stabilității vamale? Votăm aḑi o durată de 6 ani, dar alții pot sě vie sě strice mâne, ce am făcut aḑi.

FOIȚA.

Trei nopți.

O convorbire de *Adolph Wilbrandt*, comunicată de *Gilbert Remi*.

(Încheere.)

Dar mi se părea totuși lucru rěu, că eu nu me bucuram: îmi înecaí plânsul și am cetit mai departe pe lângă dunga cea roșie. Cât entusiasm tineresc, câtă speranță puternică, câtă fericire sěrbătoréscă respirau acum tóte acestea din îngălbenita hârtie; mi se părea, că ele sunt vorbite cu vocea lui Alfred, chiar cuvintele lui — o declarare de amor patriei sale — care me durea și-mi făcea bine — care me îmběta ca și musica rěsboinică, ce se auḑia din afară. Terminasem cu cetirea; de desupt era semnat A. P. Acestea sunt inițialele numelui seu. Alfred îmi ḑisei eu deodată. Acesta e scris chiar de el!— și eu n'am sciut o, el nu mi-a spus o niciodată; pacinic, rěbdător și reservat în sine, cum e el își va fi cugetat: póte că o va descoperi ea totuși odată? Sau dacă ea n'are inimă pentru un astfel de mare lucru de inimă, pentru-ce i o aș și spune? —- Me uitai érăși la ḑiar, dar nu mai vedeam acele dóuě inițiale, ochii mi se umplură de lacrămi și curgeau pe hârtie și preste lìtere, că nu le mai puteam vedé. O, Alfred, Alfred! îmi ḑiceam; o, dacă dela început aș fi avut mai puțină gelosie și mai mult amor adevěrat; décă aș fi trăit mai mult cu tine și cu aceea, ce 'ți era sfânt ție, decât numai cu mine! Atunci n'aș ședea acum așa ací... și plângeam mereu.

Pentru ce plângi așa? me întreba în fine o voce blândă. Alfred era la spatele mele; else reîntorsese acasă fără sě se fi anunțat, pentru ca sě me suprindă, pare că'l mai ved cu mantaua lui cea mare, cu barba lungă și fața înegrită. Plângi tu pentru mortul nostru — sau pentru ce alta? — Fratele teu se va însănătoșa pe deplin; pe mine însě m'a prins dorul de tine —

— Sě fie acésta adevěrat? îl întrerupsei eu. Și me poți erta?

— Pentru ce? întrebà el.

— Pentru tot! — Spune-mi te rog acum numaí un lucru: când noi ședeam împreună lângă copilul nostru mort, ascultai la signale și arătai în afară și te uitai cu ochi așa mari la mine — nu te cugetai tu óre atunci, dacă n'ar fi bine ca tu și chiar și eu sě ne ducem acolo se îngrijim de victimile rěsboiului și ca prin devotamentul nostru sě ne alinăm durerea propriă.

— Ba da, rěspunse el. Numai odată vine un asemenea timp și atunci o singură dată îmi cugetam eu ar trebui ca omul încă se fie atât de mare ca timpul. Dar vedeam eu, că pentru acésta idee nu erai tu creată.

— Iartăme Alfred! îi ḑisei eu și plângeam. Atunci nu! atunci nu! Dar îți jur pe copilul nostru — și pe acésta nópte de victoriă și pace — că de acum ai altă femeie! —

Vócea dnei Toni începuse încă de mai'nainte sě vibreze puțin; de mai multe ori ea se îugânase, dar se luptase cu bravură mai departe; acum amuți cu totul! Ea numai prin un gest a fost în stare se ne facă sě înțelegem, că terminase.

Da, așa a fost, adause ea în urmă cu o vóce slăbită, așa a fost, dar acum e bine, o, acum e bine!

— Iubita și scumpa mea amică, ḑise dl de W. mișcat, avem se'ți fim cu toții recunoscětori pentru eroismul, cu care ne-ai facut acésta mărturisire admirabilă; cum cred, nu multe ar fi fost în stare sě facă acésta. — Mai creḑi încă și acum, că n'am dreptate, dacă voiu susțině, că aceste trei nopți totuși dau o „istorie" și ea pledéză în câtva în favorul teoriei mele.

Dna Toni făcu o mișcare de cousimțire cu capul. Apoi fața ei se însenină prin un suris intim, surisul uneì femei multămite și fericite. Ea prinsese strêns pe Lambertina de mână fără sě ḑică un cuvênt, apoi se plecà spre ea și'i ḑise încet de o am putut însě sě o aud și eu, care ședeam aprópe: O am istorisit pentru tine, draga mea Lambertino. Nu

Tariful actual e un tarif minimum, continuă d sa. Insě ce ni se va da în schimb? Statele ne vor da tariful lor general, adecă tacsele lor cele mai ridicate.

Tóte ţěrile sunt ìovite prin noul tarif, afară de Austro-Ungaria, care singură folosesce.

Şi cine ne a făcut mai multe neajunsuri pe calea economică? Tot Austro-Ungaria (aplause). S'a ḑis, că prin noul tarif închidem 10 uşi deschise. Da, dar deschidem una, care era ferecată cu zăvóre (aplause).

Mai departe, oratorul dovedesce, că d'abia se depusese pe biroul camerei proiectul de tarif şi deja ḑiarele nemţesci publicau o circulară a ministrului de comerciu austriac încunosciinţând autorităţile vamale, că resbelul vamal cu România se va sfârşi dela 10 Iuliu (st. n.). Şi ce însémnă asta? Că ne va aplica tariful ei general, şi noi vom trebuì sě-i dăm concesiuni din nou.

Nu e vorba de politică, ci de situaţiunea nóstră economică, pe care trebue s'o privim din punctul de vedere naţional.

Austro-Ungaria e fórte favorisată prin acest tarif şi ce ne dă în schimb? Mărfuri de calitate inferióră, şi permanenta bólă a vitelor nóstre, bólă care se decretéză la Pesta (aplause) şi apoi persecuţiunile în contra românilor de acolo nu s'au micşorat de loc (aplause).

D-sa propune ca conclusiune a celor ḑise următoriul amendament:

„Guvernul e ţinut sě aplice o supra-tacsă de 30 la sută şi sě decreteze chiar regimul prohibitiv asupra mărfurilor sau produselor originale sau naturalisate din ţěrile, cari douě luni după promulgarea presentei legi ar continua sě aplice mărfurilor româneşti tacse mai ridicate, decât cele percepute asupra produselor similare ale statelor, cu care au convenţiuni comerciale. Acéstă măsură va putea fi aplicată chiar acelor state, cari au încheiat angajamente relative la traficul pe frontiere.

Aceste supra-tacse vor fi aplicate articolelor scutite de drepturi de întrare în tariful alăturat.

Convenţiunile cu statele strěine vor putea fi făcute pe un termin de 5 ani cu începere dela data semnărei lor, dar în nici un cas tacsele tarifului nu vor puté fi micşorate. —

Impěratul Wilhelm II a fost dóue ḑile óspele reginelor Olandei. Acéstă visită n'a fost privită de nimeni decât ca un act de politeţă lipsit de o însemnătate specială.

Totuşi, scrie „Timpul“ socialisti din Amsterdam au găsit de cuviinţă sě încerce o agitaţie ca sě întroducă o notă desarmoniósă în primirea simpatică ce s'a făcut împěratului Germaniei. Duminecă au ţinut o întrunire, la care au asistat vre o mie de ómeni şi în care şefii socialisti Domela Nieunwenhuis şi Fortuge au ţinut cuvêntări resvrătitóre. Împotriva amêndurora s'a început o acţiune penală pentru injuriarea împěratului german.

Dacă însě visita împěratului Wilhelm II la Amsterdam n'a avut alte urmări politice, o însemnătate cu mult mai mare se dă visitei pe care o face acum în Englitera.

Un articol al ḑiarului „Morning Post“ reamintesce, că Wilhelm II, de când s'a urcat pe tron a fost de dóuě ori în Englitera; pe când însě trăia tatăl şi moşul seu, era un visitator asid al ţěrii. Dar până acum tot deuna visitele sale au fost mai ales numai pentru familia regală a Engliterei, cu care este în strînse legături de rudenie. S'au făcut ce e drept şi altă dată demonstraţii militare în onórea lui, dar a lipsit până acum ceremonialul obicinuit la astfeliu de ocasiuni. De astă dată nu va fi aşa. Imperatul Germaniei nu mai vine acum sě facă visită numai reginei, ci naţiunei angleze. Visita se va serbători cu pompa obicinuită, aşa cum s'a întêmplat mai pe urmă acum 40 de ani cu ocasiunea venirei în Englitera a părechei imperiale francese, după resboiul din Crimea. De atunci au mai fost sěrbătoriţi în Londra, Sultanul Turciei şi şahul Persiei.

„Morning Post“ adaugă:

Deşi aceste visite au fost de mare interes pentru împěrătésa Indiei, ele n'au putut avé nici decum importanţa, pe care o are presenţa celui mai puternic din monarchii continentali. Se póte prevesti că Wilhelm II va avé în capitala Britaniei o primire mai cordială decât óre-care alt rege.

Ceea-ce preocupă însě mai ales lumea după semnarea renoirei alianţei întreite, este întrebarea întru cât visită împěratului Germaniei la Londra póte sě însemne sau sě prevestéscă o alipire a Engliterei de alianţa întreită.

In acéstă privinţă presa englesă e unanimă a declara, că nu póte fi vorba de încheerea unui tratat în scris.

„Dar, — ḑice de pildă „Times“, — unirea celor dóuě ţěri pentru causa păcii şi civilisaţiunei e tot atât de solidă ca şi când ar fi hotărită prin trcatate. Ea se spriginesce pe legătura dintre cea mai mare putere maritimă şi cea mai mare putere militară din lume“. Tot aşa, „Daily News“, după-cum ne a spus o telegramă, spune categoric, că visita împěratului Wilhelm II nu va avé ca urmare o alianţă împătrită, căci misiunea Engliterei este de a menţiné relaţii bune cu tóte puterile. Cu tóte acestea şi acest ḑiar e convins, că întrevederea „va avé resultate favorabile“.

Declaraţiile făcute în camera comunelor de către secretariul de stat dela esterne, sir Fergusson, se potrivesc întocmai cu vocile presei în acéstă cestiune. Este adevěrat, că un schimb de păreri a fost, dar atitudinea Engliterei nu s'a modificat întru nimic; esistă tot vechile înţelegeri, fără sě fie alianţe cu vr'o putere sau alta. Englitera este mulţămită sě-şi asigure statul quo în Mediterana, ér în ce privesce statul quo în situaţia generală europénă, nu scie sě fie altă înţelegere decât ceea care reiese din tratatele deja cunoscute.

Incercări proselitistice în Daia.

Lêngă Sebeş, 21 Iuniu, 1891.

Acum, ca nici odată, noi românii avem lipsă sě fim solidari şi sě luptăm pentru esistenţa nóstră naţională, şi când se accentuéză acésta în foile nóstre ḑi de ḑi, étă o vechiă rană, care atâta durere a căusat bietului nostru popor, din când în când tot se mai ivesce şi înveninéză corpul nostru naţional; neînţelegerea şi ura, care după placul duşmanilor ne a despărţit pe veci, tot se mai destéptă şi nutresce în sinul naţiunei nóstre şi încà de fraţii de un sânge.

Nu arare-ori auḑim, că fraţii gr. catolici năvălesc asupra rêndurilor nóstre şi 'şi dau multă silinţă sě facă proseliţi, se înţelege că în cele mai multe casuri fără succes. Năvălirile şi încercările acestea nesocotite ale fraţilor gr. cat. trebue sě ne causeze cele mai adênci dureri şi trebue sě jignéscă pe fie-care dintre noi în simţul seu românesc, mai ales când scim, că vînarea după suflete e împreunată cu turburări şi agitaţiuni, cari dau nascere la ură şi duşmănie între fraţii de acelaşi sânge: éră ura şi duşmânia, spre detrimentul poporului românesc, ne înstrěinéză pe unii de către alţii, slăbesce între noi legătura de fraţi şi paraliséză puterea de resistinţă contra duşmanului.

Dacă vînarea după proseliţi s'ar face numai de ómeni, cari nu sunt în stare a judeca cu destulă seriositate şi a pătrunde bine interesele poporului nostru, am trece uşor peste ei şi am ḑice numai: Dómne értăi, că nu sciu ce fac, dar când vedem, că proselitismul, urîtul fét al iesuiţilor se propagă mai ales de ómeni, cari după chemarea lor sunt datori a propaga armonia şi pacea între cetăţeni, şi cu atât mai vêrtos între conaţionali, trebue sě stăm pe loc, sě cugetăm şi sě ne dăm séma de ceea-ce se face şi se fim precauţi faţă de năvălirile lupilor.

Dar sě vin la obiect şi sě vedem, ce s'a întâmplat în comuna Daia.

Daia este o comună, în protopresbiteratul Sebeşului, curat românéscă şi numěră cam la 400 de familii. Locuitorii în partea cea mai mare au rěmas credincioşi legii strămoşesci, numai o parte disparentă a urmat nefericitului Atanasie din Ciugud.

Dăienii astfel împărţiţi în dóuě confesiuni, au trăit în pace şi în bună înţelegere unii cu alţii, şi nimic nu s'a întâmplat, ce ar fi putut turbura tigna lor, până în anul curent. Fiind adecă biserica nóstră de acolo veche şi aprópe ruinată, din causă că în tot momentul amenința a se dărima, în vara anului trecut s'a ordonat pe cale politică închiderea ei. Impregiurarea acésta îi nelinisci puţin.

Se ḑice, că în fie care reu e şi ceva bun; aşa şi în měsura acésta, cu tóte că dăienii pe câtva timp erau lipsiţi de biserică, prevedeam binele mult dorit, că în curênd în Daia, în acésta comună mare şi compactă, ai cărei locuitori nu sunt în stare rea materială, se va ḑidi, acum de silă, o biserică nóuě şi corespunḑětóre.

Speranţa acésta însě în curênd fù nimicită, căci ómenii nostri din firea lor prea conservativi fiind, numai târḑiu se pot resolvi sě contribue cu filerul lor chiar şi unde necesitatea e arḑ ndă şi aşa s'a născut nemulţămire din causa închiderii bisericii şi nu voiră a se arăta de loc aplicaţi a'şi zidi biserică nóuě.

Nenorocita de unaţie, precum în nenuměrate momente din viaţa nóstră bisericéscă, aşa si în casul de faţă 'şi avu urmările sale triste, căci fraţii gr. cat. věḑênd neliniscea şi nemulţěmirile poporului au gândit sě se foloséscă de ocasiune şi sě tragă cine scie ce folos din ele. Numai decât deci începură cu agitaţiunile, proselitismul fu pus la ordinea ḑilei şi prin mijlóce josnice şi demoralisătóre, precum promisiuni seducătóre d. e. că dacă ai nostri trec la unaţie, Blaşul le va face biserică şi ei nu vor trebui se contribue nimic, ba şi salariul preotului se va reduce; şi prin beuturi spirituóse începură o adevěrată manevră în rêndurile credincioşilor ortodocsi.

Manevra acésta, precum s'a adeverit deja, se urma cam aşa: Preotul gr. cat câstigând vr'o 3—4 dintre cei mai slabi gr. or. pe partea sa şi ia numit apostoli. Apostolii vênau după gr. or. şi pe cari îi prindéu îi duceau la curatorul bisericei gr. cat. care apoĭ cu ajutoriul arginţilor din vistieria lui Iuda îi fericea în purgătoriul lui Itzig din sat.

Ruşinósă chemare! Josnică apostolie! Dar ce sě le faci? Dela parola lor: „Scopul sfinţesce mijlócele“ nu se pot abate.

În urma acestora agitaţiunea şi neliniscea între ómeni crescea în continu, speranţa de a se ḑidi în Daia biserică nóuă era cu totul nimicită şi ai nostrii aveau acum sě se cugete cum ar putea mulcomi spiritele, şi a restabili pacea între ómeni spre prevenirea pericolului ce ameninţă din ce în ce mai tare, căci acum, pela începutul postului mare din anul curent, vr'o 50—60 dintre cei mai slabi la suflet merseră la preotul nostru spre a se insinua, că trec la confesiunea gr. cat.

Dar pericolul fu delăturat în grabă şi fraţii gr. cat. spre marea lor supărare nu'şi putură ajunge scopul, nu putură pescui în tulbure. S'a conces redeschiderea şi repararea bisericii vechi prin ce spiritele la moment se liniscirâ. Dintre cei trecuţi la unaţie mulţi sau reintors la biserica mamă şi dincolo n'au rěmas decât vro-câţi-va, cari încă sar reîntórce, dar li frică, şi ḑice, că preotul gr. cat. i va sili sě-i plătéscă bani, pe cari ia băgat în pungă la Itzig pe otravă.

Dar sě nu se teamă nici ei, că vor plăti rachiul beut, şi nici preotul gr. cat. că se va bucura de oile răpite, fiind trecerile făcute tóte ilegale. Sunt ilegale, căci unii dintre cei ce voiau sě trécă s'au dus la preotul sě se insinue cu glótă şi numai dela feréstră strigau, că trec la uniţi, pe când după lege trebuea sě mérgă fie-care separat cu martorii sei; alţii au întimpinat pe preotul pe stradă; alţii s'au dus fără martori; ér alţii a dóua insinuare nici n'au făcut'o. Adeverinţă de trecere dela preotul nici unul n'au cerut, unii nici dela martori n'au primit adeverinţe, precum au dovedit înşişi martorii.

Că tótă vraşba din Daia s'a înscenat de fraţii gr. cat. afară de cele ce s'au dovedit până acum se confirmă şi prin aceea, că preotul gr. cat. în tótă tréba s'a arătat prea interesat, căci el tóte trecerile, fără de a-şi face vr'un scrupul, că sunt ilegale le-a privit de bani buni şi nici n'a aşteptat sě trécă cele 14 ḑile prescrise pentru trecere, ci deja în a 13 a ḑi a rescris preotului nostru, că respectivii au trecut. Afară de acésta deja după prima insinuare în decursul celor 14 ḑile a îndeplinit funcţiuni, a sânţit apa, a botezat ş. a. la casa celui ce voia sě tréčă, care după lege aporţinea încă religiunei gr. orientale.

Acestea tóte sunt, precum sum informat, arătate forului politic concernent, spre anularea trecerilor ilegale şi spre pedepsirea vinovaţilor.

Aşa au lucrat confraţii nostri gr. cat. în casul arătat şi chipul acesta au zădărnicit, spre lauda lor fie ḑis, ajungerea unui scop salutariu şi românesc. Şi Dómne multe scopuri salutare ne mai zădărnicesc ei, mai ales în comunele unde ne-a osândit Dḑeu sě trăim la olaltă. Voim sě facem scólă corěspunḑětóre, numai decât sunt la spate ameninţările: „ne dăm uniţi şi Blaşul ne face“, voim sě facem salar învěţătoresc corěspunḑětor, voim sě ameliorăm leafa preotului şi altele multe şi ameninţările cu unaţia numai decât sunt la ordinea ḑilii.

Étă pentru-ce am ḑis mai sus, că în faţa purcederii neromânesci a gr. catolicilor, trebue sě stăm, s cugetăm serios, şi sě vestim faptele lor condam-

---

te mărita nici odată, sau dacă o faci, trăesce împreună viéţa bărbatului teu!

Lambertina consimţì.

Afară se făcu un sgomot vesel, care întrerupea liniscea nóstră într'un mod neaşteptat, un băiat ca de opt ani năvălí în odaie cu obrajii luì drăgălaşi aprinşi: micul Alfred, care sěmâna atât de mult cu tatăl seu, încât chiar dacă nu l'aş fi cunoscut aş fi sciut după faţa lui, că al cui e. El alergă spre dna Toni şi o îmbrăţişe: trebue sě mě ierţi, că viu aşa târḑiu, dar sěrbătórea cea mare de copii a fost atât de frumósă.

Cât de frumos e el astăḑi! îmi cugetam eu, privind cu plăcere la frumosul şi înfloritoriul băiat.

Domnul de W. se uita asemenea cu plăcere la el şi zimbetul seu obicinuit şi fin reveni érăşi. După ce tóte sunt acum bune, scumpa mea Toni, ḑise el cu satisfacţiune şi deóre ce ai terminat istoria nopţii din urmă cam prea de timpuriu, e permis sě întreb, care a fost sfârşitul?

Dómna casei înroşí atât de încântător, cum numai póte inroşi o femeie şi surise. In loc se rěspundă puse mâna pe buclele brune ale băiatului şi il sărută cu înfocare.

nabile, ca avĕndu-le toţi în vedere, cu toţii sĕ ne ferim de ei şi sĕ fim precauţi faţă de pornirile lor duşmănóse.
X.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Rĕhău, în 20 Iuniu. D-le redactor! In diua de 30 Maiu am ţinut şi noi esamenul anual cu elevii scólei nóstre cu trei învĕţători. Resultatul obţinut la acest esamen me îndémnă, sĕ iau péna în mână şi sĕ arăt on. public cetitoriu, ce póte face un învĕţătoriu cu zel şi devotament pentru causa scolară.

Esamenul s'a ţinut în presenţa comisariului prot. dl S Medean, a comitetului parochial în frunte cu preoţii şi a unei mulţimi mari de parochieni. Membrii comitetului parochial, între cari sunt şi bărbaţi cu esperienţă şi pracsă pe terenul învĕţătoresc, au constatat cu multă satisfacţiune progresul îmbucurătoriu obţinut pe terenul instrucţiunei prin metodele nóuĕ de propunere, cari fac, ca tinerele odrasle în scurt timp sĕ pună în uimire prin cunoscinţele lor pe părinţi.

Acésta am putut o observa şi la esamenele nóstre. Materialul s'a propus conform planului de învĕţămênt în estensiune destul de mare. Rĕspunsurile au fost corecte, deşi întrebările nu erau totdéuna precise, *) pre ce cu deosebire trebue pus pond a instrucţiunea primară.

Cu deosebire a tras atenţiunea publicului lucrul de mână în împletitul cu paie propus elevilor din clasa a III. de dl învĕţătoriu dl Oprişiu ca un ce nou şi neobicinuit în scólă. Dl Oprişiu 'şi a însuşit desteritatea împletitului la cursul estraordinariu pentru lucrul de mână deschis de Ven. Consistoriu în vara anului trecut, şi se vede, că pĕtruns de însĕmnătatea lui îl şi propagă între păturile poporului. Căci abia în vre o 3—4 luni vedeai pe elevi împletind paie în câte şi mai câte feliuri, ba şi mulţi purtan pălării făcute de ei înşişi cu destulă desteritate şi chiar estetice. La esamen au fost espuse mai multe obiecte de împletituri de paie şi pipirig precum: pălării, corfiţe cu diferite forme, cutii pentru orologiu, chibrituri etc. cari tóte erau martorii cei mai fideli ai unei abnegaţiuni şi activităţi intensive.

Privitoriul şi astă dată s'a putut convinge, că românul şi póte însuşi cu multă uşurinţă ori ce desteritate şi măiestrie numai sĕ nu lipséscă nici instructorul şi conducatorul bun. Firea agerá a românului îl pune în posiţie a-şi însuşi câte o măiestrie chiar şi făra instructor. Câţi zidari, têmplari, butnari şi rotari sunt între poporenii nostri de rênd, cari fără sĕ fi învĕţat vre o di la scólă sau sĕ fi fost sub inspecţiunea unui măiestru, produc lucruri deplin mulţămitóre şi frumóse, ba stau sĕ rivaliseze chiar cu măestrii de profesiune.

Firea acésta ageră s'a dovedit şi din obiectele lucrului de mână espuse cu ocasiunea esamenului. Acéstă împregiurare ne face sĕ credem, că idea lucrului de mână a fost o ideă fericită, ér când Ven. consistoriu a deschis un curs estraordinariu pentru instruirea obiectului acestuia, pe de o parte a satisfăcut dorinţei înfocate a cetei învĕţătorilor de a şi însuşi acésta desteritate, de altă parte a aflat un mod fórte acomodat de a împrieteni şi poporul nostru cu meseriile.

Cumcă lucrul de mână pe lâugă multe altele contribue mai pre sus de tóte şi la desvoltarea morală a elevilor, e lucru constatat prin însaşi esperienţa, căci mulţi dintre copii nostri, cari până în anul acesta se jucau rĕsfăţaţi la umbra désă a sălcilor de pe marginea văilor, acum îi vedi rivalisând veseli în ocuparea cu diferite împletituri de paie şi pipirig, pe alţii păscând vitele pe marginea holdelor, îi vedi câutând cu curiositate naivă şi calculând calitatea paielor acomodate spre împletit. Cu un cuvênt locul rĕsfăţărei începe a-l ocupa seriositatea şi al lenevirei, munca.

Comitetul nostru parochial pĕtruns de zelul dlui inv. Dl Oprişiu şi de resultatele lucrului de mână i a şi votat o remuneraţiune, carea deşi după a mea părere destul de modestă, totuşi e o dovadă, că ómenii sciu sĕ apreţieze ostenéla şi după împrejurări şi puteri o şi remuneréză. Cea mai mare remuneraţiune sĕ-i fie d-lui învĕţătoriu, că şi a împlinit conscienţios datorinţa şi că a lăsat urme, cari îl vor reaminti cu recunoscinţă în posterităţi.

Am dori, sĕ audim şi din alte părţi, ce au produs învĕţătorii nostri, cari au luat parte la cursul estraordinariu pentru lucrul de mână, ca astfeliu sĕ putem confirma faptul, că şi pentru viitoriu deschiderea de cursuri estraordinare pentru lucrul de mână nu numai că nu e superfluă, ci e reclamată cu stăruinţă de trebuinţele nóstre.
n.

---

* Dacă întrebările au fost neprecise, nu înţelegem cum puteau fi rĕspunsurile corecte. Red.

Convocare.

In conformitate cu prescrisele §§-lor 14 şi 21 din statutele Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român precum şi cu conclusul comitetului de dto 4 Iuliu a. c. pt. prot. 100 *adunarea generală pentru anul curent se convócă prin acésta în opidul Haţeg pe 4/16 August şi dilele următóre.*

Aducênd acésta la cunoscinţă publică, invităm pe toţi membrii Asociaţiunei a lua parte în numĕr cât mai mare la şedinţele adunării, care de astădată va fi însoţită şi de o esposiţiune modestă de manufacturi române, de producte economice şi de alte obiecte.

Sibiiu, în 6 Iuliu, 1891.

Pentru comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român:

G. Bariţiu. preşed.

Dr. *I. Crişianu,* secret II.

— Comitetul central al reuniunei învĕţătorilor rom. gr. or. din districtul Zarand 'şi va ţiné şedinţa sa Duminecă în 30 Iuniu st. v. în sala gimnasiului din Brad la órele 10 antemeridiane. Membrii sunt invitaţi a participa.

Dela comit. central al reun. învĕţ. rom. gr or. din districtul Zarand

Brad, 23 Iuniu, 1891.

I German, v. preşed.

Esamen.

La 23 Iuniu 1891 conform programei on. inspector de scóle confesionale, a d-lui protopop I. Petric, pentru ţinerea esamenelor la scólele nóstre române poporale din tractul Braşovului s'a ţinut esamenul cu copii şi copilele şi dela scóla nóstră română gr. or. din Scheiu-Tocile în Braşov. Pela órele 2 p. m. sosi dl protopop I. Petric pentru a presidia la esamen, fiind de faţă şi dl preşedinte al comitetului parochial V. Sfetea dimpreună cu onor. epitropie parochială, precum şi unii din membrii comitetului parochial şi o parte însĕmnată din părinţii copiilor.

Se esaminară scolarii din religiune, limba română, comput, limba magiară şi esercіţii practice.

Rĕspunsurile elevilor şi elevelor au fost precise şi inteligibile aşa, încât cei presenţi fură pe deplin satisfăcuţi cu resultatul esamenului.

Pe urmă dl protopop ii mulţămì învĕţătoriului I. Suciu pentru zelul şi sporiul arătat, pentru buna disciplină a copiilor şi resultatul laudabil, recomandându-i ca şi în viitoriu sĕ se nisuéscă de a obţiné tot acel resultat ca în anul acesta scolariu.

In fine terminându-se cu esaminarea băeţilor au declamat scolarii unele poesii şi apoi se cetì clasificaţiunea şi se distribuiră premii între cei mai diligenţi.

Cu acestea se încheià anul 1890/91 scolariu.

Un asistent.

Varietăţi.

* (Dar preaînalt.) Maj. Sa monarchul s'a indurat prea graţios a dărui din caseta Sa privată pe séma comunei bisericei gr. or. din Dincu mare 100 fl. şi a celei din Riuşor 50 fl.

* (Dar în loc de cununi). La fondul pentru înfrumseţarea cimiteriului din suburbiul de jos — a contribuit dl asesor consistorial Mateiu Voilean 10 fl., şi adecă 5 fl. în loc de o cunună pe mormêntul mult regretatului Dr. Ioan Moga şi 5 fl. în loc de o cunună pe cel al mult deplânsului Romul P. Cosma.

* (*Himen.*) Dl Valeriu Pop notariu in Săcel şi dşóra Paraschiva Aurelia Florian 'şi vor serba cununia in 12 Iuliu (30 Iunie) a. c. la 5 óre p. m. in biserìca cea mare din Sĕlisce.

* (Avis). Precum în anii trecuţi corul seminariului Andreian, care stă sub conducerea zelosului profesor de musică G. Dima, a făcut escursiuni in multe părţi ale Transilvaniei, concertând, aşa şi în vara din ĕst an o corporaţiune din numitul cor va face o escursiune în comitatul Huniădórei, dând primul concert în opidul montan Sĕcărêmb, în 7 Iuliu st. v., de aici vor merge la Băiţă şi întorcêndu-se prin Deva, vor da ultimul concert în Orĕştie la 14 Iuliu st. v.

* (Constituire.) Ni se scrie din Agnita, că comitetul sub-despărţĕmêntului al XXVIII al Asociaţiunei transilvane sa constituit in 23 l. c. Adunarea generală s'a anunţat pe 7 Iuliu in comuna Rodbav.

* (Invitare). Subscrisul comitet cu onóre învită la „*Serbarea*“ ce va avé loc în Sĕcărâmb cu ocasiunea ţinerei şedinţei despărţemêntului VI (Deva) al „Asociaţiunei transilvane“ la 7/19 Iuliu a. c.

Decurgerea sĕrbărei.

1. Serviciul divin în biserica gr. or., la care va cânta corul teologilor din Sibiiu.
2. Şedinţa despărţĕmêntului in biserica gr. or.
3 Prând comun.
4. La 7 óre p. m. concert de cântări şi musică, cu următórea

Programă:

1. *a*) „Eată diua triumfală“ de W. Humpel.
   b) „Serenadă“ de Marchner.
2. *a*) „Kreuzzug“ v. Fr. Schubert. Solo de bas cu acompaniare de piano.
   b) „Credinţa în primăvară“ de Fr. Schubert, solo de bas cu acompeniare de piano.
3. „Intre pétra Detunata“ de G. Dima.
4. „Air Varie“ de Beriot. Violină cu acempaniare de piano.
5. *a*) „Die Versunkene Krone“ v. H. Böniche.
   b) „Sum soldat“ de G. Dima.
6. Solo de piano
7. *a*) „Nóptea“ de Fr. Schubert.
   b) „Uite mamă“ de G. Dima.
8. *a* „Sara de Crăciun“ de Holstein. Solo de bas cu acompaniare de piano.
   b Şti tu mândră“ de G. Dima. Solo de bas cu acompaniare de piano.
9. „Hora“ de G. Dima.
10. „Balet“ de Beriot. Violina cu acompaniare de piano.

5. Bal, la care va cânta capela musicanţilor deveni.

Preţul intrării la „Concert“ şi „Bal“ după plac (avênd a serví invitările ca bilet de întrare.)

Venitul curat e destinat pentru fondul Asociaţiunei.

Ofertele marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe calea publicităţii.

Sĕcărêmb, la 1 Iuliu, st. n. 1891.

P. T, Public, care voiesce a participa, este respectuos rugat a se insinua până la 15 Iuliu st. n. la comitet, pentru orientare în privinţa prânzului comun şi cuartierelor.

Comitetul arangiator.

PARTEA ECONOMICĂ.

Societăţile ţĕrănesci pentru asigurarea vitelor

de Dr. *Löll*

traduse şi esplicate pentru popor

de

Ioan Cândea.

Stabilirea şi plătirea despăgubirilor.

(Urmare.)

§ 30. Dacă a murit însĕ vita de umflătură, atunci el nu capĕtă ca rebonificare d cât jumĕtate din suma asigurată, în tóte casurile proprietariului [illegible] rĕmâne şi pielea.

§ 31. Dacă se bolnăvesce sau móre vre-o vită de curênd cumpĕrată şi [illegible] asigurată în decursul timpului statorit societatea, conform statutelor, numai însă rebonifică dauna, dacă proprietariul acelei vite, care e membru al societăţii documentéză, că el nu póte primi pe cale onestă dela fostul proprietariu nici o rebonificare.

§ 32. Dacă sĕ bolnăvesce sau móre în decursul timpului statorit vr'o vită, pe care o-a cumpărat un membru dela alt membru şi vita a fost asigurată şi asigurătoriul are drept a pretinde desdaunare, atunci societatea ii rebonifică dauna conform §-lui 30 din [illegible]

Dacă o vită vêndută se tae pentru carne, şi sĕ află că a suferit de bólă, atunci cu ea sĕ întêmplă tot aşa ca în casul, când o vită morbósă s'a tăiat la ordinaţiunea directorului societăţii (§ 27 şi 30) Asigurătoriul dacă voesce sĕ mai pretindă ceva dela societate, atunci îndată ce află că e morbósă trebue sĕ facă arătare la directorul societăţii.

§ 33. In tóte casurile, proprietariul, care este îndreptăţit conform statutelor a primi rebonificare dela societate, atunci acésta trebue sĕ se facă in timp de cel mult trei dile din partea calculatoriului la ordinea directorelui societăţii.

§ 34. Societatea nu este indreptăţită a plăti despăgubiri în următórele casuri:

1) Dacă la vita morbósă, tăiată sau mórtă a unui proprietariu s'a aflat, că însu-şi el a fost causa, negligându-o sau dacă vita la asigurare a fost morbósă:

2) dacă a murit vre-o vită prin vre-o operaţiune făcută din partea proprietariului fără de consultarea veterinariului móre:

3) dacă vita mórtă a fost asigurată şi la altă societate.

4) dacă vita móre sau se bolnăvesce de epizootie, bólă de vite.

5) în tóte acele casuri în cari statutele nu permit despăgubiri (§§ 23, 25, 28, 29 şi 32).

Determinări finale.

§ 35. Se bolnăvesce o vită asigurată şi bóla se esplică din partea unui veterinariu practic şi diplomat ca o epizootie neindoelnică şi periculósă, atunci este de a se convoca adunarea generală, care are de a decide asupra lucrului: că vita morbósă precum şi tóte celelalte, cari sunt bănuite ca infectate sĕ se tae inmediat şi carnea sĕ se vândă; proprietariului însĕ, la cas de lipsă, sĕ i-se plătéscă dauna din cassa societăţii şi din fondul de reservă? sau sĕ le lase ca sĕ vadă cât duréză bóla, şi în decursul bólei sĕ se sisteze asigurarea. In acel sens, ca în timpul duratei bólei sĕ nu se încasede premii şi nici sĕ nu se plătéscă despăgubiri la eventualele întêmplări.

§ 36. Streformarea statutelor precum şi disolvarea societăţii sĕ póte face numai când o cer $^2/_3$ dintre toţi membrii ei.

Declaraţiuni deafiliare.

Subscrişii locuitori din comuna N. declară participarea la societatea de asigurare din loc, recunosc statutele impuse din partea societăţii ca drepte, le subscriu şi se obligă a le observa cu cea mai mare strictéţă.

Urmédă subscrierile

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri, în 8 Iuliu.

Brünn: 75 74 37 87 58

Nr. 178 [97] 3—3

CONCURS.

La internatul împreunat cu scóla civilă de fete a Asociaţiunii transilvane e a se ocupa cu *1 Septembre n. 1891*, postul de guvernantă pe lângă o remuneraţiune anuală de 200 fl. v. a., şi întréga intreţinere (vipt, locuinţă, încăldit, luminat, spălat).

Doritórele de a ocupa acest post vor avé mai ales sĕ pórte de grijă de elevele interne în privinţa ocupaţiunilor în órele afară de lecţiuni, în sala de studii şi conversaţie, în dormitor şi refectoriu, conform instrucţiunilor usitate la internatele mai de frunte, care esistă pentru tinerimea de secsul femeesc.

Concursele instruite de

a) carte de botez;

b) testimoniul despre studiile pregătitóre;

c) o arătare în scris despre ocupaţiunea de pănă acum;

d) o adeverinţă — că concurenta cunósce deplin limba română în vorbire şi în scriere, precum şi limba germână sau cea magiară — sĕ se presente subsemnatului comitet pană la *1 August n. 1891.*

Din şedinţa comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la 20 Iuniu, 1891.

G. Bariţiu, presed. **Dr. I. Crişian,** secret. II.

Nr. 432. [98] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante din tractul Branului mai jos specificate, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

1. Zernesti, pentru clasa I paralelă, cu salariu anual de 200 fl. v. a
2. Măgura, pentru clasa I cu salariu anual de 150 fl. v. a.
3. Şirnea, pentru clasa I cu. salariu anual de 200 fl. v. a.
4. Fundata, pentru clasa I cu salariu anual de 200 fl. v. a.
5. Moeciul superior, pentru clasa I cu salariu anual de 205 fl. 50 cr.
6. Holbav, pentru clasa I cu salariu anual de 200 fl. v. a.
7. Vlădeni, pentru clasa a III a cu salariu anual de 230 fl. v. a.

Vlădeni, pentru clasa I cu salariu anual de 150 fl. v. a.

8. Poiana Mărului, pentru clasa a II-a cu salariu anual de 330 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a-şi asterne suplicele lor instruite conform legei la subscrisul oficiu în terminul legal şi a se presenta poporului spre a-şi arăta desteritatea în cântări, fiind posturile învĕţătoresci în genere împreunate cu cantoratele.

Zernesti, 12 Iuniu, 1891

In conţelegere cu comitetele parochiale
Oficiul protopresbiteral greco orietal
al Branului.

T. Meţian,
protopresb.

„Mielul“ institut de credit, societate pe acţii în Poiana.

Învitare.

Subscrişii convinşi de adevĕrul, că în secolul al 19-lea, în secolul luminei şi al asociaţiunilor forţa spirituală şi morală a unui popor atêrnă dela starea lui materială, fiind-că lipsind unui popor materia, acela este tributarul şi sclavul altui popor conveţuitor materialminte mai bine situat şi în modul acesta se vede dat şi în privinţa intelectuală înapoi, — éră de altă parte, avênd în vedere lipsele materiale, de care sufere poporul nostru şi pericolul, care îl ameninţă din partea cămătarilor, — ne-am determinat a înfiinţa una cassă de împrumut şi păstrare sub numele **„Mielul“ societate pe acţii cu reşedinţa în Poiana, comitatul Sibiiu pe timp nedeterminat**, cu scopul de a ajuta cu împrumuturi de bani atât pe membrii societăţii, cât şi pre alţi indiviḑi, éră de altă parte a deştepta şi desvolta în poporul nostru simţul de păstrare şi economisare.

Deci ve învităm prin acésta a concurge cu subscrierile d-vóstre la acésta societate pe acţii numită „Mielul“ şi constătătóre din fondul social de **25,000 floreni** împărţit în **500 acţiuni,** fiiesce-care în valóre nominală de **50 fl. v. a.**

Terminul pentru subscrierea acţiunilor se defige pănă la **12 Iuliu st. n. al anului 1891**, cu aceea observare, că subscrierile se fac la dnul Elia Popp, notariu comunal în Poiana şi că la subscriere are de a se solví din valórea nominală a acţiunilor subscrise **50** %, éră celelalte **50** % sunt de a se solví dela adunarea generală constituantă în termin de **30 ḑile**, — observând totodată şi aceea, că nesolvirea regulată a ratelor atrage după sine perderea dreptului de acţionariu.

Tot odată cu acésta ocasiune subscrişii fundatori ai numitei societăţi dechierăm şi aceea, că nu ne susţinem nice un drept sau favor faţă de institutul infiinţând.

Poiana, în 1 Novembre, 1890. [93] 3—3

Elia Popp. Ilie Georgescu. George Gişe. Dumitru Şufana.

„Mielul“ institut de credit, societate pe acţii în Poiana.

Convocare.

Subscrişii fundatori ai cassei de împrumut şi păstrare **„Mielul“** din Poiana, comitatul Sibiiu, societate pe acţii, — convócă prin acésta pe toţi subscribenḑii de acţiuni ai numitului institut la adunarea generală constituantă, care se va ţiné în **12 Iuliu a anului 189 st. n. după améḑi la 2 óre în sala scólei gr. or. din Poiana.**

Obiectele deliberărei sunt:

1. Deschiderea adunărei prin domnul Elia Popp.
2. Constatarea acţionarilor presenţi şi a capitalului fundator representat de acţionari.
3. Alegerea preşedintelui, a 2 notari şi alor 2 scrutători.
4. Raportul fundatorilor despre activitatea lor şi darea socotelei despre starea institutului.
5. Desbaterea şi votarea statutelor.
6. Alegerea direcţiunei şi a comitetului de supraveghiere şi
7. Absolvarea fundatorilor. [94] 3—3

Poiana, în 27 Iuniu, 1891.

Elia Popp. Ilie Georgescu. George Gişe Dumitru Şufana.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	10.50	8.—	Are legătură cu trenul Budapesta — Arad.	—	3.25
Budapesta	8.30	2.05		5.50	9.15
Szolnok	11.38	4.10		9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51		11.53	12.57
Oradea-mare	3 53	7.06		1.50	2.12
	4.—	7.13		2.34	2.19
Mező-Telegd	4.30	7.43		3.03	2.49
Rév	5.22	8.18		3.46	3.26
Bratca	5.45	—		3.57	—
Bucia	6.05	8.51		4.09	—
Ciucia	6.31	9.07		4.55	4.21
Huiedin	7.12	9.37		5.34	4.55
Stana	7.29	—		5 51	—
Aghiriş	7.49	—		6.12	--
Ghîrbĕu	8.01	—		2.25	5.47
Nadişul ung.	8.14	—		6.39	—
Cluş	8.29	10.37		6.56	6.—
	8.46	11.10		8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28		8.45	6.34
Ghiriş	10.08	12.38		10 21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14		11.09	7.57
Uióra	19.56	1.21		11.17	—
Vinţul-de-sus	11.04	1.29		11.26	—
Aiud	11.28	1.54		11.54	8.22
Teiuş.	11.45	2.13		12.18	8.38
	12.13	—	11.55	12.58	8.43
Crăciunel	12.44	—	—	1.34	—
Blaş	12.59	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	1.35	—	—	2.29	—
Copşa-mică	1.51	—	1.—	2.48	9.48
Mediaş	2.12	—	1.02	3.03	9.50
Elisabetopole	2.31	—	—	3.26	10.06
Sighişóra	3.04	—	1.39	4.07	10.28
Haşfalĕu	3.46	—	2.14	4.49	11.04
Homorod	4.04	—	2.29	5.35	11.19
Ágostonfalva	5.26	—	3.33	7.23	12.27
Apaţa	6.10	—	4.18	8.09	12.58
Feldioara	6.41	—	—	8.43	1.15
Braşov	7.17	—	—	9.18	1.35
	8.—	—	5.08	10.40	2.00
	—	12.20	5.15	—	2.19
Timiş	—	1.41	5.57	—	3.01
Predeal	—	2.29	6.26	—	3.31
Bucuresci	—	8.50	11.55	—	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.45	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiş	9 41	1.42	—	5.57	—
Braşov	10.17	2.18	4.20	5.58	—
	10.24	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apaţa	11.08	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9 04
Homorod	11.54	4.29	8.23	—	9.46
Haşfalĕu	12.54	5.34	8.53	—	11.03
Sighişóra	1.13	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	1.40	6.21	10.09	—	12.06
Mediaş	—	6.42	10.31	—	12.37
Copşa mică	2.11	6.55	10.47	—	12.53
	2.14	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaş	2.48	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuş	3.17	8.—	1 08	1.25	2.49
		8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud		8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus	Stă în legătură cu trenul Arad Budapesta	—	2.13	2.19	4.28
Uióra		—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea		8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriş		9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		—	5.14	—	6.34
Cluş		10.45	6.08	4.53	6.52
		11.01	6.29	5.30	7.40
Nadişul ung		—	6.47	5.47	8. –
Ghirboa		—	—	—	8.15
Aghireş		—	7.02	6.11	8.29
Stana		12.17	7.28	—	8.53
Huiedin		12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		--	8.25	7.12	9.51
Bucia		—	8.51	—	10.06
Bratca		1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		—	9.30	—	10.42
Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-mare		2.18	10.44	8.42	11.51
		2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	7 02	5.46
Glogovaţ	4.42	—	5.77
Gyorok	5.03	—	6.19
Pauliş	5.14	—	6.30
Radna-Lipova	5.32	—	6.48
Conop	5.36	7.48	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborşin	6.58	—	8.07
Zam	7.26	8.51	8.33
Gurasada	7.52	9.10	8.57
Ilia	8.08	—	9.13
Branicica	8.26	9.34	9.29
Deva	8.52	—	9.53
Simeria (Piski)	10.38	10.—	10.38
Orĕştia	11.04	10.18	10.50
Şibot	11.24	10.37	11.16
Vinţul de jos	11.48	—	11.44
Alba-Iulia	12.22	11.18	12.06
Teiuş	12.49	11.40	12.38

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuş	2.30	3.37	1.39
Alba-Iulia	3.11	4.—	2 19
Vinţul de jos	3.30	—	2.36
Şibot	3.53	—	3.03
Orĕştia	4.16	4.41	3.30
Simeria (Piski)	5.43	5.06	4.17
Deva	5.59	5.18	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	5.45	5.17
Gurasada	7.—	—	5.28
Zam	7.28	6.08	5.53
Soborşin	8.03	6.34	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	7.11	7.17
Radna-Lipova	9.44	7.31	7.46
Pauliş	9.58	—	7.57
Gyorok	10.11	—	8.08
Glogovaţ	10.34	—	8.30
Arad	10.46	8.14	8.40
	11.13	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.27	2.21
Budapesta	7.20	1.25	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	—	7.10
Şeica mare	3.31	11.27	—	6.43
Lómneş	4.15	12.08	—	8.27
Ocna	4.46	12.38	7.—	8.59
Sibiiu	5.10	1.	7.35	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	3.35	10.17
Ocna	8.02	4.58	4.09	10.43
Lómneş	8.30	5.25	—	11.09
Şeica mare	9.05	5.55	--	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	—	12.05

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3.34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul-săs.	7.10	—	7.15

Regh. săs.—Cucerdea—Oşorheiu

Reghinul-săs	—	8.—	8.15
Oşorheiu	—	9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	42.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	6.00	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2 23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşeni	9.45	4.—	8.36

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.—	10.50	6.20
Banita	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Arad — Timişóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2 04	8.57

Timişóra—Arad

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	3.03	3.50	7.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriş

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghiriş	5.10	9.50	2.50	9.10

Braşov — Zernesci

Braşov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	4.30	11 25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	—	8.15	3.15
Sighişóră	—	—	10.52	6.10

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	—	—	5.50
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelăn	—	—	1.56
Careii - mare	—	—	6.48

Zernesci — Braşov

Zernesci	--	8.—	8.20
Braşov	—	9.24	9.44

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 71 Sibiiu, Marți 2/14 Iuliu, 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe pătrariul al treilea al anului 1891, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Iuniu 1891, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire fórte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 3857.

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs pentru *trei stipendii* câte *de 500 fl.* din ajutoriul dela stat al bisericei nóstre din archidiecesa transilvană, destinate pentru cualificarea mai înaltă a clericilor din archidiecesă la universitate, cu terminul până la *31 Iuliu a c. cal. vechiu.*

La aceste stipendii pot concura numai clerici absoluţi din archidiecesă, cari sunt totdeodată absoluţi de gimnasiu cu esamen de maturitate, şi voesc, a şi completa studiile lor la vre-o facultate teologică sau filosofică.

Concurenţii au a substerne la Consistoriul archidiecesan până la terminul arĕtat mai sus suplicele lor, instruite cu documentele necesare anume: cu atestat de maturitate şi absolutoriu clerical dela seminariul archidiecesan de aici, apoi cu atestat medical, că sunt deplin sănĕtoşi şi cu o declaraţiune separată, că după absolvire vor intra in serviciul bisericesc-scolar, ce li se va conferi; in fine au sĕ anuméscă in suplică universitatea, la care voesc a-şi face studiile, indicând totdeodată pentru facultatea filiosofică şi specialitatea studiilor principale, ce şi-au ales, d. e. pedagogia, istoria, filologia, etc.

Sibiiu, din şedinţa senatului strîns bisericesc, ţinută la 18 Iuniu, 1891,

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 1 Iuliu, 1891.

Rari sunt muritorii, cari sĕ fi adunat în jurul lor atâta iubire din partea conaţionalilor lor, atâta admiraţiune din partea streinilor nepreocupaţi, şi atâta devotament din partea tinerei generaţiuni, ca şi cei trei mari bărbaţi, pe cari i a perdut regatul României în timpul scurt de un an.

Cu poetul Vasiliu Alecsandri a dispărut dintre români figura cea mai simpatică, poetul cel mai cunoscut pe întreg rotogolul locuit de români, ale cărui poesii au străbătut în popor dela prima lor apariţiune, s'au susţinut şi se vor susţiné încă până când se va iví un al doilea Alecsandri, care sĕ se scie furişa în inimile poporului român.

Nu mult după Alecsandri s'a mutat în altă lume marele patriot, fericitul Ioan Brătianu, care, ca nime altul până aḑi, a sciut crea în România o stabilitate a guvernului, şi a săvêrşit în viaţa statului acte mărețe, cari vecinic vor rĕmâné scrise cu litere de aur în cartea României, şi lângă cari va străluci numele lui Ioan Brătianu, ca ministru preşedinte, ca primul consilieriu al Domnitoriului.

Curênd după acesti bărbaţi epocali a rĕposat Mihail Kogălniceanu, ca din pleiada cea vechiă sĕ nu mai rĕmână aprópe nime dintre cei vii.

Cu Mihail Cogălniceanu a dispărut una dintre cele mai marcante figuri din viaţa românilor, şi locul lui multă vreme va rĕmâmâné gol, atât în politică, literatură, cât şi în parlament.

Mihail Kogălniceanu de tinĕr a intrat în luptă pentru binele patriei sale, şi preste 50 de ani a stat la locul seu, în serviciul ţĕrei sale, neîntrecut de nimenea ca orator, neîntrecut de nimenea ca istoricul némului seu, neîntrecut de nimenea ca bărbat cu ageră pătrundere şi mai ageră resoluţiune, în cele din urmă neîntrecut de nimenea ca patriot în înţelesul cel mai larg al cuvêntului.

In România nu s'a săvêrşit act în viaţa statului, la care Mihail Kogălniceanu sĕ nu fi contribuit.

Deja pela anii 1840, când totul era încă în adormire, şi starea României se putea asemâna unei frumóse ḑile de primăvară, care promite a da viaţă naturei, deja pe la primul început vedem pe Mihail Kogălniceanu culegênd primele floricele în societatea lui Constantin Negruzzi şi a lui Vasiliu Alecsandri.

Puţina libertate, care esista pe atunci o a sciut el folosi pentru luminarea némului seu, ca mai târḑiu sĕ desgrópe trecutul istoric al statului român, şi in frumósa şi clasica limbă a vechilor cronicari sĕ deştepte în români iubirea de libertate, nisuinţa spre neatêrnare.

Ca scriitoriu pe timpurile critice până la unirea principatelor, ca profesor de istorie, ca orator în adunările ad hoc pentru facerea unirei, ca ministru sub vodă Cuza şi regele Carol, ca representant al României în diverse misiuni şi la momente critice, Mihail Kogălniceanu totdeuna va servi de model generaţiunii tinere.

O viaţă bogată în fapte mari ca şi cea a marelui patriot Mihail Kogălniceanu nu se póte cuprinde în un articol de ḑiariu. O asemenea viaţă trebue cu îngrigire studiată şi cuprinsă în o carte, care pusă în mâna poporului, sĕ fie catechism pentru învĕţarea iubirei de patrie.

Sunt puţine, de tot puţine figurele măreţe, cari au ridicat statul român la înălţimea de aḑi, şi a căror activitate se verse raḑe binefăcĕtóre asupra tuturor românilor, fie aceia în Austro-Ungaria, Sêrbia Bulgaria sau în Turcia ori în Rusia.

Sunt fórte puţine asemenea figuri măreţe, şi Mihail Kogălniceanu era unul dintre puţinii, cari s'a făcut tuturora nemuritoriu prin activitatea sa. Ca stejariu puternic în puternicele lui braţe se resfrângeau vênturile venite asupra statului român în ḑile de vijelie, ér în ḑile line şi senine la umbra acestui puternic stejariu cetiam pe vechii cronicari în clasica lor limbă, şi tot la acésta umbră făceam scólă politică, cetind discursurile lui ţinute la ocasiuni de grea cercare pentru ţara românéscă.

Cu Mihail Kogălniceanu a dispărut o figură măréţă din lumea română, şi locul lui multă vreme va rĕmâné gol, în inimile românilor vecinică va fi memoria lui.

Revista politică.

Ovaţiunile, cu cari au fost primite deputaţiunile slavilor din tóte părţile la esposiţia din Praga au dat ansă la feliurite comentarii în presa austriacă. Cu deosebire a făcut mare svon primirea slovacilor celor 120 — cari au venit sub conducerea vestitului Mudron, ca sĕ cerceteze esposiţiunea.

Nemţii neutralişti nu vĕd bucuros atari manifestaţiuni, ér maghiarii de loc nu au motive de a se bucura, că slovacii din Nordul Ungariei cercetéză pe boemi şi reînoesc şi întăresc legăturile de sânge şi de interese.

În parlamentul unguresc s'au întêmplat ḑilele acestea scene, cari arată până la evidenţă cât de înăsprite sunt relaţiunile între partide. Décă numai a suta parte din pĕcatele comitatelor ar fi adevĕrate

FOIȚA.

Dóue surori.

(Alegorie.)

Cunosc dóuĕ femei, dóuĕ surori, cari una câte una, sau amêndóuĕ deodată vin de me cercetéză adeseori. Insĕ nu numai eu le cunosc, ci le cunosc toţi ómenii de pe pamênt, de óre-ce aceste dóuĕ surori îi cercetéză pe toţi de o potrivă, pe copilul cel mic din légăn, ca şi pe moşnégul gârbovit de povara anilor, pe sărac ca şi pe avut, pe cerşitor ca şi pe împĕrat, pe bărbaţi ca şi pe femei, şi se légă de ori ce suflare omenéscă de sub sóre. Mai des cercetéză ele pe ómeni în anii neroditori şi rĕi, când sămênăturile sunt sdrobite de grindine şi nimicite de roiuri de locuste, când e secetă mare, încât crépă pămêntul de uscăţime şi fómetea ameninţă pe bieţii muritori. Ele ori şi când te cercetéză, fie una câte una, fie la olaltă, sunt supĕrăcióse şi neplăcute şi ori cui îi face mult nĕcas, de aceea fie care om cércă a se scăpa cât mai în grabă de ele, a le alunga dela sine şi vai de aceia, cari nu rĕsbesc cu ele şi nu pot sĕ le depărteze, când se ivesc.

Când copilul cel mic din légăn, flămând şi setos, sbiară şi se svêrcolesce, ele sunt de faţă şi se bucură de suferinţa micului prunc, dar se depărtéză îndată-ce mama îl stîmpĕră cu laptele dulce din sînul seu.

Când muncitoriul dela câmp, din brasdă, obosit de muncă, flămênd şi sĕtos plécă cătră casă, de-odată cu sórele ce apune, ele îl însoţesc până la pragul uşii, întră chiar în casă cu el, dar ies şi se depărtéză, îndată-ce omul îşi îndulcesce inima cu păzitura ce-'l aştéptă şi se stîmpĕră cu apa rece din ulcior.

Ele sunt adeseori tovarĕşele călĕtoriului, ce străbate ţinuturi depărtate; păstoriul le întâlnesce pe câmpii şi colnice; vênătoriul dă de ele prin păduri, prin rădiari şi tufişe; corăbieriul le află pe ape şi ostrove, unde îl aruncă vêntul sorţii, şi nici de sunetul armelor nu pórtă frică, căci ostaşul este adese-ori chinuit de câtră ele, în rĕsboiul cel mai crunt, chiar în tonul luptei, când omul este cuprins de grózâ şi crede, că a sosit ḑiua cea de apoi, şi aici se află ele de faţă.

Astfeliu acestea dóuĕ femei se ivesc pretutindenea şi nu poţi sĕ le încunjuri, de óre-ce ele cutrerĕră lumea cruciş şi curmeziş, dela un capĕt până la celalalt; ele străbat prin munţi şi prin văi, pe déluri şi câmpii, pe uscat şi pe ape, prin colibele sĕracilor, ca şi prin palatele strălucite ale celor avuţi.

Insĕ mai bucuros se ivesc şi stau ele prin locuri sterpe şi neroditóre, prin ţinuturi sĕci şi lipsite de apă, unde nu rodesc bucatele şi ómenii cu greu îşi pot susţiné traiul vieţii de pe o ḑi pe alta: prin locuri de acestea le place a-şi petrece şi sĕ veselesc în mijlocul lipsei şi miseriei, ce-o vĕd în jurul lor, ér pe ţermii roditori ai rîurilor, prin ţinuturi mănóse şi binecuvêntate, unde rodesc fructele pămêntului şi din stânci isvoresce apă cristalină, ele umblă mai rar, pentru că nu le place sĕ vaḑă îmbelşugarea şi indestulirea.

Asemenea nu se prea arată ele prin curţile celor avuţi, unde sunt de tóte şi nu este cunoscută lipsa, ér' de pe la ospeţe şi petreceri, unde se întind mese bogate şi încărcate cu fel de fel de mâncări şi beuturi, fug întristate, căci nu le place a privì, cum îşi indestulesc óspeţii şi mesenii veseli pofta de mâncare şi de beutură.

Cu atât mai mult şi mai des se ivesc aceste dóuĕ femei prin colibele celor sĕraci, unde lipsa şi miseria o afli la tot pasul, ér prin casele şi bordeiele vĕduvelor serace şi neputincióse, unde dai de copii orfani, goli şi flămânḑi ca vai de ei, îşi au sălaşul statornic şi se află ca acasă. Aici, în mijlocul miseriei, între acești copii, cari sbiară după pâne şi sunt chinuiţi de presenţa lor, le place a petrece şi a se bucura de suferinţele lor şi numai atunci îi părăsesc pe timp scurt, când mila creştinéscă vine sĕ tindă mână de ajutor acestor nefericiţi şi sĕ le mai îndulcéscă traiul.

Cred, că sciţi, cine sunt aceste dóuĕ femei, cu cari fie care om se luptă adeseori, din légăn până în mormênt. Una este *Fómea* şi cealaltă e *Setea*.

Turda, în Iuniu, 1891.

Silvestru Moldovan.

ḑin ce le au sciut sĕ povestéscă Kosuthistii, comitatul nu ar mai avé ḑrept sĕ esiste nici o ḑi pe basele, pe cari a esistat.

Cuib de corupțiune, de imoralitate, de fraude și câte alte epitete i s'a dat făr ca sĕ pótă fi rĕsfrânte afirmațiunile oratorilor prin doveḑi demne de creḑĕmênt.

Vorbirea, cu care și-a inaugurat dl Guido de Baussnern activitatea la Făgăraș, încă a fost un obiect de interpelațiune, în parlament și ministrul președinte nu a sciut sĕ rĕspundă alt ceva decât, că nu a încheiat nici un pact cu sasii.

De ce lipsă a fost enunciatul dlui Baussnern în Făgăraș, că este născut sas, trăesce ca sas, și móre ca sas, nu scim, căci în Făgăraș sasii sunt cel puțin a 5-a rótă la car.

Dacă i s'a concreḑut tocmai dlui Baussnern apĕrarea granițelor spre România, atunci în mai slabe mâni nu s'a putut pune aceea apĕrare, ca tocmai în ale sale, deși o accentuéză cu deosebită predilecțiune în vorbirea de inaugurare.

Sasii l'au fost declarat odată pe dl Baussnern mort pentru ei, românii, cât scim, nu l'au aclamat, și guvernul trebuia sĕ-și facă sémă cu aceste la denumire, ér nu sĕ căpătuéscă pe un om pentru servicii făcute altădată și sĕ-i dea importanța, care nu o are, ori cât de adict al ideii de stat unguresc se declară. —

Am comunicat cetitorilor ideile și impresiunile, ce a sugerat ḑiarelor engleze și germane evenimentul călĕtoriei împĕratului Germaniei la Amsterdam și la Londra.

Nu va fi fără interes a se cunósce acum și sentimentele și ideile predomnitóre în Francia asupra acestui eveniment, sentimente și idei, pe cari le găsim, credem, destul de esact tălmăcite într'un articul al ḑiarului „*Le Gaulois*“ sub titlul „Călĕtoré inutilă“.

Efectuată într'un cadru fórte minunat, favorisat de timp, locuri și împregiurări, ḑice între altele acest articol, intrarea la Amsterdam a împĕratului Germaniei, cu aerul suriḑĕtor, aprópe afabil, a produs o bună impresiune asupra spiritului populațiunei.

Neirlandezul nu e espansiv; înainte de sosirea lui Wilhelm II era bănuitor; vederea împĕratului Germaniei, atitudinea sa curtenitóre, a făcut sĕ cadă unele prevenții. Dar de aci și până a crede, că diplomația germână va reuși sĕ facă țĕrile de jos sĕ iasă din neutralitatea lor politică și economică, este mai mult decât un abis.

Tot astfel va fi și în Englitera.

Sir Fergusson, subsecretar de stat la Foreign-Office, a repetat alaltăeri în camera comunelor ceea ce noi am spus de multe-ori, că învoiala specială încheiată între Englitera și Italia pórtă data din 1888 și că de la acéstă epocă nici o schimbare nu s'a făcut într'ênsa.

Admițĕnd, că cabinetul Salisburg ar inclina spre alianța întreită, ar fi totuși obligat sĕ rĕmână în rezervă și sĕ nu fie decât un asociat „oficios“, din acéstă simplă considerație că adesiunea notorie a Marei Britanii, ar putea sĕ fie semnalul unor ostilități franco-ruse în o parte a lumei, în care nici Germania, nici Austria, nici Italia nu i-ar fi de nici un ajutor.

Astfel falsul sgomot despre intrarea francesilor în provincia indo-chineză Luang Prabang a emoționat viu publicul englez, care a voit sĕ vaḑă în acésta o dovadă sigură de o înțelegere franco-rusă în vederea unei acțiuni comune a celor dóuĕ puteri în contra domeniului Marei Britanii în Asia. Acéstă ocupație a provinciei Luang-Prabang nefiind decât preludiul unei mișcări combinate a Franciei și a Rusiei, care s'ar apropia puțin câte puțin de fruntariile Indiilor engleze, pe când dominația franceză s'ar întinde în Indo China.

Este evident, că oficiosul Standard, lăsând acésta falsă scire de sensație a avut intenția de a procura miniștrilor englezi un pretest de a întreba pe Wilhelm II, ce ar face pentru protegiarea intereselor engleze în Indii în schimbul aderărei Marei Britanii la întreita alianță.

Rĕspunsul împĕratului e prevĕḑut de mai înainte, împĕratul și cei doi aliați ai sei n'ar putea sĕ ia nici un angagiament în acésta privință.

In astfel de condiții, englezii vor ḑice: „La ce sĕ ne angajem într'o asociație, — din care n'avem sĕ scótem nici un profit direct“?

Instalarea comitelui în Făgăraș și alte nĕsdrăvĕnii.

Făgăraș, 8 Iuliu.

Părintescul guvern unguresc, purtând specială grijă de comitatul nostru Făgăraș, ne-a ridicat un fișpan din post și a așeḑat pe altul.

Schimbarea acestor domni pe noi ne lasă indiferenți, pentru-că scim, că nu de bună guvernul unguresc a ridicat pe Horváth și nu de dragul nostru ne-a adus pe cap pe Baussnern.

Se miră și dênsul sĕrmanul, cum s'a putut întêmpla ca un sas născut „néóș“, — căruia ii zace pe inimă „ideea statului“ sĕ fie aruncat într'un comitat, unde connaționali de ai dênsului se află numai de léc; — unde cei-ce pórtă ideea statului magiar sunt numai câți-va „biriși“ pe la curțile „domnesci“, câțiva slușbași și jidovi, și pe unde în lungul și în latul comitatului nu dai cu ochiul decât de români.

Destul, că lucrul s'a făcut, și în 7 Iuliu a fost instalarea fișpanului nostru. Românii, precum s'au abținut și dela serbările de adio ale vechiului comite, s'au abținut și dela serbările de bineventare ale celui nou. Aceste abțineri au însuflat îngrigiri serióse în toți „patrioții“.

N'au lipsit însĕ românii în adunarea municipală Adunarea preste tot a fost bine cercetată. La cererea românilor atât cuvêntarea de instalare, cât și rescriptul de denumire s'a cetit, respective s'a esplicat și în limba română.

Prima ședință de altfeliu a fost de tot sgomotósă. Părintele vicariu a espus într'un mod bărbatesc programul românilor. Acésta a făcut rea impresiune asupra șovinistilor și patrioților cu 5 pițule. Cunoscutul armén Kabdebo, acum notariu public aici, — carele în Cluș la redacțiunea lui Bartha a fost alungat cu biciul de nisce oficeri, apoi în Brașov ca advocat trăia din venitul órelor de clavir, ce le dea nevasta sa, și carele a trăit rĕu cu vechiul fișpan din causă, că nu'l băga în sémă, — voind sĕ se insinue celui nou, și a început vorbirea, constatând, că cele afirmate de dl vicariu Rațiu nu sunt adevĕrate.

Când nenorocitul a scos frasa din gură, sgomotul a fost l'a culme. Românii strigau în tóte limbile. Jos cu el! Eláll; ki vele! Hinaus! așa încât sermanul a trebuit sĕ se cobóre cu rușine de pe tribună, fără a mai puté esprima un cuvênt. Fiscalul comitatului, vĕḑênd acésta, s'a încercat sĕ dea românilor lecțiune, ḑicênd, că acésta e agitație în urma vorbirei agitătóre a dlui vicariu și cere fișpanului nou sĕ închidă ședința Acésta procedere a indignat tare pe românii presenți. Ei au protestat: n'ai înțeles, nu-i adevĕrat; în fine sgomotul s'a potențat încât și acest curăgios patriot s'a ciulit și s'a dat jos.

După încheerea ședinței, carea s'a făcut în liniste, au urmat presentările. S'au presentat; amploiații, representanții orașului, preoțimea rom. cat; gr. cat; gr. orient și apoi ceilalți.

Preoțimea gr. orient. a mers sub conducerea părintelui protopop Iuliu Dan. Preoții în numĕr de 10 au fost bine îmbrăcați și cu o înfățișare escelentă. Părintele Dan a început vorbirea în limba românéscă, dar fișpanul îl rugà sĕ vorbéscă nemțessce, căci nu înțelege bine limba și nu-i póte rĕspunde: *Ich werde mich bessern und trachten romänisch zu lernen, umin der Zuckunft uns besser zu verstehen; nicht nehmen Sie als Uebel diesen Umstand*, — a ḑis fișpanul.

La 2 óre s'a dat banchet, dar nu pe socotéla noului comite. Românii n'au luat parte, nici nu puteau lua, căci era o amestecătură de tot soiul de om. La 6 óre s'a terminat și numai unii cu gâtul spart au continuat bicheria până diminéța. Toastele le au ținut urlând, încât se auḑiau de pe stradă. Un „patriot“ în toastul seu ḑicea *az oláh nép jó, de a vezetők rablok, tolvajok, gyilkosok.* Un șovinist, inspector de păduri dela Zernesci, striga: *Nagyon jó beszélt a méltoságos főispán úr, nagyon helyes, de mégis bakszász, hunszfút a német, kutya a szász.*

A doua ḑi a fost de tot linistită în Făgăraș. Numai fețele posomorîte și palide ale celor ce au benchetuit 'ți mai aduceau aminte de cele petrecute, fețe unguresci, armenesci și jidovesci.

A doua ḑi séra s'a dat o cină în onórea deputatului jidov Ulmann, pe care l'a ales representanța orașului constătătóre în maioritate din sași de: *Ehrenmitglied der Stadt Fogaras.*

Cu altă ocasiune mai multe! X.

Cronică.

Budapesta, 30 Iuniu, 1891

(Alianța ruso-francesă. — Panslavismul și România. — Guvernorul din Moscva. — Parnel și Cumming. — Junele Türr în America. — Clubul ḑiariștilor. — Teatrul germân. — Contele Zichy în Caucas. — Românii din Caucas). —

Fóia guvernamentală „Nemzet“ într'o corĕspondență a sa din Paris scrie, că astăḑi se consideră de un fapt împlinit alianța între Francia și Rusia. Alianța are un caracter defensiv, ea s'a inițiat de împĕratul Rusiei încă pe timpul dl Flourens fost ministru de esterne.

Foile unguresci se ocupă cu nóua broșură a dlui Ionescu Tache despre situațiunea României, față de Rusia. Broșura nu apróbă o politică iridentistă română. Ardélul, ḑice dl Tache Ionescu, n'a fost niciodată al României. Insĕ Basarabia s'a ținut de Moldova. Românii din Basarabia gem sub un guvern și mai mașter, ca cei din Ardél. Așa dară România sĕ se alipéscă la alianța părerilor din centrul Europei. Panslavismul este dușman neimpăcat al eliberării românilor. Panslavismul nu sufere, ca în Basarabia românii sĕ pótă măcar suspina; până-când românii din Ardél și-ar puté ajunge ținta lor națională, dacă ungurii nu le-ar pune atâtea pedeci la ajungerea aspirațiunilor lor juste și naturali.

„Kölnische Zeitung“ scrie un articol fulminant despre noul guvernatoriu din Moscva, despre marele duce Sergie, carele este frate mai tinĕr al țarului. Marale duce scrie „Köln. Ztg.“ până în etatea lui de 20 de ani s'a crescut lângă mumă-sa. In timpul resbelului ruso-turc a fost și el în cuartirul general, dar n'a făcut nici un act militariu, totuși fu decorat cu ordul sf. George. După resbel fu numit comandante al unui regiment din garda împărătéscă; timpul și l'a petrecut cu cronice amoróse scandalóse, ospĕtându-se cu oficerii din regiment în moduri drastice. Marele duce uresce tot ce e german; el își bate joc până și de persóna împĕratului german. N'are nici cunoscințe militari, nici administrative. In 1884 s'a căsătorit cu princesa Elisabeta de Hessen; acésta căsătorie până acuma a rĕmas stérpă. Marele duce, ca ortodocs și panslav, a înduplecat pe socia sa sĕ trécă la religiunea orientală.

Deputatul renumit al irlandesilor, Parnel s'a cununat în ḑilele aceste cu d na Oshea, carea s'a despărțit de bărbatul seu, ce servesce ca colonel în armata englesă. Prin acest act se pare dl Parnell a fi încâtva rehabilitat.

Colonelul Gordon Cumming, carele s'a jucat într'o companiă, unde se afla și moștenitoriul tronului engles, s'a însurat cu Florence Iosefine Garner, o dșóră americană, care i aduce de zestre mai multe milióne. Foile englese au recomandat acestui colonel, ca ori sĕ se impusce, ori sĕ mérgă în India. Colonelul n'a făcut nici una nici alta; ci în desperațiunea sa s'a căsătorit cu o d-șóră americană și petrece în Scoția. Drept, că Cumming a fost un mare pretin al moștenitoriului de tron; dar presa englesă a condamnat și pe principele de Wales, că jócă macao, și dă esemplu rĕu în societate.

„Times“ scrie: Publicul s'a scandalisat, înțelegând, că la masa cu macao a șeḑut și principele de Wales; că jocul macao s'a arangiat chiar din voia principelui moștenitoriu. Este lucru periculos pentru ideea monarchistă, când principele se înfrățesce cu jucători de cărți neonesti. Cumming fù silit sĕ subsrie o declarațiune, că în viéța lui nu va juca în cărți. Ni-ar plăcea sĕ auḑim, că și principele de Walles a subscris o asemenea declarațiune?

Soția dlui general Türn, principesei Bonaparte-Wyse a umblat prin America după un fiu al ei, carele a părăsit Budapesta și respective Europa. Călătoria principesei a rĕmas fără resultat. Fiul din Paraguay a telegrafat mamei sale în Buenos-Ayres: „Nu me căuta; căci nu me vei afla sum perdut pentru d-vóstră“. Principesa a trebuit sĕ se reintórne în Europa meditând asupra prejudețului de „messalianță“, de cari fug junii aristocrați pe ceealaltă parte a rotogolului pămêntului!

Ḑiariștii din Budapesta și-au arangiat și deschis clubul lor aprópe de museul național și de casa deputaților. Mobilele elegante le au daruit firmele comerciale din Budapesta. Președintele clubului la banchet a ḑis, ḑiariștii până acum au fost ca țigânii fără corturi. Acuma sunt concentrați cu toții într'un cort pompos, elegant; doresce un sprigin reciproc între toți ḑiariștii și bea în sănĕtatea donatorilor.

Șeful statisticei municipale din Budapesta, dl Iosif Körösi, într'un raport al seu către magistrat arată, că în capitala ungară se află 69,227 adulți, cari nu sciu ceti și scrie!

Consiliul municipal a dat concesiune pentru zidirea unu teatru german în Budapesta, în locul celui ars în anul trecut. Șoveniștii representanți, cari au vorbit contra concesiunei, au rĕmas în minoritate; și acuma se tânguesc prin foi, că însuși dl Carol Gerlózy, unul dintre vice-primari și președintele kulturegyletului încă a votisat pentru teatrul german. Dl. Gerlóczy se rectifică în ḑiare, ḑicênd: că d-sa n'a vrut nici odată a magiarisa cu forța ceea-ce este lucru periculos și că teatrul german nu póte periclita interesele magiare din capitala țerii. Ar fi putut ḑice și aceea, că nemții î-și pot zidi teatru în acele orașe, unde locuesc în massă.

Contele Eugen Zichy voesce sĕ întreptindă o cĕlătoriă în Caucas, ca sĕ găsésca urmele de unde a venit ungurii în Europa. Lângă țĕmurii Mărei-Negre ar locui un popor ce se numesce pe sine „zichy“, nobilul conte este în credință, că acolo se află rudele sale. Spre Caucas au străbătut și o sémă de români, ei póte au fost duși în captivitate de tătari In loc sĕ găséscă unguri contele Zichy póte va afla acolo pe acei români; căci patria nomaḑilor unguri de órecând, noi așa scim, a fost cevași mai spre nord. Apoi ușor se póte întâmpla ca zichyeștii aceia sĕ fie români; și nobilul conte sĕ se trezéscă, că este un valach de vița lui Traian. . . . In tot casul suntem curioși ce limbă vorbesc zicheștii aceea lângă Marea-Négră? Bieții captivi români din Moldova și Basarabia aflându-se cu tătarii s'or fi întrebat unii pe alții la vorbele tătăresci: „ce ḑice, ce ḑice?“ Așa apoi tătarii i-au poreclit póte de; ḑice, Zichy“

Contelui Zichy în acésta espedițiune se vor atașa mai mulți scrietori unguri. Și fiind lucru istorîc positiv, că spre Caucas au străbătut în timpurile vechi de voe de nevoe și mulți români, ne-am bucura când și un bărbat de specialitate român și-ar da ostenéla a căuta pe frații risipiți prin acele părți, dacă își mai vorbesc limba românéscă, s'au corcit ori ba cu cea tătăréscă? și că de ce feliu de religiune sĕ țin? au ori ba consciință de originea lor? și câți sunt de numĕroși? Resbelele românilor cu tătarii au ținut mulți secoli și urmările desastróse trebue că au fost și mulți captivi români, legați și duși în mijlocul tătarilor. Scim, că au rĕmas și în Moldova multe familii tătăresci, dintre cari cu timpul mai târḑiu unele sau ridicat chiar între boerii țĕrei, avênd unele dintre ele și un rol însĕmnat istoric. Dintre familiile de origine tatară Cantemir ajunse chiar sĕ fie un principe vestit în Moldova, și un istoric însemnat al patriei sale. Unii din familia Sturdza în timpurile triste, trecură din Moldova în Ungaria, aici au figurat ca nobilii țĕrei sub numele Thurzó. Cine scie și familia Zichy, când și cum a venit dela Marea-Négră, până între altele a ajuns a face și o esposițiune industrială în Alba Regală, în Panonia! Barbarii au intors țĕrile, și au mutat ómenii cu furiă sĕlbatică ca sĕ nu sĕ mai cunóscă, ce sunt și de unde sunt. Grele fatalități au trecut în vchime preste poporul românesc, când unii au ajuns în Caucas, alții în Moravia, și alții în Helveția, în Macedonia și Tesalia. Un alt Ierusalim risipit. Când vor vedé acestia cu toții Sionul ridicat?

Convocare.

Onorabilii membri din despărțămêntul nou arondat VIII. Deva al Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, precum și toți aceia, pe cari îi interesézá inaintarea culturei și literaturei poporului român sunt rugați, a se întruni la adunarea generală a despărțămêntului indicat, ce se va ținé la 19 Iuliu 1891 st. n. la 10 óre a. m în comuna Secărêmb.

Cu acésta ocasiune ne luăm voie a aduce la cunoscință publică, că nou arondatul despărțămênt VIII cu reședința în Deva, se compune din următórele comune.

a). Comunele cercului administrativ al Devei și anume.

Archia, Pestișul de jos, Banpotoc, Barbura, Bârcia mică, Bârcia mare, Bêrsĕu, Bêrsan, Bretelin, Boiabuz, Boholt, Buruiene, Certeșul de sus, Cristur, Simeria, Biscaria, Fornădia, Fizesti, Dealul mare, Gruielaciu, Hărĕu, Herepea, Hondol, Căun, Chergeș, Chirgit, Căiănel de jos, Checichedaga, Chimindia, Cozia, Lesnic, Mintia, Măgura, Merișor, Secărêmb, Nevoieși, Nojag, Petreni, Piski, Popești, Santu-Halma, Seulesci, Almașul sec, Seliștióră, Stoiănésa, Suligete, Șoimuș, Sântăndreș, Toplița, Tămășasa, Tînipa, Toltia, Vălișóra, Vețel, Varmaga, Vulcesci.

b). Comunele cercului administrativ „Hunedóra“ și anume:

Alun, Uroi, Batiz, Boos, Buituri, Bunilă, Buzdulari, Cerbel, Cerișor, Cerna, Cernișóra, Csolnakos, Dăbica, Arduhat, Runc, Fereș, Florese, Goleș, Govasdia, Groși, Gielar, Hosdatea, Hăsdĕu, Toplița, Călan, Stămăria de pétră, Lelese, Măniărău, Runcul mare, Nandru, Valea-Nandrului, Părósa Peștișul de sus, Plopi, Poiana Rechițelii, Poiana Vainii, Poenița-Tomi, Răcăstia, Ruda, St. Crai, Sacet, Sohodol, Țeline de sus și de jos, Ulm, Vadu Dobri, Valar, Zlasti și Almașul creștin; —

c.) Comunele cercului administrativ „Ilia Mureșană“ și anume:

Abucia, Almășel, Seliștea Bastea, Bacea, Băresci, Bătrina, Briznic, Boiul de sus și de jos, Boaz, Brădățel, Brănișca, Brașeu, Bretea mureșană, — Burjuc Cerbia, Certeșul inferior, Dănulesci, Dobra, Dumbrăvița, Dumesci, Făgețel, Fintoaga, Furcșóra, Băgara, Grind, Gura-dobra, Glodgilesci, Godinesci, Gothatea, Gurasàda, Gialăcuta, Holdea, Ilia-murĕșană, Căbesci, Cărmăzinesci, Câmpuri-Câmpeni Surduc, Cója, Cosesci, Culieș, Lăpujul de jos și de sus, Lăpusnic, Lăsĕu, Luncșóra, Mihăesci, Micănesci, Muncelul mic și mare, Ohaba, Stănesci, Pancu, Petresci, Pogănesci, Rădulesci, Roscani, Runcșor, Săcămaș, Strigónea, Sirbi, Tămășesci, Tîrnava, Tătăresci, Tîrnavița, Tisa, Teiu, Ulieș, Valea lungă, Vica, Visca, Vorța și Zam.

Pentru comitetul despărțămêntului VIII Deva.
Deva, în 4 Iuliu, 1891 st. n.

Ioan Simionaș, director. *Dr. Ales. L. Hosszu*, sceretar.

Adunarea generală a reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul Zarand, se va ținé în ĕst an la 5, 6 și 7 Iuliu st. v. a. c. în Sĕcărêmb. Membrii reuniunei, precum și publicul interesat de afacerile scolari sunt invitați a participa.

Programă:

Ședința 1 Vineri în 5 Iuliu a. m.

1. Intrunirea membrilor în localitatea scólei gr. or. din Sĕcărêmb și chiemarea Duchului Sânt, după care se va deschide ședința la órele 10 a. m. prin presidiu.
2. Constatarea membrilor presenți.
3. Cetirea raportului general.
4. Alegerea comisiunilor și încassarea tacselor restante dela membrii.

Ședința a II a.

5. Pertractarea piesei „Cartea“ cu desp. I (dl I. Popescu) de Ilie Piso event. Ioan Trif.
6. Subtracțiunea frângerilor cu numitori diferiți cu desp. V prel. do Simeon Filimonescu.
7. Pertractarea piesei: „Țeranul și Ochelarii“ (dl I. Popescu) de Pavel Vraci cu desp. II,
8. Propozițiunea „Compusă“ prel. de Avram Glava cu desp. IV.
9. Constatarea membrilor presenți.

Ședința a III-a.

10. Verificarea proceselor din ședințele I și II și constatarea membrilor,
11. „Lupta de pe câmpul pânei“ cu desp. VI de de Petru Rimbaș event. Ales Vlad.
12. Piesa „Hazudni nem szabad“ (după legendariul de N. Putnoky) de Iosif Bogdan cu desp V lea.
13. Declamarea poesiei „Curcanii“ de Inocențiu Bogdan.

Ședința a IV a.

14. Constatarea membrilor presenți.
15. „Austro Ungaria“ prel. cu desp. VI-lea de Andron Bogdan.
16. Darea de îndrumări teoretice și practice cu privire la materialul de împletit paie, nuele, etc. a recóltei și păstrărei lui, eventual facerea unor modele de împletituri prin învĕțătorii. Ales. Florea, George Foraș, Romul Jurca și Ioan Găzdĕu.

Ședința a V-a.

17. Participarea la serviciul divin.
18. Adunarea membrilor în localitatea scólei și constatarea membrilor presenți.
19. „Relațiunea între scóla populară și familie, biserică și stat“ desertațiă de Ioan Germân.
20. Raportul comisiunei.
21' Staverirea budgetului pro 1891/92.

Ședința a VI-a.

22. Verificarea proceselor din ședințele premergătóre.
23. Propuneri.
24. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului din urmă.
25. Inchiderea adunărei.

Din ședința comitetului central, ținută la 12 Maiu, 1891.

Ioan German, v.-președ. *Inocențiu Bogdan*, secretariu.

Varietăți.

* (Incherea solemnă a anului 1890/91 în sem. „Andreian“ la 29 Iuniu 1891.) După serviciul, divin în care s'a adus mulțămită părintelui ceresc, elevii s'au adunăt la 11 óre în sala cea mare a seminariului, unde on. d. director Ioan Hannia, — însoțit de întreg corpul prof. și de comisarii denumiți de prea ven.consistoriu archidiecesan, cari au asistat la esamene, atât la ale teol. cât și la ale ped. precum și de alți domni, — înainte de a se ceti clasificațiunile prin cuvinte adevĕrat părintesci, amintesce despre datorințele, ce avem față de Acela, care cu darul Seu cel de sus, ne a ajutat în anul trecut, și asemenea lucrătoriul, care și a sĕvârșit lucrul seu sĕ aducem, mai ales în acésta ḑi, mulțămită lui Dḑeu. D-Sa amintesce, că în acest institut nu se dau premii ca în scólele celelalte spre a fi elevii înpintenați la studiu, ci premiul nostru resultă din împăcarea conscienței fie-căruia, că și-a împlinit datoria. Cătră tinerii, cari părăsesc pentru totdéuna seminariul le pune la inimă a nu-și uita de datorințele lor fața de institut și prin fapte sĕ arete fiecare, că e plantă nobilitată, altoiu nobil, ca se fim bine judecați și de strĕini, le recomândă în fine împlinirea datorințelor fața de biserică, ca acelea se nu le facă decât numai din iubirea cea adevĕrată.

Celor cari și în anul viitoriu vor vení, le recomandă a nu remâné în timpul feriilor streini de biserică și purtarea lor sĕ fie de așa ca sĕ fie de toți bine judecați. Le anunță în fine că anul scolar viitoriu se începe cu *1 Septembre* și le aduce aminte de datorințele lor.

In numele elevilor, cari se depărtézá, a mulțămit clericul C. Perșinariu.

* (Principele de corónă Ferdinand și d-șóra Văcărescu.) Cu tóte sfaturile, ce i s'a dat, de a abandona planul de căsătorie, principele Ferdinand s'a decis pentru renunțarea la tronul României Ca bărbat cu chemare atât de inaltă, nici că putea lua altă hotărîre, sucesiunea de tron se va regula acum în altă formă și fratele lui cel mai mic Carol va fi designat ca moștenitoriu al tronului.

* (Esamen de jude.) Dl Ioan Predovici v. notariu la tribunalul din Deva, a depus cu succes bun esamenul de jude înaintea comisiunei tablei regesci din M. Vásárhely. Felicitările nóstre!

* (Francesii și împĕratul German.) In onórea suveranului Germaniei se va da, între altele, la Londra o representațiune de către o trupă francesă angajată de mai nainte la Covent Garden. Artistii francesi au desbătut mai întâiu cestiunea dar trebue sĕ jóce înaintea împĕratului Germaniei; dar cum refuzul de a juca ar fi fost o ruptură de contract, au hotărît sĕ jóce. Cestiunea s'a complicat însĕ.

Directorul teatrului Covent Garden a mai avut și ideia ciudată sĕ voiască a fotografa pe artistii francesi în grup și sĕ facă acéstă fotografie cadou împĕratului Wilhelm II. De astă dată nu numai că artistii francesi au refusat sĕ se lase a fi fotografați, dar s'a pus din nou cestiunea, dacă vor maijuca sau nu înaintea împĕratului Germaniei; scrie „Timpul“.

* (Populația Pestei.) Directorul biroului statistic din Pesta a supus primariului orașului resultatul ultimului recensimênt al populațiunei Pestei după naționalități, astfeliu Pesta numĕră: 328,731 magiari, 117,867 germani, 26,920 slovaci și 13,103 persóne de alte naționalități.

Elementul magiar a crescut în cei din urmă zece ani cu 182,869 de suflete adecă cu 13 la sută dar și elementul german se menține bine, formând 24 la sută din întréga populație.

* (Grindină.) Ni se scrie: In Oroiul de câmpie, Căpușul de câmpie și satele vecine au nimicit grindina recolta anului.

* (Bezenczey Pista dejudecat.) Faimosul proprietariu Bezenczey Pista ș'a fost pușcat servitoriul și tribunalul regis. M. Vásárhely s'a ocupat cu acésta afacere. După acusa ridicată de procurorul Gyárfás și după apărarea escelentă a advocatului Öetvös Károly, Bezenczey a fost dejudecat la 1 $^1/_2$ ani închisóre.

Acusatul și procurorul au recurat.

Bibliografie.

In editura regimentului Nr. 31 din Sibiiu a apĕrut: **Foi comemorative pentru regimentul de infanterie ces. reg.** *marele duce Frideric Wilhelm de Mecklemburg-Strelitz Nr. 31.* Broșura conține chipul Maj. Sale monarchului într'un mod de tot reușit și istoria prescurtată a regimentului. Adjustarea escelentă. Tipariul tipografiei archidiecesane, 1891.

PARTEA ECONOMICĂ.

Societățile țĕrănesci pentru asigurarea vitelor

de Dr. *Löll*

traduse și esplicate pentru popor

de

Ioan Cândea.

Esplicațiunea statutelor amintite

(Urmare.)

La § 1. la cas, ca societatea sĕ priméscă asigurări și contra epizootiei, făcênd reasigurări la alte societăți mai mari atunci în § acesta cuvintele: „prin o bólă lipicióse neindoelnică“ sunt de a se șterge, tot aceea are de a se întêmpla și cu post 4-a § 34 și la determinări finali § 35. In locul acestora sĕ va pune decisiunea în statute, că societatea va face în casuri de aceste reasigurări la societăți mai mari și contribuțiunile, ce se vor cuveni, se vor plăti din cassa societății.

Despăgubiri la nenorociri întêmplate prin incendii societatea nu le póte plăti, căci la aceste precum și la epizootie pagubele pot fi așa de mari și dese încât capitalul cassei societății de asigurare sĕ nu fie deajuns. Afară de aceea nici nu e de lipsă ca societatea sĕ se estindă așa de parte, căci fie-care, care vrea sĕ fie scutit de pericle de feliul acesta, acela își póte asigura vitele la o societate de asigurare încontra focului.

La § 2. Negoțători de vite nu pot fi primiți ca membrii ai societății, deórece ei pot face schimburi cu vite asigurate, și sănătóse cu alte neasigurate și morbóse, ba de [illegible] lor sunt infectate de bólă.

Asigurări duple nu pot fi admise la nici un cas, căci proprietariul, care își asigurézá vita de dóuĕ-ori, acela nu are în vedere binele societății, ci un atare prin așa ceva voesce numai a primi despăgubiri îndoite, și ca sĕ-și ajungă scopul își póte negliga vitele, ba le póte da ceva de mâncat ca sĕ se bolnăvéscă precum ace sau fosfor de lemnușe, prin așa ceva vita se bolnăvesce, fără de a se sci causa morbului, și chiar când s'ar afla proprietariul póte nega, ḑicênd, că vita din întêmplare a înghițit acul, care póte sĕ fie ajuns în fân.

La § 6. La cas de mórte a unui membru, ereḑii lui pot sĕ remână membrii ai societații și mai departe, sau pot sĕ renunță.

In casul prim asigurarea are valóre dacă în privința vitelor asigurate nu se întêmplă nici o schimbare, ereḑii au de a plăti premiile de asigurare și mai departe. In cas al doilea încétă asigurarea dacă noul proprietariu nu anunță rĕmânerea de membru al societății și mai departe, la timp.

La § 15 proprietariul, care voesce a-și asigura vitele lui acela nu póte sĕ asigure vite singuratice, ci pe tóte câte le are la casă, ca nu cumva la vre-un cas de mórte sĕ se schimbe vite neasigurate și bolnave sau mórte cu alte asigurate.

La § 16. La prețuirea vitelor sĕ póte amesteca și proprietariu fiindcă societatea permite a se asigura vite și sub prețul lor adevĕrat proprietariul în casul acesta are de a plăti și o contribuțiune mai mică, dar la cas de mórte și despăgubirile au de a se orienta după mărimea premiilor de asigurare.

Din contră societatea nu trebue sĕ concédă nici ca vitele sĕ se asigureze mai sus decât sunt vrednice, atunci proprietariul puțin interes are dacă vitele lui sunt sănătóse sau bolnave; ba se póte întêmpla ca $^3/_4$ din suma asigurată și pielea sĕ fie mai scumpă decât e vrednică vită în casul acela proprietariu nu perde ba încă póte sĕ câștige, și la casuri de morburi el nu sĕ mai îngrijesce de vita lui, o părăsesce cu totul fiind sigur, că dacă îi móre, el capĕtă mai mult decât e vrednică, ba sĕ póte întêmpla că chiar proprietariul sĕi grăbéscă mórtea.

Suma asigurată sĕ fie divisibilă cu 5 (acésta este totdeuna atunci când ultima cifră e o nulă sau 5), fiind-că prin acésta calcularea premiilor se ușurézá în un mod însemnat, căci suma asigurată divisă cu 5 și cuoțientul multiplicat cu 2 dă premii de asigurare pe un pătrar de an, care pe an e $1^3/_5\%$ adecă dela fie-care 1 fl. 60 cr.

(Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă în 10 Iuliu.

Budpesta: **36** **32** **76** **71** **7**

Nr. 178. [96] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea cu *1 Septembre n. a. c.* a unui post de învĕțătoriu pentru „Istoriă și Geografiă“ ca studii principale la scóla civilă de fete cu internat a Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, prin acésta se escrie concurs.

Doritorii de a ocupa postul amintit au sĕ presinte următórele documente:

a) atestat de botez;

b) document despre cualificațiunea cerută prin legea statului (§ 103 a art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturi de învĕțători la scóle civile;

c) o arĕtare în scris despre studiile pregătitóre și despre ocupațiunea de până acum;

d) arătarea specialității pentru care sunt pregătiți cu deosebire și

e) fiind limba română limba de propunere, sĕ dovedéscă, că posed perfect limba română în vorbire și în scriere.

Concurenții, cari vor dovedi aptitudine specială în privința cunóscerii limbei germâne, vor avé preferință între cei altfel cu pregătiri egale.

Concurentul, care va fi ales învĕțătoriu se obligă a propune până la macsimul de 30 óre pe sĕptĕmână.

Cu postul, ce e a se ocupa, sunt împreunate următórele beneficii: Pentru timpul, în care va funcționa în calitate de învĕțătoriu ordinariu provisoriu, alesul va primí salariu anual de 700 fl. v. a., și 150 fl. v. a., bani de cuartir; trecênd în definitiv, acela va primí salariu anual 900 fl. v. a., și 200 fl. v. a., bani de cuartir și tot la cinci ani de serviciu câte 100 fl., adaus cuincuenal la salariu.

Numĕrul cuincuenalelor e ficsat cu 5.

Concursele însoțite de documentele numite mai sus sĕ se presente subsemnatului comitet *până la 1 August n. 1891.*

Din ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la Sibiiu ia 20 Iuniu, 1891.

G. Barițiu, președ. **Dr. Ioan Crișian,** secret II.

Nr. 402 [95] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci clasa I și a II a dela scóla elementară ortodocsă română din Sighișóra, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia oficială „Telegraful Român.“

Fie-care post învĕțătoresc e împreunat cu un salariu anual de 300 fl. v. a., în care se computĕ și lemnele de foc cu 20 fl. pe lângă cuartir gratuit în edificiul scólei.

Invĕțătorii aleși pe lângă prestarea instrucțiunei prescrise de „Normativul scolariu“ vor avé a ținé strana în Duminecile și sĕrbătorile de preste an în biserică pe lângă cantorele în mod perondător cu învĕțătoriul clasei a III a.

Dela concurenți se cere ca pană la espirarea concursului sĕ se presenteze în biserica din loc, spre a și arăta desteritatea și în cântările bisericesci și a se face cunoscuți poporului.

Doritorii de a ocupa vre unul din acestea posturi învĕțătoresci au a și înainta cererile de concurs conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral subscris până la terminul susmemorat.

Sighișóra, 5 Iuniu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sighișórei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. protopresb.

Nr. 432. [98] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci vacante din tractul Branului mai jos specificate, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

1. Zernesti, pentru clasa I paralelă, cu salariu anual de 200 fl. v. a.
2. Măgura, pentru clasa I cu salariu anual de 150 fl. v. a.
3. Șirnea, pentru clasa I cu. salariu anual de 200 fl v. a.
4. Fundata, pentru clasa I cu salariu anual de 200 fl. v. a.
5. Moeciul superior, pentru clasa I cu salariu anual de 205 fl. 50 cr.
6. Holbav, pentru clasa I cu salariu anual de 200 fl. v. a.
7. Vlădeni, pentru clasa a III a cu salariu anual de 230 fl. v. a.

Vlădeni, pentru clasa I cu salariu anual de 150 fl. v. a.

8. Poiana Mărului, pentru clasa a II-a cu salariu anual de 330 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a-și asterne suplicele lor instruite conform legei la subscrisul oficiu în terminul legal și a se presenta poporului spre a și arăta desteritatea în cântări, fiind posturile învĕțătoresci în genere împreunate cu cantoratele.

Zernesti, 12 Iuniu, 1891

In conțelegere cu comitetele parochiale Oficiul protopresbiteral greco orietal al Branului.

T. Mețian,
protopresb.

Nr. 1090. [99] 2—3

Publicațiune.

Pentru edificarea unei **baie de scăldat pe teritoriul comunei Rĕșinari,** remânênd prima licitațiune fără resultat, se escrie prin acésta a dóua licitațiune publică minuendă pentru edificarea acelei scalde.

Licitațiunea se va ținé la **19 Iuliu a. c. st. n. la 3 óre p. m.** în cancelaria comunei Rĕșinari.

Prețul esclamărei este **4622 fl. v. a.**

Licitanții vor avé a depune un vadiu de 5% din prețul strigărei, pe care minus oferintele va avé al întregí la 10% a sumei oferite.

Oferte scrise provĕḑute cu vadiul recerut încă se primesc.

Planul de edificare, preliminariul de spese și condițiunile de licitațiune stau spre vedere publică în cancelaria comunală.

Reșinari, 28 Iuniu 1891.

Primăria comunală.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	**10.50**	8.—		—	3.25
Budapesta	8.30	2.05		5.50	**9.15**
Szolnok	11.38	4.10		**9.22**	**11.19**
P. Ladány	2.12	5.51		**11.53**	**12.57**
Oradea-mare	3 53	**7.06**	Are legătură cu trenul Budapesta — Arad.	**1.50**	**2.12**
	4.—	**7.13**		**2.34**	**2.19**
Mező-Telegd	4.30	**7.43**		**3.03**	**2.49**
Rév	5.22	**8.18**		**3.46**	**3 26**
Bratca	5.45	—		**3.57**	—
Bucia	**6.05**	**8.51**		**4.09**	—
Cincia	**6.31**	**9.07**		**4.55**	**4.21**
Huiedin	**7.12**	**9.37**		**5.34**	**4.55**
Stana	**7.29**	—		5.51	—
Aghiriș	**7.49**	—		6.12	—
Ghîrbĕu	**8.01**	—		2.25	**5.47**
Nadișul ung.	**8.14**	—		6.39	—
Cluș.	**8.29**	**10.37**		6.56	6.—
	8.46	**11.10**		8.20	6.18
Apahida	**9.03**	**11.28**		8.45	6.34
Ghiriș	**10.08**	**12.38**		10 21	7.34
Cucerdea	**10.37**	**1.14**		11.09	7.57
Uióra	**19.56**	**1.21**		11.17	—
Vințul-de-sus	**11.04**	**1.29**		11.26	—
Aiud	**11.28**	**1.54**		11.54	8.22
Teiuș.	**11.45**	**2.13**		12.18	8.38
	12.13	—	**11.55**	12.58	8.43
Crăciunel	**12.44**	—	—	1.34	—
Blaș	**12.59**	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	**1.35**	—	—	2.29	—
Copșa - mică	**1.51**	—	**1.—**	2.48	9.48
Mediaș	**2.12**	—	**1.02**	3.03	9.50
Elisabetopole	**2.31**	—	—	3.26	10.06
Sighișóra	**3.04**	—	**1.39**	4.07	10.28
Hașfalĕu	**3.46**	—	**2.14**	4.49	11.04
Homorod	**4.04**	—	**2.29**	5.35	11.19
Ágostonfalva	**5.26**	—	**3.33**	**7.23**	12.27
Apața	6.10	—	**4.18**	**8.09**	12.58
Feldioara	6.41	—	—	**8.43**	1.15
Brașov	7.17	—	—	**9.18**	1.35
	8.—	—	**5.08**	**10.40**	2.00
	—	12.20	**5.15**	—	2.19
Timiș	—	1.41	**5.57**	—	3.01
Predeal	—	2.29	6.26	—	3.31
Bucuresci	—	8.50	11.55	-	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.45	7.35	—	8.50	—
Predeal	**9.12**	1.12	—	5.16	—
Timiș	**9 41**	1.42	—	5.57	—
Brașov	**10.17**	2.18	**4.20**	**5.58**	—
	10.24	2.48	**5.07**	—	**7.23**
Feldióra	—	3.19	**5.42**	—	**8.03**
Apața	**11.08**	3.40	6.09	—	**8.37**
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	**9 04**
Homorod	**11.54**	4.29	8.23	—	**9.46**
Hașfalĕu	**12.54**	5.34	8.53	—	**11.03**
Sighișóra	**1.13**	5.54	9.31	—	**11.29**
Elisabetopole	**1.40**	**6.21**	10.09	—	**12.06**
Mediaș	—	**6.42**	10.31	—	**12.37**
Copșa mică	**2.11**	**6.55**	10.47	—	**12.53**
	2.14	**6.57**	11.06	—	**1.18**
Micăsasa	—	—	11.42	—	**1.39**
Blaș	**2.48**	**7.31**	11.57	—	**2.13**
Crăciunel	—	—	12.28	—	**2.27**
Teiuș	**3.17**	8.—	1 08	**1.25**	**2.49**
		8.07	1.35	**1.50**	**3.47**
Aiud	Stă în legătură cu trenul Arad Budapesta	**8.24**	2.05	**2.12**	**4.07**
Vințul de sus		—	2.13	**2.19**	**4.28**
Uióra		—	2.31	**2.39**	**2.34**
Cucerdea		**8.54**	3.18	**3.15**	**4.52**
Ghiriș		**9.23**	4.45	**4.32**	**5.26**
Apahida		—	5.14	—	6.34
Cluș		**10.45**	6.08	**4.53**	6.52
		11.01	6.29	**5.30**	7.40
Nadișul ung		—	**6.47**	**5.47**	8. –
Ghirbou		—	—	—	8.15
Aghireș		—	**7.02**	6.11	8.29
Stana		**12.17**	**7.28**	—	8.53
Huiedin		**12.47**	**7.47**	6.43	9.12
Ciucia		--	**8.25**	7.12	9.51
Bucia		—	**8.51**	—	10.06
Bratca		**1.26**	**9.10**	7.51	10.23
Rév		—	**9.30**	—	10.42
Mező-Telegd		**1.52**	**10.07**	8.17	11.17
Oradea-mare		**2.18**	**10.44**	8.42	11.51
		2.25	**11.04**	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	**1.16**	10.09	2.24
Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	**10.50**	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	**9.50**
Szolnok	11.14	3.57	**1.05**
Arad	3.45	**6.52**	**5.24**
	4.30	**7 02**	**5.46**
Glogovaț	4.42	—	**5.77**
Gyorok	5.03	—	6.19
Pauliș	5.14	—	6.30
Radna-Lipova	5.32	—	6.48
Conop	5.36	**7.48**	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborșin	6.58	—	8.07
Zam	**7.26**	**8.51**	8.33
Gurasada	**7.52**	**9.10**	8.57
Ilia	**8.08**	—	9.13
Branicica	**8.26**	**9.34**	9.29
Deva	**8.52**	—	9.53
Simeria (Piski)	**10.38**	**10.—**	10.38
Orĕștia	**11.04**	**10.18**	10.50
Șibot	**11.24**	**10.37**	11.16
Vințul de jos	**11.48**	—	11.44
Alba-Iulia	**12.22**	**11.18**	12.06
Teiuș	**12.49**	**11.40**	12.38

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuș	**2.30**	**3.37**	1.39
Alba-Iulia	**3.11**	**4.—**	2 19
Vințul de jos	**3.30**	—	2.36
Șibot	**3.53**	—	3.03
Orĕștia	**4.16**	**4.41**	3.30
Simeria (Piski)	**5.43**	**5.06**	4.17
Deva	**5.59**	**5.18**	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	**5.45**	5.17
Gurasada	**7.–**	—	5.28
Zam	7.28	6.08	5.53
Soborșin	8.03	6.34	**6.24**
Bêrzava	8.54	—	**7.02**
Conop	9.10	7.11	**7.17**
Radna-Lipova	9.44	7.31	**7.46**
Pauliș	9.58	—	**7.57**
Gyorok	10.11	—	**8.08**
Glogovaț	10.34	—	**8.30**
Arad	10.46	8.14	**8.40**
	11.13	8.24	**9.05**
Szolnok	4.15	11.27	**2.21**
Budapesta	7.20	1.25	**5.50**
Viena	6.05	**7.20**	1.40

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	6.00	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Hațeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	**6.36**
Crivadia	8.47	2 23	**7.24**
Banița	9.21	3.19	**8.04**
Petroșeni	9.45	4.—	**8.36**

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.–	10.50	**6.20**
Banița	6.41	11.40	**6.54**
Crivadia	7.19	12.19	**7.20**
Pui	7.57	1.05	**7.51**
Hațeg	8.36	1.54	**8.25**
Streiu	9.18	2.49	**9.01**
Simeria	9.52	3.27	**9.35**

Arad — Timișóra

Arad	6.15	11.30	**7.15**
Vinga	7.32	12.47	**8.04**
Timișóra	8.42	2 04	**8.57**

Timișóra—Arad

Timișóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	3.03	3.50	**7.50**

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.48	10.35	3.40	**10.20**
Turda	8.08	10.55	4.00	**10.44**

Turda — Ghiriș

Turda	**4.50**	9.30	2,30	**8.50**
Ghiriș	**5.10**	9.50	2.50	**9.10**

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	**3.—**	10.47	—	**7.10**
Șeica mare	**3.31**	11.27	—	**6.43**
Lómneș	**4.15**	12.08	—	**8.27**
Ocna	**4.46**	12.38	**7.—**	**8.59**
Sibiiu	**5.10**	1.	**7.35**	**9.23**

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	4.34	3.35	**10.17**
Ocna	8.02	4.58	4.09	**10.43**
Lómneș	8.30	5.25	—	**11.09**
Șeica mare	9.05	5.55	--	**11.40**
Copșa mică	9.34	**6.20**	—	**12.05**

Cucerdea—Oșorheiu—Reg. săs.

Cucerdea	**2.50**	8.20	2.41
Ludoș	**3.34**	9.11	3.27
Oșorheiu	**5.20**	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul-săs.	7.10	—	**7.15**

Regh. săs.—Cucerdea—Oșorheiu

Reghinul-săs	--	8.—	**8.15**
Oșorheiu	—	9.35	**9.53**
	5.21	5.54	**10.20**
Ludoș	6.58	**7.41**	**12.06**
Cucerdea	7.47	**8.25**	**42.50**

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	**9.16**
Cerna	11.13	5.03	**9.34**
Hunedóra	11.48	5.38	**9.58**

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedór a	**4.46**	2.32	**7.22**
Cerna	**5.11**	3.—	**7.50**
Simeria	**5.28**	3.20	**8.10**

Brașov — Zernesci

Brașov	—	**5.45**	4.55
Zernesci	—	7.26	**6.36**

Zernesci — Brașov

Zernesci	--	8.—	**8.20**
Brașov	—	9.24	**9.44**

Mureș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Mureș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	**7.21**

Sighișórá—Odorheiu

Sighișóră	**4.30**	11 25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	—	8.15	3.15
Sighișóră	—	—	10.52	**6.10**

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	–	—	**5.50**
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelăn	—	–	1,56
Careii - mare	—	—	**6.48**

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 72 Sibiiu, Joi 4/16 Iuliu, 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă
la
„TELEGRAFUL ROMÂN"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe pătrariul al treilea al anului 1891, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Iuniu 1891, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire fórte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 3857.

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs pentru *trei stipendii* câte *de 500 fl.* din ajutoriul dela stat al bisericei nóstre din archidiecesa transilvană, destinate pentru cualificarea mai înaltă a clericilor din archidiecesă la universitate, cu terminul până la *31 Iuliu a c. cal. vechiu*

La aceste stipendii pot concura numai clerici absoluţi din archidiecesă, cari sunt totdeodată absoluţi de gimnasiu cu esamen de maturitate, şi voesc, a şi completa studiile lor la vre-o facultate teologică sau filosofică.

Concurenţii au a substerne la Consistoriul archidiecesan până la terminul arĕtat mai sus suplicele lor instruite cu documentele [illegible] atestat de maturitate şi absolutoriu clerical dela seminariul archidiecesan de aici, apoi cu atestat medical, că sunt deplin sănĕtoşi şi cu o declaraţiune separată, că după absolvire vor intra in serviciul bisericesc-scolar, ce li se va conferi; in fine au sĕ anuméscă in suplică universitatea, la care voesc a-şi face studiile, indicând totdeodată pentru facultatea filiosofică şi specialitatea studiilor principale, ce şi-au ales, d. e. pedagogia, istoria, filologia, etc.

Sibiiu, din şedinţa senatului strîns bisericesc, ţinută la 18 Iuniu, 1891,

Consistoriul archidiecesan.

Cum sĕ mântuim fetiţele ţĕranilor nostri şi sĕ le asigurăm o esistinţă onorabilă?

I.

Sibiiu, 3 Iuliu, 1891.

Ne plângem toţi de tóte părţile, că poporului român i s'au închis isvórele de câstig şi e silit sĕ ia lumea în cap.

Ne plângem, că cu tótă vitalitatea ce are, cu tótă forţa ce o scie el desvolta, aḑi mâne are sĕ se încovóe sub povara greutăţilor, ce'l apasă.

Pământul a rĕmas tot cel vechiu, el nu s'a inmulţit, dar ómenii s'au înmulţit. Şi încă ar fi o adevĕrată binefacere, când am puté ḑice, că pământul a rĕmas în mânile moştenilor.

Nici acésta bucurie nu ni este dat sĕ o putem inregistra.

Mult pământ roditoriu, prin chiverniseli rele, prin comasări, prin datorii uşuratice a trecut în mânile evreilor, şi a altor cămĕtari de ném strĕin.

Tot ce ne a rĕmas, e poporul cu datinele lui vechi, cu obiceiurile lui, cu conservatismul lui, cu mulţămirea lui cu puţin.

Şi nici acest puţin nu şi'l mai póte mulţămi.

Nu, căci până-ce în trecut statul cerea puţin, comitatul şi mai puţin, comuna mai nimica, acum tóte aceste rivaliséză în a decreta aruncuri pentru scopuri publice.

Alta e întrebarea, dacă poporul primesce şi el în schimb ceva, alta e dacă el profitéză de ameliorările ce se fac în o direcţiune ori alta, vorbă e, că el contribue, el e ţinut sĕ dea cel din urmă cruceriu pentru ceea ce domnii hotăresc şi apoi e tréba poporului, dacă se folosesce şi el ori nu se póte folosi de ceea-ce se face.

Vom suleva deci o cestiune, care póte pentru prima dată se sulevéză în diarul nostru.

Vom ave mare satisfacţiune, dacă sămênţa ce o aruncăm va cădé pe pământ roditoriu.

Nu ne atribuim nici meritul de a fi luat iniţiativa, dorim numai ca cestiunea, de care vom tracta, sĕ fie îmbrăţoşată şi de alţii şi sĕ contribuim cu toţii la realisarea ei.

Ne am îngrijit binişor pentru crescerea tinerimei prin ridicarea şi susţinerea de gimnasii şi de alte scoli, din cari recrutăm aşa numita clasă inteligentă.

Am făcut în timpul din urmă mult pentru crescerea fetiţelor din clasele mai bune, am făcut tot ceea-ce ne a dictat vocea timpului sĕ facem, tot ce nu puteam intrelăsa, făr sĕ ne facem părtaşi de păcatul sinuciderei proprii.

S'a făcut mult şi pentru meseriaşi, pentru aceea clasă de ómeni, care ne lipsia cu desĕvêrşire şi pe care eram siliţi sĕ ni-o creăm.

A rĕmas poporul de rênd, poporul muncitoriu dela sate, poporul agricultor şi pentru acest popor, am făcut mai puţin. Ne lipsiau mijlócele, ne lipsia chiar şi timpul fisic, ne lipsiau chiar şi ómenii, cari sĕ se pună în fruntea mişcării, căci toţi erau şi sunt încă angajaţi la lucru, unii în o direcţiune, alţii în ḑece şi mai multe, după cum le e firea, după cum îi lasă inima.

Sĕ ne închipuim un ţeran de ai nostri dela sate, pe care l'a binecuvêntat Dḑeu cu 5 - 6 fetiţe. Omul nostru e sêrman, abia are o căsuţă sĕ nu-l plóuă in ea, abia câteva parcele de pământ, dacă le are.

Copilele au lipsă de îmbrăcăminte şi munca lor individuală este atât de nerentabilă, încât cu tóte că lucră, cât cu furca, cât cu secerea, cât cu sapa, cât cu acul şi rĕsboiul, nu e nici vorbă ca sĕ-şi pótă agonisi ceva.

Şi părinţi de acestia sunt mulţi în Ardél. Familii de aceste îngreunate sunt nenumerate.

Ce face bietul ţeran cu aceste fiinţe nevinovate. După ce trec etatea de 12—13 ani, le pornesce la oraş, le aşeḑă la stăpân, pentru o plătuţă de 1 fl. la lună, după un an 2 fl. şi când ajunge bine la 18 ani, câstigă la lună 3 fl.

Cu acest câstig, 'şi procură nisce vestminte, o năframă pe cap, nisce iişóre şi alte trebuinţe, cari la Crăciun când iasă dela stăpân, sunt stricate.

Aşa merge an după an, pe părinţi nu-i póte ajuta cu nimica, lor nu-şi pot agonisi nimica şi aceste fiinţe eşite din sat, după 4—5 ani de ḑile se reîntorc ér la părinţi.

Şi ar fi o norocire, când s'ar reîntórce aşa cum s'au dus.

Dar adu[illegible] germenele destrăbălărei, al demoralisărei — cele mai multe.

Ispitite de ómeni fără suflet, puse la cercare, ademenite, necontrolate cum trebue, devin victimă ale demoralisărei, care domnesce în oraşe.

Ne am cugetat noi óre, că aici este cel mai mare pericul pentru némul nostru?

Am pus noi până acum o mână pe inimă şi sĕ ne dăm sémă, dacă aceste fiinţe aḑi mâne unele devenind mame la nisce copii scrofuloşi, altele devenind cerşitóre, altele fără simţ de ruşine cad pe povernişul acela, de unde rehabilitare nu mai este şi causéză părinţilor ruşine, lor nefericire, şi alte multe şi nenumĕrate nĕcasuri, ḑicem ne am cugetat noi,

FOIŢA.

Cum mi-am aflat o sociă.

Schiţă americană de *O. T.* comunicată de *Gilbert Remi.*

Şedeam în camera mea de scris şi cetiam din Molière. Fără de veste şi ne anunţată ea întră la mine.

Mi se părea ca un înger în vestmênt alb, dar avea pe cap o pălăriuţă albastră mare ca o farfurie, mânuşi în colóre crêm şi un parasol de colóre deschisă. Avea o înfăţişare încântătóre.

Mica ḑinişóră suridea, îmi intinse mâna, pe care i-o am prins mechanice. Ea era năcăjită şi bătea din picior.

— Mi se pare, că nu esci prea vesel vĕḑêndu me, ḑise ea cu indispoziţiune

Eu îngânai ceva ca „fórte vesel, încântat".

Acésta nu era nici decum un neadevĕr, pentru că o astfel de apariţiune nu fusese în viaţa mea o apariţiune de tóte ḑilele.

— Prea frumos, esclamă ea înveselită. Acésta totuşi e o mângăere, pentru că mi se spusese, că nu me vei primi de loc, sau că me vei scóte pe uşă afară.

— Vipere! ḑiseiu eu în mine.

— Insĕ totuşi am venit! — nu esci dar supĕrat pe mine?

Ce era sĕ ḑic? — Ea sa preumbla în cameră, din sus în jos.

— Cum îţi place rochia mea? întrebà ea învêrtindu se înaintea mea ca o păpuşă mechanică cu resort. Mai întâiu voisem sĕ iau atlas sur, cu rochia simplă, garnisită cu cute mari, preste acelea cute diagonale înseilate cu catifea veritabilă, tunica deasupra în patru colţuri, decoltată, în dos rotunḑită şi prinsă cu o fundă, preste ea o jachetă mică şi drăgălaşă cu mâneci deschise în stilul rochiei — nu e aşa, că mi ar fi stat minunat de bine.

Ingănaì ceva afirmativ, deşi nu înţelegeam nimic din tótă acéstă descriere, pe care o recitase într'un suflet.

— Am cumpĕrat în fine acéstă stofă de Lyon, care mi se păru mai delicată: cum 'ţi place?

— Admir gustul d tale, i-am şoptit încet, pentru că eram pe aprópe se ameţesc. Cine era ea? şi ce voia?

— Esci atât de amabil şi bun. Ne vom înţelege prea bine amêndoi! esclamă ea încântată.

Ea avea deci intenţiunea sê rĕmână aici. Confusiunea mea crescu şi mai mult.

— Acum, reîncepu ea, arată'mi unde sĕ'mi depun lucrurile şi apoi ne vom esplica cu deamĕnuntul.

Ii arătaì o mică odaiţă, ce era lângă biblioteca mea. Ea fugi acolo. Stam încremenit. Ea depuse ce avea sĕ depună, reintră érăşi la mine şi începù se esamineze camera cu privirile ei.

— Grozav de murdar! ḑise ea cu dispreţ. Când s'a curăţit aici pentru ultima óră?

— Cu un an înainte de acésta, rĕspunseì eu cam încurcat.

Ea dete un sbierăt scurt şi frumos ca o păsărică.

— Inainte cu un an! Grozav! Cum póte cineva şedea în o astfel de cameră? Aici trebue sĕ se facă ordine!

Tóte acestea le ḑise ea cu un ton prea decis şi sĕ şi apucă de lucru. Rocul meu de pânḑă îl prefăcu întro şurţă, îşi legă o cârpă pe cap, puse mâna pe o perie şi începu sĕ stérgă praful. Nu trecu mult şi me aflam într'un nor de praf, ca într'un vis. Ce însemnéză acésta? Am foiletat prin Molièrul meu, dar n'am aflat rĕspuns.

Era ea un înger menit sĕ arunce o raḑă de lumină în calea vieţei mele solitare? Se póte! Dar nu, — îngerii nu vorbesc despre atlas, catifea şi cute diagonale

Deodată făcu o pausă, trecu prin norul de praf, îşi intinse braţele şi ḑise: Te rog, resfrângem mânecile, aşa voiu puté lucra mai bine.

Eu nu visam, când i-am împlinit cererea, pentru că braţe cu astfel de gropiţe în cóte nu se pot inventa nici chiar în vis. Un sculptor ar fi fost mândru sĕ aibă un astfel de model.

că cum am puté scăpa pe aceste ființe din mâna morții morale și materiale și sĕ le asigurăm un alt mod de viață și alt isvor de câștig, și dacă nu ne-am cugetat până acum, avênd alte lipse mai arḑĕtóre, e datoria nóstră ca sĕ nu mai amênăm acésta cestiune de mare interes, dacă nu voim sĕ decretăm slăbirea elementului român, ba chiar în cele din urmă perirea lui.

In un articol viitoriu vom cerca sĕ vedem cum s'ar puté evita pericolul, și cum am puté crea o esistință mai crestinéscă pentru aceste ființe nenorocite și prea multe la numĕr.

Revista politică.

În ședințele din urmă ale dietei ungare s'au întêmplat scene de tot turbulente. Opoziția din stânga estremă cu tóte promisiunile presei și chiar ale deputaților, că nu face obstrucțiune, totuși merge pe calea obstrucționismului.

Ḑiarul „Egyetértés“ nici nu mai ascunde acum acésta. El declară categoric, că dacă guvernul a scăpat téfăr la desbaterea generală, nu va scăpa din desbaterea specială a proiectului pentru reforma administrativă. Și dacă oposițiunea nici cu acésta ocasiune nu va puté mătura guvernul dela putere, i se va da ocasiune la desbaterea asupra bugetului.

Mai interesante sunt espunerile ministrului președinte Szapáry în cestiunea naționalităților. El a reflectat deputaților, cari au sulevat acésta cestiune, că nu esista decât o singură națiune politică. Guvernul are datorință a conserva unitatea națională a națiunei și a legilor țĕrei. El intenționéză, ca prin o bună administrațiune și nu prin corteșire sĕ atragă elementele centrifugale și prin acésta sĕ se întăréscă statul și sĕ se consolideze interesele lui.

In partidul guvernamental din România au început a se esca divergințe de păreri între aderenții ministrului Vernescu și aderenții lui Lascar Catargiu. Mai mulți aderenți dintre ai cestui din urmă cer cu insistință ca generalul Florescu sĕ fie delăturat din portofoliul de premieriu și locul seu sĕ-l ocupe Lascar Catargiu. Regele a ținut mai multe consilii de ministri, și precum se prevede, o schimbare ministerială e iminentă. In Bucuresci s'au ținut mai multe întruniri ale bărbaților de diferite colori politice. —

Intre Rusia și Turcia par a se încorda relațiunile și mai tare. Acésta din causa, că ministrul bulgar Nacevici și agentul diplomatic Vulcovici au fost primiți în audiență de sultanul. Dela depărtarea principelui Alecsandru de Batemberg, sultanul n'a mai primit în mod oficial bărbați de stat de ai bulgarilor, de aceea se și consideră acest eveniment de fórte important în cercurile diplomatice. In special Rusia, care vede cu ochi așa de rĕi desvoltarea Bulgariei, nu póte trece ușor peste acest eveniment la ordinea ḑilei și se vorbesce chiar, că va face remonstrațiuni la Pórtă în acésta privință. —

De cât-va timp camerile francese sunt sesizate, atât de guvernul republicei, cât și din inițiativa parlamentară, de o serie de reforme sociale, menite a satisface în mare parte revendicărilor populare.

După votarea legei care ficséză órele de lucru la societățile de omnibusuri, acum parlamentul francez se ocupă de dóuĕ proiecte de legi de o importanță capitală: e vorba de proiectul de lege pentru „participarea la beneficii“ și de cel prin care se înființéză „cassa de retragere a lucrătorilor“.

„Timpul“ aduce câte-va amănunte asupra acestui din urmă proiect de lege.

Se propune crearea unei casse de retragere pentru lucrători, amploiați, meteeri sau servitori de ori-ce secs, care se bucură de cetățenia francesă și a căror resurse anuale de a trai nu trec peste 3000 de lei.

Acéstă cassă se va alimenta din vărsĕmintele directe ale participanților, mărite în părți egale de patronii care îi ocupă; ér statul va contribui cu dóuĕ treimi din cele dóuĕ contribuțiuni.

Reținerile din salariile lucrătorilor vor fi de cel puțin 5 centime și cel mult 10 centime pe ḑi.

Tóte acestea rețineri, îndoite prin contribuțiunile patronilor plus subvenția statului, se vor vĕrsa în fie-care trimestru fie la casa de retragere a lucrătorilor, fie la o societate de ajutor mutual, sau de retrageri, la un sindicat profesional sau la ori ce cassă autorisată.

In momentul lichidărei pensiunei sale, amploiatul va trebui se justifice că nu are un venit mai mare de 600 franci.

Plătind 30 de prime anuale, deponentul póte contracta o asigurare asupra vieței de 500 până la o 1000 de franci, capitale ecuivalent cu totalul sumelor ce va trebui se verse personal la cassa de retragere a lucrătorilor. Statul va lua asupra-și a treia parte din aceste prime anuale.

Pentru-ca cine-va se aibă dreptul la pensiune trebue sĕ fi făcut regulat depuneri în timp de 30 de ani dela 25 până la 55 de ani.

Pensiunea nu va puté trece peste 600 de lei pe an, afară de unele escepțiuni. Aceste pensiuni nu pot fi nici cedate nici urmărite.

După o statistică întocmită de ministrul de comerciu din Francia, salariații francesi sunt în numĕr de 9.101.469, dintre cari, 500.000 câstigând peste 3.000 de franci; rĕmân deci 8 601.469. Adăugând pe micii cultivatori și alții care sunt în numĕr de un milion, se ajunge la un total de 9 milióne 601.469. Dacă se scad lucrătorii ce n'au încă vêrsta de 25 de ani, vr'o 40 la sută, rĕmân aprópe 6 milióne de participanți la cassa proiectată.

Ecspunerea de motive arată, că după 30 de ani trei milióne de participanți vor fi putut sĕ se presinte și statul va avea asupra-și o sarcină de 100 milióne franci.

Raportul general
al comitetului societății de lectură, „Andreiu Șaguna“ cu finea anului 1890/91.

Onorată societate!

Dacă în secolul acesta, care se numesce secolul luminei, a înaintat omenimea pe tóte terenele cu pași uriași, este de a se mulțămí numai și numai societăților, căci numai întrunindu-se mai mulți la un loc au putut săvêrși lucrări, ce unul singur nici când nu le-ar fi putut face. Nici decât sĕ nu ne prindă mirarea, că ori-ce lucrare mai însemnată, ori ce întreprindere mai mare se face, și se póte face numai de și prin societăți.

Cu cât un popor are mai multe societăți, cu atât el arută că e la un mai înalt grad de cultură, cu atât el înainteză mai tare în ale sciinții, artei, industriei, comerciului și economiei.

Esperiența, care e cel mai bun magistru, a convins în decursul secolilor, că ómenii numai întrunindu se în societăți, pot presta folóse atât morali, cât și materiali.

Ca tóte popórele, așa și poporul nostru, iubitoriu de progres, a fost atins și el de curentul asocierii, înființând mai multe societăți și reuniuni. Deși de present acestea relativ nu sunt tocmai numeróse, dar se înființéză alte nóue mai în fie-care ḑi, și e speranță, că nu preste mulți ani ne vom puté mândrí cu un numĕr mai mare de societăți, ca și alte popóre culte.

Intre societățile și reuniunile ce noi românii le avem, se numĕră și societatea teologică-pedagogică: „Andreiu Șaguna,“ al cărei scop e propășirea în cultură. Acéstă societate oferă membrilor ei mijlócele necesare întru ajungerea scopului, punêndu-le la dispozițiunea lor o bibliotecă constătătóre din aprópe 2000 opuri de cele mai însemnate, precum și o sală de lectură, care dispune de preste 20 jurnale scientifice, literare și politice parte din țéră, parte din strĕinătate.

Aceste două mijlóce celor zeloși oferă bună ocasiune, ca sĕ și câstige cunoscințe suficiente pentru cariera lor de luminători ai poporului, fie ca preoți, fie ca învĕțători. Afară de acestea, numita societate e și o scólă practică pentru membrii ei făcêndu-i cunoscuți cu elementele constituționalismului, pregătindu-i astfel pentru viața constituțională, ér de altă parte le dă ocasiune de a se deprinde în lucrări literare, în ținerea de discursuri și în declamațiuni.

Aceste sunt momentele mai principali, în jurul cărora se învêrte activitatea societăței „Andreiu Șaguna,“ și cari fie cărui elev seminarial îi impun datorința, ca în interesul seu sĕ o sprijinéscă și sĕ ia parte la activitatea aceleia.

Premițênd acestea presentăm onoratei societăți raportul general despre activitatea ei în decursul anului 1890/91 espirat și despre starea ei din present.

I. *Despre activitatea societăței în anul espirat.*

1. Activitata societăței ca atare.

A) In general.

Societatea în ședința sa de constituire ținută în ḑiua sf. Nichita Romanul în 16 Septembre 1890 și condusă de dl director seminarial Ioan Hannia s'a constituit în următoriul mod:

Președinte: Dr. Ioan Crișian prof. sem.
Vicepreșed: Ioan G. Oltean cleric curs. III.
Redactor: Ioan Moldovan cl. c. III.
Notar pentru corespondențe: Ioan Mihu cl c. III.
Notar pentru ședințe: Nicolau Vatășan cl. c. II.
Bibliotecar: Petru Iuga cl. c. II.
Vicebibliotecar: Șerban Cioran ped. c. I.
Controlor: Ioan Avram cl. c. III.
Casar: George Lupu cl. c. I.

Membrii în comitet:

Ilie Dobrota și Iovian Mureșan clerici c. III.: Romul Verzea și Aron Flucuș cl. c. II; Ioan Georgea și Ioan Bogdan cl c. I; Filon Nicóră ped. a. III. și George Crivĕț ped. a. II.

Astfel constituită societatea a ținut pentru pertractarea afacerilor sale 25 ședințe. Dintre acestea 1 de constituire, 21 ordinare și 3 estraordinare, parte literare, parte administrative, parte micste, după cum s'a ivit necesitatea. Dintre cele ordinare 13 s'au condus de președiutele Dr. Ioan Crișian, ér 9 de către vicepreședintele Ioan G. Oltean; dintre cele estraordinare 2 sub conducerea președintelui Dr. Ioan Crișian și una de vicepreședintele Ioan G Oltean cl. a. III.

Pe lângă aceste societatea a mai ținut o ședință festivă în preséra ḑilei sf. Andreiu în memoria „Marelui Andreiu“, al cărui nume societatea'l pórtă Resultatul ei a fost un venit curat de 90 fl. plus cărți în valóre de 30 fl.

In sus numitele ședințe s'au adus 60 de concluse, cari ating parte cestiuni literare, parte administrative. Tóte conclușele aduse s'au esecutat afară de Nr. 65 și 130, dar și acelea numai în parte nu s'au esecutat.

Numĕrul membrilor societăței la finea acestui an a fost de 96, dintre cari 88 ordinari și 8 ajutători. Dintre cei ordinari 48 din cursurile clericali și 40 din cursurile pedagogice.

Comparând numĕrul membrilor din acest an cu cel din anul trecut, resultă un plus de 24 membrii. Deși numĕrul membrilor din acest an e mai mare ca cel din anul trecut, totuși trebue se amintim că dintre elevi tot au mai rĕmas nemembri, desconsiderând orbesce folosul cel mare ce'l oferă biblioteca și sala de lectură cea dintâiu prin cărțile sale și a dóua prin jurnalele sale.

B) In special.

Aprețiind activitatea societății mai în special aceea o putem împărți în literară și administrativă.

a) Afaceri literari.

Ca corporațiune literară societatea a discutat asupra alor 12 lucrări literare elaborate de diferiți membri ai societăției. Tóte aceste lucrări au fost însoțite de criticele comitetului, cele mai multe dintre ele au fost criticate și de comisiuni esmise din societate, cât și de membrii societăței cu ocasiunea cetirei lor. Ḑece dintre ele s'au admis, ér dóuĕ au fost respinse. Dintre cele primite 9 s'au indus, și unul e pe cale de a se induce în fóia societății „Musa,“ din care au apărut până acum 11 numeri (ér unul e pe cale de a apăré). Criticele împreună cu manuscrisele originale ale operatelor se păstréză în archivă. Activitatea societății pe acest teren în acest an se póte numi satisfăcĕtore. Numĕrul operatelor este mai mic cu 3 ca cel din anul trecut.

b). Afaceri administrative.

Afacerile administrative pertractate în acest an sunt de o importanță mai neînsemnată. Ca cea mai însemnată amintim continuarea inventariului despre întréga avere a societăței, început din anul trecut. Greutăți a întimpinat comisiunea în tacsarea cărților mai vechi din bibliotecă

2. Actvitatea comitetului.

Comitetul și a început activitatea sa îndată după constituire, alegându-și în prima ședință ținută în 23 Septembre 1890 conform § 3 din reg. comit. de notar și referent al comitetului pe Ilie Dobrota cleric c. III. Tot în aceea ședință conform § 5 din reg. com. s'a denumit comisiunea controlătóre și bibliografică. In decursul anului scolar 1890/91 comitetul a ținut 30 ședințe, dintre cari 25 ordinare și 5 estraordinare, presidate de președintele ordinar I. G. Oltean cl. c. III. In aceste ședințe s'au adus 101 concluse, tóte esecutate afară de cel de sub Nr. 81. 166, 186 și 202 protocolari. Unele din aceste concluse s'au esecutat, căḑênd în competința comitetului, dedreptul de comitet, iar altele au fost promovate spre competentă afacere societății.

Apoi începu se stérgă érăși praful și se cânte pré frumos. Mi părea că aud pe Patti.

După ce termină cu lucrul, aduse un scaon, depuse cârpa, șurța și peria și se așéză lângă mine. Ea își scutură buclele și începu:

— Iubite unchiule, acum sĕ ne esplicăm.

Va se ḑică eu eram unchiul ei! — Capul mi se plecă ceva mai jos.

— Cum scii, continuă densa, mi ai fost scris se rĕmân la țară, până când vei dispune altcum. Insĕ eu am vrut și am trebuit se plec de acolo. In decurs de doispreḑece ani, eu d'abea am vĕḑut într'o lună odată o față nóuă, — acésta e insuportabil. Iți mai aduci aminte cred, că mai adus acolo, când eram de șase ani? M'am decis deci sĕ viu la oraș. Așa că nu esti supĕrat, unchiașule? Altcum me întorc érăși înapoi.

— Amabila mea copilă, îi ḑiseiu eu cu o vóce lină, ai bunătate și spune'mi cum te chiamă?

Ea făcu nesce ochi mari și începu se ridă cu hohot.

— Dar se póte sĕ me fi uitat cu totul! Eu sunt mica Betty.

— Mica Betty? repetaì eu.

— Da, Betty Ludlav, ḑise ea cu seriositate. Nepóta d-tale!

(Va urmă.)

Comitetul a discutat asupra a 16 operate, 5 menite a fi cetite la ședința festivă și 12 de a fi induse în fóia societății „Musa“. Dintre aceste 16 operate, 12 au fost înaintate spre ulterióră afacere împreună cu criticele lor, iar 3 respinse pe basa criticelor din comitet și 1 fù retrasă de autor înainte de ce s'ar fi presentat comisiunea în comitet cu critica aceluia.

Declamațiuni s'au insinuat 16.

Ca afaceri administrative interne amintim:

a). Alegerea a duor comisiuni permanente. Una controlătóre, carea s'a îngrijit ca funcționarii sě-și împlinéscă cu scumpětate agendele, ce cad în resortul lor, una bibliografică, care urmărind bibliografia a făcut în dóuě rênduri propuneri de a se procura mai multe opuri pe séma bibliotecei și a salei de lectură, și de a instrua pe funcționari întru împlinirea agendelor lor.

In fine comitetul a îngrijit ca organ esecutiv al societății de mersul regulat al afacerilor societății, făcênd acesteia propunerile de lipsă întru promovarea intereselor ei, și a întreprins pașii necesari întru esecutarea esactă a concluselor aduse.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Alegeri.) In ședința consistoriului plenar de Luni a fost ales de fiscal consistorial definitiv dl advocat Ioan de Preda, care si până acum a indeplinit spre mulțămirea generală agendele fliscalului în mod provisoriu, ér de medic seminarial în locul rěposatului Dr. Ioan Moga, a fost ales Dr. Ilie Beu.

* (Omor.) Precum se comunică din Rěșinari Vineri nóptea pela órele 1—2 s'a comis un omor teribil. Victimă a căḑut cârcimărésa Dobra Cioran Fleschin și servitórea ei. Făptuitorii sunt necunoscuți.

* Serbarea ḑilei sf. Ioan Botezătoriul la moaștele sf. Ioan-Noul din Suceava a decurs fórte solemn și imposant. Lumea adunată nu numai din tóte unghiurile țěrii, ci și din România, Transilvania, Galiția și alte locuri, numěra preste 10.000 ómeni. Luni în ḑiua serbării, după liturgia pontificală sevêrșită de Eminenția Sa Archiepiscopul și metropolitul Silvestru, înconjurat fiind de o asistență numěrósă de preoți, procesiunea a plecat cu moaștele sf. Ioan la piața têrgului vitelor, unde s'a sěvêrșit sfințirea apei mari. După sfințirea apei și predica ocasională procesiunea s'a reintors érăși la mânăstire, urmată fiind de convoiul fără sfirșit al crestinilor peregrini. La dóuě óre d. a. a aflat loc în localitățile priorului mănăstirei, archimandrit Emanuil Ciuntuleac supeu, la care a fost învitați representanții stărilor civile și militare; scrie „Gaz. Bucovinei“.

* Domnișóra Văcărescu, despre care s'a vorbit așa de mult în timpul din urmă, ș'a dat demisiunea din postul de dșóră de onóre și va părăsi în curênd curtea regală română.

* (Duele.) Intre deputații dietali Edmund Gajáry redactorul ḑiarului „Nemzet“ și Ernst Vecsey a avut loc un duel cu pistololul, ambii au rěmas nevulnerați; alt duel ce l'a avut Geza Polonyi cu redactorul dela „Nemzet“ s'a sfârșit destul de trist pentru Polonyi, care a primit nesce tăieturi destul de afunde la mâna stângă, voind se'și apere capul de lovitura de sabie cei era destinată din partea înverșunatului adversar. Polonyi va sta mai multe ḑile în casă.

* (Invitare.) Inteligința română din cetatea de Baltă și jur învită la „Petrecerea de vară“, împreunată cu danț care se va ține cu ocasiunea adunărei generale a despărțěmêntului XXXII al asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român Duminecă în 2 August a. c. st. n. la 4 óre p. m. în curtea Hotelului

In pausă se vor juca „călușieriul și bătuta“.

Prețul de întrare: de persónă 1 fl; de familiă 2 fl. v. a. Suprasolvirile și ofertele se primesc cu mulțămită și se vor cuita in ḑiarele românesci.

Venitul este destinat pentru fondul despărțěmêntului și a bisericelor române din loc.

Cetatea de Baltă, în 8 Iuliu 1891.

Vasilie Moldovan, președinte. *Nicolau Todoran,* v. președinte.
Simeon Caluțiu, cassariu. *Miron Dascăl,* controlor.

Membrii în comitet.

Dr. Stefan Banfi, Dr. Eugen Bran, Simeon Ciuchina, Georgiu Săbău, Iacob P. Macaveiu, Zacheiu Sasu, Panteliu Vălean, Ioan Marianu.

* (Necrolog.) Subscrișii cu inima cuprinsă de adênc doliu și durere anunța tuturor cunoscuților și rudeniilor, că pré buna soțiă, mamă, fică, noră, nepótă, cumnată și vară *Maria Bogoeviciu* născ. *Brinzeiu*, după grele suferințe provenite din nascere de fiu, în al 31 lea an al etății și în al 6-lea al fericitei sale căsětorii, și-a dat nobilul seu suflet în mânile creatoriului în Bania la 15/27 Iuniu a. c.

Rěmășițele pămêntesci a-le defunctei, după sěvêrșirea ceremoniilor funebrali conform ritului gr. or. român, s'au depus spre odichnă eternă Duminecă în 16/28 Iuniu a. c. în cimiteriul comun din Bania.

Fiei țěrîna ușóră și memoria binecuvêntată!

Bania, în 16/28 Iuniu 1891.

Dimitrie Bogoeviciu, preot gr. or. în Bania, ca soț, cu fii: Maria, Dimitrie, și nou născutul; Nicolae Brinzeiu, paroch gr. or. și deputat sinodal în Bozoviciu, cu soția sa Pera născ. Cialma, ca părinți, Ioan Cialma, căpitan ces. și reg. în pensiune, ca unchiu, cu soția sa Maria și fica lor Olga.

Ioan Bogoeviciu, paroch gr. or. în Bania ca socru, cu fii și nororile, ficele și ginerii, precum și nepoții sei, Nicolae, cu soția sa Liuba și fii lor, Pavel și Elisabeta, Ioan cu soția sa Voica, Petru și Ilie economi, George cand. de advocat și preoție în Budapesta, Iosif cu soția sa Emilia, neguțătoriu în Iladia, Maria măr. Strain Motiu proprietariu în Prigor cu fica lor Sofia; Natalia, măr. Ioan Susiara; Stana, mar. Ioan Magiariu supravighiliar reg. în Cavara-Sacul, Nicolae Bogoeviciu, paroch gr. or. în Corneareva, ca unchiu; Maria Popist măr. Pavel Boldea învěțător în Borloveniu-vechiu, ca mătușe, cu fii lor: Pavel, preot gr. or. castrens în Budapesta, Calina, Gligore, Măriuța și Vasilie.

* (Monumente religióse.) Cetim în „Timpul“: S'a împărțit în cameră proiectul de lege prin care guvernul este autorisat a cheltui pentru restaurările, reedificările și reparațiunile monumentelor religióse suma de lei 1,809,856, bani 70, efectivi și anume:

433,760 lei pentru terminarea palatului și dependințelor episcopiei curței de Argeș, a clopotniței paraclisului, galeriilor de legătură, decorațiunilor și mobiliarul necesar conform, unui anume devis;

619,140 lei pentru terminarea restaurării inferióre a bisericei Trei-Ierarchi din Iași și a clădirilor dependinți.

119,534 lei pentru reedificarea bisericei sf. Nicolae din Iași, decorațiunea interióră și esterióră, terminarea definitivă și mobilierul cuprins.

264,813 lei pentru restaurarea bisericei sf. Dumitru din Craiova, construcțiuni, decorațiuni interióre și esterióre mobilier, etc.

300,000 lei pentru restaurarea Metropoliei din Têrgoviște;

28,600 lei pentru zugrăvitul bisericei catedrale episcopiei de Huși și terminarea reparațiunilor.

26,000 lei pentru terminarea reparațiunilor începute la Episcopia Râmnic noul Severin.

18,000 lei pentru reparațiunile edificiilor și bisericei catedrale ale episcopiei de Roman.

Guvernul va fi autorisat de a emite rentă amortisabilă 5 la sută până la concurența sumei efective de lei 1,979,856, bani 15, pentru efectuarea lucrărilor de mai sus.

Acéstă sumă se va emite treptat și în proporțiunea cifrelor trebuitóre lucrărilor de făcut anual.

Până la efectuarea acestei emisiuni de rentă, ministeriul de finance este autorisat a pune la dispoșițiunea ministeriului de culte și instrucțiune publică sumele necesare din fondul produs prin emisiunea de rentă, pentru lucrările din portul Constanța, fond care stă astăḑi fără întrebuințare, nefiind lucrările încă începute.

Bibliografie.

Distinsul profesor și actualul decan al facultății teologice din Cernăuți, dl cavaler Isidor de Onciul, care prin scrierile sale a îmbogățit mult literatura nóstră bisericéscă, a scos un nou op la lumină: *Fondul religionariu gr. or. al Bucovinei*

Cine s'a ocupat de istoria bisericéscă a românilor bucovineni, care și la ei stă în strênsă legătură cu istoria desvoltărei naționale, scie sě prețuéscă după merit acésta lucrare a zelosului profesor, lucrare, care face multă lumină asupra stărei materiale și morale a bisericei din Bucovina. Lucrarea precum se vede din cuprinsul ei, a costat multă muncă, jertfire și abnegațiune și aḑi fie-care român bucovinén și fie-care român, care se intereséză de frații din Bocovina are sě mulțăméscă dlui Onciul, că a aprins o mare lumină în chaosul părerilor diferite și ideilor rětăcite cu privire la fondul religionariu.

În partea primă tractéză autoriul, — după documentele, ce i-au stat la dispoșițiune —: *substratul fondului religionariu greco-oriental al Bucovinei*: Cap. I: Proprietățile mânăstirei din Bucovina pe timpul încorporării ei la staturile Austriei. — Partea a dóua: *Formarea fondului religionariu*: — Cap II: Tratările și dispoșițiunile prealabile în privința unei administrări mai bune a moșielor episcopiei și a celor mănăstiresci. Desființarea mânăstirilor. Cap. III: Decisiunea preaînaltă finală în privința formărei fondului religionariu, a menirei și administrărei lui. Partea a treia: *Desvoltarea și administrarea fondului*: Cap. IV: Desvoltarea și administrarea fondului dela fondarea lui și până la preaînalta resolutiune din Tropau 1820 (1796—1820.) Cap. V: Desvoltarea fondului relig. dela 1820 până la emisul ministeriului ces. reg. de culte din 17 Decembre 1860. Cap. VI: Desvoltarea lui din 1860 până la crearea direcțiunei c. r. a moșiilor fondului 1870. Cap. VII: Desvoltarea fondului până la 1888. — Partea a patra: *Starea de față a fondului*. VIII: Averea fondului. — Din acésta parte se vede, că fondul religionariu a avut o avere de 14,401. 462 fl 29 cr. venitele au fost de 729.780 fl. 95 $^2/_2$ cr.; spesele de 654.095 73 cr. Suma întrecută de 75,685 fl. 22 $^1/_2$ cr. s'a adaus la averea fondului.

PARTEA ECONOMICĂ.

Societățile țěrănesci pentru asigurarea vitelor

de Dr. *Löll*

traduse și esplicate pentru popor

de

Ioan Cândea.

Esplicațiunea statutelor amintite

(Încheere.)

La § 17. Tacsarea treilunară se face numai pentru aceea că vitele tinere în un interval de trei luni cresc, acésta se și face cu înlesnire, deóre-ce vitele mari nu sufer schimbări în privința prețului.

La § 19. Incheerea, asigurarea și socotéla cu finea anului după călindariu și cu cuartalele cunoscute fie-cărui om este de preferit, căci prin așa ceva se simplifică și ușuréză comptabilitatea, căci tacsarea vitelor se face tot la fie care pătrariu de an, când au de ași plăti și membrii contribuțiunile lor.

La § 20. Fondul de reservă are în vedere acel scop la daune mari, unde cassa trebue sě plătéscă mari despăgubiri, atunci fondul de reservă încă trebue sě ajute. Cu cât e mai mare capitalul fondului de reservă, cu atât e mai bine, fiind-că capitalul se dă pe camete, și cametile, după-ce capitalul fondului de reservă ajunge suma statorită, cum am ḑis, cametile sě întrebuințéză la despăgubiri, și acésta e bună și pentru membrii, că iei au de a plăti contribuțiuni mai mici, fiind ajutorați și de fondul de reservă.

La § 21. Contribuțiunile trebuesc încassate la tot pătrariul de an, fiind-că atunci se pot face nóue tacsări, ba e și mai ușor pentru membrii mai sěrăcuți, căci ei plătesc contribuțiunile în 4 rate. Plătirea e de lipsă înainte, fiindcă la casuri de despăgubiri cassa sě aibă totdeuna bani la dispoșiție, și asta e bine fiind-că partea cea mare dintre membrii la casuri de nenorociri, trebuesc sě-și înlocuéscă vitele în timpul cel mai scurt.

La § 25. Fórte multe vite se prăpădesc prin aceea, că la ivirea morbului proprietariul nu consultă la timp vre-un veterinariu, ca sě nu sufere societatea daune mari prin astfeliu de negligență, fie-care membru, dacă nu vrea sě pérdă dreptul la despăgubiri, este îndatorat a spune la timp directorelui morbul vitei asigurate.

La § 26. La bolnăvirea vitelor asigurate, îndată ce se observă că reinsănătoșarea e dubiose, atunci e consult a se tăia vita și carnea sě se vêndă în folosul societății, dacă e bună. In locuri de acele unde nu mânâncă nimeni carne dela o vită, având chiar o bólă neinsěmnată acolo trebue tractată din partea veterinariului atât de mult până la cel mai mic semn de însěnătoșare.

La § 27. Fiind-că societatea de asigurare a vitelor este o societate de ajutorare, de aceea se înțelege de sine, că ea lucră în interesul societății: Când sě tae vre-o vită și carnea sě vinde mai cu preț, ca suma ce are de a căpěta dela societate ca despăgubire, atunci și suma întrecătóre i-se dă lui și când capětă pe carne mai puțin, atunci societatea trebue sě suplinéscă.

Cartea principală a societății de asigurare are următórea formă:

Numele asiguratorului	A vitei asigurate.						Notițe.
	Nr.	Genul	Etate, anii	Colórea, semnele	Prețul		
					fl.	cr.	
Ioan Gruescu	1	bou de jug	4	primit în 28 Martiu 1890 pentru al doilea cuartal, alb, córne plecate puțin înainte, numele Fiscu.	150	—	
	1	dto.	4 $^1/_2$	Asemenea numele Rendea.	125	—	
				Suma	275	—	
Amos Pușcaș	1	vacă de prăsilă	8 $^1/_4$	primit în 27 Iuniu 1890 pentru al III cuartal, albă, córne mici, nume Joiană,	100	—	
	2	dto.	6	dto. Mândruță.	120	—	
		vițel	$^1/_4$	Galbeniu, nume Bodoruț.	25	—	

La § 29. La casuri de bólă societatea în interesul ei trebue sě plătéscă o parte din spesele de cură.

La § 30. Despăgubirea din cassa societății trebue sě fie totdeuna mai mică ca prețul adevěrat al vitei asigurate cam $^3/_4$. Ca membrii societății la casuri de feliul acesta totuși sě aibă ceva daună, că de nu ei și-ar negliga vitele, ba la casuri când o vită plesnesce mâncând lucernă multă, atunci nu i-se plătesce decât $^1/_2$ din suma asigurată, căci la casul acesta mai multă vină pórtă proprietariul.

La §§ 31 şi 32 când cineva cumpĕră o vită nu o póte asigura îndată după cumpĕrare, căci ea póte sĕ fie morbósă şi morbul numai mai târḑiu se póte cunósce.

La cas sĕ se priméscă şi puţinii cai ce se află în sat la asigurare, atunci statutele primesc următoriul

Suplement

Esceptionalminte se pot asigura şi caii, atunci statutele sĕ redactéză aşa:

§ 1. La asigurare se primesc numai mânzi, cari au trecut de un an şi caii cari nu au ajuns etatea de 18 ani.

§ 2. Nici un cal nu se póte asigura mai sus, decât vita cornută cea mai scumpă.

§ 3. Tacsarea cailor se întêmplă nu în tot pătrariul de an, ci în tot anul odată, şi aceea se face în tot anul la începutul cuartalului prim.

Sĕ se întêmple în decursul anului ceva cu un cal, aşa încât sĕ-i scadă preţul, atunci proprietariul, dacă nu vrea sĕ pérdă pretensiunea la despăgubire, este îndatorat a face cunoscut directorelui, care trebue sĕ mijlocéscă o nóuă preţuire. Dacă preţuirea e mai mică atunci şi premiile de asigurare devin mai mici.

§ 4. Pentru cai se plătesce tacsa de întrare 2 crucer premiu treilunar de 3 cr., pentru fiecare sumă de 5 f din suma de asigurare.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 13 Iuliu 1891

	Viena	B.-Pesta
Renta de aur ung. de 4%	—.—	—.—
Galbin	5.58	5.55
Napoleon	9.32	9.31
100 ma ce nemţesci	57.70	57.65

Nr. 376. [100] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea unui post de învĕţătoriu la scóla gr. or. din comuna Şugag protopresbiteratul Sebeşului se escrie concurs cu termin până la 30 Iuliu a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a). Salariu anual de 200 fl. din alodiu.

b). Pentru lucrurile scripturistice epitropesci 10 fl.

c). Pentru conferinţele învĕţătoresci 6 fl.

d). Cuartir liber în edificiul scólei şi trei stângeni de lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post sunt datori a cânta cu copii liturgia în biserică în Dumineci şi sĕrbători.

Reflectanţii au a asterne cererile instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Sebeş, 22 Iuniu, 1891.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Tipeiu,
protopresb.

Nr. 377. [101] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sebeşului se escrie concurs cu termin până la 20 Iuliu a. c.

1. Rĕhĕu, trei posturi:

a) postul prim cu salariu anual de . . . . fl. 200.—

b) postul al doilea cu salariu anual de . . . . fl. 180.—

c) postul al treilea cu salariu anual de . . . . fl. 150.—

Salariile se plătesc din lada comunală.

2. Pianul de jos, dóuĕ posturi:

a) postul prim cu salariu anual de 250 fl. plătiţi în 4 rate trilunare anume: 200 fl., din alodiu şi 50 din lada bisericii;

b) al doilea cu salariu de 200 fl plătiţi asemenea în patru rate din repartiţie.

Fie care învĕţător mai primesce doi stângini de lemne de foc.

3. Laz, cu salariu anual de 130 fl. şi 10 fl. pentru lemne din lada comunală şi cuartir liber în edificiul scólei.

4. Căpâlna, cu salariu anual de 120 fl. din lada comunală, cuartir liber şi lemne de foc.

Dela concurenţii la posturile acestea învĕţătoresci se cere ca în Dumineci şi sĕrbători sĕ ţină strana şi se cânte liturgia cu copiii în biserică şi dela cei de sub Nr. 1 se mai cere sĕ cultive grădina scolară, de unde vor trage şi folosul.

Reflectanţii la aceste posturi au a-şi aşterne cererile lor instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sebeş, 22 Iuniu, 1891.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Tipeiu,
protopresb.

Nr. 1090. [99] 3—3

Publicaţiune.

Pentru edificarea unei **baie de scăldat pe teritoriul comunei Rĕşinari,** remânênd prima licitaţiune fără resultat, se escrie prin acésta a dóua licitaţiune publică minuendă pentru edificarea acelei scalde.

Licitaţiunea se va ţiné la **19 Iuliu a. c. st. n. la 3 óre p. m.** în cancelaria comunei Rĕşinari.

Preţul esclamărei este **4622 fl. v. a**

Licitanţii vor avé a depune un vadi de 5% din preţul strigărei, pe care minu oferintele va avé a-l întregí la 10% sumei oferite.

Oferte scrise provĕḑute cu vadiul re cerut încă se primesc.

Planul de edificare, preliminariul d spese şi condiţiunile de licitaţiune stau spre vedere publică în cancelaria comunală.

Rĕşinari, 28 Iuniu 1891.

Primăria comunală.

Sz. 4550/891 polg. [102] 1—2

Hirdetmény

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által ezennel közzététetik miszerint Láday Agoston által Magyar Péterfalva birtokosai ellen beadott kérés folytán Magyar Péterfalva község határának általános tagositásának megengedhetősége feleti tárgyalásra a határnap 1891 évi **augustus 31-ik napjának d. u. 3 órájára** tüzetik ki M Péterfalva községébe a helyszinére, a községi iroda helyiségébe.

Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Erzsébetváros, 1891 évi Iulius 3 án.

A királyi törvényszék üléséből.

Vén András, elnök.
Májai Géza, jegyzö.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	10.50	8.—		—	3.25
Budapesta	8.30	2.05		5.50	9.15
Szolnok	11.38	4.10		9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51		11.53	12.57
Oradea-mare	3 53	7.06	Are legătură cu trenul Budapesta — Arad.	1.50	2.12
	4.—	7.13		2.34	2.19
Mező-Telegd	4.30	7.43		3.03	2.49
Rév	5.22	8.18		3.46	3.26
Bratca	5.45	—		3.57	—
Bucia	6.05	8.51		4.09	—
Ciucia	6.31	9.07		4.55	4.21
Huiedin	7.12	9.37		5.34	4.55
Stana	7.29	—		5.51	—
Aghiriş	7.49	—		6.12	--
Ghirbău	8.01	—		2.25	5.47
Nadişul ung.	8.14	—		6.39	—
Cluş	8.29	10.37		6.56	6.—
	8.46	11.10		8.20	6.18
pahida	9.03	11.28		8.45	6.34
	10.08	12.38		10 21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14		11.09	7.57
ióra	19.56	1.21		11.17	—
inţul-de-sus	11.04	1.29		11.26	—
iud	11.28	1.54		11.54	8.22
Teiuş.	11.45	2.13		12.18	8.38
	12.13	—	11.55	12.58	8.43
Crăciunel	12.44	—	—	1.34	—
Blaş	12.59	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	1.35	—	—	2.29	—
Copşa - mică	1.51	—	1.—	2.48	9.48
Mediaş	2.12	—	1.02	3.03	9.50
Elisabetopole	2.31	—	—	3.26	10.06
Sighişóra	3.04	—	1.39	4.07	10.28
Haşfalĕu	3.46	—	2.14	4.49	11.04
Homorod	4.04	—	2.29	5.35	11.19
gostonfalva	5.26	—	3.33	7.23	12.27
paţa	6.10	—	4.18	8.09	12.58
ldioara	6.41	—	—	8.43	1.15
	7.17	—	—	9.18	1.35
	8.—	—	5.08	10.40	2.00
	—	12.20	5.15	—	2.19
	—	1.41	5.57	—	3.01
	—	2.29	6.26	—	3.31
ci	—	8.50	11.55	.-	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.45	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiş	9 41	1.42	—	5.57	—
Braşov	10.17	2.18	4.20	5.58	—
	10.24	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apaţa	11.08	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9 04
Homorod	11.54	4.29	8.23	—	9.46
Haşfalĕu	12.54	5.34	8.53	—	11.03
Sighişóra	1.13	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	1.40	6.21	10.09	—	12.06
Mediaş	—	6.42	10.31	—	12.37
Copşa mică	2.11	6.55	10.47	—	12.53
	2.14	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaş	2.48	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuş	3.17	8.—	1 08	1.25	2.49
		8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud		8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus	Stă în legătură cu trenul Arad Budapesta	—	2.13	2.19	4.28
Uióra		—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea		8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriş		9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		—	5.14	—	6.34
Cluş		10.45	6.08	4.53	6.52
		11.01	6.29	5.30	7.40
Nadişul ung		—	6.47	5.47	8. -
Ghirbou		—	—	—	8.15
Aghireş		—	7.02	6.11	8.29
Stana		12.17	7.28	—	8.53
Huiedin		12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		--	8.25	7.12	9.51
Bucia		—	8.51	—	10 06
Bratca		1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		—	9.30	—	10.42
Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-mare		2.18	10.44	8.42	11.51
		2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6 05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	7 02	5.46
Glogovaţ	4.42	—	5.77
Gyorok	5.03	—	6.19
Pauliş	5.14	—	6.30
Radna-Lipova	5.32	—	6.48
Conop	5.36	7.48	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborşin	6.58	—	8.07
Zam	7.26	8.51	8.33
Gurasada	7.52	9.10	8.57
Ilia	8.08	—	9.13
Branicica	8.26	9.34	9.29
Deva	8.52	—	9.53
Simeria (Piski)	10.38	10.—	10.38
Orĕştia	11.04	10.18	10.50
Şibot	11.24	10.37	11.16
Vinţul de jos	11.48	—	11.44
Alba-Iulia	12.22	11.18	12.06
Teiuş	12.49	11.40	12.38

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuş	2.30	3.37	1.39
Alba-Iulia	3.11	4.—	2 19
Vinţul de jos	3.30	—	2.36
Şibot	3.53	—	3.03
Orĕştia	4.16	4.41	3.30
Simeria (Piski)	5.43	5.06	4.17
Deva	5.59	5.18	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	5.45	5.17
Gurasada	7. –	—	5.28
Zam	7.28	6.08	5.53
Soborşin	8.03	6.34	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	7.11	7.17
Radna-Lipova	9.44	7.31	7.46
Pauliş	9.58	—	7.57
Gyorok	10.11	—	8.08
Glogovaţ	10.34	—	8.30
Arad	10.46	8.14	8.40
	11.1[illegible]	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.27	2.21
Budapesta	7.20	1.25	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Copşa mică—Sibiu

Copşa mică	3.—	10.47	—	7.10
Şeica mare	3.31	11.27	—	6.43
Lómneş	4.15	12.08	—	8.27
Ocna	4.46	12.38	7.—	8.59
Sibiiu	5.10	1.	7.35	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	3.35	10.17
Ocna	8.02	4.58	4.09	10.43
Lómneş	8.30	5.25	—	11.09
Şeica mare	9.05	5.55	---	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	—	12.05

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3.34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul - săs.	7.10	—	7.15

Regh. săs.—Cucerdea—Oşorheiu

Reghinul-săs	--	8.—	8.15
Oşorheiu	—	9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	42.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	6.00	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2 23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşeni	9.45	4.—	8.36

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.—	10.50	6.20
Banita	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Arad — Timişóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2 04	8.57

Timişóra—Arad

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	3.03	3.50	7.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriş

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghiriş	5.10	9.50	2.50	9.10

Braşov — Zernesci

Braşov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	4.30	11 25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	—	8.15	3.15
Sighişóră	—	—	10.52	6.10

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	--	—	5.50
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelăn	—	—	1.56
Careii - mare			[illegible]

Zernesci — Braşov

Zernesci	--	8.—	8.2
Braşov			

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Nr. 73 Sibiiu, Sâmbătă 6/18 Iuliu, 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondentele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Cum sĕ mântuim fetițele țĕranilor nostri și sĕ le asigurăm o esistință onorabilă?

II.

Sibiiu, 5 Iuliu, 1891.

Nu sufere nici o indoială, că cel mai bun serviciu am puté face sătenilor nostri, dacă le am puté oferi pentru copilele lor o atare ocupațiune, ca sĕ fie în continuu sub privegherea părinților.

Un atare mod de ocupațiune ar fi întroducerea rĕsbóielor de țesut pănură pentru vestminte de casă.

Cu acest articlu ar pute sĕ și câstige după o muncă intensivă, traiu cinstit, îmbrăcăminte și nume nepĕtat.

Acésta însĕ nu se póte face pretutindenea.

Nu în tóte părțile se póte procura materialul, nu pretutindenea ar puté fi introdus cu succes acest ram de industrie, care ar puté ce e drept face concurință postavurilor strĕine, chiar și celor din Brünn.

S'ar puté însĕ necondiționat întroduce în comunele mărginașe, acolo, unde poporul încă ar fi un consument însemnat și ar afla o piață sigură pănura de casă chiar și în loc și în comunele învecinate.

Pentru cei dela câmp, pentru cei dela țéră, pentru cei de pe Valea Mureșului, și de pe Têrnave acest mod de ocupațiune nu ar fi modul cel mai potrivit de a le crea un isvor permanent de câstig.

Pentru copilele din aceste ținuturi trebue sĕ facem altceva.

Trebue înființată o scólă, în care sĕ învețe a fierbe. Copile, în etate de 13 ani în loc ca sĕ le lăsăm pradă neajunsurilor și ispitelor, ar trebui luate în o atare scólă, din care ar eși cele mai escelente bucătărese.

Tot direcțiunea scólei ar avé chemarea a se îngrijí de plasarea lor, după ce a învĕțat măestria fiertului.

In Bucuresci sunt preste 6 mii de bucătărese strĕine cu léfă de 50 franci la lună. Și tóte aceste bucătărese sunt strĕine.

Sunt nemțoici, unguroici, și alte némuri, numai nu românce. Din scóla, ce s'ar înființa ar eși la an câte 50 bucătărese, fetițe onorabile, din părinți sĕraci.

Acele întroduse în case bune, la familii cinstite, primesc o léfă, după care pot trăi, pot sĕ-și agoniséscă ceva în scurt timp, pot sĕ se căsătorésca cu măestri, și 'și pot păstra și reputațiunea lor.

O adevĕrată binefacere ar fi pentru familiile scăpĕtate din Ardél înființarea unei atari scoli de fiert.

O mulțime de bani ar întra în pungile românilor din Ardél pe acésta cale, și multă miserie, multe nenorociri n'ar esista.

Și o atare scólă nu ar costa mult. Subvenționată de asociațiunea transilvană, ajutorată din fundațiunea „Andronic“ încât adecă ar permite testamentul o atare subvențiune, dotată cu ajutóre anuali dela tóte institutele nóstre de bani și un apel la fruntașii nostri, și étă că am puté crea o atare instituțiune, care ar mântuí vieți de perire, și ar scăpa din ghiarele demoralisătóre pe multe ființe nevinovate ale familiilor țeranilor nostri.

Adi, dela mamă, aceste ființe nu pot învĕța nimica, nici cum sĕ facă un rântaș. Sĕ înțelege, că după desteritățile lor, după prestațiunile lor, atari ființe intrând în serviciu nu pot conta la nici o plată, la nici o subsistință cinstită. Indată ce ar fi luate în curs de 2 ani la o atare scólă, ar fi dedate cu gospodăria casei, cu fiertul, cu grijitul, cu spălatul și cu călcatul și instruate astfeliu aici în țéra nóstră și în alte țĕri ar fi sigure de un câstig cinstit.

Și care om de omenie, care cap de familie, nu ar accepta în bucătăria sa, mai bucuros atari ființe încă nestricate, atari bucătărese eșite din scóla aceea practică, unde pelângă crutare se dedeau la ordine și la o chivernisélă bună.

Până ce nu vom înființa un atare stabiliment, tóte jertfele ce le aducem pentru meseriași sunt bani aruncați în vênt. Meseriașul se căsătoresce cu femei de alt ném, în casa lui simțul de naționalitate și de religiositate încetul cu încetul piere și cu el piere și meseriașul pentru némul nostru. Intră în casa lui alte datine, alte obiceiuri, alte credințe, el e perdut pentru noi.

Ideia póte că nu e cóptă.

Póte că trebue studiată, póte că va afla mulți adversari, noi după modestele nóstre păreri o privim destul de matură și insistăm cu tótă căldura ca sĕ se pună în practică.

Deocamdată nu intrăm în detaiuri, nu voim sĕ discutăm că nu ar fi și alte trebuințe, acésta însĕ la tot casul este și ea o trebuință de prima ordine.

Contingentul cerut nu numai că l'am afla, ci credem, că nu am fi în stare a da adăpost fetițelor, cari s'ar însinua aici, ca deprinse cu căsnicia, sĕ-și asigure și mod de traiu, și și viitoriu.

Nóue ne lipsesc cu desăvêrșire atari femei, pentru că casa părintéscă nu le pregătesce în atare direcțiune.

Eșind în lume fără nici o pregătire, fără pic de rutină în ale gospodăriei, fără léc de cunoscințe în ale curățeniei, nu este posibil ca sĕ le poți plasa, le trebue ani, păn sĕ dedau cu aceste desterități.

Și cele mai multe, când au ajuns la o iscusință óre care, deja sunt pe altă parte pierdute, 'și însușesc năravuri rele, se dedau la tot feliul de pĕcătoșii și atunci sunt netrebnice.

La alte popóre înființarea unei atari scoli nu este atât de simțită. La noi ea este imperios reclamată.

An de an am da un contingent de bucătărese, an de an am asigura esistința multelor femei, cari lăsate în voia întêmplărilor devin pierdute. Și sĕ sdruncină odată moralitatea în femeiă, e sdruncinată temelia casei, e stricată fiitórea familie, degeneréză némul și ajungem de ocara lumei.

Cestiunea o privim de deschisă și deschidem bucuros colónele diariului nostru celor ce ar dorí sĕ se ocupe cu acésta cestiune, după noi destul de importantă.

†

Inmormântarea lui M. Kogălniceanu.

Din causa inundațiunilor din Galiția, sosirea în țară a corpului ilustrului patriot Mihail Kogălniceanu a suferit o întârdiere. Trenul de care era prins vagonul, în care se aflau resturile marelui cetățén român, s'a oprit la Cracovia, de unde, pentru a-și continua drumul, a trebuit se facă mai multe transbordări. Acestea se fac cu multe greutăți și sunt supuse la o mulțime de formalitățíi pentru recunóscerea identității cadavrului. La fie-care transbordare vagonul și cosciugul au trebuit sĕ fie deschise, pentru a se închea procesele verbale cerute de reglementele administrațiunei austriace.

După o telegramă a primariului din Iași înmormântarea a fost sĕ se facă Mercuri după programa pe care o dăm aici:

Primirea corpului defunctului.

S'a espedat la Burdujeni din Iași un vagon cernit, transformat în capelă mortuară cu stéguri naționale cernite și cu cununi de frunde, și de acolo acest vagon va fi dus în Iași cu un tren special pentru înmormântare. Gările pe parcursul trenului au arborat stéguri de doliu, felinarele vor fi aprinse și cernite.

La garile Burdujeni și Pașcani se vor face resturilor ilustrului decedat tóte onorurile de către autoritățile județelor Botoșani și Succéva.

La gara Iași corpul va fi primit de către I. P. S. S. Metropolitul Moldovei și Sucevei cu inaltul cler, prefectul de județ, prefectul de poliție, d. general comandant de corp și statul seu major, întreg

FOIȚA.

Cum mi-am aflat o sociă.

Schiță americană de *O. T.* comunicată de *Gilbert Remi.*

(Încheere.)

— Ba nu, disei eu cu tristețe, nu nepóta mea. Eu n'am nepótă. Aici e o mistificare. Eu me nu mesc Floyd.

— Ei bine, da, rĕspunse ea, d-ta esti Richard Floyd, unchiul meu. Am cetit numele d tale pe ușă și am intrat. Acum de sigur, că'ți vei aduce aminte de mine, nu e așa?

— Regret prea mult, că trebue sĕ te desamăgesc, miss Ludlow, dar eu nu sunt unchiu d tale. E drept, că d-ta ai cetit corect pe ușă numele R. Floyd, dar pe mine me chiamă Robert.

— Dar apoi unde e unchiul meu, întrebă ea fórte supărată.

Trebue sĕ mătturisesc cu tótă sinceritatea, că acésta nu o sciu. Ea părea că nu-i vine a crede și așa i am esplicat, că întrun oraș mare se póte întêmpla, ca nici aceia sĕ nu se cunóscă, care din întêmplare au același nume. Dar cu tóte acestea vom putea afla îndată pe unchiul d-tale, adaoseì eu. Aci e o carte de adrese; numele lui e dar, Richard Floyd, — și ocupațiunea sau profesiunea lui?

— Cum?

— Ei bine, ce lucră el ca sĕ pótă trăi?

— Nimic. El e bogat, fórte bogat!

— Ah, va se dică un gentleman. Aci aflu doi Richard Floyd, amêndoi rentieri. Se sperăm, că va fi unul din acesti doi. Te rog, gătestete, vom merge se căutăm pe unchiul.

Puțin după aceea ne aflam pe stradă. Amicii și cunoscuții mei se uitau cu ochi mari la mine și se opréu în cale, ca sĕ se uite după Betty.

Pe cel dintâiu d. Floyd îl aflarăm tocmai gata sĕ se urce în trăsura sa. El avea o înfățișare grosolană și înfumurată. Il atinsei pe umĕr.

— Nepóta d tale, d le Floyd, i-am dis și începuì sĕ-i dau esplicări. El me întrerupe brusc.

— Prostie! — nici pe departe nepóta mea. O aventurieră — fără îndoială — ha! D-ta încă esci un pungaș? John, mână!

Eu i trimisei o insultă în urma lui, ér sóța mea prinse parasolul ei în mâni.

— O aș putea sĕ-l bat! strigă ea cu mănie. Dar el nu e unchiul meu. Acela e mai linistit, mai de distincțiune. El m'a cercetat în unspredece ani numai o singura dată, probabil pentru că sunt numai o rudenie sĕracă. Ea surise, ca și când o rudenie sĕracă ar fi un ce comic, cea ce însĕ nu e nici-decum. Apoi ne am cercat norocul cu al doilea d. Floyd.

Acesta era unchiul adevĕrat. El tocmai cetia o predică. I-am vorbit, m'am recomandat pe mine și pe nepótăsa, i-am esplicat tot și voiam sĕ plec.

El me oprì și me întrebă, dacă n'aș vrea sĕ i fac o plăcere. I-am declarat că da.

— Apoi, te rog, ia pe acéstă tinĕră damă, dise el linistit, și așéză o întru'un cupeu de drum de fer. Eu doresc ca dênsa sĕ se reîntórcă imediat la ferma cu cedri.

— Unchiule! strigă ea desperată.

— Nepótă! redise el. Fă ce ți am ordonat. Sunt unicul teu amic, te rog, nu me supĕra. Me prefaci în contrariu al teu, dacă nu te reîntorci fără întârdiere! Plécă!

Ne am dus. Ea plângea, era însĕ și mai frumósă.

— Eu nu me pociu întórce, dise ea, nu vreau, mie rușine, mi-e frică.

— Ei bine, dar ce vreai sĕ faci? o întrebaì eu.

— Acésta nu o sciu, dise ea cu năcaz, dar acolo nu me mai întorc.

Eram acum în mare încurcătură. Ce puteam eu holteiul de treideci de ani sĕ încep cu acéstă damă tinĕră, care d'abea avea optspredece primăveri.

corpul ofiţeresc, consiliul comunal, corpul didactic de tóte gradele, magistraţii, epitropii sf. Spiridon, directorul telegrafelor, camera de comerciu, diferite delegaţiuni rurale şi primarii săteni.

Inmormântarea.

Corpul va fi depus la mitropolie şi înmormêntarea se va face după programul următor:

1. La óra 12 m. se va face în bis. Mitropoliei serviciul religios de înmormântare de către I. P. S. S. Metropolitul Moldovei şi Succevei inconjurat de înaltul cler.

2. Corpul de armată va face onorurile militare potrivit cu gradul ordinelor, din care face parte rĕposatul.

3. Cortegiul plecând dela metropolie, va merge în ordinea următóre:

Un pluton de jandarmi călări, corurile vocale, clerul, decoraţiile, carul funebru, familia, representanţii guvernului, representantul M. S. regelui, delegaţiunea senatului, a camerei, a academiei române, consiliul comunal cu primarul şi stindardul comunei, comandantul corpului de armată, prefectul de judeţ, prefectul de oraş, primul preşedinte al Curţii cu consilieri, procurorul preşedinte al tribunalului cu membrii trib: primul procuror al trib. cu procurorii de secţie, decanul advocaţilor cu consiliul de disciplină, consiliul judeţan, membrii epitropiei sf. Spiridon, casierul general al judeţului, directorul telegrafului şi postei, camera de comerciu, directorul universităţei cu profesorii universitari, delegaţiunea studenţilor, delegaţiunea partidului liberal, delegaţiunea corpului telegrafo-poştale, delegaţiunea corpului de medici şi naturalisti, delegaţiunea presei, directorul liceului naţional cu profesorii şi elevii, rectorul seminariului Veniamin cu profesorii şi elevii scólei de Bele-Arte, directorul scólei technice cu profesorii şi elevii, directorul scólei comerciale cu profesorii şi elevii, directorul scólei normale Vasile Lupu cu profesorii şi elevii, primarii comunelor rurale atât din judeţe, cât şi din restul ţĕrei şi din Dobrogea împreună cu delegaţiunile rurale, diferitele delegaţiuni, un pluton de jandarmi călări.

4. Cortegiul în sunetul mizicilor militare şi a clopotelor tuturor bisericilor, va trece prin strada Ştefan cel Mare, Golia, Cucu şi Eternitatea; pe tot parcursul felinarele vor fi aprinse şi cernite.

5. La biserică corpul se va sui în car şi la cimiter se va da jos de către primarii rurali. Cordoanele carului funebru în numĕr de 10 vor fi ţinute de representantul guvernului al M. S. regelui, academiei, camerei, senatului, universităţei, armatei comunei şi iustiţie.

6. La órele 2 cortegiul va pleca dela metropolie; discursuri funebre se vor ţiné atât la metropolie cât şi la cimiter.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Braşov, 30 Iuniu, 1891.*) Precât se pune mai mare preţ pre ridicarea culturei naţionale la poporul românesc prin instrucţiunea scolară, pe atâta e de lipsă a ne da séma din timp în timp despre progresul, ce se face în învĕţământ. Progresul se arată mai ales cu ocasiunea esamenelor anuale; de aceea, dacă e bine a da publicului nostru din când în când pe calea ḑiaristică informaţiuni despre resultatele esamenelor, ce se ţin pela sate în scólele poporale, va fi de interes a da asemenea rapórte despre esamenele, ce se ţin la scólele nóstre române mai înalte, precum la scólele gimnasiale, reale, comerciale ş. a.

Cred dară a nu fi fără interes a cunósce resultatul esamenelor de maturitate, ce s'a ţinut în acest an la gimnasiul nostru greco-oriental român din Braşov cu elevii clasei VIII. Aceste esamene s'au ţinut la 27 şi 28 Iuniu a. c. sub presidiul Preacuvioşiei Sale Domnului archimandrit şi vicarıu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu ca comisariu al consistoriului archidiecesan, asistând ca representante din partea înaltului ministeriu reg. ung. de culte şi instrucţiune Magnificenţa Sa domnul Ignatiu Veress directorul gimnasiulu de stat din Sibiiu.

Dintre 14 elevi ai clasei VIII s'au însinuat la esamen 12, éră 2 s'au retras dela inceput. Dintre 12 scolari însinuaţi a făcut esamenul scripturistic de maturitate 11, éră 1 nu a făcut acest esamen din causa de morb. La esamenul oral de maturitate s'a admis pe basa lucrărilor scripturistice toţi 11; însĕ 2 dintre acestia, anunţându-se morboşi, s'au supus faptice esamenului oral numai 9. Resultatul esamenului, care a fost fórte riguros a fost unul dintre cele mai mulţămitóre. Toţi cei esaminaţi s'au declarat prin comisiunea esaminătóre de maturi: şi adecă doi cu eminenţă (Teofil Popovici din Valendorf, Adolf Frank din Bucuresti), trei cu bine (Anton Puşcariu din Braşov, Constantin Ionescu din Craiova, Georgiu Vătăşian din Zoltan) şi patru cu suficient (Georgiu Urdea din Grid, Oprea Steflea din Seliste, Georgiu Demeter din Lugoş şi Octavian Sorescu din Braşov).

La aceste esamene a asistat un public ales dintre români şi alţii, cari cu multă satisfacţiune ascultau la respunsurile precise ale scolarilor, cari mai ales, când se puneau întrebări şi din partea preşedintelui şi a representantului ministerial (acesta cu deosebire din limba latină şi magiară) ţineau dintr'un obiect câte ¼ de óră în loc de 8 minute.

Vineri în 28 Iuniu la 12 óre după statorirea calculelor, comisariul consistorial publică maturisaţilor resultatul esamenului, cu care ocasiune ţinù un discurs ocasional către elevi, esprimându-şi în numele autorităţilor nóstre scolare îndestulirea sa cu resultatul esamenului şi dând elevilor maturisaţi anumite staturi şi îndrumări de purtare ulterióră în viaţă. In fine după-ce dl comisariu consistorial mulţămì profesorilor gimnasiali pentru zelul arĕtat în predarea învĕţământului şi pentru progresul frumos, ce l'a făcut cu elevii, dl profesor Dr. Vasiliu Glodariu a mulţămit Eforiei scólelor pentru îngrijirea de aceste scóle.

In decursul esamenelor Preaonoratul Domn protopresbiter al Braşovului Ioan Petric a dat ca şi în alţi ani prânḑ de gală în dóuĕ ḑile în onórea comisariului consistorial şi a representantului guvernial, (cest din urmă nu a participat), la care pre lângă profesori şi mai mulţi dintre învĕţători a participat Magnificenţa Sa dl inspector regesc de scóle şi consilier regesc Koós Ferencz şi alţi onoraţiori, precum dl Nicolau Străvoiu preşedintele Eforiei, dl advocat Iosif Puşcariu, domnul protopresbiter onor. Bartolomeiu Baiulescu, dl Valeriu Bologa dirigintele filialei institutului „Albina“ în Braşov ş. a. La masă s'au ţinut mai multe toaste, precum în sănĕtatea Escelenţiei Sale Domnului archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, pentru comisariul esamenului, pentru profesori, pentru dl protopresb. Ioan Petric pentru dl inspector Koós, pentru Eforia scólelor şi preşedintele ei etc.

In séra de Sântul Petru şi Pavel se ţinù tot în legătură cu acest esamen o intrunire veselă a domnilor profesori în casa domnului advocat Iosif Puşcariu, care dacă şi mai înainte în alţi ani a întrunit în aceea-şi ḑi la ospitala sa masă pe d-nii profesori, în anul acesta a avut un motiv mai mult a o face acésta, căci fiiul seu mai mare Anton încă s'a aflat între maturisanţi.

In ḑiua Sântului Petru şi Pavel după serviciul divin s'a făcut încheerea solemnă a anului scolar şi împărţirea premiilor la scolarii distinşi, despre ce cu altă ocasiune. *R.*

---

*). Sosită tocmai la încheerea numerului trecut. Red.

Scrisóre dela băile din Borszék.

Iubite amice!

Indată-ce am sosit la Borszék, m'am silit sĕ-mi câştig un prospect fugitiv spre a-ţi puté zugrăvi, după cum am promis prima impresiune, care o a făcut asupra mea acéstă baiă renumită; însĕ despre Borszék nu trebue scris la începutul sesonului, ci după-ce s'a început adevĕrata viaţă de aici.

Precum se vede cu băile dela Borszék suntem ca şi femeile cu balul de elită, sau aristocraţia cu teatrul, cu un cuvênt nu e lucru de domn a fi aici cel dintâiu. Şi óspeţii nu pentru aceea nu vreau sĕ fie aici cei dintâi, că dóră nu s'ar dori la umbra recreatóre a codrilor romantici binecuvêntaţi de natură în mod risipitoriu. De sĕptĕmâni mai nainte se fac deja pregătirile în fie-care familie; de sĕptĕmâni ḑi de ḑi auḑim: tată dragă, numai de cutare şi cutare lucru mai am trebuinţă, numai aceea pălărie, păpuc etc. 'mi mai lipsesce şi dacă te împotrivesci din întêmplare în faţa multelor cheltueli de tot soiul şi ai voí sĕ le mai restringi, te espui a auḑí resonarea Annei cu ochi albastri ca seninul ceriului, cari au putere magică asupra ta: mai bine nu merg la baie, tată dragá, decât sĕ fiu eu cea din urmă.

Pregătirile, toaletele sunt deci în rênduială, şi totuşi nu ţi vine sĕ pleci de timpuriu, căci precum la balul de elită, şi în logiă, aşa şi la băile din Borszék nu se cuvine sĕ fii cel dintâiu.

Şi pre mine m'a nelinistit ideea, că nu voiu afla pre nime la începutul sesonului, şi étă, că nu m'am înşelat.

Ce e drept abia am aflat la 4 a curentei, când am sosit aicia până la 50—60 de óspeţi, însĕ era aici dela 15 Iuniu capela din Kecskemét sub conducerea lui Balogh Bandi, aici era cu binecuvêntata sa căldură cerul, care nici în Hellas nu strălucesce mai albastru, aici mirosul codrului de braḑi, care e mai intensiv ca cel al braḑilor dela Bistra, tot atâta rĕsplată pentru primirea acelor óspeţi, cari şi aşa tocmai acuma sosesc, de care omul fără voiă doresce.

Sunt tocmai 10 ani, de când nu am vĕḑut Borszék-ul. De atunci măéstra mână a omului în unire cu puterea naturei a făcut adevĕrate minuni în zidiri, în băi, în parcuri, căci cap d'operile făcute prin puterea lor armonică asupra celor bolnavi sufletesce au putere vindecătóre, asupra celor cari sufer de nevoi influinţéză în mod liniscitoriu, pe cei reconvalescenţi îi întăresce, aşa, că greutăţile de tot soiul cari apasă asupra umerilor tatălui de familie, prin multele distracţii din Borszék, devin uşóre, şi omul uşor le pórtă şi pe un umĕr.

In anul acesta Borszék ul a înaintat fórte tare. Lângă neimitabila restauraţiune a comunei „Reményi“ se estind 10—12 ville, locuinţe de vară, locuinţe de închiriat, cari parte sunt deja gata pentru sesonul acesta, şi dau comoditate chiar şi publicului cu pretensiuni mari. Intre acestea ocupă un loc de frunte casa Puşcas „Nu-me uita“ arangiată de model, villa judelui de curie Teleszky, şi altele, cari abia în sesonul viitoriu 'şi vor primi stăpênii sau óspeţii.

Precum observ medicul sibian, fericitul Dr. Moga şi la óspeţii de aici era o persónă iubită; şi multi, cărora le-am spus timpuria lui trecere din viaţă, cu durere au primit acéstă tristă scire.

Până acuma avem numai o familie de român, şi un călăgăr din Moldova, care face cură fórte strictă. Tare mi a bătut la ochi, că omul acesta, de 73 de ani, prin cultura şi cunoscinţele sale atrage asupra şi atenţiunea tuturora, cari convin cu el.

Óspeţii acuma sosesc în aşa numĕr, încât o listă a lor nu Ve pot da nici pentru cuvêntul, căci fiecare ḑi dă de ruşine lista ḑilei trecute.

Din Sibiiu până acuma suntem 8 inşi, cari nu numai plini de speranţă, dară şi cu destul resultat sorbim aerul binecuvêntat.

Nicolau Putnoky.

Raportul general

al comitetului societăţii de lectură, „Andreiu Şaguna“ cu finea anului 1890/91.

(Încheere.)

II Averea societăţii cu finea anului.

A). Biblioteca.

1). Cărţile.

La începutul anului biblioteca numĕra 1691 opuri în 1812 volume şi 325 fascicule. In decursul anului s'a înmulţit cu 60 opuri, 61 volume. Prin urmare numĕră cu finea anului 1890/91, 1751 opuri în 1873 vol. 325 fasc Biblioteca patristică, care se administréză separat cuprinde 45 autori (sf. părinţi), nu s'a înmulţit în acest an şi numĕră 45 opuri în 59 vol. 39 fascicole. Adăogând acestea la cele de mai sus resultă un numĕr de 1796 opuri în 1932 vol. 364 fasc.

Crescĕmêntul arĕtat a resultat parte din donaţiuni, parte din procurări pe banii societăţii, parte din compactarea şi inregistrarea unor jurnale.

Cu recunoscinţă însemnăm aci numele p. t. domni donatori.

Numele donatorilor:

Academia Română 4 opuri, 5 volume Societatea Inocenţiu M. Clain 1 op 1 vol. Ilustritatea Sa dl ep. Nicolau Popea 1 op 1 vol. Ioan Popescu prof. sem. 1 op 1 vol. Dr. Ioan Crişian prof. sem. 1 op 1 vol. Zacharia Boiu asesor con. 6 op. 6 vol. Dr. Petru Şpau prof. 1 op. 1 vol. D. Făgărăşan şi A. Bârsan prof. 1 op. 1 vol. I. C. Panţu prof. 1 op 1 vol. Ioan Broju publicist 1 vol. 1 op. Dr. Ioan Popa red. 3 op. 3 vol. Stefan Iosif, dir. în pens. 3 op. 3 vol. Ioan Popovici diac. arch şi inv. 2 op. 2 vol. . Ioan Cândea 1 op. 1 vol. Iovian Murĕşan cl. c. III 2 op 2 vol. Gavriil Bogdan ped. a. III 1 op 1 vol. Sandu Pungăgólă 1 op 1 vol. Romul Vraciu ped. a. II 2 op 2 vol. George Berghia ped. a. I 1 op

---

Deodată îmi veni o ideă.

— Voiesc sĕ'ţi fiu protector, scumpa mea copilă! ḑiseì eu.

— D-ta! esclamă ea cu mirare.

— Da eu! Ia-me de bărbat! De órece nu esci nepóta mea, sĕ'mi fi deci soţia mea! Voiesci? Ea nu rĕspunse îndată, pentru că un lucru atât de important recere meditare. Dér după dóuĕ minute ea ḑise.

— I-mi placi!

— Sĕ fi binecuvêntată pentru acest cuvênt! rĕspunseì eu.

— D-ta ai deci lipsă de cineva, care sĕ se îngrijéscă de d-ta şi de ménagiul d-tale?

— Fără îndoială!

— Ei bine, apoi vreau sĕ'ţi fiu soţiă. À propos! cameră a rĕmas numai de jumĕtate curăţită! Ea era încântătóre, un înger.

— Şi camera aceea e atât de familiară, continuă ea, da, da, eu am ḑis îndată, că noi ne vom înţelege bine amêndoi.

Ne am înbrăţişat şi eram atât de fericiţi, cum nu se póte spune prin cuvinte.

Acum suntem căsătoriţi, — şi acésta s'a întâmplat precum am istorisit. Şi unchiul cel bogat s'a înpăcat şi cine scie la ce va fi bună şi acésta.

1 vol. Wilhelm Krafft librar 2 op 2 vol. George Lupu cl. c. I 1 op 1 vol. Suma 37 op. 38 vol.

Pe banii societății s'au procurat 20 opuri în 20 volume.

Prin compactarea unor reviste s'au înmulțit biblioteca cu 7 opuri în 7 vol.

Tóte opurile din bibliotecă au stat la disposițiunea membrilor. Mai cetite au fost cele literare, teologice și istorice, puțin cetite cele pedagogice, filosofice și iuridice.

2. Jurnale:

Societatea a primit următórele jurnale gratuit:

„Amicul Familiei“ (până la apunerea lui). „Biserica ortodocsă“. „Biserica și scóla“. „Candela“. „Desceptarea“, „Gazeta Bucovinei“, „Gazeta Transilvaniei“, „L'Europe“, (până în Decembre), „Lumina pentru toți“, „Luminătoriul“, „Néptanitok lapja“, „Tageblatt“, „Telegraful român“, Transilvania“, „Tribuna“, „Romänische Revue“, Éră abonate au fost: „Convorbiri literare“, „Fóia ilustrată“, „Revista nóuĕ“, „Scóla română“.

Tóte aceste jurnale au fost puse la disposiția membrilor în o sală anume destinată spre acest scop și corespundător mobilată.

Valórea bibliotecei în bani se urcă de present la suma de circa 3500 fl. v. a.

B) Cassa:

Averea societății în bani gata e 817 fl. 65 cr. din cari la institutul „Albina“ sunt depuși 800 fl. 66 cr. ér disponibili sunt 16 fl 99 cr.

Intratele anului acestuia fără saldul anului trecut sunt . . . . fl. 274 · 89 cr

Eșitele . . . . fl. 180 62 cr.

Resultă un venit curat de . fl. 94 . 27 cr.

Capital neatingibil a fost la finea anului trecut de 507 fl 29 cr. Adăugându-se la acestea 10 $_0/^0$ din venitul brut al acestui an resultă la finea acestui an un capital neatingibil de 534 fl 74 cr.

C) Archiva.

In archivă au intrat în decursul anului acestuia scolar 83 acte, cari s'au alăturat la actele anilor precedenți.

Aici este locul sĕ amintesc, că tot în archivă și sub ingrijirea archivarului se află mai multe piese musicale compuse atát pentru o vóce cât și pentru cor. Mai departe o colecțiune de cântări nemțesci pentru cor arangiate de G. Hanger; Cântările bisericesci cele 8 gl. etc. de D. Cunțan prof. sem. și cărțile de note în 4 voci ale societății.

In acest an piesele musicali s'au înmulțit prin donarea „cântărilor bisericesci cele 8 gl. etc. de către dl. D. Cunțan și prin donarea Liturgiei sf. Ioan Gură de aur și a opului întitulat „Melodii naționale“ de către dl Gavriil Musicescu.

D) Colecțiunea numismatecă

In acest an s'a înmulțit cu 7 piese, cari adăugêndu-se la cele 165 din anul trecut fac la olaltă 172 piese în valóre de 28 fl. 37 cr. v. a.

E) Sale. Mobiliar.

Precum în anii trecuți, așa și în acest an s'a pus la disposiția societăței din partea seminariului dóuĕ odăi. Una a fost întrebuințată ca sală de lectură, ér a dóua pentru păstrarea cărților bibliotecei.

In acest an, neivindu se trebuințe nu s'a mai adaus nimic la mobiliar, fiind acela bine provĕdut din anii precedenți.

Intreg mobiliariul societăței represintă o valóre de 468 fl. 90 cr.

Ér averea totală computată în bani trece preste suma de 4700 fl.

III. Apendice.

Pe basa celor espuse până aci vedem, că societatea a progresat și în acest an laudă acelora, cari au desvoltat un deosebit zel în acésta privință.

In speranță, că elevii seminariali vor îmbrățoșa cu o căldură și mai mare acésta societate contribuind fie care după puterile sale la înflorirea acesteia una o recomândăm: ca între ei numai emulare se fiie.

Rapórtele anuali pe basa cărora s'a făcut acest raport se aclud sub A). B). C). D). E) F). la acest raport.

Cu acestea terminându-și comitetul agendele sale și mulțămind pentru încrederea pusă în el, cere ca onorata societate se binevoiască ai da absolutoriul.“

Sibiiu din ședința comitetului societății de lectură „Andreiu Șaguna“ ținută în 14 Iuniu 1891.

Ioan Oltean, președ. com.

Ilie Dobrota, notar al com.

Convocare.

Despărțĕmêntul Asociațiunei transilvane XXXII (Dicio-san-martin) pentru literatura română și cultura poporului român își va ține prima sa adunare generală la 2 August st. n. la 10 óre a. m. în comuna Cetatea de Baltă, la care sunt invitați toți membrii și sprijinitori literaturei și culturei române.

Dicio-san martin, în 8 Iuliu, 1891.

Pentru comitetul despărțĕmêntului.

Vasilie Zehan, director.

Iacob Macaveiu, actuar.

Repausul de Domineca.

La 15 Iuliu a întrat în vigóre legea despre repausul de Domineca.

Din acest incident comunicăm cetitorilor noștri următórea ordinațiune ministerială:

Pe basa împuternicirei din partea dietei, dispun ca meseriile de mai jos, la cari lucrările pot fi îndeplinite sub modalitățile indicate în Dumineci și în diua sf. Stefan și adecă:

I. Pentru-că întreruperea esploatării e imposibilă:

1. La fabricațiunea de lut, porcelan, majolică și faianță, precum și la cuptórele de var, ghips, ciment și la cărămidării esclusiv numai pentru lucrările de ardere.

2. La industria de piele pentru lucrările de mestecare și de întórcerea peilor, însĕ cel mult până la 9 óre diminéța.

3. La industria de zăhar pentru lucrările împreunate cu fabricațiunea și rafinarea zaharului.

4. La industria de oțet, pentru lucrările de umplut și de fermentațiune.

5. La industria de înălbit pentru lucrări de colorare și de stórcere, însĕ cel mult până la 10 óre diminéță.

6. La topitul cânepei.

7. La industria de scrobélă.

8. La rafinăriile de petroleu pentru acele lucrări, cari în urma naturii producțiunei nu sufer o întrerupere.

9. La industria de gaz, esclusiv numai pentru lucrările ce se recer la producțiunea gazului pentru aprinderea și stingerea felinarelor de gaz.

10. La mori pentru lucrările de măcinat.

11. La grădinărit pentru lucrările grabnice ce sunt împreunate cu producțiunea.

12. La industria de hârtie, de carton și de celulosă lucrările ce nu sufer o întrerupere.

13. La industria surogatului de cafea și de svêntat cicorei pentru lucrările, cari sunt neapĕrat de lipsă tómna la lucrarea și svêntarea rădăcinei.

14. La fabricarea brânzei și

15. La fabricarea salamului pentru lucrurile ce nu sufer o întrerupere.

16. La industria de mătase:

a) în timpul rĕscumpărării gogóșelor, primirea, transportul și omorîrea lor,

b) lucrarea de prepararea semințeі.

17. Fabricațiunea berei și a malțului și

18. Fabricațiunea de spirt, rafinării și producțiunea de drojdii, precum și transportul drojdiilor.

19. La văpsitorii pentru lucrarea neapĕrat trebuinciόse interesului esploatării continue.

20. La fabricațiunea de prăjituri, lucrările împreunate cu svêntarea lor, până la órele 12 la prând.

21. La producțiunea de sticlă, întru cât acésta se face cu cuptóre regenerative, lucrările de încăldit, de topit și de suflat, cari nu sufer întrerupere.

22. La fabricele de fer și de oțel, tóte lucrările, cari nu sufer întrerupere mai ales topirea oțelului, vălțuirea, rafinarea, precum și cele din laboratoriile, cari sunt în legĕtură cu continuarea esploatării; producțiunea de gaz, de vapor, arderea cărbuuilor, de coaks, uscarea lemnelor, ferberea și turnarea, apoi lucrurile de transport și alte esploatări secundare, precum și întocmirile lor.

23. La industria chemică, acele lucrări speciale ale esploatării, cari nu pot fi întrerupte d. e. lucrările cuptórelor de flacări și de topit, a camerelor de plumb și a retortelor.

24. Lucrările din laboratórele, ce produc putere electrică, respective curenți electrici.

25. La industria de email pentru vase de fer, lucrările de topit, ars și de glasură.

II. Pentru-că publicul cere ținerea deschisă în continuu:

1. La bărbieri și friseuri în localuri deschise până la 12 óre la amédi; de aici înainte numai în locuințe, teatre ori în case private cu ocasinea astorifelu de representațiuni.

2. La stabilimente de băi.

3. La cofetari și turtari.

4. La măcelari și cărnățari atât pentru lucrare, cât și vindere până la 11 óre înainte de amédi.

5. La neguțători de vênaturi vêndarea până la 11 óre nainte de amédi.

6. La precupeți atunci, când mărfurile lor le vênd în localuri de petrecere și de recreațiune, ori afară de oraș sau comună sub șatre sau la mese sau jos pe pĕment.

7. La franzelari lucrul până la 12 óre din di, ér vêndarea și mai departe.

8. Fabricațiunea și vêndarea apei de sodă.

9. Hoteluri, birturi, debitanți de vin, bere și cafenele.

10. Vêndarea de póme, lapte și pâne.

11. Vêndarea de flori naturale.

12. La tipografii lucrarea acelor tipărituri, ce nu sufer amânare, ca tipărituri de stat și comunale, afișuri teatrale, repertóre, anunțuri funebrale, precum și lucrul necesar pentru espedarea lor și a diuarelor.

13. La industria de mașini lucrările de reparatură cele mai necesare și cari nu se pot amâna, dar numai până la 10 óre înainte de amédi.

14. La micii industriași reparaturile, cari nu se pot amâna până la 10 óre a. m. ér o șĕptĕmână înainte și după terminul de mutat reparaturile și schimbările la locuințe ce nu se pot amâna.

15. La neguțătorii de coloniale, vin, ceaiu, delicatese și de făină, precum și la sfêrnari până la 11 óre înainte, de amédi.

16. La toți ceealalți neguțători debitanți, precum și agenți și comisionari de servitori cel mult până la 10 óre înainte de amédi.

17. Lucrările de cancelarie la neguțători, industriași și fabricanți până la 10 óre nainte de amédi.

18. Dacă vre-un local este îndreptățit a vinde articoli de monopol erarial și pelângă aceea se ocupă și cu cumpĕrarea sau vinderea altor articlii, ori în acel local pórtă și o altă industrie, atunci acel local stă pentru afacerea din urmă sub articolul de lege XIII, 1891, precum și sub disposițiunea actuală.

19. Pregătirea alimentelor, precum și transportul lor póte începe deja la 1 óră nóptea dilei de repaus.

20. Vêndarea la târguri de țéră, cari cad în dile de repaus legal, nu este prin disposițiunea acésta oprită, și în astfeliu de dile este vêndarea tuturor articolilor în aceea comună liberă. La têrguri de sĕptĕmână însĕ vêndarea este liberă în dile ce cad în dile de repaus legal numai până la 10 ore De sine se înțelege, că prin acésta legile esistente în privința unor târguri de țéră nu se alteréză și mai cu sémă § 191 al articlului de lege LIII: 1868 este de a se observa.

III Pentru-că comunicația publică, interesele militare și alte interese publice reclamă neapărat o lucrare continuă:

1. Esploatarea de căi ferate și de navigațiune cum și lucrarea industrială propriă ocupațiuni la postă, telegraf și telefon.

2. Lucrări industriale de clădit, de înarmat și de aprovisionat din punct de vedere militariu.

3. Lucrări de apĕrare contra inundării și altor întêmplări elementare, cum și lucrările neapărat de lipsă reclamate da preintimpinarea sau vindecarea urmărilor acestor întêmplări elementare.

4. Lucrări industriale, cari în interesul comunicațiunei publice sau a siguranței publice nu sufer o amânare.

5. Lucrări de decorație cu ocasiunea festivităților.

Meserie de obnibusuri și de trăsuri pe plată:

7. Meseria de comisionari și hamali.

8. Intreprinderile de pompă funebră.

IV. Comform punctului b) §. 3 din legea citată în diua amintită pot sĕ îndeplinéscă lucrări industriale acei meseriași mici independenți, cari lucréză în locuințele lor singuri adecă fără calfe și ucenici, cum și fără intervenirea altor lucrători ajutători.

V. Esccepțiunea încuviințată în acéstă disposițiune pentru lucrări singuratice, respect. operațiuni, se referă esclusiv la lucrători și persónele ajutătóre, cari sunt airea ocupate la lucrările respective la operațiuni amintite.

VI. La acei meseriași, la cari, conform celor de mai sus, se póte face lucrarea și în Dumineci, respectivul meseriaș este îndatorat sĕ îngrijéscă, ca lucrătorii ocupați cu aceste lucrări sĕ se schimbe unul pe altul, astfeliu, încât acesti lucrători, cel puțin odată pe lună sau la câte 2 sĕptămâni sĕ se bucure de repaus în timp de o Domineca întrégă sau de jumătate.

VII. Acésta ordinațiune întră în vigóre deodată cu artic. de lege XIII: 1891 la 15 Iuliu, 1891.

Budapesta, 1 Iuliu, 1891.

Baross m. p.

Varietăți.

* (Personal) Escelenția Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul a plecat cu trenul accelerat de Mercuri séra la Marienbad spre a-și căuta de sănĕtate.

* (Din Budapesta.) Camera deputaților a hotărât cu mare maioritate ca se între în desbaterea specială a proiectului de lege privitoriu la reforma administrativă.

* (Dela Făgăraș). Din Făgăraș ni se comunică:

Cu ocasiunea banchetului dat în onórea lui Horváth ales înainte cu câteva luni curator prim de onóre al bisericei reformate din Făgăraș preotul săsesc în toastul seu a dis că: „*Wir Sachsen sind gute Ungarn*“ ect. la ce i-a reflectat iubilarul, că s'a greșit părintele săsesc și a voit se dică: „*Wir Sachsen sind gute Patrioten*“ apoi a continuat un învĕțătoriu reformat toastul și a dis, că părintele cel săsesc sĕ dee pe viitoriu și probe despre aceea ce vorbesce și ce a hotărit Sachsentagul, și la festivități de ale lor sĕ mérgă cu „nemzeti zászló etc Se vede că au avut efect vorbele lor, căci preotul săsesc de aici a anunțat ținerea maialului copiilor dela scóla lor de aici, care era se sĕ țină eri, dar fiind timp ploios s'a amanat pe astădi, prin arborarea steagului unguresc la turnul bisericei săsesci, ér băiații au plecat în frunte cu stégul unguresc la maial.

La banchetul dat în onórea lui Ulmann, jidov și deputat dietal din Arpaș, căruia i-a dat representanța comunală în majoritate sași și jidovi titula de „diszpolgár“ al Făgărașului, a toastat un ungur că toți sașii sĕ fie ca Bausznern (el era de față) ér un ungur, că toți românii ca Moldován Gergely.*)

* Invitare la Petrecerea de vară ce va arangia tinerimea studiósă din Rĕșinariu la 7/19 Iuliu 1891 în Dumbrava mică și séra în edificiul scólei. Venitul curat este destinat pentru înființarea unei biblioteci poporale.

Inceputul 12 óre amédi.

Intrare de familie 1 fl. de persónă 40 cr.

Comitetul arangiator.

* (Diaristic.) Redacțiunea fóiei „Scóla română“ anunță, că din causa restanțelor dela prenumeranți e silită a sista edițiunea mai departe.

* (Locuri în scólele de cadeți.) Ministerul de rĕsboiu publică un concurs pentru locurile vacante din scólele de cadeți pentru infanteria din monarchie. Câte o sută de locuri vacante sunt în Budapesta, Viena și Praga: câte 50 în Carlstadt.

---

* Altă dorință nu mai are sĕrmanul? Red.

Karthaus, Lobzow, Sibiiu, Triest, Liebenau, Pojon Innsbruck şi Timişóra Afară de acésta, mai sunt în scóla de artileriă din Viena 120 de locuri vacante, în scóla de cavaleriă din Mährrisch-Weisskirchner 50 şi în scóla de pompieri din Hamburg 50 de locuri. Petiţiunile au a se aşterne până la 15 August n. c. la comandele de corp respective.

Loterie.

Mercuri în 15 Iuliu.

Sibiiu:	**55**	**81**	**79**	**4**	**32**

Nr. 376. [100] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea unui post de învĕţătoriu la scóla gr. or. din comuna Şugag protopresbiteratul Sebeşului se escrie concurs cu termin până la 30 Iuliu a. c.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

a). Salariu anual de 200 fl. din alodiu.

b). Pentru lucrurile scripturistice epitropesci 10 fl.

c). Pentru conferinţele învĕţătoresci 6 fl.

d). Cuartir liber în edificiul scólei şi trei stângeni de lemne pentru încăldit.

Doritorii de a ocupa acest post sunt datori a cânta cu copii liturgia în biserică în Dumineci şi sĕrbători

Reflectanţii au a asterne cererile instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Sebeş, 22 Iuniu, 1891.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Tipeiu,
protopresb.

Nr. 377. [101] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sebeşului se escrie concurs cu termin până la 20 Iuliu a. c.

1. Rĕhĕu, trei posturi:

a) postul prim cu salariu anual de . . . . fl. 200.—

b) postul al doilea cu salariu anual de . . . . fl. 180.—

c) postul al treilea cu salariu anual de . . . . fl. 150.—

Salariile se plătesc din lada comunală.

2. Pianul de jos, dóuĕ posturi:

a) postul prim cu salariu anual de 250 fl. plătiţi în 4 rate trilunare anume: 200 fl., din alodiu şi 50 din lada bisericii;

b) al doilea cu salariu de 200 fl plătiţi asemenea in patru rate din repartiţie.

Fie care învĕţător mai primesce doi stângini de lemne de foc.

3. Laz, cu salariu anual de 130 fl. şi 10 fl. pentru lemne din lada comunală şi cuartir liber în edificiul scólei.

4. Căpâlna, cu salariu anual de 120 fl din lada comunală, cuartir liber şi lemne de foc.

Dela concurenţii la posturile acestea învĕţătoresci se cere ca în Dumineci şi sĕrbători sĕ ţină strana şi se cânte liturgia cu copiii în biserică şi dela cei de sub Nr. 1 se mai cere sĕ cultive grădina scolară, de unde vor trage şi folosul.

Reflectanţii la aceste posturi au a-şi aşterne cererile lor instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sebeş, 22 Iuniu, 1891.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Tipeiu,
protopresb.

Sz. 4550/891 polg. [102] 2—2

Hirdetmény

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által ezennel közzététetik miszerint Láday Agoston által Magyar Péterfalva birtokosai ellen beadott kérés folytán Magyar Péterfalva község határának általános tagositásának megengedhetősége feleti tárgyalásra a határnap 1891 évi **augustus 31-ik napjának d. u. 3 órájára** tüzetik ki M Péterfalva községébe a helyszinére, a községi iroda helyiségébe.

Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Erzsébetváros, 1891 évi Iulius 3-án.

A királyi törvényszék üléséből.

Vén András, elnök. *Májai Géza,* jegyzö.

„ALBINA“ institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Publicaţiune.

în sensul art. de lege XXXVI din anul 1876 §. 29.

1. **Suma scrisurilor fonciare puse în circulaţiune,** cu ḑiua de 30 Iuniu 1891 este de:

Scrisuri fonciare de **5%**	**fl. 588,000.—**	
Scrisuri fonciare de **6%**	„ **583·3oo.—**	**fl. 1,171.300.—**

2. **Pretensiunile institutului de împrumute hipotecare,** cari servesc de acoperirea acestor scrisuri fonciari sunt de . . . . **fl. 1,209.144.95**

3. **Valórea hipotecelor, luate de basă,** la susnumitele împrumuturi hipotecari este de . . . . **fl. 5,109,400.—**

4. **În sensul § 97 din statute, fondul special pentru asigurarea scrisurilor fonciare** e de . . . **fl. 250,902.64** acesta e indus în cont separat şi plassat în efecte publice.

Sibiiu, în 1 Iuliu, 1890.

[103] 1—1 *Direcţiunea.*

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	**10.50**	8.—		—	3.25
Budapesta	8.30	2.05		5.50	**9.15**
Szolnok	11.38	4.10		**9.22**	**11.19**
P. Ladány	2.12	5.51		**11.53**	**12.57**
Oradea-mare	3 53	**7.06**	Are legătură cu trenul Budapesta — Arad.	**1.50**	**2.12**
	4.—	**7.13**		**2.34**	**2.19**
Mező-Telegd	4.30	**7.43**		**3.03**	**2.49**
Rév	5.22	**8.18**		**3.46**	**3.26**
Bratca	5.45	—		**3.57**	—
Bucia	**6.05**	**8.51**		**4.09**	—
Ciucia	**6.31**	**9.07**		**4.55**	**4.21**
Huiedin	**7.12**	**9.37**		**5.34**	**4.55**
Stana	**7.29**	—		5.51	—
Aghiriş	**7.49**	—		6.12	—
Ghîrbĕu	**8.01**	—		2.25	**5.47**
Nadişul ung.	**8.14**	—		6.39	—
Cluş.	**8.29**	**10.37**		6.56	6.—
	8.46	**11.10**		8.20	6.18
Apahida	**9.03**	**11.28**		8.45	6.34
Ghiriş	**10.08**	**12.38**		10 21	7.34
Cucerdea	**10.37**	**1.14**		11.09	7.57
Uióra	**19.56**	**1.21**		11.17	—
Vinţul-de-sus	**11.04**	**1.29**		11.26	—
Aiud	**11.28**	**1.54**		11.54	8.22
Teiuş.	**11.45**	**2.13**		12.18	8.38
	12.13	—	**11.55**	12.58	8.43
Crăciunel	**12.44**	—	—	1.34	—
Blaş	**12.59**	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	**1.35**	—	—	2.29	—
Copşa-mică	**1.51**	—	**1.—**	2.48	9.48
Mediaş	**2.12**	—	**1.02**	3.03	9.50
Elisabetopole	**2.31**	—	—	3.26	10.06
Sighişóra	**3.04**	—	**1.39**	4.07	10.28
Haşfalĕu	**3.46**	—	**2.14**	4.49	11.04
Homorod	**4.04**	—	**2.29**	5.35	11.19
Ágostonfalva	**5.26**	—	**3.33**	**7.23**	12.27
Apaţa	6.10	—	**4.18**	8.09	12.58
Feldioara	6.41	—	—	8.43	1.15
Braşov	7.17	—	—	9.18	1.35
	8.—	—	**5.08**	**10.40**	2.00
	—	12.20	**5.15**	—	2.19
Timiş	—	1.41	**5.57**	—	3.01
Predeal	—	2.29	6.26	—	3.31
Bucuresci	—	**8.50**	11.55	—	**9.30**

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.45	7.35	—	8.50	—
Predeal	**9.12**	1.12	—	5.16	—
Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
Braşov	**10.17**	2.18	**4.20**	**5.58**	—
	10.24	2.48	**5.07**	—	**7.23**
Feldióra	—	3.19	**5.42**	—	**8.03**
Apaţa	**11.08**	3.40	6.09	—	**8.37**
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	**9 04**
Homorod	**11.54**	4.29	8.23	—	**9.46**
Haşfalĕu	**12.54**	5.34	8.53	—	**11.03**
Sighişóra	**1.13**	5.54	9.31	—	**11.29**
Elisabetopole	**1.40**	**6.21**	10.09	—	**12.06**
Mediaş	—	**6.42**	10.31	—	**12.37**
Copşa mică	**2.11**	**6.55**	10.47	—	**12.53**
	2.14	**6.57**	11.06	—	**1.18**
Micăsasa	—	—	11.42	—	**1.39**
Blaş	**2.48**	**7.31**	11.57	—	**2.13**
Crăciunel	—	—	12.28	—	**2.27**
Teiuş	**3.17**	8.—	1 08	**1.25**	**2.49**
	Stă în legĕtură cu trenul Arad Budapesta	**8.07**	1.35	**1.50**	**3.47**
Aiud		**8.24**	2.05	**2.12**	**4.07**
Vinţul de sus		—	2.13	**2.19**	**4.28**
Uióra		—	2.31	**2.39**	**2.34**
Cucerdea		**8.54**	3.18	**3.15**	**4.52**
Ghiriş		**9.23**	4.45	**4.32**	**5.26**
Apahida		—	5.14	—	6.34
Cluş		**10.45**	6.08	**4.53**	6.52
		11.01	**6.29**	**5.30**	7.40
Nadişul ung		—	**6.47**	**5.47**	8. –
Ghirboa		—	—	—	8.15
Aghireş		—	**7.02**	6.11	8.29
Stana		**12.17**	**7.28**	—	8.53
Huiedin		**12.47**	**7.47**	6.43	9.12
Ciucia		--	**8.25**	7.12	9.51
Bucia		—	**8.51**	—	10.06
Bratca		**1.26**	**9.10**	7.51	10.23
Rév		—	**9.30**	—	10.42
Mező-Telegd		**1.52**	**10.07**	8.17	11.17
Oradea-mare		**2.18**	**10.44**	8.42	11.51
		2.25	**11.04**	8.47	12.09
P. Ladány	**12.06**	**3.46**	**1.16**	10.09	2.24
Szolnok	**2.55**	**5.26**	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	**6.35**	1.55	**8.40**
Viena	3.—	1.40	1.40	**7.20**	6 05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	**10.50**	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	**9.50**
Szolnok	11.14	3.57	**1.05**
Arad	3.45	**6.52**	**5.24**
	4.30	**7 02**	**5.46**
Glogovaţ	4.42	—	**5.77**
Gyorok	5.03	—	6.19
Pauliş	5.14	—	6.30
Radna-Lipova	5.32	—	6.48
Conop	5.36	**7.48**	7.12
Bêrzava	**6.12**	—	7.27
Soborşin	**6.58**	—	8.07
Zam	**7.26**	**8.51**	8.33
Gurasada	**7.52**	**9.10**	8.57
Ilia	**8.08**	—	9.13
Branicica	**8.26**	**9.34**	9.29
Deva	**8.52**	—	9.53
Simeria (Piski)	**10.38**	**10.—**	10.38
Orĕştia	**11.04**	**10.18**	10.50
Şibot	**11.24**	**10.37**	11.16
Vinţul de jos	**11.48**	—	11.44
Alba-Iulia	**12.22**	**11.18**	12.06
Teiuş	**12.49**	**11.40**	12.38

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuş	**2.30**	**3.37**	1.39
Alba-Iulia	**3.11**	**4.—**	2 19
Vinţul de jos	**3.30**	—	2.36
Şibot	**3.53**	—	3.03
Orĕştia	**4.16**	**4.41**	3.30
Simeria (Piski)	**5.43**	**5.06**	4.17
Deva	**5.59**	**5.18**	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	**5.45**	5.17
Gurasada	7.—	—	5.28
Zam	7.28	6.08	5.53
Soborşin	8.03	6.34	**6.24**
Bêrzava	8.54	—	**7.02**
Conop	9.10	7.11	**7.17**
Radna-Lipova	9.44	7.31	**7.46**
Pauliş	9.58	—	**7.57**
Gyorok	10.11	—	**8.08**
Glogovaţ	10.34	—	**8.30**
Arad	10.46	8.14	**8.40**
	11.1	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.27	**2.21**
Budapesta	**7.20**	1.25	**5.50**
Viena	6.05	**7.20**	1.40

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	**3.—**	10.47	—	**7.10**
Şeica mare	**3.31**	11.27	—	**6.43**
Lómneş	**4.15**	12.08	—	**8.27**
Ocna	**4.46**	12.38	**7.—**	**8.59**
Sibiiu	**5.10**	1.	**7.35**	**9.23**

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	3.35	**10.17**
Ocna	8.02	4.58	4.09	**10.43**
Lómneş	8.30	5.25	—	**11.09**
Şeica mare	9.05	5.55	--	**11.40**
Copşa mică	9.34	**6.20**	—	**12.05**

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

Cucerdea	**2.50**	8.20	2.41
Ludoş	**3.34**	9.11	3.27
Oşorheiu	**5.20**	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul-săs.	7.10	—	**7.15**

Regh. săs.—Cucerdea—Oşorheiu

Reghinul-săs	--	8.—	**8.15**
Oşorheiu	—	9.35	**9.53**
	5.21	5.54	**10.20**
Ludoş	6.58	**7.41**	**12.06**
Cucerdea	7.47	**8.25**	**42.50**

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	6.00	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	**6.36**
Crivadia	8.47	2 23	**7.24**
Baniţa	9.21	3.19	**8.04**
Petroşeni	9.45	4.—	**8.36**

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.—	10.50	**6.20**
Banita	6.41	11.40	**6.54**
Crivadia	7.19	12.19	**7.20**
Pui	7.57	1.05	**7.51**
Haţeg	8.36	1.54	**8.25**
Streiu	9.18	2.49	**9.01**
Simeria	9.52	3.27	**9.35**

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	**9.16**
Cerna	11.13	5.03	**9.34**
Hunedóra	11.48	5.38	**9.58**

Arad — Timişóra

Arad	6.15	11.30	**7.15**
Vinga	7.32	12.47	**8.04**
Timişóra	8.42	2 04	**8.57**

Timişóra—Arad

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	3.03	3.50	**7.50**

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	**4.46**	2.32	**7.22**
Cerna	**5.11**	3.—	**7.50**
Simeria	**5.28**	3.20	**8.10**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.48	10.35	3.40	**10.20**
Turda	8.08	10.55	4.00	**10.44**

Turda — Ghiriş

Turda	**4.50**	9.30	2.30	**8.50**
Ghiriş	**5.10**	9.50	2.50	**9.10**

Braşov — Zernesci

Braşov	—	**5.45**	4.55
Zernesci	—	7.26	**6.36**

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	**7.21**

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	**4.30**	11 25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	—	8.15	3.15
Sighişóră	—	—	10.52	**6.10**

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	--	—	**5.50**
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelău	—	—	1,56
Careii - mare	—	—	**6.48**

Zernesci — Braşov

Zernesci	--	8.—	**8.20**
Braşov	—	9.24	**9.44**

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolan Ivan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane

Nr. 74 Sibiiu, Marţi 9/21 Iuliu, 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Iuliu, 1891.

Adversarii némului nostru au rĕul obiceiu de a ne judeca făr sĕ-şi dea cât e mai puţin sémă, că judecându-ne pe noi [illegible] scriu lor insuşi sentinţa de mórte [illegible] verdictul, că un popor nu [illegible]t în libertate.

[illegible] jidano-magiară invinuesce [illegible] nu are cultură că e încăr[illegible]sesce în o stare primitivă. [illegible] concedem, că aşa este. [illegible]se spună, cine e cel ce ne a împe[illegible]în mersul nostru spre progres? [illegible] ni se spună, că óre nu ori-ce mişcare spre libertate, ce am făcut, a fost omorită în germene şi cutezătorii au fost ucişi în rótă, în furci şi în alte chipuri unul mai barbar ca altul.

Apăsaţi de tirănia seculara, românii din Ardél au fost opăciţi pe sute de ani, şi pĕcatul că ei aḑi nu stau unde ar trebui sĕ stea, cade în contul adversarilor pĕcătoşi.

Cum putea un popor sĕ progreseze, când din cele 6 ḑile, lăsate de Dḑeu ca omul sĕ lucre şi sĕ câstige traiul vieţii, 3 ḑile era osêndit sĕ lucre pentru alţii, ca aceia scăldêndu-se în plăceri sĕ secere, unde nu au sĕmênat, sĕ mânânce, ce nu au meritat.

Dar sĕ punem vĕl preste trecutul atât de posomorit şi sĕ venim la era egalei îndreptăţiri, la aceea eră, unde ar trebui ca omul sĕ fie privit ca om, vorbéscă el ori-ce limbă, ţină-se el de ori-ce lege.

In timpul acesta de egală îndreptăţire românii au avut sĕ sufere mai mult ca pe timpul absolutismului austriac.

In cele ale scolei am putea spune minuni, pe cari, dacă nu le am vedé cu ochii nostri, ar trebui sĕ le credem, că sunt nisce povesti din o mie şi una de nopţi.

Nu-i este iertat românului cu bani proprii sĕ şi înfiinţeze gimnasii, ér dacă le înfiinţéză vine ministrul de culte şi şi face merite neperitóre, prefăcêndu le în institute de cultură unguresci.

Inceputul s'a făcut la Beiuş, continuarea se face la Năsĕud şi scie Dumneḑeu unde se vor opri ómenii în mersul lor nebunesc.

Limba română este scósă din administraţie şi justiţie, poporul, care caută dreptate trebue sĕ se înţelégă cu haiducii temniţelor, până ce judecătoriul nici prin semne nu ar sci că ce voesce şi care e durerea lui.

Se pertractéză cause de rĕmas, e vorbă de avere şi judele nu scie, care anume sunt ereḑii, cari fii, cari nepoţii, cari strănepoţii şi trebue ca tălmaci nepricepĕtori sĕ vie sĕ l lumineze şi sĕ-l limpeḑéscă din situaţiunea penibilă, în care se află vis avis de cei ce i judecă, de cei ce caută remediile de drept.

Ei bine, este posibil ca sub atari împregiurări ţeranul sĕ progreseze, este posibil ca el sĕ câstige încrederea în domni şi sĕ aibă fiducia în actele lor, în simţul lor de dreptate?

Şi de ar fi numai aceste durerile nóstre, am ḑice, trécă, ducă-se, alios vidi ventos, vom înghiţi şi aceste noduri.

Dar avem şi alte dureri mai întemeiate. Fii poporului nostru, ómeni cu pregătiri solide, ómeni cu mâni curate, óméni muncitori trec graniţele şi se aşaḑă cu miile în ţerile dunărene.

Capitalul spiritual ce'l duc cu ei, pentru noi aici este o perdere. Perdere materială şi perdere morală. Nu are cine sĕ susţină aici acasă lupta, nu are cine sĕ ne multăméscă ale nóstre trebuinţe. Medici, ingineri, doctori în filosofie trec unul după altul, căci aici terenul e pentru ei închis.

Părinţii şi cu deosebire cei dela ţeră 'şi pun aḑi întrebarea, de ce sĕ-mi dau eu copilul la scólă, când el, după ce termină studiile, aici nu capĕtă nici o aplicare. De ce sĕ l iau dela lucrul câmpului, de ce sĕ mi cheltuesc părالele, când inomis el trebue sĕ se espatrieze, trebue sĕ-şi céră airea împămêntenirea ca sĕ se aşeḑe departe de ai sei şi sĕ nu pótă avé nici mângăerea de ai vedé când închid ochii.

Aşa incep a resona ţeranii nostri de frunte, aşa alţi ómeni cu dare de mână.

Nu este pentru ei nici o impintenare, nici o încuragiare ca sĕ-şi crescă fii prin scoli. Aşa rĕmâne o sumă considerabilă de ómeni, fără de a fi adăpaţi cu cele ale sciinţelor, aşa suntem încungiuraţi tot cu strĕini, cari nu au milă de noi şi de suferinţele nóstre, cari nu ne înţeleg, ori nu vor sĕ ne înţelégă.

Un atare sistem aduce ţéra nóstră la marginea perirei. Poporul român, cel mai numĕros popor, nu dă contingentul acela de inteligință, cum l'ar da de bună sémă sub alte împregiurări.

In era anilor 1860—1865 erau îndesuite gimnasiile de români, aḑi s'au rărit, nu din causa, că poporul nu ar mai avé pricepere pentru crescerea fiilor, ci pentru greutăţile neinvingibile ce li se pun, când e vorba de aplicare.

La drumul de fier inginerii evrei sunt aplicaţi în masse, românii au luat lumea în cap.

Şi dacă se va perpetua acest nenorocit sistem, aḑi mâne nu avem învĕţători, nu preoţi şi când am ajuns acolo, atunci vor vedé cei ce au spriginit mĕsurile de asuprire şi de netoleranţă, că ce au făcut. Cadă pĕcatul asupra lor şi asupra órbei lor inclinări de a persecuta némul românesc sub preteste atât de josnice, încât ei înşişi ar trebui sĕ roşască, dacă nu s'a timpit cu totul simţul de ruşine în ei şi în cei ce 'i sumuţă în o direcţiune atât de periculósă.

Sibiiu, 8 Iuliu, 1891.

Situaţiunea parlamentară a întrat în un nou curent, despre care suntem datori sĕ ţinem în curent pe cetitorii nostri. Proiectul privitoriu la cassarea autonomiei comitatense şi introducerea denumirilor prin guvern s'a primit de basă la desbatere specială, şi partida Kossuthistă tocmai la desbaterea specială vrea sĕ facă obstrucţiunea, despre care s'a vorbit mai de multeori, pe când urma cu mare vioiciune desbaterea generală a proiectului.

Sĕ ne tragem séma cu situaţiunea aşa, după cum, ni se presentéză ea acuma.

Actuala partidă dela guvern nu a avut intenţiunea sĕ strice autonomia comitatensă. Dovadă durata cea lângă a ministeriului Tisza, care niciodată nu a eşit din ţinuta sa veche conservatóre în cele interne. A trebuit sĕ se frângă sistematic partida şi guvernul liberal, ca apoi oposiţiunea moderată sĕ pótă triumfa cu proiectul seu despre reforma administraţiunei. Acésta s'a şi făcut sistematic. Mai întâi a intrat în cabinet actualul ministru de justiţie Desideriu Szilágy, care a dus cu sine ideile de reformă ale oposiţiunei moderate. A trebuit apoi sĕ se retragă Tisza, şi sĕ lase locul de ministru-president unui om mai puţin pronunţat, mai indoelnic, mai accesibil pentru ideile de reformă în cele ale administraţiunei.

A trebuit mai departe sĕ se frângă în sinul partidei liberale fracţiunea puternică a aderenţilor fostului ministru-president Tisza, după cum s'a şi făcut, eşind din partidă ómenii mai pronunţaţi cum a făcut bunăóră deputatul ardelean Iuliu Horváth, şi reducêndu se rolul celor lalţi la simplii privitori ai evenimentelor, rămânând chiar şi Tisza tatăl şi fiiul isolaţi cu reservele lor.

In chipul acesta sub actualul ministeriu Szapáry s'a concipiat şi modificat după dorinţa oposiţiunei moderate proiectul privitoriu la administraţiunea de stat.

FOIŢA.

Iosif Heydерich

sau

Fidelitate germană.

(Anecdotă adevĕrată, ca dramă în I act.)
de *Th. Körner*, traducere de **I. G. Oltean.**

Persóne:

Un căpitan de vênători Un locotenent Un corporal	dela un regiment de infanterie.
Un negutător Un chirurg Un cetăţén	din Voghera.

(Acţiunea se pretrece în Voghera, după ce a însĕrat. înainte de lupta dela Montebello, 9 Iuniu 1800.)

Scena I.

(O stradă isolată din Voghera. Fundul îl formézā o casă cu frunḑiş, ale cărei uşi şi ferestre sunt închise. In stânga o casă cu o tréptă. Căpitanul greu rănit la braţul drept şed: lângă locotenentul, ce zace fără consciinţă pe tréptă.)

Căpt: Nici un semn de viaţă — Ortace, ai trecut peste asta. — Şi totuşi încă i bate inima. — Ḑeu, nu sciu sĕ me bucur de asta? Da inima încă îi bate.

De i-aş putea ajuta. — Nu, nu, acésta nu i-o pot dori, i se vor prelungi chinurile numai. S'a gătat şi aşa cu el. — Tóte casele sunt zăvorite, — de frica francesilor jefuitori cetăţenii nu îndrăsnesc sĕ iase pe stradă; — zădarnic am bătut la tóte uşile, nime nu vrea sĕ deschidă, nime nu vrea sĕ ne priméscă. — Cu braţu-mi stâng nu-l pot purta mai departe, trebue sĕ móră aici. — Şi se împlinesce prorocirea. — Aḑi diminéţă, când trecu cu cumpania sa prelângă mine, îşi luă dela mine rĕmas bun; eu am ris, dar tot a avut dreptate. De vioiciunea mea presimţirile se îndepărtéză, căci de altcum în astă nópte ar fi trebuit se aflu multe lucruri temeinice în ce privesce braţul meu şi libertatea mi perdută. — Dar m'am băgat în foc cu atâta nepăsare şi voie bună, ca şi când n'ar esista nici un glonţ pe sama mea, şi acum şed aici prins, rănit şi nici măcar legat! In spital n'am ce căuta, până nu sciu ce sĕ alege cu acesta, asta ar fi făcut'o şi el pentru mine.

Prisoner! Ei ce? Coţca resbelului cade de minune, aḑi mie, mâne ţie. — Ei nici c'ar fi pus mâna pe mine fără afurisita de rană. Hingeru sĕ se bată, cu un braţ stâng contra a şepte braţe drepte. Tăcere, vine unul pe stradă încóce, paremi se un cetăţén; póte că el va ajuta pe ortacul meu.

Scena II.

Cel de mainainte, un cetăţén.

Căpt. Stăi prietine!

Cet. Ce poftesci?

Căpt. Uită-te, aici zace un moribund. Incă póte fi scăpat. Fi-ţi human şi l primiţi.

Cet. Nu se póte!

Capt. De ce nu?

Cet. Pentru-că nu se póte. Acasă am 30 de óspeţi vii, cari n'au nimic de mâncare, şi pe deasupra încă nici loc. Unde sĕ merg cu mortul?

Căpt. Incă nu e mort!

Cet. Dacă deja e pe ducă, n'are lipsă decât de un loc, unde sĕ pótă muri. Acum în invălmăşala asta n'ai ce te gândi la un ajutor. Sĕ móră, are aici un loc cu mult mai comod, decât la mine. Ei pe mine însu'mi m'au alungat din casa mea şi Dḑeu mai scie încă din mai câte alte.

Căpt. Şi nu se află în apropiere nici un chirurg?

Cet. Dḑeul meu! Ei au mult de făcut, piaţa geme de muribunḑi austriaci şi francezi, clae pe grămadă.

Căpt. E unul dintre cei mai bravi soldaţi ai armatei întregi.

Cet. Şi dac'ar fi cel mai brav dintre bravi, tot nu-i pot ajuta.

Căpt. Banii ve pot îndupleca? Ce cereţi dacă e sĕ-l primiţi? Vĕ dau tot ce am!

Cet. De sigur prea mult nu va fi, dar, de-aşi fi bine plătit, de-o cămar[illegible]a-şi mai dispune!

Căpt. Escelent! Ei [illegible]

Cet. Da, escelent î[illegible]scelent încolo, numai banii mai întâi, de nu, [illegible]n tot escelentul nu se alege nimic.

Căpt. Poftim! (îşi caută punga). Naiba am uitat cu totul. tâlharii m'au jăfuit, cum se cade, Partida liberală și cea opozițională moderată s'a pronunciat pentru primirea lui și numai cea independentă a susținut lupta pentru conservarea autonomiei comitatense.

După desbaterea generală, care a durat pe timpul cel mai critic pentru cei mai mulți deputați, cari ca economi de câmp în lunile Maiu, Iuniu și Iuliu, erau ținuți sĕ-și vadă de ale economiei. după desbaterea generală, partida independenților s'a folosit de o tactică bine chibzuită, și a propus un armistițiu de tot convenabil pentru guvern, anume deputatul Pronay a propus amânarea desbaterei speciale până la tómnă. Acéstă tactică a Kossuthistilor a fost priceputâ de oposiția moderată, în al cărei interes zace ca proiectul sĕ devină lege, pentru aceea conducĕtoriul acesteia Apponyi a spriginit călduros pe independenți, pledând pentru amênarea desbaterei speciale.

Ministrul president însĕ nu a voit sĕ străbată în stratagema partidei Kossuthiste, ci îndată a venit și a declarat, că guvernul și partida care susține guvernul nu se învoesce cu amênarea, ci cere îndată întrarea în specială desbatere.

La votare asupra acestei cestiuni aflăm unită partida oposițională a lui Apponyi cu Kossuthisti, însĕ ambele sunt bătute, și astfeliu se începe desbaterea specială.

In fața acestei ținute respingĕtóre a guvernului partida Kossuthistă a luat refugiu la obstrucțiune.

Și obstrucțiunea acuma apare justificată, căci prin obstrucțiune se apără acuma demnitatea parlamentului contra torturei și omnipotenței ministeriale.

Cel puțin în tonul acesta scriu acuma nu numai diarele Kossuthiste, ci și cele oposiționale moderate.

Ce e însĕ obstrucțiunea?

Minoritatea vrea cu ori ce preț sĕ împedece maioritatea de a face ce ea voesce. Vrea sĕ ducă lucrurile până la estrem, sĕ facă absurdă tótă ostenéla de până acuma, ca proiectul sĕ nu devină lege.

Deja începutul e făcut.

La titlul proiectului s'au însinuat până acuma vre-o cinci-deci de vorbitori, și dacă vor vorbi tot trei în o di, și se vor face numai 10 propuneri de sine stătătóre, apoi asupra fie căreia se va face votare nominală, atunci cu desbaterea asupra titlului se amênă lucrul până prin Septembre.

Dacă tot așa se va urma la fie-care paragraf, și cumcă așa se va urma, despre acéstă ne asigură conclusele luate de partida Kossuthistă, — atunci în 40 de ani vom ajunge a vedé proiectul desbătut.

Acésta e obstrucțiunea, care o a provocat guvernul, și care acuma trebue sĕ-și dea séma cu situațiunea.

Prin acésta s'au creat lucruri absurde în viața parlamentară, și s'a compromis întreg aparatul pus în mișcare in favorul proiectului pentru administrațiunea de stat.

Așa stă adi situațiunea.

Diarele din capitală critică aspru ținuta ministrului president, care nu a străbătut situațiunea, și nu a călcat pe podul de aur, care i s'a deschis prin propunerea de amênare.

Cea mai logică consecuență e disolvarea parlamentului, o va face acésta guvernul, sau dóră va urma vre-o schimbare personală în sinul cabinetului, acésta ni o va arĕta viitoriul.

Cet. Așadar bani nu-s?

Căpit. Bani nu-s, dar e rĕsplata dela Ddeu.

Cet. Cu ea nu pot sătura pe cei 30 de vênători flămândi.

N'are domnul bani, apoi sĕ me lase în pace.

Căpit. Omule! n'ai în tine nici un pic de sentiment human?

Cet. De ce nu și pe unul afurisit de mare, care se numesce fóme! Mai întâi sĕ me satur eu, apoi vine rêndul celorlalți.

Căpt. Cădù pentru patria sa, își vĕrsà sîngele pentru voi, și voi închideți fără milă ușile?

Cet. Cine l'a chemat?

Căpt. Onórea lui, împĕratul lui!

Cet. Apoi sĕ se îngrașe de onóre și sĕ-l îngrijéscă împĕratul, pe mine nu me impórtă.

Căpt. Rușine! Rușine! Unui om nu-i pasă nimic de alt om!

Cet. Numai nu așa aspru, mai bine îngrijiți de d stră, sunteți de asemenea răniți. Mergeți în piață la chirurg.

Căpt. Nu me misc de aici, până nu voiu sci, ce s'a alege cu bravul meu ortac. De i-se póte ajuta voiu sĕ i ajut, ér de e imposibil, atunci cel puțin o mână amică austriacă sĕ-i închidă ochii de erou.

Cet. Cum poft i numai nu pretindeți, ca și eu se petrec cu d-vós Fi-ți sănĕtoși; eu trebue sĕ caut unde pot afla uscată și vin acru, căci de nu, cei 30 de măncăi me calicesc în o singură di, (merge.)

(Va urmă.)

Revista politică.

Din desbaterile din urmă asupra proiectului despre reforma administrativă merită sĕ amintim vorbirea lui Ludovic Mocsáry, deputatul caransebeșenilor, care făcu o aspră critică guvernului. Prin noul proiect, dise dênsul, numai cunosci Ungaria de Austria, căci podul preste Laita este șters. Comitatele trebuesc investite cu puterea lor din vechime, prin care se manifestă adevĕrata lor autonomie. Sistemul electoral de 3 ani a fost mult mai practic și insistă dl deputat pentru reîntroducerea periódelor de trei ani. Mai vehement a vorbit Herman Otto, care a accentuat, că nu îndelung națiunea v'a mai puté suferi volnicia guvernului, care o împinge la revoluție.

Deputatul Őetvös a tras o răfuélă guvernului, căci lasă pe persóne puse în înalte posițiuni sĕ fie mituite la contractarea și concesionarea căilor ferate. Deputatul aduce d. e. pe comitele din Eisenburg, care a traficat cu o firmă vienesă și după-ce s'a dat de gol, a traficat cu alta pentru mai multe deci de mii fl. pe cari i-a băgat în busunariu.

Tot în ședințele trecute a interpelat Horánscky pe ministrul președinte asupra demonstrațiunilor antimagiare din Fiume. El a cerut, ca reg de inf. 79 format în parte covêrșitóre din croați sĕ fie transferat, ér gimnasiul croat sĕ fie închis. Ministrul a dis, că va rĕspunde după întregirea datelor. —

Cu privire la noul tarif vamal scrie „Curierul financiar" următórele:

Senatul a votat legea tarifului vamal, votată de cameră. „Monitoriul oficial" promulgă acéstă lege care de eri 29 Iuniu e aplicabilă tuturor țĕrilor cu cari aveam sau nu încheiate convențiuni de comerciŭ.

Salutăm acéstă mare di cu căldură și cu entusiasmul ce ne a inspirat tot déuna lupta pentru emanciparea economică a României.

Astădi România este, economicesce, de sine stătătóre. Ea are mâna liberă de a și regula politica economică, după cum interesele sale o povețuesc. Tariful vamal, ce și-a dat, este un tarif moderat, care dă putere statului de a plăti cu aceiași monetă țĕrilor, cari vor trata în mod esagerat sau ar prohibi întrarea produselor nóstre.

Austro-Ungaria, care e de mai mulți ani în rĕsboiu vamal cu noi, are acum ocasiunea de a-și inagura o politică economică, care sĕ-i repare pe de o parte perderile suferite în urma acestui rĕsboiu, ér pe de alta, sĕ-i redea debușeul de care are nevoe în țara nóstră.

Așteptăm sĕ vedem la lucru pe guvernul din Viena ca și pe el din Pesta, pentru a ne da mai bine sama dacă din acest rĕsboiu au învĕțat ceva. Până atunci guvernul din Viena nu trebue sĕ uite, că din causa încăpățînărei guvernului ungar, industriele și navigațiunea austriacă au fost lovite de mórte și că în acéstă împregiurare îl obligă de a lua mĕsuri energice pelângă guvernul din Pesta spre a asigura industriilor austriace, viața la care au dreptul sĕ aspire.

In ceea ce privesce pe Ungaria acésta țară convinsă deja, că vitele și cerealele ce am importa noi la ea nu numai că nu-i fac concurență, dar o ajută în esportul seu nu va scăpa de sigur ocasiunea ce'i oferă acum tariful vamal român pentru a face pe guvernul din Pesta sĕ vadă, că nu sórele se învêrtesce în jurul pământului după cum îi place a crede pentru ruinarea comerciului ungar.

Cât despre noi posițiunea nóstră e clară de tot. Dacă Austro Ungaria va continua sĕ prohibe sau se lovécă esagerat produsele nóstre vom prohibi și noi pe ale ei și o a treia țară îi va lua locul cu produsele ce nu se pot fabrica la noi și acésta spre marea pagubă a comerciului și a industriei austro-ungare.

Ne place deci a crede că guvernul austro-ungar va vedea de astădată mai limpede și se va convinge, că poporul austro-ungar nu voesce a fi vecinic pedepsit și ruinat, pentru că unui ministru din cabinetul ungar îi place a susținé cu încăpățînare, că sórele se învêrte în jurul pământului.

Acum cuvêntul e al guvernului din Viena și al celui din Pesta Aștеptăm.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român".

Nadlacu, în 30 Iuniu v. 1891. Comuna Nadlacu din comitatul Cianad este o comună de frunte, ér ca comună bisericéscă ort. română este cea dintâiu în diecesa Aradului, încât privesce starea ei materială, pentru că aici avem nunumai biserică bogată, ci și popor în stare materială fórte bună, avem mulțime de credincioși cu averi de deci de mii, și cu pământuri dela 100 până preste 300 jugere, cea ce pe la noi e o raritate între români.

In acéstă comună astădi s'au întêmplat alegere de preot, alegêndu-se capelan permanent lângă veteranul preot George Șierban.

Poporul nostru credincios de aici a avut ocasiune prima óră dela întrarea constituțiunei nóstre bisericesci în viață a alege preot, și spre onórea Nadlacanilor o dicem, că s'au purtat cu tótă demnitatea, cum numai se pot purta ómenii mai deștepți și cu rênduială bună.

Alegerea a decurs sub conducerea părintelui protopresbiter tractual Moise Bocșian, carele și cu acésta ocasiune a arĕtat, că a fost la culmea misiunei sale întru conducerea înțeléptă și întru apĕrarea intereselor bisericii sale ortodocse.

O dicem acésta cu tótă tăria cuvêntului, pentru-că la acésta alegere s'a ivit un incident, dóră unicul în felul seu chiar și în istoria bisericei nóstre.

Incidentul de care amintim este, că la acésta capelania a concurs și teologul absolut Ioan Căpitan, ginerele veteranului preot George Șerban; acest teolog a absolvat cursurile teologice în institutul nostru teologic din Arad, și dênsul în Arad a făcut chiar și esamenul de cualificațiune teologică, ér din atestatul de botez, ce l'a anexat oncursul seu pentru acésta capelanie s'a vedit e rtine la religiunea gr. cat. cea c nunumai asupra alegătoril cari au fost de față la actu înțelege că din acest impas nu a protopresbiterului Moise Bocșia la cale pre alegători prin aceea, că p membrilor comitetului parochial 16 co eschis dela candidare pre teologul absolut Ioan pitan, astfeliu remaind candidați numai recurenții Vasilu Olariu și Nicolau Chicin, cari ca atari s'au presentat apoi sinodului parochial spre alegere.

Ne-a surprins însĕ în sinodul parochial ținuta președintelui de comitet parochial Pavel Roșuțiu, carele pe lângă tóte că din acte s'a convins ca clericul Ioan Căpitan e de confesiunea gr. cat. din care causă comitetul parochial nu l-a susceput în lista candidaților, totuși numitul președinte al comitetului parochial a propus sinodului parochial, ca acesta sĕ-l priméscă între candidați, și pe lângă tóte că părintele protopresbiter din stat. org. și din regulamentul pentru parochii a arĕtat că candidarea e dreptul esclusiv al comitetului parochial însĕ pentru a evita ori ce conflict între parochiani, pe responsabilitatea sinodului parochial a cedat forției, lăsând a se vota și pentru recurintele Ioan Căpitan.

Resultatul votării au fost că candidatul Nicolau Chicin a intrunit 285 și Vasiliu Olariu 4 voturi, ér pentru Ioan Căpitan au votat 239 alegători, astfeliu s'a proclamat de ales capelan părintele diacon Nicolau Chiciu.

Buna ordine nu s'a conturbat cu tóte că în comitatul nostru agitațiunea între strĕini este la ordine, din care causă a credut pretorele de cuviință — fără recercarea oficiilor nóstre — a asista la alegere însoțit cu miliție și gendarmi*).

Gratulăm Nadlacanilor, lanimerita alegere ce a făcut o în persóna părintelui diacon Nicolau Chicin, și sperăm ca precum dênsul a sciut sĕ fie la locul seu ca profesor de musică la institutul nostru teologic din Arad astfel ca preot încă cu mai mult zel va sci servi bisericii și națiunei sale preste tot, ér în deosebi comuna nóstră bisericéscă din Nadlacu prin dênsul a făcut o acuisițiune bună, nunumai pentru-că pre părintele Nicolau Chicin, de și e din generațiunea mai tinĕră totuși noi îl cunóscem de un om cu frica lui Ddeu, cu credință și dragoste către biserică, și de unul carele nu aparține grupului de ómeni, cari cetesc în lună, ci grupului acelora, cari lucră când și unde este de lipsă, ér în Nadlacu va avé destul teren.

Una încă nu putem retăcé, și anume interesarea cea estraordinară a strĕinilor de biserica nóstră, ce am observat cu acéstă ocasiune pentru alegerea lui Ioan Căpitan, și i-am ruga ca de altă dată sĕ ne lase în pace, căci noi nu mergem la ei, și nici ne amestecăm în ale lor afaceri bisericesci.

Corespondentul.

Esamenele de vară dela scólele din Rĕșinari.

Tractul Sibiiului, Iuniu, 1891.

Domnule Redactor! In Nr. 67 dto 20 Iuniu a. c. al prețuitului diar „Telegraful Român", am cetit și eu ordinea esamenelor dela scóla capitală gr. or. din Rĕșinari. — Mi-am propus deci a lua și eu parte la acele esamene, și din motivul, că dilele de 23 și 24 Iuniu, fiind dile de sĕrbătóre, tocmai mi-a convenit. — Esamenele s'au început comform programei la órele 9 a. m. cu clasa I de fetițe, sub conducerea reverendisimului domn protopop Ioan Papiu, ca șef tractual, luând parte și dl asesor consist. și referent scolar Mateiu Voileanu. — Abia s'a început esamenul cu clasa amintită și étă, că sosesce și Ilustritatea Sa dl inspector

---

*) Intrunirile nóstre sunt garantate prin lege și hiperzelul pretorelui aci nu avea loc. Not. Red.

r. ung. de scóle Emil de Trauschenfels. Ilustritatea Sa dl inspector ocupà loc de-a drépta d-lui protopop la masa presidială şi esamenul se continuà. — Ca unul, carele dela început şi până la sfêrşit am fost martor ocular şi audicular al celor petrecute în aceste esamene, nu pot trece cu vederea unele momente, cari m'au îndemnat a vi le comunica şi d-vóstre, cu rugarea sĕ binevoiţi a le da loc în preţuitul ḑiar, ce redigiaţi.

Voiu începe deci cu esamenul clasei prime de fetiţe, al căror învĕţătoriu a fost zelosul învĕţătoriu Moise Frăţilă. Am înţeles dela mulţi bărbaţi competenţi, că înveţ. M. Frăţilă ar fi unul dintre cei mai buni învĕţători, carele prin destoinicia sa, a secerat multe şi frumóse laude dela toţi aceea, cărora li s'a dat ocasiune a-l asculta atât prelegênd în scólă cât şi la esamene. Un numĕros public din loc în frunte cu d-nii preoţi şi alte persóne inteligente atât din Rĕşinari, cât si din giur, s'a grăbit a lua parte la esamenul mititelelor fetiţe. Cu toţii rĕmaserăm încântaţi de rĕspunsurile, ce le-au dat fetiţele din tóte obiectele de învĕţămênt. Preste asceptarea tuturor celor presenţi au fost rĕspunsurile din limba maternă, din gramatică, la carea învĕţătoriul a încopciat şi istoria naturală şi fisica, apoi desteritatea şi iuţéla, cu care au sciut fetiţele sĕ resólve temele cele nu tocmai uşóre din comput, atât mental cât şi în scris. Un succes escelent. Un esamen strălucit, care a îndemnat pe Ilustritatea Sa dl inspector r. ung. a întreba pe dl ases. şi referent M. Voileanu de numele învĕţătoriului esaminator şi a şi-l nota, ér la finea esamenului a-i stringe mâna şi ai gratula, esprimându-şi de repeţite ori deplina mulţămire şi satisfacţiune.

Nu mai puţin satisfăcut a rĕmas şi dl protopop, ceeace şi d-sa o-a manifestat prin strângerea mânei acestui vrednic învĕţătoriu şi apoi mai mult prin cuvêntul, ce l'a rostit cătră publicul asistent. — Din metodul demn de tótă lauda, din rĕspunsurile precise şi corecte ale elevelor, din limbagiul frumos, curat şi neforţat, din disciplina admirabilă, ce a domnit în tot decursul esamenului, din ţinuta ce a observat-o învĕţătoriul în esamen şi apoi din succesul escelent a putut ori şi cine sĕ constate, că învĕţătoriul Moise Frăţilă îşi cunósce chemarea sa învĕţătorescă şi apoi şi o şi împlinesce cu scumpătate, cu un cuvênt, e la culmea misiunei sale. — Cu toţii cei presenţi rĕmasĕrăm încântaţi de esamenul dlui învăţătoriu Frăţilă. — A urmat apoi esamenul clasei a II-a de fetiţe, avênd de învĕţătoriu de cl. pe directorul C. Hămbăşian. Ilustritatea Sa dl inspector reg. ung. de scóle avênd grabă, cerù, ca acest esamen sĕ se încépă cu limba magiară, ceea-ce se şi întâmplà. După-ce Ilustritatea Sa, s'a convins despre cunoscinţele, ce şi le-au insuşit fetiţele din limba magiară, îşi luà adio şi părăsi sala de esamen. Esamenul se continuà cu studiul religiunei. Me prinse mirarea însĕ, când vĕḑuiu, că la studiul acesta păşesce alt învĕţătoriu esaminătoriu, anume învĕţ. I Marin, şi nu învĕţ. de clasă. Esamenul din st. religiunei a fost destul de satisfăcătoriu. La cererea dlui protopop s'a trecut la esaminarea din studiul limbei materne, urmând érăşi ca învĕţătoriu esaminătoriu, învĕţ. de cl. C. Hămbăşian. S'a esaminat şi din comput şi din geografie. Preste tot esamenul cl. a dóua de fete a fost bunişor. In special însĕ, trebue sĕ constat, că multele întrebări cam neprecise adresate elevelor de învĕţĕtoriul de clasă, au avut ca urmări şi rĕspunsuri neprecise, ceea ce a detras mult din meritul învĕţătoriului.

Aşa pentru esemplu a întrebat învĕţătoriul: „Ce ai făcut tu aici, când ai ḑis, calul e animal?“ Inv. „Care-i strada principală?“ Eleva: „Cea din capul satului şi până pe ci la deal!“ ş. a. m. de feliul acestora.

După prânḑ a urmat esamenul clasei a treia de fete, avênd şi acésta clasă de învĕţătoriu pe dl direct. Hămbăşan. Trebue sĕ constat, că şi în clasa acésta fetele nu rĕspundeau cu destulă siguranţă. Imi vine a crede, că fetele au învĕţat prea mult de rost, căci îndată ce li-se punea vre-o întrebare din vre-o altă parte, adecă sĕ întrerupeau, el cu greu şi pelângă ajutoriul învĕţătoriului numai, erau în stare a da rĕspunsul dorit. Barem asupra cetitului sĕ fi insistat învĕţătoriul. E constatat că fórte mult depinde dela întonarea în cetire; o intonare rea, vatămă grozav auḑul celor ce ascultă, ba mai mult schimonosesce auḑul.

Imediat după esaminarea din comput, a urmat esamenul din economia domestică, predată fetelor de dna învĕţătóre A. Goga. Dsa a esaminat despre curăţirea odăilor mobilelor, vaselor de fert, pregătirea bucatelor, provisiuni despre aerisarea şi arangearea odăilor etc.

Rĕspunsurile au fost fórte corecte, aşa încât dl protopop s'a esprimat înaintea publicului, că e fórte mulţămit şi că se vede, că dna Goga într'adevĕr îşi cunósce chemarea sa. Admiraţiune deosebită a stors din partea publicului multele şi frumósele lucruri de mână ale elevelor, cari erau espuse în o sală mare a institutului şi cari au stat spre vedere în tot decursul esamenelor. La vederea acestora multe din dame şi domni îşi esprimară dorinţa, de a cumpăra unele din lucruri, dacă acelea ar fi fost vênḑĕtóre. După esamenul cl. a treia de fete, a urmat esamenul cl I de băeţi, al căror învĕţătoriu a fost învĕţ. I. Stîngu. Elevii cl. acesteia nu se păreau a fi, cum am ḑice, tocmai a casă cu rĕspunsurile lor. Lasă că disciplina a lipsit aprópe în întreg decursul esamenului, dar apoi învĕţătoriul cel puţin sĕ fi fost mai cu băgare de sémă la întrebările, ce le-a pus elevilor ca prin întrebări potrivite şi lămurite sĕ-i fi ţinut pre toţi în ocupaţiune spirituală.

(Va urma.)

Zernesci, 5 Iuliu v. Dle redactor! Convins fiind de influinţa morală binefăcĕtóre, ce o esercită „Telegraful român“ ca loc de întrunire general în afacerilo scolare, ve rog a da loc în preţiósele lui colóne raportului meu despre esamenele ţinute în 24 Iuniu v. la scóla capitală din Zernesci.

Scóla nóstră, una dintre cele mai înfloritóre, tot deuna s'a bucurat de cinstea cuvenită şi de simpatiile poporului nostru, lucru ce se póte în prima linie datori celor patru învĕţători destul de bine probaţi în numĕroşii ani de serviciu. Şi rară e comună românéscă, din sinul căreia se cerceteze şi scoli mai superióre atâţa tineri ca din Zĕrnesci. Vrednicia învĕţătorilor nostri s'a arătat destul de limpede şi la esamenile din anul acesta.

Rĕspunsurile pline de siguranţă şi de curagiu de multeori făceau sĕ tresare de bucurie inima părinţilor şi a tuturor ascultătorilor. Cetire fluentá, scrisori curate şi frumóse, desemne variate şi frumos lucrate, cunoscinţe îndestulitóre din limba română, germână şi magiară, deplină orientare chiar şi in cele mai complicate teme, declamaţiuni şi cântări sentimentale şi instructive, cu un cuvênt sincera dovadă a unei firesci şi temeinice desvoltări intelectuale ni-au presentat vederei şi auḑului nostru esamenele din anul acesta.

Mulţămirea se putea ceti şi în faţa numĕrosului public, ér dl comisar scolar, protopopul Traian Meţian, după esamenul din fie care clasă, distribuind premiile celor mai distinşi, îşi esprima îndestulirea cu rĕspunsurile auḑite prin cuvinte frumóse, îndemnând pe scolari la silinţă şi purtare bună; ér celor ce au isprăvit cele patru clase de aici le spuse ca fie care după putinţă se urmeze la scoli mai înalte sau sĕ se aplice pela meserii, de cari Românii în ḑiua de astăḑi au atâta trebuinţă.

Urmà apoi privirea lucrurilor de mână precum şi esaminarea din bucătărie a scolăriţelor instruate cu suces lăudabil de dşóra Paraschiva Isac. Espunerea lucrurilor acestora numai atunci ar fi putut fi complectă dacă am fi vĕḑut şi aceea, că copilele îşi pot face ele insuşi înbrăcămintea lor proprie.

In fine ca cea mai plăcută impresiune dela esamentele acestea trebue se amintesc resultatul îmbucurător, ce l'am putut vedea în urma introducerei lucrului de mână, a împletitului de pae prin dl înv. Nicolau Pană. Dênsul prin un cuvênt ocasional presentă dlui comisar şi întregului public fructul ostenelelor sale, treiḑeci de pălării frumos lucrate, precum şi diferite feliuri de împletituri cu scolarii din clasa a III şi IV. Ne spuse intenţiuniie, de cari a fost condus la cercetarea cursului de lucru de mână, ţinut în vara trecută la Sibiiu, arătând în general însĕmnătatea unei atari mici industrii pentru scóla şi poporul nostru. Din parte ne nu aflăm destule cuvinte de laudă şi recunoscinţă pentru zelosul învăţĕtor, carele pricepênd parola ḑilei, căuta se şi susţină postul sĕu cu demnitate. Nu putem decât sĕ insistăm pe lângă cugetul si dorinţa sa ca pe viitor se întroducă pe copii poporului nostru şi în alt ram al lucrului de mână. Şi ar fi de dorit ca astfel de nisuinţe sĕ întimpine mai mult sprijin din partea celor chemaţi şi suntem îndreptăţiţi a spera întru o deplină organisare a întreprinderei bine începută. Cu ocasiunea acésta dl Dr. Iancu Meţian oferì un premiu, carele se împărţi între scolarii mai silitori şi mai desteri.

Cu acésta se finiră esamenele, dela cari némurile streine, cari spre dauna nóstră s'au înmulţit şi la noi cu fabrica de celulósă, au absentat cu desăvêrşire, deşi copii lor sau împărtăşit de favorul de a umbla la şcóla nóstră confesională şi după silinţa în tocmai ca şi românii au fost premiaţi. Unul singur fiind de faţă şi a manifestat mulţămirea cu premiul de un fiorin, ce l'a oferit.

Deşi esamenile au reuşit atât de bine, totuşi nu atât cu privire la ele, ci ca o lacună a întregei instrucţiuni se póte considera lipsa de gimnastică, prin care li se detrage scolarilor în mod considerabil ocasiunea, ca alăturea cu mintea sĕ-şi desvólte şi cultive sistematic şi trupul lor. Şi numai în casul acesta póte fi complectă educaţiunea în scólă. Scim, că lipsa acésta în Zĕrnesci putea fi fórte lesne acoperită. De asemenea ca o scădere a învĕţămêntului se póte considera şi împrejurarea, că la scóla nóstră capitală învĕţătorii nostri sunt stabili în una şi aceiaşi clasă, precând după resonamentul cel mai sĕnătos atât pentru dumnialor cât şi pentru scolari ar fi mai avantagios ca sĕ se schimbe, sĕ se perondeze. Nu este aḑi ocasiunea sĕ pertractăm cestiunea acésta, ḑicem numai atâta, că ar fi un act de dreptate, dacă fie care invăţĕtor ar avé satisfacţiunea ca sĕ producă o operă complectă cu scolarii sei in clasele primare.

Dea Dḑeu ca ţinêndu-se socotéla de aceste modeste observări, esamenele din anul viitor sĕ fie ca un ce desăvêrşit cu atât mai bune, tot aşa de înveselitóre ca şi cele din anul acesta întru prosperarea causei nóstre culturale.

Un asistent.

Convocare.

In urma conclusului luat în şedinţa dela 12 Iuniu a. c. de subcomitetul despărţĕmêntului IX al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, convoc prin acésta adunarea generală a despărţĕmêntului pe 14/26 Iuliu 1891 după améḑi la 4 óre în Orĕstie, în sala cea mare dela otelul „Leul“ şi invit la participare pe membrii Asociaţiunei şi pe toţi aceia, cari pórtă interes de literatura nóstră şi de cultura poporului nostru.

Orĕstie, în 1/13 Iuliu, 1891.

Directorul despărţĕmêntului:
Dr. *Ioan Mihu.*

Varietăţi.

* (Himen.) Dl Dr. Laurenţiu Pop, advocat în Abrud şi d-şóra Luisa Făgărăşianu 'şi vor sĕrba cununia Joi în 23 Iuliu a. c. în Făgăraşiu.

— Dl Sever Barbu ş'a încredinţat de viitóre soţie pe d-şóra Eugenia Moldovan.

* (Invitare.) Tinerimea română de pe Valea Almaşului şi jur invită la *„Producţiunea literară împreunată cu joc,“* ce se va arangia Duminecă, în 14/26 Iuliu a. c. în Hida. Venitul curat se va destina pentr procurarea de cărţi şi recuisite elevilor sĕraci del scólele póporale române ale acestui ţinut. Inceputu la 4 óre p. m., cu următórea

Programă:

1. „Cuvênt ocasional“, rostit de Jovian Murĕşian, teolog absolut
2. „De aş fi iubit-o . . .“, cântare esecutată de d-şóra Maria Nosa şi Ioan I. Georgea, stud. teol.
3. Fragment din „Dan căpitan de plaiu“, de V. Alecsandri, declamată de Ioan P. Georgia, înv.
4. „Paraponisitul“, monolog de V. Alecsandri predat de Ioan I. Georgia stud teolog.
5. „Cucule cu péna sură“, doină poporală, cântată cu acompaniare de Ioan Druhora, stud. teol.
6. „Câştigul moral“ poesie de I. Vulcan, declamată de d-şóra Veronica Olariu.
7. „Vespasian şi Papinian“, dialog de I. Negruzzi, predat de Iovian Murĕşian şi Ioan Druhora, stud. teol.
8. „Ión la teatru“, anecdoctă de Th. D. Speranţă declamată de Iovian Andreiu, stud. teol. abs.
9. „Rĕsai lună“ cor de G. Musicescu.

Preţul de întrare: de persónă 1 fl., de membru în familie 80 cr. Oferte marinimóse şi suprasolvirile se vor cuita publice.

NB. De provisiune pe lângă preţuri moderate se va îngrijí.

Pavel Roşca, preşedinte.
Gavriil Murĕşian, secretar.
Ioan Pop, cassar.
Ioan Andreiu jun., controlor.

Iovian Andreiu, Aurel David, Ioan Druhora, Petru Fornea, Ioan I. Georgia, Ioan P. Georgia, Isidor Moldovan, Iovian Murĕşian, arangiatori.

* (Inchiderea parlamentului român. Camerile din Românìa au fost închise prin următo riul mesagiu:

Domnilor senatori! Domnilor deputaţi!

Impreună cu ţara întrégă recunosc sacrificiil ce aţi făcut, lucrând cu atâta stăruinţă în acést sesiune estraordinară într'un timp în care a trebui sĕ nesocotiţi propriele domniilor vóstre interes Dar este mare şi satisfacţiunea, ce dă consciinţa datoriei împlinite cătră ţară.

Votarea bugetului pe base normale asigură mersul regulat al serviciilor publice şi întemeiaz şi mai mult creditul statului.

Tariful general al vămilor, acordând industri nóstre nascênde protecţiunea cuvenită, e de natu a întări şi relaţiunile nóstre comerciale cu pieţel streine.

Armata şi apĕrarea ţerei au primit o nóuĕ şi însemnată tărie prin creditele, ce aţi votat şi prin legile menite a asigura pe o temelie statornică, organisaţia lor.

Domniile vóstre aţi apreţiat marea importanţă a căilor ferate şi aţi votat mai multe juncţiuni precum şi creditele necesare la înmulţirea materialului mişcătoriu, a cărui lipsă era viu simţită.

Domnilor senatori! Domnilor deputaţi!

Sunt convins, că asemenea lucrări ve vor atrage recunoscinţa ţerei. Din parte-mi me simt fericit a ve aduce mulţămirile mele.

In virtutea art. din constituţiune

Eu declar închisă sesiunea estraordinară a corpurilor lgiuitórea.

Carol.

* La 4/16 Iuliu s'a ales în cercul Agnitei deputat dietal în locul lui Bausznern prin aclamaţiune Schreiber din Sibiiu, consiliar ministerial în pensiune.

* (Necrolog.) Michail Brătian, paroch gr. or. în Potoc ca soţ; Paraschiva Popescu, ca mamă; George, Ioan, Simeon, Niculae, Grigore Popescu, ca fraţi; Ana măr. Fulea ca soră; Chiril Fulea, paroch în Filea ca cumnat; cu inima frântă de durere anunţă trecerea din viaţă întêmplată la 14 Iuliu 1891 st. n. a prea scumpei şi iubitei soţii fică, soră şi cumnătă *Ioana Brătean* născ. *Popescu*, în etate de 35 ani, în al 19-lea al prea fericitei căsătorii, după îndelungi şi grele suferinţe în urma unui morb de inimă.

Rĕmăşiţele pământesci după ritul gr. or. se vor aşeḑa Joi în 16 Iuliu st. n. la 3 óre d. a. spre repaus etern în cimiterul bisericei gr. or. din loc.

Potoc, Iuliu, 1891.

Loterie.

Sâmbătă în 18 Iuliu.

Timişóra:	**34**	**58**	**13**	**7**	**3**
Viena:	**76**	**83**	**3**	**64**	**4**

Nr. 538. [104] 1—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor vacante de învĕţători la scólele poporale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sibiiu, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela ḑiua publicării în „Telegraful Român."

1. Boiţa, salariu anual 350 fl., în rate lunare, cuartir gratuit în edificiul scólei şi 4 stânjini de lemne.

2. Bungard, salariu 128 fl. şi anume 100 fl. din cassa alodială, 20 fl. din repartiţie şi 8 fl. dia cassa bisericei; cuartir şi lemne de foc.

3. Poplaca, salariu anual pentru postul de învĕţătoriu la clasa I, cu 210 fl. solviţi în cuartale anuale anticipative din cassa bisericei, cuartir în edificiul scólei, lemne de încâlḑit şi folosirea grădinei din curtea scólei. Pentru postul al doilea de învĕţătoriu la clasa a II salariul anual 250 fl. din cassa alodială solviţi în cuartale anuale anticipative, 3 stânjini de lemne pentru încălḑit, cuartir natural şi folosirea grădinei scolare, pentru care e însărcinat a ţiné scóla de repetiţiune. Ambii învĕţători au sĕ ţină câte o strană în biserică în Dumineci şi sĕrbători.

4. Şelimber, cu salariu anual în suma totală de 116 fl.; din cassa alodială 50 fl., restul din repartiţie şi din alte accidenţii, cuartir natural şi lemne de încălḑit.

5. Turnişor, cu salariu anual de 200 fl., şi anume 62 fl., din cassa alodială ş i138 fl. din repartiţie, cuartir natural şi lemne de foc 3 stânjini din cari e a se încălḑí şi scóla.

6. Vesĕud, salariu anual 140 fl., din repartiţie, cuartir natural şi lemne de foc.

Cei ce doresc a reflecta la vreunul din aceste posturi au a şi asterne suplicile de concurs instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Reflectanţii la Boiţa şi Poplaca vor avé a se presenta în una din Duminecile până la espirarea terminului spre a şi arăta desteritatea în cântări şi ritualii.

Oficiul protopresbiteral greco oriental
al Sibiiului.

Sibiiu, 2 Iulie, 1891.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 377. [101] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sebeşului se escrie concurs cu termin până la 20 Iuliu a. c.

1. Rĕhĕu, trei posturi:

a) postul prim cu salariu anual de . . . . fl. 200.—

b) postul al doilea cu salariu anual de . . . . fl. 180.—

c) postul al treilea cu salariu anual de . . . . fl. 150.—

Salariile se plătesc din lada comunală.

2. Pianul de jos, dóuĕ posturi:

a) postul prim cu salariu anual de 250 fl. plătiţi în 4 rate trilunare anume: 200 fl., din alodiu şi 50 din lada bisericii;

b) al doilea cu salariu de 200 fl plătiţi asemenea in patru rate din repartiţie.

Fie care învĕţător mai primesce doi stângini de lemne de foc.

3. Laz, cu salariu anual de 130 fl. şi 10 fl. pentru lemne din lada comunală şi cuartir liber în edificiul scólei.

4. Căpâlna, cu salariu anual de 120 fl. din lada comunală, cuartir liber şi lemne de foc.

Dela concurenţii la posturile acestea învĕţătoresci se cere ca în Dumineci şi sĕrbători sĕ ţină strana şi se cânte liturgia cu copiii în biserică şi dela cei de sub Nr. 1 se mai cere sĕ cultive grădina scolară, de unde vor trage şi folosul.

Reflectanţii la aceste posturi au a-şi aşterne cererile lor instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sebeş, 22 Iuniu, 1891.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere
cu comitetele parochiale respective.

I. Tipeiu,
protopresb.

Nr. 376. [100] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea unui post de învĕţătoriu la scóla gr. or. din comuna Şugag protopresbiteratul Sebeşului se escrie concurs cu termin până la 30 Iuliu a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a). Salariu anual de 200 fl. din alodiu.

b). Pentru lucrurile scripturistice epitropesci 10 fl.

c). Pentru conferinţele învĕţătoresci 6 fl.

d). Cuartir liber în edificiul scólei şi trei stângeni de lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post sunt datori a cânta cu copii liturgia în biserică în Dumineci şi sĕrbători

Reflectanţii au a asterne cererile instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Sebeş, 22 Iuniu, 1891.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere
cu comitetul parochial respectiv.

I. Tipeiu,
protopresb.

Sz. 4550/891 polg. [102] 3—3

Hirdetmény

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által ezennel közzététetik miszerint Láday Agoston által Magyar Péterfalva birtokosai ellen beadott kérés folytán Magyar Péterfalva község határának általános tagositásának megengedhetősége feleti tárgyalásra a határnap 1891 évi **augustus 31-ik napjának d. u. 3 órájára** tüzetik ki M Péterfalva községébe a helyszinére, a községi iroda helyiségébe.

Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Erzsébetváros, 1891 évi Iulius 3-án.
A királyi törvényszék üléséből.

Vén András,
elnök.

Májai Géza,
jegyzö.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	10.50	8.—		—	3.25
Budapesta	8.30	2.05		5.50	9.15
Szolnok	11.38	4.10		9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51		11.53	12.57
Oradea-mare	3 53	7.06	Are legătură cu trenul Budapesta — Arad.	1.50	2.12
	4.—	7.13		2.34	2.19
Mező-Telegd	4.30	7.43		3.03	2.49
Rév	5.22	8.18		3.46	3 26
Bratca	5.45	—		3.57	—
Bucia	6.05	8.51		4.09	—
Ciucia	6.31	9.07		4.55	4.21
Huiedin	7.12	9.37		5.34	4.55
Stana	7.29	—		5.51	—
Aghiriş	7.49	—		6.12	—
Ghîrbĕu	8.01	—		2.25	5.47
Nadişul ung.	8.14	—		6.39	—
Cluş.	8.29	10.37		6.56	6.—
	8.46	11.10		8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28		8.45	6.34
Ghiriş	10.08	12.38		10 21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14		11.09	7.57
Uióra	19.56	1.21		11.17	—
Vinţul-de-sus	11.04	1.29		11.26	—
Aiud	11.28	1.54		11.54	8.22
Teiuş.	11.45	2.13		12.18	8.38
	12.13	—	11.55	12.58	8.43
Crăciunel	12.44	—	—	1.34	—
Blaş	12.59	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	1.35	—	—	2.29	—
Copşa - mică	1.51	—	1.—	2.48	9.48
Mediaş	2.12	—	1.02	3.03	9.50
Elisabetopole	2.31	—	—	3.26	10.06
Sighişóra	3.04	—	1.39	4.07	10.28
Haşfalĕu	3.46	—	2.14	4.49	11.04
Homorod	4.04	—	2.29	5.35	11.19
Ágostonfalva	5.26	—	3.33	7.23	12.27
Apaţa	6.10	—	4.18	8.09	12.58
Feldioara	6.41	—	—	8.43	1.15
Braşov	7.17	—	—	9.18	1.35
	8.—	—	5.08	10.40	2.00
	—	12.20	[5.15	—	2.19
Timiş	—	1.41	5.57	—	3.01
Predeal	—	2.29	6.26	—	3.31
Bucuresci	—	8.50	11.55	—	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.45	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
Braşov	10.17	2.18	4.20	5.58	—
	10.24	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apaţa	11.08	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9 04
Homorod	11.54	4.29	8.23	—	9.46
Haşfalĕu	12.54	5.34	8.53	—	11.03
Sighişóra	1.13	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	1.40	6.21	10.09	—	12.06
Mediaş	—	6.42	10.31	—	12.37
Copşa mică	2.11	6.55	10.47	—	12.53
	2.14	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaş	2.48	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuş	3.17	8.—	1 08	1.25	2.49
		8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud	Stă în legătură cu trenul Arad Budapesta	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		—	2.13	2.19	4.28
Uióra		—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea		8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriş		9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		—	5.14	—	6.34
Cluş		10.45	6.08	4.53	6.52
		11.01	6.29	5.30	7.40
Nadişul ung		—	6.47	5.47	8. -
Ghîrboa		—	—	—	8.15
Aghireş		—	7.02	6.11	8.29
Stana		12.17	7.28	—	8.53
Huiedin		12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		--	8.25	7.12	9.51
Bucia		—	8.51	—	10.06
Bratca		1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		—	9.30	—	10.42
Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-mare		2.18	10.44	8.42	11.51
		2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6 05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	7 02	5.46
Glogovaţ	4.42	—	5.77
Gyorok	5.03	—	6.19
Pauliş	5.14	—	6.30
Radna-Lipova	5.32	—	6.48
Conop	5.36	7.48	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborşin	6.58	—	8.07
Zam	7.26	8.51	8.33
Gurasada	7.52	9.10	8.57
Ilia	8.08	—	9.13
Branicica	8.26	9.34	9.29
Deva	8.52	—	9.53
Simeria (Piski)	10.38	10.—	10.38
Orĕştia	11.04	10.18	10.50
Şibot	11.24	10.37	11.16
Vinţul de jos	11.48	—	11.44
Alba-Iulia	12.22	11.18	12.06
Teiuş	12.49	11.40	12.38

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuş	2.30	3.37	1.39
Alba-Iulia	3.11	4.—	2 19
Vinţul de jos	3.30	—	2.36
Şibot	3.53	—	3.03
Orĕştia	4.16	4.41	3.30
Simeria (Piski)	5.43	5.06	4.17
Deva	5.59	5.18	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	5.45	5.17
Gurasada	7.—	—	5.28
Zam	7.28	6.08	5.53
Soborşin	8.03	6.34	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	7.11	7.17
Radna-Lipova	9.44	7.31	7.46
Pauliş	9.58	—	7.57
Gyorok	10.11	—	8.08
Glogovaţ	10.34	—	8.30
Arad	10.46	8.14	8.40
	11.13	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.27	2.21
Budapesta	7.20	1.25	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	—	7.10
Şeica mare	3.31	11.27	—	6.43
Lómneş	4.15	12.08	—	8.27
Ocna	4.46	12.38	7.—	8.59
Sibiiu	5.10	1.	7.35	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Síbiiu	7.35	4.34	3.35	10.17
Ocna	8.02	4.58	4.09	10.43
Lómneş	8.30	5.25	—	11.09
Şeica mare	9.05	5.55	--	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	—	12.05

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3.34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul - săs.	7.10	—	7.15

Regh. săs.—Cucerdea—Oşorheiu

Reghinul-săs	--	8.—	8.15
Oşorheiu	—	9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	42.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	6.00	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşeni	9.45	4.—	8.36

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.—	10.50	6.20
Banita	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Arad — Timişóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2 04	8.57

Timişóra—Arad

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	3.03	3.50	7.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriş

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghiriş	5.10	9.50	2.50	9.10

Braşov — Zernesci

Braşov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Mureş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	4.30	11 25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	—	8.15	3.15
Sighişóră	—	—	10.52	6.10

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	--	—	5.50
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelăn	—	—	1,56
Careii - mare	—	—	6.48

Zernesci — Braşov

Zernesci	--	8.—	8.20
Braşov	—	9.24	9.44

Nota: Numerele cele grase însĕmnă órele de nópte.

Redactor r Nicolau şi ti

Sibiiu, Joi 11/23 Iuliu, 1891. XXXIX

LEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

IENTUL:
3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

l

oficial.

c a fi primiţi ca elevi noi
esan în secţiunea teologică
diile pregătitóre, ce se recer,
i: că au sĕ astérnă suplicile
diecesan pe calea concernen-
ieral negreşit până la *1*
ate cu testimoniile scolastice
e prescrise în regulamentul
77 §-i 17, 18 şi 19 care
e în original.

sĕ se presenteze în insti-
August, la 9 óre antemeridiane,
visitări immediate în ceea-ce
fisică şi intregitatea orga-

area va urma la direcţiunea
prime ḑile ale lui Septembre,
ună tacsa seminarială, dela
óte dispensa. Tacsa anuală
fl. şi deosebit *2 fl.*, ca con
tdeuna la biblioteca semi-

li se concede sĕ solvéscă
ui în 2 rate câte de *50 fl.*,
Septembre şi *Februariu*; alt-
e fel nu au loc.
1.

onsistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 10 Iuliu, 1891.
esentat ministrul de culte
espre modificarea legei de
r, a veduvelor şi orfanilor

l locului, că modificarea se
ilor.

m, că va sosi şi acel timp
ca sĕ aibă puteri didac
la culmea misiunei lor şi
ua, nemulţămiţi cu sórtea,
durere cu puţine escepţiuni.
upă deocamdată sórtea în-
de altă lege.

lor, au ómenii lor, cari fac
nici noi nu putem sĕ lăsăm
n afacerile ce-i privesc.

Şi cestiunea pensionărei este cu mult mai importantă, decât ca sĕ ne subtragem dela datorinţa, ce o avem faţă de învĕţătorii nostri, de acesti ómeni, cari asudă, cari muncesc pentru luminarea poporului şi pentru ridicarea lui din starea jalnică în care timpurile fatale l'au împins fără ca sĕ-i stea în putere sĕ schimbe, ceeace alţii au decretat ca aşa sĕ fie.

Românilor în timpurile mai recente li s'au închis drumul, ca sĕ pótă face carieră în stat. Nu au încătro cei cu carte, decât sĕ îmbrăţoşeze cariera de învĕţători şi preoţi ai poporului.

O chemare mai frumósă nici că esistă. Ea a fost păn bine de curênd atât de urgisită, atât de spinósă, încât puţini ómeni s'au putut determina sĕ şi o alégă pentru întréga viaţă. Nu puteai pretinde dela om atâta sacrificiu.

Muncă multă, recunoscinţă şi multămită puţină, în aceste s'au reasumat totul ce póte un om sĕ astepte dela o atare carieră. Şi cine nu scie ce va se ḑică catedra de pe sate, cu odăi rele, nesănĕtóse, neluminóse, friguróse şi cu câte alte defecte. Trebue sĕ aibă un om plumâni de oţel, ca sĕ nu i-le atace tot soiuri de morburi.

Am vĕḑut mulţi ómeni ajunşi la neputinţă în vêrsta cea mai frumósă. Păn când cei ce şi-au ales altă carieră, erau rumeni şi sănĕtoşi, învĕţătorii s'au topit cu totul. Mai venia şi neliniscea, care i tortura, grijile pentru ai sei, pentru cei ce aveau detorinţe, făr sĕ aibă posibilitatea a le şi împlini faţă de ei.

Relele aceste nu dispar cu introducerea îmbunătăţirei pensiunilor, dar cel puţin sĕ alinéză încâva şi se impuţinéză.

Ca o urmare naturală a acestei ameliorări a posiţiunei învĕţătorilor nostri, suntem în drept sĕ asteptăm şi mai mult dela ei şi cu deosebire suntem în drept sĕ asteptăm ca tinerii nostri sĕ îmbrăţoşeze acésta carieră şi sĕ şi-o facă meseria de viaţă.

Numai aşa vom avé un stat învĕţătoresc, numai aşa vom asigura viitoriul scólelor nóstre, când vor îmbrăţoşa tineri şi cu mai bună pregătire cariera de învĕţătoriu. Timpurile, acele când învĕţătoriul era numai tolerat, când atêrna dela graţia cutărui despot m re ori mic, au încetat. Invĕţătorii cualificaţi sunt ómeni de posiţie astăḑi.

Biserica nóstră cu sistemul ei electoral le deschide terenul a se avênta păn sĕ represente în sinóde şi congrese poporul in jurul căruia se învêrt. Nu au decât sĕ caute învĕţătorii nostri, prin muncă onestă, prin zel şi diliginţă, prin luminarea poporului sĕ se facă demni de atare încredere şi sĕ vie în corporaţiunile nóstre, ca sĕ-şi validiteze vederile, sĕ străbată cu ele şi sĕ asigure soţilor lor de principii şi de ocupaţiune o sórte mai bună.

După proiectul cel nou sĕ fac mari îmbunătăţiri la pensionare. Se statoresce minimul de 300 fl. până ce macsimul póte ajunge la suma de 800 fl. şi în fine dacă 'şi computâ şi alte venite după pămênt şi după alte resurse, cari până aci nu erau considerate, póta trăi cinstit la bĕtrâneţe.

In astfeliu de împregiurări credem, că tinerimea nóstră nu se va feri atât de tare de îmbrăţoşarea carierei învĕţătoresci, şi de aceea noi salutăm modificarea legei din 1875, ca pe un bun augur pentru prosperarea scólelor sătesci preste tot.

Un amploiat al statului subaltern aḑi nu are nici rang, nici posiţie materială mai favorabilă ca un învĕţătoriu.

Nu, căci acela osêndit sĕ tră̆éscă la oraşe cu salariu puţin, îmbrăncesce sub greutatea poverelor, păn ce învĕţătoriul nostru dela sate tot mai póte purta o economie cât de micuţă, tot póte ţiné în jurul casei lui ceva ca sĕ nu alerge în piaţă cu crucerii lui. Imbunătăţirile privesc şi pe vĕduve, privesc pe orfani, privesc pe învĕţătorese, cari pot sĕ useze de pensiune chiar şi după ce se mărită, privesc pe vĕduvele învĕţătorilor, cari nu pierd nici în casul acela pensiunea dacă asemenea se mărită. Sunt îmbunătăţiri aceste, cari trag mult în cumpĕnă şi în urma cărora suntem în drept sĕ asteptăm ca fii poporului nostru sĕ îmbrăţoşeze cariera învĕţătoréscă.

Aḑi nu avem numĕrul recerut de învĕţători stabili şi definitivi. Póte că salarele cele rele, póte că legea nefavorabilă a pensionărilor sĕ fi contribuit şi ele ca sĕ nu i avem, dar încetând în parte aceste, ridicându-se salariile după putinţa ómenilor în timpul din urmă în mod considerabil, avem întemeiată sperantă că tot ne va succede a ne forma un stat învĕţătoresc, cum se cade şi cum se recere dela noi.

Fără învĕţători pĕtrunşi de însemnătatea posiţiunei lor, cu greu ne va succede a regenera némul, cu greu al scóte din ghiarele morţii, pe care i o pregătesc pe nesimţite, aceia ce nu au interes ca românul sĕ progreseze.

Fie ca acésta lege sĕ devină şi ea un stimul pentru tinerimea nóstră de a înbrăţoşa acéstă carieră.

Revista politică.

Ministrul de iustiţie Szilágyi a presentat dietei proiectul despre iurisdicţiunea curiei în afaceri electorale. Cu acésta ocasiune ministrul a ţinut şi o vor-

---

ŢA.

eyderich

sau

e germană

cere de **I. G. Oltean.**

, ca dramă în I act.)
nare]

a III.

ă cetăţén.
a! Scie Dḑeu, de aşi avé
şi de a-şi avé sabia mea.
ea! — Fulger şi trăsnet,
ḑi de diminéţă me aflam
ri bravi, cari se supuneau
téză se facă acésta un om
sita de rană! .. Şi cum
rie, când îmi căḑù sabia
acum începe rana sĕ me
oc din iad! Braţul, trécă
— Câte un tată bĕtrân
stég, câte o mamă nepu-
atrie cel din urmă al ei
me têngueşc eu, dacă me
şi fi trebuit sĕ me supunn
luat viaţa, Dḑeu scie, eu

mi aşi fi dat'o grabnic şi cu bucurie pentru împĕratul meu, pentru bunul şi marele meu împĕrat. — Tăcere, nu se miscă? Da, da, el îşi vine în ori, — îşi deschide ochii! — Ortace! fi bine venit la viaţă! Ce te uiţi aşa uimit în jurul teu? Aduţi aminte! Recunósce pe fratele teu de arme? Eu sunt, amicul teu: acesta e căputul împĕratului teu, (arată unif.) acésta-i insigniul de rĕsboiu al patriei tale! Suntem în Voghera! tu poţi fi scăpat, comandantul ne va rescumpĕra.

Locot. Sunt prisoner?

Căpit. Da, suntem în puterea inimicului.

Locot. Prisoner!

Căpit. Ei, asta sĕ nu-ţi scótă peri albi, acésta au păţit'o deja şi cei mai bravi soldaţi. „Furtuna“ resbelului e o femee minunată!

Locot. De ce nu s mort! de ce numai prisoner!

Căpit. Cu un grad tot e mai bine, mórtea nu iartă nimenui a se mai schimba.

Locot. Suntem bătuţi?

Căpit. Numai respinşi. Generalul Launès a prea avut pe partea sa preponderanţa. Corpul nostru de armată trebuì sĕ se retragă dincolo de Screvia. —

Locot. Sĕ se retragă dincolo de Screvia?!!

Căpit. Nu mai vorbi de asta. — Cum te simţi acum? Te dóre rana tare?

Locot. Dacă mai fi desteptat cu un cuvênt de biruinţă, a-şi mai crede în scăpare; acuma simt că rana e mortuală, şi nici că mai sunt dornic de viaţă.

Căpit. Crută-ţi peptul. — Nu vorbi. — Póte că .... O minune n'ar fi imposibilă, — esci tare de fire. —

Locot. Corpul e contra durerilor corporale, dar el cedéză durerei sufletesci.

Căpit. Taci, ascultă-mi povaţa, nu vorbi atâta.

Locot. Acele câte-va minute, ce vreau se mai trăesc, şi cari le mai am de trăit, sĕ le vaier în un chin mut? Nu, acum la despărţire lasă me se vorbesc din tótă inima cu tine. Viaţa ce'şi ia rĕmas bun împinge către al meu pept cea din urmă picătură de sânge cald şi'mi dă putere sĕ vorbesc. Ce-i cu ortacii nostri?

Căpit. După cum ţi am spus deja s'au retras dincolo de Screvia. Costeggio şi Voghera sunt în mânile duşmanilor.

Locot. Retragerea a fost onorabilă?

Cpit. Aşa cred şi eu! Trupele s'au luptat ca leii. Numai aceea preponderanţă putù sĕ-i facă sĕ cedeze.

Locot. Austriacii mei sunt totuşi un popor brav şi escelent. De-ai fi vĕḑut ómenii mei! — Au fost eroi! — Stateau ca stâncile în mare! Dḑeu sĕ le rĕsplătéscă fidelitatea. Din ei numai puţini vor fi rĕmas.

bire mai lungă, în care a făcut un feliu de espunere de motive. Vorbirea ministrului a făcut cea mai bună impresiune asupra tuturor partidelor și precum se comunică din Budapesta, atât în clubul partidei independente cât și al opositiunei moderate s'a hotărit spriginirea proiectului. In liniamente generale proiectul cuprinde următórele dispositiuni:

Competența Curiei în acésta materie va avé o durată de 8 ani dela întrarea în vigóre a legii. Casa deputaților reîntră érăși în competența sa relativ la afacerile electorale. Alegerea va fi nevalidă avênd a se cere constatarea lucrului pe calea petițiunei: Când deputatul pe timpul alegerei nu este alegibil când distribue sau promite bani sau alte valori sau favoruri materiale sau când amenință cu detragerea vre-unui favor; când deputatul împedecă pe alegători prin forță sau amenințări dela eserciarea liberă a dreptului electoral; când deputatul la alegeri dă alegětorilor de mâncare și de beut; când deputatul în decurs de 3 luni înainte de alegere cu scop de a influința resultatul acesteia, provócă în adunări publice cu graiul la comiterea de delicte și contraveniri, sau neascultarea legei când agită clasele sociale, naționalitățile și confesiunile la ură una contra alteia; când agită contra instituțiunilor a proprietăței și a căsătoriei, sau când promite împărțirea proprietăților private și publice; când funcționarii publici silesc cu puterea oficiului pe alegětori, la votare sau nevotare; când o parte din alegetori, cari voesc sě voteze pentru alt candidat sunt împedecați a veni la timp la locul de alegere; când din dispositunea conducětorului alegerei sau a altui organ oficial în decursul actului de votare se împedecă libertatea votului; când lista alegătorilor nu este legală; când alegerea se ține la timp și la loc nestabilit în modul prescris; când presidentul alegerei nu primesce tóte candidările și când se fac alte greșeli de formă. Acei alegětori, care din causele mai sus înșirate n'au putut sau n'au voit sě voteze au sě fie numěrați la constatarea maiorității absolute, ca și când ar fi votat contra deputatului. Tacsele de transport, care le stabilesce municipiul și incortelarea alegětorilor în locul de alegere nu se consideră de remunerațiuni. Asupra valabilităței alegerei judecă curia în senate de 5 membri. Partidele pot face obiecțiuni în contra hotărârei Curiei pe motiv, că judii sunt interesați. In casul acesta hotăresce din nou o ședință compusă din dóuě senate. Casa deputaților póte hotări în afaceri electorale: când Curia respinge petițiunea, când petițiunea este retrasă, când procedura se sistéză, nepresentându-se partidele. Dacă prin sentența curiei se dovedesce, că în cutare cerc mituirile și tractamentele cu mâncări și beuturi se întêmplă în měsură mare se póte decreta suspendarea dreptului electoral în respectivul cerc pentru durata ciclului de legislatură curent. Capitolul din urmă al proiectului conține diferite modificări și completări a legii electorale de până acum.

— Noul tarif vamal votat de camerile române a provocat bună impresiune în cercurile din Austro-Ungaria.

In special presa austriacă se bucură mult că după un resboiu atât de funest se vor putea repara pagubele enorme, ce le a suferit Austria pe piețele României. Acesta va fi și un motiv, prin care relațiunile politice cu statul român se vor înbunătății și mai mult.

Ministrul de comerciu austriac a și esmis o ordonațiune în care anunță stergerea měsurilor de retorsiune la vamă.

Precum comunică foile magiare, ministrul Baross încă va esmite o ordinațiune tot în sensul ordinațiunei ministrului austriac. Dispositiunile ordonanțelor sau stipulat în mai multe conferințe comune.

Esamenele de vară dela scólele din Rěșinari.

(Încheere.)

Tractul Sibiiului, Iuniu, 1891.

Posibil, că neliniscea, ce s'a observat în esamen, a provenit și din împregiurarea, că învěțătoriul își alesese 5 sau 6 băeți, pe cari mereu îi întreba, ér pe cei mulți ii lăsa în grigia sfântului. — Cele mai multe rěspunsuri, copii le gâceau din gesticulațiunile învěțătoriului. — Ce rěspuns a și asceptat învěțătoriul, dacă astfeliu întrébă: „Unde s'a dus Barbă-albă Isus“ și „Ce face cânele Roșu“? Intrebări, cari pre toți cei asistenți ne-au pus pe gânduri. In comput apoi audiai băeții vorbind de mii d. e. 1 Chlgr. are 1000 gram. și de numirea „frângerii vulgare“, și ei abia erau în stare a calcula cu Nrii. 1—10.

Invěțătoriul Stîngu ar trebui sě nu pérdă din vedere nici când macsima pedagogică: „Non multa, sed multum“! Și atuncea fie sigur, că esamenul d-sale, cu mult mai bine ar reuși.

In 24 Iuniu s'au început esamenele cu clasa a II-a de băeți. Resultatul esamenulni clasei acesteia a fost bun, dovadă, că învěțătoriul I. Marin și-a dat tótă silința întru a corěspunde chiemărei sale. A urmat apoi esamenul clasei a treia de băeți. Fără pic de esagerare trebue sě ve mărturisesc că esamenul, ce l'au dat elevii clasei amintite, a fost fórte reușit.

Rěspunsurile cele pline de curagiu și de siguranță, ce le-au dat elevii din tóte obiectele de învěțământ, au umplut inimele tuturor asistenților de bucuriă. Se putea ceti de pe fața fiecărui asistent bucuria, vědênd și audind pe elevi rěspundênd. Aprópe nici o singură întrebare pusă atât din partea învěțătoriului cât și din partea dlui protopop și a dlui referent scolariu, precum și din partea altor domni, nu a rěmas fără respuns, ceeace póte servi spre laudă învěțătoriului clasei acesteia, Michail Stoia, carele deși învěțător tiněr, dar promite, ba precum s'a esprimat dnul referent, este deja un harnic învěțătoriu. Ostenéla sa a fost recompensată prin frumósa cuvêntare, ce i-a adresat-o d-nul protopop în fața numěrosului public asistent și prin gratulările, ce i-s'au făcut de către toți cei ce lau ascultat.

După amédi, în aceea di, a urmat esamenul clasei a patra de băeți, cu învěțătoriul A. Galea. Am rěmas mulțămit și cu esamenul clasei scesteia, în ce privesce rěspunsurile elevilor. Ce nu-mi convenia însě este, că rěspunsurile decurgeau prea în mod mechanic, mai cu sémă la studiul limbei materne, la deprinderile stilistice. Invățătoriul esamina despre epistole, elevul rěspundea fórte bine, dar esprimându-și dorința unul din domnii asistenți, ca elevul sě iasă la tablă și sě arete și în scris, cum ar scrie fratelui seu o epistolă, despre ținerea esamenelor, s'a dovedit, că elevul nu e destul de inițiat a pune și în pracsă aceea ce spunea cu gura. A făcut adecă în o singură proposițiune scurtă, o mulțime de erori gramaticale și ortografice, deși cuvintele, cari compuneau proposițiunea, au fost cuvinte ușóre, scurte și pe cari elevul le aude în fiecare di. Cunoscințe teoretice prea afară din sémă, pracsă însě prea puțină. Apoi n'am vědut la clasa acésta espuse lucrări scripturistice, decât „Caligrafiile de esamen“ și nesce „libele de desemn“.

Nu așa însě am putut constata la clasa a treia de băeți, Aci s'a putut convinge ori-care despre lucrările caligrafice stilistice, lucrări din computul în scris, din limba magiară și cea germană precum și din desemn. Ar fi fost fórte la loc când acésta s'ar fi putut constatata și la clasele: a dóua de băeți și fetițe, și la a treia de fete.

Chemarea scolei poporale e de a face pre elev și elevă ca aceea ce și-a insușit în scólă, sě o pótă aplica și în viéța de tóte dilele.

De geaba ii vom umplea capul elevului cu tot filiul de cunoscințe teoretice, dacă nu ne vom sili al deprinde încă în scólă, ca acele cunoscințe sě le pună și în pracsă.

După esamenul clasei a patra, s'a ținut esamen din cântări. Corul scolar a intonat unele cântări bisericesci și naționale, parte într'o voce, parte în dóuě voci, ér mai pe urmă s'a făcut încheerea de către dl protopop tract. Ioan Papiu, carele în terminii cei mai călduroși mulțămí atât dlor învěțători cât și d-nei învěțătóre, pentru silința ce și-au dat în decursul unui an scolariu pentru a lumina și instrua tinerimea scolară. Mulța
meritatului domn ase
Mateiu Voleanu, pentru
din Rěșinari, luând parte
la capětul acelora. In fin
sului public asistent pent
scólă, luând parte la esa

După dl protopop lu
Rěșinari, C. Hămbașau. Dl d
ca învěțătoriu și prin vorbi
fără nici un motiv și făr ca
vorbire lungă.

Dela scólă s'a făcut escu
protop. și dl refer. școlar fiind
vědură în grădină, își esprimară
ducětoriul aceleia învăț. I. Marin.
torși m'am făcut gata de plecare,
suveniri dela esamenele din Rěșina

Cronic

Budap

(Administrațiunea în vechime, sub
responsabil. — Oposițiunea guve
ucenici ai lui Bach și Schmerling
Magazinele de bucate. — Impărțir
pământului. — Politi

Comitatele în vechime e
tru apěrarea țěrei. Fie care c
trei fortărețe, ca prin ele s
inimicului în țéră. Orașele s'a
fortărețe.

In orașe s'au adunat
strěini, cari își aleseră un „
germeister“ și câți-va membr

Acestia făceau dreptate
nistrau averile publice.

Orașele în timpurile ve
lor de astădi. Cu locuitorii
avea în sfatul țěrei atâta im
dela sate. Căci nobilimea tót
de chică pe țěrani, cari ca i
domnilor pentru câte o căsu
de pământ, din care încă
domnilor.

Domnii își alegeau dint
tensi, cari judecau divergințele
ces ținea 3—4 decenie, chia
cinci advocați trebuiau până s
pět. Advocatul spunea fiiului s
cat, pe patul morții, sě nu g
sě-l lase ereditate pentru fi
va ingrășa și advocatul și p
justiția, ci o nejustiția.

Cum era justiția, așa er
bilii nu plăteau dare. Iobagii
din acésta se intreținea ar
cu funea dintre țerani. Sold
câte 10 - 15 ani.

Serviciul postal era pr
aflau lângă curțile domnesci
la petreceri și ei făceau țig
se zideau palaturile domnes

Un țigan în vremile ac
un iobagiu.

Drumuri făcute de pétr
ste fluvii și riuri erau nisc
până când venea érna. Atu
ghiața. Vamă la poduri nu
iobagii.

Scaonul domnesc pute
Solgăbirăul vinea în sat, și
de bâte, acésta era justiția

Căpit. Tu aveai avant—postul?

Locot. Da frate! Adi la ameadi, când sosirăm la Costeggio și vream sě ne pregătim prândul, sosi vestea, că mareșalul Lannès nu-i departe și că ne amenință cu atacul. Eu fui trimis de Lobcovitz cu compania mea și cu o colónă de cavalerie ușóră ca se dăm de lucru dușmanului până atunci, până când întreg corpul se va pregăti de luptă.

Căpit. Eu n'am avut acel noroc!

Locot. Ințelesei îndată de ce e vorba aici, și că binele întregului corp de armată stă'n joc, — ba póte mai mult. Abia sosì la Defilè, unde trebuea sě fac popas, când vědui avant-garda francesilor apropiindu-se în marș năvălitor. Tótă înaintea de amédi mi-a zăcut un ce grozav de greu și de simțitor pe inimă, ca și când mi-ar fi sosit césul, ca și când astădi ar fi trebuit se dau morței tributul. Când observaì acum baionetele dușmanilor sclipind jos în văgăună, me încredințaì, că glonțul menit pentru mine va fi băgat în pușcă. Oprimat de sentimentul, că mórtea mea e aprópe, chemai pe credinciosul meu corporal,— îl cunosci dóră pe bětrânul și onestul Heiderich — și-'i dăduì cassa companiei și punga mea proprie dicêndu i, că pe cea dintăi sě o dee colonelului, pe cea din urmă părinților mei celor buni, ca întrégă clironomie a fiului lor, care a cădut pentru împěrat. Cu acestea trimise i pe bravul bětrân, ai cărui ochi erau plini de lacrămi curate, și carele mai îngenunchi me ruga, ca sě-l țin lângă mine în pericolul de mórte. Iosif cel bun și de omenie. — Și el presimți, ce'l aștéptă pe locotenentele seu! Despărțirea de vechiul meu prietìn a fost pentru mine cu mult mai grea decum îmi închipuisem; chiar la timp me desceptară pușcăturile fracesilor. Acum e la adecă. Ómenii mei se luptau ca mistreții, nu se retraseră nici de-o schiópă. Cadavrele inimicilor se grămădeau inaintea nóstră, căci ficiorii mei țînteau bine, dar mulți cădeau în jurul meu. Oficerii mei cădură cu cei dintăi. In fine după o luptă de un ceas mai rěmaseì cu unspredece ficiori în fața dușmanilor năvălitori! Unspredece ficiori din nouedeci! Atunci primì acést a lovitură, căduì gramadă și ce s'a mai întêmplat cu mine, nu sciu In a tale brațe me desceptaì întăia óră.

Căpit. Despre asta sě ți dau eu deslușiri. Ómeni tei se retraseră, după ce cădù celce se luptase în fruntea lor. Sublocotenenții Stammbach și Otilienfeld, cari respinși fiind de către dușmani din altă parte, se grăbiră la tine, te ridicară și te duseră o distanță óre-care, când fiind ajunși de nesce vênători francesi, au fost siliți sě te lase în mâna sorței. Dușmanii voiră sě te jefuiască, atunci eșiră din bercul din apropiere câți-va croați, îi alungă, te puseră pe armele lor și așa te aduseră la Costeggio, de tunde locotenentele mareșal campestru, contele Oreilly, te transpo
husarii lui Naundorf la Vog
părtăși urmarea istoriei tal

Locot. Și tu?

Căpit. Deși prin jerfi
în posiția de a ne aședa în
nu puturăm resista mulțim
ne retraserăm prin Voghera
o lovitură la brațul drept,
târì până aici, te aflai și î
preună cu tine se astept só

Locot. Cum? esci ră
dios?

Căpit. Nu cred!

Locot. Incă nu esci

Căpit. Nu!

Locot. Apoi atunci g

Căpit Ba!

Locot. Trăgănarea t

Căpit. Intăi voiu sě

Locot. Amice, eu m

Căpit. Asta nu-i sig

Locot Nu voi scă
scap.

Căpit. Asta va se di

Locot. Păstréză pen
cer brav.

Căpt. Chiar de aceea

plânge necăiri. Tatăl era împuşcat prin domn pe holdă, când lucra, şi fiul nu se putea plânge nicăiri. Iobagii erau nisce capuri de vrabie. Haiducii aceia erau mai plăcuţi domnilor, cari băteau şi chinuiau mai greu pe ţĕrani.

Fost-au şi domni miloşi, umani, cari cruţau pe ţeranii lor în sórtea lor amară şi lipsită de ori-ce libertate. Dar cei mai mulţi domni, ba chiar şi dómne, erau atât de tîmpiţi la inimă şi consciinţă, încât simţiau nisce plăceri diavolesci, când chinuiau pe ţerani şi pe ţerance.

Tótă domnia a stat întru aceea, ca sĕ sugrume pe poporul legat de glie. Domnii erau putreḑi de avuţi, beţivi, escesivi preste mĕsură.

La alegerile comitatense familiile din comitat rivalisau între sine pentru posturile vacante şi purtau un resbel între sine spre a-şi asecura învingerea. La alegeri morţii şi răniţii erau legióne.

Corteşii în ambele părţi erau bine plătiţi. Ei luptau cu arme iertate şi neiertate pentru învingerea stăpânilor sei. Dar uneori îşi perdeau şi viaţa în corteşiri. Tóte rafinăriile şi înşelăciunile posibile se usitau spre a duce în rĕtăcire pe contrariu, şi a-l maiorisa la votisare.

Dacă noblimea ar fi stat la înălţimea misiunei sale întru apărarea ţĕrei, tătarii şi turcii, apoi nemţii n'ar fi venit în ţéră dóră nici odată!... Avuţia prea multă corumpe moravurile celor avuţi. Sĕrácia prea mare corumpe poporul slăbit. Aşa apoi au trebuit sĕ învingă tătarii, turcii; cari deşi selbateci, dar erau mai disciplinaţi şi mai morali, ca ai nosti, nobili şi popor.

Puţinii ómeni luminaţi din acele timpuri, invasiunile tătarilor şi a turcilor le au considerat ca un sbiciu trimis de Dumneḑeu pentru pĕcatele nóstre!

Când au întrat nemţii în în ţéră, ei ne au arĕtat formulele lor de justiţie şi administraţie. Ei ne au silit sĕ facem drumuri de pétră; sĕ înfiinţăm poştă şi deligeanţ; sĕ conscriem poporul; sĕ organisăm parochiile, scolile; sĕ mĕsurăm pămêntul; sĕ secăm belţile, ca sĕ nu ne prindă în tótă vara frigurile, sĕ slobozim apa de pe holde; sĕ ne ḑidim case etc.

Nobilimea mai înaltă îşi petrecea în Viena. In Francia enciclopedistii pregătiau revoluţiunea în contra curţii regale desfrânate, şi în contra nobilimei francese tirane şi ignorante.

Moşii români nu mai peteau suferi apăsările; şi au dat năvală asupra domnilor. Impĕratul cu arma s'a a bătut pe ţĕranii resculaţi, şi pe capii revóltei i-au lăsat a fi ucişi prin rótă.

Curtea din Viena se lupta cu nobilii din comitate. Nobilii respingeau tendenţele de centralisare şi germanisare. Şi sub pressiunea celor din Viena s'a născut simţemêntul naţional magiar şi literatura magiară.

Széchenyi voia înainte de tóte reforme economice şi sociale, Kossuth, pus în închisóre de austriaci voia emancipaţiune completă, când s'a vĕḑut eşit din prinsóre. Viena respingea atât reformele lui Széchenyi, cât şi a lui Kossuth. O Ungarie civilisată, cultă, avută, cum doria Széchenyi, ar fi fost şi mai pretensivă faţă de centralistii din Viena.

Isbucnind în Paris revoluţiunea, ea ca fulgerul s'a lăţit în Viena, Praga şi Pesta. Armata imperială era neorganisată, şi honvezii lui Kossuth bătură pe austriaci. In urmă veniră în ţéră russii, şi corifeii ungurilor, cari n'au fugit afară, au fost prinşi şi spânduraţi. Numai un bine s'a făcut în acest timp; desrobirea ţĕranilor.

Un deceniu întreg a domnit în Ungaria, Transilvania şi Croaţia centralismul şi absolutismul austriac, când în justiţie s'a întrodus codicele civil austriac. Apoi a urmat 5—6 ani provisoriul, cu dieta ardelénă în Sibiu, când românii credeau, că a sosit timpul pentru egala îndreptăţire a românilor cu celelalte popóre din ţéră.

Sub acest provisoriu au funcţionat comitatele mai regulat, mai onest, mai folositoriu, în cât şi naţionalităţile erau mulţămite cu activitatea comitatensă.

Cu introducerea ministeriului respunḑĕtoriu s'a început era de luptă în contra naţionalităţilor în dieta ţĕrei. Uniunea Ardélului fără consimţĕmêntul românilor; legea de naţionalitate, carea are sĕ recunóscă o singură naţiune politică, legea municipală cu viriliştii şi cu candidările comitelui suprem; legea electorală cu neîndreptăţirea românilor ardeleni.

Tóte aceste legi au contribuit, ca autonomia comitatensă sĕ nu fie basată pe alegere liberă ci pe alegeri măestrite, unde comitele suprem face tóte ce voesce, şi în dieta ţĕrei trimite după placul seu deputaţi.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Monarchul în Ardél.) La manevrele de tómnă, ce se vor ţiné în Ardél în jurul Bistriţei va lua parte şi Maj. Sa monarchul. Supremul beliduce, precum se anunţă, va lua cuartirul în castelul ministrului de agricultură A. Bethlen la Beclean.

* (Himen.) Dl George Şandor, deputat sinodal şi congresual, mare proprietariu în Cueşdiu, s'a findanţat la 28 Iuniu cu dşóra Mărióra Grozav din Orşova. Felicitările nóstre

* (Esposiţia din Timişora.) Esposiţia din Timişóra s'a deschis prin patronul seu ministrul de comerciu Baross. In vorbirea de deschidere a constatat progresul îmbucurător pe terenul economic, care va lua un avênt şi mai mare prin convenţiunea vamală cu Germania şi prin suprimarea rĕsboiului vamal cu România.

* (Călĕtoria suveranilor români). Revenind asupra primei sale hotărâri, M. S. regina a plecat din Sinaia ducêndu-se la Veneţia, însoţită de d şóra Văcărescu. Dna Văcărescu va lua apoi pe fiica sa cu sine. M. S regele se va duce în curênd la Veneţia spre a vedé pe M. S regina, care va face acolo băi de mare. Din Veneţia M. L. L. regele şi regina se vor duce probabil la Interlacken, unde se vor întâlni cu principele mostenitor, cu care se vor întórce în ţară.

După informaţiunile nóstre, — scrie „Timpul“, M. S. regele mergênd în străinătate va vedé pe principele Leopold de Hohenzollern, după dorinţa esprimată de Alteţa Sa.

* (Mihail Cogălniceanu.) Inmormêntarea marelui bărbat de stat şi ilustrului istoric Mihail Cogălniceanu s'a făcut cu mare pompă după programul publicat de noi în unul din numerii trecuţi. Familia defunctului a primit adrese de condolenţe de prin tóte colţurile locuite de români şi o mulţime de adrese din străinătate dela persóne fórte marcante. De tot mişcătóre a fost scrisórea de condolenţă adresată de vĕduva Pia Brătianu, vĕduvei Cogălniceanu.

Scirile din Paris comunică, că Mihail Cogălniceanu n'a murit după operaţiune, ci în decursul ei, făr a observa medicul, care era încordat ocupat cu operaţiunea. Mórtea i s'a tras din prea multă narcotisare, care l'a înăbuşit.

Defunctul mai inainte de a se supune operaţiunei şi-a pregătit testamentul, care l'a încredinţat d rului Severeanu, unul dintre doctorii români, care l'a insoţit la Paris.

* (Concert.) Junimea teologică din Beiuş şi jur învită la „Concertul“ împreunat cu dans ce-l va arangia Duminecă la 2 August st. n. 1891 în sala „Ospĕtăriei opidane“ cu următórea

Programă:

1. „Motto“.
2. „Cuvênt de deschidere“ rostit de preşedintele Simeon Cornea cler. abs.
3. *a)* „Serenadă — Marthner
   b) „Créngă ruptă“ — I. Vidu
   esecutate de cor. voc. sub conducerea lui George Papp jun. cler. abs.
4. „Sila“ poesiă de C. Boliac, declamată de George Papp jun. cler. abs.
5. „Doină doiniţă“ de Vorobchievici, esecutată de cor. voc.
6. „Necesitatea conservării obiceiurilor religiósa naţionale a pop. rom.“ disertaţie de Simeon Cornea cler. abs.
7. „Cisla“ de C. Porumbescu esecutate de cor. voc.
8. „Canţioneta“ monolog de V. Alesandri predată de Georgiu Lupşia, cleric c. II.
9. „Cântec de primăvară“ de C. Porumbescu, esecutat cor. voc.
10. „Importanţa limbei materne la cultivarea unui popor“ disertaţie de A. Horvath cleric c. II.
11. „Adio pădurei“ de Medelsohn, esecutată cor. vocal.

Preţul de întrare pentru persónă: 1 fl; pentru familiă 2 fl. Inceputul la 7 óre séra.

Venitul e destinat pentru scóla de fetiţe din Arad înactivată în tómna anului 1890 şi pentru scóla gr. or. din loc.

Ofertele marinimóse se primesc cu mulţămită şi au a se trimite la adresa dlui cassariu, cari dimpreună cu suprasolvirile se vor cuita pe calea publicităţii.

Georgiu Lupşia,	*Simeon Cornea,*	*George Papp,*
controlor.	preşedinte.	cassariu.

* (Cas de mórte.) **Maria St. Iosif,** după suferinţe fórte îndelungate şi dureri grele, împărtăşită cu sf. taine şi-a dat nobilul ei suflet în mânile Creatorului în etate abia de 18 ani, în 9/21 Iuliu, 1891, la 3 óre 10 m. diminéţa.

Despre acésta grea lovitură a sorţii însciinţéză pe tote rudeniile, pe amicii şi pe cunoscuţii

Jalnicii părinţi:

Stefan Iosif, dir. gimn. em; *Paraschiva Iosif* născ. *Mihălţean*.

Fraţii şi surorile:

Victoria, Hortensia, Stefan Alecsandrina, Constantin, Verginiu, Liviu, Aurelia, Eugeniu.

* (Memoriul studenţilor români şi al studenţilor unguri) După multe şi mari sforţări, a apărut şi memoriul de rĕspuns al studenţilor magiari. Memoriul s'a tradus în limba francesă şi germană şi s'a espedat în mai multe părţi. —

Studenţii români primesc mereu scrisori de tot măgulitóre pentru memoriul lor. In ḑilele acestea au primit astfeliu de scrisori din partea „uniunei studenţilor din Lille“ şi a „Asociaţiunei generale a studenţilor reuniţi ai academiei din Dijon“.

* (O comună mântuită de „Albina.“) Comuna Janoşda, comună curat românéscă în Biharia, apróре de Salonta, cumpĕrase o pustă; dar din unele cause neplătind ratele cassa de păstrare orađană, care împrumută capitalul trebuincios pentru cumpărare fu silită a cere esecuţie, astfel întâiu se vêndură vitele şi alte obiecte mişcătóre ale ómenilor, apoi o parte din pustă. Situaţia ajunse de o parte fórte critică pentru beţii ómeni, de alta prea neplăcută pentru cassa de păstrare, care voia sĕ-şi scótă păralele prin vênḑarea restului din pustă, însĕ nu voia se deposedeze pe ómeni, cu cari în tot decursul causei s'a purtat cu bunăvoinţă. In momentul din urmă sătenii se adresară către „Albina“ din Sibiiu, care cumpărà pusta dela cassa de păstrare şi şi o vêndu ómenilor cu acelaşi preţ, care i se va întórce în timp de treiḑeci şi doi de ani. Ḑilele trecute a fost p'aici directorul „Albinei“ dl Parteniu Cosma si dl Leontin Simonescu membru în direcţiunea acestui institut, cari dimpreună cu dl advocat Nicolae Zigre au rangiat acésta afacere şi astfel s'a mântuit o comună românéscă; scrie „Familia.“

* (Acte de binefacere.) Ni se comunică din Lueriu, că demnul creştin Ioan Crăciun-Vasilici condus de nobilul zel pentru promovarea intereselor nóstre culturale şi înfrumseţarea casei lui Dumneḑeu a dăruit pe séma sântei biserici din Lueriu (protopresb. Reghin) dóuĕ rênduri de vestminte în valóre de 100 fl v. a. şi 100 fl. pentru zidirea scólei din numita comună, deóre-ce scóla veche nu mai era corĕspunḑĕtóre şi autorităţile civile ameninţau închiderea ei. Comitetul parochial îi esprimă şi cu acésta ocasiune mulţămita. Dea ceriul sĕ se afle mai mulţi ómeni de inimă şi creştini adevĕraţi ca dênsul.

* (Pungaşul Barrington.) Acesta este numele unui om, despre care spun multe foile engleze. In ḑilele trecute a observat acest cinstit domn, că spre a-şi puté împlini meseria cu mai multă uşurinţă, mai duce lipsa unei fórfeci de o formă particulară, din care causă se şi duse la un măiestru, la care 'şi o comandă. După câteva ḑile se întórse după fórfecă, carea îi plăcu mult şi pentru care şi plătì preţul cerut de dóuĕ guinee. După ce eşì din casa măiestrului, acesta ḑise către femeia sa: „Acest domn a fost fórte îndestulit cu fórfeca, ar fi trebuit sĕ l întrebăm la ce o întrebuinţéză, îl puteam ruga sĕ me recomânde şi cunoscuţilor sei.“ Cu aceste cuvinte eşì după strĕin, carele la intre-
bările măiestrului respunse: „Nu sciu p
spun sau nu, càci e un mare secret.“
apăsà cu mâna pe umerul măiestrului
la ureche, ḑise: „Soţia domniei tale
meu; întrébă-o pe dênsa. Măiestru

Locot. Ba chiar de aceea trebue sĕ pleci! Nu-mi fă amara plăcere, că trăgănata mea mórte a pripit-o pe a ta. — Inainte de ce va apune sórele eu voiu fi mântuit

Căpt. Cel puţin mâna mea sĕ-ţi închidă ochii.

Locot. Geniul patriei mele mi 'i va închide.

Căpit. Acum sunt deja trei óre, decând şed lângă tine.

Locot. De aceea nu pierde nici o clipă mai mult şi scapă-te.

Căpit. De ţi s'ar puté ajuta!

Locot. Mie nimic nu mi ajută, lasă me sĕ mor liniscit şi dute.

Căpit. Frate!

Locot. Te du şi te mântue. Bĕtrânul teu tată încă trăesce, scapă-te pentru el, te scapă pentru împĕratul teu!

Căpit. Ce aşi preţuì, dacă tu mori?

Locot. Salută pe amicii mei şi du-te!

Căpit. N'ai nici o nădejde sĕ trăesci?

Locot. Nici una, scapă te!

Căpi. Strânge-mi mâna încodată; drépta 'mi e sdrobită, trebue sĕ te mulţămesci şi numai cu cea stângă.

Locot. Frate! — fi sănĕtos!

Căpit. Dḑeu sĕ te mângăe în césul morţii tale, rĕmâi cu bine! (plécă.)

(Va urmă.)

se întórse la soţia sa şi o întrébă, că ce scie dênsa despre secreta întrebuinţare a acelei fórfeci, carea în loc de rĕspuns îl întrébă: „Ce ţi s'a întêmplat cu rocul." Măiestrul pipăindu-şi rocul vĕḑu, că musteriu îi tăiase busunarul, în care îşi puse cele 2 guinee primite mai nainte.

Mulţămită publică.

Domnii: Coman M. Urechiă şi Ioniţă Stănciulescu comercianţi din Craiova, în România, cel din urmă născut în Şona în Transilvania, au binevoit a dona bisericei celei nóue gr. or. din Şona în protopresbiteratul Făgăraşului suma de 85 fl. scris, opt-zeci şi cinci fl. v. a. pentru cumpărarea unui policandru. Comitetul parochial din Şona a şi dispus îndată cumpĕrarea unui policandru cu 12 sfesnice din material bun, solid, metal şi sticlă, cu preţul amintit mai sus, şi astăḑi acela se află atêrnat în mijlocul bisericii amintite, servind spre decorul şi înfrumşeţarea ei.

Subsemnatul deci în numele comitetului parochial şi în numele întregei comune bisericesci, aduc şi pe calea acésta cea mai mare mulţămită domnilor donatori amintiţi mai sus, rugând pe atotputernicul D-ḑeu, ca sĕ le dea sănătate şi sporiu în tóte întreprinderile, ca şi pe viitoriu se mai pótă ajuta cu cele de lipsă sfiintele nóstre biserici, şi dorind ca fapta nobilă şi sfântă săvêrşită de domnia lor sĕ afle mulţi imitatori între crestinii nostri.

Şóna, în 29 Iuliu, 1891.

Ioan Raita,
paroch gr. orient.

Dle redactor! Binevoiţi a publica în preţuitul ḑiar ce redactaţi următórea

Dare de samă.

Ca membrii ai reuniunei femeilor române gr. or. din Rĕşinari s'au înscris următorii domni şi dómne şi anume:

Membrii pe viaţă.

D-na Stana M. Lungu 20 fl; domnii: Maniu Lungu, proprietariu 10 fl., Maniu Lungu, student 10 fl., din Rĕşinari.

Membrii fundatori cu tacsa de 5 fi., sunt dómnele:

Aurelia Goga, preş. reuniunei, Ana Blónca, Maria I. Dancăş, Maria B. Dancăş sen; Magdalena B. Dancăş jun, Sora V. Droc, Marina A. Droc, Otilia M Frăţilă, Sora M. Mitrea, Sora C. Mitrea, Dobra M. Vidrighin din Rĕşinari.

Ca membrii ordinari cu tacsa de 1 fl., sau înscris următórele dómne:

Dobra A. Albu, Maria O. Albu, Susana P. Brote, Ana I. Brote, Constanţa P. Barcianu, Stanca P. Brote, Mariuţa C. Bogdan, Maria G. Cărpinişian, Stana N. Ciucian sen., Soră N. Ciucian, iun; Paraschiva S. Ciucian, Eleonora Colar, d-şóra Dora B. Dancăş vice pres. reun., Stanca C. Droc 2 fl., Paraschiva B. Droc, Stanca B. Fruman, Măriuţa C. Grebenea, Dobra P. Goţia, Stana B. Giurcoiu, Ana P. Hămbăşian, Maria C. Lăpădat, Dobra B. Lungu, Constanţia S. Marin, Paraschiva I. Muntoiu, Paraschiva B. Muntean, Stana N. Muciu, Ana S. Pitariu, Paraschiva I. Pop, Stana I. Pitariu din Rĕşinari, Maria Popiianos Porumbacul sup. Şermer Rebeca, Sora D. Suroiu, Stana N. Şogan, Stana D. Vidrigin din Rĕşinariu.— Suma 35 fl.

Cu tacsa de 1 fl ca membrii ajutători s'au insinuat următorii domni:

Ioan Broju colaborator la „Telegraful român" Sibiiu, Coman Baca paroch Poplaca, Ioan Banciu înv. dir. Poplaca, Nicolae Clemente paroch Slimnic, Gherasim Cărpinişian notar, David Cojocea farmacist, Ieremia Dancăş comerciante, Coman N. Droc, Emilian Dancăşiu înv. Poplaca, Moise Frăţilă înv. Iosif Goga paroch din Rĕşinariu, Nicolau Ivan red. „Tel. rom. Sibiiu, Ioan Israil mĕsar, Ieremia Mărginén căp. în pens. Ioan Marin înv. Maniu Mitrea prop. Mihail Stoia înv. Ioan Stângu înv. 2 fl. Constantin Trandafil, N. N. 4 fl. din Rĕşinariu. — Suma 24 fl.

Ca membre ajutătóre cu tacsa de 50 cr. s'au insinuat următórele:

Măriuţa Albu, Ana S. Bĕra, Işia N. Ciucian, Işia Giurcoiu, Paraschiva S. Lungu, Maria P. Vidrighin, Flóre Morandini 20 cr. Ana I. Rĕspopu 30 din Rĕşinariu, suma 3 fl. 50 cr.

Prin lista Nr. 3 încredinţată dómnei Iuliana Vasiiu Abrudsat au incurs în favorul reuniunei femeilor române gr. or. din Rĕşinari dela următorii domni şi dómne:

Iuliana Vasiiu Abrudsat 5 fl. 10 cr., Ludmila Draia Abrudsat 1 fl., Elena Bariţiu Abrudsat 1 fi., Ana Filip Abrud 1 fl., Ana Ivaşcu Abrud 1 fl, Mihail Cirlea, notar public reg. Abrud 1 fl., Ana Lobonţiu Abrud 1 fl., Ditia Dióuca Abrudsat 40 cr., Margareta Balta Abrudsat 50 cr., Ivanovics Ferenczné Abrudsat 20 cr., Aurelia Drumar Abrud 40 cr., Iosefa Ciura Abrud 50 cr., Ioana Balossu Abrud 50 cr., Elena Adamovici Abrud 50 cr., Elisaveta Danciu, B. Cerb 1 fl., Clara Zacharia Abrud 40 cr., Nicolae Feliaiş Abrud 50 cr., David Samu Zeicu, comerciant Abrud 1 fl. — Suma 17 fl.

(Va urmá.)

Din public*).

Toţi acei numeroşi amici, cunoscuţi şi binevoitori, cari parte au participat în persónă la înmormêntarea neuitatei mele soţie, parte prin epistole consolătorie au grăbit a me mângăia în durerea mea sufletéscă, îi rog sĕ priméscă ferbintea mea mulţămită pe acésta cale, sĕ me scuse dacă nu le pot rĕspunde fie-cărui separat. Dumneḑeu sĕ i scutéscă pe toţi de loviturile sórtei, de cari nu am fost eu scutit.

Cluş, 9 Iuliu, 1891.

Basiliu Podóbă.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 20 Iuliu 1891

	Viena	*B.-Pesta.*
Renta de aur ung. de 4⁰₀	—.—	—.—
Galbin	5.57	5.55
Napoleon	9.34½	9.32
100 ma ce nemţesci	57.75	57.70

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	10.50	8.—	Are legătură cu trenul Budapesta — Arad.	—	3.25
Budapesta	8.30	2.05		5.50	9.15
Szolnok	11.38	4.10		9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51		11.53	12.57
Oradea-mare	3 53	7.06		1.50	2.12
	4.—	7.13		2.34	2.19
Mező-Telegd	4.30	7.43		3.03	2.49
Rév	5.22	8.18		3.46	3 26
Bratca	5.45	—		3.57	—
Bucia	6.05	8.51		4.09	—
Ciucia	6.31	9.07		4.55	4.21
Huiedin	7.12	9.37		5.34	4.55
Stana	7.29	—		5 51	—
Aghiriş	7.49	—		6.12	--
Ghîrbĕu	8.01	—		2.25	5.47
Nadişul ung.	8.14	—		6.39	—
Cluş.	8.29	10.37		6.56	6.—
	8.46	11.10		8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28		8.45	6.34
Ghiriş	10.08	12.38		10 21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14		11.09	7.57
Uióra	19.56	1.21		11.17	—
Vinţul-de-sus	11.04	1.29		11.26	—
Aiud	11.28	1.54		11.54	8.22
Teiuş.	11.45	2.13		12.18	8.38
	12.13	—	11.55	12.58	8.43
Crăciunel	12.44	—	—	1.34	—
Blaş	12.59	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	1.35	—	—	2.29	—
Copşa - mică	1.51	—	1.—	2.48	9.48
Mediaş	2.12	—	1.02	3.03	9.50
Elisabetopole	2.31	—	—	3.26	10.06
Sighişóra	3.04	—	1.39	4.07	10.28
Haşfalĕu	3.46	—	2.14	4.49	11.04
Homorod	4.04	—	2 29	5.35	11.19
Ágostonfalva	5.26	—	3.33	7.23	12.27
Apaţa	6.10	—	4.18	8.09	12.58
Feldioara	6.41	—	—	8.43	1.15
Braşov	7.17	—	—	9.18	1.35
	8.—	—	5.08	10.40	2.00
	—	12.20	[5.15	—	2.19
Timiş	—	1.41	5.57	—	3.01
Predeal	—	2.29	6.26	—	3.31
Bucuresci	—	8.50	11.55	--	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.45	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiş	9 41	1.42	—	5.57	—
Braşov	10.17	2.18	4.20	5.58	—
	10.24	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apaţa	11.08	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9 04
Homorod	11.54	4.29	8.23	—	9.46
Haşfalĕu	12.54	5.34	8.53	—	11.03
Sighişóra	1.13	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	1.40	6.21	10.09	—	12.06
Mediaş	—	6.42	10.31	—	12.37
Copşa mică	2.11	6.55	10.47	—	12.53
	2.14	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaş	2.48	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuş	3.17	8.—	1 08	1.25	2.49
		8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud	Stă în legĕtură cu trenul Arad Budapesta	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		—	2.13	2.19	4.28
Uióra		—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea		8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriş		9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		—	5.14	—	6.34
Cluş		10.45	6.08	4.53	6.52
		11.01	6.29	5.30	7.40
Nadişul ung		—	6.47	5.47	8. -
Ghîrbĕu		—	—	—	8.15
Aghireş		—	7.02	6.11	8.29
Stana		12.17	7.28	—	8.53
Huiedin		12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		--	8.25	7.12	9.51
Bucia		—	8.51	—	10.06
Bratca		1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		—	9.30	—	10.42
Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-mare		2.18	10.44	8.42	11.51
		2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6 05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	7 02	5.46
Glogovaţ	4.42	—	5.77
Gyorok	5.03	—	6.19
Pauliş	5.14	—	6.30
Radna-Lipova	5.32	—	6.48
Conop	5.36	7.48	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborşin	6.58	—	8.07
Zam	7.26	8.51	8.33
Gurasada	7.52	9.10	8.57
Ilia	8.08	—	9.13
Branicica	8.26	9.34	9.29
Deva	8.52	—	9.53
Simeria (Piski)	10.38	10.—	10.38
Orĕştia	11.04	10.18	10.50
Şibot	11.24	10.37	11.16
Vinţul de jos	11.48	—	11.44
Alba-Iulia	12.22	11.18	12.06
Teiuş	12.49	11.40	12.38

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuş	2.30	3.37	1.39
Alba-Iulia	3.11	4.—	2 19
Vinţul de jos	3.30	—	2.36
Şibot	3.53	—	3.03
Orĕştia	4.16	4.41	3.30
Simeria (Piski)	5.43	5.06	4.17
Deva	5.59	5.18	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	5.45	5.17
Gurasada	7. —	—	5.28
Zam	7.28	6.08	5.53
Soborşin	8.03	6.34	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	7.11	7.17
Radna-Lipova	9.44	7.31	7.46
Pauliş	9.58	—	7.57
Gyorok	10.11	—	8.08
Glogovaţ	10.34	—	8.30
Arad	10.46	8.14	8.40
	11.13	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.27	2.21
Budapesta	7.20	1.25	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	6.00	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşeni	9.45	4.—	8.36

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.–	10.50	6.20
Banita	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Arad — Timişóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2 04	8.57

Timişóra—Arad

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	3.03	3.50	7.50

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriş

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghiriş	5.10	9.50	2.50	9.10

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	—	7.10
Şeica mare	3.31	11.27	—	6.43
Lómneş	4.15	12.08	—	8.27
Ocna	4.46	12.33	7.—	8.59
Sibiiu	5.10	1.	7.35	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	3.35	10.17
Ocna	8.02	4.58	4.09	10.43
Lómneş	8.30	5.25	—	11.09
Şeica mare	9.05	5.55	--	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	—	12.05

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3.34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul - săs.	7.10	—	7.15

Regh. săs.—Cucerdea—Oşorheiu

Reghinul-săs	—	8.—	8.15
Oşorheiu	—	9.35	9.53
	5.21	5.64	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	42.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Braşov — Zernesci

Braşov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

Zernesci — Braşov

Zernesci	--	8.—	8.20
Braşov	—	9.24	9.44

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
T[illegible]udatelic	—	—	—	6.48
	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	4.30	11 25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	—	8.15	3.15
Sighişóră	—	—	10.52	6.10

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	—	—	5.50
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelău	—	—	1,56
Careii - mare	—	—	6.48

rele cele grase însémnă órele de nópte.

responsabil Nicolan Ivan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesaue.

Nr. 76 Sibiiu, Sâmbătă 13/25 Iuliu, 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
ntru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

punsul tinerimei magiare la memorandul din Bucuresci.

Rĕspunsul tinerimei magiare, anunţat de multă vreme, a apărut.

Ca tóte scrierile unguresci de soiul acesta, şi acest „rĕspuns“ conţine o mulţime de laude la adresa proprie a magiarilor şi arată, că era vai de Europa, vai de români şi de tóte naţionalităţile din Ungaria, chiar şi civilisaţia europénă era în pericol, dacă ungurii prin vitegia lor, prin simţul lor de popor constituţional nu o ar fi mântuit de invasiunile semilunei şi de barbarismul oriental.

Puşi odată pe terenul acesta, ungurii, care păn la 1848 se folosiau de limba latină în legislaţiune, cad în erórea de a-şi atribui tot lor puţina cultură ce şi-o câscigară românii înainte de acest an, tipografiile române sunt eflucsul iubirei ce o au avut princípii calvini faţă de noi, chiar şi „unaţia“ e opera lor, ca sĕ ne facă accesibili pentru cultura occidentală. Popórele culte, cari vor ceti acésta scriere, altcum într'un ton fórte moderat, vor fi seduse sĕ crédă, că în adevĕr noi românii din Ardél suntem un popor nemulţămitoriu, faţă de atari binefăcĕtori.

Vor fi chiar ómeni, cari necunoscênd trebile de aici de acasă, vor crede, că în adevĕr cavalerismul magiar a făcut minuni cu noi, şi noi nu le scim apreţia, nu scim sĕ usăm de posiţia favorabilă în care ne au pus stăpânii nostri, ci ne lăsăm conduşi de veleităţi şi aspiraţiuni nutrite de cei de dincolo confraţi ai nostri, — umblăm sĕ răsturnăm ordinea şi sĕ sdruncinăm statul unguresc din temelii.

Vor fi fórte puţini, cari cunosc referinţele nóstre de aici şi de aceea datoria presei române este de a scărmâna acest rĕspuns şi al reduce la valórea lui.

Declarăm, că sunt însinuări perfide cele ce ni se trec în contul nostru, de a face aici iridentă română, declarăm, că suntem cetăţeni loiali ai statului şi că braţele şi pepturile nóstre au apărat totdeuna întregitatea ţĕrei, alăturea cu celelalte popóre. Nu spre vêrtutea nóstră o accentuăm, căci a ţi împlini datorinţa nu e virtute.

Nu avem nimica comun cu dacoromanismul imputat noue. Acela nu se manifestéză prin nici o acţiune de ale nóstre.

Tot ce voim este sĕ ne afirmăm aici ca popor. Şi un popor de 3 milióne nu se póte tracta aşa, cum tractéză ungurii pe români. In biserică, în scólă, în iustiţie şi în administraţie, dorim ca sĕ se creeze legi umane, legi drepte şi aplicate bine.

Fariseismul eelor cu „rĕspunsul“ lor, că un român póte sĕ ajungă în cel mai înalt post la administraţiune este şi rĕmâne o frasă gólă în faţa realităţii, căci „încrederea alegĕtorilor“ la cari suntem îndrumaţi sĕ ni-o câstigăm, în Ungaria, unde opiniunea publică se falsifică prin terorism, prin acte brutale, prin amenințări şi siluire este atât de cunoscută, încât nici nu mai avem lipsă de a demonstra contrariul.

Legea de cualificaţiune din 1883 a lăsat teren destul pentru cei aplicaţi înainte de ea şi am dori sĕ scim că câţi vice comiţi au cualificaţiunea, dacă nu li s'ar fi dat posibilitatea, că cei fosti în funcţiuni înainte de lege sĕ pótă fi şi mai departe aleşi. Aaşa se are lucrul cu tótă dróia de amploiaţi dela administraţie, cari au întrat prin protecţiune, nepotism, interese de rasă şi de clică în funcţiuni până aci, făr sĕ aibă alt titlu la acel oficiu, decât titlul de a nu i lăsa peritori de fóme.

Legea naţionalităţilor ar fi bună şi ea, dacă nu ar fi numai pe hârtie. Câte ordinaţiuni, câte disposiţiuni volnice nu s'au aprobat de forurile cele mai înalte contra spiritului acelei legi, la care se provócă tinerii, făr ca reclamele românilor sĕ fie fost luate în sémă.

Tot aşa se are şi cu suma de 100 de mii votată în bugetul anual pentru biserica gr. ortodocsă.

Biserica nu póte primi suma destinată pentru preoţime de 24 mii sub condiţiuni atât de umilitóre, ca sĕ demoraliseze pe preoţi cu acei bani, sĕ-i facă agenţi electorali, cualificaţi de atari prin solgăbirăi şi prin organe nechemate.

De aceste şi de alte multe inesactităţi geme întreg „respunsul“ şi deocamdată în general vorbind despre acéstă lucrare, credem a fi în drept, când susţinem, că argumentele cu cari se încércă tinerimea magiară a convinge lumea cultă despre posiţiunea românilor din Ardél stau pe stêlpi de năsip.

Stă, că legea electorală pentru Ardél este alta ca în Ungaria, stă că neajuusurile şi terorismul au împins pe români la pasivitate, pe care noi nu o aprobăm şi nu o am aprobat nici odată şi stă şi aceea că românii în viaţa de stat sunt reduşi la o rolă de nimica, şi cele câteva sfărmituri de cari se face amintire sunt numai un picur din marea ce o vărsăm noi în visteria statului.

Credeam, că generaţiunea tineră în idealismul ei, va veni sĕ ḑică — „au greşit bĕtrânii, au fost nedrepţi în cutare şi cutare direcţiune şi lucrurile vor lua un alt curs“.

După vederile tinerilor noi suntem mai bine situaţi decât merităm. Va sĕ ḑică, nici aceea ce ni s'a dat nu ne ar compete.

Sub împregiurări de aceste noi din parte ne trebue sĕ privim cu óre care temere în viitoriu, trebue sĕ fim îngrijaţi de sórtea ce ne astéptă şi trebue sĕ primim şi mai departe lupta ce ni se impune. Am voi sĕ ne consolidăm chiar în interesul statului, dar după cele ce vedem, trebue sĕ venim la credinţă, că interesul statului nu este ca noi sĕ ne consolidăm ca români.

Acésta impresiune a făcut asupra nóstră întrégă lucrarea, care are şi ascuţişul unei denunciaţiuni formale. Vom reveni.

Revista politică.

Agitaţiunea, ce s'a provocat în cercurile politice din România pentru o remaniere, ministerială a luat un caracter de tot acut.

La Sinaia, unde petrece regele, a fost ḑilele acestea şi preşedintele camerei deputaţilor, colonelul Rĕsnovean, carele a venit înadins sĕ arete regelui situaţiunea şi sĕ-l îndemne a face o radicală schimbare e în ministeriu.

Tot de acéstă părere a fost şi ministrul dela interne, dl Catargiu, carele a afirmat, că o remaniere ministerială se impune şi nu trebue sĕ se aştepte până la deschiderea corpurilor legiuitóre la tómnă, deóre ce noii ministrii nu s'ar putea presenta în cameră cu lucrări meritorice.

Regele a conchiemat un consiliu de ministri, în care s'a hotărit, că remanierea ministerială se amână pe tómnă, numindu-se deocamdată un titular la ministeriul domeniilor, eventual la al iustiţiei. —

După ce micul rege al Sêrbiei a făcut esamenele recerute a primit şi o vacanţă mai lungă. Timpul acesta îl va petrece mai mult în călĕtorii. Deocamdată micul rege călĕtoresce la Petersburg, unde va fi óspele binevenit al ţarului tuturor ruşilor.

Presa europénă comentéză acest eveniment în chip şi feliuri. Ea vede o apropiere mare între Rusia şi Sêrbia, deóre ce iniţiativa acestei călĕtorii s'a făcut de bărbaţii din Bĕlgradul Sêrbiei. Ca sĕ i se dea totuşi călĕtoriei un colorit mai puţin bătătoriu la ochi, n'au uitat bărbaţii de stat sêrbesci, ca sĕ stăruiască pe lângă curtea din Viena, ca micul rege sĕ fie primit în audienţă şi din partea monarchului nostru.

Acéstă cerere s'a primit şi aşa regele Sêrbiei, carele se va întórce din Petersburg cu ideea, că numai Rusia póte mântui şi póte ajuta pe Sêrbia în desvoltarea ei, va fi primit şi de monarchul nostru, făcêndu-i se onorurile cuvenite. —

FOIŢA.

Iosif Heyderich

sau

Fidelitate germană

de *Th. Körner*, traducere de **I. G. Oltean.**

(Anecdotă adevĕrată, ca dramă în I act.)

[Urmare]

Scena IV.

Locotenentele (singur.)

Locot. Cel din urmă rĕmas bun! Mórte nu tremur înaintea ta! Dar când me cuget, că acestia au fost cei din urmă ochi de om, ce mi-au lucit, atunci un fior străbate sufletul meu. — Aşa dar socóta mi-e încheiată, testamentul meu e făcut. — Dḑeu sĕ mângăe pe bunii mei părinţi, când cinstitul Heyderich le va duce lăsămêntul meu. Mulţămită ceriului, sunt linistit; nu trebue sĕ me înspaimênt în clipa morţei. Când traduceam în scólă pe Horatiu n'am cugetat, că proverbul: „Dulce pro patria mori“ îl voiu proba şi eu. Da, pe a tot puternicul Dḑeu! nemuritoriul bard are dreptate: „E ḑulce a muri pentru patria sa“. O! de a-şi puté acum sĕ stau înaintea tuturor inimilor june şi fidele ale poporului meu şi sĕ le strig în sufletele lor cu puterea cea din urmă a vieţei mele, ce sbóră: „E dulce a muri pentru patria sa“. Mórtea nu e aşa de cumplită, când ea împletesce lauri plin de sânge pentru adormiţii cei paliḑi: „De ar scii-o acésta egoistii cei reci, cari se ghemuesc după cuptoriu când patria îşi chiamă fii sub stégurile ei, de ar sci acésta inimile cele laşe şi josnice, cari se socot de isteţe şi cuminţi, îşi scot pe tarabă frazele lor, cum că şi fără ei va merge, cumcă doi pumni mai mult s'au mai puţini nu trag în cumpăna victoriei; şi de ar sci ei ce preţuesce mai mult decât pretecstele lor ticălóse, — şi şi ar închipui fericirea ce o simte un brav soldat, când el îşi varsă sângele pentru causa cea dréptă, — ei s'ar inbulḑi în rînduri. Sĕ înţelege, că şi fără ei va merge, se'nţelege că doi pumni nu decid lucrul; — dar nu are patria acelaşi drept faţă de toţi fii sĕi? Când trebue ţĕranul sĕ şi verse sângele, când cetăţénul îşi jertfesce copii sei cine sĕ póte eschide? *De a se jertfi pentru libertatea şi onórea naţiunei sale nici unul nu e prea bun, dar prea rĕi,* veḑi bine sunt mulţi. In grabă sub stéguri, dacă vocea inter mână: decişi, lăsaţi în urmă ve tată şi pii, amic şi iubită; — respinge patria! — Ce geniu me cupr ţul suflet sĕ şi ia rĕmas bu Slăbesc! — Glasul mi-se frânge! — Cum Tu voiesci, Dḑeule şi Părintele meu! — Sunt pregătit. — (leşină.)

Scena V.

Cel dinainte. Corporalul. (O cârpă învălesce partea de sus a braţului; e tare înfierbântat şi obosit, apoi îşi face silă, până în cele din urmă îl părăsesc puterile gradat.)

Corporalul: Abia mai pot merge! — De cum va nu-l aflu curênd, — îndată, zădarnice-'mi sunt tóte silinţele. Ósele mele bĕtrâne vor sĕ se sfarme! In piaţă zac sute de moribunḑi, dar bunul meu locotonent nu e acolo. Rana dela braţ încă începe cumplit sĕ me ardă. — Şi chiar ai nostri m'au socotit de un deserteur! Eu sĕ desertez! — Eu? — Servesc pe împeratul meu acum de 35 de ani, şi eu sĕ desertez? — Sĕ scap numai pe locotenentele meu, apoi calea către stégul meu o voiu afla-o iară! — Naiba! un oficer din regimentul nostru! — Dḑeule, locotenentul meu? E locotenentul meu! — (se aruncă jos lângă el.) A tot puternice? Iţi mulţămesc, el e aflat, îl am din nou! — Da, îl posed érăşi! — Dar cum? — mort! — mort! — Nu, nu póte fi mort, nu-i ertat sĕ fie mort. Sĕ-mi tat Dḑeu în acéstă întrepindere periculósă nua-i găsi cadavrul? — El trebue ér sĕ ca cel puţin sĕ i pot închide eu ochii, A fost cu desăvêrşire esactă scirea, scrie „Timpul“ că guvernul din Petersburg a protestat împrotiva primirei de către sultanul a bărbaţilor de stat bulgari Vulcovici şi Nacevici.

După informaţii sigure, ambasadorul rus la Constantianopol, dl Nelidov, a fost Lunia trecută la Pórtă şi a declarat acolo în numele guvernului seu, că acesta vede în audienţa dată bulgarilor o schimbare în atitudinea de până acum a Porţii faţă cu stările de lucruri din Bulgaria.

Marele vizir a combătut acéstă interpretare, ḑicênd, că sultanul are dreptul de a primi pe nesce cetăţeni ai unui stat suveran, chiar şi dacă sunt ministri.

Cu acest rĕspuns, se crede, că incidentul acesta s'a închis.

Despre interpretările, ce se dau cestiunei audienţei ministrilor bulgari la sultanul prin Constantinopol, „Neue Freie Presse“ primesce următórea corespondenţă interesantă.

Audienţa ministrilor bulgari Vulcovici şi Nacevici la sultanul forméză încă obiectul comentarilor celor mai vii.

Pentru întâia óră se întêmplă, că agentul bulgar şi tot astfel şi Nacevici, care vine în fie care an la Stambul ca se vaḑă pe o fică a sa, pe care o cresce într'un institut de aci, au fost primiţi în audienţă de padişahul.

Dacă acéstă primire n'are, prin sine însăşi, o mare însemnătate politică totuşi se aduce în legătură cu atitudinea luată de cabinetul din Sofia ḑilele trecute faţă cu nesce propuneri ale d-lui Tricupis privitórea la Macedonia şi pe cari dl Stambulov le a respins cu hotărîre.

Atitudinea leală a statului vasal nerecunoscut, comparată mai ales cu atitudinea Greciei şi Sêrbiei, a făcut o impresie fórte bună la Constantinopol şi este aprópe sigur, că primirea celor doi ómeni de stat a însemnat o mulţumire a sultanului pentru acéstă leală atitudine.

In a dóua linie, acésta primire a fost sĕ fie o satisfacţie pentru cunoscuta neînvitare a ministrului bulgar la ceremonia tăerei împrejur a unui prinţ, ceremonie la care de obiceiu sunt învitaţi şi iau parte toţi representanţii strĕini aflători la Constantinopol. Se scie că acéstă neînvitare a supĕrat mult pe bulgari şi era se pricinuéscă retragerea d-lui Vulcovici din postul seu.

Corespondenţa ḑiarului vienez urméză:

Deşi Pórta a procedat fórte corect, totuşi Rusia a protestat, represintantul ei şi a dat aerul de a crede, că primirea acésta ar însemna începutul unei nóuĕ politice şi un prim simpton al recunóscerei prinţului Ferdinand. In alte cercuri de aci însĕ acéstă interpretare se crede, că nu e de cât o intenţionată esagerare a însemnătăţii faptului.

Nu este în intenţiile sultanului acum o recunóscere a prinţului, nici nu se póte scóte o aşa interpretare din audienţă.

Nu se póte, pe de altă parte, pretinde de la sultanul ca sĕ nu acorde cetăţenilor unui stat vasal credincios, onórea unei primiri, chiar şi când aceşti cetăţeni sunt investiţi cu funcţii oficiale de guvernul acelui stat vasal.

Se înţelege de sine, că în audienţă n'a fost vorba de nici un fel de cestiune politică. Dl Nacevici a esprimat o dorinţă privitóre la juncţiunea linielor ferate la Küstendil şi sultanul a promis sĕ se ocupe de acéstă cestie.

Corespondenţa sfîrşesce cu asigurarea, că despre o demisie a d-lui Vulcovici nu mai e vorbă acum.

Mihail Cogălniceanu.

Cuvêntarea rostită de V. A. Urechie, la înmormêntare.

Deunăḑi Cuza-Vodă, apoi Negri, C. Rosetti, alaltăeri Alecsandri, ieri Ioan Brătianu, astăḑi tu, fruntaşule între fruntaşii naţiunei românesci!...

Dar cât este fără sfârşit, cât de lacom este neantele, în care timpul neînduplecat, póte mistui uriaşi ca voi!..

Unde încăpé-vor cenuşele tale, o mare, necomparabil mare bărbat, tu stejarul gigantic, care ai întins ramurile inteligenţei şi adumbrirea lor până dincolo de hotarele României, preste tot locul, unde a încolţit măcar o odraslă din seminţia românéscă?

Din clipéla, când cu repeḑiciunea fulgerului se întinse scirea stingerei tale la Paris, tot românul uimit pecât de adênc rănit în inima sa, a trebuit sĕ se întrebe: dar ce, mor şi ómeni ca Cogălniceanu?

De câteva ḑile n'a rĕmas jurnal, revistă cât de obscură, sau cât de populară, care sĕ nu cerce a spune lumei: cine este, cine va fi în panteonul naţiunei române, Mihail Cogălniceanu.

Laude? Cântări?

Tomuri întregi s'au scris deja şi tipărit în mai puţin de o sĕptĕmână, tóte unanim reamintind presintelui cu vie emoţiune şi admirare, şi spunênd viitoriului ceea-ce nóue contimporanilor tei, ne spune o singură vorbă numele teu:

M. Cogălniceanu.

Dela mine, umil discipul şi neobosit admirator al lui, acéstă imensă şi adênc întristată adunare nu va aştepta aci biografia lui M. Cogălniceanu. Cum ḑiceam, abia la marginea altui mare mormênt, nu minutarul, care arată óra pe cadran, a creat timpul nesfârşit ce'l mĕsóră, nu cuvêntul meu oficial sugrumat de violenţa emoţiunei, va conturna în istoria naţiunei române figura şi personalitatea unui

M. Cogălniceanu.

Delegaţiune a senatului României noi nu ne am propus a cuprinde în hotarele înguste ale acestei triste solemnităţi şi cu sleitul entusiasm al vêrstei, espunerea meritelor mari şi neîntrecute ale lui M. Cogălniceanu.

Ş'apoi cui spune-vom acele merite? Ţĕrei române, românilor?

Tace representanţa naţională, acolo unde grăesce însăşi naţiunea, cu graiul nepotolitei dureri, udând cu lacrimile sale ferbinţi spoliile sacre în jurul cărora cu toţii îngenunchiăm. Cu ale naţiunei unim lacrimile nóstre pentru perderea marelui bărbat. El nu era în ḑilele din urmă alăturea cu noi bĕtrânii ţĕrei. El era însĕ mai mult al camerei june? El era mai mult decât senator şi deputat; era el, — era ţara română!

Da! Căci geniul seu organisator a pus sigilul personalităţii sale gigantice în tóte instituţiunile ţĕrei. Ori ce s'a ḑis, ori ce s'a făcut dela 1864 încóce direcţiunea democratică naţională dată ţĕrei de M. Cogălniceanu a persistat în instituţiunile României.

După-cum bună-óră Francia napoleonnénă şi regală n'a putut schimba directiva politică şi culturală, ce primise dela revoluţiunea cea mare, tot asemenea nu au dărimat şi nu va dărima lucrarea, direcţia dată de Cogălniceanu nici un guvern, care a trecut, ori care va mai trece în fruntea patriei române.

Se póte ca sub casmaua dărâmătorilor de edificii sĕ se desprindă ici colea vre un fragment, dar asemenea mutilaţiuni nu pot deforma, necum desfiinţa însuşi edificiul.

Sĕ se desfiinţeze? Ce?

Unirea Moldovei cu Muntenia, operă mai presus de tóte a lui Cogălniceanu, precum istoria, când va va dovedi acésta?

Sĕ revină robia ţeranului, în locul unde legea lui Cogălniceanu a pus hotar larg al împroprietăririrei acestui ţeran? Dar n'a dat el şi conluptăto cu el acestui ţeran, odată cu cele 4 fălci de pămê cartea luminătóre şi povăţuitóre în calea négr vieţii, şi puşca apărătóre patriei şi dreptului?

La 5 Ianuariu 1859 Cogălniceanu adresân mul cuvênt, în divanul Moldovei, proclamatului Alecsandru Ioan, îi ḑicea: „Fii domn blând şi rător mai ales către ţeran, către acela pentru toţi domnii trecuţi au fost nepăsători şi rĕi“.

Care domn sau rege va rumpe acest progra indicat lor de Cogălniceanu?

Sĕ se desfiinţeze, sĕ se altereze câtuşi de puţin caracterul naţional şi democratic al bisericei române?

In fruntea acestei triste solemnităţi este demnul şi mult veneratul nostru metropolit I P. S. Iosif şi P. S. episcopi de Huşi şi de Dunărea de jos. Sĕ spună P. S. Lor, dacă opera bisericéscă a lui Cogălniceanu o póte distruge omul ori timpul?

Da, a înlăturat, a sfărâmat Cogălniceanu omnipotenţa călugărilor greci din ţară şi a redat ţĕrei şi ţeranului român pămêntul înstrĕinat, în mânile grecilor.

Da, a doborît Cogălniceanu, secundat de conluptătorii sei, domnia regulamentară cu instituţiunile şi tradiţiunile fanariotice. Cine şi când se va mai încerca a reîntórce ţara la aceea închisă, sfârşită epocă?

Sĕ se desfiinţeze, ori măcar sĕ se schimbe preste tot directiva culturală a naţiunei române, dată de Cogălniceanu prin legea scólelor dela 1864?

Aţi vĕḑut, ce se întêmplă acelor ce se încércă a face acésta.

Sĕ se schimbe basele liberale, democratice ale societăţii române?

Cogălniceanu fiu de boer, luptă generos şi neîncetat la sfărâmarea privilegiilor clasei sale. Cerce-se astăḑi a se altera opera lui!

Şi acel om, care în esenţa geniului seu a plămădit din nou némul românesc; cel mai mare om de stat; cel mai cult şi mai învĕţat dintre contimporanii sei; acel care la scóla sa de istoric, de publicist, de naţionalist, a format generaţiunile, care i'au secundat în munca sa gigantică şi semi-seculară; factorul de căpetenie a tot ce esistă; stéua conducĕtóre a românilor de sub jug strĕin; desrobitorul ţiganilor, căci el a ascuţit péna, cu care domnii moldoveni au semnat aceea desrobire; împroprietăritorul ţeranului; apărătoriul drepturilor ţĕrei la congresul dela Berlin alăturea cu I. Brătianu şi pelângă marile curţi europene; oratorul cu grau neamuţit, luminător şi la nevoie resturnător; el, podóba şi fala ţĕrei, étă'l.... Unde încăpé-vor cenuşele tale gigante, care pe umerii tĕi ai ridicat sus o întrégă naţiune?

Étă suntem toţi în genunchi înaintea spoliilor tale mortale, toţi, naţiunea întrégă, ér nu partizanii

---

Trebue sĕ-i desfac legătura dela gât. — Aşa! — Acum sĕ ved unde pot, afla apă. Dḑeule, nu me duce la desnădejde pe mine bĕtrânul flăcău (ese.)

Locot. (se deştéptă:) Ah! Cu tóte astea nu pot muri? Tot încă nu? Mórte, fa-ţi lucrul iute! — câtă vreme sĕ me mai chinuesc?

Corpor (vine cu apa în coif.) Mulţămită cerului, iată aduc aici apă

Locot. Ce vĕd? . . . Heyderich! Sĕ me fi înşelat şi de inima ta? deserteur? . . . Pfui! . . . . . . Pfui! . . . .

Corpor. Dḑeule, se mişcă! — trăesce! — Dle locotenent, scumpul meu stăpân! — Ah! — ce bucurie!

Locot. Depărtéză-te de mine! Nu-'mi amări şi clipa cea din urmă!

Corpor. Tot chinul e acum uitat!

Locot. Esci prisoner?

Corpor. Nu, dle locotenent!

Locot. Cum de ai venit aici?

Corpor. Mulţămită ceriului, — am desertat!

Locot. Piei mişelule! Nu me face se blastăm în césul morţei mele!

Corpor. Pentru numele lui Dḑeu, dle locotenent, ce Ve ! . . . ? . . .

Locot. Suflet ticălos! Se lasă sĕ fie co de un pumn de galbini, a'şi infiera fidelita 35 ani; piei din ochii mei!

Corpor. Dle locotenent, esci fórte aspru, pe Dḑeu asta n'am asceptat-o!

Locot. Ai dreptate, meriţi un glonţ în cap, deserterule!

Corpor. De aţi sci, de ce am desertat!

Locot. Nici un mişel nu e atât de prost, încât sĕ nu-i afle un temeiu netrebniciei lui.

Corpor. Dle locotenent, rana ce o am ici la braţ me dóre, dar junghiul ce mi-l băgă vorbele d-vóstre în inimă îmi căşună o durere de ḑece ori mai mare.

Locot. Mişelule! nu face o faţă atât de nevinovată, jócă pe mişelul înainte-'mi în voe, eu sunt prisoner şi rănit, nu pot sĕ-ţi fac nimic.

Corpor. Dle locotenent nu sfăşia inima unui flăcău bĕtrân şi de omenie. Am desertat, da, dar numai ca sĕ te mântui pe d-ta. Toţi banii d-vóstre sunt la mine; cu ce ve pot ajuta mai curênd?

Locot. Omule!

Corpor. Aşa sĕ-mi ajute Dḑeu în césul de pe urmă; de aceea me aflu aici, de aceea am astă rană la braţ. Cum sĕ ve pot scăpa?

Locot. Heyderich!

Corpor. Eu sĕ-mi părăsesc împĕratul pentru bani [illegible]ţi? Eu? — Dle locotenent, asta a fost

e! ortace! Cum sĕ dreg érăşi

Corpor. Deja ér e bine! — numai dl locotenent sĕ se uite ér prietinesce la mine şi sĕ-mi ḑică Heyderich cel vechiu şi sincer.

Locot. Vechiul, sincerul Heyderich!

Corpor. Aşa dle locotenent, aşa! Acum ér am uìtat tóte. Cum ve pot scăpa?

Locot. A scăpa nu-i cu putinţă.

Corpor. Totuşi, dle locotenent, lăsaţi-me numai sĕ fac eu întâiu trebue sĕ fi pus în un pat móle, apoi se vină chirurgul, şi o îngrijire bună! bună, va merge Nici o singură nópte nu me voiu depărta de lângă patul d-vóstre.

Locot. Inimă credinciósă!

Corpor. Lasă-me sĕ fac eu! Casa de colea pare destul de posomorîtă. De spaima francesilor jefuitori ómenii s'au încuiat în case. Ei vor trebui sĕ deschidă! Dar dle locotenent, tot n'ar fi trebuit sĕ me socoţi de un deserteur pe bani! N'ar fi trebuit sĕ facì asta!

Locot. Értă-me vechiul meu prietin!

Corpor. Dóră v'am iertat deja de mult, nu merită sĕ mai vorbim de aceea! Tot esci d-ta bunul meu locotenent. — Acum iute la uşă! — (bate) Hei! deschideţi! Muribundului meu locotenent trebue sĕ-i dăm ajutor! Deschideţi! ve rog pe toţi sfinţii! Deschìdeţi, fi-ţi milostivi!

Locot. Nime nu te aude!

politici. Tu n'ai fost nici odată şef de partidă; geniul teu, naturei tale estraordinare i-a repugnat sĕ grupeze în giuruţi ómeni solicitaţi de proprii interese . . . Când opera ta de uriaş a fost determinată, istoria te va afla fără partid . . .

Da, însĕ de aceea astăḑi şi pentru totdeuna tóte partidele esistente te au recunoscut de ceea-ce esci: întâiul bărbat de stat al ţerei române,

M. Kogălniceanu

Critica şi desaprobarea le-au acoperit glasul rĕsunător al naţiunei. Dênsa a ḑis tuturor partidelor: cu adevĕrat acesta e fiul meu! Şi étă de ce astăḑi la óra despărţirei nu tronul, nu guvernul, nu senatul, nu autorităţile constituite mari şi mici, nu partidele politice aduc ţie omagie şi lacrămi de recunoscinţă, ci toată naţiunea română.

Imens şi neîmplinit este golul, ce laşi în patria română. După tine cade cortina istorică asupra unei perioade din evoluţiunea nóstră naţională, care purta pentru eternitate numele tĕu, fruntaşule între fruntaşii naţiunei române.

Vai, imens şi neîmplinit va fi golul, ce laşi în casa ta, în sufletul soţiei şi a urmaşilor tei.

Doliul vostru o dómnă, jalea şi nemângăierea vóstră urmaşi ai ilustrului bărbat nu cercăm noi representanţa senatului sĕ le ostoim, sĕ le alinăm. Cu voi familie întristată plânge ţara întrégă.

Pasă dar acum, tu care n'ai voit un moment a gusta din liniştea neacţiunei, pasă în liniştea şi repausul imortalităţei, în templa serena, de unde geniul tutelar al naţiunei ce ai iubit şi pentru care ai trăit, povăţuesce-o încă la ḑilele de cumpĕnă mare ce mâni pot veni éră. Memoria ta eternă fie sfătuitórea de tot momentul a bărbaţilor de stat, cărora ai lăsat clironomia ta politică şi naţională.

Şi atunci ca şi astăḑi în decursul secolilor, istoricul pomenindu-ţi numele va esclama ca vechiul cronicar:

„Nasc şi în România ómeni mari."

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Agnita, în 8/VII 1891. Dle redactor! După-ce în ḑiua de 29 Iuniu a. c. s'a constituit la Agnita despărţĕmĕntul al XXVIII al asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, fiind conchemată adunarea gen. pe ḑiua de 7 Iuliu la Rodbav, despre decursul acesteia subscrisul îmi iau voe a te ruga sĕ publici următoriul raport:

[illegible] chis la 11 óre în biserica gr. or. din [illegible] Piso protop. actual, arĕtând, că fie-[illegible] esce la ajungerea órecărui scop sau ţintă [illegible] rnl nostru român nizuesce a ajunge prin cultură [illegible] are la o stare mai deamnă şi mai fericită. Pro-[illegible] mbrii despărţĕmĕntului la conlucrare frăţéscă.

[illegible] acésta cere cuvĕntnl preotul Ioachim Păreu şi [illegible] ului numĕros, că ce instituţiune este asociaţiunea [illegible] feliu de scop are, arată ostenelele şi gertfele aduse [illegible] torii şi factorii ei, arată drepturìle şi datorinţele [illegible] se face membri. Arată că fie care român [illegible] datoriu după putinţă a sprigini acésta instituţiune a cărei devisă este: ridicarea poporului la o stare mai înfloritóre şi îmbunătăţire materială la care se póte ajunge prin îmbrăţişarea meseriilor, care ne formézá şi clasa de mijloc înmulţindu-se astfeliu cetăţenii români prin opide, oraşe şi cetăţi.

După acésta a urmat inscrierea de membrii şi încassárea tacselor dela următorii domni precum:

a) membrii ordinari:

Dl ppop S. Piso 5 fl. Ioan Răgnélă paroch gr. or. în Şoarş 6 fl., în care se cuprinde unul ca tacsă pentru inscriere, Ioan Pepelea proprietariu în Boholţ 6 fl., Moise Brumbea învĕţ. în Calbor 6 fl., Dumitru Comsa măcelariu în Cinc 6 fl., D. Constantinescu paroch la Ighisdorf tacsa pe $^1/_2$ an începând din 1 Iuliu până la 31/12 1891. 3 fl. 50 cr., în care se cuprinde 1 fl ca tacsă de inscriere. Asemenea Ioan Cocoş paroch în Zlagna 3 fl. 50 cr., Ioachim Părău preot în Agnita 3 fl. 50 cr., Moise Darlogea not. în Calbor 3 fl. 50 cr., Emil Mandocea din Agnita învĕţ. 3 fl 50 cr.

b) ca membri ajutători cu tacsa de 1 fl.

Dnii: Ignaţiu Mandocea, paroch în Cincul mare, Vasilie Curea, înv. Rodbav, I. Glăgea, înv. Hundrubechin, Ioan Bodolea, din Hundrabechiu, Vas. Ramba înv. Bohalţiu, Ioan Cristea, jude în Calbor, Ioan Chiuşode, din Boholţ, Ioan Dragan din Noistadt, I. Bonea, învĕţ. în Cinc, G. Bonea, paroch în Rodbav, Nicolae Cocoş, paroch în Cincşori, Ioan Bastia, paroch gr. c. în Cinc, Vasile Nistrea din Rodbav toţi câte 1 fl. — Apoi dela Dumitru Curea, Moise Curea, şi Ioan Verdea câte 10 cr. Nicolae Cotea 20 cr., Acsente Leve 10 cr., dela preotul gr. or. Nicol. Babeş, din Rugia 1 fl., Ioan Suciu înv. în Măgărei 1 fl., din care resultă o sumă de 65 fl. 60 cr. caré s'a luat în primire avênd a se trimite la locul competent.

După-ce s'au mai făcut unele propuneri în privinţa ţinerii procsimei adunări, s'a hotărât la învitarea dlui Moise Dârlogea ca adunarea gen. a despărţĕmĕntului, XXVIII sĕ se ţină în Septembre a. c. la Calbor.

Cu acésta şedinţa s'a încheeat din partea presidiului căruia i-s'a mulţămit din partea unui membru pentru conducerea acestei adunări, mulţămindu-se totdeodată membrilor ei şi publicului care a participat şi au contribuit pentru măreţul scop cultural. După acésta inteligenţa sa reintors la scalda dela Rodbav, care este în apropierea comunei, unde fiind timpul ploios şi-au petrecut la adăpost vre-o 2—3 óre

Dóuĕ lucruri se regretă şi adecă:

Venind la ordinea ḑilei în şedinţe şi o propunere, ca în fiecare comună din despărţămĕntul acesta sĕ se alégă un individ încreḑut din cei mai inteligenţi şi cu râvnă, fie preot, învĕţătoriu sau mirén, care sĕ fie autorisat a face mai de aprópe cunoscut poporului din singuraticele comune scopul sublim cel urmăresce asociatiunea nóstră a îndemna la îmbrăţişarea mijlócelor pentru ajungerea acestui scop a primidaruri benevole şi alte lucruri c pot fi de interes şi de folos, şi aceste ale preda comitetului despărţĕmĕntului pentru a se ascerne la timpul seu la locul destinat, acésta propunere nu s'a primit ci în contra proverbului" Că ce poţi face astăḑi, nu lăsa pe mâne" — sa amâuat pe alt timp,

Publicul a asceptat ca sĕ se fie făcut în fine şi puţină petrecere nevinovată unde se fi putut lua şi el parte, se pótă auḑi ceva dela cei mai învĕţaţi, nu s'a făcut însĕ nimica, cred, că la procsima adunare se vor satisface şi aceste dorinţe.

Inchieiu constatând, că este pămĕntul pe Hârtibaciu mai neroditoriu şi mai înţelenit ca în alte părţi pe agrul naţional, dar totuşi ar aduce el ródă, dacă va fi lucrat şi tractat pre cum se cuvine, şi nici lucrătorii lui nu sunt mai puţin zeloşi si străduitori, când vor fi bine conduşi la lucrurile lor în via Domnului. Óre veni-va şi acest timp de toţi dorit?

Un asistent.

Corpor. Me aud prea bine, numai sĕ tem. — Inlăuntru aud şoptindu se. — Fi-ţi milostivi! Deschideţi! Un moribund ve strigă! Deschideţi! — Naiba! — Dacă cu binele nu merge, atunci s'o cercăm cu mâniera soldaţilor. .

Locot. Nimic nu ţi ajută!

Corpor. Ba va ajuta! — Fulger şi trăsnet! Deschideţi sau fac uşa fărâme, apoi mila Dlui tutoror! Deschideţi! Ve voiu învĕţa eu se aveţi respect de locotenentele meu, ce e se móră! Deschideţi, sau de nu, sparg! —

O voce din casă: Ve vom deschide îndată, cruţaţi-ne numai viaţa!

Corpor. Vedeţi dle locotenent, că tot ajută? Nimic nu vi se va întâmpla; deschideţi numa! Ei! curând!

Vocea din casă: Indată! îndată!.

Corpor, Curaj dle locotenent! Cheia deja scârţăe în încuitóre.

Locot. Totuşi, pentru mine nu-i scăpare!

Corpor. Atunci cel puţin o uşurare.

(Va urmá.)

Cronică.

Budapeste, în 8 Iuliu. 1891.

(Urmare.)

Dela 1867 încóce nu s'a pomenit, ca oposiţiunea sĕ fi ajuns cândva in dietă in maioritate; ori ca oposiţiunea prin alegeri sĕ fie putut trântí guvernul, ca în alte ţĕri parlamentarie.

La noi oposiţiunea e numai de paradă. Căci frică nu pórtă nici un ministru de ea. La noi oposiţiunea moderată încă vrea sĕ mărĕscă puterea guvernului, ca nu cumva ea sĕ ajungă la cârmă. Principiile sunt frase góle, ce nime nu le ia în serios! Dl Tisza ajungĕnd ministru, şi-a acăţat principiile în cui; căci credea de lucru neoportun, sĕ cârmuiască pe basa unor principii precisate.

Nu-i vorba, cât s'ar găsí un Alesandru cel Mare, care sĕ adune pe toţi românii sub un coit, şi sĕ ḑică, voi 10—12 milióne de români, acuma sĕ trăiţi la olaltă; şi sĕ aduceţi legi şi celor 5—6 milióne de unguri; ar fi acésta un lucru mare; una miiă de ani s'ar întórce cu fundul în sus.

Insĕ noi nu căutăm după acel Alesandru necăiri. Póte sĕ fie născut, póte că nici nu e născut. Când însĕ s'ar întêmpla o poveste ca acésta, noi românii am fi mai drepţi faţă de magiari! N'am cere dela ei nici odată sĕ se romaniseze. Nu i-am invinovăţí, că ei gravitéză înafară, spre nemţi şi ruşi! Şi cu noi la olaltă s'ar simţí mai bine, mai liberi, ca cu nemţii ori ruşii, mai bine, ca în Ungaria de astăḑi! Sciu, că şovenisti nu cred, însĕ sĕ facem probă, şi vor vedé, se pot convinge.

N'a fost în lume justiţiă şi administraţiă, ca la poporul român. Şi românii sunt ómeni mai drepţi, mai naturali, mai sinceri, ca ungurii.

Dacă slovacii şi românii ar fi fost rĕsbunători: ungurii n'ar fi în aceste locuri. Slovacii şi românii n'au adus în ţară strĕini în curtea ungurilor. Dacă muscalii vor mai vení odată aici, ei vor bate calea arătată de aristocraţii ungurilor.

Fiind-că ungurii împedecă aici în ţéră cultura românilor, apoi se face propagandă culturală pentru români la Bucuresci. Scim noi, că ungurii n'au frică de Bucuresci, de Belgrad. N'au frică nici chiar St. Petersburg. Lor li uşor. Pe noi ni trimit înainte în luptă; ei stau înapoi, şi dinapoi strigă în gura mare, că ei nu se tem...

Dacă veţi fi nedrepţi, pedépsa ve va ajunge şi dinapoi. Când s'ar întórce frontul, voi veţi ajunge înainte.

De când cu înarmările rusesci, şovenistii îşi mai astupă gura.

Pănă acuma ei au fost mai înţelepţi. Acuma ar da cuvêntul bucuros generalilor şi amploiaţilor pensionaţi români! Generalii şi amploiaţii s'au bolnăvit şi pensionat din causa şovenistilor. Ce serviţii mai astéptă dară şovenistii dela ei? Lăsaţii în pace la sate unde aerul şi viaţa e curată; ca sĕ le trécă de gréţa, ce i-au cuprins de stările actuali.

La întroducerea administraţiunei de stat vom vedé, că regimul — în înţelesul legii sancţionate, câţi comiţi supremi, vice comiţi, pretori şi vice pretori vo denumí? Cum va prospera autonomia comitatensă şi autonomia comunală? Cine vor fi notari şi juḑi la sate? Limba românéscă cum se va validita?

Ne vom bucura, dacă regatul ungar va prospera mai bine, ca până acuma, şi va învinge greutăţile dinlăuntru şi din afară.

Dacă însĕ statul va da de rĕu, noi nu vom fi de vină; ci singur numai cârmuirea unilaterală, egoistă şi şovinistă va provoca rĕul. Căci în loc de concordiă, a sĕmânat discordiă; şi n'a voit ca sĕ trăim cu toţii în pace şi armonie. Meternich, Bach şi Schmerling pot fi făloşi de administratorii din Ungaria. Merită sĕ le ridicaţi statue comemorative. Dar apoi, ve întrebăm, unde vi sunt principiile democratice şi liberali? Unde este memoria străbunilor vostri, cari au făcut autonomia comitatensă? Ce reforme veţi aduce de aici înainte?

Dacă considerăm tóte vécurile, prin cari au trecut popórele din statul ungar de o mie de ani în cóce, sĕ recunóscem, că era din 1860—1867 a fost cea mai fericită. Sennyey şi Majláth s'au dovedit de bărbaţii cei mai valoroşi de stat, când popórele erau tóte mulţămite şi pline de speranţe bune în viitoriu. După ei Andrássy şi Tisza au încurcat relaţiunile interne, şi cu liberalismul lor fals au nimicit speranţele bune ale popórelor. In comitate autonomia fasificată a produs nepotismul, abusurile şi corupţiunile. Legile electorali nedrepte au produs recéla cu desevîrşire a românilor, cari dacă nu erau orbi, trebuiau sĕ vadă, că aici se lucră sistematice la desmoştenirea drepturilor românilor. S'au persecutat până şi notarii comunali români, sub pretecst de ni mica, şi s'au înlocuit cu ovrei şi şvabi, cari sug fără milă poporul şi astăḑi.

(Va urmá.)

Un lucru regretabil la scaunul orfanal din Sibiiu.

In redacţiunea nóstrá s'a presentat aḑi la 23 Iuliu vĕduva rĕmasă după fostul primariu şi epitrop Vasile Dragomir din Galeşiu — şi în presenţa a doi martori demni de tótă încrederea ne a comunicat următórele:

„Duminecă în 7/19 Iuliu am fost citată la cancelaria comunală şi provocată sĕ aduc tóte documentele rĕmase după bărbatul meu, obligaţiuni, contracte, etc.

Aşa am făcut. După-ce am predat aceste dlui asesor dela scaunul orfanal din Sibiiu Gottschling, am cerut sĕ-mi dea adeverinţă, că le-a primit. Atunci dl asesor m'a luat de pept şi m'a trântit pe uşe afară. Am cercat sĕ întru a dóuăóră şi mi-a dictat o pedépsă de 5 fl şi m'a dat éră pe uşe afară."

Noi am mai auḑit de acte brutale de ale dlui Gottschling încă decând era în Nocrichiu pretor, am auḑit şi de dragostea, ce o are către români şi de aceea l'am ruga sĕ se lase de acest obiceiu, ca nu cumva sĕ-şi dea odată, de om şi nu tot de femei.

Ne mai permitem şi o întrebare.

Sĕ fie cunoscute aceste lucruri umanului president dela scaunul orfanal? şi dacă da — credem, că ar fi la loc ca sĕ nisuéscă spre a stêmpĕra pe acest domn de focul ce'l stăpânesce, când tractéză cu partide, cari sunt în cel mai adênc doliu şi sunt persóne respectate în comuna lor, au făcut mult pentru biserică şi scólă.

Sau crede Gottschling, că românii sunt toţi slugoi, cari sĕ înghiţă grobianităţi şi gălusce cum le scie fierbe dsa? — Are sĕ se înşele amar!.

Varietăţi.

* (Instalarea comitelui suprem în Sibiiu.) In 30 Iuliu a c. n. se va ţiné adunarea generală estraordinară a congregaţiunei comitatense, în care noul comite, dl Gustav Thalmann, va depune jurămĕntul şi apoi 'şi va începe activitatea ca comite suprem.

* (Adunarea depărţĕmĕntului XXXII al asociaţiunei transilvane.) Adunarea despărţămĕntului XXXII al asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, a cărei convocare o am publicat în unul din numerii trecuţi, se va ţiné în biserica gr. or. din Cetatea de baltă. Tot deodată se face cunoscut, că la petrecerea cu joc s'a făcut dispoziţiune la hotel întru cât privesce mâncarea şi beutură.

* (Fundaţiune de 1000 fl.) Cu ocasiunea iubileului de 150 de ani al esistenţii reg. 31 de inf. din loc „Marele duce de Mecklemburg-Strelitz, representanţa oraşului a votat în folosul sub-oficerilor 1000 fl. In ḑilele trecute ministrul comun de rĕsboiu a esprimat înalta sa mulţămită representanţei orăşenesci.

* (Afacerea din Feldru.) Precum i se scrie „Gaz. Transilvane“ tribunalul regesc din Bistriţa a sistat cercetarea mai de parte în causa vĕrsărei de sânge din Feldru; ér primariul, carele a adus pe gendarmii, cari au puşcat poporul, a fost de nou întărit în postul seu. Poporaţiunea din Feldru e tare indignată şi măchnită de acésta procedură.

* (Duelul deputatului Ugron) Din incidentul interpelaţiunei, ce o a făcut deputatul Ugron în dieta ungară cu privire la purtarea miliţiei din Fiume şi în care a atins rĕu pe căpitanul Uselac, Ugron a fost provocat la duel prin doi căpitani, secundaţi ai lui Uselac. Ţinêndu-se o întrunire de deputaţi însĕ, acésta a hotărît, că nu e permis lui Ugron ca în calitate de deputăt sĕ dea satisfacţiune. In urma acestei decisiuni s'au presentat din nou secundanţii lui Uselac, cerênd satisfacţiune lui Ugron ca persónă privată. Ugron a rĕspuns, că ca privat nu cunósce pe Uselac şi aşa nici nu se simte obligat a-i da satisfacţiune.

* (Intemniţare.) Curtea cu juraţi din Arad a condamnat pe invĕţătoriul Iuliu Grofşorean la un an închisóre de stat, sub pretecst, că la alegerile comunale a agitat poporul nostru la ură contra naţiunei magiare.

După cum suntem informaţi, numitul învĕţătoriu a provocat pe români sĕ ţină strîns la olaltă şi sĕ nu dea voturile lor şi la unguri.

Dar jertfă şovinismului a trebuit sĕ se aducă!

* (Acte de binefacere.) „Transilvania“, organul Asociaţiunei transilvane aduce în procesul verbal al comitetului următórele: „Dl Parteniu Cosma directorul institutului „Albina“ şi membru al comitetului, espune că dl dr. Aureliu Manu, notar public reg. în Oraviţa, care a petrecut în Sibiiu mai multe ḑile şi a cercetat între altele şi scóla Asociaţiunei, satisfăcut de cele ce le-a vĕḑut la acest institut, s'a oferit a contribui, până când va fi în viaţă, pe fiecare an cu suma de 200 fl. v. a. la susţinerea scólei, care sumă până când va cere trebuinţa, sĕ se distribue ca ajutóre de 50, 100 sau 200 fl. v. a. între eleve internate de părinţi mai lipsiţi sau cu familiă mai numĕrósă, ér când astfel de ajutóre nu vor mai fi necesare, suma donată sĕ se întrebuinţeze spre alte scopuri ale scólei, donatorul nu şi reservă nici un drept, banii vor intra la casa Asociaţiunii în fiecare an deodată inainte de 1 Septembre. Ce privesce întrebuinţarea sumei, comitetul va ţiné cont de dorinţa, esprimată de donator şi va ajutora din ea deocamdată eleve interniste de părinţi mai lipsiţi“. — De asemenea i s'a raportat comitetului, că fericitul Ladislau Vajda, fost secretar ministerial în pensiune, în testamentul seu din 7 Ianuariu c. a lăsat Asociaţiunei transilvane, în favorul fondului scólei ei de fete, suma de 200 fl. cu dorinţa, ca şi dênsul sĕ fie socotit între membrii fundatori ai acestei reuniuni.

* (Fómete.) Temerile, că în Rusia va isbucni o fómete s'au împlinit. In urma recoltei celei rele în mai multe părţi ale Rusiei domnesce o înfricoşată miserie. Ea se estinde până prin părţile Basarabiei aşa, că până acum s'au semnalat mai multe casuri de mórte. Adunarea din Cassan a cerut ca guvernul sĕ o împrumute cu 5 milióne ruble pentruca sĕ pótă cumpera grâu pe séma ţĕranilor, cari dacă nu vor lua lumea în cap, sunt espuşi peirei.

* (Ţinerea în secret a planurilor mersului trenurilor în timp de rĕsboiu.) Direcţiunea căilor ferate reg. ung. — după cum se anunţă din Budapesta — a ordonat, ca toţi funcţionarii, practicanţii, funcţionarii subalterni, diurniştii şi servitorii sunt îndatoraţi ca pe lângă jurămêntul de oficiu se mai depună încă un jurămênt privitoriu la ţinerea în secret a planurilor mersurilor căilor ferate în timp de rĕsboiu. Acest jurămênt l'a depus tot personalul în ḑiua de 15 Iulie n. c. respective au subscris reversul ce cuprinde tecstul jurămêntului. De aci înainte toţi funcţionarii, cari vor intra în serviciul căilor ferate vor avé se depună şi acest jurămênt pe lângă jurămêntul de oficiu.

* (Un drapel din rĕsboiul 1870—1871.) Oficerii francesi din al 47 lea regiment de linie, au luat cuvenitele mĕsuri pe lânga moştenitorii contelui de Grammont, care comanda acest regiment în anul 1870, pentru ca sĕ obţină cesiunea bucăţelelor din drapelul regimentului şi cari se află în posesiunea lor.

In timpul capitulărei dela Sedan, oficerii din reg. al 47-lea reg. de linie, nevrênd ca drapelul regimentului sĕ cadă în mâna inamicului, arseră lemnul, nimicind vulturul şi împărţindu-şi bucăţelele de stofă.

O dată rĕsaoiul terminat, toţi oficerii aduseră colonelui de Grammont fragmentele, ce aveau asupra lor.

Aceste falnice rĕmăşiţe actualmente sunt deţinute de către moştenitorii fostului colonel al regimentului 47 de linie.

* (Fecunditate.) In comuna Jilava. din jud. Ilfov, femeia Leanca Anghel Dumitru, a născut trei copii gemeni: dóuĕ fete şi un băiat. Atât mama cât şi copilaşii sunt cu desăvêrşire sănĕtoşi.

* (Luptă cu urşii.) Dumineca trecută o bandă de ţigani sĕ stabilì in apropiere de satul Glockschitz în Silesia.

Locuitorii satului, înfuriaţi contra ţiganilor, care furau tot ce le cădea în mână, se înarmară cu ciomage şi atacără pe nepoftiţii musafiri.

Se încinse o bătălie în tótă regula.

Ţiganii, care aveau cu dînşii vre-o şese urşi, le scóse botniţele şi împreună cu bestiile năvăliră în contra agresorilor.

Sătenii însĕ nu se spăriară, ei omorîră doi urşi şi puseră pe ceilalţi pe fugă. Ţiganii se vĕḑură atunci nevoiţi sĕ se retragă şi dênşii.

Ei ar fi fost sfăşiaţi de locuitori, dacă n'ar fi venit în ajutoriu gendarmii.

* (Tălhărie la drumul mare.) Patru turci înarmaţi au eşit pe drum înaintea a 2 căruţe, în cari erau 7 femei şi 4 bărbaţi, locuitori din Techederesi pendinte de comuna Regep-Cuiusu din plasa Silistra nóuă, pe cari i-au jăfuit de tot ce aveau mai de valóre asupra lor. Femeile mai ales fiind gătite, pentru ca sĕ se ducă la o cumetrie, li s'a luat salbele de galbeni şi alte podóbe.

Administraţia fiind avisată s'a pus în urmărirea hoţilor.

Tot acesti patru turci tâlhari au eşit înaintea unor locuitori din Dobromis, între Esechioi şi Dobromir, luându-le pânea şi ce mai aveau din ale mâncărei; scrie „Naţionalul“.

Loterie.

Mercuri, în 22 Iuliu.

Brünn: 46 74 70 82 1

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	10.50	8.—		—	3.25
Budapesta	8.30	2.05		5.50	9.15
Szolnok	11.38	4.10		9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51		11.53	12.57
Oradea-mare	3 53	7.06	Are legătură cu trenul Budapesta — Arad.	1.50	2.12
	4.—	7.13		2.34	2.19
Mező-Telegd	4.30	7.43		3.03	2.49
Rév	5.22	8.18		3.46	3.26
Bratca	5.45	—		3.57	—
Bucia	6.05	8.51		4.09	—
Ciucia	6.31	9.07		4.55	4.21
Huiedin	7.12	9.37		5.34	4.55
Stana	7.29	—		5 51	—
Aghiriş	7.49	—		6.12	--
Ghîrbĕu	8.01	—		2.25	5.47
Nadişul ung.	8.14	—		6.39	—
Cluş.	8.29	10.37		6.56	6.—
	8.46	11.10		8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28		8.45	6.34
Ghiriş	10.08	12.38		10 21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14		11.09	7.57
Uióra	19.56	1.21		11.17	—
Vinţul-de-sus	11.04	1.29		11.26	—
Aiud	11.28	1.54		11.54	8.22
Teiuş.	11.45	2.13		12.18	8.38
	12.13	—	11.55	12.58	8.43
Crăciunel	12.44	—	—	1.34	—
Blaş	12.59	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	1.35	—	—	2.29	—
Copşa - mică	1.51	—	1.—	2.48	9.48
Mediaş	2.12	—	1.02	3.03	9.50
Elisabetopole	2.31	—	—	3.26	10.06
Sighişóra	3.04	—	1.39	4.07	10.28
Haşfalĕu	3.46	—	2.14	4.49	11.04
Homorod	4.04	—	2.29	5.35	11.19
Ágostonfalva	5.26	—	3.33	7.23	12.27
Apaţa	6.10	—	4.18	8.09	12.58
Feldioara	6.41	—	—	8.43	1.15
Braşov	7.17	—	—	9.18	1.35
	8.—	—	5.08	10.40	2.00
	—	12.20	[5.15	—	2.19
Timiş	—	1.41	5.57	—	3.01
Predeal	—	2.29	6.26	—	3.31
Bucuresci	—	8.50	11.55	--	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.45	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiş	9 41	1.42	—	5.57	—
Braşov	10.17	2.18	4.20	5.58	—
	10.24	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apaţa	11.08	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9 04
Homorod	11.54	4.29	8.23	—	9.46
Haşfalĕu	12.54	5.34	8.53	—	11.03
Sighişóra	1.13	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	1.40	6.21	10.09	—	12.06
Mediaş	—	6.42	10.31	—	12.37
Copşa mică	2.11	6.55	10.47	—	12.53
	2.14	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaş	2.48	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuş	3.17	8.—	1 08	1.25	2.49
		8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud	Stă în legătură cu trenul Arad Budapesta	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		—	2.13	2.19	4.28
Uióra		—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea		8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriş		9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		—	5.14	—	6.34
Cluş		10.45	6.08	4.53	6.52
		11.01	6.29	5.30	7.40
Nadişul ung		—	6.47	5.47	8. –
Ghirbou		—	—	—	8.15
Aghireş		—	7.02	6.11	8.29
Stana		12.17	7.28	—	8.53
Huiedin		12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		--	8.25	7.12	9.51
Bucia		—	8.51	—	10.06
Bratca		1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		—	9.30	—	10.42
Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-mare		2.18	10.44	8 42	11.51
		2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6 05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	7 02	5.46
Glogovaţ	4.42	—	5.77
Gyorok	5.03	—	6.19
Pauliş	5.14	—	6.30
Radna-Lipova	5.32	—	6.48
Conop	5.36	7.48	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborşin	6.58	—	8.07
Zam	7.26	8.51	8.33
Gurasada	7.52	9.10	8.57
Ilia	8.08	—	9.13
Branicica	8.26	9.34	9.29
Deva	8.52	—	9.53
Simeria (Piski)	10.38	10.—	10.38
Orĕştia	11.04	10.18	10.50
Şibot	11.24	10.37	11.16
Vinţul de jos	11.48	—	11.44
Alba-Iulia	12.22	11.18	12.06
Teiuş	12.49	11.40	12.38

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuş	2.30	3.37	1.39
Alba-Iulia	3.11	4.—	2 19
Vinţul de jos	3.30	—	2.36
Şibot	3.53	—	3.03
Orĕştia	4.16	4.41	3.30
Simeria (Piski)	5.43	5.06	4.17
Deva	5.59	5.18	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	5.45	5.17
Gurasada	7.—	—	5.28
Zam	7.28	6.08	5.53
Soborşin	8.03	6.34	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	7.11	7.17
Radna-Lipova	9.44	7.31	7.46
Pauliş	9.58	—	7.57
Gyorok	10.11	—	8.08
Glogovaţ	10.34	—	8.30
Arad	10.46	8.14	8.40
	11.13	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.27	2.21
Budapesta	7.20	1.25	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	6.00	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşeni	9.45	4.—	8.36

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Arad — Timişóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2 04	8.57

Timişóra—Arad

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	3.03	3.50	7.50

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriş

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghiriş	5.10	9.50	2.50	9.10

Co

Copşa mică	3.—	[illegible]
Şeica mare	3.31	11.27
Lómneş	4.15	12.08
Ocna	4.46	12.38
Sibiiu	5.10	1.

Sibiiu — Copşa

Sibiiu	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Ocna	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Lómneş	8.30	5.25	—	11.09
Şeica mare	9.05	5.55	--	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	—	12.05

Cucerdea —Oşorheiu —Reg. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3.34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul - săs.	7.10	—	7.15

Regh. săs.—Cucerdea—Oşorheiu.

Reghinul-săs	—	8.—	8.15
Oşorheiu	—	9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	42.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Braşov — Zernesci

Braşov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

Zernesci — Braşov

Zernesci	--	8.—	8.20
Braşov	—	9.24	9.44

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	4.30	11 25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	—	8.15	3.15
Sighişóră	—	—	10.52	6.10

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	—	—	5.50
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelăn	—	—	1,56
Careii - mare	—	—	6.48

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolan Ivan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesaue,

ustro-un-
și diplomația
interprinde toți pașii ca sĕ zădărnicéscă închiegarea statului bulgar.

Este în interesul Rusiei ca în Bulgaria sĕ domnéscă neliniscea și nesiguranța, și tot în interesul ei este ca massele poporului sĕ nu fie mulțămite nici cu principele Ferdinand, pre care e mirare că păn' acum nu i-a succes al delătura de pe tron.

Ca un feliu de recompensă pentru desastrele momentane, cari le sufere politica ruséscă în Bulgaria este alipirea din ce în ce tot mai pronunțată a Sêrbiei către Rusia.

Semn învederat este și călătoria regelui Alecsandru al Sêrbiei la Petersburg. Semn învederat este primirea ce i-sĕ face, semn suita constătătóre din dnii: Ristici și Pasici, cei mai mari rusofili din în Sêrbia și acești bărbați sunt adi consideră de factorii fără cari nu întreprind nimica.

cu expulsarea reginei Natalia, Rusia de ar fi intervenit prin un veto puternic, dacă nu ar fi fost sigură că în schimb pentru purtarea ei pasivă câsciga simpatiile cercurilor politice din Belgrad.

Ședința s'a desc
Rodbav prin dl Sabin
care popor ni
așa și
bi pe

Și politica rusécă, care de, atâtea ori s'a pronunțat în favorul reginei Natalia nu sĕ schimba din un senin făr aibă o altă recompensă, alipirea iciului regat de Rusia.

Simpatia statelor dunărene Rusia o-a perdut de ult. Românii, decând cu luarea Basarabiei s'au deslusionat cutotul, și adi nu e român cu órecare trecere în țéră, care sĕ nu fie indignat de despotismul uscălesc manifestăt la încheerea tractatului din Berin, după terminarea resboiului, a acelui rĕsboiu, care ără concursul armatei române devenia o rușine și pétă nestérsă pentru Rusia și nedisciplinata ei arată.

e acum ca Sêrbia și cu
n brațele colosului dela Nord
e, ori spre perire, ne va arĕta viitor
eaprópe. Liga puterilor centrale în alianță cu
e o garanță de pace și Rusia va fi osândită
vreme a ține sabia în técă. Alianța acesteia
Francia este o fantomă, cu care vor sĕ sparie pe cei slabi de ânger. In Francia sunt mulți bărbați de valóre netăguită, cari țin, că este nefiréscă acésta alianță și că nu are rădăcini în popor.

Și poporul frances e suveran în acțiunile sale. Nu e guvern, care ar puté încheeia o alianță contra voinței poporului și ori cât ar fi de desvoltat simțul de rĕsbunare și de revanche în popor, resonul nu este ca ei sĕ încépă un resbel fața cu o falangă atât de puternică cum e și liga de pace a puterilor europene. — Șansele unui atare rĕsboiu ar fi cele mai problematice, și un al doilea Sedan, ar insĕmna îngenunchearea Franciei pe o sută de ani, dacă nu nimicirea ei totală. Și așa nu au republicele viéță în Europa, unde spiritul monarchic este atât de desvoltat și atât de pronunțat, încât sunt țĕri ai căror locuitori nici nu și pot închipui ca se pótă trăi făr un Domnitoriu încoronat, chemese el principe, rege ori împĕrat. Stând trebile așa în constelațiunea politică de acum, credem, că pacea europénа are sĕ fie pe mult timp asigurată și popórele vor avé timp de a se reculege, timp de a face progrese, timp de a se avênta pán la acel grad de cultură, unde judecata domnesce, ér nu pasiunile, cari se află adi în cele mai multe state europene, spre nefericirea tuturor popórelor.

Cum sĕ apărăm familia română de infecțiile vieții moderne?

Esistința némului nostru este condiționată dela întocmirea vieții în familie.

Basele acestei întocmiri nu pot fi decât base morale.

Așa a fost în trecut, și nu tocmai așa este în present.

Amestecați cu cei de altă lege și de alt ném familiile române au perdut din caracterul lor antic.

Erau vremi, când numai cu un feliu de respect și cu un feliu de pietate puteam vorbi de familia română.

tote temelia societății, care represintă cea mai veche și cea mai sfântă legătură socială.

Sfântă este legătura ei, fiind-că este făcută în numele lui Dumnedeu și acésta produce o intipărire, o hotărire și o credință a individilor, cari fac acésta asociare, de a o ține până la mórte.

Legătura socială casnică sau căsătoria, care s'a făcut astfel are o sfințenie, o demnitate și acestea asigură condițiunile esistenței ei și ale moralei. Greutățile de ori ce soiu le îndură și le pórtă mulțămiți și dacă o parte din asociați se nenorocesce sĕ schilăvesce, ceealaltă parte îngrijesce de soțul ei până la mórte. Fii produși din o astfel de căsătorie sunt legali, le dau o crescere pe basa temerii de Dumnedeu și devin ei buni cetățeni.

Cea mai sfântă datorie la o viéță conjugală este purtarea morală și esemple demne copiilor și tinerilor. Membrul, care se abate dela acéstă ordine este un membru scandalos, urît, stricat, ca și pomul uscat între ceilalți pomi dintr'o grădină frumósă.

Astfel fiind familia, forméză temelia pentru o societate, pentru o națiune, pentru un stat, fiind-că din familii se forméză societatea și națiunea și fiind ele solide, solid sĕ presentă națiunea.

Când vedem, că timpul a adus cu sine înoiri, cari sdruncină temelia familiei, precum este căsătoria civilă; când unii dintre membrii societății nu mai țin la sfiențenia căsătoriei, nici la legătura ei înaintea lui Dumnedeu, atunci respectul, demnitatea și conservarea legăturii nu se mai observă. Dela început sunt cei ce se asociéză cu gândul, că numai pe un timp sĕ légă, în care ivindu se greutăți și nemulțămiri sĕ declară deslegați, mai ales dacă li se ofere o altă parte mai de preferat. Nenorocirile, urmările destrămării nu le au în vedere, ci numai aceea, că încércă o mai bună mulțămire, dacă nu o pasiune.

Astfel fiind esemplele vieții moderne, după ele ca și o modă urméză deprinderile, încât multe familii mai ales la alte némuri, ba durere și la frații nostri din România după arătările dlui T. Ionescu fără causă ponderósă sĕ destramă unele căsătorii și fii produși cresc ca cei rătăciți prin pustii.

Au urmat românii după înoirile francese, însĕ altfel este familia și educațiunea germână și cea en-

---

FOIȚA.

Iosif Heyderich

sau

Fidelitate germană

de *Th. Körner*, traducere de **I. G. Oltean.**

(Anecdotă adevĕrată, ca dramă în I act.)

[Urmare]

Scena VI.

Negutătorul (din casă.) Cei de mai nainte.

Neguț. Cu ce ve pot ajuta? Voiu face tot, ce mi-e cu putință.

Corpor. Dle! primiți pe acest oficer rănit de mórte în casa d-vóstre, și pentru asta sĕ fie a d-stre tot, tot ce ve pot da, acéstă pungă.

Neguț. Da sunteți austriaci!?

Corpor. Austriaci, prisoneri și răniți!

Neguț. Cât de bucuros va-și ajuta, dar nu pot?

Corpor. e ce nu?

Neg manii

Neguț. Dar. . . .

Corpor. Nu ve ajunge aurul? sunt preste o sută de galbini.

Neguț. Tóte-s bune, dar. . . .

Corpor. Stai! Bani nu mai am, dar am aici un orologiu de argint, e întréga mea avere, luați l și scăpați pe locotenentul meu!

Negut. Om brav!

Locot. Heyderich, suflet bĕtrân și sincer!

Corpor. Luați-'l, nu ve cugetați mult, — și așa nu mai am lipsă de el, momentul din urmă îndată sosesce.

Neguț. Dle corporal! locotenentele d-stre trebue sĕ fie un om prea bun, de și-a putut câstiga o atare iubire, o astfel de fidelitate. Păstrați-ve aurul, păstrați ve orologiul; ve voiu primi pe amêndoi, întêmplese cu mine ce se va întêmpla!

Corpor. Dați 'mi mâna, coragiosul meu domn. Laudă lui D-deu, locotenentele meu va fi scăpat.

Neguț. Sunteți ómeni, asta sĕ-'m fie de ajuns, dar d-stră sunteți ómeni nobili, ba încă austriaci și în inima sa nime nu e un austriac mai bun decât mine, casa mea vi e deschisă.

Corpor. Da dle, suntem austriaci! laudă Dlui, suntem austriaci! Iți dau parola. Inplânte resboiul aici alte insignii militare, noi tot patrioți rĕmâ-

Neguț. Prea bine! Acum dle locotenent sĕ ne grăbim a te aduce în casă, apoi voiu căuta un chirug, care sĕ ve lege!

Locot. Până atunci, lăsați me afară, în aerul curat me simt mai bine, decât înlăuntru în scunda chilie. Lasați-me aici, până ce chirurgul va decide de mai este sĕ mai trăesc. Va trebui sĕ mor? Atunci a și preferi bucuros acest ceriu frumos.

Neguț. Eu alerg după chirurg. — Dle corporal, d-ta dute în casă și cere sĕ ți se dea ceva rĕcoritor. Când vor vedé copii mei colorile austriace, ve aduc tot ce au!

Neguț. In cinci minute me întorc cu el . . . . (ese.)

Scena VII

Locotenentul. Corporalul.

Corpor. Ei dle locotenent, tóte s bune. Rechiamă pe furierii, ce vreau sĕ ve pregătéscă locaș în cimiter. Dătătorul de locașe general de sus încă nu ve lasă sĕ ve sfărșiți.

Locot Mergi în casă, bunul meu Heyderich, și te întăresce, mi se pare că 'ți faci silă. Iosife, tu esci bĕtrân. Nu te face bolnav cu voia.

Corpor. N'aveți grije dle locotenent, am o fire vênjósă; afurisita de rană póte sĕ me ardă, astă nu-'mi va costa capul.

Locot. Ddeul meu! Rana ta! Cum am putut sĕ mi uit de ea?

mai a

Confesiunile

pertractat delăturarea acestui rĕu social

la guvern de a le opri. Guvernul puţin se gândesce la acest rĕu. In adunările bisericei nóstre încă au fost vorba, şi chiar în congresul bisericesc pentru ca consistoriele sĕ cugete şi sĕ afle mijlóce pentru oprirea acestui reu.

Consistoriul diecesei Aradului a şi emis în anul trecut un circulariu la tóte protopopiatele sale cu mai multe întrebări, ca sĕ cunóscă stadiul, în care se află rĕul şi sĕ l oprésca.

Paşii făcuţi ne încurajéză sĕ credem, că membrii congresului nostru bisericesc vor propune şi se vor lua concluse spre oprirea acestor nelegiuiri.

Şi cel mai mare bine credem noi, că vor face luând mĕsuri fiind-că crescând concubinatele, priesce adulterul, cresce desfrânarea şi fărădelegea.

Este deci o datorie imperiósă: se constatăm în ce stadiu se află acest rĕu, şi cu ce mijlóce proprii am puté opri lăţirea concubinatelor şi desfrîul?

Intrebarea este: Cine sĕ facă aceste cercetări? Respunsul îl scim fie-care. Câtă vreme biserica a făcut legătura căsătoriei ca la noi în Transilvania şi Ungaria; câtă vreme ea are datorie de a îngriji de religiositatea şi moralitatea membrilor ei, ea e datóre a cerceta în ce stadiu se află rĕul şi ea trebue sĕ caute mijlócele spre a l delătura.

Consistoriul nostru archidiecesan s'a şi grăbit a rĕspunde acestei datorii. Raportul consistoriului archidiecesan către sinod cuprinde: convieţuirile ilegale în proporţiune cu numĕrul lor din anul 1889 s'au statat mai puţine cu 135, cu tóte acestea computate în procente faţă cu numĕrul familiilor sĕ vine la 70 familii o căsătorie ilegală.

Avem 160.734 familii la 70 o căsătorie ilegală arată că sunt cam 2275, căsătorii ilegale. Pentru noi e îngreunătóre acéstă cifră.

In punctul 9 se arată: „Procese matrimoniali au intrat 148. Causa la cele mai multe divorţuri, a fost adulterul“.

Procese divorţiale în 4 protopopiate au fost 56, éră în 9 protopopiate nici unul.

Suntem la îndoélă ca în aceste 9 protopopiate nu ar fi cause divorţiali. Asemenea suntem la îndoélă despre aceea, că datele despre numĕrul concu-

siace pun

nic, ca sĕ îngrijéscă

itatea membrilor parochiei şi

datinele desfrânării prin mijlócele

şi pedepse mici bisericesci. Mijlocele sunt la mână, lipsesce numai aplicarea lor.

Mai este sîmburele reului: indivịdii căsăt caută mai multă fericire şi mulţămire decât ceea ce

Referitor la convingerea indivizilor despre o căsătorie fericită amintim:

Caută ómenii fericirea şi nu o află, fiindcă este la ei, insuşi, nu o vĕd, nu o cunosc şi nu o simt, pentru-că nu cred, că e în familie.

Fericirea în adevĕr o are aceea familie, care vieţuesce curat, sfânt, după cum e legată şi o constată mulţi căsătoriţi din satele românesci. Contribuirea la fericire şi mulţămire se face prin respectul bărbatului: „bărbatul este cap muerii“; dulcéţa vorbelor cu care îl întimpină femeea şi încântarea de fii lor produc bucurie precum tulpina pomului pare că este veselă de ramurile ei cele înflorite. In cercul unei familii pot veni 8—10 casuri de nemulţămire, certuri pripite, bóle, beţie, pagube, însĕ vin sute şi mii de casuri cari produc bucurie: îngrijirea de nutremênt distragerea în familie, mulţămirea de crescerea şi fericirea fiilor, îngrijirea unui soţ de altul la bóle, crescerea averii, încântarea de munca lor şi etc. etc.

Fiind familia numĕrósă, bărbatul înţelept e ca un patriarch al familiei, cu o nedescrisă bucurie îl întimpină şi îl înconjură membrìi familiei.

Ca o matrónă e privita femeia, mama sau bunica lor şi sĕ distrag patriarchal în viaţa familiară încât rêvnesci la o astfel de vieţuire.

Caută unii căsătoriţi plăceri în societatea din cârcime din cafenele şi din otele. Bucuria ce o află acolo e falsă şi costisitore: primesc birfeli şi o beutură, care nu li este neapĕrat de lipsă, merg cu bani şi vin fără de ei. Tace sirmana femee, fiind-că vede, că şi alţii fac aşa, că este o viaţă modernă. Când însĕ cere ea bani la lipsele menagiului, ale familiei, atunci vine amăriciunea înzecită mai mare decât bucuria din cârciuma. Când se socotesc datoriele pentru beutură, atunci li se vinde moşióra şi lacremile curg din ochii tuturor copiilor lor şi urméză destrămarea.

Drept acestea ţinem cu perfectă convingerea că simburele reului familiar, baccilele le primesc membrii prin beutură şi din cârciume.

comun

ca aceste

anii sunt ma

esistenţa sa, căci când traiul i-ar costa p

cu 10 fl mai puţin, acesti 10 fl. pentru el este un capital spre a-şi cumpĕra un viţel ori un purcel. Nu-i vorbă, cei beutori şi desfrânaţi 'şi vor risipi şi atunci. Dar se ajutăm cu bucate ieftine pe cei treji şi muncitori.

Un ḑilieriu lucră primăvara la săpatul cucuruzului 10—14 ḑile, şi câştiga circa 3—4 fl. după un lucru continu de dóuĕ septĕmâni. La seceratul grâului lucră asemenea 8—10 ḑile şi câştigă circa 5—6 fl. Cu fênaţele, culesul cucuruḑului şi a viilor mai lucră încă 10—14 ḑile şi mai câştigă încă 2—3 fl. La olaltă o vară intrégă câştigă 10—14 fl. póte cumpĕra dóuĕ măji de grêu, ori sêrmanul de el cumpĕră mai bine cucuruz, fiind acela mai eftin şi mai cu sporiu, 3 măji. Ce póte face cu 2—3 măji de bucate din Septembre pănă în Maiu? In Ianuariu se află fără bucate sĕracii, atunci, adecă érna, numai femeile cu torsul cânepei câstigă cu totul 1—2 fl. Sĕrăcimea atunci recurge la arên asul din sat sĕ-i dee bucate în credit. Ovreul sci esploatéză pănă şi pe acești bieţi ţerani. Gazdele mici n'au erna bucate de vêndut, căci le-au vêndut încă în tómnă, când şi-au plătit darea, şi-au cumpĕrat cisme şi cojoc în spate. Gazdele cele mai mari cari nu şi-au vêndut tóte bucatele tómna, érna nu vênd bucate, căci ascéptă primăvara, când grâul, cucuruzul, ovĕsul sunt mai scumpe.

Sĕrăcimea ţeranilor érna e mai strimtorată. Atunci n'are păne la copii, n'are lemne de încălḑit casa, căci lemnele sunt scumpe, n'are petroleu, căci acum nu are bani, ér pădurile sunt oprite. Ovreul în aceste ḑile de strimtóre face speculele sale cu bieţii ţerani. Ovreul încă agonisesce pămênt, şi ţĕranii érna îşi vênd inainte ḑilele de vară ovreului pentru nimica

---

Corpor. Nu-i nimic, e o rană uşóră numai, şi de acest fel am mai multe pe trup. Acum însĕ me voiu duce în casă, ca sĕ ve aduc o beutură recoritóre, care ve va da putere. Mai întăi daţi-mi încodată mâna, aşa! Din inimă ve mulţemesc, dle locotenent tot sunteţi un domn brav. Şi de m'ar fi costat chiar viaţa, tot aşi fi trebuit sĕ ve reaflu. Ei! ceriul a fost îndurător, căci n'a lăsat sĕ cadă'n desnădejde un bĕtrân soldat, care vrea binele stégului seu şi împĕratului seu (intră'n casă).

Locot. Inimă sinceră şi onestă! Şi putut'am eu sĕ nu te cunosc? Cugetul, că atari ómeni trăesc sub sóre, me mai face sĕ-i doresc încă lumina. De ce n'aşi voi sĕ mai trăesc? — De ce sĕ-'mi blastĕm esistenţa, când pot se mai am si sĕ fac câte-o bunătate? Tóte planurile au apus cu o perdută ciocnire? Pe vecinicul Dḑeu, eu simt, că mai am pretenţiì pe acest pămênt, că mai am un vot la deciderea vieţii. Cine vede în jur, de sine ómeni nobili, ce-s înrudiţi cu inima sa, acela ḑeu fără voe va trebui sĕ mérgă din apropierea lor în siguritatea mormêntului.

Corpor. (eşind din casă cu o sticlă de vin şi cu un pocal în mână.) Poftim dle locotenent o duscă ne vin tare şi recoritor. El ve va turna un foc nou în vine. Pe el numai! Aaşa! V'a plăcut?

Locot. O înghiţătură recreetóre! Tu ai beut deja?

Corpor. Pot ascepta!

Locot. Incă nu ai beut? De ce?

Corpor. Nu am o adevĕrată sete, fără îndoială provine din obosélă, dar ér mi sĕ face (sete).

Locot. Atunci şeḑi! Ai friguri?

Corpor. Dómne feresce!

Locot. Dă-'mi încă o înghiţitură! Aşa îţi mulţemesc! Acum istorisesce-'mi în fine, cum ai ajuns în Voghera?

Corpor. Trecusem cu ceialalţi, Screvia, când aflaì de retragerea totală a corpului nostru. Acum trebue sĕ te grăbesci la locotenentul teu, ăsta mi a fost gândul cel dintăi.

Locot. Ortace curagios!

Corpor. Făcuì deci una la dreapta, me întórsei şi întrebaì tóte regimentele ce treceau pănă în cele din urmă şi aflaì. Unde-i locotenentul meu? strigam eu „Mort“ îmi striga unul „mort“ îmi striga altul, eu lam vĕḑut căḑênd. — Era sĕ mi se sfăşie inima, dar sciam dóră, că din cei ce s'au ţinut de morţi, câţi mai trăesc încă.

Locot. Cu mult mai bine tot nu-i.

Corpor. In cele din urmă vĕḑuì un ficior din compania nóstră. Unde e locotenentul nostru îi strigai eu? S'a sfârşit cu el, fu rĕspunsul. In încăerare a fost dus cu ei, apoi a rĕmas mort pe cămp. Cu tóte acestea nu l-am socotit încă de perdut. Eram tare convins, că trebue se trăiţi încă

un nebun alergaì acum printre rinduri. Intr'una întrebam; N'aţi vĕḑut pe locotenentul meu? Pretutindeni mi-se respundea. „nu“, sau e „mort“. Deja era se desperez, când în fine un husar ce sĕ înţiepta încóce cu calul seu ḑise· Un oficer din regimentul nostru zace în Voghera, rănit de mórte, de sigur el nu va mai vedé sórele apunênd. Acela trebuia sĕ fi dta, iute me hotărì sĕ ve scap, fie şi cu pericolul vieţii mele.

Locot. Om nobil!

Corpor. Casa regimentului o am predat majorului care chiar călărea pe acolea, şi alergaì îndărăpt la Screvia! Acolo me străcurai printre antiposturile nóstre, sărì în riu şi înotai dincolo!

Locot. Heyderich! Heyderich! De-ţi voiu uita-o vreodat!

Corpor. Bine dle locotenent, bine. Ai nostri de pe ţĕrmure me ţinură de un deserteur, puscară asupra mea şi unul me atinse aici la braţ; dar ce-îmi pasă, eu tot trecuì dincolo. Eu un deserteur? Eu sĕ desertez? M'ar fi trăsnit Domnul Dḑeu atunci dacă eu, un bĕtrân flăcău, a-şi fi voit sĕ fiu un om de nimica

Locot. Şi eu am putut sĕ te ţin capabil de aşa c

da! Vedet locotenent

fi po-

Ovreii se îmbogăţesc din lucrul sĕracilor în 10—15 ani. Sĕrăcimea n'are omenie mai mare la nime, ca la ovreu. Sci bine ovreul, că în braţele ţeranilor se află bogăţia sa. Ovreul este „protopop“ în sat, preotul, dascălul, notariul şi ceilalţi n'au minte şi inimă, cum sĕ vină ei în ajutoriul sĕrăcimei creştine, şi se miră, că ovreul are mai múltă trecere la cei sĕraci, ca şi ei.

Adevĕrat, c in teologiă şi preparandiă nu se propune sórt ului scăpĕtat. Preotul, dascălul, notariul de sórtea; sărĕcimei, căci comunică nu dele de stare mai bună. Pretorele, vices tele suprem, când ies din oficiu jócă în na din Dorog, ori chiar în casina n Pesta. Ei atunci cunosc rĕul, când e revóltă în contra administraţiunei, şi darmi, soldaţi la faţa locului.

ncheta cercetéză, când a fost revolta, care bărbat a avut gură mai largă? Care femeeă a avut gură mai strîmbă? Ameninţă ţeranii, că nu-i slobod, că vor fi trimişi în temniţă! Conducătorii revoltanţilor sunt arestaţi! Şi ministrul de interne cetesce actele, respunde la interpelările din camera deputaţilor, şi crede, că rĕul a încetat.

Rĕul n'a încetat, căci rĕul a produs revolta. Şi rĕul acesta nu e studiat şi cunoscut de nimene, decât de jidovul din sat. Vine adecă acel timp, când ovreul din sat nu mai póte „ajuta“. Atunci ţĕranii caută sĕ se revolteze, căci în lumea acésta nu află necăiri nici un protector. Şi acele sate sunt norocóse, unde se abate câte un agent american, şi duce sĕrăcimea în America. Acest agent este singura speranţă a sĕrăcimei. Lasă dară locul natal, rudele şi cunoscuţii, de cari în viaţă n'au avut nici un folos şi se duc cu credinţă şi speranţă în America, conduşi de un om din cealaltă lume, pe care nu l'au mai vĕḑut pănă ieri. Adieu Magyarország! Adieu Szapáry! Adieu haiducul solgăbirăului. Acest haiduc le este lor mai cunoscut. Se duc spre graniţă, unde sunt opriţi în loc, ne-avênd pasport. Şi în urmă ministrul Szapáry îi trimiţe per şub la vetrele lor vêndute, unde locuesc deja alţi ómeni, sĕraci şi aceştia, dar ceva mai calḑi. Aceştia încă au de gând la anul sĕ mérgă în America. Nu-şi pot esplica, cum cârma împedecă pe ómeni a merge la locul fericírei, dela iadul pămêntén, unde nu pot esista şi trăi. Paserile ceriului sbóră şi se hranesc; ómenii rĕmân şi flămânḑesc.

Care dintre ministri cunósce rĕul ómenilor sĕraci? Nici unul. Pentruca cineva sĕ fie ministru practic, ar trebui ca el sĕ servéscă mai întâiu în bolta ovreului din sat ori din oraş; apoi să servéscă ca sodal la cutareva măestru sĕrac din oraş, carele trăesce după măestrie şi nu după pămênt; sĕ fie practicant lângă notarii comunali, apoi lângă pretore, primariu vicespan şi ministru; sĕ servéscă un timp óre care la postă, la telegraf, la drumurile de fer: După aceste tóte apoi sĕ cunóscă cărţile şi musica ţigănéscă. In urmă sĕ aibă o bibliotecă intrégă

ă sănĕtósă. Şi se chibzuéscă bine

întrégă de jos pănă sus.

scie crişmariul, nu scie preotul şi

ie preotul şi notariul nu scie solgă-

vice-spanul şi ministrul.

militari nu înţeleg, de ce a slăbit

tinĕră? Nu scie nici notariul, nici

unal. Părinţii ḑic, că feciorul s'a năs

nu s'a întărit. Şi se bucură, că nu-i apt

u. Da este slab, căci bine nu s'a nutrit

. Incă mumă-sa era érna gólă şi flămândă

ţiţă la copil; n'avea nici capră, nici vacă

lapte la copil. Tatăl seu lucra tótă sĕptĕ-

eparte la drumuri unde sfărma pétră. Venia

eca acasă subsuóră, cu pâne, slănină cumpĕ-

puţină de tot, care trebuia sĕ ajungă o sĕp-

nă.

Cu 4 era mai masarea u fi avut v de ajuns pentr eni vegetéză din graţia criş au nimica. Chiar sufletul lor este dat ovreului.

Sunt şi o sémă de gazde, cari când prin uşile mari căḑură cu totul, unii ţĕrani şi-au cumpĕrat pămênt la câmp şi astăḑi au 30—80 de jugĕre pămênt roditoriu. Acestia pot trăi astăḑi. Dar preste 2—3 decenie, când vor împărţi pruncii moşia în ḑece părţi, următorii lor vor trăi greu. Unii vor fi siliţi sĕ mérgă în America.

Când într'o ţéră se află latifundii în mânile câtorva sute de familii; când miliónele dispun de pămênt puţin; când fórte mulţi n'au atâta loc, unde sĕ-şi aşeḑe capul: acolo rĕul social este în pregătire. Ţéranii sunt agitaţi de sórtea lor tristă.

Magazinele de bucate în comune şi eclesii ar fi numai o picătură de ajutoriu în lipsa cea mare. Rĕul zace în averile împărţite neproporţionat. La o politică colonială încă n'am ajuns. Aceea e impreunată cu curagiu, spese multe şi sacrificii în sânge. Ér resultatul se ajunge numai după sute de ani. Ce va face administraţia de stat cu ómeni goli şi flămânḑi? Cum va preveni revoltele? Maghiarisarea nu e leac pentru tóte bólele. Astăḑi, mâne se vor duela, nu cei sătui, ci cei flămânḑi.

Preoţii molcomesc spiritele de aḑi pe mâne cu sânta scriptură şi paserile ceriului. Dar când rĕul ajunge la os, credincioşii nu se mângăe numai cu sânta scriptură, carea e frumósă, instructivă şi folositóre, pănă când ómenii sunt sătui. Statul sĕ potoléscă fómea; biserica moravurile rele. —

Statul şi biserica au sublima chiemare sĕ complaneze între ómeni. Şi deosebirea; în avere ca sĕ pótă trăí cu toţii prin sudórea feţei lor. In timpurile vechi regii au aruncat cu titlu fără titlu averile pămêntului unei familii nobile. Acele familii primeau sute şi mii de ómeni pe domeniul lor. Le da loc de cósă, loc de agonisit şi loc de păşune la vite; domnii îngrigeau pănă şi de zidrea bisericilor din sate şi dotarea preoţilor.

Odată numai s'au vĕḑut ţeranii liberi, cu câte un petec de moşie. Legile afirmau, că sunt egali cu domnii; pot votisa şi alege deputaţi notari şi juḑi comunali.

De 40 de ani încóce o mulţime de domni şi ţĕrani au sĕrăcit cu totul. Domnii fiind că n au sciut economisa; ţĕranii fiindcă au fost ruinaţi sub anii neroditori prin usurile ovreesci

Sĕracimea s'a sporit atât de tare, încât şi cu emigrările în America tot rĕmân şi aici sĕraci, cari se revoltéză, fiindcă nu pot trăi din lucrul mânilor sale.

Istoria ne spune, că statul a fost necesitat în unele timpuri sĕ dea pămênt la sĕrăcime. Iuliu Cesariu a împărţit holde între plebegii revoltaţi, ce se retraserà pe muntele sacru, ca sĕ împedece rĕul social.

Scim, că o familie ţerenéscă are lipsă cam de 30 de jugĕre de pămênt roditoriu ca sĕ pótă trăi. O familie inteligentă are lipsă de 100 iugĕre de pămĕnt, ce aduce venit anual la 800—1000 fl.

Câte familii au însĕ pămênt preste una mie, preste ḑeci şi sute de mii de iugĕre? Astăḑi ce folos aduc statului acei bocotani şi nababi ca din poveste? Unii dintre ei, ce e drept sprijinesc biserica, scóla, cultura, fac şi lucruri de caritate creştinéscă. Cei mai mulţi cheltuesc venitul cel colosal mai pe nimica. In urmă se ruinéză pe sine moralicesce şi materialicesce. Averile vin pe mâni streine.

N'ar fi lucru mai cu cale, mai natural, mai crestinesc când statul ar ḑice: Am astăḑi în ţéră 500 de mii braţe fără lucru, cari nu pot trăi. Din averile statului ori şi a nababilor voiu espropia prin logislativa ţerei cel puţin atâta pămênt, ca acesti ómeni se aibă căsuţa lor, grădina lor şi 4—5 iugĕre de arat. Din punga statului va primi fie care familie câte doi boi de jug, o vacă şi o scrófă. Ér preţul pămêntului si a vitelor de jug îl vor plăti în rate anuale câte 10—15.

Bóla socială ar fi delăturată pe un timp îndelungat.

Când s'ar mai ivi o mulţime de ómeni, ce nu pot trăi, ar urma o altă espropiare de un alt regim şi legislativă.

Prin datele statistice se póte calcula precis, cât pămênt roditoriu se află în regatul nostru; şi acest pămênt câte familii póte nutri împărţirea proporţionată?

Când pămêntul ar fi prea puţin şi familiile multe, atunci vine necesitatea de cuceriri nóuĕ şi de o politică colonială bine combinată. Alt remediu nu este spre stêrpirea rĕului. „Tarăl nostru“ atunci ne ajută, când societatea se ajută pe sine; şi nu astéptă potopul, ce înghite, pustie şi arde totul.

Mr.

---

post frances. „Deserteur“ respunsei eu şi me lăsà se trec neînpedecat! Mai mult fugeam decât mergeam. Intr'aceea ajuns am la Voghera, unde în ză dar am căutat mai multă vreme în piaţă printre morţi şi moribunḑi, pănă când bunul noroc me atrase în acéstă stradă. Acum v'am aflat, şi veţi fi scapat. Dómne, Dḑeule acum bucuros şi din inimă vreau sĕ mor, căci sciu, că locotenentele meu e aşeḑat.

Locot. Ortace, în veci îţi sunt daìor! Dămi mêna ah, ce? mai bine lasă-me sĕ te îmbrăţişez frăţesce, inimă sincera şi onestă. Vin-o!

Corpor. Dle locotenent!

Locot. Vin-o ortace în resbel!

Corpor! Nu se va cuveni!

Locot. Nu fă caraghioslicuri şi vin-o la sinul meu bĕtrânule!

Corpor. Ei, adacă odată e aşa sĕ fie! (Se îmbrătosără) iubite locotenent, nu me rideţi, dar sărutul nu-l dau pe toţi galbenii dtale!

(Va urmá.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Dintre Têrnave, la începutul lui Cuptoriu! Onorată redacţiune! Incă de prin postul sfintelor Paşti astept, că dóră se va afla cineva sĕ facă cunoscut în gazetele nóstre aceea, că şi între Têrnave mai trăesc ómeni cu inimă iubitóre de ném, cari de şi fórte puţini la numĕr totuşi cu insufleţire au îmbrăţoşat înfiinţarea despărţămêntului „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“ — numit al Ibaşfalăului; — durere însĕ, că nici pănă aḑi nu s'a aflat un altul cu péna mai ageră ca a mea cea tarḑie sĕ povestéscă fraţilor nostri din alte părţi mai harnici ca noi greutăţile şi slăbiciunile căpeteniilor nóstre, dacă pot sĕ-i numesc aşa.

Deci atâta cât sciu acum vreu sĕ spun, dvóstră ap cari sunteţi mai luminaţi ca mine judecaţi, că óre cuvine-se sĕ ne purtăm aşa faţă de némul nostru.

Am auḑit, că avea sĕ se facă un despărţĕmênt al Asociaţiunei în Sighişóra, unul în Ibaşfalău, unul în Mediaşiu, şi că sighişorenii s'ar fi lăsat de ispravă şi cumcă partea Sighişorei s'ar fi împreunat cu Ibaşfalău. Scim, că medieşenii şi-au împlinit datorinţa, dar ibaşfalenii cu sighişorenii, ce au făcut?

Cei din părţile Sighişórei s'au tras înapoi şi nu ajutat, dór chiar cu nimica, aşa din jurul Ibaşfalăului s adunat pănă la 40 înşi şi în postul mare în Aprile şi au până una alta de preşedinte al despărţĕmêntului pre M domn protopop al Ibaşfalăului Stefan Câmpian, de act pe dl Stef. Morariu, cassar pe dl Nicol. Roman prec ceealalţi membri din comitet — cari domni au şi primi sele dela unii membrii, de atunci însĕ tot lucrul mort şi mai nu scim, ce s'a întêmplat cu banii, căci era că se va trimite protocolul cu banii la Sibiiu şi mem vom căpeta statutele Asociaţiunei, ca sĕ le scim şi noi, cee pănă acum nu se vede a se fi întêmplat.

Acum e rêndul meu sĕ întreb, dacă alţii nu o fac, se ni-se spue ce o sĕ fie cu despărţĕmêntul din Ibaşfalău Asociaţiunei?

Astept sĕ-mi respundă ai noştri din jurul Sighişó pentru ce nu dau ajutorinţă? ér cei din Ibaşfalău în ne-am pus încrederea dacă comitetului central nu, cel nóuĕ sĕ ne dee socotéla, căci cu acesta ne datoresc şi şi comitetului central, care póte nu scie ce s'a înt la noi.

Varietăţi.

* (Banchet). Locuitorii comitatului Sibiiu a fost plănuit a da un banchet din incidentul instalărei dlui comite suprem. Dl comite, aflând despre acest lucru, a refusat cu mulţămire, deórece voesc ca însu-şi sĕ dea un banchet şi astfeliu banchetul plănuit nu va mai avé loc.

* (Transferare). Dl locotenent de artilerie I. Busia e transferat la institutul geografic din Viena. Va petrece însĕ în Viena numai preste érnă. Deocamdată şi a început lucrările prin ţinutul Haţegului. Dênsul s'a bucurat de multe simpatii atât în cercurile civile cât şi militare.

* (Petrecere de vară în Gurariului.) Reuniunea pompierilor din Gurariului învită la „petrecerea de vară“ ce se va aranja, Dumineca la August (21 Iuliu) a. c. în grădina dómnei **Arseniu** „la mórà“; fiind timpul nefavorabil, se va amâna pe Dumineca viitóre. Inceputul la 3 óre p. m. Doritorii de a participa la acésta petrecere sĕ se considere prin acésta de invitaţi, de óre-ce învitări speciale nu se fac. Contribuirile benevole sunt destinate pentru fondul reuniunei şi se vor cuita pe cale ḑiaristică. *Comitetul arangiatoriu.*

* (Urcarea salarielor la oficeri). Pre cum se comunică din Viena într'una din şedinţe ministeriului comun din Viena s'a discutat şi desp urcarea salarelor la oficerii dela căpitan în jos. Du noul proiect, ce voesce sĕ-l presinte ministrul, ar prim sub-locotenentul 70 fl; locot. 80 fl; căpit. cl. II 100 fl căpit. cl. I 120 fl. Adaosul de subsistenţă se va sterge cu totul.

* (Foc). In pirotechnia armatei din Bucure a isbucnit un foc înspăimêntator. Mulţămită trupelor şi pompierilor, cari au alergat la timp, focul a fost localisat. Paguba se urcă la 60.000 lei.

* (Memoriul studenţilor români). memoriul studenţilor români au mai rĕspuns şi studenţii din Roma, într'un mod de tot măgulitoriu.

* (Emigranţii la America.) Consulul general englez din New-York publică într'un raport date interesante despre naţionalitatea emigranţilor din Europa, cari au debarcat în anul 1890 în portul dela New-York. Germania e in fruntea listei cu 68,058 de emigranţi; urméză Englitera cu 62,829, Italia cu 58,243; Rusia cu 49,119; Austria 30,442 şi Ungaria cu 56,003. Din Svedia şi Norvegia au trecut oceanu 33,860 de emigranţi.

Germania şi Austro Ungaria au dat impreun mai mult de a treia parte din contingentul intre al emigranţilor. Emigraţia a crescut fórte mult di aceste ţeri şi din Rusia faţă cu anii trecuţi.

Loterie.

Sâmbătă, în 25 Iuliu.

Budr 9 5

[105] 1—3

CONCURS

Pentru întregirea unui post de învĕţătoriu devenit vacant la scóla normală capitală gr. or. din Sĕliste cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Cu acest post este împreunat un salariu de 400 fl. v. a., care se va solví în rate lunare anticipative din ondul scólei.

Concurenţii la acest post au sĕ-şi imită suplicile instruite conform Stat. g. şi Normativului scolar oficiului protopresbiteral gr. or. al Sĕlistei.

Va fi preferit cel ce va documenta cunoscinţă de musică instrumentală şi vocală pentru instrucţiune sistematică de cântări.

Sĕliste, 23 Iuniu, 1891.

tetul parochial gr. or. din Sĕliste.

Liviu Lemény, *Ioan Popa*,
preşedinte. notariu.

---

349. [106] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de în ori la scólele din comunele mai însemnate, aflătóre în tractul pro presbiteral gr. or. al Mercurei, se crie concurs cu termin de 30 de e dela prima publicare.

1. Cunţa, un post de învĕţătoriu alariu anual de 210 fl. solvibili ni gata dela popor 110 fl. ér 100 itul după locurile scólei.

Gârbova, un post cu salariu fl. cuartir natural în edificiul , 4 org. lemne de foc, din cari se încălḑi şi sala de învĕţămênt.

3. Mercurea, un post cu salariu e 250 fl. 4 org. lemne de foc, din ari e a se încălḑi şi sala de învĕţămênt.

4. Tău 200 fl. cuart scólei.

5. Sângătin, u de 100 fl.

6, Armeni, un post c 150 fl.

Reflectanţii la numitele posturi au a-şi adresa cererile lor instruate conform legilor în vigóre in terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurea în Mercurea; totodată sunt poftiţi a se presenta intr'o Duminecă sau sĕrbătóre in biserică spre a-şi arăta desteritatea in cântări.

Mercurea la 5 Iuliu 1891.

Oficiul protopresbiteral gr.-orient. al tractului Mercurei in conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Droc.
protopresb.

Nr. 279. [107] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului al IV-lea de învĕţătoriu la scóla elementară capitală română din Poiana, protopresbiteratul gr. or. al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 300 fl. v. a., plătibili din fondul parochial în rate lunare anticipative.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-şi adresa cererile lor instruite conform disposiţiunilor legei privitóre la instituirea învĕţătorilor, oficiului protopresbiteral al tractului Mercurei până la terminul susindicat.

Din şedinţa comitetului parochial, ţinută în 20 Maiu 1891 în Poiana.

Ioan Vlad, *Ilie Georgescu*,
preşedinte. not. comt, parochial-
Vidi: **I. Droc**,
protopresbiter.

---

[108] 1—3

CURS.

area postului vacant parochia de clasa a III. rĕşan cu filia Balata, cu cuviinţarea Preavenerabilului Consistoriul archidiecesan din 16 Apriliu a c. Nr. 2603 B. se descide concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român".

Venitul întreg anual al acestei parochii, computat după calculul mediu al celor 5 ani din urmă, dă suma de 354 fl. 82 cr. v. a.

Doritorii de a concura la acest post parochial pot lua informaţiuni mai detaiate despre starea parochiei, atât dela acest oficiu protopresbiteral, cât şi de la cel parochial, ér cererile concursuale instruite conform legilor din vigóre, sunt a se înainta aicia în terminul susindicat.

Hondol, 5 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geógiului 1. în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Vasiliu Piposiu,
protopresbiter.

Nr. 538. [104] 2—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor vacante de învĕţători la scólele poporale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sibiiu, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela ḑiua publicării în „Telegraful Român."

1. Boiţa, salariu anual 350 fl., în rate lunare, cuartir gratuit în edificiul scólei şi 4 stânjini de lemne.

2. Bungard, salariu 128 fl. şi anume 100 fl. din cassa alodială, 20 fl. din repartiţie şi 8 fl. din cassa bisericei; cuartir şi lemne de foc.

3. Poplaca, salariu anual pentru postul de învĕţătoriu la clasa I, cu 210 fl.; solviţi în cuartale anuale anticipative din cassa bisericei, cuartir în edificiul scólei, lemne de încălḑit şi folosirea grădinei din curtea scólei. Pentru postul al doilea de învĕţătoriu la clasa a II salariul anual 250 fl. din cassa ială solviţi în cuartale anuale a e, 3 stânjini de lemne pentru în rtir natural şi folosirea g olare, pentru care e însărcin óla de repetiţiune. Ambii î ţină câte o strană în bise mineci şi sĕrbători.

4. Şelimber, cu sala în suma totală de 116 fl.; din c alodială 50 fl., restul din repartiţie şi din alte accidenţii, cuartir natural şi lemne de încălḑit.

5. Turnişor, cu salariu anual de 200 fl., şi anume 62 fl., din cassa alodială şi 138 fl. din repartiţie, cuartir natural şi lemne de foc 3 stânjini, din cari e a se încălḑí şi scóla.

6. Vesĕud, salariu anual 140 fl., din repartiţie, cuartir natural şi lemne de foc.

Cei ce doresc a reflecta la vreunul din aceste posturi au a şi asterne suplicile de concurs instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Reflectanţii la Boiţa şi Poplaca vor avé a se presenta în una din Duminecile până la espirarea terminului spre a şi arăta desteritatea în cântări şi ritualii.

Oficiul protopresbiteral greco oriental al Sibiiului.

Sibiiu, 2 Iuliu, 1891.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
a	10.50	8.—		—	3.25
udapesta	8.30	2.05		5.50	9.15
zolnok	11.38	4.10		9.22	11.19
Ladány	2.12	5.51		11.53	12.57
Oradea-mare	3 53	7.06	Are legătură cu trenul Budapesta — Arad.	1.50	2.12
	4.—	7.13		2.34	2.19
Mező-Telegd	4.30	7.43		3.03	2.49
Rév	5.22	8.18		3.46	3 26
Bratca	5.45	—		3.57	—
Bucia	6.05	8.51		4.09	—
Ciucia	6.31	9.07		4.55	4.21
Huiedin	7.12	9.37		5.34	4.55
tana	7.29	—		5.51	—
ghiriş	7.49	—		6.12	—
irbĕu	8.01	—		2.25	5.47
dişul ung.	8.14	—		6.39	—
ş.	8.29	10.37		6.56	6.—
	8.46	11.10		8.20	6.18
hida	9.03	11.28		8.45	6.34
iriş	10.08	12.38		10 21	7.34
ucerdea	10.37	1.14		11.09	7.57
óra	19.56	1.21		11.17	—
Vinţul-de-sus	11.04	1.29		11.26	—
Aiud	11.28	1.54		11.54	8.22
eiuş.	11.45	2.13		12.18	8.38
	12.13	—	11.55	12.58	8.43
Crăciunel	12.44	—	—	1.34	—
Blaş	12.59	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	1.35	—	—	2.29	—
opşa - mică	1.51	—	1.—	2.48	9.48
ediaş	2.12	—	1.02	3.03	9.50
isabetopole	2.31	—	—	3.26	10.06
ighişóra	3.04	—	1.39	4.07	10.28
Haşfalĕu	3.46	—	2.14	4.49	11.04
omorod	4.04	—	2.29	5.35	11.19
gostonfalva	5.26	—	3.33	7.23	12.27
paţa	6.10	—	4.18	8.09	12.58
dioara	6.41	—	—	8.43	1.15
şov	7.17	—	—	9.18	1.35
	8.—	—	5.08	10.40	2.00
	—	12.20	[5.15	—	2.19
iiş	—	1.41	5.57	—	3.01
edeal	—	2.29	6.26	—	3.31
Bucuresci	—	8.50	11.55	—	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.45	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
Braşov	10.17	2.18	4.20	5.58	—
	10.24	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apaţa	11.08	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9 04
Homorod	11.54	4.29	8.23	—	9.46
Haşfalĕu	12.54	5.34	8.53	—	11.03
Sighişóra	1.13	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	1.40	6.21	10.09	—	12.06
Mediaş	—	6.42	10.31	—	12.37
Copşa mică	2.11	6.55	10.47	—	12.53
	2.14	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaş	2.48	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuş	3.17	8.—	1 08	1.25	2.49
		8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud		8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus	Stă în legĕtură cu trenul Arad Budapesta	—	2.13	2.19	4.28
Uióra		—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea		8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriş		9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		—	5.14	—	6.34
Cluş		10.45	6.08	4.53	6.52
		11.01	6.29	5.30	7.40
Nadişul ung		—	6.47	5.47	8.—
Ghirbou		—	—	—	8.15
Aghireş		—	7.02	6.11	8.29
Stana		12.17	7.28	—	8.53
Huiedin		12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		--	8.25	7.12	9.51
Bucia		—	8.51	—	10.06
Bratca		1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		—	9.30	—	10.42
Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-mare		2.18	10.44	8 42	11.51
		2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6 05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	7 02	5.46
	4.42	—	5.77
Glogovaţ	5.03	—	6.19
Gyorok	5.14	—	6.30
Pauliş	5.32	—	6.48
Radna-Lipova	5.36	7.48	7.12
Conop	6.12	—	7.27
Bêrzava	6.58	—	8.07
Soborşin	7.26	8.51	8.33
Zam	7.52	9.10	8.57
Gurasada	8.08	—	9.13
Ilia	8.26	9.34	9.29
Branicica	8.52	—	9.53
Deva	10.38	10.—	10.38
Simeria (Piski)	11.04	10.18	10.50
Orĕştia	11.24	10.37	11.16
Şibot	11.48	—	11.44
Vinţul de jos	12.22	11.18	12.06
Alba-Iulia	12.49	11.40	12.38
Teiuş			

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuş	2.30	3.37	1.39
Alba-Iulia	3.11	4.—	2 19
Vinţul de jos	3.30	—	2.36
Şibot	3.53	—	3.03
Orĕştia	4.16	[illegible]	3.30
Simeria (Piski)	5.43	5.06	4.17
Deva	5.59	5.18	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	5.45	5.17
Gurasada	7.—	—	5.28
Zam	7.28	6.08	5.53
Soborşin	8.03	6.34	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	7.11	7.17
Radna-Lipova	9.44	7.31	7.46
Pauliş	9.58	—	7.57
Gyorok	10.11	—	8.08
Glogovaţ	10.34	—	8.30
Arad	10.46	8.14	8.40
	11.13	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.27	2.21
Budapesta	7.20	1.25	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	6.00	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşeni	9.45	4.—	8.36

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Arad — Timişóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2 04	8.57

Timişóra—Arad

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	3.03	3.50	7.50

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriş

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghiriş	5.10	9.50	2.50	9.10

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	—	7.10
Şeica mare	3.31	11.27	—	6.43
Lómneş	4.15	12.08	—	8.27
Ocna	4.46	12.38	7.—	8.59
Sibiiu	5.10	1.	7.35	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	
Ocna	8.02	
Lómneş	8.30	
Şeica mare	9.05	5
Copşa mică	9.34	6.

Cucerdea —Oşorheiu

Cucerdea	2.50	
Ludoş	3.34	
Oşorheiu	5.20	1
	5.35	—
Reghinul -săs.	7.10	—

Regh. săs.—Cucerdea—Oşc

Reghinul-săs	--	8.—	
Oşorheiu	—	9.35	
	5.21	5.54	1
Ludoş	6.58	7.41	12
Cucerdea	7.47	8.25	42.

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Braşov — Zernesci

Braşov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

Zernesci — Braşov

Zernesci	--	8.—	8.20
Braşov	—	9.24	9.44

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

urĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
-Budatelic	—	—	—	6.48
ţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Sighişóră—Odorheiu

ghişóră	4.30	11 25
orheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	—	8.15	3.15
Sighişóră	—	—	10.52	6.10

Careii-mare —Zelău.

are	—	—	5.50
	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelăn	—	—	1,56
Careii - mare	—	—	6.48

Nota: Nume e grase însĕmnă ele de nópte.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesaue.

Nr. 78 Sibiiu, Joi 18/30 Iuliu, 1891. **XXXIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători a „S. Proroc Ilie“ Nrul procsim va apăré Marţi în 22 Iuliu v.

Nr. 4130.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1891/92 sunt de a se conferi 16 stipendii (8 din fundaţiunea Moga, 8 din fundaţiunea Francisc Iosefină) pentru elevii din despărţĕmêntul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici, tóte câte de 60 fl.

Concurenţii au sĕ şi presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv până la 15 August a. c. st. v. instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna la care aparţin, despre aceea, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor, şi despre starea lor materială, şi

d) eventual alte atestate recomandatóre.

Sibiiu, din şedinţa senatului scolar, ţinută la 11 Iuliu, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Memorandum contra memorandum.

I.

Este preste putinţă ca publicistica română sĕ nu se ocupe cu cestiunile discutate în cele dóuĕ memorande, cari au vĕḑut lumina ḑilei în primăvara şi în vara acestui an. Studenţii români în un memorand lucrat, după cum au sciut ei sĕ-l lucre, şi după cum au creḑut că e bine sĕ-l lucre, au presentat în faţa lumei sórtea românilor din Ungaria, şi la acest memorand au rĕspuns acuma junimea dela scólele superióre din Ungaria.

Noi nu ne-am identificat cu memorandul studenţilor români în cestiunea românilor din Ungaria, din contră am aflat în el unele părţi de tot mance şi unele cu tendenţă falsificate şi presentate lumei în o haină, care în loc de a recomanda pre români în faţa Europei, îi compromite, şi în loc de a provoca simpatii pentru sórtea bisericilor române, trebuia sĕ provóce tocmai contrariul.

Cu reserva cuvenită am luat deci notiţă despre memorandul studenţilor români, şi tot cu asemenea reservă trebue sĕ luăm act şi despre contramemorandul studenţilor ungari. Şi dacă presa ungurescă nu s'ar identifica pe deplin cu junimea unguréscă, dacă ea în mod imparţial ar fi arĕtat cuprinsul memorandului unguresc, lăsând responsabilitatea pentru cuprins şi formă în sarcina acelora, cari nominal 'şi revindecă paternitatea acestui copil slăbănog din naştere, noi încă am fi trecut preste el, fără a reflecta la esactitatea cuprinsului lui.

Am fi lăsat în competinţă tinerilor sĕ se capaciteze, respective se convingă ei pe Europa despre temeinicia causei, pe care o representă.

Şi noi ca simplii privitori, neangajaţi în nici o parte, puteam face causei comune mai bune servicii, ca cum face presa ungurésca, care după cum am amintit, s'a identificat cu totul cu junimea rĕsboinică.

Astfeliu stând lucrul, noi încă suntem împinşi sĕ eşim din reserva de până acuma şi sĕ reflectăm la memorandul tinerilor unguri, cele ce trebue sĕ fie reflectate.

In general lăsăm în sarcina părţii active sĕ rĕspundă la cele generale din contra-memorandul tinerilor unguri.

Teoria despre provenienţa ideei naţionale, despre transplantarea ei la noi, şi despre alimentarea ei în forma dacoromanismului pre noi acuma nu ne privesce. La aceste teorii vor rĕspunde cei interesaţi.

Tot ei vor sci caracterisa de bună sémă emfasa din contra-memorand, că junimea ungurésca cunósce perfect situaţiunea specială a românilor din Transilvania şi Ungaria.

De bună sémă vor respunde tot cei din România, dacă vor crede, că trebue sĕ mai respundă, la cele scrise în contra-memorand cu privire la cultura, provenienţa şi esistenţa statului român, şi acésta nu o vor face acuma pentru noi românii din Ungaria, ci în interesul adevĕrului istoric o vor face pentru statul lor, care e presentat în asemenea colori posomorîte.

Nici la elogiurile făcute liberalismului şi toleranţei ungurilor în trecut nu vom respunde noi, ci dacă vor crede, că e bine, vor respunde cei-ce au iniţiat acest proces, care promite a deveni interesant. Şi atunci de bună sémă vor resfoi prin istoria Transilvaniei, şi vor arĕta pe paginile ei sórtea românilor până la anul 1848, cărora nu numai nu li era permisă speranţa unei cultivări, dar nici îmbrăcămintea nu li era ertat sĕ şi o schimbe după plac, ca nu cumva se samene şi ei cu ceialalţi ómeni.

Nu vom lua noi parte ca combatanţi nici la cestiunea de iridentă plantată după cum se afirmă din România între românii din Ungaria, nu la cestiunea cu teritoriul locuit de români. Asemenea rĕmânem în perfectă reservă faţă cu cestiunea de tot delicată a eventualei rumpere a românilor din legătura statului unguresc, resp. din legătura monarchiei austro-ungare şi incorporarea la statul român, cestiune sulevată şi discutată cu vĕdită tendenţă în memorandul studenţilor unguri.

Teoria autochtonismului şi continuitatea românilor în Dacia traiană încă o lăsăm la apreţiarea părţilor beligerante, asemenea şi cestiunea de tot interesantă, că la marginea occidentului european, ungurii şi numai ei singuri au fost şi sunt depositarii liberalismului.

Controversa, dacă ungurii sau românii sunt şi au fost mai accesibili pentru cultura occidentală, şi puternicul curent confesional, care se tradéza pretutindenea, unde obvine acéstă cestiune, şi acésta, ca cestiune generală o lăsăm la apreţiarea celor interesaţi, cari de bună sémă vor sci apreţia problematica politică a ungurilor cu primirea confesiunei romano-catolice, şi cu reformaţiunea, care ca cestiune per eminentiam de cultură, s'au oprit tocmai în mijlocul Ungariei, şi românii numai aceia au aflat intrare în sacrul templu al culturei, cari prin trecerea la unaţie s'au lăpădat de întunerecul propriu numai bisericei orientale.

Aceste cestiuni generale sunt scrise la adresa părţii actore din acest proces de natură eminentă politică după cum se esprimă memorandul studenţilor unguri şi noi le lăsăm neatinse, facă-şi sémă cu ele cei interesaţi.

Noi provocaţi de presa ungurésca vom reflecta la cele scrise faţă cu noi românii din Ungaria încât privesce presentul, anume la aceea parte a memorandului, care afirmă, că noi suntem egal tractaţi cu ungurii în cele administrative, în cele ale justiţiei, egal tractaţi în scólă, şi că dacă în privinţa acésta esistă plângeri în memorandul tinerilor români, plângerile aceste sunt neadevĕruri.

Aici suntem interesaţi noi cesti dela presa română, mai mult provocarea şi aspra apostrofare cade aici asupra capului nostru, cari ḑi de ḑi combatem ţinuta presei unguresci, ţinuta guvernului, ţinuta parlamentului, ţinuta societăţii unguresci în genere faţă cu noi românii.

Aici suntem datori se reflectăm şi noi, fără privire, dacă studenţii români vor respunde sau nu. Şi aici noi conform programului nostru cu demnitate şi resoluţiune vom presenta situaţiunea în adevărata ei haină posomorîtă.

FOIŢA.

Iosif Heyderich

sau

Fidelitate germană

de *Th. Körner*, traducere de **I. G. Oltean.**

(Anecdotă adevĕrată, ca dramă în I act.)

(Încheere.)

Scena VIII.

Cei dintâi; neguţătorul şi chirurgul.

Neguţ. Aici prietene! ajută, dacă mai poţi ajuta. E un om de onor.

Chirur. O sciu de mai'nainte, vĕḑênd căputul. Dle locotenent?

Locot. Vreţi sĕ-mi ajutaţi?

Chirur. Atât cât pot!

Corpor. Numai iute, numai iute, aici nu i timp de perdut!

Chirur. Unde-i rana?

Locot. Aici!

Chirur. Aţi perdut mult sânge?

Locot. De asta nu pot ḑice nimic, deóre-ce acum înainte cu o óră mi-am venit în ori! — (chirurgul îngenunche înaintea lui şi i cercetéză rana.)

Corpor. (către neguţător:) Dle, ce socoţi? Face el o faţă indoelnică? Va fi scăpat locotenentul meu?

Neguţ. Nădăjduesc! — mi se pare, că chirurgul nu-i îngrijat; fără de aceea tinĕrul e dibaciu în meseria sa, şi de sigur va încerca tóte, ca sĕ scape pe bravul oficer!

Corpor. De ce nu pot face şi eu, — Dḑeule, sĕ me pricep şi eu, — cum m'aş bucura? — Dle, întrébă'l totuşi, ce gândesce, dacă crede. . . .

Neguţ. (către chirurg) Ei?

Chirur. In adevĕr e pericol, dar probabil, că va scăpa. Cred, că ve pot asigura, că dl locotent scapă.

Corpor. Victoriă! locotenentul meu scapă. Iubite doctore e adevĕrat? Victoriă, victoriă! Acum îţi mulţămesc Ţie mare Dḑeule, că mi ai păstrat puţina putere până acum. Acum me pot sfârşi. Locotentul meu tot a scăpat! Victoriă, el scapă!

Locot. Suflet bun şi sincer!

Chirur. (către neguţ:) Alérgă acum amice şi gătesce pe sama dlui locotenent o chiliuţă cu un pat bun, apoi îl vom duce sus în odae, mâncarea bună, îngrigirea bună, şi buna natură (fire) de sigur îşi vor arăta efectul.

Neguţ. (întră în casă: Alerg!

Locot. Dle doctor, cercetéză înainte de tóte pe bravul meu corporal. El are la braţ o rană şi a primit'o pentru mine. Légă-i-o cum se póte mai bine!

Corpor. Mai întâi pe dta dle locotenent!

Locot. Cât-ce me voi afla în casă, mai curênd nu.

Chirur. Sĕ ved numai dle corporal!

Corpor. Nu-i nimic! (Chirurgul cercetéză) rana.

Locot. Ei?

Chirur. Rana e însemnată!

Corpor. Dómne feresce! (încet) tăcere!

Chirur. Periculósă!

Corpor. Tăcere, numai taci!

Chirur. Pulsul v'a slăbit tare!

Locot. Dḑeule, bĕtrânul soldat, în ferbinţéla şi aruncarea lui în Screvia.

Corpor. (către chir.) La naiba! dar tăceţi!

Chirur. Nu dle, aci e mult în joc. Fă-mi cât vei vrea. Vitalitatea dtale e sdruncinată.

Locot. Şi tot numai pentru mine!

Corpor. Fi-ţi fără grige, eu am o fire tare.

Locot. Dḑeul ceriurilor! Heyderich, tu pălesci Heyderich!

Chirur. Il apucă ameţéla!

Corpor. Inchipuire! încă stau, ţapĕn pe picióre!

Chirur. Dar tremuraţi — şedeţi!

Locot. Iosife! ce ţi-e?

Corpor. Cred că'n curênd voiu scăpa!

Locot. Dómne! — Cum o înţelegi?

Chirur. Me tem, . .

Revista politică.

Şedinţele din urmă ale dietei magiare érăşi au fost de tot furtunóse. Stênga estremă, care se părea ca a abandonat obstrucţionismul, păşesce tot pe acésta cale.

Foile oposiţiunei moderate imputa premieriului Szapáry, că nu are mai multă energie şi mai mult tact. Ministrul este decis câte odată a amâna discusiunea, altă dată însĕ voesce sĕ susţină şi mai departe lupta contra atacurilor din oposiţiune.

O grea încercare mai aştéptă pe guvern cu cestiunea provocării la duel a deputatului Ugron. Dacă ministrul preşedinte rĕspundea inmediat la interpelaţiune cu privire la scandalul din Fiume, póte că lucrurile s'ar fi aplanat uşor. Deputatul Beőthy a sulevat acéstă cestiune din nou, ea va trece prin comisiunea de inmunitate şi apoi se va deschide érăşi o discusiune, care póte avé rele urmări pentru guvern. —

Escadra francesă a sosit la Kronstadt; ea a fost primită cu entusiasm, 12 corăbii de rĕsbel şi 4 torpilóre rusesci erau postate în raḑa cea mare, 4 corăbii de rĕsbel în raḑa cea mică pentru a primí escrada. Tóte corăbiile şi oraşul întreg au fost împodobite.

La 25 Iuliu, prânḑ de gală la ţar în onórea ofiţerilor escadrei franceze, la 29 prânḑ la marele duce Alecsiu. Consiliul municipal a organisat un raut (adunare numerósă de persóne însemnate) şi va remite fie-cărui bastiment frances ca amintire o cupă de argint cu dedicaţie.

Se anunţă din Paris, că dl Carnot a dat ordinul sĕ se restituéscă ruşilor dóuĕ drapele religióse, luate din biserica Eupatoria în timpul rĕsbelului din Crimea şi păstrate de aţunci la Notre-Dame; archiepiscopul Parisului a consimţit la acéstă restituire.

„Ḑiarul St. Petersburg,“ salută cordialminte sosirea flotei francese; el ḑice, că Rusia şi Francia sunt unite printr'o alianţă naturală; Rusia nu se teme de nimeni. „Novoie Vremia“ ḑice, că întrunirea celor douĕ flote în marea finlandei represintă într'un mod impunător politica franco-ruséscă.

Celelalte ḑiare salută escadra francesă şi ḑic, că visita la Kronstadt probéză relaţiunile amicale ale Franciei cu Rusia.

Cu ocasiunea prânḑului ţarul a toastat pentru Carnot şi Francia, ér conducĕtoriul escadrei pentru marina Rusia. —

Cu privire la veştile, cari continuă a circula despre proiectatele întâlniri de monarchi şi miniştri, foile din Budapesta au primit dela Berlin informaţiuni, ce credem că merită a fi reproduse.

Vremurile liniştite de vară cu obicinuitele conjecturi hazardate şi cu balónele de încercare slobozite cu prudenţă, au produs şi povestea despre o mare întâlnire diplomatică proiectată la Londra. Ar fi vorba după acéstă veste, care publicată întâiu de nisce ḑiare italiane, a fost reprodusă de multe altele, ar fi vorba de o întâlnire a miniştrilor de esterne ai ţĕrilor, cari formézâ alianţa întreită, cu marchizul Salisbury.

Dar nu esistă nici un motiv, care ar puté îndemna pe d-nii de Caprivi, contele Kálnoky şi marchiz di Rudini sĕ facă de odată, împreună, o călĕtorie preste canal; şi de sigur nici unul din ei nu se gândesce sĕ dea nascere, într'un astfel de chip, falsei păreri, că punctul de greutate al politicei alianţei întreite ar zăcea în Londra.

Este vorba deocamdată numai de întâlnirea cancelarului german cu ministrul de esterne al Austro-Ungariei, cu ocasiunea întêlnirei monarchilor la manevrele de tómnă.

Dar, acest eveniment, cu care lumea e deja de mult obicinuită câci s'a întêmplat de repeţite ori spre folosul şi bucuria popórelor aliate, nu ar avé nevoie de nici un comentar deosebit.

In acest an, Ronsdorf — (cunoscut loc de întâlnire al monarchilor austriac şi german) — va fi în pădurile Austriei de jos, indiferent, ce nume va purta locul întêlnirei în geografie.

D. de Caprivi a şi renunţat pentru vara acésta la ori ce concediu şi trăesce, cu o stăruinţă, pe care i o recunosc şi prietini şi duşmanii şi pentru care îl stiméză personal tótă lumea, trăesce întocmai după divisa predecesorului sĕu: *în serviendo patriae consumor* (me consum servind patriei).

Foile au vorbit şi despre o proiectată vizittă a ţarului la Berlin. Ba o corespondenţă ruséscă apărută ia Paris vorbesce despre un astfel de proiect, ca despreceva sigur.

In cercurile oficiale şi ale curţii din Berlin însĕ se scie despre un astfeliu de proiect al împĕratului Alecsandru tot atât de puţin astăḑi ca şi cu sĕptĕmâni în urmă. Nu esistă nici o fóie seriósă în Berlin, care, sĕ se lase măcar în discuţie asupra gradului de probabilitate al unei astfel de visite; cu atât mai puţin se grăbiau cei din capitala Germaniei sĕ fie, ca cei din Paris gata şi cu concluzii politice asupra unui fapt, el în sine chiar fórte nesigur.

Dar chiar dacă s'ar întámpla acest eveniment, ceea ce în definitiv nu e cu neputinţă, grupările puterilor europene sunt atât de sciute şi relaţiile dintre dênsele atât de limpeḑi încát de sigur o visită făcută de ţar împĕratului Germaniei n'ar putea fi altceva, decât o dovadă îmbucurătóre, la tot casul de menţinerea relaţiilor personale pretinesci între cei doi monarchi.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Poiana, în 12 Iuliu 1891. Dle redactor! Locuitorii comunei nóstre, situată la pólele munţilor, cari ne despart de România, în cea mai mare parte economi de oi, au pe lângă iernile cele grele şi pe lângă contribuţiunile cele mari, adeseori sĕ mai sufere şi o mulţime de neajunsuri ba de multe ori chiar şi maltratări din partea organelor postate la graniţă.

Nu voiesc sĕ me estind prea departe întru a arăta acelea neajunsuri, pe cari locuitorii acestei comune au sĕ întimpine, ci voesc numai sĕ le arĕt onoratului public o faptă sĕvêrşită chiar din partea acelora, cari sunt mai întâiu chemaţi a griji de siguranţa publică.

In depărtare de cinci óre de Poiana se află pasul Duş, unde se află şi un post de gendarmi. In 4 v. l. c. a fost luat de aici locuitoriul Costandin Marcu de doi gendarmi din casa lui proprie. Pentru ce? el însuşi nu sciea şi nici gendarmii n'au voit sĕ-i spue. In loc sĕ fi fost dus la Mercurea, care este în depărtare de dóuĕ óre de Poiana şi unde se află judecătoria cercuală, sus numitul Constantin Marcu a fost escortat la Duş.

Aici avu sĕ o păţéscă sêrmanul om şi anume: aici fu legat ghem şi pus întro odaie şi atâta fu bătut de conducĕtoriul postului de gendarmi, încât dela un timp bietul om îşi perdu şi consciinţa de sine.

In decursul maltratărei sus amintitul conducĕtoriu, perḑêndu-şi pacienţa de a mai da şi ca sĕ nu se îngrozéscă şi el de aceea ce a comis, se duse de trei ori la cârcimă şi apoi din nou îşi începu opera, voind astfeliu sĕ siléscă pe bietul om, sĕ mărturiséscă, că el ar fi furat nesce cai perduţi dintr'un munte. Temêndu-se conducĕtoriul postului, ca nu cumva victima lui sĕ móră în urma perderei de sânge cei dase pe gură şi pe nas, l'au transportat la un isvor în apropiere, unde a fost ţinut mai multe óre sub un şipot şi spălat de sânge, ba chiar şi cămaşa i-au spĕlat-o dnul Führer, ca sĕ nu se mai cunóscă urmele de sânge. A dóua ḑi au fost escortat de doi gendarmi nu către Mercurea la judecătoria cercuală, ci pe munte, unde în decurs de 4 ḑile a fost lecuit tot cu apă rece de gendarmi, ca sĕ dispară urmele maltratărei şi fu silit se bea vinars şi în urma urmelor fu lăsat în vêrful muntelui, de unde bietul om abia putu veni până acasă pe trup încă cu stergariul, cu care i se puse apă. Pe trupul lui nu este loc cât sĕ pui palma ca sĕ nu fie negru ca cărbunele şi pelea ii este în mai multe locuri crepată.

Ajuns acasă bietul om a făcut arătare la locurile competente despre cele întêmplate cu dênsul.

Ce satisfacţie va căpăta vom vedea, însĕ betul om este pentru intréga lui viaţă aşa ḑicênd nefericit în urma maltratărei suferite pe nedrept.

Ar.

Cronică.

Rĕşinari, 1/13 Iuliu, 2891.

Parastas. — Esamene. — Omor. — Comisiuni. — Timpul şi preumblările. — Băi. — D'ale mâncării şi altele.

Uşile scólelor s'au închis, şi învĕţatorii şi elevii au început a resufla mai uşor după munca lor de 10 luni. — Aşa şi cetăţénul, care 10 luni a stat închis între ziduri şia fost silit sĕ înghită aerul cel greu de prin oraş, se pregătesce sĕ iasă cu ai sei la aer curat.

Ferice cine în acest timp nu e silit de morb sĕ plece la cutare sau cutare baie, şi-şi póte alege locul de recreaţiune după plac. Adecă numai în parte după plac, căci şi în acest cas sunt nenumĕrate motivele, care te îndémnă, ba te şi silesc uneori sĕ preferi cutare sau cutare loc.

In comuna acésta încă s'a obicinuit sĕ vină câteva familii române ca sĕ petrécă vara aci. Nu e rea ideea, şi s'ar putea face aci în tómnă unele îmbunătăţiri, cari sigur ar atrage mai mulţi óspeţi pentru vară, şi astfeliu ar câştiga comuna, atât materialminte cât şi din alte puncte de vedere. Dar despre acestea mai la vale. Voiu descrie mai întâiu momentele mai însĕmnate din ultimele sĕptemâni.

In prima linie stă parastasul întru memoria marelui archiereu Andreiu sĕvêrşit cu pompa cuvenită la 16 Iuniu a. c. în biserica cea frumósă de aici. Mult a contribuit la înălţarea sĕrbătórei şi corul seminarial, care sub conducerea dirigentului G. Dima a esecutat cântările liturgice cu cunoscuta acurateţă. După parastas a fost prânḑ comun în şura frumos decorată cu verdéţă, unde locuesce preste vară dl asesor cons. Mateiu Voileanu. La acesta a luat parte afară de corişti şi primariul comunei preşedintele comitetului parochial şi directorul scólei de aici. Pela órele 5 d. a. a fost o producţiune musicală, dată de tinerii corişti în edificiul scólei, la care au luat parte un frumos numĕr de ascultători. Toţi numerii esecutaţi au fost viu aplaudaţi. După cântare au fost invitaţi óspeţii din partea fruntaşilor la o cină comună şi aşa au mers cu toţii în o sală a scólei, unde ii ascepta o masă lungă şi bogată. Intre cântece şi toaste trecù iute timpul şi la 9 óre se adunară cu toţii éră la cuartirul general la dl M. V. de unde plecară către Sibiiu.

Esamenele anuale, cari s'au ţinut aici în 23 şi 24 Iuniu a. c. sub conducerea M. O D. protopop I. Papiu şi la carea ne-a onorat în presenţa sa dl inspector reg. de scóle E. v. Trauschenfels, au avut un succes mulţămitoriu. Publicul a dovedit interes viu pentru acestea, luând parte în numĕr frumos.

Dela esamene, dela scólă, care rĕspândesce lumină în păturile societăţii, ajung la un fapt, care fuge de lumină, şi care a putut fi comis numai de nisce ómeni brutali, fără inimă şi fără D-ḑeu. E vorba despre omorul cel crâncen, ce s'a săvêrşit aici în comună în nóptea spre sf. Petru şi Pavel. Dóuĕ femei tinere, cârciumărésa Dobra Ciorănel şi servitórea ei au căḑut pradă acestei crime îngrozitóre. Ele dormiau afară pe ambit (galerie) şi acolo le-au găsit ómenii în diminéţa următóre fără suflare

Până acuma încă nu s'a aflat în afară, dacă s'a dat de vr'o urmă, care sĕ dea ucigaşii pe mâna justiţiei.

De câtva timp sunt aci tot comisiuni. Mai întâiu s'a adus comisiune chemată de nisce ómeni răutácioşi, cari voiau cu tot preţul, sĕ pună în spa-

---

Corpor. Sĕ spun verde, dór nu voiu minţi în césul din urmă? Aşa mi sĕ-'ntunecă înaintea ochilor, cred, că peste asta am trecut curênd.

Locot. Heyderich!

Chirur. Am presimţit'o, bĕtrânul corporal, sforţarea cea uriaşă, recirea momentană, rana, perderea sângelui!..

Locot. Scăpaţi l, Dle doctor, scăpaţi'l!

Chirur. Cred că e înzădar! Mormêntul pretinde o datorie deja espirată de mult!

Locot. El a fost un soldat atât de brav, şi sĕ móră în un mod atât de miserabil, ér nu în o luptă gloriósă lângă stégul seu!

Corpor. Cu glorie? dle locotenent, nu mor tocmai lângă stégul meu, dar totuşi pentru stégul meu mor, deóre ce păstrez pentru împĕratul meu un oficer curajios, şi de asta sunt mai mândru, decât daca-şi fi scăpat însingniul militar. Stéguri sĕ mai pot ţese şi auri, dar un astfel de erou, ca locotenentul meu nu afli ori curênd.

Chirur. Simţi în piept o măhnire?

Corpor. Mai că-'mi sdrobesce inima!

Chirur. Gândesce-te la Dḑeu!

Corpor. Cu Mântuitorul încă aḑi de cu vreme m'am împăcet. Mai am sĕ-mi iau numai rĕmas bun dela locotentul meu.

Locot. Iosife! Iosife!tu mori pen-tru mine.

Corpor. Ochi-'mi slăbesc! Unde ve e mâna? Mâna d-stre dle locotenent! — Dă'mi-o pentru cea din urmă óra. — Aşa! — Rĕmâneţi cu bine! N'am lipsă de un testament, copii n'am, n'am nimic afară de orologiu; dle locotenent primiţi'l spre aducerea aminte dela un flăcău bĕtrân şi de omenie, care va fost credincios până la mórte!

Locot. Trĕbue se fiu scăpat pe acest preţ?

Corpor. Şi dacă veţi sosi în patrie, spuneţi ortacilor mei, că nam fost un deserteur, că am fost şi am rĕmas un bun austriac pănă în mormênt, şi am servit brav pe împĕratul meu, şi că am murit ca om cinstit.

Locot. Vei fi viu în memoria celor buni!

Corpor. Dle doctor' promite'mi încodat, că vei scăpa pe locotenentul meu.

Chirur. Cu ajutorul lui Dḑeu nu me îndoiesc de reînsănătoşarea lui.

Corpor. Ei! atunci bĕtrânilor ochi împăenginiţi ve Victoriei! am scăpat pe locotenentul meu? (móre).

Locot. Pentru numele lui Dḑeu, el cade grămadă!

Chirur. Spre a nu se mai scula niciodată!

Locot. A rĕposat?

Chirur. Viaţa i-s'a sfârşit!

Locot. Lasă-me lângă el! Cuprins de durere şi entusiasm îngenunchiu aici înaintea ta, mortul şi credinciosul meu amic. Patrie privesce! Astfel de inimi bat în pieptul fiilor tĕi, la sórele teu ajung astfel de fapte la maturitate.

Patrie, tu poţi fi mândră (cortina cade.)

tele unui învĕţătoriu mórtea unei eleve a sa. A urmat eshumarea, s'a făcut cercetare medicală si s'a constatat, că copila a rĕposat în urma unui morb de plumâni, care sigur n'a provenit din causă, că învĕţătoriul ar fi bătut o cu linia preste cap. Nevinovăţia a triumfat şi ura şi invidia au rĕmas de pagubă. . . E trist, că astfeliu de lucruri se pot întêmpla între ómeni, cari se ţin de inteligenţă, prin purtarea lor însĕ dovedesc contrariul.

A dóua comisiune a fost scósă la faţa locului pentru omorul, de care am pomenit, éră a treia din partea preotului unit de aicea, care nu sufere ca grilagiul, care se face acum în jurul bisericei şi a cintirimului sĕ închidă şi o parte a locului dinaintea casei sale, şi nu cugetă, că comuna a suferit, ca el sĕ îşi facă casă cu ferestrii şi uşa cătră cintirim.

După-cum sunt informată, preotul din cestiune şi-a revocat în faţa comisiunei acusa, şi astfel lucrul început, se va face după-cum a fost plănuit.

Acestea ar fi pe scurt lucrurile mai însemnate întêmplate în sĕptĕmânile trecute. De altmintrelea timpul pentru cei ce au venit sĕ facă şi băi reci, nu prea este favorabil.

Dară pentru aceea sunt în apropiere locuri frumóse de preumblare. Este pădure tineră de mestécăn plantată pe o cóstă, de unde ai o privelisce fórte frumósă preste intréga comună. Ar fi de dorit, ca tóte cóstele de pe aici sĕ se planteze cu arbori, cari cresc iute şi dau umbră mare şi astfel în câţi va ani Rĕşinariul ar deveni un loc plăcut de recreaţiune al orăşenilor. Ar mai fi de dorit, ca cel puţin odată pe sĕptĕmână sĕ se taie carne de vită şi de viţĕl, căci după a mea părere acésta s'ar renta. Este atâta inteligenţă, şi ómeni avuţi aicia, încât cred că totdeuna s'ar trece un mare cuant de carne. Acésta ar fi un mare avantagiu, şi ar contribui mult la atragerea óspeţilor. Căci e un lucru fórte uricios, şi impreunat cu cheltuélă, sĕ şi aducă omul tóte ale mâncarei tot dela Sibiiu.

Aci afară de óuĕ, lapte, brânză, şi ceva zarzavat, nu se mai află aprópe nimic. Ba se tăia până acuma carne de miel, şi acum s'a început cea de óie, dar apoi cu acestea am şi isprăvit lista.

Altcum în Rĕşinariu află omul multe particularităţi, pe cari numai aici le póte afla. Sunt în acéstă comună nume pentru bărbaţi şi pentru femei, pe cari numai aci le afli. Aşa tot al doilea om e Bucur, Coman, Şerban şi Aleman, tot a dóua femeie e Opréna, Işa, Stana, Paraschiva, Dobra şi Sora.

Insĕ nu acésta e ce e mai caracteristic, ci împrejurarea, că aceste nume atât de iubite, atât de adorate în Rĕşinariu numai până atunci sunt bune, până când persóna, căreia s'a dat numele nu păşesce preste pragul scólelor din Sibiiu. In momentul când o face acésta, îndată în Rĕşinariu din Bucur se face Ilariu, din Coman se face Coloman, din Şerban, Servian, şi din Aleman tocmai Emilian.

Mai delicat e însĕ lucrul la femei, căci din Opreana se face Ottilia, din Işa „Isabella“ din Stana „Constanţa“, din Paraschiva „Amelia“ şi din Sora „Sabina“.

Cu acestea încheiu cronica mea, şi de se va mai întêmpla ceva de interes pe aicia, cu plăcere voiu lua érăşi condeiul în mână. *O.*

Prĕgătiri pentru adunarea generală a „Asociaţiunei transilvane“

Încunosciinţare.

Toţi acei p. t. domni, cari doresc a participa la şedinţele adunării generale ale „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român,“ ce se vor ţiné aici în Haţeg la 16 August st. n. a. c. şi ḑilele următóre, şi cari voesc a avé cuartire ori a face escursiune la locurile istorice Densuş-Grădisce, sau la băile de cărbuni din munţii Petroşenilor, — sunt încunosciinţaţi sĕ binevoiască a se insinua în scris cel mult până în *10 August* st. n. la dl Ion Muntean, ca astfel sĕ se pótă lua disposiţiunile de lipsă atât pentru cuartire, cât şi pentru trăsuri.

Haţeg, în 15 Iuliu, 1891.

Comitetul arangiator.

Avis.

In urmarea „Apelului“ nostru adresat publicului român din comitatul Huniadórei şi publicat prin ḑiaristică, au incurs şi încurg pentru esposiţiune în tótă ḑiua, tot felul de ţeseturi şi articlii de industriă de casă în aşa mĕsură, încât cel puţin 10 ḑile se recer numai pentru arangiare; drept aceea se aduce la cunoscinţa doritorilor de a şi espune articlii lor, că: *terminul primirei articlilor se prelungesce dela 25 Iuliu până la 31 Iuliu st. n.*, deci sĕ se grăbéscă cu espedarea lor, căci cei sosiţi mai târḑiu nu se vor mai primí.

Haţeg, 25 Iuliu, 1891.

Comitetul arangiator.

Învitare.

La concertul, ce se va da în 16 August n. c. în sala otelului „Melul de aur“ din Haţeg în favorul „Asociaţiunei transilvane.“

Programul:

1. „Eată ḑiua triumfală“ cor de W. Humpel.
1. „Erinnerung an den Gletschergarten in Luzern“ piano pentru patru mâni de Keler Béla.
3. „La straniera“ pentru vioră şi pian de Charles Danela.
4. „Te iubesc nu me uita“, solo pentru o voce cu acomp, de pian de G. D. Cavadia.
5. *a*) „Inimă de român“ cor de C. Porumbescu.
   b) „O bruma a dat“ cor de C. Porumbescu.
6. „Mozaic naţional“ pentru vioră şi pian de A. Kneisel.
7. „Concert G-Moll“ pentru pian solo de Mendelssohn.
8 Symphonie concert“: Trio pentru 2 viore şi acomp. de pian de Charles Danela.
9. „Dorule o dorule“ cor cu acomp. de pian de I. Murĕşianu.

Inceputul la 8 óre sara.

Preţul intrărei de fiecare persónă 1 fl., Biletele de intrare se vênd în prăvăliile lui B. Popovici şi sara la cassă.

Haţeg, 25 Iuliu, 1891.

Reuniunea română de cântări din Haţeg.

Învitare.

La balul ce se va arangia la Haţeg în 17 August n. c. în favorul „Asociaţiunei transilvane“.

Preţul intrării: de persónă 1 fl., de familie 2 fl.

Haţeg, în 22 Iuliu, 1891.

Comitetul arangiator.

Relaţiunea între scóla poporală, familie, biserică şi stat.

Macsima ce adeseori se rostesce că: „daţi-mi scólă şi voiu reforma lumea“ este şi póte sĕ esprime un adevĕr numai atunci, când relaţiunea între scólă şi alţi factori tot atât de însemnaţi precum e familia, biserica şi statul este normală, adecă când scóla 'şi pune de problemă a sa: întregirea şi desvolterea educaţiunei de familie, şi pre acésta basă 'şi continuă activitatea sa.

Indată-ce însĕ scóla vine în conflict cu familia, eventual cu biserica ori statul, resultatele educaţiunei faţă de nóua generaţiune sunt fórte problematice. Progresul stagnéză. Desvoltarea morală şi intelectuală póte sĕ ia o direcţiune greşită. Niciodată nu s'a arătat mai vĕdit ca tocmai acum în secolul nostru, că scóla fără cooperarea familiei şi a bisericei, şi încâtva fără ajutoriul statului nu-şi póte plini chemarea sa. Sĕ luăm câteva esemple, cari sunt la ordinea ḑilei.

In Macedonia, unde scóla panelenică seclii a lucrat pentru desnaţionalisarea românilor, îndată-ce acésta s'a lovit de simţul naţional redesceptat în familiile române, ea a devenit imposibilă şi a trebuit sĕ facă loc scólei române, carea lucră în armonie cu familia, şi nisuesce a continua educaţiunea mai departe pre basele date din familiă. Puterea familiei s'a manifestat cu atâta vigóre, încât biserica grecă sub a cărui scut a lucrat scóla grecă populară, a trebuit se rĕmână învinsă în luptă.

Chiar state încă a trebuit sĕ facă amare esperienţe, că scólele intemeiate de el, bunăóră cum sunt scólele comunale şi de stat populare la noi, cari fie din prea mare zel, fiind din un plan puţin cugetat îndată-ce, ele nu au mai ţinut cont de pretensiunile familiei române, de pretensiunile poporului român, au produs resultate chiar contrare dela ceeace se intenţiona; éră încât pentru progres, el stagnézá. Conflictul se ivesce adese-ori, şi cu cât el e mai violent, cu atât mai mult se vădesce, că puterea familiei în educaţiune este un factor de prima ordine, şi că scola poporală fără sprigiuul ei trage de mórte.

Precând dară de o parte trebue recunoscută puterea şi influinţa familiei, pre atunci nu trebue sĕ perdem din vedere rolul scólei în ce privesce cu deosebire instrucţiunea, pe carea familiile nu o pot da pruncilor, ci sunt avisate la educatori de profesiune, cari anume s'au pregătit.

De aci Curtmann numesce scólele un product necesariu şi un vechicul articol al culturei ce ḑi de ḑi progreséză. Şi până când scólele dispun de învĕţători bravi, cu frica lui D-ḑeu, până atunci nu avem a ne teme de influenţe rele pentru scóle.

Incât însĕ se aplică ca învĕţători ómeni de un caracter dubiu, resultatul unei culturi formali încă e dubiu. Cultura morală şi intelectuală nu va fi posibilă.

Aceste premiţênd sĕ vedem, care e raportul între scóla populară şi familie, în ce necs stau aceste dóuĕ între sine.

Scólele şi au începutul lor din familie, şi încât ele întregesc şi perfecţionéză educaţiunea din casa părintéscă, întru atâta scólele stau în cea mai strênsă legătură cu familia.

Familia 'şi are faţă de scólă drepturi neprescriptibile precum şi datorinţe. Şi e ceva contrariu drepturilor naturali, când autoritorităţi mai înalte, numéscă-se acele comune sau stat, se amestecă şi voesc a influinţa asupra libertaţi familiei de a dispune după plac faţă de educaţiunea copiilor. Pentru aceea şi cercetarea obligătóre a scólei se póte justifica numai în urma esperienţei triste, că nu tóte familiile se îngrigesc de ajuns de crescerea copiilor,

In unele locuri comunele bisericesci ori politice pe încetul au tras la sine multe din drepturile ce compet familiei. Şi unde comuna bisericéscă ori politică nu e micstă, drepturile cedate decătră familii nu pot sĕ se folosescă în detrimentul familiei, ci numai în interesul educaţiunei şi insrucţiunei. Avem adecă aci prelângă familie de a face încă cu un factor, cu representanţii familiilor. — Unde însĕ comuna politică e micstă, şi scóla e comună, acolo conflictele între familii şi autorităţile comunali sunt uşor de întêmplat

Pentru-ca sĕ pótă esista un raport normal, şi legături cordiali între scólă şi familie, acésta trebue primo-loco sĕ nisuéscă ca cercetarea scólei din partea pruncilor sĕ fie cât se póte mai regulată; mai departe familia trebue sĕ spriginéscă nisuinţele învĕţătoriului, ţinênd totdeuna în evidenţă purtarea şi progresul ce fac copii, şi ori-ce mijlóce bune va lua învĕţătoriul pentru-ca sporiu sĕ faca cu copii, sĕ le adopteze.

Legăturile vor deveni mai cordiali, când familia va arăta iubire şi încredere faţă de învĕţătoriu.

De alta parte apoi scóla încă trebue sĕ ţină cont de drepturile familiei, şi nici odată sĕ nu-şi atribue sie-şi ca un merit resultatele obţinute.

Pentru-că ori câtă nisuinţă şi va da un învĕţătoriu în scólă, ca sĕ dedee copii la disciplină şi ordine, şi preste tot la formarea caracterului, el nu va obţiné resultate îmbucurătóre de nu va fi ajutat de familie.

Referitoriu la formarea caracterului elevilor sunt fórte puţine casurile, unde învĕţătoriul sĕ fie în stare a presta totul ce au negles familiile. Chiar pentru aceea învĕţătoriul atât în scólă, cât şi afară de scólă sĕ nu se pórte cu dispreţ faţă de părinţii copiilor şi faţă de datinele lor, cu atât mai puţin sĕ nu trăéscă în inamiciţie cu ei. Sĕ nu pérdă nici decum din vedere un învĕţătoriu ce el nu e domnul scólei, ci un servitoriu al ei, carele e gata în tot momentul a face totul pentru-ca scóla sĕ progreseze.

Nu în destul se póte recomanda cu deosebire învĕţătorilor tineri ca păşind pre cariera învĕţătoréscă sĕ întreţină raporturi amicabile cu familiele, sĕ facă cunoscinţe personali în familii, se studieze caracterul mamei şi a tatălui pruncului, în cas de morb sĕ se arete îngrijat faţă de starea elevului seu; mai departe sĕ aducă la cunoscinţă părinţilor purtarea copilului şi încât observă la ei interes faţă de progresul copilului, sĕ le indice mijlóce cum copilul sĕ se pótă desvolta mai bine; éră încât au observat unele prejudeţe faţă de scólă, pre acele cu mult tact sĕ le combată. Şi încât sunt părinţi, cari din nesciinţă împedecă copii dela studiat sau chiar ii dedau la lucruri rele, sĕ i lumineze asupra consecuenţei reului.

(Va urmá.)

Varietăţi.

* (Monarchul nostru şi fii chedivului.) Maj. Sa monarchul nostru a conferit fiilor chedivului din Egipt: LL. AA. Abbasbey şi Hilmibey marele cordon al ordinului Francisc-Iosif. In 13 Iuliu consulul general austro-ungar a predat chedivului insigniile acestor decoraţiuni; scrie „Revue d'Orient.“

* (Dela garnisóna nóstrá.) In 12 August va merge reg. 3 de husari preste Turda şi Gherla la Bistriţa, unde se vor face manevrele cele mari. După manevre va trece la Biserica albă în garnisónă. Escadronul I. al divisiunei prime merge în Bosnia şi Herţegovina. Trei batalióne ale regim. de inf. Nr. 31 şi bat. 23 de vênători vor merge în 27 August la manevre. Batalionul 23 de vênători va trece la Cojnica. Batalionul din regimentul 31, care se află în Bosnia şi Herţegovina va veni la Sibiiu şi tot aici va veni în locul reg. 3 de husari reg. 2 de husari.

* (Esamenele la academia orientală.) Din 8—14 Iuliu a. c. s'au ţinut esamenele în academia orientală din Viena. S'au supus esamenelor 24 elevi, dintre cari 7 au reuşit cu succes escelent. Trei din aceşti din urmă au fost admişi şi la esamenul consular, care a avut loc în ministeriul de esterne. Premiul imperial înfiinţat la 1884 prin Maj. Sa şi care constă dintr'o medalie de aur s'a oferit în anul acesta mai multor elevi buni ai institutului. Esamenul din literatura francesă, precum şi din studiile diplomatice s'a fácut în limba francesă. — Cei ce doresc se fie admişi pentru anul scolariu 1891/2 în acest institut au sĕ şi aştérnă suplicele la direcţiunea academiei orientale din Viena. Detaiurile se vor publica în jurnalele oficiale din ambele părţi ale monarchiei.

* (Invitare). Tinerimea română din Turda şi jur va arangia în 8 August st. n. a. c., cu ocasiunea ţinerii adunărei generale a desp. XXIV al Asociaţiunei transilvane la hotelul „Corona“ din Turda „Petrecere de vară“ la care învită cu onóre publicul a participa. Inceputul la 7½ óre séra. — Preţul intrării de persónă 1 fl., de familia constătătóre din trei mebrii 2 fl ér preste trei membrii de fiecare membru 50 cr. — Supra solvirile se primesc cu mulţămită şi se vor cuita în ḑiare. Venitul curat este destinat pentru crearea unui fond al desp. amintit al Asociaţiunei transilvane.

Turda, la 25 Iuliu, 1891.

* (Óspeţii la Borszék.) Lista óspeţilor la băile din Borszék arată numĕrul de 411.

* (Nenorocire.) Se anunţă din Paris, că la gara Sâm Madé, lovindu-se dóuĕ trenuri, s'a întêmplat o mare nenorocire. Până acum sunt cunoscute 44 de persóne omorite şi preste o sută vulnerate greu.

* (Regele Sêrbiei.) Regele Alesandru al Serbiei a ajuns în Petersburg şi a descins în palatul imperial. In călĕtorie i s'au făcut mari onoruri.

[105] 2—3

CONCURS

Pentru întregirea unui post de învĕțătoriu devenit vacant la scóla normală capitală gr. or. din Sĕliste cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Cu acest post este împreunat un salariu de 400 fl. v. a., care se va solví în rate lunare anticipative din fondul scólei.

Concurenții la acest post au sĕ-și trimită suplicile instruite conform Stat. org. și Normativului scolar oficiului protopresbiteral gr. or. al Sĕlistei.

Va fi preferit cel ce va documenta cunoscință de musică instrumentală și vocală pentru instrucțiune sistematică de cântări.

Sĕliste, 23 Iuniu, 1891.

Comitetul parochial gr. or. din Sĕliste.

Dr. Liviu Lemény, *Ioan Popa*,
președinte. notariu.

Nr. 538. [104] 2—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor vacante de învĕțători la scólele poporale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sibiiu, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela ḑiua publicării în „Telegraful Român."

1. Boița, salariu anual 350 fl., în rate lunare, cuartir gratuit în edificiul scólei și 4 stânjini de lemne.

2. Bungard, salariu 128 fl. și anume 100 fl. din cassa alodială, 20 fl. din repartiție și 8 fl. din cassa bisericei; cuartir și lemne de foc.

3. Poplaca, salariu anual pentru postul de învĕțătoriu la clasa I, cu 210 fl.; solviți în cuartale anuale anticipative din cassa bisericei, cuartir în edificiul scólei, lemne de încălḑit și folosirea grădinei din curtea scólei. Pentru postul al doilea de învĕțătoriu la clasa a II salariul anual 250 fl. din cassa alodială solviți în cuartale anuale anticipative, 3 stânjini de lemne pentru încălḑit, cuartir natural și folosirea grădinei scolare, pentru care e însărcinat a ține scóla de repetițiune. Ambii învĕțători au sĕ țină câte o strană în biserică în Dumineci și sĕrbători.

4. Șelimber, cu salariu anual în suma totală de 116 fl.; din cassa alodială 50 fl., restul din repartiție și din alte accidenții, cuartir natural și lemne de încălḑit.

5. Turnișor, cu salariu anual de 200 fl., și anume 62 fl., din cassa alodială și 138 fl. din repartiție, cuartir natural și lemne de foc 3 stânjini, din cari e a se încălḑí și scóla.

6. Vesĕud, salariu anual 140 fl., din repartiție, cuartir natural și lemne de foc.

Cei ce doresc a reflecta la vreunul din aceste posturi au a și asterne suplicile de concurs instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Reflectanții la Boița și Poplaca vor avé a se presenta în una din Duminecile până la espirarea terminului spre a și arăta desteritatea în cântări și ritualii.

Oficiul protopresbiteral greco oriental al Sibiiului.

Sibiiu, 2 Iuliu, 1891.

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 263 [108] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului vacant de paroch în parochia de clasa a III Șoimușul murĕșan cu filia Balata, cu încuviințarea Preavenerabilului Consistoriul archidiecesan din 16 Apriliu a. c. Nr. 2603 B. se descide concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român".

Venitul întreg anual al acestei parochii, computat după calculul mediu al celor 5 ani din urmă, dă suma de 354 fl. 82 cr. v. a.

Doritorii de a concura la acest post parochial pot lua informațiuni mai detaiate despre starea parochiei, atât dela acest oficiu protopresbiteral, cât și de la cel parochial, ér cererile concursuale instruite conform legilor din vigóre, sunt a se înainta aicia în terminul susindicat.

Hondol, 5 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geógiului 1. în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Vasiliu Piposiu,
protopresbiter.

Nr. 279. [107] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului al IV-lea de învĕțătoriu la scóla elementară capitală română din Poiana, protopresbiteratul gr. or. al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 300 fl. v. a., plătibili din fondul parochial în rate lunare anticipative.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-și adresa cererile lor instruite conform dispozițiunilor legei privitóre la instituirea învĕțătorilor, oficiului protopresbiteral al tractului Mercurei până la terminul susindicat.

Din ședința comitetului parochial, ținută în 20 Maiu 1891 în Poiana.

Ioan Vlad, *Ilie Georgescu*,
președinte. not. comt. parochial-
Vidi: **I. Droc**,
protopresbiter.

Nr. 423. [109] 1—3

EDICT

Maria Iosif Giurgiu din Măgură, soția legitimă a lui George N. Runcean din Măgură carea pribegind prin lume mai bine de 3 ani fără a se sci locul ubicațiunei ei, prin acésta se citéză, ca în termin de 6 luni sĕ se presenteze la acest oficiu, căci la din contră procesul intentat de soțul ei se va decide și în absență.

Zernesti, 12 Iuniu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Mețian,
protopresbiter.

---

[110] 1—3

EDICT.

Iacob David Boieriu gr. or. din Grid, bărbatul legitim al Mariei Samoilă Modorcea, căsătorită Boeriu, gr. or. din Grid, care de trei ani și șepte luni a părasit pe soția sa fără a se sci locul ubicațiunei lui, prin acésta se citéză, ca în termin de șese luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul edictal incaminat de soția sa se va pertracta și decide și în absența lui.

Făgăraș, 26 Aprile, 1891.

Oficiul protopresbiteral greco - orient. al Făgărașului.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	10.50	8.—	Are legătură cu trenul Budapesta — Arad.	—	3.25
Budapesta	8.30	2.05		5.50	9.15
Szolnok	11.38	4.10		9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51		11.53	12.57
Oradea-mare	3 53	7.06		1.50	2.12
	4.—	7.13		2.34	2.19
Mező-Telegd	4.30	7.43		3.03	2.49
Rév	5.22	8.18		3.46	3 26
Bratca	5.45	—		3.57	—
Bucia	6.05	8.51		4.09	—
Ciucia	6.31	9.07		4.55	4.21
Huiedin	7.12	9.37		5.34	4.55
Stana	7.29	—		5.51	—
Aghiriș	7.49	—		6.12	—
Ghîrbĕu	8.01	—		2.25	5.47
Nadișul ung.	8.14	—		6.39	—
Cluș.	8.29	10.37		6.56	6.—
	8.46	11.10		8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28		8.45	6.34
Ghiriș	10.08	12.38		10 21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14		11.09	7.57
Uióra	19.56	1.21		11.17	—
Vințul-de-sus	11.04	1.29		11.26	—
Aiud	11.28	1.54		11.54	8.22
Teiuș.	11.45	2.13		12.18	8.38
	12.13	—	11.55	12.58	8.43
Crăciunel	12.44	—	—	1.34	—
Blaș	12.59	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	1.35	—	—	2.29	—
Copșa - mică	1.51	—	1.—	2.48	9.48
Mediaș	2.12	—	1.02	3.03	9.50
Elisabetopole	2.31	—	—	3.26	10.06
Sighișóra	3.04	—	1.39	4.07	10.28
Hașfalĕu	3.46	—	2.14	4.49	11.04
Homorod	4.04	—	2.29	5.35	11.19
Ágostonfalva	5.26	—	3.33	7.23	12.27
Apața	6.10	—	4.18	8.09	12.58
Feldioara	6.41	—	—	8.43	1.15
Brașov	7.17	—	—	9.18	1.35
	8.—	—	5.08	10.40	2.00
	—	12.20	[5.15	—	2.19
Timiș	—	1.41	5.57	—	3.01
Predeal	—	2.29	6.26	—	3.31
Bucuresci	—	8.50	11.55	.-	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.45	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiș	9 41	1.42	—	5.57	—
Brașov	10.17	2.18	4.20	5.58	—
	10.24	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apața	11.08	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9 04
Homorod	11.54	4.29	8.23	—	9.46
Hașfalĕu	12.54	5.34	8.53	—	11.03
Sighișóra	1.13	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	1.40	6.21	10.09	—	12.06
Mediaș	—	6.42	10.31	—	12.37
Copșa mică	2.11	6.55	10.47	—	12.53
	2.14	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaș	2.48	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuș	3.17	8.—	1 08	1.25	2.49
	Stă în legĕtură cu trenul Arad Budapesta	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud		8.24	2.05	2.12	4.07
Vințul de sus		—	2.13	2.19	4.28
Uióra		—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea		8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriș		9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		—	5.14	—	6.34
Cluș		10.45	6.08	4.53	6.52
		11.01	6.29	5.30	7.40
Nadișul ung		—	6.47	5.47	8. –
Ghirbou		—	—	—	8.15
Aghireș		—	7.02	6.11	8.29
Stana		12.17	7.28	—	8.53
Huiedin		12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		--	8.25	7.12	9.51
Bucia		—	8.51	—	10.06
Bratca		1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		—	9.30	—	10.42
Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-mare		2.18	10.44	8.42	11.51
		2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	12.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6 05

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	7 02	5.46
Glogovaț	4.42	—	5.77
Gyorok	5.03	—	6.19
Pauliș	5.14	—	6.30
Radna-Lipova	5.32	—	6.48
Conop	5.36	7.48	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborșin	6.58	—	8.07
Zam	7.26	8.51	8.33
Gurasada	7.52	9.10	8.57
Ilia	8.08	—	9.13
Branicica	8.26	9.34	9.29
Deva	8.52	—	9.53
Simeria (Piski)	10.38	10.—	10.38
Orĕștia	11.04	10.18	10.50
Șibot	11.24	10.37	11.16
Vințul de jos	11.48	—	11.44
Alba-Iulia	12.22	11.18	12.06
Teiuș	12.49	11.40	12.38

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuș	2.30	3.37	1.39
Alba-Iulia	3.11	4.—	2 19
Vințul de jos	3.30	—	2.36
Șibot	3.53	—	3.03
Orĕștia	4.16	4.41	3.30
Simeria (Piski)	5.43	5.06	4.17
Deva	5.59	5.18	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	5.45	5.17
Gurasada	7.—	—	5.28
Zam	7.28	6.08	5.53
Soborșin	8.03	6.34	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	7.11	7.17
Radna-Lipova	9.44	7.31	7.46
Pauliș	9.58	—	7.57
Gyorok	10.11	—	8.08
Glogovaț	10.34	—	8.30
Arad	10.46	8.14	8.40
	11.13	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.27	2.21
Budapesta	7.20	1.25	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	3.—	10.47	—	7.10
Șeica mare	3.31	11.27	—	6.43
Lómneș	4.15	12.08	—	8.27
Ocna	4.46	12.38	7.—	8.59
Sibiiu	5.10	1.	7.35	9.23

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	4.34	3.35	10.17
Ocna	8.02	4.58	4.09	10.43
Lómneș	8.30	5.25	—	11.09
Șeica mare	9.05	5.55	--	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	—	12.05

Cucerdea —Oșorheiu —Reg. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoș	3.34	9.11	3.27
Oșorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul - săs.	7.10	—	7.15

Regh. săs.—Cucerdea—Oșorheiu.

Reghinul-săs	—	8.—	8.15
Oșorheiu	—	9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoș	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	42.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	6.00	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Hațeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2 23	7.24
Banița	9.21	3.19	8.04
Petroșeni	9.45	4.—	8.36

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.—	10.50	6.20
Banița	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Hațeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Arad — Timișóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timișóra	8.42	2 04	8.57

Timișóra—Arad

Timișóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	3.03	3.50	7.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriș

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghiriș	5.10	9.50	2.50	9.10

Brașov — Zernesci

Brașov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

Mureș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	4.30	11 25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	—	8.15	3.15
Sighișóră	—	—	10.52	6.10

Zernesci — Brașov

Zernesci	--	8.—	8.20
Brașov	—	9.24	9.44

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	—	—	5.50
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelăn	—	—	1,56
Careii - mare	—	—	6.48

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 79 Sibiiu, Marți 23 Iuliu, (4 August) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4390 Scol.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1891/2 sunt de a se conferi din fondurile archidiecesane următórele stipendii:

1. Un stipendiu de 100 fl. din fundațiunea *„Francisc Iosefină“* pentru studenții de ori ce categorie.

2. Trei stipendii câte de 60 fl. din fundațiunea *„Cologea“* pentru studenții de ori ce categorie.

Aspiranții la aceste stipendii au sĕ-și astérnă suplicele la consistoriul archidiecesan până la 26 August a. c. st. v. acludênd documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparțin, despre aceea, că sunt români greco orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă, respective testimoniul de maturitate;

c) atestat medical, că sunt trupesce sănĕtoși;

d) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților sei și despre starea lor materială;

e) eventual alte atestate recomândătóre.

Suplicanții au a numi în suplicele lor institutul de învĕțământ, la care voesc a-și face studiele.

Sibiiu, din ședința senatului scolariu, ținută la 17 Iuliu, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Nri 4027 Scol.

Notă.

In urma înaltului emis ministerial dto 28 Iuniu a. c. Nr. 25,550, se aduce la cunoscință tinerimei studióse din archidiecesă, că ceia ce doresc a se insinua din nou pe anul scolariu 1891/2 la universitatea din Viena, precum și la scóla superióră de farmacia de acolo au sĕ alăture rugărei lor, pe lângă celelalte documente prescrise, și o fotografiă a persónei lor în mărimea unui bilet de visită.

Sibiiu, din ședința senatului scolariu, ținută la 4/16 Iuliu, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Memorandum contra memorandum.

II.

Situațiunea românilor în administrațiune este una dintre cele mai triste, și în adevĕr este trist, că în punctul acesta lucrurile au ajuns așa de departe încât în fața noului proiect de lege, carele scóte din valóre autonomia comitatelor, și o întocmesce cu un nou sistem, cu cel al denumirilor prin guvern, românii sunt puși în posițiunea de a sta pasivi chiar și în presă, deóre-ce mai rĕu ca cu autonomia actuală nici în noul sistem al denumirilor nu ne póte merge.

Dacă tinerii unguri așa cunosc viața statului în administrațiune, după-cum o presentéză în memorand, atunci ei nu o cunosc de feliu în practică, ci dóră numai în teorie.

Dar cumcă ei în memorandul lor sunt de rea credință, și cumcă în adevĕr ei cunosc viața din comitate și în aplicare, acésta ne o dovedesce alternativa, care o pun pelângă cualificațiunea legală, anume: încrederea publicului alegĕtoriu.

Da, încrederea alegĕtorilor este masca, sub care se ascund cele mai multe abusuri în administrațiune.

La alegerea de primariu, la alegerea de notariu, la alegerea de pretor, la alegerea de notari comitatensi, la alegerea de vice-comite partea principală se pune pe candidare, și dacă la alegerea de primariu și notariu în comună pretorele eschide din candidațiune pe bărbații, în cari poporul are încredere, dacă la alegerea de pretori, notari comitatensi și vicecomiți comisiunea de candidare eschide pre bărbații, asupra cărora are încredere publicul alegĕtoriu, atunci ce sens mai are provocarea la lege și la egalitatea între cetățeni.

Tinerii magiari de bună sémă cunosc ilustrațiuni clasice în punctul acesta, și dacă nu cunosc actele din viața comitatului Sibiiu, precând era comite suprem fie ertatul Wächter, le pot servi cu date de tot convingĕtóre, cari date încă nu au eșit din memoria generațiunei actuale.

La punerea în practică a administrațiunei i se scólă omului pĕrul în cap, chiar și când abstrage dela multele corupțiuni de tot soiul, cari au aruncat și aruncă încă pata cea mai négră asupra administrațiunei în Ungaria.

In aplicare deci nu e cualificațiunea principiul normativ, mai puțin vrednicia personală la ómenii cualificați.

După lege un român cualificat póte ocupa în administrațiune ori ce oficiu dela notariu comunal până la comite suprem.

Sĕ ne arete junimea magiară, cum se pune în aplicare acéstă lege, începênd de sus dela comite suprem. Sĕ ne arete anume câți comiți supremi sunt denumiți dintre români, și ce anume cualificațiune cere legea pentru comiți supremi?

In întrégă Ungaria și Transilvania nu este nici măcar un comite suprem de român.

Cum vom sta aici cu cualificațiunea și cu încrederea publicului alĕgĕtoriu? condițiuni, la cari face provocarea memorandul tinerilor unguri.

Ca sĕ începem cu condițiunea din urmă, publicul alegĕtoriu la acest soiu de amploiați e guvernul țĕrei, căci el face denumirea, și acest guvern după logica memorandului unguresc nu are încredere în nici un român, pentru-că nici un român nu e învrednicit de a fi fost numit în acéstă funcțiune.

Mai mare și nimerită ilustrațiune noi nu cerem dela junimea unguréscă, căci cualificațiunea tuturor românilor nici ei nu o au discutat.

Câți români ocupă posturi de vicecomite în întrégă țéra, câți de protonotariu la comitate, și câți ocupă alte funcțiuni mai de importanță?

Memorandul spune, că în punctul acesta sunt tóte minciuni, căci sunt și români nunumai în funcțiuni înalte la comitate, ci și în centru la ministeriul de interne.

După cunoscințele nóstre, — și am dori sĕ fim desmințiți — în tótă țéra e numai un singur român vicecomite, și acesta încă a fost tărit prin noroiu, protonotari sunt doi, și dóră cu acestia nu se va făli junimea magiară ca cu o cifră respectabilă.

Unicul comitat, în care la posturile de pretori și subpretori sunt considerați și românii încâtva, e cel al Sibiiului și al Făgărașului, căci aici avem câte 2 pretori, în celelalte comitate ardelenesci cu imposante maiorităţi românesci românii, dispar. Așa avem un protopretor și un subpretore în colosul comitat Huniedóra, însĕ nu avem în comitatul Turda-Arieș, Mureș Turda, Têrnava-mare și mică, Bistrița-Năsĕud, Solnoc-Doboca, aici nici de sĕmênță nu sunt români, în Alba de jos și Coșocna câte unul a mai rămas, cum ar ḑice ungurul: hirmondónak, — de sămênță.

Arondarea comitatelor încă e unică în feliul ei, si aici încă nu s'a avut în vedere buna administrare, ușurința și interesul locuitorilor, ci interese streine de acestea.

FOIȚA.

Fisiognomia pasiunilor

de

Georgiu Popescu.

Dispozițiunile spirituale ale omului au o anumită espresiune esternă, fisiognomia. Chiar în ochiul animalelor de o specià mai superióră, cari au o privire fără óre care gest (semn) putem cunósce feliul poftei adecă: starea de plăcere sau neplăcere. Privirea este amicabilă, amenințătóre, rugătóre, rĕutăciósă, falsă sau fidelă. Fața și corpul întipăresce și la om disposițiunile spirituale în un grad mai înalt și pasiunile sapă liniamentele lor deosebite adesea adânc, și invederat în trăsurele feței și lucesc în ochi oglinda trădătóre a stărei celei mai adânci din inimă.

Astfeliu voiu înșira aici vre-o câteva pasiuni, ce obvin mai des între ómeni și anume în general.

Rĕutatea, (maliția, invidia). Sufletul ómenilor cuprinși de atare pasiuni nu ese nici când din sentimentul invidiei și îi dă o espresiune a unei tristețe urîtă, care se descopere mai cu samă prin o privire scrutătóre secretă, pretensivă și prin o trăsură iritată a gurei. Rĕutatea nu póte suferi ceva bun pentru alții și nici o virtute, de aceea omul căḑut în o atare pasiune folosesce tótă ocasiunea a micșora preferințele altora și a cleveti faptele lor cele bune și a le amesteca cu elemente nemorale.

Pofta de cértă. Un om uricios, cu trupul plecat înainte cu gura mușcătóre deschisă, cu o mână în șold și cu alta rumpând o hârtie, care închipuesce pre omul pacinic și blând.

Beția cea de vin umblă cu capul ridicat și curagios, forma grósă a beutoriului de bere pipăesce cu corpul înainte dat, cu capul plecat și cu o cântătură nebună, ca și când ar pica pe costișuri, precând beutoriul de vinars pre multe locuri cu nuflă turi albastri se clatină într'un zic-zac nesigur și împletecit.

Amorul este un proteu fisiognomic, căci în dênsul se schimbă cele mai varii emoțiuni, acum ridicat până la ceriu, acum cufundat în adâncimea pămêntului. Dela bucuriă are roșață la obraz, sclipirea ochilor, închipuirea îngrijitóre, că obiectul iubit póte fi îndepărtat sau perdut produce simțeminte contrari, de mâchnire, de consternațiune, de asceptare îngrijitóre cu aparițiunea fisiognomiei feței.

Nisuința de a atrage obiectul iubit vorbesce mai cu samă starea ochilor, cari primesc espresiune rugătóre.

După ce în scurt am arătat espresiunea feței adecă fisiognomia la vreo-câteva pasiuni, sĕ trecem la pasiunile studiate din punct de vedere a fisiognomiei lor.

Pasiunile sunt fórte calme în desvoltarea lor și se desvóltă fórte cu încetul și pre furiș, încât ar puté fi asemnătate cu un vulcan. Ar crede póte cineva cetind acestea, că pasiunile pre cât de greu se arată în desvoltarea lor, pre atât desvoltate tradéză érăși cu greu pre individul ce lucră sub masca lor. Cu tóte acestea o fisiognomiă a pasiunelor esistă, după cum voesc a arata în cele următóre.

Terminul fisiognomiă, luat în înțeles strâns se reduce numai la formațiunea feței omenesci, ce se imprimă aceleia prin unele stări sufletesci repetiție mai de multe ori. Ér în înțeles mai larg fisiognomia cuprinde în sine întréga înfățișare esternă a omului, va se ḑică întréga ținută a corpului cu manifestațiunile ei în schime și în modul particular de ședere, umblare, gesticulare, vorbire și privire. Asemenea trăsături caracteristice, fiind imprimate esteriorului nostru prin disposițiunile sufletului, fisiognomia s'a privit cu drept cuvênt ca o espresiune constantă a acestuia.

Din causa acésta se și fac în viață conclusiuni dela manifestațiunile fisiognomice asupra disposițiunilor sufletului.

Aprețiările stărilor sufletesci după fisiognomiă trebue însĕ sĕ se facă cu mare precauțiune și acésta din causă, căci fisiognomia nu la toți ómenii e destul de espresivă, încât pre observările ei sĕ se pótă basa totdéuna dréptă judecată. E sciut, că mulți ómeni astfeliu sunt deprinși în simulare, că pot sĕ-și modifice fisiognomia după plac pantru a ascunde adevĕratele lor stări sufletecci. Numai cei ce sunt

Dacă strěinii vreau sĕ ne cunóscă şi din punctul acesta, atunci trebue sĕ privéscă împărţirea comitatelor nóstre, şi se vor înfricoşa. Comitatul Turda Arieş şi cel al Mureş Turdei se prelinge prin întreg Ardélul, de bună sémă nu din consideraţiune la buna administraţiune.

Arondarea comitatului Alba de jos, cea a comitatului Coşocna încă nu s'au făcut de dragul unei administraţiuni prompte.

Memorandul susţine, că arondarea comitatelor s'a făcut cu considerare la desvoltarea lor istorică. Ar fi tare de dorit sĕ ne pună în vedere împărţirea istorică spre esemplu numai înainte de anul 1872 ca sĕ putem face comparare şi noi, dar se pótă face şi publicul pentru care e făcut memorandul. Atunci am vedé, că nu desvoltarea istorică a fost motivul nóuei arondări, ci cu totul alte interese pur de rasă pentru fraţii magiari.

Altcum în faţa unei bune administraţiuni desvoltarea istorică nu mult argumentéză, şi dacă eu în 10 minute pot merge din Ocna la Sibiiu, şi până la Aiud, care nu se póte făli cu drept istoric în punctul acesta, 'mi trebue 24 de ore, acésta nu militéză pentru interesul locuitorilor.

In contra dispoziţiunei legei limba administraţiunei e pretutindenea cea magiară, şi am dorí sĕ ni se arete o singură comună, în care ordinile dela comitat nu emanéză în limba unguréscă. Am dori mai departe sĕ ni se arete comitatele, în cari limba română e şi limbă protocolară în congregaţiunile comitatense, ca sĕ scim cum se respectéză legea în punctul administraţiunei.

Noi scim, că în Ardél limba română e eschisă total în comitatele Solnoc, Doboca, Bistriţa, Têrnava mare si mică, Mureş Turda, Turda Arieş, şi în aceste comitate românii locuesc compact, formând marea maioritate a locuitorilor.

Cu afirmaţiuni góle încă nu se argumentéză nimica, şi noi cutezăm a afirma, că câtă vreme va domina în opiniunea publică unguréscă rea credinţă, actualul curent bolnăvicios magiarisarea, în statul nostru despre pace nu póte fi vorbă, dar nici despre consolidarea lui nu, căci consolidarea lui cu totala nimicire a naţionalităţilor nu se póte face.

Instalarea comitelui suprem în Sibiiu.

In ḑiua de 18/30 Iuliu a îmbrăcat Sibiiul haină de sĕrbătóre. Acésta o vestia diferitele stéguri, ce arborau pe mai multe edificii publice şi private, pre cum şi o mulţime de curioşi din provincie, ce a alergat sĕ asiste la actul instalărei nou denumitului comite suprem Gustav Thalmann.

Actul instalărei a fost condus, cu rară bărbăţie şi deosebit tact de dl protonotariu al acestui comitat Corneliu Tobias.

Adunarea municipală, fórte bine cercetată, a fost deschisă de dl protonotariu la 10 óre 55 minute.

In vorbirea de deschidere spune, că prin înaltul esmis din 12 Iuniu dl Gustav Thalmann, fost vicecomite al acestui comitat a fost denumit de Maj. Sa monarchul de comite suprem şi că actuala adunare a fost conchemată de domnia-sa pentru depunerea jurămêntului şi introducerea în oficiu a noului comite.

Domnul Tobias, care posede bine tóte trei limbile patriei, a ţinut vorbirea de deschidere în tóte treì limbile şi ea a fost însoţită din partea numĕrosului public cu „Sĕ trăéscă“ „Hoch“ şi „Éljen“

La propunerea dlui primariu de Hochmeister, preşedintele, dl protonotar Corneliu Tobias, propune pe 10 membrii din congregaţiune, cari împreună cu dsa au invitat pe noul comite la şedinţă.

Intrarea comitelui a fost însoţită de vii esclamaţiuni de „Sĕ trăéscă“ „Hoch“ şi „Éljen“.

Urméză recomandarea comitelui din partea dlui protonotariu şi cetirea emisului presidial în tóte trei limbile, prin care se notifică publicului comitatens denumirea. Acésta a fost ascultată de public, stând în picióre.

După acestea noul comite cu mâna pe inimă depune jurămêntul în faţa adunărei şi apoi ţine următórea vorbire — program:

Onorabil comitet municipal! Preaonoraţi dni!

Eu nu sum pentru d-vóstre un om nou, a cărui chemare ar trebui sĕ fie, ca sĕ-şi desvólte înaintea d vóstre trecutul şi viitoriul seu, dorinţele şi intenţiunile sale, pentru-ca sĕ sciţi, ce aveţi sĕ asceptaţi dela mine şi ce posiţine sĕ ocupaţi.

D vóstre un lung şir de ani dearêndul aţi supraveghiat tótă activitatea mea şi aţi putut primi convingerea, că mi-am dat cu voinţă seriósă, fără preocupaţiune şi fără reserve onest silinţa de a validita şi susţiné întotdeauna interesele statului şi bunăstarea publică şi privată, cari au fost încredinţate conducerei şi îngrigirei mele şi că legea mi-a fost sfântă şi în tóte casurile cinosură şi punct de plecare.

După-ce Maj. Sa imp. şi reg. apostolică s'a îndurat prea graţios a me denumi la dorinţa înaltului regim reg. ung. de comite suprem al acestui comitat şi eu în acésta calitate tocmai am depus înaintea d-vóstră jurămêntul, trec acum din oficiul meu de păn' aici atât de plăcut mie la postul mai înalt, deplin consciu de momentuositatea şi gravitatea nóuei mele posiţiuni.

După-cum însĕ m'am silit şi până acum sĕ-mi fac datorinţa, aşa şi de aici încolo me voiu nisui sĕ justific prea înalta încredere pusă în mine prin fidelitatea esprimată în jurămênt cătră corónă şi sublimul purtător al aceleia, a căreia susţinere ne-a fost pururea losinca nóstră, — şi apoi prin stricta stimă şi pază a constituţiunei şi legilor statului ungar şi esecutarea dréptă şi nepărtinitóre a acelora.

Voesc a-mi da silinţa sĕ ajutorez egalisarea acelor contraste, prin cari s'ar putea tulbura iubirea de patrie şi a istituţiunilor ei şi prin cari s'ar putea conturba conlucrarea harmonică a diferiţilor locuitori ai acestui comitat.

Mai departe o sĕ am misiunea de a îngriji de progresiva desvoltare a afacerilor culturali şi economice a acestui comitat şi locuitorilor sei fără deosebire de limbă şi confesiune, pentru-că prin acésta se va ridica totodată puterea statului, pentru care voim a aduce bucuros orice jertfă.

Viéţa împinge necurmat înainte, crează nóuĕ şi mai mari probleme!

Vedem şi auḑim cum 'şi desvălesce puternicul spirit al timpului aripele sale în tóte ramurile vieţii de stat şi a poporului; e cu neputinţă sĕ închidem ochii dinaintea lipselor, ce ne impresóră şi dinaintea neîncungiuratelor postulate ale timpului.

Ungaria sub activul seu regim a făcut progrese admirabile pe tóte terenele şi ofere tuturor părţilor ţĕrii puternic ajutoriu pentru basarea şi ridicarea buneistări şi a isvórelor mai bune de venit.

Şi Domiile vóstre, prea onoraţi domni!

V'a-ţi nisuit de ani încóce a deschide şi la noi calea acestui curent necesar şi a încetăţĕni îmbunătăţiri şi ale generalisa.

Aceste tinere creaţiuni şi odrasle ale bunăstărei poporului — eu nu vreau a le înşira, prosperéză şi se înmulţesc trezite şi nutrite prin esemplu şi instrucţiune, dar reclamă necontenit paza, ajutoriul şi neobosita d-vóstre labóre, şi acésta voesc a o împărtăşi şi susţiné cu d vóstre şi mai departe.

Aceste sunt, prea onoraţilor domni, intenţiunile şi sentimentele, cu cari ve salut astăḑi cu inimă curată şi cari vi-le aduc cu cea mai mare căldură în préjma nóuei mele dignităţi cu rugarea: sĕ binevoiţi a me sprigini ca şi până aici şi mai încolo cu încrederea d vóstre întru împlinirea chemărei şi scopurilor mele, pentruca voinţa statului sĕ ajungă la o justă validitare şi sĕ lege o frăţéscă concordie locuitorii acestui comitat spre onórea şi gloria patriei ungare şi a comitatului nostru.

După acésta în numele comitatului l'a salutat dl protonotariu prin următórea vorbire:

Ilustre dle comite suprem!

In jurămêntul mai nainte depus şi în discursul d vóstre festiv de întimpinare aţi accentuat credinţa cătră augusta nóstră dinastie, iubirea cătră scumpa nóstră patrie, aţi presentat ca chemare a d-vóstre observarea legilor şi promovarea binelui comun şi aţi cerut conlucrarea şi tovărĕşia comitatului la ajungerea asestor grele scopuri.

Ilustre domnule! Activitatea d vóstră de mulţi ani, neobosită şi încoronată de succes, ca vicecomite al comitatului, este o dovadă strălucită, că în credinţă cătră augustul nostru suveran şi scumpa nóstră patrie, în nisuinţa d-vóstre de a promova interesele comitatului, v'aţi făcut datorinţa în tótă plentitudinea, cu rigore cătră d-vóstre însuşi şi necruţând jertfe şi ostenélă.

In apreţierea acestui netăgăduit şi distins merit este basa încrederii guvernului nostru, care a fost basa chiemării d-vóstre de cătră Maiestatea Sa preagraţiosul nostru rege, la postul de încredere.

Şi tocmai acéstă considerare este, care dă acestui comitat, fără deosenire de limbă şi religiune, motive de a fi convins, că în numirea d vóstre are sĕ vadă o garanţie necondiţionată, că interesele şi — în cadrul legilor, — trebuieţele lui vor fi împărtăşite de o promovare şi sprigìnire abundantă.

Precum municipiul prin conlucrarea de mulţi ani cu d-vóstră s'a convins de modul desinteresat imparţial şi neobosit, în care v'aţi făcut datorinţa, astfel şi d-vóstră sigur aţi câştigat convingerea, că acest comitat, că locuitorii lui, fără deosebire de limbă şi religiune, în manifestarea totdéuna vine a credintei şi alipirii moştenite cătră augusta dinastie şi în manifestarea totdéuna viua a respectului cătră legile nóstre sancţionate, vor considera de cea mai sfântă datorinţă a lor a ve sprigini în împlinirea datorinţei cătră scumpa nóstră patrie, jertfind şi decidându se ei cu tótă bucuria.

Fie'mi deci permis a ve saluta cu tótă căldura din acest incident, pentru municipiul nostru atât de îmbucurător, în nóua funcţiune şi a da espresiune dorinţei, ca atotputernicului sĕ-i placă a ve ţiné în acest post până la marginea estremă a vieţii omenesci, spre binele iubitei nóstre ptarii şi al comitatului“.

Din partea membrilor saşi. dl Dr. Bruckner l'a salutat cu următórele cuvinte în limba germană: Representanţii municipiului salută cordial şi cu sinceră bucurie pe nou denumitul comite şi luândū şi adio dela vechiul vice-comite se felicită, căci meritele lui au fost apreţiate şi preste marginele comitatului, şi că a fost denumit la un post aşa de însemnat tot „un om al nostru“. Meritele unei administraţiuni drepte şi activitatea de până acum ne îndreptăţesce a spera acésta şi pentru viitoriu. Aşa dar, când salutăm în noul comite pe omul de încredere al guvernului, salutăm tot deodată şi pe omul nostru de încredere. Mulţămim înaltului regim pentru alegerea nimerită şi sperăm, că dl comite suprem va desvolta o activitate mare pentru promovarea intereselor comitatului şi a locuitorilor lui. Repetez aici, ceea ce am repetat şi la alte ocasiuni de felul acesta: Noi nu asteptăm şi nu pretindem nimic, decât ceea ce e drept şi legal, nimic decât ceeace servesce spre binele şi prosperarea tuturor locuitorilor acestui comitat şi prin urmare şi spre binele patriei, care o servim cu credinţă neînfrântă şi cu iubire sinceră. Şi când nutrim acéstă speranţă rĕḑimată pe trecut, promitem, că vom da tot sucursul nostru pentru conducerea unei bune şi drepte administraţiuni, pentru marea operă a progresului economic pentru-ca aceste tote sĕ contribue la prosperarea comitatului şi la vaḑa statului, „Hoch“!

---

buni cunoscători de ómeni pot sĕ fie siguri, că nu se înşélă în apreţieri de acestea.

Tóte acestea în genere ḑise despre fisiognomiă au valóre şi la pasiuni. Şi acésta cu atât mai vêrtos trebue studiată la pasiuni, deórece acestea au o mai mare trebuinţă de a fi cunoscute. Dificultăţi întimpinăm noi în studiarea pasiunilor din punct de vedere a fisiognomiei, pentru că sunt feţe omenesci, cari în pasiunile cele mai vehemente, fórte puţin se schimbă, ba încă adeseori apar cu atât mai liniştite, cu cât sufletul e mai mult agitat de pasiune, dar apoi pentru un psicholog bun e destul numai barem e ochiul lui sĕ tradeze revoluţia internă.

Privim mai departe cu atenţiune în feţele pasionaţilor după trăsurile fisiognomiei, observăm, că rar este esprimată singură cu totul, ci totdéuna ocură şi altă disposiţiune sufletéscă espresa, care se încércă sau de a nimici cu totul espresiunea pasiunei, sau de a micşora, sau cel puţin a o face mai puţin cunoscută prin mestecarea trăsurilor espresive. Un beţiv d. e. astăḑi e vesel îndrăsneţ, desfrânat, mâne trist, timid şi preste tot fórte mâchnit.

O îngrozire la privirea miseriei, o mustrare a consciinţei, dojeni, lacrămile sociei şi a copilor îi pot provoca reminiscenţe, care îl neliniscesc şi îl descurajiază pentru câtva timp, fisiognomia lui devine tristă, însĕ pentru aceea bea continu şi fără vioşia de ieri. Furul şi înşelătoriul nu apar numai şireţi şi poftotori, ci prevĕḑĕtori şi timiḑi. Prinsórea, casa de corecţiune şi furcele sunt concepte negre în cunoscinţa sa şi frica se furişază printre pofta, care i promite placere, ea se vede şi atunci pre faţă-i, când el se crede mai sigur.

Pentru a înţelege mai bine studiul fisiognomiei pasiunilor, cred a fi de lipsă ca sĕ studiam în particular fisiognomia câtorva pasiuni.

Ura personificată este închipuită ca o femeiă tăcută, îmbrăcată în un vestmênt negru cu corset provĕḑut cu ghimpi, ea pórtă un coif încolăcit de o viperă, privirea ei e sĕlbatecă, stă gata de abé dintr'un pocal cu venin, în care se afla o inimă, atributul seu e un scut înfrumşeţat cu trestiă şi cu feregă, dóuĕ plante acestea, cari se resping împrumutat.

Astfeliu a depins-o un pictor vechiu. Ura se arată totdéuna în legătură cu alte pasiuni, ea face neplăcută faţa cea frumósă şi sterge tóte trăsurele biânde şi clare din aceea. Fruntea celui cuprins de acésta pasiune e acoperită cu creţe, care fug cătră rădăcina nasului în lini verticale ori arcuite, sprêncenele sunt trase spre nas, ochiul privesce cu un luciu pânditor, posomorît şi rece, de comun mişcările sale sunt răpeḑi, ameninţătóre şi secrete. Gura e cufundata în ungiurile sale, ingustă, buza de jos se îndésă şi se ridica spre buza superióră.

(Va urma.)

In limba română l'a salutat dl Dr. Aurel **Brote** cu următórea vorbire:

Domnule comite suprem!

Daţi-mi voie a ve adresa cu ocasiunea acésta şi în numele membrilor români ai acestei representanţe unele cuvinte şi a ve bineventa în funcţiunea cea nóuĕ, în care ve instalaţi astăḑi.

Nu sunteţi om nou în comitatul acesta, fiind administraţia de un şir de ani condusă de d-vóstre ca şef ales. Dacă sub administraţia acésta, care a trebuit sĕ se ţină in cadrul legilor şi instituţiunilor esistente, în mare parte puţin corĕspunḑĕtóre cu raporturile nóstre, ba unele îndreptate espres în contra elementului român, — starea românilor din comitat a fost relativ suportabilă, cred că nu ḑic prea mult, dacă ve atribui şi d-vóstre o parte a meritului acestei împregiurări. Ne este deci cu atât mai uşor a ve bineventa şi din partea nóstră la dignitatea cea nóuĕ, la care v'a chemat guvernul, punĕndu ve în capul comitatului, cu cât trecutul d-vóstre ne iartă a spera, că pentru viitor nu se va face mai rĕu.

D-vóstre, care acum ca om de încredere al guvernului aveţi sĕ înformaţi pe factorii hotăritori în acele cercuri, veţi puté înainte de tóte, ca unul care aţi avut diferite contacte cu poporaţiunea română din comitatul acesta, aţi vĕḑut pe ţĕranul român la lucru şi cunósceţi activitatea claselor culte, veţi putea, ḑic, constata, că loialitatea românilor faţă de preaînaltul tron şi faţă de legile esistente este deasupra ori cărei îndoieli. Veţi constata, că românii nu doresc nimic mai ferbinte, decât delăturarea pedecilor esistente, pentru ca sĕ pótă conlucra şi ei pe tóte trenele pentru prosperarea patriei.

Nu putem sci, dacă guvernul se va afla îndemnat a delatura acele pedeci. Ori cum, cel mai puţin ce putem pretinde este, ca legile esistente sĕ se păzéscă cu cea mai mare rigurositate. In deosebi art. de lege 44 din 1868, aşa numită lege despre egala îndrsptăţire a naţionalităţilor, a cărei aplicare în pracsă a devenit cu timpul ilusorică, ba prin ordinaţiuni preste ordinaţiuni a diferiţilor d-ni ministri, aşa ḑicĕnd, abrogată, dorim sĕ fie observată cu cea mai mare stricteţă.

Sperăm, că dl comite suprem, ca unul, care a aparţinut unui partid naţional şi a luptat pentru principii analoage, ca cele profesate de noi, nu va da mână de ajutor nici odată la călcarea acelei legi, ci din contră va insista cu tótă puterea intinsă, care i o dă oficiul seu, ca toţi funcţionarii, dela cel mai mare pănă cel mai mic sĕ o păzéscă, pentru ca macsima cea veche „că nu poporul este pentru funcţionari ci funcţionarii pentru popor“ sĕ devină adevĕr.

Putem mai departe pretinde, că elementul român, care forméză maioritatea covĕrşitóre în comitatul acesta şi e destul de însemnat atât în privinţa intelectuală cât şi materială, sĕ fie considerat după cuviinţă în tóte afacerile administraţiunei, căci numai conlucrând tóte elementele, din care se compune comitatul, la ocărmuirea lui şi în deosebi la crearea instituţiunilor comitatense ele vor reuşi şi sarcinele împreunate cu astfel de instituţiuni se vor purta de toţi fără supĕrare.

Ecuitatea documentată de către domnul comite suprem în cercul seu de activitate de pănă acum, ne face sĕ asteptăm, că şi în sfera cea nóuĕ nu se va abate dela principiul singur corect. Urmând pe calea acésta fie asigurat de concursul nostru la conlucrarea pentru promovarea intereselor comitatului.

Dorind ca cu intrarea în funcţiune a noului comite suprem sĕ începă şi o eră nóuĕ pentru românii din comitat, încheiu cu un „sĕ trăéscă“ domnul comite suprem! Vii strigăte de „sĕ trăéscă“.

După acéste dl notariu public Zágoni 'l salută în limba magiară pe noul comite, căruia i-s'a dat acum cheia în mână şi pre care îl vor urma cu toţii. In acésta denumire dênsul prevede un viitoriu strălucit al comitatului. „Éljen“.

Dl comite a mulţămit şi a promis a lucra, după cât ii va sta în putere, ca sĕ realiseze dorinţele tuturor şi cu acésta închee şedinţa.

După şedinţă a primit felicitările mai multor deputaţiuni din provincie şi a persónelor private.

Banchetul.

In sala cea mare dela Gesellschaftshaus destinată de atare pentru banchetul, ce l'a dat comitele suprem cu ocasiunea instalărei sale — s'au întrunit toţi şefii corporaţiunilor eclesiastice, civile şi militare. Intre cei mai distinşi au participat Ilustritatea Sa dl vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion **Puscariu**; deputaţii dietali, baronul **Salmen**, Heinrich **Kästner**, Dr. **Oskar Meltzl**, contele **Horváth Tholdy**, Samuel **Dörr**, contele **Schweinitz**, abatele **Ninger**, Fml. Waldstädten, Fml. Say — primariul Sibiiului Hochmeister, şi alţi onoraţiori.

Musica a îngrigit-o capela cetăţenéscă din loc cu un program bine ales, între cari şi o piesă română „**Regret**“ romanţă de Vasilco.

Când s'a servit al 4-lea rĕnd de bucate, friptura, comitele suprem dl Gustav Thalmann a ridicat primul toast pentru Majestatea Sa prégraţiosul nostru monarch şi pentru augusta casă domnitóre. Insufleţite strigări „hoch“ şi „sĕ trăéscă“ a urmat acestui toast, ér musica a intonat „imnul popular“

După toastul dlui comite suprem a vorbit directorul dela Sparcassa din Sibiiu Dr. Wolff pentru guvernul unguresc amintind între alţii numele ministrilor Bethlen, Baross, Szilágy şi Weckerle, cari sub conducerea contelui Szapáry au inaugurat o eră mai blândă în cestiunea naţionalităţilor din Ungaria.

Inmediat a toastat Ilustritatea Sa dl vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion **Puşcariu** pentru comitele suprem. — Ilustritea Sa a accentuat în cuvinte marcante raportul, ce esistă între diferitele naţionalităţi, necesitatea ca aceste sĕ trăéscă în concordie şi unire spre a merge pe calea progresului şi făcĕnd o esaminare între poporaţiunea din comitat şi din ţéră a dat espresiune bucuriei, că acest comitat stă în fruntea comitatelor în ce privesce ordinea, şi progresul uimitor, ce-l face pre tóte terenele.

Scim, ḑice ilustrul orator, că tóte aceste sunt resultatele nobilelor nisuinţe ale tuturor factorilor, ce conlucră în o direcţiune atât de salutară. Doresce ca noul comite în gréua şi nobila sa chemare sĕ contribue după putinţă la resolvarea mai departe a bunelor raporturi, ce esistă deja, ca comitatul Sibiiului şi locuitorii lui sĕ guste din avantagile patriei nejigniţi prin interese particulari, cari de regulă provócă susceptibilităţi şi amărăciune.

Vorbirea Ilust. Sale a fost ascultată cu mare interes, căci a fost un enunciat de o valóre politică netăgăduită.

După acésta a vorbit preotul reformat **Nagy** despre concordia între naţionalităţi, — primariul Hochmeister a bineventat pe comitele suprem în numele cetăţenilor sibieni, preotul **Müller**, a apreţiat meritele comitelui suprem ca membru al consistoriului şi a arĕtat cât e de nedespărţită confesiunea ausburgică lutherană de naţiunea şi poporul săsesc, care împlinesce aici misiunea culturală; N. **Ivan** a ridicat un toast pentru armată şi pentru simţul de dreptate şi disciplina, ce domnesce în armată.

Fml. **Waldstädten** a mulţămit ante vorbitoriului în termini fórte aleşi şi a accentuat, că armata 'şi scie datorinţa ei în timp de pace şi rĕsboiu, şi doresce ca între cetăţeni şi armată sĕ domnéscă cea mai bună armonie.

Contele **Schweinitz** a salutat pe comitele în numele ministrului Andreiu **Bethlen**, apoi a mai vorbit de vre-o trei ori, deputatul contele Horváth Tholdy a vorbit pentru popor, Fml. Say în numele armatei teritoriale, procurorul regiu Tischler Domokós, ca membru al justiţiei pentru administraţie, care inlesnesce mult problema iustiţiei, dacă e bună.

Abatele **Ninger** a mai vorbit pentru comitele suprem, redactorul Békessy pentru representanţii confesiunilor, apostolii păcei între diferitele popóre poliglote.

Cu aceste s'a terminat şirul cel lung al toastelor animate şi însufleţite, şi comitele suprem, pela $5\frac{1}{2}$ óre a ridicat masa, mulţămind invitaţilor pentru participare.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Nădlac, (cottul Cianad) la 10/22 Iuliu n. 1891. Domnule redactor! Spre completarea celor ce aţi binevoit a publica în Nrul 64 din 9/21 Iuliu a. c. al preţuitului organ, ce redigiaţi, relativ la alegerea de capelan din Nădlac, daţi-ne voie, dle redactor, ca în cele următóre sĕ mai adaugem unele juste reflecsiuni şi din partea nóstră a mai multor alegĕtori.

Suntem adênc mâhniţi şi fórte întristaţi, pentrucă alegerea acésta ni-a oferit trista realitate de a ne vedé periclitaţi şi ameninţaţi chiar în ceea-ce avem mai scump şi mai preţios, în unicul nostru sanctuar, în **biserica şi legea nóstră strămoşéscă**. Comuna nóstră Nădlac, a fost şi este bastiona diecesei nóstre, faţă cu încercările proselitistice ale greco-catolicismului şi a altor curente nesănătóse, ce s'au ivit în părţile nóstre. Şi tristă aparenţă, căci étă vedem subminându se chiar la temelia acestei bastióne! Şi óre pentru ce? Numai pentru ca sĕ se facă din destul intereselor egoistice ale particularilor. Nu binele, nu prosperarea, nici întărirea comunei nóstre bisericesci, ci interesele binepricepute ale unei familii, acésta a fost devisa unora. Dar sĕ ne esplicăm!

După publicarea concursului în organul oficios ni s'au presentat la postul de capelan 3 recurenţi. Unul, fiu de învĕţător din loc, pre care îl cunóscem din frageda lui copilărie, căci în mijlocul nostru a crescut, ér în anii din urmă a făcut bune serviţii ca profesor de cant la institutul pedagogic-teologic din Arad, — aşadară ca fiul poporului, a fost şi **candidatul poporului**; celalalt, ginerile deficientului preot G. Şerban, tinĕr puţin cunoscut, dar mai pe sus de tóte **unit**, căci de atare îl arĕta şi estrasul seu de botez, alăturat la recurs, carele pe lângă un crucifixus provĕḑut cu cuvintele „Üdv az olvasónak“, mai era încă edat preste tot în limba patriotică şi acest **candidat** era şi **sprijinit de streini, de preotul unit** şi de cel sêrbesc din loc şi aprópe de tóte organele politice pănă la cel din urmă gendarm.

Poporul însetat după un păstor adevĕrat, cu nerăbdare astéptă ḑiua alegerii. Promisiunile, blăstămurile, terorisările, corupţiunile şi tóte căile şi mijlócele nelegale şi nemorale au fost armele, cu cari partida unitului a biruit partea mai slabă de ânger din turma nóstră drept credinciósă şi a asigurat-o pe sama acestuia. Dar fruntea poporului, ómenii cei independenţi şi cu voie statornică au rĕmas pe lângă candidatul lor.

A sosit în fine si ḑiua alegerei. Acum des de diminéţă s'a putut observa în comuna nóstră o mişcare neobicinuită. Veniau streini din tóte părţile. Au venit în comuna nóstră cassariul sedriei orfanale comitatense cu fiul seu jurist din Macău, apoi mulţi preoţi, teologi şi studenţi uniţi din aprópe şi de departe etc. şi toţi acestia, pentru ca sĕ participe la actul alegerii de capelan. Fără voia nóstră ni s'a impus întrebarea: că óre ce lucru mare a putut sĕ-i înduplece pre toţi acestia, ca necruţând ei spese şi ostenele sĕ ia parte la o simplă alegere de capelan? Căci pre când pe de o parte bine sciiam noi, că nu póte sĕ-i dóră de noi şi de causa nóstră, pe atunci pe de alta eram siguri, că nu interesul, ce dealtmintrelea ca ómeni de bine ar putea sĕ-l aibă faţă de justele nóstre aspiraţiuni şi dorinţe i a adunat pre ei în numĕr atât de considerabil în mijlocul nostru. Şi la ce convingere am ajuns? Am ajuns la aceea tristă convingere, **că toţi acestia n'au venit cu intenţiuni curate** faţă de sânta nóstră causă, precum şi faţă de sf. nóstră biserică şi lege strămoşéscă; pentru că presenţa lor n'a emanat din dragoste faţă de aceste nóuĕ scumpe şi sânte instituţiuni, ci din amóre către candidatul unit, carele lesne cu timpul ar fi putut deveni o unéltă în mânile lor spre scopuri dăunăcióse intereselor nóstre religióse-naţionale.

Mai adênc simţită a fost însĕ durerea nóstră atunci, când am vĕḑut, că chiar unii preoţi şi teologi de ai noştri din împrejurime, pre cari de astă dată îi rĕtăcem din a-i înşira cu numele, nu scim din ce motive, se sbuciumau şi osteniau a corteşi formal şi a seduce şi câştiga poporul pe séma unitului. Aşa îşi privesc dânşii chemarea? Astfel îi dóre inima şi se intereséză de viitoriul bisericei ortodocse? Auḑim în sf. evanghelie cetindu-se „că dacă sarea se va strica, cu ce se va săra atunci?“ ce va fi deci de turma drept credinciósă, dacă păstorii şi candidaţii sei de preoţie se pórtă şi lucră astfel?

Venim acum la actul alegerii. Acesta, graţie tactului şi prudenţei Preaonoratului domn protopresbiter tractual Moise Bocşan a decurs în cea mai bună ordine. In şedinţa comitetului parochial censurându se recursele şi constatându-se, că unitul prin nici un atestat n'a dovedit afirmativa sa trecere formală la biserica ortodocsă s'a adus hotărîrea, că din respectul acesta el nici nu póte fi candidat. Dar venind tréba la sinod şi vĕḑĕnd protopopul, că spiritele din partida unitului sunt fórte agitate, pentru ca sĕ evite ori ce esces condamnabil din partea acestora, a permis ca sinodul sĕ voteze şi pentru dênsul. Dḑeu a voit, ér poporul din Nădlac în sinodul seu parochial bine cercetat cu maioritare respectabilă a ales pe candidatul seu.

Şi după tóte aceste unitul nu se liniscesce, ci umblă prin comună agitând ómenii din partida sa, în deosebi prin presidiul comitetului parochial, care e rudă cu dênsul şi carele îi şi îndémnă ca sĕ ridice proteste contra alegerii efectuite şi ameninţând cu unirea. Rugăm deci autoritatea nóstră bisericéscă ca pre un atare president de comitet, carele lucră în contra intereselor bisericei nóstre sĕ l destitue din post, ér pe numitul teolog sĕ-l stérgă din numĕrul absolvenţilor sei!

Se nasce deci întrebarea: că óre guvernele bisericesci ale greco-catolicilor precum şi prelaţii uniţi ar tolera în diecesele lor astfel de lucruri ne mai pomenite? óre ar candida episcopii uniţi la posturile lor vacante de preoţi atari teologi ortodocşi de ai noştri, cari numai pur şi simplu şi au făcut studiile la institute teologice mai inalte de confesiunea rom. cat. abunăóră in Viena, etc. fără ca sĕ dovedéscă cu atestat autetic, că ar fi trecut la unaţiă? Şi óre clerul unit ar sprijini atari aspiranţi?

Ni s'ar puté obiecta numai atâta, că respectivul teolog a făcut cursurile teologice în Arad şi prin urmare absolvarea teologiei involve în sine, că el ar fi ortodocs. Când căutăm a preveni astfel de obiecţiuni pe de o parte distingem bine între trecere formală dela o confesiune la alta, între studiarea la unul sau altul institut teologic, ér pe altă parte facem alusiune la acei teologi și bărbați aleși ai sf. nóstre biserici, cari de asemenea și-au făcut studiile la institutele teologice mai înalte anume de confesiunea rom. cat. sau protestantică din Viena, Lipsca etc., fără însě ca se fi trecut la confesiunile respective și fără ca sě-i vină cuiva în minte și sě afirme despre ei, că din causa, că au studiat la institute de altă confesiune astăḑi n'ar mai aparținé confesiunei moștenite dela strămoșii lor.

După reflecsiunile aceste încheiăm cu asigurarea, că noi cesti de aici priveghiăm ca o sentinelă neadormită și nu vom lăsa pradă biserica și legea nóstră stămoșéscă nici intereselor particulare, dar nici năvălirilor din afară.

Mulțămindu-ve dle redactor pentru bună voință suntem etc. *Mai mulți alegětori.*

Nr. 227/1891.

Program

pentru adunarea generală a XXX a a Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, care se va ține in 4/16 August n. 1891 și ḑilele următóre în Hațeg.

Ședința I-a Duminecă în 4/26 August 1891.

1. Deschiderea ședinței prin presidiul ordinar la 10 óre a. m. în localul, ce se va destina în acest scop.
2. Esmiterea unei comisiuni de 3 pentru încassarea de tacse dela membrii vechi și dela cei cari se vor înscrie de nou.
3. Apelul nominal al membrilor Asociațiunii, cari au drept a participa cu vot decisiv la desbaterile adunării.
4. Raportul general al comitetului despre activitatea lui în decursul anului 1890 dimpreună cu aclusele aceluia.
5. Raportul comisiunii de înscrieri.
6. Insinuarea propunerilor și eventualelor ininterpelări, pentru-ca în a dóua ședință sě pótă fi date în discusiune și sě nu se pótă ḑice, că i s'a făcut cuiva surprindere.
7. Alegerea unei comisiuni de 3 pentru esaminarea rațiociniului pro 1890 și a proiectului de buget pro 1892, și a altei comisiuni de 3 pentru esaminarea raportului general al comitetului și a eventualelor propuneri.
8. Cetirea eventualelor disertațiuni, dacă acelea au fost insinuate cel puțin cu 24 de óre mai înainte la comitet, respective la presidiu.

Ședința a II-a, Luni în 5/17 August 1891.

1. Verificarea protocolului din ședința I.
2. Raportul comisiunilor esmise în ședința I.
3. Alegerea unui membru ordinar în comitet pentru restul periodului 1890—1893.
4. Defigerea locului pentru viitórea adunare generală.
5. Dispoziţiuni pentru verificarea protocolului din ședința a II-a.
6. Incheerea ședințelor adunării generale

Din ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiiu la 1 Iuliu 1891.

George Barițiu, președite. *Dr. I. Crișian,* secretariu II

Varietăți.

* (Advocați noi.) Dl Dr. Ioan Ivan face cunoscut, că și a deschis cancelaria advocațială în Mediașiu, piața mare Nr. 34; ér dl Dr. Ioan Popescu și-a deschis cancelaria advocațială în Reghinul—săsesc piață Nr. 228.

* (Demisiunea ministrului Fejérváry.) Scirea despre demisiunea ministrului Fejérváry cuprinde tot mai mult teren. Foile din Budapesta afirmă, că demisiunea ministrului nu trebue adusă în legătură numai cu afacerea Uselac Ugron, că adecă ministrul ar demisiona pentru că Ugron nu a voit sě priméscă duelul, ci ea se trăgănéză de mai multă vreme.

* (Un magiar olahisat.) Foile unguresci vorbesc cu mare furie despre un cas de „olahisare“. Un copil din Orěștie, voind sě cerceteze pe tatăl seu, care era bolnav în spitalul din Deva, venì la Deva, dar până sě ajungă el, tatăl seu se reîntórse acasă sănětos. Copilului i-a fost frică a se mai reîntórce acasă, de aceea o luà la munți și se băgà servitor la nisce păstori. Ḑilele trecute junele român, care nu scie nici o bóbă magiaresce a fost la un têrg în Orěștie și s'a întâlnit cu rudele sale. Acestea au stăruit sě și lapede opincile și sě încalțe cisme cu pinteni și mănia foilor unguresci e, că flăcăul olahisat nu vrea sě mai scie de cei de acasă. El s'a dedat la munte.

Loterie.

	Mercuri, în 29 Iuliu.				
Sibiiu:	29	54	66	53	13
	Sâmbătă în 1 August:				
Timișóra:	55	50	42	78	40
Viena:	83	36	59	63	75

Nr. 229. [111] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învětătoresci dela scólele gr. or. române, din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Brisnic, cu salariu de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber și 4^0 cubici de lemne.

2. Lăpugiul de jos-Ohaba, cu salariu de 208 fl., și adecă: *a*) 94 fl., în bani; *b*) 95 měsuri (à 30 lt.) cucuruz în bómbe à fl 20,=114 fl, cuartir liber și 16^0□ de lemne.

3. Lăpugiul de sus cu salariu de 300 fl, solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber și 8^0□ de lemne, apoi pentru serviciul de cantor câte 40 cr., dela înmormêntarea ómenilor în vêrstă și 20 cr. dela a copiilor.

4. Lăpușnic, cu salariu de 150 fl., solvinḑi în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber și 25 cară de lemne.

5. Panc-Sěliste, cu salariu 200 fl. solvindi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber și 8^0□ de lemne.

6. Sěcămaș, cu salariu de 153 fl. și adecă: și adecă: *a*) 70 fl. în bani; *b*) 50 měsuri cucuruz = 60 fl.; c) 4 měsuri fasole = 8 fl , *d*) folosirea a dóuě grădini cu venit de 15 fl., cuartir liber și 8^0□ de lemne.

7. Stăncești-Ohaba, cu salariu de 130 fl. și adecă: *a*) 120 fl. în bani; *b*) folosirea a dóuě grădini = 10 fl. cuartir liber și 8^0□ de lemne.

8. Tissa, cu salariu de 214 fl. și adecă: *a*) 110 fl. în bani; *b*) 80 měsuri cucuruz = 96 fl.; *c*) 4 měsuri fasole = 8 fl; cuartir liber și 8^0□ de lemne.

9. Dobra, un post de învětătoriu la scóla capitală cu salariu de 400 fl. solvinḑi în rate lunari decursive. Cei ce vor documenta cunoscință de musică instrumentală vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa una din aceste stațiuni, au a-și așterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu protopresâiteral până la terminul sus indicat.

Dobra, la 10 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conțelegere cu respectivele comitete parochiali și cel protopresbiteral.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 406 [112] 1–3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învětător la scólele elementare din comunele mai jos înșirate, din protopresbiteratul Lupșei, se escrie concurs cu terminul până în 18 August v. 1891.

1.) La scóla din Șasa cu salar 200 fl. cuartir și lemne.

2. La scóla din Sălciua de sus cu salar de 250 fl. cuartir și lemne.

3. La scóla din Poșaga de jos cu salariu în bani 120 fl. 25 ferdele vechi (16 cupe) bucate, 30 Kg. legumă, cuartir și lemne.

4. La scóla din Sartăș Brezești cu salar în bani 200 fl. cuartir și lemne.

5. La scóla din Vința cu salar în bani 100 fl. cuartir și lemne.

6. La scóla din Cacova Jeri cu salar în bani 152 fl. 28 ferdele vechi bucate, 30 Kg. legumă, folosința grădinei scolare cu venit de 10 fl. cuartir și lemne.

7 La scóla din Sălciua de jos cu salar în bani 300 fl cuartir liber, folosința grădinei scolare și lemne de foc.

8. La scóla din Runc cu salar in bani 134 fl. 15 ferdele vechi bucate, 45 funți legumă, cuartir și lemne.

Pre lângă acestea fiecare învětător va primi pentru participarea la conferințe câte 6 fl.

Dela concurenți se cere: *a*) sě fie cântăreți, *b*) se scie propune in teorie și pracsă legumăritul și pomăritul, *c*) a se presenta in persónă in comună spre a se recomanda prin desteritatea in cântări, inainte de espirarea terminului concursual, *d*) a și asterne cererile prověḑute cu documentele recerute de stat. org. și normativul scolar la subsemnatul oficiu in terminul prefipt.

Ofenbaia, in 10 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupșei.

Ioan Danciu,
protopop.

Nr. 349. [106] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învětători la scólele din comunele mai jos însemnate, aflătóre în tractul protopresbiteral gr. or. al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Cunța, un post de învětătoriu cu salariu anual de 210 fl. solvibili in bani gata dela popor 110 fl. ér 100 fl. venitul după locurile scólei.

2. Gârbova, un post cu salariu de 200 fl. cuartir natural în edificiul scólei; 4 org. lemne de foc, din cari e a se încălḑi și sala de învěțămênt.

3. Mercurea, un post cu salariu de 250 fl. 4 org. lemne de foc, din cari e a se încălḑi și sala de învěțămênt.

4. Tău, un post cu salariu de 200 fl. cuartir natural in edificiul scólei.

5. Sângătin, un post cu salariu de 100 fl.

6, Armeni, un post cu salariu de 150 fl.

Reflectanții la numitele posturi au a-și adresa cererile lor instruate conform legilor în vigóre in terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurea în Mercurea; totodată sunt pofțiți a se presenta intr'o Duminecă sau sěrbătóre in biserică spre a-și arăta desteritatea in cântări.

Mercurea la 5 Iuliu 1891.

Oficiul protopresbiteral gr.-orient. al tractului Mercurei in conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Droc.
protopresb.

Nr. 538. [104] 3—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor vacante de învětători la scólele poporale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sibiiu, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela ḑiua publicării în „Telegraful Român.“

1. Boița, salariu anual 350 fl., în rate lunare, cuartir gratuit în edificiul scólei și 4 stânjini de lemne.

2. Bungard, salariu 128 fl. și anume 100 fl. din cassa alodială, 20 fl. din repartiție și 8 fl. din cassa bisericei; cuartir și lemne de foc.

3. Poplaca, salariu anual pentru postul de învětătoriu la clasa I, cu 210 fl.; solviți în cuartale anuale anticipative din cassa bisericei, cuartir în edificiul scólei, lemne de încălḑit și folosirea grădinei din curtea scólei. Pentru postul al doilea de învětătoriu la clasa a II salariul anual 250 fl. din cassa alodială solviți în cuartale anuale anticipative, 3 stânjini de lemne pentru încălḑit, cuartir natural și folosirea grădinei scolare, pentru care e însărcinat a ține scóla de repetițiune. Ambii învětători au sě țină câte o strană în biserică în Dumineci și sěrbători.

4. Șelimber, cu salariu anual în suma totală de 116 fl.; din cassa alodială 50 fl., restul din repartiție și din alte accidenții, cuartir natural și lemne de încălḑit.

5. Turnișor, cu salariu anual de 200 fl., și anume 62 fl., din cassa alodială și 138 fl. din repartiție, cuartir natural și lemne de foc 3 stânjini, din cari e a se încălḑí și scóla.

6. Veseud, salariu anual 140 fl., din repartiție, cuartir natural și lemne de foc.

Cei ce doresc a reflecta la vreunul din aceste posturi au a și asterne suplicile de concurs instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Reflectanții la Boița și Poplaca vor avé a se presenta în una din Duminecile până la espirarea terminului spre a și arăta desteritatea în cântări și ritualii.

Oficiul protopresbiteral greco oriental al Sibiiului.

Sibiiu, 2 Iuliu, 1891.

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 423. [109] 2--3

EDICT

Maria Iosif Giurgiu din Măgură, soția legitimă a lui George N. Runcean din Măgură carea pribegind prin lume mai bine de 3 ani fără a se sci locul ubicațiunei ei, prin acésta se citéză ca în termin de 6 luni sě se presenteze la acest oficiu, căci la din contră procesul intentat de soțul ei se va decide și în absență.

Zernesti, 12 Iuniu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Curs de moșit.

Din partea direcțiunii **institului reg. ung. de moșit din Sibiiu** se publică **deschiderea cursului gratuit de cinci luni la 1 Octobre a. c.** Primirea elevelor se face dela 1 până la 15 Octobre a. c. în strada Poplăcii Nr 27 prelângă presentarea atestatului de moralitate și a estrasului de botez.

Femeile îngreuiate se primesc pentru de a nasce în acésta clinică de moșit conform spațiului încăperei și vor fi acilea căutate, îngrijite și prověḑute gratuit cu tóte recerințele pe spesele ministeriului reg. ung. de culte și instrucțiune publică.

Sibiiu, în 1 August, a. c.

(113) 1—4 **Direcțiunea.**

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane

Nr. 80 Sibiiu, Joi 25 Iuliu, (6 August) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4130.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1891/92 sunt de a se conferi 16 stipendii (8 din fundaţiunea Moga, 8 din fundaţiunea Francisc Iosefină) pentru elevii din despărţĕmêntul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici, tóte câte de 60 fl.

Concurenţii au sĕ şi presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv până la 15 August a. c. st. v. instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna la care aparţin, despre aceea, că sunt români greco orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor, şi despre starea lor materială, şi

d) eventual alte atestate recomandatóre.

Sibiiu, din şedinţa senatului scolar, ţinută la 11 Iuliu, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4390. Scol.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1891/2 sunt de a se conferi din fondurile archidiecesane următórele stipendii:

1. Un stipendiu de 100 fl. din fundaţiunea *„Francisc Iosefină“* pentru studenţii de ori ce categorie.

2. Trei stipendii câte de 60 fl. din fundaţiunea *„Cologea“* pentru studenţii de ori ce categorie.

Aspiranţii la aceste stipendii au sĕ-şi astérnă suplicele la consistoriul archidiecesan până la 26 August a. c. st. v. acludênd documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparţin, despre aceea, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă, respective testimoniul de maturitate;

c) atestat medical, că sunt trupesce sănĕtoşi;

d) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor sei şi despre starea lor materială;

e) eventual alte atestate recomândătóre.

Suplicanţii au a numi în suplicele lor institutul de învĕţământ, la care voesc a-şi face studiele.

Sibiiu, din şedinţa senatului scolariu, ţinută la 17 Iuliu, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Memorandum contra memorandum.

III.

Cele mai multe plângeri ale nóstre s'au concentrat în aceea, că nu s'au esecutat disposiţiunile articolului de lege XLIV din 1868 sau aşa numita lege a naţionalităţilor.

Şi tocmai cu legea acésta se face cel mai mare abus de bună credinţa streinilor, deóre-ce presa unguréscă, de rea credinţă cum a fost ea dela era dualismului încóce, totdeuna cu legea de naţionalităţi a îmbĕtat lumea streină, care nu scie cum se esecută aceea lege.

„Wie die alten sungen, so zwitschern die Iungen“ ḑice proverbiul nemţesc.

Dela bĕtrâni au învĕţat cei tineri, dacă trebue sĕ credem, că al tinerimei e memorandul, cu care ne ocupăm.

Şi în memorandul acesta sunt citaţi unii §. §. din articlul de lege XLIV dela 1868 spre a se arăta, că românii sunt întocmai ca şi ceialalţi cetăţeni egali înaintea legei, şi plângerile românilor pentru tractare maşteră sunt timbrate de minciună spusă într'un moment, când noi nu am avut destulă atenţiune faţă cu condeiul.

O scim şi noi, că legea de naţionalitate esistă, însĕ ea esistă numai întru cât ordinaţiuni ulterióre din partea ministrului nu o au scos din vigóre, şi în casul acesta încă ea esistă numai pe hârtie.

In legea naţionalităţilor, ca sĕ o numim şi noi aşa, se pretinde, ca legile ţĕrei din ediţia oficială unguréscă, sĕ se traducă în limbile tuturor naţionalităţilor din ţéră.

La început s'a si urmat conform acestor disposiţiuni, şi legile se traduceau şi în limba română, însĕ traducerea se făcea de ómeni necompetenţi, aşa că omul cu traducerea în mână de multeori nu scia ce sĕ facă.

Incetul cu încetul însĕ legile nici în traducerea acésta de tot rea nu au mai vĕḑut în românesce lumina ḑilei.

Acésta o sciu şi tinerii unguri, şi dacă nu o ar sci, o pot afla prin ḑiarele dietei din anul 1875, când representanţii români de pe atunci din parlamentul Ungariei în consonanţă cu cei de sas s'au plâns pentru neobservarea acestor disposiţiuni legali.

Interpelările lor însĕ au rĕmas fără nici o valóre, căci ministrul de culte al Ungariei, nici nu au voit sĕ respundă la interpelările făcute.

Legea naţionalităţilor a rĕmas literă mórtă aprópe în tóte disposiţiunile ei.

La locul acesta vom amintí, că ea e literă mórtă în disposiţiunile privitóre la justiţie.

Dacă va lua cineva din depărtare, un strein, care vrea sĕ ne cunóscă spre pildă, va lua în mână colecţiunea legilor din 1868, la cari se próvócă memorandul tinerilor unguri, atunci el va da drept întru tote fraţilor unguri, şi noi cei cu plângerile vom fi consideraţi de mincinoşi, întocmai după cum ne timbréză memorandul.

§. 7 şi 8 art. de lege 44 din 1868 dispune: că cetăţénul în comuna sa natală în ori-ce afacere se folosesce de limba sa maternă, în o altă comună el se folosesce de limba protocolară a acelei comune, la judecătoria de ocol el se folosesce de limba protocolară a comunei sale, la alte judecătorii el se folosesce fie ca parte activă, fie ca acusat, fie ca petente de limba protocolară a jurisdicţiunei de care se ţine respectiva judecătorie, apoi: că judecătoriul decide causa în limba pârei sau în cea a petiţiunei, ascultarea martorilor se face în limba partidelor procesuante, respective în cea a persónelor, cari se ascultă; protocólele despre pertractarea proceselor trebue sĕ se facă în limba pe care o aleg partidele dintre limbile protocolare ale acelei jurisdicţiuni. Actele şi documentele compuse în alte limbi se esplică partidelor prin interprete.

Citaţiunea se face partidei în limba sa maternă.

Sentenţa şi decisiunile judiciare se fac în limba protocolului de pertractare, însĕ judecătoriul e obligat sĕ o publice respective se o estradea partidelor în limba în care o vor pretinde, încât limba aceea e limbă protocolară în vre-o jurisdicţiune, la care aparţine judecătoriul.

In faţa streinilor invocarea acestor disposiţiuni de lege pot prinde, nu însĕ la noi, cari vedem ḑi de ḑi cum se întêmplă în viéţa de tóte ḑilele, căci acestea nicăiri nu se observă în întrégă ţéra.

Puţinii judecători câţi mai avem sunt transferaţi prin locuri nelocuite de români şi prin ţinuturi locuite de români sunt puşi ómeni, cari nu cunosc limba poporului.

Junimea studiósă dela academiile unguresci are sĕ ia ḑiarele dietei în mână, şi se va convinge, că politica acésta de a muta pe judecătorii români printre unguri şi slovaci nu a fost taină înaintea lumei, o a mărturisit prin anii 1885 ministrul de justiţie de atunci, accentuând, că judecătorii români au fost transferaţi pe locuri de acelea, unde nu pot fi periculoşi din punct de vedere al ideii de stat unguresc.

In anul 1879 deputaţii români în parlamentul Ungariei au înşirat tóte pĕcatele cu privire la justiţie, şi nime nu s'a aflat, care sĕ fi putut afirma, că nu aşa stă situaţiunea.

Revista politică.

Fóia locală din Sibiiu „S. D. Tageblatt“ în un ciclu de articli cu privire la mişcările şi aspiraţiu-

---

FOIŢA.

Fisiognomia pasiunilor

de

Georgiu Popescu.

(Încheere.)

Rĕsbunarea. Cel cuprins de acéstă pasiune are aprópe aceiaşi faţă, ca şi cel cuprins de ură; ochii îi scânteiază mai iute, creţele frunţii se perd din ce în ce, gura se închide mai tare şi se deschide lăturiş adese până sĕ vĕd dinţii. Hesiod numesce rĕsbunarea fiica oceanului şi a nopţii.

Maliţia şi invidia. Sufletul ataror ómeni nu ese nici când din simţemêntul maliţios. Faţa ofere espresiunea unei tristeţe urîte, care se descopere mai cu sémă prin o privire scrutătóre secretă, pretensivă şi prin o deschisătură iritătóre a gurei. Maliţia şi invidia nu póte suferí ceva bun pentru alţii şi nici o vîrtute, de aceea omul, care a căḑut în atare pasiune pândesce, tótă ocasiunea de a puté micşora bunurile altora şi de ai clevetí. Trec preste alte pasiuni mai puţin lăţite, amintind numai atât, că pofta de gâlcévă este închipuita de un pictor ca o muiere urîcióśă, cu trupul gârbov, cu gura muşcătóre deschisă, o mână o ţine în şold, ér cu ceealaltă rumpe o legătură de hârtie, care simbolisézä pe omul pacinic.

Şi acum sĕ studiăm dóuĕ pasiuni ca cele mai lăţite, Amorul şi beţia.

Amorul acéstă nobilă pasiune — după cum cred unii — este un Proteu fisiognomic, pentru că în dênsul se schimbă celea mai variate simţeminte. Cu bucuria are dênsul comun roşaţa féţei, sclipirea ochilor, bătaia regulată a pulsului, închipuirea unei vieţi plăcute sensuali şi intelectuali îl transpun pe cel amorisat în o viaţă cu totul nóuă. Din contră ilusiunile cumcă obiectul iubit póte fi despoiat de inima sa produc în dênsul simţeminte de mâchnire, de consternaţiune, de îngrijare cu aparinţe fisiognomice însoţite de bătăi de puls iuţi şi neregulate. Nisuinţa de a atrage obiectul iubit o arată căutătura galişă a ochilor, capul se mişcă puţin înainte urmând privirei. — Preste tot despre privirea ochilor putem ḑice, că e aşa după cum şi cel amorisat se află în stadiul cutare sau cutare de amor. Fruntea în amor e totdeuna netedă, limpede, voiósă, rîḑetóre, ea apare mai deschisă cum e a linguşitorilor, pentru că amorul de multe ori e linguşitoriu. Buzele şi limba se uscă, sufletul vorbesce numai prin tonuri nearticulate Un amor vorbăreţ este fals, superficial, e numai masca desfătărilor sensuali şi seducere. Acésta e pasiunea care putem ḑice, are cele mai multe victime.

Beţia e pasiunea cea mai blĕstămată, care esercéză o presiune fórte puternică asupra sufletului, care prin gustarea de spirituóse te transpune într'o stare plăcută, într'o ameţélă deplină şi stupiditate. Este de prisos a studia mai deaprópe acésta pasiune, deórece astăḑi spre ruşinea némului omenesc vedem o mulţime de esemplare pe tóte stradele. Din fisiognomiă e pasiunea, care póte fi studiată cu mai mare uşurătate. Multele esemplare pătimaşe, ce nu lipsesc în fie care ḑi pe strade, ne silesc vrênd nevrênd a le studia. Precum am ḑis în general aşa şi aici în special amintesc, că beţivul de vin umblă cu capul sus şi e îndrăsneţ, beutoriul de bere merge cu capul şi corpul înainte aruncă priviri nebune şi păşeşte astfel ca şi când ar luneca de pe un deal; beutoriul de vinars însĕ distingêndu-se prin umflăturile albastrii de pe faţă merge clătinându-se într'un zic-zac nesigur şi împleticit. Beuturile amorţesc şi enervéză tóte membrele corpului şi dela un timp cade într'un feliu de delirium tremens. Facultăţile spirituale devin tot mai slabe şi întunecóse şi la mulţi în urmă prin atăcarea creerilor produce nebunia şi apoi mórtea Ce se ḑic de starea materială, care se ruinéză de tot. Beţia se ḑice, că e un product a unei rele educaţiuni, care de multe ori [illegible] transplântă dela părinţi la copii şi apoi [illegible] beţivi nasc copii stupiḑi etc.

nile românilor. Tractată fiind cestiunea acésta în mod obiectiv, a făcut sânge reu în cercurile magiare şi în special fóia din Cluş „Kolozsvár“ ameninţă cu nimicire pe mica naţiune săséscă, căci spriginesce causa iridentistilor români şi nu sĕ ţine de direcţiunea indicată în programul „Sachsentagului“.

Diarele fostului cancelar urmăresc de aprópe tóte mişcările şi actele personale ale împĕratului Wilhelm II în politica internaţională şi comentările lor asupra acestei politice sunt în genere, cum ḑice „Le Temps“, mai mult o critică şi o lecţiune.

Astfel pe când împĕratul voia sĕ arete, că unirea dintre Germania şi Austro-Ungaria este din cele mai intime, „Hamburger Nachrichten“ publică o serie de articole insistând asupra trebuinţei imperióse de a se păstra în acelaşi timp o bună înţelegere cu Rusia.

Acum în urmă, în ajunul călĕtoriei lui Wilhelm II la Londra, acelaş organ „de censură“ inspirat de principele de Bismarck, îşi manifesta îngrijirea asupra stărei relaţiunilor dintre imperiul german şi Rusia, pentru a blama ast fel politica esteriórá a tinĕrului împĕrat.

Astă-ḑi presa fostului cancelar de fer aruncă în public o nouă scire cu atât mai surprinḑĕtóre cu cât ea ţintesce de a distruge tot ce a lucrat principele de Bismarck în timpul cât a fost la cârma imperiului. In adevĕr, fostul cancelar pune sĕ se scrie în „Pester Lloyd“ şi sĕ se confirme în ḑiarul seu „Hamburger Nachrichten“ că pricina de căpetenie a disgraţierei sale ar fi fost oposiţiunea, ce a făcut împĕratului Wilhelm pentru tendinţele, ce manifesta pentru o politică prea ruséscă, după visita din urmă a lui Alecsandru III la Berlin.

După ce au întovărăşit pe ţar la gară, împĕra- Wilhelm II luase în trăsura sa şi pe principele de Bismarck şi, într'o convorbire, ce se încinse, împĕratul îşi manifestă în mod spontaneu şi entusiast ideea ca în anul următor sĕ întórcă ţarului visita şi sĕ rĕmâe mai mult timp la curtea rusécă. Cancelarul ar fi desaprobat acest proiect, care i-se părea prea accentuat, un fel de favóre a împĕratului german spre Petersburg; convorbirea devenise din ce în ce mai aprinsă şi împĕratul părăsì pe Bismarck cam supĕrat.

In anul următor, nu mai departe, principele de Bismarck, într'o convorbire din care s'a publicat numai o parte, definea astfel pe ţarul Alecsandru al III-lea: „Ţarul e omul cel mai neîncreḑĕtor pe care 'l cunosc, el nare încredere în nimeni, singurul om pe care se sprijinesce în Germania, eram eu.

Aceste contraḑiceri ale principelui de Bismarck fac obiectul unor comentarii nu tocmai plăcute asupra caracterului seu. Că presa francesă mai ales îl acuză de făţărnicie, nu mai e de mirare. Ast-fel „Le Temps“ scrie:

„Nimeni nu s'a îndoit, dela 1870, că sistemul bismarckian, care domina Europa era întemeiat pe aţiţarea neîncrederilor reciproce, alternând cu favoruri închipuite; numai aşa cancelariul, care trecea drept meşter în arta de a face sĕ destepte în toţi simţemintele cele mai puţin nobile, a împedecat grupările cele mai fıresci, a semenat peste tot neîncrederea, a aţiţaţ puterile una contra alteia, spre singurul folos al egemoniei germane. El a fost adevèratul duh rĕu sau „spirit de negaţiune, un Mephistopholes politic“.

— Tecstul telegramelor schimbate între ţar şi d. Carnot este următorul:

Ţarul a trimes preşedintelui depeşa următóre·

Presenţa strălucitei escadre francese, care ancoréză în acest moment înaintea Kronstadului dovedesce încă odată simpatiile profunde, ce unesc Francia şi Rusia. Tin mult se esprim viua mea satisfacţie şi sĕ ve mulţămesc pentru adevĕrata plăcere, ce simt de a primi pe bravii marinari francesi.

D. Carnot a rĕspuns:

Sunt fórte mişcat de sentimentele ce Majestatea Vóstră a bine voit sĕ mi esprime cu ocasia presenţei escadrei nóstre. — Bravii noştri marinari nu vor uita niciodată primirea atât de cordială al căror object sunt; mai mulţămesc pentru acésta Majestăţii Vóstre şi sunt fericit de a vedé într'acésta o dovadă strălucită a simpatiilor profunde, ce unesc Rusia şi Francia.

Relaţiunea între scóla poporală, familie, biserică şi stat.

(Urmare).

Nu odată se póte observa, că mulţi părinţi din preamare inbire faţă de copii le conced acestora tóte şi de regulă atari prunci fac multe neplăceri în scólă. E datoria învĕţătoriului aici de a studia caracterul părinţilor, petru a puté trage consecuenţe, cum se tracteze cu elevul, numai aşa va puté fi ferit învĕţătoriul de a nu aplica mijlócele fără nici un resultat.

In asta privinţă învĕţătoriul dela sate are un teren vast de esperimentat, şi în genere e binevĕḑut un învĕţătoriu în orice familiă, dacă purtarea lui e bună şi demnă, de nobila carieră pre carea a păşit.

Reasumând cele ḑise, putem constata că: Scóla progreséză, numai intreţinĕnd cele mai intime legături cu familia, şi fiind ajutată din partea acesteia.

Sĕ vedem acum, care e raportul între scólă şi biserică şi încât scóla trebue sĕ ţină cont de drepturile bisericei.

In genere noi românii, când e vorba de raportul între biserică şi scólă, trebue sĕ ţinem strins la drepturile, ce ne sunt garantate. Scóla nóstră în cea mai mare parte e dotată de biserică, mult timp preoţimea nóstră a format şi învĕţătorimea nóstră şi chiar până aḑi încă; de altă parte apoi din sinul corpului învĕţătoresc mulţi întră în statul preoţesc. Scóla nóstră s'a format sub scutul bisericei, şi ea va trăi numai sub scutul ei. Când biserica nóstră nu va mai avé influinţa directă asupra scólelor, aci vom înceta a fi români.

Trecutul istoric al scólelor nóstre, luptele ce susţine biserica pentru conservarea caracterului confesional şi naţional al scólelor, ne îndrumă ca legăturile ce au esistat până aci între scólele nóstre şi biserică sĕ le păstrâm intacte.

Dacă scóla ar fi un institut, unde se învaţă numai a ceti şi a scrie, a face comput şi a desemna, atunci puţin iar păsa bisericei de scólă, şi din contra.

Pentru-că precum un învĕţăcel de meserie 'şi învaţă meseria la un jidan de şi nu e de confesiunea lui; tot astfeliu ar putea învĕţa un prunc cetitul sau scrisul în ori-ce scólă alăturea cu pruncii de deosebite confesiuni. Scóla în timpul nostru însĕ nu e mai mult numai institut de instrucţiune, ci şi de educaţiune, nunumai cunoscinţe, şi câscigă un elev, dar totodată i-se forméḑă şi caracterul.

Partea etică a învĕţămĕntului este întonata pre ḑi ce merge în scólele nóstre. O instrucţiune, ce nu ar avé mai mult în vedere moralul elevului ar fi mai mult numai în detrimentul omenimei. Ea ar da în mâna omului numai mijlóce mai rafinate de a comite reul, şi de al ascunde. S'a ḑis apoi din partea unora, că în etatea fragedă, nu ar mai fi lipsă de o învĕţătură positivă bisericéscă şi prin acésta s'ar delătura deosebirile confesionale, dar acestea sunt numai ficţiuni. Pentru-că îndată-ce esistă o comună bisericéscă, îndată-ce un prunc e născut din părinţi cresciui, cari aparţin unei confesiuni, acestia numai pot fi indiferenţi, că óre pruncii lor sunt crescuţi în moralul crestinesc, óre pruncii lor sĕ cresc în spiritul religiunei lor. Prea nimerit sĕ esprime Curtmann ḑicênd că: „nici un catolic nu va privi cu ochi buni vĕḑênd în o scólă crucea batjocorită, cu ocasiunea rugăciunei, de altă parte nici un israelit nu va încuviinţa ca mosaismul sĕ fie considerat cu o tréptă mai jos a unei religiuni mai perfecte.“

Din cele ḑise reese că ori care confesiune are dreptul şi datoria a se îngrigi ca pruncii, cari ii aparţin sĕ se créscă în spiritul religiunei şi moralul sĕ se propună în óre separate prin persóne designate din partea bisericei.

Unde comuna politică e aceea-şi cu comuna bisericéscă instruirea în religiune e uşóră, şi nu întimpină greutăţi, cu totul e altmintrea în scólele unde frecuentéză elevi de deosebite confesiuni, aici fie-care biserică trebue sĕ-şi aibă catechetul seu. Usurparea dreptului de a-şi denumi o confesiune catecheţii sei fie aceea preoţi sau învĕţători ar fi violarea celui mai sânt drept de aţi cresce pruncul în religiunea ta, şi precât timp o religiune e receptă în stat, în stat nimenea afară de biserică nu e în drept a se îngrigi de instrucţiunea în religiune.

Ori-ce încercare de acésta natură, provină dela familie, provină dela stat, numai conflicte póte nasce.

Mai departe după-ce pruncii în etate de maioreni, devin membrii ai comunităţii nóstre bisericesci, este o urmare naturală ca biserica nunumai relativ la studiul religiunei trebue sĕ-şi aibă drepturile sale asupra scólei, ci şi asupra întregului învĕţămênt. Acest drept îl are biserica în urma sarcinelor, ce şi le-a impus prin dotarea scolelor sale; şi în urma dreptului garantat prin statutul organic. Mai vine la mijloc şi motivul destul de ponderos, că biserica nóstră ca atare e o instituţiune cu caracter naţional. Prin urmare nici nu póte fi indiferentă, ca óre fiitorii ei parochieni, vor mai vorbi în limba lor maternă ori nu. La noi biserica stă în strênsă legătură cu naţionalitatea, şi nici nu ne putem închipui acum pre românul gr. oriental, altcum decât ca român.

Indată-ce limba s'ar perde, cu ea s'ar perde şi religiunea. La popórele crestine în tot timpul biserica şi-a eserciat înfluenţa sa asupra scólei

Astfeliu în primii seclii ai crestinismului vedem înfiinţându-se scólele de catechumeni, în cetăţi şi sate, atât pentru cei avuţi, cât şi pentru cei sĕraci, éră educătorii sunt preoţii. Tot biserica a fost aceea carea a înfiinţat scólele de catecheţi dintre cari cea din Alecsandria a fost în mare renume, începênd cu seclul al doilea până în al patrulea.

Preste tot biserica s'a îngrigit ca tinerimea sĕ fie bine educată. Şi chiar de aceea scólele poporali aprópe în toţi timpii le vedem atârnênd dela biserică.

Nu aşa vedem însĕ sĕ se fi întêmplat în lumea păgână. Acolo vedem scóle atât la greci cât şi la romani numai pentru cei avuţi, sau apoi educatori privaţi. In Grecia au esistat atari scoli înainte de Christos, în cari se învĕţa a ceti, a scrie şi a calcula. Aflăm apoi scólele filosofilor şi a sofistilor. Nicăiri insĕ în lumea păgână nu aflâm în viéţi scóla populară, carea sĕ priméscă la sine pe cel avut ca şi pe cel sĕrac.

Scóla populară se atribue crestinismului — bisericei

Biserica e mama scólei populare, ea le-a fundat, ea le susţine în mare parte şi acum.

De aceea raportul între scólă şi biserică trebue sĕ fie cât mai intim. Scóla trebue sĕ atârne dela biserică. De aceea se nasce un raport de subordinaţiune între scóla nóstră şi biserică.

Acest raport e bine normat în statutul nostru organic precum şi în regulamentele nóstre scolari.

Invĕţătorii 'şi au cercul lor de activitate, în carele, şi pot desvolta afacerile lor în deplină libertate fără de a deveni sclavi ai bisericei. O emancipare a scólei populare de sub influinţa bisericei ar fi numai în detrimentul generaţiunei tinere.

In urma raportului dintre biserică şi scólă se nasc apoi unele datorinţe atât pentru biserică de o parte cât şi pentru scólă de altă parte (Va urmá.)

Petrecerea de vară a pompierilor din Gurariului.

Gurariului, 4 August 1891.

Favorisaţi de un timp prea frumos, Duminecă în 21 v. la 3 óre după prânz, pompierii din Gurariului convocaţi prin signalele obicinuite, s'au întrunit în piaţ şi de acolo sub conducerea dlui notariu Ioan **Ivan**, au plecat în ordine esemplară la locul destinat pentru petrecerea cu joc.

In spaţiósa curte dela „Móră“ s'a întins o „horă“ şi alte jocuri naţionale, petrecându-şi în ordine esemplară până sara, când au fost condu-şi ér la locul central de întrunire şi de acolo fie-care acasă.

Aşa şi au petrecut pompierii, peste 100 de bărbaţi, bine făcuţi şi bine disciplinaţi, fiind partea cea mai mare din ei soldaţi, dedaţi la ordine şi disciplină.

Pentru publicul ales, terenul de joc a fost cu gust arangiat de către d-nii Aurel Decei, Valeriu Arseniu, Valeriu Popoviciu şi Elia Măcelariu în grădina cea spaţiósă a dómnei Arseniu.

Nici odată Gurariului nu a avut un public aşa numĕros şi ales. Voiu aminti între alţii pe dl protopop dela Mercurea Droc şi soţia, dl director de gimnasiu Droc din Giurgiu şi soţia, Dr. Liviu de Lemény prim pretorele cercului, dl asesor consistorial Pantaleon Lucuţa, dl secretariu consistorial Dr. Remus Roşca, profesorul Sterca Şuluţiu Cârpinişian din Ploesci, dómna Russu, — soţia dlui Dr. Octavian Russu, adv. Albinei, Dr. Diaconoviciu şi soţia, Dr. Crişian profesor şi soţia; profesorul Demetriu Cunţan, profesor Petrişor şi soţia din Bucuresci, — Dr. Gundhardt medic şi soţia, Moess proprietariu din Sibiiu, Baron şi d-şórele baronesse Khun locotentul Voic şi Roşca, redactorul N. Ivan, o mulţime de tineri universitari din Sĕlişte şi jur, mai mulţi voluntari din Sibiiu, toţi 3 parochii locali şi învĕţătorii, precum şi aprópe toţi notarii din cercul Sĕlistei în frunte cu notariul Hanţ, căpitanul pompierilor din Sĕliste şi v. căpitanul Iordachie Roşca.

Óspeţii strĕini, au fost invitaţi la mesele cele bogate a le parochilor locali, ale notariului comunal, care de astădată a fost stăpênul casei la petrecere după aceea la masa dómnei Crişian şi a dómnei Cunţan, cari de un lung şir de ani petrec vara în Gurariului ca óspeţi la băile de apă rece de aci.

Petrecerea a fost fórte veselă, jocurile „romana“ şi „Cuadrilul“ jucate de câte 40 — 50 părechi, ca în cele mai elegante salóne, costumul naţional bine representat.

In costum ţĕrănesc a fost dómna Petrişor şi dşóra Indrieşiu. In costum seliştenesc dómna Crişian, dómna Indrieşiu, d na Muntean, dómna Andrásy, dşórele Roşca, Ivan, Rebega şi altele.

Petrecerea a durat păn la 11 óre séra, când lampiónele începură a denega serviciul, şi când bietul „funogiu“ abia mai puté şi el bate la „cobză“.

Un óspe.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Mediaş, în 18/30 Iuliu 1891. Dle redactor! In ḑiua de 4 Iuliu n. a. c. a fost în oraşul Sighişóra instalarea noudenumitului comite suprem al comitatului Têrnavei mari, baronul Apor.

După sosirea Ilustrităţei sale în reşedinţa din casele comitatului s'a presentat în sala cea spaţiósă şi cu lucs decorată, unde îl asceptau diferite corporaţiuni spre al bineventa şi a-i asculta jurămêntul solemn.

Ilustritatea sa a fost bineventat din partea preoţilor lutherani, rom. cath. şi gr. or. precum şi alţi onoraţiori, cărora Ilustritatea sa li a respuns în termini fórte măgulitori.

După formele aceste de bineventare, Ilustritatea sa a depus înaintea congregaţiunei jurămêntul pe numele Mântuitoriului şi a maicei Domnului, că va fi ca comite suprem acela, carele va respecta legile esistente şi va fi omul dreptăţii.

Terminez aici. Nu vreau se ḑic însĕ ca prin acésta am adaus ceva sciinţei psichiologice, ci am făcut numai un mic tractat póte fórte necomplect şi defectuos. — Şi acum se finesc de unde am început. Adaug, pasiunile ori cât s'ar părea unele de imposante şi altele de nevinovate fiind preste tot contrari libertăţei voinţei nu pot fi considerate decât ca nesce stări psichice abnorme şi nesĕnătóse. De aceea omul în calitatea sa de fiinţă raţională, avênd a trăi şi a lucra conform raţiunei trebue sĕ se opue cu tótă energia pasiunilor şi se caute a se vindeca de celea ce au prins rădĕcină ca ori şi de care alt morb; căci odată desvoltate şi ajunse în preponderanţă în viaţa spirituală, omul nu mai póte fi sigur de ale domina şi înfrâna conform intereselor înalte ale vieţei. — Oprimarea lor forţată ar putea se fie stricăciósă în unele casuri sănĕtăţei şi în altele chiar desvoltărei energiei firesci a omului. De aceea şi are loc aici clasica admoniţiune a lui *Ovid Principiis obsta, sero* [illegible] *aratur.*

Séra după banchet un conduct imposant de facle portat de mai mulţi preoţi şi cooperatori luterani şi cetăţeni din Sighişóra şi jur.

Domnul director dela banca „Geverbe Verein“ a ţinut o vorbire fulminantă accentuând, că Ilustritatea sa este bărbatul de mult dorit de poporaţiunea acestui comitat, şi sperézā, că conducerea comitatului este incredinţată unui bărbat probat pe terenul administrativ-politic.

In Mediaş se fac pregătiri mari pentru primirea Ilustrităţei sale, carea se ascéptă într'un timp nedeterminat.

Magistratul orăşănesc a dispus a se face prin colecte benevole, mai multe stéguri ung. cu scop, ca la ḑiua sosirei, sĕ se arboreze edificiile publice.

S'a oferit acest stég şi bisericilor române, însĕ după cum am înţeles preoţii români ar fi refusat primirea lor.

Totul, ce am putut observa este, că conlocuitorii saşi numai încap în pele de bucurie, că au scăpat de fostul comite suprem, Bethlen Gábor.

Ovaţiunea cel puţin la aparinţă atât de simpatică, încât nice un sas de calibru gras se fi fost de numit, nu s'ar fi putut bucura de atâtea splendide ovaţiuni.

„Sĕ le fie cu noroc!“ numai brânḑa sĕ nu se strice.

Noi românii din centrul vechiului „fundus regius“ cu tóte opintirile saşilor, cu tóte vicisitudinile şi crudimile din trecut, cu tóte legile barbare, prin care ni s'a interḑis în curs de mai multe vécuri şi până la 1849 nunumai a ne crea instituţiuni de învĕţământ, dar ni s'au interḑis chiar prin legi scrise a ne ocupa de industrie şi comerciu, închiḑêndu-ni-se din partea sasilor tóte carierele economice industriale şi politice, prescriindu-ne chiar portul ţĕrănesc, din care nu ne era permis a încălţa cisme în picióre şi nici a îmbrăca un clichin vênăt sau negru în spate, — totuşi ne ţinem.

Cu tóte aceste impilări şi mĕsuri tiranice, el românul, astăḑi ca şi în trecut este superior în minte şi în inteligenţă, încât a atras asupră-şi în genere admiraţiunea lumei europene.

Pentru români erau închise tóte scólele, era eine geduldete Nazion, bietul român era un tributar popei săsesc, plătindu-i din munca cruntă agonisită cu sudori al ḑecelea purcel, miel, puiu de găină, gâscă, raţă, apoi a ḑecea claie de grâu, ovĕs, vin şi al ḑecelea sac de cucuruz.

Sasul, carele din sudórea românului ş'a edificat cetăţi, scoli precum şi o bunăstare materială, în genere trăesce tot dela român, carele şi astăḑi solvesce în solda popii lutheran săsesc ca despăgubire a decimelor din trecut, din cari contrag ca despăgubire popii săsesci lefuri grase, până la 3000 fl. v. a. la an, ér preotul român nimica, şi totuşi ei, popii săsesci cu inteligenţii lor denégă românului ori-ce pretensiuni pentru instituţiuni culturale.

Dacă cer românii un loc din pământul comunal, pe care ar voi a-şi edifica biserică sau scólă, cererea li se respinge.

Dacă preotul român, carele e avisat cu subsistinţa lui la córnele plugului, dacă acesta cere din pământul abundant un dărab ca porţiune canonică, se resolvézā în mod negativ, provocându-se că ei, saşi, şi le-au însuşit din „Uralte Zeiten“, cu un cuvênt sasul până póte nu dă nimica românului, temêndu-se de român ca de ucigăl-crucea.

Dacă timpurile au fost atât de favorabile pentru saşi încât pe noi românii ne-au umilit şi strivit materialminte până la estrem, şi cum nu? Când bietul român i se lua pământul de calitate bună a şesului punêndu se sasul numai cu plugul în el, ér românului îi ḑicea dute colo în dél şi ară cât vei voi, dar aicea se nu mai îndrăsnesci a-ţi împlânta plugul, şi românul trebuia sĕ se supună:

Acuma însĕ mulţumită cerului şi cavalerescului monarch Francisc Iosif ântâiul, carele ne a deschis şi nóue calea către civilisaţiunea modernă, în care am făcut până acum paşi spre bine.

Fie acuma comite suprem al comitatului ori şi cine, căci noi românii îl vom respecta, încât se va face vrednic de stimă.

Ţină saşii în tot anul câte un Sachsentag, căci sciu eu bine că sasul nu va mai fāuri legi pentru români urmărind scopuri subversive în contra românului.

Primiţi vĕ rog d-le redactor în colónele preţuitului ḑiar „Telegraful român“ aceste şiruri asecurându-vĕ despre deosebita stimă şi afecţiune ce vi o păstrez. *C.*

Varietăţi.

* (Linii ferate). Ministrul de comerciu Baross a presentat în dieta ungară proiectul de lege despre regularea legăturei liniilor ferate cu România afară de legăturile pela Timiş şi Orşova, mai sunt legăturile pe la Ghimeş şi Turnu-roşu. Fóia oficială a publicat condiţiunile de esploatație ale liniei ferate Avrig—Făgăraş. Staţiunile designate sunt: Făgăraş, Sâmbăta inf., Vistea inf., Arpaşul inf., Cârţişóra, Porumbacul inf. şi Avrig. Pe linia Sibiiu Turnu roşiu: Sibiiu, Şelimber, Vestem, Tălmaciu Sebeşul de sus şi apoi Avrig.

* (Soldaţi din Bosnia.) Batalionul bosniac care a sosit în Budapesta, a fost inspecţionat de comandantul de corp princip. Lobkovitz. Ţinuta soldaţilor a fost escelentă.

* Banchet. Notariul Henţiu a împlinit anul al 49-lea şi în séra de sântul Ilie la intrarea în al 50-lea an a dat un frumos banchet în grădina cea mare a hotelului „Naţional“ din Sĕliste. La masă a întrunit pe toţi fruntaşii din Sĕlişte, primpretorele Dr. Lemény, judele regiu Papist silvicultorul Gaibel medicul Dr. Calefariu, pretorele Malmer şi pe învĕţătorii cei mai aleşi.

Afară de Sĕlişte au participat ca invitaţi redactorul Nicolau Ivan din Sibiiu, notariul Indrieşiu şi parochul Iosof din Vale.

In onórea iubilantelui, a fruntaşilor, a primpretorelui şi a altor onoraţiori s'au ţinut mai multe toaste fórte succese. Invĕţătoriul Dumitru Lăpĕdat prin toastele sale de conţinut umoristic a animat petrecerea, care a durat până la 2 óre după mezul nopţii.

Champagnia curgea ca în ḑilele cele bune şi bătrânii fruntaşi din Sĕlişte de mult nu şi-au petrecut atât de bine, ca la acest banchet dat de bravul lor notariu.

* (Invitare.) Inteliginţa română din Reghin şi jur invită la „Petrecerea de vară îndatinată“ ce se va arangia la 10 August st. n. în sala promenadei. Venitul curat este destinat pentru ajutorarea scólei române din loc.

Preţul intrărei: de persónă 1 fl.; de familie până la 3 membrii 2 fl.; de familie preste 3 membrii câte 70 cr. de persónă.

Inceputul la 7 óre séra.

Reghinul săsesc, la 31 Iuliu st. n. 1891.

Pentru comitet:

Patriciu P. Barbu, preşedinte.
Petru Gora, vice-preşed.
Simeon Zehann, secretariu.
Petru Uilacan, cassariu
Demetriu Moisin, controlor.

Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ḑiaristică.

* (Furtună.) Luni s'a descărcat în mai multe rênduri asupra Sibiiului şi prin pregiurime furtuni scurte, însoţite de fulgere şi trăsnete înspăimêntătóre. In piaţa Sibiiului o femee a fost atinsă de trăsnet, ér în Orlat un om a fost fulgerat, şi a picat la moment mort.

* (Un prelat vrednic.) Escelenţia Sa episcopul provinciei, Basarabiei, Isachi, dela venirea sa în acéstă provincie, a dat ordine ca prin comunele românesci sĕ nu se mai servéscă liturgia în rusesce, după cum se luase disposiţii de unul din predecesorii sei, episcopul Pavel.

Cu ceéstă disposiţie acest prelat şi-a atras simpatia tuturor românilor. Arhiereul Isachi e un stêlp al naţionalităţilor din vastul imperiu al Rusiei şi e constrastul arhiereului Pavel în ce privesce desvoltarea în parte a acestora. Pe cât prelatul Pavel era de şovenist, pe atât prelatul Isachi e de liberal şi de clement faţă cu naţionalităţile şi cu cei mici.

Cuvintele date ca rĕspuns de Escelenţia Sa Isachi preoţilor ruşi, care se plângeau contra preoţilor români din Basarabia, că sunt streini şi că le iau locul, vor rĕmânea întipărite în mintea românilor basarabeni:

— Părinţilor, nu sunt ei strĕini, ci noi, că am venit peste dênşii.

* (Ministrul de culte în România.) O telegramă din Bucuresci anunţă, că senatorul şi prof. de universitate Poni a fost uumit ministru de culte.

* (Regele Sêrbiei) Micul rege al Sêrbiei la reîntórcerea prin Viena va fi primit în mod sĕrbătoresc. Maj. Sa monarchul va da în onórea lui un dineu de gală.

* Procesul de presă al dlor Ion Ionaşiu şi Patriciu Drăgălină, contra lui F. Müller şi A. Orehoja s'a pertractat înaintea tribunalului reg. din Caransebeş şi s'a terminat cu osendirea lui F. Iac. Müller la pedépsa de 150 fl. pentru vătĕmare de onóre şi a lui A. Orehoja la pedépsa de 20 fl. Acusatorii au apelat sentinţa; scrie „Luminătoriul“.

* O nóuĕ societate secretă în Rusia.) „Journal de Genève“ primesce din Petersburg următórea scire sensaţională: Capitala Rusiei este fórte emoţionată de arestarea a 28 de oficeri, acusaţi de constituirea unei societăţi secrete, în scopul de a distruge autocraticul regim al ţarului şi de a crea o monarchie constituţională. In acelaşi timp poliţia a descoperit o nóuă tipografie nihilistă. Vr'o 60 de agenţi secreţi au surprins 40 de nihilisti, cari baricêndu-se s'au apărat vitejesce cu revolvere şi a resistat mai bine de dóuĕ óre atacurile poliţenesc După o luptă crâncenă agenţii secreţi au isbutit s pătrunḑă în tipografia secretă şi au confiscat tóte im primatele, manuscripte şi formele. Şepte nihilisti au rĕmas morţi; 26 arestaţi, ér restul a dispărut. Op agenţi de poliţie au fost împuşcaţi.

* Societatea dómnelor române din Bucovina, avênd în vedere că scopul ei, anume înaintarea culturii naţionale şi în special a învĕţămêntului la partea feméscă a populaţiunii române din ţéră şi sporirea industriei de casă, se va puté realisa în destul numai prin filiale, a pregătit cele necesare pentru înfiinţarea de filiale pela ţéră. S acest scop, s'au tipărit, în numĕr mai însemn esemplare, statutele pentru filiale cum şi unea pentru înfiinţarea de filiale, împreună mulare pentru corespondenţele oficiale. Acestea s distribuit acum între membrii societăţii din comun românesci, cu invitarea de a face paşii necesari p tru înfiinţarea fiilialelor; scrie „Gazet. Bucovin

Dare de sémă şi mulţămită publică.

(Urmare şi încheere din Nr. 75.)

Prin lista Nr 4 încredinţată dnei Iuliana Al şan, Roşia Montană, au incurs în favorul reuni femeilor române din Reşinari dela următorii d şi dómne:

Iuliana Almăşan Roşia montană 5 fl., Sofia fan Roşia m. 1 fl., Cecilia Hocman Roşia m. 5 Iustina Cosma, Roşia Montană 50 cr., Helena măşan, 2 fl, Silvia Maior 50 cr., Reghina He 40 cr., N. N. 33 cr., Catalina Henzel 50 cr, Maria Heteu 1 fl., Amalia Henzel R. m. 30 cr., Ajtay Ianosné 50 cr., Aron Balint com. 50 cr, Giurca talin 1fl, Alecsandru Czura 50 cr., Georgiu Bo niciu com. 1 fl., Zurom Ferencz, Giurca Regina, cât 20 cr., Drégán Iános 50 cr., Victoria Gritta 1 Ieney Mina 1 fl., Pompiliu St. Şuluţ 50 cr., toţi d Roşia montană. Suma 23 fl. 43 cr.

Prin lista nr. 7 încredinţată dşórei Dora Dancăşiu vice pres. reun. au incurs dela următ domni şi dómne:

Maria N. Maier născ. Dancăşiu protopopé Selişte, membră fundatoră 5 fl., Maria P. Com m. f. 5 fl., Dşóra Maria Buceşian, m. ordinară, A Rĕcuciu, Ana Ilie Banciu, Ana I. Banciu, Mari Borcea, preotésă., m. o., Elena N. Bloţu, Paraschi Buceşian, Paraschiva I. Comşa sen., Ana P. Comş Ana D. Comşa, m. o., Paraschiva D. Comşia, Para chiva I. Comşia, Maria I. Comşia, Ana D. Chir Maria I. Dubenschi, Elena Gogonea, Maria Maria C. Lăpĕdat, Paraschiva N. Lascu, m. raschiva M. Mosora, Ana Neamţ m. o., E Peligrad, Ana D. Roman m. o., Maria M. R m. o., Maria M. Stoica, m. o., Ana N. Schitea, o., dşóra Elisaveta Sîrbu, Maria I. Simian, A Simoneţi, Maria N. Simian, dşóra Lucreţia Stoi Maria Ţintea, toţi din Sĕlişte, fie care câte 1 Dna Eleonora de Leményi pretorésă supremă 2 Paraschiva P. Cergău 2 fl., Nicolau Henţu, nota 2 fl., Bucur Comşia, 1 fl. Constantin Herţia, co ptabil, 1 fl. toţi din Sĕlişte; Ioan Ivan, notar rariului 1 fl.; Demeter Anton, comerciant Sibiiu fl., Dumitru Lăpădat înv. Sĕlişte 1 fl., Dumitru Popa, Sĕlişte 2 fl., Ioan Rechiţan, învĕţăt. Ga Iordache Rosca, Stan Vulc, primar, Ioan flea sen. toţi din Sĕlişte câte 1 fl. Ioan M 80 cr., Maria O. Borcia 60 cr., Maria D. Cristu cr, Stana Hociotă, Daniil Bârsan, Nicolau Lup câte 50 cr., Nicolau Roşca 40 cr. N. N. 12 cr. din Sĕlişte. Suma 64 fl. 92 cr.

Prin lista Nr. 12 încredinţată dlui Ioan P vici paroch gr. or. în Sadu au incurs dela ur torii domni şi dómne:

Ioan Popovici, paroch Sadu 1 fl., Elena I. Popovici, preotésă, Irimie Răduţiu, candidat de notar, Ioan Tattu com., Ana I. Tattu, Ioan Cimpoca sergent com., Maria Cimpoca, câte 50 cr., Dimitrie Popovici, epitrop 20 cr; toţi din Sadu. Suma 4 fl. 70 cr.

Suma totală ce au incurs în favorul reuniunei femeilor române gr. or. din comuna Rĕşinari păn de presinte face 267 fl. 55 cr.

Esprimăm cele mai respectuóse mulţămiri atât marinimoşilor contribuenţi, cât şi preastimatelor dómne şi domni colectanţi; cu deosebire amabilei dşóre Dora B. Dancăşiu vice pres. reun., care ne a surprins cu o sumă aşa de frumósă colectată în favorul reuniunei nóstre.

Reşinari, în 2 Iuliu, 1891.

Aurelia Goga, presidentă.
Maria Cărpinişian secretară.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 4 August 1891

	Viena	B.-Pesta.
Renta de aur ung. de 4%	—.—	—.—
Galbin	5.56	5.57
Napoleon	9.30½	9.37
100 marce nemţesci	5807	58.02

Nr. 408. [114] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţĕtoresci la scólele poporale din mai jos însĕmnatele comune din tractul protopresbiteral al Treiscaunelor sĕ escrie concurs cu termin până la 15 August a. c.

1. Chezdi Mărtănuş, salariu anual 212 fl. din repartiţie încassândă prin epitropia parochială, cuartir liber în edificiul scólei şi 2 org. lem- ntru încălḑit.

ilia Oşdula, salariu anual n repartiţiă eventualminte în- ţatoriul din matera Chezdi Mărtănuş va provedea învĕţămêntul şi în fi liă 2 ḑile în sĕptămână pe lângă adaugerea acestui salariu împreuuat cu uartir liber in edificiul scólei.

3 Cernatul-inferior, salariu fl. cuartir liber în edificiul scólei emne pentru încălḑit.

4. Covasna, pentru postul de ţătoriu de clasa I, 180 fl. din şi repartiţiă.

5. Zăbala, salariu 200 fl. din rtiţiă, cuartir liber şi lemnele tre- ciόse de încălḑit.

6. Păpăuţ, salariu 152 fl. 50 cr., fond şi repartiţiă, cuartir liber şi ne pentru încălḑit.

7. Boroşneul mic, salariu 200 fl., din repartiţiune, cuartir liber emne pentru încălḑit.

8. Lisneu, cu sălariu de 120 fl., n fond şi repartiţiune, cuartir liber lemne pentru încălḑit.

9. Intorsura-Buzeu, postul e al 2-lea învĕţătoriu, salariu anual 0 fl., din repartiţiune, cuartir liber emnele trebuinciόse pentru încălḑit.

10. Vama-Buzĕu, cu salariu 200 fl., din repartiţiune, cuartir er şi 25 poveri de lemne.

Fiind tóte aceste posturi împreunate cu cantoratul, dela reflectanţi se cere desteritatea în cântări si tipicul bisericesc. Cererile concursuale, instruite în sensul legilor din vigóre, se vor asterne în termin deschis subsemnatului ofieiu protopresbiteral.

Oficiul pretopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor, în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

S.-Sân-Georgiu, 13 Iuliu, 1891.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 349. 106 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate, aflătóre în tractul protopresbiteral gr. or. al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Cunţa, un post de învĕţătoriu cu salariu anual de 210 fl. solvibili in bani gata dela popor 110 fl. ér 100 fl. venitul după locurile scólei.

2. Gârbova, un post cu salariu de 200 fl. cuartir natural în edificiul scólei; 4 org. lemne de foc, din cari e a se încălḑi şi sala de învĕţămênt.

3. Mercurea, un post cu salariu de 250 fl. 4 org. lemne de foc, din cari e a se încălḑi şi sala de învĕţămênt.

4. Tău, un post cu salariu de 200 fl. cuartir natural in edificiul scólei.

5. Sângătin, un post cu salariu de 100 fl.

6, Armeni, un post cu salariu de 150 fl.

Reflectanţii la numitele posturi au a-şi adresa cererile lor instruate conform legilor în vigóre in terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurea în Mercurea; totodată sunt poftiţi a se presenta intr'o Dumineca sau sĕrbătóre in biserică spre a-şi arăta desteritatea in cântări.

Mercurea la 5 Iuliu 1891.

Oficiul protopresbiteral gr.-orient. al tractului Mercurei in conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Droc.
protopresb.

Nr. 406 [112] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţător la scólele elementare din comunele mai jos înşirate, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul până în 18 August v. 1891.

1.) La scóla din Şasa cu salar 200 fl. cuartir şi lemne.

2. La scóla din Sălciua de sus cu salar de 250 fl. cuartir şi lemne.

3. La scóla din Poşaga de jos cu salariu în bani 120 fl. 25 ferdele vechi (16 cupe) bucate, 30 Kg. legumă, cuartir şi lemne.

4. La scóla din Sartăş Brezeşti cu salar în bani 200 fl. cuartir şi lemne.

5. La scóla din Vinţa cu salar în bani 100 fl. cuartir şi lemne.

6. La scóla din Cacova Jeri cu salar în bani 152 fl. 28 ferdele vechi bucate, 30 Kg. legumă, folosinţa grădinei scolare cu venit de 10 fl. cuartir şi lemne.

7 La scóla din Sălciua de jos cu salar în bani 300 fl. cuartir liber, folosinţa grădinei scolare şi lemne de foc.

8. La scóla din Runc cu salar in bani 134 fl. 15 ferdele vechi bucate, 45 funţi legumă, cuartir şi lemne.

Pre lângă acestea fiecare învĕţător va primi pentru participarea la conferinţe câte 6 fl.

Dela concurenţi se cere: *a)* sĕ fie cântăreţi, *b)* se scie propune in teorie şi pracsă legumăritul şi pomăritul, *c)* a se presenta in persónă in comună spre a se recomanda prin desteritatea in cântări, inainte de espirarea terminului concursual, *d)* a şi asterne cererile provĕḑute cu documentele recerute de stat. org. şi normativul scolar la subsemnatul oficiu in terminul prefipt.

Ofenbaia, in 10 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupşei.

Ioan Danciu,
protopop.

Nr. 263 [108] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului vacant de paroch în parochia de clasa a III Şoimuşul murĕşan cu filia Balata, cu încuviinţarea Preavenerabilului Consistoriul archidiecesan din 16 Apriliu a. c. Nr. 2603 B. se descide concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegratul Român".

Venitul întreg anual al acestei parochii, computat după calculul mediu al celor 5 ani din urmă, dă suma de 354 fl. 82 cr. v. a.

Doritorii de a concura la acest post parochial pot lua informaţiuni mai detaiate despre starea parochiei, atât dela acest oficiu protopresbiteral, cât şi de la cel parochial, ér cererile concursuale instruite conform legilor din vigóre, sunt a se înainta aicia în terminul susindicat.

Hondol, 5 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geógiului l. în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Vasiliu Piposiu,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 20 Iuliu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
	10.50	8.—	8.—	—	3.25
ta	8.30	2.05	3.20	5.50	9.15
nok	11.38	4.10	**6.50**	**9.22**	**11.19**
Ladány	2.12	5.51	—	**11.53**	**12.57**
radea-	3 53	**7.06**	—	**1.50**	**2.12**
mare	4.—	**7.13**	—	**2.34**	**2.19**
ző-Telegd	4.30	**7.43**	--	**3.03**	**2.49**
v	5.22	**8.18**	—	**3.46**	**3 26**
atca	5.45	—	—	**3.57**	—
ia	**6.05**	**8.51**	—	**4.09**	—
cia	**6.31**	**9.07**	—	**4.55**	**4.21**
edin	**7.12**	**9.37**	—	**5.34**	**4.55**
na	**7.29**	—	—	**5.51**	—
iriş	**7.49**	—	—	6.12	--
rbĕu	**8.01**	—	—	2.25	**5.47**
işul ung.	**8.14**	—	--	6.39	—
ş.	**8.29**	**10.37**	—	6.56	6.—
	8.46	**11.10**	—	8.20	6.18
ahida	**9.03**	**11.28**	—	8.45	6.34
iriş	**10.08**	**12.38**	—	10 21	7.34
rdea	**10.37**	**1.14**	—	11.09	7.57
	19.56	**1.21**	—	11.17	—
l-de-sus	**11.04**	**1.29**	—	11.26	—
	11.28	**1.54**	—	11.54	8.22
uş.	**11.45**	**2.13**	—	12.18	8.38
	12.13	—	—	12.58	8.43
Crăciunel	**12.44**	—	—	1.34	—
Blaş	**12.59**	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	**1.35**	—	—	2.29	—
Copşa-mică	**1.51**	—	—	2.48	9.48
Mediaş	**2.12**	—	—	3.03	9.50
Elisabetopole	**2.31**	—	—	3.26	10.06
Sighişóra	**3.04**	—	—	4.07	10.28
Haşfalĕu	**3.46**	—	—	4.49	11.04
omorod	**4.04**	—	—	5.35	11.19
Ágostonfalva	**5.26**	—	—	**7.23**	12.27
Apaţa	6.10	—	—	**8.09**	12.58
Feldioara	6.41	Tr. de	—	**8.43**	1.15
Braşov	7.17	per-	Tren acce-	**9.18**	1.35
	8.—	sóne	lerat	**10.40**	2.00
	—	12.20	**5.15**	—	2.19
Timiş	—	1.41	**5.57**	—	3.01
Predeal	—	2.26	6.29	—	3.31
curesci	—	**8.50**	11.55	—	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.40	7.35	—	8.50	—
Predeal	**9.12**	1.12	—	5.16	—
Timiş	**9 41**	1.42	—	5.57	—
Braşov	**10.17**	2.18	**4.20**	**6.58**	—
	—	2.48	**5.07**	—	**7.23**
Feldióra	—	3.19	**5.42**	—	**8.03**
Apaţa	—	3.40	6.09	—	**8.37**
Ágostonfalva	—	3.56	**6.55**	—	**9 04**
Homorod	—	4.29	8.23	—	**9.46**
Haşfalĕu	—	5.34	8.53	—	**11.03**
Sighişóra	—	5.54	9.31	—	**11.29**
Elisabetopole	—	**6.21**	10.09	—	**12.06**
Mediaş	—	**6.42**	10.31	—	**12.37**
Copşa mică	—	**6.55**	10.47	—	**12.53**
	—	**6.57**	11.06	—	**1.18**
Micăsasa	—	—	11.42	—	**1.39**
Blaş	—	**7.31**	11.57	—	**2.13**
Crăciunel	—	—	12.28	—	**2.27**
Teiuş	—	**8.—**	1 08	**1.25**	**2.49**
	—	**8.07**	1.35	**1.50**	**3.47**
Aiud	—	**8.24**	2.05	**2.12**	**4.07**
Vinţul de sus	—	—	2.13	**2.19**	**4.28**
Uióra	—	—	2.31	**2.39**	**2.34**
Cucerdea	—	**8.54**	3.18	**3.15**	**4.52**
Ghiriş	—	**9.23**	4.45	**4.32**	**5.26**
Apahida	—	—	5.14	—	6.34
Cluş	—	**10.45**	6.08	**4.53**	6.52
	—	**11.01**	6.29	**5.30**	7.40
Nadişul ung	—	—	6.47	**5.47**	8. –
Ghirbou	—	—	—	—	8.15
Aghireş	—	—	**7.02**	6.11	8.29
Stana	—	**12.17**	**7.28**	—	8.53
Huiedin	—	**12.47**	**7.47**	6.43	9.12
Ciucia	—	--	**8.25**	7.12	9.51
Bucia	—	—	**8.51**	—	10.06
Bratca	—	**1.26**	**9.10**	7.51	10.23
Rév	—	—	**9.30**	—	10.42
Mező-Telegd	—	**1.52**	**10.07**	8.17	11.17
Oradea-mare	Tr. de per-	**2.18**	**10.44**	8.42	11.51
	sóne	**2.25**	**11.04**	8.47	12.09
P. Ladány	**12.06**	**3.46**	**1.16**	10.09	2.24
Szolnok	**12.55**	**5.26**	**3.31**	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	**8.40**
Viena	3.—	1.40	1.40	**7.20**	6 05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	**10.50**	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	**9.50**
Szolnok	11.14	3.57	**1.05**
Arad	3.45	**6.52**	**5.24**
	4.30	*T.* de p.	**5.46**
Glogovaţ	4.42	2.20	**5.57**
Gyorok	5.03	2.34	6.19
Pauliş	5.14	3 05	6.30
Radna-Lipova	5.32	3.23	6.48
Conop	5.56	3.39	7.12
Bêrzava	**6.12**	—	7.27
Soborşin	**6.58**	—	8.07
Zam	**7.26**	—	8.33
Gurasada	**7.52**	—	8.57
Ilia	**8.08**	—	9.13
Branicica	**8.26**	—	9.29
Deva	**8.52**	—	9.53
Simeria (Piski)	**9.50**	—	10.19
Orĕştia	**10.16**	—	10.50
Şibot	**10.36**	—	11.16
Vinţul de jos	**11.—**	—	11.44
Alba-Iulia	**11.26**	—	12.06
Teiuş	**11.53**	—	12.38

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuş	**3.09**	—	1.39
Alba-Iulia	**3.50**	—	2 19
Vinţul de jos	**4.09**	—	2.36
Şibot	**4.52**	—	3.03
Orĕştia	**4.55**	—	3.30
Simeria (Piski)	**5.23**	—	4.17
Deva	**5.59**	—	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	—	5.17
Gurasada	7. –	—	5.28
Zam	7.28	—	5.53
Soborşin	8.03	—	**6.24**
Bêrzava	8.54	—	**7.02**
Conop	9.10	—	**7.17**
Radna-Lipova	9.44	**5.14**	**7.46**
Pauliş	9.58	6.01	**7.57**
Gyorok	10.11	6.20	**8.08**
Glogovaţ	10.34	6.49	**8.30**
Arad	10.46	—	**8.40**
	11.13	8.24	**9.05**
Szolnok	4.15	11.51	**2.21**
Budapesta	7.20	1.55	**5.50**
Viena	6.05	**7.20**	1.40

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	**6.36**
Crivadia	8.47	2.23	**7.24**
Baniţa	9.21	3.19	**8.04**
Petroşeni	9.45	4.—	**8.36**

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.–	10.50	**6.20**
Baniţa	6.41	11.40	**6.54**
Crivadia	7.19	12.19	**7.20**
Pui	7.57	1.05	**7.51**
Haţeg	8.36	1.54	**8.25**
Streiu	9.18	2.49	**9.01**
Simeria	9.52	1.27	**9.35**

Arad — Timişóra

Arad	6.15	11.30	**7.15**
Vinga	7.32	12.47	**8.04**
Timişóra	8.42	2 04	**8.57**

Timişóra—Arad

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	8.03	3.50	**7.50**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.48	10.35	3.40	**10.20**
Turda	8.08	10.55	4.00	**10.44**

Turda — Ghiriş

Turda	**4.50**	9.30	2.30	**8.50**
Ghiriş	**5.10**	9.50	2.50	**9.10**

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	**3.—**	10.47	—	**7.10**
Şeica mare	**3.31**	11.27	—	**7.43**
Lómneş	**4.15**	12.08	—	**8.27**
Ocna	**4.46**	12.33	**7.—**	**8.59**
Sibiiu	**5.10**	1.	**7.35**	**9.23**

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	3.35	**10.17**
Ocna	8.02	4.58	4.09	**10.43**
Lómneş	8.30	5.25	—	**11.09**
Şeica mare	9.05	5.55	--	**11.40**
Copşa mică	9.34	**6.20**	—	**12.05**

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

Cucerdea	**2.50**	8.20	2.41
Ludoş	**3.34**	9.11	3.27
Oşorheiu	**5.20**	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul-săs.	7.10	—	**7.15**

Regh. săs.—Cucerdea—Oşorheiu.

Reghinul-săs	—	8.—	**8.15**
Oşorheiu	—	9.35	**9.53**
	5.21	5.54	**10.20**
Ludoş	6.58	**7.41**	**12.06**
Cucerdea	7.47	**8.25**	**42.50**

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	**9.16**
Cerna	11.13	5.03	**9.34**
Hunedóra	11.48	5.38	**9.58**

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	**4.46**	2.32	**7.22**
Cerna	**5.11**	3.—	**7.50**
Simeria	**5.28**	3.20	**8.10**

Braşov — Zernesci

Braşov	—	**5.45**	4.55
Zernesci	—	7.26	**6.36**

Zernesci — Braşov

Zernesci	--	8.—	**8.20**
Braşov	—	9.24	**9.44**

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	**4.—**
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	**7.21**

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	**4.30**	11 25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	—	8.15	3.15
Sighişóră	—	—	10.52	**6.10**

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	—	—	**5.50**
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelău	—	—	1,56
Careii - mare	—	—	**6.48**

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane

Nr. 81 Sibiiu, Sâmbătă 27 Iuliu, (8 August) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4130.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1891/92 sunt de a se conferi 16 stipendii (8 din fundațiunea Moga, 8 din fundațiunea Francisc Iosefină) pentru elevii din despărțămêntul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici, tóte câte de 60 fl.

Concurenții au sě și presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv până la 15 August a. c. st. v. instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna la care aparțin, despre aceea, că sunt români greco orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților, și despre starea lor materială, și

d) eventual alte atestate recomandatóre.

Sibiiu, din ședința senatului scolar, ținută la 11 Iuliu, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4390. Scol.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1891/2 sunt de a se conferi din fondurile archidiecesane următórele stipendii:

1. Un stipendiu de 100 fl. din fundațiunea *„Francisc Iosefină“* pentru studenții de ori ce categorie.

2. Trei stipendii câte de 60 fl. din fundațiunea *„Coloea“* pentru studenții de ori ce categorie.

Aspiranții la aceste stipendii au sě-și astérnă suplicele la consistoriul archidiecesan până la 26 August a. c. st. v. acludênd documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparțin, despre aceea, că sunt români greco orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă, respective testimoniul de maturitate;

c) atestat medical, că sunt trupesce sănětoși;

d) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților sei și despre starea lor materială;

e) eventual alte atestate recomândătóre.

Suplicanții au a numi în suplicele lor institutul de învěțămênt, la care voesc a-și face studiele.

Sibiiu, din ședința senatului scolariu, ținută la 17 Iuliu, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Memorandum contra memorandum.

IV.

Memorandul unguresc susține în tesă generală, că românii sunt bine representați în justiție, și că cu ocasiunea tablelor regii de nou împărțite au fost denumiți 25 de județi la table. Mai departe afirmă, că la oficiile prin locurile locuite de români, amploiații cari sciu românesce sunt representați în 70%.

Afirmațiunea acésta e fórte riscată, și ar fi de dorit, ca domnii cu memorandul sě ne spună, cu ce probe dovedesc asemenea afirmațiuni, ca sě putem crede și noi.

Sě ne arete cel puțin tribunalele de prin locurile locuite de români cu judecători români, ca sě credem și noi, cari ḑi de ḑi ne isbim de contrariul.

Sě ni se spună câți români sunt la tribunalul din Sibiiu, la cel din Brașov, la cel din Elisabetopole, la cel din Deva, la cel din Cluș, la cel din Deș, la cel din Mureș-Oșorheiu, căci pe aici în mare maioritate sunt românii, sě ne arete judecătorii de român dela judecătoriile cercuale, sě ne arete presidenții români de pe la tribunale, sě ne arete procurorii de stat și în fine pe juḑii de naționalitate română dela curie, și pe românii din gremiul ministeriului de justiție?

Noi la tóte aceste întrebări scim da respunsuri: Abia avem la fie-care tribunal din cele înșirate câte un jude de român, și sunt și de acelea unde nu avem nici unul, deși la acel tribunal gravitéză românii din jurul Cohalmului, al Sighișórei, al Făgărașului și Agnitei, ambele șesuri ale Têrnavelor, până aprópe la locul unde aceste rîuri se întêlnesc, apoi cei de pe malul stâng al Mureșului, dela Mureș-Oșorheiu până cătră Teiuș; la judecătoriile cercuale avem puțini români, si locurile devenite vacante, nu se mai ocupă cu români.

Presidenți la tribunal avem unul, procuror de stat unul și la curie nici un român, sau dóră unul.

Cumcă legea se calcă în picióre prin insuși ministrul la viua aprobare a legislațiunei, despre acésta încă am avut esemple.

Pe basa § 9 art. de lege 44 din 1868, advocații erau și sunt indreptățiți ca la instanțele prime în procesele civile și criminale sě se folosésca de limba română acolo, unde legea din 1868 a aflat în vigóre acéstă pracsă. Aceste disposițiuni ale legei nu conveniau patriotismului modern, însě legea și în fața patriotismului e lege. S'a aflat însě mijloc și pentru acésta.

Anume presidenții de tribunale au fost avisați, că dacă voesc sě țină legea dacă nu, nu.

Presidenții au dat ordine advocaților, ca ei sě dea scripte numai în limba magiară, căci cele date în sensul legei mult vestite a naționalităților, se vor respinge.

Contra disposițiunii presidenților de tribunale s'au luat tóte posibilele remedii de drept, dară tóte au fost înzadar.

Tabla regéscă au respins recursele sub cuvêntul, că ordinul numit al presidenților de tribunale, combătut în recurse, nu se află între conclusele înșirate tacsativ în §. 294 din procedura civilă.

Recursele de nulitate încă au fost respinse cu motivarea, că nu curtea de casațiune, ci tribunale, ca prima instanță sunt competente se judece, care a fost usul legal. Altcum casul invocat nu se află între cele înșirate tacsativ în § 297 din procedura civilă.

Au recurat ómenii apoi la ministrul de justiție și de aici cu multă ințelepciune li s'a ḑis: Deóre-ce judecătoriile sunt independente în cercul lor de activitate, și 'și au forurile apelatorice, mai mult, deóre ce ministeriul nu se póte amesteca pe cale administrativă în afacere de procese, recursul nu se póte considera.

Ce se mai facă acuma bieții ómeni! Aideți sě mergem în parlament cu plângerea, căci în cele din urmă acesta va fi forul cel mai competent, căci el, care a făcut legea, o va sci și apăra.

Din dóuă părți s'au adresat ministrului interpelațiune, că are cunoscință de procederea presidenților de tribunal în acest cas, o află el în consonanță cu legea, ce měsuri are de cuget sě ia pentru respectarea legei.

Ministrul de justiție al Ungariei a respuns, că are cunoscință despre călcarea legei, și a promis că pe cale novelară se va îngriji de modificarea legei, ca ea sě corespundă abusului care s'a făcut.

Parlamentul a luat la cunoscință rěspunsul ministrului.

S'a întêmplat dară, că în Ungaria ministrul cu intențiune a călcat legea, a îndrumat pe organele subalterne la călcarea legei, prin organele chemate a o respecta.

Despre aceste acte petrecute în fața lumei și junimea ungurésca are cunoscință ca lumea largă, și totuși mai au cutezanță a se provoca în fața lumei la acéstă lege, ca la una care n'are păreche în tótă lumea în punctul liberalismului.

Aici vedem noi credința cea rea, și acésta ne superă, căci vedem continuindu se calea apucată, póte ca sě se împlinésca ḑicerea nemțésca: Wie die Alten . . . . . so die Jungen.

Cumcă ministrul nu se mestecă în afacerile justiției, acésta o pot spune frații magiari ómenilor,

---

FOIȚA.

In palatul de érnă din St. Petersburg.

(Schiță istorică de Albert Cserni comunicată de *Alban Cornilă*)

Evenimentele ce s'au petrecut în anii din urmă în capitala vastului imperiu al Țarilor și care ating chiar domeniul romanticului, au pus în mirare mare și agitare sguduitóre nu numai pe nemijlociții martori oculari, pe fii propriei țări, ci și pe ori-care altul care sě intereséză de cele ce sě petrec în general pe acéstă lume. Cu toții ne punem întrebarea: „Cum și când va înceta acéstă manie de atentate?“

Cât de estinse sunt ideile și planurile revoluționare în Rusia și ce cercuri adânci și înalte ating ele acésta firesce că încă nu se póte nici prevedé, [illegible] cunósce. Tóte combinațiunile de a pune în legătură logică causele și efectele puterilor determinate și ale mijlócelor esecutive sunt zădărnicite, pentru că acelea se arată prea contraḑictóre, încurcate și întunecate, decât ca cineva sě fie în stare sě afle cu ușurință firul de Ariadnă în labirintul acestor evenimente lugubre din urmă. Numai istoriei viitóre îi este rezervată a face lumină în chaosul acestor fapte detestabile și numai romanele viitoriului vor putea desvěli înaintea generațiunilor următóre, secretul acestor umbre înspăimêntătóre din palatul imperial din St. Petersburg.

Presentul ne amintesce trecutul și cu cât e mai agitător, cu atât mai puternic ne îndémnă a face repriviri în trecut, pentru de a stabili o legătură óre și care sau a compara evenimente analoge sau ce se asémănă din ḑilele de acum, cu cele din trecut.

Istoria, acéstă oglindă fidelă a sórtei omenesci, ni se presentă, pentru ca sě ne arete în chipul cel mai clar, că aprețiarea adevěrurilor ei se póte face numai prin ințelegerea respicată a învěțăturilor ce le culegem din ea, pentru ca apoi sě le folosim spre binele singuratecului și al generalității.

Fără reflecsiune la viitor, ochii nostri se îndréptă spre palaturile imperiale învechite ale Rusiei, învělite în negurele iernatice. Ochii nostri pětrund adênc în trecut și aci ni sě desfășură icóne, ce fac sě ne cutremurăm de gróză și scârbă, care arată, că ce va se ḑică a călca în picióre drepturile și demnitatea omenéscă și care lasă se descoperim în lumină de spectru pete de sânge, ce nu se pot sterge, ca tot atâtea urmări doveditóre ale patimilor deslănțuite și ale egoismului celui mai denaturat.

Intre diferitele icóne din acele ḑile fatale de mult trecute una ne isbesce mai mult vederea: Ea ne arată omorîrea imperatului rusesc Paul I. în nóptea din 23 spre 24 Martie 1801.

După mórtea neașteptată a impěrătesei Catarina II. întêmplată în 16 Novembre 1796 în urma unei apoplecsii, luà imperiul fiul ei Paul, sub numirea de impěratul Paul II.

Acest impěrat sě póte numi un regent spiritual, de un caracter nicidecum înrěutățit; dar fiind el mai totdéuna estrem în sentimentele și ideile sale, era și el ca tóte caracterele de acestea, capabil de fapte bune și mai puțin bune, după cum se afla momentan sub influința neprecalculabilă a sufletului seu violent, sau slab.

Acéstă înpregiurare avea sě fie causa, că el se caḑă victimă unei aristocrații crude și setóse de sânge. Dar nici impěratul Paul nu póte fi judecat, fără ca sě i se facă imputări, pentru că faptele lui erau adesea așa despotice și arbitrare, încât în fine toți începuseră se tremure în St. Petersburg și nici chiar cei mai agreați favoriți ai lui, nu erau nici un moment siguri, că favorul de care se bucurau, nu se va sfîrși cumva cu esilare la Siberia.

Prelângă nestatornicia lui personală, care atingea limitele periculosității, au contribuit mult la sfîrșitul seu tragic, cu preferință nefericita lui politică față cu Francia și Anglia.

Nu putem însě trece cu vederea nici trăseturile frumóse ale caracterului seu. Așa d. e. el da cari nu cunosc viața internă a nóstră, însĕ nóuĕ nu ni-o pot spune.

Au dóră casul cu biserica grecéscă-românéscă nu este și el strigĕtoriu la ceriu.?

Ce s'a făcut în casul acesta?

Au dóră nu o ordinațiune ministerială au scos pre românii din Budapesta din usul de 100 de ani, nu ordinațiune ministerială a scos pre români din biserică în capitala țĕrei, tăind cu sabia în drepturi private, în cestiune de al meu și al tĕu, în cestiune de disciplină bisericéscă, în cestiune rituală, și acéstă faptă a ministrului se baséză și ea pe curentul bolnăvicios pornit asupra românilor.

Vom vedea cum stăm în biserică și cum cu scóla, ca sĕ fim luminați în tóte privințele.

Revista politică.

Afacerea Ugron-Uselac a luat un caracter de tot acut și ea nu va fi nici atunci finalisată, când vederile ministrului Fejérváry vor fi apretiate de comisiunea de imunitate.

Intr'aceea partidul independenților dă năvală asupra ministrului Szapáry, care deja se află în o strimtóre din care abia va eși teafĕr.

Din situațiunea penibilă în care a ajuns ministrul Szapáry, a credut că va eși mai ușor dacă va propune, ca după primirea § lui 1 din legea despre administrațiunea de stat, ceialalți §§ 278 la numĕr sĕ-i lase nepertractați ca astfeliu sĕ fie salvat principiul de denumire al amploiaților.

Partidul liberal a primit acésta propunere și deocamdată crisa ministerială este delăturată.

Proiectele celelalte cuprinse în cei 278 le va presenta ministrul de interne separat.

Contele Szapáry va fi silit sĕ propună modificarea regulamentului ordinei de casă și așa se pună capĕt terorismului cel eserciază obstrucționiștii.

In România crisa ministerială s'a terminat prin întrarea dlui Poni la ministeriul de culte.

Ca bărbat simpatic și cu profunde cunoscințe dl ministru Poni este salutat cu căldură la întrarea în minister din partea presei de dincolo de Carpați.

Astfeliu se pronunță diarele:

„Naționalul“, observă, că prin numirea dlui P. Poni la despărțĕmêntul instrucțiunei prevederile sale, în privința unei eminente remanieri ministeriale, încep sĕ se realiseze.

„L'Indépendance Roumaine“ felicită pe primul ministru, că de și cam târdiu, s'a făcut un pas pe calea remanierei ministeriale.

Un lucru e sigur acum și anume nevoia unei întórceri la elementele, care pentru un cuvênt sau altul sau rupt pentru moment și se țin departe. Atitudinea actuală a acestor elemente e o causă indeniabilă de slăbiciune, pe care guvernanții noștri sunt ținuți a o face se dispară în interesul partidului, care este acel al țerei. Acésta ar fi, credem noi, lesne; e destul sĕ se renunțe de o parte și de alta la pretențiuni de influință personală.

După ce preciseazā pretențiunile ce se atribue dlui Vernescu și arată, că nu sunt legitime, „L'Indépendance mulțămesce dlui G. Dem. Theodorescu pentru abnegația sa în favórea unui om, care și-a legat numele de o mare reformă a invĕțămêntului.

Lupta spune, că mai curênd de cât s'a aștep-tat îl vede pe d. Poni acolo unde i e locul. Il felicită și se felicită și dênsa. Programul, pe care l'a desfășurat în discursul sĕu din Februarie e programul Luptei. Larg, democratic, înbrățișind în special instrucțiunea rurală, desvoltarea intelectuală și morală a masei poporului nostru.

Faptul că d. Poni a primit portofoliul instrucțiunei într'un cabinet liberal conservator face însĕ pe cei de la Luptă cam pesimiști De și partidul liberal conservator a câștigat prin d. Poni o putere ce nu se póte compara de loc cu forța intelectuală ce ne o presintă adi actuala formațiune a guvernului și a întregului partid liberal-conservator totuși, organul radical dice că are cuvinte de a se îngrijí de sórta programului de reformă al dlui Poni.

— „Bucarest“ vede și el prin întrarea în minister a dlui Poni primul pas pentru remaniarea de care se vorhesce de mult și încă un pas fórte important, restul va vení la timp.

„Intrarea dlui Poni în cabinet este un eveniment fericit pentru țară; el va însemna, întâiu de tóte, o eră nouă pentru instrucțiunea publică și nu e tocmai una din trăsurile caracteristice mai puțin însemnate de a vedea pe un guvern reacționar *par excellence* — după spusa radicalilor, a junimiștilor, a colectiviștilor și a altor ómeni moderni — avênd cea dintâiu grijă pentru vulgarisarea instrucțiunei la popor.

Presa din România și dl Vincențiu Babeș.

„Timpul“ și alte organe de publicitate din Bucuresci au publicat mai multe atacuri îndreptate contra dlui Vincențiu Babeș, presidentul partidului național românesc din Ungaria și Transivania.

Recercați de dl Babeș publicăm și noi articulul din „Timpul“ fără nici un comentar.

Partidul național român din Transilvania.

O adunare a comitetului diriginte al partidului național român din Transilvania are a se ținea dilele acestea în Sibiiu. Acésta adunare e convocată de chiar dl Vincențiu Babeș, președintele comitetului.

Cu acésta ocasiune, „Liberté Roumaine“, publică un articol ce pare a fi inspirat de d. Dim. Sturdza și prin care se aduc cele mai grave acusațiuni dlui Babeș.

Acesta e acuzat nici mai mult nici mai puțin **de trădare** a intereselor naționale române, care i a fost încredințate.

Dl Babeș, înțeles cu familia Mocioni și cu koșutiștii, ar fi înșelat pe românii de preste Carpați, făcêndu-i sĕ crédă că el urméză o politică care e inspirată de bărbații politici din România, pecând în realitate n'ar fi fost inspirată decât de propriile interese ale dlui Babeș.

Dênsul a împedecat trămiterea „Memorandului“ la împĕratul, deși conferința națională ținută în Sibiiu, în 1887, însărcinase pe comitetul partidului național a redacta acel memorand și a l trămite împĕratului spre a face cunoscută Maiestății Sale apăsarea de care sufere românii din partea ungurilor și a împedecat acésta înțelegêndu-se cu frații Mocioni, membrii ai clubului magiar koșutist din Budapesta.

Tot dl Babeș încuragiase și patronase alegerea lui Ludovic Mocsáry, fostul președinte al comitetului koșutist, în locul generalului Traian Doda, făcênd pe români sĕ crédă că are consimțĕmêntul generalului Doda, pe când în realitate s'a dovedit mai târdiu că nu-l avea.

Apoi dl Babes, tot în unire cu comitetul koșutist, stărui din tóte puterile ca „Memorandul“ sĕ nu fie trimis împĕratului Austriei, ci Europei. In casul dintâiu s'ar fi adus o lovitură ungurilor, și în tot casul, s'ar fi descurcat pe viitoriu terenul politicei române. Dar trimițênd memorandul Europei nu numai că acésta nu putea aduce nici un folos practic causei române, dar încă se da în câtva dreptate calomniatorilor unguri cari se silesc a înfățișa pe români ca pe nisce uneltitori de disordine, care se adreséză strĕinătății pentru ca sĕ reguleze afacerile interióre ale Statului.

Ca sĕ justifice tóte aceste fapte, dl Babeș spunea că românii din regatul român n'ar vedé cu ochi buni trimiterea unui memorand către împĕratul și că, erau de părere, că românii de preste Carpați trebue sĕ-și orienteze politica spre Paris și Petersburg.

Cu ocasiunea iubileului dela 10 Maiu aflându--se în Bucuresci mai mulți români de frunte din Transilvania, printre cari și dl Babeș, acesta fu învitat la o întrunire intimă și rugat sĕ se esplice. Dar esplicațiunile d lui Babeș nu satisfăcură pe nimeni și duplicitatea d-lui Babeș se dete cu totul pe față. Toți cei presenți dovediră d lui Babeș că dênsul nu s'a inspirat la Bucuresci, ci la Pesta și că a lucrat în continuu în contra intereselor națiunii române din Ardél.

La acéstă întrunire intimă asistaseră și câți-va membri ai comitetului național român de dincolo, și acestia, întorși în patrie, comunicară colegilor lor tot ce aflaseră la Bucuresci.

Mișcați de aceste grave revelațiuni, membrii comitetului național hotărîră sĕ întrunéscă întreg comitetul și sĕ pună în discuțiune situația ce le-a creat dl Babeș prin duplicitatea sa.

Dl Babeș o luă însĕ înainte și convócă el însuși, în secret, pe membrii comitetului pentru diua de 19/31 Iuliu. Prin adresa de convocare, dl Babeș atacă pe cei cari l'au demascat și susține din nou că politica sa i-a fost inspirată de personalități marcante din România. Deși, în aceea adresă, dl Babeș nu numesce persónele care l'au inspirat, în întimitate însĕ spune că inspiratorii sei sunt: dl **general Florescu**, președintele consiliului de ministri, și **principele George Bibescu**, cari l'au sfătuit amêndoi se urmeze politica **koșutistă** și **rusofilá.**

Acestea sunt auspiciile sub care se va deschide dilele acestea adunarea comitetului național român din Transilvania.

Cestiunea e gravă și dovedesce, dacă tóte acestea sunt adevĕrate, că românii de preste Carpați n'au in Unguri pe cei mai periculoși dușmani ai lor. E tristă de tot situația fraților nostri de preste munți, dacă inșiși conducătorii lor, aceia in mânile cărora ei iși pun tóte interesele naționale, tóte speranțele și tóte aspirațiunile, îi trădéză.

Dar avem credință că românii ardeleni sĕ vor deștepta pănă mai e timp și că vor sci sĕ pună la locul seu pe un conducător care le a compromis causa.

Noi nu credem ca generalul Florescu sa fi sfătuit pe dl Babeș a urma o politică koșutistă și rusofilă și ne asteptăm se desmintă acéstă faimă.

Cât despre principele G. Bibescu, acesta ar face mai bine se nu se amestece întro cestiune pe care o cunósce încă și mai puțin decât cestiunile din țara sa natală și care, în nici un cas. nu va servi realisarea aspirațiunilor sale.

Relațiunea între scóla poporală, familie, biserică și stat.

(Incheere).

Anume biserica e datóre a înființa scóle, unde numai e trebuința, ale dota bine, a supraveghia și controla cu tótă rigórea pe învețători ca aceștia sĕ-și facă datoria, ca astfeliu jertfele bisericei sĕ se recompensede prin progresul ce-l face scóla.

Tot biserica e chemată a representa interesele scólei populare, atât față cu statul, cât și față cu societatea îngrigind ca educațiunea și instrucțiunea sĕ corĕspundă pretensiunilor juste ale familiei, ale societății, precum și disposițiunilor emanate dela dênsa.

Drept representanți direcți ai bisericei — pentru a scuti intresele scólei, și pentru a mijloci legăturile între scólă și autoritățile superióre bisericesci, precum și față cu organele statului — sunt directorii scolari, parochii și comitetele parochiali, apoi inspectorii confesionali districtuali.

Mult atârnă dela acestia că scólele sĕ înflorésca sau decadă, după-cum e de viu interesul lor față de scólă.

Precând dară biserica 'și are datorințele față de scólă, pe atunci și dela învĕțătorii confesionali se pretinde ca sĕ fie la culmea misiunei lor. Și anume se fie cu prevenire și gata a se supune unei discipline severe față de organe bisericesci cu cari stau în legătură.

Nu mai puțin e datorința scólei a cresce din tîera generațiune ómeni gata a-și apăra biserica și națiunea lor chiar și cu punerea vieței, a forma caractere firme, ómeni morali deoparte, éră de altă parte a înzestra nóua generațiune cu conoscințele omnilaterali, ce le sunt neapĕrat de lipsă în viéță. Numai în acest mod se vor puté susținé legături amicabile între învĕțători și autoritățile scolari — eventual între familii și învĕțători.

Un alt factor însĕmnat cu carele stă scóla în legătură și sub a căruia controlă înainteazā ori stagnéză, e statul.

Incât statul 'și recrutéză cetățenii sei în mai mare parte numai din generațiunea ce ésă din scólele poporali, și încât acésta trebue sĕ aibă în vedere bunăstarea tuturor cetațenilor, întru atâta el nu póte rĕmânea indiferent față de crescerea tinerimei — față de scólă.

Ba cu ultima analisă statul, carele singur dispune și de mijlóce fisice este chemat a întreveni întru ajutoriul bisericei și a societății, pentru-ca dispozițiunile lor sĕ se esecute.

Cu deosebire statul trebue sĕ pórte grige ca fiitorii sei cetățeni, sĕ-și câștige atâte cunoscințe elementare și desterități, câte sunt neapĕrat de lipsă în viéță.

Atari cunoscințe elementari ar fi: cetirea, scrierea, computul și religiunea. Incât biserica 'și are scólele sale, statul e datoriu a întreveni ca fiecare elev sĕ frecuenteze scóla și sĕ-și câstige cunoscințele recerute, fiind-că fără acestea nu póte fi un cetățén demn. Când părinții sau biserica s'ar substrage dela împlinirea datorinței lor, sau când nu ar fi în stare a-și susținé scóle, este datoria statului a veni în sprijinul scólei cu ajutóre materiali. Acésta pretensiune o póte face biserica, o póte face fie-care comună bisericéscă, deórece statul trage venit dela fie-care cetățén. Fie-care cetățén supórtă sarcini, și în schimb statul trebue sĕ-l ajute. Din aceste motive statul are datorința a înființa scóle pentru cetățenii sei din venitele sale; acolo unde cere trebuința, și unde inși-și cetățenii o pretind.

Este apoi în interesul statului, ca el sĕ lucre în cea mai deplină armoniă cu biserica, când e vorba de scólă. Ingerința statului, prea mare, sau luarea scólei cu totul din mâna confesiunilor, nu póte sĕ fie decât în detrimentul statului. Deci, apoi înființarea de scóle comunale și de stat, cari numai stau în nici un necs cu biserica, în locul scólelor confesionali, nu se póte justifica nici din un punct de vedere. Cu atât mai puțin sĕ póte justifica procedura statului, când acesta prin scólele înființate de el, țintesce la nimicirea individualităților etnice, în favorul unei națiun

Acésta ar fi un abus de putere și numai nem mire și amărăciune póte produce între deosebitele póră ce compun statul. Firesce acestea au valóre pen statele poliglóte, cum e statul nostru.

O alta datorință a statului este, ca în comune micste unde bisericile nu ar avé scólele lor separate, sĕ intervină ca nu cumva maioritatea sĕ asuprésca minoritatea, și pr conta acesteia sĕ ridice scóle bunăóră cu mai mulți învĕțători, sau dacâ minoritatea e aplicată a-și înființa și dota scóla sa, sĕ nu fie constrênsă prin maioritate a se alipi l scóla ei.

---

de dóueori pe sĕptămână audiențe, la care 'i era permis ori-cărui din supușii lui sĕ-și espună cererea sa, avênd intențiunea, ca astfel se aibă ocasiune a cunósce trebuințele supușilor sei. Une-ori sĕ păré că ar avea intențiunea a face schimbări în instituțiunile Catarinei, și a întrece pe mama sa.

Atențiunea lui era mai mult îndreptată asupra îmbunătățirei finanțelor. El reduse spre scopul acesta numĕrul curtenilor și cheltuelile curții sale, înpuțină posturile netrebnice de sinecură, destitui în fie-care guvernament (district) pe un guvernor, reduse numĕrul guvernamentelor și puse sĕ se nimicéscă o parte din bancnote. După finanțe îngrijirile sale erau concentrate asupra armatei, el încercă a introduce o disciplină severă, demise pe cei mai mulți oficeri din regimentele de gardă și 'i înlocui cu alții noui cu scop de a înblândi spiritul turbulent al trupei acesteia, apoi nu numai pedepsé cu tótă asprimea ori-ce negligență, ci lăsa sĕ se facă cunoscut publice fie-care pedépsă. Din fatalitate temperamentul seu pătimaș îl făcé adesea sĕ ia mĕsuri pripite, pe care simțul lui de dreptate nu era totdéuna în stare sĕ le repareze.

(Va urmá.)

Cu atât mai mare abus ar fi din partea statului, când în interesul unei minorități ar fi forțată maioritatea a da din propriele venite mai mult decât le-ar compete după drept. Sunt anumite și multe casuri unde din alodiul comunal sau votat sume pentru susținerea unei scoli comunali, înființate de dragul unei minorități, precând pentru scóla maiorității poporului din comună, nu se dă nimic.

Atari stări sunt bolnăviciose, și nu pot sĕ dureze mult.

Pentru-ca statul sĕ-și pótă împlini cu dreptate misiunea sa față de scóle, sĕ recere ca ómeni încredințați ai sĕi cu afacerile scolari sĕ fie ómeni esperți și de specialitate, cari se cunóscă de aprópe trebuințele poporului.

Cu deosebire în statul nostru poliglot, autoritățile scolari ale statului, trebue sĕ cunóscă referințele fie-cărui popor, instituțiunile lui bisericesci și naționali, și de aceste sĕ țină cont, dacă e vorba ca scóla sĕ progreseze; altcum conflictele între organele statului și cele bisericesci vor fi permanente și nu vor duce nici odată la consolidarea statului.

Am vĕḑut datorințele ce are statul, și dreptul lui.

Scóla din a sa parte — învĕțătorii — trebue sĕ se pórte cu consciențiositate în împlinirea chemărei lor, fiind modelele vîrtuți, ca cetățeni, pentru tinerime si comună. Fidel față de biserică, fidel față de legile statului, mai pe sus însĕ fidel față de chemarea sa. Invĕțătoriul e apostolul omenirei.

Și încât activitatea lui se restringe la tinerimea din scóla unei biserici sau comune, trebue sĕ țină cont de pretensiunile și drepturile neprescriptibile ale familielor. Nu mai pre asta cale scóla va progresa. Numai așa se va stabili un raport intim între scólă și stat.

Am ḑis.

Eremitul.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Abrud, 31 Iuliu v. d891. D-le redactor! Nu sciu ce e causa de de prin munții nostri apuseni nu sĕ publică nimica despre celea ce se întêmplă pe la noi. Indeferentismul ómenilor nostri cu carte, sémănă mult cu un feliu de lașitate, ce o manifestéză mai în tóte intreprinderile nóstre de pe aici.

Ca se scie lumea, că mai trăim și noi pe aici vĕ rog sĕ binevoiți a publica între noutățile ḑilei următórea noutate.

Sĕ scie că cu ocasiunea reorganisărei magistratului Abrud, fostul deputat dietal Boer Béla s'a ales de „Polgar Mester“ în Abrud, prin urmare trebui se abḑică de mandatul seu de deputat dietal. In urma abḑicerei lui, Abrudeni candidară de deputat pe nu sciu cine din Budapesta cu numele Rath Károly de partida oposițională moderată, ér Roșieni candidară pe Lukács László secretariu în ministeriul de financiă, de partida guvernamentală. Alegerea se întâmplă cu multă luptă, în fine roșienii invinseră cu partida lor și aléseră pe Lukács László.

După aceia deputatul ales Lukács László încunoscințā atât pe alegătorii abrudeni cât și pe roșieni că în 28/7 va veni la Abrud, unde apoi în 29/7 1891 'și va ținé vorbirea sa, prin care 'și va espune programul și respective conduita, care are se o ție în dieta din Budapesta, ér în 30/7 va veni la Roșia, unde iarăși va ținé vorbirea despre ținuta sa. — Așa sĕ și întêmplă, căci în 28/7 sosi în Abrud, dar partida lui Rath Károly pe care o conducea Boer Béla nu i-a făcut nici o primire. In 29/7 mersă dl deputat la casa orașului în Abrud, unde vorbi unei minorități tare neînsemnate, în urmă sĕ retrase la ospĕtărie, unde era încuartirat, cam nĕcăjit, pentru necrescerea abrudenilor. (Sĕ vorbesce că Boer Béla a dat împrumutul roșienilor, depecând fù ales el ca deputat dietal, când veni la Roșia să-și spue programa, roșienii nu l'au primit și nici că au vrut sĕ'l asculte) In 30/7 1891 Dl deputat Lukács László porni cu trăsura dela Abrud, petrecut de cei ce consimțiau cu dsa la Roșia, spre a și desvolta programul. Aci apoi se întêmplă altcum, nu ca la Abrud.

Aici s'a bucurat de o primire pompósă, démnă de persóna D-sale și posiția in care se află, adecă la baiă așa numită sft. Cruce era ridicat un arc de triumf pompos, în calea d sale merseră toți alegătorii*) cu un banderiu de călăreți, mulțime de căruțe, băieșii de pe la tóte băile cu bubuituri de tréscuri de pe tóte colțurile de așa încât gândéi că te afli într'un rĕsboiu puternic, între altele banda lui Gyuțiu încă nu a lipsit, acésta încă și a făcut datorința cum se cade.

La mai sus ḑisa baie Sft. Cruce, asceptau toți în ordine, conduși bine de conducătoriul O. D. protopretore Frits Vilmos, pretorele Csuka Domokos comerciantul Ajtay János și apotecariu Moldovan Lajos. Primirea o făcu dl protopretore Frits Vilmos, la care i respunde dl deputat fórte dulce, prin care mulțămesce primitorilor, după aceste dóuĕ vorbiri se iau în corpore jumătate din călăreți nainte, după acestia banda lui Gyuczi, ér după bandă ceilalți călăreți și după ei trăsurele cele numerose apoi tumultul poporului întru bubuituri de trésc\uri și întru ḑicăli frumóse patriotice magiare, în Éljenuri nenumĕrate până la casină în ordinea cea mai frumósă, acolo apoi urmă vorbirea deputatului despre programa sa, apoi nesce visite și în urmă prânḑ strălucit.

Mia venit fórte curios, când auḑirăm, că unii dintre d-nii pasivisti, cari la votare nu voiră să ia parte, la primire însĕ luară parte și la prânḑul strălucit și beuturile cele bune de pomană (potya). Sau și făcut între popor un feliu de proverb că la votare sĕ fim pasivisti, ér la mâncare se fim activisti“.

E drept, că la aceia cari au votat cu dl Lukács László le-a stat bine și la masă ca activisti dar la d-ni, cari nu au votat nu le a stat bine nici la mâncare ca activisti, ba încă după cum se aude și toaste au ținut unii dintre d nii pasivisti amețiți de „Lacrima Cristi“ și unora și altora sĕ le fie de bine, dar apoi omul se fie consecuent ori în o parte, ori în alta.

l. u.

Varietăți.

* (Maiestatea Sa în Ardeal.) După programul statorit acuma definitiv, Maiestatea Sa va sosí la Bistrița în 13 Septembre, unde propabil va remâné 3—4 ḑile.

* (Congresul bisericei din Bucovina.) Maiestatea Sa s'a îndurat a convoca congresul bisericei gr. or. din Bucovina pe ḑiua de 30 Septembre a. c. nou.

Terminii pentru alegerea deputaților sunt ficsați de Eminența Sa metropolitul Silvestru în conțelegere cu președintele țĕrei, contele Pace.

* (Regele Sêrbiei) După reintórcerea dela Petersburg și Viena, regele Alecsandru al Sêrbiei va fi óspele regelui României, timp de 8 ḑile, scrie: „Constituționalul.“

* (Colecte neiertate.) Din Sĕliste ni se scrie din o parte fórte accreditată, că mai mulți călugări și călugărițe adună bani, vestminte și alte pânzĕturi în favorul mânăstirilor din România. Noi avem multe trebuințe aici acasă și am dori sĕ se pună capĕt altor feliu de abusuri, cari se fac chiar și în dauna preoților nostri de acolo.

La celelalte invinuiri nu reflectăm.

* (Invitare.) Tinerimea studiósă din Sĕliste are onorul a ve învita la „Petrecerea de vară“ ce va arangia la 28 Iuliu (9 August) a. c. în „Mailat“. In cas de timp nefavorabil petrecerea se va ținé în sala cea mare a scólei. Venitul curat este destinat pentru ajutorarea studenților sĕraci. Inceputul la 1 óră améḑi. Intrarea de familie 1 fl., de persónă 40 cr.

Oferte marinimóse se primesc cu mulțămită și so vor cuita pe cale publică.

Comitetul arangiator.

* (Un medic și un advocat.) La pertractarea finală inaintea tribunalului din Arad s'a bolnăvit un advocat. Medicul chemat i a lăsăt sânge din vine și advocatul a putut continua cu pledoarul. Medicul a presentat advocatului un cont de 266 fl. Advocatul mâchnit, i-a presentat acestuia un cont de 350 fl. sub cuvênt că i-ar fi lăsat mai mult sânge de cât era de lipsă.

De aici s'a născut între ei proces — care dă mult de rîs publicului din Arad — scrie „Budapester Tagblatt“.

* (Avis.) Acei, cari doresc a lua informațiuni pentru Bucuresci și în genere pentru România sĕ pot adresa la biroul de informațiune al lui Mateiu Cattina, strada Clopotari noi Nr. 22—24.

* (Cas de mórte.) Ni se trimite următoriul anunț funebral:

Subscrișii cu inima durerósă aducem la cunoscința tuturor consângenilor, amicilor și cunoscuților, cumcă: *Georgiu Dogariu*, proprietariu și membru virilist al municipiului cetății libere-regesci Arad; in urma unui atac de apoplecsiă la 10/22 Iuliu a. c. 7 óre diminéța a rĕposat în Domnul, în anul 66 al vieții și 43 al fericitei căsătorii, la Constanța (Küstendje) dela Marea négră, unde călĕtorise cu scop de a și restaura sĕnătatea.

Rĕmășițele lui pămĕntesci balsamate și provĕḑute de preoțimea gr. or. română din Constanța, cu cuvenita binecuvêntare, apoi transportate la Arad, se vor așeḑa spre odichnă eternă în 23 Iuliu (4 August) a. c. la órele 5 după améḑi, în capela familiară din cimiteriul cel nou român gr. ort. unde se află deja așeḑate pe catafalc.

Convoiul va pleca la $^1/_2$ 5 óre dela casa Nrul 15 strada Teleky. — Fie-i țĕrina ușóră și memoria eternă!

Arad, la 22 Iuliu (3 August), 1891,

Ana Dogariu născ. Beck, soțiă. Barbara Antonescu născ. Beck, Georgiu și Aloisiu Beck, nepoți și fii adoptivi. Dimitrie Antonescu, advocat ca ginere. Iosif Dogariu ca frate. Eva Dogariu, soră. Sultana Dogariu, cumnată. Toma Dogariu, jude la tabla reg. Timișóra, Ioan și Ilie Dogariu, preoți ca nepoți de frate și sociile lor: Ecaterina și Iuliana Dogariu.

* (Epidemiă.) In comuna Șelimber de lângă Sibiiu s'a escat între bivoli un morb în urma căruia preste 50 de bivoli au murit

Comitele suprem a făcut arĕtare telegrafică la ministrul de agricultură și Mercuri a sosit aici un profesor dela clinica din Budapesta, care va avé sĕ statorésc\ă mĕsurile contra lățirei epidemiei.

* (Ḑiaristic.) In Bistrița va apăré un ḑiar beletristic cu numele „Minerva“. Redactor al fóiei va fi dl George Curtean. Prețul pe anul întreg 4 fl.

* (Postal). Direcțiunea postală-telegrafică din Sibiiu escrie concurs cu termin de 3 sĕptămâni.

1. Pentru postul de magistru poștal în Gilău comitatul Coșocnei împreunat cu un salariu anual de 220 fl., 40 fl., spese de cancelarie și 44 fl., competințe de inmanuare. Sĕ cere cauțiune de 100 fl., viéță nepĕtată și cunoscinț limbei magiare.

2. Pentru postul de magistru poștal în Săcele comitatul Brașovului, care este împreunat și cu serviciul telegr fic. Acest post este împreunat cu un salariu de 630 fl., 180 spese de cancelarie și 108 fl. competințe de înmanuare. uțiunea de 400 fl v. a. și obligĕmêntul de a purta cu proprii cariola de 2 ori pe ḑi, din Săcele până la gara Dârste, în depărtare de 6 kilometri.

Concurenții la acest post trebue sĕ aibă cualifi nea prescrisă pentru oficiali și adecă esamenele teoreti practice în conducerea servițiului de postă și telegraf.

* (Escedent de femei.) — Ultimul censămênt făcut populației din Englitera a între altele, și un resultat uimitor, în Eng întrégă, numĕrul femeilor întrece pe al bărbaț mai bine de un milion. In Englitera mon fiind, după cum se scie, impusă de legile m civile, este dar evident că un milion de fem espuse după, natura chiar a lucrurilor nemăritate, presupunênd chiar că toți bărbații și-ar pleca gâtu în jugul căsĕtoriei.

După „Daily Telegraph“ acest fenomen curios n'ar fi însĕ nicidecum o abatere a naturei, care obicinuește și în Englitera ca și pretitudinea a produce cam de o potrivă bărbați și femei. Cauza escedentului de femei ar fi emigrările colosale ale bărbaților din Englitera. Și în adevĕr, cine nu scie că, pe când atâtea sĕrmane femei aștéptă în zadar în Englitera un mântuitor, sunt alte părți de pămênt în cari raportul e invers, în cari e fórte greu pentru bărbați sĕ-și găséscă neveste.

De altfel și în Englitera femeia, fiind pusă în așa mare parte în imposibilitate de a se mărita, și-a deschis în anii din urmă tot mai multe câmpuri de activitate independentă, așa că, din acest punct de vedere ea nu sufere, magaziile sunt pline de vênḑĕtóre, multe femei au prăvăliile lor, ér prin fabri femeia a început sĕ devie un concurent serios bărbatului.

Mulțămită publică.

In 21 Iuliu st. v. este un an decând sau înt plat incendiul cel înfricoșat de a ars cu totul a rea la preste 50 familii. Intru ajutoriul acestor norocite familii, au contribuit mulți din multe pă cu bani și bucate, pentru care binefaceri sau și mulțămită. Acum fiind-că cu ajutoriul lui Dḑeu a ómenilor binefăcĕtori am ajuns la un secerișu bun aceste ajutóre se privesc ca încheiate. Rĕmâne de astădată a aduce mulțămită căldurósă bunilor locuitori și zelosului și bravului preot Ioan Muntean din Gêrbova de sus tractul Albei Julie, dela cari am primit și împărțit arșilor din Bucerdea Vinósă 9 fl 90 cr. nóuĕ floreni și uĕ ḑeci cruceri v. a. Vorbesc din inima poporu întreg, când esclam, că atot puternicul Dumneḑeu sĕ rĕsplătéscă tuturor binefăcĕtorilor înmiit și însutit cu bogatele sale daruri!!!

Bucerdea Vinósă în 14 Iuliu v. 1891.

Teodor Pop,
parоch gr. orie

Academia română din Bucuresci, la cererea s scrisului, s'a îndurat a dona pentru biblioteca niunei nóstre învĕțătoresci publicațiunile sale, ér D. A. Sturdza, secretariul general al academiei, binevoit a 'mipune gratuit, la disposițiune 100 ese plare din „Sola“ de Carmen Sylva „Raport asup activităței Academiei“ de D. A. Sturdza și „Istori română de Gr. G Tocilescu, spre a le distribu pă a mea chibzuință, la publicul din local din prejur.

'Mi împlinesc cu o deosebită plăcere dato de a aduce și pre acésta cale în numele reuniu învĕțătorilor din acest despărțĕmênt prea resp ósa mea mulțămită, Academiei pentru donațiunea atât de prețiósă, de care ne-a împărtășit, ér dlui secretar al academiei D. A Sturdza în numele acelora, cari s'au împărtășit din donațiunea frumósă deasemenea mutămită și pe acésta cale.

Paunic, la 9 Iuliu, 1891

Vasile Teotelecanu,
președ. reun. înv. rom. gr or. în ppresb. Clușului.

Loterie.

Mercuri, în 5 August

Brünn: 62 47 3 84 24

---

*) Noi scim că în Roșia sunt și alegători români. Ce au căutat acestia la vifleemul lui Lukács László? Red.

Nr. 279. [107] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului al IV-lea de învĕţătoriu la scóla elementară capitală română din Poiana, protopresbiteratul gr. or. al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest ost sunt 300 fl. v. a., plătibili din fon- ul parochial în rate lunare anticipati.

Doritorii de a reflecta la aces- ost au a-şi adresă cererile lor inst ite conform dispoziţiunilor legei vitóre la instituirea învĕţătorilor, iului protopresbiteral al tractului curei până la terminul susindicat.

Din şedinţa comitetului parochial, ă în 20 Maiu 1891 în Poiana.

ún Vlad, *Ilie Georgescu,*
eşedinte. not. comt. parochial.

Vidi: I. Droc,
protopresbiter.

---

9. [111] 2—3

CONCURS.

ra u ocuparea posturilor învĕ ători ei dela scólele gr. or. române, lin comunele mai jos însemnate, se scrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Brisnic, cu salariu de 200 fl., solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 4° cubici de lemne.

2. Lăpugiul de jos-Ohaba, cu salariu de 208 fl., şi adecă: *a*) 94 fl., în bani; *b*) 95 mĕsuri (à 30 lt.) cucuruz în bómbe à fl 20,=114 fl, cuartir liber şi 16°☐ de lemne.

3. Lăpugiul de sus cu salariu de 300 fl, solvinḑi în 4 rate trei ltunare anticipative, cuartir liber şi 8°☐ de lemne, apoi pentru serviciul de cantor câte 40 cr., dela înmormêntarea ómenilor în vêrstă şi 20 cr. dela a copiilor.

4. Lăpuşnic, cu salariu de 150 fl., solvinḑi în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi 25 cară de lemne.

5. Panc-Sĕliste, cu salariu 200 fl. solvindi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 8°☐ de lemne.

6. Sĕcămaş, cu salariu de 153 fl. şi adecă: şi adecă: *a*) 70 fl. în bani; *b*) 50 mĕsuri cucuruz = 60 fl.; c) 4 mĕsuri fasole = 8 fl , *d*) folosirea a dóuĕ grădini cu venit de 15 fi., cuartir liber şi 8 °☐ de lemne.

7. Stănceşti-Ohaba, cu salariu de 130 fl. şi adecă: *a*) 120 fl. în bani; *b*) folosirea a dóuĕ grădini = 10 fl. cuartir liber şi 8°☐ de lemne.

8. Tissa, cu salariu de 214 fl. şi adecă: *a*) 110 fl. în bani; *b*) 80 mĕsuri cucuruz = 96 fl.; *c*) 4 mĕsuri fasole = 8 fl; cuartir liber şi 8°☐ de lemne.

9. Dobra, un post de învĕţătoriu la scóla capitală cu salariu de 400 fl. solvinḑi în rate lunari decursive. Cei ce vor documenta cunoscinţă de musică instrumentală vor fi preferiţi.

Doritorii de a ocupa una din aceste staţiuni, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu protopresâiteral până la terminul sus indicat.

Dobra, la 10 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conţelegere cu respectivele comitete parochiali şi cel protopresbiteral.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

---

[105] 3—3

CONCURS

Pentru întregirea unui post de învĕţătoriu devenit vacant la scóla rmală capitală gr. or. din Sĕliste cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Cu acest post este împreunat un salariu de 400 fl. v. a., care se va solví în rate lunare anticipative din fondul scólei.

Concurenţii la acest post au sĕ-şi trimită suplicile instruite conform Stat. org. şi Normativului scolar oficiului protopresbiteral gr. or. al Sĕlistei.

Va fi preferit cel ce va documenta cunoscinţă de musică instrumentală şi vocală pentru instrucţiune sistematică de cântări.

Sĕliste, 23 Iuniu, 1891.

Comitetul parochial gr. or. din Sĕliste.

Dr. **Liviu Lemény**, *Ioan Popa*,
preşedinte. notariu.

Nr. 408. [114] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţĕtoresci la scólele poporale din mai jos însĕmnatele comune din tractul protopresbiteral al Treiscaunelor sĕ escrie concurs cu termin până la 15 August a. c.

1. Chezdi Mărtănuş, salariu anual 212 fl. din repartiţie încassândă prin epitropia parochială, cuartir liber în edificiul scólei şi 2 org. lemne pentru încălḑit.

2. Filia Oşdula, salariu anual 81 fl din repartiţiă eventualminte învĕţătoriul din matera Chezdi Mărtănuş va provedea învĕţământul şi în filiă 2 ḑile în sĕptămână pe lângă adaugerea acestui salariu împreuuat cu cuartir liber in edificiul scólei.

3 Cernatul-interior, salariu 160 fl. cuartir liber în edificiul scólei şi lemne pentru încălḑit.

4. Covasna, pentru postul de învĕţătoriu de clasa I, 180 fl. din fond şi repartiţiă.

5. Zăbala, salariu 200 fl. din repartiţiă, cuartir liber şi lemnele trebuinciόse de încălḑit.

6 Păpăuţ, salariu 152 fl. 50 cr., din fond şi repartiţiă, cuartir liber şi lemne pentru încălḑit.

7. Boroşneul mic, salariu 200 fl, din repartiţiune, cuartir liber şi lemne pentru încălḑit

8. Lisneu, cu sălariu de 120 fl., din fond şi repartiţiune, cuartir liber şi lemne pentru încălḑit.

9. Intorsura-Buzeu, postul de al 2-lea învĕţătoriu, salariu anual 200 fl., din repartiţiune, cuartir liber şi lemnele trebuinciόse pentru încălḑit.

10. Vama-Buzĕu, cu salariu de 200 fl., din repartiţiune, cuartir liber şi 25 poveri de lemne.

Fiind tóte aceste posturi împreunate cu cantoratul, dela reflectanţi se cere desteritatea în cântări si tipicul bisericesc. Cererile concursuale, instruite în sensul legilor din vigóre, se vor asterne în termin deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Oficiul pretopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor, în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

S.-Sân-Georgiu, 13 Iuliu, 1891.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 20 Iuliu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
iena	10.50	8.—	8.—	—	3.25
apesta	8.30	2.05	3.20	5.50	9.15
lnok	11.38	4.10	6.50	9.22	11.19
Ladány	2.12	5.51	—	11.53	12.57
radea-	3 53	7.06	—	1.50	2.12
mare	4.—	7.13	—	2.34	2.19
ző-Telegd	4.30	7.43	--	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	—	3.46	3 26
Bratca	5.45	—	—	3.57	—
Bucia	6.05	8.51	—	4.09	—
Ciucia	6.31	9.07	—	4.55	4.21
Huiedin	7.12	9.37	—	5.34	4.55
Stana	7.29	—	—	5.51	—
Aghiriş	7.49	—	—	6.12	--
Ghirbĕu	8.01	—	—	2.25	5.47
adişul ung.	8.14	—	--	6.39	—
Cluş.	8.29	10.37	—	6.56	6.—
	8.46	11.10	—	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	—	8.45	6.34
Ghiriş	10.08	12.38	—	10 21	7.34
ucerdea	10.37	1.14	—	11.09	7.57
ióra	19.56	1.21	—	11.17	—
inţul-de-sus	11.04	1.29	—	11.26	—
	11.28	1.54	—	11.54	8.22
iş.	11.45	2.13	—	12.18	8.38
	12.13	—	—	12.58	8.43
iunel	12.44	—	—	1.34	—
	12.59	—	—	1.51	9.14
ăsasa	1.35	—	—	2.29	—
şa - mică	1.51	—	—	2.48	9.48
diaş	2.12	—	—	3.03	9.50
sabetopole	2.31	—	—	3.26	10.06
ghişóra	3.04	—	—	4.07	10.28
aşfalĕu	3.46	—	—	4.49	11.04
morod	4.04	—	—	5.35	11.19
tonfalva	5.26	—	—	7.23	12.27
	6.10	—	—	8.09	12.58
ara	6.41	Tr. de	—	8.43	1.15
	7.17	per-	Tren acce-	9.18	1.35
ov	8.—	sóne	lerat	10.40	2.00
	—	12.20	5.15	—	2.19
Timiş	—	1.41	5.57	—	3.01
Predeal	—	2.26	6.29	—	3.31
Bucuresci	—	8.50	11.55	—	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.40	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiş	9 41	1.42	—	5.57	—
Braşov	10.17	2.18	4.20	6.58	—
	—	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apaţa	—	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9 04
Homorod	—	4.29	8.23	—	9.46
Haşfalĕu	—	5.34	8.53	—	11.03
Sighişóra	—	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	—	6.21	10.09	—	12.06
Mediaş	—	6.42	10.31	—	12.37
Copşa mică	—	6.55	10.47	—	12.53
	—	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaş	—	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuş	—	8.—	1 08	1.25	2.49
	—	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud	—	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus	—	—	2.13	2.19	4.28
Uióra	—	—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea	—	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriş	—	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida	—	—	5.14	—	6.34
Cluş	—	10.45	6.08	4.53	6.52
	—	11.01	6.29	5.30	7.40
Nadişul ung	—	—	6.47	5.47	8. –
Ghirboa	—	—	—	—	8.15
Aghireş	—	—	7.02	6.11	8.29
Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia	—	--	8.25	7.12	9.51
Bucia	—	—	8.51	—	10.06
Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév	—	—	9.30	—	10.42
Mező-Telegd	—	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-	Tr. de per-	2.18	10.44	8.42	11.51
mare	sóne	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	12.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6 05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. dep.	5.46
Glogovaţ	4.42	2.20	5.57
Gyorok	5.03	2.34	6.19
Pauliş	5.14	3 05	6.30
Radna-Lipova	5.32	3.23	6.48
Conop	5.56	3.39	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborşin	6.58	—	8.07
Zam	7.26	—	8.33
Gurasada	7.52	—	8.57
Ilia	8.08	—	9.13
Branicica	8.26	—	9.29
Deva	8.52	—	9.53
Simeria (Piski)	9.50	—	10.19
Orĕştia	10.16	—	10.50
Şibot	10.36	—	11.16
Vinţul de jos	11.—	—	11.44
Alba-Iulia	11.26	—	12.06
Teiuş	11.53	—	12.38

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuş	3.09	—	1.39
Alba-Iulia	3.50	—	2 19
Vinţul de jos	4.09	—	2.36
Şibot	4.52	—	3.03
Orĕştia	4.55	—	3.30
Simeria (Piski)	5.23	—	4.17
Deva	5.59	—	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	—	5.17
Gurasada	7.—	—	5.28
Zam	7.28	—	5.53
Soborşin	8.03	—	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	—	7.17
Radna-Lipova	9.44	5.14	7.46
Pauliş	9.58	6.51	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8.08
Glogovaţ	10.34	6.49	8.30
Arad	10.46	—	8.40
	11.13	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşeni	9.45	4.—	8.36

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.–	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	1.27	9.35

Arad — Timişóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2 04	8.57

Timişóra—Arad

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	8.03	3.50	7.50

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriş

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghiriş	5.10	9.50	2.50	9.10

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	—	7.10
Şeica mare	3.31	11.27	—	7.43
Lómneş	4.15	12.08	—	8.27
Ocna	4.46	12.38	7.—	8.59
Sibiiu	5.10	1.	7.35	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	3.35	10.17
Ocna	8.02	4.58	4.09	10.43
Lómneş	8.30	5.25	—	11.09
Şeica mare	9.05	5.55	---	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	—	12.05

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3.34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul-săs.	7.10	—	7.15

Regh. săs.—Cucerdea—Oşorheiu.

Reghinul-săs	—	8.—	8.15
Oşorheiu	—	9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	42.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Mureş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	4.30	11 25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	—	8.15	3.15
Sighişóră	—	—	10.52	6.10

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	—	—	5.50
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelău	—	—	1,56
Careii - mare	—	—	6.48

Braşov — Zernesci

Braşov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

Zernesci — Braşov

Zernesci	--	8.—	8.20
Braşov	—	9.24	9.44

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidieceesan

Nr. 82 Sibiiu, Marţi 30 Iuliu, (11 August) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3925.

Notă.

In sensul concluselor Preavenerabilului sinod archidiecesan dela 3 Maiu a. c. Nr. 95. 96. 97 şi 98 se aduce la cunoscinţă, că sunt admise ca manuale de învĕţămênt în scólele nóstre din archidiecesă următórele cărţi:

1. Toldi, Naraţiune poetică în 12 cânturi, de Ioan Arany. Intregită cu adnotaţiuni şi vocabulariu de Dr. Ioan Crişianu şi Nicolau Putnoky, profesori, care se póte folosi ca op didactic în scólele nóstre medii, începênd din clasa IV gimnasială.
2. „Elemente din învĕţămêntul natural“ pentru gimnasiile inferióre, de Constantin Cozoviciu, — care carte se admite pentru întrebuinţare în scólele nóstre medii din archidiecesă.
3. Gramatica practică a limbei germane, Sintacsa limbei germâne şi Gramatica elementară a limbei germâne, 3 tomuri, de Dr. G. Coman, cari cărţi se admit pentru întrebuinţare în scólele nóstre medii din archidiecesă, şi în fine
4. Chemia elementară anorganică şi organică pentru gimnasii, scóle reale etc. de Arseniu Vlaicu, care carte se admite pentru întrebuinţare în scólele nóstre medii din archidiecesă.

Sibiiu din şedinţa senatului scolariu, ţinută la 4 Iuliu, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Memorandum contra memorandum.

V.

Memorandul tinerilor unguri în cadrul contemplaţiunilor sale se ocupă şi de biserica română, şi starea actuală a ei, în cât ea are multe părţi bune, o revindecă numai graţiei elementului magiar, respective statului, care a făcut şi a susţinut biserica română.

In special susţine memorandul, că cărţile cele dintâi româneşci le-a tipărit principele unguresc din Ardél, că el de dragul culturei românilor, le-a făcut cărţi dogmatice şi rituale, că prima scólă românéscă o au intemeiat ungurii, că până pe timpurile nóstre se pot înşira legile, cari au încărcat pre bisericile şi scólele românesci cu drepturi şi privilegii, şi le-au ocrotit, şi că cea mai epocală lege între acestea este articlul IX din 1868, în sensul căruia biserica română se desface de către metropolia din Carloviţ, se provede cu autonomie, şi pe basa acesteia, ea îşi reguléză afacerile sale prin congresul naţional-bisericesc. Ca corónă mai amintesce memorandul, că statul din visteria sa în fie care an subvenţionéză biserica românéscă, şi că în bugetul anului 1891 încă s'a luat pentru ajutorarea bisericei române greco-orientale în rênd cu celelalte biserici, suma de 100,000 fl.

De aici bunul cetitoriu, mai cu sémă dacă va ceti şi articlul de lege XLIV din 1868 'şi póte face icónă despre fericita stare a bisericei române din statul nostru.

Cea mai tristă epocă a bisericei române din Ardél este cea de sub principii unguri din Ardél, când politica eclesiastică vrea sĕ facă din români calvini, şi din biserica greco-orientală, biserică calvină.

Martiriul metropoliţilor nostri de pe acele timpuri, era egal cu cel al creştinilor, pe timpul primelor góne din era dualismului.

Tendenţele principilor s'au manifestat în catechismele lucrate şi tipărite românesce cu scopul de a abate pe români dela confesiunea lor străbună.

Aici zace originea catechismelor tipărite pe timpurile principilor transilvani.

Dacă aḑi junimea magiară află cuvinte de laudă pentru umanismul, cu care a fost tractată biserica română sub principii ardeleni, dacă ea aḑi cutéză a afirma, că pentru biserica română în vécurile trecute s'au făcut legi, cari le au dat libertate şi privilegii chiar bisericei române, care până la anul 1848 a fost numai tolerată: atuncea de bună sémă era şi este datóre sĕ documenteze cele afirmate, ca sĕ credem şi noi, şi sĕ vedem fapte din trecut, despre cari acum auḑim pentru prima dată.

Nu o fac însĕ, ci sar preste 4 secoli până la anul 1868 cu articlul de lege IX.

Da, aşa e. In anul 1868 s'a înarticulat metropolia română, care s'au restaurat în anul 1864 şi metropolitul Şaguna sta deja în zenitul gloriei sale, şi ungurilor nu le da mâna sĕ se arete lumei deja după impaciuire cu dinastia şi Austria, că desavuéză un fapt implinit faţă cu bisericile din patria acésta.

Din întêmplare pe atunci se aflau între unguri bărbaţi luminaţi ca Br. Eötvös, cari au pătruns situaţiunea, şi au voit sĕ creeze aici raporturi sănĕtóse.

Dacă nu erau aceste consideraţiuni, românii gr. orientali aḑi nu ar avea autonomia bisericéscă de acuma, căci vedem, cumcă după mórtea fericitului Eötvös, biserica română nu se mai bucură de bunăvoinţa guvernului, nu de cea a presei, nu de cea a parlamentului, nu de cea a societăţii unguresci, din contră, autonomia nóstră bisericéscă, instituţiunile ei constituţionale, sănătósa lor desvoltare sub inţelépta conducere de aḑi, sunt spini în ochii tuturor factorilor din viaţa statului.

Este un mare neadevĕr, când memorandul tinerilor unguri afirmă, că biserica, bisericile române sunt egal tractate, egal subvenţionate, între asemenea condiţiuni, ca şi celelalte biserici din stat.

Este mare neadevĕr acesta, căci în viaţa practică noi dăm tocmai de contrariul.

Biserica română greco-orientală în special este tractată în mod escepţional, demonstrativ escepţional şi étă cum.

Numai cu biserica română greco-orientală s'a făcut aceea ce s'a făcut la împărţirea subvenţiunei din visteria statului destinată pentru ajutorarea preoţimei dela sate.

La celelalte confesiuni suma ajutoriului se pune la disposiţiunea autorităţii bisericesci, care cunósce sórtea bisericei, scie unde trebue dat ajutoriu şi între ce impregiurări.

Singur cu biserica română greco-orientală s'a făcut escepţiune în punctul acesta, reservêndu-şi guvernul sieşi dreptul de împărţire la persónele şi între impregiurările, pe cari le va considera el.

Bisericei i s'a reservat o posiţiune fórte umilitóre, anume s'a ḑis în rescriptul ministerial, că cererile preoţilor pentru ajutorare guvernul le va comunica cu autoritatea bisericéscă, însĕ numai pentru darea de informaţiune, carea însĕ nu légă pe guvern în disposiţiunile sale ulteriórе.

Biserica nu a putut primi acest rol umilitoriu ci a făcut representaţiune la guvern, cerênd ca ajuroriul pentru preoţimea nóstră sĕ se lase la disposiţiunea autorităţii bisericesci. In actul prin care actualul archiepiscop şi metropolit al nostru promovéză la guvern representaţiunea sinodului se ḑice între altele:

În respectuósa comitivă presentă nu voiu sĕ fac din partemi observaţiuni la tóte singuraticele momente ale acestei afaceri ponderóse aşa, precum acelea le aşi puté face cu graiu viu; la una însĕ nu pot sĕ nu atrag înalta atenţiune şi înţelépta judecare a Escelenţiei Vóstre adecă la aceea: că împărţirea ajutoriului de stat, carea se intenţionéză a se face nu pe calea jurisdicţiunei superióre bisericesci, ci immediat prin oficiile de contribuţiune, va sĕ ḑică cu preterarea jurisdicţiunei superióre bisericesci, — ar fi o procedură, cu carea jurisdicţiunei superióre bisericesci îngrigiate pentru interesele vitale ale bisericei, nici decum nu-i este iertat a se împăca, şi nunumai pentru că o procedură ca acésta ar stirbi în mod simţitoriu autoritatea jurisdicţiunei superióre bisericesci şi preste tot ne ar conduce la distrugerea ordinei disciplinare: ci cu deosebire nici pentru aceea, căci după cele esperiate deja, nu e cu totul fără temeiu temerea, că între referinţele nóstre ocasiunea unei astfel de împărţiri uşor s'ar puté folosi spre unele în-

FOIŢA.

In palatul de érnă din St. Petersburg.

(Schiţă istorică de Albert Cserni comunicată de *Alban Cornilă*)

(Urmare.)

Temperamentul sĕu pasionat se manifestă în modul cel mai periculos, când evenimentele din Francia îl iritaseră la estrem. Revoluţiunea francesă îi era odiósă şi la început 'i inspirase ura cea mai ferbinte în contra Franciei şi contra a tot ce vené din Francia.

In zelul sĕu învăpăiat el oprise tot ce ar fi putut veni din Francia, cărţi, mode şi costume. Acéstă mĕsură a fost pré de ajuns, a indispune pe boerimea rusécă, căreia 'i plăcé sĕ abḑică de Francia însĕ cu reserva, de a se folosi şi bucura de spiritul, de datinile şi perfecta civilisaţiune a acestei ţĕri. In pripirea acésta el a aflat insuportabil zelul de contra revoluţiune.

Nu preste mult şi lucrurile aveau sĕ se schimbe.

Napoleon Bonaparte a sciut mai ca ori-care altul, sĕ-şi câştige inimele principilor. Şi inima lui Paul simţia amiciţie pentru cuceritoriul lumei şi în curênd după aceea el fu vĕḑut trecând la disposiţiunea opusă: el sĕ întórse de către aliaţii sei cu ură şi arătă pretinie inimicilor sei de mai'nainte. El înpinse contrastul şi mai departe, declarênd rĕsboiu Angliei, aliatului seu până acum. Acésta revoltă boierimea rusécă şi mai mult, pentru că prin acéstă faptă, Paul nu ofensase numai simpatiile ei, ci interesele ei cele mai intime.

Prin comerciu adecă englesii ofer arêndaşilor rusésci mijlócele prin care ei plătesc proprietarilor de moşii arênda şi astfel rupse legătura prin care politica rusécă era în parte strins legată de cea englesécă, pentru că comerciul englesesc este în St. Petersburg cel predomnitor.

Din acest motiv aristocraţia rusécă era fórte supĕrată asupra politicei celei nouă alui Paul. Dacă ea desaprobase ura esagerată a acestui principe contra Franciei, apoi acum avé causă şi mai mare ca sĕ desaprobeze un amor esagerat, când acesta ajunse la un astfel de grad, încât el devenise periculos marilor proprietari. La acésta vătĕmare a inclinărilor şi intereselor, Paul mai adaose şi cruḑimi, care erau strĕine de inima lui mai mult bună decât rea. El deportase o mulţime de nefericiţi la Siberia. Mişcat prin suferinţele lor el îi agraţiă şi rechiamă, fără de a le reda însĕ moşiile. Aceşti nefericiţi umpléu St. Petersburgul cu meseria şi lamentările lor. Acèsta îl supĕră rĕu şi el érăşi îi esilă. In fie care ḑi devené mai necreḑător, în mĕsura în care se arăta mai pe faţă ura supuşilor sĕi şi în urmă el amenința tóte capetele. El sĕ puse acum sĕ nĕscocécă planuri sinistre, când în contra ministrilor sĕi când în contra sociei şi a copiilor sĕi şi în fine el luă întrégă ţinută a unui tiran. Palatul sĕu îl încungiură ca şi pe o citadelă cu valuri şi şanţuri ca sĕ se asigure contra unui atac neaşteptat. Nóptea îşi baricada uşa ce ducé la apartamentul împĕrătesei şi prin acésta el, fără ca se presimtă, oferea cel mai mare avans contrarilor sĕi şi îşi prepara astfel causele sfîrşitului seu tragic.

O astfel de stare a lucrurilor nu puté dura mult şi trebuea sĕ se sfîrşéscă. Idea de a se scăpa de nefericitul Paul prin mijlocul obicinuit, care unde palatul represintă naţiunea, e o revoluţiune de palat, acésta idee cuprinse tóte capetele.

La curtea din Rusia trăia pe atunci unul din acei bărbaţi de temut, care nu se sfiesc nici chiar de mijlocul cel mai estrem, cari sub un guvern normal ar deveni póte cetăţeni mari, sub unul despotic însĕ pot deveni criminali. Acest bărbat de temut, care a şi înscenat conspiraţiunea contra lui Paul, era contele Pahlens, care nu era numai comandantele suprem al trupelor din capitală, cum şi director al poliţiei şi al poştelor, ci dela 10 Mai 1801 încóce şi membru al ministerului afacerilor streine.

Contele Pahlens servise cu distincţiune în armata rusécă. Personalitatea lui era impunĕtóre şi subt manierele brusce, câteodată familiare de soldat, *cercări, respective spre realisarea unor intenţiuni esistente, care sunt îndreptate spre a slăbi biserica nóstră în interesul altei confesiuni.*

In acea speranţă, că bunătatea inimei şi înţelepciunea Escelenţiei Vóstre, ca a unui bărbat de stat, va afla modul de a se satisface după putinţă cererei respectuóse a sinodului archidiecesan de aicia, şi astfel a se molcomí pe deplin indignaţiunea, ce în mari dimensiuni o a produs în peptul preoţimei şi al corporaţiunilor organice ale archidiecesei, direcţiunea creată în acésta afacere prin mĕsurile mai nóue guverniale, — o indignaţiune, care numai păgubitóre póte fi atât pentru interesele bisericii, cât şi pentru cele ale statului, — 'mi permit a mai observa numai: că în stadiul de acum al afacerii din cestiune, şi adecă până la resolvirea ei finală în mod favorabil suplicele transpuse aicia ale preoţilor, cari au recurs la Escelenţa Vóstră pentru ajutoriu de stat, nu pot fi pertractate în consistoriul archidiecesan".

Representaţiunea bisericei, representaţiunea capului bisericei a rĕmas fără resultatul dorit, căci ministrul de culte al Ungariei a esoperat dela monarch aprobarea, ca ajutoriul pentru preoţimea română gr. orientală, sĕ se împartă cu desconsiderarea bisericei, prin organele statului.

In faţa acestor mĕsuri de tot aspre biserica nóstră din archidiecesă s'a întrunit în sinod estraordinariu şi cu durere a enunciat: că ajutoriul de 24,000 fl. nu-l póte primi între condiţiunile puse de guvern, neputêndu-l considera ca pe unul dat bisericei.

De atunci guvernul după vederile sale, şi după scopurile sale împarte ajutóre preoţimei nóstre mai slabe de ânger, ómenii cu tărie sufletéscă însĕ mai bucuros luptă cu sĕrăcia, decât sĕ primésca ajutoriul, între asemenea condiţiuni umilitóre.

Acésta s'a făcut numai cu biserica română gr. orientală.

Despre acésta procedere escepţională faţă cu biserica română greco-orientală în o cestiune atât de vitală, de bună sémă a avut cunoscinţă junimea unguréscă, căci la pagina 5 a memorandului se fălesc că ei au ocasiune sĕ cunóscă împregiurările din patrie.

Şi dacă da, dacă au avut cunoscinţă despre aceste escepţionale mĕsuri, atunci cum pot afirma la pagina 41 că biserica română se ajutoréză deopotrivă cu celelalte confesiuni.

Vom avé ocasiune încă sĕ vedem, că bisericile române şi în alte cestiuni sunt tractate în mod esceptional, anume în afaceri scolare.

Curentul bolnăvicios faţă cu biserica nóstră s'a manifestat şi se manifestéză în fie-care ḑi atât în presă, cât şi în viaţa administrativă a Ungariei. Gravaminele nóstre de tot soiul le am pertractat la locul lor, la forurile competente, căci noi nu venim în publicitate cu afacerile nóstre bisericesci decât numai provocaţi, şi şi atunci numai când pe altă cale, nu ne putem apăra.

In cestiuni personale nóuĕ nu ne e permis se întrăm, întru cât ele privesc pe actualii nostri archierei. Intru cât întărirea episcopului actual al diecesei Caransebeşului cade în cumpĕna cu laudele pe séma guvernului, noi nu putem sĕ căutăm mai amĕnunţit, deóre ce noi nu am avut şi nu avem programul se facem oposiţie din principiu. Noi căutăm se cumpănim faptele, şi din ele se tragem conclusiuni. Intru cât tinerii magiari au autorisarea ca în acéstă cestiune se vorbéscă în numele guvernului, noi nu o scim. Scim însĕ din acte publicate şi în ḑiariul nostru, că actualul nostru metropolit a trebuit se respingă în şedinţa publică a magnaţilor insinuările făcute la adresa patriotismului dênsului şi a acelora, cari se ţin de biserica lui.

Acest fapt întêmplat în casa magnaţilor la adresa ministrului de culte al Ungariei vorbesce destul de eclatant, pentru cine cunósce referinţele dela noi în biserică.

Revista politică.

După scirile cêle mai nóuĕ, Majestatea Sa, monarchul nostru, nu va cerceta esposiţiunea din Praga.

Hotărîrea acésta a monarchului nostru se aduce în legătură, cât cu demonstraţiunle, cari sau înscenat la primirea croaţilor şi deputaţiunilor slave, cât cu atitudinea cehilor tineri. Aceştia prin conducĕtoriul lor, Eduard Gregr, fac propagandă formală pentru inangurarea politicei de abstinenţă passivă faţă de Reichsrath.

Primirea sgomotósă ce s'a făcut celor 400 croaţi în Praga a dat ansă poliţiei ca sĕ între vină şi sĕ închidă gara cu un cordon de gardisti, şi sĕ oprésca ori-ce primire oficială. Cu atât mai mare a fost entusiasmul, când óspeţii eşiră pe stradă şi fură intâmpinaţi cu „Slava" şi „Nazdav".

Escadra franceză a părăsit postul Kronstadt la 4 August. Sĕrbătorile de 12 ḑile, vor contribui mult la o apropriere între republica francesă şi între puternicul ţar, care a schimbat cu preşedintele republicei dl Carnot, depeşe de felicitări reciproce.

In Viena şi în Berlin acésta visită a fost privită cu un feliu de neîncredere, şi drept urmare a reînoirei alianţei triple, la care s'a alăturat şi Anglia în timpul din urmă.

Regele Alecsandru al Sêrbiei a sosit încă de Dumineca 2 August după amiaḑi la Petersburg. In suita lui se aflau, între alţii, regentul Ristici şi preşedintele consiliului dl Paşici.

Impĕratul Alecsandru şi toţi membrii curţei ţarului aflători în Petersburg, au primit pe tênărul rege la gară. Salutările au fost din cele mai căldurόse. Pe peronul gârei se afla o gardă de onóre formată de regimentul de infanterie din Novocercaschi. După ce maiestăţile lor trecură pe dinaintea frontului gardei de onóre, s'a presentat tinĕrului rege, deputaţiunea coloniei sêrbesci din capitala Rusiei. Trimisul sârb, întimpinase pe regele Alecsandru la Moscva.

De la gară regele se duse împreună cu împĕratul în trăsură până la marele palat de la Peterhof, unde i sau pregătit apartamentele.

Aci regele fu primit de împĕrătésa şi de tótă suita ei. Apoi părechea imperială părăsi marele palat, fiind condusă până la trăsură de către tinĕrul óspete regal.

— Din incidentul sosirei regelui Alecsandru al Sêrbiei la Petersburg „Novoje Vremia" scrie, că după evenimentele dela Kronstadt guvernele legale ale rassei slavone pot desvolta cu mai multă siguranţă şi consciinţă puterea morală a Slavilor. Lucrările pacinice ale slavilor acuma vor puté avea un curs mai liniştit. E îmbucurător, că Sêrbia s'a reintors în momentul acesta la vechiul ei amic şi protector. Cu cât se grupéză regenţa mai strâns sub stindardul rusesc, cu atât e mai neînsemnat periculul de a primi în schimbul jugului scuturat al Austro-Ungariei, un alt jug mai greu, şi cu atât e mai apropiat timpul prosperării Slavilor. „Novosti" accentuéză, că prima visită a regelui Alecsandru la Petersburg nu e o demonstraţiune în coutra Vienei şi Rusia nici nu are intenţiunea de a sumuţa pe regele Sêrbiei în contra Austro-Ungariei. „Peterburgskija Vjedemosti" ḑice: că nici Rusia şi nici Sêrbia nu are lipsă de un pact scris. Confederaţiunea popórelor slave esistă în însaşi consciinţa slavă. Rivalitatea din Austro-Ungaria şi Rusia, aici e resolvită definitiv. Organul Societăţii slave susţine, că prin apropierea Sêrbiei de Rusia, ea va deveni un stat mare slav, de o însemnătate Europénă.

Clerul român gr. cat. faţă cu clerul strĕin romano-catolic.

Dăm loc primului articul din „Gazeta Transilvaniei" dela 27 Iuliu (8 August) şi lăsăm ca cetitorii nostri sĕ apreţieze, cele cuprinse în acel articul.

Verdictul nu póte fi altul decât, că unii din preoţii gr. catolici, în zelarea lor pentru sânta unaţie sĕ fac unelte órbe şi slugi plecate ale catolicismului, care nu a fost, nu este şi nu va fi în veci identic cu interesele românilor. Ce se le faci ómenilor dacă le place sĕ fie „códa catolicilor" sau „toporişte la sĕcurea, care taie la rădăcina némului românesc".

Étă articolul.

Un raport, ce l'am primit din Sĕlagiu în ḑilele acestea, ne descopere una din cele mai mari anomalii în viaţa şi raporturile preoţimei române unite faţă cu clerul strĕin romano-catolic.

Dar sĕ lăsăm sĕ vorbéscă faptul petrecut, despre care ni-se raportéză şi care va ilustra în deajuns memorata anomalià.

Episcolpul romano catolic Laurenţiu Schlauch dela Oradea mare, despre care scim, că e unul dintre cei mai declaraţi adversari ai românilor pe tóte terenele, a întreprins nu de mult o călĕtorie în Sĕlagiu, ca sĕ-şi confirmeze pe credincioşii sĕi.

Cu ocasiunea acésta vre-o 7—8 preoţi români din protopopiatul Tăşnad-Sărăuadului, în frunte cu protopopul lor, au aflat cu cale sĕ contribue şi ei la festivităţile de primire ale numitului episcop. Spre scopul acesta l'au întâmpinat în comuna Tăşnad Santău, unde protopopul român, în numele clerului de sub conducerea sa, salută pe episcopul latin printr'o vorbire, care nu scim în ce limbă a fost rostită, despre care însĕ ne temem, că a fost rostită în limba maghiară.

Ori cum ar fi fost, întrebarea este că ce caută protopopul român unit din Tăşnad cu preoţii sei la o festivitrte de primire, care privesce numai pe clerul romano-catolic? Dacă rabinul şi preotul calvin din Tăşnad s'au simţit îndemnaţi a saluta pe episcopul Schauch, acésta are un înţeles, căci numitul episcop figuréză înaintea lor ca un stêlp al magiarisărei, pe care o susţin şi ei.

Cumcă poporul român unit din Tăşnadul Sărăuadului n'avea ce căuta la acéstă festivitate, ba póte nici n'a fost aşteptat, o dovedesce şi modul, cum l'au făcut sĕ simtă, atât episcopul Schlauch, cât şi cei dimprejurul lui, că nu se bucură de graţia lor ca unul care — cum ḑice raportorul nostru — face parte din „opincarii valachi?"

Episcopul latin a rĕspuns la salutarea protopopului în mod demonstrativ numai cu câte-va cuvinte, pe când către rabin a vorbit mult mai pe larg.

Şi ca sĕ nu se lase nici o dubietate despre aceea, că óspele român nechiemat a fost privit peste umeri de către „patrioţii" şi magiarisătorii, cari ar fi vrut mai bucuros, póte sĕ fi fost ei între ei, protopopul român unit a fost nebăgat în samă şi la arangiarea conductului, ce avé se întimpine pe Episcopul latin. Până acum era obiceiu ca preotul român unit din Taşnad-Sărăuad se mérgă la ocasiuni festive în locul al doilea, îndată după preoţii romano-catolici Acuma însĕ l'au arangiat la locul al treilea după preoţii calvini.

Étă dar că romano-catolicii nu se scandaliséză nici decum sĕ mérgă cu conaţionalii lor calvini la olaltă, pe când românii uniţi se îndésă mereu pare că ar aştepta nu sciu ce pe lângă căpeteniile clerului romano catolic, adversar naţiei nóstre.

Étă anomalia, de care am făcut amintire la început şi care numai la ridicarea vaḑei bisericei române unite nu pote contribui.

Aşa s'au fost îmbulḑit şi cei dela Beiuş, când cu primirea tot a acestui episcop latin, care nu-i privea. Şi care a fost urmarea? Se vede, că preoţii din Sărăuad nu sciu ce se petrece în lume, căci la din contră ar fi tras învĕţătură din casul dela Beiuş şi ar fi rĕmas acasă vĕḑêndu-şi de afacerile lor.

Intimitatea cu clerul romano-catolic, ce o caută în multe părţi cu atâta sete preoţii români uniţi, nu póte avea în împregiurările de faţă nici un înţeles, afară póte de acela, că preoţii români uniţi şi au perdut consciinţa de sine naţională bisericéscă şi cred, că trebue sĕ fie cu ori-ce preţ aserviţi clerului romano-catolic.

Ferésca Dumneḑeu însĕ, ca asemeni idei sĕ prindă rădăcini, dar dacă nu se va pune stavilă umilitórelor porniri, atunci urmările rele vor fi neîncunjurabile.

E timpul, ca autorităţile superióre competente ale bisericei unite sĕ cugete serios asupra acestor anomalii ale raporturilor cu clerul romano catolic, cari pot sĕ fie spre cea mai mare pagubă, atât bisericéscă, cât şi naţională, a românilor uniţi.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

De sub Pólele Munţilor Apuseni, în Iuliu. Dle redactor! Preoţimea din părţile nóstre a început a face regrese întru propagarea religiosităţii şi moralităţii la poporul nostru, care numai basat pe religiositate şi moralitate a putut şi póte subsista ca naţiune, apărându-şi cu conscienţiositate interesele bisericei nóstre, de care e legată viaţa nóstră naţională.

Nu voesc ca prin acesta se detrag din onórea preoţimei nóstre, care'şi face datorinţa amĕsurat chemări sale. Onóre escepţiunilor. Me mărginesc însĕ a constata, că propagarea religiosităţii şi moralităţii la unii preoţi de prin părţile nóstre, fără deosebire de confesiune, este un ce superfluu.

Şi dacă aş sci că acéstă cestiune nu ar fi o cestiune dintre cele mai principale din sfera de activitate a preoţilor nostri, nu'mi-aş mai răci gura,

---

ascundea el un spirit fin şi profund. Pre lângă acestea el era de o cutezare estraordinară şi de o presenţă de spirit inalterabilă. In calitate de guvernor al St. Petersburgului ca şef conducĕtor al poliţiei şi pin încrederea nelimitată a stăpânului seu, el era iniţiat în tóte afacerile importante de stat şi mai mult decât în virtutea titlului seu puté fi considerat ca persónă de căpetenie a guvernului rusesc.

Şi acest bărbat era cel mai mare contrar al politicei lui Paul şi convins, că tóte nu se vor periclita, dacă domnia lui Paul nu va fi curmată, cu atât mai vêrtos, că se póte astepta în fie-care moment la disgraţia capriciosului despot, după ce împĕratului 'i scăpaseră câteva espresiuni de nemulţămire.

Marele aristocrat al imperiului luă o grabnică decisiune şi se înţelese cu contele Panin, vice cancelariul şi conducĕtoriul afacerilor strĕine. Ambii erau de credinţă, că trebue curmată o situaţiune, care devenise îngrijitóre nu numai pentru imperiu, dar şi pentru persónele singuratice. Esecutarea denisiunei înfricoşate luate în înţelegere cómună, şi-o reservă contele Pahlens pentru sine, (Va urmá.)

dovedind pe acéstă cale publicului cetitor, că ce regrese se fac în acéstă direcţiune prin părţile nóstre.

Cu regret trebue sĕ mărturisesc, că de vre o câţi-va ani în cóce, poporul de prin părţile nóstre şi cu deosebire din apropierea Murĕşuiui nu respectéză sĕrbătorile împĕrătesci, ba nici chiar duminecile.

In cele mai multe sate în sĕrbătorile împĕrătesci, ómenii mai bogaţi sau obicinuit a aduna clăci la diferite lucruri.

In ḑiua de S. Petru cei mai mulţi ómeni sapă, plivesc la vii, ori seceră ca în ori care ḑi de lucru fără ca se cerceteze mai întâiu biserica. Şi acéstă călcare de lege bisericéscă se póte atribui în prima linie numai preoţilor, cari nu arată poporului însemnătatea sĕrbătórei.

Sfinţii părinţi nu numai că au aflat pe sfinţii apostoli Petru şi Pavel vrednici a li se serba ḑiua lor, ci încă în cinstea lor au statorit, ca creştinii în onórea lor sĕ postéscă mai multe ḑile. Apoi dacă s. părinţi în onórea lor au statorit, acésta, apoi eu cred că sĕrbătórea lor fără nici o îndoială trebue sĕ o sĕrbăm creştinesce.

Nu ne stă bine ca creştini, şi nici nu'i spre folosul nostru trupesc şi sufletesc, ca sĕ vină stăpânirea şi sĕ ne siléscă la împlinirea datorinţelor şi legilor nóstre creştinesci, sau de frică că vom da de vre-o nenorocire sĕ sărbăm duminecile şi sĕrbătorile după spiritul bisericei nóstre. Mulţi sunt cari numai de frica catastrofelor atmosferice serbéză unele serbători!

In comuna Benic de când a trăsnit în casa unui proprietariu, când el era cu secerătorii, în ḑiua de S. Petru la câmp şi, de când femeia lui ardea cuptoriul sĕ cócă pâne, ómenii au început a respecta acéstă sĕrbătóre. Dauna cea însemnată ce au pricinuit o focul din acel trăsnet, toţi o atribue împrejurării că el, n'a respectat sĕrbătórea sfinţilor Apostoli.

Nu numai prin părţile nóstre nu serbéză creştinii sĕrbătorile, ci chiar şi prin apropierea Blajului în ḑiua de 24 Iuniu a. c. (Nascerea Sf. Pror. şi botez. Ioan) ómenii săpau la păpuşoiu şi coseau ca în oricare ḑi de lucru.

Preoţi cu crucea în frunte, ce ḑiceţi la acestea, cine e de vină că se demoraliseză poporul?

In părţile nóstre pe sub pólele munţilor apuseni, secerişul de tómnă se continuă, recolta e preste aşteptare.

Lucrătorii se plătesc ca nici odată, căci dintre ómenii mai sĕraci, muncitori harnici s'au dus în România. Numai acuma, în timpul lucrului, le simt lipsa, cei ce sunt causa de au părăsit pămêntul nostru.

Viile promit cules cam de mijloc, strugurii sunt fórte bine desvoltaţi şi de i va favori timpul ca până acum, are sĕ fie un vin fórte bun.

Cucuruzele de asemenea sunt destul de bune.

Intre găini grasiază un morb şi pier cu locul. Nu le dă nime de leac. X.

Cronică.

Budapesta, în 11 August 1891.

(Sesonul mort, şi sesonul viu. — Grânele, ţĕranii şi doinele. — Mór a de crastaveţi şi apa serată dela isvóră. — Scălḑile şi ţinţarii. — Date absurde în memorandul junilor universitari unguri.)

Cu mila lui D-ḑeu am ajuns căldurile de véră, sesonul morţii, sesonul crastaveţilor. Maică mea a morat un hârboiu de crastaveţi. Sunt de tot gustoşi. Dacă ar mânca din iei fie ertatul Schopenhauer, ar constata şi el, că lumea se îmbunătăţeşte. Şi adecă, dacă ar prânḑi cu mine la 12 óre; pentru-că dacă el ar avé „un ton înalt“ şi ar prânḑi colo la 6 óre, pănă atunci crastavetele s'ar muia. Şi mi-ar aduce un argument nou pentru teoria lui.

Seson mort, sesonul crastaveţilor este numai la oraşe mari. In provincià sesonul acesta, este sesonul cel mai viu.

Grâul, secara, orḑul, ovĕsul acuma sĕ coc. Acuma se seceră şi se légă snopi. Economul acuma vede ródele muncei sale. Bietul lucrătoriu la câmp acuma agonisesce mai mult pe ḑi, primind pentru lucrul sĕu făcut în arsiţa sórelui 40—50 cri pănă la 1 fl. Érba cosită acuma sĕ uscă şi sĕ face furcituri.

Ploile multe din acest seson au stricat secara şi grâul. Pe holdele gunoiate, grase, secara şi grâul au caḑut de verde. Snopii sunt uşori. Holdele mai slabe dau spice mai bunişóre Fânaţele sunt ploate reu. Şi nutremêntul vitelor pe érnă încă e stricat.

Cucuruḑul pe locurile mai ridicate stă fórte bine. Au crescut înalt ca pădurea. Dar ploile între cucuruḑ a tămăduit şi multe burieni. Astfeliu grăunţele din cucuruḑ nu vor fi tare multe. O secetă de 2—3 sĕptămâni ar folosi mult. Dacă vor continua ploile, la locurile jóse, cucuruzul va remânea sterp şi galben ca céra.

Bieţii ţĕrani, veḑênd starea promiţătóre a cucuruḑului, sunt plini de speranţă. Dóră cucuruḑul va suplini pagubele în grăeţe şi sĕcări. Preoţii în biserici se rógă pentru secetă.

Cum ḑic, la sate acesta este sesonul cel mai viu. La lucrul câmpului véra se aud doinele şi cântecile fetelor şi a flăcăilor, ba şi a nevestelor mai tinere. Véra se cultivă poesia poporală. Apoi colo érna, în şeḑĕtóre la cuptoriul cald.

Pănă când se aud cântece poporale pe holde, tot este cum este, dacă nu fórte bine, dar binişor. Când véra este neproductivă, poporul nu mai cântă. Sau dacă cântă, alege doinele cele de supĕrare, cari aduc lacrimi în ochi.

Lumea în sesonul acesta se curéză. Poporul bea móre de crastaveţi şi sĕ stîmpĕră cu ea în căldura cea mare. Mâncă lapte acru, rĕmas în ulcea din altă ḑi, şi îşi tocmesce stomachul. Cura cea mai bună este: lucrul câmpului în aer curat şi apa neinfectată din isvor.

Cei dela oraşe mari, cari au rânduélă de bani, fug de aerul infectat prin canaluri — în păduri, la isvóre tămăduitóre. Apa sĕrată din isvor are tot cam acel efect, ca mórea de crastaveţi şi laptele acruţ la sate.

Scalda rece e bună pentru întărirea corpului şi a nervilor slabi. Scalda ferbinte e bună contra mătricilor. Apa curăţesce trupul, şi respiraţiunea o reguléză. Temperatura adecă: răcéla ori ferbinţéla curéḑă bóle. La scăldat nimic din materiile minerale nu întră în corp. Ci apa sĕrată, sulfurică ori feriginósă beută, conduce în sănge prin mistuire o cantitate neinsĕmnată de materii minerali.

Orăşenii cei dela scălḑi, la cele isvóre din păduri, adese-ori se răcesc scăldându-se, şi vin acasă mai bolnavi decât la plecare. Sau dacă vin sănătoşi, sunt pişcaţi de ţinţari de grumazi, urechi, buze şi mâni. D-şórele şi damele tinere, venind dela scălḑi, o sĕptămână nu se arată pe stradă, pănă-când adecă nu se vindecă pişcăturile ţinţarilor. Dar cătră finea sesonului mort, aerul la oraşele cele mari este mai de suferit, rĕcindu-se temperatura.

Cei-ce dispun de bani mulţi, bine fac dacă merg la băi şi mai împrăscie şi la alţii din bani. La noi în ţéră la băi ai lipsă cam de 5—15 fl. la ḑi, ca sĕ poţi trăi şi adecă „ca sĕ poţi eşi afară“; 2 fl., chilia, 3 fl., mâncarea, 1 fl., scalda pe ḑi, apoi musica şi alte mănunţişuri.

In sesonul cel mort au apărut memorandul junilor unguri universitari, ca rĕspuns celor din Bucuresci.

Acest rĕspuns cuprinde în sine multe verdeţuri, pelângă tóte, că voesce a se basa pe unele date statistice.

Au românii scóle poporali confesionali — pentru-că şovenismul încă n'a ajuns ale închide şi aceste.

Dar, după cum cere chiar legea de naţionalitate, regimul n'a înfiinţat nici un institut superior cu limbă românéscă de propunere. La universitatatea din Cluş n'a conces ca limba românéscă sĕ fie măcar limbă panitetică; dacă românii încă n'ar merita cumva sĕ aibă o universitate românéscă.

Subvenţiunea ce primesce din bugetul statului biserica gr. or. şi biserica gr. cath. este de tot mică; şi nu stă în proporţiune cu suma contribuţiunilor scóse dela români.

Limba protocolară română în comitate se folosesce atunci, când abia 5% din români, pricepând ceva şi ungouresce, întréga iustiţie şi administraţiune se pórtă esclusiv în limba magiară; sau cum ḑic unii în „limba statului“, ca şi cum statul n'ar fi compus din vechime din unguri, români şi slovaci; pelângă cari s'au adaus mai târḑiu şi unii „hospites“ : şvabi, saşi, armeni, ţigani, israeliţi. In locul limbei oficiali latine, trebuea dată sĕ vină: limba unguréscă, limba românéscă şi limba slovacă.

Autorii memorandului unguresc se sue pe un cal înalt verde şi din spatele aceluia vorbesc cătră români. Spun că ţéra e numai a ungurilor, nu şi a românilor. De aceea desconsideră limba némului românesc. Spun, că România esistă numai de 20 de ani. Francesii şi Germanii vor sci cu tóte aceste, că poporul românesc în orient sĕ află de 2000 de ani.

„Inainte de 20 de ani România n'a avut istorie“. Au nu Moldova şi Valachia s'au luptat mai crâncen cu tatarii şi cu turcii? Principele Moldovei, Stefan cel mare, fu lăudat de însu-şi ponteficele din Roma pentru bravura sa şi a poporului seu crestinesc în contra păgânilor. Mihaiu vitézul a bătut capetele turcesci ca nisce cucurbete. Acest Domn şi principe vitéz s'a sciut apăra de păgâni; dar nu s'a sciut apăra de crescini, cari l'au asasinat în ascuns, prin ómeni ticăloşi, plătiţi cu bani! . . . Insu-şi regele Ungariei Mathia n'a perdut óre resbelul încontra lui Basarab? . . . şi n'a adus în spatele sale un vêrf de suliţă, ce la simţit până la mórte?

De câte ori ungurii şi leşii sau uitat cu mânile în sin la luptele moldovenilor şi românilor cu tătarii şi turcii? denşii ḑiceau, că ei nu pot face pregătiri de resbel încontra turcilor „pentru-că atunci se va mânia pe ei sultanul“! Regii Ungariei numai atâta ajutoriu au dat principilor români în contra tătarilor şi turcilor că au trimis de câteva ori pe săcui într'ajutoriu.

Stefan cel mare cât de tare era scandalisat de nepăsarea vecinilor creştini, unguri şi leşi, încât pe patul seu de mórte au făcut atenţi pe mai marii ţĕrii, ca sĕ nu se încrédă în ajutoriul vecinilor unguri şi leşi, fiind ei ómeni făţarnici, căci nu dau nici ajutoriul promis; ci moldovenii mai bine sĕ se înţelégă cum se vor putea cu turcii.

Aşa au urmat apoi capitulările între români şi turci. Dacă principatele române sub turci au ajuns o stare ticălósă, dacă iobagiul român au fost impilat mai mult, ca ori care alt iobagiu, — causa a fost nepăsarea ungurilor şi a polonilor de sórtea românilor din principate; nu le-au dat nici ajutoriul promis în contra duşmanului comun.

Mintea cea fălósă a ungurilor şi polonilor încă au venit la măsură: turcii au domnit în 150 de ani; şi dacă nu veniau nemţii in ajutoriu, ungurii ar fi potut ascepta eliberarea lor până în ḑiua dela Plevna. Ungaria s'ar fi eliberat deodată cu România, Sêrbia şi Bulgaria.

Manualele, din cari învéţă junimea magiară istoria sunt nisce poveşti romantice, bune pentru de a fanatisa creeri junilor; nu însĕ spre a vedea limpede, cum au urmat sclăvia grecilor, bulgarilor, sêrbilor, românilor, croaţilor şi a ungurilor sub turci.

Au urmat sclăvia, pentrucă tóte aceste naţiuni mici erau certate, neinţelese între sine nu s'au spriginit reciproc. . . Ele n'au avut nici idee de puterea colosală a osmanilor! Aşa apoi, ca nisce nepricepuţi, au căḑut una după alta.

Austria a scăpat cu mare perire regatul ungar-croat-slavon-dalmat de turci. Tot acésta Austrie mai târḑiu se ne facă chiar nemţi; atât de dragi îi eram.

Rusia a scăpat mult mai târḑiu pe bulgari, în parte şi pe români de turci. Şi acésta Rusie iubesce, atât de mult pe români, încât în Basarabia ii rusifică: şi unii afirmă, că panslaviştii ar voi chiar şi rusificarea bulgarilor.

N'a succes Austriei germanisarea popórelor din imperiul habsburgic.

Nu va succede nici Rusiei rusificarea popórelor mici din Balcan.

Polonii au avut altă sórte. Ei n'au gemut, ca noi sub turci, ci pentru păcatele lor au fost dividaţi între cele trei imperii vecine crescinesci. Grecia s'a eliberat pe sine la începutul seclului presinte, fiind spriginită de Europa şi simpatia popórelor.

Absurdităţile crestinilor au mărit vitegia şi împĕrăţia turcéscă. Am vĕḑut la Plevna, că soldatul român e atât de vitéz, ca cel turc; şi e de cât turcul mai şiret, mai inteligent.

Cine dintre unguri crede, că popórele mici crestine din orient n'au istorie, şi încă istoria cea mai dureróse acela este un om ignorant, nebun. Cine crede că numai ungurii au istorie şi alţii ba, este un om demn de compămit. Huniadi cu românii au făcut bravurele din istoria Ungariei. Cred ungurii, că Stefan cel mare şi Mihaiu vitézul n'au fost atât de viteji ca Huniadi? Au fost dóră şi mai vitegi, dar ţéra lor a căḑut din causa mintei absurde a vecinilor crestini.

Sciu, că junii de aḑi pricep cărţile cu ghindă şi cu curcubetă de minune. Ar fi de dorit sĕ pricépa mai bine cartea cea instructivă a istoriei. „Historia est magistra vitae“

Esclusivismul unguresc încă purcede din ignoranţă. Unguri, români, şi slovaci numai în federalism pot trăi. Alt feliu se vor mânca unii pe alţii. Respective ii vor mânca pe toti trei alţii mai puternici. Nu este dată ungurilor sĕ fie pré mari. Vor rĕmâné în veci tot mici, căci cine se înalţă pré tare, căḑând, 'şi rumpe capul. *Mr.*

Varietăţi.

* (Iubileul regimentului al 2 lea). Pentru serbarea aniversărei a 150-a a regimentului al 2-lea Alecsandru I împĕratul Rusiei, la Braşov se fac pe ḑiua de 13 August mari pregătiri. Magistratul orăşenesc a votat spre scopul acesta 1000 fl. din cari 600 fl. vor forma un fond pentru suboficeri.

* (Panslavistii invinşi.) In şedinţa conventului senioratului din Lipto-Szent-Miklós s'a luat conclusul, pentru de a participa la sinodul general al protestanţilor din Budapesta, cu maioritate de 4 voturi. Amărăciunea între slovaci nu se póte descrie.

* (Gimnasiul din Elisabetopole), care până aci a fost sub iurisdicţiunea consistoriului catolic din Alba-Iulia, trece în administraţiunea de stat şi cu începere din 1 Septembre este împărţit la districtul scolar al Sibiiului.

* (Stipendii pentru scolarii la institutul de vinicultură din Aiud.) Sunt de conferit 5 locuri cu întreţinerea gratuită şi un loc cu întreţinerea de jumĕtate pentru acei, ce vor sĕ fie primiţi în institutul de vinicultură din Aiud.

Sĕ recere etatea de 16 ani şi cel puţin 4 clase normale.

Atragem atenţiunea părinţilor, cari ar dori sĕ-şi dea fii în acest institut şi bucuros le dăm mâna de ajutoriu ca sĕ-şi pótă adăposti fii acolo, de unde pot eşi ca conducĕtori de moşii şi bunuri.

Insinuările se fac până la 15 Septembre nou.

* (Ridicarea monumentelor lui C. A. Rosetti, I. C. Brătianu şi Mihail Cogălniceanu.) Aflăm, că mai mulţi membrii ai clubului liberal vor propune unificarea listelor de subscripţiuni pentru ridicarea monumentelor lui C. A. Rosetti, I. C. Brătianu şi Mihail Cogălniceanu.

Comitetul s'a constituit din 20 de persóne sub preşidinţa I. P. S. S metropolitul Moldovei. Dnii C. Langa, primariul Iaşului, N. Culianu, rectorul universităţii ieşene şi Andreiu Vizanti, deputat au fost proclamaţi vice-preşedinţi.

* (Şicane vamale.) Abia s'a început negoţul cu rîmători, oi şi capre din România, deja a şi fost oprit la vama de la Bran un comerciant cu un transport de rîmători, pe basa unei depeşe sosită de la ministrul de agricultură, prin care se opresce importul de rîmători.

Semne de pretenie!

* (Secretar general al ministrului instrucţiunei publice.) Dnul V. Palladi este numit de secretar în locul dlui Ionescu Gion — demisionat. Noul secretar şi a început activitatea.

* (Economic.) Ministrul de agricultură, pentru de a înlesni îmulţirea vitelor cornute de rassa Pinzgau, plătesce prin mijlocirea reuniunei economice săsesci din Sibiiu spesele de transport pentru acele vite, cari sĕ vor procura prin un bărbat de încredere al numitei reuniuni, în strĕinătate.

Preţul aprocsimativ e pentru viţei şi viţele de 3—6 luni 40 fl., — 50 fl., pentru de 1 an — 1½ 70—80 fl., Economii sĕ se adreseze la reuniunea agricolă săséscă din Sibiiu.

Loterie.

Sâmbătă, în 8 August

Sibiiu: 47 69 5 88 80

Nr. 573. [115] 1—3

CONCURS.

In sensul preagraţiósei resoluţiuni dto 14 a. c. Nr. 3042. B. pentru îndeplinirea postului de paroch din parochia vacantă de a III a clasă, Şelimber. se escrie prin acésta din nou concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestuia în fóia „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele din porţiunea canonică, din birul în naturale şi din stolă, cari tóte la olaltă computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă dau, suma de 340 fl.

Cei ce doresc a reflecta la acest post au a-şi aşterne suplicile concursuale adresate sinodului parochial, şi instruite cu documentele cerute în sensul normelor bisericesci din vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Sibiiu, 24 Iuliu, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 366. [116] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învěţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

1. Feldióra, postul de învěţător cu salariu anual de 105 fl. v. a. şi naturalii în preţ de 15 fl. cuartir şi lemne pentru foc.

2. Porumbacul superior, rěsăritean postul de învěţătoriu cu salariu anual de 100 fl. şi folosirea grădinei scolare, cuartir si lemne pentru foc.

3. Sebeşul superior, postul de învěţatoriu cu salariu anual de 250 fl. v. a. solvit din alodiul comunal, cuartir şi lemne pentru foc.

4. Ucea inferióră, postnl de învěţătoriu cu salariu anual de 110 fl. v. a. cuartir şi lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, sě-şi subştérnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig Felek) pănă la terminul prescris.

Dela concurenţii la postul de sub Nr. 3 se cere cualificaţiunea prescrisă în §-122 din Statutul organic.

Avrig, 24 Iuliu, 1891.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral gr or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Na. 179. [117] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învěţătoresei la scólele comunelor bisericesci gr. or. din protcpresbiteratul Abrudului se escrie concurs cu terminul 20 August v 1891.

1. Bucium-Isbita, cu 150 fl., din repartiţ.une şi locuinţă încălḑită.

2. Bucium-sat, cu 150 fl., din repartiţiune şi fondul scolariu şi locuinţă încălḑită.

3. Cărpiniş, cu 200 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.

4. Buninginea, cu 150 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.

5. Ciuruleasa, cu 150 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.

6. Corna, cu 150 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.

7. Galaţiu, cu 150 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.

8. Sohar, cu 150 fl., din repartiţiune.

9. Presaca, cu 150 fl., din repartiţiune şi fondul scolariu şi locuinţă încălḑită.

10. Prêmpoele, cu 200 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.

11. Vêrtos, cu 150 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi se trimită cererile lor concursuale însoţite de documentele despre cualificaţiunea recerută de legile scolare din vigóre, subscrisului oficiu pănă la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Abrudului.

Abrud, 17 Iuliu, 1891.

Romul Furdui,
protopr. adm.

Nr. 249. [118] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor vacante învěţătoresci dela scólele comunelor bisericesci gr. or. din protopresbiteratul Câmpenilor, se escrie concurs cu terminul 25 August v. 1891.

1. Albac, cu 300 fl., din alodiu şi cuartir încălḑit.

2. Neagra de jos, cu 200 fl., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

3. Lăpuş, cu 200 fl., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

4. Ponorel, cu 200 fi., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

5. Lăzesci, cu 150 fl., din repartiţie.

6. Peleş, cu 150 fl., din repartiţie.

7. Poiana, cu 150 fl., din repartiţie.

8. Sohodol. cu 150 fl., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

9. Săcătura, cu 150 fl., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

10. Certegea, cu 100 fl., din repartiţie şi cuartir încâlḑit.

11. Valeaverde cu 100 fl., din repartiţie.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi se trimită cererile lor concursuale însoţite de documentele despre cualificaţiunea recerută de legile scolare din vigóre la subscrisul oficiu pănă la terminul cuvenit.

Concurenţii la postul din Albac, cu care este legat şi servitul de cantor în biserică, sě se presenteze în biserica de acolo spre a arăta cunoscinţele lor în cântările bisericesci.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Câmpenilor.

Câmpeni, 18 Iuliu, 1891.

Romul Furdui,
protopresbiter.

Nr. 272. [119] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor vacante de învěţători la scólele poporale din comunele mai jos însěmnate din protopresbiteratul Iliei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Almăşel, cu salariu anual 150 fi., cuartir gratuit în edificiul scólei şi lemne de încălḑit după trebuinţă.

2. Bacea cu filia Cueş, salariu 70 fl. în bani, 70 ferdele à 16 cupe cucuruz în bómbe, cuartir în edificiul scólei, folosirea grădinei scolare pentru legumi şi un stângen lemne de foc.

Fiitoriul învěţătoriu va fi obigat, când cere lipsa, a ţiné şi strana în biserica din filie.

3. Certejul de jos cu filia Csaja, salariu anual 150fi., din repartiţie, cuartir gratuit în edificiul scólei şi 3 stênjini lemne de încălḑit.

4. Gialacuta cu filia Căbesci, salariu 150 fi., cuartir în edificiul scólei şi 3 stênjini lemne de încălḑit.

5. Têrnava, cu salariu anual de 150 fl. cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi şi 3 stênjini de lemne.

6. Uleş, cu salariu anual de 80 fi. în bani şi folosirea unui pământ arătoriu şi de fânaţ, socotit în 30 fi. la an şi 1 stêngin de lemne.

Doritorii de a ocupa vr'una din aceste staţiuni au a şi aşterne suplicele de concurs, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Ilia, la 20 Iuliu, 1891.

Avram P. Pěcurariu,
protopresbiter.

Nr. 393. [120] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învěţătoresci din comunele mai jos însěmnate, din protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin pănă 20 August a. c.

1. Daia-rom. dóuě posturi:

a) postul prim cu salariu anual pe 200 fl.

b) postul al doilea cu salariu anual de 150 fl.; fie-care învěţător va avea cuartir liber în edificiul scólei şi va primi un stêngin de lemne; grădina scolară o folosesc ambii.

2. Săsciori, pentru postul al doilea, cu salariu anual de 200 fi., din cassa bisericei, cuartir liber în edificiul scólei.

3. Pianul superior, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2 stângini de lemne.

4. Drombariu, cu salariu anual de 300 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

Cu fie care din posturile acestea e împreunată îndatorirea, ca fiitoriul învěţătoriu sě instrueze pe copii cântările şi sě câute cu ei în biserică liturghia în Dumineci şi sěrbători.

Reflectanţii la aceste posturi au a-şi aşterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul indicat.

Sebeş, 16 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 410. [121] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învěţători la scólele în comunele mai jos numite din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul pre 30 August a. c. v.

1. La scóla din Ocolişul-mare cu salariu în bani 230 fl., 20 ferdele v. bucate 35 Klgr. legumă, folosirea grădinei scólei, 6 fl. pentru conferinţe cuartir şi lemne, cari tóte dau suma de 306 fl.

2. La scóla din Ocolişul mic, cu salariul în bani 138 fl., 12 ferdele v. bucate, 4 Klgr. legumă, cuartir şi lemne.

3. La scóla din Valea-Lupşei, în bani 125 fi., cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au sě-şi aştérnă cererile prověḑute cu documentele recerute de statutul organic şi normativul scolariu, la subsemnatul oficiu.

Se observă, că peţitorii la postul Ocolişul mare, sunt datori a ţiné şi strană, pentru aceea au a se presenta în o Duminecă înainte de alegere pentru a-şi arăta desteritatea în cântările bisericesci.

Preste tot, aleşii vor fi datori a propune elevilor în teorie şi pracsă pomăritul şi legumăritul.

Ofěnbaia, în 15 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral al tractului Lupşei.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 406 [112] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învěţător la scólele elementare din comunele mai jos înşirate, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul pănă în 18 August v. 1891.

1.) La scóla din Şasa cu salar 200 fl. cuartir şi lemne.

2. La scóla din Sălciua de sus cu salar de 250 fl. cuartir şi lemno.

3. La scóla din Poşaga de jos cu salariu în bani 120 fl. 25 ferdele vechi (16 cupe) bucate, 30 Kg. legumă, cuartir şi lemne.

4. La scóla din Sartăş-Brezeşti, cu salar în bani 200 fl. cuartir şi lemne.

5. La scóla din Vinţa, cu salar în bani 100 fl. cuartir şi lemne.

6. La scóla din Cacova-Jeri, cu salar în bani 152 fl. 28 ferdele vechi bucate, 30 Kg. legumă, folosinţa grădinei scolare cu venit de 10 fl. cuartir şi lemne.

7 La scóla din Sălciua de jos, cu salar în bani 300 fl. cuartir liber, folosinţa grădinei scolare şi lemne de foc.

8. La scóla din Runc, cu salar in bani 134 fl 15 ferdele vechi bucate, 45 funţi legumă, cuartir şi lemne.

Pre lângă acestea fie care învěţător va primi pentru participarea la conferinţe câte 6 fl.

Dela concurenţi se cere: *a*) sě fie cântăreţi, *b*) sě scie propune în teorie şi pracsă legumăritul şi pomăritul, *c*) a se presenta în persónă în comună spre a se recomanda prin desteritatea în cântări, înainte de espirarea terminului concursual, *d*) a-si aşterne cererile prověḑute cu documentele recerute de stat. org. şi normativul scolar la subsemnatul oficiu în terminul prefipt.

Ofenbaia, în 10 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupşei.

Ioan Danciu,
protopop.

Nr. 423. [109] 3—3

EDICT

Maria Iosif Giurgiu din Măgură, soţia legitimă a lui George N. Runcean din Măgură carea pribegind prin lume mai bine de 3 ani fără a se sci locul ubicaţiunei ei, prin acésta se citéză ca în termin de 6 luni sě se presenteze la acest oficiu, căci la din contră, procesul intentat de soţul ei se va decide şi în absenţă.

Zerneşti, 12 Iuniu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 13. [122] 1—3

Publicaţiune.

Pentru edificarea unui edificiu de scólă, în comuna **Poiana,** protopresbiteratul Mercurei, comitatul Sibiiului, încuviinţat prin resoluţiunea Preavenerabilului consistoriu archidiecesan de dto Sibiiu 6 Iuliu Nr. 3845 se escrie prin acésta, licitaţiune publică minuendă.

Licitaţiunea se va ţiné la **12/24 August la 10 óre a. m.** în sala scólei gr. or. din loc.

Preţul esclamărei este de **3578 fl.**

Licitanţii vor avé a depune un vadiu de **5** %₀ din preţul esclamărei, pe care minus — oferintele va avea a-l întregí la **10** %₀ a sumei oferite.

Oferte scrise şi prověḑute cu vadiul recerut încă se primesc pănă la óra licitaţiunei.

Planul de edificare, preliminariul de spese şi condiţiunile de licitaţiune se pot vedé la preşedintele comisiunei de edificare domnul Elia Pop, notar comunal în Poiana, păna la ḑiua licitaţiunei.

Poiana, la 25 Iuliu, 1891.

Comitetul parochial.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 83 Sibiiu, Joi 1/13 August 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Memorandum contra memorandum.

VI.

Se afirmă în memorandul tinerilor unguri, că românii în cele ale scólei fac progrese enorme, şi că după statistica mai próspĕtă scólele române dau cifra de 3289. Numĕrul copiilor cari în faptă au cercetat scóla este 244.540.

In comparaţie cu cifrele din anul 1865, când toţi greco-orientalii şi greco-catolicii la olaltă au avut 2119 scóle, şi numĕrul copiilor umblători la scólă era 110.607, se arată acuma la români o crescere enormă, căci numĕrul scólelor române acuma întrece pe cel al scólelor românesci, sêrbeşci şi ruthene dela anul 1865 cu 1170.

Luăm act despre acéstă constatare din memorandul unguresc, şi constatăm şi noi că da, facem progres, şi că dacă nu ni s'ar pune ḑi de ḑi pedeci în mersul nostru spre cultură, am face progrese şi mai mari.

Progresul acesta documentéză voinţa de fer a poporului român, de a înainta în cultură cu tótă sĕrăcia proverbială, care s'a încuibat în coliba lui, cu tóte contribuţiunile enorme scóse de pe spatele lui chiar şi pentru scopuri contrare culturei şi esistenţei poporului român.

Constatăm mai departe, că pentru ca poporul român sĕ ajungă la asemenea grad de cultură, statul nu a contribuit cu nici un cruceriu, deşi legea îndetoréză pre stat ca el sĕ facă scoli române, şi sĕ le subvenţioneze.

Acestea în general, sĕ venim acuma la espunerile speciale din memorand.

In virtutea articlului de lege 38 din anul 1868 confesiunile au dreptul sĕ înfiinţeze scóle confesionale, şi sĕ le susţină cu considerarea condiţiunilor generale pentru scólele de ori ce categorie fără considerare la caracterul lor.

Asupra scólelor confesionale statul are numai dreptul de suprainspecţiune, pe care'l eserciéză prin inspectori de scóle.

Tóte ce'elalte le reguléză confesiunile independente, anume ele cualifică pe învĕţători, ele institue, ele destitue pe învĕţători, ele îngrigesc pentru bunăstarea scólelor, şi statul, dacă e recercat, i dă esecutiva prin organele sale.

In sensul legei statul are sĕ separeze la segregări şi la regularea păşunatului pentru scóla din comună o părticică óre care.

In sensul legei statul are datorinţa sĕ ajute scólele mai sĕrace.

Acestea le înşiră şi memorandul tinerilor universitari.

Legea de instrucţiune din 1868 însĕ mai are şi alte dispoziţiuni, pe cari le retac tinerii de mare speranţă, pe cari însĕ le vom înşira noi.

Anume mai dispune acéstă lege de instrucţiune, că guvernul are a se îngrijí ca în tóte scólele din patrie, până la universitate, instrucţiunea sĕ se facă în limba poporului, adecă fie-care popor sĕ priméscă instrucţiunea în limba sa.

Mai dispune încă legea de instrucţiune din 1868 şi aceea, că dacă confesiunile din o comună, cari susţin fie-care scólă proprie, vin la convingerea, că întrunite vor puté susţiné scólă mai bună, atunci le stă în voiĕ sĕ-şi îmbine scólele, din dóuĕ sĕ facă una mai bună. Asemenea scólă însĕ ipso facto devine din scólă confesională, în scólă comunală, şi asupra ei nu mai dispune nici confesiunea gr. or. nici cea gr. cat. ci statul.

Articlul de lege XXXII din 1875 asigură învĕţătorilor drept de pensiune.

Sĕ vedem acum cum stăm în realitate cu acestea disposiţiuni din lege.

Constatăm, că statul la nici o scólă română nu dă din visteria sa nici un cruceriu. Are statul bani pentru teatrul unguresc din Cluş, are el bani pentru scóle de stat unguresci în comune, unde esistă scóle românesci, însĕ pentru cele românesci n'are nici un cruceriu.

Nicăiri nu susţine statul scóle în sensul legei de instrucţiune pentru luminarea poporului, ci unde le face, le face cu limbă de propunere magiară, cu scopul vĕdit de a magiarisa.

Nu însĕ pentru cultura poporului, care numai în limba sa o póte el primi cu succes.

Cu ocasiunea comasărilor şi a segregărilor din averea comunală, şi de multeori din a privaţilor se separéză o parte de pămênt, însĕ nu pentru scóla română, care esistă, ci pentru cea comunală unguréscă, care dóră se va face órecând.

Pe calea ordinaţiunei ministrul de culte a luat mĕsuri, ca dela scólele românesci — bine se fie notat numai dela cele gr. or. şi gr. cat. românesci — nici un învĕţătoriu sĕ nu fie pe calea procesului delăturat fără ca guvernul sĕ fie aprobat sentinţa de destituire.

In legătură cu cele amintite până acuma accentuăm împregiurarea acésta, deóre ce s'au ḑis în memorand, că tóte confesiunile sunt egal tractate.

Biserica nóstră din conceptul autonomiei sale, nici în principiu nu a putut primi acéstă ordinaţiune care vatămă drepturile autonome ale ei, garantate prin art. de lege IX din 1868.

In pracsă cum s'a desvoltat lucrul.

In biserica nóstră nime nu póte fi învĕţătoriu definitiv la vre-o scólă, dacă nu l'a ales sinodul parochial din aceea comună, şi dacă alegerea n'a fost întărită prin autoritatea superióră bisericéscă.

La scólele, cari din ori-ce cause nu au putut fi provĕḑute cu învĕţători definitivi, consistoriul institue învĕţători provisori pentru durata unui an scolariu, fiind a se lua mĕsuri pentru întregirea postului cu învĕţătoriu definitiv îndată după espirarea anului scolariu.

In comuna A s'a escris concurs pentru ocuparea definitivă a postului de învĕţătoriu, care a fost ocupat numai în mod provisoriu prin învĕţătoriul B.

In rênd cu alţi concurenţi competéză pentru alegere definitivă şi învĕţătoriul fost acolo provisoriu B. căci el scie legile bisericei nóstre La alegere el însĕ rĕmâne în minoritate. Atunci merge la inspectorul de scóle al statului, şi prin o minciună se însinuă în graţia acestuia. Anume se plânge, că biserica l'a alungat din postul de învĕţătoriu al seu.

Inspectorul de scóle ḑice:

In sensul ordinaţiuni ministeriale nici un învĕtătoriu român nu póte fi destituit din oficiu fără aprobarea ministrului. Dă deci poruncă, ca solgăbirĕul se susţină cu forţa pre B. la postul de învĕţătoriu din comuna A.

Contra acestor mĕsuri s'a luat recurs până la ministru. S'a arĕtat că învĕţătoriul n'a fost nici odată instituit în mod definitiv, că el însuşi a recunoscut că a fost numai provisoriu, de aceea a şi concurat pentru alegere definitivă, şi că numai după ce a rĕmas în minoritate, şi nu avea şanse de definitivitate în acéstă comună a luat refugiu la asemenea minciună.

Insĕ tóte înzadar.

Ministrul 'l susţine cu forţa, ne impune învĕţătoriu definitiv în scólele nóstre, cu călcarea legilor nóstre.

Asemenea casuri sunt mai multe. Ele sunt publicate în actele sinódelor şi ale congreselor nóstre bisericesci.

Lumea le scie, dară junimea unguréscă cea bine informată nu vrea sĕ le scie.

Cum se caracterisăm deci noi acéstă lipsă de bună credinţă?

Revista politică.

După pertractarea raportului comisiunei de immunitate provocat prin afacerea Ugron - Uselac, parlamentul unguresc va lua vacanţe până la 3 Octobre.

FOIŢA.

In palatul de érnă din St. Petersburg.

(Schiţă istorică de Albert Cserni comunicată de *Alban Cornilă*)

(Urmare.)

Principele de corónă şi moştenitoriul tronului era marele duce Alecsandru, care în urmă domni ca Alecsandru I dela 1801 până la 1825. Pe timpul acest fatal el era un principe tinĕr, care arăta disposiţiuni fericite şi care pe atunci se păré a fi uşor de condus, ceea ce însĕ mai târḑiu sĕ nu fi fost tot aşa. Pe el voia contele Pahlen sĕ-'l pună pe tronul imperial prin o catastrofă repede, fără mare sguduire. Era lucru nedispensabil de a se pune în înţelegere cu marele duce mostenitor, mai întâiu pentru de a-i câştiga consimţămêntul, ér apoi pentru de a se asigura, ca nu a dóua ḑi după eveniment sĕ fie tractat ca un ucigaş ordinar, pe care-l sacrifică, după ce s'au folosit de crima comisă. Era fórte greu a se apropia de acest principe, pentru că era leal şi încapace a da mână de ajutor la un atac în contra tatălui seu. Fără sĕ se declare pe faţă şi a destăinui vre un plan, contele Pahlen vorbea cu marele duce despre afacerile de stat, îi comunică îndată tóte mĕsurile nepotrivite ale lui Paul, care ar fi periculóse pentru imperiu şi tăcea apoi fără ca se tragă din tóte acestea vre-o consecenţă. De câte-ori Alecsandru primé o astfel de împărtăşire îşi pleca măhnit ochii la pămênt şi observa asemenea tăcere. Aceste scene mute însĕ espresive sĕ repeţiră mai de multe-ori. In fine trebuiră sĕ se esplice mai respicat.

Contele Pahlen făcu în fine pe tinĕrul principe sĕ înţelégă, că o asemenea stare a lucrurilor nu mai póte dura, fără ca acésta sĕ nu causese ruina imperiului şi ḑise, că Paul trebue detronat, a i se asigura o retragere bună şi linistită, cu ori-ce preţ însĕ a se lua frânele guvernului din mânile acestui monarch, ce e pe cale sĕ arunce statul în prăpastie ferindu-se ca de foc sĕ vorbéscă despre vre o crimă sciind prea bine, că o astfel de propunere Alecsandru nu o ar fi acceptat niciodată. Alecsandru era fórte mişcat, vărsa chiar lacrime, refusă ori-ce ideă de a disputa imperiul tatălui seu, cedă însĕ în urmă, când Paul oferi de nou probe, că e pe calea cea mai bună, ca sĕ înpingă în pericol afacerile statului şi familia imperială

Alecsandru persuadat prin Pahlen, sĕ învoi acum, pretinse însĕ dela conte jurămêntul solemn, că viaţa tatălui seu, va fi cruţată. Contele Pahlen jură tot ce cere acest fiu fără esperienţă, care credea, că se póte sĕ răpesci unui împĕrat sceptrul, fără sĕ-i răpesci în acelaş moment şi viaţă?

Până aci ajunsese Pahlen cu planurile sale şi acum mai rĕmânea încă se afle ómeni pentru esecutare, pentru că deşi contele Pahlen era urḑitoriul acestor planuri, totuşi el o considera sub demnitatea sa, a pune însu şi mâna. In cugetul sĕu el şi-i alese, păstră însĕ secretul pentru sine şi îşi reservă ale face comunicări mai curênd sau mai târḑiu, despre rolul ce avé sĕ priméscă fie-care din ei, în mĕsura încrederei ce o vor merita. Fraţii Suboff parveniţi, cari sau ridicat prin favorul Catarinei, au fost aleşi de instrumente principale ale catastrofei, Pahlen le făcu numai târḑiu de tot împărtăşirile de lipsă. Plato Suboff, favoritul Catarinei, un om abil şi activ, era pe deplin apt sĕ jóce un rol la o revoluţiune de palat. De altă parte fratele seu Niculae, care se distingé numai prin o mare putere fisică era destinat pentru un rol inferior. Valerian Souboff, un soldat brav şi leal şi amic al principelui Alecsandru, meritase sĕ nu fie mestecat în acest complot.

Ei avéu o soră care era în legături cu întregul partid engles, era amanta ambasadorului engles, lordul Withworth şi care le inspira tóte pasiunile politicei britanice. Contele Pahlen îşi mai pregăté încă mulţi alţi complici şi îi chiemă sub diferite pretecste la St. Petersburg, fără să le descopere nimic.

Mai chiemase la Petersburg încă pe un bărbat de acărui participare şi energie teribilă nu se îndoia câtuşi de puţin, adecă pe renumitul general Ben-

Guvernul unguresc prin luarea dela ordinea ꞓilei a proiectului despre reforma administrativă a înverşunat oposiția moderată şi pe şeful ei — contele Appónyi, care până acì a sprigìnit cu tótă sinceritatea guvernul.

Opoziţiile unite — la tómnă vor da mult de lucru guvernului la pertractarea bugetului si, de şi contele Szapáry dispune de o maioritate covêrşitóre, posiţia lui sĕ privesce de clătinată.

S'a observat mult în decursul desbaterilor asupra proiectului despre reforma administrativă, că ministrul de iustiţie dl Desideriu Szillágyi, nu a luat cuvêntul întru apĕrarea şefului consiliului de ministri, ci l'a lăsat aşa ꞓicênd pradă, atacurilor celor mai cutezate ale kossutistilor.

Patriotismul unguresc al jidanilor de pănura baronului Kochmeister ésă tot mai mult la ivélă.

Vĕꞓênd Kochmeister şi tovareşii, că cestiunea teatrului german nu se apropie de finalisare şi că întimpină greutăţi, s'au adresat la împĕratul, peste capul guvernului.

Presa a dat alarmul contra procederei celor 5, cari au subscris petiţiunea, şi guvernul 'si dă multă silinţă ca sĕ mulcoméscă spiritele atât de agitate. Baronul Kochmeister va trebuí sĕ se retragă din funcţiunea ce o ocupă ca preşident al camerei comerciale şi din ce a dela bursă, căci aşa vré sentimentul vătămat al opiniunei publice unguresci.

Ungurii sau bucurat până bine de curênd de simpatiile francesilor.

In viitoriu se lucră ca acéstă disposiţie sĕ se schimbe.

Cunoscutul publicist şi deputat frances Julés Delafosse scrie în respectul acesta următorele:

Mai pretutindeni în Fracia ungurii sunt priviţi ca amicii nostri şi suntem înobicinuiţi a lăuda sentimentele cavaleresci ce-i animéză. Kossuth şi insurecţiunea grandiósă dela 1848, étă ce represintă pentru noi Ungaria şi noi cum suntem din instinct, cu tóte popórĕle cari se revolteză, ne-am făcut o opiniune despre legenda revoluţionară. Dacă ungurii ar fi însufleţiţi numai de iubirea de independenţă, nu am putea decât sĕ-i lăudăm; dar ei sunt mai vêrtos lacomi de dominaţiune. Este o rasă viteză şi falnică, dar gelósă, orgoliósă, egoistă care nu voesce să împartă cu nimenea drepturile şi libertăţile ce le revindecă atât de mândru pentru ea. Cu tóte că sunt în minoritate în Transilvania, magiarii au pus mâna pe tóte. Işi póte face omul o ideie despre liberalismul lor dacă va avé în vedere, că ei nu acordéză de cât un singur mandat de deputat celor 3 milióne şi jumĕtate de români, care sunt sub stăpânirea translaitană.

Ei sunt 5 milióne şi nu se mulţămesc a avea partea jumĕtate a imperiului, ce-l domină. Ei sunt mai mult ca germanii Austriei, care dirijează politica esterióră sau mai bine ꞓis care au supus o direcţiunei germanilor.

Francia n'are adversari mai resoluţi decât cum sunt magiarii, nu pentru că ne ar urî, însĕ pentru că sunt în potriva alianţei franco-ruse şi pentru că supremaţia Germaniei este condiţiunea necesară a dominaţiunei lor proprie.

Ar fi bine ca sĕ se ţină sémă de acésta la noi şi că presa francesă, atunci când se ocupă de străinătate, sĕ renunţe de a-şi bate joc de cetitorii ei cu doveꞓile reciproce de *simpatie ale Franciei pentru Ungaria şi ale Ungariei pentru Francia.* Acésta solidaritate de inimă între magiari şi noi, este o *pură nerozie. Interesele nóstre sunt din potrivă cu naţionalităţile care scutură jugul dualismului austro-ungar şi caută a cuceri autonomia lor şi prin acésta partea de influenţă ce li-se cuvine în imperiu şi acolo unde sunt interesele nóstre, trebue se fie şi simpatiile nóstre.*

„Pester Lloyd" primesce o corespondenţă din Paris, care se plânge amar că o parte a presei franceze îndréptă acum atacurile ei în contra dualismului austro ungar şi a ungurilor, se plânge că deputatul Delafosse cere ca Francia sĕ facă causă comună cu naţionalităţile ce se află „sub jugul dualist."

Nu puţin îl turbură pe corespondentul fóei din Pesta şi imprejurarea, că însuşi „Journal Officiel" publică o dare de sémă despre conferinţa ţinută de dl Ocăşeanu în societatea etnografică.

Despre raporturile dintre Rusia şi Italia, exministrul Crispi sĕ pronunţă astfeliu:

Numĕrul din luna lui August al revistei „Contemporary Reviev" va conţiné articolul lui Crispi asupra raporturilor între Italia şi Rusia. Foile engleze publică diferite pasage din acest articol. Reproducem şi noi următórea schiţă:

Crispi aminteşte că alianţa triplă nu e opera sa. Aceea a fost ţinta nisuinţelor predecesorului sĕu Mancini, care voia sĕ pună stavilă intrigilor francese dela Vatican. Alianţa triplă ꞓice Crispi e numai de natură defensivă şi tot defensivă este şi politica, la care a silit'o pe Italia turbulenţa diferitelor partide din Francia... O ţară care ca Francia se află în continu neliniscită şi nu e guvernată după cum susţin republicanii de o opiniune publică luminată, ci de o puternică birocraţie, trebue ca sĕ céră esistenţa alianţei triple ca o garanţie în contra spiritului de partidă francez. In posesiunea lui Crispi se află documente, care dovedesc că conducĕtorii clericalilor din Francia în anul 1887 au făcut papei seriόse remonstraţiuni fiind că acesta nu pré observa strict rolul de „Prisonierul Vaticanului." Curia fu admoniată, că dacă va continua atitudinea ei ostilă în contra unităţei italiene, atunci interesele bisericei vor avé sĕ sufere din causa acésta. Ce va mai sta în cale, amiciţiei între aceste dóuĕ naţiuni dacă se va renunţa la politica tradiţională de a vedea pe Italia neunită? Toţi bărbaţii de stat ai Italiei îi doresce Franciei bună stare şi prosperitate în desvoltarea ei...

Asociaţiunea transilvană pentru literatura şi cultura poporului român.

Ochii românilor din Ardél sunt aţintiţi spre orăşelul Haţeg.

In acea vale pictoréscă, în acel şes scăldat de sângele strabunilor nostri, pe ţĕrmurile acelui rîu, unde s'a decis sórtea poporului dacic, acolo sĕ adună românii din Ardél, comitetul central şi membrii asociaţiunei transilvane, ca sĕ ţină şedinţele anuali.

Ꞓilele „Asociaţiunei" sunt ꞓile de sĕrbătóre pentru românii din Ardél. Sĕ întrunesc în linisce, 'şi dau sémă de lucrările lor anuali, fără sgomot şi reclam, — se constată că după puterile nóstre, facem tot ce putem pentru ridicarea scumpului nostru ném, étă în scurte cuvinte lucrarea nóstră.

Mergem ca apostoli ai păcei, ne presentăm în faţa poporului, îi dăm sémă despre ceia ce facem, totul se face la lumina ꞓilei, nimic nu se ascunde, nimic nu se presentéză în altă lumină, decât în lumina realităţii.

Şi dacă nu am puté numĕra nici un alt succes — între lucrările asociaţiunei — unul este necontestabil, întrunirea tuturor românilor, fără deosebire de confesiune, la o lucrare culturală, la o lucrare pacinică, la o lucrare, unde ne place sĕ ne numim unii pe alţi fraţi, fraţi de un sânge, fraţi de suferinţe, căci istoria poporului nostru este o carte în care nu dai de pagini, fără a lăsa urmele suferinţelor, gravate cu litere neşterse.

Contribuit'am şi noi la acelea suferinţe ce e drept — dar au contribuit şi alţii.

Impilaţi de strĕini, ţinuţi în întunerec de duşmani, ne a aflat era mai blândă după strivirea absolutismului austriac şi neuitaţii archierei Andreiu şi Alecsandru, — ajutaţi şi sprigìniţi de cei buni, de cei însufleţiţi, de cei cu simţ — pun la cale înfiinţarea asociaţiunei, care ne intrunesce pe toţi, ne cresce fetiţele, fiitórele mame române, în scóla de ea înfiinţată şi susţinută, şi ajută încă şi aꞓi mulţi tineri orfani şi sêrmani, cât cu stipendii pentru scólă, cât cu ajutóre, pentru îmbrăţoşarea meseriilor, atât de necesari.

Şi nu ne îndoim un moment, că asociaţiunea nóstră nu s'ar mărgini la o lucrare atât de modestă, dacă fii ei toţi ar fi pĕtrunşi de opotrivă de sentimentul detoriei.

Mulţi după ce au eşit din popor 'şi uită de el, 'l privesc peste umĕr, nu'şi dau sémă că cine au fost ei şi cine sunt ei chiar astăꞓi, ci 'şi vĕd de a le lor trebi, de a le lor chiverniseli, fără sĕ fie cel puţin membrii asociaţiunei.

Avem o inteliginţă numĕrósă, avem mulţi preoţi, mulţi învĕţători, mulţi comercianţi cari nu contribue cu obolul lor la ridicarea acestei instituţiuni umane. Credeam că înfiinţarea „Kulturegyletului" i vor scóte din apatie, i vor impintena la lucru şi la jertfe, dar în credinţa nóstră am fost înşelaţi. Indiferentismul faţă de asociaţiune cresce, cu cât cresce pericolul ce ne ameninţă din tóte părţile. Avem despărţĕminte şi după nóua arondare neconstituite, avem despărţĕminte vechi, cari nu lucră cu destul zel, avem în fruntea lor ómeni, cari nu caută sĕ vină în contact cu poporul, nu vor sĕ-l lumineze, după cum a fost intenţiunea fundatorilor, nu vor sĕ i pună la inimă, că numai prin cultură şi aşeꞓĕminte culturali putem scăpa de ghiarele morţii. In faţa astor stări de lucruri bucuria nóstră, nici la aceste ꞓile de sĕrbătóre nu este completă.

Un feliu de durere trebue sĕ cuprindă sufletele nóstre, când acésta instituţiune nu este îmbrăţoşată cu aceea dragoste, cu aceea căldură, cu aceea iubire pe care ea o ar merita.

Nici chiar presa naţională, după vederile nóstre nu a sprigìnit din destul „Asociaţiunea" ba au fost chiar timpuri nu tocmai îndepărtate, când o parte din acéstă presă a ridicat chiar hulă asupra conducătorilor acestei instituţiuni.

Departe de noi sĕ credem, că la „Asociaţiune" nu s'ar puté lucra cu mai multă intensivitate. Acésta nu o ꞓicem, dar constatăm, că lucrările se fac prin ómeni onorabili, intenţiunile lor sunt cele mai curate, cugetul lor este îndreptat spre ridicarea acestei instituţiuni.

O atare lucrare totuşi merită sprigin moral şi material, încurăgiare şi îmbărbătare, ér nu critică violentă, care de regulă produce amărăciune şi indispoziţiune. Adunările generali din fie-care an ne dau ocasiune sĕ venim, sĕ ne pronunţăm, sĕ facem propuneri de îndreptare în cutare ori cutare direcţiune, dar nu sĕ criticăm, ce nu e de criticat, şi nu la locul, unde nu ni se póte da nici o desluşire.

De este ceva rĕu, n'avem decât sĕ delăturăm rĕul, căci ne stă în putere. Cu sila nu stă nimenea în fruntea acestei asociaţiuni, ci toţi sunt chemaţi din încrederea nóstră, toţi sunt la locul lor, toţi aduc fără nici o remuneraţiune jertfe pentru promovarea scopurilor ei.

Convinşi odată de acest adevĕr, e datoria nóstră a da comitetului tot sprigìnul, ai da posibilitatea ca sĕ-şi lărgéscă cercul de lucrare şi acesta cu mijlócele de cari dispune păn acum, este imposibil.

Ne entusiasmăm pentru alte lucruri mai mĕrunte şi nu avem destul simţ pentru de a îmbrăţoşa „Asociaţiunea" aşa cum ar fi de dorit şi prin acésta comitem un pĕcat naţional neiertat.

Aceste eram ţinuţi sĕ le accentuăm în preséra ꞓilelor „asociaţiunei" ai cărei membrii sĕ întrunesc la Haţeg.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

De lângă Agnita, în 23 Iuliu v. 1891.

Adunarea subdespărţĕmêntului reuniunei învĕţătoresci. Repausul Duminecii. Ꞓile fatale. Grindină, superstiţiune.

In 21 Iuliu s'a ţinut adunarea subdespărţĕmêntului reuniunei învĕţătoresci în opidul Agnita. Timpul a fost destul de favorabil, şi adunarea totuşi a fost slab cercetată. Se aud mereu lamentări din partea învĕţătorilor, că nu-şi primesc diurnele, şi pentru aceea nu pot participa la adunări. Acestea însĕ nu pot fi motivate, deórece îndepărtările de locul adunărei unui subdespărţĕmênt nu sunt aşa de mari ca sĕ fie impreunate cu spese de călĕtorie, adunarea ţine numai o ꞓi, încât fie-care se póte reîntórce sara acasă. Afară de aceia cei mai mulţi primesc dela comună căruţă gratuit până la locul adunărei şi îndărăpt, apoi dóră şi cel mai sĕrac şi rĕu dotat învĕţătoriu dispune de 40—50 cr. cu cari la urmă s'ar putea recrea la masă cu un păhar de bere şi ceva de ale mâncărei, fără sĕ fie avisat totdéuna la diurn. Sĕ întêmplă de multe ori că în cassa bisericei nu sunt nici atâţia bani gata ca sĕ i sĕ pótă da învĕţătoriului neînsemnatul diurn, şi acéstă nu trebue sĕ o privéscă învĕţătoriul de motiv adevĕrat şi ponderos ca sĕ absenteze dela adunare. S'au făcut însĕ trista esperinţă, ca motivul absentărilor este mai mult lipsa de zel şi neînteresarea învĕţătorilor faţă cu aceste adunări culturale, căci sunt unii învĕţători, cari mai nici odată nu şi-au primit diurnul şi totuşi sunt cei mai zeloşi, lucră teme pentru adunări şi participă la acelea regulat, precând alţii merg numai când li se solvesc diurnele înainte, la adunare nu şi deschid gura, decât numai la masă ca sĕ-şi consume mâncarea şi beutura pre socotéla diurnului primit.

Nu e lucru tocmai ticnit a munci o sĕptămână şi într'o ꞓi de repaus sĕ pleci la adunare, dară trebue sĕ o faci, pentru că nepotrivit ar fi şi aceia,

---

Benningsen, un hanoveran ce intrase în serviciu rusesc, care pe atunci era primul oficer în armata ruséscă şi care mai târꞓiu in anul 1807 a fost norocos a împedeca în Polonia marşul triumfător alui Napoleon.

Mai înainte de acésta Benningsen sĕ refugiase la ţară de frica mâniei lui Paul, acărui nemulţămire şi-o atrăsese. Contele Pahlen îl rechiemă din locul seu de retragere, îl iniţiă în complot, îi vorbi însĕ numai de planul detronării împĕratului. Benningsen îşi dete parola şi şi-o şi ţinu cu tărie înspăimêntătóre.

Ca termin pentru esecutarea complotului sĕ deciseră sĕ alégă o ꞓi, în care era de gardă în palatul Mihail, regimentul Semonov, care era cu totul adict marelui principe Alecsandru. Trebuiră decî sĕ mai aştepte. Dar timpul era suprem, pentru că Paul devené în fie-care ꞓi mai periculos pentru interesele imperiului şi siguranţa celor ce'l servéu.

Intr'una din ꞓile prinse pe neclintitul Pahlen de braţ şi-i adresă aceste cuvinte stranii:

— Ai fost d-ta în anul 1764 în Petersburg? *)

— Da, rĕspunse contele Pahlen cu sânge rece, am fost aici.

(Va urmá.)

---

*) In anul acesta a fost omorît Petru III., tatăl lui Paul, pentru a pune pe tron pe Catarina II., (A se vedea la Thiers şi Schlosser). Nota lui Cs.

a'ți abandona lucrul întețitoriu al câmpului în ḑile de lucru și se mergi la adunare.

In 21, fiind ḑi de duminecă, după servițiul d-ḑeesc la óra 9 $^1/_4$ am plecat însoțit de 2 învĕțători cu cu căruța cătră Agnita, unde tocmai la 11 óre, óra destinată pentru începerea adunărei, am sosit.

Cu tótă legea pentru rĕpausul Duminecii, am întâlnit fórte mulți ómeni cu cară și pedestrii, întorcêndu-se deia oraș.

După încheerea ședinței, al cărei decurs nu'mi este scopul, când scriu acestea al arăta eu, și după ce ne am restaurat puțin la masa otelului din Agnita, ne am reîntors în aceiași societate cătră casă pe la óra 6 séra.

La reîntórcere éră mi-am adus aminte de legea de repaus, căci 2 români din comuna Vĕrd mai isprăvise de a cosi grădina unui sas, ca de 2 cară de otavă. A trebuit sĕ cuget la respectul ce mai de mult avé românul față de ḑiua domnului, fără nici o lege făcută în dietă, când 3 ḑile pre sĕptămână de lucru le petrecea în țarina boieriului magiar. Acum ómeni liberi sĕ coséscă sasului, pentru un preț bagatel în ḑiua Duminecii, și totuși sĕrăcia e un soț nedespărțit al lui.

Mai rĕu sĕ tângue în contra legei pentru rĕpausul Duminecei, ovreul din comună pentru că la 9 óre trebue sĕ-și închidă câ rcima.

Ai crede că legislațiunea a avut de scop ruinarea evreilor, și emigrarea lor din țara nóstră.

După Șabes imediat Dumineca cu legea pentru rĕpaus, și închiderea câ rcimei în ḑiua în care ei făceu cel mai bun Geschaeft.

Tocmai în luna acésta sunt cele mai multe ḑile împreunate cu primeşdii, — pe cari noi în limbagiul mai cult le-am numí ḑile fatale — după cum crede poporul precum, sfinții martiri și martire: Procopie, Marina, Magdalina (palia) și Panteleimon. In aceste ḑile, deși biserica nu le-au pus în rêndul sĕrbătorilor legate, poporul le ține prin abținere, se lucră numai în clacă, sau apoi la alte comune unde sunt sasi — și pentru plată, la aceia.

El ḑice, că e pĕcat a lucra în acele ḑile la lucrul lui, căci bate ghiața, vin tempestăți și inundări; bătrânii și babele istorisesc, că cutărui om când știu ei, că ce au lucrat în acele ḑile, i-au lovit trăsnetul vita lui, alegêndu-o din turma întrégă, au rĕsturnat carul cu fân séu bucate și au omorît pe careva, séu s'a bolnăvit careva și din aceea a și murit ș. a. Acestea se légă mai bine de generațiunea tinĕră, decât predicile preotului în contra superstițiunei. In ḑile de Dominecă plécă românul la móră și la oraș cu carul, chiar si în sĕrbătorile oprite; mult însĕ ar trébui sĕ dai ca sĕ o facă acésta în una din acele ḑile.

Când amenință vre-o tempestate, 'și are pre clopotariul sĕu plătit anume pentru acésta, care alérgă îndată și trage clopotul. Dacă totuși bate grindină séu alt periclu elementariu, atunci și o esplică așa: că clopotariul n'a fost la têmp ca sĕ tragă, sau careva din comună au lucrat în ḑilele acelea oprite, și pentru aceea vine pedépsa pe toți.

Așa în 22 Juliu, ḑiua sf martire Maria Magdalena la biserică au fost numai preotul și cantorul, poporul nu serbĕză dóră mergând la biserică, ci abținêndu se dela lucru — pre la 3 óre în aceiași ḑi a venit o tempestate cu grindină de mărimea nucilor, au trăsnit într'o claie de grâu pre hotar mistuindu o la moment focul. Clopotariul și-au făcut datorința cu clopotul, dară tempestatea i au denegat de astădată supunerea. Grindina au căḑut mai cu sémă pe o parte a comunei apoi pre hotarul cu ogor, o neînsĕmnată daună au făcut la o mică parte din cucuruze.

Față cu acésta superstițiune amvonul e impotent. O astfel de credință sĕ póte desrădăcina numai prin scólă la generațiunea tinĕră dècă cei chemați vor sci folosi cu destulă desteritate timpul oportun, cât tinerimea cercetéză scóla.

Ea va dispărea în acel grad, în care va prospera cultura în popor — nu însĕ aceia cultură modernă, care cu lăpădarea superstițiunei lapădă și credința cea adevĕrată — sĕ rușinéză a mai merge la biserică a'și împlini datorința de creștin adevărat; ci adevĕrata cultură creștinéscă, care se aibă de basă cinstirea lui Dḑeu, respectarea poruncilór lui și așeḑămintelor bisericesci.

Poporul e superstițios, inteligința înclinată spre indiferentismul religios séu chiar atheism, un viitoriu trist pentru biserica întemeiată de Mânt. Christos, care s'a sacrificat pe sine pentru mântuirea omenimei din sclăvia eternă a pĕcatului. *G.*

Cronică.

Budapesta, în 13 August 1891.

(O crimă din Algeria francesă. — O invențiune la marina francesă. Fiiul adoptiv alui Gambetta. — Nunciul din Paris, Ferrata și amorul seu pentru republică).

In Algeria, curtea juraților francesi din Oran, în primăvéra anului acestuia a condamnat la închisóre pe viéță pe o damă din causa, că ea timp îndelungat a pus în mâncarea bărbatului seu arsenic, spre al otrăvi sĕ móră.

Locotenentul de artilerie I. Weiss în anul 1884 a făcut cunoscință în Nizza cu d-șóra Ieanne Danilov, fiica unei dame ruse, carea fugind din Rusia la Paris, aici a studiat medicina.

Weiss preste puțin timp fu numit căpitan la un regiment din Oran. In 1886 a luat de socie pe dșóra Ieane Danilov, și a abḑis de postul seu din armată, ocupând un alt oficiu în administrațiunea civilă.

Muerea sa în anii dela început era casnică, morală; séra și deminéța cetia din biblie. In 1887 li-s'a născut un fiiu: în 1889 o fetiță. Tot în acest an Weiss fu numit director în orașul Ain-Tezza din Algeria.

In acest oraș un inginer dela căile ferate, cu numele Roques, fu amic de casă în familia Weiss. Femeia se interesa mai mult de acest inginer, ca de bărbatul și copii sei.

Bărbatul a trimis pe socia sa din Algeria în Nizza, ca acolo sĕ nască băétul al treilea. Tot în acest timp Roques a părăsit Algeria și s'a dus în Francia. Din martiu până în Iuliu 1890 dl și d-na Weiss nu s'au vĕḑut. Pe la capĕtul verei dl Weiss cerând concediu, a mers la Nizza, și de acolo și-a petrecut socia sa acasă în Ain-Tezza.

Weiss de un timp încóce sĕ simțea fórte slab. Amicii lui Weiss au observat, că, când prânzesce și cinéză acasă, este bolnăvicios; ér când mănâncă în oraș, se simțesce mai bine.

In urmă secretariul lui Weiss, cu numele Guernny, a găsit o epistolă a stăpânei sale din care vede secretul bolnăvirei lui Weiss.

Epistola sună astfeliu; „Dlui Roques în Madrid, Alcasar St. Iulien. 9 Octobre. Bărbatul meu zace în pat de cinci ḑile. Arsenicul mi-s'a gătat. Medicul mi-a ḑis eri, sĕ fiu liniscită, căci bărbatul meu n'are nici o bólă seriósĕ, ci el pătimesce de hipocondriă. Trimite-mi câteva sticle de arsenic cu 4—5 părechi de păpuci pentru băeți; mĕsura păpucilor ți-o trimit aci. Pe ḑi ce merge sunt tot mai perită. Me tem că nu mĕ vei iubi cênd ne vom vedea éră-și. Me iartă pentru scisórea rea, sunt fórte nervósă. Te ador“.

D-na Weiss pe basa acestei scrisori a fost pusă în cercetare judecătoréscă și închisă. Roques, auḑind de sórtea „amantei“ sale, s'a împușcat în Madrid.

Din temniță scrie d-na Weiss: „Când Roques m'a cerut prima dată sĕ se întâlnéscă cu mine, eu nu i-am rĕspuns nici da, nici ba, ci am luat un ban și am ḑis, sĕ hotăréscă sórtea. Voiu arunca banul în sus, dacă va cădea banul cu capul, (pajura) în sus, sunt alui Roques; dacă va cădea cu scrisórea, atunci nu. Banul a căḑut cu capul în sus“ . . .

D-na Weiss este în etatea de 24 ani, bărbatul ei în etatea de 35 ani. Curtea juraților a condamnat o la închisóre pe viéță. Eară ea s'a înveninat pe sine în temniță și a murit Vrênd a săpa grópa bărbatului seu a căḑut ea în grópă și amantul ei. Bărbatul sĕ află deplin reinsĕnătoșat. Dar vai de bieții copii rĕmași fără mamă.

Marina francesă în timpul mai nou a făcut o invențiune grandiósă. Dl Goubet adecă a inventat o naie, ce umblă pe sub apă. Naia înótă ca un pesce. Tunurile nu-i pot strica. Ear acésta naiă póte aduce stricăciune vaselor de pe mare.

Președintele deórecând al republicei francese, Leon Gambetta, precum s'a dat cu socotéla îndată la mórtea sa, n'a încetat din viéță, pe cale naturală. Ci, precum de atunci încóce începe a se adeveri, pe Gambeta l'a împușcat amanta sa Leonie Léon; ér rana produsă prin revolver a fost atât de periculósă, încât Gambetta a trebuit sĕ móră. Ce anume au fost causa certei dintre Gambetta și Leonie, nu se scie cu positivitate. Acésta damă francesă a avut un fiu din căsătoria sa legitimă, pe care Gambetta l'a iubit și l'a dat la scólele din Dresda. Gambetta în mai multe rênduri a umblat prin Dresda spre a se convinge de progresul fiului seu adoptiv. Acest fiu a murit în anul acesta. Mumă-sa a lasat, ca averea însĕmnată primită dela Gambetta sĕ se foloséscă ca fundațiune întru memoria fiului seu din care sĕ se ajutoreḑe studenții sĕraci francesi.

Curtea papală din Roma a denumit de nunciu al seu în Paris pe monsigneurul Ferata. Nunciul papal ar avé instrucțiuni sĕ întrețină relațiuni amicali cu republica francesă, și sĕ se abțină de a face comploturi în contra republicei cu partidele monarchiste. Nunciul Ferrata s'ar fi esprimat, că biserica stă d'asupra partidelor. Biserica este întemeeată de Dḑeu, ér statul este făcut de ómeni. Biserica dară póte avé relațiuni amicali nunumai cu monarchiile dar și cu republicele, presupunênd, că guvernele republicane se órtă cu stimă cuvenită față de instituțiunile bisericesci. Partidele monarchiste ar fi deprimate din causa ținutei nunciului papal. Se vede însĕ, că forma republicană de stat în Francia e atât de consolidată, încât diplomația vaticană trebue sĕ țină cont de ea. Și dacă ieri Roma a avut păreri slabe despre republică, astăḑi trebue sĕ aibă păreri mai bune; lasând la o parte partidele monarchiste francese decăḑute cu totul, ce precum arată și nunciul Ferrata, sunt incapabile de orice acțiune seriósă. *Mr.*

Varietăți.

* (Personal.) Comitele suprem al comitatului Sibiiu, dl Gustav Thalmann a plecat cu trenul de ieri la Budapesta.

* (Esposițiunea din Timișóra). După un raport al ḑiariului „Luminătoriul“ esposițiunea din Timișóra este fórte bine cercetată. Pe fie care ḑi o cercetéză o mie păn la 2 mii de ómeni. In privința arangiamentului și a bogăției obiectelor espuse, esposițiunea nu lasă nemica de dorit și după părerea confraților nostri, ea este cea mai succésă întreprindere de soiul acesta, după esposițiunea regnicolară din Budapesta.

* (Dislocare de trupe). Regimentul al 3-lea de husari, care a fost până acuma în Sibiiu, plécă aḑi la manevre și după manevre se stabilesce în Brașov, ér la Sibiiu vine regimentul al 2-lea de husari, staționat până aci în Brașov.

* (Necrolog). Din Bucium-Cerbu, primim următoriul anunț funebral:

Cuprinși de adêncă durere aducem la cunoscință tuturor consângenilor și amicilor; că scumpul nostru fiu *Eugen Sabin Todescu* — studinte de clasa a IV reală, la realele luterane din Sibiiu — după un morb greu și îndelungat, astăḑi la órele 10 din nópte în etate de 15 ani, împărtășit fiind cu sf. taine 'și-au dat inocentul seu suflet în mânile Creatorului.

Partea pământéscă a scumpului și neuitatului defunct se va înmormênta din locuința părintéscă Marți în 30 Iuliu st. v. a. c. la 3 óre p. m. în cimiteriul bisericei romane gr. orientale din loc spre eternul rĕpaus.

Cu inima frêntă de durere îl deplâng: Ioan Todescu, paroch rom. gr. or., Iudita Todescu, născută Tomușiu, ca părinți. Virgil, Enea, Ilariu, ca frați. Letiția, cu sociul J. Popoviciu, Ana, Minerva, Sidonia, Valeria, ca surori și cumnat., Teodor Tomușiu ca moș.

Bucium-Cerb, în 27 Iuliu st. v. 1891.

* Institutul de bacteorologie al dlui doctor Babeș. In luna acésta s'au terminat tratamentele cu vr'o 20 de persóne mușcate de câni turbați. Tóte aceste persóne se află acum pe deplin sĕnătóse. Actualmente se află 15 persóne, strĕini și Români, cari urméză tratamentul antirabic.

* (Dragoste între români și unguri.) In ḑiua de 13 curent o crimă s'a săvêrșit în Predeal. Un impiegat dela calea ferată ungară a lovit cu pumnalul pe d. Nicolau impiegat dela calea ferată română. Rana de și nu este mortală, dar presintă consecințe grave. Motivul lovirei au fost o discusiune ivită între ambii impiegați. D. Otrobán, cunoscut prin ura în contra Românilor a început sĕ insulte pe impiegații români aruncându-le epitetele cele mai murdare. D. Nicolau neputând suferi insultele urmașului lui Atila rĕspunse prin nesce cuvinte energice, punândul la locul sĕu și reamintindu-i că se află pe pământ românesc. D. Otrobán în furia lui bestială scóse pumnalul și'l împlântă hoțesce în peptul dlui Nicolau și dacă ceilalți pretini nui dăteau ajutor, de sigur d. Nicolau era sĕ fie mort.

Ambele direcțiuni au fost înștiințate împreună cu parchetul din Ploiesci, se aștéptă ancheta. Ungurii stărue a se face lucrurile mușama.

Spiritele sunt fórte agitate, scrie „Timpul.“

* (Iscusința poliției din Clușiu.) Mai ḑilele trecute mașiniștii Eugen Genge și Carl Schöffer au înscenat o bătae în otelul „Elisabeta“, în urma căreia au sdrobit mai multe fălci de ale acelora, cari insistau sĕ cânte musica „Kossuth Lajos azt izente“. Poliția a întrevenit și a desfăcut pe bătăuși, dar înainte de a preda judecătoriei pe pretinșii vinovați, aceștia ș'au vĕḑut de drum.

Ḑiarele din Clușiu sunt cătrănite foc, că nemții acum vor rîde în pumni de păruiala ce o au înscenat, fără ca se fie pedepsiți.

* (Papa dela Roma éră moștenesce.) Cardinalul de la nunțiatura din Viena, Lönhardt, a lăsat la mórte 54 mii floreni și o mulțime de prețióse în aur și argint. De moștenitor a lăsat pe papa de la Roma, ér rudeniilor le-a lăsat puțin din colosala avere. Se vestesce că papa nu a refusat mostenirea și astfeliu va mai adauga și aceea sumă la averea ce o mai are. Și totuși se plânge bietul papă, că e prinsonier în Vatican!:

* (Rutenii din Bucovina). Au adresat o petițiune municipalității din Cernăuți cerênd inființarea unei scoli populare cu patru clase, în care cursurile sĕ se predea în limba ruténă, căci cei patru mii de copii ai celor 10,000 de ruteni bucovineni nu au până astăḑi o asemenea scólă.

* (Catastrofă familiară). Fetițele baronului Horváth Béla s'au scăldat în Murĕș. Tóte 3 s'au înecat în valurile rîului, Lângă Nyárádtó, aprópe de Têrgul Murĕșului.

Din public.

Mĕ simt îndemnată de a aduce cu mulțămită la cunoscință publică procederea societății de asigurare pe viață „*Equitable din New York*“, carea în restimp de 15 ḑile, după-ce i-am produs documentele despre mórtea soțului meu, a Drului Ioan Moga, mi-a licuidat în cel mai culant mod suma de asigurare contractată cu polița de asigurare ddto 30 Decembre 1886.

Sibiiu, în 23 Iuniu 1891.

Ana Moga.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 10 August 1891

	Viena	*B.-Pesta.*
Renta de aur ung. de $4^0/_0$	—.—	—.—
Galbin	5.59	5.57
Napoleon	$9.35^1/_2$	9.38
100 marce nemțesci	$53.02^1/_2$	57.95

Nr. 229. [111] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române, din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Brisnic, cu salariu de 200 fl., solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 4° cubici de lemne.

2. Lăpugiul de jos-Ohaba, cu salariu de 208 fl., şi adecă: *a*) 94 fl., în bani; *b*) 95 mĕsuri (à 30 lt.) cucuruz în bómbe à fl 20,=114 fl, cuartir liber şi 16°☐ de lemne.

3. Lăpugiul de sus cu salariu de 300 fl, solvinḑi în 4 rate trei ltunare anticipative, cuartir liber şi 8°☐ de lemne, apoi pentru serviciul de cantor câte 40 cr., dela înmormêntarea ómenilor în vêrstă şi 20 cr. dela a copiilor.

4. Lăpuşnic, cu salariu de 150 fl., solvinḑi în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi 25 cară de lemne.

5. Panc-Sĕliste, cu salariu 200 fl. solvindi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 8°☐ de lemne.

6. Sĕcămaş, cu - salariu de 153 fl. şi adecă: şi adecă: *a*) 70 fl. în bani; *b*) 50 mĕsuri cucuruz = 60 fl.; c) 4 mĕsuri fasole = 8 fl , *d*) folosirea a dóuĕ grădini cu venit de 15 fl., cuartir liber şi 8°☐ de lemne.

7. Stănceşti-Ohaba, cu salariu de 130 fl. şi adecă: *a*) 120 fl. în bani; *b*) folosirea a dóuĕ grădini = 10 fl. cuartir liber şi 8°☐ de lemne.

8. Tissa, cu salariu de 214 fl. şi adecă: *a*) 110 fl. în bani; *b*) 80 mĕsuri cucuruz = 96 fl.; *c*) 4 mĕsuri fasole = 8 fl; cuartir liber şi 8°☐ de lemne.

9. Dobra, un post de învĕţătoriu la scóla capitală cu salariu de 400 fl. solvinḑi în rate lunari decursive. Cei ce vor documenta cunoscinţă de musică instrumentală vor fi preferiţi.

Doritorii de a ocupa una din aceste staţiuni, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu protopresâiteral până la terminul sus indicat.

Dobra, la 10 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conţelegere cu respectivele comitete parochiali şi cel protopresbiteral.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 408. [114] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţĕtoresci la scólele poporale din mai jos însĕmnatele comune din tractul protopresbiteral al Treiscaunelor sĕ escrie concurs cu termin până la 15 August a. c.

1. Chezdi Mărtănuş, salariu anual 212 fl. din repartiţie încassândă prin epitropia parochială, cuartir liber în edificiul scólei şi 2 org. lemne pentru încălḑit.

2. Filia Oşdula, salariu anual 81 fl din repartiţiă eventualminte învĕţătoriul din matera Chezdi Mărtănuş va provedea învĕţămêntul şi în filiă 2 ḑile în sĕptămână pe lângă adaugerea acestui salariu împreuuat cu cuartir liber in edificiul scólei.

3 Cernatul-interior, salariu 160 fl. cuartir liber în edificiul scólei şi lemne pentru încălḑit.

4. Covasna, pentru postul de învĕţătoriu de clasa I, 180 fl. din fond şi repartiţiă.

5. Zăbala, salariu 200 fl. din repartiţiă, cuartir liber şi lemnele trebuincióse de încălḑit.

6. Păpăuţ, salariu 152 fl. 50 cr., din fond şi repartiţiă, cuartir liber şi lemne pentru încălḑit.

7. Boroşneul mic, salariu 200 fl., din repartiţiune, cuartir liber şi lemne pentru încălḑit.

8. Lisneu, cu sălariu de 120 fl., din fond şi repartiţiune, cuartir liber şi lemne pentru încălḑit.

9. Intorsura-Buzeu, postul de al 2-lea învĕţătoriu, salariu anual 200 fl., din repartiţiune, cuartir liber şi lemnele trebuincióse pentru încălḑit.

10. Vama-Buzĕu, cu salariu de 200 fl., din repartiţiune, cuartir liber şi 25 poveri de lemne.

Fiind tóte aceste posturi impreunate cu cantoratul, dela reflectanţi se cere desteritatea în cântări si tipicul bisericesc. Cererile concursuale instruite în sensul legilor din vigóre se vor asterne în termin deschis subsemnatului ôfieiu protopresbiteral.

Oficiul pretopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor, în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

S.-Sân-Georgiu, 13 Iuliu, 1891.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 393. [120] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însĕmnate, din protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin până 20 August a. c.

1. Daia-rom. dóuĕ posturi:

a) postul prim cu salariu anual pe 200 fl.

b) postul al doilea cu salariu anual de 150 fl.; fie-care învĕţător va avea cuartir liber în edificiul scólei şi va primi un stêngin de lemne; grădina scolară o folosesc ambii.

2. Săsciori, pentru postul al doilea, cu salariu anual de 200 fl., din cassa bisericei, cuartir liber în edificiul scólei.

3. Pianul superior, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2 stângini de lemne.

4. Drombariu, cu salariu anual de 300 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

Cu fie care din posturile acestea e împreunată îndatorirea, ca fiitoriul învĕţătoriu sĕ instrueze pe copii cântările şi sĕ cânte cu ei în biserică liturghia în Dumineci şi sĕrbători.

Reflectanţii la aceste posturi au a-şi aşterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Sebeş, 16 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 410. [121] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele în comunele mai jos numite din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul pre 30 August a. c. v.

1. La scóla din Ocolişul-mare cu salariu în bani 230 fl., 20 ferdele v. bucate 35 Klgr. legumă, folosirea grădinei scólei, 6 fl. pentru conferinţe cuartir şi lemne, cari tóte dau suma de 306 fl.

2. La scóla din Ocolişul mic, cu salariul în bani 138 fl., 12 ferdele v. bucate, 4 Klgr. legumă, cuartir şi lemne.

3. La scóla din Valea-Lupşei, în bani 125 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au sĕ-şi aştérnă cererile provĕḑute cu documentele recerute de statutul organic şi normativul scolariu, la subsemnatul oficiu.

Se observă, că peţitorii la postul Ocolişul mare, sunt datori a ţiné şi strană, pentru aceea au a se presenta în o Duminecă înainte de alegere pentru a-şi arăta dosteritatea în cântările bisericesci.

Preste tot, aleşii vor fi datori a propune elevilor în teorie şi pracsă pomăritul şi legumăritul.

Ofĕnbaia, în 15 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral al tractului Lupşei.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 249. [118] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor vacante învĕţătoresci dela scólele comunelor bisericesci gr. or. din protopresbiteratul Câmpenilor, se escrie concurs cu terminul 25 August v. 1891.

1. Albac, cu 300 fl., din alodiu şi cuartir încălḑit.

2. Neagra de jos, cu 200 fl., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

3. Lăpuş, cu 200 fl., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

4. Ponorel, cu 200 fl., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

5. Lăzesci, cu 150 fl., din repartiţie.

6. Peleş, cu 150 fl., din repartiţie.

7. Poiana, cu 150 fl., din repartiţie.

8. Sohodol. cu 150 fl., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

9. Săcătura, cu 150 fl., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

10. Certegea, cu 100 fl, din repartiţie şi cuartir încâlḑit.

11. Valeaverde cu 100 fl., din repartiţie.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi se trimită cererile lor concursuale însoţite de documentele despre cualificaţiunea recerută de legile scolare din vigóre la subscrisul oficiu până la terminul cuvenit.

Concurenţii la postul din Albac, cu care este legat şi servitul de cantor în biserică, sĕ se presenteze în biserica de acolo spre a arăta cunoscinţele lor în cântările bisericesci.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Câmpenilor.

Câmpeni, 18 Iuliu, 1891.

Romul Furdui,
protopresbiter.

Nr. 573. [115] 2—3

CONCURS.

In sensul preagraţiósei resoluţiuni dto 14 a. c. Nr. 3042. B. pentru îndeplinirea postului de paroch din parochia vacantă de a III a clasă, Şelimber. se escrie prin acésta din nou concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestuia în fóia „Telegraful Român."

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele din porţiunea canonică, din birul în naturale şi din stolă, cari tóte la olaltă computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă dau, suma de 340 fl.

Cei ce doresc a reflecta la acest post au a-şi aşterne suplicile concursuale adresate sinodului parochial, şi instruite cu documentele cerute în sensul normelor bisericesci din vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Sibiiu, 24 Iuliu, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 272. [119] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor vacante de învĕţători la scólele poporale din comunele mai jos însĕmnate din protopresbiteratul Iliei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român."

1. Almăşel, cu salariu anual 150 fl., cuartir gratuit în edificiul scólei şi lemne de încălḑit după trebuinţă.

2. Bacea cu filia Cueş, salariu 70 fl. în bani, 70 ferdele à 16 cupe cucuruz în bómbe, cuartir în edificiul scólei, folosirea grădinei scolare pentru legumi şi un stângen lemne de foc.

Fiitoriul învĕţătoriu va fi obigat, când cere lipsa, a ţiné şi strana în biserica din filie.

3. Certejul de jos cu filia Coaja, salariu anual 150fl., din repartiţie, cuartir gratuit în edificiul scólei şi 3 stênjini lemne de încălḑit.

4. Gialacuta cu filia Căbesci, salariu 150 fl., cuartir în edificiul scólei şi 3 stênjini lemne de încălḑit.

5. Têrnava, cu salariu anual de 150 fl. cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi şi 3 stênjini de lemne.

6. Uleş, cu salariu anual de 80 fl. în bani şi folosirea unui pământ arătoriu şi de fânaţ, socotit în 30 fl. la an şi 1 stêngin de lemne.

Doritorii de a ocupa vr'una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele de concurs, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Ilia, la 20 Iuliu, 1891.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

---

[110] 2—3

EDICT.

Iacob David Boieriu gr. or. din Grid, bărbatul legitim al Mariei Samoilă Modorcea, căsătorită Boeriu, gr. or. din Grid, care de trei ani şi şepte luni a părasit pe soţia sa fără a se sci locul ubicaţiunei lui, prin acésta se citéză, ca în termin de şese luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul edictal incaminat de soţia sa se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Făgăraş, 26 Aprile, 1891.

Oficiul protopresbiteral greco orient, al Făgăraşului.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Nr. 13. [122] 2—3

Publicaţiune.

Pentru edificarea unui edificiu de scólă, în comuna **Poiana,** protopresbiteratul Mercurei, comitatul Sibiiului, încuviinţat prin resoluţiunea Preavenerabilului consistoriu archidiecesan de dto Sibiiu 6 Iuliu Nr. 3345 se escrie prin acésta, licitaţiune publică minuendă.

Licitaţiunea se va ţiné la **12/24 August la 10 óre a. m.** în sala scólei gr. or. din loc.

Preţul esclamărei este de **3578 fl.**

Licitanţii vor avé a depune un vadiu de **5** % din preţul esclamărei, pe care minus — oferintele va avea a-l întregí la **10** % a sumei oferite.

Oferte scrise şi provĕḑute cu vadiul recerut încă se primesc până la óra licitaţiunei.

Planul de edificare, preliminariul de spese şi condiţiunile de licitaţiune se pot vedé la preşedintele comisiunei de edificare domnul Elia Pop, notar comunal în Poiana, păna la ḑiua licitaţiunei.

Poiana, la 25 Iuliu, 1891.

Comitetul parochial.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane, Nr. 84 Sibiiu, Sâmbătă 3/15 August 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători „Schimbarea la față“ Nrul procsim va apăré Joi în 8 August v.

Memorandum contra memorandum.

VII.

In sensul legei din 1875 confesiunile cari au avut fond de pensiune, pot susținé acel fond și mai departe.

Biserica nóstră a avut fond de pensiune, l'a insinuat la timp și totuși nóue nu ne e permis sĕ susținem fond propriu de pensiune, și suntem asecurați la cel al statului, unde am contribuit până acuma cu sume enorme, aprópe la 300,000 fl. și din care pensionări avem fórte puține, și în disproporțiune strigĕtóre la ceriu.

Cu de acestea însĕ nu se ocupă tinerii unguri, căci tendența lor nu e adevĕrul, ci mistificarea, carea la ómeni neorientați în situațiune, prinde.

Cine ar fi însĕ în stare sĕ arete tóte neajunsurile, cu cari ne întêlnim în viața practică?

§. 26 din legea de instrucțiune dela 1868 dă posibilitatea, ca unde acéstă lege a aflat scóle subvenționate din averea comunală, acolo sĕ se pótă susținé acéstă practică. A mai adaos însĕ, că în asemenea casuri sĕ se împartă subvențiunea în proporțiune dréptă între tóte confesiunile.

Indată la începutul erei dualistice, prin anul 1871 sau 1872, au venit diferențe între români și sasi, căci asemenea comune mestecate subvenționau scólele din averea comunei, — destul că au obvenit diferențe în privința acelei proporțiuni. Sasii susțineau, că proporțiunea dréptă e darea după pământ, căci lor le mai convenia acéstă cheiă, românii susțineau, că cheea cea adevĕrată e numĕrul copiilor obligați a frecuenta scóla.

Au perdut românii causa în representanța comunală, o au perdut la magistratul din Sibiiu, însĕ la ministrul de culte al Ungariei o au câstigat. Anume ministrul de culte de atunci Pauler ca normă a decretat, că la interpretarea proporției din §. 26 al legei de instrucțiune totdeuna e a se lua ca cheiă numĕrul copiilor obligați a frecuenta scóla.

In restimp de 15 ani românii éră s'au înmulțit, au întrecut cu numĕrul copiilor pe sasi, și au cerut o nóuă proporționare a subvențiunei din allodiu pentru scólă.

Sasii ér au venit cu vechia lor cheiă de proporționare. Românii au reclamat cheia decretată ca normă de ministru, anume: numĕrul elevilor obligați a frecuenta scóla.

Au perdut românii causa în representanța comunală, o au perdut în congregațiunea comitatensă, o au perdut însĕ și la ministru, deóre-ce și ministrul e om, și per: *Sapientis est in melius mutare consilium*“, ministrul a decis: cheia e: darea după pământ, ca apoi tot acel ministru preste vre o 10 ḑile, în o afacere de asemenea natură, însĕ între români și unguri, în care cas românii erau în posițiunea sasilor din casul precedent, și ungurii în cea a românilor — destul că ministru a decis din nou: cheia dréptă nu e darea după pământ, ci numĕrul pruncilor obligați a frecuenta scóla.

Insĕ din nou accentuăm, cine va înșira tóte casurile din viața practică?

Gravaminele nóstre nu odată le-am ventilat prin presă, și ele sunt binecunoscute în tóte părțile. Pentru repețirea lor nu bucuros luăm péna, căci avem noi alte necazuri. Am fost provocați sĕ o facem însĕ acuma, și de aceea vom mai reflecta la unele specialități din memorandul tinerilor unguri.

Cestiunea cărților didactice pentru scólele poporale încă e atinsă în memorandul, de care ne ocupăm. Anume se susține, că cărțile didactice le fac bărbații de scólă români. Da, așa este. Intrebăm însĕ noi: Cine le opresce din folosință în scóle? Respuns: Guvernul țĕrei, sub cuvêntul că cuprinsul lor e contrariu ideei de stat unguresc.

Șicanele cu cărțile scolare au ajuns așa de departe, încât un biet profesor dela scólele nóstre medii, în geografia Ardélului au tipărit riurile, orașele satele mai însemnate numai unguresce. Așa am întêlnit în cărticica acésta în loc de Tirnave: Küküllő folyó, în loc de [illegible] Kolozsvár, și așa sistematic la tóte riurile, orașele și satele, încât cartea devenise adevĕrată batjocură.

Este adevĕrat, că guvernul în Ardeal tocmai pe locurile locuite de români, anume acolo, unde românii aveau scóle, au ridicat scóle de stat, și scólele românesci le a prefăcut în scóle comunale.

Insĕ tocmai acestea formézá gravaminele nóstre. Guvernul cu asemenea scóle unguresci ne strică scólele nóstre.

Dacă guvernul are la inimă cultivarea poporului, pentru ce nu dă banii aruncați pentru scólele de stat și comunale în mânile confesiunilor, ca ele sĕ-și pună scólele în condițiuni mai bune, sau dacă nu are încredere în confesiuni, pentru ce nu face scóle acolo, unde de loc nu e nici un feliu de scólă?

In aceste casuri am vedea și noi, că iubirea către cultură îndémnă pe guvern la ridicarea scólelor de stat și comunale.

Cestiunile cu introducerea limbei magiare în scólele poporale și cu introducerea asilelor de copii noi o lăsăm acuma la o parte. In acestea cestiuni românii s'au declarat, și au manifestat durerile lor în parlamentul țĕrei, și manifestarea bisericilor, vorbirile archiereilor de bună sémă vor trage atâta în cumpĕna dreptății, cât trage memorandul, al cărei paternitate fără pudóre și-o reclamă junimea dela scólele superióre din Ungaria.

Cestiunea cu scólele medii acuma e în ferbere, și dacă lucrul va merge după cum s'a croit, în curênd în cestiunea acestora se va puté scrie un nou memorand.

Revista politică.

Regele Sêrbiei și suita a sosit în Viena și a fost primit în Hofburg.

Colonia sêrbéscă, și alți notabili au întêmpinat pe regele cu strigăte de „Zsivio“ și „Vivat“. Din Viena regele a mers la castelul de vară în Ischl, unde a fost întêmpinat de monarchul nostru la gară, în mod sĕrbătoresc.

Archiducii austriaci și ministrul de esterne Kálnoky și-au făcut onorurile și după aceea la 3 óre a fost un prânz de gală în vila împărătéscă.

Impresiunea ce o a făcut călătoria regelui Sêrbiei la Petersburg este comentată și de presa din Sêrbia.

Astfeliu scrie ḑiarul „Videlo“.

Organul panslavistilor „Novoje Wremja“ sĕ află în mare rătăcire, când crede, că sêrbii și presa din [illegible] séscă și aștéptă dela acésta pretenie o îmbunătățire a sorții tuturor slavilor. Noi suntem cei dintâiu cari nu ne facem în respectul acesta illusiuni. Păn acum ni s'a aruncat mult năsip în ochi cu așa numita „ideiă slavică“ făr ca frații nostri dela nord sĕ fi fost atât de loiali, sĕ ne spună ce avem noi sêrbii sĕ ne așteptăm dela intimitatea muscalilor cu francesii. Un succes al politicei muscălesci este departe de a fi și succesul politicei sêrbesci.

Esperiența de până acum ne-a învĕțat că aceste sunt dóuĕ lucruri fórte deosebite una de alta.

Organul panslavistilor comite o impertinență, când face imputări polonilor, pentru indiferentismul lor în cestiunea alianței franceso-rusesci.

Cine omóră însĕ spiritul slavic în poloni, decât tocmai Rusia.

Cnuta muscălescă ne-a învĕțat că cum avem sĕ privim la pretenia Rusiei și ca lucrurile sĕ ia altă formă cerem fapte, nu vorbe.

FOIȚA.

In palatul de érnă din St. Petersburg.

(Schiță istorică de Albert Cserni comunicată de *Alban Cornilă*)

(Urmare.)

— Ce parte ai luat d·ta la aceea ce s'a întêmplat atunci? întrebă împĕratul mai departe.

— Aceea a unui oficer subaltern, care călare sta în rêndurile regimentului seu. Am fost martor, dar n'am luat parte activă la aceea catastrofă.

— Ei bine, continuă Paul și îndreptă o privire plină de neîncredere și acusătóre asupra ministrului sĕu, voiesc astăḑi sĕ încépă de nou revoluțiunea din 1762.

— O sciu rĕspunse contele Pahlen, fără sĕ fie adus în confusiune; cunosc complotul și iau și eu parte la el.

— Ce! esclamă Paul, d ta încă esci în conspirațiune?

— Da, însĕ numai pentru ca sĕ fiu mai bine informat și sĕ pociu veghia mai bine asupra Majestății Vóstre.

Liniștea acestui conspirat înfricoșat, resturnà presupunerile lui Paul. El suprimà neîncrederea contra lui, rĕmase însĕ și mai departe neliniștit și agitat.

Se păré ca și când un moment sĕ adaoge la celalalt pentru ca sĕ precipite și mai sigur peirea lui Paul. El adecă espedă în 23 Martiu 1801 dlui Krüdener, trimisului seu din Berlin, o depeșă în care îl însărcina, a declara curții prusiane, că el va porni o trupă de 80.000 spre fruntaria prusiană, dacă ea nu se va decide grabnic a păși contra Angliei. Contele Pahlen voia sĕ provóce pe Krüdener sĕ nu pună prea mare pond pe acéstă însărcinare fără ca însĕ sĕ se trădeze și adaose deci cu mâna propriă urmàtoriul postscript: „Maiestatea Sa imperială e astăḑi indispusă. Acésta ar puté avea urmări.“

Tocmai ḑiua de 23 Martiu fusese ficsată pentru esecutarea complotului. Contele Pahlen, sub pretecstul unui prânḑ adunase la sine pe frații Suboff, Beninngsen, mulți generali și oficeri pe care credé el, că va putea conta. Li se dete vin de diferite calități. Pahlen și Beninngsen nu beură de loc. După terminarea prânḑului li se înpărtĕși conspiraților planul, pentru a cărui esecutare au fost adunați. Cei mai mulți din ei erau acum inițiați pentru prima óră în teribilul plan. Nu li se spuse, că Paul va trebui sĕ fie ucis, ci numai, că trebue sĕ mérgă la împĕratul și sĕ'l silécă sĕ abḑică; că așa imperiul va fi apărat de un pericol ce-l amenință și o mulțime de capete mântuite, pe care le amenință nebunia însetată de sânge alui Paul.

Pentru de a-i câștiga pe deplin, 'i asigurară, că marele duce Alecsandru însuși e convins de necesitatea de a salva imperiul, că el cunósce planu și l apróbă. Acum acești bărbați înfierbêntați de vin nu mai esitară și porniră cei mai mulți din ei cu idea, escepțiune de trei sau patru, că ei sĕ duc ca se detroneze pe un împĕrat nebun, nu însĕ ca sĕ verse sângele unui domnitor nefericit.

După ce nóptea înaintase bine, conspirații 60 la numĕr, despărțiți în dóuĕ grupe, plecară pe drum. Contele Pahlen conducea pe una, ér generalul Beninngsen pe cealaltă, amêndoi în uniformă, cu eșarpa și cordonul de ordine, cu sabia în mână. Palatul Mihail era zidit și păḑit ca un castel; înaintea conducĕtorilor, cari erau în fruntea conspiraților barierele sĕ ridică și porțile sĕ deschid. Despărțĕmêntul lui Beninngsen merge întâiu și înaintéză drept spre apartamentul împĕratului. Contele Pahlen rĕmâne cu reserva conspiraților înapoi. Acest bărbat care au înscenat conspirațiunea, na voit totuși sĕ fie de față la esecutarea ei. El era de față numai pentru ca sĕ înfrunte incidente neprevĕḑute. Beninngsen străbate până în camera unde durmé monarchul. Doi haiduci o păzesc. Acesti servitori bravi au rĕmas credincioși și vor sĕ'-și apere pe stăpânul lor. Unul din ei e ucis prin o lovitură de sabiă, ér cel de al doilea, scápa fugind și strigă după ajutor; strigare zădarnică într'un palat a cărui pază e încredințată mai numai la complici de ai crimei.

(Va urmá.)

Tonul acesta al ɗiarului sêrbesc vorbesce destul de eclatant şi din el putem conchide, că poli tica muscăléscă încă nu a cucerit destul teren în Sêrbia, ci că visita ce o a făcut regele la Petersburg este mai mult numai un act de curtenire.

Presa din Germania încă a comentat în diferite chipuri visita escadrei francese la portul Kronstadt.

Ɗiarul „Nord allgm. Ztg." ɗice, că Europa de present e împărţită în dóue tabere: alianţa triplă pe deoparte şi Rusia şi Francia pe de altă parte.

E de tot curiósă şi împregiurarea, că şi principele Bismarck e amestecat în acéstă afacere a visitei escadrei francese la Kronstadt. „Figaro" de acum câteva ɗile publică un fragment de scrisóre, pe care numitul ɗiar o atribue principelui de Bismarck şi în care ɗiçe, că dacă cancelarul de fer ar mai fi fost în capul afacerilor germane, visita escadrei francese nu ar fi avut loc. Scrisórea apoi mai adauge:

„Din întâia ɗi când am iscălit cel dintâiu tractat al întreitei alianţe, şi cu tot acest tractat, am sciut sĕ înlătur Germaniei o oposiţiă deschisă din partea Rusiei, dar am avut necontenit grijă de a ţiné necontenit dóuĕ fiare în foc (*zwei Eisen im Feuer*). Diplomaţia germană a comis în acestea din urmă timpuri, trei greşeli mari; mai întâiu avansurile făcute Franciei în afacerea esposiţiunei dela Berlin, afacere ce s'a sĕvîrşit în chip umilitor prin visita împĕrătesei Frideric la Paris făcută cu atâta lipsă de tact, aceste avansuri erau negreşit de natură a face pe Germania suspectă Rusiei şi a face pe acéstă sĕ créză că guvernul german caută a slăbi influinţa politicei la rusesci Paris; a dóua greşélă a fost că Wilhelm II a anunţat chiar dênsul, şi cel dintâiu, reînoirea întreitei alianţe, ceea ce neapărat trebuia se agraveze situaţiunea raporturilor ruso-germane.

In sfîrşit visita la Londra a lui Wilhelm II, aşa de sgomotósă şi demonstrativă, a părut Rusiei şi Franciei că e către ele un act de provocare şi prin acésta a pregătit terenul pentru contra-manifestaţiunile dela Kronstadt.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

De pe Valea Almaşului, Dle redactor! Rari sunt momentele în cari nóuĕ celor de pe Valea Almaşului ni se dă ocasiune pe lângă multele greutăţi apăsătóre de a ne esprima şi mângăierea suflete̒scă în ceea ce privesce progresul în cultura română. Aşa de astădată fusei norocit a fi present la „producţiunea literară împreunată cu joc" care a avut loc în 14/26 Iuliu a. c. în Hida. Pe lângă tóte că timpul a fost nefavorabil din causa deselor ploi începute încă cu precedenta ɗi, totuşi setea şi dorul inteligintei din jurul acesta, de a se puté îndulci de fructul literar al acestei producţiuni, era destul de mare căci de timpuriu încă se vedeau trăsurile grămădindu-se una după alta cu numeroşi óspeţi la hotelul din loc. La óra 5 ½ p. m. s'a început numita „producţiune" deschiɗêndu-se prin mult O. D. protopresbiter Pavel Roşca ca preşedinte prin o cuvêntare în cuvinte fórte alese, care precum cu alte ocasiuni, aşa şi acuma a dovedit că este demn de a conduce ori ce societate pe terenul moral-cultural, sacrificând jertfă şi sănătate pentru progresul şi desvoltarea culturei române, pentru care şi de astădată i se datoresce adêncă mulţămită. După deschidere a urmat „Cuvêntul ocasional" rostit de domnul Iovian Murĕşan, teolog absolut, care în liniamente generale a arĕtat inaintarea şi desvoltarea la care póte ajunge un popor prin cultură, cum naţiunea română de şi în imprejurările nefavorabile ale timpurilor vitrege a ajuns la un grad óre-care de civilisaţiune, de aɗi, se póte numĕra între popórele culte ale orientului, şi că cultura e isvorul desvoltărei întregei omenimi. Intreg publicul a rĕmas încântat de acéstă însufleţitóre cuvêntare. Dorim d-lui tinĕr teolog abs. progres şi înaintare pe calea apucată!

După acésta a urmat „De aş fi iubit-o" cântare esecutată de d şóra Maria Nosa şi I. Georgia teolog în care pe lângă harmonia cea mult plăcută, a impresiona vocea încântătóre a d-şórei Maria Nosa.

Fragmentul din „Dan Căpitan de plaiu" de V. Alecsandri declamat de Ioan P. Georgia învĕţător, asemenea a succes destul de bine, cu vii aplaudări.

Apoi „Paraponisitul" monolog de V. Alecsandri predat de Ioan I. Georgia teolog, în care tinĕrul teolog dovedindu şi desteritatea, fu viu aplaudat.

A urmat „Cucule cu pénă sură" doină poporală cântată solo de Ioan Druhora teolog, care pentru vocea distinsă a numitului tinĕr, fiind mult impunĕtóre şi plăcută, a fost mai de multe ori viu aplaudat.

„Copila frumósă" de V. Alecsandri a fost declamată de d-şóra Veronica Olariu cu bun succes.

Dialogul „Vespasian şi Papinian" de I. Negruzzi predat de Iovian Murĕşan şi Ioan Druhora teologi, a fost ascultat cu multă plăcere şi viu aplaudat.

Anecdota „Ioan la fteatru" de Th. D. Speranţă declamată de Iovian Andreiu teolog absolut, a succes bine şi a fost aplaudată. — Şi în fine:

„Rĕsai lună" cor de G. Musicescu sub conducerea d-lui Ioan Druhora teolog, la care pe lângă tinerimea arangiatóre au participat şi înfrumseţat cu tonurile mult plăcute, D-şórele: Maria Nosa Regina Chifa, Ana Fórnea şi On. Domna Nina Andreiu născ. Fehér, a fost atât de plăcută încât mai de multe ori fu repeţită şi viu aplaudată. — După finirea programului, care aşa pot se ɗic a pus în uimire publicul ascultător de strălucitul succes, s'a început petrecerea de joc în cea mai bună şi plăcută ordine.

Mult a impus costumul naţional în care s'au presentat On. D-ne Nina Andreiu născ. Fehér, Regina Meseşian născ. Georgia şi D şóra Veronica Olariu.

La 12 óre s'a ţinut cina comună, la care a participat mai întréga inteliginţă română, ér după acésta s'a continuat jocul până în rĕsăritul sórelui, de unde cu inima încântată am plecat la ale nóstre.

Dorim tinerilor de bună speranţă, cari s'au dat tótă silinţa pentru delectarea publicului nostru român, succes strălucit pe terenul literar-social, ca cât mai des sĕ ne pótă face astfel de plăceri!

Un participante.

Cronică.

Budapesta, în 3 August n. 1891.

(Popórele subjugate din Orient. — Românii, ca fii ai Romei. — Ungurii şi polonii. — Martirii crestinismului în Orient. — Incercările periculóse de desnaţionalisare. — Federalismul între popórele mici).

Memorandul junilor unguri ɗice, că România, Sêrbia, Grecia şi Bulgaria sunt nesce staturi nóue. Şi într'adevĕr cine cunósce istoria acestor popóră numai din tractatul de Paris şi Berlin va crede şi aceea, că ele sunt nesce naţiuni tinere, de ieri dealaltăeri.

Aceste popóră însĕ sunt vechi, ca tóte popórele europene, Istoria lor sĕ începe încă în evul vechiu, se continuă în evul de mijloc şi în evul nou. Dar ele de mii de ani încóce n'nu fost stăpâne în tot timpul sorţii sale. Ci au fost subjugate de popórele barbare; mai în urmă de turci, de cari numai în timpul din urmă au scăpat.

In timpul sclăviei ele şi-au perdut conducătorii naturali, şi au fost conduse de ómeni din ném străin.

Opinca a susţinut naţionalitatea română şi atunci, când românii moldoveni aveau în biserică limba slavă şi cea grecéscă.

Ar trebui sĕ cunóscem cu deamănuntul istoria întrégă a tătarilor, rutenilor, bulgarilor, grecilor, sêrbilor, ungurilor, polonilor şi turcilor ca sĕ putem cunósce viéţa întrégă a poporului român în decursul vécurilor.

Sciinţa de astăɗi încă nu cunósce de ajuns istoria acestor popóră. Şi unii scrietori strĕini, când îşi dau silinţa sĕ esplice originea poporului românesc, cad în rătăcire şi spun lucruri absurde.

De aseminea absurdităţi geme şi memorandul junimei universitari ungurescí. Autorii respunsului i-au de bani buni tóte aberaţiunile strĕinilor despre români.

Călugării greci şi slavi au propoveduit creştinismul între unguri la început. Liturgia s'a ţinut dară în limba slavă ori cea grecéscă, căci sânta scriptură încă nu se afla tradusă românesce şi unguresce.

Au fost aceste timpuri abnormali de tot. Om cu judecată seriósă însĕ nu va crede, că poporul român şi unguresc ar fi fost cândva slav ori grec! Nici atunci, când în Moldova şi Muntenia d-nii scriiau documentele lor în limba slavă şi elină; ér ungurii ascultau liturgia în limba latină şi subscriau regii Ungariei documentele concipiate de călugări în limba latină.

Astăɗi în regatul ungar în viéţa militară se usitéză limba germană. Ungurii, românii, slovacii nu pricep chiar nemica nemţesce, şi totuşi la comandă germană trebue sĕ lupte şi sĕ se însnfleţéscă pentru ţéră. „Tags-Befehl"-urile de aɗi, comandele de aɗi, „Habt Acht! Rechts um! Links um! Ruht!" nu vor da óre ansă până óre-când scrietorilor germani sĕ afirme şi ei, că aici au trăit în timpul nostru nemţi, dar că ei sau magiarisat, valachisat şi slavit. . . .

Scrietorii din apus pot sĕ greşéscă uşor; ei nu cunosc de feliu popórele din orient, şi pot scrie absurdităţile cele mai colosali cetitorilor lor.

Nu se cuvine însĕ ungurilor, scrietorilor unguri, sĕ cadă în asemenea greşeli; căci ungurii au ocasiune a cunósce mai de aprópe pe poporul românesc, limba, religiunea, doinele şi moravurile lui.

A afirma despre români, că ei n'au venit din Italía, ci dintre semiţi din Asia mică, ori de pe Balcan, atunci când poporul sĕ numesce pre sine român, adecă venit din Roma, atunci când românii au ceriu, pământ, aer, apă, foc, cap, ochiu, nas, mâni, degete, Dumneɗeu; când românii au Luni, Marţi, Mercuri, Joi, Vineri; când femeile Române venerédă şi astăɗi pe marţi séra, joi séra, şi sfânta Vineri; când românii se nutresc cu carne, pâne, lapte, unsóre, oleu; când datinele române la nascere, la nuntă, la poménă şi astăɗi sunt tot cele vechi romane; când dară viéţa întrégă a românilor este o viéţă italică romană, a scrie şi a afirma despre acest popor, că el este alt-ceva numai român nu este, nu însĕmnéɗa a sci şi cunósce ceva, ci însĕmnéɗă a te face prost cu voia. „Aseminea scrisori nu sunt istorie, ci dobitocie! . . .

De ce sĕ se numéscă pe sine poporul „român" atunci când, după-cum scriu unii în absurditatea lor, — românii n'au fost nici odată în Italia, n'au venit chiar din Roma? Un popor întreg nu minţeşte nici odată! Ci minţesc scriitorii în necunoscinţa lor.

Viéţa întrégă a românilor este legată de Roma. De nascerea, înălţarea, înflorirea şi decadenţa Romei. De renascerea Romei!

Ca mohamedanii, au şi românii la Mecca lor: Roma, care i-au născut, crescut şi trimis în orientul europén, în locurile cele mai primejdióse, unde Asia s'a bătut cu Europa. Junimea română se întreţină dară legăturile cele mai intime cu Roma, cu junimea italiană. Bĕtrâni şi tineri, se peregrinăm fie care măcar odată în Italia. Şi sĕ ne rugăm, stând sub statua lui Traian, că prin atâtea vécuri n'am perit, ci geniul Romei ne au conservat în viéţă.

In orientul europén românii sub tătari au avut sórte comună cu rutenii. Creştinismul din Kiev mulţi secoli au scutit, sau cel puţin a nisuit sĕ scutéscă, şi pe români în contra tătarilor. Românii din Muntenia mulţi secoli au făcut causă comuna cu bulgarii în contra grecilor, mai apoi încontra turcilor.

După bătălii perdute moldovenii s'au retras dinaintea tătarilor în munţii Maramurĕşului, şi fiind timpuri mai favorabile în seclul al doispreɗecelea, éră au ocupat holdele mai roditóre din Moldova; românii din Muntenia s'au rĕtras în munţii Făgăraşului şi venind timpuri mai favorabile au ocupat érăşi holdele roditóre din Muntenia.

Ajutoriu cum se cade n'au primit românii de nicăiri fiind gintea latină subjugată, nici încontra tătarilor, nici încontra turcilor. Palonii şi ungurii erau învrăsbiţi între sine necum sĕ scape ei pe românii de rele; dar de tătari şi de turci nici pe sine nu s'au putut scăpa.

Singur belíducele Ioan Huniadi şi-a propus a lupta pentru causa crescină încontra turcilor. Nici el însĕ n'a fost însoţit de întréga nobilime ungurésca, avênd mulţi rivali şi inimici în ţéră.

Garda cea puternică, şi mult timp neinvinsĕ alui Ioan Huniade o au compus: românii ardeleni şi munteni. Contele Iosif Teleki în cartea sa „Hunyadiak Kora" scrie: „Hunyadi a dákokkal és oláhokkal mindenütt ott volt, hol a szükség kivánta. Dákok alatt az erdélyieket, oláhok allat a havas tőldieket kell érteni". Adecă: „Huniadi cu dacii şi cu valachii au fost totdéuna acolo, unde era mai mare trebuinţa; sub daci înţelegem pe ardeleni, sub valachi pe munteni".

Familia Huniaɗilor, cea mai vitéză, onorabilă şi mai mai creştină, a avut între renegaţii din Ungaria mulţi inimici de mórte, cari denunciau pe membrii acestei familii regelui din Buda, că de aceea sunt vitegi, pentru-că vreu sĕ detroneze regele, sĕ şi se proclame pe sine regi ai Ungariei. „Ulrich Czilley ɗicea despre Huniadi, că sunt „capi de năpârcă".

In bătălia dela Varna, Huniadi avea ostaşi puţini ungureni. Dl Valachiei ii spuse naiute de bătaie, că n'are ce începe lupta cu o armată atât de mică încontra turcilor numĕroşi. Nobilii unguri însĕ n'au ascultat sfatul Domnului Valachiei, ca sĕ nu priméscă lupta, până nu vor primi ajutóre din ţéră.

Huniadi a perdut bătălia dela Varna. Dl României sub decursul luptei, temându-se de furia turcéscă, s'a înţeles cu marele vizir, ca sĕ-i lase ţara în pace. Huniadi ajunse prisonerul D-lui Valachiei, dela care în haine mascate abé s'a putut reintórce la Semlin, bolnav şi disgustat, şi muri, vĕɗênd cu ochii ruina tuturor silinţelor sale de până acuma.

Fiul seu, regele Mathia, în loc sĕ-şi concentreɗe tótă puterea încontra turcilor, s'a bătut cu vecinii creştini, cu bohemii şi austriacii, pentru lucruri de nimica. Ajungênd stăpân în Viena acolo căɗu bolnav şi muri. Unii cred, că póte au fost chiar otrăvit de austriaci, ca mai târɗiu Mihaiu Vitézul în Ardél.

După mórtea Huniaɗilor nobilimea ungurésca era veselă că au scăpat de „tiranii, cari o ducea în lupte şi la lucru serios", şi nobilimea magiară înfrăţindu-se şi veselindu-se cu nobilimea şi regii poloni au adus ţéra la căderea dela Mohaciu, pregătind invasiunea turcéscă şi după ea invasiunea austriacă.

Ungaria a scăpat de turci prin ajutoriul austriac; de austriaci prin ajutoriul prusian.

Astăɗi încă ungurii îşi risipesc puterile, cum sĕ slăbéscă pe români şi slovaci, când aceste elemente numai bine au făcut ţĕrii, rĕu nici odată.

Autorii memorandului junimei ungurescí vĕd în Orient numai ţĕri noue, popóră tinere. Ungurii sunt bĕtrâni, ómeni esperţi, cari au perdut luptele încontra turcilor, tătarilor, austriacilor şi ruşilor. Dar românii, rutenii, bulgarii, sêrbii şi grecii, sunt martirii creştinismului în orientul europén. Nesce sfinţi între popórele europene, cari au suferit câte 500--600 de ani şi mai bine sub sclăvia semilunei, până când ungurii au suferit numai 150 de ani.

Ungurii n'au scăpat pe nime căci nici pe sine nu s'au putut scăpa.

Ungurii n'au civilisat pe nime, căci iei inşi-şi au fost civilisaţi la început de călugări greci, apoi de români, dela cari primiră creştinismul, sub Arpaɗi. Roma şi Viena era centrul de unde primiră civilisaţiunea.

Regii italiani, Carol Robert şi Ludovic I., au întrodus în ţéră cultură italiană. Cultura Huniaɗilor era o cultură creştinéscă latină. Regele Mathia se fălia cu originea lui română.

Coatingerea ungurilor cu polonii nici un bine n'a adus, Demoralisaţiunea era la culme sub regii Vladislau. Principii calvini din Transilvania înotau între nemţi şi turci. In fine căɗură de sabia austriacă ajutată de Carolesci.

Austriacii au lăţit cultură germană. Sub Maria Teresia nobilimea înaltă din Ungaria s'a germanisat. Iosif II era un împărat iubitoriu de popor, dar duşman de mórte a ungurilor „incapabili de libertate şi impacienţi sub jug". El voia ridicarea Daciei încontra turcilor, căci ungurii simpatisau cu turcii!

Nobilimea dela sate era incultă şi dură. Széchenyi s Kosşuth au ridicat nobilimea din letargie prin scrierile lor

Au greşit însĕ Széchenyi, creɗênd că prin silă v putea desnaţionalisa „pe români şi slovaci". Au greşit András Trefort, Csáky, cari urméɗă o politică de desnaţionalisar faţă de români şi slovaci.

Esperimentele Austriei cu desnaţionalisarea popórelo nu sunt încă nici acuma argumente de ajuns, ca ungurii s vadă: că desnaţionalisările nu succed nicăiri.

In regatul ungar, unde mai bine de jumĕtate poporaţiunea e nemagiară, cum va succede óre magiarisarea? Atunci când nimeni nu vré sĕ se magiarisede, decât nesce venituri, adunături, cari nici nu numĕră, nici nu ponderéză.

Şi memorandul junimei unguresci, deşi moderat în espresiuni şi frase, stă pe punctul de vedere al magiarisării. Limba statului trebue sĕ o vorbéscă cu toţii.

Noi cerem, ca limba statului sĕ fie: magiară, română, şi slovacă. Căci noi cu toţii compunem statul.

Cred ungurii, autorii memorandului, că românii şi slovacii sĕ vor magiarisa când-va, şi vor abdice de folosinţa limbei lor în biserică, scólă, justiţie şi administraţiune? Pănă-i lumea! Niciodată!.

Aşa dară ungurii nu vor lucra mai bine, ca şi când vor pregăti terenul pentru o sistemă federativă. Centralismul a spart Austria: va sparge şi Ungaria. Cu puteri unite „viribus unitis" va fi ceva de noi. Impărechiaţi va cădea statul, monarchia; şi vor cădea mai vêrtos ungurii, cari sau arătat duşmani popórelor mici. Cerem deplină libertate naţională cu toţii. Atunci vom fi toţi fraţi. Ve temeţi de cuceririle nóstre? Noi nu suntem tătari, nici turci, nici austriaci. Nu vrem a ve desnaţionalisa, fiind acésta lucru imposibil şi păcatos. Ci vrem sĕ trăiţi în ale vóstre şi noi sĕ trăim în ale nóstre ca fii ai patriei comune. *Mr.*

Varietăţi.

* (Pregătiri pentru primirea Majestăţii Sale in Bistriţa.) Comitele suprem al comitatului Bistriţa — Năsĕud, Bethlen Pál a convocat la 3 August o adunare estraordinară a congregaţiunei comitatense.

Intre alte hotărîri de importanţă, s'a decis repararea tuturor podurilor şi drumurilor, cari vor costa suma de 20 mii fl., s'au votat spesele pentru arangiarea festivităţilor şi s'au luat disposiţiuni, pentru rénovarea castelului, unde va avea înaltul óspe locuinţa.

* (Fişpanul Apor la Mediaş.) In 7 l. c. fispanul Apor invitat de representanţa oraşului Mediaş a cercetat oraşul. Pre edificiile publice, pe turnul bisericei săsesci arbora stégul — roşu — alb — verde, încât nu sciéi că eşti în Debreczén ori pe pămêntul fundului regiu.

Sĕ înţelege că conduct de facle şi banchet nu a lipsit — ca sĕ se dovedéscă pe deplin patriotismul fraţilor sasi.

Şi programul dela Mediaş?

Sĕracă lume!

* (Necrolog.) Subscrişii cu inimă frântă de durere aduc la cunoscinţă, cum că mult iubitul lor frate, respective cumnat şi unchiu, **Ioan Mocean,** invĕţătoriu, care în etate de 28 ani, după îndelungae şi grele suferinţe, Joi în 1/13 August a. c. nóptea la 2 óre şi-a dat nobilul seu suflet în mânile Creatoriului.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale scumpului defunct se vor inmormênta Sâmbătă în 3/15 August la 3 óre d. a., din locuinţa Strada Gusteriţei (Elisabeth-Gasse) Nr. 71, în cimiteriul gr. or. din suburbiul de jos (Pórta Turnului) spre odichnă eternă, la care se invită toţi amicii şi cunoscuţii.

Sibiiu, 1/13 August, 1891.

Paraschiva Mocean, Maria Joandrea născ. *Mocean, Ana Bordea* născ. *Mocean,* surori. *Nicolae Bordea, Iosif Joandrea,* cumnaţi. *Ioan Vestemean, Ana Bordea, Eugenia Bordea,* ca nepoţi.

Fie i memoria eternă şi ţerîna uşóră!

* (Institut Pasteur în Iaşi.) Judeţul şi comuna Iaşilor au dat 2000 lei pentru infiinţarea uni institut de inoculaţiune pentru cei muşcaţi de câni turbaţi. Direcţiunea acestui institut va fi încredinţată profesorului de istologiă dela facultatea de medicină de acolo, dl Dr. Puşcariu.

* (Delegaţiunile scólelor centrale,) române ort. rĕs. din Braşov au ales în şedinţa de astădi prin aclamaţiune ca profesori provisori pe d. Dr. Valeriu Branisce şi George Popp, ér ca profesor suplent pe dl Dr. Iosifu Blaga.

* (Sinucidere.) Consulul austro-ungar din Iaşi Em. Pietzka ş'a curmat dilele cu un glonţ de revolver, care şi l'a dat drept în inimă.

Intre procurorul tribunalului din Iaşi, care a intervenit din oficiu ca sĕ constate mórtea şi causa sinuciderei şi între consulul german Loeper, care a voit sĕ împedece ori ce constatare s'a iscat un conflict acut, care póte avé şi alte urmări.

* (Intendanţa c. şi r. a corpului al 12 de armată din Sibiiu) face cunoscut, că în diua de 19 August a. c. se va face cumpĕrarea de cereale şi de ovĕs pentru necesitatea regiei şi anume: pentru staţiunea Sibiiu 2400 măgi secară şi 7500 ovĕs, pentru Braşov 2550 măgi sĕcară şi pentru Cluşiu 2900 măgi sĕcără. Condiţiunile mai deaprópe se pot vedea la magazinele de aprovisionare din Sibiiu, Braşov, Alba Iulia şi Cluşiu, apoi la oficiul vice-comiţilor din aceste oraşe.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru postul de magistru postal în Csik Szent Király, comitatul Ciucului.

Emolumentele sunt: 180 fl. salariu anual, 40 fl. spese de cancelarie şi 12 fl. competinţe de immanuare.

Se cere: Cauţiune de 100 fl., viaţă nepĕtată, etate de 18 ani şi cunoscinţa limbei magiare.

Cei cu avere mai mare, vor fi preferiţi.

Cererile au sĕ fie scrise cu mâna proprie şi naintate în 3 sĕptĕmâni la numita direcţiune.

* Rectificare. In foişóră Nrii. 81 şi 82 s'a pus din eróre în loc de Pahlen, — Pahlens, ceeace rectificăm prin acésta. Red.

Unicul portret adevĕrat al Mântuitoriului nostru Isus Christos.

„Fericiţi sunt ochii vostri că vĕd, şi urechile vóstre că aud." Mat. c. 13 v.16.

Dacă fotografia ar fi fost cunoscută când fiul omenesc petrecea pe pământ, creştinătatea ar fi fost fericită a posede pe lângă învĕţătura cea sublimă evangelică, şi portretul dumnedeescului învĕţătoriu. Evangelistii ca simplii pescari şi vameşi chemaţi la apostolie n'au aflat de lipsă ca pe lângă descrierea faptelor şi învĕţăturilor Lui, sĕ păstrede posterităţii chipul omenesc al aceluia pe care ochii lor l'au vĕdut, şi urechile lor au audit cuvintele Lui.

Renumele marelui reformatoriu al legei esistente şi obiceiurilor omenesti a escitat chiar şi în contemporanii Lui dorinţa de al vedea în persónă şi al admira. Aşa elinii veniţi la prasnicul Pascilor în Ierusalim şi-au esprimat dorinţa către apost. Filip, dicĕnd: „Domnule! vrem se vedem pe Isus."

Aceia, cari au îmbrăţoşat după înălţarea Lui la ceriu legea întemeiată de El, doréu ca sĕ cunóscă cel puţin pe aceia cari au trăit cu El, în nemijlocita Lui apropiere, adecă pe apostoli. Astfel apost. Pavel s'au dus în Ierusalim ca sĕ vadă pe Petru la care s'au zăbovit 15 dile, si înflăcărata lui iubire către legea creştinéscă spune că au fost ridicat până la al treilea ceriu. Zelul creştinesc al altora a fost în stare a-i face sĕ înfrunte tóte greutăţile, şi cu toiagul în mână sĕ facă calea cea lungă de peregrin până în Iudeia şi întrégă Palestină pe unde El a umblat, sĕ vadă Ierusalimul unde El atâtea a pătimit, a murit şi înviat, cu aceea convingere ca, dóră numai vor putea sĕ calce şi în vre-o urmă de ale Lui, sĕ vadă cu ochii lor tóte acele locuri, cari, a stat în ori ce legătură cu petrecerea Lui acolo, sĕ se prostérnă, sĕ li se închine, ca la o moştenire sfântă rĕmasă lor dela Mântuitoriul Christos.

Ierusalimul a devenit identic cu numele Mântuitoriului Christos, şi ori-ce creştin ar dorí sĕ-l vadă, el crede fericit pe acela ai cărui ochi l au vĕdut, ba şi el se simte în parte fericit când póte vedea barem în icónă acel oraş renumit — Cetatea Sionului.

Este în natura omului ca el sĕ nu se mulţămescă cu abstracţiuni, el vrea sĕ vadă, sĕ întueze, sĕ pipăie chiar acel lucru despre care i sĕ istorisesce; şi dacă acela nu-l póte vedea în realitate, pofteste cel puţin icóna sau ilustraţiunea lui.

Istoria profană modernă spre a satisface gustului cetitorilor, publică deodată cu biografiile bărbaţilor renumiţi şi portretele lor, şi mai că nu ne mai putem în chipui o biografiă deplină succesă fără portretul bărbatului pe care-l privesce.

Astfeliu şi istoria sacră şi mai cu sémă cultul creştinesc cu cât este mai bogat în ilustraţiuni şi icóne adevĕrate, cu atât înalţă mai mult inimile credincioşilor către idealurile lor, îi îndémnă sĕ le admire şi sĕ le aducă omagiile lor.

Impresiunile ce un tablou sau o icónă produce asupra privitorului sunt diferite, după cum e diferit şi gradul lor de cultură; toţi însĕ caută asemânarea ce trebuie sĕ-o aibă icóna cu chipul aceluia pe care-l represintă, vrea sĕ vadă statura, ţinuta, fisonomia, până şi cea mai fină trăsură, şi numai dacă icóna întrunesce acele condiţiuni, produce în privitoriu efectul dorit.

S'ar putea aduce aci mai multe esemple despre icónele din bisericile şi casele creştinilor nostrii, dară nefiind scopul acestei scrieri, acela, me voiu abţinea de astădată a vorbí despre acelea — şi voiu reveni la tema mea „portretul adevĕrat al Mântuitoriului Christos."

Ceia ce au întrelăsat evangheliştii, au făcut ómenii sciinţei şi artei din têmpul acela — romanii.

Scirea sensaţională despre învĕţăturile şi faptele Mânt. Christos sĕvêrşite în provincia romană, Iudeia, au străbătut vastul imperiu roman ajungând până la urechile împĕratului roman Tiberie, în Roma, prin guvernatoriul de atunci al Iudeii Publius Lentulus Acela scrise împĕratului şi senatului din Roma despre M. Christos următórele:

„Sau ivit în dilele acestea aci un bărbat fórte virtuos cu numele Isus Christos, care încă şi acum petrece între noi; de păgâni El se numesce profet al adevĕrului, de către discipulii lui însĕ „fiul lui Ddeu". El învie morţii şi curéză tot feliul de morburi. Un bărbat de stătură înaltă şi imposantă şi de un esterior fórte venerabil aşa încât aceia, care'l vĕd, trebue sĕ'l iubéscă şi sĕ se témă tot deodată.

Părul Lui de colórea alunei cópte este până la urechi, neted şi luciu, de aci în jos cade în bucle undulóse preste umeri şi este după moda Nazaritenilor despărţit printro cărare la mijloc. Frunte înaltă, faţa fără nici o maculă séu increţitură, frumósă şi de un rumen plăcut. Nasul şi gura proporţionate şi fără repros. Barba ceva cam aspră şi de colórea pĕrului e de o lungime mijlocie. Ochii vineţi (grau) limpedi şi plini de vioiciune. Corpul Lui e bine format şi de o ţinută maiestatică, mânile şi braţele proporţionate.

In mustrare teribil, în admoniere amabil şi atrăgătoriu. In vorbire moderat şi înţelept, o modestie amestecată cu autoritate. Nimenea nu-şi aduce aminte sĕ'l fi vĕdut vreodată rîdând, dară din contră, mulţi spun că lau vĕdut plângând.

In general dis, el e un bărbat, care prin frumseţa Lui caracteristică este superior tuturor fiilor omenesci.„

Consternat prin comunicarea guvernatorului di Iudeia despre faptele si frumseţa estraordinară acelui bărbat singular — imperatorele Tiberie a demândat ca chipul Lui sĕ fie sculptat în smaragd trimis în Roma, ceia ce sau şi întêmplat.

După aceia sculptură o fóie din Viena „Eva ghelischer Hausfreund" din care am tradus şi scrisórea lui Lentulus comunică cetitorilor sei o fotografie a Mântuitoriului Christos sub titlul „Singurul portret adevĕrat al Mânt. n. Iisus Christos.

Din descrierea persónei M. Christos, făcută prin Lentulus resultă, că fiul lui Ddeu fiind însaşi perfecţiunea — întrupându-se au luat un trup de cea mai perfectă frumseţe bărbătéscă.

Din scrisórea lui Lentulus ne convingem mai departe, cĕ avem de a face cu un martor ocular al faptelor şi învĕţăturilor M. Christos; căci acelea consună cu cele comunicate nóuĕ de către cei 4 evanghelişti. D. e. în mustrare teribil, era M. Christos precum cetim la evang. lui Mateiu c. 23 unde combate ipocrisia fariseilor cu cuvintele: „Cărtu şi fariseii şed în scaunul lui Moise, deci tóte vor dice ei sĕ pădiţi, şi faceţi; éră după fa tele lor sĕ nu faceţi etc. şi mai încolo: „Vai vóu cărturarilor şi fariseilor făţarnici că strecuraţi ţînt riul şi înghiţiţi cămila, povĕţuitori orbi ai orbil morminte spoite, şerpi şi pui de vipere." Alt esem plu avem la evangh. Marcu cap 3. „Intrând Iis în sinagogă Sâmbĕta, era un om acolo avênd mâ uscată etc... şi punênd întrebare fariseilor a cadesă a face bine Sêmbăta séu rĕu? éră ei tăc atunci căutând spre ei cu mânie au dis omul de'ţi mâna ta" etc.

„In admoniere amabil şi atrăgătoriu" acésta avem érăşi multe esemple când vindec cei bolnavi d. e. „fiule ertăţi-se păcatele tale că te-ai făcut sĕnătos sĕ nu mai greşeşti, credin te-au mântuit, mergi în pace" — Un esemplu eclatant despre amabilitatea lui avem despre erea cea prinsă în adulteriu şi adusă înaintea căreia după ce toţi pârâşii ei au eşit pe rênd dis: Nimenea nu te au judecat, nici eu dară n judec, mergi şi de acum sĕ nu mai greşeşti."

„Din contră, mulţi lau vĕdut plângĕnd" ace consună cu cele ce cetim la evang. Ioan unde că vĕdĕnd Isus cetatea au plâns dicênd apostoli „Adevĕr dic vóuă vor veni dile când nu va r nea pétră pe pétră" Şi éră într'alt loc ne spun mergênd în Vithania unde era Lazar mort, au pinat cu duhul şi s'au tulburat şi mergênd la mânt a plâns.

Incheind acest tractat trebue sĕ esclam de cu evangh. Mateiu; fericiţi sunt aceia, cari au pe M. Christos îmbrăcat în trup omenesc pre mânt şi au audit cuvinte mângăitóre din Dde Lui rost! noi însĕ trebue sĕ ne numĕrăm numai rindul acelor fericiţi, cari nu l'au vĕdut, — însĕ a credut. —

Chirpĕr, în 1 Iuliu 1891.

Georgiu Bor
paroch.

Loterie.

Mercuri, în 12 August.

Sibiiu: 5 43 57 66 14

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 12 August 1891

	Viena	*B*
Renta de aur ung. de 4%	—.—	
Galbin	5.60	
Napoleon	9.41	9.
100 marce nemţesci	53.10	58.9

Nr. 366. [116] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

1. Feldióra, postul de învĕţător cu salariu anual de 105 fl. v. a. şi naturalii în preţ de 15 fl. cuartir şi lemne pentru foc.

2. Porumbacul superior, rĕsăritean postul de învĕţătoriu cu salariu anual de 100 fl. şi folosirea grădinei scolare, cuartir si lemne pentru foc.

3. Sebeşul superior, postul de învĕţatoriu cu salariu anual de 250 fl. v. a. solvit din alodiul comunal, cuartir şi lemne pentru foc.

4. Ucea inferióră, postnl de învĕţătoriu cu salariu anual de 110 fl. v. a. cuartir şi lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, sĕ-şi subştérnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig Felek) pănă la terminul prescris.

Dela concurenţii la postul de sub Nr. 3 se cere cualificaţiunea prescrisă în §-122 din Statutul organic.

Avrig, 24 Iuliu, 1891.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral gr or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 573. [115] 3—3

CONCURS.

In sensul preagraţiósei resoluţiuni dto 14 a. c. Nr. 3042. B. pentru îndeplinirea postului de paroch din parochia vacantă de a III a clasă, Şelimber. se escrie prin acésta din nou concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestuia în fóia „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele din porţiunea canonică, din birul în naturale şi din stolă, cari tóte la olaltă computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă dau, suma de 340 fl.

Cei ce doresc a reflecta la acest post au a-şi aşterne suplicile concursuale adresate sinodului parochial, şi instruite cu documentele cerute în sensul normelor bisericesci din vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Sibiiu, 24 Iuliu, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Na. 179. [117] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor în vĕţătoresei la scólele comunelor bisericesci gr. or. din protcpresbiteratul Abrudului se escrie concurs cu terminul 20 August v 1891.

1. Bucium-Isbita, cu 150 fl., din repartiţ.une şi locuinţă încălḑită.
2. Bucium-sat, cu 150 fl., din repartiţiune şi fondul scolariu şi locuinţă încălḑită.
3. Cărpiniş, cu 200 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.
4. Buninginea, cu 150 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.
5. Ciuruleasa, cu 150 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.
6. Corna, cu 150 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.
7. Galaţiu, cu 150 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.
8. Sohar, cu 150 fl., din repartiţiune.
9. Presaca, cu 150 fl., din repartiţiune şi fondul scolariu şi locuinţă încălḑită.
10. Trêmpoele, cu 200 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.
11. Vêrtop, cu 150 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi se trimită cererile lor concursuale însoţite de documentele despre cualificaţiunea recerută de legile scolare din vigóre, subscrisului oficiu pănă la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Abrudului.

Abrud, 17 Iuliu, 1891.

Romul Furdui,
protopr. adm.

---

[110] 3—3

EDICT.

Iacob David Boieriu gr. or. din Grid, bărbatul legitim al Mariei Samoilă Modorcea, căsătorită Boeriu, gr. or. din Grid, care de trei ani şi şepte luni a părăsit pe soţia sa fără a se sci locul ubicaţiunei lui, prin acésta se citéză, ca în termin de şese luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul edictal incaminat de soţia sa se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Făgăraş, 26 Aprile, 1891.

Oficiul protopresbitcral greco orient. al Făgăraşului.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Nr. 13. [122] 3—3

Publicaţiune.

Pentru edificarea unui edificiu de scólă, în comuna **Poiana,** protopresbiteratul Mercurei, comitatul Sibiiului, încuviinţat prin resoluţiunea Preavenerabilului consistoriu archidiecesan de dto Sibiiu 6 Iuliu Nr. 3345 se escrie prin acésta, licitaţiune publică minuendă.

Licitaţiunea se va ţiné la **12/24 August la 10 óre a. m.** in sala scólei gr. or. din loc.

Preţul esclamărei este de **3578 fl.**

Licitanţii vor avé a [illegible] une un vadiu de **5** % din preţul [illegible] lamărei, pe care minus — oferintele [illegible] avea a-l întregí la **10** % a sumei oferite.

Oferte scrise şi provĕḑute cu vadiul recerut încă se primesc pănă la óra licitaţiunei.

Planul de edificare, preliminariul de spese şi condiţiunile de licitaţiune se pot vedé la preşedintele comisiunei de edificare domnul Elia Pop, notar comunal în Poiana, păna la ḑiua licitaţiunei.

Poiana, la 25 Iuliu, 1891.

Comitetul parochial.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 20 Iuliu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	10.50	8.—	8.—	—	3.25
Budapesta	8.30	2.05	3.20	5.50	9.15
Szolnok	11.38	4.10	6.50	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	—	11.53	12.57
radea-	3 53	7.06	—	1.50	2.12
mare	4.—	7.13	—	2.34	2.19
-Telegd	4.30	7.43	--	3.03	2.49
	5.22	8.18	—	3.46	3.26
a	5.45	—	—	3.57	—
a	6.05	8.51	—	4.09	—
cia	6.31	9.07	—	4.55	4.21
iedin	7.12	9.37	—	5.34	4.55
na.	7.29	—	—	5.51	—
hiriş	7.49	—	—	6.12	—
îrbĕu	8.01	—	—	2.25	5.47
adişul ung.	8.14	—	—	6.39	—
uş.	8.29	10.37	—	6.56	6.—
	8.46	11.10	—	8.20	6.18
ahida	9.03	11.28	—	8.45	6.34
hiriş	10.08	12.38	—	10 21	7.34
ucerdea	10.37	1.14	—	11.09	7.57
ióra	19.56	1.21	—	11.17	—
inţul-de-sus	11.04	1.29	—	11.26	—
ud	11.28	1.54	—	11.54	8.22
iuş.	11.45	2.13	—	12.18	8.38
	12.13	—	—	12.58	8.43
ăciunel	12.44	—	—	1.34	—
ş	12.59	—	—	1.51	9.14
căsasa	1.35	—	—	2.29	—
şa - mică	1.51	—	—	2.48	9.48
liaş	2.12	—	—	3.03	9.50
abetopole	2.31	—	—	3.26	10.06
hişóra	3.04	—	—	4.07	10.28
şfalĕu	3.46	—	—	4.49	11.04
omorod	4.04	—	—	5.35	11.19
Ágostonfalva	5.26	—	—	7.23	12.27
Apaţa	6.10	—	—	8.09	12.58
Feldioara	6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15
	7.17		Tren accelerat	9.18	1.35
şov	8.—			10.40	2.00
	—	12.20	5.15	—	2.19
iş	—	1.41	5.57	—	3.01
eal	—	2.26	6.29	—	3.31
curesci	—	8.50	11.55	--	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.40	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiş	9 41	1.42	—	5.57	—
Braşov	10.17	2.18	4.20	6.58	—
	—	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apaţa	—	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9 04
Homorod	—	4.29	8.23	—	9.46
Haşfalĕu	-	5.34	8.53	—	11.03
Sighişóra	—	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	—	6.21	10.09	—	12.06
Mediaş	~	6.42	10.31	—	12.37
Copşa mică	—	6.55	10.47	—	12.53
	—	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaş	—	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuş	—	8.—	1 08	1.25	2.49
	—	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud	—	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus	—	—	2.13	2.19	4.28
Uióra	—	—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea	—	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriş	—	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida	—	—	5.14	—	6.34
Cluş	—	10.45	6.08	4.53	6.52
	—	11.01	6.29	5.30	7.40
Nadişul ung	—	—	6.47	5.47	8. -
Ghirbou	—	—	—	—	8.15
Aghireş	-	—	7.02	6.11	8.29
Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia	—	--	8.25	7.12	9.51
Bucia	—	—	8.51	—	10.06
Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév	—	—	9.30	—	10.42
Mező-Telegd	—	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-mare	Tr. de persóne	2.18	10.44	8.42	11.51
		2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6 05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. de p.	5.46
Glogovaţ	4.42	2.20	5.57
Gyorok	5.03	2.34	6.19
Pauliş	5.14	3 05	6.30
Radna-Lipova	5.32	3.23	6.48
Conop	5.56	3.39	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborşin	6.58	—	8.07
Zam	7.26	—	8.33
Gurasada	7.52	—	8.57
Ilia	8.08	—	9.13
Branicica	8.26	—	9.29
Deva	8.52	—	9.53
Simeria (Piski)	9.50	—	10.19
Orĕştia	10.16	—	10.50
Şibot	10.36	—	11.16
Vinţul de jos	11.—	—	11.44
Alba-Iulia	11.26	—	12.06
Teiuş	11.53	—	12.38

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuş	3.09	—	1.39
Alba-Iulia	3.50	—	2 19
Vinţul de jos	4.09	—	2.36
Şibot	4.52	—	3.03
Orĕştia	4.55	—	3.30
Simeria (Piski)	5.23	—	4.17
Deva	5.59	—	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	—	5.17
Gurasada	7.—	—	5.28
Zam	7.28	—	5.53
Soborşin	8.03	—	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	—	7.17
Radna-Lipova	9.44	5.14	7.46
Pauliş	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8.08
Glogovaţ	10.34	6.49	8.30
Arad	10.46	—	8.40
	11.13	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşeni	9.45	4.—	8.36

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	1.27	9.35

Arad — Timişóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2 04	8.57

Timişóra—Arad

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	8.03	3.50	7.50

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriş

Turda	4.50	9.30	2,30	8.50
Ghiriş	5.10	9.50	2.50	9.10

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

urĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
-Budatelic	—	—	—	6.48
ţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	—	8.15	3.15
Sighişóră	—	—	10.52	6.10

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	--	—	5.50
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelăn	—	—	1,56
Careii - mare	—	—	6.48

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	—	7.10
Şeica mare	3.31	11.27	—	7.43
Lómneş	4.15	12.08	—	8.27
Ocna	4.46	12.38	7.—	8.59
Sibiiu	5.10	1.	7.35	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	3.35	10.17
Ocna	8.02	4.58	4.09	10.43
Lómneş	8.30	5.25	—	11.09
Şeica mare	9.05	5.55	--	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	—	12.05

Cucerdea —Oşorheiu —Reg. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3.34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul - săs.	7.10	—	7.15

Regh. săs.—Cucerdea—Oşorheiu.

Reghinul-săs	—	8.—	8.15
Oşorheiu	—	9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	42.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Braşov — Zernesci

Braşov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

Zernesci — Braşov

Zernesci	--	8.—	8.20
Braşov	—	9.24	9.44

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 85 Sibiiu, Joi 8/20 August 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sűnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 3279 Scol.

Cercularin

către oficiile protopresbiterale ale tracturilor: Sĕliște, Sibiiu, Mercurea, Têrnava, Mediaș și Mureș-Oșorheiu.

Prin acésta se dispune, ca în cercurile electorale de deputați congresuali mireni: al *Sĕliștei* și al *Têrnavei*, devenite vacante prin repausarea, respective renunciarea deputaților aleși, sĕ se alégă deputați noi congresuali pentru periodul congresual present.

La alegerile acestea supletorice sunt a se observa esact instrucțiunile publicate prin cerculariul consistorial din 1 Octombre 1890, Nr. 5946 plen. §§. 11—25.

Sinódele parochiale au sĕ se întrunéscă pentru acestea alegeri *Duminecă în 25 August vechiu a. c.*, premergênd convocarea lor conform §-lui 9 din statutul organic cu 8 ḑile mai nainte; ér bărbații de încredere au sĕ se adune pentru actul scrutiniului la locul central al cercului electoral, cu o sĕptĕmână mai târḑiu, adecă *Duminecă în 1 Septembre.*

Comisari consistoriali pentru actul scrutiniului sunt denumiți:

1. Pentru cercul Sĕliște, Parteniu Cosma directorul institutului de credit și economii Albina în Sibiiu.

2. Pentru cercul Têrnava, Petru Pipoș, jude regesc de tablă în pensiune în Murĕș Oșorheiu.

Dispozițiunile speciale din punctele 3 și 4 ale cerculariului provocat mai sus au valóre și pentru acestea alegeri supletorice, în ceea ce privesce eventualele substituiri ale comisarilor consistoriali și controla prescrisă pentru corectitatea actului de alegere.

Pentru publicarea și esecutarea acestora, oficiile protopresbiterale concernente au sĕ spedeze cât mai curênd pe calea cea mai sigură câte un esemplariu al acestui cerculariu la fie-care oficiu parochial din acele comune matre ale tracturilor sale, care după nóua arondare a cercurilor electorale publicată de aicia sub 7 Septembre 1887 Nr. 3414 plen. aparțin unuia sau altuia din cercurile numite mai sus, acludênd pentru fie-care comună matră câte un esemplariu din formulariul de protocol electoral, care li-se trimite de aici în numĕr trebuincios.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută la 1 Iuliu, 1891.

Dr. Ilarion Pușcariu,
archimandrit, vicariu archiepiscopesc.

Dr. Remus Roșca,
secretariu consis.

Memorandum contra memorandum.

VIII.

Ca de încheere încă unele reflecsiuni finale asupra memorandului junimei maghiare.

Cuvêntul din urmă al acestui memorand este *„adevĕrul“*.

Da, sântul adevĕr încă și a aflat loc în acest memorand, însĕ fără de nici o legătură organică cu întrégă lucrarea. El stă singur, isolat, în o societate, în care el nu se potrivesce. Stă tocmai după ușă, numai pentru aceea a fost și el pus la masa cea bogată a materialului din memorand, ca sĕ se vadă, că pe lume mai póte esista și adevĕr.

In conclusiunile sale memorandul ajunge a constata indentitatea de interese între poporul român șipoporul magiar, căci dacă aceste dóuĕ popóre nu vor veni sĕ-și pricépă interesele identice, atunci ele trebue sĕ péră.

„Magiarul și românul“ — ḑice memorandul tocmai pe fóia din urmă — „fie-care pentru sine e „strimtorat în marea slavă în ostul Europei, și ei „despart pe slavii dela sud de către cei dela nord, „și totodată ei sunt pedeca în drumul unor aspira„țiuni pornite din urmă. Dacă considerăm posiția „geografică, aflăm, că niciodată dóuĕ națiuni n'au „fost mai avisate la amiciția mai strînsă, și la ali„anță, ca și aceste dóuĕ“.

Un mare adevĕr și acesta, tot pe pagina din urmă, însĕ e bine și aici. Da, o scim și o scie tótă suflarea românéscă, că noi suntem avisați la pretenie, și la alianță chiar cu ungurii in interesul conservărei acestui stat.

Noi mergem puțin și mai departe, și constatăm, că susținerea acestui stat e meritul popórelor, cari au locuit și locuesc aici. Și dacă e vorba ca acest stat sĕ aibă vitalitate, ca pre bogatele lui câmpii, prin tufoșii lui codrii sĕ resune vesesele cântece ale popórelor mulțămite de sórtea lor, atunci se va puté face, dacă ungurii se vor lăsa de politica nebună urmărită aḑi, și vor crea raporturi mai sănĕtóse, raporturi, prin cari fie-care popor sĕ și vaḑă asigurată individualitatea sa națională.

Identitatea de interese, lucrarea armonică în interesul statului de bună sémă nu se va promova prin straniul esclusivism, predicat de către fiitorii stêlpi ai ungurilor în memorandul, de care am fost siliți sĕ ne ocupăm. Și acésta pe întrégă linie, atât pentru trecut, cât și pentru viitoriu.

In trecut Ungaria a fost un concept politic, și statul ungar a fost apărat după recepta făcută de tinerii unguri pentru viitoriu, anume el a fost apărat de către tóte popórele, cari locuesc aici.

Arma trecutului a fost sabia, cea a presentului este cultura, munca și libertatea.

Așa este, și aceste sunt frumóse cuvinte, pagubă că în viața de tóte ḑilele aceste cuvinte sunt prea des date de minciună. Și cu deosebire fala cea proverbială a junimei din memorand de loc nu se potrivesce cu programa viitoriului, care ar fi sĕ culmineze în identitatea de interese între români și unguri.

Fantomul cel mai periculos e statul național, care vreau sĕ și l creeze ungurii, și tocmai acesta îi aduce în cele mai mari inconsecuențe.

Ar voi adecă ungurii cu ori-ce preț sĕ schimbe caracterul acestui stat, ca sĕ nu fie cea ce a fost, și cea ce este, stat poliglot, ci stat unitar magiar, sĕ nu mai fie *Ungarie* ci *Magiarie.*

Și cât ajunge firul ideilor la acest fantom, îndată se pune la uitare identitatea de interese dintre români și unguri, se pune la o parte pericolul din unirea slavilor de sud cu cei de nord, atunci se pune la uitare chiar și cuvêntul din urmă din memorand, — adevĕrul, atunci se pun în dosariu cele mai eficace arme moderne, cultura, munca și libertatea, tóte creațiunile minței sănĕtóse se pun la o parte, și în deplină activitate intră lupta, căci ca se vorbim cu cuvintele proprii din memorand: Ungurii 'și sciu apăra statul național și cu sabia, pre cum și-au apărat la 1848 constituțiunea în contra armatelor austriace și muscălesci.

Frumóse prospecte ni se pun înainte, numai cât noi nu bucuros ne cugetăm la catastrofe, căci de comun asemenea catastrofe lasă urme adênci în viața popórelor, produc rane, cari impintenă pasiunea spre acțiuni, și din esperiență scim, că mintea sănĕtósă de multeori a capitulat în fața pasiunilor. Devisa primului rege ungur, a sântului Stefan a fost· Dacă Dumneḑeu e cu noi, cine va fi contra nóstră! Așa scrie memorandul pe fóia penultimă. Cu provocare la ajutoriul lui Dumḑeu pe drumul apucat, junimea magairă crede, că la o suflare dumneḑeéscă ura cea sângerósă se va împrăstia din inima acelora, cari sunt inimici ungurilor, și la un semnal al lui Dumneḑeu se vor limpezi mințile; căci încheie sentența din memorand: ura între român și ungur e lucru contra naturei, ea isvoresce din vederea cea scurtă a generațiunei actuale.

Testamentul politic al regelui provocat, al sântului Stefan, a fost: „Regnum unius linguae imbecille et fragile.“

Și noi ca ómeni ai biserecii de încheiere ne ridicăm ochi spre cer și după ḑisa scripturei, ertând

FOIȚA.

In palatul de érnă din St. Petersburg.

(Schiță istorică de Albert Cserni comunicată de *Alban Cornilă*)

(Încheere.)

Un camarier, care dormia în apropierea împĕratului alérgă într'acolo, el e forțat sĕ deschiḑă ușa stăpânului seu. Nefericitul seu Paul ar fi aflat în camera împĕrătesei scăpare, dar precum scim, condus de fatala lui neîncredere el baricada cu mare îngrijire ușa ce conducea la camera dênsei. Lipsit de ori-ce scut, el sare din pat și se ascunde după paravan.

Plato Suboff sare la patul împĕratului. El e gol. Inspăimêntat el strigă: „Impĕratul a fugit, suntem perduți!“ —.— In același moment însĕ observă Beninngsen pe împĕrat, înaintéză spre el cu sabia împumnată și îi întinde documentul de abḑicere: „Ai încetat de a mai domni! ḑise el, marele duce Alecsandru e împĕrat, în numele lui te provoc, a renunța la imperiu și a subscrie documentul de abḑicere. Cu acéstă condițiune garantez pentru viața d-tale“. —.— Plato Suboff repetéză aceași provocare. Consternat și confus împĕratul întrébă, că ce a făcut, de e tractat astfel. — „N'ai încetat de ḑile a ne persecuta“, sbiară semi-îmbĕtații ucigași. Acum se îndésă mai aprópe de nefericitul Paul, care înḑadar se svêrcolesce și se ruga de ei. Se aude sgomot. Sunt pașii unor conspiratori, cari au fost rĕmas înapoi. Dar ucigașii cred, că vin în ajutoriul împĕratului și fug în disordine. Beninngsen rĕmâne nemișcat în fața monarchului și îl reține cu vêrful sabiei sale. Conspiratorii s'au recunoscut și se reîntorc în cameră. De nou încungiură pe nefericitul monarch, pentru ca sĕ'l forțeze sĕ abḑică. Un moment el se încércă sĕ se apere. In învălmășală lampa ce lumina acésta scena înfricoșată e resturnată. Beninngsen alérgă sĕ aducă una alta Când reintra el aflà pe Paul deja espirând sub loviturile a doi inși dintre asasini. Unul dintre ei îi sdrobise craniul cu bumbul sabiei, ér celalalt îl sugrumase cu eșarpa sa.

Intr'aceea capul conspiraților Pahlen rĕmase cu céta lui neîntrerupt afară. Ca bărbat prudent el se ținuse în reservă, pentru ca după cum va fi reușita întreprinderei sĕ apară ca conducător al aceleia, sau ca mântuitor al lui Paul. Tot așa de bătător la ochi e împrejurarea, că Beninngsen alérgă după o altă lampă lăsând pe împĕratul pe mânile celorlalți conspirați. Pentru ce el ca conducător n'a trimis iute o altă persónă sĕ facă acésta?

La nóuĕ óre sara împĕratul mai cinase încă cu familia sa, dóuĕ óre mai târḑiu conspiratorii năvăliră în camera lui și au fost în stare sĕ îndeplinéscă tóte acestea, fără ca servitorii sau alt membru al familiei sĕ fi observat ceva.

După ce i se raportà lui Pahlen, care sta de gardă afară, că tóte s'au terminat, puse de se ridicà corpul mort al împĕratului în patul seu și așeḑă treiḑeci de soldați ca straja înaintea ușei acelei camere, dându le ordin sever, sĕ nu lase sĕ între nimenea, nicichiar pe membrii familiei împeriale. După aceea se duse la marele principe spre a-i raporta despre cruntul eveniment al acelei nopți. Marele principe firesce, că era agitat. Când zărì pe fatalul Pahlen venind, îl întreba, că ce s'a întêmplat cu tatăl seu. Tăcerea profunda alui Pahlen i trada în curênd, în ce rătăcire tristă fusese el, când a creḑut, că fusese vorbă numai despre o detronare.

Principele mostenitor se trânti pe un scaon, începu a plânge, nu voia sĕ mai auḑă de nimic, făcu lui Pahlen împutări amare, pe care acesta le primì cu sânge rece și nemișcat. Contele Pahlen avea destule motive se priméscă tóte împutările nemișcat, de aceea el nici nu'și pierdu ținuta, ci continua drama în mod regulat. El însărcinà pe o damă de curte, care era fórte atașată de împĕrătésa a se duce la acésta și a i împărtăși vĕduvirea ei tragică. Impĕrătésă alergà iute în camera soțului ei și înde 70 de ori câte 7 ne rugăm ca Dḑeu sĕ dea un vênt puternic, care sĕ împrăscie pĕcătosul curent, care domnesce astăḑi în statul nostru, sĕ lumineze înaintea generaţiunei actuale, care nici de testamentul politic al primului rege nu mai are respect, sĕ móie inimile cele împetrite, căci în adevĕr: ura între român şi ungur e contra naturei şi curentul pĕcătos cu magiarisarea şi fantomul cu statul naţioual unitar ungar isvoresce numai din vederea cea scurtă a generaţiunei actuale.

Şi dacă vor dispărĕ gărgăunii politici din capetele junimei unguresci, şi se vor crea aici raporturi sănĕtóse, ca fie care naţiune sĕ se desvólte după firea şi individualitatea sa naţională, atunci, da atunci generaţiunile viitóre cu uimire vor vorbi despre timpul, când nebunia unui fantom politic a creat ură órbă între români şi unguri.

Şi noi totuşi credem, că vor veni acele timpuri, şi argumentul nostru îl luăm din memorandul junimei unguresci anume: ce nu e cu putinţă la ómeni, e cu putinţă la Dḑeu, care e bun şi póte lumina minţile.

Adunarea generală a Asociaţiunei transilvane pentru lit. rom. şi cultura poporului român, ţinută la Haţeg.

(Raport special.)

Comitetul Asociaţiunei transilvane şi alţi onoraţiori din Sibiiu, în frunte cu veteranul George Bariţiu, sosesc în 15 August la 6 óre séra la gara din Haţeg, unde sunt întimpinaţi de dl Bêrsan primariu, în numele oraşului şi de dl adm. ppresbiteral Stanca, în numele clerul gr. ort. La ambii le rĕspunde preşedintele în cuvinte alese.

Dela gara Haţegului óspeţii din Sibiiu şi din alte părţi ale Ardélului pornesc în trăsurile ce-i aştéptă anume spre acest scop — ér în capĕtul oraşului sunt din nou bineventaţi din partea vicariului Ioan Ianza.

De aici pornesce conductul spre oraş şi familiile române de aici se grăbesc cu dragostea şi ospitalitatea înăscută românului, a adăposti în casele lor pe sosiţii din tóte părţile.

In special au escelat întru buna primire a membrilor Asociaţiunei, fruntaşii nostri: Bêrsan, Serafim Şelariu, Bacia Ioan, Tocaciu Ioan, Teodor Făgăraş, Marcu Pop, N. Popescu I. Vlad, M. Bontescu, I. Muntean, Costea George, Dobay Todor, Bălaşiu Ioan, Bălaşiu George, Popescu Teodor, Teodosiu Nicolae, Cornea Iuon şi zelosul nostru învĕţătoriu Sânzian precum şi alţi onorabili cetăţeni, al căror nume nu l'am putut afla.

Séra primă a fost séră de cunoscinţă. S'au întrunit ospeţii în grădina otelului „Cel mare“ preste 200 la numĕr, un buchet frumos de dame şi damicele.

Ca la astfeliu de ocasiuni şi aici n'au lipsit toastele. Au vorbit primariul Bêrsan, asesorul Boiu, secretariul Dr. Crişian, redactorul Ivan, protopopul Crainic, protopopul Dan, adm. Stanca şi ingineriul Popoviciu din România. Cel din urmă a amusat mult întrunirea cea veselă prin vorbirea umoristică.

Toţi erau încântaţi, că se află sub faimosul Retezat, toţi că sunt aprópe de ruinele Sarmisegetuzei, toţi că calcă pe pămêntul Ulpiei Traiane, toţi că sunt la vatra românismului, în valea Streiului, unde s'a decis sĕ fim noi aduşi, strămoşii vechilor români.

Nimica nu a conturbat armonia, ce domnia în societatea veselă, toţi erau una în gândiri, toţi ne însufleţiam pentru idea némului nostru. Toţi erau pĕtrunşi, că trebue sĕ ne stringem rêndurile, toţi că e timpul suprem, ca sĕ venim în contact cu poporul, sĕ-i dăm sfaturi şi sĕ-l facem capace de a şi împlini chemarea pe pămênt.

Orologiul sună 12. Veteranul Bariţiu se retrage şi cu el bĕtrânii, obosiţi de drum şi de lupte, ér cei tineri 'şi petrec mai departe, profesorii din Bêrlad şi Buzeu, cei din Brad şi Braşov, cei din Deva şi Bucuresci toţi dau mâna ca fraţii, se cunosc, 'şi strâng mâna şi se entusiasméză pentru poporul, la a cărui ridicare trebue sĕ fim neobosiţi.

— In 16/VIII diminéţa pe stradele Haţegului o mişcare neobicinuită.

Reverenḑi şi fracuri, vestminte sĕrbătoresci prevestesc, că avem ḑi de sĕrbătóre.

Preoţii din vecinătate curg cu trăsurile lor, cei din depărtare vin cu trenul plini de entusiasm.

Clopotele bisericei gr. ort. sună şi inteligenţa cu popor, bărbaţi şi femei 'şi îndréptă paşii spre locaşul lui Dḑeu. Asesorul Boiu, asistat de adm. Stanca şi parochul Medrea săvêrşesc sânta liturgie, ér după terminarea acesteia, părintele Boiu, cu o elocinţă rară, cu un foc sacru, cu curagiul care ! are numai oratorul consciu de valórea sa — vorbesce poporului din Haţeg, vorbesce la inima celor presenţi şi prin vorbirea acésta ridică nimbul preoţimei nóstre. Onóre oratorului nostru, onóre clerului nostru, care se scie validita la atari ocasiuni. După serviciul divin se încep şedinţele adunărei generale.

Octogenarul president vorbesce o óră. Şi vorbesce bine, vorbesce destept, vorbesce atât de dulce, încât ţi vine sĕ rogi pe D ḑeu sĕ dea acestui venerabil bătrân multe ḑile şi mulţi ani sĕ ne vorbéscă.

Raportul general îl cetesce dl Dr. Crişian, ér lista membrilor cassariul asociaţ. Gerasim Candrea. S'aleg apoi comisiunile pentru revederea socotelor şi pentru esaminarea raportului comitetului.

In comisiunea dintâiu se aleg:

Andreiu Cosma, Dr. Ioan Mihu şi Nicolau Ivan.

In comisiunea a doua:

Profesorul Vlaicu, George Pop de Basesci şi Dr. Lucaciu.

Apoi vorbesce asesorul Boiu despre activitatea academiei române din Bucuresci în cei 25 de ani din urmă. Dênsul e ascultat cu cel mai viu interes.

Şedinţa I-a se încheiă; la 2 óre publicul numĕros preste 1.500 de persóne se îndepărtéză.

La banchet o îmbulzélă ne mai pomenită. Preste 300 de óspeţi se îndesuesc, cum se pot, mulţi remân şi flămânḑi, căci aşa e obiceiul, nu numai cu pâne, ci şi cu cuvinte se satură ómenii. Şi cuvintele nu lipsesc: Vorbesce Bariţiu pentru monarchul, Janza pentru preşedinte, Lucaciu pentru femeia română, Boiu pentru popor, George Pop de Basesci pentru îmbrăţoşarea instituţiunei Asociaţiunei, care ne încălḑesce şi apropie pe toţi, Mureşian pentru tinerime, Râmnicean pentru preoţi, apostolii lăţirei culturei în popor, German pentru primariul Haţegului.

Despre concert şi bal, şi despre şedinţa II ve ve voiu raporta în numĕrul procsim.

Raportorul.

Adunarea generala a subdespărţĕmêntului IX al „Asociaţiunei transilvane“ ţinută la 14/26 Iuliu, a. c.

Orĕştie, în 1 August.

Comitetul central al Asociaţiunei transilvane a avut o bună prevedere, când a decis ca şi în cercul Orĕştiei şi al Geoagiului sĕ se deschidă un subdespărţĕmênt. Resultatele dobândite deja până acum arată învederat, că acésta idee a venit la timp şi a aflat pe aceia şi spriginitori însufleţiţi, cari au realisat înfiinţarea unui institut de credit „Ardeleana“ şi a unei societăţi de lectură, ambele puse pe temelii durabile şi cu viitoriu asigurat.

Dela astfel de bărbaţi cu drept cuvênt s'a asteptat, că şi subdespărţémêntul al IX de nou infiinţat se va aşeḑa pe asemenea temelii trainice şi durabile.

Aceste premise fie mi permis a ve da *per summos apices* un raport despre adunarea generală a subdespărţĕmêntului nostru ţinută la 14/26 Iuliu.

La apelul comitetului compus în termini călduroşi şi însufleţitori un public numĕros s'a presentat în sala dela „Leul“, localul „Ardelenei“, pentru a da dovadă eclatantă despre viul interes, ce l'a arĕtat pentru tóte întreprinderile din anii ultimi. Era o frumósă privelisce a vedé în acésta adunare pe onorabilii nostri onoraţiori din centru şi jur: preoţi învĕţători, notari comunali, juḑi, proprietari şi alţi fruntaşi, cari au venit pentru a pune o nóuă piatră fundamentală la desvoltarea românilor din oraşul şi cercul nostru Orĕştie.

La óra prescrisă dl Dr. I. Mihu a deschis adunarea prin o cuvêntare ocasională bine simţită, în care a arătat scopul şi menirea Asociaţiunei, apelând la spriginul şi devotămêntul tuturor, cari doresc propăşirea instituţiunilor nóstre naţionale.

După acest cuvênt primit cu entusiastice strigări de „Sĕ trăéscă“, trecêndu-se la ordinea ḑilei, actuarul dl P. Dragist cetesce raportul despre activitatea de până acum a subcomitetului.

Din acest raport relevăm urmatórele cuvinte pregnante:

Mai întâiu se constată, că subcomitetul a trebuit sĕ se ocupe acum la început mai mult cu formalităţi de organisare şi nu póte sĕ arete un resultat însemnat. Este marcant pasagiul din raport, unde se ḑice că: „Nu împlinirea sarbedelor forme de a alege presidenţi etc. şi a face protocóle şi rapórte, trebue sĕ ne ocupe, ci nisuinţa nóstră trebue se fie îndreptată spre o activitate mai intensivă întru respândirea culturei la poporul nostru pe tóte terenele activităţii omenesci şi întru mijlocirea ca productele literare de valóre sĕ iese la ivélă“.

Find că cuprinsul meritoric al acestui raport este totodată şi cuprinsul concluselor adunărei generale, ne restringem la cele citate şi continuăm cu ordinea de ḑi.

După cetirea raportului, luat cu general în plăcere la cunoscinţă, s'a ales comissiunea pentru inscrierea membrilor în persónele: D. L. Bercianu, A. Barcianu şi N. Popovici, cari după redeschiderea şedinţei, suspendată spre acest scop pe 10 minute, au raportat, cá resultatul înscrierilor este pe deplin satisfăcĕtor. Aceste tacse în sumă preste 100 fl., şi numele membrilor se vor publica în fóia Asociaţiaţiunei „Transilvania“.

Urmând la desbatere conform programului desbaterea specială asupra propunerilor subcomitetului, se decide:

A se da mulţămită acţionarilor institutului „Ardeleana“ pentru darul de 100 fl., şi a le cere marimosul sprigin şi în viitor.

Din acésta sumă se vor crea 4 categorii de premii: unul de 20 frc. şi unul de 10 frc., pentru acei locuitori din comuna, unde se va ţiné pe anul viitor adunarea generală, cari vor avea cei mai mulţi ultoi săditi de un an şi prinşi, un premiu de 20 frc. şi unul de 10 frc. pentru cele mai frumóse grădini de legumi din aceeaşi comună, un premiu de 20 frc. şi unul de 10 frc. pentru cele mai frumóse ţeseturi din lână sau cânepă produsă în comună şi în fine un premiu de 60 frc. pentru cea mai bună colecţie de poesii poporale, cules pe teritoriul despărţĕmêntului.

Subcomitetul se însărcinéză totodată a mijlocí şi ţinerea de disertanţiuni în materia industrială susamintită.

S'a ales ca membrii cari sĕ represente despărţĕmêntul la adunarea generală a Asociaţiunei la Haţeg, d. dnii: L. Bercianu şi I. Botean.

Adunarea generală în anul viitor se va ţiné în comuna Romos şi putem sĕ ne aşteptăm de pe acum la un bun resultat cunoscênd zelul probat şi interesul cel viu pentru causele naţionale al dlui notar de acolo L. Bercianu.

După acésta s'a ales: de director al despărţĕmêntului Dr. I. Mihu, ér în comitet: L. Bercianu, D. David, N. Vlad, E. Popovici, Aur. Barcean şi P. Dragits.

Se primesce apoi propunerea dlui L. Bercianu ca sĕ se institue încă de acum agenturele proveḑute în regulament.

Fiind terminată ordinea ḑilei, dir. Dr. I. Mihu în termini călduroşii mulţemesce celor de faţă pentru viul interes ce l'au arĕtat şi de astădată ca şi în trecut, şi le cere spriginul binevoitor pentru promovarea scopului Asociaţiunei.

Intre aclamaţiuni frenetice de „sĕ trăéscă“ acésta adunare bine cercetată s'a terminat.

In sfîrşit trebue sĕ amintesc, că publicul din acest cerc a îmbrăţişat cu mult interes şi zel tóte

---

cerca se înainteze până la patul lui mortuar. Sentinela însĕ o opri. După ce ea se reculese din prima sguduire, începu a simţì în inima ei deşteptându-se deodată cu durerea şi boldul ambiţiunei!

Soţia împĕratului Paul, ce fusese tocmai asasinat îşi aduse aminte deodată de Catarina şi voia sĕ domnéscă. Ea trimise mai multe persóne la Alecsandru, fiul ei, pe care tocmai erau pe cale a'l proclama de împĕrat sĕ-i spună, că tronul e al ei şi că domnia ei ér nu a lui trebue sĕ fie publicată. In viaţa civilă acéstă purtare s'ar numi cértă între ereḑii veseli. La curtea rusécă însĕ era altcum, pentru că precum scrie „Thiers“: Incurcături nóue, pentru inima sfăşiată a acestui fiu, care avea sĕ se urce pe tron între cadavrul unui tată asasinat şi între-o mama scăldate în lacrime, care îşi reclamă bărbatul sau tronul“

Intre aceste frămêntări înfiorătóre trecuse nóptea, ḑiua sosì şi nu era consult a se lăsa timp pentru reflecsiuni. Lucrul cel mai de frunte era, ca deodată cu scirea despre mórtea lui Paul sĕ se facă cunoscută suirea pe tronă următoriului seu. Contele Pahlen apăru érăşi ca bărbatul, care face tot şi apropiindu-se de tinĕrul principe i ḑise: „Acum ai plâns destul ca un copil, vin-o acum sĕ guvernezi!“

El îl scóse cu sîla din locul acela de dureri pentru ca însoţit de Beninngsen sĕ-l presenteze trupelor.

Mostenitoriul tronului orfan de tată, eşì călare însoţit de cei doi conspiratori. Primul regiment, de care deteră era regimentul Preobraşenski. Acesta îl întimpină rece, pentru că el fusese devotat lui Paul II, celelalte însĕ care iubeau pe tinĕrul mare duce pre lângă acésta mai erau încă şi sub influenţa contelui Pahlen, care avea mare înrîurire asupra armatei, nu esitară a striga: „Sĕ trăiască Alecsandru!“ Acest esemplu află imitare şi în curênd junele împĕrat era proclamat şi pus în posesiunea tronului. El se reîntórse şi se duse cu soţia lui, împĕrătésa Elisabeta în palatul de iarnă.

Noul împĕrat a lucrat în tóte privinţele în mod binefăcĕtor pentru imperiu. Sub domnia lui a fost in parte ridicată, in parte mărginită iobăgia, acésta pată de ruşine din cele mai odióse ale istoriei omenimei.

intreprinderile salutare câte s'au realisat in Orĕştie de un şir de ani încóce şi acest sprigin se baséză pe resultatele ce s'au obţinut până acum şi pe marea încredere, care s'a dovedit la tóte ocasiunile.

Intre asemenea auspicii putem spera, că şi despărţĕmêntul al IX va justifica asteptările ce le apus comitetul central în trênsul, şi activitatea nóstră va aduce fructele cele mai mănóse. X.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Topliţa română, în 18 Iuliu 1891. Dle redactor! Dudă o absentare de 10 luni din locul meu natal eram curios a vedé schimbările întêmplate în decursul mai a unui an întreg.

Dintre tóte mi a părut mai bătătóre la ochi împrejurarea, că mergênd Duminecă spre piaţa satului nu am întêlnit obicinuita mulţime de ómeni din anii trecuţi înaintea cârciumei de rachiu sau precum ii ḑice naţia înaintea dipăului. Eram adecă dedat a vedé în alţi ani nu numai localul destul de larg al cârciumei ci şi întrégă împrejurimea ei împopulată cu numĕrósa naţie atât înainte améḑi, cât şi după améḑi, ba adese ori şi in decursul serviciului divin era mai mare gravitaţiunea spre cârciumă decât spre biserică. Un lucru acesta, pre cât de trist pe atât şi de adevĕrat.

Intrebând după causa acestei linisci neobicinuite în acele părţi, am aflat, că aceea este nóua lege despre repausul Duminecei, carea tocmai a început a se pune în aplicare.

Rar ni se dă nóue românilor din ţĕrile de sub coróna sf. Stefan ocasiune de a ne bucura de legile aduse în parlamentul ţĕrei de nobis sine nobis. O astfel de ocasiune e şi acésta, căci în adevĕr legea despre repausul Duminecei, — care era têmpul suprem sĕ se întroducă şi la noi — este o lege salutară pentru întrégă ţéra şi şi pentru poporul nostru.

Trecênd peste alte avantagii amintesc, că este salutară nu pentru aceia, cari sunt cuprinşi deja de uricіósa patimă a beţiei, căci aceia caută fără astêmpĕr ocasiunea de aşi împĕca patima lor arḑĕtóre, ci pentru ceialalţi, căci îi lipsesce de ocasiunea de a aluneca şi ei pe acest povărniş primejdios. „*Ocasio facit furem*“ ḑice latinul şi cu drept cuvênt. Voesci deci sĕ feresci pe cineva de o patimă, feresce'l de ocasiunea de a cădé în ea.

Pentru împrejurările Topliţei române şi póte şi ale altor comune Dumineca şi sĕrbătorile sunt o ocasiune fórte bună de a-şi ruina sĕnătatea şi adese ori şi întreg câştigul de peste sĕptămână prin bеutura rachiului stricat şi spurcat din partea ovreilor, cărora eu, deşi nu sunt antisemit, le-aş detrage dreptul de a se ocupa cu vinderea cel puţin a beuturilor spirituóse şi i-aş avisa la alte ocupaţiuni mai crescinesci, dacă e permis sĕ le numesc aşa.

Lipsiţi fiind acum sătenii prin desposiţiile numitei legi de acésta ocasiune, vor rĕmâné scutiţi de multe rele, vor cinsti ḑiua Dominecei după cum se cuvine unui creştin bun, le vor rĕmâné multe „letice la chimir“ după vorba macedo-românilor, şi după cum am auḑit pe unii esprimându-sĕ, vor putea lucra de aci înainte fără durerea de cap causată de rachiul infectat cu Dḑeu scie câte bazaconii jidovesci.

Simţind o deosebită satisfacţiune sufletéscă am întrat în piaţa, de unde autoritatea politică scóse pe sasii din Batoş, Dredad etc., cari de vre o câţiva ani în cóce s'au dedat a veni din o depărtare de aprópe 100 Km. cu póme şi legume la Topliţa de unde scotiau o mulţime de bani igrei. Şi apoi ce mai póme şi legume? In mare parte astfel de póme şi mai ales legume, pe cari o autoritate higienică mai severă le rĕsturna din carĕle sasilor drept în valea Topliţei, ce curge în dosul locului, de unde le vindeau topliţenilor.

Ciraşe rele, pere şi mere verḑi, crastaveţi galbini de copţi erau articlii sasilor cu multă trecere înaintea românilor topliţeni.

De câte ori treceam în anii trecuţi pe lângă carĕle lor, tot deuna mi se învêrtiau prin minte cam aceste idei. Sĕrmana scólă română, spinósă'ţi mai este încă în multe locuri calea, pe carea trebue sĕ mergi şi din carea trebue sĕ delături tóte pedecile şi s'o aplanezi, ca astfel poporul urmânduţi sĕ înainteze consciu de ţinta, pe care merge şi de trebuinţele, cari mijlocesc ajungerea ei. Deşi scopul principal al scólei pe lângă cultura formală este desvoltarea unui caracter religios şi moral, totuşi trebue sĕ impunem învĕţătorilor noştri ca o sf. datorinţă: sĕ întreţésă în prelegerile lor reguli higienice ca se cunóscă poporul, cari bucate priesc organismului şi sĕ se scie feri de rĕutăţile, pe cari amintiţii saşi nu se sfiesc a le espune spre vênḑare şi a cere bani pe ele; sĕ îşi dee nisuinţa a planta după împrejurările locali împreună cu elevii, grădina scolară asa, ca se fie de model şi astfel sĕ se dedeie şi se înveţe ca cu timpul poporul sĕ scie aşi cultiva însuşi legumele, de care are lipsă, ca sĕ nu fie avisat aşi goli punga în mânile streinilor şi pentru astfel de trebuinţe.

Cetitoriului nedeprins a face câtuşi de puţină economie naţională i se vor părea póte neînsemnate aceste cheltueli, dară îl asigur, că i se vor sui perii în vîrful capului, uitându-se la numĕrul considerabil de strĕini, întorcându-se Dumineca sara către casă în loc de legumi cu preţul acelora. Ar fi justificabile asemenea cheltueli, dacă n'ar fi devenit ilusoriu prejudeţul multora, „că la noi nu se fac“ prin împrejurarea, că în grădinile unor mueri harnice şi pricepătóre îţi surid de departe legumile trebuincióse pe sama căsei. Esemplele acestor mueri ar trebui se îndemne si pe celelalte topliţene, cari nu sciu cultiva altceva în grădinile lor decêt câteva plante perenante precum: érbă, créţă, calapăr, tarcăn şi cimbru.

Numiţii streini pe lângă aceia că ne scoteau o mulţime de bani din comună, că ne vindeau şi legumi rele ne-au mai prefăcut şi ḑiua Duminecei in ḑi de têrg. Au venit acum legea despre repausul Duminecei şi prin graiul autorităţei politice asemenea Mântuitoriului in biserica din Ierosalim le-a ḑis: „Afară din piaţă, căci ḑiua Domnului nu este ḑi de têrg.

Astfel s'a stabilit ordinea şi afară de vre o veselie (nuntă) nimenea nu conturbă liniscea ḑilei Domnului.

E. din Urseni.

Avis.

La *scóla elementară de fete a „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“* se vor face inscrierile pentru anul scolar 1891/2 în ḑilele de *1—5 Septembre st. n. a. c.*, între órele *8—12 a. m.* şi *3—5 p. m.* în localul direcţiunei scolare (Sibiiu, strada Morii Nr. 8)

Tacsa de înscriere este de *2 fi*, ér didactrul de *20 fi. v. a la an*, solvibil în 4 rate (eventual şi în 10 rate lunare) anticipative. Membrii „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“ nu solvesc tacsă de înscriere pentru copilele lor.

Părinţii din provincie îşi pot adăpostí copilele in Internatul împreunat cu scóla civilă de fete a „Asociaţiunei transilvane“, cu care scóla nóstră stă în cea mai strînsă legătură.

Sibiiu, 15 August, 1891.

Direcţiunea.

Varietăţi.

* (6/18 August.) Marţi în 6/18 August din incidentul ḑilei nascerei Maj. Sale monarchului în biserica din cetatea Sibiiului a oficiat serviciul divin cu mare solemnitate Preacuvioşia Sa părintele archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu, asistat de P. O. DD: Ioan Papiu, protopreb. ases. consist.; Moise Lazar protopresb. asesor consist. şi protodiaconul Dr. Remus Roşca, secretar consit. In decursul serviciului divin şi la fine s'au ridicat rugăciuni pentru monarchul nostru.

— Parada militară, care s'a făcut pe câmpul de eserciciu a fost reuşită. Defilarea trupelor, care se află în Sibiiu, a fost escelentă.

* (Congres bisericesc in Bucovina.) Cetim in „Gazeta Bucovinei“, Maj Sa a convocat congresul provisor al archidiecesei gr. or. din Bucovina pe ḑiua de 30 Septembre n. Preşedintele ţĕrii, contele Pace, in înţelegere cu Em. Sa Metropolitul Silvestru Morariu Andreevici a ficsat următorii termini pentru alegerea deputaţilor congresului; 1, pentru comunele bisericesci opidale şi rurale ḑiua de 29 August 1891; 2, pentru comunele bisericesci orăşănesci Cernăuţi şi suburbii, Serete, Rădăuţi, Sucéva şi Câmpulung ḑiua de 31 August 1891; 3, pentru patronii privaţi ḑiua de 2 Septembre 1891; pentru cele patru colegii electorale preoţesci ḑiua de 4 Septembre 1891. Lista alegătorilor pentru patronii particulari, prescrisă in § ul 23 al legei electorale, se va publica în ḑiarul oficios al guvernuluii.

* (Cas de mórte.) Familia preotului nostru din Gêrbova, tractul Mercurei, a suferit o grea lovitură prin trecerea la cele eterne a părintelui *Nicolae Oprişiu* în etate de 57 ani. Inmormêntarea s'a făcut în 18 August. Dênsul a fost un preot harnic şi iubit de toţi poporenii.

Fiei ţĕrîna uşóră!

* (Casuri regretabile.) Luni după améḑi a fost inmormântat in Sibiiu un oficer dela husari pe care la piscat o muscă la deget. Inveninându-se sângele din aceea muşcătură a murit. —

Duminecă diminéţa o calfă de covrigar, Ruprich, care trăia in relaţiuni condamnabile cu soţia tinĕră a unui moşnag König, pe când mergeau la plimbare a tras mai multe focuri de revolvĕr asupra ei. Ea a rĕmas mórtă. Urmărit fiind de nisce soldaţi nenorocitul Ruprich ş'a tras şi lui un glonţ prin gură. Medicii speréză că'l vor mântui în curênd.

* (O învitare interesantă.) Dr. Vasiliu Lucaciu, parochul Şişeşcilor, în numele seu, şi în numele senatului şi poporului român al parochiei greco-catolice de Şeşeşsci învită cu tótă stima pe *On. Redacţiune a „Telegrafului Român“* la festivitatea *sfinţirei bisericei parochiali* **votive pentru [s. unire a tuturor românilor**, ce se va celebra în 27 August a. c. st. n.

Din şedinţa senatului bisericesc din Şişesci
1 August 1891.

Programa

festivităţilor, ce se vor arangia în Şişesci, cu ocasiunea sfinţirei bisericei în 27 August a. c. st. n.

1. In 24, 25 şi 26 August pregătirea credincioşilor la sĕrbările sfinţirei, prin eserciţii de pietate religióse în biserica cea veche parochială.

2. In 26 August înserătul cu litie în biserica cea veche.

3. Tot în 26 August primirea procesiunilor poporali şi a óspeţilor, cari vor veni la sĕrbarea sfinţirei.

4. In 27 August salutarea albei ḑile sĕrbătoresci prin 24 salve de tréscuri.

5. La 8 óre din ḑi primirea solemnă a ilustrităţii Sale Episcopului diecesan, sau a delegatului Seu.

6. La 9 óre se încep ceremoniile sacre. Discursul de rĕmas bun dela biserica cea veche, de M. O. D. Iacob Pop, paroch de Bătarci, fost paroch în Şişesci, ér cel dela Missa solemnă, de M. O. D. Augustin Pelle, protopop, paroch în Pomi. Apreciaţiunile sĕrbătoresci de M. O. D. Gavril Lazar de Purcăreţ, protopop paroch în Sanislău.

7. *După sf. liturgie urméză desvĕlirea monumentelor întru onórea şi amintirea glorioşilor bărbaţi şi distinşi eroi ai catolicismului şi mari binefăcĕtori ai némului românesc: Piu IX, P. R. şi Atanasiu Anghel, epircopul sf. Uniri. Discursul ocasional de Rssimul Tit Bud, vicariul Marmaţiei.*

8 La 1 óră banchet festiv. (O posată 1 fl. 50 cr.)

9. La 4 óre inserătul.

10. După inserat petrecere poporală.

11. La 8 óre sara se incepe petrecerea de vară arangiată în folosul bisericei. (Biletul de întrare dela persónă 1 fl. familie 1 fl.)

12. Cântările vor fi esecutate de corul vocal din Sĕini, eventual combinat cu alte coruri, sub conducerea d-lui D. Cionca.

Şişesci, 10 August 1891.

NB. Pavilonul sĕrbătorilor sociali e pavimentat şi invĕlit cu şindilă.

Se vor prepara cuartire pentru on. óspeţi, cari vor participa la sĕrbări.

Comitetul araugiator.

* (Afacerea d-şórei Văcărescu.) Aflăm, că guvernul are de gând a interveni din nou pentru ca demisia pe care d-şóra Văcărescu a dat-o din sarcina de domnişóră de onóre pe lângă M. S. regina, sĕ devie efectivă.

Suntem informaţi, că doctorul Yung, dentistul Curţii, a fost acum câte-va ḑile la Veneţia. De acolo a luat o scrisóre, pe care a remis-o în secret prinţului Ferdinand la Sigmaringen, unde s'a dus în mod misterios sĕ vadă pe principele moştenitor.

Principele a remis imediat acéstă scrisóre tatălui seu.

De trei ḑile dl Yung s'a întors în ţară şi acum a plecat înapoi la Veneţia; scrie „Timpul“.

* (Regina României.) Sciri oficiale confirmă, că starea sănĕtăţei M. S. reginei României este fórte ingrijitóre.

Din acéstă causă, M. S. regele a luat hotărîrea de a pleca cel mult până Joia viitóre la Veneţia.

* (Invitare) Junimea studiósă română din Pancota şi giur învită la „Petrecerea de vară“ ce o va arangia Sâbătă la 10/22 August 1891 în Pancota în „Grădina verde“. Preţul de intrare pentru persónă 1 fl. pentru familie 2 fl. Inceputul la 8 óre sara. Venitul e destinat pentru ajutorarea studenţilor sĕraci români.

Oferte marinimóse sunt a se trimite la adresa cassariului Ioan Buda stud. de VIII cl. în Pancota. Damele sunt rugate a se presenta în toalete de promenadă. N B. La timp nefavorabil petrecerea se va ţiné la „Crucea albă“.

Comitetul arangiator.

* (Documente istorice.) O comisiune compusă din d-nii D. A. Sturdza, Gr. Tocilescu şi Ionescu Gion, a fost numită de ministeriul instrucţiunei publice al României spre a esamina actele de corespondenţă ale principelui N. Şuţiu cu cavalerul de Guetz, precum şi alte documente, care intereséză istoria modernă a României.

Loterie.

Vineri, în 14 August.

Timişóra:	**31**	**90**	**53**	**26**	**78**
Viena:	**23**	**89**	**57**	**75**	**29**

Nr. 574. [123] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor vacante de învĕţători la scólele poporale din Ocna superiórĕ şi Slimnic, protopresbiteratul Sibiiului se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare fóia „Telegraful Român.“

Emolumentele:

1. Ocna-superiórĕ, salariul anual 200 fl. solviţi în rate lunare din repartiţie, cuartir în edificiul scólei dóuĕ încăperi şi lemne de încălḑit; — alesul va provedé învĕţămĕntul şi în scóla de repetiţiune.

2. Slimnic, salariu anual 150 fl., solviţi în rate lunare din repartiţie, cuartir în edificiul scólei şi doi stângini de lemne pentru încălḑit.

Cei ce doresc a reflecta la vre-unul din aceste posturi vor avé a şi aşterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Sibiiu, 25 Iuliu, 1891.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 561. [124] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post învĕţătoresc, devenit vacant la scóla capitală gr. or. din Satulung, biserica sf. Archangeli, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post învĕţătoresc sunt:

1. Salariu anual 300 fl.
2. Bani de cuartir 20 fl.
3. Honorariu pentru lucrările scripturistice ale comitetului parochial şi purtarea socotelelor bisericei 30 fl.

Doritorii de a ocupa acest post învĕţătoresc îşi vor înainta cererea lor instruată în sensul legilor din vigóre subsemnatului oficiu protopopesc în terminul deschis.

Cei cu cualificaţiune mai înaltă, precum şi aceia, cari vor posede cunoscinţe technice din musica vocală, spre a puté forma cor bisericesc cu tinerimea scolară şi adultă, vor fi preferiţi.

Braşov, 30 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 560. [125] 1—3

CONCURS.

In tractul protopresbiteral gr. or. al Murĕş-Oşorheiului sunt a se ocupa următórele staţiuni învĕţătoresci:

1. Malomfalĕu, cu salariu anual de 158 fl., şi cuartir natural.

2. Gernesig, cu salariu anual de 120 fl., şi cuartir în edificiul scólei.

3. Murĕş-Cristur, cu salariu anual de 120 fl. şi 10 fl. bani de cuartir.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi sĕ astérnă petiţiunile lor, instruite conform normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul de 30 de ḑile computate dela prima publicare a acestui concurs în ḑiariul nostru „Telegraful Român.“

Mureş Oşorheiu, 20 Iuliu, 1891.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mureş-Oşorheiului.

Nicolau Maneguţiu,
protopresbiter.

Nr. 520 [126] 1–3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci la scólele gr. or. române din comunele însemnate mai jos din tractul protopresbiteral gr. orient. al Têrnavei se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Blăşiel, cu salariu de 155 fl, cuartir în edificiul scólei şi folosirea grădinei scolare.

2. Bobohalma, cu salariu de 150 fl.

3. Chinciş, cu salariu de 110 fl. cuartir şi lemne de foc.

4. Cerchidul mare, cu salariu de 180 fl., şi adecă: în bani 130 fl, în cucuruz 50 mĕsuri à 1 fl. = 50 fl, şi cuartir în edificiul scólei.

5. Fărău, salariu 150 fl.

6. Şilea—magiară, salariu 150 fl.

Doritorii de a concura la vre-unul din aceste posturi, au a şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu (posta ultimă Küküllővár) până la terminul sus arătat.

Cetatea de baltă, în 29 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 410. [127] 1--3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu acum înfiinţat la scóla confesională gr. or. din Ohaba, protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin până la 25 August a. c. Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salariu anual de 200 fl., cuartir liber, lemne de foc şi folosul grădinei scolare, pe care este datoriu a o cultiva cu elevii.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi asterne cererile, instruite conform normelor din vigóre până la terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 23 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresbiteral.

Nr. 272. [119] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor vacante de învĕţători la scólele poporale din comunele mai jos însĕmnate din protopresbiteratul Iliei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Almăşel, cu salariu anual 150 fi., cuartir gratuit în edificiul scólei şi lemne de încălḑit după trebuinţă.

2. Bacea cu filia Cueş, salariu 70 fl. în bani, 70 ferdele à 16 cupe cucuruz în bómbe, cuartir în edificiul scólei, folosirea grădinei scolare pentru legumi şi un stângen lemne de foc.

Fiitoriul învĕţătoriu va fi obigat, când cere lipsa, a ţiné şi strana în biserica din filie.

3. Certejul de jos cu filia Coaja, salariu anual 150fi., din repartiţie, cuartir gratuit în edificiul scólei şi 3 stênjini lemne de încălḑit.

4. Gialacuta cu filia Căbesci, salariu 150 fi., cuartir în edificiul scólei şi 3 stênjini lemne de încălḑit.

5. Têrnava, cu salariu anual de 150 fl. cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi şi 3 stênjini de lemne.

6. Uleş, cu salariu anual de 80 fi. în bani şi folosirea unui pământ arătoriu şi de fânaţ, socotit în 30 fi. la an şi 1 stêngin de lemne.

Doritorii de a ocupa vr'una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele de concurs, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Ilia, la 20 Iuliu, 1891.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 249. [118] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor vacante învĕţătoresci dela scólele comunelor bisericesci gr. or. din protopresbiteratul Câmpenilor, se escrie concurs cu terminul 25 August v. 1891.

1. Albac, cu 300 fl., din alodiu şi cuartir încălḑit.

2. Neagra de jos, cu 200 fl. din repartiţie şi cuartir încălḑit.

3. Lăpuş, cu 200 fl., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

4. Ponorel, cu 200 fi., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

5. Lăzesci, cu 150 fl., din repartiţie.

6. Peleş, cu 150 fl., din repartiţie.

7. Poiana, cu 150 fl., din repartiţie.

8. Sohodol. cu 150 fl., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

9. Săcătura, cu 150 fl., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

10. Certegea, cu 100 fl, din repartiţie şi cuartir încâlḑit.

11. Valeaverde cu 100 fl., din repartiţie.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi se trimită cererile lor concursuale însoţite de documentele despre cualificaţiunea recerută de legile scolare din vigóre la subscrisul oficiu până la terminul cuvenit.

Concurenţii la postul din Albac, cu care este legat şi servitul de cantor în biserică, sĕ se presenteze în biserica de acolo spre a arăta cunoscinţele lor în cântările bisericesci.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Câmpenilor.

Câmpeni, 18 Iuliu, 1891.

Romul Furdui,
protopresbiter.

Nr. 410. [121] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele în comunele mai jos numite din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul pre 30 August a. c. v.

1. La scóla din Ocolişul-mare cu salariu în bani 230 fl., 20 ferdele v. bucate 35 Klgr. legumă, folosirea grădinei scólei, 6 fl. pentru conferinţe cuartir şi lemne, cari tóte dau suma de 306 fl.

2. La scóla din Ocolişul mic, cu salariul în bani 138 fl., 12 ferdele v. bucate, 4 Klgr. legumă, cuartir şi lemne.

3. La scóla din Valea-Lupşei, în bani 125 fi., cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au sĕ-şi aştérnă cererile provĕḑute cu documentele recerute de statutul organic şi normativul scolariu, la subsemnatul oficiu.

Se observă, că peţitorii la postul Ocolişul mare, sunt datori a ţiné şi strană, pentru aceea au a se presenta în o Duminecă înainte de alegere pentru a-şi arăta dosteritatea în cântările bisericesci.

Preste tot, aleşii vor fi datori a propune elevilor în teorie şi pracsă pomăritul şi legumăritul.

Ofenbaia, în 15 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral al tractului Lupşei.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 393. [120] 3–3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însĕmnate, din protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin până 20 August a. c.

1. Daia-rom. dóuĕ posturi:

a) postul prim cu salariu anual pe 200 fl.

b) postul al doilea cu salariu anual de 150 fl.; fie-care învĕţător va avea cuartir liber în edificiul scólei şi va primi un stêngin de lemne; grădina scolară o folosesc ambii.

2. Săsciori, pentru postul al doilea, cu salariu anual de 200 fi., din cassa bisericei, cuartir liber în edificiul scólei.

3. Pianul superior, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2 stângini de lemne.

4. Drombariu, cu salariu anual de 300 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

Cu fie care din posturile acestea e împreunată îndatorirea, ca fiitoriul învĕţătoriu sĕ instrueze pe copii cântările şi sĕ cânte cu ei în biserică liturghia în Dumineci şi sĕrbători.

Reflectanţii la aceste posturi au a-şi aşterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbitera până la terminul indicat.

Sebeş, 16 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Na. 179. [117] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresei la scólele comunelor bisericesci gr. or. din protopresbiteratul Abrudului se escrie concurs cu terminul 20 August v 1891.

1. Bucium-Isbita, cu 150 fl, din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.

2. Bucium-sat, cu 150 fl., din repartiţiune şi fondul scolariu şi locuinţă încălḑită.

3. Cărpiniş, cu 200 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.

4. Buninginea, cu 150 fl. din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.

5. Ciuruleasa, cu 150 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.

6. Corna, cu 150 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.

7. Galaţiu, cu 150 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.

8. Sohar, cu 150 fl., din repartiţiune.

9. Presaca, cu 150 fl., din repartiţiune şi fondul scolariu şi locuinţă încălḑită.

10 Trêmpoele, cu 200 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.

11. Vêrtop, cu 150 fl., din repartiţiune şi locuinţă încălḑită.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi se trimită cererile lor concursuale însoţite de documentele despre cualificaţiunea recerută de legile scolare din vigóre, subscrisului oficiu până la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Abrudului.

Abrud, 17 Iuliu, 1891.

Romul Furdui,
protopr. adm.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 86 Sibiiu, Sâmbătă 10/22 August 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 9 August, 1891.

Incă nu a sosit tocmai timpul ca sĕ se deschidă porțile scolilor și étă că vedem pe o mulțime de părinți îngrijați de crescerea fiilor lor, fórte îngândurați. Pre unii i-am vĕdut dilele trecute pe stradele Sibiiului cu fii lor de mână, cercând sĕ i adăpostéscă la scóla de cadeți ca elevi și era mare în grigiarea lor, că vor pute óre susținé esamenele de primire sau vor fi respinși. Preste diua acésta de grea probă au trecut unii din părinți și li s'a înseninat fruntea, când li s'a spus resultatul de primire.

Dintre români fórte mulți au fost acceptați, căci și trupesce și sufletesce au corĕspuns recerințelor.

Vin acum la rênd aceea, cari au terminat studiile gimnasiali, vin la rênd aceia, cari vor sĕ continue cu studiile la facultățile diferite și vin grijile materiale.

Bunăvoință are fie-care părinte ca sĕ dea fiilor sei o crescere corĕspundĕtóre.

Dar mijlócele încep a se slei, bunăvoința nu este de ajuns.

Recurg deci la stipendii, din fundațiunea fericitului „Gozsdu" — recurg la stipendiile devenite vacante la consistoriul nostru, recurg la cele ce vor veni eventual la Asociațiune.

Suma cererilor întrece mult numĕrul stipendiilor, ce vin a se împărți.

La 3—4 stipendii vin câte 50 — 80 cereri. Ți se umple inima de întristare, cand vedi câtă miserie e în lume. Te înfioredi, când stai sé ți dai votul pentru cutare și sĕ rĕspingi pe cutare.

Și trebue sĕ o faci. Lal toți nu le poți oferi ajutoriu.

Așa se află espedientul ca sĕ se dea celor în clase mai înaintate și cu calcul mai bun. Ceialalți rĕmân tot în grija părinților și părinții sĕ plâng că nu mai pot. S'a îngreunat deci fórte tare posibilitatea de a cresce pruncii.

Nici o înlesnire din partea statului, didactrul e ridicat, cărțile sunt scumpe, recuisitele de scólă multe și cu bani grei, și părinții trebue sĕ și tragă bucătura dela gură, ca sĕ mai lupte un an doi, pân' ce le vine în ajutoriu vreo fundațiune. Și după ce au terminat cu scóla, mulți trebue sĕ plece în țĕri strĕine, căci aici nu află ocupațiune rentabilă.

Cariera învĕțătoréscă și cea preoțéscă chiar, sunt cariere din cele mai puțin rentabile. Prea puține locuri sunt, în care munca și ostenéla sĕ fie pe deplin recompensate.

Și cu tóte aceste, aceste cariere sunt unicele, cari ne stau deschise pentru fii poporului.

Aceste trebue îmbunătățite cu ori-ce preț, deoparte, ca sĕ reținem tinerimea de a eși din patria nóstră, de altă parte ca sĕ contribue la luminarea poporului.

Incă o generațiune, póte dóuĕ vor trebui sĕ aducă jertfa, de a osteni pentru puțin. In un cerc îngust de activitate, omul încă póte afla mulțămire și mulțămirea cea mai dulce e consciința de a fi deschis ochii minței și ai inimei, de a fi făcut din fii poporului cetățeni onorabili, ómeni cumpetați și activi. Tóte popórele au trecut prin stadiul acesta de transacțiune, și noi încă trebue sĕ trecem prin el.

Osêndiți a fi eșit din un popor stors până la mĕduvă, nu ne rĕmâne, decât sĕ îmbărbătăm pe fii némului nostru sĕ nu se despartă de popor, sĕ lucre în popor, se samâne în popor semânța aceea, care odată va aduce nepoților și strănepoților róde binecuvêntate. Ce s'ar alege de némul nostru, dacă cu toții l'am părăsi, dacă fie-carele ar pleca airea ca sĕ trăiască mai în ticnă. Stăruim deci și vom stărui necontenit, ca păriinții sĕ nu și facă illusiuni când își dau copii la scólă, se nu crédă, că vor face din ei tot domni, cari se nu aibă lipse se lucre, căci tocmai „domnia" sĕ câstigă adi numai cu sudóre cruntă și cu muncă neîncetată. Făcêndu și sémă cu împregiurările, ținênd cont de tóte greutățile, ținênd cont și de postulatele poporului, care are lipsă de toți fiii cari ea din sinul lui, îi rugăm pe acestia ca în interesul binepriceput al poporului nostru sĕ îmbrățoșeze cariera de învĕțători ai poporului. Avem multe scoli fără învĕțători, avem multe parochii fără preoți și în acele poporul sufere, rĕmâne înapoi, și nu se póte bucura și el de progresul, ce l fac alți frați ai lor. Avem chiar ținuturi întregi amenințate cu magiarisarea, avem scoli amenințate cu prefacerea lor în scóle de stat deci e în interesul poporului pentru ca sĕ se dedice la cariera învĕțătoréscă și preoțéscă. Aședați în aceste posturi pot face servițiî frumóse némului nostru, recunoscința poporului le va fi cea mai frumósă cunună și va împodobi fruntea lor. Venind timpuri mai bune, dile mai senine, și aer mai blând, ce dóră nu au putut face părinții lor pentru ei, vor face ei pentru fii lor, căci așa se închégă némul și întăresce.

Celulă de celulă se formézâ pomul cel puternic și pe cum în natură nu este salt, așa și în desvoltarea unui popor. Și noi trebue sĕ recunóscem, că ne aflăm în stadiul de desvoltare, acésta e cea mai grea periodă póte în viața némului nostru și e o virtute, ca sĕ nu umblăm după utopii, ci sĕ ne mulțămim cu puțin. Nu rangul dă splendórea numelui ci individul prin hărnicie, prin muncă, prin onestitate póte sĕ se avênte la cinste și la prețul cuvenit. Eram detori se acentuăm aceste acum, când părinții sunt cu drept atât de îngrijați de sórtea fiilor lor.

„Spre restabilirea adevĕrului".

Raportorul diariului „Budapesti Hirlap" și după el alte diare, mi-a pus în gură espresiuni, pe cari eu nu le am vorbit nici odată, și cu atât mai puțin la séra de convenire din 15 August în Hațeg.

Étă ce am dis eu!

„Ne-am întrunit dlor și fraților pe valea Hațegului, pe aceea vale, unde s'a decis odinióră ca sĕ fim noi românii aici, sau sĕ fie alt ném de ómeni, și adecă dacii.

Mi-am dat sémă eu, și a dat sémă cred fie-care din noi, că întrunindu-ne aici, voim sĕ venim în contact cu poporul, sĕ vedem dacă acest popor face progrese în civilisațiune și cultură, sau apoi că dór stagnézâ, — și vĕdênd noi din propria convingere scăderi, provină ele dela noi, provină dela strĕini, se căutăm, ca pe poporul nostru pe urmașii romanilor, cari au adus dintâi civilisația pe acest pământ, sĕ-i împintenăm la lucru, sĕ îi facem sĕ îmbrățoșede civilisațiunea și scóla, cea din urmă o instituție, atât de binefăcătóre pentru omenime.

Acesta e scopul Asociațiunei, acesta e scopul convenirilor anuali în diferite părți ale Ardélului.

Ne presentăm ca apostoli ai păcei, ca apostoli ai lățirei culturei în popor și în calitatea acésta ve salut fraților pe pământul din Valea Hațegului."
Aceste le-am vorbit eu, și nici o literă mai mult ori mai puțin.

Eu cunosc dreptul public al Ungariei, sciu că Transilvania este partea întregitóre din coróna sântului Stefan, sciu, că ce ar însemna a vorbi vorbe nesocotite, și de aceea declar că autorul, fie el ori cine ar fi, a purces față de mine sau din rea credință sau apoi din necunoscința limbei române.

Dacă acésta din urmă e causa 'l scus, că a lățit faime neadevĕrate, dacă însĕ a purces din rea credință, atunci eu sciu că numai orbit de șovinism, sau apoi pus la cale de ómeni interesați, a scris cea ce a scris. *Nicolau Ivan.*

FOIȚA.

Aluna.

(Novelă de *Robert Tábori.* Traducere de O. V.)

Intréga lui înfățișare îți arăta, că lucrase mult în viață, căci zace ceva propriu în munca cea grea trupéscă, care se tradézâ și mai târdiu, când nu te mai ocupi cu ea. La el acéstă însușire consta într'un ridi[illegible]i coborît al umĕrului drept, ca și când ar voi sĕ balanseze încă și acum un sac pe el. Domnul Samuil Kende nici nu făcea taină din aceea că el, consilierul comercial, și cavalerul ordinului Francisc Iosif, își câștiga în tinerețа sa pânea de tóte dilele ca hamal. Din contră! De mergea din întêmplare pe lângă unul din multele sale magazine cu bucate și vedea acolo pe un epigon mai puțin voinic, trudindu-se cu o povară, acésta îi era o ocasiune binevenită pentru a dovedì, că el principe încă și adi mai mult din meșteșug, ca acéstă generațiune rĕsfățată, care capĕtă îndată durere de óse, dacă cară vre-o câte-va óre greutăți cu maja.

De cât-va timp observară însĕ amicii lui, că el se ocupă mai mult cu aceea, de a rĕmâné pe picior bun cu acele reguli ale societății, pe care un înțelept din lumea modernă le a adunat în „cartea pentru purtarea cuviinciósă în societate". La mâncare nu ciofăia, el făcea deosebire între mănușe și batistă, și resista și voinicesce ispitei, ce o esercitase până acuma sacii cu bucate asupra lui. Acestea tóte datau din diua de când se reîntórsese din internat frumușica sa fică adoptivă, fermecătórea Elena. De dragul ei se scimbà întréga regulă a casei. Servitoriul primì o livrea, visitiul porunca, de a consuma mai puțin rachiu și mai multă apă, și chiar și o păreche de mănuși de piele întunecau câte odată orizonul, când adecă dl Kende își ridica în sus mânile sale înarmate cu mănuși de numĕrul 8 ³/₄. Cel mai curios lucru in acéstă privință este însĕ ceea ce bibliotecarul Dr. Koloman Gedő sub sigìlul promisei tăceri comunicà unuia dintre amicii sei:

Domnul Kende chemà într'o diminéță pe Gedő la sine. Cu fața întunecată ședea el în verandă și privia cu nespus dispreț peste fóia, care de altădată forma dilnic pe acéstă vreme lectura lui de predilecție, acum însĕ zăcea motolită pe pământ.

Vream sĕ te rog, d-le doctor, dise în fine stăpânul casei, sĕ scri îndată administrațiunei, sĕ nu'mi mai trimită pe gât acéstă fóie blăstămată.

Dară pentru ce? S'a ivit póte în lista cursului vre o eróre de tipar?

Nu e aceea, ceva cu mult mai rĕu! Inchipuesceți numai un scriitoraș se obrăznicesce într'atâta și scrie un articol contra crescerei moderne a fetelor. Cine a mai vĕdut așa ceva!

Eu încă tot nu înțeleg.

Dumnia ta nu înțelegi. Fica mea este crescută în cel mai modern internat și s'a facut din ea un adevĕrat înger de model. Ar fi deci din partea mea curată nerecunoscință, dacă aș spriginí o fóie, care scrie contra crescerii moderne a fetelor. Ințelegi acuma?

II.

O damă perfectă, dise moșierul din vecini contele Nalaczny, când Elena îi făcu la prima întâlnire un compliment corect.

Un înger perfect, suna judecata vrednicului preot din sat, când își făcu pe la bolnavi visita de tote dilele și observà, că cineva care se pricepea și mai bine la mângăiat decât el, îi prevenise în tot locul.

Un înger adorabil, fantaza domnul bibliotecar, care n'avu alt lucru, decât sĕ se amoreseze până după urechi în Elena îndată după reintórcerea ei.

In privința bibliotecarilor domnesce în general prejudițiul, că o carte de trei sute de ani, legată în piele de porc, le e mai scumpă decât ori ce. Dr Gedö nu se ținea de acéstă clasă a cărturarilor și el ar fi fost totdéuna gata de a da pe cel mai rar „Elzevir" pentru un zimbet al Elenei. Cu deosebire acuma într'o di minunată de primăvară, când ședea vis-a vis de dînsa în foișór, și o rază de sóre înconjura ca cu o aureolă fruntea fetei. (Va urma.)

Adunarea generală a Asociaţiunei transilvane pentru lit. rom. şi cultura poporului român, ţinută la Haţeg.

(Raport special.)

Luni în 5/17 la 10 óre s'a deschis şedinţa II şi după verificarea protocolului şedinţei prime învĕţătoriul Oltean din Haţeg a cetit disertaţiunea: „Schiţă monografică a oraşului Haţeg“. Dl învĕţătoriu Oltean este vechiu învĕţătoriu, a trăit mult în Haţeg, cunósce poporul de acolo şi a consultat tóte documentele referitóre la lucrarea sa.

Dacă nu s'ar fi ocupat atât demult de cestiuni bisericesci, de treceri religionari, de aserte, că în Haţeg odinióra toţi românii au fost uniţi cu papa dela Roma, de bunăsémă ar fi fost ascultată mai cu plăcere.

Din atari lucruri şi la atari ocasiuni, e bine ca sĕ lipsésca lucruri, ce provócă susceptibilităţi — destul de intemeiate.

Disertaţiunea se va publica şi vom avé ocasiune a ne pronunţa şi mai în detaiat asupra ei.

Urméză raportul comisiunei asupra raportului comitetului.

Raportorul, profesorul Vlaicu a apreţiat raportul comitetului şi în sensul propunerilor comitetului şi-a făcut şi propunerile, cari tóte au fost primite. E de însemnat, că un punct din raport a rĕmas păn'aci nelămurit. E vorba de remuneraţiunile secretariului prim. Comitetul cere urcarea remuneraţiunei secretariului I ca redactor al fóiei. Redactorul, valorosul nostru bărbat de scólă Popescu declară, că nu a cerut urcarea remuneraţiunei, ci a cerut ca Asociaţiunea sĕ remunereze, pe cei-ce scriu la fóie. Adunarea a decis sĕ nu se remunereze, şi a făcut un lucru cam pripit, pentru-că lucrări presentate la concurs şi premiate de Asociaţiune pot sĕ nu vină, ori dacă intră sunt pré mari şi nu se pot publica şi fóia va perde din valórea, la care o a ridicat actualul redactor cu concursul bărbaţilor ce au colaborat păn'aci. Lucrurile se pot îndrepta prin comitet şi adunarea viitóre fiind deplin lămurită asupra situaţiunei va da indemnitate comitetului pentru ceace va intrepriude în interesul fóei.

A urmat raportul comisiunei pentru censurarea socotelelor.

Raportorul N. Ivan, a propus ca sĕ se dea absolutoriu cassariului pentru socotelele purtate în cea mai bună regulă — şi în legĕtură cu acésta propunere a făcut unele propuneri fórte nimerite, ca adecă în viitoriu comitetul sĕ se îngrigéscă, ca sĕ se tipăréscă lista membrilor după despărţeminte, sĕ se voteze 2 stipendii de câte 500 fl pentru un tinĕr, care va voi sĕ devină învĕţătoriu al scólei civile a Asociaţiunei şi o elevă, care s'ar perfecţiona tot spre acest scop, cu preferinţă însĕ în arta musicei instrumentale, ca aşa sĕ avem şi în ramul acesta puteri din némul nostru.

Cu privire la purtarea contabilităţii şi a altor imbunătăţiri încă s'a făcut propuneri, cari tóte s'au primit cu plăcere din partea adunărei.

Terminându se acest obiect s'a pus la ordine alegerea unui membru în comitet în locul rĕpausatului consiliar Elie Măcelariu şi s'a ales cu unanimitate protopopul Sibiiului Ioan Papiu.

De loc al întrunirei viitóre la învitarea făcută din Blaş, s'a ales Blaşul.

Veteranul Bariţiu a închis şedinţele anului acestuia prin o vorbire însufleţitore, şi drept mulţămită din partea hăţeganilor, a primit din partea adm pprebiteral Stanca şi Oltean.

Despre concert, bal, şi esposiţie în numĕrul procsim. Şi până atunci notez, că tóte au avut succes splendid şi material şi moral. *Raportorul.*

Adunarea generala a despărţ. XXVII Cohalm al „Asociaţiunei transilvane.“

Cohalm, în August 1891.

Onorate dle redactor! Conform convocării publicate şi în preţuitul d-vóstre ḑiar, prima adunare generală a despărţămêntului nostru s'a ţinut în Cohalm în ḑiua sf. Apostoli Petru şi Pavel 29 Iuniu (11 Iuliu) a. c. în localul scólei gr. cat.

Punct la 2 óre p. m. dl director al despărţămêntului Nicolae D. Mircea a deschis şedinţa prin o vorbire, care a fost ascultată cu mare atenţiune şi primită cu însufleţite strigări de „Sĕ trăiască.“

După deschiderea şedinţei — la propunerea dlui director conform § 18 din regulament s'a cetit raportul comitetului despre activitatea acestui despărţĕmênt prin actuariul despărţămêntului Andreiu Stroia.

Raportul a fost cu plăcere luat la cunoscinţă. Dl cassar Clemente Raicu propune ca sĕ se cetéscă apelul nominal al membrilor despărţămêntului ér înscrierea de membri noi sĕ se facă

Acéstă propunere s'a primit şi imediat s'a cetit apelul nominal.

S'a constatat, că dintre membrii despărţămêntului numai unul e absent. Inscrierea de membrii noi s'a făcut conform propunerii primite.

S'au înscris următorii domni:

a) ordinari: Ioan Mircea, paroch gr. or. în Caţa; Sofron Roşca, paroch gr. or. în Ungra; Eftimie Man, paroch gr. or. în Fântâna; Ioan Roşca, învĕţătoriu gr. or. în Ungra; George Andronic, învĕţătoriu gr. or. în Mateiaşu; Naftanailă Pulca, învĕţătoriu gr. or. Stena;

b) ajutători: Ioan Iosif, paroch gr. orient. Draos; Ioan Bercanu, paroch gr. or. în Cohalm; Andreiu Boer, paroch gr. cat. în Homorod; Ilariu Cojocariu, paroch gr. cat. Ticuşul săsesc; Samoilă Popoviciu, paroch gr. orient. şi G. Neagoş învĕţ. gr. or. în Valendorf; Savu Sirach, învĕţătoriu gr. or. în Draos; George Gavrilă Bănuţiu, profesionist în Cohalm; Nicolae Tempea, Nr. casei 562 din Cohalm; Bucur Bercan, econom Cohalm; Ioan Popa, econom Homorod; Nicolae Iosif, econom Draos; Ioan Iosif, epitrop în Draos. I. Hălmu econom în Draos.

După înscrierea de membri dl cassariu Clemente Raicu raportéză, că a încassat ca tacse suma de 161 fl. dela următorii dni:

1. Membri cu tacsă pe piaţă de 100 fl. a solvit:

a) Iosif Lupu, paroch gr. or. din Stena.

2. Mĕmbrii ordinari cu tacsa de 5 fl. au solvit:

a) Nicolae D. Mircea, protopop gr. orient. în Cohalm; Clemente Raicu, vice-protopresb. Cohalm; George Spornic, paroch gr. cat. în Cohalm; Ioan Brotea, paroch gr. or. în Mateaş; Pompiliu Predoviciu, paroch gr. or. în Merchiaşa, Ioan Mircea paroch gr. or. în Caţa; Ioan Lupu, paroch gr. or. în Jibert; Ioan Buzea, asesor opidan Cohalm; Andreiu Stroia, învĕţătoriu gr. cat. Cohalm a solvit tacsa de 1 fl. pentru diplomă.

3. Membrii ajutători cu tacsa de 1 fl. au solvit:

Ioan Bercanu, paroch în Cohalm; Ioan Iosif, paroch gr. orient. în Draos; Andreiu Boeru, paroch gr. cat. Homorod solvit 2 fl.; Ilariu Cojocariu, paroch gr. cat. în Ticuşul săsesc; Samuil Popoviciu, paroch gr. or. în Valeudorf; George Neagoş, învĕţătoriu gr. or. Valendorf; Savu Sirach, învĕţătoriu gr. or. Draos; George Gavrilă Bănuţiu, profesionist în Cohalm; Nicolae Tempea, econom Cohalm; Bucur Bercan, econom Cohalm; Ioan Popa, econom Homorod; Nicolae Iosif, econom Draos; Ioan Iosif, epitrop în Draos. — Suma totală e de 161 fl. v. a., din cari 100 fl. sunt predaţi cassei centrale din Sibiiu.

Referitor la spesele avute dl cassar raportéză, că din considerare, că despărţĕmêntul nostru până la adunarea de faţă nu a dispus de membrii ajutători din a căror tacsă sĕ se pótă acoperi spesele, nu le-a specificat. Raportul dlui cassariu a fost cu plăcere luat la cunoscinţă.

Fiind la ordine defigerea locului pentru adunarea generală procsimă, după o scurtă discuţiune s'a decis: ca adunarea generală sĕ se ţină în comuna Ungra.

Punêndu se la ordine formarea agenturilor prescrise în § ul 22 din regulament, domnul Ioan Brotea, cerênd cuvêntul arată, că deocamdată este imposibil, deórece membrii despărţĕmêntului, cărora li-s'ar încerdinţa, presidiul agenturei, neposedênd statutele şi regulamentul nu sunt în stare a da poporului tóte esplicările necesare despre scopul Asociaţiunei. Deci dênsul face propunerea, ca sĕ se róge on. comitet central, spre a provedé atât pe membrii ordinari, cât şi dintre cei ajutători pe preoţii şi învĕţătorii cu câte un esemplariu din statute şi regulament, numai şi atunci a se purcede la formarea agenturilor.

Propunerea s'a primit.

Fiind la ordine alegerea comisiunei verificătóre s'a ales dni: Clemente Raicu, George Spornic şi Ioan Buzea.

După eshauriarea programei s'au cetit 2 disertaţiuni, prima a dlui Clemente Raicu de conţinut istoric, a dóua a d-lui Andreiu Stroia despre scopul Asociaţiunei transilvane, ambele au fost ascultate cu plăcere.

După şedinţă a fost o convenire colegială, unde dl director al despărţĕmêntului a radicat un toast în onórea d lui preşedinte George Bariţiu care a fost urmat de un puternic „Sĕ trăiască“. N'au lipsit nici alte toaste.

Ca încheiere esprimăm mulţămită tuturor acelor domni, cari pătrunşi de nobilul scop ce'l urmăresce asociaţiunea, desconsiderând atât depărtarea drumului cât şi timpul nefavorabil n'au pregetat a lua parte la adunare şi a contribuit fiecare amĕsurat puterilor. Precât le servesce acéstă spre onórea d nilor susamintiţi pre atât trebue sĕ ne esprimăm părerea de rĕu faţă de acei domni, cari deşi în apropierea Cohalmului nu numai că au dovedit o nepăsare totală, ba un anumit domn preot chiar avisat fiind prim circular, n'a aflat de bine a-l comunica şi celorlalţi inteligenţi din comună.

Din ţara Oltului.

Când a sunat svonul, că ne vine în locul lui Horvàth alt comite, care sĕ ne dea scólă şi sĕ se pună în spatele nóstre, ca sĕ ne turmenteze cu idea de stat magiară, atunci clubul naţional s'a întrunit şi s'a constituit, făcênd programa pre care trebue sĕ o urmăm. Ne am înţeles, că faţă de comitele Horváth respective cu mergerea lui sĕ fim indiferenţi şi numai dêndu i-se agii din partea ungurilor şi jidanilor cu cari el a fost frate de cruce, numai atunci sĕ păşim şi noi în congregaţiune; adecă când se va aduce mulţămită pentru activitatea lui. Mulţămitá s'a adus, însĕ nu s'a arătat pentru cari, merite, căci atunci clubul avea ómenii sei, cari sĕ le combată.

La banchetul de ducere, românii nu au luat parte.

S'a conchemat congregaţia comitatului pe 7 Iuliu pentru instalarea noului comite. Clubul a lucrat, ca la aceea şedinţă sĕ fim bine representaţi. Şedinţa s'a deschis — vicecomitele Grămoiu Dănilă propune trei jidovi, trei unguri şi un român, care sĕ învite pe noul comite la şedinţă, — într'aceea dl protopresb. Iuliu Dan cere cuvêntul, — nu-se dă. — Sĕ auḑim! ! ! şi tumultul nu a încetat până nu i-s'a dat cuvêntul.

— Dle preşedinte! Onorată adunare! — O nedreptate strigătóre la ceriu se face din partea dlui vicecomite.

Comitatul acesta, care se compune numai din români, nu este representat în aceea comisiune — sĕ face o nedreptate mare românilor şi eu deneg dlui vice comite dreptul de a propune comisiunea de învitare — Aşa este! !! sĕ auḑim şi propuse în comisiune 5 români, 2 unguri şi un sas, care comisiune a şi învitat pe comitele suprem.

La întrare: „Sĕ trăéscă“! „éljen“, acestea au durat 10 minute, pănăcând ungurii n'au mai putut striga şi aşa sĕ trăéscă a rĕmas şi la început şi la sfêrşit. Ungurii crepau de mânie. — S'a cetit rescriptul de (demisionare) transferare şi apoi cel de denumire şi i-s'a primit jurămêntul în limba magiară.

Noul comite suprem, şi ţine cuvêntarea sa de representare în care a ḑis tóte ce a avut la inimă şi aceea că este sas şi nu şi négă naţiunea sa — dar la idea de stat are sĕ lucre şi învită pre toţi al sprigini, pe amploiaţi i va sili. — Ceea ce asceptam noi sĕ ḑică, nu a ḑis, de aceea preşedintele clubului nostru cam indignat pentru aceea atitudine a comitelui suprem, 'şi cere cuvêntul.

Sĕ auḑim!

La cuvêntul lui Baussnern rĕspunde în numele amploiaţilor protonotariul Turcu. că vor fi la înălţimea chiemărei lor. Dl Vincenţiu Grama cere cuvêntu-l, care i-se dă;

Dle Comite suprem! etc. In acéstă sala a comitatutului maioritatea, ba pot ḑice totalitatea membrilor congregaţiunei sunt români, cari nu pricep limba, în care a vorbit ante-vorbitoriul şi de vreme ce cuvintele ante-vorbitoriului sunt ponderóse pentru comitat cere a se spune şi în limba română, — ceea-ce se şi făcu prin dl protonotariu Turcu.

Acuma vine dl preşedinte al clubului, vicariul Raţ, du pă-ce a preceput, ce ḑise comitelele suprem Dl vicariu nu scie unguresce, şi-şi cere cuvêntul. S'auḑim! ! !

„Dle Comite suprem! Onorabilă congregaţiune! Astăḑi în ḑiua a 7-a, luna a 7-a, al 7-lea comite suprem dela inaugurarea dualismului se instaléză. — Noi preoţii ḑicem, că aşa a fost provedinţa divină — ca sĕ fie în 7 a 7 a lună al 7-lea. — In absolutism şi înainte au fost aşa numiţii căpitani, supremi, cari au fost 14 — de dóuĕori 7 — şi dacă mergem în istoria comitatului până la Apafi vom afla 17. Tot numĕrul 7 ne însoţeşte. Totdeuna a avut acest comitat astfeliu de bărbaţi, care s'au uitat şi la popor înfruntea cărui a stat. Şi a indeplinit şi dorinţele lui — şi chiar din fii comitatului a avut bărbaţi conducĕtori pre cari ni a răpit curentul şi a trecut în castrele strĕine. — Bethleneştii (a mai spus şi alte familii). Acest comitat se compune din 88 comune curat româneşti şi numai în centru mai sunt şi alte naţionalităţi. Acest element un element de ordine — dar de o origine fórte nobilă, cari în timpuri trecute a escelat ca apărători ai patriei şi de pămêntul lor dovadă sunt multele diplome, cari zac şi âcuma ca nesce odóră scumpe grigite în laviţele lor, descedenţii acelor vitegi compun şi astăḑi acest comitat, pe care îl iubesc din sângele lor, şi nu rĕmân cu nimic înapoia antecesorilor în respectul iubirei de patrie. Au avut drepturi regale pe care statul le a luat prin rĕscumpărare; numai au nimic acuma decât a suporta poverile cele mari, le supórtă şi pe acele însĕ cere acel popor ca sĕ fie respectat aci acasă la el, aci în comitatul seu. Dacă este despoiat de multe alte drepturi, dacă este descris ca ne cult, nu pórtă el vina, dacă i-se ia acum şi limba; atunci-l putem asĕmêna cu un individ căreia scótei dinţii, taiei buzele, şi-l pune sĕ vorbéscă. — Aşa este!

Igaz — Aşa este!

Multe a mai ḑis, că acest popor trebue respectat şi sĕ i-se afle isvóre de câştig, că este un popor muncitoriu.

Cer deci în numele poporului acestui [illegible] limba română sĕ resune in casele comitatului, pre cari poporul le-a făcut apoi cel mai mic amploiat până la cel mai mare a comitatului sĕ se foloséscă de limba română. — Cer, ca denunciaţiunile mârşave de daco-român sĕ înceteze şi sĕ nu se opréscă copii din scólă a nu cânta cântări româneşte“.

La aceste ia cuvêntul notariul public Kapdebó, care vorbind unguresce ḑise: „Nagyméltóságos föispán Ur! T. k. Gyülés! — nu precep limba română, dar aceea pot spune, că ceea-ce a afirmat dl antevorbitor este minciună! Atunci ca o bónbă de tun a resunat; jos cu el! Afară cu el! Abzug! Le vele! Afară cu el! Tu minţi slabule! Afară cu armeanul! şi a trebuit sĕ iasă afară cu tóte că ungurii ziceau „haljuk“! Atunci fiscalul comitatului Kopacean Moriţ, se trezeşte şi în numele legei cere închiderea şedinţei „mert itt lázadás van“ — Amin. — La banchet românii nu au luat parte. Advocatul Garoiu, neputênd scăpa, a mers cu Bausnern.

(Va urma.)

Concertul dat de corul teologilor dela „seminariul Andreian“ în Orĕştie.

Scirea, că numitul cor se va produce cu ocasiunea adunărei generale a despărţĕmêntului IX lea a pĕtruns cu iuţală în întreg cercul Orĕştiei şi toţi aşteptau cu neastêmpăr sĕ vadă producţiunea elevilor instruaţi în clasica scólă a meritatului profesor de musică dl G. Dima. Succesul raportat a confirmat dibăcia măestrului şi sirguinţa elevilor.

Sâmbătă sara fiind membrii corului în numĕr complet, dl Dr. I. Mihu, cunoscut prin munificienţa sa, a dat membrilor corului o splendidă cină comună la otelul „Leul“, unde din întêmplare musica militară, fiind de faţă, a contribuit mult la distracţiunea óspeţilor.

Duminecă în 26 Iuliu, coristii s'au produs în biserica gr. or. din Orĕştie cu succes.

Adevĕratul succes s'a aretat însĕ Duminecă sara la concertul arangiat anume în conbinaţiune cu adunarea generală a subdespărţĕmêntului IX. Un public numĕros şi ales din Orĕştie şi din cerc a îndesuit sala dela „Leul“ şi aştepta cu nerăbdare sĕ védă producţiunea elevilor dlui G. Dima, cunoscut pretutindenea ca escelent profesor de musică.

Concertul s'a început cu piesa „Zorirea“, care a avut un deplin succes. Tot asemenea a reuşit şi celelalte piese din program.

Dintre tóte piesa „Cu trupul“ de G Dima a făcut cel mai pĕtrundĕtor efect.

Cu viuă satisfacţiune trebue sĕ înregistrez, că „Putpuri de cântece românesci“ pentru pian a fost esecutat de d-şóra Elena Orbonaş cu mare precisiune şi cu o adevĕrată artă în modul predărei. Aplausele nesfêrşite ce au însoţit acésta piesă sunt o dovadă despre succesul strălucit.

Tot cu acelaşi strălucit succes a debutat d şóra E. Orbonaş în acompaniarea solistului Demian la piesele „Sara de Crăciun“ şi „Scii tu mândră (de G. Dima.) La freneticele aplause ale publicului aceste piese au trebuit repetate.

D şóra Victoria Vlad, încă a acompaniat pe dl Demian, şi în cor; şi a arĕtat îmbucurătóre progrese în ce privesce desteritatea pe pian, studiu şi esercitiu va aduce perfecţiunea în acompaniare.

Dl Demian a debutat ca solist cu atât succes, încât a încântat întreg publicul şi a fost des aclamat şi chiemat pe podiu.

Trebue se amintesc, că corul teologilor ne a făcut prin acest concert o frumósă séră de distracţiune şi plăcere, ale cărei suveniri nu se pot sterge din memoria celor ce au avut fericirea a asculta acest concert.

Vrednicul proprietar din Romoşel, şi fost jude comunal 40 ani. P. Mihailă, ţinênd cont şi de partea materială a finţei omenesci a dăruit cu cunoscuta-i ospitalitate un cuantum suficient de bere pentru rĕcorirea gâtlegiurilor.

După concert a urmat petrecerea cu dans, care a durat până în diua albă. Cei tineri şi-au petrecut bine, cei bĕtrâni s'au uitat cum îşi petrec alţii şi se gândiau la trecut, care nu se mai reîntórce.

Varietăţi.

* Susceptibilităţi patriotice.) In numĕrul penultim al fóiei nóstre, am luat notiţă şi noi despre modul, cum a fost primit fispanul Apor la Mediaş şi am constatat un lucru neusitat până acum în fundul regiu.

O [illegible] constatare a unui fapt împlinit, fără nici o tenden[illegible] a fost de ajuns, ca un patriot din Sibiiu sĕ alarmeze presa prin o telegramă, că organul nostru agitéză în contra tricolorului naţional magiar.

Agitaţiunea o fac însĕ cei ce în orbia lor vĕd tot stele verdi înaintea ochilor şi de soiul acestora trebue se fie şi maliţiosul şi perfidul insinuator, care alérgă după merite patriotice, sau după piţule câştigate eftin.

Cât privesce patriotismul, noi nu am stat şi nu vom sta nici când înapoia astorfel de denuncianţi pĕcătoşi.

* (O nenorocire.) Cu ocasiunea sĕrbătorilor Asociaţiunei transilvane s'a întêmplat dlui asesor consistorial Zaharia Boiu o mare nenorocire. Pe când se întorcea dela mormêntul fericitului protopop Raţiu, spăriindu-se caii dela trăsura părintelui ppop de Crainic şi sărind dl asesor din trăsură s'a contusionat aşa de tare, încât a fost necesitate sĕ l transpórte în casa cea mai apropiată.

Scirile cele din urmă, ce le-a primit Ilustritatea Sa părintele vicariu Dr. Il. Puscariu dela Haţeg în acéstă privinţă, suna[illegible]*nnedeu mai binişor, sĕ avem speranţă*“!

* (Convenire.) Reuniunea sodalilor români din loc va arangia în grădina „Herman“ Sâmbătă în 22 August, a. c. n. o convenire socială împreunată cu cântări, teatru şi joc.

* (Esamene de învĕţători.) Esamenele de calificaţiune pentru învĕţătorii din eparchia Caransebeş în anul acesta se vor ţine la Consistoriul diecesan în 2/14 Septembre şi dilele următóre.

Insinuările la esamenau sĕ se facă cel mult până în 25 l. c. st. v.

* (Impuşcat). Vineri diminéţa s'a găsit în parcul dela teatru un domn, care s'a înpuşcat încă Joi nóptea La el s'a aflat revolverul şi o epistolă.

(Ne copleşesc jidovii.) In comuna Dêncu mare, cercul Orĕştiei, la care mai aparţin 4 comune s'a ţinut alegerea de notar cercual la 10 August a. c. Aceste comune curat românesci au voit se-şi alégă un notar de naţionalitate română, şi acésta era posibil, fiind că între aspiranţi s'au aflat şi doi români cualificaţi. Insĕ ce se vedi la urmă? Protopretorul Orĕştiei K. a candidat numai pe un jidan cu numele Nathan Bartolomeiu (mai înainte Bernad) şi la recomândat alegătorilor cu eschiderea celorlalţi. A fost şi un aspirant magiar, însĕ şi acesta a trebuit sĕ cedeze maghiarului din Ierihon. Acesti neomaghiari au astădi patenta patriotismului. — Destul, că alegĕtorii vĕdênd, că li se octroéză un aspirant jidan, n'au voit sĕ'l priméscă, ci plini de indignaţiune s'au depărtat din cancelaria comunală, ér protopretorul a declarat pe jupânul Nathan de notar preste 5 comune românesci şi la dóuĕ dile l'a şi instalat.

Departe am ajuns. Faptul e atât de elocuent, încât nu mai e lipsă de nici un comentar.

* Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru postul de magistru postal în Arpaşul inferior, comitatul Făgăraşului.

Emolumentele sunt: 180 fl. salariu, 40 fl. spese de cancelarie 24 fl. competinţe de inmanuare.

Se cere cauţiune de 100 fl. bani gata, cunoscinţa limbei magiare, viaţă nepetată.

Cererile sĕ se aştérnă în termin de 3 sĕptĕmâni şi se fie scrise cu mâna proprie. Preferiţi vor fi cei ce pot dovedi, că au şi avere inmobilă.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

„Daco-romanisch“.

„*Korrespondenzblatt des Vereins für siebenbürgische Landeskunde,*“ redactată de Dr, Ioan Roth în Daia (Thalheim), în Nr. 8 dela 15 August a. c. publică următórea recensiune:

„Simeonu Mangiuca: *Daco-romanische Sprach= und Geschichtsforschung. 1 Theil. Sebstverlag des Auctors. Oravicza. Buchdruckerei Karl Wunder 1891. In Kommission W. Krafft in Hermannstadt, K F. Köhler in Leipzig und Socec und Teclu în Bucuresci 235 S. 8⁰ Preis 1 fl. 50 cr.*

Insuşi titlul „Daco-romanisch“ în cartea unui român (eines Rumänen) dă sĕ pricepi, în care înţeles se nisuesce autorul a pune şi scrutările limbistice şi istorice în serviciul aspiraţiunilor naţionale-politice ale poporului seu. Mai mult anunţă motul pus în fruntea cărţii, ce feliu de arme a încins autorul: *Si quis diceret, ad linquam nationalem dacoromanam non pertinere omnes provinciales, sed solum tantum sermonem valachicum et moldavicum et eorum modum scribendi ac loquendi, — anatema sit.*

Acest ton pasionat şi de sigur tocmai aşa de puţin demn de sciinţă, pe cât de puţin servesce sciinţa, e îndreptat mai cu sémă contra slavistilor şi contra savanţilor magiari, despre cari autorul e convins, că din preocupaţiune naţională şi politică nu admit necsul imediat al poporului român şi al limbei lui cu Roma, ci vreau sĕ afle pretutineenea influinţa slavică.

Incât este sau nu este justificată acéstă imputare, las sĕ rĕmână nedecis până când scrutările competente romanistice vor adeveri sau vor respinge aceea imputare. Eu aş voi sĕ scot la ivélă numai un punct, adecă judecata, în care Mangiuca întră cu Miklosich şi Hunfalvy, pentru că acestia nu scriu „Romänen şi romanisch“ precum fac germanii de vr'o câteva decenii încóci, ci scriu „Rumunen şi rumunisch“ In tot casul te surprinde, că cuvêntul „Romäne“ din punctul de vedere al legilor pronunţării imposibil şi pentru aud scârbos, află pardon înaintea lui Mangiuca. Acéstă graţie îşi póte avé causa sa numai în prima silabă a scârbosului cuvênt. Dar apoi tocmai lingua rustica, chiar şi atunci când rĕsuna pe stradele Romei nu avea litera **o**, pe care românii (Rumänen) o reclamă cu atâta zel şi pasiune. In aceea limbă Roma suna Ruma. Şi Rumanu cu durere trebuia se audă, cum **a** în terminaţiunea formaţiunii sale incungiurată din tóte părţile de sonante şi consonante întunecate, suna însaşi întunecată în gura rusticilor. Cum s'a pronunţat sonul acela, cine ni ar puté spune astădi? Póte va sci cărticica lui Emil Seemann „Die Aussprache der Latein“, care a apărut în editura lui Reisland în Lipsca. In casul concret însĕ nu acésta e întrebarea principală ci întrebarea cum îşi pronunţă astădi numele seu poporul român (rumänische) însuşi; bine sĕ ne înţelegem poporul, care a rĕmas neinfluinţat de farmecul naţional, în care s'au încurcat inimile românilor semiculţi, durere şi ale multor români (Rumänen) culţi, cugetând la „mama Roma“. Poporul astădi ca tot deuna pronunţă în prima silabă a numelui seu **u**, şi nu **o** *Rum* şi nu *Rom*. Cine are urechi de audit sĕ audă! Miklosich şi Hunfalvy au drept. Óre şi cu privinţă la a dóua silabă? Şi! Cel puţin condiţionat dic: Şi! Pentru că sonul, în care s'a schimbat latinul **a** în cuvêntul *Rumanus* sub influinţa vecinătăţii sale (seiner Umgebung), sună în faptă aprópe ca **u** aşa, că scriind *Rumun* şi reproducênd astfel în modul cel mai inmediat sonurile faptice, numai inimile pline de preocupaţiune se pot înfiora. Cuvêntul, pe care literaţii români (rumänische) în necs cu latinul *mane*, îl scriu mâne, sună în gura poporului român (rumänisch) aprópe ca mune în gura sasilor, cari arareori pot reproduce acest son întunecat, greu de pronunţat întocmai ca mune. Aici ca şi în Rumun nu numai sonul întunecat succedent, ci şi cel precedent, ambele au făcut pe **a** original sĕ se schimbe în **u** sau în direcţiunea spre **u**, unde sonul precedent n'a eserciat acésta influinţă şi unde nasalul succedent nu numai ca atare ci şi prin elementul inherent **i**, care e element de inmoiare n'a eserciat reacţiune asupra vocalei precedente, acolo acésta vocală în calea metamorfosei sale n'a luat direcţiunea spre **u** ci spre **i**. Cuvêntul, care se scrie câne (pentrucă latinesce canis) are un **â** cu mult mai deschis decât cuvêntul rumân, chiar şi în gura românilor (Rumänen) acest **â** sună adeseori în tocmai ca **i** (kine, mai ca cine, tschine = kine, fasst wie cine tschine = ver?). Român, ca numele poporului nostru vecin, e imposibil şi cu respect la celelalte popóre romanice; Român e întrégă absurditate, Rumän jumĕtate de absurditate, mai corĕspundĕtor şi după legile foneticei si după sonurile faptice e Rumun. Miklosich şi Hunfalvy érăşi au drept cuvênt şi cu ei I. K. Schuller şi alţi germani din Cis-Silvania.

Dar deşi în ton pasiunat scrisă acéstă carte, care a rĕmas neîncheiată pe deplin din causa morţii repentine a autorului, întrunesce o mare mulţime de cunoscinţe scientifice şi va da multă ansă la scrutări ulterióre, provocând dea dreptul la de acestea şi sciinţa indigenă a altor limbe.

Va se dică: 1) cuvêntul „român“ nu se póte pronunţa şi e scârbos; 2) limba rustică romană nu avea vocala **o** si în loc de Roma pronunţa Ruma, în loc de romanus pronunţa rumanus; 3) pe români îi durea inima, că rusticii îi numeau rumani; 4) **â** sună apróde ca **u**, mâne în gura romanului aprópe ca mune, în gura sasului întocmai ca mune; 5) cuvêntul câne românii îl pronunţă kine sau adecă tschine; 6) cuvêntul român ar fi o vătămare pentru italieni, francesi, spanioli etc. 7) romän e o absurditate intreagă, 8) rumäne o $^1/_2$ de absurditate, 9) corect este Rumun.

Constatăm, că recensentul subscris: — th — fără indoială redactorul Dr. Iohan Roth — scrie consecuent: Rumänen şi rumänisch, deşi recunósce cu Miklosich, Hunfalvy şi Schuller, că unica scriere corectă e Rumun.

Prin urmare recensentul comite intâiu: o intrégă incorectitate, şi a dóua o jumĕtate de absurditate şi a treia când afirmă, că românul pronunţă kine şi tschine = câne, sciind prea bine, că nu nu e aşa, spune o minciună, cu care duce în eróre pe toţi, cari nu cunosc limba română.

Mulţămită publică.

Pĕtrunşi adênc de multele semne de iubire cătră noi cu ocasiunea morţii iubitului şi neuitatului nostru fiu Eugeniu Sabin, studinte de clasa a IV reală, pe care amicii şi binevoitorii nostri au binevoit a le manifesta atât prin scrisori şi telegrame de condolinţă, cât şi prin numerósa participare la înmormêntare, ne luăm deci voia a esprima pe calea acésta profunda nóstră mulţămită tuturor acelor Prea stimaţi amici, cari din prea durerosul incident au binevoit a încerca sĕ ne aline durerea nóstră, pe carea de altfeliu numai acela o póte alina, carele în nemărginita sa înţelepciune a binevoit a ne certa, chemând din braţele nóstre la sine pe unul dintre celea mai preţióse ale nóstre odóre.

Bucium Cerbu, 31 Iuliu (12 August) 1891,

Jalnica familia Todescu.

Loterie.

Mercuri în 20 August.

Brün: **28 22 49 84 32**

Nr. 271. [118] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci vacante dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate aflătóre în protopresbiteratul Ungurașului, se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Bălan, cu salariu anual de 300 fl. v. a. și anumit 270 fl. dela popor prin rapartițiune, folosirea grădinei scólei în preț 'de 30 fl. v. a., cuartir liber în edificiul scólei și 2 orgii de lemne pentru încălḑit.

2. Rachiș, cu salariu anual de 250 fl. v. a. și anumit 166 fl. prin repartițiune, 34 fl. arêndă dela casa din rît și 40 vici cucuruzi cu grăunțele prețuite în 50 fl. v. a., cuartir liber cu dóuĕ încăperi în edificiul scólei și 2 orgii lemne pentru încălḑit.

3. Miluan, cu salariu anual de 100 fl. v. a. și 40 vici cucuruzi cu grăunțele dela popor, cuartir liber în edificiul scólei și 2 orgii de lemne.

4. Dol, cu salariu anual de 90 fl. v. a. 50 vici cucuruzi cu grăunțele dela popor, cuartir liber în edificiul scólei, folosirea grădinei scólei și 2 orgii lemne pentru încălḑit.

4. Hida, cu salariu anual de 50 fl. v. a. 30 vici cucuruzi cu grăunțele dela popor, folosirea grădinei scólei, cuartir liber în edifiiciul scólei și 2 orgii lemne pentru incălḑit.

Dela concurenți se recere, ca prelângă ,cualifiicațiunea prescrisă se fie și cântăreți buni, avênd a conduce cântările liturgice cu scolarii în tóte Duminecile și sĕrbătorile și a cânta in strană, pentru acea concurenții au a se presenta in comună inainte de espirarea concursului spre a-și recomanda poporului desteritatea in cântări și in fine au a și așterne cererile instruite cu documentele recerute de statutul organic și normativul scolariu in terminul prefipt la subsemnatul oficiu, posta ultimă Hidalmas.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Unguraşului.

Fizes-Sânpetru, 1 August 1891.

Pavel Roșca,
protopresbiter.

Nr. 366. [116] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕțătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

1. Feldióra, postul de învĕțător cu salariu anual de 105 fl. v. a. și naturalii în preț de 15 fl. cuartir și lemne pentru foc.

2. Porumbacul superior, rĕsăritean postul de învĕțătoriu cu salau riu anual de 100 fl. și folosirea grădinei scolare, cuartir si lemne pentr foc.

3. Sebeșul superior, postul de învĕțatoriu cu salariu anual de 250 fl. v. a. solvit din alodiul comunal, cuartir și lemne pentru foc.

4. Ucea inferióră, postnl de învĕțătoriu cu salariu anual de 110 fl. v. a. cuartir și lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, sĕ-și subștérnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig Felek) până la terminul prescris.

Dela concurenții la postul de sub Nr. 3 se cere cualificațiunea prescrisă în § 122 din Statutul organic.

Avrig, 24 Iuliu, 1891.

In conțelegere cu comitetele parochi ale concernente.

Oficiul protopresbiteral gr or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 561. [124] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post învĕțătoresc, devenit vacant la scóla capitală gr. or. din Satulung, biserica sf. Archangeli, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post învĕțătoresc sunt:

1. Salariu anual 300 fl.
2. Bani de cuartir 20 fl.
3. Honorariu pentru lucrările scripturistice ale comitetului parochial și purtarea socotelelor bisericei 30 fl.

Doritorii de a ocupa acest post învĕțătoresc își vor înainta cererea lor instruată în sensul legilor din vigóre subsemnatului oficiu protopopesc în terminul deschis.

Cei cu cualificațiune mai înaltă, precum și aceia, cari vor posede cu noscințe technice din musica vocală, spre a puté forma cor bisericesc cu tinerimea scolară și adultă, vor fi preferiți.

Brașov, 30 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 574. [123] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor vacante de învĕțători la scólele poporale din Ocna superióră și Slimnic, protopresbiteratul Sibiiului se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare fóia „Telegraful Român.“

Emolumentele:

1. Ocna-superióră, salariul anual 200 fl. solviți în rate lunare din repartiție, cuartir în edificiul scólei dóuĕ încăperi și lemne de încălḑit; — alesul va provedé învĕțămêntul și în scóla de repetițiune.

2. Slimnic, salariu anual 150 fl., solviți în rate lunare din repartiție, cuartir în edificiul scólei și doi stângini de lemne pentru încălḑit.

Cei ce doresc a reflecta la vreunul din aceste posturi vor avé a și așterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Sibiiu, 25 Iuliu, 1891.

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 20 Iuliu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	10.50	8.—	8.—	—	3.25
Budapesta	8.30	2.05	3.20	5.50	9.15
Szolnok	11.38	4.10	6.50	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	—	11.53	12.57
Oradea-mare	3 53	7.06	—	1.50	2.12
	4.—	7.13	—	2.34	2.19
Mező-Telegd	4.30	7.43	--	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	—	3.46	3 26
Bratca	5.45	—	—	3.57	—
Bucia	6.05	8.51	—	4.09	—
Ciucia	6.31	9.07	—	4.55	4.21
Huiedin	7.12	9.37	—	5.34	4.55
Stana.	7.29	—	—	5.51	—
Aghiriș	7.49	—	—	6.12	—
Ghirbĕu	8.01	—	—	2.25	5.47
Nadișul ung.	8.14	—	--	6.39	—
Cluș.	8.29	10.37	—	6.56	6.—
	8.46	11.10	—	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	—	8.45	6.34
Ghiriș	10.08	12.38	—	10 21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	—	11.09	7.57
Uióra	19.56	1.21	—	11.17	—
Vințul-de-sus	11.04	1.29	—	11.26	—
Aiud	11.28	1.54	—	11.54	8.22
Teiuș.	11.45	2.13	—	12.18	8.38
	12.13	—	—	12.58	8.43
Crăciunel	12.44	—	—	1.34	—
Blaș	12.59	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	1.35	—	—	2.29	—
Copșa-mică	1.51	—	—	2.48	9.48
Mediaș	2.12	—	—	3.03	9.50
Elisabetopole	2.31	—	—	3.26	10.06
Sighișóra	3.04	—	—	4.07	10.28
Hașfalĕu	3.46	—	—	4.49	11.04
Homorod	4.04	—	—	5.35	11.19
Ágostonfalva	5.26	—	—	7.23	12.27
Apața	6.10	—	—	8.09	12.58
Feldioara	6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15
Brașov	7.17		Tren accelerat	9.18	1.35
	8.—			10.40	2.00
	—	12.20	5.15	—	2.19
Timiș	—	1.41	5.57	—	3.01
Predeal	—	2.26	6.29	—	3.31
Bucuresci	—	8.50	11.55	.—	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.40	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiș	9.41	1.42	—	5.57	—
Brașov	10.17	2.18	4.20	6.58	—
	—	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apața	—	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9 04
Homorod	—	4.29	8.23	—	9.46
Hașfalĕu	--	5.34	8.53	—	11.03
Sighișóra	—	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	—	6.21	10.09	—	12.06
Mediaș	--	6.42	10.31	—	12.37
Copșa mică	—	6.55	10.47	—	12.53
	—	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaș	—	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuș	—	8.—	1 08	1.25	2.49
	—	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud	—	8.24	2.05	2.12	4.07
Vințul de sus	—	—	2.13	2.19	4.28
Uióra	—	—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea	—	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriș	—	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida	—	—	5.14	—	6.34
Cluș	—	10.45	6.08	4.53	6.52
	—	11.01	6.29	5.30	7.40
Nadișul ung	—	—	6.47	5.47	8. –
Ghirbou	—	—	—	—	8.15
Aghireș	—	—	7.02	6.11	8.29
Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia	—	--	8.25	7.12	9.51
Bucia	—	—	8.51	—	10 06
Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév	—	—	9.30	—	10.42
Mező-Telegd	—	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-mare	Tr. de persóne	2.18	10.44	8 42	11.51
		2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	12.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6 05

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	*T.* de p.	5.46
Glogovaț	4.42	2.20	5.57
Gyorok	5.03	2.34	6.19
Pauliș	5.14	3 05	6.30
Radna-Lipova	5.32	3.23	6.48
Conop	5.56	3.39	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborșin	6.58	—	8.07
Zam	7.26	—	8.33
Gurasada	7.52	—	8.57
Ilia	8.08	—	9.13
Branicica	8.26	—	9.29
Deva	8.52	—	9.53
Simeria (Piski)	9.50	—	10.19
Orĕștia	10.16	—	10.50
Șibot	10.36	—	11.16
Vințul de jos	11.—	—	11.44
Alba-Iulia	11.26	—	12.06
Teiuș	11.53	—	12.38

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuș	3.09	—	1.39
Alba-Iulia	3.50	—	2 19
Vințul de jos	4.09	—	2.36
Șibot	4.52	—	3.03
Orĕștia	4.55	—	3.30
Simeria (Piski)	5.23	—	4.17
Deva	5.59	—	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	—	5.17
Gurasada	7. –	—	5.28
Zam	7.28	—	5.53
Soborșin	8.03	—	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	—	7.17
Radna-Lipova	9.44	5.14	7.46
Pauliș	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8.08
Glogovaț	10.34	6.49	8.30
Arad	10.46	—	8.40
	11.13	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Hațeg	7 21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2 23	7.24
Banița	9.21	3.19	8.04
Petroșeni	9.45	4.—	8.36

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.—	10.50	6.20
Banita	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Hațeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	1.27	9.35

Arad — Timișóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timișóra	8.42	2 04	8.57

Timișóra—Arad

Timișóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	8.03	3.50	7.50

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriș

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghiriș	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	4.30	11 25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	—	8.15	3.15
Sighișóră	—	—	10.52	6.10

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	—	—	5.50
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelău	—	—	1,56
Careii - mare	[illegible]	[illegible]	6.48

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	3.—	10.47	—	7.10
Șeica mare	3.31	11.27	—	7.43
Lómneș	4.15	12.08	—	8.27
Ocna	4.46	12.38	7.—	8.59
Sibiiu	5.10	1.	7.35	9.23

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	4.34	3.35	10.17
Ocna	8.02	4.58	4.09	10.43
Lómneș	8.30	5.25	—	11.09
Șeica mare	9.05	5.55	--	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	—	12.05

Cucerdea —Oșorheiu —Reg. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoș	3.34	9.11	3.27
Oșorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul-săs.	7.10	—	7.15

Regh. săs.—Cucerdea—Oșorheiu

Reghinul-săs	—	8.—	8.15
Oșorheiu	—	9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoș	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	42.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Brașov — Zernesci

Brașov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

Zernesci — Brașov

Zernesci	--	8·—	8.20
Brașov	—	9.24	9.44

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 87 Sibiiu, Marți 13/25 August 1891. XXXXI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sërbători „Adormirea Născëtórei de Dumnedeu“ Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 17 August.

Sibiiu, în 12 August, 1891.

Nu este suflet de om astădi în Ungaria, care sĕ nu doréscă o îmbunătățire a raporturilor, ce esistă între cetățeni.

Cu atât mai puțin esistă român, care sĕ nu fie călăudit de dorul de a vedé dispărênd odată neînțelegerile, nutrite în mod măestrit prin ómeni decăduți moralminte și materialminte, prin ómeni, cari au interesele lor ca spiritele sĕ fie agitate și învrăjbite.

Românii dela firea lor sunt ómeni pacinici.

Am vĕdut și noi cu ochii nostri odată stindardul negru—galben, stindardul împĕrătesc, aruncat în tină și călcat în picióre în un orĕșel din Ardél, dar ni-am dis: „sunt băeți, cari fac lucruri de acestĕ“ și am trecut la ordinea dilei. Casul a rĕmas nedescoperit. Mai dilele trecute fișcalul unui comitat locuit aprópe întreg de români s'a avêntat la nesocotința de a pronunța cuvinte grele la adresa membrilor români, dicênd între altele, că „aici e rĕscólă“ și românii de bună samă, că nu ar fi făcut capital politic din un lucru ca acesta, deși e lucru destul de mare, când arunci în fața celor mai aleși membrii din comitat vorbe atât de cutezante.

Noi românii însĕ nu o pățim așa.

Fața de noi nu este pardon, nu indulgință, nu nici chiar dreptate. Un organ de aici, scris nemțesce, care scie bine, că nu a scris nimene un cuvênt legănat ori articul contra tricolorului național, se ocupă de acest lucru la primul loc în revista politică, îi dă importanță neasemânat mai mare ca cum se cuvine, nu ca sĕ limpedéscă și sĕ lămuréscă situațiunea, ci ca se o încurce, ca se alimenteze pasiunile deslănțuite.

Diaristica maghiară la rêndul ei, abia astéptă sĕ prindă câte un lucru de nimica, o vorbă, ca se o esploateze în alt sens, sĕ dea venin în loc de hrană sufletéscă cetitorilor sei.

Multe esistințe catilinare, mulți ómeni fără căpĕtâiu, fără nume și patrie se stabilesc aici la noi în țară, și fac gălăgie pe întrecute, se apucă de meseria rușinósă a denunciaților și trăesc de minune bine.

Aceste însĕ nu sunt raporturi sănĕtóse. Aceste sunt stări de lucruri, cari trebue sĕ înceteze, chiar în interesul patriei nóstre, ai cărei cetățeni suntem cu toții. Și ori cât se vor încerca denuncianții, ca sĕ semene ura între noi, noi românii și magiarii am fi detori, ca se nu ne lăsăm a fi seduși.

Ceea ce vine din partea statului bine convingerei și priceperei nóstre, am aprețiat totdeuna.

Ceeace e rĕu, e făcut cu calculi de a ne strica, vom combate totdeuna.

Loialitatea este caracteristică în acțiunile nóstre, și dacă ici colea supĕrăm pe aceia, pe cari îi combatem, nu au decât ca sĕ 'și pună întrebarea, dacă avem noi drept, ori nu, și sĕ rĕspundă fără preocupare.

Faptele nóstre sunt carte deschisă.

Nu cunóscem șiretlicuri, nu apucături fariseice, nu intrigi diavolice, tóte aceste sunt departe de noi, de ținuta nóstră și de demnitatea nóstră.

Și tocmai căci suntem atât de sinceri, tocmai că lucrăm la lumina dilei, la vederea tuturor ar trebui, ca cu aceea francheță, cu aceea loialitate sĕ fim combătuți.

Nu pe furiș sĕ fim denunțiați, ci sĕ ne spună în față, „sunteți în rătăcire“ și de vom fi, lua-vom alte căi. Până atunci, până ce vom fi numai amenințați, numai terorisați, fără însĕ se fim și conviși despre ce susțin adversarii nostri, fie în politică, fie în cele sociale, vom merge drumul nostru, pentru că avem convingerea, că lucrăm spre binele și spre consolidarea statului. Pĕcătoșii și denuncianții asta nu o vor.

Ei 'și pierd din câștigul lor; darvinismul e mai puternic în ei ca simțul moral, ca simțul crestinesc, ca spiritul păcii și al bunei înțelegeri, la care am lucrat și vom lucra totdeuna.

Eram ținuți sĕ ne lămurim posiția, în fața unor atacuri atât de josnice, de nemeritate la adresa nóstră, a celor mai moderați ómeni și acelor mai pacinici cetățeni.

Revista politică.

Ciclul de articli publicați în fóia nóstră sub titlul „Memorandum contra memorandum“ a provocat în presa „patriotică“ magiară mare resens. Mai întâiu „Brassó“ apoi celelalte foi magiare se încércă sĕ combată aserțiunile nóstre, dar încercările lor merg după calapodul cel vechiu șovinist și astfeliu ele rămân ilusorice în fața unui om cu judecată sănĕtósă.

Adevĕrul mușcă tare și tocmai că am spus adevĕrul și l'am presentat în o formă atât de obiectivă nu le place zeloșilor patrioți. Căci dice „Brassó“ înțelegeam, dacă celelalte foi române săriau sĕ combată aserțiunile junimei magiare, nu înțelegem însĕ cum vine tocmai „Telegraful Român“ sĕ se angageze la o astfeliu de luptă, și încă cu reușită.

Se înțelege, că obiecțiunile esagerate, ce le fac foile magiare și afirmațiunile lor nesocotite cele aruncă în contul fóiei nóstre le trecem preste ordinea dilei, nefiind ele decât nisce apucături copilăresci și cu cari ar putea sĕ facă presiune numai asupra ómenilor neorientați în relațiunile interne ale statului de sub coróna stului Stefan.

Insinuarea perfidă cu tricoloriul unguresc încă nu o putem reduce decât ca o urmare a comentarilor, ce le-am făcut memorandului junimei magiare; comentarii, cari ar face mai bun serviciu înflăcăraților patrioți, dacă le ar apreția după drept și n'ar umbla pe căi lăturașe cu insinuațiuni. —

Sĕrbătorile anuale ale Asociațiunei transilvane, deși fără nici un caracter politic, — au fost presentate în presa magiară ca un act politic de cea mai mare gravitate. Țarul Rusiei, după foile jidano-magiare, încă avea sĕ ia parte la aceste serbări, dar din norocire el n'a sosit la Hațeg în decursul sărbĕtorilor. Póte că-l vor fi oprit în cale bieții finanți, cari spuneau poporului, că țarul totutuși n'are se vină.

Și aici se constată o maliție caracterizătóre și foile magiare, care primesc dela raportori nesinceri rapórte atât de false cu privire la numĕrul participanților și la decursul sĕrbătorilor mai bine ar tăcea, decât ca sĕ și dea arma pe față și sĕ înăspréscă și mai tare relațiunile și așa destul de înăsprite între naționalități. Dar se vede, că cultura poporului român e un ghimpe, care înțapă amar și noi repetăm, că ghimpele e mult mai mare, decât ca sĕ-l pótă róde dintele timpului, după espresiunea poetului.

In timpul din urmă cestiunea Ugron-Uzelac a luat un caracter de tot acut în dietă magiară și nu se póte prevedé ce va fi până în cele din urmă. Ea póte sĕ aducă și o sguduire a cabinetului Szapáry, care chiar și după foile guvernamentale, n'a desfășurat destulă energie nici in cestiunea proiectului pentru reforma administrațiunei.

Scirile din Budapesta anunță, că, atât ministrul președinte Szapáry, cât și ministrul honvedimei Fejérváry, petrec în Viena și vor fi primiți de Maj. Sa monarchul. Călĕtoria ministrilor se aduce în legătură cu afacerea Ugron-Uzelac.

Din Fiume se anunță érăși, că mai mulți fruntași umblă sĕ adune subscripțiuni pentru o adresă lui Ugron și tot odată sĕ i predea o sabie de onóre pentru „bărbătésca“ sa atitudine. Dacă scirile se

---

FOIȚA.

Aluna.

(Novelă de *Robert Tábori*. Traducere de O. V.)

(Urmare.)

Spune mi domnișóră Eleno, întrebă el după o scurtă pausă de dulce și perplecsă tăcere, pentru ce iubesci așa de mult acest foișor de frunde de alun?

Fiind că îmi reamintesce pe binefăcĕtoriul meu, pe cel mai bun om căruia îi datoresc tóte!

Cine e acéstă minune luméscă, întrebă mirat bibliotecarul.

Tatăl meu adoptiv, domnul Kende.

Sincer vorbind, Dr. Gedő nu avea o ideă prea bună despre domnul Kende, și de aceea ceva batjocoritor zăcea în cuvintele lui, când continua conversația:

Tot respectul de domnul părinte adoptiv al d-tale, eu însĕ nici odată n'ași fi presupus atâtea însușiri ideale întrênsul.

Fiind-că și d ta judeci după esterior și nu cunosci diamantul până când el e cioplit.

Este domnul Kende în adevĕr un diamant, sau îl face în ochii d-tale numai împrejurarea, că e necioplit?

Judecă însuți. Vor fi vre-o 16 ani, când în locul acestui foișor era un loc pustiu, pe care crescea numai o tufă de alun. Acésta se ținea de o căscióră mică, în care locuia o familie de dileri. Ei trăiau cu tótă sĕrăcia lor fórte fericiți, și unica lor supărare provenia din împrejurarea, că ei n'aveau copii. Intr'o dìminéță găsì omul la rădăcina tufei un copil plângênd și o hârtie scrisă de o mână nedibace. Conținutul acesteia era:

Acéstă tufă este proprietatea d tale. Ce cresce pe ea, este prin urmare al d-tale. Doresc sĕ ți cadă bine acest fruct!

. . Eu am păstrat scrisórea, căci acéstă împărtășire cinică e tot ce mi-a rĕmas dela părinții mei. Eu sunt copilul găsit, pe care l'au adoptat și crescut sêrmanii dileri. Acum un an murì femeia și ultimul ei cuvênt fu numele meu. Ințelegi deci pentru ce recunoscința mea către domnul Kende este așa de mare?

Bibliotecarul se închină, fără a dice un cuvênt și părăsi foișorul. La intrarea aceluia el stete în loc, ca și când ar voi sĕ mai dică ceva, dar el suprimă voinicesce ispita, care îl făcea sĕ dică:

Aș dori numai ca prețul ce trebue sĕ'l plătesci pentru aceste binefaceri sĕ nu fie prea mare!

III.

Elena ședea singură în foișor, și de 1/4 de óră o ocupa cu ideea pentru ce a curmat bibliotecarul așa repentin conversația și a părăsit foișorul. In fața lui se zugrávia o mare tulburare, și ea observase bine, că voise sĕ-i mai spue ceva.

Pentru ce n'a terminat însĕ?

Mâna ei se rătăcì printre crĕngi, și găsì ce căuta. O alună. Din învĕlitórea cea verde se vedea cója cea albă a alunei, ademenitóre, și promițătóre ca viața ce zăcea înaintea ei. Ea scia, că cója cea tare conține un sîmbure dulce, dar o presimțire îi spunea, că și aceea cója póte fi probabil fórte tare și ceea ce se ascunde în ea de multe ori nu rĕsplătesce ostenéla, care e împreunată cu desghiocatul alunii.

Deodată devenì fórte seriósă, privirea ei lunecà peste earba cea verde a parcului, și se priponi cu deosebită încăpĕținare pe întrarea dela verandă, unde tocmai în acest moment apărù figura tatălui ei adoptiv. Curios că de abia acum îi bătu la ochi marea schimbare, care se întêmplase cu domnul Kende. Zăcea în figura lui ceva forțat tineresc, ce o speria fără sĕ scie pentru ce. De al cui drag se îmbrăca domnul cel bătrîn așa ca un dandy? Ce însemnau cravatele cele cu colori sbierătóre, mănușile cele deschise, pĕrul cel văpsit negru și bărbia cea rasă.

Săltând, și trimițêndu-i din depărtare salutarea de diminéță cu pălăriuța cea mică se îndepărta spre foișor. Cu tótă veselia cea forțată, tótă purtarea lui trada o mare nelinisce și tulburare. El nu săruta pe Elena pe frunte, cum îi fusese până acuma obiceiul, ci sufla o sărutare lină pe mâna ei.

Am sĕ vorsbesc cu d-ta . . . domnișóra mea, dise după o pausă domnul Kende. (Va urma.)

vor aduce în îndeplinire, lucrurile se pot complica şi mai rĕu, conflictul între cetăţeni şi armată, care ar trebui de tot paralisat, ar deveni şi mai acut. —

Cel mai mare folos din discuţia de pănă acuma asupra reformei administrătive l'a tras guvernorul Kossuth, carele cu mare satisfacţie se desfată, vĕḑênd lupta uriaşă a partidului independent contra guvernului. Intr'o scrisóre avêntată, adresată deputatului Helfy, laudă mult partidul, care póte fi mândru de lucrarea de pănă acum şi despre care chiar bĕtrânul esilat nu are decât vorbe de admiraţiune. Pe basa succesului de pănă acum sperézǎ bĕtrânul, că lucrurile în Ungaria se vor schimba, şi crede, că partidul seu va ajunge sĕ dea odată legi mai sănĕtóse Ungariei.—

O pretinsă afirmaţiune a conducĕtoriului cehilor tineri Gregr a pus în ferbere întrégă presa austro-ungară. Gregr adecă s'ar fi esprimat, precum afirmă „Kreuzzeitung" din Berlin, că forma de stat a monarchiei habsburgice trebue sĕ se schimbe. Statul dualist se va şterge şi în locul lui se va forma o confederaţiunea statelor unite din Austria, în care fie care stat îşi va avé autonomie în administraţie, finanţe, iustiţie şi afacerile culturale; armata însĕ va fi comună.

Presa, care se află mai mult în mânile jidanilor discută cu foc acésta cestiune şi o atribue mai cu sémă antisemiţilor. Dar prorocesce presa jidano-magiară, că lucrul acesta nu se va întêmpla, deórece antisemiţii în Austro-Ungaria n'au puterea ca sĕ pótă realisa scopurile lor.

Esposiţiunea din Haţeg.

Cu ocasiunea ţinerei adunărei generali pentru literatura şi cultura poporului român s'a arangiat în Haţeg şi o mică esposiţiune despre lucrul de mână al femii române, adecă a ţĕrancei române despre care ve raportez în următórele:

La iniţiativa comitetului femeilor române, din comitatul Hunedórei, despre ce aveţi informaţiune — femeile române din Haţeg şi jur s'au pus pe lucru. Cu concursul întregului comitet şi afară de comitat s'au adunat o mulţime de lucruri de mână ale femeiei române precum: cămeşi bărbătesci, şube (ţundră) tot feliul de ţĕsături de pânză şi de lînă — cuvóră, rochii, stergare şi cu un cuvênt tóte lucrurile, ce este în stare femeia română ale face. Aceste lucruri le-a aranjat după un gust plăcut dómna Vlad din Orĕştie cu fica sa Victoria, cu d-şóra Maria Bariţiu cu familia B. Popoviciu şi cu alte d-şóre şi domni, în celea 2 sale de jos a scólei grăniţăresci din Haţeg precum şi în o sală din etagiul edificiului scolar.

In cele dóuĕ sale din jos s'au arangiat tóte lucrurile incurse dela femeile române ţĕrance, ér în sala din etagiu lucrurile damelor române.

In 13 August s'a deschis esposiţiunea prin o cuvêntare din partea d-nei Popovici din Haţeg cu solemnitatea cuviinciósă — ér musica a întonat trei piese românesci.

In o sală era un rĕsboiu, unde ţăsa o ţĕrancă română, ce făcea un lucru încântător. In un colţ al salei se află figura unei femei, o rómână — ţĕrancă — îmbrăcată încântătoriu.

Fórte interesante au fost costumele şi vestmintele ţĕrănesci din ţara Haţegului, cari ne revócă în memoriă portul, datinile, originea şi isteţimea coloniilor lui Traian.

Apoi fie-care obiect, atât celea dela Huniadóra, din ţinutul Dobrei cát şi cele dela Orĕştiă — din Zarand, Deva, Ilia şi Geógiu ba şi calea dela păduri şi afară de comitat tóte au fost frumóse, şi încăntătóre, aşeḑate după ţinuturi. Cu un gust încântătoriu se redestepta curagiu şi diliginţa în peptul fie căaui român şi respective în sinul femei române.

Nu pot de ajuns sĕ ve descriu şi n'am destule cuvinte ca sĕ ve pot arăta în colorile, cari ar merita sĕ fie descrisă acésta esposiţiune a ţĕrancei române.

In 4/16 August la 6 óre p. m. înaintea unui public fórte numĕros de ambe secsele dl G. Bariţiu prin o vorbire fórte animată desvóltă zelul, isteţimea şi diliginţa femeiei române în general şi în special acelor din comitatul Huniadórei — arată cât a lucrat şi lucră pentru românism femeia română dela Rea Silva pănă la Carmen Silva. Laudă virtutea femeii române pentru diliginţa sa cea mare, care nu după modele îşi face lucrurile sau vestmintele sale — ci numai după cum i dictézǎ mintea sa cea ageră, aşa lucră mânuţele femeiei române care de loc nu, sau numai în parte — a primit vre-o învĕţătură.

Cu ocasiunea acésta s'au premiat mai multe ţĕrance şi adecă cu câte 5 fl. s'au premiat:

Maria Voinescu din Paucinesti, Sofia Angliceriu din Bauţarul de jos, Anuţa Hică din Cărnesti şi Minerva Bujurean.

Cu câte 3 floreni s'au premiat 6 esponente:

Samfira Petrescu din Bărĕsti, Safta Curtean din Huniadóra, Maria Igret din Câmpuri, Anuţa Popa din Bărĕsti, Mărisca Păvăloniu din Poeni şi Raveca Hirnea din Galaţ.

Cu câte 2 fl. s'au premiat:

Ilinca Pascóne din Steiu, Maria Brat din Viţel, Eva Onesc din Răchitova, Teresia Costa din Băesti, Salomia Vlad din Turdaş, Eva Bora din Corăesti, Teresia Muntean, din Sâncraiu, Valeria Chitidean din Nădăstia de jos.

Afară de acestea cu bani s'au mai premiat alte 5 cu câte 1 fl., ér tóte celelalte au fost distinse prin diplome de recunoscinţă.

Esposiţia se va închide la 20 August la 12 óre din ḑi.

In esposiţie se află tot feliul de vestminte trebuinciόse pentru casa ţĕrancei române, pre cari ele le pregătesc după idealul lor.

Esposiţia a fost cercetată de vro 1500 de persóne numai pănă în ḑiua de 17 August, când s'a încheiat adunarea generală a asociaţiunei transilvane. Esposiţia a reuşit dóră preste aşteptare şi putem fi mándri de ţinuta şi diliginţa femeiei române. Respect si onóre dăm dar femeiei române şi ne împlinim numai datorinţa, când totdeuna şi cu tóte ocasiunele o salutăm cu fală pentru-că ea este nâscĕtórea némului nostru românesc.

Trăiască femeia română!

Scevola.

Din ţara Oltului.

(Încheere.)

Sâmbătă în 6/18 Iuliu am fost conchemat la şedinţă în comisiunea administrativă (közigazgatási bizottság). Acolo fiind prima şedinţă cu noul comite am alergat toţi românii, 9 la numĕr, şi trecând celelalte rapórte cu propuneri le-am primit. Dar la raportul de $^1/_2$ an al inspectorului de scóle, în care a vorbit multe pre vre-o patru cóle despre scólele nóstre confesionale şi graniţăreşti — cere cuvêntul membrul Basiliu Stanciu căp. în pens.: „Ceeace s'a raportat cer a mi-se raporta şi în limba română, pentru că eu nu pricep nici o bóbă ungureşte", la aceste preşedintele rĕspunde, că aceea nu se póte pentru-că e contra legei şi el nu se póte abate dela lege. — Vorbitoriul şi dl căp. pens. Cosgarea tot cu vorbele acelea, luându-şi păläriile anunţă, că ei de aḑi înainte nu vor mai participa la şedinţe şi-şi vor da în scris în congregaţiunea comitatului abḑicerea motivată.

Ne-am sculat cu toţii, însĕ noi nu am eşit. Ci vicariul şi cerù cuvêntul, preşedintele nu voia sĕ i-l dea, sĕ temea, că va vorbi tot românsce, — Sĕ auḑim! Sĕ auḑim!

Si preşed. era în perplesitate, pre noi nu ne putea impedeca sĕ nu ḑicem românesce „sĕ auḑim". Dlor! Cum de legea nu concede a esplica obiectul ca sĕ poţi vorbi şi de este necesar a vota asupra lui. Dacă dvóstră sciţi esplica legea într'un feliu şi noi o scim esplica, cer în numele legei a esplica ori şi ce obiect ei în limba nóstră românéscă ca şi pănă acuma.

Fiscalul regiu (un om tinĕr cam înfocat) luând cuvêntul ḑise ungureşte: „Că dlui föispan i-stă în putere şi l provócă în numele legei a sista ori şi ce discupe în altă limbă decât în cea magiară, pe care fie-care este datoriu a o cunósce şi a o sci. Protopopul Dan: „Nu sciu pentru-ce se aprinde dl fiscal, se vede, că e om tinĕr şi nu scie trecutul nostru, nici aceea, că aici sunt membri, cari nu pricep unguresce. Dar nu voiu spune d-lui fiscal ca sĕ scie că dlui trebue sĕ scie unguresce ca amploiatşi şi românesce că are de lucru cu poporul, éră un membru al comisiunei, administrative pe care-l alege congregaţia nu este „köteles" a sci ungurcsce".

Atunci nemai fiind vorbitori enunţă preşedintele, că nefiind nimeni contra raportului şi nefăcêndu-se nici o propunere contrai, o enunţă de primită. Inainte de ai sbura vorba de pe buzele preşed. şi Nicolau Borza paroch cere cuvêntul:

„Dle preşedinte! Onorată adunare! Satul arde şi baba se peptenă. Intr'adevĕr, că propunere la raport nu s'a făcut, pentru-că din partea nóstră nici nu se consideră de cetit acel raport nici de desbătut, deci nici autenticarea lui nu se póte face. — Fac propunere, că acel raport sĕ se traducă în limba română şi numai atunci sĕ se pună la desbatere, de vreme ce vĕd în elvre-o cinci propuneri meritorice, pre cari fără desbatere noi nu le putem primi.

Propunerea acésta s'a pus la vot şi a picat şi s'a primit raportul, românii au eşit cu toţii din şedinţă. Şi după aceea ne treḑim pre acasă cu anunţurile aceste şóde în feliul lor ungurescí.

Sz. 345/891.

„Alkalmat ohajtván nyujtani a. t. közigazgatási bizóttsági tag urnak arra nézve, hogy a közigazgatási bizottság ülésében az egyes elöadó urak által havonkint az állam hivatalos nyilván előadandó ügyek tartalmáról kellő tájékozást szerezhessenek, mai napon kelt jelen szám alatti intézkedésemmel felhivtam a bizóttsági előadó urakat hogy azon esetben: ha netalán bizóttsági tag ur e végett valamelyik előadó urnál jelentkeznék és valamely ügyben felvilágositást kérne, a bizóttsági ülésben szóval is megtett nyilatkozatom értelmében a felkérésnek megfelelöleg, készséges tájékozást nyujtsanak.

Miről a. t. bizóttsági tag. urat tudomás vétel végett, ezennel értesitem.

Fogaras, 1891. Iulius hó 23".

Bauznern.
föispán.

Dacă românii vor fi compacţi cum s'a început şi nu se vor desbina, prea zelosii patrioţi nu-şi vor putea face mendrele!

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Mediaş, la 25 Iuliu 1891, v. Dle redactor! In 20 Iuliu, ḑiua S. Ilie prorocul, s'a ţinut în Cetatea de-baltă adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul Sighişórei.

Despre decursul acestei reuniuni îm iau voie a ve scrie următórele:

Sâmbătă, ḑiua sf. Ilie la 8 óre a. m. s'a celebrat cultul divin cu asistinţa a mulţi preoţi.

La finea serviciului divin administratorul protopresb. şi preşedintele reuniunei Demetriu Moldovan a ţinut o frumósă cuvêntare ocasională, care a fost ascultată de un public fórte numĕros, apoi invită publicul a participa la şedinţele reuniunei învĕţătorilor, spunênd, că imediat după serviciul dḑeesc se vor începe.

Şedinţa I a:

Aşeḑêndu-se toţi membrii oficiali la masa presidială, preşedintele Demetriu Moldovan după un alt discurs de bineventare lasă a se ceti mai multe ordine consistoriale referitóre la reuniune şi la instrucţiune în general apoi pune la ordinea ḑilei tema: „Prelegere teoretică—practică din lucrul de mână (împletirea cu nuele şi paie) de Ioan Florea învĕţător în Hetur.

Tema dlui Florea a fost, atât în concept cât şi în predare aplaudată de corpul didactic şi de întreg publicul asistent, dând corpului învĕţătoresc un material bogat de recensiune.

La 4 óre p, m. s'a ţinut a

Şedinţa a II a:

După autenticarea protocolului şedinţei premergătóre preşedintele invită pe d-ni Demetriu Stuchirean învĕţătoriu în Bertan şi Niculae Şoldea învĕţătoriu în Sighişóra a prelege tema: „Cum şi pe ce cale s'ar putea ajunge la o uniformitate în cântarea rĕspunsurilor liturgice". Tema a avût recensenţi puţini, remânênd a se transpune consistoriului cu rugarea de a o pune deliberărei ca temă generală la tóte reuniunile învĕţătoresci.

Şedinţa a III-a:

Duminecă în 21 Iuliu s'a ţinut serviciul divin cu asistenţă numĕrósă de preoţi, ascultat de un public numĕros, printre care s'a observat şi dl advocat Zahan şi comerciantele Circa din D.-Sâmărtin şi alţi inteligenţi.

In locul pricesnei administratorul protopresb. Ioan Chendi ţine o cuvêntare ocasională, luându-şi tema din Evangelia ḑilei: „Fiule, ḑic ţie scólă şi mergi în casa ta". Oratorul făcênd alusiune la trecutul credincioşilor din Cetatea-de-baltă, cari fără de biserică au sciut sĕ şi conserve limba, credinţa şi datinele sale, pănă când prin sucursul împrumutat au venit sĕ între în nóua şi frumósa casă dḑéscă, zidită întru mărirea lui Dḑeu şi întru cinstea credincioşilor ei; oratorul doresce ca în curênd sĕ pótă vedé lângă frumósa biserică şi scóla spre luminarea generaţiunei venitóre.

La finea serviciului dḑeesc administratorul protopresb. D. Moldovan printr'o vorbire fórte instructivă invită publicul la participarea şedinţei a III-a, care se deschide immediat,

După autenticarea protocolului şedinţei premergĕtóre dl I. Muntean învĕţătoriu in Sighişóra cetesce tema: „Cari sunt metodele la altuirea pomilor, şi carea din acestea e mai recomândabilă şi mai ducĕtóre la scop". Tema acésta a fost primită cu mulţămită, pe venitor însĕ comitetul central al reuniunei învĕţătorilor se distribue teme, cari ar da ansă la mai multă recensiune ca acésta.

Se cetesc rapórtele comisiunilor censurătóre esmise pentru censurarea raportului comitetului central al reuniunei, al cassariului şi bibliotecariului.

Rapórtele aceste au fost luate spre cunoscinţă, aducêndu-se mulţămită protocolară reverendisimului dom assesor consistorial Zacharia Boiu pentru mai multe opuri donate biliotecei.

După unele propuneri dl preşedinte D. Moldovan printr'o vorbire fulminată de încheere mulţămind dlui protopop Todoran pentru jertfele prestate pentru membrii reuniunei, mulţămesce publicului didactic pentru interesul cel viu manifestat prin deliberarea temelor şi a agendelor puse la ordinea ḑilei şi 'l invită ca şi pe venitor sĕ fie pĕtruns de acelaşi zel şi abnegaţiune întru luminarea mult cercatului popor român.

In fine nu pot trece cu vederea împregiurarea, că dl administrator protopresb. D. Moldovan în calitate de preşedinte posede o rutină, o tactică esemplară la conducerea astorfeliu de întruniri şi că publicul ascultător a rĕmas încântat de ordinea observată la resolvirea agendelor puse la odinea ḑilei, despre ce dl Moldovan póte fi mândru şi din parte mi priméscă în numele corpului învĕţătoresc mulmulţămită cordială.

Inmediat după încheerea şedinţei reunienale s'a ţinut tot în sf. biserică din Cetatea-de-balt adunarea generală a despărțĕmêntului XXXII al Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român.

Despre decursul acestei instituțiuni culturale las pe alții mai competenți sĕ descrie amenuntele, eu me voiu margini a ve descrie, dle redactor, numai partea mai marcantă din acésta întrunire, și acésta e, că dl advocat Căluț a atras atențiunea publicului present și în special a învĕțătorilor cu o temă, prelésă de d-sa, fórte instructivă, care tracta despre „Cărțile funduare și testamente“, aducêndu ne d. e. procedura greșită a poporului la încheerea unui contract de cumpĕrare, dând o direcțiă clară, că unde sĕ se facă contractul? ce informațiuni se luăm înainte de incheerea contractului? făcêndu-ne atenți la literile insemnate cu ABC. a cărții funduare și că ce putem observa la literele aceste, cari ne arată starea faptică a proprietariului, ér despre testamente ne a făcut atenți, că cum se fac cele verbali? cele scrie cu mâna proprie, precum și cele condiționate? ni a spus câți martori ne trebue, cât valoréză testamentul verbal? spunêndu-ne și aceea, că cum se póte revoca testamentul?

Tema acésta a fost remunerată cu un însuflețit de „sĕ trăéscă“ prelegătoriul.

Dl Muntenescu paroch în Boziaș a delectat publicul cu o disertațiune, carea tracta despre iubirea de patrie, națiune, biserică și scólă. D sa ni-a arătat trecutul glorios al românului, luptele și suferițele lui, documentênd, că numai scóla, carea este fica bisericei ne va putea mântui și face descedenți vrednici ai divului Traian. Disertațiunea acésta, care stêrnia sentimente naționali în inimele ascultătorilor a fost primită cu un însuflețit de „sĕ trăéscă disertatorul“.

O mică observare am de a face dlui președinte, dar înainte mărturisesc, că nu voi a discuta din inteligința dlui președinte și advocat Zehan, nici din buna reputațiune, de care se bucură, precum nici din interesul cel viu documentat și cu ocasiunea acésta, contribuind singur împătrat ca ceialalți membrii, făcêndu-se deodată membru fundator cu 200 fl., însĕ primirea sau nu a propunerei din adunarea constituantă a despărțĕmêntului susținută de d-sa póte rĕmânea, prin ce se póte evita confusiunea de altcum neplacută și erórea se póte găsi in concept și stil la compunerea protocolului.

După ședința acésta ni-am întrunit toți la un prând comun în pavilonul din curtea hotelului comunal, care loc, după părerea mea, nu representă a fi făcut anume pentru ómeni, destul insĕ că după o asceptare, sĕ-ți perdi apetitul, tot am căpĕtat și mai târdiu mâncare, la sate destul de bună.

Toaste s'au ținut dóuĕ: unul pentru președintele Asociațiunei transilvane veteranul luptător G. Barit, și altul pentru v. președintele ilustrul domn vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu.

Sara petrecere cu dans în curtea hotelului. Acéstă petrecere a avut o reusită preste asceptare. Cavaleri și domnișóre în numĕr prea frumos încât de cătră diuă s'a jucat „Romana“ într'o colónă de 60 părechi.

C. . . .

Concert în Arad.

Arad, 2/18 August, 1891.

La orașe mai vêrtos în mijlocul inaltelor ziduri inegrite de arșița sórelui, într'un zăduf nădușitor, departe de verdéța codrului și de tainicul murmur al isvórelor — e grozavă viéța în dricul verei. Cine nu o crede și cine nu o scie acésta, acela n'a petrecut nici odată vara la oraș; ér cel-ce o scie și póte, acela fuge în timpul acesta de aici, ca sĕ respire recreatorul aer dela băi, ori cel puțin pururea próspĕtul aer dela țéră dela munte.

De acestia nu ne pasă; petrécă-și ei pe acolo cum vor sci și cum vor vrea. Cei remași acasă însĕ sĕrmanii! aceia ne intereséză.

Astfeliu se vor fi gândit valoroșii nostri cântăreți frații Murĕșian, când s'au decis sĕ ne cerceteze și pe noi Aradanii și sĕ ne facă și nóue o séra veselă și plăcută Duminecă în 4/16 August.

La cererea dênșilor, Preasânția Sa dl episcop diecesan Ioan Mețian le puse la disposiție cu cea mai mare bunăvoință sala cea mare a imposantului nostru seminar de aici.

Mai lipsia numai concesiunea dela oficiul polițenesc, dar și acésta s'a obținut, și astfeliu concertul pela 8 óre séra se putù începe, întrunit fiind un public, deși nu prea numeros, însĕ elegant și esclusiv românesc în frunte cu Preasânția Sa d. episcop Ioan Mețian.

Programa concertului a consistat din următórele puncte:

1. „Olteanca,“ solo pian de I. Mureșian.
2. „Aria din Carmen,“ de Bizot, solo bariton; cea dintâiu esecutată de dl Iacob Mureșian, ér a dóua de dl Traian Mureșian.
3. a) „Român verde ca stejarul,“ b) „Capriciu“ ambele esecutate la pian de dl Iacob Mureșian.
4. a) Mândruliță dela munte“ de Stefănescu, b) „Ochii albastri,“ de Denza, ambele cântate solo cu multă dulcéță de dl Traian Mureșian.
5. „Doina“ de dl I. Mureșian, solo pian.
6. a) „Un Ballo in Maschera,“ aria de G. Verdi și b) „Retrași la ochii lumii,“ de P. Mezetti, solo bariton, tot de dl Traian Murĕșian.

Tóte aceste piese au fost esecutate cu o precisiune desĕvêrșită și cu adevĕrată artă, și fie-care a fost îngrămădită de aplausele nesfêrșite ale publicului; ér la finea programei și la marea insistență a publicului, dl Traian Murĕșian numai punênd coróna sucesului prin cântarea a dóuĕ doine a putut sĕ se scape de sgomotósele aplause ale publicului.

Dnii Mureșian fórte puțin timp aveau sĕ petrécă aici în mijlocul nostru; ér în acest scurt timp nefiind concertul anunțat de mai înainte, lucru firesc numai o parte a publicului nostru de aici a putut sĕ se bucure de acésta frumósă producțiune.

Toți câți au putut sĕ afle despre acestu concert s'au și grăbit sĕ l asculte; acești toți însĕ au fost de tot puțini fața cu numĕrul, ce se putea aștepta, dacă scirea despre el ar fi străbătut în cercuri mai largi.

In acest seson mort și copleșit cu totul de ferbințelile lui August, când omul abia séra târdiu mai cutéză se și părăséscă umbra de acasă — séra de 4/16 August a fost pentru noi aradanii o séră de veselie și una din cele mai plăcute în viéța nóstră și multă vreme ne vom aduce încă aminte de ea.

Dlu Iacob Murĕșian, actualul profesor de musică dela scólele centrale române din Blașiu și-a câștigat de mult simpatia și renumele la publicul nostru român prin vrednicia și desteritatea sa în arta musicală atât ca pianist dibaciu cât și că compositoriu al mai multor piese musicale. La ce ar mai avea trebuință și de laudele mele?

Ér dl Traian Murĕșian, om tinĕr încă și la inceputul carierei sale, promite mult în arta musicală. Dênsul încă va mai fi avut, de sigur ocasiuni ca să-și manifesteze și până aci puterea, valórea și farmecul baritonului seu și adevĕratului seu talent de artist, care numai fală și onóre póte sĕ facă familiei și némului seu, și cu care mult s'ar ndri ori ce scenă de operă.

Sciute acestea, nu li-ar fi fost lucru de loc anevoios, ca sĕ întrunéscă în sala seminariului nostru un public de deci de ori mai numĕros atât din centru, cât și din provință, fiindcă societatea nóstră aradană și dimprejur nici odată n'a fost indiferentă fața de producțiuni de felul acesta.

Dacă cu tóte acestea sala ar fi putut sĕ încapă într'ênsa un public cu mult mai numĕros de cum a fost de astădată în adevĕr, causa zace numai în împregiurarea, că concertul n'a fost anunțat de mai înainte. Nici chiar cei din Arad n'au avut cu toții cunoscință despre acésta frumósă producțiune, ér cei din giur abia mai târdiu a aflat despre dênsa.

Noi însĕ, câți am avut fericirea sĕ-i ascultăm și sĕ ne desfătăm în acésta séră plăcută, le mulțumim din inimă valoroșilor noștri concertanți și îi rugăm sĕ nu se mulțaméscă numai cu suvenirea ce și-o duc și cu judecata, ce și-o forméză de astădată despre societatea română de aici, ci sĕ caute încă ocasiuni de a o pune mai des la asemenea probe ca sĕ se pótă în adevĕr convinge despre simpatia, iubirea și interesul ce'l purtăm si noi fâță de artistii némului nostru.

Un participante.

O mică reflecsiune.

Valea Almașului, 8/20 August. 1891.

On. redacțiune! In Nr. 84 al prețuitului diar ce'l redigiați, am cetit între altele și un raport asupra „producțiunei literare“ și a petrecerei, ce s'a arangiat la 14/26 Iuliu a. c. în Hida, din partea tinerimei stud. din acest ținut.

Am avut fericirea a lua parte și eu la aceea petrecere; îmi sunt încă fórte vii impresiunile plăcute, ce au eserciat asupra-mi esecutarea esactă și în tótă puterea cuvêntului seriósă a programei acelei producțiuni.

E în deobsce cunoscut, că concertele, representațiunile teatrale, producțiunile literare etc., cari în timpul din urmă — un semn bun — au devenit mai dese și la noi românii și după raportele, ce se dau asupra acelora, aprópe tóte sunt de minune reușite escelente și strălucite. Așa sĕ și fie.

Eu însĕ dacă cu bunăvoința on. redacțiuni, îmi permit a reveni asupra producțiunei junimei nóstre, nu o fac nici decât pentru a constata tocmai așa strălucite resultate, nici sĕ esagerez, ci o fac din singurul motiv, pentru că mi se pare, că on. domn corespondent în aprețiarea esecutării programului la cele mai multe puncte și-a făcut cât de esacte și totodată și darnice observări, pe atunci la alte puncte după a mea părere și după impresiunea, ce eu o am primit a fost prea reservat și a dat prea cu mână strinsă.

Fapt e, cĕ producțiunea preste tot și si în parte a reușit fórte bine, dar tot așa fapt e, că cântarea esecutată de dșóra Maria Nosa și dl I. Georgea, cleric a reușit preste așteptare.

Satisfacția și mulțămirea deplină a publicului față de acésta cântare s'a arĕtat din destul prin aplausele frenetice și strigătele „cum a fost“, și cari n'au încetat nici după repețirea acelei cântări. Drăgălașa dșóră Nosa are o vóce atât de plăcută, dulce și frumósă, încât cultivată din ajuns póte deveni un adevĕrat giuvaer prețios.

Nu mai puțin a încântat publicul dșóra Veronica Olariu, prin declamarea de tot succésă a poesiei „Copila frumósă“ de Ioan Popfin. Nici n'au lipsit aplausele vii și dese, ca probe evidente a reușitei escelente a declamărei. Elasticitatea în pronunțare, nuațarea esactă si mult plăcută a frumósei dșóre N. Olariu a dat o nóuĕ dovadă despre desteritatea-i probată în declamațiuni și cu alte ocasiuni la producțiuni de acésta natură.

Cred, că cu consensul întregului public participant și în special cu al tinerilor nostri debutanți, me esprim, când aduc pe acésta cale mulțămită specială damicelelor amintite, precum și celorlalte stimate dne și dșóre, cari au luat parte la cântări, cari prin participarea lor activă în programul producțiunei studenților nostri nu numai că au contribuit la variațiunea internă a aceleia, dar că i-au împrumutat în mod nedisputaver un decor și un nimb.

Reflectantele.

Varietăți.

* (Mulțămită consistorială.) Domnul Iordan I. Muntean, asesor la scaunul orfanal din Brașov a arătat P. V. consistoriu archi; că dómna Joe Hortstmann din Feldióra și surorile acesteia, dómnele: Catinca Tomescu, Carolina Murĕșiu și Maria Popovits din Bucuresci, din pietate cătră părintele lor Radu Ioanovits Zugravul, fundatorul bisericei din comuna bisericéscă Apața, au hotărît a reconstrui pe spesele lor acéstă biserică adi decădută, și presentând planul și preliminariul de spese a cerut aprobarea P. V. consistoriu. Spesele reconstruirei sunt preliminate cu 3672 fl. 72 cr. v. a.

P. V. consistoriu în ședința din 10 August a. c. sub Nr. 4798, aprobând planul și preliminariul, le-a esprimat totodată numitelor dómne viua sa mulțămire.

Dorim ca astfeliu de fapte sĕ afle mai mulți imitatori!

* (Himen.) Rosa Cobian și Teodosiu Lobonțiu rectifică, că cununia lor se va celebra Joi în 3 Septembre st. n. 1891 la 5 óre d. a. în biserica gr. or din Orĕștie.

* (Sodalii nostri.) Convenirea de Sâmbătă séra împreunată, cu cântări, teatru și joc, a fost reușită. Convenirea a fost veselă, cântările esecutate cu precisiune, piesa teatrală bine întepretată și jocul însuflețit a durat până diminéța. Revenind la teatru amintim pe dșórele Bobeșiu și Gogan, cari cu o dibăcie deosebită ș'au jucat rolurile în „Vecinătatea periculósă“. Dênsele au fost distinse cu câte un frumos buchet de flori. Nu mai puțin reușit au jucat dnii Morariu Schuster. și Imbĕrușiu.

Bravii nostri sodali într'un interval destul de scurt, a făcut mult, fórte mult și publicu cel numĕros i-a și sciut apreția după vrednicie.

Constatând acésta cu bucurie, ne permitem modesta observare: cu alta ocasiune sĕ se pună mai mare pond pe alegerea pieselor, atât de cântare cât și de teatru, și cu acésta dicem bravilor noștri meseriași: Cu Dumnedeu înainte!

* (Donațiune.) Vrednicul nostru paroch gr. or. din Berii Samuil Popoviciu a donat bisericei din numita sa comună natală casa sa proprie cu menirea ca după mórtea dênsului sĕ servéscă de casă parochială. A mai donat 1000 fl. pentru protopresbiteratul gr. or. al Orĕstiei cu menirea de a se ajutora cu stipendii tineri de religia gr. or. română din protopresbiteratul Orĕștiei, preferindu se cei din Berii. Părintele Popoviciu prin acest act a dat o nóuĕ dovadă despre simțul de generositate și și-a asigurat un nume neperitoriu la posteritate.

* Invitare la „Petrecerea de vară“ ce se va arangia Duminecă în 30 August n. c. in sala„ „Leul de aur“ în loc. Prețul întrărei, de persónă 80 cr. Inceputul la 8 óre sara. Venitul curat e destinat spre scop filantropic.

Suprasolviri se primesc cu mulțămită și se vor cuita publice.

Sebeș etc. *Comitetul arangiator.*

Loterie.

Sâmbătă în 22 August.

B.-Pesta: **78 59 42 72 19**

Nr. 24. [125] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea definitivă a dóuĕ posturi de învĕţători la scóla capitală gr. or. română a bisericei stei Adormiri din Satulung, tractul protopresbiteral al Braşovului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt: câte 300 fl v. a. anuali solvibili în rate lunare anticipative.

După cinci ani de serviciu se va urca salariul la 350 fl. v. a. anual.

Condiţiunile ce se recer dela cei ce vor competa la vreunul din aceste posturi sunt:

1. Producerea de testimoniu de cualificaţiune.
2. Testimoniu despre eventuala funcţionare la alte scóle.
3. Şi ori ce alte documente, ce s'ar recere conform legilor din vigóre.

Vor fi preferiţi cei cu cualificaţiune mai superióră.

Concurenţii la aceste posturi vor avé a-şi asterne suplicele concursuale instruite conform condiţiunilor de sus prin preaonoratul oficiu protopresbiteral al Braşovului pănă la terminul arătat la subscrisul comitet parochial ca scaun scolariu.

Comitetul parochial gr. or. român dela biserica stei Adormiri, ca scaun scolariu.

Satulung, 31 Iuliu st. v. 1891.

Preşedinte: *Voicu Rosculeţ.* Secretariu: *Basiliu Muntean,* înv. şi not. ad. hoc.

Vidi: **Ioan Petric,** protopop.

Nr. 560. [125] 2—3

CONCURS.

In tractul protopresbiteral gr. or. al Murĕş-Oşorheiului sunt a se ocupa următórele staţiuni învĕţătoresci:

1. Malomfalĕu, cu salariu anual de 158 fl., şi cuartir natural.
2. Gernesig, cu salariu anual de 120 fl., şi cuartir în edificiul scólei.
3. Murĕş-Cristur, cu salariu anual de 120 fl. şi 10 fl. bani de cuartir.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi sĕ astérnă petiţiunile lor, instruite conform normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul de 30 de ḑile computate dela prima publicare a acestui concurs în ḑiariul nostru „Telegraful Român."

Mureş-Oşorheiu, 20 Iuliu, 1891.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mureş-Oşorheiului.

Nicolau Maneguţiu, protopresbiter.

Nr. 520 [126] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci la scólele gr. or. române din comunele însemnate mai jos din tractul protopresbiteral gr. orient. al Têrnavei se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Blăşiel, cu salariu de 155 fl., cuartir în edificiul scólei şi folosirea grădinei scolare.
2. Bobohalma, cu salariu de 150 fl.
3. Chinciş, cu salariu de 110 fl. cuartir şi lemne de foc.
4. Cerchidul mare, cu salariu de 180 fl., şi adecă: în bani 130 fl, în cucuruz 50 mĕsuri à 1 fl. = 50 fl, şi cuartir în edificiul scólei.
5. Fărău, salariu 150 fl.
6. Şilea—magiară, salariu 150 fl.

Doritorii de a concura la vreunul din aceste posturi, au a şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu (posta ultimă Küküllővár) pănă la terminul sus arătat.

Cetatea de baltă, în 29 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Nicolau Todoran, protopresbiter.

Nr. 561. [124] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post învĕţătoresc, devenit vacant la scóla capitală gr. or. din Satulung, biserica sf. Archangeli, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român."

Emolumentele împreunate cu acest post învĕţătoresc sunt:

1. Salariu anual 300 fl.
2. Bani de cuartir 20 fl.
3. Honorariu pentru lucrările scripturistice ale comitetului parochial şi purtarea socotelelor bisericei 30 fl.

Doritorii de a ocupa acest post învĕţătoresc îşi vor înainta cererea lor instruată în sensul legilor din vigóre subsemnatului oficiu protopopesc în terminul deschis.

Cei cu cualificaţiune mai înaltă, precum şi aceia, cari vor posede cunoscinţe technice din musica vocală, spre a puté forma cor bisericesc cu tinerimea scolară şi adultă, vor fi preferiţi.

Braşov, 30 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Petric, protopresbiter.

Sz. 5485 polg. [127] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint Schmidt András és társai által, mártonhegyi birtokosok ellen Mártonhegy községének általános tagositása megengedése iránt beadott kérés folytán Mártonhegy község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra **a határnap 1891 szeptember hó 22 ére d. e. 10 órára tüzetik ki, Mártonhegy községbe a helyszinére a községi iroda helyiségébe,** ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a megnem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1891 évi julius hó 27-én tartott üléséből.

Vén András, elnök. *Majai Géza,* jegyzö.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 20 Iuliu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	10.50	8.—	8.—	—	3.25
Budapesta	8.30	2.05	3.20	5.50	9.15
Szolnok	11.38	4.10	6. 50	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	—	11.53	12.57
Oradea-mare	3 53	7.06	—	1.50	2.12
	4.—	7.13	—	2.34	2.19
Mező-Telegd	4.30	7.43	--	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	—	3.46	3.26
Bratca	5.45	—	—	3.57	—
Bucia	6.05	8.51	—	4.09	—
Ciucia	6.31	9.07	—	4.55	4.21
Huiedin	7.12	9.37	—	5.34	4.55
Stana .	7.29	—	—	5.51	—
Aghiriş	7.49	—	—	6.12	—
Ghîrbĕu	8.01	—	—	2.25	5.47
Nadişul ung.	8.14	—	--	6.39	—
Cluş.	8.29	10.37	—	6.56	6.—
	8.46	11.10	—	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	—	8.45	6.34
Ghiriş	10.08	12.38	—	10 21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	—	11.09	7.57
Uióra	19.56	1.21	—	11.17	—
Vinţul-de-sus	11.04	1.29	—	11.26	—
Aiud	11.28	1.54	—	11.54	8.22
Teiuş.	11.45	2.13	—	12.18	8.38
	12.13	—	—	12.58	8.43
Crăciunel	12.44	—	—	1.34	—
Blaş	12.59	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	1.35	—	—	2.29	—
Copşa-mică	1.51	—	—	2.48	9.48
Mediaş	2.12	—	—	3.03	9.50
Elisabetopole	2.31	—	—	3.26	10.06
Sighişóra	3.04	—	—	4.07	10.28
Haşfalĕu	3.46	—	—	4.49	11.04
Homorod	4.04	—	—	5.35	11.19
Ágostonfalva	5.26	—	—	7.23	12.27
Apaţa	6.10	—	—	8.09	12.58
Feldioara	6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15
Braşov	7.17		Tren accelerat	9.18	1.35
	8.—			10.40	2.00
	—	12.20	5.15	—	2.19
Timiş	—	1.41	5.57	—	3.01
Predeal	—	2.26	6.29	—	3.31
Bucuresci	—	8.50	11.55	—	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.40	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
Braşov	10.17	2.18	4.20	6.58	—
	—	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apaţa	—	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9 04
Homorod	—	4.29	8.23	—	9.46
Haşfalĕu	-	5.34	8.53	—	11.03
Sighişóra	—	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	—	6.21	10.09	—	12.06
Mediaş	—	6.42	10.31	—	12.37
Copşa mică	—	6.55	10.47	—	12.53
	—	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaş	—	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuş	—	8.—	1 08	1.25	2.49
	—	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud	—	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus	—	—	2.13	2.19	4.28
Uióra	—	—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea	—	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriş	—	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida	—	—	5.14	—	6.34
Cluş	—	10.45	6.08	4.53	6.52
	—	11.01	6.29	5.30	7.40
Nadişul ung	—	—	6.47	5.47	8. –
Ghîrboa	—	—	—	—	8.15
Aghireş	-	—	7.02	6.11	8.29
Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia	—	--	8.25	7.12	9.51
Bucia	—	—	8.51	—	10.06
Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév	—	—	9.30	—	10.42
Mező-Telegd	—	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-mare	Tr. de persóne	2.18	10.44	8.42	11.51
		2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	12.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6 05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. de p.	5.46
Glogovaţ	4.42	2.20	5.57
Gyorok	5.03	2.34	6.19
Pauliş	5.14	3 05	6.30
Radna-Lipova	5.32	3.23	6.48
Conop	5.56	3.39	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborşin	6.58	—	8.07
Zam	7.26	—	8.33
Gurasada	7.52	—	8.57
Ilia	8.08	—	9.13
Branicica	8.26	—	9.29
Deva	8.52	—	9.53
Simeria (Piski)	9.50	—	10.19
Orĕştia	10.16	—	10.50
Şibot	10.36	—	11.16
Vinţul de jos	11.—	—	11.44
Alba-Iulia	11.26	—	12.06
Teiuş	11.53	—	12.38

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuş	3.09	—	1.39
Alba-Iulia	3.50	—	2 19
Vinţul de jos	4.09	—	2.36
Şibot	4.52	—	3.03
Orĕştia	4.55	—	3.30
Simeria (Piski)	5.23	—	4.17
Deva	5.59	—	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	—	5.17
Gurasada	7.—	—	5.28
Zam	7.28	—	5.53
Soborşin	8.03	—	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	—	7.17
Radna-Lipova	9.44	5.14	7.46
Pauliş	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8.08
Glogovaţ	10.34	6.49	8.30
Arad	10.46	—	8.40
	11.13	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	—	7.10
Şeica mare	3.31	11.27	—	7.43
Lómneş	4.15	12.08	—	8.27
Ocna	4.46	12.38	7.—	8.59
Sibiiu	5.10	1.	7.35	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	3.35	10.17
Ocna	8.02	4.58	4.09	10.43
Lómneş	8.30	5.25	—	11.09
Şeica mare	9.05	5.55	--	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	—	12.05

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3.34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul-săs.	7.10	—	7.15

Regh. săs.—Cucerdea—Oşorheiu.

Reghinul-săs	—	8.—	8.15
Oşorheiu	—	9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	42.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşeni	9.45	4.—	8.36

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.–	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	1.27	9.35

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Arad — Timişóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2 04	8.57

Timişóra—Arad

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	8.03	3.50	7.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriş

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghiriş	5.10	9.50	2.50	9.10

Braşov — Zernesci

Braşov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	4.30	11 25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	—	8.15	3.15
Sighişóră	—	—	10.52	6.10

Zernesci — Braşov

Zernesci	--	8·—	8.20
Braşov	—	9.24	9.44

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	--	—	5.50
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelău	—	—	1,56
Careii - mare	—	—	6.48

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 88 Sibiiu, Sâmbătă 17/29 August 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 16 August, 1891.

Precând din tóte părțile Ardealului ne sosesc sciri îmbucurătóre despre un secerișiu mai bun ca de mijloc, pe atunci negutătorii de grâu cutrieră satele, piațele și têrgurile și cumpĕra grâul cu prețuri fórte ridicate, prețuri, pe cari nu eram indatinați sĕ le vedem la cerealele nóstre.

Și când aici grâul este o marfă atât de căutată, când scumpetea cresce ca nici odată, întrégă presa din Germania afară de puțini agrari strigă „jos cu tacsele pentru grânele strĕine“, căci de nu intră fómetea în țéră.

Unde vor fi ducând atâta amar de grâu, întrébă poporul dela sate? ce o fi causa de s'au urcat prețurile atât de tare?

Țĕranii nostri nu sciu da rĕspunsul, póte că nici noi nu vom nimeri tocmai adevĕrata causă a scumpirei grânelor, dar detoria de publicisti ne îndémnă ca sĕ ne ocupăm de aceste semne ale timpului. Este un lucru constatat, că în Rusia în mai multe departamente nu s'a făcut grâul. Vênturile cele reci din érnă și din primăvară au topit holdele cu desevêrșire. Așa spun foile rusesci, așa spun scirile de pe la bursă, de acésta părere sunt și martorii oculari, cari au cutrierat Rusia.

Dar de vor fi tóte aceste numai pretecste inventate, ca Rusia sĕ-și pótă umplé magazinele cu bucate pe timp îndelungat? Étă o întrebare ce își pun acei ómeni, cari nu prea dau credĕmênt buletinelor oficióse din Rusia.

Dacă în adevĕr în Rusia nu este grâu pentru trebuințele consumului, atunci importul ce-l face este pe deplin justificat și e chiar laudabilă prevederea guvernului, de a înlesni poporului aprovisionarea cu bucate.

Dacă este însĕ causa unei pregătiri seriόse de rĕsboiu, ceea ce o putem deduce din reclamul ce'l fac foile germane, ca sĕ scutéscă grânele strĕine de tacsele vamale, atunci avem de a face cu o complicațiune mai seriósă, avem de a face cu o situațiune după părerea nóstră de o importanță și mai mare, cum ar fi lipsa de bucate în o parte a Rusiei.

Cu mijlócele de comunicațiune de cari dispune lumea adi, pe uscat, pe mare, și pe diferitele riuri navigabile, devine înțelésă iuțéla cu care negutĕtorii se grăbesc a încheia têrgul, când trieratul e în curgere, când încă nici nu se scie, dacă noi aici în țéră avem un plus óre-care de grâu pentru ecsportat și când anume nici aceea nu o scim, dacă acel plus nu cumva va fi chiemat a înlocui o eventuală recoltă rea a anului venitoriu.

In vederea acestor evenimente neasteptate, ar fi bine, ca și la granițele imperiului nostru sĕ se facă o controlă cât de severă și sĕ se hotărască anume, macsimul cuantului destinat pentru ecsport, ca nu cumva în primăvară sĕ isbucnéscă aici la noi o scumpete gróznică.

Sĕrăcia îi împinge pe ómeni sĕ vêndă și din puțin, îi face sĕ calculeze rĕu, și sĕ vor tredi, că la primăvară vor trebui sĕ dea prețuri îndoite, ca cele ce capătă adi pentru grânele lor. Avantagiul de acum la vindere, va deveni un desavantagiu la cumpĕrare și în ĕst mod în loc ca se fi făcut câsciguri, vor lucra ómenii în dauna lor proprie și în dauna intereselor lor, celor mai vitale.

Se cer din partea ministrului de agricultură date despre starea sĕmânăturilor, se cer despre resultatele secerișului, dar cine nu scie cât sunt acele date de neesacte, făcute anume ca sĕ și plătéscă urechea, ér nu ca sĕ dea o icónă adeverată despre aceea ce este.

Rĕul și aici 'l aflăm acolo, că așa numiții ómeni de încredere ai guvernului nu sunt căutați între ómenii, cari sunt pricepători în a le economiei, ci sĕ caută mai mult la servițiile ce le a prestat unul și altul ca agent la alegeri și ca „Cortesch“ al guvernului.

Economia și cele țiuĕtóre de ea nu au sĕ se facă după calculii politici, ci politica trebue sĕ se acomodeze după cele economice. Și ar fi o politică comercială din cele mai greșite, când adi mâne ne am tredi, că magasinele nostre sunt góle și miseria cu întrarea în érnă, va bate la ușa țĕranilor nostri.

O atare eventualitate ar fi puțin de dorit, căci adi nu ar afla ómeni bine situați, nu țĕrani liberi de datorii, nu ómeni cu curțile pline de vite, ci ómeni înglodați în datorii, cari prin o atare crisă nu ar puté sĕ trécă. Lângă multele miserii de cari este băntuită țéra s'ar mai adauge încă una: fómetea. Și un popor flămênd iute ajunge la marginea desperațiunei, iute sĕ decide spre lucruri nesocotite și pornit odată în drumul ce-l reu, e greu de a o scóte la cale cu el. Aceste eram ținuți ale accentua, în fața sumpetei bucatelor, atât de bătătóre la ochi.

Comerciul și indnstria la românii din Transilvania.

I.

Indată ce fii unui ném încep a se desvolta, de îndată încep ei a simți și necesitatea comerciului și a industriei. Fii ori cărui popor, cari și-au însușit óre care cultură sau civilisațiune, devin siliți sĕ-și schimbe deprinderile și folosințele, cu cari au crescut. Ei nu folosesc mai mult productele naturei crude, ci prelucrate într'un mod mai artificial· Siliți devin ei, sĕ se îmbrace altfel decum erau deprinși, deprinși sĕ aibă altă locuință, alte comodități și sĕ se hrănéscă în alt mod, mai abundant decât mai nainte.

Costumul și consumațiunea individului civilisat, fiind mai costisitóre devine el constrîns a se îngriji ca și producțiunea lui câscigul lui, sĕ fie mai mare. De acésta se îngrijesce el, ca productele crude cele ce au slab preț sĕ le prelucreze prin industrie și sĕ le vêndă cu preț mai bun. Astfel vedem, că laptele îl preface în cascaval, grîul în făină de mai multe mâni și așa în feliurite pâni; lâna, inul și cânepa în diferite țĕsături fine, pielea în piele argăsită-tăbăcită, prelucrată în ghete și păpuci; lemnul crud de nuc, de prun, de stejar îl prelucră în feliurite mobile și așa mai departe.

Obiectele prelucrate astfel le vênd la cei ce au lipsă, cu un preț mai bun.

Comerciul și industria sunt dară legate una de altă, ca cele dóuĕ izvóră dela uger.

Aceste branșe au multă însemnătate, pentru un popor sau pentru o țéră.

Popórĕle apusului prin aceste mijlóce s'au ridicat la averi însemnate.

In cele mai mici state, ca Belgia sunt capitalistii cei mai mari; comercianții și fabricanții sau industriașii cei mai mari, cari posed feliurite fabrici și fabricate.

Aceste fabricate de stamba sau mătase de lână sau altfeliu de materii le aduc din acele țĕri până la noi aici, și noi cu sete le căutăm și le cumperăm în fiecare di predând în schimb păralele nóstre, ca sĕ le ducă în acele țĕri strĕine. Acesti bani înapoi nu mai vin, fiind-că noi nu avem în schimb ce le vinde. Astfel încet și pe nesimțite ne pomenim, că pungile nóstre s'au golit.

Așa devin popóre și țĕri tributare altor popórĕ mai culte, cari au industrie și comerciu mare. Astădi se dice că brațele și capitalele mici, sunt robite de capitalele mari.

Mulți bărbați au scris, că sufletul unui stat este comerciul și industria și tot așa putem dice, că acestea snut și puterea unei națiuni, și că ele împing la cultură.

Acest adevĕr într'un rol mic, s'a documentat și la românii din Transilvania.

In acele locuri în cari au purtat românii negoț, mulți dintre ei au fost și sunt într'o stare materială mai deosebită, decât cei din alte părți. Starea materială le au dat impuls pentru cultură, în-

---

FOIȚA.

Aluna.

(Novelă de *Robert Tábori.* Tradncere de O. V.)

(Încheere.)

Domnișóră? Pentru ce me numesci așa? Nu mai sunt eu fica d tale?

Ba da, de sigur, dise roșind domnul Kende, dar cine scie, căt va mai dura acésta. Fetele cele mari trebue sĕ fie pregătite la anumite schimbări cari...

De aceea totuși rĕmâi d-ta tatăl meu, strigà Elena.

Se părea ca și când acéstă mărturisire nu l'ar încânta așa de tare pe domnul Kende. Un moment se uità nemișcat înainte, apoi începu sĕ vorbéscă iute și în construcții întrerupte. Intunecat era sensul cuvintelor, dar Elena totuși îl înțelese.

— Sunt împrejurări în viață... Eu sunt încă destul de tinĕr... Nici odată n'am cunoscut adevĕrata fericire... Numai muncă și vecinic numai lupte grele... Tu adecă nici nu esci copilul meu.... Cât de mult am dus dorul după puțină iubire.... Sunt bogat dar banii singuri nu's fericire... Tinerețа mea a fost bogată de lipse... Dar póte de aci încolo se mi dea viața rĕsplată.

Dacă ai voi tu numai.... O simțire durerósă săgetà inima Elenei ca și când s'ar fi rupt acolo o córdă. Ea tremura la ideă, că deja procsimul moment puté sĕ aducă decisiunea. Ce sĕ se alégă atunci din ea, din ferbintele și copilărescile ei simțĕminte, cari o făcuse până acuma așa fericită?

Degetele ei se jucau cu aluna, pe care o culesese adinéori. Ea o apăsà cu mâna de masă, ca și când ar voi sĕ desfacă simburul din cójă, și la acest lucru o ajunse o stranie curiositate, sĕ scie, dacă acest simbure va fi tinĕr și sănĕtos sau bătrên și uscat.

La domnul Kende încă se oprì curentul vorbirei. El își închipuise lucrul cu mult mai ușor. Sudorile îi eșiră pe frunte, și bun bucuros, de a afla o momentană abatere, luà aluna din mâna Elenei.

Pentru ce sĕ ostenesci așa acéstă mânuță, voiu sparge eu aluna.

El dete cu palma pe alună, dar cója nu ceda, o strânse apoi între degete, dar și acum fără succes. In fine o strînse în dinți, însĕ resultatul fu mai rĕu. Cu un țipet de durere lăsà aluna din gură, își apuca capul cu amêndóuĕ mânile, și dise gemênd:

Drace, am uitat de măséua mea cea stricată! Puteam sĕ sciu atâta, că spartul alunelor se potrivesce numai pentru dinți mai tineri.

Numai pentru dinți mai tineri, repetà Elena apĕsat.

Palidi și muți se uitară unul la altul. O suflare de ghiață trecu preste ei, și părea a aduce in inimile lor frig și amorțélă. Domnul Kende se uita nemângăiat înaintea sa, și Elena se pleca iute, ca sĕ ridice aluna, care cădușe sub masă. Ea stete acolo mai mult ca cât ar fi fost de lipsă, și când capul ei drăgălaș se ivi érăși la marginea mesei, domnul Kende nu mai era în foișor.

IV.

Mai multe dile Elena nu vĕdu pe tatăl seu adoptiv. Când veni în fine domnul Kende earăși la ivélă, esteriorul seu era ce-l de demult, pĕrul și barba perduseră negréla cea suspectă, și tinerețа cea împrumutată făcuse loc seriosității mĕsurate.

Amêndoi purtam de grije, ca scena din foișorul cu frunde de alun sĕ nu se mai pomenéscă cu nici un cuvênt. In diua de cununie primi Elena dela tatăl seu adoptiv un dar minunat. Era acésta o salbă cu briliante în al cărui mijloc se afla o alună veritabilă. Mirele Dr. Koloman Gedő ar fi voit bucuros se scie, ce însémnă acestă alună.

Aceea vrea sĕ dică, fiul meu, rĕspunse roșind domnul Kende, că eram gata sĕ fac o prostie mare. De ce soiu a fost prostia aceea, vei afla însĕ numai atunci, când voiu legăna pe genunchi pe primul meu nepot.

cât ei au înființat institute de cultură, mai deosebite decât alți români din Transilvania.

Amintim numai Brașovul și Sibiiul, fiind-că în aceste dóuĕ orașe în seculii trecuți și la începutul acestui secul au fost companii comerciale privilegiate și recunoscute de stat.

Vom face deci unele amintiri despre comerciul din Brașov în trecut; de cel present și despre industria română din Ardél, cu intențiunea de a se însufleți românii pentru ele.

Românii comersanți și alți negutători din Brașov, fiind în legătură comercială cu casele din Orient făceau cel mai intins negoț dincóce și dincolo de Carpați, până preste Dunăre și Prut. Acei comersanți aduceau din Orient în Transilvania diferiți articuli: mătase, bumbac, lână, cereale și diferiți articuli de băcănie. Acești articuli îi împărțesc prin orașele Trasilvaniei și Ungariei.

Din Transilvania și Brașov se transportau de negutătorii comisioneri manufactură brașovenéscă în România, în Bulgaria și în alte țĕri.

Despre acestea am cetit în raportul dlui Ieckel secretarul camerei comercliale din Brașov, în „Telegraful Român“ Nrii. 60, 61 și 62 anul 1891.

Adăogăm la acelea, că înainte cu 30 de ani în 17-e spălătorii din Brașov multă lână se spăla și se transporta la Viena.

In fie-care din acele spălătorii lucrau câte o sută—dóuĕ femei române.

Tótă afacerea acésta a încetat cu totul. Sĕ fabricau la 30—40 de mii de strae și comersanții le vindeau prin Bohemia, Stiria, Croația și prin alte țeri, precum și în România și Bulgaria.

Astădi se fabrică fórte puține strae, fiind-că fabricile de sus le a concurat. Costumul vechiu oriental avea necesitate de mult găitan, acest găitan se fabrica de femeile române din Brașov și se vindea în România și prin țĕrile dela Dunăre. Mai era în Brașov o prelucrare a mațelor în córde, un articol, care aducea parale.

Tóte afacerile acestea au încetat. A încetat astfel comerciul Brașovului din causa schimbării articulelor și a comunicațiunei, care a delăturat rolul Brașovului de schelă, unde sĕ descărcau mărfurile pentru Orient și cele din Orient pentru Transilvania.

Rĕsboiul vamal însĕ în 5 ani de dile a oprit tótă afacerea comercială cu România. S'a fost îngreuiat prin o vamă urcată, cum se scie, a se aduce lână, piei, cereale, vite, cu un cuvênt ori ce articul.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Vălcele, (Elöpatak), August în 17. 1891, st. n. D-le redactor! Ca óspeți de băi în stațiunea balneară de aici, ne luăm voia a ve face unele comunicări pentru publicare, nutrind speranța, că dóră în acéstă formă se vor inmuia inimile proprietarilor acestor băi, spre a lua în considerare cererile drepte ale celor, ce-și varsă pungile lor aici, cu scop de a-și căuta sănĕtatea; dar în realitate întimpină neplăceri din causa confortului prea puțin satisfăcĕtoriu.

Am arătat verbal și în scris la locul competent scăderile administrațiunei acestui loc de cură, fără de a vedé vre-o urmă de îmbunătățire și de mulțămire pentru óspeți, astfeliu încât apare lucrul, ca și când propietarii administrațiunei acestor băi ar avé esclusivul scop egoist, de a esploata punga pacienților cu ori-ce preț, ér nu de ale oferi înlesnirile cuviinciόse pentru redobândirea sănĕtății lor.

Iată gravaminele nóstre, cari ne îndémnă a le scóte la lumină spre a le cunósce și lumea din afară.

Aici, în loc de a se îngrigi administrațiunea pentru curățenie, contribue însa-și la infectarea aerului și a apelor curgĕtóre. Măturatul aleelor atât în centrul locului de cură cât și pe cele de pe cóstele délurilor de alĕturea, în loc a se face de cu nópte, în rĕvărsatul diorilor, se întêmplă din contră tot în timpul de cură, ca și când s'ar lucra cu sistem încontra sănĕtății óspeților, ca acestia sĕ-și încarce plumânile cu pulbere. Nefiind destul cu acésta, necurățeniile măturate sunt aruncate în canalul, de asupra căruia e singurul loc mai spațios pentru preumblare, și acolo trebue sĕ se topéscă timp îndelungat, spre a infecta cu atât mai mult aerul din pregiur; séra e atmosfera cu mult mai de nesuferit decât preste di, ceea-ce dovedesce cumcă atunci sĕ mai aruncă încă și alte murdării pe canal.

Carele umblă în fuga mare prin centru, producĕnd, pe lângă duruitul amețitoriu, și o prăfurie nesuferibilă; acésta se face în mai mare mĕsură de inșiși proprietarii băilor, ba chiar protopretorele cercului, deși dênsul, atât ca arêndaș a unei case ca și membru în comitetul central de administrațiune, cât și ca oficial politic administrativ, are îndoită chemare a îngrigi de buna ordine, — protopretorele, repetăm — é délungul locul de cură cu trăsura cu 4 cai în alergatul cel mai mare.

Băncile de pe aleele din pădure sunt cu totului tot puține și și acestea ruinate astfeliu, încât ședênd pe ele, sau îți rupi hainele, sau te rĕstorni cu ele cu tot la pămênt, sau apoi și una și alta.

Aleele din pregiur sunt atât de neglese, încât după plóie trebue sĕ trécă dile întregi, ca sĕ se facă accesibile pentru umblat, dacă nu vreai sĕ rischezi ruinatul hainelor.

Musica, compusă din 8—10 persóne, stă sub tótă critica. Las că repertoriul pieselor este fórte îngust și esecutarea defectuósă; dar membri orchestrei nu se arată dóră nicicând în numĕr complect, ci încep câțiva, ca aceia sĕ dispară mai târdiu și sĕ continue alții; despre pause, care sunt fórte lungi, nici nu mai vorbim, pentru-că tocmai de aceea nici nu esecută numĕrul întreg de piese și lasă între cele ne esecutate tot pe cele românesci.

Baia minerală rece, a cărei apă nu se premenesce dóră cu anii, neavênd scurgere, e prea scumpă cu 30 cr. și în acéstă proporție rufele nu se țin în destulă curățenie, dar nici nu se admite reducerea prețului, dacă își folosesce omul rufele sale. La băile calde al căror preț e destul de esagerat cu 60 cr., esistă numai un singur termo-metru pentru tóte cabinile, astfelin încât nu ești în stare totdeauna ați face baia după prescrisele medicului, fără a fi constrins a ascepta de multe ori desbrăcat timp îndelungat, până trece termometrul comun prin mânile tuturor óspeților din celelalte cabine.

Oficiul de postă și telegraf e deschis în órele 8—12 și 2—6 din di, ér Dumineca 8—11 și 3—4.

Cât pentru stațiunea telegrafică, apoi timpul acesta de oficiu atât de limitat pentrn un loc de cură face cu totul ilusoriu telegraful — acésta invenție ingeniósĕ și prea folotóre pentru serviciile omenimei civilisate. La un cas de morb greu sau chiar de mórte între óspeții băilor, telegrafui între astfeliu de condiții póte fi chiar fără de nici un folos practic, pentru-că, fiind rudeniile bolnavului s'au ale morbosului într'o depărtare mai mare sau în vre-a parte a țĕrii, de unde se fie la mare distanță calea ferată și neputêndu-se trimite de aici avisul telegrafic în timpul dela 6 óre séra până la 8 óre diua, de altă parte érăși legătura căilor ferate nu póte sĕ fie posibil a ajunge la timp oportum la patul celui, ce reclamă necondiționat presența acelora. De aci apoi câte calamități păgubitóre nu se pot întêmpla!

Tacsa de cură se încasséză după persónă, câte 6 fl. Pentru membrii familiei se încasséză tacsa întrégă dela 3 inși și numai dela 4 în sus sĕ ia câte 3 fl de cap pentru ceice trec de 12 ani.

In forma acésta e ne echitabilă acésta mĕsură din tóte punctele de vedere în special însĕ e neechitabilă pentru-că nu se oferă nici pe departe distracțiunea, comoditatea și mulțămirea, ce se ascéptă cu drept cuvênt; ba óspeții întimpină de multe ori neplăceri în loc de îndestulire. Tacsa sus menționată se încasséză numai dela óspeții, cari șed în raionul băilor, în casele proprietarilor acelora; dela ceice locuesc afară de raionul băilor, sĕ ia tacse în duplu, chiar și atunci, când omul e necesitat a lua cuartir înafară în lipsa camerelor din centru. Acésta procedură încă nu este corectă pentru-că nu se póte ascepta dela nimenea ca sĕ dórmă pe băncile de pe promenadă, dacă nu capĕtă odăi în centru. Afară de aceea camerele sunt în genere cam scump, ér confortul lor pré puțin satisfăcătoriu în schimbul prețului esagerat, ce-l au. Impregiurarea, că sătenii nu contribue la întreținerea locului de cură, nu póte servi de motiv, ca sĕ-i opréscă de a oferi cuartir óspeților. Sĕ li se erte acésta, apoi din prețul de chirie céră le anumite procente ca preț de contribuire pentru întreținerea băilor!

Numele și caracterul óspeților, sunt schimonosite și falsificate din partea direcțiunei băilor prin mania de ale pres chimba pe tóte în unguresce. In urma acésta la sosirea scrisorilor și a depeșelor nu se póte afla adresatul.

După ce óspeții nu se pot distrage în tichnă și în mesură egală nici la balurile ce se arangéză de obiceiu Dumineca și după-ce și aceste baluri atârnă dela placul și capritul cutărei dómne, care odată e dusă la Sângeorgiu, altădată dênsa a angagét musica pentru o petrecere a sa în sara menită pentru bal. Așa s'a și întêmplat, că Dumineca séra 4/16 l. c. a fost petrecere între păhară în liber în veranda deschise a ospetăriei din fața fântânei principale. Aici a cântat musica tótă nóptea, s'a toastat, s'a dansat „csárdás“, s'a chiuit, s'a bătutut cu pumnul și pălăria în masă; chiar și servitoriul cu fesul roșn al respectivei dame a luat parte la petrecerea acésta, toastâgd și ciocnid păharul de șampagne cu toți mesenii. Ca de încheiere au făcut dlor apoi serenadă comisariului băilor pe la óra 3 din nópte. Din causa acestei sgomotóse petreceri óspeții din centru au fost lipsiți cu totul de odichna de nópte. Fie acésta spre cinstea dnélor și spre trista amintire a óspeților, cari venind aici pentru recreare și pentru restaurarea sănĕtății, au aflat și află nelinisce și neajunsuri tocmai din partea acelora, cari au datorința a îngrigi de mulțămirea și liniscea publicului cercetătoriu al acestor băi.

Disciplina personalului de administrație și confortul acestui loc de cură lasă mult de dorit, precum se vede din cele premerse.

Vedé-vor ce vor face cei competenți, pentru susținerea nimbului acestei stațiuni balneare, noi numai regreta putem pentru cele ce le am esperiat aici cu bani scumpi și cu puțină mulțămire. Pentru efectul binefăcătoriu al isvórelor minerale de aici însĕ ar fi de dorit ca relele sĕ dispară pe viitoriu și óspeții se fie menageați cu bunăvoință și cu mulțămire, căci numai așa vor avé folos de cura făcută aici cu mari jertfe și de timp și de bani. *Mai mulți óspeți.*

Nădlac, la 6 August v., 1891. Domnule redactor! Fiind încredúți în imparțialitatea dvóstre și în sinceritatea, cu care ve luptați pentru propovĕduirea adevĕrului, ne rugăm sĕ bine voiți a da loc în prețuitele colóne ale diarului ce redigiați următórelor rectificări la corespondențele de dto Nădlac 30 Iuniu v. a. c. și 23 Iuliu v. a. c. apărute în Nrii 74 și 79 a. c. a acestni prețuit diar.

Veteranul și stimabilul nostru paroch dl George Șerbau e fiul acelui Teodor Șerban, fost paroch în comuna Șiclău din comitatul Aradului, carele la începutul acestui seclu mână în mână cu fericitul Moise Nicóră la provocarea clerului diecesei gr. or. aradană, ce gemea sub ierarchia sêrbéscă, necrutând osteneală nici spese a luptat în decurs de mai mulți ani, ca sĕ se denuméscă în fruntea acestei diecese episcop român. Fiul acestui bravante luptător al autonomiei bisericei nóstre, stimabilul nostru paroch George Șerban, a crescut patriei națiunei și biserecei mai mulți fii buni si după ce și-a măritat și fica cea mai mică după absolventul de teologie dl Ioane Capitan, luând în considerare etatea-i înaintată de 84 ani și serviciul preoțesc de 54 ani, noi maioritatea parochienilor tot mereu l'am îndemnat ca sĕ-și ceară capelan temporal, apoi mai considerênd și starea dênsului văduvită pentru ai asigura pe fiica sa cea mai tinĕră, măritată după I. Căpitan, și de aci încolo de conducătóre a economiei casnice și de radim bătrânețelor lui, l'am provocat pe dl Ioan Capitan, carele întrunesce tóte condițiunile, câte se recer la ocuparea acestei parochii, sĕ recurgă la acest post de capelan.

Astfel am socotit noi poporenii a ne manifesta simțul de pietate și recunoscință pentru venerabilul nostru părinte sufletesc, carele servesce cu credință nestrămutată biserica și îndeplinesce datorințele parochiali în comuna nóstră bisericéscă în decurs de 54 ani. Românul ține minte, românul rĕsplătesce cu mulțămită binefacerile și meritele! Din acestea motive am susținut și susținem candidatura lui I. Capitan; deci interese familiari prea bine pricepute au avut în vedere acei parochieni, cari au împins carul bine uns în contra candidatului adecă a dlui Nicolae Chicin.

Fiind defiptă pe diua de 30 Iuniu v. a. c. alegerea de capelan și presentându-se în comitetul parochial părintele protopresbiter al Aradului Moise Bocșian ni a împărtășit numele concurenților în persónele dlor Vasiliu Olariu, Nicolae Chicin și Ioan Capitan.

Părintele protopresbiter cu o cutezare proprie dsale ne comunică, că sub nici o împregiurare nu admite candidarea dlui I. Capitan la acest post din motivul, că după atestatul de botez aparține religiunei gr. catolice. Faptul e, că dl Căpitan după absolvarea studielor sale gimnasiale și înainte de întrarea în seminariul gr. or. român din Arad a trecut după tóte formele la confesiunea ortodocsă și pe basa acestei treceri a fost și primit în seminar.

In zădar am protestat, înzădar am presentat actele de trecere a dlui I Căpitan dela religiunea gr. cat. la cea gr. or., înzădar ne am provocat la absolutoriu din seminariul Aradan gr. or. a dlui I. Căpitan, înzădar ne am provocat la atestatul de cualificațiune a dlui I. Căpitan estradat din partea Venerabilului Consistoriu gr. or. al Aradului, în cari documente dl I. Căpitan ocure ca fiu credincios al bisericei gr. or. înzădar tóte aceste, căci părintele protopresbiter ni-a spus órzĕn, că are îndrumare ca sĕ nu candideze pe dl I. Căpitan la postul de capelan în acésta parochie. Așadar nu dihania de unit, ci cu totului tot altele sunt causele eschiderei dlui I. Căpitan; de órece dênsul chiar așa e fiu al bisericei gr. ort. ca și dl N. Chicin și ca și noi, cari susținem adevĕrul bisericei ortodocse. Astfel dl I. Căpitan a fost eschis din candidare și dl protopresbiter prin acest abus de putere, a vătĕmat legea, a vătĕmat autoritatea episcopului, carele a subscris testimoniul de cualificațiune a dlui I. Căpitan, a vĕtămat autoritatea preoțéscă, constatând autenticitatea documentelor oficióse prin respingerea atestatelor despre confesiunea ortodocsă a recurentului I. Căpitan, a despoiat pe un om de dreptul seu câștigat cu atâta sudóre și pe o parochie de liniscea sufletéscă.

Presentându se la locul de alegere parochienii erau adênc mâhniți pentru eschiderea arbitrară a dlui I. Căpitan așa cât eu, Pavel Roșuț, în calitate de președinte al comitetului parochial vĕdênd consternarea poporului, cu acesta din preună am pretins din nou candidarea dlui I. Căpitan.

Părintele protopresbiter a sciut fórte bine, că acésta candidare în sinodul parochial nu are valóre de aceea dice, că pe responsabilitatea sinodului parochial candidează și pe dl I. Căpitan. Dacă părintele protopresbiter ar fi lucrat după dreptate si adevĕr și în sensul statutului organic, atunci trebuia se dică atari cuvinte în comitetul parochial adecă: că pe rĕspunderea membrilor din comitet candidéză pe dl I. Căpitan.

Inchipuiți-ve dle redactor, baionetele ostașilor și presența gendarmilor în biserica nóstră parochială, închipuiți-ve provocarea ca sĕ se departă poporul din sânta biserică ca din localul alegerei și veți vedé îndată în ce spaimă au venit acela, asa încât maioritatea disgustată și înfricată ca se nu se repețască casul din comuna Feldru, vĕdêndu-se strimtorați de baionete, a părăsit locul de alegere și s'a împrăsciat unii pe la casele lor, fiind indignați de cele vĕdute.

Acésta întêmplare ne face ca sĕ respingem cu indignare asertiunea ca „până la cel din urma gendarm a fost pentru dl I. Căpitan.“ Din contră tóte organele politice au sprigìnit pe dl N. Chicin și până la servitorii comunali cărora li s'a impus sasținerea d-lui N. Chicin. Acesta e adevĕrul.

Părintele protopresbiter vĕdênd de o parte adêncă mâhnire, ér de altă parte spaima și frica între parochieni, a provocat pe cei rĕmași sĕ voteze.

Intre baionetele gendarmilor postați în biserică ve puteți închipui dle redactor decurgerea votizării!

In curtea scólei, care zace în nemijlocită apropiere de curtea bisericei, era întinsă o şatră cu beuturi şi mâncări, în care alegătorii partisani ai d lui N. Chicin încă de diminéţă bine ospetaţi se presentară la votare, aşa cât ve mărturisim că ne era ruşine de modul, în care venéu la votare unii dintre alegĕtori.

Lucru de sine înţeles, nici părintele protopresbiter nu rĕmase îndărĕpt a gustat acolo şi dînsul sub decurgerea votării în mai multe rĕnduri câte un pocal de bere etc.

Ba părintele protopresbiter călcând în picióre lista celor îndreptătiţi la votizare, umbla de a valma printre alegători în curtea scólei îndemnêndu i ca se voteze pentru dl N. Chichin? Chiar de aceea între votanţii D-lui N. Chichin aflăm între altŭ pe Pavel Goldea, Stefan Oprea, şi Teodor Dŭng etc. cari nunumai că nu sunt alegători, dar sunt şi minoreni. Afară de acestia a mai votat pentru dênsul încă şi unii gr. cath. anume: Indreiu Vanco, şi Stefan Păcurar etc.

Fiind făcut dl protopresbiter atent din partea membrilor de încredere alui I. Căpitan, ca sĕ observe lista alegătorilor, li respunse, ce dóră eu sunt lista! Ce vi-e de lipsă altă listă! Écă ~~monarchul~~ moralul. Aşa e uşor a câştiga maioritate. Culmea însĕ o a pus presentarea lui Mihaiu Oprea, care pune pe masă înaintea părintelui protopresbiter M. Bocşan suma de 2 fl. 50 cr. pe lângă apostroful:

Dar ce ḑici părinte protopresbiter? Pune i bine, ce ni i arăţi nóuĕ! dacă nu ţi trebuesc restitue-i celui ce ţi-a dat!

Intrebăm acuma: acésta va se ḑică observarea constituţiunei bisericei nóstre? Intrebăm: acésta însémnă a fi „la culmea misiunei“, primul organ chiemat de a fi „lumina lumii“ de a fi conducĕtoriu înţelept, drept şi conscienţios? chiar atunci când se tractéză, de binele, liniscea, şi mulţămirea sufletéscă a unei parochii?

Noi subscrişii în numele maiorităţii parochienilor gr. or. din parochia Nădlac protestăm sus şi tare înaintea lui D-ḑeu şi înaintea organelor supreme bisericesci contra alegerei de faţă, numai din motivul, că părintele ppresbiter M. Bocşian a călcat în picióre statutul organic, ci şi pentru că corupţiunea cu bani şi beutură s'a vîrît pentru prima óră în parochia nóstră, şi încă chiar din partea aceluia, care are sĕ combată de pe amvon relele, de care póte suferi comuna nóstră bisericéscă.

Cum va puté un om ca dl N. Chicin a sbiciui de pe amvon d. e. viţiul beţiei, când cu scirea lui chiar tatăl seu învĕţătoriul se pune în fruntea corupţiunei, când chiar dênşii dau o atare pildă poporului? Dar cum va şi asculta poporul de un atare preot, carea prin mijlocirea baionetelor, prin ameninţări, prin seduceri, şi corupţiuni intră în mijlocul turmei cuvêntătóre.

Nu voiu a specifica casurile concrete de corumpere prin bani şi bucate, pentru că voim sĕ cruţăm bunul simţ al onoratului public.

Tăcem despre corumperile prin mâncări şi beuturi în edificiul scólei gr. or. unde are locuinţa dl învĕţătoriu Chicin, şi unde înainte de alegere ḑi şi nópte mergeau şi eşiau ómenii ca la ospĕtărie.

Tóte aceste descoperiri numai cu durere ne-am aflat îndemnaţi ale espune şi numai după-ce vedem, că aderenţii dlui N. Chicin voesc acum şi pe calea publicităţii a seduce opiniunea publică, punêndu ne nóue în cârcă tóte abusurile comise prin ei.

Intrebăm acuma: ce respect va avé dl N. Chicin nunumai înaintea nóstră, cari descoperim aceste fapte ilegitime, dar înaintea acelora dintre parochieni, cari s'au lăsat corupţi din partea d-sale?

De altmintrea atât neconstituţionale purtare a părintelui protopresbiter M. Bocşian cât şi corumperile sĕvêrşite cu ocasiunea acestei alegeri prin dl N. Chicin şi ómenii dsale, sunt aḑi tóte descoperite Venerabilului Consistoriu din Arad prin protestul, ce s'a ~~manifestat~~ înnaintat.

Voim acuma a spune dlor corespondenţi că dacă părintele protopresbiter a fost „la culmea misiunei“, dacă a avut o tactică bărbătéscă, pentru-ce totuşi ii genéză presenţa la acest loc de alegere capelanală a lumii strĕine de biserica nóstră?

Da, îl genéză, căci străinii de biserica nóstră din acésta parochie au avut ocasiune pentru prima óră sĕ se convingă ce valóre are statutul organic în biserica nóstră? şi cum îl respectéză aceia, cari ar fi chiemaţi al esecuta! Acesti strĕini scandalisaţi de purtarea părintelui ppresbiter nunumai că l condamnă, fără din contră rid şi şi bat joc de acest act de alegere sĕvêrşit pe căi atât de ilegale şi necuviincióse.

Omului cu consciinţa liniştită şi curată nu-i este nicicând ruşine, de faptele sale. Pe dnii corĕspondenţi se vede că i neliniscesce consciinţa, vĕḑênd, că pe ce căi vrea ca sĕ se ridice părintele N. Chicin în parochia Nădlac.

Îi asigurăm, că respingem nunumai felicitarea ce ne face corespondentul din Nr. 74 prin impunerea dlui N. Chicin de capelan gr. or. al Nădlacului, dar protestăm şi mereu vom protesta contra actului de alegere până atunci, până când dreptate ni se va face.

Provocăm acum pe toţi aceia dintre scriitorii în ḑiuariul dvóstre ca sĕ păşască pe faţă, subscriind cu numele lor acelea ce le susţin în publicitate. Se iasă d-nii de sub tufă — sĕ-şi arunce mascele. Acésta o asceptăm pentru stabilirea adevĕrului!

Cu acésta atragem cu umilinţă fiéscă atenţiunea Venerabilului Consistoriu din Arad, ca sĕ esamineze afacerea, ce i-sa descoperit, sĕ mângăie sufletele nóstre mult neliniscite şi mâchnite prin nulificarea actului de alegere şi punerea unui nou termin de concurs, cu atât mai vêrtos, cu cât voim sĕ scim, dacă aparţine dl I. Căpitan bisericei gr. or. sau gr. cath?

Noi aşa credem, Venerabilul Consistoriu va sci mai bine decât părintele ppresbiter M. Bocşian la care biserică aparţine dl I. Căpitan? şi că pe ce basă i-a dat testimoniu de cualificare preoţéscă ortodocsă.

Până atunci asceptam în linisce ori ce resultat. Referitoriu la însinuarea ce o fac corespondenţii din Nr. 79 al acestui ḑiar, că pe mine Pavel Roşuţ superiorităţile bisericesci sĕ me despóie de „presidenţă“ comitetului parochial, o ḑic şi eu: sĕ fiu scos nu din presidenţa, ci din sinul bisericei mele strămoşesci, dacă lucru rĕu am lucrat contra intereselor bisericesci.

Nu am témă! Din contră cu fruntea ridicată pretind ca organele bisericesci sĕ se convingă şi despre activitatea mea ca preşedinte, ca şi de alegerea de faţă.

Reflecsiunile apărute în Nr. 79 ale jurnalului, pe care-l redigiaţi au avut asupra nóstră efectul ridiculosului, abunăóră ca ḑicala românului: ḑii mamă guşată, ca sĕ nu apuce ea sĕ ţi ḑică. Reflectanţii ţipă, pecând noi cei nedreptăţiţi şi amăriţi tăcem. Óre pentru ce nu au publicat cu o cale şi aceste reflecsiuni în Nr. 74? Ie ciudat! Gravaminele nóstre cuprinse în protestul contra alegerei de capelan însinuate la suslăudatul Consistoriu, apar mai târḑiu ca gravaminele reflectanţilor? Óre pe ce căi le a venit la cunoscinţă cuprinsul protestului.

In fine mai respingem ca tendenţióse tóte insinuările făcute la adresa nóstră.

Scusându-ne M. O. dle redactor pentru incomodarea ce v'am făcut şi totodată mulţĕminduve pentru publicarea acestui respuns în preţuitele colóne ale ḑiuariului, ce redigiaţi, cutezăm a ve cere sprijinul moral în afacerea presentă, asigurându ve perpetua nóstră mulţămire şi recunoşcinţă.

Pavel Roşuţ, Arcadie Olar, Gligor Ţiriac, Ioan Barb, Petru Maliş, Teodor Faur, Mihaiu Rus, Givu Onea.

Incunosciinţare.

Din Voila primim următórea încunosciinţare:

Anul scol. 1891 92 la scóla nóstră se va începe Marţi în 1 Septembre st. n. (20 August st. v.) Aducêndu-se acésta la cunoscinţa on. oficie parochiale din comunele susamintite şi interesate, se rógă tot odată în interesul causei scolare a comunica fără amênare şi credincioşilor din aceea parochie, ca cei cei ce au băieţi ori fetiţe de scólă şi doresc a-i aduce la scóla nóstră, sĕ se presenteze cu ei la acel termin negreşit, căci mai târḑiu nu se vor primi.

Voila, 18 August v. 1891.

Direcţiunea scolară.

Varietăţi.

* (Personal.) Escelenţia Sa I. P S. Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, s'a reîntors dela băile din Marienbad cu trenul de Joi la améḑi în mijlocul nostru.

La gară a fost întimpinat de asesorii consistoriali şi de alţi onoraţiori, ér în reşedinţă a fost bineventat de Preacuviosia Sa Dl archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu.

* (Gimnasiul de stat din Sibiiu.) Precum ni se comunică, înscrierile la gimnasiul de stat din Sibiiu s'au început eri în 28 l. c. n. şi duréză până în 4 Septembre a. c. n. Inscrierile de mai târḑiu se pot face numai condiţionat. De órece numĕrul elevilor din cl. I. e mărginit la 60 şi în primul loc au preferinţă scolarii ordinari sibieni, direcţiunea face inscrierile acestora numai în 28 — 29 a. c. n.

* Inscrierile la seminariul diecesan din Arad pentru anul scol. 1891 — 92 se vor efeptui în ḑilele de 1, 2 şi 3 Septembre n. c. în órele de 9 — 12 înainte de améḑi, — Esamenele de cualificaţiune învĕţătoréscă pentru absolvenţii pedagogiu'ui din Arad se vor ţiné în 29, 30 şi 31 August st. v. c.

* (Concertul şi balul din Haţeg.) In necs cu cele espuse în numerii premergători despre sĕrbătorile adunărei generale ale Asociaţiunei transilvane, raportorul nostru ne comunică următórele: Ca şi şedinţele Asociaţiunei, aşa şi concertul a întrunit un public fórte numeros. Sala de concert era prea mică ca sĕ cuprindă pre toţi, cari doriau sĕ audă micul dar escelentul cor al haţeganilor. Preste tot vorbind, concertul anunţat a reuşit de minune, încât sĕrbătorile au câştigat mult în importanţa lor prin acest concert. Dirigentul, dl Corneliu Popovici, a păşit cu multă resoluţiune înaintea publicului şi cu aceeaşi bărbăţie i-a urmat fie care membru al corului şi fiecare concertant. Domnişórele Elena, Ersilia şi Maria Popovici prin crescerea escelentă ş'au câştigat atâta desterìtate, încât publicul a rĕmas deplin satisfăcut de producţiunile lor. Tot cu aceste cuvinte trebue se vorbim şi despre producţiunile escelente ale d-şórei Victoria Vlad. Mult a contribuit la succesul concertului dnul I. Damian, cancelist consist. în Sibiiu, despre care de atâtea ori s'a scris, încât me ţin dispensat ai mai aduce vorbe de laudă. Venitul material al concertulni a fost de 237 fl. din cari pe séma Asociaţiunei s'a administrat, după detragerea speselor, 157 fl. v. a.

Balul s'a început cu aceeaşi însufleţire, care a domnit preste tot la sĕrbătorile din est an ale Asociaţiunei. Printre toaletele elegante şi de mare preţ, era bine representat costumul naţional. Un binefăcĕtor al Asociaţiunei a donat şi de astădată doi napoleoni în aur, cari în urma judecăţii juriului esaminătoriu i-a câştigat drept suvenir, dşóra Victoria Vlad, carea s'a presentat în cel mai curat şi mai frumos costum naţional din Ardél. Jocul s'a continuat până diminéţa cu tóte, că şi acum sala s'a arĕtat prea mică. S'au incassat 238 fl; din cari 178 s'au administrat la cassa Asociaţiunei.

* (Cas de mórte.) Parochul nostru din Mucundorf *Dumitru Mardan*, a rĕposat Luni în 5 August în etate de 60 ani. Rĕposatul a fost un zelos apărătoriu al bisericei nóstre şi un brav păstoriu al turmei încredinţate păstoririi sale.— Fie-i ţĕrîna uşóră!

* (Succesul României la Londra). Din lucrările sĕvêrşite în secţiuni la congresul de higienă din Londra, „Timpul„ află cu privire la România următórele:

Din cele comunicate de medicii strĕini resultă, că succesul ḑilei de 11 August aparţine secţiuni a VIII şi în special delegatului Ministeriului de resbel al României, dl medic inspector general Dr A. Fotino.

D-sa a fost viu felicitat pentru interesanta comunicaţiune făcută, caulificată astfel de însuşi lordul Wautage, preşedintele acestei secţiuni. Dl dr. Berenger Feraud, directorul serviciului sanitar al marinei francese, asemenea a făcut elogii comunicărei d-lui doctor general Fotino.

Un alt doctor frances, dl Duchaussoy, agretat la facultatea de medicină din Paris, a vorbit în terminii cei mai entusiaşti despre partea aceea din raportul delegatului şef român, în care se vorbesce despre serviciul sanitar militar în timp de rĕsboiu.

Savantul frances a relatat, că d-sa scie din mărturisirile medicilor turci, cum că transportul rǎniţilor efectuat de către ambulanţele române în ultimul rĕsboiu din Bulgaria a fost admirabil.

Biroul secţiunei a decis ca comunicarea dlui Dr. Fotino sĕ se publice imediat, ea se află deja sub tipar.

Delegatul României a fost ales vice preşedintele secţiunii VIII, care e cea mai impotantă secţiune, fiind special creată în interesul higienii navale şi militare.

In faţa acestor succese, atât de strălucit recunoscute de specialistii strĕini, noi trimetem felicitările nóstre d lui Dr. Fotino.

Bibliografic.

In editura librării H. Zeidner din Braşov a apărut de sub presă.

1. Dogariu D. „Noul Abecedar ilustrat“ partea I. întocmit pe basa cuvintelor normale pentru anul I. de scólă. Preţul unui esemplar legat e 15 cr.
2. Partea a II. legat pentu anul III-lea de scólă, legat 18 cr.
3. Conductor practic la aplicarea Noului Abecedar ilustrat 12 cr.
4. Zaharia G. „Carte de cetire“ pentru scólele primare române prelucrată după mai mulţi autori cu mai multe ilustraţiuni:

Partea I. pentru anul al III-lea de scólă legat 24 cr.

Partea II pentru anul al IV-lea de scólă legat 24 cr.

Tóte aceste manuale sunt lucrate pe basa unei esperienţe îndelungate, drept ce se atrage atenţiunea d-lor învĕţători şi se pot procura prin ori şi care librărie.

Loterie.

Mercuri în 25 August.

Sibiiu: 65 42 21 80 5

Nr. 802. [130] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III a Coveş protopresbiteratul Agnitei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român.“

Din emolumentele împreunate cu acest post resultă un venit sigur anual de 490 fl., despre care se póte lua informaţiune mai de aprópe dela comitetul parochial şi oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul mai sus prefipt.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Agnita.
In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Agnita, 31 Iuliu, 1891.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 227. [131] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parocia de clasa a III-a Jam cu filia Selişte, în protopresbiteratul Dobrei, pe basa resoluţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan din 2 Iuliu 1891 Nr. 3972 B., se publică concurs pentru intregirea aceleia, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Tóte venitele parochiali împreunate cu acest post, statorite şi cuprinse în protocolul comitetului parochial din 9 Iuliu 1889, care dau la olaltă venitul anual de 300 fl.

Despre starea parochiei concurenţii pot lua informaţiuni mai detaiate dela oficiul protopresbiteral şi cel parochial.

Doritorii de a reflecta la acésta parochie au a şi aşterne suplicele concursuale, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Dobra, la 10 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 461. [132] 1—3

Concurs repeţit.

Incuviinţându-se prin venerata resoluţiune consistorială dto 12 Februariu a. c. Nr. 1176 B. publicarea de concurs nou pentru postul de capelan lângă neputinciosul paroch din comuna Panic, prin acésta se escrie concurs nou pentru acest post, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumĕtate din venitul preoţesc de 400 fl. 90 cr.

Specificarea acestui venit se póte vedea la acest oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul sus citat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Cluş, 10 Iuliu, 1891.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresbiteral.

Nr. 426. [133] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de capelan înfiinţat cu încuviinţarea Preavenerabilului consistoriu archidiecesan din 9 Iuliu a, c. Nr. 4153 B. în parochia de clasa a III-a Buduş, din protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei, se escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare. Capelanul va avé jumĕtate din venitul parochial, care întreg calculat în bani face la an 470 fl.

Concurenţii au ă-şi înainta suplicele lor instruite conform legei în vigóre, în terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei.

Borgo Bistriţa, în 30 Iuliu, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 231. [134] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de capelan lângă parochul din Stănija de jos, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt: jumĕtate din tóte venitele, cari la olaltă dau suma de 401 fl. adecă 200 fl. 50 cr.

Coucurenţii au a-şi instrua petiţiunile in sensul normelor din vigóre şi ale asterne în terminul deschis oficiului protopresbiteral al tractului Zarand.

Oficiul protopresbiteral.
In conţelegere cu comitetutul parochial respectiv.

Brad, la 16 Iuliu, 1891.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 519. [135] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei de clasa a III-a Heria, în tractul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post dau suma de 487 fl. 51 cr.

Concurenţii la postul acesta au sĕ-şi aştérnă cererile instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu în terminul sus arătat (ultima poştă Küküllővár) unde pot primí şi informaţiuni mai detaiate, avênd totodată sĕ se presenteze în comună în terminul prescris de lege, spre a şi arăta desteritatea în cele rituale.

Cetatea de beltă, în 29 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 496. [136] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Geröfi-Dângău cu filia Banfi Dângău, şi prediul Bălcesci, din subscrisul protopresbiterat, prin acésta se escrie concurs pentru întregirea ei, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în acésta fóie.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit sigur anual de 370 fl.

Doritorii de a ocupa acest post 'şi pot lua informaţiune despre starea parochiei şi venitele preoţesci, dela subscrisul oficiu protopresbiteral, la care sunt de a se aşterne şi suplicele de concurs, instruite conform normelor în vigóre, până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Cluşului în conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Cluş, 29 Iuliu, 1891.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresbiteral.

Nr. 410. [127] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu acum înfiinţat la scóla confesională gr. or. din Ohaba, protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin până la 25 August a. c. Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salariu anual de 200 fl., cuartir liber, lemne de foc şi folosul grădinei scolare, pe care este datoriu a o cultiva cu elevii.

Doritorii de a ocupa acest post au a şi aşterne cererile, instruite conform normelor din vigóre, până la terminul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 23 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 574. [123] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor vacante de învĕţători la scólele poporale din Ocna superióră şi Slimnic, protopresbiteratul Sibiiului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român.“

Emolumentele:

1. Ocna-superióră, salariul anual 200 fl. solviţi în rate lunare din repartiţie, cuartir în edificiul scólei, dóuĕ încăperi şi lemne de încălḑit; — alesul va provedé învĕţămêntul şi în scóla de repetiţiune.

2. Slimnic, salariu anual 150 fl., solviţi în rate lunare din repartiţie, cuartir în edificiul scólei şi doi stângini de lemne pentru încălḑit.

Cei ce doresc a reflecta la vreunul din aceste posturi vor avé a şi aşterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Sibiiu, 25 Iuliu, 1891.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 271 [118] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate aflătóre în protopresbiteratul Unguraşului, se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare

1. Bălan, cu salariu anual de 300 fl. v a. şi anumit 270 fl. dela popor prin rapartiţiune, folosirea grădinei scólei în preţ de 30 fl. v. a., cuartir liber în edificiul scólei şi 2 orgii de lemne pentru încălḑit.

2. Rachiş, cu salariu anual de 250 fl. v. a. şi anumit 166 fl. prin repartiţiune, 34 fl. arêndă dela casa din rit şi 40 vici cucuruz cu grăunţele, preţuite în 50 fl. v. a., cuartir liber cu dóuĕ încăperi în edificiul scólei şi 2 orgii lemne pentru încălḑit.

3. Miluan, cu salariu anual de 100 fl. v. a. şi 40 vici cucuruz cu grăunţele dela popor, cuartir liber în edificiul scólei şi 2 orgii de lemne.

4. Dol, cu salariu anual de 90 fl. v. a. 50 vici cucuruzi cu grăunţele dela popor, cuartir liber în edificiul scólei, folosirea grădinei scólei şi 2 orgii lemne pentru încălḑit.

4. Hida, cu salariu anual de 50 fl. v. a. 30 vici cucuruz cu grăunţele dela popor, folosirea grădinei scólei, cuartir liber în edificiul scólei şi 2 orgii lemne pentru incălḑit.

Dela concurenţi se recere, ca prelângă cualificaţiunea prescrisă se fie şi cântăreţi buni, avênd a conduce cântările liturgice cu scolarii în tóte Duminecile şi sĕrbătorile şi a cânta in strană, pentru acea concurenţii au a se presenta in comună inainte de espirarea concursului spre a şi recomanda poporului desteritatea in cântări şi in fine au a şi aşterne cererile instruite cu documentele recerute de statutul organic şi normativul scolariu in terminul prefipt la subsemnatul oficiu, posta ultimă Hidalmás.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Unguraşului.

Fizes-Sânpetru, 1 August 1891.

Pavel Roşca,
protopresbiter.

Nr. 560. [125] 3—3

CONCURS.

In tractul protopresbiteral gr. or. al Murĕş-Oşorheiului sunt a se ocupa următórele staţiuni învĕţătoresci:

1. Malomfalĕu, cu salariu anual de 158 fl., şi cuartir natural.
2. Gernesig, cu salariu anual de 120 fl., şi cuartir în edificiul scólei.
3. Murĕş-Cristur, cu salariu anual de 120 fl. şi 10 fl. bani de cuartir.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi sĕ aştérnă petiţiunile lor, instruite conform normelor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul de 30 de ḑile computate dela prima publicare a acestui concurs în ḑiarul nostru „Telegraful Român.“

Mureş Oşorheiu, 20 Iuliu, 1891.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mureş-Oşorheiului.

Nicolau Maneguţiu,
protopresbiter.

Nr. 520 [126] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci la scólele gr. or. române din comunele însemnate mai jos din tractul protopresbiteral gr. orient. al Têrnavei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Blăşel, cu salariu de 155 fl., cuartir în edificiul scólei şi folosirea grădinei scolare.
2. Bobohalma, cu salariu de 150 fl.
3. Chinciş, cu salariu de 110 fl, cuartir şi lemne de foc.
4. Cerchidul mare, cu salariu de 180 fl., şi adecă: în bani 130 fl, în cucuruz 50 mĕsuri à 1 fl. = 50 fl, şi cuartir în edificiul scólei.
5. Fărău, salariu 150 fl.
6. Şilea—magiară, salariu 150 fl.

Doritorii de a concura la vreunul din aceste posturi, au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu (posta ultimă Küküllővár) până la terminul sus arătat.

Cetatea de baltă, în 29 Iuliu, 1891

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Tèrnavei.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Sz. 5485 polg. [129] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint Schmidt András és társai által, mártonhegyi birtokosok ellen Mártonhegy községének általános tagositása megengedése iránt beadott kérés folytán Mártonhegy község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra **a határnap 1891 szeptember hó 22 ére d. e. 10 órára tüzetik ki, Mártonhegy községbe a helyszinére a községi iroda helyiségébe,** ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a megnem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1891 évi julius hó 27-én tartott üléséből.

Vén András, elnök. *Majai Géza,* jegyzö.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 89 Sibiiu, Marți 20 August (1 Septembre) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 19 August, 1891.

Publicăm în numĕrul de aḑi „Statutele fondului de pensiune“ al preoțimei nóstre din Transilvania, votate de sinodul nostru archidiecesan. Le publicăm, ca cei interesați sĕ-și pótă face sémă cu stipulațiunile din statut, sĕ aibă timp a le studia și a 'și face calculii de lipsă.

Mărturisim din capul locului, că ḑiarul nostru de ani de ḑile a îmbrățoșat cu tótă căldura cestiunea pensionărei preoților.

Mărturisim, că cause grave au fost, cari s'au opus până aici, ca sĕ ajungem în stadiul actual, cu acésta cestiune, după noi atât de importantă.

Am avea o mare bucurie sufletéscă, când temerile și îngrijirile, de cari au fost preocupați factori însemnați în viața nóstră bisericéscă, s'ar dovedi de nefundate și preoții nostri ar alerga unul ca unul, ca sĕ contribue cu denariul lor la acel fond, care le asigurézá la ḑile de neputințe o subsistință modestă dar onorabilă. In întrunirile garantate prin statutul nostru organic s'au ivit de nenumĕrate ori întrebarea, dacă e la timp și dacă e necesitate sĕ se înființeze un fond de pensiuni și nici un preot până aci nu s'a aflat, ca sĕ nu recunóscă necesitatea înființărei fondului, nici unul nu a fost, care sĕ nu-l reclame, ca pe o necesitate imperativă.

Dorul acesta de a se crea o atare instituțiune este potolit, și acum e rêndul la noi, ca sĕ satisfacem cu tótă punctuositatea stipulațiunilor din statute.

Invĕțătorii și notarii, cari au asemenea fonduri, contribue și ei, și contribue și comunele bisericesci și sătesci cu tacse anuali la alimentarea fondului. Nici biserica nu are alte mijlóce de a înființa fond de pensiuni, nici ea nu e mai bogată decât statul, nici ea nu este în plăcuta posiție de a avea fonduri, din cari ar puté da pensiuni, celor ce au prestat servicii în biserică.

Și pe lêngă tótă sĕrăcia nóstră, totuși representanța legală a bisericei, a aflat cu cale, ca unul din fondurile nóstre archidiecesane, sĕ vie și el în ajutoriu fondului de pensiuni cu un versământ anual de 2500—3000 fl., la început și în viitoriu și cu mai mult. Impregiurarea acésta este și ea o dovadă, că cât de mult îi zace la inimă corporațiunei nóstre supreme, ca sĕ se inițieze lucrul și sĕ se pună pe base solide, pe base reali, nealterabile prin nici un feliu de eveniment.

Se vor crea la început unele greutăți cu deosebire acelor preoți ai nostri cari au nefericirea a fi în parochii sĕrace. Greutatea cea mai mare este fără îndoială până ce vor acoperi tacsa fundamentală și tacsele pe cei 10 ani, ce i au servit mulți din preoții nostri.

Este o sumă considerabilă acéstă la început, cu deosebire acolo, unde preotul nu are salariu fics nimica, nu are nici chiar stolă, din care sĕ fi putut pune ceva la o parte.

Și e îndoit greu pentru acei capi de familie, cari trebue sĕ lupte cu tóte neajunsurile, numai ca sĕ-și créscă pruncii și fetițele.

Dăm dar de greutăți și cu greutățile ne facem sémă mai curênd ca cu nepăsarea, ca cu indiferentismul și ca cu indolența, ce caracterisézá pe mulți.

Trăim în convingerea firmă, că nu este mare numĕrul acelor confrați ai nostri, cari se voiască și sĕ nu pótă, ci ne vine mai curênd sĕ credem“ încât cunóscem noi referințele, că vor fi mai mulți, cari pot — dacă vreau.

Lucruri mari, lucruri trainice, lucruri de valóre nu se realisézá prin „dór“ și prin „póte“.

La acele trebue stăruință de fier, trebue chiar abnegațiune, trebue pus umĕrul dela os.

Și tare ne temem că sĕ vor afla mulți, cari sĕ nu pună umĕrul. Se vor afla mulți, ale căror împregiurări individuale sĕ nu tocmai reclame pentru acum participarea la fondul de pensiuni.

Acésta ar fi trist. Acésta ar mâna apă pe móra dușmanilor bisericei nóstre, acésta ar da drept celor ce au ḑis că se tem, că nu cumva întrepinderea întrégă sĕ fie zădărnicită prin nepăsarea ómenilor nostri.

Suntem o corporațiune.

Suntem un trup și un suflet.

Dacă eu nu am aḑi lipsă sĕ fiu pensionat, sau nu am soție, sau nu am copii, are colegul meu, soție, are copii necrescuți, nu are avere și are și un morb în óse.

Viața îi este legată de un fir subțirel. Nu scii césul, când închide ochii Și din 1000 de preoți de ar fi aḑi numai 10—20 de acestia, detori suntem cei sănĕtoși, cei în vigóre, cei ce nu avem atari nĕcasuri, tocmai spre a ajuta confraților nostri sĕ profităm de ocasie pentru de ai ajuta indirect, de a face ca soțiile lor și nenorociții orfani sĕ nu lupte cu atâtea miserii, cu câte am vĕḑut, că au luptat cei rĕmași de acei confrați ai nostri, pân-ce fondul nu era înființat. Spiritul de colegialitate, spiritul de ajutorare reciprocă trebue sĕ străbată în sufletele și în inimile nóstre și atunci greutățile dispar.

Vom privi tot deuna cu încredere la cei ce cu entusiasm vor îmbrățoșa cestiunea înființărei fondului de pensiune și ne va supera mult, dacă se vor afla și de aceia, cari neînțelegênd vocea timpului nu se vor inrola cu dragoste în șirul confraților lor.

Cu sila nu se face nici o ispravă.

Dee bunul Dḑeu, ca consistoriul nostru, sĕ nu întêmpine greutăți la esecutare, sĕ afle tot inimi deschise și ómeni luminați în problema cea grea a înființărei fondului pentru pensiunile preoților nostri, atât de reclamate de ei, de soțiile lor și de copii preoților, cari nu pot sci ḑiua și óra când au sĕ rĕmână fără acela, care e mândria lor și care până ce ține capul sus, ține totdeodată și familia în picióre, în vaḑă și în bunăstare materială și morală.

In cestiunea acésta încă nu am ḑis cuvêntul din urmă.

Revista politică.

În apropierea ḑilelor de tómnă se observă mari mișcări de trupe în tóte statele europene.

Mai bătĕtóre la ochi sunt însĕ mișcările, ce se inscenézá în statele, cari formézá așa numita alianța triplă, precum și în Rusia și Francia.

Diferitele puncte, unde ar putea sĕ se întêmple primele ciocniri ale armatelor în un eventual rĕsboiu sunt bine studiate și terenul bine mĕsurat.

La manevrele mari ale armatei austro-ungare va lua parte împĕratul german, regele Sacsoniei și după-cum anunță scirile din Bucuresci, va lua parte și ministrul de rĕsboiu al României.

Acestor manevre li se dă dar o deosebită importanță, nu atât pentru terenul, unde sĕ întêmplă, ci mai vêrtos pentru óspeții, cari asistă la ele.

La Göpfritz va fi cuartirul general al marelor manevre dela Waldviertel, unde împreună vor locui monarchul nostru Francisc Iosif I, împĕratul german Wilhelm II, regele Sacsoniei, Arch. Albrech șeful statului maior, archiducii Reiner și Wilhelm, ministrul de resbel Bauer, contele Welsersheim, precum și toți membrii cancelariei de operațiune.

Din acésta mai resultă dar, că contrariu [illegible]ilor sosite dela Paris, în care se accentuà, că împera german e rĕu morbos și se îngrigesce de o regen el se află încă viguros și voesce sĕ studieze din propria intențiune forța armatei nóstre.

In legătură cu acestea trebue sĕ amintim despre o interesantă broșură apărută în ḑilele aceste și intitulată: „Actuala situațiune européná și bugetul de rĕsboiu al Austro Ungariei“.

FOIȚA.

Printre nebuni.

De *Octave Mirbau.* Traducere de O. V.)

(Curte într'o casă de nebuni.)

Vre-o câți-va nebuni paliḑi se preumblă tristi pe sub arbori în sus și în jos unii șed pe lăviți, alții stau prin unghiuri rĕzimați de părete, sunt de aceia, cari necontenit suspină, alții cari rîd într'un mod ciudat. Sunt unii aci, cari sunt mai tăcuți, ai putea aprópe ḑice, mai morți decât morții. Curtea este închisă cu edificii înalte negre, întrerupte de ferestrii, cari încă par a se uita la visitatorul cu priviri nebune. Nici o mișcare de libertate sau de bucurie, totdéuna același petec de cer deasupra acestor ziduri. Și la intrare se aude nu sciu de unde, din care camere de tortură sau gropi nevĕḑute, o învĕlmășală grozavă de țipete înăbușite, un urlet, care nu se póte descrie. Un moșnég face cu piciórele sale slabe și tremurânde sărituri grotesce, vre o câți-va, cu trupul adunat ca și de sgârciuri, cu cotele lipite lângă trup, fug iute împrejur, ca și când ar fi mânați către o țintă nevĕḑută, pe când éră alții vorbesc cu voce tare lucruri, cari uneori sunt de natură teribilă.

Un visitator intră în curte petrecut de directorul. Prin acest eveniment alienații devin iritați, se strêng în grupe, șoptesc, se sfătuesc și se certă, aruncând asupra celor sosiți priviri viclene și fără încredere. Indată un șir de mâni galbine, cari arată ca aripi de pĕseri înspăimântate, se ved mișcându se prin aer, și o mulțime de fete, cari fac strâmbături grozave. Păzitorii pășesc printre grupe, și i admoniază rĕstiți sĕ tacă. Dialoguri se desvóltă între pacienți,

Este prefectul?“ — „Vorbesce cu el!“ — „Nu me duc, dute tu!“ — „Nu, du te tu!“ — „Pe mine nu me înțelege, când vorbesc“ — „Și pe mine nu m'ar auḑi“ — „Dar tot trebue sĕ vorbéscă cine va cu el, ca se nu ne mai dea vermi în supa nóstră“ „Trebue rugați se ne ducă puțin la țară.“ — „Vorbesce tu cu el!“ — „Ba vorbesce tu!“ — „Fie, voi vorbi eu cu el.“ Vre-o câți-va nebuni se desfac de grupă, se duc spre directorul și țin vorbiri a căror construcție s'ar putea privi de fórte logică, dacă conclusiunea lor n'ar fi curată nebunie. Aceste vorbiri se refer la hrană, la purtarea păzitorilor, nedreptatea sorții, etc Fetele devin iritate, gâturile se lungesc, fulgerele unei speranțe nedefinite scânteie în acesti ochi spĕriați sau sĕlbateci, pe când moșnégul, pe care nu'l interesézá evenimentul continua cu săriturile lui de țap, și un om tinĕr, ca și un copil, sare mereu, cu brațele întinse înainte, cu ochii plini de un estas deosebit închiḑênd și deschiḑênd necontenit pumnii sei mari și osoși, cari cu o grabă ciudată prind în gol. Directorul însĕ rĕspunde la tóte întrebările și reclamațiunile cu cuvintele. Se înțelege, aci trebue făcut ceva!“

Directorul (către visitator). Acestia sunt în fond băieți bun de tot . . . puțin cam lărmuitori . . . N'ai teamă de ei . . . Iți voi arăta vre-o câți-va, cari sunt fórte de petrecere.

Visitatorul. Acésta în adevĕr e fórte ciudat . . . Imi vei crede, când îți spun, că n'am vĕḑut încă nici odată alienați? . . . Dar ei nu apar de loc mai smintiți, ca ómenii cei așa numiți cu minte . . . Eu mi am făcut cu totul altă închipuire despre ei . . . Aci arată aprópe ca în camera deputaților, numai ceva mai pitoresc . . .

Dir. Și și ceva mai târḑiu, după cum vei vedea îndată . . . De multe ori nu sciu, de unde iau acești amăriți atâta înțelepciune. El opresce pe un nebun, care trece, și-l întrébă: De ce nu ceri aḑi nimic dela mine? . . .

Nebunul. (slab, fórte palid și trist) Nu am nimic de cerut.

Dir. Esci nĕcăgit?

Neb. Nu-s nĕcăgit, sunt numai fórte trist.

Dir. Sĕ nu fii trist . . . Aceea nu e bine . . . Spune-ne cum te chiamă.

Neb. Ce poftiți?

Dir. Numele teu . . . Spune-ne numele teu! . . .

(Va urma.)

Se afirmă, că acéstă broşură e inspirată. Ea pledéză pentru urcarea pretensiunilor ministeriului de rĕsboiu, încă cu 16—18 milióne.

Motivele principale sunt: Imperiul austro-ungar nu póte rĕmâné în privinţa forţei armate în dărăptul altor state de rangul seu. Isbânda merge mână în mână cu dreptul şi dreptul îl va avé numai acela, care de timpuriu s'a îngrigit ca puterea armată sĕ fie suficientă pentru chiemarea, ce are sĕ o îndeplinéscă. Esigenţele mai mari sunt necesari din causa lipsei de oficeri de profesiune şi de suboficeri, din causa unui stat prea mic de infanterie, se recere apoi completarea contigentului de rĕsboiu prin instituirea de nóue deposite de remonte la cavalerie, ér la artilerie bateriile trebuesc puse dela statul redus la statul normal. Un eventual resboiu, ḑice broşura, ne póte surprinde, în care între mobilisare şi prima luptă nu va fi timp decât de vr'o câteva septemâni. Broşura se atribue a fi inspirată de cercuri competente militare.

Escadra francesă, care a fost atât de sĕrbătorită la Kronstadt în Rusia ş'a ajuns culmea sĕrbătorirei în Portsmouth. La banchetul dat s'a toastat pentru regina Angliei, pentru Carnot preşedintele republicei, pentru admiralul Gervais, pentru Francia şi Anglia. Primariul oraşului purtà următoriul toast: „Ve bineventăm ca pe cei mai deaprópe vecini ai noştri, recunóscem vitegia şi spiritul întreprinḑĕtor al poporului frances şi dorim că în pace sĕ trăim cu acest vecin vitéz."

Comentările foilor despre visita marinei francese sunt feliurite. Foile monarchiei nóstre, ale Germaniei şi Italiei privesc cu óre care invidie la sĕrbătoriţii francesi. La început şi foile ruse nu se cam prea bucurau de amiciţia franceso-englesĕ, dar mai în urmă au schimbat córda şi acum s'au restabilit pe deplin relaţiunile de mai înainte. Acésta se vede şi din împregiurarea, că Rusia a angagiat banca francesă pentru operaţiune financiară.

In Bulgaria încă s'a observat în timpul din urmă mişcări estraordinare ale armatei. Foile din România aduc următórele informaţiuni: De când s'a întors principele Ferdinand în Bulgaria se observa o mare mişcare printre trupe şi eserciţiile au început pe o scară întinsă. Dl Stambuloff primul ministru, care venit la Rusciuc pentru întimpinarea principelui s'a dus la Tĕrnova spre a da ordine speciale comandantului garnisónei. Se ḑice, că aceste sunt făcute in vederea unei apropiate declarări de independenţă a Bulgariei.

Statutul

fondului de pensiune al archidiecesei gr. or. române din Transilvania.

Dispoziţiuni generale.

§. 1. În scopul pensionărei preoţilor din archidiecesă a funcţionarilor consistoriali, sub cari se înţeleg vicariul archiepiscopesc, asesorii consistoriali ordinari, funcţionarii de cassă şi întreg personalul de cancelarie, profesorii seminariali, prof[illegible] dela scólele medii şi comerciali, mai departe pen[illegible] pensionarea vĕduvelor şi ajutorarea orfanilor, se creiază [illegible] fond, care se numesce: „Fondul de pensiune al archidiecesei gr. or. române din Transilvania".

§. 2. Fondul de pensiuni este prorietatea archidiecesei gr. or. române transilvane si se administréză prin consistoriul archidiecesan după normele esistente.

§. 3. Fie-care funcţionariu de categoria celor numiţi în § 1. încât nu participă deja la vre un fond de pensiuni gr. or. din archidiecesă, aprobat din partea consistoriului archidiecesan, este datoriu a participa la acest fond.

Mijlócele.

§. 4. Fondul de pensiune se forméză:

1. Din a patra parte a venitelor anuale ale fondului „Rudolfin", păr[illegible] atunci, când trebuinţele fondului de pen[illegible]uni nu vor putea fi acoperite din alte isvóre de venit.

2., din tacsa fundamentală, (§ 5);

3., din tacsa anuală, (§ 7);

4., din contribuirile comunelor bisericesci, (§ 8);

5., din venitul unui disc, care se va purta în bisericile parochiale spre acest scop, (§. 9);

6., din venitele parochiilor şi ppresbiteratelor vacante până la întregirea lor, (§ 10 şi 11);

7., din economiile intercalare la posturile salarisate (§ 12);

8., din suma destinată pentru ajutorarea vĕduvelor preotese, din venitele tipografiei archidiecesane, (§ 13);

9., din tacsele esamenului de cualificaţiune preoţesc (Stat. org. § 121 punct 8) şi profesoral;

10., din tacsele şi pedepsele dictate de autorităţile bisericesi spre acest scop;

11., din donaţiuni şi legato făcute acestui fond.

Sumele incurse din tacsele indicate în punctele 2. 6. 7 şi 11 formézá aceea parte a fondului, care numai cu venitele sale contribue la scopul lui.

§. 5. Tacsa fundamentală se statoresce cu 20% dela suma pensiunei la care aspiră îndreptăţitul, se rĕspunde odată pentru totdeuna din partea fie-cărui funcţionariu îndreptăţit la pensiune în sensul §-ului 1, se póte achita deodată sau în rate împărţite pe doi ani, si anume dela cei cu salare ficse se detrage din salariul lor în 24 rate lunare egale, ér ceealalţi o pot rĕspunde în 4 rate semestrale egale.

§. 6. Din casul de înaintare la un oficiu mai bine salarisat, respective de promovare la un oficiu cu o pensiune mai mare, beneficiantele are sĕ întregéscă tacsa fundamentală după categoria postului, la care vine promovat.

Tacsa anuală.

§. 7. Tacsa anuală se ficséză cu 3% pentru funcţionarii salarisaţi şi cu 2 % pentru toţi ceealalţi dela suma macsimală de pensiune, după categoria la care aspiră îndreptăţitul, şi se respunde anual deodată în pătrariul prim al fiecărui an.

Cel ce a rĕspuns în 40 sau ca profesor în 30 de ani tacsa anuală, deşi servesce mai departe, e scutit de tacsă.

Comunele bisericesci.

Fiacare comună bisericéscă contribue la acest fond cu o tacsă anuală pentru fie-care parochie:

a) de clasa I. cu câte . . . . 10 fl.

b) de clasa II „ „ . . . . 6 fl.

c) de clasa III „ „ . . . . 4 fl.

Acésta tacsă are sĕ fie administrată la fond în primul pătrariu al fiecărui an.

Discul.

§. 9. Din fiecare biserică din archidiecesă se va purta anume pentru acest fond un disc de dóuĕ ori pe an, şi anume la Dumineca florilor şi a dóua ḑi de Rusalii.

Venitul acestui disc se va conta sub titlul „Discul fondului de pensiuni" şi pe calea ppresbiterului se va administra la consistoriu cel mult până la 1 Iuliu al fie-cărui an.

Parochiile şi ppresbiteratele vacante.

§. 10. Jumĕtate din venitul parochiilor vacante compete acestui fond sub întréga durată a vacanţei.

Acolo însĕ, unde după parochul reposat au rĕmas vĕduvă sau orfani, în anul prim de vacanţă acest venit în sensul §-lui 8 din regulamentul pentru parochii îl capĕtă vĕduva şi orfanii rĕposatului paroch.

§. 11. Administratorii ppresbiterali întru cât ei au în biserică oficiu sistemisat, contribue la acest fond cu jumătate din venitele ficse, ppresbiterale.

Intercalarele.

§ 12. Sumele economisate la ori care fond archidiecesan prin neerogarea salarelor ficse, cât timp respectivele posturi nu sunt ocupate, se transpun la acest fond, dacă acelea nu sunt destinate spre alt scop.

§. 13. In viitoriu suma, carea se va asemna din venitul tipografiei archidiecesane în scopul ajutorărei vĕduvelor preotese — se va transpune la acest fond.

Pensiunea.

§. 14. Suma macsimală a pensiunei se statoresce deocamdată:

a) pentru funcţionarii consistoriali şi profesorii seminariali cu salare ficse, în suma salariului, care-l are respectivul în momentul, când devine pensionat, fără cuincuenalii, fără ajutóre personale şi fără banii de cuartir.

b) pentru ppresbiter 600 fl. v. a

c) pentru paroch de clasa I-a 400 fl. v. a.

d) pentru paroch de clasa a II-a 300 fl. v. a.

e) pentru paroch de clasa a III-a, pentru capelani şi diaconi 200 fl. v. a.

După 5 ani dela activarea fondului sinodul archidiecesan póte ridica disposiţiunile acestui §. şi încât resultatele obţinute până atunci ar da prospecte sigure, că fondul va puté suport pensionări şi mai mari póte urca suma macsimală a pensiunei.

Dreptul de pensiune.

§. 15. Fie-care funcţionariu bisericesc din categoria celor numiţi în § 1, are dreptul la o pensiune, dacă a fost în serviciul bisericei în timp de 10 ani neîntrerupt cu esceperea casului amintit în § 24, şi în cursul timpului de serviciu prin bĕtrâneţe, morb, ori alte cause a devit neapt pentru serviciu şi acésta se constată şi din partea consistoriului archidiecesan.

La pensionare se vor considera numai acei ani de serviciu, pentru-cari s'a rĕspuns tacsa anuală. Serviciul se începe cu ḑiua întrărei în vre-o funcţiune din cele indicate în §. 1.

§. 16. Preoţilor li-se computá ca ani de serviciu şi acei ani, cari după absolvarea cursului ordinariu clerical, i au petrecut ca învĕţători definitivi în archidiecesă, dacă pe toţi anii acestia solvesce tacsa anuală.

Asemenea ani de serviciu se computá numai 10.

§. 17. Drept de pensiune are si vĕduva unui funcţioriu din cei numiţi în §-ul 15, rĕposat după un serviciu de cel puţin 10 ani.

In casul însĕ, când bărbatul ei a rĕposat după împlinirea alor 5 ani de serviciu ea are drept a continua cu respunderea tacselor anuale, la cari era obligat bărbatul ei până la 10 ani socotiţi dela începutul serviciului bărbatului ei rĕposat, când apoi va fi în drept a căpĕta pensiunea normată în § 19.

§. 18. Profesorii definitivi, după un serviciu profesoral neîntrerupt de 30 ani, au dreptul la suma macsimală a pensiunei normate în §-14, toţi ceialalţi îndreptăţiţi la pensiune, numai după un serviciu neîntrerupt de 40 de ani se pot bucura de pensiunea întrégă.

La o durată mai mică a serviciului, suma pensiune se ficséză:

1. După un serviciu de 10 ani cu 40% a sumei macsimale de pensiune, pentru toţi.

2. Dela 10 ani în sus:

a) la profesori pentru fie-care an de serviciu se mai adaug 3%;

b) la ceialalţi câte 2% dela suma macsimală a pensiunei.

Dacă un profesor înainte de a deveni profesor a contribuit la fondul de pensiune în altă calitate de funcţionariu bisericesc, din serviciul de mai nainte câte un an şi câte un pătrariu, i-se computá într'un an de profesură, ér dacă din profesor trece în cealaltă categorie, fie-carie an de profesură i-se computá într'un an şi un pătrariu.

§. 19. Vĕduva are drept la jumĕtate din pensiunea ce a avut bărbatul ei, sau din pensiunea, care ar fi competat aceluiaşi în timpul morţii sale.

§. 20. Vĕduva unui funcţionariu, care a rĕposat înainte de a fi împlinit 10 ani de serviciu, incât n'ar opta pentru favorul acordat în §. 17, drept escontentare pentru sine şi pentru copii sei, capĕtă odată pentru tot deuna o sumă egala cu a patra parte a pensiunei, ce i-ar fi competat bărbatului ei după un serviciu de 30 resp. 40 ani.

Ajutoriul copiilor.

§. 21. Copii legitimi ai unui funcţionariu din cei numiţi în §. 14, reposat după un serviciu de cel puţin 10 ani, sau ai unei vĕduve, care şi-a câştigat dreptul de pensiune în sensul §. 17, au drept la un ajutoriu până la etatea de 18 ani, carele însĕ se sistéză şi mai nainte, dacă băiatul întră în vr'o condiţiune, în carea îi este asigurată subsistinţa, ér pentru fată când se mărită.

Ajutoriul anual al unui copil a cărui mamă trăesce, stă din 1/6 parte, ér dacă mamăsa nu trăesce din 1/4 parte a sumei pensiunei, ce i-ar compete mamei sale, dacă ar trăi.

Suma ajutórelor tuturor copiilor însĕ nu póte trece peste suma, ce compete vĕduvei.

§. 22. In casul, când un orfan, pentru defecte spirituale ori corporale n'ar fi în stare a'şi procura subsistinţa şi n'ar avé avere din care sĕ pótă trăi, consistoriul póte decide, ca atare orfan sĕ-şi capete ajutoriul până la mórte.

§. 23 Orfanii de etate sub 18 ani ai unui funcţionariu vĕduv, reposat înainte de a fi împlinit 10 ani de serviciu, capĕtă odată pentru totdeuna drept escontentare jumĕtate din suma, ce în sensul §.-lui 20 ar compete vĕduvei.

Disposiţiuni escepţionale.

§. 24. Când un funcţionariu ese din serviciul bisericei fără vina lui, d. e prin reducerea personalului sau prin nerealegere, atunci aceluia îi conmpete pensiunea şi fără documentarea invalidităţii sale, dacă a împlinit 10 ani de serviciu, (§-15.) ér când atare dimisiune urméză înainte de împlinirea a 10 ani de serviciu i-se restitue sumele, ce a contribuit el la fondul pe pensiune, însĕ fără interese.

§. 25. Dacă funcţionariul, care a contribuit la fondul de pensiuni, cu învoirea autorităţii competente bisericesci ese din serviciul bisericei, i-se restitue fără interese tacsale anuale respunse la fond.

§. 26 Dacă un funcţionariu eşit din serviciul bisericei fără vina lui (§. 24) sau cu învoirea autorităţii competente bisericesci (§. 25) érăşi reîntră în serviciu, prin acésta îşi recâştigă dreptul avut la fondul de pensiuni, şi la pensionare i-se vor computa şi anii anteriori de serviciu, dacă va restitui pensiunea, respective suma tacselor primite dela fond cu interesele 5% dela ḑiua primirei acelora.

Fără aceste restituiri timpul de serviciu i-se va computa numai dela ḑiua întrărei în serviciu.

Perderea dreptului de pensiune.

§. 27. Dreptul de pensiune se perde:

1. Prin renunciarea de bunăvoie la post.

2. Prin destituirea din postul seu în cale disciplinară, dacă şi perderea dreptului de pensiune se enunciă prin sentinţă disciplinară ca pedépsă.

3. Prin trecerea la altă confesiune.

4. Când vĕduva se mărită sau duce o viaţa nemorală.

Acordarea pensiunei.

§. 28. Pensionarea se decide prin consistoriul archidiecesan în şedinţa plenară:

a) la cererea deplin motivată a respectivului;

b) din oficiu, când se rechiamă de interesul serviciului. Din acest cas însĕ, dacă funţionariul respectiv nu se învoesce ca sĕ fie pensionat, necesitatea trebue constată pe cale disciplinară şi enunciată prin sentinţa forului competent disciplinar.

Disposiţiuni transitorice.

§. 29. Acei funcţionari, cari servesc dela 1881 încóce sunt obligaţi sĕ rĕspundă tacsele anuale pe toţi anii serviciului lor ér aceia, cari au serviciu mai lung de 10 ani, computaţi dela întrarea în vigóre a acestor statute (§. 28) îndărăt, sunt obligaţi sĕ-şi rescumpere numai ḑece ani de serviciu prin respunderea tacsei anuale pe cei 10 ani, le stă în voie însĕ că sĕ-şi rescumpere şi anii serviciului prestat preste 10, ani rĕspunḑĕnd şi pentru aceia tacsă anuală.

In casul acesta reflectantele este datoriu, ca cel mult până la finea anului 1891 sĕ însiunue la consistoriul archidiecesan, câţi ani de serviciu voesce sĕ-şi rescumpere.

Insinuările făcute după acest termin nu se vor considera.

Achitarea acestor tacse se póte face deodată sau după modalitatea §-lui 5.

§. 30. In casul când un funcţionariu din aceia, cari in sensul §-lui precedent este datoriu sĕ respundă tacsa anuală pe mai mulţi ani de serviciu, móre înainte de a fi achitat tóte ratele împărţite pe doi ani, dacă la mórtea sa n'a fost în restanţă cu ratele espirate, la statorirea pensiunei vĕduvei, respective ajutoriului copiilor lui se vor computa toţi anii de serviciu obligaţi respective însinuaţi, ér restul tacselor neachitate se va detrage din pensiunea vĕduvei resp. din ajutoriul copiilor lui.

Dacă însĕ funcţionariul la ḑiua morţii sale a fost în restanţă cu rate espirate, la statorirea pensiunei resp. ajutoriului se vor considera numai atâţi ani de serviciu pentru câţi se va constata, că e plătită tacsa anuală din ratele achitate.

§. 31. Statutul acesta se póte modifica numai prin sinodul archidiecesan şi numai prin un conclus luat cu majoritatea de dóuĕ terţialităţi a voturilor celor presenţi.

Propunerile de modificare pot veni numai prin sau dela consistoriul archidiecesan, carele este datoriu sĕ le publice în organul oficios al archidiecesei cel puţin cu 15 ḑile înainte de întrunirea sinodului, şi deodată cu literele convocătóre sĕ le comunice şi cu deputaţii sinodali.

§. 32. Preotesele, cari au devenit vĕduve nainte de a fi ajuns bărbaţii lor sĕ contribue la acest fond, întrunind altcum condiţiunile indicate în §. 17 pentru sine şi pentru copii sei pot fi împărtăşite de un ajutoriu moderat din prisosul anului budgetariu espirat.

Suma totală a ajutoriului nu póte fi mai mică decât suma, cu care a contribuit la fond în anul precedent tipografia archidiecesană (§. 4)

Incepĕnd cu anul 1893 acest ajutoriu se împarte în fie-care au cel mult până la ultima Iuniu.

§. 33. Statutul present întră în vigóre cu 1 Ianuariu 1892. Pensiuni şi ajutóre însĕ se pot face numai cu începerea dela 1 Ianuariu 1893.

Cu esecutarea lui se încredinţéză consistoriului archidiecesan, carele va face o instrucţiune detaiată, în acésta privinţă, o va pune în lucrare în mod interimal şi la procsima sesiune sinodală o va presenta spre aprobare.

Votat în şedinţa sinodului archidiecesan dela 6/18 Maiu, 1891.

Miron Romanul,
archiepiscop.

Mateiu Voilean,
notar gen.

Istoricul casinei române din Rĕşinari.

O însemnată parte din inteliginţa comunei mari şi curat românesci Rĕşinari, în frunte cu zelosul şi harnicul comerciante din loc dl Ieremia Dancăş, au format o societate de lectură cu reşedinţa în odăile din etagiu ale dlui Stan Marin proprietariu în Rĕşinari, abonând mai multe dintre cele mai bune foi din patrie.

In şedinţa membrilor societăţii de lectură ţinută la 6 Februariu, 1891, urmând constituirea, sĕ proclamă în mod provisor de director al societăţii: Ieremia Dancăş, comerciante; de notar: Moisă Frăţilă, înv., de cassar: Ioan Marin înv., de controlor; Gherasim Cărpinişian, notariu, ér ca membrii în comitet: Iosif Goga, paroch. Bucur Dancăş sen. proprietar, Mihail Stoia înv. Ioan Stîngu înv., David Cojocea farmacist şi Maniu Mitrea proprietariu toţi din Rĕşinari.

Mai mulţi dintre membrii societăţii, cari au dispus de ḑiare, voind numai binele şi prosperarea societăţii au binevoit a pune la disposiţia acesteia în mod gratuit ḑiarele d-lor şi adecă domnii:

Ieremia Dancăş directorul societăţii a oferit gratuit „Tribuna“ pe cuart. I şi II-lea.

Părintele Iosif Goga „Telegraful Român“, Moise Frăţilă înv. „Gazeta Transilvaniei“, Mihail Stoia înv. „Scóla Română“, Gherasim Cărpinişan notar, Ioan Marin înv. şi Ioan Stîngu înv. revista „Romänische Revue“ pe cuart. I., ér David Cojocea farmacist „Budapesti Hirlap şi Mátyás Déák“ pe cuart. I şi al II-lea din anul c.

Directorul Ieremia Dancăş, avênd în vedere nobilul scop, la care ţîntesce tinera societate nu au pregĕtat a oferi şi un stângin de lemne de foc, pentru încălḑirea odăilor aparţinĕtóre casinei.

Nu pot trece cu vederea şi aceea, că pe lângă dl Ieremia Dancăş au mai contribuit fórte mult la înfiinţarea casinei şi d-nii: Iosif Goga paroch, Gherasim Cărpinişian notar şi Moise Frăţilă înv. Toţi acesti d-ni, pentru sacrificiile prestate sunt vrednici de stima tuturor acelora, cari vor înaintarea a tot ce e bun şi folositor.

In special dl Gherasim Cărpinişian notar, care pe lângă ocupaţia d-niei sale nu a pregetat a traduce statutele societăţii de lectură din limba română în cea magiară, şi astfel a le înainta la Inalt. Ministru spre aprobare, şi nu fără succes, deórece la cele statute Inalt. Ministru a binevoit a le provedea cu causula de aprobare.

Pentru tóte aceste fapte mĕreţe, din partea membrilor casinei, se aduce şi pe acéstă cale cea mai profundă mulţămită tuturor marinimoşilor d-ni.

Regret totodată, că deşi în comuna mare Rĕşinari suntem numai români, totuşi ura şi invidia nu pot sĕ lipséscă, apoi este sciut, că unde aceste se încuibă, acolo ori ce faptă măréţă, ori-ce instituţiune salutară este nesocotită din partea adversariului, căruia nu i zace la inimă binele şi înaintarea némului nostru, ci numai binele şi umplerea buzunariului. Un astfel de individ este şi recunoscutul cămătar Tudor Muntean, căruia i a succes până de presinte a mai trage în jur de sine pe câte un băgat în buzunariu de ai d-niei sale. Că domnia sa s'a încercat şi se încércă sĕ zădărnicéscă instituţiunea nóstră, salutară — casina — în loc sĕ o sprijinéscă este vedit, cu tóte aceste, îl asigurăm, că prea puţin ne va strica, din contră suntem mai liniştiţi şi putem lucra cu mult mai bine pe calea apucată, neavêndu l în mijlocul nostru.

Astfel noi vom lucra, ca sĕ putem ḑice: luptă dréptă am luptat, succesul o a încoronat.

Rĕşinari, în 28 Iuliu 1891.

Un membru al casinei.

Corespondenţe particulare
ale „Telegrafului Român“.

Haţeg, 14 August, 1891. D-le redactor! Sunt ómeni, care în dorul de a fi lăudaţi în óre-care ḑiar, pentru nu sciu ce fapte, nu de prea mare însĕmnătate, n.aflându-şi un atare mutus regius sĕ pun şi îşi croesc înşişi câte un articlu lăudătoriu de recunoscinţă şi de laudă pentru persóna lor proprie şi îl trimite redacţiunilor spre publicare.

De acestea s'au întêmplat şi nu arare ori, ba şi în ḑilele de curênd trecute, am cetit un asemenea raport de aici în o fóie de ale nóstre.

Eu însĕ, onorate dle redactor, aḑi vin a ve face o dare de sémă modestă despre sĕrbătórea nóstră din Dumineca trecută din 11/23 August a. c. când în biserica gr. or. din loc s'a sĕrbat părăstas pentru fostul ppresbiter al Haţegului Ioan Raţiu rĕposat la 10/22 Iuniu a. c.

Părintele administrator protopresbiteral dl Avram Stanca în semn de recunoscinţă şi reverinţă către decedatul nostru protopresbiter Ioan Raţiu a venit încă de timpuriu pentru sĕvêrşirea actului menţionat

La finitul serviciiului divin s'a celebrat părăstasul în urma căreia învĕţătoriul Nicolae Sânzian, înaintea unui public numĕros, a rostit o frumósă vorbire despre meritele fostului ppresbiter Ioan Raţiu, împreunată de o schiţă biografică a aceluiaşi onorat şi bine meritat bărbat, fost şef al tractului Haţeg timp de 30 de ani.

Apoi părintele administrator protopresbiteral prin o vorbire simburósă au arătat datorinţele celor vii fată de cei morţi şi în casul de faţă au arătat cât a fost de mare perderea ce am avut a îndura noi, remânnând orfani de părintele sufletesc, fără conducĕtoriu, a invitat apoi pe cei presenţi ca cu toţii împreună sĕ ostenéscă oă la mormêntul scumpului şi în veci neuitatului nostru şef şi părinte conducĕtoriu.

La invitarea de mai sus uniţi toţi într'un cuget şi într'o simţire am mers la mormêntul decedatului Ioan Raţiu şi aci între lacrimi am ridicat rugăciuni către înduratul Ddeu pentru sufletul fostului protopresbiter Ioan Raţiu, carele în viéţa sa nu a făcut alta decât numai tot bine, învĕţând pe poporul seu a se abate dela cărările rătăcite şi al vedea prosperând în bună înţelegere, trăind în armonia şi frica lui Dḑeu.

Toţi au vĕrsat lacrămi de durere, dar scumpa sa soţie Terasia Raţiu cu iubita sa fică Lucreţia au plâns cu mare duioşiă şi vor plânge pentru-că perderea lor este ireparabilă; ér a nóstră ne-a lăsat o rană, o urmă grea în inimile nóstre pentrucă am perdut pre acela, pre care făcea pacea, care domolia spiritele agitate şi carele era esemplu, era fala şi onórea opidului şi a tractului.

Astfel încheind rugăciunile nóstre cu „Dḑeu sĕ'l ierte şi sĕ'l odihnéscă“ ne am întors la ale nóstre.

Haţeg, la 14 August, 1891. *Un creştin.*

Cricău, în 12 Aug. 1891 v. Domnule redactor! Cu durere trebue sĕ mărturisesc, că fórte de mult têmp nu am cetit în preţuitul ḑiuariu „T. Roman“ ceva lucru îmbucurător din părţile nóstre, ba şi acum sunt silit a ve împărtăşi o întêmplare fórte tristă pentru poporul din Cricău şi jur.

De 10 ani de ḑile poporul din Cricău nu s'a putut bucura de un an mĕnos.

In vara anului 1890 holdele, şi cucuruḑele au fost fórte slabe, însĕ am avut un cules de vii, ca şi care nu am avut nici de 10 ani, ér pe la noi tótă speranţa de a putea plăti dările cele nesuportabile ne este în vii, însĕ de 10 ani de ḑile pela noi viile au fost bântuite, când de brumă, când de grindină şi tómna ne-am treḑit cu speranţa deşartă.

In tómna anului trecut însĕ am avut un cules bu-de vii, beţii economi cu lacrămi în ochi îi vedeai mulţămind lui Dḑeu şi rugându-se, că barem numai în 3 — 4 ani se mai aibă aşia cules de vii, atunci s'ar mai uşura de multele greutăţi. — Durere însĕ căci deşi în anul acesta se arată un an mĕnos cu holde, cucuruḑe bune şi viile încărcate cu struguri de minune frumoşi, ne bucuram de un cules bogat, astăḑi Luni 12/8 stilul vechiu între 3 şi 4 óre 5 m. venind o furtună cu vênt şi plóiă nemai pomenită mestecată cu grindină, a nimicit tótă speranţa nóstă din vii pentru anul acesta. Cucuruḑele încă se află sdrobite şi culcate la pămênt. — Bietul econom e fórte mâhnit, vĕḑêndu-şi tótă speranţa bucuriei sale nimicită.

Mi-ar părea bine, dle redactor dacă, în venitoriu a tot putintele Dḑeu s'ar milostivi spre noi cei mult asupriţi din părţile acestea, ca sĕ fim scutiţi de a ve împărtăşi sciri întristătóre. — Sum cu tótă stima al onorat d-niilor vóstre stimătore. *M.*

Varietăţi.

* (Serviciu divin.) Sâmbătă in 17/29 August din incidentul ḑilei onomastice a Escelenţiei Sale I P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul s'a ţinut in biserica din Sibiu-cetate serviciu divin festiv, la care au participat dnii asesori consistoriali şi mulţi alţi onoraţiori. La 12 óre s'au presentat corporativ dnii asesori consistorial, şi alţi onoraţiori la Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit. P. O. D. director seminarial Ioan Hania prin o vorbire de tot frumósă aduse in numele celor de faţă urări Escelenţiei Sale: ca Dḑeu sĕ-l ţină in mulţi ani fericiţi, ca sĕ pótă conduce naia prin viforul ispitelor la limanul dorit. Escelenţia Sa a rĕspuns in cuvinte de tot măgulitóre, mulţămind şi asigurând pe cei de faţă, că lucrând in armonie, vom puté promova interesele sântei nóstre biserici şi naţiuni.

*(Primirea monarchului în Timişóra.) In urma unui conclus al comitetului municipal o deputaţiune omagială de 40 membri va avé sĕ priméscă. monarchul în numele comitatului. Din fiecare comună vor veni locuitori de tóte naţionalităţile, cari vor forma spalir până la esposiţiune.

* Dionisios V patriarchul ecumenic din Constantinopol a murit în 25 August n. la 3 óre diminéţa. Inmormêntarea a fost pompósă „Pol. Corr.“ scrie din acest incident, că patriarchul tot deuna a fost favoritul Pórtei şi din contră în cercurile politice rusesci era considerat mult puţin ca inimic al ruşilor.

* (Inscrierile la universitatea din Budapesta şi Cluşiu.) Inscrierile ordinare la universităţile numite se încep cu 1 Sept. n. şi duréză până în 12 Septembre n. Escepţional se primesce în Cluş până în 27 Sept. n. ér în Budapesta până în 60 Oct. n.

* (Procesul de lotărie din Timişóra.) In cele din urmă s'a sfârşit şi acest proces. In urma sentinţei aduse de curie ca ultim for de apelaţiune, Melchior Farkas e condamnat la 5 ani închisóre, ér complicii sei Iosif Püspoky la 4½ ani, Carol Szobkovics la 4 ani şi femeia F. Telkessy la 1 şi jumĕtate an închisóre.

* (Congres literar.) In urma unei definite înţelegeri între societatea autorilor italieni şi asociaţiunea literară şi artistică din Francia, congresul literar internaţional din 1891 se va ţiné în Milan.

* Studenţii din Athena Au anunţat pe studenţii universari români, că vor trimite din partea lor o delegaţie la congresul, ce se va ţiné la Giurgiu în Septembre a. c.

* (La congresul universitar din Giurgiu.) După cum anunţă ḑiarele din România, vor trimite şi studenţii ruşi din Odesa o delegaţiune.

Mulţămită publică.

Subscrisul în numele poporului bisereçei gr. or. din Abrud oraş îmi ţin de plăcută datorinţă a aduce pe acésta cale cea mai căldurósă mulţămită On. domn Petru Fizĕşian, prim epitrop al bisericei nóstre şi stimatei dsale socii Maria Fizĕşian, pentru că din nou au înfrumseţat sf. nóstră biserică între altele cu un amvon frumos, costându-i 230 fl., carele ne este spre mulţumirea tuturor şi adevĕrată podóbă a bisericei.

Deie ceriul ca jertfele nenumĕrate, ce le-a făcut pentru biserica nóstră se fie bine primite înaintea lui D-ḑeu şi binefacerile sĕ i le rĕsplătéscă înmiit, ca sfânta nóstră biserică se fie totdeuna ajutată de inima lor nobilă crescinéscă.

Abrud, în 4 August, 1891.

Dionisiu Adamovici,
paroch gr. or. în Abrud-oraş.

Loterie.
Sâmbătă, în 29 August.

Timişóra:	15	86	52	21	12
Viena:	76	82	5	21	12

Nr. 440 [137] 1—3

CONCURS.

Fiind a se ocupa posturile de învĕţători la scólele din comunele mai jos înşirate din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul pe 7 Septembre 1891 v.

1. La scóla poporală din Mogoş-Miclesci, cu salariu în bani 210 fl., cuartir şi lemne.

2. La scóla din Mogoş-Valea bârnei, cu salariu 100 fl., cuartir şi lemne.

3. La scóla din Mogoş-Mămăligani, cu salariu în bani 100 fl., 22 ferdele vechi grâu, cuartir şi lemne.

4. La scóla din Buru, cu salariu 70 fl. în bani, cuartir şi lemne.

5. La scóla din Bedeleu, cu salariu 150 fl. în bani, 20 ferdele vechi bucate, 80 funţi legumă, cuartir şi lemne.

Afară de acestea pentru participare la conferinţele învĕţătoresci câte 6 fl.

Doritorii de a competa la acestea posturi au a-şi înainta cererile concursuali instruate conform Statutului organic şi Normativului scolariu, până la terminul ficsat, la subsemnatul oficiu.

Ofenbaia, în 8 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Lupşei.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 490. [138] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighişórei, se escrie concurs cu termin de 30 deḑile dela prima publicare in „Telegraful Român.“

1. Boiul mare, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc de ajuns.

2. Trapold, cu salariu anual de 110 fl., cuartir şi lemne necesari de foc.

3. Şard, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemnele necesari de foc.

4. Iacul-român, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Zoltan, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc de ajuns.

Reflectanţii au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Sighişóra, 6 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
protopresbiter.

Nr. 447. [139] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu dirigent în clasa 3-a la scóla poporală din Breţcu, protopresbiteratul Treiscaunelor, se escrie concurs cu termin până la 8 Septemvre a. c.

Emolumentele sunt:

1. 200 fl. din cassa alodială, fond şi repartiţie, incassândă prin epitropia parochială.

2. 50 fl. din a treia parte a veniturilor cantorale, avênd învĕţătoriul a ţiné rindul de cantor in fie care a treia sĕptĕmână.

3. Relut de cuartir şi lemnele trebuinciόse pentru incălḑit.

Reflectanţii la acest post işi vor aşterne cererile concursuale, instruite conformlegilor in vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral in termin deschis. Absolvenţii de cursul clerical s'au pedagogic vor fi preferiţi.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Treiscaunelor in conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

S. Sân-Georgiu, 7 August, 1891.

Dimitriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 645. [140] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantelor staţiunii învĕţătoresci din comunele mai jos numite in protopresbiteratul gr. or. al Murĕş-Oşorheiului se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare in ḑiarul nostru „Telegraful Român“ şi anume:

1. Bandul de câmpie, cu. salar anual de 200 fl cuartir şi folosirea grădinei scolare, — post impreunat cu cel cantoral.

2. Berghia de câmpie, cu salar anual de 100 fl. post impreunat cu cel cantoral.

3. Suplac, cu salar anual de 100 fl. cuartir şi lemne de ajuns.

Dela concurenţi in parochiile numite sub 1 şi 2 se recere, ca până la ḑiua de alegere sĕ se presente in vre-o Duminecă sau sĕrbătóre la biserică spre a şi arătă desterităţile in cântările şi tipicul bisericesc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi sĕ aştérnă petiţiunile lor instruite conform normelor in vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral in terminul preclus.

Murĕş-Oşorheiu, 10 August, 1891.

In conţelegere cu respectivele comitele parochiale:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al M. Oşorheiului.

Nicolau Maneguţiu,
protopresbiter.

Nr. 24. [128] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea definitivă a dóuĕ posturi de învĕţători la scóla capitală gr. or. română a bisericei stei Adormiri din Satulung, tractul protopresbiteral al Braşovului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt: câte 300 fl v. a. anuali solvibili în rate lunare anticipative.

După cinci ani de serviciu se va urca salariul la 350 fl. v. a. anual.

Condiţiunile ce se recer dela cei ce vor competa la vreunul din aceste posturi sunt:

1. Producerea de testimoniu de cualificaţiune.

2. Testimoniu despre eventuala uncţionare la alte scóle.

3. Şi ori ce alte documente, ce s'ar recere conform legilor din vigóre.

Vor fi preferiţi cei cu cualificaţiune mai superióră.

Concurenţii la aceste posturi vor avé a-şi asterne suplicele concursuale instruite conform condiţiunilor de sus prin preaonoratul oficiu protopresbiteral al Braşovului până la terminul arătat la subscrisul comitet parochial ca scaun scolariu.

Comitetul parochial gr. or. român dela biserica stei Adormiri, ca scaun scolariu.

Satulung, 31 Iuliu st. v. 1891.

Preşedinte:
Voicu Rosculeţ.

Secretariu:
Basiliu Muntean,
înv. şi not. ad. hoc.

Vidi:
Ioan Petric,
protopop.

Nr. 271 [118] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate aflătóre în protopresbiteratul Unguraşului, se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Bălan, cu salariu anual de 300 fl. v. a. şi anumit 270 fl. dela popor prin rapartiţiune, folosirea grădinei scólei în preţ 'de 30 fl. v. a., cuartir liber în edificiul scólei şi 2 orgii de lemne pentru încălḑit.

2. Rachiş, cu salariu anual de 250 fl. v. a. şi anumit 166 fl. prin repartiţiune, 34 fl. arêndă dela casa din rît şi 40 vici cucuruz cu grăunţele, preţuite în 50 fl. v. a., cuartir liber cu dóuĕ încăperi în edificiul scólei şi 2 orgii lemne pentru încălḑit.

3. Miluan, cu salariu anual de 100 fl. v. a. şi 40 vici cucuruz cu grăunţele dela popor, cuartir liber în edificiul scólei şi 2 orgii de lemne.

4. Dol, cu salariu anual de 90 fl. v. a. 50 vici cucuruzi cu grăunţele dela popor, cuartir liber în edificiul scólei, folosirea grădinei scólei şi 2 orgii lemne pentru încălḑit.

4. Hida, cu salariu anual de 50 fl. v. a. 30 vici cucuruz cu grăunţele dela popor, folosirea grădinei scólei, cuartir liber în edificiul scólei şi 2 orgii lemne pentru incălḑit.

Dela concurenţi se recere, ca prelângă cualifiicaţiunea prescrisă se fie şi cântăreţi buni, avênd a conduce cântările liturgice cu scolarii în tóte Duminecile şi sĕrbătorile şi a cânta in strană, pentru acea concurenţii au a se presenta in comună inainte de espirarea concursului spre a şi recomanda poporului desteritatea in cântări şi in fine au a-şi aşterne cererile instruite cu documentele recerute de statutul organic şi normativul scolariu in terminul prefipt la subsemnatul oficiu posta ultimă Hidalmás.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Unguraşului.

Fizes-Sânpetru, 1 August 1891.

Pavel Roşca,
protopresbiter.

Nr. 410. [127] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu acum înfiinţat la scóla confesională gr. or. din Ohaba, protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin până la 25 August a. c. Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salariu anual de 200 fl., cuartir liber, lemne de foc şi folosul grădinei scolare, pe care este datoriu a o cultiva cu elevii.

Doritorii de a ocupa acest post au a şi aşterne cererile, instruite conform normelor din vigóre, până la terminul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 23 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 496. [136] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Geröfi-Dângău cu filia Banfi Dângâu, şi prediul Bălcesci, din subscrisul protopresbiterat, prin acésta se escrie concurs pentru inţregirea ei, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în acésta fóie.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit sigur anual de 370 fl.

Doritorii de a ocupa acest post 'şi pot lua informaţiune despre starea parochiei şi venitele preoţesci, dela subscrisul oficiu protopresbiteral, la care sunt de a se aşterne şi suplicele de concurs, instruite conform normelor în vigóre, până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Cluşului în conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Cluş, 29 Iuliu, 1891.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresbiteral.

Nr. 519. [135] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei de clasa a III-a Heria, în tractul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post dau suma de 487 fl. 51 cr.

Concurenţii la postul acesta au sĕ-şi aştérnă cererile instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu în terminul sus arătat (ultima poştă Küküllővár) unde pot primí şi informaţiuni mai detaiate, avênd totodată sĕ se presenteze în comună în terminul prescris de lege, spre a şi arăta desteritatea în cele rituale.

Cetatea de beltă, în 29 Iuliu, 1891

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 231. [134] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de capelan lângă parochul din Stănija de jos, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt: jumĕtate din tóte venitele, cari la olaltă dau suma de 401 fl. adecă 200 fl. 50 cr.

Coucurenţii au a şi instrua petiţiunile in sensul normelor din vigóre şi ale asterne în terminul deschis oficiului protopresbiteral al tractului Zarand.

Oficiul protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetutul parochial respectiv.

Brad, la 16 Iuliu, 1891.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 802. [130] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III a Coveş protopresbiteratul Agnitei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român.“

Din emolumentele împreunate cu acest post resultă un venit sigur anual de 490 fl., despre care se póte lua informaţiune mai de aprópe dela comitetul parochial şi oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul mai sus prefipt.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Agnita.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Agnita, 31 Iuliu, 1891.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Curs de moşit.

Din partea direcţiunii **institului reg. ung. de moşit din Sibiiu** se publică **deschiderea cursului gratuit de cinci luni la 1 Octobre a. c.** Primirea elevelor se face dela 1 până la 15 Octobre a. c. în strada Poplăcii Nr 27 prelângă presentarea atestatului de moralitate şi a estrasului de botez.

Femeile îngreuiate se primesc pentru de a nasce în acésta clinică de moşit conform spaţiului încăperei şi vor fi acilea căutate, îngrijite şi provĕḑute gratuit cu tóte recerinţele pe spesele ministeriului reg. ung. de culte şi instrucţiune publică.

Sibiiu, în 1 August, a. c.

(113) 2—4 **Direcţiunea.**

☛ Pentru a face posibilă şi persónelor mai sĕrace din poporaţiunea rurală cualificarea de móşe, direcţiunea dă cuartir gratuit la 10 eleve pentru durata cursului. Reflectantele sĕ se adreseze prin scrisóre sau în persónă la direcţiune, strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 27.

Prelegerile pentru cursul cu limba de propunere română se vor începe la 15 Ocobre a. c.

tor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 90 Sibiiu, Joi 22 August (3 Septembre) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 125 Metr.

MIRON,

din îndurarea lui Dumneḑeu archiepiscop al bisericei ortodocse în Transilvania şi metropolit al românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania,

Preasânţiţilor fraţi episcopi, venerabilelor consistorii eparchiale, iubiţilor şi onorabililor deputaţi congresuali, iubitului cler şi popor din provincia Nóstră metropolitană: Dar şi milă dela Dumneḑeu, şi salutarea Nóstră cordială!

Avênd în vedere §§. 151 şi 152 din statutul organic, convocăm şi prin acestea dechiarăm de convocat congresul ordinariu naţional-bisericesc al provinciei Nóstre metropolitane la biserica parochială din cetatea Sibiiu, pe Marţia ce cade în 1/13 Octobre a. c. la 9 óre înainte de améḑi, în care ḑi după terminarea ritualelor bisericesci va urmá numai decât deschiderea congresului şi se vor începe lucrările congresuali conform regulamentului afacerilor interne.

Dat în reşedinţa Nóstră archiepiscopéscă-metropolitană în Sibiiu, la 15/27 August 1891.

Miron Romanul m. p.

Sibiiu, în 21 August, 1891.

Intre toţi cetăţenii, cari cempun aḑi statul Ungariei, cei mai fericiţi sunt fără îndoială evreii.

In mânile lor sunt banii, în mânile lor negoţul, industria, bursa şi alte întreprinderi, cari de cari mai bine remunerate. Nu este dar nici o mirare, că şi presa este a lor.

Ei dau tonul în opiniunea publică, ei îşi dau aerul că pun lumea la cale şi nu numai îşi dau aerul, ci de fapt o şi pun.

Le convine intereselor lor, ca cetăţenii sĕ fie învrăjbiţi, ei sémênă vrajbă şi pescuesc în tulbure. Un adeverat ideal de o Palestină modernă a devenit Ungaria pentru ei.

Şi cu tóte aceste au şi ei în timpul din urmă o nedumerire.

Legea pentru repausul Duminecei îi face sĕ sĕrbeze două ḑile în sĕptĕmână. Acésta se înţelege, că nu le convine.

Nu atât pentru lucru, căci lucru de la os şi aşa nu prea fac ei, ci nu le convine, că în ḑilele de Dumineci nu îşi pot face, „geschäfturile" după gustul lor, după priceperea lor, şi după modul, cum şi l'au făcut până acuma.

Şi acésta îi supĕră foc.

Ei patrioţii cei buni, cei patentaţi, cei privilegiaţi sĕ nu pótă ei scóte la cale, ca acésta lege sĕ se facă după gustul lor, atunci, când multe alte lucruri numai după a lor gust se fac. De aceea adunatu-s'au la sfat 300 de representanţi din fii lui Israil în capitala lor, în Budapesta, şi ca sĕ li se ducă vestea au ţinut consultările în hotelul „Europa". Şi în sfatul lor au umblat cu mult tact, cu multă înţelepciune şi cu multă şireţie ca nu cumva sĕ iasă la ivélă că ei sunt nemulţămiţi. Las' că pertractările, — drept semn de patriotism bun au decurs în limba magiară, pe care rĕu o vorbesc şi acésta tot cu calculii evreesci, ca sĕ induplece pe Baross, ministrul cel de fier al Ungariei, sĕ le facă pe voie, ca legea sĕ fie lege pentru alţii, numai nu pentru ei, alţii sĕ lucre 6 ḑile şi a 7 a ḑi sĕ vină cu crucerii adunaţi la ei, sĕ cumpere marfă de Paris şi de Londra, rachiu şi câte alte bazaconii, căci evreii, de nu, sunt în pericul. Dacă ei numai 5 ḑile vor lucra — şi dóuĕ din ele vor serba, pierd un mare capital material şi pierderea lor e pierderea ţĕrei întregi, o ruina uni ném, care atâta fericire a adus pe locuitorii autochtoni.

Ei din Sâmbătă nu lasă, crestinii pot lăsa din Dumineca lor, acestia nu au se ţină aşa strins la lege.

La atâta neruşinare s'a avêntat némul evreesc la noi în patria unguréscă şi acésta procedere nu este timbrată de neloială, nu este privită cu ochi rĕi, ca cum ar fi privită o mşcare nevinovată a românilor, când e vorba de călcarea celor mai sânte drepturi şi aşeḑăminte ale lor. Presa din Ungaria a trecut peste mişcarea semitică la ordinea ḑilei, s'a făcut, că o nesocotesce, ca şi cum ea nu ar fi decât o simplă cerere nevinovată, pe când în realitate ei nu cer nici mai mult nici mai puţin, decât ca legea adusă sĕ se stérgă ori modifice, în acel înţeles, ca evreilor sĕ le fie permis aceea ce nu le e permis altor cetăţeni. Mai mult. Conduşi de principiul „timpul e bani" ei vor ca în un timp consacrat repausului, consacrat recreărei trupesci şi sufletesci, consacrat moralităţii publice, ei se pótă continua negenaţi speculele cele mai ordinari, lucrurile cele mai reprobate de moralitatea publică, sĕ pótă esploata pe crestini în modul cel mai neomenos.

Şi acésta procedere nu este stigmatisată cum ea merită, e trecută cu vederea, e aşa ḑicênd privită cu un fel de indolenţă, cum de regulă se privesc tóte lucrurile, ce le fac evreii aici în ţara nóstră în detrimentul poporului şi în detrimentul moralităţii publice.

Perciunaţii cer privilegiul de a trage cetăţenilor creştini pielea peste urechi în ḑile de Dumineci 'şi nu se află organ guvernamental, oposiţional ori de alt colorit, care sĕ înfrunte cutezanţa evreilor şi desaprobe pasul lor. Sĕ adeveresce, că ei sunt fii privilegiaţi, că lor li sunt permise multe lucruri, cari altora li se créstă la rĕvaş, li se pun la socotélă şi se cere sémă dela ei.

O atare mişcare, dacă s'ar fi înscenat de români d. e. contra sĕrbărei sântului Stefan al Ungariei, care ḑi la noi nu este ḑi de sĕrbătóre, ar fi dat ansă la comentarii, ar fi fost timbrată ca o mişcare din cele mai nepatriotice şi s'ar fi aflat chiar ómeni, cari sĕ fugă după gendarmi şi procurori, sĕ i provóce ca în temniţe sĕ ne arunce, ca pe nisce făcĕtori de rele.

Românii nu au iniţiat o atare mişcare, ei 'şi ḑic, e lege sancţionată şi românul se supune legei. Evreul se supune numai dacă i convine, dacă nu protestéză, alérgă în drépta, alérgă în stênga, bate şi în urmăare sĕ i se deschidă.

Vom vedé, cum se va descurca întrégă afacerea, noi ne temem că evreii au sĕ învingă, căci aḑi a lor e lumea, a lor sunt păralele şi a lor e presa. Şi presa jidană a făcut multe isprăvi, nu are se nu o pótă face şi pe acésta, mai cu sémă, când pórtă timbrul falsului patriotism atât de protegiat şi de gugulit la noi în fericita ţară ungurésca.

Comerciul și industria la românii din Transilvania.

II.

Din Ardél nu se putea trece şi schimba nici o manufactură. A fost încetat tótă mişcarea comersanţilor şi a locuitorilor de pe lângă Carpaţi, cari făceau trebşóre fórte frumóse, încât intrau în Transilvania milióne de lei. Resultatul a fost scăderea averilor şi lamentaţiunile cele ce nimenea nu le a auḑit.

A încetat rĕsboiul vamal şi s'a întrodus de catră cei din România aşa numitul tarif autonom, egal pentru tóte statele.

Introducerea acésta are o înlesnire fiind că cu 30 procente şi mai mult s'a scăḑut vama unor manufacturi. Dacă unele articule cu lâna, straiele şi gaetanul au încetat, au rĕsărit altele. Comersantul nu se póte ţiné de una.

Este neccsar deci sĕ nu rĕmânem preocupaţi, cum ne am deprins, că nu mai putem face nimica cu România. Acésta părere aḑi nu póte sta, deóre-ce România are lipsă de manufactură şi Transilvania e vecină nu sĕ póte lăsa se i facă concurenţă ţĕrile apusului din depărtare cu manufacturele lor. Prin urmare e de lipsă studiu şi încercări.

FOIŢA.

Printre nebuni.

De *Octave Mirbau*. Traducere de O. V.)

(Curte într'o casă de nebuni.)

(Urmare.)

Neb. Tot nu este frumos, sĕ batjocoriţi pe un om sĕrac. D-vóstră sciţi fórte bine, că eu nu mai am nume. Sunt eu de vină pentru aceea, Domnul meu?... Domnul acesta este póte prefectul?... (Un gest afirmativ al directorului). Sunt fórte fericit de acéstă întâmplare ... Ve voiu povesti deci dle prefect ce'mi s'a întêmplat mie .... Eu aveam un nume ca toţi ceilalţi ómeni... Aceea dóră nu era o pretensiune nejustă?... Când am venit aicea, mi l'a luat domnul Director... Ce au făcut cu el?... Eu nu sciu ... L'au perdut? ... E posibil... Eu l'am cerut deja de o mie de ori, căci in fond aveam chiar lipsă de el ... Dar el n'a voit se mi'l dea nici odată ... Acésta e fórte trist ... Şi eu dară nici nu cred, că dl director a avut dreptul, de a'mi lua numele meu ... Imi pare, că aceea e o abusare a puterei de oficiu ... Trebue sĕ înţelegeţi, d-le prefect, ce rĕu e acésta pentru mine ... Eu nu mai sciu cine sunt ... Eu nu sunt numai pentru ceilalţi un strĕin, ci şi pentru mine însumi ... Eu aşa ḑicênd nu mai esist .. Ce posiţie grozavă necuprinsă! ... Şi ce pagubă îmi causéză acésta! ... Cugetaţi numai, de cât-va timp vor sĕ'mi scrie biografia mea ... Dar cum sĕ se facă acésta? ... Biografia cui... a cui? ... a cui? ... Eu dóră nu mai am nume... Eu sunt un om renumit, fórte renumit ... Ce'mi folosesce însĕ aceea, dacă n'am nume? ... D-vóstră de sigur me cunósceţi, dle prefect ... cum me cunósce tótă lumea în Europa ... dar ce'mi folosesce renumele meu, dacă acela rĕmâne anonim ... Cu un cuvênt d-vóstră trebue sĕ aflaţi mijlóce, prin care sĕ'mi capĕt éră numele meu.

Vis. Sigur, sigur, îmi voi da silinţa, ca sĕţi se ajute.

Neb. Mulţămesc, dle prefect. Şi deóre-ce sunteţi aşa de bun, de a ve interesa pentru mine, v'aşi ruga încă şi pentru altceva, căci mie mi s'au întêmplat lucruri estra ordinare, in care nici eu n'aşi crede, dacă nu a-şi fi eu prada lor.

Vis. Vorbesce, amice!

Neb. Eu am fost cofetar în Versailles, şi aveam un amic, pe care'l chema Caramel. Eu îl cercetam în tóte ḑilele, el însĕ abusa de amiciţia mea... Intr'o nópte pe când eu dormiam, venì el în odaia mea, şi îmi furà ... gâciţi odată ce? ...

Vis. Paralele?

Neb. Aşa paralele! S'ar fi şi plătit! ...

Vis. Póte pe soţia d-tale? ...

Neb. Nu dle prefect ... D vóstră n'o sĕ gâciţi Nu. Caramel îmi furà ... e de necreḑut ... gândul, tocmai aşa, cum mi-a furat dl director numele ... Nu sunt eu cel mai nefericit om din lume?

Vis. Dar cum ai observat, că Caramel ţi-a furat gândul.

Neb. Cum? ... Eu dóră l'am vĕḑut în mâna lui, dle prefect ... El îl avea în mână în momentul, când mi l'a furat.

Vis. Şi cum arăta acel gând.

Neb. Era dle prefect ca un fluture mic galbin, fórte frumuşel, fórte delicat, bătea din aripi ... un fluture frumos, cum se pot vedé în ḑilele senine pe rose ... Eu am rugat pre Caramel sĕ mi'l dea éră înapoi ... El are degete mari, gróse şi nedibace, şi eu me temeam că'mi va răni gândul meu, pe micul fluture, care era aşa de uşor ... El însĕ îl băgă în buzunar, şi fugi riḑênd de mine ...

Vis. Acésta e în adevĕr o aventură ne mai auḑită!

(Va urma.)

Ar fi necesar după părerea méa, ca foile nóstre spre orientarea celor competenţi sĕ publice după Monitoriul României întreg tariful autonom, pentru ca publicul românesc sĕ se pótă orienta. Bine ar face ca şi cei ce dau călindare sĕ l reproducă.

Trecem la comerciul şi industria presentă. O împregiurare ne silesce sĕ scriem: că cu tot rĕsboiul vamal, în Braşov individii ocupaţi cu comerciul şi industria s'au înmulţit; prin urmare e o dovadă, că aici este loc de desvoltare.

Statistica din acest an arata, că în Braşov sunt:

Comercianţi	magiari	cu familie cu calfe	265	suflete
„	germani	„ „ „	717	„
„	români	„ „ „	135	„
Industriaşi	magiari	„ „ „	3542	„
„	germani	„ „ „	3671	„
„	români	„ „ „	1174	„
		total	9.505	suflete

Raportul camerei comerciale din Braşov eşit în anul 1881 ne arată capete comerciale şi industriale 6.397. Vedem deci un progres însemnat de 3108. Faţă de acest progres ni se pune întrebarea: Care dintre naţiunile conlocuitóre au progresat? Rĕspunsul ni-l dă cifrele de mai sus. Magiarii industriaşi la anul 1881 erau abia preste o mie; în ḑece ani au înaintat ei la cifra de 3542. Eată, că lor le a mers bine în Braşov şi le va merge. Ce e drept între magiari póte, că s'au numĕrat şi alţi strĕini, armeni etc. Cu tóte acestea cei ce cunosc Braşovul de mai nainte şi cel de aḑi, îl află învederat cuprins de industriaşii magiari şi mâne devine el ameninţat a nu se mai numi oraş săsesc, fiind-că alţii progreséză.

Spre a nu ne deprinde cu pĕcatul „lasĕ-me sĕ te las al românilor din Ardél" mai întreb odată: Cum s'a putut, că ei în împregiurările aceste grele sĕ înainteze? S'a putut, că ei lucréză cu trup şi cu suflet. In ḑece ani au înfiinţat dóuĕ bănci de credite şi de depuneri; au înfiinţat şi susţin aici un jurnal; au înfiinţat vre-o trei Asociaţiuni. Nu i a ajutat guvernul la acestea. Guvernul a înfiinţat în Braşov scóle capitale, reale şi academie comercială.

Braşovul de către rĕsărit e blocat de ḑidiri măreţe magiare. Nu i invidiez, ci îi admir şi ḑic: sĕ facem şi noi pe terenul comercial şi industrial ceea ce fac ei, altfel trebue sĕ rĕmânem călcaţi!

Nu e rĕu sĕ ne facem observări anume la aceea, că magiarii au lucrat sĕ formeze oraşe fiindcă acestea au satele în braţe, noi românii avem ochiul asupra întregului la naţiune şi formarea părţilor de din naintea ochilor, o scăpăm din vedere. Dacă părţile slăbesc, ce fel de întreg vom forma?

Faţă de necesitatea de a ne forma comersanţi şi industriaşi români, mai avem un pĕcat, că lucrăm după dorinţa inimicilor. Ei doresc sĕ ne ducem toţi de pe aici şi ai nostri ḑic: Băeţi! în Braşov numai este loc de negoţ, treceţi dincolo, éră industriaşii ne părăsesc precum puii de raţă cloca lor trecênd în apă la celelalte raţe. Nici una nici alta din aceste păreri n'au temeiu ci din contră, lăţindu-se îndemnul emigrării ne fac mult rĕu.

Dacă inteliginţa: Filosofii, medicii, juristii, înginerii românii, au trecut în România, a avut motiv, că nu căpĕtau aici posturi.

Comersanţii şi industriaşii români n'au lipsă de posturi, ci de debuşeuri şi de muşterii, de trei milióne de români cu cine fac treburi la necesităţile lor? Eată muşterii! Ei nu pricep, va ḑice cineva, sĕ-i facem sĕ pricépă; sĕ facem Asociaţiuni de consum, prin acestea sperăm sĕ nu i înşele nimenea şi îi ajutăm sĕ cumpere obiecte mai bune şi mai eftine.

Deşi este adevĕrat, comersanţilor şi industriaşilor tótă lumea le stă deschisă şi unde e mai bine, acolo au sĕ facă afaceri, totuşi nu e consult sĕ îndemnăm sĕ emigreze tinerii nostri din ţară. Emigraţiunea puterilor române intelectuale din Ardél dovedesce slăbirea nóstră. Cei vre-o 5000 bărbaţi inteligenţi, crescuţi cu mari jertfe ale părinţilor lor şi cu stipendii din banii sĕracilor ne au lăsat din punct de vedere economic mari lipse şi ce avem ecuivalent dela dênşii pentru aceste jerfe? Starea tristă materiala, în care ne aflăm preste tot în Transilvania.

Cronică.

Zarand, în August, 1891

Adunarea generală a reun. înv. rom. din districtul Zarand ţinută în Secărêmb la 17, 18 şi 19 Iuliu n. Câteva obiecţiuni. — Despărţĕmêntul Asociaţiunei — Deva. —

La 17 Iuliu s'a întrunit adunarea generală a reun. înv. din districtul Zarand în Secărêmb. Adunarea s'a ţinut în biserica din loc sub presidiul părintelui ppresbiter V. Damian. Din partea inspectorului regiu. de scóle a luat parte ca încredinţat dl Bodor Miklos, directorul scólei de stat din Sĕcărêmb.

Membrii ordinari din preste 90 inşi, au participat abia a treia parte. În prima şedinţă abie erau presenţi 17 inşi. Acest numĕr a crescut până la 34 în şedinţele următóre. Dóuĕ părţi din membrii lipsiau şi asta s'a întêmplăt nu numai în acest an, dar se urméză sistematic de câţiva ani, încât îi vine omului sĕ crédă, că merge cine voesce şi rĕmâne acasă, care cum îl tae capul. — Nu sciu, dacă vor înceta odată aceste anomalii? Bine ar fi sĕ încete cât mai curênd, cu atât mai vêrtos, că absenţiile nemotivate sunt generali şi pre la alte reuniuni, — după cât scim din cele ce apar în public. Adunarea a decurs în ordine. Dintre prelegători amintesc pre următorii: A. Glava, P. Rimbaş, a căror prelegeri despre „propoșiţiunea compusă; lupta de pe câmpul pânei şi subtracţiunea frângerilor decimali" au fost deplin reuşite; reuşite au mai fost prelegerile dlor: E. Pop, Vlad, Safta şi Cibean. Mai puţin reuşită a fost declamarea poesiei „Curcanii" de Bogdan. Instructive a fost îndrumările practice din împletitul cu paie cu 3, 4 şi 6 fire de G. Foraş, împletitul cu nuele de Al. Iovan, apoi împletitul cu papură, pipirig etc. de decsterul învĕţătoriu I. Găzdău.

Fóia locală a comitatului „Hunyad" din Deva publică un raport măgulitoriu despre adunarea reuniunei şi prelegĕtori în general.

Datoria nóstră e a arĕta însĕ şi părţile umbróse, încât credem, că unele lucruri se pot îmbunătăţi pe viitoriu.

Au lipsit dintre cei designaţi cu prelegeri: I. Trif, Sim, Filimonescu, Pavel Vraciu, Ios. Bogdan şi Andron Bogdan, acest din urmă era present în Secărêmb — dar nu a venit se-şi ţină prelegerea. Dintre însăcinaţii cu instrunirea în lucrul de mână lipsia dnul Jurca, carele şi la adunările despărţĕmêntului fuge, când e vorba de lucrul de mână; deşi pe spesele despărţĕmêntului a mers la cursul ţinut în Sibiiu! Pre cât scim nici în scóla sa nu a introdus lucrul de mână. Se vede, că ce a învĕţat vrea sĕ ţină pentru sine.

Dintre propunerile ivite în sinul adunărei mai de însemnat sunt: *a*) Biroul adunărei sĕ raporteze despre resultatul obţinut prin oficiile ppresbiterali, referitoriu la pedepsirea învĕţătorilor, cari nu şi-au motivat absenţiile dela adunările generale a reuniunei şi cele ale despărţĕmintelor, conform însărcinărei Ven. Cons. dto 3 Ianuariu, 1891.

b) Ca învĕţătorii, din cari mulţi nu au plătit tacsele de membrii pe mai mulţi ani, sĕ facă obligaţiuni.

Părerea mea individuală e, că nu vom merge departe cu obligaţiunile; tacsele vor rĕmâné numai în obligaţiuni şi acésta până atunci, până când oficiile ppresbiterale nu vor lua în serios incassarea tacselor şi până când nu-şi vor face o cestiune de onóre din scóterea lor. E lucru genant ca fiind cineva membru al unei reuniuni se nu plătéscă timp de 9 — 10 ani tacsa de cel puţin 1 fl. din suma totală. Mai dureros e, că timp de 9 ani sunt membrii, cari nu au participat odată la şedinţă. Óre aici se póte ca indulginţa sĕ mai dureze. Şi óre nu e têmpul sĕ punem cuţitul pe cangrenă? Nu e timpul ca cei indiferenţi sĕ fie tractaţi cu asprime? Sĕ nu te miri apoi, că la noi foile pedagogice nu pot subsista!

c) S'a votat un premiu modest de 5 fl. pentru un învĕţătoriu, carele va avé mai multe în grădina proprie scolară pe anul 1892.

E modest începutul făcut, dar cred, că e fórte nimerit şi pre venitor vor puté sĕ se creeḑe mai multe premii de acestea Nici un ţinut póte nu are mai mare lipsă ca acesta de pomi — cultura sĕ fie cât se póte de îngrijită, fiind un mijloc rentabil de venite pentru economi. Situaţiunea locurilor face ca pomii de ori ce fel sĕ prospereze cât se póte de bine. De altcum poporul „more consueto" cultivă pomăritul. Scóla ar avé numai sĕ premérgă.

Activitatea comitetului central şi despărţĕmintelor: Brad, Hondol, şi Sĕcărêmb a fost normală. Despărţĕmintele au ţinut câte 2 adunări generale, în cari s'au ţinut prelegeri practice şi disertaţiuni.

Dela despărţĕmêntul I. Brad notăm: Adunările generali au fost debil cercetate. Tacsele dela membrii au incurs neregulat. Numĕrul învăţătorilor în despărţĕmênt e 39 inşi.

Biblioteca desp. constă din 180 opuri în preţ de 182 fl v. a. 19 cr. Prin donaţiuni dela mai mulţi autori din România, biblioteca a crescut cu 17 opuri faţă de anul trecut. Starea cassei la 22 Iuniu 1891 a constat din 468 fl. 51 cr. parte mare tacse restante la membrii.

Despĕrţĕmêntul al II. Hondol: Adunările anuali s'au ţinut regulat. Numĕrul membrilor 23. Biblioteca desp. constă din 95 opuri cu 142 volumuri în preţ de 95 fl. v. a. Restanţe la membrii 105 fl. v. a. Suma averei 190 fl. v. a.

Despărţĕmêntul III. Secărêmb: Abia în anul trecut a început a funcţiona regulat. Numĕrul membrilor 22. Biblioteca are 6 opuri. Starea cassei 65 fl tacse dela membrii.

Reuniunea districtuală numĕră 94 membri.

Deodată cu reuniunea învĕţătorésca s'a ţinut şi adunarea despărţĕmêntului Asociaţiunei Deva in 19 Iuliu tot in Secărêmb.

Pre lângă membrii comitetului din Deva în frunte cu preşedintele dl Ioan Simionaş au luat parte la adunare un public numĕros. Preoţimea din tractul Secărêmb şi alţi inteligenţiau luat parte ca nici când altădată. Rar a vĕḑut Secărêmbul o întrunire românéscă mai frumósă. Banhetul, concertul, balul arangiat au reuşit splendid. Mult au contribuit şi corul seminariştilor escursionişti. Venitul material însĕmnat. — Ospitalitatea secărêmbenilor proverbială, s'a manifestat astădată în tóte privinţele. —

In special trebue amintită familia dlui Piso-măcelariul, împreună cu a dlui Oprea, capelan în loc. Publicul participant din Zarand, de pela Deva, din tract au mers acasă încântaţi de cele vĕḑute. Inainte numai înainte!!

Spectatorul.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Vălcele, (Elöpatak) 18 Aug. st. n. 1891. D-le redactor! Locurile cele mai cercetate şi mai pline de viéţă în lunile de véră sunt locurile de cură. Dintre acestea Vălcelele încă sĕ numără între cele mai însĕmnate. Permiteţî-mi, vĕ rog a ve comunica unele momente mai însĕmnate dintre cele ce se petrec pe aici, atât în ce privesce condiţiile de comfort, cât şi în ce privesce mulţămirea óspeţilor.

Vălcelele aparţin comitatului Treiscaunelor, în depărtare cam de 24 chilometri dela Braşov spre N. O; e o comună mică românéscă, cu câţiva proprietari nobili, între cari mai mulţi magiari. Isvórele minerale se află în centrul comunei, pe pămênt boeresc; aplicarea lor este pentru morburi interne.

In trecut aceste isvóre au fost tractate cu puţină îngrigire; cu tóte acestea însĕ resultatele folosirei lor au servit de reclam puternic pentru ele. Negligenţa ajunse la culme în timpul din urmă şi, póte că şi aḑi ar mai esista aceea negligenţă, dacă nu s'ar fi întêmplat catastrofa din vara anului 1882, când cu ruperea podului folosit ca promenadă, era sĕ-i-se curme ḑilele ministrului president ungar, Tisza, În acelaşi an, fiind proprietarii ameninţaţi cu închiderea locului de cură, dacă nu vor lua tóte îngrigirile de lipsă pentru mulţămirea óspeţilor şi pentru asigurarea vieţii lor, s'au asociat aceia pentru contragerea unui împrumut spre satisfacerea ordinului puterei supreme a statului. Atunci s'a făcut mai solid podul de preste canal; s'a mutat drumul pentru cară pe de laturea locului de cură; s'au plantat unele grupe de braḑi pe cóstele délurilor de alăturea, pe unde duc câteva alee simple şi înguste; s'a zidit şi regulat din nou scalda cea rece minerală „Lobogó"; s'a ridicat şi s'a închis un nou isvor cu fer şi cu puciőse şi în fine s'au făcut dóuĕ parcuri în lăuntrul raionului da cură.

Una din novaţiunile vrednice de tótă considerarea este casa pentru pacienţii sĕraci, în care capĕtă cuartir gratuit ori cine cere, dacă produce certificat de paupertate şi certifiat medical, cumcă e morbos. Acesti óspeţi nu plătesc nici tacsă de cură.

Atregem atenţiunea d-lor învĕţători asupra acestei întocmiri humanitare, pentru-că dênşii sunt preferiţi înaintea tuturor celoralalţi pacienţi.

Cuartir gratuit pentru cură capĕtă aici într'alt edificiu şi medicii şi jurnaliștii, dacă voesc a usa de acest favor şi sunt scutiţi şi de tacsa de cură.

Cuartirele preste tot sunt mai sănĕtóse numai cele din etagiu şi cele din partiere de tot ridicat, pecând cele din partieré aşeḑat, sunt mai tóte umede. În privinţa acésta eu cu bucurie constat, că casele proprietarilor români, casele archidiecesei nóstre şi vila „Pruncul" sunt cele mai bune şi cu posiţie mai frumósă. Preţul camerelor variéză după timpul sesonului de cură. La începutul şi spre sfêrşitul sesonului se află odăi şi cu câte 40 cr. pe ḑi, la mijlocul sesonului (1 Iuliu—10 August) însĕ numai dela 1 fl în sus.

Tacsa de cură e 6 fl pe seson, dacă óspele petrece la cură mai mult de 5 ḑile. Pentru familie sunt preţuri reduse astfeliu, pentru fie-care membru ce trece preste numĕrul 3, se plătesc câte 3 fl, dacă acela e mai mare de 12 ani

Numĕrul óspeţilor ceis'au perondat dela începutul sesonului până acum este cam de 1250, între cari cei mai mulţi, de prin România. Acum s'a mai rărit publicul în mare mĕsură cu tóte că ḑile frumóse avem pe aici şi acum fără întrerupere.

Calamitatea e fórte mare la înscriere, căci direcţiunea băilor induce numele şi caracterul óspeţilor în cele mai multe casuri false şi schimosite prin traducerea lor în limba magiară.

Articulii de menagiu sunt egali în preţuri cu cei dela Braşov. Aici însĕ trebue să adaug, cumcă Braşovul se numĕră — precum e sciut — între oraşele scumpe într'ale traiului. În ospĕtărie sĕ înţelege, sunt bucatele mai scumpe.

Apa are influinţă fórte binefăcătóre asupra morburilor de stomach. Aerul e fórte curat şi plăcut pe cóstele din giur, în raionul de cură însĕ este infect din causa murdării, ce aruncă servitorimea în canalul, ce trece prin centru.

Pe lângă partea cea bună a acestui loc de cură mai sunt şi alte scăderi, cari nemulţămesc publicul în mare mĕsură aşa d. e. nu e nici o regulă cu mĕturatul, cu udatul, musica nu cunósce nici o disciplină, pe lêngă aceea, că e slabă şi cu personal mic. Băile sunt prea scumpe şi în proporţie cu acesta nu oferă mulţămire suficientă. Preste tot comfortul locului de cură de aici nu oferă mulţămită suficientă pentru óspeţi. Eri nópte a fost conturbată liniscea nopţii prin banchetuirea unei familii magiare de aici. Óspeţii, cari au avut cuartirul în apropiere n'au putut dormi totă nóptea şi de aceea sunt fórte indignaţi.

Unii dintre óspeţi şi-au arătat gravaminele lor atât verbal cât şi în scris. Rugarea lor însĕ nu au fost primită decât numai după-ce s'a dat în tecst magiar. Resultat nu am căpĕtat însĕ până acum.

Aséră, în preséra ḑilei nascerii Maj. Sale monarchului nostru s'a iluminat Vălcelele şi s'a făcut artificii pirotechnice din partea direcţiunei băilor. Óspeţii ḑic, că mai bine sĕ fi întrebuinţat acei bani pentru confecţiouarea de laviţe corĕspunḑĕtóre pentru publicul, care şi aşa îşi varsă banii sei scumpi în schimb pentru slabă mulţămire. Alţii ḑic, că mai bine sĕ fi plătit datoriile cu acei baui în preună cu cei aruncaţi în vênt la fetele-dşóre, aduse astă-primăvéră dela Braşov pentru serviciul la fântâni, în butul fetelor de aici, cari nefiind plătite în anii trecuţi, s'a pus în grevă şi au cerut nu mai mult decât 3 fl. pentru de aşi cumpĕra din acestia ulcióre şi păhare pentru de a puté servi publicului, ér pe de altă parte serviţiul lor e ne întrerupt la diferite lucruri de diminéţa până séra.

Ca dovadă despre slaba administrare de aici, póte servi şi împregiurarea, că proprietarii băilor nu au putut vení la o înţelegere comună, comform părerii unora dintre ei, de a nu se împărţi banii pentru rĕscumpărarea regaliilor, până se va plăti din interesele lor datoria făcută pentru renovările din 1883. Resultatul este, că numai prin proces vor puté veni la o înţelegere comună.

Óre atâţia bani perduţi prin proces şi prin artificii nu pot fi aplicaţi pentru scopuri curat folositóre?

Ar fi multe de descris de aici, dar pentru cruţarea spaţului închieiu cu acestea.

Un óspe.

Comitetul naţional în Sibiiu.

In ḑilele de Dumineca şi Lunia trecută vĕḑurăm pe strade şi în unele localităţi publice un numĕr neobicinuit mare dintre corifeii din depărtare ai românilor şi curând aflarăm, că comitetul partidului naţional este adunat, pentru de a se ocupa de sgomotul, ce dela Maiu încóce făcură unele foi din Bucuresci şi „Tribuna“ de aici asupra pretinselor intrigi şi lupte intestine în acéstă partidă.

Şedinţele comitetului, aslăḑi scim, că s'au ţinut Dumineca d. m. precum şi Luni inainte şi d. m. până târḑiu nóptea. Şi aceea am înţeles, că din Nr. de 25 membri ai comitetului adunaţi au fost 21, doi şi-au trimis votul în scris, ér doi au absentat absolut.

Cestiunile de pe tapet sigur n'au putut fi altele decât: a lua posiţiune în contra acelor critice anonime personale îndreptate contra primului preşedinte, dl Babeş şi a cunoscuţilor sau necunoscutilor autori ai acelora şi a chibzui asupra modului de a le paralisa efectul stricăcios al lor. După conferinţele lungi şi câte odată sgomotóse, vĕḑurăm Luni séra, că dnii din depărtare cu feţele vesele părăsiră oraşul nostru, cei mai mulţi în bună armonie. Feţe seriόse şi chiar posomorîte observam numai la cei 4—5 voinicoşi, cari pân' aci 'şi purtau capetele mai pe sus.

Cu câţi în aceea sară puturăm sĕ convenim din vorbele monotóne ale lor, atâta numai puturăm sĕ culegem, că conflictul s'a regulat şi că — decisiunile luate inmediat se vor publica oficios prin foile naţionale.

Autorii direcţi şi indirecţi ai scandalóselor atacuri jurnalistice vor fi desavuaţi şi îndrumaţi la ordine.

Acésta o credem şi atâta este ce toţi ómenii de bine ai naţiunei nóstre au asteptat, ba chiar au pretins dela comitetul central.

Multe se vorbesc despre cestiunea votului de încredere, care s'a cerut pentru preşedintele comitetului dl V. Babeşiu, asupra persónei căruia mai vêrtos şi mai cu vehemenţă s'au îndreptat calumniósele atacuri în campania ḑiaristică. Adevĕrul însĕ positiv nu l'am putut alege, decât atâta, că marea maioritate şi-a identificat causa sa cu persóna preşedintelui seu şi numai 5 membrii dintre 25 au rĕmas pe faţă ostili, prin care, în contra afirmării lor, că n'ar avé nici cea mai mică parte la agitaţiunile din Bucuresci, noi cu anevoie vom puté împedeca pre ómenii binesimţitori şi drept cugetători sĕ nu créḑă, că consimt cu aceea spurcată agitaţiune şi că au avut parte la ea. Noi, nu stăm în castrele, cum se ḑice, bine construite şi organisate ale comitetului, totuşi considerându-se acela la noi ca o emanaţiune directă şi genuină a conferenţelor naţionale prin urmare de o organisaţiune publică în constituţionalismul nostru legal şi naţional, ne interesăm cu toţii de mişcarea şi efectele ei. Orecumva tăcênd ne-am acomodat recerinţelor disciplinei ei şi am luat o atitudine de reservă, acum însĕ credem a fi sosit timpul sĕ eşim şi noi la lumină cu observaţiunile nóstre, dar asteptăm în răbdare publicarea concluselor oficiale şi atunci ne vom pronunţa mai critic şi mai positiv.

Varietăţi.

* (Consistoriu metropolitan.) Marţi s'a întrunit consistoriul nostru metrepolitan. Spre scopul acesta au sosit în Sibiiu P. S. Lor D-nii episcopi diecesani Ioan Meţianu din Arad şi Nicolau Popea din Caransebeşiu, precum şi ceilalţi domni membri clericali şi mireni. Şedinţele continuă încă.

* (Ministrul Bethlen în Ardél) Ministrul de agricultură contele Bethlen a cercetat esposiţiunea de vite din Cluş. Precum suntem informaţi esposiţiunea este numai în parte reuşită.

* (O surprindere plăcută). Dl asesor consistorial Zacharia Boiu s'a reintors cu trenul de Marţi diminéţa în Sibiiu, şi de şi încă nu pe deplin sănetos, totuşi mulţămită lui D-ḑeu, că temerile de o nenorocire, acum sunt pe deplin delăturate şi în curênd avem sĕ-l vedem ér ocupându şi locul în funcţiunea onorifică ce ocupă în biserica nóstră. Comunicăm cu plăcere acésta scire îmbucurătóre chiar şi spre liniscirea acelor confraţi din provincie, cari s'au interesat mult de starea pacientului, atât de cunoscut în metropolia nóstră.

* (Nenorocire). La 24 August st n. escându se un vênt orcanic prelângă că în tóte părţile a causat daune însemnate, descoperind case, şuri, împrăsciând clăi de fên, de paie atât pre la case cât şi în hotar, a stins şi vieţi de om, anume: In apropierea Obregei lângă Têrnavă, avênd proprietariul din Toroczkó Szt. György Toroczkai Sándor o hemeişte precum şi un şopron mare acomodat pentru uscarea hemeiului, erau în ḑiua susnumită mai mulţi lucrători ocupaţi cu culegerea hemeiului. Pe la ḑece óre sosesce cu trenul fiul proprietariului Toroczkai Lajos, care după ce a dat o raită pe la maşina de vapor, cu care triera, s'a grăbit sĕ véḑă şi de hemeiu. Nu mult după sosirea lui a început orcanul la ce lucrătorii împreună cu el vĕḑênd, că nu e glumă, s'au retras în şopron. Unii însĕ dintre lucrători a făcut atent pe stăpân, că nu e bine a rĕmâné acolo ci mai bine va fi a se retrage în casa păḑitoriului şi acésta au şi făcut-o, scăpând astfel nevătĕmaţi, pre când Toroczkai Lajos, care n'a considerat observarea lucrătorilor, impreună cu alţi 6 lucrători au rĕmas aci. Momentan vêntul intrând cu putere prin ferestrile cele multe construite pentru curentul necesar la uscarea hemeiului — a dĕrimat şopronul. O femeiă a fost tăiată in dóuĕ, care a şi murit la moment. Toroczkai Lajos a fost spintecat incât ia eşit intestinele şi astfel a rĕmas inconsciu; ceialalţi 5 au fost rĕu mutilaţi, şi e probabil, că şi din acestia ce n'au murit la moment, vor mai cădé pradă morţii.

* (Omor). La 27 August s'a aflat pre domeniul contelui Teleky Árvéd la Draşov, o copilă între 2 şi 3 ani de o frumseţe rară, bine închiegată la trup, aruncată în un şanţ. Semne se pot observa numai la gât, de unde se vede, că ucigaşul a sugrumat-o. Cadavrul s'a transpus la curtea contelui. Cercetarea s'a început.

* (Grecii şi românii în Macedonia.) De mai multă vreme în bisericile române din Pirvoli serviciul religios se oficia în limba românéscă. De multe ori episcopul grec scrise românilor sĕ nu se mai servéscă de limba română şi se întrebuinţeze la oficiarea liturgiei limba grecéscă. Românii au refusat. Episcopul Clementinos se duse ḑilele trecute la Pirvoli, însoţit de doi gendarmi, pentru a împedeca cu forţa slujba în limba română. Poporul a cântat românesce chiar în ḑiua sosirei episcopului. Aflând, că românii sunt înarmaţi cu ciomege, episcopul nu s'a dus la biserică.

Casa, în care descinse episcopul se află în mijlocul oraşului şi ferestrile dau pe o piaţă mare, încongiurată de pini, un fel de forum, unde populaţia se întrunesce pentru a discuta afacerile comunei. La 2 d. am. pe când tótă populaţia se afla pe aceea piaţă, episcopul grec se arătă la feréstră şi începu sĕ blasteme populaţia, care împotriva ordinelor sale 'şi făcea rugăciunile în românesce.

Limba românéscă, ḑise episcopul, este o limbă blăstemată. Blĕstemat fie de mine, de patriarch şi bunul D-ḑeu ori-ce român, care-şi face rugăciunile sale în acéstă limbă blĕstămată.

Aceste cuvinte au produs o indignaţiune generală. Mulţimea năvălì în casa episcopului, arestă pe cei doi gendarmi şi străbătù în odaia episcopului Clementinos. Atunci se petrecù o scenă tristă. Epispul fu lovit cu bastonul şi barba îi fu smulsă de tot. I se legară piciórele şi fu târît în stradă. Unii erau de părere sĕ i se taie capul, atât de agitate erau spiritele. După ce l'au bătut, mulţimea s'a retras strigând episcopului: „Mai blastemă, dacă îţi place.“

Un doctor grec, adus din Grebena, îngrijesce pe bolnav. Starea episcopului nu e gravă. In cincispre-ḑece ḑile el va fi restabilit.

In ḑiua sosirei mele la Pirvoli, un ofiţer, însoţit de vre'o dóuĕ ḑeci de gendarmi făcea perchiziţii pentru ca sĕ aresteze pe agresori. Episcopul nesciind, cine l'a bătut, căci erau fórte numeroşi, — el depuse plângeri contra a 5 studenţi ai liceului român din Monastir, originari din Pirvoli, toţi minori, şi contra a trei notabili din oraş, cari nu luaseră parte la acéstă esecuţiune. Cu tóte acestea ei fură arestaţi, şi după ce au fost bine bătuţi, gendarmii i-au condus pe jos la Grebena, o distanţă de 40 kilometri.

Acéstă indignă populaţia din Pirvoli şi puţin a lipsit ca sĕ nu urmeze o bătae în regulă.

Duşi la Grebena, 8 români fură întemniţaţi, fără sĕ li se ia nici un interogatoriu.

Desbaterile acestei importante afaceri vor începe în sĕptĕmâna viitóre.

Insciinţare.

Subscrisa aduc la cunoscinţa onor. public, *că cursul de instrucţiune practică pentru fetiţe* condus de mine se va începe la *15 Septembre v. a. c.*

In acest curs, la care vor puté lua parte copile dela etatea de 12 ani în sus, se învaţă *tot felul de lucru de mână femeeascâ*, ca: torsul, ţesutul la rĕsboiu simplu şi mecanic, văpsitul tortului, cusutul, croitul, brodatul (chindisitul), împletitul; mai departe din *economia casei*: gătitul bucatelor, spălatul şi călcatul.

Afară de aceea pentru completarea cunoscinţelor teoretice ale copilelor se predau de persóne competente în 8 óre pe sĕptĕmână următórele obiecte: Religiunoa, limba română, limba magiară, limba germână, istoria şi geografia, aritmetica şi caligrafia. Eventual se va da instructiune şi în musica vocală.

Elevele interne, cari doresc a lua parte la cursul condus de mine, vor solví pentru locuinţă, întreţinere completă şi instrucţiune 12 fl. pe lună.

Elevele esterne, cari voesc a avé menagiul la mine, vór solví pentru menagiu şi instrucţiune pe lună 10 fl, éră fără menagiu 4 fl.

Asupra acestui curs, ale cărui resultate au fost apreciate în modul cel mai favorabil din partea celor competenţi, îmi permit a atrage atenţiunea părinţilor şi tutorilor. Esplicaţiuni mai detaliate se vor da la cerere cu tótă plăcerea.

Braşov, 14/26 August, 4891.

Maria Belu,
în Braşov. Stada Castelului 33.

Dare de samă şi mulţămită publică.

Cu ocasiunea petrecerei de vară a reuniunii pompierilor din Gura-rîului, ţinută la 2 August (21 Iuliu) a. c. au incurs contribuiri benevole dela următori P. T. domni şi dómne:

Dr. Liviu Bran de Lemény, pretore suprem, Nicolau Henţiu, notariu Sĕlisce, N. N. câte 3 fl., Ioan Droc, protopresbiter Mercurea, N. Droc, Bărcian, prof. şi direct. gimnasiului clasic. Giurgiu, Dr. Diaconoviciu, Dr. Remus Rosca, secret. consist; Pantaleon Lucuţia, asesor consist; Dr. Ioan Crişian, prof. seminar. Sibiiu, Ioan Petrisior, prof. Bucuresci, Nicolau Ivan, redactor, Dimitrie Cunţian, prof, Sibiiu, Ioan Voic, locotenent Orĕştie, Baron Kuhn, sublocot. Sibiiu, Petru Indrieş, not. Vale, Mihăilă Jurca, not. Sibiel, Iordache Rosca, neguţător, Telekdy Iános, canc. pret; Ioan András, canc. reg. Sĕlisce, Ioan Manta, paroch, Ioachim Muntean, paroch Gura rîului şi Iosif Lazar, Sibiiu, câte 2 fl. Dr. Philp, preot, Dr. Gundhardt Carl, medic, N. N. N. N. Aureliu Siuluţiu, Carl Moes, proprietariu, Slubeck, locoten. Sibiiu, Carola Novac, Charlotte Hamorska, Budapesta, N. Mateiu, Sibiiu, Iacob Popoviciu, paroch, Sibiel, Maria Băilă, pretorésă Vale, Ioan Cosma, not. Aciliu, Aurel Huber, canc; Iuliu Covrig, archivariu, Sibiiu, Petru Muntean, postariu, Orlat, N. Comşia, medicin. Constantin Herţia, comptabil, Vasilie Aldea, pract. not. Steflea Oprea, student, Dumitru Banciu, proprietariu, Sĕlisce, Ioan Bratu şi Dionisiu Iuga învĕţ. Tilişca, Ioan Rĕchiţian, înv. Galeş, N. Căculă, Ioan Murăroiu, Sibiiu, Petru Dragomir, Măria Arseniu, propriet. Dionisiu Aron, paroch, Ilie Măcelariu, proprietariu, Richard Paris, direct, la fabrica de tors, Alfred Paris, Aurelian Decei, vice-not; Ioan Demian, v. primar, Ioan Voic, George Popa şi Ioan Rĕchită, proprietari Gura-rîului, câte 1 fl. Ioana Rebega, Gurarîului 70 cr. Nicolau Simtion, tipogaf, Valeriu Puscariu şi Iosif Iancu, voluntari, Sibiiu, Valeriu Rusu, teol. abs. Sibiiu, Petru Hanzu, primar, Petru Hanzu, casariu şi Ioan Arseniu, propiet. Gurarîului câte 50 cr.

Venitul curat a fost deci 88 fl. 20 cr; din care subtrăgêndu se spesele de 30 fl. 84 cr, resultă un venit curat de 57 fl. 36 cr., care s'a administrat în fondul reuniunii.

Atât susmenţionaţilor dni şi d ne cât şi celor ce ne-au onorat cu presenţia d-lor, le aducem prin acésta cea mai căldurósă mulţămită.

Gura rîului, în 5/17 August, 1891.

Comitetul arangiator.

* (Indreptare.) In corespondenţa din Nădlac s'au strecurat unele'erori esenţiali; aşa in loc de „Étă monarchul“ sĕ se ḑică „Étă moralul“ in loc de „constatând“ „contestând“ tóte acestea pe colóna primă din pagina a treia a numĕrului 88. — (Red.)

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 29 August 1891

	Viena	*B.-Pesta*
Renta de aur ung. de 4°/₀	—.—	—.—
Galbin	5.59	5.59
Napoleon	9.35	9.36
100 marce nemţesci	58.30	57.35

Nr. 227. [131] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parocia de clasa a III-a Panc cu filia Selişte, în protopresbiteratul Dobrei, pe basa resoluţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan din 2 Iuliu 1891 Nr. 3972 B., se publică concurs pentru intregirea aceleia, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Tóte venitele parochiali împreunate cu acest post, statorite şi cuprinse în protocolul comitetului parochial din 9 Iuliu 1889, care dau la olaltă venitul anual de 300 fl.

Despre starea parochiei concurenţii pot lua informaţiuni mai detaiate dela oficiul protopresbiteral şi cel parochial.

Doritorii de a reflecta la acésta parochie au a şi aşterne suplicele concursuale, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Dobra, la 10 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 461. [132] 2—3

Concurs repeţit.

Incuviinţându-se prin venerata resoluţiune consistorială dto 12 Februariu a. c. Nr. 1176 B. publicarea de concurs nou pentru postul de capelan lângă neputinciosul paroch din comuna Panic, prin acésta se escrie concurs nou pentru acest post, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumĕtate din venitul preoţesc de 400 fl. 90 cr.

Specificarea acestui venit se póte vedea la acest oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul sus citat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Cluş, 10 Iuliu, 1891.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresbiteral.

Nr. 426. [133] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de capelan înfiinţat cu încuviinţarea Preavenerabilului consistoriu archidiecesan din 9 Iuliu a, c. Nr. 4153 B. în parochia de clasa a III-a Buduş, din protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei, se escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Capelanul va avé jumĕtate din venitul parochial, care întreg calculat în bani face la an 470 fl.

Concurenţii au ă-şi înainta suplicele lor instruite conform legei în vigóre, în terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei.

Borgo Bistriţa, în 30 Iuliu, 1891

In conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 440 [137] 2—3

CONCURS.

Fiind a se ocupa posturile de învĕţători la scólele din comunele mai jos înşirate din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul pe 7 Septembre 1891 v.

1. La scóla poporală din Mogoş-Miclesci, cu salariu în bani 210 fl., cuartir şi lemne.

2. La scóla din Mogoş-Valea bârnei, cu salariu 100 fl., cuartir şi lemne.

3. La scóla din Mogoş-Mămăligani, cu salariu în bani 100 fl., 22 ferdele vechi grâu, cuartir şi lemne.

4. La scóla din Buru, cu salariu 70 fl. în bani, cuartir şi lemne.

5. La scóla din Bedeleu, cu salariu 150 fl. în bani, 20 ferdele vechi bucate, 80 funţi legumă, cuartir şi lemne.

Afară de acestea pentru participare la conferinţele învĕţătoresci câte 6 fl.

Doritorii de a competa la acestea posturi au a-şi înainta cererile concursuali instruate conform Statutului organic şi Normativului scolariu, până la terminul ficsat, la subsemnatul oficiu.

Ofenbaia, în 8 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Lupşei.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 490. [138] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighişórei, se escrie concurs cu termin de 30 deḑile dela prima publicare in „Telegraful Român.“

1. Boiul mare, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc de ajuns.

2. Trapold, cu salariu anual de 110 fl., cuartir şi lemne necesari de foc.

3. Şard, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemnele necesari de foc.

4. Iacul-român, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Zoltan, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc de ajuns.

Reflectanţii au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Sighişóra, 6 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan
protopresbiter.

Nr. 447. [139] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu dirigent în clasa 3-a la scóla poporală din Breţcu, protopresbiteratul Treiscaunelor, se escrie concurs cu termin până la 8 Septemvre a. c.

Emolumentele sunt:

1. 200 fl. din cassa alodială, fond şi repartiţie, încassândă prin epitropia parochială.

2. 50 fl. din a treia parte a veniturilor cantorale, avênd învĕţătoriul a ţiné rindul de cantor in fie care a treia sĕptĕmână.

3. Relut de cuartir şi lemnele trebuincióse pentru încălḑit.

Reflectanţii la acest post işi vor aşterne cererile concursuale, instruite conformlegilor in vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral in termin deschis. Absolvenţii de cursul clerical s'au pedagogic vor fi preferiţi.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Treiscaunelor in conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

S. Sân-Georgiu, 7 August, 1891.

Dimitriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 645. [140] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantelor staţiunii învĕţătoresci din comunele mai jos numite in protopresbiteratul gr. or. al Murĕş-Oşorheiului se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare in ḑiarul nostru „Telegraful Român“ şi anume:

1. Bandul de câmpie, cu salar anual de 200 fl cuartir şi folosirea grădinei scolare, — post impreunat cu cel cantoral.

2. Berghia de câmpie, cu salar anual de 100 fl. post impreunat cu cel cantoral.

3. Suplac, cu salar anual de 100 fl. cuartir şi lemne de ajuns.

Dela concurenţi in parochiile numite sub 1 şi 2 se recere, ca până la ḑiua de alegere sĕ se presente in vre-o Duminecă sau sĕrbătóre la biserică spre a şi arătă desterităţile in cântările şi tipicul bisericesc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi sĕ aştérnă petiţiunile lor instruite conform normelor in vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral in terminul preclus.

Murĕş-Oşorheiu, 10 August, 1891.

In conţelegere cu respectivele comitele parochiale:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al M. Oşorheiului.

Nicolau Maneguţiu,
protopresbiter.

Nr. 24. [128] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea definitivă a dóuĕ posturi de învĕţători la scóla capitală gr. or. română a bisericei stei Adormiri din Satulung, tractul protopresbiteral al Braşovului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt: câte 300 fl v. a. anuali solvibili în rate lunare anticipative.

După cinci ani de serviciu se va urca salariul la 350 fl. v. a. anual.

Condiţiunile ce se recer dela cei ce vor competa la vreunul din aceste posturi sunt:

1. Producerea de testimoniu de cualificaţiune.

2. Testimoniu despre eventuala funcţionare la alte scóle.

3. Şi ori ce alte documente, ce s'ar recere conform legilor din vigóre.

Vor fi preferiţi cei cu cualificaţi. une mai superióră.

Concurenţii la aceste posturi vor avé a-şi asterne suplicele concursuale instruite conform condiţiunilor de sus prin preaonoratul oficiu protopresbiteral al Braşovului până la terminul arătat la subscrisul comitet parochial ca scaun scolariu.

Comitetul parochial gr. or. român dela biserica stei Adormiri, ca scaun scolariu.

Satulung, 31 Iuliu st. v. 1891.

Preşedinte: Secretariu:
Voicu Rosculeţ. *Basiliu Muntean,*
înv. şi not. ad. hoc.

Vidi:

Ioan Petric,
protopop.

Nr. 496. [136] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Geröfi-Dângău cu filia Banfi Dângău, şi prediul Bălcesci, din subscrisul protopresbiterat, prin acésta se escrie concurs pentru întregirea ei, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în acésta fóie.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit sigur anual de 370 fl.

Doritorii de a ocupa acest post 'şi pot lua informaţiune despre starea parochiei şi venitele preoţesci, dela subscrisul oficiu protopresbiteral, la care sunt de a se aşterne şi suplicele de concurs, instruite conform normelor în vigóre, până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Cluşului în conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Cluş, 29 Iuliu, 1891.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresbiteral.

Nr. 231. [134] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de capelan lângă parochul din Stănija de jos, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt: jumĕtate din tóte venitele, cari la olaltă dau suma de 401 fl. adecă 200 fl. 50 cr.

Coucurenţii au a şi instrua petiţiunile in sensul normelor din vigóre şi ale asterne în terminul deschis oficiului protopresbiteral al tractului Zarand.

Oficiul protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetutul parochial respectiv.

Brad, la 16 Iuliu, 1891.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 802. [130] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III a Coveş protopresbiteratul Agnitei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român.“

Din emolumentele împreunate cu acest post resultă un venit sigur anual de 490 fl., despre care se póte lua informaţiune mai de aprópe dela comitetul parochial şi oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul mai sus prefipt.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Agnita.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Agnita, 31 Iuliu, 1891.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 1877—1891 [141] 1—3

Licitaţiune.

In scopul asecurărei *tăiatului lemnelor la institutul alienaţilor pe anul 1891—92* şi al *căratului lemnelor celor tăiate la un loc adăpostit* se escrie licitaţiune publică pentru *1240 metri cubici* cu oferte închise.

Pertractarea ofertelor se ţine in localul de cancelariă al numitului institut la *14 Septembre 1891, 10 óre a. m.*

Până la acest termin — oferenţii au sĕ-şi înainteze ofertele lor scrise în limba magiară şi provĕḑute cu timbru de 50 cr. şi cu 10 % vadiu dela preţul oferit. In ofert sĕ se pună că, cu cât ar fi aplicaţi a *tăia metrul cubic pe un an* şi cu cât pe *3 ani de ḑile.*

Condiţiunile licitaţiunei sunt următórele:

1. Din cuantul menţionat *tăiat odată* şi *crepat* vine 200 metri cubici.

2. *Tăiat de 2 ori* şi *crepat* vine 1040 metri cubici.

3. Din lemnele tăiate *900 metri cubici vor fi transportate în celariu în depărtare de 200—250 paşi* şi institutul dă numai ómeni pentru încărcat şi descărcat.

4. *Tăiatul se începe în jumĕtatea primă a lunei Octobre* — în cuantitatea pe care o va hotărî institutul.

Sibiiu, 20 August, 1891.

Direcţiunea institutului alienaţilor din Sibiiu.

Sz. 5485 polg. [129] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint Schmidt András és társai által, mártonhegyi birtokosok ellen Mártonhegy községének általános tagositása megengedése iránt beadott kérés folytán Mártonhegy község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra **a határnap 1891 szeptember hó 22 ére d. e. 10 órára tüzetik ki, Mártonhegy községbe a helyszinére a községi iroda helyiségébe**, ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a megnem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1891 évi julius hó 27-én tartott üléséből.

Vén András, *Majai Géza,*
elnök. jegyző

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 91 Sibiiu, Sâmbătă 24 August (5 Septembre) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 23 August, 1891.

Ori cât ne am da truda ca sĕ presentăm ţéra nóstră de o ţéră industrială, adevĕrul rĕmâne, că ţéra nóstră este o ţéră agricolă.

Productele industriale sunt în faşe şi în respectul acesta suntem binişor tributarii altor ţĕri.

Bogăţia Ardélului stă tot numai în agricultură.

Şi un ram important al agriculturei este şi rĕmâne cultura vitelor, atât de încopciată de cultura pămêntului.

Ḑilele aceste a fost în Cluş, capitala Ardélului, o esposiţie de vite. Toţi proprietarii sunt de acord, că rasa vitelor ardelene este o rasă trainică, o rasă, care merită, ca sĕ nu fie negligată, nici corcită cu alte rase. Sunt vite, cari prin laptele lor, prin carnea lor póte sĕ aibă preferinţă rasei cornutelor ardelene, fapt este, că clima din Ardél, locurile dela şes cât şi dela munte reclamă în mod imperativ, ca sĕ nobilisăm rasa ardelénă de vite, reclamă, ca sĕ îmbunătăţim acest soiu, prin tractare bună, prin cruţare dela muncă prea grea şi prin hrană corĕspunḑĕtóre.

In timpul din urmă rasa cornutelor ardelene a degenerat.

Poporul a sĕrăcit, a prins vacile la jug, a voit sĕ le esploateze în dóuĕ direcţiuni. De o parte le a luat laptele, de altă puterea prin înjugare, de multe-ori prea de timpurie. Ogórele fiind sĕmânate cât cu plante de sapă, cât cu plante de cósă, — nu au mai dat nici păşunea trebuinciósă, şi vitele în lipsă de hrană, de tractare umană şi îngreunate cu poveri preste puterile lor, au dat înapoi.

La esposiţia din Cluş reuniunea agricolă de acolo a venit sĕ ne convingă, că rasa ardelénă este cea mai rentabilă pentru cultură şi nu avem decât, ca sĕ dăm poveţe ţĕranilor şi cultivătorilor de vite, cum au sĕ tracteze vitele, cum sĕ le hrănéscă şi cruţa ca în scurt timp sĕ devină ér în aceea stare înfloritóre, în care au fost odinióră.

Este un pĕcat economic din cele mai neiertate, dacă ţĕranii nostri, nu vor căuta, ca prin îmbunătăţirea rasei ardelene de vite cornute sĕ vină éră la bunăstare.

Vitele aceste bune de esport, bune de lapte, şi cu preţ, sunt unicul mijloc de a ridica starea ţĕranilor nostri.

Esperimentările cu rasse strĕine nu ne încuragiază nici decât ca sĕ perseverăm pe calea acésta. Nu au ómenii decât sĕ cruţe vitele de prăsilă, sĕ le nutréscă bine şi sĕ le tracteze cât se póte de cu îngrijire ca rasa sĕ se îmbunătăţéscă.

Pe câmpia Ardélului sunt vaci, cari ca vite de prăsilă sunt neîntrecute.

Nu au ómenii decât sĕ-şi procure din părţile aceste prăsila, şi sĕ le înlocuéscă cu cele ce au degenerat.

In chipul acesta 'şi ajută de minune.

Viţei dela aceste vaci, au preţuri îndoite şi întreite ca cei dela vacile de munte, — şi crescuţi doi — trei ani, ţeranul nostru îşi umple punga de părale.

Cu vite mĕrunte, de soiu rĕu, fără preţ nu ies la cale.

Nu ies, căci acele nu au căutare, sunt mici şi nu trag nici la cumpănă, nici nu sunt destul de tari, ca puse la jug sĕ învingă plugul şi poverile carului.

Trebue sĕ insistăm cu tot deadinsul ca ţĕranii nostri sĕ părăséscă obiceiurile cele rele, de a rĕmâné tot în indeletnicirile cele vechi şi păgubicióse pentru ei şi pentru interesele lor. Cheltuelile s'au sporit în mod însemnat şi trebue căutat, ca acele sĕ se acopere prin venite mai mari.

Ţĕranul nostru aḑi nu póte veni la părale decât din vênḑarea de vite şi bucate. Cu bucatele o dăm rĕu. Pămêntul e părcelat, e dărăburit şi împărţit, încât abia produce atâta, cât are lipsă pentru trebuinţele casnice. Şi dacă ar avé ţeranii nostri atâta, ar fi o mare norocire. Dar mulţi din ei sunt avisaţi la cumpĕrare. Vine acum întrebarea, că pe ce sĕ cumpere?

In lipsa totală a altui isvor de câstig nu pot decât din vite.

Dacă aceste sunt slabe, mici, degenerate, nu au preţ, nu reîntorc nici aceea ce au consumat în 3—4 ani, decum ostenéla şi grija.

Vĕḑênd deci, că aşa nu merge, numai omul nebun, omul fără nici un calcul economic póte persevera şi mai departe în un sistem economic atât de ruinătoriu şi nerentabil.

Reuniunile agricole, a căror chemare e ca sĕ străbată cu vederi mai luminate pănă în cele mai afunde pături, nu întârḑie a face ce pot în privinţa acésta, dar durere, că noue românilor numai în comitatul Sibiiului ne a succes sĕ avem o atare institiţie binefăcĕtóre, până când marea maioritate a poporului din celelalte părţi este lipsită de ori ce indrumări binevoitóre din partea reuniunilor unguresci de acest soiu. Lipsiţi din causa limbei, pe care poporul nu o cunósce şi magiarii sunt mult prea sumeţi ca sĕ se cobóre de pe cal şi sĕ vorbécsă cu românul în limba lui.

Lume stricată, dar n'avem ce sĕ facem.

Dela comitetul central electoral al partidului naţional român din Transilvania şi Ungaria.

Onorată redacţiune!

Comitetul central electoral al partidului naţional român din Transilvania şi Ungaria, avênd în vedere scirile şi faimele rĕspândite prin unele foi relativ la atitudinea sa şi a preşedintelui seu, în şedinţa sa din 31 August a. c. a enunciat ca conclus următórele:

„I. Pre cât de viuă satisfacţiune simte de o parte comitetul, vĕḑênd interesarea presei de preste Carpaţi pentru lupta nóstră naţională, aşa de altă parte nu póte a nu da espresiune regretelor sale pentru apariţiunea, că unele foi din Bucuresci, induse în eróre prin informaţiuni neesacte, par a se fi pus în serviciul unei agitaţiuni de natură mai mult de-a strica, decât a folosi causei nóstre naţionale;

Intru cât unul sau altul dintre membrii Comitetului, fie şi cu cele mai bune intenţiuni, fără a fi autorisat din partea comitetului şi scăpând pentru un moment din vedere regulele impuse de disciplina de partid, ar fi provocat într'un mod sau altul, direct ori indirect, acéstă discusiune ḑiaristică, comitetul regretă şi desapróbă atitudinea aceluia.

„II. Comitetul declară, că atitudinea preşedintelui seu a fost corectă şi conformă cu însărcinarea sa şi cu programa naţională şi că şi astăḑi posede tótă încrederea comitetului.

„III. Comitetul în fine dechiară sus şi tare, că în direcţiunea sa politică nu a suferit şi nu va suferi nici odată vre o ingerinţă strĕină, ci s'a condus şi sĕ conduce totdeuna numai de postulatele, dorinţele şi aspiraţiunile poporului român".

Din însărcinarea comitetului central electoral, ve rugăm cu tótă stima sĕ binevoiţi a da loc acestor enunciaţiuni in colónele ḑiariului d-vóstră.

Sibiiu, în 13 August, 1891.

Nicolae Oncu,
preşedinte ad hoc.

Dr. C. Diaconovich,
secretariu.

FOIŢA.

Printre nebuni.

De *Octave Mirbau*. Traducere de O. V.)

(Curte într'o casă de nebuni.)

(Incheere.)

Neb. Aşa-i? ... Intâiu i-am scris lui Caramel' cerêndu i înapoi gândul meu sau viu, sau mort ... El nu mi-a rĕspuns ... L'am pârît la tribual ... El nu se înfăţişà ... Atunci am mers la poliţie, ca sĕ'l fac sĕ vie, comisariul însĕ me dete pe uşă afară. El me tractà ca pe un smintit ... In fine într'o sară ómeni de o înfăţişare suspectă intrară în casa mea, şi me târîră pănă aicea. Şi acum sunt 10 ani, dle prefect, de când sunt aicea, de când trăesc aici între ómeni duri, cari fac tot lucruri próste şi teribile ... Ḑece ani, de când trăesc în acest iad, fără numele şi fără gândul meu ... Este acésta dreptate. Şi cum voiţi d-vóstră, ca în asemenea împregiurări sĕ fiu fericit? (El scóte din buzunarul blusei sale un pachet înfăşurat cu îngrijire într'o hârtie şi îl predă visitatorului) ... Primesce acesta ... Pe aceste foi am însemnat tótă nefericirea mea, dle prefect ... Aveţi milă, studiaţi posiţia mea şi aflaţi mĕsuri, ca sĕ ajung la dreptul meu! ...

Vis. Nu voiu întârḑia!

Neb. Cu tóte acestea nu nutresc nici o speranţă ... Trebue sĕ vi-o mărturisesc numai sincer... Sunt destine, care sunt aşa de stranii, aşa de ne mai auḑite, încât nu se póte face nimic contra lor.

Vis. Totuşi, totuşi!

Neb. Dacă nu vi-ar succede, nu me voiu supĕra pentru aceea pe d-vóstră ... (Intim) Uneori vine un fluture mic aicea, eu adecă nu sciu pentru ce, deórece aici se află flori, şi acésta m'a neliniştit multă vreme ... Aşa dar uneori vine aicea un fluture mic, galbin. El samĕnă cu acela, pe care l'am vĕḑut în aceea nópte înfricoşată în mânile cele dure ale lui Caramel ... Că acela este şi el, delicat şi frumuşel ... Şi aşa sbóră de graţios pe aci ... Este o plăcere de al vedé, sburând, şi şi el are obiceiul de a se odichni pe frunḑele acestor arbori trişti. (El se plécă spre urechia visitatorului, şi îi şoptesce încet de tot) Acela e gândul meu! ... Pst ... El a cutreerat mările, munţii, pustiurile, pănă ce a ajuns aicea ... Acésta îmi rupe inima ... Dară cum sĕ me găséscă, dle prefect, dacă n'am nume? ... El nu me mai recunósce ... In zadar îl agrăesc ... El fuge de mine! ... Aceea nici nu póte fi altfel. Ce aţi face d-vóstră în locu lui? ... Eu dóră nu-i pot ḑice: „Eu sunt eu", deóre ce eu nu mai sunt eu ... şi ce aţi face d-vóstră în locul meu? Nefericirea mea nu se mai póte îndrepta! ... Şi astfel sbóră sĕrmanul fluture totdéuna éră mai depart (Iritat) uitaţi-ve ... Este acolo ... acolo ... acolo ..

Vis. Eu nu vĕd nimic!

Neb. D vóstră nu vedeţi nimic?

Vis. Nu!

Neb. (arată în spaţiul gol un punct închipuit). Acolo jos! ... Vedeţi acela e! ... Eu cunosc sborul lui uşor şi sigur ... El me caută ... Şi nu ne vom găsi nici odată ... Ah, ce trist e acésta! ... Permiteţi? (El salută, se depărtéză şi pornesce spre punctul cel închipuit ... In decurs de vre-o câte-va minute face vênătóre asupra fluturelui seu nevĕḑut, fuge, se sucesce, şi vine tăiând aerul cu braţele sale, éră înapoi. Apoi cade fără rĕsuflet, şi scăldat în sudori, lângă trupina unui arbore.)

Dir. Unde sĕ afle acesti sĕrmani de alienaţ tóte ideile lor? ... Acesta este un băiat bun ... Imi face petrecere ... El a fost poet şi pare a fi avut şi talent! ...

Vis. Dar el ḑicea, că a fost cofetar!

Dir. El sufere, ca cei mai mulţi poeţi, de grandomanie, dacă n'ar fi fost poet, ci un simplu cofetar, atunci probabil, că nu se smintia ... Póte că în adevĕr a făcut şi versuri pe învĕlişurile dela bombónele de Caramel.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Chirpĕr, Dle redactor! Spre a face puţină variaţiune — care după proverbul latin, — delectéză, m'am decis a ve scrie de astădată despre alt obiect şi anume despre comasare, măcar că mulţi vor fi de părere, că şi comasările din Ungaria se ţin de politică.

Grija, de care sunt preocupaţi locuitorii acestei comune, acum de 2 ani, este comasaţia, care este tocmai în curgere. Asupra comasărilor se resonéză în deosebite chipuri; unii vorbesc în favorul lor, alţii le ţin cu totul stricăciόse.

A rĕspunde în general despre bunătatea sau stricăciunea lor nu pot nici eu — fără numai încât privesce acéstă comună, unde comasarea este acuşi faptă împlinită.

Comasarea în comuna nóstră a fost din mai multe motive tocmai bine venită, şi la timp şi anume:

Prin comasare s'a pus capĕt a douĕ procese înverşunate cu comunele vecine, cari mai de 2 secoli pe lângă cheltuiala a mai multor mii de floreni, s'au purtat cu multă pasiune. S'a pus capĕt proceselor interne escate, din causa păşunatului şi a limitaţiei da vite. proceselor pentru conturbări în posesiune; abusurilor oficialilor însărcinaţi cu poliţia de câmp ş. a.

Pentru corporaţiunile morale, comuna bisericei şi scólă comasaţia numai de mare folos póte fi. In special pentru biserica nóstră de aici ale cărei pămenturi erau espuse şi în pericul de a se micşora din an în an, cu tótă purtarea de grijă a representanţilor ei.

Porţiunile canonice, cari pentru bisericile gr. or. s'au dat numai cam dela anul 1864, sunt mai tóte pe marginea otarelor şi fórte îndepărtate. Comasându-se acum acelea tóte la un loc în apropierea comunei, pot aduce folosul întreit de până acum.

Până când omul nu se convinge în persónă la faţa locului despre topografia otarelor unei comune, nu şi póte face o idee chiară despre dauna, ce şi o causéză însuşi proprietariul de pămênt sie-şi prin neglginţă.

Scriitoriul acestor şire a fost ca membru în comisiunea pentru preţuirea pămêntului, şi ca atare a avut cea mai bună ocasiune a se convinge despre acésta. Pămênturi de calitatea cea mai bună s'au devastat prin ape, s'au surpat, numai din causă, că proprietarii lor nu şi au luat ostenéla a planta prin păraue: selci, rechite, arini, acaţi, sau a abate apa ca sĕ nu înece pămêntul, prin vre un şanţ. Acésta nu s'a făcut mai mult pentru aceea, că cutare părĕu nu atingea numai proprietatea unuia, ci la mai mulţi, şi nici nu vrea sĕ lucre unul singur pentru toţi, şi la o înţelegere comună n'au putut vení nici odată.

Astfeliu de pămênturi acum noul proprietariu le primesce eftin, şi pe lângă ceva muncă şi deligintă le póte aduce în rênd bun.

Aşi putea afirma cu posivitate, că o comasaţie făcută de ómeni consciinţioşi şi cu intenţiuni bune numai folositóre póte fi, ori unde s'ar face. In privinţa acésta comuna Chirpĕr se póte felicita. Ingineriul Carl Rősler Biertan merită tótă stima şi încrederea acesta comune; om simpatic în prima linie, drept şi fórte diligent. Conducĕtoriul denumit din partea tribunalului din Sibiiu dl jude Mihály, om de asemenea fórte simpatic, moderat şi cu tact, mai presus de tóte imparţial la deosebitele pertractări cu partidele şi în tóte afacerile ţinătóre de oficiul seu ca conducĕtoriu a dovedit, că-i zace la inimă numai binele şi prosperarea proprietarilor acestei comune şi de multe ori ca martor ocular a trebuit sĕ admir paciinţa lui faţă cu mulţi ómeni nechipuiţi la vorbă şi purtare. La toţi fără deosebire de avut sau sĕrac, român sau sas le venia într'ajutoriu cu sfatul şi cu fapta.

Ingineriul Rösler deşi are încă la vre o 9—10 comune sĕ comaseze a vrut se arĕte, că şi la o comună ca Chirpĕrul, care are 19,000 de parţele comasaţia se póte termina în 2 ani. In anul trecut 1890 luna lui Maiu şi-au început lucrul mĕsuratului, localisarea e acum mai terminată şi încă în tómna acésta se va tăia pămêntul.

Prin comasaţie biserica şi scóla nóstră au dobândit:

a) Loc pentru cimiter şi grădină scolară, fiecare în estensiune de 1000 stângini □, pămênt de calitatea cea mai bună şi la locul, unde l'am dorit.

b) A treia parte dintr'un pămênt comunal de 9 jugĕre, al cărui usufrupt pe 15 ani înainte l'au folosit biserica nóstră cu cea evang. lut. în aceeaşi proporţiune.

c) Un pămênt de păşune în comun cu scóla evang. lut. ca fond scolar tot în proporţiunea arĕtată mai sus.

Tot conducĕtorii comasatiei au lucrat într'acolo ca pămênturile mai slabe în complecse mai mari s'au tăiat ca loc de păşune comunală sau bisericéscă ca aşa singuratecii proprietari sĕ capete numai pămênturi productive, nefiind împedecaţi a-şi cresce şi înmulţi vitele.

Fie care proprietar a avut voia sĕ şi cérĕ pămêntul, unde i-a plăcut şi practicul ingineriu aşa a sciut întocmi lucrul, încât din mai bine de 300 proprietari nici unul nu s'a arătat nemulţămit cu locul ce i s'a oferit, şi precum erau la început mai toţi înverşunaţi în contra comasărei acum 2 ani, aşa sunt acum toţi liniştiţi şi aştéptă în pacienţă ca sĕ între în proprietatea sesiunei comasate.

N'am intenţiunea sĕ recomând publicului pe dl ingineriu Rősler, am avut numai sĕ constat faptele şi purtarea dênsului, care pentru acésta comună merită tótă recunoscinţa şi sĕ condamn pre aceia, cari prelungesc şi trăgănéză comasarea la câte o comună 6—8 ani. Acésta este o calamitate, care ruinéză pe proprietariu cu desăvârşire. Viitoriul ne va arĕta şi mai bine resultatul acestei comasări. *G. B.*

S-Sebeş, în 1 Septemhre, 1891 n. On. redacţiune! Ve este cunoscut, că în S Sebeş la 30 Aug. a. c. n. avea sĕ se ţină adunarea gen a despărţĕmêntului VI. S-Sebeş al „Asociaţiunei transilvane pentru literatura rom. şi cultara pop. român“

Acest despărţĕmênt, carele la începutul Asociaţiunei a fost între cele dintâiu, de un timp încóci a dat tot îndărăpt. In timpul din urmă a fost ajuns director al despărtĕmêntului dl Ioan Piso, aḑi senatore în S-Sebeş. Lumea a observat, că dênsul se îmbulḑesce la directorat şi nu scia de ce.

In urmă însĕ a eşit la ivélă, că ce e motivul? Acuma d-sa după ce ajunse director, a luat, veḑi bine, ca împrumut în sumă de 112 fl. v. a. din cassa despărţĕmêntului din banii adunaţi dela membrii ajutători. Acest împrumut luat de vre o 6 ani nu l'a mai solvit nici până aḑi. Odată însĕ a cerut sĕ i se dea remuneraţie 20 fl. ca sĕ reguleze archivul despărţĕmêntului, care constă din atâtea acte, cât se pót lua subsuóră.

După aceea a lucrat din tóte puterile ca sĕ se decidă a se escrie concurs pentru dóuĕ stipendii de câte 40 fl. pentru doi studenţi miseri şi diligenţi din despărţĕmênt. Suceḑêndu-i aceste urmă apoi cu o rugare lungă la comitetul despărţĕmêntului şi arĕtând starea sa cea miseră, se rógă a i se da ambe stipendiile lui, respective a i se achita datoria. Ba simţind, că mai sunt bani în cassa despărţĕmêntului 26 fl. v. a. îi cere şi pe aceia. Intr'aceea se ţine o adunare a despărţĕmêntului şi dênsul nu se mai alege de director, dar din întêmplare se alege de director D. David intim al seu. Cestiunea cu stipendiile nu se resolvă, d. David strămutându-se la Orĕştie, deşi comitetul despărţĕmêntului s'a constituit alegânduşi de conducĕtoriu până la adunarea generală pe I. Oncescu not. în Rĕhău. Totuşi vĕḑendu-se, că cu stipendiile va merge greu, D. David recomândă şi comitetul central, se vede în nesciinţă de lucru, denumesce de conducĕtoriu până la adunarea gen. a despărţĕmêntului pe dl I. Piso. Că ce a îndemnat pe on. comitet central la acésta, nu scim? A trece preste comit. despărţĕmêntului şi a denumi de conducĕtor pe un ne membru?

Dar despărţĕmêntul nostru dórme şi ér dórme doi ani de ḑile, atunci pornesc la mijloc doi membri din com. desp. Z. Mureşian şi S. Medean şi convócă adunarea despărţămêntului pe 30 August a. c. n.

Dl Piso se vede, vĕḑêndu-se în pericol cu stipendiile, sare şi dênsul, dar numai în présma adunărei, dă o declaraţie în ‚Tribuna“, prin care d-sa ca nemembru al Asociaţiunei declară fără valóre adunarea de sus.

Adunarea însĕ se ţine. Se încasséză 100 fl. Se fac membri noi ordinari din S. Sebeş 7 inşi. Şi în cea mai bună ordine şi armonie se decid tóte obiectele. Se alege de director al desp. dl Dr. Pompiliu Isac, şi un membru în comitet în persóna d-lui Ioan Măcelariu din Mercurea.

Obiectul cel ce a dat mai mult de lucru a fost datoriile d-lui Piso la despărţĕmênt. Acest obiect în urmă s'a decis în unanimitate. Cei 26 fl. v. a. luaţi de dl Piso în anul trecut sĕ i se ierte din considerarea stărei sale materiale, ér ceialalţi 85 fl. 2 cr. sĕ se provóce ai solvi în timp de o lună de ḑile, la din contră se va improcesua, şi la cas când dsa nu-i va solvi — ceea ce e mai mult ca probabil — atunci se face rĕspunḑĕtoriu comitetul, ce i a acordat împrumutul.

Este trist, când scumpii bănişori daţi pe altariul naţiei se folosesc astfel.

Sara a fost petrecere, carea asemenea a reuşit pre deplin. Abia în ḑiuă s'a depărtat óspeţii pre deplin voioşi şi îndestuliţi.

Tot cu ocasiunea acestei adunări s'a decis înfiinţarea unei casine române în loc şi s'au votat statutele.

Mai departe s'a ales o comisiune pentru facerea unor statute privitóre la înfiinţarea unei reuniuni industriale, pentru înmulţirea şi spriginirea măestrilor rom. în acest cerc. — Cu un cuvênt am început la lucru cu puteri nóue şi în armonie.

Corespondentul.

Cronică.

Budapesta, în 5 Septembre, st. n. 1891.

(O monografiă veche a comitatului Sătmariu. — Voivoḑii şi chinezii românilor. — Libertăţile nemţilor. — Mihaiu vitézul în Sătmariu. — Suferinţele sub curuţi şi nemţi — Arderea vrăjitórelor — Vitegia românilor în contra tătarilor.

Antoniu Szirmay de Szirma. consilieriu de curte ces. reg., jude la mai multe table comitatense, a scris în anul 1809, şi a tipărit in Buda cu literele universităţii reg. ung., o monografie despre comitatul Sătmariului.

Cartea acésta cuprinde în sine unele date şi despre români. Acésta monografie aflându-se numai în puţine esemplare, voiu estrage din ea unele părţi mai interesante.

Autoriul ḑice, că se recere viéţa întrégă a unui om, ca cineva pe basa documentelor esistente, resfirate prin archive, sĕ pótă scrie monografia unui comitat. Documentele mare parte se află în proprietatea unor familii nobile, şi cu mare greutate póte ajunge cineva sĕ le studieze.

Antoniu Szirmay scrise mai nainte în limba latină monografia comitatelor Zemplin şi Ugocea. Ér în anul 1809 putêndu-se folosi de limba unguréscă, a scris monografia comitatului Sătmariu în acéstă limbă. El dară este un om de specialitate pe acest teren şi unul din cei mai însemnaţi literaţi ai timpului seu.

Când ungurii veniră în Panonia — scrie autoriul — cetatea Sătmariu a esistat şi ea fu supusă lui Men-Morout. Pămêntul dela Mureş până la Someş a fost al ducelui Morout, carele avea reşedinţa sa în cetatea Bihorului, şi dela care ducii ungurilor Tass, Zabolch şi Tuhutum cuprinse aceste locuri.

Ce privesce administraţiunea publică, ungurii în timpurile vechi în aceste locuri aveau judii lor (birák); românii (oláhok) aveau voivoḑii şi chinezii lor, ér nemţii aveau major villae (felnagyok) şi ruşi sculteţii lor (scultetus) cari judecau şi administrau poporaţiunea.

Românii au fost împărţiţi în districte şi comune, în fruntea cărora au stat voivoḑii şi chinezii lor.

Ungurii sunt de statură naltă, cu pĕr negru, ómeni veseli, pretinoşi şi curagioşi; femeile lor sunt înclinate spre îngrăşere.

Nemţii din Baia-mare şi din Baia-sprià sunt ómeni nalţi, harnici, serioşi si culţi.

Şvabii dela sate sunt nesce figuri triste, sgârciţi, invidioşi, privesc şi stau cu gurile căscate; femeile lor sunt urâte.

Românii sunt de statură mijlocie, laţi în umeri, robuşti şi rĕsbunători; poporul crede în vraciuri. Femeile române sunt rotunde în obraḑ şi sunt de o frumseţe deosebită.

Biserica romano-catolică şi cea reformată, precum şi biserica orientală s'au ţinut tóte de Ardél. După datina ardelénă a cinci-ḑe-cilea parte din dejmă s'a dat din comitatul Sătmariului regelui. Aşa dară Sătmariul s'a ţinut de Ardél.

În anul 1804 au fost în comitatul Sătmariului locuitori 177,936 suflete: între cari nobilii au fost 27,935 suflete.

Lângă cetatea Sătmariu la anul 1000 s'au aşeḑat o sémă de nemţi aduşi aici prin regina Gizela, socia regelui stului Stefan. Regele Andreiu II. în anul 1230 dă acestor nemţi privilegiul, ca sĕ-şi pótă alege „major villae“ din sinul lor. „Felnagyot magoknak választani szabad hatalmok legyen, ki az ő helységökben biráskodjék. Hogy ha mink az ő helységökbe jövendünk, ebédet és vacsorát adjanak királyi Fényességünknek, az ő helységöknek bővelkedéséhez képest. A szászoknak szakásához képest, az ő felnagyok fegyveresen négy nyilas személylyel tartozik velünk hadakozni etc.

În anul 1264 regele Stefan V. a dat privilegiu oraşului Sătmariu. Megengedtük a szatmár németieknek, hogy mindazon szabadságal élhessenek, melylyel a Fejérvári polgárok élnek, t. i. hogy felnagyot magok közül válaszszanak, ki pereiket elitélje, szabad vásárjok legyen minden héten egy napon. Adecă li-se da orăşenilor din Sătmariu libertate de aşi alege din sinul lor un jude (majorvillae), care sĕ le judece procesele dintre cetăţeni, şi odată în sĕptĕmână sĕ ţină têrg.

În anul 1381 comitele suprem în Maramurĕs a fost Balcu, ér în Sătmariu a fost comite suprem nepotul seu Dragu. Precum se vede din aceste nume în amêndóuĕ comitatele românii au trebuit sĕ aibă rolul conducĕtoriu.

La anul 1600 Mihaiu, Domnul ţĕrii românesci a petrecut mai multe ḑile în Sătmariu, asceptând ajutoriu spre a cuprinde Ardélul.

În anul 1605 George Basta a pustiit, prădat si ars Ardélul, a măcelărit poporul, a cuprins vitele dela ómeni; a prădat tot pămêntul din prejurul Sătmariului până din colo de Tisa. În fortăreţe erau căpitani stĕini: în Caşovia căpitanul cetăţii era un italian ori valon, în Sătmariu (Zathmár) Tokaj şi prin alte părţi căpitanii erau nemţi.

În anul 1661 ducele Montecoculi cu armată imperială a prădat comitatele Zabolch şi Sătmariu; a luat tótă averea dela locuitori; precum banii, vitele, grânele, etc. încât nu li-au rĕmas numai trupul şi sufletul, În anul 1664 contele Ladislau Rákoczi şi baronul Stefan Károlyi au mers din Sătmariu cu 200 de soldaţi austriaci spre Oradea-Mare, ca sè cuprindă cetatea dela turci, unindu-se cu trupa din Bihor, au atăcat pe turci; însĕ cu resultat nefericit, căci au fost sub decursul luptei cu toţii nimiciţi.

În anul 1680 Michail Apafi, principele Ardélului, a voit sĕ cuprindă cetatea Sătmariului cu trupe turcesci, ardelenesci şi românesci (Havasalföld), asediul a ţinut o lună de ḑile. Soldaţii din fort s'au apărat cu vitegie; comandantul ardelén, Michail Teleky a fost silit a se retrage cu trupele, lăsând bagagiul seu sub murii cetăţii.

Cismele lui Michail Teleki, cu pinteni de aur, au fost acăţate pe murii cetăţii.

În 1682 ducele lui Ieremie Tökölyi, Petneházi, véra când Someşul a scăḑut a cuprins cu óste cetatea Sătmariului. Curuţii aşeḑêndu-şi armele şi hainele pe cap, au trecut apa Someşului. Colonelul austriac s'a necăjit ḑicênd: „Ḑeu şi apa ţine cu curuţii“ „Bizom a viz is kuruz“! Marşalul Schulz în Eperjes din acéstă causă a luat capul colonelului austriac.

În 1683 împĕratul Leopold I. a dat o diplomă, prin care asigură locuitorilor de religiunea orientală din Sătmariu esercierea liberă a religiunei lor.

În 1705, 16 August, soldaţii nemţi din cetatea Sătmariu au aprins oraşul Németi. Însĕ în 28 Septembre curuţii au cuprins oraşul Sătmariu şi l'au aprins. Locuitorii din oraş au fugit la délurile, unde se află viile oraşului şi s'au ascuns acolo.

În 1707, mulţi locuitori risipindu-se, s'au vêndut multe moşii, câte una moşie cu 16 fl.

În 1721 împĕratul şi regele Carol VI a dat o diplomă, prin care declară orasul Szatmár-Németi de cetate liberă regéscă, pentru că a luptat cu bărbăţie în contra turcilor şi a provĕḑut armata împĕrătéscă cu cele trebuinciόse.

În 1805, 12 Februariu cel dintâiu episcop rom. cat. baronul Stefan Fischer, întră cu pompă în Sătmariu şi se instaléză, fiind salutat nu numai de romano-catolici, dar şi de protestanţi şi greci.

În 1620 Ferdinand II, a denumit comite suprem în Sătmariu pe baronul Michail Károlyi. Acesta a fost crescut în religiunea protestantă. Însĕ primatele din Strigoniu Francisc Forgách şi jesuitul Petru Pázmány a dus pe Michail Károlyi, fiind încă copil, la curtea din Viena, unde s'a crescut şi unde ajunse consilieriu de curte şi baron. După mórtea lui, fiul seu Ladislau, a fost numit de comite suprem prin Ferdinand III în anul 1648, pentru-ca sĕ scutéscă religiunea catolică în ţinuturile delêngă Tisa şi sĕ apere societatea călugărilor jesuiţi. Următoriul seu, baronul Alecsandru Károlyi (născut în căsătorie cu baronesa Elisabeta Sennyei), a fost comite suprem 52 de ani. Acesta bătênd pe Rakolţa, Carol al VI-lea în anul 1711 l'a numit general şi conte, donându-i bunurile lui Racolţa.

În strige şi vraciuri a creḑut şi poporul unguresc ceeace se vede din următórele date:

In 1607 dracul s'ar fi arătat în fortăréţa din Ecsed. In anul 1730 Sárosi Thót Borca aflându-se de strigóe s'a judecat la mórte şi s'a ars în Careii-mari. In 1745 tot în Careii mari s'a ars ca strigóe Reketye, Pila şi Varga Ana, femeii din Császló, fiind că după cum au întărit cu jurămênt unele femeii din satul lor, amêndóuĕ ar fi fost strigóie. Ele deşi chinuite în mod brutal, n'au recunoscut, că sunt strigóie şi că ar fi stricat cuiva, totuşi au fost judecate prin tribunalul comitatens la mórte, şi s'au ars în piéţa publică la reşedinţa comitatului în Careii-mari.

Comitele suprem, contele Antoniu Károlyi a luat parte în lupta delângă Praga, luptând în contra regelui Prusiei. Contele Iosif Károlyi a luptat în contra francesilor.

Tătarii pentru ultima óră s'au arătat în anul 1717. In contra tălharilor de tătari s'a trimis tótă nobilimea de lângă Tisa şi 1500 români, precum şi toţi lucrătorii din ocnele de sare dela Sigetul Marmaţiei. Lupta crâncenă a fost la pasul Borşa. In acéstă luptă a arătat mai mare vitegie Teodor Crăciun, român de nascere, care a scăpat 8000 de creştini din ghiarele tătarilor. Regele din Buda a ridicat pe Teodor Crăciun între nobilii ţerii.

Din acésta monografiă veche se vede dară, că elementul românesc a avut un rol important în vechime în comitatele delângă Tisa, unde românii erau chiar comiţi supremi şi poporul românesc era împărţit în districte şi sate, judecat şi administrat din mai marii născuţi din sângele lui.

Sub decursul vécurilor s'a schimbat timpurile, sub tătari, turci şi nemţi. S'au schimbat şi situaţiunea ungurilor şi a românilor din aceste părţi.

Dar şi astăḑi în Sătmariu şi Maramurĕş românii compun mai bine de jumĕtate parte a locuitorilor. Şi ar trebui, ca în sfatul ţĕrii sĕ ţină cont de ei în mĕsură mai mare

In Szatmár-Németi astăḑi nu mai sunt nemţi de feliu In acest oraş, precum în Baia-Mare, Baia-Spriă locuesc numai unguri, români si puţini ruteni. Nemţii s'au topit cu totul.

Se află însĕ unele sate şvăbesci, unde locuesc şvabi şi români la olaltă. Şvabii au fost colonisaţi aici după bătăliile cu Racolţa, pe bunurile conţilor Károlyi, şi vorbesc cu toţii şi românesce. Şvabii şi românii rivaliséză între sine spre a fi economi buni, sirguincioşi agricultori de model, pelângă arat ei cultivă şi viile, ce chiar acuma sufer din causa filocserei.

Varietăţi.

* (Monarchul la Timişóra.) Cu ocasiunea visitei, ce o va face Maj Sa monarchul la esposiţiunea din Timişóra, biserica nóstră îi va aduce omagiile prin o deputaţiune în fruntea căreia se vor afla P. S. Lor d-ni episcopi Ioan **Meţianu** din Arad şi Nicolau **Popea** din Caransebeş.

* (Sântul sinod). Sântul sinod al bisericei autocefale române din România e conchiemat în sesiune ordinară pe 1 Octobre a. c.

* (Fundaţiunea universitară Carol I) Joi 15 August la órele 6 p. m. s'a pus în Bucuresci pétra fundamentală la palatul *„Fundaţiunea universitară Carol I.“*

M. S. regele a fost representat prin d-nii I. Kalenderu, administratorul domeniul corónei şi Al. Steriadi, ér din partea guvernului a asistatat dl Poni, ministrul instrucţiei publice.

După ceremonia religiósă, s'a semnat de cei presenţi un pergament, care s'a pus la temelii.

Documentul este în cuprinderea următóre:

„Noi, Carol I din graţia lui Dumeḑeu şi voinţa naţională, rege al României.

„In anul de graţie 1891 şi al dóuĕ ḑeci şi cincelea al domniei nóstre, la 10 Maiu, am creat din voinţa nóstră şi cheltuiala nóstră, pentru a aminti viitorimei faptele sĕvêrşite în acest sfert de secol, aşeḑământul acesta, sub numele de „Fundaţiunea universitară Carol I“ şi pentru sfîrşitul de a da tinerimei studióse un local de întrunire, înzestrat cu tóte cârţile trebuincióse pentru a înlesni lucrările sale.

„Cea dintâiu pétră a acestui aşeḑĕmênt a fost pusă la 15 August 1891, în al dóuĕ ḑeci şi şaselea an al domniei nóstre.

„Dea Dumneḑeu, ca pentru binele patriei sĕ se îndeplinéscă dorinţa Nóstră precum şi aceea a soţiei Nóstre regina Elisabeta şi A. S. R. Principelui moştenitoriu Ferdinand, ca acéstă fundaţiune sĕ contribue a reîntări legăturile frăţesci între tinerimea universitară şi a întreţiné simţemintele patriotice, care i înalţă inima.

„Acest act a fost scris în Bucuresci, capitala regatului României, în dóuĕ esemplare, din care unul a fost zidit la temeliile acestui palat, ér celalalt se va păstra în archivele acestui aşeḑĕmênt.

Insciinţare.

La scólele medii rom. gr. or. din Braşov (gimnasiu, scóla reală inferióră şi scóla comercială) anul scol. 1891-92 se va începe cu *2 Septembre st. v. 1891.* Esamenele de emendare şi esamenele de primire pentru clasa I gimn. şi I. reală se vor face în 30—31 August st. v. éră înscrierea scolarilor va urma 2—4 Septembre st. v. pe lângă condiţiunile următóre:

1. Pentru a fi primiţi în I clasă gimnasială sau reală scolarii trebue se fie trecuţi de 9 ani şi sĕ presenteze testimoniu despre 4 clase primare absolvate cu succes şi certificat de vacinare sau revaccinare adecă, că sunt altoiţi odată sau şi a dóua óră. Cei ce nu pot produce testimoniu scol. despre 4 clase primare vor avé sĕ dovedéscă prin esamen că posed cunoscinţele ce se pot câştiga în acele 4 clase, ér aceia, cari vor produce testimoniul recerut se vor esamina numai din gramatica limbei române şi din aritmetică. Dela acest esamen sunt dispensaţi aceia, cari au absolvat anul precedent la scólele centrale rom. gr. orient. de aici. — Scolarii, cari vor se fie primiţi în clasa I comercială trebue sĕ fie absolvat cu succes 4 clase gimnasiale, reale sau civile. La cas, că nu ar putea produce testimoniu, că au absolvat aceste clase, vor avé se dovedéscă prin esamen cunoscinţele recerute. 2. Scolarii, cari vin dela alte institute pentru a fi înmatriculaţi în alte clase, au se presente testimoniu de clasa absolvată în anul scol. 1890/91, testimoniu de botez şi cei ce n'au împlinit 14 ani certificat de revaccinare. Scolarii, cari au absolvat anul scol. precedent la scolele nóstre nu trebue sĕ producă aceste documente.

3. Didactrul (tacsa scolară) se plătesce la inmatriculare sau întreg sau cel puţin jumătate şi anume: pentru scolarii români de confesiune gr. or. sau gr. cat. din gimnasiul inferior şi din scóla reală inferióră 7 fl. 30 cr. v. a., pe an éră pentru cei din gimnasiul superior şi scóla comercială 11 fl; 50 cr. v. a., pe an. Şcolarii de altă confesiune an se plătéscă didactru de patru ori mai mare. — Ceice se inmatriculéză de prima óră la aceste scoli, plătesc odată pentru totde [illegible] fl v. a. ca tacsă de primire.

4. De didactru [illegible] pot dispenza numai acei scolari, cari vor cere acésta în scris şi vor dovedi, că ei sau părinţii lor sunt cu totul lipsiţi de mijlóce materiale şi că au absolvat anul precedent cu calcul general cel puţin „bine“ şi cu purtare morală „bună“. Cererile pentru dispensare împreună cu atestatele necesare se vor înainta subscrisei direcţiuni până în 15 Septembre st. v. Pentru semestrul prim nu se dinspenséză de didactru acei scolari cari sunt obligaţi a plăti tacsa de primire.

Braşov, 16 August st. v., 1891.

Direcţiunea scólelor medii rom. gr. or.

Mulţămită publică.

La convenirea socială, împreunată cu cântări, teatru şi joc, arangiată de reuniunea nóstră la 22 August n. în grădina *„Hermann,“* au binevoit a supra-solví p. t. domni: Ferdinand **Pusch**, ospetar cu 3 fl., Iohann **Blickle** ospetar cu 50 cr., George **Chidu**, Alecsandru **Bobeş**, lăcătar şi Ioan **Popa Necşa**, tipograf cu câte 20 cr., cărora le aducem prin acésta mulţămita reuniunei nóstre.

Din şedinţa comitetului „Reuniunei sodalilor români“ din Sibiiu, ţinută la 29 August, 1891.

Nicolae Cristea, preşedinte.

Ioan Ceontea, notariu.

Subscrisul în numele comunei bisericesci din Vingard vin a aduce dlui Balasz N. hotelier, proprietar în Alba-Iulia sincera nóstră mulţămită şi pe acésta cale pentru donaţiunea făcută bisericei nóstre anume: 2 icóne mari în cadre aurite in preţ de 12 fl. v. a. representând pre Mântuitoriul şi Fecióra Maria.

Dea Dḑeu ca fapta d-sale sĕ afle mulţi imitatori.

Vingard, 17 August, 1891.

Acsente Radu, epitrop.

Dare de samă şi mulţămită publică.

Cu ocasiunea primei şedinţe a despărţĕmêntului XXXII al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în biserica gr. or. din Cetatea de baltă la 2 August st. n., s'a dat o petrecere cu joc, în curtea hotelului la „Stea“ în favorul bisericilor române locale şi a despărţământului Asociaţiunei.

Stimata redacţiune este rugată a publica în preţuitul ḑiar, ce redactéză următórea dare de sémă

Venitul preste tot a fost 225 fl. — Spesele preste tot a fost 91 fl. 50 cr., ér venitul curat după subtragerea speselor a fost 133 fl. 50 cr., cari bani s'au împărţit în 3 părţi egale şi anume: câte 44 fl. 50 cr., la biserica gr. or. şi gr. catolică din Cetatea de baltă, ér a 3-a parte pentru fondul despărţĕmêntului Asociaţiunei.

Suprasolviri cu ocasiunea petrecerei au intrat dela următorii domni: Vasile Zehan adv. in D. Samărtin 2 fl, Ioan Popescu, preot in Feisa 1 fl., Ioan Moldovan, protopop in Mediaş 1 fl., Petru Niraştean, preot in Ernut 1 fl., Iosif Goga, preot in Reşinari 60 cr., Panteliu Vălean, preot in Căpâlna de jos 1, Zaharie Baila, esec. jud. in D. Sămărtin 1 fl. Daniil de Tamaş, paroch in Deag 1 fl., Herman Engelmann, comerciant in D Sămărtin 1 fl., Ioan Rusan proprietar in Sâncel 1 fl., N. Pănciḑan, invĕţător in Sáncel 50 cr., Iuliu Fazakas, propr. şi arêndator in Veseuş 1 fl, Timoteu Circa, comerc. in D. Sámărtin 1 fl., Aleman Dancăş, primar in Reşinari 1 fl. Ioan Catona, mare proprietariu in Dateş 1 fl., Aron Gerasim v. protopop in Petrilaca română 1 fl., ca oferte au mai trimis următorii domni: Vasile Moldovan preş. sedr. orf. în pensiune din Boziaş 2 fl., Ioan Blaga, preot în Ghirişul român 1 fl., Andrei Petrici proprietar şi hotelieriu in D-Sămărtin 1 fl., Ioan Bândea notariu cercual în Cerghişul mare 2 fl. Nicolau Costea învĕţătoriu în Boziaş 2 fl. Aurel Schiller comisariu de finanţe în D.-Sămărtin 1 fl. Ioan Socaciu paroch în Cuştelnic 50 cr.

Tuturor acestor domni le esprimăm cele mai căldurόse mulţămiri pentru marinimósele contribuiri şi oferte, în special tinerimei, care a sciut atât de bine împodobi reuşita petrecerei cu jocurile naţionale „Căluşerul şi Bătuta“ asemenea şi cassariului d-lui Simeon Căluţ advocat, pentru abnegaţiunea esemplară cu acéstă ocasiune dovedită faţă de publicul atât de numeros din satele din jur, apoi d-lui Ioan Manoviciu din Cenade, care a procurat vestmintele necesare pentru căluşeri dula junii ţĕrani români de acolo.

Cetatea de baltă, 13 August 1891.

Pentru comitetul arangiator.

Nicolau Todoran, protopop. şi v. preşed. comit. arang.

Miron Dascal, preot.

Loterie.

Mercuri, în 2 Septembre.

Brünn: 59 28 34 86 8.

Nr. 426. [133] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de capelan înfiinţat cu încuviinţarea Prea venerabilului consistoriu archidiecesan din 9 Iuliu a, c. Nr. 4153 B. în parochia de clasa a III-a Buduş, din protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei, se escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Capelanul va avé jumĕtate din venitul parochial, care întreg calculat în bani face la an 470 fl.

Concurenţii au ă-şi înainta suplicele lor instruite conform legei în vigóre, în terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei.

Borgo-Bistriţa, în 30 Iuliu, 1891

In conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 440 [137] 3—3

CONCURS.

Fiind a se ocupa posturile de învĕţători la scólele din comunele mai jos înşirate din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul pe 7 Septembre 1891 v.

1. La scóla poporală din Mogoş-Miclesci, cu salariu în bani 210 fl., cuartir şi lemne.

2. La scóla din Mogoş-Valea bârnei, cu salariu 100 fl., cu artir şi lemne.

3. La scóla din Mogoş-Mămăligani, cu salariu în bani 100 fl., 22 ferdele vechi grâu, cuartir şi lemne.

4. La scóla din Buru, cu salariu 70 fl. în bani, cuartir şi lemne.

5. La scóla din Bedeleu, cu salariu 150 fl. în bani, 20 ferdele vechi bucate, 80 funţi legumă, cuartir şi lemne.

Afară de acestea pentru participare la conferinţele învĕţătoresci câte 6 fl.

Doritorii de a competa la acestea posturi au a-şi înainta cererile concursuali instruate conform Statutului organic şi Normativului scolariu, până la terminul ficsat, la subsemnatul oficiu.

Ofenbaia, în 8 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Lupşei.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 461. [132] 3—3

Concurs repeţit.

Incuviinţându-se prin venerata resoluţiune consistorială dto 12 Februariu a. c. Nr. 1176 B. publicarea de concurs nou pentru postul de capelan lângă neputinciosul paroch din comuna Panic, prin acésta se escrie concurs nou pentru acest post, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumĕtate din venitul preoţesc de 400 fl. 90 cr.

Specificarea acestui venit se póte vedea la acest oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul sus citat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Cluş, 10 Iuliu, 1891.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresbiteral.

Nr. 227. [131] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parocia de clasa a III-a Panc cu filia Selişte, în protopresbiteratul Dobrei, pe basa resoluţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan din 2 Iuliu 1891 Nr. 3972 B., se publică concurs pentru intregirea aceleia, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Tóte venitele parochiali împreunate cu acest post, statorite şi cuprinse în protocolul comitetului parochial din 9 Iuliu 1889, care dau la olaltă venitul anual de 300 fl.

Despre starea parochiei concurenţii pot lua informaţiuni mai detaiate dela oficiul protopresbiteral şi cel parochial.

Doritorii de a reflecta la acésta parochie au a şi aşterne suplicele concursuale, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Dobra, la 10 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 1877—1891 [141] 2—3

Licitaţiune.

In scopul asecurărei *tăiatului lemnelor la institutul alienaţilor pe anul 1891—92* şi al *căratului lemnelor celor tăiate la un loc adăpostit* se escrie licitaţiune publică pentru *1240 metri cubici* cu oferte închise.

Pertractarea ofertelor se ţine in localul de cancelariă al numitului institut la *14 Septembre 1891*, *10 óre a. m.*

Până la acest termin — oferenţii au sĕ-şi înainteze ofertele lor scrise în limba magiară şi provĕḑute cu timbru de 50 cr. şi cu 10 % vadiu dela preţul oferit. In ofert sĕ se pună că, cu cât ar fi aplicaţi a *tăia metrul cubic pe un an* şi cu cât pe *3 ani de ḑile.*

Condiţiunile licitaţiunei sunt următórele:

1. Din cuantul menţionat *tăiat odată* şi *crepat* vine 200 metri cubici.

2. *Tăiat de 2 ori* şi *crepat* vine 1040 metri cubici.

3. Din lemnele tăiate *900 metri cubici vor fi transportate în celariu în depărtare de 200—250 paşi* şi institutul dă numai ómeni pentru încărcat şi descărcat.

4. *Tăiatul se începe în jumĕtatea primă a lunei Octobre* — în cuantitatea pe care o va hotărî institutul.

Sibiiu, 20 August, 1891.

Direcţiunea institutului alienaţilor din Sibiiu.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 20 Iuliu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	10.50	8.—	8.—	—	3.25
Budapesta	8.30	2.05	3.20	5.50	9.15
Szolnok	11.38	4.10	6.50	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	—	11.53	12.57
Oradea-mare	3 53	7.06	—	1.50	2.12
	4.—	7.13	—	2.34	2.19
Mezö-Telegd	4.30	7.43	--	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	—	3.46	3.26
Bratca	5.45	—	—	3.57	—
Bucia	6.05	8.51	—	4.09	—
Ciucia	6.31	9.07	—	4.55	4.21
Huiedin	7.12	9.37	—	5.34	4.55
Stana	7.29	—	—	5.51	—
Aghiriş	7.49	—	—	6.12	—
Ghirbĕu	8.01	—	—	2.25	5.47
Nadişul ung.	8.14	—	--	6.39	—
Cluş.	8.29	10.37	—	6.56	6.—
	8.46	11.10	—	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	—	8.45	6.34
Ghiriş	10.08	12.38	—	10 21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	—	11.09	7.57
Uióra	19.56	1.21	—	11.17	—
Vinţul-de-sus	11.04	1.29	—	11.26	—
Aiud	11.28	1.54	—	11.54	8.22
Teiuş.	11.45	2.13	—	12.18	8.38
	12.13	—	—	12.58	8.43
Crăciunel	12.44	—	—	1.34	—
Blaş	12.59	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	1.35	—	—	2.29	—
Copşa-mică	1.51	—	—	2.48	9.48
Mediaş	2.12	—	—	3.03	9.50
Elisabetopole	2.31	—	—	3.26	10.06
Sighişóra	3.04	—	—	4.07	10.28
Haşfalĕu	3.46	—	—	4.49	11.04
Homorod	4.04	—	—	5.35	11.19
Ágostonfalva	5.26	—	—	7.23	12.27
Apaţa	6.10	—	—	8.09	12.58
Feldioara	6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15
Braşov	7.17		Tren accelerat	9.18	1.35
	8.—			10.40	2.00
	—	12.20	5.15	—	2.19
Timiş	—	1.41	5.57	—	3.01
Predeal	—	2.26	6.29	—	3.31
Bucuresci	—	8.50	11.55	—	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.40	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
Braşov	10.17	2.18	4.20	6.58	—
	—	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apaţa	—	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9 04
Homorod	—	4.29	8.23	—	9.46
Haşfalĕu	—	5.34	8.53	—	11.03
Sighişóra	—	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	—	6.21	10.09	—	12.06
Mediaş	—	6.42	10.31	—	12.37
Copşa mică	—	6.55	10.47	—	12.53
	—	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaş	—	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuş	—	8.—	1.08	1.25	2.49
	—	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud	—	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus	—	—	2.13	2.19	4.28
Uióra	—	—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea	—	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriş	—	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida	—	—	5.14	—	6.34
Cluş	—	10.45	6.08	4.53	6.52
	—	11.01	6.29	5.30	7.40
Nadişul ung	—	—	6.47	5.47	8.—
Ghirboa	—	—	—	—	8.15
Aghireş	—	—	7.02	6.11	8.29
Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia	—	--	8.25	7.12	9.51
Bucia	—	—	8.51	—	10.06
Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév	—	—	9.30	—	10.42
Mezö-Telegd	—	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-mare	Tr. de persóne	2.18	10.44	8.42	11.51
		2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. de p.	5.46
Glogovaţ	4.42	2.20	5.57
Gyorok	5.03	2.34	6.19
Pauliş	5.14	3 05	6.30
Radna-Lipova	5.32	3.23	6.48
Conop	5.56	3.39	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborşin	6.58	—	8.07
Zam	7.26	—	8.33
Gurasada	7.52	—	8.57
Ilia	8.08	—	9.13
Branicica	8.26	—	9.29
Deva	8.52	—	9.53
Simeria (Piski)	9.50	—	10.19
Orĕştia	10.16	—	10.50
Şibot	10.36	—	11.16
Vinţul de jos	11.—	—	11.44
Alba-Iulia	11.26	—	12.06
Teiuş	11.53	—	12.38

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuş	3.09	—	1.39
Alba-Iulia	3.50	—	2 19
Vinţul de jos	4.09	—	2.36
Şibot	4.52	—	3.03
Orĕştia	4.55	—	3.30
Simeria (Piski)	5.23	—	4.17
Deva	5.59	—	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	—	5.17
Gurasada	7.—	—	5.28
Zam	7.28	—	5.53
Soborşin	8.03	—	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	—	7.17
Radna-Lipova	9.44	5.14	7.46
Pauliş	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8.08
Glogovaţ	10.34	6.49	8.30
Arad	10.46	—	8.40
	11.13	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	—	7.10
Şeica mare	3.31	11.27	—	7.43
Lómneş	4.15	12.08	—	8.27
Ocna	4.46	12.38	7.—	8.59
Sibiiu	5.10	1.	7.35	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	3.35	10.17
Ocna	8.02	4.58	4.09	10.43
Lómneş	8.30	5.25	—	11.09
Şeica mare	9.05	5.55	--	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	—	12.05

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3.34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul-săs.	7.10	—	7.15

Regh. săs.—Cucerdea—Oşorheiu.

Reghinul-săs	—	8.—	8.15
Oşorheiu	—	9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	42.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşeni	9.45	4.—	8.36

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	1.27	9.35

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Arad — Timişóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2 04	8.57

Timişóra—Arad

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	8.03	3.50	7.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriş

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghiriş	5.10	9.50	2.50	9.10

Braşov — Zernesci

Braşov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Sighişórĕ—Odorheiu

Sighişórĕ	4.30	11 25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişórĕ

Odorheiu	—	—	8.15	8.15
Sighişórĕ	—	—	10.52	6.10

Zernesci — Braşov

Zernesci	--	8.—	8.20
Braşov	—	9.24	4.49

Careii-mare — Zelău.

Careii-mare	[illegible]	—	5.50
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelău	—	—	1,56
Careii-mare	—	—	6.48

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 92 Sibiiu, Marţi 27 August (8 Septembre) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei or
15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători „Tăerea Capului S. Ioan“ Nrul procsim va apăré Sâmbătă.

Primim următórea epistolă:

Sibiiu, 6 Septembre, 1891.

Stimate dle redactor dela „Telegraful român“!

Îmi ceri o scurtă lămurire pentru public. Étă-o:

Nici când prin tótă viéţa mea n'am avut scopul şi n'am priceput interesul, d'a sparge şi înstrĕina ceea-ce Dumneḑeu bunul una a vrut sĕ fie. Din contră, pururea m'am nisuit, d'a atrage şi consolida şi unifica spiritele şi forţele poporului român în scopul d'ale lumina şi moralisa, pentru ca pe acéstă cale sĕ-i destept consciinţa de demnitatea sa şi sĕ i ridic valórea în concertul popórelor.

Dta la diferite ocasiuni mi-ai arĕtat, că ai mână liberă în conducerea foii, destinate prin „marele Andreiu“ de organ al archidiecesei şi metropoliei, şi că, deşi nu esci angagiat partidului naţional în tótă forma cu fóia, totuşi pururea gata ai fost şi rĕmâni: a conlucra din tóte puterile în ceea-ce privesce scóla, cultura, desteptarea şi ridicarea poporului român. Şi este acésta chiar chiĕmarea bisericii nóstre naţionale.

In acésta direcţiune prelaţii nostrii, cari de asemenea nu s'au angagiat în total solidarităţii şi programului nostru naţional, ne dederă prin atitudinea lor în casa magnaţilor cu ocasiunea desbaterilor asupra legii pentru magiarisarea copilaşilor nostri cel mai mângăitoriu esemplu şi cea mai strălucită probă.

Prin acésta, ei pe acest teren al luptei nóstre se făcură mândria nóstră naţională, ér organele publicistice ale ierarchielor nóstre atraseră atenţiunea generală asupra sa şi pot ḑice, făr d'a me teme, că mi se va dovedi contrariul, cumcă „Telegraful român“, ca şi „Unirea“ din Blaş, ne a dovedit că: în ceea ce privesce acéstă parte a luptei nóstre naţionale, care parte este temeiul celoralalte, întru nimic n'a rĕmas înderetrul nostru, ba în efect dóră chiar ne-au întrecut.

Fac acéstă recunoscinţă din adâncul sufletului meu, pe basa aceleiaşi logice şi aceluiaşi drept şi obligămênt moral, pe care am combătut şi condamn pururea pe acei ómeni şi acele organe, cari, precând pe d'o parte cu gură de foc luptă în contra inimicului din afară, ceea-ce le face onóre, tot atunci pe de altă parte cu limbă de şerpe lucră întru a dĕrima iubirea şi încrederea şi solidaritatea internă a luptătorilor!

Comitetul nostru naţional a dispus, ca conclusele sale destinate publicităţii sĕ se comunice foilor naţionale. Dta, după usul de pănă acuma n'ai primit acele concluse în mod oficios spre publicare, eu însĕ din consideraţiunile arĕtate, ţi am dat o copiă fidelă la disposiţiune, precum tot din asemenea consideraţiuni, deşi nu în calitatea mea de preşedinte al comitetului, ci conform destinaţiunei dlui autor 'ţi comunic acum aci o copiă a unei părţi destinate spre publicare, din epistola celui mai ilustru al nostru bărbat naţional către comitetul nostru.

Intr'un cuvênt: primesc şi recunosc serviciele pentru causa cea mare şi sântă a poporului român — din ori-care parte mi se ofer ele în faptă şi în bună credinţă.

Cu tótă stima
V. Babeş.

Alecsandru Mocsony către comitetul naţional central în Sibiiu.

Birkis în 14/26 August, 1891.

Domni mei!

De un timp mai îndelungat sĕ continuă prin anumite foi de dincolo de Carpaţi în sinul partidului naţional de dincóce, o agitaţiune. Natura cestiunei, împrejurul căreia sĕ învêrtesce acésta agitaţiune, precum şi caracterul întreg, ce-l pórtă acésta agitaţiune, ne au pus în imposibilitatea de a ne îngera ori şi cum în acésta învălmăşélă. Locul cuvenit pentru acésta mi se pare a fi comitetul naţional. Momentul potrivit acela al întrunirii comitetului. De aceea adresez aceste litere comitetului, care fără îndoială se va ocupa şi de cestiunile relative la memorande.

In cât pentru publicarea unui memorand politic în scopul d'a orienta opiniunea publică asupra situaţiunei nóstre, precum cred, nu esistă diverginţe esenţiale între membrii comitetului.

Nu aşa este însĕ cu cestiunea despre presentarea unui memorand la tron. In acéstă privinţă subverséză agere contraste în sînul comitetului. La aceste contraste sĕ referă cunoscuta agitaţiune jurnalistică. Nu pot sĕ sciu dacă acésta cestiune într'adevĕr a dat îndemnul acestei agitaţiuni, sau că, ea s'a folosit numai de pretest. Fie ori-şi cum, intenţiunea mea este a me esprima atât asupra acestei agitaţiuni, cât şi asupra cestiunei memorandului. Căci nu numai că pun temeiu ca comitetul pe deplin sĕ fie orientat despre vederile mele în ambele direcţiuni, ci eu sper că, 'mi va succede a contribui la clarificarea acelor multiple neclarităţi, cari parte deja esistau, parte încă în mai mare mĕsură s'au creat prin acésta agitaţiune.

Mai întâiu voi se vorbesc de acéstă agitaţiune.

Nu aflu de lipsă a intra în detaiurile aceleia. Dela sine înţeles este că, şi mai puţin póte sĕ-'mi trécă prin minte, de a face acésta în privinţa atacurilor personali îndreptate în contra mea. Aceia, cari au cutezanţa d'a me suspiciona, atât stau de jos sub mine, încât cu suspicionările lor nu pot sĕ ajungă pănă la mine, ci cu acelea ei înşişi îşi imprimă pe frunte stigma josniciei lor proprie. A me ocupa cu astfel de ómeni şi porniri ar fi o proprie dejosire a mea, de care nu sum capace.

Insĕ faptul unei agitaţiuni suscitate şi întreţinute în propriul cestru al partidului nostru, nu ne este nici posibil nici permis a-l ignora.

Avem de a face aici cu o agitaţiune jurnalistică, carea pusă în lucrare în foile esterne, ia de îndemn o cestiune controversă internă a partidului nostru, a căreia întrégă formă abia este cualificabilă, căreia motive şi ţinte finali, mie, ce e drept nu'mi sunt cunoscute, dar a căreia tendinţă apertă este îndreptată, de a perturba armonia internă a partidului şi a căreia efect este — fie-mi ertată espresiunea singur nimerită — *scandalul* politic.

La acésta apariţiune în viéţa nóstră de partid — nóuă, dar de sigur nu îmbucurătóre, voesc sĕ fac unele reflecsiuni din punctul de vedere al ordinei de partid. Eu adecă susţin, că acolo unde domnesce viéţa regulată de partid, cestiunile interne de partid sĕ sustrag peste tot discusiunei publice, de cum va organul competent al partidului, — la noi comitetul central, însărcinat prin Conferinţa naţională cu representarea şi conducerea afacerilor naţionali, escepţionalminte printr'un conclus formal n'ar enuncia necesitatea séu cel puţin admisibilitatea unei atari, că prin urmare deja faptul în sine, că o cestiune internă a partidului, fără autorisare din partea comitetului naţional sĕ se pună în discusiune publică prin foi, ce trec de naţionale, ca în casul present, este incompatibil cu consideraţiunile de disciplină a partidului.

In publicaţiunile jurnalistice de sub întrebare însă, precum cunoscut este, s'au făcut obiect de discusiune publică pănă şi consultaţiuni confidenţiale ale comitetului şi acésta în mod pe deplin mistificător. Eu cred, că pretutindene unde esistă sentiment şi pricepere de disciplină, astfel de acte au se fie cualificate ca acte de o indiscretiune absolut nepermisibilă.

Dar o procedură jurnalistică, care, punênd la o parte nu numai egardele îndatorite persónei, ci chiar şi cele ce compet posiţiunei de preşedinte al

FOIŢA.

Sanct Ignatius Loyola.

(Schiţă biografică după „*F. Z.*“ comunicată de *Alban Cornilă*).

In anul 1491, nu se scie cu siguranţă, în care ḑi în ţara Bascilor la declinarea sudică a Pireneilor în castelul Loyola, nu departe de cetatea Azpeytia i se născu nobilelui Bertrand Ianez de Onnaz y Loyola un fiu, al 13-lea prunc, care în botez primi numele Inigo, pe care apoi mai târḑiu îl schimbà în Ignaţiu. Familia îşi deriva, coform obiceiului din evul mediu şi de pe timpul renascerei, originea sa dela romani, dar e mai probabil că în vinele ei curgea câte-va picături mai mult de sânge vechiu, iberic sau bascic, decât roman. Numele familiei se datéză dela emblema ei curiósă lup şi ólă (Loboyolla contras Loyola).

Despre copilăria lui Inigo avem fórte puţine cunoscinţe. El primì crescerea obicinuită pe atunci a nobililor tineri, învĕţa mai mult din artele cavaleresci decât din literatură şi sciinţe şi n'a scris nici chiar limba sa maternă niciodată corect şi fără erori. Pentru completarea educaţiunei sale a fost dus pe cât-va timp la curte, unde se înamorà de o damă de posiţiune înaltă, cărei se'i fi dedidat chiar şi poesii. Mai târḑiu el întră în armată şi a luat parte la apărarea Pamplonei aşeḑată de către francesi. Cu acea ocasiune un obus de tun l'a rănit greu la piciorul drept şi acéstă rănire a fost decisivă pentru sórtea lui şi a multor alţi ómeni. El a fost transportat la castelul părinţilor sei, unde rana lui se vindecă curênd aşa, că putea folosi amêndóuĕ piciórele, dar în urmă se arătă ca osul n'a fost reaşeḑat bine la locul seu şi aşa rĕmase cu piciorul mai scurt. Loyola, care era cam închipuit pe frumşeţa şi desteritatea sa şi voia sĕ-şi continue cariera sa militară, lăsa se i se redeschiză de nou rana şi reaşéză osul de nou, pentru ca se nu aibă nici o scădere trupéscă. Acea operaţiune durerósă a succes numai pe jumĕtate. Ignaţiu a trebuit sĕ zacă timp lung în pat şi rĕmase totuşi schiop. Nu mult înainte de rănirea lui Loyola, Luter se apărase înaintea Reichstagului din Worms şi scirea despre periculosul eretic german va fi străbătut pănă la patul de suferinţe al piosului şi cavalerescului rĕsboinic spaniol. Pe cât ţine neactivitatea lui forţată voia el sĕ-şi petrécă vremea cu lectură, însĕ romanele cavaleresci, pe care le-ar fi cetit el bucuros, nu se aflau în biblioteca tatălui seu şi decì trebuea sĕ se mulţăméscă cu cărţi morale edificătóre. Precum influenţaseră romanele cavaleresci asupra nobilelui cavaler dela „Mancha Don Quichatte“, tot aşa influenţară şi legendele sale asupra cavalerului din ţara bascilor. A face asemenea acelora, ba încă şi mai mult pentru gloria lui Dumneḑeu şi a lui proprie, a devenit acum singura aspiraţiune alui Loyola. Cuprins încă de ideile rĕsboinice ale chiemărei sale de pănă atunci, el îşi închipuia întregul seu viitor numai cu o luptă în serviciul lui Christos. Lui i se presenta întrégă viaţă a lumii, ca un rĕsboiu a dóuĕ puteri contrare. Precum servise el pănă acum reglui Spaniei în contra celui din Francia, aşa voia el acum sĕ servéscă în armata lui Christo în contra legiunilor Satanei şi ca soldat simplu suferind tóte lipsele şi ostenelele sĕ ajungă oficer şi general.

Deşi el era dintr'o familie cu stare materială bună, totuşi când plecà el din patria sa nu luà nimic cu sine din averea părintéscă, ba el dărui tóte vestmintele sale scumpe, cum şi puţinii bani ce-avea la sine. Ca şi cel mai sĕrac cerşitor, cu capul gol, cu pĕrul ne pieptenat, cu barbă lungă şi stufósă, cu unghiile dela mâni netăiate şi ne curăţite cu un picior gol, ér cu celalalt învĕlit în paie, schiopând, pelegrinà dela Montforat lângă Barcelana, petrecu Cetalonia, împunêndu'şi cele mai mari lipse.

(Va urma.)

partidului, încarcă pe preşedinte cu cele mai josnice înjurări şi numai de cât îl şi esecută *à la Lynch*, are o trăsură pronunţat anarchistică.

Indiscreţiunile şi mistificaţiunile, suspiţionările şi calumniările, înjurările şi denunţiaţiunile, aceste sunt armele acestei agitaţiuni. Eu cred că, chiar şi aceia, cari s'au folosit de aceste arme, nu vor afirma, ale fi luat din arsenalul bunei cuviinţe politice.

Şi acestea sunt momentele agitaţiunei acesteia, cari, după a mea părere, recer o considerare mai seriósă din punctul de vedere atât al ordinei cât şi al reputaţiunei de partid. Căci în faţa unor astfel de apariţiuni de sine sĕ obtrud cestiunile: Óre sĕ póte cugeta măcar la o activitate cunoscienţiósă şi salutariă a supremului organ esecutiv al partidului naţional, dacă cea dintâiă şi îndispensabilă presupoşiţiune etică: — *încrederea omnilaterală în discreţiunea reciprocă* a membrilor comitetului — sĕ permite a fi sguduită prin atari indiscreţiuni şi mistificaţiuni inadmisibile? Óre nu însémnă acésta a semêna neîncredere şi discordie acolo, unde încrederea necondiţionată şi concordia cea mai deplină au sĕ domnéscă? Óre mai póte sĕ fie vorba de ordine în partid, dacă autoritatea preşedintelui este permis a se derima în acest mod? Ba mai mult, óre partidul naţional nu sĕ periclită deadreptul în esistenţa sa, dacă el în temeliile sale morale şi politice: în *sentimentele de bunăcuviinţă politică şi de solidaritate naţională*, prin astfel de pornire se sgudue şi *nihilismul moral* sĕ încuibă în sinul sĕu?

De sigur, nu póte fi în firea mea, ca asemenea celor din dosul articolilor aţiţători, sĕ suspiţionez intenţiunile acelora, cari din întêmplare într'una sau alta causă controversă, nu sunt de o opiniune cu mine. Şi după tóte aceste, ori cât de greu 'mi vine, chiar şi în acest cas vréu sĕ presupun, că, aceia, inspiraţi de intenţiunile cele mai bune, în orbia lor pătimaşă, nici consciinţă nu au despre întréga periculositate a pornirei lor proprie, — o presupoşiţiune, la care nimene nu mi va puté imputa micime de suflet, întreb însĕ: Óre chiar şi cele mai nobile intenţiuni ar putea ele sĕ justifice un astfel de metod de luptă? Şi dóră acest metod de luptă în sine refusabil, în efectele sale mai puţin destructiv ar fi, pentru-că, după supoşiţiunea nóstră, el ar fi provenind din intenţiuni nobile? Óre s'ar putea tolera în sinul unui partid, care ţine la esistenţa şi reputaţiunea sa, o astfel de agitaţiune chiar şi în casul presupus de bune intenţiuni? N'ar fi óre din contră interesul partidului, de a înneca prin o reacţiune salutară, în germine nihilismul pornit spre ivélă?

Dar pelângă tóte acestea nici nu esistă cea mai mică necesitate pentru nici un feliu de agitaţiune, cu atât mai puţin pentru una asemenea. Căci cestiunile în privinţa cărora sĕ nasc divergenţe mai serióse de păreri fără de aşi puté găsi deslegarea lor staisfăcĕtóre pentru tóte părţile deja în sinul comitetului, după natura lucrului au sĕ-şi caute şi găséscă deslegarea definitivă în Conferinţa naţională, carea nu numai ca este genuina şi fidela representanţă a opiniunei publice a naţiunei, ci totodată e prin acésta şi recunoscută de atare. Nu-i vorbă, se póte totuşi întêmpla, ca unele concluse chiar şi d'ale acestei corporaţiuni unuia séu altuia dintre membrii partidului se pară greşite, însă şi în astfel de cas, căruia asemenea, după a mea cunoscinţă, până acum nu s'a ivit la noi, este dat pentru singulari, precum şi pentru minorităţi espedientul de a corĕspunde pe deplin atât obligămintelor propriei consciinţe, cât şi celor mai stricte postulate de disciplină a partidului, fără de a trebui sĕ se recurgă la vre o agitaţiune intestină de partid, prin aceea, că pentru conclusele, cărora convincţiunile lor individuali se opun, refusă responsabilitatea lor personală, dar chiar şi în asemenea concluse ale conferinţei naţionale, sciu se respecteze voinţa naţională. Deci pentru aceia, cari sciu sĕ cuprindă bine şi serios principiul solidarităţii naţionale, absolut nu esistă motiv, care sĕ-i îndreptéscă la vre-o agitaţiune în sinul partidului.

Eu cred deci că, comitetul, faţă de acésta agitaţiune, nu va lipsi a enuncia în mod formal şi public:

Precât de viuă satisfacţiune simte de o parte comitetul, vĕdênd interesarea presei de peste Carpaţi pentru lupta nóstră naţională, aşa de altă parte nu póte a nu da espresiune regretelor sale pentru apariţiunea, că unele foi din Bucuresci, par-că s'au pus în serviciul unei agitaţiuni, ivite în sinul partidului nostru naţional, a unei agitaţiuni, a căreia metod, dacă el s'ar încetăţení în mijlocul nostru, sigur ar periclita şi dauna esistenţa şi reputaţiunea partidului, fără ca sub ori-ce privire sĕ fie folositóre causei naţionale.

Comitetul mai departe de bună samă n'ar impune membrilor de partid un sacrificiu prea greu, dacă pentru viitor şi-ar esprima asteptarea, ca *fie-care aderinte, însufleţirea sa nobilă pentru ale sale proprie idei şi convincţiuni, sĕ şi-o modereze printr'o însufleţire şi mai înaltă pentru solidaritatea naţională.*

In fine comitetul, după părerea mea, n'ar cere nimic injust, dacă ar adresa foilor de peste Carpaţi curtenésca rugare: *de a observa în cestiunile nóstre interne de partid cel puţin aceea-şi reservă care reservă consideraţiunile de disciplină a partidului o impun foilor nóstre în astfel de cestiuni.*

Căci, în timpuri când avem se luptăm pentru esistinţa nóstră naţională, cestiunea solidarităţii naţionale stă mai sus de ori-care cestiune controversă, şi disciplina de partid, pe care se baséză şi al nostru partid, ca ori-care altul, stă mai pe sus decât convincţiunile individuali.

In faţa neclarităţilor eşite la lumină din incidentul atinsei agitaţiuni, mi s'a părut de lipsă a espune principiele de mai sus ale disciplinei de partid şi eu ţin de un interes absolut de partid, ca fie-care membru al partidului sĕ fie orientat despre ele şi pătruns de ele; căci altmintrelea fiinţa şi organisarea partidului ar fi numai cuvinte góle şi lupta naţională o jucărie copilăréscă. Condus de aceste consideraţiuni, eu dau necondiţionat publicităţii acésta prima parte a acestor ale mele litere. Din contră, conform acestor principii de disciplină, supun înţeleptei apreciări a comitetului, dacă óre şi următórea parte a acestei scrisori, în carea voiu sĕ me ocup de cestiunea memorandului, este a se da publicităţii sau nu*)?

Sibiiu, în 26 August, 1891.

Sporirea bugetului armatei în timpuri abnormale este un lucru esplicabil.

Neesplicabil însĕ este sporirea bugetului atunci, când tótă presa oficiósă şi toţi ministrii sunt de părere, că pacea europénă este asigurată.

Cum dar de tocmai acum vine ministrul de rĕsboiu sĕ prepare opiniunea publică prin o broşură inspirată despre necesitatea urcărei bugetului din armată, este la tot casul un semn, că diplomaţii şi ministrii nu mai au încredere în posibilitatea manţinerei păcei, şi este numai o cestiune de timp, póte chiar de luni, nu de ani, începerea înfricoşatului rĕsboiu.

Numai aşa ne esplicăm noi sporirea bugetului armatei, a acestui moloch, care a înghiţit păn acum tot avutul nostru, care ne-a sleit tóte puterile şi care nu ne lasă sĕ avem un buget ecuilibrat.

Popórele din monarchie privesc cu un feliu de temere în viitoriu şi temerea lor cresce, cu cât se apropie timpul delegaţiunilor, cari au sĕ voteze noi sarcini pentru ţéră.

O coincidenţă fatală a trebuit sĕ vie la mijloc şi sĕ nimicéscă efectul broşurei, care recomândă sporirea bugetului.

Corpul oficerilor regimentului Jellacics în frunte cu colonellu regimentului a aflat cu cale ca sĕ pună pe mormêntul fostului ban al Croaţiei o cunună, întocmai ca odinióră Iansky pe mormêntul lui Hentzi.

Acésta a fost de ajuns ca presa oficiósă şi neoficiósă sĕ strige în gura mare, că în armată domnesce un spirit contrar constituţiei unguresci şi armata comună prin nimic nu dovedesce a fi vrednică de jertfele, ce le aduce Ungaria pentru ea. Sĕrbătorind oficerii memoria unui revoluţionar — după părerea ungurilor --- trebue căutat ca astfeliu de sentimente sĕ nu se mai manifesteze, trebue căutat ca corpul întreg al oficerilor sĕ fie pedepsit, pentru o faptă, care în realitate nu e un act politic, ci un act de pietate şi de umanitate către acela, al cărui nume îl pórtă regimentul, şi care în timpuri bune, ca şi în timpuri grele a luptat pentru tronul Habsburgilor.

Numele şi umbra lui Iellacsics i sparie ca o nălucă pe fraţii magiari şi ori cărui cerşitoriu i póte pune ori cine o cunună pe mormênt, dar mormêntul lui Iellacsics, al lui Hentzi şi al altor asemenea lor, nu e ertat sĕ fie nici căutat în singurătatea dela Noridvori, decum împodobit cu o cunună.

Va sĕ ḑică, după aceste vederi toţi bărbaţii, cari au luptat pentru tron, sunt ómeni, a căror memorie e în veci întunecată în ochii fraţilor magiari.

Esistă dar în privinţa acésta în creerii fraţilor magiari un feliu de zăpăcélă, o confusiune, care ne face sĕ credem, că ei nu privesc în serios împăcarea definitivă a naţiunei magiare, cu regele constituţional şi bunul monarch al nostru, care în nemărginita iubire, ce o are faţă de tóte popórele, cu fraţii magiari a fost destul de generos, ca sĕ le ierte pasul greşit de odinióră şi sĕ-i cheme la bogata masă, la care şed aḑi şi de unde se desfatéză, privind la alţii preste umĕr.

Lovind în armată, şi în spiritul de care e condusă, lovesc în stânci puternice şi tare ne temem, a săgeţile ce le aruncă se vor întórce în cei ce cle aruncă.

Garanţa pentru intregitatea monarchiei este armata, fii tuturor cetăţenilor de tóte limbile. Ea e stêlpul cel mai puternic al tronului şi nu e bine ca sĕ se sape în continuu la temeliile ei.

Duşmanii din afară pândesc ca sĕ vadă desbinări şi desbinările le produce susceptibilitatea fără păreche şi fără margine a fraţilor magiari.

Şi tocmai că ce nu e pentru prima dată conflict cu armeta, tocmai că ce afacerea Ugron Uzelac încă nu este terminată, tocmai că ce demonstraţiunile croaţilor şi ale dalmatinilor sunt tot cestiuni gingaşe, am sfătui pe confraţii nostri magiari, ca cât mai puţin sĕ se ocupe de armată şi de spiritul ce domnesce în armată, pentru că unitatea monarchiei şi intregitatea ei prin armata comună este susţinută şi garantată.

Sau că doar doresce fraţii magiari altceva?

Nu ne vine sĕ credem, căci trăim în timpuri grele şi jocul cu focul în apropierea paielor este un joc fórte periculos.

Revista politică.

Incă înainte de întêlnirea monarchilor pe câmpul de manevre dela Schwarzenau, presa europénă se ocupa cu predilecţiune de acést act.

Acum actul e împlinit Primirea, ce i s'a făcut împĕratului german, care a venit însoţit de regele Sacsoniei, nu mai lasă nici cea mică îndoelă despre amiciţia, ce esistă între casa de habsburg şi cea de Hohenzollern şi între Germania şi Austro Ungaria.

Ţinênd cont de apreţierile presei vom reveni asupra acestui eveniment. —

Manifestaţiunile în favórea unirei Dalmaţiei cu Croaţia continuă mereu. Un orator a sfătuit pe alegĕtori sĕ siléscă pe deputaţii lor de a nu se mai duce la Reichsrathul din Viena ci la Landtagul din Agram.

„Agramer Zeitung“, organul partidului naţional croat, polemiḑând cu „N. fr. Presse“, care ḑisese, că unirea Dalmaţiei cu Croaţia ar servi numai în interesul partidei lui Starcevici, se esprimă astfeliu: Dacă în adevĕr Dalmaţia este de acord cu cei din partida lui Starcevici, atunci cum este cu putinţă, că nici în adunarea provincială dalmatiană, nici prin representanţa Dalmaţiei în Reichsrath, pelêngă tóte că alegerile se fac cu vot secret, nu se află nici un singur membru din partida lui Starcevici? Cum este cu putinţă, ca nisce bărbaţi atât de serioşi commensurabili precum sunt bărbaţii conducĕtori ai partidei naţionale dalmatine: Bianchini, Dr. Cluici, Dr. Bulat şi alţii, cari nu se ţin de partida lui Starcevici, sĕ aibă conducerea în mâna lor? Şi precum până acum aceşti domni n'au turburat şi vor a tulbura marea politică a contelui Taaffe, astfeliu vor sci ei sĕ afle un modus vivendi şi faţă cu banul croat şi ministrul preşedinte al Ungariei.

„Agram Ztg“. îşi termină articolul seu cu declaraţiunea, că decând cu visita la Agram, dalmatinii sunt mai convinşi ca totdeuna, că marea operă a uniunii naţionale, sĕvêrşită prin încorporarea Dalmaţii la Croaţia numai un factor póte sĕ o ducă la îndeplinire şi acest factor este partida naţională, care póte sĕvêrşi acéstă operă numai pe o singură basă legei pactului.

Un ḑiarist spaniol a avut o interesantă vorbire cu dl Crispi.

Alianţa franceso-rusă, după d. Crispi, nu e decât o înşelăciune; la Kronstadt au curs râuri de frase şi de şampagnie, dar până când acéstă alianţă sĕ pótă pricinui vre-o vĕrsare de sânge, va curge încă multă apă pe Rin.

Evenimentele dela Kronstadt au făcut şi mai strênsă alianţa celor trei puteri din centrul Europei şi acésta de sigur va contribui la asigurarea şi mai departe a păcei.

Cu tótă primirea pe care flota francesă a avuto la Porstmouth, Englitera nu se va întórce dela alianţa întreită, căci interesele ei o aviséḑă la aceste puteri şi mai ales la Italia.

D. Crispi adăugă:

— N'avem nevoe noi, de nici un tratat scris cu Englitera; o ţinem strênsă de noi prin marea Mediterană.

Despre căderea lui Bismarck a ḑis Crispi, că pe dênsul acel eveniment l'a atins penibil, dar firesce lucrul era de preveḑut, avêndu se în vedere deosebirea ce esistă între vêrsta şi temperamentul lui Bismarck deoparte şi vêrsta şi temperamentul împĕratului de alta.

Prin retragerea lui Bismarck s'au schimbat multe lucruri, şi după cum se vede Rusia scie sĕ se foloséscă de consecinţele ei.

Crispi nu crede, că Bismarck sĕ se mai reintórcă vre-odată la postul avut; împĕratul nu l va mai pofti nici odată sĕ-şi reia vechia situaţie.

In ce privesce cestiunea papală, dl Crispi a ḑis, că în tot casul şi viitoruil papă trebue sĕ fie italian, altfeliu biserica catolică s'ar despărţi de sigur în schisme, după naţionalităţi. Pentru el este indiferent, dacă papa îşi-va avea reşedinţa la Roma sau în altă parte; dar cine stă în Vatican, acela trebue sĕ fie un italian. Acest lucru trebue sĕ se scie la Paris şi cardinalul Lavigerie din Algeriă ar face bine sĕ nu-l uite.

---

*). În care mod şi mĕsură acéstă parte a acestei memorabile epistole a fost luată în consideraţiune de comitetul naţional se vede din conclusele ce publicarăm în nrul precedinte. Despre a dóua parte am înţeles, că aceea, nefiind cestiunea, de care se ocupă actuală, s'a reservat pentru momentul actualităţii acelei cestiuni, până atunci neadmiţêndu-se publicarea. Red.

Aceste din urmă cuvinte ale fostului prim ministru al Italiei se referă la sgomotele, ce s'au rĕspândit, că cunoscutul episcop republican Lavigerie din Algeria şi-ar pune candidatura pentru viitórea alegere de papă şi că ar avé multe şanse sĕ fie ales.

Comerciul şi industria la românii din Transilvania.

III

Recunóscem şi nu se póte sĕ ḑicem altceva, decât că din interesele statului nostru şi a acelui vecin, a mers comerciul şi industria Transilvaniei fórte rĕu; recunóscem că Braşovul a perdut rolul seu de mai nainte, cu tóte acestea susţinem, că Braşovul şi Sibiiul pentru comerciul cu România vor avé şi în viitor rol mai mare, decât celelalte oraşe ale Transilvaniei.

Motivele pe cari întemeiăm acéstă părere sunt următórele:

1. România nu póte forma industria, ce are de lipsă în câteva decenii şi cu atât mai puţin Bulgaria, care acum începe a se desvolta.

Nu póte forma România o industrie în timp scurt, fiind-că îi lipsesce condiţiunea cea mai principală; îi lipsesc braţele. Ea n'are braţe de ajuns pentru agricultură, dovadă, că în fie care an alérgă arêndaşii şi proprietarii mari sĕ angajeze braţe prin Transilvania, Bulgaria şi Sêrbia, şi prin urmare în România n'are cine sĕ se aplice la industrie.

S'a format óre care industrie în România însĕ ea sa format mai mult din cei emigraţi din Austro Ungaria. Fabricile, cari s'au înfiinţat pe valea Prahovei la Azuga şi airea s'au înfiinţat aprópe de graniţă cu scop ca sĕ atragă lucrătorii, cum îi şi vedem că sunt din Ardél.

2 Industria mare din ţĕrile apusene, cu care ne tot ameninţă ómenii esperţi că mai curênd sau mai târḑiu va cuceri România, de acésta cucerire nu ne temem. Cutezăm a ḑice mai mult, că industria mare (fabricele) nu vor delătura manufactura numită „braşovenie.“ Motivul nostru îl spunem cu durere, că este necultura poporului român sătean. Ţĕranii români ţin tare şi vor mai ţiné la acésta manufactură din motivul, că s'au deprins cu ea, că e mai trainică, şi mai eftină, decât cea dela fabrică.

Despre acest adevĕr ne au încredinţat comersanţi din România, că ţĕranii şi sub rĕsboiul vamal cereau şi cumpĕrau deşi mai scumpă, manufactură de Braşov.

3. Materialele crude din România neputêndu-se prelucra tóte acolo, vor fi esportate şi în alte părţi şi la noi.

Am cetit în desbaterile corpurilor legiuitóre, că sĕ esporteză multe materiale şi comersanţii vor avé afaceri aducêndule brute şi retrimiţându-le prelucrate în România.

4. Articulii de mâncare: cereale, peste, verdeţuri vor trebui aduşi la noi şi pe viitor tot din România.

5. Ardélul are păduri imense, ceea ce ţerile dela Dunăre nu au. Cu acest articlu, au început de pe acum sĕ facă evreii treburi mai esportandu-l preste Dunăre şi de alte articule are România lipsă şi noi asemenea de ale ei.

6. Este cunoscut şi acel adevĕr, că oraşele de pe lângă graniţele ţerilor învecinate au un comerciu mai viu decât oraşele îndepărtate, fiind că locuitorii unei sau altei ţĕri cunosc articulii necesarii lor, fiind ei aprópe şi avênd lipsă şi le procură mai repede şi mai eftin din vecinătate.

In puterea acestor motive susţinem noi, că Braşovul sau se vor interesa românii sau nu, afacerile comerciale şi industriale vor lua de nou óre-care avênt, bărbaţii cu spirit şi cu studii comerciale vor face şi de aci încolo treburi frumóse. De mijlocul principal, de bani nu e a ne teme, că ómenii de bani sunt mai îngrijaţi, că n'au cui da banii lor: la bănci sunt bani destui, trebuesc numai consorţuri şi întreprinderi.

Dacă vedem noi viitoriul frumos al Braşovului printr'un ochian optimistic, atunci de sigur, că guvernul statului Ungarei, care a înfiinţat în Braşov o academie comercială şi o susţine cu mari cheltueli şi acum îi ḑidesce şi palat, lucréză cu idei optimistice, el scie ce face şi el vede în viitor mai departe decât noi şi prin urmare el are convingerea că Braşovul şi aḑi are şi va avea posiţiunea de oraş comercial.

Se abstragem însĕ dela comerciul cu articulii [illegible] chiar şi dela ce[illegible] comisiune prin schimbarea manufacturelor în România şi sĕ rĕmânem numai la comerciul local, la ceace vedem aevea cu ochii nostrii. Şi acésta vĕḑêndu-l nu l vedem, ci stăm lamentându ne cu mânile în şolduri.

Comerciul local fie în Braşov, fie în alte locuri inlesnesce comersanţilor destul teren pentru afaceri. Multe firme strĕine de câţi-va ani vedem, că fac frumóse treburi şi că au făcut capitale.

Sunt în oraşul Braşov 30 802 suflete intre cari aprópe 10.000 suflete române. Câte necesităţi n'au aceste suflete şi ele sunt lăsate în esploatarea strĕinilor. Sunt în comitatul Braşovului 84.000 suflete, între cari 30.000 de români, tóte aceste suflete îşi caută a-şi procura necesităţile lor la oraş. Comersanţii şi industriaşii strĕini, cari lucréză cu acestea fac treburi. Băcanii români sunt de lăudat, că ţin concurenţa cu acesti strĕini.

Voim a îndemna — dacă comerciul din afară a încetat sĕ se ocupe cei speciali cu comerciul local. Ferul sĕ caută şi n'avem nici o boltă de fer, pe când înainte cu 3 decenii erau douĕ firme. Lipscănia cu sete o caută poporul nostru, mai nainte aveam trei lipscani acum nu e nici o firmă românéscă. De comerciul speculativ cu producte mai nainte se ocupau multe firme, aḑi numai câteva şi aşa mai departe.

Magiarii, românii şi polonii.

Comitetul studenţilor români din Transilvania şi Ungaria însărcinat cu redactarea unui memoriu ca rĕspuns la memoriul studenţilor magiari au trimis următórea scrisóre studenţilor poloni din Lemberg:

Colegi!

Daţi-ne voie ca în numele junimei academice române din Ungaria şi Transilvania sĕ ve adresăm următórele rênduri:

Facem parte din aceea fracţiune a poporului român, care se sbuciumă sub presiunea magiarismului şi astfeliu veţi înţelege momentul ce ne îndémnă a vĕ scrie.

In faţa violenţelor brutale la care e supusĕ naţionalitatea nóstră din partea magirismului, fraţii nostri din România liberă adresară în acéstă causă un memoriu către întréga inteligenţă academică a Europei. Nu trecu mult şi studenţii magiari publicară nu aşa numit rĕspuns, care însĕ nu e decât un mosaic de nepomenite intervertiri şi sofisme naive. Vorbind despre poporul nostru, colegii nostrii magiari întrebuinţéză un ton de o aronganţă atât de revoltătóre, încât s'ar crede că trăim în vremuri mediavele. Precum am aflat, voi aţi primit acest rĕspuns fără a fi citit memoriul bucurescian şi astfeliu numai acéstă împregiurare putea sĕ ve seducă şi sĕ ve facă a trimite aderenţilor infocaţi ai despotismului pan-magiar o manifestaţie aprobătóre. Ne este preste putinţă sĕ credem, că voi vechi luptători pentru libertăţile naţionale, aţi putea sĕ aprobaţi pe aceia cari, prin notoricile lor atentate de magiarisare ţintesc la esterminarea naţionalităţii nóstre.

Nu colegi, e imposibil ca tocmai voi sĕ aplaudaţi pe despoţii nostri cunoscuţi „urbi et orbi“ şi anume contra nóstră a celor ce suntem înlănţuiţi şi naţionalicesce esploataţi.

Situaţiunea fraţilor vostri din Posen şi Prusia orientală este de sigur întristătóre, dar ei se bucură cel puţin de putinţa de a se apăra.

În parlamentul german fraţii vostrii din Germania pot trimite cel puţin 16 representanţi naţionali, pentru noi românii ardeleni însĕ esistă o lege electorală escepţională, care ne face imposibilă orice feliu de apărare parlamentară. Situaţiunea nóstră se póte compara numai cu subjugarea, în care se află fraţii nostrii din imperiul muscălesc. Întocmai precum polonii în Rusia sunt espuşi violenţelor spre a fi rusifiaţi, întocmai aşa suntem şi noi terorisaţi de către magiarism în scopul magiarisărei. Deosebirea e aceea că muscalii nu tăgăduesc esperimentele lor de a estermina naţionalităţile. — Pan-magiarii însĕ nunumai că tăgăduesc constant acele esperimente, dar mai au şi curagiul a declama în faţa lumei necunoscĕtóre de causă, că ei sunt apĕrătorii legalităţii şi ai libertăţii.

Întocmai însĕ ca voi nu avem nici noi pe acest pămênt ceva mai preţios decât naţionalitatea părinţilor nostri şi noi nu credem, că s'ar sfla colegi, cari sĕ ne desapróbe atunci, când noi cu mic cu mare, cu trup cu suflet ne luptăm pentru libertăţile nóstre.

Maghiarii şi-au dat tóte silinţele ca sĕ ne omóre cu tăcerea ca astfeliu sĕ ne pótă aservi ne bântuiţi şi dacă pomeniau de noi o făceau ca sĕ ne calumnieze.

Tóte arteriile vieţei nóstre naţionale ni le-au tăiat ca ca sĕ degenerăm, şi tóte acestea vecinic au fost intervertite şi tăgăduite din partea magiarismului. Şi rĕspunsul magiar nu este altceva decât o nóuĕ probă despre vêrtuositatea magiară în intervertire şi făgăduire. Dacă voi într'adevĕr aţi putea aproba sclăvia nóstră naţională prin acésta aţi dovedi că jugul muscălesc, în care se află conaţionalii nostri se bucură de simţĕmêntul vostru.

Deóre ce însĕ o astfeliu de presupunere din partea nóstră ar constitui o insultă pentru voi, suntem dispuşi a crede, că aţi fost pur şi simplu seduşi de o corporaţie magiară pentru care tóte mijlócele sunt bune, care înlesnesc magiarisarea şi înnécă vocea nóstră.

Tot de odată ve însciinţăm, că în tómna acésta publica o replică la „pamfletul magiari şi sperăm, că l nepărtinitóre pe basa unei mulţimi de date autentice putea vedé cât e de curat arsenalul, din care c nostrii magiari şi-au scos armele lor; lumea va afla ce sĕ ḑică „adevĕrul şi dreptatea“ în gura magiarilor.

Nu vom lipsi a ve trimite la timpul seu mai m esemplare din replica nóstră.

Salutări colegiale.

In numele junimei academice române din Ungaria Transilvania.

Viena şi Graz, 30 August 1891.

Comitetul de acţiun

Varietăţi.

* (Consistoriul metropolitan). Vi d. a. s'au încheiat şedinţele consistoriului metrop litan. P. S. Sa părintele episcop al Aradului a plec Vineri sara; ér P. S. Sa părintele episcop al Cara sebeşului Nicolau Popea dimpreună cu ceilalţi me bri, Sâmbătă séra.

* (Dela Curtea regelui român.) M Sa regele Carol al României însoţit de gen. Flores prim-ministru a ajuns în Veneţia, unde se află r gina greu bolnavă. D-şóra Văcărescu s'a despăr de regina şi petrece cu mamă sa la Roma.

* (Banditul Simeon Licinski.) Licin gróza Dobrogei a fost prins. „Naţionalul“ din Bu resci aduce următórele amĕnunte:

In prevedere, că Licinski trebuia sĕ profite hramul mânăstirei Celic-Dere (Dobrogea) pent comite vr'o nóuă jefuire, poliţia din T la Teliţa, unde e situată mânăstirea C gardişti, pentru ca la nevoie sĕ s trei ce erau deja în localitate în tului de mai mult timp.

In diminéţa ḑilei de 16 August la tariul comunei Teliţa, anume Bonciu, se înt cu Iamandi Tănase, ajutor al comandantului c dişti şi-i spune, că păzitoriul dela via lui T Chioru i-a denunţat, că Licinski se află în cas viă. In urma acestei sciri, Iamandi însoţit de notariu şi de ceialalţi cinci gardişti, ia pe un anumit Ion Domnecii, care fusese gardist în Tulcea, pe doi so daţi din garda de onóre a episcopului Dunărei jos, venit în mânăstire spre a oficia, pe alţi doi so daţi găsiţi la Teliţa şi pe un servitor dela o vi numit Gaitan, cu toţii 13 inşi, cu cari numai dec merse la via citată.

Sosiţi la viă, au încungiurat casa, postându- unii în faţa ferestrelor şi alţii în lăuntrul tind unde au încuiat şi legat uşa odăii, în care se a Licinski. Apoi notariul a somat pe bandit predé, dar el a respuns prin focuri. Primul focu tras asupra uşei odăii a lovit în partea dré a pieptului pe fruntaşul ostaş George Chivaşi, c stetea cu arma gata a trage în el décă ar fi eşit odaiă. Toţi au ripostat la focurile banditului, Găitanu, luând arma soldatului mort, a ochit p bandit prin crepătura uşei şi a tras trei focu asupra lui. Acesta simţindu-se greu rănit s'a ascu sub pat de unde a descărcat tóte armele lui asu asediatorilor fără a atinge pe nimenea. La un mome asediatorii au strigatu „ura“ şi au năvălit în oda unde într'o clipă au pus pe bandit în nemişca Imediat după acésta l'au dus la poliţiă, unde arestat.

Banditul s'a luptat cu multă energie şi n'a dat decât în urma rănei primite, avea mai mu gravitate decum se credea la inceput şi în ur cărei a şi murit în ḑiua de 17 August la 9 diminéţa.

El a mărturisit procurorului mai tóte f sale, fără însĕ a denunţa pe gazdele, la cari s postia. Intre altele a spus, că vara trăia p duri, ér earna prin pescăriile dela Sulin adesea mergea la Brăila spre a petrece şi a siona cu cartuşe şi altă muniţiune. La dê găsit numai 300 de lei şi câte-va obiect dela călĕtori. Cadavrul banditului fu transp la Tulcea.

Imormêntarea bravului soldat, care a căc luptă de arma banditului, fù sĕvêrşită în 18 cu mare pompă, făcêndui se onorurile militari şi tificând episcopul Dunărei Ghenadie.

Astfeliu şi a terminat banditul o viaţă pl crime şi de jafuri. Un asemenea om, care a prin faptele sale spaima populaţiunei dobr de care ţara întrégă se interesa, a avut u miserabil, scăpând de justiţia ómenilor pen feri pe aceea, mai mare a lui Dumneḑeu.

Loterie.

Sâmbătă în 5 Septembre.

B.-Pesta: 4[illegible] 85 24 30

r. 295 [142] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţă-
esc dela scóla confesională gr. or.
comuna Suligete, se deschide
ıcurs cu termin păna la 18 Sep-
ıbre 1891.

Emolumentele împreunate cu acest
ocst sunt:

200 fl. anuali prin repartiţiune
popor, şi 20 fl. pentru conferinţele
ĕţătoresci şi scripturistică, 2 orgii
lemne, şi cuartir gratuit.

Dela concurenţi se cere, ca se fie
vĕḑuţi cu atestat de cualificaţiune,
ıtăreţi buni pentru a ţiné strana
Dumineci şi sĕrbători, şi ca înainte
e alegere sĕ se presenteze în comună,
ore a-şi arĕta desteritatea în cântări.

Suplicile concursuale instruite con-
rm legilor din vigóre, sunt a se
lresa la acest oficiu protopresbiteral
ınă la terminul susindicat.

Hondol, 16 August, 1891.

ı conţelegere cu comitetul parochial
spectiv, oficiul protopresbiteral gr.
or. al tractului Geógiului I.

Vasiliu Piposiu,
protopresbiter.

Nr. 375. [143] 1—3

CONCURS.

deplinirea posturilor va-
ıtori la scólele popo-
mai jos însemnate din
Devei, se escrie prin
u termin de 30 ḑile dela
licare în „Telegraful Roman“.

. Bĕtrâna, cu salariu anual
)0 fl., în bani, 30 de mĕsuri bu-
şi 8 stângini lemne de încălḑit.

2. Chergheş, cu salariu anual
de 150 fl., solvinḑi în 12 rate lunare,
cuartir în edificiul scólei, grădină de
egumi şi 3 stăngini de lemne aduse
n curtea scólei.

3. Popeşci, cu salariu de 150 fl.,
solvinḑi în 4 rate anuale de câte 37 fl.,
0 cr. şi lemne de foc spre încălḑirea
cólei.

4. Runcul-mare şi Poiana
echiţelii, cu salariu anual de
11 fl., 90 cr., bani din repartiţie.

Dela competenţii la acest post
re ca sĕ cunóscă şi cântările
nd se ţină strană în ambele co
ıne, apoi fiind depărtarea între aceste
mune abia de 3 kilometri, ca învĕ-
toriu ambulant, va ţinea scólă 3 ḑile
din sĕptĕmână între comună şi 3 în-
ralta.

5. Socet, cu salariu de 100 fl.,
a. în bani şi 15 mĕsuri de grâu a
0 litre, cuartir, şi lemne de foc după
rebuinţă.

Doritorii de a ocupa vr'una din
este staţiuni an a-şi asterne supli-
e lor de concurs instruite conform
ilor în vigóre la subsemnatul oficiu
otopresbiteral până în terminul sus-
dicat.

iciul protopresbiteral gr. or. al trac-
Devei în conţelegere cu comite-
parochiale concernente.
Deva, la 20 August 1891.

Avram Pĕcurariu,
adm. protopresb.

---

72. [144] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de ca-
ı lângă bolnăviciosul paroch Iacob
ilă în Lueriu, în urma încuviinţărei
veneratului consistoriu archidiece-
lto 13 August Nr. 4926 B., se pu-
concurs cu termin de 30 ḑile dela
publicare în fóia „Telegraful
ı“.

molumentele împreunate cu acest
t:

ı venitul anual de 423 fl.,
. a. jumătate, adecă 211 fl.,
v. a. Informaţiuni mai detaiate
t trage dela subscrisul.

uplicele concursuale, instruate
m legilor esistente bisericesci,

sunt a se adresa subscrisului, p. u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Reghinului.

Idicel, 18 Iuliu, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

Nr. 445 [145] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sebeşului se escrie concurs cu termin până la 22 Septembre 1891 pe când se vor sĕvêrşi şi alegerile.

1. Rechita-Purcăreţ dóuĕ posturi învĕţătoresci cu salare de câte 110 fl. unul din alodiu cortel şi lemne de foc.

2. Sibişani cu salar anual de 160 fl. cortel în edificiul scólei şi un stîngin de lemne.

Reflectanţii la acestea staţiuni au a-şi asterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Sebeş, în 18 August 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 349 [146] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin până la 20 Septembre a. c.

1. Făgăraş, cu salariu anual de 220 fl., v. a. cuartir liber şi lemne de foc.

2. Veneţia-inferióră, postul secundariu cu salariu anual de 200 fl, v. a. cuartir liber şi lemne de foc.

3. Grid. cu salariu anual de 200 fl., v. a. cuartir liber şi lemne de foc.

4. Perşani, cu salariu anual de 300 fl., v. a. cuartir liber şi lemne de foc, avênd totodată învĕţătoriul a ţinea în Dumineci şi serbători strana în biserică.

5. Todoriţa, cu salariu anual de 140 fl., v. a. cuartir liber şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre'unul din aceste posturi au a şi aşcerne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraş, 18 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Nr. 645. [140] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantelor staţiunii învĕţătoresci din comunele mai jos numite in protopresbiteratul gr. or. al Murĕş-Oşorheiului se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare in ḑiarul nostru „Telegraful Român“ şi anume:

1. Bandul de câmpie, cu salar anual de 200 fl cuartir şi folosirea grădinei scolare, — post împreunat cu cel cantoral.

2. Berghia de câmpie, cu salar anual de 100 fl. post impreunat cu cel cantoral.

3. Suplac, cu salar anual de 100 fl. cuartir şi lemne de ajuns.

Dela concurenţi in parochiile numite sub 1 şi 2 se recere, ca până la ḑiua de alegere sĕ se presente in vreo Duminecă sau sĕrbătóre la biserică spre a şi arătă desterităţile in cântările şi tipicul bisericesc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi sĕ aştérnă petiţiunile lor instruite conform normelor in vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral in terminul preclus.

Murĕş-Oşorheiu, 10 August, 1891

In conţelegere cu respectivele comitele parochiale:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al M. Oşorheiului.

Nicolau Maneguţiu,
protopresbiter.

Nr. 447. [139] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu dirigent în clasa 3-a la scóla poporală din Breţcu, protopresbiteratul Treiscaunelor, se escrie concurs cu termin până la 8 Septembre a. c.

Emolumentele sunt:

1. 200 fl. din cassa alodială, fond şi repartiţie, încassândă prin epitropia parochială.

2. 50 fl. din a treia parte a veniturilor cantorale, avênd învĕţătoriul a ţiné rindul de cantor in fie care a treia sĕptĕmână.

3. Relut de cuartir şi lemnele trebuincióse pentru incălḑit.

Reflectanţii la acest post işi vor aşterne cererile concursuale, instruite conformlegilor in vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral in termin deschis Absolvenţii de cursul clerical s'au pedagogic vor fi preferiţi.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Treiscaunelor in conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

S. Sân Georgiu, 7 August, 1891.

Dimitriu Coltofean,
adm. protopresbiteral.

Nr. 490. [138] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighişórei, se escrie concurs cu termin de 30 deḑile dela prima publicare in „Telegraful Român.“

1. Boiul mare, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc de ajuns.

2. Trapold, cu salariu anual de 110 fl., cuartir şi lemne necesari de foc.

3. Şard, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemnele necesari de foc.

4. Iacul-român, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Zoltan, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc de ajuns.

Reflectanţii au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Sighişóra, 6 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm. protopresbit.

Nr. 519. [135] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei de clasa a III-a Heria, în tractul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post dau suma de 487 fl. 51 cr.

Concurenţii la postul acesta au sĕ-şi aştérnă cererile instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu în terminul sus arătat (ultima poştă Kükülllővár) unde pot primí şi informaţiuni mai detaiate, avênd tot odată sĕ se presenteze în comună în terminul prescris de lege, spre a şi arăta desteritatea în cele rituale.

Cetatea de beltă, în 29 Iuliu, 1891

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 337 [147] 1—3

Publicaţiune.

George Bartoc din Draos fiind despărţit de pribegita lui muere Glicheria Pişta din Caţa protopresbiteratul Cohalmului, prin sentenţa Venerabilului consistoriu archidiecesan din 2 Iuliu anul 1891 Nr. 3203 B. acésta se aduce la cunoscinţa publică în sensul §-lui 124 din procedura matrimonială.

Cohalm, în 20 August 1891.

Oficiul prot. gr. or. al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Curs de moşit.

Din partea direcţiunii **institului reg. ung. de moşit din Sibiiu** se publică **deschiderea cursului gratuit de cinci luni la 1 Octobre a. c.** Primirea elevelor se face dela 1 până la 15 Octobre a. c. în strada Poplăcii Nr 27 prelângă presentarea atestatului de moralitate şi a estrasului de botez.

Femeile îngreuiate se primesc pentru de a nasce în acésta clinică de moşit conform spaţiului încăperei şi vor fi acilea căutate, îngrijite şi provĕḑute gratuit cu tóte recerinţele pe spesele ministeriului reg. ung. de culte şi instrucţiune publică.

Sibiiu, în 1 August, a. c.

(113) 3—4 **Direcţiunea.**

☞ Pentru a face posibilă şi persónelor mai sĕrace din poporaţiunea rurală cualificarea de móşe, direcţiunea dă cuartir gratuit la 10 eleve pentru durata cursului. Reflectantele sĕ se adreseze prin scrisóre sau în persónă la direcţiune, strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 27.

Prelegerile pentru cursul cu limba de propunere română se vor începe la 15 Octobre a. c.

M. Z. 5450 1891 pol. [147] 1—1

Publicaţiune.

Pentru esarêndarea **păşunatului de oi pe érna 1891/92 pe teritoriul Sighişórei** se statoresce ḑiua de licitaţiune pe **Joia în a 24-lea Septembre 1891** în cancelaria subsemnatului magistrat. Vadiul este **50 fl.**

Sighişóra, în Septembre, 1891.

Magistratul orăşenesc.

Nr. 1877—1891 [141] 3—3

Licitaţiune.

In scopul asecurărei *tăiatului lemnelor la institutul alienaţilor pe anul 1891—92* şi al *căratului lemnelor celor tăiate la un loc adăpostit* se escrie licitaţiune publică pentru *1240 metri cubici* cu oferte închise.

Pertractarea ofertelor se ţine in localul de cancelariă al numitului institut la *14 Septembre 1891, 10 óre a. m.*

Până la acest termin — oferenţii au sĕ-şi înainteze ofertele lor scrise în limba magiară şi provĕḑute cu timbru de 50 cr. şi cu 10 % vadiu dela preţul oferit. In ofert sĕ se pună că, cu cât ar fi aplicaţi a *tăia metrul cubic pe un an* şi cu cât pe *3 ani de ḑile.*

Condiţiunile licitaţiunei sunt următórele:

1. Din cuantul 'menţionat *tăiat odată* şi *crepat* vine 200 metri cubici.
2. *Tăiat de 2 ori* şi *crepat* vine 1040 metri cubici.
3. Din lemnele tăiate *900 metri cubici vor fi transportate în celariu în depărtare de 200—250 paşi* şi institutul dă numai ómeni pentru încărcat şi descărcat.
4. *Tăiatul se începe în jumĕtatea primă a lunei Octobre* — în cuantitatea pe care o va hotărî institutul.

Sibiiu, 20 August, 1891.

Direcţiunea institutului alienaţilor din Sibiiu.

Nr. 93 Sibiiu, Sâmbătă 31 August (12 Septembre) 1891. **XXXXI**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Maiestatea Sa monarchul nostru în Ardél.

In sufletul poporului român s'a desteptat dorul după un viitoriu mai ferice, cu ḑiua în care Maiestatea Sa monarchul Francisc Iosif I s'a suit pe gloriosul tron al Habsburgilor.

Poporul român, care gustase până în fund din cupa amărâciunilor erei feudale, începe a vedé resărind zorii libertăţi pentru popórĕle apĕsate. Edificiul ridicat de despotismul secular se clătină prin loviturile mortali ce le primesce dela cei chinuiţi şi apăsaţi.

Neamicii libertăţii popórĕlor se sparie de noul credeu, ce încep a-'l profesa popórele până aici îngenunchiate şi mai fac o încercare desperată, — dar era scris, ca lanţurile sclăviei sĕ cadă de pe braţele celor ce atâta amar de vreme le au purtat. Libertatea triumfézá, şi triumful libertăţi este alungarea întunerecului.

De aşa ḑile mari, de aşa evenimente sguduitóre, este împreunată suirea pe tron a iubitului monarch.

De aici este esplicabilă neţermurita încredere, ce o are românul în monarchul seu, de aici iubirea cu care este întêmpinat, şi căldura cu care este salutat de întreg poporul român din Ardél.

De câte ori iubitul monarch pune piciorul pe pămêntul Ardélului, poporul român saltă de bucurie — are ḑile de sĕrbătóre.

O comparaţie cât de mică, cât de fugitivă între timpul de acum, cu cel înainte de anul mântuirei, şi este justificată acésta bucurie.

Atunci un popor legat de glie, o turmă fără păstoriu, o biserică fára drepturi, o massă bună de esploatat spre scopuri strĕine, aḑi poporul român este popor consciu de demnitatea sa, biserica nóstră o biserică egală între celelalte biserici, limba nóstră, o limbă vorbită cu drag.

Şi dacă încă multe condiţiuni ne lipsesc pentru ca sĕ fim pe deplin mulţămiţi, dacă încă multe suferinţe mai avem sĕ îndurăm, aceste tóte trebue sĕ le trecem în contul altor ómeni mai mici la suflet, în contul împregiurărilor nefavorabile desvoltărei nóstre şi unele chiar şi în contul nostru propriu şi al pĕcatului nostru, de a nu ne iubi, de a nu ne sprigini destul unii pe alţii, de a nu ne consolida, aşa cum ar trebui sĕ ne consolidăm în timpuri ca aceste, când suntem avisaţi la propriile nóstre forţe, la propria nóstră vrednicie.

Ochiul cel ager, sufletul cel atât de curat al monarchului nostru, este imposibil, ca sĕ nu vadă cu câtă căldură i-se aduc omagii de fidelitate şi supunere din partea poporului român, din partea bisericei nóstre, representată la atari ocasiuni totdeuna cu mult tact şi vrednicie prin actualul cap al bisericei nóstre şi prin preoţimea nóstră, şi pe un moment nu ne îndoim, că atari ocasiuni sunt menite şi ele, ca sĕ se întăréscă în noi credinţa, că prea bunul monarch nu va întârḑia a alina şi acele suferinţe, cari le mai avem astăḑi şi de cari ne sângeră inima.

Nu le vom înşira cu acésta ocasiune. Sciut este, că ţĕranul nostru, talpa ţĕrei, dă un contingent frumos pentru armata Maiestăţi Sale, dă ce are mai scump, sângele fiilor sei şi pe lângă aceste mai dă şi avutul seu, ca statul sĕ-şi pótă împlini chemarea sa. Şi nu este nimenuia necunoscut, că tocmai acest ţĕran, este care primesce fórte puţin dela ţară, tocmai pentru el şi pentru fericirea lui se face cel mai puţin.

El trebue sĕ şi susţină scólă, dacă doresce ca fii lui sĕ nu rĕmână în întunerec, el trebue sĕ susţină biserica şi pe cei ce servesc la altariul Domnului, dacă voesce sĕ nu móră necuminecat, el trebue sĕ facă drumuri, dacă nu voesce sĕ-'şi rumpă gâtul, el şi tot el trebue se ţină mulţi domni, cari de multe-ori îi fac nedreptate, de multe ori vorbesc aspru cu el, de multe-ori nu se póte înţelege cu ei, căci nu-i sciu limba, ori dacă i o sciu, nu voesc sĕ i-o scie, căci trăim în têmpuri, în care omul şi valórea lui sĕ judecá după limba ce o vorbesce, dar nu după hărnicia lui, nu după soliditatea caracterului şi după simţul de ordine cel stăpânesce.

Tóte aceste dacă s'ar regula în o formă órecare, multa amărâciune de care suntem cuprinşi cu drept cuvênt, ar înceta, şi între cetăţeni s'ar restabili pacea atât de mult dorită.

Ómeni, născuţi ca sĕ fie egali ar fi egali, dar nu ar fi ca aḑi, domni şi supuşi; căci acésta stare de lucruri nu póte sĕ fie spre mărirea ţĕrei, nu póte sĕ fie spre mulţămirea celor ce au o mie şi unul de motive ca sĕ nu pótă fi mulţămiţi.

Şi dacă un fiu este detoriu sĕ se apropie cu încredere şi sinceritate de părintele seu, cu atât mai detori suntem noi românii sĕ ne apropiem cu tótă încrederea către monarchul nostru, ale cărui sentimente curate pentru poporul nostru sunt adênc grvate în sufletele nóstre ale tuturor.

Suntem datori sĕ ne apropiem acum în aceste ḑile de sĕrbătóre, acum când petrece în mijlocul nostru, pentru că avem întemeiată speranţă, că ni se va face dreptate şi noi nu privilegii cerem, nu favoruri, ci numai dreptate.

Cerem o porţie cât de mică de bunăvoinţă dela cei ce prin împregiurări favorabile lor, au devenit stăpânii nostri, ca sĕ caute sĕ facă şi pentru poporul nostru acele înlesuiri de cari sĕ bucură alte popóre, sĕ facă şi pentru biserica nóstră aceea, ce pentru alte biserici este un lucru dela sine înţeles, şi dacă ni se va face cât de mică uşurare a sarcinelor, cât de puţină ajutorare în năcasurile nóstre noi românii, cari totdeuna am fost credincioşi fii ai patriei, binele numai cu bine le vom sci rĕsplăti.

Le acentuăm aceste în interesul ţĕrei, ai cărei cetăţeni suntem, accentuăm în interesul poporului român, celui mai credincios supus al Măjestăţi Sale împĕratului rege Francisc Iosif I, în interesul acelui popor, care e totdeuna gata a îşi jertfi viaţa pentru augustul suveran, care petrece aḑi pe pămêntul Ardélului, încungiurat de iubirea tuturor popórĕlor şi mai pe sus de tóte adorat de poporul român.

Comerciul şi industria la românii din Transilvania.

IV.

Este consult cred eu, sĕ ne folosim şi noi mai mult aici de scóla comercială română, care a dat până acum frumóse resultate, însĕ mai mult României. Sĕ atragem tinerii absoluţi lângă firmele esistente sĕ facă pracsă şi sĕ deschidă comerciu aici la noi, în diferite ramuri, cari ne lipsesc.

Afacerile industriale la românii din Transilvania n'au un trecut, despre care sĕ scim istorisi altceva, decât că românii în trecut au folosit industria de casă. Industria de casă mai este şi aḑi ne apĕrată de lipsă şi durere că ţĕranii şi ţĕrancele române cumpĕră din bolte hainele de pe deasupra; reu este, că nu se încurageḑă şi pĕcat că nu se premiéză. Asupra industriei cetăţenesci române, fiind ea în nascere, nu voiu întreţiné pe onoraţii cetitori cu multe vorbe, intenţionez numai, că în tot locul sĕ ne îndemnăm unii pre alţii, pentru că sĕ o formăm, şi sĕ o sprigìnim, sĕ susţină concurenţa. Referitoriu la Braşov industriaşii sunt cum am vĕḑut din statistică un numĕr frumuşel, însĕ în raport cu numĕrul românilor şi cu numĕrul ungurilor sunt de tot puţini.

Nicăiri în Transilvania n'a fost un cuib de industrie ca în Braşov, deóre-ce ea şi-a câstigat numele de „braşovenie" şi dacă mai înainte erau în-

FOIŢA.

Sanct Ignatius Loyola.

Schiţă biografică după *„F. Z."* comunicată de *Alban Cornilă*).

(Urmare.)

In Barcelona află el pe un căpitan de corabie, care îi oferì călătoria liberă la Gaëta însĕ fără intertenţie. Loyola îşi aduna cerşind prin Barcelona ceea ce'i era de lipsă pentru traiu, trecu apoi cerşind dela Gaëta la Roma, la Veneţia. Ca student cerşitor în adevĕratul sens al cuvêntului a trăit el apoi în Paris şi pentru că acolo cerşitoria nu era prea rentabilă, în fiecare an în ferii se ducea el la Belgia, unde îşi cerşa dela comercianţi spanioli de acolo, atât cât îi trebuea ca se aibă cu ce trăi în semestrul viitor. O escursiune de cerşitoriu întreprinsă la Anglia a avut un resultat mai bogat şi în anii din urmă de studiu primia el ajutor regulat dela spaniolii din Belgia şi dela protectórele lui din Spania, aşa, că mai putea ajuta şi pe alţi studenţi. Când după terminarea studiilor sale îşi cercetà éră̆şi patria, n'a voit se priméscă ospitalitatea familiei sale, ci trăia spre năcazul ei cel mai mare în apropierea ei, din cerşite. Pioşii biografi ai lui Loyola au descris cu multă complăcere cerşitoria lui şi ţì vine sĕ creḑi, că au esagerat mult cu scop ca se pună şi mai mult în evidenţă desinteresarea şi sinumilirea sa. Se pare însĕ, că avênturositatea şi aleatoricul legat de viaţa de cerşitor a convenit temperamentului seu. Preste Roma şi Veneţia s'a dus Loyola cel de trei-deci şi doi de ani, tot cerşind până la Ierusalim, unde au ajuns la 4 Septembre 1532 însĕ nu cu figura unui cerşitor respingĕtor şi murdar.

Mai înainte de ce sĕ plece din Spania, el s'a spălat, s'a pieptenat şi a tăiat unghiile şi s'au îmbrăcat în costum de student modest dar curăţel. Cu atât mai rĕu sta însĕ tréba cu celelalte pregătiri de călĕtorie şi marea lui misiune. In cei doi ani ce trecuseră dela rănirea lui, s'a fost pocăit şi flagelat, ba a mai îndemnat pe alocurea şi pe alţii sĕ facă asemenea lui, dar n'a învĕţat nimic. El nu cunoscea nici limba italiană, nici pe cea latinéscă şi de sine se înţelege, că nici o limbă orientală şi astfel preparat pornì el se convertéscă pe păgânii din Orient.

Franciscanii, cari aveau dela Papa un fel de monopol pentru cele spirituale şi misiuni în ţéra sfântă, nu primiră prea amicabil pe noul venit pentru a cărui intertenţiune şi siguranţă aveau se mai şi îngriîngrijască deosebit. Ei aflau, că ignorantul, temerariul, aventurierul spaniol era mai capabil sĕ'i compromită înaintea mohamedanilor, cari erau stăpânii ţerei, decât se ajute întru ceva causei crestinismului şi deci după şase sĕptĕmâni îl remiseră éră̆şi la Europa. Pe cale spre casă el sĕ confirmă în fine în convingerea, că fără cunoscinţe prealabile şi în deosebi fără cunoscinţe teologice nu va putea face nimic şi se decise a face deci un curs de studii regulat. In Barcelona, unde protectórea lui Innez Pascaola i puse la disposiţiune o cămăruţă în casa ei, începù el a studia şi putù apoi trece preste doi ani la universitatea din Alcala, unde însĕ modul lui de viaţă escepţional şi zelul seu de convertire îl aduse în curênd în neplăceri, ba chiar fu suspiţionat de judaism ocult. A fost achitat de către incuisiţiune, se vĕḑu însĕ cu tóte acestea constrêns sĕ părăséscă Alcala şi a se duce în 1527 la Salamanca spre a'şi continua studiile. Aci o păţì în tocmai ca şi la Alcala. A fost tras în cercetare, închis şi apoi eliberat. Acésta îi făcu petrecerea lui şi mai departe în Spania aşa de neplăcută, încât pe la începutul anului 1528 se duse la Paris unde spera se afle un teren de activitate mai liber.

In Paris studia Loyola cu mai multă diliginţă şi putù trece esamenele. La 1533 ajunse licenţiat şi la 1534 magistru, dar cu tóte aceste o latinéscă corectă n'a fost în stare se scrie niciodată. La ce i-ar şi fi folosit! Nu prin sciinţă şi eruditiune, ci prin forţa personalităţii sale, prin puterea voinţei sale, prin entusiasmul seu înflăcărat a fost el în stare sĕ-şi subjuge spiritele.

(Va urma.)

chise românilor porţile a se aplica la industrie, la anul 1848 li-s'au deschis.

De atunci se putea face şi mai mult, dacă urmăriam esemplul magiarilor. S'a făcut, ce s'a făcut şi se va mai face, numai stăruinţă sě avem.

Spre acest scop ating vr'o trei cestiuni. Prima este, că formăm meseriaşi şi fórte puţini rĕmân aici; fiind-că trec în România, deóre-ce în Transilvania nu pot ţiné concurenţa strěină, nu pot trăi fiind-că n'au de lucru. S'ar părea cuiva acésta împrejurare o satiră, că inteligenţa nóstră strigă: sě formăm meseriaşi şi unii dni din inteligenţă nu-i spriginesce.

Nu lucréză la ei, deşi au sciinţa perfectă a meseriei lor, fiind-că sunt începători şi n'au mijlócele măestrilor strĕini; fiind-că nu pot avea material de ales şi nu pot lucra pe credit. Unii români n'au nici credinţă, că un meseriaş român lucréză ca ori-care strĕin, cu tóte că au lucrat ca sodali la strĕini, şi s'au perfecţionat în scóle speciale de meseriaşi, au făcut pracsă în oraşele mari din apus: Parte mare dintre românii din Transilvania şi România sunt stăpâniţi de credinţa, că strĕinul scie mai bine meseria sa. Acésta credinţă falsă o delătuéză românul numai dacă vede pre strĕini că lucréḍă la măestri români. O fóie din Bucureşi ne istorisia în anul trecut, că a consultat un croitoriu român începătoriu sĕ şi dea nume şi firmă francesă şi el indată a căpĕtat o mulţime de muşterii. Cunóscem şi noi casuri, că unii meseriaşi şi au pus firmă strĕină însĕ cunóscem şi aceea, că din păseri domestice s'au înstrĕinat.

Când formăm un alt membru din clasa de mijloc ne bucurăm toţi şi îl spriginim, tot asemenea trebue sĕ spriginim şi pre un meseriaş, că prin el formăm o putere independentă.

Altă împregiurare mai este plângerea comună a tuturor meseriaşilor români şi strĕini din Transilvania şi Ungaria despre care tóte foile industriele au pledat, anume: că meseriaşii n'au unde desface manufactura lor şi nu pot căpĕta anticipaţiuni pe ea.

Ministeriul de comerciu a şi scris camerilor comerciale sĕ lucreze a se înfiinţa „hale de manufacturi". Noi convingĕndu-ne de halele private, ḍicem, că este cel mai protector mijloc şi sĕ se înfiinţeze unde sĕ póte.

Nicăiri nu se pot înfiinţa hale aşa uşor ca în Sibiiu şi în Braşov, fiind-că aci le póte veni într'ajutoriu asociaţiunea de credit şi depuneri „Albina", în Braşov banca „Meseriesul român" fiind că cu acest scop s'a înfiinţat. Statutele acestei asociaţiunii în § 26 prescriu: „Asociaţiunea va primi spre vênḍare şi mărfuri de manufactură produsă de membri ei şi pot primi avansuri pre ele; şi § 27 prescrie: Va cumpĕra pentru membrii ei producte necesare pentru esercitarea meseriilor şi le va da acestora spre lrcrare prelângă observarea cautelelor necesare pentru siguranţa asociaţiunei.

Direcţiunea Meseriaşului român in anul 1889 în urma unei petiţiuni a luat conclus, că primesce manufacturi şi va da anticipaţiuni pre ele.

Étă înlesnirea la îndemână şi o publicăm, că este fórte necesară şi sĕ nu se uite. Prin depunerea manufacturei într'o hală se face şi o mică esposiţiune; prin acésta se câscigă atragerea şi convingerea publicului cumpĕrătoriu, despre calitatea şi eftinătatea manufacturei.

O altă împregiurare de îngrigit este conservarea naţionalităţii meseriaşului român. Nimic mai uşor este astăḍi ca trecerea pe nesimţite a unui meseriaş din sinul naţiunei sale în sinul altei naţiunei. Crescut de mic dela al 12-lea an de streini ca ucenic, deprins dela 16-lea an cu sodalii strĕini în familii strĕine; atras de vre-un şef al seu la o legătură de căsătorie şi companion, se duce voios şi este rupt de corpul naţional pentru totdeuna, fiind că acolo este considerat între ai lor, acolo se află între elementele sale. Cursa până aci se vede în actul căsătoriei, deci sĕ ne îngrigim şi noi de căsătoria lor. Meseriaşul astăḍi nu póte fi privit preste umĕr, fiind-că numai este ţĕran ci este din clasa a 2-a, este un cetăţén şi el şi póte câsciga pânea ori şi unde şi cunoscĕndu şi meseria bine şi avĕnd o socotélă esactă a preţurilor materialului necesar şi a muncii sale póte progresa la avere.

Amintim şi cea din urmă împregiurare referitóre la formarea meseriaşilor nostri.

Acésta este presărarea meseriaşilor streini prin satele românesci, cari ocupă locul alor nostri.

Desvoltându-se poporul nostru dela ţéră, voind sau nu, el are lipsă de meseriaşi. Prin urmare sĕ constatéză, că şi de nu ne-am îngriji noi, meseriaşii se plaséză prin satele românesci. De câteva decenii s'au format în multe cercuri românesci în Ardél câte un sat mai ales, câte un orĕşel, care are drept de têrguri preste an. In alte sate s'au format têrguleţe de Dumineca. Am vĕdut în aceste sate firme de ale mesesiaşilor strĕini.

Nu le putem opri, însĕ atragem atenţiunea ce- [illegible]ţionali, că în firea naturală este: ca cel mai destept sĕ conducă sau se esploateze pre cei ignoranţi.

Dacă acel destept nu e de aceleaşi simţeminte naţionale şi de o bună credinţă cu conlocuitorii. va lucra negreşit contra intereselor lor şi fiind la îndemână va esploata, cum se întêmplă de către unii cârciumari strĕini, o mulţime de români. Pentru-ce sĕ nu ne interesăm şi se atragem între noi un meseriaş sau doi români? Dacă s'au format prin împregiurările geografice şi prin decisiunile guvernului, că cutare sat din cercul nostru se aibă drept de tîrg şi îl caută cei din jur; în acest cas, locuitorii români ai acelui sat, care se bucură a fi cercetat şi care are şi folos material de tacsele têrgului ce le ia, datori sunt, sĕ se siléscă sĕ se formeze sau se atragă a se stabili între ei meseriaşi şi boltaşi români, prin acésta atrag şi o putere civilisată română. Sĕ ne silim, dacă încă nu putem forma oraşe, se formăm orăşele românesci.

Incheiu ḍicênd: celce dintre români voesce sĕ apară naţiunea sa mai mult decât ceeace este ea astăḍi sĕ lucreze şi se încuragieze mersul şi industria română.

Cronică.

Budapesta, în 8 Septembre 1891.

Pânea de grâu şi cea de sĕcară va fi scumpă în anul acesta.

Causa sunt ploile din véra acésta; timpul capriţios. Pe câmpia cea mare ungurésca in pămĕtul cel negru şi gras secara şi grâul au căḍut încă de verde la pămênt. Acuma la trierat o cruce de grâu ori secară nu dă decât 20—25 chilograme sĕmênţă. În alţi ani da 80—90 şi mai bine de o sută chilograme.

Ovĕsul încă slobóde grăunţe puţine. Paiele fiind bĕtute, de ploi se sfarmă ca posdăriile.

Însĕ în aceste locuri cucuruḍul s'a desvoltat bine. Şi căldura din luna acêsta va cóce până şi cucuruḍul cel sămênat târḍiu. Paguba din sĕcări şi grâne în parte se va rebonifica din recólta cucuruḍului, presupunând, că preţul porumbului ce astăḍi este 7—8 fl., nu va fi mai eftin de 6 fl.

Economii se vor mai rebonifica şi din vitele cornute, oi, porci, cari asemenea au un preţ urcat.

Recólta secării şi a grâului mai bine a succes la locurile mai ridicate, între déluri, în pămêntul galbin şi alb. Aici crucea de sĕcară şi grâul de trierat dă 70—80 de chilograme.

Va se ḍică, în véra acésta secara şi grâul s'au făcut în pămêntul ridicat, pe holdele neroditóre de altă-dată, ér pe holdele grase, căḍênd de verde, sămênţa nu s'a putut desvolta.

Timpul fiind în véra acésta capriţios în tótă Europa, prin tóte ţerile holdele grase dau sĕmênţă puţină. In Rusia va fi suferit sĕcara şi grâul din causa frigului din primăvéră şi véră. Este dară de creḍut, că în multe guvernamente rusesci economii n'au săcară şi grâu, nu de mâncat, dar nici de sĕmânat. Şi mi-se pare, că ruşii nu vor fi avênd nici cucuruḍ în tómna acésta. Aşa dară în Rusia miseria economilor este o realitate. Lipsa acésta generală trebue că a înduplecat pe guvernul rusesc de a oprit esportarea grânelor în afară.

Armata rusésca în timp de pace încă are un contigent însĕmnat aprópe la 800,000 mii. Şi guvernul russec are lipsă de multe milióne, când provede cu cereale magasinele militare. În urma opreliscei intendenţa militară rusésca va spesa cu provisiunea magasinelor mult mai puţin, decât când esportul cerealelor ar fi liber pentru strĕinătate. Ca preparate va fi avênd intendenţa militară rusésca în magazine de alţi ani, este un lucru pentru noi ne cunoscut.

Recólta slabă a secării şi grâului, produce deja o crisă economică în tótă Europa. Germania, Francia, Italia, Anglia şi Spania pot fi îngrigiate serios pentru cerealele ce lipsesc, că de unde le vor putea cumpĕra?

Recolta bună a cucuruḍului va ajutora mult lipsa acestor state. Cei din orient mâncă bucuros pâne de cucuruḍ, şi grâul, secara o vênd apusenilor, cari nu sunt obicinuiţi a mânca pâne de porumb.

Crisa economică se pare a favorisa durata păcii. Dar numai se pare. Pentru-că noi, ómenii laici, nu scim ce preparate de cereale au statele cele mari în magazinele lor din anii trecuţi.

Europa apusénă este proveḍută cu cereale din partea economilor de pe câmpia cea mare rusésca, câmpia cea mare ungurésca şi din partea economilor din ţéra românésca. În aceste locuri însĕ în véra acésta secara şi grâul nu s'a făcut ca într'alţi ani. Écă causa crisei economice. Lipsa dară va fi suplinită din locuri tare depărtate, din Australia şi statele unite din America. Mai vine încă întru ajutoriu şi cucucuruḍul din Orient.

În special românii ardeleni în acéstă véră s'au bucurat de o recoltă bună de grâu şi de secări: vor avé şi cucuruḍ. Românii din Bănat şi dela Tisa, n'au grăeţe, dar vor avea cucuruḍ, slănină şi lapte. Aşa dară elementul românesc din regatul ungar va trăi până pe alt an. Sêrbia şi Bulgaria încă au recólte bunişóre. Vor trăi şi ele.

Reu este de slovacii din nordul Ungariei, căci cartofii putrezesc în cuiburi. Reu este de nemţii din Germania de nord, căci n'au sĕcară, n'au nici cartofi. Reu este de bieţii ruşi, neavênd în unele părţi nici ce mânca, nici ce sĕmâna.

Guvernele luminate însĕ dóră vor sci preveni reul. Şi dóră va sci opăci pe ţĕrani, ca sĕ nu fie siliţi a emigra în America.

Ţĕranul român, fiind Stan păţitul din poveste filosoféză astfeliu: „Când se face grâul, nu se face cucuruḍul. Când se face cucuruḍul, nu sĕ face grâul. Tóte deodată nu s'au făcut decând e lumea. Şi nici n'ar fi bine sĕ se facă. Căci atunci ómenii s'ar întrece în lume şi ş'ar uita de Dumneḍeu". Şi filosofia ţĕranului se baséḍă pe esperienţa de mii de ani.

Convocare.

In sensul §-lui 17 al statutelor Reuniunei femeilor române din Abrud — Abrudsat şi jur se convócă adunarea generală a acestei reuniuni pe 8/20 Septembre 1891 la 3 óre p. m. în localul subscrisei, la care se învită a lua parte toţi domnii, dómnele şi domnişórele membrii precum şi alţi binevoitori ai acestei reuniuni.

Obiectele:

1. După deschiderea adunărei, cetirea raportului comitetului despre activitatea lui în decursul anului.
2. Revidarea raţiociniului şi darea absolutoriului.
3. Staverirea bugetului pe anul viitoriu.
4. Esmiterea unei comisiuni pentru înscrierea de membrii noi şi încassarea tacselor.
5 Pertractarea obiectelor substernênde de comitet şi a propunerilor din partea membrilor.

Abrud, 31 August, 1891.

Ana Gall,
preşedintă.

Varietăţi.

* (Personal.) Escelenţia Sa I. P. S. D archiepiscop şi metropolit **Miron Romanul** a plecat, însoţit de mai mulţi membri din gremiul consistorial cu trenul de aséră, Vineri, la Bistriţa, spre a conduce deputaţiunea omagială în numele bisericei nóstre.

* (Sciri militare.) Mercuri, séra a sosit în Sibiiu batalionul de inf. dela reg. 31., care 'a fost staţionat în Bosnia. La gară a fost primit de primariul oraşului prin o vorbire. Stradele, prin care a trecut au fost iluminate şi o mulţime de buchete sburau de prin ferestri. Poporaţiunea Sibiiului i-a primit pe soldaţi într'un mod de tot însufleţitoriu.

* (Dela Curtea română) „Monitoriul oficial" scrie:

M. S. regele a sosit la Veneţia bine, unde A. S. regală ducele de Genes L'a primit la gară, salutându-L şi însoţindu-L până la hotel Damielli.

— Starea sĕnătăţii M S. reginei este cea următóre:

Congestiunea membranelor rachidiene persistă şi cu ea simptómele de slăbiciune ale braţelor şi picióreIor.

Perturbaţia enervărei inimei esplică sincopele, cari se manifestă periodic.

De 16 ḍile M. S. regina este în pat.

Pe timpul şederei M. S regelui în Veneţia, regele Italiei a dat ordine, ca sĕ facă tóte onorurile regelui României.

Astfeliu s'a ataşat pe lângă persóna M. S. regelui, un ofiţer superior.

— Dl general Florescu nu va rĕmâné pelângă M S. regele de cât până când suveranul va puté pleca din Veneţia cu M. S. regina.

* (Himen). Dl Sever **Barbu** şi d-şóra Eugenia **Moldovan** 'şi vor serba actul cununiei Duminecă în 15/17 Septembre la 5 óre în biserica gr. or. din Sighişóra.

— Dl Grigore **Schileriu** din Bălteni şi d-şóra Ana **Roman** din Sĕliste, şi vor sĕrba cununia lor Dumineca în 1 Septembre la órele 4 d. m. în biserica principală din Sinaia.

* (Consiliu de ministri). In şedinţa din 8 Septembre a consiliului de ministrii din Budapesta a fost vorba şi despre bugetul pro 1892. Bugetul nu se va puté echilibra din causa sumei de 18 milióne fl. ce o cere ministrul de rĕsboiu, din care 5,400,000 fl. cad pe Ungaria.

*(Programa scólelor române din Braşov) A XXVII-a programă a scólelor centrale române din Braşov conţine în partea primă o vorbire ocasională despre Vasile Alesandri, ţinută de dl prof. Andreiu Bârsean cu ocasiunea serbărei scolare dela 14 Octobre v. tr.

Conspectul maturisanţilor dela acest gimnasiu, începênd dela 1866 până la 1890, arată, că cu finea anului scolastic trecut s'a împlinit un pătrar de véc, de când s'a completat acest gimnasiu şi de când s'a făcut şi primul esamen de maturitate. *In decursul acestor 25 de ani au făcut esamenul de maturitate preste tot 263 de absolvenţi, cari toţi sunt induşi cu numele.*

Societatea de lectură a scolarilor din clasele superióre, sub conducerea d-lui prof. I. Popea, a ţinut în decursul anului 20 de şedinţe ordinare şi 1 publică. In aceste şedinţe s'au declamat, şi unii membrii şi-au cetit operatele lor. Biblioteca constă din 909 volume. Fondul constă din 922 fl. 35 cr. depuşi la „Albina“. Intrările în decursul anului au fost 289 fl. 93 cr. eşirile 96 fl. 12 cr. Societatea mai are instrumente musicale în valóre de 96 fl.

Stipendişti la scólele medii au fost 9, în internatul Cristurian au fost 4 scolari, ajutóre part. au primit 5 scolari.

Personalul didactic la gimnasiu numĕră 12 profesori. La scóla comercială şi reală 9. Profesori secundari sunt 6.

Fondul pentru ajutorarea scolarilor sĕraci şi a scolarilor bolnavi constă din 630 fl. 39 cr. ér fondul „Bălaşa St. Blebea“ pentru premiarea scolarilor distinşi în musică constă din 255 fl. 79 cr. Ambele aceste fonduri se administréză de corpul profesoral.

Biblioteca scólelor medii, care conţine de present 4071 de opuri în 4967 de tomuri şi 1501 fascicule, s'au înmulţit în decursul anului cu 212 tomuri, 82 fascicule, parte cumpĕrate, parte dăruite.

Diare şi foi periodice s'au abonat 8 şi s'au trimis 7 (române) gratuit.

Numĕrul scolarilor imatriculaţi la gimnasiu a fost de 248; la reale 132 şi la comerciale 38. După religiune au fost la gimnasiu gr. or. 198, gr. cat. 26 ev. lut 2. La reale: gr. or. 104, gr. cat. 7, rom. cat. 1. La comerciale: gr. or. 35, gr. cat. 2. —

Numĕrul elevilor scólei elem. capitale este, în scóla de tóte dilele, copii 335, copile 233, în scóla de repetiţie; copii 43, copile 55. La aceste scoli au funcţionat 14 învĕţători.

Numĕrul total al scolarilor inmatriculaţi la scólele centrale a fost aşadară 1094, un sporiu de 60 scol. faţă cu anul trecut.

Din datele privitóre la cronica scólelor medii amintim, că corpurile administrative au ales ca director prov. pe dl Ipolit Ilasevici, ca dirigent al scólei reale pe dl Andreiu Bârsean. Din incidentul morţii marelui poet V. Alesandri, scólele au luat parte la parastasul ţinut în biserica Sântului Nicolae, intocmindu se in aceiaşi di şi o festivitate comemorativă.

Anul scolar 1891—92 se incepe la 1 a Septembre st. v. c.

(Necrolog). Ni se trimete următoriul anunţ funebral:

Cristian Zidu, c. şi reg. oficial în pensiune şi funcţionariu al institutului de credit şi de economii „Albina“, după un morb greu şi îndelungat şi a dat nobilul seu suflet în 7 Septembre 1891 la 12 óre nóptea în mânile Creatoriului în etate de 62 ani.

Imormentarea a fost Mercuri în 9 Septembre 1891 c. n. la 4 óre după amédi din locuinţa decedatului strada lungă Nr. 3 în cimiteriul din Suburbiul pórta Turnului.

Sibiiu, 8 Septembre c. n. 1891.

Fiei ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată!

Maria Zidu născ. *Boieriu*, ca soţie; *Maria Radu* născ. *Boieriu*, nepótă adoptivă şi fii *Maria, Aurelia, Virgil* şi *Sevastian*; *Moise, Vasilie, Petru* şi *Maria* ca fraţi şi soră.

*(Têrg internaţional de grâu la Viena.) Têrgul de grâu internaţional a avut loc, ca în toţi anii, la Viena şi a fost de mult interes. Raportul d-lui Leinkauf, secretar general al bursei grâului din Viena, asupra recoltei în Austro-Ungaria, preţuesce grâul la 51 milióne quintale metrice, sĕcara la 34 milióne, orzul la 31 milióne, ovĕsul la 44 milióne. Prin urmare monarchia va puté sĕ espórte: grâu $3^1/_2$ pănă la 4 milióne quintale, orzu 3 pănă $3^1/_2$ milióne, ovĕsu $^1/_2$ pănă la $^3/_4$ milion. Esportul sĕcărei nu ar fi cu putinţă decât dacă s'ar întrebuinţa pentru conşumaţiunea interióră şi scopurile industriale celelalte cereale.

* (Contra-visită.) Escadra franceză de sub comanda admiralului Gervais şi-a terminat peregrinagiile sale prin mările rusesci şi engleze. Recepţiuni, prânduri de onore, imnuri rusesci, *Good sarve the Queen*, artificii, focuri bengale, reviste de flote par a fi fost uitate. Precum însĕ, atât ruşii cât şi francezii, nu pot suferí ca entusiasmul sĕ cadă un moment, o visită a ţarinei şi a ţareviciului la Paris, a fost decisă.

Nu se scie însĕ, dacă ţarina şi ţareviciul se vor duce la Cherbourg cu flota ruséscă precum se anunţase.

Pentru a masca óre-cum acéstă visită, s'a luat următoriul pretecst:

Ţareviciul trebue sĕ mégă sĕ petrécă iarna la Alger, precum face de trei ani încóce şi ţarina, care îşi iubesce fórte mult copilul şi căreia îi e témă de un nou atentat ca cel dela Otson, îl va întovărăşí.

Ţarina şi Ţareviciul vor străbate Francia şi se vor opri la Paris înainte de a trece la Alger.

La Paris, după acum se vorbesce despre primirea ce li se va face, dând acestei contra-visite revanşă pentru primirea ce a avut escadra francesă la Cronstadt.

Precum se vede francesii şi ruşii nu scapă nici o ocasiune pentru a se strânge legăturile de prieteneşug între aceste douĕ popore. Când ocasiunea însĕ nu se presintă, ei o crează.

* (Itaiienii şi românii.) Studenţii universitari din Sassari (Italia) rĕspund în următorii călduroşi termini despre primirea memoriului studenţilor români.

Prea iubiţi camaradi şi fraţi!

Strigătul vostru de durere nu póte lăsa nesimţitóre inimile nóstre. Noi înţelegem destul justeţa resentimentelor şi agitaţiunei vóstre în numele umanităţei, pentru ca sĕ apreciem adevĕrata lor semnificaţiune.

Din acest colţ de ţară perdută în Mediterană noi ve vom oferí mereu gândirea nóstră şi vĕ vom urma cu dênsa în luptele vóstre.

Cu simpatie şi cu amor vom fi totdeuna gata a face pentru voi tot ceea ce vom putea cu aceea încredere mare, pe care o merită causa vóstră, şi cu scrieri în jurnale vom chema la aperarea vóstră, cu virtutea ómenilor liberi, pe toţi care gândesc şi lucréză italienesce.

Nu sunteţi voi singurii fraţi, carora strĕinul caută sĕ le răpéscă aducerea aminte a unei patrii comune... ei bine, fiind-că lupta e necesară, sĕ luptăm cu inimă, sĕ luptăm... şi vom învinge, fiind-că naţionalităţile nu se distrug cu forţa.

Scumpi fraţi, în numele tuturor camaradilor mei şi în numele tuturor ómenilor, care au inimă şi sciinţă, — ve îmbrăţişez pe toţi.

Devotatul vostru
Olando Pea.

* (Un băiat de 9 ani dejudecat la mórte.) Inaintea tribunalului din Leeds (în Anglia) a stat în dilele trecute un copil de 9 ani fiind acusat, că a omorit pe un soţ de joc al seu tot cam de aceiaşi etate. Adeverindu-se, că tinĕrul pĕcătos a voit sĕ ascundă corpul soţului seu omorit, juraţii au venit la convingerea, că acesta a comis omorul avênd tótă consciinţa de sine, în urma căreia a fost judecat la mórte. In ori care alt stat ar fi cu neputinţă aducerea unei astfel de sentinţe. Alt-cum este însĕ acésta în Anglia. Aici tocmai la tineri sĕ aplică legea mai grozav.

Tinerii numai pănă la al 7 lea an al etăţei nu pot fi pedepsiţi, ér dela 7—14 ani numai atâta se ia ca motiv atenuant, dacă culpabilul a comis faptul în asbolută lipsă de consciinţă. Dacă se dovedesce contrariul, aducerea sentinţei de mórte, nu este prin nimica inpedecată. Astfel de casuri însĕ sunt rari, căci nimenea nu-'şi aduce aminte sĕ se mai fi adus asupra unui om sub 16 ani, sentinţă de mórte; scrie diarul „Iog“.

* (Animalele recunoscĕtóre.) Mult a dat de povestit foilor belgiane o istorie ce s'a întêmplat intr'o menagerie din Brucsela.

Decurênd reposatul dresător de animale Martin, carele de un timp de 6 ani s'a fost retras în viaţa privată, căpătă dorul de a şi mai vedé încă odată vechea sa menagerie. Se duse deci tocmai pe timpul nutrirei. Perdut între mulţimea spectatorilor se uita şi el la animalele ce tocmai şi au fost primit aşteptatul nutremênt. Deodată tuşi, şi se vedi minune, tóte bestiile au încetat a mai atinge nutremêntul, cu capetile ridicate în sus căutau în partea de unde s'a audit tuşind şi ca din o gură începură tóte a hăuli de bucurie şi se aruncară asupra gratiilor unde erau închisa încât mulţi privitori o tuliră la fugă. Papagalii, pelicanii şi alte paseri şi cu deosebire maimuţele începură sĕ sbiere; hienele şi lupii urlau de cugetai, că iadul s'a deschis.

Intraceea demândă Martin tăcere, dând semn cu mâna şi mai pe urmă cu voceai încă destul de puternică, şi deodată se făcu tăcere. Se duse apoi pe la colivii şi băgânduşi mâna prin grătelele de fer, începù a netedi animalele. Dintre tóte animalele un tigru colosal arată o bucurie nebună. Sbera întâiu mai încet, apoi mai tare, cu durere, şi începu a linge mâna şi faţa vechiului seu stăpân prin gratii. După ce acesta se depărtă de acolo, tigrul se lungi la pământ şi nu voì sĕ mai atingă nutremêntul ce se afla încă întreg lângă el. Se duse apoi dresătorul la colivia unui leu, pe carele l'a fost bătut odată fórte tare. Acesta se făcu, că nici nu observă pe vechiul seu dascăl, şi stătu privindu-l cu nepăsare chiar şi când fu strigat pe nume.

Când însĕ vru Martin sĕ se ducă de lângă colivie se aruncà leul cu o furie nespusă asupra lui şi întindêndu-şi ghiarele pintre grătele, sfăşie haina de pe umĕrul acestuia, şi nu lipsia mult ca betrânul Martin sĕ-şi ia plata dela scolariul seu, cu carele de cinci ani nu se mai vĕduse.

* (Rectificare). Dl protopresbiter al tractului Têrnavei ne rógă a rectifica publicarea concursului de învĕţătoriu în Şilea magiară din „Tel. Rom“. Nrii 85, 87 şi 88 Nr. of. prot. 520 pct. 6 de dato 29 Iuliu a. c. astfeliu: „Silea magiară, scólă micstă cu greco-catolicii salariu anual 150 fl. v. a., şi anume 140 feldere cucurud à 1 fl şi 10 fl bani, din repartiţiune.

Mulţămită publică.

Subscrişii în numele comitetului arangiatoriu, aducem şi pe acésta cale, cea mai profundă mulţămită tuturor acelora, cari cu bani, sau altceva au contribuit, la reuşita serbărei arangiate în Sĕcărêmb la 7/19 Iuliu a. c. cu ocasiunea ţinerei adunărei generale anuale a despărţĕmêntului VIII Deva al Asociaţiunei transilvane pentru lit. etc. şi anume:

Prin o listă, înainte de sĕrbare, comitetul a încasat dela mai mulţi marinimoşi dăruitori al căror nume la dorinţa mai multor dintre dênşii nu le publicăm suma de 87 fl. 40 cr.

La concert au incurs:

Familia Moldovan, Boiţa 3 fl. D-şórele Erdély, Crăciunesci, 1 fl. Dl Erdélyi, Csertes 1 fl. Petru Gabor, paroch Csertes, 2 fl. Simeon Filimon, paroch Varmaga, 2 fl. Iosif Bogdan, Mada, 2 fl. Ioan Cibean, Poiana 1 fl. Sabin Piso, protopresb. Sĕcărîmb 5 fl. D-na Popoviciu, Cibu 3 fl. Dionisiu Costea, paroch Nădăştia 1 fl. Elisabeta Lampi, Sĕcărîmb 2 fl. Nicolau Dĕmian, paroch Balşa 5 fl Maschalko Hondol 2 fl Győrffy, notariu Csertes 1 fl. Luculeţ, înv. Deva 3 fl. Sabin I. Piso, comerciant Hondol 3 fl. Müller, înv. Sibiiu 1 fl. Eugen Grecu, comerciant Hondol 2 fl; Iuliu Florea, studinte 1 fl. D-na Sabina Oprea, Sĕcărîmb 2 fl. Cupán Gizella, Sĕcărîmb 1 fl. Hanches, paroch Glod 2 fl. Octavian Săbău, paroch Băzĕş 1 fl Costea, învĕţătoriu Almaş 1 fl. Costea înv Cibu 1 fl. Costea, paroch Cibu 50 cr. Popescu proprietariu Almaş 1 fl. Nicolau A. 1 fl. Ilie Piso, paroch Măgură 3 fl 50 cr. Ioan Papiu, protopop Sibiiu 2 fl. Francisc Hossu Longin, advocat Deva 3 fl. Alesandru Moldovan director de bancă Deva 2 fl. Iovian, înv. Hondol 1 fl. 20 cr. Ţĕran, econom Hondol 1 fl. Ilianţ, metalurg Sĕcărêmb 2 fl. Iosif Florea 1 fl. Ambruş, Sĕcărêmb 2 fl. Stefan Bruck, Sĕcărîmb 1 fl. Lucăcel, înv. Balşa 1 fl. Găzdău, Feredeu 1 fl. Ioan Piso not. Rĕchita 2 fl. Viliam Bach direct. de mine Hondol 5 fl. Ioan A. Florea Fŭzeş 1 fl. Alesandru Florea, Sĕcărêmb 1 fl. Aron Crainic, econom Cibu 1 fl. Ioan Simionaş asesor la scaunul orfanal 2 fl. D-na Ciatt, Deva 1 fl. Dr Hossu, adv. Deva 2 fl. Pompiliu Piso proprietariu Sĕcărîmb 3 fl. Botean înv. 1 fl. Alesandru Coloşi Sĕcărîmb 2 fl. Ioan Todoran, Sĕcărîmb 1 fl. Fodor, notar comitatens Deva 2 fl. Fărcaş, Hondol 60 cr. Zaharia Hondol, 40 cr. Robotiu, notar Poiana 5 fl. Costea, paroch Almaş 2 fl. Petru Piposiu, jude reg. de tablá, 5 fl. Mihuţ, paroch Hondol 2 fl. Iosif Iancu Sĕcărîmb 3 fl. Iuliu Albini notar Zlatna 5 fl. Rimbaş, înv. Brad 1 fl. Dĕmian, protopresb Brad 5 fl. Colbasi, student Sibiiu 1 fl. Dr. Moldovan, medic Boiţa 2 fl. Leonhardt, inginer Boiţa 2 fl. Safta, înv. 1 fl. Stanca Mihuţ, 1 fl. Balşa Radu, stud. montan. Sĕcărîmb 80 cr. Ioan Straja, proprietariu Sĕcărîmb 1 fl. Ioanovici paroch Hărău 2 fl. Vlad, înv. Banpotoc 1 fl. 50 cr. Szopkó, primar Sĕcărîmb 1 fl. Todea, înv. Sebeş 1 fl. A. Glodean, Ardeu 1 fl. David, înv. Alimaş 1 fl. Vărmăjan Iosif, Sĕcărîmb 2 fl. 50 cr. Cazan Ioan, Sĕcărîmb 1 fl. Borza Tóder, Sĕcărîmb 1 fl.

Prin postă am primit dela d-şóra Amalia Dima V.Hunyád 2 fl.

Suma totală a entreului 236 fl. 40 cr. subtrăgêndu-se spesele de 230 fl. 09 cr. resultă venit curat 6 fl. 31 cr. care împreună cu 9 fl. daţi din partea d nei Septimia Piso, venitul dela prândul comun, s'au administrat comitetului despărţĕmêntului.

Deosebită mulţămită aducem d-lui Dr. Szmik Gyula şi soţiei sale pentru pianinul, ce au binevoit a ni'l imprumuta la concert, precum şi pentru celelalte serviţii, ce ne-a făcut, asemenea d-lui Holond director de mine in Tecărău şi d-lor Sabin I. Piso şi Eugen Grecu, cari ne-au pus la disposiţiune mai multe bucăţi de pândă pentru facerea unui cort. Familiei Robotin din Poiana pentru deosebitul interes şi multele servicii ce ne-au prestat, incă îi aducem şi pe acéstă cale mulţămita nóstră.

Primésca toţi acesti marinimoşi ajutători ai sĕrbărei nóstre cele mai cordiali mulţămiri pentru spriginul material şi moral, cu care ne au onorat.

Sĕcărîmb, 5/17 August 1891.

Ioan Straja,
cassariu.

Alimpiu Oprea,
preşedinte.

Loterie.

Mercuri în 9 Septembre.

Sibiiu: 28 36 56 46

Nr. 297. [148] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învětătoresc dela scóla confesională gr. or. din Măgura cu filia Toplița se escrie concurs cu termin până la 21 Septembre a. c. st. v.

Emolumentele sunt 200 fl., salariu anual, cuartir gratuit și 2 orgii lemne pentru încăldit.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și adresa cererile lor concursuale instruite conform legilor din vigóre, până la terminul sus indicat, către oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geógiului I.

Hondol, în 17 August, 1891.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Vasiliu Piposiu,
protopresbiter.

Nr. 486. [149] 1—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor învětătoresci vacante dela scólele poporale gr. or. din comunele mai jos specificate prin acésta se escrie concurs cu termin de 20 ¢ile computate dela prima apariţiune a acestora în ¢iarul „Telegraful Român.“

1. Măgója, cu salariu anual de 300 fl., dintre cari 200 fl., din fundațiunea „Bota“ și 100 fl., din repartițiune dela popor; cuartir natural în edificiul scólei și lemnele necesari de încăldit.

Alesul învětătoriu va fi obligat a ține cu elevii strana în biserică în Dumineci și sěrbători.

2. Muncel, cu filia Tălcușa, cu salariu de 80 fl., din repartițiune dela popor și lemne de încăldit.

3. Gălgău, cu salariu de 60 fl., din repartițiune dela popor și lemnele necesari de încăldit.

4. Ciceu-Poiană, cu salariu anual de 150 fl., din repartițiune dela popor.

5. 5. Ciceu-Hășmaș, cu salariu de 105 fl., și anume: 70 fl., în bani încassați prin repartițiune dela popor și 35 fl, în naturalii.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi învětătoresci au sě-și aștérnă petițiunile concursuali instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeș, 16 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeș în conțelegere cu comitetele parochiali.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 327. [150] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor vacante de învětători la scólele poporale mai jos însemnate, se escrie concurs cu termin de 30 ¢ile dela prima publicare în fóia „Telegr. Român.“

1. Merchiașa, salariu anual în bani gata 170 fl., plătiți din fondul bisericesc, din care are învětătoriul a-și plătí și diurnele ce-i compet pentru participare la ședințele reuniunei învětătoresci, cuartir gratuit și lemnele trebuincióse, drepturile comunale asemenea unei gazde, în fine învětătoriul e deobligat a ține strană în Dumineci și sěrbători.

2. Fântâna, salariu anual 140 fl., dela popor, cuartir și 2 stângini lemne de foc, învětătoriul are a ține strană în Dumineci și sěrbători, de unde își va căpăta partea cuvenită.

3. Bogata-Olténă, salariu anual 100 fl., dela popor, cuartir și lemne de foc.

4. Valendorf, salariu anual 200 fl., dela popor prin repartițiune 160 fl. și 40 fl. din lada bisericei, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-și așterne rugările instruite conform normelor din vigóre până la terminul arětat sub semnatului oficiu protopresbiteral.

Cohalm, 17 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 820. [151] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învětători în comunele mai jos însemnate aparținătóre protopresbiteratului greco-or. al Agnitei se escrie concurs cu termin de 30 de ¢ile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Agnita, cu salariu anual de de 200 fl., cuartir liber și lemne de foc.

2. Alțina, postul I învět. cu salariu anul de 220 fl., și lemne de foc, postul II. învět. cu salariu anual de 140 fl., cuartir liber și lemne de foc.

3. Cichindeal, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne.

4. Cincul mare, postul al II-lea de învětătoriu cu salariu anual de 100 fl., cuartir și lemne de foc.

5. Fofeldea, postul I. învět. cu salariu anual de 125 fl. în bani folosirea à 2 jug. și ½ luncă de fên, cuartir, lemne de foc, și venitul din grădina scólei.

6. Ighisdorf, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne de foc.

7. Ilimbav, cu salariu anual de 200 fl., cuartir și lemne de foc.

8. Ruja, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne de foc.

9. Vĕrd, cu salariu anual de 150 fl, cuartir și lemne de foc.

10. Ghijasa inferióră, cu salariu anual de 200 fl., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din acestea posturi au a și așterne petițiunile de concurs până la terminul mai sus indicat instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Agnita, în 8 August, 1891.

In conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 554. [152] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învětătoresci dela scólele confesionale române gr. or. din comunele însemnate mai în jos în protopresbiteratul Têrnavei se escrie concurs cu termin de 30 de ¢ile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Boian, cu salariu anual de 300 fl., care constă din folosința alor 8 jugěre pămênt arătoriu calculate cu 148 fl. 22 cr., repartiție pe popor 129 fl. 80 cr. cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi și lemne de foc, computate tóte în 22 fl.

2. Chesler, cu salariu anual de 120 fl. și adecă 80 fl., din repartiție pe popor, 20 fl. din alodiul comunal și 20 ferdele cucuruz sfârmit (à 1 fl.) 20 fl. din fundațiunea scolară. Dacă învětătoriul va fi cantor, atunci mai primesce pentru servițiul de cantor terțialitatea din stolă, grâu cucuruz și must, apoi cuartir în o odae a scólei, cari tóte aceste venite ar fi la 84 fl.

3. Herepea magiară, cu salariu anual de 150 fl., care constă din: bani 7 fl. 50 cr. cucuruz sfârmit 70 litre à fl. 1 : 70 fl. folosința casei și rădinei cantorale 10 fl., folosința alor 4 jugěre 1212 °☐ porțiune canonică 20 fl., terțialitatea ferdelelor 21 fl., ¢ile de lucru 21 cu 30 cr. 6 fl. 30 cr.

Venite stolari și accidentali 15 fl., 20 cr.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste stațiuni, au a-și așterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat (u. p. Küküllővár).

Cetatea de baltă, 15 August, 1891

Oficiul protopresbiteral al Têrnavei.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 531. [153] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învětători la scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Clușului se escrie concurs cu termin de 20 ¢ile dela prima publicare.

1. Apahida, cu salariu de 100 fl., din repartițiune dela popor, 20 fl., pentru lemne de foc, din cari e de a se încăl¢i și scóla, cuartir în edificiul scólei și grădină de legumi.

2. Butene, cu salariu de 100 fl., dela popor, cuartir și lemne de foc.

3. Calațele, cu salariu de 150 fl., dela popor, cuartir și lemne de foc.

4. Cojocna, cu salariu de 200 fl., dela popor, solvit în rate 2 lunare, cuartir cu grădină de legumi și diurn la adunările învětătoresci, computate în 36 fl.

5. Geaca, cu salariu de 184 fl, dela popor și cuartir.

6. Mănășturul ung., cu salariu de 260 fl., dela popor, cuartir și 2 stângini lemne de foc.

7. Mociu, cu salariu de 200 fl., dela popor și cuartir.

8. Rișca, cu salariu de 60 fl., cuartir și lemne de foc.

9. Rogojel, cu salariu de 200 fl., dela popor, cuartir și lemne de foc.

10. Someșfaleu, lângă Cluș cu salariu de 160 fl., dela popor și cuartir în edificiul scólei.

Concurenții la vre-unul din aceste posturi, au a-și așterne suplicele lor, instruite conform normelor în vigóre la subsemnatul oficiu până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Clușului în conțelegere cu respectivele comitete parochiali.

Cluș, 16 August, 1891.

Tuliu Roșescu,
adm. protopresbiteral.

Nr. 349 [146] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învětătoresci dela scólele române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin până la 20 Septembre a. c.

1. Făgăraș, cu salariu anual de 220 fl., v. a. cuartir liber și lemne de foc.

2. Veneția-inferióră, postul secundariu cu salariu anual de 200 fl, v. a. cuartir liber și lemne de foc.

3. Grid. cu salariu anual de 200 fl., v. a. cuartir liber și lemne de foc.

4. Perșani, cu salariu anual de 300 fl., v. a. cuartir liber și lemne de foc, avênd totodată învětătoriul a ținea în Dumineci și serbători strana în biserică.

5. Todorița, cu salariu anual de 140 fl., v. a. cuartir liber și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre'unul din aceste posturi au a și așcerne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraș, 18 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărașului.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Nr. 445 [145] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunilor învětătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sebeșului se escrie concurs cu termin până la 22 Septembre 1891 de când se vor sěvêrși și alegerile.

1. Rechita-Purcăreț dóuě posturi învětătoresci cu salare de câte 110 fl. unul din alodiu cortel și lemne de foc.

2. Sibișani cu salar anual de 160 fl. cortel în edificiul scólei și un stîngin de lemne.

Reflectanții la aceste stațiuni au a-și asterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Sebeș, în 18 August 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 295 [142] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învětătoresc dela scóla confesională gr. or. din comuna Suligete, se deschide concurs cu termin păna la 18 Septembre 1891.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

200 fl. anuali prin repartițiune din popor, și 20 fl. pentru conferințele învětătoresci și scripturistică, 2 orgii de lemne, și cuartir gratuit.

Dela concurenți se cere, ca se fie prově¢uți cu atestat de cualificațiune, cântăreți buni pentru a ține strana în Dumineci și sěrbători, și ca înainte de alegere sě se presenteze în comună, spre a-și arěta desteritatea în cântări.

Suplicile concursuale instruite conform legilor din vigóre, sunt a se adresa la acest oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Hondol, 16 August, 1891.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv, oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geógiului I.

Vasiliu Piposiu,
protopresbiter.

Nr. 375. [143] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor vacante de învětători la scólele poporale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Devei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ¢ile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

1. Bětrâna, cu salariu anual de 100 fl, în bani, 30 de měsuri bucate și 8 stângini lemne de încăl¢it.

2. Chergheș, cu salariu anual de 150 fl., solvin¢i în 12 rate lunare, cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi și 3 stăngini de lemne aduse în curtea scólei.

3. Popeșci, cu salariu de 150 fl., solvin¢i în 4 rate anuale de câte 37 fl., 50 cr. și lemne de foc spre încăl¢irea scólei.

4. Runcul-mare și Poiana Rechițelii, cu salariu anual de 211 fl., 90 cr., bani din repartiție.

Dela competenții la acest post sě cere ca sě cunóscă și cântările având se țină strană în ambele comune, apoi fiind depărtarea între aceste comune abia de 3 kilometri, ca învětătoriu ambulant, va ținea scólă 3 ¢ile din sěptěmână întro comună și 3 întralta.

5 Socet, cu salariu de 100 fl., v. a. în bani și 15 měsuri de grâu a 30 litre, cuartir, și lemne de foc după trebuință.

Doritorii de a ocupa vr'una din aceste stațiuni an a-și asterne suplicele lor de concurs instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până în terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Devei în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Deva, la 20 August 1891.

Avram Pěcurariu,
adm. protopresb.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

94 Sibiiu, Marţi 3/15 Septembre 1891. XXXXI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
.a Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
tru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
tru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Cuvêntarea

scelenţiei Sale I. P. S. D. archiepiscop şi etropolit Miron Romanul, ţinută cu casiunea presentărei deputaţiunei bisericei óstre înaintea Maiestăţii Sale la Bistriţa în 1/13 Septembre.

(Tecstul autentic român.)

„Maiestatea Vóstră cesareă şi apostolico-regéscă, Preagraţióse Dómne!

Intre referinţele nóstre interne din ţéră, care dau uneori ansă la ingrijiri indreptăţite, ne servesce totdeuna spre mare mângăere sufletéscă a sci cu gratitudine, că Maiestatea Vóstră, preagraţiosul nostru domn şi rege, Ve induraţi preagraţios a Ve estinde graţiile de domnitoriu şi grigea părintéscă deopotrivă asupra tuturor supuşilor credincioşi, fără deosebire de religiune şi naţionalitate; adi însĕ, când şi noi în rênd cu celelalte corporaţiuni eclesiastice şi lumesci presentate aici, avem fericirea de a Ve saluta pe Maiestatea Vóstră, supremul protector al bisericei nóstre, cu cea mai profundă reverinţă omagială în acest ţinut estrem al archidiecesei nóstre, bucuria ne este deplină şi — sperăm — nesecabilă.

Nutréscă alţii ori şi ce părere despre nisuinţele bisericei nóstre naţionale trecute prin multe adversităţi, noi şi la ocasiunea acésta putem asigura sĕrbătoresce pre Maiestatea Vóstră, că preoţimea şi poporul credincios al bisericei greco-orientale române din patriă 'şi va păstra totdeuna nemaculate, ca cele mai principale virtuţi cetăţenesci, fidelitatea tradiţională şi alipirea firmă cătră gloriosul tron al Maiestăţei Vóstre, de asemenea şi respectul omagial faţă cu legalul organism de stat, şi preste tot va face pentru promovarea binelui comun tot ce ii este posibil prelângă scutirea intereselor vitale, îndreptăţite şi patriotice, ale religiunei şi naţionalităţei nóstre.

Prelângă acéstă esprimare sinceră şi nealterabilă a devotamentului nostru omagial, ne luăm totodată voiă a recomanda şi pe viitoriu cu cea mai profundă reverinţă biserica nóstră şi instituţiunile ei fundamentale nesecatei graţii de domnitoriu şi grigei binefăcĕtóre părintesci a Maiestăţei Vóstre; ér după tóte acestea, innoindu ne piósele rugăciuni de tóte dilele, implorăm din adêncul sufletului binecuvêntarea lui Dumnedeu preste Maiestatea Vóstră, ca intenţiunile, ce le aveţi ca principe înţelept, sĕ le puteţi realisa încă într'un lung şir de ani spre fericirea popórelor Maiestăţei Vóstre credinciόse şi mulţămitóre.

(Românesce:) Maiestatea Sa, preagraţiosul nostru Monarch, sĕ trăiéscă la mulţi ani fericiţi" !

Rĕspunsul preagraţios al Maj. Sale.

(Tecstul autentic român.)

Primesc cu sinceră mulţămită omagiile şi alipirea credinciósă a clerului bisericei greco - orientale române.

Fiţi convinşi, că paladiul cel mai firm al religiunei şi naţionalităţii d - vóstre este legalul organism de stat. Consideraţi de o problemă principală a misiunei sacre ce o aveţi, a cultiva nu numai pacea confesională, ci şi cea naţională, şi pe lângă declararea graţiei mele regesci ve asigur, că biserica d - vóstre şi instituţiunile ei fundamentale pot contá şi de acum înainte la grigea mea binevoitóre.

Sibiiu, în 2 Septembre, 1891.

Evenimentul cel mai important, care agitéză acuma mai deaprópe spiritul public din Transilvania este rĕspunsul, ce l'a dat Maiestatea Sa metroolit ului nostru la Bistriţa.

Metropolitul nostru ca totdeuna, aşa şi cu acésta ocasiune solemnă, a ţinut sĕ accentueze necesitatea consolidărei bisericei nóstre în interesul bine priceput al statului, şi Maiestatea Sa împĕratul şi regele nostru a binevoit a ne asigura despre înalta Sa protecţiune şi despre puternicul Seu sprigin.

Şi ca sudiţi credincioşi, nici pe un moment nu ne vom îndoi, că este de o nepreţuită valóre protecţiunea şi spriginul Maiestăţei Sale.

Radimul nostru al românilor în timpuri bune, ca şi în timpuri mai grele, a fost şi este Coróna.

Nu am cáutat şi nu căutăm airea nici protecţiune, nici sprigin.

Nu, pentru-că avem convingere, că acest sprigin este de ajuns, ca sĕ ne putem desvolta liber, acésta protecţiune este prea suficientă ca noi sĕ ne putem validita şi sĕ ne ocrotim interesele némului nostru, interese, cari nu vin în colisiune, nici cu drepturile reservate Corónei, nici cu constituţia ţĕrei, nici cu principiile de ordine stabilite în fie care stat.

Duşmani ai némului şi bisericei nóstre cu ale lor şópte nu au putut străbate până ca sĕ producă fie şi numai pe un moment, un fel de neincredere faţă de poporul român şi faţă de biserica nóstră, semn invederat, că căile pe cari am umblat până acuma, sunt căile adevĕrului, semn, că atitudinea nóstră află sancţiunea sa în cele mai hotărîtóre cercuri.

Loialitatea faţă de tron o am dovedit în timpuri critice.

Loialitatea nóstră nu póte veni sub discusiune şi nu permitem, nici nu concedem, ca între locuitorii ţĕrilor sub coróna sântului Stefan, alţii sĕ ne întrécă în loialitatea nóstră faţă de dinastia Habsburgilor.

Una totuşi voim ca sĕ se scie. Intre sentimentul poporului român faţă de Coróna şi între cel faţă de elementul stăpânitoriu magiar de adi este o deosebire, şi nu am voi ca sĕ se confunde loialitatea nóstră faţă de coróná, cu simpatiile ori cu nesimpatiile, ce le avem faţă de magiari.

Până ce împĕratul rege Francis Iosif I şi toţi glorioşii sei înaintaşi au alinat multe din suferinţele românilor, i-a ocrotit şi adăpostit, au fost timpuri despre cari nu putem dice, că tot de aceste sentimente ar fi fost conduşi magiarii faţă de noi.

Era feudală a lásat urme afunde în inimile românilor şi ca o legendă din fii în nepoţi se va povesti despre sórtea cea tristă şi durerósă, care ni-o au croit magiarii în trecut.

E rêndul ca ei sĕ-şi dea silinţă, ca prin tractare blândă şi umană sĕ câstige simpatiile generaţiunilor viitóre, ca ele din propriul lor indemn se nu se mai ocupe cu trecutul.

Ér dacă totuşi le-ar veni pofta ca sĕ facă asemănări între trecut şi present, acele e de dorit, sĕ fie favorabile pentru present, tóte sĕ vorbéscă cu elocinţă despre fericirea, de cari sunt românii părtaşi adi şi numai aşa se vor sterge reminiscenţele din trecut şi se vor da uitărei.

O atare politică ar fi chemată a închega solidaritatea între poporul român şi cel magiar, popóre asvêrlite aici în oceanul cel mare, în prăpastia ce le ameninţă din partea panslavistilor şi a pangermanistilor.

Triumful ori căreia este egal cu strivirea elementului român şi magiar, şi ne cuprinde o adêncă mirare, cum de nu vĕd cu deosebire magiarii acest pericul, care cresce pe di ce merge şi ameninţă a ne cutropi.

Presa magiară în înţelepciunea ei cu o bucurie copilăréscă a înregistrat cuvintele [illegible] Galgocz ale monarchului la adresa episcopului Baltik, şi cu o sumeţie unguréscă a anunţat, că Maiestatea Sa la Bistriţa va face enunciaţiuni de gravitate.

Tendinţa era vĕdită. Mai mult.

Un organ cu chemare de a respândi faime se[illegible]saţionale a fost în posiţie de a sci şi cuvêntarea, ce are sĕ o ţină Escelenţia Sa metropolitul nostru, a fost în posiţie sĕ scie, că ar fi provocat sĕ-şi schimbe tecstul cuvêntărei, ce avé sĕ o rostéscă şi drept urmare a enunţat cu un feliu de superbie verdictul: „Dacă în scaunul episcopesc al slovacilor nu póte şedé un bărbat, cu vederi panslaviste, nici în Sibiiu nu póte sĕ domineze dacoromanismul în reşedinţa metropolitană".

Tóte aceste s'au făcut cu calculi de a atrage atenţiunea monarchului asupra nóstră, au fost făcute ca sĕ scótă dela corónă un vot de neincredere, un cuvênt aspru, drept lecţiune pentru conduita politică a românilor, care în punctul corectităţii este mai pe sus de ori-ce îndoélă.

FOIŢA.

Valórea actelor mai însemnate petrecute în sinul bisericei nóstre, ne impune, ca tecstul cuvêntărei Escelenţiei Sale şi rĕspunsul preagraţios al Maiestăţii Sale sĕ le reproducem la acest loc în tecstul original magiar. Sunt acte de valóre istorică aceste, şi voim ca cei ce se vor ocupa cu istoria bisericei nóstre şi cu modul cum s'a sciut biserica nóstră afirma la ocasiuni solemne şi în ce spirit a fost condusă ea de actualul cap al bisericei nóstre, sĕ aibă ocasiune a le judeca şi apreţia în deplină cunoscinţă de causă.

Étă deci:

A. Alocuţiunea:

Császári és apostoli királyi Felség!

Legkegyelmesebb Úrunk!

Néha jogosult aggodalmakra okot szolgáltató országos belviszonyaink között nagy lelki vigaszt nyujt nekünk mindenkor annak hálás tudata, hogy Felséged, legkegyelmesebb úrunk királyunk, uralkodói kegyeit és atyai gondoskodását valamennyi hű alattvalóira, vallás és nemzetiségi különbség nélkül, egyaránt kiterjeszteni legkegyelmesebben méltóztatik; mai napon azonban, midön a többi egyházi és világi tisztelgő testületek sorában szerencsések vagyunk mi is Felségedet, egyházunk legfőbb védnökét, főegyházmegyénk e szélső vidékén legmélyebb hódoló tisztelettel üdvözölni, örömünk teljes és — reméljük — kiapadhatlan.

Bármi véleményt tápláljanak is mások a sok viszontagságon átment nemzeti egyházunk törekvéseiről, mi ez alkalommal is ünnepélyesen biztosithatjuk Felségedet, hogy a hazai görög-keleti román egyház papsága és hivő népe a Felséged dicső trónja iránti hagyományos hűségét és szivós ragaszkodását, ugyszintén a törvényes államszervezet iránti hódolatos tiszteletét, mint legfőbb polgári erényeit, mindenkor szeplőtlenűl fogja megőrizni s általában a közjó gyarapodása érdekében mindazt megteendi, a mi vallásunk és nemzetiségünk jogos és hazafias létérdekeinek megóvása mellett tőle kitelhetik.

Ezen őszinte és megmásithatlan jobbágyi hódolatunk kifejezése mellett bátorkodunk egyszersmind egyházunkat és ennek alapintézményeit továbbra is Felséged kifogyhatlan uralkodói kegyeibe és jótékony atyai gondoskodásába legmélyebb tisztelettel ajánlani; végre pedig megujitva mindennapi áhitatos fohászainkat, lelkünk mélyéből kérjük Felségedre isten áldását, hogy bölcs fejedelmi szándékait hű és hálás népei boldogitására még hosszu évek során át valósithassa.

Maiestatea Sa, preagraţiosul nostru monarch, sĕ trăiéscă la mulţi ani fericiţi!

B. Rĕspunsul:

Őszinte köszönettel fogadom a görög-keleti román egyház papságának hódolatát s hű ragaszkodása kifejezését.

Legyenek meggyőződve, hogy vallásuk és nemzetiségők legszilárdabb védbástyája a törvényes államszervezet. Tekintsék szent hivatásuk egyik fő feladatául nemcsak a vallásfelekezeti, hanem a nemzetiségi béke gondozását is, és királyi kegyelmem kijelentése mellett biztositom önöket, hogy egyházuk s annak alapintézményei jóakaró gondoskodásomra ezentul is számithatnak.

Cutesanţa acésta de a denunţa lumei unguresci, căci altă lume nu crede atari bazaconii — că în curtea metropolitană din Sibiiu se cultivă dacoromanismul este şi ea o dovadă mai mult, că avem de a face cu duşmani neîmpăcaţi, cu ómeni nechipsuiţi şi cu elemente, cari nu ţin, ca statul unguresc sĕ se consolideze şi sĕ-şi câstige prieteni înlăuntru şi în afară.

Maiestatea Sa prin Preagraţiosul rĕspuns, a adăugat încă o petricea din multele, cari i împodobesc cununa recunoscinţei némului românesc şi a bisericei nóstre în special. Suntem fericiţi, că şovinismul nu a putut străbate păn în sanctuariul cel mai curat — în inima bunului nostru monarch — şi înmiite ne sunt detorinţele, ce avem pentru viitoriu, de a cultiva cu tótă îngrijirea sentimentele dinastice, ereḑite dela străbunii nostri faţă de înalta şi augusta Casă domnitóre.

Revista politică.

La manevrele din Ungaria, ce au avut loc la Galgocz a luat parte şi monarchul nostru.

Poporul din comitatul Nyitra s'a grăbit a aduce regelui cele mai sincere sentimente de loialitate şi acestea s'au manifestat prin însufleţirea cea mare, cu care a fost primit din partea poporaţiunei şi prin vorbirile, ce le a adus în numele comitatului comitele suprem, ér în numele bisericei romano-catolice episcopul rom. cat. şi a bisericei ev. lut. episcopul Baltik.

Atât la vorbirea, ce o a ţinut comitele, cât şi la vorbirea episcopului romano-catolic Maj. Sa a rĕspuns într'un ton de tot mângăetoriu.

Mai caracteristic este însĕ rĕspunsul, ce l'a dat episcopului Baltik. Maj. Sa aştéptă şi pretinde, ca spiritul patriotic sĕ nu se manifeste prin agitaţiuni condamnabile şi atunci şi biserica ev. lut. de dincóce de Dunăre se va putea bucura de spriginul preaînalt.

Foile patriotice magiare sunt încântate de acest rĕspuns şi laudă energia regelui, care a sciut sĕ pună frâu agitaţiunilor panslaviste.

Inchinându-se chiar şi fóia kossuthistă „Egyetértés" şi „Budapeşti Hirlap" înaintea regelui pentru dojana ce i-a dat-o episcopului Baltik, cred ele, că fulgerul acesta de dojenire se va repeta şi la Bistriţa contra actualului nostru cap bisericesc, care, ḑice „Budapesti Hirlap", lucră de un timp în cóce mână în mână cu daco-românii şi pune la cale afacerile comitetului naţional din Sibiiu.

In cercurile guvernamentale din Budapesta érăşi a întrat o mare zăpăcélă. Ea provine din causa bugetului urc[illegible]ce'l va pretinde ministrul de rĕsboiu dela delegaţiuni.

Delegaţiunile se vor întrunì în luna lui Novembre şiministrul de finance ungar Weckerle nu voesce cu nici un preţiu ca se presinte pe anul viitoriu un buget cu ficit. Cel mult ministrul póte asigura trei milióne, nu însĕ şase. Şi dacă s'ar forţa lucrul, ministrul ameninţă cu demisionare. In casul acesta posiţiunea cabinetului Szapáry póte suferi o sguduitură pnternică.

Opiniunea publică din Francia se intereséză fórte mult despre decursul manevrelor francese. Acum de curênd au apărut mai multe broşuri, cari se ocupă de aceste manevre. Aşa numĕrul cel mai nou al revistei „Monde Ilustré" a apărut cu 48 de portrete ale generalilor comandanţi, cu următórea observaţiune din partea redacţiunei: „Se ḑice, că esercіţiile acestea vor fi decisive. In patru-spre-ḑece ḑile vor scí, cât e de vrednică armata nóstră. Publicul ia parte activă la rĕsboiul acesta mic. Tótă lumea e astăḑi soldat." Interesantă e o carte însoţită de un tecst întitulat: „Rĕsboiul viitoriu." In mijloc se află charta ţinutului, în care după părerea autorului se vor da primele lupte decisive în rĕsboiul viitoriu. Este partea ostică a Franciei, până la Rheims şi Troyes, vestul german până la Heidelberg. Alsaţia Lotaringia pe acéstă cartă e însemnată cu colóre deosebită. Aici se pune în paralelă puterea militară a Franciei faţă de a Germaniei. Francia, se ḑice aici, are la disposiţiune pentru armata, ce va opera în prima liniă în contra Germaniei, 532,900 de soldaţi infanteriă, 48,000 călăreţi, 2,292 tunuri. Germania din contră nu póte dispune la început de cât de o armată de 458,000 infanteriă, 46,000 cavaleriă 1884 tunuri. Apoi se laudă superioritatea puscei francese sistem Lebel, cu care e înarmată întréga infanteriă francesă, faţă de pusca germană, cu care e în armată numai în parte infanteria germană.

Generalul rusesc, care a luat parte la manevrele francese a adus mari laude armatei francese şi ministrului Freicynet.

O luptă cu gendarmii.

Din Valea-Jiului 1891.

Dle redactor! Vin prin acésta a ve ruga sĕ binevoiţi a publica în preţuitul d vóstre ḑiariu „Telegraful Român" următórele·

Adeseori am tot cetit şi rĕscetit în foile nóstre cumcă mai întóte părţile locuite de români se întêmplă câte o nedreptate, şi că legea numai pe hârtie esistă, de aceea voesc şi eu a ve scrie unele întêmplări ne mai pomenite de prin părţile nóstre din Jiu.

Inainte de asta cu vr'o 25 ani poporul nostru de aici trăia cu mult mai fericit, căci de alta nu se îngrija ci numai sĕ-şi prăséscă vitele, sĕ facă fân mult ca sĕ le pótă susţiné, şi din când în când sĕ mai vêndă din ele spre a-şi acoperi alte spese şi spre a plăti birul, (darea). Deci fiind că pe aici ómenii se susţin numai chiar cu economia de vite, le trebue şi fórte mult nutreţ dar fiindcă locurile acestea muntóse au fost dăruite şi cu minerale (adecă cărbuni de piatră) sau deschis fórte multe băi, aşa încât mai tóte locurile cele mai bune le a ocupat parte statul parte societatea braşovenilor; Unele pentru colonie ér altele pentru folosirea cărbunilor, şi bietul popor vrênd, ne vrênd au fost silit sĕ 'şi vêndă locurile aşa precum a voit domnii a le plăti şi cari nu au voit a le da, le-au luat şi cu sila, aşa bietul popor a fost silit a se retrage tot mai sus la munte şi a-şi lăsa masa, vatra şi casa, şi averea în mănile strĕinilor spre folosinţă.

Deci vin a ve aduce o tristă veste întêmplată acum la 7 Septembre st. n. a. c. Dl director din Petroşeni Franţ Talacsec avênd trebuinţă de unele locuri din Petrila spre a mai ḑidi o colonie nóuĕ, a chiemat éră ómeni înainte spre a cumpăra locurile, deşi ómenii nici cu un preţ nu voesc a şi mai da locurile, dl director veḑênd, că nu póte isbuti s'a dus cu puterea mai cerênd şi doi gendarmi ca sĕ fie mai sigur, a mai luat cu sine şi 20 băeşi şi s'a dus la faţa locului în Petrila spre a şi arăta puterea sa cât e de mare. Proprietarii locurilor vĕḑênd, că vin spre a le ocupa locurile lor cu puterea, s'au adunat cu toţii şi nici la un cas nu i-au lăsat nici sĕ păşéscă pe locurile lor.

Vĕḑênd dl director, că nu póte isbuti, a dat ordin gendarmilor şi băeşilor spre a sĕ folosi de drepturile lor, şi s'a încins o luptă între săteni şi gendarmi, aşa că gendarmii pe un om şi o muere au puşcat, ér pe doi i-a înpuns cu baionetele. Unul dintre cei puşcaţi acum se află în spital la Deva, ceialalţi sunt acasă.

De acestea se întămplă acum în seclul al 19-lea căci de nu dai ce ai de voe bună, tot ea cu sila şi pe urmă te şi bate. Noroc a fost că mórte nu s'a întêmplat.

Aşa sa întêmplat şi acum cu drumul ferat carele sĕ face până la Lupeni. Mai mulţi proprietari au rĕmas fără case şi fără pămênt, ce folos că au căpĕtat bani, căci nu au de unde sĕ cumpere altul şi aşa vor fi siliţi a lua lumea în cap şi a emigra în altă ţară că aici nu mai pot trăì.

Jianul.

Sânţirea bisericei gr. or. din Petrila în ppresbiteratul Haţeg.

Desub pólele Parengului, la 28 August, 1891

Mult onorată redacţiune! Poporul din Petrila, învețat a avé o biserică unde sĕ-şi pótă ridica rugăciunile sale către atot puternicul Dumneḑeu la sfaturile cele bune a conducătorilor lui, s'a hotărit în anul 1876 a-şi face o biserică, care sè le fie fala şi mândria întregei comuni.

Comuna ori biserica nu aveau bani disponibili, dar protopresbiterul de piă memorie Ioan Raţiu cu răpousatul protopretore Borbáth şi cu notariul cercual Marcu Moldovan au întrevenit şi au stăruit ca venitul din arânda crîşmăritului trei lunară sĕ se dea pentru înfiinţarea unui fond anume spre edificarea bisericei.

La stăruinţa menţionaţilor prea vrednici bărbaţi acésta hotărire au obţinut şi aprobarea comitetului comitatens la 23 Octombre 1877 Nr. 122.

Astfeliu pe base legali şi solide sau înfiinţat fondul pentru zidirea bisericei.

La 5/17 Septembre 1883 s'a pus pétra fundamentală, de mult regretabilul domn ppresbiter Ioan Raţiu, care fără diurne, fără a pretinde rebonificarea speselor de călătorie, încântat de marea bucurie, sĕvêrşind celea necesarii şi dând cu ciocanul în pétra fundamentală, a rostit o frumósă vorbire şi ca un bun oratoru, a stors lacrimi din ochii ascultătorilor — înveselindu-i apoi cu aceea că, cu ajutoriul lui Dumneḑeu sĕ ajungă şi aceea ḑi de bucurie şi veselie pentru acest popor bun, pacinic şi blând ca cu toţii sĕ pótă rostì rugăciunea de mulţămită, că au vĕḑut finită opera începută — adecă sĕ ajungă şi ḑiua sânţirei bisericei — când sĕ dea laudă şi mărire atot-puternicului D-ḑeu pentru marea bunătate şi ajutoriul prea înalt, dat cu multă graţie dela tatăl cel ceresc.

Dar, étă aḑi! edificarea bisericei s'a terminat c toriul lui D-ḑeu s'a servit şi actul sânţirei bísericei — durere că din celea trei persóne ce mai mult au serv porului — astăḑi înaintea altariului am vĕḑut numai Marcu Moldovan, care după o luptă şi după o lucrare dată au ajuns şi ḑiua mult dorită de a sta înaintea al lui, unde vérsa lacrimi de bucurie şi de durere.

Vĕrsa lacrimi de bucuriă, că s'a vĕḑut în deplin nătate la punerea corónei, la sânţirea bisericei, şi de d pentru perderea celor mai vrednici şi neobosiţi luptător cari aḑi nu-i mai vede în mijlocul poporului, s'au dus di cei vii.

Numai auḑim vócea nici instrucţiunea bunului ppre biter Ioau Raţiu, — care făcea sĕ se adune poporul din tó părţile fără deosebire de confesiune ori naţiune, numai ca s îi audă tonul, vocea şi instrucţiunea sa. S'a dus la tată cel ceresc, unde érăşi ne va apăra cu duchul blândeţelor cu duchul înţelepciunei şi cu duhul înţelegerei. — Cu el a trecut din viéţă şi neuitatul protopretore Bórbáth aseme nea şi socia d-lui Marcu Moldovan, care la punerea petre fundamentale toţi au fost presenţi.

După închierea contractului în 14/26 Iuniu 1883 cu întreprinḑĕtorii Martini şi Gyürke Feri, dóuĕ persóne, vrednice, edificiul s'a ridicat după un plan prea frumos — aproba din partea preaveneratului Consistoriu archidiecesan — din un material solid — lucrat cu multă bărbăţie.

Poporul încă nu s'a pregetat a da mână de ajutoriu, a adus materialul de lipsă: lemne, pétră cărămidă şi celelalte — însĕtaţi de a vedé odată biserica şi edificarea iei terminată.

Dară în timpul accesta scurt, dintre acestia cari au ostenit şi trudit şi dintre poporeni lipsesc fórte mulţi, au trecut la cele eterne împreună cu amêndoi întreprinḑĕtorii fără a vedé actul sânţirei bisericei.

Întreprinḑĕtoriul Gyürke Feri a încetat din viéţă chiar după terminarea întregei opere; — biserica, s'a predat cu ajutoriul lui D-ḑeu gata, spre marea bucurie poporului.

„Tu ai contribuit, tu ai dat, a vóstră sĕ fie acéstă casă dumneḑeiască, în ea sĕ alergaţi în nĕcasuri şi în tóte împregiurările sĕ ridicaţi rugăciuni de laudă şi mărire către cel prea înalt — către D-ḑeu.

Cu aceste cuvinte s'a predat nóua biserică poporului petrilean din partea d-lui Moldovan, pentru-că dintre fruntaşii şi dintre întreprinḑĕtori nu se mai află nimenea în viéţă.

Actul sânţirei a fost concreḑut dlui administrator protopresbiteral Avram Stanca ca împreună cu preotul local şi eventual cu alţii preoţi sĕ-l îndeplinéscă spre lauda numelui lui D-ḑeu.

Sâmbătă séra în 17 August a, c. antimitul şi móscele dela biserica cea vechie (ruinată de tot) s'au strămutat în biserica cea nóuĕ prin Dl adm. ppresb. Avram Stanca, preotul locului Ioan Stefóne Preda, şi prin parochii: Simion Suciu şi Zacharia Muntean, făcênd vecernea cu ceremonialul prescris.

Duminecă diminéţa în 18/30 Septembre a. c. s'a sĕvêrşit actul sânţirei, apoi a urmat sânta liturgiă.

Ceremonialul s'a servit prin dnii: Avram Stanca adm. ppresb. Zacharia Muntean, paroch în Sălaşul-superior, Simion Suciu, paroch în Ruşov, Basiliu Socol, paroch în Livezeni, Petru Popoviciu, paroch în Streiu-săcel şi Ioan Stefóne Preda preotul locului.

Strana a fost representată prin George Şandru vrednicul învăţĕtoriu din Livezeni, care cu vocea sa cea melodiósă, cu glasul seu cel armonic au făcut ca momentele acelea sĕ insufle respect în inimile publicului cătră lăcaşul lui D-ḑeu, însoţit fiind de bravul învĕţătoriu al Petrilei dl Petru Stefóne Preda.

Dl adm. protopresb. Avram Stanca ca un om prea consciu nu a lăsat cu ocasiunea sântei liturgii că sĕ tréca ne amintită întru pomenire recunoscinţa prea bine meritată a superiorilor sei.

Aatfeliu la „éra şi éră plecând genunchiele d-lui sĕ ne rugăm" întreg poporul cu preoţii îngenunchind dl Stanca în semn de recunoscinţă şi de reverinţă între lacrimi rosti rugăciuni pie pentru odichna sufletului fostului nostru protopresbiter Ioan Raţiu pentru conducĕtoriul nostru cel bun, drept şi blând.

Apoi cu lacrimi pe obraz, cu inima înfrântă de durere, cu vocea tremurindă au rugat pre atot puternicul D-ḑeu pentru grabnica reinsĕnĕtoşare a protopresbiterului şi asesorului consistorial Zacharia Boíu. Ca sĕnĕtate sĕ-se dăruiască acelui bun bărbat al bisericei nóstre din inimă am rugat şi rugăm pe înduratul D-ḑeu.

După finitul serviţiului divin dl adm. protopresb. a vorbit poporului şi publicului adunat. A rostit o predică ocasională, a arătat poporului ce lăcaş sânt d-ḑeesc are.

Cât este biserica lor de frumósă, care este, în privinţa spaţului, stilului şi a materialului una dintre cele mai frumósă şi măréţă nunumai în acest protopresbiterat dar în întreg comitatul stă cu fală biserica din Petrila, tocmai pentru ca sĕ alerge cu mic cu mare tinĕr şi bĕtrên, bărbaţi şi femei, feciori şi fete cu toţii în dumineci şi sĕrbători în acest lăcaş frumos Dḑeesc a se ruga lui Dḑeu cu evlaviă, cu credinţă şi cu dragoste.

A arătat că cât póte rugăciunea făcută cu inima curată şi cu gândul la Dḑeu pentru mântuirea sufletului.

Acésta vorbire din cuvinte bine alese au pĕtruns spiritele poporului şi a ascultătorilor căci au fost ascultată cu o atenţiune fórte mare, dovadă că dl Stanca este aceea prea vrednică persónă care a meritat şi s'a arătat vrednic de distincţiunea ce i-s'a făcut.

După finitul serviţiului divin s'au dat în onórnea ḑilei un banchet, care în tótă privinţa a reuşit preste asteptare, ceeace îi servesce numai spre onórea D-lui Moldovan. Toastele nu au lipsit, dl adm. protopresb. a toastat pentru maestate pentru casa domnitóre. Preotul Ioan Preda pentru Înalt prea sânţitul nostru archiepiscop şi metropolit Miron Romanul.

Învĕţătoriul Sânzian pentru membrii consistoriului archidiecesan, Borbáth pentru preotul local şi epitropul prim al bisericei nou sânţite Marcu Moldovan, Nicolau Sânzian pentru poporul din Petrila.

Cu acéstă ocasiune o idee s'a prefăcut în propunere ér propunerea s'au întrupat — ca sĕ se deschidă o colectă pentru un clopot.

Astfeliu în decursul petrecerei s'au adunat deja preste 30 floreni.

Musica încă nu a lipsit. Capela musicală din Haţeg a intonat câteva piese românesci fórte frumósĕ şi melodiósĕ încât timpul cel de vre-o 4 óre ne păré că a fost numai câteva momente.

Dar în fine deodată cu murgitul ne-am despărţit.

La înserat ne-am luat adio dela petrileni ducând cu noi cele mai frumóse impresiuni şi suveniri, ce rĕmân pentru vecie în pepturile nóstre, culese şi adunate dela poporul cel blând dela pólele Parengului — resfirat pe déluri şi văile muntóse ale comunei Petrila. Sĕ trăéşcă armonia şi buna înţelegere între fraţii din Petrila. *Sentinela.*

Avis.

Subscrisul aduc prin acésta la cunoscinţa tuturor acelor părinţi, cari doresc a-şi inscrie copii pe anul scol. următoriu la scóla capitală (normală) rom. gr. orientală din Veneţia inferióră, cumcă inscrierile la acéstă scólă se vor face cu începutul lunei lui *Septembre st. v.* ér prelegerile se vor începe conform normativului scolar.

Veneţia-inferióră, în 15 August, 1891.

Ioan Capĕtă.
înv. dir.

Varietăţi.

* (Personal.) Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit **Miron Romanul** a sosit la Sibiiu cu trenul de aḑi diminéţă.

* (Dar preaînalt.) Maj. Sa monarchul s'a îndurat prea graţios a dărui din cassa Sa privată 100 fl pe sama bisericei nóstre din Ulm.

* (Têrgul din Sibiiu.) Têrgul de vite din Sibiiu a fost de tot bine cercetat. Vite s'au vêndut multe şi cu preţuri urcate. Din România încă au fost mulţi cumpĕrători, mai vêrtos de cai, cari s'au căutat fórte tare. Vitele de prăsilă, cari au fost espuse cu o ḑi înaintea têrgului de ţară au fost de tot frumóse.

La têrgul liber încă a alergat multă lume din prejur, mai mult din causa timpului frumos. Industriaşii şi espunĕtorii preste tot au băgat multe parale în buzunar.

* (Românii din Panciova). Românii din Panciova au înaintat municipiului oraşului Panciova un memorand, în care se plâng pentru atentatele la desnaţionalisarea lor şi cer ridicarea unei scoli elementare cu limba de propunere românéscă

* (Comedii fără bani). Vineri au sosit în Sibiiu dóuĕ panorame, cari atrag o mulţime de curioşi, nu atât prin frumseţea lor, ci mai vêrtos prin sberetile şi urletele grozave, în cari se întrec ómenii dela panorame. Sâmbătă séra bunăóră aceste urlete se auḑiau de pe promenada de sub arini, ér publicul ce de altă dată eşia pe promenadă dinaintea palatului „Habermann", din causa cestor molestări sĕlbatice, n'a putut sĕ-şi guste plăcerea obicinuită. E caracteristic însĕ, că acele urlete şi comedii s'au continuat şi Duminecă tótă ḑiua. Credem, că autorităţile competente vor fi mai băgătóre de sémă la alte ocasiuni şi nu vor suferi, ca astfeliu sĕ se necinstéscă ḑiua Duminecei, nici sĕ se mai repeţéscă scene, cari numai prin Asîa pot avé loc!

* (Dela academia magiară.) Şedinţele academiei magiare de sciinţe se vor începe la 5 Octobre a. c. n. In ḑiua amintită se va face raport despre o dramă înaintată la concurs. In luna lui Octobre vor mai fi şedinţe in 12, 19 şi 26 Octobre. Tot atunci va fi şi iubileul de 50 ani al celor mai bĕtrêni academiciani, F. Pulscky, br. N. Vay, şi P. Hunfalvy.

* (Regina României.) Douĕ consultaţiuni s'au făcut cu doctorii Finkelburg şi Ferel. Concluziunile nu prea sunt favorabile, dar pentru un moment nu este un motiv de temere, cu tóte că starea reginei s'a cam agravat. Doctorii ḑic, că bóla reginei va fi ngă.

M. S. regina va petrece érna la Sarrento, unde s'au şi luat mĕsuri, pentru a i se pregătí acolo apartamentele necesare.

* (O mare nenorocire la porţile de fer.) Din Orşova se comunică, că la porţile de fer s'a intêmplat o mare nenorocire. Naia americană, cu care sfredelesce stâncile a fost svêrlită in vĕsduch şi numai intêmplărei se póte mulţămí, că nu s'a întêmplat o catastrofă şi mai îngrozitóre. Acésta avea loc, dacă ar fi esploadat şi dinamita cea multă, care se afla în apropierea năiei americane. Esplosiunea a fost aşa de puternică, incât la doi ómeni, cari se aflau pe naie nu li se mai dă de urmă. Doi matroḑi, cari erau in apropiere au fost îmbucătăţiţi de tot şi o mulţime de matrozi şi lucrători mai mult sau mai puţin vulneraţi.

* (Sinod greco-catolic.) Foile din Viena sunt informate, că protocólele, ce se vor lua la sinodul greco-catolic din Lemberg vor trebui trimise papei. Presidiul sinodului 'l va avé delegatul papei msgr. Ciasca, care a şi sosit la Lemberg spre acest scop.

* (Pensionare.) Foile ungurescì comunică scirea, că în urma schimbărei fişpanului dela Făgăraş, singurul vice-şpan român, ce se mai află în funcţionare dl Dănilă Grămoiu, a cerut sĕ fie pensionat. Pensionarea i s'a şi hotărit din partea comisiunei însărcinate cu acest lucru şi acum rĕmâne numai sĕ fiă aprobată din partea adunărei comitatense. Ca urmaş al dlui Grămoiu, foile ungurescì amintesc pe Kapocsányi Mór. —

Bibliografic.

In editura librăriei N. **Ciurcu** Braşov a apĕrut *„Istoria biblică a vechiului şi noului testament"* întocmită mai ales pentru tinerimea din scólele poporale române de Georgiu **Ludu** preot şi Ioan **Dariu** invĕţătoriu. Preţul 30 cr. ilustrată cu mai multe icóne.

— *„Gramatica limbei române"* pentru scólele poporale in trei cursuri de Macsim **Pop** prof. Ediţia a dóua, aprobată de înalt. ministru r. ung. Preţul 30 cr.

— *„Manual scolastic aprobat"*. Gramatica limbei magiare curs teoretic şi practic pentru clasele gimnasiali şi pentru privaţi de Octavianu Bariţiu profesor gimnasial în Nĕsĕud. Edit. a 4 a. Editor şi provĕḑĕtoriu I. Stein, Cluj 1886. preţul 1 fl.

Acésta carte a câstigat aprobarea înaltului ministeriu reg. ung. de culte şi instrucţiune publică sub Nr. 18.452 ex. 1890.

Lucrul de mână.

Din mai multe părţi mi se cer diferite desluşiri, nu numai din cadrul specialităţilor accesibile pentru chemarea educativă a lucrului de mână, ci chiar şi din sfera ocupaţiunilor aparţinĕtóre industriei de casă.

Necesitatea respândirei astorfel de cunoscinţe şi desterităţi la poporul nostru nu mai póte fi trasă la îndoélă de nime.

In faţa acestei constatări însĕ, lipsindu-ne aprópe cu totul cărţile, cari ar fi sĕ ne servéscă de călăuze credinciόse în cestiunea acésta, ne rĕmâne de o cam-dată numai ḑiaristica ca mijlocitóre pentru comunicarea reciprocă a ideilor şi esperienţelor nóstre practice.

Cu bucuriă îmi iau deci voiă a deschide în colónele ospitale ale acestei foi, sub titlul de mai sus, o rubrică, în care voiu comunica din timp în timp unele şi altele desluşiri în materia cestionată spre a satisface dorinţelor celor, ce se interesézá mai de aprópe de dênsa. Voiu căuta însĕ după putinţă, a reduce lămuririle, în cele practice, la cele mai simple proceduri, pentru de a puté fi practicate cu tótă înlesnirea posibilă chiar şi de cei cu mai puţine cunoscinţe şi cu mai puţine mijlóce materiale.

In numĕrul de aḑi încep cu o parte, aparţinĕtóre industriei de casă şi anume cu coloratul (văpsitul sau boitul) lânei, a inului şi a cânepei, pentrucă acésta mi se cere din unele părţi cu mai mare înteţire.

Sibiiu, 1/13 Septembre, 1891.

G. Moian.

Recepte din industria de casă.

Văpsitul lânei, inului şi cânepii.

Roşu: *a.)* Intr'o căldare de aramă punem sĕ férbă at a apă, câtă credem, că póte covîrs

inul sau cânepa, ce voim a colora.
apa a ferbe, punem întrânsa puţină pétr
cufundăm în lăuntru, într'un coşuleţ, estr
galben (Gelbholzextract) mĕrunţit şi
puţin, cât a fost pétra acră. Materia
este cam ca rĕşina, sĕ ferbe în căldare
cu tot, până se disólvă; pe urmă scóte
afară şi, dacă totuşi ar fi mai rĕmas
solvată vr'o parte din numita materie,
căm cu o măturice în coşuleţ, cufun
puţin în apă, până ce sĕ disólvă de t
ţul, îl punem la o parte. Acum turn
în căldare fucsin, disolvat deja de
spirt la căldură stêmpĕrată (pe jar) ş
bine cu un băţ. După-ce mai ferbe puţ
în lăuntru lâna, o lăsăm sĕ férbă vr'o
întorcêndu-o în timpul acesta de câte
un băţ; pe urmă o scótem afară, o lă
scurgă şi, după ce sĕ rĕcesce, o spălăm
rece, până ce nu se mai coloréză apa
şi apoi o uscăm.

Notă: La prepararea vĕpsĕlei mai bine este
apă de plóe sau apă de rîu. In timpul ferberii sp
răţim des. Soluţiunea de fuxin o turnăm în căl
câte puţin şi pe încetul, ér nu dintr'o dată, pentru
împróşcă în afară şi stropesce tot împrejur. F
în care am colorat odată lâna, o putem folosi
ces şi pentru a douĕ óră la coloratul altei cvanti
după-ce se mai adaoge încă puţină soluţiune
dacă a început a prinde însĕ mucigaiu de-asu
Nu este ertat a spăla lâna îndată, după
căldare, pentrucă apa rece strică lânei c
materii în starea lor înferbêntată. După m
putem colora şi cânepa, inul sau chiar bumbacu
escepţiune, că pe acestea le putem lăsa sĕ
puţin de 2½ óre. Atât lâna cât şi cânepa,
bacul le putem colora nu numai în stare cru
şi ca tort.

Proporţia mai acurată a cvantităţii mat
la compunerea acestei colori, precum şi preţul
póte învĕţa din esperienţă; cu tóte acestea le m
într'o mĕsură mai mică: La 1 decalitru (o vadră
apă se recer: 23 grami de pétră acră (½ cr.), 23
de lemn galben (4 cr.,) 30 grami fuxin (36 c
într'un decilitru de spirt (8 cr.,)

Aceste cvantităţi se pot lua îndoit, întrei
a. m. d., după cvantitatea lânei, ce avem a o

Roşu: *b).* Unele femei din popor co
în roşu după un metod şi mai simplu,
succede bine; anumit folosesc numai fu
vat în spirt şi pétră acră după ordinea d
Altele ferb lână mai întâi în apă împe
în apă cu pétră acră, după aceea scot lâ
pun în apă soluţiunea de fucsin şi pun di
în lăuntru, ferbêndu-o, până se roşesce d
Fucsinul se póte disolva şi în oţĕt tare.

Mulţămită publică.

La prânḑul comun ce s'a dat la 30 August a
cu ocasiunea sânţirei bisericei celei nou edific
Petrila, tractul Haţegului dl Borbáth Ioze
la pretura din Petroşeni, văḑênd lipsa tota
potă la biserica din cestiune, propune a se
lectă benevolă, şi primindu-se propuerea
cei presenţi se şi pune la disposiţie o list
subscriere.

Spre scopul arătat au contribuit urma
T. domni:

Borbáth Iozef, oficial la pretura din Pet
5 fl. Ioan Preda, parochul locului 2 fl.,
Iozef, învĕţătoriu la scóla de stat din Petril
Petru Popoviciu, paroch în Sintamarie de pét
Basiliu Socol. Livezeni 1 fl. Simeon Suciu, Ruş
Avram Stanca, paroch şi administrator protop
Zaharie Muntean, paroch Sĕlaşul de sus 1
riu Iosan, controlor la cassa comunală 1 fl.
Iozef 1 fl. Marcu Moldovan, jun. student 1 fl.
Preda Stefóne înv. 1 fl. Iozef Heias, subnota
cual Petroşeni 1 fl. N. Socol măiestru ferar
Nicolae Simzian, înv. dirigínte în Haţeg
Borbáth Iozef 1 fl. cu totul 21 fl. v. a. care
s'a şi predat imediat d-lui prim epitrop
Moldovan spre administrare. Imi împlinesc
cută datorinţă de a esprima stimaţilor domn
considerând deoparte starea miseră a poporul
pe altă parte cunoscênd lipsa cea mare a un
pot corespunḑĕtoriu grandiosului edificiu au
tribuit şi cu denariul lor spre acest scop

George Şand
învĕţător.

Loterie.

Sâmbătă în 12 Septembre.

4 20 15 6
1 9

1—3

ONCURS.

anul scolastic 1891/2 şi
le a se conferì *unui stu*
aţiunea bisericii patronate
l Iosefin de aici, înfiinţată
Z. C. Pop, un stipendiu
fl.

nţii au sĕ-şi presenteze
la subscrisa representanţă
Octombre a. c. instruite cu.
at dela oficiul parochial,
mâni gr. or.;
imoniu scolastic din semes-

tat dela primăria comunală
iunea socială a părinţilor
terială.

August, 1891 st. v.

*ţa bisericii patronate din su-
iul Iosefin din Sibiiu.*

Miron Romanul,
archiepiscop.

---

(154) 1—3

CONCURS.

întregirea posturilor de
scólele confesionale gr.
comunele însemnate
opresbiteratul gr. or.
i se escrie concurs cu
la 15 Septembre 1891.
a Inuri, cu salariu
., din repartiţiă dela
liberă în edificiul scó-
rădinei scólei şi 4 orgii
care se va încăldí şi

muna Tibru, cu salariu de
are sumă se plătesc 40 fl.,
bisericei, éră 40 fl., din
olosinţa grădinei cu pomi
n mărime de 1115 °☐ cu
de 20 fl., cuartir liber şi
mne, din care se va în-

, Găureni şi Meteş,
160 fl., din repartiţie,
şi lemne de foc.
iel, cu salariu de 150 fl.,
e, cuartir liber şi 3 orgii

lna, cu salariu de 150 fl.,
ţie, cuartir liber şi lemne.
ricău, cu salariu de 200 fl.,
iţie, 2 orgii de lemne şi
r.

rii de a concura la vre-unul
posturi au a-şi aşterne su-
r instruite conform regula-
sustătătoriu la subscrisul
sta ultimă Gyulafehérvár)
Septembre, 1891.

ulia, în 22 August, 1891.

Alesandru Tordoşan,
protopresbiter.

---

(155) 1—3

CONCURS.

tru ocuparea postului învĕţă
la scóla confesională gr. or.
gnra cu filia Topliţa, se
ncurs cu termin până la 21
re a. c. st. v.

olumentele sunt 200 fl., salariu
artir grătuit şi 2 orgii lemne
ncăldit.

itorii de a ocupa acest post
adresa cererile lor concursuale
conform legilor din vigóre,
terminul sus indicat, către
rotopresbiteral gr. or, al trac
ógiului I.

dol, în 17 August, 1891.

egere cu comitetul parochial
respectiv.

Vasiliu Piposiu
protopresbiter.

---

39. (157) 1—3

CONCURS

ntregirea staţiunilor în-
comunele mai fos în-
topresbiteratul gr. o
escrie concurs

terminul până în 26 Septembre 1891 st. v. şi adecă:

1. Petroşeni, cu salariu anual de 200 fl., relut de cuartir 30 fl., patru orgii lemne de foc (din repartiţie).

2. Nădăstia superióră, cu salariu anual 210 fl., din repartiţie, cuartir şi lemne de foc. Alesul va avé a conduce copii la biserică în Dumineci şi sĕrbători.

3. Zlasti, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Valea sângeorgiu, cu salariu 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Nucşóra, cu salariu anual 240 fl., cuartir şi lemne. Invĕţătoriul va fi obligat a ţiné strana în Dumineci şi în sĕrbători.

Doritorii de a ocupa vre o staţiune învĕţătoréscă din cele de mai sus au a-şi aşterne suplicele instruite conform prescriselor legali la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului.

Haţeg, la 20 August, 1891.

Avram Stanca,
adm. protopresbiteral.

Nr. 143. (158) 1—3

CONUURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scóla confesională gr. or. din oraşul Alba-Iulia, la care este afiliată şi parochia Maieri din acésta localitate, se escrie concurs cu următórele condiţiuni:

a) Salariul învĕţătoresc este 300 fl. v. a. în bani solvinḑi în rate lunare din fondul bisericei, cuartir liber şi lemne de încălḑit;

b) doritorii de a concura la acest post au se fie cu atestat de cualificaţie şi cântăreţi, cunoscĕtori de tipicul bisericesc, avênd datorinţa a cânta cu scolarii în ḑile de dumineci şi sĕrbători;

c) terminul acestui concurs espiră în 15 Septembre a. c. până la care sunt a se substerne cererile la subscrisul.

In conţelegere cu comitetul parochial.
Dela oficiul protopresbiteral gr.
Alba-Iulia, în 18 August, 1891.

Alesandru Tordoşan,
paroch şi protopresbiter.

Nr. 349 [146] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin până la 20 Septembre a. c.

1. Făgăraş, cu salariu anual de 220 fl., v. a. cuartir liber şi lemne de foc.

2. Veneţia-inferióră, postul secundariu cu salariu anual de 200 fl, v. a. cuartir liber şi lemne de foc.

3. Grid. cu salariu anual de 200 fl., v. a. cuartir liber şi lemne de foc.

4. Perşani, cu salariu anual de 300 fl., v. a. cuartir liber şi lemne de foc, avênd totodată învĕţătoriul a ţinea în Dumineci şi serbători strana în biserică.

5. Todoriţa, cu salariu anual de 140 fl., v. a. cuartir liber şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre'unul din aceste posturi au a şi aşcerne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraş, 18 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Nr. 445 [145] 3—3

CONCURS.

ntru întregirea staţiunilor in-
i din comunele mai jos în-
rotopr sbiteratul Sebe-
concurs cu termin până

la 22 Septembre 1891 pe când se vor sĕvêrşi şi alegerile.

1. Rechita-Purcăreţ dóuĕ posturi învĕţătoresci cu salare de câte 110 fl. unul din alodiu cortel şi lemne de foc.

2. Sibişani cu salar anual de 160 fl. cortel în edificiul scólei şi un stîngin de lemne.

Reflectanţii la acestea staţiuni au a-şi asterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Sebeş, în 18 August 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 295 [142] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc dela scóla confesională gr. or. din comuna Suligete, se deschide concurs cu termin păna la 18 Septembre 1891.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

200 fl. anuali prin repartiţiune din popor, şi 20 fl. pentru conferinţele învĕţătoresci şi scripturistică, 2 orgii de lemne, şi cuartir gratuit.

Dela concurenţi se cere, ca se fie provĕḑuţi cu atestat de cualificaţiune, cântăreţi buni pentru a ţiné strana în Dumineci şi sĕrbători, şi ca înainte de alegere sĕ se presenteze în comună, spre a-şi arĕta desteritatea în cântări.

Suplicile concursuale instruite conform legilor din vigóre, sunt a se adresa la acest oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Hondol, 16 August, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv, oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geógiului I.

Vasiliu Piposiu,
protopresbiter.

Nr. 375. [143] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor vacante de învĕţători la scólele poporale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Devei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

1. Bĕtrâna, cu salariu anual de 100 fl, în bani, 30 de mĕsuri bucate şi 8 stângini lemne de încălḑit.

2. Cherghes, cu salariu anual de 150 fl., solvinḑi în 12 rate lunare, cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi şi 3 stăngini de lemne aduse în curtea scólei.

3. Popeşci, cu salariu de 150 fl., solvinḑi în 4 rate anuale de câte 37 fl., 50 cr. şi lemne de foc spre încălḑirea scólei.

4. Runcul-mare şi Poiana Rechiţelii, cu salariu anual de 211 fl., 90 cr., bani din repartiţie.

Dela competenţii la acest post sĕ cere ca sĕ cunóscă şi cântările având se ţină strană în ambele comune, apoi fiind depărtarea între aceste comune abia de 3 kilometri, ca învĕţătoriu ambulant, va ţinea scólă 3 ḑile din sĕptĕmână întro comună şi 3 intralta.

5. Socet, cu salariu de 100 fl, v. a. în bani şi 15 mĕsuri de grâu a 30 litre, cuartir, şi lemne de foc după trebuinţă.

Doritorii de a ocupa vr'una din aceste staţiuni an a-şi asterne suplicele lor de concurs instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până în terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Devei în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Deva, la 20 August 1891.

Avram Pĕcurariu,
adm. protopresb.

Nr. 531. [153] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕţători la scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Cluşului se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Apahida, cu salariu de 100 fl., din repartiţiune dela popor, 20 fl., pentru lemne de foc, din cari e de a se încălḑi şi scóla, cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

2. Butene, cu salariu de 100 fl., dela popor, cuartir şi lemne de foc,

3. Calaţele, cu salariu de 150 fl., dela popor, cuartir şi lemne de foc,

4. Cojocna, cu salariu de 200 fl., dela popor, solvit în rate 2 lunare, cuartir cu grădină de legumi şi diurn la adunările învĕţătoresci, computate în 36 fl.

5. Geaca, cu salariu de 184 fl., dela popor şi cuartir.

6. Mănăşturul ung., cu salariu de 260 fl., dela popor, cuartir şi 2 stângini lemne de foc.

7. Mociu, cu salariu de 200 fl., dela popor şi cuartir.

8. Rişca, cu salariu de 60 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Rogojel, cu salariu de 200 fl., dela popor, cuartir şi lemne de foc.

10. Someşfaleu, lângă Cluş cu salariu de 160 fl., dela popor şi cuartir în edificiul scólei.

Concurenţii la vre-unul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicele lor, instruite conform normelor în vigóre la subsemnatul oficiu până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu respectivele comitete parochiali.

Cluş, 16 August, 1891.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresbiteral.

Sz. 237/891 végreh. (159) 1—1

Arverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi: miszerint az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1891 évi 2085 számu végrehajtást elrendelő és a vizaknai kir. járásbiróságnak 1891 évi 774 számu kiküldő végzése folytán Holländer Rosalia végrehajtató részére Filip Gerst és Kalm Hermann végrehajtást szenvedők ellen 150 frt. o. é. tőke s járulékai iránt kielégités képpen 1891 Iulius 18-ik napján biróilag lefoglalt és 527 frt. becsült ingoságokra vizaknai kir. járásbiróság 1891 1506 számu kiküldő végzése folytán az 1881 évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében Zehán László végrehajtató képviselő irásbelí jelentkezésre a még eddig fenn álló 150 frt. tőke, ennek 1891 szeptember 30-ik napjától járó 6% kamatai, s az eddig 63 frt 89 krban megállitott költségek iránt 136/891 számu végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtató, foglaltatók s felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idézett t.-cz. 103 §-ára, az árverésnek végrehajtást szenvedők lakásán leendő megtartására Oláh bugáton határnapul 1891 évi szeptember hó 18-ik napjának délelőtti 10 órája kitüzetik Őrményszékesen ugyanazon nap d. u. 4 órája tüzetik ki, a mikor biróilag lefoglalt házi butorok, 2 ló szekér, 1 ökörszekér, 2 cséplőgép, 1 buzarost, 4 ló, 2 hámbár, 2 hordó 80 frt. követés, 2 tehén, 2 borju és 3 szekér széna, a legtöbbet igérőnek, az idézett t.-cz. 108. §-ában megállitott feltételek mellett, készpénzért, szükség esetén a becsáron alól is el fognak adatni. Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárvereztetni rendelt ingoságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, hogy elsőbségi igénybejelentéseiket a felhozott törvcz. 111. és 112 §§-ai értelmében az árverés kezdeteig alólirt kiküldött végrehajtónál vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak, különben a később beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Kelt Vizaknán 1891 évi Augustus hó 25 napján.

Eichner Károly,
kir. hajtó.

onsabil Ni

Editura tipa rafiei archid

Nr. 95 Sibiiu, Joi 5/17 Septembre 1891. **XXXIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Respunsul Maiestății Sale și presa magiară.

Jurnalistica magiară s'a înșelat în asceptările sale.

Pusă la cale prin un articol sensațional din un jurnal turbat de șovinist „Budapesti Hirlap“ cu numele, din care respira fanatismul pașalelor cădute Bánffy și Bethlen, cari și când erau mari și tari au fost necesitați sĕ simță, că biserica nóstră este condusă de un Cap consciu de demnitatea posiției sale — se ascepta la înfruntări din partea monarchului nunumai la adresa româmilor în general, ci chiar și mai vîrtos la adresa metropolitului nostru.

Maiestatea Sa nu li-a făcut plăcerea acésta nici diarelor magiare, nici „tovaroș“ului lor întru denunciarea românilor „Tribunei“, carea cu mare plăcere a înregistrat și aceea scire în colónele sale, suspicionând chiar pe metropolitul nostru, că el ar căuta ocasiunea ca sĕ ajungă la sórtea episcopului Strossmaier.

Cu tóte acestea jurnalele magiare află, că cuvintele rostite de Maiestatea Sa ca rĕspuns la cuvêntarea metropolitului nostru ar cuprinde admonițiuni la adresa românilor, cari, décă românii sunt loiali, trebue sĕ le observe.

Noi dincontră susținem, că rĕspunsul Maiestății Sale a fost fórte grațios, și precum suntem informați din fonte sigur și dispositia Maiestății Sale față cu Capul și cu deputațiunea bisericei nóstre a fost fórte grațiósă.

Și cari ar fi acele admonițiuni după jurnalele magiare?

Ar fi cuvintele: „Fiți convinși, că paladiul cel mai firm al religiunei și naționalității d-vóstre este legalul organism de stat“.

Asta nu este altă decât rĕspuns la următórele afirmațiuni din cuvêntarea metropolitului nostru, „și la ocasiunea acésta putem asigurá serbătoresce pe Maiestatea Vóstră, că preoțimea și poporul credincios al bisericei gr. orientale din patriă își va păstrá totdeuna nemaculate, ca cele mai principale vêrtuți cetățenesci, fidelitatea tradițională și alipirea firmă către gloriosul tron al Maiestății Vóstre, de asemenea și respectul omagial față cu legalul organism de stat“.

Nu este admonițiune dară, și n'a fost lipsă de admonițiune pentru observarea unei ținute a religiunei și naționalității nóstre, carea se constată, că se păstrédă ca o vîrtute tradițională, ci Maiestatea Sa, luând cu „sinceră mulțămită“ act de acésta constatare, ne încredințéză numai „sĕ fim convinși“ că așa este bine.

Ar mai fi admonițiune cuvintele; „*Tekintsék szent hivatásuk egyik főfeladatául nemcsak e vallásfelekezeti, hanem a nemzetiségi béke gondozását is*“.

Am reprodus tecstul original, pentrucă punem pond pe cuvêntul „*nemzetiségi*“ pentru-că „a cultiva pacea națională“ nu corespunde intențiunei și tecstului magiar, ci mai bine corespunde „a cultiva pacea între naționalități“

Diferința de „națiune“ și „naționalitate“ ca națiune politică a totalității unui popor, este invențiune magiară, și se află codificată în legea de naționalitate din 1868.

In statul nostru, după acea lege numai o națiune este, și aceea este „națiunea politică ungară“ carea constă din tóte „naționalitățile“ rectius națiunile genetice din stat, va se dică din magiari, români, germâni, sasi, serbi, slovaci, ruteni etc.

Asta însĕ în pracsă nu vor sĕ o recunóscă magiarii, și mai cu sémă renegații, cari se dau de magiari, ci pretind, că ei singuri forméză „națiunea“ ér „naționalități“ sunt numai ceialalți.

Ei bine, s'au plâns cândva vr'un serb, sas, némț, slovac etc. contra românilor, că ei n'ar nesui sĕ trăéscă în pace cu dênșii? Nu esistă un asemene cas, ci dacă țipă cineva, aceia sunt jurnalistii magiari — „națiunea“, cărora din contră chiar aceea nu le convine, ca românii sĕ trăéscă în pace și frățietate cu sasii, serbii, etc., cu așa numitele „naționalități“.

Dacă póte fi vorbă dar de admoțiune ca clerul nostru sĕ cultive pacea între naționalități, sub naționalitatea, cu carea este bănuit românul, că n'ar trăí în pace, nu póte fi alta decât cea magiară.

Noi, și suntem convinși, că toți românii, acéstă admonițiune o primim cu cea mai sinceră mulțămită.

Noi și în trecut am trăit, și în present trăim cu poporul magiar în cea mai deplină pace, și în bună conțelegere, și vom trăí și în viitor, cerem însĕ ca și magiarii sĕ respecteze voia Maiestății Sale, și sĕ nu pretindă mai mult drept decât le dă legea și cât le atribue Maiestatea Sa, sĕ nu se considere pe sine de poporul ales alui Ddeu în acéstă patrie, de „națiune“, carea în sensul lor însemnéză stăpân, ér pe naționalități sĕ le degradeze la rolul de serv, sĕ recunóscă, că în stat, ca element nici ei nu sunt mai mult decât „naționalitate“, nu sunt mai mult decât românii, și atunci fie siguri, că românii nu se vor plânge de asupriri.

Dacă conțin vr'o admonițiune deci pré grațiósele cuvinte a Maiestății Sale, acelea nu la adresa românilor, ci la adresa *șovinistilor* magiari sunt îndreptate.

Sĕ trăiéscă Maiestatea Sa!

Sibiiu, în 2 Septembre 1891.

Egemonia germână-magiară inaugurată prin sistemul dualistic nu câștigă nici decum în popularitate, din contră pare di de di tot mai urgisită.

Fără multă bătae de cap, nu avem decât sĕ urmărim cele ce se petrec în Praga, de când s'a deschis esposițiunea de acolo, și cele ce se petrec în Zagrabia tot din acest incident.

În Praga 'și dă lumea slavică rendez-vous și primirea sgomotósă, ce s'a făcut deputațiunilor slavilor din tóte părțile lumei, este cea mai vie dovadă, că boemii nu vor sĕ mai pórte mult jugul egemoniei germâne.

Lupta intreprinsă de cehii tineri, victoria lor pe întrégă linia, simpatiile ce le au la poporul dela țéră, sunt și ele destule dovedi, că nemții nu s'au făcut iubiți în ochii cehilor, pentru-că cesti din urmă în veci vor privi pe germâni de asupritorii lor în cultură și progres.

Incercările de împăciuire între cehi și germâni încă au rĕmas zădarnice, deși factori puternici puseră totul în mișcare, ca sĕ se facă.

Nu numai că relațiile între aceste dóuĕ popóre nu s'au ameliorat, ci din contră în timpul din urmă au luat un caracter de tot serios.

Și dacă între cehi și germâni nu se póte restabili pacea internă, tot atât de puțin o vedem pe aceea restabilită între magiari, ca elementul domnitoriu și între popórele celelalte din Ungaria. Sĕ rĕmânem deocamdată la cei din Fiume și la cei din Zagrabia.

Croații, la încheerea pactului dualist, au căpĕtat așa dicênd „carta bianca“, și și-au formulat pretensiunile lor, cum au credut ei mai bine.

Statul unguresc contribue pentru administrația și justiția din Croația cu sume destul de însemnate, le înlesnesce comunicația, le face tot posibilul ca în cele culturale sĕ-și arangeze trebile, după bun gustul lor.

Și cu tóte aceste croații nu sunt mulțămiți, pândesc mereu după Fiume, după acel oraș, pe care ei cred a avé drept s'l vedé incorporat la Croația și locuitorii croați din Fiume nici nu ascund dorințele lor de a se vedé cât de curênd adnecsați la Croația.

Sunt aceste stări de lucruri, din cari conchidem, că pe fiumanii croați îi supĕră egemonia unguréscă, nu vor nici sĕ-i audă nici de nume, deși statul unguresc singur pentru orașul Fiume în cele culturale contribue mai mult ca pentru cele 3 milióne de români din statul unguresc.

FOIȚA.

Sanct Ignatius Loyola.

(Schiță biografică după „*F. Z.*“ comunicată de *Alban Cornilă*).

(Urmare.)

Contimporani de ai lui amintesc de privirea fascinĕtóre a ochilor sei și de ființa lui impunĕtóre, pe lângă tótă smerenia ce și o însușise. El se simția născut spre a stăpâní preste spirite și scia a și cuceri supuși. Deja la prima lui petrecere în Catalonia, când încă el însuși nu-și era în clar despre scopul, ce voia sĕ urmăréscă, a sciut el sĕ și câștige pre lângă femeile ce'l adorau și discipuli bărbătesci, cari îi urmară la Alcala. Totuși cele mai mari cuceriri le a făcut el pe timpul studielor sale în Paris. Acolo el își supuse bărbați, cari îl întrecură în sciință și póte și în adevĕrată devoțiune, între cari pe un Francisc Xavier, apostolul Indiei, Laynez, care avea sĕ ajungă al doilea general al ordinului iesuților, pe Petru Faber (Levebre) și alții. Ceea ce predica Loyola mai pre sus de tóte era resignarea de sine, pocăință și contemplarea în sine însuși. A converti un pĕcătos, a îndrepta pe un rĕtăcit pe calea cea bună spre acest scop nu i era nici un mijloc prea rĕu, nici o cale pré grea. Pentru de a reține pe un adulter dela o întâlnire, a fost el în stare sĕ'l pândéscă o nópte întrégă în apa rece ca ghiața a Senei și odată a câștigat un suflet chiar în jocul de biliard. Provocat la joc de către un bărbat nobil, el dise; „eu sunt un om sĕrac și n'am de unde pune bani, dar dacă voiu perde îți voiu servi o lună de dile gratuit, dacă însĕ voiu câștiga, atunci d-ta sĕ mi împlinesci o rugare.“ Partisanul primì propunerea și acum se întêmplà o minune. Deși Loyola n'avusese în viața sa un cheu de biliard în mână, bilele totuși mergeau precum voia el și el câștigà tóte partidele. Contrariul seu trebuí acum sĕ i împlinéscă cererea, ce se mărginia la aceea, ca sĕ cetéscă exercitia spiritualia alui Loyola, care firesce că'l convertiră pe deplin și făcură din omul de lume, un copil devot. Aceste „eserciții spirituale“ erau arma principală alui Loyola prin care după istorisirile biografilor sei, el a cucerit cele mai multe suflete. „El a convertit cu acelea mai mulțiómeni“, a dis un scolar al lui, „decât cuprinde litere aceea carte mică“. Ne vine însĕ cu greu a crede în efectul acelei cărți asupra sufletelor nepreparate.

Esercițiile lui Loyola, așa dis și regulamentul de eserciții al companiei, sau sĕ dicem mai bine al regimentului la acărui înființare se cugetase Ignațiu indată după convertirea sa și pentru care lucra neobosit încă de prin anii sei de studii. Numai treptat și unul de unul iniția el pe cameradii sei de studii din Paris în planurile sale, până ce în fine îi aduse atâta de departe, încât se uniră cu el la luptă comună pentru credință și convertirea păgânilor. Tocmai pe timpul acela, când Luter își terminase traducerea sa a bibliei și își începuse Calvin activitatea sa în Paris, se adunară Loyola și cei șese aderenți ai sei: Faber Xavier, Laynez, Salmeron Bobadilla, Rodriguez toți spanioli, afară de Faber în 15 August 1534 în biserica Notredame pe Montmartre lângă Paris și depuseră votul în sensul lui Loyola, de a se devota serviciului lui Dumnedeu, pădind votul sĕrăciei, al castității și al supunerei. Acéstă di póte fi considerată ca diua nascerii ordinului iesuiților. Pentru că deși deocamdată s'au luat în vedere numai convertirea păgânilor din Palestina, dar totuși se decise în același timp, că în cas, dacă acésta nu s'ar putea realisa, sĕ se ducă la Roma, ca sĕ se pună la disposițiunea Papei și a se duce fără plată și fără nici o condițiune ori unde i-ar trimite el. Fiind că unii din consoți încă nu și terminaseră studiile, se luă decisiunea, ca sĕ-și întreprindă călĕtoria numai preste trei ani, până atunci însĕ sé trăiască în Paris sub regule anumite și în mod devot.

(Va urma.)

Cum vine cu tóte aceste jertfe de croaţii din Fiume nu se pot împăca cu domnia unguréscă, noi numai aşa ne esplicăm, că ungurii cu pretensiunile lor de limbă, de pajore şi cu susceptibilitatea lor de a nu suferi ca oficerii sĕ pună o corónă pe mormêntul fostului comandant al lor, se fac urgisiţi, se fac nesuferiţi şi 'şi fac duşmani şi pe acei ómeni, cari după firea lucrurilor, nu ar fi sĕ le fie. Aşa purced ei faţă de slovaci cu tendinţele lor de desnaţionalisare, aşa cu românii din Ardeal şi din Ungaria, cari ar fi chemaţi a le fi buni prietini, dar nu le pot fi, pentru-că deoparte i-a tractat preste umĕr, de altă parte le-au pus atâte pedeci în desvoltarea lor.

Ce era lucru mai firesc ca magiarii, sĕ caute a se asigura de simpatiile românilor, după ce sórtea le-a fost atât de favorabilă şi au venit la cârmă.

Şi aceste şi le puteau asigura cât de uşor. Românii nu au avut nici odată pretensiuni esagerate, şi nu le au nice chiar aḑi. Ei se mulţămesc, dacă pot fi representaţi în parlament prin un numĕr corĕspunḑĕtoriu de deputaţi români, cari sĕ fie interpreţi sinceri ai păsurilor poporului, ei sunt linisciţi dacă în ţinuturile locuite de ei se aplică funcţionari români, cu cari poporul sĕ se pótă înţelege, şi dacă li se concede ca pe banii lor sĕ-şi facă gimnasii cu limba de propunere în românesce. Ér dacă statul conform legilor nestrămutabile d-ḑeesci, ar tracta prin organele sale pe român ca şi pe alt muritoriu, aceea ar puté produce numai încredere în simţul de dreptate şi de umanitate al magiarului.

Din tóte aceste însĕ vedem că nimica nu se pune în pracsă. Din contră vedem agenţii administraţiunei, călcând legile în picióre, vedem, că ministrul de culte prin sugrumarea drepturilor nóstre garantate 'şi face merite şi se face popular în ţéră, vedem că limbei nóstră nu ne-o putem cultiva în scólă, din causă, că păn ce magiarul învaţă numai a lui limbă, noi suntem siliţi sĕ luptăm şi cu greutăţile învĕţărei altei limbe, de care folos nu avem, lipsă nu avem cu deosebire la sate. Din tóte aceste şi nenumerate alte motive s'a escat neînţelegeri, raporturile între noi s'au înăsprit, încrederea a slăbit şi făr a ne teme că vom fi desavuaţi de fraţii magiari, — ei înşişi au creat acestea raporturi nesuportabile.

Păn' când se vor continua aceste stări de lucruri, scie bunul Dḑeu, la tot casul ar fi de dorit ca odată sĕ li se pună capĕt.

Deputaţiunea bisericii gr. or. române la Maiestatea Sa.

Loialitatea şi alipirea către tron şi respectul omagial către organismul legal al statului sunt virtuţile cardinale ale poporului român, şi noi le-am primit ca sântă tradiţiune mostenită dela părinţii nostrii, şi curate, ferite de curentele periculóse, cari nu odată atacă chiar şi consciinţa nóstră de români, le vom lăsa ca sântă mostenire fiilor şi nepoţilor nostri.

Acestor simţeminte li s'a dat eclatantă espresiune şi în anul acesta, când Maiestatea Sa împĕratul şi regele nostru s'a îndurat a onora cu presenţa sa manevrele bravei nóstre armate în acele părţi ale Transilvaniei, unde virtutea militară este cea mai dulce suvenire a fostilor grăniţeri, cari nu odată au fost fala armatei nóstre, pe timpuri de acelea, când era în pericol esistenţa monarchiei şi cea a tronului.

Biserica nóstră s'a folosit şi de acéstă ocasiune şi prin o deputaţiune condusă de Escelenţia Sa Inalt Preasânţitul nostru Domn archiepiscop şi metropolit **Miron Romanul**, şi-a manifestat loialitatea şi alipirea către tron, dinastie, de asemenea şi respectul faţă cu organismul statului.

In numĕrul precedent am publicat la locul cuvenit atât alocuţiunea capului bisericei nóstre, cât şi preagraţiosul rĕspuns, care s'a dat din partea capului statului.

Acele acte 'şi au valórea lor neperitóre. Cu deosebire tocmai acuma între împregiurările speciale interne din statul nostru ele sunt, de o valóre neasemĕnat mai mare, ca şi între împregiurări normale şi dóră nici odată nu a fost mai simţită necesitatea de a se accentua alipirea către tron şi dinastia Habsburg, respectul către organismul legal de stat, însĕ totodată şi conservarea naţionalităţii şi a religiunei nóstre, căci în special noi românii greco-orientali aceste trei lucruri, nu le putem despărţi unele de altele.

Pentru primirea Maiestăţii Sale oraşul Bistriţa a făcut frumóse pregătiri. Gara era împodobită cu stindarde şi decorată în mod festiv şi aici un pavilon cu gust arangiat, a servit pentru câte va momomente ca loc de recreaţiune pentru Maiestatea Sa.

Dela gară până la casa comitatului, unde se gătise locuinţa pentru Maiestatea Sa, stradele erau împodobite în mod sĕrbătoresc. In depărtare de 20 de paşi era pus câte un stêlp împodobit cu stindarde şi insigniile statului, între acestea pe un stêlp mai mic erau aninate tăbliţe cu numele comunelor din comitat, cu al diferitelor reuniuni şi corporaţiuni din cuprinsul comitatului.

In strada principală în apropiere de biserica romano-catolică se afla o pórtă triumfală cu inscripţiunile: „Isten hozott“, şi „Willkommen“. Demonstrativ lipsia o bineventare şi în limba acelor bravi grăniţeri, cari nu odată au stat în faţa tunurilor pentru tron şi dinastie. Impregiurările speciale din comitat au adus cu sine, că la pórta triumfală nu se afla nici măcar un: „Salve“! In şirul multor comune din comitat se afla însĕ pe o tăbliţă inscripţiunea „Salve“, ca nume al unei comune de grăniţeriu, şi între strigările asurḑitóre: „Sĕ trăéscă“, ochii bunului monarch s'au oprit şi asupra comunei „Salve“.

Edificiile erau tóte împodobite cu flori, covóră şi stindarde unguresci. Pe casa comitatului se afla şi stindardul casei imperiale.

Maiestatea Sa a ajuns la Bistriţa la óra ficsată şi a fost bineventat de comitele suprem în numele populaţiunei din comitat.

Drumul până la casa oraşului l'a făcut Maiestatea Sa între urările fără sfârşit ale tuturor supuşilor sei fără considerare la limbă, confesiune, rang sau etate.

Sâmbătă séra, oraşul a fost frumos iluminat şi Maiestatea Sa în drumul, care l'a făcut prin stradele principale spre a privi iluminaţia, a fost viu aplaudat.

Duminecă diminéţa la órele 8 Maiestatea Sa a ascultat oficiul divin în biserica romano catolică, şi la 9 óre s'a început cu primirea deputaţiunilor.

Escelenţia Sa preabunul nostru archiepiscop şi metropolit **Miron Romanul**, împedecat prin bólă abia Sâmbătă la órele 3 a sosit la Bistriţa. La gară a fost întêmpinat de protopresbiterii Simeon Monda, Galacteon Şagău şi Nicolau Maneguţ, dimpreună cu o mulţime de preoţi şi mireni din protopresbiteratele Bistriţa, Reghin, Murĕş-Oşorheiu şi Deeş. După bineventare din partea protopresbiterului Bistriţei Simeon Monda, însoţit de un lung şir de trăsuri, Escelenţia Sa a plecat la otelul oraşului, unde îi era pregătită locuinţa.

Aici s'au întrunit apoi toţi membrii deputaţiunei bisericei nóstre: Preacuvioşiile lor: archimandritul şi vicariul archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu, protosincelul Nicanor Frateşiu asesor consistorial, protopresbiterul Ioan Papiu, asesor consistorial, protodiaconii Dr. Remus Roşca, secretariu şi asesor consistorial, şi Mateiu Voileanu asesor consistorial, pe cari Escelenţiei Sale i-a plăcut a-i lua cu sine din centru; protopresbiterii Samuil Cupşa, Ioan Şovrea, Petru Roşca, Teodor Herman şi Pavel Roşca, cari s'au alăturat la suita Escelenţiei încă pe drum la gara din Apahida şi Deeş; protopresbiterii Galacteon Şagău, Simeon Monda, Nicolau Maneguţ şi administratorele protopresbiteral Tulliu Roşescu, cari asteptau deja în Bistriţa sosirea Escelenţiei Sale, apoi presbiterii Ioan Busdug, Teodor Vrăşmaş, Pavel Roşca, Visiliu Bălan, şi Alecsandru Popoviciu, şi au luat la cunoscinţă mĕsurile proiectate de Escelenţia Sa pentru buna ordine înaintea Maiestăţei Sale.

Şirul deputaţiunilor l'a deschis biserica romano-catolică sub conducerea episcopului **Lőnhardt**, a urmat apoi biserica greco catolică sub conducerea Escelenţiei Sale Dr. **Ioan Vancea**, archiepiscop şi metropolit, cea a bisericei nóstre sub conducerea Escelenţiei Sale, cea a bisericei ev. ref. sub conducere episcopului Dominic Szász, cea a bisericei ev. luth. sub conducerea episcopului Dr. G. Teutsch, a comitatelor Bistriţa-Năseud, Murĕş Turda, şi Solnoc-Doboca, sub conducerea comitelui suprem din comitatul Bistriţa Năseud, cont, Bethlen.

Mai jos reproducem respunsurile date celorlalte deputaţiuni.

Deputaţiunea bisericei nóstre a aflat la Maiestatea Sa o primire prea graţiósă. Presentat special fie-care membru din deputaţiune, Maiestatea Sa, a distins pe fie-care cu câte va cuvinte, informându-se despre numĕrul comunelor bisericesci, despre numĕrul credincioşilor nostri în diferitele protopopiate, despre cursul afacerilor interne ale bisericei nóstre, despre raportul dintre biserica nóstră şi cea ortodocsă din Bucovina în punctul cualificărei teologilor, şi altele.

După reîntórcerea dela Maiestatea Sa membrii deputaţiunei s'au presentat în corpore din nou la Escelenţia Sa, mulţămindu-i pentru bunăvoinţa, cu care în acest grav stadiu al bólei sale, a condus deputaţiunea bisericei la capul statului, şi pentru demnitatea şi bărbăţia, cu care a presentat monarchului omagiele bisericei.

Duminecă la órele 6 Escelenţia Sa a avut onóre de a fi la masa gloriosului nostru monarch în rênd cu toţi capii bisericilor din ţéră.

Din incidentul presenţei Maiestăţei Sale în Bistriţa s'au arangiat şi festivităţi deosebite. Maiestatea Sa s'a îndurat a cerceta şi sĕrbătórea poporală arangiată în parcul dela promenadă, şi cu deosebit interes a privit la jocul românesc, care după judecata strĕinilor chiară întrece şi pe cel al ţĕranilor saşi şi pe al ungurilor. Póte cos'umele românesci mai frumóse, póte vioiciunea la joc, sau dóră frumseţea deosebită a fetiţelor de român a contribuit la acéstă împregiurare, noi nu cercetăm la locul acesta.

Mulţămiţi în sufletul lor şi linistiţi în consciinţă s'au depărtat membrii deputaţiunei nóstre dela Bistriţa, mulţămiţi pentru primirea prea graţiósă din partea monarchului, şi în consciinţa, că s'au presentat din tóte punctele de vedere în mod demn la capul statului.

Cetitorii nostri de bunăsémă vor consimţi cu noi, ca acéstă scurtă dare de sémă sĕ o încheiem în spiritul bisericei nóstre, anume cu urarea ferbinte: ca Dumneḑeul puterilor sĕ dea încă mulţi ani fericiţi monarchului nostru glorios spre binele şi fericirea dinastiei, tronului, a patriei nóstre mult cercate, ca sub înţelépta lui cărmuire sĕ ne consolidăm noi ca naţiune şi biserică, şi prin acésta sĕ se consolideze şi statul, căci consolidarea întregului fără consolidarea părţilor constitutive nu e posibilă.

Rĕspunsurile Miestăţei Sale:

Deputaţiunii clerului şi statului romano-catolice din Transilvania Maiestatea Sa a rĕspuns:

„Iau cu bucurie şi mulţămită cordială la cunoscinţă asigurarea acésta nóuĕ a alipirii credincióse tradiţională a bisericii, clerului diecesan şi statului romano catolic din Transilvania. Fiţi şi în viitoriu în cercul credincioşilor d-vóstre propagatorii moralităţii religióse. Cerênd binecuvêntarea cerlului asupra activităţii d-vóstre, ve asigur de graţia Mea regéscă nestrămutată“.

Deputaţiunii bisericei greco-cat., condusă de I. P. S. D. metropolitul Dr. I Vancea, Maiestatea Sa a rĕspuns: Espresiunea omagiului şi credinţei clerului român al bisericii greco-catolice o primesc cu mulţămită intimă. Nedubitând, că pe lângă aceste virtuţi, moştenite dela antecesorii vostri, întru gloria lui Dumneḑeu şi binele patriei veţi fi servitori tot atât de zeloşi ai bisericei, ca şi fii credincioşi ai patriei, Vĕ asigur bucuros şi pentru viitor de graţia Mea regéscă“.

Deputaţiunii bisericii evangelice reformate Maiestatea Sa a rĕspuns:

„Omagiile şi espresiunea credinţei districtului bisericesc evangelic reformat din Transilvania le primesc cu mulţămită. Cu mulţămire recunosc, că până acuma v'aţi afirmat drepturile autonome spre binele bisericii şi totdeuna între marginile legii. Din acest motiv ve asigurez şi în viitoriu de graţia Mea regéscă.

Deputaţiunii bisericii evangelice de confesiunea augsburgică, condusă de episcopul Teutsch, Maiestatea Sa a rĕspuns:

„Vĕ mulţămesc de asigurarea înoită a credinţei nestrămutate şi de salutul ce-'Mi aduceţi în numele bisericii d-vóstre. Cu mulţămire aud, că soţii d-vóstră de credinţă şi naţionalitate sunt pĕtrunşi de sentimente de recunoscinţă şi mulţămire. Sperez, că veţi păstra şi in viitoriu aceste sentimente prin alipire credinciósă către Tron şi legile patriei, scutiţi de amêndóuĕ. In acésta ve însoţesc dorinţele Mele cele mai bune“.

Deputaţiunii comitatului şi oraşului Bistriţa Maiestatea Sa a rĕspuns:

„Omagiile comitatului Bistriţa Nasĕud şi ale municipiilor învecinate le primesc cu cea mai intimă mulţămită. Aud cu bucurie, că în împlinirea datorinţelor oficiale sunteţi înflăcăraţi de iubire către patrie şi rege şi sunt convins, că pătrunşi de aceste nobile sentimente şi în viitoriu veţi conlucra cu tótă abnegaţiunea la promovarea bunăstării poporului. Primiţi şi duceţi şi trimiţĕtorilor d-vóst[illegible] salutarea Mea regéscă“.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Ţéra Haţegului, 3 Septembre 1891 vechiu. Dle redactor! Luni în 26 August st. v. în comuna cea mare şi odinióră curat românéscă — Petrilla — tractul Haţegului, s'a întêmplat érăşi o nedreptate, o tiranie chiar, — fórte mare.

Domnii nostrii actuali 'şi fac de cap cu tiraniile şi nedreptăţile, ce comit ḑilnic faţă de poporul nostru românesc. Dlor, dacă se vĕd la putere cred de cuviinţă — a folosí acéstă putere, — pe drept, pe nedrept spre folosul lor şi spre dauna nóstră. Dovada despre adevĕrul acesta este şi întêmplarea, ce voiu espune o pe scurt în cele următóre:

După ce înainte de asta cu vr'o 20—25 ani, fuseră o mare parte din locuitorii cumunei nóstre Petrilla — espropriaţi pentru construirea drumului de fer, ce era croit dealungul comunei, pentru înfiinţarea colonielor aşa numite: „Petrila şi Lonyaj„

se credea în genenere, că ceialalţi locuitori vor avé pace, dar spre profunda nóstră întristare şi îndignaţiune, viitorul cel mai scurt a dovedit contrariul, căci de ceealaltă parte de rîul „Jiu“ vis à vis de drumul ferat mai era încă un şes frumos, e lunca drăgălaşă — proprietatea sătenilor nostrii. După acest şes, după acésta luncă, domnii dela societatea „Braşovana“ făceau bale la gură, cum şi pe ce cale ar puté ei sĕ ocupe şi acest şes, ca sĕ numai fie nici un român proprietariu în aretul drumului şi acésta după mai multă speculaţia li şi succese, căci acum vr’o 4—5 ani cu ajutoriul, celor ce erau în fruntea comunei pe atunci, espropriera vr’o câţi-va săteni şi edificară o colonia frumósă, pentru personalul trebuincios la lucrul minelor de cărbuni.

Lăcomia dlor însĕ cu atâta tot nu s’a împĕcat, ci vrênd a ocupa şi ceealaltă parte de luncă, cătă mai rĕmase neocupată — în ḑiua sus numită, — onorabila direcţiune a minelor de cărbuni din Petroşeni a dispus ca sĕ taie arborii şi tufele aflătóre pe fênaţele necosite încă, sĕ curăţe locul şi sĕ-l pregătéscă pentru clădire de edificiii, sub pretecst, că are lipsă sĕ măréscă coloniile sale, hotărând preţul de rĕscumperare câte 15—20 cr. de stânginul pătrat, şi acésta fără ca unii din posesorii locurilor din cestiune sĕ fie avisaţi.

Inţelegênd acésta — proprietarii repspctivi, alergară cu grămada în faţa locului spre a se opune pornirei nedrepte a dlui director, ḑicênd, că ei de voie bună nu vor sĕ-şi vêndă locurile, de cari în întreg hotarul Petrilei aşa frumóse numai sunt şi încă pentru un preţ atât de bagatel, atât de batjocoros, mai adăogênd, că ei pentru preţul acesta nu pot cumpĕra tot atâta loc — nici în celea mai estreme margini ale hotarului lor.

Dl director a încunosciinţat despre acésta oficiul pretorial din Petroşeni, acesta fără întârḑiere au eşit la faţa locului însoţit de dl director şi de doi gendarmi.

Gendarmii forţau ómenii sĕ se retragă şi sĕ lase lucrătorii în pace sĕ-şi continue lucrul, ce li s’au comandat, dar acestia in desperaţia lor nu voiră, esprimându-se, că numai morţi vor ceda; gendarmii vĕḑênd atâta resistinţă, nu sciu la comanda dlor, ori din indemnul lor propriu, slobozîră vr’o câteva focuri între mulţime.

Bombele au rănit vr’o câţi-va (4—5) bărbaţi şi o muere. Unul dintre cei răniţi se află de atunci în temniţă, din causă, că a arĕtat mai multă vitejie întru apărarea dreptului seu.

Vorba românului „hoţul de păgubaş“!

El este păgubit prin luarea cu forţia a moşii sale, el pentru încercarea de a-şi apăra dreptul atacat, — puşcat şi rĕnit greu — şi după tóte acestea aruncat fără cruţare şi în temniţă.

Poftim dreptate!

Poporul din Petrila este fórte iritat şi măcbnit în fundul sufletului seu, şi acésta nu fără cuvênt, căci deoparte perḑênd procesul, ce l’au putat vr’o 30 de ani pentru munţi şi păduri, care proces au stors dela ei în decursul acestui restimp atâţa bani, încât ar fi putut aprópe de dóuă ori cumpăra acei munţi şi acele păduri, éră de ceealaltă parte vin domnii dela băile de cărbuni din Petroşeni şi-l esproprieză fără nici un drept.

Multe ar fi de ḑis la locul acesta, dar din mai multe cause le retac de astă dată, reservêndu mi dreptul pentru altă ocasiune. — ... de asta dată fie de ajuns atâta, că suntem lipsiţi de tótă mângăerea, nu este cine sĕ ne ajute noue, ori unde vom apela, ori unde vom alerga suntem respinşi cu dispreţiu. Plânsul nostru şi al copiilor nostrii nu se aude şi dacă se aude nu stêrnesce compătimirea celor chiemaţi a face dreptate tuturor fiilor patriei.

Intre astfeliu de împrejurări fatale poporul din comuna nóstră Petrila, sĕrăcit şi stors fără milă până la măduvă, nu-i rĕmâne alta decât sĕ ’şi ie burfele, ce va mai are, în spate, copilaşii de mână şi plângând amar sĕ ia lumea în cap.

„Dabit deus hiis quoque finem“! *Păgubaşul.*

Din „Ţara Oltului“

(Cu ce se ocupă învĕţătoriul în feriile de vară. — Reminiscinţe din anul scolariu 1890/91 si încă ceva).

Cât de fericiţi suntem noi dascălii! Dóuĕ, păn’ la patru luni ferii. Timpul cel mai frumos din an în libertate, departe de grijile oficiului. În adevĕr suntem de ividiat! Un judeţ — domn mare — abia îşi póte esopera pe an câte 2—4 sĕptĕmâni concediu, spre aşi căuta de sĕnătate pe la scalde, la munte, etc. pecând un învĕţătoriu fără nici o greutate 4 luni din fie-care an. Şi cu tóte acestea pe la scalde, pela munte învĕţătorii sunt aşa de rari ca şi corbii albi. Unde vor fi? Inchişi în casă, între patru păreţi, se ocupă dór cu deslegarea multiplelor cestiuni pedagogice, nevrênd a-şi perde timpul înzădar? Ori póte nu iubesc societăţile, convenirile, din cari cu atâtea s’ar puté folosi?

Nici una, nici alta. Pe bieţii nostri învĕţători ii găsesci sub durata feriilor, în brazda lucrului pe câmp, din ḑiori de ḑi, decând rûndunica cântă pe sub străşini, până séra când liliacul pornesce după vênatul nocturn.

Sapă dascălul în rênd cu toţi ómeni din sat, căci mămăliga le e stêlpul căsii şi bucuria copiilor, ér séra când pleacă acasă, légă pe códa sapei un vĕlântoc de buruieni, căci purcelaşul destinat spre a-şi „unge casa şi copii până după urechi“ ascéptă la pórtă. Cosesce érbă, face fên, dascalul ca toţi economi de vite, căci vine érna şi ce sĕ mânânce văcuţa şi căpruţa, care hrănesce familia şi îndulcesce gurile copilaşilor? Seceră dascălul tótă ḑiua, căci pita e cinstea mesei, ér séra plécă spre casă ducênd subsuóră un mânunchiu de grâu, ca în diminéţa următóre sĕ aibă cu ce împăca găinile. Ară pămêntul: face ogor, dă la întors şi samână cerealele de érnă, căci s’a ḑis: Vei lucra pământul ca din grăsimea lui sĕ scoţi bunătăţile lui D-ḑeu.

Smulge cânepa şi o topesce, căci dăscăliţa mereu se plânge, că mişeluţii rup hainele ca cu dinţii şi apoi pânza de fuior e cu mult mai durabilă ca cea din boltă de bumbac şi în fine ce poţi face acasă de ce sĕ cumperi cu bani svêntaţi . . .

Aşa face dascălul românesc în feriile de vară, dacă e căsătorit.

Şi óre pentru ce? Motivul e fórte uşor de aflat. Dacă n’ar face aşa, ar peri. Léfa pe la noi dela 30 fl (şi câtorva copuri de bucate, pelângă unele ḑile de clacă) până la 250 fl, étă tabloul financiar al lefei învĕţătorilor dela scólele elementare din ţara Oltului.

Din acésta léfă ar trebui sĕ se hrănéscă, ḑic numai dóuĕ păn’ în patru guri, ar trebui sĕ se înbrace tot atâtea persóne. Tot din acésta léfă învĕţătoriul îşi plătesce fondul de pensiune, dare de venit, tacsele de membru la reuniune şi mai preste tot locul şi pauşalul de călĕtorie şi diurnele la adunările generale învĕţătoresci (cel puţin trei pe an). În urmă trebue aşi cumpĕra şi unele cărţi şi a mai solvi şi abonamentul la vre-un ḑiar, sau póte chiar a susţiné unul sau doi copii la scóle în vr’un oraşiu.

Ei bine, din léfa lui, casul cel mai bun 250 fl., ajungei ca sĕ acopere tóte aceste spese, neesagerate, şi principale? Ér dacă nu îi ajunge; ce s’ar face, ce ar deveni din bietul om, dacă nu s’ar ocupa şi cu economia, ba mai ales cu acésta pe cele mai multe locuri? Putea-i-se-va imputa, că el negrigesce de chiemarea lui, neluându-şi timp ca sĕ se ocupe cu cetirea, sau sĕ-şi caute de sănĕtate? Ba tocmai, că i-se va da tot dreptul, că bine, face precum face, ér în privinţa sănĕtăţii tocmai lucrul şi mişcarea în aerul liber şi apa cristalina isvorită din carpaţi il întăresce trupesce; încât în scólă din respectul acesta îşi póte face datorinţa din tóte puterile, căci el tocmai timpul de scólă, îl socotesce ca recreaţiune, variaţiune dela ocupaţiunile economice, şi aşa ascéptă inceperea scolei ca sĕ mai rĕsufle.

Aşa stă lucrul cu un învĕţĕtoriu căsătorit şi tot cam aşa stă lucru şi dacă este june. Micul salariu abia ii permite sĕ trăéscă convenabil, ba în loc de economii, cu finea anului scolariu sĕ treḑesce cu punga spartă, şi încă ce e mai reu póte şi cu unele conturi ne achitate, deci merge la părinţi: „Mamă! vine Macaveiu“ opt luni [illegible] trudit şi am muncit în via domnului, şi acum étă-mĕ, tare mare şi sănĕtos. Ér părinţi se mângĕe cu proverbul: „Dascăl bogat şi cârcimariu sĕrac nu sĕ póte“. (Va urma.)

Varietăţi.

* (Esamene de cualificaţiune.) La esamenul de cualificaţiune preoţesc, ce s’a ţinut în 26, 27 şi 28 August s’au însinuat 23 de clerici absoluţi. S’au supus esamenului 19.

* (Cadou.) Maj. Sa monarchul nostru va face un cadou împĕratului german, care va representa manevrele dela Schwarzenau şi pe cei doi monarchi in ţinută mare.

* (Simpatiile croaţilor.) In ḑilele trecute a cercetat consulul frances din Fiume Sauvaire esposiţiunea din Agram. Croaţii l’au primit într’un mod de tot insufleţitoriu. Publicul l’a aclamat pe stradă ca pe un rege, musica întona marseillaise, damele strigau de pre ferestri: Vive la France! Vive les amis de nos frères les russes. Consulul rĕspunse cu: Vive la Croatie! El a rĕmas de tot încântat de ceea-ce vĕḑuse şi ḑise: „Croaţii sunt o naţiune demnă de iubit, pe terenul artelor şi al sciinţei au făcut un progres fórte mare“. Cuvintele acestea au fost întrerupte cu nesfêrşite strigări de: Vive la France“.

* (Congresul din Giurgiu). Dl Poni, ministru al instrucţiunei publice în România a primit o delegaţiune de studenţi români, cari i-au cerut ca ministeriul sĕ le dea o subvenţie pentru congresul dela Giurgiu. Dl Poni a rĕspuns, că nu póte s’o facă, pentru că guvernul nu póte sĕ ia parte la o manifestaţiune de acest soiu, care ar putea periclita relaţiile amicale, ce le are România cu statele vecine. Dl Poni a mai adăogat, că dacă congresul va păşi limitele prudenţei îl va disolva. Studenţii universitari, spre a înlătura informaţiile greşite, ce s’au rĕspândit asupra congresului lor dela Giurgiu, considerat ca internaţional, în întrunirea generală au votat următórea moţiune: „Congresul studenţilor universitari români, care va avé loc la Giurgiu, nu va eşi din limitele determinate prin statute şi desaprobăm insinuaţile, care au voit se facă din acest congres un congres internaţional.“ In urma acestei declaraţii se crede, că guvernul va reveni asupra decisiunei sale şi le va acorda drumul gratuit.

* (Ministrul de instrucţiune al României în deplină activitate). Dl. Poni, ministrul instrucţiei publice din România, a elaborat între altele şi un proiect de lege pentru organisarea corpului revisorilor scolari. Aceşti revisori vor fi împărţiţi în douĕ clase, unii pentru scólele rurale şi alţii pentru cele urbane.

Raportul societăţii „Petru Maior“.“

Din raport pro anul 1890—91 se vede, că cu finea anului scolastic 1890—91 s’au încheiat 30 de ani, de când esistă acéstă societate, unicul centru cultural românesc pentru tinerimea română universitară din ţerile de dincóce de Laita. Condusă de zel şi consciinţă, tinerimea s’a grupat şi în anul trecut scolastic în jurul acestei societăţi, pentru de a-şi împlini sfânta datorinţă faţă de sine şi faţă de némul seu, desvoltarea în cultură, în limba românéscă şi lăţirea spiritului de colegialitate, cari formézâ scopul societăţii. Resultatele activităţei anului trecut scolastic au fost îmbucurătóre, dar — după cum ḑice însuşi raportul — resultatele ar putea fi şi mai îmbucurătóre, dacă întréga tinerime română dela universitate s’ar interesa de societatea „Petru Maior“. „Este considerabil numĕrul acelor universitari români aici, cari nici membri nu s’au făcut“ — se ḑice în raportul societăţii. „Astfel dintre fraţii din părţile Maramurĕşului nici în anul acesta nu s’a inscris de membru nici unul, din părţile sătmărene numai pe un „frate l’am putut saluta în mijlocul nostru“.

Societatea a numĕrat în anul acesta 22 membri fundatori, 33 membri onorari, 42 membri ordinari şi 1 membru ajutător. Societatea cu durere amintesce, că a suferit perderi prin mórtea fericitul Antoniu Mocsonyi de Foen, Nicolae F. Negruţiu, membri fundatori şi a lui Ladislau Vaida, membru onorar.

In anul acesta a ţinut societatea 2 şedinţe generale estra ordinare, 5 şedinţe ordinare şi 16 şedinţe ordinare sĕptĕmânale, în cari s’a pertractactat şi resolvat agendele societăţii şi s’au cetit lucrări şi critice din partea membrilor.

Dela edarea almanachului, hotărîtă încă în 1887/8 societatea în şedinţa sa generală estraordinară din 14 Martiu a fost silită sĕ abḑică. Societatea a fost constrînsă spre acest conclus de impregiurare, că nu a putut avé spriginul recerut la autorii nostri.

Tot în şedinţa gen. din 14 Martiu s’a decis, că aflându-se între operatele membrilor, cari s’au cetit în decursul anului în şedinţele societăţii, lucrări de o valóre mai mare literară, societatea sĕ publice de aci înainte pe una din acele ca adnecs la raportul seu general anual. Cu referinţă la acest conclus, societatea a hotărît în şedinţa sa generală din 28 Maiu a. c. sĕ tipăréscă cu concursul autoriului, — ca adnecs la raportul gen. din estan în 800 esemplare, în broşură separată, tragedia în 5 acte întitulară „Horia“ de membrul Ghiţă Popp, ca cea mai de valóre literară din câte lucrări s’au presentat şi cetit în anul acesta.

Biblioteca numĕră cu finea acestui an 1313 opuri în 1603 volume. Biblioteca s’a înmulţit în decursul anului cu 76 opuri în 98 volume. esclusiv prin donaţiuni din partea autorilor şi al altor binevoitori, cum şi prin înregistrarea unor reviste literare periodice. Cabinetul de lectură pus la disposiţiunea membrilor, a fost în anul acesta înzestrat cu 22 foi, ḑiare politice şi reviste literare-scientifice.

Averea în bani a societăţii, consistă din 4472 fl. 82 cr. Fondurile societăţii se administréză de Magnif. Sa dl Antoniu Schiau procuror la bunurile erariale, ca curator al societăţii.

Societatea a împărtăşit şi anul acesta 3 studenţi universitari cu locuinţă în localitatea sa.

Din valorosul op al lui Petru Maior: „Istoria pentru începutul românilor în Dacia“, edat de societate încă în anul 1883, mai are 400 esemplare.

In decursul anului au întrat la societate 59 piese, cari se află tóte păstrate în archivă, éră dela societate s’au trimes 52 corespondenţe. Comitetul a ţinut 20 şedinţe.

Loterie.

Mercuri în 16 Septembre.

Brünn: 12 79 75 90 86

Nr. 372. [144] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă bolnăviciosul paroch Iacob Stavilă în Lueriu, în urma încuviinţărei Prea veneratului consistoriu archidiecesan dto 13 August Nr. 4926] B., se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Din venitul anual de 423 fl, 20 cr. v. a. jumătate, adecă 211 fl. 60 cr., v. a. Informaţiuni mai detaiate se pot trage dela subscrisul.

Suplicele concursuale, instruate conform legilor esistente bisericesci, sunt a se adresa subscrisului, p. u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Reghinului.

Idicel, 18 Iuliu, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galaction Şagău,
prototer.presbi

Nr. 297. [148] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc dela scóla confesională gr. or. din Măgura cu filia Topliţa se escrie concurs cu termin până la 21 Septembre a. c. st. v.

Emolumentele sunt 200 fl., salariu anual, cuartir gratuit şi 2 orgii lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi adresa cererile lor concursuale instruite conform legilor din vigóre, până la terminul sus indicat, cătră oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geógiului I.

Hondol, în 17 August, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Vasiliu Piposiu,
protopresbiter.

Nr. 486. [149] 2—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor învĕţătoresci vacante dela scólele poporale gr. or. din comunele mai jos specificate prin acésta se escrie concurs cu termin de 20 ḑile computate dela prima apariţiune a acestora în ḑiarul „Telegraful Român.“

1. Măgója, cu salariu anual de 300 fl., dintre cari 200 fl., din fundaţiunea „Bota“ şi 100 fl., din repartiţiune dela popor; cuartir natural în edificiul scólei şi lemnele necesare de încălḑit.

Alesul învĕţătoriu va fi obligat a ţiné cu elevii strana în biserică în Dumineci şi sĕrbători.

2. Muncel, cu filia Tălcuşa, cu salariu de 80 fl., din repartiţiune dela popor şi lemne de încălḑit.

3. Gălgău, cu salariu de 60 fl., din repartiţiune dela popor şi lemnele necesari de încălḑit.

4. Ciceu-Poiană, cu salariu anual de 150 fl., din repartiţiune dela popor.

5. 5. Ciceu-Hăşmaş, cu salariu de 105 fl., şi anume: 70 fl., în bani încassaţi prin repartiţiune dela popor şi 35 fl, în naturalii.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi învĕţătoresci au sĕ-şi aştérnă petiţiunile concursuali instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 16 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş în conţelegere cu comitetele parochiali.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 327. [150] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor vacante de învĕţători la scólele poporale mai jos însemnate, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegr. Român.“

1. Merchiaşa, salariu anual în bani gata 170 fl., plătiţi din fondul bisericesc, din care are învĕţătoriul a-şi plătí şi diurnele ce-i compet pentru participare la şedinţele reuniunei învĕţătoresci, cuartir gratuit şi lemnele trebuincióse, drepturile comunale asemenea unei gazde, în fine învĕţătoriul e deobligat a ţiné strană în Dumineci şi sĕrbători.

2. Fântâna, salariu anual 140 fl., dela popor, cuartir şi 2 stângini lemne de foc, învĕţătoriul are a ţiné strană în Dumineci şi sĕrbători, de unde îşi va căpăta partea cuvenită.

3. Bogata-Olténă, salariu anual 100 fl., dela popor, cuartir şi lemne de foc.

4. Valendorf, salariu anual 200 fl., dela popor prin repartiţiune 160 fl. şi 40 fl. din lada bisericei, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-şi aşterne rugările instruite conform normelor din vigóre până la terminul arĕtat sub semnatului oficiu protopresbiteral.

Cohalm, 17 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 820. [151] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕţători în comunele mai jos însemnate aparţinătóre protopresbiteratulu greco-or. al Agnitei se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Agnita, cu salariu anual de de 200 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

2. Alţina, postul I învĕţ. cu salariu anul de 220 fl., şi lemne de foc, postul II. învĕţ. cu salariu anual de 140 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

3. Cichindeal, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

4. Cincul mare, postul al II-lea de învĕţătoriu cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Fofeldea, postul I. învĕţ. cu salariu anual de 125 fl. în bani folosirea à 2 jug. şi ½ luncă de fên, cuartir, lemne de foc, şi venitul din grădina scólei.

6. Ighisdorf, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

7. Ilimbav, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

8. Ruja, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Vĕrd, cu salariu anual de 150 fl, cuartir şi lemne de foc.

10. Ghijasa inferióră, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din acestea posturi au a-şi aşterne petiţiunile de concurs până la terminul mai sus indicat instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Agnita, în 8 August, 1891.

In conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 554. [152] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale române gr. or. din comunele însemnate mai în jos în protopresbiteratul Têrnavei se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Boian, cu salariu anual de 300 fl., care constă din folosinţa alor 8 jugĕre pămênt arătoriu calculate cu 148 fl. 22 cr., repartiţie pe popor 129 fl. 80 cr. cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi şi lemne de foc, computate tóte în 22 fl.

2. Chesler, cu salariu anual de 120 fl. şi adecă 80 fl., din repartiţie pe popor, 20 fl. din alodiul comunal şi 20 ferdele cucuruz sfârmit (à 1 fl.) 20 fl. din fundaţiunea scolară. Dacă învĕţătoriul va fi cantor, atunci mai primesce pentru serviţiul de cantor terţialitatea din stolă, grâu cucuruz şi must, apoi cuartir în o odae a scólei, cari tóte aceste venite ar fi la 84 fl.

3. Herepea magiară, cu salariu anual de 150 fl., care constă din: bani 7 fl. 50 cr. cucuruz sfârmit 70 litre à fl. 1: 70 fl. folosinţa casei şi rădinei cantorale 10 fl., folosinţa alor 4 jugĕre 1212 °□ porţiune canonică 20 fl., terţialitatea ferdelelor 21 fl.- ḑile de lucru 21 cu 30 cr. 6 fl. 30 cr-

Venite stolari şi accidentali 15 fl., 20 cr.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste staţiuni, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat (u. p. Küküllővár).

Cetatea de baltă, 15 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral al Têrnavei.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 531. [153] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕţători la scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Cluşului se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Apahida, cu salariu de 100 fl., din repartiţiune dela popor, 20 fl., pentru lemne de foc, din cari e de a se încălḑi şi scóla, cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

2. Butene, cu salariu de 100 fl., dela popor, cuartir şi lemne de foc,

3. Calaţele, cu salariu de 150 fl., dela popor, cuartir şi lemne de foc,

4. Cojocna, cu salariu de 200 fl., dela popor, solvit în rate 2 lunare, cuartir cu grădină de legumi şi diurn la adunările învĕţătoresci, computate în 36 fl.

5. Geaca, cu salariu de 184 fl., dela popor şi cuartir.

6. Mănăşturul ung., cu salariu de 260 fl., dela popor, cuartir şi 2 stângini lemne de foc.

7. Mociu, cu salariu de 200 fl., dela popor şi cuartir.

8. Rişca, cu salariu de 60 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Rogojel, cu salariu de 200 fl„ dela popor, cuartir şi lemne de foc,

10. Someşfaleu, lângă Cluş cu salariu de 160 fl., dela popor şi cuartir în edificiul scólei.

Concurenţii la vre-uuul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicele lor, instruite conform normelor în vigóre la subsemnatul oficiu până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu respectivele comitete parochiali.

Cluş, 16 August, 1891.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresbiteral.

Nr. 143. (158) 2—3

CONUURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scóla confesională gr. or. din oraşul Alba-Iulia, la care este afiliată şi parochia Maieri din acésta localitate, se escrie concurs cu următórele condiţiuni:

a) Salariul învĕţătoresc este 300 fl. v. a. în bani solvinḑi în rate lunare din fondul bisericei, cuartir liber şi lemne de încălḑit;

b) doritorii de a concura la acest post au se fie cu atestat de cualificaţie şi cântăreţi, cunoscĕtori de tipicul bisericesc, avênd datorinţa a cânta cu scolarii în ḑile de dumineci şi sĕrbători;

c) terminul acestui concurs espiră în 15 Septembre a. c. până la care sunt a se substerne cererile la subscrisul.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Dela oficiul protopresbiteral gr.

Alba-Iulia, în 18 August, 1891.

Alesandru Tordoşan,
paroch şi protopresbiter.

Nr. 289. (157) 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul gr. or. al Haţegului, se escrie concurs cu terminul până în 26 Septembre 1891 st. v. şi adecă:

1. Petroşeni, cu salariu anual de 200 fl., relut de cuartir 30 fl., patru orgii lemne de foc (din repartiţie).

2. Nădăstia superióră, cu salariu anual 210 fl, din repartiţie, cuartir şi lemne de foc. Alesul va avé a conduce copii la biserică în Dumineci şi sĕrbători.

3. Zlasti, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Valea sângeorgiu, cu salariu 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Nucşóra, cu salariu anual 240 fl, cuartir şi lemne. Invĕţătoriul va fi obligat a ţiné strana în Dumineci şi în sĕrbători.

Doritorii de a ocupa vre o staţiune învĕţătoréscă din cele de mai sus au a-şi aşterne suplicele instruite conform prescriselor legali la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului.

Haţeg, la 20 August, 1891.

Avram Stanca,
adm. protopresbiteral.

---

[153] 2—3

CONCURS.

Pentru anul scolastic 1891/2 şi următorii e de a se conferì *unui student* din fundaţiunea bisericii patronate din suburbiul Iosefin de aici, înfiinţată de domnul *Z. C. Pop*, un stipendiu anual de *50 fl.*

Concurenţii au sĕ şi presenteze suplicele lor la subscrisa representanţă până la *3/15 Octombre* a. c. instruite cu:

a) Atestat dela oficiul parochial, că sunt români gr. or.;

b) testimoniu scolastic din semestrul trecut;

c) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor şi starea materială.

Sibiiu, 28 August, 1891 st. v.

Representanţa bisericii patronate din suburbiul Iosefin din Sibiiu.

Miron Romanul,
archiepiscop.

Nr. 297. (155) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc dela scóla confesională gr. or. din Măgura cu filia Topliţa, se escrie concurs cu termin până la 21 Septembre a. c. st. v.

Emolumentele sunt 200 fl., salariu anual, cuartir gratuit şi 2 orgii lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post au a şi adresa cererile lor concursuale instruite conform legilor din vigóre, până la terminul sus indicat, cătră oficiul protopresbiteral gr. or, al tractului Geógiului I.

Hondol, în 17 August, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Vasiliu Piposiu,
protopresbiter.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 96 Sibiiu, Sâmbătă 7/19 Septembre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 6 Septembre 1891.

Diaristica magiară trăesce tot din sciri sensaționale, și visul ei de aur este stârpirea a tot ce nu e specific magiar în țéra acésta.

Diaristica și a făcut privilegiu din tractarea tuturor cestiunilor în spirit specific unguresc, și a confiscat pentru sine patriotismul în așa mĕsură, încât a ajuns la un esclusivism, care nu mai are margini.

Ca tot lucrul nenatural, așa și esclusivismul unguresc de multeori devine ridicul, și nu sufere nici o capacitare.

De aci provine, că ceea-ce e în favorul scopului urmărit de diaristica și societatea unguréscă, acela e bun, fie el în ori-ce formă, vină el de unde va veni.

Natural lucru este, că ceea ce în interesul magiarismului devine virtute, aplicat în interesul național al nemagiarilor, îndată devine crimă.

Pe córda acésta merg tóte diarele unguresci, și ómenii politici din diferitele partide parlamentare se îngrigesc de bogată materie sensațională.

Cetitorilor nostri le este în próspĕtă memorie făimósa cestiune cu teatrul german din capitala Ungariei. Petițiunea adresată la tron în favorul teatrului german a produs mari valuri în furtunósa mare a diaristicei unguresci, a dat de lucru și parlamentului, și esclusivismul confraților magiari din o cestiune locală a făcut cestiune celebră, care amenința esistința statului până în temeliile lui.

Din incidentul acelei petițiuni s'a făcut o nóuĕ mișcare cu scopuri vechi, care are sĕ percurgă cărări neumblate până acuma.

S'a pus pe tapet apĕrarea capitalei, care e în pericol de a se desnaționalisa, și ca model s'a luat ceea-ce s'a făcut prin provincie.

O reuniune pentru lățirea limbei magiare în capitală.

Lucrul e vechiu. Esistă reuniune de magiarisare pentru românii din Ardél, esistă reuniune de magiarisare pentru slovacii din Ungaria de médănópte, esistă reuniune de magiarisare pentru slavii din sudul Ungariei, pentru ce sĕ nu se facă acuma și în capitală o reuniune de magiarisare, și fiind tocmai la ordinea dilei cestiunea cu teatrul german, pentru ce sĕ nu se facă aceea reuniune incidental contra presei și a limbei germane.

Așa s'a pus cestiunea în lucrare, și îndată s'a instituit un comitet de acțiune, care a emis către cetățenii capitalei următórea proclamațiune:

„Concetățeni! Capitala Ungariei nu e destul de magiară. Ea face progrese uimitóre, însĕ spiritul ei național nu ține pas cu acel progres. Budapesta e inima țĕrei, însĕ n acéstă inimă bat și simțeminte streine. Întêmplările din dilele trecute au ilustrat situațiunea în mod sdrobitoriu. A sosit timpul sĕ ne punem la lucru. Sĕ ne întrunim pentru apĕrarea limbei din patrie. Sĕ ne dăm mâna, *sĕ magiarisăm complet Budapesta.* Numai prin aceea, și numai atunci vom puté serba în mod demn diua de 1000 de ani a ocupărei acestei țĕri, *dacă fie-care fiu al acestei patrii va fi și în limbă magiar,* căci numai unitatea limbei produce identitatea cugetărei și a nisuinței. Acéstă problemă patriotică numai noi o putem deslega. Sĕ punem în mișcare însași societatea. Sĕ influințăm nemijlocit asupra concetățenilor nostri, asupra vieții de tóte dilele, în locuri publice și la vatra din casă.

Cine e magiar, acela sĕ magiariseze.

Sĕ fim apostoli neobosiți în tot locul și la tótă ocasiunea. Fie-care în cercul, în care se miscă. Insuflețirea vóstră sĕ se manifeste prin fapte.“ . . . .

Și așa mai departe, tot mai în detaiu merge manifestul adresat cetățenilor. Sĕ nu mai cetéscă decât diare unguresci, sĕ nu cumpere decât dela firme unguresci, dela măestri de unguri, unde ungueresce se vorbesce în prevălie, unguresce se pórtă corespondența, unguresce sunt tipărite conturile, cu un cuvênt se predică esclusivismul până la cele mai mici amĕnunte.

Spre acest scop se va forma o reuniune în Budapesta sub titlul „Reuniune magiară“, a cărei membru póte fi fie-care ungur născut, dacă are viață nepĕtată.

Nu putem avé nimica contra acestui esclusivism esagerat în viața de tóte dilele, deóre-ce el e predicat de către fii privilegiați ai acestei țĕri, cari în manifestațiunile lor de acest soiu nu trebue sĕ aibă respect de codicele penal. Asemenea procederi sunt la noi la ordinea dilei, și prin ele de bună sémă se predică și întăresce concordia între cetățeni.

Am luat notiță despre ea numai pentru cuvêntul, că ómenii se lapădă ca de satana de imputarea magiarisărei. Dacă vine cineva și susține lucruri, cari di de di se întêmplă, diaristica magiară e, care aruncă cu petrii asupra cutedĕtoriului.

De bună sémă în practică va merge mai greu lucru ca și cum e proiectul pe hârtie. Ori cât de mare sĕ fie patriotismul omului, cât vine viața de tóte dilele cu multele ei neajunsuri, atunci omul uită și de esclusivism, și de nebunii.

O vedem noi acésta di de di în Transilvania, unde limba diplomatică e limba română, și secuiul, care umblă cu óle, borviz și scânduri pe ambele maluri ale Têrnavelor și ale Mureșului se folosesce pretutindinea de limba română, deși în simțĕmintele sale cu nimica nu stă sub jidanii dela presa ungurésca, cari fabrică patriotismul, după cum li se plătesce.

O sciu acésta fórte bine colegii dela presa din Cluș, o scie și domnul din Brașov, care în diariul local de acolo de multeori cade în estravaganțe, cari la o etate trecută de 40 ani totdeuna sunt spre scăderea aceluia, care cade în ele.

Cum am dis, pe noi nu ne supără asemenea acțiuni estravagante, deóre-ce după vederile nóstre o amalgamisare, ca cea contemplată în acel apel, nu e posibilă.

De caracteristică e caracteristică însĕ o asemenea pornire și ca signatura timpului a trebuit sĕ luăm notiță de ea.

Deputațiunea clerului român gr. ortodocs la Timișóra.

Cu ocasiunea petrecerii Maiestății Sale în Timișóra P. S. D. episcop al Aradului Ioan Mețianu, a ținut următórea vorbire înaintea Maj. Sale:

„Maiestatea Vóstră cesareă și apostolico regéscă!
Prea grațióse Dómne!

Venirea Maiestatății Vóstre în acest ținut, locuit în mare parte și de credincioșii nostri, ni ofere cea mai plăcută ocasiune, atât nóue Archipăstorilor din diecesele gr. or. române din Arad și Caransebeșiu, cât și Cosistorielor acestor eparchii, ca în numele credincioșilor nostri, sĕ ne descoperim simțĕmintele nóstre omagiale, eredite dela străbunii nostrii, de neclătită credință și supunere față de Maiestatea Vostră și de augusta casă domnitóre.

Biserica nóstră națională gr. or. română are a mulțămi viéța și desvoltarea sa de astădi, îngrigirei părintesci și grației Maiestății Vóstre, pre care viéță doresce și stăruesce a o consolidá și desvoltá tot mai mult, spre binele prea înaltului Tron și al patriei, precum și în interesul prosperării credincioșilor nostri.

Deci prelângă espresiunea celei mai profunde mulțămite și recunoscințe, rugăm pre Maiestatea Vóstră sĕ Ve indurați prea grațios, a primi și din parte ne asigurarea loialității și a neclătitei nóstre credințe, învrednicind și pre viitoriu biserica nóstră și pre poporul nostru pururea fidel, de prea înalta grație regéscă.

Noi și toți credincioșii bisericei nóstre nu vom înceta nici odată, în rugăciunile nóstre către Părintele ceresc, ca pre Maiestatea Vóstră preagrațiosul nostru domnitoriu și rege sĕ Ve țină întru mulți ani, spre fericirea patriei și spre salutea bisericei nóstre. Sĕ trăiéscă Maiestatea Sa!“

La cuvêntarea rostită, de conducĕtoriul deputațiunei bisericei române gr. ortodocse Preasânțitul

---

FOIȚA.

Sanct Ignatius Loyola.

(Schiță biografică după *„F. Z.“* comunicată de *Alban Cornilă*).

(Incheere.)

Numai Loyola părăsì în Martiu 1535 Parisul, își visità patria și se duse de acolo la Veneția, unde ajunse la 31 Decembre. In cetatea acésta avù el ocasiune sĕ cunóscă de curênd înființata instituțiune a teatinilor, a cărei particularități erau combinarea de datorințe și grade clericale cu voturi călugăresci și acărei tendență era reforma și moralisarea internă a bisericei catolice. Nu putem cerceta aci ce e adevĕrat din vorbele, că Loyola a voit sĕ între în ordinul teatin, că la început a fost în relațiuni de amiciție cu conducĕtorul aceluia Caraffa și cu care apoi s'a certat. Sigur însĕ e, că aceste relațiuni n'au rĕmas fără înrîurire asupra lui Loyola și a planurilor sale.

Pe la începutul anului 1537 sosiră și consoții lui Loyola din Paris la Veneția, unde se hirotoniră toți de preoți și părăsiră definitiv planul avut de a se duce la Ierusalim. Ei călătoriră prin tóte cetățile Italiei de sus, trăind din elemosină, predicând ori unde le era cu putință pe strade și piețe și îndemnând la pocăință. Sdrențoșii spanioli, cari stând pe grămedi de pétră, avêntându'și pălăriele chiemau poporul la ei și le predica într'un jargon de limbă mestecat din spaniola și italiana ce d'abea putea fi înțeles, făcură sensațiune și escitară admirarea italienilor. Dacă cineva îi întreba, că cine sunt, acesti ciudați predicatori rĕspundeau, că ei se țin de compania lui Iisus, acesta era numele pe care li'l dase Loyola înainte de plecarea lor din Veneția. Acésta era o numire militară, care amintea italienilor cetele Condotierilor, care încă se numaiu companii. Așa armata iesuiților se născu în Paris, primì numirea în Veneția și pe generalul seu avea sĕ'l priméscă în Roma. Acolo plecaseră în Novembre 1537 Loyola, Faber și Laynez și în anul următor chiemară acolo și pe consoții ceilalți ai lor. După lungi consultări s'a conceput regulamentul noului ordin și l'a supus spre întărire Papei Paul III. Societatea acésta nóuĕ a avut contrari și oposițiune în cetatea eternă, dar papa salută cu bucurie acest corp aucsiliar, care i se supunea atât de necondiționat disposițiunei sale în lupta contra ereticilor și întărì în 17 Septembre 1540 statutele noului ordin prin bula papală „Regimini militaris ecclesiae“. La pascile din 1541 Loyola a fost ales unanim de general al iesuiților. Atunci ordinul era compus din dece membrii cu toții și în sensul bulei papale n'avea sĕ numere niciodată mai mult de șasedeci de membrii. Acésta limitare a fost însĕ ridicată din partea Papei, preste trei ani. Loyola ajunsese în fine aceea, la ce aspirase el în decurs de dóuĕdeci de ani și cea ce a mai câștigat el în decurs de cinci spre-dece ani până la mórtea sa, a întrecut de sigur cele mai îndrăsnețe asteptări ale lui.

Noul ordin luà o întindere enormă în Europa și cu preferință în țerile romanice. Cea dintâiu chiemare a iesuiților a venit din Portugalia, încă mai înainte de a fi fost recunoscuți de către Papa, de unde apoi după 220 ani mai târdiu avea sĕ vină mișcarea pentru desființarea ordinului. In anul 1541 s'a înființat acolo primul colegiu iesuitic, în timp ce Xavier plecà pentru convertirea Indiei. Regele din Portugalia a fost și cel dintâiu, care și-a luat de confesor pe un iesuit.

Când Loyola murì, cinspredece ani după înființarea ordinului seu, acesta numĕra deja treispredece provincii, — 7 în Spania și Portugalia, 3 în Italia, 2 în Germania și 1 în Francia, avênd cu totul două mii membri. Iesuiții câștigară poporul prin predicele lor, își atașară junimea prin universități și pensionate de educație, și domniau asupra celor mari și asupra femeilor prin spovedirea secretă. Din sînul acestei societăți au eșit cei mai [illegible]atici apărători ai despotismului și autorii cei mai radicali de scrieri anti-regaliste.

Domnu episcop al Aradului *Ioan Mețianu*, Maiestatea Sa a binevoit a rĕspunde:

Me bucur, că V'ați folosit de ocasiunea petrecerei mele aici și V'ați presentat înaintea Mea.

Primesc cu mulțumire espresiunea nestrămutatei fidelități și ve promit, că interesele bisericei Dlor-vóstre, a căror îngrijire Vi o pun la inimă, și din partea Mea voiu fi gata a le sprigini totdeuna.

Revista politică.

Lupta întreprinsă de presă contră sporirei bugetului armatei pare a fi avut un mare efect. Diarele, care se țin bine informate, aduc scirea, că în adevér se intenționa sporirea bugetului armatei cu 16—18 milióne de fl; dar că acésta sumă se va mărgini la 10 milióne.

Mult de discutat dă presei și proiectul de lege cu privire la jurisdicțiunea curiei regesci în afacerile electorale. Acest proiect era sĕ fie de mult gata și sĕ fie presentat dietei. Scirile mai nóue ale unui diariu guvernamental anunță însĕ, că în cercurile conducĕtóre domnesce părerea, ca proiectul sĕ vină la desbatere numai în perióda viitóre și astfeliu modul de alegere de până acum, sĕ se usiteze și la alegerile viitóre. Presa opposițională e fórte agitată și cere ca guvernul sĕ se țină de angagiamentele luate.

Discursul ținut de dl de Freycinet la Vendeuvre cu ocasiunea manevrelor francese, formézã obiectul unor vii comentări în presa străină.

„Neue Freie Presse“ comentând discursul insistă mai ales asupra acestui punct, că președintele consiliului frances a vorbit despre o „situațiune nouă“ a Franciei. Acest cuvênt, dice diarul vienes, pune într'o lumină subită posiția Europei care, de când cu sĕrbătorile dela Cronstadt, era greu de definit. Singur faptul, că chipul de a vedé lucrurile în Francia s'a modificat mult și că încrederea francesilor în ei înșiși a revenit, creéză o situație cu totul nóuĕ, cu care va trebui sĕ conteze.

Discursul d-lui de Freycinet, dice „Wiener Tagblatt“, este un mesagiu de pace. El dovedesce, că guvernul republicei rĕmâne credincios programului pacinic și că nelinistea inspirată unora prin înțelegerea franco rusă nu e justificată.

După „Presse,“ discursul dela Vendeuvre e reservat, cu tóte acestea mândru. Vorbele ministrului sunt conforme stărei de spirit, care domnesce actualmente în opinia publică din Francia.

Unele diare germane profită de discursul d-lui de Freycinet pentru a face unele observațiuni și asupra resultatelor manevrelor francese.

Astfeliu „Kreuzzeitung“ laudă calitățile de mers și de mobilitate ale trupelor franceze. Dar disciplina, dice ea, lasă de dorit, precum și serviciul de intendență.

„Norddeutsche Zeitung“ semnaléză zelul și ardórea care însuflețesce pe generali ca și pe simplii soldați, cu tóte ostenelile și o căldură grozavă. Fie-care s'a silit a face tot ce a stiut mai bine. Marșurile în formare de luptă se împlinesc într'o ordine remarcabilă. Reglementarea și disciplina tirului, adaogă diarul, sunt fórte criticabile; dar acésta e în temperamentul francesului, care nu se lasă condus la foc cu atâta docilitate ca germanul.

Étă în sfârșit în ce termini comentéză „Standard“ discursul dlui de Freycinet:

Dl de Freycinet n'a făcut decât sĕ esprime sentimentele, cari animéză întréga națiune, când a făcut alusiune la repediciunea cu care Francia s'a ridicat din desastrele'i fără precedente în istoria popórelor. Ar fi greu a se hotări, ce este mai de admirat: energia industrială sau energia militară a poporului frances. Astădi armata atrage mai mult atențiunea, ea mai ales, din punctul de vedere al numĕrului, organisărei și disciplinei merită sufragiele francesilor și strĕinilor, căci ea e dovada cea mai nediscutabilă a elasticității și energiei fără margini a poporului frances.

Acum când Francia e tare, trebue sĕ rĕmână cu minte. Suntem încredințați, că cei mai patrioți și mai destoinici dintre ómenii ei de stat, în rêndul cărora punem pe dl de Freycinet, doresc cu sinceritate pacea. Suntem de asemenea încredințați, că acéstă dragoste de pace e împărtășită de marea maioritate a națiunei francese, care voesce o politică defensivă și cu desăvêrșire pacinică.

Francia sĕ evite politica de aventuri, sĕ se consacre desvoltărei imenselor ei resurse naturale, și mai ales sĕ acórde celorlalte popóre drepturile, pe cari ea le revendică pentru dênsa, în special p'acela de a-și urma libere cursul destinelor lor!

„Agenția Havas“ află din Constantinopol că ambasadorul Franciei și al Rusiei au primit nisce depeși de la consulii lor din Metelin, cari anunță că nisce cuirasațe engleze au debarcat în insula Sigri (lângă Metelin) tunuri și ómeni, insula a fost ocupată și înconjurată de torpilóre. — „Agenția Havas“, adaogă că guvernul frances nu a primit încă nici o scire în acéstă privință. „Reuter“ anunță din partea sa, că admiralitatea și ministeriul afacerilor strĕine nu sciu de asemenea nimic în privința ocupării insulei Sigri și nu atribue credință acestei sciri.

Afacerea Babeșiu.

Diarul „Luminătoriul“ publică în primul seu dela 4/16 Decembre următoriul articul, pe care 'l publicăm și noi întocmai:

Epistola dlui V. Babeșiu.

Timișóra, 2/14 Septembre, 1891.

Epistola o. d. V. Babeșiu, ce urméză mai jos în întreg cuprinsul seu, deși e chiar și lămurită în cuprinsul seu, totuși a „surprins“ într'o parte, éră în altă parte a servit ca motiv spre continuarea agitațiunei, suspicionărilor, neîncrederii etc.

Nu voim a forța ca unul sau altul sĕ se abată dela convingerile sau părerile sale, un lucru ce stă departe de noi; dar tot atât de puțin ni s'ar puté face nóue ori ce imputare, dacă noi, după a nóstră pricepere și convingere am afla în dênsa un incident, ce nu póte de cât sĕ ne recomande și laude tactica fină și prudența matură politică a demnului nostru bărbat.

Petrundênd cu mintea la adevĕratul înțeles al cuprinsului epistolei din cestiune, credem, că nime nu póte înțelege din ea alt ceva, decât că maturul și prudentul nostru bărbat — somat fiind de redactorele din cestiune, îi atrage atențiunea asupra unității nóstre naționale, carea prin logica sa propriă pretinde: că toți românii sĕ fie una, pentru că „Dumnedeu bunul una a vrut sĕ fie“ națiunea nóstră română din acésta monarchiă. Adecă una în viață, una în aspirațiunile sale, una în activitate și luptă pentru esistința sa.

Trebuind însĕ sĕ fie așa, precum e, adecă: lipsind unele organe de publicitate, ca și unii individi ai némului nostru din gremiul partidului național, neangajandu-se acestia pe față pentru cunoscuta nóstră programă națională, în acest cas lăudatul nostru bărbat recunósce prea bucuros meritele acestor absenți, ce ei, pe calea lor și prin activitatea urmată din parte-le, totuși le aduc causei generale naționale, și dechiară, că le primesce cu mulțămită.

Aceste recunoscințe și dechiarațiuni ale sale le face on. dn Babeșiu espres în calitate de om privat, nu ca actualul președinte al comitetului central al partidului național.

Ei bine, ce este greșit, sau rĕu în acest fapt? Cine are dreptul a denega cuiva dreptul la convingerea sa propriă?

Dacă „Telegraful Român“ și „Unirea“ sau, se le dicem pe adevĕratul nume: bisericanii cu prelații, nu voesc ori nu pot a merge cu noi pe aceeași cale; dacă ei nu voesc ori ne pot întra în solidaritate cu partidul național, óre noi sĕ nu-i primim nici pe altă cale a merge cu noi sau cel puțin a ne secunda din când în când?

Dacă acestia nu voesc, ori nu se pot angagia la lupta solidară cu noi pentru tóte punctele programei, dar de fapt lucră și luptă și ei pentru unul sau dóue puncte din programa națională, și ne fac acest serviț din propriul lor îndemn, — óre noi sĕ nu primim dela dênșii acésta? Dóră comitem o nedreptate, sau crimă sau act de infidelitate, pentru că le recunóscem acest bun servițiu?

Noi, ómeni puțini, sĕraci și apĕsați și maltratați de tótă lumea sĕ nu primim un eventual ajutoriu, cât de mic, cât de puțin, dela ori cine?

Una ca asta ar fi o fuduliă gólă, sau ori ce, numai politica sĕnătósă și rațională, nu.

Astfeliu combinéză, încât pricepem noi, o. d. V. Babeșiu. Și este acésta greșit, sau rĕu? Nu.

„Scóla, cultura, desteptarea și ridicarea poporului român“ — óre cad acestea afară din programa și tendința partidului național? Dar lupta contra asilelor de copii?

Nu, nu, și éră nu.

Dar bisericile nóstre, în frunte cu prelații și cu organele lor de tóte soiurile și de tóte nuanțele óre nu lucră și ele spre acelaşi scop, pe carele îl urmăresce și partidul național?

Cine va nega una ca asta? în general sau în parte, li s'ar puté face bisericanilor obiecțiunea: că nu lucră pe aceeași cale, că nu folosesc aceleași mijlóce, ba chiar că, câte odată, pórtă apa cu ciurul*) acésta da; dar cumcă tendința lor și scopul lor final nu ar fi tot acelaşi, carele este și al partidului național — acésta nu se póte dice, cu temeiu.

Prin urmăre nu póte fi nici greșală nici crimă din partea dlui V. Babeșiu cănd dsa, pentru sine, recunósce serviţiile numitelor organe și le primesce.

Insĕ noi am merge mai departe.

Se póte, că riscăm prea mult în închipuirea nóstră, dar a o spune — nu ne sfiim.

Noi vedem în epistola on. d. V. Babeșiu și un mic început la un scop mai mare, carele dacă posibil ar fi sĕ se realiseze, numai bine și folositoriu ar fi pentru causa nóstră generală națională. Acel scop on. d. V. Babeșiu l'a pronunciat altădată pe față în colóunele acestei foi, când cu vorba „ca Sibiiul și Blajul sĕ se întêlnéscă, paremise la Teiușiu, în călĕloria spre Budapesta sau Viena“ . . . dar până în diua de adi, nu s'au întâlnit.

Ei, se scie, că de present în sinul națiunei nóstre nu esista desbinare sau spargere pronunciată, adecă; nu esista dóuĕ sau — dómne feresce — mai multe partide politice constituite în regulă și după formă, cu programe deosebite și încăerate în luptă de frate contra frate, ci esista numai unul, cel național.

Se scie, însĕ și aceea că afară de cei amorțiți indiferenți sau nepăsători, sunt mulți în activitate, dar pentru că nu vreau ori nu li se póte, nu întră în acțiune solidară cu partidul național. Și pre cum se dă cu socotéla încă, mult timp avem se rĕmânem tot așa. Față de acésta situațiune internă și proprie a nóstră, óre n'ar fi cu scop, bine și folositoriu ca sĕ se pipăe, sĕ se caute sĕ și afle o basă óre care ca cel puțin într'un unic cutareva punct sĕ ne putem uní cu toții în acțiune solidară?

De aceea noi, după a nóstră pricepere și combinare aflam de bună, matură și prudentă pășirea de sub cestiune a on. d. V. Babeșiu.

Cronică.

Zarand, în Septembre 1891.

(Economic. — Repausul de Dumineca. — Óre nu ar fi timpul ca pre față sĕ combatem patima beției ce se încuibă în popor?).

Recolta grâului, atât a celui de tómnă, cât și acelui de primăvéră, și în părțile aceste a fost preste tot bună. Deja s'a început culesul cucuruzului, cu care se nutresce mai mult poporul în acest ținut. Recolta și aici e bună. De asemenea fênul, otava preste tot au fost după asceptările poporului.

Prune, pe alocurea au fost multe, și s'au plătit fórte bine în acest an. In unele comune însĕ nu s'au făcut de loc. Mere, pere, etc. preste tot sunt puține, mĕsura de prune à 50 litre roșii, măriane, ursĕsci s'au plătit cu câte 60—80 cr., éră mĕsura de prune bistrițe—bune și pentru lictariu s'au plătit cu 1—2 fl, 20 cr. Prețul prunelor față de alți ani s'a duplicat. Pe când mai anțert se plătia bună-óră carul de prune cu 4—5 fl. în ĕst an s'a ridicat și până la 12 fl.

Cu cócerea și culesul prunelor, jidovii au cutrierat satele, și nu e comună, unde sĕ nu fi adunat prune ca sĕ férbă vinars, ori sĕ facă lictariu Firesce, concurența a ridicat prețul prunelor, și mulți economi au luat frumóse părale. Cu tómna însĕ totdeuna se adună o mulțime de date. Anume Sânta Măria mare e di de plată, pentru fênul luat érna pe asceptare, pentru cucuruzul luat scump, și pentru multe detorii, ce a contras sermanul țĕran în decursul iernei.

Pe lângă alte multe esecutoriul de dare încă cutrieră casă de casă, blĕstĕmat de cele muieri, ca sĕ adune contribuția. Din ce a produs țĕranul în decursul verei imparte cu toți, pentru ca el érĕși sĕ trăéscă apoi de pe o di pe altă. Și pare că nu e lucru curat. Alăturea cu jidovul, ce își umple buțile cu prune, umblă și esecutorul ca frate nedespărțit. Se póte, că e o coincidință fatală, se póte că în unele locuri evreul înțeles cu notariul pun lucrurile la cale ca pe când el își adună prunele, poporul sĕ fie forțat a le vinde. Destul, că bietul popor e strins între dóuĕ petri, și e stors până la os. Sĕ nu te miri apoi ca de acésta fericire ce se gustă pe pămêntul Ungariei, mulți i au lumea în cap, până prin depărtare în America.

Loyola întemeiatorul mult faimosului și încă și mai periculosului ordin al iesuiților a fost declarat în anul 1609 de către Papa Paul V. de fericit ér în 1622 de către Gregorie XV. de sfânt, dar bula respectivă a fost publicată numai cu un an în urmă de către Papa Urban VIII. Ca di de serbare a memoriei sale s'a ficsat diua de 31 Iuliu.

Cu altă ocasiune ne vom da samă despre regulamentul și admirabila organisare a ordinului iesuiților, cari au jucat și în istoria nóstră națională și bisericéscă, din nefericire, un rol pe cât de însemnat, pe atât de nefast în consecențele sale, simțite la tot pasul până în diua de astădi. Iesuiții fie în sutană sau în fracul diplomatic sunt pentru noi cu mult mai periculoși și de temut de cât francmasonii cosmopoliții, cari sub masca umanismului vênéză interese de clică și personale și tind a devalora ori-ce confesi[illegible] și naționalitate în favorul semiților moderni.

---

*) Când? unde cară? Red.

Deja s'a început cu fertul vinarsului de prune. In ĕst an se va ferbe în cuant mare. Prețul vinarsului e destul de ridicat. Gradul se plătesce cu 1 fl. 20 cr. până 1 fl. 30 cr. Astfel vinarsul de 10 probe se vinde acăul (40 cupe) cu 12—13 fl.

Bine ar fi dacă banii luați pe prune și vinars s'ar intrebuința, numai pentru acoperirea lipselor casnice, dar o mare parte se dau éră în câreiumă pentru vinars. Și încépênd de pe acum bețiile se continuă până prin postul Crăciunului, când se gată cu fertul vinarsului, ba preste tot anul, deși nu în grad așa mare. Consumul de vinars a luat dimensiuni mari în aceste părți.

Și ce e mai dureros, alăturea cu bărbații veȡi bênd și femeile, pe când sĕrmanii prunci petrec acasă fără nici o îngrigire. Ḑilele de tirg, Mercurea, în Baia de Criș, Joia în Brad, și Sâmbăta în Halmagiu, sunt ȡile de beții.

Veȡi ómeni beți cu grămada.

Și ce e mai mult, pe când credeam, că Dumineca va fi ȡi de repaus în adevĕratul înțeles, pe atunci vedem, că chiar în timpul bisericei cârcimele sunt pline de ómeni, și asta se continuă tótă ȡiua — așa se întîmplă chiar în centrele pretoriali. Lucrul e oprit, dar a bé se vede a nu fi oprit Dumineca.

Decăderea poporului materialminte, corupțiunea ce se inciubă în sinul lui, degenerarea nouei generațiuni, sunt tóte atâtea cestiuni momentuóse, asupra cărora trebue sĕ ne întórcem atențiunea nóstră. Aceste stări anormali ar trebui, curate până când încă nu e totul perdut. Și dacă voim ca rĕul sĕ l sterpim la rădăcină, trebue sĕ întrevenim cei din fruntea poporului ca patima beției sĕ nu se lățéscă mai departe în popor.

Cura la tótă întêmplarea are sĕ se încépă dela conducĕtorii poporului, și cu deosebire dela cei ce stau în fruntea corporațiunilor parochiali. Acestia pe față trebue sĕ conbată cercetarea cârcimelor.

Prima recerință ar fi că: preotul și învĕțătoriul nici când sĕ nu între în cârcimă, pentru că aici rĕul numai cu fapte se póte combate.

Indeșert va predica preotul contra beției, dacă el șede alături cu poporenii în crâcimă!

Ceea-ce pretindem dela preot, s'ar puté pretinde dela membrii comitetului, și a epitropilor parochiali. Acestia au sĕ premérgă cu esemplul lor. Și nu e mai dureros ca a vedé ómeni puși în comitetele parochiali, cari la ocasiuni zac pe strade plini de beutură.

Este o datorință săntă a organelor nóstre parochiali a pași pe față, după un plan anumit, contra patimei beției, ce se lățesce în popor!

Eremitul.

Din „Țara Oltului“

(Urmare.)

Ei bine, ce trebue sĕ facă bietul om? Destul i-a cărat lui cu traista, ani dearândul, bucături pe ales, ér el și acum „om în pită“ vine pe capul părinților, deci trebue sĕ se apuce de lucru, căci pelângă alte neplăceri familiare, cine nu lucră la sate, chiar domn sĕ fie, e considerat de om slab. Prin urmare dacă nu vrea sĕ mai fie și de rîsul satului trebue sĕ misce, sĕ lucre, ér la acésta îl împinge și vremea cea lungă, sau cum ȡice poporul „urîtul“ căci véra pe timpul lucrului numai babele schiópe și copii mititei, adecă neputincioși mai sunt prin sat, și pelângă altele viéța în sat i s'ar părea, și asemâna cu a unui arestant. Deci, cât de silă, cât de voe bună, bietul dascăl își pune pe fundul lăȡii „hainele domnesci“ se îmbracă în portul național, și în rênd cu lumea lucră. Astăȡi greu, mâne mai ușor, poimâne deprins cu nĕcasul și-și lucră de bate vêntul, ér în privința sănĕtății înfloresce, și din partea acésta nu schimbă cu acela care, pela băile de colo și colo î-și mânâncă sudorile sale, au munca țĕranului sau arginții lui Juda, pe care ii trage ca leafă dreptprețuire pentru lăpĕdarea de sângele de némul seu și de limba, în care l'a crescut maică-sa, nesciind, că la sinul seu nutresce o vipără pentru némul românesc; și în fine sĕ convinge, că lucrul câmpului nu e o pedépsă alui D-ȡeu, ci o binefacere în tóte privințele.

„Dă! dă dșorul tati, dă, căci eu pe câți ii vedeam înbulendrați ca tine în haine domnesci, credeam că și au în buzunarele lor cele multe, crețăruși, dar ma'm înșelat“ — mai glumesce bĕtrânul câte odată, apoi adresându-se cătră muere ȡice: „Tu bătrână, de ne-ar crede băiatul nostru bine ar face sĕ róge pe D-ȡeu sĕ trăim mult sĕ-l ținem la bĕtrânețe, căci cu dascăliai rece“. Ér bĕtrâna mumă doiósă își mai trage câte odată ficiorul de mânecă, ii arată umbra grósă, îndemnându-l sĕ mai odichnéscă puțin, dar ii dă de grige sĕ se păzéscă sĕ nu-l vaȡă cutare și cutare, ce lucră prin apropiere, și are fată mare, bogată și frumósă — ce mai drac de noră — și ce ar ȡice la o adecătelea.

Așa își petrece feriile de vară totalitatea învĕțătorilor confesionali, cari au eșit din opinca plugariului, căci ceialalți feciori de domn se avêntă preste cariera „celor urâți de D-ȡeu“ vorba înțeleptului.

Apoi când vine Octombre, tatăl trage carul înaintea ușei, pune un sac de grâu, unul de cucuruȡ, o straiță cu fasole, un săculeț cu póme uscate, o coșniță cu óuĕ, un crifoiu de slănină, un stenduleț cu brânză, un cocoloș de unt, ér mama strigă sĕ vină după lădița, în care a așeȡat albiturile, și ceea-ce nu e ertat „sĕ mai vadă și bĕtrânul“. Ér dascălul îmbrăcat în hainele de pe fundul lăȡi, cu parisolul în mână, î-și ea adio dela ai casei, se pune în car și plécă din Caldeia la Canaan, la oficiul seu . . . . Trage la ușa scólei, descarcă și după odichnă bĕtrânul tată ii pune în mână dascălului doi, trei floreni, ca cu cei ce i-va fi strecurat muma prin îndoiturile albiturilor — sĕ aibă de cheltuélă până va putea că păta din léfă, și pe urmă betrânul plécă odichnit acasă, că și-a veȡut feciorul așeȡat pe o érnă. . .

Pe la noi așa e! Și nu e tocmai rĕu, așa cum este. Cine nu crede, poftéscă a se convinge și va mărturisi.

II.

Preste puțină vreme anul scolariu 1891/92 va bate la ușile nóstre, ér anul scolariu precedent s'a prăvălit în „négra vecinicie“ lăsând în inima și mintea nóstră multe suveniri, bune și rele, și unele evenimente, ce acum când suntem la finea, lui și în fața cu un nou an scolariu, cred că n'ar fi tocmai nepotrivit a le înregistra.

Fericitul întru ducere, dl fost comite suprem al nostru, în timpul cât a stat în comitat și-a dat tótă silința a propaga între noi cultura lui EMKE, dar în acest timp, de șepte ani ca și Macaveiu la alseu stăpân, nici un resultat n'a putut aduce pe altariul magiarisărei de și sigur numai spre acest scop la tóte întreprinderile însemnate și ne însĕmnate ba chiar și la consorturile de gescheft-uri, ca d. e. măcelarii a primit a fi patron, luându-le sub suspiciile sale. Eu voiu aminti numai de reuniunea agronomică, în ale căreia valuri a creȡut, că va îneca consciința de sine a românilor, și la a cărei răstócă, era sĕ ne înhațe și pe noi dascălii. Anume în următoriul mod.

Secțiunea pomologică a reuniunei agronomice î-și desvóltă activitatea EMKE-istă așa că, în fiecare primăvară, învĕțătorii din întreg comitatul, sub grea amenințare, și avênd comunele a pune la disposiție paușal de călătorie și diurne trebniau sĕ asiste la prelegeri de pomologie, fie-care în cercul seu pretorial.

Prelegerile se țineau decătră un învĕțătoriu dela scóla de stat din Făgăraș, de altcum cunoscĕtoriu de lucru, dar ce folos? Prelegerile spre mirarea lumei se țineau în limba magiară, din carea totalitatea învĕțătorilor din comitat, cu escepțiunea celor dela scólele ung. din Făgăraș pricepeau atâta cât nemic, așa încât, din teoriile și esplicările ce prelegĕtoriul le făcea în limba durăitóre a divului Arpád, bieții învĕțători se alegeau cu singurul folos, că slăbiau în credință, că limba unui român de pe valea Oltului va putea rosti vr'odată astfeliu de cuvinte și la urma urmelor compătimea pe bietul om, care în zelul seu torăia la „nak“ și „nek“ de l tăia sudorile. Deși, în fine, la plângerile învĕțătorilor, că prin ecésta li se face greutăți fără a avea vre-un folos, s'a aplicat și o țandură de tălmaciu — toporîsce la topor — totuși învĕțătorii români, vĕȡênd că „domnii“ dela scólele unguresci nu vin la prelegeri, n'au mai voit a cerceta întrunirile și astfeliu dl „profesor“ prelegĕtoriu, ajunse a prelege aprópe numai zelosului tălmaciu.

(Va urma).

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Budapesta, în 9 Septembre 1891. Medicul frances, Dr. Despardin, în cartea sa „La Turquie Officielle“, apărută acuma de curênd, scrie date interesante despre curtea sultanului din Stambul.

Sultanul dispune de viața și averea supușilor sei. Pămêntul din imperiul întreg este al sultanului In fruntea haremului stă mama sultanului, sultana valide. Dacă ea nu trăesce, atunci doica sultanului. Turcii își iubesc tare mamele lor; pentru aceea sultana valide are o putere mare preste harem, fiind ea stăpâna vieții și a morții tuturor femeilor din harem. După muma sultanului urméză, prima muiere a sultanului; apoi a dóua, a treia și a patra muiere alui. In harem trăesc principesele nemăritate. De harem se țin servitórele, fetele cari cântă și jócă, eunuchii, bucătăresele și sclavii.

In presența sultanei valide tóte femeile din harem stau în picióre. Chiar și muierile sultanului sunt plecate înaintea mamei padișahului.

Banii haremului sunt manipulați de o cassieriță, numită haznadar usta. Ea primesce pe sultanul, când el întră în harem și ea conduce damele înaintea padișahului. Când se dă avisul, că padișahul va sosí, damele se îmbracă în costum de gală. După ce maiestatea sa a sosit și a șeȡut pe un scaun, damele ii aduc cafea négră, dulcéță și țigarete.

Când sultanul ȡice despre căreva damă: „Sĕ nu o vĕd mai mult!“ atunci părăsesce haremul, ducênd cu sine averea ei mobilă și prețiósele. Asemenea dame apoi sunt luate de socie de amploiații dela curte. Dacă sultanul móre, cele patru femei ale lui rĕmân veduve pe viață, neputându-se mărita.

Mai sunt în harem o mulțime de femei, cari spun povesti și cetesc din cărți turcesci. Cu totul se află în harem la 1000—2000 de femei. Unii sultani dotau mai bine haremul, atunci era lucsul mai mare; alții mai slab.

Dl A. Vámbéry, cunoscutul orientalist face următórele reflecsiuni la cartea dlui Despardin:

Când cu seculi mai nainte turcii se bucurau de o stare mai bună materială, póte că în haremurile lor era un lux mare, resipitoriu. Astăȡi s'au schimbat timpurile.

Turcii au sĕrăcit. Un efendi abia î-și pót ține câte una sociă. In despărțĕmêntul femeil adecă în harem, se află totdé una, pe lângă fet familiei, o mulțime de doice și servitóre, mai î și femei vĕduve, némuri de ale domnului ori dó nei de casă.

Damele turcesci nu fac vĕȡută de una—d óre. Ci ele rĕmân dóuĕ—trei ȡile la rudele și an cele lor. Dar traiul în Orient este fórte simp mâncările eftine. Damele turcesci nu cunosc balu teatru, concerte, scălȡi scumpe. La noi la creștin o singură damă speséză mai mulți bani, ca la turc un harem întreg.

Abdul Hamid, sultanul actual, este un om fórte modest și crutătoriu. In haremul din Ildizchios nu se află cu totul mai multe de o sută de dam cu servitóre cu tot. Cele mai multe sunt rudel familiei împĕrătesci,

Lucsul de pe timpul lui Abdul Medsid a dispărut cu totul.

Poporul și bașii turcesci astăȡi sunt sĕraci, și sunt siliți de a abȡice de ori-ce lucs. Moralul în orient este atât de bun, ca și moralul din Europa apusénă. La cele mai crestinesci curți europene se întêmplă asemenea cronice scandalóse, încât turci s'ar mira de ele, când le-ar cunósce.

Vámbéry ȡice, că astăȡi numai aventurarii greci din Pera mai povestesc minuni despre viața lu riósă din haremurile turcesci: în realitate îns de astăȡi sunt ómeni treȡi, modesti și crutăto

Va sĕ ȡică sĕrăcia începe a înfrâna până patimele cele rele ale bașilor turcesci. Prin po rugăciuni și sĕrăciă se moraliséză un popor.

Bogățiile îmense aduc pe ómeni la escese, lucs, la decadență morală și la perire.

„Medium tenuere beati!“ Nu sunt bune nic bogățiile pré mari. Nu este bună nici sĕrăcia pr mare. Ci e bine, când ómenii prin lucru și truta pot trăi cinstiți de pe o ȡi pe alta.

Vedem chiar în timpul nostru, că în societățile nababilor din Anglia încep a degenera moravurile, ómenii, când le merge pré bine, încep a și perde cumpătul. Nu vor putea dară nici englesii sĕ înghiță tótă lumea. Căci vine timpul, când „Israilul pere din sine“.

Mr.

Varietăți.

* (Manevrele la Bistrița.) La acest manevre au operat dóuĕ divisiuni de infanteriă, ca partia de nord și de sud, la care e de observat, că partia de sud e întărită prin o divisiune întrégă de honveȡi infanteriă, prin urmare partia de sud e mai tare ca cea de nord. Conducerea manevrelor o are comandantul de corp, generalul de cavaleriă br. Szveteney și cu șeful statului seu maior, contele de Gunesch, cari sunt stabiliți în Bistrița. Ca arbitri ai manevrelor au fost: Locotenentul-mareșal cav. de Thyr, generalul Cronebold, generalul Zaitsek, colonelul Farkas, maiorul Wolny, maiorul Pall, căpitanul Bauer, căpitanul conte Wallis și locotenentul Ianitsek. Manevrele s'au terminat cu retragerea corpului de nord. Maj. Sa monarchul a lăudat ținuta și atitudinea trupelor. Soldații regim. 31 inf. au sosit în Sibii Marți între 5—6 óre séra cu dóuĕ trenuri separate. Ficiorii, cu tóte strapațiile, erau de tot veseli. Ținuta lor la revista luată de dl colonel Schlacher înainte de a intra în casarma cea mare era impunĕtóre. Numĕrosul public, ce era de față i a admirat.

* (Himen). Dl. George Șandor prop tariu in Cuesdiu și d-șóra Mărióra Grozav, vor sĕrba cununia lor Dumineca la 8/20 Septembr in biserica gr. or. din Orșova.

Felicitările nóstre!

* (Societatea geografică română.) Prin îngrigirea dlui secretariu al societății dl George Lahovary a publicat pe anul 1891 trim. I. „Buletinul“ societăți, care cuprinde pe lângă actele societății și o conferență a dlui Lahovary întitulată „Oltul“ și o altă conferență a dlui Demetrescu Agraru „Despre remediul cel mai practic de reconstituțiune a viilor distruse de filocseră și „Un manuscript românesc din anul 1797 de Popa Ioan din Macarie ot Bărbătesci“ comunicat societății de Dr. M. Gaster.

— Tot societatea a edat „Dicționarul greografic al județului Dorohoiu“ de N. Filipescu Dubău, prelucrat în formă de lecsison de C. Ch[illegible]ita, revisor scolar în Iași, lucrare premiată cu premiul ral George Manu“.

Nr. 327. [150] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor vacante de învĕţători la scólele poporale mai jos însemnate, se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare în fóia „Telegr. Român.“

1. Merchiaşa, salariu anual în bani gata 170 fl., plătiţi din fondul bisericesc, din care are învĕţătoriul a-şi plătí şi diurnele ce-i compet pentru participare la şedinţele reuniunei învĕţătoresci, cuartir gratuit şi lemnele trebuincióse, drepturile comunale asemenea unei gazde, în fine învĕţătoriul e deobligat a ţiné strană în Dumineci şi sĕrbători.

2. Fântâna, salariu anual 140 fl., dela popor, cuartir şi 2 stângini lemne de foc, învĕţătoriul are a ţiné strană în Dumineci şi sĕrbători, de unde îşi va căpăta partea cuvenită.

3. Bogata-Olténă, salariu anual 100 fl., dela popor, cuartir şi lemne de foc.

4. Valendorf, salariu anual 200 fl., dela popor prin repartiţiune 160 fl. şi 40 fl. din lada bisericei, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-şi aşterne rugările instruite conform normelor din e până la terminul arĕtat sub mnatului oficiu protopresbiteral.

Cohalm, 17 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 820. [151] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕţători în comunele mai jos însemnate aparţinătóre protopresbiteratulu greco-or. al Agnitei se escrie concurs cu termin de 30 de dile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Agnita, cu salariu anual de de 200 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

2. Alţina, postul I învĕţ. cu salariu anul de 220 fl., şi lemne de foc, postul II. învĕţ. cu salariu anual de 140 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

3. Cichindeal, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

4. Cincul mare, postul al II-lea de învĕţătoriu cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Fofeldea, postul I. învĕţ. cu salariu anual de 125 fl. în bani folosirea à 2 jug. şi ½ luncă de fên, cuartir, lemne de foc, şi venitul din grădina scólei.

6. Ighisdorf, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

7. Ilimbav, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

8. Ruja, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Vĕrd, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

10. Ghijasa inferióră, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din acestea posturi au a-şi aşterne petiţiunile de concurs până la terminul mai sus indicat instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Agnita, în 8 August, 1891.

In conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 554. [152] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale române gr. or. din comunele însemnate mai în jos în protopresbiteratul Têrnavei [illegible] escrie concurs cu termin de 30 de dile dela prima publicare graful Român.“

oian, cu salariu anual de e constă din folosinţa alor 8 jugĕre pĕmênt arătoriu calculate cu 148 fl. 22 cr., repartiţie pe popor 129 fl. 80 cr. cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi şi lemne de foc, computate tóte în 22 fl.

2. Chesler, cu salariu anual de 120 fl. şi adecă 80 fl., din repartiţie pe popor, 20 fl. din alodiul comunal şi 20 ferdele cucuruz sfârmit (à 1 fl.) 20 fl. din fundaţiunea scolară. Dacă învĕţătoriul va fi cantor, atunci mai primesce pentru serviţiul de cantor terţialitatea din stolă, grâu cucuruz şi must, apoi cuartir în o odae a scólei, cari tóte aceste venite ar fi la 84 fl.

3. Herepea magiară, cu salariu anual de 150 fl., care constă din: bani 7 fl. 50 cr. cucuruz sfârmit 70 litre à fl. 1 : 70 fl. folosinţa casei şi rădinei cantorale 10 fl., folosinţa alor 4 jugére 1212 °□ porţiune canonică 20 fl., terţialitatea ferdelelor 21 fl.- dile de lucru 21 cu 30 cr. 6 fl. 30 cr-

Venite stolari şi accidentali 15 fl., 20 cr.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste staţiuni, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat (u. p. Kükülĺővár).

Cetatea de baltă, 15 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral al Têrnavei.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 143. (158) 8—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scóla confesională gr. or. din oraşul Alba-Iulia, la care este afiliată şi parochia Maieri din acésta localitate, se escrie concurs cu următórele condiţiuni:

a) Salariul învĕţătoresc este 300 fl. v. a. în bani solvindi în rate lunare din fondul bisericei, cuartir liber şi lemne de încăldit;

b) doritorii de a concura la acest post au se fie cu atestat de cualificaţie şi cântăreţi, cunoscĕtori de tipicul bisericesc, avênd datorinţa a cânta cu scolarii în dile de dumineci şi sĕrbători;

c) terminul acestui concurs espiră în 15 Septembre a. c. până la care sunt a se substerne cererile la subscrisul.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Dela oficiul protopresbiteral gr.

Alba-Iulia, în 18 August, 1891.

Alesandru Tordoşan,
paroch şi protopresbiter.

Nr. 297. (155) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc dela scóla confesională gr. or. din Măgnra cu filia Topliţa, se escrie concurs cu termin până la 21 Septembre a. c. st. v.

Emolnmentele sunt 200 fl., salariu anual, cuartir grătuit şi 2 orgii lemne pentru încăldit.

Doritorii de a ocupa acest post au a şi adresa cererile lor concursuale instruite conform legilor din vigóre, pâna la terminul sus indicat, cătră oficiul protopresbiteral gr. or, al tractului Geógiului I.

Hondol, în 17 August, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Vasiliu Piposiu
protopresbiter.

Nr. 289. (157) 3=3

CONCURS.

Pentru intregirea staţiunilor învĕţătoresci din comunele mai fos însemnate în protopresbiteratul gr. or. al Haţeguiui, se escrie concurs cu terminul până în 26 Septembre 1891 st. v. şi adecă:

1. Petroşeni, cu salariu anual de 200 fl., relut de cuartir 30 fl., Alesul învĕţătoriu va fi obligat a ţiné cu elevii strana în biserică în Dumineci şi sĕrbători.

patru orgii lemne de foc (din repartiţie).

2. Nădăstia superióră, cu salariu anual 210 fl, din repartiţie, cuartir şi lemne de foc. Alesul va avé a conduce copii la biserică în Dumineci şi sĕrbători.

3. Zlasti, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Valea sângeorgiu, cu salariu 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Nucşóra, cu salariu anual 240 fl., cuartir şi lemne. Invĕţătoriul va fi obligat a ţiné strana în Dumineci şi în sĕrbători.

Doritorii de a ocupa vre o staţiune învĕţătoréscă din cele de mai sus au a-şi aşterne suplicele instruite conform prescriselor legali la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului.

Haţeg, la 20 August, 1891.

Avram Stanca,
adm. protopresbiteral.

---

[153] 3—3

CONCURS.

Pentru anul scolastic 1891/2 şi următorii e de a se conferì *unui student* din fundaţiunea bisericii patronate din suburbiul Iosefin de aici, înfiinţată de domnul *Z. C. Pop*, un stipendiu anual de *50 fl.*

Concurenţii au sĕ şi presenteze suplicele lor la subscrisa representanţă până la *3/15 Octombre* a. c. instruite cu.

a) Atestat dela oficiul parochial, că sunt români gr. or.;

b) testimoniu scolastic din semestrul trecut;

c) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor şi starea materială.

Sibiiu, 28 August, 1891 st. v.

Representanţa bisericii patronate din suburbiul Iosefin din Sibiiu.

Miron Romanul,
archiepiscop.

Nr. 486. [149] 3—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor învĕţătoresci vacante dela scólele poporale gr. or. din comunele mai jos specificate prin acésta se escrie concurs cu termin de 20 dile computate dela prima apariţiune a acestora în diarul „Telegraful Român.“

1. Măgója, cu salariu anual de 300 fl., dintre cari 200 fl, din fundaţiunea „Bota“ şi 100 fl., din repartiţiune dela popor; cuartir natural în edificiul scólei şi lemnele necesare de încăldit.

2. Muncel, cu filia Tăl[illegible]a cu salariu de 80 fl., din repartiţiune dela popor şi lemne de încăldit.

3. Gălgău, cu salariu de 60 fl., din repartiţiune dela popor şi lemnele necesari de încăldit.

4. Ciceu-Poiană, cn salariu anual de 150 fl., din repartiţiune dela popor.

5. 5. Ciceu-Hăşmaş, cu salariu de 105 fl., şi anume: 70 fl., în bani încassaţi prin repartiţiune dela popor şi 35 fl, în naturalii.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi învĕţătoresci au sĕ-şi aştérnă petiţiunile concursuali instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 16 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş în conţelegere cu comitetele parochiali.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 113. (154) 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕţători la scólele confesionale gr. or. române din comunele însemnate mai jos din protopresbiteratul gr. or. al Albei-Iuliei se escrie concurs cu termin până la 15 Septembre 1891.

1. Comuna Inuri, cu salariu anual de 100 fl., din repartiţiă dela popor, locuinţă liberă în edificiul scólei, folosirea grădinei scólei şi 4 orgii de lemne din care se va încăldi şi scóla.

2. Comuna Tibru, cu salariu de 80 fl. din care sumă se plătesc 40 fl., din fondul bisericei, éră 40 fl., din repartiţiă; folosinţa grădinei cu pomi dela scólă în mărime de 1115 °□ cu venit anual de 20 fl., cuartir liber şi 4 orgii de lemne, din care se va încăldi şi scóla.

3. Poiana, Găureni şi Meteş, cu salariu de 160 fl., din repartiţie cuartir liber şi lemne de foc.

4. Ighiel, cu salariu de 150 fl., din repartiţie, cuartir liber şi 3 orgii de lemne.

5. Celna, cu salariu de 150 fl., din repartiţie, cuartir liber şi lemne.

6. Cricău, cu salariu de 200 fl., din repartiţie, 2 orgii de lemne şi cuartir liber.

Doritorii de a concura la vre-unul din aceste posturi au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform regulamentului sustătătoriu la subscrisul oficiu (posta ultimă Gyulafehérvár) până în 15 Septembre, 1891.

Alba-Iulia, în 22 August, 1891

Alesandru Tordoşan,
protopresbiter.

Mihaile Manchen,
vărsătoriu de campane
(Clopote)

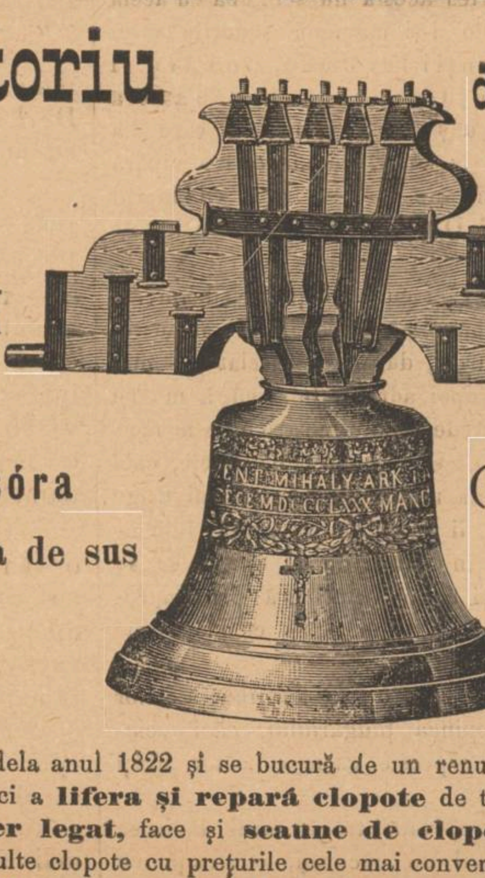

şi de construcţiunea cea mai nóuă cu sul sucitoriu

în Sighişóra (Schässburg-Segesvár)
piaţa de sus Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera şi repará clopote** de tótă mărimea cu **coróna de stejar ori de fer legat,** face şi **scaune de clopote din fer bătut** pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. **Clopote mai mici sunt în tot timpul gata.** Solvirea se va primí şi în rate.

[50] 6—12

tor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 97 Sibiiu, Marţi 10/22 Septembre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 6 Septembre 1891.

La noi la români se face de un timp încóce mult „abus“ cu naţionalismul şi cu „partidul naţional“.

Sunt la noi o sémă de ómeni, cari se cred singurii „arêndatori“ ai „naţionalismului“ şi ai sentimentului public naţional românesc, şi în vanitatea lor încep a-şi eşi din ogaşe.

După cele ce se petrec de mai bine de dóuĕ luni, nu ne mai este permis sĕ facem nici noi pre spectatorul pasiv.

Nu, pentru-că ómeni neorientaţi, ómeni din provincie, cari nu cunosc împregiurările din deajuns, lesne ar puté fi seduşi sĕ crédă, că românii din Sibiiu şi cei din Ardél în genere, sunt împărţiţi în dóuĕ tabere.

In o taberă s’ar afla aceia, cari singuri numai lucră la fericirea poporului, singuri promovéză causele culturali şi naţionali, singuri şi numai singuri luptă pentru drepturile poporului nostru atât de apĕsat şi chinuit.

In ceealaltă taberă s’ar găsi numai ómeni indiferenţi, ómeni, cari ’şi caută de ale lor trebi private, ómeni, cari nu ’şi fac nici un scrupul de conscinţă, când se calcă în picióre legea, limba şi instituţiunile nóstre cardinale, ómeni, cari nu şi sfarmă capul, că ce se va alege de poporul nostru mâne poimâne, ci sunt mulţămiţi dacă lor le merge bine.

Constatăm din capul locului, că ar fi o mare nenorocire pentru poporul român, când conducĕtorii şi inteliginţa ar fi împărţiţi în aceste dóuĕ tabere.

Cei dintâiu, ómenii progresului, ómeni resoluţi pentru de a lupta, nu ar puté purta lupta singuri, s’ar încovoia sub greutatea poverilor şi ar trebui sĕ se oboséscă de atâta muncă şi de atâtea sarcini şi sĕ se retragă şi ei la ticna, de care se bucură ceealaltă grupă de ómeni.

In şirurile „luptătorilor“ ómenii grupaţi în giurul diariului „Tribuna“ le place sĕ se numere numai ei, toţi ceilalţi sunt sau ignoranţi, sau nepăsători, sau ómeni vênduţi guvernului unguresc.

Păngărirea acésta a multor români, este mai mult un reclam pentru ajungerea altor scopuri.

„Naţionalismul“ şi „patriotismul“ noi trebue sĕ l judecăm, după fapte şi nu după vorbe.

Şi faptele celor cu „naţionalitatea“ pe buze, şi cu aderinţa la „partidul naţional“ stau în flagrantă contradicere cu cele ce le scriu şi divulgă.

In Sibiiu avem o scólă română de fetiţe. Toţi cei ce aparţin la aşa numitul „partid naţional“, toţi cei ce sunt patentaţi naţionalisti, ’şi cresc copilele în institute strĕine şi desmântă şi pe alţii ca sĕ nu-şi dea copilele în institut românesc, pentru-că comitetul asociaţiunei nu a putut sĕ lase scóla, ca sĕ se încuibe în ea spiritul de partid şi influenţele stricăcióse, cari ar fi voit unii sĕ şi le validiteze în detrimentul acelei instituţiuni, acum recunoscută de o adevĕrata binefacere pentru toţi românii din Ardél şi din alte părţi locuite de români.

Tot aşa se are lucrul şi cu asociaţiunea transilvană.

„Naţionalistii“ cercetéză adunările numai pân ce sunt membrii în comitet şi călătoresc pe cheltuéla asociaţiunei, îndată ce nu mai au încrederea adunărei generale, nu numai că nu-i mai vedi pela adunările generale, dar se substrag şi dela obligămêntul de a face parte din membrii asociaţiunei. Dacă numai aceste casuri triste le am pune la „rĕvaş“, ar fi de ajuns ca sĕ se scie, că cine sunt cei ce promovéză causele culturale şi cine sunt cei ce le negligă, cine sunt cei ce abuséză atât de cuvêntul „naţionalisti“ şi „aderenţi ai partidului naţional“ şi cine sunt ceialalţi, cari contribue cu obolul lor la tóte întreprinderile culturali.

Am puté merge cu şirul constatărilor nóstre şi mai departe. Am puté aminti şi „casina“ română din Sibiiu, care e susţinută şi cercetată numai de unii, până când alţii se ascund în „vizuini“ şi de acolo atacă pe toţi ómenii de bine, pe toţi cei ce au şi suflet şi pricepere şi bunăvoinţă pentru causele românesci, şi cari fără sgomot, în cercul lor de activitate fac tot posibilul, ca românii sĕ se afirme cu vrednicie în tóte direcţiunile.

Dar ne oprim aici cu constatarea acestor lucruri, cari sunt prea bine cunoscute în Sibiiu şi nu strică sĕ le cunóscă şi cei din provincie, ca aşa sĕ fie deplin orientaţi despre adevĕraţii luptători şi despre cei ce luptă numai cu gura, făr ca prin faptele lor sĕ fi convins pe cineva, că în adevĕr sunt pĕtrunşi de înaintarea némului nostru.

Revista politică.

Conferinţele comune s’au început în 18 l. c. n. în Viena sub conducerea ministrului de esterne Kálnoky. Intrégă presa comentéză lucrările acestor conferinţe, cu tóte că până acuma prea puţin a străbătut în public. In special proiectul despre urcarea bugetului ministrului armatei ’l critică chiar şi foile, care după vederile, cele presentă, ar fi datóre sĕ-l apere.

In importanţă câstigă aceste conferinţe prin aceea, că la ele iau parte şi bărbaţi de specialitate şi generali mai înaintaţi din armata comună. —

Impĕratul Germaniei a ţinut în diua de 14 Septembre, cu ocasiunea manevrelor din Turingia, un toast, la un banchet dat în ospelul municipal din Erfurt Diarul berlines „Post“ a publicat cel dintâiu raport despre acest toast, care a făcut de atunci atâta sgomot.

Tecstul oficial al toastului nu ne este încă cunoscut în întregul lui. Resumatul pe care îl face „die Post“, era următoriul:

„Mĕ bucur, că corpul al patrulea de armată esecutat parada spre cea mai mare mulţămire a mea me bucur de acésta cu atât mai mult, cu cât rĕs boinicii fii ai Turingiei, Sacsoniei şi Mărcei vechi a luat şi ei parte la dênsa. Aci în Erfurt este un punc serios în istoria prusiană. In acest loc ne-a înjosi adânc şi ne-a desonorat în chipul cel mai hidos pa venitul corsican; dar de aci a pornit la 1813 de rĕsbunare, care l’a trântit la pământ. Îmi a aminte încă bine de acum opt ani, când Maiestat Sa fericitul meu domn bunic era aci şi privire ageră se opria cu recunoscinţă asupra corpului, pe care ’l conducea feldmareşalul de astădi, conte de Blumenthal. Sunt momente înălţătóre de inimi, ca se légă de amintirea acestui oraş, şi e o satisfacţiune pentru mine, că corpul a păstrat până astădi punctul culminant al desvoltărei sale, şi am convingerea firmă, că el îşi va dovedi vrednicia în rĕsboi ca şi în pace, sub conducerea escelenţei tale“. (Aceste din urmă cuvinte se adresau generalului Hanisch)

După o depeşă din Berlin a diarelor vienese toastul, deşi în mersul ideilor a fost aşa precum îl resumă „die Post“, totuşi espresiunile, de cari s’a folosit impĕratul, n’au fost tocmai acelea pe cari i le pune în gură diarul berlinez. Pasagiul privitor la „parvenitul corsican“, ar fi sunat, după marturisirea gazetei oficiale germane, astfel:

„In acest loc cuceritoriul corsican a ofensat greu pe prinţii germani şi a umilit adânc patria nóstră doborîtă la pământ“.

Şi mai departe:

„Atunci a încolţit în sufletul fericitului meu străbun ideia unei resistenţe la estrem, care a devenit apoi ridicarea rĕsbunătóre din 1813.“

Cu tótă îndreptarea acésta a unora din terminii toastului din versiunea gazetei „die Post“, discursul a iritat fórte mult spiritele în Paris. Acéstă impresiune era de prevĕdut şi desigur din acést causă, s’a refuzat în primele dile la Berlin transmiterea în strĕinĕtate a depeşelor, cari dau sémă des-

---

FOIŢA.

Beneamin Franclin.

— După *Hoffmann*. —

Abia se află ómeni renumiţi al căror nume sĕ se potă esprima cu atâta respect, ca numele americanului Beniamin Franclin. Om de inimă, care în tótă viéţa s’a jertfit pentru binele omenimei întregi şi prelângă tótă mărimea şi posiţiunea înaltă, ce a ocupat mai târdiu în societatea omenéscă a rĕmas totdeuna retras, simplu şi nepretenţios.

Beniamin Franclin s’a născut la anul 1706 în 17 Ianuariu în oraşul nord american Boston, capitala de astădi a provincei Massachusetts. Tatăl seu Iosia Franclin a fost săpunariu şi fiind împresurat de o familie grea, nu i a putut da crescerea cuviincióse, deórece meseşugul seu nu se renta.

Beniamin era cel mai tinĕr din cei 16 copii şi abea putù învĕţa ceva a ceti şi scrie. Tatăl seu însĕ de timpuriu observà aplicarea tinĕrului spre sciinţe, pentru aceea şi abdise de planul seu, de a face din Beniamin săpunariu. Până în anul al 12 lea al etăţii trebuì sĕ ajute tătâne seu la facerea săpunului.

După aceea tatăl seu ca sĕ vadă, că spre ce meserie are fiul seu aplicare l’a dus la deosebiţi măiestrii precum: zidari, ferari, căldărari şi măsari. Esperinţele tinĕrului pe la acei măestrii i-au fost mai târdiu fórte de folos, căci adesea el î-şi făcea aparatele şi modelele de lipsă la fabricarea maşinelor inventate de dênsul pentru esperimentările fisicale. Órele libere însĕ, tinĕrul le petrecea cetind. Cu predilecţiune cetia el descrieri de călătorii, însĕ impulsiunea cea mai mare asupra tinĕrului spirit alui Beniamin a făcut-o cartea lui Plutarch „biografii“ care se afla în traducere englesă în biblioteca tatălui seu.

După ce bĕtrânul observà aplicarea lui Beniamin spre cărţi şi sciinţe se lăsà de planul de al face măestru şi-l dădù de învĕţăcel la fiul seu cel mai mare, anume Iámes, care era tipograf.

Fiin-că Iámes Franclin era un om fórte dur şi aspru, aşa sórtea tinĕrului Beniamin era fórte grea, însĕ el o suporta cu indulginţă şi supunere, şi-şi vedea de lucru astfeliu încât în scurt timp a întrecut chiar pre măiestrul seu în arta tipografiei. Órele libere le întrebuinţa tinerul la cetit şi de multe ori nopţi întregi petrecea numai ca sĕ-şi cultive spiritul.

Dacă afla tinĕrul Franclin vre-o temă bine scrisă nu se lăsa până nu o învĕţa, apoi se punea de o scria şi după aceea o compara cu cartea şi îndrepta greşelile, ce le făcea; astfeliu greşelile de veniau în temile lui scrise tot mai rari, ba în urmă observà că el de multe ori se folosia de espresiuni mai clare decum erau în cartea tipărită şi astfeliu prin sirguinţa propriă întru atâta îşi cultivà spiritul încât în urmă în claritatea şi puterea espresiunilor devenì măestru.

II.

Fratele lui Beniamin, tipograful, eda o fóie, la care lucrau bărbaţii cei mai distinşi din oraşul Boston. Câte odată se adunau acei bărbaţi în localu tipografiei ca sĕ censureze precum şi sĕ se sfătuésc asupra articulelor ce era a se publica. La consfătuirile acestea tinĕrul Beniamin asculta cu cea ma mare atenţiune din unghiul, în care lucra. Odat trebuea sĕ se publice un articol, prin care sĕ s câstige cetăţenii pentru a putea duce în fine un lucru însĕmnat, însĕ nici unul nu putea afla modu „cum“? Atuncea tinerul Franclin cugetà în sine „O dacă mi-ar fi ertat sĕ scriu eu în privinţa acésta căci eu am aflat modul cum şi ce ar trebui sĕ se scrie“. După-ce acei bărbaţi neunindu-se în părer asupra scrierii şi publicărei se depărtară fără ispra tinĕrul Franclin nóptea se sculà din ascernut şi scrise un articul cum cugetà dênsul despre acel lucru, ce disputase atât de tare acei bărbaţi înzĕdar. După aceea luà manuscrisul şi l puse în antişambra tipografiei, aşa că deminéţa sĕ se pótă afla, numele însĕ nu şi-l subscrise, apoi deórece fratele seu nu-i cunoscea scrisórea, nu se temù că va fi descoperit.

(Va urma).

ore informaţia ḑiariului „die Post“ privitóre la toast. Bursa din Berlin chiar a fost impresionată de acé- informaţiune şi cursurile au căḑut pe tótă linia ḑiua când ea a apărut.

O depeşă din Paris a ḑiarului „Neue Frie Presse“ ne, că sunt ḑiare cari strigă deja, că toastul din urt al împĕratului Wilhelm ar fi o ofensă pen- Francia.

Este întrebarea, dacă opinia publică din Fran- împărtăşesce acésta părere şi mai ales, dacă o nţine şi după ce se va cunósce tecstul întreg şi autentic al toastului, publicat deja în „Monitoriul periului german,“ dar până acum transmis în răinĕtate numai în estrase scurte telegrafice.

Afacerea Babeşiu.

Dl Vincenţiu Babeşiu a adresat dlui Dr. A ureşianu, următórea epistolă:

Budapesta, 1/13 Septembre 1891.

sale d-lui Dr. Aur. Murĕşianu, dir. al „Gazetei Transilvaniei“.

Preastimatul meu!

Incă în Sibiiu aflându-me pe timpul adunării omitetului nostru naţional-central dela 30 şi 31 ugust a. c. precum şi opt ḑile după aceea, în calimea de prim-preşedinte al acestui comitet re- am fost din mai multe părţi asupa unor îm- ări de importanţă pentru partidul nostru na- şi m'am angagiat a le petrece cu atenţiune, ându-le cu tot dinadinsul, pentru de a le marca ublic cât mai curênd, spre orientarea partidului.

Pentru scopul acestei marcări în public, — cred ul sosit, ér fóia d-tale, probata nóstră „Ga- — cel mai potrivit organ de publicitate. Con- la bunăvoinţa d tale, vin a te ruga sĕ în colónele aceleia următórelor observaţiuni, recomând atenţiunii publice.

rima împregiurare, la care reflectat am fost, órtă la eventualitatea, resp. întrebarea: Óre ai putea moralicesce tolera şi ar mai puté fi desce permis, ca acel om şi acel organ, care acum după cele mai competente şi serióse lăriri asupra neînţelegerilor, faimelor şi atacurilor matic propagate în contra comitetului nostru, al la adresa preşedintelui seu, nu ar înceta cu icionările, ci în loc ca asupra aparenţelor ce băile i s'ar părea — sĕ cerce esplicaţiunile nece- particularmente, acolo unde se cuvine, şi în ca pe cei nedumeriţi din public sĕ-i dumerésca pra cestiunilor regulate în comitetul nostru prin alitatea sau majoritatea voturilor, — ar continua agitarea şi înveninarea spiritelor, acel om şi resp. urnal — sĕ mai fie considerat de organ al partidului naţional?

La acéstă întrebare, care esperienţele ḑilnice ni o fac actuală, nu pot rĕspunde decât în regula enerală, care sună: de membru şi organ al unui id póte sĕ fie considerat numai acela, care în blic, prin cuvênt şi faptă, lucră în strictă armo- e cu partidul, resp. cu organul representativ şi cutiv al aceluia. Haiducismul medieval nupóte aibă loc în lupta regulată, legală a partidului dern.

Conform acestei regule generale naţionale, cu el de haiducsim cu mână liberă, care denotă chia şi duce la disoluţiune, pentru a mea parte pot decât sĕ-l condamn, şi pentru de al paralisa pot decât sĕ-l desconsider.

A dóua reflecsiune se rapórtă la rătăcirea unor de ale domnilor dela putere, care dând o inter- tare fórte greşită conflictelor nóstre intestine şi fitând de modul cum acelea au fost judecate şi damnate prin conclusele comitetului nostru, deduc acestea — cea mai eclatantă şi plausibilă desare şi chiar desminţire a memorandului studenţi- universitari din România şi a tuturor gravami- r nóstre, câte în timpul mai din urmă se scó- la lumină prin colónele foilor naţionale de te Carpaţi.

Nu-i vorbă, se potrivesc de minune cu intere- şi datorinţele contrarilor nostri — acele agi- ni, faime şi conflicte, ce în mod pe cât de ne- petent, încă şi mai necuviincios se scóseră la ă prin câteva foi din Bucuresci, dar tocmai de ea noi cei ce formăm şi representăm marea ma- itate a comitetului şi partidului nostru, datori em a esplica rătăcirea şi a spune respicat ade- l.

Nu preget deci a adeveri, că nimic nu era, nu ea sĕ fie mai strĕin comitetului nostru, ca voinţa tendenţă de a condamna şi desavua prin conclu- e sale memoriul universitarilor de peste Carpaţi manifestaţiunile binevoitóre ale presei române ture şi solide de dincolo.

Altul cu totul este înţelesul politic, este chiar natural al acelor concluse, resp. enunciaţiuni.

Memoriul studenţilor, conceput şi publicat fără re-o conlucrare a nóstră, îşi are partea sa cea bună, care stă mai presus de ori-ce critică a nóstră. Ér dacă este totuşi ceva în acel fórte memorabil act, ceea ce mulţi dintre ai nostri de dincóce ar fi dorit sĕ fie altfel, este tocmai că — s'a compus „de nobis sine nobis“, fiind al nostru consiliu şi vot prin influenţa unora dintre emigraţii nostri, ómeni puţin maturi, în istoria luptelor nóstre, precum şi în consciinţa împregiurărilor nóstre puţin vĕrsaţi, de altă parte prin înjuriile suferite aici la noi din partea nefericitului şovinism magiar iritaţi şi preocupaţi, pe care noi tocmai din aceste consideraţiuni îi ţinem de nechiemaţi şi necualificaţi de a ne representa acolo şi a ne regula aici acasă la noi.

Tot acestor fraţi nechiemaţi şi necalificaţi cu atât însĕ mai închipuiţi şi pretensivi ai nostri, a trebuit sĕ atribuim şi pĕcatul agitaţiunilor inscenate prin foile dincolo, după ce vĕḑurăm, cum acei membrii din comitetul nostru, asupra cărora căḑuse bănuiala de autori, cu mâni, cu picióre resping acéstă bănuială, declină dela sine ori-ce simţire şi conlucrare cu agitatorii scandalului, la care de altmintrelea, în parentese fiind ḑis, nici un bărbat naţional solid şi matur, ba nici un om de bine de dincolo nu a avut nici cea mai mică parte, precum nici n'a figurat vre-unul cu numele seu prin decursul miserabilei campanii.

Adevĕrul deci nenegabil şi nemistificabil e, că noi luptătorii naţionali de dincóce nu cunóscem în lupta nóstră votul şi influenţa celor ce după etatea, cultura, posiţiunea şi trecutul lor — nu pot sĕ aibă vot competent şi influenţă decisivă în causele nóstre.

Fraţii de dincolo, toţi câţi — fără preocupaţiuni au priceperea causei nóstre, special cei din fruntea ţerii şi a afacerilor, pururea până acuma cu scrupulositate, au evitat de a se ingera şi de a ne influenţa în ale nóstre interne. Chiar cu ocasiunea acelei nefericite întâlniri de Vineri sara în 17/26 Maiu la dl Barbu, cei trei bărbaţi maturi şi solidi, care erau de faţă şi au observat netrebnicul complot, au respins şi condamnat cu desĕvîrşire încercările copilandrilor veniţi nechiemaţi pentru a impune preşedintelui comitetului nostru votul lor, ceea ce nesucezênd, un sclintit la creeri a scornit basma, ér ceilalţi au propagat ticăloşia, că l'ar fi esecutat, pe când în faptă dînşii şi-au esecutat şi păpat tótă omenia şi buna cuviinţă.

Intr'o procsimă clarificaţiune mĕ voiu ocupa de a treia problemă ce mi s'a dat de a face cercetări asupra originei, naturei şi scopului agitaţiunilor înscenate la Bucuresci şi continuate până astăḑi.

V. Babeşiu.

Cu privire la articolul publicat după „Luminătoriul“ în numĕrul trecut al fóiei nóstre, dl V. Babeşiu a trimis „Luminătoriului“ următórea epistolă:

Budapesta 5/17 Septembre 1891.

Frate redactore!

Cetind esplicaţiunile, ce binevoişi a le da, resp. apĕrarea ce binevoişi a mi face în fruntea „Luminătoriului“ de ieri, relativ la epistola mea către redacţiunea „Telegrafului Român“ me grăbesc a-ţi face unele reflecsiuni şi a te roga sĕ binevoesci a le publica inmediat.

Nu tocmai numai ca particular am scris aceea epistolă, ci chiar întemeiat pe votul şi consimţementul comitetului nostru naţional central.

D-Ta nu erai present în acele dóuĕ şedinţe dela începutul acestui an, adecă din Ianuariu şi din Maiu, când s'a discutat asupra proiectului de lege pentru asile şi eu am fost recercat, sĕ caut svat la înalţii prelaţi, éră apoi relatând eu despre pledoarele prelaţilor, m'am angagiat a le esprima acestora profunda recunosciinţa, ca preşedinte.

Unicul între noi a fost, carele cu cunoscut a sa gură rea, a cutesat a cârtí asupra unuia şi al tuia şi a denega recunosciinţa. Dar i s'a rĕspuns, că noi, dacă ne permitem a atăca ceea-ce stricăcios credem în faptele prelaţilor, apoi logica, morala şi utilitatea chiar ne impune, a recunósce ceea-ce meritos este pentru causă în faptele lor; în acest cas, cu atât mai vêrtos, că ci opiniunea publică deja s'a manifestat, în mod eclatant, lăudând fapta spontană a prelaţilor, ér nóuĕ ne incumbă datorinţa, de a ne conforma opiniunei publice.

Dacă nu intreveniau scandalele cunoscutei agitaţiuni din Bucuresci, eu nu întârḑiam a căuta ocasiune încă de mainainte, pentru de a-mi împlini datorinţa; astfel însĕ a trebuit sĕ astept întrunirea dela 30 şi 31 August, carea manţinendu şi întru tóte atitudinea de până acì, eu am profitat de cea dintêiu ocasiune ce mi s'a oferit, pentru a spune înalţilor prelaţi ai nostri in public, printr'o gazetă, ceea-ce altmintre eram obligat a face personal.

Dar, cine nu scie la noi, că eu pururia am stăruit, prin foi şi întruniri a conlucra pe cât se póte cu prelaţii bisericilor nóstre, spre a căror posiţiune, conlucrare şi binecuvêntare poporul nostru pururea şi a îndreptat privirile în timpuri grele! Éră foile politice-bisericei ale ierarchiilor nóstre naţionale din Sibiiu şi din Blaşiu, tocmai în acest timp greu de astăḑi s'au distins printr'o atitudine mult mai folositóre causei nóstre decât organele resvrătitorilor, cari se numesc organe a partidei naţionale, ér în faptă lucră din rĕsputeri la blămarea, compromiterea, spargerea partidei naţionale.

Cu stimă şi iubire al D Tale plecat.

V. Babeşiu.

Rĕşinariul ca loc de recreaţiune.

Pică frunḑele de pe arbori, ne părăsesc pasările migrătóre, de pe câmpuri adună ómenii bucatele pe întrecute.

E tómnă, şi noi pe aici ne bucurăm, că tómna se introduce cu atâta blândeţe. Vom avé tómnă bună, căci şi aşa vară plăcută numai în August am avut. Iuniu şi Iuliu a fost ploios, şi ómenii dela oraşe, cari în acele luni au căutat odichnă pe la sate nu s'au putut bucura de timp favorabil.

De un timp încóce mai cu sémă amploiaţii şi profesorii, legaţi de óre de oficiu şi de aerul indesat între patru păreţi, caută recreaţiune pe la satele din vecinătate, mai cu sémă pe la cele de sub pólele munţilor.

Buna natură a înzestrat impregiurimea Sibiiului cu locuri frumóse, cu ape de munţi rĕcoritóre, cu păduri bogate, în umbra cărora omul sĕtos după odichnă pare că se nasce din nou.

Compatrioţii nostri saşi au cunoscut mai curênd ca noi bunătatea recreaţiunei de 2 luni la ţară şi din frumuşica comună Cisnădióra au făcut loc de recreaţiune cu renume.

In anul acesta preste 50 familii din Sibiiu au căutat recreaţiune în acéstă comună frumósă, situată şi încungiurată de păduri, multele ville ale particularilor saşi din Sibiiu au dat comunei un colorit admirabil de plăcut, aşa că comuna în cele esteriόre se presentéză de minune frumos.

Ómenii se duc cu pretensiuni modeste. Le trebue umbră pentru odichnă şi repaos, apă pentru scaldă, şi uşurinţă pentru cele ale traiului.

Aceste modeste pretensiuni uşor le pot împlini comunele învecinate cu mare uşurinţă, şi câştigul lor cel mare în raport cu puţinele cheltueli, este în favorul comunei din tóte punctele de vedere.

Cine a cunoscut numai înainte comuna Cisnădióra, spre pildă numai cu vre-o 10 ani, şi starea ei de atuncia o compară cu cea de acuma rĕmâne uimit în faţa progresului material şi şi moral al comunei.

Dintre comunele mărginaşe nici una n'are atâta avantagiu de a deveni loc de recreaţiune pentru ómeni din oraşul Sibiiu, ca şi comuna odinióră vestită pentru bunăstarea sa, Rĕşinariu, şi dacă un particulariu cu inimă, sau o representanţă comunală condusă de un om cuminte şi energic ar lua în mână afacerea, în curênd toţi orăşenii, cari aḑi se împrăştie prin comunele Sadu, Cisnădióra, Gurariului şi Sĕlişte, toţi ar preferi Rĕşinariul, ḑic pentru avantagiele, cari el le are faţă cu tóte celelalte.

Are Rĕşinariul dóuĕ rîuri de munte, rîul caselor, şi rîul Stezei, cu apă curată cristalină şi bogată, abundantă în ori şi ce vreme.

In 5—10 minute din comună uşor ajunge omul în pădure, şi încă în păduri cu arbori seculari, de minune frumóse.

In direcţiune spre rĕsărit e frumósa pădure a Cisnădiórei, aşa numită Dumbrava mică, cu stejari seculari, care se estinde până aprópe de Şelimber spre drumul cel mare către Făgăraş. Din capul comunei în acéstă pădure cu uşurătate ajunge omul în 5—10 minute.

Spre apus, e „Cósta Bócei“ care se estinde de asupra comunei între cele dóuĕ vîrfuri de munte. De present cósta acésta în parte e umbrită de nesce mesteceni frumoşi, şi zace în mijlocita apropiere a comunei, încât din comună întră omul în pădure.

Spre apus meḑănópte este „Cetăţuia“ cu pădure de stejari, care se estinde până în crângul Trainei, vestit pentru pómele bune, cu cari provede Sibiiul. Pe partea de méḑă-ḑi a cestei cóste se află măsteceni mai mici, cari încă dau umbră suficientă. Vĕrful cóstei e o amirabilă preumblare, făcută de mâni omenesci, póte de pe timpul, când pe aceea córtă nu numai cu numele, ci şi în realitate era o cetăţuie, în care călugării evlavioşi se cugetau la timpuri mai bune pentru locuitorii acelor locuri.

Numai 10 paşi dela acéstă pădure e Dumbrava comunei Poplaca, asemenea cu stejari seculari.

Spre méḑă-nópte dela comună, urmând cursului rîului, care provine din îmbinarea celor 2 rîuri numite mai sus, este pădurea oraşului Sibiiu, asemenea din stăjeri, care formézǎ o admirabilă promenadă spre Sibiiu, si în care omul umblând 2 óre ajunge în Sibiiu.

Prelângă acestea comuna e mare, are preste 1300 de case, bine zidite, cari peste vara stau mai mult góle, şi cari uşor pot fi puse la disposiţiunea óspeţilor.

Are Reşinariul comunicaţiune ḑi de ḑi cu Sibiiul prin postă, care comunică în fie-care ḑi, şi după împărţéla de acuma plécă din Rĕşinariu la órele 6 diminéţa şi la 7 e deja în Sibiiu, de unde plécă pela 1 óră după méḑăḑi şi ajunge la Rĕşinariu la órele 2 $^1/_4$.

Are Rĕşinariul medic comunal şi farmacia, aşa că omul cu familie mai cu sémă se simte tare uşurat, fiind la disposiţiune pentru cas de necesitate şi medic şi medicamente.

Avantagiele acestea tóte la olaltă nu le are nici una dintre comunele învecinate, şi una dacă lipsesce, deja repausul numai e între condiţiuni favorabile, restauraţiunea numai în parte e adevĕrată recreaţiune.

Reşinariul ar puté face mult pentru atragerea publicului peste vară mai cu sémă şi pentru cuvêntul, că în 2 óre omul ajunge la regiunea braḑilor şi între braḑi deja sunt zidite case, cari de ani de ḑile sunt locuite de óspeţi din Sibiiu şi din depărtare. Şanta spre pildă e un loc de predilecţiune al multor familii din Sibiiu şi al turistilor.

Rĕşinariul are o pădure de braḑi de minune frumósă, şi comunele învecinate nu se pot făli cu acésta. Avênd Rĕşinariul mai mulţi óspeţi preste vară, pădurile de braḑi ar puté umbri mai mulţi ómeni, cari din comună ar face escursiuni, de bună sémă nu în defavorul material al comunei.

Folósele, cari le-ar trage comuna dela acesti óspeţi de vară ar fi mari, esemplul se póte scóte din vecina comună Cisnădióra.

Deocamdată dóră nici nu ar fi lipsă sĕ se facă cheltueli de 5—6 mii spre a atrage publicul din Sibiiu peste vară la Rĕşinariu. Ar trebui numai câte-va cabine, ca omul sĕ nu se desbrace pe petrii şi câte-va scânduri de alungul ţĕrmurilor, ca omul sĕ fie scutit de ochii celor ce umblă pe drumul de a lungul rîului.

Neapărat de trebuinţă ar fi tăierea de cel puţin 2 sau 3 carări de pe „Cósta Bócei“ până la „fêntâna varului“. Aşa dară 2 sau 3 cărări de alungul cóstei, ici-colea câte o bancă pentru odichnă. Tot asemenea ar trebui sĕ se taiă şi dela „Cetăţuie“ spre cósta de către „Stéza“.

Un om pricepĕtoriu apoi ar planta cósta Bócei pe unde pasc aḑi caii, o ar planta cu braḑi, asemenea ar face cu cósta de pe malul drept al rîului caselor, şi în 5—6 ani Rĕşinariul ar deveni un loc căutat peste vară, de bună séma nu în defavorul comunei, nici al locuitorilor *M. V.*

Din „Ţéra Oltului“

(Urmare.)

Vĕḑêndu-se indiferinţa românilor, faţă de „nemesczélul“ ce sĕ urmăria, dnii prelegători, cari de altcum póte — Dumneḑeu scie — mai aspirau şi la altceva pelângă diurnele grase fac ce fac, dreg cum pot şi în credinţa, că frica de „teremtete“ e mare dómnă, vor fi mijlocit, nu sciu, destul că în primăvara acestui an fie-care învĕţătoriu, mi se pare prin luna lui April, primesce un ordin, subscris de dl fost comite suprem, ca sub grea rĕspundere proprie, învĕţătoriul sĕ se presenteze la casa comitatului în cestiuni pomologice. Lucrul ar fi fost fórte la loc, când dl comite s'ar fi adresat către servitorii de cancelarie, dar devine fórte suspicios când d-sa se adreséză către învĕţătorii unei confesiuni asupra cărora, în împregiurări normale, nu póte avé nici o înriurire directă; dar lucrul a devenit şi mai suspicios, când ordinul a întrat pe urloiu în şcóle, adecă fără scirea oficiilor scolare confesionale competente. Urmarea a fost, că unii învĕţatori au venit, póte chiar contra desmântărilor, direcţiunilor scolare, căci le era frică de „teremtete“ dar după ce li s'a deschis ochii, s'au întors toţi acasă, cu esceptinnea a doi sau trei, cari sau socotit apţi a slugi la doi domni; ér unii învetători n'au venit, ci şi-au păḑit oficiul, aducêndu-şi aminte de uşa din scriptură: protopopul este uşa tractului . . . . . . păstoriul cel bun întră pe uşe în strungă . . . strigă oile pe numele adevĕrat . . . oile îl urméză, căci cunosc glasul lui; ér cel ce nu întră pe uşă — caracterisat după merit este, în cuvêntul Domnului; au rĕmas ḑic acasă, unii învĕţători, în buna credinţă, că a trecut timpul robótelor, ér de „lucrul satului“ învĕţătoriul este scutit, căci numai acest înţeles i-se póte atribui ordinaţiunei de sub întrebarea a d-lui comite, când învĕţătorii sunt adunaţi ca în grădina pretorială sĕ oltoéscă pe puteri şi acela care mai mulţi pomişori va oltoi (pentru-ce numai rĕu, câţi tot aşa ceva va sĕ ḑică, va căpătă un premiu de câţi-va franci (pentru-ce nu ruble?) în argint.

Nu mĕ mai opresc la acesta cestiune, căci scim cu toţii, că şi acésta reuniune agronomică, nu de dragul românilor s'a înfiinţat, ci tot numai pentru apetitul ne astêmpărat al molochului magiarisărei; dar ţin de lipsă a ḑice următórele:

„Rĕcomândăm dlor rĕmaşi şi veniţi la noi după ducerea dlui fost comite suprem, că dacă pe viitoriu cu dreptul ce li-l dă legea, vreau sĕ între în şcólele nóstre confesionale, cu convocări şi ordinaţiuni, sĕ binevoéscă a întra pe uşa naturală prin oficiile scolari confesionali, căci la urma urmelor, nici bietul învĕţătoriu nu va sci de cine sĕ mai asculte, de comitet, de epitropi, preot, protopop sau de primariu, notariu, pretore, inspector regiu şi comite?

Ér cât pentru frică şi resultatul svîrcolirilor magiarisătóre apoi: apa trece, petrile rĕmân. Dl comite suprem nu ne va mai putea omori cu dragostea, căci s'a dus ér noi am rĕmas tot ce-am fost, ce suntem şi ce vom fi până va mai esista Carpatul şi Oltul — români, am rĕmas cu convingerea că d-sa s'a dus de printre noi cu o ilusiune mai puţin încredinţat, că „din vultur, vultur nasce . . . “ s'a dus, cu convingerea, că póte atunci dór va magiarisa Ţara Oltului, când pentru fie-care familie se va înfiinţa un EMKE, un kisdedov, şi o codiţă de reuniune carpatină, emkeistă“.

Dar nici pe ilusiunea acésta nu-l lăsăm a se odichni, i-o spunem d-sale şi la toţi cari nutresc astfeliu de utopii, că: astăḑi, decând românul cu averea şi viéţa, a apărat patria şi tronul habsburgic, pe cari alţii voiau al spulbera din graniţele ce astăḑi marchiază iubita nóstră patrie, deci românul din anul libertăţii, s'a desceptat, a vĕḑut ce este şi ce póte şi şi-a câscigat prin botez de sânge dreptul de a ḑice „Vie o lume încruntată, vie valuri mari de foc“ — român sunt şi român voi rĕmâné.

Astăḑi, mulţămită bărbaţilor de inimă, românul şi-a câscigat convingerea, că limba lui e atât de sedĕuctóre şi superióră, încât chiar magiari, (după dreptul cu care au de cuget EMKE-iştii a magiarisa) — şi-au părăsit limba lor şi au adoptat pe cea românéscă. Astăḑi e convins şi tare în acésta convingere, tot românul, de jos din opincă până sus, de unde nu i-a putut mătura EMKE-isti, că limba română e atât de trainică, şi atât de mult iubită de D-ḑeu, încât acésta n'a permis ce ea sĕ fie nimicită nici de cruḑimea vandalismului barbar, nici de cnuta tiranului, care în brazda ogorului maltrata pe român, nici de politica infernală, în care a ḑăcut seculi dearêndul. Da, românul scie şi mereu i-se va spune, că limba lui e cea mai frumósă din lumea lui D-ḑeu, e limba în care la drăgostit, la mângăét şi la gugulit mamă-sa, e comóra cea mai scumpă şi suvenirea cea mai dulce ce cu gură de mórte i-o a încredinţat spre păstrare mamele, moşii şi strĕmoşii lui, cari vécuri de arêndul s'au luptat, au sângerat ca sĕ ni o scape de tóte săgeţile viclénului cele „aprinse“ şi sĕ ne-o păstreze din neam în neam. Da! românul nici odată nu a fost şi nu va fi laş, netrebnic, ca sĕ doréscă, sĕ voéscă sau sĕ permită, că sĕ fie şters din şirul naţiunilor; el nici odată nu se va lăpĕda de limba sa, nici în favorul celei mai culte limbi din lume, necum în favorul unei alteia, care de eri de alaltă eri s'a înciripat cum a putut şi astăḑi jócă rolul bróscei în fabula cu boul.

De aceea domnii, cari din naivitaţi, din necunoscinţe sau din prostie chiar, mai cred, că vor putea desnaţionalisa pe români, ar fi bine ca sĕ se descepte din visurile nebune şi ilusiunile amăgitóre. Căci nu mai timp perdut, bani aruncaţi şi amărăciune periculósă întroduc în inima românului, prin încercările de a ne răpi limba; ér pentru ei aceste încercări sunt fantóme, care le turbură visurile, le timpesce simţul de dreptate, le paianjinéḑă ochii, de nu vĕd prăpastia şi tot mai mult mărese abisul, ce împedecă buna înţelegere.

(Va urma).

Avis.

Domnii membri ai comitetului comitatens din comitatul Sibiiului sunt respectuos rugaţi sĕ binevoéscă a se întruni Joi în 24 Septembre st. n. a. c. la 6 óre d. m. în localităţile societăţii române de lectură din loc, la o consultare, referitóre la ordinea de ḑi a adunărei genarale viitóre.

Sibiiu, 21 Septembre, 1891.

La însărcinarea presidentului.

Nicolau Ivan,
secretariu.

Varietăţi.

* (Edificiul tipografiei archidiecesane). Casele, ce le zidesce în Sibiiu, strada Măcelarilor, tipografia archidiecesană, sunt terminate cu ḑiditul până sub coperişiu. Acesta este cel dintâiu edificiu românesc ḑidit din temelie şi pentru împregiurările Sibiiului monumental. Sâmbătă séra lucrătorii au avut o mare sĕrbătóre. Li s'au împărţit bani pe deasupra şi s'au ospĕtat la o cină comună în sunetul musicei.

Edificiul a fost frumos decorat cu frunḑe şi cununi de stegiar, pe el au fost arborate o mulţime de stéguri. Pe ḑidul din spre faţa stradei Măcelarilor au fost aşeḑate una lângă alta o mulţime de opaiţe, cari tóte au fost aprinse, dând o feerică lumină. In mijlocul ḑidului între ghirlande şi stéguri sta ridicat un frumos şi mare transparent, artistic lucrat, care purta inscripţiunea în tricolor românesc: „*Sĕ trăéscă preşedintele comisiunei administrative a tipografiei archidiecesane, Escelenţia Sa Domnul Miron Romanul, archiepiscop şi metropolit*“. La 7 $^3/_4$ óre toţi lucrătorii aşeḑêndu se cu pălăriile in mână pe ḑidul din spre faţa stradei Măcelarilor au deschis serbarea cu un intreit „Sĕ trăéscă“.

* (Vorbirea Escelenţiei Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul.) Nu numai tótă presa monarchiei nóstre, ci şi presa streină s'a ocupat în detaliu cu vorbirea Escelenţiei Sale, ţinută la Bistriţa. Foile din Ungaria şi cele ce stau în soldul şovinistilor acusă amar şi clevetesc aspru acésta vorbire. La clevetele lor, ḑiariul sêrbesc „Branik“, după-ce reproduce întrégă vorbirea archiereului nostru, rĕspunde astfeliu:

„*Foile politice magiare năpădesc asupra Metropolitului român, pentru-că şi a recomandat poporul seu graţiei de domnitor a Maiestăţii Sale. Il învinovăţesc urît, ca şi când el ar fi în contra „organismului statului“ ungar. Noi nu scim, că plângêndu-se cineva către regele încoronat legal în contra unor stăpânitori de nici o trébă, comiţi delict în contra statului. Ori dóră în rege nu e personificată ideia statului? Dar nenorociţii de ei vreau sĕ clevetéscă, — căci acesta li e meşteşugul*“.

* (Dela gimnasiul c. r din Cernăuţi.) La gimnasiul din Cernăuţi s'au înscris pentru anul scolar 1891/92, *726 scolari publici şi 13 privatisti*; în comparare cu anul scolar trecut numĕrul scolarilor a crescut cu 37 scolari publici şi 7 privatisti; scrie „Gaz. Bucovinei“.

* (Românii din Bocşa la Timişóra). Cetim în „Luminătoriul“ din Timişóra, că la 10 Septembre românii din Bocşa şi din împregiurime, aprópe la 900 persóne, au mers la Timişóra cu tren separat şi cu musica proprie de au visitat esposiţia de acolo, sub conducerea d-lor Blaiovan, Pauaiot, Dr. Borlovan, dl Oprea, A. Diacon, Macsim Popovici şi I. Velovan. Frumosul port naţional a atras atenţiunea tuturora. După miaḑă-ḑi tinerimea a jucat, ér corul a cântat. Séra la 9 toţi s'au întors acasă.

Recepte din industria de casă.

Văpsitul lânei, inului şi cânepii.

(Veḑi Nr. 94.)

Verde: *a*) Procedem ca şi la roşu, punênd în apă pétră acră şi estract de lemn galben; când ferbe, punem înlăuntru *indigo carmin*, frecêndu'l cu o măturice într'o sită cufundată în apă, până-ce se disólvă de tot, ér resturile de hârtie le aruncăm. După-ce dă apa în clocot, punem lâna în lăuntru şi o ferbem 2½ óre, în care timp o întórcem de vr'o 2—3 ori cu un băţ; pe urmă o scótem afară, o lăsăm sĕ se scure şi sĕ se recéscă, apoi o spălăm şi o uscăm.

Notă: Cele cuprinse în nota primă (dela colórea roşie) sunt observaţiuni generale, valabile pentru tóte colorile. Aici mai adaug, ceea-ce de altcum se înţelege de sine, cumcă numai lâna albă o putem colora cu succes deplin, înainte de a o colora însĕ, trebue sĕ fie spălată şi uscată, cât se póte de bine; tot asemenea cânepa, inul sau bumbacul se fie bine albit, dacă voim sĕ dobândim colori curate şi frumóse.

Recomând fie-căruia, a face cea dintâi probă, cu fiecare colóre, mai întâiu într'o mĕsură mai mică, până-ce se deprinde în aplicarea corespunḑĕtóre a materiilor, necesarii la colorat.

Proporţia materiilor, folosite la colórea verde, este aceeaşi ca şi la cea roşie cu singura schimbare, că aici se póte pune cu ceva mai mult estract de lemn galben (30 gr.) Indigo carmin se folosesce la cuantitatea de apă, dată mai sus, cam 88 gr. (20 cr).

Verde: *b*) Ţeranele nóstre practică următoriul metod la coloratul în verde:

Pisăm într'o piuliţă indigo (numit indigo iava) cam 6 gr. (7 cr) până se pulveriséză bine, apoi îl presărăm într'un blidişel, pus pe jar cu 26 gr. de vitriol (1 cr.) şi'l frecăm cu o lingură de cusitoriu până se disólvă bine; într'aceea căldarea se află pe foc cu 1 decalitru de apă; după-ce a dat apa în clocot, o luăm de pe foc şi turnăm pe încetul soluţiunea de indigo, mestecând bine cu un băţ. După aceea punem repede lâna în lăuntru, o întórcem bine şi o ridicăm în sus la aer, ca sĕ se revenéscă, o cufundăm apoi érăşi în lăuntru, şi după câteva minute, o întórcem şi o resfirăm din nou la aer; acésta o repeţim de 3—4 ori, apoi punem căldarea pe foc, o lăsăm sĕ dea o dată de dóuĕ ori undă, în care interval se intórce lâna odată, pe urmă o scótem afară şi o lăsăm sĕ se scure. Lâna, care la început căpĕtase colóre verde, pe urmă s'a schimbat în vênăt. Urméză acum o nóuĕ tractare. Zăma din căldare o aruncăm afară, ér pe fundul căldării punem un rênd de frunḑe de mestécăn sau de plop şi puţină pétră acră pulverisată, apoi un rênd de lână preste acésta érăşi frunḑe, pétră acră şi lână pană se umple căldarea; pe urmă turnăm preste acestea apă, până se covârşesc bine, le ferbem cam o óră, apoi le întórcem şi le mai ferbem încă vre-o óră, până capĕtă lâna colóre verde, după aceea o scótem o scuturăm de frunḑe şi la timpul seu o spălă.

Voind a dobândi colórea verde inchisă, colorăm lână seină în loc de albă. Frunḑa de mestécăn sau de plop o culegem vara, o uscăm, o păstrăm în pod, apoi o folosim la trebuinţă.

Loterie.

Sâmbătă în 20 Septembre.

B.-Pesta: 85 18 70 81 37

Nr. 185. [160] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Orĕştiei se escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Simeria (Piski) şi Polţia mare şi mică, cu salariu anual 300 fl., cuartir şi lemnele necesare.

2. Petreni, cu salariu anual 100 fl., plătit în 3 rate anuale, un fênaţiu, care e preţuit în 30 fl., şi grădina scólei preţuită în 10 fl., cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

3. Gelmar, cu salariu anual 100 fl., cuartir şi lemnele de lipsă de foc.

4. Tămăşasa, cu salariu anual 80 fl., cuartir şi lemnele de lipsă de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul dintre aceste posturi au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral al Orĕştiei (Szászváros) până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractulu, Orĕştiei, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Orĕştie, 31 August, 1891.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 449. (161) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante în parochiele subsemnate din protopresbiteratul greco orient. al Bistriţei se escrie prin acésta concurs cu terminul de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Borgo-Prund, pentru 2 învĕţători, cu salariu anual de câte 200 fl., din fondul scolariu, câte 3 orgii de lemne şi folosinţa grădinei scolare de 1 jugĕr 1471 °□ în părţi egale.

2. Ida mare, pentru un învĕţătoriu cu salariu anual de 200 fl.

3. Blaşfaléul de jos, pentru un învĕţătoriu cu salariu anual de 150 fl., cuarir şi lemne de foc.

Concurenţii au a-şi instruí suplicele conform legilor din vigóre şi ale înainta în terminul susindicat la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei.

Borgo-Bistriţa, în 23 August, 1891.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Simion Monda,
ppresbiter

Nr. 684. [162] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia de a treia clasă din comuna Mohu în sensul preagraţiósei resoluţiuni consistoriale dto 25 Iuniu l. c. Nr. 3796. B. se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumĕtate din venitele anuali ale unei parochii de a III-a clasă.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-şi aşterne suplicile lor instruite în sensul normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu.

Sibiiu, 6 Septembre, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 304 [163] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătaresci vacante la scólele poporale din comunele mai jos înşirate, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu terminul până la 25 Septembre a. c.

1. Băresci cu filia Dumesci, cu salariu 150 fl., cuartir, gradină de legumi şi 4 stângini de lemne.

2. Carmăzenesci, cu salariu 100 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc după trebuinţă.

3. Cerbia cu filia Pogănesci, cu salariu 11 2 fl. în bani, 40 mĕsuri cucuruz şi 3 mĕsuri fasole à 1 fl. 25 cr. = 53 fl. 73 cr. 98 sănii de lemne, din care sĕ se încălḑéscă şi scóla, sania socotită în 25 cr. = 24 fl. 50 cr., la olaltă 190 fl. 25 cr.

Fiitoriul învĕţătoriu, care trebue sĕ cunóscă şi cântările bisericesci, va da ajutoriu în cele cantorale învĕţătoriului acum pensionat, şi numai după mórtea acestuia va fi remunerat şi pentru acest serviciu din veniturile parochiale.

4. Furcşóra, cu salariu de 180 fl., cuartir şi grădină de legumi. Invĕţătoriul va fi tot odată şi cantor, avênd a se presenta înainte de alegere în comună spre a şi arăta deşteritatea în cântări.

5. Vorţa cu filia Valea lungă, cu salariu anual de 200 fl. cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi şi 4 stângini de lemne, din care se va încălḑi şi scóla.

Doritorii de a ocupa vreu-unul din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele de concurs instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Ilia, în 2 Septembre, 1891.

Avram Pĕcurariu,
protopresb.

Nr. 372. [144] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă bolnăviciosul paroch Iacob Stavilă în Lueriu, în urma încuviinţărei Prea veneratului consistoriu archidiecesan dto 13 August Nr. 4926. B., se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Din venitul anual de 423 fl, 20 cr. v. a. jumătate, adecă 211 fl. 60 cr., v. a. Informaţiuni mai detaiate se pot trage dela subscrisul.

Suplicele concursuale, instruate conform legilor esistente bisericesci, sunt a se adresa subscrisului, p. u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Reghinului.

Idicel, 18 Iuliu, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galaction Şagău,
prototer.presbi

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 20 Iuliu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	10.50	8.—	8.—	—	3.25
Budapesta	8.30	2.05	3.20	5.50	9.15
Szolnok	11.38	4.10	6.50	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	—	11.53	12.57
Oradea-mare	3 53	7.06	—	1.50	2.12
	4.—	7.13	—	2.34	2.19
Mező-Telegd	4.30	7.43	—	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	—	3.46	3.26
Bratca	5.45	—	—	3.57	—
Bucia	6.05	8.51	—	4.09	—
Ciucia	6.31	9.07	—	4.55	4.21
Huiedin	7.12	9.37	—	5.34	4.55
Stana	7.29	—	—	5.51	—
Aghiriş	7.49	—	—	6.12	—
Ghîrbĕu	8.01	—	—	2.25	5.47
Nadişul ung.	8.14	—	—	6.39	—
Cluş.	8.29	10.37	—	6.56	6.—
	8.46	11.10	—	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	—	8.45	6.34
Ghiriş	10.08	12.38	—	10 21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	—	11.09	7.57
Uióra	19.56	1.21	—	11.17	—
Vinţul-de-sus	11.04	1.29	—	11.26	—
Aiud	11.28	1.54	—	11.54	8.22
Teiuş.	11.45	2.13	—	12.18	8.38
	12.13	—	—	12.58	8.43
Crăciunel	12.44	—	—	1.34	—
Blaş	12.59	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	1.35	—	—	2.29	—
Copşa-mică	1.51	—	—	2.48	9.48
Mediaş	2.12	—	—	3.03	9.50
Elisabetopole	2.31	—	—	3.26	10.06
Sighişóra	3.04	—	—	4.07	10.28
Haşfalĕu	3.46	—	—	4.49	11.04
Homorod	4.04	—	—	5.35	11.19
Ágostonfalva	5.26	—	—	7.23	12.27
Apaţa	6.10	—	—	8.09	12.58
Feldioara	6.41	Tr. de	—	8.43	1.15
Braşov	7.17	per-	Tren acce-	9.18	1.35
	8.—	sóne	lerat	10.40	2.00
	—	12.20	5.15	—	2.19
Timiş	—	1.41	5.57	—	3.01
Predeal	—	2.26	6.29	—	3.31
Bucuresci	—	8.50	11.55	—	9.30

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistriţa	—	—	—	9.59

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.40	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
Braşov	10.17	2.18	4.20	6.58	—
	—	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apaţa	—	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9 04
Homorod	—	4.29	8.23	—	9.46
Haşfalĕu	—	5.34	8.53	—	11.03
Sighişóra	—	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	—	6.21	10.09	—	12.06
Mediaş	—	6.42	10.31	—	12.37
Copşa mică	—	6.55	10.47	—	12.53
	—	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaş	—	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuş	—	8.—	1 08	1.25	2.49
	—	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud	—	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus	—	—	2.13	2.19	4.28
Uióra	—	—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea	—	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriş	—	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida	—	—	5.14	—	6.34
Cluş	—	10.45	6.08	4.53	6.52
	—	11.01	6.29	5.30	7.40
Nadişul ung	—	—	6.47	5.47	8.—
Ghîrbou	—	—	—	—	8.15
Aghireş	—	—	7.02	6.11	8.29
Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia	—	--	8.25	7.12	9.51
Bucia	—	—	8.51	—	10.06
Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév	—	—	9.30	—	10.42
Mező-Telegd	—	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-mare	Tr. de	2.18	10.44	8.42	11.51
	per-sóne	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6 05

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. de p.	5.46
Glogovaţ	4.42	2.20	5.57
Gyorok	5.03	2.34	6.19
Pauliş	5.14	3 05	6.30
Radna-Lipova	5.32	3.23	6.48
Conop	5.56	3.39	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborşin	6.58	—	8.07
Zam	7.26	—	8.33
Gurasada	7.52	—	8.57
Ilia	8.08	—	9.13
Branicica	8.26	—	9.29
Deva	8.52	—	9.53
Simeria (Piski)	9.50	—	10.19
Orĕştia	10.16	—	10.50
Şibot	10.36	—	11.16
Vinţul de jos	11.—	—	11.44
Alba-Iulia	11.26	—	12.06
Teiuş	11.53	—	12.38

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuş	3.09	—	1.39
Alba-Iulia	3.50	—	2 19
Vinţul de jos	4.09	—	2.36
Şibot	4.52	—	3.03
Orĕştia	4.55	—	3.30
Simeria (Piski)	5.23	—	4.17
Deva	5.59	—	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	—	5.17
Gurasada	7.—	—	5.28
Zam	7.28	—	5.53
Soborşin	8.03	—	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	—	7.17
Radna-Lipova	9.44	5.14	7.46
Pauliş	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8.08
Glogovaţ	10.34	6.49	8.30
Arad	10.46	—	8.40
	11.13	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşeni	9.45	4.—	8.36

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.—	10.50	6.20
Banita	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	1.27	9.35

Arad — Timişóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2 04	8.57

Timişóra—Arad

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	8.03	3.50	7.50

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriş

Turda	4.50	9.30	2,30	8.50
Ghiriş	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	—	8.15	3.15
Sighişóră	—	—	10.52	6.10

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	—	—	5.50
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelău	—	—	1,56
Careii - mare	—	—	6.48

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	—	7.10
Şeica mare	3.31	11.27	—	7.43
Lómneş	4.15	12.08	—	8.27
Ocna	4.46	12.38	7.—	8.59
Sibiiu	5.10	1.	7.35	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	3.35	10.17
Ocna	8.02	4.58	4.09	10.43
Lómneş	8.30	5.25	—	11.09
Şeica mare	9.05	5.55	--	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	—	12.05

Cucerdea —Oşorheiu —Reg. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3.34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul-săs.	7.10	—	7.15

Regh. săs.—Cucerdea—Oşorheiu.

Reghinul-săs	—	8.—	8.15
Oşorheiu	—	9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	42.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Braşov — Zernesci

Braşov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

Zernesci — Braşov

Zernesci	--	8·—	8.20
Braşov	—	9.24	4.49

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesa

Nr. 98 Sibiiu, Joi 12/24 Septembre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Jóia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători a „Inălțărei S. Cruci“ Nrul procsim va apăré Marți în 17 Septembre v.

Sibiiu, în 11 Septembre 1891.

In comitatul Sibiului și în vecinul comitat al Făgărașului s'a publicat concurs pentru postul de vice comite.

La Sibiiu, postul de vice-comite a devenit vacant prin promovarea fostului vice-comite la postul de comite suprem, la Făgăraș prin pensionarea fără voie a vice comitelui Daniil Grămoiu.

In fruntea acestor comitate nu de mult s'au așeḑat pe scaunul de comite suprem ómenii de încredere ai guvernului unguresc și s'au așeḑat cu scopul vĕdit ca sĕ împace pe sașii, cu cari guvernul a făcut un armistițiu Cât pentru ținuta acestor bărbați nu putem, ca sĕ-i punem pe ambii sub un coperiș.

Baussnern, fișpanul Făgărașului nu este om de încredere al comitatului în fruntea căruia stă, Thalman comitele Sibiului are tótă încrederea și a guvernului, care l'a denumit și a locuitorilor, cari până acum l'au cunoscut de putere bună administrativă.

O coincidință cu alegerea de vice-comite în ambele comitate în adunarea ordinară de tómnă ne face sĕ ne ocupăm cu acesti doi bărbați, pentru-ca dela ținuta ce o vor observa la ocuparea posturilor de vice-comiți avem sĕ ne facem sémă cu ținuta lor față de români.

In comitatul Făgărașului, postul de vice-comite totdeuna a fost concreḑut unui român.

Românii sunt în maioritate în comitat, românii în maioritate în consiliul comitatens și românii trebue sĕ-'și pună în fruntea afacerilor pe acela, care se bucură de încrederea lor.

Numai un abus din cele mai criminale ar puté ca sĕ pună în fruntea comitatului curat românesc o persónă, care nu se bucură de încrederea românilor.

Comitele are dreptul de a candida, și dacă va abusa de acest drept, dacă nu va pune în candidație și un român, cu care românii sĕ fie mulțămiți și în care sĕ-'și pótă pune tótă încrederea, atunci scim, care e misiunea comitelui Baussnern în Făgăraș și românii au sĕ-'și conformeze conduita lor fără de dênsul, așa după cum merită.

Nu ne vine a crede, că comitele ar cuteza, ca sĕ nu candideze și un român, și mai puțin ne vine a crede, că românii nu vor fi solidari, și nu vor vota unul ca unul, pentru candidatul românilor.

In Făgăraș de când cu alegerea deputaților dietali, evreii au făcut multe minuni, dar tot nu ținem pe români capaci ca sĕ între în tabĕra strĕinilor și mai ales acuma nu ne vine a crede, când scim, că au conducĕtori atât de probați, cum sunt șefii tracturilor ppresbiterale de ambe cofesiunile și mulțimea de preoți destul de inteligenți, ca sĕ conducă poporul la biruință.

Va sĕ ḑică în comitatul Făgărașului dela candidare are sĕ atêrne sórtea isbândei, și dela pasul ce-l va face comitele, inaugurându-și activitatea, ca om prudent sau ca om volnic.

Cu totului tot în altă rubrică cade alegerea din comitatul Sibiiului. Aici sașii au maioritatea în congregațiune, dar le lipsesce omul, probat pe terenul administrativ.

Importarea unui alt om, care până acum nu a fost în serviciul comitatului, ar însemna odată pentru totdeuna stabilirea principiului „că în comitatul Sibiiului nu póte fi și nu e ertat sĕ fie, vicecomite un român“.

Dacă va fi sĕ se inaugureze un atare sistem, după noi fórte periculos și dacă s'ar crea un atare cas de precedență, atunci am gătat o cu simțul de dreptate al sașilor, față de români. Atunci va trebui sĕ luăm lupta față de ei, ori le convine, ori nu. Atunci nu ne va fi ertat să stăm pasivi și cu mânile în șolduri, nici față de cercurile de alegere cari sunt în mod măestrit arondate aḑi, nici nu ne va fi permis sĕ tolerăm, că cercul Sebeșulul cu 2000 alegători se alégă mai puțini membri ca satul Cisnădia, nici ca cercul Sĕliștei cu aprópe tot 2000 alegători sĕ alégă tot atâția membrii în congregație cât cercul Novrichiului, cu 200 alegători. Atunci trebue sĕ ne punem la lucru. Suntem maioritatea în comitat, trebue sĕ fim representați după numĕrul nostru și în congregație și în loc de mânuși, va fi bine sĕ prindem spinele cu palma, chiar și când unul sau altul ar trebui sĕ ne înțepăm.

Comitatul Sibiiului are o inteligință română, cum nu are alt comitat în țéră, are locuitori români, cari ar face onóre ori cărui popor și de posițiunea acésta vor trebui sĕ țină cont și sașii, cari sunt „prudenți și circumspecți“.

Sibiiu, 11 Septembre, 1891.

Ilustrul nostru matador național dl Dr. Alecsandru Mocionyi de sigur din motivul, că cunoscuta agitațiune a unor foi din Bucuresci nu a lăsat neatinsă și neapostrofată persóna d-sale, dar mai cu sémă, că a socotit greu amenințată unitatea și solidaritatea partidului național, la care este angagiat, a găsit cu cale a se adresa printr'o epistolă către comitetul partidului național.

Epistola acésta scrisă cu destulă obiectivitate și temeinicia se ocupă in partea primă cu cestiunea de solidaritate și disciplină, ér în partea a dóua cu „cestiunea presentării unui memorand la Corónă“.

In cât scim noi, comitetul național s'a ocupat cu cuprinsul acestei epistole și a și luat în considerație partea primă, ér pentru partea a dóua a rĕmas, ca sĕ se pună la archivul comitetului.

Conform dorinței ilustrului autor partea primă s'a dat publicărei și o am publicat și noi în colónele ḑiariului nostru.

D'aici mare supĕrare și mâhnire în tabera „patentaților naționalisti“.

Sĕ vedem, care e pĕcatul nostru?

Ni s'a cerut din partea unui valoros bărbat al nostru ca sĕ publicăm și noi epistola din cestiune. Nu puteam sci, dacă acésta cerere s'a făcut ori nu și la altă fóie și nici nu am creḑut, că am fi tocmai detori, ca sĕ ne cerem „permisiunea“ de a publica o epistolă, care se ocupă cu cause, ce-i privesc pe români.

Nu puteam sta nici pe un moment la îndoélă, că detoria de publicisti ne impune ca sĕ dăm publicității acésta epistolă, din care am vĕḑut, că transpiră cele mai salutare vederi în ce privesce spiritul de disciplină și de solidaritate.

Publică ḑiare germâne, publică ḑiare magiare lucruri, cari se petrec și sunt la ordinea ḑilei, și nu putem fi noi supuși censurei, când ni se cere spre publicare o epistolă, al cărei conținut este deja cunoscut și cu care s'a ocupat ómeni anume chemați ca sĕ scótă pétra din fântână, aruncată de un nebun, cine scie de unde, ca sĕ producă aici la noi mari încurcături.

Dar „Telegraful român“ a făcut un mare pĕcat și de aceea trebue sĕ fie pus în rênd cu ḑiarele, cari nu au nici o independență, cari stau în serviciul strĕinilor, și cari nu au nici un titlu de a fi luate drept ḑiare, ce representă interese românesci.

Cetitorii nostri sciu fórte bine, că ale cui interese le representăm, sciu bine, că de ani 39, cu credință am susținut stindardul și că în restimpul acesta nici trădare nu am făcut, nici interese strĕine nu am representat, nici ale altora trebi nu le am menagiat, ci cu resoluțiune bărbătéscă ne-am întrepus pentru convingerile nóstre politice, pentru causele nóstre naționale, pentru înaintarea bisericei nóstre mult cercate.

FOIȚA.

Beneamin Franclin.

— După *Hoffmann.* —

(Urmare.)

Diminéța aflându-se scrierea, fù cetită în adunarea bărbaților, ce în ceealaltă ḑi atât se disputase asupra acelui obiect. Cât ii fù de mare bucuria inimei tinĕrului Franclin, când toți unanim o primiră de bună, și fie-care lăuda frumseța, claritatea și puterea ideilor autorului necunoscut și doria ca respectivul necunoscut cât mai des sĕ-i onoreze câte cu o scriere.

Franclin scrise apoi după aceea mai mulți articoli anonimi și pentru fie-care secera nóuĕ laude.

In urmă deveni Franclin un tipograf distins și fiind-că fratele seu și acum il tracta rĕu, se hotări se părăséscă cetatea natală pre ascuns și sĕ și cerce aiurea norocul. Deórece nu avea bani trebuì, deși cu părere de rĕu, sĕ-și vânḑă cărțile, ce și le adunase. Apoi plecà spre Nev-York. Acolo neaflând loc la nici un tipograf, plecà mai departe spre Philadelphia. Bagagia lui, ce consta din o singură ladă, o puse pe o corabie, ér el plecà cu o barcă, fiind drumul mai scurt și mai eftin. După multe aventure și pericole ajunsĕ cu barca aceea la ținta sa.

„La ajungerea mea în Philadelphia — așa scrie Beniamin Franclin — eram în vestmintele mele de lucru, deóre-ce celealalte mi-se aduse în urmă pe naie. Eu eram necunoscut, apoi nu sciam unde îmi voiu afla cuartìr. Deórece nu durmisem tótă nóptea pe barcă, fiind vênt mare, și ajutasem si eu la conducerea bărcei, lucrând în continuu, eram fórte flămênd și obosit. Bani aveam numai un taler și ceva bani de aramă, care i-am dat matrozilor. Aceștia nu voiau sĕ ia nemica, dar eu cu deasila le-am dat, căci omul de multe ori e mai darnic când are puțin, decât când când are mult“.

III.

Precând Franclin se preumbla, fiind de tot strĕin, pe stradele Philadelphiei, se intâlni cu un copil, ce vindeă pâne. Pentru banul dat copilului primí trei pâni. Acum își aduse aminte, că în barcă cu el venise o femeie strĕină văduvă, care încă trebue sĕ fie flămêndă și alergând la port, unde debarcà o aflà și ii dădù cele 2 pâni, ér una o mâncà el

In ḑiua următóre, după-ce î și închirie o odae simplă dela un om anume Reád, se angajà la un tipograf anume Keiton. După ce aduse în ordine tipografia lui Keiton, ce era până atunci în mare dis ordine și după-ce tinĕrul prin crutare și sirguință și câscigà bani și atrase atențiunea mai multor bărbați distinși, 'și cumparà érăși cărți și începù a studia. Intr'aceea guvernorul cetății anume Wiliam Keit și vĕḑênd sirguința și înțelepciunea tinĕrului Franclin, îl invită sĕ-și facă singur tipografie, promițĕndu-i că tóte afacerile guvernamentului le va tipări la dênsul. După-ce Franclin descoperì guvernorului, că pentru ridicarea unei tipografii ii lipsesc mijlocele de lipsă, acesta ii promise 100 funți sterling spre a merge peste ocean la Londra spre a cumpera litere și mașinile de lipsă pentru ridicarea tipografiei, deóre-ce pe acel timp în America astfeliu de lucruri nu erau de aflat.

Tinĕrul Franclin primì acest ofert și după aceea cu o recomandare din partea guvernorului plecà la Boston spre a cere învoirea părinților la acésta întreprindere. Atât de mare era respectul seu față de părinți.

IV.

Părinții lui Franclin erau fórte îngrigiați despre sórtea fiului lor, deórece până acum nu aflaseră nimic despre dênsul. Insĕ acum cu atât le fù bucuria mai mare, când deodată la anul 1724 vĕḑură pe fiul lor. După-ce Beniamin le descoperì scopul, că are de gând se ridice în Philadelphia o tipografie și după-ce le arĕtă recomandarea și promisiunea guvernorului, primi și încuviințarea părinților, plecà érăși îndărăpt la Philadelphia. (Va urma).

Şi dacă astăḑi putem constata progrese în multe direcţiuni, şi acest ḑiar ’şi póte revindeca cât de cât din meritul de a fi contribuit şi el la deslegarea multor cestiuni grave, la nivelarea multor diverginţe şi la lămurirea multor lucruri, cari aveau lipsă de a fi lămurite şi limpeḑite.

După părerea unor ómeni, aşa ar fi până la anul domnului 1883, va se ḑică până la acel timp, când dispuneau ei după bun plac de acest ḑiar.

Schimbându-se ómenii, programul foii nu s’a schimbat întru nimica. „Telegraful român“ stă aḑi pe acele base, pe care a stat, când s’a înfiinţat, stă pe acele, pe cari a stat dela 1867 până la 1883 şi dacă s’au schimbat ómenii, ei pórtă vina la aceste schimbări·

Cum se póte deci, că aceia cari s’au identificat cu programul ḑiarului nostru, cari au luptat pentru aceea ce noi luptăm — póte cu mai bun succes, — cum ḑicem sĕ póte, sĕ vină acum şi sĕ dea alarmul „că naţiunea“ e în pericol, când până aci pericul nu a fost, deşi Telegraful“ nici atunci, ca şi acum, nu a întrebat, nici nu a consultat pe alţii, ce sĕ se priméscă în colónele sale şi ce nu?

Acésta ar privi partea formală a lucrurilor.

In merit însĕ voim sĕ facem atenţi pe adversarii nostri, că sunt în rătăcire mare, când cred, că causa română va puté triumfa făr’ ca sĕ punem şi noi umĕrul.

Şi noi acest ajutoriu nu l’am denegat şi nu’l vom denega nici odată némului nostru.

Suntem pĕtrunşi păn în adâncul sufletului nostru de posiţiunea, în care se află elementul român şi căutăm cu tóte mijlócele legali, că sĕ punem pe poporul român în condiţiuni mai favorabile decât cum este acum. Ne am făcut de problemă a vieţii a căuta sĕ ridicăm némul nostru din starea, în care se află, — şi am creḑut, că nici un mijloc nu este mai puternic spre ajungerea acestui scop, decât promovarea culturei între fii némului nostru, ridicarea scólei şi a bisericei şi prin ele ridicarea moralităţii şi bunăstării în popor.

Şi jertfele aceste le aducem în convingere, că facem bune servicii némului nostru.

Le aducem fără sĕ umblăm după „subvenţiuni“ fără sĕ umblăm cerşind aḑi aici ca mâne după-ce ne a deschis cutare bărbat punga, sĕ-i dăm ghiolduri, dacă nu şi-o mai póte deschide.

Acésta e tótă deosebirea între adversarii nostri şi între noi cei luaţi la góna.

Lăsăm la apreţiarea ómenilor de bine ca sĕ judece, dacă suntem noi în drept sau sunt cei ce ridică hulă asupra nóstră.

Revista politică.

Manevrele, ce s’au ţinut în anul acesta în monarchia nóstră, pe lângă caracterul lor militar, mai oferă material de discutat şi pe terenul politic.

La manevrele din Cislaitania dela Schwarzenau a luat parte şi împĕratul german cu regele Sacsoniei şi acest eveniment e de ajuns ca sĕ se afirme şi acum amiciţia între casele domnitóre şi statele vecine. Intru cât au fost reuşite pe terenul militar aceste manevre, puţin a transpirat in public, fapt e însĕ, că împĕratul german a distins pe mulţi bărbaţi din armata nóstră, fie acésta ca semn pentru serviciile militare, fie ca o dovadă de amiciţia, ce esistă între aceste dóue imperii.

La manevrele din Ungaria de nord, monarchul a adresat episcopului Baltik o admoniţiune, care s’ar referi, după foile patriotice, la tendinţele panslaviste, ce se manifestă în partea de nord a regatului Ungariei. Presa a sciut sĕ interpreteze acest fapt şi în special presa magiară a rĕmas cu totul satisfăcută de vorbele monarchului.

Au urmat manevrele dela Bistriţa şi Maj. Sa a lăudat atitudinea esemplară a trupelor. Suntem plini de mândrie de lauda monarchului, deóre-ce la Bistriţa au operat trupe compuse din maioritate din feciori de români, robusti şi învĕţaţi cu tóte lipsele şi tóte asupririle. Şi mai cu mândrie privim, când preste tot, poporul român s’a impus cu demnitate şi mai vêrto suntem mândri că la alocuţiunea Escelenţiei Sale archiereului nostru Miron Romanul, Maj. Sa a declarat solemn, că poporul român tot deuna s’a destins prin loialitate către tron şi totdeuna şi-a jertfit sângele pentru conservarea moşiei părintesci, a patriei.

Aceste măgulitóre vorbe aduse în legătură cu distincţiunea ministrului de resbel român Al. Lahovary sunt de mare valóre şi ele învólvă în sine un act politic, a cărei însemnătate viitoriul o va vădi mai bine. —

La capitolul esplicaţiunilor asupra ultimei schimbări ministeriale din Turcia, se adaugă o corespondenţă destul de interesantă, pe care „Journal des Débats“ o primesce asupra acestor evenimente dela Viena.

După scirile primite de acest corespondent dela Çonstantinopol, se pare, că adevĕratul autor al căderei lui Kiamil paşa ar fi şeicul Abdulhuda-Effendi, Acest personagiu contribuise mult, prin influenţa sa, la numirea lui Kiamil-paşa în postul de mare vizir; dar acesta din urmă se pare, că nu s’a prea arĕtat recunoscĕtor.

Şeicul, pentru a-şi rĕsbuna, se puse sĕ supravegheze cu mult zel pe vizir şi în special relaţiile sale cu şeih ul islamul. Când dobândì doveḑi despre perfecta lor înţelegere, le comunică sultanului Abdul-Hamid, arĕtându i primejdia ce zăcea în faptul de a se vedé cimentându-se o astfel de solidaritate între doi ómeni atât de puternici şi dintre cari unul prin tradiţie, putea pronunţa detronarea sultanului. Abdul-Hamid se lăsà convins uşor; de altfel multe alte raţiuni militau in contra lui Kiamil-paşa, şi astfel sultanul puse sĕ’l aresteze, dimpreună cu şeik ul-islamul, după ce’i destituì.

Dl de Radowitz, surprins neplăcut la vestea căderei lui Kiamil paşa, se duse a dóua ḑi după acest eveniment, adecă într’o Vineri, la selamlic şi cerù sĕ vaḑă pe sultanul. Acesta primì numai decât pe ambasadorul Germaniei.

Era reu pentru acesta din urmă, ori câtă încredere ar fi avut în el însuşi, sĕ întrebe pe sultanul asupra acestei schimbări de cabinet şi asupra nouei politice care avea sĕ se înaugureze.

Dl de Radowitz alese o cale lăturalnică destul de curiósă pentru ca sĕ merite a fi cunoscută. Fără a se oprí asupra căderei marelui vizir, el comunică M. Sale imperiale sultanului, că Kiamil-paşa primise de cât-va timp cordonul „vulturului negru“ şi că, după ordinele suveranului seu şi conform regulamentelor capitolului acelui ordin regal, venia sĕ întrebe pe M. S. imperială sultanul, dacă marele vizir comisese vr’un act în contra onórei, pentru ca sĕ se desbată asupra casului în capitolul ordinului.

Abdul-Hamid rĕspuns, că nimic de acéstă natură nu se putea imputa lui Kiamil-paşa, şi că pentru o afacere personală şi de ordin interior a creḑut de cuviinţă sĕ revóce pe marele vizir.

Dl de Radowitz s’a depărtat numai pe jumĕtate mulţămit cu acest rĕspuns.

Din „Ţéra Oltului“

(Urmare.)

Între alţii, n’ar fi reu, ca aceşti domni naivi, sĕ se adreseze, şi la fostul comite suprem dl Horváth şi sĕ l întrebe, cât a progresat magiarisarea în cei 7 ani, ai domniei sale din comitatul Făgăraşului? Dênsul le va spune, de sigur, ér noi anticipandu-le, istorisim următórea întêmplare, ce se povestesce pe aici:

Cu ocasiunea ducerei d-sale, din cttul Făgăraşului la podul Oltului dela comuna mărginaşe Voila, după poruncă mai mulţi primari, şi notari, ér din curiositate şi poporaţiune au venit ca sĕ vadă cum sĕ duce. D-sa la finea vorbirei de despărţire, a ḑis: „în szerencse v’am găsit şi szerencse ve poftesc şi de aici încolo“, ér poporul (din vina lui EMKE?) nepricepênd, a cugetat, că ḑice „în sărăcie“ vam găsit şi „sărăcie“ vĕ poftesci şi de aici încolo încât, numai nu şi-a esprimat indignaţiunea ce l’a cuprins.

Étă dlor, lesne creḑĕtori, că decând se propune limba magiară în scólele elementare, şi în şepte ani de domnie ai dlui Horváth, încă nici noţiunea cuvêntului szerencse n’a putut încăpea în mintea românului. Ér dacă dl fost comite suprem al nostru, va fi luat angagiamentul în acésta direcţiune şi pentru aceea a apărat atât de tare, în congregraţiune causele lui EMKE, şi a tolerat atât de mult pe conmilianţii „jóhazafiok“ jidani, apoi după isprava ce o a făcut în desnaţionalisarea românilor, când se va presenta înaintea molochului magiarisărei, va puté ḑice cu poetul: „Mamă vine Macaveiu“, şepte ani în ţéra Oltului şi nici un bulbuc de oltén. Talanţii ce mi-ai încredinţat étă-i, n’am putut face negustorie cu ei, deşi nu i-am îngropat, căci n’am avut unde; prin urmare i-aţi al Teu“.

III.

Un eveniment, însemnat, s’a petrecut, pentru scólele nóstre în decursul anului scolariu 1890/91. Am căpĕtat nou inspector reg. de scóle. Inspectorii anteriori erau ómeni, cari judecau împregiurările şi erau, numai întrucât li-se permitea, fórte docili. Prin urmare după publicarea denumirei eram nedumeriţi şi asceptam cu încordare, sĕ vedem ce direcţiune va urmări noul denumit, în cercul seu de activitate.

N’a trebuit sĕ asceptăm mult, căci se vede, că omul n’a sciut unde vine, şi s’a fost năpustit cu o falcă în ceriu şi cu una în pămênt, asupra învĕţătorilor, asupra scólelor ba chiar şi asupra străiţelor, în cari copii îşi pórtă cărţile şi recuisitele de scris.

D-sa, dl Carol Kakujai, ca nou inspector reg. n’a sciut sau n’a voit sĕ scie, că pentru a visita scólele confesionale pentru prima-dată sĕ se adreseze la oficiile confesionale concerninte, ci prin dl, „szolgabiró“ s’a adresat primăriilor comunale, încunoscinţându-le“ va visita scóla, ér primariul în numele pretorului sĕ adune comitetul parochial ca sĕ fie de faţă. Se înţelege, că primariul, şi cu atât mai puţin pretorul, nefiind luaţi în combinaţiunea, că statului organic şi nici învestit cu puterea a convoca direct comitetul parochial, ómenii, de pe unde s’a încercat — au zimbit la svêrcolirile neputinciόse ale primariului, întru a convoca, fără scirea celor chiemaţi comitetul parochial, şi urmarea naturală a fost că membrii comitetului, şi-au vĕḑut de afacerile lor, dl inspector a visitat scólele fără suită confesională, numai însoţit de pretore, primariu şi notariu dar totuşi nu a desperat.

În visitaţiunile acestea dl inspector, şi cu deosebire dl protopretore, Herseni, neaoşul magiar, ale cărui némuri de sânge sunt români, ca toţi românii, cu vorba, cu portul şi cu obiceiurile — au făcut lucruri nunumai cutezate, dar chiar muscălesci. Mai vêrtos din considerare către dl inspector care póte a fost indus în eróre decătră zelosul pretore mĕ ţin dinspensat a mai aminti casuri speciale, şi mai cu sémă şi din acel motiv mĕ reţin dela casuri speciale, că după o convorbire cu dl protopop Iuliu Dan, omul a devenit destul de conciliant, încât putem spera, că pe viitoriu va fi chiar prevenitoriu — ci voiu aminti numai în general unele lucruri, din cari vom puté vedea ce va resulta, dacă vom ţinea preste fire la proverbul „capul plecat sabia nu-l tae“.

[Va urma).

Clerul din România.

Sub titlul „Necesitatea ḑilei“ ḑiariul „Amvonul“ aduce urmatoriul articol:

Biserica nóstră naţională trece printr’o crisă, care duréză de mult timp, şi care tocmai pentru acésta reclamă o soluţiune Mulţi, şi în numĕrul acestora socotim pe cei binevoitori, pe cei ce sunt animaţi de dorinţa de a se pune cap acestei situaţiuni; mulţi ḑiceau, că trebue mai întâiu a avé un cler, pe care progresele timpului îl cer, ca avênd acest element, clerul mai adăpat de sciinţă, sĕ putem, dându-i elementul trebuincios, a l întrebuinţa cu folos în vindecarea relelor morale, de cari societatea nóstră românéscă sufere.

Fără a fi creduli sau presumpţioşi în meritele clerului nostru, pe care cei miopi nu se vor încerca, ce l puţin a le întrevedé, vom spune, că nu tot aşa s’a procedat în casurile, unde interesele mari ale ţĕrii au reclamat o reformă sau mĕsuri urgente. Aşa a fost de pildă cu scóla, cu armata şi cu alte instituţiuni ale ţĕrei. S’a simţit nevoia, de pildă, a da un avênt scólei începătóre sătesci etc. şi nu s’a aşteptat a se forma mai întâiu personalul didactic spre a i se face în urmă salarisarea; ci s’a creat o posiţiune, relativ satisfăcătóre, care a atras aci elementele luminate şi inteligente. Mulţămită acestei disposiţiuni o mulţime de liceişti, semenarişti etc. au fost atraşi, şi aşa aḑi avem în personalul didactic primar, rural şi urban persóne, cari şi-au părăsit cariera pentru care aveau o pregătire specială spre a se devota acelor carieri, cari le da în schimb asigurarea unui traiu demn şi suportabil.

Tot aşa a fost în magistratură, tot aşa a fost chiar în funcţiunile superióre bisericesci. Aci nu s’a aşteptat a avea mai întâiu personalul trebuincios spre a i se crea apoi onorariele după merite, ci s’a salarisat oficiul, spre a atrage la el capacităţile, pe care în acel moment nu le poseda, am putea ḑice, de loc.

Mulţămită acelei disposiţiuni şi magistraturai care avea multe nulităţi, şi scóla care avea puţin, pedagogi şi episcopatul, care avea mai puţini teologii, dacă nu nici unul; a rĕuşit a atrage din ce în ce elemente mai luminate, mai proprii pentru serviciu. Românul ḑice: „Lac sĕ fie că bróscele s’adună“ în acel sens ca se dai elementul trebuincios, şi clienţii se vor grămădi ca sĕ solicite posiţiunea.

Noi vom ḑice şi vom constata încă odată, că usându se de un pretecst, care în cele lalte ramuri ale desvoltărei naţionale nu a avut precedent, s’a înlăturat de aḑi pe mâne resolvarea unei cestiuni de o importanţă aşa de urgentă.

Totu-şi ţiind cont chiar de cerinţele acestea prea pretenţióse avem satisfacţiunea a afirma, că aḑi biserica românéscă posedă în sînul seu acele elemente cari merită o salarisare, o ameliorare a posiţiunei sale materiale şi probele vĕdite ale acestei afirmaţiuni o dă faptul, că avem preoţi învĕţători institutori, profesori gimnasiali nu numai de religie, ci de tóte obiectele programei. Intrebarea e: cum aceştia pot sĕ fie preparaţi şi demni de aceste posiţiuni, ér de o salăriere preoţéscă nu.

Dacă dar până aḑi nu s’a făcut nimic în sensul cererei clerului nu e motivat acest fapt nici de împrejurarea lipsei elementului trebuincios în biserică, ci causa trebue căutată mai de aprópe în puţina stăruinţă ce a pus’o clerul în astă privinţă. *Aḑi însĕ se pare că clerul e strĕpuns ca de un curent electric de ideea unui cogres general, care cât de curând ţinut sĕ espue ţĕrei întregi vitregia cu care e tratat în patria română.*

Rugăm dară pe ceialalţi confraţi dela ḑiarele clericale a’şi spune cuvêntul în astă privinţă. Iată dar de ce am ḑis, că acésta e necesitatea ḑilei, care ni se impune.

Varietăţi.

* (Recunoscintă preaînaltă.) Fóia oficială publică recunoscinţa preaînaltă a monarchului pentru atitudinea trupelor şi progresul, ce s'a devedit şi cu ocasiunea manevrelor din anul acesta.

Special la Bistriţa a fost distins reg. Nr. 31 inf. şi vênătorii garnisonaţi în Sibiiu.

*(Dar preaînalt). Maiestatea monarchul a dăruit preagraţios cu ocasiunea venirei Sale la Timişóra 1000 fl pentru sĕracii din Timişóra.

* (Baross şi industriaşii din Segedin.) Ministrul Baross s'a adresat cătră colegii sei ministri, ca acestia sĕ provóce pe oficiile subordinate lor, ca sĕ comandeze mobile dela mĕsarii din Segedin, cari tocmai acum au arangiat o esposiţie.

Drept resultat al acestei provocări, ministrul de culte s'a şi adresat cătră autorităţile scolare şi bisericesci, ca sĕ spriginéscă pe industriaşii din Segedin.

Provocarea acésta nu a rĕmas fără resultat.

Archiepiscopul şi metropolitul din Blaşiu a cerut sĕ i se triméta un preţ curant precum şi o consemnare a mobilelor, ce se pot afla la Segedin. Baross a dispus ca sĕ i se facă pe voiă şi se aşteptă o mare comandă dela Blaşiu.

Aceste le cetim în „Szegedi Napló“ dela 13 Septembre.

Ne permitem o modestă întrebare.

Cum stăm cu spriginirea industriaşilor români din Ardeal? sau dór acestia nu au lipsă de sprigin?

Fraţii dela „Unirea“, cari în un numĕr mai din trecut ne au dat epitetul de ignoranţi în cele bisericesci, póte vor sci sĕ ne respundă şi la aceste în trebări cu vr'o grobianitate culésă de pe piscul „Têrnavelor“.

* (Sciri militare) Dl Dr. Absolon Feier este numit ca medic asistent la spitalul militar din Sibiiu.

* (Insciinţare). Conclusele comitetului central electoral din comitatul Sibiiului referitóre la reclamaţiunile insinuate contra listelor provisorice ale alegătorilor dietali se află spre vedere publică din 20—30 l. c. în cancelaria vicecomitelui, şi interesaţii pot sĕ le privéscă în órele oficióse.

Recurse contra acestor concluse se pot insinua la curia regéscă în terminul menţionat şi au sĕ se înainteze în scris la vicecomitele ca preşedinte al comitetului central electoral.

Comitetul central electoral al comitatului Sibiiu.

Pentru preşedintele:

Corneliu Tobias,
protonotariu.

* (Conferinţele comune.) Din Viena se raportéză, că conferinţele comune s'au terminat. In 21 l. c. n. dela 2—4 óre a presidat Maj. Sa monarchul. In acésta conferintă s'a stabilit definitiv proiectul ce este sĕ se astérnă delegaţiunilor. Resultatul final al acestor conferinţe corĕspunde intenţiunilor ambelor regime, că adecă prin sporirea bugetului sĕ nu se conturbe bilanţul din proiectele, ce le vor asterne ministrii de finanţă parlamentelor respective. Ministrul de rĕsboiu a luat în deplină consideraţiune dorinţele ministrilor de finanţă şi aşa proiectul de buget atât austriac cât şi ungar abia va arĕta un mic deficit pe anul 1892.

Terminul pentru conchemarea delegaţiunilor nu e ficsat. S'a proiectat ḑiua de 7 Novembre, dar se aşteptă mai întâiu cursul desbaterilor în sesiunea de tómnă a ambelor parlamente.

* (Cum se deschid kisdedovurile).) Foile magiare vestesc mare bucurie. La Oradea mare s'a serbat deschiderea unui kisdedov. A luat parte la serbare episcopii Schlauch şi Nógáll, notabilităţile oraşului şi comitatului. Missa a sĕvêrşit-o însuşi episcopul şi a ţinut o vorbire despre însĕmnătatea asilelor de copii.

* (Nenorociri.) La manevrele dela Oradea mare un sergept de cavalerie la un atac vehement a caḑut de pe cal. Preste el au trecut mai mulţi husari aşa, că a rĕmas sdrobit pe loc. Tot atunci un reservist şi-a frânt o mână.

La manevrele dela Bistriţa, un jidan, care vindea pâne a înfipt cuţitul în un soldat dela reg. 2 de inf. Soldatul a rĕmas fără consciinţă. Jidanul şi-a căpĕtat rĕsplata dela ficiorii din compania cameradului lor.

Ḑiariului „Sieb. D. Tgblatt“ i-se comunică din Deva, că pe când cărăuşul Loy se reîntorcea cu nisce turisti dela Vulcan, i se bolnăvì un cal. El încapù sĕ-l frece, dar dobitocul nemulţămitoriu îi sterse una cu copita, încât nenorocitul cărăuş rĕmase tins mort.

* (Limba elină.) Limba elină perde tot mai mult teren în gimnasiile din Ungaria. In anul trecut 25 % dintre scolarii din clasa a V gimn. n'au voit sĕ o înveţe. După datele statistice de până acum în anul acesta numĕrul acestor scolari se urcă la 40 %.

* Conferenţa în causa comunei micste române-serbesci dela biserica st. Georgiu din Timişóra Fabric, pentru intentarea procesului de despărţire ierarchică o a convocat Ilustritatea Sa dl Dr. Iosif Gall, în 18 Septembre st. n. aci în Timişóra, la care au participat mai mulţi membrii din comitetul român ales pentru causa despărţirei. Ilustritatea Sa ca membru delegaţional a desfăşurat tóte fasele acestui proces de despărţire, enarând greutăţile cele multe până ce a putut aduna şi pune în ordine tóte actele şi documentele necesare, promiţênd, că preste scurt timp va substerne actele delegaţiunii congresuale spre a începe imediat procesul de despărţire.

Membrii comisiunei au esprimat ilustrului domn adênca lor mulţămită pentru ostenelele şi fatigele avute în causa lor aprópe uitată de lumea română; scrie „Gaz. Poporului“.

* (Iubileul unui regiment.) Regimentul de infanterie Nr. 33, care staţionéză în Arad şi care mai cu samă e compus din români, în sĕptĕmâna trecută şi-a serbat iubileul de 150 ani al înfiinţării sale. Cu acésta ocasiune li s'au adresat feciorilor cuvêntări în limba germană, magiară şi română. Cetăţenii aradani i au ospĕtat.

* (Incercare de asasinat contra ţarului.) Mai multe ḑiare din Viena pulică o depeşă din Copenhaga, care spune, că poliţia a arestat la Fredensburg un individ, care se părea suspect prin înfăţişarea sa şi care petrecuse cea mai mare parte a ḑilei în parcul castelului, unde locuesce familia împĕratului rusesc. Individul arestat a declarat, că este proprietar în Suedia şi că voia se dea o petiţiune princesei moştenitóre a Danemarcei. El a fost liberat, dar a dóua ḑi l'a găsit mort într'o cameră a hotelului, în care locuia la Copenhaga. Avea pieptul străpuns de un glonţ. Un revolver se afla aprópe de cadavru. Se crede într'o sinucidere şi sgomotul circulă, că el era un nihilist care, vĕḑêndu se descoperit, s'a impuşcat.

* (Aventuriile unui preot catolic). Un preot romano-catolic a trecut înainte de acésta cu 15 ani la confesiunea evangelică, s'a căsătorit şi e tatăl unei fetiţe 12 ani.

După o fericită căsătorie de 15 ani, s'a divorţat de soţia sa şi a cerut binecuvêntarea papei ca sĕ pótă sĕ funcţioneze ér ca preot în sinul bisericei catolice.

Papa s'a îndurat ai da dispensaţia cerută şi, în cercurile bisericilor catolitice, acéstă procedere a papei a produs mare sensaţie; scrie „Budapesti Hirlap“.

* (Conflict diplomatic.) Un conflict, s'a ivit între legaţiunea Rusiei şi cea elenă din Bucuresci: Ministrul grecesc dl Farmacopulo, contrariu obiceiuinţelor diplomatice, n'a asistat la „Te Deum“ din biserica Creţulescu săvêrşit cu ocasiunea ḑilei onomastice a împĕratului Alecsandru şi nici şi-a depus cartea la legaţiunea rusécă. Dl de Ladijensky, care a considerat astă lipsă ca o ofensă, a reclamat guvernului seu, cerênd satisfacţiune.

* (Regele şi cadrul sculptat de tinerul plugar Iosif Bosioc din Berlişte. Fóia oficiósă din Timişóra „Délmagyarországi Közlöny“ comunică, cumcă cercetând regele pavilonul „Bisericei albe“ unde este espus cadrul acest sculptat, a aflat deschilinit plăcere de acest cadru minunat sculptat, de fii de plugari; scrie „Gaz. Poporului“.

* (Dela esposiţiunea din Timişóra.) In 15 Septembre s'a deschis esposiţiunea de cai, care a fost cea mai bogată din tóte esposiţiunile de animale domestice ţinute până acum. Afară de spăii din comitatele Timiş şi Torontal au espus svabii din aceste dóuĕ comitate o mulţime de cai, armigi şi iepe, tot esemplare eminente. Dintre ţeranii români nu s'au aflat nime ca sĕ espună bater un cal.

* (Din Veneţia.) Sâmbătă diminéţa 31 August, M. S. regele, împreună cu AA. LL. principele şi principesa de Wied, au stat lângă M. S. regina, care se află tot în pat şi a cărei stare s'a îmbunătăţit uşor.

Dnii doctorii Finkelnburg şi Forel, amêndoi chemaţi în consultaţie pentru regina, au părăsit Sâmbătă Veneţia.

Tot Sâmbătă, la órele 4 şi jum. după améḑi, M. S. regele, întovĕrăşit de AA. LL. principele şi principesa de Wied şi însoţit de suite, a mers cu un vaporaş regal ca se visiteze arsenalul din Veneţia.

La sosire, Maiestatea Sa a fost întimpinat de dl contra-amiral Canevare, directorul general al arsenalului, în capul corpului oficeresc. Garda a presintat armele.

Regele a visitat pe rênd muzeul maritim şi căela armelor, depositul de gondole, atelierul de barce, apoi se suì pe cuirasata "Sicilia," una din cele mai mari ce s'au construit până acum, a cărei lungime este de 122 metri, ce a fost lucrată în acest însemnat stabiliment şi pe care o cercetă cu deamĕnuntul şi cu mult interes; ér la órele 6 şi jum., după ce suveranul arătă înalta Sa mulţămire dlui comandant al arsenalului şi corpului oficeresc, pornì cu acelaşi bastiment ce-l adusese şi făcù o preumblare în apele Veneţiei spre Murano, întorcêndu-se prin canalul cel mare, la órele 7 şi jum., la otelul Danieli.

Maj. Sa regina se află acum la Pallanza. Starea sănĕtăţii s'a îmbunătăţit.

* (Concurs.) In şirul concurselor de sub Nr. 289, protopresbiteratul Haţegului e a se mai adauge şi concurs pentru ocuparea postului de învĕţătoriu în „Sântamaria de pétră,—cu salariu anual 120 fl. cuartir şi lemne focali“.

Mulţămită publică.

Subscrisul în numele comitetului arangiator aduc şi pe acésta cale cea mai profundă mulţămită tuturor acelor domni, cari cu ocasiunea producţiunei literare împreunate cu dans, ţinută la 14/26 Iuliu în Hida au binevoit a supra solvirei; Vasiliu Domşia preot gr. or. în Tarescul mic 3 fl., Dr. Remus Roşca, secretar consistorial în Sibiiu 2 fl., Dr. Ioan Nichita adv. în Zelau, Eliseiu Meseşan preot în Nertia, Fosztó Ferencz notariu cercual în Hida, Ujvari Imre logofĕt în Drag, Lengyel Simon comerciant în Simborul mare, Ioan Moldovan proprietariu în F. St Petru, câte 1 fl., Niculau Mureşian preot Baica, N. Egri adj. not. în Hida câte 50 cr. Iosif Miron din Nădăşel şi Tim. Ţibra, din Ugrutin câte 40 cr. Gavrilă Murĕşian 1 fl, suma suprasolvirilor 12 fl. 80 cr.

Intrate au fost 73 fl., 60 cr. Ca venit curat a resultat 4 fl., cari conform scopului s'a împărţit între scólele din Baica gr. or. şi Neotia gr. cat.

Tot pe acésta cale se dă mulţămită dlor şi d-şórelor acelora, care au binevoit sĕ ne ajute în esecutarea programei.

Ioan Pop.
casar.

Dare de samă şi mulţămită publică.

Despre banii incurşi pentru fondul societăţii române de diletanţi, „Progresul“ din Făgăraş pe anul 1891.

Aron Nicolae, paroch Galaţi membru ord. 1 fl. Aiser Maria, Făgăraş 1 fl. Aiser George, comerciant şi proprietariu 1 fl. Boeriu Luisa, 1 fl. Boieriu George, proprietariu membru fundator 10 fl. Bârsan Valeria, membru ord. 1 fl. Berescu Ioan, înv. 1 fl. Cintea Ioan 1 fl. Cosgaria Carolina 1 fl. Cosgaria Nicolae, căpitan în pens. 1 fl. Cergit Deniela, oficial de bancă 1 fl. Chişierian Ana, 1 fl. Chişierian Dumitru, paroch 1 fl. Dan Ana, 1 fl. Dan Maria 1 fl. Dan Vasilie, subjude cercual 1 fl. Dan Iuliu, protopop 1 fl. Dejenariu Ioan, contabil 1 fl. Etves Maria, 1 fl. Etves Nicolae, timariu 1 fl. Făgărăşan Eloira, 1 fl. Făgărăşan Luisa, 1 fl. Floria Maria 1 fl. Floria Ioan asesor la sedria orf. 1 fl. Hobian Constantin, sen. timariu 1 fl. Micu Lucreţia, 1 fl. Micu Andreiu, advocat 1 fl. Motoc Ana, 1 fl. Motoc Nicolae, adv. 1 fl. Negrea Gregoriu, perceptor la comitat 1 fl. Popp Elisabeta, 1 fl. Popp Helena 1 fl. Popp Stefan, proto medic comitatens membru fundator 10 fl. Poparadu Ana, membru ord. 1 fl Poparadu Aron, notar comitatens 1 fl. Pocolu Alesandru, concipient de advocat 1 fl. Pop Ioan, timariu 1 fl. Raţiu Basiliu, vicariu membru fundator 10 fl. Roman Zinca, membru fundator 10 fl. Radeş David, membru ord. 1 fl. Gramoiu Denilă, vice-comite 1 fl. Gramoiu Luisa, 1 fl. Dna Ghimbaşan Cristina, 1 fl. D-şóra Ghimbaşan Cristina, 1 fl. Ghimbaşan Ioan, timariu membru ordinar 1 fl. Raţiu Maria, 1 fl. Raţiu Basiliu, înv. 1 fl. Stoica de vist Aneta, 1 fl. Stoica de vist Iovian, jude reg. pensionat. 1 fl. Tutoiu Acsinte, 1 fl. Turcu Eugenia 1 fl. Turcu Ioan, proto notariu comit. 1 fl.

Suma tacselor încassate 88 fl. Am mai primit dela dl Ioan Dejenariu secretariul „Progresului“ un libel de depunere cu Nr. 380 P. 193 în valóre de 42 fl. 45 cr. — Interese capitalisate 1 fl. 50 cr.

Suma totală a fondului „Progresul“ 131 fl. 95. cr. Spese, — pentru un protocolul de şedinţe şi un registru de cassă cumpĕrate cu 2 fl 10. — Rĕmâne suma fondului „Progresul“ cu 31 August 1891 depusă la „Furnica“ 129 fl. 85 cr.

Făgăraş, în 31 August, 1891.

Basiliu Raţiu, preşed.

Nicolae Cosgaria, casariu.

P. S. Inteligenţii români din comitat, şi alte părţi care se intereséză de progresul poporului nostru, şi voesc a se face membrii la tinĕra nóstră societate de diletanţi „Progresul“ sunt rugaţi a se insinua şi solvi tacsele la casariul societăţii până la finea lui Octobre a. c.

Loterie.

Mercuri în 23 Septembre.

Sibiiu: 30 8 67 71 77

Nr. 505 [164] 1–3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Bica-română din subscrisul protopresbiterat, prin acésta se escrie concurs pentru întregirea ei cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în acésta fóie.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit sigur anual de 430 fl.

Doritorii de a ocupa acest post îşi pot lua informaţiune despre starea parochiei şi venitele preoţesci dela subscrisul oficiu protopresbiteral, la care sunt de a se aşterne şi suplicele de concurs, instruite conform normelor în vigóre, până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Cluşului în conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Cluş, 17 August, 1891.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 459. [167] 1–3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante Petrifalĕu protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, calculate acum din nou dau suma totală de 401 fl. 30 cr. la an.

In privinţa emolumentelor se pot trage informaţiuni mai detaiate dela oficiul protopresbiteral şi comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne cererile concursuale, instruite conform nomelor din vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

Sebeş. 27 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 350 [165] 1–3

CONCURS.

Devenind vacante următórele stipendii şi anume:

1. Un stipendiu de 60 fl. v. a. pe an din fundaţiunea „Marinovici“ pentru studenţi de gimnasiu respective scóla reală de aceeaşi categoriă.

2. Un stipendiu de 20 fl. v. a. pe an din fundaţiunea „E. D. Başota“ menit pentru gimnasişti, cu preferinţa celor din munţii apuseni sau din fostul district al Năsĕudului.

3. Un stipendiu de 50 fl. v. a. pe an din fundaţiunea „Dobâca“ destinat pentru un gimnatist născut în fostul comitat al „Dobâcei“.

4. Un stipendiu de 40 fl. v. a. pe an din fundaţiunea „Radu M. Riurean“ pentru studenţi la gimnasiu sau scóla reală. Mai departe fiind vacant:

5. Un ajutoriu de 25 fl. v. a. pe an menit pentru un tinĕr român, care voesce a învĕţa sau învaţă deja vre-o meseriă, dar mai cu samă: rotăria, lemnăria, (bărdăşia), făurăria, măsăria, templăria, cismăria, pălărieria, curelăria, şĕlăria, măşinăria agricolă.

Prin acésta se escrie concurs.

Cererile au a se înainta „Comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“ în Sibiiu, *până la 15 Octobre st. n. 1891.*

Cererile întrate mai târḑiu nu se vor considera.

Aspiranţii la vre unul din stipendiile amintite sub pt. 1—4 au sĕ aclude la suplicele lor:

a. Carte de botez în orig. sau în copie legalisată.

b. Testimoniu scolastic de pe semestrul II-lea al anului scol. 1890/91.

c Atestat de frecuentare dela direcţiunea institutului, în care cercetéză scóla de present.

d. Atestat de paupertate sau de orfan, dacă concurentul e orfan.

Suplicanţii la ajutoriul amintit sub pt. 5 au sĕ presente următórele documente:

a. Atestat de botez în orig. sau în copie legalistă.

b. Testimoniu scolastic de cel puţin 4 clase elementare.

c. Contractul încheeat cu măestrul conform §-lui 61 al legei industriale (art. de lege XVII din 1884) în original sau în copia legalisată, şi o adeverinţă dela măiestru despre succesul cu care lucră.

d. Atestat de moralitate dela autoritatea locală.

e. Adeverinţă dela părinţi sau tutori că sunt decişi a lăsa pe fii sau pupilii lor la învĕţătură până se vor perfecţiona pe deplin.

Sibiiu, în 18 Septembre, 1891.

Pentru comitetul asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

G. Bariţiu. Dr. Ioan Crişianu,
preşed. secret. II.

Nr. 386. (166) 1–3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante la scólele poporale din comunele mai jos înşirate — protopresbiteratul Devei, se escrie concurs cu termin până la 25 Septembre v. 1991.

1. Batiz, cu salariu anual 150 fl. cuartir şi lemne de foc după trebuinţă

Fiitoriul învĕţătoriu va avé sĕ conducă şi cântările liturgice cu scolarii în dumineci şi sĕrbători.

2. Lelese cu filia Sohodol, cu salariu 300 fl., cuartir şi lamne.

Dela concurenţii la acest post sĕ recere, ca pre lângă cualificaţiunea prescrisă sĕ fie şi cântăreţi buni, avênd a ţiné strană în dumineci şi sĕrbători.

3. Têmpa, cu salariu 130 fl., şi 30 fl., pentru lemnele trebuinciόse la încălḑirea salei de învĕţamênt şi a odăei sale de locuinţă, cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

Şi dela reflectanţii la acest post se cere sĕ cunóscă cântările bisericesci ca sĕ ţină strană în dumineci şi sĕrbători, în care scop vor avé a se presenta în comună înainte de espirarea concursului.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele de concurs instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Devei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Deva, în 2 Septembre, 1891.

Avram Pĕcurariu,
adm. protopreb.

Nr. 160. [169] 1–3

CONCURS.

Pantru intregirea posturilor de învĕţători la scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos, din păotopresbiteratul gr. or. al Albei Iuliei se escrie concurs cu termin până la 26 Septembre 1891.

1. Comuna parochială Valea-Geógiului, cu salariu de 100 fl., din repartiţiă, cuaritir şi lemne de încălḑit.

2. Comuna Gĕrbova de sus, cu salariu 111 fl. 50 cr., cuartir liber şi lemne de foc.

3. Cumuna Stremţi, cu salariu de 200 fl, cuartir şi lemne.

4. Comuna Rimeţi, cu salariu de 150 fl. cuartir liber şi lemne de foc.

5. Comuna Ponor, cu salariu de 100 fl., cuartir liber şi lemne.

Doritorii de a concura la vreunul din aceste posturi au a şi aşterne suplicile lor instruite conform regulamentului sustătătoriu la subscrisul oficiu (posta ultimă Gyulafehérvár) până în 26 Septembre 1891.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or.

Alba-Iulia, în 31 August, 1891.

Alesandru Tordoşan,
protopresbiter.

Nr. 559 [168] 1–3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci de la scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighişórei, se escrie concurs cu termin până la 25 Septembre v. a.

1. Bundorf, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemnele necesare de foc.

2. Mucundorf, cu salariu anual de 150 fl.

3. Noul-sĕsesc, cu salariu anual de 150 fl. şi lemnele necesare de foc.

4. Ţeline, cu salariu anual de 200 fl. şi annme în bani 100 fl. în viptualii preţuite cu 10 fl. prelângă cuartir şi lemne necesare de foc.

5. Saschiz, cu salariu anual de 120 fl. în bani şi viptualii în 10 fl. prelângă cuartir şi lemnele necesare de foc.

Reflectanţii la aceste posturi au a-şi asterne cererile lor instruite conform normelor in vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Sighişóra, 31 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan
adm. protopresb.

Nr. 304 [163] 2–3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante la scólele poporale din comunele mai jos înşirate, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu terminul până la 25 Septembre a. c.

1. Băresci cu filia Dumesci, cu salariu 150 fl., cuartir, gradină de legumi şi 4 stângini de lemne.

2. Carmăzenesci, cu salariu 100 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc după trebuinţă.

3. Cerbia cu filia Pogănesci, cu salariu 11 2 fl. în bani, 40 mĕsuri cucuruz şi 3 mĕsuri fasole à 1 fl. 25 cr. = 53 fl. 73 cr. 98 sănii de lemne, din care sĕ se încălḑéscă şi scóla, sania socotită în 25 cr. = 24 fl. 50 cr, la olaltă 190 fl. 25 cr.

Fiitoriul învĕţătoriu, care trebue sĕ cunóscă şi cântările bisericesci, va da ajutoriu în cele cantorale învĕţătoriului acum pensionat, şi numai după mórtea acestuia va fi remunerat şi pentru acest serviciu din veniturile parochiale.

4. Furcşóra, cu salariu de 180 fl., cuartir şi grădină de legumi. Invĕţătoriul va fi tot odată şi cantor, avênd a se presenta înainte de alegere în comună spre a şi arăta desteritatea în cântări.

5. Vorţa cu filia Valea lungă, cu salariu anual de 200 fl. cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi şi 4 stângini de lemne, din care se va încălḑi şi scóla.

Doritorii de a ocupa vreu-unul din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele de concurs instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Ilia, în 2 Septembre, 1891.

Avram Pĕcurariu,
protopresb.

Nr. 297. [148] 3–3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc dela scóla confesională gr. or. din Măgura cu filia Topliţa se escrie concurs cu termin până la 21 Septembre a. c. st. v.

Emolumentele sunt 200 fl., salariu anual, cuartir gratuit şi 2 orgii lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi adresa cererile lor concursuale instruite conform legilor din vigóre, până la terminul sus indicat, cătră oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geógiului I.

Hondol, în 17 August, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Vasiliu Piposiu,
protopresbiter.

Nr. 684. [162] 3–3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia de a treia clasă din comuna Mohu în sensul preagraţiósei resoluţiuni consistoriale dto 25 Iuniu l. c. Nr. 3796. B. se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumĕtate din venitele anuali ale unei parochii de a III-a clasă.

Doritorii de a reflecta la acest post au a şi aşterne suplicile lor, instruite în sensul normelor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu.

Sibiiu, 6 Septembre, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 113. (154) 3–3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕţători la scólele confesionale gr. or. române din comunele însemnate mai jos din protopresbiteratul gr. or. al Albei-Iuliei se escrie concurs cu termin până la 15 Septembre 1891.

1. Comuna Inuri, cu salariu anual de 100 fl., din repartiţiă dela popor, locuinţă liberă în edificiul scólei, folosirea grădinei scólei şi 4 orgiĭ de lemne din care se va încălḑí şi scóla.

2. Comuna Tibru, cu salariu de 80 fl. din care sumă se plătesc 40 fl., din fondul bisericei, éră 40 fl., din repartiţiă; folosinţa grădinei cu pomi dela scólă în mărime de 1115 °□ cu venit anual de 20 fl., cuartir liber şi 4 orgii de lemne, din care se va încălḑi şi scóla.

3. Poiana, Găureni şi Meteş cu salariu de 160 fl., din repartiţie cuartir liber şi lemne de foc.

4. Ighiel, cu salariu de 150 fl., din repartiţie, cuartir liber şi 3 orgii de lemne.

5. Celna, cu salariu de 150 fl., din repartiţie, cuartir liber şi lemne.

6. Cricău, cu salariu de 200 fl., din repartiţie, 2 orgii de lemne şi cuartir liber.

Doritorii de a concura la vre-unul din aceste posturi au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform regulamentului sustătătoriu la subscrisul oficiu (posta ultimă Gyulafehérvár) până în 15 Septembre, 1891.

Alba-Iulia, în 22 August, 1891

Alesandru Tordoşan,
protopresbiter.

Curs de moşit.

Din partea direcţiunii **institului reg. ung. de moşit din Sibiiu** se publică **deschiderea cursului gratuit de cinci luni la 1 Octobre a. c.** Primirea elevelor se face dela 1 până la 15 Octobre a. c. în strada Poplăcii Nr 27 prelângă presentarea atestatului de moralitate şi a estrasului de botez.

Femeile îngreuiate se primesc pentru de a nasce în acéstă clinică de moşit conform spaţiului încăperei şi vor fi acelea căutate, îngrijite şi provĕḑute gratuit cu tóte recerinţele pe spesele ministeriului reg. ung. de culte şi instrucţiune publică.

Sibiiu, în 1 August, a. c.

(113) 4–4 **Direcţiunea.**

Pentru a face posibilă şi persónelor mai sĕrace din poporaţiunea rura[illegible] cualificarea de móşe, direcţiunea dă cuarti[illegible] gratuit la 10 eleve pentru durata cursului. Reflectantele sĕ se adreseze prin scrisóre sau în persónă la direcţiune, strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 27.

Prelegerile pentru cursul cu limba depropunere română se vor începe la 15 Ocobre a. c.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 99 Sibiiu, Marți 17/29 Septembre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 16 Septembre 1891.

Scólele medii câte le avem sunt departe de a multămí trebuințele nóstre.

Necesitați de referințe locali, necesitați de alte împregiurări mulți părinți sunt siliți a-și cresce fii lor la institute de învêțământ strêine, cu limba de propunere germană sau magiară.

Limba română, deși legea prescrie, că are sĕ se propună ca obiect obligat pentru români, nu se propune, pentru-că nici statul și cu atât mai puțin confesiunile se cred datóre a satisface legei.

Ministrul de culte și instrucțiune nu-și sparge capul cu acésta călcare de lege. El caută airea defectele. Le caută la sala de gimnastică, le caută la bănci, le caută la museu și în alte părți.

Nu-i vom strica gustul și ticna pentru aceste indeletniciri. Il vom lăsa sĕ și urmeze cărările, deși ni se face mare nedreptate, deși băeții nostrii cresc făr a dobândi cunoscințe din aceea limbă, de care au mai multă necesitate.

Avem noi însĕ teren în ce privesce catechisarea tinerimei nóstre la scólele strêine. Aici suntem datori ca sĕ facem tot posibilul ca băeții nostri sĕ fie crescuți în spirit religios, în spiritul bisericei nóstre și în spiritul așeḑĕmintelor ei fundamentale. Trebue sĕ ne dăm tótă silința, ca elevii sĕ aibă ocasiune de a se împreteni cu principiile religiunei nóstre crestine ortodocse. Trebue sĕ plantăm în fragedele lor inimi de timpuriu sămênța aceea, care mai târḑiu sĕ aducă fructele alipirei către némul și legea nóstra strămoșéscă. Trebue sĕ le dăm ocasiune ca pe lângă adunarea de cunoscințe din alți rami ai instrucțiunei sĕ devină crescini buni și zeloși apărători ai sântei nóstre biserici.

Trebue sĕ așeḑăm pretutindenea catecheți cu însuflețire pentru biserica nóstră, ómeni, cari sĕ caute cu totdeadinsul ca elevii sĕ devină ómeni religioși și morali.

Și fiind că trăim în timpuri grele, în timpuri când tot omul doresce sĕ fie renumerat după munca și ostenéla lui, nu ne este permis ca sĕ nu rumpem pentru catecheții nostri ori și cum și ori de unde, câte o mică remunerațiune anuală.

Mai puțin póte pentru cei ce au posturi sistemisate în biserică și sunt și altmintrea bine situați, — pentru cei ce ne fac servițiĭ în direcțiunea acésta și au lipsă de ajutoriu, nu ne este permis ca sĕ nu le remunerăm ostenelele. Sacrificii poți pretinde dela ómeni mai bine situați, dela ómeni, cari nu au salare ficse, dela cei ce trăiesc dela mână până la gură, de pe o ḑi pe altă, nu putem pretinde ca sĕ ne facă acest servit gratuit. Dacă bugetul nu ar ajunge ca se fie împărtășiți cu ajutoriu în fie-care an, vom trebui sĕ facem îngrigiri ca cel puțin în al doilea an sĕ fie considerați.

După datele statistice, ce le avem, în gimnasii strêine sunt preste 500 elevi de ai nostri, ér în total luat scólele de tóte categoriile avem considerabila sumă de 6000 elevi.

Acestia nu pot rĕmâné fără nici o îngrijire în cele ale religiunei. Stêlpul naționalități nóstre, tăria némului nostru stă în puterea de resistință ce o vom sci face în faptă pentru esistință. Sunt multe ademenirile multe șóptele și multe ispitele, cari atentézá la sufletele acestor odrasle. Casa părintéscă cu influințele ei binefăcĕtóre este departe. Mama cu iubirea și căldura ei către legea nóstră ușor póte fi paralisată și nu atât temerea, că vor părăsi legea nóstră ne îndémnă la scrierea acestor rênduri, cât mai cu sémă grija, ce o avem, ca sĕ nu crescem fii indiferenți pentru legea nóstră. Indiferentismul în cele a le bisericei se resbună amar. Biserica nóstră are necesitate de conlucrarea tuturor fiilor ei la desvoltarea și perfecționarea organismalui ei.

Ómenii indiferenți pot fi spre mare pagubă pentru noi, și cu deosebire pot fi aceia, cari nu insistă din de ajuns, nu pĕtrund în misiunea bisericei, ci cred, că trebile bisericei sunt lucruri, cari privesc numai pe preoți. Odată porniți pre acest drum, ei dacă și nu direct, dar indirect fac mult rĕu, desmântă pe popor dela jertfele, ce el trebue sĕ le aducă, împedecă mersul regulat al afacerilor și sĕ pun chiar în calea progresului nostru. De aceea vom stărui cu tot prețul ca catecheții nostri sĕ-și facă datorința, vom impintena acolo unde am observat un feliu de indiferentism și vom lucra cu totdeadinsul, ca sĕ fie remunerați cei ce merită și asudă pentru întărirea religiosităţii in sucrescința cea tineră, ce se află acum pe bancele scólei.

Aḑi numai ocrotiți de biserică aflăm mântuire. Fiilor nostri numai biserica le póte da pâne. Statul e pentru noi o mamă mașteră, cei de alte confesiuni ne sunt dușmani, sperăm dar ca biserica sĕ ne ocrotéscă. Și biserica nu póte ocroti pe aceia, cari aruncă cu petrii în ea, biserica nu póte adăposti pe aceia, cari nu cunosc așeḑămintele ei. Și tocmai căci toți suntem avisați la sprijinul și ajutoriul bisericei, e o datorie pentru toți ca sĕ fie fii devotați ai ei, fii zeloși și entusiasmați pentru acésta instituție — unica mântuitóre pentru noi, — în aceste timpuri grele.

Revista politică.

Un comunicat oficios afirmă, că și bugetul ce s'a statorit pentru anul 1892 arată un crescământ cu tóte, că se va cere urcarea creditului pentru armată cu câte-va milióne. —

Ministrul de finanță Weckerle pregătesce un proiect pentru urcarea dotațiunei amploiaților de stat.

Proiectul va veni în desbatere încă în sesiunea de tómnă, după desbaterea proiectului de buget. —

Scirile din Viena anunță, că Sêrbia a denunțat coventiunea vamală cu monarchia nóstră și tot deodată guvernul sêrbesc 'și esprimă dorința că sĕ se încépă pertractările pentru o nóuĕ convențiune.

Sub titlul „confederația balcanică“ „Naționalul“ din Bucuresci scrie:

S'a vorbit mult în vremea din urmă de o confederațiă balcanică; visita făcută de studenții greci, bulgari și sêrbi studenților nostri a reîmprospĕtat discusiunea acestei idei.

E folositóre și realisabilă o confederațiă balcanică? Acésta e întrebarea, pe care și-o pune tótă lumea.

Rĕspunsul la prima parte a întrebărei e neîndoelnic. Pentru micile state din Balcani, o confederațiă ar fi cel mai mare folos; ele s'ar emancipa de vătămătórea înrîurire politică a marilor state europene și ar scăpa de esploatarea lor economică.

Acésta ar fi un câștig imens; în relațiile internaționale confoderația s'ar presenta ca un mare stat, care ar puté sĕ tracteze dela egal la egal, cu ori care din marile puteri europene.

La a doua parte a întrebării e mai greu de rĕspuns.

Neapĕrat, că tóte țĕrile balcanice au interes sĕ se emancipeze de ingerința puterilor; dar acest interes comun e neutralisat de alte interese contrare.

Sunt cunoscute pretensiunile grecilor, bulgarilor și sêrbilor asupra Macedoniei. Fie-care pretinde, că are drept esclusiv asupra acestei provincii și fie-care ar vrea sĕ și-o anecseze. Bulgarii susțin, că Macedonia e în maioritate poporată de bulgari; grecii pretind, că totul e grec asolo; sêrbii urmăresc constituirea marei Sêrbii.

Și nu e acesta singurul interes, care desparte pe statele balcanice, sunt multe altele, cari le fac sĕ se dușmănéscă.

Acum, se pune întrebarea: dintre interesele contrare, cari le despart și interesul comun de a se emancipa de tutela străină, pe cari le prețuesc mai mult statele balcanice?

Dela deslegarea acestei cestiuni atêrnă realisarea confederației.

FOIȚA.

Beneamin Franclin.

— După *Hoffmann.* —

(Urmare.)

Insĕ cât de amar se înșélă bietul tiner în promisiunile guvernorului Wiliam Keit. Acesta tot amâna de aḑi pre mâne, că îi va da ajutoriul promis și în urmă i dădu nesce recomandațiuni la Londra în loc de bani.

Franclin socotì, că cu acestea recomandări va primi bani în Londra și se pregătì de plecare. Inainte de plecare se logodì insĕ cu Miss Read, fica proprietariului de case, unde se așeḑase întâiu, când a fost sosit în Philadephia.

In 24 Decembre 1724 sosì Franclin, în etate de 18 ani, în superba capitală a imperiului britanic. Plin de incredere pășì el în măréța capitală, dar amar se înșélă! Recomandările guvernorului nu avură nici un preț și acum tinĕrul Franclin se vĕḑu singur și fără nici un ajutoriu într'o țéră strĕină ce era depărtată sute de mile de patria sa. Un alt tinĕr cu mai puțin curagiu și încredere în Dḑeu ar fi desperat, nu așa însĕ tinĕrul nostru. Deși îl supĕra amar promisiunea cea înșelătóre a guvernorului, pe care îl ținuse de cel mai bun amic, totuși nu despera, ci plin de încredere în Dumneḑeu, în care 'și încredința sórtea sa în tótă viața se duse la mai multe tipografii spre a-și căuta lucru ca sĕ-și pótă susținé viața.

V.

Cine caută află, cine bate i se deschide. După multe întrebări și cercări află și eroul nostru o condițiune într'o tipografie, ca sĕ și pótă susținé viața. Totuși aici nu a încetat suferințele. Era adecă atunci datina, că calfele nóuĕ trebuiau sĕ plătéscă la celea vechi o anumită sumă, carea apoi o beau laolaltă. Firesce Franclin în spiritul seu inocent află datina acésta de imorală și nu voi ale plăti nimica. Pentru denegarea acésta Franclin 'și atrase asupră și mănia și ura consoților sei, dar el socoti, că timpul tóte le va vindeca.

Insĕ se înșela Franclin în presupunerea sa, și colegii lui la tótă ocasiunea dată îi jucau festa.

Astfel în absență îi mestecau literile, îi prăvălia columnele etc. și atâta îl năcăjiră până în urmă se hotărî a le plăti acest tribut, dar totodată le arătă și esplicà cât de nedrept este plătirea acésta.

In urmă îi succese prin purtarea sa afabilă, prin superioritatea sa în artă și prin spiritul seu conciliant a aduce pre colegii sei la convingerea, că în adevĕr acest obiceiu e imoral. Intraceea pre timpul acela era fórte lățită beutura berei.

Franclin ca unul ce nu bea altceva fără numai apă și în mâncare trăia fórte cumpătat, 'și câștigà în scurt o sumuliță de bani și prin acest esemplu făcu și pe colegii sei sĕ-l urmeze și prin acéstă în urmă atrase stima și atențiunea colegilor sei.

VI.

Diligința și moralitatea lui Beniamin îi câștigà în curând un amic, anume Denham, care i făcu propunerea sĕ se întórcă ambii în America și acolo sĕ facă o întreprindere comercială. Denham ca un om bogat, ce era, i propuse lui Franclin, că el va da la aceea întreprindere suma de lipsă, ér Beniamin pentru un onorar cuviincios va purta socóta și va conduce întreprinderea. Astfel după învoire reciprocă părăsì Franclin Englitera după o petrecere de 18 luni acolo și după-ce 'și înavuțise spiritul seu cu nóuĕ cunoscințe și se reîntórse la America, unde ajunse în 11 Octobre 1726. Indată însĕ ce ajunse în Philadelphia și primì scirea, că mirésa lui Miss Read l'a părăsit și s'a măritat după altul, ér guvernorul Wiliam Keit a abḑis de postul seu.

Cea mai mare nenorocire fu însĕ, că după ce Franclin cu Denham începu întreprinderea și Beniamin cu diligință și stăruința lui proverbială c

Mai sunt însĕ şi dificultăţi de alt ordin.

Pentru ca confederaţia sĕ pótă pune stavilă ingerinţei marilor puteri, trebue ca forţele ei defensive sĕ pótă fi împreunate la un moment dat.

Acésta însĕ nu se póte în starea de aḑi a peninsulei balcanice.

Mijlócele de cumunicaţie lipsesc încă, pentru ca sĕ se pótă transporta repede trupe; starea culturală a popórĕlor balcanice, e încă prea jos.

Ce ne ar folosí nóue, de pildă, într'un conflict cu unul din marii nostri vecini, ajutorul grecilor? Sau ce le ar folosí grecilor baionetele nóstre?

Dacă ţinem sémă de tóte împrejurările, rĕspunsul la întrebarea, dacă e realisabilă sonfederaţia, nu póte fi de cât negativ.

Acésta nu însémnă însĕ, că ideea nu s'ar puté realisa când-va; de aceea propaganda în favórea ei nu se póte considera ca inutilă. ---

Cu privire, la armata română „Timpul“ consacra un articol, în care după ce arată lipsele multe ce s'au îndreptat, continuă astfeliu:

Nu putem sĕ uităm tóte câte ne lipsesc încă. N'avem încă puşti cu repetiţie, n'am întrodus praful fără fum, n'avem plan de mobilisare, reorganisarea cavaleriei nu e încă făcută, comandamentele superióre nu sunt încă pretutindeni încredinţate ómenilor de valóre, în cari s'ar puté pune tótă speranţa în cas de rĕsbel.

Atârnă dela dl ministru de rĕsbel ca unele din aceste lipsuri sĕ fie împlinite. Aflăm, în adevĕr, că d-sa se ocupă cu planul de mobilisare al armatei şi credem că d-sa nu va zăboví de a face schimbările necesare în comandamente, promulgând legea asupra posiţiunei ofiţerilor.

Dar ar trebuí ca parlamentul sĕ facă sacrificiile cuvenite pentru a permite ca, în tóte privinţele, armata nóstră sĕ fie la înălţimea misiunei sale.

Camerele vor trebui sĕ consacre o bună parte a activităţei lor, în cursul sesiunei viitóre, la discutarea legilor militare. Şi suntem convinşi, că corpurile legiuitóre îşi vor împliní cu patriotism acéstă datorie. Căci nu trebue sĕ ne facem ilusiune şi, prin faptul că armata nóstră, în 1877, s'a distins atât de mult pe câmpiile Bulgariei, nu trebue sĕ credem, că vom avea în totdeuna înlesnirile, ce le am avut atunci. In 1877 am avut dela începerea operaţiunilor până la întrarea nóstră în acţiune, aprópe un an ca sĕ ne instruim trupele nóstre şi ca sĕ ne pregătim.

Acum, armata nóstră póte fi chemată a intra îndata în foc şi tóte circumstanţele ne pot face sĕ prevedem, că dela începutul ostilităţilor, teritoriul nostru va putea fi ameninţat. Esemplul celor petrecute în 1877 este dar cel mai primeşdios pentru noi, căci el este de natură a ne legăna cu iluzii, care ar puté constituí un pericol.

De aceea nu ne îndoim, câ în guvern, în parlament şi în ţară, toţi vor fi de acord pentru a înzestra armata nóstră cu tot ce i va trebui pentru a face faţă trebuinţelor apĕrărei naţionale. —

Ḑiarul oficios german „Die Post“ a publicat ḑilele aceste un important articol asupra nouei situaţiuni politice, care s'a creat de cât-va timp în Europa.

„Alianţa de cinci, ḑice numitul ḑiar, adecă alipirea Angliei şi Turciei de alianţa întreită, nu mai trebue luată în considerare. Şi — urméză „Die Post“, alianţa întreită ar şi face în adevĕr o greşală, dacă şi ar intinde scopurile ei definitive şi asupra Turciei, a cărei posiţiune e pusă la disposiţia sultanului.

„Planurile dintâi, ca şi schimbarea ce s'a produs, îşi au părţile lor bune. A fost bine, că s'a contat şi pe armata turcéscă; acum însĕ e tot atât de bine, că alianţa s'a scăpat de îndatoriri faţă de un stat atât de ameninţat şi gata sĕ se descompună.

In casul unei ocupări a Constantinopolei de cătră Rusia, în nici un cas nu va fi Austro-Ungaria puterea cea mai ameninţată. Posedarea Constantinopolei nu decide încă asupra stăpânirei peninsulei balcanice; e vorba cât de puternic e posesorul Constantinopolei şi prin ce probleme e angagiat în altă parte.

„Nu póte fi vorba de cât de o navală neaşteptată asupra Constantinopolei, ér nici decum de o trecere a trupelor ruseşti prin România şi Bulgaria; dar şi în acest din urmă cas, care ar fi un *casus belli* pentru Austro-Ungaria, tot Anglia ar devení mai mult ameninţată decât celelalte puteri din alianţa intreită, cărora le-ar mai remânea mii de mijlóce de a se apera împotriva urmărilor nefavorabile ale unei invasiuni rusesci spre marea mediterană.“

Concluḑiile oficiosului german ar fi dar, că deşi Anglia nu e angagiată în alianţa întreită, evenimentele o vor sili în tot cazul de a fi alàturi de acéstă alianţă. In cât pentru Turcia, părerea gazetei germane este, că ea alérgă singură şi orbesce spre perirea, ce o aştéptă.

Alte voci din presa germană se ridică de asemenea pentru a arăta într'o lumină întunecósă situaţia generală. Astfel, „Berliner Tagblatt“ ḑice:

„Nu se póte tăgădui, că lumea politică se simte cuprinsă de o nelinisce óre-care, că amicii păcei în tóte ţĕrile au pierdut mult din siguranţa lor.

Cu tóte acestea până în acest moment nu esista nici o aşa numită cestiune, care sĕ fie în stare a înfierbânta asfel spiritele, încât o esplosie sĕ pară inevitabilă.

Totuşi nu se póte contesta, că în acéstă periodă de rĕsboiu în timp de pace, în care pretutindeni oştirile îşi depun esamenele, ne cuprinde presimţirea unor evenimente rĕsboinice viitóre.

Este adeverat, că şi cei din urmă 20 de ani, în care ne-am bucurat de o pace armată, am avut pe acest timp simţĕminte analóge de nelinisce fără ca sĕ se fi realisat temerile nóstre şi de astă dată presimţirile şi temerile se vor arĕta a fi nejustificate.

Din „Ţéra Oltului“

(Incheere.)

În scólă se esamina numai din limba magiară, geografie şi istorie, ér dl protopretore, care, póte sĕ scie din pedagogie şi metodică, cât şi noi din măestria şerpilor de a face pétră scumpă, se ţinea chiemat a esamina, a da indigitări învĕţătoriului, a-şi da verdictul despre resultat, şi a face observări, pe cari din respect cătră institutele nóstre nu le mai specificăm, ca d. e. că ce feliu de cetăţeni vor eşi din scolari, că învĕţătoriul are uitătură şi fisonomie de nihilist, că pe viitoriu sĕ nu-l mai găsécă în portul românesc că . . . ş. a.

În fine domnii visitatori nu se dejosiau a se preumbla prin băncile scólei, a face perchisiţiuni în straiţele copiilor, căutând după cărţi oprite, şi adunau cărticele de versuri scrise de mâna copiilor (şi dacă vrem sĕ fim duioşi, putem ḑice, că nu se îndurau de lacrămile copiilor nenorociţi) ci le sigilau sub bandă şi le dau primarilor, ca acestia în cancelaria comunală — sĕ le facă apă . . . Despre acésta procedere barbară şi nechibzuită de altcum s'a vorbit şi în congregaţiune la ocasiune fórte însĕmnată, când cu instalarea noului comite suprem, se înţelege că în modul cum merită astfeliu de purtare faţă de nisce copii mici şi nevinovaţi.

Dar, d-lor vênători de cărticele, a-ţi fost şi d-óstră vr'o dată copii, prin urmare sciţi ce însémnéză a avé prima cărticică de versuri, sciţi, ca de ce tesaur este considerată o cărticică de versuri, în care ai scris cu mâna tremurândă chibsuind cum sĕ aşeḑi fiecare literă spre a te bucura de lucru esecutat, în óre libere; sciţi, că din iubire cătră acésta cărticică nici spre a decopia altul din ea, nu te poţi îndupleca a o da, sciţi ce durere causéză perderea unei astfeliu de odor?

Ei bine nu ve temeţi, că durerea ce o aţi causat copiilor sĕ va rĕsbuna vre-o dată, căci aveţi şi d-vóstră copii. Credeţi că ei vor uita lacrimile ce le-a vĕrsat după scumpele lor caete, în cari erau scrise versuri despre al căror cuprins nici că puteau da bine sémă şi în fine credeţi, că românul dela dascăl învaţă poesiile? Mare ve e rătăcirea. Românul, poporul, după disposiţia inimei î-şi improviséză momentan poesia, şi nu scóla, nici învĕţătoriul a fost, care pe românul l'a învĕţat a cânta sub sbiciul impilatorilor:

„Când or vrea ciobanii în strungă
Şi pe ţapii pot sĕ-i mulgă,
Însĕ-în loc de lapte sânge.
Dela dênşii ei vor stringe“.

Nu! românul nu are lipsă de poeţi „oficiali“, căci în fie-care român e născut un poet; de aceea dacă vreaţi ca românul sĕ numai cânte: sigilaţi şi închideţi în cancelariile comunale — nu cărticele de versuri — ci pe mama de lângă légăn, pe moşul povestaciu de lângă vatră, pe feciorul dela córnele plugului, şi pe fata din horă, precum adecă intenţionaţi a ne răpi copilaşii de trei ani, şi a ni-i învenina înfundându-i prin kişdedovo-uri şi . . . D-ḑeu sĕ vĕ ierte, că nu sciţi, ce faceţi.

IV.

Cu reuniunea înveţătorécă stăm — ca gâsca într'un picior. Formăm adecă protopresbiteratul Făgăraşului, Cohalmului şi al Agnitei, o reuniune districtuală. Voind a fi mai scurt sĕ mi-se erte a ḑice, că toţi, adecă tóte trei despărţĕmintele sufer de unele morburi generale, cari progresând şi fiind curate prin cei chiemaţi se va da prilegiu medicilor nechemaţi a ne face diagnosa, prescriindu-ne altă atmosferă mai „sănĕtósă“.

Reul cel dintâiu şi cel mai mare este, că învĕţătorii cercetéză slab adunările generale. Causa este că nu li-se dau diurne şi pauşal de călătorie; ér că nu li-se dau sunt de vină epitropiile parochiale, care nu vreau sĕ scie de § ul 9 din statute ce mereu sĕ întercaléză în convocări, ci ḑic simplu „nu dăm, căci nici colegii din vecini nu dau“ şi aşa capriţiul imitărei în acésta direcţiune se lăţesce mereu. Altă causă, că adunările generale sunt slab certate (ca d. e învĕţătorii unui despăsţĕmênt absentéză — în corpore) este a se căuta în faptul, că absentările nu se pedepsesc conform statutelor, deşi se pórtă evidenţă şi se aduc concluse în acéstă direcţiune. Şi dacă căutăm după causa ḑiselor cause nu o putem afla făr la oficiile protopresbiterale, cari nu se interesézá din tótă inima de afacerile reuniunei. Căci din o interesare căldurósă, în puterea oficiului şi a autorităţei, ar urma din partea dlor protopresbiteri, un sfat părintesc şi convingĕtoriu despre necesitatea a da diurne, ér epitropiile, nu ne putem închipui, că nu ar asculta; din o interesare provenită din inimă ar urma pentru învĕţătoriu o dojană părintéscă şi cât se póte de aspră; la cas de resistinţă aplecarea pedepsei morale, ca cea mai grea pentru un om cult şi simţitoriu apoi acelei banale, care specificată sé pune la disposiţie decătră comitetul central. Făcêndu-se acésta nu se póte crede, că un învĕţătorin, care în tóte depinde şi dela bunăvoinţa protopresbiterului ar mai fi negligent. Şi ca sĕ numai căutăm şi după causa tuturor înşiratelor abuse, îndrăsnesc a ḑice, că, spre vindecarea reului cestuia, ar fi prea potrivit ca preaveneratul consisitoriu sĕ nu se mulţămécă numai cu aceea, că invĕţătorii cari absentează dela adunările generali sĕ fie petrecuţi cu numele la protocol, cu atât mai vêrtos o ḑic acésta, căci durere sĕ află şi de acei învĕţători, cari nu-şi fac cine scie ce capital din acésta petrecere cu numele, şi mai ḑic încă că dacă aceste cause nu se vor delatura scopul principal al reuniunei, — perfecţionarea reciprocă — se zădărnicesce. De altcum, precum scim în privinţa absentărilor s'a făcut arătare, ca conclus, la măritul Consistoriu, deodată cu ascernerea protocolului şedinţelor, din Octombre a. tr. şi acum se asteaptă respunsul.

Aldoilea rĕu tot asemenea celui precedent, consistă în restanţiile cu tacse la fodul reuniunei. Fondul esistent e de vr'o 180 fl ér restanţiile, afară de cele devenite dubióse prin permutare, etc. ating suma de 350 fl. Frumos tablou financiar; căutăm după causa acestui rĕu: învĕţătorii nu solvesc ér că nu solvesc provine de acolo, că nu sunt constrênşi ceea-ce s'ar putea fórte uşor dacă dnii protopresbiteri, totodată şi preşedinţi ar aplica modalitatea statutelor, incassând tacsele restante prin detragerea din salariu şi priveghind ca pe viitoriu fie-care sĕ-şi împlinéscă cu acurateţă acésta datorinţă. De altcum şi în causa restanţiilor s'a făcut arĕtare la preaveneratul consistoriu tot cu ocasiunea ascernerei pomenitului protocol din Octombre a. tr. şi sperăm regularea acestei cestiuni financiare.

Al trielea rĕu general este, că nu se susţine legătura recerută între despĕrţĕmintele tractuale, vreau sĕ ḑic unii din preşedinţii despărţĕmintelor nu urméză invitaţiunilor de la comitetul central. Acésta o ḑic cu escepţiunea despărţĕmêntului Făgăraş, în deosebi, faţă de despărţĕmêntul Agnitei despre care, la centru nu se scie, dacă mai trăesce ori s'a înecat în Hârtibaciu, deóre-ce dela preşedintele acestu-i despĕrţĕmênt, S. Piso n'a întrat în decursul acestui an scolariu nici un esibit despre ţinerea adunarilor generale tractuale, statorite ca sĕ se ţină până la finea lui Maiu, nici nu s'a aflat îndemnat a rĕspunde la vre-o hârtie, ce îndecursul anului scolariu i-s'a adresat decătră comitetul central, deşi prin conclusul adunărei generale districtuale, din tómna trecută, sa decis a se face arătare la preaven. Consistoriu, pentru anul scolariu penultim. Causa acestui rĕu póte fi, că dnii presidenţi ocupaţi şi împresuraţi cu prea multele agende strict oficióse, în conducerea despărţĕmintelor — dacă nu o fac din ambiţiune, o consideră de o greutate, cee-ce în astfeliu de casuri, póte şi fi în adevĕr. Apoi, pe de altă parte lucru e şi cam caraghios, şi adecă: cum un comitet central compus din învĕţători, subalterni protopresbiterului, sĕ dispună acestuia ca de atunci şi până atunci sĕ ţină adunarea generală, primă şi a dóa, ér pe cutare ḑi sĕ aseerne protocolul şedinţei, acludând cutare şi cutare acte, în fine până la pusul termin sĕ trimită datele celea, şi celea.

Ar fi şi aici mijloc de ajutat, dar în tómna acésta me abţin a-mi esprima părerea, parte pentru-ca sĕ nu mise ḑică că anticipez reclame electorale şi parte pentru că nu cred de serióse şi nici nu e de dorit ca sĕ se adeverécă şóptele, că dacă şi mai departe vor urma astfeliu lucrurile în desp. Agnita sĕ va cere descoperirea lui dela reuniunea acésta. Căci în adevĕr te crucesci, cum comitetul şi biroul despărţĕmêntului Agnita póte suporta o aşa indiferenţă, şi fórte usor găsesce omul causa pentru ce pretorii pedepsesc pe notarii comunali cu ḑece dóueḑeci de florini pentru întârḑieri.

Ar mai fi multe de ḑis şi de scris de prin părţile nóstre, dar deocamdată le retac, din causă ca sĕ nu abusez de ospitalitatea, — de altcum probată a on. redacţiuni, şi me abţin a arăta şi partea bună, a activităţei desvoltată de reuniunea nóstră în decursul anului scolariu espirat.

Brebenel.

---

aduse în o stare bună, ambii deodată furà loviţi de un morb greu în urma căreia Denham murì ér Franclin se însănătoşia.

Cu mórtea lui Denham se întunecà şi stéua lui Franclin, căci întreprinderea încetà şi el remase ér în mâna sorţii fără ocupaţiune.

Pentru ca sĕ-şi pótă câştiga celea de lipsă pentru susţinerea vieţii întrá Franclin érăşi în serviţiul tipografului Keiton, acărui tipografie decăḑuse fórte, decând mersese Franclin în Anglia. Indată ce Franclin întră în tipografie cu dînsul întră ordinea şi norocul de mai înainte. Lucrul merse bine până atunci până ce Keiton 'şi însuşì nóuele cunoscinţe ale lui Franclin, însĕ după aceea începu a fi rece faţă de dînsul. In astfeliu de împregiurări fu silit Franclin a se asocia cu un coleg al seu, anume Meredit, şi ridica o nóuĕ tipografiă în Philadelphia.

(Va urma).

Scrisóre din munţii apuseni.

Viaţa poporului român din acéstă parte a patriei nóstre a format totdeuna un obiect de studiu deosebit atât la ai nostri, cât nu mai puţin şi la strĕini.

Şi nu fără óre care titlu de drept a meritat sĕ i se dea atenţiunea cuvenită, de óre-ce ea ne şi presintă feliurite forme de tot caracteristice şi proprie numai ei. Se scie, că poporaţiunea de aici atât în privinţa modului de veţuire cât şi a relaţiunilor sociale, precum şi a productelor geniului ei natural 'şi are locul seu nu în rêndul din urmă, între celelalte poporaţiuni române.

Studii monografice asupra diferitelor moduri, în cate se manifestă viaţa ei spirituală ar da amenunte fórte interesante, care puse unele lângă altele ni-ar presenta în un tablou fórte interesant starea culturală a acestei poraţiuni. Astfeliu de studii monografice făcute şi în alte părţi ni-ar da o icónă fidelă şi asupra intregei nóstre stări cultarale. Ad mitem, că relaţiunile de astăḑi nu permit o ocupare aşa amenunţită, dar de altă parte nu putem sĕ nu nu accentuăm şi aceea, că progresul timpului nostru fără scirea şi invoirea nóstră produce inovaţiuni in viaţa poporului şi incă inovaţiuni, care mult puţin se abat dela basa tradiţională, pe care a mers poporul şi l conduc pe nesce cai cu totului noue, ce pot fi fórte periculóse pentru conservarea caracterului nostru naţional.

Intre altele relevăm deocamdată numai un punct, după noi fórte ponderos în respectul acesta şi anume, portul nostru naţional. Mai în fiecare ţinut locuit de români portul este deosebit, ceea-ce încă e o dovadă despre spiritul poporului de a individualisa şi specifica. Individualisarea şi specificarea fiind, după cum e sciut, o caracteristică a progresului cultural modern urméză, că şi acésta e un semn invederat despre aptitudinea nóstră culturală.

In timpul mai nou, în unele părţi a munţilor apuseni incep a se face modificări in îmbrăcăminte, dar nu in direcţiunea, in care ar trebuì, ci in direcţiune păgubitóre. Scim şi noi, că nu je portul esenţa conservări caracterului nostru naţional, este şi el unul din semnele marcante a le naţionalităţii şi din punct de vedere al economiei naţionale de mare preţ, căci părăsind poporul portul seu vechiu şi mestecêndu-l cu port strĕin, s'au adoptând chiar unul strĕin prin acésta industria nóstră de casă decade, diliginţa şi zelul femei şi a bărbatului slăbesc, sĕrăcia şi miseria se incuibă, căci marfa strĕină pretinde parale.

Pe multe locuri se póte observa, că câte unul din generaţiunea tineră la reintórcere dela miliţie aduce cu sine datini şi moravuri strĕine şi voind el a se arăta mai pre sus decât cei din satul seu caută a se şi îmbrăca órecum deosebit şi atunci de regulă recurg la portul strĕin. Acésta este o apariţiune, care se manifestă numai de vre-o câţi-va ani şi ameninţă a răpi cu sine şi marea mulţime.

Este intrebare acum, óre acéstă inovaţiune nu ameninţă a produce o perturbaţiune in sistemul desvoltării nóstre? Nu am avé óre datorinţă de a nu perde din vedere acest punct nu de puţină valóre, in şirul problemelor nóstre culturale?

Póte, că se va da ocasiune sĕ gândim puţin şi in respectul acesta şi vĕḑênd pericolul, ce ne ameninţă din partea acésta, se caută remediile de lipsă.

Bĕtrânul.

Cronică.

Zarand în Septembre.

(Din programa gimnasiului gr. or. din Brad — şi mai cevaşi,)

In ḑilele aceste mi-a venit la mână programa gimnasiului din Brad. Tipărindu se programa acestui institut abia în o sută de esemplare, cari nu ajung, aprópe nici pentru schimbul cu alte institute, de unde se trimet programe; alte persóne, cari póte se întereséză şi vreau sĕ aibă informaţiuni despre starea acestui înstitut rĕmâne ca sau pe calea puplicitaţiei, sau apoi numai din întêmplare sĕ şi capete informaţiuni

Din acest motiv, cred că nu sunt superflue câteva date.

Gimnasiul cu începutul anul scolariu 1891/92 întră în al 23 lea an al esistenţei sale. Prelegerile se încep după st. v. 1 Septembre şi se finesc cu 29 Iuniu. Esamenele cu finea anului trecut s'au ţinut în 25 şi 26 Iuniu; eră încheiarea esceptional s'a făcut cu 28 Iuniu.

La gimnasiu au funcţionet prelângă directorul-catichet încă 4 profesori ordinari şi unul provisor.

In anul curent probabil, direcţiunea se va preda unui profesor ordinariu, în urma abḑicerei părintelui ppresbiter tractual — carele a funcţionat dela 1881 în cóce şi ca director.

Relativ la acésta representanţa gimnasială în 1 Iului a aprobat actul alegerei de director, împlinit prin corpul profesoral, în persóna prof. G. Părău.

Numĕrul órelor de prelegere pe sĕptĕmână a fost în: Clasa I 29 óre, clasa II 27 óre, clasa III 27 óre şi clasa IV 24 óre.

Scolari înmatriculaţi au fost în gimnasiu 113 inşi în cl. I 33. cl. II 25, cl. III 30, cl. IV 24 şi 1 privatist.

După religiune 102 gr. or. 5 gr. cat. 1 rom.

Din numĕrul total al celor rĕmaşi la finitul anului au fost 71 fii de economi, numai 3 de măestri, 1 de comerciant, 1 de oficial şi 32 de alte condiţiuni.

După locul nascerei 5, ḑi cinci din Brad.

Din comitatul Hunedórei 57; din alte comitate 46 inşi. După progres a reportat din tóte studiile calcul de fórte bine 5 inşi, de „bine“ 17 inşi, de „suficient“ 63, éră „nesuficient“ 23 cu totul.

La scola normală clasa III şi IV au funcţionat 2 învĕţători ordinari sub direcţiunea par. ppresbiter tractual. Numĕrul órelor pe sĕptĕmână în cl. III 25, éră în cl. a IV 26. Numĕrul órelor de preles în cl. III 23, éră în cl. IV 27.

Numĕrul elevilor inmatriculaţi 36.

Va sĕ ḑică au frecuentat gimnasiul şi scóla normală 148 tineri.

Elevii dela scóla normală au fost toţi gr. or.

Din Brad au fost 3, din comitatul Hunedórei, 25 din alte comitate 8 inşi. — După calculi, 4 cu fórte bine; 11 cu bine; 14 cu suficient; 4 cu nesuficient, 3 au desertat. — Stipendisti au fost 3 inşi.

Mijlócele de învĕţământ:

Biblioteca gimnasială constă din 986 opuri în 1188 volumi şi 281 fasciculi în preţ de 1834 fl. 34 cr.

In anul espirat biblioteca s'a înmulţit în mod considerabil. S'au cumpĕrat cărţi germane, magiare în preţ de 28 fl. v. a. Prin Academia română, şi alţi autori generoşi din România s'au donat la 100 opuri de valóre nepreţuiveră.

La stăruinţa corpului didactic s'au pus basă la „fondul morboşilor“ pentru elevii morboşi. Starea fondului cu finea anului 1890 a fost 563 fl. v. a.

Tot in acest an, pecât se scie, s'a pus basa şi unui „fond de premii“.

Judecând după materialul ce ni se dă în programă, şi forma sub care se dă, gimnasiului din an in an sĕ consolidéză cu sânţenie. Ochiul cetitoriului e scutit de anomaliă şi am putea ḑice abusul ce se póte vedé in programa unui gimnasiu român din Ungariă — unde numele profesorilor încă sunt tipărite magiaresce d. e. Farkas, Sztan. — Ér dacă te uiţi la cărţile din bibliotecă, ele sunt în preponderanţă strĕine. Apoi sĕ nu mai ḑicem, că strĕinii sunt fără cruţare faţă de noi, când şi unii din noi abuséză, şi se înpenéză cu pene strĕine.

Dând câteva date asupra ginasiului din Brad, nu ne putem reţiné a nu constata unele lucruri, şi a ne esprima unele dorinţe creḑênd, că sunt în interesul gimnasiului.

Este o dorinţă generală ca programa sĕ se tipăréscă in mai multe esemplare, ca astfel sĕ se pótă impărţi, fie şi pe bani şi între membrii representanţei gimnasiali, 72 la numĕr, cari sunt direct interesaţi, éră la alte persóne de influinţă, sĕ se dótă trimete gratuit spre a avé informaţiuni adevĕrate. Prin acésta numai serviţii s'ar face gimnasiului.

Pe cât se vede din programă contingentul elevilor la gimnasiu e frumuşel, şi a mers crescênd începênd dela 1884 încóce. Acest contingent însĕ s'ar puté aprópe duplica, că-ci numai jumĕtate contingentul îl dă comitatul Huniadórei singur. Populaţiunea compactă română din munţi, apoi din comitatul Arad, şi până pe la Beiuş, încă ar puté sĕ dea un contingent îndoit. Ba singur protopresbiteratul Zarand, ar puté sĕ dea acest contingent de 148 tineri. Spre a sĕ mări contingentul la gimnasiu, şi pentru-ca mai multă lumină sĕ reverse în sinul populaţiunei ar fi absolut de lipsa înfiinţarea clasei I şi II normale pe lângă cele 2 esistente. Astfel s'ar puté pregăti un contingent mai mare pentru gimnasiu. Sunt mulţi părinţi şi chiar din corpul didactic, cari 'şi dau pruncii la scóla magiară din loc, sub cuvênt că nu au învĕţătoriu bun nici la scóla populară din loc, éră în scóla normală clasa III şi IV nu se pot primi începĕtori. Scólele sătesci dau mic contingent petru gimnasiu. Scóla normală cu 4 clase bine condusă ar atrage mai multă tinerime la sine. Pun la inima celor conpetenţi, ca sĕ judece neînfluinţaţi asupra lucrului.

Nu e gimnasiu, fără scólă normală cel puţin 3 invĕţători!!

Eremitul.

Varietăţi.

* Capela română din Paris, ce se află încă în stare de reparare, se va sfinţi în luna lui Decembre a. c. de către I. P. S. S. metropolitul primat al României. Ca preot al acestei capele a fost numit diaconul Meletie Dobrescu.

* (Conferinţele comune). După cum se raportéză din Viena sporirea bugetului armatei va fi de 6 milióne fl. v. a. dintre care 4 milióne cad pe Austria şi 2 milióne pe Ungaria.

— Ministri Szapári şi Wekerle au avut mai multe audienţe la Mai. Sa monarchul.

* (Nenorocire.) Joi în 23 l. c. ficiorul primariului comunal din Gurariului, urcându-se în podul şurii, care e plin cu fân şi snopi de grâu a căḑut jos pe aria, ce era podită. Nenorocitul, despre care se afirmă, a fi fost un om lucrătoriu şi onest, a şi murit înainte de sosirea medicului din Orlat, carele fără pregetare a plecat pentru oferirea ajutoriului medical. Mórtea repentină a urmat după constatarea acestuia prin Shock. Avis economilor.

* (Congres sêrbesc). Comisiunea congresuală s'a intrunit in 23 l. c. in Carloviţ şi a luat in desbatere proiectul despre organisarea automiei bisericei şi scólei serbesci. Se póte că incă in tómna acésta sĕ se ţină un cogres sêrbesc. —

*(Monarchul nostru în Timişóra.) După pronunţarea préinaltului discurs Maiestatea Sa s'a îndurat prégraţios a ţiné cercle cu Prea Sânţiile lor, părinţii episcopi şi cu mai mulţi membrii ai deputaţiunii, informându-se despre mersul afacerilor bisericei şi scólei nóstre.

Preste tot notăm, cá deputaţiunea bisericei nóstre a fost primită de Maiestatea Sa cu multă graţiositate şi cu părintéscă bunăvoinţa.

Despărţindu-se Maiestatea Sa de deputaţiunea bisericei nóstre, s'a îndurat preagraţios a esprima cu multă bunăvoinţă cuvintele: „Me bucur, că vĕd in giurul meu atâţia domni inteligenţi din clerul bisericei gr. or. române“.

După reintórcere de la Maiestatea Sa membrii deputaţiunei s'au presentat în corpore din nou la Présânţitele Lor, mulţămindu-le pentru bunăvoinţa cu care au condus biserica la capul statului, şi pentru nimeritul mod, în carele au presentat Maiestăţii sale omagiile bisericei.

Preasfinţiile Lor respunḑênd membrilor deputaţiunei au constatat, că este o preţiósă distincţiune faptul, că Maiestatea Sa şi a esprimat bucuria, că vede în giurul seu atâţia d-ni inteligenţi din clerul bisericei gr. or. române, ceea ce este o dovadă, că préinaltul tron pórtă un viu interes faţă de progresele făcute în timpul din urmă pentru educaţiunea clerului, şi deci învită pe membrii deputaţiunii, ca luând act de acest fapt îmbucurătoriu, sĕ stăruéscă a lucra tot mai mult în acéstă direcţiune de atâta importanţă pentru desvoltarea ulterióră a bisericei nóstre.

După acésta membrii deputaţiunii s'au presentat în corpore la Sânţenia Sa, părintele patriarch sêrbesc Georgiu Brancovici şi la P. S S. părintele episcop al Verşeţului Nectarie Dimitrievici. Ambii prelaţi au primit pe membrii deputaţiunii cu multă bunăvoinţă. In special Pré Sânţia Sa, părintele episcop al Verşeţului respunḑênd a constatat, că se bucura, vĕḑênd în giurul seu membrii deputaţiunei clerului român, pentru că dorinţa comună, de carea sĕ fim inspiraţi este, că fiind fii uneia şi aceleiaşi biserici sĕ trăim în armonia frăţéscă, pe carea ni o impune sântele aşeḑăminte ale bisericei nóstre greco-orientale.

De asemenea s'au presentat şi membrii deputaţiunei clerului sêrbesc la Présânţiele Lor, părinţii episcopi ai bisericei nóstre, esprimându-şi simţemintele de stimă şi veneraţiune. „Bis. şi Scóla“.

* (Farmaciile.) Dela 1 Octobre începênd se vor închide farmaciile la 9 óre séra; ér din Martiu încolo până la finea lui Septembre la 10 óre.

* (Nouĕ linii ferate.) Ministrul unguresc de comerciu Baross a dat concesiune pentru costruirea următórelor căi ferate vecinale: Făgăraş — Zerneşti, Reghinul săsesc — Kezdi-Oşorheiu, cu rămificaţiune către pasul Tulgheş şi în fine pentru linia vecinală Braşov-Bartolomeu până la Făgăraş.

* (Universitatea din Cluş.) La universitatea din Cluş sunt înscrisi până acum 575 ascultători.

* (Un cas tragic.) Cântăréţa dela opera de curte din Viena, Maria Wilt, s'a aruncat pe stradă din catul al IV al unei case şi a rĕmas jos mórtă. Epistole nu s'au aflat. Bani s'au aflat 1200 fl. şi juvaere fórte preţióse. Causa acestei întêmplări nu se scie. Unele faime spun, că a fost puţin alterată la minte, altele că din amor, ér altele, că ş'a perdut din timbrul vocei.

Loterie.

Sâmbătă în 26 Septembre.

Tmişóra:	65	7	20	27	88
Viena:	5	45	18	40	82

Nr. 185. [160] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor invĕţătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Orĕştiei se escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Simeria (Piski) şi Polţia mare şi mică, cu salariu anual 300 fl., cuartir şi lemnele necesare.
2. Petreni, cu salariu anual 100 fl., plătit în 3 rate anuale, un fênaţiu, care e preţuit în 30 fl., şi grădina scólei preţuită în 10 fl., cuartir liber şi lemnele de foc necesare.
3. Gelmar, cu salariu anual 100 fl., cuartir şi lemnele de lipsă de foc.
4. Tămăşasa, cu salariu anual 80 fl., cuartir şi lemnele de lipsă de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul dintre aceste posturi au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral al Orĕştiei (Szászváros) pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractulu, Orĕştiei, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Orĕştie, 31 August, 1891.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 449. (161) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante în parochiele subsemnate din protopresbiteratul greco orient. al Bistriţei se escrie prin acésta concurs cu terminul de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Borg-Prund, pentru 2 învĕţători, cu salariu anual de câte 200 fl., din fondul scolariu, câte 3 orgii de lemne şi folosinţa grădinei scolare de 1 jugĕr 1471 °☐ în părţi egale.
2. Ida mare, pentru un învĕţătoriu cu salariu anual de 200 fl.
3. Blaşfaléul de jos, pentru un învĕţătoriu cu salariu anual de 150 fl., cuarir şi lemne de foc.

Concurenţii au a-şi instruí suplicele conform legilor din vigóre şi ale înainta în terminul susindicat la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei.

Borgo-Bistriţa, în 23 August, 1891.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Simion Monda,
ppresbiter

Nr. 559 [168] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci de la scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighişórei, se escrie concurs cu termin pănă la 25 Septembre v. a.

1. Bundorf, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemnele necesare de foc.
2. Mucundorf, cu salariu anual de 150 fl.
3. Noul-sĕsesc, cu salariu anual de 150 fl. şi lemnele necesare de foc.
4. Ţeline, cu salariu anual de 200 fl. şi anume în bani 100 fl. în viptualii preţuite cu 10 fl. prelângă cuartir şi lemne necesare de foc.
5. Saschiz, cu salariu anual de 120 fl. în bani şi viptualii în 10 fl. prelângă cuartir şi lemnele necesare de foc.

Reflectanţii la aceste posturi au a-şi asterne cererile lor instruite conform normelor in vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat.

Sighişóra, 31 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm. protopresb.

Nr. 505 [164] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Bica-română din subscrisul protopresbiterat, prin acésta se escrie concurs pentru întregirea ei cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în acésta fóie.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit sigur anual de 430 fl.

Doritorii de a ocupa acest post îşi pot lua informaţiune despre starea parochiei şi venitele preoţesci dela subscrisul oficiu protopresbiteral, la care sunt de a se aşterne şi suplicele de concurs, instruite conform normelor în vigóre, pănă la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Cluşului în conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Cluş, 17 August, 1891.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 459. [167] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante Petrifalĕu protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, calculate acum din nou dau suma totală de 401 fl. 30 cr. la an.

In privinţa emolumentelor se pot trage informaţiuni mai detaiate dela oficiul protopresbiteral şi comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne cererile concursuale, instruite conform nomelor din vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral, pănă la terminul susindicat.

Sebeş. 27 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 350 [165] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante următórele stipendii şi anume:

1. Un stipendiu de 60 fl. v. a. pe an din fundaţiunea „Marinovici“ pentru studenţi de gimnasiu respective scóla reală de aceeaşi categoriă.
2. Un stipendiu de 20 fl. v. a. pe an din fundaţiunea „E. D. Başota“ menit pentru gimnasişti, cu preferinţa celor din munţii apuseni sau din fostul district al Năsĕudului.
3. Un stipendiu de 50 fl. v. a. pe an din fundaţiunea „Dobâca“ destinat pentru un gimnatist născut în fostul comitat al „Dobâcei“.
4. Un stipendiu de 40 fl. v. a. pe an din fundaţiunea „Radu M. Riurean“ pentru studenţi la gimnasiu sau scóla reală. Mai departe fiind vacant:
5. Un ajutoriu de 25 fl. v. a. pe an menit pentru un tinĕr român, care voesce a învĕţa sau învaţă deja vre-o meseriă, dar mai cu samă: rotăria, lemnăria, (bărdăşia), făurăria, măsăria, templăria, cismăria, pălărieria, curelăria, şĕlăria, măşinăria agrieolă.

Prin acésta se escrie concurs.

Cererile au a se înainta „Comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“ în Sibiiu, *pănă la 15 Octobre st. n. 1891.*

Cererile întrate mai târḑiu nu se vor considera.

Aspiranţii la vre unul din stipendiile amintite sub pt. 1 – 4 au sĕ acludă la suplicele lor:

a. Carte de botez în orig. sau în copie legalisată.

b. Testimoniu scolastic de pe semestrul II-lea al anului scol. 1890/91.

c Atestat de frecuentare dela direcţiunea institutului, în care cercetéză scóla de present.

d Atestat de paupertate sau de orfan, dacă concurentul e orfan.

Suplicanţii la ajutoriul amintit sub pt. 5 au sĕ presente următórele documente:

a. Atestat de botez în orig. sau în copie legalistă.

b. Testimoniu scolastic de cel puţin 4 clase elementare.

c. Contractul încheeat cu măestrul conform §-lui 61 al legei industriale (art. de lege XVII din 1884) în original sau în copia legalisată, şi o adeverinţă dela măiestru despre succesul cu care lucră.

d. Atestat de moralitate dela autoritatea locală.

e. Adeverinţă dela părinţi sau tutori că sunt decişi a lăsa pe fii sau pupilii lor la învĕţătură pănă se vor perfecţiona pe deplin.

Sibiiu, în 18 Septembre, 1891.

Pentru comitetul asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

G. Bariţiu **Dr Ioan Crişianu,**
preşed. secret. II.

Nr. 304 [163] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătaresci vacante la scólele poporale din comunele mai jos înşirate, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu terminul pănă la 25 Septembre a. c.

1. Băresci cu filia Dumesci, cu salariu 150 fl., cuartir, gradină de legumi şi 4 stângini de lemne.
2. Carmăzenesci, cu salariu 100 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc după trebuinţă.
3. Cerbїa cu filia Pogănesci, cu salariu 11 2 fl. în bani, 40 mĕsuri cucuruz şi 3 mĕsuri fasole à 1 fl. 25 cr. = 53 fl. 73 cr. 98 sănii de lemne, din care sĕ se încălḑéscă şi scóla, sania socotită în 25 cr. = 24 fl. 50 cr., la olaltă 190 fl. 25 cr.

Fiitoriul învĕţătoriu, care trebue sĕ cunóscă şi cântările bisericesci, va da ajutoriu în cele cantorale învĕţătoriului acum pensionat, şi numai după mórtea acestuia va fi remunerat şi pentru acest serviciu din veniturile parochiale.

4. Furcşóra, cu salariu de 180 fl., cuartir şi grădină de legumi. Invĕţătoriul va fi tot odată şi cantor, avênd a se presenta înainte de alegere în comună spre a şi arăta desteritatea în cântări.
5. Vorţa cu filia Valea lungă, cu salariu anual de 200 fl. cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi şi 4 stângini de lemne, din care se va încălḑi şi scóla.

Doritorii de a ocupa vreu-unul din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele de concu s instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Ilia, în 2 Septembre, 1891.

Avram Pĕcurariu,
protopresb.

Nr. 386. (166) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante la scólele poporale din comunele mai jos înşirate — protopresbiteratul Devei, se escrie concurs cu termin pănă la 25 Septembre v. 1991.

1. Batiz, cu salariu anual 150 fl. cuartir şi lemne de foc după trebuinţă.

Fiitoriul invĕţătoriu va avé sĕ conducă şi cântările liturgice cu scolarii în dumineci şi sĕrbători.

2. Lelese cu filia Sohodol, cu salariu 300 fl., cuartir şi lamne.

Dela concurenţii la acest post sĕ recere, ca pre lângă cualificaţiunea prescrisă sĕ fie şi cântăreţi buni, avênd a ţiné strană în dumineci şi sĕrbători.

3. Têmpa, cu salariu 130 fl., şi 30 fl., pentru lemnele trebuinciósе la încălḑirea salei de învĕţamênt şi a odăei sale de locuinţă, cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

Şi dela reflectanţii la acest post se cere sĕ cunóscă cântările bisericesci ca sĕ ţină strană în dumineci şi sĕrbători, în care scop vor avé a se presenta în comună înainte de espirarea concursului.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele de concurs instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Devei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Deva, în 2 Septembre, 1891.

Avram Pĕcurariu,
adm. protopreb.

Mihaile Manchen,
vărsătoriu de campane
(Clopote)

ZENT MIHALY ARK
SEGEMDCCCLXXX MANC

şi de construcţiunea cea mai nóuă
cu sul sucitoriu
în Sighişóra
piaţa de sus
(Schässburg-Segesvár)
Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera şi repará clopote** de tótă mărimea cu **coróna de stejar ori de fer legat,** face şi **scaune de clopote din fer bătut** pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. **Clopote mai mici sunt în tot timpul gata.** Solvirea se va primí şi în rate.

[50] 7—12

Redactor responsabil Nicolau Ivan. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr 100 Sibiiu, Joi 19 Septembre (1 Octobre) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 18 Septembre 1891.

Politica guvernului magiar nu póte fi decât națională în înțeles curat magiar. Așa ne spune cel mai rĕspândit ḑiar magiar „Egyetértés“.

Ori ce concesiune, ce o ar face guvernul naționalităților din Ungaria, este după numitul ḑiar sau o slăbiciune, sau apoi o presiune din afară.

Nici una, nici alta nu pot fi spre binele statului.

In câți-va articuli a desvoltat ḑiariul „Egyetértés“ vederile sale în privința tractărei naționalităților și a ridicat grave acuse asupra ministrului president, conte Szapáry, care se pare a fi alunecat dela politica aceea, ce o a urmat antecesorul seu.

Trăim și noi în Ungaria, ne ocupăm și noi cu sórtea poporului român și cu a altor popóre, și ori cât am căutat sĕ vedem concesiúnile, care le ar fi făcut guvernul naționalităților, nu le am aflat.

Tot ce am aflat este, că guvernul s'a împăcat mai bine de un an cu sașii și acestia drept recompensă pentru capitularea lor au primit dóuĕ posturi de comiți supremi, la Sibiiu și — la Făgăraș.

Dacă delăturarea vestitului Bánffy și Bethlen încă cade în rubrica acésta, nu scim, și dacă și acésta delăturare ar sta în legătură cu pactul sasilor cu guvernul, atunci atâta e tot profitul.

Noi însĕ în delăturarea acésta nu vedem decât un triumf al dreptății. Guvernul unguresc ca un guvern moral nu putea sĕ mai sufere în fruntea alor dóuĕ comitate românesci-săsesci nisce ómeni, cari pe lângă că nu s'au bucurat nici odată de încrederea cetățenilor, au folosit puterea lor oficială în mod cum în un stat de drept nici un funcționariu nu o póte folosi, făr sĕ-și ia pedépsa.

Alte îmbunătățiri ale raporturilor între cetățenii de diferite naționalități din Ungaria, noi nu am aflat.

Nu am vĕḑut tendința de a se modifica legea electorală cu cens escepțional pentru Ardeal; nu am vĕḑut, ca cestiunea ajutoriului de stat al bisericei nóstre sĕ se fi resolvit spre mulțămirea bisericei nóstre; nu am vĕḑut, că organele dela administrațiune sĕ fie mai umane și mai blânde față de popor; nu am vĕḑut nici cea mai mică bunăvoință a stăpânitorilor nostri față de noi, nici o acțiune făcută anume cu un plan de a se pregăti terenul pentru o apropiere, din care ar puté resulta împăcarea definitivă.

Din contră am vĕḑut ḑiaristica magiară ațițând în spirit șovinist, provocând pe ministrul ca sĕ ia mĕsuri față de naționalități, față de presa lor și față de ori-ce mișcare, care țintesce la asecurarea drepturilor nóstre naționale.

Omagiile aduse de clerul bisericei nóstre în mod solemn Maiestății Sale sunt numite „feltételes hódolat“, omagii cu condițiuni.

Ca și cum în un stat de drept consilierii tronului nu ar avé datorință de a spune celui mai constituțional rege nimica din aceea ce ne dóre, din aceea ce cu drept cuvênt putem sĕ pretindem în interesul bine priceput al statului și al desvoltărei nóstre ca sudiți loiali și credincioși ai statului.

Din tóte aceste resultă, că stăm încă tare departe în privința inaugurărei unui sistem mai blând și a unei ere mai umane.

Dacă este vre o presiune din afară, noi nu scim, căci nu simțim că s'ar fi inițiat ceva în favorul nostru.

Comitetul partidului național în una ședințele trecute și a esprimat dorința, că nu doresce un amestec al celor din România în afacerile nóstre, și în urma urmelor, România ca stat tinĕr și mic, nici nu póte chiar și când ar voi, sĕ facă ceva pentru românii de aici, dar nici nu pretinde nici un român cu bună pricepere jertfe de natura acésta.

Presiunea din afară este dar o nălucă pusă la ivélă îndată ce guvernul sĕ arată, că voesce sĕ respecteze legile aduse de parlament, legi, care pot fi cât de bune, dacă însĕ ele se aplică reu, devin funeste în consecințele lor pentru cetățeni.

Alta e cu slăbiciunea guvernului, și în punctul acesta noi și așa nu avem nici o influință.

Noi nu putem contribui aḑi nici la întărirea, nici la slăbirea lui.

Nu, căci români în parlamentul țĕrii nu avem, cari sĕ facă opozițiune, sau sĕ spriginéscă serios pe guvern.

Și dacă totuși guvernul ar fi slăbit, atunci la slăbirea guvernului au contribuit toți kossuthistii în frunte cu eroii dela „Egyetértés“; au contribuit cei ce strigă „Abzug“ și cei ce au arangiat demonstrațiuni pe strade și au alungat pe Tisza și după el vor sĕ alunge și pe Szapáry, ca sĕ și validiteze programul cu spargerea dualismului de aḑi și cu resturnarea ordinei stabilite în țéră prin legi fundamentale

Românii nu se află în șirurile celor ce voesc ca prin obstrucțiune sĕ paraliseze intențiunile guvernului; românii luptă pentru esecutarea legilor și pentru ca sĕ se pótă afirma și ei în viața de stat. Dacă nici acésta luptă nu li este permisă, dacă și acest mod de luptă ar dori ómenii sĕ-l nădușască: atunci o am gătat cu simțul de dreptate al fraților magiari; atunci ce ne mai rĕmâne? . . .

Sibiiu, în 17 Septembre 1891.

Multe defecte va fi avênd și poporul nostru, căci multe au trecut preste capul lui, și la multe și grele ispite este el espus chiar și în ḑiua de astăḑi.

A trecut preste el timpul de urgie cu sclavimea pe acest pământ, îngrășat cu sângele fiilor din acéstă patrie fără deosebire de confesiune, și naționalitate, a trecut preste timpurile de grea cercare cu proselitismul confesional din partea calvinilor și al iesuiților în seclul al XVIII., și până acuma nime nu a acusat pe poporul român de indiferentism religionariu.

Mai mult. După desbinarea confesională dela anul 1700 asupra credincioșilor nostri s'au făcut góne formale tocmai pentru alipirea lor de legea străbună, și bătrênii nostri și aḑi mai istorisesc despre eroismul credincioșilor nostri din mărginime în ce privesce alipirea la biserica lor strămoșéscă, alipire, pe care nu li-o a putut nici înfrânge, nici slăbí bubuitul tunurilor, îndreptate asupra comunelor rĕmase credincióse legei străbune.

Resistența în fața forței așa era de mare, încât puținele urme remase, Dumneḑeu scie prin ce notițe de prin cărți bisericesci, ne presentéză pe credinciosii nostri tari în credință, întocmai ca pe crestinii din primele vécuri ale erei crestinismului. Ani de ḑile credincioșii nostrii au resistat în abstinență pasivă admirabilă, și mai bine s'au lipsit de consolațiunile spiritualului, decât sĕ trécă la unire pe poruncă.

Tăria acésta în credință, alipirea poporului către biserica străbună, alipirea lui către religiunea crestină se pare a fi scăḑut aḑi, și aparițiunea tristă în viața poporului nostru, că se întêmplă treceri confesionale dela biserica nóstră greco-orientală la cea greco-catolică și viceversa, de multeori și de către mulți e presentată ca un feliu de indiferentism religionariu.

Cu acéstă tristă aparițiune în sinul poporului român nu odată ne-am ocupat și noi, și cu inimă grea a trebuit sĕ atingem cu acele ocasiuni córda confesionalismului între noi românii, care de câte ori e atinsă, totdeuna lasă rană deschisă după sine, care multă vreme sângeréză.

Cu aparițiunea acésta tristă în viața poporului nostru se ocupă ḑiariul „Unirea“ din Blaș în numĕrul 37, dela 12 Septembre a. c.

Purceḑĕnd dela tema, că instrucțiunea poporului în religiune este neglesă, și că și acolo, unde ea nu e neglesă, se reduce numai la nesce forme góle, ca ultima urmă a bisantinismului lipsit de spirit din biserica română, ḑiariul din cestiune se indignéză

FOIȚA.

Beneamin Franclin.

— După *Hoffmann.* —

(Urmare.)

VII.

Meredit, noul companion a lui Franclin, însĕ era un om dedat la beție. Totuși însĕ Franclin prin sirguința sa estra-ordinară aduse tipografia in ordine și întreprinderea lua un avênt îmbucurător. Cu tóte că Franclin de multe ori admoniă pe Meredit sĕ se lase de patima sa, totuși tóte sfaturile lui bune nu avură nici o impresiune asupra lui Meredit, ci el 'și continua viața lui desfrânată. Intr'aceea Franclin formà societatea numită „Iuntă“, acărei membrii consta din ómeni onorabili și inteligenți. Acestia se adunau în tótă sĕptĕmâna și discutau lucruri morale și scientifice și in urmă devenirĕ amicii cei mai intimi a lui Franclin.

Acesti amici ai lui, vĕḑĕnd derĕpănarea lui Meredit, sfătuiră pe Franclin, sĕ se desfacă de dênsul, căci ei i vor da suma trebuinciósă spre ridicarea altei tipografii.

Atunci Franclin mulțămind amicilor se-i pentru bunăvoință, mișcat și cu ochii plini de lacrimi le respunse:

„Iubiților amici! deși vĕd ca întreprinderea tipografiei sufere fórte prin purtarea necuviinciósă alui Meredit, dar cum aș putea sĕ-l părăsesc, deóre-ce el a fost singurul om, care mi'a încredințat averea sa pentru a ridica tipografia și lui am sĕi mulțămesc pusețiunea mea în viața publică. Deși nu pot sĕ-l abat dela patimă, deși vĕd că prin acésta întreprinderea sufere, dar eu totuși 'mi voi îndoi sigurința și puterile și pre el nu-l voi părăsi niciodată, pre acel om, care prin bunăvoința și încrederea sa mi-a creat acésta posițiune.“ Atât de nobil era spiritul și inima lui Franclin.

Amicii lui làudară acésta nobleță a lui Franclin, dar i dădură se înțelégă, că întreprinderea tipografică cu Meredit nu va dura mult, deóre-ce el prin viața sa destrăbălată a nimicit capitalul tipografiei și astfel în curênd va trebui sĕ înceteze întreprinderea. In urmă Franclin, după o convorbire seriósă cu Meredit și după ce acesta i declară că totul e adevĕrat, și după ce Meredit se învoi la desfacerea întreprinderii, se induplecă a primi suma oferită de amici spre ridicarea unei tipografii proprie. Amici lui i dădură suma oferită și el ridicându-și o tipografie pre numele lui, devenì om de sine stătător.

Indată luà întreprinderea un avênt și numele lui Franclin deveni cunoscut. Incepù a eda o fóie periodică, care pentru cuprinsul seu scientific și moral devenì fórte cetită, întemeià o librărie și prin sìrguință, lucrare și purtare deveni în scurt timp fórte plăcut concetățenilor sei.

In anul 1730 sĕ căsători cu fosta lui mirésă, deóre-ce bărbatul ei murise în India vestică, și cu acésta petrecù o viață fericită.

VIII.

Franclin era numai de 23 ani și cât de bogată era esperința lui. El lucra nunumai cu neobosită diligință la întreprinderea sa, dar se silia din tóte puterile aș nobilita și cultiva inima și spiritul. El ḑicea că; „cultura spiritului și a inimei sunt acelea dóuă fice ceresci, care fac pe om ferice aici și dincolo de recele mormênt“.

Spre a ajunge deplin a-și cultiva inima și spiritul 'și făcu o tabelă rubricată în acărui rubrici scrise următórele virtuți principale: Cumpătarea, tăcerea, ordinea, curățenia, francheția, păstrarea, diligința, sinceritatea, umilința și iubirea de ómeni. Spre a le putea însuși acestea virtuți Franclin, le lua pre rênd și apoi în fie care se deda deosebit septemâni întregi. Decâte ori greșia împotriva vre uneia, în rubrica respectivă trăgea o dungă și apoi se silia din tóte puterile că tot mai puține dungi sĕ obvină în venitor și apoi cât de mare îi fu bucuria, când în urmă observà, că tabela e fără dungi. (Va urma).

de apariţiunea, că românul pentru lucrul cel mai de nimica ameninţă cu trecerea la altă religiune, şi acéstă clătinare a convicţiunei o reduce la lipsa de învĕţare a poporului în cele ale religiunei.

Insĕ şi lipsa acésta de învĕţare a poporului în cele ale religiunei ḑiariul din cestiune o pune în cârca bizantinismului, care s'a mai conservat încă în viaţa poporului român, căci scrie acel ḑiariu „a fost o caracteristică a bizantinismului celui lipsit de spirit, ca în practica religiunei sĕ pună pond numai pe lucrurile esterne religióse, éră esenţa sĕ se ignoreze cu totul, sĕ se împlinéscă funcţiunile sacre bine rĕu, cum e possibil, instrucţiunea religiósă însĕ a poporului, carea e sufletul religiunei, sĕ se neglégă de tot“.

In cele din urmă recomândă preoţimei cu tótă căldura instrucţiunea poporului în religiune, ca el sĕ câştige convicţiune firmă, sĕ nu mai trécă la altă religiune *„ca şi cum Dumneḑeu ar fi descoperit mai multe religiuni, şi ca şi cum tóte ar fi fondate de el“*.

E vrednică de laudă căldura, cu care fraţii dela „Unirea“ îndémnă preoţimea la instruarea poporului în religiune, asemenea démnă de tótă lauda e şi condamnarea apariţiunei dureróse din viaţa poporului nostru în punctul trecerei dela o confesiune la alta.

Şi dacă fraţii dela „Unirea“ nu veniau cu nóuă teorie, că confesiunea la care trec românii greco-catolici, sau, în terminii din „Unirea“ vorbind, **religiunea**“, la care trec românii greco-catolici nu e descoperită de Dumneḑeu, şi biserica la care trec ei nu e fondată de Dumneḑeu; mai departe dacă pentru acéstă apariţiune durerósă din viaţa poporului român; adecă neinstruirea în religiune, nu ar fi aruncat tótă vina în sarcina bizantinismului, care s'a mai conservat în viaţa bisericei române: în fine dacă causa causarum a trecerilor dela o biserică la alta nu o ar fi pus în cârca poporului român: noi din tótă inima am fi salutat pe fraţii dela „Unirea“ pentru căldurosul apel în interesul instrucţiunei poporului în religiune.

Insĕ fiind-că tocmai în acéstă temă s'au amestecat şi lucruri, cari trebuiau se lipséscă, noi suntem ispitiţi se credem, că şi aici fraţii dela „Unirea“ au ascunsă maşina cunoscută: „finis sanctificat media“, de aceea nu ne putem absolva dela facerea unor reflecsiuni.

Trecerile confesionale la români se întêmplă între cele doue confesiuni, între cea gr. cat. şi cea gr. orient.

Ambele acestea se ţin de religiunea creştină, pe care o a descoperit Dumneḑeu. Deosebirea între aceste doue confesiuni, cât pentru dogmele credinţei, e fórte mică, anume ea se reduce numai la nisce puncte, pe cari însĕ în practică nici fraţii greco catolici nu le observă.

In punctul acesta deci nu e aplicabilă alusiunea, că trecerile se fac şi dela biserica greco-cat., despre care fraţii greco catolici susţin în tótă seriositatea, că ea e singură mântuitóre.

Alta este însĕ organismul cu primatul de potestate şi cu infalibilitatea papală. Tóte relele provin din acest organism forţat între împregiurări pentru el favorabile.

Causa causarum a trecerilor dela o biserică la alta în sinul poporului român nu e bizantinismul, de care în timpul din urmă cu atâta pedilecţiune se isbesc fraţii dela „Unirea“, ci, dacă e vorba sĕ căutăm mai de aprópe după adevĕrata causă; e tocmai „iesuitismul“ încuibat în biserica greco-catolică.

Iesuitismul acesta a conturbat consciinţa poporului român la anul 1700, şi de atunci până acum el o conturbă fără a avé frică de Dumneḑeu şi inimă pentru interesele poporului român.

Nu poporul e vina la trecerile confesionale, nu poporul e vina, că de multe ori la aparenţă românul nu mai dă pe convincţiunea sa de gr. or. sau gr. cat nici 3 cr., ci vina o portă agenţii bisericei gr. cat., cari în **„zelarea“** lor pentru sânta unire calcă în picióre interesele cele mai sânte ale poporului român.

In practică toţi cunóscem gradul de decadenţă al moralităţii poporului român în comunele mestecate.

Sĕ ne punem însĕ mâna pe consciinţă, şi se nu învinovăţim pe popor pentru pĕcatele agenţilor provocatori.

Fraţii dala „Unirea“ stau aprópe de fondurile înfiinţate pentru **„propaganda fide.“** Acolo zace isvorul decadenţei poporului român in cele ale religiunei.

Sĕ nu ne atingem deci de consciinţa poporului!

Revista politică

Fóia oficială vienesă aduce un autograf al Maj. Sale monarchului cătră contele Taaffe, prin care se convócă parlamentul austriac pe 8 Octobre a. c. n desbatere se va lua mai întâiu proiectul de buet şi se sperézá, că se va găta mai curênd pentru a sĕ se pótă convoca la timp delegaţiunile. —

Principalii conducĕtori ai partidelor din dieta ungară încep a ţiné cuvêntări înaintea alegĕtorilor, şi a-şi face dările de sémă. In 16 l. c. s'a ţinut în Iászberény darea de sémă conducĕtoriul partidului moderat Apponyi, care în vorbire a ḑis între altele:

Voiu combate cu tóte mijlócele parlamentare direcţiunea, care ar voi sĕ îndrepteze defectele conducerei politice actuale prin mărginirea libertăţii cuvêntului. Intr'un discurs mai lung atăcă fórte aspru procederea lui Szapáry, crede că guvernul n'a procedat cu cuget curat, nici la presentarea proiectului de reformă, nici mai târḑiu. Vorbitorii partidei sale au susţinut proiectul defectuos al guvernului şi au încercat tóte spre a esecuta de fapt reforma pe temeiul lui.

Nu póte nega, că o parte a partidei guvernului a servit cinstit interesul reformei, dar partida, care a fost dedată la un regim personal a sacrificat reforma pentru consideraţiuni mici şi personale, ér proiectul primit de dietă a compromis opera reformei, pentru că a voit sĕ înarticulese în legi o ideă, care astăḑi şi încă mult timp va sta în contraḑicere cu împrejurările faptice.

Apponyi sperézá, că va reînoi érăşi legătura de arme cu stânga estremă, cu tótă deosebirea principială dintre acésta şi oposiţia moderată, caci el nu vede nici pactul din 1867, nici opera reformei ameninţată de contrarii principiari Ameninţaţi sunt aceie, cari au conpromitat şi pactul şi opera reformei. Mai mult ca ori şi când el are încredere în viitor. Nisuinţa sa de căpetenia nu e de a fi timp mai scurt sau mai îndelungat ministru, ci de a fi bărbat de stat magiar. —

Foile magiare sânt de tot mulţămite cu primirea, ce o avut visitătorii ungari la esposiţiunea din Agram.

Prin tot locul, pe unde au trecut au fost întimpinaţi cu vorbiri de bine ventare din partea primarilor.

Conducĕtoriul óspeţilor ungari a fost contele Eug. Zichy, carele s'a îmbrăţoşat şi s'a sărutat cu preşedintele comitetului esecutiv Bucotivici.

Totuşi e caracteristic că tóte vorbirile din partea croaţilor s'au ţinut în limba croată şi în aceaşi limbă s'au dat cele mai multe rĕspunsuri Interesantă e vorbirea primariului din Agram, care salută pe óspeţii din regatul frate şi crede, că ungurii vor învĕţa a cunósce mai bine ce sunt croaţii. —

Călĕtoria monarchului nostru la Praga e mult comentată de foile monarchiei. Maj. Sa a avut o primire strălucită şi în tot locul a fost primit cu multă simpatie. In rĕspunsul ce l'a dat monarchul deputaţiunei comunale, a accentuat, că se bucură mult, că a putut cerceta Praga şi le mulţămesce de sentimentele de loialitate, ereḑite dela străbuni. Esposiţiunea acésta frumósă sĕ servéscă de impuls pentru prosperarea întregei poporaţiuni asupra căruia implórá ajutoriul celui de sus şi care 'şi va ajunge mai bine scopurile, dacă cehii şi nemţii vor trăi în bună înţelegere. Vorbirea a ţinut-o monarchul jumĕtate în limba germană şi cealaltă jumĕtate în limba cehă. —

„Timpul“ din Bucuresci reproduce următórele apreţieri din presa stĕină referitóre la politica esternă a României.

Importantul ḑiar din München „Allgemeine Zeitung“ publică, asupra politicei esterne, pe care o urméză sau ar trebui se o urmeze România, un articol destul de intereרant ca sĕ merite a fi reprodus, cel puţin în estras.

Pe cât timp se póte şi împregiurările permit ḑice numitul ḑiar, politica pe care partidul astăḑi la putere în România, ḑice, că o urmăresce, adecă politica de a nu fi nici cu alianţa întreită nici cu adversarii ei, este uşor de făcut. Dar se póte prea bine ca în acest chip România sĕ se găséscă într'o bună diminéţă între dóuĕ luntri.

Un articol din ḑiarul frances „Siecle“ póte sĕ servéscă drept o dovadă, că o astfel de atitudine contemplativă nu e nici de cum la locul ei. Acéstă gazetă ḑice, adecă că ruşii n'au se împartă cu nimeni drepturile lor asupra mării negre. Nici un alt stat nu mai póte fi luat aci în considerare. Rusia are influenţa cea mai legitimă asupra afacerilor românesci şi grecesci, şi fără îndoială ar avé dreptul sĕ ocupe Dobrogea, ori când împregiurările ar reclama acésta

Se înţelege de sine, — urméză Münchener, — că aceste amabile contemplaţiuni ruso francese asupra situaţiei stau în legătură cu cestiunea Dardanelelor.

E lămurit însĕ, că o astfel de lipsă totală de considerare pentru România, care e tratată ca o cantitate cu desăvêrşire negligiabilă, face o fórte rea impresie în regatul de la Dunăre. Esperienţa e cu atât mai amară cu cât tocmai francesii sunt cari trateză atât de ruseşte pe „fraţii români.“

E fórte frumos, când „L'Independance Roumaine“ spune, că dacă Rusia în calea sa cuceritóre ar voi sĕ-şi aroge protectoratul asupra ţĕrei românesci suverane sau dacă ar voi sĕ trécă graniţa României cu forţa, toţi românii s'ar ridica şi s'ar pune în calea năvălitoriului, şi numai un drum l'ar duce la ţintă, drumul preste cadavrele românilor.

Ca şi când Rusiei i ar păsa de aşa ceva. Rusia a tratat în chipul cel mai miserabil pe România tocmai atunci când îi era datóre mulţămire. Dovadă rĕsboiul din 1878 şi pacea de la San Stefano.

Ce ar face Rusia, dacă s'ar întâmpla casul presupus mai sus, este de prisos să sĕ se mai spună. Cu cât mai multe cadavre, cu atât mai bine, o ţară despoiată de flórea bărbaţilor ei, se rusifică mai lesne, şi România trebue se scie bine, că n'ar putea se opréscă în loc pe ruşi cu armata ei de 200,000 de ómeni.

Astfel dar, România ar ajunge între dóuĕ luntri. Dar în ḑiua de aḑi tot omul cât de puţin precaut, caută sĕ se asigure în contra focului înainte de a arde.

Din scaunul Cincului.

(Recolta, — comasările, — emigrările la America, — comitele Baussnern în Cinc, — băile dela Rotbav.)

Vara trecută a fost bună şi acum avem o tómnă mănósă.

Grânele, drept că au fost cam rari, dar la bon sunt bune. Am prăsit grâu ca jarul şi snopii lasă mult.

Tăciune în anul acesta nu e, şi nici alte „códe“. Póte sĕ provină acésta din causa vécului bun, ce i a umblat grâului, dar póte sĕ provină şi din împregiurarea, că ómenii au căpĕtat mai multă minte.

Economii nostri s'au deprins adecă ca grâul ce-l sémână sĕ-l trécă prin ciur (cilindru), de cari acum se află o mulţime prin satele de prin fostul scaun al Cincului. Prin ciur se curăţă grâul bine de neghină, de lup, de osigă şi rĕmâne numai bonul grâului. Şi aşa precum sameni şi seceri.

Fên încă s'a făcut relativ destul şi dacă érna nu va fi grea, mulţi economi vor putea eşi în primăvară fără sĕ fie avisaţi sĕ cumpere scump pe séma vitelor. Fênul s'a făcut tare uşor, fiind vara bună.

De altfeliu observ, că şi vitele sunt până acum bune şi economii au căutat ca sĕ le bage bune în graşdiu preste érnă.

Cucuruḑele s'au cules şi au dat bună ródă. Drept, că se astepta o recoltă mai bună, precum era pornită în primăvară, dar dând ploi după sapa de a dóua óră şi apoi ţinênd o secetă lungă pămêntul s'a cam înţelenit şi nu toţi ómenii au putut sĕ sape şi de a treia óră.

Cu tóte acestea preţul bucatelor e urcat şi astfeliu agricultori pot câştiga ceva după munca lor. Ei numesc anul acesta: an bun.

Nu scim însĕ cum va fi anul viitoriu. Sămênăturile de tómnă nu s'au început încă, deóre-ce continuă o secetă ca şi care din bĕtrâni nu s'a pomenit. Agricultorul nu póte pune plugul în brazdă şi e temere ca sĕ nu se întârḑie ómenii prea mult. —

Comasările tot mai năcăjesc pe ómeni pe ici, — pe colea.

De când însĕ se tot vorbesce de ele, ómenii s'au mai dedat şi nu se opun ca şi mai înainte. Cu tóte acestea aşa numiţii „pateri“ din Făgăraşiu capĕtă multe părale pentru „sluşbe negre“ şi s'a întêmplat, că din o comună doi inşi presupuşi a insista ca sĕ se facă comasarea, în urma „sluşbelor negre“ precum povestesc ómenii, au căḑut la pat. Cei-ce au cerut comasarea nu pot da faţă bună cu conlocuitorii.

Aşa s'a întêmplat, că un neguţătoriu de fer, a cărui boltă era bine cercetată o mai pune de mămăligă. Ómenii s'au obligat şi nimenea nu i a mai intrat în boltă. Un altul a trebuit sĕ ia lumea în cap şi sĕ trécă în România. Nu se scie, după-ce se va reîntórce, ce ḑile va avé. —

Emigrările la America au mai încetat. Aḑi primăvară ne luarăm de gând. Din părţile nóstre nu mergeau ómenii nici măcar în România şi deodată ne treḑirăm, că se îmbulḑesc la America.

S'a vorbit mai în vară, că la primăvara viitóre se pun la cale ér emigrări şi că mulţi s'au îngrigit de parale, ca sĕ pótă merge. Călĕtoria-i scumpă, omul trebue sĕ şi vêndă vitele ori curtea şi aşa sĕ plece. S'a întêmplat, că s'au reintors ómeni, cari au stat câte 2—3 ani în America şi ei istorisesc, că acum doi trei ani era bine, căpătai lucru şi lucrul se plătia, mai vêrtos la cei ce sciau ceva „meşteşug;“ acum însĕ lumea s'a sporit şi pe acolo. Italienii şi chinezii fac mare concurenţă şi de lucru capeţi tare anevoie, ér lucrul nu se mai plătosce aşa bine.

Ei au drept, deóre ce până acum nu s'a cam dovedit, că ar fi venit cu parale, precum se aştepta şi astfeliu lumea s'a cam desilusionat de America. Vom vedé la primăvară. —

Mai în vară a trecut prin Cinc actualul comite suprem al Făgăraşului, Baussnern. Dênsul s'a dus cu scop sĕ mulţamêscă alegĕtorilor din Cinc pentru că l'au susţinut la alegerea de deputat. Românii nu s'au presentat, dintre saşii érăşi numai câţiva. Se scusă ómenii, că a fost vremea lucrului şi n'au rĕgaz sĕ asculte „politică“.

De altfeliu Cincanii, nici nu au cam prea avut la inimă pe dl comite. Din causa dênsului saşii din Cinc, cari se ţineau de partidul naţional, ajunseră la cuţit cu agniţenii saşi, cari cu ajutoriul fostului lor deputat au căpĕtat în Agnita o judecătorie cercuală şi oficiul pretorial. —

Depărtare de ½ óră cu piciorul din Cinc se află băile dela Rotbav. Un isvor făcĕtoriu de minuni sunt aceste băi pentru pacienţii, cari le cercetéză. Apa conţine mai mult iod şi sulfur. Cu tóte acestea au fost slab cercetate în vara trecută.

Acésta este a se atribuí în prima linie împregiurărei, că basenurile reci n'au mai mult de 3—4 metri cuadraţi, cabine sunt numai trei pentru bărbaţi şi trei pentru femei, odăi puţine şi mâncările şi beuturile destul de scumpe.

In vara trecută a eşit la faţa locului o comisiune, care a căutat sĕ concentreze mai multe vine, a luat apă spre analisă şi se vorbesce, că scălḑile le va lua în posesiune comitatul.

Se vor face lucruri mai bune, se va edifica mai mult şi atunci póte vor fi mai bine cercetate. Locul e de tot frumos. Băile se află la marginea unei mari păduri de stejar. In apropiere de ¼ óră e comuna Rotbav o ½ óră e Cincul, Calborul etc.

Erariul dela Sâmbăta de jos încă a tăiat un drum, care duce direct la băi. Prin acésta se vor ridică mult băile. *— br. —*

Avis.

Domnii membri ai comitetului comitatens din comitatul Sibiiului sunt respectuos rugaţi sĕ binevoéscă a se întruni *Duminecă în 4 Octobre st. n. a. c.* la 5 óre d. a. în localităţile societăţii române de lectură din loc, la o consultare, referitóre la ordinea de ḑi a adunărei generale viitóre.

Sibiiu, 21 Septembre, 1891.

La însărcinarea presidentului.

Nicolau Ivan,
secretariu.

Varietăţi.

* (Consistoriu metropolitan.) Consistoriul metropolitan este convocat la şedinţă plenară şi în senate particulare pe Joi în 26 Septembre (8 Octombre) 1891 la 10 óre înainte de améḑi.

* (Concert.) Tinera artistă în violină, d şóra Irena de Brennerberg, fica primariului din Braşov, va da Joi în 1 Octobre n. în sala dela Gesellschaftshaus un concert în favorul reuniunei carpatine ardelene. Escelenta artistă şi-a câstigat un mare renume prin concertele date în Paris, Viena, Berlin etc. Artista se presentă în program prin 4 numeri din bogatul ei repertoir. Vor conlucra la acest concert d nii; W. Weiss şi A. Friedsmann precum şi capela militară din loc.

* (Constituire.) Societatea de lectură a tinerimei dela institutul pedagogic teologic român din Arad, în 12 Septembre a. c. c. sub preşedinţa rev. director dl Aug. Hamsea, în următoriul mod s'a constituit:

De v. preş.: Georgiu Proca, cl. c. III.; de cassariu Silviu V. B.chicean, cl. c. III; de secretariu: Andreiu Horvath, cl. c. II; de notariu: Lazar Mutiu, cl. c. II; de v. notariu: Iosif Ciorogariu, prep. c. III; de bibliotecariu: Nicolae Popescu, cl. c. I; de v.-bibliotecariu: Georgiu Petrovici, prep. curs III; membri în comis. literară: Ioan Mihu, Ioan Papp, cl. c. III; Traian Terebenţiu, Laurenţiu Tóder cl. c. II; Liviu Rada Stănescu, Mihai Haşa, cl. c. I; de membri în comis, revisoră: Ioan Popovici, cl. c. III; Georgiu Lupşa, cl. c. II; Moise Babescu, cl. c. I; Remus Bortoş, prep. c. III; de controlor: Romul Roman prep. c. I.

* (Alegere de protopresbiter în Oraviţa.) Luni în 9/21 l. c. sinodul protopresbiteral din Oraviţa a ales de protopresbiter al tractului Oraviţii cu unanimitate pe părintele administrator Alecsandru Popoviciu; scrie „Fóia Diecesană.“

* (Alegere de protopop în tractul Timişorii.) Cuviogia Sa Părintele protosincel, Ioan Goldiş, în calitate de comisariu consistorial, a convocat sinodul protopresbiteral pentru alegerea de protopresbiter al Timişórii, pe ḑiua de 25 Septembre vechiu (7 Octobre nou) a. c. în biserica română gr. or. din Fabricul Timişórei,

* (Foametea în Rusia.) Pe fie care ḑi se povestesc tot alte istorii despre suferinţele ţĕranilor lipsiţi de hrană In gubernia Pensa situaţia este şi mai înfiricoşătóre decât la Casan. Aci într'un sat ţĕranii au ras pământul de érbă, copacii de frunḑe. Pământul sémână cu o întindere imensă stâncósă unde n'ar fi crescut plantă de când e lumea. Acum nenorociţii desrădĕcinéză copacii şi le taie rădĕcinile: le duc acasă, le coc în cuptor, apoi le piséză şi fac un fel de pâne din pravul dobândit· Ţarul le-a dat voie să consume astfel şi copacii de pe domeniile sale de prin pregiur. Nici urmă de vită nu se mai află. Cei din urmă doi boi au fost tăiaţi acum o lună şi carnea lor a fost împărţită de staroste la bolnavii din stat. Ajutórele ce sĕ trimit sunt de aşa neîndestulitóre, încât nu se dă locuitorilor pâne adevĕrată decât de dóuĕ ori pe sĕptămână, joia şi dumineca. Grupe de ţĕrani se mişcă încet pe strade fără nici o ţintă, e numai umbra de ei, sunt galbeni, ochii li s'au dus în fundul capului.

Bibliografic.

In editura librăriei N. I. Ciurcu, Braşov au apĕrut:

„Curs practic de aritmetică“ pentru scólele poporale române întocmit de profesorul Arseniu Vlaicu.

Partea I. Deprinderi practice cu numerii dela 1—20 şi dela 1—100 pentru anul I şi II de scólă; 60 de pag. Preţul 22 cr.

Partea II Deprinderi practice cu numerii dela 1—1000 şi în cerc nemărginit, pentru anul III şi IV. de scólă. 67 de pag. Preţul 25 cr.

„Istoria universală“ pentru clasele secundare de Vasile Goldiş, profesor. Volumul I. Evul vechiu. Cu mai multe ilustraţiuni, 136 de pag. Preţul 1 fl.

PARTEA ECONOMICĂ

Societăţile ţĕrănesci de consum

de Dr. *Löll — traduse şi esplicate pentru popor de Ioan Cândea.*

A consuma însemnéză a mânca, a mistui, a folosi. Societăţile de consum au deci de lucru cu obiecte de consumare şi de folosire, ele au în vedere scopul bine-făcătoriu de a procura ţĕranului cu un preţ mai eftin de o calitate bună obiectele, de cari are mai mare lipsă atât pentru susţinerea casei, cât şi pentru economia lui de câmp.

Comerciantul sau nĕguţătoriul aduce marfa, de care au consumenţii lipsă din locuri depărtate, ér consumenţii o iau dela el.

În afacerea acésta comerciantul trebue nu numai sĕ lucre şi sĕ ostenéscă, ci trebue sĕ-şi bage şi banii în marfă, de aceea el pentru lucrul lui vrea sĕ fie plătit şi şi trebue plătit. Acésta plată necesară şi o primesce comerciantul de acolo, că el î-şi vinde marfa cu ceva mai scump, decum o procură el.

Punem casul, că producentul îşi vinde marfa lui unui toptangiu (toptangiul sau neguţĕtoriu cu toptanul, se numesc neguţătorii aceia, cari vênd cu ridicata), acesta o vinde unui alt comerciant, care vinde cu mărunţişul, şi dela acesta o cumpără un sfêrnariu de pe sate, care apoi o vinde consumenţilor, atunci între producent şi consument se află încă trei mijlocitori, cari toţi vreau sĕ câştige câte ceva la susnumita marfă, şi astfeliu nu e mirare, că bietul ţĕran trebue sĕ plătéscă marfa, de care are trebuinţă, întreit mai scump ca alţii.

Ba pe sate, chiar ómenii cei mai sĕraci sunt avisaţi a cumpĕra lucrurile de trebuinţă dela sfêrnari, bani mulţi nu pot da pe marfă, că nu au, ce cumpĕră trebue sĕ fie fórte eftin, şi o marfă fórte eftină nu are preţ, şi nu póte fi nici odată bună.

De aci vine apoi, că bieţii ómeni sĕraci, cari nu au nici o putere, cumpără mai scump ca toţi, căci ei trebue sĕ plătéscă o marfă rea aşa de bine, încât şi mijloritorii sĕ-şi şcótă câscigul din ea, şi prin acésta marfa rea devine fórte scumpă.

Mai eftin ca totdeuna cumpărăm din mâna întâiu, adecă dela producent-fabricant, sau dacă asta nu se póte, atunci dela toptangiu. Însĕ acestia de regulă nu se ocupă cu mărunţişuri, ci î-şi vênd marfa lor deadreptul consumenţilor, numai când acestia cumpĕră cantităţi mai mari.

Dacă se unesc însĕ mai mulţi consumenţi la olaltă, cari au lipsă de aceea şi marfă, atunci ei şi o pot procura în cantitate mai mare deadreptul dela producent sau toptangiu şi atunci ei şi-o pot căpăta mai eftină decât atunci. când şi-ar procura-o fiecare dela comerciant. Dacă unirea consumenţilor este o societate aşa de mare încât producentul sau toptangiul sĕ-şi vêndă marfa în cantităţi de tot mari, atunci acesta o vinde unei astfeliu de societăţi adeseori mai eftin ca unui mijlocitoriu.

În timpurile mai vechi fabricanţii şi comercianţii erau de principiul, că „massa trebue sĕ o scótă la cale“, adecă sĕ nu ne uităm a dobândi preţul cel mai mare, ci sĕ căutăm a desface multă marfă cu un preţ mai eftin. Acésta nu mai atunci o putem ajunge, dacă procurăm marfă bună şi cu un preţ cât se póte de moderat. Un producent, fabricant sau neguţătoriu, care într'un an vinde 100 măgi marfă cu un câştig de 4 fl. la majă, acela câscigă cu o sută mai mult ca altul, care vinde numai 50 de măji din aceea-şi marfă, însĕ cu un câscig de 6 fl la majă.

În timpul de acum, ce e drept, ni-se imbie multe mărfuri eftine, însĕ „eftinul“ acesta trebue bine înţeles, adecă marfa nu costă multe parale! Cumcă ea nu costă óre mai mult, decât e vrednică? acésta e altă întrebare. O marfă numai atunci este eftină, când este eftină în raport cu calitatea ei.

Aḑi se vênd fórte multe mărfuri, eftine, cari de altcum sunt fórte scumpe, astfeliu de mărfuri adeseori nu sunt vrednice nici jumĕtate-preţul, cu care se vênd. Nu este destul atât, ci fórte multe producte sĕ fac din o calitate rea, şi multe sĕ falsifică prin feliu de feliu de amestecături, aşa încât cupărătoriul, abia ii trage folosul de jumĕtate sau de loc. Sub numele de „piperiu măcinat“ sĕ vinde adeseori o materie rea, în care de multe ori nu se află o bóbă de piperiu măcinată. La sĕmânţa de trifoiu se amestecă năsip cernut şi văpsit, şi chiar fără năsipul acesta, tot e stricată amestecată fiind cu alte sĕmânţe de burueni nefolositóre, ba adese-ori chiar stricăcióse şi în feliul acesta sĕ vênd fórte multe lucruri pe bani pecând ele în sine nu au nici o valóre.

De astfeliu de şarlatanii nu se póte fie-care feri, căci de multe ori nu se póte cunósce de loc, şi chiar când se cunosc e prea târḑiu. Numai societatea de consum póte încungiura şarlataniile de feliul acesta, căci acésta societate î-şi procură marfă în cantitate mai mare din locuri mai sigure, adecă deadreptul dela producent sau dela toptangiu şi cere o garanţă despre calitatea şi curăţenia ei, ba o póte sĕ şi-l procure.

[Va urma).

Mulţămită publică.

Ilustritatea Sa, dl Ioan cavaler de Puşcariu, cu ocasiunea reparării bisericei nóue din Sohodol, a binevoit a ne oferí gratuit o parte din materialul necesar spre acel scop.

Din acest motiv comitetul parochial se simte plăcut îndemnat a aduce sincera sa mulţămită, şi pe acéstă cale ilustrului binefăcĕtoriu.

Sohodolul - Branului, 14 Septembre, 1891.

In numele comitetului parochial:

George Babeş,
presbiter. capelan.

Dare de samă şi mulţămită publică.

La petrecerea de vară arangiată de tinerimea studiósă din Reşinari la 7/19 Iuliu a. c. cu scopul, ca din venitul curat sĕ se înfiinţeze o bibliotecă poporală, au binevoit a participa şi contribuí următorii p. t. domni şi dómne:

Aleman Dancăşiu, primariu cu 5 fl., Maniu Lungu 3 fl., Maria P. Mitrea 3 fl., Emilian Cioran, paroch 2 fl., Şerban Cioran, paroch 2 fl. David Kozocea, farmicist 2 fl., Mihail Szántó, invĕţătoriu în orfanotrof. Teresian din Sibiiu 2 fl., Aleman Galea, învĕţătoriu 2 fl, Bucur Dancăşiu jun. 1 fl. 50 cr. Ana Marinescu 1 fl., Iustina Sândean 1 fl., d şóra Sabina Brote 1 fl, Dr. I. Grecu. medic 1 fl., Sabin P. Barcian 1 fl., Liviu Brote 1 fl., Ioan Cioran 1 fl, Coman Hambăşan sen. 1 fl., Coman Hambăşan, director scolariu 1 fl, Ioan Stingu, învĕţătoriu 1 fl., Comşe Mitrea 1 fl., Maniu Mitrea 1 fl., Constantin Bogdan 1 fl., Lazar Muntean 1 fl., G. Părău 1 fl, Şerban Pitariu 1 fl., Petru Mişinger 1 fl, d-şóra Maria M. Ureche 50 cr., Paraschiva Sîrbu 50 cr., Elisabeta Sîrbu 50 cr., Pompiliu Simoneti, student 50 br., Acsente Banciu, stud. 50 cr., Dumitru Mosora, stud. 50 cr., Aurel Simoneti 50 cr; P. Pop 40 cr., D. Pop 40 cr., Işa Ciucian 40 cr., Soră Suroiu 40 cr., Stana F. Fleschin 40 cr., V. Placina, farmacist 40 cr; N. Platoşiu, înv 40 cr., Dumitru Comşa, stud. 40 cr., Constantin Ţintea, stud. 40 cr., Ioan Lubinschi 40 cr.

Suma 47 fl., din care destrăgêndu-se spesele de 45 fl. 05 cr., resultă un venit curat de 1 fl. 95 cr., care adăogêndu-se la venitul curat al petrecerei aranjate tot de tinerimea studiósă din Reşinari în vara anului trecut de 21 fl. 65 cr., şi interesele după acésta sumă 1 fl. 08 cr. tóte la olaltă dau suma de 24 fl. 68 cr., care sumă s'a şi depus la banca „Albina“ spre fructificare.

Subscrişii în numele comitetului aranjator aducem şi pe calea acésta cea mai profundă mulţămită preastimaţilor domni şi dómne susnumiţi pentru binevoitorul sprigin dat tinerimei studióse cu acéstă ocasiune. Special aducem intima mulţămită marinimoşilor domni Aleman Dancăşiu, primar şi Maniu Lungu, precum şi d-nei Maria P. Mitrea din Rĕşinariu, cari precum în anul trecut aşa şi acuma prin deosebitul sprigin dat tinerimei studióse au contribuit în parte însĕmnată la buna reuşita a petrecerei şi cari apreţiind scopul salutar înfiinţarea unei biblioteci pentru popor ce s'a intenţionat prin acésta petrecere, nu au pregetat a anima tinerimea prin mijlóce morale şi materiale.

Rĕşinari, 15/27 August, 1891.

A. Galea, preşed.

E. Morandini, secret.

Nr. 160. [169] 2—3

CONCURS.

Pantru intregirea posturilor de învĕţători la scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos, din păotopresbiteratul gr. or. al Albei-Iuliei se escrie concurs cu termin păţă la 26 Septembre 1891.

1. Comuna parochială Valea-Geógiului, cu salariu de 100 fl., din repartiţiă, cuaritir şi lemne de încăldit.

2. Comuna Gĕrbova de sus, cu salariu 111 fl. 50 cr., cuartir liber şi lemne de foc.

3. Cumuna Stremţi, cu salariu de 200 fl., cuartir şi lemne.

4. Comuna Rimeţi, cu salariu de 150 fl. cuartir liber şi lemne de foc.

5. Comuna Ponor, cu salariu de 100 fl., cuartir liber şi lemne.

Doritorii de a concura la vre-unul din aceste posturi au a-şi aşterne suplicile lor instruite conform regulamentului sustătătoriu la subscrisul oficiu (posta ultimá Gyulafehérvár) până în 26 Septembre 1891.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or.

Alba-Iulia, în 31 August, 1891.

Alesandru Tordoşan,
protopresbiter.

Nr. 185. [160] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Orĕştiei se escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Simeria (Piski) şi Polţia mare şi mică, cu salariu anual 300 fl., cuartir şi lemnele necesare.

2. Petreni, cu salariu anual 100 fl., plătit în 3 rate anuale, un fênaţiu, care e preţuit în 30 fl., şi grădina scólei preţuită în 10 fl., cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

3. Gelmar, cu salariu anual 100 fl., cuartir şi lemnele de lipsă de foc.

4. Tămăşasa, cu salariu anual 80 fl., cuartir şi lemnele de lipsá de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul dintre aceste posturi au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral al Orĕştiei (Szászváros) până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractulu, Orĕştiei, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Orĕştie, 31 August, 1891.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 505 [164] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Bica-română din subscrisul protopresbiterat, prin acésta se escrie concurs pentru întregirea ei cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în acésta fóie.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit sigur anual de 430 fl.

Doritorii de a ocupa acest post îşi pot lua informaţiune despre starea parochiei şi venitele preoţesci dela subscrisul oficiu protopresbiteral, la care sunt de a se aşterne şi suplicele de concurs, instruite conform normelor în vigóre, până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Cluşului în conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Cluş, 17 August, 1891.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 449. (161) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante în parochiele subsemnate din protopresbiteratul greco orient. al Bistriţei se escrie prin acésta concurs cu terminul de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Borg Prund, pentru 2 învĕţători, cu salariu anual de câte 200 fl., din fondul scolariu, câte 3 orgii de lemne şi folosinţa grădinei scolare de 1 jugĕr 1471 °□ în părţi egale.

2. Ida mare, pentru un învĕţătoriu cu salariu anual de 200 fl.

3. Blaşfaléul de jos, pentru un învĕţătoriu cu salariu anual de 150 fl., cuarir şi lemne de foc.

Concurenţii au a-şi instruí suplicele conform legilor din vigóre şi ale înainta în terminul susindicat la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei.

Borgo-Bistriţa, în 23 August, 1891.
In conţelegere cu comitetele parochiale.

Simion Monda,
ppresbiter

Nr. 559 [168] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci de la scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighişórei, se escrie concurs cu termin până la 25 Septembre v. a.

1. Bundorf, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemnele necesare de foc.

2. Mucundorf, cu salariu anual de 150 fl.

3. Noul-sĕsesc, cu salariu anual de 150 fl. şi lemnele necesare de foc.

4. Ţeline, cu salariu anual de 200 fl. şi anume în bani 100 fl. în viptualii preţuite cu 10 fl. prelângă cuartir şi lemne necesare de foc.

5. Saschiz, cu salariu anual de 120 fl. în bani şi viptualii în 10 fl. prelângă cuartir şi lemnele necesare de foc.

Reflectanţii la aceste posturi au a-şi asterne cererile lor instruite conform normelor in vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Sighişóra, 31 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm. protopresb.

Nr. 459. [167] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante Petrifalĕu protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, calculate acum din nou dau suma totală de 401 fl. 30 cr. la an.

In privinţa emolumentelor se pot trage informaţiuni mai detaiate dela oficiul protopresbiteral şi comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne cererile concursuale, instruite conform nomelor din vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

Sebeş. 27 August, 1891.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 684. [162] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia de a treia clasă din comuna Mohu în sensul preagraţiósei resoluţiuni consistoriale dto 25 Iuniu l. c. Nr. 3796 B. se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumĕtate din venitele anuali ale unei parochii de a III clasă.

Doritorii de a reflecta la acest post au a şi aşterne suplicile lor, instruite în sensul normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral, în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu.

Sibiiu, 6 Septembre, 1891.
In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 350 [165] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante următórele stipendii şi anume:

1. Un stipendiu de 60 fl. v. a. pe an din fundaţiunea „Marinovici“ pentru studenţi de gimnasiu respective scóla reală de aceeaşi categoriă.

2. Un stipendiu de 20 fl. v. a. pe an din fundaţiunea „E. D. Başota“ menit pentru gimnasişti, cu preferinţa celor din munţii apuseni sau din fostul district al Năsĕudului.

3. Un stipendiu de 50 fl. v. a. pe an din fundaţiunea „Dobâca“ destinat pentru un gimnatist născut în fostul comitat al „Dobâcei“.

4. Un stipendiu de 40 fl. v. a. pe an din fundaţiunea „Radu M. Riurean“ pentru studenţi la gimnasiu sau scóla reală. Mai departe fiind vacant:

5. Un ajutoriu de 25 fl. v. a. pe an menit pentru un tinĕr român, care voesce a învĕţa sau învaţă deja vre-o meseriă, dar mai cu samă: rotăria, lemnăria, (bărdăşia), făurăria, măsăria, templăria, cismăria, pălărieria, curelăria, şĕlăria, măşinăria agrieolă.

Prin acésta se escrie concurs.

Cererile au a se înainta „Comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“ în Sibiiu, *până la 15 Octobre st. n. 1891.*

Cererile întrate mai târḑiu nu se vor considera.

Aspiranţii la vre unul din stipendiile amintite sub pt. 1 - 4 au sĕ acludă la suplicele lor:

a. Carte de botez în orig. sau în copie legalisată.

b. Testimoniu scolastic de pe semestrul II-lea al anului scol. 1890/91.

c Atestat de frecuentare dela direcţiunea institutului, în care cercetéză scóla de present.

d Atestat de paupertate sau de orfan, dacă concurentul e orfan.

Suplicanţii la ajutoriul amintit sub pt. 5 au sĕ presente următórele documente:

a. Atestat de botez în orig. sau în copie legalistă.

b. Testimoniu scolastic de cel puţin 4 clase elementare.

c. Contractul încheeat cu măestrul conform §-lui 61 al legei industriale (art. de lege XVII din 1884) în original sau în copia legalisată, şi o adeverinţă dela măiestru despre succesul cu care lucră.

d. Atestat de moralitate dela autoritatea locală.

e. Adeverinţă dela părinţi sau tutori cä sunt decişi a lăsa pe fii sau pupilii lor la învĕţătură până se vor perfecţiona pe deplin.

Sibiiu, în 18 Septembre, 1891.

Pentru comitetul asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

G. Bariţiu **Dr Ioan Crişianu,**
preşed. secret. II.

Nr. 386. (166) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante la scólele poporale din comunele mai jos înşirate — protopresbiteratul Devei, se escrie concurs cu termin până la 25 Septembre v. 1991.

1. Batiz, cu salariu anual 150 fl. cuartir şi lemne de foc după trebuinţă.

Fiitoriul învĕţătoriu va avé sĕ conducă şi cântările liturgice cu scolarii în dumineci şi sĕrbători.

2. Lelese cu filia Sohodol, cu salariu 300 fl., cuartir şi lamne.

Dela concurenţii la acest post sĕ recere, ca pre lângă cualificaţiunea prescrisă sĕ fie şi cântăreţi buni, avênd a ţiné strană în dumineci şi sĕrbători.

3. Têmpa, cu salariu 130 fl., şi 30 fl., pentru lemnele trebuincióse la încăldirea salei de învĕţamênt şi a odăei sale de locuinţă, cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

Şi dela reflectanţii la acest post se cere sĕ cunóscă cântările bisericesci ca sĕ ţină strană în dumineci şi sĕrbători, în care scop vor avé a se presenta în comună înainte de espirarea concursului.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele de concurs instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Devei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Deva, în 2 Septembre, 1891.

Avram Pĕcurariu,
adm. protoprob.

Nr. 438. [170] 1--3

EDICT.

Teodor Băieş, născut în Jichişul de sus, şi fost locuitoriu în Deeş, bărbat legitim al Mariei Juga, născută în Dobricul Lăpuşului, şi locuitóre în Deeş, care pribegesce în lume în timp de preste 10 ani fără a se sci locul ubicaţiunei lui, prin acésta se citéză, ca în termin de 3 luni, computate dela prima publicare a acestui edict în ḑiarul „Telegraful Român„ sĕ se presenteze la subsemnatul scaun, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sa, se va decide şi în absenţa lui.

Deeş, 8 August, 1891.

Scaunul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş, ca for matrimonial de instanţa primă.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Sz. 6452/1891 (171) 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék részéről közhirré tetik, hogy Keresd község határa ált. tagositásának megengedhetősége iránt, B. Apór Zoltán kir. törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidejeül az 1891 évi November hó 4-ik napjának d e, 9 órája Keresd községbe, a községi irodába tüzetik ki, mikorrá a község összes birtokossai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenök ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek s hogy a kérvény elsöpéldányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1891. Szeptember 14-a tartott üléséből.

Sándor Frigyes. *ai Géza,*
k. elnök. jegyző.

onsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr 101 Sibiiu, Sâmbătă 21 Septembre (3 Octobre) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 20 Septembre 1891.

Intre multele miserii, care sunt la ordinea ḑilei în Ungaria, cea mai arḑĕtóre este între tóte salariul cel mic al funcţionarilor de stat.

Preste 16 mii de funcţionari subalterni, nici nu mor, nici nu trăesc. Banii de cuartir nu sunt de ajuns ca sĕ se pótă adăposti în o locuinţă cinstită, ér salariul este departe ca sĕ le asigure pânea de tóte ḑilele. Unde sunt acum vestmintele, unde lemnele, unde cărţile de scólă pentru băeţi, şi de unde sĕ mai contribue şi la Kulturegylet, o rubrică acésta, care este şi ea de o vreme încóce un obligămênt moral şi o notă recomândătóre.

Te prinde mila, dacă petreci în jurul ăstor funcţionari.

I veḑi, că cumpĕră timbru pe cuită a conto, căci de nu, nu sunt în stare sĕ-şi scótă nici salariul la lună.

Şi după ce l'au ridicat, li se impune întrebarea, cui sĕ solvesc şi cui sĕ mai rĕmân datoriu?

Cine mai póte astepta şi cine me stringe de gât?

Şi după-ce 'şi face calculii, se treḑesce, că în 2—3 a lunei nu mai are o pără frântă sau românesce ḑis o lăscae, creditul e secat şi el şi de trăit tot trebue sĕ trăéscă.

Caută omul în nĕcasul seu după alţi ómeni de pe sate, cari au necasurile lor, le mai scrie câte o suplică, mai câstigă şi pe acelea 50 cr. 'şi mai stêmpĕră fómea şi setea pe o ḑi şi pe urmă ér începe din cap a face datorii.

Şi sórtea acésta o au în Ungaria nu mai puţin ca 16 mii de ómeni, aprópe toţi capi de familie, ómeni şi altmintrelea destul de chinuiţi.

Ne infiorăm, când cugetăm, ce s'ar întêmpla cu acesti ómeni, când statul la o primă nu ar puté sĕ le priméscă cuitele şi sĕ le respundă banii pentru ele. In acel moment pe întrégă linia s'ar desfăşura înaintea ochilor nostri o privelisce din cele mai triste şi dureróse.

Din norocire statul Ungariei ş'a regulat finanţele şi cu bugetul ecuilibrat de aḑi nu e temere de o atare catastrofă.

Dar miseria cu acésta nu e delăturată. Omul trăesce tot din datorii. Plătesce conturi vechi în parte şi face datorii întregi de altă parte, étă sórtea funcţionarului subaltern unguresc.

Póte vor fi în categoria acésta şi ómeni ceva mai bine situaţi, dar în schimb numĕrul nu se alteréză, dacă ne cugetăm, că între funcţionarii cei bine plătiţi încă sunt destui de cei încurcaţi în iţele creditorilor, în ale bancelor şi chiar şi în ale usurarilor celor nemiloşi.

Poţi deci sub atari împregiurări pretinde ca astfeliu de ómeni sĕ-şi păstreze independenţa? Poţi pretinde ca sĕ lucre cu tótă inima şi cu tótă consciinţa despre însemnătatea oficiului lor?

Poţi fi sigur, că ei nu vor aluneca, nu se vor lăsa seduşi, şi vor resista tentaţiunilor, ce se fac la simţul lor de dreptate.

Étă posiţia cea falsă, în care se găsesc amploiaţii faţă cu partidele.

Germenele corupţiunei, influinţarea asupra verdictului ce au de aduce, asupra sentinţei 'l aflăm în posiţia acésta miserabilă.

Şi cu tóte aceste îmbulḑala după funcţiuni a devenit o lepră, o manie, de care nu se pot scăpa cei ce au sĕ denuméscă ori sĕ lucre pentru de a fi aleşi.

Sciu ómenii bine, că cu salariul nu pot trăi, dar conteză la venite estraordinare, la bacşişuri, la prostia sermanilor ţerani, cari alérgă la câte un „perde vară“, cu traista numai ca sĕ-i pună o literă pe hârtie.

Era deci timpul suprem ca statul sĕ nu mai sufere o atare ruşine, era la timp ca ministrul de justiţie şi cel de finanţe, unde amploiaţii sunt mai rĕu situaţi, sĕ vina cu un proiect de lege şi sĕ scape din miserie atâta lume de om. Intre funcţionarii statului, noi românii dăm contingentul cel mai neînsemnat. Pre noi deci puţin ar avea sĕ ne privéscă, cum îşi plătesce statul funcţionarii sei, dacă miseria acésta nu ar avé inriurire asupra poporului, care are mult de a face cu domnii şi bietul popor al nostru din firea lui mai democratic, el nu caută sĕ vină în contact cu domnii cei mari, el dă tot pela cei mai mici şi venind cu acestia în atingere, acestia făr sĕ i ajute şi sĕ-i pótă ajuta, 'l despóie, căci sunt siliţi.

De ar fi bine plătiţi, póte că poporul ar scăpa de vecsaţiunile, la cari este espus ḑi de ḑi, căutând dreptate pela uşile domnilor. Şi încă e bine, că amploiaţii au noroc că vin şi pot veni în contact cu un atare popor cum e al nostru bun şi darnic, căci altmintre defraudaţiunile ar lua cu mult mai mari dimensiuni decât au luat până acum în fericita ţéră unguréscă.

Salutăm deci cu bucurie adevĕrată legea pentru îmbunătăţirea sórtei amploiaţilor subalterni, tocmai în interesul poporului atât de stors de ei, nu din reutate, dar mai mult din lipsă şi din sĕrăcie.

Revista politică.

Vorbirea, ce o a ţinut conducĕtriul oposiţiunei moderate cont. Apponyi înaintea alegĕtorilor sei, a dat mult material de discutat presei din Budapesta. Foile guvernului critică aspru pe contele Apponyi, căci a îndrăsnit sĕ atace guvernul şi sĕ-l presente în tótă slăbiciunea lui în strĕinătate. Aşa vorbesce „Nemzet“ aşa „Pester Lloyd“ şi chiar organul partidului independent „Egyetértés“ încă ia la răfuélă pe conducĕtoriul partidei moderate.

Faimosul Polonyi Géza şi-a ţinut darea de sémă în Hajdu Szobozló. El a trecut în revistă atitudinea partidului independent contra reformei administraţiunei de stat, a fabricei de arme etc. şi a atăcat în special pe ministru de honveḑi, Fejérváry, carele nu şi-a luat pedépsa, precum şi-a luat-o Tisza.

O telegramă din Milan anunţă, că visita, ce o a făcut în 30 Septembre n. regele României Carol, regelui Italiei Umberto, este viu interpretată din partea unor foi şi i-se dă o mare importanţă politică. Primirea suveranului român a fost de tot cordială. Foile ḑic, că e vorba de o acţiune importantă, adecă de alăturarea României la alianţa puterilor centrale.

Ḑiariul german „Keuzzeitung“ ocupându-se cu alianţa puterilor centrale face următórele apreţieri, care le aduce „Timpul“:

Cestiunea de e a sci, care ar fi atitudinea alianţei întreite în casul când Rusia ar cere trecerea liberă prin Dobrogea sau chiar cestiunea acestui teritoriu, s'a tratat, în acela-şi timp cu noi, de „Pester Lloyd“ şi de câteva ḑiare vienese.

Tótă lumea pare a crede dar, că acéstă cestiune va dobêndi fórte curênd un caracter de actualitate. Insĕ în articolele presei austro-ungare nu găsim o conclusiune logică, conclusie care ce e drept ar pune în încurcătură pe domnii dela Pesta. Dacă e sĕ se limpesḑéscă în adevĕr cestiunea, nu trebue sĕ se opréscă cineva în mijlocul drumului.

Un articol publicat sub formă de corespondenţă în „Pester Lloyd“, întocmai ca şi cel apărut în „Kreuzzeitung“, ajung amândóuĕ la conclusia, că România trebue neapărat sĕ priméscă aḑi un rĕspuns la întrebarea de a se sci, dacă alianţa întreită îi va garanta, la orice întêmplare intregitatea teritoriului.

Asupra acestui punct, suntem de acord; ce se va întâmpla însĕ dacă alianţa întreită ii va voi sĕ ofere acéstă garanţie? Ḑiarul pestan crede, că România în acest cas şi-ar perde neatârnarea şi ar deveni o ţéră vasală a Rusiei. Acéstă espunere nu ni se pare completă, căci alegerea în faţa căruia se

FOIŢA.

Beneamin Franclin.

— După *Hoffmann.* —

(Incheere.)

In anul 1732 scóse la lumină Franclin vestitul seu călindar intitulat: „Almanachul lui Richard cel sĕrman“. Acesta pentru cuprinsul seu cel bun se rĕspândì fórte, ca şi fóia edată de dênsul. Prin lucrările acestea i se îmbunătăţì şi starea materială, aşa încât acum întreprinse şi vênḑare de hârtie. Órele libere le folosia Franclin pentru învĕţarea limbilor strĕine. El învĕţà prin sirguinţa propriă limbele: francesă, italiană, spaniolă şi latină.

După ce petrecù astfel Franclin 10 ani 'l ajunse dorul de a-şi vedé rudeniile. Astfel călĕtorì până la Boston, unde după o petrecere de cât-va timp se reîntórse érăşi la Philadelphia, dar luà cu sine un fiu a fratelui seu Iames, pre care 'l instruà cu blândeţe în arta tipografiei, din care apoi deveni un tipograf renumit. Astfel rĕsplătì el duritatea fratelui seu cu bună voinţă.

In anul 1736 'l aleseră concetăţenii lui de secretar al consiliului general şi curênd după aceea de maiestru postal. Lui este de a se mulţămi regularea şi ordinea fundamentală a postei. Nici pre terenul scientific nu rĕmase Franclin îndărăpt, căci în anul 1761 după multe cercări şi esperimente aflà „parafulgerul“ (Blitzableiter).

Ingrijat pentru înaintarea culturei omenesci se sili ca în Philadelphia sĕ întemeieze o scólă superióră. De aceea începu o subscriere benevolă între concetăţenii sei şi în scurt se adună suma considerabilă de 50,000 fonţi sterling, din carea se fondă universitatea, ce şi astăḑi e în flóre şi cu superbie pórtă numele lui Franclin După ce acest om plin de virtuţi a fost ales de membru în consiliul statului s'a silit de a întemeiat asile pentru sĕraci şi neputincioşi. După aceea tot la stăruinţa sa s'a pavat cu pétră uliţele şi piaţele cetăţei Philadelphia.

Când se începu revoluţiunea nordamerică numele lui Franclin era cunoscut şi în Europa. Englitera posedea fórte multe colonii în America nordică şi până la anul 1769 trăia în pace cu ele. Dela anul acesta începù guvernul britanic a le detrage drepturile şi a le face deosebite resticţiuni comerciale, pentru aceea 'şi aruncară în anul 1773 marfa de pre 3 năi engleze în mare vre o câţi-va cetăţeni din oraşul Boston.

Apoi isbucnì resbel între coloniile engleze americane şi ţéra mama, care apoi se finì cu devingerea englezilor şi întemeiarea statelor libere americane. Bărbaţii, care mai mult a contribuit la liberarea de sub jugul englez, a fost Franclin şi Washington, acesta ca general, acela ca bărbat de stat.

Incă înainte de erumperea resbelului merse Franclin în Anglia spre a mijloci nesce condiţiuni mai favorabile pentru patria sa, dar guvernul englez respinse tóte propunerile modeste ale lui Franclin. După eruperea resbelului, Franclin fu trimis în Francia, unde prin înţelepciunea şi elocinţa sa induplecà guvernul frances la o alianţă cu statele nordamericane, ce o şi subscrise în anul 1779 în numele patriei sale, ér în anul 1783 subscrise pacea cu statutul englez, prin care se recunoscù America de nore ca stat liber. Pentru aceea se şi ḑice despre Franclin: „*Eripuit coelo fulmen, sceptrumque tyrannis!*“

După aceea Franclin a încheiat deosebite contracte comerciale cu mai multe state europene, prin care a înaintat bunăstarea şi fericirea patriei sale.

In anul 1785 se reîntórse din Europa, după o absenţă de 9 ani, érăşi la Philadelphia, unde fu primit cu cea mai mare bucuriă de compatrioţii sei. După aceea fu ales de membru congresual al statului şi preşedinte a provinciei Pennsylvania.

Franclin a fost un luptătoriu înfocat al libertăţii şi cel mai mare inimic al sclaviei. De pre patul seu, în care ḑăcea cuprins de bólă, scrise deputaţilor statelor unite ca sĕ lucre cu tótă energia intr'acolo, ca sĕ se ştérgă sclăvia. Acéstă scrisóre însĕ i-a fost cântecul lebedei, deóre-ce bóla îi crescea mereu, gasesce pusă România, are un caracter cu totul altul. Am sfăruit pe directorii diarelor austriace și ungurescì sě consulte doctrinele și principiile istorice ale panslavistului Danilewski, unde vor găsi esplicat pelung ce ar oferi Rusia României în casul când acésta ar consimți a se alia cu imperiul țarilor

Se dice acolo, că Rusia ar asigura României formarea unui stat național român, din care ar face parte Transilvania și Bucovina; în schimb, Basarabia și Dobrogea ar fi definitiv încorporate la Rusia. De sigur nu s'ar putea închipui o Românie astfeliu formată, decât ca o vasală a Rusiei, și dinastia actuală a Hohenzollernilor ar deveni atunci imposibilă întrênsa. Dar puși în fața cestiunei de a fi sau a nu fi, mulți români de dincóce și de dincolo de carpați ar primi propunerea ruséscă, de îndată ce alianța întreită ar rĕspunde la întrebarea pusă mai sus, într'un sens negativ.

Dacă, pentru a ajunge la acest scop, Rusia aduce pe tapet cestiunea Dobrogei, ea nu va face acésta sub o formă cominatorie, ci va profita de o ocasiune ca sě propună României o alianță împotriva Austro-Ungariei, în detrimentul căreia s'ar crea statul național român în cas de rĕsboiu victorios. Prin o alianță cu România, Rusia. și-ar restabilí în același timp comunicațiile cu Sêrbia, de unde, după planul strategilor ruși, ar trebuí sě se încerce o rĕscólă în Bosnia și în Croația, imediat după isbucnirea unui rĕsboiu. O inlesnire cu România oferă în adevĕr Rusiei putința de a ataca monarchia austro-ungară pe tótă întinderea fruntariei sale dela médă di.

Și se crede póte, că nu sunt multe persóne în România, cari au cu desĕvêrșire consciință de importanța țĕrei lor și a armatei române în casul unui rĕsboiu austro-rus.

Acum câte va sĕptĕmâni o scire de sensație a circulat prin presa ruséscă, unguréscă și din țĕrile balcanice. Se susținea, că dl Babeș, președintele comitetului național român din Transilvania, ar fi vorbit cu generalul Florescu și cu principele Bibescu despre posibilitatea de a se organisa, în cas de rĕsboiu, o rĕscólă a românilor de preste munți, ca sě se dea în mânile rușilor ținuturile situate la médă-di de Carpațì Scirea presintată în acéstă formă era evident neesactă; dar e un fapt că dl Babeș, prin încercarea sa de a se apropia de partidul magiar kossuthist, a intrat într'un impas și că nu s'ar putea prevedé hotăritile viitóre *).

Pentru adi ne abținem, de a trage nouĕ deducții din acésta situație.

Nu vom insista de cât asupra necesităței unei esplicații sincere între România și alianța întreită. Ceea ce importă mai nainte de tóte, este că magiarii sĕ fie siliți a-și părăsí sistemul de persecuții ilegale și inoportune împotriva românilor ardeleni. *Căci câtă vreme acéstă stare de lucruri se va prolungí, nici vorbă n'ar putea fi de o consolidare a situației politice a țĕrilor dela Dunărea de jos.*

Și tocmai din causa acestei orbiri a guvernului unguresc îi este atât de greu imperiului german sĕ ia angajamente formale față că țĕrile balcanice." —

După-ce cât-va timp, în urma evenimentelor dela Kronstadt, situația a fost privită de o mare parte a presei europene cu mult mai critică decât înainte de semnele positive, ce s'au dat despre o înțelegere ruso-francusă, acum încep a se ridica ér voci pentru presentarea situației într'o lumină mai puțin îngrijitóre.

Desființarea mĕsurilor privitóre la pașapórtele pentru călătorii prin Alsația și Lorena, care veni óre-cum ca un rĕspuns la atitudinea guvernului frances față de scandalurile proiectate cu ocasiunea representației operei Lohengrin și îndreptate contra Germaniei, au adus o notă mai optimistă în referințele dintre puterile rivale.

Ministrul de comerciu al Prusiei, dl Berlepsch s'a esprimat cu ocasiunea unui discurs, pe care l'a ținut la Frankfurt, într'un chip fórte încredĕtor asupra siguranței păcei. A declarat, între altele, că voința împĕratului și a poporului german, de a menține pacea, e cea mai bună garanție, că ea nu va fi turburată.

Și la Londra se judecă situația mai linistit.

Astfel, „Standard" observă:

„Comentările diarelor celor mai bune și mai de frunte din Paris asupra ușurărilor privitóre la pașapórtele dela granița Alsației și Loronei sunt manifestațiile cele mai plăcute, pe care Europa le-a primit de multă vreme.

„Intórcerea opiniei publice francese la o atitudine demnă și liniscită este tot ce póte fi mai potrivit cu o națiune mare și spirituală.

Dacă se recunósce, că împĕratul a procedat cu ințelepciune și moderație, acésta însemnéză a admite în chip tacit, că ordonanțele germane privitóre la țĕrile anecsate forméză o parte din legile publice ale Europei, și trebue respectate ca atari.

Totuși gazeta engleză nu este dispusă nici acum a crede tóte primejdiile înlăturate. Ea continuă:

Pe când noi salutăm cu bucurie ori ce manifestație relativă la dispozițiile pacinice ale diferitelor mari puteri, nu putem sĕ ne oprim de a întreba, dacă situația asfel creată, este sau nu și permanentă?

Se va împăca óre vre o dată Francia cu pierderea Alsaciei și Loreni și țarul va înceta óre de a fi urmărit de visurile sale de cucerire îndreptate asupra Constantinopolei? Nici odată nu trebue sĕ se aștepte cine-va la dispariția totală a unor tradiții înrădăcinate într'un stat, de óre-ce acésta este o trăsătură proprie caracterului omenesc..

Inainte de a trece o lună, se póte întêmpla deja alt-ceva care sĕ fie în stare a scobori barometrul politic pe continent în aceași mĕsură, în care dispozițiile de adi privitóre la pașapórte și comentăriile diarelor francese asupra acestor dispoziții, l'a făcut sĕ se urce".

---

*) Fóia din cestiune se vede, că nu a cunoscut încă hotărîrile comitetului central. Red.

Confesionalismul in scólă.

Ómenii cu tendențe cosmopolite și cu pretensiunea de a trece în lume de aceia, ce au óre-cari vederi mai înaintate, de cum se obicinuesc a avé ceialalți muritori, cred astădi de supĕrată cestiunea confesionalismului și prin urmare de ne vrednică de a i se mai da óre-care atențiune Ei se légănă de speranța, că viitoriul după dênșii nu tocmai depărtat, va dovedí, că societatea omenéscă, dacă e vorba sĕ progreseze omenimea, va fi necesitată sĕ ia altă formă, căci numai astfel se póte esplica direcțiunea, ce o a luat cultura nóstră de astădi.

Este de netăgăduit, că direcțiunea culturală a unei epoci, a unui timp s'a reflectat mai mult sau mai puțin și asupa basei sociale a omenimei și a căutat sĕ-i imprime acesteia caracterul seu particular și de aci voind sĕ-i esplici formele sociale din cutare timp, vrênd, ne-vrênd esti silit sĕ te ocupi, amĕnunțit cu direcțiunea culturală din timpul respectiv.

Nici când acéstă înfluințare nu a fost și nice nu va fi de natură de a atăca basele sociale și a produce o reformă radicală în alcătuirea societății, căci atunci s'ar rumpe acea înlănțuire, carea este de ne-apărată trebuința în desvoltarea istorică-culturală a omenimei. Deci ori și-ce resultat cultural dobândit forméză în o privință óre care un punct. de radim pentru progresul viitor.

Punênd cestiunea astfel urméză, că nice cu confesionalismul nu o putem rumpe atât de repede, ba noi avem firma convingere, că el se va manifesta și de aci înainte ca un factor puternic în viața popórĕlor. Puși pe acest punct de vedere sĕ cercăm întrucât principiul confesionalismului póte fi privit de dătator de mĕsură în ale scólei? Mai póte fi óre acésta în organisarea sa internă și esternă dependentă de el? Nu este el óre în contradicere cu desvoltarea sciinței pedagogice de astădi?

Resolvirea acestor întrebări este astădi cu atât mai necesară cu cât tendința de a sterge ori-și-ce fel de categorii de scoli confesionale se manifestă într'un mod fórte pronunțat mai pretutindenea în statele europene. Pentru statele acelea, unde este o singură confesiuni dispar de tot, față cu marea confesiune nu póte încăpea dispută în acest punct presupunênd că statul nu se pune în oposiție cu biserica și religiunea și le consideră pe aceste după cum merită sĕ fie considerate

Cu totul altcum stă lucrul acolo, unde sunt dóuĕ s'au mai multe confesiuni, cari cer sĕ fie considerate, când e vorba de vre-una ori-alta dintre problemele culturale.

Aici nu poți și nice nu trebue sĕ treci la ordinea dilei peste vócea acestora, decât cu risicul de ate a bate de pe calea cea adevĕrată a progresului.

Scóla este o instituțiune culturală, menită de a da fiitorilor membrii a i societății omenesci posibibilitatea de a puté trăi ca ómeni, conform demnității omenesci și postulatelor religióse morale.

In acéstă concepțiune generală problema scólei are în vedere întrégă omenimea fără considerare la divisarea acesteia după ném, stare scocială, ocupațiune specială, ori credință religiósă. Omenimea este considerată din un punct de vedere mai înalt, ca și când ea ar fi compusă din același fel de membrii, și ca și cum acestia ar' urmări acelea și scopuri directe.

Cu tóte că viața omenéscă aprețiată în feliutele ei moduri de manifestare și judecată după deosebitele ei nuanțe a produs si produce în ori-și ce om dedat a nu privi lucrările în mod superficial convingerea că: trebue sĕ aiba omenimea anumite scopuri ideale pentru ajungerea cărora este angagiat a conlucra fie-care membru, totuși practica vieții ne arată, că omenirea după modul ei de viețuire este divisată în atâte și atâte feliuri, cari tóte urmăresc anumite scopuri speciale și cari la părere nice decum nu privesc vre un scop óre-care general. Acestor scopuri speciale are sĕ servéscă în prima linie ori-și ce instituțiune omenéscă și prin urmare și scóla.

Ori și ce biserică ori confesiune are un deosebit interes de a fi asigurată în privința crescerei, ce se dă fiitorilor ei membri. Nu póte fi și nice nu este ertat a fi indiferentă, dacă sĕ cresc ori nu acestia în spirit contrar principiilor, pe care se baséză ea. Chiar nici atunci nu póte fi satisfăcută, când în scóle se manifestă un fel de indiferință în punctul acesta.

Nice chiar în interesul statului nu este de recomandat acest mod de vedere. Statele acele, cari s'au pus pe acest punct de vedere au dovedit deja până acuma, că greșită este cărarea, pe care au pornit, din contră acele, cari au ținut sĕ respecteze punctul de vedere confesional se par a se consolida din ce în ce mai mult și a se aședa pe o basă din ce în ce mai puternică Francia și Germania ne pot servi în punctul acesta ca modele. Colo indiferentism religios și prin urmare și confesional, ici îngrirea cea mai scrupulósă în punctul acesta. Timpul de față ne arată și timpul viitor ne va puté arăta și mai învederat, cari din aceste dóuĕ țĕri sunt puse pe o basă mai solidă. Și atunci de sigur va trebuí sĕ și revindece sieși și confesionalismul óre-careva titlu.

In Germania cu deosebire în părțile ei sudice voind a nivela diferențele confesionale și a produce o armonià între cele dóuĕ confesiuni esistente: catolică și protestantă sau făcut încercări de a face pregătiri pentru acésta prin un feliu de scóle, unde sĕ se crésca copii atât catolici, cât și protestanți.

Scólele așa numite simultare s'au dovedit, că departe de a produce armonia dorită au devenit un nou mĕr de céartă și în loc sĕ ușureze modul de vețuire au adus nóuĕ greutăți.

Sunt esplicabile acaste aparițiuni, deóre-ce altcum vin pregătiți copii diferitelor familii, alte idei, alte cunoscințe, alte sentimente. Fie care confesiune 'și are cercul seu de idei și simțeminte particulare.

Este cu neputință, ca acest cerc sĕ nu se oglindeze câtuși de puțin și în sinul familiei, și prin urmare cu neputință, ca membrii acesteia sĕ rĕmână neinfluințați de acest cerc de cunoscințe și simțeminte. A le desconsidera pe aceste ar insemna a desconsidera cerințele pedagogiei mai nóue: de a căuta sĕ zidesci în scólă pe basa celor ce le aduce cu sine elevul de afară din familie ori societate.

Numai astfel putem fi asigurați de succes, dacă vom lua în considerare ideile și simțĕmintele, de cari este dominată mintea elevilor.

A ține cont deci de ideile confesionali ale fiăcărui elev este o cerință chiar pedagogică dintre cele mai ponderóse.

Cât timp societatea omenéscă este alcătuită după cum e ea astădi, a sterge scolile confesionale ar însemna a comite un atent dintre cele mai grave asupra unei cultivări basate în sciința pedagogiei de astădi. Confesionalismul va trebui sĕ-și aibă deci importanța sa deosebită în direcțiunea culturei, ce se intenționéză a se da prin scólă.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român".

Arad, în dina Crucei 1891. Ținuta corectă, ce a observat-o jurnalul nostru metropolitan, dela aparițiunea lui până astădi, atât în cause politice-naționali, cât și în organisătóre bisericesci, scolari și fondaționale, o ținută demnă și corĕspundĕtóre întru tóte cu nobilele intențiuni ale marelui seu intemeitoriu, me indémnă sĕ prind condeiul, pentru ca sĕ-mi recoresc barem încât-va durerile sufletesci, ce me consumă, când vĕd cu câtă ușurătate se manuéză pe la noi scumpele nóstre aședĕminte depuse în sta-

---

însĕ sufletul seu, remasă clar ér credința în Dumnedeu nestrămutată. Pe patul seu de mórte mulțămi lui Dumnedeu pentru binefacerile reversate asupra lui și dise cătră amicii sei: „Eu am avut o viață îndelungată și în timpul acesta am vĕdut o parte mare din lumea acésta. Acum doresc fórte sĕ vĕd și o altă lume și cu bucurie 'mi încredințez sufletul în mâna lui Dumnedeu, care dela nascerea mea necontenit m'a protegat și binecuvêntat."

In astfel de cugete 'și ascepta Franclin mórtea. El murì în anul 1790 în 17 dile ale lui April, deplâns de toți concetățenii și compatrioții sei. O statuă modestă arată locul acela, unde dac osemintele aceluia, care a făcut pentru patria în special și în genere pentru omenime mai mult decât mulți regi și domnitori renumiți. El a fost cetățénul întregei omenimi. O de ar avea Franclin și în patria nóstră cât de mulți imitatori!!!

Toplița, în 13 Maiu 1891.

Georgiu Popescu,
preot în Toplița.

tul organic prin munca neobosită a nemuritoriu-i nostru regenerator.

Nu me ating de cestiunile politice, cari precum se vede încep a se limpedi, căci „Telegraful Român“ demaschéză intriganţii şi precupeţii, ce cam de cinci ani încóce făcură monopul din naţionalism, aruncând cu imală în tot cel-ce nu voia sĕ se închine molochului fabricat de Slavici şi binecuvêntat de nesce farisei, cari profanéză tagma, căreia aparţinem; voesc sĕ ating numai dóuĕ cestiuni aradanesci, cari acum se pare, că se apropie de deslegare. E vorbă de protestul ce l'a dat o mâmă de ómni contra alegerei comitetului şi a epitropiei parochiali pe noul period de trei ani, şi apoi de alegerea de învĕţătoriu în locul decedatului Petru Popoviciu.

Ca on. cetitori sĕ pricépă causa primă fundamental, îm permit a aminti, că şi la Arad se află o fracţiune de ómeni desperaţi, cari din causa nedestoiniciei lor au fost scoşi de prin corporaţiunile nóstre bisericesci. Ajungênd la noi în comitetul parochial, aşa dicênd numai din întêmplare vre-o 3 din trênşii, au dat năvală din resputeri şi la tóte ocasiunile au produs neînţelegeri în comitetul şi sinodul parochial, desvoltând faţa de protopopul actual o purtare de tot necualificată. Ómenii de bine s'au consultat şi au statorit între sine, ca la restaurarea cea nóuĕ sĕ scótă din comitet pe turbulenţi, cu atât mai vêrtos, cu cât că aveau şi motive pipăibile de administrare uşuratică a bunurilor bisericesci. Şi aşa s'a şi întêmplat, că în sinodul electoral s'a ales un comitat, din carele au rĕmas afară turburătorii. Ei, basaţi pe împregiurarea, că liturgia nu s'a început la 10, ci la 9 óre, şi că pe când au venit ai lor la sinod, acesta a fost deja încheiat, s'au pus pe lucru şi au înaintat la Veneratul consistoriu, un protest subscris de 100 inşi, dintre cari la sinod au participat numai 19, ér ceialalţi parte au fost luaţi de pe uliţă, parte n'au scire că sunt ca subscrişi la protest. Aşa dară protestul în sine este o maculatură şi un document, pentru carele factorii principali ar trebui traşi în cercetare criminală. Şi ce a făcut ven. consitoriu cu causa? A dat-o pe mâna unui comisariu spre cercetare. Şi nu-i vorbă, comisariul consistorial a făcut cercetare, ascultând şi luând la protocol întâiu pe matadorii protestanţi, apoi pe unii dintre cei ce au voit sĕ restabiléscă ordinea în biserică, şi după aceea érăşi pe acusători, fără sĕ mai dea cuvênt a dóua óră şi celor acusaţi. — Din partea celor acusaţi s'a spus, că în protest se află subscrieri false, şi cu tóte aceste investigătoriul a trecut mai departe, póte că aşa sună acum regulele din procedura cea mai novissimă. Causa în fine se spune, că s'a pertractat în dilele trecute şi sĕ se fie finit astfeliu, că ven cons., la propunerea unui referinte fórte jurisprudent, a nimicit alegerea şi a ordinat alegere nóuĕ, din motive necunoscute nóue. Nu me îndoescu în bunăvoinţa ven con. faţă de progresarea comunei nóstre bisericesci, dar me tem ca nu cum va prin acésta hotărîre bunăvoitóre a sa sĕ ne facă sĕ adoptăm principiul, ce l'a esprimat fostul preşedinte al comitetului vechiu, vĕdêndu-se lăsat afară din noul comitet, principiu, care sună din vorbă în învorbă că: „sau fuge protopopul din Arad, sau se prăpădesce biserica“.

Bag séma ven. cons., s'a temut de acésta ameninţare şi a cugetat, că mai bine sĕ dăm de pradă pe protopopul, decât sĕ se prăpădéscă biserica, şi aşa va fi ajuns la decisul de a nimici alegerea efeptuită de altmintrea în cadrul legei; dar pe cât cunóscem noi Aradanii cei pacinici pe protopopul, el nu e fricos, va sta faţă şi cu acest curente greşit, căci et alios ille vidit ventos. Dar se asceptăm, şi despre recultat ve voiu raporta la timpul seu! Sĕ trecem la afacerea a dóua.

Ţienêndu se cont de legile nóstre bisericesci, cu încetarea din viaţă a învĕţătoriul dela scóla nóstră centrală Petru Popoviciu, s'a făcut substituire, ca şi vĕduva sĕ se bucure de ceva ajutoriu. La finea anului scolastic s'a publicat concurs în fóia oficială „Biserica şi Scóla“, unde se spun favorurile, pe cum şi condiţiunile. Şi la staţiune au recurs 6 inşi, între care cel mai puţin cualificat este acela, ce ne-a făcut galagia. Dar ca sĕ fiu bine înţeles, trebue sĕ adaug aici, că noi şi în anul celalalt am avut alegere de învĕţătoriu la scóla nou înfiinţată. Atunci ne-am grupat, mulţimea pre lângă Nicolau Stefan învĕţătoriu cu 16 ani de serviţiu, grădinariu şi pomolog escelent şi destru arangiatoriu de cor vocal, ér o parte nu neînsemnata pe lângă Georgiu Jianu, tinĕr cu 6 clase gimnasiale, cu testimoniu preparandial şi de cualificaţiune distins şi pe lângă aceea vorbesce perfect în tustrele limbile patriei Atunci sórtea a decis ca sĕ alegem pre N. Stefan, pentru care fapt am audit în organele malcontenţilor din Arad, că suntem ómeni ai obscurantismului şi câte altele.

In anul acesta, venind érăşi la alegere de învĕţătoriu, noi cei ce am primit epitetul de ómeni ai obscurantismului, ne-am înţeles între noi şi am hotărît sĕ alegem pre Jianu, carele dintre recurenţi ni s'a părut mai cualificat. Comitetul parochial, carele aici 'şi are dreptul seu precisat în §§ 5 şi 6 din statutul organic, avênd în vedere şi pasagiul din concurs, carele dice că „cei cu cualificaţiune mai bună vor avé preferinţă“, şi apoi ţinênd în vedere şi decisele sinodului eparchial din anul 1883 n rii 80 din protocolul sinodal, după cari staţiunile învĕţătoresci cu salariu de preste 400 fl. v. a. (la staţiunea din cestiune salariul e 600 fl. v. a. apoi cuartir, lemne şi acuisiţii funebrali, de tot aprópe 1000 fl. v. a.) sunt staţiuni de frunte şi la aceste nu pot recurge de cât acei preparandi absoluţi, cari au cel puţin 4 clase gimn; reale, sau comerciale, apoi absolutoriu preparandial şi testimoniu de cualificaţiune distins, comitetul dic nu a pus în candidaţie dintre cei 6 recurenţi fără numai pre patru inşi, eschidênd pre unul, pentru că nu avea absolutoriu preparandial, ér pe celalalt pentru-că avea testimoniu numai pentru staţiuni de clasa a treia. Părintele protopop inspector scolariu Moise Bocsian, deschidênd sinodul, a enunciat, că voturi valide se pot da numai pentru cei 4 candidaţi de către comitet. Dar lucrurile se preparaseră altmintrea, şi étă cum:

Patronii de an ai lui Jianu, din causa, că acesta nu se făcuse instrument vil în mânile unui om, carele trăiesce pre aici astădi numai din graţia îndelung răbdătoriului nostru episcop diecesan, ei 'şi aflară alt candidat mai bun, carele a depus jurămênt, că va face tot ce vor cere, şi acela este Romul Vatianu, carele are trei clase comerciale (întrebaţi pe dnii profesori din Braşov şi ve vor spune ce esamen li-a dat) cu calculi suficienţi, are apoi testimoniu preparandial asemenea, şi de cualificaţiune cu 12 suficienţi şi 2 buni. Progresistii (!) nostrii ca sĕ-şi câştige maioritate pentru candidatul lor, au făcut pre bietul sĕ logodéscă pe fata unui om cinstit dintre economii nostri din Arad şi apoi cu banii acestuia deschiseră birturile Aradului şi tractară pre bieţii ţĕrani cum numai putură mai bine, ca se voteze la sinod pentru Vatianu. Venind acum diua de alegere (pare-mi-se 2 August n.) şi vĕdênd ei, că Vatianu nu e luat în candidaţie, la comanda lui Raicu Sava şi a cunoscutului „Teolog“ R. C. au înscenat în biserica aşa un craval, de nu s'a mai audit. Părintele protopop, neputênd restabili altcum ordinea, a cerut asistenţa dela capitanat, dar nici prin acéstă n'a putut face nimic, până ce nu a lăsat sĕ se scrie în protocolul de votare, la rubrica observărilor, şi voturile date pentru Vatianu. Atunci a fost linisce şi astfeliu, insuflaţi de duhul spirtuóselor, au votisat pentru Vatianu 270 inşi, ér dintre cei candidaţi de comitet pre basa legilor subsistente au obţinut Jianu 71 voturi, ér ceialalţi paremi-se 11 de tóte. Ţinêndu-se alegerea, părintele protopop a dechiarat, că dintre candidaţii comitetului a întrunit Jianu 71 voturi, prin urmare dênsul ar trebui se fie învĕţătoriu ales dar după-ce s'au dat voturi şi pentru Vatianu, carele n'a fost adus în candidaţie de către comitet, astfeliu causa va trebui se trécă la Ven. Cons. spre hotărîre meritorială, ceea-ce s'a şi facut şi acum sperăm, că se va decide în curênd.

Că ce va decide Ven. Con. în causă, nu scim, propriamente între împregiurări normale n'ar fi greu de ghicit, dar după ce vĕdurăm mai sus, că într'o causă curată, ce are de scop numai binele şi luminarea poporului, Ven. Con. a aflat de consult a da ascultare unor malcontenţi, cari de când sbieră prin foi duşmane bisericei nóstre numai om de omenie n'au dis către episcopul lor, de atunci suntem îngrijaţi, ca nu cum-va sĕ ni se spună şi aici, că fiecare poporan român gr. or. din Arad numai atunci póte fi linistit în afacerile sale, dacă va călca legea nóstră fundamentală şi va striga în lumea largă cele ce le a strigat autoriul faimosului articul „Ardelenism“.

Intrebările ce le aş putea pune la fostii din patroni ai lui Jianu din anul anterior, şi la duşmanii sei actuali, protectorilor lui Vatianu, le retac, dar adaug numai un cuvênt, care sciu, că le face bucurie, anume: „Morala“!

Un român gr. or.

Programa

pentru deschiderea solemnă a congresului bisericesc al Bucovinei în 18/30 Septembre 1891:

Marţi în 17/29 Septembre 1891.

Séra la 7 óre: Priveghere în biserica catedrală.

Mercuri în 18/30 Septembre 1891:

1. Diminéţa la 6 óre: Incepere ecândei (utrenei) în biserica catedrală.

2. La 8 óre: Sosirea is- cop şi metropolit la biser liturgiei solemne întru chiem

3. La 10 óre plécă dela a metropolie în trăsuri, membrii a- sânţitul archiepiscop şi metropolit în mergênd trăsura cu doi ceremonieri.

4. La 10 ½ óre plécă 'n trăsuri de 8 membri congresuali, premergênd cu doi ceremonieri, dela metropolie la Sa comisarul imperial, de a l învita Plecând comisariul imperial la metropol merge trăsura cu doi ceremonieri, urmân surile cu deputaţiunea congresului.

5. La 11 óre, sosind comisarul i metropolie, 4 ceremonieri îl conduc în gresuală pe treptele din drépta. Comisa rial, venind până la intrare în sala congr întimpină de Preasânţitul archiepiscop şi m

6. Comisarul imperial deschide congre cesc, comunicând preaînaltele resoluţiuni

7. Inaugurarea lucrărilor congresu vêntare din partea preşedintelui congre sânţitului archiepiscop şi metropolit.

8. După finirea ordinei de di din şe se petrece comisarul imperial până la vernului de aceeaşi deputaţiune a mem gresuali şi în acelaşi mod, cum s'a prim

* * *

Ordinea de di pentru cele dintâiu dó

Şedinţa I, în 18/30 Septembre

După deschiderea congresului prin comis imperial şi după cuvêntarea archiepiscopului preşedinte al congresului:

1. Predarea credinţionalelor (§. 48 R. A partea membrilor congresului la mâna preşe lui congresului.

2. Desemnarea a doi notari provisori din tea preşedintelui congresului.

3. Desemnarea a doi scrutători proviso partea preşedintelui congresului.

4. Alegerea comitetului de verificare, tătoriu din membrii preoţesci şi mireni ai c sului.

5. Predarea tuturor actelor electorale di tea preşedintelui congresului la mâna comi de verificare (§ 49 R. A.).

Şedinţa a II a în 20 Septembre (2 Octobre)

1. Pertractare şi decidere asupra rap lor comitetului de verificare în privinţa v singuraticelor alegeri ale membrilor congresu

2. Alegerea a doi scrutători definitivi.

3. Alegerea a doi vice preşedinţi (§. 51

4. Alegerea a doi notari definitivi.

5. Alegerea a doi ordinatori.

6. Alegerea unui comitet din membrii ţesci şi mireni ai congresului, care sub preşe archiepiscopului şi metropolitului sĕ delibere sĕ raporteze despre obiectele ce se vor com congresului bisericesc spre pertractare prin înaltele resoluţiuni.

Varietăţi.

* (Nenorocire.) Parochul nostru din *Vasile Jóntea* în timpul din urmă a arĕtat nisce din care se concbidea, că e atins de alienaţiune dilele trecute s'a suit pe biserică şi de acolo a ceput a arunca cu scocuri de pe coperiş. Pop şi rudeniile au alergat ca sĕ-l induplece a se da dar în un moment şi-a perdut ecuilibrul şi că jos a murit.

* (Concert.) Concertul dat Joi séra de d- Irene de Brennerberg a întrecut tóte aşteptă Dênsa scie sĕ înmanueze cu o desteritate admira arcul, esecutând cu uşurinţă şi cu siguranţă de vidiat piesele, cu cari a păşit inaintea public Publicul fórte numĕros i-a rĕsplătit prin furtu aplause şi tinera artistă trebuì sĕ apară înai publicului după fie-care piesă de câte trei ori. frumos buchet, cu care a fost întêmpinată, îi v o dulce reminiscenţă despre simpatiile, cu care au îmbrăţişat sibienii. Dl W. Weiss s'a presentat demnitatatea unui bărbat consciu de însemnătatea mentului. Tot aşa şi d-l Friedsmann, care acompenit la pian atât pe tinĕra şi drăgălaşa tistă cât şi pe escelentul cântăreţ W. Weiss. Cap nóstră militară a dovedit şi de astădată, că scie s păstreze nimbul, ce şi l'a câştigat.

* (Recruţii.) Joi au fost concentraţi cari aparţin trupelor staţionate în Sibiiu. de român erau de tot veseli. Fiind contingentul mare, preste 200 feciori au fost îndreptaţi acas

* (Demisiunea bar. Kochmeister.) Kochmeister, preşedintele camerei comerciale ş dustriale din Budapesta ş'a dat demisiunea acésta, foile din Budapesta, cred că afacerea K meister s'a şi terminat. Ele se bucur a sciut sĕ disciplineze pe un om, céră spriginul împĕratului ger unui teatru nemţesc în capit

* (Rectificare.) In al Nr. trecut, l pa cu

ARTEA ECONOMICĂ

etăţile ţĕrănesci de consum

ll — traduse şi esplicate pentru popor de Ioan Cândea.

(Urmare.)

devĕrat, că pe calea acésta membrii societăţii totdeauna primesc mărfuri bune şi eftine. Însĕ nmulţirei afacerilor, nu se pot procura tocmai le de trebuinţă prin societatea de consum, e de t însĕ, ca societatea de consum sĕ se restringă curarea acelor obiecte, de cari au membrii ei ă.

de obiecte sunt sămênţuri: precum sămênţă luzernă, cépă şi altele, apoi sare, petroleu lumini, cafea şi altele de feliul acesta.

istă o societate de consum, acolo fie-care mem- societăţi are de a spune de timpuriu directo- ce sĕ-i procure; directorul apoi procură pen- ietatate marfa anunţată dela fabrică ş. a. şi ire, fie-care membru î-şi capĕtă marfa co- prin directorul societăţii; acésta marfă e bună ai eftină ca la ori şi care neguţătoriu.

când membrii unei societăţi de consum sunt tă şi membrii unei societăţi de imprumut, atunci capi- cassei societăţii de imprumut le dă putinţă de a-şi articulele de trebuinţă pe bani gata, şi aşa le ca- eseori mai eftine şi comerciantul, căruia i-se dă marfă um pe credit. Cumcă consumenţii trebue sĕ-şi plă- arfa comandată se înţelege de sine, însĕ la cas sĕ arale atunci stă la îndemână cassa societăţii de impru- iror membri sunt ei, le dă ajutoriul de lipsă fără a camĕtă (procente).

Statutele societăţii de consum din N. N.

1. Sub firma „Societate ţĕrănéscă de consum“ s'a societete cu reşedinţa în N. N.

ma societăţii se înregistréză în sensul legei.

2. Scopul societăţii este:

de a procura locuitorilor agricoli obiectele de tre- tât la susţinerea casei cât şi la economia de câmp, de a le procura aceste obiecte dintr'un isvor sigur, de o calitate bună şi eftină.

b) scutirea membrilor de înşelăciuni.

Membrii societăţii, drepturile şi datorinţele lor.

§. 3. Membru póte fi ori-ce om, care a ajuns anii maiorităţii, care are ceva avere, e sigur de plătire şi are dreptul de cetaţén.

Cine voesce sĕ se facă membru al acestei societăţi, are sĕ înainteze adunărei generale o rugare în scris sĕ se oblige a se supune legilor impuse de societate şi sĕ subscrie statutele.

§. 4. Cine-va încétă de a mai fi membru:

a) prin repăşire de bunăvoiă; acésta trebue sĕ se întêmple în scris;

b) prin mórte;

c) prin eschidere din partea adunărei generale, când un membru nu observéză legile şi statutele impuse de societate.

§. 5. Membrii au dreptul:

a) de a pretinde sĕ li-se aducă obiectele comandate de ei la timp, pelângă condiţiunile statorite şi pe socotéla lor;

b) de a vota la tóte alegerile şi hotărîle în adunările generale. Fie-care membru este liber a-şi da părerea, dar numai aceea părere se primesce, care întrunesce majoritatea voturilor.

§. 6. Membrii sunt datori:

1. A se ţiné strêns de statute, a lucra în interesul societăţii şi a sĕ supune hotărârilor adunărei generale.
2. A se supune condiţiunilor impuse de societate.
3. A solvi în cassa societăţii competinţa statorită.
4. A împlini officiile impuse de societate.
5. A sta bun cu averea lor pentru casul când capitalul societăţii nu ar ajunge la acoperirea speselor societăţii.

Nota: Aceste dóuĕ condiţiuni din urmă sunt neapărat de lipsă, căci fără ele societatea nu póte fi indusă în registrul comercial.

§. 7. Administrarea societăţii.

Cu conducerea, administrarea şi controlarea societăţii este însărcinată:

a) adunarea generală,

b) direcţiunea şi

c) comitetul de revisiune.

§. 8. Adunarea generală este instanţa cea mai înaltă pentru tóte hotăririle privitóre la afacerile societăţii. Ea alege óri întregesce direcţiunea şi comitetul de revisiune.

1. Primesce plângeri încontra directorului şi încontra comitetului societăţii.

3. Primesce membrii noi.

4. Ficséză onorariul pentru membrii comitetulului de revisiune.

5. Preliminéză cheltuelile pentru eventualele călĕtorii în afaceri de ale societăţii.

6. Hotaresce urcarea preţului la mărfuri.

7. Reduce ori înmulţesce capitalul social.

8. Ficséză eventualele cauţiuni.

9. Ficséză condiţiunle pentru garantarea creditului membrilor.

10 Deschide sau absólvă pe calculătoriu.

11. Eschide membrii.

12. Hotăresce în cas când se ivesc neînţelegeri la interpretarea statutelor.

13. Modifică statutele.

14. Disólvă societatea.

§. 9. Adunarea generală sĕ convócă din partea preşedintelui ea se convócă de unul dintre vice-preşedinţi, ér în lipsa acestora de direcţiune, printr'un circulariu în scris.

Convocarea trebue sĕ se facă cel puţin cu o lună înainte de ḑiua adunărei, şi are sĕ arete obiectele, ce se vor pertracta.

§. 10. Adunare generală ordinară se ţine în tot anul în trimestrul ântâiu şi are de a hotări: asupra raportului anual al direcţiunei; asupra raportului comitetului de revisiune, asupra esaminărei socotelelor anuale, care trebue sĕ se facă în cele patru luni dintâiu ale anului.

Convocarea unei adunări generale estraordinare sĕ face numai la cas de lipsă, sau când a ḑecea parte dintre membrii societăţii o cer în scris, arătênd causele şi scopul.

§. 11. Adunarea generală este condusă de preşedintele comitetului, dacă cumva ea nu denumesce pe altă persónă din sinul ei.

[Va urma).

Loterie.

Mercuri în 2 Octombre.

Brün: 82 55 80 27 77

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 20 Iuliu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
	10.50	8.—	8.—	—	3.25
sta	8.30	2.05	3.20	5.50	9.15
k	11.38	4.10	6.50	9.22	11.19
lány	2.12	5.51	—	11.53	12.57
lea-	3 53	7.06	—	1.50	2.12
re	4.—	7.13	—	2.34	2.19
elegd	4.30	7.43	--	3.03	2.49
	5.22	8.18	—	3.46	3 26
	5.45	—	—	3.57	—
	6.05	8.51	—	4.09	—
	6.31	9.07	—	4.55	4.21
	7.12	9.37	—	5.34	4.55
	7.29	—	—	5.51	—
ş	7.49	—	—	6.12	--
ĕu	8.01	—	—	2.25	5.47
l ung.	8.14	—	--	6.39	—
	8.29	10.37	—	6.56	6.—
	8.46	11.10	—	8.20	6.18
da	9.03	11.28	—	8.45	6.34
ş	10.08	12.38	—	10 21	7.34
rdea	10.37	1.14	—	11.09	7.57
	19.56	1.21	—	11.17	—
l-de-sus	11.04	1.29	—	11.26	—
	11.28	1.54	—	11.54	8.22
ş.	11.45	2.13	—	12.18	8.38
	12.13	—	—	12.58	8.43
nel	12.44	—	—	1.34	—
	12.59	—	—	1.51	9.14
sa	1.35	—	—	2.29	—
- mică	1.51	—	—	2.48	9.48
aş	2.12	—	—	3.03	9.50
betopole	2.31	—	—	3.26	10.06
işóra	3.04	—	—	4.07	10.28
lĕu	3.46	—	—	4.49	11.04
rod	4.04	—	—	5.35	11.19
tonfalva	5.26	—	—	7.23	12.27
a	6.10	—	—	8.09	12.58
ara	6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15
	7.17		Tren accelerat	9.18	1.35
	8.—			10.40	2.00
	—	12.20	5.15	—	2.19
	—	1.41	5.57	—	3.01
	—	2.26	6.29	—	3.31
ci	—	8.50	11.55	-	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.40	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
Braşov	10.17	2.18	4.20	6.58	—
	—	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apaţa	—	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9 04
Homorod	—	4.29	8.23	—	9.46
Haşfalĕu	-	5.34	8.53	—	11.03
Sighişóra	—	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	—	6.21	10.09	—	12.06
Mediaş	~	6.42	10.31	—	12.37
Copşa mică	—	6.55	10.47	—	12.53
	—	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaş	—	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuş	—	8.—	1 08	1.25	2.49
	—	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud	—	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus	—	—	2.13	2.19	4.28
Uióra	—	—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea	—	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriş	—	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida	—	—	5.14	—	6.34
Cluş	—	10.45	6.08	4.53	6.52
	—	11.01	6.29	5.30	7.40
Nadişul ung	—	—	6.47	5.47	8. –
Ghirbou	—	—	—	—	8.15
Aghireş	—	—	7.02	6.11	8.29
Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia	—	--	8.25	7.12	9.51
Bucia	—	—	8.51	—	10 06
Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév	—	—	9.30	—	10.42
Mező-Telegd	—	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-mare	Tr. de persóne	2.18	10.44	8 42	11.51
		2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6 05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. dep.	5.46
Glogovaţ	4.42	2.20	5.57
Gyorok	5.03	2.34	6.19
Pauliş	5.14	3 05	6.30
Radna-Lipova	5.32	3.23	6.48
Conop	5.56	3.39	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborşin	6.58	—	8.07
Zam	7.26	—	8.33
Gurasada	7.52	—	8.57
Ilia	8.08	—	9.13
Branicica	8.26	—	9.29
Deva	8.52	—	9.53
Simeria (Piski)	9.50	—	10.19
Orĕştia	10.16	—	10.50
Şibot	10.36	—	11.16
Vinţul de jos	11.—	—	11.44
Alba-Iulia	11.26	—	12.06
Teiuş	11.53	—	12.38

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuş	3.09	—	1.39
Alba-Iulia	3.50	—	2 19
Vinţul de jos	4.09	—	2.36
Şibot	4.52	—	3.03
Orĕştia	4.55	—	3.30
Simeria (Piski)	5.23	—	4.17
Deva	5.59	—	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	—	5.17
Gurasada	7.—	—	5.28
Zam	7.28	—	5.53
Soborşin	8.03	—	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	—	7.17
Radna-Lipova	9.44	5.14	7.46
Pauliş	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8.08
Glogovaţ	10.34	6.49	8.30
Arad	10.46	—	8.40
	11.13	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	—	7.10
Şeica mare	3.31	11.27	—	7.43
Lómneş	4.15	12.08	—	8.27
Ocna	4.46	12 38	7.—	8.59
Sibiiu	5.10	1.	7.35	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	3.35	10.17
Ocna	8.02	4.58	4.09	10.43
Lómneş	8.30	5.25	—	11.09
Şeica mare	9.05	5.55	--	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	—	12.05

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţeg	7 21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2 23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşeni	9.45	4.—	8.36

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.—	10.50	6.20
Banita	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9,52	1.27	9.35

Cucerdea —Oşorheiu —Reg. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3.34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul-săs.	7.10	—	7.15

Regh. săs.—Cucerdea—Oşorheiu

Reghinul-săs	--	8.—	8.15
Oşorheiu	—	9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	42. 5

Arad — Timişóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2 04	8.57

Timişóra—Arad

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	8.03	3.50	7.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriş

Turda	4.50	9.30	2,30	8.50
Ghiriş	5.10	9.50	2.50	9.10

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

urĕş-Ludoş—Bistriţa

Ludos	—	—	—	4.—
		—	—	6.48
		—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1
Ţaga-Budatelic	—	—	—	
Murĕş-Ludoş	—	—		

Sighişóră—Odorheiu

ghişóră	4.30	11 25
	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	—	8.15	3.15
Sighişóră	—	—	10.52	6.10

Braşov — Zernesci

Braşov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

are —Zelău.

	—	—	5.50
	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelău	—	—	1.56
Careii - mare	—	—	6.48

Zernesci — Braşov

Zernesci	--	8·—	8.20
Braşov	—	9.24	4.49

însémnă órele de nópte.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 102 Sibiiu, Marţi 24 Septembre (6 Octobre) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 23 Septembre 1891.

In şirul celor desfăşurate în numĕrul premergĕtoriu cu privire la ţinuta ḑiariului kossuthist „Egyetértés" faţă cu actualul guvern în punctul politicei acestuia în cele, cari ne pot atinge pe noi românii, nu va fi fără interes sĕ reflectăm şi la partea specială a politicei kossuthistilor faţă cu noi românii. In un articol al ḑiariului numit publicat în numĕrul dela 25 Septembre nou a. c. sub numirea mult cuprinḑĕtóre: „Naţionalităţile nóstre în casul unui rĕsboiu" politicii dela „Egyetértés" ajung la conclusia, că dintre tóte naţionalităţile numai românii sunt aceia, cu cari în veci nu se va puté ajunge la nici o înţelegere. In mintea lor acesti ómeni nu pot da loc credinţei, că póte sĕ se facă o pace, care sĕ mulţăméscă pe români, şi sĕ nu clătine temelia statului naţional magiar. Urmarea apoi este, că cine ar cuteza sĕ între cu românii în pertractare, acela ar compromite succesele celor 24 de ani, acela ar nutri tot mai mult dorinţele cele ce nu se pot împlini, şi ar pune în mâna românilor arma în contra naţiunei magiare. Acésta nu o póte face nimenea. Resultatul final apoi e, că trebue urmată calea de până acuma, căci numai faptele împlinite, numai consolidarea statului naţional póte impune naţionalităţilor.

In chipul acesta e fórte uşor a face planuri, şi a pune în practică aplicarea lor.

Politicii dela „Egyetértés" sunt ómeni de tot cuminte.

Ei sciu, că ungurii nici odată nu pot fi aşa de tari, ca şi cum ar fi, dacă pe aceste locuri nu ar mai locui şi alte némuri. Dacă pe aceste locuri ar trăí 17 milióne de unguri, atunci nu ar avé nici o frică, şi cu faţa senină ar priví în viitoriu. De bună sémă 17 milióne de ómeni sunt mai mulţi decât 5—6 milióne.

Insĕ cu durere constată acesti ómeni cuminte, că în veci nu vor ajunge acolo, ca toţi locuitorii acestei ţĕri sĕ fie unguri, nici chiar aceea nu o vor ajunge — aşa ne spune articolul, de care ne ocupăm — nici aceea nu o vor ajunge, ca toţi locuitorii sĕ se simtă unguri, sau sĕ se declare de unguri, de aceea se recomândă ce e mai apropiat de idealul lor, şi aceea este adevĕrata politică: consolidarea statului naţional.

Şi consolidarea acésta trebue sĕ mérgă tot pe calea croită de bolnăviciosul curent al magiarisărei. Condiţiunile sunt date, numai cât trebue cu rigóre păḑite.

Naţionalităţile în un cas de rĕsboiu nu trag nimica în cumpĕnă. In veci nu vor avé cutezanţa sĕ se declare inimici pe faţă, în veci nu pot fi amici sinceri şi de încredere ai ungurilor. De aceea trebue cu rigóre păḑită politica inaugurată în timpul din urmă sub regimul Tisza.

Am reasumat punctele cardinale din profesiunea de politică a teribililor dela „Egyetértés". Tendenţa lor e vĕdită, şi urméză dóuĕ direcţiuni. In partea primă se spune verde şi lămurit, că naţionalităţile numai cu preţul desnaţionalisărei lor se pot bucura de liberă desvoltare în ţéra acésta, de altă parte se dă direcţiune politicei actualului guvern, despre care au început a circula faime, că în cestiunea naţionalităţilor nu e neaplecat de a căuta o cale fericită, pe care cărnită politica statului unguresc, sĕ pótă împăca naţionalităţile nemulţămite.

Cu ómeni, cari preferéză asemenea convingeri politice, ca şi cele din ḑiariul „Egyetértés" e greu sĕ stai la vorbă, şi e şi mai riscat a spera sĕ ajungi la o înţelegere. Şi din nefericire acesti ómeni aḑi sunt în maioritate la unguri, în mâna lor e presa, în care ḑi de ḑi agitéză în mod penibil, şi opiniunea publică o ţin în continuă agitaţiune. Agitaţiunea penibilă se nutresce prin modul, cum suntem noi tractaţi de asemenea ómeni. După dogmele politicei lor noi dela stat avem macsimul, dela ce el ne póte da. Avem libertate, avem bunăstare, avem egalitate înaintea legii, mai mult statul nu ne póte da, nu-i este permis sĕ ne pótă da.

Pe terenul acesta fie convinşi politicii dela „Egyetértés", că în veci nu ne vom înţelege, în veci pace nu va fi în statul nostru. Dacă resultatele de până acuma, sau sĕ vorbim în spiritul curentului de aḑi, dacă cuceririle de până acuma au produs în politicii unguri convingerea, că e bună calea apucată; dacă noi nici în presă nu am putut străbate cu gravaminele nóstre precisate cu destulă claritate, şi dacă călcarea tuturor legilor, cari favoriséză desvoltarea nóstră ca români, se consideră de virtute în ochii politicilor unguri, şi ei continuarea politicei de până acuma o consideră ca unică consolidare a statului: atunci în adevĕr înţelegere între noi nu e posibilă. Atunci numai o catastrofă ne póte aduce la o înţelegere, şi acésta va urma — fie siguri politicii dela „Egyetértés" — va urma, dacă se va continua nebunia curentului, care domnesce aḑi.

Din o asemenea catastrofă însĕ nu vor profita nici ungurii, nici românii, ci alţii, cari se bucură de stările anormale din viaţa internă a statului nostru.

Biserica românéscă şi biserica sêrbéscă înaintea monarchului nostru.

Ḑiariul „Luminătoriul" aduce următoriul articol:

Timişóra, în 16/28 Septembre, 1891.

(ab) „Zastava" din Neoplanta, organul politic-naţional al sêrbilor, ce trec de „radicali", reproducênd în fruntea nrului seu 135 din 8/20 a. c. în tot cuprinsul lor alocuţiunile îndreptate către domnitoriu — la Bistriţa prin metropolitul Miron, ér la Timişóra prin patriarchul sêrbesc George Brancovici şi prin episcopul Aradului, precum şi rĕspunsurile date de rege, le petrece cu aprecieri de tot caracteristice, peste tot în favórea archiereilor români, special în ce privesce pe archiepiscopul şi metropolitul din Sibiiu.

Necuvenindu se a trece acésta cu vederea, étă punem ací înaintea ochilor publicului nostru câte-va trăsături din apreciările numitului ḑiar sêrbesc, cu puţine esplicaţiuni din a nóstră parte.

Metropolitul românesc — ḑice „Zastava", spune regelui curat, că — relaţiunile interne adesea dau motiv de îndreptăţită îngrigire *poporului român*; el, metropolitul spune mai departe, că clerul şi credinciosul *popor român* pururia va ţiné la justele şi patriotecele interese vitali ale bisericei şi ale naţionalităţii sale.

Acest „Cel dintâiu preot" al românilor — vorbesce în numele *poporului seu întreg*; el profeséză viu accentuând credinţa neîntinată către rege şi alipire către patriă, însĕ adauge tot odată, că poporul seu din patriă *nu este mulţămit*, pe cum şi că, clerul cu poporul nu vor înceta a stăruí ca — *sĕ fie mai bine în acéstă patriă.*

Celalalt archiereu român spune regelui, că adunaţii archierei şi consistoriele lor — vorbesc în numele poporului lor; el, archiereul de loc nu accentuéză clerul, de sine înţelegĕndu-se, că clerul nu pote fi separat de către popor; el, acest archiereu cu fală numesce biserica sa *biserica naţională* şi spune că, acésta biserică va fi pururea activă în folosul credincioşilor sei.

Dar patriarchul sêrbesc — ce face? El s'a pus in incinta cetăţenimei timişorene, printre care sêrbii sunt fórte puţini; el esplică Maiestăţii Sale însemnătatea Timişorii, a acestei capitale la marginea sudică a scumpei nóstre patrii; el vorbesce de locuitorii ţinutului, special accentuază episcopatul şi clerul, şi la urmă amintesce şi de credincioşii greco-orientali sêrbesci, — par că episcopatul şi clerul nu s'ar cuprinde şi ei în sinul poporului sêrbesc! El vorbesce de *fidelele popóre*, par că dênsul ar fi chemat de a representa pe magiari, români, slovaci, ruşi, nemţi şi jidani! Mai trebue comentariu la acestea?

Patriarchul sêrbesc, rapórtă-se el în alocuţiunea sa preste tot la poporul sêrbesc? Nu. — Stă el înaintea regelui ca cel dintâiu Mare-iereu al sêrbilor? Nu. — Ei bine, apoi cine este el?!

Éră respunsurile Maiestăţii Sale la alocuţiunile archiereilor români şi la cuvintele patriarchului sêrbesc — ce colosală diferinţă între ele! Aci se schiţéză acéstă diferinţă, apoi se face încheierea ca printr'o profundă oftare:

„Sufletul sublim al iubitului nostru rege deci de loc n'a fost alterat prin resolutele cuvinte ale

---

FOIŢA.

„Pentru dênsa".

(O schiţă din viaţa militară de *Alex. Degen*, tradusă de *I. M.*)

Se începuse sesonul balurilor în oraşul residenţial Petersburg. Deschiderea sesonului se începù prin balul de curte. Mulţi proprieteri mari se mutaseră, pentru lunile Ianuariu şi Februariu în Petersburg şi dedau ei înşi-şi petreceri, sau luau parte la „balurile strĕinilor", ce se aranjau mai în tótă sĕptĕmâna, în hotelul cel mai de frunte din capitală.

Fete tinere erau destule, avute şi mai sĕrace, şi jucătorii încă nu lipsiau acestia parte aparţineau corpului oficierilor dela regimentul de infanterie stabilit în Petersburg, parte erau fii de ai proprietarilor mari, cari veniseră sĕ arunce o privire preste fetele mai de frunte din patrie. — Ca în toţi anii, astfel şi în anul acesta, contele Knatteviz proprietar al mai multor domenii şi locotenent în reservă se strămută pe durata sesonului balurilor, în casele sale proprii din strada principală. Deja de trei erni au început a vêna după dînsul mamele fetelor de măritat. „Şi apoi în urmă totuşi se va însura şi holteiul de conte. Trebue sĕ se însóre!... partea cea mai bună din ţară." Astfel vorbeau mamele îngrijate, ér fetele suspinau, căutând în oglindă, pe când el, „partida cea mai bună din ţară" trecea pe la porţile lor în trăsură, înaintea căreia sburau patru cai ca péna corbului şi nici că-i păsa de durerile atâtor inimi.

Contele Knatteviz şedea într'o diminéţă la masa de scris şi resfoia jurnalele primite în diminéţa aceea.

„Aha! vechiul meu amic, Baronul Salm încă şi-a băgat capul în jug", esclămà deodată, când cetì următoriul anunţ:

Max nobil de Salm
şi
Albertina Nicorov
fidanţaţi.

„O căsătorie din amor!" şopti contele, „cum se vor mai sgâi familiile nobile de aici, la baronesa fata unui burghez!"

„E grozav, cât esci de sĕrbătorit de mamele, cari au fete de măritat. Eu bucuros m'aş însura, dacă aş afla numai o singură inimă, carea m'ar iubi fără sĕ scie că am averi mari, şi fără privire la rangul meu. O astfel de fiinţă însĕ, încă nu am întâlnit.

Deodată sună clopoţelul.

„Rizov, adă mi lucrurile, voiu sĕ me duc de acasă!" poruncì servitoriului seu.

După o jumĕtate de óră îşi părăsi contele locuinţa şi 'şi îndreptà paşii către pórta cetăţii spre a se preumbla în parcul de acolo.

Aici sub arborii uriaşi încărcaţi cu zăpadă, întâlnì numai vr'o câţi-va ómeni, ce aparţineau clasei muncitorilor. O linisce plăcută îl încungiura. Tocmai vru sĕ trécă pe la o cotitură a drumului, când deodată vĕḑu înaintea sa o fetiţă acărei frumşeţe îl frapà cu totul. O figură înaltă şi sveltă îmbrăcată cu o haină vênătă închis. Fără de voie o salută şi ea, îi mulţumi.

El nu-şi putea aduce aminte, sĕ o mai fi vĕḑut undeva în vre'o societate, tótă înfăţişarea ei însĕ arăta că trebue se aparţină clasei aristocratice din Petersburg.

„Minunată copilă, atât de vióie, atât de tinerică!" îşi ḑise Knatteviz, „trebue sĕ o întâlnesc undeva în societate!"

(Va urma).

archiereilor români, — — ér George al nostru? — Apoi de, el este patriot magiar și cetățén al urbei timișiorene. *„Tiefer bücken, — tiefer bücken, gospodine George!“* — —

Cetitorii nostri sĕ nu se mire de acest limbagiu. Este ceva adevĕr intrênsul; fără tótă indoiéla, ceva bătătoriu la ochi, dar fundamentul reului tot rĕmâne — acel trist adevĕr, că frații sêrbi — nu de erialaltă-eri, ca și noi, ci de mulți ani incóci nutresc în sinul lor — și încă érăși, nu câți-va puțini, ca la noi, ci o mulțime de așa ḑisi *radicali* și printre acestia pituliți — mulți socialisti, nihilisti și anarchisti, a căror parolă este: „atac până la mórte, pre tóte căile și prin tóte mijlócele — *tuturor*, cari cu activitatea și mai vêrtos cu *punga* nu li se pun la dispoșițiune!“

Astfel au ajuns frații sêrbi in dóga de astăḑi sfâșiați, desbinați și desvalorați, ca vai de ei! — în cât pe noi, pe cei atât de desconsiderați până mai alaltăeri, ne admirau, invidau și luau de model; ér astăḑi, când vĕd spurcatele agitațiuni și întrigi in sinul nostru, pornite din Bucuresci și spriginite din cunoscutul cuib sibian, ca spăriați ne intrébă: „Dóra că nu voiți sĕ ne imitați?“

Și — al cui óre este meritul, că inaltul nostru cler, cu cât mai mult situațiunea ni se agravéză, cu atât mai des apucă ocasiunile de a ne mângăé prin iubire și spriginire? Sigur nu al resvrătitorilor din Bucuresci și Sibiiu!

Dar dând tributul cuvenit adevĕrului însemnăm aci și partea reversă, carea este: că episcopul sêrbesc, în frunte cu patriarchii sei dearândul, póte din îndemnul, sigur însĕ cu ajutoriul guvernului magiar, de ani 26, neincetat lucrând a se subtrage influinței și controlei laice a bisericei, în loc de a se apropia de acésta și de a o cuprinde și pe acésta în brațele sale și de a o strânge la peptul seu a respins-o și înstrĕinat-o cu totul dela sine, făcêndu-o pradă curselor din afară.

Cel înțelept și onest învață din greșelile și pățeniile altora.

Cronică.

Budapesta, în 29 Septembre, 1891.

(Pester Lloyd și un „modus vivendi“ cu românii. — Cine va trage la respundere pe regim, căci n'a esecutat legile? — O cuotă dréptă între români și unguri. — Federalismul.)

Istoria întrégă ne învață, că politică mare pot face numai națiuni mari și state mari. Ér națiunile mici, popórele mici, vrênd nevrênd trebue sĕ se conformeze curentului domnitoriu.

Monarchia austro-ungară este compusă tot numai din națiuni mici. Aici încă s'au făcut timp îndelungat sforțări zădarnice, pentru-ca sĕ se facă o singură națiune germână. Viața întrégă a împĕratului Iosif II n'a constatat altceva, decât chibzuirea acelor mĕsuri, prin cari Austria ar puté deveni un stat puternic cu unica limbă.

Ungurii au făcut oposițiunea cea mai crâncenă sistemei germanisătóre. Și pe ei i-a apăsat mai aspru mĕsurile împĕratului.

Celelalte popóre s'au bucurat deocamdată de ideile umanitari ale împĕratului. Și românii erau mulțămitori, vĕḑênd, că după secoli de sclăvie, vine împĕratul însuși, și vrea sĕ ridice poporul românesc la demnitatea de om.

Românii nu și-au bătut capul, că devenind odată și ei ómeni în imperiul centralistic austriac, cu timpul vor fi espuși la germanisare, în tocmai ca ungurii.

Dar românii în același timp nici nu se puteau împotrivi și împĕratului și ungurilor, cari îi țineau de chică.

Ci românii tindeau odată sĕ se vadă ómeni și liberi.

Apoi va da Dumneḑeu ajutoriu mai încolo.

Atât erau românii de recunoscĕtori împĕraților din Viena, încât în 1848/9 românii de ambele confesiuni din Ardél s'au alăturat lângă causa împĕrătéscă.

Esperiența tristă din viața reală le-au spus românilor în acel moment grav: că dacă ar învinge ungurii, de români va fi și mai rĕu.

Principii calvini din Ardél i-au învĕțat pe români, că ce pot ascepta ei dela unguri.

După era absolutismului și a provisoriului urmând împăcarea între Ungaria și casa domnitóre unii români credeau, că ungurii din Ungaria proprià avênd cârma în mână, ei vor fi mai cu considerare față de naționalități, și în special față de români

Unii români credeau acésta cu atât mai vêrtos, căci ungurii ḑiceau: „ne-am împĕcat cu Austria, de aci înainte vom lupta în contra Rusiei“.

Dela încoronare încóce au trecut 24 de ani și în acest timp diplomația austriacă și unguréscă nu s'a bătut cu Rusia. Din contră ea s'a împĕcat cu Rusia pe conta națiunilor mici din Orient. Căci Bosnia și Herzegovina s'au ocupat în detrimentul Serbiei și Montenegrului. Ba nu s'a anectat nici la Croația. Croații încă rĕmaseră pe jos cu aspirațiunile lor.

Monarchia înlăuntru arată starea cea mai desolată. Boemii n'au fost nici când mai îngrigiați, mai nemulțămiți, cum sunt acuma.

Slovacii și românii din regatul ungar au devenit nisce elemente, din cari fie-carele tras-împins dela ḑiarele șoviniste ovreesci își băteau joc, sub pretestul, că din aceste elemente trebue a fabrica magiari; ér inteligența lor civilă și bisericéscă trebue sugrumată cu totul.

Legea de naționalite n'a fost respectată necum de presa magiară, dar nici de dietă, curie, tabla regéscă, tribunale, ministerie, comitate și comune. După cum s'a arĕtat acésta din punct în punct în acéstă fóie.

După aceste premise triste, și în perspectiva erumperei unui resbel cu Rusia, vine ḑiariul „Pester Lloyd“ și scrie despre un „modus vivendi“ cu românii din regatul stului Stefan.

Când armata rusésca n'ar fi îngrămădită la granița galițiană și moldovénă, lui „Pester Lloyd“ de sigur nu i-ar vení în minte a scrie încă și despre un „modus vivendi“ cu românii! Tosuși românii acesti batjocoriți, suspiționați, loviți în tot ce au mai scump, vor fi și ei un element trebnic nu numai în pace, dar și în resboiu. Vai de mintea românului cea de pe urmă!

Pentru ca însĕ după-cum scrie „P. Lloyd“ regimul sĕ denuméscă și câțiva főispani, vicespani, pretori, juḑi la curie, tăblii și tribunale dintre români nu trebue nici un „modus vivendi“: căci acésta ar fi trebuit și până acuma sĕ facă în sensul legilor sancționate! .... Dieta ungară sĕ tragă dară la respundere pe guvernele dlui Andrássy, Bittó, Szlávy, Tisza și Szapáry de ce n'au făcut-o! ... Sĕ ieie „Pester Lloyd“ inițiativa într'un articol de fond, și sĕ blameze pe toți stăpânii sei, căci ei n'au esecutat legile și în favorul românilor! ....

Căci dacă vor fi denumiți amploiați înalți și de mijloc români, va urma totuși un bine mare pentru statul ungar întreg. Vor dispăré adecă multele restanțe dela tăblii, tribunale și comitate!!... Căci românii nostri sciu lucra, și vreau a lucra; numai domnii, cari nu sciu lucra și nu vreau a lucra sĕ le dea ocasiune și pace.

Chiar în sinul ministeriului némțul Wekerle și slovacul Baross sunt ómenii cei mai laborioși, inteligenți și meritați. In vinele lui Szilágy va curge și sânge românssc. Când dară el vrea sĕ condifice legi, va face bine, dacă va binevoí a consulta și pe români. Căci sciu și românii una altă; cel puțin atâta, cât sciu Teleszky, Chorin et tutti cuanti hebriaci.

Tóte aceste denumiri, aplicări, promovări, distingeri, ar trebui sĕ le facă regimul, în sensul legilor sancționate.

Subt un „modus vivendi“ înțeleg românii altceva. Și adecă: Sĕ se reguleze uniunea ori reuniunea Transilvaniei cu Ungaria cu sensul românilor. Sĕ aibă Transilvania autonomià, ori sĕ nu aibă. Este întrebarea, cum sĕ fie aceea autonomie? Cum sĕ fie egala îndreptățire între români, unguri și sași? Cum vor suna proiectele de legi referitóre la acésta cestiune?

Apoi, ce sĕ fie cu românii din Bănat și dea lungul Tisei până în Maramureș? Cum sĕ se întroducă limba lor în justiție și administrațiune? Sĕ se decidă numĕrul deputaților români prin acele locuri. Ca nu cumva veneticii ovrei și hotentoți sé corumpă érăși poporul; și sĕ facă, ca până acuma gâlcévă între elementul românesc și cel unguresc.

Trebue sĕ se decidă, ca în scólele militari pe fie-care an câți elevi români sĕ priméscă, și câți sĕ se aplice la oficeri în armnta comună și în armata teritorială (honveḑime).

In statul diplematic cât personal sĕ se iee dintre români, și câți elevi sĕ studieze în academia orientală?

Câtă dotațiune sĕ aibă clerul gr. or. și gr. cath. român din cassa statului pe an? Și ce institute superióre de învĕțământ sĕ se ridice cu limba românéscă, ca limbă de propunere? Ce institute secundare, umanitari, reali și agronomice? Unde și câte?

Primind teatrele unguresci subvențiune de stat, sĕ se doteze amĕsurat și unul séu dóue teatre românesci. Unde, și cu ce sumă?

Sĕ se hotăréscă în tot locul: la căile ferate, la poștă, la telegraf, precum și la domeniele statului câți amploiați români sĕ fie aplicați. Eventual chiar la marină sĕ se decidă numĕrul acelor români cari vor trebui sĕ fie aplicați. — Ḑiarele române, sĕ fie trase la respundere înaintea juraților români,

Sĕ nu ni se vorbéscă, că n'au românii ómeni de ajuns pentru tóte branșele și carierele. Au și vor avea. Legile nu se aduc numai pentru astăḑi, ci pentru un viitoriu mai îndepărtat.

Cu un cuvênt în viața întrégă a statului sĕ se decidă o cuotă dréptă pentru români, conform ajutoriului ce primesce statul dela români.

Acésta cuotă ar fi un „modus vivendi“ pentru români.

De frase góle suntem sătui. Dacă ungurii vreau într'adevĕr binele românilor, n'au decât sĕ recunóscă o cuotă dréptă pentru români și în bine.

Pentru-că în reu de seculi a nóstră, a românilor, este partea cea mai grea. Noi lucrăm pământul. Noi din sĕrăcia nóstră ne cultivăm, cum ne putem. Noi dăm dare și soldați statului.

Și pentru tóte aceste până acuma n'am primit aprópe nimica. Plus hulă, vecsațiuni suspițiuni și amenințări.

Când ungurii vor recunósce și slovacilor o cuotă ecuitabilă, de sine va urma în regatul ungar: un federalism între popóre. Va sci și românul și slovacul pentru-ce anume trebue sĕ apere statul în cas de primejdie.

Până acuma românul a luptat pentru împĕratul, fiind că din Viena a primit ceva bine.

Șovenismul unguresc pretinde, ca românul sĕ lupte pentru statul unguresc, încă și atunci, când șovenistii vreau în numele statului sĕ înghiță pe români!

Românii și ungurii viețuind la olaltă, mai bine va fi pentru ambii, când se vor înțelege în tóte fasele vieții publice.

Unelte órbe nu se pot face românii la nici un stat.

Când dreprul nu ne este recunoscut, ce póte sĕ urmeze altceva, decât revóltă. Cum s'au revoltat ungurii în contra lui Bach și Schmerling, așa se pot revolta și românii în contra șovenismului de astăḑi unguresc. Noi dorim pace și suntem sătui de revólte. Este întrebare, cum i-ar plăcea lui „Pester Lloyd“ un aseminea „modus vivendi“.

Mr.

Convocare.

P. t. domni membri a reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul Abrudului, sunt învitați a lua parte la adunarea generală a acestei reuniuni, ce se va ținé în Abrud, la 29, 30 Septembre și 1 Octobre v. a. c., cu următórea

Programă:

Ședința I, în 29 Septembre la 11 óre a. m.

1. După terminarea serviciului divin; deschiderea adunărei generale prin președinte.

2 Constatarea membrilor presenți.

3. Statorirea definitivă a programei.

4. Presentarea și cetirea rapórtelor, comitetului central, al cassariului și bibliotecariului.

5. Alegerea comisiunilor.

Ședința II-a la 3 óre d. a.

6. „Andreiu br. de Șaguna“, tractat ca tip caracteristic din istoria bisericéscă; preleg. pract. de Nicolae Fodorean și George Lup.

7. „Gimnastica în scólele populare, însemnătatea și necesitatea ei“ —; disert. de I. Gomboș.

Ședința a III-a, în 30 Septembre la 8 óre a. m.

8. „Adițiunea cu elevii din despărțĕmêntul al III-lea; preleg. pract. de Vasile Rușdea și Radu Savu.

9. „Sĕmênătorii“ poesie fie V. Alecsandri, după a II-a carte de lectură de I. Popeccu, preleg. pract. de Aron Cioran și I. Gomboș.

Ședința a IV-a la 3 óre p. m.

10. Deprinderi practice din gimnastică, sub conducerea dlui Iuliu Pitic.

11. Desbateri, asupra regulamentului afacerilor interne ale reuniunei.

Ședința a V-a în 1 Octobre, la 8 óre a. m.

12. „Planul órelor de preste sĕptĕmână, pentru scólele populare cu un învĕțătoriu. — prelucrat pe basa „Normativului scolariu“ de Vasile Gan și Teodor Dușa.

13. „Adiectivul“, preleg. pract. da Solomon Coroiu și Eliseiu Marcan.

Ședința a V-a la 3 óre p. m.

14. Rapórtele comisiunilor esmise.

15. Propuneri.

16. Incheerea adunărei generale.

Din ședința comitetului central al reuniunei învĕțătorilor rom. gr. or. din districtul Abrud, ținută în Câmpeni, la 10 August c. v. 1891.

Romul Furdui,
președinte.

Iosif Gomboș,
secretariu.

Varietăți.

* (Atentat în contra monarchului.) O scire deprimătóre a alarmat Joi pe popórĕle monarchiei austro ungare. S'a sevêrșit un atentat în contra vieții monarchului! Făcĕtorii de rele au așeḑat dóuĕ bombe sub un pod al căłei ferate din apropierea stației Rosenthal, pe unde Maj. Sa avea sĕ mérgă din Praga la Reichenberg. Trenul imperial trebuia sĕ trécă pe acolo des-de diminéță, dar

bombele au esplodat încă la miedul nopţii şi astfel nu s'a întêmplat nici o nenorocire. Cercetarea s'a pornit îndată, dar pănă acum fără resultat.

— Oraşul Viena a primit pe Maj Sa la reîntórcere într'un mod entusiasmat. Arcuri de triumf şi flori prin tóte stradele, pe unde a trecut. Poporaţiunea îndesuită i-a adus mari ovaţiuni. — Dieta din Budapesta a trimis Maj. Sale o adresă de felicitare, căci a scăpat de catastrofă.

* (Alegere de vice-comite.) In şedinţa congregaţiunei de Luni diminéţa a fost la ordinea ḑilei şi alegerea de vice comite al comitatului Sibiiu. A fost ales dl **Reisenberger**. Candidatul românilor a fost dl protonotariu Corneliu **Tobias**, carele a şi fost candidat în primul loc.

* (Esamenele voluntarilor.) In Sâmbăta trecută s'au terminat esamenele voluntarilor în Sibiiu. In Sibiiu au fost 36 voluntari, dintre cari unul a repâşit şi unul a picat. Din Braşov au fost de toţi 30, dintre cari 5 au repâşit şi 4 au picat. Dintre români au făcut esamenul 12 voluntari. Esamenele preste tot au decurs bine.

* (Denumire.) Din Budapesta ni se scrie: Dl Georgea **Opra** (născut în Lugoş, comitatul Caraşiu-Severin) este denumit de vice-director al oficiului aucsiliar ministerial, în ministeriul regesc ung. de comerciu. Dl G. **Opra** stă de mai mult timp în serviciu, şi a absolvat studiile sale la universitatea din B.-Pesta, unde a depus esamenile de stat, din sciinţele juridice şi politice. Sincerile felicitări nou numitului vice director. *r.*—

* (Escursiune la esposiţiunea din Praga.) Românii din Ardél şi din părţile ungurene, cari sunt decişi a visita esposiţiunea din Praga au fost sĕ se întrunéscă în cursul ḑilei de 3 Octobre st. n. în Viena (Hotel Metropole), de unde vor pleca cu toţii la Praga. Precum suntem informaţi, românilor li se va face în Praga o primire simpatică; scrie: „Gaz. Trans.“

* (Kulturegyletul.) Emke şi-a ţinut adunarea generală la 3 Octobre în Marosvásárhely. El are 1854 membrii fundatori şi pe viaţă, 11.079 membrii ordinari, 4500 ajutători, de toţi 17,433 membri. Averea este de 905.009 fl. 72 cr. Ea s'a sporit într'un an de ḑile cu 78,280 fl. 53 cr.

* (Nenorocire). Luni 16 l. c. un locuitoriu din Codlia (cotul Braşov) aducea fên din comuna vecină Ţinţari, mergênd pe lângă carul încărcat şi voind a şi aprinde ţigara, cătranul sărì în fên, şi aprinḑêndu se a ars carul cu totul, aşa, că bietul om venì acasă la nevastă numai cu boii şi rafurile rótelor.

Avis economilor fumători!

* (Manevre române.) Cetim in „Naţionalul“: Concentrările din tómna acésta se vor face pe regimente, fie-care regiment compus din 3 batalióne de câte 500 de ómeni batalionul, din cari dóuĕ batalióne din soldaţii aflaţi în activitate şi un batalion din reservă. Manevrele se vor face la reşedinţele regimentelor, cu 8 ḑile înainte de espirarea terminuluì de concentrare, manevrele se vor face pre brigăḑi, fără însĕ a se deplana.

* (Statistica sinuciderilor în armată.) Longuet, un medic militar frances, a presintat înaintea consiliului internaţional de higienă din Londra o statistică interesantă asupra sinuciderilor în diferitele armate ale Europei. Longuet, la fie care sută de mii de soldaţi stabilesce următórea cifră a sinuciderilor: In Austro-Ungaria 146, în Germania 67, în Italia 40, în Francia 20, în Algeria, în urma influenţelor climei 63, în Belgia 24, în Englitera 23 şi în coloniele ei, în urma influenţei climei, 42, în Rusia 20, în Spania 14, în Turcia 9, în România 2. Din acéstă statistică resultă, că Austro Ungaria dă numĕrul cel mai mare de sinucideri.

* A unspreḑecea tragere la sorţi publică a scrisurilor fonciare de 6 % ale *institutului de credit şi de economii „Albina“* a urmat *în 1 Octobre 1891* în presenţa domnului notariu reg. public Gábor **Zagoni** şi a doi membrii ai comitetului de supraveghiare al institutului. S'au tras, în vlórea totală *de fl. 111.200* următorii numeri:

à fl. 100: Nr. 2, 42, 61, 63, 93, 119. 136, 137, 148,
178, 222, 271, 290, 292, 294, 305,
429, 473, 483, 488, 492, 495, 536,
567, 575, 594, 603, 609, 613, 620,
691, 692, 710, 715, 822, 833, 834,
866, 879, 895, 925, 929, 945, 968,
1006, 1012, 1013, 1015, 1018, 1040,
1083, 1110, 1115, 1136, 1169, 1174,
1177.

à fl. 500: Nr. 25, 42, 47, 67, 75, 82, 94, 95, 100,
103, 140, 146, 168, 176, 178, 182,
208, 220, 226, 229, 238, 240, 260,
261, 279, 293, 299, 319, 325, 327,
330, 355, 392, 408, 412, 429, 430,
450, 461, 491, 496, 497, 498, 503,
505, 525, 534.

à fl. 1000: Nr. 4, 17, 30, 42, 46, 49, 69, 74, 81,
87, 88, 94, 103, 109, 113, 119, 129,
130, 134, 144, 150, 154, 173, 192,
196, 208, 210, 215, 216, 243, 251,
265, 268. 275, 331, 336, 338, 339,
340, 344, 348, 363, 365, 383, 388,
390, 413, 427, 433, 446, 447, 455,
461, 471, 479 489, 496, 501, 519,
523, 528, 530, 537. 538, 543, 544,
551, 566, 568, 578, 620, 644, 646,
655, 660, 661, 684, 694, 697, 704,
716, 718.

Cu începere dela *1 Aprile 1892* aceste scrisuri fonciare se rĕscumperă la *cassa institutului în Sibiiu*, la *Filiala sa în Braşov* şi la *„Banca comeraială ungară pestană“* in intréga valóre nominală împreună cu interesele curente; aceleşi se rĕscumpĕră şi mai înainte ori-când prin escomptare, sau se pot schimba cu alte scrisuri fonciare după cursul ḑilei.

Cu *1 Aprile 1892* încétă interesele lor mai departe şi cuponii de interese scăḑĕtori mai târḑiu, dacă la presentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestora.

Din scrisurile fonciare eşite la sorţi la tragerile de mai înainte nu s'au presentat încă pentru rĕscumpĕrare următórele:

à fl. 100: Nr. 150, 174, 267, 427, 552, 650, 711,
877, 958, 961, 1168.

à fl 500: Nr. 207, 311, 338.

à fl. 1000: Nr. 99, 114.

Sibiiu, în 1 Octobre, 1891.

Direcţiunea.

Recepte din industria de casă.

Vâpsitul lânei, inului şi cânepii.

(Veḑi Nrii. 94, 97.)

Vînăt: *a.*) Punem în căldare jumĕtate apă şi jumĕtate leşie de 7 grade, lăsând sĕ férbă bine. Pănă ce ferbe, pregătim celelalte materii şi anume: Sdrobim şi pulverisăm bine, în piuşóre indigo (numit indigo iava), în cantitate de vr'o 50 gr. (60 cr.) îl punem apoi într'un blidişel şi preste el turnăm puţină leşie, ér cu pisălugul îl frecăm şi-l mestecăm, pănă se disólvă bine. Intr'aceea luăm căldarea de pe foc, o lăsăm sĕ se stâmpere puţin, apoi punem într'însa un grunjuleţ (ca la 24 gr: 1 cr.) de potaşă, apoi soluţiunea de indigo, strecurată prin sită, ca sĕ nu trécă cumva şi grunji înlăuntru.

După ce mestecăm bine, punem lâna înlăuntru şi cu căldare cu tot o lăsăm se sté la o parte vr'o 3 óre; atunci ridicăm lâna în sus şi o resfinăm la aer în mai multe rênduri tot după câte un pătrariu de óră. Lâna la început e verde, ér după aceea sĕ schimbă tot mai mult în vînăt (albastru, mieriuv, cu cât o resfirăm mai de multe ori, ca sĕ fie străbătută de aer. Colórea la început e deschisă ér după aceea se face tot mai închisă, pănă se întunecă de tot.

Prin urmare e fórte uşor a dobândi colórea vînătă în diferite nuanţe.

Spre scopul acesta luăm din timp în timp câte puţină lână şi o spălăm, ca de probă, în apă şi, dacă ne place colórea, scótem tótă lâna afară şi o spălăm; dacă însĕ voim sĕ capete lâna colóre mai închisă, o mai lăsăm în căldare şi apoi o mai resfirăm odată-de dóuĕ ori la aer, o cercăm din nou şi, când am ajuns la colórea dorită, o scótem afară de tot, o spălam şi o uscăm.

Vînăt: *b.*) In loc de leşie subţiată cu apă folosim urină (ud). Ferbem urina în căldare cel puţin o óră; în timpul ferberii ii luăm spuma necontenit şi grijim, ca sĕ nu se umfle, sĕ dea afară; după-ce a fert de ajuns şi s'a limpeḑit, o turnăm într'o putină curată; aci putem punem apoi şi puţin var nestins, cam cât ai ţiné în degete. După aceea punem în putină cam 85 gr. de potaşă (4 cr.) şi apoi o lăsăm sĕ se revenéscă cam 2 óre. După acest interval preparăm indigo, precum s'a ḑis mai sus, pulverisându-l, frecêndu-l într'un blid cu fluiditate din putină. apoi, strecurâdu l prin sită, îl turnăm în putină, mestecăm bine, acoperim putina cu un ţol şi aşa o lăsăm vr'un pătrariu de óră; pe urmă mai mestecăm odată şi punem lâna înlăun-Numai după 17—18 óre, o scótem, o stórcem, o scuturăm, o lăsăm la aer sau mai bine la sóre cam o óră, apoi o punem érăşi în putină şi după 3 óre o scótem din nou, o lăsăm érăşi la aer ca mainaite şi după o óră o punem în lăuntru; acésta o repeţim de câteva ori, pănă-ce se schimbă colórea verde în vînăt. Cu cât repeţim acésta mai de multeori, cu atât ese colórea mai închisă. Luând din când în când câte puţină lână de probă şi spălându-o, putem dobândi ori ce nuanţă a acestei colori, precum s'a ḑis mai sus.

Colóre vînătă întunecată căpĕtăm, dacă înainte de indigo, punem un pătrariu de funt vechiu (125 gr.) de ret (10 cr.), pisat mĕrunt ca făina.

Notă: Colórea preparată cu urină e cu mult mai frumósă decât cea preparată cu leşie. In loc de potaşă putem folosi soda; soda e şi mai eftină decât potaşa. Leşie de orice grad căpĕtăm dela săpunari pe un preţ de nimc.

Aici trebue sĕ atrag atenţiunea fie-căruia asupra soiului de leşie, de care cumpĕră.

Este leşie preparată din potaşă sau soda cu var; acésta e leşie aspră (Aetzlauge), care nu e bună la coloratul lânei, pentru-că o arde; la coloratul inului şi cânepii însĕ se póte folosi, căci acestora nu le strică nimic. Alt soiu de leşie este leşia móle (milde Lauge sau kohlensauere Lauge), cere se prepară numai din potaşă sau soda cu apă. De altcum leşie ne putem şi noi prepara. Punem 1 chilogram de pateşă sau de soda cu 2 chilogrami de apă într'un vas, şi dupăce mestecăm bine acéstă composiţie, o lăsăm o ḑi (24 óre) sĕ sté, sĕ se aşeḑe; după aceea scurgem fluiditatea cea curată de deasupra şi acésta e leşie cam de 34°; dacă preste sedimentul, rĕmas pe fundul vasului, punem o nóuă cantitate de apă (2 chilogr.) şi mestecându-o, o lăsăm érăşi 24 de óre, sĕ se limpeḑéscă, căpĕtăm leşie numai pe jumătate aşa de tare ca întêi, adecă 17°, a treia leşie, preparată din aceleaşi rĕmăşiţe, este érăşi numai pe jumĕtate aşa de tare ca cea de mai nainte, adecă de $8\frac{1}{2}$ ş. a m. d. Dacă acésta am repeţit-o de esemplu de 8 ori, punênd leşia tótă la olaltă, adunăm numerii cari arată gradele: suma acestora o împărţim cu 8, şi ceeace resultă de aici este terminul de mijloc al gradelor leşiei, dobândite prin amestecare. Leşie cam aşa de slabă, precum se cere la colórea vênătă de sub a.) putem căpĕta, dacă amestecăm o singură dată 1 chilogr. de potaşă sau soda cu 18 chilogr de apă. Leşia se mĕsură cu areometrul (proba), cu care sĕ mĕsură şi beuturile spirituóse.

Pertru de a avé la îndemână var pentru prepararea colórei vinete pe sub *b*), punem într'o ólă var nestins şi îl sropim cu fórte puţină apă, întorcêndu l da câteva ori, în urmarea acésta varul se mărunţesce şi se face ca făina şi astfel se păstréză chiar şi un an de ḑile, folosindu l la trebuinţă.

PARTEA ECONOMICĂ

Societăţile ţĕrănesci de consum

de Dr. *Löll — traduse şi esplicate pentru popor de Ioan Cândea.*

(Incheere.)

§. 12. Peşedintele statoresce ordinea obiectelor de pertractat, conduce desbaterile, ordină votarea, numesce unul sau doi notari, şi pentru ordinile de votare doi scrutători, cari au sĕ verifice procesul verbal.

§. 13. Hotărîrile sĕ aduc cu maioritate absolută de voturi, când voturile se impart egal, votul preşedintelui este hotăritoriu.

§. 14. Direcţiunea sau consiliul de administraţiune sĕ compune de comun din şase membri aleşi de adunarea generală pe trei ani, direcţiunea alege din sinul ei un preşedinte şi doi v-preşedinţi. După espirarea întâiului period de trei ani, es din direcţiune în fiecare an doi membri după ordinea vechimei. Pănă la stabilirea acestei ordine membrii ce sunt a se scóte din direcţiune, se trag la sorţi.

Membrii eşiţi pot fi realeşi:

§. 15. Direcţiunea (consiliul de administraţiune) decide şi dispune în tóte afacerile societăţii, denumessce pe directorul esecutiv şi la propunerea acestuia, pe toţi funcţionarii societăţii; le ficséză salariele şi competinţa, supraveghéză conducerea afacerilor, esaminéză socotelile, revede cassele, stabilesce bilanţul. La esaminarea socotelelor direcţiunea numesce un revisor séu o comisiune de revisiune, prepară cestiunile, ce sunt de a sĕ desbate de adunarea generală şi convócă adunarea generală.

§. 16. Direcţiunea alege pe preşedintele sau pe locţiitoriul acestuia şi pe notariu pe un an de ḑile: membrii din direcţiune î-şi împlinesc funcţiunea lor din onóre.

Direcţiunea póte sĕ aducă hotărâri, când sĕ întrunesc cel puţin 4 membrii; ea decide după maioritatea voturilor în cas de paritate, votul preşedintelui este hotăritoriu.

§. 17. Direcţiunea constă:

1. din directorul esecutiv mandatariu;
2. din calculatoriu;
3. din trei membrii în direcţiune, dintre cari unul e denumit de comitet cu însĕrcinarea de a putea înlocui pe directorul esecutiv.

Directornl esecutiv sĕ numesce din partea consiliului de administraţiune pe trei ani; demisiunea se póte face numai pelângă o denunciare cu o jumătate de an înainte.

§. 18. Directorul esecutiv conduce societatea în sensul legei societăţii de consum, comform statu [illegible] ţiunilor şi decisiunilor luate de comitet şi [illegible] nerală. Directorul esecutiv este responsabil pentru conducerea esactă a afacerilor.

§. 19. Directorul ececutiv are de a încheia socotelile de preste an, a face bilanțul și a raporta despre acésta în fie-care an adunărei generale.

§, 20. Directorul esecutiv are mai cu sémă următórele datorințe:

a) a purta corespondința și a păstra actele societății;

b) a conduce ședințele precum și a purta protocolul lor sau a însărcina pre cineva cu purtarea protocolului;

c) transpune registrul membrilor tribunalului competent;

e) a se îngrigi de împărțirea mărfurilor comandate.

Despre alte afaceri particulare se îngrigesce adunarea generală.

§. 21. Primirea mărfurilor comandate din partea membrilor societății trebue sĕ se facă cu tótă punctualitatea în ḑiua și locul statorit de directorul esecutiv pe bani gata, la cas se refuse cineva marfa comandată de el, directornl esecutiv este îndreptățit a o vinde pe calea licitațiunei, și necăpătênd întreg prețul, cu care s'a procurat restul, trebue sĕ-l restitue membrul acela, care a comandat-o și a refusat a o primi. Societatea de regulă dă marfă membrilor numai pe bani gata.

§. 22. Tacsa de 3 fl., ce se plătesce societății din partea membrilor ei, rĕmâne proprietatea lor fără de a primi înapoi până esistă societatea.

§. 23. Anul administrativ sĕ începe cu prima Ianuariu si se termină cu 31 Decembre. La finea fiecărui an administrativ directorul esecutiv are a-și da sémă despre tóte socotelile de preste an comitetului direcțiunei, adecă are a-și da sémă:

1. despre tóte intratele și eșitele;
2. sĕ presente socotéla despre profit și perdere;
3. bilanțul despre starea averei societății cu finea anului.

§. 24. Bilanțul trebue sĕ se facă conform legei comerciale, în 31 Decembre a fiecărui an și sĕ fie esaminat din partea comitetului, îndată după luarea inventariului decătră adunarea generală.

Bilanțul are sĕ conțină:

A. Activa:

a) starea cassei;
b) restul mărfurilor după cursul ḑilei;
c) hârtii de valóre după curs.
d) pretensiunile active.

B. Passiva:

a) fondul de reservă;
b) bani împrumutați;
c) datorii la mărfuri;
d) spese, ce sunt de a se acoperi la afacerile societăți.

Diferința în plus a activelor față cu passivele, formézá profitul curat.

§. Profitul curat, resultă, după scăderea tuturor speselor, amortisărilor și perderilor, póte sĕ-l împartă adunarea generală după plac; înainte de tóte însĕ trebue sĕ se adaugă o anumită sumă la fondul de reservă până-ce acesta cresce astfeliu, ca pe fie-care membru sĕ se vină 10 fl.

§. 26. Anunțurile publice ale societații au a se face sub firma ei în gazeta N.

§. 27. Straformarea statutelor precum și disolvarea societății se face când o pretind $^2/_3$ dintre toți membrii societății. Dacă în adunarea generală sĕ întrunesc mai puțini de $^2/_3$ dintre membrii, atunci direcțiunea este obligată a conchema in timp de 4 sĕptĕmâni o a dóua adunare estraordinară, și se sn amintéscă la tot casul în circulariu causa pentru care sĕ conchémă, când sĕ vor înfățoșa toți membrii sĕ pot aduce hotăririle cu privire la straformarea statutelor sau disolvarea societății.

In statutele aci ărĕtate se cuprind o mulțime de difinițiuni, cari după natura legilor societății de consum nu se pot încuugiura. In realitate însĕ când afacerile societății de consum sĕ estind nnmai asupra unei comune, atuncia pot fi cu mult mai simple.

Societatea de consum are sĕ facă mai cu sémă numai dóuĕ comandări în an, odată în luna lui Februariu pentru marfa trebuinciósă în timpul primăverei și verei, și altădată în luna lui August pentru marfa trebuinciósă tómna și érna.

Décă nu esistă societate de împrumut în comuna aceea atunci societatea cumpĕră mai binę pe un credit de trei până în 6 luni ca sĕ pótă acorda membrilor un credit de 2 până în 5 luni.

Membrii fac comandări în ḑile anumite din lunile lui Februariu și August la directorul esecutiv, care le induce îndată în o carte, care o a subscris comandatorii.

S'au isprăvit odată tóte comandările din partea membrilor, atunci directorul face un registru de marfa comandată, ca sĕ se scie, câtă marfă sĕ procure din fie-care ram din isvóre sigure, cum s'a amintit.

După-ce sosesce marfa comandată se împarte între membrii sau pe asceptare, care nu trebue sĕ trécă preste terminul statorit de direcțiunea comitetului.

Pentru acoperirea speselor societății precum și pentru crescerea fondului de reservă se mai iau și unele mici procente dela membrii, adecă marta procurată se viude ceva mei scump.

Lecru principal este, că în cas când membrilor li se creditéză marfa, aceștia trebue sĕ-și plătéscă marfa la timp.

Membrii, cari se lasă cu voia sĕ ajungă la pâră, ma bine este sĕ se scótă din societate.

Loterie.

Sâmbătă în 3 Octombre.

B.-Pesta:	**36**	**13**	**37**	**59**	**62**

Nr. 192. (176) 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan înființat cu încuviințarea preaveneratului Consistoriu archidiecesan din 13 August a. c. Nr. 4725 B. în parochia de clasa a III-a Ciocotiș, în ppresbiteratul gr. or. al Cetății de pétră prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Fiitoriul capelan va avé jumĕtate din venitele parochiale, care computate după o nóuĕ regulare a venitelor preoțesci dau la an 381 fl. 50 cr., adecă trei sute opt-ḑeci și unu florini 50 cr.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și asterne petițunile lor instruite comform prescriselor legei, la subsemnatul oficiu ppresbiteral în terminul sus indicat (posta ultimă Kápolnók-Monostor).

Cărpiniș, în 29 August, 1891.

In conțelegere cu comitetul porohial respectiv.

Ioan Șovrea,
ppresbiter.

Pășunat de oi.

Dl Iohann Lutsch Nr. 231 din Agnita are de dat *350 jugĕre pentru pășunatul oilor,* — de acum până în *1 Aprile 1892.*

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 20 Iuliu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	10.50	8.—	8.—	—	3.25
Budapesta	8.30	2.05	3.20	5.50	9.15
Szolnok	11.38	4.10	6.50	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	—	11.53	12.57
Oradea-mare	3 53	7.06	—	1.50	2.12
	4.—	7.13	—	2.34	2.19
Mező-Telegd	4.30	7.43	—	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	—	3.46	3.26
Bratca	5.45	—	—	3.57	—
Bucia	6.05	8.51	—	4.09	—
Ciucia	6.31	9.07	—	4.55	4.21
Huiedin	7.12	9.37	—	5.34	4.55
Stana	7.29	—	—	5.51	—
Aghiriș	7.49	—	—	6.12	—
Ghîrbĕu	8.01	—	—	2.25	5.47
Nadișul ung.	8.14	—	—	6.39	—
Cluș.	8.29	10.37	—	6.56	6.—
	8.46	11.10	—	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	—	8.45	6.34
Ghiriș	10.08	12.38	—	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	—	11.09	7.57
Uióra	19.56	1.21	—	11.17	—
Vințul-de-sus	11.04	1.29	—	11.26	—
Aiud	11.28	1.54	—	11.54	8.22
Teiuș.	11.45	2.13	—	12.18	8.38
	12.13	—	—	12.58	8.43
Crăciunel	12.44	—	—	1.34	—
Blaș	12.59	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	1.35	—	—	2.29	—
Copșa-mică	1.51	—	—	2.48	9.48
Mediaș	2.12	—	—	3.03	9.50
Elisabetopole	2.31	—	—	3.26	10.06
Sighișóra	3.04	—	—	4.07	10.28
Hașfalĕu	3.46	—	—	4.49	11.04
Homorod	4.04	—	—	5.35	11.19
Ágostonfalva	5.26	—	—	7.23	12.27
Apața	6.10	—	—	8.09	12.58
Feldioara	6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15
Brașov	7.17		Tren accelerat	9.18	1.35
	8.—			10.40	2.00
	—	12.20	5.15	—	2.19
Timiș	—	1.41	5.57	—	3.01
Predeal	—	2.26	6.29	—	3.31
Bucuresci	—	8.50	11.55	—	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.40	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiș	9.41	1.42	—	5.57	—
Brașov	10.17	2.18	4.20	6.58	—
	—	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apața	—	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9.04
Homorod	—	4.29	8.23	—	9.46
Hașfalĕu	—	5.34	8.53	—	11.03
Sighișóra	—	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	—	6.21	10.09	—	12.06
Mediaș	—	6.42	10.31	—	12.37
Copșa mică	—	6.55	10.47	—	12.53
	—	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaș	—	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuș	—	8.—	1.08	1.25	2.49
	—	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud	—	8.24	2.05	2.12	4.07
Vințul de sus	—	—	2.13	2.19	4.28
Uióra	—	—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea	—	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriș	—	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida	—	—	5.14	—	6.34
Cluș	—	10.45	6.08	4.53	6.52
	—	11.01	6.29	5.30	7.40
Nadișul ung	—	—	6.47	5.47	8.—
Ghirbou	—	—	—	—	8.15
Aghireș	—	—	7.02	6.11	8.29
Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia	—	--	8.25	7.12	9.51
Bucia	—	—	8.51	—	10.06
Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév	—	—	9.30	—	10.42
Mező-Telegd	—	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-mare	Tr. de persóne	2.18	10.44	8.42	11.51
		2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	*T.* de p.	5.46
Glogovaț	4.42	2.20	5.57
Gyorok	5.03	2.34	6.19
Pauliș	5.14	3 05	6.30
Radna-Lipova	5.32	3.23	6.48
Conop	5.56	3.39	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborșin	6.58	—	8.07
Zam	7.26	—	8.33
Gurasada	7.52	—	8.57
Ilia	8.08	—	9.13
Branicica	8.26	—	9.29
Deva	8.52	—	9.53
Simeria (Piski)	9.50	—	10.19
Orĕștia	10.16	—	10.50
Șibot	10.36	—	11.16
Vințul de jos	11.—	—	11.44
Alba-Iulia	11.26	—	12.06
Teiuș	11.53	—	12.38

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuș	3.09	—	1.39
Alba-Iulia	3.50	—	2 19
Vințul de jos	4.09	—	2.36
Șibot	4.52	—	3.03
Orĕștia	4.55	—	3.30
Simeria (Piski)	5.23	—	4.17
Deva	5.59	—	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	—	5.17
Gurasada	7.—	—	5.28
Zam	7.28	—	5.53
Soborșin	8.03	—	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	—	7.17
Radna-Lipova	9.44	5.14	7.46
Pauliș	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8.08
Glogovaț	10.34	6.49	8.30
Arad	10.46	—	8.40
	11.13	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Hațeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Banița	9.21	3.19	8.04
Petroșeni	9.45	4.—	8.36

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.—	10.50	6.20
Banița	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Hațeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	1.27	9.35

Arad — Timișóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timișóra	8.42	2 04	8.57

Timișóra—Arad

Timișóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	8.03	3.50	7.50

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriș

Turda	4.50	9.30	2,30	8.50
Ghiriș	5.10	9.50	2.50	9.10

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	3.—	10.47	—	7.10
Șeica mare	3.31	11.27	—	7.43
Lómneș	4.15	12.08	—	8.27
Ocna	4.46	12.38	7.—	8.59
Sibiiu	5.10	1.	7.35	9.23

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	4.34	3.35	10.17
Ocna	8.02	4.58	4.09	10.43
Lómneș	8.30	5.25	—	11.09
Șeica mare	9.05	5.55	—	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	—	12.05

Cucerdea—Oșorheiu—Reg. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoș	3.34	9.11	3.27
Oșorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul-săs.	7.10	—	7.15

Regh. săs.—Cucerdea—Oșorheiu.

Reghinul-săs	—	8.—	8.15
Oșorheiu	—	9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoș	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	42.5

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Brașov — Zernesci

Brașov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

Zernesci — Brașov

Zernesci	--	8·—	8.20
Brașov	—	9.24	4.49

Mureș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	4.30	11 25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	—	8.15	3.15
Sighișóră	—	—	10.52	6.10

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	--	—	5.50
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelăn	—	—	1,56
Careii - mare	—	—	6.48

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

r responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 103 Sibiiu, Joi 26 Septembre (8 Octobre) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Poplăcei 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 25 Septembre 1891.

Preste câteva ḑile, congresul nostru național-bisericesc se întrunesce la Sibiiu în sesiune ordinară la têmpul normat în statutul nostru organic.

Corpul acesta legislativ pentru întréga nóstră provincià metropolitană este chemat în prima linie a veghia, ca aşeḑămintele bisericei nóstre sĕ se desvólte în sensul canónelor s-tei nóstre biserici; este chemat a contribuí la o uniformitate în ce privesc causele nóstre bisericesci, scolari şi financiari; este chemat a da mână de ajutoriu archiereilor nostri, spre a apĕra vaḑa bisericei față de organele, cari în hiperzelul lor trec preste marginile competinței lor și directe ori indirecte, cautā a împedeca cursul desvoltărei nóstre.

Tot ce are biserica mai ales, este representat în acésta corporațiune înaltă și dacă scim, că acésta corporațiune este presidată de Escelenția Sa, actualul cap al metropoliei nóstre, avem cea mai firmă convingere, că desbaterile vor decurge în mod normal și se vor desvolta numai în interesul bisericei preste tot.

Animiositățile de odinióră de un timp încóce, în biserică au încetat. Şi este bine aşa.

Nu este aḑi fiu adevĕrat al bisericei nóstre, care sĕ nu fie pĕtruns pân în adêncul sufletului seu, că biserica nóstră preste tot face progrese îmbucurătóre.

Invĕțământul în institutele pedagogice-teologice stă pe acel nivel, pe care stă al celor de alte confesiuni și dacă ici-colea s'ar puté face și ar trebui sĕ se facă unele îmbunătățiri, de sigur că îngrijirea cea mai de căpetenie a archiereilor şi a consistorielor nóstre nu lipsesce.

Tot asemenea se are lucrul cu gimnasiile nóstre la cari, ca se corespundă legei din 1883 s'au aplecat puteri didactice probate, ómeni tineri și deplin cualificați și dacă am avé și aici unele dorințe, acele s'ar referi numai la înmulțirea lor, ca astfeliu sĕ ne crescem tinerii in scólele nóstre, în spiritul legei nóstre și în limba nóstră, făr de a cărei cunoscință perfectă, tinerii nostri nu pot fi atât de folositori némului nostru.

Nu tot aceste semne îmbucurătóre le putem înregistra la scólele nóstre poporale.

Lipsa de învĕțători cualificați în întrégă metropolia ne pune pe gândiri seriόse. Nu se aplică un contingent destul de însemnat la cariera învĕțătorésca. Şi acésta îşi află esplicare în salarisarea cea rea a puterilor didactice la scólele sătesci. Poporul nostru stors până la măduvă, și ici colea chiar și nepăsătoriu de acésta instituție binefăcĕtóre, nu se învoesce nici acolo unde póte, ca sĕ concurgă cu dinariul seu la ameliorarea posiției învĕțătoriului. De aici urméză, că tinerii nostri încep a se ferí de acésta carieră.

La publicările de concurse mai bune, cu câte 400 fl. e mare îmbulḑéià, la cele rĕu dotate şi cu deosebire acolo, unde salariul sĕ încasséză din repartiție nici după 2—3 concurse nu se presentéză nici un petent.

Inalta ocărmuire se vede, că cunósce aceste lucruri, vede svêrcolirile nóstre, dar nu mult 'și bate capul cum ar fi a se crea o situațiune mai favorabilă. Căci dacă se adeveresce, despre ceea-ce noi nici odată nu ne-am îndoit, cá ministrul are de cuget sĕ vie în ajutoriu acelor comune, unde salariul nu ajunge suma de 300 fl. cu reserva de a denumì el puterile didactice, atunci acest amestec nechemat, de bună sémă va fi și el unul din acele multe mijlóce, cu cari sĕ lucră sistematic la slăbirea némului nostru și la destrăbălarea ordinei și disciplinei.

Vom avé atunci învĕțători de alt ném, de altă lege și de altă limbă ori chiar și dacă ar fi de a nóstră lege și limbă, substrași odată de sub disciplina bisericei, aruncați în vêrtejul luptelor, ei vor fi totdeuna în şirurile contrarilor bisericei nóstre, vor fi nisce agenți provocători, și nisce unelte teribile în mânile puterei.

In aceste prospecte ni se presentă fiitoriul învĕțătoriu dela scólele mai sermane.

Vorba aceea, sĕ sĕrăcim poporul, sĕ-l facem necapace de luptă și apoi se va da el legat, începe a lua tot mai concrete forme.

Am atins în linii generale starea învĕțământului în metropolia nóstră și am constatat, că opintirile nóstre de a ne crea aşeḑĕminte culturali, în loc de a fi luate in apĕrare și sub scut din partea guvernului, sunt pas de pas controlate, pas de pas ținute în evidență nu tocmai spre înflorirea lor, ținute în evidență de a se validita puterea de stat, aceea putere, care din nenorocire, noue ne este destul de dușmană.

Ochii nostri ai tuturor ne sunt ațințiți spre scólă și spre biserică. Sunt şi între noi mulți, cari nu vĕd pădurea de arbori, sunt ómeni, cari nu-și sciu face sémă cu pericolul, ce ne amenință din tóte părțile și în necunoscință de causă fiind, lucră orbesce pe mâna contrarilor bisericei.

Congresul nostru are sĕ veghieze, ca grupați cu toții în jurul bisericei sĕ formăm o fortărétă puternică.

Asalturile ce se vor da asupra ei, aflându-ne în bună armonie și bine închegați, nu vor străbate în sanctuarul nostru.

In luptă oțeliți, pot veni timpuri, în cari sĕ ne realisăm multele dorințe ce le avem și dacă ele aḑi tot dorințe rĕmân, nu e scris ca aḑi mâne sĕ nu devină realisate spre binele némului nostru.

Sibiiu, în 25 Septembre, 1891

La 5 Octobre nou, sala comitatului Sibiiu era îndesuită de membrii.

Saşii, convocați anume prin ḑiare și prin telegrafare, românii, convocați de biroul clubului, fie care partid ca sĕ asigure candidatului seu reușita la alegerea de vice-comite.

Pe partea românilor era dreptatea.

Românii aveau candidat pe protonotariul Cornel Tobias, bărbat, care de 15 ani este în acésta funcțiune, cunósce comitatul, cunósce referințele, scie păsurile poporului și e o putere probată în cele administrative.

Saşii aveau maioritatea în congregație, aveau candidatul clubului lor pe dl Gusztav Reissenberger, dar numai atâta.

Candidatul lor nu a fost în serviciul comitatului, nu are altceva decât rudenii și cumetrii, și testimonii bune.

Ca fost funcționar la direcțiunea financiară a aflat cu cale a-și părăsi postul.

Toți ómenii de bine, toți ómenii nepreocupați, sĕ asteptau la reușita românilor.

Sĕ asteptau, căci candidatul românilor a întrunit tóte condițiile, ce se recer pentru postul de vice-comite. Cualificațiune teoretică împreunată cu pracsă îndelungată.

Mai mult.

Credem, că e just, ca un om, care stă în serviciul comitatului de atâța ani la o apertură e la loc ca sĕ avangeze, cum au avansat alți funcționari in alte comitate. Dar s'a adeverit și aici că sașii țin morțiș, că postul de vice-comite în comitatul Sibiiului nu póte fi ocupat decât de un sas.

Nu avem nimic personal contra alesului.

Avem însĕ contra principiului stabilit.

Principiul acesta este un cas de precedență din cele mai periculóse.

Periculos, pentru-că omóră în amploiați simțul de a își face datorința, omóră în ei ambițiunea cea nobilă, căci la fie-care alegere sĕ importéză alți ómeni din alte branșe de officii.

Ei bine, sistemul acesta e fórte periculos.

FOIȚA.

„Pentru dênsa“.

(O schiță din viața militară de *Alex. Degen*, tradusă de *I. M.*)

(Urmare.)

Intr'aceea tinera damă își continua calea, și privirea ei se părea că sbóră deodată cu gândurile ei, preste pururea verḑii braḑi ce se aflau pe lângă drum.

„Bine că vini drag îngerașul meu, Anettă, me temeam deja, că am așteptat îndeșert!“ strigà deodată un oficer dela infanterie, înalt, cu o față brunetă și privire pururea veselă, și fără de a se socoti mult, cuprinse în brațe pe aceea, pre care o așteptase atâta timp, afară în ger.

„Trebue sĕ fim precauți dragă Dimitrie! Mama a observat, că ai vorbit de atâtea ori cu mine, când eram pe ghiață, și la balul de la consilierul de curte am jucat dóuĕ jocuri, of Dimitri, cât me dóre inima când me cuget la viitor.“

„Dar dragă Anetto, creḑi tu dóră că tocmai așa lipsită de prospecte e căsătoria nóstră“ întrebà Dimitri, „eu cred, că tatăl teu va depune cauțiunea érà noi, ne vom acomoda după împregiurări, ne vom îndestuli și cu mai puțin!“

„Da, aceea aș dori și eu din inimă, dar me tem, me tem mult, că tatăl meu nu se va învoì deóre-ce el are lipsă de un ginere bogat!“

„Cum înțelegi tu aceea scumpa mea?“

„Éc' așa! tatăl meu a cumpĕrat moșia sub nesce condițiuni nu tocmai favorabile, pre lângă aceea venitele împreunate cu economia câmpului sunt fórte mici și astfel am tot dreptul de a me teme că totul va fi în zădar.“

„Nu despera dragă. In urmă voiu demisiona din armată și voiu primi alt post la vr'un oficiu undeva“.

„Și ai întrerumpe tu cariera ta pentru mine? Nici odată nu me voiu învoì. Sciu, că esci cu trup și suflet soldat! Nu! lasă sĕ așteptăm până vei devenì căpitan, căci altcum în tótă viața mea aș fi silită sĕ-mi fac mustrări, sciind, că numai din causa mea ți-ai părăsit cariera militară“.

Incă o strîngere de mână și o privire plină de speranță, apoi se despărțiră.

In sala cea mare de la „Hotel de Russe“ musica întona valsul, cu care de regulă se încep petrecerile. Regina balului princesa Elena, juca cu „Galmod cel frumos“, cum se numea locotenentul Dimitri. Ochii tuturora erau îndreptați spre ei.

„Frumósă păreche“ observà un oficer către jucătórea sa.

„Da frumósă păreche“ cugetă în sine Anetta de Brugo, carea împreună cu curtisanul ei erau în apropierea lui Dimitri, și ochii ei ca nóptea de întunecoși, urmăreau cu interes pe alesul inimei sale.

Nici o prefăcătorie în el, tóte mișcările lui arătau o siguranță nobilă, era atât de natural. Anetta era aprópe gelósă, și ḑise într'un ton aprópe brusc către curtisanul ei atât de stângaciu:

„Óre sĕ nu jucăm și noi odată, domnule de Moller.“

Dl de Moller se grăbi aprópe înspăimêntat a-i satisface dorinței. Contele Knatteviz, tocmai întrase în sală și nu trebuì se caute mult păna ce află pe Anetta.

„Spune'mi bunul meu Malzen“ întrebà acesta pe un căpitan cunoscut al seu, „cine e dama aceia tineră, care jócă colo cu Moller cel mic, nu 'mi aduc aminte sĕ o mai fi vĕḑut încă undeva în vre-o societate:

„Ei, domnia Ta înțelegi pe domnișóra de Brugo. E adevĕrat, că numai în érna acésta a venit prima dată aici, pagubă că nu are bani mai mulți, altcum ar fi un înger adevĕrat.“

„Nu va fi dór fica domnului de Brugo în Bergenheim“ întrebà Knatteviz cu atențiune încordată.

„Ba da, mama ei este o contesă din vechia familie Fucs, dama cea mai arogantă, pe care o cunosc eu.

Knatteviz clătină din cap și o indisposiție vĕdită 'l cuprinse.

(Va urma).

El duce la desinteresare pentru afacerile publice, el înfiinţéză în mod demoralisător asupra puterilor din comitat.

S'a susţinut, că comitatul Sibiiului este un comitat de model.

Cine a făcut acel comitat de model decât puterile, cari au lucrat până acuma.

Sau dór tot lucrul s'a isprăvit de fostul vicecomite şi toţi ceialalţi amploiaţi au fost un „pictus masculus“?

Dacă aşa a fost, de ce nu s'a relatat adunărei în rapórtele anuali, că amploiaţii ceialalţi nu sunt de trébă, de ce nu ni s'a spus, că în comitat întréga cétă a amploiaţilor nu corespunde trebuinţelor şi că sunt numai o maşinerie, lucră dar spirit de iniţiativă nu are nici unul din ei.

Un testimoniu de paupertate mai eclatant ca acesta nu s'a dat amploiaţilor comitatensi ai comitatului Sibiiu.

Acésta e părerea nóstră şi credem, că o vor împărtăşi şi alţii.

Din tot lucrul ne-am ales cu ceva.

Suntem maioritatea în comitat, trebue se căutăm ca sĕ fim maioritatea şi în representanţa municipală din Sibiiu, sau dacă nu în maioritate, cel puţin o minoritate, care sĕ impună. Solidari am fost noi românii. Unul ca unul am votat pentru candidatul nostru, din şirurile saşilor mulţi s'au dus dela urnă. Mulţi, cari voiau sĕ voteze cu şedule pentru candidatul nostru, s'au retras şi au absentat, semn, că mulţi ómeni nu au fost de acord cu alegerea forţată de aḑi, semn, că şi în saşi nu e în toţi stins simţul de dreptate. Sunt şi între ei ómeni cu judecată. Sunt şi între ei ómeni, cari vĕd, că partidul îi duce de nas şi îi împinge la fapte, ce nu le servesc tocmai spre onóre.

Acésta ar fi diferenţa între atitudinea celor dóuĕ partide, cari au stat faţă în faţă aḑi.

E o lecţiune acésta pentru cei ce tămăéză pe saşii, pentru cei ce li se închină ca la nesce idoli, pentru cei ce cochetéză mereu cu ei şi îi apoteoséză în tótă forma.

Aḑi li s'a spus: „Cămaşa e mai aprópe de trup decât sumanul?

Dar cum stăm cu dreptatea?

Acésta e altă vorbă!

Impertinenţa la culme.

Scóla suferinţelor, prin cari au trecut românii ar fi trebuit sĕ-i facă sĕ pricépă, că numai stimându se reciproc şi cruţindu-se unii pe alţii, umĕr la umĕr pot ajunge la ceva.

Acésta esperinţă deşi destul de amară, totuşi nu a putut străbate până sĕ móie inimele tari şi sufletele negre ale unor dintre fii némului nostru.

De e vorba de a produce efect, ei isgodesc o minciună piramidală, o pun pe aripile vênturilor chiar şi décă naţiunea ori biserica ar trebui sĕ péră, puţin îi genéză.

Aşa fac cei dela „Tribuna“ din Sibiiu.

Sciu cu toţii, că Escelenţia Sa metropolitul nostru nu scrie articuli de ḑiare şi cu tóte aceste îi atribue a fi scris prim articlul din ḑiarul nostru după reintórcerea dela Bistriţa, deşi acela era deja scris, cules şi pus în pagină încă Luni la améḑi pe timpul când Escelenţia Sa era în drum spre Sibiiu.

Scirea telegrafică de Duminecă a pus pe redactorul în posiţie de a fi orientat despre primirea, ce o a avut deputaţiunea la Bistriţa, şi informat despre cele petrecute, nu-i era tocmai greu a scrie acel articol şi nu avé se ascepte ca sĕ vie Escelenţia Sa sĕ-l scrie, mai cu sémă, că Escelenţia Sa de luni de ḑile este greu morbos şi chiar şi călĕtoria aceea o a întreprins numai în interesul bisericei, cu periclitarea sănĕtăţii destul de sdruncinate. Nu le-a fost destul ómenilor plini de patime cu acésta născocitură, care a trecut şi în foile strĕine.

Au mers mai departe cu impertinenţa.

Susţin, că dl Dr. Alecsandru Mocionyi tipăresce acum în tipografia archidiecesană o broşură politică sub preveghiarea metropolitului. Câtă vorbă, atâta neruşinare.

Dl Dr. Alecsandru Mocionyi nu tipăresce nici o broşură politică, şi ca sĕ vi-o spunem dacă tocmai aveţi mâncărime de a sci — tipăresce epistola publicată şi în „Tel. Rom“. în mai multe esemplare.

Acésta nu e broşură, ci un lucru acum cunoscut, dar spre întrebuinţarea privată ori respândire între amici de principii nu-i póte denega dlui Dr. Alecsandru Mocionyi nimenea plăcerea de a nu tipări pre spesele sale acésta epistolă.

Retipărirea acésta nu se face nici cu scirea Escelenţiei Sale şi cu atât mai puţin sub priveghierea Sa, lipsindu-i şi timpul şi nepermiţêndu-i nici sănĕtatea a se ocupa cu lucruri de acésta natură.

Se cere o dosă mare de neruşinare, a rĕspândi în public faime neintemeiate şi este o maliţie drăcéscă în unii ómeni, de a nu cruţa, bărbaţi de posiţie şi înaintaţi în etate, când sciut este, că sănĕtatea le este atât de sdruncinată şi au lipsă de a fi cruţaţi de venin şi otravă.

Când scriem aceste rênduri, ne vin la mână nisce notiţe biografice din biografia metropolitului Veniamin Kostaki — al Moldaviei, cel mult deplâns, mult regretat şi preţuit de posteritate — dar stigmatisat, trădat şi calomniat de contimporanii sei, căci se opuse ruşilor în cestiunea trădărei Basarabiei

Şi la noi Escelenţa Sa e privit de piedeca, care sĕ opune la realisarea unor planuri, ale unor ómeni fără Dḑeu — şi de aici ḑilnicile atacuri, de aici inventarea de minciuni, una mai încornurată decât alta.

Declarăm deci, că articolul menţionat nu a eşit din péna Escelenţiei Sale şi declarăm, că dl Dr. Alecsandru Mocsonyi nu tipăresce nici o broşură politică în tipografia archidiecesană, ci tóte aceste sunt scornituri cu scopul vĕdit de a discredita în publicul mare persóne, cari stau mult mai sus, decât sĕ pótă fi stropite cu nămolul, cu care umblă pĕcătoşii ḑi de ḑi.

Cei ce umblă cu nămol sĕ vor mângi şi mai mult decât sunt astăḑi şi lumea i va arĕta cu degetul.

Adunarea comitatului Sibiiu din 5 Octobre.

Sub presidiul dlui comite suprem Gustav Thalmann s'a deschis adunarea la 9 óre a. m.

Presidentul a arĕtat în vorbirea de deschidere momentuositatea ḑilei prin alegerea de vice-comite pusă la ordinea ḑilei şi cu o cale a aflat de bine a accentua din scaunul presidial, că publicul comitatens sĕ dea espresiune mulţămirei sale, pentru fericita reîntórcere a Maiestăţii Sale din călĕtoria dela Reichenberg, unde nisce ómeni infernali au comis un atentat asupra persónei celui mai bun şi constituţional principe.

Cuvêntarea presidială a fost ascultată cu plăcere şi s'a decis trimeterea unei adrese din acest incident la preaînaltul tron.

Au urmat obiectele puse la ordinea ḑilei şi p. 1 şi 2 au fost primite intocmai.

La punctul 3-lea referitoriu la aruncul pentru dotarea fondului economic s'a încins o vie discusiune.

Advocatul Ioan de Preda arĕtat păn la evidenţă, ca publicul comitatens nu póte suporta înmulţirea poverilor şi a propus ca aruncul de $1^{1}/_{3}\%$ sĕ rĕmână neurcat la $1^{2}/_{3}\%$.

Membrul Konnerth şi Bedeus spriginesc propunerea comitetului permanent de a se urca dotaţiunea din motiv, că economia trebue spriginită.

In replica, sa propunĕtoriul Ioan de Preda a accentuat că nu are nimica contra spriginirea economiei, scie însĕ, că spre ce scopuri sĕ întrebuinţéză suma de aprópe 10 mii de floreni şi nu doresce ca sĕ se urce dotaţiunea şi aşa destul de mare, deórece sunt şi alte trebuinţe cu mult mai inteţitóre şi urgente decât acésta.

La votarea nominală 121 membrii au votat pentru urcarea la $1^{2}/_{3}\%$ şi 64 membrii contra urcărei.

Adv. Preda au insinuat recurs.

Procederea advocatului Preda a fost justificată, căci la preliminariul presentat sub p. 4 s'a vĕḑut că din 8.300 fl. ce incurg sub acest titlu, numai 600 fl. sĕ întrebuinţéză pentru economia din Reşinari, ér tóte celelalte sume, afară de unele mici dotaţiuni date tovărăşiilor agricole, sĕ întrebuinţéză esclusiv spre scopuri săsesci.

Celelalte puncte din program dela 4—11 sĕ primesc în sensul propunerilor comitetului permanent.

A venit la ordine alegerea vice comitelui.

In comisiunea de candidare adunarea a ales pe domnii Dr. Wolff, Dr. Bruckner şi Arz. V. Straussenburg, ér comitele suprem a denumit pe domnii Parteniu Cosma, parochul Konnert şi notariul public Zágoni Gábor.

Sĕ svonise că alegerea se va face prin şedule.

Timpul cât l'a petrecut comisiunea de candidare s'a folosit spre distribuirea şedulelor. Cu ĕst mod de alegere, şansele protonotariului Tobias erau cu mult mai mari, ca şi prin alegerea nominală.

Mulţi membrii declarau că vor vota cu candidatul românilor.

După $^{1}/_{4}$ de óră comisiunea de candidare vine în sală şi preşedintele anunţă că la locul prim e candidat Cornel Tobias şi la al doilea loc Gustav Reissenberger.

Dr. Aurel Brote propune ca sĕ se alégă cu aclamaţiune Cornel Tobias ér profesorul Schuster propune pe Gustav Reissenberger.

La cererea în scris a românilor alegerea sĕ face deci prin votare şi sĕ alege comisiunea de votisare.

Resultatul votisărei: Cornel Tobias 38 voturi, Gustav Reissenberger 137 voturi.

Cest din urmă sĕ proclamă de ales vice-comite.

Pentru Tobias au votat 31 români şi 7 de altă naţionalitate şi adecă: Székely Károly, Zágoni Gábor, Bressler Karl, Pechy Lajos, Dr. Kőnig, Grünfeld Márton şi Fülöp Ferencz.

Au absentat dintre români dela actul alegerei 16 membri.

La propunerea Dlui Dr. Wolff, sĕ alege o comisiune care sĕ învite pe alesul vice comite la şedinţă.

Sosit în sala Comitatului, dl Gustav Reissenberger este aclamat şi imediat depune jurămêntul.

După aceia îşi desvóltă programul în limba magiară, germână şi română, apeléză la spriginul comitelui suprem şi al celorlaţi amploiaţi şi crede că va susţinea renumele cel bun al comitatului, ca comitat de frunte în Ungaria.

Va fi drept şi va esecuta legile şi ordinaţiunile statului.

Celelalte puncte din program s'au pertractat în şedinţa de după améḑi, cam slab cercetată.

S'au statorit ḑilele de alegere pentru membrii în comisiunea municipală pe 15 Novembre şi s'au ales presidenţii, s'a încuviinţat împrumutul pentru linia drumului ferat dela universitatea săsécă, s'au aprobat preliminariul drumurilor comitatense pe anul 1892.

In legătură cu acesta a făcut membrul N. Ivan propunere, ca linia Rĕşinar, Poplaca şi Orlat sĕ se priméscă în reţéua drumurilor comitatense şi acésta propunere s'a şi primit, şi a picat propunerea comitetului permanent, care a propus respingerea cererei comunei Rĕşinar de acel cuprins.

Alte obiecte cum sunt statute comunali, raţiocinii, bugete şi cereri pentru ajutóre au fost resolvite în sensul propunerilor comitetuluí permanent.

Discusiune s'a născut la p. 128.

Lucrul sĕ are astfeliu:

Comuna politică din Cristian a edificat în timpuri bune scóla ev. lutherană şi cea gr. ort., cea dintâiu un palat, a dóua un local bun, dar modest.

Numĕrul celor obligaţi la scóla din Cristian al românilor a crescut la 190, dintre cari 56 neavênd încăpere, au fost siliţi a umbla pe strade.

Comuna bisericéscă din Cristian a cerut sĕ i mai edifice o sală de învĕţămênt.

Representanţa comunală a respins cererea.

Representanţa bisericei nóstre de acolo a însinuat recurs. Comitetul permanent încă a spriginit conclusul comunei.

Membrul N. Ivan a arĕtat, că comuna politică a comis o mare eróre respingênd cererea bisericei gr. orient., a arĕtat, că comuna a cheltuit cu scóla săsécă ḑeci de mii până ce pentru scóla nóstră câteva sutişóre. O comună ca Cristianul cu atâte averi, póte da ceva şi pentru scopuri culturali românesci, şi dacă totuşi representanţa s'a arĕtat atât de îngustă la inimă, nu e ertat ca sĕ o secundăm noi, membrii municipiului.

Advocatul comunei Cristian Albert Arz de Straussenburg, este în contra de a sĕ sprigini cererea bisericei gr. ortodocse.

Biserica sĕ-şi clădéscă din averea sa sală de învĕţămênt.

După o replică mai aspră a membrului N. Ivan şi după ce dl Mateiu Voileanu a cerut ca sĕ ni se spună cheia după care s'au împărtăşit comunele bisericesci la edificarea scólelor, propunerea membrului Ivan s'a pus la vot şi a picat, şi s'a aprobat conclusul representanţei comunale.

Cu acestea s'a terminat şedinţa din 5 Octobre.

Congresul bisericei gr. or. din Bucovina.

După cum am anunţat şi noi, congresul bisericesc gr. or. din Bucovina s'a deschis în ḑiua de 18/30 Septembre.

După obicinuitele servicii religióse, s'a deschis şedinţa primă despre care „Gazeta Bucovinei“ raportéză în chipul următor:

O deputaţiune de 8 membri a plecat spre a învita pe comisariul imperial la congres. Precis la 11 óre a sosit comisariul imperial, contele de Pace, intimpinat fiind cu imnul poporal, cântat pe galerie de către corul micst al societăţii „Armonia“. După ce îşi ocupă locul destinat pentru d sa, dl comisar a cetit în limba germană timp de preste o jumĕtate óră motivele, pentru care nu a fost aprobat statutul congresului din 1888, şi care după cât am putut înţelege din recitarea cam grăbită a dlui comisar, sunt atât de multe, în cât aprópe întreg statutul ar fi de modificat.“

La învitarea d-lui comisar, de a conduce şedinţele congresuale, Eminenţa Sa metropolitul s'a ridicat şi a rostit în limba română şi ruténă un discurs de deschidere, prin care a arătat importanţa sinodalităţii în biserica nóstră, importanţă recunoscută deja şi de românii şi sêrbii gr. or. din cealaltă parte a monarchiei, şi a espus, că congresul se va ocupa cu aceiaşi cumpătate, ca până acum şi cu resolvirea problemelor, care i s'a adus acum la cunoscinţă. Discursul preşedintelui s'a terminat cu un întreit

„Sĕ trăéscă“! „Hoch“! „*Na mnohaia lita*“! pentru împĕratul.

Comisariul imperial observă, că deóre-ce în discursul presidial s'a făcut provocare la românii de preste hotară, el trebue sĕ declare a nu putea admite, ca în desbaterile congresuale sĕ se facă amintire de instituţiunile bisericesci din state strĕine. După lămuririle date de presidiu şi după ce s'a convins, că nesciind românesce, a înterpretat rĕu discursul presidial, dl comisar *şi-a retras* observarea. Acest incident regretabil a dat, se înţelege, prilegiu la un sgomot óre-care între deputaţi şi publicul de pe galerie, la ceea-ce comisariul a ameninţat cu disolvarea congresului pentru casul, că în decursul desbaterilor se vor ivì întreruperi şi manifestaţiuni de plăcere sau displăcere.

După numirea notarilor şi a scrutatorilor provisori şi după alegerea cu aclamaţiune a comisiunii de verificare, dl Dr. Iancu cav de Zotta, susţinut şi de dl advocat Piteiu a cerut ca dl comisariu sĕ comunice congresului motivele cetite nemţesce şi în limba română şi ruténă, pentru ca ele sĕ fie înţelese de toţi. La acésta dl comisariu a rĕspuns, că d-sa a primit motivele verbal şi d sa încă verbal le-a espus, căci hârtiile, de care s'a folosit, sunt numai notiţele sale private.

Pentru publicitate nu are sĕ se scie, de cât că comisariul imperial a espus motivele neaprobării statutelor. Prin urmare nu e trebuinţă, ca acele sĕ se traducă cu atât mai vêrtos cu cât d sa scia sigur, că dl Dr. Dr. Zotta vorbesce fórte bine limba germână, de care s'a folosit atât în cameră cât şi în dieta provincială.

Neadmiţênd comisariul, ca sĕ mai discute asupra acestei afaceri, presidiul observă, că acésta se va putea pertracta de către comisiunea ce se va alege mai târḑiu şi declară şedinţa închisă.

„Gazeta Bucovinei“ termină prevĕḑênd, că nici şedinţele viitóre nu promit a fi mai liniscite, din causă că spiritele sunt fórte agitate din causa atitudinei contelui Pace.

După scirile, ce le avem „Gazeta Bucovinei“ de Duminecă a fost confiscată pentru un articol cu privire la atitudinea cont. Pace.

Studenţii magiari.

Sub titlul acesta „Naţionalul“ scrie:

Nu e de mult, când am publicat o scrisóre a studenţilor români către studenţii magiari în cestiunea causei române, ce se agită astăḑi în Europa. Ori cine a cetit scrisórea studenţilor români a putut admira tonul moderat şi consciinţa causei drepte, pe care o discutau cu studenţii magiari. Cum însĕ acéstă scrisóre cuprindea o mulţime de adevĕruri amare şi în paguba magiarilor, era de prevĕḑut, că ea va scóte din rost pe studenţii maghiari şi că eşind din liniscea sufletéscă, care nu póte fi caracteristica lor, vor începe pe tonul brutal, care se distinge în scrisórea de jos. Ne facem dar o datorie naţională, atrăgênd atenţiunea tuturor românilor de inimă asupra opiniunei studenţilor magiari despre colegii lor din Transilvania şi Ungaria, care vor scóte un memoriu contra magiarilor, ei sunt numiţi trădători de patrie. E însĕ un semn al timpului acéstă scrisóre, care în ajunul evenimentelor mari ce se prepară în orient, va trebui sĕ inspire cele mai serióse îngrijiri.

Iacă scrisórea:

A tudomány és müegyetemi olvasókör.

Budapesta, 1891, 11 Septembre.

Prea onorate domn.

Mulţumiri călduróse pentru trimiterea memorielor şi pentru interesanta vóstră scrisóre.

Opiniunile vóstre esprimate în scrisóre ne servesc de sigur, ca sĕ ne facem o idee clară despre intenţiunile vóstre.

Că în urma posiţiunei şi a punctului vostru de vedere, cu greu vom putea sĕ ne înţelegem în mod liniştit, e lucru fórte natural.

E în adevĕr fórte interesant de a putea ceti micile istorii, pe care ni le daţi ca dovadă de liberalismul românesc. Acésta e în adevĕr un ideal nobil, şi România ne oferă ca un fel special de liberalism în „liberalismul“ antisemitic, un esemplu fórte vorbitor.

Sciu prea bine, că poporul românesc a dat ospitalitate şi refugiaţilor luptei nóstre de independenţă şi noi am fi de altfel póte gata (lipsesce infinitivul) crimele oribile, pe care poporul românesc din Ungaria le-a făptuit în urma aţîţărei unei părţi a românilor din România contra tuturor datorielor umane.

Dar noi suntem de opiniune, că ajutoriul pe re principele Cuza sau ori cine altul era sĕ-l dea migranţilor nostri, era în interesul Valachiei de tunci. In relaţiuni internaţionale naţiunile se conuc nu de datorii ideale, ci de egoism.

Şi ori câte memorii aţi mai face, noi le vom ceti tóte cu acelaşi interes. Ne este apoi fórte plăcut a ceti enunciaţiunile, care vi s'au trimis vóue. In ce ne privesce pe noi, sunteţi în óre care rătăcire, dacă aţi putut afla numai despre scrisorile din Lemberg şi Grenoble. Noi suntem mulţămiţi cu resultatul şi stăruim şi mai departe în calea nóstră.

Un moment am putea fi în încurcătură, când de astă dată rĕspunsul vostru va apăré sub firma tinerimei române din Ungaria.

Noi ne vom sci face datoria, când suntem siliţi de a vedé în unii dintre colegii nostri români, trădători de patrie.

Ve mulţămesc, cĕ mi-aţi esplicat, cum stă lucrul cu scrisórea de invitaţiune, pe care am cetit-o, pentru congresul din Giurgiu. Ori cum ar fi însĕ e sigur, că redactorii acelui apel l'a scris într'un ton atât de sĕlbatec, care ar compromite lucrările cele mai frumóse.

Permiteţi'mi a încheea scrisórea cu mulţumirea, pe care me simt dator a o face pentru ḑiarele ce ne aţi trimis. Noi le vom păstra pe tóte ca documente în archiva nóstră. Sper, că acéstă colecţiune de ḑiare românesci, o voiu puté îmbogăţi în curênd eu singur în România, când voiu realisa călĕtoria proiectată în România.

Primiţi etc. *I. Rényi, stud. jur.*

Varietăţi.

* (Esposiţiune industrială.) Comitetul reuniunei sodalilor români din Sibiiu a luat iniţiativa ca sĕ arangeze o esposiţiune industrială cu ocasiunea iubileului de 25 ani dela infiinţarea primei reuniuni de sodali români. Spre scopul acesta este convocată o conferinţă pe 29 Sept. a. c. v.

* Ni se scrie din Topliţa: In 8 Septembre un june de român de 21 ani anume Braic Simeon, scăldându se în Murĕş la podul Topliţei s'a înecat. Timpul e frumos, în thermele din Topliţa acum e sesonul de scăldat, ne scăldăm în tóte ḑilele, deóre-ce apa e caldă şi plăcută. Ómenii pe la noi, finind acum lucrul câmpului, s'au apucat de sloboḑitul lemnelor de pe cóstele munţilor la păríóie spre a le pune la drum, ca sĕ le pótă trage afară. O mulţime de jidani din România şi Rusia au sosit aici, acestia descriu nenorocirea lor şi apoi fómetea, ce domnesce acolo. Aspectul ĕstor ómeni murdari te umple de greţă, ér şiretnica lor obrăsnicie te pune pe gânduri, şi atunci nu se póte omul nici decât mira de tractarea guvernului rus faţă de dênşii. Insişi jidovii de aici povestesc, că vor face paşii necesari sĕ se împedece importarea jidovilor rusesci aici, căci atunci trebue ei, jidovií sĕ ia lumea in cap; mai bine i ajută cu bani de călătorie spre a cuprinde locurile oferite lor de Hirsch.

* (Cas de mórte.) Regele Carol I din Wirtemberg a murit în 6 l. c. n. la 7 óre diminéţa.

* (Necrolog). Subscrişii cu inima înfrântă de durere aduc la cunoscinţa consangenilor, pretinilor, şi cunoscuţilor tristul anunciu cum-că **Gregoriu Moisilu,** fost vicariu foraneu gr. cat. al Rodnei şi paroch al Năseudului, preşedinte la administraţiunea fondurilor centrale scolastice şi de stipendie precum şi la cea a fondurilor gr. cat. locale din districtul Năseud etc. după un morb scurt de aprindere de plumâni astăḑi, 3 Octobre st. n. 1891 la 7 óre a. m. 'şi dede blândul suflet în mânile creatoriului în al 77-lea an al etăţii şi în al 51-lea al preoţiei.

Rĕmăşiţele i pămêntesci se vor aşeḑa spre odichnă eternă în cimiteriul gr. cat din Năseud Marţi, 6 Octobre 1891 st. n. la 9 óre a. m.

Fiei ţĕrîna uşóră şi memoria eternă!

Dr. C. Moisilu, profesor în Năseud ca fiu cu socia Lucreţia şi cu fii. Constantin, Vasile, Iuliu Moisilu, profesor în Slatina ca fiu cu soţia Otilda.

* (Foc.) Un foc înfricoşat a nimicit în Breţcu în Sâmbăta trecută 52 de case împreună cu supraedificatele. Paguba e enormă.

* (Conferinţă.) Cehii tineri au ţinut ḑilele trecute o conferinţă la Praga, în care s'a accentuat trei puncte, cari sunt dătătóre de ton pentru atitudinea deputaţilor tinerilor cehi. Acele puncte sunt: Promovarea ideei slavice în tóte cestiunile de politică internă şi esternă. Susţinerea necondiţionată la dreptul public al Boemiei. Combaterea energică a punctaţiunilor pactului dela Viena.

* (Generalul Boulanger.) Inmormêntarea generalului Boulanger, carele s'a sinucis cu un revolver pe mormêntul d-nei Bonnemain, s'a făcut în 3 Octobre în Brusella. O mulţime mare de ómeni se aflau. Ronchefort, Deroulède, Laur, Millevoy şi alţi conducĕtori boulangişti au luat parte la înmormêntare. Pe sicriul lui Boulanger s'au depus mai multe coróne cu colorile naţionale francese. Procesiunea se puse în mişcare la $3\frac{1}{2}$ óre după améḑi. Poliţia numai cu mare greutate putù sĕ ţină ordine. Stradele pe unde trecù conductul funebru erau îndesuite de mulţime. După ce sicriul fù băgat în grópă, apucà Deroulède stindardul frances şi după ce-l îmbrăţişà, 'l aruncà în grópă, ḑicênd: „Adio amice!“ Discurs funebru nu s'a ţinut.

Cuvêntare

rostită în biserica gr. or. din Haţeg cu ocasiunea celebrărei părăstasului pentru Ioan Raţiu fost ppresbiter al Haţegului, de Nicolau Sânzian învĕţătoriu dirigent.

Motto: „La vorbele tale sĕ nu te înpintene aplausul ascultătorilor, ci suspinul poporului; lacrimile ascultătorilor sĕ fie lauda ta (S. Ieronim în ep. ad. nepot).

Astăḑi sunt 12 sĕptĕmâni, dacând atât eu, cât şi mulţi dintre d-vóstră ascultam cu cea mat încordată atenţiune cuvintele celea pline de învĕţătură ale preaiubitului nostru protopresbiter Ioan Raţiu.

În acésta cuvêntare, cea din urmă a sa, ne-a pus la inimă iubirea ce trebue sĕ o avem către copii nostri, arĕtându-ne cum are sĕ fie educaţiunea, creşterea acelora, ca ei sĕ pótă deveni cu timpul bărbaţi vrednici şi drept următori ai moşilor nostri.

Plină de adevĕrate învĕţături şi sfaturi părintesci isvorite din o adevĕrată iubire a fost acéstă ultimă a lui cuvêntare, şi atât a fost acésta de pĕtrunḑĕtóre, încât tuturor ce-l ascultam ne-au curs lacrimi, adeverind-se „Lacrimile ascultătorilor sĕ fie lauda ta“.

Dar onoraţi ascultători, nu numai de astădată, nu, ci în totdeuna am avut fericirea a auḑi cuvintele sale celea pline de învĕţături frumóse şi folositóre, pe care el ni le împărţia ca un balsam recreatoriu şi recoritoriu, ce ne înveselia nima celor cel ascultau, pentru-că cuvintele lui aflau lăcaşul dorit în inimile tuturora.

Învĕţăturile şi esemplele sale au rĕmas pentru noi şi generaţiunea următóre o comóră sufletéscă mângĕitóre în năcasuri şi suferinţe.

Ori-cine ar fi fost acela, care ascultând cuvintele sale nu ar fi aflat destul balsam pentru ori-ce rană sufletéscă şi destulă bucurie spre reinsănĕtoşare?

Astăḑi după un restimp de 12 sĕptĕmâni sĕvêrşim cu toţii un act de pietate pentru acel onorat şi binemeritat bărbat al nostru, carele un timp de 39 de ani a servit la altariul Domnului cu sinceritate, pietate, dragoste şi iubire.

Astăḑi după 3 luni de ḑile dela ultima sa cuvêntare sĕrbăm aducerea aminte de 40 de ḑile după înmormêntare a ppresbiterului nostru Ioan Raţiu, prin înălţarea de rugăciuni către D-ḑeu, care ca un preavrednic bărbat şi ca un apt conducătoriu al nostru, plin de dar şi de adevĕr, de învĕţătură şi înţelepciune ne a condus cu al seu fin tact şi cu multă bărbăţie timp 30 de ani.

Da, treiḑeci de ani a condus opidul nostru, treiḑeci de ani a condus acest protopresbiterat tot numai spre gloriă, spre progres, spre bucuria şi fala nóstră.

Iată dar, perderea nóstră este deci mare, fórte mare. Noi nu am perdut numai pre protopresbiterul cel bun, ori pe asesorul consistorial Ioan Raţiu, ci am perdut şi respectul, onórea cu care eram representaţi înaintea strĕinilor şi înaintea autorităţilor nóstre bisericesci şi politice.

Respectul a insuflat şi respect a avut înaintea strĕinilor pentru-că însu-şi a sciut respecta.

Onorat şi distins a fost de autorităţile nóstre, căci însu-şi a sciut onora şi distinge pe alţii.

Iubit şi plăcut a fost înaintea scumpului seu popor, pentru-că şi el l'a iubit cu o iubire adevĕrat părintéscă, ba ca un bun păstoriu şi ca un brav conducĕtoriu şi-a pus sufletul seu pentru poporul seu.

Totdeuna el a premers cu bun esemplu cu puterea cuvêntului, cu evangelia şi cu crucea în mână rugându-se pentru poporul seu.

Nu şi-a cruţat estenéla, n'a cruţat trudă, şi s'a sacrificat mai mult pentru biserica sa, pentru scóla şi pentru binele naţiunei sale, decât pentru sine şi familia sa.

Ioan Raţiu a fost pentru propovĕduirea evangeliei lui Christos şi a păcei, căci el în intréga viéţa sa, s'a nisuit sĕ facă pace între fraţi, sĕ domolécă spiritele, sĕ linistéscă durerile şi neajunsurile celor în suferinţă.

Pace a dorit şi pentru pace şi iubire între fraţi a lucrat, căci cea mai mare bucurie simţia, ca făcênd pace sĕ vadă trăind fraţii împreună, pentru-că: „Ce e mai dulce şi mai bun decât a trăi fraţii împreună“.

Un nour de tómnă adus de un teribil vênt a acoperit cursul cel lin a dorinţelor sale şi un morb greu de trei sĕptămâni a făcut ca sĕ se curme ḑilele acestui bărbat şi sĕ ne despărţim puntru a nu-l mai vedé pre acest pĕmênt nici odată.

Dar, pentru-ca sĕ nu se pótă aplica la noi ḑisa scripturei esprimată prin gura sântului evangelist Ioan despre Christos că „între ai sei a fost şi ai sei pre dênsul nu l'a cunoscut“, cred că e la loc sĕ ne facem cunoscuţi mai de aprópe cu persóna adormitului ppresbiter şi ases. consistorial Ioan Raţiu, care timp de 30 de ani a fost conducĕtoriul nostru. (Va urma).

Loterie.

Marcuri în 7 Octombre.

Sibiiu: 20 77 63 62 88

Nr. 5459—1891. [178] 1—3

CONCURS.

Pentru conferirea stipendiilor şi ajutórelor, ce vin a sĕ vota *pe anul 1892* din fundaţiunea „Andronic.“

I. Pentru învĕţăcei de ori ce meserie;

II. Pentru sodali, cari s'au eliberat în decursul anului 1891 şi

III. Pentru sodalii, cari pentrecênd cel puţin *6 ani* consecutivi la meseria lor şi au dat dovedi despre desteritatea şi hărnicia lor pentru a deveni măestrii — prin acésta se escrie concurs până în *15 Decembre 1891 stilul vechiu.*

Toţi cari voesc a concura la stipendii şi ajutóre au sĕ producă în general·

a) carte de botez;

b) atestat comunal despre averea proprie şi a părinţilor;

c) atestat familiar dela parochul locului despre familia părinţilor concurentului, şi fiind şi acesta căsătorit, şi despre familia dênsului; în atestat avênd sĕ se cuprindă şi aretarea, că în familie câţi copii sunt minoreni, câţi frecuentéză scóla, şi câţi se mai află la vre-o meserie.

Afară de recerinţele aceste generale au se mai arete în special.

I. *Învĕţăceii:*

a) că au împlinit anul al 12 lea al etăţii;

b) că au cercetat cu succes bun cel puţin scóla poporală;

c) că au încheiat contract cu măestrul, şi că contractul s'a înregistrat în condica autorităţii industriale, (la protopretore ori magistrat) avênd al alătura la concurs în original, sau în copie autentică.

II. *Sodalii:*

a) că au terminat periodul de învĕţătură în decursul anului 1891, ceea ce vor dovedi prin atestatul autorităţii industriale (§ 67, art. de lege XVII 1884);

b) că au purtare bună şi fac sporiu mulţămitoriu în meserią şi acésta o vor dovedi prin atestatul măestrului, eventual cu cartea de lucru;

c) sĕ arete prin atestat dela măestru, ce cunoscinţe de limbi mai au;

d) eventual aparţinênd ca membrii la vre-o reuniune de meseriaşi se o dovedéscă acésta cu atestatul dela reuniune.

III. *Sodalii ce sunt în condiţiuni a deveni măestrii:*

a) sĕ aibă certificatul de măestru;

b) sĕ fie lucrat cel puţin *6 ani* consecutivi, ce vor dovedi cu atestatele dela măestrii, la cari au lucrat;

c) în cerere sĕ arete anume unde voesc a se aşeda ca măestrii, ce fel de mijlóce în bani mai au pentru a-şi incepe meseria pe socotéla lor apoi sĕ producă şi alte documente recomándătóre.

Dela toţi concurenţii de ori-ce categorie sĕ recere, ca cererile sĕ fie scrise şi subscrise cu mâna lor proprie şi adresate Consistoriului archidiecesan gr. or. în Sibiiu sĕ le înainteze aici cel mai târdiu *până la 15 Decembre 1891 st. v.*

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan ţinută la 16 Septembre, 1891.

Dr. Ilarion Puşcariu,
arch. vicariu archiep.

Dr. Remus Roşca,
secretariu.

Nr. 389. [180] 1—3

Publicaţiune.

In sensul § 124 din procedura judecătorésca în cause matrimoniali se aduce la cunoscinţă publică, că Maria Oprea Borcea din Sĕliste prin sentinţa consistoriului din 4 Septembre a. c. Nr. 4025 B. s'a despărţit total de pribegitul ei bărbat Nicolae Puschila (Rehovean) tot din Sĕlişte.

Sĕlişte, 22 Septembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Chiar acum a eşit de sub tipariu:

CALENDARIUL „AUROREI“
pe anul visect 1892.

— Cu portretul episcopului Alesandru St. Şuluţiu — cu premiu — şi alte mulţime de ilustraţiuni frumóse.

Din cuprinsul variat şi interesant al acestui Calendariu, însemnăm aici:

Partea calendaristică: Cronologia pe anul 1892. — Păscălia pe anul 1892. — Sĕrbătorile şi alte dile schimbătóre la rĕsăriteni şi apuseni. — Posturile. — Regentele anului 1892. — Eclipsele sau întunecimile. — Cele patru anutêmpuri astronomice. — Semnele pentru fasele lunei — Calendariu iulian-gregorian şi iudaic. — *Meteorologie*: Fasele lunei. — Schimbarea timpului după planete. — Servitul postal şi telegrafic. — Indreptariu financiar. — Têrgurile (după datele oficióse cele mai din urmă).

Partea de cetit: Vuţa mamii (Novelă), — Visul copilei (Poesia). — Muntele pĕcatului. (Tradiţiune). — La Nascerea Domnului Christos (Poesie). — Fantóma (Schiţă). — Crăciunul sĕracului. — Clopoţelul fericirei (Poesiă). — Pădurea miseriei. — Leul şi berbecele (Fabulă hotentotă). — Artista măritată (Poesiă). — Jalusia conului Gligorache (Schiţă de crăciun.) — *Anecdote şi întêmplări*: Medicină. — Compătimire. — Nevasta credinciósă. — Bărbatul după zestre. — Muierea şi calendariul. — Têrgul ciorapilor. — Un rĕspuns nimerit. — Purcelul sĕracului. — Călţuni câştigaţi pe uşor. — Ospĕţul fără bani. — Regele şi cavalerul în capul ernei. — Stăpânul şi servitoriul. — Candidatul, care cu rĕspuns inventios a dobêndit diregătoriă.

Glume (ilustrate): Stratagemă muerésca. — Probă de curisare şi probă de refus. — Logică copilărésca. — Turnura. — Scusă îndestulitóriă. — Bietele sócre. — Calcul şi calcul. — Abdicerea de bună voiă. — Puţină neînţelegere. — Cestiunea Orientului. — Conversaţiă. — Logic. — Intre o dómnă şi advocatul ei. — Pe bulevard. — Publicaţiuni.

☞ Se póte procura dela Tipografia „Aurora“ A. Todoran în Gherla — Szamosujvár câte un esemplar cu 30 cr. + 5 cr. porto-postal; ér 6 esemplare procurate de odată costă numai 1 fl. 60 cr. spedate franco. [178] 1—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 20 Iuliu 1891.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat
Viena	10.50	8.—	8.—	—	3.25
Budapesta	8.30	2.05	3.20	5.50	9.15
Szolnok	11.38	4.10	6.50	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	—	11.53	12.57
Oradea-mare	3 53	7.06	—	1.50	2.12
	4.—	7.13	—	2.34	2.19
Mező-Telegd	4.30	7.43	—	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	—	3.46	3.26
Bratca	5.45	—	—	3.57	—
Bucia	6.05	8.51	—	4.09	—
Ciucia	6.31	9.07	—	4.55	4.21
Huiedin	7.12	9.37	—	5.34	4.55
Stana.	7.29	—	—	5.51	—
Aghiriş	7.49	—	—	6.12	--
Ghirbĕu	8.01	—	—	2.25	5.47
Nadişul ung.	8.14	—	--	6.39	—
Cluş.	8.29	10.37	—	6.56	6.—
	8.46	11.10	—	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	—	8.45	6.31
Ghiriş	10.08	12.38	—	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	—	11.09	7.57
Uióra	19.56	1.21	—	11.17	—
Vinţul-de-sus	11.04	1.29	—	11.26	—
Aiud	11.28	1.54	—	11.54	8.22
Teiuş.	11.45	2.13	—	12.18	8.38
	12.13	—	—	12.58	8.43
Crăciunel	12.44	—	—	1.34	—
Blaş	12.59	—	—	1.51	9.14
Micăsasa	1.35	—	—	2.29	—
Copşa-mică	1.51	—	—	2.48	9.48
Mediaş	2.12	—	—	3.03	9.50
Elisabetopole	2.31	—	—	3.26	10.06
Sighişóra	3.04	—	—	4.07	10.28
Haşfalĕu	3.46	—	—	4.49	11.04
Homorod	4.04	—	—	5.35	11.19
Ágostonfalva	5.26	—	—	7.23	12.27
Apaţa	6.10	—	—	8.09	12.58
Feldioara	6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15
Braşov	7.17		Tren accelerat	9.18	1.35
	8.—			10.40	2.00
	—	12.20	5.15	—	2.19
Timiş	—	1.41	5.57	—	3.01
Predeal	—	2.26	6.29	—	3.31
Bucuresci	—	8.50	11.55	—	9.30

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
Bucuresci	4.40	7.35	—	8.50	—
Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
Braşov	10.17	2.18	4.20	6.58	—
	—	2.48	5.07	—	7.23
Feldióra	—	3.19	5.42	—	8.03
Apaţa	—	3.40	6.09	—	8.37
Ágostonfalva	—	3.56	6.55	—	9.04
Homorod	—	4.29	8.23	—	9.46
Haşfalĕu	-	5.34	8.53	—	11.03
Sighişóra	—	5.54	9.31	—	11.29
Elisabetopole	—	6.21	10.09	—	12.06
Mediaş	—	6.42	10.31	—	12.37
Copşa mică	—	6.55	10.47	—	12.53
	—	6.57	11.06	—	1.18
Micăsasa	—	—	11.42	—	1.39
Blaş	—	7.31	11.57	—	2.13
Crăciunel	—	—	12.28	—	2.27
Teiuş	—	8.—	1.08	1.25	2.49
	—	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiud	—	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus	—	—	2.13	2.19	4.28
Uióra	—	—	2.31	2.39	2.34
Cucerdea	—	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghiriş	—	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida	—	—	5.14	—	6.34
Cluş	—	10.45	6.08	4.53	6.52
	—	11.01	6.29	5.30	7.40
Nadişul ung	—	—	6.47	5.47	8. -
Ghirbĕu	—	—	—	—	8.15
Aghireş	—	—	7.02	6.11	8.29
Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
Huiedin	—	12.47	7.47	6.48	9.12
Ciucia	—	--	8.25	7.12	9.51
Bucia	—	—	8.51	—	10.06
Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév	—	—	9.30	—	10.42
Mező-Tele	—	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea-mare	Tr. de persóne	2.18	10.44	8 42	11.51
		2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	3.—	1.40	1.40	7.20	6 05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Arad	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. de p.	5.46
Glogovaţ	4.42	2.20	5.57
Gyorok	5.03	2.34	6.19
Pauliş	5.14	3 05	6.30
Radna-Lipova	5.32	3.23	6.48
Conop	5.56	3.33	7.12
Bêrzava	6.12	—	7.27
Soborşin	6.58	—	8.07
Zam	7.26	—	8.33
Gurasada	7.52	—	8.57
Ilia	8.08	—	9.13
Branicica	8.26	—	9.29
Deva	8.52	—	9.53
Simeria (Piski)	9.50	—	10.19
Orĕştia	10.16	—	10.50
Şibot	10.36	—	11.16
Vinţul de jos	11.—	—	11.44
Alba-Iulia	11.26	—	12.06
Teiuş	11.53	—	12.38

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persóne	Tren de accelerat	Tren de persóne
Teiuş	3.09	—	1.39
Alba-Iulia	3.50	—	2.19
Vinţul de jos	4.09	—	2.36
Şibot	4.52	—	3.03
Orĕştia	4.55	—	3.30
Simeria (Piski)	5.23	—	4.17
Deva	5.59	—	4.33
Branicica	6.24	—	4.55
Ilia	6.49	—	5.17
Gurasada	7.—	—	5.28
Zam	7.28	—	5.53
Soborşin	8.03	—	6.24
Bêrzava	8.54	—	7.02
Conop	9.10	—	7.17
Radna-Lipova	9.44	5.14	7.46
Pauliş	9.58	6.51	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8.08
Glogovaţ	10.34	6.49	8.30
Arad	10.46	—	8.40
	11.13	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	—	7.10
Şeica mare	3.31	11.27	—	7.43
Lómneş	4.15	12.08	—	8.27
Ocna	4.46	12.38	7.—	8.59
Sibiiu	5.10	1.	7.35	9.23

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	4.34	3.35	10.17
Ocna	8.02	4.58	4.09	10.43
Lómneş	8.30	5.25	—	11.09
Şeica mare	9.05	5.55	—	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	—	12.05

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3.34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35	—	5.36
Reghinul-săs.	7.10	—	7.15

Regh. săs.—Cucerdea—Oşorheiu.

Reghinul-săs	—	8.—	8.15
Oşorheiu	—	9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	42.5

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţeg	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşeni	9.45	4.—	8.36

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţeg	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	1.27	9.35

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Arad — Timişóra

Arad	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2 04	8.57

Timişóra—Arad

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6 40
Arad	8.03	3.50	7.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.00	10.44

Turda — Ghiriş

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghiriş	5.10	9.50	2.50	9.10

Braşov — Zernesci

Braşov	—	5.45	4.55
Zernesci	—	7.26	6.36

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.48
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Mureş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatel	—	—	—	4.15
Mureş-Ludoş	—	—	—	7.21

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	4.30	11 25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	—	8.15	3.15
Sighişóră	—	—	10.52	6.10

Zernesci — Braşov

Zernesci	--	8·—	8.20
Braşov	—	9.24	4.49

Careii-mare —Zelău.

Careii - mare	—	—	5.50
Zelău	—	—	11.—

Zelău — Careii-mare

Zelău	—	—	1,56
Careii - mare	—	—	6.48

Nota: Numerele cele grăse însémnă órele de nópte.

Redactor respon sabil Nicolau Ivan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr 104 Sibiiu, Sâmbătă 28 Septembre (10 Octobre) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Poplăcei 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe pătrariul al patrelea al anului 1891, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se pótă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Septembre 1891, sě-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire fórte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresa dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 27 Septembre 1891.

Reuniunea pentru magiarisarea naționalităților din Ardél și-a ținut în anul acesta adunarea generală în orașul secuiesc Murěș Oșorheiu Póte locul, unde s'a ținut acéstă adunare generală, anume orașul Mureș Oșorheiu, situat în marginea secuimei, póte dóră împregiurarea, că președintele acestei reuniuni, fostul comite suprem al comitatelor Têrnava mare și Têrnava mică a fost delăturat și înlocuit cu un bărbat mai conciliant, póte ținuta mai conciliantă a actualului guvern fața cu unele naționalități póte tóte laolaltă a adus cu sine, că adunarea generală a reuniunei de magiarisare „Emke“ în anul acesta a salutat ca óspeți pe conducětorii ambelor partide opoziționale din patrie, și s'au făcut manifestațiuni politice, cari póte în viitoriul cel mai de aprópe vor rěsufla și în alte părți, și vor avea mari urmări în viața partidelor parlamentare din statul nostru.

Chiar și dacă altele nu ar fi de înregistrat dela adunarea generală a reuniunei ardelene de magiarisare, însuși faptul, că contele Apponyi a aflat cu cale sě se presenteze în Transilvania, și sě-și câstige aderenți în societatea kosuthistilor, ar fi de ajuns, ca publicistica sě ia notiță de aceste lucruri de interes pentru viața internă dela noi.

La adunarea generală a acestei reuniuni de magiarisare însě s'au făcut unele enunciațiuni importante din partea conducětoriului partidei opoziționale moderate, preste care presa română nu póte sě trécă. In cuvêntarea sa contele Apponyi a accentuat accea, ce am susținut și noi până acuma, și ce, a negat până acuma atât reuniunea de magiarisare cât și presa unguréscă din Ardél, anume, că reuniunea urmăresce scopuri curat de rassă, înmulțirea rassei unguresci prin subminarea esistenței celorlalte rasse.

Cu un pas nobilul conte a mers mai departe, anume a riscat afirmațiunea, că Transilvania numai atunci se póte considera de fortărétă sigură, de punct estrem al statului, când reuniunea de magiarisare 'și va ajunge și 'și va realisa scopurile sale, pentru cari s'a înființat.

Ca colorit la tóte acestea nobilul conte a avut câteva cuvinte și pentru apostrofarea nisuințelor centrifugale, cari se manifestă în Transilvania.

Insě sé analisăm mai de aprópe acéstă vorbire, după-cum o aflăm reprodusă în diariul german „Budapester Tageblatt“ dela 6 Octobre a. c.

„Reuniunea nóstră — dice conducětoriul opozițiunei moderate — representă deodată interese naționale și de stat. Precând ea se nisuesce a păstra și a *înmulți puterea magiarismului*, nu vatěmă nici un drept și nici un interes al concetățenilor nostri de altă limbă, din contră ea întinde fie-căruia drépta sa pretenesce, voind ca prin legătura limbei sě-i lege mai strêns de patrie. Cine respinge acésta dréptă, care noi o întindem pretenesce, acela documentéză o lipsă de patriotism. Un asemenea spirit numai o falsă interpretare a drepturilor naționalităților póte se aibă de basă, o interpretare, care consideră naționalitățile ca corporațiuni legale, și care, prin desmembrarea patriei pregătesce curentele cari gravitéză în afară. Punctul nostru de mânecare e națiunea unitară, la care aparțin cetățenii de diferite limbi cu aceleași drepturi și datorințe“.

„Pe basa actuală democratică esența libertății constă în aceea, ca fie care cetățén între marginile pretensiunilor de stat sě se pótă desvolta neîmpedecat. Acest drept individual dă concetățenilor nostri de altă limbă unica basă pentru așa numitele pretensiuni naționalistice. Acéstă basă o respectéză și reuniunea nóstră, și ea nu pactéză cu tendențe, a căror scop final e desmembrarea patriei“.

Ne oprim deocamdată aici și ne permitem la aceste cuvinte ale nobilului conte a face puține observări.

Nu ne spune ceva nou conducětoriul opozițiunei moderate, când afirmă, că reuniunea de magiarisare e spre binele nostru, căci ea prin legătura limbei vrea sě ne lege mai strins de acéstă patrie.

La acésta însě respundem și acuma, și voim sě luminăm pe dl conte, că pe noi românii nu cunóscerea sau necunóscerea limbei unguresci ne légă de acéstă patrie. Noi ne iubim patria, pentru că acésta e patria străbunilor nostri, o iubim pentru-că ne-am născut aici, și pentru-că voim sě murim aici. O iubim pantru-că ea în classica logică a țěranului vorbind, e a nóstră, și noi suntem de aici, o iubim, pentru-că ea este scumpă în ochii nostri, pentru-că sórtea nóstră e sě trăim în pace cu concetățenii nostri, avisați fiind unii la spriginul altora, o iubim pentru-că convingerea nóstră e, că noi aici în aceste părți espuse, între colosul dela nord și între semințiile germâne avem lipsă unii de alții, o iubim în fine tocmai pentru cuvêntul, că aceia, cari au provocat curentul bolnăvicios de adi al magiarisărei, ómenii cari în puterea banilor de cari dispun, dominéză în pressă, aceia nu au inimă pentru patria nóstră, și ne împing la sfășieri între noi, ca apoi din sfășierea nóstră sě tragă ei folóse.

Dacă după noțiunea unei națiuni unitare fie-care cetățén e egal îndreptățit înaintea legei, și acéstă îndreptățire individuală e unica basă a desvoltărei naționale, pentru ce atunci în viața statului nostru se dă întru tóte preferință rassei magiare, și pentru-ce tendențele de desvoltare ale celorlalte naționalități, cari forméză națiunea unitară sunt considerate ca gravitațiune în afară. Sau, dacă națiunea unitară e atât de sântă în ochii contelui Apponyi, pentru-ce nu stăruesce ca fie-care cetățén sě se desvólte în limba sa până la acel grad, pe care-l cotempléză art. de lege XXXXIV, tocmai la care se provócă dl conte.

Pentru ce în fine dl conte voesce sě se desvólte aici un spirit național unguresc ca cel propagat de reuniunea de magiarisare, dela care singur speréză apărarea Ardélului? Cine a apărat în cele din urmă Ardélul? Sau cine amenință Ardélul, încât deputatul dela Iászberény suflă în trimbiță de bătaie, și vestesce perirea Ardélului, sdruncinarea bětrânilor Carpați, dacă nu va sări Emke în ajutoriul lor.

Luați pe rênd regimentele bravei nóstre armate, că ea e fala monarchiei nostre, pentru forța care zace în ea au încheiat statele alianța cu noi, nu pentru frumoșii ochi ai contelui Apponyi, luați armata la revistă, și căutați, cari regimente s'au luptat mai brav în luptele purtate până acuma de monarchia nóstră. Căutați și arătați-ne un singur regiment de român, care s'ar fi dat înděrěpt înaintea dușmanului, căutați și ne arătați un singur regiment românesc, care sě-și fi călcat jurămêntul, și sě-și fi întors armele contra ostirilor împěrătesci.

Aici se arată bravura, aici sfințenia jurămêntului, aici fidelitatea către tron și iubirea către patrie,

---

FOIȚA.

„Pentru dênsa“.

(O schiță din viața militară de *Alex. Degen*, tradusă de *I. M.*)

(Urmare.)

Pre când Galmov se afla, în decursul unei pause cu Anetta într'o odaie laterală, contele încă se duse acolo.

„Domnule Galmov, dă-mi voia a te ruga, ca sě binevoesci a me recomanda domnișórei“, îl agrăì acesta pe oficer.

Galmov nu întârdià un moment pentru a satisface dorinței contelui.

„Permis îmi va fi, stimata d șóră, a ve ruga, deși cam târdiu, pentru un joc“.

Anetta recunoscù îndată pe domnul din parc.

„Numai chiar a dóua polcă français o mai am liberă, dle conte.“

„Dacă m'ați învrednici pe mine cu aceea!“

Ea îi predà biletul de joc.

„Acesta este domnul, despre care ți am vorbit astă diminéță“ șopti Anetta, după-ce se depărtà contele.

„E un om fórte plăcut în societate, noi oficerii ne petrecem adesea ori cu dênsul“.

„Mama érăși se uită după noi“, făcu Anetta atent pe Dimitrie.

Nu te teme, mâne me duc la tatăl teu!“

„Of Dimitrie, de ai sci cât îmi este de frică, că va dice „ba“.“

Intr'aceea se apropià contele și angagià pe Anetta la joc.

Când la despărțire Dimitrie își luà adio dela Anetta, îi șopti, sě sperăm la diua de mâne.“

Domnul și dn-a de Brugo ședeau în diminéța după bal unul lângă altul în salon.

„Iți spun, muiere, că dacă în érna acésta Anetta nu va face o partie bună, suntem perduți, nu ne rěmâne alta de făcut, decât sě vindem moșia din Bergenheim și după ce vom plăti detoriile, ce le avem, sě ne strămutăm cu locuința într'un oraș mai mic și acolo, sě ducem o viață cât se póte de modestă!“

„Da, Anetta, și aséră a trebuit sě me năcăjesc mult pe ea. De atâtea ori i-am spus, sě nu mai jóce atâta cu oficerii, cari nu posed nici o păra, ei sě se uite mai mult la fii proprietarilor mari sau se prefere pe cavalerii mai bogați Și credi, că mi a dat ascultare? Jócă mai tot cu săracăciosul de Galmov, carele drept îți spun, nu are nici o groșiță, și cu prieteni de ai aceluia prin ale căror busunare încă bate vêntul mai rece ca în Siberia.

„Eu o am vědut și cu contele Knatteviz jucând.“

„Da, da, și mi se pare, că acela și-a pus ochii pe Anetta!“

„Knatteviz, sě se cugete la Anetta? Bine ar fi atunci și noi am fi mântuiți!“

„Domnul locotenent de Galmov, anunță deodată servitoriul.

„Sě nu cedezi nimic, el vine pentru Anetta, înțelegi?“ strigă dómna casei, pe când bărbatul ei se duse sě priméscă pe locotenent.

„Poftesce dle de Galmov și ocupă loc.“

„Domnule de Brugo,“ începù a vorbi locotenentul cu seriositate, „vin ca sě ve rog pentru mâna ficei d-vóstre domnișóra Anetta. Totodată me simt dator a ve face cunoscut și cu împregiurările, în cari trăiesc eu. Afară de léfa ce o primesc ca locotenent, nu am nimic și nici nu me aștept la nici o moștenire, căci părinții 'mi sunt sěraci, cred însě, că cu aceea pe lângă interesele după cauțiune. . . .

„Dle de Galmov, pe cât îmi face de multă onóre atât mie, cât și familiei mele, propunerea d-tale, pe atât regret, că între astfel de împregiurări de o legătură óre care între d-ta și fica mea nu póte fi vorba! Anetta nu a fost crescută astfel ca sě se pótă afla bine și când e silită sě ducă un traiu modest sau mai bine dis, și când se luptă cu sěrăcia. La început cred, că ar mai merge, dar apoi mai târdiu.“

(Va urma).

aici dar nu la ospeţe, unde îmbuibaţi de mâncări, şi ameţiţi de puterea beuturilor spirtuóse vestim perirea Ardélului, dacă din românii şi saşii ardeleni nu vom face unguri.

Românii ardeleni în privinţa iubirei de patrie, a fidelităţii către tron, a iubirei de ordine, a sfinţeniei jurământului ca militari nu vor lua în veci de model nici pe secuii dlui Ugron, nici pe ungurii contelui Apponyi. Românii îşi iubesc patria chiar şi când sunt consecuent asupriţi în patria lor, căci ei sperézǎ îndreptarea lucrurilor spre bine. „Alios ego vidi ventos, aliasque procellas“

Revista politică.

Deputaţii săsesci dela Braşov încă şi-au ţinut înaintea alegětorilor dările de sémă despre atitudinea lor în parlament.

Deputatul **Zay** vorbì mai cu sêmă despre reforma administrativă, aprobând punctul de plecare al oposiţiunei moderate şi stăruì pentru formarea de comitate mai mici. Crede, că reforma administrativă se va introduce în curênd şi alegětorii sei vor lua parte activă ca şi până acum în marginile legei.

Deputatul **Kaiser** apără atitudinea regimului în cestiunea purtărei matriculelor şi accentuà că raporturile intre regim şi poporul săsesc s'au îmbunătăţit.

Mai caracteristică e vorbirea, ce o ţinut deputatul **Filtsch**. El încă accentuà, că raporturile între regim şi între sasi s'au îmbunătăţit mult.

Vorbì între altele despre repausul Duminecei şi despre reforma administrativă. **Dênsul e contra, reformei administrative; cu tóte acestea însě în dietă nu a vorbit contra acestui proiect de lege şi nici n'a votat contra pentru-că s'au îmbunătăţit fórte mult relaţiunile între sasi şi regim.**

Vorbirea, care o a ţinut cont. **Apponyi** a avut un efect sdrobitoriu asupra cercurilor guvernamentale. Premieriul **Szapáry** s'a încercat în clubul liberal ca sě respingă acusele lui Apponyi. Prasa oposiţională din Budapesta se ocupă acum cu declarările ministrului şi le combate cu vehemenţă.

Ministrul de finanţă **Weckerle** a asternut casei deputaţilor proiectul de buget. Şi în anul acesta proiectul arată un plus de preste 12 mii. E drept că faţă cu anul trecut acéstă sumă e mai mică, dar dacă se va lua în considerare erogatele ce se cer pentru armată, suma este destul de considerabilă. Ministrul a asternut şi un proiect de spese pentru regularea porţilor de fer şi va presenta şi proiectul pentru îmbunătăţirea salarielor funcţionarilor de stat. Ministrul Szapáry a presensat casei socotelile de încheere pe anul 1890.

Scirile din Viena anunţă, că delegaţiunile se vor întrunì la 9 Novembre.

Regele Carol din România, după întêlnirea ce o a avut cu regele Italiei, se vorbesce, că va merge la Berlin. Foile germane se ocupă cu predilecţiune de acéstă temă şi ḑic, că regele Carol, mai înainte de a merge la Berlin, va trece prin Viena. A nu trece şi prin Viena este a desconsidera onorurile de curte. La Berlin regele Carol se presentă ca o rudenie, fără a i se atribui visitei caracter politic. Cu tóte acestea, presa europénă nu póte desbrăca aceste visite de caracter politic.

După informaţiunile, ce le primesc din România foile vienese, camerile române se vor întrunì înainte de terminul normal 15 Novembre, în sesiune estraordinară. Causa pe de o parte este, că guvernul **Florescu** nu se mai póte susţiné în situaţiunea actuală, pe de altă parte însě representanţi în ţerile strěine cei mai mulţi nu sunt din castrele guvernului. Se svonesce, că va întra în ministeriu actualul primariu al Bucurescilor, dl Pache Protopopescu.

Reuniunea învěţătorilor din ţéra Bârsei.

— Raport —

Reuniunea învěţătorilor români gr. or. din districtul X (Braşov) al archidiecesei transilvane şi-a ţinut adunarea generală în opidul Codlea în ḑilele de 16, 17 şi 18 Septembre a c. st. v.

Adunându-se Luni, 16 Septembre, pela órele 9 membrii acestei reuniuni în numěr de 80 în opidul Codlia merseră în corpore la biserică, unde se celebrà un părastas în memoria membrilor decedaţi ai acestei reuniuni.

Acest parastas se sěvêrşì de Reverenţia sa dl protopop Ioan Petric, de parochul Ioan Popoviciu din Ţinţari şi de parochul local Iosif Comanescu. După terminarea acestui parastas Reverenţia sa dl protopop Ioan Petric, věḑênd reuniunea atât de bine representată din partea membrilor prin o vorbire acomodată laudă ḑelul membrilor şi implorând invocarea duchului sfânt asupra membrilor, adunaţi îi invită a merge de aici la scólă, unde se vor ţiné şedinţele adunărei. Părintele Iosif Comanescu însufleţit de participarea unui numěr aşa frumos de membrii ii bineventézǎ, ca parochul acelei comune şi le ḑice, un bine aţi venit în oraşul Codlea.

La scólă: Şedinţa I a.

Valorosul preşedinte al reuniunei nóstre prof. Ioan Popea prin o vorbire rostită cu mare însufleţire de d sa, despre însěmnătatea chiemărei învěţătoresci, făcu istoricul şi vorbì despre însěmnătatea conferinţelor învěţătoresci apoi dechiară şedinţele adunărei generale din anul acesta de deschise.

La vorbirea acésta, membrii reuniunei ca semn de însufleţire şi mulţămire generală rěspund cu un întreit sě trăéscă. A urmat apelul nominal După aceea se pune la ordine, „raportul general al comitetului central despre activitatea sa în decursul anului 1890—91.“ Acest raport din preună cu celelalte rapórte şi cuvêntul de deschidere al dlui preşedinte, cred că la timpul seu se vor da publicităţii în acest ḑiar.

Şedinţa a II-a.

La propunerea dlui Ioan Broşu, învěţătoriu în Dêrste, adunarea schimbă programa acestei şedinţe şi se pune mai întâiu la ordine prelegerea practică din religiune, predată de dl prof. Ioan Popea, carele a tractat cu elevii aduşi anume spre acst scop într'un mod de tot practic şi atrăgětoriu, despre iubirea copilului către părinţi. Prelegerea acésta a satisfăcut întru tóte aşteptările atât în privinţa obiectului cât şi în privinţa modului de propunere. Adunarea prin o însufleţită strigare de sě trăéscă decide a i se da o mulţămită protocolară. Cred că şi acéstă prelegere practică dl preşedinte o va da spre publicare în colónele acestui ḑiariu. După acésta se pune la ordine, raportul cassariului despre averea reuniunei. Aici avem de constatat, că cassarul actual al reuniunei, dl Ioan Aron şi a dat tótă silinţa a limpeḑi pe cât numai se póte raţiocinul din cestiune, făcêndu-l după blanchetele consistoriali. Din acest raţiociniu am putut nota I: că averea reuniuni în bani gata, în tacse restante pela membri, în obligaţiuni private şi interese restante pe la membri face 1455 fl. 73 cr. II: Recvisite 13 fl. 65 cr. III: Mobile 33 fl. 40 cr. IV: Valórea cărţilor din bibliotecă face 690 fl. 38 cr. Prin urmare averea totală a reuniunei resultă deci a fi pe anul 1890/91 în sumă de 2193 fl. 16 cr. Din raţiociniul de mai sus am constatat cu plăcere, că dl cassariu din remuneraţinnea sa petrecută la budgetul anului curent în sumă 20 fl. d-nia sa după detragerea tacsei sale de membru o donézǎ fondului reuniunei cu dorinţa de a se înfiinţa un fond separat al reuniunei şi spre acest scop dă şi un act de donare, dând voie liberă adunărei a dispune de el după buna sa chipzuire, totodată face cunoscut, că d-nia sa până ce va fi cassariu al reuniunei în tot anul după detragerea tacsei de membru va dona restul de 19 fl pentru acest fond.

Reuniunea primesce acest ofert cu darea unei mulţămite protocolare domnului cassar şi raţiociniul cu actul de donare se decide a se preda comisiunei censurătóre a raţiociniului din cestiune, care comisiune se va alege chiar în şedinţa de astăḑi.

Raportul bibliotecariului sě-i ia spre sciinţă şi are a se preda unei comisiuni, carea se va alege în acéstă şedinţă. Se pune la ordinea ḑilei alegerea comisiunilor revěḑětóre şi de scontrare.

A. In comisiunea pentru raportul general al comitetului central despre activitatea sa în decursul anului 90—91 se aleg următori membrii: Nicolae Óncea, Dragomir, Stefan.

B. In comisiunea pentru raportul cassariului despre averea reuuiunei se aleg domni: I. Macsmilian G. Fuiea, Petru Danciu, Ioan Enescu.

C. In comisiunea pentru censurarea raportului bibliotecariului se aleg domni: Vasile Muntean, Ioan Pascu, Ioan Brenciu.

D. In comisiunea pentru înscrierea de membrii noi se aleg domni învěţători din loc: Ioan Iliescu şi Ioan Boer.

Şedinţa III a.

Se cetesce procesul verbal al şedinţei dintâiu şi-a II-a şi se autentică.

Se pune la ordine: Raportul special al comitetului asupra temelor pertractate în despărţăminte: „Care sistem este mai de preferit în scóla elementară cu mai mulţi învěţători, cel al rotaţiunei, sau stabilităţei învěţătorilor.

Acest raport se dă comitetului central spre ulterióra afacere, eventual până la adunarea generală viitóre.

Se pune la ordine „Tractarea practică a N-rilor 10 şi 11 şi prelegere practică din aritmetică predată de un membru, pre carele eventual îl va designa presidiul în adunare.

La tractarea N-rilor 10 şi 11 presidiul designézǎ pe domnul V. Mereţiu. Acesta cetese din elaboratul seu inscris numai Nrul 11 ér Nrul 10 e omis cu totului tot afară şi adunarea îi dă mulţămită protocolară.

Şedinţa IV-a.

După cetirea apelului nominal se pune la ordine tema. „Cum sě se desvólte caracterul în elev.

Domnul Zosim Budnariu îşi desvólă tema sa cu multă diliginţă şi i-se esprimă mulţămită protocolară.

Se pune la ordine punctul 10 din programă „Comasarea şi folósele ei“, prelegere ţinută de d-nul paroch local Iosif Comanescu.

Acéstă temă asemenea a fost lucrată în cunoscinţă de causă şi deschiḑêndu-se discusiune asupra acestei teme în urma unor lămuriri date atât de domnul prelegător cât şi de Reverinţa sa domnul protopop Traian Meţian, adunarea votézǎ domnului prelegătoriu mulţămita sa la protocolul acestei şedinţe şi cu acésta s'a încheiat şedinţa de aḑi la 6 ½ óre séra.

Sara a fost cină comună, unde s'a ridicat toaste pentru monarch, Escelenţia Sa metropolitul **Miron Romanul** etc. şi petrecerea acestei întruniri a fost fórte vială şi animată cu deosebire de domnul preşedinte şi de Reverenţia sa domnul protopop Traian Meţian.

Şedinţa V-a.

Deschiḑêndu se şedinţa la 9 óre se pune la ordine: Raportul comisiunei asupra „raportului general al comitetului central despre activitatea sa în decursul anului 1890/91“. Comisiunea după unele mici observări generale propune a se da comitetului absolutoriu pe anul reunional 1890/91.

Urmézǎ raportul comisiunei asupra raportului bibliotecariului. Comisiunea propune a i se da după raportul bibliotecariului — ne fiind în stare a cerceta în natură starea biblioteci, — bibliotecariului absolutoriul pe anul 1890/91.

Urmézǎ raportul comisiunii censurătóre asupra raţiociniului cassariului despre averea reuniunei şi al foi „Scóla şi Familia“.

Comisiunea a constatat, că raţiociniul e compus în cea mai bună ordine şi propune, ér adunarea primesce a se da absolutoriul cassariului pe anul 1890/91 Referitor la actul de donaţiune al domnului cassar pentru crearea unui fond separat al reuniunii:

Comisiunea e de părere, că páralele, cari s'au depus şi se vor depune în viitor în fie care an de actualnl cassariu sě se depună cu libel separat la Albina până va ajunge suma de 100 fl. Acest fond are sě pórte numele creatoriului seu „Fundaţiunea Ioan Aron“. Nereservêndu-şi dl cassar nici un drept asupra destinaţiunei acestui fond, comisiunea e de părere, că numai după ce va ajunge fundaţiunea la 100 fl, adunarea generală sě preciseze destinaţiunea acestui fond, ţinênd cont şi de dorinţa fondatoriului esprimată în actul de donaţiune. Adunarea primesce acésta propunere. Privitor la censurarea raţiociniului fóei „Scóla şi Familia“: Comisiunea raportézǎ, că dênsa nu s'a aflat îndemnată a cerceta şi raţiociniul pe anul al II-lea şi al III-lea al fóei de óre ce dl administrator Ioan Dariu i-a presentat procesul verbal al adunări generale din anul trecut, unde sě ḑice, că dni-sa a primit absolutoriul pe anul al II şi al III-lea al fóei, care proces verbal este luat şi la conosciinţă de prea venerabilul Consistor archidiecesan, ci s'a mărginit numai cu censurarea raportului dlui administrator dela adunarea generală trecută în cóce.

Comisiunea cercotând acest raport a aflat, că nu este alăturată lista membrilor, cari au plătit de atunci încóce şi nici lista restanţierilor la fóie. Propune ér adunarea primesce: a nu se da dlui administrator de astădată absolutoriul, — până ce nu va face un raţiociuiu în regulă. Dl Ioan Aron e de părere, că comisiunea alésă de adunarea generală de faţă pentru cercetarea raţiociniului fóei „Scóla şi Familia“ a fost fórte superficială în cercetarea şi esaminarea raţiociniului, ce i s'a încredinţat din partea on adunări generale, de vreme-ce adunarea generală actuală i-a predat raţiociniul fóiei pe anul al II, III lea şi de atunci până astăḑi împreună cu raportul comitetului central cu privire la censurarea acestor raţiocinii. Mai departe dl Ioan Aron face cunoscut on. adunări generale, că comitetul central a recunoscut, că unele concluse din procesele verbali ale adunărei generale din anul trecut sunt parte luate învers şi parte omise cu totului tot afară*) cu deosebire acelea, cari sě referesc la raţiociniul fóiei şi darea absolutoriului dlui administrator. Apoi arată, că în şedinţa a III-a a comitetului central din anul curinte s'a constatat chiar de d nii verificători ai proceselor verbale ale adunări generale din anul trecut, că dênşii au pus clasula de verificare fără a mai cerceta în de aprópe cuprinsul proceselor verbali, numai fiind că au věḑut, că procesele verbali sunt subscrise de fostul domn preşedinte şi de notar, şi că referada comisiunei din anul trecut dela adunarea generală referitóre la censurarea raţiocinului fóei pe anul al II-lea şi al III-lea încă nu este autentică*).

---

*) Nu înţelegem, cum se pot suferi astfeliu de lucruri chiar la d-nii învěţători, unde corectitatea trebue sě fie una dintre cele mai de căpetenii însuşiri. Red.

Din aceste consideraţiuni comitetul în şedinţa a III ea a decis ca raţiocinul fóei pe anul al II-lea şi al III-lea şi de atunci în cóce sĕ se aştérnă din nou comitetului central spre revidare, dl administrator însĕ numai după ce a fost provocat sub grea rĕspundere a asternut cu vre câteva ḑile înainte de ţinerea adunărei generale din anul curent. Comitetul central a şi ales o comisiune, carea a primit însărcinarea de a censura conscienţios raţiocinul fóei pe anul al II-lea şi al III lea şi de atunci în cóce.

Comisiunea cercetând raţiociniul a constatat, că în ambii ani lipsesce bugetul respectiv, lista restanţierilor din anul I iu, II-lea şi al III-lea şi că prea de tot puţine posiţiuni ale jurnalului de cassă sunt probate cu documente şi a arătat, că raţiociniul e manc. S'a făcut propunerea, carea se află între actele raţiocinului predate spre censurare comisiunei esmise de adunarea generală actuală: *1. Că întreg raţiociniul sĕ se astérnă prea veneratului consistoriu spre censurare*, ca membri reuniunei sĕ fie scutiţi în viitor de neînţelegeri şi frământări între sine şi a umbla dela o adunare generală la alta fără resultat**).

2. Ca împreună cu acest raţiocinu sĕ se aştérnă venerabilului consistor contractul încheiat de comitet cu dl administrator al fóei Ioan Dariu ca sĕ se pótă constata pe ce bază şi-a dat sieşi feliurite cuitanţii, cu care a ridicat dela sine mai multe sume de parale.

Tot odată cu acestea sĕ se astérnă şi învoiala făcută de comitetul central cu domnul advocat angagiat pentru scóterea restanţelor de abonament, căci reuniunea prin nota domnului advocat se află fórte mult prescurtată în pretensiunile sale dela abonenţi***).

Referentul comisiunei domnul Enescu în nisce termini de tot aspri imputăⁱ*) domnului Ioan Aron descoperirile, ce le face în adunare şi declară dela sine şi dela comisiune imputarea de uşurinţă ce i s'a făcut. Domnul Ioan Aron susţine tóte asertiunile descoperite în acésta adunare şi cere a se lua act despre ele la procesul verbal al şedinţei de astăḑi, arătênd mai departe subperficialitatea comisiunei în censurarea chiar a raţiociniului fóiei dela adunarea generală trecută până astăḑi şi întrébă pe domnul referinte, că cum a putut trece peste cuitanţa domnului administrator Ioan Dariu de dato 5 Sept. 1891 dată sieşi, carea nu e subscrisă nici de preşedinte şi nici de controlor, conform statutelor nóstre, Tot la acest raţiociniu se află şi alte cuitanţe date de domnul administrator sieşi fără a fi contra semnate de controlor etc. şi apoi rógă pe domnul referinte a i spune, că cei 58 fl. administraţi comitetului central dela cine şi pe cât timp s'a plătit abonamentul.

Ne dând domnul referinte nici un rĕspuns, mai mulţi domni cer suspendarea şedinţei pe 10 minute. Redeschiḑêndu-se şedinţa domnul Ioan Dariu, arată că domnia sa a primit absolutoriul pentru anul al II şi al III dela fóie. Domnul Proca încă e de părere, că adunarea sĕ trécă odată preste acésta afacere odiósă şi propune a se primi propunerea comisiunii: a nu-se da absolutoriul administratorului dela adunarea generală trecută până astăḑi şi până ce nu va îndeplini cele cerute de comisiunea din acésta adunare.

Domnul Ioan Aron susţine propunerea comitetului central referitóre la raţiociniul fóiei. Punêndu-se la vot propunera comisiunei din adunarea generală actuală pentru censurarea raţiociniului fóiei numai dela anul al III-lea încóce, — se primesce acésta din urmă cu o neînsemnată maioritate de voturi. *Contra acestui conclus membrul Ioan Aron însinuă protest la Preavenerabilul consistoriu archidiecesan.*

E de mirare cum o adunare generală a putut trece aşa uşor preste conclusele şi scăderile din raţiociniu etc. ale comitetului seu central, carele a studiat din ajuns raţiociniul fóiei pe toţi anii, precum şi neesactitatea proceselor verbale etc. ale adunărei generale din anul trecut.

Se pune la ordine punct 12 din programă. Stabilirea bugetului pe anul 1891—92. Şi se primesce bugetul propus de comitetul central cu adausul ca secretariului al II-lea sĕ i se ridice remuneraţiunea încă cu 5 fl. anual. Punct 13. se pune la ordine şi anume propuneri de sine stătătóre:

Domnul preşedinte Ioan Popea propune *a se adresa din adunare o telegramă de recunoscinţă Escelenţiei Sale, I. P. S. D. metropolit Miron Romanul pentru bărbătésca apĕrare a causelor nóstre scolare.* Cetindu se adresa, ce ar fi a se trimite se primesce cu unanimitate şi cu vii strigări sĕ trăéscă Escelenţia Sa etc. Propunerile făcute tot de domnul preşedinte referitóre la: *ţinerea unui congres didactic din întrégă metropolia; pentru esmiterea din sinul adunărei a unei comisiuni pentru cercetarea internă şi esternă a scólelor din reionul reuniunei nóstre şi cea pentru înfiinţarea unui organ didactic, — se transpun comitetului spre studiare şi raportare la adunarea generală viitóre.* Tot comitetului se transpune spre studiare propunerea în scris a domnului Ioan Aron cu privire la interesarea mai de aprópe a membrilor reuniunei şi a publicului din afară pentru reuniunea nóstră.

Asemenea se transpune comitetului propunerea d-lui Zosim Budnar, Ioan Vătăşan etc. spre studiare.

Aceste propuneri cred, că se vor şi publica la timpul seu din partea biroului în întreg cuprinsul lor în preţuitul ḑiar „Telegraful Român".

Preste tot activitatea comitetului central în decursul anului espirat precum şi însufleţirea, ce a arĕtat membrii reuniunei în adunarea generală pentru afacerile învĕţămêntului, a scólei şi a mersului regulat al reuniunei a dovedit ca nici odată până aci zel şi activitate.

Acestea cred a nu greşi, dacă le voiu afirma, că sunt a se scrie şi valorosului ei preşedinte, carele a condus afacerile reuniunei cu un neobosit zel şi cu un tact de conducere a adunarii vrednic de tótă lauda, ceea-ce la propunerea domnului Iosif Macsimilian sĕ-şi ia act la procesul verbal.

Braşov, în 24 Septembre, 1891.

Un participant.

Insciinţare.

Cu *1 Novembre st. n. a. c.* se începe un nou curs în economia de instrucţiune din Reşinari, subvenţionată de comitatul Sibiiului, *cu durata de un an* (1 Novembre 1891—31 Decembre 1892.)

Scopul economiei de instrucţiune, conform „normelor organice despre economia de instrucţiune a comitatului Sibiiu", e: „a servi prin conducerea ei raţională ca esemplu poporaţiunei agricole a comitatului şi a da ocasiune mai ales fiilor de ţĕran a se instrua în conducerea practică a unei economii raţionale, primind şi totdeodată încât permite timpul liber, o instrucţiune potrivită teoretică".

Condiţiunile de primire sunt următórele:

a) elevul sĕ fie împlinit anul al şeptespreḑecelea al vieţei:

b) sĕ fie sĕnătos şi trupesce desvoltat, pentru a puté îndeplini în continu lucrările câmpului de tot felul, care obvin în economie;

c) sĕ fie deprins cu lucrările câmpului obicinuite la ţĕrani;

d) sĕ aibă cunoscinţele elementare din cetit, din scris şi din comput, şi sĕ aibă atâta capabilitate câtă sĕ recere pentru a pricepe o instrucţiune populară despre agricultură şi şciinţele ei ausiliare;

e) sĕ dovedéscă o purtare morală bună.

Locuinţa şi viptul li-o dă elevilor economia de instrucţiune, asemenea şi o plată lunară de 3 fl. din cari, după normele statorite, o jumĕtate elevul o primeşte lunar, ér cealaltă jumĕtate se depune spre fructificare la o bancă şi sĕ estradă numai după terminarea cursului.

De îmbrăcăminte şi încălţăminte are sĕ îngrigéscă fie care elev.

Petiţiunile de primire sunt a se adresa la subscrisul cel mult până în 20 Octobre st. n., deslusiri în scris şi verbal se dau orişi-când din partea subscrisului.

Reşinari, 5 Octobre, 1891.

S. P. Barcianu,
dir. ecom. de instrucţiune.

Varietăţi.

* (Chirotoniri.) In ḑilele trecute Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul a chirotonit întru presbiter pe Ioan Răduleţiu, ales paroch în Selisteat, tract. Agnita; Nicolau Pandrea, ales paroch în Ghijasa inf. trac. Agnita; Ioan Rus, ales capelan în Chintelnic, tract. Bistriţa; Vasile Glodean, ales paroch în Ardeu, tract. Geógiu II.; Alecsandru Stan, ales capelan în Socet, tract. Deva.

* (Consistoriu metropolitan.) Consistoriul nostru metropolitan s'a întrunit érăşi în şedinţe.

* (Alegere de protopresbiter în Timişóra.) Sinodul electoral al tractului Timişórei a ales pe dl Traian Putici cu unanimitate de 64 voturi de protopresbiter. De faţă au fost şi illustrii domni Alecsandru şi Zeno Mocsonyi precum şi dl Vincenţiu Babeşiu.

* Constituirea societăţii de lectură „Andreiu Şaguna" sĕvêrşită în şedinţa ţinută în 14 Septembre st. v. sub presidiul reverendisimului domn director seminarial Ioan Hannia, pentru anul scolastic 1891/92 este următórea:

Preşedinte al societăţii s'a proclamat domnul profesor seminarial Dr. Daniil P. Barcian; vice-preşedinte al societăţii şi preşedinte al comitetului s'a ales Nicolau Vătăşan cleric curs. III.; archivar şi notariu al corespondenţelor Ioan D Şuţ, cleric curs. III; redactor al fóiei „Musa" Romul Verzea, cleric curs. III.; controlor Aureliu Giura, cleric curs. III.; notariu al şedinţelor Ioan Georgea, cleric curs. II.; bibliotecariu Isaia Enescu, cleric curs. II.; cassar Valeriu Arseniu, cleric curs. I; vice-bibliotecariu Nicolau Roncean pedagog curs. I. Membri în comitet: Aron Flucuş şi Petru Iuga, clerici curs. III.; George Tătar şi Ilie Ciuruga, clerici curs. II.; Ilarie Chendi şi Ioan Cupşa clerici curs. I.; Ioan Nicóră, pedagog curs. III.; şi Ioan Meţian, pedagog curs. II.

* (Foc.) In Ilia-mureşană un foc îngrozitoriu a prefăcut în cenuşă 50 de case cu tóte supraedificatele. Locuitorii păgubiţi sunt cei mai mulţi economi şi români. Asiguraţi n'au fost. Comitele a eşit la faţa locului. Pagubele sunt fórte mari.

— In Apoldul inf. şi în Ucea inf. încă s'au întêmplat mari pagube din causa focului. —

* (Preoţii militari.) „Luminătoriul" aduce un articol de fond, în care discută posiţiunea preoţilor militari români gr or. şi recomândă acéstă cestiune deliberărei congresului, ca sĕ o reguleze cât mai îngrabă.

* (Ordinaţiune.) Ministrul de culte Csáky a esmis o ordinaţiune către autorităţile superióre bisericesci şi către comisiunile administrative comitatense, ca sĕ conscrie copii dela 3—6 ani, cari după lege sunt datori sĕ cerceteze kisdedovurile şi tot odată sĕ indice, cari copii sunt sub privegherea părinţilor, ca sĕ nu fie obligaţi a frecuenta asilele.

Cuvêntare

rostită în biserica gr. or. din Haţeg cu ocasiunea celebrărei părăstasului pentru Ioan Raţiu fost ppresbiter al Haţegului de Nicolau Sânzian învĕţătoriu dirigent.

> Motto: „La vorbele tale sĕ nu te înpintene aplausul ascultătorilor, ci suspinul poporului; lacrimile ascultătorilor sĕ fie lauda ta (S. Ieronim în ep. ad. nepot).

(Urmare.)

Familia Raţiu se trage din o nobilă-fruntaşă vechie familie românéscă de Teuş.

Ioan Raţiu a fost al doilea fiu, între patru surori şi trei fraţi, al ppresbiterului gr. or. de Alba-Iulia şi el a vĕḑut lumina ḑilei în Ţĕlna la anul 1827.

Primele noţiuni de educaţiune le-a primit în cercul familiar; învĕţênd dela bunul seu părinte scrisórea şi cetirea, ér mamă-sa mai ales, şi bunică-sa, împreunându-i micile-mâni l'au învĕţat rugăciunile şi morala. Astfeliu i s'au pus temeiuri solide pentru cultura intelectulă şi morală al căror dar el pururea la simţit.

Cu anul al 10-lea micul Ioan fu înstrĕinat dela casa părintéscă pentru continuarea studielor în Alba-Iulia.

Câte un dor, câte un suspin mai avea micul Ioan către scumpa sa mamă, bunică şi ceea-lalţi de acasă, dar tatăl seu, care îşi iubea familia, pre copii sei cu un amor ce nu sĕ mai póte descrie, tractând în educarea copiilor sei cu o mare stricteţă, a făcut ca acel dor sĕ dispară din sinul scumpului seu Ioan, urmând cuvintelor scripturei: „Când îţi iubesci copilul mai mult, atunci varga sau nuiaua din mâna ta sĕ nu lipséscă".

Ioan precum înainta în etate aşa se desvolta intelectualminte, încât prin zelul seu punea în tot anul în uimire pe toţi, căci progresul ce-l făcea se vedea cu ochii din frumósele atestate ce aducea dela gimnasiu.

Pentru el nu era studiu de predilecţiune pentru-că în tóte studiile era eminent.

După finirea studielor gimnasiali, depunênd esamenul de maturitate cu succes strălucit, s'a aplicat a studia teologia, cariera pentru carea a fost crescut de chiar părinţii sei.

După absolvare încă, cu atâta nu s'a îndestulat, căci ca unul setos după sciinţă şi cultură, nu mult după aceea îl vedem în Cluj, ascultând drepturile, înmulţindu-şi astfeliu cunoscinţele sale din ce în ce mai mult.

Ca tinĕr plin de speranţe, cu pregĕtiri frmóse în anul 1848/9 îl găsim între cei mai distinşi oratori ai poporului nostru, luptând cu toţi doritorii de libertate, egalitate şi frăţietate pentru binele, prosperarea şi fericirea poporului român.

După finirea tristelor evenimente din anul 1848/9 la invitarea înveci neuitatul nostru metropolit Andreiu a îmbrăţoşat cariera de preot, chirotonindu-se pentru opidul Alba-Iulia, la anul 1852.

Aici desvoltând o activitate mare în tóte direcţiunile tuturor câscigându-şi dela început stima şi respectul general; stăruinţa şi tactul seu cel fin a făcut ca nu preste mult metropolitul Şaguna l'a chemat la Sibiiu şi i a încredinţat redactarea fóiei archidiecesane „Teleg. Rom". care şi-a luat începutul tocmai în anul, când a primit şi el darul preoţiei şi carele asemenea numĕră aḑi 39 de ani a esistinţei sale.

---

*) Semn rĕu, care vĕdesce indiferentism. Red.

**) Credem, că în privinţa acésta Preaven. consistoriu va sci pune capĕt „frământărilor". Red.

***) Pentru-ce se mai fac apeluri prin foi şi se angagiază advocat, dacă nici lista restanţierilor nu-i cunoscută? Red.

*) Ii impută, pentru-că face descoperiri adevĕrate?!! Red.

Sciind marele Andreiu cu consistoriul vrednicia lui Ioan Raţiu şi aflând că el cunósce şi vorbesce perfect limbele: română, magiară, germană, latină precum şi grécă şi ebreică pentru ale sale vaste cunoscinţe l'au denumit împreună cu actualul episcop al Caransebeşului Nicolau Popea în causa bisericei nóstre cu grecii în Braşov, unde avea a conduce protocolul, a pertracta şi a refera despre resultat în tótă ḑina episcopului.

Doi ani şi adecă în anii scol. 1859/60 şi 1860/61 Ioan Raţiu a fost aplicat ca profesor la institutul teologic-pedagogic din Sibiiu.

Murind în acest timp ppresbiterul Macsimilian ppresbiteratul Haţegului devenì vacant.

Inteligenţa gr. or. din Haţeg întrunită în 1 Maiu 1861 în frunte cu fostul primariu pe atunci Nicolau Raiaş, cu Constantin Apostolol, Ioan Căzan, Nicolau Petroviciu şi mulţi alţii au adresat episcopului Şaguna o rugare, în care descoperind starea, în carea se află ppresbiteratul, arĕtând gravaminele de cari sufer, au cerut ca îndurându-se Escelenţia ca sĕ le dee de ppresbiter un om cu studii cu tact şi cu bună chibzuélă, pentru-că numai aşa vor puté înainta şi pentru-că numai o atare persónă va fi în stare a scrie receptul, după care sĕ urmeze un medicament sigur.

Şi étă! părintele cel bun şi prea îndurat, că luând act de cererea haţeganilor, sĕ curme suferinţele sĕ împace neajunsurile le trimite în Aprile 1861, tocmai asupra sĕrbĕtorei învierii dlui (la Paşci) pre bărbatul cel vrednic Ioan Raţiu de adm. ppresbiteral, urmând apoi ppresbiter definitiv şi mai târḑiu asesor consistorial.

Nu pot a ve înşira aci întréga activitate a acestui bărbat în decurs de 9 ani ca preot, redactor şi profesor şi de 30 ani ca ppresbiter al tractului Haţegului, căci o scim noi, avem cunoscinţă despre ea toţi ceice ne-am interesat — fie mai mult sau mai puţin de persóna sa, ci me mărginesc a constata împreună cu d-vóstră, cumcă onóre a avut Haţegului cu prea demnul lor conducĕtoriu Ioan Raţiu.

Cuvintele sale erau dulci, un balsam recreatoriu pentru ori care ascultătoriu, umorul seu plăcut făcea ca şi bolnavul sĕ-şi pérdă din durerile sale, ér societatea ca sĕ învie. Orator bun, care prin cuvinte alese storcea lacrimi din ochii ascultătorilor.

Nu era societate de petrecere ori de sciinţă, în care sĕ nu-l avem în fruntea nóstră pre omul cel chiemat şi înpodobit cu tóte calităţile celea bune.

Din fericita sa căsătorie cu Teresia Nicoliciu 1851 li s'a născut feciori şi fete, dintre-cari aḑi se află în viéţă Lucreţia şi Domiuic ambii aşeḑaţi, şi de sine stătători.

(Va urma.)

Nr. 5459—1891. [174] 2—3

CONCURS.

Pentru conferirea stipendiilor şi ajutórelor, ce vin a sĕ vota *pe anul 1892* din fundaţiunea „Andronic.“

I. Pentru învĕţăcei de ori ce meserie;

II. Pentru sodali, cari s'au eliberat în decursul anului 1891 şi

III. Pentru sodalii, cari petrecênd cel puţin *6 ani* consecutivi la meseria lor şi au dat doveḑi despre desteritatea şi hărnicia lor pentru a deveni măestrii — prin acésta se escrie concurs pănă în *15 Decembre 1891 stilul vechiu.*

Toţi cari voesc a concura la stipendii şi ajutóre au sĕ producă în general:

a) carte de botez;

b) atestat comunal despre averea proprie şi a părinţilor;

c) atestat familiar dela parochul locului despre familia părinţilor concurentului, şi fiind şi acesta căsătorit, şi despre familia dênsului; în atestat avênd sĕ se cuprindă şi aretarea, că în familie câţi copii sunt minoreni, câţi frecuentéză scóla, şi câţi se mai află la vre-o meserie.

Afară de recerinţele aceste generale au se mai arete în special.

I. *Învĕţăceii*:

a) că au împlinit anul al 12 lea al etăţii;

b) că au cercetat cu succes bun cel puţin scóla poporală;

c) că au încheiat contract cu măestrul, şi că contractul s'a înregistrat în condica autorităţii industriale (la protopretore ori magistrat) avênd al alătura la concurs în original, sau în copie autentică.

II. *Sodalii*:

a) că au terminat periodul de învĕţătură în decursul anului 1891, ceea ce vor dovedi prin atestatul autorităţii industriale (§ 67, art. de lege XVII 1884);

b) că au purtare bună şi fac sporiu mulţămitoriu în meseriă şi acésta o vor dovedi prin atestatul măestrului, eventual cu cartea de lucru;

c) sĕ arete prin atestat dela măestru, ce cunoscinţe de limbi mai au;

d) eventual aparţinênd ca membrii la vre-o reuniune de meseriaşi se o dovedéscă acésta cu atestatul dela reuniune.

III. *Sodalii ce sunt în condiţiuni a deveni măestrii*:

a) sĕ aibă certificatul de măestru;

b) sĕ fie lucrat cel puţin *6 ani* consecutivi, ce vor dovedi cu atestatele dela măestrii, la cari au lucrat;

c) în cerere sĕ arete anume unde voesc a se aşeḑa ca măestrii, ce fel de mijlóce în bani mai au pentru a-şi începe meseria pe socotéla lor, apoi sĕ producă şi alte documente recomăndătóre.

Dela toţi concurenţii de ori-ce categorie sĕ recere, ca cererile sĕ fie scrise şi subscrise cu mâna lor proprie şi adresate Consistoriului archidiecesan gr. or. în Sibiiu sĕ le înainteze aici cel mai târḑiu *pănă la 15 Decembre 1891 st. v*

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan ţinută la 16 Septembre, 1891.

Dr. Ilarion Puşcariu,
arch. vicariu archiep.

Dr. Remus Roşca,
secretariu.

Nr. 407 [177] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Avrigului se escrie concurs cu terminul de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Avrig, un post de învĕţătoriu cu salariul anual de 300 fl.

2. Porceşti, dóuĕ posturi de învĕţători, postul prim, cu salariul anual de 300 fl, ér postul al doilea, cu salariul anual de 200 fl.

3. Arpaşul superior, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 160 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi sĕ şi substérnă cererile concursuali instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral al Avrigului (posta Avrig, Felek) pănă la terminul sus indicat.

Dela concurenţii la posturile de sub Nrii 1 şi 2 se cere cualificaţiunea prescrisă în §. 122 din Statutul organic, precum şi presentarea lor în comună, spre a face cunoscinţă cu poporul şi împregiurările comunei.

Avrig, 8 Septembre, 1891.

In conţelegere cu comitetele parochiali concerninte.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 517 [178] 1—3

CONCURS.

Sistemisându-se un al doilea post învĕţătoresc la scóla poporală din Poiana sărată, pentru ocuparea acestuia sĕ escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare, în ḑiarul „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

200 fl., din repartiţie, 20 fl. relut de cuartir.

Reflectanţii 'şi vor aşterne cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor.

S. Sân-Georgiu, 14 Septembre, 1891.

Dimitriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 675 [179] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea a două posturi de învĕţători devenite vacante la scóla elementară poporală din Bacifaleu (Săcele) cu terminul de 30 de ḑile, dela prima publicare.

Pentru postul de învĕţătoriu la clasa I-a cu 250 fl., solviţi în cuartale anuale anticipative din cassa bisericei, şi 50 fl venitul cantoral, pentru postul al doilea de învĕţătoriu la classa a II-a, salariul anual 300 fl, din cassa bisericei, solviţi asemenea în cuartale anuale anticipative.

Concurenţii la acestea posturi au sĕ-şi trimită suplicile instruite conform Stat. organic şi Normativului scolariu Preaonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. al Braşovului. Vor fi preferiţi cei ce vor documenta cunoscinţă de musica vocală pentru instrucţiune sistematică de cântări.

Bacifalu, 12 Septembre, 1891.

Pentru comitetul parochial:

Toma Frateşiu,
paroch.

In conţelegere cu mine

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 501. [180] 1—3

CONCURS.

La scóla din comunele bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul Mediaşului se deschide concurs de învĕţătoriu în terminul de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Dârlos, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

2. Buzd, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

3. Richisdorf, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne.

4. Haşag, cu salariu anual de 100 fl, cuartir şi lemne.

5. Dupusdorf, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne.

Cererile sunt a se îndrepta subsubsemnatului în terminul indicat.

Mediaş, în 5 Septembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
adm. prot.

Nr. 375. [181] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele din comunele însemnate mai jos din protopresbiteratul gr. or. al Zarandului, se escrie concurs în termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Bulzeştii de jos, şi de sus, cu salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne de foc.

2. Juncul de jos şi de sus, cu salariu anual de 210 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Vaca, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă petiţiunile instruite conform normelor din vigóre la subsemnatul oficiu în terminul de sus.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Brad, la 2 Septembre, 1891.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 192. (172) 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan înfiinţat cu încuviinţarea preaveneratului Consistoriu archidiecesan din 13 August a. c. Nr. 4725 B. în parochia de clasa a III-a Ciocotiş, în ppresbiteratul gr. or. al Cetăţei de pétră prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Fiitoriul capelan va avé jumĕtate din venitele parochiale, care computate după o nóuĕ regulare a venitelor preoţesci dau la an 381 fl. 50 cr., adecă trei sute opt-ḑeci şi unu florini 50 cr.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-şi asterne petiţunile lor instruite comform prescriselor legei, la subsemnatul oficiu ppresbiteral în terminul sus indicat (posta ultimă Kápolnok Monostor).

Cărpiniş, în 29 August, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Şovrea,
ppresbiter.

Nr. 438. [170] 2—3

EDICT.

Teodor Băieş, născut în Jichişul de sus, şi fost locuitoriu în Deeş, bărbat legitim al Mariei Juga, născută în Dobricul Lăpuşului, şi locuitóre în Deeş, care pribegesce în lume în timp de preste 10 ani fără a se sci locul ubicaţiunei lui, prin acésta se citéză, ca în termin de 3 luni, computate dela prima publicare a acestui edict în ḑiarul „Telegraful Român„ sĕ se presenteze la subsemnatul scaun, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sa, se va decide şi în absenţa lui.

Deeş, 8 August, 1891.

Scaunul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş, ca for matrimonial di instanţa primă.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Sz. 6452/1891 (171) 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék részéről közhirré tetik, hogy Keresd község határa ált. tagositásának megengedhetőség iránt, B. Apór Zoltán kir. törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidejeül az 1891 évi November hó 4-ik napjának d e. 9 órája Keresd községbe, a községi irodába tüzetik ki, mikorrá a község összes birtokossai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenök ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek s hogy a kérvény elsőpéldányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1891. Szeptember 14-a tartott üléséből.

Sándor Frigyes,
elnök.

Májai Géza,
jegyző.

Sz 4158/1891 (179) 1—3

Hirdetmény

A Scháldorfi általanos határ tagositási ügyben az elömukálatok megkezdésére, u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség, elöirányzat elkészitése véget a határ napot folyó év **November hó 28-ra d. e. 9 órára** tüzöm ki, Scháldorfra a községi iroda helyiségébe a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszeriut egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamás meg akadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvénzsék kiküldött birája.

Erzsébetváros, Szeptember 20 án 1891.

Kelemen.
elnök.

Păşunat de oi.

Dl Iohann Lutsch Nr. 231 din Agnita are de dat *350 jugĕre pentru păşunatul oilor*, — de acum pănă în *1 Aprile 1892.*

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 105 Sibiiu, Marţi 1/13 Octobre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Poplăcei 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă
la
„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe pătrariul al patrelea al anului 1891, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Septembre 1891, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire fórte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresa dela abonamentul ultim.

Nr. 5567. Plen.

Notă,
către tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Din partea dlui ministru r. u. de comerciu s'a dispus edarea şematismului comunelor din ţĕrile de sub coróna ungară, care va apăré la începutul anului următoriu şi al cărui preţiu de prenumĕraţiune e ficsat cu patru (4) floreni. Prenumĕraţiunile au sĕ se trimită deadreptul la oficiul regnicolariu r. u. din Budapesta.

Opul acesta va cuprinde nunumai numĕrul sufletelor pe basa resultatului conscrierei mai nóuĕ a populaţiunei, ci şi referinţele naţionale şi confesionale din fiecare comună.

Fiind acest op de mare însemnătate după cuprinsul lui, ér preţul de 4 fl. destul de moderat, prin acésta se atrage atenţiunea oficiilor nóstre protopresbiterale şi parochiale asupra lui, avênd în cas de trebuinţă a se trimite de timpuriu preţul de prenumĕraţiune à 4 fl de un esemplariu la oficiul statistic regnicolariu r. u. în Budapesta (a m. kir. országos statistikai hivatalnak Budapesten).

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută la 16 Septembre, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, în 30 Septembre 1891.

Cu ḑiua de mâne se întrunesce congresul nostru naţional-bisericesc. Ochii românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania sunt îndreptaţi spre Sibiiu, centrul provinciei nóstre metropolitane, reşedinţa metropolitului nostru. Inimile românilor greco-orientali sunt îndreptate asupra congresului nostru, care e suprema legislativă în biserica nóstră.

Da, ochii nostri trupesci, ochii nostri sufletesci sunt aţintiţi spre Sibiiu, sunt îndreptaţi asupra congresului, care se întrunesce mâne în sesiunea ordinară, prescrisă de statutul organic, căci mari sunt speranţele românilor ortodocşi din patrie puse în maturitatea congresului, mare setea şi dorul de a auḑi în acest for rapórte despre starea bisericilor, scólelor, fundaţiunilor şi averilor bisericesci din metropolie, şi mare încrederea, că congresul va sci afla mĕsurile cele mai potrivite pentru delăturarea neajunsurilor, cari ici colea se mai observă în organismul nostru bisericesc.

In liniamente generale vorbind, biserica nóstră dela ultima întrunire a congresului din tómna anului 1888 póte arăta la fapte măreţe, de cari congresul de bună sémă cu plăcere va lua notiţă.

La locul prim de bună sémă va veni ţinuta binevoitóre a corónei şi a guvernului faţă de instituţiunile nóstre bisericesci, manifestată cu deosebire la un act de cea mai mare importanţă în biserica nóstră, la întărirea de episcop al diecesei Caransebeşului.

Ţinem de lucru cu decor ca tocmai acuma, la întrunirea congresului cu tradiţionala nóstră loialitate sĕ reîmprospetăm acest act de mare importanţă pentru noi al corónei, sĕ aducem cu tot respectul cuvenit recunoscinţa bisericei nóstre faţă cu guvernul ţerei, care a respectat votul bisericei, a respectat votul sinodului archieresc, şi prin acestea ne-au dat dovadă, că legalele nóstre acte publice întimpină bunăvoinţa puterei statului.

Legate de acest îmbucurătoriu eveniment lanţ de lanţ se înşiră cuvintele preabunului nostru monarch, de câte ori la ocasiuni date, biserica nóstră a depus omagiele sale înaintea tronului Maj. Sale.

Şi dacă respunsurile preagraţióse ale monarchului vor stêrni în inimile nóstre simţeminte de adêncă recunoscinţă, de bună samă recunoscinţă vom manifesta şi actualilor nostri archierei, cari cu atâta demnitate sciu representa biserica nóstră încât bisericile sorori ne invidiéză pentru demnitatea, cu care ne scim impune manifestările nóstre bisericesci în frunte cu archiereii nostri.

Misiunea sântă a bisericei nóstre, carea se cristaliséză în cuvintele Mântuitoriului: „Pacea mea dau vóue, pacea mea las vóue“, acéstă sântă misiune de pace, biserica nóstră şi o împlinesce cu scumpătate şi în punctul acesta între credincioşii bisericei nóstre domnesce cea mai perfectă armonie.

Armonica conlucrare a bisericei nóstre în spiritul sântei misiuni a ei, ne a ferit până acuma de conflicte în cestiuni de controversă între noi şi între organele statului, cestiuni uneori mai mici, uneori însĕ de o importanţă mai mare.

Iubirea de pace va conduce pre biserica nóstră în tóte acţiunile ei, şi bărbăţia în apărarea intereselor ei de bunăsémă nu va fi considerată de nimenea ca abatere dela misiunea ei cea sântă.

Dacă dară cestiunea cu ajutoriul de stat pentru biserica nóstră din archidiecesă, dacă afacerea cu revisiunea proceselor diciplinare ale învĕţătorilor nostri în casul, când ele se termină cu amovare din oficiu, dacă amestecul statului în afaceri de instituiri de învĕţători, dacă desfacerile bisericelor foste odată comune între români şi greci în Braşov şi Budapesta dela metropolia nóstră şi încorporarea la metropolia sêrbéscă, dacă ḑicem asemenea casuri concrete ne amăresc inima de multe ori până în adêncul ei, şi unele porniri mai próspete în viaţa internă a statului nostru nu odată ne insuflă serióse îngrigiri, noi totuşi persistăm la pace în spiritul sântei nóstre biserici, care are de problemă mărirea lui Dumneḑeu şi generalisarea păcei pe pământ între ómeni.

Cu încredere în puterea de viaţă a organismului constituţional din biserica nóstră, cu încredere în viitoriul bisericei nóstre, cu deosebită satisfacţiune în faţa progresului, care se manifestă în biserica nóstră pe tóte terenele, din inimă salutăm pe membrii congresului nostru naţional-bisericesc în reşedinţa metropoliei nóstre.

Bine a-ţi venit apostoli ai păcei şi ai armonicei conlucrări în interesul desvoltărei şi al consolidărei sântei nóstre biserici!

Sibiiu, 30 Septembre, 1891.

Contele Apponyi a declarat rĕsboiu cabinetului Szapáry şi după acésta declarare, avem sĕ ne asteptăm la ḑile furtunóse în parlamentul unguresc.

Inca când s'a votat legea pentru prolungirea periodului dietal dela trei la 5 ani, au fost unii ómeni de credinţă, că activitatea parlamentului unguresc va fi mai roditóre în aceste condiţiuni.

Tisza, puternicul ministru şi sdrobitoriul de naţionalităţi şi-a pus în cumpĕnă tótă autoritatea dic-

FOIŢA.

„Pentru dênsa“.

(O schiţă din viaţa militară de *Alex. Degen,* tradusă de *I. M.*)

(Incheere).

„A-şi demisiona din armată şi aş căuta sĕ ocup alt oficiu onorific ca civil.“

„Fórte frumos din partea d-tale, dle Galmov, atât dta însĕ cât şi Anetta, în traiul acela nu a-ţi putea afla nici o fericire.

„Dar d le de Brugo, eu sunt convins.“

„Dragul meu! Tóte planurile d-tale sunt măreţe, privesce însĕ lucrul din punctul de vedere, din care eu ca tată îl privesc şi vei vedea, că am drept a me ţiné mai mult de realitate, decât a conta la planuri. Repet deci, că Anetta nu e pentru d ta“.

La cuvintele acestea, locotenentul se sculase. „Ve mulţămesc d le de Brugo“ şi cu o adêncă reverinţă îşi luà adio.

* * *

La petrecerile următóre, nimenea pe Galmov nu'l mai putu vedé, cu atât mai mult se interesa de Anetta contele Knatteviz.

Ea era prietinósă şi chiar prevenitóre faţă de nobilul ei cavaler, pre carele dór chiar Dimitrie i l'a descris de un om plăcut.

Era de altă parte neliniştită, că Dimitrie nu mai cercetéză nici o societate, unde scia, că se vor putea întâlni şi se temea că între el şi tatăl ei se va fi petrecut ceva din causa ei.

Intr'aceea Knatteviz se amoriséză, mai curênd de cum el însuşi ar fi creḑut, în frumósa damicelă, şi fără a-şi da sama, că Galmov sta mai aprópe de inima acesteia, se decise, fără a-i face ei ceva cunoscut, a se duce la tatăl ei spre a vorbi cu dênsul.

„Muiere suntem mântuiţi!“ Cu aceste cuvinte întră dl de Brugo în boudoir-ul soţiei sale în ḑiua următóre după visita cei făcuse contele.„ Knatteviz a cerut mâna Anettei, voiu vorbi numai decât cu ea, mâne trebue sĕ-i dau rĕspuns!“

Cine póte însĕ se descrie turburarea şi amărăciunea d-lui Brugo, când Anetta îi respunse cu liniste, dar hotărît: „In veci nu voiu fi soţia contelui Knatteviz!“ Zadarnice au fost tóte cuvintele mamei şi ale tatei, spre a o face pre acésta sĕ şi schimbe părerea. Nici rugări, nici ameninţări nu ajutară.

Incă în după améḑa ḑilei aceleia se duse contele la preumblare, în parcul castelului. Tocmai vru se între în pavilonul de acolo, când deodată auḑi, că cineva a rostit numele seu. Vocea îi era cunoscută, era Anetta.

„Şi eu nu voi fi la nici un cas soţia contelui Knatteviz, voiu descoperì lui Dimitrie totul, el are o inimă nobilă, e un om demn de tótă încrederea, mi ar părea rĕu, când nu m'ar înţelege.“

„Fă acésta, dragă, eu încă me încred în conte şi sunt convins, că va absta dela propusul seu, éră noi amêndoi vom aştepta, până când voiu fi în posiţia de a te duce la mine acasă şi fără spriginul părinţilor tei!“

Sgomotul unor paşi ce se apropiau făcură ca contele sĕ se retragă într'un unghiu spre a nu fi observat, de unde însĕ el putu observa cum Anetta şi Dimitrie veniau povestind cu dragoste unul cu altul, şi cum apoi după un adio, din care se putea vedea tóte sentimentele nevinovatelor lor inimi, se despărţiră, fie care pe câte o cărare deosebită.

* * *

Nu cu puţină nedumerire primì dl de Brugo, în ḑiua următóre, visita contelui.

Anetta rĕmase surdă la tóte rugările şi ameninţările părinţilor ei.

„Durere, nu vĕ pot, dle conte“ începù dl de Brugo a vorbi cu perplesitate.

„O me rog dle de Brugo“ respunse cu grăbire contele, vĕḑênd chinul bĕtrênului de Brugo, „sĕ lăsem de o cam dată afacerile familiare la o parte după cum am înţeles, voiţi a vinde moşia Berginheim. Fiind aceea deja întabulată pe numele meu tatorică, ca mandatul deputaţilor sĕ se prolungéscă la cinci ani, şi nu a putut prevedé că tocmai în primul ciclu el vatrebui sĕ cadă jertfă atacurilor celor mai îndrăsneţe, la cari a fost espus.

Se vede, că aceeaşi sórte i se pregătesce şi următoriului seu. Contele Szapáry, după tóte semnele nu are sĕ şédă mult în scaunul de ministru preşedinte al Ungariei.

Politica internă are sĕ-l măture şi pe el, ca şi pe Tisza. Tisza le era ungurilor urgisit, pentru că în Ungaria era despot, în Austria slugă plecată.

Tot ce se comanda din Viena, esecuta orbesce. Cercurile militare din Viena au formulat proiectul de lege pentru apĕrarea ţĕrei şi Tisza a stăruit în parlament, ca proiectul sĕ devină lege.

Armata şi întărirea ei este un spine în ochii ungurilor.

Nu este ungur, care sĕ se entusiasmeze pentru acésta instituţiune, prin care unitatea monarchiei ésă la ivélă.

De aici pretensiunile de a se ridica şi în Ungaria academie militară pentru honveḑi, de aici ura contra limbei germâne, de aici afacerile cu stégul negru-galben, călcat adese în picióre, aruncat în tină şi dat jos de pe la locuinţele comandanţilor în timpul manavrelor.

Szapáry nu póte urma nici el alta ţinută Ca consilier în sfatul tronului, nu póte denega sacrificiile, ce se recer pentru ecuiparea şi pentru proviederea armatei cu muniţie. Vede şi el, că în Ungaria miseria cresce pe ḑi ce merge, vede, că emigrările curg în mase şi ungurii iau lumea în cap spre America, dar nu se póte opune cererilor ministrului de résboiu, căci atunci se face imposibil şi atunci căderea i este sigură.

Face deci concesiuni, întră în transacţiuni, ministrul de rĕsboiu cere mult ca sĕ aibă de unde lăsa, sĕ face têrgul şi Szapáry sĕ întórce acasă, şi vorba ceea, nici capra flămêndă, nici curechiul mâncat.

Aceste tóte i s'ar mai erta.

Nu i se póte ierta contelui Szapáry, că se arată mai îngăduitoriu faţă de unele naţionalităţi sau sĕ vorbim mai corect, nu i se iartă, că nu le a declarat rĕsboiul de nimicire pe faţă.

In Ungaria şovinismul este atât de pronunţat, atât de puternic, încât nici un ministru nu i-se póte opune.

Contele Apponyi vĕnând popularitate a trebuit sĕ vină în Ardeal şi sĕ spună la M. Vásárhely ungurilor, că naţiunea întrégă unguréscă, trebue sĕ se identifice cu tendinţele „kulturegylet"ului.

Aşa a câstigat aderenţi, aşa i s'a adus conduct de torţe, aşa a fost preamărit, ca un fiitor mentor al naţiunei magiare.

Căutat'am sĕ vedem şi noi barem un singur act al ministrului Szapáry, în care nóue românilor sĕ ne fi dat sĕ înţelegem, că ar fi gata a ne face vre-o concesiune, căci de favoruri nu putem vorbi.

Mărturisim, că nu am aflat nici o tendinţă spre ameliorarea raporturilor înăsprite.

Tot ce am aflat, că nu ne-a declarat rĕsboiul pe faţă şi nu ne-a pus în vedere, că are sĕ ne trântéscă la pĕrete, cum o făcuse Tisza.

Nu are decât sĕ dea o atare declaraţie şi e reabilitat în ochii opiniunei publice unguresci. Nu are decât sĕ insceneze nisce perchisiţiuni de casă, sĕ întemniţeze pe nisce pretinşi agitatori şi sĕ pună în cercetări pe câţiva ḑiaristi ca sĕ dea juriului din Cluş ocasinea de a-şi esprima verdictul de „vinovat" şi îndată, are sĕ fie sĕrbătorit, îndată are sĕ înceteze învinuirile ridicate asupra lui.

Şi ca om politic, ca om, care ţine la scaunul ministerial, nu ne îndoim, că nu are sĕ o facă. E curentul de aşa şi va merge cu curentul, căci a se opune valurilor furibunde, e nebunie.

Se vor fi aflând încă ómeni din garda veche a lui Tisza sĕ-i dea acest sfat, dacă cumva nu-i vine în minte şi atunci punctul cel mai gingaş, în care e atăcat cu atâta vehemenţă, e delăturat din cale.

In Ungaria e uşor sĕ ajungi la popularitate şi pe o atare cale.

Nu sĕ caută după dreptate, după ecuitate, după lege, după principii morale acceptate de lumea cultă, vorba e, sĕ fii agresiv, intolerant, şi ai sĕ te faci iubit şi plăcut, ai sĕ devii bărbat de stat.

Unde va duce acest curent blăstĕmat, scie bunul Dumneḑeu!

In afară de graniţele monarchiei se ridică furtuni — aşa numitele puncte negre — şi aici acasă şovinismul împinge lucrurile în o direcţiune fatală pentru ţéră.

Sub astfeliu de împregiurări de o apropiere între elementul român şi magiar e o nebunie a mai şi vorbi.

Românii ardeleni la Praga.

„Gaz. Trans". a primit următórea telegramă:

Praga 6 Octobre. Românii ardeleni au sosit aséră la Praga în numĕr de 30. La gară fură călduros salutaţi de cătră o delegaţiune compusă din profesorii universitari, dnii Jarnik, Pič şi advocatul Podlipno, representantul clubului cehilor tineri. Sara au urmat învitări la representanţa teatrului naţional cehic.

Astăḑi la 11 óre românii au visitat corporativ esposiţia. Primire solemnelă la pórta esposiţiei. Dr. Sedlak, accentuând în limba cehă, că stăruinţele naţiunii cehe şi române au cam aceiaşi ţintă, bineventă pe visitatori, mulţumind de onórea făcută.

Dr. Jarnik, în limba română, asigură de simpatiile naţiunii cehice, care deşi nu e legată prin sânge şi limbă, a avut în trecut aceeaşi sórte şi are în present multe puncte de atingere cu românii.

Dr. Murĕşianu mulţămì în limba cehă cu puţine cuvinte pentru deosebita atenţie şi căldurósa primire, apoi continuând românesce, arată motivele visitei române la esposiţiă şi încheiă cu vii urări pentru prosperitatea naţiunii cehe şi a Boemiei.

Numerosul public asistent aclamă cu entusiasm pe români şi vorbitori şi mai ales pe Murĕşianu.

Praga, 8 Octobre. Banchetul, ce s'a dat aséră în onórea românilor, a fost splendid.

Banchetul fù presidat de deputatul Dr. Sokol.

S'au schimbat asigurări de simpatiă între cehi şi români şi s'a accentuat comuniunea de interese naţionale şi de esistenţă între ei, precum şi *marea importanţă a solidarităţii între slavii şi românii monarchiei habsburgice.*

Sub titlul, *„manifestaţiune însemnată"* „Naţionalul" din Bucuresci scrie:

Românii ardeleni au făcut, ḑilele acestea, un pas care merită deosebită atenţiune.

Se scie, că până acum, ori-cât de mulţămitóre era situaţia lor politică, românii din Ardél s'au mărginit sĕ lucreze singuri, cu propriele lor forţe; cel mult dacă în unele momente s'au înţeles cu saşii, mai mult pentru folosul acestora.

Isolarea acésta era o greşélă.

Nu numai românii ardeleni sunt nemulţămiţi cu situaţiunea lor; în monarchia dualistă, elementele nemulţămite sunt fórte numeróse şi represintă o porţiune însemnată din poporaţiunea imperiului.

Nemulţămiţi sunt cehii; nemulţămiţi sunt italienii; nemulţămiţi sunt croaţii.

Tóte aceste elemente luptă, fie-care în parte, de ani de ḑile, fără ca până acum sĕ ajungă la isbândă.

Se pare, că românii ardeleni au început sĕ vadă greşéla şi sĕ voiască a o îndrepta.

O telegramă cu dat de 24 Septembre ne-a însciinţat că o delegaţie de 30 români din Transilvania, sub conducerea doctorului Mureşianu, a sosit la Praga, pentru a visita esposiţiunea naţională de acolo

Primirea făcută românilor a fost din cele mai călduróse şi s'a rostit cu acest prilegiu discursuri pline de înţeles.

In cuvêntaree sa, d. Sedlack a relavat faptul că „sforţările naţiunii române şi ale naţiunii cehe au aceiaşi ţintă".

Dr. Jarnik, în discursul seu, asigură pe români de simpatia naţiuni cehe, care de şi n'are legături de sânge şi de limbă cu naţiunea română, „ a avut totuşi cu ea în trecut o sórtă comună şi are în timpul de faţă multe puncte de atingere.

Publicul numĕros, care era de faţă la primire a dovedit, prin ovaţiunile făcute, că împărtăşesce vederile oratorilor.

Recunóscerea solidarităţei, ce légă pe naţiunile nemulţămite de monarchie, e un act a căruia însemnătatea nu trebue sĕ scape nimĕnui.

Se póte fórte bine ca în el sĕ fie începutul unei înţelegeri în vederea unei acţiuni comune pentru recăpĕtarea drepturilor fie-cărei naţionalităţi.

Acésta va schimba mult faţa politicei interne din monarchia austro ungară

Lupta între nemulţămiţi şi aceia, cari produc nemulţămirea s'ar da în condiţii cu totul altele şi armonia care lipsesce astă ḑi, între naţionalităţile monarchiei s'ar restabili mai curênd.

Ori ce s'ar întâmpla însĕ, ducerea delegaţiunii românilor ardeleni la Praga, e un eveniment care merită se nu trécă nebăgat în sémă.

Ér „Timpul" scrie între altele urmatórele:

Nu scim cum vor interpreta foile unguresci demonstraţiunea fraţilor nostri, însĕ noi nu putem sĕ nu simţim o deosebită satisfacţiune, când vedem că cu tóte prigonirile de tot soiul, pe care au sĕ le îndure, sau mai bine ḑis, din causa tuturor acestor prigoniri, românii ardeleni numai şovăesc un moment în lupta lor naţională, dar găsesc necontenit în inimile lor avênturi noi şi puternice ca sĕ afirme individualitatea lor naţională şi neclintita lor hotărire de a trăi ca naţiune în imperiul austro-ungar

Şi dacă ungurii, cari susţin necontenit, că avem interese comune cu ei, se vor pĕtrunde mai bine de propriile lor interese, nu vor puté sĕ nu ajungă la convingerea, că ei trebue sĕ conteze cu întréga naţiune română şi că prin urmare sunt datori, chiar pentru propria lor esistenţă, sĕ se apropie de naţiunea română din regatul St. Stefan şi sĕ potolésca nemulţămirile ei.

O altă scire ne-a venit din Bucovina.

De mult eram deprinşi a considera pe românii din Bucovina ca mulţămiţi cu starea lucrurilor şi ne obicinuisem chiar a găsì un contrast isbitor între situaţiunea lor şi aceea a românilor din Ungaria. După corespondenţa, pe care am publicat'o eri din Cernăuţi, s'ar părea că şi acolo au început lucrurile a se înăspri ér situaţia românilor a se înrăutăţi. Dl conte de Pace, guvernatorul Bucovinei, ar fi început în contra românilor o prigonire sistematică, acusându'i că gravitéză spre Bucuresci şi intemeiând acéstă acusaţiune pe traducerea greşită a unui tălmaciu polon, a cuvintelor pronunţate de metropolitul Silvestru Morariu în congresul bisericesc. „Gazeta Bucovinei" unicul organ român din acéstă provincie, a fost confiscat de guvernator pentru că a dat sémă de aceea şedinţă, deşi o făcuse în mod fórte cuviincios.

Tóte astea sĕ fie óre un simptom al unei nóue tactice, pe care voesce s'o inaugureze guvernul austriac, sau resultatul unui esces de zel din partea unui înalt funcţionar, care face politică după propriile sale inspiraţiuni?

Noi nu îndrăsnim sĕ ne pronunţăm până nu vom vedé ce urmare va avea incidentul, despre care ne a intreţinut corespondentul nostru din Cernăuţi şi care a nemulţămit fórte naţiunea română din Bucovina.

Avem însĕ credinţa, că naţiunea română din Bucovina nu e ameninţată de a perde înalta protecţiune a împĕratului Francisc Iosif şi nici chiar amicia contelui Taaffe, pe care românii au sciut sĕ o preţuéscă până acum.

Românii din Bucovina, mai fericiţi decât cei din Ungaria, au o aristocraţie luminată şi patriotică, care scie sĕ se apropie de tron şi căreia urechea monarchului nu e cu desĕvêrşire inaccesibilă.

Românii din Bucovina pot dar pune temeiu atât pe patriotismul fruntaşilor lor, cât şi pe solicitudinea împĕratului lor.

Astăḑi, când se vorbesce atâta de importanţa rolului, pe care 'l póte juca naţiunea română în certurile dintre puterile cele mari, credem, că nu e prudent, ca ea se fie nemulţămită tocmai de aceia, cari contéză mai mult pe ajutoriul ei şi cari ar trebui, din contră, sĕ i îngrădéscă şi sĕ-i asigure, prin nóue garanţii, esistenţa şi desvoltarea

Congresul bisericei gr. or. din Bucovina.

Vorbirea de deschidere a Emenenţiei Sale metropolitului Dr. S. Morariu Andrievici.

Prea onorată şi de Christos iubitóre adunare!

Maica nóstră biserică, carea, după cum mărturisim în simbolul credinţei, este una, sântă, catolică sau sobornică şi apostolică a lui Christos biserică, între care dureri a născut şi câte greutăţi a cunoscut pe fii sei cei bine credincioşi, până-ce acestea deveniră a fi noul Israil, popor ales, şi ném împĕrătesc, menit de a moşteni, nu pământul Canaanului, ci binecuvêntările darului şi adevĕrului împĕrăţiei lui D-ḑeu, despre acestea mărturisesc paginele istoriei universale, referitóre la religiunea şi biserica creştinéscă.

Ér prin câte greutăţi de tot feliul este împedecată maica nóstră biserică dreptmăritóre întru desvoltarea şi consolidarea sa socială însuşi în vécul curgătoriu, despre acestea ne aduc veste cronicele bisericesci mai de pretutindene.

---

pentru pretensiunea de treiḑeci de mii taleri, ve mai dau încă dóuĕ sute de mii taleri numai sĕ 'mi-o cedaţi mie pentru totdéuna. Prin acésta ajungeţi în posiţiunea de a putea duce o viaţă mai liniştită de griji şi osteneli, numai din interesele după capitalul ce vĕ ofer. Cu o singură condiţie însĕ ve dau suma numită, ca adecă se daţi pe d-şóra Anetta, locotenentului Galmov de soţia".

Brugo îşi perduse graiul.

Condiţiile de vênḑare erau minunate. O sumă atât de mare pentru moşia sa. Nu putea sĕ se mire din destul de condiţiunea pusă de conte. Ce va fi îndemnat pe acesta la un asemenea pas.

„Da sau ba?" întrebă contele, vĕḑênd zăpăcéla bĕtrânului.

„Da!"

Contele Knatteviz, fără de a vorbi mai departe scóse din portofelul seu un bilet, pe carele scrise câteva cuvinte, 'l îndoi şi 'l dete unui servitor spre a 'l preda unui espress, ca acesta sĕ'l ducă la locul destinat.

Cu o óră mai târḑiu în villa dlui de Brugo se serbă fidanţarea d-şórei Anetta cu locotenentul Galmov, ér contele Knatteviz, privind cu iubire părintéscă spre cei doi fericiţi, cugetă în sine:

„Pentru dênsa" aş fi cumpĕrat moşia Bergenheim încă cu o sută de mii taleri mai scump!

Pe aceea-şi óră mărturisesc paginele istoriei bisericesci că, până când s'a observat şi s'a cultivat în afacerile bisericesci principiul de sinodalitate, după cum s'a recomandat de însuşi Christos (Mateiu c. 18 v. 15) şi s'a aplicat de sf. apostoli (Fapt ap. c. 15 v. 7) biserica a prosperat şi a înflorit, pecând, pe urma amorţirei şi ambandonării instituţiunilor sinodali, au prins a sĕ lăţi cu o descompunere interióră a elementelor bisericesci, sau apăsarea şi surparea societăţii bisericesci de valurile esterne ale vécului nostru.

Pentru aceea şi fii luminaţi ai bisericei nóstre ortodocse din Bucovina, recunoscênd rodurile binecuvêntate ale instituţiunilor sinodale, înainte de mai multe decade de ani, începură a se respunde şi a lucra pentru înfiinţarea unui congres bisericesc, după cum astfeliu de instituţiuni se află în activitate la coreligionarii nostri români şi sêrbi din cealaltă parte a monarchiei.

Recunoscêndu se îndreptăţirea acestor aspiraţiuni, cu preaînaltă resoluţiune împĕrătéscă dintr'a 9 August 1871 s'a încuviinţat un congres bisericesc pe temeiul regulamentului de alegere provisor aprobat împreună, éră în acord cu emisul înaltului ministeriu c. r. de culte din 15 August 1881 efectuindu-se alegerile, şi cu emisul înaltului presidiu c. r. al ţĕrii din 2 Iuliu 1882 conchemându se congresul nostru bisericesc în faptă, s'a votat cu unanimitate şi statutul congresual şi regulamentul de alegere pentru congresul difinitiv.

In temeiul preaînaltei resoluţiuni împerătesci dintr'a 31 Martiu 1891 şi pe urma emiselor înaltului ministeriu de culte şi instrucţiune dintr'a 27 Iuliu 1891 Nr 1306, şi al înaltului presidiu c. r. al ţĕrii dintr'a 29 Iuliu 1891, Nr. 1697, efectuindu-se alegeri noue şi adunându se éră-şi ca congres bisericesc provisor, auḑit-am prin rostul Ilustrităţii Sale dlui conte Anton Pace, delegatul comisariu imperial, descoperirea observărilor preaînalte, relative la statutul congresual şi la regulativul de alegeri votate cu unanimitate şi aşternute cu reverinţă, în anul 1882, din partea congresului anterior.

Deprinşi a întimpina totdeauna cu adâncă reverinţă preaînaltele rosoluţiuni, ce ne vin în afacerile nóstre bisericesci dela tronul prea graţiosului nostru împĕrat, salutăm şi acésta preaînaltă resoluţiune cu deplină reverinţă şi neclătită încredere în bunăvoinţa şi generositatea Maj. Sale, prea înaltului şi părintescului protector al bisericei nóstre ortodocse, vederile, dorinţele şi aspiraţiunile clerului şi ale diecesanilor desfăşurate şi motivate în cuvêntarea de deschidere a umilinţei nóstre, se precisară şi votară atunci cu unanimitate în statutul congresual şi regulativul de alegere, după mĕsura recerinţelor faptice ale eparchiei. Cu asemene cumpĕtare voim sĕ ne ocupăm acum şi cu resolvirea problemelor, despre cari suntem puşi în cunoscinţa la deschiderea congresului present.

Insĕ mai înainte de tóte şi după cum am înălţat ca totdeauna, aşa şi astăḑi la sf. altariu, rugă şi cereri pentru îndelungata viaţă, deplina sĕnătate şi fericită domnie a Maiestăţii Sale, împĕrătesci, aşa sĕ intonăm şi în momentul acesta cu o gură şi cu o inimă: Prea luminatul nostru împĕrat Francisc Iosif I, marinimosul protector al bisericei nóstre dreptmăritóre *„Sĕ trăéscă!“* *„Hoch“!* *„Na mnohaia lita!“*

De ale tribuniştilor.

In „Luminătoriul“ din Timişóra cetim următoriul articul caracteristic:

„Tribuna“ din Sibiiu, e ceea-ce mereu se giréză de organ eminamente chiemat al acelui partid, pe care ḑi de ḑi tot mai pe faţă îl atacă în esistinţa, organisaţiunea, solidaritatea şi disciplina sa, continuând un formal rĕsboiu intern de distrugere în contra lui, într'un articol întitulat „Era nóuă“ bate tóca de alarm, pentru „cea mai mare primejdie, in care se află partidul naţional prin politica dlor *Mocsonyi Babeşiu*“. După esplicaţiunile acestei foi, „buna dispositiune“ a românilor pentru o înţelegere cu magiarii, despre care bună dispositiune vorbesc organele prim-ministrului Szapáry, nu se póte reporta, decât la acesti doi domni în societate cu metropoliţii nostri Roman şi Vancea. (Veḑi dómne, ce mare pĕcat şi pericol pentru români, dacă Babeşiu, Mocsony şi cu primii archierei ai lor s'ar înţelege pentru împăciuirea lor!) Metropolitul Vancea sĕ fie aprobat o broşura politică a lui Mocsonyi, carea sub auspiciele părintelui Roman, s'ar afla sub tipariu, în scopul d'a prepara opiniunea publică, pentru înlocuirea dlui Babeşiu prin Mocsnyi în presidiul partidului, precum acésta după „Naţionalul“ din Bucuresci — se vorbesce prin Transilvania.

Nu ne trece prin minte a întra in discusiune seriósă asupra acestui galimatias tendenţios. Voim numai sĕ constatăm şi sĕ rectificăm faptele, în interesul adevĕrului.

Mai întâiu de tóte autorisaţi suntem a declara, că dlor Babeşiu şi Mocsonyi din partea cercurilor guvernamentale nici direct nici indirect nu li s'a dat vr'un îndemn d'a se esprima; dacă, şi subce fel de condiţiuni naţiunea română ar fi dispusă pentru o impăciure a românilor. Sigur, dacă dóră vr'o dată ei ar ajunge în asemenea situaţiune, nu s'ar simţí îndreptăţiţi a întreprinde fără scirea şi încuviinţarea comitetului naţional.

In ce privesce schimbarea în presidiul partidului, putem încredinţa, că ambii numiţi dni despre acésta pretinsă faimă printre cercurile Transilvaniei numai pe acésta cale prinseră de scire. Dar şi o atare eventuală schimbare este tréba comitetului naţional.

In fine în ceea ce ḑice despre pretinsa broşură a dlui Mocsonyi, pare-ni-se că „Tribuna“ a auḑit sunând, dar nu scie ce este, deci născocesce după închipuirea sa desfrênată.

Precum este cunoscut, Al. Mocsonyi a adresat o epistolă catra comitetul nostru naţional, a careia a doua parte, care se ocupă de cestiunea memorandului — nu s'a dat puplicităţii, dar la cererea mai multor membri din comitet preşedintele luase dispuseţiunea, ca sĕ se culégă şi tipăréscă în manuscris şi acésta parte pe séma membrilor comitetului, însĕ dl Mocsonyi a creḑut de bine, a nu prevenì dispositiunea comitetului nici în acésta privinţă.

O broşură politică deci ca cea visată de „Tribuna“ nu esistă.

Pe basa acestor constatări şi desluşiri, tóte cu tezatele şi maliţiósele combinaţiuni ale „Tribunei“ se arată de nesce născociri góle, ca multe altele ale ei.

Şi încă una — ca de incheere. Precât scim noi singur numai o fóie — nu putem ḑice „naţională“ dar „scrisă românesce“, a dechiarat în numele românilor, că dacă dl c. Szapáry voesce împăciuirea românilor, aceea i va succede, formulând şi unele condiţiuni. Aceea fóe este — „Tribuna“ al cărui articol în estras îl reproduce „P. Lloyd“ în Nrul seu 253. Când deci „P. Lloyd“ vine mai târḑiu a se raporta la voci din presa naţională română, cari voci lasă a fi inţeles, că în sferele conducĕtóre române esistă dispoziţiunea pentru o înţelegere cu guvernul magiar, sub condiţiuni ce au a fi considerabil reduse, — ce póte sĕ fie mai chiar, ca aceea că, dacă în general fóia guvernamentală din Budapesta se referă la cineva din cercurile române, acel cineva numai în cercul tribuniştilor trebue căutat. Şi totuşi „Tribuna“ are cutesanţă de a substitui în locul alor sei pe Babeşiu, Mocsonyi şi cu înalţii nostri prelaţi!

Acésta manieră este perfidă, dar ea nu surprinde; căci e cea obicinuită a tribuniştilor.

Varietăţi.

* (Denumire). Dl Victor Mihu student anul al V în medicină este denumit de practicant la institutul „anatomico pathologic“ al facultăţii de medicină din Cluşiu.

*(Tifus în Sibiiu.) In spitalul militar din Sibiiu zac 12 feciori greu morboşi de tifus, dintre cari trei au murit. Morbul l'a atras dela manevre, unde nevrĕnd sĕ asculte de poveţele medicilor şi superiorilor, au bĕut apă din tóte bălţile.

* (Comóră în Gurarîului.) In ḑilele trecute sosì o cétă de ţigani pe hotarul cumunei Gurariului. Abia îşi ridicară corturile şi uliţele comunei bâjbăiau de ţigani şi ţigane, unul mai gol ca celălalt. Unul cerea de pomană, altul da de noroc, li spunea viitoriul unuia sau altuia, după cum îşi aflau „omul.“ Astfeliu un ţigan, lingurariu, pretindea a sci scóte comorile de ori şi unde. Intrând deci în curtea unui proprietariu, şi aflând numai pe muierea bolnăviciósă a aceluia acasă, începe a spune, că în grădina lor e o comóră îngropată. Prósta de muierea nu întârḑià a ruga pe ţigan, ca sĕ-i dee mână de ajutoriu spre scóterea aceleia din pămênt. „Da, draga mea, vom scóte o, numai că dracul, carele o păzesce e grozav, şi ca sĕ l putem împăca cere 200 fl., o cămaşă nóuă, o desagă nóuă şi un briciu nou. Tocméla se făcù. — Venind séra bărbatul acasă, se învoì şi el la tocméla făcută de muerea, şi astfeliu alérgă pe la vecini ca sĕ împrumute 200 fl. După ce adunà suma, avisà pe ţigan, carele şi venì, luà banii şi celelalte obiecte, şi sub cuvênt, că trebue sĕ se pună în conţelegere cu dracul se duse cu tot ce primi, la marginea pădurei din apropiere, promiţênd a se reîntórce érăşi pe la o óră anumită din nópte. S'a dus ţiganul, şi bietul om cu comóra în grădină, îl caută cu gendarmii, până acuma însĕ fără de nici un resultat.

*(Vite cu ochelari.) Un călĕtor, care s'a întors de curênd din Rusia, povestesce, că a veḑut prin câteva provincii de acolo cum boii pórtă ochelari. Turme de vite de câte mai multe mii, boi şi vaci, se întâlnesc pe câteva şesuri acoperite de zăpadă şi fiecare vită prosedă o părechie de ochelari albastri, groşi, pentru a o proteja împotriva oftalmiei pe care o provócă zăpada. E un spectacol fórte bizar, ḑice acel călĕtor, sĕ veḑi pe acele rumegătóre mergênd cu gravitate, purtând acei ochelari albastri enormi.

Bibliografic.

In editura librăriei Nicolae I. Ciurcu în Braşov a apĕrut *„Gramatica română“* pentru scólele poporale, partea I „Etimologia“ de P. M. Liuba, învĕţător. Preţul 25 cr.

Cuvêntare

rostită în biserica gr. or. din Haţeg cu ocasiunea celebrărei părăstasului pentru Ioan Raţiu fost ppresbiter al Haţegului de Nicolau Sânzian învĕţătoriu dirigent.

Motto: „La vorbele tale sĕ nu te împintene aplausul ascultătorilor, ci suspinul poporului; lacrimile ascultătorilor sĕ fie lauda ta (S. Ieronim în ep. ad. nepot).

(Incheere.)

Precum întrégă a sa viéţă i-a fost liniscită, plină de fapte bune şi de esemple vrednice de imitat, prin cari s'a caracterisat, aşa i-a fost şi óra ultimă până la trecerea la cele vecinice.

Iubit a fost de al seu popor, cât a fost în viéţă şi respectat şi de strein, şi acésta iubire şi stimă au păstrat-o şi după mórte pentru-că viéţa i-a fost blândă şi rĕspânditóre de pace între fraţi.

Blândeţa, pacea adevĕrul şi dreptatea au fost simbolul, pre care l'a propovĕduit în întrégă viéţă sa şi pe care nóuĕ şi generaţiunei viitóre moscenire ni le a lăsat, urmând cuvintele scripturei: „Fericiţi sunt făcĕtorii de pace, că aceia fii lui D-ḑeu se vor chiema“.

Copilaşii nostrii au învĕţat în scólă dela fostul ppresbiter, Ioan Raţiu (ca catichet) ca sĕ fie supuşi ascultători cătră părinţi şi mai marii lor, sĕ încungiure certele, sĕ vorbéscă adevĕrul, sĕ fie blânḑi şi înţelepţi. Precum i-a fost viéţa un esemplu a rĕmas pentru toţi poporenii sei, pentru mic şi mare tinĕr şi bĕtrân, bărbaţi şi femei, bogaţi şi sĕraci.

Blândă şi pacinică i-a fost viéţa, blândă şi frumósă i-a fost trecerea din viéţă.

Prin un somn lin, fără de suflare Luni în 10/22 Iuniu a treia ḑi de Rusalii 1891 la 5 óre p. m. a adormit protopopul şi asesorul consistorial Ioan Raţiu pentru veciă, lăsând după sine în doliu pre dulcea sa socie, Teresia Nicolici, cu care a trăit 40 de ani în cea mai duplină armoniă, pre scumpa sa fiică Lucreţia şi pre iubitul seu fiu Dominic.

Îl gelesc fratele seu Dominic cu socia sa Mina, împreună cu surorile sale: Elena, socia ppresbiterului Ioan Tordoşan (carea încă a rĕposat la 7 sĕptĕmâni ale sale), Raveca Popescu, şi Ana măritată Rubin Patiţa precum şi cumnaţii, cumnata, nepoţi şi nepótele.

Înmormêntarea i s'a făcut în 12/24 Iuniu 1891 prin trei preoţi: Ioan Papiu ppresbiterul Sibiiului şi asesor consistorial, Avram Stanca admnistrator ppresb. şi George Popoviciu paroch în Nădăstia superióră, asistând şi alţi 20 de preoţi din tract; au luat parte la înmormêntare o mulţime bărbaţi (cantori, crâsnici şi alţi crescini) din tract şi afară de tract ér locuitorii opidului Haţeg şi ai comunelor din apropiere fără de osebire de confesiune şi naţiune cu toţii au alergat şi i-au dat salutarea cea din urmă.

Ca un fulger sĕ întinsă scirea despre mórtea lui Ioan Raţiu, carele abia numĕră 64 de ani ai vieţii sale.

Ca un fulger se rĕspândi acéstă tristă scire între cunoscuţi şi poporul rănit, care cu toţii ne întrebam: „dar cum a putut trece un om ca acesta aşa curând din viéţă? un om care era încă tinĕr şi tare de ajuns spre a mai putea conduce şi învĕţa.

Chiar şi cel mai împetrit la inimă ba şi inimicul de mórte încă trebue sĕ simtă acésta perdere.

Reamintim presentului cu viă emoţiune şi admirare trecutul acestui bărbat şi spunem viitoriului, ce am avut noi şi ce am perdut?!

Dela mine umilitul, respectator şi neobosit admirator alui Ioan Raţiu acesta adênc întristată adunare nu va aştepta un cap de operă, ci după modestele mele puteri spirituale am voit a vĕ presenta o mică schiţă biografică, pentru-că nu mi-am propus a cuprinde în hotarele acestei triste solemnităţi espunerea meritelor lui Ioan Raţiu.

Ei bine! dar dacă vom retăcé, apoi cu-i vom spune meritele sale? şi cine sĕ le spună, pentru-că datori suntem a spune, a asculta, a învĕţa şi a judeca.

A spune meritele unui atare bărbat datorinţa aduce cu sine, ca sĕ fim fără preocupaţiune şi drepţi judecători.

La inşirarea meritelor lui Ioan Raţiu eu tac — pentru-că grăesce însu-şi biserica, vorbesce scóla, naţiunea şi tóte autorităţile cu un graiu doios, vĕrsând lacrimi, căci au perdut pre salavatoriul causei.

Biserica avea un stêlp puternic. Biserica cu causa sa au fost apărate şi susţinute cu tărie şi nu arare ori raporta ca un părinte, resultatul cel mai îmbucurătoriu.

Scóla şi învĕţătorimea deplâng cu lacrimi ferbinţi pre acela, care în biserică era preot, în scólă era învĕţătoriu bun pentru-că el apĕra scóla și causa scolară pănă la estrem și cu succes, pentru-că era orator cu graiu neamuțit, și la nevoie rĕsturnătoriu.

Opidul nostru a fost representat cu scumpă onóre ce compete numai intemeietorilor lui.

Tractul ppresbiteral a avut un părinte bun, un bărbat cu zel și devotament, a avut pre apărătoriul și îngrigitoriul cel bun.

Și precum o mamă î-și iubescə cu dor și cu un amor ferbinte pe fii sei, așa î-și iubea el scumpa șa națiune.

Continuu a lucrat pentru sdrobirea lanțului întunerecului poporului român — pentru care scop îl găsim în grele lupte cu autoritățile politice.

La dieta din 1863 îl găsim luptând împreună cu ceialalți români pentru țĕranul român.

Autoritățile nóstre bisericesci au perdut pre un bărbat de luptă, vrednic și devotat causei.

Uniți cu toții în lacrimi pentru perderea bărbatului celui vrednic îi ḑicem cu toții: „Dumneḑeu sĕ-l odichnescă“.

Trecerea din viață a acestui bărbat ne-a dat o lovitură grea. O perdere ireparabilă pentru scumpa sa familie, ér nóuĕ ne-a lĕsat în suflete o rană, carea cu greu sau nicio-dată, nu se va vindeca cu siguritate pentrucă un aldoilea Ioan Rațiu numai căpătăm.

S'a stins decórea nóstră, am îngropat pre conducătoriul nostru cel bun.

Nóuĕ nu ne mai remâne acuma alta, decât sĕ ḑicem cu toții: „Dormi în pace suflet bun și nobil“!

Te-ai dus dela noi cu recunoscința și devotamentul nostru. Iți promitem solemn că pentru multele sacrificii și servicii ridicăm și vom ridica rugăciuni pentru tine către atot putintele.

Te rugăm însĕ, că precum în timp de 39 de ani ai ridicat rugăciuni la altariul cel sânt pentru poporul tĕu, așa și de aici înainte, acolo dintru nălțime unde te ai așeḑat rógă-te și nu înceta a te ruga pentru noi către părintele nostru cel ceresc.

Róga te pentru noi către acel părinte bun, carele adapă tótă făptura și vindecă tótă durerea și neputința; acelui părinte bun sĕ ne rugăm cu toții pentru-că alui este împĕrăția și puterea și mărirea în veci — Amin.

Loterie.

Sâmbătă în 10 Octombre.

Timișóra:	**72**	**38**	**54**	**61**	**65**
Vieua:	**90**	**43**	**35**	**8**	**29**

Nr. 313. [183] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clesa a III-a Blășeni-Plai, se escrie a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 409 fl.

Concurenții au a și insinua în terminul deschis cererile lor, instruite în sensul normelor din vigóre, oficiului protopresbiteral al tractului Zarand.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Brad, la 16 Iuliu, 1891.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 212. [184] 1—3

CONCURS.

Pe basa decisiunei Vener. consistoriu archidiecesan dela 13 August 1891 Nr. 4789. B, și în conțelegere cu comitetul, se escrie concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Petringeni de clasa a III-a în protopresbiteratul Abrudului cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele stolari în sumă de 401 fl.

Doritorii de a ocupa acest post se trimită cererile lor concursuale cu documentele recerute de legile din vigóre, la subsemnatul oficiu, avênd tot odată a se presenta în parochie, pentru cunóscere, însĕ cu observarea prescriselor regulamentului pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Abrudului.

Abrud, 17 Septembre, 1891.

Romul Furdui,
adm. protopresbiter.

Nr. 276. (185) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia Steuini de clasa a III a, protopresbiteratul Geógiului II, se escrie prin acésta a doua óră concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“

Venitul anual împreunat cu acest post este de 400 fl.

Competenții au a și așterne cererile instruite după normele din vigóre la subscrisul oficiu în terminul indicat, de unde pot primí și informațiuni mai ample în privința parochiei

Secărâmb, 25 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Giógiului II, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 209. (186) 1—3

CONCURS.

Pe basa decisiunei Vener. consistoriu archidiecesan dela 13 August 1891 Nr. 4790 B. și în conțelegere cu comitetul parochial se escrie concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Buninginea de clasa a III-a, în protopresbiteratul Abrudului cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele stolari în sumă de 415 fl., afară de casa parochială.

Doritorii de a ocupa acest post se trimită cererile lor concursuale cu documentele recerute de legile din vigóre la subscrisul oficiu, avênd tot odată a se presenta înainte de alegere în parochie pentru cunóscere, însĕ cu observarea prescriselor regulamentului pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Abrudului.

Abrud, 16 Septembre, 1891.

Romul Furdui,
adm. protopresbiter.

Nr. 192. (172) 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan înființat cu incuviințarea preaveneratului Consistoriu archidiecesan din 13 August a. c. Nr. 4725 B. în parochia de clasa a III-a Ciocotiș, în ppresbiteratul gr. or. al Çetății de pétră prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Fiitoriul capelan va avé jumĕtate din venitele parochiale, care computate după o nóuĕ regulare a venitelor preoțesci dau la an 381 fl. 50 cr., adecă trei sute opt-ḑeci și unu florini 50 cr.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și asterne petițunile lor instruite comform prescriselor legei, la subsemnatul oficiu ppresbiteral în terminul sus indicat (posta ultimă Kápolnok Monostor).

Cărpiniș, în 29 August, 1891.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Șovrea,
ppresbiter.

Nr. 375. [181] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scólele din comunele însemnate mai jos din protopresbiteratul gr. or. al Zarandului, se escrie concurs în termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Bulzeștii de jos, și de sus, cu salariu anual de 250 fl., cuartir și lemne de foc.

2. Juncul de jos și de sus, cu salariu anual de 210 fl., cuartir și lemne de foc.

3. Vaca, cu salariu anual de 200 fl., cuartir și lemne de foc.

Concurenții au sĕ-și aștérnă petițiunile instruite conform normelor din vigóre la subsemnatul oficiu în terminul de sus.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Brad, la 2 Septembre, 1891.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 501. [180] 2—3

CONCURS.

La scóla din comunele bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul Mediașului se deschide concurs de învĕțătoriu în terminul de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Dârlos, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne.

2. Buzd, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne.

3. Richisdorf, cu salariu anual de 100 fl., cuartir și lemne.

4. Hașag, cu salariu anual de 100 fl., cuartir și lemne.

5. Dupusdorf, cu salariu anual de 100 fl., cuartir și lemne.

Cererile sunt a se îndrepta subsubsemnatului în terminul indicat.

Mediaș, în 5 Septembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Mediașului.

Ioan Chendi,
adm. prot.

Nr. 675 [179] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea a douĕ posturi de învĕțători devenite vacante la scóla elementară poporală din Bacifaleu (Săcele) cu terminul de 30 de ḑile, dela prima publicare.

Pentru postul de învĕțătoriu la clasa I-a cu 250 fl., solviți în cuartale anuale anticipative din cassa bisericei, și 50 fl venitul cantoral, pentru postul al doilea de învĕțătoriu la classa a II-a, salariul anual 300 fl, din cassa bisericei, solviți asemenea în cuartale anuale anticipative.

Concurenții la acestea posturi au sĕ-și trimită suplicile instruite conform Stat. organic și Normativului scolariu Preaonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. al Brașovului. Vor fi preferiți cei ce vor documenta cunoscință de musica vocală pentru instrucțiune sistematică de cântări.

Bacifalu, 12 Septembre, 1891.

Pentru comitetul parochial:

Toma Frateșiu,
paroch.

In conțelegere cu mine

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 517 [178] 2—3

CONCURS.

Sistemisându-se un al doilea post învĕțătoresc la scóla poporală din Poiana sărată, pentru ocuparea acestuia sĕ escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare, în ḑiarul „Telegraful Român“

Emolumentele sunt:

200 fl., din repartiție, 20 fl. relut de cuartir.

Reflectanții 'și vor așterne cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor.

S. Sân-Georgiu, 14 Septembre, 1891.

Dimitriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 407 [177] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕțătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Avrigului se escrie concurs cu terminul de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Avrig, un post de învĕțătoriu cu salariul anual de 300 fl.

2. Porcești, dóuĕ posturi de învĕțători, postul prim, cu salariul anual de 300 fl., ér postul al doilea, cu salariul anual de 200 fl.

3. Arpașul superior, postul de învĕțătoriu cu salariul anual de 160 fl., cuartir și lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi sĕ și subștérnă cererile concursuali instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral al Avrigului (posta Avrig, Felek) pănă la terminul sus indicat.

Dela concurenții la posturile de sub Nrii 1 și 2 se cere cualificațiunea prescrisă în §. 122 din Statutul organic, precum și presentarea lor în comună, spre a face cunoscință cu poporul și împregiurările comunei.

Avrig, 8 Septembre, 1891.

In conțelegere cu comitetele parochiali concerninte.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 438. [170] 3—3

EDICT.

Teodor Băieș, născut în Jichișul de sus, și fost locuitoriu în Deeș, bărbat legitim al Mariei Juga, născută în Dobricul Lăpușului, și locuitóre în Deeș, care pribegesce în lume în timp de preste 10 ani fără a se sci locul ubicațiunei lui, prin acésta se citéză, ca în termin de 3 luni, computate dela prima publicare a acestui edict în ḑiarul „Telegraful Român„ sĕ se presenteze la subsemnatul scaun, căci la din contră procesul divorțial intentat de soția sa, se va decide și în absența lui.

Deeș, 8 August, 1891.

Scaunul protopresbiteral al tractulue gr. or. Deeș, ca for matrimonial diinstanța primă.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Sz. 6452/1891 (171) 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék részéről közhirré teszik, hogy Keresd község határa ált tagositásának megengedhetőség iránt, B. Apór Zoltán kir. törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidejeül az 1891 évi November hó 4-ik napjának d. e. 9 órája Keresd községbe, a községi irodába tüzetik ki, mikorrá a község összes birtokossai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenők ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek s hogy a kérvény elsőpéldányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1891. Szeptember 14-a tartott üléséből.

Sándor Frigyes,
elnök.

Májai Géza,
jegyző.

Sz 4158/1891 (182) 2—3

Hirdetmény

A Schäldorfi általanos határ tagositási ügyben az elömukálatok megkezdésére, u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség, elöirányzat elkészitése véget a határ napot folyó év **November hó 28-ra d. e. 9 órára** tüzöm ki, Schäldorfra a községi iroda helyiségébe a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamás meg akadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvénzsék kiküldött birája.

Erzsébetváros, Szeptember 20 án 1891.

Kelemen.
elnök.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 106 Sibiiu, Joi 3/15 Octobre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondentele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cuvêntarea

Escelenției Sale archiepiscopului-metropolit Miron Romanul la deschiderea sesiunei congresului național-bisericesc al archidiecesei transilvane, 1/13 Octobre 1891.

Preasânțiți Domni Episcopi! Preastimați Domni Deputați congresuali! Iubiți frați, iubiți fii sufletesci!

La nóua întrunire de adi a congresului nostru național-bisericesc primiți din capul locului salutările mele cordiale, cu care Ve întimpin aici, ca pre representanții bisericesci ai unui popor de un milion și jumĕtate de suflete, chemați a lua în sémă desvoltarea culturală a acestui popor pe terenul bisericesc, a cunósce eventualele pedeci interne séu esterne, care stau în calea acestei desvoltări, a afla mijlócele potrivite pentru delăturarea acelora și preste tot a continua lucrările începute inainte de acésta cu două decenii pentru consolidarea și prosperarea bisericei nóstre naționale pe basele credinței, speranțelor și ale carității crescinesci.

Chiar și între împregiurări mai normale de cât cum sunt ale nóstre de adi, și într'o situațiune cu mult mai favorabilă, decât cum este cea actuală, ar fi grele problemele, la a cărora resolvire v'ați angagiat d-vóstre, preastimați domni deputați. Astădi însĕ, când simțul general al poporului nostru încă nu este desvoltat până acolo, ca el de sine sĕ afle căile cele mai sigure și mijlócele cele mai bune ale prosperărei, când însuși clerul nostru parochial încă nu este pus pretutindeni în condițiuni favorabile pentru a-și puté împliní sublima misiune cu resultatele dorite de toți, și când unele rele sociale și de altă natură au înriurire stricăciósă și asupra vieții nóstre bisericesci: misiunea Domniilor Vóstre în acéstă supremă corporațiune bisericéscă devine și mai dificilă.

Cu tóte acestea eu me simt îndreptățit a spera, că D-Vóstre insuflețiți de scopurile sublime, care le urmăresce preste tot biserica ortodocsă universală, și în special biserica nóstră națională română: luminarea, cultura, moralitatea, pacea și fericirea, — veți continua cu succese bune lucrurile congreselor nóstre din trecut și veți crea pentru istoria desvoltarei nóstre naționale bisericesci date nóue, care Ve vor asigura gratitudinea posterității, și vor da acesteia impuls pentru o nisuință continuă spre progrese salutari în viéța bisericéscă.

Cuvintele preagrațióse și adevĕrat părintesci, care le am audit și cetit acum mai de curênd rostite de Maiestatea Sa domnitoriul împĕrat și rege al nostru la adresa bisericei nóstre, ne dau o nóuă garanță despre scutul preaînalt, la care póte conta biserica nóstră națională și instituțiunile ei fundamentale din partea Maiestății Sale, avênd noi a persevera cu firmitate în credința tradițională către preaînaltul tron și în respectul loial față cu organismul legal al statului. Étă dară o nóuă încuragiare pentru noi, de a lucra bărbătesce și cu cele mai bune speranțe pentru desvoltarea ulterióră a instituțiunilor nóstre bisericesci, prin care propagând cultura și moralitatea, voim totdeodată sĕ folosim statului public și scumpei nóstre patrii, căreia rĕmânem devotați cu tótă căldura inimei.

Premițênd acestea și cerêndu-mi încă de acum scuse pentru neajunsurile, care prea ușor pot sĕ provină sub durata sesiunei nóstre din starea sdruncinată a sănĕtății mele, — me alătur cu tot sufletul la piósele rugăciuni, care se ridicară astădi în acésta sântă biserică către Atotputernicul Dumnedeu pentru ajutoriul ceresc la lucrările nóstre congresuale, și cu acésta sesiunea ordinară a congresului nostru național-bisericesc pentru periodul anilor 1890—1892 o declar de deschisă.

Posițiunea clerului nostru ortodocs.

Cultura clerului nostru a luat un avênt îmbucurătoriu în întrégă metropolia. Atât instrucțiunea câstigată în gimnasii, cât și speciala crescere, ce au primit în seminariile nóstre, a făcut din preoții noştri ómeni, cu cari nu ți e rușine sĕ stai la sfat.

Trupesce și sufletesce întregi, părăsesc seminariile și se așédă în parochii.

Aședarea în parochii este, ce e drept împreunată cu multe forme și chiar și cu spese, care din urmă am dori sĕ se împuțineze și de se póte sĕ se reducă de tot.

Aședați în parochii, — încep a da de piedeci la punerea în pracsă a teoriilor lor, dar acésta nu ar avé sĕ supere pe ómenii tineri și riguroși.

Ici colea le mai fac și greutăți acele partide, cari se nasc la alegeri, și 'și au isvorul lor în sistemul electoral — dar un om chibsuit, un om cu mult tact și cu bun cumpet în curênd vine în posiție de a se rehabilita și câstiga și inimile acelor, ce póte din alte considerațiuni, le au fost contrari la alegere.

Este însĕ o greutate, pe care preoții nostri nu o pot învinge. Aceea e mai tare chiar și decât voia lor, aceea în urmă îi învinge pe ei mai pe toți, și aci stă rĕul cel mai mare.

Fără multă bătae de cap vom afla, că greutatea cea mai mare stă în starea cea rea materială, în dotațiunea cea slabă, în venitele cele mici și nesigure și în stola cea neregulată.

In o parochie, în care nu e nici un salariu fics, nici porțiune canonică, preotul nostru este degradat la rolul de cerșitoriu.

Ori cât de cu drag ar solvi prestațiunile, ce se recer — totuși chiar împregiurarea, că poporul directe vine sĕ ți dea în mână ca unui dileriu competințele tale, învólvă în sine o stare umilitóre.

Odată totuși va trebui sĕ și facă sémă și biserica nóstră cu acésta parte slabă a lucrului.

Ori cât de conservativi am fi în cele ce le am mostenit, dar a persevera la metodul acesta, ca preotul nostru din cas în cas sĕ-și scótă competințele sale, este și rĕmâne un lucru dejositoriu.

Pentru un act cum este actul botezului pe unele locuri se solvesce 10 cr.

Sĕ ni se ierte, dacă vom susține, că o atare tacsă este o degradare a însași tainei botezului.

Increscinarea unui om — momentul cel mai important din viața fie-cărui — și pentru un atare act o tacsă atât de jos, este o adevĕrată cerșitorie.

De ce nu cel puțin 1 fl.?

In o familie obvine acest cas de 4—5 ori și se repetéză mult din 2 în 2 ani, deci aici fără nici un scrupul s'ar puté decreta pentru întréga metropolia o tacsă 1 fl., și la cei sĕraci și lipsiți gratuit.

Reclam contra acestei decretări nu ar fi.

Cel puțin ómeni fără lege și fără nici un simț ar puté sĕ facă oposiție.

Tot după norma acésta am puté merge și la statorirea tacselor pentru cununie și îngropăciune.

Atât una, cât și alta sĕ se facă cu 10 fl. la cei cu stare și gratuit la cei sĕraci.

Este un act, ce se întêmplă odată în viața omului.

După fie-care om, care a ținut la vrednicia lui de om a rĕmas cel puțin atâta, cât sĕ-l îngrópe și sĕ plătéscă acéstă tacsă, ér la cei cari în adevĕr nu a rĕmas și nu au îngrijit ca sĕ rĕmână, preotul nostru va fi obligat a face serviciul gratuit.

Regulându-se aceste venite stolari prin lege obligatóre pentru întrégă metropolia, am contribuit mult la ridicarea posițiunei preotului nostru.

Il punem în posiție de a-și ținé casa în ordine, a prenumera diare, a și cresce copii, și a ținé cont de progresele timpului.

Ba ușurăm chiar și consistoriilor nóstre punctul de mânecare la ocuparea parochiilor vacante.

Sĕ ia un calcul mediu dela cei 3 ani din urmă și îndată se sciu venitele.

FOIȚA.

Trandafirii.

Domnul de Buchek trăia dela mórtea soției sale, carea dormia deja de mult sub bolțile liniștite ale criptei familiare, retras la moșia sa, a cărei administrare era singura lui ocupare, pe cum era vênatul singura lui recreare. Unisóne și monotóne treceau dilele după olaltă. Caracterul seu natural își alesese acest mod de traiu, și érăși traiul acesta influințase asupra caracterului seu natural astfel, încât din aceste sensațiuni deosebite se ivì un întreg întunecos, puțin apt a cultiva inima și spiritul unei gingașe copile, pe care i o lăsase soția sa după mórte, și care crescea lângă părintele ei ca o flóre gingașe la pólele stâncilor sterpe.

Domnului de Buchek i-se părea, că ocuparea cu crescerea unui copil mic e prea de tot dejositóre pentru un nobil și se îmbucura fórte, că curênd după mórtea soției sale, în timp ce el se cugeta serios, că ce se facă cu copila cea de 5 ani, bĕtrânul Toma, primul seu vênător și încredut, îi dedu sfatul sĕ lase pe domnișóra Trandafirița în crescere la preotul local. Acesta mai avea prelângă un fiu ceva mai vîrstnic încă dóuĕ fice cam de o etate cu Trandafirița, ér soția preotului a fost amică din copilărie a fie ertatei grațióse dómne si se trăgea din o casă bună, fiind înzestrată cu tóte pregătirile unei bune económe. Afară de acésta ea poseda din viața ei de mai înainte din lumea mare bunăcuviință și nesce talente și se potrivia de minune pentru crescerea unei domnișóre nobile. Condițiunile fură îndată făcute. Preotésa era prea fericită, că scapă pe copilul scumpei sale Henrietta de negrije și că i póte arăta acesteia încă și după mórte iubirea sa, și dl de Buchek era tare mulțămit din partea sa, că se vedea dispensat de tóte formalitățile cu guvernante sau de spesele scólei. Se hotărî, ca Trandafirița sĕ dórmă totuși în castel și pentru timpul acesta sĕ fie predată supravegerei unei casnice bĕtrâne, singura persónă femeiască cu o crescere mai bună în locuința lui Buchek, ér preste di până sara târdiu avea sĕ petrécă la preot. A o lăsa pe Trandafirița cu totul burghediei i-se păru părintelui ei contra demnității sale, a vedé inima și spiritul ei cultivat de burghezime i se părea prea neînsemnat. Posiția ambelor locuințe ușurà mult acest arangiament, căci între ele se întindea grădina cea mare domnéscă, ér Trandafirița avea voie sĕ se cobóre diminéța numai prin aleele umbróse, pentru de a întra la capĕtul grădinei prin o portiță în curtea părinților ei adoptivi.

Astfel se întocmi totul spre mulțămirea ambelor părți, ér Trandafirița crescea sub îngrigirea dómnei preotese, sub instrucțiunea preotului, ca o copilă bună, cuminte și crescută spre ori ce virtute mai înaltă. Cunoscințele preotului îi înfrumsețau mintea, evlavia sa îi forma inima, esemplul și învĕțătura soției lui o cresceau pentru economie, fară a o lipsi de o cuviință mai înaltă, cu carea avea sĕ apară când-va în lume, mai mult influința asupra ei însĕ convenirea dilnică cu o familie iubitóre, onestă și evlaviósă, în cercul careia nu vĕduse ea nici când ceva nedrept, n'audise nici când ceva necuviincios. Sfântă și curată rĕmase inima ei, templul evlaviei liniștite și al virtuților calme.

Mulțămită și simplă crescu ea astfel neturburată în fericire, ca pe o insulă liniștită, ea nu își închipuia despre afacerile lumesci, despre intențiunile ambițiunii și abia avea o idee despre aceea, că ar esista o deosebire între ranguri, o deosebire de nascere și că ea însăși se trage din o clasă cu totul deosebită de aceea, cari erau pentru ea atât de scumpi.

Guilelm, fiul preotului, care era cu câți-va ani mai în virstă ca Trandafirița, se jucase în copilărie cu ea, mai târdiu o instruase în unele studii, ori cel puțin repetase cu ea învĕțăturile părintelui, și ea a înțeles atunci totul mai ușor și a cuprins totul mai bine. Ea studia mai bucurósă la el, primia păreri!e, judecățile, convingerile lui în sufletul seu, și astfel crescu la olaltă cu el în o ființă nedespărțită, care representa în dóuĕ părți deosebite un întreg.

(Va urma.)

Nu mai pot obveni certe şi urcări şi scăderi de venite.

Tot aşa s'ar puté regula şi venitul Pascilor şi al parastaselor, căci aceste încă obvin între venitele mai regulate, ér tóte celelalte sĕ se lase la buna voia crestinilor nostri şi la înţelegerea între ei şi paroch.

E drept, că poporul nostru are şi el multe dări pe cap — dar sau sĕ regulăm cestiunea îmbunătăţirei sorţii preoţilor în forma acésta, sau sĕ decretăm, că fie-care familie are sĕ contribue la an cu 2 fl. la salariul preotului şi atunci, tóte funcţiunile de preste an le face gratuit.

Ori-care modalitate o am accepta, vom merge un pas înainte spre a asigura o posiţie mai de onóre preotului nostru.

Cerem dela el sĕ fie fruntaş şi şi asta în vêrtutea posiţiunei lui, — dar nu voim ca sĕ venim într'ajutoriu posiţiunei lui.

Pretindem dela el sĕ mérgă înainte, sĕ propoveduéscă adevĕrul şi dreptatea, sĕ se sue pe amvon, sĕ ţină predici, dar nu ne întrebăm, că după eşirea din biserică, ce se mânânce el şi cu pruncii lui.

Indată ce vom pune pe preoţii nostri în posiţie mai favorabilă şi mai démnă, atunci avem dreptul ca sĕ pretindem dela ei sĕ facă şi ei mai mult pentru popor.

Atunci nu vor mai avé scusă motivată, că grijile materiale i copleşesc cu totul, atunci în cele mai multe locuri le este esistinţa garantată şi asigurată.

Ni se va obiecţiona póte, că poporul nostru în acest cas va trece la „sânta unaţie".

Noi nu credem.

Dacă ar ameninţa câte un om decăḑut moral minte cu trecerea, sĕ-l lăsăm în mâna lui Dumneḑeu sĕ trécă.

Cu un atare om, noi tot nu suntem procopsiţi şi nici cei ce l'au primit în sinul lor nu fac isprăvi mari.

Cu tóte acestea, modalitatea, ce s'ar accepta din partea congresului, ar fi consult sĕ se pună în practică numai în comunele nemestecate, ér în cele din urmă sĕ se introducă numai succesive şi la cererea sinodului parochial.

In cele curat ortodocse — punerea în practică este recomandabil sĕ se facă deodată în întrégă metropolia cu începere dela anul nou venitoriu.

In modul acesta am câstiga o sucrescinţă luminată în cler, am deschide tinerimei nóstre bune prospecte de a se aplica la taina preoţiei şi am ridicat vaḑa preotului ortodocs în mod considerabil.

Le punem aceste în vederea congresului nostru, care este întrunit acum în şedinţe şi am dori ca sĕ vedem realisată o dorinţă ferbinte a fie cărui preot.

Cu deosebire starea preoţilor nostri din archidiecesă, fără porţiune canonică, reclamă în mod imperativ o ameliorare şi acésta nu se póte face, decât în vêrtutea unei legi aduse de congres, lege care va fi obligătóre pentru toţi deopotrivă şi dela care se aşteptă mult bine pentru preoţimea nóstră, care în privinţa culturei a făcut progrese îmbucurătóre, în privinţa materială a dat îndĕrăpt şi este destul de scăpĕtată. *Un deputat congresual.*

Congresul naţional bisericesc.

Şedinţa 1, ţinută la 1/13 Octobre.

După terminarea s. liturgii şi invocarea sântului Duch, membrii congresului întruniţi în numĕr considerabil în biserica din cetate, asteptau cu încordare venirea Escelenţiei Sale Inalt Preasânţitului Domn metropolit şi a S. S. archierei la şedinţă.

La intrarea în biserică Escelenţia Sa, însoţit de ambii episcopi sufragani, a fost întimpinat cu vii aclamări „Sĕ trăéscă".

Escelenţia Sa ocupă scaunul presidial şi deschide şedinţa prin o cuvêntare solenă, ce o publicăm în fruntea fóiei, cuvêntare, care a fost ascultată cu mare plăcere şi încordată atenţiune şi care prin conţinutul ei revarsă multă lumină asupra posiţiunei bisericei nóstre şi asupra capului, care din fericire pentru noi, conduce biserica nóstră în aceste ḑile grele.

Deschiḑêndu-se în mod sĕrbătoresc şedinţa, presidiul designéză de notari interimali din cler: Dr. Georgiu Popoviciu, Ignatiu Papp şi Dr. Remus Roşca, ér dintre mireni pe deputaţii: Georgiu Feier, Dr. Bologa, Zevedeiu Mureşian, Iuliu Novac, Dr. Aurel Novac şi Ioan Pap.

Presidiul presentéză actele electorale intrate dela eparchii şi lista deputaţilor aleşi şi provócă pe deputaţii presenţi, ca la apelul nominal sĕ-şi presenteze credenţionalele la birou. La apelul nominal respund 54 deputaţi, dintre cari numai 2 nu au credenţionale.

Prin presidiu şi prin alţi deputaţi şi au presentat credenţionalele 17 deputaţi.

In sensul regulamentului, actele electorale se împart la trei secţiuni, avênd secţiunea I. (archidiecesanii) a verifica pe deputaţii din diecesa Aradului, secţiunea II-a (aradanii) a verifica pe deputaţii din diecesa Caransebeşului şi secţiunea a III a (caransebeşenii), a verifica pe deputaţii din archidiecesă.

Cu acestea şedinţa se închee, anunţându se şedinţa procsimă pe Mercuri la 11 óre şi punêndu-se la ordinea ḑilei rapórtele secţiunilor.

Totodată se anunţă, că şedinţele se vor ţiné în *sala comitatului,* ca cea mai acomodată şi mai spaţiósă sală.

Memorand.

Memorandul preoţimei române gr. or. castrense ces. şi reg.; care se va presenta măritului congres naţional bisericesc din Sibiiu, este după „Luminătoriul" acesta:

„Inalt Prea Sânţia Vóstra! Escelentissime Dle Preşedinte! Mărit congres naţional bisericesc?"

In interesul naţional cultural bine înţeles al bisericei nóstre române ortodocse din monarchia nóstră, precum şi prin urmare, în al credincioşilor acelei biserici, ne grăbim cu tot onorul şi devotamentul a aduce la cunoscinţa măritului congres starea şi sórtea statului preoţesc militar ces şi reg. român ortodocs din armata regulară a imperiului nostru, spre a supune desbaterii şi liberarii competente şi meritóre motivatele propuneri, ce vor urma mai la vale şi a ruga şi din a nóstră parte cu tótă insistinţa şi cuviiţa, ca măritul congres în sfera sa de activitate sĕ întreprindă tot ce este cu putinţă la regularea şi îndreptarea stării şi sorţii de acum a preoţimei române gr. or. castrense.

Regularea acestei stări aḑi se impune pe basa egalei îndreptăţiri a confesiunilor şi în temeiul posiţiunii autome actuale a bisericei naţionale şi constituţionale române gr. or. din acéstă monarchie.

Instrucţiunile şi regulamentele în vigóre încă, referitóre la statul preoţesc militar ces. şi reg. s'au statorit înainte de inarticularea egalei îndreptăţiri a confesiunilor religionare şi înainte de despărţirea ierarchică a bisericei gr. or. ortodocse, adecă înainte de restaurarea şi inaugurarea metropoliei române gr. or. din Ungaria şi Transilvania.

De aici provine esistenta stare de acum necorĕspunḑĕtóre egalei îndreptăţiri a confesiunilor şi posiţiunii independente şi autonome a bisericei române gr. or.

1. In temeiul egalei îndreptăţiri a preoţimei castrense române gr. or. cu cea romano catolică, este neîncungiurat de lipsă a nisui cu totă insistinţa şi la tótă ocasiunea dată la:

a) sistemisarea de posturi mai multe pentru preoţi români gr. or.

Posturi de preoţi romano catolici castrensi sunt 114, éră de preoţi gr. or. numai 9 posturi, 6 români şi 2 serbi, un post nici acum nu este ocupat.

Considerând însĕ trebuinţele şi estensiunea teritoriului, acésta împărţire ne dă icóna unei disproporţiuni evidente.

In Timişóra d. e. sunt trei preoţi romano-catolici, însĕ numai un preot român gr. or. pentru Banatul întreg şi ţinuturi întinse cu centrele Arad, Segedin, Oradea mare şi Dobrecin.

E prea evident dară, că la un aşa estins teritoriu ar fi trebuinţa cel puţin încă de patru preoţi militari români gr. or.;

b) aḑi cu nimic nu mai este întemeiat, ci este un abus, că preoţii milirari români gr. or. sĕ pórte numai titlul de capelan clasa primă sau adóua; că nu pot înainta la rangul şi bineficiul de parochi, (Pfarer) pe cum este sistemisat la cei romano catolici sau (Seelsorger) pe cum este rangul la cei reformaţi, cari între tóte împregiurările n'au întrelăsat cu nici în preţ a şi susţinê autonomia şi a-şi apĕra drepturile constituţionale ale bisericei lor faţă de ingerinţe şi încercări strĕine.

Deja tilul „capelan" nu numai eschide, precum stă tipărit în prescrisele de serviciu pentru preoţii militari, pe preoţii militari români gr. or. dela multe beneficii, ci li-a croit ab inicio deja o posiţiune inferióră, neputinciósă, ba am puté ḑice, i-a degradat şi i-a aservit la o stare faţă chiar şi de preoţii reformaţi şi israeliţi, necorĕspunḑĕtóre demnităţii, chiemării şi importanţei preoţimei române gr. or. castrense.

2. In temeiul despărţirii ierarchice este cu lege şi inomis a se tinde într'acolo, ca pentru preoţimea gr. or. egal îndreptăţită sĕ se sistemiseze un for superior bisericesc sau vicariu castrens; sĕ se sistemiseze la respectivele comande ale corpurilor de armată câte un post de paroch-referinte preoţesc gr. or. în causele proprii confesionale, căci nu mai atunci va înceta jignitórea anomalia ca preotul respective parochul romano-catolic sĕ aibă ingerinţă şi putere de dispunere în cause şi afaceri curat confesionale gr. or.

Tot în temeiul despărţirii ierarchice este de a se lucra cu tot deadinsul într'acolo, ca preoţimea română gr or. sĕ nu pótă fi obligată, adecă sĕ fie dispensată dela eserciarea dreptului de iurisdicţiune asupra elementului sêrbesc din armată, precum şi de'a obligământul păstoririi spirituale asupra ostaşilor aparţinĕtori de biserica autonomă naţională sêrbéscă gr. or.; întocmai precum biserica nóstră naţională română nu sufere nici un fel de ingerinţe a preoţimei sêrbesci asupra credincioşilor nostri. Căci prea uşor se pot închipui, că astfel ne ingerinţe şi amestecări aḑi în era consciinţei naţionale desvoltate şi a jalusiei confessionale, nu pot face nici un bine, ci numai provócă resens şi eventual animositaţi daunĕtóre şi ambelor biserici şi elemente şi interesului şi serviciul public.

Aceste ar fi, mărit congres, punctele principale schiţate în liniamente mai marcante, referitóre la starea şi sórtea preoţimei române gr. or. canstrense, asupra cărora ne am ţinut datori a trage atenţiunea măritului congres şi a propune cu tótă onórea:

Măritul congres naţional bisericesc, pĕtruns de intenţiunile nóstre bisericesci naţionale curate, cu cari am iniciat acésta cestiune ponderósă şi importantă, binevoiască ca for competinte şi îndreptăţit a lua în cuvenită consideraţiune acest memorand, a l supune desbaterii şi deliberarii meritórie şi pe calea potrivită, prin mijlócele corĕspunḑĕtóre, a nisui la locurile competente, la regularea justă şi legală a acestei stări nemulţămitóre, la resolvirea cestiunii în folosul bisericei şi în interesul binelui comun public.

Am rĕmas cu profundă reveriuţă ai măritului congres naţional bisericesc

„fii credincioşi şi devotaţi":
Urméză subscrierile.

„EMKE."

Şovinismul unguresc cresce vĕḑênd cu ochii. Mai era un rênd şi-o sémă mai cesti ani, acum — s'a trecut de glumă. Sórele şi luna, aerul şi apa şi mai ales „pânea", ce o mâncăm pe acest „pămênt" sunt magiare, — drept-ce magiar sĕ fie cel-ce se luminéză, cel-ce respiră, cel-ce bea şi mânâncă pe acest pămênt.

Lozinca de odinióră era „uniune sau — mórte"; — lozinca de astăḑi este „magiarisare, sau — mórte". Cu aceea s'a îngropat autonomia Ardélului, prin presiunea sbierătului fanatic, al patimilor deslănţuite la mulţimea nepricepĕtóre; cu acésta se încércă ingroparea limbei strămoşesci, strivirea originei, datinelor, sentimentelor nóstre naţionale şi religióse. Scim ce resultat a avut uniunea pentru noi, prevedem şi resultatul ce-l va avé acésta pornire şi dacă ne mângăiem cu ceva este credinţa, ce o mai avem, că va mai lumina Dumneḑeu minţile ómenilor la bun timp, că dór sĕ putem eşi la un înţeles.

De rêndul acesta EMKE — aceea societate, care şi-a făcut de problem, a face prin infiltrarea aşa numitei culturi magiare în elemente streine, prin desnaţionalisarea altora, — şi din petrii magiari — 'şi ţinù adunarea sa generală în ḑilele aceste în capitala secuilor Murĕş-Oşorheiu.

Nu am avé nimic încontră-i, ba nu am avé chiar nimic de ḑis faţă de acésta societate şi de nisuinţele ei, dacă ea ar face ceea-ce susţine, că face, adecă ar încerca sĕ cultiveze pe poporul seu magiar, carele fără îndoélă are şi el, ca şi alte popóră, de nu şi mai multă lipsă de cultură. Dar faţă de natura politică, faţă de constatata nisuinţă a societăţii acesteia, de a magiarisa cu tot preţul, de a asimila aşa ḑicênd, elemente streine spre înmulţirea rasei sale şi anume nu prin atracţiunea unei culturi superióre, ci prin presiuni fanatice şoviniste cu ajutoriul puterei de stat, ce o au în mână; — faţă de aceste, încumbe datorinţa, de a fi de pază, de a ne apăra şi a ne ocoli cât mai bine.

Cu alte cuvinte: „ajunge proverbiala trăinicie a poporului nostru, cultura, de care dispunem, scutul, ce-l avem în bisericile nóstre, consciinţa naţională vie şi natura conservativă a poporului, nemernicia şi calităţile inferióre ale duşmanului, precum şi multe alte împregiurări favorabile; pentru-ca de o amalgamisare prin atracţiunea unei culturi magiare se nu avem nici o témă, sĕ nu perdem nici vorbe faţă de aceste nisuinţe utopice, ci sĕ ne urmăm în tótă liliniscea drumul nostru progresiv-cultural, fără de a reflecta la svêrcolirile neputincióse ale celor dela EMKE.

Ci, că firesce cei dela EMKE viséză de un stat naţional magiar şi înferbântata lor fantasie îi pórtă prin marea Germanie, prin marea Franciă; ci, că firesce este un mare şi frumos ideal şi nu se póte pretinde de la ei, că în nebunul lor estas sĕ recunóscă, că Ungaria nu este, dar nici nu sémână cu Germania, ori cu Francia, precât sémână melciul cu vulturul. Se vor treḑi ei la vremea sa. „Es wär zŭ schön gewesen! Es hät nicht sollen sein".

Dar însĕ presiunea, ce se face asupra societăţii nemagiare în scopurile kulturegyletiste merită tótă atenţiunea nóstră şi este bine, ca sĕ fie constatată şi marcată după cuviinţă; fie pentru-ca pecât putem sĕ ocrotim pe ai nostrii, fie pentruca sĕ căutăm mijlóce de apĕrare, fie şi numai petru-ca sĕ o cunóscem şi sĕ o ţinem în minte.

Într'un oraş, în care Kulturegyletul are sĕ-şi ţină adunarea sa generală, cu luni înainte se obsérvă o agitaţiune febrilă. Comitete de arangiare, de primire, de corteşire şi adunare de membrii şi de bani se constituesc. Cocarde şi stindarde tricolore se fac şi se reparézā, se scot şi se pórtă demonstrativ. Pe strade şi prin birturi numai politică lărmuitóre: „Tot omul sĕ fie om şi ungur“. Bine sĕ te ferescí sĕ nu-ţi dai în petec! Ḑi de ḑi ţi se pune sub nas lista de participare şi contribuire la masa comună, la concert, lista de înscriere a membrilor cu o admirabilă impertinenţă. Şi semn significativ al „culturei, ce vine“ ţi se denégă acum mai mult ca altedăţi dreptul de a esista aici, de a respira aerul aici, décă nu ei parte, nu mergi cu curentul.

O înfăţişare tragi comică presintă jidanii, cari rump în ruptul capului la ungurésca. Pentru lumea asta nu ţi-ar vorbi între ei în limba lor, ci se silesc din tóte puterile a se arĕta prin limbă buni patrioţi. Cei tineri sciu unguresce, dar de cei bĕtrâni — auḑindu-i vorbind — te prinde milá şi de ei şi de béta limbă.

Cu jidovii însĕ noi ne-am făcut de mult sémă.

Ei ţin la vorba vechie „ubi bene, ibi patria“.

În Ungaria sunt unguri, în România se fac români, numai deosebirea e, că aceste lifte sunt binevĕḑute şi primite, i-au în schimb numele cele mai frumóse ale familiilor unguresci, — păn'ce în România acest soiu de ómeni e ţinut la distanţ cu tot patriotismul înflăcărat, ce l'ar simila.

Ce vom ḑice însĕ de români, de ómeni de frunte între noi, bună-óră ca protopopul Hosszu dela Murĕş-Oşorheiu, care în ţinută de gală ésă la gară şi în piéţă şi întimpină cu „éljen“ pe fericitorii de cultură ungurésca, cari vin în Murĕş-Oşorheiu, şi predică unitatea naţională prin limba ungurésca!

Noi nu-i ḑicem nemica.

Lăsăm sĕ-şi facă sémă cu el, aceia, cari sunt puşi sĕ-l judece.

Ce vom rĕspunde la cuvêntarea fulminantă şi agitatorică alui Ugron de pe veranda dela otelul Transilvania?

'L vom erta şi pe d lui, căci aşa e firea nóstră a românilor, sĕ iertăm şi sĕ înghiţim noduri până-ce vom mai puté înghiţi.

Varietăţi.

* (Deschiderea solemnă a congresului nostru naţional-bisericesc.) Deputaţii congresuali sosiţi în Sibiiu încă din ḑiua precedentă, se presentéză la serviciul divin împreunat cu chemarea duchului sânt, pontificat de Preasânţitul domn episcop al Aradului Ioan Meţian şi asistat de Prea cuvioşiile Lor domnii: archimandrit Dr. Ilarion Puscariu, protosincelii Nicanor Frateşiu şi Filaret Musta; P. O. D. D. protopresbiteri: Mihail Popovici, Ioan Papiu, Augustin Hamsea şi O. D. protodiaconii: Dr. Remus Roşca şi Mateiu Voilean. După terminarea serviciului divin a urmat deschiderea congresului prin Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, despre ce raportăm la alt loc.

* (Dar preaînalt.) Maj. Sa monarchul a dăruit din cassa Sa privată pe sama comunei bisericei gr. or. din Clopodia 150 fl.

* (Faptă nobilă). Domnul Ioan Marian şi soţia sa Salomia au dăruit bisericei nóstre gr. or. din Orĕştie 10,000 fl. Banii s'au administrat comitetului prin dl preşedinte Ioan Mihu.

* (Comisariu.) Ca comisar al guvernului pentru gimnasiile gr. or. din Braşov şi Brad şi pentru scóla română reală inferióră din Braşov, a numit ministrul Csáky pe directorul suprem de studii, dl Iosif Elischer.

* (Romanul Ferdinand-Văcărescu). D. Enăchiţă Văcărescu, scrie „Timpul“ a declarat unui ministru, că principele Ferdinand se va căsători cu d şóra Văcărescu şi că va renunţa la tron în favórea fratelui seu Carol.

Dealtmintrelea se ḑice, că cu ocasiunea călĕtoriei sale la Paris, principele Ferdinand ar fi avut o întêlnire cu d-şóra Văcărescu.

In cestiunea căsătoriei principelui Ferdinand cu d şóra Văcărescu, „Wiener Allgemeine Zeitung“ publică o telegramă primită din Bucuresci.

Nu tăgăduim, că scirea, pe care o publică „Wiener Allg. Zeitung“ i-a venit din Bucuresci. Credem însĕ că nu i-a fost trămisă prin firul telegrafic, după cum afirmă acéstă gazetă, ci că i a fost trămisă în mod confidenţial din cercuri interesate.

Étă acéstă depeşă:

„In cercurile iniţiate se afirmă, că fiul cel mai tinĕr al prinţului Leopold de Hohenzollern, prinţul Carol Anton va sosi în Bucuresci şi că va lua serviciu în reg. 3 de linie (?) care aparţine moştenitoriului corónei în calitatea sa de căpitan. Acéstă împregiurare e pusă în legătură cu pretinsa intenţiune a moştenitoriului tronului de a renunţa mai bucuros la tron, decât la mâna d-şórei Văcărescu, cu care moştenitoriul tronului a avut de curênd o întêlnire la Paris.

„Prinţul Carol Anton este astăḑi în vêrstă de 23 ani şi e oficer prusian de ulani.“

Ḑiariul „la France“ spune şi el, că prinţul Ferdinand a avut o întêlnire la Paris cu d-şóra Văcărescu şi că este dispus a renunţa la tron pentru a se puté căsători cu dênsa.

* Metropolitul Mihail al Sêrbiei a intentat ḑiariului „Dnevni List“ un proces de calomniă. Patru advocaţi, dintre cei mai însemnaţi ai baroului din Belgrad s'au oferit sĕ represinte pe redactorul numitului ḑiar. Cu tótă oposiţia representantului metropolitului, judecătorii au admis cererea de amânare pentru a înlesni acusatului culegerea doveḑilor şi au ordonat cancelariei metropolitane sĕ pună tóte actele la disposiţia redactorului inculpat.

* (Controla honvezilor.) Adunarea de controlă a honveḑilor va avé loc în 7 Novembre a. c. n. în Sibiiu, la 8 óre a m. în casarma de honveḑi. Fie-care are sĕ-şi aducă cu sine şi pasul militar.

* (Publicaţiune pentru conchemarea la adunarea de controlă pro 1891.) Adunarea din ĕst an a reservistilor concediaţi pe timp nedeterminat şi a reservistilor subtituţi are loc în Sibiiu la *(10) 22 Octobre 1891.*

Afacerea oficială, la care are sĕ 'şi aducă fiecare *obligat la controlă pasul militar, începe la 9 óre diminéţa în cancelaria cercuală de completare, uliţa Schevis Nr. 34.*

La adunarea de controlă sunt obligaţi de a se înfăţişa toţi concediaţii pe timp nedeterminat, reservistii şi reservistii substituţi ai tuturor corpurilor de trupă a institutelor armate stătătóre şi a marinei, fără considerare, că óre aparţin ei locului de petrecere, ori petrec acì numai temporalmente; escepţiune fac aceia, care în acest an au stat în serviciul activ, s'au au luat parte la instruarea militară sau deprinderea periodică în arme.

Obligaţii la controlă, îndreptându se la punctul 39, care e de a se ceti, al instrucţiunii pasului militar, sunt serios provocaţi spre a apăré punctos, de óre-ce tot acela concediat pe timp nedeterminat şi reservist, care rĕmâne dela adunarea de controlă şi care rĕmâne fără escusare suficientă *dela controla ulterióră ţinută în staţiunea cercului de întregire Sibiiu în ḑilele de 19, 20 şi 21 Novembre* va fi tractat după prescrisele militari penali.

In fine se face cunoscut, că conform §. 45 punctul 4 al instrucţiunii de evidenţă, se vor ţiné adunările de controlă şi în dumineci şi sĕrbători, de aceea ţinerea ḑilelor de controlă odată pentru tot deauna statorită, nu póte fi supusă nici unei modificări.

24 Septembre, 1891. *Magistratul*

* Invitare la *„Producţiunea împreunată cu cântări, teatru şi dans“* care se va ţiné Sâmbătă în 5/17 Octombre 1891 în sala dela *„Gesellschafshaus“* cu următórea

Programă:

1. „La peres du victoir“, marş, esecutat de musică.
2. „Ḑis-a badea,“ cor micst, de Musicescu.
3. „Haina cernită,“ romanţă, de Dinicu, esecutată de musică.
4. „Gondoleta,“ cor de bărbaţi, de Flechtenmacher.
5. „Dacă vrei s'alini durerea,“ romanţă, de Florescu, esecutată de musică.
6. „Liga română,“ solo de bariton, de C. M. Cordoneanu, cântată de dl Adrian Pop.
7. „Sêrba popilor,“ de Dinicu, esecutată de musică.
8. „La o rûndunea,“ cor de dame, de I. Wiest.
9. „Mĕi ţerane dela ţéră,“ romanţă de Florescu, esecutată de musică.
10. „Din depărtare,“ cuartet duplu, de I. Vorobchievici.
11. „Hora ţerenéscă,“ de Florescu, esecutată de musică.
12. „Cântec vênătoresc,“ cor de bărbaţi, de T. de Flondor.

Cârlanii.

Vodevil într'un act, de Iacob Negruzzi.

Persónele;

Lionescu, fiul boierului proprietariu	dl F. Schuster.
Miron ţeran fruntaşiu . . .	dl Ioan Morariu.
Terinte „ „	„ George Poponea.
Domnica, femeia lui Miron .	d-şóra E. Bobeş.
Vochiţa, femeia lui Terinte .	„ P. Gogan.

După producţiune urméză jocurile naţionale *„Căluşerul“* şi *„Bătuta“* şi în urmă dans.

Inceputul la 8 óre séra. Intrarea de familie à 3 persóne *1 fl. 50 cr.*, pentru domni *80 cr.*, damele *40 cr.*, — O loge *3 fl.*

Bilete de întrare se capĕtă dela 3/15 Octobre în „Institutul tipografic,“ strada Măcelarilor Nr. 21, în „Librăria archidiecesană,“ strada Măcelarilor Nr. 37 şi séra la cassă.

Suprasolviri benevole se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ḑiaristică.

Comitetul.

* (Foc în Feldióra.) Sâmbăta trecută a ars edificiul dela gara din Feldióra. Focul s'a născut prin schinteile, ce au căḑut din locomotiva trenului de marfă, pe coperişul de şindili al gărei. Din causa vêntului ce sufla, focul s'a rĕspândit fórte iute. Pompierii de aici au fost chemaţi în ajutoriu pe cale telegrafică, scrie „Gaz. Transilv.“

* (Românii ardeleni la Praga.) Cel mai valoros şi popular organ al cehilor tineri „Narodni Listy“ urmăresce pas de pas pe „dragii lor óspeţi,“ cum numesce el pe românii visitatori ai esposiţiei şi ai capitalei „Praga de aur“. Astfel vedem, că de când se află óspeţii români în Praga, în fie care numĕr scrie despre români şi publică dări de samă amĕnunţite despre visitele, ce le fac românii diferitelor instituţiuni şi localităţi din esposiţiă şi din oraşul Praga, unde pretutindenea sunt întimpinaţi în modul cel mai provenitoriu şi simpatic. Fóia însa-şi nu lasă nici o ocasiune binevenită fără a-şi manifesta simpatiile ei faţă cu românii.

* (Postal). Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Sâmbăta inferióră, care e împreunat cu 320 fl. Reflectanţii au aşi asterne cererile în decurs de 3 sĕptĕmâni şi a depune o cauţiune de 100 fl.

* (Necrolog.) Parochul nostru din Someşulcald *Ioan Stan* în al 59-lea an al etăţii şi 39-lea an al căsĕtoriei şi preoţiei sale, după un morb îndelungat, provĕḑut cu sântele taine şi-a dat nobilul seu suflet în mânile creatoriului în 26 Septembre (8 Octobre) la 11 óre sara.

Fiei ţĕrêna uşóră şi memoria binecuvêntată!

* Linia ferată Braşov-Szepszi Sz.-György s'a inaugurat în Sâmbăta trecută. La acésta inaugurare au luat parte şi consilierul ministerial din Pesta, Gyöngyösy şi mai mulţi ingineri. Afară de aceia primariul şi căpitanul Braşovului. In Szepsi-Sz-György s'a dat un banchet festiv în onórea óspeţilor. Precum auḑim, linia acésta se va pune în curând în circulaţiune.

* (Esposiţiă regnicolară in Budapesta.) In anul 1895 din incidentul sĕrbărei de o miă de ani dela venirea magiarilor aici, se va arangia în Budapesta o esposiţiă regnicolară. La început era vorba sĕ se arangieze o esposiţie universală, dar de ideea acésta au trebuit sĕ se lase. Astfel s'a hotărît, că în anul 1895, deodată cu serbarea milenului, sĕ se arangie numai o esposiţiă regnicolară, prin care sĕ se arate popórelor lumei, ce sunt în stare sĕ facă — jidano-magiarii din Ungaria.

* (Prav antiseptic.) Cetim în ḑiarul „Münchner Fremdenblatt“: Nisuinţei neobosite după mijlóce şi îmbunătăţiri nóue în tratarea ranelor avem sĕ mulţămim un interesant prav antiseptic. Dl Dr. medic V. Roşculeţ a descoperit o composiţiune, care după cum s'a arătat la nenumĕratele esperimente în institutul higienic al universităţii din München sub controla dlui profesor Dr. Emmerich, este un adevĕrat antiseptic, şi fiind-că nu e otrăvicios, este un prav fórte escelent pentru tratarea ranelor şi póte înlocui iodoforul cel atât de scump şi cu miros urit. Acest prav a fost numit de dl Dr. medic V. Roşculeţ, „Aulinat“ şi se póte afla în München în fabrica chemica şi de bandage a d-lui A. Aubry.

* (Arestarea unui spion). Ḑiarului „Pester Lloyd“ i se anunţă, că acum câteva ḑile a fost arestat în Sucéva (Bucovina) un bărbat, despre care se presupune că este un oficer frances de stat maior, care face serviciu de spionagiu. Se ḑice, că la dênsul s'au găsit hârtii şi desemnuri fórte compromiţătóre.

* (Viaţă lungă) In ḑiua de 17 Septembre a. c. în comuna Brăhăşeşti, din jud. Tecuci a încetat din viaţă locuitoriul Sandu Silion în etate de 105 ani.

* (Puterea bărbaţilor şi a femeilor.) In Paris s'au făcut de curênd nisce cercetări scientifice cu privire la puterea bărţilor şi a femeilor. Resultatele dobêndite sunt următórele:

Puterea femeilor în raport cu a bărbaţilor face 3 din 5 părţi. Cel mai tare bărbat are o greutate de 190 de funţi, ér cel mai slab are o greutate de 90 de funţi. Aşa dară pentru bărbaţi puterea mijlociă e socotită cu 126 de funţi. Mâna dréptă póte ridica o greutatate mai mare cu 22 de funţi, decât mâna stângă. Dintre femei, cea mai tare are o putere de 99 de funţi, cea mai slabă de 36 de funţi; prin urmare puterea mijlociă a femeilor se póte socoti cu 74 de funţi. S'a constatat şi aceea, că femeile de statură mai mică sunt de obiceiu mai tari decât femeile de statură înaltă.

Nr. 326. [187] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scólele mai jos însemnate din protopresbiteratul Giógiului II se escrie concurs cu termin până în 15 Octobre v. a. c.

1. Băcăinț, cu salariu anual de 150 fl., din cassa bisericei, victuale dela popor în valóre de 46 fl., cuartir și lemne.

2. Giógiul de jos-suseni, cu salariu anual de 100 fl., din cassa bisericei și lemne.

3. Mermezeu-Văleni, cu salariu anual de 150 fl., din repartițiune și lemne.

Reflectanții la aceste posturi au a-și așterne suplicele instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu, până la terminul mai sus indicat.

Secărêmb, 18 Septembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Gióginlui II în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 313. [183] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clesa a III-a Blășeni-Plai, se escrie a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 409 fl.

Concurenții au a și insinua în terminul deschis cererile lor, instruite în sensul normelor din vigóre, oficiului protopresbiteral al tractului Zarand.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Brad, la 16 Iuliu, 1891.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 212. [184] 2—3

CONCURS.

Pe basa decisiunei Vener. consistoriu archidiecesan dela 13 August 1891 Nr. 4789. B, și în conțelegere cu comitetul, se escrie concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Petrîngeni de clasa a III-a în protopresbiteratul Abrudului cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele stolari în sumă de 401 fl.

Doritorii de a ocupa acest post se trimită cererile lor concursuale cu documentele recerute de legile din vigóre, la subsemnatul oficiu, avênd tot odată a se presenta în parochie, pentru cunóscere, însĕ cu observarea prescriselor regulamentului pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Abrudului.

Abrud, 17 Septembre, 1891.

Romul Furdui,
adm. protopresbiter.

Nr. 407 [177] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕțătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Avrigului se escrie concurs cu terminul de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Avrig, un post de învĕțătoriu cu salariul anual de 300 fl.

2. Porcești, dóuĕ posturi de învĕțători, postul prim, cu salariul anual de 300 fl, ér postul al doilea, cu salariul anual de 200 fl.

3. Arpașul superior, postul de învĕțătoriu cu salariul anual de 160 fl., cuartir și lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi sĕ și subștérnă cererile concursuali instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul sus indicat.

Dela concurenții la posturile de sub Nrii 1 și 2 se cere cualificațiunea prescrisă în §. 122 din Statutul organic, precum și presentarea lor în comună, spre a face cunoscință cu poporul și împregiurările comunei.

Avrig, 8 Septembre, 1891.

In conțelegere cu comitetele parochiali concerninte.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 276. (185) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia Steuini de clasa a III a, protopresbiteratul Geógiului II, se escrie prin acésta a doua óră concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“

Venitul anual impreunat cu acest post este de 400 fl.

Competenții au a și așterne cererile instruite după normele din vigóre la subscrisul oficiu în terminul indicat, de unde pot primí și informațiuni mai ample în privința parochiei

Secărâmb, 25 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Giógiului II, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 209. (186) 2—3

CONCURS.

Pe basa decisiunei Vener. consistoriu archidiecesan dela 13 August 1891 Nr. 4790 B. și în conțelegere cu comitetul parochial se escrie concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Buninginea de clasa a III-a, în protopresbiteratul Abrudului cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele stolari în sumă de 415 fl., afară de casa parochială.

Doritorii de a ocupa acest post se trimită cererile lor concursuale cu documentele recerute de legile din vigóre la subscrisul oficiu, avênd tot odată a se presenta înainte de alegere în parochie pentru cunóscere, însĕ cu observarea prescriselor regulamentului pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Abrudului.

Abrud, 16 Septembre, 1891.

Romul Furdui,
adm. protopresbiter.

Nr. 375. [181] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scólele din comunele însemnate mai jos din protopresbiteratul gr. or. al Zarandului, se escrie concurs în termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Bulzeștii de jos, și de sus, cu salariu anual de 250 fl., cuartir și lemne de foc.

2. Juncul de jos și de sus, cu salariu anual de 210 fl., cuartir și lemne de foc.

3. Vaca, cu salariu anual de 200 fl., cuartir și lemne de foc.

Concurenții au sĕ-și aștérnă petițiunile instruite conform normelor din vigóre la subsemnatul oficiu în terminul de sus.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Brad, la 2 Septembre, 1891.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 501. [180] 3—3

CONCURS.

La scóla din comunele bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul Mediașului se deschide concurs de învĕțătoriu în terminul de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Dârios, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne.

2. Buzd, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne.

3. Richisdorf, cu salariu anual de 100 fl., cuartir și lemne.

4. Hașag, cu salariu anual de 100 fl, cuartir și lemne.

5. Dupusdorf, cu salariu anual de 100 fl., cuartir și lemne.

Cererile sunt a se îndrepta subsubsemnatului în terminul indicat.

Mediaș, în 5 Septembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Mediașului.

Ioan Chendi,
adm. prot.

Nr. 675 (179) 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea a două posturi de învĕțători devenite vacante la scóla elementară poporală din Bacifaleu (Săcele) cu terminul de 30 de ḑile, dela prima publicare.

Pentru postul de învĕțătoriu la clasa I-a cu 250 fl., solviți în cuartale anuale anticipative din cassa bisericei, și 50 fl venitul cantoral, pentru postul al doilea de învĕțătoriu la classa a II-a, salariul anual 300 fl, din cassa bisericei, solviți asemenea în cuartale anuale anticipative.

Concurenții la acestea posturi au sĕ-și trimită suplicile instruite conform Stat. organic și Normativului scolariu Preaonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. al Brașovului. Vor fi preferiți cei ce vor documenta cunoscință de musica vocală pentru instrucțiune sistematică de cântări.

Bacifalu, 12 Septembre, 1891.

Pentru comitetul parochial:

Toma Frateșiu,
paroch.

In conțelegere cu mine

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 517 [178] 3—3

CONCURS.

Sistemisându-se un al doilea post învĕțătoresc la scóla poporală din Poiana sărată, pentru ocuparea acestuia sĕ escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare, în ḑiarul „Telegraful Român“

Emolumentele sunt:

200 fl., din repartiție, 20 fl. relut de cuartir.

Reflectanții 'și vor așterne cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor.

S. Sân-Georgiu, 14 Septembre, 1891.

Dimitriu Coltofean,
protopresbiter.

Sz 4158/1891 (182) 3—3

Hirdetmény

A Schåldorfi általanos határ tagositási ügyben az elömukálatok megkezdésére, u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség, elöirányzat elkészitése véget a határ napot folyó év **November hó 28-ra d. e. 9 órára** tüzöm ki, Schåldorfra a községi iroda helyiségébe a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamás meg akadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvénzsék kiküldött birája.

Erzsébetváros, Szeptember 20-án 1891.

Kelemen.
elnök.

În cancelaria mea advocațială primesc

Un candidat de advocat

cu óre și care pracsă, pe lângă condițiuni fórte favorabile.

[188] 1—3

Dr. Oct. Russu,
advocat în Sibiiu.

Chiar acum a eșit de sub tipariu:

CALENDARIUL „AUROREI“

pe anul visect 1892.

— Cu portretul episcopului Alesandru St. Șuluțiu — cu premiu — și alte mulțime de ilustrațiuni frumóse.

Din cuprinsul variat și interesant al acestui Calendariu, însemnăm aici:

Partea calendaristică: Cronologia pe anul 1892. — Păscălia pe anul 1892. — Sĕrbătorile și alte ḑile schimbătóre la rĕsăriteni și apuseni. — Posturile. — Regentele anului 1892. — Eclipsele sau întunecimile — Cele patru anutêmpuri astronomice. — Semnele pentru fasele lunei — Calendariu iulian gregorian și iudaic. — *Meteorologie*: Fasele lunei. — Schimbarea timpului după planete. — Servițul postal și telegrafic. — Indreptariu financiar. — Têrgurile (după datele oficióse cele mai din urmă).

Partea de cetit: Vuța mamii (Novelă), — Visul copilei (Poesia). — Muntele pĕcatului. (Tradițiune). — La Nascerea Domnului Christos (Poesie). — Fantóma (Schiță). — Crăciunul sĕracului. — Clopoțelul fericirei (Poesiă). — Pădurea miseriei. — Leul și berbecele (Fabulă ho.entotă). — Artista măritată (Poesiă). — Jalusia conului Gligorache (Schiță de crăciun.) — *Anecdote și întêmplări*: Medicină. — Compătimire. — Nevasta credinciósă. — Bărbatul după zestre. — Muierea și calendariul. — Têrgul ciorapilor. — Un rĕspuns nimerit. — Purcelul sĕraçului. — Călțuni câștigați pe ușor. — Ospĕțul fără bani. — Regele și cavalerul în capul ernei. — Stăpânul și servitoriul. — Candidatul, care cu rĕspuns invențios a dobêndit diregătoriă.

Glume (ilustrate): Stratagemă muerécsă. — Probă de curisare și probă de refus. — Logică copilărescă. — Turnura. — Scusă îndestulitóriă. — Bietele sócre. — Calcul și calcul. — Abḑicerea de bună voiă. — Puțină neînțelegere. — Cestiunea Orientului. — Conversațiă. — Logic. — Intre o dómnă și advocatul ei. — Pe bulevard. — Publicațiuni.

☞ Se póte procura dela Tipografia „Aurora“ A. Todoran în Gherla — Szamosujvár câte un esemplar cu 30 cr. + 5 cr. porto-postal; ér 6 esemplare procurate de odată costă numai 1 fl. 60 cr. spedate franco. [179] 2—3

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 107 Sibiiu, Sâmbătă 5/17 Octobre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cri pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 4 Octobre, 1881

Ḑilele aceste s'a deschis sesiunea ordinară a congresului nostru naţional bisericesc.

Intêmplarea a voit ca sesiunea ordinară a congresului nostru sĕ coincidă cu sesiunea congresului bisericei surori din Bucovina.

Legăturile spirituale, cari ne légă pe noi românii ortodocşi orientali din Ungaria şi Transilvania de românii ortodocşi orientali din Bucovina, ne impun ca sĕ aducem în legătură óre care şi sesiunile congreselor bisericesci, şi în general sĕ facem unele reflecsiuni asupra bisericei surori din Bucovina.

Cetitorii nostri sunt puşi în plăcută posiţiune de a judeca în cunoscinţă de causă asupra auspicielor, sub cari s'au deschis congresele acestor biserici surori. In unul din numerii precedenţi am publicat cuvêntarea Preasânţiei Sale Părintelui metropolit Silvestru, ţinută la deschiderea congresului bisericei din Bucovina.

Vor compara, dar de bunăsémă vor compara cetitorii nostri cuvêntarea Preasânţiei Sale a D-lui archiepiscop şi metropolit al Bucovinei Silvestru cu cea a Inalt Preasânţiei Sale metropolitului nostru Miron, şi în ambele vor afla bine accentuată loialitatea bisericei ortodocse române către tron şi dinastie, de asemenea şi respectul către legalul organism de stat.

Asemenea vor afla bine accentuată nestrămutata alipire a ambilor metropoliţi către sistemul constituţionalismului din biserica ortodocsă română. Căldura, cu care vorbesc ambii prelaţi despre vêrtuţile cardinile ale religiunei crestine, basa solidă, care o află în sistemul constituţional, predilecţiunea lor pentru sinodalitate străbate ca un fir roşiu prin vorbirile, cu cari s'au deschis congresele.

Şi precând metropolitul nostru constată o desvoltare îmbucurătóre pe tóte terenele vieţei nóstre bisericesci, şi indică ca problemă a congresului perfecţionarea sistemului actual, delăturând eventualele defecte, cari se mai ivesc ici colo şi îmbărbătând la perseveranţă în faţa neajunsurilor provenite póte din anormalele nóstre circumstări naţionale şi sociale, pe atunci Preasânţitul din Bucovina accentuând modalitatea din biserică din timpurile cele mai antice, face provocare la viéţa sinodală din biserica nóstră şi cea sêrbéscă din Ungaria şi provócă pe congres sĕ pună şi biserica de acolo pe basele solide dela noi, cari garantéză înflorirea bisericei.

La noi un trecut plin de dureri şi de asupriri de tot soiul, încât e minune, că am mai putut resista la multele tentaţiuni; mai pe urmă desbinarea confesională dela 1700, care ori ce vor ḑice despre ea adoratorii absolutismului papal, numai închega şi consolida nu ne-a putut, deóre-ce tendenţele politice, cari s'au urmărit şi se urmăresc prin desbinarea nóstră nu au fost pentru consolidarea românilor. La fraţii din Bucovina biserică naţională nedesbinată, viăţă bisericéscă neconturbată, avere colosală, care şi ea e chemată a promova interesele bisericei.

Şi totu-şi aḑi ce mare deosebire!

La un trecut de 2 decenii se provócă Preasânţia Sa metropolitul nostru, la o activitate de 20 de ani arată blânda vóce a metropolitului nostru, activitate, care a contopit în armonică lucrare pe toţi fii bisericei nóstre, cari au sciut cuprinde importanţa instituţiunilor nóstre sinodale.

In contemplarea asupra stărei nóstre actuale, ochii bunului nostru păstoriu au cunoscut dóuĕ defecte, cu cari trebue sĕ luptăm, de cari ne impedecăm ḑi de ḑi în mersul nostru: necunoscinţa deplină a instituţiunilor nóstre sinodale esperiată în păturile mai rĕmase îndĕrăpt ale poporului nostru credincios, şi sĕrăcia, cu care trebue sĕ lupte clerul nostru.

Va da Dumneḑeu de vom ajunge şi acele ḑile, când clerul nostru va fi bine dotat, şi când poporul nostru încă va fi pétruns de importanţa actualelor nóstre instituţiuni bisericesci, şi atunci vom merge mai cu sporiu înainte.

In cuvêntarea Preasânţitului metropolit din Bucovina nu aflăm nimica despre programul lucrărilor congresuale, deóre-ce cu desaprobarea regulamentului lucrat la 1882 trebue sĕ se încépă lucrul din nou dela organisare. Nu scim nimica despre gradul de consciinţă al poporului din Bucovina, despre instituţiunile sinodale, nu nimica despre situaţiunea intelectuală şi materială a preoţimei, accentuăm, nu scim nimica dela loc autorisat, din glasul archiereului, care e pus în fruntea turmei.

Şi noi ne esplicăm acéstă reservă a capului bisericei ortodocse din Bucovina. Dacă în un interval de 9 ani nu s'a ajuns în Bucovina nici la atâta ca guvernul ţĕrei sĕ apróbe o lucrare făcută sub bune semne şi cu cea mai curată inimă, dacă o biserică cu trecutul celei din Bucovina, cu credincioşi de atâta valóre ca şi aristocraţia română din Bucovina, cu cler atât de devotat binelui comun, şi cu archiereu în frunte de erudiţiunea şi energia Preasânţiei Sale metropolitului Silvestru, dacă ḑicem, biserica acésta n'a meritat dela guvern nici atâta, ca motivele respingerei regulamentului sĕ se comunice în scris cu autoritatea bisericéscă, ca ea sĕ le pótă apreţia după valórea lor, şi sĕ le pună în faţa canónelor bisericei nóstre: dacă mai departe representantele guvernului în faţa blêndului păstoriu al turmei cuvêntătóre din Bucovina şi-a permis a zăngăni sabia de gendarm: atunci, da atunci şi numai atunci înţelegem consternaţiunea bisericei ortodocse române din Bucovina.

Insĕ în ciuda tuturora acestora, uneltirile, căci aşa trebue se ḑicem pe adevĕratul lor nume, uneltirile nu au fost în stare sĕ împingă pe români la lucruri neprecugetate.

Supremul patron al bisericilor nóstre e tronul, aşa a ḑis capul bisericei din Bucovina:

„Prealuminatul nostru împĕrat Francisc Iosif I, marinimosul protector al bisericei nóstre drept măritóre, sĕ trăiéscă“ !

Revista politică.

Cu demonstraţiuni şi animosităţi s'a deschis parlamentul din Budapesta şi în desbateri furtunóse se continuă şedinţele.

Ministrul de comerciu Baross a fost interpelat în dietă, pentru-că a oprit vênḑarea fóiei „Magyar Hirlap“ la gările ferate, ér pe stradă a fost huiduit de tinerimea universitară şi de public sub pretecst, că nu e respectată legea pentru libertatea presei.

Cu ocasiunea acelor demonstraţiuni s'au întêmplat şi incidente regretabile, cari au dat ansă la o nouĕ interpelaţiune a deputatului I. Hock. Pe când acesta descria tumultele de pe stradă, ministrul preşedinte ḑise, că dênsul crede mai mult unui raport al poliţaiului, de cât unui deputat

Acésta espresiune aprinse şi mai mult focul. I. Lukács strigă: Minciună, minciună. Szapary rise. Printre tumult se auḑì vocea detunătóre a lui Ugron: El minte chiar ca un ministru preşedinte! Ministrul galben la faţă provócă pe president sĕ cheme la ordine, larma se continuă, şedinţa se suspinde. ...

Membrii delegaţiunilor încă s'au ales şi cu acésta ocasiune s'au întêmplat éraşi mari scandaluri. Ele a fost provocate prin interpelarea lui Ugron, din causă, că partidul independent a fost desconsiderat la alegerea acelor membri.

Foile cehe din Praga continuă cu rapórtele şi cu apreţierile despre visita, ce o au făcut românii la Praga. Ele vorbesc de tot favorabil şi dau actului acestuia mare importanţă politică. Apreţierile lor sunt reprodu-se de presa din monarchie şi de presa strĕină. Nici foilor germane dar mai că sémă foilor magiare nu le convine primirea căldurósă, ce

FOIŢA.

Trandafirii.

(Urmare.)

Bunul preot avea atât de mult de a face cu duhovnicia, cu instrucţiunea şi cu ocupaţiunea literară, încât el nu observa multe din câte se petreceau împregiurul seu, şi nu ţinea de rĕu, dacă Guilelm şi Trandafiriţa se aflau totdéuna laolaltă, şi astfel cum cresceau privirile lor, cuvintele lor, întréga lor purtare dovedea o atragere lină, dar adêncă, carea dormia în peptul amênduora încă nesimţită şi carea avea trebuinţă numai de o raḑă trezitóre spre a erumpe în o flacără viuĕ, nimicitóre. Ce nu observa însĕ el, nu scăpa soţiei sale din vedere, ea pricepù chipul simţirei, care ocupă locul relaţiunilor fraterne de mai înainte şi se îngrozì, căci nascerea Trandafiriţei, fala strămoşéscă a părinţilor ei şi trista sórte a ambilor tineri stătură deodată în lumină dinaintea ei.

Incet şi pe nesimţite căuta ea sĕ prevină nenorocirea, care se măria, şi sciù în mod iscusit, jertfiind propria'i iubire de mamă, care atârna cu drag de fiul ei plin de speranţă, se aducă pe bărbatul ei acolo, ca sĕ trimită pe Guilelm mai de timpuriu ca de cum avuseră în gând la universitate.

Trei ani întregi ţinu despărţirea îndrăgiţilor, cari din causa depărtărei şi a speselor nici nu se mai vĕḑură nici chiar o singură dată în decursul acestui timp. Dar tóte acestea nu produseră nici o schimbare în inimile lor. Acea copilă, care atârnase cu atâta gingăşie inconscie de iubitul ei, apărù acum ca o fecióră înflorită înaintea ochilor lui surprinşi şi ea nu şi dedu nici o ostenélă a ascunde dinaintea pretinului ei din copilărie o atragere nevinovată a cărei întrégă putere ea n'o cunoscea şi de a cărei pericol ea în necunoscinţa raporturilor lumesci nu-şi putea face închipuire. Guilelm însuşi se lasă, fără de a cugeta la viitor, după atragerea dulce a inimei sale, şi astfel timpul cel dintâiu al reimpreunărei a fost pentru îndrăgiţi o epocă divină.

Preotésa era departe de a împărtăşí bucuria lor. Cu grózǎ înţelese ea, că tóte precauţiunile ei au fost deşerte, şi că inimile îndrăgiţilor, în ciuda timpului şi a depărtării, rĕmaseră aceleaşi. Şi mai îngrozită devenì, când o împregiurare, care de altcum avea se facă bucurie întregei familii, îi arătă totala neputinţă de a-i mai scăpa din acele relaţiuni. Guilelm adecă, prin strădania sa, prin scutul domnului de Buchek şi prin iubirea comunei, primise asigurarea de a urma în post pe părintele seu şi deocamdată devenì cooperator. El era prin urmare legat de Buchek, aci era arena vieţii sale următóre, şi aci îi sta înaintea ochilor necontenit fata, pe care o iubea şi pe care nu era ertat a o avea nici odată.

Cu frica în inimă privia buna mamă la viitor şi se chinuia nopţi întregi nedormind, spre a afla un mijloc, ca sĕ despartă pe tineri într'un mod cuviincios, fără a le descoperi nenorocirea stărilor şi fără ai neferici, făcêndu-i astfel chiar prin acésta cunoscinţă ca pe nesce nocturni spĕriaţi nenorociţi. Fără scirea lor doria sĕ abată vişcolul prelângă capetele lor. Ea se gândia şi resgândia, se lĕpăda iarăşi, şi-şi da ostenélă, până ce dovedì precauţiunea prin o schimbare momentană, că tóte aceste griji sunt deşerte şi că tótă înţelepciunea întrebuinţată mai înainte e o prostie, după cum se intêmplă adese.

In o diminéţă, după-ce domnul de Buchek s'a fost reîntors în ḑiua trecută dela o sĕlbatecă vênătóre şi chefuire de trei ḑile, poruncì ficei sale sĕ vină, înainte de ce va merge la preot, sus în odaia lui.

Trandafiriţa venì fără de a presupune, ce'i stă înainte, şi el îi anunţă cu acelaş ton, cu care de regulă o pregătise la sosirea unor óspeţi, că preste patru sĕptĕmâni o va mărita după contele Ellareth, fiul amicului seu din copilărie şi a soţului seu de vênat. Prefaceri, rugări lacremi nu folosiră nimic, nici chiar o amânare de câteva săptămâni nu putu biata primì, pe cari le-ar fi întrebuinţat, ca sĕ scrie mătuşei sale, unica fiinţă pe pământ, care avea o aparinţă de influenţă asupra caracterului obstinat al domnului de Buchek, şi ca sĕ o conjure a delătura hotărîta nenorocire a sêrmanei sale nepóte.

(Va urma.)

ce o au avut românii şi apreţierile, ce le fac foile cehe. —

„Kreuzzeitung“ revine şi discută din nou atitudinea triplei alianţe faţă cu cu România în casul unui rĕsboiu.

Polemisând cu presa austriacă, „Kreuzzeitung“ acusă pe bărbaţii de stat austriaci de a avé o politică de publicitate, de întârḑiere şi de esperimentări neclare. Aserţiunea oficiósei „Die Prese“ din Viena, că la Viena şi la Berlin atitudinea României în casul unui rĕsboiu e sigură, dovedesce o superficialitate culpabilă. Sigur e şi la Berlin şi la Petersburg şi la Bucuresci că tripla alianţă nu va puté garanta teritoriul României; ér neutralitatea României în casul unui rĕsboiu e o imposibilitate, de care numai cei din Viena nu au cunoscinţă.

Alt oficios „Pester Lloyd“ vrea sĕ scie, că trecerea muscanilor preste Prut sau în Dobrogea ar fi un „casus belli“ pentru Austria. „Kreuzzeitung“ îi aduce aminte, că principele Bismarck a refusat de a face causă comună cu Austria după alungarea principelui de Battenberg din Bulgaria. Acelaşi lucru îl va face Germania şi acum.

Germania nu-şi va vĕrsa sângele fiilor sei, când Austria va declara cea dintâiu rĕsboiu, va face o însĕ când Rusia va ataca pe Austria. Astfel România va fi nevoită a se pune sub protecţiunea Rusiei.

Presa română păstréră o posiţiune îndoiósă în acéstă cestiune. „L'Independance roumaine“ se va hotărî numai în momentul suprem, deocamdată ea aştéptă evenimentele şi n'are o ţinută lămurită. Din punct de vedere al intereselor românesci deducţiunea „Independenţei“ nu e rea: vorba e însĕ, dacă puterile mari dau pace României de a păstra acéstă atitudine.

Rusia are misiuni în Orient, ea are simpatii până în inima monarchiei Habsburgilor şi numai ţĕrile locuite de români îi stau în cale. Dacă însĕ Rusiei îi va succede a trage în sfera sa şi pe români, „posiţiunea Austro-Ungariei e sguduită.“

Silinţele Rusiei sunt dar a câsciga pe români cu sila sau promisiuni.

Din acéstă causă „Kreuzzeitung“ arată din nou asupra importanţei elementului românesc:

„Nu voim perirea Austriei; dar nu putem împedeca, ca în Germania lumea sĕ se întrebe gânditóre, dacă e datóre a şi pune preţ sângele şi averea sa pentru o luptă atât de îndoiósă“.

De aceea „Kreuzzeitung“ cere ca cei din Viena sĕ-şi vie odată în fire şi sĕ vadă, că o alianţă sinceră cu România e posibilă numai, când pretenţiunile celor trei milióne de români din Austro Ungaria vor fi satisfăcute. „Nu e nevoe de desfacerea dualismului, dar de respectarea pactului din 1867. Acest pact nu a dat magiarilor dreptul de a ridica de fapt legea de naţionalitate a românilor, de a magiarisa gimnasiile românesci, de a răpi copii nemaghiarilor dela etatea de 3 ani şi a-i înfunda în asile de magiarisare siluită, dându-i pe mâna învăţĕtórelor ovresci şi de a face ilusoriu dreptul de vot politic a ḑece milióne de slavi, români şi germani prin reglemente ne mai auḑite“.

Când odată aceste nelegiuiri ale magiarilor vor fi înlăturate, cele 10 milióne vor fi patrioţi entnaiaşti ai monarchiei, ér România va sci atunci pentru ce sĕ şi dea sângele şi averea sa în luptă cu muscalii.

Şi e nevoe de mĕsuri grabnice contra magiarilor, deóre-ce partidul kosuthist a pactat cu Babeşiu şi cu Mocsonyi, şefii partidul naţional român, pentru ca cu ajutorul românilor, cari dispun de 150 cercuri electorale sĕ ajungă la putere, şi sĕ-si pótă realiza programul lor: „independenţa Ungariei“ Babeşiu, care de altfel nu da nimic pe acest partid, e gata al ajuta, creḑĕnd, că din resboiul, ce s'ar începe odată între Austria şi magiari, „românii vor putea stórce de la corónă e autonomie completă sau vor putea sĕ se rupă definitiv şi de Austria şi de Ungaria.“

„Kreuzzeitung“ vede în acésta politică a românilor o politică de desperaţiune. Şi deşi sunt români în Transilvania, cari sĕ opun acestei politice totuşi îşi esprimă îngrigirea, de óre-ce procesul de discompunere moral şi politic e fórte avansat. „O scăpare mai póte esista, numai dacă autoritatea supremă a monarchiei va interveni neîntârziat.“ —

Pentru a treia óră în decurs de un an se ivesce ér prin foi scirea, că diplomaţia rusésca din Constantinopole ar lucra cu mult zel ca sĕ înduplece pe sultanul, sĕ promită că Turcia va rĕmâné neutrală în casul unui rĕsboiu european.

Când s'a rĕspândit pentru întâia óră acéstă veste, însărcinatul de afaceri al Rusiei de pe acea vreme dl Onou, astăḑi ministru plenipotenţiar la Atena, era acela despre care se ḑicea, că începuse negoţeriile şi chiar formulase câteva concesii, cari se oferiau sultanului în schimbul promisiunei, ce i se cerea.

Atunci însĕ s'a constatat, că sultanul şi sfetnicii sei n'au fost dispuşi sĕ ia obligaţiuni pentru viitor.

După cum află dar ḑiarele austro ungare, acest refus n'a descuragiat cu desăvêrşire diplomaţia rusésca, şi din când în când se aude ér şi ér despre încercările pe cari le face dl de Nelidoff ca se stórcă din partea sultanului o promisiune sau o declaraţie în înţelesul indicat mai sus.

Aceste ḑiare însĕ, şi în special „Pester Lloyd“ oficiosul unguresc, n'au nici o temere, că diplomaţia rusésca va puté sĕ şi ajungă scopul, pe care-l urmăresce.

Este în tot casul măgulitoriu pentru sultanul, — ḑic ele, — că Rusia pare a pune un preţ, atât de mare pe neutralitatea Turciei, în cas de rĕsboiu european. Dar sultanul e un om cu mult mai luminat ca sĕ nu observe în ce primeşdie póte sĕ fie pus însuşi statul turcesc, şi nu numai vasala lui Bulgarie, printr'o astfeliu de promisiune.

E adevĕrat că, după părerea generală, actualul mare vizir este privit ca un prieten al francesilor şi al ruşilor. — Dar, — fără a mai insista asupra sgomotelor, ce găsesc rĕsunet în unele ḑiare, că posiţia lui Djevad paşa ar fi deja ameninţată, în urma influenţei ambasadorilor Engliterei şi al puterilor aliate, — sultanul este cunoscut ca un om hotărît şi care nu prea e obicinuit sĕ asculte totdeauna şi în ori-ce împregiurări de sfetnicii sei.

„Pester Lloyd“ reîmprospetéză în acéstă ordine de idei unele evenimente de natură a arunca o lumină asupra caracterului sultanului şi astfel face mai uşóră o prevedere a nesuccesului nisuinţelor diplomaţiei rusesci.

In ḑilele dela San-Stefano se scie, că situaţia era atât de precară în cât se ivise deja ideia ca sultanul sĕ părăsésca Constantinopole şi sĕ-'şi strămute reşedinţa la Brussa. Sĕ scie acum, după cum mărturisesce englezul Henry Woods, care se afla atunci la Yidiz-Kiosk, că numai sultanul îşi păstrase în acele momente sângele rece, pe când toţi miniştrii sei păreau a'şi fi perdut capul cu desăvêrşire în faţa primejdiei atacului rusilor asupra Constantinopolei, pe care îl credeau iminent. Sultanul refusa sĕ fugă din Constantinopole. Ba el respinse şi oferta abasadei engleze, de a se pune pentru cât va timp sub protecţia flotei engleze.

Mai târḑiu, în decursul negocierilor de pace, când generalul Ignatieff pretinse ca flota turcésca sĕ se predea ruşilor, şi pecând ministrii Ahmed Befik şi Safvet paşa erau deja dispuşi sĕ se învoéscă cu acéstă pretenţie, sultanul scrise cu mâna sa o scrisóre comandantului suprem, marelui duce Nicolae, declarând, că mai degrabă îşi aruncă tóte vapórele cuirasate în aer, decât sĕ le predea duşmanului.

Aceste sunt în adevĕr dovezi de mare energie şi hotărîre şi e propabil, că avênd şi aḑi acelaşi caracter, nu se va învoi cu o politică de renunţare, şi nu va primi sĕ-şi lege mânile astfel cum ar dori diplomaţia rusésca.

Congresul naţional bisericesc.

Şedinţa 11, ţinută la 2/14 Octobre.

Şedinţa se deschide la 11 óre a m.

Se cetesce protocolul şedinţei I şi se autentică.

La ordine se pun rapórtele secţiunilor verificătóre.

Raportorul secţiunei deputaţilor din archidiecesă, deputatul Dr. Ioan Mihu, referéză asupra actelor electorale din diecesa Aradului şi în numele secţiunei propune spre verificare alegerile următorilor deputaţi:

a) din cler: Vasile Beleşiu, Vasile Mangra, Ioan Groza, Georgiu Crăciunescu, Augustin Hamsea, Ieroteiu Beleşiu, Ignatie Papp, Petru Suciu;

b) mireni: Ioan Beleşiu, Mihail Veliciu, Aurel Suciu, Georgiu Feier, Petru Truţa, Dr. Constantin Groza, Eugen Mocsonyi de Foen, Zeno Mocsonyi de Foen, Vincenţiu Babeşiu, Paul Rotariu, Nicolau Zigre, Paul Gavrilete, Paul Papp, Ioan Papp şi Dr. Georgiu Popa, cu totul propune spre verificare 23 deputaţi; ér celelalte acte electorale din 7 cercuri propune a se preda comisiunei verificătóre.

Raportorul secţiunei deputaţilor din eparchia Aradului, deputatul Nicolau Zigre propune spre verificare alegerile următorilor deputaţi din diecesa Caransebeşului:

a) din cler: Filaret Musta, Sebastian Olariu, Dr. Georgiu Popoviciu, Trifon Miclea, Ioan Popoviciu;

b) mireni: Dr. Alecsandru Mocsonyi, Constantin Radulescu, Dr. Emil Babeşiu, Constantin Ioanoviciu, I. E. Ţeran, Ioan Budinţian, Ioan Popoviciu, Patriciu Drăgălină, Ilie Curescu, Leontin Simonescu, Stefan Velovan, Dr. Aureliu Novac, Coriolan Bredicean.
cu totul propune spre verificare 18 deputaţi, ér celelalte acte electorale din 12 cercuri, propune a se preda comisiunei verificătóre.

Raportorul secţiunei a III-a a deputaţilor din eparchia Caransebeşului, deputatul I. Budinţian, propune spre verificare alegerile următorilor deputaţi din archidiecesă:

a) din cler: Dr. Ilarion Puşcariu, Nicolau Ivan, Ioan Papiu, Vasile Dămian, Dr. Remus Roşca, Nicanor Frateşiu, Petru Roşca, Ioan Popescu, Ioan Petric, Ioan Hannia;

b) mireni: Parteniu Cosma, Zevedeiu Mureşian, Dr. Ioan Mihu, Iosif Orbonaşiu, Georgiu Dănilă, Simeon Dămian, Dr. Ioan Nemeşiu, Ioan Almăşan, Valeriu Bologa, Ioan Lenger, Ioan cav. de Puşcariu şi Ioan Turcu cu totul propune spre verificare 22 deputaţi, ér celelalte acte electorale din 8 cercuri propune a se preda comisiunei verificătóre.

Constatânduse, că preste tot sunt verificaţi 63 deputaţi, congresul sĕ dechiară capace de a aduce concluse valide.

Pentru consultare asupra constituirei în mod definitiv a biroului, comisiunei verificătóre şi a celorlalte 5 comisiuni: organisatóre, bisericésca, scolară, financiară şi petiţionară se suspinde şedinţa pe ¼ de óră, ér după redeschiderea şedinţei se proclamă de notari: Dr. Remus Roşca, Dr. Ioan Mihu. Zevedeiu Mureşian, Vasile Mangra, Paul Rotariu, Ioan Papp, Aureliu Drăgan, Iuliu Novac şi Dr. Aureliu Novac.

De notariu general se designéză Dr. Remus Roşca.

In comisiunea verificătóre sĕ aleg: Dr. Ilarion Puşcariu, Paul Rotariu, Ioan Budinţian, ér în celelalte 5 comisiuni se aleg câte 9 membrii, 3 din cler şi 6 mireni.

In comisiunea organisătóre se aleg: Dr. Ilarion Puşcariu, Parteniu Cosma, I. cav. de Puşcariu, Augustin Hamsea, Nicolau Zigre Vincenţiu Babeşiu, Filaret Musta, Dr. A. Mocsonyi, Radulescu.

In comisiunea bisericésca se aleg: I Hannia, I de Lemény, G. Candrea, Ign. Papp, P. Rotariu, P. Truţa, Dr. G. Popovici, L. Simonescu, I. Curescu.

In comisiunea scolară se aleg: I. Popescu, Lenger, Turcu, Mangra, Dr. Popa, Dr Oncu, Seb. Olariu, Stef. Velovan, Patr. Drăgălină.

In comisiunea financiară se aleg: I Papiu, Dr. Mihu, Val. Bologa. V. Beleş, G. Feier. Mih. Veliciu, Mih. Popoviciu, I Budinţan Cor. Bredicean.

In comisiunea petiţionară se aleg: Nicanor Frateş, S Demian, Ios. Orbonaş, Petru Anca. Zeno Mocsonyi, Ioan Beleşiu, Filip Adam, I. E. Ţeran, Ioan Popovici.

După ce s'a enunţat alegerea comisiunilor, Escelenţia Sa, Inalt Prea Sânţitul Domn archiepiscop şi metropolit folosindu-se de ocasiunea întrunirei congresului nostru, ca representanţă supremă a bisericei, a rostit cam următórele:

Popórele monarchiei nóstre au fost dureros atinse prin incidentul călĕtoriei Maiestăţii Sale la Reichenberg, unde numai prin voia lui Dumneḑeu a scăpat de atentatul, ce s'a comis asupra Inaltei Sale persóne.

Fiind că suntem întruniţi în sesiunea congresului ordinar aflu cu cale, ca congresul sĕ dea espresiune simţemintelor, ce le nutresce biserica nóstră faţă cu augustul suveran, atât de iubit, şi sĕ-i trimetem o adresă de felicitare, ca şi din acest incident sĕ arătăm cunoscuta loialitate şi tradiţionala alipire a bisericei nóstre către Inaltul tron şi către bunul nostru monarch, pe care Dumneḑeu sĕ-l ţină încă mulţi ani fericiţi.

Congresul a primit cu mare insufleţire propunerea Escelenţiei Sale de a se trimite o adresă de acel cuprins şi prin sculare şi „sĕ trăiéscă“ Maiestatea Sa — şi-a manifestat simţemintele de devotament şi alipire.

Se presentéză mai multe cereri de concediu ale deputaţilor.

Sĕ încinge o vină discusiune, ca sĕ se dea concediu pe întrégă durata — ori nu — şi în urmă se acórdă concediul.

Presidiul presentă mai departe:

a) Raportul general al consistoriului metropolitan plenariu. — Se dă comisiunei organisătóre;

b) raportul general din senatul strins bisericesc al consistoriului metropolitan. — Se da comisiunei bisericesci;

c) raportul general din senatul scolariu al consistoriului metropolitan. — Se dă comisiunei scolare.

d) raportul general al senatului epitropesc. Se dă comisiunei financiare.

Modificarea §. 15 din regulam. parochiilor; se dă comisiunei organisătóre.

Alegerea unui membru în represent. Gozsdu; se predă comisiunei organisătóre.

Modificarea §. 12 regul. afacerilor int. ale consist. metropol. competinţele de călĕtoria ale membrilor cons. metr.; se predă comisiunei organisătóre.

Intregirea §. 28 Statut. organ. alegerea învĕţătorilor; se dă comisiunei scolare.

Vinderea unor acţiuni ale fundaţ. Goszdu; se dă comisiunei financiare.

In obiectul unui post de contabil la cons. metr.; se dă comisiunei organisătóre.

Transpunerea comunei Augustin în alt protopresbiterat; se dă comisiunei organisătóre.

Modificarea procedurei la alegerile în sinodul eparchial şi la congres; se dă comisiunei organisătóre.

Mĕsuri constringĕtóre pentru a asigura participarea la corporaţiunile bisericesci; se dă comisiunei organisătóre.

Proiectul de buget al consistoriului metropolitan 1892—1893—1894; se dă comisiunei financiare.

In obiectul normativului pentru regularea dreptului de apelaţiune; se dă comisiunei organisătóre.

Cestiunea unor acţiuni din partea repres. fund. Goszdu; se dă comisiunei financiare.

Interpretarea regulam. despre administrarea averii metropoliei; se dă comisiunei financiare.

Dispoşiţiuni faţă de cei cari se află în convieţuiri nelegiuite (§ 6. din stat. org.); se dă comisiunei bisericesci.

Contribuirea epar. Caransebeş la spesele metropoliei; se dă comisiunei financiare.

Proiect de regulament pentru alegerea deputaţilor la congres; se dă comisiunei organisătóre.

In obiectul impedecării convieţuirilor nelegiuite; se dă comisiunei bisericesci

In obiectul literelor fundaţ. la fondul celor dóuĕ eparchii; se dă comisiunei financiare.

Raţiociniul fund. Goszdu pe a. 1886; se dă comisiunei financiare.

Raţiociniul consist metr. pe a. 1888; se dă comisiunei financiare.

Raţiociniul consist. metr. pe a. 1889, se dă comisiunei financiare.

Anunţându-se şedinţa procsimă pe mâne la 11 óre, şedinţa se închee la $1\frac{1}{2}$ óre p. m.

Şedinţa a III-a, ţinută la 3/15 Octobre.

Şedinţa se deschide la 12 óre.

Se cetesce protocolul şedinţei premergătóre şi — Se autentcă.

Se presentéză credenţionalele deputaţilor Georgiu Szerb, Dr. Iosif Gall, Dr. Ioan Bunna şi se transpun comisiunei verificătóre.

Se presentéză petiţiunile de concediu ale deputaţilor Eugen Mocsonyi, pe intréga durată a sesiunei, Coriolan Bredicean pe 5 ḑile şi Constantin Groza pe 5 ḑile, cari se acórdă.

Raportorul comisiunei verificătóre, deputatul Paul Rotariu propune şi congresul primesce sĕ se verifice următorii deputaţi: Georgiu Popoviciu, Petru Anca, Andreiu Ghidiu, Filip Adam, Alecsandru Ioanoviciu, Mihail Popoviciu, Aurel Drăgan, Iuliu Novac, Constantin Radulescu şi Dr. Emil Babeşiu, care din urmă şi-a depus mandatul, acestia toţi din diecesa Caransebeşului.

Deasemenea propune a se verifica: Dr. Nicolau Oncu, Victor Mocsonyi, din diecesa Aradului; şi

Ioan Şandru, Georgiu Şandor, Alecsiu Olariu, Gerasim Candrea, Ioan de Lemenyi, Panteleon Lucuţa şi Dr. Vasile Bologa din archidiecesă. O discusiune s'a născut din incidentul verificări deputatului Victor Mocsonyi, care prin telegraf şi-a depus mandatul.

Deputatul Parteniu Cosma, pe basa regulamentului susţine, că un deputat nu póte renunţa dela mandat, când nu putem sci, dacă telegrama in adevĕr este trimisă ori nu de deputatul respectiv şi nici nu este adresată la presidiu, propune deci, ca renunciarea în forma acésta sĕ nu se priméscă, ca sĕ nu se facă un cas de precedenţă, după d-sa necorect.

Părerea acésta o impărtăşesc deputaţii Simeon Dămian, Zevedeiu Murĕşian, ér pentru primirea renunţărei la mandat sunt deputaţii: Vincenţiu Babeşiu, Mihail Popoviciu.

Punĕndu se la vot, 25 deputaţi votéză pentru propunerea dlui deputat P. Cosma, ér 25 sunt pentru propunerea comisiunei.

Escelenţia Sa în calitate de president, decide în favorul propuneri comisiunei.

Cu privire la aceea aparenţă tristă în viéţa nóstră constituţională că în multe cercuri electorale din diecesa Caransebeşului colegiul preoţesc din 36 şi respective 51 preoţi s'a constituit numai din câte 7 preoţi presenţi la alegere, comisiunea propune şi congresul primesce, ca consistoriul eparchial din Caransebeşiu sĕ se îndrume a căuta delăturarea acestui rĕu, care dovedesce un grad mare de indiferentism, in esercitarea dreptului de alegere.

Tot comisiunea verificătóre propune şi congresul primesce ca: Consistoriul din Arad sĕ fie somat ca în viitoriu sĕ nu trécă preste cercul de activitate normat în § 12 al regulamentului pentru afacerile interne, ordonând investigaţiuni în cause electorali, căci aceste sĕ ţin de competinţa congresului.

Fiind timpul înaintat, şedinţa se închee la $2\frac{1}{2}$ óre d. m. şi şedinţa procsimă se anunţă pe mâne la 10 óre. a. m.

La ordine sunt rapórtele comisiunilor.

Salariele învĕţătorilor gr. or. și congresul bisericesc.

„Instruiţi poporul“ strigă Waschington; vedeţi sĕ fie fii luminaţi şi vîrtuoşi de voiţi sĕ devină şi sĕ rĕmână ei liberi, strigau următorii lui. Un popor, care n'are nici învĕţatura elementară, nu póte rĕmâné mult timp liber.

Pĕtrunsi și românii de aceste adevĕruri sĕ vede, că au trecut întunerecul şi s'a făcut lumină. Desteptatu-s'au românii, în maioritatea lor au priceput, că precum ḑiua fără sóre nu este ḑi; aşa omul fără minte luminată, fără carte nu este om.

Luminarea minţii: cartea este hrana sufletului şi acésta este de lipsă omului precum e de lipsă chrana trupului.

Omul fără de carte devine sedus, devine stăpânit de altul și devine rob omului învĕţat. Aşa a fost întrecut și aşa va fi şi în viitoriu.

Carte se învaţă în scólă de învĕţători.

Sscóla fară învĕţătoriu e o simplá casă.

Învĕţătorilor trimit părinţii copii lor pentru-ca sĕ-i înveţe carte. De este învĕţătorial corespunḑĕtoriu el luminéză mintea copiilor, éră de este el necorĕspunḑĕtoriu încurcă cugetarea, priceperea şi mintea copiilor.

Pentru-ca sĕ putem avé învĕţători corespunḑĕtori, ne trebuesc mai întâiu salarii corĕspunḑĕtóre. Arătatu-ne-a acest organ în Nr. 103, că archidiecesa sufere de lipsa învĕţătorilor cualificaţi, că nu se aplică tinerii nostrii la pedagogie pentru-că nu sunt salarii, cât de cât corespunḑĕtóre. Necesitatea regulării salarielor învĕţătorilor nostri nu se mai póte amâna. Sciu toţi câţi se interesézä de scóle, că $\frac{1}{3}$ dintre înveţătorii români au salarii dela 40—100 fl., şi $\frac{2}{3}$ au salarii dela 100—200 fl. Un servitoriu bun are un salariu mare, fiind-că are în bani dela 40—80 fl., are vipt, cuartir şi încălḑitul, cari socotite dau o sumă de preste 200 fl.

În Ungaria sunt plătiţi învĕţătorii ceva mai bine cu câte 300 fl., în Transilvania abia prela Braşov și prela Sibiiu şi încâteva locuri au 300 fl.

O astfeliu de stare nu este de suferit mai departe, fiindcă nu o sufer alţii mai mari decât noi!

Guvernul patriei avĕnd suprema inspecţiune asupra tuturor scólelor a dat sĕ se scie, că numai póte suferi nici la confesiuni neregularea salarielor învĕţătorilor. El va aduce un proiect, prin care se va sistemisa şi se va legiui în dieta ţĕrii minimul salarielor învĕţătoresci la 300 fl. Dacă confesiunile respective bisericele nu vor vrea sau nu vor puté plăti acest salariu de 300 fl., restul se va sistemisa şi se va plăti dela stat şi scóla va deveni sub îngrigirea statului.

O credem, că va fi cam după legea în vigóre dacă scóla e necorĕspunḑĕtóre, sĕ admoniéză, şi se închide, făcĕndu-se în aceea comuna o scólă comunală.

Voesce sĕ facă guvernul o lege pentru sistemisarea lefurilor învĕţătorilor pentru binele cetăţenilor sau din órecare interes sau scop al statului, nu scim. Ceea-ce scim şi recunóscem cu toţii este: că salariele învĕţătorilor români sunt necorĕspunḑĕtóre. Mai scim cu toţii şi aceea, că statul Ungariei e poliglot şi este o naţiune domnitóre, astfeliu fiind diferesc interesele naţiunilor şi confesiunilor de cele ale naţiunei domnitóre şi ale guvernului. Astfeliu stând împrejurările e temere de o influinţă streină în instruirea confesională a poporului nostru.

Se arată, că statul are puţin interes de instruirea religiósă. Vedem cu toţii, că slăbind religiositatea a crescut inmoralitatea.

Confesiunea gr. or. din Ungaria respective autorităţile ei trebuesc sĕ se îngrijéscă sĕ nu pérdă din scólele, cari cu mari jertfe le-au înfiinţat şi anume: sĕ îngrijéscă de regularea salarelor învĕţătorilor gr. or. din metropolia nóstră.

Congresul bisericesc, suprema autoritate confesională gr. or. în puterea § 154 din statutul organic, unde se prescrie: „regularea trebilor bisericesci și scolare etc“. e chiemat a regula şi sistemisa printr'un regulament salariele învĕţătorilor români gr. or. din întréga metropolie. Sĕ póte tocmai după forma cum s'a făcut regulamentul pentru parochii salarisate preoţilor din metropolia remână gr. or. Tot cam asemenea se va putea face şi pentru învĕţători.

Făcĕndu-se acest regulament a prevenit legei din vorbă.

Urmarea va fi, că dacă va deveni proiectul guvernului lege, românii gr. or. respective archidiscesa şi diecesele vor regula prin parochii salariele învĕţătorilor români și n'avem temere de asprimea legei.

De imposibilitate eu unul nu me tem, ci numai de interes şi nevoinţă me tem.

Va contribui poporul nostru în tóta Duminеca şi serbătorea pentru binele lui la un disc al scólei; pot sinódele archidiecesane şi diecesane forma dela alte fonduri ce esistă un fond pentru ajutorarea învĕţătorilor rĕu plătiţi.

Încheem deci ḑicĕnd: după cum instrúcţia va fi rĕspândită la popor, după-cum inteliginţele vor fi formate; după-cum ideile vor fi drepte sau rătăcite; după-cum doctrinele se vor rĕspândi la poporul român, aşa vom avea în viitoriu membrii bisericii şi ai naţiunei.

La lucru dar; sĕ sturuim cu toţii la îmbunătăţirea salarielor învĕţătorilor nostri.

C.

Replica junimei nóstre academice.

Apel către publicul român.

Intreprinderea nobilă a fraţilor nostri universitari români din Bucuresci şi Iaşi este încă în memoria tuturor.

Impresia puternică, ce a produs memoriul lor in apusul Europei, precum şi nenumeratele doveḑi de simpatică aprobare, cu care presa şi întréga inteligenţă strĕină a sprigınit causa nóstră a celor asupriţi, nu a putut sĕ nu producă o adâncă mâhnire în rĕndurile acelora, pe al căror stindard este scrisă nimicirea nóstră naţională.

Drept acea pentru a se rehabilita într'un proces, pe care ei de altmintrenea de mult l'au perdut, şi au luat refugiul la un rĕspuns, care geme de neadevĕruri. sofisme şi chiar insulte ordinare.

Este de astădată, netăgăduit, a nóstră datorinţă, a junimei academice române din Transilvania şi Ungaria, sĕ ḑicem şi noi un cuvĕnt în acésta luptă în care şi noi suntem între cei dintâi interesaţi.

Acest adevĕr recunoscut, am hotărit ca toţi universitarii români din Transilvania şi Ungaria sĕ scriem şi sĕ edităm o démnă replică la rĕspunsul junimei academice magiare.

In conferenţele nóstre dela Viena, Graz, Budapesta şi Cluş cu toţii am ajuns la o perfectă înţelegere asupra acestui punct.

De aceea, ţinem că replica nóstră nu este decât împlinirea unei datorinţe faţă de poporul, care ne-a născut, faţă de iubiţii nostri colegi bucuresceni şi iăşeni, faţă de lumea civilisată şi imparţială, care precum se scie, cu nerăbdare vrea sĕ afle adevĕrul nemistificat.

Suntem pe deplin conscii de greutatea sarcinei ce ne am impus.

Iubirea caldă de ném însĕ şi dreptatea, care pe a nóstră parte este, ne va ajuta, suntem siguri, sĕ triumfăm.

Comitetul esecutiv al junimei academice române, după esemplul colegilor magiari, cu ḑiua de aḑi a lansat liste de subscrieri benevole pentru acoperirea cheltuielilor de tipar, espediţie etc. a replicei.

Notăm aici, ca replica nóstră este apróρe terminată şi va apăré în patru limbi: românesce, franţuzesce, italienesce şi nemţesce.

Ea va cuprinde la 90 de pagine în form. VIII. mare şi va fi respândită gratuit în tótă lumea cultă.

Totdeodată rugăm pre toţi acei P. T. Domni, cari din greşală nu ar fi primit liste de subscripţii sĕ binevoéscă a se adresa la dl Aurel C. Popovici în Graz Parkstrasse 7, de unde imediat li se vor trimite listele în numĕr poftit.

Dealtcum ori şi cine ar dori sĕ contribuéscă cu óre care sumă şi fără a mai cere liste, este rugat a o trimite tot la adresa de sus, la care se vor trimite şi sumele colectate prin liste.

La urmă, tóte sumele incurse se vor cuita pe calea publicităţii.

Causa este a întregului ném românesc, e vorba de onórea nóstră naţională, sperăm dar că sprigiпul publicului românesc va corespunde însufleţirei, care ne-a pus condeiul în mână.

Viena şi Graz, 11 Octobre, 1891.

Pentru comitetul esecutiv:

Dr. Victor Roşca m. p. *George Candrea* m. p.
Dr. I. Bodea m. p. *Ilarian Rusanu* m. p.

Avis.

Adunarea generală a despărţĕmĕntului IV al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român se va ţiné anul acesta în comuna *Slimnic, Duminecă la 20 Octobre, a. c. st. v.*

Ordinea de ḑi:

1. Deschiderea adunărei prin presidiu.
2. Raportul general al comitetului.
3. Alegerea unei comisiuni pentru înscrierea de membrii.
4. Disertaţiuni la înţelesul poporului.
5. Alegerea unui membru în comitet.
6. Raportul comisiunei esmise pentru înscrierea de membrii.
7. Deciderea locului adunărei generale procsime.
8. Eventuale propuneri.
9. Statorirea bugetului pro 1892.
10. Inchiderea şedinţei.

Sibiiu, 5/17 Octobre, 1891.

Nicanor Frateşiu, director. *Mateiu Voileanu,* secretariu

Varietăţi.

* (Dela curte). Maj. Sa monarchul va veni sĕ petrécă pe la inceputul lui Decembre in Gödöllő şi apoi la Budapesta.

* (Alegere de vice-comite în Făgăraşiu.) Dela adunarea generală comitatensă din Făgăraşiu

am primit următórea scire referitóre la alegerea de vice-comite: „In adunarea comitatensă de aḑi (14 Octobre), magiarii au proclamat ca vice-comite pe Mauriciu Kapocsányi. Indignaţiunea românilor e mare.“ Precum avem scire positivă însĕ actul s'a petrecut astfeliu: Românii s'au presentat solidari, formând preste 2/3 din representanţa municipală. Voinicosul fispan Baussnern, n'a voit sĕ candideze pre candidatul românilor dl protonotariu I. Turcu. Aşteptăm raport detăiat şi vom reveni.

* (Vênătórea de urşi.) In castelul dela Gurghiu se fac pregătiri pentru primirea principelui Ferdinand d'Este, carele va sosi la vênătórea de urşi.

* (Distincţiune). Prin cercurile bine informate din Budapesta se vorbesce, că patriarchul sêrbesce, Brancovici va primi marea cruce a ordinului S. Stefan şi diploma de nobil magiar.

* Invitare. „Reuniunea sodalilor români“ din Sibiiu, invită la „Producţiunea cu cântări, teatru şi dans,“ care se va da Sâmbătă în 5/17 Octobre, 1891 în sala dela „Gesellschaftshaus“ cu programa publicată în Nrul 106.

* (Moştenitoriul de tron român.) Scirile cele mai nóuĕ desmint vestile de până acum despre căsătoria principelui Ferdinand cu d-şóra Văcărescu. De altă parte se anunţă, că sosirea regelui Carol la Sigmaringeu este iminentă; dl Văcărescu este rechemat dela postul seu.

* (Cas de mórte.) Ni se scrie de lângă ruinata cetate a lui Gel cu data de 29 Septembre a. c., că in acea ḑi a fost petrecut la cele eterne harnicul nostru preot din Someşul-cald, care a păstorit turma credinciósă 39 de ani, promovând interesele poporului şi ale comunei curat românesci. Pe cât de mănósă i-a fost activitatea, pe atât de frumósă i a fost inmormêntarea. Pe lângă administratorul protopresb. din Cluşiu au oficiat la inmormêntare parochii I. Vereş, N. Prigónă, At. Teutelecan, V. Metea şi Iosif Stănescu.

* (Inaugurarea rectorului la universitatea din Cernăuţi.) Duminccă la améḑi a avut loc în sala frumos decorată a universităţii Francisc-Iosefine inaugurarea solemnelă a rectorului magnificus pe anul academic 1891/92, a dlui profesor de chimie Dr. Ricard Pribram. La festivitatea acésta a luat parte Eminenţia Sa metropolitul Dr. Silivestru Morariu, căpitanul ţĕrei, Escel. Sa baronul de Vasilco, preşedintele ţĕrei contele Pace, generalul Seracin şi alţii.

O fóie locală îşi esprimă indignaţiunea, că atât metropolitul nostru, cât şi generalul Seracin au fost cu acest prilegiu întimpinaţi de către tinerimea universitară cu „Sĕ trăiéscă!“ Ba, după părerea aceloiaşi foi, ar fi fost o greşală, că tinerimea română şi uralele pentru Maiestatea Sa le-a adus în limba română. Ací trebue sĕ ne facem numai observarea, că noi românii nu suntem deprinşi a ne lăsa în ţara nóstră proprie comandaţi de tóte veniturile, şi când e vorba sĕ aducem ovaţiuni preaiubitului nostru monarch, acele le facem totdeuna în limba nóstră maternă, căci numai în acéstă limbă pot ele veni dela inima nóstră curat românéscă şi nefalsificată. Noi nu numai aprobăm procederea tinerilor români, dar le dăm chiar sfatul, de a urma şi de aci înainte întocmai la asemenea ocasiuni; scrie „Gaz. Bucovinei.“

Loterie.

Msrcuri în 14 Octombre.

Brünn: **29 71 64 20 46**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 14 Octobre 1891

	Viena	*B.-Pesta*
Renta de aur ung. de 4°₀	—.—	—.—
Galbin	5.58	5.59
Napoleon	9.30	9.36
100 marce nemţesci	57.65	53 57

Nr. 5459—1891. [174] 3—3

CONCURS.

Pentru conferirea stipendiilor şi ajutórelor, ce vin a sĕ vota *pe anul 1892* din fundaţiunea „Andronic.“

I. Pentru învĕţăcei de ori ce meserie;

II. Pentru sodali, cari s'au eliberat în decursul anului 1891 şi

III. Pentru sodalii, cari petrecênd cel puţin *6 ani* consecutivi la meseria lor şi au dat doveḑi despre desteritatea şi harnicia lor pentru a deveni măestrii — prin acésta se escrie concurs până în *15 Decembre 1891 stilul vechiu.*

Toţi cari voesc a concura la stipendii şi ajutóre au sĕ producă în general:

a) carte de botez;

b) atestat comunal despre averea proprie şi a părinţilor;

c) atestat familiar dela parochul locului despre familia părinţilor concurentului, şi fiind şi acesta căsătorit, şi despre familia dênsului; în atestat avênd sĕ se cuprindă şi aretarea, că în familie câţi copii sunt minoreni, câţi frecuentéză scóla, şi câţi se mai află la vre-o meserie.

Afară de recerinţele aceste generale au se mai arete în special.

I. *Învĕţăceii:*

a) că au împlinit anul al 12 lea al etăţii;

b) că au cercetat cu succes bun cel puţin scóla poporală;

c) că au încheiat contract cu măestrul, şi că contractul s'a înregistrat în condica autorităţii industriale, (la protopretore ori magistrat) avênd al alătura la concurs în original, sau în copie autentică.

II. *Sodalii:*

a) că au terminat periodul de învĕţătură în decursul anului 1891, ceea ce vor dovedí prin atestatul autorităţii industriale (§ 67, art. de lege XVII 1884);

b) că au purtare bună şi fac sporiu mulţămitoriu în meseriă şi acésta o vor dovedí prin atestatul măestrului, eventual cu cartea de lucru;

c) sĕ arete prin atestat dela măestru, ce cunoscinţe de limbi mai au;

d) eventual aparţinênd ca membrii la vre-o reuniune de meseriaşi se o dovedéscă acésta cu atestatul dela reuniune.

III. *Sodalii ce sunt în condiţiuni a deveni măestrii:*

a) sĕ aibă certificatul de măestru-

b) sĕ fie lucrat cel puţin *6 ani* consecutivi, ce vor dovedí cu atestatele dela măestrii, la cari au lucrat;

c) în cerere sĕ arete anume unde voesc a se aşeḑa ca măestrii, ce fel de mijlóce în bani mai au pentru a-şi începe meseria pe socotéla lor, apoi sĕ producă şi alte documente recomándătóre.

Dela toţi concurenţii de ori-ce categorie sĕ recere, ca cererile sĕ fie scrise şi subscrise cu mâna lor proprie şi adresate Consistoriului archidiecesan gr. or. în Sibiiu sĕ le înainteze aici cel mai târḑiu *până la 15 Decembre 1891 st. v.*

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan ţinută la 16 Septembre, 1891.

Dr. Ilarion Puşcariu,
arch. vicariu archiep.

Dr. Remus Roşca,
secretariu.

Nr. 326. [187] 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele mai jos însemnate din protopresbiteratul Giógiului II se escrie concurs cu termin până în 15 Octobre v. a. c.

1. Băcăinţ, cu salariu anual de 150 fl., din cassa bisericei, victuale dela popor în valóre de 46 fl., cuartir şi lemne.

2. Giógiul de jos-suseni, cu salariu anual de 100 fl., din cassa bisericei şi lemne.

3. Mermezeu-Văleni, cu salariu anual de 150 fl., din repartiţiune şi lemne.

Reflectanţii la aceste posturi au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu, până la terminul mai sus indicat.

Secărêmb, 18 Septembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Giógiului II în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 313. [183] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clesa a III-a Blăşeni-Plai, se escrie a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 409 fl.

Concurenţii au a-şi insinua în terminul deschis cererile lor, instruite în sensul normelor din vigóre, oficiului protopresbiteral al tractului Zarand.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Brad, la 16 Iuliu, 1891.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 212. [184] 3—3

CONCURS.

Pe basa decisiunei Vener. consistoriu archidiecesan dela 13 August 1891 Nr. 4789. B, şi în conţelegere cu comitetul, se escrie concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Petrîngeni de clasa a III-a în protopresbiteratul Abrudului cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele stolari în sumă de 401 fl.

Doritorii de a ocupa acest post se trimită cererile lor concursuale cu documentele recerute de legile din vigóre, la subsemnatul oficiu, avênd tot odată a se presenta în parochie, pentru cunóscere, însĕ cu observarea prescriselor regulamentului pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Abrudului.

Abrud, 17 Septembre, 1891.

Romul Furdui,
adm. protopresbiter.

Nr. 276. (185) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia Steuini de clasa a III a, protopresbiteratul Geógiului II, se escrie prin acésta a doua óră concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“

Venitul anual împreunat cu acest post este de 400 fl.

Competenţii au a şi aşterne cererile instruite după normele din vigóre la subscrisul oficiu în terminul indicat, de unde pot primí şi informaţiuni mai ample în privinţa parochiei

Secărâmb, 25 Iuliu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Giógiului II, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 209. (186) 3—3

CONCURS.

Pe basa decisiunei Vener. consistoriu archidiecesan dela 13 August 1891 Nr. 4790 B. şi în conţelegere cu comitetul parochial se escrie concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Buninginea de clasa a III-a, în protopresbiteratul Abrudului cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele stolari în sumă de 415 fl., afară de casa parochială.

Doritorii de a ocupa acest post se trimită cererile lor concursuale cu documentele recerute de legile din vigóre la subscrisul oficiu, avênd tot odată a se presenta înainte de alegere în parochie pentru cunóscere, însĕ cu observarea prescriselor regulamentului pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Abrudului.

Abrud, 16 Septembre, 1891.

Romul Furdui,
adm. protopresbiter.

Publicaţiune de licitaţiune.

Comuna bisericéscă gr. or. din *Drăguş*, comitatul Fágăraşului, publică licitaţiune minuendă pentru clădirea unei biserici nóue de material solid, cu condiţiunile din planul de clădire aprobat de Preavenerabilul Consistoriu archidiecesan de sub Nr. 1554/1890 epitr. şi în sensul licenţiei de clădire din partea inclitului oficiu comitatens de sub Nr. 8162/1891 v. com.

Preţul strigărei va fi *18,000 fl.* — Intreprinḑĕtoriul va da *întreg materialul de clădire.* — Licitaţiunea se va ţiné in *3/15 Novembre 1891 la 11 óre antemeridiane în comuna Drăguş*, la care se învită toţi architecţii, cari voesc a licita.

Licitanţii au depune vadiu de 5% din preţul strigărei, ér anteprenorul minuend, după aprobarea contractului de către forurile bisericesci, va depune cauţiune de *20%* în bani gata, sau obligaţiuni de stat, ori în realităţi, care va servi ca garanţă încă *3 ani* dela colaudare încolo. Condiţiunile de clădire, planul şi licenţia se pot vedé la preşedintele comitetului din Drăguş.

In numele comitetului parochial gr. or. din Drăguş. [189] 1—3

Drăguş, în 29 Septembre, 1891

Ioan Făgărăşan, preşed. comit.
George Codru, not comit.

În cancelaria mea advocaţială primesc

Un candidat de advocat

cu óre şi care pracsă, pe lângă condiţiuni fórte favorabile.

Dr. Oct. Russu,
advocat în Sibiiu.
[188] 1—3

Păşunat de oi.

Dl Iohann Lutsch Nr. 231 din Agnita are de dat *350 jugĕre pentru păşunatul oilor,* — de acum până în *1 Aprile 1892.*

Redactor responsabil Nicolau Ivan.
Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr 108 Sibiiu, Marți 8/20 Octobre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondentele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or. 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr; pentru fie-care publicare.

La alegerea de vicecomite în Făgărașiu.

Sibiiu, 7 Octobre, 1891.

In primul nostru dela 12/24 Septembre, unde am vorbit despre alegerea de vice-comite la Făgăraș am ḑis: „In comitatul Făgărașului dela candidare are sĕ atêrne sórtea isbândei și dela pasul ce’l va face comitele, inaugurându-și activitatea, ca om prudent sau ca om volnic“.

Comitele Baussnern a ales volnicia, și candidatul românilor, candidatul poporului, omul de încredere al celor 85 mii de locuitori români, a trebuit sĕ cadă, față de candidatul lui Baussnern și al jidovilor din Făgăraș, în numĕr de abia 3 mii.

Kopocsányi Moritz este pus prin volnicie în fruntea comitatului, a acelui comitat, unde pân acum a mai rĕmas unicul vice comite român, în întrégă țéra unguréscă.

Protonotariul Turcu, escelentul iurist, bărbatul probat, amploiatul cel riguros și punctuos, care de 18 ani a stat în serviciul comitatului Făgăraș, ca vice notariu, ca president la sedria orfanală și de 8 ani ca protonotariu, a picat, căci cu o nerușinare nemai pomenită, a fost scos din candidație, deși membrii aleși de congregație, vicariul Rațiu, protopopul Dan și advocatul Micu s’au luptat pentru respectarea dreptului de alegere și pentru binele comitatului.

Onóre lor! Rușine pĕcătoșilor!

Sĕ fi avut Baussnern instrucțiuni de sus?

Noi nu credem, deși el sĕ fi dechiarat a le avé.

Guvernul contelui Szapáry — se vorbia, — că voesce sĕ inaugureze un modus vivendi față de naționalități, și nu ne vine a crede, că i va fi dat pradă pe români unei coalițiuni de sasi renegați, jidovi magiarisați, cum sunt domnii Krauss, Fejérváry — (jidanul) și Rottler — ómenii de încredere ai voinicosului Baussnern.

Se fie acésta o pregătire a terenului pentru o apropiere între români și magiari?

Vorbă sĕ fie! Baussnern și alte unelte slabe nu sunt chemate a închega raporturi amicabile între aceste dóuĕ popóre. Baussnern și soții lui, împing pe români și pe aceia, cari mai credeau în o apropiere — îi împing în brațele tătarilor mai curênd, decât sĕ i facă aderenți ai unei stăpâniri, care și-a pus un organ, anume sĕ calce intențiunile legei, anume sĕ vecseze pe români, anume sĕ teroriseze, anume sĕ i amăgéscă și scótă din ogașe.

Acésta e misiunea lui Baussnern la Făgăraș.

Românii, nici pân acum nu au avut încredere în acest agent provocătoriu, în viitoriu vor avé și mai puțină încredere, căci prin eschiderea candidatului român, fără nici un motiv legal — a arĕtat, că nu doresce decât volnicia și impunerea voiei sale.

De sigur, căci motive de eschidere nu erau.

Nu, căci în legile din Ungaria nu le ar fi aflat, deóre-ce acele nu eschid pe un om cualificat, pe un amploiat onest dela posibilitattea de a fi ales, dacă întrunesce tóte condițiile.

Baussnern — a decis cu votul seu și al mamelucilor celor 3 — scóterea candidatului român din candidație, 100 de români fața de 37 evrei, unguri și sași din congregație, au plecat indignați și au părăsit sala, făcută din sudórea poporului, ca sĕ-și facă eroii ḑilei mendrele.

Românii sunt vătĕmați în ce au mai scump, în simțul lor de dreptate și cer ca guvernul țĕrei sĕ nu sancționeze un abus, atât de bătătoriu la ochi ca și acesta.

Este în interesul pacinicei convețuiri a poporațiunei, ca guvenul sĕ nu sancționeze procederea volnică din 14 Octobre a fișpanului Baussnern, a acelui Baussnern, despre care era vorba, că e trimis la Făgăras, ca sĕ împace naționalitățile.

Procederea arbitrară a comitelui dela Făgăraș are sĕ oțeléscă mai mult puterile românilor, are sĕ i treḑéscă, ca sĕ aibă ochii în patru.

Dacă vor fi fost români — și cât scim noi a și fost un pĕcătos, care s’a cam vêrit în grația măriei Sale, înegrind pe români, cu atât mai mult se impune cestorlalți, ca sĕ fie solidari în tóte acțiunile viitóre și cum a căḑut pașa dela Bistrița și cel dela Sighișóra, nu ne îndoim, că are sĕ cadă și sasul cel renegat Baussnern.

Numai perseveranță și acțiune solidară față de volniciile lui.

Românii sĕ stea pe basă legală, și de acolo sĕ nu se misce, ér unde vor vedé cânii, sĕ le descopere înaintea lumei. Baussnern este o figură, care are sĕ jóce un rol trist în viața poporului român din comitatul Făgărașului, căci pornit pe drum rĕu, el nu se va sci opri aici.

Românii sĕ veghieḑe, ca sĕ nu-i afle nepregătiți săgețile lui cele veninóse.

Așa vor isbuti a l pune în pensie, mai curênd decât crede d-lui.

Sibiiu, în 7 Octobre, 1881

Intre obiectele, cari vor fi supuse deliberărei și prin acésta regulărei congresului nostru din sesiunea acésta între alte obiecte de natură organisătóre este deja anunțată și regularea alegerei de invĕțători la acele scóle, cari sunt susținute de mai multe comune bisericesci. Cestiunea s’a pus pe tapet dela noi din archidiecesă, și s’a dat la competința congresului, ca a unicului for legal legislativ în asemenea afaceri de organisare.

Esistă adecă la noi în archidiecesă scóle susținute parte de dóuĕ, parte de mai multe comune bisericesci din un protopresbiterat, parte de mai multe comune bisericesci din mai multe protopresbiterate, parte din tóte comunele unui protopresbiterat.

Asemenea scóle sunt provĕḑute în §. 28 din statutul organic, și se cuprind disposițiuni speciale cu privire la comitetul și epitropia dela aceste scóle comune. Anume se dispune în §. 28, că din comitetele parochiilor, cari susțin asemenea scóle comune se alege un comitet scolariu, și prin acésta o epitropie scolară. Cercul de activitate al unui asemenea comitet și epitropie în trebile scolare e ca și cel al comitetelor și epitropiilor parochiale în afacerile scolare.

La aplicarea acestor disposițiuni autoritatea bisericéscă a dat preste greutăți, cari nu ușor au putut fi delăturate. Anume la instituirea de învĕțători la scólele de asemenea natură a aflat autoritatea bisericéscă pe comitetul scolariu, care a escris concursul și a combinat lista candidaților la învĕțătorie, nu a aflat însĕ nicăiri organismul, care sĕ fie chemat a face însuși alegerea, nu a aflat nicăiri organul, care sĕ aibă agendele sinodului parochial.

La unele scóle, cum e bunăóră cea din Venetia, Bran, cum sunt scólele centrale din Brașov a dat autoritatea bisericéscă de statute deja aprobate, dar cari nu corĕspundeau disposițiunilor §. 28 din statutul organic în punctul alegerei comitetului și a epitropiei comune, preste acésta mai dispuneau de o representanță, care era și este chemată sĕ ocupe locul sinodului pentru asemenea scóle și în faptă asemenea representanță sau delegațiuni și ocupă locul sinodului pentru asemenea scóle, deóre-ce ele fac alegerile puterilor didactice dela asemenea scóle.

S’au mai întâmplat însĕ și aceaa, că comune cari susțineau asemenea scólă, făceau alegerea de învĕțătoriu în comitetul parochial, care era ales numai pe basa unui us vechiu din sinul comitetelor parochiale din respectivele comune. O asemenea practică se observa bunăóră în comună Sohodol, protopopiatul Branului.

Intre asemenea împregiurări autoritatea bisericéscă aici în archidiecesă s’a ajutat, după cum a creḑut, că e mai în spiritul așeḑĕmintelor sântei nóstre biserici. Anume, la acele scóle comune, cari

FOIȚA.

Trandafirii.

(Urmare.)

Singura încercare de a mai repeți acésta rugare, sub pretecstul timpului necesar de pregătire, îl scóse pe sĕlbatecul om astfel din fire, încât acesta apucă aprins de ospĕțul din ḑiua trecută și de bucuria sângerósă a vênatului în furia órbă cuțitul de vênat. Trandafirița scăpà tremurând și se hurluì afară lângă ușa anticamerei. Aci o aflà băiatul, care aduse tatălui ei dejunul. El strigă după ajutor, duse pe cea leșinată în odaia ei și trimise îndată nu după tatăl ei, ci după preotésa. Trecù timp îndelungat, până-ce își veni Trandafiririța în ori.

Privirea ei cea dintâiu căḑù asupra amicei sale materne, asupra mamei aceluia, din a căruia brațe ea fu smulsă cu sila, și lacremile, cari tindeau a eși la ivélă, dar cari erau reținute de durerea crudă a desperării, ar fi aruncat-o în curênd în starea de mai înainte. Numai cu greu cutezà ea în fine a descoperi preotesei nenorocirea ei și acum o inundară lacremile, treḑite de sentimentul părtinitor al matrónei, și-i aduseră óre-care ușurare. Inima ei însĕ era frântă, germenul vieții rănit, căci numai nenorocirea acésta sosită fără de veste îi luminară disposițiunea adevĕrată a inimei sale, și despărțirea, care o amenința, a convins-o, că ea nu mai e absolut în stare, de a trăi fără Guilelm.

Și interiorul lui se luminà prin acéstă scire și prin morbul Trandafiriței, și el recunoscù puterea acestui sentiment numai în momentul, când trebuia sĕ renunțe la ea, el scia numai atâta, că iubesce cu pasiune, și cei mai mult, că e tot așa de iubit; cu tóte aceste bărbăția, dedarea timpurie de a se stăpâni, îi dedù tăria de a-și înfrăna iubirea. El se susținea pe sine însuși, pentru a nu lăsa pe iubita lui sĕ cadă, și când ea se reculese pe încetul, când era iarăși în stare de a eși pe afară și de a apăré în societatea obicinuită, a cărei relațiune se schimbase atât de mult față de ea, atunci el era acela, care o pregătea în răbdare și supunerea față de voința părintelui ei. Contele Ellareth, destinatul ei mire, era incult, dar bun de inimă și avea o minte sănĕtósă, într’acolo cerca el ai îndrepta privirile, a o aduce din acest punct nu de tot întunecat al viitoriului ei destin la puțină mângăiere.

Cu cât mai nobilă era străduința acésta, cu atât ințelegea Trandafirița mai mult, cu atât mai dureros influința asupra ei, și pe cât de nemilos rĕmase tatăl ei la rugările și la cererile ei, pe atât de neclintită a rĕmas iubirea ei și convingerea, că de nu e altă scăpare — mórtea trebue sĕ se îndure de ea. Se și părea, că acest ultim și scump amic al tuturor nenorociților nu va mai întârḑia mult de a o elibera. Dela acel leșin scăḑuse evident sănĕtatea ei, cât și fața ei. Tótă lumea observa acésta, numai tatăl ei nu, sau el ținea aceea, ce nu putea ca se nu vadă, de o prefacere. Astfel ofelia ca cu apropierea ḑilei de cununie, și mai era numai o singură sĕptĕmână între momentul de față și aceea serbare grozavă. In o sară petrecù Guilelm, după cum obicinuia întotdéuna, pe palida și șovăitórea fată prin grădină acasă. Era pe timpul trandafirilor, priveghitórele treceau în sbor și cântau melodii dulci în tufișurile întunecóse, luna era plină pe ceriu și împrăștia o splendóre plăcută preste natura liniștită, preste tufișul înflorit de trandafiri și preste acel palid trandafir, care umbla acum încet susținut fiind de brațul tristului seu amic, prin grădina umplută cu miros plăcut. Frumșeța serei, mirosul divin al florilor, îi induplecă sĕ stea un moment pe loc. Lângă ea se legăna ușor în adiera zefirului de sara o tufă de trandafir, era cea mai frumósă și mai plăcută dintre tóte. Trandafirița privia tufa de trandafir, bobocii ei tare mulți, și observà, ca pe o ramură se aflau șepte boboci, dintre cari numai unul începea a se desface. (Va urma.)

erau deja organisate, avênd comitet şi delegaţiuni cari se corĕspundă sinodului parochial, consistoriul le a lăsat acestea neatinse, şi afăcerile scolare le au îndeplinit aceste corporaţiuni.

In casul unde comitetul parochial făcea şi candidarea şi alegerea s'a ajutat lucrului aşa, că s'au luat voturile acelor 2 sinóde parochiale, cari susţineau o singură ‚scólă, şi s'a făcut scrutiniu sub conducerea protopresbiterului tractual.

Asemenea ajutorări s'au putut face însĕ numai pentru casuri esceptionale şi de mare urgenţă. Cestiunea a trebuit sĕ fie delegată la competinţa congresului, care a făcut §. 28 din statutul organic, şi care singur e competent sĕ întregéscă lacuna, anume sĕ creeze pentru asemenea scóle un organ, care sĕ corĕspundă sinodului parochial din parochie, ale cărui agende în trebile scólelor comune sĕ fie egale cu cele ale sinodului parochial în afaceri scolare din parochie.

Din mila lui Dumneḑeu actualii fruntaşi ai congresului actual toţi au luat parte la compunerea statutului organic, şi de ani 20 toţi lucră la punerea lui în practică. Sunt deci în curentul ideilor, de cari au fost conduşi la facerea statutului organic, sunt în deplină cunoscinţă a practicei observate în aplicarea legei, şi de bună sémă vor da acestei cestiuni soluţiunea cea mai fericită.

De bună sémă conclusul congresual, care va urma în acéstă afacere va cuprinde şi dispoziţiuni cu privire la esecutarea dispoziţiunilor pentru asemenea scóle comune în tóte casurile concrete, şi în consecuenţă pentru uniformitate tóte statutele parţiale se vor acomoda dispoziţiunilor legale. Şi atunci vom avé o cinosură, şi vom puté regula uniform scólele din Brad, Braşov, Câmpeni, Dobra, Veneţia, Bran şi Sohodol, eventual şi altele de asemenea natură.

Importanţa cestiunei ne-a impus de detorinţă sĕ ne ocupăm cu ea la locul acesta.

Congresul naţional bisericesc.

Şedinţa IV, ţinută la4/16 Octobre.

Şedinţa se deschide la 10 óre înainte de améḑi.

Se cetesce protocolul şedinţei a III-a şi se autentică.

Se presintă cererile pentru concediu a le deputaţilor: Alecsiu Olariu, Andreiu Ghidiu, Georgiu Popoviciu, Alecsandru Ioanoviciu, Aurel Suciu pentru întréga sesiune, ér alui Paul Pap pentru 10 ḑile.

Concediile cerute se acordă

Se presintă raportul consistoriului metropolitan referitoriu la ingerinţa guvernului în ce privesce procesele disciplinari învĕţătoresci împreunate cu distituirea din post.

Se transpune comisiunei scolare.

Se presintă rugarea învĕţătoriului Ioan Suciu din Rĕşiţa montană, prin carea cere a se îndruma consistoriul din Caransebeşiu a decide asupra suplicei sale, transpusă aceluiaşi de măritul Congres încă în anul 1888.

Se transpune comisiunei petiţionare.

La ordinea ḑilei urméză continuarea referadei comisiunei vrificătóre, carea prin referintele seu Paul Rotariu propune şi congresul decide

A se verifica deputaţii:

Georgiu Serb, ales în cercul Sasca; Dr. Iosif Gall ales în cercul Têrnavei şi Dr. Ioan Bunna ales în cercul Beliu.

Se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei organisătóre, referitoriu la raportul general al consistoriului metropolitan plenar despre activitatea sa în periodul dela congresul din 1888 până la datul raportului, adecă pană la 28 Septembre a. c.

Referintele Nicolau Zigre dă cetire raportului consistoriului metropolitan plenar şi congresul în general îl i-a spre sciinţă, acludându se la protocol sub lit.

Trecêndu-se la desbatere specială privitoriu la punctul ce tractéză despre rescriptele prea înalte urmate la adresele înaintate în numele bisericei nóstre metropolitane Majestăţii Sale, una de felicitare din incidentul iubileului de 40 de ani pe basa conclusului congresual de sub Nr. 158 din 1888, éră alta de condolinţă din regretabilul incident al repausărei fericitului Clironom, la propunerea comisiunei congresul aduce următoriul conclus:

Acest congres cu adevĕrată loialitate şi cu supunere omagială ia act despre acelea rescripte prea graţióse.

Cu privire la notificarea espusă în raport despre decedarea binemeritatului archiereu Ioan Popasu, primul episcop al diecesei reînfiinţate Caransebeş, comisiunea propune şi congresul enunţă ca conclus:

Constatând meritele fericitului archiereu obţinute în decursul laboriósei sale vieţi faţă de biserica nóstră naţională română, pentru perderea regretabilă a acestui bărbat binemeritat de biserică şi naţiune, congresul îşi esprimă profunda sa condolinţă, căreia îi dă espresiune atât prin acest conclus, cât şi prin ridicare.

Relativ la acel punct din raport, în care se arată cumcă pentru întregirea scaunului episcopesc devenit în vacanţă în diecesa Caransebeşului s'au luat mĕsurile prescrise, în urmarea cărora în acel scaun episcopesc a fost instituit părintele episcop actual Nicolau Popea, fost archimandrit şi vicariu archiepiscopesc, precum şi relativ la acel punct, unde se espune, cumcă resultatul sus espus se póte atribui mai vêrtos energicei intreveniri a Escelenţiei Sale Domnului archiepiscop şi metropolit, la propunerea comisiunei, congresul aduce următoriul conclus:

Congresul, luând cu plăcere act despre instituirea părintelui Nicolau Popea în scaunul episcopesc al diecesei Caransebeşului, Escelenţiei Sale Preasânţitului Domn metropolit pentru energica întrevenire în acest obiect spre a validita votul bisericei, i se esprimă recunoscinţă.

Cu privire la acest cuprins al raportului, unde se espune cum din incidentul călătoriei Maiestăţii Sale la manevrele militare ţinute în jurul Oradei mari la anul 1890, precum şi la Bistriţa în anul curinte s'au depus în numele bisericei nóstre naţionale omagiele de loalitate Maiestăţii Sale preagraţiosului nostru monarch, la propunerea comisiunei se enunţă ca conclus:

Congresul cu satisfacţiune ia act de recunoscinţă, despre representarea cu demnitate a bisericei nóstre naţionale înaintea Majestăţii Sale preagraţionostru monarch şi în necs cu acésta constată, cumcă consimte cu enunciaţiunile espuse în alocuţiunile de felicitare ale Escelenţiei Sale Preasânţitului Domn metropolit, — cari alocuţiuni împreună cu preagraţiósele rĕspunsuri sĕ se acluda la protocol.

Cu privire la espunerile cuprinse în raport privitóre la practicabilitatea şi aplicabilitatea regulamentelor de procedură matrimonială şi disciplinară; comisiunea propune şi congresul primesce:

Se aviséză consistoriul metropolitan pe basa esperinţelor procurate, conform concluselor anterióre, a face la congresul ordinariu următoriu, propuneri detaiate şi motivate în privinţa aplicabilităţii definitive a regulamentelor din cestiune.

Referitoriu la normativul votat de consistoriul metropolitan, în privinţa regulărei referinţelor între representanta fundaţiunei „Gozsdu“ şi acelaşi consistoriu la propunerea comisiunei congresul decide:

Se aviséză consistoriul metropolitan a presenta încă în sesiunea acésta respectivul normativ, spre a se putea lua act de el.

Faţă cu acele puncte din raport, în care se espune, cumcă regularea afacerilor epitropesci prin un regulament uniform în întréga metropolie ar întimpina greutăţii şi că acest regulament ar fi a se amâna pentru timpuri mai potrivite, —

Comisiunea avênd în vedere cumcă cu date positive este constatată trebuinţa urgentă de a se regula din partea acestui congres administrarea averilor bisericeşti, scolari şi fundaţionali, mai ales în comunele bisericesci şi a norma cu precisiune cercul de activitate şi de procedură al organelor parochiale în administrarea averilor bisericesci, precum şi referinţele, în cari stau acele organe parochiale faţă de organele superióre în privinţa administrărei averilor, comisiunea propune şi congresul decide:

Se însărcinéză consistoriul metropolitan, ca conform concluselor anterióre, pe basa materialului procurat dela eparchii a pregăti proiectul de regulament pentru administrarea afacerilor economice şi al presenta congresului ordinariu următoriu.

Relativ la aplicarea regulamentului pentru administrarea şi manipularea fondurilor şi fundaţiunilor metropolitane, conform propunerei comisiunei, — Se aviséză consistoriul metropolitan a satisface conclusului congresual de sub Nr. 129 din 1888.

Punctul privitoriu la notificarea, cumcă trei: membri distinşi ai consistoriului metropolitan, anume Antoniu Mocsony de Foen, Timoteiu Micle şi Elia Măcellariu au trecut din viaţă, în acord cu propunerea comisiunei, — Congresul prin ridicare 'şi esprimă profunda condolenţă pentru regretabila perdere a acestor bărbaţi distinşi ai bisericei nóstre naţionale.

Punctul ce tractéză despre devenirea în vacanţă a unui loc de asesor ordinariu în senatul bisericesc prin promovarea Preasânţiei Sale D-lui Nicolau Popea la demnitatea de episcop, conform propunerei comisiunei, — Se enunţă a se pune la ordinea ḑilei îndeplinirea acelui loc vacant deodată cu organisarea celorlalte dóuĕ senate.

Se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei bisericeşti, carea prin referintele Dr. George Popovici vine a refera asupra raportului general al consistoriului metropolitan ca senat bisericesc, despre activitatea sa, începênd dela ultimul congres din 1888 până la datul raportului adecă până la 29 Septembre a. c.

Dându-se cetire raportului, — congresul în general îl ia spre sciinţă, avênd a se aclude la protocol.

Trecênd la desbaterea specială privitoriu la punctul ce tractéză despre datele statistice comisiunea propune:

Se recomandă consistoriului metropolitan, ca în înţelesul concluselor congresuale Nr. 62 ex 1886 şi 147 ex 1888 privitóre la aşternerea datelor cât se póte de esacte, sĕ stărue consistórele eparchiale sĕ umple tóte rubricile formularilor stabilite.

Deputatul V. Mangra face următoriul aditement: Sĕ se adaugă o rubrică nóuĕ la formulariu, în carea sĕ se inducă crescămêntul ce va fi din sporirea celor ce se despart de eparchia sêrbă.

Congresul primindu-le, se enunţă următoriul conclus:

Se recomândă consistoriului metropolitan, ca în înţelesul concluselor congresuale Nro 62 ex 1886 şi 147 ex 1888 privitóre la asternerea datelor statistice, cât se póte mai esacte, sĕ stărue ca consistoriele eparchiali sĕ umple tóte rubricele formulărielor stabilite; avênd a se adauge o rubrică nóuĕ la formularii, în carea sĕ se indice crescĕmêntul, ce va fi din cei ce se vor desface de sêrbi din comune mestecate.

Referitoriu la punctul, ce tractéză despre tipărirea cărţilor bisericesci cu litere, comisiunea avênd în vedere, că afacerea acésta este relegată la P. S. sinod archieresc şi fiind-că în biserica nóstră este mare lipsă de cărţi, a căror retipărire pare a fi împedecată cu nedeterminarea, dacă acele cărţi au sĕ se tipărescă cu litere slave ori latine şi în casul din urmă cu care ortografie, propune şi congresul decide:

Ven. sinod episcopesc este rugat a resolvi cât mai curând acésta cestiune.

Fiind timpul înaintat presidiul anunţă, procsima şedinţă pre mâne la 10 óre înainte de améḑi, la ordinea ḑilei continuarea rapórtelor comisiunilor.

Şedinţa a V-a, ţinută la 5/17 Octobre.

Şedinţa se deschide la 10 óre, se cetesce protocolul şedinţei premergĕtóre — şi se autentică.

Preşedintele archiepiscop şi metropolit, aduce la cunoscinţa congresului, că ţinênd sémă de datorinţa ce o avem faţă cu memoria binefăcĕtorilor bisericei nóstre, în conformitate cu usul din trecut, astăḑi la 9 óre s'a celebrat în biserica „Schimbărei la faţă“ din cetate parastas solemn întru amintirea fericitului archiepiscop şi metropolit **Andreiu** baron de **Şaguna** şi întru cea a binefăcĕtoriului bisericei şi naţiunei nóstre de *piă memorie* Emanuil **Gozsdu**, la care au asistat toţi deputaţii congresuali, anume invitaţi la acest act.

Notificarea presidială se trece la protocol.

Sĕ presentéză rugarea deputatului Ioan Popovici-Dessean, în care justifică lipsa credenţionalului şi cere concediu pe întréga durata sesiunei. — Sĕ transpune comisiunei verificătóre

Se presentéză scrisórea deputatului Constantin Radulescu, prin care declară, că optéză pentru cercul Chisetĕu, şi renunţă dela mandatul din cercul Făget.

Cercul Făget devenind vacant, se va dispune la timp alegere nouă.

Se presentéză scrisórea deputatului Dr. Iosif Gall, în care arată că este împedecat a lua parte la sesiunea congresului actual şi cere tot odată concediu. — Concediul sĕ acórdă.

Se presentéză următórele cereri de concediu:

a) a deputatului Alecsandru Ioanoviciu pe întréga sesiunea:

b) a deputatului George Serb pe 8 ḑile,

c) a deputatului Zevedeiu Murĕşian pe restul sesiunei. — Concediile cerute se acórdă

Se presentéză raportul consistoriului metropolitan din 5/17 Octobre Nr. 294, prin care promovéză la congres normativul votat de acelaşi consistoriu în obiectul regulărei referinţelor între consistoriul metropolitan şi representanţa fundaţiunei Gozsdu, — sĕ predă comisiunei organisătóre.

Se presentéză rugarea credincioşilor români gr. ortodocsi din Hernecova, aparţinători diecesei sĕrbesci din Timişóra, în care cer încorporarea lor la biserica nóstră şi desfacerea legăturilor ierarchice cu sêrbii, — sĕ predă comisiunei petiţionare.

Escelenţia Sa Inalt Prea Sânţitul Domn archiepiscop şi metropolit face următórea propunere:

Incepênd cu prima Ianuariu 1892 după călindariul nou, respective 20 Decembre 1891 c. vechiu, sĕ se introducă în întrégă administrarea bisericéscă în metropolia nóstră usul călindariului nou, remânând neatins usul călindariului vechiu în cele strins rituali şi ale tipicului.

La propunerea deputatului Ioan Lenger, se alege o comisiune specială de 15 membrii dimpreună cu Preasânţiţii episcopi, care sĕ o studiéze şi sĕ vină cu raport în sesiunea presentă.

La ordinea ḑilei urmédă raportul comisiunei scolare.

Deputatul Stefan Velovan, în calitate de raportor al acestei comisiuni, cetesce raportul consistoriului metropolitan ca senat scolar despre activitatea sa dela congresul din 1888 până la 1 Octobre a. c, după cetire propune ca sĕ se priméscă de basă la desbaterea specială și sĕ se acludă la protocol.

Deputatul Ioan Lenger, vede în raport lacune esenţiali, vede chiar mancităţi, cari ar fi bine sĕ se îndrepte prin comisiune, cu ajutoriul referentului scolar dela consistoriul metropolitan și de aceea propune sĕ se predea comisiunei spre întregire.

Din incidentul acestei propuneri se nasce o discusiune, la care iau parte deputaţii Dr. George Popa, Parteniu Cosma, Vasile Manga, Leontin Simonescu, Ioan Budinţan și Paul Rotariu, unii pentru propunerea deputatului Lenger, alţii pentru propunerea comisiunei și — cu delăturarea propuneri deputatului Ioan Lengeru, sĕ primesce propunerea comisiunei și raportul sĕ ia drept basă la desbatere specială, și se decide a sĕ aclude la protocol.

Cu aceste ședința se închee la 2 óre p. m., și cea procsimă se anunţă pe Luni în 7/19 Octobre la 9 óre.

La ordine desbaterea specială a raportului comisiunei scolare.

Regulament

pentru procedura la alegerea deputaţilor pentru congresul naţional-bisericesc.

I. Dispositiuni generale.

§. 1. Alegerile deputaţilor la congresul naţional-bisericesc se efeptuesc în urma dispositiunii luate de consistoriul metropolitan și în restimpul ficsat de acela-și.

§. 2. Pentru alegerea deputaţilor congresuali preoţimea din eparchiă se grupéză în 10 colegii, ér comunele bisericesci, respective alegĕtorii mireni în 20 cercuri electorale, avênd sĕ alégă fie-care colegiu preoţesc un deputat, din cler, și fie-care cerc electoral un deputat mirén.

II. Agendele consistoriului eparchial.

§. 3. Consistoriul eparchial primind emisul consistoriului metropolitan defige în ședinţă plenară:

a) Ḑiua pentru alegerea deputatului din cler;

b) Ḑiua, când au sĕ se întrunéscă sinódele parochiale pentru alegerea deputaţilor mireni;

c) Ḑiua, când au sĕ se anunţe sinódele parochiale electorale;

d) Ḑiua pentru actul scrutiniului, care sĕ fie totdeuna la 8 ḑile după alegere.

Sinódele parochiale electorale se anunţă cu 8 ḑile înainte.

§. 4. Consistoriul eparchial denumesce pentru fie-care colegiu preoţesc un comisariu consistorial din cler, ér pentru fie-care colegiu mirenesc de scrutiniu un comisariu consistorial din mireni, — și-i transpune:

a) cerculariul adresat oficiilor protopresbiterale, prin care se ordină alegerea deputaţilor congresuali;

b) conspectul despre împărţirea eparchiei în colegii, respective cercuri electorale;

c) un formulariu pentru protocolul de alegere, respective de scrutiniu;

d) un formulariu pentru credenţionalul deputatului ales.

§. 5. Consistoriul eparchial trămite oficiului protopresbiteral la bun têmp:

a) cerculariul, prin care ordină alegerea deputaţilor;

b) blanchete tipărite pentru protocólele electorale, în numĕr de esemplare corespunḑĕtoriu, pentru ca sĕ se ajungă pentru tóte sinódele parochiale;

c) blanchete tipărite în numĕr recerut pentru conscrierea preoţimii din tract.

§. 6. Consistoriul eparchial, primind actele electorale dela comisarii consistoriali le transpune consistoriului metropolitan într'una cu eventualele proteste, pe lângă un conspect general, în care sĕ fie indicate: colegiul, respective cercul electoral, numele, caracterul și locuinţa alesului.

III. Agendele comisariului consistorial.

§. 7. Comisariul consistorial e președintele biroului în colegiul de alegere, respective de scrutiniu, — el designéză localul pentru actul alegerii respective scrutiniului, deschide și închide ședinţele, conduce afacerile și consultările, vigiléză pentru observarea ordinei afacerilor, enunciă resultatul votării, respective scrutiniului și grigesce pentru ordinea bună în colegiu.

§. 8. Comisariul consistorial, care se află împedecat dela împlinirea misiunii sale, face numai decât arĕtare la consistoriu, restituind tipăriturile, ce i-s'au comunicat, séu îngrigindu-se, ca acelea în ḑiua alegerii, respective scrutiniului sĕ fie la dispositiunea biroului.

Neurmând dela consistoriu denumirea altui comisariu până la ḑiua alegerii, respective scrutiniului, séu întrevenind împedecarea comisariului numai în momentul suprem, chiar la alegere, séu la actul scrutiniului: membrii colegiului electoral preoţesc, respective ai scrutiniului mirenesc, aleg un suplent al comisariului consistorial, care îndeplinesce tóte agendele comisariale.

§. 9. Împedecare pentru comisariul consistorial preoţesc întrevine între altele, îndată-ce la votare séu la desfacerea protocólelor electorale se observă, că și numele lui ocure în rêndul candidaţilor de deputat pentru colegiul, respective cercul, în care el funcţionéză ca comisariu consistorial.

În acest cas stă totu-și în voia comisariului a se subtrage din combinaţiune și astfeliu a delăturá causa împedecătóre, remânênd și mai departe la misiunea sa de comisariu.

§. 10. Comisariul consistorial, terminând actul alegerii, respective scrutiniului, asterne consistoriului eparchial protocolul colegiului, într'una cu tóte actele, conform §. 25, respective §. 39.

IV. Agendele oficiului protopresbiteral.

§. 11. Oficiul protopresbiteral trămite cu tótă posibila grăbire la fie-care oficiu parochial din tractul seu:

a) cerculariul consistorial, prin care se ordină alegerea;

b) blancheta tipărită pentru facerea protocolului electoral în sinodul parochial.

§. 12. Inmediat după espedarea cerculariului consistorial oficiul protopresbiteral compune atâtea liste separate, câte sunt colegiile preoţesci, la cari aparţine preoţimea din tractul seu; în fie-care listă petrece numai preoţimea, care aparţine colegiului respectiv, — apoi listele acestea le trămite cu ocasiune sigură, prin postă séu prin espres, la adresa respectivilor comisari consistoriali preoţesci, adecă fie-căruia lista pentru colegiul lui. Espedarea pe calea postală se face cu recomandare.

V. Agendele oficiului parochial.

§. 13. Oficiul parochial, primind dela protopresbiterul cerculariul consistorial, are a studia, publica și îndepliní cele prescrise pentru dênsul.

§. 14. În ḑiua ficsată de consistoriu spre acest scop, parochul local séu suplentul lui, anunţă poporului în biserică, în auḑul tuturor; că la opt ḑile se va ţiné sinod parochial estraordinariu pentru alegerea unui deputat la congresul naţional-bisericesc din partea cercului electoral, căruia aparţine comuna bisericéscă; totodată învită pe cei îndreptăţiţi la alegere: ca în ḑiua alegerii sĕ se adune la biserică cu ceva mai têmpuriu decât altădată, pentru ca premergênd mai curênd ritualele bisericesci, sĕ remână têmp deajuns pentru ţinerea sinodului electoral.

Parochul local se îngrigesce în mod corespunḑĕtoriu, ca acéstă publicare sĕ se facă deodată și în filie, învitând pe alegĕtorii acelora la alegere în comuna materă.

§. 15. Oficiul parochial se îngrigesce, ca se fiă la îndemână sigilul parochiei, și lista oficiósă despre cei îndreptăţiţi la alegere, stabilită conform §-lui 5 al regulamentului congresual din anul 1878 pentru parochii.

Lipsind din ori-ce causă o astfeliu de listă, oficiul parochial stăruie din tóte puterile pentru a o compune cu tótă conscienţiositatea, ca la întrunirea sinodului parochial electoral, acea listă sĕ se pótă autentica și folosí la actul votării.

§. 16. În ḑiua ficsată pentru alegerea deputaţilor mireni parochul local celebréză sânta liturgiă împreunată cu chiemarea Duchului sânt, apoi întrunesce sinodul parochial estraordinariu sub presidiul seu, décă nu este protopresbiterul de faţă, și-l conduce până la constituirea sinodului propriu electoral.

VI. Alegerile deputaţilor din cler.

§. 17. La terminul ficsat pentru alegerea deputaţilor preoţesci, precis la 11 óre antemeridiane, se adună preoţimea la locul central al colegiului, căruia aparţine, anume în localul, care va fi designat prin comisariul consistorial, și acolo sub presidiul comisariului se constitue în colegiu electoral, alegêndu-și doi bărbaţi de încredere și pentru purtarea protocolului un notariu.

§. 18. După constituirea colegiului electoral urméză verificarea preoţimii din tóte comunele, cari aparţin acolo, fără considerare, décă sunt toţi presenţi séu ba. Verificarea se face în rêndul listelor întrate dela oficiile protopresbiterale, eventual după cunoscinţa publică, ce o au cei presenţi. Controversa asupra îndreptăţirii vreunuia se decide cu maiotatea voturilor și resultatul se petrece la protocol.

Listele întrate dela oficiile protopresbiterale se aclud la protocol, ér cei verificaţi se petrec după nume, cu indicarea caracterului și locuinţei fie-căruia, într'o listă generală, carea verificată de colegiu servesce de basă la votare, și se aclude asemenea la protocol.

§. 19. Terminându-se verificarea, colegiul trece numai decât, sau eventual după o consultare confidenţială, la alegerea deputatului.

Alegerea se face séu prin votare publică cu graiu viu, sau décă cere o terţialitate a celor presenţi, prin votare secretă.

Ordinea votării în ambe casurile este acésta: comisariul consistorial chiamă pe alegĕtori unul câte unul, după-cum sunt petrecuţi în lista generală, adecă începênd cu primul votant din listă și continuând în rênd; fie-care alegĕtoriu 'și dă votul seu cu graiu viu, ér în cas de votare secretă pune în urna pregătită spre acest scop o ședulă, care conţine numele întreg al individului, pe care-l doresce sĕ fiă deputat.

§. 20. Notariul colegiului sub controla președintelui comisariu și a bărbaţilor de încredere petrece în însu-și protocolul colegiului, după numerii curenţi, numele fie-cărui votant, și alăturea în altă rubrică continuativă votul fie-căruia, adecă numele candidatului căruia și-a dat votul seu respectivul alegĕtoriu; ér în cas de votare secretă se petrece la protocol numai numele votantului.

În rubrica voturilor numele candidatului nu se póte supliní prin semne, ori indicări, ori scurtări.

§. 21. Dupăce în rêndul listei generale au votat toţi alegĕtorii presenţi, se mai astéptă o jumetate de óră; în restêmpul acesta mai pot votá atâţia, câţi ajung la rênd, dintre cei cari n'au fost presenţi la rêndul prim; voturile lor se petrec la protocol întocmai ca ale celor de mai nainte.

Espirând jumetatea de óră, votarea se încheiă, și se notéză la protocol têmpul (óră și minutele) încheiării.

§. 22. După încheiarea votării, biroul colegiului (președintele comisariu, bărbaţii de încredere și notariul) numeră voturile și le suméḑă după diferitele nume ale candidaţilor; ér la cas de votare secretă, numĕră ședulele puse în urnă, și décă corespund numerului votanţilor, le scrutinéḑă, anume: le desface, le cetesce și le suméḑă; — în fine președintele comisariu proclamă deputat ales pe acela, care a întrunit maioritatea voturilor.

Între doi, cari în maioritate au întrunit voturi egale, decide sórtea esecutată pe loc, și președintele proclamă deputat pe cel favorit de sórte.

§. 23. Pentru deputatul ales se face în prenţa colegiului electoral un credenţional, care subscris de comisariu, de bărbaţii de încredere și de notariu, se predă înmediat alesului, décă este present; ér décă nu este present i se trămite prin comisariul acolo, unde locuesce, pe calea cea mai sigură și fără amânare. Espedarea pe calea postală se face cu recomandare.

§. 24. Terminându-se actul alegerii, se încheie protocolul colegiului și se autentică în presenţa alegĕtorilor, apoi se subscrie de comisariu, de bărbaţii de încredere și de notariu.

Fiind mai multe cóle în protocol, acelea se cos, ér capetele firului cosuturei se sigiléză cu sigilul bisericei locale, séu cu al unuia dintre bărbaţii de încredere.

La protocol se aclud tóte actele și documentele câte au legătură cu alegerea; anume la cas de votare secretă se aclud la protocol într'altele și ședulele de votare, cosute și sigilate ca însu-și protocolul.

§. 25. Terminându-se tóte formalităţile, comisariul declară lucrarea colegiului electoral încheiată, și protocolul colegiului, într'una cu tóte actele electorale, 'l asterne încă în aceea-și ḑi consistoriului, sub covertă sigilată și pe lângă raport, în care se indică predarea séu espedarea credenţionalului și modul espedării.

VII. Alegerile deputaţilor mireni.

A. Alegerea.

§. 26. La têmpul ficsat, după terminarea sântei liturgii împreunate cu chiămarea Duchului sânt, în fie-care comună bisericéscă — filiele laolaltă cu matera — se intrunesce sinodul parochial estraordinariu pentru alegerea unui deputat mirén.

Localul pentru sinodul acesta póte fi biserica, séu școla, séu altă localitate și mai corespunḑetórie.

Sinodul se deschide și lucră la început sub presidiul ordinariu (parochul local, eventual protopresbiterul séu alt preot), se cetesce ordinul consistorial pentru alegere, se cetesce și eventual se statoresce lista generală a membrilor sinodului și autenticată se aclude la protocol; în fine se constitue sinodul electoral.

Óra, când s'a deschis sinodul, se însémnă la protocol.

§. 27. Sinodul propriu electoral se constitue alegêndu-și un președinte, doi bărbaţi de încredere și un notariu, — apoi procede numai decât, eventual după o consultare prealabilă, la însu-și actul alegerii de deputat, sub conducerea și controla biroului sinodal.

§. 28. Votarea se face în rêndul listei generale. Numai cei notaţi în listă sunt îndreptăţiţi la alegere. Ales póte fi acela, care e membru şi alegĕtoriu al vre unei comune parochiale din metropolia nóstră ortodocsă orientală română.

§. 29. Forma votării este cea cu graiu viu, séu décă cer 20 alegĕtori, cea secretă cu şedule.

Óra, când se începe votarea se notéză în protocol.

§. 30. Ordinea votării este acésta: preşedintele séu notariul cetesce din lista generală cu graiu respicat şi pe rênd numele fie-cărui alegĕtoriu; membrii presenţi ai sinodului, cari voesc sĕ participe la alegere, vin în persónă unul câte unul, la mésa biroului sinodal, în rêndul, după cum sunt chiemaţi din lista generală; fie-care din ei 'şi dă votul cu graiu viu, eventual prin şedulă.

Aclamaţiunea nu este permisă, de asemenea nu este permis a vota unul în numele altuia, present séu absent.

La cas, când alegĕtoriul nu scie întreg numele candidatului, e de ajuns, décă el va numí séu va scrie, numele de familiă şi caracterul candidatului, aşa însĕ, ca identitatea persónei sĕ nu vină la îndoiélă.

§. 31. Notariul sub controla preşedintelui şi a bărbaţilor de încredere petrece în protocolul sinodal voturile date, scriind la fie-care votant numĕrul curent, numĕrul din lista generală, numele alegĕtoriului şi în rubrica următóre alăturea numele acelui individ, căruia alegĕtoriul şi-a dat votul.

În loc de numele candidatului nu sunt permise semne indicative, alte indicări, séu scurtări.

La cas de votare secretă se însémnă în protocol numai numele alegĕtorilor, ér şedulele se adună şi se păstréză tóte pentru actul scrutiniului, ce va urma.

§. 32. După ce vor fi votat după listă toţi alegĕtorii presenţi, se mai aştéptă o jumĕtate de óră pentru alegĕtorii, cari n'au fost presenţi sub decursul votării, şi cari venind acum, mai pot votá, încât vor ajunge la rênd, în restimpul de jumĕtate de óră, la a cărei espirare votarea sĕ încheiă, însemnându-se în protocol timpul (óra şi minutele) încheiării.

§. 33. După încheiarea votării biroul sinodal numĕră voturile, ér la cas de votare secretă, şedulele, cari déca corĕspund numĕrului votanţilor, se scrutinéză, desfăcêndu-se ele, apoi cetindu-se şi numĕrându-se numele ce le conţin.

Resultatul votării se însémnă la protocol în modul cel mai esact, ca sĕ fiă evident, câte voturi a întrunit fie-care candidat.

La cas de votare secretă, şedulele după scrutinare se adună tóte la olaltă, se numerisézä, şi legate bine se pun sub covertă, ér coverta se sigiléză după modalitatea prescrisă pentru sigilarea protocolului, la care ele se alătură.

§. 34. Terminându-se actul alegerii, sinodul electoral designéză pre unul dintre bărbaţii de încredere, care sĕ priméscă protocolul sinodului electoral, după ce va fi în tótă forma încheiat şi sigilat, şi la timpul indicat sĕ-l ducă la locul central al cercului, şi sĕ-l presinte în persónă comisariului consistorial, făcênd acolo parte din colegiul scrutinătoriu pentru cercul întreg.

Despre întreg decursul sinodului electoral se face protocol, care încheiându-se se autentică în presenţa alegĕtorilor, apoi se subscrie de preşedinte, de bărbaţii de încredere şi de notariu, acludêndu-i-se lista generală a alegĕtorilor şi eventualminte şedulele de votare.

Mai multe cóle în protocol se cos laolaltă şi capetele firului cosuturei se pun sub sigil.

Protocolul trebue sĕ aibă pe pagina subscrierilor dóuĕ sigile întregi, unul al parochiei, altul al preşedintelui séu al unuia dintre bărbaţii de încredere.

Sigilarea făcută după alte modalităţi se însémnă la protocol împreună cu causele ei.

§. 35. Protocolul încheiat, subscris şi instruit se pune în covertă împreună cu aclusele lui, şi coverta se sigiléză cu céră, punêndu-se cele dóuĕ sigile prescrise pentru însu-şi protocolul; astfeliu sigilat protocolul se provede în loc de adresă cu titlul din fruntea protocolului, şi se predă bărbatului de încredere designat pentru a-l duce la comisariul consistorial, ér după tóte acestea preşedintele declară sinodul electoral încheiat.

B. Scrutiniul.

§. 36. În ḑiua ficsată pentru scrutinii, precis la 11 óre înainte de méḑăḑi, toţi bărbaţii de încredere, cărora s'au dat la mână protocólele electorale ale sinódelor parochiale, se adună la locul central al cercului lor electoral, şi anume în localul designat spre acest scop prin comisariul consistorial; acolo apoi sub presidiul comisariului consistorial se constitue într'un colegiu de scrutiniu alegêndu-şi doi bărbaţi de controlă şi un notariu.

Constituindu-se colegiul scrutinătoriu, comisariul consistorial desface pe rênd tóte protocólele electorale, tăiând marginile covertelor fără a vĕtămá sigilele; protocólele apoi se cetesc cu vóce înaltă, se numeră sumariile voturilor dintr'ênsele şi se scriu în protocolul colegiului.

Protocólele electorale dubióse séu cu defecte esenţiale, precum şi cele sosite după terminarea scrutiniului, nu se iau în considerare, dar se aclud separat la protocol, spunêndu-se în protocol causa, pentru care nu s'au putut considera.

Covertele rĕmân acluse la protocóle.

§. 37. După esaminarea, numĕrarea şi sumarea voturilor din întregul cerc electoral se constată resultatul final, şi acel individ, care a întrunit cele mai multe voturi, se proclamă ales deputat congresual.

La cas, când doi au în maioritate voturi egale, între ei decide sórtea esecutată la moment, şi cel favorit de sórte se proclamă deputat.

§. 38. Pentru deputatul ales se face în presenţa colegiului de scrutiniu un credenţional, care numai decât se subscrie de comisariu şi de toţi bărbaţii de încredere, va sĕ ḑică de toţi membrii colegiului de scrutiniu.

Credenţionalul se trămite alesului deputat acolo, unde acela se află cu locuinţa, pe calea cea mai sigură şi fără amânare, sub speciala îngrigire a comisariului. Espedarea pe calea postală se face cu recomandare.

§. 39. Despre tótă lucrarea colegiului de scrutiniu se face protocol special, care după încheiare se autentică şi se subscrie întocmai ca credenţionalul, de comisariu şi de toţi bărbaţii de încredere.

După acestea comisariul consistorial declară încheiată misiunea colegiului de scrutiniu, ér protocolul acestuia dimpreună cu tóte celelalte acte electorale, le aşterne încă în aceea-şi ḑi consistoriului sub covertă, pe lângă raport, în care arată, că credenţionalul l'a transpus alesului deputat, indicând şi modul transpunerii.

VIII. Proteste.

§. 40. Contra actului de alegere séu scrutiniu, séu contra persónei alesului, pot reclama cei îndreptăţiţi la alegere, în termin de 15 ḑile dela alegere, respective pentru mireni dela scrutiniu.

Protestele se astern la presidiul congresului.

IX. Dispoziţiuni transitorie.

§. 41. Regulamentul present întră în viéţă la 1 Ianuariu 1892.

§. 42. Formulariile pentru protocólele sinódelor parochiale electorale, ale colegiilor de alegere şi de scrutiniu, pentru conscrierea preoţimii din tract, şi pentru credenţionalele deputaţilor aleşi, le stabilesce consistoriul metropolitan.

Din şedinţa plenară a consistoriului metropolitan, ţinută în Sibiiu, la 28 Septembre, 1891.

Miron Romanul m. p.,
metropolit.

Leontin Simonescu m. p.,
secretariu.

Convocare.

În sensul §-lui 12 al statutelor „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“ se convócă prin acésta pe ḑiua de *Dumінecă în 25/13 Octobre 1891 la 4 óre d. a. m.* a XXII adunare generală ordinară în localul societăţii de lectură română din Sibiiu (Piaţa mare Nr. 4).

Obiecte:

1. Raportul comitetului.
2. Statorirea bugetului pe anul 1892.
3. Alegerea a 2 membrii în comitet.
4. Propuneri eventuali.

Toţi p. t. membrii ai reuniunei sunt rugaţi a participa la acésta adunare generală.

Sibiiu, în 10 Octombre (28 Septembre) 1891.

Maria Cosma,
presidentă.

Dr. *Octavian Russu*,
secretariu.

P. T. domni membri ai reuniunei învĕţătorilor români gr. ort. din districtul Devei sunt poftiţi a participa la adunarea generală a acestei reuniuni, ce se va ţiné în Orĕştie la 13, 14 şi 15 Octobre a. c. st v. cu următórea

Programă:

1. După terminarea serviciului divin deschiderea adunărei generale.
2. Alegerea comisiunilor.
3: Cetirea raportului comitetului central, al cassariului şi bibliotecariului.
4. Cetirea elaboratului comitetului central asupra normativului scol.
5. Stupăritul, tractat de Constantin Baicu.
6. Observări asupra cetitului şi scrieri de N. Sânzuian.
7. Regula de trei, prelegere practică pentru scólele populare de I. Baciu.
8. Disertaţiuni.
9. Modul purcederei învĕţătoriului la propunerea cetitului după ABCdariul lui I. Popescu de Nichita Luculeţiu.
10. Statorirea bugetului pe anul viitoriu.
11. Propuneri.
12. Alegerea manualelor, ce au a se folosí în scólele populare din districtul reuniunei.
13. Rapórtele comisiunilor.
14. Inchiderea adunărei generale.

Din şedinţa comitetului central ţinută, în Deva la 8 Septembre, 1891.

N. Herlea,
preşed.

I. Branga.
notariu.

Varietăţi.

* (Sodalii nostri.) Conform programului publicat în unul din numerii premergători ai fóiei nóstre, sodalii români s'au presentat din nou înaintea publicului. Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, care pórtă atât de mult interes pentru înaintarea poporului nostru pe tóte terenele, n'a pregetat a lua în persónă parte la concert, ocupând loc în logiă în societatea Preasânţiilor Lor Domnii episcopi dela Arad şi Caransebeşiu Ioan Meţian şi Nicolau Popea. Au mai luat parte Preacuvioşiile Lor Dr. Ilarion Puşcariu archimandrit şi Nicanor Frateşiu, protosincel, precum şi o mulţime de deputaţi congresuali.

Revenind la producţiune, constatâm, că unele puncte au fost bine esecutate, dar programul preste tot prea lung şi obositoriu — 12 puncte, — ér piesele nu tocmai potrivit alese. Piesa teatrală „Cârlanii“ a succes şi a fost bine interpretată. Domnii: Morariu, Poponea şi Schuster au secerat laudă, dar mai vêrtos d-şóra Bobeşiu, care a primit şi un buchet şi d-şóra Gogan. Şi de astădată damicelele s'au presentat în frumosul şi atrăgătoriul costum sĕliştenesc şi putem afirma, că dênsele au fost eroinele sárei. După concert şi teatru au urmat jocurile „căluşerul şi bătuta“ esact şi cu multă demnitate esecutate şi apoi s'a continuat jocuri până în ḑori de ḑi. Preste tot sodalii nostri dovedesc mare zel în acésta privinţă. Témă ne-e însĕ, ca acest „esces“ de zel sĕ nu fie în contul promovărei meseriilor lor. Dar la acésta parte vom reflecta altădată!

* (Dela dieta din Budapesta.) După cum se afirmă prin cercurile politice, regimul a arangiat astfeliu programul lucrărilor, ca dieta în Novembre sĕ nu ţină nici o şedinţă şi sĕ se cruţe din diurnele deputaţilor. De óre ce delegaţiunile nu-şi vor termina lucrările până în 10 Decembre, dieta nu se va deschide până pe la mijlocul acelei luni.

* (Interpelare.) In representanţa orăşĕnéscă a Sibiiului a interpelat dl adv. Borger în privinţa urcărei cărnei, care ajuns pèr klg. 52 cr. Tot deodată a întrebat pe magistrat, dacă a făcut representaţiune la guvern pentru a se deschide vama şi pentru vitele cornute din România.

* (Focuri). In ḑilele trecute a causat focul pagube enorme în Sâmbăta inf. comit. Făgăraşului; Tîr, comit. Albei de jos; Obreja, comit. Caransebeşului şi Herţa în Moldova. Dauna se urcă în Herţa preste 500,000 fr.

* Sânţirea capelei române din Paris se va face în 1 Decembre a. I. P. S. metropolitul primat al României se va duce în persónă la Paris însoţit de mai mulţi preoţi şi de corul metropolitan din Iaşi, de sub conducerea dlui Musicescu.

Bibliografic.

In librăria archidiecesană se află de vênḑare: „*Codicele Mateiu Voileanu*,“ scrieri din prima jumĕtate a vécului trecut, publicat de Mateiu Voileanu, asesor consistorial. Sibiiu, tipariul tipografiei archidiecesane, 1891. Preţul *80 cr.*

„*Romänische Revue*“, fóie politică şi literară Nr. IX a apĕrut cu următoriul sumariu: Die „neue“ Nationalitäten-Politic in Ungarn. — Die romänische Emigration. — Die historischen Publicationen der romänischen Literatur in den Jahren 1882—1889. Von Nic. Densuşian. — Constantin Morariu-Andrievici (Mit Portrait.) Von C. Morariu. — Rundschau: Vom hermanstädter Central-Comité der romänischen Nationalpartei. — Wirthschaftliche Resultate bei den Romänen in Ungarn und Siebenbürgen.

Loterie.

Sâmbătă, în 17 Octombre.

B.-Pesta: **85** **31** **27** **43** **90**

Nr 109 Sibiiu, Joi 10/22 Octobre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 9 Octobre, 1881

Ciudate lucruri se întêmplă în statul nostru. Intreg aparatul statului, întrégă societatea lucră din tóte puterile pentru lăţirea magiarismului, pentru consolidarea statului prin mediul limbei unguresci, încât vrênd nevrênd omul trebue sĕ crédă, că în adevĕr esistenţa statului este în pericol.

Dela era dualismului încóce tóte merg în o direcţiune bine croită şi fórte marcată şi accentuată, anume: în direcţiunea magiarisărei.

Idealul acesta zace înaintea ochilor fraţilor magiari, şi de dragul lui s'au călcat în picióre dispoşiţiunile legei, care tracta despre egala îndreptăţire a naţionalităţilor, încât acele disposiţiuni erau favorabile desvoltărei naturale a nemagiarilor, de dragul lui s'au călcat în picióre disposiţiunile legei de instrucţiune în acele puncte, cari asigurau şi nemagiarilor posibilitatea de a se puté cresce în limba lor în scólele poporale şi medii, pe cari era dator sĕ le înfiinţeze şi susţină statul.

Tot de dragul acestui ideal s'au creat legile cele mai próspete cu privire la împărţirea cercurilor electorale, la cens, cu privire la împărţirea în comitate, la alegerea oficialilor în comitate; tot de dragul acestui ideal s'a creat legea din 1879, prin care s'a introdus în scólele poporale limba magiară ca limbă de propunere, cea din 1883, prin care s'a intenţionat magiarisarea mai cu efect a instrucţiunei în scólele medii, în cele din urmă tot de dragul acestui ideal s'a creat în anul acesta legea pentru asilele de copii, care voesce sĕ străbată în sanctuarul familiei şi sĕ răpéscă fragedele odrasle dela sinul mamei deja la etatea de trei ani, dându-i ca material brut crescĕtórelor streine, cari după metoda lui Grünvald sĕ le bage în maşina cea minunată, din care eşind sĕ se cunóscă în tóte amĕnuntele firei lor magiarul cel mai perfect în tóte privinţele.

De dragul acestui ideal s'au format reuniunile de magiarisare din Ungaria de nord pentru bieţii slovaci, din Ungaria de sud pentru svabi şi sêrbi, şi din Transilvania cu specială meniţiune pentru noi românii.

De dragul acestui ideal s'a înfiinţat tocmai ḑilele acestea în capitala Ungariei reuniunea de magiarisare, de care am făcut amintire în unul din numerii trecuţi ai ḑiariului nostru. Meniţiunea acestei reuniuni este purificarea capitalei în sensul idealului dorit, şi activitatea se va manifesta încă dela început în formă radicală. Anume se intenţionéză introducerea unui esclusivism, care sĕ eschidă ori-ce convenţiune introdusă în formele europene. Nu se va mai tolera în capitala Ungariei nici o limbă afară de cea unguréscă.

Cu deosebire va fi persecutată presa nemagiară şi se vor lua disposiţiuni, ca nici un singur ḑiariu din patrie nemagiar în formă sĕ nu mai fie cetit.

Noi încă dela reproducerea primei proclamaţiuni esmise în interesul acestei reuniuni, ne-am esprimat vederile nóstre, şi am declarat, că nu avem obiecţiuni contra unei asemenea încuieri cu muri chinezi a capitalei, dacă se crede, că în adevĕr o asemenea scutire radicală e în interesul capitalei.

Nu tocmai cu asemenea răcélă au primit esclusivismul proiectat ḑiarele magiare tipărite în limba germână. Cu deosebire ḑiarele cele mai cetite, cum e „Pester Lloyd“, „Budapester Tageblatt“ şi „Neues Pester Journal“ au luat posiţiune hotărâtă contra acestui curent, şi nu fără cuvênt au accentuat, că streinătatea numai prin mijlocul ḑiarelor tipărite în limbi streine idiomului unguresc cunósce starea lucrurilor la noi, numai prin mediul lor ne putem susţiné la posiţia favorabilă de aḑi în ochii Europei.

In special a luat posiţiune hotărită contra acestui curent ḑiariul contelui Apponyi, accentuând, că e în interesul magiarisărei, ca sĕ străbatem în cercurile cetăţenilor nemagiari prin mediul limbei lor, ca apoi la adunarea reuniunei de magiarisare din Ardél, se proclame contrariul, anume contopirea în elementul magiar prin mediul limbei magiare.

Schimbarea radicală a contelui Apponyi din punct de vedere al tacticei o a înţeles şi acei aderenţi ai actualului curent, cari în puterea oficiului lor sunt puşi sĕ facă cuceriri pe séma magiarisărei. In special de acéstă tactică sunt conduşi aceia, cari tocmai în capitala reuniunei „Emke“ au creḑut, că e bine sĕ deschidă ḑiare neunguresci pentru capacitarea cetăţenilor, cari în încăpăţinarea lor nu cred în idolii noilor proroci ai curentului de aḑi.

Şi totuşi sĕ ne bucurăm, că e combătut esclusivismul din punct de vedere al tacticei?

Scopul e unul la toţi, dar Dumneḑeu e bun şi cu tóte svêrcolirile noi ne vom conserva şi limba şi consciinţa naţională.

Congresul naţional bisericesc.

Şedinţa VI, ţinută la 7/19 Octobre.

Şedinţa se deschide la 9 óre înainte de améḑăḑi; se cetesce protocolul şedinţei a V-a şi se autentică.

Se presentă cererile deputaţilor: Dr. Nicolau Oncu, Petru Truţa pentru concediu pe întréga durată a congresului; Valeriu Bologa, Simeon Dămian şi Dr. Aureliu Novac pentru restul sesiunei congresuali. — Concediile cerute se acórdă.

Se presentă:

a) petiţiunea comitetului parochial din comuna Remetea, diecesa Aradului, contra capului diecesei şi consistoriului diecesan;

b) petiţiunea parochului Teodor Pop din comuna Bucerdea vinósă, prin carea cere a se comenta §-ul 6 din statutul org.;

c) petiţiunea parochului Teodor Lungu din comuna Mărişel, tractul Cluşului, prin care cere sĕ i se dea competinţele parochiale, ce nu le primesce;

d) memorandul preoţimei române gr. or. castrense ces. şi reg. din armata regulată austro-ungară, prin care rógă şi propune conlucrarea legală a stării şi sorţii necorĕspunḑĕtóre a acelei preoţimi castrense, — se transpun comisiunei petiţionare.

La ordinea ḑilei urméză continuarea raportului comisiunei scolare şi anume desbaterea specială.

Comisiunea, prin referentul seu Stefan Velovan, cu privire la datele statistice cuprinse în raportul consistoriului metropolitan şi în aclusele la acest raport, propune:

Consistoriul metropolitan sĕ stărue a completa aceste date, avênd în vedere conclusul congresual din sesiunea curentă, privitóre la datele statistice din raportul consistoriului metropolitan ca senat bisericesc, şi indicând causele, care esplică regresul eventual, ce s'ar observa în cercetarea scólelor, în numĕrul edificiilor scolare etc. Pentru a înălţa gradul de siguritate a cifrelor, consistoriul metropolitan se însărcinéză a presenta datele privitóre la cercetarea faptică a scólelor, cerênd media anuală a datelor adunate prin eparchii, la 3 termine anuali şi adecă la Novembre, Februariu şi înainte de esamene.

Deputatul Paul Rotariu face următórea contra propunere: „Datele statistice asupra cercetării scólelor sĕ se adune în modul ca până acum, cât se póte mai esact.“

Deputatul Augustin Hamsea, spriginind propunerea comisiunei, face următoriul amandament: „Cifra frecuentaţiunei scolarilor sĕ se inducă în datele statistice după calculul mediu, care resultă din cifrele de frecuentaţiune ce se arată de către inspectorii scolari districtuali în rapórtele lunare“.

Propunerea deputatului Rotariu a fost spriginită de deputaţii Vincenţiu Babeş şi Nicolau Ivan, ér a comisiunei de deputaţii Dr. Puşcariu, Drăgălină.

Punêndu-se la vot contra propunerea deputatului Paul Rotariu, aceea se primesce şi congresul enunţă, că datele sĕ se culéga după modalitatea de până acum, odată pe an.

FOIŢA.

Trandafirii.

(Incheere.)

„Şepte boboci şi şepte ḑile!“ ḑise ea încet, „până se vor scutura!“ Ea tăcù, un fior îl scutură pe Guilelm, dar cu un suris îngeresc se întórse Trandafiriţa spre amicul ei, luna strălucea în faţa ei transfigurată, în ochii ei inundaţi de lacremi: „Până se vor scutura“, repetà ea „îmi este fórte bine, iubitul meu!“ El amorţì, el înţelese cuprinsul cel posomorit al vorbirei, şi făcu o încercare zadarnică, ca sĕ dea o altă direcţiune gândurilor ei. „Nu Guilelmul meu“, ḑise ea „nu te osteni a me abate dela aceea, ce simt eu atât de adênc şi de sigur, tu n'o poţi face acésta, ér de ai putea-o, atunci mi ai răpi singura mângăere, de care mai sum capabilă. O scumpul meu Guilelm! colo arătând cu mâna spre ceriu — colo va fi tare frumos, şi tu me vei urma în curênd!“

Guilelm nu mai putù sĕ-şi stăpânéscă inima sa clocotindă, cu lacremile în ochi îmbrăţoşa înfocat pe draga sa, şi îi jura credinţă după mórte, şi era convins, că ceriul nu'l va lăsa mult timp pe pământ fără ea. Liniştită, fericită prin acésta asigurare, rupse pe unul dintre cei şepte boboci şi'l dedù lui Guilelm cu înţelesul, ca sĕ'l ridice, păşì după aceea încet spre castel şi-şi mai luà încă un rĕmas bun dela iubitul seu. Ḑiua a dóua trecu în aceeaşi tristeţă posomorită, ca şi cele precedente, sosì nóptea şi cu ea césul reîntórcerei în castel. Trandafiriţa rupse al doilea boboc, îndrăgiţii îşi reînoiră jurămêntul credinţei eterne, şi Trandafiriţa îşi luà rĕmas bun dela Guilelm. Tot astfel se întêmplă a treia, a patra ḑi. In a cincea se simţì Trandafiriţa aşa de bolnavă, încât numai cu mare încordare putu sĕ petrécă până nóptea între iubiţii ei. Guilelm şi sora lui duseră pe cea de tot ostenită acasă. El primì al cincilea boboc, încă doi se mai aflau pe ramură. Dar în nóptea acésta a fost Trandafiriţa atât de bolnavă, încât nici nu se putea gândi la sculare în ḑiua următóre Acum numai se treḑì mila părintelui ei şi cu ea şi frica, că va perde pe unica sa fică. Intregul castel se puse în mişcare, se trimise după medici, preotésa cu ficele ei fu chemată spre a îngriji pe scumpa bolnavă, medicul sosì, el declară, că aci nu mai e nimic de făcut şi că abia mai este putere de viaţă pentru dóuĕ ḑile. Frica şi jale se întinse preste tóte feţele, tatăl ei vuia în dureri fioróse, prelângă cari se mai adaoseră şi mustrările consciinţei sale, numai un ochiu remase vesel, acel murindei, care vedea spre mare ei linişte împlinirea preḑicerei sale.

Din óră în óră se apropia acum de mórte, către sară strigà preotul, el remase preste nópte lângă ea, şi lui Guilelm i se permise pe timpul, când se scia, că tatăl Trandafiriţei dórme în odăile sale, se o mai vadă odată. Nime n'a fost martor la convorbirea lor cea mai de pe urmă, afară de D-ḑeu înaintea cărui ochi au umblat, s'au iubit şi la acărui voinţă sfîntă se şi despărţiseră acum cu supunere liniştită Indată ce resărì sórele şi raḑele lui luminau odaia bolnavei, cerù Trandafiriţa sĕ'l mai vadă încă odată, patul ei fu tras la feréstră, ea se uita ţintă cu ochii apunĕtori în stéua luminósă, îşi încrucişe mânile spre rugăciune şi apuse. Era a şeptea diminéţă şi presara ḑilei destinate pentru cununia ei.

Mórtea ei lăsà totul în durere adêncă, dar nicăiri nu fu mai simţită, că în casa preotului, unde fie care pentru sine perduse prin defuncta atât de mult şi durerea mută şi fără lacremi a lui Guilelm pretindea considerări încă şi mai sfinte.

In diminéţa următóre fu depusă între plângerile tuturora în capela castelului. Guilelm n'a fost în stare, după cum se hotărîse, sĕ o petrécă şi sĕ ţină cuvêntarea funebrală la sicriul ei. Tatăl seu îi luase oficiul cel greu, el însĕ se perdù în umbra cea mai întunecósă a grădinei castelului. Acolo se dete cu totul gândurilor sale pline de melancolie şi-şi reamintì spiritele amicilor sei morţi, când deodată îşi

Cu privire la conspectele despre scólele cercetate de scolari de confesiunea nóstră, cari scóle nu stau sub jurisdicţiunea bisericei nóstre, asemenea şi despre scolari de ai noştri, cari cercetéză acele scóle, despre numĕrul catecheţilor aplicaţi, despre remunerațiunile lor şi despre scólele fără de catecheţi, conform propunerei comisiunei, congresul decide:

Consistoriul metropolitan sĕ emită un formulariu, care sĕ înlesnéscă uniformitatea în culegerea datelor, precum şi evidenţa ce ar resulta din compararea uşóră a rapórtelor singuratecelor eparchii.

Relativ la conclusul congresual N. 163 din 1888, în ce privesce comunele nóstre bisericesci fără scólă confesională, precum şi acelea, cari n'au nici o scólă conform propunerei comisiunei, congresul decide:

Consistoriul metropolitan se însărcinéză a invita consistoriile eparchiale sĕ cerceteze cu deamĕnuntul causele, cari se opun înfiinţărei scólelor în aceste comune şi sĕ facă raport procsimului congres despre mĕsurile luate de fie-care eparchie pentru delăturarea acestor pedeci.

In privinţa elaborării unui nou regulament general, care sĕ reguleze administrarea uniformă a afacerilor învĕţămêntului în întréga provincie metropolitană, conform propunerei comisiunei, sĕ decide:

Congresul astéptă ca pertractările iniţiate în obiectul acesta sĕ se finaliseze, deci consistoriul metropolitan se însărcinéză a presenta proiectul seu la procsima sesiune congresuală.

Referitoriu la aceea parte din raportul consistoriului metropolitan ca senat scolar, care privesce ingerinţa incompetentă a ministrului de culte şi instrucţiune publică a ţĕrii, în afacerile judiciale disciplinare ale învĕţătorilor dela scólele nóstre confesionale, avênd sĕ urmeze un raport special în obiectul acesta, comisiunea propune şi congresul primesce a se amâna deciderea asupra acestei cestiuni, până se va presenta raportul special.

La repeţita representaţiune adresată dlui ministru de culte şi instrucţiune publică din partea consistoriului metropolitan, în scopul de a esopera respectarea limbei române, ca limbă de instrucţiune în scólele elementare de stat din comunele cu poporaţiune română, neurmând până astăḑi nici o resoluţiune, comisiunea propune:

Congresul îşi esprimă adânca sa părere de rĕu în faţă cu regresul, ce se produce în cultivarea religiosităţii şi moralităţii prin neresolvirea cererei întemeiată pe lege, de a cultiva idiomul prin care credincioşii bisericei nóstre naţionale au sĕ sădéscă în inimile pruncilor lor primele precepte de religie şi morală. Congresul însărcinéză consistoriul metropolitan a efectui în obiectul acesta conclusul congresual Nr. 166 din anul 1888.

Deputatul Paul Rotariu face următórea contra propunere:

„Consistoriul metropolitan se însărcinéză a continua cu solicitarea; d'odată congresul rógă pe Prea Sânţiţii noştri archierei, ca ocasionalminte sĕ soliciteze causa şi în persónă la înaltul ministeriu“.

Propunerea deputatului Rotariu, spriginită de deputaţii Hamsea, Vinc. Babeşiu şi Zigre, ér a comisiunei spriginită de deputaţii Lenger şi Mihail Popoviciu — punêndu-se la vot — cu delăturarea propunerei comisiunei se primesce, şi se enunţă ca conclus:

Consistoriul metropolitan se însărcinéză a continua cu solicitarea; d'odată congresul rógă pe Prea sânţiţii archierei, ca ocasionalminte sé soliciteze causa şi în persóna la înaltul ministeriu.

In necs cu decisul de sub Nr. preced. deputatul Dr. Georgiu Popa face următórea propunere: „Consistoriul metropolitan sĕ cerce a se informa, că organele şi corporaţiunile nóstre bisericesci: preoţi, comitet parochial, protopresbiter etc., ce au lucrat întru validitarea dreptului, ce li compete ca membrii respectivei comune civili, pentru a-şi alege limba de propunere în scóla comunală poporală, şi a-i învia conform interesului bisericesc“. — Se transpune comisiunei scolare.

La ordinea ḑilei urméză raportul comisiunei financiare, care prin referentul seu Dr. Ioan Mihu dând cetire raportului general al consistoriului metropolitan ca senat epitropesc despre activitatea sa din anul 1888 până acum; în considerare, că activitatea senatului epitropesc a fost în timpul despre care se face sémă, întru tóte normală şi că fondurile puse sub îngrijirea acestui senat, se administréză întru tóte conform regulamentului în vigóre; în considerare, că însărcinărilor date de congresele precedente li s'au satisfăcut prin senat; propune: că congresul sĕ ia acest raport spre scire în întreg cuprinsul seu şi decide acludarea lui la protocol sub litera ·/. Propunerea comisiunei se primesce.

Fiind timpul înaintat, presidiul anunţă procsima şedinţă pe mâne la 9 óre înainte de améḑi, şi punênd la ordinea ḑilei rapórtele comisiunilor, încheiă şedinţa de astăḑi la 1 óră p. m.

Cronică.

Zarand, în Octobre, 1891.

Unele anomalii. — Ministrul Csáky şi kisdedovurile. — Ce facem noi?

Popor tinĕr, destul de viguros, românii prelângă tóte pedecile şi machinaţiunile, ce le pun în cale inimicii lor — progreséză. Întru realisarea progresului fie pe terenul cultural, fie pe terenul material şi al bunei stări, 'şi are scóla rolul seu principal — învĕţători buni.

Ori-ce anomalie în funcţionarea regulată a organismului nostru nu póte produce decât stagnaţiune, şi chiar anomaliile trebue sĕ le combatem până atunci, până când ele dispar. Aici nu e vorba de a fi cu cruţare, când scim, că sabia lui Damocle atârnă asupra scólelor nóstre, când scim, că lupul stă din susul riului şi totu-şi ne strigă sĕ nu-i tulburăm apa.

Cu 1 Octobre v. a. c. organismul nostru scolariu ar trebui se încépă a funcţiona regulat. Intregirea posturilor de învĕţători fie pe calea alegerei definitive, ori provisorie, fie pe calea denumirei din partea Ven. Consistoriu archidiecesan, ar trebui sĕ fie fapt complinit. Trebue sĕ o mărturisim, că mult s'a făcut în acéstă privinţă şi în cea mai mare parte a scólelor nóstre cu 1 Octobre, prelegerile se încep regulat; nu putem însĕ a retăcé faptul că în unele abia prin Novembre şi chiar prin Decembre se încep prelegerile. In astfeliu de locuri organele administrative uşor pot pescui în tulbure. Că aşa stau lucrurile ne putem convinge ḑi de ḑi în mai multe comune.

Este destul sĕ ia cineva fóia nóstră „Telegraful Român“ din anii espiraţi şi va puté vedé concurse publicate prin luna lui Oetombre şi Novembre. Dacă aceste ar fi escepţiuni, uşor ne-am împĕca — dar casurile sunt dese.

Dacă cercăm, cari sunt causele acestei anomalii, apoi ele s'ar puté reduce la următórele;

Nu se escrie concurs la timp, ci se asceptă până-ce arde mucul la degete.

Astfeliu d. e. chiar în numerii din urmă a „Tel. Rom“ vedem concurs cu terminul de 25 şi 26 Septembre şi chiar şi până în 15 Octombre. Ei bine, se ţine alegerea, se asterne actul la Consistoriu spre aprobare, apoi sosind aprobarea se încunosciinţéză cel ales şi până sosesce la postul seu trece minimul de 14 ḑile, apoi până se fac înmatriculările, până şi pregătesce inveţătoriul planul de óre, ne trezim, că luna a trecut îndeşert.

O altă causă a nefuncţionărei regulate şi la timp a scólei nóstre este denumirea prea târḑie a învĕţătorilor provisori.

În ultimele ḑile ale lui Septembre, vedem o mulţime de tineri petiţionând parte la protopresbiterul tractual, parte la Veneratul consistoriu ca sĕ fie denumiţi de învĕţători provisori la câte o staţiune. Protopresbiterii tractuali sub reserva aprobărei forului superior fac denumiri — ba, nu odată se întêmplă, că nou denumitul se presintă cu decretul de denumire în comună şi-şi începe funcţiunea de învĕţătoriu. Dar până merg actele pela consistoriu, sĕ întêmplă ca alt individ e denumit de învĕţătoriu din partea Venerabilului consistoriu tot la aceea-şi scólă, şi protopresbiterul de sine se înţelege trebue sĕ introducă pe denumitul consistorial. Prin acésta se produce anomalie în organismul scólei.

Poporul privesce atari casuri cu multă reservă şi dă semne, că nu-i convine înlocuirea unei persóne cu altă persónă. Am puté aduce şi casuri înainte.

Şi dacă ne intrebăm, cine pórtă vina la acésta, vom afla, că organele nóstre parochiali nu purced în unele locuri destul de strict cu escrierea de concurs. Se amână lucrul prea mult. — Nu putem da creḑĕmênt afirmărei, că la organele protopresbiterali ar zăcea concursele şi nu s'ar asterne la timp spre publicare, şi dacă se întêmplă aşa ceva, lucrul e destul de regretabil.

Pentru a se puté curma reul — directorul scolar ar trebui sĕ se facă responsabil despre publicarea concursului eventual despre nepublicare la terminul prescris după normativul scolariu. Pre asta cale până la 15 August, concursele ar puté fi publicate, alegerile efeptuite; şi ar mai rĕmâné ca dela 15 August până la cel mult 15 Septembre sĕ se întêmple aprobările şi denumirile.

Încât pentru denumiri, părerea nóstră este ca aceste sĕ se întêmple numai prin consistoriul archidiecesan, şi nici la un cas prin oficiele protopresbiterali afară de escepţiuni neprevĕḑute. Pre astă cale nu ar mai obveni casuri ca protopresbiterul sĕ denuméscă pre unul, ér Ven. consistoriu pre altul.

Dacă în un tract până la 15 August nu s'au substernut concursele dela comunele cu învĕţători provisori, nici vre-o arĕtare dela comitetul parochial, că din ce causă nu se escrie concurs, atunci comunele cu învĕţători provisori în un conspect s'ar puté trimite consistoriului archidiecesan spre a se lua dispuseţiunile de lipsă pentru denumire. Totodată dacă sunt indiviḑi în tract, cari ar reflecta la vre-una sau alta comună, sĕ le astérnă cererile tot la consistoriu. Aceste tóte ar trebui sĕ se întêmple până la 15 August — şi cererile tinerilor, cari pre ḑilele ultime alui Septembre umblă după posturi de învĕţători, nu ar trebui luate în considerare.

Nepurceḑêndu-se destul de strict cu escrierea de concurs şi dându-se libertate a se escrie concurse până prin Octobre; de altă parte nefiind stabilit un termin până la care au sĕ se insinue cei ce voesc a fi denumiţi, dăm ansă la amestecul autorităţitor publice în afacerile nóstre, deóre-ce din 1 Octombre şi cer absenţiile şi scóla încă nu s'a început în unele locuri. Anomalia trebue delăturată şi cei culpabili cu rigóre trebue aduşi la regulă şi punctualitate. Scim, că am atins o córda fină, dar cine sĕ nu consimtă óre la delăturarea rĕului.

Precând noi avem a lupta cu o mulţime de greutăţi pentru-ca sĕ ne putem organisa scólele, pre atunci ministrul Csáky ne presintă érăşi idolul seu kisdedovurile şi cere conscrierea pruncilor dela 3—6 ani, cari nu sunt destul de grijiţi acasă. Ba ce e mai mult în budgetul statului se preliminéză pentru kişdedovuri suma de 120.000 fl. v. a. pe anul 1892. Furia magiarisărei merge potenţându-se. Vom vedé ridicându-se asile de copii — unde nici nu credem noi şi micii noştri copilaşi vor fi forţaţi a cerceta kisdedovurile comunali, ale kulturegyletului sau ale statului.

Pentru a ne opune pericolului la timp şi cu destulă forţă vom fi constrinşi — bisericile a ne înfiinţa şi asile confesionali. Ei dară aici ne vom lovi cu capul de o mare pedecă, de unde sĕ ne luăm crescătóre, care sĕ poséda perfect limba română?

Aceste ne lipsesc aprópe cu totul. Îndeşert vom înfiinţa asile, dacă nu vom avé crescĕtórele nóstre române. A ne da asilele pre mâna unor strĕine ar însĕmna a ne sinucide. Sĕ ne formăm dară crescĕtóre pentru asile. Dar cum?

Acésta modalitate cred, că ar puté sĕ fie obiect de desbatere în congresul nostru bisericesc! Deóre-ce biserica întrégă e în periclu prin înfiinţarea de asile streine.

Sasii au o mulţime de crescĕtóre. Ei le ḑic perfecţionative în limba magiară ca sĕ puteţi funcţiona. Noi trebue de acum sĕ ne formăm crescĕtóre.

Până la înfiinţarea unui institut special pentru crescĕtóre, lucrul cel mai urgent ar fi póte a se forma mai multe stipendii, de unde numai se pot şi a se da tinerelor, cari voesc a îmbrăţişa acésta carieră.

Ceştiunea e destul de momentuósă, şi vrênd ne vrênd trebue sĕ o punem la ordinea ḑilei. *Eremitul.*

Din ţara Oltului.

(Adunarea generală a congregaţiunei comitatense şi alegerea de vice-comite.)

Comitele suprem Guido **Baussnern** a început a-şi marca domnia, în care de curênd a intrat, prin acte de violenţă, vrênd a dovedí stăpânitorilor, că voesce a satisface programului, cu care a fost importat în mijlocul nostru. Ba, d-sa în zelul seu şovinistic, ar vrea de şi nu-l prinde, sĕ se asemâneze în terorism cu fostul „fispan-paşa“ Banfy, şi îţi vine al compătimí, vĕḑêndu-i svêrcolirile neputincióse, ba chiar coraghióse, ce le manifestéză în direcţiunea acésta. Şi rĕu se înşală, dacă cumva ar crede, că în comitatul Făgăraşului, ar putea dispune că într'un „pasalic turcesc.“ Nu! acésta nu o póte, căci — pĕcat — poporaţiunea cottului Făgăraş, — e la 80,000 români şi în deosebi conducĕtorii acestei poporaţiuni, nu pórtă „şolovari“ nici „turbani“ ci reverenḑi şi cilindre. Şi astfeliu, aceştia, nu permit dlui Baussnern — sĕ musce din drepturile românilor de aici.

De aceea, până când se observă legea, fórte puţină ispravă „patriotică“ póte face dl Baussnern în congregaţiunea comitatensă, unde românii — de un timp încóce bine consolidaţi şi conduşi — sunt în maioritate sdrobitóre.

Aşa stând lucrul, dl Baussnern, fórte de multe ori se trezesce, că partida română din congregaţiune îl pune în cap şi îi trage dungă preste socotélă şi

---

aduse aminte de tufa de trandafir. Doui boboci trebuiau sĕ mai fie pe ea, cari trebuiau se fie fost rupţi de eri şi de alaltăeri. Merse acolo, dar nu'i mai află, şi acest eveniment în sine fórte neînsemnat, căci cât de uşor a putut sĕ'i ia un copil sau un lucrător, care a trecut pe acolo, căḑù asupra inimei lui Guilelm în legătură cu întréga întêmplare fórte greu.

Adênc mişcat se întórse în casa sa, unde întâlnì deja pe ceilalţi, cari asistară la ceremonia cea tristă. Ḑiua trecù, cum póte trece o astfel de ḑi, către sară îl apucă dorinţa, de a mai vedé încă odată pe draga lui mórtă înainte de a fi depusă în cripta familiară. El rugà pe părintele seu pentru chei, ḑise către sacristan sĕ'l petrécă, capela fu deschisă. Miros de trandafiri le adie. Guilelm înmărmurì şi păşì cu un admirabil sentiment lângă sicriu, acoperemêntul sicriului fu ridicat şi cu un ţipet de grózǎ privì la forma neînsufleţită a dragei sale — bobocii de trandafir, cari lipsiau, se aflau la sinul ei.

El căḑù jos lângă sicriul desfăcut, sacristanul creḑù, că el se rógă. Când i se păru prea mult, păşì spre el — nefericitul se afla în leşin adênc, aşa de palid, de ţapĕn ca mórtea din sicriu. Numai cu încetul se reculese, sacristanul îl duse acasă. Incă un an mai vestejì, înghenunchia ḑilnic lângă sicriul Trandafiriţei sale şi o urmà în viaţa cea mai bună pe timpul, când trandafirii înflorirà în anul următor. Trad. de *Petru Iuga.*

aşa dl Baussnern — cu tot apetitul dênsului — înghite gol. Indată ce legea îi deschide o uşiţă cât de mică, dl Baussnern „omul mlădios“ se şerpuesce şi mişcă cu gura plină; precum a făcut şi în adunarea generală a congregaţiunei comitatense, dela 14 Octobre a. c., despre decursul cărei adunări voiu raporta în cele următóre.

Programa şedinţei generale ordinare a comisiunei municipale din cestiune, a fost fórte încărcată. Tocmai 80 obiecte de pertractat s'a presentat astădată adunărei municipale spre resolvire, între acestea cel mai important, a fost „ocuparea prin alegere a postului de vice comite.“

Punct la 10 óre dl comite suprem a întrat în sală, întimpinat de câte va „eljen-uri“ răguşite, cari momentan au îngheţat de rĕcélă ce o manifestau românii, la întrarea dlui Baussnern în sală. Ér rĕcéla românilor se esplică prin faptul, că mamelucii, cari se girézá, că au influinţa asupra dlui Baussnern, se lăudau încă înainte, că au mijlocit, ca la postul de vice comite sĕ nu se candideze nici un român.

Şedinţa comisiunei municipale o a deschis dl Baussner, cetind o cuvêntare fórte lungă şi unică în felul seu, în analele tuturor congregaţiunilo comitatense din Ungaria. Lipsa de precauţiune şi de tact, care l caracteriséză pe dl Guido de Baussnern, l'a sedus pe acesta şi accentuà, în cuvêntul de deschidere, ca comitatul Făgăraşului este un comitat destrăbălat, ér administraţiunea este deplorabilă şi putredă. Ceva ridiculos! Căci nu se póte închipuí când a avut dl Baussnern timpul, ca sĕ se convingă despre acésta, căci numai de două luni a fost aruncat în mijlocul nostru, ér o lună, a colindat cine scie pe unde şi ce afaceri prin alte locuri. Şi apoi puţină cinste, i se face şi ministerului, care a tolerat astfeliu de stări deplorabile.

Dar nu! Acésta declarare a dlui Baussnern este o minciună cu córne, pentru ori cine; ér dênsul prin acésta, a voit sĕ împusce doi epuri cu un glonţ. Şi anume, prin acésta declarare dl Baussnern a voit sĕ se insinue la stăpânii, cari l'au trimis aici arătându-le, cât de grea este posiţia dênsului, într'o aşa destrăbălare, şi, că prin urmare, merită căpĕtuirea, ce i s'a făcut prin postul de comite suprem, ér a dóua, acésta declarare — tendenţiósă — a voit sĕ servéscă de o scusă pentru procederea dênsului, faţă de alegerea de vice-comite. Aserţiunea acésta se dovedesce şi prin faptul, că imediat după acésta declarare, tot în vorbirea de deschidere, face un fel de reclamă negustorésca, ḑicênd, că i-a succes a afla un *„bărbat providenţial,“* prin care dór, va puté aduce în ordine „afacerile“ comitatului. Ne vom întâlní cu încorporarea acestei profeţii mai târḑiu.

A urmat apoi după acésta cuvêntare pct. 1 din programă, raportul vice comitelui.

La acest pct. néosul magiar Kosy Sándor, a reflectat asupra unui articlu publicat de „codiţa patriotică“ „Brassó“ în care articlu, românii din „Ţara Oltului“ sĕ declara de neculţi, sĕlbatici etc. şi pretinde ca pe amploiaţii comitatesi românii sĕ i cureţe, şi apoi sfătuesce pe magiarimea din comitatul Făgăraşului ca în nici o direcţiune sĕ nu mai facă pacturi cu români şi propune dl Kosy Sándor că comisiunea municipală sĕ respingă cu adâncă indignaţiune aceste aserţiuni nedemne, luându se act la protocolul şedinţei.

La punctul acesta, vorbesce şi dl advocat N. Garoiu, şi ḑice, că românii sunt pe deplini satisfăcuţi, când un singur magiar néoş, respinge cu indignaţiune acelea aserţiuni, şi fiind că acelea aserţiuni, publicate de „Brassó“, o fóie nebăgată în samă de nimenea, sunt eşite din capul unui om cu „creeri nesănĕtoşi“ (şi cu voce reguşită), de present nu merită o astfel de atenţiune, şi propune ca sĕ se trécă la ordinea ḑilei, cea-ce s'a şi primit, cu aprobări generale.

(Va urma.)

Sânţirea bisericei din Filea.

Prin inalta disposiţiune a Escelenţiei Sale I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, la 29 Septembre st. v. s'a celebrat în comuna nóstră un act de mare însemnătate şi anume:

Actul sânţirei bisericei nouĕ edificate, care a decurs în ordinea următóre:

La 8 óre a. m. a sosit în comuna nóstră reverendisimul domn protopresbiter Galacteon Şagău, însoţit de un număr frumos de preoţi şi mireni. Primirea li s'a făcut în casele parochului Ciril Fulea. De aicea cu toţii în ordinea cea mai bună am mers la biserică. Tóte stradele erau pline deo mulţime de popor, strĕini adunaţi din tóte părţile, începênd din Topliţa română în jos până la Reghin şi părţile Gurghiului. Ajunşi la locul destinat privirile tuturora erau aţintite spre grandiosul edificiu, fala acestei comune.

Preoţimea, care a luat parte activă la celebrarea acestui act, înfrunte cu reverendisimul domn protopresbiter tractual au întrat în biserica cea vechie, de unde s'au luat cele sânte şi eşind s'a încungiurat de 3 ori biserica cea nóuĕ în ordinea cea mai cuvenită. După îndeplinirea acestui act şi după întrarea în biserica cea nóuă s'a celebrat sânţirea apei şi a bisericei şi în urmă liturgia, care a durat până la 2 óre p. m. La finea serviciul divin reverendisimul domn protopresbiter ţine o cuvêntare la loc, prin care mulţămesce binefăcĕtorilor acelora, prin cari s'a edificat acésta casă sântă, dintre cari cea dintâiu familie a fost amintită familia Şandor din Cuieşdiu, care şi deastădată s'a destins prin punerea la discul acestei biserici.

Inplinindu-se tóte în cea mai bună ordine, poporul a rĕmas la biserică, unde i s'a dat un prânḑ comun; éra inteliginţa s'a îndreptat spre casele meritatului paroch Ciril Fulea, unde de asemenea s'au făcut pregătirile pentru un prânḑ splendid.

La acest prânḑ s'au ţinut mai multe toaste.

Cel dintâiu a fost intonat de reverendisimul domn protopresbiter în sănĕtatea Prea bunului părinte archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, celelalte au decurs la rêndul lor. Târḑiu la 8 óre p. m. s'au înturnat cu toţii la ale sale, plini de mulţămire faţă de cele decurse.

Cred, că voiu face o plăcere onoratului public, dacă voi adauge şi unele date istorice cu privire la unele fapte întêmplate în acésta parochie, începênd dela anul 1871 încóce.

In anul 1871 actualul paroch Ciril Fulea a luat cârma acestei mici parochii numai ca capelan, deóre ce încă era în viaţă neputinciosul paroch Pavel Stoica. La venirea acestui mesia mântuitoriu pentru noi parochia nóstră se afla la marginea decădinţei, biserica şi scóla erau mai în urmă aşa încât era cu neputinţă chiar în biserică a se ţiné mai mult serviciul divin, căci din tóte părţile ploua prin coperiş, ba ce a fost mai mult parochia nóstră era datóre cu 40 fl. Inprejurul bisericei tóte erau pustiite, aşa încât rîmătorii comunei scormoniau mormintele celor rĕposaţi. Cel dintâiu lucru, ce la făcut mult meritutul capelan Ciril Fulea a fost, că a lăsat sĕ se copere lăcaşul cel sânt, a îngrădit şi a pus în ordine scóla, cari tóte le-a putut face numai pe lângă mari jertfe şi cu un zel neobosit. Clopotele bisericei nóstre deasemenea se aflau în o stare ca şi biserica şi celelalte.

Cel mai mare clopot a fost de 30 funţi; ér cel mai mic de 15 funţi, cari se pot vedé şi astăḑi.

Ochiul neobosit al capelanului nostru nu a întârḑiat de a pune şi în turn clopote corĕspunḑĕtóre.

La anul 1878 s'a campĕrat prin colectă benevolă un clopot de 4 măji şi 30 funţi, (fără corónă), care sa sânţit prin administratorul de atunci Ioan Popescu din Deva.

Până la anul 1880 duréză activitatea parochului actual ca capelan. Sĕ vedem acum, onorat public, ce activitate a desvoltat fostul capelan după ce móre fostul paroch şi devine el paroch al Filei.

Activitatea lui ca paroch în adevĕr e mare şi plină de faptă măreţe, cari acum la bĕtrâneţe îi pot servi spre lauda cea mai mare şi spre liniscea consciinţei. Indată ce actualul preot devine mai liber de nou sĕ pune pe lucru şi în anul 1882 s'a cumpĕrat al doilea clopot de 6 măji 50 funţi (fără corónă) şi s'a sânţit deasemenea în un mod fórte splendid şi cu o ceremonie mare în ḑiua de ss. apostoli Petru şi Pavel, de către actualul protopresbiter Galacteon Şagău.

Aceste dóuĕ clopote cu tonul lor armonic delectéză o parte din ţinutul, unde Murĕşul iese din munţii Carpaţi şi apucă calea spre ţinuturi mai deschise.

Prin pătrunḑĕtoriul cuvênt, rostit de pe amvon părintele nostru a isbutit de a anima nu numai pe bărbaţi, dar ci chiar şi pe femei de a contribui fie-care cu cât se vor îndura pentru a cumpĕra cărţi bisericesci, căci şi de acelea avea lipsă biserica nóstră. De femei s'a cupĕrat Evangelia legată în lucs 40 fl., Potirul de argint suflat cu aur 50 fl., Triodul, Molitvelnicul şi haine bisericesci, cu un cuvênt tot ce numai biserica nóstră a avut lipsă.

La anul 1884 s'a făcut un fond pentru biserrca edificândă din Filea de 600 fl., cari bani s'au făcut prin vinderea unor lemne de brad. In anul următor s'au mai anecsat la fondul amintit încă 500 fl., tot din vinderea unor lemne.

Comuna urbarială dela anul 1858 până la anul 1882 a fost încurcată în un proces mare cu d-nii terestrii Bánffy şi Huszár, aşa încât în urma urmelor domnii câştiga-se o sentinţă, prin care fostii iobagi trebuiau sĕ plătéscă o desdaunare de 1400 fl.

Aicea ca ori şi unde comuna nóstră a avut lipsă de un conducĕtor, cel dintâi şi cel mai potrivit pentru noi a fost părintele nostru, care în fruntea unor fruntaşi precum Danilă Truţa şi Dănilă Stoica cu multe năcasuri şi strapaţii au esoperat dela domnii amintiţi o pace înaintea tribunalului din M.-Vásárhely, unde s'a statorit între mete hotărite un teritor nehotărit, cea ce le-a părut rĕu domnilor terestri, la urmă când sa mĕsurat teritoriul, ceea ce sĕ vede de acolo căci unul dintre ei a esclamat în limba magiară „nagy áldozattal“. Aicea e mare meritul părintelui nostru faţă de comuna nostră, sĕ vedem însĕ óre faţă de parochie pe timpul acestei păci, ce a lucrat?

Desigur, căci şi acuma a fost precaut, căci poporul vĕḑênd luptele şi zelul lui pentru comună a donat ca porţiune canonică pentru preot 44 jugăre şi pentru învĕţător 22 jugăre pădure de brad. La anul 1886 înfiinţindu-se postul de forestier comitatens, pădurile nóstre încă au ajuns sub scutul unui forestier cu numele Peki Dezső, care ni-a făcut şi planul de economisare. Aicea ér părintele nostru a fost precaut şi cu multe oboseli a stăruit de comuna urbarială a donat pe séma bisericei din pădurea sa o tablă de 130 jugăre pădure de brad, tot pe sama nouĕ ḑidindei biserici, care ni s'a dat în samă prin forestrierul şi inspectorul de păduri Gyöngyösi pre-o cale cât se póte mai legală. La anul 1888 comitetul parochial esmite o publicaţiune pentru de a se vinde pe calea licitaţiunei pădurea din tabla sus amintită

La prima licitaţiune s'au presentat numai neguţători evrei, cari nu au înbiat pe lemn nnmai 1 fl., auḑênd marele proprietar român George Şandor din M.-Cuieşd despre lucrurile ce sĕ petrec aicea şi despre scopul nostru, nu întârḑie de-a veni în Filea şi-a îmbia pe lemn 2 fl. 50 cr., care cumpĕrare nu a făcut-o cu scop pentru un câştig óre-care, ci numai pentru de-a ne ajunta în planul cel măreţ al nostru. Acestea s'au întêmplat în comuna nóstră dela anul 1871. Am vĕḑut onorat public în ce stare a fost parochia nóstră cu începutul anului 1871 şi la ce culme s'a ridicat astăḑi. Mulţămită şi érăşi mulţămită conducĕtoriului bun, căci precum păstoriul cel bun conduce turma sa pe căile cele bune, tocmai aşa părintele nostru actualul de aḑi Ciril Fulea, putem ḑice cu drept cuvênt, că ne-a scos din mórte la viaţă.

Èr noi cei tineri, vĕḑênd faptele cele măreţe sĕ luăm esemplu dela acest brav preot şi sĕ i urmăm, căci acésta e chemarea nóstră şi dorinţa mai marilor nostrii.

Mai rĕmâne ca sĕ se facă scóla, pentru care e adunat tot materialul numai ca pe anul viitor 1892/3 sĕ fie gata.

Despre marea activitate a părintelu nostru pot servi cu date sigure, cari cu acésta ocasiune nu se publică.

Georgiu Truţa,
cleric a III.

Varietăţi.

* (Recunoscinţă preaînaltă.) Din incidentul iubileului de 50 ani de serviciu în armată al dlui ministru de rĕsbel FZM. bar. de Bauer, Maj. Sa monarchul i-a adresat o scrisóre de felicitare, în care prin vorbe de tot magulitóre, îşi esprimă preaînalta recunoscinţă.

* (Himen.) Dl Vasilie V. Mereţ şi d-şóra Victoria G. Cherciu, învită la celebrarea cununiei lor, care va fi Dumineca în 13/25 Octobre 1891 la órele 12 din ḑi, în biserica gr. or. din Bod.

* (Esamenele pădurarilor.) Esamenele de pădurărit s'au început Luni in Sibiiu. Dintre 17 inşi, cari s'au supus esamenelor, 10 sunt români.

* (Avis de întreprindere.) Vice-comitele comitatului Sibiu face cunoscut, că în 29 Octobre a. c. n. la 9 óre a. m. va avé loc pertractarea ofertelor închise pentru construirea din nou a podului Nr. 2 de pe drumul municipal dela Ludoş. Reflectanţii pot căpĕta detauiri în cancelaria vice-comitetului în órele de oficiu.

* (Programul adunărei generale din Orĕştie şi al festivităţilor arangiate de învĕţători). Din incidentul adunărei generale a reuniunei învĕţătorilor din districtul Devei, ce se va ţiné în 13, 14 şi 15 l. c. în Orĕştie, corpul învĕţătoresc dela scóla rom. gr. or. din loc, aduce la cunoscinţa celor interesesaţi şi tuturor binevoitorilor lor, că pentru decursul petrecerei P. T. D. învĕţători aci a stabilit urmatoriul

Program:

I. Sâmbătă în 12 primirea şi încuartirarea membrilor, séra întrunire colegială la casina română.

II. Dumineca diminéţa în 13 după invocarea Duchului sfânt deschiderea solemnă a adunărei generale; séra concert în sala „Leul de aur“, ce se va da în favorul „reuniunei învĕţătorilor“, cu programul:

1 „Deşteptă-te române“ cor micst de G. Musicescu.

2. „Piano solo“.

3. „Din depărtare“, cuartet solo de I. Vorobchievici.

4. *a)* „Ostênul român“ şi
b) „Nevasta care iubeşte“, coruri micste de G. Musicescu.

5. „Solo“ cu acompaniare de piano.
6. „Cântec final“ cor micst de Kraitzer.
7. „Stăncuţa“ cor micst de G. Musicescu.
8. „Declamaţiune“
9. *a*) „Rĕsai lună“ şi
   b) „Iléna“ coruri micste de G. Musicescu.

Inceputul la 7½ óre séra. Preţul întrărei de persónă: locul I. 80 cr., locul al II lea 60 cr., loc de stat 40 cr., galerie 20 cr.

III. Luni în 14 continuarea şedinţelor, séra cină comună.

IV. Marţi în 15 încheerea adunărei.

Orĕştie, în 8 Octobre, 1891.

Corpul învĕţătoresc.

* (Publicaţiune). La scóla de agricultură de model a comitatului Sibiiu (în Sibiiu, têrgul de vite Nr. 10) se vor primi pe anul 1891/92 7 servitori (în linia primă feciori de economi).

Cursul de învĕţământ se începe la 1 Novembre 1891.

Cari vor sĕ între trebue:

a) sĕ fi împlinit al 17-lea an al etăţii;

b) sĕ fie sănătos şi trupesce astfeliu desvoltat spre a puté suporta lucrurile de câmp neintrerupt;

c) sĕ aibă deja în lucrurile economice esperinţă şi óre-care destoinicie;

d) a fi absolvat o scólă poporală cu succes bun;

c) a se legitima despre purtarea sa morală prin un atestat dela diregĕtoria comunală;

f) a se supune unui esamen de primire.

Servitorii capĕtă instrucţiune, locuinţă şi alimentare gratuită şi afară de aceea o simbrie de 3 fl., care jumĕtate se solvesce în fiecare lună în bani gata; ér ceealaltă jumĕtate se depune fructificativ pentru servitoriu într'un institut de bani şi se estradă numai la eşirea lui din scóla economică, economia de model mai îngrigesce spălatul hainelor de purtat şi de pat.

Servitorii inşi-şi au de a se îngrigi de vestminte, încălţĕminte şi albituri.

Rugările de primire sunt a se îndrepta mult până la *30 Octobre* (st. nou) cătră conducĕtoriul institutului de economie Iuliu Schuster în Sibiiu, têrgul de vite Nr. 10, care va da bucuros şi alte deslusiri.

Sibiiu, în 16 Octobre, 1891.

Reissenberger.

Bibliografic.

„Tatăl Radetzky“, *biografia sa în cadrul istoriei timpului seu*“, de C. de Druncker, maior ces. şi reg. şi şef al secţiunei de scripte a archivei ces. şi reg. de resbel, traducere de Oscar Criste loc. c. şi reg. în reg. 50 inf. comandat în archiv. c. şi r. de resbel. Viena 1891 — 228 pagine. Editura comitetului pentru ridicarea monumentului Radetzky. In comisiune la L. W. Seidel & Sohn, librari i. şi r. de curte. *Preţul 1 fl. 50 cr.*

Opul acesta nu trebue trecut cu vederea. Cu biografia bravului general Radetzky, carele s'a binemeritat pentru monarchie şi casa domnitóre, se desfăşură rênd pe rênd tóte evenimentele istorice. Ele sunt povestite într'un limbagiu uşor şi cu multă cunoscinţă de causă. Traducerea succésă în limba română contribue mult la valórea opului.

Opul tractéză în partea primă evenimentele din anii 1766—1848; în partea a dóua dela 1848—1849; ér in partea a III-éa dela 1849 — 1858. Cine voesce sĕ cunóscă luptele dela Milan, Verona, Custoza, Volta etc. le póte ceti cu multă mângăere în acest op. Cuprinde în ilustraţiuni monumentul lui Radetzky, ridicat în Viena, pe Radetzky în diferitele etăţi, pe monarchul nostru, mai mulţi generali, lupte, oraşe ect.

O chartă adăogată la acest op înlesnesce fórte mult povestirea istorică. In cât privesce adjustarea, e lucru militar şi lucrurile militare în astă privinţă nu pot sĕ fie fără numai frumóse. De aceea opul se şi recomândă din tóte punctele de vedere.

— *„Ungaria“* este numele unei reviste, ce apare în Cluş, de Grigoriu Moldovan. Nr. I e destul de voluminos. Intre altele cuprinde un tractat plin de patimă contra metropolitului bar. de Şaguna, combate raporturile prefecţilor români din 1848—49, combate pe dl Bogdan P. Haşdeu; reproduce după Hantalvy, Iókay şi îşi descurcă unele afaceri personale. *Preţul 5 fl. (10 fr.)* Va apăré de 10 ori pe an.

Mai în detaiu vom reveni altă dată asupra acestei scrieri unică în feliul ei.

Mulţămită publică.

Biserica nóstră gr. or. din Tohanul nou a avut până acum mare lipsă de un potir de metal, ce nu cleesce. Venind acésta la cunoscinţa stimatului domn Francisc Schiller, controlor de vamă superióră în Dobriţin şi a stimatei sale d-ne Elisa Schiller, dênşii au avut bunavoinţă a cumpĕra şi a dărui pe sama bisericei un potir de argint veritabil, aurit pe din'untru, fórte frumos şi purtând inscripţiunea:

„Francisc, Elisa Schiller şi fiul Francisc, în amintirea neuitatei lor fice şi soră Maria 1891 IX/8.“

Pentru acest dar precât de preţios pe atât şi de frumos, comitetul parochial subsemnat, în numele întregei nóstre comune bisericesci, se simte plăcut îndemnat, a aduce şi pe acésta cale stimaţilor şi mărinimoşilor domni binefăcători cea mai profundă mulţămită şi recunoscinţă.

Atotputintele le rĕsplătéscă fapta d-lor nobilă şi crescinéscă.

Tohanul nou, 1 Octobre, 1891.

Pentru comitetul parochial.
Ilariu Plotogea.
paroch şi preşed. com.

Loterie.

Mercuri, în 21 Octombre.

Sibiiu: 38 3 40 50 62

Nr. 326. [187] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele mai jos însemnate din protopresbiteratul Giógiului II se escrie concurs cu termin până în 15 Octobre v. a. c.

1. Băcăinţ, cu salariu anual de 150 fl., din cassa bisericei, victuale dela popor în valóre de 46 fl., cuartir şi lemne.

2. Giógiul de jos-suseni, cu salariu anual de 100 fl., din cassa bisericei şi lemne.

3. Mermezeu-Văleni, cu salariu anual de 150 fl., din repartiţiune şi lemne.

Reflectanţii la aceste posturi au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul pficiu, pănă la terminul mai sus in oicat.

Secárêmb, 18 Septembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Giógiului II în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 8030—1891. [190] 1—1

Publicaţiune.

In *29 Octobre 1891 st. n. la órele 9 a. m.*, sĕ vor vinde pe calea licitaţiunei plus oferinte, de primăria din Rĕşinari, *221 jumĕtăţi italiene de lemne de fag pentru foc* la faţa locului în pădurea comunală *„Valea Dobrii“* pe lângă bani gata.

Una jumĕtate italiană are mĕsură de *5 urme înaltă şi 10 urme lungă*, a cărei preţ de esclamare e *4 fl. 50 cr.*

Lemnele se vor vinde în cuant de câte 1—5 jumĕtăţi la olaltă.

Reşinari, 19 Octobre, 1891.

Primăria comunală.

Publicaţiune de licitaţiune.

Comuna bisericéscă gr. or. din *Drăguş*, comitatul Făgăraşului, publică licitaţiune minuendă pentru clădirea unei biserici nóue de material solid, cu condiţiunile din planul de clădire aprobat de Preavenerabilul Consistoriu archidiecesan de sub Nr. 1554/1890 epitr. şi în sensul licenţiei de clădire din partea inclitului oficiu comitatens de sub Nr. 8162/1891 v.-com.

Preţul strigărei va fi *18,000 fl.* — Intreprindĕtoriul va da *întreg materialul de clădire.* — Licitaţiunea se va ţiné în *3/15 Novembre 1891 la 11 óre antemeridiane în comuna Drăguş*, la care se învită toţi architecţii, cari voesc a licita.

Licitanţii au depune vadiu de 5% din preţul strigărei, ér anteprenorul minuend, după aprobarea contractului de cătră forurile bisericesci, va depune cauţiune de *20%* în bani gata, sau obligaţiuni de stat, ori în realităţi, care va servi ca garanţă încă *3 ani* dela colaudare încolo. Condiţiunile de clădire, planul şi licenţia se pot vedé la preşedintele comitetului din Drăguş.

In numele comitetului parochial gr. or. din Drăguş. [189] 2—3

Drăguş, în 29 Septembre, 1891

Ioan Făgărăşan, preşed. comit.
George Codru, not. comit.

În cancelaria mea advocaţială primesc

Un candidat de advocat

cu óre şi care pracsă, pe lângă condiţiuni fórte favorabile.

[188] 3—3

Dr. Oct. Russu,
advocat în Sibiiu.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [191] 1

CALENDARIU
pe anul visect dela Christos
1892.

Anul al patruḑeci şi unulea.

Preţul unui esemplariu legat **30 cr.,** pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal şi telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ şi vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse orientale române din Ungaria şi Transilvania, cuprinḑênd şi pe protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii şi învĕţătorii cu comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Evidenţă pentru oficiile parochiale şi protopresbiterale. — **Cantorul Ariton din Gologani.** (Schiţă din istoria criminală de Nicolau Ivan.) — **Poesii.** — **Anecdote.**

Conspectul sĕptĕmânilor. — **Însemnarea têrgurilor.** — **Anunţe.**

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Chiar acum a eşit de sub tipariu:

CALENDARIUL „AUROREI“
pe anul visect 1892.

— Cu portretul episcopului Alesandru St. Şuluţiu — cu premiu — şi alte mulţime de ilustraţiuni frumóse.

Din cuprinsul variat şi interesant al acestui Calendariu, însemnăm aici:

Partea calendaristică: Cronologia pe anul 1892. — Păscălia pe anul 1892. — Sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătóre la rĕsăriteni şi apuseni. — Posturile. — Regentele anului 1892. — Eclipsele sau întunecimile. — Cele patru anutêmpuri astronomice. — Semnele pentru fasele lunei — Calendariu iulian-gregorian şi iudaic. — *Meteorologie*: Fasele lunei. — Schimbarea timpului după planete. — Serviţul postal şi telegrafic. — Indreptariu financiar. — Têrgurile (după datele oficióse cele mai din urmă).

Partea de cetit: Vuţa mamii (Novelă), — Visul copilei (Poesia). — Muntele pĕcatului. (Tradiţiune). — La Nascerea Domnului Christos (Poesie). — Fantóma (Schiţă). — Crăciunul sĕracului. — Clopoţelul fericirei (Poesiă). — Pădurea miseriei. — Leul şi berbecele (Fabulă hotentotă). — Artista măritată (Poesiă). — Jalusia conului Gligorache (Schiţă de crăciun.) — *Anecdote şi întêmplări*: Medicină. — Compătimire. — Nevasta credinciósă. — Bărbatul după zestre. — Muierea şi calendariul. — Têrgul ciorapilor. — Un rĕspuns nimerit. — Purcelul sĕracului. — Călţuni câştigaţi pe uşor. — Ospĕţul fără bani. — Regele şi cavalerul în capul ernei. — Stăpânul şi servitoriul. — Candidatul, care cu rĕspuns inveţios a dobêndit diregătoriă.

Glume (ilustrate): Stratagemă muerescă. — Probă de curisare şi probă de refus. — Logică copilărescă. — Turnura. — Scusă îndestulitóriă. — Bietele sócre. — Calcul şi calcul. — Abḑicerea de bună voiă. — Puţină neînţelegere. — Cestiunea Orientului. — Conversaţiă. — Logic. — Intre o dómnă şi advocatul ei. — Pe bulevard. — Publicaţiuni.

☞ Se póte procura dela Tipografia „Aurora“ A. Todoran în Gherla — Szamosujvár câte un esemplar cu 30 cr. + 5 cr. porto-postal; ér 6 esemplare procurate de odată costă numai 1 fl. 60 cr. spedate franco. [179] 3—3

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr 110 Sibiiu, Sâmbătă, 12/24 Octobre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sântei sĕrbători „Cuviósa Paraschiva“ Nrul procsim va apărĕ Joi în 17/29 Octobre v.

Sibiiu, în 11 Octobre.

In consiliul general de instrucţiune al României s'a desbătut ḑilele trecute proiectul de învĕţământ al dlui ministru Poni — şi cu o satisfacţiune luăm şi noi la locul acesta act despre o lucrare, care are sĕ aducă róde binefăcĕtóre pentru ţéra românéscă.

In constituţia ţĕrei dela 1864 a fost înscris obligămêntul instrucţiunei, dar numai atâta. Nu s'a hotărît în amĕnunte, cum sé se provadă învĕţămêntul, prin cine, sub a cui controlă şi care este programul de învĕţămênt.

Lăsat odată câmp deschis, aceste întrebări s'au resolvit după cum a tăiat capul pe cutare primar, ori pe cutare revisor de scóle.

De o uniformitate în învĕţămênt nu putea fi vorbă.

De sale corĕspunḑĕtóre, nu era dispus, că cine are sĕ îngrijéscă. Totul ce s'a regulat óre-cum a fost salariul învĕţătorilor.

Dacă a voit cineva sĕ-şi dea copilul la scólă, bine de bine, nu a avut pricepere pentru acésta, nu era nicăiri vre o disposiţie, care sĕ constringă pe părinţi la acésta.

Ministrii câţi s'au perondat la afacerile cultelor au presentat proiecte diferite, dar parte din motive de oposiţie, parte că proiectele au avut defecte esenţiale, nici unul din acele proiecte nu a avut sórtea sĕ devină lege, ci s'au pus tóte la dosar.

Suntem noi unici în feliul nostru românii.

Cerem lucruri tot perfecte, deşi scim, că perfect nu este nici un lucru făcut de om.

Şi cu perfecţiunea legilor nu póte fi altcum decum este cu alte lucruri.

Se putea primí ori care din proiectele presentate şi după punere în practică se puteau delătura părţile defectuóse. Aşa se usitéză în tótă lumea.

Ce ne face pe noi sĕ ne ocupăm de proiectul dlui Poni este obligativitatea religiunei în scólele române decretată în §. 20 al proiectului.

Era timpul suprem ca sĕ se decreteze acésta dispoziţiune.

Nu avem nevoe de a argumenta aci multe.

Argumentul cel mai puternic este moralitatea în popor şi moralitate fără simţ religios este un lucru imposibil.

In România vedem liberi cugetători, vedem ómeni, cari nu-şi bat capul cu religiunea şi cred că este destul, dacă sunt botezaţi ca crescini.

A mai cunósce ceva din legea străbună, în care s'au botezat, mulţi o cred superfluă.

Dărăpânată în forma acésta legea nóstră, sĕ derăpânéză biserica şi instituţiunile ei şi cu ea decadinţa poporului.

Nici un stat nu are interes ca sĕ abandoneze basele morale susţinute prin religiune şi cu atât mai puţin interes póte avé statul român.

Dacă crescerea în spirit religios se negligă, — atunci generaţiunile mai tinere lipsite de religiositate, uşor alunecă pe povĕrnişul pĕcatului, uşor devin accesibile pentru ideile liber-cugetătorilor, uşor chiar părăsesc legea. Lipsite de convicţiune religiósă, lipsite de puterea aceea, care in ḑile grele este unicul sprigin al omului, pĕcatul e considerat de virtute, dacă se póte face în ascuns.

Forţa românului a fost pururea în bunătatea inimei lui, în tăria caracterului lui şi în abnegaţiunea, cu care a sĕvêrşit fapte bune.

Aşa a fost în acele ḑile, când în sanctuarul familiei şi în biserică nu a apucat sĕ străbată veninul civilisaţiunei moderne, care lipsită de religiune, a făcut mari daune şi păn acum în societatea omenéscă. Anarchismul, socialismul şi comunismul sunt fructele crescerei celei rele, sunt resultatul abandonărei baselor morale, după care cred unii filosofi ca Schoppenhauer sĕ fericéscă lumea.

Din norocire în fruntea departamentelor cultelor României se află bărbaţi cu destulă tárie ca sĕ nisuéscă a da lucrurilor o direcţiune bună şi sănĕtósă. Sunt încă destui ómeni, cari sciu sĕ apreţieze binele, ce póte resulta pentru omenime din o crescere în spiritul evangelic şi de aceea noi salutăm cu bucurie proiectul dlui Poni. Tot ce dorim e, ca acest proiect sé devină lege.

Scóla nu este locul, în care partidele sĕ-şi mĕsure puterile. Ea nu póte fi o armă spre scopuri politice de partid. Aci toţi trebue sĕ fie una, ca sĕ o ridice şi sĕ o pună pe base sănĕtóse.

In România e multă lume nesciutóre de carte. Ţeranul român a fost lipsit de binefacerile, ce le revarsă scóla.

A fost timpul suprem ca scóla sĕ fie întocmită de aşa, ca toţi sĕ usese de binefacerile ei, toţi sĕ o póta cerceta şi toţi cei renitenţi sĕ fie siliţi prin lege, ca sĕ o cerceteze. Atunci statistica ţĕrei nu va mai înfăţoşa o icónă atât de posomorită în cifrele celor ce nu sciu carte. Poporul nu va fi esploatat de evrei şi venetici, cum este aḑi.

Bunăstarea materială nu e de ajuns aḑi, nici pămênt bun şi roditoriu, dacă din ródele lui se îndulcesc toţi păcĕtoşii. Regenerarea României atêrnă dela fericita soluţiune, ce o va sci da ţéra învĕţămêntului poporal şi de acésta vor trebui sĕ ţină sémă toţi bărbaţii de stat, tóte partidele din ţéră. In faţa unui atare proiect, partidele de colorit diferit trebue sĕ se găséscă în bună înţelegere, dacă nu vor ca sĕ mai înapoieze progresul ţĕrei pe ani de ḑile.

Congresul naţional bisericesc.

Şedinţa VII, ţinută la 8/20 Octobre.

Şedinţa se deschide la 9 óre a. m. şi cetindu se protocolul şedinţei premerse se autentică:

Escelenţia Sa dl preşedinte notifică, că dela deputatul mirean Georgiu Ioanoviciu încă în 4/16 Octobre a primit o rugare, prin care numitul cerea concediu pe întréga sesiune; din motivul însĕ că petentele nu-şi presentase credenţionalul, numai acuma vine a-i presenta rugarea, după ce Georgiu Ioanoviciu prin o a dóua rogare face cunoscut, cá i s'a perdut mandatul şi cere a fi verificat. — Ambele esibite se transpun comisiunei verificătóre.

Se presintă rugarea deputatului Ioan Beleş, prin care cere concediu pe întréga sesiune. — Concediul cerut se acórdă.

Se presintă raportul consistoriului metropolitan în necsul căruia substerne raţiociniele fundaţiunei Gozsdu de pe anii 1888 şi 1889.

Deputatul Parteniu Cosma, avĕnd în vedere usul de mai înainte şi desvoltarea fundaţiunei de sub întrebare, propune ca tóte afacerile fundaţiunei Gozsdu sĕ se trunspună unei comisiuni instituite special pentru esaminarea afacerilor numitei fundaţiuni.

Propunerea se primesce şi în comisiunea specială pentru afacerile fundaţiunei Gozsdu se aleg deputaţii: Ioan Petric, Ioan Lenger, Gerasim Candrea Augustin Hamsea, Ioan Popp, Aurel Suciu, Mihaiu Popoviciu, Coriolan Bredicean, Iuliu Novac.

Se presintă raţiociniul consistoriului metropolitan, făcut pe anul 1890. — Se transpune comisiunei financiare.

Comisiunea verificătóre prin referintele Paul Rotariu cu privire la petiţiunea deputatului Ioan Popoviciu-Dessean, prin care escusându-şi absenţa şi perderea credenţionalului prin morbul seu durabil de care sufere, constată, că actul electoral este în

---

FOIŢA.

Dela Reghin prin Topliţa la Borszék şi Tulgheş

de

Georgiu Popescu, preot.

Indată ce te cobori de pe calea ferată la staţiunea finală Reghin în 5 minute ajungi în plăcutul orăşel Reghin. Acest orăşel numĕră preste 6 mii suflete şi e un oraş fórte industrial, aşeḑat pe cósta unui dél în partea stângă a rîului Murĕş. Locuitorii sunt saşi, unguri şi români. Aici se fac têrguri mari de vite şi se pórtă neguţătoria mare de lemne.

Indată-ce ai eşit din acest orăşel, ochii privitoriului se opresc cu plăcere la un şir de sate frumóse, în parte mare românesci, aşeḑate pe ambele părţi ale fluviului, prin acestea te delectéză bisericile frumóse cu turnurile sclipicióse şi porturile pitoresci ale locuitorilor. Mai însemnat e satul Vécs, unde pe un dél se află vechiul castel a familiei nobile Kemény, — reminiscinţe multe sunt legate de acest castel! Mai în sus pe Murĕş se află o mulţime de sate frumóse şi bogate până la satul Deda, unul din celea mai vechi de pe valea acésta. Dela acest sat în sus valea Murĕşului deodată se ingustă şi munţi măiestoşi, acoperiţi cu fagi şi braḑi seculari întimpină ochii privitoriului. Mai întâiu dai de părăul Bistra, care cu repejune murmurândă cobóră spre a se arunca în braţele puternice a rîului Murĕş. In valea Bistrei a fost în vechime o mănăstire de pétră fórte mare, unde ruinele şi aḑi se mai vĕd. Ér la biserica din satul Deda este dela acéstă mănăstire un clopot, care e de vre o 600 ani de vechiu.

De aici în sus munţii se apropiă fórte unul de altul, şi astfeliu ne aflăm într'o vale cam de 40 chilometrii de lungă, însĕ mai nici la un loc nu ajunge lăţimea de un chilometu, — în unele locuri valea e atât de îngustă, încât nu veḑi numai rîul bătênd în cóstele drumului dealăturea. Abea numai la Topliţa începe a se lăţi valea, care apoi mai în sus se întinde în marele şes al Gurgiului

Pre acest şes se află 10 sate fórte împoporate, aşa încât unele trec preste 8000 suflete. La Szárhegy se află ruinele vestitului castel a familiei conţilor Lázár. In acest castel la anul 1538 domnul Moldaviei Petru Rareş s'a refugiat dinaintea turcilor. Tot pre şeşul acesta lângă satul Szárhegy se află o movilă, care se ḑice, că ar fi de tătari, cari au năvălit din Moldova şi pre câmpia acésta ş'au aflat mórtea. Sĕ ne reîntórcem însĕ la firul problemei nóstre, la valea Murĕşului. Acéstă vale cu tot dreptul are a-şi mulţămi esistenţa sa numai rîului Murĕş, care străbătù şi tăie în dóuĕ munţii. Ogórele şi liveḑile puţine a românilor, ce locuesc în acest ţinut, sunt spălate în continu de Murĕş. Ici colea se ridică câte o terasă, cea mai însemnată dela valea Ilva până la muntele Sărăcin, pre care terasă se află micul sat Polaţ, ér din jos de Sărăcin satul Restoşnea. Dela Ilva până la Restoşnea e valea Murĕşului mai romantică, pre aici Murĕşul, unde în cale i pun munţii şi stâncele obstacule, sare mai tare murmurând, întrebuinţând puterile sale de june. Inainte însĕ de a începe lupta cu munţii de pétră se asociază cu vasalul seu fidel Topliţa. Cu acesta trece victorios în calea sa. Dar se înmulţesc şi greutăţile, muri ciclopici îi păzesc eşirea şi întreprinderea i sta la îndoială, gata a fi învins. Dar étă un nou camerad apare pre terenul de luptă, e rîul Ilva, care adunându-şi apele sale în unde murmurânde, grăbesce în ajutorul elementului seu consângean. El lovesce pre adversarii în cóste şi ajută ortacului seu ameninţat. — Acum alvia rîului se măresce, undele se ridică la o înălţime mai mare şi curge furios murmurând. Apoi înaintând lovesce când în drépta când în stânga în păreţii de pétră ai adversariului seu, i găuresce şi forméḑă în păreţi gare şi pesceri recoritóre, locuinţele închipuite ale zinelor şi nimfelor. Indată i se adauge un nou ajutoriu, e rîuleţul Sălazdrului, ce isvoresce din munţii Făncelul. Dar acum întimpină în cale cel mai mare obstacul, muntele Sărăcinul, un fiu urieş al Geei, cu dispreţ se uită acesta din o înălţime considerabilă în adêncime, unde un fluid strĕin se adună şi admiră la piciórele sale. (Va urma.)

ordine şi nedificultat din oficiu; dreptaceea în considerare că petentele, la alegere a întrunit cele mai multe voturi (544) şi a fost proclamat de deputat congresual; apoi că după informaţiunile primite dela bărbaţii cei mai competenţi din Arad alesul sufere timp mai îndelungat ca 1½ an de un morb greu, în care uşor a putut obveni perderea, sau cum ḑice petentele rătăcirea credenţionalului între alte acte, propune şi congresul dechiară de verificat pe Ioan Popoviciu-Desseanu, deputat mirean în cercul Aradului, totodată numitului i acórdă concediul cerut pe întréga sesiune.

Urméză la ordinea ḑilei raportul comisiunei speciale instituită sub Nr. în afacerea propunerei făcută la acelaşi loc din partea I. Pr. Sale D-lui archiepiscop şi metropolit, ca adecă, începênd cu anul nou 1892 după calendariul nou, respective cu 20 Decembre 1891 cal. vechiu sě se întroducă în întrégă administraţiune bisericéscă a metropoliei nóstre usul calendariului nou, rěmânênd neatins usul calendariului vechiu în cele tipice rituale.

Inainte de a se refera în meritul acestei propuneri Inaltprésânţia Sa vine a şi espune de nou motivele, cari l'au îndemnat a-şi face propunerea, motive purcese din cea mai curată intenţiune şi sinceră dorinţă de a înlesni mersul administrării bisericesci; de vreme ce însě în decursul desbaterilor decurse în sinul comisiunei, s'a convins, că faţă de însemnata schimbare a usului vechiu din unele părţi se dă espresiune unor îngrijiri şi temeri, intonând din nou, că schimbarea propusă avea sě privéscă numai afacerile administrative, dar nu şi cele tipice-rituale, în lipsa spriginului asteptat dechiară, că 'şi retrage propunerea.

In urmarea enunciaţiunei Inaltprésânţiei Sale, Nicolae Zigre ca raportorul comisiunei dechiară, că discusiunea în acésta afacere nu mai are obiect.

Congresul, luând act de enunţiatul Inaltprésânţiei Sale, trece la ordinea ḑilei.

Comisiunea organisătóre, esaminând proiectul de regulament pentru procedura la alegerea deputaţilor pentru congresul naţional bisericesc înaintat la congres prin hârtia consistoriului metropolitan de dto 28 Septembre Nr. 256 prin referintele Parteniu Cosma raportéză, că acel proiect l'a întregit cu mai multe dispoşiţiuni esenţiale, cari după vederile comisiunei nu pot lipsi din un regulament, carele după esperinţe de 20 ani este menit sě întroducă ordine perfectă şi uniformitate în alegerile pentru deputaţii congresuali. Premiţênd aceste şi observând, că întregirile vor urma ca propuneri speciale la singuraticile părţi şi §§ ai proiectului, comisiunea propune, ér congresul decide:

Proiectul de „Regulament“ pentru procedura la alegerea deputaţilor pentru congresul naţional bisericesc, fiind tiparit şi împărţit între deputaţi se consideră de cetit şi se primesce de basă pentru desbaterea specială.

Trecênd la desbaterea specială comisiunea propune, ca titlul regulamentului sě se stabiléscă astfeliu: „Regulament pentru procedura la alegerea deputaţilor congresuali. „

Deputatul V. Mangra susţine titlul original cu aceea modificare, ca cuvêntul pentru, ce premerge cuvêntului procedură sě se înlocuéscă prin cuvêntul de.

Primindu se contra-propunerea deputatului V. Mangra, titlul regulamentului se statoresce ĕst mod: „Regulament de procedură la alegerea deputaţilor pentru cogresul naţional bisericesc.“

Sub titlul I. „Disposiţiuni generale“ şi §§-i 1, 2 din proiectul original sě omit şi sě înlocuesc cu următórele disposiţiuni:

I. Agendele consistoriului metropolitan.

§. 1. Consistoriul metropolitan în şedinţa sa ordinară, ce se ţine înainte de espirarea fie-cărui period congresual, normat prin conclusul congresual Nr. 142 p. III. 1886 ia měsuri pentru alegerea deputaţilor la congresul naţional bisericesc pe un period de trei ani şi dă ordin consistorielor eparchiale, ca în restimpul dela 1 Octobre până la 31 Decembre al aceluiaşi an sě efeptuéscă alegerile şi sě facă de timpuriu disposiţiunile prescrise, ca după putinţă alegerile sě se facă în ḑilele de tómnă.

§ 2. După primirea actelor electorale, dela consistoriile eparchiale esaminéză eventualele proteste întrate în termin legal şi dacă află, că după vederile sale, adevěrate fiind gravanimile cuprinse în protest, s'ar altera resultatul alegerei, dispune investigaţiune, care o efeptuesce prin esmisul seu şi pregătesce actul astfel ca congresul pe basa actelor autentice la procsima sesiune sě pótă decide în meritul cestiunei verificărei.

§. 3. Dacă din actele electorale află, că vr'un deputat este ales în dóuě sau în multe cercuri electorale, îl provócă ca în termin de 30 ḑile dela primirea provocărei sě opteze pentru unul din mandatele primite, notificându-i totodată, dacă au întrat sau ba proteste contra alegerei. Dacă însě deputatul ales în terminul suspomenit nu optéză pentru un anumit mandat, tóte cercurile, în cari a fost ales sě dechiară de vacante.

§. 4. Dispune alegeri nouě de deputaţi:

a) în casurile prověḑute în §-ul precedent;

b) în casurile prověḑute în §. 150 din statutul organic, când adecă în decursul unui period de alegere vre'un deputat ar fi murit, ori ar fi resignat, ar fi perdut dreptul de a fi ales.

Měsurile pentru alegere se i au la timp potrivit, ca cu observarea tuturor formelor prescrise ca cercurile vacante sě pótă fi reprentate la procsima sesiune congresuală.

Continuându-se desbaterea specială amĕsurat propunerei comisiunei, — sub titlul II. „Agendele consistoriului eparchial“ sě primesce neschimbate.

Numěrul §-lui 3 din proiectul original la propunerea comisiunei, — se înlocuesce cu Nr. 5, ér tecstul aceluia se modifică precum urméză: în aliinea primă cuvêntul. . se înlocuesce cu cuvêntul ordinul; punctele *a)* şi *b)*, rěmân neschimbate; punctul *c)*, se omite în întreg cuprinsul, punctul *d)* devenit punctul *c)* nou se stiliséză astfel:

Terminul pentru întrunirea colegiului de scrutinare, are sě fie cel puţin la 8 ḑile după alegere.

In alinea ultimă a §-lui de sub întrebarea cuvêntul „anunţă“ se înlocuesce prin cuvêntul „publică“.

Luându se la desbatere § ul 4 din proiectul original în urmarea întregirilor de mai sus devenit §. 6

Alinea primă şi punctul *a)* din proiect sě primesce în tecstul original; punctul *b)* se stiliéză astfel: conspectul despre impărţirea eparchiei in cercuri electorale respective colegii: după care sub litera *c)* se intercaléză un punct nou cu următoriul cuprins: lista alegětorilor din cler, în care s'au indus preoţii din colegiul electoral, afară de cei suspendaţi s'au destituiţi prin sentinţa validă; din punctele următóre *c)* şi *d)* prin intercalarea punctului de mai sus, devenite *d)* şi *e)* cuvêntul „un“ dela început se sterge.

§-l proiectului original 5 devenit acuma §. 7-lea la propunerea comisiunei, — se primesce cu următórele modificări: în alinea primă cuvintele: „la bun timp“ se înlocuesc prin cuvintele „de timpuriu“; din punctul *b)* şirul al doilea cuvêntul „pentru“ sě se stérgă; punctul *c)* întreg se omite.

§-l din proiect 6 devenit § l 8, la propunerea comisiunei şi a Inalt Preasânţiei Sale Dlui presedinte, se primesce în tecstul următoriu:

Consistoriul eparchial, primind actele electorale dela comisarii consitoriali, le transpune consistoriului metropolitan împreună cu cerculariul prověḑut în §. 6 *a)* şi cu un conspect general, în care sě fie indicate: celegiul, resp. clerul electoral, numele, caracterul şi locuinţa alesului.

Continuându-se referada comisiunei organisătóre la propunera aceleia, — sub titlul III „Agendele comisariului consistorial“ se primesce neschimbat, ér din §. 7 al proiectului devenit § l 9, cuvintele: „vigiléză pentru observarea ordinei afacerilor“ se sterg.

§-l din proiectul original 8, devenit 10, — se primesce cu aceea modificare, că cuvintele din şirul prim „dela împlinirea misiunei sale“, sě se substitue prin cuvintele: „a-şi împlini misiunea sa“.

§-l 9 lea la propunerea comisiunei sě sterge în întreg cuprinsul şi în locul aceluia sub numěrul 11 sě primesce următoriul §. nou:

Impedecarea pentru comisariul consistorial se ivesce între altele îndată ce la votare resp. scrutinare se observă, că şi numele lui ocură în rêndul candidaţilor de deputat pentru acel colegiu resp. cerc.

Póte delătura însě pedeca prin dechieraţiunea, că nu reflectéză la eventua'ul mandat de deputat, care decheraţiune se petrece numai decât la protocolul de alegere resp. de scutiniu, în care cas alegerea resp. scrutiniul sě continuă sub presidiul comisariului consistorial.

Dacă cu tóte aceste maioritatea voturilor ar întruni o comisariul consistorial, alegerea se considera de nulă şi în colegiul preoţesc immediat se efeptuesce alegere nouă, la care însě pentru comisariul censistorial nu se mai póte vota, ér colegiul de scrutiniu nu estradă credenţionalul, ci substerne actele la consistoriul (archidiecesan) eparchial, ca sě ordineze alegere nóuă.

In tecstul §-luî 10, înlocuit în numěrul 12 la propnnerea comisiunei, — între cuvintele „consistorial“ şi „terminând“ se intercaléză cuvintele: „respective substitutul lui“ ér §§-fii provocaţi 25 şi 39 sě înlocuesc cu §§ fii 26 şi 41.

Subtitlul IV. „Agendele oficiului protopresbiteral“ la propunerea comisiunei, — sě primesc conform proiectului nemodificat, deasemenea şi §-ul 11, dândui-se numěrul ce urméză 13.

§ ul 12 din proiect la propunerea comisiunei sě sterge.

Sub titlul V „agendele oficiului parochial“ şi §-ul 13 devenit §. 14 la propunerea comisiunei, — se primesce fără de nici o modificare.

Tecstul § lui 14 din proiect devenit §. 15 conform propunerilor comisiunei, --- se modifică precum urméză:

Cuvintele dela început: „In ḑiua ficsată de consistoriu spre acest scop“ se substitue prin următórele: Dumineca, 8 ḑile înainte de terminul ficsat de consistoriul eparchial pentru ţinerea sinodului s. c. l; mai departe cuvêntul „anunţă“ din şirul al doilea al § lui se înlocuesce prin „publică“, ér cuvintele tot din acel şir: „ca la 8 ḑile“ prin „ḑiua în care“.

Urmând la desbatere § l 15 din proiect la propunerea comisiunei, — cu schimbarea numěrului § lui 15 în 16 şi înlocuirea cuvintelor cuprinse în alinea a dóua: „stăruie din tóte puterile pentru,“ prin: „în conţelegere cu comitetul parochial este datoriu“ în celelalte se primesce nemodificat.

§-ul 16 devenit §. 17 nou, în conformitate cu părerea comisiunei, — se primesce nemodificat.

Cu aceste presidiul anunţă şedinţa procsimă pe mâne la 9 óre înainte de améḑi, pune la ordinea ḑilei continuarea pertactării de astăḑi şi la 1½ óre p. m. se încheie şedinţa.

In şedinţa din 9/21 a făcut dl dep. P. Cosma următórea propunere:

Considerând, că regulamentul afacerilor interne congresuali nu conţine disposiţiuni în privinţa publicării conclusełor congresului şi nici vre un conclus special congresual de acésta natură nu esistă; şi

Considerând, că se ridică mereu voci, cari din lipsa publicării trag la îndoială puterea obligătóre a unor concluse congresuali din trecut,

pentru evitarea bănuelilor de acésta natură fac următórea

Propunere:

Regulamentul afacerilor interne congresuali se întregesc, cu următoriul § nou:

§ 60 După încheerea sesiunei congresuale, biroul congresului transpune tóte protocólele şedinţelor congresuale, într'una cu tóte actele câte au întrat la congres la consistoriul metropolitan pentru esecutarea conclusełor şi păstrarea actelor în archiva sa.

Consistoriul metropolitan în procsima şedinţă plenară ia act de tóte conclusele cuprinse în protocólele congresuali, şi dispune esecutarea lor.

Regulamentele şi normativele, cel mult în restimp de 30 de ḑile dela încheerea sesiunei congresuale au sě fie publicate prin consistórele eparchiale în organele pentru publicarea disposiţiunilor oficiale ale eparchielor.

Puterea obligătóre a conclusełor congresuali începe:

a) pentru consistoriul metropolitan în ḑiua publicării lor în şedinţa sa plenară;

b) pentru consistóriele eparchiale în ḑiua publicării lor în şedinţele lor plenare;

c) pentru ceialalţi credincioşi ai bisericei nóstre a regulamentelor şi normativelor în ḑiua indicată în trênsele, ér lipsind acésta în ḑiua publicărei lor în organele pentru publicarea disposiţiunilor oficiale ale eparchiilor, ér a celor de natură privată în ḑiua intimărei lor la mânile celor interesaţi.—

Tot în aceea şedinţă dl deputat Aug. Hamsea a făcut următórea propunere:

Considerând, că statutul organic, ca lege fundamentală, aviséză la competenţa organelor din parochie şi în special la competenţa comitetului şi sinodului parochial afaceri însemnate, referitóre la ridicarea religiosităţii şi moralităţii, la desvoltarea culturală a poporului credincios, precum şi la întărirea şi desvoltarea organismului bisericesc al parochiei;

Considerând mai departe, că cercul de activitate al organelor din parochie este indigitat prin statutul organic numai în principii generale; şi deci

Considerând, că spre a da o nimerită direcţiune activităţii numitelor organe întru ridicarea şi promovarea bunastării poporului pre terenul religios moral, pe terenul desvoltării intelectuale, precum şi pre terenul desvoltării economice materiale este necesitate de un regulament, în carele prin dispuseţiuni speciale sě se normeze şi reguleze competenţa şi cercul de activitate al fiecărui organ din parochie, mai departe a raportului dintre aceste organe între sine şi între oficiile parochiale ca organ menit a conduce şi a mijlocí raportul dintre corporaţiunile din parochie şi corporaţiunile şi forurile superióre bisericesci: astfeliu îmi permit a face următórea

Propunere:

Congresul aviséză consistoriul metropolitan, ca pe basa esperienţelor câstigate până acum prin punerea în aplicare a disposiţiunilor „statutului organic,“ precum şi pe basa esperienţelor făcute de eparchii, cu privire la activitatea organelor din parochie sě elaboreze un proiect de regulament, în carele prin disposiţiuni speciale sě se preciseze şi reguleze punerea în aplicare a disposiţiunilor şi respective principiilor generale cuprinse în „statutul organic“, referitóre la corporaţiunile bisericesci din parochie, mai departe sĕ se preciseze raportul dintre aceste corporaţiuni între sine şi între oficiul parochial, modul şi forma, în carea aceste organe sĕ dea sémă despre activitatea lor şi despre resultatele obţinute prin acésta activitate în tóte afacerile şi direcţiunìle avisate prin „statutul organic“ la competinţa lor, precum şi raportul dintre aceste organe şi corporaţiunile şì forurile superióre bisericesci, şi în fine modul şi forma, în care organele superióre bisericesci sĕ esercieze controlă asupra activităţii desvoltate de corporaţiunile bisericesci din parochie, avênd consistoriul metropolitan a substerne acest proiect de regulament la procsima sesiune a congresului naţional-bisericesc.

Din ţéra Oltului.

(Adunarea generală a congregaţiunei comitatense şi alegerea de vice-comite.)

(Urmare.)

Trec preste celelalte obiecte, ca sĕ ajung la al 29-lea, şi sĕ dovedesc, cât de neputincios este dl comite suprem Baussnern, chiar şi atunci, când punêndu-şi tótă autoritatea în cupănă, începe cu „dadender-dóner“.

Era vorba, ca sĕ se alégă o comisiune de 6 membrii, care sub conducerea dlui comite suprem, sĕ meargă la ministrul de comerciu şi agricultură, spre a prevenì unele abusuri, ce se în tenţionéză cu privire la clădirea călei ferate. Şi totodată, acésta comisiune sĕ asigureze suma de 400.000 fl. pe care comitatul o a votat în favorul clădirei călei ferate Avrig—Făgăraş.

Dl comite Baussnern, pe basa unei liste de combinaţiune, ce i s'a pus dinainte propune ca în acésta comisiune sĕ fie aleşi: Benedek Gyula, Fejervári, Kapacsányi Mór, Kosy Sándor, Dr. Alecsandru Micu şi Ioan Turcu.

Faţă de Benedek Gyula şi Fejervári, dl protopresbiter Iuliu Dan, face observarea, că nu e potrivit, a-i alege, deóre-ce, ca concesionisti, sunt interesaţi în causă. Escepţiunile dlui Iuliu Dan, s'au întimpinat cu aprobări generale, ba chiar şi însăşi persónele numite au recunoscut şi renunţat. Cu tóte acestea dl Bussnern insistă pe lângă propunere.

Atunci membrul congregaţiunei dl Constantin Pop, în numele comisiunei municipale, compune următórea combinaţiune: Dr. Aalecsandru Micn. Dr. Iancu Meţian, Iuliu Dan, Ioan Turcu, Kosy Sándor şi Capacsányi Mór, şi acésta combinaţiune o predă dlui comite Baussnern. Acesta înse, cu tótă aprobarea escepţiunilor făcute de protopresbiterul Iuliu Dan, vĕḑênd combinaţiunea nóuĕ se iritésă, şi combinaţiunea şi-o însusesce de a sa, şi o pune la vot, ḑicênd: „Aceia care susţin propunerea *mea* sĕ se scóle“. Sau şi sculat jidovii, ungurii şi saşii, ér dl Baussnern a avut obrazul, a enunţa maioritatea. Românii protestéză, cer contra votare, ceea-ce făcêndu se, dl comite n'a cutesat a mai susţiné aserţiunea de maiînainte.

Dar a voit sĕ se facă teribil, şi a dispus repetarea votărei, ḑicênd a dóuĕ-óra: „Aceia, care susţin propunerea mea sĕ se scóle“, ceaa ce intêmplându-se, a cerut sĕ se numere voturile. Din vr'o 120 representanţi s'au sculat vre'o 50. Totuşi dl Baussnern, enunţă a dóuă-óră maioritatea şi cu glas înalt cetesce membri aleşi la propunerea dênsului. Românii protestéză, că e minoritate, dl Baussner nu voesce a crede, şi susţine, că s'a greşit cu numĕratul: deci cere ca votarea sĕ se facă a treia óră, votând pe rând grupă de grubă, şi a însĕrcinat pe protonotariul comit. a numĕra, apostrofând pe fie-care cu degetul.

Aşa s'a şi făcut. Dl Baussnern se scólă, sĕ miscă dela loc, şi urmăresce cu ochii pe numĕrătoriul, cugetând că astfel va impune. Dar s'a îşelat. Resultatul votărei, a fost vre'o 50 cari au susţinut propunerea adoptată de dl comite Baussnern, ér 70 voturi a fost pentru propuneroa dlui Constantin Pop Prin urmare, după al treilea faliment dl Baussnern a fost constrêns a enunţa (de astădată cu gura mórtă şi cu capul în pămênt) alegerea comisiunei, în persónele propuse de d l Costantin Pop. După acest „Krach“ dl Baussnern, în tot decursul ḑilei a fost mereu confus, încât, ochielarii, pe cari mereu îi pune şi depune, îi lua jos tocmai atunci, când cetea ceva şi îi aşeḑa după ce a cetit.

Inmediat după acest punct a urmat al 30 lea obiect: sistemisarea unui post de vice-revisor comitatens.

Comisiunea permanentă a propus sistemisarea acestui post, dar dl protopresbiter Iuliu Dan, deşì în şedinţa comisiunei permanente n'a declarat, că este contra acestei sistemisări, totuşi, de atunci, până la adunarea generală din cestiune, câscigându şi date că acest post este cu totul superflu, a propus, că acest obiect, sĕ se ia pentru astăḑi dela ordinea ḑilei, şi sĕ se insărcineze vice-comitele ca pe adunarea viitóre generală; sĕ dovedescă cu cifre, necesitatea acestui post. Dl comite Baussnern însĕ reflectéză, că chiar d-sa este convins, de necesitatea sistemisărei acestui post. Érăşi ridiculos! cum s'a putut convinge în timp de o lună, despre un lucru, care ḑeci de ani, n'a bătut la ochii altora?

La acest obiect a mai vorbit şi dl advocat N. Garoiu, constatând, că nici din acel punct de vedere nu e corectă sistemisarea, deóre-ce, sălariul noului vice-revisor s'a asignat la un fond, care are cu totului tot altă destinaţiune.

Dl comite Bussnern, vĕḑênd primejdia, éră îşi însusesce propunerea, şi o pune la vot ḑicênd: Aceia, care sunt pentru propunerea mea sĕ se scóle.

De sine înţeles, că tot numai cei vr'o 50 de sateliţi s'au sculat, dar dl Baussnern, a dóuĕ-óră isbesce adevĕrul în faţă, enunţă maioritatea. Românii cer sgomotos contra probă, dar dl Baussnern, sciind ce-l astéptă ca sĕ nu fie arĕtat, că a dóuĕ óră a enunţat „adevĕr“, clătinând pogan din cap, a trecut la ordinea ḑilei.

S'a însinuat protest contra acestei proceḑeri laudabile.

(Va urma.)

Convocare.

In sensul conclusului sub-comitetului nostru din 17 Octobre 1891 st. n., despărţămêntul al III-lea (Făgăraş) al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, şi-va ţinea adunarea sa generală în Voila la 1 Novembre st. n. la 9 óre a. m. la care sunt învitaţi toţi membrii despărţămêntului, precum şi toţi iubitorii de cultură ai poporului român.

Programa se va distribuí în ḑiua adunărei:

Făgăraş, în 17 Octobre, 1891.

Din şedinţa sub-comitetului desp. III, ţinută în 17 Octobre, 1891 st. n.

Institutul public de vaccinare al doctorului G. Vuia.

Gazetele române au luat notiţa despre un nou institut românesc, care ar avé menirea a aduce servicii poporului nostru pe terenul sanitar. Intemeitoriul institutului dl Dr. Vuia, aflându-se tocmai în Sibiiu, ne-a dat următórele informaţiuni despre noul institut.

Bubatul, fiind una din cele mai dese epidemii, cari seceră mulţimi de vieţi în etatea mai fragedă, statele deja de o sută de ani a luat mĕsuri profilactice, întroducênd vaccinarea sau ultoirea copiilor. Acéstă mĕsură s'a constatat de fórte folositóre şi astăḑi acolo, unde se aplică riguros, — nu mai esistă epidemii de bubat.

Vaccinarea se făcea luând mai întâiu materie din bubele de vĕrsat ale vacilor şi viţeilor, ér după-ce acésta materie se oltoia copiilor — se lua apoi dela acestia ca sĕ se oltoéscă alţi copii. Acésta procedură însĕ s'a dovedit de periculósă, fiind-că s'a constat în sute şi mii de casuri, că prin ultoiul dela alţi copii, se ultoia şi feliurite bóle, cari erau ascunse în respectivul copil, dela care se făcea ultoirea

De atunci încóce ultoirea se face prin vaccina luată dela viţei sănĕtoşi, cari sunt visitaţi prin veterinari şi apoi tăiaţi ca sĕ li-se esamineze şi organele interne. Acésta vaccinare se plămădesce în institute anume arangiate, cari stau sub controlul organelor sanitre şi sub preghierea ministeriului. Până acuma în monarchie esistă mai multe institute de vaccinare. Asemenea concesiune a primit pe basa cunoscinţelor sale şi dl Dr. Vuia în băile Herculane (Mehadia) şi este primul român în monarchie, care are institut public de vaccinare.

Nu putem decât sĕ ne bucurăm de stăruinţa, ce pun medicii nostri întru a ţiné paşi cu colegii lor de alte némuri. Astfeliu sperăm, că şi în poporul nostru se va lăţi mereu cunoscinţa regulelor sanitare, între cari prevenirea bubatului ocupă primul loc. Fiind-că comunele sunt obligate a procura vaccină de viţei, sperăm, că vor da tot concursul, ca institutul dlui Dr. Vuia sĕ nu cadă atunci, când alte institute de asemenea natură înfloresc cu ajutoriul banului românesc. Altcum dl Dr. Vuia ca fost profesor de highienă, autorul unui manual de highienă şi a mai multor producte literare populare şi esact scientifice, ne dă tótă garanţa, că limfa de vaccină, ce va produce încurênd, se va lăţi în tóte păturile poporului nostru, contribuind în mod simţit la înmulţirea populaţiunei române prin descrescerea mortalităţii.

Varietăţi.

* „Typografia“. Reuniunea de cântări „*Typagrafia*“ va arangia Sâmbătă séra un concert, după care va urma petrecere cu joc în „Hermannsgarten“. Inceputul la 8½ óre.

* (Anabaptisti.) Secta anabaptistilor din Cluş s'a sporit aşa, încât aḑi posed o biserică şi trei preoţi. Cel dintâi preot e dulgherul Muntean. Ei au început sĕ practice proselitismul şi prin comunele învecinate.

* (Postal) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal in Bran. Reflectanţii au a-şi inainta cererile in decurs de 3 sèptĕmâni.

* (Congresul slavilor.) Cehii tinerii s'au angagiat a arangia în primăvara viitóre un congres al turor slavilor din monarchia nóstră. Până acum s'au anunţat, că vor participa la acel congres cehii, croaţii, slovenii şi slovacii.

Ceva despre posiţia lucrului manual.

Nici când nu s'a valorat mai mult ca în ḑilele nóstre principiul, cumcă lucrul este într'adevĕr o binecuvêntare pentru tigna şi fericirea fiecărui om, cumcă acela, care nu lucră, regreséză, şi cumcă lucrul este o datorinţă înnăscută fiecărui om

Lucrul oţălesce atât puterile corporale cât şi cele spirituale ale omului, lucrul împrospĕtéza, recreéză şi înviogéză organele acestuia; el procură abilitate puterilor lucrătóre ale corpului omenesc şi prin mijlocirea acestora spiritului însuşi; influinţéza în modul cel mai eficace asupra culturei morale şi intelectuale; nobilitéză pe om, şi-i mijlocesce cu temeinicie perfecţionarea acestuia până la cel mai înalt grad posibil de desvoltare.

Nu e de ajuns numai cu atâta, că s'a adus acest obiect la adevĕrata sa valóre, dar — ceea ce este mai important — s'a pus în préjma grămădirei preste mĕsură a facultăţilor spirituale cu lucrări total abstracte, cari nici pe departe nu au adus folos real în proporţia aplicării şi secării forţelor omului, — s'a decretat de singurul şi cel mai natural contrapond al ocupaţiunilor teoretice scientifice, — de basa unei culturi complete, solide şi mult durabile, în problema perfecţionării omului.

Prin urmare lucrul de mână nu este a se privi direct ca mijloc de câştig material, pentru-că acesta privesce pe fiecare om a parte, ca individ singuratic, în timpul, când a eşit deja din legĕtura nemijlocită cu scóla, în ceea ce privesce studiul sĕu ordinar scolar.

Partea economică cade în sarcina lucrului manual în aceeaşi mĕsură ca tuturor celoralalte obiecte de învĕţămênt, dupăce e sciut, că problema scólei este, a ferici pre om prin abilitarea şi perfecţionarea tuturor puterilor, de cari dispune el.

Lucrul de mână este a sĕ considera ca unul dintre cele mai puternice mijlóce de educaţiune şi instrucţiune, precum şi este în realitate. Ca atare este obiect de învĕţămênt în scólele cu chemare de cultură generală şi prin urmare este a se regula după cerinţele pedagogiei, a se aplica in timpul normal de instruciiune al acelor scóle şi a se aduce în legătură organică cu tóte celelalte obiecte de învĕţămênt.

Ocupaţiunea mânei stă în strênsă legĕtură cu activitatea minţii. Lucrarea cu mâna concentréză conlucrarea tuturor celoralalte organe corporale, cari aduc în legĕtură lumea din afară cu spiritul omului.

Mâna lucréză şi în acelaşi timp ochiul privesce, ba e silit sĕ privéscă cu de amĕnuntul tóte părţile obiectului şi schimbările, ce sĕ succedéză una pe alta în decursul lucrării, — urechea primesce sunetele provocate prin activitatea mânei, — însuşi mirosul şi gustul primesc impresiuni dela cele mai multe dintre materiile, ce şi capĕtă nóuă formă şi nóuă figură prin admirabila măestrie a mânei, — ér după tóte acestea spiritul, silit fiind a fi pururea în vie încordare prin combinaţiunile, provocate de organele lucrătóre ale corpului, îşi acviră necontenit cunostinţe şi anumit, cunoscinţe sigure, adevĕrat probate, cari vor remâné ca proprietate neperitóre a sa, şi pururea gata a-i aduce serviţii ne înşelătóre la tóte împrejurările vieţii.

Dĕ aici sĕ vede, în ce intimă legătură stă activitatea puterilor lucrătóre ale corpului cu puterile conducĕtóre ale spiritului, ca a dóua jumĕtate a omului.

De aici urmarea, că pentru dobândirea unei culturi temeinice şi complete, care se corĕspundă naturei fiinţei omului, se cere activitate corĕspunḑĕtóre în egală mĕsură atât dela corp cât şi dela spirit.

Omul sĕ înveţe lucrând şi se lucre învĕţând.

Posiţia, ce o ocupă lucrul manual în ordinea desvoltării omului, este prin urmare fórte marcată şi tot aşa de bine dinstincte sunt şi caracterele, cari i-a eluptat acéstă ponderósă posiţie.

Recepte din industria de casă.

Văpsitul lânei, inului şi cânepii.

(Veḑi Nrii. 94, 97, 102.)

Vînăt: *c*). Femeile dela ţéră practică următoriul metod la coloratul în vînăt:

Pisăm şi pulverisăm bine cam vr'o 30 gr. de indigo (36 cr), apoi îl punem într'un blidişel cu vitriol (50—60 gr: 2 cr.) şi, frecându-l cu pisălugul sau cu o lingură, il incălḑim pe jar, până se disólvă bine; până ce preparăm colórea în modul acesta, căldarea cu apă se află pe foc; după-ce a dat apa odată în olocot, o luăm de pe foc şi turnăm întrênsa pe încetul soluţiunea de indigo, mestecând bine cu un băţ. După aceea punem repede lâna în lăuntru, o întórcem bine şi o ridicăm în sus la aer, sĕ se revenéscă; o cufundăm apoi érăşi în lăuntru şi după câteva minute o întórcem şi o resfirăm din nou la aer; acésta o repeţim de 3—4 ori şi, dacă mai e de lipsă, mai punem văpsélă, (dar totdeuna după-ce scótem lâna sau tortul); văpséla prinde mai bine, dacă răcorim tortul mai des. Pe urmă se pune căldarea cu tortul pe foc, sĕ férbă, pănă ce dă puţin in clocot, apoi întórcem tortul şi, dupăce mai dă apa încă odată în undă, o luăm jos, scótem tortul afară, îl lăsăm sĕ se scure şi sĕ se răcéscă, apoi îl spălăm.

Vînăt: *d*). Prin Săcelele Braşovului se prepară acéstă colóre în modul următoriu:

Lâna nespălată o opărim; zama acésta (numită în unele locuri usuc), o punem în căldare şi o ferbem, adăugând încă 1½ litri de cenuşă. Dupăce a fert puţin, o turnăm într'un ciubăr, luăm însă puţină fluiditate şi într'o ólă; în acésta cufundăm indigo (numit de popor şi lulachiu), legat într'o bucată de pânză; legătura o tot frecăm şi o stórcem în ólă, pănă se disólvă văpséua şi astfeliu disolvată o turnăm în ciubărul, numit mai sus. Punem lâna în lăuntru, şi o lăsăm acolo de aḑi până mâne; după aceea o scótem şi o resfirăm la aer, ér în ciubăr mai punem soluţiune de indigo, precum s'a ḑis mai înainte şi érăşi punem lâna în lăuntru. Acésta o repeţim de atâtea ori, pănăce capĕtă lâna colórea, care o voim.

Galbin: *a*). Lemn galbin mĕrunţit, legat într'un săculeţ, îl ferbem în căldare vr'o 2 óre, apoi îl scótem, îl clătărim bine şi îl strecurăm, dupa aceea punem în lăuntru pétră acră şi estract de lemn galbin, (precum s'a ḑis la colórea roşie). Dupăce s'a disolvat aceste materii, punem lâna în lăuntru şi o lăsăm sĕ férbă éră-şi vr'o 2 óre, apoi o scótem şi o spălăm.

Dare de samă şi mulţămită publică.

Reuniunea femeilor române din Abrud Abrudsat şi jur şi-a ţiunt a 10-ea adunare generală, la 20/8 Septembre a. c.

Preşedinta prin o vorbire acomodată arată, că deşi reuniunea a avut sĕ întimpine greutăţi, totuşi prosperéză, şi salutând pe cei presenţi de bunavenire, a dechiarat adunarea generală de deschisă. După carele cetindu-se raportul despre agendele comitetului dela adunarea generală ţinută la 20 Septembre 1890 pănă la acéstă adunare, s'a luat spre sciinţă, că comitetul reuniunei în discursul anului espirat a ţinut 4 şedinţe. Intre momentele mai însemnate au fost:

1. Colecta făcută prin d şórele Antoneta Ivaşcu şi Sofia Buceşan pentru pomul de crăciun arangiat pentru fetiţele dela scóla reuniunei, s'a eruat, că din banii colectaţi s'au procurat şi distribuit vestminte şi recuisite scolastice în preţ de 41 fl. 26 cr., mulţămindu-se atât colectantelor, cât şi contribuitorilor marinimoşi.

2. S'a luat spre sciinţă, că la staruinţele d-nei Elisabeta Danciu, onorabilii secretari ai minelor Bucium „Arama" şi „Armonia" au votat reuniunei câte 50 fl., şi dela „Victoria 25 fl., şi dela o petrecere arangiată în Bucium-Poeni s'a administrat prin d-na Danciu la cassa reuniunei 15 fl., şi s'a esprimat mulţămita şi recunoscinţa reuniunei, atât d nei Elisabeta Danciu, cât şi onorabililor societari pela amintitele mine pentru viul interes şi nobile bunăvoinţă manifestate faţă de reuniunea nóstră.

3. S'a luat spre sciinţă, că esamenul semestral de vară s'a ţinut în 2 Iuliu a. c. la care s'a distribuit elevelor mai diligente premii procurate din fundaţiunea „Zoe-Gornelia Cirlea".

4. S'a luat spre sciinţă, că onorabilii domni acţionari dela societatea de economii „Aurora" din Abrud, cu ocasiunea adunărei generale din anul curinte din cuota de binefaceri a făcut pentru reuniunea nóstră una fundaţiune de 120 fl., votându-li-se cea mai căldurósă mulţămire.

5. S'a luat spre sciinţă, că dl Alesandru Buhaţel prin scripta din 25 Iuniu a. c., a însciinţat reuniunea, că demnul de pie memoriă Ladislau Vaida — fost secretar ministerială a testat — în punct 10 al testamentului seu din 1 Iuliu 1891, 50 fl., pentru reuniunea nóstră, manifestându-se recunoscinţa prin sculare.

6. S'a constatat, că reuniunea are de presente cu 3 libele depuşi la „Albina" în Sibiiu — 6849 fl. 59 cr., cu 2 libele depuşi la Auraria" în Abrud 229 fl. 45 cr., pe lângă obligaţiuni la privaţi 406 fl., 60 cr.

Cu totul dar — 7485 fl. 65 cr., pre lângă acestia mai este fundaţiunea „Zoe-Cornelia Cirlea" de 536 fl. 85 cr., dintre cari 186 fl. 85 cr., sunt depuşi la „Auraria" ér 350 fl., în obligaţiune, şi fundaţiunea cassei de economii „Auraria" în sumă de 120 fl.

Şi aflându-se raţiociniile în ordine s'au acceptat cu un rest de activ în numerar de 36 fl. 50 cr., şi d-nei casseriţe Ana Ivaşcu s'a dat absolutoriu votându-i-se mulţămită.

7. Pentru înscrierea membrilor noi şi încassarea tacselor s'a ales o comisiune în persóna d lor: Eufemia Caian, Elvira Pop şi dl Dr. Vasilie Fodor, şi s'a suspins şedinţa pe ¼ óră.

Preste ¼ óră redeschiḑèndu-se şedinţa, d-nul Dr. V. Fodor raportéză, că s'au încassat: dela d-na Ana Filip, 1 fl., Alesandru Filip 1 fl., Iuliana Vasiiu 3 galbini, Margarita Baltă 2 fl., d şórele Mariţi Macavei 1 fl., Elena Lobonţ 1 fl., Ana Gall 2 fl., Ioniţă Gall 1 fl., Laura Furdui 1 fl, Ioniţă Furdui 1 fl., Maria Borza 1 fl., Elvira Pop 10 fl., Dr. Laurenţiu Pop 2 fl., Basiliu Başóta 1 fl., Amalia Başota 1 fl., d-şóra Sofia Buceşan 1 fl., George Balosu 1 fl., Maria Balosu 1 fl., d şórele Antoneta Ivaşcu 1 fl., Dr. Simion Caian 1 fl., Romul Furdui 2 fl., Ana Furdui 1 fl., d-şórele Eugenia Ciura 1 fl., Rozina Kővari 1 fl., Amalia Marţius 1 fl., Luiza Făgărăşan 2 fl., Dr. Vasilie Fodor 1 fl, şi un anonim 1 fl. = 3 galbini şi 42 fl. După raportul acesta Elvira Pop a fost dechiarată de membră fundatóre, şi la propunerea d nei preşedintă a fost alésă cu unanimitate de membră suplentă în comitetul reuniunei.

8 Dr. Vasile Fodor face propunerea, că în anul viitoriu sĕ se arangeze o esposiţiune de lucru de mână pentru a se arăta aptitudinile femeei române din munţii apuseni. Ér dl advocat Alesandru Filip propune a se face tombolă. Propunerea dlui dlui A. Filip se primesce, şi cu esecutarea se însărcinéză comitetul reuniunei; ér referitor la propunerea dlui Dr. V. Fodor se decide, ca comitetul reuniunei sĕ şi ia informaţiunile necesare, sĕ sondeze terenul, şi apoi la venitórea adunare generală sĕ şi dee părerea: dacă e realisabilă? şi când sĕ se realiseze?

9. Cetindu-se scripta din 5/17 August a c., a dlui inginer Petru Lucaciu, se ia spre sciinţă, că d-sa şi cu dl Iancu Şoita, funcţionariu la salinele mari au solvit la cassa reuniunei 10 lei (în bani austriaci = 4 fl. 70 cr) şi se primesce de membrii ai reuniunei.

10. Pentru autenticarea protocolului se aleg dómnele: Ana Filip şi Elvira Pop. După carele preşedinta a mulţămit celor prosenţi pentru bunavoinţă şi viul interes, cu care au participat la acésta adunare generală, urându-le viaţă fericită întru mulţi ani!

Ana Gall,
preşedintă.

A. Ciura,
secretar.

Din public.

Invitare.

Din cause neprevĕḑute, neputându-se întruní măestrii români din loc în numĕr suficient la *conferinţa convocată pe 29 Septembre* (11 Octobre) *a. c.*, conform conclusului luat de cei presenţi, se va ţiné *Duminecă în 13/25 Octobre a. c., la 3 óre d. am.*, în *localul „Reuniunei sodalilor români"*, *strada Guşteriţii Nr. 6*, o adunare nóuă generală estra ordinară cu următórea ordine de ḑi:

1. Discusiune asupra arangiării unei esposiţiuni industriale cu ocasiunea sĕrbării iubileului de 25 ani; eventual şi
2. Intregirea comitetului Reuniunei în locurile devenite vacante prin depărtarea unor membri din Sibiiu.

La adunarea acésta estra-ordinară mai sunt cu tótă onórea învitaţi şi acei meseriaşi români din loc, cari nu sunt membri ai reuniunei.

Din şedinţa comitetului, ţinută în Sibiiu la 9/21 Octobre, 1891.

N. Cristea,
preş.

Ioan Ciontea,
notariu.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 10 Octobre 1891

	Viena	*B.-Pesta*
Renta de aur ung. de 4°₀	—.—	—.—
Galbin	5.58	5.59
Napoleon	9.30	9.36
100 marce nemţesci	75.65	53 57

Sz. 7191/891 polg. [192] 1—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Dolmány község határa álltalános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalást a nagyszebeni álltalános takarék pénztár kérelme folytán elrendelte s ere határnapul 1891 évi Deczember hó 9-k napját délelőtt 9 órakor a Dolmányi községi irodába tüzte ki.

Ezen tárgyalásra az emlitett község összes birtokossai azon megjegyzéssel idéztetnek, hogy az arra meg nem jelenö birtokosok ugy fognak tekintetni, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1891 évi október hó 15-én tartott üléséből.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [191] 2

CALENDARIU
pe anul visect dela Christos
1892.

Anul al patruḑeci şi unulea.

Preţul unui esemplariu legat **30 cr.**, pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal şi telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ şi vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse orientale române din Ungaria şi Transilvania, cuprinḑĕnd şi pe **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii** şi **învĕţătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Evidenţă pentru oficiile parochiale şi protopresbiterale. — **Cantorul Ariton din Gologani.** (Schiţă din istoria criminală de Nicolau Ivan.) — **Poesii.** — **Anecdote.**

Conspectul sĕptĕmânilor. — **Însemnarea têrgurilor.** — **Anunţe.**

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Mihaile Manchen,
vărsătoriu de campane
(Clopote)

şi de construcţiunea cea mai nóuă

cu sul sucitoriu

în Sighişóra
piaţa de sus

(Schässburg-Segesvár)
Nr. 168

MIHALY ARK
MDCCCLXXX MAN

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera şi repară clopote** de tótă mărimea cu **coróna de stejar ori de fer legat,** face şi **scaune de clopote din fer bătut** pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. **Clopote mai mici sunt în tot timpul gata.** Solvirea se va primí şi în rate. [50] 8—12

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesana.

Nr 111 Sibiiu, Joi 17/29 Octobre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 16 Octobre.

După o încordată activitate de 12 ḑile, sesiunea ordinară a congresului nostru național bisericesc și-a terminat agendele pentru periodul acesta.

Lucrări de organisare, lucrări de controlă despre mersul regulat al afacerilor din întrégă metropolia, inviațiuni cum avem sĕ purcedem în viitoriu, în mersul regulat al desvoltărei nóstre, au format principalele nóstre îngrijiri.

Mĕsuri pentru ridicarea scólelor nóstre, pentru ridicarea moralității în popor, pentru uniformitatea în purcedere în casuri concrete, tóte aceste reclamau îngrijiri serióse și cât scim noi, tóte s'au resolvit spre mulțămirea membrilor congresuali și credem și spre mulțămirea clerului și a poporului, care a trimis representanții sei în corporațiunea acésta supremă bisericéscă.

Sunt însĕ cestiuni, cari nu au potut forma obiect de discusiune în congres, și trebue ca sĕ le resólve singuraticele eparchii în sinódele eparchiale.

O atare cestiune de atare natură, sĕ pare a fi și cestiunea ameliorării sorții preoților nostri.

Nu în întrégă metropolia sunt preoții atât de rĕu dotați, ca în archidiecesă.

Ni se spune anume, că în eparchiile sufragane avem parochii cu câte una și dóuĕ sesiuni de pămênt și venitul unei sesiuni aduce la an un venit sigur de 800 fl. dacă sesiunea e dată în arêndă, ér dacă e lucrată în regia propriă, atunci póte și mai bine.

Sunt parochii reduse dela 2 și 3 la una, e mulțămit și parochul, mai contribue și la fondurile diecesane din parochiile veduvite și așa nu subverséḑă nici o necesitate de a face o uniformitate în dotațiunea preoților. Se înțelege, că atari parochi, nici nu pun pond pe venitele stolari, acele sunt accidenții, cari dacă incurg e bine, dacă nu incurg, ele nu produc nici o încurcală în bugetul parochului.

La noi, durere e altmintrea.

La noi porțiuni canonice avem în puține locuri și și acele în cele mai multe casuri, sunt locuri sterpe și neroditóre. Nimene nu ar oferi la an arêndă pe un jugĕr catastral 20 fl. ca în Ungaria și Bănat.

La noi sinodul archidiecesan va fi chemat dar sĕ reguleze acésta trébă și nu avem nici un motiv de a ne îndoi, că se va face îmbunătățire în respectul acesta.

Prea s'au împuținat venitele preotului nostru, ca sĕ nu ne cugetăm a-i face și lui posibil de a trăi după oficiul seu. Erau timpuri, când postul de paroch era privit de un post de dignitar în comună, de un post, mai mult de onóre.

Aḑi parochul este funcționariu în înțelesul strins al cuvêntului. E director scolar, o funcțiune gratuită, pórtă oficiul parochial cu multă responsabilitate fără nici o recompensă, dă estrase din matricule autorităților civile și militari, compune rațiociniile parochiei, bugetul, inventariul și în multe locuri tot el administréză și magazinul de bucate.

De se clădesce un edificiu scolar, el trebue sĕ fie acolo, sĕ-și neglige lucrul seu privat, economia, căci de nu, lucrul nu merge.

De e a se vinde ceva din averea bisericei, bucate, vin, lemne ori altceva, tot sub a lui priveghiere trebue sĕ se întĕmple, căci de nu, dauna e sigură.

Nu dór, că crescinii ceialalți ar intenționa dauna, dar vorbă e, ei nu pricep și nu au autoritatea recerută la popor, — și ordinile consistoriului în urma urmelor tot preotul trebue sĕ le esecute și pună în lucrare, chiar și în acele casuri regretabile, unde se îmbulḑesc mulți nechemați după presidenția în comitetul parochial.

Am arĕtat cam în linii generale, cum este de legat parochul nostru de oficiul seu, câte obligăminte are, făr ca sĕ pótă sĕ se subtragă dela ele chiar în interesul bisericei și dacă așa este, rĕmâne ca biserica, ai cărei servitori sunt preoții nostri în parte mare, sĕ le vină în ajutoriu și sĕ le creeḑe o sórte mai bună ca cea de aḑi.

Strins luat lucrul s'ar puté obiecționa, cum ni s'a obiecționat, că întrégă afacerea aparține competinței comitetului și sinodului parochial.

Noi însĕ scim, că din ce elemente sunt compuse aceste corporațiuni, scim, că unde e vorba sĕ ameliorеḑi sórtea preotului, nu se află nimene sĕ sprijinéscă o atare pornire și tocmai, că scim la câte șicane ar fi espus parochul nostru, am dori, ca cestiunea acésta sĕ se reguleze de sus în jos. Nu taie acésta dispozițiune nici cât e negru sub unghie în cercul de competință al comitetului și sinodului parochial și tocmai căci de ani de ḑile ele puțin au făcut în direcțiunea acésta, sinodul eparchial ni se pare cel mai competent for de a regula tréba acésta. Vaḑa preotului cere ca sĕ fie regulată, și o cere demnitatea bisericei ca funcționarii ei sĕ fie mulțămiți cu sórtea. Stăruim deci și noi pentru o grabnică resolvare a cestiunei și dacă ni-a succes sĕ vedem o îmbunătățire cât de cât pe terenul acesta, tot noi vom fi, cari vom stărui, ca preoții nostri sĕ fie la culmea misiunei lor și sĕ fie adevĕrați apostoli ai lățirei culturei și moralității în popor.

Congresul național bisericesc.

Ședința VIII, ținută la 8/20 Octobre.

Ședința se deschide la 9 óre a. m. și dându-se cetire protocolului ședinței premerse, — acesta se autentică.

Escelenția Sa, Dl president, presintă cererea deputatului congresual Ioan Budințian pentru un concediu pe restul sesiunei congresuale. — Concediul cerut se acórdă.

Escelenția sa, Dl president, presentă raportul delegațiunei congresuale în afacerile pendente din despărțirea ierarchică de către serbi. — Sĕ transpune comisiunei speciale, care se alege în persónele deputaților: Augustin Hamsea, Mihaiu Popoviciu, Ioan cav. de Pușcariu, Alecsandru Mocsonyi, Vincențiu Babeș și Paul Rotariu.

Se presintă rugarea comitetului parochial din Reșinariu pentru de a se interpreta și da esplicări la §. 19 din statutul organic, dacă casul de rudenie are a se reflecta și asupra preotului ca membru natural ne ales ori numai asupra membrilor aleși. — Se transpune comisiunei pentru petițiuni.

Deputatul Paul Rotariu propune:

„Măritul congres sĕ decidă, cumcă de aḑi înainte va ține câte dóuĕ ședințe pe ḑi până la finirea agendelor sesiunei actuale. — Se pune la desbatere ca urgentă și în firul discusiunilor propunătoriul revocându-o, congresul trece la ordinea ḑilei.

Raportul consistoriului metropolitan pentru alegarea unui membru în representanța „fundațiunei Gozsdu“ precum și normativul votat de consistoriul metropolitan în ședința din 29 Septembre 1888, prin care se reguléză referințele fundațiunei Gozsdu către metropoliă la propunerea comisiunei organisătóre, — se transpun comisiunei speciale pentru „fundațiunea Gozsdu“.

Raportul consistoriului metropolitan pentru sistemisarea unui post de comptabil la consistoriul metropolitan precum și cestiunea vinderii unor acții din partea representațiunei fundațiunei Gozsdu împreună cu rațiociniul acestei fundații pe anul 1886. — Se transpun comisiunei speciale pentru fundațiunea Goszdu.

Comisiunea verificătóre prin raportorul Paul Rotariu cu privire la alegerea deputatului mirén în cercul Buziaș, Georgiu Ioanoviciu constată, că actele electorale cu puține escepțiuni, care însĕ nu alteréză resultatul alegerii, sunt în ordine, lipsa credenționalului e justificată, propune deci și congresul dechiară de verificat pe deputatul mirén Georgiu Ioa-

FOIȚA.

Dela Reghin prin Toplița la Borszék și Tulgheș

de

Georgiu Popescu, preot.

(Urmare.)

In o stare de nelucrare desprețuesce pre agresorele seu. In sute de locuri însĕ deodată se pregătesce acesta cu brațele sale mlădióse, respins, renoesce atacul mai de multe ori cu o furiă teribilă, pĕtrunde în porii puternicului gigante, bate, ciocănesce înlăuntrul lui, până ce în fine ș'a eliberat membrele și ș'a făcut cale liberă.

Resistința, ce o întimpină în calea sa în adevĕr e mare, însĕ nu se póte asemena cu cea dinainte și este tare ușurat prin multele vine de apă, cari se varsă de ambe părțile în dênsul. Acestea părae sunt nenumerate, totuș celea mai însemnate sunt: Restoșnea, Vișa, Galaóia și Bistra. Cine voesce a cunósce mai deaprópe ființa și mersul oricărui din aceste părae, nu trebue se stea numai la gura lor. O preumblare cam de o óră înlăuntrul muntelui pre țermurile părăului și trebue se veḑi salturile sale primejdióse preste trunchi de arbori căḑuți și preste colosuri de pétră, sĕ auḑi vuetul multelor mori de scânduri, ce le mână cu o iuțală înspăimêntătóre, sĕ admiri mărgelele sale de mărgăritariu, ce le aruncă părĕul în jocul seu glumeț trebue sĕ observi sărutările sale amicabile, pe care le împrumută padimentului de pétră, se asculți cântecul minunat al paserilor sub braḑii umbroși și se asisti la petrecerea păstrăvilor frumoși, pătați prin undele cristaline. Este în adevĕr de invidiat, când omul pre culmele munților și afunḑimele păraelor contempléză natura. Totuși fiecare, când călĕtoresce prin munți sĕ și aducă aminte, ca nevinovații norișori, cari se ridică de după culmele depărtate în curênd se negresc, se umflă, se beșică, cuprind crésta muntelui și apoi umplu afunḑimele prin tunete și fulgere fioros rĕsunătóre, amenință pre călĕtoriul și apoi o plóie torentială 'l udă până la pele, dacă nu póte sĕ se adăpostéscă sub vre un brad tufos ori sub o móră de ferestrĕu. In urmă părîul se umflă, ese din alvia sa și lovesce cu furie în trunchii resturnați în dênsul, — spume murdare lovesc în stâncile de prin prejur și apoi cu putere herculiană se aruncă in Murĕș, turburând apa cea limpede a aceluia.

Adesea se ridică și acesta, când canalele ceriului se deschid prea tare, face sĕ resune fioros vocea sa puternică și grăbesce cu repejune duplă și se varsă peste șesurile libere și acopere liveḑi și câmpii.

Predilecțiunea, ce avem în călĕtoria pre Murĕș se baséză adesea pre aceea împregiurare că de multe ori nu suntem în chiar, că óre ținutul romantic al văii sau însuși rîul ne atrage mai tare, la tot casul ele forméḑă o întregire împrumutată al unui tablou frumos al naturei. Căci afară de pădurile urieșe și de deosebitele forme a délurilor și a stâncilor, unde numai se deschide o campiă fără arbori, acolo Flora își espune copii sei spre privire. Pelângă cât-va tufiș de alun și mĕstacăni îndoicioși domnesce genul fagilor și al moliḑilor, printre cari sprintena căprióră și sfiiciosul iepure se preumblă în deplină libertate. Apoi drăgălașa priveghitóre, plăcuta ciocârlie, amusantul cuc și seriósa barză, ce în pași rari, asemenea unui filosof adâncit în cugetări se preumblă pre lângă Murĕș, dau un aspect plăcut a acestui ținut romantic, care cu drept cuvênt s'a numit de unii călĕtori Elveția Transilvaniei.

Sĕ ne întórcem privirea în acéstă vale la unele puncte ce merită a fi tractate în special.

Ḑece chilometri în sus dela satul Deda se află satul Restoșnea. Incungiurat de părĕul de același nume și de Murĕș, închis de tóte părțile de munți ne întórcem privirea érăși spre pădurea verde, care se ridică de tóte părțile.

(Va urma.)

noviciu şi în considerarea cererei motivate îi acórdă concediu pe întréga durată a sesiunei actuale.

Urmând la ordinea ḑilei raportul comisiunei organisătóre asupra proiectului de regulament relativ la alegerea deputaţilor pentru congresul bisericesc-naţional conform propunerei comisiunei. — Sub titlul „VI Alegerile deputaţilor din cler“ se primesce neschimbat.

Numĕrul paragrafului 17 din proiect la propunerea comisiunei.

Se înlocuesce cu Nr. 18 şi tecstul se modifică astfeliu:

In alinea primă; rêndul prim după cuvintele „deputaţilor preoţesci“ se intercalează „§ 5 lit. *a*“ cu omiterea espresiunei „căruia aparţine“ din rêndul al treilea şi adăugirea frasei „care póte fi biserica, scóla sau altă localitate“ după cuvintele „comisariul consistorial“ în rêndul al patrulea precum şi cu omiterea espresiunei „pentru purtarea protocolului“ din rêndul ultim.

Urmând sub discusiune §. 18 din proiect conform propunerei făcute din partea comisiunei devenit acum §. 19 şi cu delăturarea propunerei deputatului Coriolan Brediceanu ca: „La cas, dacă un preot îndreptăţit nu e indus în lista primită dela consistoriu, colegiul electoral e îndreptăţit a întregi lista inducênd pe cei îndreptăţiţi“: — Se primesce în următoriul tecst: „După constituirea colegiului electoral, pe basa listei primite dela consistoriu se constata numĕrul alegĕtorilor presenţi şi numele lor se petrece la protocol“. Lista alegĕtorilor servesce de basă la votare şi se aclude la protocol“.

§. 19 din proiect acum §. 20 în urma propunerei comisiunei; —Se primesce cu următórele modificări: In alinea I. cuvêntul „verificarea“ se înlocuesce cu „acestea“ şi cuvintele „numai decât, sau eventual după o consultare confidenţială“ se omit cu totul; ér în alinea a dóua rêndul doi în loc de „lista generală“ se acceptă terminul numai de: „lista alegĕtorilor“.

§ 20 din proiect acum §. 21 la propunerea comisiunei. — Se primesce fără schimbare.

§. 21 din proiect acum §. 22 conform propunerei comisiunei. — Se primesce în următoriul tecst: „După-ce în rêndul listei alegĕtorilor au votat toţi alegĕtorii presenţi, încât nu s'ar fi presentat toţi cei induşi în listă, se defige un termin de o jumĕtate de óră pentru presentarea celor absenţi.

După espirarea acestui termin, înainte de tóte se petrece la protocol numele alegĕtorilor nou veniţi, după aceea se continuă votarea cu acestia întocmai ca cu cei mai înainte.

După votarea acestora alegerea se închee şi se notéză la protocol timpul (óra şi minutele) încheerii“.

§. 22 din proiect devenit acum §. 23. — Se primesce în tecstul presentat prin minoritatea comisiunei astfeliu ca în alinea primă cuvintele, cari urméză după cuvêntul „suméză“ din rêndul al cincilea sĕ se omiţă înlocuindu-se cu următórele:

„şi pe acel candidat, care a întrunit maioritatea absolută a voturilor valide, preşedintele 'l proclamă de deputat.

„Dacă însĕ nici unul din candidaţi n'a obţinut maioritatea absolută a voturilor, între cei doi, cari au întrunit mai multe voturi imediat se pune la la cale alegere nóuă.

„Voturile, care cu asta ocasiune se dau altor persóne decât unuia din cei doi candidaţi, şi şedulele albe, se consideră de neesistente, şi la constatarea resultatului nu se numĕră“.

Ér în alinea a dóua se omit cuvintele „Intre doi, cari în maioritate“, şi se în locuesc cu: Dacă cu acéstă ocasiune ambii candidaţi“.

§. 23 şi §. 24 din proiectul original acum §§-i 24 şi 25 la propunerea comisiunei. — Se primesc nemodificaţi.

§. 25 acum §. 26 la propunerea comisiunei. — Se primesce cu modificarea propusă de Dr. Nicolae Oncu ca cuvintele „încă în aceea-şi ḑi“ sĕ se înlocuéscă cu: „în 24 óre.“

Sub titlul VII. „Alegerile deputaţilor mireni“. *A)* Alegerea, — conform propunerei comisiunei. — Se primesce nemodificat.

§. 26 din proiect devenit acum § 27 conform cu propunerea comisiunei. — Se primesce intercalând după cuvêntul „ficsat“ din prima alineă „§ 5. lit. b.“ şi din alinea a dóua omiţând cuvintele „şi mai“; ér în alinea a treia, rêndul trei cuvintele „eventual se statoresce lista generală“, se omit şi se înlocuesc cu „în casul prevĕḑut în §. 10 alinea ultimă se autentică lista“, asemenea se omite cuvêntul „autenticată“ din rêndul ultim.

§. 27 din proiect acum §. 28 la propunerea comisiunei. — Se primesce omiţênd cuvintele „eventual după o consultare prealabilă“.

§. 28 din proiect acum la propunerea comisiunei. — Se primesce omiţênd cuvêntul „generale“ şi înlocuind cuvêntul „notaţi“ cu „înscrişi“; ér cu cuvintele „Ales póte fi acela“ etc. se începe un §. nou, §. 30 stergênd conjuncţiunea „şi“ după cuvêntul „membru“.

Luându-se la desbatere §§ 29, 30, 31 din proiectul original, cari în urmarea întregirilor de mai sus au devenit §§ 31, 32, 33 conform propunerei comisiunei. — Se primesc, omiţênd pretutindenea cuvêntul „generală“ după cuvêntul „lista“.

§. 32 din proiect acum §. 34 la propunerea comisiunei — Se primesce înlocuind pasagiul „încât vor ajunge la rênd în restimpul de jumĕtate de óră la a cărei espirare votarea se încheiă“ cu următoriul alineat: „După espirarea timpului de jumĕtate de óră şi după ce au votat toţi cei ce s'au presentat în aceea jumĕtate de óră se încheiă alegerea“ etc.

§. 34 din proiect acum §. 35 conform propunerei comisiunei. — Se primesce neschimbat.

§. 35 din proiect acum §. 36 la propunerea comisiunei. — Se primesce cu următoriul alineat nou după primul alineat.

„In casul când delegatul sinodului electoral ar fi împedecat a şi împlini acésta datorinţă, este datoriu sĕ predea protocolul celuialalt bărbat de încredere ca el sĕ-l presenteze la timpul şi locul indicat“, ér din alinea a dóua se omit cuvintele „generală“.

§. 35 din proiect acum §. 37 conform propunerilor comisiunei. — Se primesce cu următórele modificări, şi anume după cuvintele „însuşi protocolul“ din rêndul trei sĕ adaug următórele:

„Dacă nici preşedintele, nici bărbaţii de încredere n'au sigil, pe covertă în amêndóuĕ locurile se pune sigilul parochiei“. Ér cuvintele „din fruntea protocolului“ se sterg şi înlocuesc cu acestea: „Protocolul sinodului parochial electoral din comuna N. N. şi la fine mai adaugênd următoriul alineat nou: „Bărbatul de încredere, respective substitutul seu este datoriu sĕ presenteze în persónă protocolul electoral la colegiul de scrutiniu“.

§ 36 din proiect acum §. 38 la propunerea comisiunei. — Se primesce înlocuind cuvintele „dubióse sau cu defecte esenţiale“ din alinea a treia cu „cărora le lipsesce recerinţele formale prescrise prin acest regulament“ şi intercalând după cuvêntul „sosite“ din acésta alineă cuvintele: „pe altă cale sau“. Ér după alineatul doi se adaugă ca alineat nou: După ce s'a terminat scrutinarea, încât nu s'ar fi presentat din tóte comunele, ce aparţin cercului de scrutiniu se mai astéptă o jumĕtate de óră în decursul căreia se mai scrutinéză cele întrate în acest restimp, şi cu acésta scrutiniul se încheie.

§. 37 din proiect devenit acum §. 39 la propunerea comisiunei. — Se primesce nemodificat.

§. 38 din proiect acum §. 40 la propunerea comisiunei. — Se primesce omiţênd cuvintele „bărbaţii de încredere, va se ḑică de toţi“ din alinea I.

§ 39 din proiect acum §. 41 la propunerea comisiunei. — Se primesce, înlocuind cuvintele „încă în aceea şi ḑi“ din alinea a dóua cu cuvintele „în 24 óre“.

In subtitlul VIII „Proteste“ la §. 40 din proiect devenit acum §. 42 deputatul Dr. Ioan Mihu propune ca cuvintele din alinea a dóua „presidiul congresului“ sĕ se înlocuéscă cu cuvintele: „consistoriul metropolitan“ şi „protestele predate postei la adresa consistoriului metropolitan în terminul susindicat de 15 ḑile se privesc ca înaintate în timp legal“. — Ér congresul cu delăturarea acestei propuneri primesce §-l cu următórele modificări şi anume adăugênd după cuvintele „la alegere“ din alinea primă cuvintele: prin proteste, cari însĕ trebue sĕ fie întrate la presidiul congresului, ér alinea a dóua se sterge.

Subtitlul IX Dispoziţiuni transitorie din proiectul original. — Se primesce înlocuind cuvêntul „transitorie“ cu cuvêntul „generale“.

§. 41 din proiect devenit acum 43 la propunerea comisiunei. — Se primesce nemodificat.

§ 42 din proiect acum §. 44 la propunerea comisiunei. — Se primesce omiţênd cuvintele „pentru conscrierea preoţimei din tract“.

Cu acestea presidiul ridică şedinţa şi anunţă cea procsimă pe mâne la 9 óre a. m.

Din ţéra Oltului.

(Adunarea generală a congregaţiunei comitatense şi alegerea de vice-comite.)

(Incheere).

Vrednică de pomenit este şi desbaterea, ce s'a încins în jurul obiectului al 32-lea.

Membrii consiliului administrativ, Nicolae Cosgarea şi Basiliu Stanciu, ambii căpit. ces. şi reg. în pensiune, şi au fost dat deminisiunea din acest consiliu, din causă, că într'o şedinţă, fiind la ordine raportul inspectorului reg. de scole, a cerut ca sĕ li se dea unele esplicări în limba română despre conţinutul obiectului. Atunci însĕ dl Baussnern a rostit memorabilul vetto: „nem engedem“.

Comisiunea permanentă, ca sĕ acopere procederea cinstită a dlui comite, propuse adunărei generale că, deóre-ce dl comite a rostit „nem engedem“ul în retăcirea, că s'a cerut traducerea obiectului în limba română, şi că prin urmare nefiind vorbă de eschiderea limbei române din consiliul administrativ, — propune ḑic, ca deminisiunea sĕ se priméscă.

La acest obiect dl căpit. ces. şi r. în pens. Stanciu, dă desluşiri, că nu a cerut traducerea, ci numai esplicarea obiectului românesce, ceea-ce formal i-s'a denegat, şi astfeliu dênsul şi colegul seu, nepricepênd, ce sĕ tractéză au fost silit a procede aşa.

Domnul advocat Dr. A. Micu prin o vorbire ţinută în limba magiară, arată îndreptăţirea dlor N. Cosgarea şi B. Stanciu, de a cere chiar şi pertractarea în limba românéscă — art. de lege 48 din 1868 şi declară corectă repăşirea lor din consiliul administrativ.

Apoi dl advocat N. Garoiu, prin o vorbire entusiasmată, întrerupt la tótă proposiţia de aprobări şi strigăte „sĕ trăéscă“ a apărat causa dlor N. Cosgarea şi B. Stanciu, spunênd direct în faţă dlui comite, că nu 80.000 români sĕ înveţe limba unui referent, amploiat comitatens, ci referentul trebue sĕ scie limba poporului, care ii dă pânea, căci nu poporul e pentru amploiaţi ci amploiaţii sunt pentru popor. Apoi provócă energic, pe dl Baussnern, sĕ se declare categoric, ce are de cuget a face în viitoriu în acéstă direcţiune . . . .

Strimtorat dl comite declară şovăind, că pe viitoriu î-şi va da silinţa ca pe toţi sĕ-i mulţăméscă, întru cât ii va fi cu putinţă — dar nu sĕ obligă.

Mai pertractându-se unele obiecte de a dóua mână şedinţa se ridică la órele 2 d. a. anunţându-se continuarea pe $3^1/_2$ óre.

Redeschiḑêndu-se şedinţa punct la patru óre p. m. a urmat după pertractarea altor obiecte alegerea a 5 membrii în consiliul administrativ. Făcêndu-se acésta alegere, prin votisare secretă, cu şeduli au eşit din urnă — lucru de sine înţeles, toţi candidaţii românilor — 4 români şi un ungur, faţă de candidaţii contrari 4 unguri şi un sas.

Apoi a urmat obiectul cel mai important din acéstă adunare generală, ocuparea prin alegere a postului de vice-comite.

Dl comite Baussnern, şi alege membrii sei în comisiunea candidătóre, pe Fejérvári Adolf (jidov), Rotler Iosi (slovac) şi Kraus Wilhelm; Ér Dr. Iancu Meţian, din partea congregaţiunei propune membrii în comisiunea candidatóre pe Iuliu Dan, Basiliu Raţiu, şi Dr. Andreiu Micu. Numai decât, directorul bunurilor erariale, Rotler, propune şi el alţi trei membrii în persónele: Dr. Nicolau Motoc, Panczel Karol şi Steinburg. Atunci, prevĕḑêndu-se, că are sĕ vie lucrul la votare, şi românii sciu apreţia onestitatea dlui Baussnern, cu privire la enunţarea maiorităţei, din vreme au pregătit, o cerere, cu subscrieri, ca votarea sĕ se facă nominal. Opăriţi de acésta prevedere a românilor, ungurii şi au retras propunerea, sciind, că tot au sĕ învingă românii, şi aşa s'a primit propunerea d-rului Meţian.

După acésta pregătire comisiunea candidatóre s'a retras şi lumea astepta sĕ vadă resultatul.

După cum sunt informat în comisiunea candidatóre, s'au petrecut lucruri gróznice. Dr. Andreiu Micu i-a declarat dlui Baussnern, că dacă, desconsideră pe români, al căror candidat — Ioan Turcu — are cualificaţiunea cea mai bună între toţi candidaţii sĕ scie, că în viitoriu sĕ considere pe români de cei mai mari contrari ai d-sale. Ér după ce l'a lăsat Dr. Micu, l'a apucat protopresbiterul Iuliu Dan şi i-a spus franc, că românii mai curênd vor desfiinţa comitatul, decât sĕ sufere unui om ca dl Baussnern ca sĕ ducă pe români de nas cum duce „ţiganul ursul“. L'a avertisat dl protopop Dan pe comitele şi asupra faptului că chiar dl Baussnern faţă de d sa a declarat mai nainte, că protonotariul Turcu e cel mai harnic şi mai apt amploiat comitatens, êr dl comite, care nice un cés nu póte sta pe piciórele sale, nevoind a-şi mai aduce aminte de acésta, a îndurat nisce espresiuni fórte umilitóre.

S'au mai petrecut în şedinţa acésta lucruri fórte picante, relativ la viéţa morală socială, a doi dintre candidaţii dlui Baussnern, dar seriositatea obiéctului, nu mi permite ale numi.

Destul că membrii români, vĕḑênd, că dlui Baussnern nu i este permis a pune în candidaţie şi un român, au părăsit şedinţa şi la l'asat pe dl comite cu ai sei sĕ-şi facă mendrele şi au venit în sală.

Curênd după aceea şi domnul comite suprem Guido de Baussnern, a întrat în sala de şedinţe, cu capul plecat şi cu curagiul unui om ce-şi vede paguba cu ochii. Şovăind s'a aşeḑat pe scaunul presidial, şi era atât de confus, de agitat şi cuprins de témă încât de trei ori i a căḑut ochielarii, până au cetit numele canḑidaţilor.

La locul prim a candidat pe Kopocsáni Mór, la aldoilea pe Nagy Sándor, la al treilea pe Benedek Gyula.

Indată după cetirea candidaţilor, dl protopresbiter Iuliu Dan cere cuvêntul, însě dl Baussnern se face a nu audi şi voia sě dea cuvêntul „sěrbătoritului“ de odinióră, notariului public Kapdebó — care inmediat după părintele Dan s'a sculat cerênd şi el cuvêntul, de sigur cu scopul ca sě propue aclamarea lui Kapacsáni, dar dl Kapdebó a mâncat nes palat. Românii strigau „Sě audim“! ér dl protopresbiter amenință cu degetul, dicêndu-i sě sédă jos, că dă de potcă. In fața resoluțiunei demne şi impunětóre a românilor dl Baussnern a trebuit sě cedeze, ér înfumuratul pribég a trebuit sě şi închidă gura, o tăcere solemnă s'a făcut îndată ce notariul public Kapdebó, şi-a ocupat locul, ér disposiția sufletéscă şi fisonomia şoviniştilor, dela cap până jos sě asémână cu aceea a bigoților pěcatoşi, cari věd fulgerând cruce şi aşteptă trăsnetul.

Domnul protopresbiter Dan cu demnitate, dar resolut a descoperit adunărei, că membrii români din comisiunea căndidării, vědênd procedura cea ne corectă în comisiunea aceea şi-au dat demisiunea încă înainte de a sě face lista candidaților, ... Ce a mai dis nu sciu, căci nu s'a mai audit de larma cea mare decât că sě insinuă protest şi strigau toți în gura mare protestăm. Apoi în mod ostentativ a părăsit toți romanii în corpore sala de alegere rěmânând numai 20—30 de sateliți, cari apoi în ticnă au proclamat pe Kopacsáni Mor de vicecomite.

Apoi sě fi vědut dragoste patriotică, între cei rěmaşi în sală! Sě fi vědut cum îşi țineau unul altuia orațiuni apostrofându-se „per tu“ per „barátom“. Uşa „bruderschaftului“ „per tu“ o au deschis tocmai dl Baussnărn, în orația ce dênsul o a ținut „proclamatului“ Kopocsáni Mor, apostrofând ul pe acesta mereu „per tu“ şi per „barátom“. Esemplu şefului apoi l'au imitat toți şi cum am dis, s'a început nisce vorbiri intime, în cât cugetai că nu în sala de şedințe te afli, ci în veranda unui loc de restaurațiune sau la gura şetrei, după ce ai făcut têrgul.

Ér românii, au plecat acasă, ca sě spună celor 80,000 români din comitatul Făgăraşului dreptatea, ce li-a făcut dl Baussnern, şi că pe a cui mână s'a dat postul de vice-comite . . . .

Ținuta românilor a fost imposantă şi dnii cari au reuşit „victorioşi“ au recunoscut acésta şi s'au mulțumit a serba acésta „victorie“ numai în sala comitatului, ér de acolo séra pela nóuě óre s'au dus fiesce care acasă în credință, că „încă o învingere ca acésta, şi suntem perduți“ Nici un banchet, nici o demonstrațiune nu s'a făcut din partea lor, pentru nou alesul „providențial“, pe care eu mi-l închipuesc lângă dl Guido de Baussnern, ca pe ângerul din cóstele apostolului Pavel.

„Ungaria“.

Diarele române din patria nóstră s'au mai înmulțit cu o revistă lunară, scósă la ivélă de profesorul Grigorie Moldovan din Clușiu.

Nu scim, cine a simțit necesitatea unei atari reviste dar cu modul în care se presintă ea, póte sě devină o insultă pentru poporul român.

Pornită din punctul de mânecare de a croi stări mai acceptabile între publicul român şi cel magiar — ea are sě producă tocmai efectul contrariu.

Acésta impresiune a făcut asupra nóstră întrégă lucrarea.

Dl Moldovan are pretensiunea de a fi om literar, dar ii place sě se ocupe şi cu politica.

Nu-i stricăm gustul. După dênsul românii s'au depărtat de magiari, şi e datoria lor sě se apropie de ei.

Şi apropierea au sě o facă de aşa ca, sě se pună în serviciul causei magiarilor, sě-i spriginéscă ca sě-şi pótă împlini misiunea civilisătóre.

După un astfeliu de postulat, românii nu ar avé decât sě-şi închidă scólele, bisericele, şi se lase de legea şi de limba lor şi sě se facă magiari.

Nu este acésta însě o pretensiune din cele mai esagerate, ceea ce până acum nici un magiar de omenie nu o a cerut dela poporul român?

Dar dl Moldovan nu se opresce aci. Dacă raporturile între aceste dóuě popóră sau înăsprit, românii sunt de vină, dacă în şirul luptătorilor pentru idea de stat magiar, adi se află numai singur în tovărăşie cu Alecsici, tot românii sunt de vină; dacă s'au adus legi cu cari românii nu pot fi mulțumiți, tot ei pórtă tótă vina. Se repețesc adecă tóte acele învinuiri ridicate asupra nóstră de dl Moldovan de ani de dile în „Kolozsvár“ şi în fie ertatul „Magyar Polgár“ când încă era inspector de scóle şi fericea pe români din comitatul Turda arieşiu.

Şi pentru-ce le face tóte aceste dl Moldovan?

Pentru-că e un simbriaş al celor dela putere, pentru-că lau ridicat acolo, unde nu-i era locul, pentru-că se simte dadoriu sě recompensede în o formă óre-care beneficiile de cari este împărtăşit din partea magiarilor.

Frații magiari au ales pe cel mai necompetent om pentru-ca sě le facă ispravă. Sacrificiile ce le aduc ei pentru atare lucrare — sunt bani aruncați pre gârlă. Tot ce e scris românesce în revista dlui Moldovan, puté fi binişor scris şi unguresce, şi dacă revista apărea în limba magiară, cel puțin aveau magiarii o lectură, cu care sě pot delecta.

Românii nici nu o vor ceti nici nu-i vor da nici o importanță.

Nu, pentru-că, dacă un d'al de Moldovan se apucă sě scarmine pe un bărbat ca Şaguna, pe un om atât de valoros, pe omul care a făcut epocă în viéța poporului român, pe omul al cărui nume tot românul îl esprimă cu pietate atunci revista s'a omorît ca pe sine şi pe omul ce cutéză a pune pe hârtie atari neadevěruri îl osândosce şi-l aruncă în nomol — acolo, unde ii este locul.

Dl Moldovan are sě facă numai vrajbă cu intreprinderea sa. Nu se va afla în rêndurile nóstre un singur om, care sě-l apróbe. Sciut lucru este, că lupta ce o întrețin românii față de causele lor naționale, este o luptă dréptă.

Nu este un singur român, care sě nu scie, că se lucră din partea stăpânitorilor nostri, ca sě ne pună pedeci şi sě nu ne lase sě ne desvoltăm liberi în patria nóstră. Lucrarea acésta nu emanéză directe dela magiarii cei adevěrați. Cu ei póte că ne-am şi înțelege. Emanédă dela speculanți, dela evrei. dela cei dela diaristică şi dela toți aceia, cari nu pot trăi în diua, când va fi şi românul considerat.

Dacă ar fi sě fie frații magiari drepți față de noi, atunci în aceea di ar trebui sě aplice 5—6 mii de români în funcțiuni şi acesti 5—6 mii de ómeni ar scóte pe alți 5—6 mii de renegați şi ér lăsa pe stradă. Ce ar face aceia? care guvern va cuteza sě ia odiul asupra sa? Şi dacă vom merge numai un pas mai departe, şi ar voi sě modifice legea electorală, ce ar face cei mulți deputați ardeleni, aleşi printre români? Unul ca unul s'ar rescula contra guvernului şi l'ar arunca cu bombe în vênt.

E uşor dlui Moldovan sě propověduéscă împăcarea, căci la prima subscrie o cuită şi paralele ii curg.

E altă vorbă însě, când vom întreba pe cei mulți români, cari au trecut granițile, e alta, când ómeni póte tot aşa de cualificați, ca şi d-sa, stau învěțători pe sate şi rabdă fòme — şi e altă, când un român, dacă pornesce la iustiție ajunge la vice-notariu când e cărunt şi colegul lui magiar e jude la tablă ori la curie.

Românii nu vor decât dreptate. N'au magiarii decât sě facă dreptate şi atunci pacea e făcută fără revista dlui Moldovan. — Cu toții se vor grupa în giurul poporului magiar şi patrie mai fericită nu va fi ca Ungaria, dar nu „Ungaria“ de adi a dlui Moldovan, care e cea mai nenorocósă întreprindere, ce s'a pus la cale. Ungurii sciu, cari sunt durerile nóstre, ei sciu ce ar trebui sě facă ca sě fie bine în țéră. Aplice acele remedii şi „clara pacta, boni amici“. Dacă însě ei prefer mai bine pe un om singur ca dl Moldovan față de un popor întreg, atunci e tréba lor, dacă se pot mulțumi cu atâta. Vor vedé ei unde i va scóte un om ca Moldovan şi unul ca Alecsici, căci al treilea până acum nu-l află, nici cu lampa lui Diogenes.

La ameliorarea stărei preoților.

Sadu, în Octobre, 1891.

Mult s'a vorbit şi discutat asupra cestiunei despre ameliorarea stărei materiale a clerului nostru ortodocs atât in diaristică, cât şi la diferite ocasiuni. Necesitatea de a se pune în viitoriu o basă solidă pentru esistința preotului e recunoscută de toți ómenii de bine. Dacă însě totuşi nu s'a pus la ordinea dilei, lucrul devine esplicabil, că afaceri de organisare trebuia sě premérgă şi cu aceste am fi aprópe de terminare, şi atunci regularea posițiunei clerului va devenì cestiune de prima ordine.

Cu bucurie privim, că în têmpul mai recent şi forurile legislative ale bisericei nóstre se věd îndemnate a sě ocupa, prelângă resolvirea altor probleme tot atát de importante în biserica nóstră, — şi de acéstă afacere fórte reclamată. E şi têmpul suprem, căci vedem di de di, că în instituțiunile de tótă categoria, publice şi private, în cari se mişcă şi trăesce omul, sě fac îmbunătățiri, numai statul preoțesc pare a fi condamnat, ca pentru ridicarea lui la o stare materială mai corespundětóre posițiunei, ce e chemat a ocupa în societatea omenéscă, sě se lucre şi păşéscă cu paşii melcului. E adevěrat, că legislativa bisericei nóstre a adus unele legi, cari au în vedere îmbunătățirea stărei materiale a clerului. Acéstă lege, între multele mijlóce, cari s'au căutat spre ajungerea scopului, a considerat şi consideră şi reducerea parochielor acolo, unde împregiurările permit aplicarea legei, éră organele competente, credem, că vor avé totdéuna în vedere acéstă lege şi nu vor suferi, ca ea sě fie nerespectată.

In respectul acesta preoți şi mireni trebue sě fi acord, că înmulțind personalul preoților fără a le înmulți isvórele de venit, ai comis o mare nedreptate şi preotului şi fiitoriului preot ori capelan, ce ai de cuget a'l sistemisa.

Cumcă cestiunea îmbunătățirei stărei materiale a preotului şi prin acésta ridicarea vadei lui acolo, unde se cuvine, e obiect de predilecțiune al celor bine şi drept simțitori fii ai bisericei nóstre, ne dă o nóuě dovadă şi cel mai recent articul publicat în fóia, ce redactați, apărut sub titlul „posițiunea clerului nostru ortodocs“. N'am onorul a cunósce pre autorul acelui valoros articul, dară dacă acel preastimat „deputat congresual“ aparține membrilor mireni, cu atât mai multă recunoscință i se cuvine pentru crestinescile simteminte, cari le nutresce față de biserică, respective față de cler. Cetind cineva cu atențiune acel articul, se va convinge, că autoriul e condus numai de simțul de dreptate şi ecuitate. Căci precând el recunósce o înaintare în cultură a clerului, pre atunci cu o adevěrată cunoscință de causă descrie deplorabila stare materială a lui. Nu e suficient însě a arăta numai scăderile unui lucru, ci se recere a indìca şi modalitățile de delăturare ale acelora şi îndreptarea lucrului în spre bine. Şi acéstă o face autoriul acelui articul, şi acele modalități cutez a afirma, că nu ar fi nerealisabile. Cred că împreună cu mine mai mulți confrați consimt, ca bunele intențiuni ale autorului se fie acceptate de întregul for legislativ şi acele dorințe se devină cât mai curênd realisate.

Cu cuvenitul respect

Ioan Popovici,
paroch gr. or.

†

MOISE BRANISCE,

protopretore.

Un bărbat devotat binelui bisericei şi națiunei nóstre mai puțin, Omul bine pregătit şi înarmat pentru de a susținé lupta în causele nóstre naționale până la ultima resuflare, omul cu cunoscințe bogate, omul cu puternică logică, omul, care în fața celor mai mari nedreptăți ce i s'au făcut în viață a rěmas totdeuna liniscit şi cumpětat, omul, care ne făcea onóre ca funcționar şi ca cetățén în flórea vieții în etate de 57 ani, a închis ochii pentru totdeuna.

Moise Branisce a făcut parte din acei bărbați ai nostri, cari s'au ridicat prin muncă la demnitatea, unde a stat.

Moise Branisce a iubit poporul, din a cărui sin a eşit, a fost şi el unul din aceea pleiadă de bărbați ai nostri, în sufletul cărora a prins de timpuriu rădăcini iubirea a tot ce e românesc şi alipirea cătră acest ném.

Viața întrégă i a fost o luptă continuă pentru esistință şi devotată fericirii familiei, pe care o lasă în cel mai adênc doliu.

Inmormêntarea i s'a făcut cu mare pompă.

Din cercul Mercurei flórea inteligenței, din Sibiiu vice-comitele Reissenberger, Dr. Süssmann, adv. Ioan Popa şi redactorul Ivan; din Sělişte Dr. Lemeny ş. a. au participat precum şi studenții din cl. VIII dela gimn. lutheran, ca colegi ai unuia din fii reposatului.

Numeróse cununi au împodobit cosciugul. Inmormêntarea acestui bărbat al nostru în cimiteriul lutheran, o lăsăm deocamdată ca o întrebare deschisă, şi o vom discuta, când ne vom fi tras tóte informațiunile.

Până atunci i dicem: Fiei țěrîna uşóră!!

Rěspuns la o epigramă.

In Nrul 196 al „Tribunei“ dl G. B. Duică a publicat următórea epigramă:

Diacon cum este al nostru, n'ai vědut pe nicăiri;
Nici la paseri nu sě află bunătatea lui de glas.
Bunătatea-i împărțită, şi de multă ce-i în cântec
Spune-'mi câtă bunătate la cuvênt i-a mai rěmas!

Pentru atâta atențiune diaconul dumnélui îi rěspunde în chipul următoriu:

La mai mare sóțe dragă,
Căci esti meşter la cântat
Ca diaconul, pe care
Tu cântând, l'ai lăudat.

Dar cântând prea mult, mi-e témă,
Că te vei strica la glas,
Ş'apoi răguşit, scii bine,
Ț'or da drumul din Parnas*

Varietăți.

* (Incheerea congresului.) Incheerea congresului s'a făcut Sâmbătă séra în mod solemn. Escelenția Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit a mulțămit Preasânțiilor Lor d-nilor episcopi şi membrilor congresului pentru armonia şi activitatea desvoltată, şi le dorì tuturor reîntórcere în pace şi fericită. La vorbirea Escelenției Sale rěspunse Ilustr. Ioan Bran de Lemenyi următórele:

Escelenția Vóstră! Inalt Preasânțite Domnule archiepiscop şi metropolit!

Concedețimi Ve rog, a Ve esprima în numele tuturor membrilor congresului nostru național bisericesc cea mai cordială şi sinceră mulţămire pentru buna, înţelépta şi adevĕrat părintésca conducere a consultărilor, desbaterilor şi a resolvării agendelor congresuali, întru prosperarea tuturor intereselor nóstre naţionale, bisericesci, scolari şi fundaţionali. Ve mulţămim Escelenţia Vóstră şi Ve dorim din suflet ca bunul Dumnedeu sĕ Ve ţină pe Escelenţia Vóstră împreună cu Preasânţiile Sale Domnul episcop al Aradului I. Meţian şi Domnul episcop al Caransebeşului N. Popea încă mulţi, mulţi ani întru deplină sănĕtate şi mulţămire. Sĕ trăiéscă!

---

*) Alusiune la fabula lui Alesandru Donici: „Parnasul“ Nota Red.

* (Intregirea consistoriului metropolitan) Locurile devenite vacante în consistoriul metropolitan s'au întregit prin alegere secretă în şedinţa de Sâmbătă în 12/24 Octobre. Aleşi au fost membrii ordinari: în senatul bisericesc, Preacuvioşia Sa dl vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu; în senatul epitropesc: Dr. George Popoviciu protopresbiter în Lugoş şi Dr. Alecsandru Mocsonyi; ér de membrii suplenţi au fost aleşi: în senatul bisericesc Iosif Goldiş, protosincel din Arad şi în senatul epitropesc Ilie Curescu căpitan ces. şi reg. în pensiune şi Daniil Gabor subjude regiu în pensiune.

* (Dueluri). La ordinea dilei în societatea inaltă sunt duelurile. Precum se anunţă din Pojon a avut loc acolo un duel intre un locotenent bar. de L. şi cont. H. Locotenentul a şi rĕmas mort. El s'a cuminecat mai inainte. Contele H. zace in spital fórte greu rănit la piept. Duelul s'a făcut cu pistolul la 15 paşi.

Ministrul Szilágy încă a fost provocat de deputatul Horánsky din causa unor schimbări de vorbe din tr'o şedinţă furtunósă a dietei.

Publicaţiune de licitaţiune.

Comuna bisericéscă gr. or. din *Drăguş*, comitatul Făgăraşului, publică licitaţiune minuendă pentru clădirea unei biserici nóue de material solid, cu condiţiunile din planul de clădire aprobat de Preavenerabilul Consistoriu archidiecesan de sub Nr. 1554/1890 epitr. şi în sensul licenţiei de clădire din partea inclitului oficiu comitatens de sub Nr. 8162/1891 v.-com.

Preţul strigărei va fi *18,000 fl.* — Intreprindĕtoriul va da *întreg materialul de clădire.* — Licitaţiunea se va ţiné în *3/15 Novembre 1891 la 11 óre antemeridiane în comuna Drăguş,* la care se învită toţi architecţii, cari voesc a licita.

Licitanţii au depune vadiu de 5% din preţul strigărei, ér anteprenorul minuend, după aprobarea contractului de către forurile bisericesci, va depune cauţiune de *20%* în bani gata, sau obligaţiuni de stat, ori în realităţi, care va servi ca garanţă încă *3 ani* dela colaudare încolo. Condiţiunile de clădire, planul şi licenţia se pot vedé la preşedintele comitetului din Drăguş.

In numele comitetului parochial gr. or. din Drăguş. [189] 3–3

Drăguş, în 29 Septembre, 1891

Ioan Făgărăşan, preşed. comit.

George Codru, not. comit.

Sz. 7191/891 polg. [192] 2—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Dolmány község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást a nagyszebeni álltalános takarék pénztár kérelme folytán elrendelte s ase határnapul 1891 évi Deczember hó 9-k napját délelőtt 9 órakor a Dolmányi községi irodába tüzte ki.

Ezen tárgyalásra az emlitett község összes birtokossai azon megjegyzéssel idéztetnek, hogy az arra meg nem jelenő birtokosok ugy fognak tekintetni, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1891 évi október hó 15-én tartott üléséből.

---

* (Reuniunea femeilor române din Sibiiu.) Adunarea generală a reuniunei femeilor române din Sibiiu s'a ţinut Duminecă la 4 óre p. m. sub conducerea d-nei presidente Maria Cosma. La acéstă adunare au participat cele mai fruntaşe familii din Sibiiu şi bărbaţi specialişti în ale scólei. Raportul comitetului, cetit de dl secretariu Dr. Oct. Russu, s'a luat spre sciinţă. Raportul dă o oglindă fidelă a activităţii comitetul şi a desvoltărei scólei de fetiţe. Credem, că îl vom publica în întregul seu. Comitetul reuniunei s'a întregit, alegându se în locurile devenite vacante, d-nele Tilea şi Colbasi. După terminarea şedinţei, Ilustritatea Sa Dr. Ilarion Puscariu, luând cuvêntul, într'o vorbire mediósă face istoricul desvoltărei culturale a românilor, accentuând, că până bine de curênd familia era, unde se păstra focul sacru al naţionalismului, ér adi s'a făcut un pas mai departe şi mamele române cultivă acest foc prin scóle. Mulţămesce apoi d-nei presidente şi damelor din reuniune pentru zelul ce-l desvóltă. Dómna presidentă, care a condus şi de astădată adunarea cu mult tact şi bună voinţă a mulţămit în numele comitetului ilustrului vorbitor.

(Regele Milan). Regele Milan va veni sĕ petrécă mai multe dile la vênătóre în România.

* (Postal). Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea de magistru postal în Petroşeni. Reflectanţii au a depune o cauţiune de 100 fl. şi a-şi înainta cererile în decurs de 3 septĕmâni la numita direcţiune, de unde pot căpĕta şi informaţiuni mai detăiate.

Din public.

Invitare.

P. T. membrii din comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“ sunt poftiţi a lua parte la şedinţa comitetului, ce se va ţiné *Vineri în 30 Octobre n. a. c. la órele 6 d. a.*, în localul „Asociaţiunei transilvane“.

Sibiiu, 28 Octobre n. 1891.

Victor Tordoşan,
secretar.

Loterie.

Sâmbătă, în 2 Octombre.

Timişóra:	**56**	**21**	**84**	**89**	**68**
Viena	**5**	**45**	**18**	**40**	**82**

Stabilimentul de băi al lui IOAN HABERMANN în Sibiiu.

Ordinea băilor.

Băi de abor şi duş.

Domnii:

In fie-care di (cu escepţia lunei) dela 6 óre diminéţa până la 1 óră după amédi.
Mercurea şi dela 4 óre după amédi până la 8 óre séra.
Sâmbăta (dela 1 Octobre până la finele lui Martiu) şi dela 6—9 óre séra cu preţuri fórte reduse. (Vedi tariful).

Damele:

Marţia dela 3 óre după amédi până la 7 óre séra.
Joia şi Sâmbăta dela ½3 óre după amédi până la 6 óre séra.
Joia (dela 1 Octobre până la finele lui Martiu) şi dela 6—9 óre séra cu preţuri fórte reduse. (Vedi tariful).

Băi de vană şi cure:

Domni şi **dame**: dilnic dela 6 óre diminéţa până la 8 óre séra; **Dumineca** însĕ numai până la 1 după amédi.

Băi întregi sau de duş afară:

(în lunile de vară.)

Domni şi **dame**: Dilnic dela 6 óre deminéţa până la 8 óre séra; [193] 1--3

Tariful băilor.

A. Băi calde.

	Cu Albituri fl.	Cu Albituri cr.	Fără Albituri fl.	Fără Albituri cr.
1 baie de abur	—	65	—	55
1 „ „ „ Mercurea înaintea amédii	—	75	—	65
1 „ „ „ Joia sau Sâmbăta déla 6 óre séra începênd	—	30	—	20
5 băi de abur în abonament (valabil 2 luni)	3	—	2	50
10 „ „ „ „ „ (valabil 3 luni)	5	50	4	50
Observare: Folosindu-se un bilet de abonament pentru baia de abur într'o Mercuri înaintea amedii e a se plăti o tacsă suplementară de	—	10	—	10
1 bae de duş (fără folosirea chiliilor pentru abur sau a basinelor)	—	25	—	20
5 băi de duş (fără folosirea chiliilor pentru abur sau a basinelor)	1	—	—	75
1 bae de vană	—	55	—	45
5 băi de vană în abonament (valabil 2 luni)	2	50	2	—
10 băi de vană în abonament (valabil 3 luni)	4	50	3	50
1 **baie de vană sulfurică, ferósă, sărată, de săpun sau electrică**	—	72	—	65
5 **băi de vană, sulfurice, feróse, sărate, de săpun sau electrice** în abon.	3	50	3	—
10 **băi de vană, sulfurice, feróse, sărate, de săpun sau electrice** în abon.	6	50	5	50
1 bae de şedut sau de picióre	—	25	—	20
5 „ „ „ „ „ „	1	—	—	75
Tăiatul bătĕturilor, unghiilor ş. a. d. a. în baia de vană sau în bae rece	—	30	—	—
Tăiatul bătĕturilor, unghiilor ş. a. d. a. acasă	—	—	—	50

B. Băi reci.

	Cu Albituri fl.	Cu Albituri cr.	Fără Albituri fl.	Fără Albituri cr.
1 bae rece	—	15	—	10
1 „ „ pentru copii de 10 ani	—	10	—	5
Un abonament pe întreg cursul, adecă dela 16 Maiu până la sfêrşitul sesonului pentru 1 persónă	5	—	3	50
La abonamentele pentru familie pe cursul întreg de a doua şi fie-care persónă următóre fără deosebire de etate	2	50	1	75
Un abonament pe jumĕtate cursul, adecă dela 16 Maiu până la 15 Iuliu sau dela 16 Iuliu până la sfêrşitul sesonului pentru 1 persónă	3	—	2	—
La abonamentele pentru familie pe cursul jumĕtate pentru a doua şi fie-care persónă următóre fără deosebire de etate	1	50	1	—
Un abonament pe 1 lună pentru 1 persónă	2	—	1	50

C. Cure de masagiu, electrice, hidroterapeutice (de apă) şi de inhalaţiune.

	fl.	cr.
O singură cură în institut	—	75
De cinci ori în institut	3	25
O singură cură în locuinţă (însĕ numai în mĕsura prisosirii a serviciului de bae)	—	90
De cinci ori în locuinţă (însĕ numai în mĕsura prisosirii a serviciului de bae)	4	—
O singură inhalaţiune de apă ordinară sau abur de apă sărată		
Inhalaţiuni pentru óspeţii băii de abur	—	15

Observare: La folosirea curei timp mai îndelungat, la masage numai de singuratice părţi ale corpului, cure la care reclamă încăperile de bae şi serviciul numai timp scurt, se dau la cerere şi reduceri de preţ. Medicul stabilimentului Dr. **H. König** locuesce în aceeaşi casă.

D. Apartinenţele băii:

a) complet:

	fl.	cr.
pentru o bae de vană, consistând din 1 ciarşaf, 1 ştergar, 1 buc. de săpun	—	10
pentru o bae de abur, consistând din 1 ciarşaf, 1 ştergar, 1 şurţ (vestm. de bae)	—	10
pentru o bae de şedut sau de picióre, consist. de 1 ciarşaf şi 1 buc. de săpun	—	5
pentru o bae rece, consistând din 1 ciarşaf, 1 păreche de nădragi de scaldă (vestm. de bae)	—	5

b) singuratec:

	fl.	cr.
pentru un ciarşaf	—	5
„ „ ştergar	—	3
„ o păreche nădragi de bae, şorţ sau vestmênt de bae	—	3
„ o bucată de săpun	—	3
„ un ou	—	5

E. Păstrarea albiturilor.

Pentru păstrarea şi conservarea albiturilor proprii e a se solvi:

	fl.	cr.
pentru o lună	—	25
„ 2 luni	—	35
„ jumĕtate sesonul de bae, adecă dela 16 Septempre până la 15 Maiu sau dela 16 Maiu până la 15 Septembre.	—	50

Observare; La folosirea încăperilor pentru baia de abur prin trupe întregi, institute de învĕţămênt s. a. d. a. se acórdă pentru dilele înţelese reduceri de preţ însemnate.

Sibiiu, în Octobre, 1891.

Administraţia băilor.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr 112 Sibiiu, Sâmbătă 19/31 Octobre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 18 Octobre.

De câte ori partidele politice își schimbă numele, totdeuna e semn, că ele au un scop ascuns.

Sau că numirea, care o au avut, nu a fost destul de populară în țéră, sau apoi, că prin noul botez, speră, că vor primi și elemente mai nóue în sinul partidului.

Contele Apponyi, conducĕtoriul oposiției moderate din Ungaria încă 'și va fi avut calculii sei la schimbarea numelui partidei moderate în partidă „națională“ și naționalitățile din Ungaria ar trebui sĕ fie cu ochii închiși, ca sĕ nu vadă intențiunile și scopurile, cari le urmăresce nobilul conte.

Insetat după frânele guvernului a acceptat și el ca și alții înaintea lui acele vederi, cu cari crede, că va străbate mai curênd la inima connaționalilor sei.

S'a pus adecă pe terenul de cel mai încârnat șovinism, și în vênarea lui după popularitate a declarat resboiu tuturor némurilor, cari nu sunt de sânge și de carne magiară.

Mai mult. S'a pus și a declarat de dușmani ai Ungariei pe toți aceia, cari vor întra în ori-ce negociațiuni ori transacțiuni cu naționalitățile și atacul e îndreptat atât la adresa guvernului cât și la a popórelor nemagiare din țéră.

Cât pentru guvern și contele Szapáry nu e tréba nóstră sĕ i limpeḑim posiția, nici sĕ-i o îngreunăm, nici sĕ i-o ușurăm.

Nu cere spriginul nostru — căci nu ne crede destul de tari ca sĕ i'l putem da și nici destul de consolidați ca sĕ-i putem clătina posiția

Și păn la un punct contele Szapáry se vede, că e bine informat.

Guvernul unguresc nu va pierde nici odată terenul, păn ce între români se află ómeni, cari sĕ atace pe toți bărbații de valóre și sĕ-i suspiționeze în modul cel mai mârșav. Din contră, guvernul va fi silit sĕ supraliciteze pe cei dela partidul național unguresc și sĕ se facă mai național decât cum pretinde a fi acel partid, ca sĕ împace pe unguri și sĕ-i mulcoméscă.

Pornit odată în acest drum, e lucru firesc, că noi românii vom indura și mai multe suferințe, interesele nóstre vor fi și mai periclitate de cum sunt ele aḑi, și de o validitare a nóstră nu va puté fi nici vorbă. Guvernul e împins în direcțiune fatală de oposiție și nu este putere, care sĕ l țĕrmuréscă în limitele resonului de stat și sĕ nu l lase sĕ iese de acolo.

Cum-că lucrurile au ajuns așa de departe, fie-ne permis sĕ riscăm a susținé, că și noi avem o bună părticică la acésta desvoltare, în atare direcțiune. Elementele moderate, omenii cumpĕtați, ómenii cari trebue sĕ țină la „legalul organism“ sunt luați preste picior, căci nu propagă și ei vederi scălciate, nu dau cu barda în lună și nu jócă va-banque cu cele mai sânte cause, ce li s'au încredințat.

Ungurii póte nu ar fi mers nici odată așa departe, dacă nu ar fi vĕḑut că ce desbinare este între noi și ce lucră acele elemente, cari blând tacsate, au fost și sunt o mare nefericire pentru fie-care „organism legal“.

Nu au ḑis nici odată bărbații nostri sĕ ne dăm legați, nici sé renunțăm la limba nóstră, nici la legea nóstră, ci ne-au ḑis, lupta trebue sĕ fie loială, sĕ fie sinceră chiar și când ea e purtată cu arme neegale.

Au sĕ fie acesta un pĕcat național ori o tradare a intereselor poporului?

Nu și ér nu!

Drepturile trebue sĕ mérgă paralel cu libertățile ce se decretéză, cu nivelul de cultură și cu gradul de independența economică la cari ajunge un popor. Trebuia deci sĕ ne punem cu tot adinsul ca sĕ ridicăm poporul din întunerec, ca sĕ l facem capace de a sci prețui drepturile, ce i s'ar garanta, ca sĕ nu abuseḑe de încrederea lui toți șarlatanii și demagogii.

Trebuia sĕ dăm mâna unii cu alții ca sĕ realisăm cele mai indispensabile lipse, cari le are poporul. Sĕ-i dăm cartea în mână ca sĕ înțelégă de ce e vorba și paralel cu cartea sĕ-l moralisăm prin crescere bună și prin muncă.

Dar pe aceia, cari pe acest teren au voit sĕ contribue la ridicarea poporului i-au tacsat nisce pigmei, de vênduți guvernului, de trădători, de ómeni încovoiați de spate, de slugarnici și câte alte epitete importate.

Au dat o armă puternică în mâna dușmanului, ca sĕ nu-i creste, sĕ nu le facă pe voiă, de câte ori a fost vorba de inaintarea în cultură și civilisație.

Póte că nu vor fi intenționat, că munca lor atari róde are sĕ aducă, dar fapt e, că guvernul s'a simțit destul de tare, ca sĕ ne scótă din tóte posițiunile și sĕ ne pună pedeci în desvoltarea nóstră.

A îndrepta aceea, ce rĕu s'a făcut, e fórte anevoios. Atât de mult rĕu s'a făcut némului nostru, prin discreditarea bărbaților nostri de înaltă posiție, încât nu credem că generațiunea actuală va fi în stare sĕ repareze reul. Va trebui sĕ vie alt rênd de ómeni, cari sĕ îndrepte, aceea ce alții au stricat, fie din resbunare, fie din rea credința, fie din imprudență și netact.

Fapt este, că noi aḑi suntem strimtorați de partidele unguresci și numai aceia partidă are șanse de a câstiga popularitate în țéră, care ne va declara resboiu, și care va jura, că ne va sdrobi și nimici. Și pentru prețul de a pune mâna pe putere ori a o deținé, sĕ găsesc aḑi destui ómeni, cari sĕ facă têrg pe pielea nóstră.

Tisza a stat la zenitul mărirei, când ne-a asemânat cu sobolii și când a curățit parlamentul unguresc de bărbații nostri, cari apĕrau interesele nóstre, Apponyi a fost sĕrbătorit de întrégă presa când au venit în Ardél și a enunțat de aici magiarisarea Ardélului ca o condiție sine qua non și dacă acesti bărbați de stat așa cugetă, ușor se póte transforma și contele Szapáry din mâță blândă în tigru și socotéla deocamdată merge pe conta nóstră.

Acolo împing ómeni nesocotiți lucrurile, acei ómeni, cari pentru popor nu fac nimic sau fórte puțin, dar de trăit de pe spatele lui trăesc și drept rĕspiată 'l amăgesc și duc în ispită.

Revista politică.

Intrégă presa se ocupă cu visita regelui român Carol la Berlin și îi atribue o mare însemnătate politică.

Primirea, ce o avut regele Carol a fost de tot solemnă și impunătóre. La gară l'a așteptat împĕratul german cu toți prinții casei domnitóre. Salutarea reciprocă a fost de tot cordială. O campanie de vênători din gardă a făcut onorurile. Impĕratul Wilhelm șeḑù la stânga regelui Carol într'o trăsură cu patru cai. Inainte și după trăsură călăria câte un detașament din garda *du corp*. Dela gară până la castelul regal cavaleria și infanteria ținea spalir. Intrarea în cetate s'a anunțat prin 101 de tunuri. La castel era postată o companie de gardă cu stégul și cu musica. Poporațiunea a fost entusiasmată. In palatul cel nou s'a dat un prânḑ de gală cu 100 de cuverte.

De astă dată lăsăm sĕ urmeze aprețierile unor ḑiare înainte de visită.

Astfeliu „N. Fr. Presse“ scrie:

Va sosí însĕ, în sĕptĕmâna viitóre, regele României la Berlin și se accentuéză cu óre care intențiune însemnătatea politică a acestei visite. De sigur nici nu i se póte tăgădui o astfel de însemnătate, cu greu însĕ s'ar puté admite că se vor stabili ceva ințelegeri formale cu privire la raporturile dintre România și alianța întreită. Cu mare dreptate a observat, într'un interview cu un ḑiarist din Bucuresci dl Carp, unul din cei mai de frunte ómeni politici ai României și în același timp din cei mai bine dispuși față de alianța întreită, că o alianță formală a României cu alianța întreită mai mult ar strica de

FOIȚA.

Dela Reghin prin Toplița la Borszék și Tulgheș

de

Georgiu Popescu, preot.

(Urmare.)

Este o impresiune binefăcătóre, ce o revócă lumea de plante, căci aplanéză ridicăturile și afundăturile pământului și în același timp în unele locuri lasă ca sĕpĕtrundă raḑele sórelui, ér în alte locuri forméḑă umbra. Sara este plăcută mai cu sémă când e lună, liniscea profundă, aerul próspet și împregiurimele mărețe și misterióse îți departă somnul și îți aripéză fantasia. Apoi ḑiua privesci miile de plute, lunecând pre spatele Murĕșului, ér țermurii sunt plini dela Restoșnea până la Toplița de miile de ómeni, ce încheie plutele.

Dela Restoșnea până la Ilva, ținutul e și mai romantic. Drumul bun pre Murĕș încă contribue ca Restoșnea și Ilva sĕ devină un centru pentru petrecerea de vară a multor familii însemnate din depărtare și apropiere. Dela Ilva în sus e satul Mesterhaz, ce se întinde pre ambele părți ale Murĕșului în lungime de 12 chilometri, casele sunt așeḑate mai cu samă pre ridicături, căci puținele liveḑi sunt mai în tot anul espuse la inundările Murĕșului.

Dar ce se veḑi, deodată munții se depărtéză unii de alții, liveḑi mari și agrii fertili delectéză ochii călĕtoriului, care cu atâta devine mai imposant, că după nesce regiuni selbatice deodată ne aflăm în un ținut cultivat, într'o vale largă și frumósă, pe care o strătaie Mureșul. Pe ambele părți ale fluviului sunt așeḑate case în mod sporadic, pre înălțimi turme de oi, în liveḑi ciurde de vite și sireḑi de cai, arată că ne apropiem de un ținut mai fertil și mai cultivat. Acestea sunt prejurele satului Toplița. Ḑece chilometri mai în sus este comuna Toplița, așeḑată pre ambele părți ale Murĕșului și a valei Toplița. Case frumóse, uliți largi și curate dau un aspect plăcut și arată starea bună materială a locuitorilor.

Acésta comună e una din celea mai vechi în acestea ținuturi. Prin mijlocul secului al 16-lea, când Turcii și Tătarii dau năvăle furióse în principatele române de atunci și în Sêrbia, mai multe familii de gróza lor s'au refugiat aici între munți. O familiă însemnată de pre atunci, paremise sêrbéscă, a edificat aici băi de fer, cari au esistat până prin mijlocul sutei a 18 ea, când din lipsa materialului a încetat. Acestea familii refugiate aici în mijlocul munților a trăit mai cu samă ocupându-se cu crescerea vitelor și cu băiășitul și erau așa ḑicênd ómeni liberi până la anul 1764 când s'a format grănițele militare. Atunci strêmtorați de secuii, ce se făcuse militari, a alergat la familiele nobile din apropiere și astfeliu din ómeni liberi până atunci ei s'au făcut iobagi. Tot pe timpul năvăliri turcilor în principatele dunărene o dómnă română din orașul Pétra, din Moldova, s'a refugiat aici cam la începutul secului al 17-lea, apoi în amintirea scăpărei sale a edificat o mănăstire proveḑênd-o cu moșii. Biserica e de lemn și esistă și astăḑi, — în dênsa se servesce cam de 2 ori pe an, pre la S. apostoli și întrarea în biserică, când o mulțime de ómeni din mai multe comune muntene se adună la mănăstire, o datină din vechime, când se serba hramul mănăstirei. — In acésta mănăstire s'a aflat fórte multe cărți vechi, dar decánd se administréḑă rĕu și dela anul 1777 a venit în posesiunea uniților, parte mare din acelea cărți s'au prăpădit. Acéstă mănăstire e edificată la anul 1619 și fruntariul e zugrăvit la anul 1754 prin călugărul Nicodim. Moșiile mănăstirei au fost luate când cu secularisarea lor prin imperatul Iosif al II-lea.

In comuna Toplița se afla 2 băi, therme năturale, una cu 26 și alta cu 27 grade de căldură — una e în mijlocul comunei și alta mai delături într'o vale romantică. Aici e emporiul pădurăritului. Pre valea Topliței vine și Călimănelul, un părĕu, ce isvoresce din muntele Caliman, aci se află clause artificióse de a strânge apa pentru transportarea plutelor.

(Va urma.)

cât ar folosi românilor, căci ea ar irita şi mai mult pe Rusia fără ca sĕ adaoge nimic la condiţiile comunităţii morale de interese, care esistă între puterile aliate şi România. Dar o însemnătate mai mare decât de simplu act de curtenire va avé visita regelui, Carol, dacă nu pentru altceva şi numai pentru acésta că, după cum se crede, se va vorbi la Berlin şi despre întêmplările familiare din sinul casei regale române şi cu cari, după cum se scie, stă în legătură cestia succesiunei la tron.

In buletinul politic dela 23 Octobre, „Neue Freie Presse“ revenind asupra acestui eveniment, ḑice:

In onórea regelui României se vor da la Berlin câteva serbări la curte. Presupunerea că visita nu e fără însemnătate politică, câstigă în acest chip teren; nu trebue însĕ a se pierde din vedere că póte fi vorba şi de nisce afaceri familiare, mai ales că „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ menţine, cu tóte desminţirile „Agenţiei Reuter“, scirea despre apropiata logodire a moştenitoriului tronului român cu princesa Maria de Edimburg.

O comunicare a gazetei „Kreuz-Zeitung“, că regele Carol ar avea de gând a trata cu ómenii de stat dela Berlin asupra cestiei posiţiei, pe care alianţa întreită ar lua-o faţă cu inviolabilitatea teritoriului Românìei pare a fi numai o combinaţiune a numitei gazete. Ea ḑice adecă cumcă din partea Austro-Ungariei s'ar fi făcut obiecţiunea, că membrii actuali, vechi conservatori ai cabinetului român, şi în special dl Lascar Catargiu ar puté sĕ inspire prea puţină încredere pentru ca cu colaborarea lor sĕ se realiseze un tratat de alianţă între alianţa întreită şi România; dacă ar putea sĕ şi validiteze influenţa lor în cabinet câţi-va membri de ai partidului tinĕr conservator sau de ai partidului liberal, cel puţin în ce privesce politica esterióră, numai atunci s'ar puté vorbi mai departe. Ei bine, regele Carol ar voi sĕ declare la Berlin că, dacă alianţa întreită pretinde numai decât o schimbare de cabinet în România, ca o primă condiţie pentru încheierea unui tratat, atunci nu s'ar puté ajunge la nici o înţelegere, de óre-ce nici partidul tinĕr conservator al dlui Carp, nici partidul liberal, astăḑi fară şef, nu sunt destul de tari în ţéră.

Acéstă informaţie a ḑiariului „Kreuz-Zeitung“ este, în sine, cam greu de creḑut; cu tóte acestea ea vine sĕ se alăture la faptul, că tocmai acum sĕ urméză tratări cu dl Lahovari pertru întrarea sa în cabinetul Catargiu-Florescu, în care ar avea sĕ ocupe portofoliul esternelor. In privinţa politicei esteriόre dl Lahovari nu se deosebesce mult de dl Carp.

„Corespondenţa politică“ din Viena primesce şi ea o scrisóre din Berlin, în care se ḑice:

Visita regelui României la Monza, la Berlin şi probabil şi la Viena are o óre-care însemnătate politică, dar este sigur că în aceste diferite intrevederi nu se va avea în vedere nici o modificare la situaţiunea actuală şi că nu se va face nici o învoélă.

Aceste visite se esplică într'un mod fórte natural şi fórte simplu şi esclud conjecturile vagi ale unor ḑiare. Era natural ca regele Carol, care s'a dus lângă regina la Veneţia şi la Pallanza, sĕ fi voit sĕ mulţăméscă în persónă curţii Italiei pentru doveḑile de interes date reginei bolnave.

Aflându-se în streinătate era fórte natural de asemenea ca sĕ facă visită şi celor mai de aprópe rude ale sale şi că ar fi fost de mirat, dacă o întrevedere cu împĕratul nu s'ar fi produs, din momentul ce regele se află în Germania. Nu mai puţin ar fi surprinḑĕtor, dacă nu s'ar opri la Viena, care este în drumul seu.

Camera francesă a discutat bugetul afacerilor strĕine. Dl Ribot rĕspunde dlor Delonele şi Della fosse; el justifică participarea sa la sĕrbările dela Nice. Recenta agitaţie a Italiei a fost fără proporţie cu incidentul dela 3 Octobre, dar acest incident avênd un caracter internaţional, guvernul a trebuit sĕ triméţă circulara sa episcopilor, circulară pe care însuşi Papa a declarat-o justificată. Nimeni nu va contesta datoria de reverenţă a episcopilor cătră guvern.

De altmintrelea Francia nu a ascuns Italiei mirarea sa în privinţa manifestaţiilor anti-francese; Italia a esprimat părerile sale de rĕu.

Pentru cestiunea Tuatului, dl Ribot a declarat, că făcuse cunoscut Marocului, că Francia nu ar tolera nici o iugerinţă într'un teritoriu, care aparţine zonei influenţei francese.

Influenţa francesă se măresce mai mult în Egipt; Francia nu părăsesce acolo nici unul din drepturile sale seculare.

Terminând, dl Ribot ḑice că apropierea dintre Italia şi Francia n'a mirat pe nimeni — ea este consecinţa unor simpatii vechi şi a comunităţii de interese. Nimeni nu se îndoesce că ea constitue o nóuă garanţie pentru pace. Ministrul a fost fórte aplaudat. El desminte aserţiunea după care el ar fi însărcinat pe ambasadorul Franciei la Roma sĕ mulţăméscă Italiei pentru protecţia acordată pelerinilor francesi.

Amandamentul care cere suprimarea ambasadei Franciei de lângă Vatican, a fost respins.

Congresul naţional bisericesc.

Şedinţa IX, ţinută la 10/22 Octobre.

Şedinţa se deschide la 9 óre inainte de améḑă-ḑi, sĕ cetesce protocolul şedinţei precedente şi se autentică.

Se presintă esibitele:

Raportul consistoriului metropolitan în obiectul înfiinţărei a dóue eparchii nóuĕ pe teritoriul provinciei metropolitane. — Se transpune comisiunei organisătóre.

Biroul cu provocare la § ul 24 al afacerilor interne raportéză, că deputaţii Aureliu Doboşan ales în cercul Brebul şi Tit Haţeg ales în cercul Caransebeş nu şi-au prensentat credenţionalele şi nici nu şi au justificat absenţa. — Se declară cercurile de vacante şi se va dispune alegere la timpul seu.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei organisătóre, care prin raportorul seu P. Cosma raportéză relativ la cererea sinodului archidiecesan înaintată la congres prin conclusul consistoriului metropolitan dtto 21 August a. c. Nr. 157 m. pentru a introduce modalităţi nóuĕ la alegerea deputaţilor preoţesci pentru sinódele eparchiale şi pentru congres precum şi la scrutinarea alegerilor mirenesci şi comisiunea propune: ca considerând, că instituţiunea de colegii de scrutiniu la alegerea deputaţilor din cler ar involva o alterare a §-lui 91 punctul *d)* din statutul organic, dar preste tot, fiind aceste cestiuni resolvate deja în regulamentul de procedură la alegerea deputaţilor pentru congresul naţional bisericesc, congresul nu primesce propunerea consistoriului metropolitan.

Deputatul Ioan cav. de Puşcariu, propune ca motivarea din propunerea comisiunei, dar preste etc. până la bisericéscă, sĕ se lase afară ceea ce primindu se se enunţă ca conclus. — Considerând, că instituirea de colegii scrutinătóre la alegerea deputaţilor din cler invólva o alterare a § lui 91 punctul *d)* din statutul organic procedura urmată până acum la alegerile în sinódele eparchiale şi în congres se susţine intactă şi pentru viitoriu.

Tot aceea comisiune referéḑă asupra raportului consistoriului metropolitan Nr. 237 m. din 22 August 1889 relativ la spesele de călĕtorie ale asesorilor din acel consistoriu şi la propunerea comisiunei se decide:

Congresul ia cu aprobare act de aceea, că consistoriul metropolitan, ţinênd cont de ieftinirea călătoriei pe calea ferată prin întroducerea tarifului de zone, încă în şedinţa sa din 22 August 1889 cu abatere dela §-ul 12 al regulamentului afacerilor sale interne a decis, că spesele de călĕtorie a asesorilor consistoriali sĕ se rebonifice în suma lor efectivă pe calea ferată ér pentru viitoriu conform propunerii consistoriului decide că §-ul 112 din regulamentul afacerilor interne ale consistoriului metropolitan sĕ se modifice în modul următoriu:

Cuvintele din şirul ultim „50 cr. de mil“ se înlocuesce cu cuvintele: „şi anume spesele efective pe calea ferată clasa I trenul accelerat unde este tren accelerat, şi unde legătura imediată sĕ póte fece numai cu acelaşi.

Peste 10 zone se computa spre acoperirea altor spese de călĕtorie încă câte 2 ḑile de diurne afară de ḑilele de presenţă.

Tot aceeaşi comisiune prin raportorul Nicolau Zigre referéḑă asupra modificări propuse de consistoriului metropolitan la §-ul 15 litera *b)* al regulului pentru parochii în ceea ce privesce cualificaţiunea concurenţilor la parochiele de a II-a clasă.

Deputatul Vasiliu Dămian la propunerea comisiunei propune ca încât pentru parochii de clasa I sĕ se adaugă „se primesce propunerea consistoriului metropolitan cu aceea, că cuvintele „şi esamen de cualificaţiune cu calcul „distins“ sĕ se înlocuéscă cu „şi esamen de cualificaţiune cu calcul de cel puţin suficient.“

Deputatul Filaret Musta propune a se primi nemodificat propunerea consistoriului metropolitan.

Punêndu-se la vot propunerile făcute propunerea deputatului V. Dămian nu se primesce, se primesce propunerea comisiunei şi se enunţă ca conclus:

La parochiile de a II a clasă pot concura acei preoţi ori clerici absolvenţi, cari după absolvarea cel puţin de 6 clase gimnasiale ori reale, sau după absolvarea de IV clase gimnasiale ori reale completate cu cursul întreg pedagogic şi după terminarea sciinţelor teologice în vre'unul din institutele dieceselor nóstre au susţinut esamenul de cualificaţiune preoţéscă cu succes bun.

Punctul *c)* din §-ul 15 al regulamentului faţă de propunerea consistoriului metropolitan se susţine în tecstul original.

Regulamentul pentru parochii modificat astfel sĕ decide a se retipări şi a se aclude la acest protocol sub litera ./·

Deputatul Dr. N. Oncu propune următoriul adaus la conclusul de sub Nrul precedent.

„Dispoşiţiunele de faţă nu se aplică la teologii absoluţi şi absolvenţi. — Punêndu se la vot, nu se primesce.

Tot raportorul de mainainte referéză asupra conclusului sinodului archidiecesan, prin care se au decretat transpunerea comunei bisericesci Augustin dela presbiteratul Treiscaunelor la ppbiteratul Cohalmului.

Congresul conform propunerii comisiunei decide: aprόbă anectarea comunei bisericesci Augustin din protopresbiteratul Treiscaunelor la cel al Cohalmului.

Raportorul de mai nainte relativ la propunerea consistoriului metropolitan în obiectul mĕsurilor constrêngătóre, proiectate de sinodul archidiecesan faţă de acei membrii ai corporaţiunelor nóstre bisericesci, cari nu-şi împlinesc datorinţele, la care se au angajat prin primirea mandatului, —

Congresul cu delăturarea propunerii deputatului Cor. Bredican ca sĕ se céră mai întâiu şi voturile consistorielor eparchiale din Arad şi Caransebeş, enunţă în conformitate cu propunerea comisiunii următoriul conclus: — membrii comitetului parochial, precum şi ai comitetului şi sinodului protopresbiteral, cari absentéză de dóuĕ-ori după olaltă dela şedinţă, fără a-'şi justifica absentarea, se consideră, că şi-au depus mandatul şi 'şi perd dreptul de alegere pasiv pentru periodul actual şi pentru cel următoriu.

In casuri de aceste forul competinte este consistoriul eparchial, căruia în 15 ḑile are se i se arete casul din partea presidiului respectivei corporaţiuni.

In legătură cu aceste sinódele parochiale şi protopresbiterale se autoriséză cu inceputul periodului următoriu a alege în comitetele parochiale şi protopresbiterale în numĕr de jumĕtate şi membri supleţi cu cari sĕ se pótă numai decât reîntregi locurile vacante.

Tot acelaşi raportor relativ la raportul consistoriului metropolitan în obiectul înfiinţărei unui post de comptabil pe lângă acel consistoriu — şi la propunerea comisiunei congresul decide: — Raportul consistoriului metropolitan se ia spre scire cu adausul, că atunci când administrarea fundaţiunei „Goszdu“ se va transpune la centrul metropoliei, cestiunea postului de comptabil conform recerinţelor de atunci, se va suleva eventual de nou.

Raportul consistoriului metropolitan în privinţa elaborărei unui proiect de normativ în meritul regulărei dreptului de apelaţiuni,

Conform propunerii comisiunii: — Se ia spre scire.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei bisericesci, care prin referintele seu Dr. George Popoviciu raportéză supra propunerii sinodului eparchial din Caransebeş în obiectul mĕsurilor pentru împedecarea conveţuirilor nelegiute. Comisiunea propune:

„Luând la cunoscinţă mĕsurile consistoriului metropolitan făcute în repeţite rênduri la guvernul ţĕrei, dar de óre-ce n'a urmat resoluţiunea aşteptată, avênd în vedere lăţirea şi urmările stricăciόse ale acestui rĕu social de astă dată sĕ se soliciteze prin măritul congres rĕspunsul asceptat cu atât mai vêrtos, că în acéstă direcţiune suntem sprijiniţi şi din partea celorlalte confesiuni din ţéră.

Nic. Zigre propune ca se nu se facă cătră guvern solicitarea, dar sĕ se dea îndrumări cătră propriile organe, cari se vor afla de necesare din partea consistoriului metropolitan ér Prea Sânţia Sa domnul episcop I. Meţian face la propunerea comisiunei următoriul amandament:

Punêndu se la vot propunerile făcute, congresul ia următoriul conclus, — congresul ia la cunoscinţă paşii făcuţi de consistoriul metropolitan în repeţite rênduri la guvernul ţĕrii, dar fiind-că resoluţiune în acest obiect n'a urmat şi acest rĕu social încă nu e delăturat, consistoriul metropolitan se însărcinéză a întrevenì de nou la guvern ca sĕ îndrume organele administrative subalterne pentru spriginirea organelor nóstre bisericesci la sterpirea rĕului; de altă parte însĕ, sĕ se însărcineze şi organele nóstre bisericesci a întreprinde şi din parte-le toţi paşii de lipsă pentru delăturarea rĕului.

In obiectul interpretării §-lui 6 din Stat. organic reclamate de sinodul eparchial din Arad, comisiunea bisericéscă propune, cumcă tóte actele în causă, aparţinătóre de comisiunea organisătóre sĕ se predee acestea.

La propunerea deputatului Parteniu Cosma se decide: — Comisiunea bisericéscă se îndrumă a întra în meritul causei şi a venì cu propunere meritorie.

Tot acelaşi referinte raportéză relativ la representaţiunea consistoriului din Oradea mare, pentru delăturarea regulamentului votat de sinodul eparchial aradan sub Nrul 99 ex 1887 în cestiunea esamenului de cualificaţiune a candidaţilor de preoţiă.

In conformitate cu propunerea comisiunei: — Acéstă representaţiune se transpune pe calea consistoriului metropolitan la sinodul eparchial aradan pentru ca sĕ se pronunţe asupra incidentului din care şi-a luat motivele, de cari a fost condus la votarea regulamentului de sub întrebare.

Fiind timpul înaintat, presidiul anunţă procsima şedinţă pre mâne la 10 óre înainte de amédă-di şi încheiă şedinţa de astădi.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sĕlişte, în 16 Octobre, 1891. D le redactor! Silvicultura este unul dintre ramurile mai master tractate ale economiei raţionale.

Mai cu samă poporul nostru prea puţin interes a desvoltat până acuma pentru folosirea mai raţională a pădurilor.

Causa principală a desconsiderărei amintite provine de acolo, că poporul nostru, basându se mai mult pre economia de vite, a fost dedat a preferí păşunea şi era gata a devasta pădurea prea angustă.

Abstrăgênd însĕ dela rolul cel important, care 'l jocă pădurile, cari reguléză humiditatea, din ce în ce se recunósce mai tare însĕmnătatea şi ca isvor de venit a pădurilor tractate în mod raţional.

Ómenii din cercul nostru încep deja a cunósce valórea pădurilor şi aduc bucuros jertfele necesari chiar şi pentru plantarea artificială de pădure şi multe mii de stejari şi bradi tineri au fost puse în locuri góle sau ocupate numai de mĕstécăn, arborele cel mai netrebnic.

Acest progres avem sĕ l mulţămim fără îndoială zelosului nostru silvicultor suprem cercual dl Rudolf de Gaibel, care în cesti 6 ani, de când 'l avem în mijlocul nostru, desvóltă o activitate neobosită şi un zel rar pentru ridicarea esploatării pădurilor şi întroducerea unei folosiri raţionale.

Ceea ce merită însĕ o deosebită recunoscinţă este aceea, că numitul scia fórte bine împreuna interesele silvanali cu interesele celorlalte ramuri economice şi totdeauna se silesce a lua în dréptă considerare şi trebuinţele de păşunat, ceea ce nu este tocmai greu pre lângă óre-şi-care bunăvoinţă reciprocă.

O recerinţă importantă pentru administrarea raţională a pădurilor este un personal corespundĕtor de păzitori de pădure.

Din causa acésta legea silvanală pretinde, că numai atari indivizi pot fi primiţi ca păzitori de pădure, cari au depus un esamen de cualificaţiune.

Şi în privinţa acésta datorim recunoscinţă sinceră silvicultorului nostru, care pre lângă tóte greutăţile provenite din natura lucrului, lipsă de manual, inteligenţa modestă la aspiranţi, totuşi a adunat în jurul seu pre cei ce s'au insinuat şi în dile de Duminecă cu rară silinţă a dat instrucţiune, aşa încât i-a succes a ajunge aceea, că discipulii sei au putut depune esamenul prescris şi astfel nu am fost siliţi a importa de prin alte părţi păzitor de pădure, ci putem aplica omeni de ai nostri.

Tocmai în dilele trecute s'a ţinut în Sibiiu esamenul de cualificţiune pentru păzitori de pădure.

La acela s'au presentat 17 aspiranţi, dintre cari 13 români.

Dintre acestia au depus esamenul cu succes bun 13 aspiranţi; 4 au fost reieptaţi, un resultat destul de frumos, dacă consideri greutăţile. Póte vĕ va interesa comunicându-ve spre orientare întrebările puse la esamenul scripturistic.

1. Intr'un loc de tăietură s'au tăiat 215 bucăţi de bradi, a cărora lungime mijlociă este de 16 metri, grosimea de 24 c. m; mai departe 311 bucăţi lungi de 20 metri, groşi 36 c. m. şi în fine 67 de bradi lungi 24 metri şi groşi 35 c. m. Socotesce d-ta după tabelele aucsiliare cuprinsul cubic al tuturor lemnelor precum şi suma aceea, care trebue plătită lucrătorilor, luând un metru cubic cu 64 cr?

2. Care este scopul cărbunăritului şi în câte feliuri se îndeplinesce?

3. Cari sunt calităţile lemnului de fag?

Cum se tracteză pădurea de fag? Cum se plantéză de nou? Cari sunt folosurile laterale ale pădurei de fag? Cred, că nu numai pre dta, stimate dle redactor, ci şi pre cetitorii acestei foi i va fi interesat în cât-va acéstă mică escursiune pre teritoriu de silvicultură şi cu permisiunea d-tale póte, că din când în când ve voiu mai scrie de astă natură.

Sĕlişteanul.

Orĕştie, în 14 Octobre, a. c. st. v. 1891. Dle redactor! Pe dilele de 13, 14 şi 15 Octobre st. v. a fost conchiemată în Orĕştie adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor din districtul Devei, cu care ocasiune învĕţătorii din Orĕştie au aflat de bine a aragia şi un concert în favorul numitei reuniuni.

Incât despre decursul afacerilor acelei reuniuni las' sĕ urmeze raport detaiat din partea celor competenţi, eu me voiu mărgini a ve descrie în puţine cuvinte decursul concertului din séra dilei de 13 Octobre st. v.

Concertul s'a început la órele 8 séra sub conducerea învĕţătoriului din loc Ioan Branga.

O frumósă cunună de damicele împodobiau bina, cari cu puţinii bărbaţi ce representau vocile bărbătesci — au delectat publicul ascultătoriu în aceea séră. — Seria pieselor din programă s'a început cu „Deşteptă te Române“ de G. Musicescu, fiind esecutată acéstă cântare într'un mod demn de conţinutul ei. Mare efect a produs şi acompaniarea dela acéstă piesă provĕdută de d şóra Elena de Orbonaş cu al cărei binevoitoriu concurs s'a şi arangiat acest concert. Tóte piesele compuse de G. Musicescu, cari sau esecutat comform programei, la acest concert au fost provĕdute şi cu acompaniare de piano prin d-şóra Orbonaş, contribuind astfeliu fórte mult la buna reuşită a concertului. Adevĕrata măestrie, ce o posede numita dşóră sau manifestat mai ales însĕ în esecutarea piesei „Olténca“ de I. Mureşian cuprinsă în punctul 2 al programei, care piesă au fost astfeliu esecutată încât, întreg publicul a rĕmas încântat de frumosul progres, ce l'a observat în acéstă direcţiune la dşóra Orbonaş. — Au urmat punctul 3. din programă despre reuşita căreia observ numai atât, că piesa de sub lităra *b*). „Nevasta care iubeşte“ numai după ce a fost repeţită a putut impăca aplausele sgomotóse. Asemenia s'a repeţit şi cuartetul de I. Vorchievici cântat de dnii C. Baicu, C. Perşinariu, P. Bariţiu şi I. Branga. Concertul s'a încheeat cu piesele „Rĕsai lună“ şi „Ileana“ de G. Musicescu, cari au lĕsat ca publicul sĕ se despartă încântat dela aceea producţiune. In general cât şi în special concertul a reuşit fórte bine, public ales şi numĕros din loc şi jur au onorat cu presenţa pe concertanţi. Concertul după cum am amintit la început a fost arangiat în favorul reuniunei învĕţătorilor din districtul Devei şi e regretabil, că cu tóte acestea dnii învĕţători cari erau presenţi în Orăştie la adunarea generală au fost cam slab representaţi la concertul dat în favorul reuniunei d lor.

După finirea concertului, pela órele 9 s'a început dansul, care de regulă nu póte lipsi la astfeliu de ocasiuni şi care a durat până la órele 3 diminéţa, când publicul mulţumit cu reuşita concertului şi a petreceri cu dans, a început a sĕ departa, ducênd cu sine plăcute suveniri.

Un participant.

Cronică.

Budapesta, în 18 Octobre, 1891.

Parnell şi Boulanger. — Apostolul Irlandiei şi Don-Chişotul Franciei. — Fatalitatea în amor, — Cum potichnesc cei serioşi? — Timpul oportun în tóte.

Parnell, regele neincoronat al Irlandiei, după un morb de câteva dile s'a sfêrşit. Naţiunea irlandeză l'a înmormêntat cu mare pompă şi a vĕrsat lacrime de durere pentru perderea cea mare. Parnell a trăit numai 45 de ani. Ca deputat în parlamentul din London a desvoltat o activitate admirabilă. Ca orator aducea în vorbirea sa argumente neresturnabile, ce se basau pe adevĕrul etern. Oratoria lui Parnell a câscigat mulţi admiratori între deputaţii englesi. Gladstone cu partidul seu liberal a primit reformele propuse de Parnell în favorul Irlandiei. Prin aceste reforme Irlandia devinea un stat autonom cu parlament şi ministeriu responsabil, ce avea se trimită delegaţii sei în parlamentul cetral din Londra. Gladstone a cădut ca premieriu din causa reformelor propuse pentru Irlandia. Conservativii englesi după aceea a esploatat un afer de amor în contra lui Parnell; încât bĕtranul Glastone amărit declarase, că de aici înainte nu póte fi solidar cu amicul seu Parnell.

D-na O'Sheia, socia unui colonel engles, l'a fermecat pe bărbatul de stat şi omul serios Parnell, carele pre cât era de tare ca om politic, pre atât era de nepriceput în cele d'ale amorului. Ómenii cei mai serioşi poticnesc mai uşor în treburile femeesci. Póte dna O'Sheia nici n'a luat în serios cunoscinţa sa cu Parnell. Dar Parnell devenì compromitat, — cel puţin în ochii conservatorilor englesi; atunci apoi el a luat tréba în serios. Despărţindu-se d-na O'Sheia de bărbatul seu, o-a luat de nevéstă.

Puţin timp a trăit Parnell cu nevésta lui. Se dice că mórtea acestui bărbat rar şi distins este misteriósă. Sunt unele femei, ce au un farmec deosebit asupra bărbaţilor. Sunt femei, cari şi-au sciut alege bărbat dintre cei mai distinşi ómeni; şi bărbatul lor a murit în caţiva ani. Apoi şi-a cucerit pe al doilea bărbat; sfârşindu-se şi acesta, pe altreilea, al patrelea bărbat. Sunt femei lângă cari bărbatul se topesce, slăbesce şi pe nesimţite trece din lume.

Acésta fatalitate l'a putut ajunge şi pe Parnell. Póte dacă el şi-ar fi ales la timpul seu o fetiţă modestă şi seriósă de sociă, trăia şi astădi, şi ducea la îndeplinire programa irlandesilor.

Sĕ nu arunce nimeni cu pétră în memoria acestui rar apostol al dreptăţii şi adevĕrului. Care om este deplin perfect? cine n'a greşit în acésta viéţă? . . . Locul seu se cuvine în panteonul apostolilor, ce a luptat pentru binele şi libertatea némului seu. Nimeni altul înainte de Parnell n'a sciut rupe în dóuĕ parlamentul din London, şi n'a sciut capacita pe milionerii sgârciţi pentru dreptul desmoştenitului popor irlandes. Într'o vorbire a sa dise Parnell: „Fie-care ministru ne apasă, dacă ne póte, şi ne face concesiuni, când îl silim. Sum decis a lupta în contra ori cărui regim, care este duşman Irlandiei“. Când vorbirile lui Parnell vor fi adunate, merită sĕ fie traduse şi în limba românéscă. Sórtea irlandesilor în multe privinţe sémână cu sórtea românilor.

Un alt bărbat de renume s'a sfârşit în Brussella. Generalul Boulanger se sinucise în ecsisiliu pe mormêntul amantei sale. Ca soldat luptând în Africa şi Tonking, Boulanger şi-a câscigat un nume stimat şi un rang distins în şematismul militariu frances. Popularitatea l'a avêntat până a fi ministru de resbel în Paris. Generalul începênd a politisa şi-a perdut firul. Ce a câscigat în lupte ca soldat, a perdut în politică ca ministru. Boulanger voia el se recuceréscă Alsaţia şi Lorena; trimise spre acest scop la Moscva pe amicii sei, îmbiind alianţa Franciei panslavistilor.

De altă parte în Francia a început a intriga în contra guvernului seu.

De aceea trebuia sĕ demisionese ca ministru. Ér ca deputat a înjurat nunumai guvernul, dar şi parlamentul frances.

A părăsit cu necredinţă pe nevésta sa legitimă şi pre copii sei, şi cu vĕduva Bonnemain şi-a legat viaţa.

În fine trebui sĕ fugă din Francia, ca un calomniatoriu al naţiunei şi al guvernului. L'a însoţit amanta sa, o damă cu avere. Acésta muri la începutul anului curinte. Boulanger remase singur fără pretini şi fară avere. După mórtea lui Boulanger, creditorii cerură concurs în contra lăsĕmântului.

Dacă Boulanger rĕmânea strict pe cariera militariă putea se devină generalisimul Franciei. Politica l'a încurcat, amorul l'a întunecat, nefericirea şi sĕrácia l'a adus la desperaţiune. De ce n'a întrat ca oficeriu în cutare-va armată streină? Putea sĕ devină încă om de valóre. Astădi nu-l plânge nime. La mormêntul seu a suspinat numai câteva femei bĕtrâne de pe stradele din Brussella D-deu sĕ l erte, că mare fanfaron a fost.

Numai soldaţii serioşi ca Moltke, erudiţi şi siguri ca Moltke, religioşi ca Moltke pot face cuceriri. Şi cuceririle încă numai la timpul oportun. Moltke póte servi de model căpitanilor şi generalilor, precum şi clironomilor ce beau apă din Dunăre, ori fac cură la apele dela Văcăresci. Boulanger n'a cunoscut nici în trebile, militari nici în cele politice, nici în cele casnice timpul oportun. Popularitatea eftină nu este de ajuns, ca cineva sĕ crédă, că póte face ce va vrea.

Gambetta, Parnell, Boulanger s'au încurcat cu toţii prin femei. Gambetta şi Parnell a isprăvit ceva. Boulaoger n'a făcut bine nimica.

Varietăţi.

* (Avansament). Fml. cont. Kálnoky, ministru de esterne, a fost înaintat la gradul de general de cavalerie; general-maiorul Felix bar. de Pach de fml; maiorul Cena la rangul de vice-colonel.

* (Constituire.) Societatea „Petru Maior“ s'a constituit astfeliu: Comitetul: Preşedinte: George Morariu, stud. medic; v. preşed.: Alecsandru Mihuţa, st. fil.; secretariu: Elie Cristea, st. fil.; cassar: Ion Petroviciu, st. fil.; controlor: Ion Rădnic, st. med., notari: Ambrosiu Boitor, stud. medic şi George David, stud. jur., econom: Petru Penţa, stud. jur.

In comisiunea literară s'au ales: Alesandru Mihuţa; Florian Muntean, st. med.; Atanasiu Brădean, st. med.; Valeriu Oniţiu, stud. fiil.; Eugen Marienescu, st. technic.; Ion Baptist Boiu, st. fil. şi George David, stud. jur.

De redactor la fóia „Rosa cu ghimpi“ s'a ales: Aureliu Trif, st. fil., ér de colaboratori: Alesandru Străvoiu st. jur. şi Antoniu Puşcariu, st. technic.

* (Timpul.) Mercuri spre Joi nóptea după un vênt cald a început deodată sĕ ningă. Ninsórea a ţinut şi Joi tótă diua. Agricultorii se bucură, că vor puté sĕmâna bucatele de tómnă.

* (Vinul nou.) Mustul s'a căutat în anul acesta fórte tare, mai vêrtos la început. Védra de must s'a vêndut în Sibiiu cu 2 fl. până 2 fl. 20 cr.

Acum a mai scădut preţul, după-ce cumpĕrătorii streini s'au aprovisionat şi ómenii, cari la început nu voiau se ia pe mĕsură 2 fl. 20 cr. acum se îmbie cu 1 fl. 60 cr.

* (Sinod.) Sinodul bisericei autocefale din România se aflá întrunit în sesiune de tómnă.

* (Alegere de episcopi.) Sinodul episcopesc din Carloviţ a ales în şedinţa a dóua de episcop al Timişórei pe protosincelul Nicanor Popovici şi pentru diecesa Carlstatului pe prof. de teologie Mihail Gruici. Episcopia Bács va mai rămâne încă în vacanţă.

* (Demisiune.) In cercurile competente din Budapesta se afirmă cu siguritate, că guvernorul din Fiume, cont. Aug. Zichy 'și va da demisiunea. Guvernorul a avut și o audiență privată la Maj. Sa monarchul.

* (Nazarinenii.) Secta nazarinenilor se sporesce mereu. Motivul principal al sporirei 'l formézâ impregiurarea, că nazarinenii se cred dispensați a purta arme și a servi în armată. Acésta credință pe mulți tineri i-a indus în eróre, de aceea fórte mulți zac în închisori. Mai cred, că Dumineca lucrul e absolut oprit. Și la acest precept țin cu mare îndărătnicie. Ḑile trecute, pre cum se raportéză din Oradea mare s'a escat un foc ingrozitoriu, carele amenința cu nimicire casele și supraedificatele ómenilor. Nazarinenii erau în biserică. Focul amenința și biserica, dar ei stau nemișcați fără a da pic de ajutoriu cu tóte forțările gendarmăriei. Din acéstă causă focul a causat pagube fórte mari.

* (Esamene). Sâmbětă în 31 Oct. l. c. n. 10 óre a. m. se vor ținé esamenele de pe cursul anului 1890/91 cu elevii, cari au ascultat și practicat economia de munte la d-nul S. B. Barcianu în Rěșinariu.

* (Necrolog). Primim următoriul anunț:

Aurel Popovici Barcianu, prim comptabil al institutului de credit „Ardeléna" în Orěștie, ca soț în numele seu și al mirenilor sei fii, Elvira, Victor, Henriette, și Friedericke Wieser născ. Heindörfer ca mamă, cu inimă plină dr durere anunță incetarea din viață a iubitei și neuitatei lor *Henriette Popovici Barcianu*, născ. Wieser, întêmplată la 24 Octobre 1891 diminéța la 6 óre, după un morb scurt, în etate de 24 ani, și în al 4-lea an a unei fericite căsătorii.

Rěmășițele pămêntesci a le reposatei s'au așeḑat spre odichnă vecinică Duminecă la 25 Octobre 1891 după amḑi la 3 ½ óre în cimiteriul ev. luth. din loc.

Orěștie, în 24 Octombre 1891.

* (Delimitarea granițelor.) Comisiunea pentru delimitarea granițelor dintre monarchia nóstră și România în partea Făgărașului și a Sibiiului și-a terminat lucrările, marcând liniile, pe cari au sě umble patrulele române și cele unguresci.

* (Persecuțiunile evreilor în Rusia.) Mari conflicte s'au întêmplat la 11 Octobre între comercianții evrei și poporațiunea ruséscă din orașul Starodub, guvernamentul Cernigow. In privința acésta dăm — după o scire din Petersburg — următórele amĕnunte:

Causa conflictelor este permisiunea dată evreilor de a face negoț și Dumineca dela 11 óre diminéța până la 6 óre séra. Indată ce svonul acesta a pětruns în oraș, evreii au fost cu puterea opriți dela negoțul lor. Duminecă, în 4 Octobre, numeróse cete de tineri percurgeau stradele încă de diminéță și tóte articolele espuse în bazar le-au nimicit. Evreii nu cutezau a-și deschide magazinele; mulțămită mĕsurilor luate de poliție, ḑiua de 4 Octobre a trecut fără vr'un alt incident.

In Dumineca următóre însě, 11 Octobre, scandalul a ajuns la culme. Deși poliția ocupase bazarul și gendarmii călări cutreerau stradele, după serviciul divin o mare mulțime de tineri a umplut stradele. In momentul, când evreii au deschis magazinele, mulțimea s'a aruncat cu atrigăte de „Ura" asupra prăvăliilor. Poliția devenise imposibilă; prăvăliile au fost închise cu o iuțélă ne mai pomenită, mulțimea crescea din ce în ce mai mult, bazarul se umplu cu mii de ómeni, ér ferestrele caselor evreesci formau obiectul de țintă al mulțimei. Lățindu-se vestea, că un rus a fost ucis de un evreu, mulțimea a început a dărâma prăvăliile. De frica morții, evreii persecutați o luaseră fuga pe câmp. Lucrurile aruncate din casele dărâmate curênd au fost nimicite de escedenți; în câteva óre tóte casele evreilor din strada Mostowaja au fost devastate cu desěvêrșire.

Escedenții alungați de aici, se risipire prin alte strade, prădând tot ce era evreesc. Lângă casa bancherului Eisenstadt doi preoți cu capul desvělit, a eșit înaintea mulțimii spre a o molcumi. dar fără nici un resultat. Mulțimea își continuă opera de distrugere. Din o casă evreiască s'au tras 6 focuri de revolver, rănind pe mai mulți din tumultuanți. Când prădătorii au întrat de către scară în pivnițele cu vin a caselor dărâmate, a început o beție generală.

In starea acésta au pus foc la mai multe edificii, ér când pompierii au încercat sě stingă elementul distrugětoriu, poporul i-a împedecat. Chiar și rugările ispravnicului a rěmas fără efect. Numai când focul a amenințat catedrala, a început și mulțimea a da ajutoriul ei. Focul sprijinit de un vênt puternic a durat 3 óre dearêndul. S'a constatat, că chiar și evrei au pus foc, ca sě facă sfêrșit operei de distrugere a mulțimei înfuriate. Abia a fost înlăturat pericolul focului, și devastarea a început din nou. Nóptea târḑiu numeroși țěrani din satele vecine au venit în óraș, ca încărcându-se cu pradă sě se reîntórcă érăși acasă. Torburătorii au mai aprins și acum un magazin evreiesc.

Numai în diminéța ḑilei următóre s'a restabilit ordinea.

* (Convențiile comerciale ale Franciei). Terminul până la espirarea tractatelor de comerciu ale Franciei cu celelalte puteri fiind prea scurt pentru a putea negocia pe basa noului regim vamal, guvernul va cere peste puțin camerelor autorisația de a stabili relațiuni comerciale provisorii până la fineie anului 1892.

Belgia, Holanda, Elveția, Spania și Portugalia se vor bucura de tariful minimum, dacă aceste state vor acorda de asemenea Franciei beneficiul națiunei celei mai favorisate. Prin urmare națiunile cele mai favorizate ca Germania, Anglia, Austro-Ungaria, Grecia, Mecsicul, Rusia și Turcia vor fi supuse tarifului minimum.

Tariful macsimum, va fi aplicat României, Italiei și statelor unite din America, și, prin însu-și acest fapt, se va suprima ori-ce mĕsură escepțională cu tacsele diferențiale față cu Italia.

Mulțămită publică.

La producțiunea împreunată cu cântări, teatru și dans, ținută în 5/17 Octobre a. c. în sala dela „Geselschaftshaus" au binevoit a suprasolví: Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul 7 fl., Preasânția Sa Ioan Mețian, episcopul Aradului și Nicolae Popea, episcopul Caransebeșului câte, 2 fl., Preacuvioșia Sa di Dr. Il Pușcariu, archimandrit și vicariu archiepiscopesc 1 fl, apoi pt. domni: septemvir Ioan cavaler de Pușcariu 1 fl., Dr. Aureliu Novacu, adv. în Caransebeșiu 3 fl. 80 cr., I. Bran de Lemeni, căpitan suprem în pensiune 2 fl., Simeon Dămian, adv. Brașov 1 fl. 40 cr., „Nime" 1 fl. 50 cr., Dr. Ioan Mihu, adv. Orěstie 2 fl., Dr. Oct. Russu, adv. Sibiiu 1 fl., Petru Rosca, protopresbiter Turda 1 fl., Paul Rotariu, adv. Timișóra 1 fl., Ioan Beleș, adv. Arad 1 fl., Alecsandru Neagoe, proprietariu Sibiiu 1 fl, Patriciu Drăgălină, profesor seminarial Caransebeșiu 1 fl., sublocot. Moga 50 cr., George Bobeș, paroch Sibiiu 80 cr., Ioan Hodoș 50 cr., Muntean căpitan c. r. 50 cr., Dr. Remus Rosca, secretar consistorial Sibiiu 1 fl., Ignatie Papp, asesor consistorial Arad 1 fl., Augustin Hamzea, asesor consistorial Arad 1 fl., Dr. Corneliu Diaconovich. secretar de bancă în Sibiiu 80 cr., Liviu Bran de Lemenyi, protopretore Sěliste 1 fl., Nicolae Aleman, subjude reg. în Sibiiu 1 fl., Stefan Moga, convrigar 20 cr., N. N. 20 cr., X. Y. 20 cr., X+Y 20 cr., N. N. 20 cr., Speck și Blickle, ospătari Sibiiu câte 20 cr., mai departe dl Iosif Zacharides, compactor în Sibiiu, a dăruit drept tacsă de întrare 12 tablouri în uleu, — cărora comitetul își ține de datorință ale aduce, în numele reuniunii, pe calea publicității cele mai sincere mulțămite.

Din ședința comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu", ținută la 9/21 Octobre v. 1861.

N. Cristea,
preș.

Ioan Ciontea,
notariu.

— Dómna věd. Ana Hodoș din Sibiiu a binevoit a dărui pe sama bibliotecii „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu" următórele cărți:

1. Bancov, Morții dela Plevna. 2. Rosca, Fata dela Cozia, 3. Popa, Merinde dela scólă, 4. Melidon, Elemente de pedagogie, 5. Densușian, Negriada I, 6. Galerie der hist. Persönlich. 7. Avram, despre legume 8. Biografien der b. Römer, 9. Muntean, biografii, 10. Schiller, V, 11. Unsere Zeit, 39 de volume legate, 12. Papiu, Șincai, 13. Sion, Fabule, 14. Selagianu Geografie, 15. Melidon, Istoria pentru popor, 16. Nădejde, Cosmografie, 17. Meșotă, istor. univ. III, 18. Docum. istorice, Viena 1850, 19. Brezoian, Rud. agricol, 20. Laurianu, Magazin pentru Dacia VII, 21. „Orientul latin", 1875, 22. Bărnuțiu, Raporturile românilor cu Ungurii, 23. Șoimescu, Diurpanen, 24. Florantin, Cântece voinicesci și 25 Neue Psyche. — Subscrisul comitet, luând în primire aceste cărți și punêndu le la dispositiunea membrilor reuniunei, își ține de plăcută datorință a aduce și pe acéstă cale dómnei donătóre cele mai sincere mulțămite.

Din ședința comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu", ținută la 9/21 Octobre, 1891.

N. Cristea,
preș.

Ioan Ciontea,
notariu.

* (Intreprindere). Vice-comitele comitatului Sibiiu face cunoscut, că la 3 Novembre n. a. c. va avé loc în sala cea mică comitatensă pertractarea ofertelor închise pentru construirea podului Nr. 18 de pe drumul iurisdicțional Cornětel — Săcědate — Gușterița. Detaiuri se dau în cancelaria vice-comitelui în órele de oficiu.

Din public*.)

Declarațiune.

Față cu pornirile dușmănóse în dreptate contra mea și cu deosebire contra familiei mele, carea domiciliază încă în Sibiiu, în baza absolutoriului, ce-l am la mână emanat dela V. Consistoriu gr. or. ca senat epitropesc din Sibiiu, declar sus și tare, că ori-ce obligăminte între mine, fost conducětor al alimentărei elevilor seminariști și între consistoriu cu ḑiua de 30 Septembre 1891, când am predat inventariul au încetat. De aci urméză, că ori-ce pretensiuni s'ar insinua ca făcute de mine a conto consistoriului le declar de nule și neavenite.

Bucuresci, în 8 Octobre, 1891 v.

St. Iosif,
director și profesor g. emeritat.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacțiunea nu e responsabilă.
Red.

Loterie.

Mercuri în 28 Octobre.

Brünn: **15 52 65 60 69**

Sz. 7191/891 polg. [192] 3—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Dolmány község határa álltalános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalást a nagyszebeni álltalános takarék pénztár kérelme folytán elrendelte s ase határnapul 1891 évi Deczember hó 9-k napját délelőtt 9 órakor a Dolmányi községi irodába tüzte ki.

Ezen tárgyalásra az emlitett község összes birtokossai azon megjegyzéssel idéztetnek, hogy az arra meg nem jelenö birtokosok ugy fognak tekintetni, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1891 évi október hó 15-én tartott üléséből.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [191] 3

CALENDARIU
pe anul visect dela Christos
1892.

Anul al patruḑeci și unulea.

Prețul unui esemplariu legat **30 cr.**, pentru vênḑětori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Servițiul postal** și **telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Měsurile nouě** și **vechi.**

Șematismul

bisericei ortodocse orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprinḑênd și pe protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii și învěțătorii cu comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Evidență pentru oficiile parochiale și protopresbiterale. — **Cantorul Ariton din Gologani.** (Schiță din istoria criminală de Nicolau Ivan.) — **Poesii.** — **Anecdote.**

Conspectul sěptěmânilor. — Însemnarea têrgurilor. — Anunțe.

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesana

Nr. 113 Sibiiu, Marți 22 Octobre (3 Novembre) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 21 Octobre.

Anul de al cărui sfêrșit ne apropiem, a fost un an destul de mănos pentru țeranii noștri.

Recolta mai bună ca mijlocie și prețurile urcate ale cerealelor, victualiilor și al vinului, au adus multe parale în popor.

Și când țeranul are bani, atunci meseriașii, industriașii și comercianții au mare căutare.

Têrgurile de țéră, cari mai anii trecuți erau cercetate numai de privitori și de curioși, acum sunt cercetate de țeranii, cari se aprovisionéză cu cele necesarii.

Bancele, cari au elocat sume considerabile la privați, primesc împrumuturile date cu grămada înapoi, cu un cuvênt sĕ obsérvă o mișcare neîndatinată pe piețele nóstre și în referințele nóstre social-economice.

Pân la un punct óre-care ar trebui sĕ ne bucurăm de avêntul îmbucurătoriu, care l'a luat economia în tóte ramurile ei și ar trebui sĕ dăm laudă lui Dumnedeu, că a mai sosit și acel timp, când munca țeranului nostru, este resplătită după merit.

Totuși scumpetea, ce a intrat în țéră ne pune la seriόse îngrijiri.

Avem o mulțime de ómeni, cari trăesc din cumpărat, sunt ținuturi întregi, unde nici porumbul nici grâul nu se cóce.

Ómenii din acele părți trăesc din piaț.

Mai vin și orășenii, amploiații cu salarii mici, lucrătorii din orașe, cari pentru lucrul lor nu primesc plată mai mare ca în trecut, pân ce ei articulii de consum trebue sĕ-i plătéscă cu bani grei.

Priviți acesti ómeni, privite referințele lor, miseria cu care luptă, trebue sĕ ne cugetăm și la ei și la situațiunea lor cea tristă.

Și după noi ajuta nu se póte, dacă nu se vor deschide granițele României, ca sĕ aducă de acolo porumb și vite cornute.

In consiliul comunal al Vienei a venit în discuțiune cestiunea scumpirea cărnei în mod atât de înspăimêntător și nemai pomenit și atât consiliul comunal, cât și camera comercială au luat însărcinarea de a intreveni la ministru, pentru ca sĕ se deschidă granițele țĕrei românesci.

Asemenea hotărire a luat și camera comercială din Cernăuți.

România ca țéră vecină și agricolă are un cuant mare de vite și de porumb destinat pentru esport.

Acolo prețul vitelor și al porumbului este un bagatel față de prețurile urcate dela noi.

Nu are guvernul din Viena, decât sĕ întreprindă pașii necesari la domnii din B. Pesta și sĕ-i convingă, că nu e bine ca sĕ sacrifice interesele atâtor milióne, în interesul celor puțini agrari, cari ar înghiți lumea de o ar puté.

Prin deschiderea granițelor nu ar urma nici decât o scădere rapidă a prețurilor vitelor și cerealelor, ci s'ar ajunge cel puțin atâta, că prețurile actuali destul de ridicate, ar rĕmâné staționarii. In cas contrar prețurile se vor urca și mai sus.

In B.-Pesta e plângere generală contra scumpetei, amploiații mai subalterni stau sé ia lumea în cap și defraudări de natura celei a lui Kokán Iános nu au sĕ ne surprindă. Chiar și în Sibiiu, în odinióră cel mai eftin oraș din Transilvania, sĕ aud plângeri, contra scumpetei celei mari a bucatelor, a victualilor și sĕ privesce de un semn reu ridicarea mustului la 20 fl. per hectolitru, în acele comune, unde pân acum același cuant de aceea calitate se putea acuira cu 4—5 fl.

Pe cât de batjocură era acest prețiu, pe atât de esorbitante ni se par prețurile de acum, când numai din colea preste Carpați prețul mustului acum nu trece preste 80 bani per decalitru și încă o calitate mult mai superióră ca vinurile nóstre ardelene.

Scumpirea deci e causată aici prin esportul mare, ce se face în țeri streine, în România eftinătatea se esplică prin lipsa totală de esport.

Așa e acolo și cu vitele.

Cu prețul unei vaci bune dela noi, cumperi în România 3 și chiar 4 vaci, tot lucruri aceste, cari dacă nu ar fi ele în faptă, ți ar veni sĕ le credi de imposibile, considerând apropierea între aceste dóue țĕri, considerând comunicațiunea înlesnită prin drumul de fier, și considerând chiar și tacsele de transport, cari în timpul din urmă în ambele țĕri s'au redus la minimumul, ce se póte.

Este deci o necesitate imperativă pentru guvernele acestor dóuĕ țeri, ca sĕ reia firul întrerupt al negoțiarilor în ce privesce importul vitelor și cerealelor la noi. Se simte în tóte păturile din intrégă monarchia austro-ungară greutatea, ce apasă pe umerii cetățenilor, scumpetea, care nu ar fi și nu ar puté fi așa de mare, dacă sub pretecste de nimic nu ar fi oprit importul de vite.

Simte și România, că în țéră nu întră parale pe productele ei, cari fără altă piață decât a ei proprie, nu au nici o valóre și dacă se tot accentuéză, că aceste dóuĕ state sunt amice, trăesc în ințelegere și au necesitate unul de spriginul celuialalt, nu ințelegem dauna ce'și fac reciproc, nu ințelegem dușmănia pe teren economic ajunsă acum pân la cuțit!

Raporturile astfeliu înăsprite nu pot sĕ nu aibă urmări bune în cele politice, și ar fi rĕu, ca lucrurile sĕ se desvólte de așa, ca sĕ fie spre stricarea ambelor state, avisate atât de mult unul la altul.

Regele Românici la Berlin.

Telegramele din Germania aduc următórele sciri:

Berlin, 28 Octobre. Indată după ce regele Carol a sosit la Potsdam, a visitat mausoleul dela Charlottenburg, unde a depus o corónă pe mormêntul împĕratului Wilhelm I.

Berlin, 28 Octobre. Regele României a sosit aici la 11 óre a. m., descindênd la palatul regal, unde a luat dejunul, a făcut apoi visite, între alții, lui Caprivi, cancelarul monarchiei. Puțin înainte de órele patru regele, însoțit de un escadron de ulani de gardă, a mers la gara din Potsdam, pentru a primí pe împĕratul. Sosind împĕratul cei doi suverani trecură în revistă regimentul de artilerie I de gardă, garnisonat în casarma suburbiei Moabit, regiment, în care regele a servit într'o vreme ca oficer. Cu acéstă ocasiune împĕratul a adresat un scurt discurs regimentului. La prândul dat de oficerii celor două regimente a luat parte împĕratul Wilhelm, regele Carol, principele de Hohenzollern, corpul oficeresc și membrii legațiunii române. După banchet, cei doi suverani, însoțiți de garda cuirasierilor, au mers la castel. De aici s'au dus la representația de gală a operei, după a cărei terminare s'au reintors la Potsdam.

Berlin, 28 Octobre. După scirea dată de „Kreuzzeitung", împĕratul a numit pe regele României *à la suite* la primul regiment de artilerie de gardă.

Berlin, 28 Octobre. La banchetul dat de regimentele de artilerie, împĕratul și a esprimat marea bucurie, că regele României a fost grațios sĕ îmbrace uniforma regimentului, căruia i-a aparținut odată, și astfeliu a intrat din nou în sinul regimentului. Ridică păharul pentru camaradul vechiu, adreîntors. Sĕ trăiéscă regele României! Regele României a mulțămit și a dis că se bucură a fi putut întroduce principiile armatei prusiane în armata română. Aceste principii sunt urmate în tinĕra armată română, și El e mândru de acésta. Invită pe cei presenți sĕ ridice păharul lor pentru împĕratul! Sĕ trăiéscă Germania!

Potsdam, 28 Octobre. Retragerea cu musică arangiată aséră în onórea regelui României a decurs strălucit. Iluminarea bengalică a fost feerică și esecutarea pieselor fórte reușită. Impĕratul Wilhelm și regele Carol în decursul retragerii au stat pe balcon. Și împĕrătésa a apărut de mai

FOIȚA.

Dela Reghin prin Toplița la Borszék și Tulgheș

de

Georgiu Popescu, preot.

(Urmare.)

Atât pre acestea cât și pre alte părae se scot mii de plute și scânduri. Populațiunea în partea cea mai mare e româna, apoi sunt și secui, armeni, nemți, italieni și jidovi. Toplița numĕră astădi 5000 suflete. Preste tot valea Murĕșului e plină de fii lui Iafet și alui Israil, acesti din urmă, fiind veniți în parte mare din vecinul regat român, pre unde locuesc dau un aspect repugnător și murdar, care detrage mult din frumșeța ținutului. Fii lui Iafet și alui Israel prin speculațiunile lor au contribuit fórte mult la derăpănarea materială a celorlalte națiuni.

Dela Toplița, călĕtoriul mergător spre Borszék, părăsesce valea Murĕșului și se întorce spre Nord pe frumósa vale a Topliței, în care locuesc preste 300 familii române. In acéstă vale se află mori de fărină și de ferestrĕu.

Inaintând cam 6 chilometri în sus pre vale deodată părăsim valea Topliței și apucăm spre Nord-Ost pre părăul Secul. Deodată ținutul deschis încetéză, munții se apropie unii către alții, bradi seculari acopere culmele și cóstele lor, ne aflăm în un ținut fórte selbatic, în mijlocul Carpaților. — Mergênd în sus pe părău ajungi la un pod mare de petră, de unde se încep frumósele serpentine pe muntele Rotunda. Ajungênd în vêrful muntelui se începe coborîrea către Borszék tot prin mijlocul molidilor seculari și in o ½ óră ești la băile renumite a Borszékului. Acesta are un aspect plăcut. Mulțimea vilelor și a scaldelor elegante prin pădurile de brad frumóse și regulate dau un aspect romantic și pitoresc. Despre aflarea isvórelor apelor Borszékului istoricul Salzer în „Reisebilder aus Siebenbürgen" dice între altele: „Un român din Sĕliște, ce păscea oile pe Carpații ostici, bolnăvindu-se, porni călare către casă, însĕ în mijlocul pădurilor cădu jos, jumătate mort și disperat de aș mai vedé vatra părintéscă. Fiindu-i sete se trase cum putu, până la un isvor din apropiere și bênd din acela se simți fórte ușurat. Bênd de mai multe ori din acel isvor, după 3 dile se însĕnătoșă și ajunse în pace acasă. După ce aici povesti la mai mulți despre acest isvor miraculos, un individ anume Gűnther, ce era forte bolnav se otărì ca împreună cu românul se cerceteze acest isvor. Astfel Gűnther care era aprópe de mórte, fu transportat la Borszék. După 6 sĕptămâni, ce le a petrecut Gűnther în Borszék sub corturi de pânză improvisate, se reintórce pe jos la satul Ditro deplin restaurat. După aceea Gűnther se însóră și devenind liferantele armatei imperiale pre timpul resbelelor cu Napoleon cel mare, se îmbogățesce fórte. Odată acest Gűnther 'și petrecea la agentul curții imperiale din Viena, anume Zimmetshausen, și aducêndu-se pre masă apă minerală de Roici, Gűnther esclamă: „O divinule Borszék, nime nu te scie unde te afli, nime nu te cunósce de puterea ta vindecătóre"! — Il întrebă, ce e aceea Borszék? apoi le istorisesce vindecarea lui miraculosă. După aceea ambii în urmă otărăsc sĕ iae în arêndă Borszékul și se încépă neguțătoria cu acéstă apă minerală. — La anul 1804 ambii sus numiți dimpreună cu fabricantul de sticle Eisner vin la Borszék și'l i-au în arêndă cu 400 husoși (133 fl. și 33 cr. v. a. pre an, pre timp de 28 ani. In anul 1806 s'a început fabricarea sticlei și esportarea apei minerale. Mai târdiu Gűnther și Eisner es din companiă și rĕmâne numai Zimmetshausen ca arêndaș și acesta apoi se aședă în Borszék cu locuința. El lucră și face tot spre înaintarea Borszékului, dar apoi pre la anul 1830 devenind în neînțelegeri cu comunele proprietare și cu deosebire cu contele Lázár Lajós, care invidiând pre Zimmetshausen, voia cu tot prețul sĕ-l scótă din Borszék, acesta móre în 1838 în cea mai mare miseriă, cheltuindu-și averea în procese cu contele Lázár și comunele proprietare.

(Va urma.)

multe ori pe balcon. Regele plécă ađi înaintea ameđii la Berlin.

După cum anunță „Timpul", deodată cu M. S. regele a sosit la Berlin și dl D. Sturdza.

E fórte caracteristic lucru, — continuă „Timpul", — că pe când dl Dim. Sturdza sĕ află în capitala Germaniei, la Bucuresci điarul dnului Dim. Sturdza, la „Liberté", scrie în articolul seu de fond următórele cu privire la presența regelui la Berlin:

„Singurul punct, care în strĕinătate póte sĕ pară anormal în acest eveniment, este absența ori cărui membru al guvernului pe lângă suveranul nostru într'o ocasiune atât de solemnă. Totuși n'avem de ce ne mira, acésta e conscienta silită a unei situațiuni, în care guvernul e departe de a representa dorințele și interesele țĕrii."

Din incidentul sosirii regelui României la Berlin, „Național Zeitung" scrie: „Visita regelui Carol în Italia avea de scop a sparge definitiv incinta în care o clică de boieri români, ce slugesc intereselor rusesci al ambițiósei familiei Văcărescu, ce aparține acestei clice, au încurcat pe regina. Dacă la Potsdam într'adevĕr logodna prințului moștenitor român a fost obiectul discuțiunii, atunci acésta ar termina opera de importanță politică începută în Italia. S'ar fi preîntimpinat astfel primejdia, ca România, dintr'un element hotărît trainic, ce represéntă ađi peninsula balcanică, sĕ fie schimbată într'o țară a propagandei rusesci, și se fie înstrĕinată în privința culturală de Occident, se nu devină o pedecă, ce se pune în drumul armatelor rusesci, care înaintéză spre Bulgaria și Constantinopol, ci o pórtă deschisă pentru ele.

„Vossische Zeitung" dă o importanță cu mult mai mare visitei regelui Carol la Berlin, precum și asteptatei visite la Viena. Austro Ungaria are cel mai mare interes, ca România sĕ nu fie călcată de Rusia. Cade România, atunci cade și autonomia întregei peninsule-balcanice. România póte deci sĕ conteze sigur, în casul unui atac, pe ajutoriul triplei alianțe, dar ea însași trebue sĕ observe o atitudine neîndoelnică. „Vossische Zeitung" adaugă, că la Berlin se discută și schimbările parte îndeplinite, parte proiectate ale armatei române.

Berlin, 29 Octombre. Regele României a conferit marelui cancelar general de Caprivi și ministrului marschal, marele cordon „Steaua României."

Potsdam, 29 Octombre. Regele României și părechea imperială au asistat la esercițiile trupelor la Börnstadt, apoi regele și împĕratul s'a pus în capul regimentului întâi al gardei spre a se întórce în oraș; ei s'au dus la casarma regimentului, unde a dejunat. Regele României a plecat după amiađi; imperatul la condus la gară; cei doi suverani și-au luat congediu în modul cel mai córdial. Regele va întâlni pe prințul Ferdinand al României la Breslau.

Congresul național bisericesc.

Ședința X, ținută la 10/22 Octobre.

Ședința se deschide la 10 óre antemeridiane.

Protocolul ședinței a IX nefiind gata, autenticarea lui se amână.

La ordinea đilei urméđă continuarea raportului comisiunei organisătóre.

Cetindu se a III a óră regulamentul de procedură la alegerea deputaților pentru congresul național bisericesc conform regulamentului afacerilor interne §. 39, la propunerea comisiunei prin referentul seu Parteniu Cosma congresul decide:

Regulamentul de procedură la alegerea deputaților pentru congresul național bisericesc în stilisarea sa finală se primesce și se alătură în tecst autentic la acest protocol sub litera:

Tot aceeași comisiune, relativ la modificarea regulamentului afacerilor interne congresuale în cestiunea diurnelor și speselor de călătorie a deputaților raportéză următórele:

Comisiunea organisătóre aderând la vederile consistoriului metropolitan în raportul general plenariu prin cuvintele „In legătură cu acésta regulare, măritul congres va reflecta și la eventuala modificare a §-lui 59 al. 2 din regulamentul afacerilor sale interne, care norméză spesele de călĕtorie a deputaților congresuali" află și ea, că interesul fondurilor eparchiale, cari acoper spesele congresului, reclamă a se ține cont de eftinirea călătoriei pe calea ferată.

Considerând însĕ, că spesele de călătorie normate în regulament cu 7 cr. de chilometru în faptă serveau și drept acoperirea speselor de cuartir a deputaților esterni, ca nici în viitoriu sĕ nu aibă deputații perdere efectivă cu intreținerea în Sibiiu pe timpul congresului, ținênd cont de referințele locali de traiu, comisiunea crede, că este just, ca reducêndu-se spesele în mod considerabil sĕ se urce diurnul dela 4 la 5 fl.; din aceste considerări face următórea propunere:

1. In alinea primă a § lui 59 din regulamentul afacerilor interne congresuale, după tecstul „Deputaților congresuali compet diurne pe timpul congresului" se intercaléză cuvintele: „și pe dóuĕ đile de călătorie".

2. Alinea a dóua se scóte din valóre și se înlocuesce cu „diurnul este 5 fl. v. a, ér drept spese de călătorie i se rebonifică deputatului suma ce se plătesce pe calea ferată clasa I a trenul accelerat; pe calea liniei însĕ, cari n'au clasa primă, sĕ rebonifică spesele clasei a II-a; ér unde nu este tren accelerat, spesele trenului de persóne, dela locuința deputatului până la Sibiiu și îndărăpt. — „Ér dacă între locuința deputatului și Sibiiu nu este legătură directă cu calea ferată în același cas, pentru distanța până la Sibiiu, respective până la cea mai deaprópe stațiune a călii ferate tour și retour îi compete deputatului câte 7 cr. de chilometru".

Deputatul Nicolau Zigre din considerare de economisare, precum și din considerare că bugetul nu se póte urca, propune, ér congresul decide: propunerea comisiunei se primesce cu modificarea, că diurnul sĕ rĕmână 4 fl. precum este normat în regulamentul afacerilor interne §. 59, avênd a se computa și pe dóuĕ đile de călĕtorie.

Primindu-se propunerea de sub Nrul precedent tot aceea-și comisiune organisătóre, în scopul de a se face economia contemplată la fondurile eparchiale și în anul curent — propune, ér deputații presenți cu unanimitate admit petrecerea la protocol a următórei dechiarațiuni:

Deși conclusul precedent în sensul §-lui 60 din regulament, numai la sesiunea următóre va întra în viéță, deputații congresuali în unanimitate declară, că în interesul fondurilor eparchiale sĕ învoesc, ca diurnele și spesele lor de călătorie pentru sesiunea presentă congresuală sĕ li se respundă în sensul conclusului amintit.

Comisiunea financiară referitoriu la raportul consistoriului metropolitan ca senat epitropesc, în causa elaborării unui proiect de litere fundaționale pentru fondul celor dóuĕ eparchii înființânde, prin referentul seu Dr. Ioan Mihu propune, ér congresul decide:

Deóre-ce fondul celor dóue eparchii înființânde nu forméză o avere a metropoliei ca atare și nu are nici menirea a rĕmâné pentru vecie în administrarea organelor metropolitane, congresul abstă dela însărcinarea dată prin conclusul seu de sub Nr. 165 din 1886, avênd a se administra fondul de sub întrebare și mai departe conform normelor regulamentului pentru administrarea fondurilor și fundațiunilor metropoliei votat în anul 1888.

Referitoriu la raportul consistoriului metropolitan din ședința plenară ținută la 27 Septembre 1891 Nrul 239 M. prin care sĕ promovéză la congres cererea consistoriului eparchial din Caransebeș în obiectul acoperirei speselor recerute pentru susținerea cancelariei metropolitane și pentru solvirea diurnelor deputaților congresuali în proporțiune cu numĕrul sufletelor, sau starea fondurilor singuratecelor eparchii, comisiunea.

In considerare că suma anuală, cu care concurg singuratecele eparchii la susținerea organelor metropolitane pentru periodul ce urméză, sunt reduse la suma de 40S fl., și că după starea actuală a fondurilor metropolitane se póte spera, că în viitoriu acésta sumă se va reduce și mai tare, eventual nici nu se va mai reflecta la ea;

în considerare că eparchia Caransebeșului în congres și în consistoriul metropolitan este egal representată cu celelalte eparchii, — propune ér congresul primesce: — cererea consistoriului eparchial din Caransebeș nu se încuviințéză.

Referitoriu la raportul consistoriului metropolitan dto 28 Septembre 1891, în causa întregirei respective modificării unor dispoșițiuni din regulamentul pentru administrarea fondurilor metropoliei, votat în anul 1888, comisiunea financiară prin referentul seu Dr. Ioan Mihu propune:

Intru completarea dispozițiunilor cuprinse în § 49 al regulamentului pentru administrarea fondurilor metropoliei votat în mod provisoriu în anul 1888, încât pentru viitoriu se anunță drept normă directivă, că rĕspunderea solidară a personalului dela cassă sĕ estinde și la acele daune, cari s'ar nasce din negligarea acelor apede, carii prin disposițiunile §-lui 54 al acelui regulament sunt puse în sarcina singuraticilor funcționari în deosebi.

După o desbatere mai îndelungată la contra propunerea făcută de deputatul Parteniu Cosma, congresul decide:

Obiectul se ia dela ordinea đilei, îndrumându se comisiunea financiară, ca sĕ vină cu propunere meritorie pentru modificarea regulamentului pentru administrarea și manipularea fondurilor și fundațiunilor metropoliei astfeliu, ca în viitoriu ambii funcționari de cassă sĕ fie solidar rĕspunđĕtori pentru averea administrată de dênșii.

Referitoriu la rapórtele consistoriului metropolitan ca senat epitropesc, prin cari sĕ presentéză rațiociniile fondurilor metropolitane încheiate pe anii 1888, 1889 și 1890;

comisiunea — în considerare, că lipsa de 184 fl. 6 cr., (posițiunile 29 și 39 la perceptele și posițiunea 5 la erogatele rațiociniului 1890) urmată la fondul celor dóue eparchii înființânde, prin întrălăsarea schimbărei unor cupóne la timpul scăderei lor, nu se au causat prin fapte în adins;

în considerare la bunele servicii cari le au făbut bisericei timp îndelungat rĕposatul controlor la cassa metropoliei Elia Macelariu, carele în prima linie ar trebuí sĕ rĕspundă pentru lipsa din cestiune;

în considerare că disposițiile regulamentului pentru administrarea fondurilor metropoliei cuprinse în §§-fii 49 și 54, încât pentru trecut nu au fost destul de lămurite în ceea ce privesce rĕspunderea solidară a cassariului și controlorului dela cassa metropoliei, — propune:

Congresul luând act despre lipsa de 184 fl 6 cr., din consideratele de mai sus abstă dela restituirea acestei sume prin funcționarii cassei; ér rațiociniile fondurilor metropolitane, anume al cassei domestice, ale fondului general și congresual, apoi rațiociniile fondului celor dóue eparchii înființânde și al fondului pentru monumentul „Șaguna" încheiate pentru anii 1888, 1880 și 1889 și 1890 afiate altcum esacte și în conformitate cu cărțile principale și documentele justificative referitóre la acelea se apróbă. In urmarea acesteia senatului epitropesc al consistoriului metropolitan și funcționarilor cassei li se dă absolutoriu pentru cestiunea lor din anii 1888, 1889 și 1890.

La contra propunerea făcută de deputatul Parteniu Cosma;

Partea primă a propunerii comisiunei cu privire la suma de 148 fl. 6 cr., care din greșala fostului controlor lipsesce din fondul celor dóue eparchii — nu se primesce, ci se îndrumă consistoriul metropolitan, ca sĕ se îngrijescă de restiturea acelei daune. Absolutoriul cu privire la acéstă sumă sĕ ține în suspens până la presentarea raportului metropolitan despre esecutarea acestui conclus.

Comisiunea petiționară prin referentele seu Ioan E. Țeran raportéză asupra remonstrațiunei respective apelatei lui Dimitriu Muntean și consoții credincioșii gr. or. rom. din Costeiul mare, prin advocatul Dr. Georgiu Dobrin, contra procedurei la alegerea de paroch de acolo, și rugarea de a se anula alegerea sĕvêrșită la 24 Februariu 1891. — Sĕ transpune consistoriului metropolitan spre competentă afacere.

Rugarea parochului Ioan Andreiu din Rachiș pentru de a fi absolvat de tacsa adelatorică de 20 fl și restituirea apelațiunei sale contra alegerei de protopresbiter în tractul Ungurașului — se transpune consistoriului metropolitan spre competentă afacere.

Rugarea lui Ioan Ponța din Racașdia, în care. se plânge contra nedreptății ce susține a i se fi făcut de protopresbiterii din Oravița și Biserica albă cât și de consistoriul eparchial din Caransebeș în causa procesului seu divorțial, fără însĕ a arăta în ce se cuprind acele nedreptăți și care îi este petitul

la propunerea comisiunei petiționare, — sĕ restitue petentului cu îndrumare a-și precisa petitul și apoi a se adresa forului competinte, consistoriului eparchial din Caransebeș, even ual consistoriului metropolitan.

Rugarea învĕțătoriului Ioan Simu din Reșița montană pentru regularea salariului seu, — considerând că petentul și la congresul din 1888 a adresat o rugare în acéstă causă, care rugare sub Nrul pros. 182 din anul 1888 s'a transpus consistoriului eparchial din Caransebeș, dar acesta după cum afirmă petentul n'ar fi dispus nimic până acum, la propunerea comisiunei petiționare, — sĕ transpune consistoriul metropolitan spre competentă afacere.

Petițiunea locuitorilor români gr. or. din Hêrniacova în causa primirei lor în sinul bisericei respective în sînul metropoliei nóstre gr. or. române

la propunerea comisiunei, — sĕ transpune consistoriului eparchial din Arad cu îndrumarea, că în conțelegere cu delegațiunea congresuală se întreprindă pașii necesari pentru împlinirea dorinței petenților.

Plânsórea comitetului parochial din Remetea contra capului diecesei și a consisteriului din Arad,

la propunerea comisiunei, — sĕ transpune consistoriului metropolitan, spre a decide în cercul seu de activitate.

Petițiunea parochului Teodor Pop din Bucerdea vinósă pentru comentare § lui 6 din statutul organic. — Sĕ restitue petentului ca una carea n'a întrat pe calea forurilor competente bisericesci.

Memorandul preoțime castrense gr. or. romces. și reg.din armata regulată austro-ungară, pentru a stărui la locurile competente pentru regularea stărei lor, respective pentru egala îndreptăţire cu clerul militar al altor confesiuni. —

La propunerea comisiunei petiţionare. — In nexs cu conclusul congresual din 1888 Nr pros. 151 se transpune consistoriului metopolitan spre a urma în înţelesul aceluiaşi conclus.

Petiţiunea preotului Teodor Lungu din Mărişel pentru a i se da competinţele parochiale ce nu le primesce,

La propunerea comisiunei, — Sĕ transpune consitoriului metropolitan spre competentă afacere.

Rugarea comitetului parochial gr. or. rom. din Rĕşinari, pentru de a se interpreta § 19 din statut. org. dacă casul de rudenie are a se aplica şi la preoţi ca membrii naturali ai comitetului parochial. — Sĕ restitue ca una, carea n'a întrat pe calea forurilor competente bisericesci.

Fiind timpul înaintat, presidiul anunţă şedinţa procsimă tot pe astăḑi la 4 óre după améḑăḑi, punênd la ordinea ḑilei continuarea rapórtelor şi cu acestea şedinţa se încheiă.

Provederea elevilor cu cărţi şi recuisite de scris în scólele populare.

Zarand, Octobre, 1891.

Étă o cestiune, la carea lectorul dela cetate póte sĕ suridă ḑicênd: apoi e bine! nimic mai uşor decât a lua crucerii de lipsă, a întra într'o librărie, eventual într'o boltă şi aţi procura cartea — cărţile de lipsă pentru prunc.

Dacă ne luâm însĕ ostenéla a cerceta scólele nóstre populari, în decursul anului, şi chiar cu ocasiunea esamenelor dela finea anului, ne treḑim cu o tristă realitate, mulţi dintre elevi nu posed cărţile de lipsă, unii în parte, alţii de loc; ba ce e mai dureros 'ţi spune învĕţătoriul că cutari nu şi-au adus în tot decursul anului nici recuisite de scris.

Ne este de ajuns a arunca ochii în datele statistice scolari, ce se dau din partea învĕţătorilor la finea anului scolariu, şi ne vom convinge, că lucrul e adevĕrat cu aceaşi deosebire ca în ce privesce cărţile de scólă — datele sunt mance — şi numai cine personal a cercetat mai mult scóla, a putut vedé trista realitate. Ér încât pentru recuisite de scris nu e amintire.

Întrebându-ne asupra causelor pentru-ce nu sunt toţi pruncii inmatriculaţi, cu cărţi de scólă şi recuisite de scris apoi primim fie dela învĕţătoriu, fie dela părinţi variate rĕspunsuri — şi de multe ori purul adevĕr.

Aşa bunăóră ni-se spune:

a) că unii prunci sunt sĕraci şi nu au pe ce sĕ-şi procure cărţi şi recuisitele de scris;

b) ni-se spune din partea părinţilor, că nu au şi nu sciu de unde sĕ-şi procure cărţile de lipsă şi uneori chiar şi recuisitele de scris;

c) mai subverséză şi un altreilea rĕspuns, că unii părinţi — deşi pot şi au pre ce sĕ procure – fie din indiferentism faţă de scólă şi propriul seu prunc, fie din nesciinţă, fie că e basat pe esperienţă, că nici alţi prunci cu cărţi nu fac sporiu în scólă. Acest din urmă cas ocură acolo, unde învĕţătoriul e numai cu numele învĕţătoriu.

Mai sunt la mijloc apoi şi alte motive, pre cari le-am puté numi indirecte anume:

a) unii învĕţători nu proced destul de energic, şi nu cércă tot ce e posibil pentru-ca pruncii sĕ fie provĕḑnţi cu cele de lipsă — cărţi şi recuisite de scólă;

b) comitetele şi epitropiile parochiali nu sunt la înălţimea chiemărei lor, şi nu pórtă grijă destulă, pentru-ca în budetul anual al bisericei sĕ se voteze o sumă anumită, pentru a se procura cărţi pentru elevii sĕraci — sau şi dacă se preliminéză nu se speséză totdeuna;

c) chiar representanţiile comunali ar fi datóre în sensul legei comunali — a prelimina o sumă anumită pentru procurarea cărţilor, pre séma pruncilor sĕraci — dar acésta se întêmpla în fórte rari casuri; şi totdeuna se află un pretecst sau altul ca suma votată încă sĕ nu se estradea. Aici se potrivesce de minune proverbul ce l'am auḑit în ḑilele aceste că: „ajutoriul dela comună, ca căldura dela lună“ — când e vorba firesce de a ajutora scóla sau biserica, sau de a face salariu pentru învĕţătoriu confesional.

d) în ultima analisă, motivul cel mai ponderos, că nu sunt provĕḑuţi toţi elevii cu cărţi este puţina controlă, ce se eserciază din partea unor directori de scóle — faţă de provederea scólei în general cu cele de lipsă, şi în special faţă cu provederea elevilor cu cărţile de lipsă şi recuisitele de scólă. Se crede din partea multora — că şi-au satisfăcut datorinţei de director — dacă cercetéză scóla şi şi-au însĕmnat numele în cronica scolară.

Se esaminăm motivele aduse, şi sĕ vedem cum ne-am puté ajuta inşi-ne.

Ce privesce sĕrăcia. Sunt rari causele ca cel puţin în anul I şi al II-lea de scólă sĕ nu pótă procura şi eel din urmă ḑileriu, ABC-dariul de lipsă, şi recuisitele de scris pentru fiul seu. Literatura nóstră scolară, har dlui, în anii din urmă înmulţindu-se, primele carţi — ABC-dariul şi Cartea de cetire se pot procura cu preţul dela 22—30 cruceri,

Recuisitelele de scris — o tăbliţă, stil, condeiu, negrélă punem minimul 30 cr. — Cu totul pe anul I şi II ar avé se speseze un părinte pentru cărţi şi recuisite de scris dela 60—100 cr., macsimul. Şi atâta s'ar puté face din partea unui părinte pentru fiul seu. Pentru anii următori lucrul se schimbă şi anual un elev trebue sĕ speseze mai mult pe cărţi. Aci sĕrăcia póte fi un motiv adevĕrat al neprevederei cu cele de lipsă din partea unor părinţi. Mai obvin apoi şi casuri, că un părinte are mai mulţi prunci de scólă şi altcum încă e sĕrac. Aici e neapĕrat de lipsă sĕ vină biserica în ajutoriu ori comuna, punênd la disposiţia scólei banii de lipsă.

Ce privesce motivul că; nu au, şi nu sciu de unde sĕ-şi procure părinţii pentru prunci, şi de aceea nu le cumpĕră, este adevĕrat. Ce scie un ţĕran, ca sĕ-şi comandeze carte pentru elev dela cutare ori cutare librărie?

Şi dacă nu se află în oră̆şelul, de unde sĕ-şi procure el cele de lipsá pentru casă, şi cărţi, atunci pentru el esistă destul motiv ca sĕ nu cumpere carte la copil. Şi chiar dacă se află cărţi de vêndut în atare boltă, ce scie el ce carte sĕ-i cumpere? Tot astfeliu şi cu recuisitele de scris, ce scie un tată nesciutoriu de carte, ce sĕ cumpere la fiul seu.

Aici dăm cu capul de pétră! Şi nu putem condamna pre ţĕran, că nu cumpĕră cele de lipsă la fiul seu.

Cunosc tracte protopopesci — unde în întreg tractul nu se vênd cărţi de scólă la nimeni, şi dacă învĕţătoriul nu comandéză dela vre-o librărie — atunci prunci cercetéză scóla cei mai mulţi fără cărţi. De aici provine că adesea în o scólă afli câte 3—5 feliuri de abecedare, etc.

Cu deosebire unde s'au schimbat des învĕţătorii, acolo afli feliuri de feliuri de cărţi, după-cum adecă au adus învĕţătorii şi dupăcum pruncii le-au căpĕtat deta alţi prunci. De aceea afli abecedare, istorii biblice, etc., — cusute câte cu ḑece aţe, cari au perondat dóuĕ-trei rênduri de prunci. Şi se nu suridem! În anul trecut în o scólă am vĕḑut istoria biblică cea cu ciri'e — învĕţase tatăl pruncului pe ea.

Acest rĕu esistent se póte curma, luând fie-care învĕţătoriu asupra-şi sarcina de a procura cărţi şi cele de lipsă la scris pentru elevii sei.

Anume cu începutul anului scolariu are sĕ-şi facă o consemnare despre cărţile ce sunt de lipsă şi recuisitele ce sunt de scris, şi procurându-le însu-şi dela vre o librărie sĕ le distribue între elevi încassându-şi paralele.

Încât însĕ pentru elevii sĕraci nu are decât sĕ se adreseze prin directorul scolariu către comitetul parochial, pentru ca acela sĕ întrevină a se plăti cărţile pentru elevii sĕraci.

Ni-se va rĕspunde însĕ, de unde sĕ-şi procure învĕţătoriul cărţile, dacă nu are parale? S'ar mai puţé obiecţiona, că elevii dacă capĕtă cărţile nu le plătesc. In casul prim învĕţătoriul a conto salariului seu se póte împrumuta dela cineva, şi póte sĕ procure cărţi de 10—15 fl. v. a. sau chiar şi de mai puţini bani pănă-ce încasséză de pe cărţile vêndute pre la băeţi.

Casul al doilea obvine fórte rar, şi scrietoriul acestor şire în decurs de 16 ani s'a putut convinge, că şi cei mai miseri părinţi, vĕḑênd cartea în mâna copilului sĕ nisuesc sĕ o plătéscă; numai sporiu sĕ vadă.

Relativ la părinţii, cari din indiferentism sau din nesciinţă nu procură cărţi la fii lor, trebue sĕ purcedem cu mult tact, ca se-i putem convinge că reu lucră, şi în detrimentul fiilor lor.

Mi s'a întêmplat casul, că un părinte mi-a venit cu fiul seu la scólă. aducêndu-mi indirect cartea şi tăbliţa dată sub cuvênt că: „pruncul e prea mic şi ce pămênt sĕ facă el cu cartea şi tăbliţa ? !

Apoi bine dară nu le plătesci?

Nu! îmi rĕspunse.

Au trecut douĕ luni la mijloc. Cartea şi tăbliţa au rĕmas la prunc. Pruncul deştept . . . după dóue luni începe a ceti şi scrie pe tăbliţă, ba mai învăţă şi „greuruşul şi furnica“ de rost, o spune la tatăl seu, şi când colo tatăl ruşinat trimete banii pe carte şi tăbliţă. Un învĕţătoriu bun, un director scolariu la locul seu sunt totdeuna în stare a face ca părinţii sĕ procure cărţi pruncilor.

Faţă de comoditatea unor învĕţători, cari nici atâta ostenélă nu-şi iau ca sĕ procure cele de lipsă pentru elevi, ce alta e de ḑis decât că aceştia nu sunt pentru postul de învĕţătoriu. Acest post pentru atari învĕţători e numai ocupaţiune laterală. Rĕspunsul că de ce sĕ-şi dea banii spre a procura cărţi altora, şi apoi sĕ ascepte până şi încasséză paralele, ne pare prea egoist! Acestora trebue sĕ le aducem aminte că „nu póte fi un bun învĕţătoriu cineva, dacă nu e în stare sĕ aducă şi jertfe pentru scólă“.

Mai sunt câteva de ḑis faţă de comitetele şi epitropiile parochiali negligente în ce privesce provederea elevilor sĕraci cu cărţi. Faţă de aceste oficiele protopresbiterale ar puté sĕ esercite o influenţă binefăcătóre, observând cu tótă atenţiunea, dacă se preliminéză ceva în budgetul anual, şi dacă sau preliminat óre s'au şi spesat şi pre ce cărţi? În cas de negligenţă. cei îndolenţi ar putea fi aduşi la reson.

Pentru-ca învĕtătoriul, părinţii, corporaţiunile nòstre parochiafi se fie destul de energice şi active, şi pentru-ca decisiunile lor se nu rĕmână litără mórtă, în ce privesce provederea elevilor cu cărţi, directorul scolar trebue sĕ fie controla cea mai strictă. El are sĕ fie spiritul, carele sĕ facă a se mişca, şi a fi în activitate cei interesaţi, precum şi cei ce au datorinţa de a sĕ interesa de scólă.

Dacă directorul e negligent faţă de scólă în cele mai multe casuri scóla regreséză, căci unde nu-i controlă, nu póte fi progres.

Vorba românului, „dacă nu-i pisica acasă, şórecii jócă pe masă. Şi când una din primele condiţiuni ale progresului în scólă cărţile lipsesc' numai póte fi vorbă de înaintare.

Îcheem aceste şire cu dorinţa, ca nici un învĕţătoriu sĕ nu ascepte a fi impintenat de alţii ca sĕ se îngrigéscă de cărţi pentru elevi.

Facă fiecare ce este posibil. *Eremitul.*

„Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“.

Sibiiu, în 19 Octobre, 1891.

Mult onorată redacţiune!

Constatând cu o nespusă bucurie bunăvoinţa, cu care a-ţi luat notiţă despre iniţiativa „comitetului reuniunii sodalilor români“ de a arangia o esposiţiune industrială, nu putem decât a ne esprima adêncile nóstre mulţămiri!

Cestiunea fiind însĕ de o mare însemnătate pentru meseriaşii români şi pentru toţi binevoitori sprijinitori ai meseriaşilor români, ne permitem a ve ruga ca sĕ bine-voiţi a da loc în colónele mult preţuitului d vóstre ḑiar, următorului rapot al întrunirei din cestiune.

Duminecă în 13 Octobre la 3 d. a. un numĕr frumuşel de meseriaşi români, era adunat în localul reuniunei nóstre, când dl preşedinte Nicolau Cristea, deschise şedinţa prin o căldurósă vorbire, arĕtând marea însemnătate, pentru care au fost învitaţi la acea întrunire şi punênd totdeodată întrebarea, dacă cei de faţă sunt de acord cu părerea d-sale ca „reuniunea sodalilor români“ sĕ arangeze o esposiţiune industrială cu ocasiunea iubileului de 25 de ani al „reuniunei sodalilor români“.

La acésta întrebare, rĕspunsul a fost unanim pentru arangiarea esposiţiunei.

Fiind deci primită ideea despre arangiarea unei esposiţiuni industriale, s'a urmat numai decât la alegerea unei comisiuni din 7 membri, care va avea sĕ se ocupe cu inscrierea, celor ce voiesc sĕ espună lucruri la amintita esposiţiune.

In comisiune s'au ales d-nii: Emanuil Solomon, măiestru de lăcătuş; Nicolau Marcu, măestru de tapeţier; Constantin Dragoş, măestru de pantofar; Petru Moga, măestru de covrigar; George Trifan, croitor; Andreiu Joandrea, calfă de măsar şi Toma Simtion, culegător de litere.

Fiind comisiunea alésă, s'a urmat puctul al doilea din program, alegêndu-se 3 membrii în comitetul reuniunei şi cu acestea onoratul domn preşedinte a declarat întrunirea de încheiată.

După depărtarea celorlalţi membri întruniţi s'a urmat imediat la constituirea comisiunei pentru purtarea agendelor esposiţiunei până la 13 Decembre 1891, când se va ţiné o nóuĕ întrunire, alegând din sinul ei de preşedinte pe dl George Trifan ér de notar pe T. Simtion.

Tot în aceea şedinţă comisiunea a hotărit ca sĕ se facă 3 liste de inscriere, cari vor avea sĕ fie depuse la dl Emanuil Solomon în Bahngasse Nr. 10, a dóua la dl Constantin Dragoş în strada Cisnădiei, şi a treia în „localul reuniunei“ strada Gusteriţii Nr. 6 ca astfel sĕ fie la disposiţiunea doritorilor de a se înscrie ca esponenţi la esposiţiune.

Acesta fiind fórte pe scurt resultatul întrunirei din Dumineca în 13 Octobre a membrilor „reuniunei sodalilor români“, comisiunea alésă în aceea întrunire îşi permite a Ve ruga ca pe lângă cele de mai sus, sĕ binevoiţi a publica şi următoriul:

Apel către meseriaşii români din Sibiiu.

Meseriaşi români!

Cu anul viitoriu „Reuniunea sodalilor români“ închee un pătrariu de secol dela înfiinţarea ei.

In acest lung interval de ani nu s'a dat nici odată ocasiunea ca meseriaşul român sĕ-şi pótă arăta iscusinţa şi talentele sale în lucru.

Ceea ce însĕ până acum nu ne-a fóst dat, ne va fi de aci încolo, şi ca probă este arangiarea esposiţiunei industriale.

Ocasiunea ve este deci dată ca sĕ puteţi arĕta desteritatea mânilor vóstre; profitaţi deci de acésta ocasiune şi arĕtaţi vĕ vrednici de interesul ce sprinitorii industriei îl pun pe causa nóstră şi pe sórtea nóstră.

Comitetul „Reuniunei sodalilor români“ când a luat iniţiativa despre arangiarea unei esposiţiuni a făcut o numai cu convingerea, că ve veţi arĕta şi de astă dată la înălţimea datoriei vóstre, şi deci dacă triumful va fi mulţămitoriu, onórea nu va fi a iniţiatorilor ci din contră a meseriaşilor români.

De aceea, alergaţi cu toţii sub stindardul reuniunei, răpiţi fiesce care câte o óră din órele de repaus, şi produceţi fiesce care după puteri câte un obiect din ramura meseriei ce profesaţi, pentru esposiţiunei industrială a meseriaşilor români.

Meseriaşii români! După o vară bună urméză un seceriş bun. Ei bine, cei ce ani de ḑile dearêndul ne au împărţit ajutóre preste ajutóre, cei ce ne au spriginit totdeuna cu o rară bunăvoinţă în tóte acţiunile nóstre, de astă dată stau cu ochii ţintiţi asupra nóstră ca sĕ vadă întru cât am fost vrednici de spriginul material şi moral ce ni l'au dat. Étă că timpul secerişului a sosit; sĕ ne punem deci pe lucru ca astfeliu productele nóstre sĕ fie pe cât se póte mai bune şi mai cu îmbelşugare, căci dela acésta atârnă sórtea nóstră pe viitoriu.

Cineva a ḑis că un popor fără industrie este un popor fără viéţă! Ei bine, datoria nóstră de astădată este de a arĕta că poporul român încă are industrie şi prin acésta viéţă trainică. De aceea trebue se îmbrăţişăm acéstă causă cu tótă căldura inimei căci de sigur acéstă încercare a nóstră va fi imitată şi de celelalte reuniuni de meseriaşi români din Braşov, Cluş şi alte oraşe, pe unde sunt meseriaşi români.

Comitetul reuniunei nóstre va hotărî pentru cei mai desteri în lucrări mai multe premii şi diplome de recunoscinţe şi acestea ne vor servi fiecăruia atât spre onóre cât şi spre suvenire şi model în viitor, prin urmare, cel-ce stându-i în putinţă a sprigini acéstă întreprindere şi nu o va face, acela va pĕcătui în contra causei colegilor sei.

Meseriaşi români! precum ne-am arĕtat la diferite petreceri şi conveniri, ca ómeni de ordine, vrednici de atenţiunea binevoitorilor nostri, datoria ne impune de astădată cu atât mai mult a arĕta că tótă silinţa ne-o punem întru învĕţarea meseriilor nóstre şi numai în órele de recreaţiune, după-ce am părăsit dalta şi ciocanul, luăm notele în mână pentru a învĕţa sĕ cântăm.

Isvorul nostru de traiu este meseria, ce fiescecare avem, ei bine, pentru ca sĕ ne arătăm marea atragere ce o avem către meseriile nóstre trebue sĕ ne grupăm cu toţii la un loc şi sĕ spiginim fiescecare după putinţă prin productele nóstre frumósa iniţiativă luată de comitetul reuniunei nóstre.

In scopul acesta comisiunea pentru arangiarea esposiţiunei nóstre industriale a pus la disposiţiunea fie-căruia trei liste de inscriere pentru cei ce voiesc se spriginéscă prin producerile lor acéstă esposiţiune, *una în localul reuniunei* Strada Gusteriţei Nr. 6, a dóua la dl Emanuil Salamon, măestru lăcătuş în Bangasse Nr. 10 şi una la dl Constantin Dragoş, măestru pantofar în strada Cisnădiei, ca astfel înscrierile sĕ se pótă face cu înlesnire.

Tot odată se face cunoscut, că inscrierile se vor face numai până în 31 Decembre 1891, când apoi se va constata câţi din măiestrii şi calfe de meseriaşi români doresc sĕ espună lucrări la esposiţiunea industrială a meseriaşilor români.

Doritorii de a afla informaţiuni mai detăiate le vor putea primi din reuniune sau dela domnii, cari au listele de inscriere.

Făcênd, deci subsemnata comisiune apel la toţi meseriaşii români, fie membrii, sau nemembrii ai reuniunei, îşi esprimă dorinţa, că cele ḑise se între în inima fie-cărui meseriaş consciu de chemarea sa.

La lucru dar şi Dumneḑeu sĕ protégă intreprinderea nóstră.

Pentru comisiune:

George Trifan,
preşedinte.

T. Simtion,
notar.

Politică bisericéscă.

Aḑi, când tótă lumea dela împĕrat şi până la opincă, dela palat şi până în coliba ţĕranului, toţi cu mic cu mare se simţesc chemaţi a deslega cestiuni profunde de politică, sĕ nu ne mirăm, dacă şi biserica, acest organism moral şi a pus de problemă deslegarea de întrebări mari politice. Nu-i vorbă, biserica totdeuna a făcut politică şi la jidovi, la latini şi elini şi în era crestinismului şi după aceea. Dintre tóte bisericele însĕ special biserica catolică a fost aceea, care mai mult s'a îndeletnicit cu întrebări politice. Şi e sciut, că acolo unde sĕ pórtă politică sunt de comun şi interese, căci noi, sĕ ne fie iertat a susţiné: politică fără interese non datur.

Nu intenţionăm sĕ întrăm în specificarea acestei politici, nu voim sĕ vorbim nice de sântul Augustin, nice de papa Hildebrand cu Canossa, nice de Ignatie Loyola, nice de alţi corifeii ai bisericei catolice, ci trebue sĕ amintim o politică actuală în statul nostru.

Cetitorii nostrii 'şi vor fi aducênd aminte de lupta vehementă, ce s'a încins în tabăra preoţimei catolice din causa purtărei mătriculelor din căsătoriile micste.

Acest fel de căsătorii, regulate fiind prin art. XXXVIII din 1868 a fost numai o consecenţă a aplicabilităţii acestor disposiţiuni legale, când ministeriul a scris vestita ordinaţiune din Februare, care a pus în perturburaţiune întreg aparatul bisericei catolice până sus la papa Leo.

Discutele şi amenuntele acestei turbulente lupte fiind scopul nostru a le cerceta, sĕ ne fie ertat a constata, că forţa bisericei catolice a fost capabilă sĕ încurce situaţia, asteptând numai timpul binevenit pentru o nóuĕ descurcare.

Se pare, că acesta a sosit, căci astăḑi sunt pline foile cu feliurite svonuri despre denumirea, respective propunerea noului cardinal ungar. Dóuĕ sunt persónele cari vin la suprafaţă, unul e episcopul Samassa de Agria, altul nu abate de Pannonhalma.

In trécăt fie ḑis, episcopul este, respective a fost candidatul guvernului şi în cestiunea numită a representat vederile lui. Acum vine rîndul şi la papa, care strigă, „*quod non*“.

Cu acestea în legătură se aduce şi mergerea lui la Roma. E întrebare însĕ, dacă acesta va fi în stare sĕ mulcoméscă pe acest papă absolutist.

Pentru noi, după a nóstra modestă părere, cestiunea ar fi sĕ se învêrte numai în juriul cardinalului.

Dacă óre alesul şi votul de dl în scaunul cardinal dela Strigoniu, va fi tolerant şi condus de echitate în tratarea cu celelate confesiuni.

Sunt multe punctele de atingere între confesiunile unui stat şi mai ales în statul nóstru, unde sĕ încruciséză atâte cestiuni vitale şi unde catolicismul mult, puţin hotăresce.

Dr. *Petru Span.*

Cronică.

Budapesta, în 15 Octobre, 1891.

(Bugetul statului. — Esposiţiunea de póme. — Scolile în Holandia — Recepte pentru femei. — Vagabundagiul şi cerşitul ţiganilor — Munca produce moravuri bune.)

Ministrul de finanţă Wekerle a presentat camerei deputaţilor bugetul ţĕrei pe anul viitoriu. Spesele sunt 395 milióne. Venitele încă sunt preliminate tot în acésta sumă, plus 13 mii floreni. Intre venite figuréză suma de 2 milióne 500 de mii, ce crede ministru, că va primi din vinderea unor bunuri (domenii) ale statului.

Pentru armata comună se preliminéză în buget cu 5 milióne mai mult, ca până acum, ér pentru honveḑime cu un milion. Şi ministrul în vorbirea sa pune în perspectivă, că în anii viitori pentru armată se va recere şi mai mult. Firesce, după puştile cu repetiţie, urméză şi transformarea tunurilor, sporirea contingentului oficerilor în armata comună şi la honveḑime; sporirea sub-oficerilor, înmulţirea cavaleriei şi multe lipse de a le provisiunei.

Ministrul ḑice, că bani sunt. Şi reformele de tot feliul nu se vor putea face decât fórte încet, căci orice reformă e împreunată cu spese nóuĕ. Va trebui se se ridice darea de câscig, dările de consum. Carnea, spirtul, zăcharul din scumpe ce sunt, vor fi încă şi mai scumpe prin urcarea dărilor de consum.

Ministrul promite, că va începe mĕsurile pentru regularea valutei. Va presenta un proiect de lege pentru reuniunile de credit, ca proprietarii de mijloc şi proprietarii mici sĕ capete bani mai ieftin împrumut. — Teatrul naţional, opera din Budapesta şi teatrul din Cluş, primesc ca subvenţiune de stat 392 mii fl., la an, o sumă acésta, ce întrece subvenţiunea bisericei gr. or. şi gr. cat. române! . . . .

In salele redutei oraşului s'a deschis o esposiţiune de póme. Pomologia din Ungaria se află aici representată. Din grădinile archiducelui Iosif se află espuse vr'o 60 specie de pere, 50 specie de mere Dl M. Iokai a espus struguri din via s'a din Buda, care o a scutit de filocseră prin sulfur carbonic. E. H. Oppenheim din via s'a din Nyárs-Apáti a espus 15 specie de struguri, via e sădită pe pămênt nĕsipos; strugurii sunt fórte frumoşi, 300 măji s'a esportat spre Berlin. Din Békes-Csába d na Bantóky are espuşi 120 specie de struguri.

Din grădina contelui Béla Zichy, I. Nona este espus curechiu, carfiol, curcubete, legume, paprică etc. Scólele de grădinărit din Kolosmonostor şi Nagy Kőrös, contele L. Zeleky din Kendi-Lona, G. Emich, br. Révay. Benkő, Dr. Barna din Budapesta prof Hassman din Szt. Endre, S. Mednyászky din Nediaş, I. Ianauschek din Banat Komlós, Petru Mihályi din Lugoş, I. Berogszászi din Baia-mare, L. Bezucska din Verşeţ şi mulţi alţii au espus póme nobile de tot feliul.

„Societatea magiară“ pórtă numele una reuniuni nóuĕ, ce s'a înfiinţat pentru magiarisarea germânilor din Budapesta. Nemţii n'au avut în timpul din urmă, de cât un singur teatru germân şi limba în gură. Teatrul a ars şi s'a risipit. Tinerii vorbesc cu toţii şi unguresce. Bĕtrânii nu sciu, dacă vor putea învĕţa de aici înainte cu ajutoriul nóuei societăţi. „Societatea magiară“ nu vrea sĕ recunóscă in capitala ungară, decât numai unguri. Cu conscrierea ultimă a poporaţiunei s'au consemnat în capitală preste una sută de mii germâni. Este vorba se dispară şi acestia; şi ca firmele comerciali se aibă inscripţiuni unguresci, ér nu şi nemţesci.

Dl Dr. Ivan Télfy, profesorul dela universitatea de aici a călătorit în luna trecută prin Holandia. In gimnasiul din Amsterdam a aflat nu numai fii dar şi fice între studenţi. Studenţii plătesc la an didactru 100 fl. Cei sĕraci sunt scutiţi de plată. Profesorii sunt salarisaţi cu 3000 fl. la an. Când sunt pensionaţi primesc plata jumĕtate; ér vĕduvele lor 600 fl. In Amsterdam profesorii dela universitate sunt salarisaţi cu 5000—6000 fl. la an; şi sunt pensionaţi cu plata jumĕtate. Studenţii universitari plătesc la an didactru 200 fl. Cei sĕraci sunt scutiţi de plată. Casele în Amsterdam sunt ḑidite după sistema englesă. Fie-care casă are grădina sa; şi într'o casă locuesce numai o familie.

Antonina de Gerando, o damă fórte cultă şi distinsă a scris un studiu de educaţiune pentru femeile magiare, în care le recomândă lucrul, activitatea şi cultivarea inimei şi a minţii. „Munca produce moravuri bune“, ḑice ilustra autóre, carea după mumă-sa, contesa Teleky, e o aristocrată magiară, respective dacă familia Teleky din Ardél este de origine română, o aristocrată italo-română-magiară. „Nu este o situaţiune atât de desperată, în care cineva prin muncă sĕ nu se pótă ajuta. Nimic pe acest pămênt nu ne póte mângăia mai mult, ca lucrul, activitatea. O fiinţă activă nu cade nici odată, în desperaţiune. Cine a ajuns un grad de cultură nu póte rĕmânea inert; spiritul seu tinde mai departe a cunósce adevĕrul. Caracteristica unui spirit înalt este, că se interesézá de tóte pe acest univers. Cultura şi sciinţa superficială face pe o damă pedantă, uriciósă şi ridiculósă. Cultura înaltă o face modestă, plăcută, viuă, activă şi laboriósă. Cel ce scie ceva, vede cât de mărginite sunt cunoscinţele omenesci.“

Dela lucrurile sublime sĕ trecem la o cestiune trivială. Foile din capitala ungară au rĕspândit scirea, că premierul Szapáry sĕ ocupă şi cu „cestiunea ţiganilor“. Sunt între ţigani nu numai musicanţi, lingurari, arămari, cărămidari, fauri, dar şi de aceia, cari tótă vara lucră la economia câmpului. Când cerşitul ţiganilor şi ţigancelor, mai vêrtos pe sate ar fi oprit: ei ar fi siliţi a lucra serios, ca sĕ pótă trăi. „Vagabundagiul ar trebui oprit. Câte 10—15 cară pline de ţigănci şi copii cutrieră şi teroriséză satele; luând cu de a sila făină, óuĕ, lăpturi, clisă şi fên la cai pentru nesce lăcaţi, sĕcuri, sfredele próste şi slabe. Ar trebui siliţi, ca tóte aceste unelte sĕ le vêndă în têrgul de sĕptĕmână. Nici nu vreu a pomeni, că prin vagabundagiu ţiganii comit furturi şi omoruri. Şi nu sunt traşi la judecată: căci de urma nu le dau nici sătenii, nici gendarmii.

Aceste sunt lucruri cunoscute de ţéra întrégă. Oprirea cerşitului şi a vagabundagiului ar fi primul pas, pentru-ca ţiganii sĕ fie siliţi în număr şi mai mare a prinde la mână sapa, cósa, secerea, hirleţul. Şi prin lucru ţiganii ar perde mult din moravurile lor cele rele şi murdare. Nime fără lucru astăḑi nu póte trăi. A trecut lumea albă, când pentru o doină ţiganii câstigau bancnote mari. Astăḑi sunt buni şi banii de aramă. Căci ómenii trăiesc mai greu, fiind iobagii statului. Şi cine hasardéză încă şi astăḑi, gată fórte repede Premierul Szapáry şi ar câstiga merite, dacă ar deslega bine cestiunea ţigănéscă.

Mr.

Avis.

Domnii membri ai clubului municipal din Sibiiu sunt rugaţi cu tótă onórea sĕ binevoéscă a se întruni *Mercuri la 4 Novembre a. c. n. la 5 óre p. m.* la o consultare, în localităţile casinei române din loc.

Sibiiu, 2 Novembre, 1891.

La însărcinarea presidentului.

Nicolan Ivan,
secret. club.

Varietăţi.

* (Despărţĕmêntul Asociaţiunei transilvane.) Despărţĕmêntul Asociaţiunei transilvane Sibiiu şi-a ţinut Duminecă adunarea generală in comuna Slimnic. Adunarea a avut succes de tot bun. Amĕnunte vom aduce in numĕrul viitoriu.

* (Casa magnaţilor.) Casa magnaţilor a ţinut în 26 Octobre şedinţă, in care a primit fără desbatere legea despre îndemnitate, proiectul de lege al ministrului honveḑimei, şi convenţiunea cu căile ferate de stat austro ungare.

* (In faţa alegerilor.) In conferinţa din urmă a partidului îndependent s'a luat hotărîrea, ca partidul îndependent şi partidul moderat, acum cel „naţional“ sĕ se spriginéscă reciproc contra candidaţilor guvernului. Acésta hotărire s'a luat la dorinţa esprimată de cont. Apponyi.

* (Profesor.) Ni se scrie din Budapesta: Domnul Virgil Oniţiu, profesor la gimnasiul din Braşov, depunênd cu succes esamenul pedagogic înaintea comisiunei esaminătóre din B Pesta a fost promovat (declarat) de profesor diplomat.

Loterie.

Sâmbătă în 31 Octobre.

Budapesta: 18 3 8 17 48

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 114 — Sibiiu, Joi 24 Octobre (5 Novembre) 1891. — XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sěrbători a „M. Muc. Dimitrie“ Nrul procsim va apăré Marţi în 29 Septembre v.

Sibiiu, în 23 Octobre.

Primirea strălucită, de care a fost părtaş regele Carol al României la Berlin, a umplut de bucurie inimile tuturor românilor.

Primirea acésta nu este numai la adresa capului încoronat al României, ci ea e şi la adresa românilor, cari au dat dovedi de un element de ordine în peninsula balcanică, de un element, care ţine paşi cu progresul, ce'l face occidentul.

Legăturile, cari légă dinastia Hohenzollern din Berlin de cea din România vin a se considera numai în linia a dóua.

Stat tinĕr şi plin de viaţă, România a dat probe de valóre preţiósă pentru întrégă Europa şi simpatiile popórelor culte nu i pot lipsi în atari impregiurări.

De când armata română a luat botezul de sânge la Plevna, acésta armată este considerată de un factor însemnat la deslegarea cestiunei orientale, care adi atêrnă ca sabia lui Damocle asupra capului Europei.

Intre tóte statele din peninsula balcanică unica România a sciut sĕ se ţină la inălţimea unui stat modern şi bine consolidat.

Luptele de partid totdeuna au încetat, când marile interese ale ţĕrei au venit sĕ şoptéscă bărbaţilor de stat, că patria e mai pre sus de tóte.

Aşa a fost sub regimul liberalilor, aşa sub al junimistilor, aşa e sub al conservatorilor de adi, şi dacă în aşa spirit se conduce politica românéscă, de sigur, că în parte mare, are nedisputabilul merit la acésta regele Carol, acel rege, care de când a pus piciorul pe pământul României, s'a identificat cu poporul român, a contribuit la ridicarea ţĕrei şi la sporirea aşedémintelor culturale în ţéra românéscă.

Legaţi cu cei din România prin legături de sânge, convinşi, că emporiul nostru cultural este în Bucuresci, avem datorinţe îndoite de a ne bucura şi noi, când vedem că suveranul ţĕrei românesci este îmbrăţoşat cu atâta căldură de unul din cei mai puternici împĕraţi ai Europei.

Nimicirea României prin órdele muscălesci ar însemna nimicirea elementului românesc, de care ne ţinem şi noi şi de aceea alipirea acestei ţĕri de liga de pace a puterilor centrale noi o privim de un bun semn pentru ulterióra nóstră desvoltare.

Muscalii şi-au păpat simpatiile tuturor românilor din óra, în care au luat Basarabia şi în schimb pentru sângele vĕrsat, au dat României Dobrogea, o ţéră, care numai după sute de ani póte fi pusă în condiţiuni de a fi numĕrată între ţĕrile binecuvêntate.

Şi dacă românii din ţéra românéscă au fost şi sunt în reservă, in ce privesce alipirea de monarchia nóstră, o causă principală a fost şi este tractarea românilor din acest imperiu.

Atât guvernul din Austria, cât şi cel din Budapesta au dat cele mai neîndoelnice dovedi, că nu le convin consolidarea nóstră. Atât românii din Bucovina, cât şi cei din Ungaria nu sunt şi nu pot fi mulţămiţi cu sistemul de guvernare de adi.

Organele stăpânirei din Austria cochetéză cu polonii, cu rutenii şi cu evreii în detrimentul românilor, cele din Ungaria, par a nu mai cunósce nici o margine în persecutarea elementului românesc.

Nici acele legi, cari sunt favorabile românilor nu ţin de cuviinţă a le respecta. Legea naţionalitāţilor prin tot feliul de ordonanţe ministeriale este ca şi abrogată, legea electorală din 1874 anume făcută, ca românii sĕ nu pótă participa la viaţa municipală şi la cea a statului.

Tóte aceste şi alte mĕsuri draconice luate de guvernul unguresc pentru asuprirea elementului român, nu sunt nici decum menite a inchega raporturi mai amicabile între aceste state, raporturi, cari sĕ aibă drept temeliă invoirea şi încrederea reciprocă.

Aceste stări de lucruri au produs şi vestitul rĕsboiu vamal, care nici adi nu e curmat, aceste stări de lucruri au dat ansă tinerimei române dela liga culturală de a se adresa Europei cu plângeri motivate în ce privesce posiţia nóstră a românilor de sub coróna s-tului Stefan şi tot aceste stări de lucruri sunt, cari au pus péna în mâna tinerimei universitare din Viena şi Graz, ca sĕ descopere Europei situaţiunea, în care se găsesce poporul român; acel popor, care după numĕrul lui, după valórea lui şi după prestaţiunile lui către stat la tot casul ar merita o sórte mai bună.

Nici când nu au avut magiarii ocasiune mai bună de a câştiga pe români ca acum, după-ce au pus mâna pe putere.

Nu li se cerea nimica, decât sĕ fie toleranţi şi drepţi.

In loc de acésta s'au pus pe un teren periculos, pe terenul magiarisărei cu forţa, pe terenul suspiţionărilor şi al persecuţiunilor şi drept resplată secerā acum neîncrederea Europei şi ura românilor de preste Carpaţi, şi chiar şi a celor de aici.

De tóte aceste puteau fi cruţaţi, dacă şovinismul în orbia lui nu ar fi mers atât de departe, încât şi magiarii cei adevĕraţi sĕ se sparie de drumul ce l'au făcut în direcţiunea acésta.

Sĕ înţelege, că sub aceste raporturi judecată alipirea României de puterile centrale, acésta nu apare în aceea formă, cum am dori noi sĕ fie, ci lasă multe puncte nedeslegate, puncte, cari din mici ce sunt, pot deveni odată nori grei şi se pot descărca cu furie asupra capetelor celor ce nu voesc limpedirea situaţiunei, ci prefer o situaţiune turbure şi nesigură, ca cea de adi.

Congresul naţional bisericesc.

Şedinţa XI, ţinută la 11/23 Octobre.

Se deschide şedinţa după amédi la 4 óre, se cetesce protocolul şedinţei X, ţinută astădi înainte de amédi şi — se autentică.

Deputatul Vasilie Mangra face următórea propunere:

Considerând, că după §-ul 16 al statutului organic, chemarea consistoriului metropolitan, ca senat de scólă este conducerea trebilor scolari comune ale întregei provincii metropolitane, precum şi susţinerea unităţii şi a uniformităţii pentru institutele scolari confesionali din metropolie;

Considerând, că unitatea şi uniformitatea pe terenul instrucţiuni consiste în unitatea şi uniformitatea învĕţământului, disciplinei şi administraţiunei scólelor;

Considerând, că unitatea şi uniformitatea instrucţiuni este un postulat cardinal al progresului în scólă;

Congresul naţional-bisericesc enunţă sistemisarea unui post de referinte salarisat în senatul scolar metropolitan cu atribuţiunile unui inspector general pentru întréga provinciă metropolitană; avisézā consistoriul metropolitan, ca sĕ institue un consiliu permanent de instrucţiune, în care afară de referinteie scolar metropolitan, ca inspector general, vor funcţiona ca membrii *a*) referenţii senatelor scolare dela consistoriile eparchiale *b*) câte un delegat al institutelor pedagogice-teologice din metropolie *c*), câte un învĕţătoriu dintre cei mai eminenţi din fie-care eparchie, delegat din partea reuniunilor învĕţătoresci.

Chemarea consiliului de instrucţiune este a cerca şi stabili mijlócele de învĕţământ atât în partea didactică, cât şi în ceea-ce se atinge de administraţiunea scólelor confesionale în metropolie şi pregatit a-l transpune consistoriului metropolitan. — Se predă comisiunei scolare.

Urméză la ordinea dilei rapotul comisiunii scolare, cu privire la raportul cosistoriului metropolitan în causa rescriptului ministeriului reg. ung. de culte şi instrucţiune publică de datul 24 Iuliu 1890 Nr. 11844. prin care ministrul susţine dispoziţiunea emanată la 13 Iuliu 1885 Nr. 21120, şi insiste, ca sentinţele finale în procesele disciplinare ale învĕţătorilor nostri confesionali, când se enunţă amovarea învĕţătoriului din post sĕ se subscérnă ministeriului spre supra revisiune.

In obiectul acestui raport la propunerea comisiunei se decide:

FOIŢA.

Dela Reghin prin Topliţa la Borszék şi Tulgheş

de

Georgiu Popescu, preot.

(Incheere).

Şi numai în anul 1861 următorii lui Zimmetshausen în urma sentinţei supremei judecătorii primesc despăgubire pentru lucrurile prestate de Zimmetshausen dela comunele proprietare suma de 22,747 fl. şi 42 cr. v. a. Cumcă apa Borszékului îndată a devenit renumită se vede şi din diariul parochului rom. cath. din Giurgĕu Ludovic László, care pre la anul 1816 scrie între altele: *„Scaturigo fontis acidularis nomine Borszék-ut traditio est, — magno undique hominum concursu frequentati, atque sub corona hungarica certo (ac nefors etiam în caeteris Regnis Europae) celebratissimis acidulis merito comparati“* etc.

Cumcă Borszékul a fost cunoscut şi pre vremile romanilor, când acestia stăpâniau Dacia, şi că póte a avut acolo şi băi, se póte conchide deacolo, că în anul 1872 făcêndu-se mai multe săpături pentru trasarea drumurilor prin ingineriul Gabriel Margitai, s'a aflat bani romani asemenea şi fundamente de edificie, dar apoi în urma emigrărei popórelor a fost dat uitării şi pronia dumnedeéscă acum a voit ca éră printr'un român sĕ fie descoperit după atâţia secule! Acestea ar fi datele despre începutul băilor dela Borszék, ce astădi aduc un venit până la 100,000 fl. pe an şi a cărui apă se espedédă în tótă lumea. Óspeţii încă le cercetéză din deosebite ţeri, numai cât şi aci şovenismul magiar a început a-şi arăta dinţii, pentru care mulţi din vecinul regat român au inceput a le părăsi. Aici în Borszék se află băi de cărbuni de pétră, ce se folosesc la fabricarea sticlei, apoi este şi o stupăriă frumósă. Dela sticlăriă în jos pre părăul Borszékului dai de comuna română Corbu, ce e situată pre ambele ţermuri a valei Bistricióra, ce curge din comuna română Belber, şi care vale din sus de Corbu se împreună cu părăul Borszékului. Aici în comuna acésta se fabrică multe scânduri, cari apoi pre Bistricióră se transpórtă în România.

Din jos de comuna Corbu se află marginaşa comună Tulgheş. In acéstă comună, ce are aspectul unui orăşel sunt mulţime de neguţători veniţi din Orient până şi turci, cari se ocupă cu neguţătoriă de lemne. La un chilometru mai la vale între munţii urieşi acoperiţi cu păduri se află vama Tulgheşului numita Prescani. Pre partea nóstră se află edificiul amploiaţilor de vamă, o casarmă pentru finanţi şi o crăcimă, pre partea română un edificiu vechiu de lemn, unde locuesce oficerul şi dorobanţii, cari păzesc trecerea. O mulţime de ómeni se îndésă, fiecarele întindêndu-şi hartia spre vidimare, sute de plutaşi de pre Bistriciora astéptă ordinul de a puté porni în România cu plutele, unde la marele sat Háng dau în Bistriţa cea mare. Lăsând în partea dréptă frumosul munte Ciahlău, de pre a cărui culme se vede până preste Dunăre, plutaşii cu iuţala fulgerului cobóră către schela vechiului oraş moldovén Piatra.

Topliţa română, la 20 Septembre, 1891.

Consistoriul metropolitan se însărcinéză a continuea întregirea informaţiunilor sale privitóre la casurile de disciplină, pe carea se intemeiază rescriptul ministerial din 24 Iuliu 1890 Nr. 11844, când susţine disposiţiunea luată la 13 Iuliu, 1885 Nr. 21120 şi completând dovedile sale se continue representaţiunile sale conform conclusului congresual Nr. 166 din anul 1888.

Relativ la cererea consistoriului metropolitan de a se enunţa prin conclus, că lacunele statutului organic în privinţa corporaţiunei, care are sĕ fie chemată a alege pe învĕţătoriul unei scóle susţinute de mai multe comune bisericesci, sĕ se suplinéscă prin statute speciale din partea comunelor, cari susţin scóla, avênd acele statute a fi supuse revisiunei şi aprobării autorităţii competinte bisericesci, conform propunerei comisiunei, — sĕ însărcinéză consistoriul metropolitan sĕ presenteze în sesiunea viitóre congresuală un proiect meritorial, prin care sĕ se reguleze procedura de observat la alegerea învĕţătorilor dela scólele susţinute de mai multe comune bisericesci.

In ce privesce propunerea deputatului Dr. Georgiu Popa, —

Congresul la propunerea comisiunni ia următoriul conclus:

Consistoriului metropolitan se însărcinéză a se informa prin consistoriile eparchiale, dacă şi câte scóle poporale comunale esistă în comunele locuite de credincioşi de ai bisericei nóstre, în care limba română, indispensabilă pentru propunerea religiunei nu este limbă de propunere sau cel puţin obiect de instrucţiune obligat, apoi pe temeiul acestor informaţiuni sĕ ia mĕsurile trebuincióse pentru a asigura progresul credincioşilor nostri în învĕţămêntul religiunei.

Despre mĕsurile luate şi resultatele obţinute în acest obiect sĕ facă raport special procsimului congres.

Comisiunea bisericéscă prin raportorul seu dl Dr. George Popovici referând asupsa representaţiunii consistoriului eparchial din Caransebeş, referitóre la pornirile proselitistice ivite în mai multe comune din aceea eparchie presentéză următoriul proiect de conclus:

Sĕ se aviseze consistoriul eparchial din Caransebeş a continua cu stăruinţă şi mai departe paşii de până acuma folosindu-se de tóte remediele legali şi conlucrarea tuturor factorilor chemaţi a împedeca lăţirea proselitismului. Totodată se rógă Preu. S. archierei ca în conţelegere comună sĕ i-a mĕsuri pentru o purcedere uniformă şi solidară în apĕrarea intereselor bisericei nóstre.

Faţă cu propunerea comisiunii Prea Sânţia Sa episcopul Ioan **Meţian** face contra propunerea, ca representaţiunea consistoriului din Caransebeş, sĕ se concrédă consistoriului metropolitan pentru combinarea şi aplicarea remedielcr necesarii.

Congresul primind contra propunerea făcută, representaţiunea consistoriului din Caransebeş se predă consistoriului metropolitan pentru conbinarea şi aplicarea remedielor necesarii.

Tot aceea comisiune prin raportorul seu Ignatie Papp referéză asupra raportului consistoriului metropolitan din şedinţa plenară, ţinută la 27 Septembre 1891 Nr. 238 în obiectul interpretărei §-ul 6 din statutul organic şi propune:

1. Sĕ aviséză organele competente bisericesci a se îngriji ca aeeia cari se află în convieţuiri nelegiuite sĕ fie eschişi din corporaţiunile bisericcsci din cari conform § lui 6 din statutul organic numai indivizi nepetaţi pot face parte.

2. Ataccrea de interpretare a §-lui 6 din statutul orgrnic în tóte direcţiunile şi în tot cuprinsul seu, se relégă la consistoriul metropolitan cu iviaţiunea: ca după ascultarea consistoriilor eparchiali sĕ vină la timpul seu cu o propunere motivată în acest merit, avênd tot atunci a reveni şi asupra acelei părţi din cenclusul sinodului eparchial din Arad, în care se cere ca în comitetul parochial şi epitropie sĕ nu pótă fie primiţi de membri atari indivizi, cari datoresc bisericei sau altor fonduri parochiali şi nici plătesc nici nu asecură pretensiunea.

In faţa acestei propunerei deputatul Parteniu Cosma propune a sĕ primi vederile espuse în raportul consistorial.

Punêndu se la vot aceste propuneri se enunţă ca conclus:

Fiind §-ul 6 din statutul organic deplin clar nu are lipsă de interpretare, dar fiind-că convieţuirile nelegiuite au devenit un reu general, care periclită viaţa nóstră bisericéscă, se enunţă, că este datorinţa organelor competente a se îngriji, ca cei cari se află în convieţuiri nelegiuite din corporaţiunile bisericesci sĕ fie eschişi, deóre ce conform §-lui 6 din statutul organic, numai indivizi nepetaţi pot face parte.

Fiind timpul înaintat preşedintele anunţă şedinţa cea mai deaprópe pe mâne la 9 óre a. m. şi pune la ordine alegeri pentru întregirea consistoriului metropolitan, şi continuarea rapórtelor comisiunilor, ér şedinţa presentă o încheiă la 7 óre sara.

Adunarea generală

a despărţĕmêntului Sibiiu al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

Comitetul despărţĕmèntului asociaţiunei transilvane Sibiiu, a hotărît sĕ ţină de astădată adunarea generală într'una dintre acele comune, unde românii n'au avut ocasiune sĕ vină în atingere cu inteligință română şi unde sistematic sunt asupriţi şi preteraţi pe tóte terenele.

Conform acestei hotărîri s'a şi ţinut adunarea generală din anul acesta în **Slimnic**, o comună săséscă-românéscă, şi destul de depărtată de Sibiiu.

Duminecă diminéţa la 7 óre pe un ger cumplit, au plecat trăsurile cu mai mulţi membrii din Sibiiu dela locuinţa directorului despărţĕmêntului, Preac. Nicanor **Frateşiu**, însoţiţi de 22 coristi, din corul seminarial.

A călĕtori prin ger de iarnă, nu e tocmai plăcut şi cu tóte acestea societatea era veselă, căci era conscie de misiunea, ce şi-o împlinesce.

Veselia s'a potenţat şi mai mult la dejunul comun, pe drumul de ţéră, în vêrful unui dél, de unde se vedea Slimnicul şi care nu putea sĕ ţi ofere alt aşternut decât o pândătură de pănură grósă de nea şi sĕ ţi dea de martori nesce stegiari, cari amorţiţi de frig, privesc cu jale la podóba lor despoiată şi vestegită.

Intre hotară primì pe óspeţi cu strigăte de „sĕ trăiéscă" un convoiu de 40 călăreţi, îmbrăcaţi sĕrbătoresce.

La capĕtul comunei se ridica o pórtă mare şi frumósă de triumf cu inscripţiunea: „Bine a ţi venit". Bărbaţi, femei şi copii asteptau cu nerebdare sosirea óspeţilor şi la ivirea lor ii primiră cu capetele descoperite şi cu un întreit „sĕ trăiésca". Parochul nostru **Clement** Nicola, încungiurat de comitetul parochial bineventă pe óspeţi cu următórele vorbe:

Ve salutăm cu insufleţirea, pe care numai inimile nóstre o póte simţi. Ve salutăm, ca pe pionerii culturei, care n'aţi pregetat a alerga din depărtare sĕ adăpaţi cu învĕţături pe poporul nostru insetat. Bine aţi venit în mijlocul nostru, bărbaţi conscii de chemarea, ce o aveţi pentru înaintarea némului nostru românesc.

La acéstă bineventare căldurósă, rĕspunse Preacuvioşia Sa, dl director al despărţĕmêntului N. Frateşiu, in cuvinte pĕtrundĕtóre, arĕtând împregiurările, cari au hotărît pe comitet sĕ vină în acéstă comună şi lăudând pe poporul nostru, carele de câte-ori este vorba sĕ dea mâna cu inteleginţa, se scie presenta într'un mod atât de demn. „Primirea, căldurósă, ce ne o faceţi, e pentru d-vóstră o garanţă, că voiţi sĕ ve ridicaţi şi sĕ ţineţi pas cu progresul altor némuri, ér pentru noi este un indemn a stărui şi a lucra şi mai departe la scopul, cel urmărim".

Poporul isbucnì în strigăte „sĕ trăiéscă", apoi călĕreţii miscară înainte, cântând „Deştéptăte române" şi „Astădi fraţilor români", poporul îi secunda, clopotele dau signalul de sosire şi strĕinii admirau cu respect acéstă primire impunĕtóre.

Inaintea bisericei óspeţii descălecară şi inmediat se începù serviciul divin.

S'a întêmplat ca tot în acea di sĕ se facă şi sânţirea turnului celui nou al bisericei, un turn frumos şi impunĕtoriu, ridicat cu multe osteneli şi jertfe din partea poporului.

Aveau dar slimnicenii un îndoit motiv ca sĕ se bucure.

Serviciul divin 'l săvêrşì P. O. D. protopresbiter Ioan **Papiu**, carele din diua cealaltă se afla în comună la colaudarea turnului, cu dênsul au oficiat P. O. D. N. **Ivan**; parochul S. Dorca şi parochul locului Clemente Nicola.

Cântările liturgice le-a esecutat corul seminarial, condus de P. O. D. protodiacon şi asesor consistorial Mateiu **Voileanu**, cu mult tact şi mare precisiune. Ele înălţau inima ascultătorilor şi nu pe puţine feţe vedeai curgênd lacrime.

La finea serviciului divin ţinu părintele protopop o vorbire, în care arată poporului însemnătatea dilei, le dă poveţe morale şí 'şi încheie vorbirea cu o rugăciune către D deu, ca sĕ rĕsplătéscă înmiit poporului, care a adus jertfe, pentru ridicarea şi înfrumseţarea casei lui D deu, şi ca învĕţăturile dênsului sĕ pĕtrundă la inima ascultătorilor.

Inmediat păşì înaintea altariului Preacuvioşia Sa părintele protosincel Nicanor **Frateşiu**, directorul despărţĕmêntului şi deschise adunarea prin o vorbire mediósă, în care arătă scopul, ce'l urmăresce Asociaţiunea transilvană, ce 'l urmăresce adunarea nóstră, pune la inima poporului învĕţături frumóse, pe cari urmându-le, se va sci afirma mai mult ca în trecut.

Dl secretariu al comitetului, M. **Voileanu**, dă cetire raportului comitetului, din care estragem următórele:

Afacerile despărţĕmêntului în anul acesta au fost normale.

Conclusele adunărei generale din Boiţa s'au esecutat tóte, parte pe cale presidială, parte în şedinţe.

Cu deosebire vom aminti la locul acesta, că conclusul Nr. 11 al adunărei din anul trecut, în virtutea căruia 50 fl. s'au reservat la comitet pentru a-i folosi spre scopuri culturale în favorul despărţĕmêntului forméză obiect de studiu în sinul comitetului, şi resultatul acestui studiu se va face cunoscut onorabilei adunări generule.

La locul acesta ne rugăm ca onorabila adunare generală cu ocasiunea statorirei bugetului pro 1892 sĕ binevoiască a reserva suma acésta, ca ea în decursul anului 1892 eventual sĕ pótă fi întrebuinţată.

Despre starea cassei avem onóre a face următoriul raport.

La adunarea generală din Boiţa au incurs ca tacse:

1.	Dela membrii pe viaţă . . .	fl. 200.—
2.	„ „ ordinari . . .	fl. 56.—
3.	„ „ ajutători . . .	fl. 65.78
	Suma .	fl. 321.78

La suma acésta se mai adaoge restul cassei cu suma de 69 fl. 04 cr. şi resultă suma de fl. 392.82.

Dintre acestia s'au trimis conform statutelor la comitetul central suma de fl. 200 ca tacse dela membrii pe viaţă, asemenea s'a trimis suma de 56 fl. ca tacse dela membrii ordinari, s'a spesat suma cu 15 fl. pentru trebuinţele biroului, s'a reţinut aici suma de 50 fl. spre scopuri culturale, s'a trimis restul de 69 fl. 82 cr. ca sumă încassată dela membrii ajutători, şi cu finea anului restul cassei remâne cu 50 fl. ca sumă reservată spre scopuri culturale. —

Raportul se ia spre sciinţă; se esprimă condolenţă pentru reposatul şi zelosul membru al comitetului Dr. Ioan **Moga** şi în locul vacant se alege redactorul N. **Ivan**.

Disertaţiunea „Poveţe pentru popor", cetită de redactorul N. **Ivan** a fost ascultată cu mare atenţiune*), de asemenea şi tema „Vada preotului şi a învĕţătoriului" de Dr. P. **Span**.

Fiind timpul de tot înaintat, 3 óre. p. m. dl director închee şedinţa, mulţămind călduros poporului, care a asistat la acéstă adunare şi a urmărit activitatea despărţĕmêntului.

In cuvinte însufleţitóre mulţămescce părintele Nicola în numele poporului.

In sala scólei s'a arangiat un prând bogat şi cu mult gust. Primul toast l'a ridicat, dl director al despărţĕmêntului pentru harnicul şi evlaviosul popor român din Slimnic, accentuând şi meritele părintelui **Nicola**. Părintele protopresbiter **Papiu** ridică păharul tot pentru poporul român din aceea comună, care prin jertfe a înălţat şi a împodobit casa lui Dumnedeu. Dl asesor consistorial M. **Voileanu**, toastă pentru conducĕtoriul despărţĕmêntului N. Frateşiu, care neobosit lucră la înaintarea poporului. Părintele Nicola arată activitatea părintelui protopop I. Papiu pentru comuna bisericéscă Slimnic. Dl redactor N. Ivan, făcĕnd o comparare între trecut şi present află un mare progres şi acest progres l'au realisat bărbaţii nostri mari, ridică păharul pentru dl director **Cosma**. Dl P. **Cosma** face alusiune la cuvintele dlui **Bariţiu** despre femeia română, laudă hărnicia femeilor din aceea comună şi ridică păharul pentru d-na casei. Dl M. **Voileanu** toastéză pentru vrednicul representant al comunei Slimnic Dr. N. **Olariu**.

Dl Ioan **Broju** accentuà între altele:

In focul însufleţitor, ce ne-a cuprins pentru binele şi prosperarea poporului nostru, datori suntem ca cu recunoscinţă sĕ amintim numele unui membru al asociaţiunei transilvane, care deşì nu e în mijlocul nostru, totdeuna a dat spriginul cel mai puternic pentru înaintarea nóstră culturală şi păstrarea nimbului naţional. Dacă asociaţiunea transilvană a întemeiat una dintre cele mai mărețe instituţiuni „scóla de fetiţe", în care se cresc viitórele mame **române**, spriginul acelui membru este vĕdit. E dómna Maria **Cosma**, carea, — faptele vorbesc, — a adus şi aduce necontenit jertfă săntă la altariul românismului. Amintind cu mândrie acest nume, îmi permit a purta păharul pentru presidenta reuniunei femeilor române din Sibiiu şi pentru femeea română, care ca dênsa emuléză în lupta, ce ni s'a impus, de a ne conserva limba dulce, datinele străbune şi naţionalitatea săntă.

Cu concursul astorfeliu de inimi nobile noi tinerii prevedem viitoriul de aur al poporului român.

La aceste cuvinte, corul seminarial a **intonat** un **întreit** *„sĕ trăiéscă"*.

---

*) O publicăm la alt loc. Red.

In decursul mesei, corul seminarial sub conducerea dlui învĕţătoriu Iliescu a esecutat mai multe piese frumóse din vastul seu program.

La 5 óre s'a ridicat masa prin o vorbire de mulţămire a dlui protopresbiter I. Papiu şi óspeţii s'au depărtat între urările de „sĕ trăiéscă“ ale poporului.

Raportorul.

Poveţe pentru popor.

Disertaţiune ţinută la adunarea despărţĕmêntului Asociaţiunei în Slimnic la 20 Octobre v. de N. Ivan.

Întrunirile anuali ne dau bună ocasiune de a veni în contact cu masa poporului, avem prilegiu sĕ vedem pe poporul nostru acasă la el, vedem, chiverniséla lui, vedem insuşirile lui bune şi rele.

Vedem scóla şi biserica şi judecăm, ce ómeni stau în fruntea lui.

Vedem gradul de cultură, vedem simţul religios manifestat în atâtea forme, vedem vîrtutea şi pĕcatul şi ne scim da sémă, care léc sĕ potrivesce mai bine pentru ca se scăpăm poporul nostru din nesciinţă şi sĕ l vedem pornit în cărările cele bune.

Dragostea către biserică şi rênduelile ei sunt afund întipărite în sufletul poporului român.

Acésta comóră este isvorul la multe insuşiri bune.

Inima românului nu are păreche.

Simţul de a ajuta pe cei lipsiţi, milostenia, dóră nu sunt la nici un popor atât de afund însghebate ca la poporul nostru.

Simţul de compătimire faţă de cei nenorociţi asemenea este o virtute prea frumósă a lui şi dacă câte odată ura împinge pe câte unul sau altul sĕ se bucure de reul deaproapelui tređit de consciinţă, sare ca muşcat de şérpe şi căinţa sĕ manifestéză pentru cele petrecute în sufletul seu.

Aşa e românul lăsat de Dumneđeu. Casa lui deschisă strĕinilor şi sĕracilor, masa lui, totdeuna gata de a primi pe cel ce se apropie de ea.

De bunătatea românului şi a inimei lui mulţi şi-au bătut joc.

Veneticii de evrei, dacă s'au aşeđat în sat, românul i-a primit cu dragoste şi evreul tot cu binele s'a nisuit sĕ-l apuce în clescele ghiarelor sale.

Dintâiu s'a mulţumit cu titula de „jupân“ şi numai după ce a pus mâna pe moşia ţĕranului nostru, numai după ce i-a făcut adetoraşi pe mulţi şi după ce a amăgit pe fruntaşi — durere chiar şi pe unii mai slabi de ânger din preoţii nostri — apoi a lăpĕdat sdrenţele de pe el şi a pretins ca sĕ-i đică ómenii „domn“.

Şi românul bun dela fire s'a dedat şi cu „domnul“ ca şi cu „jupânul“, i-a dat bineţe, şi a luat pălăria de pe cap şi pe urmă a devenit iobagiu evreului.

Prin părţile nóstre, mulţumită lui Dumneđeu acest fel de ómeni nu s'a putut înpămênteni.

Poporul nostru din scăunime a scăpat de acéstă lepră.

Dar are poporul nostru alţi duşmani cu mult mai periculoşi decât evreii şi decât strĕinii.

Duşmanul cel mai neîmpăcat al poporului nostru este el însuşi, sunt obiceiurile cele rele ale lui, nesciinţa lui, şi încăpăţinarea lui de a ţinea morţiş la ce e reu pentru bunăstarea lui şi fericirea lui pămêntenéscă.

O datină din cele mai rele este modul cum îşi petrece ţĕranul điua Duminecei şi a sĕrbătorilor.

Biseriea e gólă — birtul e plin.

Etă în câte-va cuvinte esprimată nefericirea cea mare a némului nostru.

Nu đic, eu că în comuna d vóstre este aşa, dar durere este în multe părţi acest reu obiceiu, acest verme, care róde la temelia némului nostru.

Nu voiu ca sĕ fac de obiect al temei mele cercetarea bisericei. Acésta e regulată prin însaşi legea dđeéscă.

Voiu însĕ sĕ caut la modul cum sĕ serbéză la noi điua Duminecei după timpul bisericei. Şi cu o adêncă măhnire sufletéscă voiu trebui sĕ constatez, că đeu la noi, điua Duminecei nu sĕ serbéză cum trebue.

O đi de repaus cum e điua Duminecei, trebue sĕ fie o đi în care capul familiei cu ai sei sĕ şi-o petrécă în linisce şi numai în familie.

Atunci are capul familiei ocasiune ca sĕ-şi facă planul pentru lucrul sĕptĕmânei viitóre, atunci are sĕ-si dea sémă de cele ce a lucrat în sĕptĕmâna trecută. Dacă a făcut vre-o greşală în economie, in comerciu, în altă întreprindere aceea trebue sĕ caute se o repareze.

Sfatul acesta familiar, la care pot lua parte şi copii are o mare înriurire asupra crescerei pruncilor, îi dedă şi pe acestia sĕ cugete serios la greutăţile vieţii, îi face sĕ vadă cu ochii, cât de greu e a trăi în lume şi îi subtrage dela alte petreceri, dela jocuri de multe-ori periculóse.

Ce vom đice însĕ fraţilor, când cei mai mulţi capi de familie petrec điua Duminecei afară de familie, în cârcimă, în alte locuri, numai nu acasă. Copii pustii prin câmp şi pe strade, bat cânii prin sat, bat pómele, strică altoii şi fac alte blăstĕmăţii, nefiind sub nici o priveghere.

Adunaţi în grupe mari, sĕ jócă jocuri urîte, aud sudalme, sĕ resfaţă şi nu se dedau se cugete, cresc ca nisce spini în pădure.

Étă deci, că familia, care are se créscă pe copil, sĕ-i privegheze la tóte mişcările nu-şi face datorinţa.

Şi acéstă datorinţă cade numai în sarcina părinţilor. Ei sunt respunđĕtori şi înaintea lui Dumneđeu şi înaintea ómenilor pentru crescerea pruncilor în frică de Dumneđeu, în curăţenie de nĕravuri şi în hărnicie.

Alte némuri în ţĕri mai înaintate îşi îndréptă tótă atenţiunea asupra crescerei pruncilor.

Băeţii în etatea cea fragedă sunt întocmai ca nisce pomişori.

Îi poţi întórce cum vrei, îi poţi tocmi şi le poţi da direcţiune cum credi că e mai bine.

După ce arborele a crescut mare, a apucat sĕ créscă strêmb, numai este putere omenéscă, care sĕ-l pótă aduce la brézdă, şi omul încă nu e altmintrelea alcătuit.

Dacă de timpuriu e dedat la ordine, la curăţenie, dacă îl ferim de ispită şi de patimi, ca sĕ nu-se încuibe în el, — când devine bărbat, devine serios, devine muncitoriu şi cugetătoriu.

Când ţi-a succes sĕ faci din un băiat om acurat, om iubitoriu de muncă, om, care sĕ fugă de adunări rele, 'l-ai mântuit.

Atunci îi poţi da drumul în lume. Atunci are aripi şi sbóră el însuşi, când vede primejdia aprópe.

Românul nostru, până acum puţin învĕţat şi puţin povĕţuit la calea cea bună, a alunecat în multe greşele. La cele mai multe părinţii pórtă vina. Póte ei nici nu sciu, că ei sunt pricina nenorociri fiilor lor. Le-a ertat minciuna dintâiu, copilul a devenit mincinos. Minciuna duce neapĕrat la neruşinare.

Şi un om, care a perdut simţul de ruşine, este om perdut pentru tótă viéţa.

Unde nu e ruşine, acolo nu e frică de Dumneđeu, nici frică de pĕcat. Lenea sĕ însoţesce cu omul mincinos şi-i devine tovarĕş, Un tovarĕş reu, cu altul mai rĕu.

Acesti doi tovarĕşi nu fac câstig. Ori-ce intreprind este spre pagubă Unul nu folosesce timpul lucrului, celalalt caută totfeliul de scuse ca sĕ se ascundă înaintea adevĕrului.

Şi adevĕrul împreunat cu munca, dreptatea împreunată cu sirguinţa ridică vađa omului.

Ce ném de ómeni am puté fi noi românii, dacă ne ar fi învrednicit Dumneđeu de o crescere bună în familie, şi pe lângă acésta am fi fost şi muncitori şi cruţători.

Muncind şi chivernisind am fi devenit un popor, ca şi care maĭ ales nu ar fi pe faţa pămêntului.

În vinele nóstre curge sânge curat roman, şi romanii au fost odată domnii pămêntului.

Astăđi alţii sunt stăpânii, noi suntem slugile lor.

Şi întreb fraţilor, cine ne-a făcut pe noi sĕ fim slugi?

Respunsul este: pĕcatele nóstre. Greşalele nóstre şi ale părinţilor nostri.

Vedem că e reu cum stăm ađi, dar nu avem curagiu ca sĕ punem o mână pe inimă şi una pe lucru şi sĕ lăpĕdăm ce e reu dintre noi şi se apucăm altă cale.

Timpul cel de érnă, după ce a încetat lucrul de câmp îl folosim fără sĕ scim cum.

Sĕ adună câte 4—5 inşi în povesti, în minciuni şi nu'şi dau sémă, că tot minutul ce trece în viéţa omului în nelucrare este un timp perdut. Cei de alt ném d. e. saşii nu fac ca noi.

Mulţi din ei cunosc meserii şi érna după ce a încetat timpul lucrului de câmp, unul face róte, altul furci, altul greble, altul pluguri, altul cóse cisme.

Ómeni de frunte, cu moşii mai mari ca ale românilor nu se ruşinéză a învĕţa şi ceva meserie, ca în timp de érnă, în timp ploios de vară sĕ nu stea cu pipa în gură ca românii nostri.

De aceia la ei veđi case mari şi frumóse, veđi şuri coperite cu ţigle, veđi stoguri de grâu, veđi hămbare de cucuruz şi veđi bani puşi cu camătă.

Vitele le grijesc ca ochii din cap.

Pămêntul îl gunoéză, îl îngraşe, ca sĕ dea róde mai bune şi se i-se plătéscă lucrul.

Noi românii, nici vitele puţine ce le avem, nu le grigim cum se cade.

Fără milă le batem, le lăsăm se rabde fóme şi sete, de aceea vitele românului sunt mai slabe, mai mici, mai fără preţ, ca ale celor ce le grigesc.

Étă fraţilor o posiţie mare din greşelele nóstre ale românilor şi sĕ nu credeţi, că noi numai aceste greşele le avem. Nu.

Pre noi ne-a bătut Dumneđeu şi cu alte pĕcate şi mai mari.

La noi tata nu trăesce în bun înţeles cu fii sei, la noi între fraţi după mórtea părinţilor se nasc judecăţi şi ómenii apucă pe mâna advocaţilor, cari apoi le mâncă partea părinţilor cu stempĕlele şi cu judecăţile.

Românul îmbogăţesce ţéra cu stempele, îmbogăţesce pe advocaţi, căci nu-i dată lui dela Dumneđeu sĕ se pótă el înţelege cum se cade.

Ba de multe ori fraţii sĕ apucă şi de bătăi, câte odată se şi omóră şi unul ajunge în pămênt, altul în temniţă.

Sĕ ve istorisesc o întêmplare.

După mórtea unui ţĕran de frunte de ai nostrii din un sat nu tocmai departe de Sibiiu, au rĕmas doi copii; un fecior şi o fétă.

Ei au împărţit averea în dóuĕ părţi la fiecare i-s'a venit atâta, cât sĕ pótă trăi cinstit, curtea încă o au împărţit mai târđiu in dóuĕ părţi.

Feciorul s'a însurat, fata s'a măritat. Cumnaţii, carii trăiau bine la olaltă sĕ apucă după o vreme sĕ facă pălan prin mijlocul grădinei, dar tocmai prin međuină era un mĕr.

Feciorul ţinea că merul i-se vine lui — cumnatu-s'o ţinea că lui.

Din vorbă în gâlcévă, din gâlcévă în pricină şi din pricină la bătae.

Lucrând la pălan, amândoi erau cu topórele în mână.

Feciorul lovesce pe cumnatul seu cu toporul, acesta cade mort, socia-i rĕmase vĕduvă cu 4 orfani, şi soţia lui cu 5 prunci mititei şi el — ucigaşul — ajunge în temniţă pe 8 ani de đile.

Inchipuiţi-ve d-vóstră, sórtea la care au ajuns cele 2 femei, închipuiţi ve ce sórte au avut cei 9 copii închipuiţi-ve ce a fost pricina la atâta amar de năcas.

Lăcomia, i-a cuprins pe amândoi, neinţelegerea şi cérta s'a vârât între ei şi unul putrezesce în pămênt, celalalt sufere greutatea robiei, sufere mustrarea ce şi-o face el pentru fapta lui nesocotită şi inima lui tređită după faptul cel înfiorătoriu se cernesce şi numai are đi senină, numai are đi de sĕrbătóre, pentru el sórele nu rĕsare ca pentru alţi ómeni.

Chinuit de dureri sufletesci, móre şi el mâchnit până în suflet.

Dacă le era dată sĕ se înţelégă, puteu trăi în vatra părinţilor, putéu gusta amândoi cu copii împreună din fructele pomului şi nu întra nenorocirea în casele lor, ca sĕ numai ese. Copii nu ajungeau de rîs şi de batjocură, femeile nu umblau cu ochii plini de lacrimi, una la mormênt ceealaltă la uşa temniţei.

Étă unde i-a adus neînţelegerea, unde i-a adus un moment pripit şi o judecată nesocotită.

Din bunăstarea părinţilor s'a ales praf şi cenuşă.

Şi câte familii de aceste româneşti nu sĕ vor fi prăpădit în chipul acesta.

Din un lucru de nimica s'au stins vieţi de om, s'au nimicit averi, s'au pustiit curţi şi în loc de sporiu s'a ales amar.

Dacă ómenii acestia ar fi fost ómeni cu carte, ómeni cu precepere, ómeni cari sĕ scie bine deosebi între ce e al meu şi al tĕu — de aceste lucruri nu ar fi fost vorbă.

Nu ar crede omul cât de mult bine face scóla şi cât de mult rĕu face prostia şi întunerecul.

De aceia românul va face bine sĕ mérgă la scólă, va face bine ca sĕ înveţe carte, nu ca sĕ se facă domn, ci ca se cetéscă din cărţi şi se înveţe din păţania altora.

Noi până acuma am învăţat tot din păţania nóstră şi de acolo s'a şi escat proverbul „mintea românului cea din urmă“.

Va fi bine deci fraţilor, ca sĕ nu avem noi minte numai după ce am dat de rĕu, va fi bine ca ori-ce cuvênt, ori ce faptă sĕ le trecem prin cumpĕna judecăţii, sĕ le rumegăm bine tóte, până ce facem un lucru.

Cu deosebire nu sĕ póte din destul recomanda poporului nostru ca sĕ ţină unii cu alţii.

Rudeniile între sine, pretenii între sine şi pe urmă toţi cei de un ném si de o lege. Noi românii avem mulţi duşmani. . . .

Mulţi stau la pândă, la mulţi le pare bine, când ne vĕd rĕmaşi îndĕrĕt, ca din prostia nóstră ei se tragă folóse.

Şi nu e de ajuns numai ca sĕ înveţe copii românului carte şi apoi după trei patru ani, sĕ numai scie nici ceti, nici scrie.

In tótă điua cel puţin odată de ar ochi într'o carte şi de va afla numai o vorbă înţeléptă în ea românul a profitat ceva. Péna şi negréla din casa românului nu e ertat sĕ mai lipsescă. Se-şi însemne în tótă điua ce a cheltuit şi ce a câştigat. Dacă vede că cheltuelile i sunt mai mari, sĕ-şi tragă sémă şi se le pună frâu, căci cheltuind mai mult, fie pe tăbac, fie pe rachiu, fie pe haine cumpĕrate din bolte, el ajunge sĕ mânânce din averea părinţilor şi pe urmă încărcat în detorii, ii vine doba la casă.

Şi acésta e cea mai mare ruşine pe némul nostru.

Românul trebue sĕ se feréscă de detorii ca de o bólă de care nu poţi scăpa teafăr.

Din contră, trebue ca sĕ-şi pună ceva la o parte.

Vin ani neroditori, vin pagube în vite, focuri şi alte nenorociri, şi e bine ca sĕ aibă pe ce pune mâna, şi se nu fie silit a vinde din moşie ori a lua pe detorie bani.

În unele ţĕri este frumosul obiceiu dacă i-se întêmplă unui om o pagubă d. e. ii móre o vită din jug. îndată se face un arunc pe toţi sătenii şi décă sunt 200 sute de săteni şi dă fiecare om 50 de cruceri, îndată e aci suta de floreni şi omul cu nenorocirea şi pune boul ér în jug.

S'a păghbit unul câte unul de cei 50 cr?

Eu cred că nu fraţilor, dar cel cu paguba de 100 fl era reu păgubit, póte era silit sĕ-şi vêndă şi celalalt bou şi vr'o 2—3 ani sĕ stea cu jugul jos.

Óre nu var sta bine când v'aţi cugeta şi dvóstră la acésta şi sĕ faceţi o legătură ca pe cel ce dă de o pagubă sĕ-i săriţi cu toţii într'ajutoriu.

Sĕ luăm alt cas.

Unui om ii arde casa. Rĕmâne în vreme de érnă fără adăpost.

Ii trebue 3—400 fl, până sĕ-şi pună ér casa la loc. Singur nu póte. Se bagă în detorii, rupe din vite dar tot o face. Însĕ omul o simte tótă viéţa. Totdeuna ii vine în minte nenorocirea, ce l'a ajuns.

Dacă ar fi în sat legătură ca sĕ dea unul câte doi fl, cu cari nici unul nu s'ar prăpădi, nenorocîrea omului nostru nu ar fi atât de simţită, şi pelângă aceea că ceealalţi ar face lo faptă crestinéscă, o faptă care place lui Dumneđeu şi la ómeni, ar mântui un om din ghiarele perirei.

E drept, că sunt acum societăţi de asigurare şi ar fi bine ca toţi sĕ se asigure contra focului, dar dacă unul sau altul nu o a făcut şi tocmai pe el cade nenorocirea; detori suntem noi cei de un ném şi de o lege se nu-l lăsăm sĕ se prăpădéscă.

Mai mulţi nu simt, — puţinul, unul simte greu — tótă povara nenorociri.

Aşa am puté merge mai departe. V'aşiu puté spune, că în unele locuri sĕ adună ómenii şi dau la sĕptĕmână după tot sufletul un cruceriu.

Banii acestia sĕ adună la unul mai de încredere, şi sĕ nu credeţi că sĕ adună puţini bani. Dacă în un sat sunt 1000 suflete sĕ adună la sĕptămână 10 fl. şi la lună se adună 40 fl şi la an sĕ adună 500 fl.

Vedeţi ce se face din un cruceriu după suflet la an? Acum de sĕ întêmplă, ca din cutare familie se móră un om, din banii aceia i cumpĕră un sicriu frumos plătesc preotului, cumpără lumini, cu un cuvênt tot ce trebue la o înmormêntare cinstită, şi societatea acésta sĕ îngrijesce pentru cruce, pentru săpatul grópei, pentru tóte cele de lipsă. Membrii familiei, atunci nu au se alerge ei, nu au se cumpere ei şi încă dacă nu li-se nimeresc bani, nu au sĕ facă împrumut şi se umble rugându-se de alţii.

Vedeţi dragii mei, câte lucruri bune şi de folos a aflat mintea omenéscă şi cartea.

Daţi-ve deci pruncii la scólă, adunaţive la sfaturi înţelepte, ţineţi-ve de aceste poveţe ce vi leam dat şi Dumneđeu va fi cu voi şi ve veţi întări, veţi înainta în avere şi în cinste şi ném mai ales ca némul nostru cel românesc atunci nu va fi pe faţa pămêntului altul.

Căutaţi şi ţineţi în sfinţenie numele cel bun — şi se adunaţi sĕmânţa aceea, care sămânată în inimele copiilor vostri se aducă róde îmbelşugate şi se ve împodobéscă capul cu cununa cea mai frumósă, cu cununa mulţămirei ce o póte avé numai acel părinte, care-şi vede fii onoraţi şi cinstiţi de tótă lumea.

Sionul nostru, biserica nóstră atunci se va întări şi pusă pe atari temelii, nu va fi putere lumóscă, care sě o clătine. Atunci vijeliile ce vor veni neatinse vor lăsa scumpele nóstre aşeḑeminte şi din ném în ném, vom fi tot mai puternici tot mai cu vaḑă şi tot mai vrednici de a fi fii ai lui Dumneḑeu şi crestini adeveraţi.

Carte pastorală.

P. S. S. episcopul Ghenadie de Argeş a trimis protoiereilor şi preoţilor din eparchia sa o însemnată carte pastorală, pe care o credem din tóte punctele de vedere interesantă pentru întreg clerul român.

Étă o:

„Prin ordinele nóstre referitóre la **concubinagiu**, v'am îndemnat, ca sě aveţi tótă atenţiunea îndreptată asupra acestui flagel, care bântue **némul românesc**, ca nu cumva din causa negligenţiei, ce s'ar întêmpla, sě ne facem vinovaţi înaintea dreptului judecătoriu, Domnul Nostru Iisus Christos.

Acum am creḑut de datorie ca sě ve îndemn frăţesce de nou, a avé tótă grija pentru oile cele rătăcite şi a le întórce la pocăinţă, ca astfel păstorirea vóstră se fie deplină; căci sânta scriptură ḑice: „aşa va fi bucurie în ceriu de un pěcătos, ce se pocăesce, mai mult de cât de noueḑeci şi nóue de drepţi, cărora nu le trebue pocăinţă".

Puţină silinţă v'aţi dat şi totusi aţi câştigat multe suflete, şi a-ţi adus la pocăinţă pe mulţi, a ţi întors în staul pe multe oi rětăcite, prin care sirguinţă a-ţi câştigat mult înaintea lui Dumneḑeu şi a ómenilor.

Informaţiunile căpětate ni-au causat mare bucurie, auḑind, că şi fraţii şi chiar unii din primarii comunali îşi dau silinţa a stinge acest rěu; fericit este omul care se asociază în luptă pentru întărirea moralei şi sufocarea concubinagiului.

Pentru aceea, nu încetaţi luptând pentru binele comun; ḑi şi nópte siliţi ve ca sě îndreptaţi pe cei abătuţi dela calea Domnului. Lucraţi cu pace şi cu dragoste în via Domnului; căci sânta scriptură afirmă acésta ḑicênd; „vrednic este lucrătoriul de plata sa."

Vederile bărbaţilor de stat, numai atunci se vor îndrepta la nevoile ce ve încungiură, când veţi proba, că sunteţi buni lucrători. Nu póte ţéra sě îmbrăţişeze causa frăţiei vóstre de cât atunci când veţi fi activi în folosul şi binele general al némului nostru; atunci vor consimţí demnitarii statului la împăcarea nevoilor vóstre materiale, când oile ce vi sunt încredinţate vor fi bine îngrijite; atunci vor fi încoronate cu succes luptele vóstre şi lipsa ḑilnică, ce duceţi, va fi înlăturată.

Ca apostoli ai némului românesc şi ca veghetori ai religiunei crestine ortodocse, pe lângă harul lui Dumneḑeu věrsat asupra vóstră, aveţi şi datorii, pe care împlinindu-le cu devotament, chiar cei mai vrăşmaşi vor recunósce dreptul, ce se cuvine cucernicielor vóstre şi vor cosimţí împreună cu cei aleşi spre a vi se regula mai înainte cu o ḑi posiţiunea vóstră materială.

Numai atunci rîvna spre lucrurile bune se va înrădăcina în inimile creştinilor, când preotul va întărí partea morală şi va îngrijí cu deosebire de sufletele credincioşilor încredinţate lui.

Din numěrul celor ce trăesc în concubinagiu, dela data ordinelor Nóstre pănă acum şi dela îndemnul ce v'am făcut, prin stăruinţele ce a-ţi depus în acéstă de Dumneḑeu păḑită eparchie, s'au îndreptat la adevěr şi la calea legală poruncită de Dumneḑeu şi recomandatǎ de sânţii părinţii, — preste 1000 familii!

Cât a câştigat aşa dar aceşti buni creştini, cari mai nainte erau în stăpânirea celui rěu! Dar cât a ţi câştigat şi frăţiele vóstre prin stăruinţa ce a-ţi depus de a scóte aceste suflete din întunerec! Mai mult de cât atat: „câtă bucurie s'a făcut în ceriu pentru aceşti pěcătoşi pocăiţi!" Pe câte fiinţe nenorocite mai înainte, le-aţi făcut acum norocite prin recunóscerea legitimă de soţ şi soţie, de fiu şi părinte şi prin câştigarea drepturilor lor atât morale cât şi materiale, de care bunuri erau lipsite aceste fiinţe în timpul concubinagiului! De aceea cu bucurie veţi puté ḑice: „étă fii rětăciţi pe cari i-am reînturnat la calea dumneḑeéscă". Mare este pocăinţa! Vrednică de tótă însemnătatea este câştigarea sufletelor norocite! Dar mult mai mare şi mai înaltă este misiunea apostolului, care întórce sufletele la pocăinţă!

Fraţi preoţi! Urmaţi pe acéstă cale a întórcerei celor rětăciţi, fiţi cu priveghere ḑi şi nópte pentru darul ce aţi luat, căci chiar apostolul Pavel ḑice către Timoteu: „nu fi neluătoriu în sémă de darul ce este întru tine, care ţi s'a dat prin profeţie cu punerea mânilor preoţiei."

Deci şi eu ve ḑic cu dragoste şi cu blândeţe, nu fiţi nebăgători în sémă de darul, ce este întru voi. Siliţi ve neîncetat a ve face vrednici de premiul împěrăţiei ceresci; daţi ve ostenéla spre a îndrepta turma cea cuvêntătóre, ce ve este încredinţată prin voia lui Dumneḑeu.

Aprindeţi focul sacru în inimile vóstre pentru luminarea poporului, rugaţive ca se ve întăréscă Dumneḑeu spre a puté lucra în viea Domnului.

Nu cruţaţi ostenéla în scopul binelui; îndreptaţi privirile vóstre la păḑirea legei Domnului, la întărirea stărei morale, la aducerea spre pocăinţă a celor rětăciţi şi în fine căutaţi împěrăţia lui Dumneḑeu şi tóte se vor adauge vóue spre bine.

Darul Domnului nostru Iisus Cristos cu voi cu toţi. Amin."

Varietăţi.

* (**Denumiri**). Maj. Sa monarchul s'a îndurat preagraţios a denumí de primate al Ungariei şi archiepiscop de Strigoniu pe archiabatele Francisc Claudiu **Vassary**, ér pe episcopul George **Császka** de archiepiscop al dieceselor Calocea şi Bács.

* (**Avansamentul militariu**). Cu ḑiua de 1 Novembre n. au fost înaintaţi în armata comună 13 generali şi 29 celoneli, 68 vice-coloneli, 106 majori şi 151 căpitani de clasa I, 176 căpitani de clasa a II-a, 82 locotenenţi şi 183 sublocotenenţi în activitate. Dintre români au avansat: la rangul de colonel la artilerie vice-colonelul Ladislau **Cena**. De căpitani clasa I, căpitanii de clasa a II-a: Ilie **Nedelcu** (regimentul de inf. 63), Ioan **Sagaican** (31), Petru **Serbescu** (2), Ilie **Cernăuţan** (miliţia teritorială) şi George de **Catargi** (gendarmerie). De căpitani clasa a II-a locotenenţi: Mihaiu **Brăteanu** (reg. de infant. 101) Alesandru **Negrea** alias **Guşaillă** (5) Ioan **German** (50), Ioan Steciuc (la cavalerie), Dr. Ioan **Sturza** (medic de regiment clasa a II-a. De locotenenţi sublocotenenţii: Aurel **Petrovici** (reg. de inf. 72) şi Iosif **Petraş** (33). De sublocotenenţi cadeţii şi aspiranţii de oficeri: Teofil **Florian** (reg. de inf. 50), George **Spătariu** (50), Eugen **Apostolovici** (38). Majorul auditor Ioan **Mihălţanu** a fost transferat la tribunalul de garnisónă din Pojon.

* (**Himen**). Dl Simeon **Pop** şi Otilia **Manu** invită la cununia lor, care se va serba în 15 Novembre 1891 st. n. la 3 óre p. m. în biserica din Bardoşiu.

— Dl Simeon **Pasca**, notariu cercual, magistru postal şi proprietariu şi Natalia **Pasca** născ. **Piso** şi-au celebrat actul cununiei la 20 Octobre a. c.

* **Têrgul Mercurei** din ḑilele 7, 8 şi 9 Novembre pentru vite este oprit din partea vicecomitelui, din causa bólei de unghii şi de gură, ce graséză între vite. Têrgul liber din 11 se póte ţiné, dar carăle cu boi şi atunci nu pot întra în Mercurea.

* (**Constituire**). Societatea de lectură a junimei studióse dela gimnasiul superior din Năsěud începêndu-şi activitatea pentru anul scolastic 1891/92 s'a constituit sub conducerea dlui profesor Gregoriu **Pletos** în următoriul mod: preşedintele Alecsiu David, scolariu în cl. VIII; vice-preşedinte Victor Onişor, scolariu în cl. VII; notariu Titu Malaiu, scolariu în cl. VIII; redactor Leon Parasca, scolariu în cl. VIII; bibliotecariu Sever Groze, scolariu în cl. VIII; vice-bibliotecariu Vasile Borgovan, scolariu în cl. VII; cassariu Ieronim Groze, scolariu în cl. VII şi controlor Vasile Paşcu, scolariu în cl. VII.

Bibliografic.

După volumele I şi II ale opului titulat:

Părţi alese din *Istoria Transilvaniei* **pe dóuě sute de ani din urmă**, au apărut şi *volumul al III lea* în formatul şi cu tipariul celorlalte dóuě, în 40 de cóle, de Georgie **Bariţiu**. Sibiiu 1891 în ediţiunea autorului. Tipografia W. Krafft.

Acei cetitori români, cari au aruncat ochii preste cele dóuě volume vor fi putut observa, că cele mai multe părţi câte am adunat la un loc se reduc la istoria suferinţelor poporului român, sau precum s'a mai ḑis, la tragedia nóstră naţională, anume în vol. I. începênd dela a 1683 până inclusive la 1847, éră în al II-lea dela 1848 până la 1860, adecă selbatecele věrsări de sânge, atrocităţile esecutate cu scop de a estermina pe poporul român apoi lege marţială şi în urmă absolutism rigoros.

Intocma acelaşi metod am urmat şi în compunerea volumului III, care cuprinde evenimente dela 1860 până la 1883, adecă dintr'un period de 23 de ani, fórte bogat şi acesta de catastrofe mari, ca şi de resturnături, care au lovit de a dreptul în partea naţiunei române locuitóre în ţerile monarchiei austro-unguresci. Nu am trecut cu vederea evenimentele generale, fără a căror cunóscere nu am putea înţelege pe acelea, în care au fost aceşti români actori, în proporţiuni ca niciodată, atât în sfera politică cât şi în cea bisericéscă şi întru îmulţirea elementelor de cultură, nu numai până la dualism, ci chiar şi dela acesta încóce în mănia tuturor pedecelor şi a machiavelismului rafinat.

Cele dóuě congrese naţionale politice, unul din Ianuariu 1861, altul din Aprile 1863, cele dóuě diete transilvane, una democratică dintre anii 1863 et 4, alta aristocratică din Novembre 1865, desele călětorii ale metropoliţilor şi deputaţilor la Viena, întrarea ardeleniior în senatul imperial din Viena, eşirea lor de acolo între cele mai triste împregiurări, smulgerea românilor greco-orientali de sub domnia hierarchiei sêrbesci, prin organisarea metropoliei şi a episcopiei de Caransebeş alăturea cu cea de Arad, disensiunile românilor, — ca urmare imperativa a înfricoşatei căderei dela Königgraetz, înfiinţarea dualismului, autonomia Transilvaniei cassată, legile acesteia din 1863/4 anulate, naţiunea română ca individualitate politică sacrificată şi aruncată la discreţiunea unui alt element naţional, luptele politice continuate din partea românilor, întrunirea lor pentru marele scop al emancipării manifestat şi circumscris în memorandul naţional, împărtăşit în patru limbi popórălor apărětóre de drept şi de libertate, acestea şi alte câteva momente mari din viaţa nóstră naţională se pot vedé adunate în vol. III pe 23 de ani, confirmate cu câteva acte şi corespondenţe intercalate în tecst, éră altele vre-o 96 alăturate ca suplement la volumul acesta, precum s'au adaos 80 şi la celelalte dóuě anterióre.

Acest volum al III lea costă legat tare 4 fl. legat uşor 3 fl. 50 cr. v. a.

In restimp de 3 luni, adecă până la 31 Ianuariu 1892 espediţiunea din partea autoriului se face fraco pentru toţi domnii, câţi se vor fi prenumerat deadreptul la el, după acel termin esemnplarele remase neprenumerate trec în comisiune la librăria W. Krafft în Sibiiu.

Dela 5 sau mai multe esemplare plătite dintr'o dată se dau 10% ca răbat.

Se mai află şi din vol. I şi II multe esemplare şi se dau cu preţurile cunoscute mai de inainte, legate tare câte 5 fl. broşurate câte 4 fl. 50 cr. sau **tóte trei** volumele în 141 de cóle 14 fl. legate, 12 fl. 50 c. broşurate.

Comandele se făc mai sigur prin mandate postale. Espediţiune promptă.

Sibiiu, 30 Octobre, 1891.

George Bariţiu.

Mulţămită publică.

(Urmare.)

Comitetul parchial subscris aduce prin acésta mulţămită publică, pentru sumele incurse pentru clădirea unei biserici române gr. or în piaţa Braşovului*).

Ilustrităţei Sale Domnului Episcop Ioan **Meţian** care a binevoit a dărui 50 fl. prin dispoziţiunile Prea sfinţiei sale s'au colectat în diecesa Aradului 353 fl. 40 cr. Suma acésta a fructificat 11 fl. 41 cr.

Suma totală trimisă comitetului subscris 414 fl. 81 cr.

Ilustrităţei Sale principelui Ghica, care a dăruit 100 lei, Domnului Vasile Orghidan comersante în Bucuresci, care a dăruit 100 lei, Domnului Dimitrie Perşoiu comerciant în Braila, care a dăruit 50 fl.

Suma totală trimisă până acum din afară este 5177 fl.

Comitetul prochial român gr. or. din cetatea
Braşovului.

Bartolomeiu Baiulescu, preşedinte.
Nicolau Pilţia, notar.

On. domn Demeter **Anton**, comercient în Sibiiu a avut bunăvoinţa a dărui pentru biblioteca scólei rom. gr. or. din Sibiiu Cetate mai multe cărţi de cuprins diferit. Pentru acéstă marinimósă faptă i-se aduce şi pe acéstă cale mulţumită.

Sibiiu, în 4 Novembre, 1891.

Irimie Iliescu,
învěţătoriu.

— Subscrişii aducem mulţămită O. d. Demeter **Anton**, comerciant in loc, pentru darul de 32 cărţi în 47 vol,şi tablou, ce a binevoit a face bibliotecei societăţei de lectură „Andreiu Şaguna".

Sibiiu, în 15/27 Octobre, 1891.

Nicolau Vătăşan. vice-preş.
Ioan Georgia, notar.

---

*) Onoraţii domni, cari au primit liste de colectare sunt rugaţi ca până la 1 Decembre a. c. sě trimită resultatul fiind-că trebue sě aşternem socotelele autorităţilor competente.

Loterie.

Mercuri în 4 Octobre.

Sibiiu: **50 59 45 20 43**

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 115 Sibiiu, Marți 29 Octobre (10 Novembre) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or. 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cri pentru fie-care publicare.

Nr. 4696. Plen.

Notă oficială.

Șematismul țerii sub titlul *„Magyarország czim-és névtára“* va sĕ apară și pe anul 1892 în limba magiară, într'un volum de 110 cóle tipărite și cu un cuprins de interes și pentru oficiile nóstre bisericesci.

Cei ce doresc sĕ'l aibă, au sĕ trimită la oficiul reg. de statistică (*országos statistikai hivatal*) în Budapesta prețul de prenumerațiune, care e ficsat cu *4 fl.* pentru un esemplariu legat bine în pânḑă, pe când prețul lui la librării va fi 5 fl.

Sibiiu, 16 Septembre, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 5737. Scol.

Cercularіu

cătră tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Escelenția Sa Domnul ministru de culte și instrucțiune publică prin emisul din 24 Septembre a. c. Nr. 43672, recércă pe consistoriu, ca la compunerea conscripțiunei ordinate în virtutea §. 4 articlul de lege XV din 1891 pentru *pruncii dela 3—6 ani*, oficiile parochiale sĕ spriginéscă pre antistiile comunale.

Cu considerare la acest ordin ministerial oficiile parochiale sunt îndrumate sĕ estradea conscienției din matricule datele care li se vor cere pentru atinsul scop.

Oficiile protopresbiterale sunt însărcinate a lua mĕsurile de lipsă, ca acest cercularіu sĕ se trimită la fie care oficiu parochial spre conformare.

Sibiiu, din ședința senatului scolariu, ținută la 17 Octobre, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, în 27 Octobre.

Se vorbia, că legea pentru asilele de copii va rĕmâné multă vreme numai lege pusă pe hârtie.

Părerea acésta o împărtășiau toți ómenii, cari cunosc referințele din Ungaria din de ajuns, carí sciu, că cât mai este de făcut până ce scóla de tóte ḑilele va fi pusă în acele condițiuni, cari le reclamă un stat civilisat, cum pretinde a fi și statul nostru.

Dar Escelenția Sa ministrul nostru de culte se vede, că nu împărtășesce acele vederi.

Escelenția Sa e de bună credință, că scóla de tóte ḑilele este în stare perfectă, nu mai lipsesce aci chiar nimica și așa află de bine ca sĕ nu întârḑie cu punerea în practică a legei despre asilele de copii.

Din casă în casă umbla un biet de om — organ al comunelor politice — întrebând de sunt în cutare curte copii dela 3—6 ani, și dacă sunt, sub a cui îngrijire sunt ei.

Precum se vede acesta e primul pas, ce-l face ministrul întru de a pune la cale esecutarea legei, fĕtul cel mai urgisit al popórelor nemagiare din Ungaria.

Dăpă-ce va fi operatul de conscriere gata, vor urma de bună sémă și ulteriórele disposițiuni înțelepte, între cari de bună sémă va fi și decretarea obligamêntului pentru cei ce nu sunt sub destulă priveghiere.

Dacă pe ministrul de culte al țĕrei ungurescі l'ar durea numai de grija copiilor și dacă i ar fi pe inimă numai împregiurarea, că în acésta etate mortalitatea e mai mare între copii, noi am fi cei dintâiu, cari am saluta pe ministru pentru buna îngrigire, ce o are pentru copii cetățenilor.

Fie ertatul principe de corónă Rudolf a enunțat odată verdictul „că omul e cel mai prețios capital“ și după acest verdict, părinții și tóte organele de stat, comunali și bisericesci ar trebui sĕ caute ca acest capital sĕ nu apuce de timpuriu în pămênt, ci sĕ fructifice, sĕ aibă viață cât de îndelungată.

Disposiția ministrului și a legei nu se mărginesce numai aci.

Dacă acésta ar fi, ușor s'ar puté ajuta lucrului, cu puțină bună voință.

Magiarii sunt ómeni cu dare de mână, statul încă are un buget ecuilibrat.

Nu au decât sĕ vină în ajutoriu sĕrăcimei, ca sĕ-și zidéscă case din material trainic cu lumină și cu aer destul, și acolo unde lipsesce hrana sĕ le tindă și mână de ajutoriu, ca sĕ-și hrănéscă copii bine.

Numai decât fiind locuințele higienice, hrana concentrată, mortalitatea va scădé și se va reduce la un minimum.

Ér acolo unde o biată mamă are sĕ îngrijéscă de 5—6 copii, și pe lângă aceea sĕ mai și cósă și sĕ și férbă și sĕ mérgă vara și la câmp, — generoșii binevoitori ai „capitalului celui prețios“ — nu au decât sĕ i dea un ajutoriu în chip de servitóre și atunci grija e asigurată pentru copii tocmai cum doresce ministrul asilelor de copii.

In chipul acesta și-ar face Escelenția Sa merite neperitóre pentru sĕrăcime, și póte că românii și slovacii i ar ridica la timp și un „monument *aere perenius*.

Dar noi ne am convins și suntem de mult convinși că alte sunt durerile Escelenției Sale.

Mortalitatea pruncilor vine de a se considera numai în ultimul plan.

Planul principal este și rĕmâne magiarisarea acestor odrasle, ca împretenite cu limba doicelor unguresci, când ajung în scóla de tóte ḑilele sĕ se înstrăineze de limba maternă, sĕ o urască chiar și sĕ iubéscă cântece magiare în locul doinelor celor melodióse de légăn și a altor sonuri dulci, cari le aud la sinul mamei lor.

Acesta e adevĕratul plan.

Celelalte sunt mască de a ascunde tendințele cele adevĕrate. Cât pentru noi, scim că din copii nostri nu au sĕ facă magiari, de ar pune lângă fiecare câte o doică magiară.

Dar de ce ne temem, sunt greutățile sub cari geme poporul.

Poporul nu póte susține aḑi scóla populară în starea cum ar dori, căci i lipsesc mijlócele.

Cu edificiile de scólă nu s'a terminat pretutindenea, salariile învĕțătoresci încă nu sunt regulate și sistemisate și în mijlocul lucrului acestuia salutar, vine ministrul și ne conturbă, ne impune sarcini nóue, ne face sĕ nu ne putem împliní datorințele ce le avem față de umanitate, față de copii nostri și față de stat, căruia noi voim sĕ-i dăm cetățeni onorabili și luminați.

Étă de ce ne supĕră pe noi punerea în lucrare a legei pentru asile, étă de ce am combătut-o ca pe o instituțiune nefericită și ca pe o intreprindere din cele mai periculóse pentru stat și pentru cetățenii nemagiari.

Amărăciune a produs acésta lege până ce era numai proiect, și mai multă amărăciune va produce în sufletele cetățenilor acum, când vine lucrul la punerea în practică și când scim cu câte sarcini are sĕ fie împreunată.

Sĕ vede că cercurile dătătóre de ton vor se împingă pe cetățeni până acolo când sĕ ḑică „Non possumus“ căci altmintrea nu ar insista atât de mult cu punerea în practică a acestei nefericite legi, cum insistă aḑi.

Revista politică.

Matadorul partidului „național“ magiar, cont. Albert Apponyi și-a pus de problemă sĕ cutriere țéra craciș și curmeḑiș, vénând după popularitate.

FOIȚA.

Începuturile, organisarea și stabilirea iesuiților.*)

> „Dacă iesuiții ar fi venit înaintea lui Luther și alui Calvin, ei ar fi ajuns stăpânitorii lumei.“
>
> „Pentru de a esprima o mișelie mare, englesii ḑic; acésta e iesuitic de fals“.
> *Montesquieu:* Pensées diverses.

Scurt timp după ce Loyola și consoții sei în traseră la 1537 între zidurile Romei, făcură sensațiune prin particularitatea costumului lor, cum și prin modul de a predica în public, cea ce la o mare parte a locuitorilor le da un nimb de celebritate. Acest succes escita invidia celorlalți și cu deosebire a clerului inferior, care cu mai mult sau mai puțin drept reclama, ca nou veniții cu „rocuri negre“ cum i numiau în Roma, le strică treburile. Și mai iritați erau călugării și când se făcu svon, că Ignațiu are intențiunea se înfințeze un ordin nou, atunci furia lor deveni nemărginită.

„Ce!“ esclamau ei și mai vêrtos călugării augustini și dominicani în frunte, care fuseră până acum dedați a mânca bucățelele cele mai grase ale poporului. „Ce? masa nóstră e destul de restrênsă prin afurisita de reformațiune și luminare a popórelor și acum mai voiesc a se îndesa la ea și nesce vagabunḑi venetici, pentru de a ne mai micșora și puținele resturi ce ne au mai rĕmas? Dar nu, acésta nu le va succede chiar dacă ar trebui se ne luptăm cu trup și suflet!“

In faptă, amintiții călugării sĕ și apucară pe lucru și puseră în mișcare tot ce puteau pentru de a nimici pe Ignațiu și pe ai sei. Anume rĕspândiră ei svonul, că cei cu „rocurile negre“ ar fi aderenți secreți ai „nóuĕlor doctrine“, adecă ai lui Luther și ai reformatorilor și provocară incuisițiunea se urmăréscă pe acesti comisari secreți, cari deja în Spania au scăpat din mâna justiției numai prin minciuni. In urma acestora s'a inițiat o cercetare și puțin a lipsit, ca Ignațiu sĕ nu fie arestat, dar în privința acésta, adecă a eresiei nu era nimenea mai curat ca el și astfel nu i-a fost cu greu a se justifica pe deplin, față cu acéstă imputare. Ba în urma neobositei sale insistări reuși, stórce dela tribunal o sentință cu data din 18 Decembre 1538 ce'i oferé o satisfacțiune publică formală care pentru acusatorii sei a fost fórte umilitóre pentru el însĕ fórte onorifică.

Din acest moment creditul lui Ignațiu crescé cu fiecare ḑi mai mult și firesce, că el s'a grăbit a'l esploata cât se puté mai mult, ca sĕ-și câștige noi patroni și aderenți. Așa câștigă el între alții pe Franciscus Strada, un bărbat distins prin erudițiunea sa, așa pe Pietro Codaci, un oficier de rang înalt și înrudit cu Papa, care își puse întrégа sa avere considerabilă la disposițiunea nouei societăți, așa în fine pe Quirino Garzoni, care puse la disposițiunea lui Ignațiu o casă a sa proprie la St. Trinita la pólele muntelui Quirino, ca se locuiască în ea împreună cu consoții sei. Dar el își căuta proseliți nu numai printre cei bogați și de ranguri înalte, ci el specula cu din adinsul la simpatiele massei celei mari și de aceea a fost unul din principiele sale de frunte, pe care nu'l pierdia niciodată din vedere, sĕ ajute cu daruri pióse pe cei sĕraci și în suferință, pe care le cerșia dela cei bogați.

Acésta o a făcut el cu mult zel în iérna din 1538 spre 1539, când o fómete rĕspandea multă miserie în Roma și ne putem închipuí, cât erau de adorați cei cu „rocurile negre“ decătră ómenii de rênd. Când însĕ în același timp rĕspândeau cei din clasa superióră ca și cei din clasa de jos laudă lui Ignațiu, nu era óre lucru firesc ca Papa, de acărui favor se înteresa el mai mult, în interesul ordinului ce avea sĕ'l înfințeze, se încépă a se

---

*) A se vedea opul „Die Iesuitens.“ de Theodor Griesinger. Leipzig Stuttgart 1866 II Bände.

Scirile din Zombor anunţă, că contele Apponyi a fost şi acolo însoţit de deputaţii Horánszky, Veszter, Linder şi Olaj şi li s'au făcut o primire strălucită. Contele Apponyi a aflat de cuviinţă a desfăşura şi aici vederile politice ale partidului, în fruntea căruia stă. Nisuinţa şi aspiraţiunile nóstre, ḑise contele Apponyi, este sĕ realisăm libertatea consciinţei naţionale şi individuale, care până aḑi se află numai pe hârtie. Noi voim sĕ eliberăm naţiunea. Dreptul suprimat al poporului trebue eliberat din cătuşi, de aceea ne am şi asociat cu partidul independent. Stégul partidului national fâlfâe cu mândrie şi în comitatele, în care locuitorii vorbesc mai multe limbi şi representă unitatea naţională, care atât în privinţa drepturilor cât şi în privinţa datorinţelor nu face deosebire între cetăţén şi cetăţén: numai dreptul naţiunei magiare. Dacă acest stég triumfézǎ, triumfézǎ pentru naţiune.

Horánszky într'o vorbire vehementă combate servilismul, în care e supusă Ungaria. Acest servilim al Ungariei oficiale causéză cele mai mari pagube naţiunei şi micşoréză patriotismul cetăţenilor. E datoria lor dar sĕ lupte pentru libertate şi sdrobirea servilismului. —

Comisiunea numită de camera belgiană pentru revisuirea constituţiei şi-a terminat în sfârşit lucrările, după desbateri indelungate, şi ḑilele trecute dl Paul de Smet, raportorul acelei comisiuni, şi a depus raportul pe biroul camerei.

Schimbările cele mai importante, cari se propun în acest raport sunt următórele:

Dreptul de vot sĕ se subordoneze de aci înainte acestor condiţiuni: vêrsta de 25 de ani, imposit anual de minimum 10 franci, un óre-care grad de cultură, un minimum de venit şi un domiciliu stabil. Precisarea acestor puncte, raportul o reservă cu totul discuţiilor, ce se vor urma în corpurile legiuitóre. Numai în privinţa minimului de venite se propun sumele următóre: pentru comunele cu mai puţin de 5000 de locuitori 30 de franci, pentru cele cu 5000—20,000 locuitori 42 de franci, pentru comunele cu mai mult de 20,000 locuitori, 60 de franci etc.

Senatul, — propune raportul, — sĕ se alégă ca în Francia prin delegaţii compuse din consilieri provinciali şi un numĕr egal de delegaţi, cari se fie aleşi sau de consiliile comunale sau de corpurile electorale ale camerei.

Pentru dreptul de alegibilitate în senat se cere o vêrstă de 40 de ani şi un imposit de 1000 de franci; afară de aceasta sĕ mai pótă fi alese persóne în posiţii înalte.

Numĕrul senatorilor sĕ nu mai fie ţermurit în viitoriu la jumĕtatea numĕrului membrilor camerei.

Votarea sĕ se facă în capitalele de arondismente. Asupra votărei obligatorie precum şi asupra represintării minorităţiior nu s'a putut ajunge la nici o înţelegere. Părerea raportorului în acésta din urmă cestiune este, că represintarea minorităţilor sĕ se admită numai în casul când ea ar atinge mai mult de un pătrariu din voturile esprimate.

Cestiunea ad *referendum* nu este resolvată în raport. Părerile în acéstă privinţă au fost fórte împărţite în sinul comisiunei. Patru din membri au fost de părere sĕ se acórde *referendum*, deşi n'au făcut din acéstă cestiune o condiţie pentru admiterea sau neadmiterea revisuirei. Ceialalţi trei membri între cari Frére Orban şi raportorul au fost contra.

Articolul 60 al constituţiei primesce, după proiectul comisiunei, un adaus prin care sĕ obligă prinţii din casa regală a nu contracta căsătorii fără învoirea regelui, pentru că prinţii sĕ nu pótă contracta alianţe, cari ar puté avé rele urmări politice.

Articolul 1 al constituţiei se modifică în înţelesul, că regularea drepturilor civile şi politice ale coloniilor, cari sunt supuse în Africa stăpânirei belgiane, sĕ urmeze totdeuna pe cale de lege.

Despre chipul în care are sĕ se întêmple revisuirea, comisiunea nu se pronunţă mai esplicit. Ea s'a înţeles numai asupra ideei, ca basă la dreptul electoral sĕ se stabiléscă într'un chip cât se póte mai durabil.

Raportul încheie cu observarea, că ar fi póte potrivit ca sĕ se amâne discuţia şi votarea asupra revisuirei atâta vreme până când, prin desbateri parlamentare, se va fi ajuns la o înţelegere îndestulitóre asupra nouilor principii şi mai ales asupra condiţiilor dreptului de vot.

După părerea comisiunei, acéstă desbatere ar puté sĕ aibă loc mai potrivit, cu ocasia reformei alegerilor comunale şi provinciale, în privinţa cărora guvernul are de gând sĕ propună un proiect de lege. Guvernul în legătură cu acest proiect, ar puté se facă propunerea sĕ se procédă şi la o revisuire a diferiţilor articoli din constituţie în sensul indicat de comisiunea centrală.

Congresul naţional bisericesc.

Şedinţa XII, ţinută la 12/24 Octobre.

Şedinţa se deschide la 9 óre a. m, şi se cetesc protocólele şedinţelor IX din 10/22 Octobre şi XI din 11/23 Octobre a. c. şi — se autentică.

La ordinea ḑilei se pune alegerea asesorilor ordinari şi suplenţi ai consistoriului metropolitan în senatul scolariu şi epitropesc.

Conform usului din trecut:

Asesorii consistoriali ai senatului scolariu şi epitropesc la consistoriul metropolitan se dechiară de aleşi şi pe viitoriu şi au a fi întregite numai locurile devenite vacante la aceleaşi senate, precum şi la senatul bisericesc.

Astfeliu de locuri vacante sunt:

a) un post de asesor ordinariu în senatul bisericesc;

b) un post de asesor ordinariu mirén în senatul epitropesc;

c) dóue posturi de asesori suplenţi mireni în senatul epitropesc.

Deputatul Filaret Musta propune, că de óre ce asesorul ordinariu clerical din senatul epitropesc Paul Miulescu a trecut în diecesa Aradului, acest post sĕ se declare vacant şi sĕ se îndeplinéscă prin alegerea unui asesor clerical din diecesa Caransebeşului.

Punêndu se la vot — se primesce propunerea acésta şi se pune la ordinea ḑilei şi alegerea unui asesor ordinariu clerical din diecesa Caransebeşului.

In necs cu conclusele de sub Nrii precedenţi, punêndu-se la ordine alegerea asesorilor la posturile vacante, şedinţa se suspinde pe 10 minute pentru a se face eventualee combinari.

Redeschiḑêndu se şedinţa alegerea se face prin votare secretă cu şedule, rĕspunḑênd la apelul nominal cu totul 57 deputaţi.

Constatându-se, că numĕrul şedulelor corĕspunde numĕrului votanţilor, se alege o comisiune scrutinătóre în persónele deputaţilor: Filaret Musta, Dr. Ioan Mihu şi Aureliu Şuciu, care comisiune pentru indeplinirea scrutiniului se retrage în o odaie separată.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei speciale esmisă sub Nr. . . în afacerile delegaţiunei congresuale pentru despărţirea ierarchică de către coreligionarii sêrbi, care prin raportorul seu Augustin Hamsea raportéză despre activitatea desvoltată în periodul celor 3 ani din urmă de acésta delegaţiune.

Raportul comisiunei se primesce de basă la desbaterea specială şi se alătură la protocol sub litera . . .

Trecêndu-se la desbaterea specială comisiunea propune şi congresul decide:

1. Raportul delgaţiunei congresuale despre activitatea desvoltată în periodul celor 3 ani din urmă în afacerile de despărţire ierarchică de către sêrbi în general şi în special se ia la cunoscinţă cu vie satisfacţiune, — apreţiându-se zelul şi actvitatea démnă de recunoscinţă a delegaţiunei.

2. Pentru continuarea şi finalisarea cestiunilor de controversă cu ierarchia sêrbéscă, remase încă pendente şi conform însărcinărilor cuprinse în conclusul congresual din anul 1888 Nrul prot. 153, — delegaţiunea congresuală de 5 membrii, instituită prin conclusul congresual susprovocat se susţine şi mai departe pe timp de 3 ani, şi fiindcă mandatul a espirat, se va face alegere nóuă a delegaţiunei.

Comisiunea scrutinătóre esmisă sub Nr. . . pentru efeptuirea scrutiniului alegerei de asesori la posturile vacante raportéză:

a) pentru postul de asesor ordinariu în senatul strîns bisericesc a întrunit Preacuvioşia Sa dl archimandrit-vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu 55 voturi şi Nicanor Frateşiu 1 vot.

b) pentru posturile de asesori ordinari în senatul epitropesc protopresbiterul Dr. Georgiu Popoviciu 55 şi Dr. Alesandru Mocsonyi deasemenea 55 voturi;

c) pentru posturile de asesori suplenţi în senatul epitropesc Ilie Curescu 54 şi Daniil Gabor 51 voturi; Ioan Măcellariu 4 voturi şi Gerasim Candrea 1 vot, ér o şedulă a fost albă.

Conform acestui resultat:

Archimandritul vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu se declară de asesor ordinariu în senatul strîns bisericesc; deputaţii, protopresbiterul Dr. Georgiu Popoviciu şi Dr. Alesandru Mocsonyi se declară aleşi asesori ordinari în senatul epitropesc, ér deputatul Ilie Curescu şi subjudele în pensiune Daniil Gabor se declară aleşi asesori suplenţi în senatul epitropesc.

Preşedintele archiepiscop-metropolit cu privire la alegerea de asesor ordinariu în senatul strîns bisericesc efeptuită sub Nr. precedent şi la statutul organic § 162 întăresce pe archimandritul vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu de asesor ordinariu în senatul strîns bisericesc al consistoriului metropolitan. — Se ia la cunoscinţă şi în şedinţa procsimă se va alege un asesor suplent în senatul strîns bisericesc, în locul devenit vacant prin alegerea de asesor ordinariu a archimandritului vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu, în acest senat.

La ordinea ḑilei se pune alegerea membrilor în delegaţiunea congresuală pentru despărţirea ierarchică de către coreligionari sêrbi. — Congresul alege în delegaţiune sub presidiul părintelui archiepiscop-metropolit Miron Romanul, eventual al părintelui episcop Ioan Meţian ca vice preşedinte pe următorii membrii:

Dr. Iosif Gall, Vincenţiu Babeş, Zeno Mocsonyi Filaret Musta şi Ioan Lenger.

Urméză la ordinea ḑilei raportul comisiunei financiare, care prin referentul seu Dr. Ioan Mihu referitoriu la raportul consistoriului metropolitan din 28 Septembre a. c. Nr. 226 pentru modificarea §§ 49 şi 54 din regulamentul pentru administrarea şi manipularea fondurilor şi fundaţiunilor metropoliei propune şi congresul decide:

La §. 49 sĕ se mai adaugă cuvintele, „pentru administrarea corectă a valorilor puse sub îngrijirea lor, precum şi pentru esecutarea promptă a mandatelor consistoriale."

La §. 53 în şirul al 6-lea după cuvintele „la raţiociniul anual" sĕ se intercaleze „îngrijesce ţinerea în evidenţă a perceptelor şi erogatelor periodice, şi precum şi a scadinţei cupónelor şi a sortirei hârtielor de valóre."

La §. 54 punct 2 sĕ se omită aliniatul al doilea întreg şi sĕ se înlocuiască cu urmatoriul tecst: Pórtă cartea principală şi tóte celelalte cărţi ausiliare, conspecte şi registre, cari nu sunt puse anume în sarcina cassariului.

Eventualele observări le aduce la cunoscinţa cassariului, cu carele împreună apoi face arătare consistoriului metropolitan.

In fine se însărcinéză consistoriul metropolitan cu considerarea esperinţelor câştigate sĕ facă procsimului congres propuneri in meritul votărei definitive al regulamentului din cestiune".

Tot comisiunea financiară prin acelaşi raportor referéză asupra bugetului consistoriului metropolitan pentru anii 1892, 1893 şi 1894 şi conform propunerei comisiunei.

Congresul statoresce bugetul anual al consistoriului metropolitan cu valóre pentru anii 1892, 1893 şi 1894 precum urméză:

1. Salariul secretariului metropolitan	fl.	1200.—
2. Adaus personal la salariul secretariului metropolitan ca adaus de funcţ.	fl.	800.—
3. Remuneraţiune pentru cassariu şi controlor . . . . , ...	fl.	1000.—
4. Remuneraţiune pentru fiscal . .	fl.	200.—
5. Salariului unui scriitoriu . . .	fl.	600.—
6. Chiria pentru localul secretariului şi a cassei	fl.	300.—
7. Spese de cancelariă, lemne, luminat şi tipărituri	fl.	300.—
8. Remuneraţiune unui servitoriu .	fl.	120.—
9. Diurne şi spese de călĕtorie pentru membrii consistoriali	fl.	860.—
10. Procurarea de mobile	fl.	100.—
11. Spese neprevĕḑute	fl.	100.—
In total .	fl.	5580.—

---

interesa de el şi a fi câştigat pentru el? Din acelaş motiv el se apucă acum şi de convertirea israeliţilor, de cari se aflau în Roma fórte mulţi şi fórte bogaţi şi în scurt timp el se putea lăuda cu resultate însemnate. Firesce, dar prin ce fel de mijlóce. Intre altele, în virtutea unei ordonanţe câştigate dela Papa, ca nici unui medic se nu'i fiă permis a se apropia de patul unui israelit bolnav, mai înainte de ce acesta nu se va fi spovedit, cu alte cuvinte, nu va fi primit crestinismul.

Mai cu succes sciu noul întemeiător al ordinului sĕ se ridice prin aceea, că se încercă a câştiga pe partea sa pe damele din Roma şi cu preferinţă aceea clasă de dame, al căror nume nu se esprima într'o societate, ce se respectéză.

Precum e cunoscut, pe timpul acesta domnia în Roma o desfrânare aprópe neţĕrmurită şi se pare ca şi când se întâlniră aci curtisanele din Italia întrégă. Ori-care dispunea în cât-va de părale, fiă el mirén sau preot, însurat ori holtei, tinĕr sau bĕtrân îşi ţinea câte o metresă şi nu erau puţini, care nu se mulţămiau nici cu dóuĕ sau trei. Despre aceea că acésta neruşinare sĕ se fi retras în interiorul caselor nici vorbă nu era ci numitele dame se preumblau fără sfială ḑiua şi nóptea pe strade, cum şi pe la tóte spectacolele şi mai vêrtos erau ele care prin biserici se îmbulḑia cu frumşeţa lor de jumătate gólă la locuri de frunte. (Va urma.)

II. Acoperire.

1.	Economii la cassa domestică. .	fl. 1400.—
2.	Din venitul general. administr.	fl. 1000.—
3.	Tacse apelaţionale.	fl. 200.—
4.	Dela fundaţiunea lui Gozsdu .	fl. 1200.—
5.	Dela fondul celor 2 eparchii ca contribuire de administ.	fl. 300.—
6.	Protocólele congres.	fl. 200.—
7.	Interese intercalare	fl. 100.—
8.	Contribuiri anuale dela eparchii 400 fl.	fl. 1200.—
	In total . . .	fl. 5600.—

Urméză la ordinea ḑilei raportul comisiunei organisătóre, care prin raportorul seu Nicolau Zigre referéză asupra raportului consistoriului metropolitan din 9 Octobre a. c. Nr. 118 în obiectul înfiinţărei alor 2 eparchii nóue pe teritoriul provinciei nóstre metropolitane şi comisiunea propune:

Consistoriul metropolitan sĕ însărcinéză a continua cu procurarea datelor şi a încerca aplanarea divergintelor ivite între eparchii în meritul acestui obiect, avênd pe basa resultatelor obţinute în privinţa staverirei principiilor generale a face la congres propunere concretă şi motivată.

Deputatul Paul Rotariu face următoriul amandament.

D'odată se însărcinéză consistoriul metropolitan a lua mĕsurile necesare pentru inactivarea consistoriului din Timişóra amĕsurat conclusului congresual Nr. 102 din anul 1868.

Punêndu-se la vot se primesce propunerea comisiunei fără amandamentul făcut de deputatul P. Rotariu şi se enunţă ca conclus:

Consistoriul metropolitan se însărcinéză a continua procurarea datelor şi a încerca aplanarea divergintelor ivite între eparchii în meritul acestui obiect, avênd pe basa resultatelor obţinute în privinţa staverirei principiilor generale a face la congres propunere concretă şi motivată.

Aceeaşi comisiune raportéză cu privire la propunerea deputatului Augustin Hamsea de sub Nr...

Revocându-şi propunĕtoriul în decursul desbaterilor propunerea. — Congresul trece la ordinea ḑilei preste acésta propunere.

Tot comisiunea organisătóre referéză asupra propunerei deputatului P. Cosma de sub Nr.., şi propune ca partea I. sĕ se priméscă ca adaus la regulamentul afacerilor interne ca §. 60, ér §. 60 din regulamentul afacerilor interne se devină §. 61.

Fiind întreg congresul pentru propunerea comisiunei se decide:

§. 60. După încheerea sesiunei congresuale, biroul congresului cel mult în 8 ḑile transpune tóte protocólele şedinţelor congresuale, într'una cu tóte actele câte au întrat la congres, consistoriului metropolitan pentru esecutarea concluselor şi păstrarea actelor în archiva sa.

In necs cu conclusul de sub Nr. precedent la propunerea comisiunei se enunţă următoriul conclus normativ;

1. Consistoriul metropolitan în procsima şedinţă plenară, carea sĕ se ţină cel mult în 30 de ḑile după primirea actelor congresuale, ia la cunoscinţă conclusele cuprinse în protocólele congresuale şi dispune esecutarea acelora.

2. Regulamentele şi conclusele normative, cel mult în restimp de trei luni dela încheerea sesiunei congresuale au se fie publicate prin consistoriile eparchiale în organele destinate pentru publicarea dispoşiţiunilor oficiale ale eparchiilor.

3. Puterea obligătóre a concluselor congresuale se începe:

a) pentru consistoriul metropolitan în ḑiua publicării acelora în şedinţa sa plenară;

b) pentru consistoriile eparchiale în ḑiua publicării în şedinţele plenare ale acelora, care sunt a se ţiné cel mult în termin de 30 de ḑile dela primirea actelor.

c) pentru ceialalţi credincioşi ai bisericei nóstre regulamentul şi conclusele normative întră în viaţă în ḑiua indicată întrênsele şi lipsind acésta la trei luni după încheerea sesiunei congresuale, éră conclusele, cari privesc pre particulari, în ḑiua intimării lor la mânile celor interesaţi.

Acest conclus întră în viaţă numai decât.

Fiind timpul înaintat şedinţa se ridică şi se amână pe după améḑi la 4 óre.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Mohu, în 28 Octobre, 1891. Dle redactor! Duminecă s'a sĕvêrşit în comuna Mohu, protopresb. Sibiiului, alegerea de capelan pe lângă preotul I. Slăvescu. După terminarea serviciului divin, P. O. D. protopresbiter Ioan Papiu, ţinù o vorbire plină de învĕţături, în care arătà poporului însemnătatea actului şi importanţa preotului. „Preotul este podóba cea mai alésă a bisericei, el se împărtăşesce de bucuria şi durerea poporenilor, el are sĕ i conducă pe calea adevĕrului, sĕ-i susţină la nivelul cultural al altor popóre, de aceea credincioşii sĕ păşéscă conscienţioşi la actul alegerei". După-ce îndemnà apoi pe credincioşi ca sĕ cerceteze lăcaşul lui Dumneḑeu, unde îşi înalţă sufletul, declară sinodul de deschis şi dând apoi câteva esplicaţiuni despre statutul organic, se procede la actul votărei. Toţi poporenii ş'au dat votul pentru singurul candidat Ioan Slăvescu, absolut de gimn. de cursul teologic şi învĕţătoriu în aceea comună.

Părintele protopresb. mai ţinù o vorbire de încheere, în care îndemnà pe popor sĕ trăéscă în bună înţelegere şi iubire cu alesul lor, căci numai aşa vor putea sĕ înainteze în tóte direcţiunile.

La prânḑul, ce s'a arangiat, toastà dl protopresbiter pentru vrednicul paroch de acolo I. Slăvescu, care a lucrat mult în via Domnului, precum şi pentru nou alesul, care va avé sĕ lucreze. Dl Ioan Broju purtà păharul pentru representanţa comunală, care românéscă fiind, póte mult face pentru înflorirea bisericei şi a scólei şi spriginindu se reciproc comuna bisericéscă cu comuna politică vor contribuí la prosperarea şi binele cetăţenilor din aceea comună. *—o—*

Budapesta, 22 Octobre 1891. Dle redactor! Tinerii români din Budapesta, cari sunt împărtăşiţi cu stipendiu din fundaţiunea lui Gozsdu, şi-au împlinit o sfântă datorinţă faţă de cel mai mare mecenat al românilor gr. or. din Ardél şi Ungaria, depunênd Duminecă în 20 Octobre v. o cunună fórte frumósă pe mormêntul lui. Cununa constătătóre din flori naturale, — cu prevalinţă frunḑĕ de laur şi trandafiri de diferite colori, — purta pe o pantlică de atlas alb inscripţiunea: „Ştipendiştii lui Gozsdu".

Actul depunerei s'a sĕvîrşit în mod sĕrbătoresc după următoriul

Program:

1. Cântarea: „Prelâng'acest mormênt".

2. Sfârşindu-se cântarea dl Florian Muntean, student medicinist rostì un discurs ocasional, în care reamintind meritele fericitului Emanuil Gozsdu, accentuà mai ales următórele:

„Ne am adunat pelângă acest mormênt, în care dórme blând un binefăcătoriu, deoparte ca sĕ dăm espresiune simţemintelor nóstre de pietate faţă de acela, prin a carui mijlóce ne susţinem, de altă parte ca inspirând duchul faptelor sale sĕ învĕţăm a ne iubi naţiunea, aşa precum fericitul de pie memorie a iubit-o.

3. După discurs urmà o altă cântare şi la urmă „In veci pomenirea lui"

Cu aceste actul pomenit, la care de altcum a luat parte şi ceealaltă junime română universitară s'a încheeat şi tinerimea s'a depărtat, ducând în sufletul ei dorul de a intra cât mai curând în şirul celor ce lucră pentru binele şi înaintarea naţiunei române.

Ca de încheere aşi avé o mică observare. Nu înţeleg de ce şi au ales stipendiştii lui Gozsdu spre scopul amintit tocmai timpul, care coincide cu ḑiua morţilor după ritul apusén? Póte împrejurarea, că atunci cimiteriul este îndesuit de poporaţiunea Pestei şi prefăcut în atâte altare de rugăciune câte morminte, i-a îndemnat la acésta. Acesta însĕ nu e motiv de a desconsidera ca credincioşi ortodocsi prescriptele ritului oriental, care asemenea are ḑile pentru amintirea celor rĕpausaţi. Dacă în o Sâmbătă a morţilor după ritul oriental vor fi singuri în cimiteriu, acésta n'are sĕ i jeneze. Cu atât mai în linişte vor puté înălţa către ceriu rugăciuni pentru scumpul defunct al naţiunei române.

Nu sunt stipendist de al lui Gozsdu şi prin urmare n'am avut ocasiune de a-mi validita părerea, carea este: „Sĕ se sĕvârşéscă acésta în o Sâmbătă a morţilor după ritul oriental sau în ḑiua morţii fericitului decedat, pe care Dumneḑeu sĕ l aşeḑe, unde drepţii se odichnesc. *r.*

Apel.

Societatea academică „Junimea" a primit în administraţiune următórele opuri:

1. „Poiesii germane" traduse de C. Morariu, 1 fl. esempl.
2. „Omilie ale sf. Ioan Gură de aur la epistolele sf apostol Paul către Tit şi Filemon", 60 cr. esempl.
3. „O rugăciune" de Carmen Sylva, 45 cr. esempl.
4. „Istoricul şcólei reale gr. or. din Cernăuţi„ 30 cr. esempl.
5. „19 omilii ale sf. Ioan Gură de aur la epistolele sf. apostol Paul către romani", 1 fl esempl.
6. „Hermann şi Dorothea", trad. 59 cr. esempl.

Tóte aceste elaborate ale dlui C. Morariu se vênd în favórea fondului pentru înfiinţarea unei scóle românesci de fetiţe în Bucovina.

Ne adresăm deci către P. O. public român, ca luând în considerare menirea nobilă a acestor operate, sĕ spriginéscă scopul lor prin cumpĕrarea sus citatelor cărţi.

Doritorii de aceste elaborate sunt rugaţi a se adresa către societatea academică „Junimea" în Cernăuţi, trimiţênd pe lângă preţul de sus 5 cr. ca spese poştale.

Pentru comitetul societăţii academice „Junimea":

Petru Ionescu, preşedinte.

Alecsandru Berariu, secretariu.

Convocare.

Toţi P. T. membrii reuniunei învĕţătorilor rom. gr. or. din desp. Cluş a districtului Cluş-Turda, precum şi alţi amici şi binevoitori ai reuniunei nóstre, sunt prin acésta învitaţi a participa la adunarea generală ordinară a acestui desp. al reuniunei ce se va ţiné în Sebesul-mare (staţiunea călii ferate Kissebeş lângă Huedin) la 3 şi 4 Novembre 1891 st. v cu următórea

Programă:

Şedinţa I. la 3 Novembre a. m.

1. Participarea la serviciul divin, împreunat cu învocarea Duchului Sfânt.

2. Deschiderea adunării prin preşedinte.

3. Constatarea membrilor presenţi şi înscrierea de membrii noi.

4. Statorirea definitivă a programei adunării generale.

Şedinţa a II-a la 3 Novembre p. m.

5. Raportul comitetului desp. al reuniunei.

6. Alegerea comisiunei censurătóre, „Ce este cuviinţa prudentă, liniscea şi retragerea în scólă" disertaţiune de învĕţ. Constantin Ceontea.

Şedinţa a III-a la 4 Novembre a. m.

„Desvoltarea propoşiţiunei" prelegere practică din gramatică de învĕţ. Vasiliu German. Cum se va preda istoria naturală în scólă? disertaţiune de înv. Ioan Moldovan.

Şedinţa a IV a la 4 Novembre p. m.

7. Raportul comisiunei censurătóre.

8. Propuneri.

9. Defigerea locului pentru ţinerea viitórei adunări.

10. Incheerea adunării prin presidiu.

Cluş, din şedinţa comitetului despărţ. Cluş a reuniunei învĕţătorilor rom. gr. or. din districtul Cluş-Turda, ţinută la 14 Octobre 1891 st. v.

Vasilie Teotelecan, preşedinte

Ioan Moldovan, notariu.

Pe basa conclusului conferinţei învĕţătorilor din tractul Aradului ţinute în Pecica rom. la 5/17 Iuniu 1891 se convócă conferinţa a II-a din a. c. carea se va ţinea în comuna Micălaca în 30 Octobre v. 11 Novembre n. a. c.

Programa:

I. Diminéţa. 1. La órele 8 întrunire în s-ta biserica greco orientală rom. asistând la chemarea Duchului sf. 2. Deschiderea şedinţei prin preşedinte 3. Cetirea şi autenticarea protocolului şedinţei premerse. 4. Ascultarea prelegerei în scólele învĕţătorilor Savu Mihuţa şi Savu Rugariu. II. După améḑi: 5. „Mĕsurile metrice" preleg. practică de prof. Teodor Ceontea. 6. „Mătăsăritul" disertaţiune de Nicolau Stefu. 7. „Esercitiele intuitive, cetitul şi scrisul scólei poporale tractate de fie-care învĕţătoriu conform împărţirei făcute de comisiunea esmisă din şedinţa trecută. 8. Diverse propuneri, încasarea tacsei de membru. 9. Designarea timpului şi locului pentru şedinţa viitóre. 10. Inchiderea şedinţei prin presidiu.

Arad, la 21 Octombre, 1891.

Ioan Eftimeiu, preşedinte.

Ioan Moldovan, notar.

Varietăţi.

* (Timpul.) In urma zăpeḑei, care îmbracă câmpul şi munţii, temperatura e de tot scăḑută. Pămêntul e îngheţat şi agricultorii sunt fórte îngrigiaţi, căci pe multe locuri n'au sămênat. Vitele le ţin acasă.

* (Petrecerea reginei României.) Corespondentul „Constituţionalului" scrie: Trecând pe dinaintea hotelului am zărit pe M. S. regina zugrăvind în faţa unui chevalet. Cercetând pe la hotel, mi s'a spus că M. S. regina lucréză la evangeliile bisericei Curtea de Argeş, cari nu sunt încă pe deplin terminate. M. S. regina a terminat în ḑilele trecute o icónă a sf. fecióre, pe care a donat-o bisericei de aici. Nu am vĕḑut icóna, italienii însĕ sunt entusiasmaţi de ea. Sunt 7 ḑile, decând icóna e în biserică şi lumea nici aḑi nu a încetat sĕ vorbéscă de dênsa.

* (Necrolog.) *Simeon Pop Moldovan*, protopop gr. or. emerit. al tractului Turdei, membru în direcțiunea inst. de credit și econ. „Arieșana“, după grele și îndelungate suferințe, împărtășit cu s. taine, a repausat în Domnul, în 1 Novembre st. n. a. c. la $4^1/_2$ óre d. a., în etate de 66 de ani și 44 de ani ai fericitei sale căsătorii, servind la altariul Domnului 37 de ani, ca preot.

Partea pămêntéscă a scumpului și neuitatului defunct s'a înmormêntat din locuința propie Marți în 3 Novembre a. c. la 2 óre d. a. în cintirimul bisericei gr. or. din Turda, în mormêntul familiar.

Cuprinși de adênca durere, aducem acésta scire jalnică la cunoscința rudeniilor, amicilor și cunoscuților.

Turda, 1 Novembre, 1891.

Fie-i țerina ușóră și odichna lină!
Maria Moldovan născ. Velicica, ca soțiă.
Vasilie Moldovan, paroch gr. or. în Sân-Mihaiu, ca frate cu soția sa Nastasia Pop, Silvestru Moldovan, ca fiu cu soția sa Margareta Moldovan născ. Cigărean și fiul lor Alecsandru, ca nepot.

— Subscriși cu inima înfrântă de durere anunțăm tuturor consângenilor amicilor și cunoscuților, că mult iubitul nostru tată, fiu și frate *Basiliu Chendi*, paroch gr. or. în comuna Dârlos în al 43 an al vieții și 21 al preoției sale, după un morb îndelungat împărtășit cu sf. taine a încetat din viață, dându și nobilul suflet în mânile Creatoriului.

Rămășițele pămêntesci s'au înmormêntat la 23 Octobre st. v. 11 óre a. m. în cimiteriul gr. or. din Șiaroșul săsesc.

Șiarosiul săsesc, în 21 Octobre 1891 st. v.

V. Ana Chendi ca mamă, Ilariu Chendi ca fiu, Ioan Chendi, Dionisiu Chendi, Anna Perția, Sofia Puscariu ca frați, Demetriu Pertia, Zacharie Puscariu, Justina Chendi, Anna Chendi.

Fie-i țĕrîna ușóră și memoria eternă!

Bibliografic.

Calendariu pe anul visect 1892 întocmit după gradurile și clima Ungariei și a României, a apărut în editura tipografiei archidiecesane și se află de vêndare în librăria archidiecesană cu **30 cr.** esemplariul.

Atragem atențiunea publicului nostru asupra acestui calendariu bogat in conținut, care cuprinde în sine pe lângă partea calendaristică șematismul bisericei nóstre, o evidență pentru oficiile parochiale și protopresbiterale și têrgurile din patrie în modul cel mai esact. Observăm totodată, că venitul ce resultă din vinderea acestui calendariu se adauge la fondul tipografiei archidiecesane, menit pentru ajutorarea preoteselor vĕduve.

Loterie.

Sâmbătă în 7 Octobre.

Timișóra:	24	42	32	21	12
Viena:	62	30	75	27	57

Nr. 2015 1891. [194] 1—3

Publicațiune!

Pe basa încuviințărei înaltului ministeriu reg. ung. de agricultură Nr. 12766 I. 3. 1891 dă *comuna Rĕșinari în esploatare pe 4 ani tăietura de fag Șasa în estindere de 125 jug catast. pe lângă solvirea unei arenḑi potrivite*, spre care scop se va ținea în **22 Novembre st. n. a. c. la 3 óre d. a.** în cancelaria comunală licitațiune publică, la care se primesc și oferte în scris.

In tăetura acésta se pot face circa *28—30000 metri cubici lemne de foc și se află în apropierea de Rîul-Sadului*, pe care se pot plutí lemnele. Fagii sunt sĕnĕtoși, înalți și frumoși de 80—120 ani.

Comuna are dreptul de plutire pe *rîul Sadului până la Tălmaciu*

Prețul strigării de un stângin metric în pădure este *90 cr.*

Licitanții au se depună înainte de începerea licitațiunii un *vadiu de 200 fl. v. a. în bani sau în hârtii de valóre.*

Condițiunile de licitație se pot vedea în órele de oficiu în cancelaria comunală.

Rĕșinari, în 4 Novembre, 1891.

Primăria comunală.

„Iulia“ institut de credit și economii, societate pe acții din orașul Alba-Iulia.

Convocare.

Subscrișii ca membrii fundatori ai institutului de credit și economii „Iulia“ societate pe acții din orașul Alba-Iulia prin acésta convocăm pe domnii acționari la adunarea constituantă ținêndă la **21 Novembre 1891 st. n. la 10 óre a. m.,** în localul scólei gr. or. din loc. Acționarii pot sĕ se presenteze sau în persónă sau prin representante ales dintre acționari și provĕḑut cu plenipotență în scris.

Obiectele pertractării sunt:

1. Impărțirea și aprobarea statutelor. [195] 1—3
2. Constituirea societății.

Din ședința comitetului fundatorilor institutului de credit și economii „Iulia“.

Alba-Iulia, în 1 Novembre, 1891.

Ioachim Fulea m. p., advocat și pr. priet.
Simeon Micu m. p., protop. greco-catoiic.
Tordoșan m. p.
Mateiu Nicola m. p., advocat.
Rubin Patița m. p., advocat.
Alecsandru Velican m. p., advocat ș propriet.

Stabilimentul de băi al lui IOAN HABERMANN în Sibiiu.

Ordinea băilor.

Băi de abor și duș.

Domnii:

In fie-care ḑi (cu escepția lunei) dela 6 óre diminéța până la 1 óră după améḑi.
Mercurea și dela 4 óre după améḑi până la 8 óre séra.
Sâmbăta (dela 1 Octobre până la finele lui Martiu) și dela 6—9 óre séra cu prețuri fórte reduse. (Veḑi tariful).

Damele:

Marția dela 3 óre după améḑi până la 7 óre séra.
Joia și **Sâmbăta** dela $^1/_2$3 óre după améḑi până la 6 óre séra.
Joia (dela 1 Octobre până la finele lui Martiu) și dela 6—9 óre séra cu prețuri fórte reduse. (Veḑi tariful).

Băi de vană și cure:

Domni și **dame**: ḑilnic dela 6 óre diminéța până la 8 óre séra; **Dumineca** însĕ numai până la 1 după améḑi.

Băi întregi sau de duș afară:

(în lunile de vară.)

Domni și **dame:** Ḑilnic dela 6 óre deminéța până la 8 óre séra; [193] 2—3

Tariful băilor.

A. Băi calde.

	Cu		Fără	
	Albituri			
	fl.	cr.	fl.	cr
1 baie de abur	—	65	—	55
1 „ „ „ Mercurea înaintea améḑii	—	75	—	65
1 „ „ „ Joia sau Sâmbăta déla 6 óre séra începênd	—	30	—	20
5 băi de abur în abonament (valabil 2 luni)	3	—	2	50
10 „ „ „ „ „ (valabil 3 luni)	5	50	4	50
Observare: Folosindu-se un bilet de abonament pentru baia de abur într'o Mercuri înaintea ameḑii e a se plăti o tacsă suplementară de	—	10	—	10
1 bae de duș (fără folosirea chiliilor pentru abur sau a basinelor)	—	25	—	20
5 băi de duș (fără folosirea chiliilor pentru abur sau a basinelor)	1	—	—	75
1 bae de vană	—	55	—	45
5 băi de vană în abonament (valabil 2 luni) . . .	2	50	2	—
10 băi de vană în abonament (valabil 3 luni) . . .	4	50	3	50
1 **baie de vană sulfurică, ferósă, sărată, de săpun sau electrică**	—	72	—	65
5 **băi de vană, sulfurice, feróse, sărate, de săpun sau electrice** în abon.	3	50	3	—
10 **băi de vană, sulfurice, feróse, sărate, de săpun sau electrice** în abon.	6	50	5	50
1 bae de șeḑut sau de picióre	—	25	—	20
5 „ „ „ „ „ „	1	—	—	75
Tăiatul bătĕturilor, unghiilor ș. a. d. a. în baia de vană sau în bae rece	—	30	—	—
Tăiatul bătĕturilor, unghiilor ș. a. d. a. acasă . .	—	—	—	50

B. Băi reci.

	Cu		Fără	
	fl.	cr.	fl.	cr
1 bae rece	—	15	—	10
1 „ „ pentru copii de 10 ani	—	10	—	5
Un abonament pe întreg cursul, adecă dela 16 Maiu până la sfêrșitul sesonului pentru 1 persónă . .	5	—	3	50
La abonamentele pentru familie pe cursul întreg de-a doua și fie-care persónă următóre fără deosebire de etate.	2	50	1	75
Un abonament pe jumĕtate cursul, adecă dela 16 Maiu până la 15 Iuliu sau dela 16 Iuliu până la sfêrșitul sesonului pentru 1 persónă	3	—	2	—
La abonamentele pentru familie pe cursul jumĕtate pentru a doua și fie-care persónă următóre fără deosebire de etate	1	50	1	—
Un abonament pe 1 lună pentru 1 persónă . . .	2	—	1	50

C. Cure de masagiu, electrice, hidroterapeutice (de apă) și de inhalațiune.

	fl.	cr
O singură cură în institut	—	75
De cinci ori în institut	3	25
O singură cură în locuință însĕ numai în mĕsura prisosirii a	—	90
De cinci ori în locuință serviciului de bae	4	—
O singură inhalațiune de apă ordinară sau abur de apă sărată		
Inhalațiuni pentru óspeții băii de abur	—	15

Observare: La folosirea curei timp mai îndelungat, la masage numai de singuratice părți ale corpului, cure la care reclam încăperile de bae și serviciul numai timp scurt, se dau la cerere și reduceri de preț. Medicul stabilimentului Dr. **H. König** locuesce în aceeași casă.

D. Apartinențele băii:

a) complet:

	fl.	cr
pentru o bae de vană, consistând din 1 ciarșaf, 1 ștergar, 1 buc. de săpun	—	10
pentru o bae de abur, consistând din 1 ciarșaf, 1 ștergar, 1 șurț (vestm. de bae)	—	10
pentru o bae de șeḑut sau de picióre, consist. de 1 ciarșaf și 1 buc. de săpun	—	5
pentru o bae rece, consistând din 1 ciarșaf, 1 părechie de nădragi de scaldă (vestm. de bae)	—	5

b) singuratec:

	fl.	cr
pentru un ciarșaf	—	5
„ „ ștergar	—	3
„ o părechie nădragi de bae, șorț sau vestmênt de bae .	—	3
„ o bucată de săpun	—	3
„ un ou	—	5

E. Păstrarea albiturilor.

Pentru păstrarea și conservarea albiturilor proprii e a se solvi:

	fl.	cr
pentru o lună	—	25
„ 2 luni	—	35
„ jumĕtate sesonul de bae, adecă dela 16 Septempre până la 15 Maiu sau dela 16 Maiu până la 15 Septembre.	—	50

Observare; La folosirea încăperilor pentru baia de abur prin trupe întregi, institute de învĕțămênt s. a. d. a. se acórdă pentru ḑilele înțelese reduceri de preț însemnate.

Sibiiu, în Octobre, 1891.

Administrația băilor.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 116 Sibiiu, Joi 31 Octobre (12 Novembre) 1891. **XXXIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 30 Octobre.

Cumcă nu a mers tocmai neted și fără greutăți denumirea primatelui la postul devenit vacant prin mórtea lui Simor, semnul cel mai eclatant este, timpul îndelungatei sedisvacanțe.

Și cumcă nu s'a denumit dintre episcopii clerului romano-catolic nici unul de primate al Ungariei, érăși e semn, sau că toți membrii episcopatului au luat angagiamente de a combate ordinul ministrului Csáky din 18 Februariu și atunci s'au făcut imposibili la guvern, sau apoi, că aceia, cari s'au angagiat pe față de a sprigini pe guvern s'au făcut imposibili în Roma, dupa cum iese la ivélă față de cel mai serios candidat al guvernului unguresc, archiepiscopul Samassa.

Un desastru mai bătătoriu la ochi ca și acesta pentru episcopatul catolic din Ungaria nu se putea și refugiul ce și l'a luat Vaticanul la un călugăr din ordinul benedictinilor vorbesce despre situațiunea, în care a ajuns clerul superior din Ungaria.

Cestiunea cu botezul copiilor din căsătorii micste încă este pendentă și suntem în adevěr în drept sě ne punem întrebarea, ce posiție va lua Eminenția Sa Claudiu Vaszary, noul primate, în cestiunea acésta.

Parlamentul unguresc s'a pronunțat în obiectul acesta și s'a declarat solidar cu vederile ministrului Csáky.

Ori cât de mare influință sě aibă curia romană la ocuparea unui atare post, totuși credem, că, fără voia și consensul ministeriului unguresc, archiabatele dela Martinsberg tot nu ar fi putut ajunge la aceea demnitate, făr de a se sci ce vederi are față de ordinațiunea din 18 Februariu.

Și, dacă vederile lui vor fi fost contrari ordinațiunei, noi tot nu ținem atât de slab pe guvernul țěrei unguresci, ca, fără consimțěmêntul seu, sě se pótă ridica cineva în un post, de unde sě declare resboiu guvernului și sě se desfășure un „Kulturkampf" pe întrégă linia.

Autoritatea guvernului și așa a suferit pân acum destul, nefiind el în stare, ca sě-și valoreze vederile espuse în ordinațiunea din 18 Februariu, ci sě tolereze ca abusurile cu botezul din căsătoriile micste sě se continue, contra literei și spiritului acelei ordinațiuni emanate pe basa legilor esistente, cu aprobarea consiliului de ministri și cu a parlamentului unguresc.

Ministrul Csáky a amenințat clerul cu aceea, că va încredința cu purtarea matriculelor organe de ale statului, dar clerul de jos catolic, fanatisat pân la culme, continuă cu vênarea după suflete în forma cunoscută până acuma și rěspunde guvernului și organelor lui, că e o crimă canonică a nu induce în matriculele lor pe cei botezați, chiar și când ei după lege nu sunt catolici, ér a estrada estrase din matricule celor necatolici este pentru ei o dejosire umilitóre și acésta nu o vor, dacă ar fi pedepsiți în tótă ḑiua.

In comisiunea financiară a parlamentului, s'a făcut întrebare la ministrul cultelor, dacă se esecută sentințele aduse față de cei ce calcă ordinațiunea din 18 Februariu și, contrar aserțiunilor deputatului Darány, ministrul susține ca în adevěr se esecută.

Se póte că da, și se póte că nu se esecută, dar pot fi destule casuri, cari nu au fost arětate autorităților spre pedepsire.

Ei bine, noi credem, că e timpul suprem, ca sě se limpeḑéscă acésta situațiune încurcată.

Magiarii susțin, că clerul catolic este un cler luminat și patriotismul acelui cler stă mai pe sus de ori-ce îndoélă.

Nu voim sě cercetăm, dacă este adevěrat acésta, nici nu voim sě tragem patriotismul nimenui la îndoiélă; fapt este că acel cler luminat și patriotic până aḑi nu s'a supus potestății statului; fapt e, că conturbă pe ceialalți concetățeni în drepturile lor garantate prin legi; și fapt e și aceea, că societatea întrégă e sguduită din purtarea acésta a clerului catolic.

Timpurile acele, în care „Roma locuta — causa finita" credem, că au trecut sau, dacă nu au trecut, au sě trécă și o biserică nu póte avé prerogative față de alte biserici în un stat de drept, unde egalitatea cetățenilor s'a proclamat prin věrsare de sânge și regele a depus jurămênt pe constituția țěrei, care a primit în actul ei fundamental acéstă egalitate. Dacă e așa — și așa trebue sě fie, — așteptăm cu mare nerăbdare ulterióra desvoltare a lucrurilor.

Vom vedé, cine e mai puternic în Ungaria, potestatea statului cu întregul ei aparat, sau apoi biserica catolică, care atât de mult a atentat la consciința cetățenilor și atâte nefericiri a adus și în Ungaria cu proselitismul, din care face virtute și'l propagă după macsima iesuitică *„finis sanctificat media"*.

Congresul național bisericesc.

Ședința XII, ținută la 12/24 Octobre.

Redeschiḑindu-se ședința la 4 óre după améḑi, —

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei scolare, care prin referentul seu Stefan Velovan raportéză asupra propunerei deputatului Vasiliu Mangra de sub Nr. ... și comisiunea propune: a se transpune consistoriului metropolitan spre studiare și raportare.

Deputatul Parteniu Cosma face contra propunere a se trece preste acésta propunere la ordinea ḑilei.

Punêndu-se la vot contra propunerea dep. P. Cosma:

Se primesce și se trece la ordinea ḑilei. Urméză la ordine raportul comisiunei speciale esmise sub Nr.... în causa afacerilor fundațiunei „Gozsdu" care prin referentul seu Ioan Lenger referéză asupra raportului consistoriului metropolitan din 20 August a. c. Nr. 205 în causa alegerei în representanța fundațiunei de membru a directorului de bancă Parteniu Cosma din Sibiiu, în contra cărei alegeri a protestat 4 membri maioreni ai familiei Poynar, și comisiunea propune:

Avênd în vedere dispozițiunile literilor fundaționale §. 7. din 5 Maiu 1885 întărite de Inaltul guvern la 25 Septembre 1885 Nr. 45731 al ministrului de culte, care dispune, că representanța se întregesce ea pe sine;

avênd în vedere, că în contra alegerei săvêrșite de representanță la 17—22 Martiu 1889 adecă în privința corectității acelei alegeri nu se face nici o esceptiune și că aceea alegere a urmat cu maioritate absolută de voturi 4 din 7;

avênd în vedere, că membrilor din familia Poynar în totalitatea lor nu le compete decât un vot decisiv și, și acesta în colegiul celor îndreptățiți la alegere în înțelesul §-lui 5 după cum arată chiar tecstul original, carele ḑice: *„rokonaimnak szavazatuk"* și nu *„szavazataik"*;

avênd în vedere, că după §. 7 l. *cc* a testamentului fericitului fundator, familiei Poynar (colectiv) nu-i compete alt drept de cât fie cărui dintre membrii representanței;

avênd mai departe în vedere, că representanții familiei Poynar nici în protestul lor dto 23 Iuliu 1889 Nr. 193 m. 1889, nici în declarațiunea lor dto 24 Martiu 1890 Nr. 45 M. nu menționéză nici o esceptiune basată pe § 7 liter. *cc* din testament și § 6 lit. fund., că prin urmare în nici o direcțiune capabilitatea dlui Parteniu Cosma de a ocupa acest loc nu se póte nega;

tot așa avênd în vedere declarațiunea esecutorului testamentariu Dr. Georgiu Ioanoviciu dto 31 Iuliu 1890 Nr. 196 m. 1889, carele ḑice „cu tótă promptéța mi dau consensul la alegerea din cestiune, fiind convins, cumcă alesul membru în tótă privința va corespunde chemărei sale;"

FOIȚA.

Inceputurile, organisarea și stabilirea iesuiților.

(Urmare.)

Preste acésta în reședința seccesorului lui Christos mai bâșbăia încă o mare mulțime de acel soiu de creaturi încă și mai de despreţuit, cunoscute sub numirea de fete publice, și de órece în fiecare an Roma era visitată de un mare numěr de strěini, așa aflau mii și mii de fete pierdute ocasiune a-și tigorî miserabila lor esistență de pe o ḑi pe alta, prin vênḑarea plăcerilor trupesci. Acésta firesce, că era un scandal mare, dar pentru că nici alte cetăți mari nu erau mai morale și deóre-ce Roma, decând ajunsese capitala crestinětății avusese perióde de decadență morală și mai mare, nu s'ar fi observat nici acum atât de mult, dacă împregiurarea, că Luther predica tocmai pe atunci regenerarea cristianismului și că toți aderenți lui arătau cu degetul asupra anticei cetăți a Cesarilor, nu ar fi pus pe gânduri pe cei competenți. In Germania era fórte poporală numirea Romei de „c... babilonică" pe care o inventase Luther pentru ea și chiar în acele țări, în care credința română rěmase mai puțin atinsă, aplaudau acestei numiri. Acésta stare a lucrurilor trebuia sě se schimbe, dacă dealtcum voiau ca Papa și domnia lui se nu sufere cea mai mare scădere. Paul III înființă deci o comisiune compusă din cardinali, care avea sě caute mijlócele cele mai potrivite de a delătura acest rěu. Comisiunea se constitui și în decurs de mai multe luni ținu în fiecare sěptěmână câte o ședință fără se fi fost în stare se afle acele mijlóce mai corespunḑětóre, pentru că de singurul mijloc potrivit, de a alunga pe cele ființe depravate cu puterea din cetate, naveau curagiu a se folosi, de frică sě nu se rescóle plebea. Demoralisarea continua deci a-și serba și mai departe orgiile sale și principii bisericei se aflau în cea mai mare încurcătură.

Atunci păși Ignațiu de Loyola pe scenă și aceea ce n'au putut scóte la cale cardinalii investiți cu cea mai mare putere, o a făcut el singur. Dară cum? Simplu prin influința ce au sciut el sě-și câștige asupra simțurilor acelor făpturi sensuale. Mai înainte de tóte el colectă bani dela damele din societatea mai înaltă din Roma pentru scopul de a înființa o mănăstire pentru pěcătóse pocăite și fiind-că el denumì totodată pe aceste dame de „patronese ale mănăstirei" ele contribuiră chiar și numai din vanitate, cu sume considerabile. In grabă se edifică o zidire corěspunḑětóre și dupa ce aceea a fost bine și plăcut arangeată, o boteză cu frumosul nume „la sfânta Marta". Ignațiu n'a voit sě facă din acel așeḑămênt o mănăstire proprie de călugărițe, ci cele ce vor fi adăpostite acolo sě aibă dreptul rezervat a puté părăsi acel local, îndată ce nu le va mai plăcea. Din acest motiv ele nu aveau sě depună nici un vot și nici sě trăiéscă după vre o regulă óre-care. Scurt ḑis, din capul locului era interḑisă orice silire și din contră pusă în vedere prespectiva cea mei seducătóre, pentru o viață fără greutățile muncei. După ce Ignațiu a ajuns până aci, începu nu atât în public ci în secret a verbua pentru nóua sa instituțiune și în scurt timp el înrolă vre-o câteva duzine dintre cele mai serace și mai părăsite între acele fete pierdute căror apoi îndată le și dete pompósa numire de „Congregațiunea grației sfintei feciórе." In ḑilele nóstre o astfel de instituțiune s'ar fi numit „asil sau loc de scăpare pentru fete căḑute" ceea ce însé ar fi escitat o sfiélă firéscă de a întra acolo; prin întrarea lor „în Congregațiunea grației sfintei feciόre în mănăstirea sfintei Marte" acele fete se simțiau mai mult înălțate decât umilite și fiecare din ele se considera a fi acum un fel de „Magdalena espiătóre". Acéstă însé n'a fost de ajuns, ci îndată ce mănăstirea Sf. Marte era încâtva poporată începu Loyola a întreprinde cu frumósele lui espiătóre procesiuni mari și cu ocasiunea acelora el desvoltă atâta splendóre, încât îndată ce el apărea pe stradă cu suita sa particulară, totdéuna se punea Roma întrégă pe picióre.

(Va urma).

avênd în fine în vedere declararea dómnei Melania Nemeshegyi, fosta vĕduvă Eman. Gozsdu dto 7 Iuliu 1889 Nr. 187 M. carea într'altele ḑice: sunt convinsă, că dl Parteniu Cosma ca bun confesional va avé la inimă totdeuna interesele fundaţiunei, fiind-că s'a ţinut, după cum sciu eu, de cei mai aprópe ai fericitului meu bărbat."

Din tóte acestea considerante comisiunea propune a nu se considera protestul membrilor familiei Poynar şi a se întărí alegerea făcută de representanţa fundaţiunei Goszdu în şedinţa din 17/22 Martiu 1889.

Deputatul Parteniu Cosma la desbaterea acestui obiect se indepărtéză din şedinţă.

Neivindu-se nici o obiecţiune faţă cu propunerea comisiunei, congresul cu unanimitate enunciă — Congresul bisericesc naţional român de religiunea gr. or. dechiară alegerea dlui Parteniu Cosma ca membru în representanţa fundaţiunei Goszdu de corectă şi validă.

Tot aceeaşi comisiune raportéză asupra raportului consistoriului metropolitan din 22 August a. c. Nr. 97 pentru a nu se încuviinţa conclusul representanţei fundaţiunei Gozsdu, ca sĕ se vêndă 27 acţiuni a primei casse de păstrare, şi comisiunea propune:

Avênd în vedere principiul economic, că nu e bine a ţiné capitalul unei averi mai însemnate legat de un soiu de bunuri şi că e dispoziţiune de precauţiune a aşeḑa averea în diverse soiuri de bunuri, precum însuşi testatorul a indicat acest principiu în §. 7. lit. *e*) din testament şi lit. fundaţionale §. 4 dispunênd aşeḑarea averei spre fructificare la diverse institute din ţară;

avênd în vedere, că nu e consult a avé datorii pentru cari plătesci 6 % şi minimum 5 ½ % interese anuale şi a trage după capitalul activ numai 4 ½ % interese;

avênd în vedere mai departe schimbarea realităţilor comerciale, cari ar puté se facă, ca acţiile I mei casse de păstrare se scadă în dauna fundaţiunei;

avênd in fine în vedere, că dispoziţiunile testamentare în privinţa prefacerei acţiunilor institutului din cestiune nu se referesc de cât la numĕrul acţiunilor lăsate de fericitul testator, care numĕr de acţiuni nu se atasă de feliu, deórece fundatoriul a lăsat numai 54, care astăḑi s'a sporit la numĕzul de 150.

De aceea comisiunea propune:

Congresul naţional român de religiunea gr. or. încuviinţéză conclusul representanţei fundaţiunei „Gozsdu" dto 8—15 Martiu Nr. XX (ad 360/91) adecă încuviinţéză vinderea a 27 acţiuni a I-mei casse de păstrare pestane cu acel adaus, ca vênḑarea sĕ se facă după primirea dividendei pro 1891 şi într'un mod, care nu atacă cursul acestor acţiuni prin oferirea lor. Tot de odată se însărcinéză representanţa fundaţiunei Gozsdu a însciinţa de timpuriu pe creditorii fundaţiunei de a restituí datoriile.

Deputatul Parteniu Cosma face următórea contra propunere:

Considerând, că fundatoriul în punctul VII lit. *c*) al testamentului seu dispune, ca „acţiile dela prima cassă de păstrare patriotică" pentru cari prevede un viitoriu strălucit — cât timp referinţele nu se vor schimba spre rĕu — sĕ nu se vêndă, ci sĕ se conserve ca un isvor de venite sigur şi

considerând, că efectele din cestiune sunt cele mai sigure în patria nóstră şi că şi în trecut au contribuit în mod estraordinariu la sporirea averei fundaţiunei şi se póte prevedé cu siguritate, că acésta însuşire şi o vor păstra şi în viitoriu, în consonanţă cu propunerea consistoriului metropolitan, propunerea representanţei fundaţiunei pentru vinderea acţiunilor dela prima cassă de păstrare patriotică, nu se apróbă.

Punêndu-se la vot contra propunerea deputatului Parteniu Cosma aceea se primesce şi se enunciă ca conclus:

Considerând, că fundatoriul în punctul VII lit. *c*) al testamentului sĕu dispune ca „acţiile dela prima cassă de păstrare patriotică" pentru cari prevede un viitoriu strălucit — cât timp referinţele patriei nu se vor schimba spre rĕu — sĕ nu se vêndă, ci sĕ se conserve ca un isvor de venite sigur şi

considerând, că efectele din cestiune sunt cele mai sigure în patria nóstră, şi că şi în trecut au contribuit în mod estraordinariu la sporirea averei fundaţiunei şi se póte prevedea cu siguritate, că acésta însuşire şi-o vor păstra şi în viitoriu, în consonanţă cu propunerea consistoriului metropolitan, propunerea representanţei fundaţiunei, pentru vinderea acţiunilor dela prima cassă de păstrare patriotică, nu se apróbă.

Aceea-şi comisiune raportéză asupra raportului consistoriului metropolitan din 22 August a. c. Nr. 197 în causa cererei dómnei Melania Nemeshegyi, vĕduva rĕposatului marelui fundatoriu Emanuil Gozsdu pentru a i se ceda din emisiunea I-mei casse de păstrare din Pesta din anul 1890 trei acţiuni pelângă preţul de cumpĕrare de 3000 fl. şi în conformitate cu propunerea comisiunei congresul decide:

La propunerea consistoriului metropolitan dto 22 August 1891 Nr. 179 se apróbă conclusul representanţiei fundaţinnei lui Gozsdu dto 2—11 Martiu 1890 Nr. 188 în întreg cuprinsul seu.

Tot aceea comisiune raportéză asupra raţiocinilor fundaţiunei Gozsdu pe anii 1886, 1887 şi 1888 şi raportorul comisiunei Ioan Lenger dând cetire raportului şi propunerei comisiunei se enunţă:

1, Raţiociniile pe anii 1886, 1887 şi 1888 se iau la cunoscinţă, éră representanţei şi comitetului fundaţiunei li-se dă absolutoriul cerut.

2. Se aduce mulţămită atât domnilor din representanţă, cât şi celor din comitetul fundaţiunei dinpreună cu advocatul ei, şi raportul comisiunei se aclude la protocol sub litera . . . .

Tot comisiunea specială raportéză asupra raportului consistoriului metropolitan din 5 Octobre a. c. Nr. 294, prin care se promovéză normativul votat de consistoriul metropolitan, prin care se reguléză referinţele fundaţiunei Gozsdu către metropolia şi comisiunea propune:

Avênd în vedere, că representanţa fundaţiunei nu este decât un organ de administaţiune, carele nu se póte pune în coordinaţiune cu metropolia, adecă cu congresul şi consistoriul metropolitan, cari representă pre proprietarii fundaţiunei.

Avênd în vedere că normativul în tot cuprinsul seu a mânecat din punct de vedere ca cele de sus.

In fine că este şi de prisos acest normativ, fiind că relaţiile regulate întrênsul sunt şi trebuesc se fie regulate în alte regulamente speciale.

In fine fiind-că prin acest normativ s'au regulat numai relaţii esterne, întru cât mai nainte comitetul locuia în Budapesta acum însĕ va trebuí se funcţioneze în Sibiiu.

De aceea se propune:

Măritul congres declară presentul normativ de prisos.

Preasânţia Sa dl epiecop Ioan Meţian face contra propunere: ca până la procsimul congres consistoriul metropolitan sĕ l aplice în mod provisoriu.

Punêndu-se la vot contra propunerea Preasânţiei Sale dlui episcop Ioan Meţian se enunţă: — obiectul se reléga la procsimul congres; până la procsima şedinţă ordinară a congresului, consistoriul metropolitan se însărcinéză a se comforma acestui normativ.

In necs cu conclusul de sub Nr; . . punêndu-se la ordinea ḑilei alegerea unui asesor suplent în senatul bisericesc, alegerea se face prin votare secretă cu şedule respunḑênd la apelul nominal cu totul 51 deputaţi.

Constatându-se, că numĕrul şedulelor corĕspunde numĕrului votanţilor se alege o comisiune scrutinatóre în persónele deputaţilor: Filaret Musta, Ioan Lenger, şi Aureliu Suciu, care comisiune pentru îndeplinirea scrutiniului se retrage în o odae separată,

Notariul general congresual presentă budgetul de cassă pentru acésta sesiune congresuală, specificând pentru fie-care diecesă diurnele deputaţilor şi spesele lor de călătorie comform conclusului adus în şedinţa . . . . Nr. prot. apoi detragerile ce se fac din viatic în proporţiune absenţele unor membri, şi în fine detragerile de 5% în favorul fondului congresual şi spesele biroului.

Sumariele bugetului congresual se presintă astfeliu:

Diurne:

Pentru archidiecesă 1448 fl.
Pentru eparchia Aradului 1048 fl.
Pentru eparchia Caransebeşului 940 fl.

Spesele de călătorie:

Pentru archidiecesă 200 fl. 8 cr.
Pentru eparchia Aradului 411 fl.
Pentru eparchia Caransebeşului 334 fl. 10 cr.

Spesele biroului:

Pentru archidiecesă 50 fl.
Pentru eparchia Aradului 50 fl.
kentru eparcuia Caransebeşului 50 fl.

Votându-se acest buget în tóte detaiurile, pentru esecutarea lui se dispune: ca fie-care eparchie se escontenteze pe deputaţii sei şi spre acest scop biroul congresual se espedeze la respectivele consistórele eparchiale câte un estras din acest buget specific, avênd aceleaşi consistórie a detrage dela fie-care deputat câte 5% din competinţele sale şi aceste sume datrase sĕ le transpună la fondul congresual administrat de consistoriul metropolitan.

Comisiúnea scrutinătóre esmisă sub N. pentru efeptuirea scrutiniului alegerei unui asesor suplent în senatul strins bisericesc raportéza, că protosincelul Iosif Goldiş a întrunit 48 voturi, protopresbiterul Ioau Papiu 2 voturi şi protodiaconul Matein Voilean 1 vot.

Conform acestui resultat protosincelul Iosif Goldiş se declară ales asesor suplent în senatul strîns bisericesc.

Preşedintele archiepiscop metropolit cu privire la alegerea efeptuită sub Nr. precedent şi la „stat. org. §. 132 întăresce pe protosincelul Iosif Goldiş de asesor suplent în senatul strîns bisericesc. Se ia la cunoscinţă.

Nefiind alte obiecte pentru sesiunea acésta congresuală, presidiul înainte de ce se va închea sesiunea propune a se lua mĕsuri pentru autenticarea protocolului şedinţei presente.

Congresul dispune, ca protocolul şedinţei de astăḑi sĕ se autentice în comisiune mâne la 12 óre, la care act vor porticipa toţi membrii congresuali, cari se vor afla pe atunci în Sibiiu.

Urmând a se închea congresul present preşedintele archiepiscop şi metropolit accentuând, că resultatele activităţii congresului din acéstă sesiune sunt satisfăcĕtóre şi desbaterile au decurs în cea mai bună ordine, mulţămesce Preasânţiilor Lor dlor episcopi I. Meţian şi N. Popea pentru succursul dat în resolvirea agendelor, precum şi biroului şi deputaţilor, învocând binecuvêntarea cerésca preste resultatele lucrărilor congresului, sesiunea ordinară a congresului nostru naţional bisericesc o declară de încheiată.

La acestea deputatul Ioan de Leményi în numele deputaţilor esprimă mulţămita Escelenţiei Sale I. P. S. domn archiepiscop şi metropolit pentru părintésca, înţelépta şi buna conducere a desbaterilor congresuale, precum şi Preasânţiilor Lor dlor episcopi pentru eficacea conlucrare.

Incheiându-se astfeliu sesiunea congresuală, membri congresului cu urări pentru presidiu şi pentru Preasânţiţii episcopi se despart între salutări cordiale.

In conformitate cu dispoziţiunea de sub Nr. prot a protocolui şedinţei congresuale XII din 12/24 Octobre a. c. s'a cetit şi autenticat astăḑi în comisiune, fiind de faţă Escelenţia Sa I. P. S Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, Preasânţia Sa dl episcop Nicolau Popea, Ieroteiu Beleş, Dr. Ilarion Puscariu, Vasiliu Beleş, Valeriu Bologa, Parteniu Cosma, Nicanor Frateşiu, Ioan Hannia, Nicolau Ivan, Ioan Leményi, Ioan Papp, Paul Papp, Ioan Popescu, Ioan cav. de Puscariu, Dr. Remus Rosca, Georgiu Szerb şi Nicolau Zigre.

Noii episcopi sêrbesci.

Din incidentul nóuelor alegeri de episcopi pentru scaunele vacante din Timişóra şi Carloviţul de sus (Karlstadt) săvêrşite ḑilele aceste în Carloviţ, — „Branik" vorbind despre aceste alegeri şi apreţiind resultatul obţinut face şi o biografiă a noilor episcopi, din care estragem următórele date

După împregiurările actuale, acésta alegere e bună Nicanor Popcvici, alesul episcop pentru diecesa Timişórei s'a distins în lucrările pentru întărirea autonomiei bisericei nóstre, şi are cualificaţiunea formală.

Michail Gruici, alesul episcop pentru diecesa Carloviţului de sus, e om tinĕr, destept, muncitoriu şi inteligent. Acesta póte sĕ facă multe lucruri bune în cercul seu de activitate.

I. Sfetozar, numit în ţagma călugărésca Nicanor Popovici s'a născut la anul 1831 în Kisfalub (Baranya), din părinţi învĕţători. Scólele gimnasiali le-a făcut în Verbasul-vechiu, unde a fost conscolariu cu actualul patriarch sêrbesc Georgiu, cu care a rĕmas până aḑi în cea mai intimă pretenie. Gimnasiul superior şi filosofia a studiat-o în Pesta, unde a mai terminat şi sciinţele juridice. Dupa acestea a urmat teologia în Carloviţ.

Terminêndu-şi astfeliu studiile, fù chiemat în anul 1860 de patriarchul Raiacici ca profesor la gimnasiul din Carloviţ, unde a propus doi ani de ḑile limba latină şi germană. In 1862 se aşeḑà ca paroch în Bacinatiu, un sat mic în Sirmiu şi aici a trăit în deplină mulţĕmire cu familia sa. In 1872 ii móre soţia — şi părintele Sfetozar rĕmâne vĕduv cu trei copile nevrêstnice.

Împlinindu-şi cu consciinţe datorinţele sale de preot şi muncitoriu în via Domnului, ducênd o viaţă esemplară şi avênd şi darul frumósei vorbiri, dênsul şi-a recâscigat încurênd recunoscinţa, iubirea şi stima nu numai a fiilor sei sufletesci, ci şi a tuturor superiorilor sei. Reposatul patriarch Masirevici l'a distins încă în anul 1865 cu brâu roşu. In 1187 fu ales de membru în sinodul archidiecesan şi în consistoriu. În anul 1874 şi 1879 se presentà în congresul naţional bisericesc, unde în rêndurile partidei naţionale luptà cu bărbăţia pentru interese bine pricepute ale bisericei şi naţiunei sêrbesci. Pe temeiul acestei zelóse activităţi, congresul din anul 1879 l'a ales de membru în comitetul congresual şi în acésta calitate dênsul neobosit a stăruit şi a lucrat pentru reducerea eparchielor şi a consistórelor sêrbesci; ér în anul 1881 a presentat comitetului congresual un raport amĕnunţit despre starea mănăstirilor din archidiecesă, raport redactat cu multă iscusinţă, în care se presintă adevĕrata stare a mănăstirilor pornite spre decadenţă. Acest raport fù tipărit şi în ediţiune separată. În anul 1880 fù ales de paroch în Ciurusiko, ér mai tărḑiu devenind vacant scaunul protopresbiteral din Jabaly, părintele Sfetozar fu aplicat ca administrator al acestui protopresbiterat. În acest timp măritându-şi cele trei fiice, a întrat — cum de mult doria — în tagma călugăréscă, cu care prilej primì numele de Nicanor şi numai decât i-se încredinţà şi conducerea mănăstirei Sisiatovaţi. După ce aici a dovedit în scurt timp o vrednicie neescepţionată, patriarchul îl transpuse ca egumen în mănăstirea Beocin şi-l înaintà la demnitatea de protosincel patriarchal, éră sinodul (scupstina) eparchial archidiecesan l'a ales ca membru în consistoriul archidiecesan, în care calitate a funcţionat până la alegerea decurênd sěvêrşită ca episcop al Timişórei.

II. Miloşiu, numit în tagma călugăréscă Michail Gruici este noul episcop pentru diecesa Carlovițului de sus.

Dóră nici un călugăr sêrbesc din aceste părţi nu şi-a făcut cariera aşa de iute ca acesta. În vêrstă de 30 de ani şi din simplu călugăr el deveni deodată — episcop! Adevěrat că Stefan Stratimirovici era numai de 28 de ani când a devenit episcop, dar acest lucru s'a întêmplat în vécul trecut şi apoi Stratimirovici a fost şi nobil, ceea-ce pe atunci nu era lucru neînsěmnat şi era deja archimandrit pecând fù ales de episcop, — aşa dară cu adevěrat, că şi-a făcut acéstă carieră cât se póte de iute, dar cel puţin în condiţiuni de anvansament treptate; pecând noul episcop al Carlovițului de sus, sărì treptele Sionului cum nici nu ai fi cugetat.

Michail Gruicì s'a născut în anul 1861 în Petrini, în diecesa pentru care fù ales de episcop, tot din părinţi învěţători, cari sunt în viaţă. Scólele medii le-a frecuentat în Zagrab (Agram) unde a depus şi esamenul da maturitate. S'a înscris la universitatea din Zagrab, unde a obţinut cu succes esamenul provincial în drepturi şi după acésta a urmat teologia din Carloviţ, ce o termină cu „fórte bine“ în anul 1886. Isprăvind teologia, Gruici s'a cerut de calugăr la curte, dar rěposatul patriarch German declinà acest lucru şi Milosiu primì sě se sfinţéscă ca preot celib, — pricina ce a dat ansă mai tărḑiu la multe nepăstuiri ridicate în contra episcopului Teofan. Popit odată, Gruici fù o vreme administrator la sate şi în curênd după acésta se călugărì la mănăstirea Gomirje, mai apoi îl aflăm la curtea episcopéscă din Plasika, unde aveaocupaţiune în cancelarie. Aici însě nu a petrecut mult, căci episcopul Teofan îl trimite ca administrator în Marin-Dol — tocmai la marginile graniţei. În Octobre anul trecut 1890, sinodul îl alege de profesor la teologie, unde abia a slugit un an şi étă-l acum — episcop.

„Biserica şi Scóla“.

Magistrat în comună mare.

„Tribuna“ în primul din Nr. 238 din 25 Octobre în urma unei informaţiuni contrasă din „Kolozsvár“ pune sub ochii cetitorilor magiarisarea magistratelor, respective disolvarea acelora, cari au representanţi în maioritate nemagiari, între cari se numěră şi Haţegul din comitatul Huniedórei.

Îmi ţin de datorinţă a sta puţin de vorbă la acest obiect de mare însemnătate în viaţa autonomă a haţeganilor.

Numerarea poporului din anul 1890 deşi ocârmuitorii s'au năsuit a scóte şi a mări numěrul omnipotenţilor ḑilei, totuşi în comitatul Huniedórei nu au putut scobori numěrul românilor de 90 de percente.

Şi cu tóte că au puterea politică în mână şi cércă pe tóte terenurile, cu tóte puterile, nu sě ne facă iobagi fără sě ne facă sě vorbim şi sě simţim una cu fii lui Arpad — totuşi afară de nemeşi — noi cei cari am fost în suferinţe — cari ne tragem din iobagi, ori suntem descendenţii graniţerilor ţinem sus şi tare la legea şi naţionalitatea nóstră românéscă.

Erau timpuri şi pentru grăniţerii haţegani, când cu fală îşi mărturisiau chemarea lor de apărători ai tronului şi vetrelor lor, dar precum s'au fost înălţat sub Maria Teresia împărătésa Austriei, la oraş cu magistrat complet (judecătoriă şi tribunal) aşa dela ivirea şi nasterea dualismului au tot perdut câte ceva, până când aḑi unica lor reminiscenţă şi suvenire a sângelui vĕrsat, magistratul li este pus sub întrebarea de a'l pierde, de a se disolva.

Dela începutul dualismului personalul şi resorturile oficianţilor s'au tot redus până când aḑi avem nu judecătoriă nici tribunal, ci numai magistrat cu un personal de un primar, 2 senatori, dintre cari căpitanul de poliţie ungur denumit, un notariu ungur acărui tată a fost sas ér mumăsa română, un econom magistratual, un perceptor şi 2 scriitori.

După Dumneḑeu afară de cei doi, toţi suntem români.

La perderea şi la disolvarea magistratului a lucrat fórte mult vice-comitele Bacsáy Kálmán, care aḑi călătoresce pentru a şi redobândi puterea spirituală în strěinătate.

După îmbolnăvirea sa s'a ivit întrebarea în comitet, respective în representanţa opidană, care — la poruncă mai înaltă, — a fost convocată la şedinţă estraordinară pentru a delibera asupra întrebărei „sě mai fie Haţegul oraş cu magistrat ori sě se facă comună mare“?

Cu toţii într'o inimă şi un cuget, toţi membrii representanţei, unanim — fără deosebire de naţiune ori confesiune — au opiniat şi au mărturisit susţinerea magistratului, cu atât mai vêrtos, căci pentru susţinerea lui nimenea dintre locuitorii Haţegului nu contribuesce cu nici un cruceriu.

Sunt oraşe unde populaţiunea plătesce aruncuri şi mai scie Dumneḑeu câte dări comunale, precând aici sórtea a decis ca de atari aruncuri poporul sě fie scutit cu desěvêrşire.

Nu au sciut cârmaciul, că pe ce cale sě supună magistratul respective Haţegul ocârmuirei nepotului seu, unui om tiněr de vre-o 28—30 de ani, a aflat că manipulaţia averei este rea şi din motivul acesta a şi propus ministrului punerea magistratului respective averea lui sub curatelă, denumindu-se drept povăţuitor nepotul seu főszolgabirěul din Haţeg spre a-l mai plăti oraşul şi pe acesta din venitele sale, căci şi aşa poporul până acum nu a plătit nici un cruceriu comunal.

Ce e drept — e drept — manipularea cu averea banilor a fost rea, ḑar nu din intenţiune, cumcă ar fi fost aplicaţi la defraudare, fără mai mult din încurcala în care s'a fost confundat fostul perceptor opidan.

Acesta a tot amênat pregătirea raţiocinielor de pe an pe an până au trecut ḑece ani — atunci a şi murit.

După încetarea din viaţă a perceptorului primariul nu a sciut sě încépă lucrul, cu rěmăşiţa încă a fost ajuns în încurcătură, şi aşa ajungênd lucrul la ministru la acusa unui om, s'a esmis o comisiune dela comitat: vice comitele cu esactorul şi cu procurorul comitatului.

Au lucrat acestia mult — fórte mult — până ce au făcut raţiociniile tóte în rênd de pe toţi anii.

Şi la urma urmelor ce sě veḑi: vre o 4—5 mii de floreni nu s'au aflat în erogate destul de documentaţi şi aşa s'a hotărât dela comitat ca suma aceea, care s'a spesat fără aprobarea comitatului sě se renapoeze prin representanţă ori prin arunc asupra populaţiunei: Pentru-că, veḑi Dómne, s'a cumpěrat un loc frumos în preţ de vre-o 2 mii pentru scóla grăniţeréscă neaprobat de comitat şi alte de acestea lucruri pentru scopuri românesci, ca şi când venitele oraşului nu ar compete şi nu ar fi după lege drepturile şi averea esclusivă a acelora, cari şi-au vărsat sângele pentru apărarea patriei şi a tronului, cari drept recompens prin Erkeukniss-ul Maiestăţii Sale li s'au recunoscut ca avere grănitărésca.

In urmă a venit la desbatere în şedinţa representanţei opidane, unde toţi de tóte părţile dădea, loviau şi sě împedecau tot de scóla graniţerésca până când vrednicul protopresbiter — D ḑeu sě-l ierte — Ioan Raţ a luat cuvêntul şi a combătut tóte pările rěuvoitóre şi le-a spus verde tuturor celor ce profesau idei scălciate că, „ce se acaţă tot de scóla graniţerésca ca şi când pentru alte lucruri netrebuinciose nu s'ar fi spesat sume mai însemnate!?

„Se arunce numai o privire asupra trecutului şi judecând din punct de vedere juridic, sěnătos lucrul — şi numai aşa cum este — atunci vom sci, că pe a cui drept am ajuns noi aici!?

„Dacă graniţerii au ajuns — nu din vina lor — în posiţia de astaḑi — precum slăbănogul din scriptură tot se rógă sě i se rânduе un om care sě-l bage în scaldă sě se facă sănătos — aşa şi graniţerii ei au drepturi, om le trebue şi ve asigurez, că toţi câţi suntem aici nu vom călări pe drepturile lor, fără dacă ne trebue magistrat sě-l susţinem cu venitele nóstre, dar nu cu ale graniţerilor — aşadară dacă e vorba de un lucru cultural — şi numai atâta au şi graniţerii şi numai atâta le am dat din venitele lor de preste 10 mii floreni anuali sě-i privim ca bani spesaţi pe scopuri culturali. „Sě nu ne fălim cu averea altuia şi tot pe păgubaş sě cadă pedépsă.“ etc.

Pentru apărarea causei a mai vorbit înv. Sânsian şi advocatul Bontescu.

Astfeliu dearêndul am trecut preste tóte punctele dificultate şi le-am primit dimpreună cu suma aceea fără a avé cineva sě acopere vre un cruceriu. E drept, că oraşul a fost ajuns şi în datorii dar nu atât de mari încât să nu se pótă acoperi din venitele anuali, succesive fireste. Şi apoi în contra sentinţei am însinuat recurs la ministru.

Sentinţa s'a nulificat şi s'a ordonat secuestrarea pădurilor, cari érăşi prin réua manipulare erau cam devastate.

Grăniţerii au protestat căci pădurile au fost proprietatea lor, ba au mers deputaţiune din 5—6 grăniţeri la ministru, în érna trecută, şi resultatul a fost: Secuestrarea pădurilor şi din aceste nu este ertat a se taia nici un lemn şi cine are dreptul sě şi-l caute pe calea legei.

Étă dar d-le redactor până unde am ajuns!

Ca oraşul sě nu devină comună mare am pertractat causa şi am esaminat-o în două şedinţe şi adecă: înainte de améḑi după o meditare seriósă asupra stărilor am conclus, că în puterea autonomiei sě rěmânem magistrat. Astfeliu am ales o comisiune care sě compună şi sě motiveze în deajuns respunsul şi dorinţa nóstră.

In comisiune s'a ales 3 unguri şi 2 români. După améḑi s'a cetit rěspunsul adecă că, în sensul legei nici magistratul n'au fost admoniat cu atât mai puţin poporul Haţegan, pentru nici un abus.

Dacă vre o persónă ori alta din magistratură a comis ceva ilegal, la disposiţia comitatului stă legea disciplinară, avênd a suporta urmările cel vrednic de ele, dar nici decât pentru indiviḑi sě se pedepsésca poporul întreg.

Susţinerea magistratului e asigurată pe vecie. Din venitele proprii sě susţine fără a contribui cineva cu vre-un cruceriu, deşi bugetul şi în anul acesta se apropie în erogate la 15 mii.

Este o datorie de vre o 2—3 mii floreni acea sě va depura încă în anul viitoriu. Şi aşa póte numai din patimă s'a propus disolvarea magistratului pentru-că el are drept de şi trebue sě vieze şi mai deperte. etc. etc.

Acestea motive, mai ponderóse aşa ḑicênd, le am asternut la locul competent, şi nici până aḑi nu ne-a venit nici albă nici négră.

Nu sciu de unde va fi fost pus în lucrare „Kolozsvár“ sigur prin un om bun . . . şi de omenie . . . care póte sě scie, că şi magistratul ca şi comunele sě compun din persóne favorite lor şi pe cari ei îi doresc şi îi candidéză. Acum a trecut alegerile. Nu te mai întrébă nime că cu i dai votul? pentru-că cel pus în candidare fiind numai singur sě alege cu aclamare şi fără voia alegětorilor.

Privéscă numai la Baussner paşă şi are destul.

Despre starea actuală a personalului magistratual am sě observ că cercetarea disciplinară dictată contra vre-o 3—4 persóne nu a ajuns la nici un resultat până aci, ba şi senatorul, care a fost suspendat, nu din vină esenţială l'au rehabilitat şi astăḑi toţi sunt în funcţiune şi nu-i dóre capul de cercetările, de cari vorbesce „Kolozsvár“.

Acestea am aflat de lipsă în interesul adevěrului a vi le descoperi, rugându-ve d-le redactor sě binevoiţi a le da publicităţii. *Sentinela.*

Convocare.

Reuniunea învěţătorilor rom. gr. or. din districtul XI al Făgăraşului îşi va ţiné adunarea generală districtuală din est an în ḑilele 10, 11 şi 12 Novembre a. c. v, în opidul Făgăraş, la care sě invită toţi membrii, precum şi toţi binevoitorii acestei corporaţiuni.

Epitropiele parochiale şi scolare sunt îndatorate, a provedé pe învěţătorii cu diurne de cel puţin 1 fl. v. a. pe ḑi şi pauşal de călătorie §-ul 8 din statute. Absentările nelegitimate se vor pedepsi cu 5. fl. (§-ul 9 din statute).

Program:

Şedinţa 1 Dumінecă 10 Novembre a. m.

1. Asistarea în corpore la serviciul divin, împreunat cu parastas pentru decedaţii membri ai reuniunei şi pentru fericiţii întru pomenire archiepiscopul Andreiu baron de Şaguna şi Anania Trombiţaş
2. Deschiderea şedinţei şi cetirea apelului nominal.
3. Alegerea comisiunilor.

Şedinţa II, Duminecă 10 Novembre p. m.

4. Raportul comitetului central, despre activitatea reuniunei în anul trecut scol.
5. Raportul cassariului.
6. Raportul bobliotecariului.

Şedinţa III, Luni 11 Novembre a. m.

7. „Óia“, prelegere practică de Trandafir Dragomir.
8. Recensiune asupra „Noului ABC-dar ilustrat“ de Dometiu Dogariu prin Ioan Berescu.
9. Critică asupra operatului lui Ioan Capětă „Drepturile şi datorinţele civile“ de Filaret Daişorean şi Ioan Rosca.

Şedinţa IV, Luni 11 Novembre p m.

10. Preotul şi învěţătoriul, disertaţiune de David Chiujdea.
11. Recensiune asupra opului „Istoria biblică“ de G. Ludu şi J. Dariu prin Iacob Popa şi Pantalimon Nastea.
12. Metodul caligrafiei de Georgiu Andron.

Şedinţa a V Marţi 12 Novembre a. m.

13. Referada comisiunei însărcinată cu censurarea raportului comitetului central.
14. Referada comisiunei însărcinată cu censurarea raportului cassariului.
15. Referada comisiunei însărcinată cu censurarea raportului bibliotecariului.
16. Referada comisiunei pentru propuneri.
17. Curenţii.

18. Constituirea reuniunei pe un nou period de 3 ani.

19. Inchiderea şedinţelor.

Făgăraş, 24 Octobre, 1891.

Iuliu Dan, preşedinte. *Ioan Berescu*, secretariu.

Reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul Sas-Sebeş îşi va ţiné adunarea sa generală în ḑilele din 8/20 şi 9/21 Novembre a. c. în Alba-Iulia.

La acésta adunare se invită toţi membrii acestei reuniuni, precum şi toţi amicii şi binevoitorii causei scolare.

Programă:

Vineri 8/20 Novembre la 10 óre a. m. invocarea Duchului sânt, deschiderea adunărei şi constatarea membrilor presenţi.

1. Raportul comitetului central despre activitatea sa dela ultima adunare generală dimpreună cu raportul cassariului şi al bibliotocariului.

2. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea acestui raport.

3. Statorirea definitivă a materialului din studiul religiunei, ce este de a se propune în scóla poporală; prelegeri practice din acest obiect.

4. Cum şi cât este de a se propune din studiul „Geografia şi Istoria“ în cursul al IV-lea al scólei poporale, prelegeri practice din acest obiect.

5. Cum este de a se propune computul cu Nrii 1—20 în scóla poporală; prelegeri practice din acest material.

6. Lucrul de mână în scóla poporală.

7. Raportul comisiunei de sub pt. 2.

8. Curenţii.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Sas-Sebeş, ţinută în 1 Novembre 1891 st. n.

Z. Murĕşianu, preşedinte. *N. Todea*, notar.

Varietăţi.

* (Alegere de patriarch). O telegramă din Constantinopol anunţă, că archiepiscopul de Nicopolea, Neofit, este ales patriarch ecumenic.

* (Sânţirea seminariului ev. lut.) Marţi s'a săvêrşit în Sibiiu sânţirea noului seminariu ev. lut. Serbarea s'a început cu o cântare corală a seminaristilor înaintea seminariului, unde era adunat mult public în haine de serbătóre. A urmat apoi o escelentă vorbire a ilustrit. sale d-lui superintendent Teutsch, ţinută de pe o tribună încungiurată de brăḑişori. Coristii au mai intonat o cântare şi şi apoi s'a făcut întrarea în noul edificiu, unde dl director ţinu o disertaţiune. Serbarea s'a terminat cu un banchet.

* (Sânţire de stég.) Dumineca la órele 12 s'a sfinţit stégul scólelor de stat de aici cu mare solemnitate. Naşa stégului contesa Bethlen născută Mocsonyi s'a substituat prin dómna Iánosyi soţia preşedintelui tribunalului de aici.

*(Himen). Dl Ioan S. Rodean şi Ana P. Iuga invită la serbarea cununiei lor, ce se va ţiné în 3 Novembre st. v. a. c. la 1 óră p. m. în biserica gr.-or. din Tilişca.

* (Postal). Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru postul de magistru postal în comuna Retteg, comitatul Solnoc-Dobâca.

Emolumentele sunt: 200 fl. salariu, 40 fl. spese de cancelarie şi 33 fl. spese de imanuare.

Sĕ recere cauţinne de 100 fl. Magistrul postal va avê sĕ ţină o cariolă care va avé de 4 ori pe ḑi sĕ mérgă la staţiunea drumnlui de fer Retteg în depărtare de 1·3 kilometri şi pentru acésta prestaţiune va intra la învoiélă cu direcţiunea.

Sĕ recere viéţă nepĕtată, cunosointa limbei magiare şi cunoscinţe practice în purtarea oficiului postal.

* (Invitare.) Despărţĕmêntul Cluş al reuniunei învĕţătorilor rom. gr. or. din districtul Cluş Turda are onóre a invita la „Producţiunea declamatorică-musicală“ impreunată cu joc ce o va arangia în favorul fondului şi a bibliotecei cu concursul binevoitor al d-şórei Ana Condor, cu ocasiunea adunării sale generale, la 3/15 Novembre a. c. în sala scólei gr. or. române din Sebeşul mare de lângă (staţiunea călei ferate K.-Sebeş per B. Huedin) cu următórea

Programă:

1. „Cuvênt de deschidere“, rostit de preş. reun. Vasilie Teotelecan.

2. „Ḑiua a apus“ cor.

3. Murgu şi fata lui“, poesie de V. R. Buticescu, declamată de d-şóra Ana Condor.

4. „Soldatul român“, cor.

5. „Insĕmnetatea culturei femeii la noi la români“, disertaţiune de Vasile Teotelecan.

6. „Buchetul“ romanţă pentru o voce cu ecompaniare de flaută, cântată de dşóra Ana Condor şi V. Teotelecan.

7. „Herşcu boccegiul, cântecel comic într'un act de V. Alecsandri declamat de V. Germân.

8. „In pădure“ cor.

NB. In pausă se vor juca jucurile naţionale „Căluşerul şi „Bătuta.“

* (Necrolog). Pĕtrunşi de adêncă durere aducem la cunoscinţă tuturor rudelor, amicilor şi cunoscuţilor trecerea din viaţă a prea iubitului nostru părinte *Ioan Olinschi*, archipresviter staurofor districtual, care a adormit în Domnul după un morb îndelungat în vêrstă de 65 ani Luni în 2 Novembre a. c. st. n.

Inmormêntarea remăşiţelor pămêntene a scumpului defunct s'a celebrat Mercuri în 4 Novembre a. c. la 10 óre a. m.

Cernăuţi, în 2 Novembre, st. n. 1891.

Adênc întristata familiă.

* (Omor premeditat). Tribunalul din Sibiiu a judecat la 15 ani închisóre pe Iozef Ruprich din Sibiiu, pentru-că a împuşcat pe Rosa König soţia lui Iosef König, cu care ucigaşiul a trăit în relaţiuni neiertate.

Procurorul regesc a apelat.

Bibliografic.

Calendariu pe anul visect 1892 întocmit după gradurile şi clima Ungariei şi a României, a apărut în editura tipografiei archidiecesane şi se află de vênḑare în librăria archidiecesană cu **30 cr.** esemplariul.

Atragem atenţiunea publicului nostru asupra acestui calendariu bogat in conţinut, care cuprinde în sine pe lângă partea calendaristică şematismul bisericei nóstre, o evidenţă pentru oficiile parochiale şi protopresbiterale şi têrgurile din patrie în modul cel mai esact. Observăm totodată, că venitul ce resultă din vinderea acestui calendariu se adauge la fondul tipografiei archidiecesane, menit pentru ajutorarea preoteselor vĕduve.

Publicaţiune.

Comitetul municipal al comitatului Sibiiu a decis în şedinţa sa din 5 Octobre a. c. sub Nr. 222 pe be basa alineii a 2-a a §-lui 34 al art. de lege XXI din anul 1886, că locurile acelor membri aleşi ai comitetului municipal, cari au eşit din comitet şi a căror mandat espiră cu finea anului 1891 sĕ se întregéscă prin alegere, care se va efeptui *în 15 Novembre 1891 st n.*

Acésta sĕ aduce la cunoscinţăpublică cu urmatoriul adaus:

1. spre orientare s'a pus lista virilistilor rectificată pe anul 1892 şi lista membrilor aleşi în localităţile de oficiu ale celor 2 oraşe şi ale comunelor respective spre vedere publică;

2. alegerea se va efeptui în modul următoriu;

în cercul electoral 1-iu al oraşului Sibiiu sunt de a se alege 2 membri, unul cu mandat până la finea anului 1892 şi celalalt cu mandat până la finea anului 1895. — Presidentul de alegere: Iosif Drotleff, senator; substitut; Francisc Zimermann, archivariu orăşenesc. Locul de alegere: sala de şedinţă orăşenéscă.

b) *în cercul I iu electoral al oraşului Sebeşului* sunt a se alege 3 membri, toţi cu mandat până la finea anului 1892. Presidentul de alegere Otto Conrad, primariu; substitut: Ioan Dregan, notariu r. Locul de alegere: localitatea de şedinţe orăşenéscă-

c) *în cercul electoral al Sĕlistei* sunt de a se alege 2 membrii cu mandat până la finea anului 1892. — Presidentul de alegere: Alecsandru Lebu, proprietariu; substitut Dr. Nicolau Maier, protopresbiter. Locul de alegere: localitatea oficiului pretorial din Sĕlişte;

d) *în cercul electoral al Bradului* sunt de a se alege 2 membri ambii cu mandat până la finea anului 1892. — Localitatea oficiului comunal din Brad. Mandatul aleşilor începe îndată după verifiearea alegerilor numai mandatul primului ales în cercul Bradului începe cu 1 Ianuariu 1892.

3. Dreptul de alegere activ îl au toţii aceia, cari sunt induşi în lista alegĕtorilor de deputat dietal pe 1891; aleşi pot fi toti aceia, contra cărora nu ocură motivele de eschidere numĕrate în §-ul 23 al art. de lege XXI din anul 1876;

4. alegĕtorii sunt pe basa §-lui 38: XXI din 1886 îndreptăţiţi a-şi designa la începutul alegerii 4 bărbaţi de încredere lângă president;

5. în sensul §-lui 39· XXI din 1886 alegerea se începe în ḑiua mai sus amintită la 9 óre deminéţa şi se finesce tot în aceiaşi ḑi la 4 óre după améḑi;

6. spre orientare sĕ mai aduce la cunoscinţă, că se ţin:

a) de I-mul cerc electoral al oraşului Sibiiu: Uliţa Măcelarilor, Baier, Quer, Brukenthal, Hecht, Cisnădii Hermannsplatz, Jernii, Honterus, Wiesen şi Harteneck; din suburbiiu: uliţa Morii, Berg, Bad, Schul, Kreutz, Schevis, Schützen, Grópei, Bisericii, Gerlitzi, Schwimschul şi Ţigania dela pórta Cisnădiei;

b) de I-mul cerc electoral al oraşului Sas Sebeş;

a) întreg oraşul din centru şi căsile aparţinĕtóre acolo Nrii. 76, 97, 124, 125, 1065, 527 şi 195;

b) căsile dintre centru şi Quergasse;

c) uliţa Siculorum esternă;

d) uliţa Dăii;

e) uliţile Alt, Quer şi Neu,

f) uliţa morii şi locul dinaintea porţi inferióre până la canalul morii (adecă căsile Nr. 1—209, 239—420, 437—450, 527—539, precum şi căsile din raionul acesta cu Nrii dela 940 în sus;

c) de cerculeelectoral Sĕlişte, comunele: Aciliu, Galeş Gurariului, Cacova, Mag, Orlat, Poplaca, Rĕşinari, Săcel, Sălişte, Sibiel, Tilişca şi Vale;

d) de cercul electoral Bradu comunele: Sebeşul-inferior Boiţa, Sadu, Avrig, Sebeşul-superior, Brad, Cisnădióră, Porceşti, Racoviţa, Şelimbru, Tălmaci, Tălmăcel şi Veştem.

Sibiiu, în 2 Novembre, 1891.

Gustav Reissenberger,
vice-comite comitatens.

Din public. *)

Avis.

Tinerimea română învită prin acésta cu tótă onórea pe inteliginţa română din loc la o petrecere familiară, ce se va ţiné Joi séra în 12 Novembre, n. în sala dela „Gesellschaftshaus“

Începutul la 7½ óre. Damele sunt rugate a se presenta în toaletă simplă eventual în costum naţional.

Sibiiu, în 10 Novembre, 1891.

Din însărcinarea tinerimei:

Dr. *Petru Şpan.*

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă.

Nr. 2015 1891. [194] 2—3

Publicaţiune!

Pe basa încuviinţărei înaltului ministeriu reg. ung. de agricultură Nr. 12766 I. 3. 1891 dă *comuna Rĕşinari în esploatare pe 4 ani tăietura de fag Şasa în estindere de 125 jug. catast. pe lângă solvirea unei arenḑi potrivite,* spre care scop se va ţinea în **22 Novembre st. n. a. c. la 3 óre d. a.** în cancelaria comunală licitaţiune publică, la care se primesc şi oferte în scris.

In tăetura acésta se pot face circa *28—30000 metri cubici lemne de foc şi se află în apropierea de Rîul-Sadului,* pe care se pot plutí lemnele. Fagii sunt sĕnĕtoşi, înalţi şi frumoşi de 80—120 ani.

Comuna are dreptul de plutire pe *rîul Sadului până la Tălmaciu.*

Preţul strigării de un stângin metric în pădure este *90 cr.*

Licitanţii au se depună înainte de începerea licitaţiunii un *vadiu de 200 fl. v. a. în bani sau în hârtii de valóre.*

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea în órele de oficiu în cancelaria comunală.

Rĕşinari, în 4 Novembre, 1891.

Primăria comunală.

„Iulia“ institut de credit şi economii, societate pe acţii din oraşul Alba-Iulia.

Convocare.

Subscrişii ca membrii fundatori ai institutului de credit şi economii „Iulia“ societate pe acţii din oraşul Alba-Iulia prin acésta convocăm pe domnii acţionari la adunarea constituantă ţinêndă la **21 Novembre 1891 st. n. la 10 óre a. m.,** în localul scólei gr. or. din loc. Acţionarii pot sĕ se presenteze sau în persónă sau prin representante ales dintre acţionari şi provĕḑut cu plenipotenţă în scris.

Obiectele pertractării sunt:

1. Impărţirea şi aprobarea statutelor. [195] 2—3
2. Constituirea societăţii.

Din şedinţa comitetului fundatorilor institutului de credit şi economii „Iulia“.

Alba-Iulia, în 1 Novembre, 1891.

Ioachim Fulea m. p., advocat şi propriet.
Simeon Micu m. p., protop. greco-catolic.
Tordoşan m. p.
Mateiu Nicola m. p., advocat.
Rubin Patiţa m. p., advocat.
Alecsandru Velican m. p., advocat ş propriet.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesana.

Nr. 117 Sibiiu, Sâmbătă 2/14 Novembre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 1 Novembre.

De câte ori se întrunesc delegațiunile, presa opozițională totdeuna dă alarm contra armatei comune.

An de an se repețesc plângerile contra acestei instituțiuni, pentru care după părerea fraților magiari sĕ speseză prea mult.

Constatăm și noi, că în adevĕr, sporirea bugetului ministrului de rĕrboiu an de an, este un semn rĕu.

Militarismul apasă ca plumbul cel greu asupra capetelor cetățenilor contribuabili, și, până ce congresul de pace în formă platonică deliberéză în Roma, delegațiunile întrunite la Viena vor vota de bună sémă și creditul de preste 4 milióne mai mult ca anul trecut pentru trebuințele armatei.

Li sĕ spune adecă celor din delegațiuni, că vecinii sunt înarmați din tălpi până în crescet, li se spune, că nu sĕ scie óra în care armata are sĕ-și facă datorința și e greu unui ministru, fie el chiar și ministru unguresc sĕ se opună cererilor ministrului de rĕsboiu, cu atât mai greu este unui deputat, membru al delegațiunei, ca sĕ ia asupra-și responsabilitatea pentru nevotarea creditului cerut.

Puțină gură însĕ tot trebue sĕ facă membrii delegațiunei și aici spre onóre fie le ḑis, fac și cei din partidul guvernamental, ca și cei din oposiție, ca pe urmă cu toții sĕ voteze bugetul.

Așa a fost de un pătrariu de secol încóce, n'are sĕ fie ĕst an altmintrea.

Ca sĕ nu li se impute aici acasă, că nu au reclamat în Viena drepturile ungurilor, apoi fac interpelații, de ce nu s'a denumit la ministeriul de esterne un magiar, de ce nu se ridică o academie militară aici ca cea din Wiener Neustadt, de ce nu sciu oficerii vorbi unguresce, de ce nu au trimis pe căpitanul Uselac în vre-o temniță undeva, și după ce la tóte aceste primesc asigurări, că li se va face pe voiă, apoi triumfând, sĕ reîntorc toți dela Viena și pămĕntul sĕ întórce mai departe în jurul osiei sale.

Tótă instituțiunea delegațiunilor este numai o formalitate gólă. Premerg adecă înainte de a se întruni delegațiunile conferințe de ministri și ministrii de finanțe ai ambelor țĕri, cioplesc cât pot și reduc până la un punct óre care pretensiunile ministrului de rĕsboiu, ca anul viitor sĕ i le voteze, căci altcum nu merge și nu póte merge.

Delegații magiari însĕ nu atât pentru resultate se svĕrcolesc, ci mai mult, ca alegătorii sĕ-i preamărescă și sĕ le laude curagiul și cunoscințele în cele militari și cele ale afacerilor esterne.

Supĕrarea cea mare li o causéză fără îndoélă spiritul ce domnesce în armata comună. Acel spirit nu le convine fraților magiari de loc. Armata acésta pentru ei e o instituțiune strĕină și le e un mare spine în ochi. De nu ar fi ea, honveḑimea ar avea tunuri, și tot ce trebue pentru o armată, chemată a apĕra țéra și națiunea magiară.

Indată ce însĕ este armata comună, proveḑută cu tunuri, pentru honveḑime ele devin superflue, căci armata acésta și așa va opera numai împreună cu cea comună, și afară de granițe, numai la espresa dorință și poruncă a Maiestății Sale va trece.

Precând dar magiarii sĕ supĕră pentru milióonele, ce sunt siliți a le vota pentru armată, ceialalți cetățeni din Ungaria și-ar puté permite și ei întrebarea de ce dóue armate, când una și bună tot atât de bine va corespunde trebuințelor pentru apĕrarea țĕrei.

Dar ceialalți cetățeni puțin numĕră. Ei au sĕ contribue și sĕ tacă. Lucsul acesta nu și'l pot permite, și în fața unor fapte complinite, nici nu e în interesul țĕrei, ca sĕ sgâdărim armata, fie ea de ori ce categorie, chemarea ei este, ca sĕ apere patria și politica sĕ o lase sĕ o facă alții.

La magiari — nu la toți — acésta nu le convine. Le ar plăcea lor, când oficerii ar cerceta teatrele magiare, când ar vorbi esclusiv numai limba magiară și nu s'ar supĕra de loc dacă ar fi în ascuns ori chiar și pe fată membrii ai kultur-egyletului.

Când aceste le-ar face, când s'ar asocia cu tinerii universitari ca sĕ se stérgă de pe fața pămêntului monumentul lui Hentzi și sĕ se ridice unul pentru Kossuth, și când ar cere cu insistință, ca regimentul ce pórtă numele lui Iellacsics sĕ se stérgă și sĕ i se dea alt nume, ḑicem când s'ar cresce oficerii în acest spirit atunci armata comună ar fi tot atât de iubită ca și cea a honveḑilor, atunci, nu așa îndoiți ar vota sumele cele mari, ca cum o fac astăḑi, când armata este stêlpul tronului și a intregei monarchii și când intregitatea monarchiei, numai dela ea atérnă. Dacă cei dela „Egyetértés" nu au ajuns sĕ-și vadă visul cu ochii, acésta armată are nedisputabilul merit și noi credem, că meritul acesta nu are sĕ fie reservat numai actualei armate, ci el are sĕ fie un merit permanent pentru tóte armatele viitóre din Austro Ungaria, cu tot cătranul ce'l varsă kossuthistii cei fanatici.

Nóuĕ ne place a crede, că tocmai în interesul Ungariei este, că acésta armată sĕ fie tare și bine disciplinată, sĕ țină mult la intregitatea imperiului, căci magiarii numai avênd la spate baionetele atâtor mii de soldați, pot face pe stăpânul acasă și pot sĕ-și dea aerul de o putere mare înafară.

Revista politică.

Delegațiunile întrunite în Viena s'au constituit în secțiuni și își urméză desbaterile în mod normal. Pe Sâmbătă se aștéptă esposeul ministrului de esterne Kalnoky în delegațiunea ungară, ér pe Luni în cea austriacă.

La primirea delegațiunei ungare și austriace monarchul a rĕspuns, că cu bucurie póte asigura, că stăm în bune relațiuni cu tóte puterile. In deplină armonie cu aliații nostri ve vestesc, că susținerea păcii europene este cel mai sigur sprigin pentru binele și prosperarea popórelor. Regimul meu nu perde din vedere acest scop și din partea celorlalte cabinete vin asigurări de pace. Ce-i drept, acésta încă n'a delăturat pericolul situațiunei politice europene și nici n'a pus limită pregătirilor militare, dar fiind-că asigurările de pace sunt generale, sĕ póte sĕ se ajungă și acest scop. Fie-mi dat sĕ vestesc popórelor mele, că actualele îngrigiri și greutăți, cari amenință pacea ș'au ajuns sfêrșitul.

In parlamentul din Viena, la provocarea cehilor tineri, ministrul Welsersheimb făcù declarațiuni fórte remarcabile cu privire la armată. In armată, ḑice ministrul, totdeuna s'a ținut cont de tóte naționalitățile, în special în ce privesce limba lor. Nu putem însĕ merge așa de departe, încât sĕ formăm armate după naționalități, căci acésta ar însemna sfêrșitul armatei comune. Armata a fost esemplul și scóla simțului național, dar și o scólă a comunismului. Nu trebue sĕ se uite, că numai cu conlucrarea tuturor naționalităților se póte apĕra mai bine o națiune. Ele sunt paza păcii interne și vaḑa monarchiei în afară, de aceea armata nu trebuie atinsă, și greșesc toți aceia, cari îndrăsnesc sĕ o atace. Ministrul a fost aplaudat din tóte părțile.

„Corespondența Politică" scrie, cu privire la călĕtoria regelui Carol, că intrégă România se simte mândră și onorată de primirea strălucită făcută suveranului seu la Monza și la Postdam. Recepțiunea ce s'a făcut regelui Carol din partea regelui Humbert va avea de efect, a strînge încă mai mult legăturile, care unesc pe cele două popóre și pe cele două familii regale. Visita regelui Carol la împĕratul Germaniei va avea resultate, care nu se pot prețuí. Interesul ce împĕratul a manifestat

---

FOIȚA.

Începuturile, organisarea și stabilirea iesuiților.

(Urmare.)

Inainte mergea o trupă de copii frumoși, care avêntau cădelnițe frumos mirositóre sau aruncau o plóie de flori pe amêndóuĕ părțile ale mulțimei, ce asista. Apoi urmau trei bărbați uriași, cari purtau fiecare câte o flamură și mai uriașă. Pe cea dintâiu se vedeau bogat învĕscute în rubine cele trei litere I. H. S. adecă Iesus Hominum Salvator, pe a dóua strălucea chipul Maicei Domnului cu inscripțiunea". „Congregațiunea grației sfintei feciórei", ér pe a treia se vedea chipul unei espiatóre fórte frumósă, pe al cărei cap trei îngeri depuneau coróna de martir. După purtătorii de flamure venia Ignațiu urmat de consoții sei toți înbrăcați în rocuri negre pe talie, ce le ajungea până în glesne, pe cap cu o pălărie cu păreți lați încovoiați de tóte laturile precum o mai pórtă încă și astăḑi iesuiții. In urma lui Ignațiu veniau espiatórele adecă internistele mănăstirei Sf. Marte însĕ nu îmbrăcate în vestmintele cernite ale celor ce se pocăiesc, ci în rochii albe de monselin, pe cap împodobite cu flori vesele și la gât cu șiruri de mărgele. Incheerea o făceau membri mai tineri ai companiei lui Iisus, învêrtind mătănii prin mâni și cu ochii plecați în smerenie la pămênt. Toți cântau cu voce tare imnul: Veni creator Spiritus sau altă cântare corespunḑĕtóre.

In astfel de procesiuni apărea Loyola cu congregațiunea lui a grației Sf. feciórе pe stradele Romei, oprindu-se înaintea palatului fiecărui cardinal cum și cu deosebire înaintea locuinței dintre înaltele patronese, prin cea ce se simțiau măguliți și unii și alții. Urmarea a fost că inventatorul acestor procesiuni era acum favorisat din tóte părțile în întreprinderea sa, care prospera din ce în ce mai mult, deși romanii mai luminați nu o crutau de observări ridiculositóre. Cu tóte acestea Loyola prin comedia sa câștigă dóuĕ mari favoruri, unul era recunoscința Papei căruia i se spunea, că tóte persónele corupte din Roma au întrat în mănăstire și că acum sĕ póte respinge cu succes acusarea reformațiunei și apoi că prin spovedirea atâtor curtisane și metrese el află o mulțime de secrete, care pentru el erau de o importanță fórte mare. De aceea se și póte ḑice cu drept cuvênt, că Loyola în viața sa n'a făcut faptă mai cu minte decât aceea de a se îngriji de curtesanele Romei și de aci încolo toți discipulii și soții lui și-au dat totdéuna cea mai mare silință a câștiga pentru sine, mai nainte de tóte pe femeie, fie aceea cununată sau nu.

Prin astfel de apucături a sciut Loyola sĕ se ficseze în Roma, se câștige grația Papei, care după ce fu convins și i se promise că „noua societate va fi o părghie prin care se va putea ridica de nou atât de mult sḑruncinatul catolicism, o pârghie și punct de raḑim pentru papa și papalitate de cât care n'a mai esistat altul până acum", întărì sĕrbătoresce noul ordin al iesuiților și statutul lor în 27 Septembre 1540 prin bula papală, care se începe prin cuvintele „Regimini militantis ecclesiae."

Statutul iesuiților în părțile sale esențiale pe care Loyola l'a supus aprobărei papale e în traducere verbală de cuprinsul următor:

„Cine voiesce sĕ lupte ca membru al societății nóstre, căreia i-am dat numirea de Iesu, sub stindardul crucei și se servéscă singur numai Domnului Dumneḑeu, cum și locoțiitoriului seu pe pămênt, Papei roman, acela după ce va fi depus în modul cel mai serbătoresc votul castității sĕ-și aducă totdéuna aminte, că acum aparține unei societăți, care a fost înființată singur și numai pentru scopul de a perfecționa sufletele ómenilor în învĕțătura și purtarea creștinéscă și a propovedui credința adevĕrată prin predicarea cuvêntului divin, prin eserpentru România şi dreptatea dată silinţelor sale, va încuraja pe tinĕrul regat de a persista în munca sa pacinică şi în politica sa înţeléptă, precum şi de a da ca şi în trecut celorlalte state balcanice esemplul ordinei şi al păcei.

Discursul premieriului italian di **Rudini**, a provocat cea mai bună impresiune în cercurile politice.

D. di Rudini anunţă unificarea bugetului, care este perfect echilibrat şi care presintă chiar un mic escedent. Nu se va mai contracta nici o datorie; s'a avut grije în tractatele de comerciu de a nu se aduce vătămare industriilor naţionale; de a favorisa esportul produselor agricole. Aceste principii formézá basa tractatului încheiat cu Germania şi a acelora, cari se vor încheia cu Austria şi Elveţia.

Papismul, care ia câte odată o atitudine ameninţătóre, este oprit în marginele puterii spirituale. Politica eclesiastică, de acum înainte tradiţională, va fi scrupulos menţinută; nu se va discuta constituţia regatului pentru câte-va incidente deplorabile provocate de un mic numĕr de orbiţi; nu se va atinge de legea garanţiilor.

In Africa se va continua o conduită înţeléptă şi reservată fără a părăsí posesiunile actuale şi fără a micşora influenţa italiană.

D. di Rudini a esprimat apoi firma sa speranţă pentru menţinerea păcei. Suveranii sunt inspiraţi de o mare moderaţiune şi de o mare prudenţă. Prea gravă ar fi rĕspunderea, ce şi ar lua asupră şi, dacă ar provoca o conflagraţiune.

Prin reînoirea triplei alianţe, guvernul crede că a consolidat statul; este necesar de a menţine cheltuelile militare în limite mai moderate.

Italia doresce menţinerea statu-lui-quo mai cu deosebire în basinul Mediteranei. Europa e în deplină pace.

In urma atitudinei sale firme şi împăciuitóre şi a îngrijirilor sale, a incungiurat ori-ce polemică aţâţătóre. Italia a câştigat încrederea aliaţilor sei şi stima, amiciţia puterilor mari, Cu Germania şi Austro-Ungaria ea a menţinut şi întărit solidaritatea vederilor şi intereselor, care va lăsa urme durabile.

Bunele sale raporturi cu Rusia au dat de curênd opiniei publice un sentiment de siguranţă şi de pace.

In privinţa Franciei, Italia se silesce sĕ împrăscie bănuelile şi neîncrederea.

D. di Rudini a încheiat ḑicênd, că situaţiunea financiară este consolidată şi echilibrul bugetului asigurat.

Discursul a fost de mai multe ori aplaudat fórte călduros.

Epistola dlui Alesandru Mocsonyi

către comitetul naţional în Sibiiu.

In legătură cu partea primă a epistolei d-lui Alesandru Mocsonyi publicată de noi în Nr. 92 al ḑiarului nostru, lăsăm sĕ urmeze şi partea a II-a.

Cestiunea presentărei unui memorand politic la Tron este, după părerea mea, o cestiune de mare importanţă. Gravitatea ei zace în consideraţiuni, cari se refer la eventuala ţinută a Corónei faţă de acest memorand, şi la consecinţele urmânde din acea ţinută. Ér aceste consecinţe ating cea mai momentuósă parte a vieţii nóstre politice: raportul între naţiune şi Corónă.

După acésta scurtă accentuare a importanţei cestiunei nóstre controverse; doresc a precisa cu esactitate — în prima linie sîmburele ei, propriul punct de diferinţă între noi. Aci, în faţa multiplelor intunecimi, prin cari i-s'au atribuit un caracter de principiu, trebue sĕ constat numai decât că, aceluia acest caracter nici în fond nu-i inherézá, nici din parte-ne nu i-s'a insuşit vre-odată.

Intrebarea în sine, în cuprinsul ei principal: dacă adecă, fie din punctul de vedere al constituţionalismului, fie din acela al politicei nóstre naţionale, este admisibil ca naţiunea spre scopul ameliorării situaţiunei sale politice constringĕtóre, între împregiurări sĕ invóce intervenţinnea Corónei? — acésta întrebare nu formézá diferinţă intre noi.

Eu consider un astfeliu de pas din partea naţiunei nu numai din punctul de vedere al constituţionalismului în principiu admisibil, ci şi din punctul de vedere al politicei nóstre naţionale, intre impregiurări de tot indicat.

Coróna este supremul scut pentru drept şi lege atât în statele autocratice, cât şi în cele constituţionale, şi o sănĕtóca desvoltare a vieţii de stat nici unde nu esige funcţionarea corectă a acestui suprem regulator de stat în aceea mĕsură, ca tocmai în statele cu constituţiune parlamentară, a căror sistem de regim se basésă pe domnia de partid. Căci nici unde tentaţiunile de escese pentru regim nu sunt atât de mari şi aceste escese pentru binele statului atât de stricăcióse, ca în aceste state, astfel că, parlamentarismul are sĕ şi găséscă indipensabilul seu contrapond tocmai în acésta, constituţionalminte esemptă posiţiune a Corónei. Coróna perde din vedere propria ei chemare constituţională, când în loc de a ţiné prin auctoritatea sa pe fie-care regim de partid între marginile cuvenite, se identifică cu fie-care. De sine înţeles este, că esprim acéstă tesă in general fără referinţă la a nóstră prealnaltă Corónă, asupra ţinutei căreia nici nu me aflu în posiţiune d'ami forma o opiniune întemeiată, nici n'ar fi de cuviinţă a manifesta în public o atare opiniune. Ér teoria, care în Corónă nu vede alta decât pe cel mai eficace, dar şi mai acomodabil instrument al fie cărei politice de părtid, acea teoriă falsifică chiar esenţa instituţiunei parlamentare. Şi dacă, graţie agitaţiunei în partidul nostru, vin acum şi foi din tabĕra contrarilor nostri naţionali a se ingera în certele nóstre casnice — în scop de a ne dăscăli pentru memorandul către corónă şi a ne da binevoitoriul lor sfat, ca sĕ căutăm vindecarea gravaminilor nóstre la parlament, acelea prin acésta dovedesc numai, că nu vreau sĕ recunóscă adevĕrata fire a parlamentarismului şi ele perd din vedere dóue lucruri: că parlamentul unguresc prin tot decursul seu a dat probe eclatante şi regretabile, cât de puţin simţ are el tocmai pentru gravaminele naţionale; şi că poporului român în present prin măestrie i sunt închise chiar porţile parlamentului. In princip deci o eventuală presentare a memorandului la Corónă din punctul de vedere al constituţionalismului nu s'ar puté ataca.

Nu altmintre ni se presentă cestiunea în princip şi din punctul de vedere al politicei nóstre naţionale în monarchia nóstră, carea dincóci şi dincolo se compune dintr'un conglomerat de elemente eterogene, în care puterea casnica a dinastiei formézá până şi astăḑi pe faptorul deciḑĕtoriu în viéţa publică éră acest faptor dincóci şi dincolo, prin propriul seu interes avisat este, a avé pururea în ultima linie de grijă, ca nu cumva unii arbori sĕ crésca prea până în ceriu. O politică naţională deci, carea n'ar ţiné cont de acest faptor, şi-ar face socotéla fără cărcimariu.

Pentru-că se pun însĕ în deplina ei lumină marea şi întréga însemnătate, ce eu o atribuesc acestui faptor politic — nu numai pentru stadiele de transiţiune, prin cari trebue sĕ ne străcurăm, ci pentru întreg viitorul naţional al poporului nostru, merg un pas mai departe şi în vederea epocalelor evoluţiuni politice, spre cari iresistibil împinşi suntem, fac afirmaţiunea că, precum viitoriul dinastiei nóstre zace în acea misiune, ce are sĕ împlinésca ea în Orient, tot asemenea definitiva întemeere a adevĕratei nóstre esistinţe naţionale cât mai strîns legată este de acéstă misiune a dinastiei.

Din acestea dóuĕ lucruri derivă: întâiu că avem un interes politic eminent naţional, de a îndrepta cea mai destéptă a nóstră solicitudine raportului dintre naţiune şi Corónă, — la ceca ce am sĕ mai revin; a dóua, — ceea-ce mai dintâiu a fost a se stabili, că în cestiunea presentărei unui memorand monarchului la timp potrivit, diferinţă principală nu esistă între noi.

Constat deci că, adevĕratul punct de diferinţă între noi zace numai şi numai în cestiunea timpului potrivit. Şi însémnă a nu pricepe, sau dinadins a mistifica adevĕrata stare a lucrului, când acelora dintre noi, cari între datele impregiurări nu pot sĕ descopere acest moment potrivit, li se însinuă a fi în contraḑicere cu direcţiunea politică a conferinţei naţionale. Tocmai contrariul este adevĕrul.

Conferinţa naţională dela 1890 în conclusul ei referitoriu la disposiţiunea conferinţei naţionale dela 1887 în causa presentării memorandului la Corónă, espres apróbă motivele comitetului, pentru cari acela n'a aflat oportună substernerea memorandului, şi conferinţa amână presentarea aceluia pe timpul când va fi de lipsă, adecă pentru timp *potrivit, oportun.* Conferinţa prin acésta a documentat invederat dóuĕ lucruri: unul că, ea în acésta afacere pune tot pondul pe momentul timpului potrivit, oportun; alta că, şi ea din a sa parte a considerat de nesosit încă acest timp. Prin urmare nu aceia, cari vreau sĕ iee în consideraţiune recerutul timp potrivit, ci aceia, cari fără acéstă consideraţiune vreau cu ori-ce preţ sĕ presente memorandul, sĕ pun în apertă contraḑicere cu spiritul şi direcţiunea politică a conferinţei naţionale. Şi comitetul în faptă ar lucra în contra intenţiunilor clare ale conferinţei naţionale, dacă ar decreta substernerea memorandului la Tron fără a fi ponderat cu maturitate: óre momentul potrivit pentru acésta este sau nu? Aşadară acésta şi numai acésta cestiune formézá punctul de diferinţă între noi. Ea nu este cestiune de princip, ea este o pură cestiune de oportunitate. Prin ceea ce însĕ nici de cum nu va sĕ fie ḑis, că ea dóră pentru acésta ar fi de importanţă mai mică decât o cestiune de princip; căci adevĕrata politică naţională nu este condiţionată numai de dreptatea principielor sale, ci în egală mĕsură — şi de bine chibzuita lor aplicare. Ér la un act politic de asemenea importanţă momentul esecutărei sale este de o însemnătate deadreptul deciḑĕtóre. Esecutat la timp potrivit un asemenea act, el póte să producă o întorsătură afund tăietóre în strîmtorata nóstră situaţiune; la timp nepotrivit esecutat, acelaşi act ar compromite în mod serios causa naţională şi reputaţiunea politică a naţiunei.

Pentru de a marca şi mai chiar şi de a precisa mai ager acest punct de diferinţă, resumez cele ḑise în trei tese! 1. ca la timp potrivit sĕ se presenteze tronului un memorand, — în acéstă privinţă nu esistă diverginţe de păreri; 2. ca memorandul la timp nepotrivit sĕ nu fie presentat, — în acésta privinţă nu este permis sĕ esiste divergință de păreri între aceia, cari stau pe basa conclusului conferinţei naţionale; 3 că prin urmare întréga nóstră controversă se póte ascuţi numai în cestiunea: ce este a se înţelege prin espresiunea de timp oportun sau potrivit;

Este invederat că, respunsul la acésta întrebare depinde pe deplin dela întrebarea: care scop se urmăresce în general prin un astfel de act?

Eu nu sciu, că domnii nostri asaltători ai cerului ce scop urmăresc prin un astfeliu de act? căci pe lângă tótă discursivitatea lor de „rebus omnibus et quibusdam aliis“ ce nu se ţin de obiect, dênşii ne au lăsat în întunerec tocmai asupra acestui punct, cum vĕḑurăm adevĕratul simbure al cestiunei.

E drept că, în privinţa scopului, în acei articoli ai foilor din Bucuresci, cari atât de infocat agitéză pentru neamênata presentare a memorandului la Tron ni se fac indigitaţiuni de o natură chiar îngrozitóre. Aşa, ca sĕ citez numai unele ca de probă în „Romanul“ dela 2/14 Iuniu a. c. se ḑice între altele:

„A nu trimite memoriul la Viena însémnă, a ţiné pe români în loc, a face imposibilă lămurirea situaţiunei lor, a împedeca o eventuală intrevenire în folosul lor!“.. „Monarchul nu vrea sĕ întrevină“!... „Memoriul tot trebue dus“.. „glasul celui asuprit, glasul ce a îndrăsnit sĕ vorbéscă în palatul imperial, sĕ spună lumii: „am grăit cu împĕratul“, pentru ca lumea se aibă apoi drept a ḑice „au vorbit cu împĕratul, ei pot sĕ mérgă înainte.“....... „Acesta-i farmecul memoriului“...

Aşa dară: situaţiunea trebue sĕ fie clarificată; cu monarchul trebue sĕ se tragă séma, pentru ca naţiunea apoi sĕ pótă merge înainte (!) — — Dar întreb: — încătr'o? — Intrebare naivă! A merge înainte după facerea socotelei cu monarchul numai una póte sĕ însemneze. Óre sĕ o spun pe faţă?

Dar sĕ lăsăm comedia la o parte şi eu întreb Póte un om serios se rĕmână serios în faţa acestora? Se mai pot lua în serios ómeni, cari se avêntă la astfel de capucinade? Ba: mai póte se şi presupune numai că ómenii acestia ei înşişi iau în serios ceea-ce ḑic aici? Eschis fiind însĕ acésta, numai din dóuĕ una se póte lua: sau că acesti d-ni ei înşişi nu sciu ce ţintă propriamente vor sĕ atingă prin substernerea necondiţionată a memorandului, — sau că ei urmăresc scopuri, cari nu vor sĕ ni le mărturisésca. Şi aci la acest punct trebue sĕ fie şi se rĕmână pironiţi acesti domni până atunci, până când sau 'şi vor recunósce pe faţă completa lor lipsă de idei politice, sau intenţiunile lor secrete. După ce vor fi făcut acésta, vom vorbi — póte cu ei mai departe despre causă. Dar mie deocamdată 'mi ajunge, că absurdul întreg al demersului solicitat din partea lor, nimic nu l'ar puté dovedi mai eclatant decât tocmai argumentaţiunea cu care'l motivéză.

De sigur, un popor care posede simţul de sine moral, dacă odată şi-a forţat socotéla cu monarchul seu, şi socotéla ar fi eşit nefavorabilă, nu s'ar puté opri în mijlocul drumului, ar trebui sĕ „mérgă înainte“ şi tot mai departe „înainte“.

Dar óre nu este tot atât de sigur că, un popor care nu numai că nu are interesul de a provoca o ruptură cu monarchul seu, ci din contră are un

---

ciţii şi martirisări spirituale, prin fapte de iubire şi **în special prin instruirea tinerimei şi învĕţarea acelora care încă nu au cunoscinţă deplină despre creştinism,** în fine prin confesare şi mângăiere bine aplicată, el se aibă totdeuna în vedere pe Dumneḑeu, sau pentru a fi mai bine înţeles, **scopul instituţiunei şi al ordinului nostru, care singure duc la Dumneḑeu şi a-şi da silinţă din tóte puterile a contribui la împlinirea acestor scopuri.** De altă parte fiecare sĕ fie mulţămit cu aceea mĕsură de graţie ce i s'a acordat din partea spiritului sfânt şi în nesciinţa sa sĕ nu zeleze cu alţii, cari au fost mai bine provĕḑuţi. Pentru a pune însĕ acésta mai uşor în lucrare şi pentru de a se putea susţinea aceea ordine, care e nedispensabilă în orice societate bine organisată, **sĕ aibă dreptul de a decide esclusiv numai acel superior sau general ales de noi din mijlocul nostru la ce s'ar putea folosi fiecare pentru care e potrivită una sau cealaltă funcţiune sau afacere.“** (Va urma).

interes eminnt, naţional, cum l'am intonat mai sus d'a cultiva cu solicitudine raportul seu leal cătră monarchul seu, un popor care chiar abstrăgênd dela acest moment nici n'ar fi in stare a trage estremele consecinţe din ruptura de el însuşi provocată, cu tóte acestea orbiş ar forţa socotéla cu monarchul seu şi numai după ce acésta socotélă ar eşi nefavorabilă, atunci s'ar trezi că „nu póte sĕ mérgă înainte“, ci că trebue „sĕ stee in loc“ şi încă „sus pe munte“, cum ḑice némţul, — întreb un astfel de popor óre nu s'ar lipsi el insuşi pe sine de intréga sa reputaţiune morală şi politică? Óre un popor cu asemenea demers ar puté ei se ajungă alt ceva decât, ca sé se facă pradă blăstămului ridiculosităţii de mórte? Şi aceia, cari vreau sĕ împingă poporul nostru pe astfel de cale fatală, ei vin sĕ ne acuse, că noi tindem sĕ-l instrăinăm de cătră monarchul seu? Şi óre aceia, cari vreau sĕ amăgéscă poporul la tóte acestea, nu dau chiar prin acésta cea mai tristă şi eclatantă dovadă, că ei sunt carii nu pregetă de a face un joc frivol chiar şi cu causele cele mai seriόse ale poporului.

Cine lucrurile seriόse le ia in serios, acela nici un moment nu póte sta la îndoială, că scopul ce naţiunea póte se aibă în vedere la o eventuală presentare a unui memorand la tron, nu póte fi acela de a provoca cu orice preţ socotéla între naţiune şi Corónă, pentru de a puté merge mai inainte, ci că scopul, moralicesce şi politicesce singur admisibil pentru asemenea act, nu póte fi altul decât, a esopera prin invocarea intervenţiunei Corónei o ameliorare in situaţiunea sa politică de nevoie.

Şi dacă acesta e unicul scop, care singur póte sĕ vină în seriósă considerare la astfel de act, atunci prin acésta logicamente este lămurită şi întrebarea în privinţa „timpului oportun“ pentru presentare Timpul oportun pentru presentare nu póte fi altul decât momentul, în care succesul aţintit pare garantat naţiunei. Cu alte cuvinte: Momentul potrivit pentru substernerea memorandului la Tron va fi acela, când naţiunea va fi în posesiunea de destule garanţii, care îi asigură o prevenire binevoitóre din partea Corónei.

Singură acesta este posiţiunea corectă în acéstă cestiune. Naţiunei nu i este permis a se espune pe uşor eventualităţii unui échec la astfel de act. Dăunósele reaginţe după un astfel de échec n'ar puté sĕ lipséscă. Un astfel de échec ar influinţa în cel mai nefavorabil mod raportul naţiunei cătră dinastie şi ar produce o depresiune sensibilă a simţului de demnitate a naţiunei. Ér a intreprinde un astfel de pas fără garanţii de succes, — ar fi o uşoritate, pentru-că ori şi cine are şi numai cea mai mica idee despre procesul, prin care se esecută astfel de acţiuni politice mari, precum este o schimbare adênc pĕtrunḑĕtóre în situaţiunea politică cum noi o intenţionâm, trebue cel puţin atâta sĕ scie, că acte ca d. e. presentarea unui memorand la tron din care un popor întreg rógă intervenţiunea Corónei, — şi altele de asemenea natură, formézǎ numai inscenarea esterióră a unor astfeli de transacţiuni. Dar fără astfel de transacţiuni prealabile, substernerea memorandului la tron n'ar fi decât un act de minoritate politică, care anumite cercuri din Viena şi Budapesta nu ar lipsi a le escompta fiecare în modul seu, dar care neapĕrat ar compromite grea reputaţiune morală şi politică a naţiunei.

Sau că dóră aceia, cari cu atâta pasiune stărue la presentarea neamânată a memorandului, au deja în posunariu recerutele garanţii politice? In acest cas îi rugăm cu curtenie: sĕ binevoiască a ni le pune pe masă, ca sĕ le vedem. Căci dacă odată se lucră de pelea nóstră, este cu dreptate, că se scim cel puţin, care preţ i-se dă?

După tóte acestea resumez resultatul acestor desfăşurări în următoriul proiect de conclus:

Comitetul central enunţă cu privire la punctul IV din conclusele conferinţei naţionale dela 1890, că de timp oportum pentru presentarea memorandului la Tron consideră acel moment, când naţiunea va avea garanţiile recerute pentru succes.

Numai acésta posiţiune, cuprinsă în acest proiect de conclus, corĕspunde unei politice naţionale în consciinţă de sine, seriósă şi cumpetată, care scutită de ori-ce estravaganţă şi de ori-ce înstrĕinare de sine, pururea plecată este de a transigá cu ori-ce factor de putere în monarchie, fără a se da utilisată prin careva unilateral.

Şi acesti factori ai puterii vor deveni plecaţi a transigá cu noi nu dacă arĕtăm slăbiciune politică şi morală, ci când vor vedea că, poporul nostru este firm şi prudent. Formula fermecătóre însĕ le acestea este şi rĕmâne pururea aceiaşi: armonie şi cumpĕt.

Nutresc speranţa, că comitetul va accede propunerei mele. Almintrelea ţin de inevitabil un apel la conferinţa naţională. Şi eu mi aş considera de datorinţă, a apăra în aceea tot atât de hotărît posiţiunea mea. Căci nici când nu m'aş puté pricepe la un joc de-a órba în politică, în care joc sau conducĕtorii, sau naţiunea ar fi cu ochii legaţi. Èr despre aceea sunt sigur, că conferinţa naţională tot atât de puţin se va pricepe la astfel de joc.

Birchiş, 14/26 August, 1891.

Ales. Mocsonyi m. p.

Cronică.

Budapesta, în 10 Novembre 1891.

(Lumina şi întunerecul la oraşele cele mari. — Oraşele vechi şi oraşele nóuĕ. — Porunca împĕratului Wilhelm II. — Relele centralisaţiunei. — Bogătanii şi sclavii. — Iubirea deapróp.lui. — Decentralisarea produce viéţă naturală şi sănĕtósă. — Forţa omóră dreptul).

Oraşele cele mari sclipesc pe din afară. Din lăuntru reul este mare, róde la rădăcina vieţii. Pe un teritoriu mic sunt zidite case înalte, câte cu dóuĕ şi patru ridicături lângă olaltă fără grădină, cu o curte mică strimtă, rea pentru ómenii liberi, penitenţă pentru copii şi acomodată pentru sclavi şi cei osândiţi sĕ nu vaḑă lumina sórelui şi sĕ nu guste aerul liber.

Magistratele oraşelor dau porunci, ca locuitorii sĕ nu ţină cai, vacă la casă, ér câne numai plătind o anumită tacsă; femeile sĕ nu-şi ţină găini, raţe, gâsce, porumbi şi mâţă. De ţinutul şi îngrăşatul porcilor nici vorbă nu este. Şi tóte aceste porunci se dau pentru-ca curăţenia sĕ se pótă susţiné la casă, ca adecă sĕ nu fie gunoiu de vite în curte.

Nesce canaluri conduc din casă la stradă zămurile din culină, şi din acele locuri, ce aci nu le putem numi. Canalurile de pe străḑi conduc zămurile la fluviu.

Şi pelângă tótă opreliscea magistraturei de a nu ţiné la casă nici vacă, nici mâţă, aceste canaluri au infectat teritoriul oraşului întreg, încât fântână cu apă bună nu se află nicăiri, ci publicul este silit a bé, a ferbe, a se spăla cu apă dela fluviul îndepărtat. Un puton de adus în oraş dela fluviu costă 10—20 cr.

În unele oraşe apa dela fluviu este condusă în oraş prin canaluri anumite, numite apaducte. Dar teritoriul infectat strică cu timpul şi aceste apaducte. Ferul din canaluri rugineză. Molul în canal se strică. Şi apaductele sĕ dovedesc în cele mai multe oraşe de întreprinderi scumpe şi nefolositóre. Apaductele ar fi curate numai atunci, când ele ar fi conduse pe un teritoriu neinfectat, şi când ele ar fi spălate cu apă caldă. Dar de aceste condiţiuni sine qua non nici vorbă nu póte fi. Vasul de beut apă şi óla de fert trebue sĕ fie de tot curate şi spălate.

În căldurile de véră teritoriul infectat strică aerul la oraşele mari, încât tot omul se doresce la câmp şi păduri. Patru — cinci mii de ómeni mai avuţi, véra din Maiu până în Octobre, părăsesc oraşul, se aşéḑă în vilele de pe hotarul oraşului, acolo ḑiua se preumblă printre pruni, vii pe cele văi la umbra arborilor; séra ameninţaţi de ţinţari se închid în vilă, cinéză bine, şi spun că şi-au petrecut în verde. Unde vilele sunt numĕróse, acolo oraşul zidesce câte o capelă (bisericuţă) şi câte o scólă elementară, ca părinţii sĕ nu-şi uite de Dumneḑeu, ér copii preste véră se nu se desveţe cu totul de scólă. Dar patru — cinci sute de mii suflete în metropolele cele mari, câte un, dóuĕ şi trei milióne suflete rĕmân şi preste véră în oraş, trebue sĕ rĕmână la ocupaţiunea lor ca oficiali, neguţători, măestrii, şi se topesc în aerul infectat, asceptând ca jidovii pe Mesia tómna cu aerul mai rece, când mirosul reului dispare şi plămânile respiréză mai liber, dacă cumva preste véră nu s'au încuibat în ele vre-o bólă neincurabilă cu tóte invenţiunile mai nóuĕ ale drului Koch.

Astfeliu mortalitatea la tote oraşele mari este înspăimântătóre.

Renumitul scriitoriu Iules Simon, în ḑiariul „Temps“ a publicat unele triste date despre mortalitatea în Francia. În anul 1890 s'au născut în Francia 838,059 copii şi au murit 876,505 ómeni. Într'un singur an a scăḑut poporaţiunea cu 38,000 suflete. Căsătoriile pe tot anul sunt mai puţine. Femeile sunt nesce lucrătóre în fabrici, de cei mai mulţi copii nu grijesce nimeni. Viaţa casnică s'a stricat, mai vêrtos prin căsătoria civilă şi prin divorţul uşor. Divorţurile se înmulţesc pre tot anul, ér numĕrul căsătoriilor scade.

Civilisaţiunea a înaintat atât de tare, încât că ameninţă viéţa ómenilor.

Oraşele mari sunt create măestrit prin despoţi, prin măsuri absolutistice şi centralisătóre. Scăderile sanitari şi morali la oraşele cele mari sunt demne de compătimit.

Scăderii morali, sau observat de curênd în Londra, Berlin, Paris, Viena. Ómenii năcăjiţi ori îşi trag în cap piştolul, ori ajung naintea tribunalelor pe băncile acusaţilor Ḑiarele bisericile, scolile condamnă reul. Şi reul tot cresce, căci cu predică nu poţi delătura isvorul ralelor.

Însu-şi împĕratul reformătoriu, Wilhelm II a dat de curênd poruncă în contra celor ce fac têrg cu fetele tinere, ameninţând şi pe advocaţi, ca pentru bani sĕ nu se facă apĕrătorii diavolului. Un sfat bun acesta, ajunge atâta cât un păhar curat de apă, dat unui om infectat în creeri, plămâni şi ânimă de miesmile vieţii oraşelor celor mari.

Reul esistă, şi reul este mare de tot. Dar bine nu va fi póte fi nici atunci, când tóte oraşele cele mari se vor zidi de nou după sistemă englesă, cu grădină lângă fiecare casă . . .

Mai este şi un alt rĕu. Lângă milionerii şi bogătanii din oraşe sunt aşeḑaţi lucrătorii şi sĕracii, cari n'au nemica Disposiţiunea colosală în avere produce ideile petroleiste, comuniste şi sociali. Ómenii cred, că au drept a trăi ca ómeni, ér nu mai rĕu ca dobitócele domnilor, fără nici un prospect la o stare mai bună materială.

Lângă fie-care oraş mai mare se zidesce dară încă un alt oraş de véră, a celor avuţi, după sistema englesă, cu ville mai mult ori mai puţin pompóse, şi cu grădini largi, ca bunăóră la satele nóstre. Va sĕ ḑică cei avuţi încep deja fundarea unor oraşe nóuĕ cu un viitoriu însemnat în secolii, ce vor urma.

Sĕracii se svêrcolesc véra şi érna în oraşele cele vechi şi mor cu grămada.

Oraşele vechi sĕ împopuléză dela sate, căci ómenii umblă mai mult după câştig, ca după sĕnătate. Acei puţini, cari la oraşele mari şi-au putut câstiga ceva avere, sĕ retrag bucuros érăşi la sate, între-cari sunt amploiaţi pensionaţi, şi mulţi alţii, cari doresc o linisce şi o vieţă mai naturală.

Ca în Ninive şi în Babilon la oraşele cele mari unele mame sĕrace fac speculă de bani până şi din frumseţa şi inocinţa fetiţolor lor. Leghióne de jidovóice şi de jidovi trăesc ca precupeţi de fete tinere. Ei importéză dela provincie fetele uşóre de minte şi când le-au ars rugile din obraz, le trimit spre Constantinopol, ca la viéţă orientală sĕ-şi vină în ori, dacă mai pot. Mĕsurile poliţiali s'au arĕtat netrebnice în contra oprirei têrgului de fete. Cei sĕraci, neavênd nemica, vin la ideea sĕ se vêndă de sclavi şi sclave la bocotani, până când sunt bine plătiţi. În multe casuri precupeţii şi poliţiştii împărţesc banii. Preoţii, dascăli, ḑiariştii predică la urechi surde.

Problema cea mai de frunte a unei naţiuni, a unui stat este, ca membrii cu toţii sĕ aibă ceva, şi lucrând sĕ pótă trăi în pace, armonie şi fericire.

Dar vedem, că falsul liberalism de astăḑi duce o parte a omenimei érăşi la sclăvie. De ce bărbaţii de stat nu urméză porunca Mântuitoriului: „Sĕ iubesci pe de aprópele teu, ca pe sine însuţi“! Acésta este basa statalui şi a societăţii. Ér nu absolutismul, esclusivismul şi centralismul. Sĕ descentralisaţi tóte, oraşele cele mari, justiţia, adminisrraţia, armata, scolile, universitatea, şi vom avé un progres mai sănĕtos. Atunci se vor ridica şi moravurile. Forţa omóră dreptul.

Mr.

Corespondenţe particulare

ale *„Telegrafului Român“.*

Cricău, în 29 Octobre, st. v. 1891. Dle redactor! Nu ne şede tocmai bine nóue, cari suferim destule nĕcasuri dela puternicii ocârmuitori ai acestui stat, ca punêndu-ne în faţă unul altuia oglinda sĕ ne vedem şi sĕ ne vadă şi lumea faptele, ce adesea le săvêrşim fără chibzuială, şi cari adese numai spre bine şi onóre nu ne servesc.

Şi chiar din motivul acesta cu greu m'am decis, ca luând condeiul sĕ pun sub ochii cetitorilor „Tel. Rom“. şi cele de mai jos, cari numai spre onóre nu pot servi celui ce mi-a dat ansă sĕ le scriu.

E vorba de un zelos propagatoriu şi apĕrătoriu a sf. uniri — de preotul din Şard.

Inaintea acestui „zelos“ preot s'a presentat o vĕduvă poporană de a d-sale, carea voia sĕ păşéscă la taina cununiei cu un vĕduv de confesiunea gr. orientală.

Ca nu cumva zelosul preot sĕ o piardă din turma sa, ci voind ca toţi sĕ se mântuéscă — n'a consimţit cu aceea, ca poporana dênsului sĕ se căsătoréscă cu un strĕin de confesiunea d-sale şi încă chiar cu un gr. oriental, ca nu cumva sĕ se pericliteze sf. unire; şi dóră chiar de aceea s'a încercat a le pune pedeci.

Între altele ḑicea zelosul preot, că pelângă tacsele obicinuite a se plăti la cununiile gr. cat. femeia respectivă are sĕ mai plătéscă vre-o câţi-va florini la consistoriul din Blaş, ca acela sĕ o dispenseḑe ca sĕ se pótă cununa cu un individ de confesiunea gr. or. Va se ḑică biata femeie e aşa de încătuşată în legea unită încât numai Blaşul o póte deslega sĕ se cunune cu un individ gr. or.

Nu sciu cine o fi mai făurit şi acéstă talmodistă lege, pe carea se baséză preotul din Şard.

Biata femeie vĕḑêndu-se batjocorită a voit ca pe calea legală sĕ facă trecerea dela confesiunea gr. cat. la cea gr. orientală.

Acéstă „crimă“ a revoltat şi mai mult pe preotul din Şard şi după-ce a înjurat şi blăstămat pe femeea ce voia sĕ facă trecerea a început a atăca confesiunea gr. or. cum au obiceiu preoţii uniţi la casuri de acestea, ba zelosul preot din Şard a mers aşa de departe, încât a cutezat sĕ afirme: că neuniţii nu au nici o lege.

Frumóse espresiuni dela un preot şi încă dela un preot din Şard; nici nu ai cugeta în ce tufă stă epurele şi în ce glavă „scumpă“ stă înţelepciunea.

I-ar sta bine preotului unit din Şard, dacă ar avé cât de puţin simţ de ruşine, ca lăudându-şi confesiunea sa cătră cei ce nu o cunosc — sĕ nu atace confesiunea pe carea încă nu o cunósce.

Altminteri fructele produse prin confesiunea gr. cat. toţi le cunóscem.

Dacă şi preoţii gr. or. ar fi aşa de zeloşi apărători ai religiunei lor precum sunt cei gr. cat. apoi între crestinii de un sânge ar domni o ură neîmpăcată, asemenea celei ce domnesce între români şi unguri.

C.

Cestiuni scolari.

— Recensiune. —

In ḑilele acestea a părăsit presa: „Gramatica română pentru scólele populari“, partea I. Etimologia; lucrată de P. M. Liuba, învĕţătoriu. Editura Ciurcu. Tipografia Alecsi în Braşov preţul 25 cr.

Opşorul din cestiune e tipărit pe 90 pagine plus prefaţa şi un registru la fine. Opul e destul de eftin pentru ca sĕ şi-l pótă procura ori care învĕţătoriu. Hârtia ar fi putut fi ceva-şi mai bună, şi în acest cas tipariul încă ar fi fost mai legibil ceea ce, contribue mult la o carte din scólele populari.

Cartea are multe calităţi bune şi merită ca sĕ o avem la mână. Când însĕ e vorba de scólă populară avem sĕ fim fórte scrupuloşi ca lucruri defectuóse sĕ nu se incuibe. Din acest motiv vom aminti unele obiecţiuni, ce sunt de făcut cărţii, ca astfel la o nóuă ediţiune sĕ se încungiure unele defecte, ce după modesta mi părere le are cartea.

Cartea e împarţită în prefaţă şi definiţiunea gramaticei, urméză cap I cu 3 §; gradul I cap II cu 10 §§. şi gradul al II-lea numai cu 3 §§. (ar fi trebuit póte pus şi cap III) deşi se estinde dela pagina 28—90.

Dar sĕ luăm pe rênd.

După titula cărții și prefață la pagina 5 autorul începe cu definițiunea gramaticei, și a regulelor gramaticali.

Intregul ce se află sub titlul definițiune póte sě rěmână afară cu totul, de nu cumva voim a ne ține de șablona veche ca gramatica sě o începem cu definițiunea ei sécă.

Cap I. § 1. Despre propusețiuni, vorbe, silabe, și litere. Esercițiul I. Ni se dau mai multe propusețiuni de 3 cuvinte, de 4 și de 5; dară cele mai multe formate cu ajutorul copulei. Era bine ca în esercițiu sě se dea mai întâiu propusețiuni de 2 cuvinte, în cari predicatul sě fie fost un verb de finit d. e.

Scolariul scrie etc. Urméză ocupațiunea I și definițiunea propusețiunei. Logic era, ca autorul sě continue cu desfacerea propusețiunei în vorbe, cuvinte, silabe și sunete, cu atât mai vîrtos că ne da și definițiunea silabei.

Autorul însě în mod repentin îndată după definițiunea propusețiunei intercaléză: ce numim subiect și predicat. După părerea mea despre subiect și predicat avea sě se tracteze punct separat și încă pe basa unui esercițiu, în care sě fie propusețiuni anume alese. Acesta ar fi avut loc îndată după tractarea și împărțirea sunetelor în cap II.

§. 2. Deosebirea între literă și sunet, numěrul, numele, sunete primitive și derivatc etc. etc. Titlul e obositoriu.

In acest § este și o incorectitate. Se ḑice, că că limba nóstră are numai 27 sunete, precând în realitate sunt 31.

Impărțirea consonantelor inguturali, dentali, buzali, póte sě rěmână pentru gimnasiu.

Nu destul de clară e propusețiunea, unde e vorba de împărțirea consónelor, anume se ḑice: După organele între și în cari se esprimă consonantele, aceste se împart în guturali. Nu cumva consónele sě pronunță între organe § 3. *a)* despre semnele derivătóre ^, ˘, ’ (sedilă) *b)* despre modificarea literilor *c* și *g*; *c)* despre punerea semnelor ^ circumfles, ˘ semicerc și ’ sedilă; tóte acestea se putéu și trebuiau sě se tracteze mai pe scurt căci numai încurcătură putem produce după cum sunt tractate d. e. sub *a)* în notă ḑice autorul: „Spre a puté deosebí numěrul singulariu de plural în *ĭ* (scurt) se mai adauge în singular lângă *ĭ* încă un *ŭ* (scurt) d. e. un ochĭu, doi ochiĭ; *straĭŭ, raĭŭ, guturaĭŭ.*

Esemplele sunt reu alese. Straiu are pl. straie, raiu nu se useză în pl. și astfeliu dacă limba am forma-o după caprițiul nostru, nu ar trebuì *ŭ* în raiu. Ne-am espune risului pronunțând numai *raĭ.*

Mai departe ḑice autorul sub litera *e*). De asupra lui *î*, sě pune circumflesul mai vêrtos la începutul vorbelor, d. e. în, înțelept etc. În fapta însě nu stă lucrul ḑic: rîd, rîu, rîma, rîpă etc.

Cap II. Gradul 1.

Părțile cuvêntului (vorbirei). E vorba de cele 10 părți ale vorbirei. Astfel în titlul nu are ce căuta vorba: cuvêntului, fiind-că aici nu e sinonima cu vorba vorbire. — Corect ḑis e:

Părțile vorbirei:

Ființa, — lucru. — Esercițiu 2. Sě dau câteva nume de ființă și de lucruri, apoi autoriul ’și forméză firesce fals regula d. e. ḑice: Vorbele cele, cari au suflet și se pot mișca liber. . . . sě numesce ființe! éră vorbele cari n’au suflet, ... ’ sě numesc lucruri. Aci póte fi un lapsus calami. M’am socotit mult, dar eu nu am dat de vorbe cu suflet. Definițiunea e necorectă. In urmàtorii 10-§§ sě tractéză conform cerințelor pedagogice cele 10 părți ale vorbirei destul de bine.

Se dau întâiu esemple, apoi urméză definițiune și ocupațiune. — Partea acésta e menită cred eu pentru primii 3 ani de scólă. — Ordinea în care tractéză autorul cele 10 părți ale vorbirei nu me póte îndestuli, astfel d. e. articlul îl tractéză tocmai la urmă: precând e sciut, că e parte întregătóre a substantivului. Ordinea cea mai corectă ar fi: 1, substantivul 2, articlul 3, verbul 4, adiectivul 5, numěralul 6, pronumele 7, prepusețiunea 8, adverbul 9, conjuncțiunea 10, interiecțiunea.

Sě urmărim însě pe autor. 1, substantivul e bine tractat 2, adectivul bine tractat. De omis ar fi deosebirile între superlativul absolut și relativ. Pentru primii ani e de ajuns compărarea simplă și cunóscerea celor 3 graduri de compărare.

3. Verbul, timpurile principali și împărțirea verbilor în predicative și ajutătóre e bine tractat.

4. Pronumele 5. Numeralul 6. Adverbul 7. Prepusețiunea.

Impărțirea prepusețiunilor ca prepusețiuni de loc, de timp, mod și causă, nu póte decât sě producă confesiune în mintea elevilor, neputêndu-le deosebi de adverbe.

De sine luate nici nu arată loc sau timp etc.

Usul prepusețiunilor fiind așa de variat se lăsăm pentru gimnasiu sub împărțirile lor.

8. Conjuncțiunea 9. Interjecțiunea 10. Articlul.

Urméză apoi tractarea „numěrului singular și plural“. La tótă întêmplarea, tractarea acestora a trebuit sě premérgă, și locul lor ar fi fost în legătură cu substantivul, tot astfel și tractarea genului,

Definițiunile date genului sunt necorecte d. e. autorul ḑice:

De genul bărbătesc se țin acele lucruri, cari arată lucruri bărbătesci și aduce drept esemple între alte și gorun, fag: de ce arată fag un lucru bărbătesc? Tot astfel ḑice, că de genul femeesc sunt, cari arată lucruri femeesci și aduce esemple ca: flóre, ghindă.

Adevěrul e că nu tóte substantivele femenine arată ființa femeiască.

Regula ce ni se dă pentru genul femenin, precum și pentru cel masculin și neutru au un conținut mai restrins și nu putem subsuma tóte substantivele femenine și se ḑicem că sunt feminine, fiind că arată ființa femeiască. Unele sunt femenine după terminațiune, altele după us; așa d. e. avem *arbore* de genul masculin și avem *pasere* femenin etc. etc. Avem bóre de genul masculin, și avem flóre de genul femenin și avem Florea de genul masculin.

Casul, flesiunea și formarea vorbelor sunt bune.

Gradul II lea. In acéstă parte se tractéză mai pre larg materialul din gradul I tot după aceleași principii. Necorect și totodată superflu e împărțirea adjectivului după cum arată *insușirea* de *colóre* de *formă* și *însuflețită* (nu scim ce va se ḑică însusirea insuflețită, aducêndu se esemple cuvêntul modest, silitoriu). La tractarea pronumelui autorul insistă asupra definițiunei „posesor și posesive“, și sub litera *a*) și *b*) (pag. 65) ne spune de un posesor, o posesiune etc.

Noi, cari avem pronumele nóstre posesive ca vorbe de sine stătătóre, nu avem nici un folos practic a mai insista în teorie asupra posesorului și posesiunei.

Cu totul altceva e la magiari, unde ai de făcut cu suficse. La fine pe pagina 88—90 ni se dau o epistolă, și 3 chitanțe.

După ce ai studiat cartea întrégă, pare că veḑi înainteți un om, carele și a dat tótă silința ca sě facă ceva bun, și a și reușit în parte. Limba folosită pe ici colea nu e destul de limpede, proposețiunile sunt greoie d. e. pag. 87 „Apostroful“ (’) asemenea n’arată înscriere nici o pausă, ci se întrebuințéză, numai spre a arăta că lipsesce în locul lui o vocală din oreși-care vorbă, la care se află, carea s’a lăsat afară din causă, că fără aceea, cuvêntul respectiv se respunde mai cu lesnire etc.

Prea sunt grămădite vorbele preste olaltă.

Tot astfel de esemplu avem în pag. 11 și 87 etc. etc.

Nepotrivite sunt vorbele: „dudue“ pag. 14, hoit p. 21, arghélă, hânță p. 31, imălósa, uliță pag. 69. husar p. 80 etc. Provincialismii trebue încungiurați afară de casul, când avem de a face cu un archaism pe care voim al reîncetățeni în limbă.

De altcum defectele arătate sunt de așa natură, cât cartea sě póte folosi cu bun succes în scólele nóstre. *Recensentul.*

Varietăți.

* (Dar preaînalt.) Ni se scrie din Bălan: Maiestatea Sa Preagrațiosul nostru monarch, s’a îndurat prea grațios, a dăruí din cassa Sa privată 500 fl. pentru locuitorii din A.-Bălan (Almás Balásháza) care împărțindu se, ómenii nenorociți prin foc toți strigau „sě trăiéscă Majestatea Sa“!.

* (Cestiunea matriculelor.) In cercurile din Budapesta se afirmă, că noul primate al Ungariei nu împărtășesce de loc părerile guvernului în cestiunea matriculelor și în special desapróbă ordinațiunea ministrului de culte. In curênd va eda o circulară, în care ’și va precisa atitudinea. In cercurile episcopatului e generală părerea, că un compromis între stat și biserica rom. cat. se va putea realisa numai dacă ordinațiunea ministrului nu va mai rěmâné în vigóre.

* (Nunta de argint a părechei imperiale rusesci.) După cum se anunță oficios nunta de argint s’a sěvêrșit cu mare solemnitate în întreg imperiul rusesc. Țarul și țarevna au primit o mulțime de adrese de felicitare și cadouri bogate.

* (Statute aprobate.) Statutele reuniunei femeilor române gr. ortodocse din Rěșinari au fost prověḑute din partea ministrului cu clausula de aprobare.

* (Sinucidere.) Cassariul de la gara din Timișóra Carl Leonhardt s’a spânḑurat în 8 l. c. diminéța în locuința sa. Motivul sinuciderei după o versiune ar fi neînțelegerile casnice, după altă, manipularea necorectă cu bani. A lăsat 3 copii orfani. Soția, care se afla în Caransebeș a primit dela fiiul cel mai mare următórea depeșă: „Mamă, vină acasă, că tata s’a spânḑurat“.

* (Necrolog). *Petru Popoviciu,* parochul Ecichei române, a reposat în 24 Octobre a. m. în al 34 an al vieții la 11 óre a. m. de un morb greu. Inmormêntarea a fost la 26 Octobre. Pe rěposatul îl deplânge: părinții Iosif Popoviciu, parochul Satului nou și soția sa Sofia, fratele Timoteiu Popoviciu, preot în Delibelat, și nepoții Eufrosina și Victor.

Bibliografic.

A apărut și se află de vênḑare cu prețul de 75 cr. „*Cartea Poporului*“ Carte de cetire pentru anii din urmă ai scólelor poporale, de repetițiune, cursurile de adulți și pentru poporul nostru, întocmită de Ioan Pop-Reteganul. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu, Brașov, 1892.

1 volum legat în pânḑă format 8° 360 pagine, prețul 75 cr. Trimis franco sub bandă 85 cr. (La mai multe esemplare se acordă răbatul obicinuit).

Recepte din industria de casă.

Văpsitul lânei, inului și cânepii.

(Veḑi Nrii 94, 97, 102, 110.)

Galbin: *b*) In loc de lemn galbin e mai bine, sě punem jodină sau suchină (o buruiană). Acésta ferbe vr’o 3 óre; după aceea o scótem, o punem într’alt vas sě se scure, turnăm preste ea puțină apă rece, ca sě se clătéscă, apoi turnăm zama acésta în căldare, preste cea fértă; foile din căldare le curățim cu o sită; punem în lăuntru pétră acră și estract de lemn galben și tot atâta sare de stanum (Zinnsalz); în sfêrșit punem lâna în lăuntru și o ferbem.

In loc de suchină se póte folosí și sovîrc.

Galbin: *c.*) Femeile din Brețcu practică cu succes urmàtoriul metod de colorat în galbin.

Culeg drobiță (o buruénă), pe la St. Petru, pe când e înflorită, o uscă bine, pun multă în căldare, o ferb cât se póte de bine, o lasă apoi sě se răcéscă, o storc cu mânile și o scot afară, ér zama o curăță de foi și, după ce o împetresc, adecă după ce pun întrînsa pétră acră, o pun érăși pe foc cu lâna și o ferb, până ce acésta se coloréză de ajuns.

In loc de drobiță se folosesce și frunḑă de mestécăn. Acésta se uscă, se ferbe precum s’a ḑis despre drobiță, dar, pentru ca sě fie colórea mai concentrată, în zama, din care am stors și am scos un rênd de frunḑe, mai punem încă alte frunḑe, le ferbem și pe acestea și, numai după ce le scótem pe acestea afară, împetrim apa și ferbem lâna.

Negru: *a.*) Cu un coșuleț punem estract de lemn vênăt (Blauholz-extract) în căldare cu apă, în care ferbe, până ce se disólvă de tot; spuma de pe de-asupra o curățim; punem apoi lâna în lăuntru și o ferbem cam ca o óră, întorcându-o des. (In timpul acesta lâna capětă colóre cam roșie.) Pe lână presărăm apoi galițcă Kupferwasser sau Eisenwitriol), o ferbem bine și pe urmă o scótem afară, o spălăm și o uscăm.

Negru: *b.*) Ferbem încăldare cójă de arine farin, anin), până se rupe în mâni, apoi scótem cója afară și în zama rěmasă ferbem lâna cam o jumětate de óră, după aceea scótem lâna și o lăsăm sě se scure, ér zama scursă o turnăm érăși în căldare și o punem pe foc sě férbă; când începe apa a ferbe punem în lăuntru galițcă ($^1/_2$ klo: 4 cr.) și numai decât punem și lâna; astfel o ferbem bine întorcându o de câte va ori, pe urmă o scótem.

Din public.*)

Față de atacurile îndreptate contra dlui prof. Teodor Ceontea din ḑiariul „Tribuna“ Nr. 225, ni-se trimete spre publicare următórea declarațiune:

Declarațiune.

Subscrișii declarăm, că am luat parte la adunarea generală a reuniunei învěțătorilor din comitatul Aradului, ce s’a ținut în ḑilele de 7 și 8 Octobre a. c. în Gyorok, dar nici decât ca delegați oficiali ai „*reuniunei districtuali a învěțătorilor rom. gr. or. din protopopiatele consistoriului aradan din dreapta Murěșului*“, ci ca și membri ordinari ai reuniunei învěțătorilor din comitatul Aradului, la care suntem membri mai mulți învěțători români din comitatul Aradului.

Drept aceea declarăm de scornituri tendențióse și de neadevěruri tóte invinuirile, ce le aduce redacțiunea tribunei în Nr. 225 prin articlul „*Esces de zel*“ îndreptate atât asupra RVDomn protopop și inspector Moise Bocșan, cât și asupra dlui prof. Teodor Ceontea, președintele „reuniunei districtuali a învěțătorilor români gr. or. din protopopiatele consistoriului aradan, ce sě află în drépta Murěșului.

Arad, 10/22 Octobre, 1891.

Nicolae Stefu, învěțătoriu.
Iosif Moldovan, învěțătoriu

Loterie.

Mercuri în 11 Octobre.

Brünn: 17 37 40 83 3

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacțiunea nu e responsabilă. Red.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesan, Nr. 118 Sibiiu, Marţi 5/17 Novembre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douě ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 4 Novembre.

Incercările guvernului Taaffe de a împăca pe germânii din Bohemia cu cehii au rěmas fără resultat.

Chiar şi dorinţa împěratului manifestată cu ocasiunea călětoriei la Praga şi Reichenberg nu a schimbat întru nimica raporturile duşmănóse intre aceste dóuě popóre.

Şi ca confusiunea sě créscă şi mai mult, cehii bětrâni în frunte cu deputatul Rieger au luat hotărirea de a-şi depune mandatele de membrii ai dietei provinciale. Astfeliu locurile vacante de bună sémă vor fi ocupate tóte de cehii tineri.

Oportunismul lui Rieger şi succesele, ce s'ar fi părut, că le a dobândit în atâţa ani de luptă, precum şi punctele de împăcare din anul trecut se pot considera ca zădărnicite în faţa resistinţei cehilor tineri, cari adi sunt domni ai situaţiunei şi pretind în numele poporului, încoronarea împěratului de rege al Boemiei şi restaurarea autonomiei provinciei lor.

Lupta de aici înainte va fi purtată şi cu mai mare înverşunare ca până acum.

Un incident nu de puţină importanţă a fost binevenit cehilor ca sě şi formuleze din nou pretensiunile lor. Polonii au cerut, adecă ca diecesa Teschen sě se încorporeze la archiepiscopia din Krakau şi cererea acésta a fost de ajuns ca sě provóce cea mai mare oposiţie din partea cehilor, arětând, că prin rumperea unei părţi din Boemia şi încorporarea ei, fie şi numai bisericéscă la o archidiecesă strěină, însemnézā ciungărirea teritoriului Bohemiei şi este îndreptată, chiar contra întregitaţei acelei provincii.

In stadiul acesta al încordărilor de bună sémă că cuvintele împěratului, adresate delegaţilor Pollak şi Dostal au importanţa lor şi mai mare ca sub alte împregiurări.

Impěratul a accentuat din nou, că doresce sě vadă pacea restabilită între aceste dóuě popóre şi sě încete duşmănia atât de mult potenţată prin atitudinea cehilor tineri.

Dacă dorinţa acésta esprimată dela cel mai competent loc va avé resultate, vom vedé.

Nóue ni se pare, că cehii sunt sătui de tutelatul germân al austriacilor şi în dorinţa lor de a şi elupta o posiţie mai onorifică, nu vor face nici cea mai mică concesiune.

Invingerea cehilor póte sě fie reservată pentru alte timpuri.

Acum, când monarchia este pusă pe basele actualului sistem, al dualismului, nu ne vine sě credem, că cehii vor fi în stare sě-şi ajungă scopul, chiar şi când nobilimea ar sta pe partea lor, ceea-ce până acum este o întrebare de tot problematică.

Atât magiarii, cât şi germânii vor face şi fac cea mai straşnică oposiţie şi vor împedeca pe cât nu mai pot realisarea programului cehilor, care nesmintit ar trebui sě producă schimbări cardinale în actuala formă de stat.

Ajungênd însě cehii ca sě-şi realiseze totuşi programul lor, atunci nu este eschisă posibilitatea, ca şi românii din Transilvania sě o scótă la cale în lupta lor desperată de adi.

Egemonia magiarilor nu ne convine nici nóue în forma cum sě practiséză ea de cătră domnii dela putere.

La noi mai sunt români destui, cari cu o tractare amicabilă şi mai blândă póte s'ar fi împăcat cu sistemul actual de guvernare.

Nu au mers românii nici odată aşa departe în pretensiunile lor, ca sě nu recunóscă, că magiarii au rolul de căpetenie în conducerea afacerilor.

Dar pe cât erau de aplicaţi a concede acésta, pe atât de hotăriţi au fost sě céră, ca sě sě respecteze cel puţin legile create de ei, favorabile în câtva naţionalităţilor, ér cele nefavorabile şi asupritóre au cerut ca sě le modifice în sens uman şi liberal, spre a împăca şi trebuinţele poporului român.

O cerere mai inofensivă şi mai legală ca acésta nici că se putea şi românii cari vor sě ţină la némul şi limba lor, trebuiau şi erau datori sě o céră, dacă nu voiesc sě renunţe la drepturile născute omului liber.

Cererile românilor au aflat totdeuna inimi impetrite şi urechi surde la magiari, şovinismul a orbit pe conducětorii magiari şi presa lor mânată de apele acestui curent, a contribuit şi ea ca sě nu li se facă pe voiă.

De aci s'au născut frecările şi pe urmă s'a încins lupta pe întréga liniă.

Póte că vom lupta fără resultat multă vreme, póte că numai un viitoriu mai îndepărtat va vení sě limpedéscă situaţiunea încurcată şi turbure de adi.

Vorba e, că deocamdată românii nu pot capitula. Ei sunt conscii, că dreptatea e pe partea lor şi întăriţi în consciinţa acésta vor continua a persevera în lupta impusă lor, fără voia lor.

Şi dacă adi nu pot înregistra isbânde, un succes totuşi nu se póte denega acestei lupte.

Şi succesul este în cesiunea solidară a tuturor românilor, în acésta parte morală, fără de care o victorie a causei lor celei sfinte nu se póte închipui.

Cine a împins lucrurile până acolo altul decât magiarii?

Ei sunt cei ce au înveninat raporturile între aceste dóuě popóre, asupra lor cadă deci tótă responsabilitatea. Nu mai departe ca la 1884, era bine pregătit terenul pentru apropiere, nu aveau decât sě facă ceea-ce resonul de stat cerea dela ei, şi sě multăméscă acele mici pretensiuni, cu cari păşise o sémă de fruntaşi. Nu au folosit ocasiunea ce li s'a oferit, cu greu credem că li se mai oferi adi, după-cum s'au desvoltat lucrurile. Şi era uşor, fórte uşor de a li se face pe voiă, căci a cere ca o legislativă sě nu fie compusă dupa 2 legi electorale, nu era tocmai lucru mare, a pune în frâu pe cei mulţi asupritori ai poporului român, cari 'şi făceau merite prin denunciaţiuni şi prin respândirea de cele mai drăcesci faime asupra bunului şi pacinicului popor român, érăşi nu ar fi fost ceva imposibil.

Revista politică.

Foile din România se ocupă şi ele cu instituţiunea asilelor de copii mici. „Naţionalul" o fóie, care apără principiile actualului guvern românesc, reproducênd circulariul, esmis de consistoriul nostru archidiecesan, 'l insoţesce de următórele apreţieri:

Făimósa lege a asilurilor de copii (Kisdedovuri) a început a fi pusă în aplicare de guvernul magiar.

Pe temeiul acestei legi, copii în vêrstă dela 3 până la 6 ani, din tot regatul Ungariei trebuesc sě frecuenteze scolile magiare, unde nu se învaţă decât o singură limbă: cea magiară.

Scopul legei aşa disělor asiluri de copii este desnaţionalisarea românilor. Obligând pe copii de români sě înveţe dela vêrsta cea mai fragedă limba magiară, ungurii cred, că vor ajunge a vedé dispărênd limba românéscă, căci se scie, că unui copil de 3 ani 'i este imposibil sě înveţe dóuě limbi, mai ales că una dintre ele e cea magiară.

Acéstă lege barbară a fost votată de parlamentul magiar cu tóte protestările românilor.

Dar românii mai aveau o speranţă, aceea că legea nu va fi pusă în aplicare, ci va rěmâné ca o ameninţare la adresa lor.

S'au înşelat însě.

Imediat ce operaţiunea înscrierei va fi terminată, toţi copilaşii între 3 şi 6 ani vor fi smulşi dela sinul mumelor, unde învěţau limba lor românéscă, pentru a fi târîţi la scólă, sě înveţe limba magiară şi despreţuirea némului lor.

Asemenea lege n'are păreche în lume, şi nu póte rěmâné mult timp în vigóre; căci este contra firei omenesci sě silesci o populaţiune întrégă sě înveţe

---

FOIŢA.

Începuturile, organisarea şi stabilirea iesuiţilor.

(Urmare.)

Mai departe, acest superior sau general se aibă cu încuviinţarea consoţilor sei puterea de a elabora pentru societate anumite regule şi constituţiuni, cum le va afla el mai potrivite pentru ajungerea scopurilor propuse ale societăţii, dar acésta se nu o facă niciodată fără de a întreba şi consulta şi pe consoţii sei. La incidente momentóse şi când e vorbă de disposiţiuni ce au sě fie durabile, generalul va fi dator sě conchieme pe toţi membrii societăţii, sau totuşi partea cea mai mare a lor şi apoi se vor lua concluse cu maioritate de voturi, în casuri mai puţin seriose şi mai vêrtos dacă e urgentă, e prea de ajuns dacă vor fi consultaţi numai acei consoţi, care tocmai se află la sediul generalului. Esecutarea legilor de altcum, adecă propria putere de comandant şi beliduce aparţine esclusiv numai superiorului şi nici unei alte persóne".

„In scire se le fie mai departe tuturor membrilor societăţii nóstre şi acésta va rěmâné înscris cu litere mari, nu numai pe uşile „caselor de profesiune" ci şi în inimile lor, pe cât vor fi în viaţă, că societatea acésta întrégă şi prin urmare toţi şi ficare, care întră în ea se děobligă la cea mai fidelă ascultare faţă cu sanctisimul nostru Domn, cătră Papa, cum şi cătră toţi următorii sei şi că numai în acéstă obedienţă e permis a lupta pentru Dumnedeu. Cu tóte ca în evangelie se învaţă şi prin urme e drepcredincios constatat, că toţi creştinii sunt datori cu ascultare şi supunere Papei roman ca capului vědut al bisericei şi locţiitor alui Iisus Chriss, totuşi ne simţim îndatoraţi pentru şi mai mare umilire a acestui ordin, cum şi a formalei ucideri spirituale a fiecărui şi în particular între noi la renunţarea publică de voiţa nóstră proprie şi a ne lega pre lângă aceea îndatorire generală, încă prin un deosebit vot de supunere şi ascultare" Temeliea acelui vot se resuma în aceea, că orice ordin ne va da actualul Papa sau următorii sei cu privire la fericirea sufletelor şi lăţirea credinţei la orice missiune va vré sě ne întrebuinţeze fie aceea la turci sau alţi păgânii chiar până la India sau şi la eretici luterani şi sismatici, sau în fine la dreptcredincioşi, vom asculta fără întârdiere şi fără a ne folosi de vreo scudă ore-ce. De aceea au sě-şi tragă bine socotéla toţi aceia, care au aplecare sě între în societatea nóstră, şi se ia asupră-şi acéstă sarcină, dacă sunt în stare se dispună de atâtea puteri spirituale pentru de a putea urca cu ajutoriul lui Dumnedeu acéstă înălţime prăpăştiósă, adecă dacă spiritul sfint, care îi îndémnă şi a rěvărsat asupra lor atâta graţie ca se pótă spera, că cu ajutoriul seu nu vor sucumbe sub gréua povară a chemărei lor. Dacă însě s'au decis cu tótă firmitatea a întra în serviciu de rěsboiu, sub stindardul lui Iisus Cristos, atunci trebue sě-şi ţină încinse cópsele di şi nópte şi a fi gata la orice óră din di sau nópte a se achita de datorinţa, ce o au luat asupră-şi".

„Nimenui din societate nu-i e permis, ca împins de ambiţiune sě se ofere el însuşi pentru cutare sau cutare misiune sau afacere şi mai puţin încă are un membru dreptul de a intra mijlocit sau nemijlocit pe contul propriu în tractări cu scaonul roman sau vre-o altă autoritate clericală despre acésta are a îngriji singur numai Dumnedeu, adecă locoţiitoriul seu, Papa şi generalul ordinului. Dela ei au se emane tóte ordinile de acéstă natură şi dacă un membru al ordinului a primit vre-o însărcinare, nu'i e permis sub nici o condiţiune a refusa neîntârdiata lui împlinire. De altă parte şi generalul se angajază a nu se înţelege şi a nu primi dela Papa niciodată o afacere mai mare de missiune fără consimţěmêntul societăţii". (Va urma.)

copii limbă strĕină, în dauna limbei materne și a iubirei de patrie.

Românii vor sci sĕ lupte ca și până acum pentru salvarea unicului patrimoniu, ce le mai rĕmâne: limba strămoșéscă.

Dar și în acéstă privință avem o decepțiune: sunt dóuĕ partide românesci în Transilvania și care se dușmănesc una pe alta.

Óre nu pot toți românii de dincolo sĕ găséscă în patriotismul lor, mijlocul de a se înțelege în tóte cestiunile și a lupta uniți pentru sfânta lor causă?

Étă întrebarea ce ori-cine și o pune față cu persecuțiunile îndreptate în contra celor 3.000,000 de români din regatul Ungariei.

Unéscă-se toți în fața primejdiei comune — lăsând d'o parte ambițiunile și certurile intestine — pentru a apăra drepturile naționalității lor, și atunci legi ca acea a asilurilor de copii, nu vor mai puté fi aplicate.

„Unde's doi puterea cresce
„Și dușmanul nu sporesce". —

Dumineca în 8 Novembre și a ținut la Suceva vechia capitală a Moldovei deputatul bucovinean român Ioan cav. de Zotta darea de sémă înaintea alegĕtorilor. Din espunerea escelentă a zelosului deputat înregistrăm următórele pasage, care pun în lumină întrégа situațiune, în care se află și românii bucovineni.

„Credeam, că tariful autonom va espira în anul 1891. Așa s'a și întêmplat. Prin urmare am asteptat și o schimbare din partea Austriei. Adevĕrat, resboiul vamal a încetat. Astăḑi nu se plătesce pentru păpușoiu atâta vamă ca mai nainte, deasemenea nici pentru grâu; astăḑi se plătesc 3 fl. în loc de 5 fl. Dară ce folos, căci asteptarea nóstră nu s'a realisat. Mare pedecă ni-au făcut vecinii nostri din Ungaria și Galiția, care voesc sĕ și vêndă vitele lor, neluând în considerare interesele nóstre, nimicindu-ne cu desĕvêrșire. Guvernul nostru ar trebui se ia în considerare interesele țerii nóstre; guvernul înse s'a lăpĕdat de noi, care în tóte timpurile am jertfit pentru patrie sângele și avutul nostru până la cel din urmă cruceriu. E o durere, care nu se póte tăgădui, și eu iau în acésta privință însărcinarea, de a da la dieta viitóre espresiune acestei dureri în mod pe cât se póte de viu. Am sĕ arĕt, că nedreptate se face țĕrii nóstre.

Îmi este cu părere de reu, că nu ve pot spune nimic îmbucurătoriu, tot numai despre dureri și éră dureri, Alesul dvóstre este indatorit a spune adevĕrul și acolo și aici. Eu socot, că datorința alesului este, a spune adevĕrul mai ales acolo, unde 'l ați trimis prin urmare aceea ce v'am spus, durerea d-vóstre, voiu esprima-o și acolo. Dătorința mea este sĕ ve informez despre tóte ce se întêmplă, despre tóte ce ve atinge. Douĕ dureri v'am amintit; nu numai în privința materială, dar și în privința bisericei și a națiunei avem dureri și suferințe. De un timp încóce, domnilor, este un curent, care, cu părere de reu pot sĕ ve spun, nu e favorabil pentru români și pentru cei de legea ortodocs-orientală. Nu mai aflăm acea dragoste ca mai nainte. Ve rog sĕ-mi dați împuternicirea și încrederea, ca sĕ esprim durerile d vóstră și în direcția acésta la locurile competente. („Votăm, votăm!" „Sĕ trăiéscă!") *Acolo sĕ spun, că e călcată legea, că e călcată națiunea nóstră, că nedreptate ni se face.* (Strigări prelungite de „Sĕ trăiéscă!" „Bravo!")

Aceste sunt motivele, care m'au făcut sĕ Ve poftesc a vĕ întruni aici.

Acum ve rog eu pe d-vóstră a-mi spune greutățile și durerile ce le aveți d-vóstră. (Strigări de „Se trăiéscă mult iubitul nostru deputat dl Iancu cav. de Zotta!")

După acésta președintele adunării, dl paroch Ioan Grigorovici, provócă pe cei pe față a 'și esprima eventualele dorințe.

Cere cuvêntul dl Vasile Blândul din Bosanci și ḑice: îmi permit a întreba pe dl depntat, în care stadiu se află cestia congresului nostru bisericesc.

La acésta dl deputat Zotta replică: Me bucur, că mi-ați dat ocasiunea sĕ ve desfășur și starea acestei afaceri. D vóstră sciți, că biserica nóstră acum dela anul 1848 încóce a căutat sĕ câștige încuviințarea, de a se desvolta în chipul, cum este prescris prin spiritul constituției nóstre și cum sunt în faptă organisate în present biserica românilor și a sêrbilor din ceealaltă parte a monarchiei nóstre. Insĕ și Domnul nostru Iisus Christos a ḑis: „Unde veți fi doi sau trei adunați în numele meu, acolo sunt și eu în mijlocul vostru." In acord cu cuvintele aceste are poporul în biserica nóstră dreptul, sĕ decidă în trebile bisericesci împreună cu preoțimea. Dela anul 1848 biserica credinciósă din Bucovina a stăruit și s'a rugat la locurile competente ca sĕ împlinéscă acel drept al bisericei nóstre. In acéstă direcție au lucrat fericiții frați Hurmuzachesci, și s'a întrunit pe anul 1870 o adunare mare porală în Cernăuți tocmai spre scopul acesta. In anul 1882 s'a întrunit pe basa permisiunii Preaînalte un congres constitutiv, care a eliberat un statut în acord cu dorințele ministerului. Cum de mare a fost surprisa poporului, că cu tóte că atât de mult am stăruit ca deputat în direcția acésta, a zăcut statutul în archiva ministerului 9 ani întregi și abia în anul curent am primit un rĕspuns. Acum érăși este cestia acésta în lucrare, și noi, care suntem aleși ca deputați ai congresului, nu putem admite, ca biserica nóstră sĕ renunțe la un drept, care 'i se cuvine conform canónelor. Vom lucra din resputeri pentru dobândirea acestui drept.

Vorbirea, care o a ținut monarchul nostru la primirea delegațiunilor e comentată atât de presa monarchiei, cât și de cea strĕină. Cu escepțiunea unor foi rusesci și francese întrégă presa vede în vorbirea monarchului nostru o profeție a păcei și tot de odată a nisuinței sincere pentru mauținerea păcei. Discursul, care l'a ținut ḑilele trecute lord. Salisbury și al premieriului italian di Rudini încă au însuflat speranța păcei, numai cât ele nu cu atâta hotărîre și n'au însemnătatea, ce i-se dă vorbirei monarchului nostru. După acésta vorbire Europa întrégă póte fi linistită, că din partea aliaților din centrul Europei nu se vor face provocări și nici nu se va începe ofensivă, de cumva nu vor fi siliți prin atitudinea puterilor, cari doresc revanșă și cari in liniste nu se pot desvolta.

Adunarea învĕțătorilor gr.-or. în Orĕștie.

Dle redactor! Cred că-mi împlinesc o datorință față cu publicul cetitoriu și cu d-vóstre, când vin a ve scrie ceva de pe terenul cultural, când vin a ve împărtăși puține despre adunarea generală a învĕțătorilor români gr.-or din districtul Devei, ce se compune din învĕțătorii din 5 protopresbiterate, începênd dela granița României, dela Petroșeni până la câmpul pânei și de aici pe marginea stângă a Murĕșului până la Deva până la Ilia și Dobra și de aici pe granița Bănatului până în valea Hațegului

Adunarea generală s'a ținut în Orĕștie în ḑilele de 13. 14 și 15 Octobre a. c. st. v. conform conclusului comitetului central aprobat din partea Preaveneratului consistoriu archidiecesan.

Convocătórele au fost adresate dlor ppresbiteri concernenți spre a face tot posibilul, ca fie-care învețatoriu din acele 5 protopresbiterate, provedêndu-se cu spesele de drum și cu diurnele de lipsă sĕ pótă participa nejigniți la ședințe și fără ca sĕ-și pótă esprima care va oftarea: „Vai dómne, cum a-și dori sĕ iau și eu parte la ședințele generali ale reuniunei, dar n'am cu ce merge, pentru-că diurnele nu mi-s'au asĕmnat și nimenea nu me ajutoră."

Inainte de a înra în descrierea ședințelor voesc a aminti cum că orpul învĕțătoresc dela scóla capitală din Orĕștie și-au dat tótă silința ca membrii participanți sĕ fie proĕḑuți cu cuartire etc.

Dumninecă dimința (în 13 Octobre) P. O. D. protopresbiterul Orĕștei Nicolau Popoviciu împreună cu adm. protopesbiteral al Hațegului Avram Stanca au servit sâra liturgie cu învocarea duchului sânt.

La finea serviciuli divin învĕțătoriul diriginte din Hațeg Nicolae Sânzan a rostit o frumósă cuvêntare cătră publicul preent. A vorbit despre iertarea pĕcatelor, despre fărădlegile ómenilor, despre pĕcatele, ura, pisma și pofi de rĕsbunare ca pĕcate încuibate în sinul omemei. A arĕtat că cât pote influința cresterea, eduțiunea cea bună pentru delăturarea acestor rele, ari ruinéză omenimea ca și lucsul atât materialicee cât și moralicesce.

A arĕtat în cuvite bine alese și espresiuni clare pentru popor iurea de scólă, iubirea cătră deaprópele și cătră Dunedeu.

Vorbirea a fost aultată cu mare atențiune.

După învocarea spitului sânt, învĕțătorii adunați s'au întrunit la 11 e în scóla gr.-or. din Orĕștie, unde președintele reunnei Nicolau Herlea printr'o vorbire bine accentuat salutând pe învĕțătorii adunați, a deschis ședința dunărei generali.

După aceea s'a beventat membrii din partea corpului învĕțătoresc cal. S'a constatat numĕrul presenților și cu o pae a afacerilor formale s'a terminat ședința primi anunțându se următórea la 2 óre după améḑi.

In ședința a dóuaĕ pune la ordine:

a) Raportul comiteui central despre activitatea sa in decursul anului, care se vede, că comitetul central a lucrat cu diligță și și-a împlinit chemarea cu sfințenie. Raportul ıpă cetire prin presidiu s'a dat pentru censurare șaportare comisiunei de 3 în persónele dlor: G. Șanu, P. Hadeu și Ioan Fleșer.

b) Raportul biblotериului Ioan Cioran asemenea s'a dat comisiunei de i sus.

c) Cu înscrierea dnembri etc. s'au încredințat învĕțătorii dela scóla citală din Orĕștie.

d) Nicolae Sanzian cetesce elaboratul comitetului central despre observarea ce ar fi sĕ se facă la o eventuală revisiune a „Normativului scolariu."

Adunarea în consonanță cu conclusul congresual din anul acesta adus în ședința VI, rógă pe Preaven. consistoriu archidiecesan sĕ stărue la Preaven. consistoriu metropolitan, ca pentru a se putea crea un „Normativ scolariu bun" sĕ binevoéscă, în sfințenia causei, a convoca ședință generală (sau mai bine ḑis un congres), care sĕ se compună din cei mai vrednici învĕțători câte 3—5 idiviḑi din fie care reuniune. Ér acesta împreună cu profesorii dela institutul „Andrean" sĕ pregătéscă un proiect de normativ.

Elaboratul comitetului central s'a primit cu mulțămită și se însărcinéză biroul al asterne Preaven. consistoriu archidiecesan la timpul seu.

e) Adm. ppresbiteral dl Avram Stanca, fiind-că are a se depărta, a învitat adunarea generală pe anul viitoriu la Petroșeni, ceea-ce s'a primit cu mulțămită.

Cu acésta ședința se declară de încheeată și sĕ anunță pe ḑiua urmatóre la 9 óre a. m.

Ședința a fost onorată afară de adm. ppresb. Avram Stanca și de vre-o 8—10 poporeni din Orĕștie și de 33 membri ordinari.

După ridicarea ședinței membrii au participat la înmormêntarea soției prim comptabilului P. Barcian, carea după un morb scurt, după o viéță conjugală abia de 4 ani, în etate de 24 ani și-a dat nobilul seu suflet în mânile Creatoriului.

Era o jale și un doliu general, ba lacrimi curgeau din ochii privitorilor, vĕḑênd cum dóuĕ mlădițe în etate abia 2—4 ani își petrec la mormênt pe îngerul păzitor, ér al treilea suspinând și gemând în nepricepere ca și când ar presimți, că venirea sa în lume a pricinuit eșirea din lume a scumpei sale mame, pe care nici odată nu o va vedé nici nu o va cunósce.

Séra s'a dat un concert în onorea învĕțătorilor de cătră corpul învĕțătoresc din Orĕștie.

Despre decursul și reușita splendidă a concertului a-ți luat notiță în prețuitul d-vóstre ḑiariu, la carea numai atât observ, ca autorul articolului respectiv ar fi trebuit sĕ privéscă bine și ar fi putut observa, că învĕțătorii afară de 3—5 toți au luat parte câți au fost în Orĕștie.

Despre reușita escelentă a concertului s'a vorbit cum ḑisei, nu s'a vorbit însĕ, ceea-ce a-și fi dorit dela autorul respectiv, despre resultatul moral, adecă despre cuprinsul poesiilor respective, sĕ vedem și noi încât corespund și încât nu timpului și împregiurărilor membrilor, din cari se compune corul dlui I. Branga? Apoi că poesiile respective, corĕspunsau scopului a fi representate în onórea dascălilor, și în fine care a fost resultatul material?!

In 14/26 Octobre a. c. la 9 óre a. m. s'a deschis ședința a III a punêndu-se la ordine:

a) Stupăritul, prelegere practică-teoretică de Constantin Baicu. Prelegerea a fost ascultată cu mare atențiune, semn că prelegĕtoriul are cunoscințe esacte din stupărit.

b) Regula de trei prelegere practică de I. Baciu, prelegerea a fost basată pe tóte regulele, obținênd un resultat satisfăcĕtoriu

c) Punctul 12 din programă despre alegerea manualelor de propunere sĕ dă spre esaminare și raportare în ședința procsimă comisiunei N. Herlea N. Sânzian, I. Hadan, I. Cioran și N. Luculeț.

d) Observări și defecte întru propunerea scriptologiei în scóla poporală de N. Sânzian.

Defectele de cari s'a amintit sunt cele mai esențiali în scóla poporală, din cari a putut afla ori-care, că încât a greșit în propunerea menționatei discipline, care este prima în scóla poporală.

Prelegerea a fost ascultată cu mare atențiune, pentru-că a fost lucrată cu cunóscere de causă basată pe esperiență și pracsă.

Ședința a IV-a sĕ deschide la 2 óre după améḑi și se pune la ordine:

a) Modul procederei la propunerea Abcdariului de I. Popescu de Nichita Luculeț.

Prelegerea și recomandarea d lui Luculeț a fost ascultată cu viu interes esprimându i se mulțămită pentru gréua sarcină, ce și-a luat.

b) Se pune la ordine raportul comisinnei prime:

1. Raportul comitetului central sĕ ia cu mulțămită spre sciință, din care se vede ca în cele 4 ședințe a resolvat mai multe cause interesante întru prosperarea și înaintarea reuniunei.
2. Cumpĕrarea sigilului se aprόbă.
3. Din causă că raportul cassariului lipsesce comisiunea a făcut însași un buget de a se cumpĕra pentru biblioteca reuniunei un dulap, asemenea s'au votat și 50 fl. pentru înmulțirea bibliotecei.
4. La propunerea comitetului central de a sĕ aduna poesiele poporale, recomandată de cătră comisiune se decide, că fie-care învĕțător sĕ adune poesii poporale și sĕ le asternă comitetului central până la 1 Martiu a. viitor spre ulteriόra afacere adecă arangiare.

5. Fondurile separate ale despărţĕmintelor sĕ se pună la disposiţia comitetului.

6. Despre activitatea despărţĕmintelor s'a constatat, că acelea şi-au împlinit chemarea afară de al Dobrei, care a rĕmas indiferent şi nepăsător chiar şi de adunarea generală, pentru ce adunarea cu regret a decis a sĕ transpune actele respective Prea veneratului consistor archidiecesan pentru luarea mĕsurilor de lipsă spre sanarea rĕului.

7. In legătură cu punt. 1. se dă absulotoriu bibliotecariului.

8. Precând cassariului, care desconsiderând reuniunea, împreună cu controlorul, cari nu s'au presentat nici în persónă nici nu s'au legitimat în scris, denegânduli-se absolutoriul rĕmân rĕspundĕtori şi mai departe despre averea reuniunei, ér comitetul central sĕ indrumă a întreprinde toţi paşii posibili ca sĕ şi refuiască socotelile chiar şi prelângă admoniţiunea cea mai aspră.

9. Cu privire la restanţele de tacse după mai multe desbateri seriόse în meritul obiectului, sĕ decide ca acelea până la anul 1890 sĕ se stérgă, de aci încóci însĕ sĕ se încasseze fără nici o cruţare.

10. Sĕ decide a se procura o carte pentru analele reuniunei.

Sĕ propune óre-care remuneraţiune pentru membrii participători la şedinţele comitetului central.

Deóre ce însĕ acestea renunţă la acésta, înainte de a se pune în desbatere, adunarea trece preste propunere la ordinea ḑilei.

12. In privinţa speselor de călătorie şi a diurnelor, ce compet membrilor participători la adunarea generală, pe cari învĕţătorii fórte cu greu, ba mai nici decum nu le primesc, sĕ decide a se ruga organele nóstre bisericesci a stărui în privinţa acésta ca învĕţătorii sĕ nu fie împedecaţi dela şedinţe, ci sĕ le esoperese competinţele de timpuriu chiar şi pe calea administrativă.

13. Comitetul central sĕ însărcinéză cu elaborarea unui plan de prelecţiuni cu 1. cu 2, cu 3 învĕţători.

După terminarea raportului comisiunei:

Nicolae Sanzian însinuă o propunere:

Considerând, că un părinte cât de adênc îşi iubesce pe copilul sĕu, a cărui recunoscinţă trebue sĕ fie prima condiţiune,

Considerând cu recunoscinţă fiască: sacrificiul, ostenéla, truda apoi zelul şi iubirea, cu care capul bisericei nóstre Inalt Prea Sânţitul nostru archiepiscop şi metropolit Escelenţia Sa Miron Romanul, ne apără contra tuturor greutăţilor şi obstaculelor, ce ni se impun; nu-'şi cruţă ostenélă, trudă şi totul jerfesce pentru binele şi prosperarea némului, a bisericei şi a scólei nóstre;

Considerând chiar şi evenimentele decurênd dela Bistriţa cari încă sunt destule probe pentru noi adevĕraţii sĕi fii: Propune a se trimite, în semn de recunoscinţă şi reverinţă Inalt Prea Sânţiei Sale o adresă de felicitare.

Propunerea se primesce cu viuă mulţămită de întreit „Sĕ trăiéscă metropolitul nostru Miron Romanul“

După acésta se cetesce tecstul adresei, care sĕ concrede biroului pentru trimitere.

Şeḑinţa se ridică la 6 óre séra.

După şedinţă membrii se intrunesc la „Leul de aur“ la o cina comună.

La cina comună au participat vr'o 24 de învĕţători şi vr'o 8 óspeţi.

Tóte au decurs în ordine. S'au ţinut şi toaste, s'a cântat, ér musica a întonat vr'o câteva piese frumóse românesci, şi membrii plini de bucurie pela 11 óre s'au dus spre recreare.

Şedinţa a 5-a s'a deschis în 15 Octobre la 8 óre diminéţa, punêndu se la ordine:

a) la propunerea preşedintelui adunarea esprimă condolinţă, pentru încetarea din viaţă a binemeritatului preşedinte al despărţământului Haţeg fost propresbiter Ioan Raţiu, ér espresiunea adâncei perdere o arata prin ridicare cu cuvintele „Dumneḑeu sĕ-l ierte şi sĕ-l odihnéscă.

b) Nicolae Sânzian în numele comisiunei esmisă pentru recomandarea manualelor de propunere referéză ér adunarea primesce următórele manuale:

1. Catechism de Moise Toma prelucrat de Simeon Popescu.
2. Istoria biblică de Ludu şi Dariu.
3. Invĕţământul intuitiv de T. Roşescu.
4. Limba maternă:
   a) gramatica de Dariu:
   b) abecedar de I. Popescu.
   c) carte de cetire de I. Popescu.
5. Comput pentru învĕţătoriu de Ioan Popescu; pentru copii de A. Vlaicu.
6. Limba magiară de Putnoky.
7. Istoria şi Geografia de Dr. Pop.
8. Istoria naturală după Dr. Barceanu.
9. Fisica de Dariu.
10 Catalog de clasă dela tipografia archidiecesană şi dela librăria Ciurcu.

c) se ĕsprimă mulţămită şi recunoscinţă orĕştienilor pentru afabila primire şi în special corpului didactic, care a făcut fórte mult pentru primirea şi încuartirarea membrilor.

Cu acestea s'a încheiat adunarea generală.

Şedinţele au decurs în linisce, fără sgomot, semn că românul este omul ordinei.

Depărtându-ne cu trenul, am adus cu noi o impresiune din cele mai frumóse, care va rĕmânea pururea, „Sĕ trăiéscă orăştienii.“

La revedere pe anul viitor în Petroşeni.

Scevola.

Unele reflecsiuni la „fondul de pensiune al preoţimei archidiecesane“ *).

Am ḑis cu altă ocasiune că mult s'a vorbit şi discutat asupra cestiunei „îmbunătăţirea sorţii clerului“. În fine aḑi ne vedem sosiţi în ajunul aplicării unei legi aduse de sinodul archidiecesan în sesiunea din anul acesta. E vorba de statutul „fondului de pensiune al archidiecesei“, publicat, în „Tel. Rom.“ Nr. 89 a. c. Nu me voiu demite a face observare faţă de numirea fondului, carea după modesta-mi părere, ar fi fost mai potrivit a se fi circumscris prin cuvintele: „fondul de pensiune al preoţimei gr. or. din archidiecesa Transilvaniei“. Numirea însĕ la multe instituţiuni puţin impórtă; scopul e lucrul principal. — Rĕmân deci pelângă tema de sus „îmbunatăţirea sorţii clerului“.

Îmbunătăţirea sorţii unui ori-care lucrătoriu, sau mai bine se ḑic, oficial, se face după dóuĕ modalităţi: prin salarisarea lui în periodul activităţii sale în de aşa, ca cu inlesnire şi onestitate sĕ-şi pótă împlini datorinţele oficiului ce ocupă; cealaltă modalitate este asigurarea lui la ḑile de neputinţă, adecă când din una sau alta causă devine neapt de a mai purta oficiul.

Statutul de faciă promite modalitatea cea din urmă de îmbunătăţirea sorţei preoţilor. Aici am în vedere pe preoţimea rurală; de funcţionarii consistoriali şi de profesori nu vorbesc, fiind posiţiunea dênşilor totuşi órecum asigurată; ba precum se vede din statut, chiar şi acesta i favoriséză mai tare ca pre noi, căci pensiunea dênşilor după un interval de funcţiune şi mai scurt ca al nostru, e asemenea salariului ce-l au. I vine omului a ḑice, că noi preoţii suntem ursiţi a nu ne puté face părtaşi de îmbunătăţire după modalitatea dintâiu. Acésta s'a cam constatat atât atunci când cu ocasiunea regulării parochielor, căci sĕ scie ce resultate au obţinut comisarii esmişi, cât şi ḑi de ḑi.

Astăḑi ori-ce urcare a plăţii a unui funcţionariu nu întimpină atâtea obstacole, ca când e vorba despre preot.

Din aceste împrejurări critice cred că forul nostru legislativ în cele din urmă a ajuns la crearea instituţiunei din urmă, ca una cu mai puţine greutăţi împreunată. Nu încape îndoélă, că precum şi articolul din fruntea fóiei „Tel Rom“. din acela-şi numĕr însoţesce în formă recomandabilă acest statut de pensiune, el e privit de noi cu căldură în ce privesce scopul statutului. Nu e însĕ eschisă întrebarea, că multele disposiţiuni statutari sunt ele óre şi uşor esecutabile şi ecuitabile faciă de noi preoţii rurali?

Între mijlócele contribuitóre la formarea şi respective susţinerea fondului sau statorit *a*) tacsa fundamentală cu 20% a pensiunei, carea face 40 fl., 60 fl., şi 80 fl. *b*) tacsele anuali de 2% pentru cei ḑece ani serviţi respective pentru unii dóueḑeci ani, cari tacse éraşi fac 40, 60, şi 80 fl., în total deci 80 fl 120 fl şi 160 fl pentru 10 ani. — Aceste cuote în sensul §-lui 5 sunt a se respunde în casul cel mai favorabil în restimp de doi ani.

Solvirea acestor cuote pentru noi preoţii, cari nu avem nici un finic salariu fics, cari venitul nostru de 400 — 600 şi 800 fl., în cele mai multe locuri şi acesta numai pre hârtie, — lu primim în atâtea rate, câte ḑile sunt într'un an — este anevoiósă. Căci, cu escepţiunea unor confraţi mai favorisaţi de sórte, totalitatea preoţimei rurale abia póte suporta ḑilnicele lipse şi năcasuri ce-i obvin întru susţinerea familiei, la cei mai mulţi numĕrósă, necum sĕ fie în plăcută posiţiune de a puté presta atari sume. Pot sĕ fiu desaprobat şi combătut în acéstă a mea aserţiune decătră minoritatea confraţilor mei, decătră majoritate însĕ dubitez.

Ar fi deci de lipsă a căuta alt espedient pentru înlocuirea acelor contribuiri anevoióse. — „Erare humanum est“ ḑice proverbul latin. Deci şi mie, dacă voiu greşi cu părerea mea despre espedientul, pe carele îl pun în vedere, se mi-se considere de omenéscă greşala ce o comit prin acésta.

Espedientul îl aflu întâiu la înseşi cassele bisericesci; al doilea îl aflu la cassa domestică a statului. Se vorbesc mai întâiu deci despre cassele bisericesci. E drept, că după §. 4 p. 4 respective §. 8. aceste casse încă contrebue însĕ, fie-mi permisă aserţiunea, sunt neecuitabile.

Acésta din dóuĕ motive: întâiu, în întréga archidiecesă póte fórte puţine parochii vor fi, care n'ar putea contribui o tacsă anuală mai mare ca cele statorite în §. 8., al doilea dacă contribuirile comunelor bisericesci la fondul de pensiune regnicolar învĕţătoresc sunt de persónă 12 fl., óre crimă va fi, dacă pentru fondul de pensiune al preotului, carele servesce bisericei, şi carele prin puseţiunea lui primo-loco contribuie la formarea şi înmulţire a cassei bisericesci, va contribui acésta cu o cuotă de cel puţin îndoită ca cea pentru învĕţătoriu?! Óre nu ḑice şi apostolul ginţilor: „cine pasce turma şi din laptele ei sĕ nu mânânce“ (Pav. cătră Coriteni I C. 9 v. 7—8., şi éraşi acela-si Apostol în aceeaşi pastorală la c. 9. v. 11—12 „dacă noi am sĕmânat vóuĕ cele spirituale, au este mare lucru, dacă vom secera noi cele temporale ale vóstre?“

Dacă comunele bisericesci, adecă cassele acestora ar contribui numai în 10—20 ani cu unele tacse mai mari ca cele statorite în §. 8., atunci nu s'ar altera scopul fondului prin absolvarea insolvabililor preoţi, de cari fórte mulţi vor fi dela tacsa fundamentală şi dela tacsele anuali din trecut.

Am ḑis, că al doilea espedient e cassa statului. E sciut de toţi stadiul în care se află de present ajutoriul de stat pentru clerul gr, or. archidiecesan. Părerea mea este, că pe calea organului competent (consistoriul) sĕ se esopereze dela întregu cler archidiecesan o declaraţiă în sensul căreia acesta recede pre 20--30 ani dela ajutoriul pomenit condiţiunea, ca înaltul regim sĕ transpună anualul ajutoriu de 24,000 fl., bisericei cu menirea, ca acest ajutoriu sĕ se adaugă la fondul de pnsiune al preoţimei gr. or. archidiecesane.

În ce stadiu s'ar afla astăḑi fondul preoţimei archidiecesane, dacă s'ar fi urmat acésta procedură dela anul 1860 numai capitalul ar fi de 72,000, éră preoţimea tot aşa de bogată ar fi şi astăḑi, şi décă nu s'ar fi împărtăşit de loc din acel ajutoriu!

În fine s'ar mai afla şi altreilea espedient. E sciut că şi statul notarial are fond de pensiune, la care cassele domestice contribuesc paremi-se cu $2^1/_2$ % după salariul cel au notarii. Óre nu ar fi just, ca şi pentru preot se contribue aceste casse în vr'o câţi-va ani cu o sumuliţă cât de cât? Acésta neinsĕmnată contribuire sĕ se esopereze nu numai în comune curat românesci gr. or. ci şi în cele micste cu alte naţionalităţi. – Căci pun întrebarea, óre întru-cât se va sĕrăci o cassă alodială dacă acésta va avé în vr'o câţi-va ani cu 10—20 fl la an mai multe erogaţiuni?

Aceste sunt modestele mele opiniuni cu referinţă la mijlócele formărei fondului, cari sub cele dóuĕ titule (§. 5). sunt a se presta din partea nóstră a preoţilor. Incât se referesce la cuota pensiunei nóstre a preoţilor, am ḑis mai sus că acele dispuseţiuni statutari mis'ar părea de neecuitabile. Acésta neecuitate o aflu într'aceea, căci nóue preoţilor ni se acórdă, fie şi după espirarea celor 40 ani de activitate, o pensiune de 200 — 300 — 400 şi 600 fl. — Dacă suma de pensiune pentru funcţionarii salarisaţi este asemenea cu salariul ce-l au, şi încă şi periodul de activitate cu 10 ani mai scurt, pentru-ce sĕ nu fie şi pentru noi cei nesalarisaţi suma pensiunei după categoria parochielor, adecă de 400 600 şi 800 fl şi pentru protopresbiteri asemenea venitului stabilit în concursul împreunuat cu acest post?!

Aşi mai avea multe de observat bunăóră cu privire la pensionarea şi ajutoriul ce se acórdă vĕduvelor şi orfanilor, dară de o camdată abstau, în speranţă că se vor mai fi aflând şi alţii din cei interesaţi în causă şi se vor pronunţa, fie sau pro — sau contra opiniunilor mele.

Mulţămindu-ve, dle redactor pentru ospitalitate, sum al d-tale cu cuvenită stimă

Sadu, în Octobre, 1891.

Ioan Popoviciu,
preot.

Varietăţi.

* (Dar preaînalt.) Maj. Sa monarchul s'a îndurat prea graţios a dăruí pe séma comunei bisericesci gr. or. române din Cornăţĕl şi Cosoviţa 100 fl., ér celei din Mănăsturul ung. 50 fl.

* (Dela Curte.) Maj. Sa monarchul a venit la Gödöllő, unde va petrece mai mult timp la vênătóre.

* (Dela curtea română.) Regele Carol a sosit în Bucuresci. Intru întimpinarea lui la gară se afla divisiunea de gendarmi călări din Bucuresci, care a format escorta regelui până la palat. Pe peronul gării se afla o companie din reg. 6 de infanterie cu drapel şi musica regimentului, precum şi un pluton de gendarmi călări. La gară se aflau dl Isvoranu, dl Rasty, prefect de poliţie, dl colonel Salmen, comandantul pieţei, dl Pache Protopopescu primariul capitalei, şi tóte autorităţile civile şi militare. Trenul regal, tras de locomotiva Scheria, a sosit în gară la órele 3 şi 36 minute. Se mai aflau în gară toţi generalii şi toţi comandanţii de corpuri, precum şi o parte din corpul diplomatic. D-nele Vernescu, A. Lahovary, Golescu etc. au oferit regelui şi principelui moştenitor dóuĕ splendide buchete. La intrarea trenului în gară, musica a cântat imnul naţional, şi strigăte puternice de ura! de repetate ori au eşit din pieptul cetăţenilor, care erau la gară. Regele a fost fórte emoţionat de primirea entusiastă, ce i s'a făcut. M. S. împreună cu A. S. regală principele Ferdinand s'au întreţinut într'un mod amical cu tóte persónele, care le urase bunăvenire, apoi se suiră într'o trăsură à la Daumont şi porniră la palat. Strigătele de ura ale cetăţenilor veniţi, ca se întimpine pe regele şi pe principele moştenitor au încetat numai târḑiu.

*(Succesul d-rlui Puscariu în Iaşi.) Din Iaşi se scrie „Voinţei naţionale“, că institutul de pharmacologie şi therapeutică esperimentală cu o secţiune antirabică prosperéză pe ḑi ce merge şi e o adevĕrată binefacere pentru Moldova şi vecinătatea ei. Acésta se datoresce în prima linie abnegaţiei personale a operatorilor şi special d-rlui Puscariu, cari sunt şi ei espuşi la întocsicaţiuni periculóse. De aceea d-rul Puscariu s'a înoculat încă în institutul d-rului Babeş şi acest esemplu a fost urmat şi de d-rul Lebell, asistent în acel institut.

* (Cardinali). Ḑiarului „Magyar Hirlap“ se comunică din Viena, că denumirea primatelui din Ungaria a fost lucru înteţitoriu. Puterile papei Leo XIII scad repede şi se prevede, că în curênd se va întêmpla alegerea unui nou papă. Influinţa francesă la curie e fórte mare şi se póte întêmpla sĕ se alégă un papă frances, fie Bonaparte, fie Lavigerie. De present se află 65 cardinali, dintre cari póte numai 60 vor participa la alegere. Dintre cardinali 10 sunt francesi (7 în Francia, 2 in Roma, 1 in Africa), 5 în Spania, 2 în Anglia, 1 în Belgia. In Austro-Ungaria sunt 6 cardinali, dintre cari 4 în Austria, Germania are 2 cardinali..

---

*) Dăm loc şi vederilor esprimate în articolul present, făr sĕ le aprobăm, şi la timpul seu ne vom face observările. Red.

* (Un act de marinimositate). Din Băiţa montană ni se scrie: Credincioşii de religiunea gr. or. din comuna Băiţa montană prin îndemnul supravigilului (Obersteiger) dela minele de aur de aici, dl Avram Stanca, care e de legea nóstră gr. or. şi tot odată prin influinţa d-lui director Vogel şi a dlor suboficiali, Geizel, Randicsek, Bock şi Krauss, cari deşi se ţin de religiunea ref.-evangelică, dar simpatiséză mult la religiunea nóstră şi cari în tóte trebuinţele lor religionare, neavênd preot în loc, se adreséză către preotul nostru gr. or.; acesti onoraţi domni ḑic, atât prin ajutoriul lor propriu, cât şi prin îndemnul lor, au adus pe toţi minarii (băeşi) din loc pentru a contribui cu sumuliţe în tótă luna după împregiurări de 10—20 şi 50 cr. pentru sânta biserică gr. or. din Băiţa montană.

Din acestea contribuiri bogate, care se continuă de vre-o 3 ani încóce, şi se continuă şi astăḑi sub controla susnumiţilor domni, a resultat un fond frumoşel, din care fond în vara trecută, tot prin influinţa memorabililor domni, s'a procurat o cruce aurită pe turnul bisericei, şi un parafulger pentru o sumă de 300 fl.

Acuma în tómnă, érăşi am procurat o cruce de mână de argint aurită în preţ de 90 fl., care s'a sânţit cu mare solemnitate în ḑiua sf. Dimitrie în 26 Octobre, şi acuma avem de cuget a mai procura şi 2 flamure (prapori) pe séma sântei biserici.

Aceste acte de marinimositate nu pot a le reţiné, ca sĕ nu le aduc la cunoscinţă publică, şi totodată în numele sântei biserici a aduce mulţămită susnumiţilor domni, şi bravului popor, cari au contribuit pentru accst scop sânt, şi sĕ le ajute atotputintele Dumneḑeu ca sĕ contribuéscă şi mai departe, pentru că şi aşa sânta biserică nu are de nicăirea nici un venit, ci este avisată numai la contribuiri benevole.

* (Necrolog) Georgiu Duma proprietariu în Sacalul de pădure ca soţ.; Ilie Tanco, ca tată; Ioan şi Vasilie Duma, preoţi gr. or. ca fii; Maria măr. Cengeriu, Ana Duma ca fiice; Simion Cengeriu, Ana Rus şi Rosalia Justian ca ginere şi nurori, anunţă tuturor rudeniilor şi cunoscuţilor trecerea din viéţă a preaiubitei lor soţiă, fiică, mamă şi sócră *Anisia Duma* născ. *Tanco*, care după un morb greu de stomac şi-a dat nobilul seu suflet în mânile Creatoriului în 30 Octobre 1891 st. v. în al 52-lea an al etăţii şi al 31-lea al fericitei căsătorii.

Rĕmăşiţele pământesci s'au aşeḑat după ritul gr. or. Sâmbătă în 2 Novembre a. c. st. v. la 2 óre p. m. în cimiteriul bisericei gr. or. din loc.

Sacalul de pădure, Novembre 1891.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Boiţa-Tălmaciu (comit. Sibiiu) şi în Macsa (comit. Treiscaune.) Reflectanţii au a-şi înainta petiţiunile în decurs de 2 sĕptĕmâni la numita dirercţiune, de unde pot lua şi informaţiuni mai amĕnunţite.

Loterie.

Sâmbătă în 14 Octobre.

Budapesta: **54 16 2 21 83**

Nr. 447. [196] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan lângă neputinciosul paroch din Stanija de jos, se publică al doilea concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumĕtate din suma totală a venitelor de 401 fl., adecă 200 fl. 50 cr.

Concurenţii au a-şi subşterne petiţiunile, instruite conform normelor din vigóre, în terminul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Brad, la 19 Octobre, 1891.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 311. (197) 1—3

CONCURS.

In sensul ordinului consistorial dto 4 Septembre a. c. Nr. 5147 B. pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Gurasada protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare a acestuia în fóia „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele parochiale din birul în naturale şi din competinţele stolare, cari tóte laolaltă, regulate şi statorite la 12/24 August a. c. computându-se după calculul mediu al celor cinci ani din urmă dau suma de 405 fl. 25 cr.

In privinţa emolumentelor se pot lua informaţiuni mai detăiate dela oficiul protopresbiteral şi dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi asterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al tractului Iliei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Ilia, la 14 Octobre, 1891.

Avram Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 210. [202] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan înfiinţat cu încuviinţarea Preaveneratului consistoriu archidiecesan din 4 Septembre a. c. Nr. 5083 B., în parochia de clasa a III-a Finteuşul mare, cu filia Bercheş, în protopresbiteratul gr. or. al Cetăţei de pétră, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Fiitoriul capelan va avé jumĕtate din venitele parochiale, care computate după o nóuă regulare a venitelor preoţesci dau la an 454 fl., adecă patru sute cinciḑeci şi patru floreni.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-şi aşterne petiţiunile lor instruite conform prescriselor legei la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat, (posta ultimă Kápolnok-Monostor).

Cărpiniş, în 16 Octobre 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Şovrea,
protepresbiter.

Nr. 578. [203] 1—3

Concurs repeţit.

De óre-ce în urma concurselor publicate până acum, nu s'au insinuat concurenţi la vacanta parochie Măgura, ppresbiteratul Cluşului, acum după ce comitetul parochial a imbunătăţit venitul preoţesc dela 301 fl. 60 cr. la 393 fl., şi a decis, că va edifica casă parochială cu supra edificate economice trebuincióse, ba va da şi dóuĕ pământuri arătóre în folosinţa parochului ca porţiune canonică; prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român“.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poftiţi a'şi asterne petiţiunile lor, instruite conform dispoziţiunilor legei în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Cluş, 8 Octobre, 1891.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 667. [199] 1—3

CONCURS.

La ordinul Preavenerabilului consistoriu archidiecesan Nr. 5659 din 24 Septembre a. c. pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Sălcud, tractul protopresbiteral al Têrnavei, sĕ escrie concurs a treia óră, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit aprópe de 490 fl.

Concurenţii la acest post au sĕ se presenteze în terminul legal în parochie şi la biserică, spre a şi arăta desteritatea, pentru a cânta, respective a celebra şi a cuvênta, ér informaţiuni mai detaiate sĕ pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Suplicele concurenţilor au sĕ fie instruite conform legilor în vigóre şi asternute în terminul suscitat la subscrisul (u. p. Kükülővár).

Cetatea de baltă, 16 Octobre, 1891.

Oficiul protopresbiteral al tractului Têrnavei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 340 [198 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei Băieşti, în protopresbiteratul Haţegului pe basa resoluţiunei Preaveneratului consistoriu archidiecesan din 4 Septembre 1891 Nr. 5146 B. se escrie concurs pentru a dóua óră cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Tóte venitele parochiale împreunate cu acest post, statorite şi cuprinse în protocolul sinodului parochial din 15 Iuliu 1890 şi aprobat din partea Preaveneratului consistoriu archidiecesan la 25 Septembre 1890 Nr. 6071 B. cari dau la olaltă venitul anual de 231 fl. 05, ceea ce se póte vedea mai deaprópe din protocolul amintit.

Doritorii de a reflecta la acésta parochie au a-şi asterne suplicele concursuale instruite conform prescriselor legali la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Haţeg, la 22 Septembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Avram Stanca,
adm. ppresbiter.

Nr. 467. [200] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă de clasa a III-a Urisiul superior, sĕ publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 408 fl. 60 cr. v. a.

Informaţiuni mai de aprópe sĕ pot trage dela comitetul parochial al comunei numite.

Petenţii vor înainta suplicele concursuale, instruite conform legilor în vigóre, subscrisului, p. u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral al Reghinului.

Idicel, 6 Octobre, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galacteon Şagău,
protopresbiter.

Nr. 721 [201] 1—2

CONCURS.

Pentru îndeplinirea parochiei gr. or. vacante din Murĕş Órba, protopresbiteratul Murĕş-Oşorheiului, sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în ḑiarul nostru „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele stabilite în şedinţa sinodului parochial din Murĕş-Órba la 6 Octobre a. c., cari în sumă dau un venit de 309 fl. 50 cr.

Inforamţiuni mai ample despre starea parochiei sĕ pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral şi dela comitetul parochial din Murĕş Órba.

Competenţii 'şi vor trimite cererile lor concursuale, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral cu stricta observare a terminului deschis.

Murĕş-Oşorheiu, 8 Octobre, 1891.

Oficiul protopresbiteral al Murĕş-Oşorheiului.

Niculae Maneguţiu,
protopresbiter.

Nr. 2015 1891. [194] 3—3

Publicaţiune!

Pe basa încuviinţărei înaltului ministeriu reg. ung. de agricultură Nr. 12766 I. 3. 1891 dă *comuna Rĕşinari în esploatare pe 4 ani tăietura de fag Şasa în estindere de 125 jug. catast. pe lângă solvirea unei arenḑi potrivite,* spre care scop se va ţinea în **22 Novembre st. n. a. c. la 3 óre d. a.** în cancelaria comunală licitaţiune publică, la care se primesc şi oferte în scris.

In tăetura acésta se pot face circa *28—30000 metri cubici lemne de foc şi se află în apropierea de Rîul-Sadului,* pe care se pot plutí lemnele. Fagii sunt sĕnătoşi, înalţi şi frumoşi de 80—120 ani.

Comuna are dreptul de plutire pe *rîul Sadului până la Tălmaciu.*

Preţul strigării de un stângin metric în pădure este *90 cr.*

Licitanţii au se depună înainte de începerea licitaţiunii un *vadiu de 200 fl. v. a. în bani sau în hârtii de valóre.*

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea în órele de oficiu în cancelaria comunală.

Rĕşinari, în 4 Novembre, 1891

Primăria comunală.

„Iulia“ institut de credit şi economii, societate pe acţii din oraşul Alba-Iulia.

Convocare.

Subscrişii ca membrii fundatori ai institutului de credit şi economii „Iulia“ societate pe acţii din oraşul Alba-Iulia prin acésta convocăm pe domnii acţionari la adunarea constituantă ţinêndă la **21 Novembre 1891 st. n. la 10 óre a. m.,** în localul scólei gr. or. din loc. Acţionarii pot sĕ se presenteze sau în persónă sau prin representante ales dintre acţionari şi provĕḑut cu plenipotenţă în scris.

Obiectele pertractării sunt:

1. Impărţirea şi aprobarea statutelor.
2. Constituirea societăţii.

[195] 3—3

Din şedinţa comitetului fundatorilor institutului de credit şi economii „Iulia“.

Alba-Iulia, în 1 Novembre, 1891.

Ioachim Fulea m. p., advocat şi propriet.
Simeon Micu m. p., protop. greco-catolic.
Tordoşan m. p.
Mateiu Nicola m. p., advocat.
Rubin Patiţa m. p., advocat.
Alecsandru Velican m. p., advocat şi propriet.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesan.

Nr. 119 Sibiiu, Joi 7/19 Novembre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători a sfinților Archangeli „Mihail și Gavriil" Nrul procsim va apăré Marți în 12 Novembre.

Sibiiu, în 6 Novembre.

In capitala Ungariei se va arangia la anul Domnului 1895 o mare esposiție națională unguréscă.

Parlamentul a luat inițiativa spre acest scop și era p'aci sĕ se decidă ca sĕ se arangieze o esposiție universală.

Cu mare însuflețire a fost pentru acésta din urmă contele Zichy Eugen și l'a costat multă luptă pe ministrul Baross ca sĕ înduplece pe connaționalii sei sĕ abandoneze ideia de a se avênta până la o esposiție universală.

Lăsăm la o parte spesele de 5 milióne, cari ar trebui acoperite din bugetul statului, pentru că magiarii trufași dela fire și îngâmfați ușor s'ar fi lăsat seduși sĕ arunce și o atare sumă în vênt, când e vorba de a-și arăta grandomania, de cari sufer.

Abia sunt câți-va ani de când Ungaria a arangiat o esposiție. Scim cu toții, că bilanțul socotelelor s'a terminat cu deficit, scim și aceea, că multe obiiecte de artă și industriali au fost din Austria și că la noi industria nu prea e în flóre.

Unica fabrică de pusci în Ungaria a făcut fiasco și încă cu tótă subvențiunea de care s'a bucurat din partea statului, și cu tóte comandele, ce s'au făcut, ca sĕ-i asigure esistința.

Acésta fie ḑis în trécăt, dar este vorba dacă va participa ori nu, lumea industrială și comercială din afară.

Erau mulți optimisti, cari credeau că da, și între acestia nici unul nu-și adusese aminte de discursul ministrului președinte Tisza, când cu esposiția universală din Paris, discurs, în care ca sĕ facă pe voia cancelariului Bismarck a agitat formal contra participărei Ungariei la esposiția din Paris.

Francesii póte că ar fi fost mai generoși decât dl Tisza, fapt e, că esposiția din Paris s'a ținut și fără concursul Ungariei și nime altul n'a tras cea scurtă, decât tocmai Ungaria prin neparticiparea ei și prin primirea sfatului ministrului președinte de atunci.

Dacă o țéră ca Francia cu atâtea bogății, cu atâtea comori naturale și măestrite ar fi venit sĕ dea Ungariei împrumutul din 1889, atunci deja ar fi fost o lacună fórte simțită pentru o esposiție universală unguréscă.

Póte considerante de natura acésta, póte totuși și cunoscința de sine a puterilor, de cari dispune Ungaria vor fi fost motive pentru cari s'a abandonat planul unei esposițiuni universale, la tot casul noi ḑicem, că bine a fost, că s'a evitat un fiasco cu esposiția universală și s'a primit ca sĕ se arangeze o esposiție națională locală.

Cu altă ideiă am fi venit însĕ noi in loc de arangiarea unei esposițiuni.

Ideia nóstră ar fi fost, ca Ungaria în timpul ce-l mai are păn'ce sĕ serbeze mileniul sĕ caute cu tot prețul, ca sĕ împace și sĕ mulțăméscă pretensiunile popórelor, ce o locuesc.

Atunci ar fi fost o adevĕrată sĕrbătóre. La acésta serbare ar fi asistat cu drag și cu însuflețire românul cu magiarul alăturea, sasul cu slovacul, sêrbul cu croatul și cu toți în bună armoniă, ar fi dat laudă lui Dumneḑeu, că înainte cu o mie de ani s'a așeḑat aici un popor, atunci ce e drept sĕlbatic, dar aḑi încrescinat și împretenit cu tóte principiile de libertate și de umanitate, un popor, care prin însușirile lui, prin vitegia lui, prin forțele lui morali și spirituali alăturea cu celelalte popóre aflate aici, a pus peptul contra năvălirei turcesci, a mântuit civilisația Europei și étă că la o mie de ani împreună cu acestea popóră egal îndreptățite, egal tractate și fericite serbéză serbătórea cea mare a mileniului conlocuirei lor împreună în timpuri bune ca și în cele rele.

O serbare mai mare, mai pompósă, mai cu entusiasm ținută ca acésta nu ar fi pe întreg rotogolul pământului.

In coliba țĕranului ca și în palatul ministrului președinte ar domni numai o singură dorință, dorința ca pópórĕle aceste și în viitoriu sĕ fie tot atât de scutite de Dumneḑeu și tot atât de fericite, cum sunt ele împreună.

Dar la o atare esposițiune frații magiari nu se cugetă.

Ei țin la forme, la lucruri, cari strălucesc din afară, fie ele chiar și de lut fără nici o valóre. Țin că demnitatea lor de popor, ambițiunea lor de eroi și mare făcĕtori de minuni e satisfăcută, dacă cu mare alaiu sĕ pun de arangiază o esposiție. Celelalte pentru ei sunt lucruri de lana caprina Puțin îi genéză, că popórele sunt nemulțămite, puțin că poporul e stors până la os, puțin că emigrările iau dimisiuni coloasli, puțin că elementul evreesc, a ajuns a fi stăpân pe numele și moșiile celor mai curați nobil magiari, aceste tóte pe ei îi lasă reci ca sloiul de ghiață.

Ei au sĕ dovedéscă lumei, că între orient și occident ei sunt pétra din capul unghiului.

Ei au sĕ civiliseze orientul, ei și numai ei sunt domni, vrednici de a stăpêni acest pămênt, ceialalți sunt buni de a purta poveri și de a duce nuiele la gard.

Nu le vom strica gustul, nici nu-i vom conturba în plăcerile efemere, în cari se légănă, vom lăsa sĕ facă alaiuri și tămbălăuri, și ne vom vedé de bietul popor, ca sĕ l punem la cale, ca la serbarea bileniului sĕ fie mai consciu de drepturile ce-i compet, cum a fost până acuma.

Sibiiu, în 6 Novembre.

Prin pactul dualist dela 1867 afacerile monarchiei nóstre în partea lor esențială s'au împărțit parte asupra guvernului din Viena, parte asupra celui din Budapesta, și de tot puține sunt acele afaceri, care au mai rĕmas sub numirea de afaceri comune, pe cari ambele parlamente, anume din Cis- și cel din Translaitania le reguléză comun, prin instituțiunea delegațiunilor, croită anume pentru acest scop.

In competința acestor delegațiuni a rĕmas lucrul principal în monarchia nóstră, armata, apoi afacerile esterne, pe cari le împlinesce diplomația nóstră influințată de ambele guverne, a rĕmas cestiunea de bani pentru acoperirea cheltuelilor trebuincióse pe séma armatei și a diplomației, și dela 1878 încóce s'a mai relegat la competința acestora și unele afaceri din administrațiunea provincielor acuirate după marele resboiu europén, și adecă Bosnia și Herțegovina.

An de an se intrunesc delegațiunile nóstre când în Viena, când în Budapesta, și din desbaterile lor aflăm enunciațiuni autentice despre starea afacerilor, cari au mai rĕmas comune.

De regulă delegațiunile se presentéză mai întâiu la capul statului, unde-și esprimă loialitatea și alipirea către tron și dinastie, la care alocuțiune urméză rĕspunsul Maiestății Sale.

In rĕspunsul acesta se ating cu deosebire cestiunile esterne, și lumea cu sete astéptă respunsurile monarchului nostru, ca din ele se facă combinațiuni asupra politicei celei mari, care cât pentru popórele patriei nóstre, sĕ învêrt în giurul întrebărei: vom avé, sau nu vom avé pace.

In anul acesta asigurările de pace, Maiestatea Sa monarchul nu le face cu atâta positivitate, după-cum dóră o au dorit acésta popórele, cari gem greu sub povara sarcinilor militare. Cu deosebită căldură însĕ accentuéză preabunul nostru monarch speranțele pentru viitoriu, speranțe, cari vor delătura gróza de acuma, și sarcinile cele mari cu sporirea cheltuelilor pentru armată în tot anul.

Căldura, cu care se accentuéză speranța în susținerea păcii, și crearea de constelațiuni, cari ar permite încetarea cu cheltueli enorme, caracteriséză în mod eclatant inima cea nobilă a Maiestății Sale, fapta însĕ rĕmâne faptă, că cu nimica nu stăm mai bine în privința internațională, ca și cum am stat în anul trecut.

De bună sémă bărbații de stat își vor sci da sémă, pentru ce sunt constrinși sĕ presenteze lucrurile în colóre mai posomorită acuma, decât în anul trecut. *„Cu satisfacțiune o pot spune, că cu tóte pu-*

FOIȚA.

Începuturile, organisarea și stabilirea iesuiților.

(Urmare.)

„Toți și fiecare trebue sĕ depună votul, a se supune și a da ascultare necondiționată sentențelor superiorului societății în tóte punctele, care privesc regulele ordinului, el însuși însĕ promite a da numai astfel de ordine, pe care le va afla de corĕspunḑĕtóre pentru ajungerea scopului la care aspiră societatea. El va avé totdéuna înaintea ochilor sei în administrarea funcțiunei sale esemplul de bunătate, blândețe și iubire, pe care l'a dat Cristos și apostolii Petru și Paul și tot în acest sens va instrui el și pe consiliarii și funcționarii sei mai înalți. Spre nemărginitul folos al ordinului și spre necurmat esercițiu în umilire care nu se póte în deajuns recomanda, membrii societăți sunt datori a se supune întru tóte și în fiecare moment ordinelor superiorului lor după regulele ordinului și a adora în persóna lui, așa cum sĕ cuvine, pe Cristos presentul, conducĕtorul cetelor cerești."

In acest spirit era conceput statutul iesuiților, care a fost întărit de către papa Paul III în tómna anului 1540 cu adaosul, că numĕrul membrilor sĕ fie mărginit la cifra de „șeseḑeci". Dar aceste regule formau numai primul fundament, numai începutul organisărei ulterióre a ordinului iesuiților, acărui constituțiuni și legi au fost adause în urmă.

* * *

Primul lucru ce avé se facă noul ordin după organisarea sa, era sĕ și alégă un **general** și alegerea căḑu pe **Ignațiu de Loyola**, întemeietoriul societății.

Indată după alegerea sa, de nou alesul general înscenă în ḑiua de 22 Aprile 1541 o mare procesiune pe la cele mai însemnate biserici și stațiuni ale cetății Roma, intră cu ea în biserica Sf. Paul, înaintea zidurilor cetății, și după ce a cetit missa a depus apoi înaintea altariului principal mai întâiu cele trei voturi și apoi și pe al patrulea și luà apoi același patru voturi și dela consoții sei. Indată după împlinirea acestei formalități, se și începu activitatea societății. Ignațiu adecă asemeni fiecărui din consoții sei cercul seu de activitate și însărcina în deosebi pe fiecare din ei sĕ lucre cu cel mai mare zel, pentru lățirea și înmulțirea societății. Pe Araoz și Uillanova, doi consoți noui i trimise el la Spania, pe Rodriguez la Portugalia, pe Xavier la India, pe Brouet cu alți câțiva la Anglia, Scoția și Irlandia, pe Lejay, Bobadilla și Lefevre la Germania, pe Codure cu alți cinspreḑece la Francia, pe Laynez și Salmeron ca delegați papali la conciliul din Trient. Cu alte cuvinte, el înpărțì lumea între soții sei, în timp ce el remase în Roma de unde avé sĕ conducă acțiunea întrégă. Resultatele obținute corĕspunseră întru tóte asteptărilor lui Ignațiu și ale papei, ba chiar le întrecură și deja după puțini ani se înființară aprópe la tóte universitățile colegii iesuitice, cărora nu le lipsiau noviți. In tot locul unde era luptă, în tot locul unde sĕ ivéu neînțelegeri între principi și popóre și cu preferință, unde credința cea nóue se afla în conflict cu cea veche, apăreau și trimiși de ai lui Loyola și prin elocența, zelul și energia lor, cei cu „rocurile negre" reușiau de regulă sĕ facă, ca sĕ triumfeze causa pe care o apărau ei, și ca ei sĕ se încuibe acolo.

(Va urma.)

terile fără escepţiune — stăm în raporturi de pretenie. In deplină consonanţă cu aliaţii nostri, cea mai sigură garanţie a fericirei şi bunstărei popórelor o aflu în sus ţinerea păcei europene. Guvernul meu nu perde din vedere, şi tóte celelalte guverne **ne asiguréză** *despre asemenea tendinţe pacinice*" Acestea sunt cuvintele cu cari Maiestatea Sa monarchul s'a adresat în anul acesta către delegaţiuni. Cu totul alte prospecte erau în privinţa păcei in anul trecut şi ca colorit al acestor prospecte în citadela din Budapesta, fiind delegaţiunile întrunite, Maiestatea Sa le a adresat cuvintele: „*Raporturile de amiciţie către tóte puterile* **me întăresc în credinţa** *ca binecuvêntarea păcei se va susţiné şi pe viitoriu. In puternica ţinere la olaltă cu aliaţii nostri, şi în conducerea plină de încredere cu ei spre scopul păcei comune privesc eu şi pe viitoriu* **garanţia probată deja** *pentru siguranţa nisuinţelor mele îndreptate spre binele şi prosperarea popórelor mele.*"

Cetitorii nostri vor compara aceste 2 enunciaţiuni, şi vor constata, că aḑi monarchul nu mai are doveḑi de a se crede întărit în credinţa sa despre susţinerea păcei. Aḑi nu ni se mai spune nici despre garanţia cea probată în nisuinţa de a se susţiné pacea europénă. De bună sémă va bate la ochi *ţinerea la olaltă a aliaţilor şi conlucrarea plină de încredere cu ei spre scopul păcei comune,*" accentuată în anul trecut ca lucru notoric cunoscut, ceea-ce în anul acesta se suplinesce cu frasa generală: tóte celelalte puteri ne „*asigură*" despre asemenea tendinţe pacinice.

In locul credinţei firme şi în locul garanţiilor probate aḑi păşesce dorinţa cea firmă a monarchului de a asigura pacea şi tonul elegic, în care esprimă acésta dorinţă a sa de bună sémă va străbate la inima fie-căruia dintre popórele credinciόse ale preabunului nostru monarch.

„*Dea ceriul, sĕ fiu părtaş bucuriei de a puté aduce popórelor mele vestea, că actualele îngrigiri şi sarcinile pentru pacea ameninţată şi-au ajuns sfêrşitul.*"

Da, de bună sémă aceste cuvinte vor străbate ca balsam vindecătoriu la inima popórelor, şi ele strîns grupate în giurul tronului din inimă vor striga: dea ceriul sĕ ni se pótă vesti şi nóue bucuria cea mare: asigurarea păcei şi reducerea speselor, sub greutatea cărora ne încovoiem, căci ele între celelalte multe de tot soiul devin aprópe nesuportabile.

La începutul anului scolariu.

Sibiiu, în 6 Novembre, 1891.

Cu întârḑiatul sămênăturilor de tómnă, prin multe părţi s'a împedecat cercetarea regulată a scólei poporale.

S'a împedecat, deóre-ce la sămênat ţĕranii nostri au mare lipsă de ajutoriul copiilor.

Aflându-ne dar încă în primele ḑile ale anului scolariu şi fiind vorba de scóla poporală, datori suntem sĕ ne tragem séma cu acéstă instituţiune, care crează viitoriul popórelor şi hotăresce sórtea lor.

Sórtea românului, până bine de curênd a fost sĕ trăiéscă în întunerec; sĕ trăiéscă făr a sci pentru ce trăesce, încătuşat pe de o parte cu lanţurile despotismului de mâni şi de picióre, pe de altă parte străgiuit în jurul facultăţilor inimei şi ale minţii.

Vrăşmaşii de mórte ai românului 'l sciuseră bine pironí, încât ori-ce înaintare şi desvoltare ii era imposibilă.

Sĕrac ca melciul şi gol ca napul, el aduna pe séma domnilor, cari se îmbuibau ca sĕ'l maltrateze, dis putându-i esistenţa, făr a ţiné sémă de legea firei, făr a se teme de Dumneḑeu şi făr a se ruşina de lume.

Étă în câte-va linii conturată icóna sorţii românului până înainte de acésta cu o jumĕtate de véc de om.

Şi cu tóte acestea vitalitatea românului şi spiritul seu ager nu a amorţit.

Când raḑele desteptării i-a încălḑit inima, dându-i nóuĕ putere de viaţă, el a sfărâmat catuşile, ce'l lănţuiau, şi privind la progresul altor popóră, dorul lui a fost sĕ ţină pas cu ele.

Şi acest dor era cu atât mai inteţitoriu, cu cât impilările timpurilor trecute provocară o reacţiune demnă de un popor consciu de drepturile şi datorinţele sale pe pămêntul, ce i l'a dat Dumneḑeu sĕ-l stăpânéscă şi sĕ-l apere, chiar şi cu tăria braţului, de limbile lui protivnice.

Aşa se esplică, că poporul român într'un timp relativ scurt a sciut sĕ se avênte în starea culturală, în care se află astăḑi şi sĕ insufle respect popórelor conlocuitóre, cari pururea l'au invidiat şi numai Dumneḑeu drăguţul va mai sci, când invidia lor va avé sfêrşit.

Aşa se esplică, că românii din puterile lor proprii, tari în credinţa strămoşéscă şi cu speranţă într'un viitoriu mai féricit, şi-au ridicat ca din nimica în tóte părţile, în cari locuesc, scóle poporale şi pe cari le susţin din propriile mijlóce, făr a pretinde nici măcar ceea ce le compete pentru susţinerea lor.

Entusiasmul de a emula între celelalte popóre conlocuitóre pe terenul desvoltării culturale şi sociale e tot aşa de aprins şi astăḑi, şi bun e Dumneḑeu, aprins va rĕmâné cât timp românul va domni plaiurile şi va lucra câmpiile.

Dar lipsele s'au înmulţit, pretensiunile sunt mai mari şi noi trebue sĕ ţinem cont de aceste impregiurări, dacă vrem sĕ ţinem pas cu celelalte popóre, care şi aḑi se mai bucură încă de o sórte mai bună.

Lipsele trebuesc stirpite şi pretensiunilor trebue sĕ le satisfacem.

Ér acésta nu se póte decât prin nóuĕ jertfe, prin abnegaţiune personală şi prin dorul de a emula şi mai cu zel pentru promovarea intereselor nóstre românesci şi mai pe sus de tóte acestea, prin bună voinţă şi bunăînţelegere.

Accentuăm în special aceste dóuĕ însuşiri din urmă, pentru că punem pondul principal pe ele, — şi încă pentru ceva: pentru-că în timpul din urmă s'au ivit şi ómeni, cari conduşi de interese personale, rĕstórnă bunăînţelegerea, provócă zizanie şi ură ér acestea conduc la peire.

Şi vorbim acuma tocmai referitoriu la scóla, poporală.

In câte comune scóla popolară n'ar fi la locul ei, dacă ar domní bună-înţelegerea.

Un cas concret am putea lua din o comună din apropiere, comună curat românéscă. Incă prin anul 1864 locuitorii acelei comune, voind sĕ asigure viitoriul scólei, venitele păşunatului şi alte venite le-au destinat pentru câţiva ani spre întemeerea unui fond scolariu. Aḑi fondul se ridică la 9000 fl Ce folos însĕ. S'au aflat câţi-va ómeni, cari nu şi sciu trage séma cu viitoriul şi 's preocupaţi de interese personale. Au început sĕ ispitéscă şi pe alţii, i-a adimenit cu vorba: ca la timp mai bine sĕ împartă banii, decât sĕ-i mânânce dascălul. Şi autorităţile politice le a sărit iute în ajutoriu, căci ele sciu, ce lucră.

Invĕţătoriul e plătit acum prin repartiţie, ér banii prin repartiţie se scot anevoios.

Intre astfeliu de împregiurări e în adevĕr o abnegaţiune din partea învĕţătoriului român, care póte e absolut de gimnasiu, absolut de cursul clerical, ca el cu inima sa dragă sĕ lucreze pentru aceia, cari caută a i surpa esistinţa şi mereu aruncă mĕrul de ceartă.

Cum îşi va putea el împlini datoria şi cum 'şi va mai manifesta cea mai cardinală însuşire, care trebue sĕ o aibă: iubirea; când vede, că însuşi părinţii nu sciu sĕ 'şi iubéscă copii, când vede, că mereu e urmărit de ispitele satanice ale unor inimi, care nu cunosc binele şi astfeliu nu sciu sĕ-l preţuéscă.

Aceste casuri însĕ sunt numai sporadice, căci nu ni ertat sĕ presupunem altceva, şi sporidice fiind, trecem preste ele cu o străsătură de condeiu.

Noi suntem în credinţa, că învĕţătoriul şi ómenii nostri vor sci face din scólă aceea, ce ea trebue sĕ fie: sanctuariul sânt în care sĕ pune basa unei desvoltări religióse morale; unde sĕ conservă tesaurul cel mai scump: limba nóstră, carea trebue cultivată cu stăruinţă neobosită, şi unde se pun basele înţelepciunei practice pentru viéţă.

Fie ca sămênăturile întârḑiate din tómna acésta sĕ aducă róde bogate în scóla poporală şi o recoltă îmbelşugată ţĕranului.

Ioan Broju.

Revista politică.

De câteva ḑile presa monarchiei se ocupă cu scăderea cursurilor la bursa din Viena, scădere, care a causat diferenţe de ḑeci de milióne.

In genere cursurile la burse sunt tare simţitóre şi mai simţitóre au devenit ele în urma scirilor nefavorabile sosite din Rusia, unde domnesce fómetea, fără a-se putea ajutora din destul locuitorilor acelei ţeri.

In urma acestor sciri a suferit bursa din Paris, cea din Berlin şi mai tare acum cea din Viena şi acéstă s'a simţit până şi la bursa din Budapesta.

Ansă a dat ḑiariul „Viener Tagblatt", care publicase un comunicat pretins autentic al preşedintelui clubului polon Iarkovski. Acest bărbat a avut o audienţă la Maj. Sa monarchul şi Maj. Sa i-ar fi comunicat, că situaţiunea esternă este fórte nesigură şi fómetea din Rusia acceleréză pericolul unui rĕsboiu.

Fóia oficiósă a desminţit aceste vesti, insuşi ministrul de finanţă a trimis un consilieriu la bursă şi chiar şi clubul polonilor a desminţit. Cu tóte acestea cestiunei se dă fórte mare importanţă şi parlamentul austriac a fost convocat şi la o şedinţă pentru discutarea acestei cestiunei. —

Bugetul ministrului de esterne asternut delegaţiunilor e de 145,444,000 fl. dintre cari pe séma ministrului de rĕsboiu şi pentru marină se vin 139,651,000 fl. cu 6,662,000 mai mult ca in anul trecut.

Esposeul ministrului de esterne nu cuprinde ceva nou ci tot asigurările repetate de până acum. El sună pe scurt astfeliu:

In ce privesce prospectele de pace, actuala situaţiune a monarchiei se póte numi îmbucurătóre. Sguduirea încrederei în pace o causéză continuele pregătiri de rĕsboiu, dar sperăm pe lângă tóte astea, că puterile centrale ale Europei vor isbuti de a susţiné şi în viitor pacea.

Cu privire la pactul reînoirei triplei alianţe, schimbări nu s'au făcut. Visita împĕratului german în Anglia nu este de a se considera ca o iniţiativă pentru inaugurarea unor nóuĕ raporturi, ci ea a fost numai resultatul raporturilor actuale, în care se află Germania faţă cu Anglia. De asemenea şi visita escadrei francese la Kronstadt este a se atribui raporturilor mai vechi dintre Francia şi Rusia, schimbări mai mari însĕ în situaţiunea europénă, acéstă visită n'a causat.

In privinţa raporturilor monarchiei nóstre cu România, raportorul comisiunei Falk Miksa cerù lămuriri dela ministrul Kalnoky, „deórece", ḑise el „deşi se vestise, că România ar dori sĕ se alăture la tripla alianţă, a bătut la ochi, că domnitoriul României a încunjurat întêlnirea cu domnitoriul nostru".

Contele Kalnoky rĕspunse „că şi în România se observă o dispoziţiă mai favorabilă faţă cu noi şi deşi în timpul din urmă partidele şi guvernele s'au schimbat, raporturile între noi au fost în permanenţă amicale. Şi cu guvernul conservativ de acum stăm în bune relaţiuni. Cel mai de căpetenie garant al păcei este acolo persóna regelui Carol". Se crede, că în curênd o sĕ se pună capĕt tuturor neînţelegerilor.

Raporturile cu Sĕrbia s'au mai îmbunătăţit încâtva, la ceea ce a contribuit primirea simpatică, ce i s'a făcut la curtea din Viena tinĕrului rege sêrbesc, regenţilor şi ministrilor sei. Ar fi bine, ḑise Kalnoky, dacă în Sêrbia s'ar da mai mare atenţiune raporturilor interne, cestiunilor administrative şi economice şi dacă nu s'ar mai face atâta politică mare.

In Bulgaria merg lucrurile cu totul altmintrelea, nu ca în Sêrbia. Aici ómenii se ocupă serios şi cu zel de cestiunile interne, muncesc cu zel şi abnegaţiune pentru bunăstarea materială, pentru ridicarea comerciului şi industriei, ridică scoli etc.

Cât însĕ pentru recunóscerea principelui Ferdinand, cu părere de rĕu se vĕḑu silit ministrul Kalnoky a declara, că acésta stă tot aşa, ca şi în anul trecut. Cestiunea recunóscerei n'a progresat şi monarchia nóstră nu se simte îndemnată de a agita o cestiune atât de delicată, faţă cu care se póte prevedé, că n'ar avé succes şi care în desvoltarea sa ulterióră uşor ar puté deveni o cestiune periculósă.

Universitatea săséscă.

Luni la 16 Novembre s'a deschis şedinţa universităţii săsesci prin comitele suprem Gustav Thalmann. O dorinţă din cele mai ferbinte a poporului săsesc s'a îndeplinit prin denumirea comitelui suprem din sinul poporului şi al partidului săsesc, şi astfeliu saşii se simt érăşi stăpâni şi domni ai situaţiunei.

Au încrederea guvernului, şi cu acésta încredere înarmaţi, au sĕ pună la cale şi un nou statut de organisare, după cum am vĕḑut din propunerea deputatului Gull în urma căreia s'a şi ales o comisiune de 5 membrii.

Interpelat guvernul prin deputaţii din parlament, a negat ca între saşi şi guvern s,ar fi încheiat un pact.

Faptele dovedesc, că esistă un pact formal, căci altmintrea statutul de organisare nu ar puté fi obiect de discusiune.

Guvernul după § 13 al statutului de organisare avea dreptul de a aproba în casuri anumite şi votul minorităţii.

Minoritatea în universitate e compusă din români şi magiari.

Pe acestia i-a sacrificat cu tóte interesele lor guvernul dlui Szapáry de dragul saşilor şi pentru cele câteva voturi ale deputaţilor săsesci.

Nu este intenţiunea nóstră sĕ facem imputări guvernului nici saşilor, că au ajuns la învoiélă.

Saşii au abandonat politica lor oposiţională ca sĕ-şi facă viéţa mai comodă şi ca cele 76 de mii fl. la an sĕ le pótă folosi spre scopurile lor necontrolaţi şi negenaţi de nimene.

Aşa şi urméză.

Nici atâta nu au fost consideraţi deputaţii români, ca sĕ fie aleşi care va în vre-o comisiune.

Bugetul se compune de aşa ca sĕ nu arete nici odată escedent, deşi fapt este, că fie care raţiociniu anual presentéză escedente considerabile.

Aceste se fac, ca cererile comunelor române şi ale magiarilor sĕ nu pótă fi luate în considerare.

Dacă valórea saşilor a crescut în ochii guvernului atât de tare, încât sĕ sacrifice maioritatea locuitorilor din fundul regiu a contelui Szapáry, se scie cum și în ce feliu s'a schimbat situațiunea.

După-cum vedem din vorbirea presidentului, care este totodată și un program al noului comite săsesc și din rĕspunsul deputatului Arz v. Straussenburg, numai încape nici o îndoélă, că guvernul își va da consimțĕmêntul seu la modificarea statutului de organisare, și așa autonomia universității va fi restabilită, cum ḑic ei. Aceste tóte se fac se înțelege după așa numita „Gesetzestreue" a sașilor și tot după acésta tradițională credință vom ajunge sĕ vedem românii o nóuă epocă ca cea dela anul 1437, cunoscută sub faimósa numire a „*unio trium nationum*". Vom ținea pe cetitorii nostri în curentul afacerei și vom vedé ce direcțiune vor lua desbaterile, la modificarea statutului și la distribuirea venitelor pentru scopuri culturale.

Primirea delegațiunilor la Maiestatea Sa monarchul.

Vorbirile, ce le-au ținut presidenții delegațiunilor sunt de următoriul cuprins:

I. *Deputaținea unguréscă*

Maiestatea Vóstră ces. reg. apostolică, Preagrațiosul nostru Domn. Ca membrii delegațiunei trimiși de către corpurile legiuitóre ale poporului Ungariei ne presentăm aḑi cu loialitate la porunca Maiestăți Vóstre a regelui nostru apostolic spre a împlini lucrările constituționale comune provĕḑute în articlul de lege 12 din 1867. Inainte de a ne apuca însĕ de acéstă lucrare grea și împreunată cu mare respundere, ne vedem de prima datorință de a ne apropia la treptele tronului prealnalt al Maiestății Vóstre și în fața Maiestății Vóstre a descoperi cu cea mai mare supunere credința nóstră neclătită, alipirea nóstră devotă, eșită din adêncul inimei nóstre, și nespusa bucurie, vĕḑênd în deplină putere și sănĕtate sacrosancta persónă a Maiestății Vóstre. Preagrațióse Dómne! Ințelepciunei M. V. de domnitoriu i-a succes și dela ultima nóstră întrunire până acuma sĕ împace într'atâta contrastele isvorîte din deosebita pricepere a intereselor, încât acelea în raporturile internaționale nu s'au manifestat în mod mai ascuțit. Evenimente de mare importanță, a căror sîmbure e ascuns în inima viitoriului, sdruncinatul ecuilibru social din viéța internă a statelor, și bolnăviciósele apariţiuni ivite în urmarea acestora, influințând în mod turburătoriu asupra raporturilor internaționale, pretind cel mai mare tact, trezvie și resoluțiune. Cu plăcere contêmplăm faptul, că guvernului înțelept al M. V. i-a succes împreună cu celelalte puteri mari întrunite cu noi spre acest scop sĕ susțină până acuma pacea și pretenia, carea după scocotéla omenéscă, după cum se póte prevedé, nici nu se conturbă. Scim, că pentru acésta nu ne este ertat se perdem din vedere desvoltarea forțelor nóstre, cu liniște privim așadară la nisuințele guvernului M. V. îndreptate spre posibila urcare a puterei de apĕrare a monarchiei, căci în deplina pregătire a nóstră de luptă totodată vedem noi cea mai sigură garanție, cel mai puternic mijloc al păcei.

Viua consciință a acestia ne va conduce M. V. în deliberările nóstre, acésta ne ușuréză problema cea grea și împreunată cu mare respundere, pe care va trebuí se o deslegăm în acel mod, ca pe deoparte sĕ nu se sdruncine ecuilibrul financiar al patriei nóstre, restaurat în mod fericit, pe de altă parte însĕ se dăm la dispoșițiunea guvernului M. V. spre scopul ținerei în stare bună a armatei, acele mijlóce materiale, cari în urma desvoltărei afacerilor militare în interesul asigurărei monarchiei, se află de indispensabile. Căci procurarea mijlócelor de asigurare în mĕsura raportărei de imposite a popórălor face puternică monarchia și pe popóre gata de a aduce gertfe. Bine cumpănind aceste fapte, credem ca prin lucrările nóstre mai bine corespundem tendențelor părintesci ale M. V. Strălucéscă înaintea nóstră ca o stea conducĕtóre consciința fericitóre, că întrégă fiiuța M. V. tóte cugetările M. V. sunt pătrunse de o unică ideă: fericirea popórĕlor, că nisuințele prealnalte sunt îndreptate numai spre promovarea bunestărei acelora, și activitatea, care trece puterea omenéscă, e sacrificată mărirei monarchiei, dulcilor fructe ale operei păcei. Acest esemplu măreț sĕ ne însuflețéscă, și sĕ ne facă se putem aduce jertfele, pe cari le pretind interesele îmbinate în mod nedespărțibil ale tronului și ale patriei. Darul Domnului ceresc fie asupra lucrărilor nóstre, însĕ în mai mare măsură se vină el asupra M. V. La împlinirea cu sacrificiu a chemărei de Domnitoriu glorie sĕ încoroneze persóna M. V. fie domnirea încoronată cu succes, ca aparițiunile, cari câștigă inimile, luminând în jurul persónei de principe a M. V. sĕ trăiți fericind și fericit până la cele mai îndepărtate granițe ale vieței omenesci.

II. *Deputațiunea austriacă.*

Maiestatea Vóstră ces. reg. apostolică. Delegațiunile senatului imperial, gata a se presenta la Maj. Vóstră în mod sĕrbătoresc — a venit la înaltul tron spre a și esprima simțemintele de supunere și loialitate, și în numele poporului, pe care l representă, sĕ aducă înaltului purtătoriu al corónei asigurarea credinței nestrămutate și a supunerei.

Guvernul comun și a presentat delegațiunilor rapórtele sale, și delegațiunile sunt în deplină cunoscință a responsabilității, care li s'a împus.

Prin conclusele lor trebue acceptate pe deoparte pretensiunile militare, cari pentru susținerea posiției de putere mare a monarchiei sunt neapărat de lipsă, pe de altă parte delegațiunile vor trebuí sĕ aibă în conscienţiósă considerare puterile de jertfă ale poporațiunilor.

Deși deliberările nóstre reclamă cele mai minuțióse considerări, totuși ele ni se înlesnesc prin dorința, că M. V. veți urmări cu grație și atențiune deliberările delegaținnilor, și veți apreția nisuințele nóstre patriotice.

Delegațiunile 'și încep lucrările, recunoscênd cu mulțămită, că guvernului M. V. i-a succes a conlucra pentru susținerea păcei, — a păcei, de care au trebuință acuma tóte națiunile Europei, — acuma când ingeniósele descoperiri technice ale timpului nou pun în vedere industriei, comerciului, și economiei de pămênt în fiecare stat un avênt neajuns până acuma, în casul dacă se va susținé pacea.

Și dacă noi delegații suntem convinși despre seriositatea timpurilor de față, noi scim cu toții se aprețiăm adevĕrata binecuvêntare pentru monarchie, și acéstă constă în aceea: că tóte popórăle nóstre sunt legate din inimă adevĕrată cu alipire, iubire și respect de sacrosancta persónă a M. V. de aceea și noi rugăm pe Dumneḑeu a tot puternicul, sĕ binecuvinte pe M. V. și se o țină pentru monarchie.

III. *Rĕspunsul Maiestății Sale.*

Ve mulțămesc din inimă pentru esprimarea de credinciósă supunere, pe care tocmai acuma mi-o ați accentuat.

Pot sĕ ve spun cu satisfacere, că noi cu tóte puterile stăm în relațiuni preste tot amicabile. In deplină consonanță cu aliații nostri în susținerea păcii europene aflu eu cea mai sigură garanție pentru fericirea și bunăstarea popórelor. Guvernul meu nu pierde din vedere acest scop, și dela tóte cabinetele primim asigurări despre asemenea nisuințe pacinice.

Ce e drept acestea încă nu au avut resultatul, de a delătura periculele situațiunei politce din Europa, sau de a înceta pregătirile militare; deóre-ce însĕ trebuința păcei se manifestă atât de general, și cu atâta consonanță, speranța pentru ajungerea vreodată a acelui scop nu apare eschisă.

Dare ar Dumneḑeu se ajung eu sĕ vestesc popórelor mele bucuria cea mare, că grijile actuale și sarcinile publice și au ajuns sfêrșitul.

Rapórtele, cari vi se vor da spre deliberare constituțională dau dovadă despre aceea, că guvernul meu cu mare conscienţiositate a avut în vedere starea financiară a monarchiei, și în bugetul anului viitoriu pentru armata comună și pentru marină s'au restrîns la trebuințele cele mai neamânavere și mai urgente, la care ocasiune s'au amênat fórte importante trebuințe ale conducerei armatei.

In Bosnia și Herțegovina se arată o progresivă desvoltare în tóte ramurile vieții economice. Intratele proprii ale acestor țeri și în anul procsim vor acoperi trebuințele pentru administrațiune.

Convins, că chemarea DVóstre o veți împlini cu silință și cu pricepere, ve poftesc succes, și Ve salut din inimă, cu: bine a ți venit.

Cestiunea română în Germania.

Asociațiunea studenților germani din Greifswald, la apelul făcut de studenții români de a coopera împreună în favorul românilor din Transilvania și Ungaria, au trimis ca rĕspuns studenților români următórea scrisóre de aprobare simpatică:

„Cu cea mai vie simpatie și satisfacțiune am urmărit deslușirile scrisorei vóstre, în care ne anunțați întemeierea asociațiunei vóstre și în care ne esplicați scopurile ei. Căci în adevĕr voi urmăriți acelea-și ținte, pe care le aplaudăm și noi din tótă inima, când e vorba de a sări în ajutoriul germanismului.

Din articolul 7 al statutelor vóstre reiese, că asociațiunea vóstră nu este curat studențéscă. Prin acésta ea va fi fórte proprie de a-și realisa scopurile și tendințele în mod cât se póte de practic. Prin agitațiunile vóstre, voi sunteți astfeliu în stare de a produce o impresiune mai adêncă asupra opiniunei publice decât noi, cari avem asociațiuni compuse numai din studenți.

În ce privesce propunerile ce ni le faceți, ele nu pot decât sĕ între și în gândirea și entusiasmul nostru E sigur, că în semestrul cel mai apropiat, lucruri grele ne stau înainte; ér dacă în timpul acesta voi veți putea produce órecari resultate, acésta va fi pentru noi o impulsiune de a păși și noi cu tótă energia în favórea fraților nostri oprimați . . .

Și deórece în semestrul viitoriu tóte asociațiunile studenților germani vor țîné conventul lor din Kuffhaus, vom aduce acéstă mare cestiune în discuțiune și ne vom cerca pe cât ne va fi cu putință, de a îndupleca tóte asociațiunile ca ele sĕ-și ia obligațiunea de a sprigini materialicește și moralicește pe frații noștri subjugați.

O împregiurare însĕmnată face ca scopul vostru se fie mult mai ușor de ajuns, decât al nostru. Nenorocoșii voștri frați locuesc în masse compacte împrejurul hotarelor regatului vostru: în Transilvania, Ungaria și în Basarabia, strênși uniți între dênșii. Gândiți-ve acum la situațiunea fraților nostri. Ori unde î-ți întorci privirea în ostul Europei, se găsesc în numĕr mare mici insule de germani în provinciile ostice, preste tótă Rusia do miéḑă-ḑi până la Volga și Marea négră. Aci germanismul dacă un ajutoriu repede nu le-ar veni, e osêndit la peire. În Austria cislaitanică era odinióră germanismul în puterea sa domnitóre și strălucită ér astăḑi este persecutat și maltratat sub presiunea turbată a luptelor de rasă și a esploatării semitice. Și numai fericiți nu sunt, — după-cum ne arĕtați voi — și aceste ale vóstre păreri le împărtășim în mĕsură mai mare chiar cu nenorociții noștri frați din Transilvania și Ungaria.

Aceștia îndură suferințele, cari o sórtă amară ii numĕră între membrii unei națiuni mari, care în rĕsbóe gloriόse a unit partea cea mai mare a membrilor ei dar care prin posiția ei politică e împedecată a-și arunca în cumpănă cuvêntul ei puternic în interesul fraților ei. Dar nu ajunge atât. Mii de frați de a nostri emigréză în fie-care an strĕinătatea depărtată mai ales în Statele-Unite și mulți cad jertfă Yankee-ismului și sunt perduți pentru totdeuna din rândul națiunei lor. Ce e drept se arată din ce în ce mai multe semne, că și dincolo de Ocean se redestéptă consciința națională, dar de lucrat cu multă putere e și acolo.

Asta ar fi, așa ḑicênd o listă superficială a punctelor, unde ar fi vorba de ajutorarea fraților nostri. Și dacă e vorba de a lucra cu folos cu micile nóstre puteri acéstă lucrare va cere de sigur o muncă uriașe.

Dar în acest program frații nostri din Transilvania și Ungaria ocupă un loc însemnat, care nu póte decât sĕ ne împingă la lupta hotărită contra tiranilor lor.

Vóuĕ însĕ stimați colegi, ve esprimăm din inimă mulțumirile nóstre, adresêndu-ve la noi cu o inimă atât de deschisă și făcêndu-ne aceste propuneri, pe cari inîmile nóstre le cuprind cu entusiasm și mândrie.

Pentru asociațiunea studenților din Greifswald;

Ottogrell, stud. theol. et hist."

Raportul

consistoriului metropolitan plenariu către congresul național bisericesc.

Nr. 283. M.

Mărit Congres!

Despre activitatea consistoriului metropolitan în ședințe plenare, în periodul dela congresul anului 1888 până în ḑiua de astăḑi- ne luăm voie a substerne măritului congres următoriul raport.

În decursul periodului dela 1-ma Octobre 1888 până în ḑiua de aḑi au întrat la consistoriul metropolitan preste tot 911 piese, și anume: în anul 1888, începând dela ḑiua întrunirii congresului: 64, — în anul 1889: 300, — în anul 1890: 264, în anul curent: 283, — de tot 911 piese.

Din acest numĕr de piese, împărțite în 9 resorte aparțin:

	1888	1889	1890	1891	de tóte
Resortului presidial . . .	7	5	12	9	33
Consistoriului în plen . .	13	93	62	76	244
Senatului bisericesc . . .	16	69	71	72	228
Senatului scolariu . . .	2	18	29	43	92
Senatului epitropesc . . .	18	84	70	73	245
Resortului congresual . .	1	2	2	3	8
Sinodului episcopesc . . .	—	11	1	—	12
Delegațiunii congresuale .	5	5	5	1	16
Fundațiunei Gozsdu . . .	2	13	12	6	33
	64	300	264	283	911

Obiectele plenului consistorial s'au resolvit în 22 ședințe, dintre cari:

la anul 1888 s'au ținut	1
„ „ 1889 „ „	6
„ „ 1890 „ „	6
„ „ 1891 „ „	9

S'au resolvit:

în ședințe	392
pe calea presidială	467

reservate consistoriului întrunit acum, presidiulni și sinodului episcopesc sunt încă 41.

Consistoriul metropolitan, conformându-se conclusului congresual Nr. 142/1886 p. III, a luat dispoșițiunile corĕspunḑĕtore încă în ședința din 20 August 1890, pentru ca alegerile deputaților congresuali sĕ se efeptuéscă în terminul dela 1-ma Octobre până la 31 Decembre 1890, ceea-ce a și urmat întocmai.

Notificarea prealabilă, prescrisă în § 151 al statutului organic, s'a făcut la terminul indicat în p. II al conclusului Nr. 142/1886, și după-ce Maiestatea Sa ces. și apost. regéscă prin preaînalta resoluțiune, dătată în Lainz, la 29 Iuniu a. c. st. n., și comunicată aici cu rescriptul dlui ministru de culte și instrucțiune publică din 9 Iuliu a. c. Nr. 1687 pres. a binevoit preagrațios a lua cu aprobare la cunoscință intenționata convocare a congresului nostru național bisericesc pentru periodul dela 1-ma Octobre 1890 până la ultima Septembre 1893, acela-și s'a convocat la terminul normat în p. III al conclusului congresual Nr. 142/1886.

Resultatul alegerilor deputaților congresuali s'a făcut evident în conspectul presentat măritului congres într'una cu actele electorale pelângă raportul din 24 l. c. Nr. 267.

Venind a înregistra evenimentele periodului trecut, cari au atins pre credincioșii bisericei nóstre, însemnăm la primul loc evenimentul prea îmbucurătoriu pentru popórele monarchiei nóstre, cu care s'a terminat anul 1888, iubileul de 40 ani ai gloriósei domniri, ce Maiestatea Sa împĕratul şi regele nostru apostolic a împlinit la 2 Decembre 1888. Cu acéstă ocasiune biserica nóstră a depus omagiile sale la treptele înaltului tron prin o adresă de felicitare, substernută din partea metropolitului pentru întréga provinciă metropolitană, prin care adresă s'a adus la cunoscinţa Maiestăţii Sale simţĕmintele de loialitate şi alipire cătră preaînalta dinastie, cărora congresul din a. 1888 a dat devotată espresiune în conclusul de sub Nr. 158. (Va urma).

Avis.

Tinerimea română din Sibiiu în întrunirile dela 1/13, 3/15 şi 4/16 Novembre a hotărît sĕ arangeze *Marţi la 12/24 Novembre* în sala cea mică dela „Gesellschaftshaus“ o petrecere cu joc; la care învită a lua parte inteliginţa română din Sibiiu şi jur. Damele sunt respectuos rugate a se presenta în toaletă de promenadă.

Sibiiu, 6/18 Novembre, 1891.

Tinerimea română.

Varietăţi.

* (Alegeri.) In comitetul municipal al comitatului Sibiiu s'a ales în cercul Sĕliştei domnul Dr. Cornel Diaconoviciu, secretariu al „Albinei“ şi Dr. Petru Cioran, medic practic în Sibiiu, ér în cercul Bradului s'a ales dl Constantin Popoviciu notar din Sadu.

* (Remaniarea ministerială în România.) Dl Nicolae Blaremberg a fost numit ministru de justiţie, oficiu ţinut până acum interimal de dl ministru de finance Vernescu şi dl Al. Vericean a fost numit ministru al domeniilor în locul dlui Ilarion Isvoran — demisionat. Noii ministrii au depus jurămêntul în mânile Mai. Sale regelui.

* (Demisonări de comiţi supremi.) Diariul „Magyar Hirlap“ e informat, că guvernul va ridica din oficiu pe fispanii: Michail Horvát, Gab. Daniel, C. Pogany, cont. Akos Beldi şi Iosif Pocsa.

* (Himen). Dl Valeriu Florian din Racoviţa şi d-şóra Maria Pop din Nojlac 'şi vor scroa actul cununiei la 10/22 Novembre a. c. în biserica din Nojlac.

* (Constituire.) Societatea academică „Iunimea“ din Cernăuţi, în şedinţa sa din 8 Novembre: a. c. şi-a constituit comitetul după cum urméză: President: stud. fil. Grigori Filimon, vice pres: stud. iur. Alecsandru Popovici, secretar I: stud. iur. Stefan Bodnarescu, secretar II: stud. iur. Claudiu Stefanelli, casar: stud. iur. Carol Harting, controlor: stud. iur. Cornel Georgian, bibliotecar: stud iur. Vergil Hominc, econom: stud iur. Lazar German.

* (Preconisaţiune). Precum se anunţă din Roma, preconisaţiunea noilor archiepiscopi Vaszary şi Csáska se va face în 21 Decembre. Intronarea va avé loc numai pe la finea lunei lui Ianuariu. Noii archiepiscopi au depus jurămêntul înaintea monarchului.

* Dl Traian H. Pop, colaboratorul nostru şi-a împlinit, precum am anunţat deja, în 15 Novembre st. n. la 8 óre diminéţa osîndă de un an în închisórea de stat dela Seghedin, la care a fost condamnat când cu procesul de presă din anul trecut al „Gazetei Transilvaniei“.

Preste câte va ḑile vom avé bucuria de al puté saluta érăşi în mijlocul nostru, unde se va re'ntórce pentru a-şi reocupa postul seu în redacţiunea nostră; scrie „Gazeta Transilvaniei.“

* (Ce vor uniaţii?) Ḑilele aceste a apărut în Cernăuţi un fel de broşură-pamflet, care ḑice-se, s'ar ocupa cu apologia Eminenţiei Sale metropolitului Dr. Silivestru Morariu-Andrievici şi, înşirând o mulţime de pretinse gravamine ale rutenilor ortodocşi, nu ar cere nici mai mult, nici mai puţin decât despărţirea bisericei din Bucovina într'o diecesă ruténă cu reşedinţa în Cernăuţi şi una română cu reşedinţa în Suceava. Tóte celelalte ḑiare locale a primit, se vede, acéstă broşură-pamflet, căci ele a anunţat o, ba bunii nostri „prietini“ din strada domnéscă a şi esploatat-o în contra românilor şi a „Gazetei Bucovinei“. Noi nu am primit-o. Se vede, că autorul ei s'a ruşinat a ne o presenta şi nouĕ, ca celor mai de aprópe interesaţi. Pe noi acésta nu ne supĕră. Suntem buni-bucuroşi, dacă suntem cruţaţi cu asemenea flécuri, de care, după cum auḑim, s'au scandalisat şi unii dintre fruntaşii adevĕraţi ai rutenilor ortodocşi. Una însĕ sĕ o scie veneticii uniaţi din Galiţia, că pot sĕ despartă pe fraţii lor ortodocşi-rĕsăriteni de cătră noi, dar fondul religionariu, care e averea mănăstirilor moldovenesci de odinióră, nu are sĕ vină nici odată pe mâna lor. Suntem noi destui ómeni, ca sĕ ne putem apĕra moşia strămoşéscă; scrie „Gaz Bucovinei.“

* (Necrolog.) Adam Groza, paroch gr. or. din Costeiu mare ca soţ, Petru, Livius şi Victor ca fii, Lazar Popoviciu, preot gr. or. din Ocolişul mare cu soţia Iléna ca părinţi, Ioan Popoviciu, capelan gr. or. ca frate, Adam Groza, preot gr. or. în Tolţia ca socru, Luisa şi George Popoviciu, Maria şi Siamu Martonoş, Sinefta Groza, Aneli Popoviciu, ca cumnaţi şi cumnate, cu inimă frântă de durere, aduce la cunoscinţă tuturor rudeniilor şi prietinilor, trecerea din viéţă, a mult iubitei soţie, mamă, fiică, noră şi cumnată *Maria Groza* násc. *Popoviciu* întêmplată la 28 Octobre 1891 st. v. séra la 10 óre, după un morb îndelungat în etate de 24 ani, şi a fericitei căsătorii de 8 ani.

Rĕmăşiţele pământesci ale scumpei defuncte s'au depus spre odichnă eternă Mercuri în 30 Octobre st. v. a. c. la 1 óră p. m. în cimiteriul gr.-or. din Ocolişul mare. Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată.

Loterie.

Mercuri în 18 Octobre.

Sibiiu: **25 28 82 73 90**

Nr. 447. [196] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan lângă neputinciosul paroch din Stanija de jos, se publică al doilea concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

Emolumentele impreunate cu acest post sunt jumĕtate din suma totală a venitelor de 401 fl., adecă 200 fl. 50 cr.

Concurenţii au a-şi subşterne petiţiunile, instruite conform normelor din vigóre, în terminul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Brad, la 19 Octobre, 1891.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 311. (197) 2—3

CONCURS.

In sensul ordinului consistorial dto 4 Septembre a. c. Nr. 5147 B. pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Gurasada protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare a acestuia în fóia „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele parochiale din birul în naturale şi din competinţele stolare, cari tóte laolaltă, regulate şi statorite la 12/24 August a. c. computându-se după calculul mediu al celor cinci ani din urmă dau suma de 405 fl. 25 cr.

In privinţa emolumentelor se pot lua informaţiuni mai detăiate dela oficiul protopresbiteral şi dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi asterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al tractului Iliei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Ilia, la 14 Octobre, 1891.

Avram Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 210. [202] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan înfiinţat cu încuviinţarea Preaveneratului consistoriu archidiecesan din 4 Septembre a. c. Nr. 5083 B., în parochia de clasa a III-a Finteuşul mare, cu filia Bercheş, în protopresbiteratul gr. or. al Cetăţei de pétră, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Fiitoriul capelan va avé jumĕtate din venitele parochiale, care computate după o nóuă regulare a venitelor preoţesci dau la an 454 fl., adecă patru sute cinciḑeci şi patru floreni.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-şi aşterne petiţiunile lor instruite conform prescriselor legei la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat, (posta ultimă Kápolnok-Monostor).

Cărpiniş, în 16 Octobre 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Şovrea,
protepresbiter.

Nr. 578. [203] 2—3

Concurs repeţit.

De óre ce în urma concurselor publicate până acum, nu s'au insinuat concurenţi la vacanta parochie Măgura, ppresbiteratul Cluşului, acum după ce comitetul parochial a imbunătăţit venitul preoţesc dela 301 fl. 60 cr. la 393 fl., şi a decis, că va edifica casă parochială cu supra edificate economice trebuincióse, ba va da şi dóuĕ pământuri arătóre în folosinţa parochului ca porţiune canonică; prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român“.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poftiţi a'şi asterne petiţiunile lor, instruite conform disposiţiunilor legei in vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Cluş, 8 Octobre, 1891.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 667. [199] 2—3

CONCURS.

La ordinul Preavenerabilului consistoriu archidiecesan Nr. 5659 din 24 Septembre a. c. pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Sălcud, tractul protopresbiteral al Têrnavei, sĕ escrie concurs a treia óră, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegratul român“.

Emolumentele impreunate cu acest post dau un venit aprópe de 490 fl.

Concurenţii la acest post au sĕ se presenteze în terminul legal în parochie şi la biserică, spre a şi arăta desteritatea, pentru a cânta, respective a celebra şi a cuvênta, ér informaţiuni mai detaiate sĕ pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Suplicele concurenţilor au sĕ fie instruite conform legilor în vigóre şi asternute în terminul suscitat la subscrisul (u. p. Küküllővár).

Cetatea de baltă, 16 Octobre, 1891.
Oficiul protopresbiteral al tractului Têrnavei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 721 [201] 2—2

CONCURS.

Pentru îndeplinirea parochiei gr. or. vacante din Murĕş Órba, protopresbiteratul Murĕş-Oşorheiului, sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în ḑiarul nostru „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele stabilite în şedinţa sinodului parochial din Murĕş-Órba la 6 Octobre a. c., cari în sumă dau un venit de 309 fl. 50 cr.

Inforamţiuni mai ample despre starea parochiei sĕ pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral şi dela comitetul parochial din Murĕş Órba.

Competenţii 'şi vor trimite cererile lor concursuale, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral cu stricta observare a terminului deschis.

Murĕş Oşorheiu, 8 Octobre, 1891.

Oficiul protopresbiteral al Murĕş Oşorheiului.

Niculae Maneguţiu,
protopresbiter.

Nr. 340 [198 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei Băieşti, în protopresbiteratul Haţegului pe basa resoluţiunei Preaveneratului consistoriu archidiecesan din 4 Septembre 1891 Nr. 5146 B. se escrie concurs pentru a dóua óră cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Tóte venitele parochiale împreunate cu acest post, statorite şi cuprinse în protocolul sinodului parochial din 15 Iuliu 1890 şi aprobat din partea Preaveneratului consistoriu archidiecesan la 25 Septembre 1890 Nr. 6071 B. cari dau la olaltă venitul anual de 231 fl. 05, ceea ce se póte vedea mai deaprópe din protocolul amintit.

Doritorii de a reflecta la acésta parochie au a-şi asterne suplicele concursuale instruite conform prescriselor legali la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Haţeg, la 22 Septembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Avram Stanca,
adm. ppresbiter.

Nr. 467. [200] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă de clasa a III-a Urisiul superior, sĕ publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 408 fl. 60 cr. v. a.

Informaţiuni mai de aprópe sĕ pot trage dela comitetul parochial al comunei numite.

Petenţii vor înainta suplicele concursuale, instruite conform legilor în vigóre, subscrisului, p. u. Maros-Vécs.
Oficiul protopresbiteral al Reghinului.

Idicel, 6 Octobre, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galacteon Şagău,
protopresbiter.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 120 Sibiiu, Marţi 12/24 Novembre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 11 Novembre.

Murmurul românilor, ce se vĕd desbrăcaţi de dreptul cel mai preţios, de dreptul electoral, sĕ vede că nu a fost atât de puternic, ca sĕ misce inimile împetrite ale magiarilor de a da ţĕrei o lege electorală mai ecuitabilă.

Alegerile dietali sĕ apropie, têrgurile şi traficurile deja sĕ încep pe întrégă linie.

Guvernul intră la tocmeli cu ómeni scăpătaţi, cu ómeni strimtoraţi şi nici prin cap nu-i trece, că ar fi sosit timpul ca legea electorală sĕ se modifice în sens uman şi liberal.

Partidele oposiţionale, nici nu vor sĕ scie de pretensiunile naţionalitaţilor, şi contele Apponyi o a spus acésta la Zombor fără nici o sfiélă.

Sistemul representativ este dar numai un favor al naţiunei magiare, un privilegiu, de care e dat numai magiarilor sĕ se bucure, pecând cetăţenii români, ómeni cu casă şi masă, ómeni, cari sciu scrie şi ceti, ómeni, cari dau avutul lor în sânge şi în bani pentru tron şi patrie, sunt despoiaţi de dreptul de a se puté şi ei validita în viaţa publică.

Un punct principal din programul nostru a fost modificarea legei electorale, ca sĕ putem participa la alegeri în numĕrul cum ni se cuvine.

Simţul de dreptate al poporului magiar, al guvernului şi al parlamentului unguresc atât e de tocit, încât cele mai elementare principii de drept nu intră în capul lor.

Acolo unde e vorba de a asupri pe români, de a-i scóte din viaţa publică, de a i reduce la nimica, toţi magiarii sunt una.

Nu este deosebire între cel mai modest mameluc guvernamental şi între cel mai aprig kosuthist.

Aici sunt de minune înţeleşi.

In faţa acestei situaţiuni triste, ce s'a creat românilor de sub coróna stului Stefan alegerile dietali pentru parlamentul unguresc, pentru noi pot avé tot aceea importanţă, ca revoluţia din Brasilia.

Nu ne póte trage inima, ca sĕ ne încălḑim pentru instituţiunea legislaţiunei, câtă vreme noi suntem scoşi de acolo, nu ne putem entusiasma nici pentru o maioritate a lui Tisza ori Szapáry, ca şi pentru a lui Ugron ori Apponyi, căci toţi acesti corifei nu ţin sémă şi cont de noi şi de pretensiunile nóstre juste.

Până când nu putem păşi la urnă în numĕrul acela ce ne compete, până ce cercurile electorale sunt măestrit arondate, pentru noi alegerile pentru parlamentul unguresc sunt Hecuba.

Nu am fost pentru sufragiul universal, dar am cerut ca în Transilvania sĕ între în valóre legea electorală cea din Ungaria.

A fost acésta o pretensiune esagerată?

Nici decât.

Aveam dreptul şi datoria sĕ cerem mai mult decât atâta, dar nu o am făcut ca sĕ nu ni se impute, că tindem spre nihilism şi spre alte bazaconii inventate de creerii cei înfierbêntaţi ai şovinistilor.

Cererile nóstre au fost tractate cu dispreţ şi ungurii s'au dedat a vorbi de călare cu noi.

In sumeţia lor nu vĕd, că lumea face progrese, că tóte ţĕrile civilisate au dat o întindere cât de mare libertăţii cetăţénului şi că numai ungurii mai sunt, cari au o legislativă compusă pe 2 base de censuri electorale, o anomalia fără păreche acésta în istoria statelor europene.

Sĕ fie ei în stare a nega, că tóte aceste sunt făcute ca sĕ asuprésca pe români?

Noi nu credem, că pot cu faţa sĕnină sĕ o nege acésta.

Va sĕ ḑică în programul lor de lucrare este luat ca un sistem asuprirea elementului român şi dacă aḑi românii stau pasivi faţă de parlamentul unguresc, dacă nu vor nici sĕ audă de alegeri, nici de legislativă, magiarii sunt cei ce au impins lucrurile în direcţiunea acésta.

Partidele magiare pot face pacturi între sine, guvernul póte dimite comiţi supremi şi i póte înlocui cu alţii, tóte aceste manopere electorale au sĕ ne lase reci, noi nu ne vom îmbuna nici nu ne vom întrista.

Noi cerem şi pretindem sĕ se schimbe legea electorală, şi atunci vom vedé, că cum ne vom întocmi trebile.

Dacă agenţii administraţiunei nu vor influinţa alegerile, dacă corupţiunei i se va pune capĕt, dacă forţa gendarmilor şi a baionetelor nu vor fi aplicate, atunci şi numai atunci vom lua decisiuni categorice. După calapodul vechiu şi ruginit, cu ómenii cei stricaţi şi corupţi ai sistemului vechiu nici nu tractăm, nici nu stăm la vorbă şi nu ni e permis sĕ stăm pe basa unei legi atât de afurisite, cum e legea electorală din Ardeal cu censul ei ridicat.

Aceste eram datori sĕ le accentuăm acum, când sĕ şoptesce când din o parte, când din altă, că guvernul a întrat la învoélă cu românii sau că unii fruntaşi ai românilor s'au apropiat de kosuthisti, o invenţiune drăcêscă şi acésta a unor ómeni, cari îmbată lumea cu apă rece şi pescuesc în turbure.

Nu vor întra românii la învoială nici cu guvernul, nici cu kosuthistii până ce nu s'a satisfăcut postulatului celui cardinal al lor „modificarea legei electorale din Ardeal“. Dacă au ajuns la atâta, calea le e deschisă sĕ facă ceea-ce le dictéză interesele lor, dar nu interesele partidelor magiare, chieme-se ele guvernamentale ori oposiţionale, căci în fond ambele tind la sugrumarea nóstră politică şi naţională.

Revista politică.

Presa română din Ungaria se ocupă cu alegerea de deputat dietal, întêmplată în ḑilele trecute în Becicherecul mic. Ales a fost un candidat al guvernului, care mai înainte a fost protopretor al cercului.

Bătătoriu la ochi a fost, că succesul alegerei se atribuie alegĕtorilor români, popor şi inteliginţă.

Foile române vĕd prin acesta periclitată pasivitatea; ér la rêndul lor foile magiare, care încă s'au ocupat şi se mai ocupă de acéstă cestiune, cred, că s'a făcut un pact cu guvernul şi proba cea dintâiu s'a făcut în Bănat. —

Conflictul între biserica catolică şi între stat pare a deveni din ce în ce mai acut. Noul primate al Ungariei ţinuse în ḑilele trecute o vorbire în limba latină clerului, care-l bineventă. Punctele cardinale ale vorbirei sunt, că noul primate este cel mai umil supus al papei, ale cărui ordine el va sci sĕ le ducă în indeplinire spre binele şi folosul bisericei catolice.

Ómenii mai cu influinţă şi în special presa magiară se întrébă, cum rĕmâne cestiunea cu purtarea matriculelor?

Se scie adecă, că actualul primate este candidatul guvernului şi că prin urmare guvernul a sciut de promisiunile archiabatelui Vasszary.

Cam în mod ironic reflectéză presa oposiţională, că guvernul a capitulat încă de când a întrat în pertractări cu actualul primate.

Scirile din Budapesta anunţă, că ministrul de culte va fi interpelat în dietă despre cestiunea căsătoriilor micste. —

Vorbirea ministrului de esterne Kalnoky în delegaţiuni a făcut bună impresiune şi presa europénă o comentéză într'un mod de tot favorabil. Ministrul nostru se bucură şi de o reputaţiune órecare, mai vêrtos pentru sinceritatea espunerilor.

FOIŢA.

Inceputurile, organisarea şi stabilirea iesuiţilor.

(Urmare.)

Pentru că papa trăgea folóse atât de mari în urma ordinului celui nou, aşa nu se putea arĕta ingrat faţă cu el şi Ignaţiu câştigă dela el cu înlesnire un favor după altul. Aşa generalul primi în scurte intervale bisericele „Dela Strata“ şi a „St. Andrei“, mai primi la pólele muntelui ângeresc locul de lipsă ca sĕ pótă zidi o nóuĕ şi măréţă casă de profes pentru membrii celor patru voturi; aşa i succese lui a înfiinţa o mulţime de institute fórte costisitóre, ca d. e. „institutul rozelor“ pentru fete tinere, a căror castitate era ameninţată, „asile şi locuri de adăpost pentru femei corupte“, „scóla catechumenilor“ pentru jidovi, cari erau convertiţi la cristianism, „orfanotrofeul pentru orfani sĕraci“. Lucrul principal însĕ pe care'l câştigă Ignaţiu dela Paul III a fost măréţa lărgire a privilegielor ordinului pentru că fără aceste favoruri societatea iesuiţilor nu s'ar fi putut ridica nici odată la întinderea şi splendórea, la care au ajuns mai târḑiu.

Deja la anul 1543 adecă d'abea doi ani după înfiinţarea ordinului, sĕ arătă că cifra membrilor pe care Papa la început i rĕstrînse la şéseḑeci, era cu mult pré mică pentru enormul cerc de activitate, pe care şi'l propuseră iesuiţii. Din acest motiv deci Paul III emise o nóuĕ bulă, cu data din 14 Martiu 1543, numită după cuvintele începătóre: „Injunctum nobis“ — în care i se da lui Ignaţiu autorisarea a recruta atâţi consoţi, câţi va vrea, de care privilegiu sĕ şi folosi în modul cel mai larg. De importanţă însĕ şi mai mare pentru ordin era, o altă autorisare cuprinsă în aceeaşi bulă, acărei consecenţe nu se puteau prevedea şi ca de care nu mai avuse până atunci nici un alt ordin. Acésta autorisare ḑice: „că atât Loyola cum şi fie-care viitor general al ordinului, cu prealabilă consultare a celor mai distinşi membrii ai ordinului, dar de altcum cu totul arbitrar se pótă schimba legile ordinului, respective sĕ le sisteze, sau se adaoge la ele, ori se facă cu totului nóuĕ, precum vor pretinde împregiurările şi ca aceste constituţiuni modificate ori de nou create se aibă aceeaşi valóre, ca şi când ar fi aprobate de papa, chiar şi atunci, când scaonul roman n'ar fi avut nici o cunoscinţă prealabilă despre ele“ Acestea sĕ cuprind literal în numita bulă papală, deşi pare a fi o nebunie, ca un papă sĕ dea unui general al ordinului un astfel de privilegiu periculos, prin care el ajungea aprópe cu totul independent de scaonul roman şi un despot cu o putere aşa estraordinară de mare, încât ori-ce stat ar fi trebuit se simtă o grózā formală faţă cu el. In faptă, autorisarea amintită ar fi trebuit se pună pe gânduri pe ori-care guvern, mai înainte de a permite ca ordinul iesuiţilor sĕ se încuibe în ori-ce stat, pentru că în virtutea acelei autorisări, ordinul iesuiţilor devenia un cameleon, căruia ori-care general nou i puté da un colorit nou şi deci nu putea inspira încredere.

Ignaţiu mai câştigă prin bula din 3 Iuniu 1545 un nou privilegiu, care n'a contribuit puţin la desvoltarea influinţei şi puterei noului ordin. Papa acordă prin aceea bulă iesuiţilor dreptul, ca „ori unde ar merge sĕ se pótă urca pe ori-care amvon, se înveţe în ori-ce loc şi sĕ înfiinţeze catedre, sĕ spovedéscă şi se absólve de tóte pĕcatele chiar şi de acelea, pe care şi le rezervase scaonul apostolic, a putea se dispenseze de tóte pedepsele şi censurele bisericesci, de voturi şi pelegrinări şi a impune în locul acelora alte fapte bune, a putea celebra ori-unde şi în ori ce cés missa, cum şi în fine sĕ administreze tóte sacramentele, fără se aibă lipsă de prealabilă învoire a preoţimei locale sau chiar şi numai a episcopului în acărui diecesă se aflau.“ Acésta era de nou o fórte mare favorisare a iesuiţilor faţă cu celelalte orduri, dintre care nici unul nu se putea lăuda, că posede astfel de prerogative.

Ședințele delegațiunilor continuă încă. Decursul ședinței dela 17 Novembre a comisiunei pentru afacerile de rĕsboiu 'l reasumăm în următórele:

Beöthy, făcu propunerea ca guvernul comun de rĕsboiu sĕ se însărcineze a lua mĕsurile de lipsă pena se transfera regimentul 79, Jellacici, dela Fiume în alt loc. Amintì cele petrecute în parlament cu afacerea Uzelac și arătă pe larg rĕspunsul, ce l'a dat în parlamentul unguresc ministrul președinte în afacerea Uzelac. Oratorul întrébă pe ministrul de rĕsboiu, décă el a dat espresiune înaintea lui Uzelac amintitei desaprobări și ce urmări a avut acésta din punctul de vedere al disciplinei? Amintì, că ministrul de rĕsboiu a desaprobat încoronarea mormêntului, ce o făcuse regimentul Jellacici la Novidvor; aplicat este ministrul de rĕsboiu a transfera regimentul Jellacici?

Baronul **Bauer**, ministru de rĕsboiu, declară, că împărțirea și deslocarea armatei face parte din dreptul corónei și în puterea acestui drept regimentul de infanteriă 79 a fost staționat în Fiume cu scopul de a ușura pe cât e cu putință mobilisarea regimentului. Față cu observațiunea din urmă a lui Beöthy, ministrul de rĕsboiu declară, că în afacerea Uzelac, declarațiile ministrului-președinte Szapáry s'au făcut în înțelegere cu ministrul de rĕsboiu. Declară ministrul, că pedepsele, ce s'au dictat cu ocasiunea acésta, au fost ordonate de el însuși, le a comunicat cu comanda corpului de armată și i s'au făcut cunoscute regimentului pe cale oficială.

Contele **Szapáry**, ministru președinte, se vede silit a declara, că-i bate la ochi procederea lui Beöthy, care voesce sĕ pună declarațiunea făcută de ministrul-președinte înaintea parlamentului într'o lumină dubiă, ca și cum ar avé lipsă de confirmarea ministrului de rĕsboiu. In contra acestei insinuațiuni a lui Beöthy protestéză în modul cel mai hotărît.

Bolgár Ferencz ia în apĕrare pe Beöthy. El află de lipsă transferarea regimentului din Fiume, fiindcă acésta ar fi dătătóre de direcțiune pentru cercurile militare.

Beöthy declară, că nu trage la îndoială cuvintele ministrului președinte, ci doresce numai confirmarea acelora prin ministrul de rĕsboiu.

După o polemiă mai lungă, propunerea lui Beöthy a fost respinsă.—

In privința esamenului de oficeri, Bolgár află o contraḑicere între statistica presentată acum și între statistica presentată de ministrul de honveḑi; după una, numĕrul voluntarilcr osêndiți la 2 ani de serviciu e de 170, după alta de 114. Se plânge, că din causa limbei germane mulți voluntari sunt împedecați a depune esamenul de oficer.

Fejérváry, ministrul de honveḑi, ḑice că diferența între datele statistice provine de acolo, că una dintre ele a fost presentată înainte de a se fi terminat pe deplin conscrierea. Plângerea lui Bolgár, că necunoscința limbei germane ar fi pricinuit nereușirea la esamen, e neîntemeiată, ceea ce o dovedesce cu date.

Münnich Aurel constată, că scopul, ce s'a avut în vedere la aducerea legei pentru voluntari, s'a ajuns pe deplin, de órece prin introducerea nouei legi se dobêndesc atâța oficeri de reservă, de câți era lipsă pentru acoperirea neajunsului. Mai înainte abia depuneau esamenul 20 %, acum însĕ 'l depun 80 %. Dacă însĕ noii ofeceri de reservă corĕspund așteptărilor în privința cualificațiunei lor, ori nu corĕspund, acésta numai mai târḑiu se va puté constata.—

Camerile române sunt convocate în ședințe ordinare pe 15 Novembre. Scirile din România anunță că guvernul român a făcut o comandă de 100,000 pusci cu repetiție la fabrica de armă austriacă și că în curênd se vor mai comanda încă tot atâtea.

Ḑiariul „Naționalul“, sub titlul „Politica esterióră“, publică un articol, datorit unui bărbat de stat:

In urma grupărilor definitive ale marilor puteri, ceea-ce nu mai este un secret pentru nime, tripla alianță de o parte și alianța franco-rusă de alta, România trebue neapărat sĕ ia posițiune față cu aceste grupări.

Timpul politicei de mâni libere sau de neutralitate a trecut.

Astăḑi trebue sĕ ne pronunțăm pentru una sau alta din aceste grupări.

Ori-ce esitațiune, ori-ce șovăire ar fi fatală.

Trebue, pentru-ca se nu fie prea târḑiu, pentru ca sĕ nu fim târîți de evenimente, ca de pe acum cât e timpul sĕ chibzuim cu sânge rece în ce parte cere interesul țĕrei sĕ ne îndrumăm, și, odată acésta stabilit, sĕ punem condițiunile nóstre.

Fără a ne pronunța printr'acest articol de ḑiar, al căruia scop este de a atrage atențiunea asupra acestei grave cestiuni pentru una sau alta din grupările marilor puteri, este invederat, că cea dintâi condițiune ce vom trebui sĕ punem, fie cu ori și cine ne-am alia, ar fi garantarea intregității teritoriului nostru.

Ér în special în casul alipirei nóstre către tripla alianță, ne trebue neapărat, în al doilea rênd, sĕ cerem ameliorarea sórtei românilor de dincolo de Carpați.

Am atins aci numai dóuĕ din multiplele condițiuni ce ar fi desbătut.

Dar e evident, că pentru a trata nisce cestiuni atât de însemnate trebue un guvern stabilit și tare în lăuntru pentru că numai așa ar puté sĕ inspire încredere în afară.

Am reprodus scrie „Timpul“ după ḑiarele vieneze o scire scurtă în care se afirmă, că nisce rescóle țĕrănesci ar fi isbucnit în guvernamentele rusesci bântuite de fómete. Acéstă scire a fost publicată mai întâiu de ḑiarul polonez „Przegolond“ din Lemberg, sub forma următórei informațiuni, pe care acel ḑiar spune a o avea direct din Varșovia:

„Grupuri de țerani înarmați cu furci și topóre, pustiesc și omóră prin provinciile bântuite de fómete. Mai multe mii de lucrători dela linia Cursk-Vorones și Moscova Nijninovgorod au părăsit munca și s'au organisat în bande, atacând trenurile de marfă fără sĕ întimpine nici o resistență.

„Proprietarii mari nu îndrăsnesc sĕ-și părăséscă castelurile și sunt într'o adevĕrată stare de asediu. Guvernatorii, în raporturile lor oficiale, constată, că astfel de stări anarchice n'au mai domnit în Rusia de pe vremea făimosului Pugaciev, ale cărui cruzimi au îngrozit lumea. Pe cale administrativă mai multe sute de persóne au fost deja deportate în Siberia.

„Autoritățile se tem ca în acéstă mișcare periculósă se vor amesteca și anarchistii și atunci ar fi o rĕscólă generală cu caracter politic“.

După cum am ḑis și eri, aceste sciri, venind pe o cale destul de indirectă, trebue sĕ-și astepte încă confirmația.

Scirile altor ḑiare strĕine nu merg atât de departe. Ce e drept și din alte părți se esprimă temerea că o rescólă țĕrănéscă póte sĕ isbucnéscă în tot momentul, dar se pare, că guvernul rusesc ar fi în posiția unor mijlóce de a delătura acéstă grozavă primejdie.

Astfel se spune că, la multe stații de pe linia Wladiciavkas s'ar afla adunate deja cantități enorme de grâu destinate populațiilor bântuite de fómete. Ceea-ce însĕ e rĕu și astéptă îndreptare, este că acest grâu nu se transpórtă cu destulă promptitudine la destinație; ba se ḑice, că o mare cantitate de grâu s'a stricat prin gări unde astéptă, adesea sub cerul liber, ca sĕ pótă fi transportat mai departe.

La negligența acésta se mai alătură apoi și incuria autorităților, cari în loc sĕ se ocupe de mijlócele cele mai potrivite de a potoli fómetea, își pierd vremea ca și mai nainte cu spionagiuri și persecuții.

Étă tot atâtea stări de lucruri a căror îndreptare din partea guvernului central ar face póte ca primejdia rĕscólei, care e presentată atât de iminentă, sĕ pótă fi delăturată încă la vreme.

Raportul

consistoriului metropolitan plenariu către congresul național bisericesc.

(Urmare).

Durere, că acéstă generală bucuriă în scurt timp s'a prefăcut în cea mai adêncă mâchnire, care a cuprins pe credincioșii bisericei nóstre pentru grava lovitură ce au îndurat augustii părinți, întréga casă domnitóre și tótă monarchia nóstră, prin incetarea din viéță a Alteței Sale ces. și regesci, a archiducelui clironom Rudolf, urmată în mod repentin la 18/30 Ianuariu, 1889.

Consistoriul metropolitan, ca organ administrativ suprem al bisericei nóstre, s'a grăbit prin o adresă votată în ședința estraordinară din 23 Ianuariu, 1889, a da espresiune la preaînaltul tron adêncelor regrete, ce le purtau credincioșii bisericei nóstre pentru acel trist și dureros eveniment.

Maiestatea Sa s'a îndurat preagrațios a primi ambele aceste acte omagiale pelângă esprimarea preaînaltei mulțămiri notificate nóuĕ prin rescriptele domnului ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică, alăturate aici sub 1/ și/2.

Puțin timp trecu , și biserica nóstra fu de nou necesitată a îmbrăca doliul, urmând la 5/17 Februariu, 1889, după suferințele grele de patru ḑile în morb bronchitic, decedarea Preasânției Sale, primului și binemeritatului episcop al reînființatei eparchii a Caransebeșului, Ion Popasu, în al 81-lea an al laboriósei sale vieți.

Acest cas trist s'a adus numai decât din partea presidiului metropoliei, pe calea înaltului ministeriu reg. ung. la preaînalta cunoscință a Maiestății Sale cesaree și apostolico-regesci, deasemenea și la cunoscința înaltei case de magnați a dietei ungare, al cărcia membru a fost repausatul în viéța sa.

Actul funebral s'a îndeplinit sub conducerea Preasânției Sale, a părintelui episcop din Arad, la 7/19 Februariu, al aceluia-și an.

În privința întregirii scaunului episcopesc, ajuns în vacanță, și a conducerei interimale a afacerilore eparchiale, s'au pus numai decât în aplicare dispozițiunile din statutul organic §§. 97—105 și 118, — în urma cărora, întrunindu-se în terminul statutariu sinodul estraordinariu electoral al eparchiei Caransebeșului, alegerea de episcop s'a îndeplinit la 27 Martiu, 1889, sub conducerea metropolitului, cu observarea tuturor dispozițiunilor din statutul organic, alegêndu-se episcop fostul archimandrit și vicariu în archidiecesă Nicolau Popea, carele după censurarea actului în sinodul episcopesc, și după urmata preaînaltă întărire a alegerei, s'a chirotonit la 11/23 Iuniu, 1889, ér la 2/14 Iuliu al aceluia-și an s'a întrodus în eparchiă respective în scaunul episcopesc.

Consistoriul metropolitan, luând cu bucurie cunoscință despre preaînalta întărire a alegerii episcopului din Caransebeș în ședința din 21 August 1889, și-a esprimat mulțămita sa pentru corectitatea observată la îndeplinirea scaunului episcopesc și mai ales pentru buna înțelegere și aprópe unanimitatea manifestată la alegere, — apoi pentru energica stăruință a archiepiscopului metropolit încoronată de resultat, întru delaturarea pedecilor ivite, și întru esoperarea validității votului diecesei; — în fine și-a esprimat consistoriul mulțĕmita sa pentru considerarea cuvenită a acestui vot din partea înaltului guvern, care a propus Maiestății Sale întărirea actului de alegere.

Actele privitóre la acest obiuct sĕ aclud aici sub 3/.

La 10/22 Septembre 1890, cu ocasiunea manevrelor militare în ținutul Oradii Marí, la cari a asistat Maiestatea Sa preagrațiosul nostru monarch, metropolitul însoțit de preasânțiții episcopi, al Aradului și al Caransebeșului, și de alți membri mai distincți ai clerului din tóte trei eparchiile nóstre au depus înaintea Maiestății Sale omagiile bisericei nóstre.

În asemenea mod s'au presentat omagiile bisericei nóstre prin metropolitul și preoțimea din părțile învecinate la întimpinarea Maiestății Sale în Bistrița, la 31 August, a. c.

Cuvêntările cu cari s'au presentat omagiile și preagrațiósele rĕspunsuri date la acelea, se află în aclusele de sub 4. 5/.

Cu privire la esecutarea conclușelor congresului din a. 1888, încât acelea aparțin plenului consistorial, ne luăm voiă a raporta următórele:

S'a invocat atențiunea și activitatea eparchielor asupra cestiunilor fondului de pensiune pentru învĕțătorii nostri și a revindecării scólelor confesionale din fostul confiniu militariu bănățian (concl. Nr. 53).

Despre proiectul de normativ pentru regularea dreptului de apelațiune (concl Nr. 55) care s'a luat în pertractare nóuĕ, cu considerare la voturile consistoriilor eparchiale, se va presenta raport special.

Esperințele de până acum în aplicarea regulamentelor pentru procedura judecătoréscă în cause disciplinare și matrimoniale la consistoriul metropolitan și la consistoriile eparchiale nu ofer material suficient de a ne pronunța pentru decretarea definitivă, sau pentru modificarea, sau întregirea acelor regulamente (concl. Nr. 55 și 60).

Consistoriul metropolitan din partea sa fiind cu deosebită atențiune la esigințele pracsei în aplicarea acestora, ca și a tuturor regulamentelor, și informându-se din timp în timp asupra greutăților, scăderilor și mancităților, carí se vor constata póte de consistoriele eparchiale, 'și va face oficiul presentând la timpul seu propuneri meritorie în una sau alta direcțiune. Până atunci regulamentele din cestiune rĕmân în vigórea lor de până acum nealterată, care a făcut și va face și pentru viitoriu posibilă administrarea promptă și corectă a justiției în procesele matrimoniale și disciplinare la numĕr relativ puține. (Va urma.)

Raportul

„reuniunei femeilor române“ din Sibiiu.

Onorată adunare generală!

Despre activitatea nóstră și despre cursul afacerilor reuniunii dela ultima adunare generală încóce, avem onóre e ve presenta următoriul rapot

In intervalul de 7 luni au avut loc 9 ședințe de comitet, 3 ședințe estraordinare și 6 ședințe ordinare.

La ședințele estraordinare a dat ansă 3 casuri de mórte fórte regretabile, anume repausarea membrului din comitet de mai mulți ani, Ana Ghibu, mai departe ireparabila perdere, ce a suferit președinta comitetului și în fine mórtea zelosului și valorosului sprigiuitor al reuniunei nóstre, a membrului ajutător pe viață Dr. Ioan Moga.

Pentru acestea triste casuri comitetul și-a esprimat condolența sa în modul cuvenit, la locul seu veți binevoi și d vóstră a da espresiune regretelor d-vóstre.

Locul devenit vacant în comitet prin mórtea membrului Ana Ghibu, mai departe un alt loc devenit vacant în urma abḑicerii membrului Ana Frâncu vor fi a se întregi prin alegere.

In ședințele ordinari s'a pertractat agendele reuniunei și în deosebi, cele ce privesc scóla susținută de reuniune.

Referitor la scolă ve putem raporta, că în semestrul II a anului scolar 1890/91 început la 8 Februariu a. c. au frecuentat scóla 20 eleve, ér esamenele publice s'au ținut după programa ficsată prin comitet la 25 Iuniu n. a. c. asistând la acelea ca locţiitor al Escelenţiei Sale Dlui archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, Patronului reuniunei, P. C. S. dl archimandrit şi vicar archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu, dl inspector reg. scol. Emil de Trauschenfels, delegatul comitetului P. O. D. prof. sem. Ioan Popescu şi un public numĕros.

Resultatul esamenilor a fost îndestulitor, deşi ambe puterile didactice a scólei nu au putut prelege pănă la finea anului, una fiind concediată pe timp de 2 luni, pentru depunerea esamenului special pentru scóla civilă, alta fiind concediată din causa morbului pe o lună.

Substituirea o a luat asupraşi M. O. D. asesor consistorial şi redactor Nicolau Ivan, dl cleric de c. III Corneliu Perşenar şi în parte d-şóra directóră a scólei civile de fete, Elena Petrascu, cari toţi cu nobil zel au stăruit, ca învĕţămêntul sĕ nu sufere scădere.

Pentru semestrul I al anului scolar c. 1891/2 început la 1 Septembre, s'au inscris 17 ele, anume:

în clasa I. . . . . 4 eleve
„ „ II. . . . . 3 „
„ „ III. . . . . 4 „
„ „ IV. . . . . 6 „ cari sunt

după confesiune 10 gr. or. şi 7 gr. cat.

Demisiunând directorul şi învĕţătoriul scólei nóstre de până aci, în urma denumirei sale de profesor la scóla civilă a Asociaţiunei, dela postul, ce a ocupat, comitetul cu considerare la numĕrul elevelor, a aflat cu cale a nu mai institui o a 2-a putere didactică ci singur numai un director al scólei, care se propună ca învĕţător suplent totodată şi religiunea pentru elevele gr. or., cântul, limba română în clasele III şi IV şi eventual alte obiecte, ce nu ar putea provedé învĕţătórea.

Pentru postul de director şi totodată catichet şi învĕţător suplent, ne-a succes a câstiga pe M. O. D. assesor consistorial, referent scolar, dl protodiacon Mateiu Voileanu, care încă în anii primi ai înfiinţării scólei nóstre a provĕdut postul de învĕţător cu mult zel şi conscienţiositate.

Sperăm deci, ca sub conducerea dênsului scóla va prospera în mod îmburător.

Drept remuneraţiune pentru provederea directoratului şi a funcţiunei de învĕţător suplent, comitetul ţinênd cont de venitele reuniunei, i-a votat suma cuprinsă în budgetul anului 1892, care vi se va presenta la locul seu pentru desbatere.

Predarea scólei cu inventariul ei s'a întêmplat în 18 Septembre a. c. şi s'au aflat tóte recuisitele apărţinĕtóre scólei în regulă, afară de puţine obiecte, pentru cari s'a luat mĕsuri ca sĕ se înlocuéscă, asemenea s'a dispus încassarea restanţiilor de didactru şi efectuirea unor reparaturi mĕrunte la mobiliarul scólei.

Fiind 6 eleve adăpostite în internatul Asociaţiunei, cari solvesc didactrul aci, ér 1 eliberată cu totul, 3 pe ½ de didactru, solvesc didactrul întreg numai 7 eleve. Stând deci suma ce încurge din didactru în proporţiune fórte nefavorabilă cu spesele împreunate cu susţinerea scólei, comitetul a decis a ruga pe on. comitet al „Asociaţiunei transilvane“, ca sĕ lase didactrul solvit la cassa scólei civile, în folosul scólei nóstre, cea ce sperăm, că ni se va şi încuviinţa.

Precum în anii precedenţi aşa şi în anul curent am fost norocoşi a primi dela institul de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu, în urma conclusului adunării generale a acţionarilor din 31 Martiu a. c. însemnatul ajutor însuma de 300 fl. v. a.; pentru care veţi binevoi a esprima la rêndul seu mulţămită protocolară.

P. O. D. director seminarial dl Ioan Hannia a contribuit pentru scopurile reuniunei suma de 5 fl.

De membrii noi s'au inscris:

Ca membrii pe viaţă:

doamnele Emilia Gabor soţiă de subjude reg. în pensiune, Emilia Tilea, soţiă de inginer din Sibiiu, Sabina de Preda soţie de adv. din Câmpeni; ca membru ajutător pe viaţă cu 20 fl. Dr. Basiuliu de Preda adv. în Câmpeni; ca membrii ordinari cu tacsa anuală de 2 fl.:

dómnele: Iosefina Diaconovich, soţia secret. institutului „Albina“ din Sibiiu, Aurelia Goga, soţiă de preot din Rĕşinariu, Letiţia Popovici, soţiă de profesor din Sibiiu, Hareti Russu, vĕduvă de jude reg. din Sibiiu, Letiţia Bologa, soţiă de profesor din Sibiiu, d şóra Dora Dancăşiu din Rĕşinari, — ér ca membrii ajutători cu cotisaţiune anuală de 2 fl:

domnii: Ioan Broju, jurnalist din Sibiiu, Iosif Goga, paroch gr. or Rĕşinari şi Ioan Papiu, protopop gr. or. din Sibiiu.

Reuniunea numĕră membrii onorari . .	5
„ „ „ „ fundatori . .	3
„ „ „ „ pe viaţă . .	30
„ ajutători odată pentru totdeuna .	30
„ „ „ „ ordinari . .	91
„ „ „ „ ajutători . .	56
total	215

cu 9 mai mulţi ca la edunarea generală ultimă.

Incheiăm cu acestea raportul nostru şi ve presentăm următórele propuneri:

1. Sĕ luaţi acest raport la cunoscinţă.
2. Sĕ daţi espresiune condolenţei d-vóstre pentru membrii repausaţi Ana Ghibu şi Dr. Ioan Moga.
3. Sĕ votaţi mulţămită protocolară institutului „Albina“ pentru ajutoriul de 300 fl.
4. Sĕ primiţi proiectul de buget pe anul 1892, care vi se va espune imediat prin cassariul reuniunei şi în fine
5. Sĕ întregiţi celea 2 locuri vacante din comitet prin alegere.

Din şedinţa comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ţinută la 13/25 Octobre, 1891.

Maria Cosma, presidentă. Dr. *Russu,* secratar.

Varietăţi.

* (Personal.) Prea Sânţiile Lor Domnii episcopi Ioan Meţian şi Nicolae Popea au sosit cu trenul de eri la Sibiiu spre a lua parte la şedinţele consistoriului metropolitan, convocat pe ḑiua de 11 Novembre.

* (Comite.) Fóia oficială a publicat denumirea comitelui suprem dela Pojon, cont. Zichy şi de comite al comitatului Trencin.

* (Têrg de ţéră.) Antistia comunală din Şiria ne rógă sĕ anunţăm, că têrgul de ţéră în Şiria (Világos) se va ţiné în 28, 29 Novembre st. n. 1891.

* (Statele poliglote) Dl N. Fleva, deputat în camera României, care se aflâ actualminte la Roma, luând parte la congresul păcei, a adresat „Voinţei Naţionale“ următórea telegramă:

După lungi discuţiuni, congresul a admis următórea mea propunere:

„Congresul este de părere, că, în statele compuse din diferite naţionalităţi, guvernele ar ajuta sĕ se asigure pacea, dacă ca şi Elveţia, ar respecta caracterul etnografic şi desvoltarea acestor naţionalităţi după legi, libertate şi justiţie.“

* (Ḑilele critice ale anului viitoriu.) Profesorul de astronomiă Rudolf Falb ḑice, că ḑilele critice ale anului 1892 vor fi fórte primeşdióse. Fórte puţine semne sunt, că vom avé o vară căldurósă şi secetósă, ci mai mult trebue sé ne aşteptăm la o vară ploiósă. In 1892 luna va fi mai aprópe de pământ şi de aci se conchide, că ḑilele critice ale anului viitoriu vor fi mai primeşdióse ca de obiceiu. Speranţe la o bună recoltă de vii nu putem avé nici pentru anul viitoriu. Intre cele mai vehemente ḑile critice ale anului viitoriu, Falb numĕră ḑiua de 28 Martiu, 26 Aprile şi 16 Novembre st. n. Falb e în credinţa, că tot la ḑice mii şi patru sute de ani trebue sĕ urmeze un potop, căci în urma constelaţiunei corpurilor ceresci tot la acéstă periodă de timp vin corpurile ceresci în posiţia de a pricinuí prin puterea lor atractivă vĕrsarea apelor. Fiindcă cel din urmă potop s'a întêmplat cu patru mii de ani înainte de Christos, cel mai de aprópe potop va urma la anul 6400 după Christos. Potopul acesta însĕ nu va mai fi aşa de primeşdios ca cel trecut. Incă cu o miă de ani înainte se va puté cunósce din anumite semne caracteristice sosirea viitorului potop, despre care nici vorbă nu póte fi, că doră ar fi de natură de a nimici progresele culturei la care a ajuns omenimea până acum. Acéstea însĕ sunt numai nisce preḑiceri nesigure, basate pe sciinţa astronomică.

* (Necrolog.) Subscrisa, ca mamă, cu inima înfrântă de durere, aduce la cunoscinţă tuturor rudeniilor, amicilor şi cunoscuţilor, că iubitul şi neuitatul ei fiu *Romulus Miculescu*, candidat de advocat, după grele suferinţe, împărtăşit cu st. taine, a rĕposat în Domnul la 4/16 Novembre a. c. diminéţa la 9 óre, în etate de 43 ani.

Rĕmăşiţele pământesci ale defunctului s'au aşeḑat spre odichna eternă — după ritul gr. orient., în 6/18 Novembre a. c. la 3 óre d. a. din locuinţa: Budapesta, VII strada király Nr. 13 în cimiterul comun de lângă strada Kerepes.

Budapesta, la 5/17 Novembre, 1891.

Fie-i ţerina uşóră şi memoria binecuvêntată!

Ved. preótésă: Sofia Miculescu năs. Sando.

Recepte din industria de casă.

Văpsitul lânei, inului şi cânepii.

(Veḑi Nrii 94, 97, 102, 110, 117.)

Negru-vînăt: Ferbem pétră de vin în căldare pănă se disólvă de tot; adaugem pétră vînătă, apoi galiţcă (numită şi calaican) şi estract de lemn galben; după-ce s'au disolvat şi acestea, jintuim zama, punem lâna în lăuntru şi o ferbem binişor, întorcêndu-o de câte-va ori. Lâna, care în timpul acesta s'a văpsit în galben mohorît sau galben ruginit o scótem afară şi o lăsăm sĕ se recorésca bine ér în zama rĕmasă în căldare, punem estract de lemn vînăt; dupăce s'a disolvat acéstă materie şi a dat apa în clocot, curăţim spuma şi punem lâna din nou în căldare, o ferbem şi o întórcem de 2—3 ori ér, dacă observăm, că e cumva pĕtată, atunci mai adăugăm puţină galiţcă, lăsăm sĕ mai férbă puţin, pe urmă scótem lâna şi o spălăm.

Cafeniu: In căldare punem pe fund un rênd de cójă verde de nucă, apoi un rênd de lână, şi érăşi un rênd de cójă de nucă şi un rênd de lână până ce se umple căldarea; pe urmă turnăm apă preste ele pănă ce se covêrşesc şi le ferbem bine. Dacă colórea nu ese destul de frumósă, atunci ferbem lâna cu alte coji de nucă; zama dintâi o folosim şi la a dóua ferbere.

Notă. Materiile folosite la văpsit se cumpĕră din băcănie (droguerie).

Cele dintâi recepte din fie-care colóre sunt aplicate în practică de înşişi văpsitorii profesionisti; cu tóte acestea însĕ nici cestelalte nu sunt inferióre celor dintâi.

Comunicate de recepte am primit dela dómnele: Elena Mitoc şi Ecaterina Pitiş şi dela domnii: Vartolomeiu Bude, Constantin Dimian, Gaorge Domnişor şi Vasiliu Domşa.

Avis.

In conformitate cu conclusul luat în şedinţa comitetului central al „reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului“, ţinută la 5 Novembre a. c. acel comitet va distribui şi în anul 1892 între membrii reuniunei în mod gratuit surcei (mlădiţe) de altoit meri şi peri, apoi seminţe de trifoiu şi de napi de nutreţ.

Doritorii de a fi împărtăşiţi sunt recercaţi a-şi înainta cererile lor în scris la subsemnatul comitet pănă la 1 Faur n. 1892.

Totodată cei împărtăşiţi în anii trecuţi cu seminţe de trifoiu şi de napi sunt rugaţi a face comitetului un raport cât de amănunţit despre resultatul recoltei dobândite în acesti ani.

Sibiiu, 18 Novembre n. 1891.

Comitetul central al „reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

Eugen Brote, preşedinte. *Victor Tordoşan,* secretariu.

Mulţămită publică.

Pentru biblioteca şcólei nóstre din Reşinari dl Giurca Fleschin născut reşinărean, domiciliat în Giurgiu — România a binevoit a dona atât în anul trecut, cât şi în anul acesta mai multe opuri de diferit cuprins. Tot prin dl Giurca Fleschin am primit pentru bibliotecă dela mult onoratul d. Ioan Boldescu director al scólei de băeţi Nr. 2 din Giurgiu în Septembre a. c. 18 opuri şi în 20 Octobre a. c. dela mult onoratul domn Alesandru Grozovici „Legea naturală“ traducere din limba franceză.

Mult onoratul domn N. Droc Barcian din Rĕşinari actual director la gimnasiul „Ioan Maiorescu“ din Giurgiu ne-a trimis cu datul de 29 Octobre a. c. 80 volume.

Asemenea ni se trimite gratuit de mai mulţi ani revista periodică eclesiastică „Biserica ortodocsă română“ din Bucuresci.

Pentru aceste fapte marinimóse corpul învĕţătoresc dela scóla nóstră de aici aduce şi pe calea acésta prea stimaţilor domni susnumiţi şi onoratei redacţiuni a revistei „Biserica ortodocsă“ cele mai călduróse mulţămite.

Reşinari 2 November 1891.

C. Hămbăşian,
director.

Concertul arangiat în 13 Octobre 1891, în favorul „Reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul Devei“, sub conducerea dlui I. Branga, deşi sub presiunea unui eveniment adênc regretat de publicul oreştian, causat prin grabnica mórte a mult iubitei soţii a dlui A. Barcian, totuşi a avut un resultat satisfăcĕtoriu, atât moral, cât şi material.

Pentru acestea aducem mulţămitele nóstre P. O participanţi, în special publicului orĕstian, care şi de astădată a arĕtat cât scie apreţia intreprinderile făcute în scopuri culturale.

Venind a ne da séma şi despre partea materială aducem la cunoscinţa celor interesaţi, ca venitul brut la acelui concert a fost de 70 fl. 20 c. Din acestia subtragêndu-se spesele de 42 fl. 10 cr. resultă un venit anual de 30 fl. 10 cr. carea sumă s'a depus spre fructificare la institutul de credit şi economii „Ardeléna“, până la următórea adunare generală a „reuniunei“, când se va transpune acesteia.

Orĕştie, 8 Novembre, 1891.

Pentru corpul învĕţ. gr. or.
Perşinar Cornel,
dir. scol.

Loterie.

Sâmbătă în 22 Octobre.

Timişóra:	28	29	22	67	42
Viena:	21	61	81	28	42

Nr. 360. [205] 1—3

Concurs repețit.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant din parochia de classa a treia (III) Stăuini, tractul protopresbiteral gr. ort. al Geógiului II, pe basa resoluțiunii consistoriale de dto 16 Apriliu a. c. Nr. 2559 B., publicându-se de două ori concurs fără resultatul dorit, se escrie acum a treia óră concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima lui publicare în „Telegraful Român“.

Venitele anuali împreunate cu acest post dau suma de 400 fl. v. a.

Competenții au a-și asterne cererile instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu în terminul indicat.

Sĕcărêmb, 1 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geógiului II, în conțelegere cu respectivul comitet parochial.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 447. [196] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan lângă neputinciosul paroch din Stanija de jos, se publică al doilea concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumĕtate din suma totală a venitelor de 401 fl., adecă 200 fl. 50 cr.

Concurenții au a-și subșterne petițiunile, instruite conform normelor din vigóre, în terminul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Brad, la 19 Octobre, 1891.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 467. [200] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă de clasa a III-a Urisiul superior, sĕ publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 408 fl. 60 cr. v. a.

Informațiuni mai de aprópe sĕ pot trage dela comitetul parochial al comunei numite.

Petenții vor înainta suplicele concursuale, instruite conform legilor în vigóre, subscrisului, p. u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral al Reghinului.

Idicel, 6 Octobre, 1891.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Galacteon Șagău,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		**Budapesta**		6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19		**Szolnok**		2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
2.12	5.51	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8¦42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—		Bucia		—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21		Ciucia		—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55		Huiedin		—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—		Stana		—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—		Aghiriș		—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47		Ghîrbĕu		—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	—	6.39	—		Nadișul ung.		—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos.	**Cluș.**	pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34		**Ghiriș**		—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57		**Cucerdea**		—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—		Vințul-de-sus		—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos.	**Teiuș.**	pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaș		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	**Copșa-mică**	pl.	—	6.57	10.47	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaș		—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighișóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Hașfalĕu		—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apața		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos.	**Brașov**	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	1.41	5.57	—	3.01		Timiș		9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		**Predeal**		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	--	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—		Murĕș-Ludoș		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Țaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistrița		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni

—	6.34	10.35	4.22		pl.	**Simeria**	sos.		9.51	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58			Streiu			9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42			Hațeg			8.36	1.54	7 52	—
—	9.58	12.—	6.36			Pui			7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24			Crivadia			7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04			Banița			6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos.	**Petroșeni**	pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	7.15			**Arad**			8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04			Vinga			7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57			**Timișóra**			6.20	1.11	5.05	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			**Ghiriș**			5.10	9.50	2.50	9.10
8 08	10.55	4.00	10.44			**Turda**			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27			Odorheiu			10.52	6.10	—	—
—	—	7.21	2.11			Sighișóră			8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău.

—	—	—	5.50			Careii - mare			6.48	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15 Vineri	10.36	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl.	**Budapesta**	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos.	Czegléd	pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl.		sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos.	Seghedin	pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl.		sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos.	Timișóra	pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—				=	—	—	—	Tr.-mixt
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl.		sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57		Topoloveț		8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20		Lugoj		7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55		Caransebeș		6.31	—	numai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40		Teregova		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54		Băile-Herculane		3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17		Topleț		3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos.	Rușava	pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—				2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	---	—		Vercerova		—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—		Bucuresci		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50		**Budapesta**		7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05		**Szolnok**		4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos.	**Arad**	pl.	11.18	8.24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl.		sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57		Glogovaț		10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.05	6.30		Pauliș		9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48		Radna-Lipova		9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07		Soborșin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	—	9.29		Branicica		9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19		**Simeria** (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50		Orĕștia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16		Șibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44		Vințul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06		**Alba-Iulia**		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.29	—	12.38	sos.	**Teiuș**	pl.	3.04	—	1.39	—	—
—	—	11.56	—									

Copșa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	**Copșa-mică**	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43			Șeica-mare			9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27			Lómneș			8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59			Ocna			8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos.	**Sibiiu**	pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl	**Cucerdea**	sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27			Ludoș			6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos.	**Oșorheiu**	pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl.		sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos.	**Reghinul-săs.**	pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16			**Simeria**			5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58			**Hunedóra**			4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zernesci

—	—	5.45	2.58			Brașov			6.24	5.20	—	—
—	—	7.26	4.39			Zernesci			8.—	6.44	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	**Brașov**	sos		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	6.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepși-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	**Kezdi-Oșorheiu**	pl.		4:—	2.45	—	—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 121 Sibiiu, Joi 14/26 Novembre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi insertiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 13 Novembre.

Incă în primăvara anului curent s'a respândit vestea, că în Rusia are sĕ fie o scumpete nemai pomenită de bucate.

Tótă speranţa şi-o pusese publicul de acolo în un seceriş bogat.

Resultatul secerişului nu a mulţămit nici cele mai modeste asteptări.

In 21 guvernamente, cu o populaţiune désă de câteva ḑeci de milióne, recolta a fost sub tótă critica şi guvernul, care era în curent cu resultatul secerişului din acele ţinuturi, nu a luat la bun timp tóte mĕsurile pentru de a împedeca ori ce esport de bucate, din guvernamentele unde secerişul a fost preste mediocru.

Intr'aceea speculanţii şi firmele cele mari, necontenit au cumpĕrat şi esportat grâne în ţeri streine, cu deosebire în Germania.

Lipsa, care era simţită în primăvéră, după seceriş numai decât a devenit inteţitóre.

Mulţi din agricultorii de mijloc au vêndut bucatele, ademeniţi de preţurile oferite.

Sĕrăcimea ab initio nu a avut bucate, dar sĕ credea, că în o ţéră ca Rusia, cu atâte milióne de hectare sămĕnate şi lucrate nu póte sĕ ajungă poporul la atâta strimtóre.

Lipsa a luat dimensiuni tot mai mari, şi în ḑiua când s'a oprit esportul de bucate a fost fapt constatat, că în Rusia domnesce o fómete, şi o meserie nemai pomenită.

In faţa tristei realităţi, că bucatele s'au rărit cu totul de pe piaţele oraşelor şi în magasii, banul a început a nu mai avea valóre.

Statul, târḑiu, dar totuşi a venit cu sume considerabile în ajutoriu şi până acum sĕ ḑice, că deja s'au împărţit între ţerani şi lipsiţi 72 milióne de ruble.

Aceste sunt un picur în mare.

Poporul sbiară de fóme, alérgă din un capĕt al unei provincii până la celalalt, făr sĕ-şi pótă stêmpăra fómea. Cei mai mulţi au năpădit în oraşe ca sĕ caute hrană pentru muncă oferită.

Alţii jăfuesc, sparg bolte, omóră ḑiua la améḑi, bat la evrei, stau în drum, aşa dela o margine până la ceealaltă domnesce terorismul.

Organele administraţiunei şi armata nu sunt în stare sĕ pună în frâu patimile deslănţuite, poporul strigă după pâne şi dacă nu o capĕtă pe bani ori pe lucru, o ia cum póte

Ţarul muscălesc, fórte târḑiu a fost încunosciinţat despre cele ce sĕ petrec în imperiul seu.

A pus pădurile statului la disposiţie, a împărţit ajutóre în bani, dar ce face omul cu banii, când aceia nu au valóre şi ori-cât ar fi abundanţa în bani, nefiind bucate, poţi îngheţa cu rublele în mână.

Mii de ómeni au sĕ cadă jertfă acestui flagel, şi în urma urmelor cine scie ce se mai póte desvolta.

Guvernul rusesc a făcut un nou împrumut de stat şi financierii francesi au subscris 4 miliarde, numai ca sĕ vie în ajutoriu muscalilor.

Acésta o au făcut francesii, parte pentru pretenia ce esistă între ei şi muscali de când cu escadra francesă la Kronstadt, parte din simţ de umanitate, ca sĕ vie celor nenorociţi în ajutoriu.

Statul a mai dat şi semênţa pentru semănătura de tómnă şi dacă anul viitoriu va fi un an roditoriu, póte că miseria sĕ va mărgini la victimele ernei acesteia.

Dar dacă s'ar întêmpla, ceea ce Dumneḑeu sĕ feréscă, încă un an slab, atunci întreg colosul dela nord va cobori în jos spre Europa centrală şi o nóuă emigraţie de popóră, o luptă pe mórte şi viaţă are sĕ se desvólte în întrégă Europa.

Ţerile civilisate vor trebui sĕ lupte contra barbarilor dela Nord, şi acestia siliţi de fómete, siliţi de instinctul propriei conservări au sĕ lupte luptă desperată.

E teribil a te cugeta la un atare spectacol şi cu tóte aceste, trebue sĕ ne facem sémă şi cu acest nou pericul, care ameninţă civilisaţiunea europénă şi cu ea pacea susţinută acum de atâte milióne de baionete.

Dacă în Rusia nu ar domni cel mai încarnat absolutism, dacă ar fi fost libertate de presă, ca sĕ dea din bun timp signalul de primejdie, póte că acest pericul era sĕ trécă preste capul poporului şi chiar şi preste al Europei întregi.

Ar fi fost póte mai mare scumpete în celelalte state, dar în nici unul nu ar fi ajuns lucrul ca în Rusia.

Sĕ ḑicea, că America are un cuant colosal de grâne, că Indiile au sĕ facă concurenţă grânelor europene.

Ei bine, unde sunt acele cuanturi adunate, ca sĕ satisfacă cel puţin trebuinţelór Rusiei, căci în altă parte lipsa nu e atât de simţită.

Sĕ vede că cu tóte înlesnirile comunicaţiunei, cu tótă iuţala cu care sĕ face aḑi esportul din un continent în altul, când e vorba de o fómete, cum e şi cea din Rusia, statele cu recolte mai bune sĕ pun în reservă, închid graniţele pentru esport şi cei cu miseria, ajung peritori de fóme.

Principiul, că cămaşa e mai aprópe de piele în aceste casuri sĕ adeveresce în tótă golătatea şi de aceea până ce primesci ajutoriu de airea, e bine sĕ iei tóte mĕsurile de precauţiune, ca sĕ nu 'ţi între sĕrăcia în casă.

Le ḑicem aceste la adresa acelor ţerani ai noştri, cari vĕnd şi ei nebunesce, îndată ce li se ofer preţuri mai ridicate, fără sĕ cugete, că pot veni vremi, în cari cu banul în mână poţi peri de fóme.

Sĕmănăturile de tómnă s'au întârḑiat, prospecte pentru anul viitoriu de un seceriş bogat nu avem şi de aceea recomândăm poporului nostru sĕ lege sacul dela gură şi sĕ cugete în ḑile albe şi la ḑilele negre, ce pot veni.

Sĕ înveţe din păţania altora şi nu din a lor proprie, cum durere de atâtea ori sĕ întêmplă cu ţeranii nostri.

Revista politică.

Delegaţiunile 'şi continuă lucrările. In decursul desbaterilor s'a ventilat cestiunea, dacă nu ar fi sosit timpul ca serviciul activ în armată sĕ se reducă dela 3 ani la doi.

Nu numai o parte considerabilă a cheltuelilor ministrului de rĕsboiu s'ar micşora, ci puteri de lucru, ómeni vênjoşi s'ar reîntórce la ocupaţiunea lor, ceeace ar fi un mare avantagiu din punct de vedere financiar economic.

Ministrul Bauer a fost fórte reservat în respunsul seu şi probabil, că numai în un viitoriu mai îndepărtat are sĕ reguleze tréba acésta, conform dorinţei cetăţenilor.

Tot în delegaţiuni s'a făcut propuneri pentru modificarea legei despre armată, privitóre la al doilea an de serviţ, ce trebue sĕ-l facă voluntarii, cari nu pot depune esamenul de oficer.

Esperinţele de un an, ḑice ministrul de rĕsboiu sunt de ajuns ca sĕ constat, că 80% au depus esamenul de oficer, un resultat acesta mult mai favorabil ca în anii trecuţi, când nu era témă pentru prolungirea serviciului încă pe un an, şi de aceea nu şi póte da consimţĕmêntul la modificarea legei.

Presidentul curţei de casaţiune cavalerul Anton de Schmerling s'a retras în pensiune, la cererea proprie.

Autograful împĕrătesc în termini atât de căldurosi, este dovada cea mai vie despre simpatiile, de cari s'a bucurat omul de stat Schmerling la curte.

Ministrul de esterne al Rusiei dl de Giers petrece tocmai acum la Paris.

FOIŢA.

Inceputurile, organisarea şi stabilirea iesuiţilor.

(Urmare.)

Éraşi după un an de ḑile, ordinul iesuiţilor primi o nóuĕ lărgire. Până acum el avea numai dóuĕ clase, noviţi şi aşa numiţi profeşi, adecă de aceia, care depuseră cele patru voturi şi de aceia, care erau primiţi ca scolari în colegiile clericale pentru ca sĕ-şi priméscă educaţiunea de iesuiţi propriu ḑis. Aceşti din urmă încă nu erau adevĕraţi iesuiţi, ci numai adspectanţi sau candidaţi, pe care'i puteau demite după plac, dacă nu le conveniau. Décă însĕ, după cum era scopul lui Loyola, ordinul avea sĕ se lăţéscă în tótă lumea, atunci era fără îndoială de lipsă, ca numĕrul instrumentelor sĕ fie înmulţit, pentru ca aci 100—120 de profesi, câţi erau în anul 1546 nu puteau corespunde tuturor recerinţelor. Dar cum sĕ-şi ajute? Prin aceea că vor admite pe cât de mulţi, ca sĕ depună cele patru voturi şi apoi a-i face profesi? A face acésta Loyola avea autorisarea prin bula: „Injunctum nobis" dar era óre acésta şi consult? Profesi erau cum s'ar ḑice „consiliul secret" al generalului şi fără consimţĕmêntul lor, constituţiunea ordinului nu se putea modifica. Prea mulţi consilieri intimi îngreunéză însĕ unanimitatea după vechiul proverb: „câte capete, tot atâtea păreri". Pre lângă acésta mai era încă a se evita de a nu iniţia o armată întrégă in idea cea mai intimă a ordinului, deórece într'o turmă mare se pot afla totdéuna mai multe oi rîióse ca într'una mică. De sigur deci, că prudenţa se opunea în mod sever de a promova cu miile la rangul de profeşi şi deci atât Loyola cât şi următorii sei observară cu rigóre principiul, a restrênge pe cât numai se póte numĕrul adevĕraţilor iesuiţi adecă a profeşilor *). Dacă deci pe calea acésta nu se putea ajunge scopul, trebuea sĕ-şi ajute pe altă cale, pentru că de instrumente mai multe aveau lipsă cu ori-ce preţ. Aşa Loyola concepu idea, a crea şi o a treia clasă de membrii, adecă o clasă compusă din aceia, care ca „coadjutori" vor puté aduce ordinului acelaşi folos, ca şi când ar fi profeşi, fără ca însĕ sĕ se bucure de aceleaşi drepturi. Classa acésta el o numì „Coadjutores" pe care'i divisa în dóuĕ subdivisiuni: „coadjutori mireni şi preoţesti. Papa întări fără esitare şi acésta nóuĕ introducere prin bula din 5 Iuniu 1546. Prin acésta ordinul iesuiţilor primì următórea organisaţiune:

Trépta cea mai inferióră, din care se recrută totdéuna propriul stup al iesuiţilor, era acela al noviţilor. Ei erau aleşi dintre tinerii cei mai talentaţi şi cultivaţi, care sĕ cresteau în colegii, erau duşi apoi în aşa numita casă de probă domus probationis unde măiestrul noviţilor magister novitiorum încă cu un ajutor, 'i supravegea şi conducea. Dacă ei remâniau neclintiţi în propusul lor, de a întra în ordin şi dacă raportul de supraveghiare eşise favorabil pentru ei, adecă au fost aflat a fi subiecte vrednice, erau apoi promovaţi la noviţi adevĕraţi şi erau trimişi în casele de noviţi, unde avéu se petrécă doi ani. Aci trebuéu ei sĕ trécă prin tóte gradele lĕpădărei de sine, trebueau sĕ-şi flageleze carnea şi se îngrijască în spital de bolnavii cei mai murdari şi scârboşi, sĕ se deprindă în a cerşi şi a face lucrările cele mai ordinare şi preste acésta măiestrul, căruia erau datori a-şi marturişi în dese confesări cele mai secrete cugete şi dorinţe ale lor, i deda la supunerea cea mai órbă. (Va urma.)

---

*) In anul 1715, când ordinul ajunsese la culmea sa, când el avea preste 700 de colegii şi numĕra preste o armată de 22,000 de membrii esistau numai 24 case de profeşi şi în nici una din ele nu trăiau mai mult de ḑece profeşi. Proba suficientă, ca principiul amintit mai sus a rĕmas regulă stabilă.

Nota lui *Greisinger*.

In ḑiua primă a fost învitat la dineul dat de preşedintele republicei dl de Carnot ér a dóua ḑi la ministrul da esterne Ribot.

Care e scopul petrecerei marelui diplomat toc mai acum în Paris, nu se scie.

Foile germâne vĕd în acésta visită de curtenire, mai mult un reclam pentru împrumuturile rusesci şi un feliu de ademenire pentru cercurile financiare din Paris, ér presa din Francia crede, că ministrul de esterne al Rusiei are sĕ închee alianţa cu Francia şi că acéstă visită este un resultat al prieteniei încheiată la Kronstadt.

Astfeliu sĕ esplică, că şi admiralul Gervais a fost învitat la dineul preşedintelui republicei.

Crisa ministeriala în România pare a nu se fi terminat prin întrarea dlui N. Blaremberg şi a dlui Al. Verícean în cabinet.

Ministrul afacerilor esterne dl Esarcu refusă de a mai participa la lucrările cabinetului, şi probabil va fi inlocuit cu dl Alecsandru Lahovari, un distins membru al grupului conservator.

Ḑiariul clerical „Vaterland“ din Viena publică o pastorală a episcopilor catolici, către credincioşii lor.

In acésta se plâng episcopii, că cestiunea scólei confesionale în Austria nu póte face nici un progres, că statul ucide simţul religios, şi că crescerea tinerimei sĕ face în spirit antireligios şi anti-catolic.

Provócă pe toţi catolicii sĕ promoveze scóla confesională şi interesele ei, ba chiar şi o universitate catolică ar fi de dorit sĕ se întemeieze.

Cât despre papa, sĕ plâng episcopii în pastorala lor, că e încă tot prisonier şi că stă încă tot sub influinţa potestăţii statului italian, ceea-ce e o ruşine pentru biserica catolică, respândită în tótă lumea.

Saşii şi guvernul.

După cum am făcut menţiune în unul din numerii trecuţi ai ḑiariului nostru, universitatea aşa numită săséscă în sesiunea din tómna acésta voesce se ia la revisiune statutul, pe basa căruia lucră dela anul 1876 şi sĕ-l prelucre în spirit liberal, care se mulţămésca pre toţi locuitorii din fostul de odinióră fundul regiu. Spre scopul acesta deja în prima şedinţă s'a şi esmis o comisiune, care e chemată se prelucre regulamentul cel nou, spre a în lesni apoi lucrările plenului.

Ca lucrarea în comisiune sĕ se pótă face cu ticnă, nu s'a ales în ea nici un singur membru ne sas.

După schimbările în cele politice, prin cari au trecut compatrioţii nostri saşi în vara anului 1890 lumea cu drept cuvênt se aştepta, ca lucrurile la noi se ia alt curs atât în viaţa comitatensă a fraţilor saşi, cât şi mai cu samă în afacerile universităţi. Şi lumea în asteptările sale nu s'au înşelat.

Cei mai violenţi, şi pentru acésta cei mai urgisiţi comiţi supremi din locurile locuite de saşi, comitele Bánfy din Bistriţa, şi comitele Bethlen din Sighişóra au fost delăturaţi, şi înlocuiţi cu ómeni, cari deşi în fond póte nu au alte scopuri finale decât antecesorii lor, în formă însĕ sunt ómeni mai de înţeles.

Pentru comitatele Braşov şi Sibiiu guvernul a denumit comiţi supremi saşi, cu deosebire de comite suprem al comitatului Sibiiu, guvernul a denumit pre omul cel mai de încredere al fraţilor saşi, pe care totodată l'a investit cu demnitatea de „*comes saxorum*“.

Ca sĕ se demonstreze şi mai eclatant prevenirea guvernului faţă cu compatrioţii saşi în urma nóuei constelaţiuni create după schimbările din véra anului 1890 în comitatul cel mai românesc din ardél, în comitatul Făgărasului, s'a denumit comite suprem un sas, anume fostul deputat dietal al cercului Agnita, care tot în spirit liberal aplică legile în comitatul numit.

Aceste semne vĕdite ale apropierei între politica compatrioţilor saşi şi între ceea a guvernului nostru, precum şi negoţierile, cari de bunăsémă au trebuit se premérgă, dar pre cari noi nu le putem cunósce, am ajuns în cele din urmă la stadiul acel dorit de compatrioţii nostri saşi şi şi de noi românii din fundul regiu, ca statutul vechiu sĕ se prelucre din nou, şi sĕ se delăture acele părţi, cari au provocat până acum nemulţămirea.

Situaţiunea în sus e deci luminată, aşa credem noi, şi cumcă şi fraţii saşi sunt luminaţi între sine asupra întrebărei, că ce e de făcut, despre acésta noi încă nu ne îndoim.

Avem la spatele nóstre un trecut de 16 ani cu actualul statut, ca basă de lucrare. In acest interval am avut ocasiune se ne cunóscem dorinţele, sĕ studiăm basa de drept faţă cu averea universităţii, se facem esperienţe politice, economice şi morale şi din ele se tragem conclusiuni logice.

Prelucrarea de bună sémă se va face în mod liberal.

In cele esenţiale, ca sĕ începem dela început cu cele esenţiale, compatrioţii nostri saşi cu abandonarea punctului de mânecare luat la 22 August 1850 prin care întreg venitul dela averea universităţii s'au dat spre scopuri curat evangelico-luterane, vor lua de principiu dreptatea şi ecuitatea, şi apoi condamnând aspru rătăcirea de până acuma, vor pune ca principiu:

1. Deórece averea universităţei e proprietatea tuturor locuitorilor din fundul regiu, venitul eĭ de peste 90,000 fl. anuali se va folosí spre scopuri culturali în proporţiunea dréptă a proprietarilor, şi aşa spre scopurile culturali ale românilor se vor destina anualiter cam peste jumĕtate din venitele anuali, rĕmâind ca ceealaltă jumĕtate sĕ se împartă după proporţiunea numĕrului între sasi şi fraţii unguri.

Drept cheiă se va puté lua chiar şi conscripţiunea făcută în anul acesta.

2. Universitatea va conclude pe basa §. 9. art. ḑe lege XII din 1876 a trimite o representaţiune la dietă, în sensul căreia §. 8 litera *d)* care statoresce dreptul de alegere dietal, ca condiţiune pentru dobêndirea dreptului electoral activ în universitate sĕ se delăture, cerênd sĕ între în valóre condiţiunile de alegere de odinióră.

3. In statutul cel nou va lua în teritoriul fundului regiu comunale eschise din aşa numitul cerc al Sĕlistei, Tălmaciu şi Branului, ca din venitele averei universităţii sĕ se pótă promova şi scopurile culturali ale locuitorilor din acest teritoriu eschis până acuma dela aceste beneficii.

4. La alegerea comitetului electoral va da teren tuturor comunelor din cercurile fostului fund regiu şi nu va restringe acest drept numai la vre o câteva comune după cum a făcut până acuma, eschiḑênd în fie-care cerc până la numĕrul de şepte pe tóte comunele şi încă cu preferinţă pe acelea, cari produc mai mulţi alegĕtori. Şi acésta o va face ca un fel de espiare a nedreptăţii ce li s'a făcut până acuma alegĕtorilor din cetăţile Sibiiu şi Braşov, cărora li s'a dat drept sĕ alégă deodată 2 deputaţi.

Şi între cele mai puţin esenţiale va sci apreţia un lucru, care şi el póte deveni essenţial, anume la facerea noului statut va formula un conclus în sensul căreia, minoritatea póte însinua contra concluselor recurs, şi guvernul în un asemenea cas póte nimici conclusul majorităţii, cerênd reşpectarea justei dorinţe esprimate de minoritate.

Acésta o va face universitatea din interes către scopurile culturale ale conproprietarilor, cari prin o majoritate îndârjită uşor pot deveni periclitate. Şi acésta de bună samă o vor face compatrioţii saşi chiar şi din conservare proprie, din un fel de egoism, de care ei până acuma n'au avut trebuinţă şi dóră nici nu l'au cunoscut. Anume după votarea noului statut pe base reale, uşor pot veni românii în maioritate în universitate, şi omul e om, greşi putem toţi, căci ómeni suntem, şi atunci vom avé un mijloc de a îndrepta rĕul.

Cam în asemenea cerc se vor misca nóuĕle reforme în universitatea săsésca.

Acestea vor fi în interesul statului şi noi din inimă salutăm universitatea pe calea reformelor.

Raportul

consistoriului metropolitan plenariu către congresul naţional bisericesc.

(Incheere).

Fondul colectat pentru a eternisa memoria fericitului archiepiscop şi metropolit Andreiu baron de Şaguna (concl. Nr. 56) numĕra la 30 Iuniu a. c. un capital de 4114 fl. 12 cr. depus spre fructificare la institutul de credit şi economii „Albina“ în Sibiiu.

Încercările de a întruni un pedagogiu central metropolitan pentru învĕţătóre cu scólă civilă de fete a Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu, şi a face în ĕst mod posibilă înfiinţarea unui astfeliu de institut, nu sunt de natură de a pune în prospect apropiata realisare a acestui scop salutariu, parte pentru disparitatea caracterului scólei civile de fete şi a pedagogiului, care ar fi sĕ se înfiinţeḑe, parte pentru-că planul de învĕţĕmênt la scóla civilă se abate cu totul dela planul de învĕţământ prescris pentru institutele de pedagogiă, şi în cele din urmă din causă, că eparchiile însărcinate cu spese abia suportabile pentru administraţiunea propriă, şi cu contribuiri la spesele administraţiunii metropoliei, ér comunele bisericesci şi singuratecii poporeni, în rapoturile economice desolate de acum, numai pot fi puşi cu succes în contribuţiune pentru înfiinţarea şi susţinerea unui nou fond, care ar fi sĕ alimenteze pedagogiul pentru învĕţătóre.

Remâne deci, ca şi acest obiect se trécă în grigea necontenită a consistoriului, care la timp binevenit va suleva cestiunea şi va veni cu propunerile sale, conform conclusului Nr. 57.

Referinţele între representanţa fundaţiunii Gozsdu şi între consistoriul metropolitan (concl. Nr. 58/1888, s'au regulat prin un normativ votat de consistoriul metropolitan în şedinţa din 29 Septembre, 1888, şi pus în aplicare la cassa metropoliei.

Regularea afacerilor epitropesci în metropolie prin un regulament uniform pentru tóte eparchiile (concl. Nr. 58) întimpină greutăţi până acum neinvinse, în considerare, că eparchiile şi au regulamentele lor speciale, puse în aplicare de ani de ḑile, ér organele administrative în comunele nóstre bisericesci mai cu sémă în cele rurale, încă nu au ajuns a aplica cu tótă esactitatea nici chiar regulamentele esistente.

Ar fi o încercare de tot riscată, şi ar produce o confusiune generală în întrégа economiă a comunelor bisericesci, dacă li s'ar impune în mod grăbit un regulament nou cu norme nóue cu modalităţi de contare basate pe alt sistem, şi li s'ar cere sĕ se acomodeze aceluia.

Voind deci a încungiura astfeliu de perturbări, măritul congres va contribui mult la consolidarea economiei bisericei în comune, lăsând la apreţiarea consistoriului metropolitan în conţelegere cu consistórele eparchiale a presinta un proiect de regulament în acéstă materie, atunci când necesitatea va fi mai urgentă şi mijlócele intelectuale pentru esecutarea aceluia mai bogate.

Regulamentul pentru administrarea şi manipularea fondurilor şi fundaţiunilor metropoliei (concl. Nr. 59 şi 129), care se estinde asupra tuturor ramilor economiei de casă servesce ca normă pentru manipularea la cassă în general şi în parte pentru acele specialităţi în administrare, cari sunt usate acum la cassa metropoliei. Aplicarea lui general va urma atunci, când dispunênd de mijlóce bogate va afla, că e consult a învesti averea sa nunumai în depuneri spre fruptificare la institute de credit, şi în hârtii de valóre, ca în present, ci pelângă acestea şi în împrumuturi hipotecare şi în realităţi.

Până atunci regulamentul actual remâne în vigóre provisoriă.

În obiectul înfiinţării a dóuĕ eparchii nóue (concl. Nr. 16) va urma raport separat.

Pentru ca preoţii nostri se fiă scutiţi pe deplin de lucrul public al ţĕrei, am întrevenit de nou, conform conclusului Nr. 67 la guvernul ţerei, respective la dl ministru de resort, cerênd considerarea preoţimei nóstre în proiectul de lege, care se pregătea atunci. Resoluţiune nu a urmat.

Relativ la înfiinţarea unui post de contabil la consistoriul metropolitan (concl. Nr. 130) se va presenta raport special.

Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiţer (concl. Nr. 136) comunicat consistorielor eparchiale spre publicare într'un esemplariu autentic, s'a retipărit după aclusul de sub E al protocolului congresual în ediţiune separată, într'un numĕr corĕspunḑĕtoriu de esemplare, cu cari sĕ se provédă comunele bisericesci, organele bisericesci în general, şi particularii, cari doresc a avé acel regulament.

Proiectul de regulament pentru alegerea deputaţilor la congres (concl. Nr. 139) se va presenta cu raport special.

În scopul de a regula şi a securá dreptul de beneficiare al românilor gr. or. la legatul consorţilor Trandafil (concl Nr. 173) s'au iniţiat pertractări oficióse cu metropolia din Carloveţ.

Resultatul obţinut la încheerea pertractărilor se va notifica măritului congres la timpul seu.

Procesul intentat pentru validitarea fundaţiunii s'a decis în favorul aceleia, şi acum tractându-se de actul fundaţiunii, pentru administrarea fundaţiunii am luat mĕsuri spre a asigura conlucrarea metropoliei nóstre la acel act fundaţional.

Protocol congresului din a. 1888 s'a tipărit cu considerare la (conclusul congr. Nr. 301/1878), în editura metropoliei, într'un numĕr proporţionat de esemplare şi s'a distribuit spre a provedé cu acelea archivele comunelor bisericesci.

În obiectul literelor fundaţionale pentru fondul celor dóuĕ eparchii (concl. congr. Nr. 165/1886) consistoriul află că prin legatul pentru înfiinţarea a dóuĕ eparchii nóuĕ nu s'a întemeiat o fundaţiune în înţelesul strict al cuvêntului, care ar reclama regularea administrării prin litere fundaţiunale supuse aprobării mai înalte.

Propunerea separată în acest obiect va urma.

Terminênd astfeliu disposiţiunile luate pentru esecutarea concluselor congresului din 1888, ne permitem a însĕmna în cele ce urméḑă, obiectele mai principale pertractate în plenul consistoriului:

Representanţa fundaţiunei Gozsdu, apreţiând motivele, cari reclamau o participare mai eficace a fundaţiunii la spesele administraţionale ale metropoliei, a acces cu consensul seu la propunerea consistoriului metropolitan şi a urcat cuota contribuirii sale anuale dela 600 fl la 1200 fl., cari cu începere dela 1-ma Ianuariu 1889, s'au şi asemnat regulat la cassa metropoliei.

In urma articolului de lege XXXII din a. 1888 consistoriul a dispus şi a efeptuit convertirea unei jumĕtăţi a obligaţiunilor de stat, cari se aflau în proprietatea fondurilor metropoliei şi cădéu sub disposiţiunile numitei legi, în obligaţiuni de stat nóuĕ, ér pentru suma, care s'a realisat din vinderea celeialalte jumĕtăţi s'au procurat scrisuri fonciare de ale institutului de credit şi economii „Albina“ cu curs favorabil.

Este cunoscut, că administraţiunea căilor ferate de stat a întrodus pe liniele sale la 1-ma August 1889 un tarif de persóne nou, cu preţuri de transport fórte reduse, aşa numitul tarif de zone, şi că societăţile altor căi ferate concurenţate prin liniele statului au fost silite a aplica şi ele tarif cu preţuri scăḑute.

Devenind astfeliu călătoria în mod considerabil mai eftină decât ce fusese până aci, consistoriul metropolitan în scopul de a cruţa resursele veniturilor sale, s'a aflat îndemnat încă în sesiunea anului 1889, a se abate dela dispoşiţiunile § 12 al regulamentului afacerilor interne, cari norméḑă spesele de călătoriă ale asesorilor consistoriali cu 50 cr. de mil, şi a decreta alte norme în privinţa speselor de călătorie, în mod provisoriu, până la regularea definitivă prin congres.

De altmintrea afacerea acésta se va supune deliberări măritului congres ca obiect de sine cu raport special.

În legătură cu acéstă regulare măritul congres va reflecta şi la eventuala modificare a § 59 al. 2 din regulamentul afacerilor sale interne, care norméḑă spesele de călĕtorie ale deputaţilor congresuali.

In urma unui cas special măritul congres va fi recercat a se pronunţa asupra modalităţilor, cum sĕ se întregéscă dispoşiţiunile statutului organic la § 28 în privinţa corporaţiunii, care se fie chiemată a alege învĕţătorii la scólele susţinute de mai multe comune.

Postul devenit vacant prin repausarea fiscalului consistorial Iacob Bologa s'a întregit prin instituirea în mod provisoriu a advocatului Dr. Nicolau Olariu.

Rapórte speciale vor urma dela senatele particulare.

In fine împlinim trista datorinţă de a aduce la cunoscinţa măritului congres: că în decursul periodului, despre care raportăm, s'au mutat la cele eterne următorii 3 membri ai acestui consistoriu: Timoteiu Miclea, Antoniu Mocsonyi de Foen şi Eliă Măcelariu; cest din urmă totodată şi controlor la cassa metropoliei.

La senatul bisericesc a devenit vacant locul, ce-l ocupa mai nainte Preasânţia Sa episcopul Caransebeşului.

Protopresbiterul Paul Miulescu, ales membru în senatul epitropesc devenit vacant pentru eparchia Caransebeşului a trecut în eparchia Aradului.

In delegaţiunea congresuală a devenit vacant locul decedatului Antoniu Mocsonyi de Foen.

Din şedinţa plenară a consistoriului metropolitan, ţinută în Sibiiu, la 28 Septembre, 1891.

Miron Romanul, m. p.
metropolit.

Leontin Simonescu, m. p.
secretariu metropolitan.

Protocolul

conferenţei a II-ă a „Reuniunei cercuală a învĕţătorilor români gr. or. din protopopiatul Aradului“, — ţinută la 30 Octombre 1891 stilul vechiu în comuna „Micalaca.“

Şedinţa I.

Ţinută diminéţa la órele 9—12. Presenţi: sub preşedinţa ordinară a preşedintelui Ioan Efticiu şi în presinţa M. O. domn protopop Moise Bocşian, profesorul Teodor Ceontea, învĕţătorii: Iosif Moldovan, Nicolae Stef, Mihaiu Oltean, Iosif Iosa, Mihaiu Chicin, Samson Logoşan, Ioan Caracion, Romul Teucean, Melentiu Boto, Uroş Achimaş, Ambrosiu Costea, Ioan Lugoşan, Vasiliu Zabu, Georgiu Morariu şi Ioan Bosgan.

Afară de aceşti membrii a mai fost presinţi ca onoraţiori: Moise Babescu, paroch în Fenlac, Ioan Ciór̃a, paroch şi asesor consistorial şi Iustin Dascal, paroch ambii din Micalaca, judele comunal, epitropii şi alţi poporeni din Micalaca.

Notariu: Vasiliu Olariu, secret. I.

I.

Conform programei statorite susnumiţii domni, s'au adunat şi întrunit diminéţa la 9 óre în sânta biserică gr. or. rom. din loc (Micalaca) asistând la celebrarea chemărei Duchului Sânt pontificată de Prea O. D protopresbiter concernințe Moise Bocşan. După acésta preşedintele reuniunei cercuale Ioan Efticiu, învĕţătoriu în Pecica, prin o cuvêntare scurtă dar pĕtrunḑĕtóre, vĕrsând interes de causă în inimile membrilor şi a publicului present, şi salutându i, deschide conferinţa a II-a din est an.

II.

Tot preşedintele Ioan Efticiu află de binevenit momentul a saluta în numele reuniunei pe P. O. D. protopop Moise Bocşan, carele ca un bun părinte desconsiderând ori-ce greutăţi şi jertfe precum chiar şi odichna de care ar avé lipsă în vêrsta s'a înaintata, în tot locul unde e numai vorbă de învĕţători, scólă şi progres este în fruntea nóstră cu trup şi suflet; salută mai departe pe M. O. domn profesor Teodor Ceontea, carele pururea neobosit muncesce cu noi alăturea la înaintarea culturei poporului; salută pe R. D. Ioan Ciór̃a şi Iustin Dascal pentru bunavoinţa cu carea ne-a primit în cumuna încredinţată păstoriei lor precum şi pe R. domn Moise Babescu, paroch în Fenlac pentru interesul manifestat faţă de întrunirea nóstră; şi în fine salută pe comitetul parochial şi pe poporul acestei comune frumóse, urândule peste tot fericire şi viaţa îndelungată.

Conferinţa şi manifestă consimţemêntul întru urări de „Se trăiască.“

III.

Prea O. Domn protopop şi inspector scolar Moise Bocşan, salută adunarea cercuală din tractul seu, prin vorbire adevĕrat părintéscă şi démnă de un adevĕrat şi bun inspector, în carea s'a intonat însemnătatea scólelor şi a învĕţătorilor poporului român, recomandă deci învĕţătorilor, ca avênd de ţintă fericirea poporului român, sĕ conlucre unul fiesce carele întru ajungerea acestui scop sublim, şi le recomandă ca pe tóte terenele sĕ se afirme de adevĕraţi români.

Salutaţiunea părintéscă a părintelui protopop şi inspector, întru urări entusiastice de „Se trăiască“ se ia la plăcuta cunoscinţă.

IV.

Părintele paroch Ioan Ciór̃a saluta adunarea învĕţătorilor, din încredinţarea comitetului parochial precum şi în numele poporului român din acéstă comună, cu un sincer „bine aţi venit.“ — Se ia la cunoscinţă cu viuă plăcere.

V.

Urméză conform programei autenticarea protocolului şedinţei premerse. Notariul presentéză acel protocol autenticat prin comisiunea esmisă spre acest scop, conform cenclusului Nr. XVIII. din şedinţa premérsă. Raportéză mai departe, că presidiul respective biroul a satisfăcut şi esecutat tóte conclusele aduse în aceea conferinţă. — Se ia la cunoscinţă.

După acestea preşedintele suspinde şedinţa pe timp nedeterminat şi provócă conferinţa că: conform programei se asiste în corpore la ascultarea prelegerilor în scólele învĕţătorilor Savu Mihuţa şi Savu Bugariu.

Presinţii în frunte cu protopopul inspector sau presentat în scóla învĕţătoriului Savu Mihuţa, unde dênsul conform ordului de óre a preles şi esaminat din „Religiune“ şi „Geografie“; apoi învĕţătoriul Savu Bugariu a preles scolarilor sei tot din acele studii, în mod paralel.

VI.

După demiterea scolarilor, preşedintele redeschide şedinţa şi provócă pe învĕţători a se pronunţa asupra acestor prelegeri.

Conferinţa după mai multe obiecţiuni metodice, pro şi contra, conchide: că resultatul şi modul de propunere e satisfăcĕtoriu; şi în sfêrşit, la propunerea învĕţătoriului Iosif Moldovan conferinţa decide şi recomandă dlor învĕţători că: „la propunrea geografiei pentru instruirea mai bună se foloséscă de semnul,“ încât acela până acum nu s'a practisat.

Fiind timpul înaintat preşedintele ridică şedinţa

Dat ca mai sus.

Ioan Efticiu,
preşedinte.

Vasitiu Olariu,
notariu.

Şedinţa II.

Ţinută după améḑi la órele 2—6. Presenţi: sub presidenţa ordinară a preşedintelui Ioan Efticiu şi presenţa protopopului inspect. Moise Bocşan, Teodor Ceontea profesor, apoi învĕţătorii Nicolau Stefu, Mihaiu Olteanu, Savu Bugariu, Iosif Iosa, Iuliu Plaşa Ioan Lugoşan, Ambrosiu Costea, 'Romul Teuceanu, Mihaiu Chicin, Samson Lugoşan, Ioan Caracioni, Uroşu Achimasiu, Melentiu Boto şi Vasiliu Zabu.

Afară de acesti membrii au mai fost presenţi ca onoraţiori: Ioan Ciór̃a, paroch şi asesor consistorial şi Iustin Dascălu ambii preoţi din Macalaca, Moise Babescu paroch în Fenlac, judele comunal şi alţi poporeni din Micalaca.

Notariu: Iosif Moldovan, secret. II.

VII.

Se constată ca dela conferinţa de aḑi lipsesc 10 învĕţători. — Conferinţa autoriséză biroul a purcede conform „regulamentului consistorial“ Nr. 5.

VIII.

Preşedintele aduce la cunoscinţă, că pentru ţinerea de disertaţiuni s'au însinuat încă din şedinţa respective conferinţa premérsă, dl profesor Teodor Ceontea despre „mĕsurile metrice; învĕţătoriul Nicolau Stefu despre „Mătăsărit“: rógă deci pe susamintiţii domni a-şi ceti operatele, cari

se primnsc din partea celor presenţi întru urări de „sĕ trăiéscă“ şi se aclud la acest protocol sub A) şi B.)

Referitoriu la disertaţiunea cea din urma se decide: că corpul învĕţătoresc în genere precum şi unul fiescare membru în specie sĕ stăruiéscă întru lăţirea acestui ram important al economiei între poporenii nostri.

IX.

Conform programei urméḑă tractarea „esercitelor intuitive, cetitul şi scrisul în scóla poporală“, împărţite acestei reuniuni cercuale din partea reuniunei generale. Pe basa decisului conferinţei premerse ţinute în Pecica rom. la 5/17 Iuniu a. c. N. X. preşedintele prin notariu provócă membrii pentru de aşi ceti insinuatele operate în ordinea împărţirei făcute de comisiunea esmisa sub Nrul de mai sus.

In urmarea provocărei se însinuă: 1. Iosif Caracion despre „Corpul omului“. 2. Iosif Iosa despre „Pădure“. 3. Somul Teuceanu despre Impĕrţirea timpului“. 4. Ioan Lugoşian despre „Formaţiunile pămêntului“. 5 Iosi Moldovan despre „Ceriu etc.“ 6. Georgiu Roman despre „Aerul atmosferic“ 7. Melentiu Boto despre „Scrierea şi cetirea anului V.“ 10. Uroşiu Achimasiu „Minerale“.

Cari operate după cetire se aclud la acest protocol sub C) D) E) F) G) H) I) K) L) M).

X.

Preşedintele provócă reuniunea cercuală a se pronunţa asupra operatelor cetite şi a aduce în acésta causă un conclus meritorial.

Membrul Teodor Ceontea în urmarea acésta face propunerea, ca sĕ se alégă o comisiune, carea se censureze tóte operatele şi în şedinţa viitóre raportând despre resultat sĕ vină cu propunere concretă în acésta causă.

Propunerea D. Ceontea se primesce şi se esmite o comisiune constătóre din d nii Teodor Ceontea, Dr. Petru Piposiu, Ioan Efticiu, Samson Lugoşianu, Nicolau Stefu, Georgiu Gebeleşiu şi Iosif Moldovan.

XI.

Referitoriu la învĕţătorii, cari nu şi-au însinuat operatele lor, conferinţa decide: respective — Autoriséză biroul pentru ai provoca sĕ-'şi înainteze lucrările lor la adresa preşedintelui Ioan Efticiu cel mult până în 1 Ianuariu, 1892 pentru-ca acesta încă în timp potrivit şi anume până în 1/12 Ianuariu sĕ le îninteze comisiunei censurătóre.

XII.

Cu privire la designarea timpului şi locului pentru adunarea viitóre: reuniunea cercuală unanim designéză ḑiua de 6/18 Februariu, 1892 şi comuna Arad, unde se va asculta prelegerea învĕţătoriului Nicolau Stefu.

XIII.

Membrul Teodor Ceontea propune a se vota mulţămita protocolară preoţilor Ioan Ciór̃a şi Iustin Dascăl precum şi învĕţătorilor locali, pentru jertfele aduse întru succesul conferinţei nóstre şi pentru bunăvoinţa, de care ne-a împărtăşit în frumósa lor comună.

Se primesce unanim, între manifestaţiuni de „sĕ trăiéscă“.

XIV.

Părintele paroch Ioan Ciór̃a, în numele seu şi al celorlalţi funcţionari bis. mulţămesce reuniunei cercuale pentru onórea de care i-a împărtăşit în timpul fiinţei lor în comuna Micalaca, şi 'şi cere scusă pentru cele dóră nesuccese conform dorinţelor lor. — Se ia la cunoscinţă cu plăcere.

XV.

Se propune alegerea unei comisiunei pentru autenticarea protocolului presente. — Conferinţa esmite în aceea comisiune pe membrii: Teodor Ceontea, Nicolau Stefu, şi Mihaiu Olteanu din Arad.

XVI.

Conmembrul Samson Lugoşianu, salută pe pré onoratul domn protopresb. şi inspector scolar Moise Bocsanu pentru interesarea de causele nóstre scolare şi pacienţa avută în tot decursul acestei conferinţe şi îi doresce în numele seu şi a întregului corp învĕţătoresc din acest tract, mulţi şi fericiţi ani, tărie şi sănătate, spre a ne puté conduce încă mulţi ani pe noi şi destinele nóstre scolare.

XVII.

Protopopul inspector prin puţine cuvinte pune tuturor membrilor la inimă interesarea de tot ce promovéḑă înaintarea şi binele reuniunei, scólei şi preste tot a poporului român, mulţămesce învĕţătorilor sei pentru tóte manifestaţiunile de iubire şi promite şi pentru mai departe tot ajutoriul şi sucursul seu învĕţătorilor şi reuniunei lor.

Conferinţa primesce şi ia la cunoscinţă cu plăcere.

Ne mai fiind alte agende, preşedintele dorind conmembrilor tot binele până la revedere, închide conferinţa.

Dat ca mai sus.

Ioan Efticiu,
preşedinte.

Iosif Moldovan,
notariu.

Acest protocol s'a cetit şi autenticat.
Arad, în 20 Novembre n. 1891.

Teodor Ceontea. Nicolau Stefu. Mihail Olteanu.

Convocare.

P. T. membrii ai „Reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Sibiiului“ se invită prin acésta la adunarea generală a reuniunii, ce este a sĕ ţiné în ḑilele de 22 şi 23 Novembre a. c. st. v. în Sibiiu (edificiul scólei din suburbiul Iosefin) cu următoriul

Program:

1. Vineri 22 Novembre la órele 9 a. m. participerea membrilor la serviciul divin împreunat cu

chemarea sfântului Duch, în biserica din suburbiul Iosefin.

2. Deschiderea adunării prin presidiu și apelul nominal al membrilor ordinari.

3. Statorirea definitivă a programului.

4. Presentarea raportului comitetului central despre activitatea sa dela ultima adunare generală încóce și alegerea unei comisiuni pentru censurarea aceluia.

5. Istoricul computului și geometriei în scólele poporale.

6. Despre „concentrațiune în învěțămênt“, și despre aplicarea acestui principiu la compunerea planului de învěțămênt.

7. O lecțiune practică din gramatică lucrată după treptele formale.

8. Despre „locul natal“ în scólă, tese asupra tractării obiectului din punct de vedere metodic.

9. O paralelă între constituția bisericéscă și cetățenéscă, ca bază pentru lecțiuni din acest obiect în scóla poporală.

Din ședința comitetului central, ținută la 25 Octobre, 1891.

Dr. *D. P. Barcianu*, preș. *Iliescu*, secretariu.

Varietăți.

* (Petrecere.) La apelul tinerimei române din Sibiiu, a rěspuns inteligința română într'un mod demn. Afară de familiele, cari mai sunt în doliu, putem afirma, că tóte au luat parte la petrecerea arangiată Marți séra. La cuadril și romană au jucat 70 de părechi. Multe dame și damicele s'au presentat în frumosul costum național. Petrecerea a durat cu însuflețire până în diorile dilei.

*(Orașele Ungariei.) După statistica din urmă se află in Ungaria 109 orașe, în care numěrul locuitorilor nu e sub 10,000 suflete. Cel dintâiu oraș e Budapesta cu 492. 237 și cel din urmă Miava, care cu miliție cu tot numěră 10,005 louitori

Instrucțiunea și necesitatea metodului ei.

(Disertațiune cetită în conferința învěțătoréscă din Cefa.)

Cunoscințele, cari și le însușesce fie-care om, le acuiră prin instrucțiune. Educațiunea și instrucțiunea țintesc la desvoltarea și cultivarea puterilor omenesci.

Și fiind-că calea, pe care purcede instrucțiunea pentru ajungerea scopului anumit, se deosebesce în mare měsură de a educațiunei: urméză invederat, că instrucțiunea are sě fie tractată separat.

Activitatea educațiunei țintesce la desvoltarea tuturor puterilor omenesci, fără însě a fi cu privire la câstigarea cunoscințelor; până când instrucțiunea ne procură cunoscințe după anumite principii și reguli.

Și fiind că cunoscința sě produce prin inteligință urméză: că instrucțiunea țintesce direct la cultura și desvoltarea inteligenței.

Inteligența este talismanul cel mai prețuit al omului. Prin inteligință ne formăm icónă despre lumea esternă, care e basa tuturor cunoscințelor. Omul a cărui inteligență e desvoltată, dicem, că e preceput, și din contră omul acărui inteligență e nedesvoltată: un instrument în mânile celor precepuți. Omul nepreceput ajunge adeseori la ideea aceea: că lumea nu e bună, și nu póte trăi in ea. Dară cine e causa? nepreceperea, căcì ea este isvorul a tótă nefericirea.

Omul a cărui inteligință e desvoltată, ori-ce vitrigități îi stă înainte, tóte le póte suporta mai cu ușoritate. „Nimic nu e așa de dur, de greu, ca sě nu pótă învinge mintea“ dice Seneca. Și drept dice Seneca! că prin minte omul tote le învinge, și tóte le póte suporta mai cu ușoritate și succes: și fiind-că mintea (inteligința) e de așa mare însemnătate: deci trebue sě fim cu deosebită privire la cultivarea intelegința copilului, ca sě nu cadă victima nefericirei nesciinței.

La instrucțiune trebue sě fim cu deosebită privire sě nu îngrămădim spiritul copilului cu cunoscințe multe, fără ca acelea sě fie bine organisate; căci nu e nimic mai periculos pentru copil de cât o dresură mechanică ca acésta, fiind aceste cunoscințe fără temeiu, învěțându-le mechanice. Și acésta e o tortură pentru copil, neprecepênd ceea ce învață, căci puterile spirituali ale copilului sě tîmpesc în loc de a se desvolta

De aceea mai nainte de tóte trebue sě desvoltăm puterea cugetativă în copil, ca sě fie în stare de a petrunde chiar și logice cunoscințele predate. Dară sě ne ferim sě nu încordăm prea de timpuriu și peste měsură puterile spirituali ale copilului. că atunci în loc de a-sě desvolta, sě nimicesc, sécă, și sě sting, și în urmă nu scie nimic Așa sě dice despre marele Leibnitz, că ar fi învěțat a ceti în o singura di, și încă de mic a arangiat biblioteca tatălui seu. Newton, care din etate fragedă a descoperit legea despre gravitatea universului, întru atât a fost desvoltate puterile spirituali, însě la bětrânețe nu a sciut nimic, căci tóte cunoscințele câstigate în etate fragedă au dispărut din memorie. De aceea avem sě ținem cont de măsura recerută în tóte și preste tot, sě nu desvoltăm o putere spre scăderea celeea-lalte; ci sě ne nizuim a preda materia astfel ca puterea spirituală a copilului, sě pótă pětrunde și prelucra bine, fiind că numai așa va deveni proprietatea spiritului. „Nu multe ci mult“ acésta este devisa învěțěmêntului adevěrat.

Fiind instrucțiunea comunicarea cunoscințelor sistematice, și dacă dorim ca instrucțiunea sě succédă, sě recere ca fie-care învěțătoriu sě poșadă acele principii și reguli, cari țintesc la procurarea cunoscințelor. Numai acel învěțătoriu sě póte numí învěțătoriu adevěrat, carele scie principiile și regulile instrucțiunei, și totodată le scie aplica în viața practică.

Acela va fi totdeuna în stare a se orienta, și va sci dacă procede bine, ori fals. Cu tóte că un învěțătoriu posede principiile și regulele instrucțiunei, nu-și va puté ajunge scopul dorit, și tóte nisuințele sale vor fi zădarnice; dacă nu va cunósce modul sau calea care conduce la scop în instruirea obiectelor de învěțămênt, ca cunoscințele se fie bine instruite, și bine organisate. Și acel mod care tractéză despre instruirea obiectelor de învěțămênt e metodul.

Fie-care pedagog adevěrat trebue sě scie metodul.

Pentru-că esperința de tóte dilele ni-a dovedit și ne dovedesce destul de lămurit, că mulți învěțători, pe lângă tótă sciința și diligința lor nu au produs, și nu produc resultatele corěspundătóre în obiectele de învěțămênt; și éră din contră, că învěțători cu mai puțină cualificațiune, produc resultate mai îndestulitóre, dacă posed desteritatea metodică.

De aceea are tot dreptul „Diesterweg“ când dice: „Tăria învěțătoriului zace în metodul seu“.

Metodul e arma învěțătoriului prin care delătură rěul din scólă. Dela metod atêrnă ușorarea sau îngreunerea instruirei la procurarea cunoscințelor după cum adecă: e metodul bun sau rěu. Invěțătoriul care scie metodul special la fie-care obiect de învěțămênt, nu se va năcăji prin esercițiе multe, și esperimente góle, acela va merge pe calea înaintării; fiind-că învěțămêntul numai atunci póte fi temeinic, dacă are basă bună, și basă bună numai atunci póte se aibă, dacă e predat metodice. De aici resultă: că metodul e fórte necesar pentru fie-care învěțător la instruirea obiectelor de învěțămênt, fiind-că cunoscințele cele mai vaste, și frumóse nu prind rădăcini tari sau de feliu, dacă nu sunt comunicate conform regulelor metodice.

De aceea on. colegi sě ne nizuim din rěsputeri a ne însuși acel metod rațional intnitiv, care adi deja e în valóre, și după acel metod sě procedem toți. Și acel metod rațional ni-l vom însuși astfel, dacă ne vom întruni cât mai des în societăți sau reuniuni de cultură, unde din partea reuniunei, vor fi denumiți unii dintre învěțătorii mai desteri de a ținé prelegeri practice, din ramurile fie-cărui obiect de învěțământ, cum fac și alți confrați din alte părți: și asistând noi la acelea prelegeri practice, ne vom însuși unii de la alții acel metod rațional-intuitiv prin care vom puté progresa mai cu securitate la scopul dorit, și ne vom înainta noi înșine, și prin noi némul nostru.

Inand la 18 Novembre, 1891.

Ioan Costa, învěțătoriu.

Nr. 360. [205] 2—3

Concurs repețit.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant din parochia de classa a treia (III) Stăuini, tractul protopresbiteral gr. ort al Geógiului II, pe basa resoluțiunii consistoriale de dto 16 Aprile a. c. Nr. 2559 B., publicându-se de două ori concurs fără resultatul dorit, se escrie acum a treia óră concurs, cu termin de 30 dile dela prima lui publicare în „Telegraful Român“.

Venitele anuali împreunate cu acest post dau suma de 400 fl. v. a.

Competenții au a-și asterne cererile instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu în terminul indicat.

Sěcărêmb, 1 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geógiului II, în conțelegere cu respectivul comitet parochial.

Sabin Piso, protopresbiter.

Nr. 210. [202] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan înființat cu încuviințarea Prea veneratului consistoriu archidiecesan din 4 Septembre a. c. Nr. 5083 B., în parochia de clasa a III-a Finteușul mare, cu filia Bercheș, în protopresbiteratul gr. or. al Cetății de pétră, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Fiitoriul capelan va avé jumětate din venitele parochiale, care computate după o nóuă regulare a venitelor preoțesci dau la an 454 fl., adecă patru sute cincideci și patru floreni.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și așterne petițiunile lor instruite conform prescriselor legei la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat, (posta ultimă Kápolnok-Monostor).

Cărpiniș, în 16 Octobre 1891.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Șovrea, protepresbiter.

Nr. 578. [203] 3—3

Concurs repețit.

De óre-ce în urma concurselor publicate până acum, nu s'au insinuat concurenți la vacanta parochie Măgura, ppresbiteratul Clușului, acum după-ce comitetul parochial a imbunătățit venitul preoțesc dela 301 fl. 60 cr. la 393 fl., și a decis, că va edifica casă parochială cu supra edificate economice trebuinciόse, ba va da și dóuě pămênturi arătóre în folosința parochului ca porțiune canonică; prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 dile dela prima publicare în „Telegraful român“.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poftiți a'și asterne petițiunile lor instruite conform dispositiunilor legei in vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Cluș, 8 Octobre, 1891.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial.

Tuliu Roșescu, adm. protopresb.

Nr. 667. [199] 3—3

CONCURS.

La ordinul Preavenerabilului consistoriu archidiecesan Nr. 5659 din 24 Septembre a. c. pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Sălcud, tractul protopresbiteral al Têrnavei, sě escrie concurs a treia óră, cu termin de 30 dile dela prima publicare în „Telegrafful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit aprópe de 490 fl.

Concurenții la acest post au sě se presenteze în terminul legal în parochie și la biserică, spre a și arăta desteritatea, pentru a cânta, respective a celebra și a cuvênta, ér informațiuni mai detaiate sě pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Suplicele concurenților au sě fie instruite conform legilor în vigóre și asternute în terminul suscitat la subscrisul (u. p. Küküllővár).

Cetatea de baltă, 16 Octobre, 1891.

Oficiul protopresbiteral al tractului Têrnavei, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran, protopresbiter.

Nr. 311. (197) 3—3

CONCURS.

In sensul ordinului consistorial dto 4 Septembre a. c. Nr. 5147 B. pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Gurasada protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare a acestuia în fóia „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele parochiale din birul în naturale și din competințele stolare, cari tóte laolaltă, regulate și statorite la 12/24 August a. c. computându-se după calculul mediu al celor cinci ani din urmă dau suma de 405 fl. 25 cr.

In privința emolumentelor se pot lua informațiuni mai detăiate dela oficiul protopresbiteral și dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și asterne petițiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al tractului Iliei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Ilia, la 14 Octobre, 1891.

Avram Pěcurariu, protopresbiter.

Redactor responsabil Nicolau Ivan. Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 122 Sibiiu, Sâmbătă 16/28 Novembre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nobleţă săséscă.

Sibiiu, în 15 Novembre.

„Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt“ organul patentat săsesc de aici în Nrul seu 5461 din 24 Novembre n. îşi începe revista politică cu apreciarea articolului nostru din Nrul 119, relativ la sesiunea presentă a universităţii săsesci.

Dacă s'ar ocupa cu combaterea articolului nostru din punct de vedere autonomic sau chiar şi săsesc, nici prin minte nu ne-ar trece, ca sĕ ne superâm, sau sĕ-i facem imputări, pentru că şi-ar impliní numai datoria de organ săsesc; fiind însĕ că cele ce s'au scris în amintitul articol s'au scris cu totul în alt scop, şi sunt denunciaţiuni maliţióse la adresa unor persóne, cari nici o rĕspundere nu pórtă pentru articolul nostru, şi în special la adresa Inalt Preasânţiei Sale metropolitului nostru, ne ţinem de datorinţă a reflecta asupra lui.

După-ce ne pune în compania lui „Magyar Hirlap,“ carele nu scim, ce a scris în contra sasilor, ḑice: „Insĕ firesce îngrigirea organului archiepiscopului şi metropolitului gr.-oriental nu este pentru periclitata unitate de stat, ci lacrămile se ivesc cu totul din alt isvor ...... eventual s'ar puté modifica încâtva vestita teorie a minorităţii, inarticulată în statutul universităţii săsesci prin Coloman Tisza, în sensul căreia ministrul póte aproba şi decisiunile minorităţii.“ Interesele acestei minorităţi, carea stă din doi membri de naţionalitate română ai universităţii săsesci, le-ar fi sacrificat sasilor contele Szapáry“.....

„Asta într'adevĕr este dovadă clasică despre moralul politic şi nobleţa „Telegrafului român“ şi a bărbaţilor, ce stau în dosul lui.“

Nainte de tóte ne permitem a observa, că defel nu este lucru „nobil“, nu este „nobleţă“ a denuncia nici în sus nici în jos, nu este „nobleţă“ a suspiciona pe alţii, că au făcut un lucru după părerea ta condamnabil, când ai naintea ta pe autorul, carele este în stare a respunde pentru faptele sale şi bucuros primesce respunderea şi naintea lui D-ḑeu şi înaintea ómenilor.

„Telegraful român“ ca jurnal politic nu este organul archiepiscopului şi metropolitului gr. or. din Sibiiu, ci este organul tipografiei archidiecesane, intemeiată de fericitul metropolit Şaguna, precum nici „S. D. Tagebl“. nu este organul episcopului săsesc ci este al consorţului, care l'a întemeiat.

Şi unul şi celalalt însĕ, îşi are redacţiunea sa, carea între marginile programei ḑiarului lucră independent de voia şi scirea proprietarilor.

Pentru ce imitéză „S. D. Tagebl.“ pe „Tribuna“ întru a se atinge de persóna Escelenţiei Sale metropolitului nostru în scop de a-i micşora autoritatea?

Este dóră angagiat „tovaroşilor“ sei dela „Tribuna“ în astă privinţă? sau dóră faptele metropolitului nostru, de când au ocasiune a-l cunósce sasii, fie pe teren politic, fie pe teren social, ca cive al oraşului Sibiiu, îi îndreptăţesce a-i trage la îndoélă „moralul“ politic şi „nobleţa“?

Am dori sĕ o scim acésta, ca sĕ pricepem ce scop urmăresce „S. d. Tagebl.“ când ocupându-se de noi, firesce pentru lucruri, cari nu-i convin, totdeuna află cu cale a accentua, că suntem „organul archiepiscopului şi metropolitului gr. or.“ binesciind, că „archiepiscopul şi metropolitul gr. or.“ în înalta sa posiţiune nu se ocupă şi nu se póte ocupa, cu redactarea şi cu revisuire de articoli de ḑiare.

„Moralul politic“ al „Telegr. român“! Rugăm pe colegul nostru „S. D. Tgbl.“ sĕ ne spună: când ne-am abătut noi dela direcţiunea politică inaugurată prin intemeiătoriul ḑiariului nostru, fericitul archiepiscop şi metropolit Şaguna?

Nici odată!

O póte susţiné asta şi „S. D. Tageblatt“ despre sine?

Nu credem!

„Noblesse! Va sci tótă lumea, dacă acest cuvênt este de origine săséscă.

„Nobleţa“ este o însuşire a inimei. Sĕ póte câstiga în câtva şi prin cultură, dar în fond ea totuşi este mai mult o însuşire înăscută, o însuşire de rasă.

Au dóră cred cei dela „S. D. Tgblt.“ că şi poporul nostru din firea sa este egoist, interesat, nedrept faţă deaprópele seu, peste tot un popor, care voiesce sĕ se susţină mai mult din sudórea altora, şi în acest scop şi în trecut tot după privilegii a umblat, şi acum tot favoruri escepţionale vênéză?

Va fi póte şi altă cava, — va fi, că inteleginţa nóstră eşită din popor cu aceste păcate, numai prin cultura câstigată in scoli nu şi-a putut însuşi o „nobleţă“ de inimă, cum o au p. e. fraţii nostri saşi dela „S. D. Tgbt.“ cari bine se scie, că au fericirea a fi inzestraţi dela natură cu acéstă virtute.

Dar totuşi ce minune! Redacţiunea colegului nostru „S. D. Tageblatt“, compusă tot din saşi neaoşi, chiar prin articolul din cestiune dovedesce, că chiar şi sângele nobil se póte paralisa prin patimă.

Pentru-că a-ţi bate joc de minoritatea membrilor unei corporaţiuni, de şi aceea represintă maioritatea preponderantă a locuitorilor de pe teritoriul representat în aceea corporaţiune, şi aţi face haz din împregiurarea, că aceea maioritate preponderantă a locuitorilor representaţi în corporaţiune între împregiurile date abia pot scóte doi, pecând minoritatea scóte optspreḑece deputaţi, şi când scii bine, că cei representaţi prin minoritate nu pórtă vina, pentru că nu ei, ci în mare parte tu cel cu maioritatea măiestrită din corporaţiune ai creat situaţiunea actuală, a-ţi bate joc, ḑicem, şi a-ţi face haz în astfel de împregiurări, tu cel favorisat de cei neîndreptăţiţi — *„ist gar nicht nobel.“*

Revista politică.

Străduinţa lui Apponyi, conducĕtoriul noului partid botezat „naţional,“ pentru a ajunge la învoială cu kossutisthii la alegerile viitóre va rĕmâné zădărnicită.

Ce-l puţin aşa încep a se desfăşura acum lucrurile.

Deputaţii kossuthisti Kovács Lajos şi Majthényi Ádám publică un articol în ḑiarul independenţilor „Egyetértés“, în care combat aserţiunile şi însinuările ḑiariului „Pesti Napló“ şi iau tot deodată în apĕrare pe deputatul caranşebeşenilor Ludovic Mocsáry. Esistă, ḑic numiţii deputaţi, în Ungaria o lege a naţionalităţilor, care nu se esecută şi póte nici nu e esecutabilă, dar nu este stérsă; esistă în Ungaria naţionalităţi nemulţămite şi prin urmare esistă şi o cestiune neresolvată a naţionalităţilor; naţionalităţile trebue sĕ-şi aibă drepturile lor, prin urmare acésta e o cestiune de cea mai mare însemnătate politică, pentru care *Mocsáry* luptă de 30 ani, şi fiind că el luptă pentru principii şi nu ca apponyistii de acum pentru a ajunge la putere, de aceea kossuthistii stau la sfat cu Mocsáry şi nu vor încheia legătură cu Apponyi.

Ancheta esmisă în cestiunea revisiunei legei penale şi-a terminat, după o activitate de doue sĕptĕmâni, lucrările. Mai mult s'a desbătut în aceea anchetă, pedepsele ce vor fi sĕ se aplice în casuri de defraudări şi înşelătorii. Tot odată la propunerea prof. universitar Iuliu Vlassici s'a primit unanim, că autorii vestilor false, care au efect asupra bursei de a se ridica ori a scădé, sĕ fie pedepsiţi cu închisóre până la 1 an şi cu amêndă până la 200 fl.

FOIŢA.

Inceputurile, organisarea şi stabilirea iesuiţilor.

(Urmare.)

In anul al doilea, după ce îşi probaseră umilinţa şi supunerea lor, li se da mai mult ocupaţiuni spirituale, decât corporale şi'i esercitau în predicare catechisare şi alte afaceri spirituale. Pentru de a nu-i înfrica prea mult de chemarea lor, viitóre li se permiteau şi unele petreceri, precum era d. e. representarea de tribunale asupra ereticilor şi alte asemenea.

După ce treceau cu bun succes preste noviţiatul de doi ani, li se lua cele trei voturi ale sĕrăciei, castităţii şi supunerii şi erau înaintaţi la trépta de coadjutori spirituali. In calitatea acésta ei erau în cei dintâiu doi ani aşa numiţi scolastici, adecă scolari esaminaţi, pe care-i întrebuinţau în colegii, sau la missiuni ca ajutători. După ce îşi câştigau esperienţa recerută pentru de a'i putea aplica la posturi mai independente, erau apoi aplicaţi după talentele lor, ca profesori, rectori, predicatori, confesori şi alte asemenea şi acum primeau numirea de „Coadjutores formati“ adecă coadjutori formaţi. Pre lângă acestia mai erau încă şi „coadjutores saeculares“, adecă coadjutori mireni, cari fără se fi primit vre un grad preoţesc mai înalt, funcţionau ca economi în colegii, la missiuni şi în caselele de profes. Acestia n'aveau nimic a face cu cele spirituale propriu ḑis, adecă cu preoţirea şi instrucţiunea şi pentru că trebuiau se împlinéscă lucrurile cele mai ordinare, aveau puţină vaḑă. Nu arareori însĕ primeau şi „mireni mai de posiţiune„ titlul de „coadjutori mireni“, spre ai distinge pentru bunele servicii ce au făcut ordinului şi aceştia apoi de sine se înţelege cá nu primeau nici o funcţiune anumită, ci mai vêrtos rĕmâneau în funcţiunea lor civilă de până atunci. Ei erau numai „aliaţi“ sau „afiliaţi“ şi în bajocură 'i numiau şi „iesuiţi cu rocuri scurte“ sau şi „iesuiţii în Voto“. Scolarii lui Loyola se laudă, că chiar mai multe capete încoronate, ca împĕratul Ferdinand II şi regele Ludovic al XIV au aparţinut acestei clase a ordinului. Trépta cea mai înaltă şi se póte ḑice sîmburele şi elita societăţi o formau aşa numiţii profesi, adecă aceia, cari depuseră tóte patru voturile şi anume şi pe acela al necondiţionatei obedienţe cătră Papa şi între acestia se primeau numai aceia dintre coadjutores, care 'şi probaseră cunoscinţa de lume, instrucţiunea, fidelitatea şi esperienţa în tóte modurile. Lor le da generalul posturile cele mai înalte şi cele mai importante pentru ca pe ei sĕ putea lăsa.

Acésta era organisarea internă a ordinului iesuiţilor.

Din cele arătate până aci s'a putut vedé, cu ce privilegii estraordinare a învestit Papa ordinul iesuiţilor, îndată în primii ani ai esistenţei lui. Dar „Magna charta“ a iesuiţilor e bula papei Paul III din 18 Octobre 1549, pe care ei înşişi o numesc „Oceanul cel mare al libertăţilor lor“ şi în care papa numesce societatea iesuiţilor „un agru roditor“, firesce pentru ridicarea papei şi sugrumarea sìsmaticilor. Şi în faptă privilegiile ce li se acordă iesuiţilor prin aceea bulă sunt estra-ordinare, ceea ce sĕ póte vedé din punctele următóre:

1. „Generalul ordinului va avé, îndată după denumirea sa, o putere cu totul discreţionară în guvernarea societăţii şi anume şi asupra fiecărui membru al aceleia, ori unde s'ar afla el şi orice funcţiune sau rang ar şi ocupa. Puterea lui sĕ fie aşa de nemărginită, încât el sĕ pótă rechiema şi trimite în alt loc, îndată ce o va afla cu cale pentru gloria Domnului, chiar şi pe aceia pe cari i-a esilat papa imediat“.

(Va urma.)

In dieta croată s'a întêmplat în 24 l. c. n. o scenă fórte caracteristică, care pune în lumină raporturile dintre magiari şi croaţi. Deputatul Barcsici a interpelat în cestiunea celor petrecute la Fiume cu ocasiunea petrecerei monarchului acolo. Interpelantele afirmă, că sórtea celor 9,000 de croaţi din Fiume nu mai e suportabilă, magiarii caută sĕ-i asupréscă pe tóte terenele, cu tóte că sunt multe puncte de atingere şi trebue sĕ se spriginéscă reciproc. Raportul magistratului în cestiunea Uzelac a fost fals şi e regretabil, că nici un deputat croat nu a luat cuvêntul în dieta ungară. In fine întrébă pe banul Croaţiei, că nu află de necesar a lua sub scut pe croaţii din Fiume, a căror sórte e tot mai ameninţată atât prin desvoltarea lucrărilor în Fiume cât şi prin atitudinea guvernului unguresc. —

Precum se anunţă din Viena în delegaţiunea ungară s'au terminat desbaterile şi asupra crediteIor estraordinare pentru armată şi pentru provinciile ocupate. Desbaterile în plen pentru bugetul armatei se vor începe Luni. Se crede, că până în 3 Decembre delegaţiunile 'şi vor termina lucrările şi actuala sesiune se va încheia prin un banchet comun. —

In unul din numerii trecuţi, am fost luat notiţă despre propunerea d-lui Fleva la congresul de pace din Roma.

Dl Al. Carpatescu, publică în diarul „Bucarest“ scris în limba fracesă, dela 13/25 Novembre, următorul interesant articol:

„Am vorbit de propunerea presentată de dl Fleva congresului de pace în Roma. Revin deci asupra ei spre a completa cele ḑise şi spre a arăta cetitorilor pe acei delegaţi, cari au ţinut sĕ pună numele lor alături cu acela al dlui Fleva, sub acest document.

Iată deci tecstul esact al propunerei, sau mai bine ḑis al resoluţiunei, pentru-că aşa s'a ḑis în desbaterile din sinul congresului:

„Congresul e de părere, că în statele compuse din diferite naţionalităţi şi pe câtă vreme acestea naţionalităţi nu vor dispune întralt chip de ele însĕ-şi, guvernele vor ajuta, pentru ca sĕ se asigure pacea interióră dacă la esemplul Elveţiei, ele vor respecta caracterul etnografic şi desvoltarea acestor naţionalităţi, după legile libertăţiei şi ale justiţiei“.

Semnaţi: Nicolae Fleva, deputat, (România). — Emil Arnaud, (Francia). — F. Bajer, deputat, (Danemarca). — L. Ducomun (Elveţia). — Aug. Lalance (Alsaţia Loterangia).-Antonio Maffi, deputat (Italia). Dr. Stanoilo Voucevici, deputat, (Sêrbia). — George Angelcovici, deputat (Sêrbia). — Avvocato Arturo Bruchi — Pietro Cappellini — Giulio Furlani — Avvocato G. N. Martini — Capitano Saccardi — Dottor E. Giordano. — E. F. Moneta. — B. E. Maineri. — Dottor C. Massi.-Docteur A. A. Girard. — F. Elvieric. — F. Passy. — General Türr. — A. Mazzoleni. — Ing. L. Carpi. — D. Beisso. — Eugène Popovici (societatea de Turin şi de Roma). — L. O. Smith, senator (Svedia).

Este bine de a cunósce amicii sei. Aceia, cari au cerut o tractare justă şi echitabilâ pentru fraţii nostri din Transilvania sunt, italienii, elveţenii, danesii, svedienii, alsaţianii, sêrbii, francesii; nici un german, nici un engles, ba şi nici un austriac, n'a creḑut de datoriă de a ţiné samă de sentimentul umanităţii, ce se esprimă şi în propunerea Fleva; din contră ei l'au combătut.

Am înaintea mea ḑiariul „Diritto“ dela 17 Novembre, care conţine desbaterile asupra acestei propuneri. Ele sunt edificătóre. Un mare tumult întimpină la început propunerea de a se discuta aceea cestiune. D. D. Clark şi Pratt, fără îndoiélă un engles şi un german, se opuseră de a se pune în discusiune propunerea, pentru că ea sulevéză cestiuni iritante. Din norocire, preşedintele Bonghi este aici spre a pune desbaterea pe adevĕratul seu terêm. „Aceste cestiuni iritante, nu le inventéză congresul, ḑice el; ele esistă din nenorocire. Nu-i vorbă de a irita nici vre-un popor, nici vre-un guvern. Li se ḑice numai simplu: Vedeţi, încătrău o luaţi“!

D. Fleva, ia la rêndul seu cuvêntul şi apără propunerea sa cu elocinţă şi cu căldură. „Noi n'am venit aici, ḑice el, spre a divisa spiritele în acéstă Europă, carea tremură şi sufere, ci spre a pronunţa un cuvênt de pace. Dar ce ne am întrunit, dacă nu este iertat sĕ tractăm cestiunile periculóse? Spre a lecui un bolnav, trebue se ţinem samă de causele bólei. Suntem „medicii păcei“, sĕ observăm şi se discutăm serios rĕul, de care sufere Europa. Dreptul naţionalităţilor despreţuit trebuie sĕ fie respectat. Avem datoria sĕ ne îndreptăm către tóte guvernele şi sĕ le cerem, în numele păcei, ca sĕ respecte tóte drepturile umane, cerând arbitragiul şi domnia adevĕratei justiţii, am cerut respectul tuturor drepturilor, cuprinḑêndu-se în acestea şi acele ale naţionalităţilor“.

„Diritto“ ḑice, că discursul acesta, slab resumat aici, a fost fórte aplaudat; a meritat sĕ fie. Suntem mândrii, că a fost pronunţat de un român.

Trei delegaţi — un ungur, un engles, un german — combat propunerea fórte tare. Ei ḑic, că conferĕnţa de pace a rĕspins propuneri de asemenea natură. La ceea ce preşedintele Bonghi ripostéză: „Intre conferenţa trecută şi congresul actual, este o óre-care diferenţă. Conferenţa a representat parlamentele, noi representăm popórĕle, cari sufer.“

In fine ca sĕ terminăm, propunerea dlui Fleva a fost votată cu o mare maioritate, cu tótă oposiţia englesilor, germanilor şi austro-ungarilor şi cu deosebire a acestor din urmă.

„Diritto“ consideră votarea acestei propositiuni ca pe un lucru capital al acestui congres, şi, vorbind despre dl Fleva, ḑice: „Deputatul român póte sĕ se întórcă în patria s'a cu satisfacţiunea de a-şi fi făcut cu nobilitate datorinţa sa şi de a-şi fi ajuns ţinta, că representaţiunea română sĕ fie propusă la acest congres“.

Elogiul acesta e meritat.

Instrucţiunea în scólele poporale.

Sibiiu, 15 Novembre.

Ministrul instrucţiunei publice a presentat parlamentului raportul anual pe anul 1890, referitoriu la instrucţiunea elementară în scólele poporale.

După acest raport în comitatul Sibiiului sunt 17.800 români obligaţi de a cerceta scóla şi numai 12.400 sunt, cari o cercetéză de fapt.

Va sĕ ḑică în comitatul cel mai de frunte în ţéră, în comitatul cu populaţiunea cea mai luminată în comitatul, care şi în cele ale averei nu am puté ḑice, că stă înapoia altor comitate, preste 5 mii tineri români remân făr sĕ se pótă bucura de binefacerile instrucţiunei.

Şi dacă în anul 1890 au rĕmas atâţa tineri sé nu cerceteze scóla, este datoria nóstră sĕ căutăm ce pot fi causele unei atari stări în adevĕr deplorabile.

Nu vom merge mai departe şi vom rĕmâné în parochia Sibiiului, suburbiul inferior. De fapt în aceea parochie sunt 180 de copii obligaţi a cerceta scóla, dar în realitate o cercetéză 50—60.

Dacă ar cerceta toţi scóla, atunci nici edificiul nu ar fi de ajuns, dar nici personalul învĕţătoresc.

Aḑi funcţionéză la aceea scólă un învĕţătoriu. Onorabilul magistrat are conspectele celor obligaţi, scie, că sunt 180 de cei obligaţi, dar tace tăcerea pescelui.

Nu inteţesce pe cei renitenţi, nu pedepsesce pe cei ce negligă din simplul motiv, ca nu cumva sĕ le vină cu o cerere pentru vr'o subvenţiune dela comuna Sibiiu.

Işi va fi ḑicênd cinstitul magistrat, românii din Sibiiu ca servitori ne pot fi de ispravă şi fără de carte. Pot fi buni şi soliḑi servitori, ne pot face tóte lucrurile, cari nu le putem face cu saşii nostri şi aşa e bine, cum e.

Trecem la o altă comună în apropiata vecinătate a Sibiiului, la Cristian. Sunt şi acolo 245 de cei obligaţi a cerceta scóla, dar sunt numai dóuĕ încăperi şi doi învĕţători.

Ar mai trebui o a treia încăpere. Edificiul scólei e făcut de comună, va sĕ ḑică de saşi cu românii împreună şi al sasilor asemenea.

Ce sĕ veḑ., edificiul scólei săsesci ridicat din sudórea tuturor poporenilor e un palat cu vr'o 8—10 încăperi, al românilor un locaş modest cu 2 încăperi.

Cer românii ca sĕ li se mai facă şi lor o sală de învĕţământ, comitetul respinge cererea şi o respinge şi adunarea municipală, cu tóte protestele românilor.

Am adus dóuĕ casuri, din cari sĕ póte vedea, că acolo unde românii sunt mestecaţi cu sasii, nu pot da înainte.

Nu li se face după proporţiunea numĕrului lor nici scólă corespunḑĕtóre, nu li se dă nici salariu pentru învĕţători.

Şi venitele alodiale nu sunt ale sasilor, ele sunt ale tuturor cetăţenilor din comună şi românul e tot asemenea cetăţén în Sibiiu şi Cristian ca şi sasul de acolo.

Dar el trebue împedecat cu ori ce preţ, ca sĕ nu dea înainte.

Impedecat în cele culturale, împedecat în cele economice.

Esclusivismul acesta al confraţilor nostri l'am condamnat nu odată în colónele acestui ḑiar.

Am ridicat întemeiate gravamine faţă de purcederea lor, dar ei s'au făcut că nu le observă şi s'au mulţămit cu tăcerea. Organele dela administraţie, fiind şi acele eşite tot din sinul saşilor, e lucru natural, că nici aceste nu-şi fac datorinţa faţă de scóla română.

Aşa am ajuns în Sibiiu şi în comitatul Sibiiului de ne remân o mulţime de români orbi cu ochi. Tóte nisuinţele organelor nóstre bisericesci, tótă truda lor de a se ridica scólele aceste din comunele mestecate au rĕmas până acuma zădarnice în faţa resistinţei, ce o opun sasii culturei poporului român.

Nu vĕd ei bucuros odată cu capul progresul ce'l fac românii şi de aceea le pun feliu şi feliu de piedeci.

Pentru-că în comunele curat românesci o altă icónă ni se presentă. Incepênd dela Avrig până către Sebeşiu, în tóte comunele mărginaşe avem şi edificii de scólă corespunḑĕtóre şi şi învĕţători harnici şi cualificaţi.

In acele comune abia lipsesc 5% din cei obligaţi la scólă şi mai cu sémă cei bolnăvicioşi, cretensii şi cei cu alte defecte înăscute, de cari sunt încă mulţi copii în comunele mărginaşe. Va se ḑică, nu are sĕ se trécă negligenţa acésta de preste 5 mii copii, nici în contul poporului nostru, nici în contul autorităţilor scolare, ci tot nĕcaḑul trebue sĕ-l căutăm în comunele mestecate cu sasii.

Pe timpul absolutismului i a silit pe saşi sĕ dea în proporţiune dréptă din venitele alodiali pentru scopuri culturale şi românii se încripaseră pe une locuri cum se cade.

Indată ce nu i-a mai silit nimene de sus, ca sĕ facă ceva pentru scóle, au început a se codi fraţii sasi şi sub diferite preteste au sters dotaţiunea învĕţătorilori din venitele alodiali.

De aceea românii din fundul regiu în comunele mestecate cu sasii nu se pot avênta de loc, nu pot face nici un progres, căci nu au nici o înriurire asupra afacerilor comunale şi şi mai puţin asupra averilor alodiali.

Şi dacă va mai dura acest sistem multă vreme, bieţii români din comunele săsesci au sĕ ajungă la o sórte tristă. Aruncurile comunali, dările comitatului şi ale statului trebue sĕ le plătéscă în rênd cu sasii, dar de beneficii din păduri, din păşunate şi din alte isvóre de venit ale comunelor ei sunt eschişi cu totul.

Unicul avantagiu ce-l au faţă de saşi e că se înmulţesc. Dar mulţi cerşitori şi mulţi ómeni lipsiţi de principiile cele mai elementare ale religiunei cresciue şi de binefacerile culturei încă nu însemnéză un capital naţional, ci mai mult o miserie naţională.

Trebue sĕ ne facem deci sémă cu sórtea poporului român din comunele mestecate cu sasi, sĕ căutăm ca sĕ se institue preoţi zeloşi şi mai harnici şi sĕ lupte bărbătesce pentru esoperarea de drepturi călcate, căci altcum sasii în veci vor rĕmâné tot stăpâni şi românii vor juca un rol trist şi umilitoriu pentru tóte timpurile. Aceste le ḑicem şi la adresa acelor dintre noi, cari susţin, că sasi nu sunt şi nu pot fi periculoşi pentru români şi pentru desvoltarea lor.

Cronică.

Zarand, în Novembre, 1891.

Economice.. Baia de lângă Brad numită: „Musariu“. Concubinatele. Puţin indiferentism. Conclus congresual.

După o secetă, care a durat aprópe fără întrerumpere 4 luni de ḑile, a început sĕ plóe şi în aceste părţi. Economii sunt fórte îngrijaţi faţă de venitoriu. Sămĕnatul grâului de tómnă nu s'a putut face până acum din causă ca pămêntul a fost preste mĕsură tare. Nici cu plugul de fer nu s'a putut ara. Acum după plóie au început ómenii cu sămĕnatul, se lucră în ruptul capului.

Ce va fi însĕ cu grâul sămênat acum la cas de a da gerul, deró-ce pe aici în genere grâul se samĕnă de asupra, şi astfel va fi espus îngheţului? Dacă timpul móle primăvăriu s'ar mai îndelunga, tot ar fi ceva speranţa.

Preţul bucatelor s'a ridicat tare. Cucuruzul se vinde per 20 litre 1 fl., éră grâul 1 fl. 50—1 fl 60 cr. per 20 litre. Preste tot articlii de mâncare, cu deosebire in piaţa Bradului în urma venirei multor strĕini la băile dela Ruda, Valea morii, Musariu, s'au scumpit aşa de tare încât, ţi se pare că têrguesci în Pesta, dară nu in o comună neînsemnată.

Chiar lemnele deşi suntem încungiuraţi de păduri s'au scumpit în mod simţitor. Stânjinul vechiu sĕ vinde cu 12—14 fl. si nu se prea capĕtă.

In ḑilele acestea şi-a făcut tură prin ḑiarele din patriă şi strĕinătate vestea despre cuantul mare de aur, ce s'a aflat în baia numită „Musariu“ departe de Brad de ½ óră. Ea e proprietatea societăţii germane: „Geislinger,

Când s'a aflat aurul „în cuiburi“ dar nu ca vêna, chiar oficialii băii şi eşiau din pele de bucurie, ḑicênd, că nici în „California“ nu s'au aflat aşa ceva. Astfel s'a lăţit faima că peste o sută chilograme s'au aflat.

După ce s'a pisat însĕ piatra, şi s'a ales aurul, astăḑi cuantul aflat se reduce la 40 chilograme. Ómenii însi-şi mărturisesc că sau înşelat tare în calculul lor. De altcum 40 chg. nu e lucru bagatel.

Ceea ce este de observat e, că: bucuria băeşilor nu e aşa mare, când aurul se află „în cuiburi“ deóre-ce atunci de multeori se lucră cu anii fără a mai găsi ceva.

In trécăt voiu sĕ amintesc, că spesele şi investirile la baia „Musariu“ se ridică aprópe la ½ milion pănă acum.

Locuitorii din acest ţinut nu ar puté decât sĕ se bucure fiind baia şi pe viitoriu, cât se póte de bună.

Nu putem însĕ a ne ascunde o îngrijire, pe carea trebue sĕ o aibă ori-şi-care inteligent prevĕdĕtor faţă de poporul român din acest ţinut. Prin cumpĕrarea băilor, dela Ruda, Valea morii, Stanija, Musariu, Baiţa etc. prin societăţi germane, cu capitaluri mari, şi prin esploatarea în mare au inundat ţinutul o mulţime de băeşi de pe la Roşia, Abrud, Ofenbaia, Baia mare, Petroşeni etc. Au venit însĕ şi o mulţime de strĕini parte ca băeşi, parte ca lucrători maestri. Cu venirea acestora corupţiunea ia dimensiuni mari în sinul poporului. Concubinatele s'au înmulţit în mod înspăimêntătoriu, cu deosebire în centrele de băeşit ca Bradul, Ţeraţelul, Crişciorul, Stanija, Baiţa etc. Ele se înmulţescu ḑi de ḑi, aşa încât nu esci în stare sĕ ţi mai afli servitori, căci se însoţesc şi trăesc în concubinat, lu când bărbatul la baiă, éră concubina li face şi duce de mâncare.

Cei-ce trăesc în combinat umblă negenaţi.

Disposiţiile luate din partea organelor bisericesci din când în când în casuri concrete nu şi au avut efectul dorit; éră organele administrative nici că le dóre capul de lăţirea corupţiunei.

Ba ce e mai mult, cunosc casuri, în cari cei-ce trăesc în concubinat, şi au făcut contract de coveţuire pe câte 3 ani înaintea şi prin organele comunali prin notariu. Va sĕ ḑică un feliu de căsătoria civilă. In ăst mod dacă organele administrative fă cênd acte de conveţuire, incuragiéză convcţuirea legală, ce va mai ḑice biserica, cum va puté ea se lucre contra concubitelor?

De altcum trebue sĕ mărturisim, că în parte şi biserica nóstră nu este destul de strictă faţă cu cei-ce traesc în concubinat, ba de multe ori e îndiferentă cu totul. Altcum nu ne putem esplica casurile destul de semnificative, că până şi în corporaţiunile nóstre inferiori bsiericesci în acest ţinut s'au putut vîri şi şed negenaţi şi astăḑi indiviḑi, despre cari publicul scie, că trăesc în concubinat. S'au vîrit în comitetul parochial, în sinodul protopresbiteral; ş. a. m.

Amintesc aceste împregiurări, ca unele, cari produc scandelă, şi cei cu musca pe căciulă nu vor astepta a fi numiţi cu numele şi la timpul seu sĕ fie daţi afară, după ce congresul bisericesc au adus conclusul, că în corporaţiunile bisericesci nu pot fi membrrii cei ce trăesc în concubinat. Averea, amiciţia sau legăturile familiari nu mai póte fi titlu ca cineva sĕ fie membru al corporaţiunilor nóstre bisericesci, dacă duce o viaţă inmorală si sub tótă critica.

Eremitul.

Budapesta, în 20 Novembre, 1891.

(Scumpetea grânelor în pieţele europene. — Fómetea în Rusia. -- Prospecte slabe de recóltă în viitoriu. — „Hamburger Nachrichten“ şi Rusia. Liniscea în orient. — Rĕsboiul. — Provedinţa asecură pacea.

Preţul grânelor s'a urcat dela secerat încóce. Grâul în Viena şi Budapesta se plătesce maja cu 11 fl., ér în oraşele nóstre dela provinciă cu 10 fl. Cucuruḑul în Viena şi Budapesta se plătesce cu 7 fl., ér la oraşele provinciali cu 6 floreni.

Economii se miră, cum de s'au urcat, încă fiind tómnă preţul eerealelor atât de tare. La primăvéră pe semne va ajunge grâul la 12—14 fl., şi mai bine, ér cucuruḑul la 8—10 fl.

Ploile din véră şi frigul din primăvĕră au făcut multă pagubă mai prin tóte ţĕrile din Europa, mai vêrtos pe câmpiile de altădată fórte roditóre.

În Rusia s'a observat încă în luna lui Iuniu, că recolta va fi de tot slabă. Încă pe atunci guvernul rusesc a venit la ideea, sĕ oprésca esportul grânelor în strĕinătate. În August comisiuni oficiali rusesci au umblat la faţa locului, preţuind recólta din tot imperiul. Acéstă apreţiare s'a făcut însĕ într'un mod optimist. În Septembre şi Octobre resultatul s'a dovedit de tot slab. Ministrul de finance rus a împedecat, cât a putut, oprirea esportului grânelor rusesci în strĕinătate, pentru ca statul sĕ pótă incassa contribuţiunile. Dar în urmă guvernul rusesc a fost silit a publica un ordin pentru oprirea secării. Au urmat apoi alte ordine mai târḑiu pentru oprirea făinei orzului şi ovĕsului, napilor a pogăcilor de uleiu. In urmă s'a oprit şi esportul grâului.

Magasinele de bucate sunt góle prin tóte locurile din Rusia, unde pĕmêntul e negru, şi în alţi ani roditoriu. Aşa n Moscva, Kiev, Orel, Reval, Libau şi Petersburg şi în Poloa rusésca.

Nici marii proprietari în aceste ţinuturi n'au grâu şi ecară de sĕmênţă. Ér proprietarii cei mici n'au nici de ncat.

Nici a patra parte din holdele de tómnă nu sunt sămênate.

Grânele împărţite de guvern nu s'au sămênat încă nici din causa secetei din Septembre şi Octobre. Ci s'a consumat şi acestea.

Aşa dară prospectele de recóltă în anul viitoriu în Rusia sunt de tot slabe. La primăvéră vor sĕmâna numai acei economi, cari vor avea până atunci sĕmânţă încă şi de sămênat.

Sĕ crede, că Rusia făcea mai bine, dacă încă în August opria esportul tuturor cerealelor. Atunci, ce-i drept erariul încassa contribuţiune mai puţină; ér economii ar sta mai bine, şi ar avea şi ce semână, dacă şi nu atâta, ca în alţi ani.

Fómetea din Rusia şi scumpetea cerealelor în tóte ţĕrile europene se crede, că va contribuí fórte mult la susţinerea păcii încă pe un lung şir de ani.

Miniştrii englesi şi italiani, ca şi ministrul Kálnoky, asecură lumea despre intenţiunile tuturor împĕraţilor şi regilor de a susţinea şi mai departe pacea între popórele din Europa.

Se pare, că de astădată diplomaţia e chiar silită a susţinea pacea. Chiar din motivul fómetei şi al scumpetei.

Poporul abia se póte lupta cu neajunsurile de tot feliul. Cum dară sĕ se lupte cu arma în mână pentru nisce idealuri ale viitoriului?

Nu scim, că pe terenul economic ce ne va aduce anul viitoriu. Póte sĕ fie mai bine. Dar póte va fi şi mai rĕu.

Se crede, că Rusia de astădată e imcapabilă de ori ce resbel ofensiv. De aceeea ar fi căutat apropiare de Francia pentru-că sĕ se întărésca în — defensivă, în contra alianţei triple din centrul Europei.

Republica francesă, ca sĕ nu rĕmână isolată între statele monarchiste, primeşte bucuros şi alianţa rusésca.

„Hamburger Nachriten“ care până acum simpatisa cu Rusia, vĕḑênd, că ruşii trebue sĕ lupte cu sĕrăcie şi fómete, începe a scrie pe altă córdă, ḑicênd, că germanii n'au creḑut nici odată, că trebue sĕ lupte cu ruşii, — dar acum esistă şi acésta eventualitate.

Liniscea din Bulgaria arată, că panslavismul va sta în reservă încă mulţi ani; şi că în timpul cel mai de aprópe bulgarii nu pot fi îngrigiţi din causa unei acţiuni rusesci. Dislocările de trupe în Basarabia ar avea numai o însĕmnătate militariă defensivă, precum şi dislocările dealungul Galiţiei şi Germaniei.

Cele mai multe foi însĕ nu pot trăi fără sciri sensaţionali de rĕsboiu. Rĕsboiul trebue sĕ esiste cel puţin pe papir; în casele ţĕrancelor érna şi în postul mare.

Provedinţa prin lucrurile sale asecuréză pacea. Diplomaţii, generalii şi cealalţi ómeni trebue sĕ se acomodeze. óre şi şoviniştii? Căci muscali tot sunt la graniţă şi încă fórte mulţi!

Mr.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Alba-Iulia, în 14 Novembre, 1891. D-le redactor! In 8 şi 9 Novembre s'a ţinut în localul scólei nóstre de aicea adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul Sas Sebeşului, la care au participat preste 50 învĕţători.

Nu am asteptat ca la acésta adunare sĕ participe invĕţătorii în numĕrul, în care au participat, din motivul că partea cea mai mare a învĕţătorilor, cari constituesc acésta reuniune sunt fórte îndepărtaţi de A Iulia, unde s'a ţinut acéstă adunare.

Din cele trei protopresbiterate, cari constituesc acéstă reuniune singur protopresbiteratul Albei-Iulia a fost mai slab representat la acéstă adunare şi şi acésta din motivul, că actualul protopresbiter nu are nici o idee despre însemnătatea reuniunilor învĕţătoresci; ba nici atâtea cunoscinţe pedagogice nu posede cât sĕ apreţieze sau sĕ pricépă, cari dintre învĕţătorii sĕi fac progres şi cari fac regres

Adunarea o a deschis preşedintele reuniunei dl Z. Murĕşianu prin o cuvêntare fórte acomodată, în carea a arĕtat însemnătatea reuniunei şi chiemarea învĕţătoaiului român.

Ca sĕ nu lungim vorba, în acésta adunare s'au pertractat următórele agende mai ponderóse:

S'a cetit de zelosul învĕţător E. Beşa un tractat: „Stabilirea materialului din religiune pentru cursul I pe lângă indigitări metodice, acomodate după împregiurările învĕţătoriului la scólă cu un singur şi cu doi învĕţători“.

Prin acest tractat dl Beşa a dovedit, că e la înălţimea chemărei sale învĕţătoresci.

Invĕţătoriul N. Inţa a cetit o prelegere practică din comput cu numĕrul „5“.

S. Bran a ţinut o prelegere din studiul religiunei: despre S. Treime.

Afară de acestea s'a mai cetit un tractat: „Cum e a se propune istoria şi geografia în cursul al IV. Acest tractat a fost însoţit şi de o prelegere practică.

Ceste trei operate din urmă reuşite numai în parte.

Deşi cu punctul 3 din programa acestei adunări: cu „statorirea materialului din studiul religiunei, ce este a se propune în scólele popurale“ sau mai ocupat adunările generale ale acestei reuniuni, totu-şi nici de astădată nu s'a ajuns la nici un resultat, adunarea adecă nici de astă dată n'a statorit definitiv materialul din studiul religiunei, ce ar fi a se propune în scólele poporale.

La adunările generăle învĕţătoresci după cum am observat participă numai tot cam un rênd de învĕţători, pecând unii cari póte ar avé mai mare lipsă sz participe, nu participă de loc.

b.

De lângă Pétra Craivii, în 12 Novembre v. 1891. Stimate dle redactor! Mi-a plăcut totdeuna şi 'mi place ori şi când a informa pe cetitorii „Telegrafului român“ despre mersul treburilor de prin părţile nóstre şi chiar de aceea cred, că nu strică, dacă şi mai târḑiu şi cel puţin în parte, facem o mică privire asupra culeselor de prin părţile nóstre.

Cucuruzele pe unele locuri din causa lungei seceţi n'au fost aşa după cum se arătau din vreme. Luându le însĕ în genere, putem ḑice, că au fost bune şi cópte ca aluna.

Viile deşi au fost atăcate înainte de culeae de gerul prea de timpuriu, din pricina căruia s'au stors o parte din struguri, totuşi ómenii au fost mulţămiţi cu culesele, fiind că s'au plătit mustul în tómna acésta cum nici n'au visat nimenea. S'au plătit adecă cu 18—23 fl. Hl.

Afară de negustori de vinuri au mai venit prin părţile nóstre şi negustori, cari au cumpĕrat strugurii din atâtea vii, câte au căpĕtat sĕ cumpere, pe cari i-au transportat prin ţeri streine.

Incă vre-o 3—4 ani sĕ se mai plătésca mustul ca în anul acesta şi partea mare a poporului înglodat în dări şi în datorii pela jidani s'au uşurat.

Nici chiar până astăḑi negustorii de prin Pesta şi Viena n'au încetat cu cumpĕratul vinurilor de prin părţile nóstre.

Din causa secetei ómenii au întârḑiat cu sămănăturile de tómnă.

In speranţă, că va ploua, unii economi au sămênat de timpuriu şi sămênăturile astfeliu sămênate au răsărit fórte rari; ba chiar şi din cele răsărite au început a se usca, neavênd destulă revenélă.

In urma puţinei ploi din ḑilele trecute, ómenii s'au apucat cu dinadinsul de sămênat 'şi nici chiar acuma n'au gătat cu sămênatul.

Preţul bucatelor s'a urcat preste mĕsură, astfeliu ferdela de grâu se vinde cu 1 fl. 30 cr. până la 1 fl. 60 cr.; ér cucuruzul cu 80—90 cr. ferdela.

Merele se plătesc mai slab de cum asteptam şi adecă, ferdela cu câte 50—60 cr. şi nici cu preţul acesta nu le prea cumpĕră negustorii.

Scólele s'au început aprópe in tóte comunele; în unele însĕ numai ca sĕ-şi plătésca comitetele urechea.

Pruncii frecuentéză regulat scóla, unde comitetele parochiale îşi cunosc datorinţa.

Spre ruşinea nóstră fie ḑis, că avem şi de acele comitete cu astfeliu de conducĕtori, cari nu numai că nu stărue ca pruncii sĕ frecuenteze regulat scóla, ci pe faţă lucră din nepricepere sau din rea voinţă în detrimentul scólei.

Nu s'au început şi nu se vor începe prelegerile cu învĕţători cum se cade în vre-o câteva sate din tractul condus de părintele protopop A. Tordăşian, care împregiurare numai d-sale se atribue.

C.

Varietăţi.

* (Consistoriu metropolitan.) Consistoriul metropolitan, convocat prin Escelenţia Sa I. P. S. D. metropolit Miron Romanul pe 11 l. c. ş'a terminat agendele, după o activitate încordată, Miercuri la 8½ óre séra. Prea Sânţia Sa dl episcop Ioan Meţianu a plecat Joi séra, dimpreună cu o parte dintre ceilalţi membrii esterni clericali şi mireni ai consistoriului metropolitan; ér Prea Sânţia Sa dl episcop Nicolau Popea a plecat cu trenul de Vineri séra.

* (Patriarchul ecumenic). S. S. Neofit VIII-lea noul patriarch ecumenic a fost primit la 21 Novembre n. în audienţă de către înaltul sultan. Audienţa s'a făcut cu mare ceremonie, patriarchul a asigurat pe sultan despre loialitatea şi supunerea necondiţionată, rugându-l pentru spriginul bisericei. Sultanul l'a distins cu un rĕspuns mângăitor, oferindu-i marele cordom al „Medjiei“. In aceeaşi ḑi s'a făcut şi instalarea patriarchului cu mare soleumitate.

* Raportul societăţii academice „Junimea“ din Cernăuţi pe anul al XIII lea administrativ arată, că societatea a avut 11 membri onorari, 1 ajutătoriu, 25 binefăcĕtori, 53 emerităţi, 63 ordinari. Societatea a ţinut în decursul anului 1890/91 o adunare generală, 10 şedinţe plenare ord. şi mai multe întruniri sociale. Cabinetul de lectură are 35 reviste şi ḑiare; biblioteca constă din 2183 opuri în 1510 volume, 732 broşuri şi 5 charte. Averea societăţii e de 2232 fl. 96 cr.

* (Liga din Berlin.) Dl L Schwenhagen, cunoscutul publicist și redactor al ḑiarului „Kreuzzeitung“, a ținut o conferință în marele „Hotel Alecsanderplatz“ diu Berlin, convocată de „Vereinul“ german pentru ca sĕ discute mĕsurile ce trebuesc luate pentru ajutorarea germanilor din Rusia și din Ungaria. Cu acéstă ocasiune tînĕrul orator a desvoltat pe larg suferințele naționalităților stăpânite de magiari. In urma propunerei dlui Schwenhagen, s'a hotărît ca tóte asociațiunile naționaliste din Germania sĕ se unéscă în partid național. Se ḑice, că deputații naționaliști vor aduce în discuție în Reichstagul din Berlin cestiunea naționlităților din Austro Ungaria, cu ocasiunea desbaterilor asupra covențiunei vamale cu Austro Ungaria.

* (Megleno românii.) Dl dr. Gustav Weigand al căruia nume s'a făcut cunoscut prin lucrarea sa filologică *„Die Sprache der Olympo Walachen“* a publicat de curênd o lucrare nouă intitilată *„Vlacho Meglen“*, care cuprinde resultatul esplorărielor sale făcute timp de un an și jumĕtate în Macedonia. D-sa constată, că megleno românii au un dialect, care e mai aprópe de limba daco română, decât cea macedo română, este dar un idiom, care légă limba nóstră cu dialectul macedo român. Megleno românii locuesc în valea Meglen din munții Caragiovei în unspreḑce sate lângă macedo români; sunt cam 14,000 dintre cari 3900 de religia mahomedană.

Bibliografic.

A apărut și se află de vênḑare la tipografia seminariului archidiecesan din Blaș *„Mihail Eminescu“* studiu critic, cu prețul de 45 cr. cu porto-poștal.

— Subscrisul avênd la disposițiune, gata de a se pune la tipariu, mai multe încercări și opuri atât poetice, cât și în prosă, m'am decis a scóte la lumină pre acelea dintre ele, la cari voiu avé mai mulți abonanți, așa ca pentru prima dată sĕ se acopere spesele de tipariu. Operele ce vreau a le eda, sunt:

1. *„Vinderea lui Iisus“*, tragediă în 4 acte cu cântece corali la finea fie-cărui act. Anul 1885—1886. Prețul 45 cr.

2. *„Manliu Torcuatu“*, tragediă în 5 acte. An. 1886—1887 pr. 40 cr.

3. *„Sêrmana contesă“*, tragediă în 5 acte, 1890. Prețul 40 cr.

4. *„Belizariu“* tragediă în 4 acte a. 1889 Prețul 35 cr.

5 *„Georgiu Martinuzzi“*, tragediă în 5 acte a. 1889—90. Pr. 40 cr.

6. *„Amanu seau Iom gurim“*, tragediă în 4 acte a. 1887—1888 Pr. 35 cr.

7. *„Antigone de Sofocle“*, tragediă în 5 acte, cu una prologu și exod. a. 1890—91 Pr. 35 cr. v. a.

8. *„Regele edip“* de Sofocle tragediă în 5 acte. Pr. 45 cr.

9. *„Iefte“*, tragediă în 4 acte, an 1888—89. Pr. 35 cr.

Tóte acestea sunt opuri poetice.

On. D. cari vor bine voi a posede unul sau mai multe din acestea opuri sĕ binevoiască prin o chartă postală a se insinua ca abonentă la adresa subscrisului, în Sionfalen (p. u. Besztercze în Transilvania).

P. S. Simonu.

Loterie.

Mercuri în 25 Octobre.

Brünn: **35 85 33 78 28**

Nr. 49. [204] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scóla elementară română gr. or. din Dârste se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

In bani gata 300 fl, plătibili în rate lunare decursive, și cuartir liber în edificiul scólei.

Dintre concurenți cel ce va sci musica vocală sau instrumentală va fi preferit. Alesul învĕțătoriu va fi obligat a conduce cântările liturgice cu copiii de scólă în biserică Dumineca și sĕrbătórea, și tot în aceste ḑile a provedé instrucțiunea din scóla de repetițiune.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigóre sunt a se așterne Preaonoratului oficiu protopresbiteral al tractului Brașovului în terminul susnumit.

Dârste, în 1 Septembre, 1891.

Comitetul parochial gr. or. din Dârste în conțelegere cu oficiul protopresbiteral al Brașovului.

Ioan Petric, protopresbiter.

Ioan Broșu, capelan par. și președ.

Nr. 191. [202] 3—3

CONCURS.

Din partea subscrisului oficiu protopresbiteral după conțelegerea avută cu respectivele comitete parochiale, pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare, pentru comunele următóre:

1. Comuna parochială Órde de jos și Partoș, cu salariu anual de 120 fl. cuartir liber și 1 $1/2$ orgie de lemne salariul se adună din repartiție.

2. Comuna parochială Măgina cu salariu anual de 100 fl. în bani, venitele contorale în sumă de 50 fl. 2 locuri, arătóre de 2 $1/2$ jugere, dela 30 fumuri câte $1/2$ ferdălă de cucuruz, și 20 ferdele de cucuruz din magaziul bisericei, 30 de ḑile de lucru, cuartir liber și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa aceste stațiuni au sĕ progucă atestat de cualificațiune și se fie cântăreți cunoscĕtori de tipicul bisericesc avênd a substerne rugările lor de competință până la subscrisul termin, la subscrisul termin, la subscrisul oficiu.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al Albei-Iuliei.

Alba-Iulia, în 21 Septembre, 1891.

Alesandru Tordoșan, protopresbiter.

Nr. 340 [198 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei Băiești, în protopresbiteratul Hațegului pe basa resoluțiunei Preaveneratului consistoriu archidiecesan din 4 Septembre 1891 Nr. 5146 B. se escrie concurs pentru a dóua óră cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Tóte venitele parochiale împreunate cu acest post, statorite și cuprinse în protocolul sinodului parochial din 15 Iuliu 1890 și aprobat din partea Preaveneratului consistoriu archidiecesan la 25 Septembre 1890 Nr. 6071 B. cari dau la olaltă venitul anual de 231 fl. 05, ceea ce se póte vedea mai deaprópe din protocolul amintit.

Doritorii de a reflecta la acésta parochie au a-și asterne suplicele concursuale instruite conform prescriselor legali la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Hațeg, la 22 Septembre, 1891

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hațeg în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Avram Stanca, adm. ppresbiter.

Nr. 360. [205] 3—3

Concurs repețit.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant din parochia de classa a treia (III) Stăuini, tractul protopresbiteral gr. ort al Geógiului II, pe basa resoluțiunii consistoriale de dto 16 Aprile a. c. Nr. 2559 B., publicându-se de douĕ ori concurs fără resultatul dorit, se escrie acum a treia óră concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima lui publicare în „Telegraful Român“.

Venitele anuali împreunate cu acest post dau suma de 400 fl. v. a.

Competenții au a-și asterne cererile instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu în terminul indicat.

Sĕcărêmb, 1 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geógiului II, în conțelegere cu respectivul comitet parochial.

Sabin Piso, protopresbiter.

Nr. 721 [201] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea parochiei gr. or. vacante din Murĕș Órba, protopresbiteratul Murĕș-Oșorheiului, sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în ḑiarul nostru „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele stabilite în ședința sinodului parochial din Murĕș-Órba la 6 Octobre a. c., cari în sumă dau un venit de 309 fl. 50 cr.

Inforamțiuni mai ample despre starea parochiei sĕ pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral și dela comitetul parochial din Murĕș Órba.

Competenții 'și vor trimite cererile lor concursuale, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral cu stricta observare a terminului deschis.

Murĕș Oșorheiu, 8 Octobre, 1891.

Oficiul protopresbiteral al Murĕș-Oșorheiului.

Niculae Manegunțiu, protopresbiter.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [191] 4

CALENDARIU
pe anul visect dela Christos
1892.

Anul al patruḑeci și unulea.

Prețul unui esemplariu legat **30 cr.**, pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Servițiul postal** și **telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ** și **vechi.**

Șematismul

bisericei ortodocse orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprinḑênd și pe **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii** și **învĕțătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Evidență pentru oficiile parochiale și protopresbiterale. — **Cantorul Ariton din Gologani.** (Schiță din istoria criminală de Nicolau Ivan.) — **Poesii.** — **Anecdote.**

Conspectul sĕptĕmânilor. — **Însemnarea têrgurilor.** — **Anunțe.**

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

și de construcțiunea cea mai nóuă

cu sul sucitoriu

în Sighișóra piața de sus

(Schässburg-Segesvár) Nr. 168

ZENT MIHALY ARK
SEGEMDCCCLXXX MANC

o firmă, ce esistă dela anul 1822 și se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera și repară clopote** de tótă mărimea cu **coróna de stejar ori de fer legat,** face și **scaune de clopote din fer bătut** pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează și în depărtare. **Clopote mai mici sunt în tot timpul gata.** Solvirea se va primí și în rate. [50] 9—12

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 123 Sibiiu, Marţi 19 Novembre (1 Decembre) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători „Intrarea în biserică“ Nrul procsim va apărĕ Sâmbătă în 23 Novembre v.

Sibiiu, în 18 Novembre.

Una din cele mai principale datorii pentru asigurarea esistinţei nóstre naţionale, este înfiinţarea de fonduri scolare.

Esistenţa scólelor nóstre aḑi nu e pe deplin asigurată.

Prea suntem ferecaţi de voinţa ori atotputernicia domnilor dela pretură şi comitat.

Sumele ce se dau din alodii pentru scólele nóstre sunt venite dubii.

Aḑi le primim, mâne vine un oblăduitor al comitatului, ori un pretor lipsit de cultura inimei şi le sterge din buget.

Trebue deci sĕ ne îngrădim cu tóte precautelele, ca sĕ asigurâm esistinţa învĕţătoriului.

Nu ne mai e permis, ca pe acest muncitoriu, ce se chiamă învĕţătoriu, sĕ-l lăsăm la discreţiunea organelor, nóue duşmane.

Şi acésta nu o putem face mai cu înlesnire şi mai cu temeiu, decât, dacă ne dăm silinţa, ca în comunele nóstre sĕ se înfiinţeze fonduri scolare, ér subvenţiunile sistemisate ce le primesce aḑi învĕţătoriul nostru drept salariu, sĕ se solvéscă la epitropia nóstră bisericéscă şi acésta apoi sĕ mulţăméscă pe învĕţătoriu.

Tristele esperienţe, ce le am făcut în multe comitate cu subvenţiunea scólelor dela comunele politice, trebue sĕ ne pună pe gânduri.

Invĕţătorii şi aşa au perdut mult din independinţa lor, de când cu fondul de pensiuni al statului, la care sunt inrolaţi fără voia bisericei şi datorinţa nóstră este, ca cu o óră mai curênd sĕ-i vedem, cel puţin pănă sunt în activitate, scoşi de sub influinţa stricăcióså a organelor statului.

Acésta numai atunci e posibil, dacă noi i salarisăm din fondurile bisericei.

In acele comune, cari au avut parte de ómeni luminaţi, cestiunea e regulată.

Durere, aceste sunt numai corbi albi.

Marea maioritate a comunelor nóstre bisericesci puţin s'au îngrijat ca sĕ asigure esistinţa scólei.

Parte din nesciinţă, parte din comoditate, ici colea şi din un fatalism propriu ómenilor scurţi la vedere, au lăsat lucrul de pe o ḑi pe alta neresolvit, pendent dela graţia celor mari din comună.

Ómenii se schimbă, unii vin, alţii sĕ duc, şi ómenii noi de multe ori nu au acel interes, aceea iubire faţă de scólă, cum o au avut cei vechi.

Mai vine în comunele mestecate şi confesionalismul cu pĕcatele lui, şi strică tótă tréba şi aşa nechemaţii de multe ori se impun în trebile scólei.

Şi de câte ori vine amestecul strĕin, lucrurile se termină în defavorul nostru.

Noi suntem cei luaţi la góná, noi cei ce póte facem mai multă resistinţă, noi cei ce suntem mai tari şi atacurile în contra nóstră sĕ indréptă.

Indreptate odată, sunt multe căi şi mijlóce, ca sĕ ne facă sĕ simţim puterea celor de sus.

Sistemul întreg este un sistem de persecuţiune contra nóstră şi nici că se face secret din acésta.

Nóuĕ ni se ḑice, că avem legături cu cei din ţéra românéscă, nóue că avem o lege cu muscalii şi tot nóuĕ, că avem constituţie în cadrele căreia ne putem cât de bine consolida şi consolidarea nóstră este pericul pentru duşmanii nostri seculari.

In astfeliu de împregiurări tot cărturariul român, tot omul de bine, cu simţ pentru némul şi legea nóstră, trebue sĕ caute ca sĕ asigure în o formă esistenţa scólei.

Dacă ai un vecin réu, chiar şi când edificiul 'ţi e solid 'l asigureḑi contra focului, din temere ca vecinul sĕ nu ţi pună în flacări avutul adunat.

Şi vecinii nostri nu au gând bun cu noi.

Kisdedovurile şi limba magiară băgată cu forţa în scólele nóstre arată, că ce vecini avem.

In contra pornirilor lor trebue sĕ ne asigurăm.

Nu o putem face altcum decât, dacă vom înfiinţa fonduri scolare.

Anul acesta nu a fost un an rĕu. Tótă baba are aḑi bani. Cel puţin în locurile, unde se cultivă viţa de vie, aşa este.

Vinul a avut preţ ca nici odată.

Ţeranii nostri nu sunt împetriţi la inimă.

Preotul nostru are sĕ le pună în vedere folósele înfiinţărei unui fond.

Are sĕ le spună, că se intenţionéză ca sĕ facă din sólele nóstre scóle magiare şi sĕ le arete pericolul, la cari sunt espuse în lipsa de un fond.

Dacă 'şi vor da silinţa sĕ-i capaciteze, şi nu e greu a capacita pe ómeni, când au ceva la buzunariu, atunci succesul e asigurat.

Dacă a pus o basă, fie cât de modestă, fie şi numai de câteva sutişóre, cu economie raţională, cu o grijă bună, în câţiva ani sĕ ajunge scopul acela măreţ de a avé un vistieriu, de unde din interese, poţi solvi salariul învĕţătoriului.

Ajunşi aci, se vor folosi ómenii nostri de frunte şi conducĕtorii, ca sĕ continue lucrarea cu acésta şi în alte direcţiuni.

Prima îngrijire trebue sĕ ne facă scóla.

Cei de altă lege şi de altă limbă de mult au făcut ceea-ce noi numai acum începem sau mai bine ḑis ar trebui sĕ începem.

Sĕ nu asteptăm totul de sus, dela centru.

Aḑi iniţiativa privată jócă un rol important în viaţa popórelor şi ferice de acel popor, care nu asteptă sĕ fie impintenat tot de alţii ca sĕ facă un lucru bun.

Poporul nostru are ce e drept multe dureri, are nĕcasuri, cari alţii nu le au şi nu le cunosc nici după nume, dar când e vorba de esistenţa lui, de limba lui, de cultura lui, datoriu este şi el a pune totul la o parte, ca sĕ le mântue pe aceste, ca pe cea mai scumpă moştenire.

Indiferentismul la noi a produs mari stricăciuni, fie ca în viitoriu sĕ alungăm din lecsiconul nostru pe „dór“ şi pe „póte“ şi sĕ le înlocuim cu voinţa de fier, care e caracteristica popórelor, ce nu vor sĕ fie sterse de pe faţa pămêntului.

Mesagiul tronului român.

Domnilor senatori! Domnilor deputaţi!

Simt o vie, o deosebită mulţămire, ori de câte ori me găsesc, ca astăḑi, încongiurat de representanţii naţiunei; căci acésta 'mi dă totdeuna plăcuta ocasiune de a constata, prin Mine însu'mi, cât de adênci şi de intime, cât de strênse au devenit legăturile dintre ţéră şi dinastie. Am avut, anul acesta, fericirea sĕ sĕrbătorim împreună cu iubire iubileul a unui pătrar de secol de domnie, în mijlocul unei prosperităţi morale şi materiale netăgăduite, şi care, spre a urma de a se afirma, nu cere decât patrioticul domniilor vóstre concurs.

Relaţiunile nóstre cu tóte puterile strĕine sunt din cele mai satisfăcĕtóre şi amicale, şi acest resultat este în mare parte, datorit înţelepciunei şi prudenţei nóstre.

Constatăm cu fericire liniscea actuală şi avem cu atât mai mult cuvênt sĕ ne felicităm de acésta, că dacă pacea este o binefacere pentru ori-ce naţiune fie ea mare, fie ea mică, aceea pace este o necesitate şi mai imperiósă pentru un stat care, ca al nostru, se găsesce în muncă de transformare şi desvoltare.

Primirea cordială şi măréţă, ce Ni s'a făcut în Italia şi Germania, cu ocasiunea ultimei nóstre călătorii, este o nóuă dovadă cât de mult statul român s'a ridicat şi posiţiunea sa s'a întărit în faţa Europei.

Finanţele statului se menţin în condiţiunile cele mai satisfăcĕtóre.

Echilibrarea bugetelor a avut drept resultat un escedent statornic în acesti din urmă trei ani, şi incassările efectuate în primul semestru al anului curent ne îndreptăţesc a prevedé un resultat şi mai favorabil pentru esercitiul lucrărilor.

Bugetul anului viitor, care se va supune cercetărei domniilor vóstre, deşi mărginit în resursele normate ale impositelor esistente şi cu tóte că s'a suprimat tacsa de 5 la sută asupra salariilor func-

---

FOIŢA.

Inceputurile, organisarea şi stabilirea iesuiţilor.

(Urmare.)

2. „Nici unui general nu'i va fi iertat vreodată fără încuviinţarea prealabilă a conventului general şi nici unui membru al societăţii fără espresă încuviinţare a generalului, sĕ priméscă o demnitate episcopéscă sau una asemenea acestora şi căruia i s'ar putea dovedi, că prin intrigi secrete sau pe faţă, pe cutare sau cutare cale a aspirat la o astfel de demnitate, acela se face prin acésta atât de nedemn de societate, încât nu va mai putea fi aplicat la o însărcinare mai importantă, nici funcţiune sau afacere.“

3. „Pentu ca disciplina sĕ pótă fi mânţinută cu mână puternică nu póte avé loc dela regulele ordinului nici o apelaţiune la vre un judecător sau la vre un tribunal şi tot atat de puţin va putea fi deslegat vreodată prin ori-cine un membru al societăţii de oblegămintele sale către ordin“.

4. „Nici generalul şi nici funcţionarii mai înalţi ai societăţii iesuiţilor sĕ nu pótă fi ţinuţi a lăsa pe unul din membrii societăţii la disposiţiunea unui prelat bisericesc, numéscăse el patriarch sau archiepiscop sau şi numai episcop, pentru serviciul bisericei, ori a unei alte însărcinări, chiar şi în casul acela, când numitul prelat o ar porunci acésta în mod strict, dacă s'ar întêmpla însĕ ca o astfei de punere la disposiţiune sĕ se facă de bună voie din partea societăţii şi atunci cei puşi la disposiţiune rĕmân totuşi sub potestatea superiorului lor respectiv şi pot fi rechiemaţi în tot momentul din partea generalului“.

5. Generalul sau aceia pe cari i va designa el se aibă putere a deslega pe toţi membrii ordinului, precum şi pe toţi aceia care îşi vor fi esprimat dorinţa a întra ca noviţi în ordin s'au a'i servi ca *„frate mirén“* de tóte şi ori-ce pĕcate, pe care le vor fi comis înainte sau după intrarea lor în ordin, de tóte şi ori-ce fel de censuri sau pedepse bisericesci sau civile, ba a'i deslega chiar şi de escomunicarea pronunţată, cu escepţiune de acele puţine casuri, care prin bula Papei Sicst. IV i sunt reservate scaonului papal. Dacă însĕ unul care pănă aci nu a fost încă membru a primit deslegare şi dispensare şi după aceea nu întră imediat în ordin, atunci deslegarea şi dispensarea sĕ nu aibă putere“.

(Va urma.)

ţionarilor şi asupra pensiunilor, ne va permite sĕ dispunem de óre-cari adause, spre îndestularea noilor nevoi ale serviciilor publice.

Aplicarea noului tarif vamal a produs deja o crescere în veniturile anului curent de preste 4 milióne lei.

Tacsele asupra spirtuóselor a produs de asemenea preste 1 milion lei mai mult în primele şése luni ale anului curent. Deja în primele şése luni s'a constatat un sporiu asupra prevederilor bugetare de un milion şi jumĕtate. Chiar ţinênd sémă de faptul, că lunile de érnă sunt mai puţin producĕtóre, totuşi se póte spera că va rĕmâné dobândit tesaurului cel puţin un prisos de un milion.

Ministrul de finanţe ve va supune proiectele de legi, ce s'au elaborat pentru revisuirea impositelor actuale asupra licenţelor şi asupra patentelor, în vederea unei mai drepte repartiţiuni.

Ca legi organice, se vor supune d-vóstre proiectele ce s'au alcatuit pentru organisarea casselor de credit agricol, a înaltei curţi de compturi şi a creaţiunei unui munte de pietate.

Creditul statului nostru este statornic întemeiat. El inspiră cea mai mare încredere şi dacă, în ultimele luni, s'a produs o scădere în cursul rentelor nóstre, causele nu trebuesc căutate în situaţiunea nóstră financiară.

In ceea ce privesce cultele şi instrucţiunea publică, guvernul Meu va căuta, ţinênd sémă de iniţiativa luată de ambele corpuri legiuitóre, a face cât mai curênd din îmbunătăţirea clerului mirén un fapt îndeplinit.

Intre reformele cari se impun, reforma instrucţiunei publice era aceea, care grăbea mai mult.

Vi se vor presinta de o cam dată următórele proiecte:

1. Legea asupra organisărei adminstraţiunei centrale şi controlului instrucţiunei.

2. Legea asupra organisărei învĕţămêntului primar şi a scólelor normale destinate de a forma învĕţătorii primari.

3. Legea destinată a asigura construcţiunea localurilor de scóle primare.

Când basele învĕţămêntului vor fi astfel aşeḑate, vom procede apoi la reforma, tot aşa de necesară a învĕţămêntului secundar şi superior, precum şi a celui privat.

Necesitatea introducerei unor reforme în administraţiune a atras de mult atenţiunea tuturor. Guvernul Meu va aduce, încă dela începutul sesiunei, proiectele de legi menite a îmbunătăţí atât administraţiunea centrală, cât şi pe cea esterióră, punêndu-le la nivelul trebuinţelor mereu simţite.

Astfel vi se vor înfăţişa proiectele de legi de revisuire a legilor judeţiare şi comunale, a reorganisărei poliţiilor urbane, a corpurilor de sergenţi, a înfiinţărei unui corp special de gendarmerie rurală, pentru a asigura un serviciu administativ mai regulat.

Guvernul Meu va căuta sĕ stabiléscă definitiv şi printr'o lege un serviciu de postă rurală. El ve va presinta asemenea mai multe modificări la legea sanitară esistentă.

Se vor prevedé creditele pentru crearea a altor spitale rurale şi a dóuĕ ospicii centrale.

Guvernul meu va îngriji ca legea vênzărei bunurilor statului sĕ se aplice în cel mai scurt timp posibil. Totuşi constatăm, că din moşiile statului s'au vêndut deja în loturi 173 lă 19.713 cumpĕrători.

Pe de altă parte s'a ridicat planul a alte 118 moşii cari vor fi vêndute chiar în cursul iernei acesteia, astfel încât alţi 22.321 de locuitori vor deveni în curênd proprietari.

Scólele nóstre de agricultură, de meşteşuguri şi comerciu, frecuentate de un numĕr mereu crescênd de elevi, au ajuns a fi neîndestulitóre.

Intinderea, completarea şi îmbunătăţirea învĕţămêntului profesional este, prin urmare, viu simţită şi guvernul meu ve va presenta proiecte de legi în acest sens.

Imbunătăţirea şi desvoltarea crescerei vitelor, vor face obiectul unei legi speciale pe care guvernul meu se va grăbi a v'o supune.

Necesitatea de a garanta la ţară o bună justiţie a preocupat, şi preocupă cu drept cuvênt, tóte spiritele. In acest ordin de idei, dóuĕ nevoi sĕ făceau mai simţite: aceea de a apropia cât mai mult pe magistrat de justiţiabil, şi aceea de a ridica cât mai sus nivelul personalului justiţiei de pace. Proiectul ce ministrul meu de justiţie ve va presenta încă dela începutul acestei sesiuni, are de scop a respunde la acéstă îndoită nevoe.

Mai multe reforme se impun în acéstă ramură şi mai în special, revisuirea a unei părţi a codurilor nóstre, spre a pune capĕt, între altele, unor controverse nesfêrşite, cari fac adesea aşa de înduióşă sórtea unui proces.

Lucrările publice au primit o desvoltare însemnată în urma creditelor ce domniile vóstre aţi votat guvernului Meu cu o patriotică dărnicie. Şeseḑeci şi cinci kilometri de drum de fer din nou construite se vor pune în ecsploatare chiar în anul acesta şi alte trei sute sunt în construcţiune.

S'au făcut asemenea mari imbunătăţiri pe liniele deja esistente, înzestrându-le cu materialul mişcător necesar şi a cărui lipsă era atât de viu simţită în trecut.

Intre lucrările însemnate ce mai rĕmân de realisat voiu menţiona desvoltarea gărei de Bucuresci, înfiinţarea atelierilor în gara Iaşi, esecutarea liniilor de juncţiune cu imperiul Austro-Ungar, pe cari adunările le-au votat în sesiunea estra ordinară din anul acesta, precum şi linia Craiova-Bucuresci prin Caracal, menită a scurta drumul între diferitele centruri ale Europei şi Orient, atâtea lucrări, cari vor contribui mult la îmbunătăţirea reţelelor nóstre de drum de fer, acéstă puternică unealtă a desvoltărei nóstre economice.

Legi menite a regula regimul apelor şi a permite desăvêrşirea într'un timp scurt a şoselelor judeţiane şi comunale vi se vor înfăţişa tot în sesiunea acésta.

Punerea în esploatare a întrepositelor şi docurilor din Galaţi şi Braila, care s'a făcut chiar în luna acésta, va da un avênt şi mai mare transacţiunilor nóstre comerciale şi face din construcţiunea repede a şoselelor o necesitate şi mai imperióşă.

Desvoltarea ce lucrările publice au luat în timpii din urmă cere o nóuĕ organisaţiune a ministeriului lucrărilor publice şi a corpului tehnic pe base mai largi. Tóte aceste reforme fac obiectul unor legi speciale, între cari una va fi esclusiv consacrată modificărei legei actuale de esploatare a drumurilor de fer, cari vi se vor supune preste puţin.

Studiile pentru portul Constanţa se urméză cu activitate şi sperăm că încă în primăvară se vor puté începe lucrările.

Legile militare de mare însemnătate, ce a ţi votat în sesiunea de primăvară, au fost aplicate, şi reformele ce au introdus în organisaţia armatei se pot considera ca realisate; am putut chiar în anul acesta, esecuta concentrările de tómnă cu regimentele cele nóue şi apelul reservelor s'a făcut cu înlesnirea prevĕḑută.

Insemnata cestiune a alegerei armei cu repetiţiune şi de calibru mic este resolvată. Vom puté dar acum întrebuinţa creditul votat de corpurile legiuitóre, şi sunt încredinţat, că în avêntul domniilor vóstre patriotic, nu veţi refusa tot ce va mai fi necesar spre a înzestra întréga nóstră armată cu acéstă armă perfecţionată.

Guvernul va presenta domniilor vóstre mai multe legi militare pentru îmbunătăţirea cadrului nostru de suboficeri, pentru a întregi instituţiunea oficerilor de reservă şi a asigura armatei un bun corp de statmajor.

Armata română a găsit totdeuna înaintea representaţiunei naţionale dragostea şi spriginul de care are nevoie spre a propăşi, şi sunt sigur că acest acest sprijin nu-i va lipsi nici acum.

Dlor senatori! Dlor deputeţi.

După cum vedeţi, un mare câmp de activitate se deschide înaintea domniilor-vóstre şi, o mulţime de reforme nu aştept, spre a trece în domenul faptelor, decât luminatul domniilor-vóstre concurs.

Când atâtea reforme bat la uşe, când asigurarea atâtor interese vitale pentru ţară solicit tótă atenţiunea representanţilor naţiunei este, cred, locul mai mult decât totdeuna la unirea strinsă a tuturor într'un singur gând: îmbunătăţirea presentului şi pregătirea unui viitor care sĕ rĕspundă la aspiraţiunile legitime ale scumpei nóstre patrii.

Dumneḑeu sĕ binecuvênteze lucrările domniilor-vóstre.

Sesiunea ordinară a corpurilor legiuitóre este deschisă.

Scandalul din Cenadul unguresc.

Sibiiu, în 18 Novembre.

Cu vĕdită intenţiune de a micşora autoritatea episcopului diecesan a esploatat „Luminătoriul“ şi „Tribuna“ scandalul, ce se susţine, că s'ar fi întêmplat în Cenadul unguresc din diecesa Aradului, cu ocasiunea alegerei de învĕţătoriu.

Constatăm şi noi, carii numai din jurnalistică cunóscem afacerea, că într'adevĕr *scandal* şi încă mare scandal s'a născut din incidentul alegerei de învĕţătoriu din Cenadul unguresc, dar noi nu considerăm de cel mai mare scandal faptul întêmplat în comună, căci poporul agitat uşor se póte împinge ca sĕ comită fapte nelegali, ci cel mai mare scandal este *modul*, cum se tractéză cestiunea în publicitate spre compromiterea instituţiunilor şi autorităţilor nóstre bisericesci, şi acesta este motivul, care ne îndémnă sĕ ne ridicăm şi noi vocea în interesul general al bisericei nóstre, interes carele ar trebui sĕ-l considere fie care adevĕrat român ortodocs mai sânt decât patimile şi interesele sale personale.

Se ḑice, că conducătoriul sinodului parochial electoral cu desconsiderarea voiei maiorităţii alegătorilor, ar fi voit sĕ impună de învĕţătoriu pe un individ, carele a obţinut minoritatea voturilor, şi din acésta s'a escat un scandal în sinod, carele ar fi provocat intervenţiune streină şi s'ar fi terminat cu compromiterea autorităţii conducĕtoriului alegerei.

Din acest incident conducĕtoriul ar fi raportat la consistoriu, cerênd urmărirea pe calea legii a celor ce l'au vătĕmat, ér de altă parte, o parte a poporului şi însaşi autoritatea politică ar fi cerut tot la consistoriu investigaţiune contra conducĕtoriului alegerei.

„Luminătoriul,“ — nu cercăm bine sau rĕu informat, creḑênd, cě şi acesta este un bun pretecst de a se espectora contra episcopului pentru desconsiderarea legilor nóstre bisericesci, a presentat lucrul, fără a numi persóna, ca şi cum, poporul esacerbat de procedura arbitrară a conducĕtoriului sinodului electoral, l'ar fi ridicat cu forţa din sinod ca pe *„comisariu consistorial“ l'ar fi încuiat în coteţul porcilor*, de unde numai notariul comunal, carele nu este român, l'a scăpat, dându i o lecţiune, cum are sĕ se pórte cu poporul.

„Tribuna“ abia a apucat sĕ afle de acéstă istorie sensaţională, şi cu provocare la „Luminătoriul“ a reprodus mai cu córne şi ca positivă scirea, că pe protopopul Aradului Moise Bocşian l'ar fi încuiat în Ciănadul ung. în coteţul porcilor.

Mai târḑiu s'a rectificat într'acolo, că nu pe protopopul, ci pe parochul din Micălaca şi asesorul consistorial dl Cióră l'au încuiat ciănădanii în coteţ, — ér la rêndul seu dl Cióră vine şi tot în „Tribuna“ dechiară de calumnie scirea, recunósce, că s'au făcut turburări în interesul unei persóne, după dênsul nedemne de postul învĕţătoresc, dar istoria cu încuiarea în coteţ, nu este adeverată, el a observat legea şi a condus alegerea cu demnitate, ér la alegere n'a funcţionat ca comisar consistorial, ci ca *substitut* al inspectorului scolariu Teodor Popoviciu.

După acestea, pe timpul când Preasânţia Sa episcopul Aradului, participând la consistoriul metropolitan, absenta din Arad, vine „Tribuna“ şi pe basa datelor primite de sigur din Arad, publică: I un estras din plânsórea lui Vasilie Marianuţ şi soţii intrată *în protocolul de esibite la consistoriu* sub Nrul 3999/891, II un estras din raportul asesorului consistorial Ioan Cióră *intrat la protocol* sub Nrul 4204/891, III un estras din recercarea vice comitetului comitatului Cianad, *intrat la protocol* sub Nrul 4948/891, estras din raportul antistiei comunale Nrul 1710/891, altul din raportul pretorelui Nrul 4544/891 şi altul din adresa vice-comitelui Nrul 10,703/891, şi încheiă cu întrebarea: „Plac tóte acestea părintelui episcop Meţian şi consistoriului? Şi părintele Cióră din Micălaca mai are ceva de ḑis“?

La rêndul seu vine şi „Luminătoriul“ şi face us de acestea documente, şi după-ce-şi bate joc de părintele Cióră, ḑice: „Partea primeşdiei serióse în acéstă afacere însĕ este alta, pentru care nu dl Cióră ci Présânţia Sa episcopul Aradului este rĕspunḑĕtoriu în deplină mĕsură“.

Nu mai reproducem din acestea espectoraţiuni, ci amintim numai, că tot pe timpul absentării Présânţiei Sale, dela reşedinţa sa, cetirăm în „Luminătoriul“ în detaiu tóte propunerile şi cuvêntările ce s'au ţinut în *şedinţa plenară a consistoriului din Arad*, când s'a esaminat alegerea de protopresbiter pentru tractul Timişórei.

Am reprodus încât privesce espectorările un fórte sĕc estras din cele ce am cetit în „Luminătoriul“ şi în „Tribuna“, cari încât privesce atacarea persónei Présânţiei Sale episcopului Ioan Meţian sunt fraţi de cruce, şi ne permitem întrebările:

Are trebuinţă publicul român de astfel de lectură?

Câstigă biserica nóstră în vaḑa sa naintea strĕinilor şi naintea fiilor sei, prin aceea, că astfeliu de lucruri, cari şi la alte religiuni se pot întêmpla şi se întêmplă, se aduc în publicitate?

Câstigă biserica nóstră prin aceea, că feţe bisericesci se bajocoresc şi se înprósca cu tină în publicitate?

Póte un fiu cu simţ de dreptate al bisericei nóstre face rĕspunḑetor pe episcopul, pentru pretinsul netact al ori-cărui funcţionariu bisericesc, fie el chiar comisariu consistorial?

Póte crede un bărbat serios, şi adevĕrat fiu al bisericei, că isbind mereu în episcop în publicitate va vindeca rĕul părut sau adevĕrat ce s'ar fi încuibat în biserică?

Respunsul nu este greu de gâcit, vederile nóstre sunt cunoscute în astă privinţă, ér cu privire la casul concret, nu hesităm a susţiné, *că este mai mare scandalul ce s'a făcut prin ḑiare, decât cel ce s'a făcut în Ciănadul magiar.*

Pentru-că cel din comună se póte vindeca uşor prin *trugerea la respundere a celor ce pórtă vina,* cestalalt însě denunţă un rěu cu mult mai periculos, prentru că ai de a face cu cărturari, şi pe semne cu *funcţionari consistoriali, carii sunt în stare a-şi călca şi jurămêntul numai ca sě pótă contribui la sguduirea bisericei sale.*

Datele publicate cu cuprinsul şi cu numerii lor din protocolul de esibite al consistoriului, sunt *acte oficiale ale consistoriului,* de cari nu pot avé scire *numai funcţionarii consistoriali,* lucrurile petrecute în consistoriu le pot cunósce numai *asesorii consistoriali,* — ér toţi acestia prin *jurămênt* sunt obligaţi a nu divulga secretele consistoriului, şi dacă ele totuşi se divulgă *pěcătosul, respective pěcătoşii trebue sě fie în sinul consistoriului.*

O bólă internă acésta, carea e cu mult mai greu de vindecat decât cele esterne.

Nu putem închiea, fără ca sě atragem atenţiunea celor chiemaţi asupra specialităţii din diecesa Aradului, cu *inspectorii scolari mireni şi preoţi neprotopopi.*

Nici acuma, după o pracsă de 20 de ani, n'au venit la convingere, că numai protopresbiterul este în stare sě îndeplinéscă cu efect gréua chiemare de inspector scolariu?

Ce autoritate bisericéscă póte sě aibă naintea poporului, învěţătoriului şi preotului local, un inspector scolariu, carele după vocaţiunea sa este *advocat,* pe carele cei mai mulţi îl cunosc numai din esecuţiuni sau *notariu comunal,* carele cât de curat la mâni sě fie, poporul totuşi îl ţine de cel mai de aprópe tiran al seu, un *învěţătoriu* sau un *paroch* din altă comună?

Acésta, după convingerea nóstră a fost o idee greşită din capul locului, şi cine a înfiinţat aceste inspectorate, le póte şi desfiinţa.

De unde vine dl paroch Ciόra, că fără scirea consistoriului sě substitue pe inspectorul póte mirean Teodor Popoviciu întru conducerea sinodului parochial electoral, când nici unul din ei nu este protopresbiter, ér după statutul organic astfeliu de sinóde trebue sě fie presidate de protopresbiterul tractual.

Noi suntem convinşi, că de protopresbiterul tractual avea poporul mai mare respect decât de parochul din Micălaca, şi dacă protopresbiterul conducea alegerea nu se întêmpla nici un scandal în sinodul din Ciănadul unguresc, care este o comună de frunte în întréga metropolie.

Concubinatele şi remediul bisericei de ale înfrêna.

Reşinari, în Novembre, 1891.

Congresul nostru naţional-bisericesc din provincia metropolitană a românilor de religiunea gr. orientală din Ungaria şi Transilvania, întrunit în luna lui Octobre a. c. în Sibiiu a avut între alte agende de scop, a aduce o lege, prin care sě se impedece concubinatele.

Decisiunea măritului congres are după împărtăşirea „Telegrafului român“ Nr. 113, următoriul cuprins:

„Avênd în vedere lăţirea şi urmările stricăciόse ale acestui reu social, şi fiind-că la cererea de mai nainte, resoluţiune în obiectul acesta nu a urmat dela guvernul ţěrei, spre delăturarea acestui reu social, consistoriul metropolitan se însărcinéză a intreveni de nou la guvernul ţěrei, ca sě îndrumeze pe organule administrative subalterne pentru spriginirea organelor nóstre bisericesci la stêrpirea rěului; de altă parte, sě se însărcineze şi organele nóstre bisericesci a întreprinde şi din parte-le toţi paşi de lipsă pentru delăturarea rěului“.

Eu ca unul, care nu am avut onóre de a fi membru al cogresului, pentru că nu am umblat nici odată după mandat; ci me am ţinut de principiul vechilor romani „de a îngrigí de bună starea casei sale şi a lucra după putinţă şi pentru binele comun,“ —

Condus şi acum de acest principiu cuprind péna, de a ajuta cu sciinţa mea la deslegarea acestei probleme remase de măritul congres în starea, care a fost.

Inainte de a interḑice o faptă, este de lipsă a descrie, în ce stă fapta, care sě se interḑică. — O definiţiune a concubinatului până acuma nu am věḑut nici în statutul organic, unde eschide dela sinóde pe cei pătaţi art. I. § 6. nici în alte cărţi bisericesci.

După părea mea, concubinatul este vieţuirea la olaltă a douě persóne de secs diferit cu scop de a se împărtăşi trupesce, fără de a fi căsătorite pe lege, şi fiind că viaţa acésta este contrară religiei şi legilor familiei, preturiile c. r. din Transilvania sub timpul absolutismului pe basa unei preînalte ordinaţiuni a curţei, din 4 Ianuariu 1825 au fost însărcinate de a despărţí concubinatele ce în multe locuri sciu, că la arătarea respectivilor parochi s'au şi făcut. — Mi aduc bine aminte a fi cetit în unul din ḑiarele germâne din Sibiiu în anii trecuţi, că înaltul ministeriu unguresc de interne a dat ordin oficiilor subalterne, că la cererea forurilor bisericesci sě dea ajutoriu la despărţirea concubinatelor.

Unii parochi însě, precum am věḑut nu voesc sě se strice cu cei ce trăesc în concubinate pentru venitele stolare, care le incasséză dela ei. Ér preoţii, la cari s'au adresat alţi parochi zeloşi cu desconsiderarea acelor folóse stolare, sau au fost ómeni noi în oficii de nu au cunoscut ordinaţiunea ministerială, sau nu au voit sě satisfacă, şi asta póte fi causa, că concubinatele din an în an se înmulţesc, ba le am văḑut încuibate încă şi la ómeni de frunte. — Desfacerea concubinatelor prin organele regimului fără de intervenirea forurilor bisericesci, care sě arete pe cei ce vieţuesc în concubinate, nu se póte aştepta.

Fapta, că vieţuesce cineva în concubinat se póte constata din mărturisirea proprie a părţilor, din descoperirea martorilor sau din împregiurări cu privire la etatea la însuşirile corporale, la viaţa casnică şi la ocupaţiunea celor ce vieţnesc la olaltă, precum şi din altele.

Avênd în vedere împregiurările sus înşirate, ar fi consult a aduce o lege de următoriul cuprins:

La înmormêntarea acelor persóne, cari au vieţuit in concubinat, este interḑis (oprit) de a se trage clopotele bisericei.“

Remediul acesta va face o impresiune profundă la poporul nostru, aceia, cari veţuesc în concubinate simţindu-se timbraţi şi věḑênd cu ochii pedépsa ce i aştéptă la finea vieţii, vor părăsí calea fărădelegii. — Organele bisericesci pot aplica acéstă lege, fără ajutoriul funcţionarilor comitatensi, şi nici nu stirbesce din venitele stolari ale parochilor.

Petru Broté.

Raportul

consistoriului metropolitan ca senat strêns bisericesc către congresul naţional bisericesc.

Nr. 288 M.

Mărit Congres!

Subsemnatul consistoriu metropolitan, ca senat strêns bsericesc, 'şi ia voiă aměsurat §-lui 5 al regulamentului seu pentru afacerile interne, despre activitatea sa, începênd dela ultimul congres, ţinut în anul 1888, până în în ḑiua de astăḑi, a substerne măritulni congres următorial raport:

Dintre actele întrate la consistoriul metropolitan aparţin la competinţa senatului strêns bisericesc 225, şi s'au resolvit parte în şedinţe, parte în calea presidială 213, ér pendente au rěmas pentru consistoriul întrunit acum şi presidiale cu totul 12 piese.

Ca date statistice mai de însěmnătate se înşiră:

S'au ţinut şedinţe:

În anul 1888 după congres	2
„ „ 1889	6
„ „ 1890	4
în anul curent	2

S'au pertractat în calea apelaţiunii cause matrimoniale:

din archidiecesă	27
din eparchia Aradului	3
din eparchia Caransebeşului	3
S'au decis:	
cu divorţiu	20
cu susţinerea matrimoniului	9
în punctul speselor şi altele	4
S'au aprobat:	
Sentinţa forului I	10
„ „ II	12
ambele sentinţe inferióre	7
s'au modificat ambele sentinţe inferióre	3
s'a ordonat întregire	1
Ca actor a figurat:	
partea bărbătéscă	19
„ femeéscă	14

Cause disciplinare în apelaţiune s'au pertractat:

din archidiecesă	5
din eparchia Aradului	18
din eparchia Caransebeşului	1

Cause administrative în apelaţiune s'au pertractat:

din archidiecesă	3
din eparchia Aradului	9
„ „ Caransebeşului	1

Alte date statistice se află în cospectul aclus aici sub ./.

Din comparaţiunea acestor date cu datele presentate congresului în anul 1888 resultă următórele:

ad 2. Comune bisericesci;

Numěrul comunelor bisericesci matre:

în archididiecesă	+ 33
„ filie	— 8

În eparchia Aradului cu 7 mai mic, al filiilor cu 23 mai mare.

Cest din urmă provine de acolo, că între filie s'au numěrat tóte acele comune, în cari s'ar afla credincioşi de ai noştrii.

În eparchia Caransebeşului filiele s'au înmulţit cu 2.

ad 3. Parochii sistemisate:

La finea anului 1890 faţă de anul 1887:

în archidiecesă	+ 52
în districtul cons. al Aradului	+ 50
„ „ „ Caransebeşului	— 80

ad 4. Parochii reduse.

In eparchia Caransebeşului s'au redus dela anul 1888 încóce cu totul patru parochii:

ad 5. Biserici:

în archidiecesă	+ 118
în districtul cons. al Aradului	3
„ „ „ Oradea-mare	— 1
„ „ „ Caransebeşului	+ 5

faţă de anul 1888.

Numěrul bisericelor în archidiecesă, arětat la anul 1888 se pare a fi fórte neesact.

ad 6. Familii:

Făcênd comparaţiune între anii 1887 şi 1890, numěrul familiilor a crescut:

în archidiecesă cu	3096
în districtul consist. Arad cu	1006
„ „ Oradea-Mare	1648
în eparchia Caransebeşului	2997

ad 7. Suflete:

Numěrul sufletelor între anii 1887 şi 1890, arată un crescěmênt:

în archidiecesă	10679	= $1^{2}/_{3}\%$
în districtul consist. Arad	8073	= $2^{1}/_{3}\%$
„ „ Oradea-Mare	6238	= $3^{3}/_{4}\%$
în eparchia Caransebeşului	8258	= $2^{1}/_{2}\%$

ad 8. Născuţi:

Numěrul celor născuţi în trieniul 1888—1890 faţă de trieniul 1885—1887:

în archidiecesă	— 3775	= $4^{1}/_{2}\%$
în districtul consist. Arad	— 2886	= $5^{3}/_{5}\%$
„ „ Oradea-Mare	+ 420	= $1^{1}/_{2}\%$
în eparchia Caransebeşului	— 2376	= $5^{3}/_{4}\%$

(Va urma).

Varietăţi.

* (**Ministrul de agricultură în Ardél.**) Duminecă a sosit la Braşov ministrul de agricultură, contele Andreiu **Bethlen**, însoţit de secretariul de stat Lucács. Braşovenii le au pregătit o primire sěrbătoréscă.

* (**Cutremur de pămênt.**) Sâmbătă spre Duminecă nóptea între 2 şi 3 óre s'a simţit în Sibiiu un cutremur de pămênt. Dóuě sguduituri puternice au urmat una după alta. Pagube şi nenorociri însě nu sě aude sě se fi întêmplat.

* (**Universitatea săsésca**). Miercuri va ţiné universitatea „săsésca“ şedinţă plenară.

* (**Dieta ungură.**) Dieta ungură 'şi va reîncepe activitatea în 4 Decembre, după-ce se vor fi încheiat şedinţele delegaţiunilor. La ordinea ḑilei se va pune proiectul pentru convenţiile vamale. — Comisiunea de instrucţiune a pertractat şi primit cu unele modificări proiectul pentru pensionarea învěţătorilor.

* (**Din delegaţiuni.**) Contele Apponyi a esprimat părerile sale de rěu pentru fómetea, ce bântue în Rusia şi a ḑis, că Austro-Ungaria are pentru acéstă putere aceeaşi simpatie ca şi pentru celelalte. Vede cu mulţămire intimitatea crescêndă a aliaţilor, punctele puţin satisfăcătóre sunt apropierea franco-rusésca şi inarmările continue ale Rusiei. Dacă Pórta ar fi incuragiată într'un mod mai decisiv, ea s'ar fi determinat póte a lua iniţiativa în cestia recunóscerei Bulgariei.

Ministrul de resbel a declarat comisiunei bugetare a delegaţiunei austriace, că crede serviciul de 2 ani în infanterie îndestulitor dar că trebuie sě astepte, pentru a se pronunţa, resultatele esperienţelor întrepinse în Germania în acésta privinţă.

* (**Linii ferate**). Precum se anunţă din Bucuresci, „Monitoriul oficial“ a publicat decretul regal pentru construirea liniilor ferate între Ghimeş şi Palanţa şi între Turnul-roşu şi Rîul-Vadului şi tot deodată construirea liniei laterale Căneni — Curtea de Argeş.

* (**Un proces de divorţ în casa Bonaparte.**) Ḑilele acestea s'a presintat la tribunalul din Londra cererea de divorţ a d nei Rozalia Bonaparte, născută Clovis, în contra soţului ei Louis Bona-

parte, fiul natural dar recunoscut al principelui Louis Lucian Bonaparte, care a murit deunăḑi. Principele Lois Bonaparte este numai de 32 de ani. Căsătoria cu Rosalia Clovis a încheiat-o la 30 Maiu 1888 în Donglas pe insula Man. La 14 Octobre 1891 Louis Bonaparte s'a mai căsătorit odată cu Laura Elisath Scott şi s'a făcut astfeliu vinovat de bigamie.

* (Testament original.) Din Bassel se scrie gazetei „Frankfurter Zeitung“: Profesorul Ignaz Hoppe, rĕposat de curênd, a lăsat tótă averea sa, în sumă de peste o jumătate de milion de franci pentru a se face cercetări asupra sufletului în aşa chip, că mai mulţi filosofi sĕ se instaleze în casa lui şi acolo se petrécă mereu în meditaţii asupra fiinţei sufletului, ér resultatul studiilor lor sĕ-l publice periodic. Testamentul e acum atacat pe cale judiciară. Profesorul Hoppe are rude depărtate în Hanovera.

* (Recticare). In câteva esemplare din numĕrul precedent al ḑiariului s'a strecurat următórea eróre de tipariu: In articolul prim, colóna a II-a, alineat. 12 în loc de: Va fi póte şi altă *cava*, sĕ se cetéscă: *Va fi póte şi altă ceva* ...

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II-lea, după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literariu deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul XI. Făgăraş“ de

„abni“

Prefaţă.

Operatul present este prelucrat pentru elevii şi elevele anului al doilea de scólă. El póte servi, atât pentru prunci şi prunce, cât şi pentru învĕţătoriu ca manual de religiune. Materialul este tocmai acela şi, care îl prescrie „Normativul scolariu“.

Impărţirea materialului este: partea I iu rugăciuni“, partea a II-a „din testamentul vechiu“ şi partea a III-a „din testamentul nou“. Materialul întreg este prelucrat în formă de lecţiuni practice în stil poporal accesibil pentru mintea fragedă a elevilor.

La finea fiecărei bucăţi sunt espuse învĕţăturile morale, cari numai le-am putut estrage din respectiva bucată. Pondul principal s'a pus pre aceea, ca învĕţăturile morale sĕ fie aplicate la viéţa practică de tóte ḑilele. Unde a fost posibil sau compus şi citat şi unele poesii potrivite.

După fie-care bucată urméză întrebările reasumătóre fórte de lipsă şi de folos pentru elevi şi învĕţătoriu. In privinţa modului cum sĕ se esploateze materialul se crede a fi de prisos a mai indigita ceva, deórece întregul operat cuprinde metodica lui.

La prelucrarea materialului s'au consultat şi folosit opurile cele mai probate în direcţiunea acésta, şi s'au avut în vedere părerile celor mai specialişti pedagogi. —

August, 29 1891.

„abni“

Loterie.

Sâmbătă în 28 Octobre.

Budapesta: **66 84 79 88 71**

Nr. 49. [204] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scóla elementară română gr. or. din Dârste se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

In bani gata 300 fl., plătibili în rate lunare decursive, şi cuartir liber în edificiul scólei.

Dintre concurenţi cel ce va sci musica vocală sau instrumentală va fi preferit. Alesul învĕţătoriu va fi obligat a conduce cântările liturgice cu copiii de scólă în biserică Dumineca şi sĕrbătórea, şi tot în aceste ḑile a provedé instrucţiunea din scóla de repetiţiune.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigóre sunt a se aşterne Preaonoratului oficiu protopresbiteral al tractului Braşovului în terminul susnumit.

Dârste, în 1 Septembre, 1891.

Comitetul parochial gr. or. din Dârste în conţelegere cu oficiul protopresbiteral al Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Ioan Broşu,
capelan par. şi preşed.

Nr. 191. [202] 2—3

CONCURS.

Din partea subscrisului oficiu protopresbiteral după conţelegerea avută cu respectivele comitete parochiale, pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare, pentru comunele următóre:

1. Comuna parochială Órde de jos şi Partoş, cu salariu anual de 120 fl. cuartir liber şi 1 ½ orgie de lemne salariul se adună din repartiţie.

2. Comuna parochială Măgina cu salariu anual de 100 fl. în bani, venitele contorale în sumă de 50 fl. 2 locuri, arătóre de 2 ½ jugere, dela 30 fumuri câte ½ ferdălă de cucuruz, şi 20 ferdele de cucuruz din magaziul bisericei, 30 de ḑile de lucru, cuartir liber şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni au sĕ progucă atestat de cualificaţiune şi se fie cântăreţi cunoscĕtori de tipicul bisericesc avênd a substerne rugările lor de competinţă până la subscrisul termin, la subscrisul termin, la subscrisul oficiu.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al Albei-Iuliei.

Alba Iulia, în 21 Septembre, 1891.

Alesandru Tordoşan,
protopresbiter.

Stabilimentul de băi al lui IOAN HABERMANN în Sibiiu.

Ordinea băilor.

Băi de abor şi duş.

Domnii:	Damele:
In fie-care ḑi (cu escepţia lunei) dela 6 óre diminéţa până la 1 óră după améḑi.	Marţia dela 3 óre după améḑi până la 7 óre séra.
Mercurea şi dela 4 óre după améḑi până la 8 óre séra.	Joia şi Sâmbăta dela ½ 3 óre după améḑi până la 6 óre séra.
Sâmbăta (dela 1 Octobre până la finele lui Martiu) şi dela 6—9 óre séra cu preţuri fórte reduse. (Veḑi tariful).	Joia (dela 1 Octobre până la finele lui Martiu) şi dela 6—9 óre séra cu preţuri fórte reduse. (Veḑi tariful).

Băi de vană şi cure:

Domni şi **dame**: ḑilnic dela 6 óre diminéţa până la 8 óre séra; **Dumineca** însĕ numai până la 1 după améḑi.

Băi întregi sau de duş afară:

(în lunile de vară.)

Domni şi **dame**: Ḑilnic dela 6 óre deminéţa până la 8 óre séra; [193] 3—3

Tariful băilor.

A. Băi calde.

	Cu		Fără	
	Albituri			
	fl.	cr.	fl.	cr.
1 baie de abur	—	65	—	55
1 „ „ „ Mercurea înaintea améḑii	—	75	—	65
1 „ „ „ Joia sau Sâmbăta déla 6 óre séra începênd	—	30	—	20
5 băi de abur în abonament (valabil 2 luni)	3	—	2	50
10 „ „ „ „ „ (valabil 3 luni)	5	50	4	50
Observare: Folosindu-se un bilet de abonament pentru baia de abur într'o Mercuri înaintea ameḑii e a se plăti o tacsă suplementară de	—	10	—	10
1 bae de duş (fără folosirea chiliilor pentru abur sau a basinelor)	—	25	—	20
5 băi de duş (fără folosirea chiliilor pentru abur sau a basinelor)	1	—	—	75
1 bae de vană	—	55	—	45
5 băi de vană în abonament (valabil 2 luni)	2	50	2	—
10 băi de vană în abonament (valabil 3 luni)	4	50	3	50
1 **baie de vană sulfurică, ferósă, sărată, de săpun sau electrică**	—	72	—	65
5 **băi de vană, sulfurice, feróse, sărate, de săpun sau electrice** în abon.	3	50	3	—
10 **băi de vană, sulfurice, feróse, sărate, de săpun sau electrice** în abon.	6	50	5	50
1 bae de şeḑut sau de picióre	—	25	—	20
5 „ „ „ „ „ „	1	—	—	75
Tăiatul bătĕturilor, unghiilor ş. a. d. a. în baia de vană sau în bae rece	—	30	—	—
Tăiatul bătĕturilor, unghiilor ş. a. d. a. acasă	—	—	—	50

B. Băi reci.

	Cu		Fără	
	Albituri			
	fl.	cr.	fl.	cr.
1 bae rece	—	15	—	10
1 „ „ pentru copii de 10 ani	—	10	—	5
Un abonament pe întreg cursul, adecă dela 16 Maiu până la sfêrşitul sesonului pentru 1 persónă	5	—	3	50
La abonamentele pentru familie pe cursul întreg de-a doua şi fie-care persónă următóre fără deosebire de etate	2	50	1	75
Un abonament pe jumĕtate cursul, adecă dela 16 Maiu până la 15 Iuliu sau dela 16 Iuliu până la sfêrşitul sesonului pentru 1 persónă	3	—	2	—
La abonamentele pentru familie pe cursul jumĕtate pentru a doua şi fie-care persónă următóre fără deosebire de etate	1	50	1	—
Un abonament pe 1 lună pentru 1 persónă	2	—	1	50

C. Cure de masagiu, electrice, hidroterapeutice (de apă) şi de inhalaţiune.

	fl.	cr.
O singură cură în institut	—	75
De cinci ori în institut	3	25
O singură cură în locuinţă } însĕ numai în mĕsura prisosirii a serviciului de bae	—	90
De cinci ori în locuinţă	4	—
O singură inhalaţiune de apă ordinară sau abur de apă sărată		
Inhalaţiuni pentru óspeţii băii de abur	—	15

Observare: La folosirea curei timp mai îndelungat, la masage numai de singuratice părţi ale corpului, cure la care reclam încăperile de bae şi serviciul numai timp scurt, se dau la cerere şi reduceri de preţ. Medicul stabilimentului Dr. **H. König** locuesce în aceeaşi casă.

D. Apartinenţele băii:

a) complet:

	fl.	cr.
pentru o bae de vană, consistând din 1 ciarşaf, 1 ştergar, 1 buc. de săpun	—	10
pentru o bae de abur, consistând din 1 ciarşaf, 1 ştergar, 1 şurţ (vestm. de bae)	—	10
pentru o bae de şeḑut sau de picióre, consist. de 1 ciarşaf şi 1 buc. de săpun	—	5
pentru o bae rece, consistând din 1 ciarşaf, 1 păreche de nădragi de scaldă (vestm. de bae)	—	5

b) singuratec:

	fl.	cr.
pentru un ciarşaf	—	5
„ „ ştergar	—	3
„ o păreche nădragi de bae, şorţ sau vestmênt de bae	—	3
„ o bucată de săpun	—	3
„ un ou	—	5

E. Păstrarea albiturilor.

Pentru păstrarea şi conservarea albiturilor proprii e a se solvi:

	fl.	cr.
pentru o lună	—	25
„ 2 luni	—	35
„ jumĕtate sesonul de bae, adecă dela 16 Septempre până la 15 Maiu sau dela 16 Maiu până la 15 Septembre.	—	5

Observare; La folosirea încăperilor pentru baia de abur prin trupe întregi, institute de învĕţămênt s. a. d. a. se acórdă pentru ḑilele înţelese reduceri de preţ însemnate.

Sibiiu, în Octobre, 1891.

Administraţia băilor.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 124 Sibiiu, Sâmbătă, 23 Novembre (5 Decembre) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 21 Novembre.

Şedinţa delegaţiunei austriace din 25 Novembre are sĕ remână memorabilă.

Pentru primadată s'a ventilat în delegaţiuni în formă atât de concretă rehabilitarea puterii lumesci a papei.

Rola acésta herostratică de astădată a căzut asupra deputatului Zallinger.

Pusă odată în discusiune cestia, dacă suveranitatea papală şi întregitatea regatului italian sunt compatibile cu stări de lucruri deja acceptate de întrégă Europa, ministrul de esterne era ţinut sĕ dea rĕspuns.

Rĕspunsul nu a mulţămit pe italiani. Dovadă, că în ḑiua următóre s'au şi adresat ministrului preşedinte Rudini interpelaţiuni în direcţiunea acésta şi, oricât de liniscitor este respunsul marchisului di Rudini, fapt rĕmâne, că contele Kálnoky de astădată a fost tras pe sfóră din partea ultramontanilor din Austria şi a mânat apă pe móra iridentiştilor din Italia.

In Italia e multă lume neîmpăcată cu alianţa triplă şi acéstă lume este mereu ţinută în agitaţiune din partea Franciei.

In oraşele din nordul Italiei nu se face nici un secret, că le lasă gura apă după Triest şi după acele părţi, pe cari italienii le cred locuite de fraţi de ai lor.

Guvernul italian avea o posiţie de tot grea de a apăra alianţa întreită, faţă de iridentişti, cari nu sunt puţin la numĕr.

Şi guvernul austro ungar s'a ferit până acum de a provoca susceptibilităţile italienilor.

Deastădată ministrul de esterne, póte că avênd lipsă de spriginul catolicilor, póte din alte motive, indirecte a recunoscut că ar dori ca sĕ vadă posiţiu-papei asigurată, şi pe acesta mulţămit.

Ei bine, prin acésta dechiaraţiune s'a pus ministrul de esterne în contraḑicere cu întrégă politica urmărită de guvernul italian şi acésta póte avé urmări fórte grave în ce privesce politica esternă a monarchiei nóstre.

Nu de mult a umblat Giers la Monza, s'a reîntors prin Paris şi a vorbit şi în Berlin, fără sĕ atingă Viena.

Regele României, după ce a cercetat pe regele Italiei, a mers la Berlin, făr ca la reîntórcere sĕ se fi oprit în Viena.

O isolare a Austro-ungariei, aşa după cum doresce Rusia, ar puté avé urmări neprecalculabile pentru monarchia nóstră.

Sêrbia prin organul ei cel mai rĕspândit „Odjek“ deja începe a nu recunósce o eventuală adnecsare a Bosniei şi Herţegovinei de către Austro Ungaria şi aşteptă ca acésta sĕ cedeze provinciile ocupate.

Tractatul de Berlin numai până atunci ar fi autorisat pe Austro Ungaria, ca sĕ ocupe acele provincii, păna ce în Turcia se va restabili ordinea. Ei bine, ordinea e aḑi pe deplin restabilită, siguranţa averei şi vieţii cetăţenilor nu mai e în pericol ca la 1878, prin urmare, „Odjek“ crede de sosit timpul, ca Austro-Ungaria sĕ cedeze teritoriul ocupat.

In respectul acesta sêrbii au aflat spriginitori chiar şi în Praga.

Sunt dar o mulţime de momente, cari reclamă în mod imperativ, ca politica esternă a monarchiei sĕ fie condusă cu tact şi sĕ nu dea ansă la nici o bănuială.

Indată ce vine în discuţiune adnecsarea Bosniei şi a Herţegovinei, Sêrbia, ca mai de aprópe interesată, va ridica protest şi spriginită de Rusia, resboiul este inevitabil.

O mică scânteiă e de ajuns, ca flacările resboiului sĕ se întindă preste întrégă ţéra.

Şi dacă în atare cas Italia în loc de ajutoriu, ne ar deveni duşmană şi ar ataca monarchia nóstră din cóstă, este evident marea perdere ce o ar suferí imperiul întreg şi cu el popórele, cari 'l compun.

O mare parte din aceste încurcături s'ar puté reduce şi la vorbirea deputatului Zallinger cât şi la respunsul ministrului Kalnoky.

Austria aḑi numai este stat catolic. Popórele ce o constitue sunt de diferite confesiuni, tóte recunoscute, tóte îndreptăţite de a fi. Nu înţelegem deci, pentru ce ministrul de esterne nu a refusat categorice de a da un rĕspuns la o întrebare ce nu privesce pe monarchia austro-ungară, întrebare, care altcum e resolvită prin tractate şi papa, dacă nu se mulţămesce cu posiţia actuală, nu are decât ca sĕ-şi ia catrafusele din Roma şi sĕ plece.

A sprigini veleităţile ultramontanilor însémnă a ridica mănuşa faţă de tóte confesiunile şi de tótă lumea necatolică, un lucru acesta pecât de lipsit de tact, pe atât de periculos pentru urmările ce le ascunde în sine o cestiune, pentru care deja s'a vĕrsat mult sânge şi care a fost o mare nefericire pentru omenime.

Probabil, că se va aplana întrégă afacerea pe cale diplomatică, probabil însĕ că va lăsa urme în inimile italianilor, şi, în casul acesta din urmă, ne putem astepta la mari încurcături, fără de cari monarchia nóstră ar fi putut trăi în liniscea şi pacea atât de necesară desvoltărei popórelor, ce o constitue.

Sibiiu, în 22 Novembre.

De mult s'a anunciat deja proiectul de lege nou al actualului ministru de culte şi instrucţiune publică privitoriu la schimbarea articulului de lege XXXII din 1875, care regula până acuma pensionarea învĕţătorilor dela scólele poporale. In ḑilele acestea proiectul a trecut prin comisiunea scolară a parlamentului, şi cât mai curênd va vení în parlament la ordinea ḑilei.

Intre alţii acest proiect de lege atinge şi pe învĕţătorii nostri confesionali, deóre ce la tóte stăruinţele bisericei nóstre de a continua cu fondul de pensiune confesional al învĕţătorilor nostri, guvernul a rĕmas la posiţiunea sa de negaţiune, încât adecă nu a rĕspuns bisericei la representaţiunile din urmă. A urmat însĕ respuns indirect, anume organele guvernului au silit pe învĕţătorii nostri sĕ între în fondul de pensiune regnicolariu al statului, şi sila li-o a făcut aşa, că întrégă competinţa dela anul 1875 li-o a impus deodată, şi i-a dat pe mâna esecutorului de dare, care apoi a făcut proces scurt cu încassarea.

Paralel cu disposiţiunile privitóre la învĕţători a purces guvernul şi faţă cu comunele nóstre bisericesci, impunênd solvirea competinţei tot dela anul 1875 începênd, şi astfeliu tóte comunele nóstre trebue sĕ solvéscă suma considerabilă câte de 192 fl. pentru câte un învĕţătoriu, plus interesele restante pentru acéstă sumă, şi astfeliu pentru fie care învĕţătoriu trebue sĕ solvim câte 250 fl. pe puţin numai dela comunele bisericesci.

Incassarea s'a făcut pretutindenea cu cea mai mare rigóre, şi unde nu a avut biserica bani, acolo s'a esecutat averea privată a preotului, unde nu a avut acesta avere, s'a secuestrat averea privată a epitropului, şi aşa în archidiecesa nóstră pentru fondul de pensiune al statului s'a încassat dela 800 comune bisericesci pentru 900 de învĕţători în termin mediu computênd, suma de 225.000 fl. şi tot în termin mediu dela 900 învĕţători suma de 72,000 fl. cari la olaltă cu percente moderate de tot, dau pe an un venit de aprópe 16,000 fl.

Dacă vom considera, că dintre învĕţătorii nostri s'au pensionat de tot puţini, putem cu inimă curată pune la capital din interese pe fie-care an 10,000 fl. cari dela 1875 încóce asemenea se urcă la 100,000 fl.

Am contribuit deci din al nostru la fondul acesta aprópe la 500,000 fl. va se ḑică $^1/_2$ de milion din proverbiala sĕrăcie a poporului nostru.

Acéstă faptică constatare a stărei de lucruri ne arată din destul, că dacă şi nu s'a dat bisericei rĕspuns la representaţiunile ei în cestiunea fondului de pensiune, totuşi noi trebue se credem, că lucrul e hotărit în mod definitiv, şi tótă afacerea s'a oprit în espedit numai.

Avem deci drept şi datorinţă sĕ ne interesăm de fondul de pensiune învĕţătoresc, care vine la modificare, avem drept sĕ ne interesăm din datorinţă

FOIŢA.

Inceputurile, organisarea şi stabilirea iesuiţilor.

(Urmare.)

6. „Nici unui membru al societăţii nu'i e permis sĕ-şi mărturiséscă pĕcatele sale unei alte persóne, decât generalului sau acelora pe care'i desemnéză generalul spre acest scop, cu escludere deosebită a unui preot, care nu aparţine ordinului sau vre unui călugăr. Tot aşa de puţin e permis unuia, care deja a întrat în ordin fie el numai noviţ, coadjutor sau profes, sĕ părăsască ordinul fără permisiunea espresă a generalului sau sĕ între în un alt ordin, cu escepţiune de acela al *Cartausianilor*. Dacă cu tóte acéstea vre unul ar cugeta, a călca acéstă poruncă, atunci generalul are împuternicirea, a persecuta astfel de desertori în persónă sau prin plenipotenţiaţi, ca apostaţi a'i escomunica, a'i prinde şi a'i închide şi la acésta în cas de necesitate, autorităţile civile sunt datóre a le da sucurs.“

7. „Toţi membrii societăţii, precum şi bunurile, venitele şi proprietăţile ordinului sunt eliberate de sub jurisdicţiunea, supraveghiarea şi puterea episcopilor şi a archiepiscopilor şi sunt puse sub protecţiunea specială a Papei.“

8. „Acei membrii ai ordinului, care au primit darul preoţiei, adecă toţi profeşi, pot ori unde s'ar afla, sĕ'şi aibă capelele lor sau sĕ ridice în ori-ce alt local convenabil un *altar* şi acolo pot ei, cu uşile închise, după ce vor fi îndepărtat pe cei escomunicaţi şi pe eretici, sĕ citéscă missa şi sĕ administreze sacramentele. In tóte acele localităţi, care vor fi puse sub interdict sau escomunicaţiune se fie eschişi dela acésta, tineri şi slugile, care vor fi folosiţi în afaceri de iesuiţi, cum şi procurătorii, lucrătorii şi împiegaţii din statul civil“.

9. „Nici un episcop sau prelat sĕ nu aibă puterea a escomunica sau a da alte pedepse bisericesci unui membru al ordinului sau şi numai unui mirén, pentru amiciţia sa dovedită faţă cu societatea şi dacă totuşi ar cuteza un prelat una ca acésta, se fie ca neadeverintă şi fără efect.“

10. „Tuturor creştinilor le e pe deplin permis se asiste la predicele şi serviciul divin al membrilor societăţii şi a primi dela ei prelângă spovedire, absoluţiune şi sacramentele, fără ca preotul ordinar sĕ pótă face vre-o obiecţiune în privinţa acésta“.

11. „Fie-care episcop şi archiepiscop este dator sĕ hirotonéscă de preot, pe acei membrii ai societăţii, cari încă nu au darul preoţiei şi'i sunt recomandaţi fără se pretindă pentru acésta vre-un deoblegament ori promisiune.“

12. „Membrii societăţii iesuiţilor au dreptul ca cu permisiunea generalului lor sĕ petrécă în ţĕrile şi cetăţile celor escomunicaţi şi sismatici, cum şi ale ereticilor şi păgânilor şi le e permis a întra chiar în relaţiuni cu ei“.

(Va urma.)

către învěţătorii nostri, şi către capitalul care din sěrăcia nóstră a întrat în acel fond.

Ca la tóte lucrările, cari cad în sfera instrucţiunei dirigiate după curentul domnitoriu de aḑi, biserica nóstră şi la lucrarea acésta a nóuei legi de pensiune a învěţătorilor a fost cu totul ignorată.

Nu ni s'a dat deci ocasiune sě cunóscem mai de aprópe eventualele îmbunătăţiri, cari sunt dóră propuse la proiectul cel nou. Lacuna acésta însě o vom suplini, când va veni proiectul în parlament, atunci vom releva părţile lui bune, şi eventual şi cele rele, şi le vom presenta în adevěrata lor colóre. Un lucru putem constata până acuma, anume anii de serviciu sunt susţinuţi tot cei din proiectul vechiu şi adecă 40.

Invěţătorii dela scólele civile, cari merg paralel cu cele 4 clase inferióre ale scólelor medii, au cerut reducerea anilor de serviciu dela 40 la 30. Cererea lor a aflat viu resunet şi în comisiunea parlamentară însé maioritatea a aderat la proiectul ministrului, şi a rěmas tot la 40.

Aderenţii dorinţei esprimate de învěţători deocamdată s'au mulcomit cu o dispositiune, în sensul căreia după 10 ani se póte face eventual schimbare şi în punctul anilor de serviciu, după ce se va vedé resultatul material de atunci al fondului.

Avisăm deci cestiunea fondului de pensiune al învěţătorilor si atragem asupra ei atenţiunea publicului nostru, care acuma are interes duplu sě urmăréscă cu atenţiune acéstă afacere.

In legătură cu cele desfăşurate dóră nu va fi fără interes se sulevăm tot la acest loc o dorinţă esprimată de mulţi. Anume ar fi dóră de interes sě se arete, că în proporţie cu contribuirile nóstre la acest fond, cum stau pensiunile acordate până acuma.

Da, da, acésta încă e o cestiune, care ca multe altele ar trebui studiată şi discutată.

Universitatea sāséscă.

— Raport special —

După cum anunţasem în numěrul precedent, universitatea aşa numită săséscă, a ţinut Miercuri şedinţe plenare, care cu privire la obiectele, ce s'au desbătut, sunt de o deosebită importanţă pentru români.

Observăm, că în sala de şedinţe se află o mésă în forma de potcóvă, care închipuesce teritoriul fundului regiu şi că fie-care deputat, după cercul, în care este ales, 'şi are locul la mésă.

Deputaţi ai universităţii sunt de toţi 20, dintre cari numai doi români, cu tóte că maioritatea poporaţiunei o formézǎ locuitorii români.

După aceste scurte indigitări trecem la decurgerea şedinţelor.

Şedinţa se deschide la 10 $^{1}/_{4}$ óre a. m. din partea ilustr. Sale d-nului comite suprem şi comes al sasilor Gustav Thalmann, despre care cu drept cuvênt se póte susţiné, că scie sě păstreze obiectivitatea în conducere.

La şedinţă sunt *toţi* deputaţii presenţi.

După cetirea protocolului şedinţei premergătóre, la ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei pentru *modificarea statutului* pentru afacerile universităţii. Referentul Wolff cetesce espunerile de motive cu modificările, ce au sě se facă. Se face o propunere, ca statutele sě fie privite de cetite, căci precum ḑicea dep. Zay, ele au fost espuse 24 óre. Deputatul Bercianu, notar în Romos, care şede tocmai la călcâiul potcóvei în stênga: Neg, că statutele au fost espuse, mie nu-mi e asta cunoscut. Dl comite: Au fost espuse. Secretariul Bock: Dl Bercianu a căutat statutele, dar nu i-le am putut pune la dispositiune. Dp. Gull: Sě nu se mai cetéscă, pentru că sunt prea lungi. Dep. Bercianu: Pretind sě se cetéscă. Ref. Wolff: Me věd deci necesitat a le ceti la dorinţa unui singur membru. — Cetesce proiectul de statut.

L. Bercianu: On. adunare generală! Comisiunea esmisă în afacerea statutelor, când vine cu propunerea a se modifica statutele, voiesce sě realiseze unul din scopurile, după-care a vênat din anii 1876 încóce, dar care până acum nu a succes. Că-i va succede acum, nu pot sě trag la îndoială, după-ce cunosc constelaţiunile politice interne, şi după-ce credeţi d-vóstră cu siguritate, că guvernul ve stă în ajutor. Trec însě preste acestea şi me opresc la motivele, ce le aduce comisiunea, şi cari me împedecă sě fiu de părere cu propunerea comisiunei. Acestea motive sunt:

a) că statutul se aduce în consonanţă cu dreptatea, după mine este chiar contrar;

b) că se institue resolvirea mai grabnică a afacerilor, este ilusoric;

c) că a stagnat afacerile universităţii, este o afirmare netemeinică;

d) că se pierde timp şi că şedinţele sunt prea lungi, e în contraḑicere cu starea faptică; că unii membrii nu au ocupaţiune, acésta e drept şi la acésta imprejurare a contribuit maioritatea, care a intenţionat şi a eschis cu deosebire pre membri români totdeuna;

e) prelucrarea obiectelor prin o comisiune stă în contraḑicere cu § 11 art. de lege XII 1876; deórece se intenţionézǎ vědit escluderea acelor membrii, cari nu sunt şi nu pot fi de aceiaşi părere cu maioritatea;

f) modificarea §. 13 a statutului esistent stă în contraḑicere bătătóre la ochi cu §. 7 din art. de lege XII 1876, pentru-că prin instituirea noului §. 14 a operatului sě intenţionézǎ de o parte totala escludere a dreptului de comproprietate mărginit în §. 6 a legei şi prin care maiorităţii populaţiunei de pe fundul regiu i-se ia posibilitatea din mână de a putea apela la guvern pentru spriginirea dreptului seu contra purcederei arbitrară de atâtea ori dovedite a maiorităţii representative; aceea afirmare a esposeului, că voturile separate ale minorităţii cu valóre de recurs duc la degenerare se póte aplica în casul acesta concret şi după esperinţa de până acum chiar numai la maioritate.

Acluderea votului separat al minorităţii la protocolul respectivei şedinţe fără nici o urmare de drept — precum se ḑice în proiect — *învólvă în sine o totală desconsiderare a minorităţii, care representă maioritatea populaţiunei de pe fundul regiu.*

Fac deci urmatórea contra propunere:

1. „Considerând, că maioritatea membrilor universităţii prin modificarea statutului pentru afaceri nu ţintesce la alt ceva, *decât numai la degenerarea dreptului de comproprietate a maiorităţii popolaţiunei de pe fundul regiu la averea universităţii*, ceea ce stă în drastică contraḑicere cu §. 6 art. de lege XII. 1876;

2. considerênd mai departe, că prin aceea modificare se *intenţionézǎ totula detragere a dreptului de apelaţiune a maiorităţii populaţiunei la înaltul guvern contra purcederei ilegale şi nedrepte a maiorităţii universităţii, care de atâtea ori s'a dovedit cu ocasiunea dotărilor neproporţionate*;

3. considerând, că prin aceea modificare, maioritatea universităţii ţintesce la nimicirea dreptului, pe care înaltul regim şi l'a reservat prin §. 7 art. de lege XII 1876 faţă de averea universităţii ca apoi pe viitoriu sě pótă decide ne restrênsă tóte afacerile în calitate de prima şi ultima instanţă; şi în fine

4. considerând, că prin modificarea §. 7 alinea 2 a proiectului *se intenţionézǎ punerea tuturor agendelor universităţii numai în mâna unei fracţiuni preferite a maiorităţii, care singură sě fie versată în misteriile afacerilor cu escluderea a celoralalţi membrii şi cu deosebire a membrilor români*;

Subscrisul pe lângă espresiunea indignaţiunei sale protestézǎ sus şi tare contra principiilor depuse în proiectul modificătoriu, care învólvă în sine o flagrantă usurpare a dreptului de proprietate, propune luarea acestui obiect dela ordinea ḑilei şi susţinerea nealterată a statutului din vigóre".

Deput. Wolff: Regret, că dl condeputat combate astfeliu principiile, care ne-au condus la modificarea statutelor. Noi numai bucura ne putem, că ne aflăm între astfeliu de impregiurări, încât ne putem realisa un scop de mult dorit. *Provedinţa divină sě ţină coróna ungurésca, pe care noi nu căutăm a o usurpa.*

Noi proiectul de statut voim sě-l modificăm mai mult din cause economice şi voim sě scutim maioritatea faţă de minoritate; propun deci primirea propunerei comisiunei.

Comitele pune la vot propunerea dep. Bercianu care e spriginită de dl senator I. Piso, şi cade, faţă de propunerea comisiunei, care întrunesce 18 voturi.

Bercianu declară, *că nu va lua parte la desbaterea specială şi insinuă vot separat.*

După acésta declaraţiune la propunerea dep. Budacker proiectul se primesce en block.

Budacker şi dp. Arz cetesc rapórtele comisiunei despre scólele agronomice şi industriale pro 1891. După aceste rapórte scóla industrială din Braşov a fost cercetată de 456 elevi; *dintre cari 140 români şi adecă 128 gr. orient. şi 12 gr. cat.* Scóla industrială din Orăştie a fost cercetată de 145 elevi, *dintre cari 46 români şi adecă 38 gr. or. şi 8 gr. cat.* Scóla industrială din Sebeş a fost cercetată de 80 elevi, *dintre cari 15 români şi anume 13 gr. or. şi 2 gr. cat.* Scóla din Cohalm a fost cercetată de 90 elevi, *dintre cari 3 români şi anume 2 gr. or. şi 1 gr. cat.* Scóla industrială din Sighişóra a fost cercetată de 228 elevi, *dintre cari 7 români, 5 gr. or. 2 gr. cat.* şi în fine scóla din Mediaş a fost cercetată de 158 elevi, *între cari români 13 elevi.*

Deput. Bruckner, referentul comisiunei financiare, dă cetire raportului despre administrarea cassei şi despre preliminariu. După acest preliminariu venitele universităţii sunt socotite cu 88,000 fl. 25 cr., ér erogatele cu 87,308 fl. 60 cr. Din suma acésta se dau anual pentru scopuri culturale românesci 7,000 fl., şi anume pentru gimnasiul gr. or. român din Braşov 5,000 fl., scólei gr. or. române din Sebeşiu 1,000 fl., şi scólei gr. or. române din Orěştie 1,000 fl.

Dep. Wolff: Susţin propunerea comisiunei şi propun sě se primésca proiectul.

Dep. Bercianu: On. adunare! Ca şi în anii trecuţi aşa şi aḑi me věd necesitat a declara, că bugetul presentat nu-l pót primi spre desbaterea generală.

Am ridicat în anii trecuţi vorba pentru o echilibrare a bugetului în sensul art. 12 din 1876. Imi pare rěu, că nici actuala comisiune nu a aflat cu cale o echilibraţiune dréptă a bugetului, cu tóte că de 15 ani esistă principiul ca dotaţiunile sě se facă în raport cu numěrul locuitorilor diferitelor naţionalităţi. Tóte dotaţiunile s'au făcut esclusiv pentru scólele ev. luterane. Şi apoi mai aflu încă un inconvenient. Cassa-restul nu se induce în preliminariu ca acela sě fie evident. Eu aflu diferinţe de sute de mii în raţiocinare. Din aceste motive îmi permit a face următórea

Contra propunere:

„După-ce proiectul bugetului propus de comisiunea financiară economică pro 1892 contraḑice direct § 6 din art. 12 1876, care dispune precis, că *venitele averei trebue sě se distribue în folosul întregei populaţiuni proprietare, acest proiect de buget fiind unilateral se reiaptă şi se redă comisiunei financiare cu aceea însărcinare tacsativă, că comisiunea sě elaboreze un proiect de buget nou* comform dispositiunilor legei amintite, aşa că venitele averei *sě nu se distribue mai numai esclusiv spre ajutorarea scólelor săsesci luterane, ci distribuirea venitelor sě se efeptueze cu respect la proporţiunea naţionalităţilor şi confesiunilor comproprietare.*

La compunerea de nou a bugetului sě se ia în considerare şi petiţiunile aflătóre în archiv, a cărora resolvire meritorică s'a fost amânat până la acel timp, când cassa universităţii va fi în stare a satisface acestor cereri, care timp prin încurgerea desdăunărei regalelor, de şi numai în parte, a sosit deja".

Dep. Bruckner: Vorbirea şi motivarea condeputatului Bercianu e mai mult steriotipă. Resping acusările, ce ni se aduc, că pentru institutele cult. române nu dăm bani. Bani am da, dar nu avem. Precum se vede venitele sě echilibrézǎ, făr sě ne mai rěmână pentru alte dotaţiuni, ér dotaţiunile vechi nu le putem sterge. Incât privesce cassa-restul, observ, că nu se póte induce. Propun primirea referadei comisiunei.

Comitele pune la vot. Pentru contra propunere votézǎ dep. Bercianu şi Piso; pentru a comisiunei se ridică toţi ceilalţi 18 deputaţi.

Cu acésta şedinţa se încheie la $12^{3}/_{4}$ a. m.

La 3 óre p. m. se deschide şedinţa *celor şepte judeţe.* Referézǎ adv. Bruckner despre administrarea cassei şi despre proiectul de preliminariu. Venitele sunt socotite cu 33,565 fl. 12 cr. ieşitele cu 33,556 fl, 28 cr. Propunerile comisiunei se primesc. Dep. Wolff referézǎ despre petiţiunile întrate spre ajutorare. Petiţiunile întrate în anii trecuţi dela mai multe comune bisericei gr. or. apoi a scólei din Romos, a bisericei gr. cat. din Sibiiu etc. etc. n'au putut fi luate în considerare, căci dupa cum afirmă raportorul, nu se află mijlóce.

Dep. Bercianu face următórea:

Contra propunere:

„Referitoriu la cererile de sub posiţia 1, 2 şi 5 primesc propunerea comisiunei economico financiară; ér faţă de propunerea de sub posiţia 3 Nr. U. 1009/91 şi posiţia 4 Nr U. 1022/91 *precum şi pentru tóte cererile întrate în anii trecuţi dela comunele bisericesci gr. or. române propun dotarea acelora în sumele cerute*, cari tóte sě se acopere din escedentele anilor 1887—1889, a cărora sumă se urcă la 62,934 fl. 30 cr., fară escedentul anului 1890, care face, — după raţiociniu, — 10,172 fl. 46 cr.

La dotaţiunile acestor petenţi se mai pot lua în considerare şi venitele rěscumpěrărei dreptului regal de cârciumărit, din care o parte însemnată aruncă deja venite considerabile la fondul celor şepte judeţe, de care aparţin şi petenţii".

Contra propunerea spriginită de dl dep. Piso cade, ridicându-se pentru propunerea comisiunei toţi ceilalţi membri.

La 4 óre se redeschide şedinţa universităţii şi mai referézǎ dep. Zay şi dep. Wolff, terminându-se cu acestea obiectele de pertractat.

Dl comite suprem şi comes al saşilor: On. adunare generală! Din desbaterile adunărei am constatat cu bucurie, că oficiul central şi-a făcut cu conscienţiositate datorinţa. Desbaterile au avut un curs bun şi activitatea d-vóstră e de lăudat. Regret, că univertitatea nu dispune de mai multe mijlóce pentru ca sě împace pe toţi cei-ce ne cer şi sunt îndreptăţiţi la ajutóre. Dacă vom priví preste activitatea desvoltată în cesti trei ani, constat, *că una din lucrările* *cele mai de însemnătate e modificarea, care o a-ţi votat: a statutelor. In actuala situaţiune pot asigura, că înaltul regim va şi satisface dorinţei universităţii.* Sě ne nisuim numai sě trăim în pace şi sě lucrăm pentru desvoltarea binelui comun. Dorind, ca sě ne întâlnim éraşi sănětoşi în celalalt period, ve salut şi declar actuala sesiune a universităţii săsesci şi a celor şepte judeţe de încheeată. (Hoch! Hoch! Hoch!)

Dep. Arz von Straussenburg: Nu putem decât sě ne bucurăm, dlor, convingêndu-ne de buna voinţa, tactul şi obiectivitatea, cu care on. domn comite a condus desbaterile. *Dar mai mult ne bucurăm, căci ne promite, că guvernul se va învoi la modificarea statutelor.* Nu avem mai bună ocasiune ca acésta, dlor, ca sě i aducem mulţămirile nóstre şi sě-i dorim sě ni-l ţină provedinţa! Hoch! Hoch! Hoch!

Sibiiu, 3 Decembre, 1891.

Ioan Broju.

Raportul

consistoriului metropolitan ca senat strêns bisericesc către congresul naţional bisericesc.

(Incheere.)

Numěrul mai mic al nascerilor în distr. consistoriului Aradului sě ḑice, că resultă din neesactitatea datelor arětate în anii precedenţi.

Numěrul nascerilor din pat nelegiuit în trieniul 1888 până în 1890 faţă de trieniul 1885—1887:

în archidiecesă . . . . + 358 = 7%
în districtul consist. Arad . . . — 615 = 13½%
„ „ „ Oradea-Mare . — 149 = 3¾%
în eparchia Caransebeşului în anii 1889/90 faţă de anul 1887/8: . . . . + 383 = 12⅓%

ad 9. Părechi cununate în trieniul 1888—1890 faţă de trieniul 1885—1887:

în archidiecesă . . . . — 1085 = 7%
în districtul consist. Aradului . . + 1093 = 10½%
„ „ „ Oradea-Mare . — 819 = 16½%
în eparchia Caransebeşului . . . — 2256 = 21¼%

Intre aceste căsătorii micste în trieniul 1888—1890 faţă de trieniul 1885—1887:

în archidiecesă
în districtul cons. Arad . . . . — 145
„ “ „ Oradea-Mare . . — 62
în eparchia Caransebeşului în anii 1889/90 faţă de anii 1887/8 . . . . + 8

ad 10. Convieţuiri nelegiuite:

La finea anului 1890 faţă de finea a. 1887:
în archidiecesă
în districtul cons. Arad . . . . + 734 = 16%
„ „ „ Oradea-Mare. . + 216 = 9⅔%
eparchia Caransebeşului . . . . + 1200 = 26%

ad 11. Repausaţi în trieniul 1888—1890 faţă de trieniul 1885—1887:

în archidiecesă . . . . —2047 = 3⅓%
în districtul cons. Arad . . . . + 3175 = 8%
„ „ „ Oradea Mare
în eparchia Caransebeşului . . . + 1622 = 5%

Numěrul născuţilor în trieniul 1888--1890 faţă de al repausaţilor în acela-şi trieniu:

în archidiecesă . . . . + 20329
în districtul consist. Arad . . . + 5814
„ „ „ Oradea-Mare . + 1888
în eparchia Caransebeşului . . . + 5637

S'au născut în trieniul 1888—1890 prunci de genul bărbătesc faţă de cei de genul femeesc:

în archidiecesă . . . . + 437
în districtul consist. Arad . . . + 1190
„ „ „ Oradea-Mare . + 1125
în eparchia Caransebeşului . . + 1256

Au repausat în trieniul 1888—1890 individi de genul bărbătesc faţă de cei de geniul femeesc:

în archidiecesă . . . . + 1054
în districtul consist. Arad . . . + 762
„ „ „ Oradea-Mare . + 591
în eparchia Caransebeşului . . . + 257

Numěrul total al sufletelor în întréga metropoliă:

era la finea anului 1890. . . . 1,598,153
„ „ „ 1887 . . . 1,564,935

Se arată dar între anul 1887 şi anul 1890 un crescěmênt de . . . . 33,248 = 2⅐%

ad 12. Treceri dela ortodocsiă la alte biserici în trieniul 1888—1890 faţă de trieniul 1885—1887:

în archidiecesă . . . . — 259
în districtul consist. Arad . . . + 12
„ „ „ Oradea-Mare. . + 85
în eparchia Caransebeşului . . . — 19

ad. 13. Treceri dela alte biserici la ortodocsiă în trieniul 1888—1890 faţă de 1885—1887:

în archidiecesă . . . . + 6
în districtul consist. Arad. . . . — 60
„ „ „ Oradea-Mare . . + 133
în eparchia Caransebeşului . . . + 222

Procese matrimoniale pentru divorţiu au întrat în trieniul 1888—1890 faţă de trieniul 1885—1887:

în archidiecesă . . . . — 48
în disfrictul cons. Arad . . . . + 39
„ „ „ Oradea-Mare . . + 4
în eparchia Caransebeşului . . . — 29

Procese disciplinare mai grave au întrat în trieniul 1888—1890 faţă de trieniul 1885—1887:

în archidiecesă . . . . + 52
în districtul cons. Arad . . . . + 29
„ „ „ Oradea-Mare . . + 54
în eparchia Caransebeşului , . . + 66

Conclusele congresului din anul 1888 s'au efeptuit conform naturei lor; anume:

Consistoriul metropolitan a intrevenit de nou la eparchii pentru-ca datele statistice sě se adune după unul si acela-şi formulariu şi pentru sinódele eparchiale şi pentru congres)concl. congr. Nr. 147/888).

Progresul sau regresul religios moral al credincioşilor nostri reese în parte din datele despre conveţuirile nelegiuite, — în privinţa cărora sau solicitat de nou la guvernul ţěrei dispoşiţiunile administrative pentru desfiinţarea acelora. În stăruinţele nóştre de a stêrpi acest rěu general suntem spriginiţi aprópe de tóte confesiunile din ţéră — până acum fără resultat (concl. Nr. 148).

Afacerea tipăririi cărţilor bisericei cu litere (concl. Nr. 149/888) se aflä transpusă la sinodul episcopesc, — asemenea şi cestiunea înfiinţării unei academii teologice pentru clerul din întréga provinciă metropolitană (concl. Nr. 150/888)

În obiectul egalei îndreptăţiri a clerului nostru militariu cu clerul militariu al altor confesiuni (concl. Nr. 151/888) se vor face la timp oportun paşii necesari pentru resolvirea favorabilă a acestei cestiuni.

In senatul acesta a devenit vacant postul, ce l ocupa Preasânţia Sa părintele episcop al Caransebeşului.

Din şedinţa consistoriului metropolitan, ca senat strêns bisericesc, ţiuută în Sibiiu, la 29 Septembre, 1891.

Miron Romanul, m. p.,
metropolit.

Leontin Simonescu, m. p.,
secretariu metropolitan.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Archiducele Heinrich şi soţia sa baronessa Waidek, au rěposat deodată în 1 Decembre.

* (Foc.) Mercuri séra s'a aprins la un măierén din strada lungă şi i-a ars casa cu tóte supra edificatele. Focul a fost localisat la timp, cu tóte-că bătea un vênt puternic. De flacările focului a scăpat numai un pårete al casei, pe care atêrna o frumósă cruce de lemn. Păgubaşul a fost asigurat pe 1000 fl.

* (Cabinetul român.) Scirile din Bucuresci anunţă, că ministrii: Catargiu, A. Lahovari şi Olanescu şi-au dat demisiunea.

* (Concurs). Vice-comitele comitatului Sibiiu publică concurs pentru postul de silvicultor şi de vice-notariu la magistratul din Sas-Sebeş.

Cererile instruite în sensul art. de lege XXXI din 1879 § 26 respective art. I din 1883 § 6 sunt de a se inainta la vice-comitele comitatului Sibiiu, până la 12 Decembre.

Salariul silvi-culturului e 600 fl. 2% din venitele pădurilor, al vice notariului *600 fl.*

* „Uj nemesek“. Sub titlul acesta aduc foile din Budapesta scirea, că Maj. Sa monarchul la propunerea regimului magiar a acordat titlul de nobil fraţilor Burchard Konrad şi Burchard Gustav.

* (Bal). „Junimea română din Arad şi jur va arangia în carneval un bal, în favorul studenţilor sermani români dela scólele din loc. Comitetul aranjator s'a constituit în Dumineca trecută sub prediul dlui Dr. Stefan C. Pop advocat în loc. Ḑiua balului nu s'a statorit. Probabil însě, că cu finea lui Ianuariu 1892 are sě se ţină balul.

* Paul Hunfalvy alias Hundsdőrfer, fost profesor de universitate, membru al academiei magiare, a reposat la BPesta în vêrstă de 81 ani. Cunoscut din scrierile sale pline de venin contra românilor, Hunfalvy s'a bucurat de un nume bun la şoviniştii de aḑi, pecând nemţii din Zips, de unde se trage nici odată nu s'au entusiasmat pentru el. Părăsindu-şi numele cel adevěrat, a fabricat la istorii, după gustul celor dela putere şi a primit subvenţiuni grase dela academia magiară.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II-lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învěţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de „*abni.*“)

Partea I.

Despre rugăciuni.

Ómenii au multe trebuinţe pentru susţinerea vieţei. Ca sě şi-le pótă împliní trebue sě cérä ajutoriul lui Dumneḑeu. Ajutoriul dela Dumneḑeu, de regulă şi-l cer ómenii prin rugăciuni. Rugăciunile le adresăm către Dumneḑeu, către îngerii păḑitori şi către sfinţii bisericei.

Intrebări: De al cui ajutoriu au ómenii lipsă, ca sě-şi pótă împliní trebuinţele vieţei? Prin ce cer ómenii ajutoriul lui Dumneḑeu? Către cine adreséză ómenii rugăciunile?

1. *Rugăciunea dimineţei.*

Dómne nóptea a trecut,
Ḑiua éră o am věḑut,
Tu Părinte ne-ai păḑit,
Până când am odichnit;
Ér acum ne-ai deşteptat,
La lumină ne-ai chemat,
Dă lumina Ta ceréscă,
Între noi sě strălucéscă,
Ca sě facem pururea,
Ce e sântă voia Ta.

Copii până când dorm, sunt în paza lui Dumneḑeu.

A sérä cu toţii ne-am culcat, şi până când am durmit, Dumneḑeu ne-a păzit, sě nu ni se întêmple ceva rěu; de aceea noi suntem datori sě mulţămim lui Dumneḑeu.

În rugăciunea „Dómne nóptea a trecut“ noi mulţămim lui Dumneḑeu, că ne-a păḑit până când am durmit, şi ne rugăm tot de odată, că după-ce ne-am sculat, Dumneḑeu sě ne lumineze mintea, ca sě putem împliní voia Lui, adecă: diminéţa cum ne sculăm, sě ne curăţim trupul şi îmbrăcămintea, şi astfeliu curăţiţi şi îmbrăcaţi frumos, sě plecăm la scólă. Sě nu uităm a lua cu noi lucrurile de scólă; adecă: cartea de cetire, tăbliţa, stilul şi altele. In scólă sě fim cu atenţiune la cele ce ne învaţă învěţătoriul. Afară de scólă, pe strade şi peste tot locul, unde venim în atingere cu ómenii, sě fim cu purtare bună. Éră acasă sě ascultăm de părinţi, şi sě ne învěţăm lecţiunea.

Intrebări: In a cui pază sunt ómenii până când dorm? Ce suntem noi datori lui Dumneḑeu pentru că ne păzesce până când dormim? Care e rugăciunea dimineţei? Ce cerem în rugăciunea acésta dela Dumneḑeu? Când facem noi voia lui Dumneḑeu?

2. *Rugăciunea de sérä.*

Ḑiua Dómne s'a sfêrşit,
Séra 'n pace ne-a venit,
Preste ḑi ne-ai ajutat,
De-am lucrat şi-am învěţat,
Tu şi nóptea priveghezi,
De noi nu Te depărtezi,
Fi aprópe şi de mine,
Cel-ce Te iubesc pre Tine.
Dómne îngereii Tei,
Fie păzitorii mei!

Copii până când învaţă şi lucră preste ḑi, se ostenesc. Séra trebue sě se culce. Inainte de a se culca, trebue sě se róge şi sě mulţămésca lui Dumneḑeu, că acésta le-au ajutat de preste ḑi au putut învěţa şi lucra. In rugăciunea „Ḑiua Dómne s'a sfêrşit“ noi mulţămim lui Dumneḑeu, că preste ḑi ne-au întărit puterile de am învěţat şi lucrat. Tot în acéstă rugăciune ne rugăm mai departe, că Dumneḑeu preste nópte sě ne ferésca de tot rěul, şi sě trimită pe îngerii sei, ca sě ne păzésca de tóte primeşdiile.

Întrebări: Ce trebue să facă copii înainte de culcare? Care e rugăciunea de séra? Ce mulţămim noi lui Dumneḑeu în rugăciunea de séra? Ce cerem în acésta rugăciune?

3. *Îngerelul.*

Înger îngerelul meu,
Ce mi tea dat Dumneḑeu,
Tot-deuna fi cu mine,
Şi me 'nvaţă a face bine.
Eu sum mic, tu fă-me mare,
Eu sum crud, tu fămě tare.
În tot locul me însoţesce,
Şi de rele me păzesce.
Inger îngerelul meu,
Rógăte lui Dumneḑeu,
Pentru sufleţelul meu!

Înainte de a face Dumneḑeu lumea, a zidit pe îngerii. Aceştia îmlinesc voia lui Dumneḑeu în ceriu, şi aduc vesti ómenilor pe pămênt, şi feresc pe ómeni şi pe copii de primeşdii. Dumneḑeu a rênduit fie-cărui om câte un înger, care sě l păzéscă. Acel înger sě numesce îngerul păzitoriu. În rugăciunea „Îngerelul,“ ne rugăm, ca acesta nici odată sě nu ne părăséscă. Sě se róge lui Dumneḑeu, ca Acela, sě ne întăréscă, din mici şi cruḑi ce suntem, sě ne facem mari şi tari, şi sě ne păzéscă sufletele nóstre de tot ce-i rěu.

Întrebări: Când a făcut Dumneḑeu îngerii? Care este chemarea îngerilor? Cum se numesce îngerul pe care l'a dat Dumneḑeu fie-cărui om ca sě-l păḑéscă? Care este rugăciunea „îngerelul“?

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri în 2 Decembre

Sibiiu: 85 46 5 43 3

Nr. 49. [204] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scóla elementară română gr. or. din Dârste se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

In bani gata 300 fl., plătibili în rate lunare decursive, şi cuartir liber în edificiul scólei.

Dintre concurenţi cel ce va sci musica vocală sau instrumentală va fi preferit. Alesul învĕţătoriu va fi obligat a conduce cântările liturgice cu copiii de scólă în biserică Dumineca şi sĕrbătórea, şi tot în aceste ḑile a provedé instrucţiunea din scóla de repetiţiune.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigóre sunt a se aşterne Preaonoratului oficiu protopresbiteral al tractului Braşovului în terminul susnumit.

Dârste, în 1 Septembre, 1891.

Comitetul parochial gr. or. din Dârste în conţelegere cu oficiul protopresbiteral al Braşovului.

Ioan Petric, protopresbiter.

Ioan Broşu, capelan par. şi preşed.

Nr. 191. [202] 3—3

CONCURS.

Din partea subscrisului oficiu protopresbiteral după conţelegerea avută cu respectivele comitete parochiale, pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare, pentru comunele următóre:

1. Comuna parochială Órde de jos şi Partoş, cu salariu anual de 120 fl. cuartir liber şi 1 ½ orgie de lemne salariul se adună din repartiţie.

2. Comuna parochială Măgina cu salariu anual de 100 fl. în bani, venitele contorale în sumă de 50 fl. 2 locuri, arătóro de 2 ½ jugere, dela 30 fumuri câte ½ ferdălă de cucuruz, şi 20 ferdele de cucuruz din magazinul bisericei, 30 de ḑile de lucru, cuartir liber şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni au sĕ progucă atestat de cualificaţiune şi se fie cântăreţi cunoscĕtori de tipicul bisericesc avênd a substerne rugările lor de competinţă până la subscrisul termin, la subscrisul termin, la subscrisul oficiu.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al Albei-Iuliei.

Alba-Iulia, în 21 Septembre, 1891.

Alesandru Tordoşan,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		Budapesta		6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19		Szolnok		2.55	5.26	3.31	11.51	4.47
2.12	5.51	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—		Bucia		—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21		Ciucia		—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55		Huiedin		—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—		Stana		—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—		Aghiriş		—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47		Ghîrbĕu		—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	—	6.39	—		Nadişul ung.		—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos.	Cluş.	pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34		Ghiriş		—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57		Cucerdea		—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—		Vinţul-de-sus		—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos.	Teiuş.	pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaş		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copşa-mică	pl.	—	6.57	10.47	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaş		—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighişóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Haşfalĕu		—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apaţa		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos.	Braşov	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01		Timiş		9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		Predeal		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	-	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—		Murĕş-Ludoş		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Ţaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistriţa		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl.	Simeria	sos.		9.52	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58			Streiu			9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42			Haţeg			8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36			Pui			7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24			Crivadia			7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04			Baniţa			6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos.	Petroşeni	pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	7.15			Arad			8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04			Vinga			7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57			Timişóra			6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			Ghiriş			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44			Turda			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27			Odorheiu			10.52	6.10	—	—
—	—	7.21	2.11			Sighişóră			8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50			Carei-mare			6.48	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl.	Budapesta	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos.	Czegléd	pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl.		sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos.	Seghedin	pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl.		sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos.	Timişóra	pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—				=	—	—	—	Tr.-mixt
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl.		sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57		Topoloveţ		8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20		Lugoj		7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55		Caransebeş		6.31	—	uumai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40		Teregova		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54		Băile-Herculane		3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17		Topleţ		3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos.	Ruşava	pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—				2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—		Vercerova		—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	--		Bucuresci		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50		Budapesta		7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05		Szolnok		4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos.	Arad	pl.	11.18	8.24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl.		sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57		Glogovaţ		10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.05	6.30		Pauliş		9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48		Radna-Lipova		9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07		Soborşin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	—	9.29		Branicica		9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19		Simeria (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50		Orĕştia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16		Şibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44		Vinţul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06		Alba-Iulia		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.29	—	12.38	sos.	Teiuş	pl.	3.04	—	1.39	—	—
—	—	11.56	—									

Copşa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	Copşa-mică	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43			Şeica-mare			9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27			Lómneş			8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59			Ocna			8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos.	Sibiiu	pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl	Cucerdea	sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27			Ludoş			6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos.	Oşorheiu	pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl.		sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos.	Reghinul-săs.	pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16			Simeria			5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58			Hunedóra			4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	5.45	2.58			Braşov			6.24	5.20	—	—
—	—	7.26	4.38			Zernesci			8.—	6.44	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	Braşov	sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepşi-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	Kezdi-Oş rheiu	pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 125 Sibiiu, Marți, 26 Novembre (8 Decembre) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 5887 Scol.

CercularIU

către tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Tranilvaniei.

Escelenția Sa Domnul ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinul din 5 Octobre a. c. Nr. 31.083 a oprit din tóte scólele folosirea cărții: *„Istoria română pentru scólele primare de ambe secse, de Tocilescu, Bucuresci, 1887"* ca pe una, care nu ar corespunde adevĕrului istoric, și ar fi în stare a ațîța ura de rassă: asemenea a oprit și charta: *„Schulwandkarte von Siebenbürgen herausgegeben von Franz Oberth (Gotha-Iustus Perthes)"*, carea în privința politică și a dreptului public nu ar mai corespunde stărei faptice de adi.

Notificând acestea oficiului protopresbiteral, acesta e provocat a lua mĕsurile potrivite pentru scóterea acestor cărți din scólele nóstre, căci ulterióra lor eventuală intrebuințare se va pedepsi cu asprimea § lui 7. art. de lege XXVIII din 1876

Sibiiu, din ședința senatului scolariu, 17 Octobre, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, în 25 Novembre.

E multă corupțiune în Ungaria, așa ne spune contele Apponyi în vorbirea dela Miskolz și noi îi credem pe cuvênt nobilului conte.

Nu ai decât sĕ te învêrți la un birou de administrație, la oficiile de finanțe sau în ori-ce parte a vieții publice, ca sĕ vedi, că corupțiunea a luat grósnice dimensiuni.

Dreptatea sĕ face pe sprâncénă și „hoțul de păgubaș" în Ungaria e de multe ori luat la gónă și are sĕ sufere persecuțiuni, ca pe timpul gónelor contra crestinilor.

Tóte aceste sĕ toleréză în Ungaria, pentru-că unul e alegĕtoriu, altul încuscrit cu mulți factori, altul ér ar puté face mult nĕcas stăpânirii și organelor ei, dacă nu ar fi menagiat cum se cade.

Cum vine însĕ de acest sistem timbrat de corupt sĕ se susțină la putere fără intrerupere dela 1873 încóce, de atunci, de când datéză tóte persecuțiunile contra naționalităților, noi nu ne mirăm.

Scim, că sistemul acesta e combătut cu mare vehemență de kosuthisti, scim că e combătut de cei dela partida „națională" scim, că între români nu are prieteni, scim, că tóte naționalitățile, întrebate de sĕ pot împăca cu acest sistem, ar respunde, cu un categoric „nu" și când scim aceste, vedem că acest sistem de corupțiune totuși domnesce de 18 ani, făr sĕ i se pótă pune capĕt.

Nu e greu de a afla causele, pentru cari acest sistem nefericit are o durată atât de lungă.

In comitate cu maiorități preponderante locuite de români, câteva familii au pus mâna pe putere, împart mandate de deputați, dispun după plac la alegerile municipali, fac tóte câte numai sĕ pot face ca sĕ se falsifice opiniunea publică, și amăgéscă lumea, că adecă comitatul e magiar și numai familiile magiare au rol în viața publică, ele au popularitate, ele sunt, cari dirig tóte trebile și fără voia lor nu se întêmplă și nu se póte întêmpla nimica.

Dacă așa e jos, sus nu póte fi altcum.

Aleșii nu representă voința poporului, poporul nu-i cunósce și ei cunosc și mai puțin poporul. Ei cunosc pe cei din a cărui grație au primit mandatul și pentru acestia fac totul.

E evident că un astfeliu de sistem de traficuri, un sistem „de dă și na" e de condamnat și dacă e o dreptate pe pămênt, are sĕ cadă odată din înălțimea la care stă și se va sfârma în bucături.

Noi nu ne am pierdut nici odată speranța că lucrurile au sĕ se îndrepte, fie chiar și fără voia celor ce adi dețin puterea fără se aibă radim în popor.

Vorba e, când au sĕ vină aceste îndreptări și aici e rêndul la noi, ca sĕ ne punem pe lucru.

A te uita cu mânile în șelduri la cele ce se petrec de atâta amar de vreme, sémănă mult cu un feliu de fatalism turcesc.

Din acest fatalism trebue scoși ómenii nostri.

Porumbii fripți nu au sĕ cadă nimerui în gură.

Alte popóre până ce au eluptat drepturi, le au eluptat după o muncă încordată.

La noi acéstă muncă lipsesce.

Ómenii nostri, cred, că au făcut cine scie ce ispravă, dacă au ținut o conferință aici în Sibiiu, dacă au ținut câteva dicții ca sĕ se audă acasă, și lucrul e isprăvit.

Nu-i vedi sĕ ți facă o reclamare, ca sĕ fie induși în listele de alegĕtori, ómeni cu carte, advocați cu titule de doctori sunt lăsați afară din liste, și nici că reclamă.

Nu o fac pentru ei, dar sĕ facă reclamațiuni pentru cei îndreptățiți din poporul dela sate.

Aceste slăbiciuni, sunt cunoscute adversarilor nostri.

Sciu ei prea bine, că noi nu suntem adi nici organisați cum trebue, nici activi pe acele terene, cari ne stau deschise și pe cari s'a hotărit ca sĕ desvólte cea mai încordată activitate.

S'au pus ómenii de tot în grevă cu pasivitatea.

Rênd pe rênd au fost scoși din șirul luptătorilor cei mai harnici bărbați, ca sĕ facă loc altora, cari sĕ credeau mai chemați.

Unuia i s'a dis, că nu e destul de independente altuia că are legături de rudenie cu cutare și cutare bărbat, carele în virtutea posiției ce o ocupă, nu e în stare sĕ dea cu barda în lună.

Ei bine, acum pasivistii cei de 13 probe, cei de contrabandă au isbutit a fi la cârmă, și cum dic ei, și poporul e tot cu ei.

Pentru-ce nu sĕ pun în fruntea poporului, pentru ce nu fac nimica pentru popor, pentru ce nu iau posițiune față de persecuțiunile, la cari este espus poporul.

Le am mai puté adresa și alte întrebări, dar ne mărginim deocamdată la aceste.

Constatăm dar, că a fost un mare pĕcat, când s'a lăsat poporul jertfă corupțiunilor de sus și ademenirilor.

Adi nu dispunem de popor cum trebue. Sunt mulți, cari nu ascultă, mulți, cari s'au dedulcit cu paprikașuri unguresci pela alegeri și din corupțiunea ce o a băgat organele administrative în popor, o bună porțiune a întrat și în biserică.

Biserica era curată ca aurul, germenele corupțiunei nu se infiltrase în ea. Acum nu o mai putem dice acésta, și dacă nu o mai putem dice, e de prisos sĕ cercetăm cine a împins biserica în direcțiunea acésta fatală.

„Sachsentag"-ul și urmările lui.

Sibiiu, 7 Decembre, 1891

Cu ocasiunea „Sachsentag"-ului ne-am ocupat și noi cu acest eveniment, care a fost menit sĕ creeze în politica poporului săsesc o nóuĕ direcțiune hotăritóre.

„Sachsentag"ul, am dis noi, *este un eveniment pregătit din bun timp*, care învăluie condițiunile de esistență mai norocósă și chiar privilegiată a poporului săsesc, care după timp și împregiurări și-au acomodat todeuna pașii, făr a se opinti prea tare în opozițiune.

Condițiunile acestea însĕ erau subordinate unei condițiuni cardinale, căreia noi atunci ii dasem numele de „capitulațiunea sasilor"

FOIȚA.

Inceputurile, organisarea și stabilirea iesuiților.

(Urmare.)

13. „Ei sĕ nu fie ținuți a se lăsa sĕ fie întrebuințați spre visitațiuni ale mănăstirilor sau afaceri de incuisițiune ori de altă natură bisericesci și la cererea lor sunt a se dispensa și dela supraveghiarea și conducerea consciinței a călugărițelor".

14. „Ei sĕ nu fie datori a plăti dela bunurile și proprietățile lor sau mai bine ale colegiilor lor nici o decime sub nici un titlu, nici chiar pe aceea a papei și nici o competință sau dare".

15. „Dăruirea tuturor, caselor bisericelor și colegielor, care vor fi zidite, înființate sau testate lor, de către principi, conți etc. etc. sĕ fie considerată din momentul predărei, ca și confirmată din partea papei, fără ca sĕ mai fie de lipsă pentru acésta emiterea unui document special de confirmare".

16. „Tóte bisericile și îngropătorile lor sunt a se sfinți fără nici o oposițiune de către episcopii diecesani, dacă însĕ s'ar întêmpla ca un astfel de episcop sĕ întârdie cu îndeplinirea sfințirei preste terminul de patru luni, atunci acest act póte fi îndeplinit de către ori care alt prelat din apropiere. Totdeodată li se interdice în modul cel mai sever tuturor archiepiscopilor, episcopilor, prelaților și ordinariatelor, cum și tuturor autorităților clericale și lumesci, ca sĕ nu împiedece sau se neliniștéscă societatea iesuiților la zidirea și posedarea astorfel de edificii și proprietăți".

17. „Generalul și cu învoirea lui provincialii înpreună cu vicarii lor au dreptul a primi în ordin, a hirotoni de preoți și a întrebuința la tóte afacerile și serviciile societății, pe toți și pe fiecare, chiar dacă ar fi fost născuți în *adulteriu* și *incest*, cum și pe toți și pe fiecare ce a comis vre-o crimă, cu escepțiune de ucigașii din premidate, bigami și sluți la corp".

18. „Cine visitéză cu pietate odată într'un an vre-o biserică sau alt loc sfînt aparținĕtor societății, într'o di asemenea ficsată de general, se va bucura de completă iertare a tuturor pĕcatelor sale întocmai ca și pe timpul unui iubileu în Roma; cel ce face acésta însĕ într'o altă di, acela primesce absoluțiune pe șepte ani și șepte quadragene, adecă de șepte ori patrudeci de dile de penitență".

19. „Generalul e autorisat a trimite pe aceea din societate, pe care'i va afla apți, la ori-ce universitate, pentru ca sĕ țină prelegeri în teologie și alte sciințe fără sĕ aibă pentru acésta lipsă de încuviințarea prealabilă a cuiva".

20. „Aceia, cari petrec ca misionari în țerile necredincioșilor, au dreptul sĕ absolveze și de acele pĕcate și crime, pe care scaonul papal și le a reservat în bula: *„In coena Domini"* —, și pre lângă acésta le mai compete ca ei sĕ îndeplinéscă tóte funcțiunile episcopesci, până când papa va întări un adevĕrat episcop".

21. „Generalul e autorisat a primi în ordin atâți coadjutori, câți va afla el de lipsă. El póte da permisiunea, ca depunerea votului al patrulea adecă primirea între numĕrul profesilor, sĕ se pótă face și în afară de Roma".

(Va urma.)

Căci numai capitulând ei, poporul cel mai mic dîn ţěrile corónei ungurescí, se putea închipui şi acordarea condiţiunilor privilegiate, după cari a vênat din vremuri acest popor

Acésta capitulaţiune, care'l făcea „Hoffähieg" o marchéză cu deosebire punctul şase al programului, în urma căruia guvernul ungar nu mai avé de esceptionat faţă de nici un sas vrednic, dacă el ar fi cerut sě fie numit comes al sasilor la Sibiiu, ori fişpan în Făgăraş, în care comitat abia se află sasi ca de prăsilă.

In ajunul „Sachsentag"-ului se făcuse cu mare solemnitate inaugurarea comitelui **Maurer** la Braşov şi tot în ajunul „Sachsentagu"-lui dl ministru de agricultură cont. Bethlen întreprinse o călětorie prin Ardél şi fu cu mare însufleţire primit atât în Sibiiu cât şi la Braşov, centre puternice ale sasilor.

Aceste manifestaţiuni erau destule motive şi făr a cunósce chiar punctele directive primit de saşi cu ocasiunea „Sachsentag" ului, ca sě ne îndreptăţéscă la nesce prorocii, cari în parte s'au împlinit şi cari ne temem că sě vor împlini de tot.

Cu atât mai vêrtos am avut motiv a prorocì, după-ce am cunoscut şi programul primit de „Sachssentag".

S'a împlinit ocuparea de comite suprem în comitatul Sibiiului, postul cu care e împreunat şi aşa numitul oficiu de comes al sasilor, şi tot de dragul „Sachsentag"ului, guvernul a aflat cu cale a pune în fruntea unui comitat locuit aprópe esclusiv de români pe o persónă, după ném săséscă, dar pe care D-ḑeu scie, dacă sasii o ar fi primit cu inima deschisă, în un comitat cu o poporaţiune mai numěrósă săséscă.

S'a întêmplat chiar şi aceea, ce cu greu ne venia a crede, că se va puté întêmpla: Procesul comunelor din fostul scaun Sěliste şi Tălmaciu purtat de proprietari s'a resolvit la instanţa I şi II-ua tot în favorul privilegiaţilor, ér acum cestiunea se află la curie.

Până acum atâta s'a împlinit din prorociile nóstre, cu tóte că la început organul săsesc de aici căuta veḑi Dómne, sě ne arete lumii de profeţi falşi şi mai cuteza a afirma încă ceva: a firma, că deşi deputaţilor săsesci le stă în voie a vota cu partida, care le vine mai bine la socotélă, totuşi nu s'au dat legaţi în mânile guvernului.

Aḑi, după-ce vedem faptele, mai n'am crede, că ar afirma astfeliu de lucruri, cu tóte, că se indignéză, dacă cércă cine-va ai spune moralul.

Dar sě trecem uşor preste aceste lucruri *supěrăciόse*, întocmai după *cum au trecut oratorii „Sachsentag"-ului făr a mai aminti de trecutul politic* dela adunările lor din Braşov şi Mediaş.

Sě trecem şi sě ne oprim la actuala situaţiune, sau mai pe faţă ḑicênd la actualele pretensiuni ale sasilor, pretensiuni, care érăşi le am amintit întrécât în profeţiile nóstre.

Raportul scris cu atâta obiectivitate în numěrul precedent al fóei nóstre, despre ultimele şedinţe ale universităţii săsesci şi acelor şepte judeţe, tradéză *douě lucruri*, de care trebuie sě ţinem cont.

Mai întâiu se observă, că obicinuita tendinţă de esclusivism se manifestéză cu o forţă tot mai potenţată şi cu o îndărătnicie tot mai mare, şi a dóua: că acésta tendinţă află scut în potestatea statului.

Sě trecem preste ecuilibraţiunea nedréptă a bugetului, după-care românii, cari forméză maioritatea locuitorilor abia capătă o sfărimitură din venitele colosalelor averi ale universităţii, care după drept sunt averile comune a proprietarilor; sě trecem şi preste împregiurarea, că cererile românilor sunt cu totul desconsiderate şi sě ne oprim la *modificarea statutelor.*

Ce intenţionéză fraţii saşi cu modificarea statutelor.

Voesc sě fie singuri domni şi stăpâni preste colosalele averi.

Étă în trei cuvinte rěspunsul la întrebarea de mai sus.

Lor nu le vine la socotélă, că dacă nu împart după dreptate, sě-i pótă cineva silí a o face acésta, nu le vine la socotélă, ca tótă lumea sě scie uriaşa sumă a colosalei averi, ce o stăpânesc aḑi; cu un cuvênt nu le vine la socotélă, ca şi unul ori doi deputaţi români, care în adevěr representă interesele maiorităţii locuitorilor sě mai aibă remedii de drept.

Şi după promisiunea d-lui comite regimul va împliní şi acéstă dorinţă. Şi pentru ce? Tot de dragul „Sachsen-tag-ului.

Noi nu scim da alt rěspuns la acésta întrebare.

Ori póte pentru-că noi prin purtarea şi aspiraţiunile nóstre n'am dat încă ansă la nici o bănuealǎ a fi persecutaţi; pentru-că noi nu am cerut şi nu cerem privilegii, ci numai dreptate şi egalitate, cele mai elementare postulate, cu care un stat civilisat este datoriu sě împărtăşéscă pe cetăţenii pacinici.

Póte pentru-că poporul nostru cu a sale braţe din timpurile cele mai întunecóse ale istoriei a apěrat cu scumpătate acest pământ al patriei, şi că acel popor nu a fost întrecut de nici un alt popor în iubirea către patrie şi tron.

Noi nu suntem jaluşi de timpul fericit, ce l'au ajuns fraţii şaşi, de aceea nici nu-i vom invidia.

Totuşi nu am dori ca manifestaţiunile esclusivistice sě se manifesteze într'un mod aşa de potenţat, şi tot odată sě se manifesteze ca spriginite de potestatea statului, colorit ce fraţii saşi vor sě le dea.

Condiţiunile, ce le primesce cineva la „capitulare" ori cât de avantagióse ar fi ele în ce privesce materia, totuşi sunt umilitóre şi tot deodată cu sforţări de a te desvolta pe contul unui popor mai puternic şi mai viguros, care te încinge de tóte părţile, nu vei putea forma *zala de legătură,* între Orient şi Occident, rolă despre care dl referent **Wolff** în adunarea Sachsentag-ului ḑicea, că compete numai poporului săsesc.

Repetăm, nu-i invidiem, pot sě mérgă în avêntul lor cât de sus, dar de un lucru îi rugăm sě ţină cont: In aceste timpuri atât de critice în afară, relaţiunile interne într'un stat poliglot nu trebuie sě se mai înăspréscă, căci: *tempora mutantur!*

Revista politică.

Pregătirile pentru alegerile viitóre se fac în tóte părţile în statele de sub coróna Ungariei.

Şi în ajunul acestor alegeri, partida naţională a câstigat un nou triumf, un triumf, care a făcut impresiune adêncă în întrégă ţéra şi de care la început nici chiar nu se puté cugeta.

Triumful a fost reportat în delegaţiuni. Deputatul oposiţional Ábrányi a făcut propunerea ca tóte cererile adresate *în limba magiară se fie primite de ministrul de resbel şi resolvarea lor sě se facă tot în limba magiară.*

Care va se ḑică ministrul, de resbel va trebui sě oficieze nunumai în limba germână ca până acum, ci şi in limba magiară.

Deputaţii guvernului au venit în mare încurcătură şi propunerea deputatului Ábrányi a fost primită cu mare maioritate.

Foile oposiţionale buciumă triumful in tóte părţile şi sěrbătoresc pe deputaţii oposiţionali; dar tot deodată nu uită a arunca săgeţi veninóse în guvern, care, după ele, n'ar câstiga nimica în delegaţiuni pentru Ungaria, dacă n'ar fi deputaţii oposiţionali.

Foile din Viena au primit cu mare reservă acéstă scire neasteptătă şi se miră, că în delegaţiuni s'a putut primi astfeliu de propuneri, cari vor avé urmări grave pentru armată. —

Tot în faţa alegerilor guvernul se îngrigesce ca sě aibă ómeni la posturile de încredere.

Ḑiariul „Magyar Hirlap" adusese ḑilele trecute scirea, că guvernul intenţionéză a curăţi pe fispanii din Ardél, care nu-i sunt tocmai adicţi.

Inceputul s'a făcut cu comitele dela Têrnava-mică Mihail Horváth, care e frate cu redactorul şef al ḑiariului „Magyar Hirlap".

Fóia oficială publică demisionarea şi tot deodată denumirea vice-comitelui dela Turda-Arieş de comite la Têrnava mică. Demisionarea, aşa precum s'a făcut în formă, pun pe mulţi ómeni pe gânduri şi chiar foi însemnate, cum e şi „N. Fr. Presse" se întrébă, cum de acest comite a fost demisionat, făr măcar a se aminti în demisionare un cuvinţel de recunoscinţă, căci precum se scie Horváth a fost mai mult timp comite, şi la Têrnava a venit dela Făgăraşiu, unde făcusese bune isprăvi.

Tot în faţa alegerilor aşa numitul „partidul 1848 al ţěrii" a esmis un manifest, în care spune, că toţi aceia sunt soţi de principii cu acel partid, cari luptă ca Ungaria sub dinastia habsburgică sě formeze un *stat independent constituţional, cu armată proprie,* representanţă diplomatică, cu finanţe şi convenţiuni proprii şi numai persóna monarchului sě formeze legătura dintre Ungaria şi Austria; limba armatei sě fie cea magiară, decentralisaţiune în tóte afacerile administrative şi bisericesci. Pentru aceste principii partidul e gata sě lupte până va eşi învingětoriu.

Crisa ministerială în România continuă încă. Despre formaţiunea noului ministeriu circulă diferite versiuni.

In parlamentul italian mai mulţi deputaţi oposiţionali au interpelat pe premieriul di Rudini în cestiunea întregităţii statului italian, cestiune, ce o sulevase în delegaţiuni ministrul nostru de esterne Kalnoky. Rudini a rěspuns, că armata austro-ungară tot-deuna va fi lângă cea italiană, când e vorba de întregitatea statului italian şi că ministrul Kalnoky n'a voit de loc sě atingă simţul poporului italian.

Cronică.

Zarand, în Decembre, 1891.

(Utopii constatate. — Invěţětori români fără rost.)

Nimic mai frumos, decât a urmări pe tóte căile posibile realisarea unei idei salutare, fie pentru binele unui individ, fie pentru binele unui popor.

Intre marile idei, cari au fermentat vre-odată poporaţiunea magiară, de când esistă pe pământul Ungariei, fără îndoială nu aflăm nici una în decursul vécurilor ca şi idea de a magiarisa tot ce e nemagiar, începênd pela Laita până la Adriatica, şi Sava, spre méză nópte până în Galiţia şi Bucovina' ér spre sud până la Carpaţii României.

In magiarisarea forţată 'şi vede poporul magiar salvarea sa, binele şi fericirea sa. Salutară ideă, privită din partea lor! O chimeră însě, din punctul nostru de vedere. Dela sublim până la ridicul adeseori distanţa e mică. Şi o idea, când în realitate s'a dovedit de neesecutabilă, ba ce e mai mult de o chimeră, a o mai urmări ca sě o esecutezi şi realisezi pe tóte căile iertate şi neiertate, este o utopiă. Utopie este şi ideia de a încerca şi forţa magiarisarea nemagiarilor din patria pe calea instrucţiunei. Sě vedem, cari sunt resultatele introducerei limbei magiare în scólele populari nemagiare. Sě ne punem întrebarea dacă aḑi d. e. generaţiunea eşită dela 1879 în cóce este cu mai puţine simţemente românesci, ca mainainte.

Dacă limba magiară a făcut un paş înainte în comunele rurali? Rěspunsul e negativ, ce ne privesce pe români!!.

Când sěrbătoritul ministru dn culte Trefort, carele a cultivat cu atâta zel şovinismul pe bancile ministeriali, a adus proiectul de lege în dietă pentru introducerea limbei magiare ca studiu obligat în tóte scólele populari din Ungaria; şi cu deosebire când acel proiect prin Maiu 1879 a fost sancţionat, ungurii păreau că au aflat punctul archimedic cu carele sě fie în stare a preface pe nemagiari în magiari.

Şi precând fie iertatul ministru Trefort sě bătea în pept ḑicênd, că departe de dênsul de a voi sě magiariseze scólele nemagiare; pe atunci mâţa 'şi scóte ghiarăle din sac.

Prin Iuniu 1879 ministrul bate ferul până e cald, şi edà planul ministerial, făcut anume pentru scólele nemagiare confesionale; apoi mai îndréptă şi o intimă instrucţiune către inspectorii scolari regesci cum au sě procédă.

Ceea ce nu conţinea legea espres, o spune planul ministerial. Anume articlul de lege XVIII 1879 §. 4 şi I ḑice espres: limba magiară sě fie studiu obligat în tóte scólele populari publice; mai departe se prescrie ca confesiunile întru facerea planului lor de învěţământ sě se orienteze după numěrul órelor din planul ministerial. Şi planul ministerial aşa bine s'a întocmit în croitura şovenistă, încât pentru limba magiară nu dă óre separate, ca pentru un studiu separat, ci prescrie ca limba magiară sě se tracteze paralel cu limba maternă, paretetice, începênd din primul până în ultimul despărţěmênt.

Scopul, ce a voit sě ajungă ministrul este espres de ajuns în plan: magiarisarea instrucţiunei.

Sě dăm însě lucrul pe faţă. Prin planul ministerial sunt destinate pentru:

a) esercitiele de intuiţiune	9 óre
b) cetirea şi scrierea cu	8 „
c) comput cu	6 „
d) Istoria şi geografia cu	2 „
suma . .	25 óre

adecă ḑis pe românesce, pentru studiul limbei magiare planul 'şi prescrie 25 óre. Pe când numěrul total al órelor e de 32 óre.

In restul de óre cu totul 7, propune apoi limba maternă şi celelalte discipline, şi fă sporiu ca şi institutorul magiar carele nu are a-şi tortura elevii cu învěţarea unei limbi stréine.

Un deceniu a trecut dela aducerea acestei legi, dela apariţiunea monstruosului plan ministerial pentru scólele populari.

Zeloşii inspectori regesci de scóle ne vor sci spune dacă legea, dacă planul ministerial a fost esecutabil?

Dacă una singură scólă confesională română sau săséscă, au putut se corespundă cerinţei planului ministerial? Pracsa nóstră învěţătoréscă de aprópe 2 decenii ne spune, că planul ministerial a fost utopiă, o himeră neesecutabilă. Noi ne am supus legei.

Şi astăḑi după 10 ani trebue sě declarăm că ideea după părerea legislativei magiare măréţă, de a magiarisa instrucţiunea în scólele magiare a fost o utopiă.

S'a luat refugiu la cumpěrarea spiritelor debile. S'au premiat învěţători, cari uitându şi ce sunt şi au pus tótă silinţa spre a face progres în limba magiară numai, în scólă, dar noi ne am bucurat věḑênd ca reacţiunea prinde rădecini tocmai acolo în sinul poporului. S'au pus la cale şi compromiterea unor buni învěţători, buni români, dânduli se ajutóre parte dela stat, parte dela reuniuni de maghiarisare, fără de a sci dênşii ceva.

Dar nici aceste nu au ajutat nimic. Maghiarisarea pre calea scólei populare nu succede la noi la români.

Dela 1883 în cóce învĕţătorii nemaghiari trebue se posedă în vorbire şi scrierea limba magiară! Ei bine, cine nu s'a supus legei, şi totuşi nu afli un singur renegat în sinul învĕţătorilor români.

Sângele românesc nu se face uşor apă.

Étă pentru-ce dicem noi ca sunt utopii constatate, incercările forţate de magiarisare pre calea instrucţiunei în scólele populari.

Pecând facem aceste constatări, nu putem a trece cu vederea o apariţiune tristă de curând sulevată. Doi învĕţatori din comitatul Aradului şi trebue sĕ-i credem, că sunt români după nume, ne spun publice, că ei sunt membrii ai unei reuniuni învĕţătoresci magiare, ba mai sunt şi alţii încă membrii. Nu ne vine bine sĕ-i huiduim pe acesti pretinşi învĕţători români deodată, fără ale pune o întrebare anume: câţi învĕţători magiari sunt membrii ai vre-unei reuniuni române şi ce ar dice fraţii învĕţători români membri la reuniuni magiare, dacă écă aşa din glumă la vre-un banchet i ar provoca vre'un coleg maghiar a contribuí cevaşi pentru „cutia Kulturegyletului“.

Sĕ fim óre atât de găgăuţi învĕţătorii români încât sĕ nu vedem nici diua la amédi cu lumina aprinsă?? Atât deocamdată. *Cato.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român·“

Braşov, în 22 Novembre, 1891. Dle redactor! Mulţi membri ai reuniunei nóstre învĕţătoresci din districtul *X* Braşov, cu o justă nerăbdare au asteptat sĕ vadă publicate în urma corĕspundenţei din un numĕr precedent al „Tel. rom.“ primită cu bunăvoinţă, după cum am vĕdut, din partea mult onoratei redacţiuni, procesele verbali ale adunărei generali din Codlea cu rapórtele diferitelor comisiuni şi a elaboratelor cetite în aceea adunare generală. Dar, cu durere vedem, că acésta nu s'a îndeplinit încă dela locul competent şi după cum sntem informaţi nici nu are a se duce în îndeplinire, după cum vom vedé mai la vale.

Comitetul central al reuniunei nóstre a ţinut Vineri în 16 l. c. prima şedinţă din a. c. sub preşedinţa vice pres. Ioan Dariu, fiind dl preşedinte Ioan Popea din cause oficióse, împedecat a lua parte. In acésta şedinţă, dacă suntem bine informaţi, după cum nici când nu dubităm, s'a cetit din procesele verbali o parte din conclusele referitóre la însărcinările comitetului primite dela adunarea generală, spre esecutare şi s'a decis a se efeptui întocma. Mai departe s'a făcut propunerea ca sĕ se facă ursorii acelora dintre prea on. d. protopopi, cari încă nu au rĕspuns la unele hârtii oficióse ale comitetului din a. tr. Totodată s'a propus a se ruga tóte oficiile protopresbiterale din reionul reuniunei nóstre a asterne biroului cât mai în grabă, consemnarea tuturor învĕţătorilor actuali din protopresbiterat.

Afară de acestea sĕ se arete oficielor protopresbiterale concernente toţi restanţierii cu tacse de membri ai reuniunei şi pe aceia, cari au lipsit dela adunarea generală trecută fără motiv binecuvêntat spre a fi pedepsiţi, conform statutelor prin detragerea din salariu.

Tóte mĕsurile luate de comitet pănă aci ne mulţămesc; dar nu ne mulţămesc cele ce urmédă:

Inainte de încheerea şedinţei dl Ioan Dariu vice-preşedintele reuniunei sub a cărui conducere s'a ţinut şedinţa, după cum am amintit, la fine face propunerea ca dl secretar sĕ facă un estras din procesele verbali ale adunărei generale trecute şi sĕ desmită corespundinţa plină de neesactităţi (?!) eşită în unul din Nri. „Telegrafului român“ din a. c.

Faţă de acésta propunere dl Ioan Aron face o contra propunere în înţelesul ca sĕ se însărcineze biroul a publica tóte procesele verbali cu tóte adnecsele lor şi cu tóte lucrările cetite în adunarea generală, căci acestea sunt de un interes general, care apoi cetindu-se de cei interesaţi lesne se va convinge încât este corespondenţa din „Telegraful român“ conform adevĕrului şi încât nu şi numai la cas când on. redacţiune a „Telegraful român“ ne-ar refuza publicarea lor sĕ se facă simplu estras, carele sĕ fie contra semnat pentru întărirea adevĕrului, şi de preşedinte; dar fără a desminţi corĕspondinţa respectivă, ci acésta sĕ se lase a conta acelora, cari se simt neîndreptăţiţi etc. Dl preşedinte spune, că dînsul cunósce fórte bine cum stă lucrul pela redacţiuni în astfeliu de cestiuni şi asigură pe comitet că propunerea dlui Aron nu se va primi de nici o redacţiune, sĕ póte însĕ publică într'un armariu, care, deocamdată nu se póte face din causă, că tipărirea lui costa fórte mult şi noi nu avem specială însărcinare dela adunarea generală: pentru acésta şi aşa e contra propunerei dlui Aron. Tot contra propunerei dlui Aron a vorbit şi domnii secretari. Votându-se asupra acestor 2 propuneri s'a primit propunerea dlui preşedinte al şedinţei cu adausul din propunerea dlui Ioan Aron, că estrasele sĕ fie subscrise şi de preşedintele reuniunei.

Acest conclus al on. comitet central credem, că pe mulţi membri ai reuniunei nóstre nu-i va împăca, cel puţin pe noi nu ne mulţămesce, din causă că lucrările reuniunei nóstre din a. t. sunt de un interes general atât pentru membrii reuniunei nóstre, cât şi pentru alţi membri din alte reuniuni învĕţătoresci şi pentru alţi bărbaţi înteresaţi de mersul reuniunilor şi preste tot de prosperarea poporului nostru în cultură. Am dori mult dacă on. comitet central ar reveni asupra acestui conclus şi al modifica în înţelesul propunerei dlui Ioan Aron. Acelora însĕ cari se simt nemulţămiţi cu corĕspundenţa publicată în „Telegraful român“ credem că on. redacţiune nu le va închide uşa la aparare respective rectificare şi noue, cărora am dori a vedea publicate în acéstă preţuită fóie întreg cuprinsul proceselor verbali cu adnecsele lor şi cu lucrările cetite în adunarea generală din a. t. încă nu ne va refusa, căci numai aşa sĕ póte înfăţoşa o icónă fidelă a însufleţirei şi a înteresului ce sĕ manifestă în acésta reuniune şi numai prin publicarea rapórtelor cetite se vor îndemna şi alţi membri a lucra şi in viitor operate pentru adunările generali ale reuniuni.

Mai mulţi membrii ordinari.

Un ordin.

In „Tribuna“ de Sâmbătă Nr. 260 cetim următórele:

„*O lămurire se aştéptă!* Sub titlul „Un învĕţătoriu român a luat lumea în cap“ am publicat dilele acestea o scire luată din „Luminătoriul“, neadăugând nimic din parte-ne la cele-ce scrie organul bănăţén. „Gazeta Transilvaniei“, organul părintelui episcop din Arad, vine acum, şi după ce arată supĕrarea de ce noi n'am scris nici un comentar (par'că avem datoria şi noi sĕ apĕrăm pe părintele Meţianu), dice că are despre acest cas informaţiuni, că învĕţătoriul în cestiune deşi a înstrăinat bani bisericesci, totuşi i s'a dat o staţie în *diecesa Caransebeşului*. „Acel învĕţătoriu, despre care dice „Luminătoriul“, că a luat lumea în cap, a instrăinat — cităm tecstul după „Gazeta“ — o sumă insemnată din banii comunei bisericesci, la a căror restituire l'a judecat insuşi consistorul metropolitan. Invĕţătoriul însĕ mirosind judecata, şi a transcris averea pe soţia sa, ér comuna bisericéscă vĕdênd acésta, a inceput a i trage jumĕtate din salar spre achitarea banilor instrăinaţi. Pentru-ca sĕ pótă eluda şi acésta, acel învĕţătoriu, precum ni-se asigură, s'a aşedat la altă staţie in diecesa Caransebeşului“. Casul este grav. Acéstă informaţiune a organului *episcopiei aradane* arată în triste colori diecesa Caransebeşului, unde pungaşii — după scrisele „Gazetei Transilvaniei“, ar afla asil. Aşteptăm ca confraţii nostri dela organul diecesei Caransebeşului sĕ lămurêscă opinia publică, şi sĕ arete care din douĕ: indignarea celor dela „Luminătoriul“, ori a celor dela „Gazeta Transilvaniei“ este justă“.

Este sciut, că pe noi ne consideră „Tribuna“ de organul „Părintelui metropolit Miron“ „Gazeta Transilvaniei“ precum vedem tot în „Tribuna“ este organul „Părintelui episcop Meţianu“ din Arad, ér ea, dacă se simte îndreptăţită a soma, precum o face pe „*fraţii*“ sei dela organul diecesei Caransebeşului, negreşit se consideră pe sine cel puţin de organul „Părintelui episcop Popea“ din Caransebeş.

„Care va se dică“, tot *sacul* şi-a aflat *petecul*, nu mai bietul „*petec*“ „Luminătoriul“ mai are sĕ aştepte cam mult după „*sacul*“ seu în Timişóra.

Dealtmintrea credem, că consistoriul din Caransebeş numai decât se va grăbi sĕ-şi facă datoria, „dumerind“ pe cei dela organul Capului diecesei.

Avis.

La cererea espresă a mai multor domni învĕţători din impregiurimea Sibiului, cari au luat parte la cursul privat de lucru manual în dilele de Vineri ale anului scol. trec., cu plăcere îmi pun şi pe viitoriu serviciile mele la dispoşiţia celor ce doresc a se iniţia în practica diferitelor specialităţi ale lucrului de mână.

Conform înţelegerii, avute ieri cu unii dintre susmemoraţii dni învĕţători, am ficsat diua de *Vineri, 29 Novembre st. v. a. c.*, pentru consfătuire în privinţa ficsării programului pe anul scol. present, avênd a începe în aceea-şi di şi lucrările practice.

Imi iau deci voiă a aduce acésta la cunoscinţa celor interesaţi, invitându-i cu tótă stima pe *diua susindicată, la órele 8½ diminéţa*, în scóla de lucru a seminariului „Andreian“ de aici.

Sibiiu, 24 Novembre v. 1891.

G. Moian.

Varietăţi.

*(Incunosciinţare.) Vice-comitele comitatului Sibiiu notifică, că lista membrilor aleşi în comitetul municipal pe 1892 stă spre vedere publică din 5—10 Decembre în Cancelaria sa, şi reclame se pot insinua la comisiunea verificătóre.

* Adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor din districtul Sibiiului s'a ţinut în 23 şi 24 l. c. în Sibiiu.

Presenţi au fost preste 70 învĕţători. Raport amenunţit vom publica în numĕrui procsim.

* (Un preot rom. gr. cat. colaborator şi corespondent estern al revistei „Ungaria“.) Adm. par. gr. cat. din Ofenbaia, Tordai Is. Iános, supra numit şi „magy. kir. oláhpap“ lucră alăturea cu renegatul Moldován Gergely la faimósa revistă „Ungaria“, pentru dejosirea némului românesc şi batjocorirea limbei române.

Étă tripla alianţă contra românismului: „Moldován — Alexics — Tordai“.

PARTEA ECONOMICĂ

Istoria agriculturei

Întroducţiune.

Istoria agriculturei este de a sĕ căuta în Asia. Zelul şi diliginţa spre agricultură e străvechiă în China şi India de ost precum şi în Egipet.

In Biblie cetim, că Avel s'a ocupat cu economia de vite şi Cain cu agricultura, sau mai bine dis unul căuta ca păstoriu şi vênătoriu sĕ se perfecţionedo, ér celalalt plugariu. Noe este renumit ca vieriu, precând urmaşii lui sĕ ocupau cu economia de vite.

Dupăce ţĕrile muntóse ale Asiei s'au impopulat prea tare cu urmaşii lui Noe s'au început de aici mari emigrări în tóte părţile pĕmêntului. Popóre din semênţia lui Sem şi Cham au plecat spre ost, nord şi sud, ér cei din sĕmênţia lui Iafeft au plecat spre vest şi s'au aşedat în ţĕrile maritime.

Deşi nu ne-a rĕmas despre egipteni date sigure din timpurile cele mai vechi, totuşi posedem aprópe cu siguranţă prin monumente şi scriitorii mai târdii scirile cele mai positive despre zelul agriculturei, numai mai târdiu poporul hebraic din Palestina a devenit agronomic, cum se cade.

Noi de aceea şi începem cu istoria agronomiei a egiptenilor, şi trecem cu vederea istoria altor popóră mai vechi ca sĕ putem descrie mai pe larg istoria agronomiei la germani.

Treptele de desvoltare a agronomiei se pot împărţi de comun în modul următoriu:

1. Păstoritul cu trecerea la economia de câmp până aprópe 200 de ani înainte de Chr.
2. Agronomia 200—1750 după Christos.
3. Agronomia raţională 1750 până în present.

Istoria agriculturei germane cade mai cu sémă în istorie.

Din timpurile cele mai vechi până la Carol cel Mare 800 după Cristos.

Dela Carol cel mare până la anul 1254 (timpul fără rege).

3. Dela 1254 până la pacea vestfalică 1618.
4. Dela pacea vestfalică până la Thaer 1648—1750.
5. Dela Thaer până în presinte.

A. Despre agricultura popórelor vechi

1. Agricultura şi economia de vite la egipteni.
2. Din Egipet posedem cele mai positive date despre agricultură în anticitate.

Aici de mai nainte cea mai plăcuta ocupaţiune a popórelor a fost agricultura. Acésta nici nu este de mirat în o ţéră, pe care a dotat-o natura pentru agronomie, căci câmpiile udate şi gunoiate de fluviul Nil nu dă alt lucru agronomului decât sămênatul şi secerişul. Eşirea anuală a Nilului din alvie este vedenia cea mai însĕmnată în tótă ţéra. Culesul bogat din ţéra acésta, a dat prilegiu poporului de a îmbunatăţi productele.

1. Locuitorii îşi apărau pămêntul acesta scump de valurile puternice a Nilului prin astupături, de unde apoi cu róte s'au cu o maşinărie idraulică cu gălete, o conduc preste pămênturi unde nu e apă. Noroiul produs prin canaluri remânea pe pămênt şi prin aşa ceva devine fructifer.

2. Mijlócele de mâncare la egiptenii cei vechi constau cu deosebire din plante acuatice. Urmaşii lor şi mai târdiu î-şi aduceau mijlócele de traiu din acele plante, cari se cultivau în decursul timpurilor acelora, când eşiau apele, însĕ fiindu-le acésta preste mână s'au nisuit a cultiva plante şi în locuri de acele unde nu era apă.

3. De plantele, cari au lipsă de umedélă continuă sĕ ţine papyrul (bot). Planta acésta a fost pe timpul acela obiectul cel mai lăţit de cultivare şi sĕ folosia la facerea hârtiei. Ba firele ei mai dure sĕ ţesiau şi sĕ făceau frînghii. Din cotóre sĕ făceau mâncări bune. Din rădăcinile principali, cari erau destul de tari se făcéu rase de tot feliul. Decênd s'a început a se face hârtie din sdrenţe a început a se negliga şi cultivarea papyrului şi cu timpul s'a stêrpit cu totul. In locul ei s'au cultivat trestia de zachar, care se dice că s'ar fi adus dela arabi, şi o folosiau ca nutremênt însĕ cu încetul şi pe acésta o au părăsit.

Ba egiptenii mai cultivau şi aşa numita rădăcină de stomach (rădăcina lui Aron) care o esportau până şi în Roma. Cultivarea uredului s'a adus din India, dar pe ce timp nu se scie.

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri în 2 Decembre

Timişóra:	**56**	**29**	**28**	**11**	**36**
Viena:	**73**	**27**	**57**	**62**	**59**

Nr. 470. [205] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia Porumbacul inferior, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, prin acésta sĕ escrie concurs, conform încuviinţărei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan ddto 4 Septembre a. c. Nr. 5098 B; cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este jumĕtate din întregul venit de 408 fl. 50 cr, al parochiei de clasa a treia Porumbacul inferior.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ-şi subştérnă cererile concursuali instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 9 Novembre, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 254 [206] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a II Tresnea, protopresbiteratul Unguraşului, în sensul resoluţiunei consistoriale din 18 Iuniu a. c. Nro. 3432 B; se escrie concurs, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, dupá calculul mediu, dau un venit anual de 640 fl. 29 cr.

In privinţa emolumentelor se pot lua informaţiuni mai detaiate dela oficiul protopresbiteral şi comitetul parochial.

Doritorii a ocupa acest post au a-şi subşterne cererile concursuali instruite conform normelor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral, în terminul susindicat, posta ultimă Hidalmás.

Fizeş Sânpetru, 3 Novembre, 1891

Oficiul protopresbiteral gr. or. al trctului Unguraş, în conţelegere cu comitetul parochial.

Paul Rosca,
propresbiter.

---

[207] 1—3

EDICT.

George Zosim Pridon gr. or. din Părĕu, bărbatul legitim al Magdalenei George Zosim Pridon, născută Oana, gr. or. din Părĕu, care de patru ani de ḑile a părăsit pe soţia sa fără a se sci locul ubicatiunei lui, prin acésta se citéză, ca in termin de trei luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze inaintea oficiului protopresbiteral sub semnat, căci la din coñtră procesul divorţial edictal încaminat de soţia sa se va pertracta şi decide şi în absenţa sa.

Făgăraş, 15 Martiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărşiului

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21	Ciucia	—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—	Stana.	—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—	Aghiriş	—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47	Ghirbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—	Nadişul ung.	—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos. Cluş. pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34	Ghiriş	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. Teiuş. pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copşa-mică pl.	—	6.57	10.47	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighişóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.31	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos. Braşov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	--	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.51	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58		Streiu		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Baniţa		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. Petroşeni pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad—Timişóra

—	6.15	11.30	7.15		Arad		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		Timişóra		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş—Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriş		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră—Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6.10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighişóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest—Ruşava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri										
2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. Budapesta sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl. sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos. pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—	Timişóra	=	—	—	—	Tr.-mixt
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	19.57	Topoloveţ	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeş	6.31	—	numai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleţ	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	Vercerova	—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—	Bucuresci	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	Budapesta	7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	Szolnok	4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8.24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl. sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57	Glogovaţ	10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.05	6.30	Pauliş	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.29	Branicica	9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58 11.29	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos. Teiuş pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică—Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copşa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43		Şeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27		Lómneş		8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoş		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. Oşorheiu pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl. sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		Simeria		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Braşov—Zerneşci

—	—	5.45	2.58		Braşov		6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Braşov—Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Braşov sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepşi S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasua		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oşorheiu pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 126 Sibiiu, Joi 28 Novembre (10 Decembre) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arcbidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 27 Novembre.

Indelungatele străduințe ce și-au pus magiarii de ani de ḑile, ca sĕ cuceréscă teren pentru limba lor în armata comună, au fost încoronate de succes în sesiunea delegațiunilor din ĕst an.

Sunt de admirat frații magiari în ale șovinismului.

Puțin îi genéḑă pe ei, cât va costa o atare reformă, și și mai puțin le pasă dacă cucerind ei teren, vor veni celelalte popóre și vor reclama și ele tot același drept, ei merg înainte încât i privesce pe ei, ér față de alții ale căror pretensiuni sunt tot atât de juste, sunt înguști la inimă, nici nu vor sĕ stea de vorba cu ei.

Așa e firea lor și nu ai ce le face.

Deocamdată au în mână și cuțitul și pânea, în voie le stă sĕ-și taie bucătură cât de mare.

Téma că se vor îneca deocamdată nu au.

Guvernamentalii, jalusi de succesele opoziției și de ideile ce le vin la acestia în cap, secundéză pe cei din oposiție, căci veḑi dómne suntem în préjma alegerilor, și puțin reclam nu strică nici chiar atunci când fondul de disposiții 'l ai la îndemână și când întreg aparatul administrativ 'ți face servicii gratuite.

Noi însĕ privim lucrul din alt punct de vedere.

Unitatea monarchiei 'și află cea mai fidelă espresiune în unitatea armatei comune.

Una în cele ale limbei, una în cele ale disciplinei, una în cele administrative, armata a fost raḑimul tronului și al dinastiei.

Ungurii la rêndul lor au și ei o armată specială, în care limba magiară este limba cea oficiósă.

Sĕ te încerci a cere o limbă de comandă românéscă pentru feciorii nostri, cari dau cel mai mare contingent și îndată ai sĕ fii pus la rĕcóre.

Honveḑii sunt unguresci și unguréscă e pânea ce o mânâncă, vestmintele ce le pórtă și în timp de bătae și sângele ce și-l vor versa, tot unguresc este.

Unguresc în atâta ḑicem noi, cât toți cetățenii Ungariei dau contingentul pentru armata acésta teritorială.

Dar frații magiari o revindecă pentru ei, ea e mândria lor, ea e scutul lor, și cu ajutoriul acestei armate au ei sĕ facă odată minuni.

Nu le disputăm dreptul în ce privesce instituțiunea ca atare, dar fie ne permis sĕ susținem, că până ce fii din némul nostru dau un contingent atât de însemnat, am avé și noi un cuvênt de ḑis în tréba acésta.

Cuvêntul nostru privesce și el tocmai limba.

Câtă tortură au sĕ sufere bieții recruți, până ce pot borbolosi câteva vorbe neînțelese de ei, Dum neḑeu i scie.

Nu ar fi óre sosit timpul ca sĕ se facă înlesnire feciorilor, ca cel puțin comanda până sunt recruți sĕ fie în limba română, cât pentru români, cari formézá regimente întregi.

„Ja das ist was anders Bauer“ ne rĕspund frații magiari.

Ei au drept cât privesce limba lor sĕ céră ca și ministrul de resbel sĕ le resólve cererile scrise în limba magiară, tot în aceea limbă, noi însĕ acest drept nu-l avem

Ca și când numai ei și ar iubi limba, pecând noi am fi nisce hohentoți, cărora puțin ne pasă de limba nóstră.

Așa nu are sĕ mai mérgă.

Până când magiarii au dreptul, și după cum ḑic ei, și detoria de a reclama pentru limba lor egala îndreptățire în armata comună și în scólele militare, același drept 'l avem și noi pentru limba nóstră și în armata comună, și mai vêrtos în armata teritorială a honveḑilor.

Cu toții o susținem din sudórea nóstră, toți ne dăm fii acolo, nu spre a fi chinuiți și îndobitociți cu învĕțarea de limbă neînțelésă pentru ei, ci pentru a servi cu credință tronul, a apăra patria de dușmani.

Acésta nu o fac cu ajutoriul limbei, făr cu ajutoriul brațelor și a piepturilor, cari le pun în fața glónțelor dușmanului.

Vom reclama deci, aceea ce reclamă alții pentru limba lor, îndreptățirea limbei nóstre în armată și vom cere cu insistință ca scrisorile date în limba nóstră sĕ fie acceptate și resolvate tot în a nóstră limbă.

Acésta o vom face în vêrtutea conclusului adus în delegațiuni cu privire la îndreptățirea limbei magiare în armata comună.

Nóue de bună sémă ni se va denega folosirea limbei nóstre, ni se va denega însĕ numai până atunci, până ce nu le vom sci impune, cum impun aḑi ei nemților din Viena.

Óre sĕ vină acel timp?

Noi credem, că da și încă mult mai curênd decât își închipuesc cei ce se cred aḑi atât de puternici.

Sibiiu, 27 Decembre, 1891

Pecând luăm noi condeiul în mână, ca sĕ ne ocupăm încă odată cu modalitatea punerei în practică a statutului pentru fondul de pensiuni în archidiecesă, cerculariul consistorial dela 21 Septembre, a. c. Nr. 4532 de bună sémă a ajuns la mâna fiecărui preot din archidiecesa nóstră, și prin acésta la conoscința tuturor credincioșilor nostri.

In timpul din urmă nici o cestiune nu a preocupat cu atâta intensitate biserica nóstră din archidiecesă, ca și cestiunea cu pensionarea preoților nostri la timp de neputințe, și ajutorarea vĕduvelor și a orfanilor acelora la cas de mórtea preotului. Și acésta nu fără cuvênt. Preoțimea nóstră are chemare sântă în sinul poporului, are missiune culturală, pe care din vitrigitatea timpurilor puterea statului nu o urmăresce cu aceea bună voință, care o merită ea în general. Preoțimea nóstră are trebuință de sprigin moral, căci sunt fórte grele condițiunile între cari trebue sĕ lucre, abstragênd dela neîncrederea din partea strĕinilor. Și aceste condițiuni grele se reduc la dotațiunea cea rea a preoțimei nóstre, și la multele tentațiuni, cu cari se vênéză după credincioșii nostri.

In cele din urmă dorința a eșit din stadiul seu primitiv, a luat forme concrete și aḑi avem înaintea nóstră statutul fondului de pensiuni, și mĕsurile luate de autoritatea bisericéscă pentru punerea lui în practică.

Nu acuma e timpul sĕ discutăm întru cât sunt corĕspunḑătóre sau dóră mai puțin corĕspunḑătóre dispozițiunile din statutul fondului de pensiuni.

E lucru constatat, în viața practică cel mai mare inimic al „Bunului“ e „Mai Bunul“.

E lucru constatat, că la nici o lucrare omenéscă nu se află perfecțiunea absolută, ci trebue timp îndelungat pentru îndreptările, pe cari le reclamă scóla esperienței.

E lucru constatat în cele din urmă, că nime în lume nu póte face o lucrare pe placul tuturor, ci vecinic va rĕmâné în valóre ḑicerea: Quot capita, tot sensus.

Nu vom discuta deci acuma asupra întrebărei, cari și de ce natură sunt defectele acestui statut, și cari ar fi cele mai bune disposițiuni cu cari se le înlocuim.

E timp destul în viitoriu sĕ ne îngrigim, ca pe basa esperiențelor ce le vom face între escepționalele nóstre împregiurări, sĕ ne cugetăm la perfecționarea lucrului început, și acésta o vom și face.

FOIȚA.

Inceputurile, organisarea și stabilirea iesuiților.

(Incheere.)

22. „In fine li se comite tuturor autorităților clericale și civile, aibă ele orice nume, ca bine sĕ se ferésca, ca se nu înpedece, încomodeze și conturbe pe societatea iesuiților întru îndeplinirea amintitelor privilegii și libertăți sub pedépsa blăstemului celui mare și în cas de lipsă cu ajutoriul esecuțiunei lumesci“.

Aceste 22 puncte sunt *Magna Charta* iesuiților și înarmată cu acésta n'a fost nici o minune, ca ei în curênd sĕ ajungă la o putere gigantică. Lumea întrégă le era deschisă și chiar faptele și purtările lor cele mai brutale și nedrepte nu se puteau înfrêna la ordinul stăpânitor al bisericei!

* * *

Papa *Paul III* marele protector al societății iesuiților, a murit încă același an, în care a emis *Magna Charta* iesuiților. Următoriul lui *Iulius III* fostul cardinal Ioan Maria del Monte, care a funcționat ca delegat papal la conciliul din Trident și unde avu ocasiune a cunósce din destul de bine utilitatea iesuiților, pășì în urma aceluia și confirmă tóte privilegiile avute până acum ale ordinului. Noul papă mai încuviință înființarea unui nou și mare colegiu în Roma cum și a unei nóue case de profesi și în urma neobositelor stăruințe ale lui Loyola, mai înmulți și lărgì drepturile iesuiților prin bula din 22 Octobre 1552. Acéstă lărgire consta în inportanta ordinațiune: *„că adeeă rectorii unei universități lângă care se afla colegiul iesuit, s'ar opune a promova la gradul de doctori în filosofiă și teologie pe cei, cari au absolvat colegiul iesuit, sĕ pótă fi promovați de către general și prin procura sa ori care provincial sau rector de colegiu, în presența a trei doctori și că cei graduați în modul acesta se aibă aceleși drepturi, demnități, prerogative și libertăți, ca și cei promovați la universitate.* Afară de acésta, se mai ḑice în bula amintită, acest privilegiu îl au colegiele, care se află în locuri unde nu e universitate și pentru de a primi cel mai înalt grad de distincțiune în sciințele filosofice și teologice, nu e nici decum de lipsă a merge la vre-o universitate, tóte acelea se pot face tot așa de bine și la un colegiu iesuit.

Prin acésta disposițiune iesuiții au făcut un mare pas înainte spre ajungerea unuia din scopurile lor, care era: *pe cât numai va fi cu putință sĕ pună mâna ei singuri pe instrucțiuneà tinerimei în statele catolice.*

De aci înainte institutele de învĕțământ de tot soiul ale iesuiților precum *colegiele* în care se preda filosofia și teologia (*Studia superióra*) și *seminariele și convictele*, în care sĕ învĕța gramatica latină și retorica ca studii preparatóre (*Studia inferióra*) se înmulțiră în mod fórte repede, grăbindu-se fiecare catolic zelos a-și câștiga fericirea cerésca prin o contribuire piósă și în curênd nu mai esista nici o țéră și nici o provincie în tótă lumea catolică, în care se nu se fi încuibat unul sau mai mulți iesuiți ca profesori. Care erau însĕ tendențele urmărite de acele institute se póte vedea mai clar din *Collegium Germanicum* pe care'l înființă Loyola în Roma, îndată după suirea pe tronul papal alui Iulius III. Scopul urmărit prin acest colegiu era, ca el sĕ devină o pepinieră pentru aceea, care pe viitor avéu menirea sĕ se pună în fruntea acelora care în Germania avéu sĕ se lupte pentru religiunea catolică. Propaganda iesuitică militantă pentru catolicism și papism au urmat apoi sistematice și bine organisată și susținută în tóte părțile lumei, ér proselitismul iesuiților e în activitate pedeplină până în ḑiua de astăḑi. Cu durere am observat și trebue sĕ constatăm, că aḑi în nici o parte a Europei, activitatea fatală a iesuiților de ambe secse nu are un teren mai fertil și nu e așa de concentrată, *ca tocmai în regatul României* unde preste puțini ani fructele propagandei societății loyolistilor vor fi ajuns destul de puternice și consolidate pentru ca sĕ le

La locul acesta şi în acest stadiu al lucrului început, detori suntem se căutăm, cari sunt mijlócele cele mai potrivite, prin cari se face posibilă punerea în lucrare a fondului actual de pensiuni.

Timpul e fórte înaintat, şi noi cu toţii scim, că la preoţimea nóstră mai cu sémă în luna Decembre cu comunicaţiunea cea grea, cu câtă încordare se póte esecuta o lucrare, care sĕ servéscă de basă la o operă de aşa importantă ca şi fondul de pensiuue

Dacă circulariul consistorial cu aclusele lui se vor trimite, fie pe postă, fie prin crâsnicii dela biserici din comună în comună, şi dacă se va astepta ca preoţii nostri şi comitetele parochiale de capul lor sĕ împlinéscă lucrarea, carea se cere, atunci credinţa nóstră e, că fondul de pensiune nu se va pune în practică la 1 Ianuariu 1892.

In cele mai multe casuri preoţii nostrii cei mai înaintaţi în etate de capul lor nu vor puté induce esact datele, cari se recer prin rubricele dela tabela fundamentală, şi credinţa nóstră e, că multele rubrici din aceea tabelă îngreunéză lucrarea acuma la primul început cu minuţiosităţi neesenţiale, cari şi mai târḑiu, după-ce era sciut nemĕrul contribuabililor la fond, categoria lor, şi anii de serviciu trecuţi preste cei 10, cu uşorătate se puté completa.

Trebue însĕ se împlinim tot ce ni se cere, şi încă se împlinim cu cea mai mare esactitate, ca lucrarea sĕ se pótă începe pe base reale.

De aceea credem, că nu va strica décă pe calea acésta venim în ajutoriul preoţimei nóstre în interesul scopului urmărit de fondul de pensiune.

După noi în timpul scurt ce ne mai stă înainte mai practic se va lucra, dacă oficiile protopresbiterali vor veni ele în ajutoriul preoţimei prin aceea că pe o ḑi anumită vor chiema la oficiul protopresb. pre întrega preoţime din tract dinpreună cu preşedintele şi notariul comitetului parochial din fiecare parochie. Aici apoi la oficiul protopresbiteral sub îngrigirea protopresbiterului se vor lucra blanchetele pentru fiecare comună, pentru fiecare persónă beneficiată. In chipul acesta câscigăm totul. Ni se va da posibilitatea, ca lucrările se fie făcute bine, se înlesnesce lucrarea care o are protopopul ca controlătoriul datelor, mai mult înse decât tóte, lucrarea se face fiind de faţă întréga preoţime şi prin acésta avem cea mai mare dovadă, că ea e esactă, controlată de cei mai chemaţi factori.

Greutate mare acuma nu va întimpina întrunirea preoţimei, căci acuma e timpul cel mai nefolosit pentru economi, şi preoţimea nóstră între economi, trebue sĕ stea la locul prim ca model între tóte.

In timpul acesta credem noi, că mai bine se va ajuta lucrului.

Voturile separate

insinuate de deputatul Laurian Bercianu, faţă de conclusele universităţii din est an.

I.

Onorată universitate săséscă!

La desbaterea din 2 Decembre 1891 asupra proiectului despre modificarea ordinei afacerilor pentru universitatea saséscă“ respective la propunerea comisiunei de revisiune ad Nr. U. 1077 am făcut contrapropunere, care respingêndu-se din partea maiorităţii adunării generale am fost necesitat se insinuez vot separat, în urma căreia astern următórele:

Motive.

Din ţinuta numitului proiect modificător primit din partea maiorităţii adunării generale se vede mai clar decât lumina sórelui tendinţa:

a) a se restringe drepturile adunării generale respective a deputaţilor aleşi prin instituirea unui comitet; (§. 7 alinea 2 a operatului) şi

b) a se împedeca minoritatea de a se plânge în cas, când părerea sa nu ar fi considerată din partea maiorităţii (§. 14 a operatului).

Ad *a*) Acésta dispoziţie este direct opusă art. de lege XII ex 1876 §. 11 şi că astfeliu de comitet preparativ este superfluu, me provoc la ordinul Inaltului Ministeriu de interne de dato Buda-Pesta 1877 Octobre 5 Nr. 39.980 punctul *k* emis către universitatea săséscă cu ocasiunea compunerii statutului de afaceri.

Drepturile adunării generale sunt restrinse prin instituirea comitetului acesta. Dacă se dă numai unui comitet ocasiune de a cunósce genesa afacerilor, atunci chemarea adunării generale devine superfluă şi maioritatea deputaţilor se pot numi cu drept cuvênt numai figuranţi.

Dacă s'ar accepta acest decis al maiorităţii, atunci prima adunare generală nu are alt lucru decât a alege pe acest comitet.

Aceea împregiurare că prin instituirea unui comitet resolvirea afacerilor se va efeptui mai urgent, este neverosibilă, fiind-că nice un representant nu póte fi esclus dela cunóscerea obiectelor şi fiind-că operate mai însemnate şi aşa sunt a se espune la vedere publică a deputaţilor.

Şi aceea aserţiune a comisiunei revisuitóre, că afacerile universităţii au stagnat este netemeinică.

Că se pierde timp şi că şedinţele sunt prea lungi este o aserţiune, care stă în contraḑicere cu starea faptică, pentru-că abia se ţin anualiter câte 4—6 şedinţe în restimp de 10—18 ḑile. Sesiunea presentă deşi a instituit o comisie pentru revisuirea statutelor totuşi au avut numai 4 şedinţe în decurs de 16 ḑile.

Că unii membrii respective deputaţi nu au ocupaţiune, se póte aplica numai la cei doi români, pe cari maioritatea cu intenţiune nu i alege în diferitele comisiuni, ca nu cumva se străbată în misteriile afacerilor, sau ca motivele confidenţiale sĕ nu fie auḑite de acestia.

Ad *b*) Afirmarea comisiunei modificătóre că prin stergerea remediului dat minorităţii prin §. 13 şi prin substituirea aceluia cu §. 14 s'ar fi adus afacerile universităţii în consonanţă cu dreptatea este a se pricepe chiar întors (invers), pentru-că minoritatea neci când nu póte suprima maioritatea, fără concursul autorităţii competente mai înalte.

Că dreptul de recurs conduce la degenerare — după afirmarea din esposeul comisiunei — la aceea póte contribui — în casul concret — numai guvernul ţĕrii, dela care atêrnă modificarea unui conclus pe basa votului separat al minorităţii. Astfeliu maioritatea universităţii prin motivele sale nechibzuite timbréză pe guvernul ţĕrii cu astfeliu de epitete ca *Ausartungen şi Vergewaltigung*! Óre cum stă acésta aserţiune în consonanţă cu optarea chiar a dlui referinte Dr. Wolff, care replicându mi mie au enunciat semnificativele cuvinte că „provedinţa divină se susţina încă mult timp coróna ungară sub a căreia ocrotire antecesorii nostri au trăit şi luptat aici“.

La modificarea acestui § încă 'mi permit a trage atenţiunea Inaltului guvern la ordinaţiunea ministrului de interne Nr. 39980 de dato Buda-Pesta 1877. Octombre 5 punctului d. care sună: *„A. 13 §-ra megjegyzem, hogy a közgyülés tagjait azon jogtól miszerint a közgyűlés sérelmes intézkedéseivel szemben a kormánynál felfolyamodás utján orvoslást szerezhessenek elzárni nem lehet miért is ezen szakasz többször idézett rendeletem szerint akként modositandó, hogy vagy engedtessék meg a különvélemény nyilvánitáson kivül a tagok részére a felfolyamodási jog igénybe vehetése is, vagy pedig a külön vélemény a felfolyamodás hatályával bironak nyilvánittassék“*.

Dacă acésta esenţială modificare s'ar admite, atunci şi numai atunci va fi espusă minoritatea adunărei generale respective majoritatea populaţiunei acestui teritoriu historice numit „Fundul regiu“ la adevĕrata suprimare, de care au suferit şi până acuma mai mult decât se ar fi cuvenit.

Sunt nutrit de firma speranţă că Inaltul guvern actual încă va lua în considerare motivele mai sus amintite şi că nu va confirma acésta modificare a statutelor, prin care pe viitoriu minorităţii i-se ia dreptului de apel, ér insuşi guvernului dreptul de dispoziţie ulterióră.

Romos, la 5 Decembre, 1891.

Laurian Bercianu,
dep. cer. elect. VII Orĕştia.

Cronică.

Rĕşinari, în Novembre, 1891.

(Incetarea din viéţă a unei membre din reuniunea femeilor române din Rĕşinari. — Cununa dusă în onorea aceleia. Preşedintele comitetului parochial şi puterea aceluia).

Un eveniment estraordinariu, întêmplat în ḑilele mai recente la noi mĕ silesce a-mi părăsi reserva de până acum, spre a aduce acest eveniment la cunoscinţa on. public cetitoriu.

In 12 l. c. st. v. a avut loc înmormântarea tinerei dómne de aici Sora N. Ciucean, născ. Ş. Dancăş Roşca, una din zelósele membre ale reuniunei femeilor române din Rĕşinari. Fiind primul cas trist acesta dela înfiinţarea reuniunei, dómna presidentă a reuniunei menţionate, aflà de cuviinţă, a convoca membrele comitetului acelei reuniuni şi ale învita a lua parte în corpore la înmormêntarea amintită. Comitetul reuninnei, nu nunumai că a participat dar i-a lucrat decedatei şi o cunună fórte frumósă cu pantlici cu inscripţiuni demne de tótă lauda. Presentarea comitetului reuniunei cu aceea cunună preţiósă, purtată de d-şóra Dora Dancăş, la locuinţa decedatei, a desceptat în parintele pontificătoriu Cioran, o grósnică nedumerire sau mai bine ḑis, luptă launtrică, carea îl predomina în tot decursul serviciului funebral, încât se cunoscea de pe faţă.

Mai grósnic sĕ înfurnică părintele Aleman în cimiter, când gentila d-şóră Dancăş, se apropià de dênsul şi-l agrăì astfel: „Place-ţi dle părinte?“ „Aşa e, că acésta e frumósă ideă?“ La ce părintele Aleman sbârnăind rĕspunse: „place, frumósă“. — Şi mai fără neastâmpĕr se arată părintele Aleman, când preotul Iosif Goga rostì scurta, dar mĕduvósa şi mult cuprinḑĕtórea s'a vorbire, la uşa mormêntului, accentuând şi despre reuniunea de femei din Rĕşinari, al cărei membru a fost şi decedata şi despre nobila ideă a comitetului acestei reuniuni de a petrece în corpore pe decedata până la mormânt ş. a., vorbe, cari însufleţiră pe mai multe femei vrednice, cari au asistat la înmormêntare, ca imediat după acésta, sĕ alerge la presidenta reuniunei şi a se însinua de membre, ba una sĕ însinua chiar cu tacsa de 20 fl., ca membru pe viaţă. Lucruri, tot de cari nu trec prin capul părintelui Emilian, carele numai de reuniunea femeilor din comuna sa natală se nu áudă, c'apoi îi e de tot rĕu.

Cununa ce o aduseră femeile din comitetul reuniunei, aflară acestea cu cale a o acăţa de un cuiu în biserică, pe păretele lângă care sta rĕposata, până ce a fost în viaţă. — Dar ce sĕ veḑi?

Marţi fu înmormêntarea, Dumineca viitóre, părintele Emilian, de'mpreună cu directorul scolar şi cu notariul comitetului parochial, toţi amici în sens invers, ai reuniunei femeilor din Rĕşinari; alergară pe întrecute la preşedintele comitetului parochial la dl Ioan Cioran, ca acesta, prin puterea, ce şi-o închipue, că o are ca preşedinte, sĕ poruncéscă delăturarea cununei din biserică, care nu numai că nu-i sta părintelui şi celorlalţi în cale, dar decora păretele şi în acelaşi timp servea ca amintire pentru persóna în numele căreia s'a dus. — Preşedintele comitetului parochial a ascultat de porunca fratelui seu mai mare, a părintelui Aleman, şi ca sĕ-i facă acestuia mai mare plăcere, apoi i o trimise presidentei reuniunei cununa acasă. — Astfel de lucruri se întêmplă aḑi în comuna Rĕşinar, unde contra tuturor poruncilor date de veneratul consistor archidiecesan, sĕ ţin cu puterea doi fraţi în comitetul parochial, fără ca vre unul din ei sĕ se retragă.

Scim că măritul consistor a dat poruncă, ca alegerea dlui Ioa Cioran de membru în comitet şi alegerea acestuia de preşedinte al comitetului parochial sĕ se considere de nelegală şi comitetul parochial sĕ se întregéscă cu altă persónă, resp. preşedinte, dar poruncă dată de atâta amar de vreme, nu se esecută, apoi óre cine pórtă vina, că amêndoi fraţii şi aḑi încă fac parte din membrii comitetului parochial? Étă rogu me, cum se calcă în picióre ordinaţiunile mai înalte.

Sau dóră e comuna Rĕşinari atât de scăpătată, încât dacă va lipsi din comitet dl Ion Cioran sĕ nu sĕ mai afle alt bărbat tot atât de vrednic ca acesta de a ocupa scaunul de preşedinte?

Un an a trecut şi în decursul anului s'a adus multe concluse ilegale şeḑênd preşedintele ilegal pe scaun ca lipit cu cleiu, mai sunt doi până una alta le încurcăm éc'aşa. — Apoi cugetă cineva, că lucrurile se vor schimba în Rĕşinari? Dómne feresce!

Preste câte va ḑile, vom avea întregirea representanţei şi a primăriei comunale; îl asigurăm pe preşed. com. par. încă de pe acum, că dacă cumva ar urma dór vr'o poruncă ingrabă sĕ se retragă din preşedinţa dela comuna bisericéscă, îl facem jude, dacă are mâncărime, ca sĕ potă fi preşedinte al comunei politice.

Cronicariul.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Maj Sa împĕrătésa-regina a sosit din strĕinătate şi petrece acum în Viena,

* (Invitare.) Societatea de lectură „Andreiu Şaguna“ are onóre a învita la „şedinţa publică“ ce se va ţiné Vineri în 29 Novembre st. v. în me-

---

causeze confraţilor nostri de dincolo, *nu numai încurcături şi dificultăţi de cult şi bisericesci, dar mai mult încă de natură politică.* Sobolii iesuitici subminéză şi-şi prepară terenul, ér cei chiemaţi nici nu aud, nici nu vĕd, până când li se va aprinde coperişul preste capete!

Ca şi la început aşa şi la finea acestui tractat despre societatea iesuiţilor vom cita pe celebrul şi genialul autor al *„Spiritului legilor“* Montesquieu, care în una din cugetările diverse ale sale sĕ esprima aşa:

„Mie frică de iesuiţi. Dacă ofensenz pe vre un bărbat mare, el mĕ va uita, eu îl voiu uita, voiu trece în altă provincie, în alt imperiu: dar dacă voiu ofensa pe iesuiţi în Roma, îi voiu reafla în Paris, ori unde ei mĕ incungiură, obiceiul lor de a'şi scrie necurmat întreţine inimiciţiele lor“.

Acésta o ḑice *Montesquieu*, care i-a cunoscut de aprópe, i-a vĕḑut la lucru şi ca mulţi alţi bărbaţi geniali şi generoşi a avut sĕ sufere crud şi înfricoşat din partea celor cu „rocuri negri şi cu pălăria în patru colţuri“.

Alban Cornilă.

moria marelui archipăstoriu „Andreiu,“ în sala cea mare a seminariului andreian cu următoriul

Program:

1. „Cuvênt ocasional“ rostit de Nicolau Vătăşan, cleric din cursul al III-lea.
2. „Rugăciune“, cor de bărbaţi de Milgrove.
3. „Scena II., actul III., din Iuliu Cesar“, tragedie de Shakespeare, tradusă de A. Stern, predată de Petru Juga cleric din cursul al III lea, (Brut); Ioan Georgia, cleric din cursul al II-lea (Antoniu); şi Romul Verzea, Aureliu Giura, Candin Suciu, Ioan Iosof, cetăţeni.
4. „Curcanii“, anecdotă din resboiu de Th. D. Speranţă, declamată de Aron Flucuş, cleric din curs. III-lea.
5. „Nóptea“, cântec poporal franţozesc, cor de bărbaţi.

Inceputul la 7 óre séra.

Sibiiu, în 23 Novembre, 1891.

Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale publică.

Comitetul arangiator.

* (Impĕratul Wilhem la Bucuresci.) Diarele din Bucuresci scriu următórele: Impĕratul Wilhelm al Germaniei va sosi în Bucuresci, la inceputul lunei lui Martiu viitor. Dênsul va sta trei ḑile în Viena şi o ḑi la Pesta. Impĕratul Francisc Iosif îl va insoţi până la fontieră la Vercerova, unde va fi primit de regele Carol. Impĕratul Wilhelm va sta în Bucuresci trei ḑile şi va locui în palatul regal. Dela Bucuresci se va duce apoi la Sinaia, unde va sta o ḑi şi apoi se va duce la Iaşi, unde se va opri 24 de óre. Dela Iaşi împĕratul Wilhelm se va reintórce direct la Berlin. El va fi însoţit de principele Henric de Prusia şi de principii Leopold de Hohenzollern şi Frideric de Hohenzollern. In onórea împĕratului Wilhelm, se vor arangia numĕróse festivităţi, între cari şi o revistă militară.

* (Comiţi supremi demisionaţi). Scirile despre schimbarea comiţilor supremi din Ardél aduse de ḑiarul „Magyar Hirlap“ s'au adeverit. Daniel Gábor comitele Odorheiului şi George Pogány al Huniedórei sunt demişi şi în locul lor este denumit Dr. Török Albert, vice comite al Odorheiului şi baronul Szentkereszty György, proprietar. Comiţii demişi au fost decoraţi cu ordul sântului Stefan.

* (Căsătoria moştenitoriului României). Moştenitorul tronului român, prinţul Ferdinand, va pleca în streinătate la 8 Decembre va insoşit de ocamdată numai de majorul Coanda, şi când se va apropia semnarea contractului de căsătorie, va pleca preşedintele consiliului şi primariul capitalei Bucuresci. Pe ḑiua de 1/13 Ianuariu se va forma o casă regală aparte a prinţului Ferdinand, care îşi va lua reşedinţa după căsătorie la palatul dela Cotroceni a cărei reparaţiune e terminată.

* (Transferare de metropoliţi). In urma ordonanţei ţarului rusesc metropolitul din Varşovia Leontin a fost transferat la Moscva; ér metropolitul dela Moscva Ioanichie a fost transferat la Chiev. Aceste transferări se aduc în legĕtură cu secta studinţilor, care cuprinde tot mai mult teren în Rusia. Metropolitul Leontin se pare a fi mai energic pentru a pune capĕt lăţirei acestei secte.

* Cutremurul de pămênt ce a fost în Sibiiu în nóptea de 29 spre 30 Novemvre s'a simţit şi în Mediaş, Deva, Agnita şi Şulumberg,

* (Influenţa.) Din mai multe părţi vin sciri, că influenţa, care bântuise acum doi ani şi prin Sibiiu, érăşi incepe a se lăţi. In Viena şi Budapesta s'au constatat fórte multe casuri de influenţă.

* (Un român premiat la Paris.) Diarele ce sosesc din Paris aduc îmbucurătórea scire, că un român a obţinut dela Academia francesă o medalie de aur pentru lucrările sale literare. Dl G. Bengescu ministrul plenipotenţiar al României la Brucsel, care a primit acum trei ani pentru volumul I. din „Bibliografia operilor lui Voltaire“ un premiu de 2000 lei, a obţinut acuma pentru al 4 lea şi ultimul volum tot din acéstă lucrare o medalie de aur şi un premiu de 5000 lei.

* (Cabinetul român.) Crisa ministerială în România continuă încă. Prim-ministrul Florescu şi-a dat demisiunea şi cu el şi ceialalţi ministri. Se crede, că noul cabinet 'l va forma dl Lascar Catargiu.

* (O comóră într'o oglindă). Din Berlin se scrie: O familie săracă din strada Oraienstrasse se muta la 1 Novembre şi toţi membrii ei ajutau la încărcarea mobilelor pe un camion. Femeia vru se aducă jos o oglindă, dar o scăpa pe scară. Oglinda se făcu bucăţi. Bărbatul infuriat înjura şi vru se bată pe femeia sa. Sgomotósa scenă atrase pe mulţi vecini, care începură se dea la o parte sfărâmăturile oglinḑii. Deodată, unul din vecini ridică de jos un mic pachet de hârtie şi când îl desfăcu scóse un ţipĕt de surprindere. Pachetul conţinea 20 de hârtii de câte o sută de mărci. Lacrimele femeiei se uscară fórte iute. Oglinda sfărâmată îi fuse lăsată moştenire de mama ei, care dusese cu sine în mormânt secretul că şiţine ascunse economiile în rama oglinḑei.

Bibliografie.

„Ramänische Revue“. Politisch litterarische Monatsschrift. Nr. XI şi XII din Novembre şi Decembre 1891, a apărut cu următoriul sumariu:

Von der „Academia română“ (1866—1891) Zur Frage des Memoromdums der Romänen in Ungarn und Siebenbürgen, s. 592. — Der psychologische Begründung der elementaren Denkthätigkeiten im Rahmen der Herbart'schen Wechselwirkung der Vorstellungen, von prof. Stefan Velovan, (Schluss). — Bucuresci zur Zeit der grossen Franzözischen Rewoluzion, von Dr. Gion Ionescu, (Deutsch von Em. Grigorovitza). — Die romänische Litteratur in der Bucovina, (1774—1890) von C. Morariu Geschichte der Romänen im Trajanischen Dacien, von A. D. Xenopol. — Aus romänischen Dichtern. Uebersetzungen von L. V. Fischer. D. Bolintineanu: „Mihai des Tapfers letzte Nacht“. — Josef Vulcanu: „Das schönste Lied“. — Rundschau: Von Hermannstädter National Comité. — Litteratur: Neue Dichtungen von Carmen Sylva. — „Istoria românilor din Dacia Traiană“. — „Lucrările institutului de chirurgie în Bucuresci, 1890—1891“. — I. Manliu „Crestomatia română“, Bucuresci 1891 und „Antologia română“ 1891. — Simeon Mangiuca: „Dacoromänische Sprach und Geschichtsforschung“. — Ausgaben der „Romänischen Revue“. — „Codicele Mateiu Voilean“. — „Ungaria“, revistă socială scientifică-literară — „Moderne Römer“. — Neue Bücher.

Prospect de abonament la *„Nopţi de iarnă.“* (Novele pentru popor). În restimp de câţi-va ani am publicat prin diferite foi literare unele „novele poporale.“ Scopul meu a fost desvoltarea gustului de credit la poporul nostru.

Ca unul, ce am trăit în mijlocul acestui popor am observat nĕcasurile, obiceiurile, dorinţe şi frământările prin cari trece el; acestea observaţii le am pus în novelele mele ce doriam se ajungă ér la acest iubit popor, — pe care inteliginţa românéscă datóre este a-l deştepta şi conduce pe calea binelui şi a frumosului.

Acum, sub titlul *„Nopţi de iarnă“* voesc a aduna unele din acestea novele a pune lângă altele nepublicate încă — în o broşură separată ca astfel mai uşor se-mi ajung scopul susamintit.

Eşirea acestei broşuri de sub tipar însĕ, numai aşa se póte realisa, dacă onoratul public românesc me va sprigini şi va lăţi în popor acéstă carte.

Preţul de abonament al *„Nopţilor de iarnă“* e 1 fl. v. a., — pentru abonenţi — cu porto postal cu tot, se va tipări cu ortografia fonetică şi va da o carte de cel puţin 15 cóle de tipar format 8-v.

Pentru a me putea orienta relativ la numĕrul esemplarelor rog cu tot respectul pe aceea ce voesc a avea aceste novele sĕ binevoiască a retrimite cóla subscrisă sau a me avisa prin corespondenţa cel mult până în I Ianuar st. n. 1892 cu adresa în Murĕş-Gheşia (M. Gezse) posta: M. Ludas, pre mine sau pre domnul Andreiu Todoran proprietariul tipografiei „Aurora“ în (Szamosujvár) Gherla.

Eu din parte-mi promit, că îndată ce voiu dispune de Nrul recerut de abonenţi, acéstă lucrare ar fi sub presă şi se va distribui acelora cari îmi vor trimite sau mie sau D-lui Todoran din Gherla preţul mai sus amintit — încă înainte de a se tipări; — lucru care la vremea sa se va face cunoscut pe cale ḑiaristică.

Acelora dintre On. abonanţi, cari numai se vor insinua, dar nu vor trimite înainte preţul de abonamênt li se va speda opul cu rambursă. In modul acesta însĕ va costa — după depărtare cu 36—46 cr. spesele postale — mai mult.

Domnii colectanţi vor primi tot a 5 lea esemplar gratis.

Murĕş-Gheşia, în 20 Novembre, 1891.

Cu stimă

George Simu.

— Invitare de prenumeraţiune la *„Datine şi credinţe poporale“* care se va pune sub tipar la începutul anului 1892 şi prin August a. v. va fi gata, estinḑêndu-se cam pe 50 cóle tipărite, în octav mare.

Domnii colectanţi vor primí tot a 10-lea esemplar gratis.

Rodna veche, Novembre, 1891.

Cu tótă stima

Ioan Pop Reteganul,
învĕţătoriu.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II-lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de *„abni.“*)

(Urmare.)

4. *Tatăl nostru.*

Tatăl nostru, carele eşti in ceriu, sânţéscăse numele Teu, vie împĕrăţia Ta, fie voia Ta, precum in ceriu, aşa şi pre pămênt. Pânea nóstră cea de tóte ḑilele dăne-o nóue astăḑi, şi ne értă două greşalele nóstre, precum iertăm şi noi greşiţilor nostri, şi nu ne duce pe noi in ispită, ci ne mântuesce de cel rĕu. Amin.

În rugăciunea acésta îi ḑicem lui Dumneḑeu „Tatăl nostru,“ pentru-că El este tată la toţi ómenii din lume. El îngrijesce de toţi ómenii, mici şi mari, tineri şi bĕtrâni, precum îngrijesce şi un părinte de copii sĕi. În rugăciunea acésta noi ḑicem, că Dumneḑeu se află în ceriu, pentru-că acolo sĕ împlinesce mai mult voia Lui. Dumneḑeu însĕ se află în ceriu şi pe pămênt, pretutindenea şi în tot locul, vede tóte şi aude tóte şi aude tóte, ce facem şi ce vorbim.

Copii cei buni prin purtările lor bune fac bucurie, şi aduc cinste părinţilor, cari i-au crescut. Tocmai aşa şi creştinii prin faptele lor bune sânţesc numele lui Dumneḑeu; de aceea când ḑicem: „sânţéscă-se numele Tĕu“ atunci noi ne rugăm lui Dumneḑeu, şi cerem ajutoriul Lui, ca sĕ ne lumineze mintea, şi sĕ ne îndrepteze voia, sĕ sĕvêrşim astfeliu de lucruri, prin cari sĕ ne apropiem de chipul şi asĕmênarea Lui, — sĕ sânţim numele Lui.

Dumneḑeu voesce, ca toţi ómenii sĕ fie buni, sĕ se iubéscă unul pe altul, sĕ nu se certe, sĕ nu se bată, sĕ nu se neîndreptăţéscă unul pe altul, sĕ iubéscă învĕţătura, se cerceteze biserica, şi sĕ fie cu frica lui Dumneḑeu. Când toţi ómenii vor fi aşa, atunci împlinesc voia lui Dumneḑeu, şi cu toţii formézǎ o împĕrăţie mare, împĕrăţia binelui şi a frumosului, împĕrăţia lui Dumneḑeu, în carea vor fi toţi mulţămiţi, toţi vor fi buni, trăind în pace şi bună înţelegere. De aceea, când ḑicem în „Tatăl nostru“ — „vie împărăţia Ta, fie voia Ta, precum în ceriu, aşa şi pe pămênt,“ — cerem sĕ ne ajute Dumneḑeu, sĕ facem tot deuna voia lui pe pămênt, precum îngerii împlinesc voia Lui în ceriu, — ne rugăm sĕ ne îndrepteze paşii, sĕ sĕvêrşim tot numai lucruri bune şi plăcute, cari se aducă şi se întăréscă împĕrăţia lui Dumneḑeu pe pămênt, precum aceea o formézǎ îngerii în ceriu, prin împlinirea voei şi poruncilor lui Dumneḑeu.

Omul, ca sĕ pótă trăí, are lipsă de hrană trupéscă şi de hrană sufletéscă. Hrana trupéscă este nutremêntul (pânea, laptele, carnea şi altele) şi îmbrăcămintea; ér hrana sufletéscă este învĕţătura şi faptele bune. Trupul omului sufere, dacă nu are hrana trebuinciósă; tocmai aşa şi sufletul omului pătimesce, dacă este lipsit de învĕţătură şi fapte bune. De aceea, când ḑicem „pânea nóstră cea de tóte ḑilele, dăne o noue astăḑi,“ ne rugăm lui Dumneḑeu, ca sĕ ne dea pentru fie case ḑi pânea trebuinciósă, adecă hrana trupéscă şi sufletéscă, ca sĕ putem fi ómeni sănĕtoşi, învĕţaţi, creştini buni şi de omenie.

În viaţa de tóte ḑilele, ómenii de multe ori se abat dela împlinirea poruncilor lui Dumneḑeu, şi fac lucruri neplăcute lui Dumneḑeu, adecă fac pĕcate, cari sunt îndreptate în contra lui Dumneḑeu şi în contra ómenilor. Astfeliu de pĕcate sunt înjurarea lui Dumneḑeu, necinstirea Duminecei şi a sĕrbătorilor, neascultarea de părinţi şi învĕţători, furtul, lenea, mândria şi altele. Pentru acestea pĕcate Dumneḑeu pedepsesce pe om. De aceea în rugăciunea „Tatăl nostru,“ când ḑicem „şi ne értă noue greşalele nóstre“, ne rugăm, ca Dumneḑeu, se ne erte tóte greşalele, care le-am făcut. Dumneḑeu însĕ, ne értă numai atunci greşalele nóstre, dacă şi noi vom erta a-le celorlalţi ómeni, cari ne greşesc noue, Prin urmare, când ḑicem în „Tatăl nostru“ „precum ertăm şi noi greşiţilor nostri,“ noi promitem lui Dumneḑeu, că vom erta celora cari ne-au greşit; ér Dumnedeu, precum vom erta noi altora greşalele, aşa ne va erta şi El noue pĕcatele nóstre.

Dumneḑeu trimite asupra ómenilor de multe ori bóle, vremuri grele, vĕrsări de apă, focuri şi altele, ca sĕ vadă remân ei statornici în credinţa şi în iubirea către El. Tot odată noi ómenii, fiind stĕpâniţi de o mulţime de slăbiciuni trupesci şi sufletesci, ne putem fórte uşor amăgí de plăcerile frumseţile şi avuţiile lumei aceştia, uitând cu totul de Dumneḑeu. Drept aceea, noi cunoscênd slăbiciunile şi neajunsurile nóstre, când ḑicem în „Tatăl nostru“ „şi nu ne duce în ispită,“ ne rugăm, ca Dumnedeu sĕ nu ne pună la probă credința nóstră prin ispitele mai sus pomenite, și tot de odată, sĕ nu ne lase a fi amăgiți de lucrurile lumesci cele netrebnice.

Îngerii cei rĕi, sau cum se numesc ei diavoli, se nevoesc din tóte puterile, ca pe ómenii sĕ-i abată dela împlinirea voei lui Dumnedeu. De aceea, când dicem în „Tatăl nostru“ „și ne mântuesce de cel rĕu,“ ne rugăm ca Dumnedeu sĕ ne trimită tot de una îngeri buni, cari sĕ ne păzéscă de amăgirile îngerilor rĕi, — sĕ ne feréscă de „cel rĕu.“

Tóte rugăciunile se sfêrșesc cu cuvêntul „Amin.“ Prin acest cuvênt înțelegem, ca „așa sĕ fie,“ adecă tóte câte le cerem dela Dumnedeu, le întărim cu cuvêntul „Amin,“ și ne rugăm, ca sĕ se împlinéscă, adecă „așa sĕ fie.“

Intrebări: Pentru ce numim pe Dumnedeu Tată? Unde dicem, că se află Dumnedeu? Ce aduc copii cei buni părinților prin purtările lor? Dar creștinii cei buni prin faptele lor cele bune? Ce cerem dela Dumnedeu, când dicem în „Tatăl nostru“ sânțéscă se numele Tĕu? Cum voesce Dumnedeu sĕ fie toți ómenii? Ce împĕrăție vor forma ómenii, când vor fi toți buni? Ce ne rugăm, când dicem „vină împĕrăția Ta, fie voia Ta“? De ce are omul lipsă, ca sĕ pótă trăí? Care este hrana trupéscă? Care este hrana sufletéscă? Ce cerem dela Dumnedeu, când dicem, „pânea nóstră cea de tóte dilele, dăne o astădi“? Când fac ómenii pĕcate? Care este urmarea pĕcatelor? Ce cerem dela Dumnedeu, când dicem în „Tatăl nostru“ „și ne iartă nóue grășalele nóstre“? Ce promitem noi lui Dumnedeu, când dicem în „Tatăl nostru“ „precum ertăm și noi greșiților nostri“? Ce trimite Dumnedeu ómenilor pentru pĕcate? De ce sunt stăpâniți ómenii? De ce se pot amăgí? Ce cerem dela Dnmnedeu, când dicem în „Tatăl nostru“ „și nu ne duce pre noi în ispită“? Ce se silesc, se facă îngerii cei rĕi ómenilor? Ce cerem dela Dumnedeu, când dicem în „Tatăl nostru“ „și ne mântuesce de cel rĕu“? Ce însemnéză cuvêntul „Amin.“?

5. *Pentru rugăciunile.*

Pentru rugăciunile sânților părinților nostri, și ale Născătórei de Dumnedeu, Dómne Iisuse Christóse, mântuescene pre noi, Amin.

6. *Sfinte Dumnedeule.*

Sfinte Dumnedeule, sfinte tare, sfinte fără de mórte, miluesce-ne pre noi. Amin.

Prea sântă Treime.

Prea sântă Treime miluesce-ne pre noi. Dómne curețesee pĕcatele nóste, Stăpâne iartă fără de legile nóstre, Sfinte cercetéză și vindecă neputințele nóstre, pentru numele Teu. Amin.

8. *Impĕrate ceresc.*

Împĕrate ceressc Mângăitoriule, Duchul adevĕrului, carele pretutindenea ești, și tóte le împlinesci, Vistieriul bunătăților, și Dătătoriule de viață, — vin-o și Te sălăsluesce întru noi și ne curățesce de tótă spurcăciunea, și mântuesce Bunule sufletele nóstre. Amin.

(Va urma.)

PARTEA ECONOMICĂ.

Istoria agriculturei

(Urmare).

Sămênatul se face prin locurile aceste, pre cari le înécă Nilul, și după-ce sĕ trăgea apa, se arunca sămênța, care fiind mai grea se cufunda, ér preste care rĕmânea deasupra mânau vitele de o călcau. Folosirea vitelor la sămênat s'a delăturat de timpuriu. Plugul un teliu de plug ușor, numai atunci îl folosiau, când pămêntul a prins deja cóge. Grâul și orzul erau fructele principale.

Ei secerau numai spicele, ér paiele le cosiau și le folosiau ca material de foc. Pelângă aceste se mai cultivau și păstăióse, precum linte, mazĕre și bob. Ca plante pentru tors și oleiu, se cultiva inul, din fășiile și (firele) lui sĕ țesau vestminte ér din sămênță se făcea oleiu. Cânepa nu o au cunoscut egiptenii, ei în locul ei se folosiau de arborele de bumbac.

Acésta plantă cresce și în locuri mai ridicate, pre cari le udă cu pumpa, ba prin părțile acele cultivau și cucuruz, din care sĕ nutria o parte însĕmnată din popor.

5. Finicul în anticitate s'a cultivat deja de egipteni, dar s'a folosit puțin ca pom roditoriu, acuma însĕ este cel mai rĕspândit pom roditoriu în Egipet, și în unele părți este nutremêntul de căpetenie. Dintre pomi sunt de amintit olivi, smochiui, simoni, portocali, citroni, manduli, și alții.

6. Uneltele de arat constau dintr'un plug simplu asemenea aceluia pe care îl vedem desemnat pe monumentele și banii vechi. Seceratul se făcea cu o secere, care ér se vede desemnată pe monumente și bani vechi, și bărbați duceau spicele cu corfe mari. La îmblătit mânau vite peste spicele împrăsciate de le călca, ér mai târdiu se folosiau de așa numitele căróe punice. Cernutul sĕ făcea în modul următoriu: ei aruncau grâul în sus, vêntul mâna pléva și grâul ca mai greu cădea jos; se folosiau și de síte, cari și le făceu din fire de papir.

7. După seceriș și îmblătit sĕ începe pentru economul egiptén un timp aprópe fără lucru, care dura până când eșia Nilul din alvie, când ér sĕ începe sămênatul. Ocupațiunea economică constă așadar în sĕmânat și secerat, în celalalt timp câmpul nu are lipsă nici de lucru și nici de grija economului.

8. Economia de vite la egipteni era neglésă, căci condițiunea pămêntului aici nu avé lipsă de vite. Gunoiul vitelor nu are preț, fiind-că pămêntul se gunóe prin eșirea Nilului din alvie. Calul s'a folosit la călărit încă la 1800 înainte de Chr. și la ham.

Faraon din biblie avea o mulțime de cai fie călărit.

O lege a vechilor egipteni opri a se tăia raci în măcelărie, de aceea numai boi și tauri sĕ tăiau. Preoților nu le era ertat a mânca carne din vitele cari se folosiau la plug, Nime nu era ertat a mânca carne de viței afară de regele. Găinele și borumbii erau la culme. Clocirea óuelor se făcea în cuptóre construite anume pentru așa ceva și încăldite cu gunoiu.

9. Pe timpul ministrului jidovesc Iosif, pămêntul egiptén partea cea mai mare era impopulat cu miliție, și cu organisarea preoților, cari desprețuiau agronomia, nu s'a putut desvolta, ci au rĕmas la lucrarea asta primitivă încă secli întregi.

10. Pămêntul atât la egipteni cât și la hebrei era împărțit între economi.

Rosórele erau însĕmnate prin petri. Câmpurile (moșiile) private erau despărțite de moșiile regelui și a preoților (cartea I Moise 47. 20 22.)

Fiind-că egiptenii deja în timpurile cele mai vechi prin eșirea regulată a Nilului erau siliți ași împărți în tot anul o parte din pămênt, de acolo putem conchide că aici s'a desvoltat mai întâiu geometria, care mai târdiu in Grecia s'a cultivat ca sciință.

(Va urma.)

Nr. 408. [210] 1—3

CONCURS.

In sensul ordinațiunei veneratului consistoriu archidiecesan din 31 Decembre 1890 Nr. 8701 Plen. și în necs cu ordinul consistorial dto 16 Septembre a. c. Nr. 4142 Plen. se escrie prin acésta concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter gr. or. al tractului Devei cu termin de 30 de dile, socotit dela prima publicare în diarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitele din parochia proto presbiterală din Deva.
2. Venitele protopresbiterale, care stau din paușalul de cancelarie, din fondul archidiecesan Rudolfin, din tacsele ce incurg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea parochiilor tractuale, pentru procese divorțiale și pentru alte speciale funcțiuni protopresbiterale.

Concurenții au sĕ documenteze cualificațiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din anul 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la veneratul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, avênd concurenții a alĕtura totodată și câte o tabelă de cualificațiune după rubricile indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter § .12.

Deva, din ședința comitetului protopresbiteral gr. or. al tractului Devei, ținută la 12 Octobre, 1891.

Avram P. Pĕcurariu,
adm. protop. și președ.

Ioaniciu Olariu
notariu.

Nr. 6316. Plen.

Concursul acesta se apróbă și sĕ dă spre publicare în „Telegraful Român“.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută la 4 Novembre, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 254 [208] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a II Tresnea, protopresbiteratul Ungurașului, în sensul resoluțiunei consistoriale din 18 Iuniu a. c. Nro. 3432 B; se escrie concurs, cu termin de 30 de dile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, după calculul mediu, dau un venit anual de 640 fl. 29 cr.

In privința emolumentelor se pot lua înformațiuni mai detaiate dela oficiul protopresbiteral și comitetul parochial.

Doritorii a ocupa acest post au a-și subșterne cererile concnrsuali înstruite conform normelor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral, în terminul susindicat, posta ultimă Hidalmás.

Fizeș Sânpetru, 3 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al trctului Unguraș, în conțelegere cu comitetul parochial.

Paul Rosca,
protopresbiter.

Nr. 470. [207] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia Porumbacul interior, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, prin acésta sĕ escrie concurs, conform încuviințărei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan ddto 4 Septembre a. c. Nr. 5098 B; cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Dotațiunea împreunată cu acest post este jumĕtate din întregul venit de 408 fl. 50 cr, al parochiei de clasa a treia Porumbacul inferior.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ-și subștérnă cererile concursuali instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 9 Novembre, 1891.
In conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

---

[209] 2—3

EDICT.

George Zosim Pridon gr. or. din Părĕu, bărbatul legitim al Magdalenei George Zosim Pridon, născută Oana, gr. or. din Părĕu, care de patru ani de dile a părăsit pe soția sa fără a se sci locul ubicatiunei lui, prin acésta se citéză, ca in termin de trei luni de dile dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze inaintea oficiului protopresbiteral sub semnat, căci la din contră procesul divorțial edictal încaminat de soția sa se va pertracta și decide și în absența sa.

Făgăraș, 15 Martiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărșiului.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Publicațiune!

Direcțiunea generală a **căilor ferate române** face cunoscut prin acésta că are **31 posturi de ingineri vacante** la serviciul de intreținere din **Bucuresci, Craiova, Pitesti, Buzeu, Galați** și **Iași.**

Doritorii de a ocupa asemenea posturi sunt rugați a presenta cererile domniilor lor înscris la adresa Direcțiunei generale a căilor ferate române serviciul P. la Bucuresci cel mult până la **15 Ianuariu 1892 st. nou,** cu arătarea adresei domniilor lor esactă și anecsând documentele următóre:

1. Diplomă sau certificat de terminarea studiilor a unei scóle speciale de ingineri.
2. Certificate de serviciu. [211] 1
3. Act de nascere.
4. Act de căsătorie (dacă e căsătorit), și de nascere al soției precum și eventual ale copiilor.
5. Actele pentru serviciul militar.

Pentru informațiuni mai detaliate doritorii se vor adresa în scris sau verbal la șeful serviciului de intreținere **C. F. R.**
Bucuresci, calea Victoriei Nr. 124.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [191] 5

CALENDARIU
pe anul visect dela Christos
1892.

Anul al patrudeci și unulea.

Prețul unui esemplariu legat **30 cr.,** pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Servițiul postal** și **telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ** și **vechi.**

Șematismul

bisericei ortodocse orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprindênd și pe protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii și învĕțătorii cu comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Evidență pentru oficiile parochiale și protopresbiterale. — **Cantorul Ariton din Gologani.** (Schiță din istoria criminală de Nicolau Ivan.) — **Poesii.** — **Anecdote.**

Conspectul sĕptĕmânilor. — **Însemnarea têrgurilor.** — **Anunțe.**

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 127 Sibiiu, Sâmbătă 29 Novembre (12 Decembre) 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 27 Novembre.

Contele Albin Csáky, ministrul de culte al Ungariei, a mai adaus o petricea la multele mărgăritare, cari i compun cununa meritelor pe terenul instrucţiunei publice.

Intre aplausele generale ale parlamentului unguresc a presentat un proiect de lege, cu care vrea sĕ fericéscă pe învĕţători. In cele următóre 'l publicăm, şi ne reservăm a-i face la timpul seu critica cuvenită. Étă l:

§. 1. Dispoziţiunile §-lui 142 art. de lege XXXVIII din 1868 aduse în obiectul instrucţiunei din scólele poporale, cari reguléză salariul învĕţătorilor ordinari şi adiuncţi dela scólele poporale elementare, se *estind* şi *asupra învĕţătorilor ordinari şi adiuncţi dela scólele poporale susţinute de confesiuni.*

In sensul acestora salariul învĕţătorilor ordinari la scólele acestea pe lângă locuinţă potrivită şi grădină în mărime de un pătrariu de jugĕr nu póte fi mai mic de 300 fl. al celor adiuncţi nu póte fi mai mic de 200 fl.

§. 2. Invĕţătorii indicaţi în §. 1 asemenea învĕţătorii dela tóte scólele elementare comunale vor fi părtaşi de adaose cuincuenale de etate după normele, cari sunt în vigóre faţă cu învĕţătorii dela institutele poporale elementare de stat.

Timpul de serviciu care va forma basa adaosului de etate 'şi ia începutul însĕ numai dela întrarea în vigóre a legei presente.

Normele, cari esistă deja, sau cari le vor aduce singuratici susţinĕtori de scóle cu privire la adaosul de 5 ani, nu se alteréză prin disposiţiunea de faţă, daca ele asiguréză învĕţătorilor cel puţin favorul statorit de acest §.

§. 3. Salariul învĕţătoriului, conform usului de până acuma, póte sĕ stea afară de bani gata, din emolumente plătite în naturalii, sau din venitul pământului, cu restringerea cuprinsă în § fi cinci şi şese din legea presentă.

§. 4. Salariul în bani gata susţinĕtorii de scólă trebue sĕ-l solvéscă înveţătoriului sau în rate lunare sau în rate trilunare, dar totdeuna anticipative.

§ 5. Solvirea unei părţi din salariul învĕţătoresc în naturalii se permite numai sub aceea condiţiune, dacă acele producte în termine şi în cuantităţi încă dela început mai nainte statorite se dau învĕţătoriului, aşa ca rata din urmă a anului se i se dea cel mult la finea lunei Octobre din an.

Acel susţinĕtoriu de scólă, care nu va da salariul în naturalii în modul statorit, în casul când va fi admoniat de dóue ori, perde dreptul de a-şi împlini datorinţa după acéstă modalitate, şi mai departe în locul naturalielor va trebuí se plătéscă valórea acelora în bani gata. Preţul productelor se statoresce în sensul §-lui 143 art. de lege XXXVIII din 1868.

§ 6. Dacă o parte a salariului învĕţătoresc stă din venite după proprietate de pământ, atunci preţul acestora în minimul salariului de 300 fl. respective de 200 fl. încă se va statori pe basa §-lui 143 articlul de lege XXXVIII din 1868 fiind a se computa, după detragerea tuturor speselor avute cu economia şi altor cheltueli mĕrunte, numai venitul curat al proprietăţii de pământ.

§. 7. Salariul învĕţătoresc, rĕmas în restanţă din causa nesolvirei punctuale, se va încassa dela susţinĕtoriul scólei pe cale administrativă. Modalitatea esecutărei în conţelegere cu ministrul de interne şi de finanţe o staveresce ministrul de culte şi instrucţiune publică pe calea ordinaţiunei.

§ 8. Dacă învĕţătoriul dela scóla confesională în înţelesul aliniei a treia din §. 141 al articlului de lege XXXVIII din 1868 împlinesce şi funcţiunile de cantor, la statorirea salariului învĕţătoresc emolumentele învĕţătoresci şi cele cantorale la olaltă vin a se lua ca salariu învĕţătoresc.

§. 9. Autorităţile scólelor indicate în §. 1 precum şi autorităţile tuturor scólelor elementare poporale comunale în termin de 6 luni dela întrarea în vigóre a acestei legi, sunt obligate a asigura învĕţătorilor aplicaţi la scólele lor prin susţinĕtorii scólei salariul minim de 300 fl. respective de 200 fl. dacă salariul nu a corespuns până atunci disposiţiunilor cuprinse în §., *sau dacă susţinĕtorii scólei din causa sĕrăciei statorite din oficiu nu sunt în stare se o facă acésta, respective dacă aruncul care se póte face pe basa § 35 art de lege* XXXVIII *din 1868 este eshauriat, în alte 3 luni cu representaţiune motivată trebue sĕ se adreseze la ministrul de culte şi instrucţiune publică pentru ajutoriu dela stat spre acoperirea sumei, care mai lipsesce.*

Dacă respectivele autorităţi ale scólelor confesionale în terminul statorit mai sus nu vor dispune nici în o direcţiune, nici în alta, însĕ susţinĕtorii scólelor confesionale cu tóte acestea doresc sĕ-şi susţină scólele, *după 9 luni dela întrarea în vigóre a acestei legi salariul minimal statorit prin acésta lege se consideră ca asigurat din partea susţinĕtoriului scólei, care salariu minimal, dacă nu se solvesce, la plângerea părţii interesate, sau la o denunţare din oficiu, se va încassa pre calea administrativă.*

In casul când nu se va puté încassa faţă cu confesiunea, care susţine scóla află aplicare disposiţiunile § lui 15 art. de lege XXXVIII *din 1868* **cu delăturarea celor 3 admoniţiuni.**

§. 10. Suma salarielor statorite şi plătite până acuma de către susţinĕtorii scólelor din isvórele lor proprii *se va solvi neştirbită şi pe viitoriu, respective nu se va puté reduce cu scopul de a face întrebuinţare de ajutoriu dela stat.*

§. 11. Ministrul de culte şi instrucţiune publică din suma încuviinţată spre acest scop priu legislaţiune va întregi până la minimul legal salarele învĕţătorilor dela scólele comunelor politice şi bisericesci, avisate la ajutoriu, prelângă încunoscinţarea autorităţii scolare respective pe calea comitetului administrativ, prelângă următórele condiţiuni: *a) comitetul administrativ statoresce suma salariului învĕţătoresc insinuată prin autorităţile respectivei scóle poporale, precum şi diferenţa până la salariul minimal statorit prin acéstă lege; b) asemenea cercetéză comitetul administrativ, dacă cualificaţiunea învĕţătoriului, care e se fie ajutorat, corespunde recerinţelor stipulate în lege; c) cu ocasiunea împlinirei posturilor de învĕţători, unde pentru întregirea salariului minimal statul contribue cu un adaos de ajutoriu,* **care întrece suma de 50 fl.,** *instituirea învĕţătoriului atêrnă dela* **aprobarea ministrului de culte şi instrucţiune publică**; la scólele comunale, cari înainte de întrarea în vigóre a acestei legi s'au împărtăşit de ajutoriu dela stat, respective se vor împărtăşi de aci încolo, procedura alegerei de învĕţătoriu circumscrisă în §. 13 p. 1 articlul de lege XXVIII, din 1876, se modifică corĕspundĕtoriu disposiţiunilor de faţă; *d)* dacă la staţiunile învĕţătoresci amintite sub *c)*, se *va alege, respective se va promova spre aprobare alegerea unui asemenea individ, pe care ministrul de culte şi instrucţiune publică îl póte* **escepţiona** *din punct de vedere basat pe lege, mai departe din punct de vedere moral sau de stat,* ministrul în termin preclusiv de 30 de ḑile provócă pe organele îndreptăţite la aplicarea de învaţătoriu sĕ *alégă alt individ*, şi sĕ *facă o promovare nóuă,* dacă provocarea cea nóuă rĕmâne fără resultat, s'au dacă promovarea cea nóuĕ din *punctul de vedere de mai sus şi în al doilea rênd va da ansă la escepţionare, în acel cas pe învĕţătoriu îl* **denumesce ministrul de culte şi instrucţiune fără a mai asculta pe susţinătoriul scólei**, faţă cu scólele susţinute de confessiuni însĕ cu aceea restringere, ca învĕţătoriul, care se va denumi, se aparţină confesiunei, al cărei caracter îl pórtă scóla, şi ca cu *privire la persóna acceluia respectiva supremă autoritate bisericéscă sĕ fie recercată a se declară în* **termin preclus.**

§, 12. In sensul §-lui precedent învĕţătoriul, aplicat la scóla confesională, care are dela stat un ajutoriu preste 50 fl. póte fi amovat din postul seu numai prin sentenţă disciplinare adusă de respectivele

---

FOIŢA.

Niţă boltaşul.

I

Bag samă boltaşul Niţă nu voia sĕ se însóre
Deşi voatrele într'una îi vorbiau de 'nsurătóre,
Amintindu-i, că cutare şi cutare fată mare
Are case cu de tóte şi gherdan cu galbini are.
Nu că n'ar fi vrut Niţică, dară mintea îi sburase
De demult în altă parte, nu-i mai trebuiau lui case,
Nici avere, nici gherdane, căci gherdan era Linţica
Şi gândea la ea feciorul tótă dragă ḑiulica.
Ce e drept, era mai altfeliu Linţa decât alte fete,
Mai de neam, mai aşeḑată, ş'avea vorbe înţelepte.
„Bună-ar fi“ gândea Niţică, dar din rude auḑise,
Că Necula măcelariul pe Linţica o peţise,
Şi voesc părinţii fetei, căci e muncitoriu feciorul,
Şi-i şi chipeş şi cu stare bunicică peţitorul.
„Va fi rĕu de tot de cumva se vor fi 'nvoit părinţii,
„Am sĕ chem pe vênătoriul pe Văsâi fratele Linţii;
„De-o fi drept, îi ḑic sĕ strice cu Necula măcelarul,
„Că-i cărţier şi reu de gură, şi-i mai place şi păharul!
„Şi-i spun verde, că pe Linţa sĕ mi-o dea mai bine mie,
„Că sunt negustor şi dela multe fete me îmbie“.
Altfeliu socotea creştinul, supărat ca nici odată
Când de odat' în prăvălie, vênătorul sĕ arată
Însoţit de al lui câne meşter în aflarea urmei
Şi dibaciu la căutatul ţapului, vĕtaful turmei.
„Tóte bune sóţe Niţă! merge, merge cu vênḑarea?“
„Fac ce pot şi eu Vasile sĕ-mi câştig pânea şi sarea!“
„Ce mai scrie nou în carte de bătae măi Niţică?
„Ştiu că tu cetesci, căci slova o 'nţelegi ca un vlădică!“
Pecând povestiau, căpăul lui Văsâi gusta o şuncă
Şi sĕ ospĕta cu poftă. — „Nu lăsa mă că o mâncă!“
„Nea colţatu dela şuncă! Eşi mâncate-ar lupii afară!“
Sĕ răsti la câne Niţă năcăgit din samă-afară.
„Ci'n te-a pus sĕ-mi vii aicea cu dulăul după tine?
„Negreşit mei „puşcă-muşte“ ai voit sĕ rîḑi de mine!
„Sĕ-mi plăteşti degrabă şunca, că de nu ţi-o sciu eu face,
„Am sĕ mi te dau la lege, minţile în cap sĕ-ţi bage!“
S'a mâchnit Văsâi nu glumă de batjocuri ca acestea,
Unui vênătoriu ca dênsul, căruia-i mersese vestea
Pe departe, că-i bun ţinteş şi dibaciu la vênătóre,
Sĕ îi ḑică: „puşcă-muşte“, vorbă-aşa înjositóre?
„Lasă babă rea de gură, că îţi voi găsi eu leacuri,
„Ca de aci 'nainte sĕ-ţi înfrânezi limba de fleacuri!
„Am sĕ te aşeḑ eu bine sĕ fii lumii de ocară!“
Ḑise vênătoriul galbin repeḑindu-se afară.
Ca trăsnit rĕmase Niţă: — „Am păţit'o vai de mine!“
„Eac'aşa pe negândite pacostea pe cap îţi vine!
„Numai am nici o nădejde, că mi-or da pe Linţa mie,
„Am sĕ dau la opt preoţi câte-o sfêntă lăturghie,
„Şi mai dau sĕ-mi pomenéscă numele'n sfintele daruri,
„Sĕ se 'ndure Născătórea, să me scape de nĕcasuri!

II.

Lasă! Las', că prea i-o face vênătoriul lui Niţică
Sĕ te miri că pă'n acuma n'a dat bietul în oftică!
Mai deunăḑi diminéţă ia'ncălţat cu coji motanul,
Ş'apoi i-a puşcat în cuşcă presura şi ciocârlanul.
Altă dată 'n ulicióră stau muerile-adunate
Şi 'ndrugau, cum e muerea, câte verḑi, câte uscate,
„Nu póte deschide Niţă, nu vedeţi cum sĕ munceşte
„Lăcătuşul!“ — ḑise una — uite cum trage din cleşte!
„I-a bătut — rĕspunsĕ alta, — uşa eri sară cu cue,
„Vênătorul, ş'acum Niţă se munceşte sĕ descuie!
„N'o scóte cu el la cale nici Păcală din poveste,
„Aşa om cu naiba soro nici n'a fost, nici numai este!
Sĕ'ntristase bietul Niţă şi-i era de tot ruşine,
Căci ştia, că ajunsese vestea pela ori şi cine,
Că se duşmănesc de mórte cu Vasile pentr'o şuncă.
N'ar fi fost nimic acésta, dar mai auḑise încă,
Că i-ar fi scornit şi cântec vênătorul cu feciorii
Şi îl cântă totdeuna sara 'n colţul uliciorii.
Să-i scornéscă-acum şi cântec! lui, băét bun şi cu parale,
Ca la ómenii netrebnici, blĕstămaţi afar' din cale;
Nu e glumă! şi în cântec i-ar fi pus Vasile nume
„Păgubă“ sĕ fie-'n ştire tuturora de pe lume.
Că de pagubă Niţică este rĕu şi se ciudeşte
Şi pentr'un creiţar sgârcitul şi cu popa sĕ sfădeşte.
„Am sĕ merg pe însĕrate sĕ mĕ înţeleg cu sasca
„Sĕ vrăjéscă pe Vasile sĕ se usce 'n trup ca ésca,
„Şi sĕ-i facă cu ulcica, farmece sĕ-i pună 'n pórtă,

autorităţi confesionale după normativele lor proprii, *care sentenţă înainte de esecutare totdeuna trebue sĕ se promoveze la ministrul de culte şi instrucţiune publică* şi numai atunci are putere de drept, dacă ministrul în o lună computată dela primirea ei *nu doresce o nóuă cercetare şi sentenţă, care se va întreprinde cu* **conlucrarea** *pretorelui suprem, (eventual cu a pretorelui) din cerc.*

Autoritatea bisericéscă la dorinţa ministrului de culte şi instrucţiune publică e obligată a întroduce cercetarea disciplinaăă contra învĕţătoriului confesional ajutat dela stat în asemene cas ministrul deodată cu recercarea adresată autorităţii confesionale pentru întroducerea cercetărei disciplinare sau ori şi când în decursul cercetărei se póte revoca ajutoriul de stat. *Sentenţele aduse de cătră autorităţile confesionale în asemenea casuri, de şi enunţată amovarea, la tot casul trebuesc promovate la ministru, în care cas ocură procedura circumscrisă în punctul precedent.*

Dacă în decursul cercetărei ese la ivélă, că învĕţătoriul a urmat o direcţiune contrariă statului: stă în dreptul ministrului, *ca cu schimbarea sentenţei pronunţate de autoritatea confisională, după gradul greşelei se mesure mai aspră pedépsa disciplinară, eventual se enunţe amovarea învĕţătoriului. Dăcă însĕ suprema autoritate confesională, după primirea ordinului în 14 ḑile nu va ordina cercetarea disciplinară ori fără justifieare corĕspunḑătóre nu o va termina în 3 luni de ḑile, ori dacă în 14 ḑile computate dela aducerea sentenţei nu o va promova la ministru, în acel cas* afacerea disciplinară după dispoşiţiunile articlului de lege XXVIII din 1876, *o va provedé comitetul administrativ.*

Dacă în afacerea disciplinară ordinată la dorinţa ministrului, sentenţele mĕsurate de ministru sau cele aduse de comisiunea disciplinară a comitetului administrativ după venirea lor în puterea de drept, respectivile autorităţi confesionale *în termin dn 14 ḑile computate dela primirea seutenţei nu le vor esecuta în cercul* lor *propriu de activitate*, *esecutarea se va face pe calea organelor administrative.*

§. 13. Dacă susţinétorii scólelor nu pot plăti din puterea proprie adausul de etate de cinci ani, statorit în § 2 al legei presente, respective, dacă e eshauriat aruncul care se póte face pe basa §-31 art. de lege XXXVIII din 1868, la aplicarea procedurei, care reguléză întregìrea salariului învĕţătoresc minimal, susţinătorii scólei şi pentru acoperirea adausului de etate se vor împărtăşi de ajutoriul dela stat *în care cas însĕ dispoşiţiunile § ului premergător (12) vor fi normative şi cu privire la afacerile disciplinare ale învĕţătorilor confesionali, cari se împărtăşesc cu adaose de etate dela stat.*

§ 14. Ajutoriul dela stat dat pentru salarisarea învĕţătorilor sau pentru acoperirea adauselor de etate, nu se póte întrebuinţa spre alte scopuri, şi *de un asemenea ajutoriu se póte împărtăşi numai învĕţătoriul, care are recerinţele statorite de lege.*

§. 15. Intregirea minimalului din salariul învĕţătoresc prin ajutoriul dela stat se face gradat în decurs de 3 ani. Suma, care în anul al treilea sĕ póte spre acest scop prelimina în bugetul statului însĕ nu póte trece peste 200,000 fl.

§. 16. Dispoşiţiunea cuprinsă în acéstă lege asemenea se va aplica asupra învĕţătórelor dela scólele popórele ca şi asupra învĕţătorilor.

§. 17. Cu esecutarea acestei legi sĕ încredinţéză ministrul de culte şi instrucţiune publică, asemenea ministrul de interne şi cel de finanţe.

Revista politică.

Convenţiunile vamale încheiate de curênd între statele centrale ale Europei au provocat o adêncă impresiune în Francia şi Rusia.

Francia, ḑic unele foi francese, e adusă în mare încurcătură, isolată fiind nunumai pe terenul politic ci şi pe cel economic. Tot astfeliu vorbesc foile şi despre Rusia şi în special foile statelor centrale, care vĕd în convenţiunile economice o legătură mai strênsă a relaţiunilor politice.

Intru cât privesce pe monarchia nóstră a semnat convenţii cu Germania, Italia, Belgia şi mai e sĕ se semneze cu Elveţia.

Situaţiunea vamală cu România e tot în stadiul de mainainte. Cei din Budapesta sunt ca ferul şi nu vor se asculte de sfaturile vienesilor. Mai multe camere au cerut ministrului de comerciu sĕ îngăduie, ca sĕ se impórte carne, ministrul le-a a respins cererea.

Unul din ḑiarele cele mai importante englesesci se ocupă cu politica şi situaţiunea României şi după ce trece în revistă unele evenimente „Times“ arată cum este justificată temerea acelora cari, cu tóte binefacerile ce a avut România în vremuri de la ruşi, totuşi vĕd în Rusia un duşman, căci în adevĕr relele ce i-a făcut şi intenţiile viclene ce pare a avé faţă de dênsa covêrşesc mult acele binefaceri.

Dar ḑiarul englez jusfitică şi celalalt curent antipatic pe care îl află în România, — în contra Austro Ungariei.

Iată cuvintele tecstuale ale sale, cu care de alt-fel îşi şi încheiă articolul:

„Dacă Basarabia este ţinută aḑi de ţarul, este de asemenea o Românie iridentă şi sub sceptrul Habsburgilor, căci se află mai mult de doue şi jumătate milióne de români în ţĕrile supuse corónei ungurescí, şi politica de magiarisare care impiléză crud pe românii din Austro-Ungaria a provocat o justă indignare în sinul românilor din regat. Pe lângă acésta Ungaria n'a arătat de loc simţĕmênt prietenesc, nici spirit de conciliare în politica ei vamală cătră România, şi astfel între amêndóuă aceste ţĕri vecine s'a sădit un rĕu simţĕmênt. Politică comercială a monarchiei austro-ungurescí, care se dictéză mai mult din Pesta de cât la Viena deşi n'avu acele seriόse urmări politice ca în Sêrbia totuşi a avut o înrîurire de aceiaşi natură. Aşa în cât ce se atinge de simpatiile dintre Rusia şi tripla alianţă, cumpănind tóte în dreptate, România póte socoti în linişte în ce direcţiune o trag interesele ei proprii, din ce parte óre sĕ aibă ea a se teme mai puţin, şi de unde a spera mai mult? Se póte óre ca pericolul de agresiune din parte Rusiei se fie întimpinat mai bine prin o alianţă sau prin resistenţă?

Despre partea nóstră, nu căutăm a preḑice cum se vor decide bărbaţii de stat români în faţa acestor cestiuni complicate şi delicate, însĕ putem lua aminte ca un ce prevestitor, că fortificaţiunile ce nu de mult sau construit pare căs pe planul de a opune resistenţă unui inimic viitor despre Rusia mai mult de cât despre Austria.

Póte însĕ sĕ ne spună cineva că întăririle sunt făcute curat pentru scopul de a da pe un preţ mai mare alianţa românéscă, însĕ privim asemenea esplicări mai mult ingeniόse de cât satisfăcĕtóre. Mai bine înclinăm a cugeta că prudentul rege Carol anevoe s'ar fi aventurat a-şi arĕta pumnul şi de a face ceva, care se pótă fi luat ca o provocare cătră un puternic vecin, dacă n'ar fi avut temei de a astepta ajutor de la un pretin deopotrivă de puternic.

Cabinetul român s'a compus astfeliu: Catargiu, preşedinte şi interne, generalul Manu domenii, Ionescu culte, Al. Lahovari esterne, generalul Lahovari rĕsboiu, principele Stirbey finance, Olanescu lucrări publice şi Sturdza Scheianul iustiţie.

Voturile separate

insinuate de deputatul Laurian Bercianu, faţă de conclusele universităţii din est an.

II.

Onorată universitate săséscă!

In şedinţa adunării generale ţinută la 2 Decembre 1891 sub Nr. U. 717 1891 s'au pertractat bugetul pro 1892 cu care ocasiune subscrisul am insinuat votul meu separat şi deóre ce contrapropunerea mea au fost reieptată me grăbesc prin acésta a asterne următórele:

Motive.

Budgetul anului 1892 aşa după cum este el compus de oficiul central al universităţii săsesci şi după cum acela este presentat decătră comisiunea economico-financiară este unilateral fiind-că:

a) maioritatea universităţii nici după 15 ani, decând esistă art. de leg: XII ex 1876 nu se nisuieşte a ecuilibra dotaţiunile diferitelor naţionalităţi şi confesiuni conproprietare, cari locuiesc pe aşa numitul fundul regiu;

b) maioritatea privesce dotaţiunile făcute înainte de creerea art. de leg XII ex 1876 de nealterabile, de şi cea mai însemnată dotaţiune în suma borendă de 52000 m. c. s'a decretat în şedinţa universităţii ţinută în Sibiiu la 22 August 1850 precând tótă monarchia se afla în stare de asediu, in care şedinţă numai poporul săsesc era representat adecă numai minoritatea, éră majoritatea proprietarilor de loc nu. Flagranta violare şi temerara usurpare de proprietate a majorităţii locuitorilor nesaşi, comisă în un timp când tóte drepturile constituţionali erau suspendate;

c) maioritatea erógă şi pro 1892 suma de 11460 fl. pentru scólele de agronomie din Mediaş, Bistriţa şi Feldióra — după cum arata conspectul special V. pos. 3, 4, 5, 6, I, 4 şi 5 II, deşi acestea trei institute sunt frecuentatea abia de 30—50 discipuli;

d) după crearea art. de leg. XII ex 1876 se astepta punerea în vigóre a § lui 6. aceleaşi legi însĕ majoritatea află cu cale a face din 5500 fl. dotaţiuni, cea mai însemnată de 3500 fl. pe sama scolilor sale evangelico-lutherane, încât de present din dotaţiunile în suma de 88560 fl. sunt:

1. scólele săsesci dotate cu 78560 fl.
2. „ magiare cu 3000 fl.
3. „ române cu 7000 fl,

o disproporţie bătătóre la ochi şi o nedreptate nu numai visibilă dară încă şi presimţitóre, dacă facem comparatie între locuitorii acestui teritoriu atât după naţionalitate cât şi după confesiune;

e) bugetul presentat nu conţine cassarestul anului premergătoriu, care împregiurare sunt silit a o timbra ca necorectitate;

f) anul de gestiune 1890 în firul preliminariului constată venitele numai cu 88600 fl. 25 cr. precând raţiociniul aceluiaşi an dovedesce — ceiace este faptic — venitele cu 238138 fl. 45 cr. adecă mai mult cu 149538 fl 20 cr. — óre cum stau acestea în consonanţă?

g) bugetul anului 1890 arată unui dificit de 6 fl. 73 ½ cr. precând raţiocinul aceluiaşi an arată un cassa rest de 10172 fl. 46 cr. óre acestea sume cum stau în legătură? aş dori se cunosc sistemul şi metodul acestui fel de computare!

h) compunerea artificială a bugetului este evidentă, motivul aceleia este scurtarea nóstră a minorităţii din representanţă şi mai bine ḑis a majorităţii conpropietarilor!

i) dacă aşi fi convins, că maioritatea poporaţiunei şi pe viitoriu ar fi tot aşa de master tractată din partea majorităţii adunării generale, atunci aşi afla de necesar a cere dela înaltului guvern o

---

„Sĕ rĕmână ca o umbră, şi sĕ-şi pérdă mintea tótă!“
N'apucase Niţă gândul sĕ îşi isprăvéscă bine
Când în boltă étă Ghiţă, schiopul lui Mândrilă vine,
„Ḑiua de-aḑi cu bine Niţă! Mai ai şuncă de vênḑare?
„Aş lua pe sama casei una ştii cólea mai mare
„Şi în preţ mai potrivită, căci am masă mâne sară!
„Sĕ te cari de aici îndată, strâmbă lemne! Eşi afară!
„Ce te socotesci, că nu sciu, că te-a pus Văsâi la cale
„Sĕ te faci că cumperi şuncă? — Nu îţi cred eu ale tale,
„Vreai sĕ rîḑi şi tu de mine, pentru-că mi-a ros căpăul
„Şunca: — fie-i de poménă lui Vasile Nătărăul!“
„Facu-mi sfânta cruce drace! — Ai tu minte mei fărtate?
„Dăcă-i până intr'atâta mĕ inchin cu sănătate!
„Dar de pagubă în urmă tot tu eşti care rĕmâne!“
Niţă sta sĕ nebunéscă. — „Eşi afară porc de câne!“
Mai putù a ḑice Niţă, supărat cum nu sĕ póte,
„Am ştiut că n'a fi bine am visat rĕu astă nópte,
„Ş'apoi ochiul stêng de-asară mi-se bate tot într'una,
„Pentru mine-i semn acésta, prevestire totdeuna!

III.

Era tocmai ḑiua-a dóua şi tocase
La biserică. şi prectul binecuvêntarea dase.
Tot creştinul sĕ grăbise la biserică sĕ vină
Căci era păcat de mórte, nemai pomenită crimă
Sĕ nu fii la liturghie, într'o ḑi atât de mare
Se dusese şi Niţică, căci credea în slujbe tare.
La sfêrşitul sfintei slujbe sta vĕtavul şi armaşul
La o uşă, ér la alta stau doi juni şi sta sutaşul,
Şi le aruncau creştinii toţi creiţari în pălărie
Căci aşa se pomenise obiceiu la pasci sĕ fie *).
Vĕtaf era vênătoriul, el svârlea mai sus ca alţii,
Eacă ese şi Niţică şi le-aruncă o piţulă. —
„N'o lua, că-i găurită, lapĕdă-o din căciulă!“
La armaş Văsâi îi ḑise, şi a rîs întreg poporul;
„Nu primeşte bani cu găuri un vĕtaf ca vênătorul!
Pe Niţică vorba asta îl lovise ca un trăsnet,
Şi îi tremura tot trupul din călcâie pănă'n creştet,
Nu ştia ce sĕ înceépă, ar fi vrut ceva sĕ ḑică,
Şi îi sta vorba pe limbă de ruşine şi de frică.
Ce sĕ facă? Printre ómeni rupse fuga deodată
De gândea-i Dómne feresce, că nu are mintea tótă.
Când ajunse Niţă-acasă începù sĕ plângă tare
Şi era sfârşit sĕrmanul de atâta supărare.
„Ce sĕ me fac vai de mine! c'am ajuns de rîsul lumii,
„Sĕ gândea bietul Niţică şi îşi da în pept cu pumnii,
„Tot atât', la vênătoriul mĕ voiu duce eu deseară
„Şa'm sĕ-l i-au cu vorbe bune sĕ ne facem prietini éră!
A trecut o séră ş'alta, au trecut şi alte multe,
Şi Niţică nu 'ndrăsnise la Văsâi sĕ între 'n curte,
Căci credea, că vênătoriul ér îl face de ruşine;
„E mai reu decât Satana vênătoriul pentru mine!

IV.

Lui Niţică ii perise urma ca printr'o minune
Unde-a mers în care ţéră, nimeni nu ştia a spune.
Era tocmai sĕrbătóre şi Văsâi sta de poveste
Cu cumnatul seu Nicula şi cu câteva neveste.
„Écă şi Mândrilă schiopul!“ ḑise una din neveste.
„Hai noroc la toţi! Şi ţie am sĕ-ţi spun Văsâi o veste!
„Am sosit asar' din ţéră şi cu tréba a mers bine.

. . . .

„Dar era sĕ-mi uit cuvêntul, am vorbit Văsâi, cu cine!
„Nici prin cap nu-ţi póte trece şi m'a întrebat de tine
„Niţă pagubă“ fugitul, acolo o duce bine
„Căci s'a cununat c'o fată din părinţi cu nume mare
„Şi acuma e în rêndul negustorilor cu stare;
„Acolo nu-i ḑice lumea pe adeveratul nume,
„Ci îi ḑice Jean boeriul; sĕ te miri de-aşa minune!“

I, Prişcu.

---

*) La Braşov a dóua ḑi de Pasci junii vin la liturghie. După sfârşitul slujbei sĕ pun la uşile bisericei cu pălăriile în mână şi fiecare creştin îi miluеşte cu cât î. lasă in ma.

Vătaf e primul în rang dintre juni, al doilea e armaşul mare şi al-treilea e armaşul mic. Sutaşul e cel însărcinat cu purtarea socotelelor.

scontrare rigurósă, ca ceea dela anul 1767 şi 1771 sub contele Bethlen Gábor respective Kornis Mihaiu fără frică că în decurs de trei decade nu s'ar putea constata adevĕrul, şi în fine;

l) numai art. XII ex 1876 ordinéză dotarea tuturor comproprietarilor fără diferinţă de naţionalitate şi confesiune fără încă la anul 1783 sau ordinat ca din averea cumulativă — după detragerea speselor amploiaţilor — escedentul sĕ se întrebuinţeze pentru înfiinţarea de scóle şi biserici în acelea comune săsesci şi românesci, cari sau nu au avere nece decât, sau fórte puţină.

Din motivele premergătóre rog pe Inaltul guvern a da loc contrapropunerei mele făcută la pertractarea bugetului pro 1892.

Romos, în 5 Decembre, 1891.

Laurian Bercianu,
dep. cerc. elect. VII. Orĕştie

III.

Onorată Universitate săséscă!

Cu ocasiunea când s'au ţinut şedinţa generală a şeptelor judeţe la 2 Decembre 1891 sub Nro 1069, 773, 933, 1009, 1022 şi 1026 1891 am fost făcut contra propunere pentru dotarea scolelor române gr. or. şi gr. cat. fiind însĕ reieptat cu aceea, am însinuat contra conclusului majorităţii vot separat în urma căruia prin acésta aştern următórele:

Motive

Am primit propunerea comisiunei economico financiară referitóre numai la petiţiunile evangelico luterane, cari şi dealtmintrelea sunt preste mĕsură dotate şi pentru de a aduce ecuilibriul recerut şi prescris de art. de leg. XII ex 1876 am propus votarea dotaţiunilor în sumele cerute pentru acelea scoli române, de ambele confesiuni, a cărora participanţi nu trag nice un ajutoriu — respective fórte neinsemnat — faţă cu numĕrul sufletelor.

Pentru acoperirea acestor dotaţiuni am îndrumat maioritatea adunărei generale la cassarestul respective escedentele anilor 1887—1889, a cărora sumă — pe basa ratiociniilor acelor ani — se urcă la însemnata cifră de 62934 fl. 50 cr., mai departe, la escedentul anului 1890, care face — după raţiociniu -- 10172 fl. 46 cr. şi în fine la interesele deja încurse şi acelor, care vor incurge pro 1892 după obligaţiunile pontru rescumperarea dreptului regal de cârcimărit.

Cu tóte acestea majoritatea universitaţii săsesti fără aşi face scrupuli — provocându-se la bugetul anului 1892 — după afirmarea mea cu ocasiunea desbaterii aceluia timbrat de unilateral, care nu stă în consonanţă cu starea faptică şi nici cĕ este întemeiat pe resultatele raţiocinilor anilor precedenţi — au decis reieptarea acelora.

Şi din acest incident rog pe Inaltul guvern ca usind de dreptul, care i compete după §. 7. al art. de leg. XII ex 1876 sĕ se îndure a lua în deosebită considerare cererile representanţiilor români gr. or. din Sibiiu şi Romos, cari pe departe nu trag atâta folos; cât după lege le ar compete şi în fine a representanţiilor gr. cat. şi romano — catholice din Sibiiu, acărora credincioşi pe întregul teritor al fundului regiu nu trag nice un feliu de ajutoriu din acésta avere comună.

Romos la 5 Decembre 1891.

Laurian Bercianu,
dep. cer. elect. VII Orĕştia.

Reuniunea învĕţătorilor români din districtul Sibiiului.

Sibiiu, 24 Noembre, 1891

Reuniunea învĕţătorilor din districtul Sibiiului şi a început şedinţele la 22 Novembre a. c.

Conform programului s'a ţinut serviciu divin în biserica din suburbiul Iosefin cu învocarea Duhului sânt, după-care învĕţătorii se întrunesc în scólă şi preşedintele Dr. D. Barcian deschide şedinţa adunărei. La apelul nominal rĕspund 74 de învĕţători. Raportul general al comitetului central se predă unei comisiuni şi unei alte comisiuni speciale se predă, după cum a propus dl protopresbiter I. Papiu şi propunerea comisiunei din comitetul central, referitoriu la aflarea mijlócelor pentru edarea unei foi pedagogice.

In şedinţa a II a a cetit prof. sem. Dimitrie Comşia un estras din „Istoricul computului şi al geometriei în scólele poporale. Dl Irimie Iliescu a ţinut o prelegere practică din gramatică după treptele formale şi anume despre verb. Prelegerea a dat ansă la o viue discusiune la care au luat parte membrii: I. Bratu, Lĕpĕdat, Stoica, Galea, Bobeşiu, D. Comşia şi Dr. Crişian.

In şedinţa III a sĕ notifică că membrul I. Sĕcărea a donat pe sama reuniuneimai multe cărţi. Presidiul cetesce tema: „Despre concentraţiune în învĕţământ.“ Tema a dat material de discusiune, la care au vorbit, membrii D. Comşia, I. Popoviciu şi preşedintele. Membrul N. Némţiu dă cetire temei, „O paralelă între constituţia bisericéscă şi cetăţĕnéscă“. La discusiunea temei iau parte membrii: I. Băcilă, T. Necşa, A. Galea, Stoica şi preşedintele.

Comisiunea însărcinată cu censurarea raportului general al comitetului central raportéză în şedinţa IV şi se primesc aprópe tóte propunerile comisiunei. Averea reuniunei se presentă în suma de 1133 fl. 94 cr., intratele şi eşitele se calculéză cu 119 fl. 85 cr.

Cu privire la edarea unei foi pedagogice adunarea a decis ca sĕ se astepte opiniunea Preav. consistoriu archidiecesan, după ce vor fi cosultate şi celelate reuniuni învĕţătoresci.

Fiind obiectele pertracte, presidiul închide şedinţele. Sâmbătă în 23 Novembre. X.

Rectificare.

In raportul special „*Univcrsitatea săséscă*“ publicat în Nr. 124 în vorbirea de încheere ţinută de Ilustritatea Sa dl comite suprem Gustav Thalmann s'a străcurat o eróre fórte esenţială şi anume, după tecstul autentic ce ni s'a pus la disposiţie dela cel mai competent loc, dl comite nu „*a asigurat pe universitate, că înaltul regim va aproba statutele votate*“, ci „*şi-a esprimat dorinţa, că guvernul în înţelepciunea sa, póte nu va dcnega aprobarea concluselor aduse*“.

Tot în acest sens a mulţămit şi deputatul Arz v. Straussenburg, comitelui pentru conducerea înţeléptă — şi nici acest orator nu s'a provocat la *promisiunea şi nici la asigurarea,* ce o ar fi făcut comitele în numele guvernului.

In necs cu asertul din raport privitoriu la pasagiul acesta, vine de a se rectifica şi alineatul 19 din colóna primă de pe pagina a dóua din Nr. 125 din articolul „*Sachsentag*“ *ul* şi urmările lui, unde e vorbă ér despre *promisiunea,* ce o ar fi făcut comitele, *că regimul va aproba statutele.*

Redacţiunea.

Varietăţi.

* (Despărţire ierarchică de către sêrbi.) Tabla regéscă din Budapesta a încuviinţat cererea românilor din Ciacova şi a ordonat împărţirea averei comune aşa că $^1/_5$ parte sĕ se estradea românilor, scrie „Budapester Tageblatt“.

* (Promoţiune). Ni se anunţă din Budapesta, că d-nul Nicolae Şerbanu, se promovéză aḍi în 12 Decembre n. de doctor în sciinţele juridice.

* Ni se scrie din Lasleul român: În grădina lui Ioan Florea Trif, proprietariu în comuna Lasleul român, comitatul Têrnavei mici, săpênd nisce lucrători, într'o baie de petriş, la o afunḍime de 5 metri in pământ, au aflat un corn de vită de o mărime colosală. Cornul s'a aflat în baia de petris spre fund în direcţiune orisontală şi adecă în lungime de 2 metri 73 centim., grosimea la rădăcină de 94 cm. la mijloc spre vêrf de 71 cm., tocmai la vêrf de 35 cm Cornul la rădăcină era ceva nerotund şi gol, înlăuntru cam de 30 cm. mai departe era tot plin. Lucrătorii din nepricepere şi neputênd cunósce ce ar fi, l'au spart, in cuget că ar fi bani în el. Cója pe désupra e ceva mai tare, ér smelciul din lăuntru e ca un feliu de sapun alb, la început nu se cunoscea ce ar fi, unii ḍicéu, că ar fi os de uriaş, ér după-ce s'a săpat tot s'a vĕḍut curat că e corn, căci e cât va strêmb dela mijloc şi vêrf tocmai cum sunt şi aḍi cele mai multe córne de vite. La vêrf e şi ceva frecat, cum sunt la unii boi bĕtrâni ce au stat legaţi în grajd lângă ḍid. Un neguţătoriu a promis pentru cornul întreg 10 fl.

* (Concesiune). Ministrul de comunicaţiune a dat concesiune ccmitelui suprem Gustav Thalmann pentru construirea drumului ferat dela Tălmaciu până la Turnul-roşu spre graniţa ţĕrei romêneşci.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al 11 lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de „*abni.*“)

(Urmare.)

Partea a II-a.

Din Testamentul vechiu.

1. Intuiţiunea despre Dumneḍeu din lucrurile naturei.

Dacă ne uităm împrejurul nostru, vedem multe şi minunete lucruri, pe cari noi ómenii nu le putem face, şi anume: pământul cu câmpuri, dealuri munţi, cu văi, rîuri şi isvóre, cu arbori, erburi şi tot feliul de animale; ceriul cu sórele, luna şi stelele; norii cari varsă plóe pre pământ. Pe câmpuri cresc bucatele, cu cari se hrănesc ómenii şi erburile cu cari se hrănesc animalele. Pe dealuri şi munţi cresc pădurile, de unde ómenii aduc lemne trebuinciós̆e pentru tot feliul de lucruri şi pentru foc. Văile şi isvórĕle, adapă pământul, şi dau ómenilor şi animalelor apă rĕcoritóre pentru beut. In ape trăesc o mulţime de vietăţi, cari încă sunt folositóre omului. Sórele luminéză şi încălḍesce pământul şi tot ce este pe pământ, luna şi stelele înfrumseţéză nopţile; norii adapă pământul şi plantele şi dau apă isvórelor.

Dacă ne uităm în jurul nostru, vedem şi alte lucruri frumóse şi folositóre, precum: case, şuri şi poduri, fântâni, drumuri, sate şi oraşe, şi alte multele. Lucrurile aceste le pot face ómenii. Dar pământul cu dealurile, munţii, rîurile şi isvórĕle sunt lucruri, pe cari ómenii nu le pot face. Tóte acestea le-a făcut şi le ţine Dumneḍeu. Dumneḍeu a făcut ceriul şi pământul, Dumneḍeu a pus puterea de a produce erburi şi arbori, Dumneḍeu a rênduit, ca norii sĕ verse apă pe pământ, Dumneḍeu a dat sórelui puterea de a lumina şi încălḍí pământul, Dumneḍeu a împodobit ceriul cu luna şi stelele, şi le-a dat frumseţa lor, Dumneḍeu a dat de se schimbă ḍiua cu nóptea, érna cu vara, căldura cu frigul şi vêntul cu ploia. Tóte le-a făcut Dumneḍeu pentru folosul şi bucuria ómenilor. De aceea Dumneḍeu este prea bun, a tot puternic şi prea înţelept. De tóte îngrijesce Dumneḍeu, şi pe tóte le susţine Dumneḍeu.

Floricică mândrulică,
Spunemi cine t-ea făcut?
Cine haina ţ-a ţesut?
Cine óre ţ-a mai dat?
Miros dulce delicat?
Cel-ee te-a făcut pe tine,
Tot acela şi pe mine,
El e tatăl tĕu şi al meu
Şi sĕ chiamă Dumneḍeu.

(Boiu.)

Întrebări. Ce vedem, dacă ne uităm împrejurul nostru pe pământ? Ce vedem, dacă ne uităm sus spre ceriu? Ce cresce pe pământ? Ce cresce pe dealuri şi pe munţi? Ce vietăţi trăesc în apă? Ce folos aduce sórele, luna, stelele şi norii? Ce lucruri mai vedem pe pământ? Cine póte face casele, drumurile, satele şi altele? Care lucruri nu le pot face ómenii? Cine a făcut câmpurile, dealurile, rîurile, sórele, luna şi stelele? Cine a dat pământului putere de a rodí? Cine a dat sórelui lumina şi căldura? Cine a dat lunei şi stelelor frumseţe? Cine îngrijesce de tóte lucrurile, şi cine le susţine? Ce a întrebat copilul pe floricică? Ce a rĕspuns floricica copilului.

2. Despre însuşirile lui Dumneḍeu.

Noi am învĕţat până acum, că Dumneḍeu este a tot puternic, prea înţelept şi prea bun. Dar Dumneḍeu mai are şi alte însuşiri.

Dumneḍeu este vecinic, adecă a fost totdeuna, este şi va fi.

Dumneḍeu este preste tot locul de faţă, ín ceriu şi pre pământ, în casă, în scólă, în biserică şi în câmp.

Dumneḍeu vede tóte, aude tóte şi scie tóte, ce facem şi ce ne gândim.

Dumneḍeu ne iubesce, şi ne dăruesce tóte ce ne este de lipsă

Dumneḍeu ne rĕsplătesce celor buni, si pedepsesce pe cei rĕi.

Dumneḍeu este unul singur, dar în trei feţe: Tatăl, Fiul şi Duchul sânt.

Întrebări. Cari sunt însuşirile lui Dumneḍeu? In câte feţe este Dumneḍeu? Care este faţa întâiu? Care este faţa a doua? Care este faţa a treia?

(Va urma.)

Mulţămită publică.

Preastimaţii domni Dr. Alesandru Mocsonyi de Foen şi Zeno Mocsonyi de Foen, din incidentul producţiunei arangiate în 5/17 Octobre a. c. au binevoit a dărui în favorul „reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ suma de câte 5 fl. în total 10 fl. v. a. pentru care li se aduce mulţămită publică.

Din şedinţa comitetului „Reuniunii sodalilor. români din Sibiiu“ ţinută la 30 Novembre n. 1891

Nicolau Cristea, preşedinte.
Ioan Ceontea, notar.

Loterie.

Mercuri în 9 Decembre

Brünn: 85 10 88 37 38

Nr. 254 [208] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a II Tresnea, protopresbiteratul Unguraşului, în sensul resoluţiunei consistoriale din 18 Iuniu a. c. Nro. 3432 B; se escrie concurs, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, după calculul mediu, dau un venit' anual de 640 fl. 29 cr.

In privinţa emolumentelor se pot lua informaţiuni mai detaiate dela oficiul protopresbiteral şi comitetul parochial.

Doritorii a ocupa acest post au a-şi subşterne cererile concursuali instruite conform normelor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral, în terminul susindicat, posta ultimă Hidalmás.

Fizeş Sânpetru, 3 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al trctului Unguraş, în conţelegere cu comitetul parochial.

Paul Rosca,
protopresbiter.

---

[209] 3—3

EDICT.

George Zosim Pridon gr. or. din Părĕu, bărbatul legitim al Magdalenei George Zosim Pridon, născută Oana gr. or. din Părĕu, care de patru ani de ḑile a părăsit pe soţia sa fără a se sci locul ubicatiunei lui, prin acésta se citéză, ca in termin de trei luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze inaintea oficiului protopresbiteral sub semnat, căci la din contră procesul divorţial edicta încaminat de soţia sa se va pertracta şi decide şi în absenţa sa.

Făgăraş, 15 Martiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărşiului.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Publicaţiune!

Direcţiunea generală a **căilor ferate române** face cunoscut prin acésta că are **31 posturi de ingineri vacante** la serviciul de intreţinere din **Bucuresci, Craiova, Pitesti, Buzeu, Galaţi** şi **Iaşi.**

Doritorii de a ocupa asemenea posturi sunt rugaţi a presenta cererile domniilor lor înscris la adresa Direcţiunei generale a căilor ferate române serviciul P. la Bucurescі cel mult pănă la **15 Ianuariu 1892 st. nou,** cu arătarea adresei domniilor lor esactă şi anecsând documentele următóre:

1. Diplomă sau certificat de terminarea studiilor a unei scóle speciale de ingineri.
2. Certificate de serviciu. [211] 2
3. Act de nascere.
4. Act de căsătorie (dacă e căsătorit), şi de nascere al soţiei precum şi eventual ale copiilor.
5. Actele pentru serviciul militar.

Pentru informaţiuni mai detaliate doritorii se vor adresa în scris sau verbal la şeful serviciului de intreţinere **C. F. R.**
Bucuresci, calea Victoriei Nr. 124.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		Budapesta		6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19		Szolnok		2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—		Bucia		—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21		Ciucia		—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55		Huiedin		—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—		Stana		—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—		Aghiriş		—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47		Ghîrbĕu		—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—		Nadişul ung.		—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos.	Cluş.	pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34		Ghiriş		—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57		Cucerdea		—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—		Vinţul-de-sus		—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos.	Teiuş.	pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaş		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copşa-mică	pl.	—	6.57	10.47	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaş		—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighişóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Haşfalĕu		—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apaţa		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos.	Braşov	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01		Timiş		9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		Predeal		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	—	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

—	—	—	—	4.—		Murĕş-Ludoş		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Ţaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistriţa		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl.	Simeria	sos.		9.52	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58			Streiu			9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42			Haţeg			8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36			Pui			7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24			Crivadia			7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04			Baniţa			6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos.	Petroşeni	pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad—Timişóra

—	6.15	11.30	7.15			Arad			8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04			Vinga			7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57			Timişóra			6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş—Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			Ghiriş			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44			Turda			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră—Odorheiu

—	—	4.30	11.27			Odorheiu			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Sighişóră			8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	5.50			Carei-mare			6.48	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest—Ruşava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl.	Budapesta	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos.	Czegléd	pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl.		sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos.	Seghedin	pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl.		sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos.	Timişóra	pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—				=	—	—	—	Tr.-mixt
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl.		sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57		Topoloveţ		8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20		Lugoj		7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55		Caransebeş		6.31	—	numai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40		Teregova		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54		Băile-Herculane		3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17		Topleţ		3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos.	Ruşava	pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—				2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—		Vercerova		—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—		Bucuresci		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50		Budapesta		7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05		Szolnok		4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos.	Arad	pl.	11.18	8 24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl.		sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30 4.42	2.20 2.34	5.57		Glogovaţ		10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	5.03	3.05	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.23	6.30		Pauliş		9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.32	3.39	6.48		Radna-Lipova		9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.56	—	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	6.12	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.58	—	8.07		Soborşin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	---	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29		Branicica		9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.52	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19		Simeria (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50		Orĕştia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16		Şibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44		Vinţul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06		Alba-Iulia		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos.	Teiuş	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică—Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10	pl.	Copşa-mică	sos.	9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43		Şeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27		Lómneş		8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23	sos.	Sibiiu	pl.	7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41	pl	Cucerdea	sos.	7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoş		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14	sos.	Oşorheiu	pl.	5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36	pl.		sos.	—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15	sos.	Reghinul-săs.	pl.	—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		Simeria		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Braşov—Zerneşci

—	—	5.45	2.58		Braşov		6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Braşov—Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10	pl.	Braşov	sos.	8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasua		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26	sos.	Kezdi-Oşorheiu	pl	4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 128 Sibiiu, Marţi, 3/15 Decembre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 2 Decembre.

Este mai bine de un pătrariu de véc de om, de când magiarii au pus mâna pe cârma statului.

Ridicaţi pe ruiniele monarchiei habsburgice în genuncheată la Sadova, magiarii s'au folosit de ocasiunea binevenită de a se apropia de corónă şi succedêndu-le împăcarea, s'au pus pe lucru.

In primii ani ai domniei lor s'au arêtat mai drepţi faţă de naţionalităţi.

Nu se scie, că cunoscêndu-şi slăbiciunea, ori apoi voind sĕ le amăgéscă au purces aşa, destul, că pe la anii 1868 şi cei 2 următori încă nu pornise gónă formală asupra naţionalităţilor.

Erau chiar şi dintre români pe atunci în parlamentul unguresc, cari credeau, că magiarii nu vor abusa de posiţia atât de norocósă, la care i-a ridicat sórtea.

Indată ce s'au mai consolidat în cele interne, unul după altul au fost trimişi in pensiune bărbaţii cei mai de frunte aflători în funcţiuni de stat, ér la alegerile pentru parlamentul ţĕrei au introdus corupţiunea şi terorismul aşa, că românii nici pe calea acésta nu sau mai putut validita.

Cei din Ardél s'au pus în vestita pasivitate, ér câţiva bănăţeni şi ungureni, cari s'au mai putut strecura ca prin urechile acului în parlament, au continuat lupta pentru drepturile naţionali.

Lupta lor nu a fost încoronată de succes.

Remaşi puţini la numĕr, împărţiţi în tabere, naţională şi guvernamentală, era prea firesc ca sĕ nu pótă cuceri nici un teren.

Unii disgustaţi, alţii trântiţi la alegeri prin forţă şi prin tot feliul de machinaţiuni, parlamentul a rĕmas fără nici un control din partea naţionalităţilor, control, care în un stat poliglot ca al nostru nu putea sĕ lipséscă, făr se ducă parlamentarismul ad absurdum.

Dar magiarii nu'şi sparg capul cu acésta.

Ei sĕ simt mai bine, mai negenaţi, când nimene nu este, care în faţa lumei sĕ le dea de gol planurile lor.

Şi cugetă ei, puteţi voi bate alarmul în presă, pentru ea avem noi léc.

Şi medicina s'a aflat cu permutarea juriului din Sibiiu la Cluş, în acel cuib al aristocraţiei ungare, care a fost de vécuri un scut al celor mai fanatici unguri, în acel centru, care după cum s'a dovedit mai târḑiu, românul pus pe banca acusaţilor în cestiuni politice nu póte scăpa teafăr.

Va se ḑică s'a lucrat după un anumit plan croit, ca sĕ devenim în viaţa publică reduşi la nimica.

Scopul sĕ pare, că s'a ajuns.

Cătră finea anului ce vecuim ni s'a dat sĕ vedem alte ḑece porunci decum eram dedaţi a le auḑi la légănul mamei.

Acolo ni se ḑicea, că se cinstim pe Dumneḑeu, pe părinţi, ḑiua Duminecei şi sĕ ne ferim de tot ce e rĕu, de tot ce ne ar puté compromite in ochii lumei, tot ce ne ar putea micşora preţul nostru de ómeni. Drept aceea am urmat cu perseveranţă căile, pe cari ni le au indigitat părinţii nostri, fără sĕ ne trécă prin cuget, că oblăduitorii nostri, de ani de ḑile sĕ trudesc a cuteza sĕ ne impună alte ḑece porunci.

Dar era scris în cartea sorţi se le vedem şi pe aceste, pe cele ḑece porunci a le maghiarisărei a tot ce nu e maghiar.

Ni se spune adecă, că se dăm cruceriul nostru numai aceluia, care vinde în limba maghiară, ni se spune, că ori-ce marfă, fie ea cât de bună, cât de solid lucrată, dacă o vinde un român în limba lui, sĕ ne ferim de ea ca de ucigăl crucea.

Sĕ ne astupăm urechile, când auḑim alt cuvênt al altei lumbi, fie ea cât de sonoră, şi sĕ ascultăm cu drag şi cu plăcere numai vorba magiară, căci numai aceea eşită de pe buzele nóstre, are aḑi valóre, numai aceea încălḑesce inimele, numai aceea are întâiatate, numai ea titlu de a fi recunoscută, privilegiată şi pusă sub tóte ocrotirile. Celelalte limbi vorbite de alţi cetăţeni trebue proscrise. Aşa ni se spune indirecte în cele ḑece porunci a le Kulturegyletistilor moderni.

Aceste ne-a fost dat sĕ le vedem după un pătrar de secol de domnie magiară şi dacă va mai trece un alt pătrar, progesând pe căile pornite cine scie unde vom ajunge.

Póte că se va face o lege anume, ca sub pedépsă de a pune mâna pe ferul înroşit în foc, sĕ mai cutezi a-ţi vorbi limba.

Legi de acestea au mai fost în Ungaria, ce e drept nu cătră sfêrşitul secolului al XIX-lea, dar fiind că au fost cu privire la alte delicte s'ar putea uşor decreta şi aḑi, după cum e curentul şi după cum e dispositiunea faţă de sêrmanele naţionalităţi.

Periculul ce ne ameninţă cu tóte aceste sĕ pare că nu e destul de mare. Tot se află între noi ómeni, cari sĕ lupte contra „tiräniei autorităţii", tot se mai găsesc de cei ce aruncă cu petri în tot omul, care ar mai putea contribui la o îndreptare a lucrurilor spre bine, tot mai mult sĕ sbuciumă cei ce cred, că încă nu am perdut totul şi ar fi bine sĕ perdem şi ce avem din ḑile mai bune.

Dacă între români sĕ găsesc încă ómeni, cari par a sprigini pe acei ce jócă „va banque", atunci trebue sĕ tragem tóte consecuinţele, cari numai funeste pot fi pentru némul nostru.

Revista politică.

Proiectul de lege, prin care s'au încheiat convenţiunile comerciale cu Germania, Italia, Helveţia şi Belgia a trecut nemodificat prin comisiune şi a fost supus dietei spre desbatere Luni. Se crede, că în trei şedinţe se va fini desbaterea.

Dl Lascar Catargiu, preşedintele consiliului de ministri a făcut la cameră şi la senat următórea declaraţiune în numele guvernului:

„Chemaţi la guvern în urma demisiunei ministeriului precedent prin încrederea M. S. regelui, voim a continua opera de reforme înţelepte, începută în cei din urmă ani.

Ideile nóstre sunt cunoscute. Conservatismul nostru moderat şi sentimentele nóstre liberale pot da satisfacere ori cărei aspiraţiuni moderne. Aceste opinii fiind ale maiorităţilor parlamentare actuale, noi credem, că suntem representaţiunea lor fidelă la guvern.

Unitatea de vedere şi de direcţiune, face şi mai spornică şi mai folositóre activitatea nóstră şi prin concursul d-vóstră luminat şi puternic, vom puté aduce la un bun sfârşit opera ce am început.

Facem dar un călduros apel la spiritul dvóstră de concordie şi de patriotică desinteresare pentru ca cu toţii împreună sĕ ne consacrăm acestei înalte datorii (aplause în drépta).

Despre noul ministeriu se esprimă „Timpul" astfeliu:

Formaţiunea ministeriului dela 27 Novembre va însemna o dată importantă în istoria partidelor nóstre politice.

Partidele nóstre politice astăḑi se reconstituesc.

După 12 ani de domnie liberală care a ţintit la nimicirea partidului conservator şi care a dus chiar involuntar la desorganisarea partidului liberal, partidele nóstre politice se reconstituesc.

Va fi onórea partidului conservator de a fi lucrat acéstă operă de reorganisare, succedênd acţiunii disolvante a partidului liberal de a inaugura o eră de sincer constituţionalism practicat de dóuĕ partide, representând doi factori indispensabili în mecanismul nostru politic.

FOIŢA.

Din literatura populară a Zarandului.

(Urmare din anul trecut).

Colinda 33.

Colo 'n josu mai în jos
La râtuţu cel frumos
Se pasce şi sĕ adapă
O turmiţă de oiţe
Dar la oi cine şedea?
Frăţior cu sora sa,
Peste ḑi ei le păḑia
Séra 'n stână le mâna.
În strungă ca sĕ le mulgă.
Grăia sora cătră frate
Frate frăţiorul meu!
Mulge dóuĕ, lasă nóuĕ!
Că grei nouri ne vin de plóie.
Grăia frate cătră soră
Soră, sorióra mea,
Că aceeia nu is nori
Că aceia-s peţitori.
Vin la mine şi te cer
Lângă tine cer mult bine.
Cer opt sute de oi şute
Şi pe atâtea cornute.
Lângă tine, cer mult bine,
Cer o sută şi opt-ḑeci
De miori şi de berbeci!

Colinda 34.

Fericat ferice
Lină rujmalină.
De ciuei ferice?
Lină rujmalină.
De cest gazdă mare
Ce fiică el are
Naltă şi frumósă.
Bine e crescută
Tare e avută
Şi vin peţitori
Cu colindători
Fata ta o cer
De doru-i mai per.
O cer din trei laturi
De preste trei vaduri
De pe un vad o cere
De doru-i mai piere
Tinĕr păcurariu
Dela munţii mari,
Dar lui nu i-o da
Că nu-i fata ta
Sĕ umble după turmă
De tómnă când brumă,
Şi 'nḑori de diminéţă,
Prin róuĕ, prin céţă
Prin murgit de séră,
Prin vênt, cu recélă
Şi tot alergênd,
Prin poeni cântând
Oile 'ntorcênd
La stână mânând
Meii alegând
Mâneci sufulcând,
Rochia 'ntinând,
Oiţe mulgând. —
De prin vad o cere
De doru-i mai piere
Mândru păunaş
Tinerel ostaş
Dar lui nu i-o da,
Că nu-i fata ta.
Sĕ-i trimită cărţi
Lui pela cetăţi. —
De prin vad o cere
De doru-i mai piere
Fecior de 'mpărat
Frumuşel şi 'nalt.
Feţişóra lui
Spuma laptelui
Ochişorii lui
Mura codrului
Şi lui că-i vei da
Că-i da fata ta.
Masa-i tot întinsă
Lumina-i aprinsă
Şi ei i-o sta bine.
La masă şeḑênd
Păhare împlând,
La domni închinând:
Trăiţi domni de masă
Cu sabia trasă.
Domnii mulţămind
Si aşa grăind
Sĕ trăeşti crăésă
Dintre tóte alésă!

La fiecare şir se repetéză: „Lină rujmalină"

Colnida 35

(variantă din Sĕlisce)

La fântână sub cetate
Junel bun şi junelaş,
Jócă un june calul bine
Dar nu-l jócă cum se jócă
Că-l trăcsare cătră sóre
Şi-l adună după lună,
După lună când e plină,
Când plină 'n cină bună.
Nime 'n lume nu-l vedea
Num'o dalbă de fetiucă (fetiţă)
P'o zăbruică ferestruică
Curse 'ncasă, spuse 'n masă
La cinstitul de 'mpĕrat
O! cinstite de'mpĕrate
Jocul bun, ce vĕḑuiu
La fântână sub cetate
Jócă un june calul bine,
Da nu-l jócă cum sĕ jócă,
Că-l trecsare cătră sóre
Şi-l adună după lună
După lună când e plină
Când e plină 'n cină bună.
Eşi cinstit împĕrat
C'un căluţ bine înşelat
Inşelat, bine gătat.
Da bun jocul mĕi voinice!
Dacă-i bun, haida de-l jócă.
De jucat înc'om juca
Dacă caii io-m schimba
C'almeu cal, cal mai mare
Şi stă bine la domn mare.
Al teu cal e cal mai mic
Şi stă bine la voinic (Va urma)

Ţara si Tronul nu pot decât sĕ câstige din faptul, că s'a restabilit o stare de lucruri normală, în care vor alterna la putere dóuĕ partide în adevĕr, de guvernamênt.

Cei ce vĕd dar în evenimentele din urmă o slăbire a partidului conservator se înşală amar. Ministerul dela 27 Novembre nu însemnéză pentru conservatori un sfârşit, ci o auroră.

In faţa partidului liberal, care e pe cale de a se reorganisa, partidul conservator reformat pe o basă solidă, ne mai purtând rĕspunderea unor elemente ce nu fusionaseră întrênsul cu sinceritate, este astădi un partid de guvernament, care póte lua asupra şi respunderea situaţiunei.

Nu însĕ tot aşa vorbesc foile oposiţionale, care vĕd în actualul ministeriu o formaţiune nóuĕ şi căreia, îi prorocesc o durată scurtă. Timpul va dovedi însĕ acésta. Deocamdată s'au prorogat camerile până la 7 Decembre.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român·“

Făgăraş, Novembre 1891*). D-le redactor! Reuniunea învĕţătorilor rom. gr. or. din districtul Făgăraşului a ţinut adunarea generală districtuală la 10 şi 11 Novembre a. c. v. în opidul Făgăraş. Despre acésta adunare raportez în cele următóre şi cred, că nu va fi fără interes pentru publicul cetitoriu.

Duminecă la 10 Novembre după serviciul divin ce s'a celebrat un parastas solemn fiind de faţă mai mulţi onoraţiori, şi un considerabil numĕr de învĕţători. Parastasul s'a celebrat pentru reposaţii membrii ai reuniunei Georgiu Renghea şi Ioan Popescu şi în memoria neuitaţilor defuncţi archiepiscopul Andreiu şi fericitul referent Anania Tombiţaş. Cu acésta ocasiune membrul reuniunei I. Beresen a rostit o cuvêntare în memoria neuitaţilor bărbaţi naţionali. Apoi împărtăşindu-se fie-care din coliva sfinţită, sau concentrat cu toţi în scólă, unde dl protopresbiter Iuliu Dan preşedinte al reuniunei nóstre, a deschis şedinţele prin o cuvêntare viu aplaudată:

Dl preşedinte a salutat pe membrii reuniunei şi între altele a dis, „Cele mai multe progrese au realisat popórele prin aşedămintele de pietate, de umanitate de binefacere şi de cultură. Şi cu cât un popor are mai multe aşedăminte de acésta categorie, cu atât mai multe progrese va realisa.

Poporul român, din acéstă ţară, are şi el dóuĕ aşedăminte indispensabile pentru ori ce popor, scóla şi biserica, a căror meniţiune mai este a contribui la îmbunătăţirea şi asigurarea esistenţei poporului din care facem cu toţii parte. La împlinirea acestei datorinţe sfinte, şi la suportarea acestei sarcini grele, chemaţi sunt în prima linie preoţii şi învĕţătorii şi aceştia cu atât mai vêrtos, cu cât în timpul din urmă autonomia bisericei nóstre a fost în mod fórte simţitoriu jignită, biserica română degradată la un rol umilitoriu pentru dênsa, ér învĕţămêntul în scólele nóstre confesionale, prin nóua lege despre scólele medii şi prin legea pentru asilele de copii Din acestea vedeţi d lor învĕţători, cu câte nĕcasuri cu câte neajunsuri avem se ne luptăm. Nutresc firma speranţă, că cu tótă asprimea timpurilor veţi lucra, cu o putere îndoită, — şi ca fii ai poporului deşi desconsideraţi de tótă lumea, veţi dovedi că sunteţi adevĕraţi fiii ai unui popor tinĕr, plin de viaţă, însufleţit pentru progres, un popor care pricepe spiritul timpului şi după modestele sale puteri nisuesce la perfecţionare. Reuniunea nóstră învĕţătorésca este podóba scólei nóstre. Lucrărilor sĕvêrşite în acésta reuniune trebue sĕ li se dea cea mai mare atenţiune, seriositate şi devotament. Fiind aceasta reuniune parlamentul nostru scolariu, ea trebue se fie pĕtrunsă atât de spiritul de organisaţiune, cât şi de un control serios şi în acelaşi timp se fie straja, care dă alarmă, când mâni sacrilege se vor atinge de acéstă instuţiune întemeiată şi susţinută cu atâtea jertfe. Şi apoi dl preşedinte a încheat vorbirea sa. „Intruniţi sub egida dreptăţii şi a moralităţei se intrăm din nou în luptă pentru lăţirea culturei, dela care apoi depinde esistenţa şi demnitatea nóstră naţională — în bine priceputul interes pentru prosperararea scumpei nóstre patrii.“

După acésta vorbire, la propunerea unui membru al reuniunei între entusiastice esclamări de „sĕ trăiască“ s'a adus conclusul, că prin o telegramă sĕ se esprime simţamintele de încredere şi devotament, ce reuniunea nóstră le are faţă de supremul cap al bisericei şi scólei nóstre confesionale, Escelenţia Sa I. P. S. Domn Miron Romanul archiepiscop şi metropolit. Spre acest scop s'a ales o comisiune de trei, care sĕ aducă lucrul acesta la îndeplinire.

Conform programei s'a cetit apoi apelul nominal şi sau constatat 63 de învĕtători presenţi ér 27 absenţi între cari se numĕră şi cei din comunele cari nu au întregit postul de învĕţătoriu. Dintre acestea absenţi 3 inşi numai şi au escusat neparticiparea.

Apois'a purces la alegerea comisiunilor: *a*) pentru censurarea raportului comitetului central; *b*) censurarea raportulului cassarului; *c*) pentru censurarea raportului bibliotecariului şi *d*) cemisiunea pentru propuneri.

Cu aceste fiind timpul înaintat sĕ ridică şedinţa şi sĕ anunţă a dóua pe la órele 3 p. m.

In şedinţa a II-a conform programei, s'a cetit raportul comitetului central, al cassarului şi al bibliotecarului şi apoi aceste rapórte s'a dat spre censurare comisiunilor alese. Voiu reveni asupra acestor rapórte mai târdiu, când voiu aminti referada comisiunilor. (Va urma.)

Binţinţ, în 24 Novembre, 1891. Onorabilă redacţiune! La adresa mea în preţuitul d-vóstre diar aţi binevoit a descrie tristul eveniment despre incendiul întêmplat la 2 Aprile a. c. carele incendiu ajutat de un vênt puternic în timp de 2 óre mistui în flacările sale o terţialitate a comunei nostre Binţinţ din comitatul Unedórei situată în câmpul pânei.

A ars casa parochială cu tóte edificiile economice, cari nu de mult au fost construite din lemn solid şi edificate cu spesele actualului paroch. Nici sf. maică biserică nu a fost cruţată de acest element furibund. Campaniile s'au topit, bolta, padimentul, cărţi, strane şi alte utensilii au devenit pradă flacărilor. Şi aparatele pentru s. serviciu au ars cu desĕvêrşire.

Durere m'a cuprins când am vĕdut biserica, — cea din urmă mângăiere sufletéscă — unde era scut pentru toţi, — că zace în cenuşe, pe care abia în anul trecut după aprópe o jumĕtate de secul fiind arsă în anul nefericit 1848 cu mari sacrificii, parte şi cu spesele mele proprii am restaurat-o.

Mai în anii trecuţi fiind scóla nóstră cam în stare slabă şi necorespundĕtóre; ameninţată fiind de către autorităţile statului cu prefacerea în scóla comunală şi fiind tóte aranjate numai de a se înfiinţa acésta scólă; pe o deoparte ca sĕ susţin scóla nóstră confesională pe de altă parte ca se scap comuna de acelea spese onorme ce s'ar fi aruncat asupra bietului popor român cu înfiinţarea atarei scóle comunale, mi-am dat tótă silinţa, precum dela începutul funcţiunei mele ca lucrătoriu în via Domnului mi a fost devisa „voesce şi vei puté“, astfeliu în acésta critică situaţiune nu lăsaiu nici o clipă sĕ trécă, prelângă tótă oposiţiunea ce mi se făcea din partea adversarilor némului român, cu spesele mele proprii s'au făcut 30,000 cărămidă şi numai D-deu scie cu cât nĕcaz şi suferinţe am ridicat o scólă după tóte recerinţele, adjustându-o în parte şi cu mobilariu necesar aşa încât astădi puţine comune iobăgesti se bucură de a avé o astfeliu de scólă confesională deşi în comună se aflá vre-o 10 curţi cu magnaţi şi proprietari mari magiare. Tóte acestea le scie prea bine Preaven. consistoriu archidiecesan şi îi sunt cunoscute şi le va lua în drépta consideraţiune. Dovadă raţiociniile bisericesci

Sleindu-se tóte puterile bănesci cu edificarea scólei amintite, precum sciut este, că comunele iobăgesci nu dispuneau de nici un venit, şi acelea veniturі comunale de regulă erau proprietatea foştilor domni feudali; precum: mori, regale şi altele şi aşa „rusticus praeter mercedem laboris nihil habet“. Ca sĕ me apuc de reedificarea şi repararea bisericei arse în anul acesta, nedispunênd de nimica bani, mi-a fost preste putinţă; însĕ adresându-me prin rugări şi epistole pela amici, rude, cunoscuţi şi institute de credit ba şi onoratele redacţiuni ale foilor nóstre române mi-a oferit ospitalitatea de a deschide colecte în preţuitele lor colóne în favorul bisericei. Ba onorata redacţiune a „Gazetei Transilvaniei“ de când am ars ne au trimis numerul de duminecă gratis pentru care mulţămim.

După acésta am prevestit sinod parochial în tótă regula, punênd la ordinea dilei repararea bisericei, însĕ la acest sinod nu s'au înfăţoşat nimenea din causă ca sĕ nu se arunce vre-o repartiţiune pe popor pentru biserică.

Am publicat a dóua óră sinod, dar de astădată nu am spus mai nainte ce se va desbate în sinod şi aşa nedispunênd de biserică s'au întrunit în maioritate absolută sinodul parochial în curtea judelui comunal, aci în timp de preste 3 óre sub ceriul liber luându-se la desbatere reedificarea şi repararea bisericei, nu mi-a succes pelângă tóte legile nóstre constituţionale de a aduce vre-un conclus pentru biserică din causă, că unii corifiei şi semidocţi a sedus întreg sinodul parochial prin diferite apucături, aşa încât nu am putut face nici o ispravă.

Acesti semidocţi preţuindu se pre sine de a fi ómeni învĕţaţi şi cu deosebire dacă-i favoriséză norocul de a ocupa şi oficii comunale, sunt cei mai periculoşi ómeni pentru societate de aceea şi proverbiul „a cibo bis coquo et a indoctus doctore libera nos domine“. Aşa tótă tréba cu biserica au rĕmas literă mortă, deşi de când a ars nu s'au pontificat serviciul divin din causă că nu s'au aflat nici un lăcaş acomodat spre acest scop, în scólă din diferite motive de către inspectorele regesc ni s'au interdis.

Mâhnit de acéstă nesuccedere în timp de 3 luni mam retras cu totul din fruntea acestor afaceri vedînd că constituţiunea nóstru bisericéscă în feliul seu e bună pentru ómeni culţi, nici decum însĕ pentru poporul incult şi nu are nici o putere esecutivă de şi e pusă în pracsă acum de vr'o 25 de ani însĕ la poporul de pe sate nu prea prinde rădăcini.

Sosindu-mi ajutoriu banal dela uni marinimoşi domni, ba acordându se dela puternicul ministru concesiunea la 2 poporeni de a umbla de milă pentru biserică şi vĕdând cum poporul în serbători şi Dumineci se adună pe la ovreii unde tot mai tare se demoraliséză de când nu frecuentéză biserica; din acestea motive, m'am apucat ca sĕ reparez biserica, însĕ după gura unor miserabili poporeni, cari a denunţat causa bisericei la comitat de unde pe calea administrativă ni sau interdis de a continua cu reedificarea bisericei. După mari suferinţe, greutăţi şi sacrificii nedescribtibile deşi dela popor nu s'a pretins nimica ajutoriu sau se contribue ceva, ci numai se presteze cărăuşia cu carĕle de aduce cărămida cumpĕrată şi năsipul trebuincios, însĕ durere un rĕu voitoriu s'a împotrivit ba şi pe alţi a desmêntat ca se nu ajute nimica cu carĕle. — Pe lângă tóte acestea pedeci lucrul tot au prosperat că biserica e zidită deplin şi pusă sub coperiş de ţiglă lipsindu i numai turnul, carele în anul venitoriu încă se va repara.

Şi aşa dacă se vor pune uşile şi ferestrile cel puţin barem pe sĕrbătorile nascerei Domnului vom putea merge la biserică.

De aceea viu pe acesta cale a aduce mulţămită publică acelor marinimoşi domni şi contribuitori, cari a binevoit a ne tinde mâna de ajutoriu pentru biserică: dela domnii: Lazar Bistriţan farmacist în Bârlad 106 fl. 95 cr. Institutul de credit „Ardeleana“ 100 fl Prin administraţia „Tribunei“ dela institutul de credit „Economul“ 25 fl. Dr. Ioan Mihu advocat 10 fl. Stroie Bălăescu, profesor în Bârlad 9 fl. 27 cr. Ioan Bălşan, paroch Bulbuc 10 fl. Ilie Popoviciu, paroch 2 fl. Dr. Avram Mihaiu, medic 2 fl. Eduard Antoniu jun. 20 cr. I. Graffius 40 cr. Stancsay Albert 1 fl. Laurean Bercean 1 fl. Petru Rimbaş din Brad 1 fl. Toma Haneşiu 50 cr. P. Belei 50 cr. A. Barcian contabil 3 fl. Widmann Carl 50 cr. C. Winkler 50 cr. F. Prunk 1 fl. Irimie Boca 50 cr. Samuel Pop, advocat 1 fl. N. Vlad apotecar 2 fl. Sentner Ferdinand 50 cr. Linda Ianos 40 cr. Dr. Leszay 1 fl, Valaki 40 cr. Valaki 40 cr. Trif 40 cr. Vasilie N. Bidu comerciant 2 fl. Dumitru Ereha Simion 52 cr. Georg Baciu 50 cr. Francz Lang 50 cr. Ioan Lăzăroiu comerciant 2 fl. Fridmann 10 cr. Geveyner 50 cr. Bucsi Iános 50 cr. Gerorge Zobel 50 cr. Legrand Gerg 20 cr. Nicolau Andreiu, preot 1 fl. Dumitru Iosif notariu 1 fl. Ionuţ Stefanesc 1 fl. Petru Kupan 50 cr. Kotormány Lajos 1 fl. Gust. Schelker 20 cr. F. Wallepagi 50 cr. Nemeth Iános 30 cr. L. Schuler 50 cr. Orbonaş pretore 1 fl. Demian Adămesc 30 cr. Ioan Mărian 40 cr. F. Widmann 50 cr. Ioan Hejuş 50 cr. Iulie Widmann 1 fl. Simion Corvin 1 fl. Ed. Antoni 50 cr. F. A. 20 cr. Székely 20 cr. Petru Dregits 1 fl Dr. Klein 1 fl. Herman Károly 20 cr. Dr. Erdély 1 fl L. W. 30 cr. Hajdu Ferenczné 1 fl. Ed. Haltrich 20 cr. Brasay Georg 30 cr. N. N. 10 cr. N. B. 10 cr. Marko Georg 20 cr. F. Wallepagi 50 cr. In biserica gr. ort. dela popor 4 fl. 36 cr. Frid. Antoniu 40 cr. Müller Karl 15 cr. M. Sassler 40 cr. Csurdaresc Aron 20 cr. Iulius Sassler 40 cr. A. Nemeş jude reg. 1 fl. Dr. Thót Şándor 40 cr. Huter 50 cr. Dorner Ias. 20 cr. A. Cristea 40 cr. Romosan 30 cr. Valerius Enyedi 40 cr. Megyezi István 30 cr. Nicolau Nestor proto. gr. cat. 50 cr. N. N. 10 cr. egy 10 cr. Bratschi Kati 10 cr. Zalany 20 cr. N. N. 30 cr. Lővy Ignatz 1 fl. N. N. 30 cr. N. Reftea 40 cr. Ioan Suhastru 10 cr. Órecine 20 cr. Teodor Tomus 30 cr. Ioan Besue 10 cr. Ioan Paraschiv jude reg. 1 fl. Nico. Todora 20 cr. biserica gr. ort. Romos 4 fl. Ioan Arion 1 fl Ioan Stef 20 cr. Vasilie Stef 20 cr. Nicolae Constandin şi Elena 20 cr. Nemeth Gábór 10 cr. Lengyel Dénes 5 cr. Biburger 10 cr. P. Şelar 10 cr. I. Gurvalea 40 cr. N. N. 10 cr. Teodor Brudariu 50 cr. Fülöp Georg lemnul pentru usciori de uşi.

Fiţi încredinţaţi marinimoşilor domni contribuitori, că obolul d vóstre s'au întrebuinţat amĕsurat destinaţiunei. Dea atot puternicul ca sĕ mai puteţi contribui şi mai departe pentru astfeliu de scopuri şi în numele bisericei arsă ve aduc mulţămită pofrindu ve viaţă îndelungată şi ani fericiţi.

Al onoratei redacţiuni respectuos stimătoriu

Ioan Botean,

parock gr. or.

---

*) Intârdiată din lipsa de spaţiu. Red.

Ședința publică din preséra sântului Andreiu.

Ca în toți anii așa și ěst an societatea „Andreiu Șaguna“ a tinerilor noștri din seminariul pedagogic-teologic de aici, a arangiat o serată literară, în memoria marelui archipăstoriu Andreiu baron de Șaguna.

Public ales și distins din societatea sibiană și din jur a luat parte la acésta producțiune, ca de-oparte sě încuragieze tinerimea nóstră pe calea progresului, ce l face an de an, pe de altă parte sě aducă tributul de recunoscință memoriei apărătorului bisericei ortodocse române din Ungaria și Transilvania.

Programul anunțat de noi în unul din numerii trecuți s'a esecutat în tocmai. Președintele societății, dl Dr. Daniil Barcian, a anunțat celor întruniți, că tinerii nostri din seminariu, constituiți în societate, cautâ ca pe terenul literal și social sě-și îmbogățéscă cunoscințele atât de necesarii fiitoriului preot și învěțătoriu.

Constată cu bucurie, că membrii societății fac progres din an în an și acest progres este de a se mulțămi intemeetoriului societății, neuitatului archiereu, cât și actualului cap al bisericei nóstre Escelenției Sale Dlui archiepiscop și metropolit Miron Romanul, sub a cărui îngrigire și priveghiare stă seminariul și tinerimea nóstră teologică.

A urmat „Cuvêntul ocasional“ rostit de vice-președintele Nicolau Vătășan cl. cursul al III-lea. Lucrarea cu mult zel ne a dat o nóuě dovadă, că în seminariul nostru, tinerii diligenți și dotați dela natură cu insușiri bune, pot sě se desvólte și 'și pot înmulți cercul cunoscințelor spre bucuria nóstră a tuturora.

Cele dóuě piese cântate de cor sub conducerea dlui profesor George Dima au reușit pe deplin și au fost esecutate spre mulțămirea publicului.

Punctul 3 din program și adecă scena II din actul al III-lea Iuliu Cesar, tragedie de Schakespeare a fost bine predate de Petru Juga cleric cursul III, în rola de Brut și Ioan Georgea cleric curs. II în rola de Antoniu.

Mult a delectat publicul dl Aron Flucușiu prin poesia „Curcanii“ declamată cu un rar succes, și cu un accent, care nu a lăsat nimic de dorit.

Terminându se programul, Ilustritatea Sa Domnul archimandrit și vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu, în calitate de representante al Escelenției Sale s'a aflat îndemnat a esprima mulțămita Sa pentru prestațiunile eminente al tinerilor nostri cari, accentuéză oratorul, onorând memoria marelui bărbat pe sine s'au onorat și pelângă aceea că ne dau doveḑi despre progresul ce l fac, ne dau bună ocasiune de a ne arěta cu toții mulțămitori, față de acela, care pentru noi a trăit și a nóstre interese a promovat și promovéză și fără de a cărui ajutoriu moral și material am sta cu mult mai rěu decât cum stăm aḑi. Cu o cale a mulțămit și distinsului public, ce a asistat în numěr atât de frumos la acésta convenire, sprigiuind și încuragind tinerimea nóstră din seminariul archidiecesan. Cu aceste s'a terminat frumósa serbare din preséra de 30 Novembre.

Varietăți.

* (Parastas:) Nise scrie din Rěșinari, 30 Novembre 1891, Amintirea fericitului metropolit marelui *Andreiu* ca totdeauna și în anul acesta s'a sěvêrșit cu solemnitatea demnă de acest mare bărbat. Diminéța s'a celebrat servițiul divin în ambele biserici după care a urmat, în biserica cea mare parastas, la care a servit trei preoți locali, și a asistat comitetul parochial, primăria comunală, corpul invěțătoresc cu elevii scolei și un numěr frumos de bărbați și femei.

Pe fața fie căruia se putea ceti pietatea cu care și aduce aminte de marele bărbat. Culminațiunea reverinței și durerei ce trebue se o simtă fie care român pentru perderea acestui lucéfěr se putea observa, când corul scolar a esecutat frumósa și pătrunḑětórea cântare „Românime mult cercată“ cântată în dóuě voci prim și secund cu o claritate, care n'a a lăset nimic de dorit și prin care conducătorul corului inv. Al Galea deși numai de curând i s'a încredințat conducerea corului scolar, dă doveḑi vii despre fructele semințeí primite dela mult meritatul dn profesor de musică G. Dima al cărui elev a fost. In fine înv. I. Marin a rostit câteva cuvinte despre vieța marelui bărbat.

* (Biserica serbéscă.) In 14 l. c. n. s'a întrunit în Carloviț comisiunea de 15 congresuală pentru regularea unor cestiuni bisericesci și scolare precum și pentru a face preparative pentru viitoriul congres. Foile magiare sunt de credință, că cu actualele persóne „patriotice“, cari se află în fruntea congresului se vor regula definitiv și relațiunile între puterea ststului și biserica serbéscă.

* (Bani românesci spre scopuri steine.) In ḑiarul „Die Presse“ găsim sub titlul „Comunitatea bisericéscă sêrbécă din Viena“ următórea notiță: „Ieri a primit ministrul baron Gautsch o deputațiune a acestei comunități, compusă din colonelul Stoits și din marele negustor A. Stova, spre a supune guvernului mulțămita comunității pentru acordarea sumei de *3000 fl. din fondul religionar al Bucovinei* în scopul înființărei bisericei *sêrbesci*“.

Insemnăm numai, că acest fond „nu dispune de mijlóce“ pentru adoptarea caselor de prelângă mănăstirea din Suceava și pentru multe alte trebuințe ale românilor din Bucovina, cum sunt bunăóră înființarea unei scóle de fete superióre în Cernăuți, înmulțirea claselor paralele române la gimnasiul din Suceava și altele și altele, dar din acésta avere rěmasă dela strěmoșii nostri se pot încuviința mii de fiorini pentru trebuințe streine și instituțiuni, care nu stau nici într'o legătură cu fondul religionar gr. or. din Bucovina, scrie „Gazeta Bucovinei.

* (Postal). Direcțiunea postală telegrafică, notifică, că pachetele sosite și neimanuate se vor vinde pe calea licitațiunei publice în 16 Decembre la 9 óre a. m.

* (Spionagiu). Scirile din Bulgaria anunță, că ministrul de resbel bulgar a dat de nesce indicii, cari tradau că un stat estern umblă sě afle planurile de mobilisare ale armatei bulgare. Cercetându-se s'a aflat, că planurile au fost destinate gentru atașatul militar rusesc din Bucuresci și Belgrad. Atașatul din Bucuresci a imbiat pentru planuri 30,000 fl.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania și Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învěțătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraș de *„abni.“*)

Partea a II-a.

(Urmare.)

3. *Facerea lumii.*

Dumneḑeu a făcut lumea din nimic, numai cu puterea cuvêntului Seu, „a ḑis sě fie și s'a făcut“. Dumneḑeu a facut lumea în șase ḑile, adecă: ceriul și pământul, isvórele, riurile și mările; sórele, luna și stelele; animalele cu patru picióre, și cele târâtóre, cele sburătóre și cele înotătóre După-ce le-au creat tóte acestea, în ḑiua a șasa pe urmă a făcut pe omul cel dintâiu, ḑicênd: „sě facem om după chipul și asemênarea nóstră“, care sě stăpânéscă pescii mărilor, paserile ceriului și animalele de tot feliul de pe pămênt.

Pe omul cel dintâiu, l'a făcut Dumneḑeu din pămênt. După ce trupul lui a fost gata, acela zăcea jos fără mișcare. Dumneḑeu însě a suflat întrênsul suflare de viéță, i-a dat suflet viu, și omul numai decât s'a ridicat. Numele lui a fost Adam.

Vęḑênd însě Dumneḑeu, că nu este bine, sě viețuéscă numai un om singur pe pămênt, a trimis lui Adam un somn adênc, și precând dormea, a luat o cóstă din el, și a făcut și pe muierea cea dintâiu. Numele ei a fost Eva. Acésta i-a fost lui Adam de soție. In a șaptea ḑi, Dumneḑeu a odichnit, și a sfințit ḑiua acésta, ca nimenea sě nu lucre întrânsa, și ḑiua acésta, se numesce Dumineca.

Pe omul cel dintâiu, Adam, l'a pus Dumneḑeu mai mare preste tóte vietățile, și stăpân preste tóte lucrurile care le a făcut. De aici invěțăm, că Dumneḑeu este făcětoriul lumei, și omul este datoriu, a mulțămí lui Dumneḑeu, și a-l asculta cu supunere.

Tóte lucrurile și ființele de pe lume le a făcut Dumneḑeu bune și frumóse; pe tóte le a pus în ordinea cea mai bună și mai frumósă. De aici învěțăm, că Dumneḑeu este preaînțelept și prea bun.

Așa dară, Dumneḑeu a făcut lumea în șase ḑile, ér în a șaptea, s'a odichnit, și o sfințit diua a șaptea, numindu o Dumineca, adecă ḑiua Domnului. De aici învěțăm, ca și noi în șase ḑile sě lucrăm, ér în ḑiua a șaptea, care este ḑiua Domnului, sě odichnim de tot feliul de lucru, petrecênd ḑiua acésta în linisce, în rugăciuni, făcênd fapte bune, cari sunt plăcute lui Dumneḑeu, adecă sě mergem la biserică, acolo sě cetim încărțile sfiinte tóte rugăciunile, sě ascultăm servițiul divin, care este fórte folositoriu pentru om; mai departe sě ajutăm, atât cu fapta, cât și cu cuvêntul pe ómenii sěraci și lipsiți.

Dumneḑeu a cuvêntat,
Șapte ḑile Eu v'am dat,
Șase ḑile sě lucrați,
Pânea sě v'o câștigați;
Ér a șaptea-i ḑiua mea,
Sfântă voi o veți ținea.
Când e, dar de a lucra,
Omul trebue a câștiga,
Ca sě-și pótă împěca,
După lege lipsa sa;
Ér când este de a sěrba,
Omul trebue a se ruga,
Sě-i dea ajutoriul seu,
Induratul Dumneḑeu.
(Boiu — Popescu.)

Intrebări. Cine a făcut lumea? Din ce a făcut Dumneḑeu lumea? In câte ḑile a făcut Dumneḑeu lumea? Ce a făcut în ḑiua a șasa mai pe urmă? Din ce a făcut Dumneḑeu omul cel dintâiu? Cum a făcut Dumneḑeu pe omul cel dintâiu? Ce învěțăm din istorióra acésta?

PARTEA ECONOMICĂ.

Istoria agriculturei

(Urmare)

2. Agricultura și economia de vite la arabi.

Arabia este peninsula sud-vestică a Asiei, care se desparte de Asia prin golful persic și care e împreunată prin șesul pustietății africo arabice. Impreunată prin istmul Suez cu Africa a devenit un loc de trecere între Asia și Africa. Nordul este puțin mai ridicat, tăiat de munți mai mici cu pustietatea Dahi; mai departe spre sud sě întinde o câmpie uscată, fără apă, tăiată de multe văi, pe care sě află o populațiune statornică. O câmpie lată avută în apă și productivă în grâu și póme sě întinde spre ost cătră sinul mărei persice și împărțesce tótă câmpia în un teritoriu sudic și nordic. In sud se află țéra odinióră cunoscută sub numele „Arabia felics“, a cărui producte escelente iau câscigat un renume mare. Țéra prin posițiunea naturală e astfeliu întocmită încât în nord și sud se póte lucra pămêntul ér în mijloc sě pórtă economia de vite, așa încât locuitorii acestei părți rěmân totdeuna nomaḑi.

În partea acésta sudică a Arabiei, ploi dese și esaborarea Oceanului indic dau plantelor o nóuě viéță. Pecând partea nordică e mai puțin productivă, totuși e plină de plante admirabile. Munții sunt încărcați de arbori până pe vârfuri, isvórele din munți ușoreșc adăparea câmpiilor. Omul se pună puțină diligință și el e asigurat de un seceriș îmbelșugat. Străbunii locuitori ai Arabiei sunt făloși a sě numi fii lui Sem. de sânge curat arabic sě numese urmașii lui Ismail.

Prin posețiunea ei geografică Arabia încă din timpurile cele mai vechi a fost un loc de staționare pentru comerciu între India, Africa și Europa. Comerciul dinafară al arabilor consta cu deosobire din productele țěrei naturale sau cultivate între aceste fie amintit, tămâia, smirna și cafeul. Tămâia este rășina livanului indic în dăraburi rotunde de o colóre brună se vinde și la încălzire împrășcie un miros plăcut (balsamic). Intrebuințarea ei la ceremonii religióse se află la jidovi și diferite popóre din Orient încă din timpurile cele mai vechi. Smirna este sucul sleit de balsamină. Sucul ese din cója acestor arbori în formă de picături galbine, care în aer se slăesc. Smirna se foloseșce ca oleiu pentru uns, la balsamarea cadavrelor, de presinte se foloseșce în medecină ca tinctură de smirnă.

Aceste 2 producte formêḑă obiectele principali de comerciu estern în Arabia. Acații feliuriți ai Arabiei ne dau gumi arabicum de astăḑi.

Cafeul in Arabia nu pare a fi fost selbatic, cultivarea lui înse au adus poporului mari câștiguri deși datina de a bea s'a întrodus numai în seclul al 15 lea, tot acésta este ș despre bumbac și trestia de zahar.

Nu putem vorbi despre economia de vite la arabi, fără de a nu pune în locul prim calul, pe a cărui creșcere arabii pun mare preț.

Partea de mijloc a interiorului țěrei prăsesce caii cei mai frumoși din tótă lumea. Calul arabic, care se deosebește prin construcțiunea lui fină elastică, picióre subțiri însě tari cap mic, ochi mari, are o cómă subțire, un grumaz subțire îndreptat în sus și o códă frumósă, are o mărime mijlocie. Nunumai acestei perfecțiuni a rassei îndatoresc cai arabici tóte insușirile bune ale lor, ci o parte însěmnată tractărei stăpânilor din tinerețe. Arabul trăesce cu calul lui ca cu un prietin și nici odată nu-l tractéză rěu, el vede în cal un ajutoriu al muncilor sale și un mântuitoriu în pericolul rěsbóelor. O urmare a acestei este, că între caii arabici rareori poți afla vreunul cu erori (pricine). Câmpia armenică, Persia de nord, pășunitul cel gras al Capadociei sě folososc de pășune, precând orḑul, paele de orz și fânul fórte rar se folosesc ca nutremênt al lor.

Cealaltă economie de vite la arabi se orientéză după datina de viéță a economilor de vite. Nomaḑii adecă locuitorii Arabiei deșerte se folosesc încă din timpurile sele mai vechi la transportarea productelor de cămilă, ba chiar și în resbel o folosesc de călărit, laptele și carnea le dă nutremênt, și din părul ei fac țesěturi mai dure, cari le folosesc la corturi. Arabii cei vechi avéu datina a libera cămilele de de partea femeéscă, cari fătau un numěr óre-care de pui dela lucru, vitele cornute nu se putéu înmulți la arab, cari duceau o viéță de nomaḑi, însě aceea cari se ocupau cu agronomia avéu după putere ciurḑi întregi de vite cornute. Folosirea untului era cunoscut la arabi încă din timpurile cele mai vechi. Dela capră folosiau laptele și părul ca și dela cămilă pentru țeseturi dure la acoperiroa corturilor.

In Arabia locuiau dóuě popóre, cari de secli întregi sunt deosebite în privința moravurilor fără de a fi avut influență unul asupra celuialalt.

Noi vedem daoparte pre arabul în abundanță celor mai frumóse bunuri ale naturei, de altă parte pe nomadul indestulit care desprețuesce abundanța plăcerilor a vecinului lui și mai bucuros duce o viéță năcăjită, însě liberă decât una comódă, care și-o póte câsciga prin vinderea libertății.

(Va urma)

Rațioținiu

despre banii încurși dela petrecerea cu producțiune de cântări și declamări a corpului didactic și a elevilor și elevelor dela scóla granițiarească din Voila, apoi producțiunea teatrală și joc a societății „Progresul“ dată in 1 Novembre a. c. în comuna Voila la adunarea generală a despărţământului III al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, cu venitul în favorul despărţĕmêntului.

Venite 40 fl. 90. cr. — Spese 29 fl. 80 cr. — Rĕmâne venit curat 11 fl. 10 cr. în favorul despărţĕmêntului.

Supra-solviri dela dl vicar Basiliu Raţiu 50 cr. Hermann Kraus 80 cr. Ermen Frigyes 10 cr. Basiliu Stanciu c. şi r. căpitan în pens. 50 cr. Ioan Cotuna serg. 10 cr. Kosbacher 30 cr. D-na Aneta de Stoica 50 cr. şi Ioan Aron 10 cr.

Făgăraş, în 6 Decembre, 1891.

B. Raţiu, preşedinte. *Nicolae Cosgaria*, cassar.

Loterie.

Sâmbătă în 12 Decembre

Budapesta: 11 60 32 83 76

Nr. 470. [207] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia Porumbacul interior, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, prin acésta sĕ escrie concurs, conform încuviinţărei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan ddto 4 Septembre a. c. Nr. 5098 B; cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este jumĕtate din întregul venit de 408 fl. 50 cr, al parochiei de clasa a treia Porumbacul inferior.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ-şi subşternă cererile concursuali instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 9 Novembre, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Publicaţiune!

Direcţiunea generală a **căilor ferate române** face cunoscut prin acésta că are **31 posturi de ingineri vacante** la serviciulde intreţinere din **Bucuresci, Craiova, Pitesti, Buzeu, Galaţi,** şi **Iaşi.**

Doritorii de a ocupa asemenea posturi sunt rugaţi a presenta cererile domniilor lor înscris la adresa Direcţiunei generale a căilor ferate române serviciul P. la Bucuresci cel mult până la **15 Ianuariu 1892 st. nou,** cu arătarea adresei domniilor lor esactă şi anecsând documentele următóre:

1. Diplomă sau certificat de terminarea studiilor a unei scóle speciale de ingineri.
2. Certificate de serviciu.
3. Act de nascere.
4. Act de căsătorie (dacă e căsătorit), şi de nascere al soţiei precum şi eventualale copiilor.
5. Actele pentru serviciul militar.

Pentru informaţiuni mai detaliate do-ritorii se vor adresa în scris sau verbal la şeful serviciului de intreţinere **C. F. R.**

Bucuresci, calea Victoriei Nr. 124.

[211] 3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		Budapesta		6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19		Szolnok		2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—		Bucia		—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21		Ciucia		—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55		Huiedin		—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—		Stana		—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—		Aghiriş		—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47		Ghirbĕu		—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	—	6.39	—		Nadişul ung.		—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos.	Cluş.	pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34		Ghiriş		—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57		Cucerdea		—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—		Vinţul-de-sus		—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos.	Teiuş.	pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaş		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copşa-mică	pl.	—	6.57	10.47	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaş		—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighişóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Haşfalĕu		—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apaţa		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos.	Braşov	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01		Timiş		9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		Predeal		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	--	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—		Murĕş-Ludoş		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Ţaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistriţa		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl.	Simeria	sos.		9.51	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58			Streiu			9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42			Haţeg			8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36			Pui			7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24			Crivadia			7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04			Baniţa			6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos.	Petroşeni	pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	7.15			Arad			8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04			Vinga			7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57			Timişóra			6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			Ghiriş			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44			Turda			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27			Odorheiu			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Sighişóră			8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50			Carei-mare			6.48	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de os în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl.	Budapesta	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos.	Czegléd	pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl.		sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos.	Seghedin	pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl.		sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos.		pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—		Timişóra		═	—	—	—	Tr.-mixt
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl.		sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57		Topoloveţ		8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20		Lugoj		7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55		Caransebeş		6.31	—	uumai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40		Teregova		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54		Băile-Herculane		3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17		Topleţ		3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos.	Ruşava	pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—				2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	---	—		Vercerova		—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	---		Bucuresci		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50		Budapesta		7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05		Szolnok		4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos.	Arad	pl.	11.18	8 24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl.		sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57		Glogovaţ		10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.05	6.30		Pauliş		9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48		Radna-Lipova		9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07		Soborşin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	—	9.29		Branicica		9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
— —	— —	8.52 10.—	— —	10.19		Simeria (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50		Orĕştia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16		Şibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44		Vinţul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06		Alba-Iulia		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos.	Teiuş	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	Copşa-mică	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43			Şeica-mare			9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27			Lómneş			8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59			Ocna			8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos.	Sibiiu	pl.		7.35	4.34	—	10.71

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl	Cucerdea	sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27			Ludoş			6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos.	Oşorheiu	pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl.		sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos.	Reghinul-săs.	pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16			Simeria			5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58			Hunedóra			4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	5.45	2.58			Braşov			6.24	5.20	—	—
—	—	7.26	4.38			Zernesci			8.—	6.44	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	Braşov	sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepşi-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	Kezdi-Oşorheiu	pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 129 Sibiiu, Joi, 5/17 Decembre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători a „Părintelui Nicolae“ Nrul procsim va apăré Marţi în 10 Decembre v.

Sibiiu, în 4 Decembre.

In urma urmelor s'a aflat şi cheia după care are sĕ fie deslegată cestiunea naţionalităţilor din Ungaria.

Ne spune adecă deputatul dietal şi redactorul ḑiariului „Ellenzék“ dl Bartha Miklós, că cheia a aflat o partidul naţional unguresc, şi din vorbirea lui Apponyi ţinută la Cluş, aḑi aflăm şi noi, că în adevĕr cestiunea e aprópe de deslegare.

„Statul unguresc, trebue sĕ nimicéscă ver ce nisuinţă, care stă în contraḑicere cu ideia de stat magiar“.

Aşa vorbesce marele bărbat de stat, sórele cel nou ce resare pe orisontul politic, ca sĕ lumineḑe şi încălḑéscă pe magiari, bărbatul, care aḑi mâne va fi chemat a lua în mână frânele guvernului unguresc.

Dacă ar fi acésta numai o frasă îndatinată, sau o apucătură de corteşiu, fără care nu se pot face alegeri în Ungaria, noi nu am pune atâta pond pe enunciatul dela Cluş.

I am da numai atâta importanţă, câtă merită o atare espectorare, şi dispreţul românilor e de ajuns resplată pentru providenţialul conte, care a ridicat drapelul în Ardél, şi cu ridicarea drapelului, ridică mănuşa şi ameninţă pe un popor întreg, pe poporul român cu totala nimicire şi stirpire de pe faţa pămêntului.

Dar noi trebue sĕ-l luăm în serios pe contele Apponyi.

Contele Apponyi ne spune verde şi apriat, că lui şi tovarăşilor lui le stă la inimă ridicarea unui stat naţional magiar, în care ceialalţi cetăţeni numai până atunci pot fi priviţi de cetăţeni, când vor renunţa la ori-ce acţiune, prin care sĕ şi asigure esistinţa lor naţională.

Aşa politică ungurésca voesce sĕ inaugureḑe nobilul conte, omul insetat după putere şi după frânele guvernului şi dacă i va succede a trânti guvernul cu ajutoriul principiilor ce le profeséză, avem sĕ stăm faţă cu o nóuĕ pornire duşmănósă, avem sĕ ne asteptăm la nóue suferinţe, suferinţe cari sau vor deveni nesuportabile, sau ne vor împinge pe noi, pe cetăţenii cei mai pacinici şi loiali la vre-un pas nesocotit în lupta desperată, ce ni se impune.

Deocamdată ḑic kossuthistii în elogiile, ce le aduc contelui Apponyi, programul teu ne mulţămesce, şi când nici el nu ne va mulţămi, tu ne vei face loc, ne vei pregăti nóue terenul, ca ceea-ce nu se póte pune la cale în mod pacinic, sĕ forţăm noi după receptul nostru cunoscut.

La Cluş va se ḑică s'a dat pe faţă, fără pic de genare planurile, cari le au corifeii magiari, faţă de naţionalităţile din Ardeal şi în special faţă de români, ca cel mai numĕros popor bastinaş din acéstă ţéră.

Parola e dată.

Inceputul trebue făcut în comună, continuat în pretură, perfecţionat în municipii şi adus la valóre în întréga ţéră, un *„bellum omnium contra omnes“* un rĕsboiu de estirpare pentru cei ce ţin la limba lor, la legea lor, la vatra părintéscă.

Căci alte tendinţe decât aceste, românii nu scim sĕ aibă şi aceste tendinţe au fost timbrate tot de una de anti-patriotice de înflăcăraţii patrioţi, de jidani, şi de toţi aceia, cari au avut interes, ca sĕ sémĕne vrajbă între cetăţenii Ungariei.

Unde vor ajunge cei cu proclamarea stêrpirei unui ném întreg; deocamdată nu scim.

Armele, de cari vor sĕ se foloséscă, nefiind arme onorabile, nu este modru sĕ o scótă la cale, cel puţin până atunci nu, până ce în sufletele şi în inimile nóstre viéḑă o consciinţă, consciinţa că suntem un ném de ómeni, cari avem dreptul de a trăi pe acest pămênt, dreptul de a ne afirma ca români, drept de a ne perfecţiona pe terenul cultural, pe terenul economic, pe terenul social.

Dacă vor corifeii dela partidul naţional sĕ ajungă la putere şi cred că acesta e modul de a puté ajunge, atunci nóuĕ nu ne mai rĕmâne decât defensiva, apărarea pe mórte şi viéţă şi nu credem că în lupta nóstră de apărare nu vor fi alăturea cu noi tóte popórele neindreptăţite şi asuprite.

„Nimicirea“ nu este numai la adresa românilor, ea e la adresa tuturor celor ce n'au supt lapte magiar dela ţiţa mamei lor.

Cred fraţii magiari, că ei sunt atât de puternici, ca sĕ încépă lupta pe întrégă linia, nu au decât sĕ o facă, şi 'şi vor vedea visul cu ochii, vor vedé abisul, în care i a împins nesce ómeni ambiţioşi după putere şi plini de vanitate.

Am fost şi suntem ómenii păcei.

Am ḑis celor dintre noi, cari păréu dela fire mai aplicaţi spre cértă, fiţi pe pace, căci între magiari, totuşi mai sunt şi ómeni, cari vĕd lucrurile în realitate, cari nu umblă după utopii şi aḑi mâne şi sórtea nóstră are sĕ fie mai bună.

Când vedem pe Apponyi sĕrbătorit la Cluş, când îl vedem încungiurat de atâta lume, atunci când proclamă din principiu „nimicirea“ tuturor nisuinţelor nóstre culturale, nimicirea pe terenul scolar şi bisericesc a acelora, cari nu sunt de o limbă şi de o lege cu el, începem a ne pierde speranţa în un viitor mai ferice şi împăcarea naţionalităţilor din Ungaria trebue se urmeze între alte condiţiuni, cu alţi ómeni şi în alte timpuri ca acele cari le trăim astăḑi.

Spiritele sunt acum prea agitate pentru atare trébă.

Magiarii sunt pe un povĕrniş periculos pentru ei ca şi pentru noi, şi e bine ca sĕ se scie acésta şi e bine ca sĕ se scie, că ei sunt, cari au împins lucrurile în o direcţiune atât de fatală.

Introducerea

„statutului fondului de pensiune al archidiecesei gr. or. române din Transilvania“ sau pensionarea preoţilor români gr. or.

Binele, prin care se prevede ajutoriul unor persóne într'un viitor îndepărtat, este greu de cuprins, de aceea el numai atunci se cuprinde, când se simte ca ḑilele călduróse în timpul geros de érnă.

Cualificată astfel pensionarea preoţilor nostri, găsim, că nu e mirare, când auḑim, că unii stau pe gânduri: sĕ se declare, că primesc statutul sau nu, fiind că lucrarea acestui statut altfel destul de importantă, s'a realisat fórte iute.

In ajunul sinodului archidiecesan din acest an s'a desteptat în clerul nostru din Transilvania o preîngrigire seriósă, despre viitoriul preoţilor români: despre trista stare în care se vĕd vĕduvele preoţilor, şi despre jalnicii orfani rĕmaşi dela preoţii rĕposaţi, cari se vĕd într'o stare suferindă. Acestea relăsindu-le preoţii în adunările lor sinodale au început a vorbi şi a reclama prin petiţiuni către veneratul consistor şi către sinodul archidiecesan, cerênd a se face un statut, pentru pensionarea lor.

Motivele cele aduceau ei în adunările sinódelor protopresbiterale erau: făcut-au antecesorii nostri în trecutul trist şi dureros al bisericii gr. or. şi al naţiunii române din Ardél tot ce au putut, ca sĕ ţie pe români sub aripile bisericii, pentru-ca sĕ le păstreze religiunea, morala şi naţionalitatea lor, şi preste tóte încercările inimicilor, le au succes a conserva aceste tesaure.

Asemenea au şi preoţii de astăḑi multe merite căci au stăruit după puterile lor la înaintarea bisericii române, a poporului nostru, la înfiinţarea şi susţinerea scólelor confesionale, ei au colectat în mare parte de s'au putut înfiinţa frumósele fundaţiuni ale archidiecesei nóstre şi numai ei, preoţii, pentru dênşii şi pentru viitoriul lor nu s'au îngrijit.

FOIŢA.

Din literatura populară a Zarandului.

(Urmare.)

Colinda 36.

(variantă din Sĕlisce)

De mi-ş bate vêntul lin
De cu séră 'ndos de casă
Ḑori de ḑori grădini cu flori,
Câte flori mi se ajungeau
Tóte mi se vestejiau.
S'on firuţ de trandafir
Şi unu de fóie în fir.
Fiica mea nebuna mea
Vin la mine cer pe tine!
Dintr'un plug cu şase boi
Şi din mii d'albe de oi
Şi din cai murgul sĕ-l dai!
Inşelat, bine gătat,
Cu frâne cu clopoţei
Cu tóte podóbe noi.
Nu grăbi maică a me da
Că vin Joi cu jocuri noi
Şi Dumineci cu nedei.
Şi m'oiu da pelângă ei
S'oi mai trage de pe ei
Dintr'un plug cu şase boi,
Lăsate-or maică cu doi
Şi din mii d'albe de oi,
Lăsate-or pe ḑece oi,
Şi din stava cea de cai
Murgul maică sĕ mi-l dai!
Inşelat bine gătat
Cu frâne cu clopoţei
Cu tóte podóbe noi
De cinstea părinţilor
Şi de fala fraţilor!

La tot şirul se repetéză „D'o Ileană fată d'albă“!

Colinda 37.

(din Uibăresci).

Sus la drumul mare,
Ce pre drum crescea,
Un pom frumos era
La frunḑe mărunt,
La umbră rotund.
La umbră cin' şedea
Da'lbă boerésă,
Lucrul ce-l lucréză,
Fir galbin slobóde
Galbin ca de céră
Tare ca pétra
Şi din graiu grăia:
Sciu, că n'aţi vĕḑut
Drag fiuţ de-a meu?
Nu noi n'am vĕḑut,
Că sĕ-l fi vĕḑut
N'am fi cunoscut;
Şi din graiu grăia
Fiu lesne-a cunósce
Din lumea din tótă;
Chivăruţa lui
Tăiată 'nsăgétă
De a mâna dréptă;
Şi din graiu grăia:
Aşa l'am vĕḑut
Jos pe mare 'njos
Cu on dar frumos
Pe drum înainte,
Sunt nisce cuvinte,
Nisce daruri sfinte
Pe drum înapoi
Dar frumos cu noi.
Dar şi purcedea
Şi din graiu grăia:
Cine n'o mânca,
Tot Dumineca
Intru Christos credea.
La lume sĕ-l vadă
Lumei sĕ se 'ncréḑă

Fie-care rênd se repetéză

Colinda 38.

Pecurariu d'óches,
El se lăuda
Că el că miş da,
Câte flori pe munte
Atâtea oi mĕrunte,
Câte viorele
Atâtea meluşele,
Câţi-'s anglicei
Atâţi berbecei.
Véra le învĕréză
P'on ostrov de mare,
Erna le ernéză
P'on picior de munte.
Marea îi grăia
Pĕcurariu d'óches
Strângeţi oile
Că măre-oi veni,
Şi ţi le-oi mâna!
Pĕcurariu d'óches
El se lăuda,
Că el nu se teme
Că el că miş da
Nóuĕ câni bĕtrâni,
Nóuĕ căţălandări
Ferecaţi în lanţuri,
Când măre-i veni,
Cânii or simţi
Lanţ-or sdrêncănii
Şi i-o moiu treḑi
In fluer oi ḑice
Oile s'or prinde
P'on picior de munte.

La tot rêndul se repetéză: „Ler maleru-i Dómne“.

(Va urma).

Timpul este suprem strigau unii preoţi ca sĕ se facă ceva şi pentru noi.

Resunetele acestor reclame au eşit şi în fóia acésta a arrhidiecesei nóstre în Nrii. 43 şi 46 a. c.

Veneratul consistor archidiecesan pĕtruns de dreapta cerere a preoţimei lucrase de cu vreme un proiect de statute pentru pensionarea preoţilor. Proiectul acela s'a mai prelucrat deórece e fórte greu sĕ proiecteze pensiuni fără a avé fonduri şi a supune pe cei competenţi la contribuiri mari, făcêndu-se numai aceea ce s'ar puté esecuta.

Deputaţii sinodului archidiecesan încă fiind convinşi de necesitatea de a-se pensiona la bĕtrêneţele şi neputinţele lor preoţii români gr. or. din Transilvania, la 16 Maiu a. c. pertractându-se în sinodul archidiecesan proiectul de statute asternut de veneratul consistor pe lângă ori cari modificări s'au aprobat.

Legiuindu-se bisericesce „statutul fondului de pensiuni al archidiecesei gr. or. române din Transilvania" s'a prevĕḑut în § 33 ca cu 1 Ianuariu 1892 are sĕ se puie în lucrare în (mod interimal.)

Ven. consistoriu prin circularul seu de sub Nr. 4532/891 provócă preoţimea gr. or. a archidiecesei a subscrie declaraţiunea, că doresce a-şi asigura dreptul de pensiune şi a solvi tacsele prescrise în statutul de pensiune?

Făcêndu se provocările pentru subscriere unii dintre fraţii preoţi criticând cuprinsul statutului de pensiune: că nu are uniformitate, fiind că aşa altfel sunt membrii consistoriului şi profesori provĕḑuţi a se pensiona şi altfel preoţii archidiecesei pentru-că despre consistorialisti şi profesori sĕ prevede în § 14 a primi ca pesiune suma salariului, éră la preoţi numai 200, 300, 400 fl. şi protopresbiterii 600 fl., (§ 14) şi nu sumele salarielor provĕḑute în regulamentul parochielor 400, 500 şi 800, încă nu s'a lăsat voie preoţilor sĕ se încrie pentru classa, care voiesc ei a plăti tacsele; că statutul nu s'a îngrijit de preoţii sĕraci (classa a III-a) cari nu vor puté plăti tacsele de 80, 120 şi 160 fl, (§ 4 p. 2 şi 2) în 24 de rate, şi că nu s'a întrebat şi preoţimea etc. etc.

La tóte acestea numai referinţele statutului de pensiune ar puté da deluşirile necesari şi anume despre aceea: pentru ce la profesori s'a provĕḑut ca pensiune suma salariului éră la preoţi numai jumătate şi pentru-ce profesorilor s'au provĕḑut a li se da pensiunea după 30 de ani de serviţiu, éră la preoţi numai după 40 de ani de serviciu?

(Va urma).

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român·"

Făgăraş, Novembre, 1891. (Urmare).

A urmat apoi o recensiune a lui Ioan Berescu asupra „Noului ABCdar ilustrat" de Dometiu Dogariu, partea I. Recensiunea a fost fórte detaiată, şi a scos la ivélă cu multă stăruinţă atât avantagiile cât şi defectele acelui ABCdar, şi recensorul a finit prin a recomanda acest ABCdar atenţiunei învĕţătorilor spre al introduce în scóle. Recensiunea făcută de I. Berescu s'a luat cu plăcere la cunoscinţă. Sĕ crede, că acéstă recensiune se va publica.

După acésta membrul George Andron cetesce (cu esplicări fórte potrivite pe tablă) „Metodul caligrafiei" ér acéstă temă fiind lucrată fórte bine şi conscienţios sĕ ia cu plăcere la cunoscinţă şi spre a statorí ceva definitiv în acésta direcţiune sĕ dă spre critică lui Ioan Berescu, Emil Mândocea şi lui Trandafir Dragomir, ca studiind acésta cestiune pe adunarea generală procsimă sĕ vie cu raport spre a se uniformisa propunerea caligrafiei, în tot raionul reuniunei nóstre districtuale.

Eshauriându-se aceste obiecte, şedinţa s'a încheiat la órele 8 p. m şi s'a anunţat procsima pe Luni 11 Novembre la 9 óre a. m.

Şi ca sĕ descriu lucrurile în mod cronologic aici este locul sĕ amintesc despre masa comună resp. despre banchetul ce s'a ţinut în séra de 10 Novembre.

La banchet a participat aprópe fără escepţiune toţi învĕţătorii presenţi. Şi ca la tóte ocasiunile de aşa natură, s'au purtat o mulţime de toaste.

Primul toast l'a ridicat dl preşedinte, pentru I. P. S. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul. Acest toast a fost acoperit de sgomotóse şi repeţite urale de „sĕ trăiască". Al doilea toast ridicat de preşedîntele despărţământului Făgăraş al reuniunei nóstre dl Nicolau Aron, paroch în Galaţi, a fost pentru Măritul Consistoriu archidiecesan, Ioan Berescu a toastat pentru dl preşedinte al reuniunei districtuale, părintele protopop Iuliu Dan. Emil Mandocea a purtat păharul pentru comitetul central. Au mai urmat apoi multe toaste precum pentru poporul român (plugari), pentru mama română, pentru perseveranţa şi resignaţiunea învĕţătorilor referitoriu la purtarea greutăţilor împreunate cu oficiul de dascăl românesc. (Acest toast fiind purtat de o persónă strĕină de corpul didactic român, i s'a rĕspuns acestuia de un membru al reuniunei nóstre, prin o paralelă, trasă între învĕţătorii români şi martirii aruncaţi în iazărul Sevastiei, dând asigurarea, că învĕţătorii români vor preferí mai bine a purta coróna necasurilor şi greutăţilor oficiului de dascăl românsc de cât chilia cea caldă şi seducĕtóre din marginea iazărului, care a topit, pe martirul fără resoluţiune). Printre toaste s'a esecutat unele cântări naţionale, care au dat ansă la vorbiri instructive.

Luni la 9 óre s'a început şedinţa a treia Membrul Trandafir Dragomir a preles cu bun succes un tractat despre „óia", ér David Chiujdea a cetit o disertaţiune bine compusă „Preotul şi învĕţătoriul ca educátori ai poporului". Apoi membrii Iacob Popa şi P. Nastea au făcut o recensiune asupra opului „Istoria biblică" de G. Ludu şi I. Dariu. In jurul acestor puncte s'au grupat o mulţime de discusiuni fórte instructive pentru membrii presenţi.

In şedinţa următóre a venit la rênd rapórtele comisiunilor. Comisiunea însărcinată cu censurarea raportului comitetului central. La acest raport s'a încins o desbatere înfocată, ba chiar agitată, în privinţa faptului, că despărţĕmêntul Agnitei nu prestéză interesul cerut faţă de agendele reuniunei.

Lucrul stă astfel. Despărţĕmêntul reuniunei ce'l formézâ învĕţătorii din protopresbiteratul Agnitei, şi în anul trecut a fost apostrofat fórte greu în raportul comitetului central din causă, că lucrurile cu acest despărţĕmênt stagnézâ şi jignesc mersul întreg al afacerilor prin faptul, că adunările generale nu se ţin regulat, nu se espedézâ la centru actele şi datele necesari nici după repetite şi aspre recercări, etc. etc. Membrii desp. Agnita au protestat contră asprelor apostrofari, declarând, că ei nu sunt vinovaţi, ci tótă responsabilitatea o pórtă biroul despărţĕmêntului, respective presidiul. In urma acestei declari adunarea generală a concludat, că presidiul acestui desp. M. O. d. Sabin Piso, protopresb. sĕ se tragă la respundere; întrebându-se, pentru ce nu ţine adunări generale regulat şi dacă le ţine pentru ce nu ascerne rapórtele, — pentru ce nu respunde la recercările comitetului central? Ér dacă nu o va face, atunci sĕ se arete casul la măritul Consistoriu.

Comitetul central a adus la cunoscinţa d-lui preşedinte S. Piso conclusul acesta şi l'a rogat sĕ se conformeze, dar n'a dat nici un respuns. A fost provocat a dóuĕ oară, dar tot tot asemeanea tăcere. Ba înde cursul anului dl preşedinte, n'a urmat nici unei recercări a comitetului central, nici nu a ascernut protocolul primei adunări generale, despre care numai din declararea verbală făcută de învĕţători membri în adunarea de faţă, se scie că s'a ţinut.

Astfel stând lucrul comitetul central, în raportul seu din cestiune a susţinut tot clasificarea din anul trecut, indiferentism, desinteresare.

Membrii despărţĕmêntului însĕ de astă dată a dat la protocol o declaraţie inscris, al cărui cuprins este, că declină dela sine responsabilitatea pentru neascernerea actelor şi pentru celelalte neajunsuri. Prin urmare a rĕmas tótă povara pe presidiul despărţĕmêntului. Ér adunarea generală a concludat de nou, ca sĕ se adreseze cu întrebări la dl presidiu al desp. Agnita S. Piso şi eventual sĕ facă arătare la Măritul Consistoriu. Intru cât va ajunge a satisface acest conclus vom vedé. Dar de dorit este, că despărţĕmêntul Agnitei sĕ se smulgă din starea în care se află, şi care numai folóse nu-i póte aduce. Unde nu i disciplină şi regulă, acolo e lângezire şi vegetare. Vegetarea şi lâncezirea este întroducerea înscrierei în rubrica morţilor. Cel ce vegetézâ nu trăesce. Ţine umbră pământului — ḑice poporul.

Din raportul cassariului se vede, că averea reuniunei în general este 605 fl. 03 cr.

Dar din banii acestia trebue scóse restanţiile active în suma de 436 fl. adecă tacse de membrii ordinari ne încassate încă. Referitoriu la restanţele de tacse cu care datoresce despărţĕmêntul Făgăraş în suma de 137 fl. acestia după raportul comitetului central sĕ pot privi de incassate; căci dl protopresbiter Iuliu Dan, a cerut şi primit cuitanţele cu suma generală de restanţii a fiecărui membru, declarându-se a încassa (respective a solvi dela sine) şi a încassa apoi restanţiile prin epitropiile parochiale.

Acest esemplu, ar fi de dorit a-l imita şefii celorlalte dóuĕ despărţeminte. Ba chiar s'a concludat în adunarea generală ca sĕ se róge domnii protopresbiteri, în acest înţeles.

Raportul cassariului, din lipsa datelor, care nu i-au dat dela despărţĕminte, şi pe care nu le-a cerut dela biroul reuniunei, — şi din causă, că biroul reuniunei în cadrul bugetului a ţinut la sine suma de 27 fl. pentru acoperirea speselor, ér cassariul fiind fórte departe cu locuinţa de centru, în decursul anului o singură dată a participat la o şedinţă a comitetului central, prin urmare nu a avut când întroduce spesele făcute de birou, ḑic raportul cassariului — ca şi în anul trecut — aflându se mănc, s'a respins şi s'a ales o comisiune, care în timp de 14 ḑile se reguleze afacerea cassei, spre a se puté preda nou alesului casariu.

La acest punct este de dorit că în timpul cel mai scurt sĕ se încaseze restaniile şi sĕ se clarifice situaţiunea cassei, care în adevĕr este de fórte puţină laudă.

Biblioteca acestei reuniuni are 196 opuri in 213 volume. In cei doi ani premergători scolari biblioteca s'a îmulţit cu 122 opuri, prin donaţiuni marinimóse făcute de privaţi şi în urma unui apel, de autori. Ér adunarea generală a concludat ca binevoitorilor donatori sĕ li se esprime mulţămită publică.

Concluse mai însemnate s'au adus:

a) Ca pe viitoriu raciociniele reuniunei sĕ se pórte pe blanchetele statorite de regulamentul pentru fundaţiunile bisericesci scolare din metropolia nóstră.

b) Că pe viitoriu, tacsele de membri sĕ se cuiteze în cărticele, după forma celor dela fondul de pensiune regnicolar.

c) Că comitetul central, pe adunarea generală viitóre sĕ pregătiască un proiect de „regulament al afacerilor interne."

O desbatere interesantă s'a încins în urma resolvirei unui conclus al adunărei generale din anul trecut. Anume, s'a fost concludat sĕ se scrie concurs cu premiu de 20 fl. pentru cea mai bună prelucrare a materialului din religiune pentru anul al doilea de scólă. Comitetul central a şi publicat concursul, ér la concurs a întrat un operat, pe care comitetul central, fără al censura l'a respins din „simplul" motiv, că e numai unul singur şi că prin urmare nu e de unde sĕ se alégă, şi a fost adus conclusul ca sĕ se escrie concurs sub alte condiţiuni. Autorul operatului a protestat la adunarea generală, contra acestei procederi ne seriόse a comitetului (precum operatul aşa protestul a fost subscrise de ocamdată cu un pseudonume) şi a cerut ca comitetul central sĕ concureze operatul şi sau sĕ-l respingă, sau sĕ-l recomânde spre premiare. Dar protestul a fost dat comisiunei de propuneri, al cărei referent era tocmai membrul, care făcuse propunerea ca sĕ nu sĕ censureze operatul şi aşa a referat că preste protest şi sĕ trécă la ordinea ḑilei. Acésta propunere fiind apărată în adunare numai de singur referentul comisiunei, s'a rectificat într'acolo, că comitetul central sĕ publice o prelungire de concurs cu termin de 30 de ḑile în speranţă, că póte va mai întra vre un operat, ér dacă nu va întra, atunci sĕ censureze şi numai cel care a întrat deja.

A urmat apoi constituirea reuniunei pe un period nou de trei ani, alegêndu-se cu aclamaţiune: de preşedinte Rev. d n Iuliu Dan, v. pres. Ioan Capetă, de secretariu I Ioan Berescu, secretariu II Trandafir Dragomir, cassariu Nicolau Ludu, controlor Georgiu Cantor, bibliotecariu: Ioan Berescu v. bibl. Lazar Sbârneciu. Membrii în comitet: Iacob Oana, George Taflan, Ioan Bonea şi Ioan Mihu.

Cu acestea finind raportul meu, doresc ca activitatea reuniunei după nóua constituire sĕ producă róde şi sporiu în tóte direcţiunile *Brebenel.*

—De lângă Haţeg, 26 Novembre, 1891.

Dle redactor! Este lucru interesant a ne face cunoscuţi cu momentele mai însemnate din viaţa nóstră bisericéscă şi tocmai din acest punct de vedere ve rog, dle redactor, sĕ binevoiţi a da loc şirelor mele, ce vi le adresez:

Duminecă în 24 Novembre 1891 comuna Rea cu filia Nalaţ Vad de lângă Haţeg a avut o adevĕrată sĕrbătóre bisericéscă, când s'a făcut întroducerea nou hirotonitului lor preot Dionisie Ungur.

Incă des de diminéţă se vedea ómeni: tineri, bĕtrâni, fete, ficiori, bărbaţi, femei, cari cu toţii grăbiau către sânta biserică din Rea, ca sĕ asculte sluşba Dumneḑeéscă, pe carea arareori li s'a dat ocasiune a o auḑi dela reposarea preotului lor întêmplată în anul 1889. Toţi îmbrăcaţi sĕrbătoresce cu inimă curată şi cu cugetul la dumneḑeu Tatăl, s'au adunat în sânta biserică aducênd rugăciuni şi mulţămite cu pietate şi cu evlavie atotputernicului Dumneḑeu pentru învrednicirea dată de a avé în mijlocul lor un păstoriu, pe conducĕtoriul sĕrmanului popor.

Pela órele $9^1/_2$ a sosit şi dl adm. protopresbiteral Avram Stanca şi mai mulţi din Haţeg pentru a asista la actul solemn a întroducerei noului preot.

După ce am ascultat serviciul dumneḑeesc până în fine sevêrşit de noul preot Dionisie Ungur, ne-am convins, că deşi e la începutul carierei, totuşi promite mult şi după cualificaţiunea şi cunoscinţele sale sperăm a avé un preot bun, un preot ce se interesézâ de binele poporului seu, după-cum însuşi s'a esprimat în vorbirea sa, că „prosperarea, fericirea şi sórtea poporului seu este legată de sórtea sa".

Promisiunea acésta făcută solemnel înaintea altariului sě o ţină în întrégă viaţa sa de o cinosură, de o datorinţă sântă pusă la inimă.

Dacă fie-care preot va lega „sórtea poporului de sórtea sa“ atunci multe din neajunsurile poporului s'ar micşora şi multe rele din sinul aceluia s'ar delătura şi s'ar stirpi.

In promiterea parochului Dionisie Ungur nu ne vom înşela, cu atât mai vêrtos, căci îl cunóscem de mult, încă din copilărie, îl cunóscem aḑi după cualificaţiune, după posiţie şi vrednicie, dând espresiune prospectelor ce ne stau înainte, un demn chemat i-a ocupat locul.

Strana a fost condusă de bravul învěţătoriu George Şandru, cere cu tonul seu cel melodios a atras atenţiunea numěrosului public asistent.

La finea serviciului divin dl adm. protopresbiteral a servit un părăstas pentru eterna odichnă a preoţilor reposaţi aici.

Ér în urma acestuia dl adm. protopr. A. Stanca a rostit o frumósă vorbire, cu cuvinte bine alese, pline de învěţături morale, ca poporul sě fie cu supunere şi ascultător de preotul seu, îi pune la inimă tóte datorinţele ce are faţă de parochul seu, faţă de păstoriul seu, a cărui sórte este legată de sórtea poporului.

Incredinţéză apoi turma cea cuvêntătóre noului paroch şi îl face respunḑětoriu înaintea mai marilor şi înaintea lui Dumneḑeu pentru poporul seu.

In onórea ḑilei — după finirea tuturor serviciilor bisericesci — parochul Dionisie Ungur a dat o masă în casa sa proprie.

Gustósele mâncări au fost pregătite de mânile cele măestre a dnei preotese soţia dlui Ungur, carea în privinţa arangiamentului, a curăţimei şi a bontonului merită laudă şi recunoscinţă.

Vinul bun încă nu a lipsit.

Societatea a fost fórte animată. S'a cântat, s'a toastat şi cu tóte că învěţătoriul Şandru, din causa suferinţelor peptorale, nu a golit un pocal de vin, totuşi, prin laudabilul seu umor a făcut ca distracţia şi vioiciunea sě prepondereze şi sě alunge din mijlocul societăţii ori ce grije luméscă.

Astfel pe la órele 3, ridicêndu se masa, am dus cu noi o plăcută suvenire şi despre romanticul loc, situat — între dóuě văi — pe şes, în mijlocul câmpului lui Traian.

Bucuria poporului se puté ceti de pe feţele lor cele vesele, ce adeseori esprima mulţămită mai marilor bisericesci.

Eu la acest loc încă împlinindu-mi o datorinţă repet, că numai înţelegerea, consolidarea, respectul şi iubirea ne vor puté scóte la limanul dorit şi ne vor face tari şi mari; ér contrariul acelora ne vor face neapţi de o posiţie onorifică.

Până când ne vom jefuí, până când ne vom desconsidera, cleveti şi batjocori unul pe altul sórtea nóstră nu va da spre bine; şi desconsiderându ne noi unul pe altul, ne vor desconsidera şi strěinii.

Ori unde vei merge şi ori încătrău vei apuca pregăteşteţi mai întâiu planul şi îţi aruncă priviri seriióse asupra celor trecute şi celor urmânde, ca din trecut şi din present sě cunosci urmările, sě cunosci viitoriul.

Deci numai sinceritatea, şi iubirea sě fie caracteristica vieţii.

Doresc ca acest simbol sě vieze între poporul din Rea cu filia Nalaţ Vad sě se îmbucure de vrednicul lor paroch şi sě trăiéscă în cea mai bună înţelegere la olaltă şi purtând sarcinile unul altuia, vor împlini porunca lui Dumneḑeu. *Sentinela.*

De pe Ampoiu, 2 Decembre, 1891 v. Dle redactor! In ḑiua de 28 Novembre 1891 a fost „alegerea de preot“ în parochia nóstră gr. or. din Petrêngeni în tractul Abrud, fiind avisat poporul bine credincios, s'a şi presentat Prea onor. domn Romul Furdui, admiristrator tractul concerninte, spre a conduce actul de alegere.

După celebrarea s tei liturgii în biserica din loc Prea onoratul domn protopresbiter prin o vorbire premergětare actului de alegere a deschis şedinţa sinodului parochial, notificând alegětorilor convocaţi, că la ocuparea postului vacant de preot s'au presentat în urma concursului din 1. Octobre 1891 v. Nr 105 al „Telegraf român“ 2 concurenţi, anume părintele Jacob Adam din Feleag, şi clericul absolut Ioan Moldovan din Teiuş. Apoi s'a început actul alegerei.

Alegětorii în urma provocărei Prea on. presidiu spre aşi da voturile sale libere, şi fără cea mai mică îngerinţă din vreo parte, s'au şi presentat la urnă în cea mai esemplară ordine, dându-şi voturile sale fiecare.

După terminarea actului, cetindu-se numěrul votanţilor s'a constatat prin Prea on. presidiu, că, dintre 112 alegători au absentat numai 25, fiind presenţi 87, dintre care pentru părintele Jacob Adam au votat 72 şi pentru clericul Ioan Moldovan 15.

Deci pe părintele Jacob Adam, cel ce a întrunit maioritatea voturilor l'a declarat de alesul preot din partea acestui sinod.

Şi cu aceste finindu-se actul alegerei Prea on. presidiu prin o scurtă cuvêntare, mulţămind membrilor presenţi pentru buna ordine şi disciplina dovedită sub tot decursul alegerei, după aprobarea şi subscriera protocolului de alegere a declarat şedinţa sinodului de închisă, şi noi ne-am depărtat la ale nóstre, ducênd fiecare în inimă cea mai respectuosă recunoscinţă şi mulţămire Măritului Consitoriu şi Prea onor. domn protopresbiter pentru părintéscă îngrigire de fii sěi sufletesci din parochia nóstră demult věduvită, satisfěcênd prin acésta celei mai ferbinte dorinţe a întreg poporului nostru. *Un alegător.*

Varietăţi.

* (Parastas.) Sâmbătă în 30 Novembre s'a oficiat în biserica din cetate un parastas întru amintirea reposatului metropolit *Andreiu* baron de *Şaguna.*

La acest act au funcţionat: dl protopresbiter şi paroch al Sibiiului Ioan Papiu, asesorii consistoriali P. On. D. D. Zacharia Boiu, Moise Lazar şi protodiaconul Mateiu Voileanu.

— In Codlea s'a oficiat un parastas întru memoria archiepiscopului *Andreiu* baron de *Şaguna.* Părintele Iosif Comanescu a ţinut la ocasiunea acésta o vorbire, în care a schiţat meritele decedatului archiereu.

* (Congregaţiune.) Luni în 21 Decembre se va ţiné în sala cea mare a comitatului adunarea municipală estra-ordinară a comitatului Sibiiu.

* (Instalare de comite.) Instalarea comitelui suprem al comitatului Huniedórei va fi Luni în 21 Decembre.

Inteligenţa română e învitată de domnii F. Hossu Longin, Alesandru Moldovan, şi Dr. Ales. Hossu, la o consultare pe ḑiua de 20 Decembre, pentru de a se înţelege despre modul, de a participa membrii români la aceea instalare.

* (Convocare.) P. T. domni membri ai casinei române din Rěşinari sunt invitaţi a lua parte la „adunarea generală“, care se va ţiné Dumineca în 15/27 Decembre a. c. la órele 3 p. m. în localul casinei.

Rěşinari, 3/15 Decembre, 1891.

Ieremia Dancăşiu,
director.

* (Linia ferată Făgăraş-Avrig.) La intervenirea ministrului Baross, se ḑice, că s'au regulat diferenţele, ce esistau între congregaţiunea comitatensă şi antreprenorii drumului ferat Făgăraş-Avrig. Congregaţiunea a dat vot de încredere ministrului. Merit mare are dl fispan Baussnern, căruia i s'a votat mulţămită!.. Şi ce nu se mai póte face în Făgăraşiu?!

* (Gimnasiul din Năsěud.) După împărtăşirile foilor din Budapesta la gimnasiul, care până acum era gr. cat din Năsěud, dar care a devenit „gimnasiu fundaţional“ catecheţii nu vor mai fi în rêndul profesorilor ordinari. Ministrul va avé sě reguleze limba de propunere şi limba română va fi numai obligată ca şi alte obiecte de învěţămênt.

* (Cas de mórte.) *Arteniu Crişian* fostul administrator protopopesc al tractului Murěşului în timp de 26 ani şi paroch al Sânbenedicului de 58 ani, după un morb de trei sěptěmâni, în etate de 85 ani, împărtăşit cu s. taine şi a dat nobilul suflet în mânile Creatoriului Sâmbětă în 12/24 Octobre a. c. Osămintele rěposatului s'au depus la locul de odichnă Luni în 14/26 Octobre în cimiterul vechiu lângă biserică, petrecut fiind cu ceremonialul obicinuit de 6 preoţi din tractul Têrnavei şi întreg poporul seu din comună precum şi alţi amici din giur.

Pre reposatul îl deplâng fii sei: Gregoriu, cantor; Georgiu, paroch în Mediaş; Josif, paroch în Boian; Solomon, cleric absolut; Nicolae, econom; şi fiicele: Ana, Maria, Susana, precum şi numeroşi nepoţi şi nepóte şi alte rudenii.

* (Tifus.) Scirile din Braşov vestesc, că acolo graséză tifusul în grad fórte mare. Mai tóte casurile s'au constatat în cetate. In suburbii au obvenit fórte rar, sau de loc. In armată încă s'au ivit multe casuri şi au murit soldaţi, de aceea se vorbesce, că 3 companii vor fi dislocate în Orlat, lângă Sibiiu.

Avis.

P. T. membrii ai comitetului municipal sunt respectuos rugaţi a se presenta *Sâmbătă la 7/19 Decembre la 5 óre p. m.* în localul casinei române din loc la o consultare, referitóre la ordinea de ḑi a adunării municipale din 21 Decembre.

Sibiiu, 4/16 Decembre, 1891.

La însărcinarea presidentului
Nicolau Ivan,
secretariul clubului.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învěţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de „*abni.*“)

(Urmare.)

4. *Raiul.*

Omul cel dintâiu a fost făcut după chipul şi asemênarea lui Dumneḑeu. Dumneḑeu fiind bun, şi pre omul cel dintâiu l'a făcut bun. Dumneḑeu fiind nemuritoriu şi pe omul cel dintâiu l'a făcut nemuritoriu. Ba, i-a mai dat şi alte multe daruri, precum: minte înţelegětóre, judecată, ca se pótă pricepe binele şi rěul, voie liberă, sě facă ce va voí; ér de trupul lui, s'a îngrijit, ca totdeuna sě-i fie sěnătos, — sě nu sufere nici bóle, nici dureri. Pre cel dintâiu om înzestrat cu aceste daruri, pe Adam şi pe cea dintâiu femeie, făcută din cósta lui Adam, pe Eva, i-au aşeḑat Dumneḑeu într'o grădină fórte frumósă, numită „Raiul“. Prin mijlocul raiului curgeau patru rîuri cu apă rěcoritóre, ér grădina întrégă era plină de pomi roditori, încărcaţi cu pómele cele mai gustnóse. Tóte animalele erau blânde. Adam şi Eva trăiau fericiţi, ne avênd sě lucreze nimic, fără sě se bucure de bunătăţile, cari le-au rênduit Dumneḑeu. Ca sě vădă Dumneḑeu, fi-vor cei dintâiu ómeni recunoscětori pentru atâtea bunătăţi primite, a ḑis către ei: „din toţi pomii raiului ve-ţi mânca, numai din pomul sciinţei binelui şi al rěului, sě nu mâncaţi, căci dacă ve ţi mânca cu mórte ve-ţi muri“, Numai singură acésta poruncă, i-a dat'o Dumneḑeu lui Adam şi Evei în Raiu.

Adam şi Eva însě n'au ţinut acésta poruncă a lui Dumneḑeu. Trecênd odată Eva pe lângă pomul cel oprit, a věḑut pe pom un şerpe, care i-a ḑis: „pentru ce nu mâncaţi voi şi din pomul acesta, căci uite ce mere frumóse sunt în el.“ Eva a rěspuns: „Dumneḑeu ne au oprit, a mânca din acest pom, şi dacă vom mânca, vom murí.“ „Nu ve-ţi murí,“ a ḑis către Eva şarpele, „din contră, dacă ve-ţi mânca, ochii vostrii sě vor deschide, ve ţi cunósce binele şi rěul, şi ve-ţi fi şi voi mari ca Dumnedeu.“ Eva auḑind vorbele viclene a le şarpelui, şi věḑênd merele frumóse, a rămnit la ele, — a luat un měr, şi a mâncat din el, şi venind într'aceea şi Adam, i a dat şi lui, şi a mâncat şi acesta. Şarpele, carele a înşelat pe Eva, n'a fost şerpe adevěrat, căci animalele, şi şerpii, nu pot vorbí, — ci a fost îngerul cel rěu (diavolul), carele s'a schimbat în chipul şarpelui, ca mai uşor, sě se pótă apropia de Eva. Diavolul pismuia pe ómeni, şi a cercat, precum cércă şi în ḑiua de astăḑi, a înşela pe ómenii cei dintâiu, pe Adam şi Eva, ca sě calce poruncile lui Dumneḑeu. Aşa dară Adam şi Eva, au călcat porunca lui Dumneḑeu. Cine calcă poruncile lui Dumneḑeu, pěcătuesce, — prin urmare şi Adam şi Eva au pěcătuit.

Îndată ce a mâncat Adam şi Eva din pomul cel oprit, ochii lor s'au deschis, dar nu aşa precum le-a spus diavolul, ci îndată au věḑut, că sunt goli. Ruşinându se s'au ascuns dela faţa lui Dumneḑeu. Dumneḑeu însě, carele este pretutindenea de faţă şi vede tóte, i au věḑut şi pe ei, — şi a strigat: „pentru ce ai mâncat Adame din pomul cel oprit“? Adam a rěspuns: „muierea pe care mi-o ai dat, aceea m'a înşelat“. Dumneḑeu însě, i-au ḑis lui Adam: „tu n'ai trebuit sě asculţi de muiere, şi fiind că ai ascultat, blăstămat sě fie pămêntul, spini şi polomidă sě producă.“ Întru sudórea feţii tale sě-ţi câştigi pânea, până te vei întórce în pămêntul de unde ai eşit.“ Apoi Dumneḑeu a scos afară din raiu pe Adam şi pe Eva.

Cât de rěu a făcut Adam şi Eva, că au călcat porunca lui Dumneḑeu! Până erau în paradis (raiu), aveau pómele cele mai frumóse, cari cresceau de sine aşa, că Adam şi Eva, trebuiau numai sě le culégă de-agata. După ce au pěcătuit însě, pămêntul; afară din raiu, — producea numai spini şi polomidă; ér dacă vreau sě aibă cele de lipsă, trebuiau sě lucre şi se asude în câmp. Mai înainte de a pěcătui, Adam şi Eva, nu suferiau nici o durere, nu suferiau nici o bólă; şi dacă ei ar fi fost ascultărori, ar fi rěmas totdeuna sěnătoşi, şi n'ar fi trebuit sě móră nici odată. După ce au pěcătuit însě, — mai îi durea capul, mai simţiau dureri în stomach, — aşa încât nu trecea o ḑi, ca ei sě nu sufere ceva; şi pe urmă trebuì sě şi móră, şi trupul lor sě se îngrópe în pămênt. Dar rěul cel mai mare a fost acela, că ei în locul ceriului, au dobêndit iadul, căci dacă n'ar fi pěcătuit, ei ar fi mers în ceriu; aşa însě pěcătuind, au trebuit, ca sufletele lor după mórte sě mérgă în iad.

Din acésta istorióră învěţăm: 1. Că Dumneḑeu pedepsesce pe toţi ómenii pentru pěcate, fie acelea câtde mici, — precum a pedepsit şi pe Adam şi

Eva, pentru un singur mĕr, cu o pedépsă aşa grea. 2. Că îngerii cei rĕi (diavolii) se silesc din tóte puterile, sĕ înşele ómenii, ca sĕ facă rĕu, precum a înşelat şi pe Eva în raiu. De aceea noi sĕ ne rugăm, ca Dumneḑeu sĕ ne trimită îngeri buni, cari sĕ ne apere de cei rĕi. 3. Sĕ ne ferim şi de sfaturile ómenilor rĕi, cari ne îndémnă sĕ facem pĕcate, căci acestia dela diavolul sunt îndemnaţi sĕ ne sfătuéscă.

Întrebări: Unde a pus Dumneḑeu pe omul cel dintâiu? Ce poruncă le-au dat Dumneḑeu, lui Adam şi Evei în raiu? Ţinutau ei porunca lui Dumneḑeu? Cine i au înşelat, ca sĕ mănânce din pomul cel oprit? Cum a pedepsit Dumneḑeu pe Eva şi Adam în raiu pentru neascultare? Ce învĕţăm din istorióra acésta? (Va urma)

Loterie.

Mercuri în 16 Decembre

Sibiiu: **38 7 72 46 41**

Nr. 372. [212] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant din parochia de clasa a treia (III) Homorod-Suseni tractul protopresbiteral Geoagiului II pe basa ordinului consistorial de dto 13 August. a. c. Nr. 4837 B. sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful român“.

Venitul total anual împreunat cu acest post dă suma de 300 fl. 02 cr.

Competenţii sunt poftiţi a-şi înainta cererile instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu în terminul sus indicat.

Homorod, 17 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. Geoagiului II, în conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Publicaţiune!

Direcţiunea generală a **căilor ferate române** face cunoscut prin acésta că are **31 posturi de ingineri vacante** la serviciulde intreţinere din **Bucuresci, Craiova, Pitesti, Buzeu, Galaţi**, şi **Iaşi.**

Doritorii de a ocupa asemenea posturi sunt rugaţi a presenta cererile domniilor lor înscris la adresa Direcţiunei generale a căilor ferate române serviciul P. la Bucuresci cel mult până la **15 Ianuariu 1892 st. nou,** cu arătarea adresei domniilor lor esactă şi anecsând documentele următóre:

1. Diplomă sau certificat de terminarea studiilor a unei scóle speciale de ingineri.
2. Certificate de serviciu. [211] 4
3. Act de nascere.
4. Act de căsătorie (dacă e căsătorit), şi de nascere al soţiei precum şi eventualale copiilor.
5. Actele pentru serviciul militar.

Pentru informaţiuni mai detaliate doritorii se vor adresa în scris sau verbal la şeful serviciului de intreţinere **C. F. R.** Bucuresci, calea Victoriei Nr. 124.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. Oradea-mare sos.	per-	2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49	Mező-Telegd	sóne	1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21	Ciucia	—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—	Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—	Aghiriş	—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47	Ghîrbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—	Nadişul ung.	—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos. Cluş pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. Cluş sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34	Ghiriş	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. Teiuş pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. Teiuş sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copşa-mică pl.	—	6.57	10.47	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. Copşa-mică sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighişóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17	per-	Tren	9.18	1.35	Feldioara	--	3.19	5.07	—	8.03
8.—	sóne	accelerat	10.05	2.00	sos. Braşov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. Braşov sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	-	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Mureş-Ludoş—Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.52	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58		Streiu		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Baniţa		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. Petroşeni pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad—Timişóra

—	6.15	11.30	7.15		Arad		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		Timişóra		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş—Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriş		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră—Odorheiu

	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighişóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest—Ruşava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. Budapesta sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12,51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. Czegléd sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5 29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl. Seghedin sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos. Timişóra pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—	Timişóra	=	—	—	—	Tr.-mixt
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. Timişóra sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57	Topoloveţ	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeş	6.31	—	numai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleţ	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. Ruşava sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	Vercerova	—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—	Bucuresci	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	Budapesta	7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	Szolnok	4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8.24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl. Arad sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57	Glogovaţ	10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.05	6.30	Pauliş	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	—	9.29	Branicica	9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52 10.—	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos. Teiuş pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică—Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copşa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43		Şeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27		Lómneş		8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoş		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. Oşorheiu pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl. Oşorheiu sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		Simeria		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Braşov—Zerneşci

—	—	5.45	2.58		Braşov		6.24	5.20	—	—
—	—	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Braşov—Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Braşov sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepşi S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oşorheiu pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 130 Sibiiu, Marţi, 10/22 Decembre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Partid naţional magiar în Magiaria.

Budapesta, 6/18 Decembre, 1891.

I.

Curiósă plămădélă acest fet mai nou al capetelor înferbêntate.

Rasa magiară „naţiunea", carea de un pătrariu de secol domnesce şi dispune după plac de tótă puterea şi de tóte resursele statului, astădi, când magiarii favorisaţi în mod estraordinar de sórte, în monarchia dualistă au influinţă preponderantă în afară, ér în stat tóte le sunt permise, chiar şi cultul inimicului celui mai neîmpăcat al dinastiei, cultul „guvernorului" Kossuth, înfiinţéză un „partid naţional magiar" şi agitéză în mod estraordinar pentru „principiile" acelui partid, miscând tóte petrile, şi aliindu-se chiar şi cu partidele, de principii opuse, numai ca sĕ ajungă la putere.

Şi óre cine are nevoie de acest nou partid?

Au popórele, care compun statul? Dómne feresce! Acestea însĕtoşéză după un partid „patriotic" în adevĕratul înţeles al cuvêntului, care ţinênd cont de elementele constitutive ale statului, de adevĕrata situaţiune a patriei, s'ar nesuí sĕ procure mulţamire generală în stat, ocrotind de o potrivă pe tóte naţionalităţile, pe toţi civii statului, căci toţi îl suţin cu sângele şi cu averea lor.

Are dóră elementul magiar?

Asta nu ni-o putem închipui, pentru-că tóte partidele magiare emuléză în şovinism naţional şi nici chiar kosuthistii n'ar fi fost în stare sĕ facă mai mult pentru elementul magiar, pentru „naţiune" decât au făcut guvernele, cari s'au perondat dela dualism încóce şi decât face guvernul actual.

Magiarii s'au însărcinat deja cu mai multă responsabilitate pentru sórtea statului, decât sunt în stare umerii lor sĕ supórte.

Era un timp, la începutul dualismului, când bărbaţi de stat ca Fr. Deák, bar. Eötvös şi Andrássy manifestau în public că acel bărbat de stat s'ar putea considera de al doilea întemeiătoriu al statului, carele în acest stat poliglot ar sci deslega cestiunea naţională spre mulţămirea tuturor.

Astădi, acei bărbaţi de stat, dacă şi — din respect la marile lor merite pentru câscigarea graţiei Corónei şi înfiinţarea dualismului, — sunt cruţaţi de epitetul de „nebuni", sunt consideraţi de „idealisti" şi de „naivi" în cestiunea de naţionalitate; ér cestiunea de naţionalitate este deslegată astfeliu, ca cel ce are mândria şi curagiul a se ţiné p. e. de român în statul nostru, acela pentru acésta vêrtute este considerat de trădătoriu al patriei, ér cel ce de aci încolo se va nasce cu acest pĕcat strĕmoşesc, deja în etate de trei ani trebue dus în purgatoriul modern, care se numesce „Kisdedovó" ca cu timp sĕ pótă deveni patriot bun după tipicul „Kulturegylet"-ului.

Atunci încăpea în budgetul statului şi o subvenţiune pentru gimnasiul nostru confesional din Braşov, astădi nici urmă de ea nu mai este.

Atunci ajutoriul de stat votat bisericei nóstre se împărţia prin organele nóstre autonome bisericesci, astădi este legat de astfel de condiţiuni, cari biserica nu le póte primi, ci prelângă tóta sĕrăcia sa, mai bucuros renunciă la ajutor.

Atunci aveam un numĕr considerabil din bărbaţi de ai nostri în funcţiuni de stat de jos până sus la secretar de stat, astădi abia mai este ca de sĕmênţă ici-colea câte unul.

Atunci cel puţin în comune şi în comitate mai putea alege poporul funcţionari, astădi însĕ fiind-că în comunele rurali alegătorii nemagiari nu se pot maiorisa în mod măiestrit, şi ici colea şi în comitate sunt în maioritate, sunt lipsite comitatele şi comunele de dreptul de candidare, care se esercéză în comitate prin comitele suprem, în comune prin pretore, şi cu astă măiestrie am ajuns acolo, încât nu mai putem alege nici măcar notar la sate român, ba în unele locuri nici de jude nu se candidéză român, dacă din întêmplare este câte un „birtokos" scăpĕtat sau câte un jidan la îndemână, pentru-că chiar şi posturile de notariu şi de jude comunal sunt posturi de „încredere", din interes mai înalt de stat, ér românul nu merită acéstă încredere.

Atunci prin legea despre egala îndreptăţire a naţionalităţilor ni se asigura instrucţiune în limba maternă pe spesele statului chiar şi în scólele medii, — astădi suntem pe cale ca sĕ ni se iee din mâni chiar şi scólele elementare confesionale, ér a te provoca la legea despre egala îndreptăţire a naţionalităţilor însemnéză a fi un prost, cu care nu merită se stee de vorbă nici guvern, nici legislaţiune.

O carte întrégă am putea umplé tot cu paralele de acestea între „atunci" şi „astădi", dar nu mai continuăm cu ele, ci mai constatăm numai un lucru, pe care tótă lumea îl cunósce.

Constatăm că atunci statul nostru era Ungaria, în care încăpeau tóte naţionalităţile, ce-l compun, între cari şi cea magiară era după lege numai naţionalitate, astădi deşi neabrogată, nu se mai consideră aceea lege, Ungaria nu mai esistă nici ca noţiune geografică, ci numai Magiaria, în care elementul magiar forméză „naţiunea", ér celelalte numai aluatul, carele până atunci trebue frămêntat, până când se va lipí de naţiune şi cu ea împreună va forma un corp omogen şi în limbă şi în aspiraţiuni.

Acésta este situaţiunea faptică, creată de guvern.

Mai mult progres, nici cel mai impacient şovinist magiar nu-şi póte închipuí.

Ei bine, cine are dar nevoie de noul partid, dacă nici „naţiunea" nu-i simte necesitatea?

Contele Apponyi în prima linià, apoi o mulţime de paraponisiţi şi flămêndi şi însetoşaţi după posturi!

Écă acestea au nevoie de o „losincă" modernă ca sĕ ajungă la putere.

Sibiiu, în 4 Decembre.

Profitând de posiţiunea favorabilă, în care sĕ află adi, Germania a încheiat cu statele din centrul Europei convenţiuni comerciale de mare importanţă.

Un atare stat contrahent este şi statul nostru.

Ungurii totdeuna nemulţămiţi cu comuniunea vamală, ce esistă între ei şi Austria, par a nu fi prea încântaţi de noua convenţiune deşi sĕ afirmă, că tocmai în punctul cei privesce pe ei, Germania ar fi făcut cele mai favorabile concesiuni

Ei ar dori ca Ungaria sĕ devină preste nópte un stat industrial, şi a dori totodată sĕ remână şi un stat agricol de prima ordine în centrul Europei.

Acésta, sĕ vede, nu merge.

După natura lucrului şi după teoria împărţirei muncei este preste putinţă ca un stat sĕ fie deodată şi stat cu industrie mare şi stat cu economie estinsă.

Ori una, ori alta.

Vorbirea cancelariului Caprivi, prin care apără convenţiunile încheiate este dovada cea mai puternică, că nu poţi fi totdeodată protecţionist, fără sĕ faci concesiuni liberului schimb.

Fostul cancelar cădduse în erórea de a protege pe agrarii din Germania, făr sĕ se cugete, ca prin o atare mĕsură închide şi porţile esportului productelor industriale şi pe cât face unora hatîruri, pe atât păgubesce pe alţii.

La încheierea de convenţiuni nu pot veni în consideraţiune numai momentele economice.

Trebue adecă, ca statele contrahente sĕ pună un pond óre-care şi pe momentele politice.

Nu'ţi póte fi prieten acel stat, care îţi pune jugul economic în spate, te despóie de avutul teu

---

FOIŢA.

Din literatura populară a Zarandului.

(Urmare.)

Colinda 41.

(din comuna Vaca).

Stântă-i draga Duminecă
Diminéţa s'o sculat
Faţă dalbă şi-o spălat
La sluşbă ş'o mânecat
Şi 'napoi de s'o 'nturnat.
Sfântă-i draga Duminecă
Prânzul bun ce şi-l gătia
Prândușel de meluşel
Meluşel de 9 (d) oi
Şi de nóuĕ primăveri
Ş'aplecat la 9 oi.
D'óspeţi buni, pre cine ascéptă
D'óspeţi buni pre domni din ceriu
D'unde vestea le mergea
Tocmai bine se gătea
Cu cătane d'olomane
Cu căruţe ferecate
Cu doi cai buni domneşti
Şi 'ntracolo apropia
Cătră sfânta Duminecă,
Sfântă-i dragă Duminecă
Preste ce codri-mi trecea
Câmpii mai bine 'nverdia.
Preste ce câmpi-mi trecea
Codri mai bine'nverdia.
Preste ce holde-mi trecea
Holde mai bine-mi cocea
Şi într'acolo apropia
Cătră sfânta-i Duminecă
Sfânta-i dragă Duminecă
Tot în cale le deteră
Tinse braţe şi le prinse
Şi în casă că le duse
Şi pre sfânta-i Duminecă.
Sfântă-i draga Duminecă
Tinse mâna şi le rupse,
Şi din casă că le duse,
Şi pe vase de le puse,
Şi pe vase şi pe dor
Cam 'naintea domnilor.
Domnii dacă le vedeau
Toţi în talpe sĕ sculau
Du'nde prinse a (d) aldui
Tótă casa, tótă masa
Şi pe sfânta Duminecă
Tri dile cu nopţile
Dacă dilele 'nplinia
Domnii afară cereau,
Sĕ cereau şi eşau
Astai mândră de colindă
Sus la ceriuri s'o înălţăm
Şi cu dalba-i sănĕtate
Pe la gazde pela tóte

Colinda 42.

Cea săntă Mărie
Joi Domnul, Domnului Dómne!
Ea şi-a mânecat
La râuţ de róuĕ
Miljoc de isvor,
Tufă de bujor,
La faţă sĕ-şi iee
Păuă 'n faţă şi lua
Pre fiu şi lăsa
Şi se cam uita
Cam în sus spre mare
Spre razim de sóre
Eea de miş vedea
Dragi colindători.
Cum îi ascepta
Cu jele i întreba
Dragi colindători,
Pe unde aţi umblat
Sciu c'aţi colindat,
Sciu, că n'aţi vĕdut
Drag fiuţ de a meu!
Nu noi n'am vĕdut
Că sĕ-l fi vĕdut
Nu l'am fi cunoscut,
Cum sĕ nu-l cunósceţi,
Că fiu-i cunoscut
Din lume din tótă
Şi din voi din toţi,
Că căluţul lui
Negru pantaler,
Şi şeuţa lui
Gura leului,
Şi frâuţul lui
Gura cerbului
Chinguliţa lui
Para focului,
Corbacelul lui
Şerpe veninos,
Căciuliţa lui
Roşa de rontac,
Puşculiţa lui
Fulgerul de véră,
Săbiuţa lui
Fulgerul de séră.
In degetul cel mare
Un inel de sare,
In degetul cel mic
Un inel d'argint
C'aşa l'am vĕdut
Colo sus mai în sus
Sus la Rusalim
Greu resboiu ţiind,
Cu câni de jidovi,
Jidovii în mânie
Ér Domnu în pustie,
Unde cucul cântă
Nime nu-l ascultă,
Unde lemnu cresce,
Nimeni nu-l cioplesce
Pică putrezeşte,
Astai mândră de colindă
Sus la ceriuri s'o înălţăm
Si cu d'albai sănĕtate
Pe la gazde pela tóte
Şi te gazdă veselesce
Cótă colaci bărbătesce
Pe colac ş'on godinac.

La fie-care rênd se repetéză: „Joi Domnul, Domnului Dómne".

(Va urma).

și nu'ți face nici cea mai mică concesiune față cu interesele ce le ai.

Un motiv, că între Austro Ungaria și România nu sĕ pot stabili raporturi de sinceră pretinia este și modul, cum aceste state privesc unul la altul în cestiuni economice.

Inainte de acésta cu 15 ani, România era un stat vasal, și pentru ca sĕ și asigure unele prerogative politice, a jertfit bucuros o parte a intereselor ei economice.

Așa se esplică, că bărbații de stat ai României în vederea evenimentelor ce se pregătiau, s'au arĕtat dispuși a încheia un tractat de comerciu cu Austro-Ungaria, care în cele economice a fost împreunat cu perderi considerabile.

Indată ce a ajuns sĕ i-se recunóscă independența, România ca regat, numai era în stare sĕ facă acele concesiuni, pe care le a făcut ca principat.

Și dacă lucrurile nu au ajuns la o ințelegere, magiarii au cel mai mare merit în privința acésta.

Șicanele dela vame sunt cunoscute și copiilor.

Poporul român dela margine, acel popor care de sute de ani a întreținut cel mai viu comerciu cu statul român de peste Carpați, ni-ar sci spune întrebat fiind, despre tóte pedecile, despre tóte greutățile ce s'a pus în cale la frontiera ungurésca, ca sĕ nu pótă face nici un negoț.

Sate întregi au dat înderăt, cu miile au emigrat ómenii în țĕrile dunărene și industriașii sași numai ei o sciu cum o dau, de când cu rĕsboiul vamal.

Germania, care se credea atât de puternică, a făcut mari concesiuni la încheierea tractatelor, și de bună sémă nu le a făcut decât silită de împregiurări economice, cât și politice.

Simpatiile austriacilor și chiar și ale ungurilor, nu le putea avé, până ce le esploata pe terenul economic, până ce le făcea atâte greutăți.

Dar mai venea un moment decidĕtoriu.

Sĕ scumpiră în mod inspăimêntător victualele în Germania, și socialistii, cari căutau după arme contra guvernului, le aflau tocmai în procederea acestuia, de a opri productele strĕine la graniță, a le tacsa cu imposite grozave, ca așa sĕ facă un monopol pentru producenții din țară, în contul celor ce n'au moșie, în contul clasei amploiaților și a industriașilor.

Și dacă Germania nu a mai fost în stare sĕ țină murii chinesesci, cu cari închise fostul cancelar granițele, imposibil este, ca se nu vină și cei din Austro-Ungaria la aceleași resultate.

Victualele în Ungaria au ajuns prețuri nemai pomenite.

Sĕ face esportul pe scară întinsă în Germania, fără ca sĕ vie din orient nimica.

Până când póte dura acésta?

Noi credem, că ḑilele sunt numĕrate.

In orașe ca Sibiiul, oraș proverbial de ieftin odinióră, sĕ ridică voci în ședințele representanței pentru de a se concede, ca sĕ aducă carne din România.

Și dacă concesiunea nu s'a dat aḑi, nu urméḑă că mâne, când poporul va începe a simți tot mai tare prețurile cele ridicate ale cărnei, sĕ nu vină sĕ céră mai cu insistință eventual chiar sĕ facă și larmă, că pentru lucruri de nimica, pentru pretecste de morburi de vite sĕ închid granițele, ca agrarii din Ungaria sĕ se îmbuibe și sĕ aibă ocasiune a sĕ rehabilita pe contul publicului consumătoriu.

Momente politice de prima ordine vor trebui sĕ vină și sĕ siléscă pe unguri sĕ facă concesiuni, dacă mai au milă de cetățeni, cari cu anul nu mai pot gusta carnea și vinul, care în anul acesta a fost scos afară cu ridicata, încât în țéră fórte puțin a rĕmas.

Poporul nu póte trăi aici în așa scumpete, ca în Viena și Berlin, căci aici câscigul este fórte redus și îndată ce poporul pricepe, că de unde îi vin greutățile, el va începe a murmura și murmurul poporului trebue se treḑéscă pe cei îmbuibați.

Introducerea

„statutului fondului de pensiune al archidiecesei gr. or. române din Transilvania“ sau pensionarea preoților români gr. or.

(Incheere).

Noi, precât putem da cu socotéla despre ideiele conducĕtóre ale referintelui statutului, credem că greutatea a fost la formarea capitalului pentru pensiuni și tot aceasta greutate s'a întimpinat și la formarea mijlócelor. Fonduri nefiind și capitalul necesar a fost greu a se forma din contribuiri. La acest defect sĕ punem mâna la pept și sĕ ḑicem, pĕcatele nóstre ale preoților, că nu ne am îngrijit a forma fonduri și pentru noi.

Contribuiri mai mari ca la Asociațiunile de asigurare nu le pot plăti preoții nostri, deórece maioritatea (clasa a III) n'au venit, sunt lipsiți.

Un confrate I. P. în Nr. 118 al „Telegrafului român“ fiind d-sa din protopopiatul al Sibiului scrie: „solvirea acestor cuote pentru noi preoții, cari n'avem nici un finic salar fics, este anevoiósă“.

Din acestea rees dóuĕ adevĕruri. Capitalul pentru pensiuni nu sunt decât unele contribuiri modeste dela fondul rudolfin și preoții nu s'au putut supune la contribuiri mai mari pentru-că étă nici tacsele cele mici de 80 fl. 120 și 160 fl. în 24 rate nu le pot plăti, de acésta s'a prevĕzut ca pensiuni numai 200, 300, 400 și 600 fl. cu atât mai mult, că preoții servesc, dacă nu sunt bolnavi, până la mórte.

Astel fiind starea faptică a statutului ḑicem:

Sĕ'l primim, că mai bine este se avem ceva ce se póte, de cât nimica, mai bine este sĕ fie un preot nenorocit, o vĕduvă suferindă ajutată anual cu ceva de cât cu nimica. Ar fi o neînțelepciune a nu primi contribuirile archidiecesei cu a 4 a parte din fondul Rudolfin, cu venitele tipografiei archidiecesane, cu venitele parochielor vacante, cu tacsele dela esamine etc. Din tacsele preoților nu se póte forma capitalul pentru clasa a III-a de 400 fl. pentru classa a II-a de 600 fl. a pentru classa I de 800 fl. care sĕ dea procentele pentru pensiune de 200,300,400 și 600 fl. pe an.

La nedumerirea, că statutul nu e drept, nu e perfect, găsim a ḑice, că nu s'a putut urma uniformitatea, fiind că profesorilor li se trag tacse mai mari din salarele lor.

Avênd statutul de pensiune scăderile sale, scim că ori ce lege nu póte fi perfectă așa și ori și ce statut numai pracsa îi arăta defectele lui și se póte corege.

Găsim deci în interesul preoților din classa a III-a a-ne da părerea, că conform § 14 linea ultimă și § 31 din statut „vĕḑêndu-se prospecte ca fondul va putea suporta pensiuni mai mari se póte urca suma macsimală a pensiunei“.

Éră cât pentru modificarea statutului § 31 prevede: „Propunerile de modificare pot veni prin Consistor etc“.

Étă că posibilitatea îndreptărilor o prevede statutul des amintit, numai răbdare și stăruință sĕ avem.

Țiind mult la ajutorul cât de cât al preoților nostri sunt de părere, ca sĕ nu se retragă a se declara, că primesc statutul de pensiune, ci primindu-l sĕ ceară după cinci ani prin Ven. Consistor la sinodul archidiecesan ameliorarea statutului de pensiune din următórele motive:

Preoțimea Archidiecesei în mare parte fiind săracă ni-'și va putea plăti tacsa fundamentală provĕḑută în § 4 p. 2 și deórece la cei salarisați conform §-lui 8,14 și 18 din statut sĕ va plăti pentru pensiunea conform salariului și după 30 de ani de serviciu, Ven. Consistoriu se vie cu propunerile sale în legătura cu instrucțiunea ce se prevede în 8,33 din statut cu următórele ameliorațiuni.

1. Tacsa provĕḑută în § 4 p. 3 și § 7 din statutul de pensiune cu 2 procente de 2 fl pe an in 10 ani, care fac 40, 60 și 80 fl. o va plăti fiecare preot.

2. Tacsa fundamentală provĕḑută în § 4 p. 2 și § 5 din statut de 20 de procente de 80, 120 și 160 fl, în 24 de rate în doi ani se va plăti din cutiele bisericelor în 4 rate, precum sĕ plătesce din aceleași cutii tacsa de 18 fl. pe an la fondul de pensiune al învĕțătorilor pentru fiecare învĕțător.

Credem că pentru preot, care e mai mult decât invĕțătoriul, care e directorul scólei nu va fi nimenea în contră de a nu plăti pre lângă cele provĕḑute în § 8 din statut pentru cel din clasa a III-a 20 fl. pentru cel din clasa a II-a 30 și pentru cel din clasa a I a 40 fl. pe an din cutia bisericei și este și posibil tocmai și acolo unde biserica n'are avere, prin repartiție pe parochieni*). Acéstă indatorire sĕ se cuprindă în statut.

3. Confom §-ior 14 și 31 din statutul de pensiune V. Consistor se așternă propunere de modificare sinodului archidiecesan în aceea direcțiune: Preoții grceo orientali ai archidiecesei sĕ capete suma pensiunei cum se prevede în § 14 pentru profesori conform salarielor lor de 400, 600 și 800 fl. éră protopopii de 1200 fl. după un serviciu de 40 de ani.

Negreșit, că se vor mări tacsele anuale.

Voind astăḑi un bine mai mic pentru mai tărḑiu la o necesitate mare, decât o amânare și împedecare, am scris acestea. *Preotul A.*

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“

Sadu, la 6 Decembre, 1891. Intre multele instituțiuni culturale, un loc de onóre ocupă și ḑiaristica. Fie-care jurnal, fie acesta politic, literar, bisericesc, 'și are programul seu, și în marginile acelui program, trebue sĕ se misce. „Tribuna“ încă trebue sĕ aibă vr'un program. Chiar cu risicul de a fi luat și eu, cum se ḑice, la trei pĕrale, — trebue sĕ constat, că are un program amestecat cu o dosă bunicică de maliția.

Nu e lucru ușor sbiciuirea rĕului, căci greutatea zace în recerința, ca rĕul sbiciuit sĕ fiă înlocuit cu binele.

Procederea „Tribunei“ în unele casuri însĕ, eu pot sĕ ḑic, că e tocmai contrară. Ea crede, că sbiciue rĕul, dar în realitate mai mare rĕu produce, mai mare scandal causéză.

Dar sĕ vin la concret. — Venindu-mi în mână Nr. 266 din „Tribuna,“ am dat preste articulul „Earăș un act rușinos.“ Curiositatea m'a îndemnat sĕ cetesc cu cea mai mare atențiune atât cerculariul Preasânției Sale episcopului Mețian cât și comentarea ce o dedică „Tribuna“ acestui cercular.

Cerculariul din cestiune, după părerea mea, e o adevĕrată pastorală, care nu are alta de scop, de cât promovarea religiositățel, a moralitățel și a vaḑei preoților din diecesă, prin însași ținuta acestora ca atari.

Astfel de pastorale vedem, că a îndreptat și apostolii și următorii acestora. Așa Pavel către Rom. C. 12, v. 11 ḑice: „Fraților, nu fiți leneși în afaceri, ci ferbinți în spirit și în purtarea vóstră, servind Domnului.“ Acelaș în a II a epistolă către Corinteni C. 3 v. 11 ḑice: „Auḑim fraților, că unii din voi umblă fără de rênduială, nimic lucrând“ ș. a.

Cine va cuteza a afirma, că apostolul Pavel a declarat pe romani și pe corinteni, respective pe antestătătorii bisericei acestora, de depravați, cum ḑice „Tribuna,“ că face Părintele episcop Mețian prin pastorala Sa?!

Dacă deci archiereii de aḑi urméză învĕțăturilor apostolesci, îndemnând ca nesce părinți pe fiii lor la susținerea religiosității, a moralitățel și autorității preoților prin însași conduita acestora, atunci acei archierei 'și împlinesc numai sânta și greau lor datorință. Și eu cutez a afirma, că Preasânția Sa episcopul Mețian prin cerculariul menționat și-a împlinit numai o sântă datorință față cu Sine și față de biserica Lui încredințată.

„Tribuna“ însĕ susține, că prin acest cercular episcopul Mețian „'și dă un testimoniu de paupertate în păstorirea Sa archierésca,“ și că „dă în mâna dușmanilor némului nostru o nóuă armă.“

Sĕ-mi erte „Tribuna“; nu pastoralele archieresci dau armă nóuă în mâna dușmanilor némului nostru, ci desbinările și certurile dintre noi, dar cu deosebire maniera de personalități, de care pasiune pare a fi acéstă fóiă predominată; căci *„inter duos litigantes, tertius gaudet.“*

Domnii dela „Tribuna“ în zelul lor au degenerat din interconfesionali în liber creḑĕtori și ca atari nu mai țin la cuvintele scripturei. Fapt. Apost. C. 23. v. 5. „Nu am sciut fraților, că este archiereu, căci scris este, pre mai marele poporului teu sĕ nu-l grăesci de rĕu“.

Nu e tocmai lucru frumos a te acăța mai de una, mai de altă persónă, fie acésta și un mireau; cu atât mai puțin competentă este o fóie politică, cum e „Tribuna“, a tracta cu archiereii în afaceri pur bisericesci, în astfel de mod, după-cum vedem, că a tractat cu episcopul Mețian în afacerea cu cerculariul seu. Ar fi timpul suprem sĕ se mai curme odată personalitățile și atunci dușmanii némului nostru vor avé cu una armă mai puțin.

Aceste le doresc eu, carele nu sum nici din diecesa Aradului, nici din pomul familiar al episcopului Mețian, ci un fiu al bisericei.

I. Popovici,
preot în archidiecesă.

Cronică.

Budapesta, în Decembre 1891.

(Câteva aforisme vechi și nóue. — Cato stoicul. — Ugron independentul. — Apponyi naționalul. — Activiști și pasivisti. — Szilágyi în Pojon. — Anii buni și anii rei. — Deruta economică. — Ajutoriul numai la Dumneḑeu).

Câteva aforisme latine de alui Catone, ori cât de vechi ar fi ele, au totuși un interes actual, și un preț pentru tóte timpurile.

Deo supplica: — Rógăte lui Dumneḑeu.
Parentes ama — Iubesce pe părinți.
Datum serva — Ce ai primit ține.
Saluta libenter — Salută pe alții voios.
Maiori concede — Celui mai mare sĕ fii îngăduitoriu.
Magistratum metue — Temete de superiori.
Rem tuam custodi — Grigesce de averea ta.
Diligentiam adhibe — Sĕ fii sirguincios.
Mutuum da, cui des, videto — Dă împrumut, și veḑi cui dai.
Coniugem ama — Iubesce pe socia ta.
Aequum iudica — Sĕ judeci ecuitabil.

---

*) Bine ar fi, dar ne îndoim că se va puté esecuta. Not Red.

Nr. 131 Sibiiu, Joi, 12/24 Decembre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Partid naţional magiar în Magiaria.

Budapesta, 8/20 Decembre, 1891.

II.

Contele Apponyi, dacă ne aducem bine aminte, de 20 de ani este membru al parlamentului Ungariei.

Este un bărbat fórte talentat, şi astădi se póte dice, întâiul orator în parlament.

Om cu cunoscinţe vaste, ambiţios, pe carele nu numai alţii il consideră, dar şi el însuşi se consideră pe sine de bărbat de stat consumat.

La inceputul carierei sale aparţinea la micul grup al conservativilor, carii sub conducerea baronuli Sennyei de voie de nevoie făceau parte din partidul deakist, pentru-că în Ungaria nu erau prospecte de a se puté forma un partid conservator, — şi ca atari ocupau loc in parlament pe bancele dreptei estreme, de atunci până astădi a făcut o tură până în nemijlocita vecinătate a kossuthistilor din stênga estremă, ba la Cluş şi-a putut constitui partidul numai sub auspiciile şi cu ajutoriul acestora.

Ca tinĕr crescut la iesuiţii din Kalksburg şi fiu al conducĕtoriului aulicilor aristocraţi pancatolici, la început numai cu puternicul sprigin al episcopatului catolic a ajuns in parlament, — de acel sprigin se bucură şi astădi, dar cu escelentele sale facultăţi şi-a sciut asigura popularitate şi la alţii.

Deja in partidul lui Deák se avêntase la rol de fruntaş al partidului, în urma fusiunei partidului deakist cu Tisza însĕ, şi el, dinpreună cu Szilágyi Dezső, Eötvös, Grünwald şi alţi fruntaşi deakisti, sub pretecst că sunt îngrijaţi de sórtea dualismului în mânile fostului aprópe kossuthist Tisza, au eşit din nou plămăditul partid „liberal" şi au format un partid „oposiţional pe basele dreptului public" mai târdiu „oposiţional moderat".

Unul din generalii — capii, acestui partid era Apponyi dela început, în urmă după-ce l'a părăsit Szilágyi, a rĕmas singur şi astădi tótă lumea îl recunósce de capul partidului.

Fiind că basele pe care s'a format acel partid erau identice cu ale partidului liberal, şi fiind că în adevĕr numĕră între membrii sei cele mai escelente capacităţi eşite din partidul liberal, lumea maliţiósă, nu credea, că Apponyi şi soţii au părăsit pe Tisza pentru-că se temeau, că Tisza va periclita împăcăciunea cu Austria, ci pentru-că nu credeau în reuşita lui Tisza, şi sperau, că pe astă cale mai curênd îl vor moşteni în fotoliurile roşii.

Dar s'a păcălit urît Apponyi, pentru-că pănăcând soţii sei de mai nainte Sennyei, Kállay, Szőgyény-Marich şi Khuen Hederváry de mult ajunsese deja la portofoiuri de ministri şi alte demnităţi înalte, el tot mai avé sĕ se lupte de o parte cu vênjosul Tisza, de altă parte cu vecinii sei kossuthisti, cari chiar pentru înfrăţirea democraţilor cu el ca clerical conservator, poreclise partidul seu de „habarék párt" — partid de „adunătură".

Sennyei a fost cel dintâiu, carele în parlamentul Ungariei a avut curagiul sĕ timbreze administraţia municipală unguréscă de „asiatică" şi sĕ céră administraţie de stat.

Apponyi, carele deja din casa părintéscă eredise aplicare spre omnipotenţă din sus în jos, pelângă apărarea baselor create de Deák, şi-a susceput în programul seu ideea lui Sennyei — „administraţia de stat", credênd, că dacă i-va succede a cuceri aderenţi pentru acéstă losincă, cu atât mai uşor va trânti pe municipalistul Tisza, şi cu amicul se Grünwald împreună au agitat împreună bărbătesce pentru acésta ideă, dar ca sĕ nu apară în jos ca aristocrat încăpĕţinat şi în sus ca aulic după tradiţiunile familiare legate de numele seu, maşina absolutistică o ungea cu câteva picături de oleu democratic, cerênd ca recompensă pentru confiscândul-l drept de alegere al funcţionarilor autonomie şi controlă mai mare decât astădi în municipii şi în comună, apoi ca pilurile se apară mai dulci pentru magiari, le punea în vedere ca pe astă cale va deveni statul magiar mai consolidat şi mai puternic înafară şi în lăuntru faţă cu naţionalităţile, ér în sus, a început a rivalisa cu kossutistii în cestiunea armatei.

Cu aceste mijlóce după o luptă de 15 ani i-a succes a cuceri mare teren pentru ideea sa, dar cu Tisza şi-a dat de om.

Tisza a sciut sĕ esploateze terenul pregătit de Apponyi în favorul seu.

Idea absolutistică alui Apponyi îi venia bine la socotélă ca pe faţă sĕ o combată ca „liberal", dar în faptă sĕ o realiseze cu încetul.

Astfel ca pasul prim în acéstă direcţiune, a lipsit municipiile şi comunele de dreptul de candidare, încât astădi alegerea funcţionarilor este numai o ficţiune, căci ales numai acela póte deveni pe carele îl candidéză guvernul prin organele sale, ceea ce este identic cu denumirea, ce o doresce Apponyi.

Faţă de naţionalităţi, şi-a binemeritat numele de „sdrobitoriul" lor, ér în inima elementului magiar, nici odată nu va înlocui iesuitul Apponyi pe „papa" calvinilor Tisza.

In sus şi în afară Tisza a esoperat mai mult pentru magiari decât toţi antecesorii sei, şi ajuns odată în fotoliul ministerial, nu Apponyi dar nici chiar Irányi sau Ugron n'ar esopera mai mult între împregiurări normale.

Dar ca tóte în lume şi persónele se tocesc, şi Tisza după o domnire lungă de 15 ani a trebuit se facă loc altuia, acesta însĕ n'a fost Apponyi ci amicul ambilor contele Szapáry.

Apponyi ţine, că el a trântit pe Tisza în cestiunea armatei, Tisza, însĕ nu voiesce sĕ dee acéstă satisfacţie lui Apponyi, ci mai bucuros o dă lui Irányi în afacerea Kossuth, şi de aci şi-a luat pretecstul retragerei, făcênd promisiuni lui Irányi cu privire la „idolul naţiunei", despre care a priori scia, că nu va puté esopera consensul corónei şi astfel din persónă urgisită ce era la elementul estrem magiar ca ministru, prin căderea sa a câstigat în popularitate.

Apponyi cu căderea lui Tisza vedea apropiindu se cu paşi repedi timpul, când îşi va vedea realisată ambiţiurea de a conduce destinele Ungariei, şi mai cu sémă când vĕdû că amicul seu personal, contele Szapáry presentéză parlamentului proiectul de lege pentru administraţie de stat, îndată întórsă dosul soţilor sei de luptă în cestiunea armatei, kossuthistilor, şi sări într'ajutoriul lui Szapáry ca se scóţă la cale copilul adoptat de Szapáry pentru care însĕ îşi reclamă dreptul de paternitate. Luni de dile a lucrat cu tot zelul ca sĕ perfecţioneze proiectul, în parlament încă la spriginit cu partidul seu cu tot, cu tótă căldura, înghiţind hapurile amare ce i-le dau fostii sei amici şi combătênd pe contrarii administraţiunei de stat mai aspru decât însuşi guvernul.

Tóte acestea servicii le făcea Apponyi guvernului „firesce" *gratis*, numai de dragul principiului, — dar lumea maliţiósă tot nu da credĕmênt acestei dragosti platonice, pentru că în politică contrarii nu se unesc de flori de cuc — era lucru sciut că creată odată legea pentru care a luptat atâta timp un bărbat ca Apponyi, negreşit se va crea şi puntea, pe care sĕ pótă ajunge el a o pune în viaţă.

Dar fatalitatea nici de astă dată nu l'a părăsit pe Apponyi, stânga estremă şi lui şi lui Szapáry le-a tras o dungă grósă preste socotélă, şi cu o obstrucţiune bine organisată, înnecară copilul în scaldă. Szapáry îşi reduse la doi §§ proiectul prelucrat în detaiu şi argumentat cu ajutoriul lui Apponyi, sus-

---

FOIŢA.

Din literatura populară a Zarandului.

(Urmare.)

Colinda 43

(din comuna Uibaresci.)

Fericat ferice
De cine-i ferice,
De-o boieriu bĕtrân,
Ce locşor mi-ş are
Locşor bun de raiu
La mésă galbenă
Galbină de céră
De-asupra pe mésă
Mândru mĕr vălit.
Vênăt înflorit
Cu flori de argint
Cu mere de aur;
Raiul d'abura
Mĕrul clătina
Mere de-mi pica
De-asupra pe mésă,
Cam naintea lor boeri,
Boieri stau şi alegeau
Domnii din ceriu îi priviau
Şi din graiu aşa grăiau!
Hăi! boier bĕtrân!
Ce tu de ţi-ai dat
De ţiai capĕtat
Locşor bun de raiu
La masă galbină,
Galbină de céră?
Dór tu de ţi-ai dat
Plug suruţ de boi?
Dór tu de ţi-ai dat
Mii dalbe de oi?
Dór tu de ţi-ai dat
Sute-mi de florinţi?
Nici eu nu mi-am dat,
Plug suruţ de boi.
Nici eu nu mi-am dat
Sute-mi de florinţi!
Şi eu că mi-am dat
Tot în prescurele
Şi cu luminele
La dalbe biserici.
Tot de acele-am dat
De mi-am căpătat
Locşor bun de raiu
La masă galbină,
Galbină de céră.

Colinda 44

(din comuna Ribicióra)

Sus în dél la Rusalim
Este-on brăduş rămurat
Cu clómbele derimat
Şi un pătuţ de bumbac,
Da'npătuţ cine-i culcat
Maica sfântă con fiuţ în braţe.
Fiuţ plânge stare n'are
Maica sântă-l mângăiare:
Taci fiule, taci dragule,
Maica tie ţi-o aduce
Dóuĕ mere, dóuĕ pere
Sĕ te joci fiuţ cu ele.
Fiuţ plânge stare n'are
Maica sântă-l mângăiare:
Taci fiule, taci dragule,
Maica ţie ţi-o aduce,
O mătură 'nvlăgurată,
Şi pulberea măturată.
Fiuţul din graiu grăiare:
Că eu nu plâng de aceeare
Ci se uită, maică uită
Pe sub póla ceriului
Lemnariu crucea făcênd,
Şi pre fiu restignind,
Cu cuiţe prin pălmiţe
Şi piróne prin picióre.

La fie-care rênd sĕ repetéză; „Lin, lin, linmolin".

Colinda 45.

Feciorită d'ocheşiţă
Intrébă, întrébă, marii de boeri
Dup'o dalbă de fetiţă,
Ce ţi-s ochii argintaţi
Şi sprâncene aurite
Şi în faţa obradului
Scrisă-i spuma laptelui.
Pe deasupra ochiului,
Scrisă-i péna corbului.
Ce boieri mĕ dispitiţi
Că voi boeri bine sciţi.
Bine boieri ca şi mine,
Că am 3 fraţi la 3 băi,
Un frate aur bate,
Un frate argint scură,
Un frate ferul lucréză.
Şi pe mine mor mânat
Intr'e sântă Duminecă
Sĕ mătur curţi şi palate
Cu gurguiul cismelor,
Cu ciucurii brânelor
Şi cu póla crătinţii,
Şi cu vêrful cosiţii
Cu vêntul cerceilor.
Eu am fost ludă şi bolundă,
Că m'am dat şi m'am uitat
La Domnica zăbrălnica,
Şi deacolo mi-o sărit
Trei schântei de argint
Tomna 'n ochi m'o nimerit,
Atunci ochii or arginţit
Şi sprâncene-or d'aurit.
Şi 'n faţa obrazului
Scrise spuma laptelui
Pe din sus cu firuţ tras,
Si fii veselă fecióră
Sĕ te domnul veseléscă
La mulţi ani cu veselie.

Colinda 46.

Doi şeduţi mai şeduţi Dómne?
Doi domni mari din ceriu, Dómne,
La mĕsă galbină, Dómne,
Ei de ei sĕ 'ntrébă Dómne,
Unul pe altul, Dómne,
Care îs mai mari, Dómne,
Sântu Petru grăiare Dómne,
Din domnie mare, Dómne,
Esci Dómne mai mare, Dómne.
De dile bĕtrâne, Dómne,
Sum eu mai mare Dómne.
Dacă esci mai mare, Petre,
Ţie îţi-voiu dare, Petre,

ținênd numai principiul, ér punerea lui în lucrare amânându-o pe timpuri mai bune, când va avé de a face cu alt parlament.

Apponyi rĕmase cu buzele umflate, dar în furia sa se și resolvì a da mâna măcar și cu infernul, numai sĕ trântéscă pe Szapáry.

Fondul de pensiune al preoților nostri.

In sesiunea trecută asinodului nostru din archidiecesa Transilvaniei s'au votat statutele fondului de pensiune pentru preoții nostri și la rêndul seu le-am publicat în ḑiariul nostru.

Le-am publicat, ca sĕ vină de timpuriu la cunoscința celor interesați, le-am publicat, ca ómenii nostri, cunoscênd întreg cuprinsul lor, sĕ-și facă sémă cu punctele ce-i privesc, sĕ se pregătéscă din bun timp și fie-care sĕ-și pótă întocmi trebile sale de așa, ca venind timpul punerei în lucrare sĕ fie pe deplin orientat.

Nu ne-am putut închipui, că o atare lucrare va întêmpina la unii din cei interesați scrupuli, ci am creḑut, că cu însuflețirea cu cari au fost votate statutele, cu aceea și dór mai potențată însuflețire vor fi îmbrățoșate salutarele disposiții, ce privesc pe preoții nostri la cas de neputințe și bĕtrânețe și dór și mai mare pond am pus pentru casul de mórte al preotului nostru, când sĕrmana soție preotésă rĕmâne fără pic de sprigin și ajutoriu.

Credințele nóstre au fost întărite chiar și prin actele, ce au sosit la consistoriu dela singuraticele sinóde protopresbiterale.

Sinodul protopresbiteral al Brașovului a cerut cu însistință întemeierea fondului, căci la din contră 'și vor crea ei înșiși un atare fond.

Sinodul protopresbiteral al Sebeșului, asemenea dorințe a manifestat și dacă am merge mai departe am vedé și pe cei din tractul Têrnavelor în acelaşi sens solicitând și rugându-se.

In colónele acestui ḑiar s'a scris despre acésta cestiune înainte cu ḑeci de ani și dacă se cere, vom produce doveḑi.

S'a acusat chiar V. consistoriu, că nu pune în lucrare crearea unui fond atât de simțit de întrégă preoțimea.

Ei bine, după atâtea rugări, după atâtea solicitări era prea firesc, ca consistoriul nostru sĕ caute a resolva cestiunea declarată de arḑĕtóre.

A supus deci sinodului un proiect și sinodul întreg afară de un singur domn protopop l'a primit de basă la desbaterea specială și lucru firesc cu unele modificări neesențiali s'a și primit în special, și așa a devenit lege obligătóre pentru toți.

La redacțiunea nóstră au sosit nenumĕrate scrisori dela cei interesați, în cari preoții nostri dau laudă lui Dumneḑeu, că a sosit și acel timp, de pot închide ochii mai liniciți, ca și cum trebuia sĕ se întêmple cu antecesorii lor, cari cu grea inimă sĕ despărțiau de ai sei, sciind starea în care i lasă.

Dacă și fóia nóstră are numai încâtva meritul de a fi contribuit la realisarea ferbintei dorințe a preoțimei nóstre, ea nu revindecă nici acel mic merit ce ar avé.

Biserica a vorbit și glasul bisericei trebue sĕ fie sânt înaintea unui servitoriu al altariului.

Ni s'a trimis și o părere contrară vederilor esprimate în statut.

Am publicat la rêndul seu acele vederi ale unui preot, ca sĕ nu ni se ḑică, că suprimăm și vre-o părere din alt punct de vedere ca al nostru, dar ne-am făcut reservele, am însoțit-o cu o notă, prin care am spus lămurit, că nu consimțim cu vederile ce le esprimă.

Nu avem pretensiunea sĕ credem, că statutul a ajuns culmea perfecțiunei.

Din contră, chiar sinodul archidiecesan și-a reservat dreptul ca după o pracsă de cinci ani de ḑile sĕ vină și sĕ măréscă sumele destinate ca pensiuni pentru preoți, îndată ce s'ar dovedi, că calculii de cari s'a folosit consistoriul nostru și i-a acceptat sinodul, sunt calculi, cari întrec asteptările.

Sciam, că preoții nostri, fiind ómeni luminați, ómeni cu carte, ómeni cu vederi limpeḑi, ómeni, cari sciu și trebue sĕ scie apreția greutățile începutului, vor resona în acest sens, și nu vor începe a avé nedumeriri, pentru că profesorii d. e. sĕ fie pensionabili după 30 de ani de serviciu și alte de aceste: acum, când cestiunea e pusă în lucrare, când deja au sĕ soséscă declarațiunile și materialul pentru de a înactiva fondul.

Dacă deci în óra ultimă vin și astfeliu de reflecsiuni, acele nu pot veni decât dela dușmani ai bisericei, dela reuvoitori ai preoțimei nóstre, dela ómeni, cari nu au suflet pentru orfanii ce rĕmân an de an de preoții nostri fără adăpost, fără avere și fără nici un sprigin.

Lege avem și după ea vom urma, ér nu după capriciile unor ómeni, cari până ce nu erau statutele votate strigau ca din gura șerpilor, aḑi când sunt în ajun de a se pune în lucrare, încep a se văera, că de ce nu s'a făcut pensiuni mai mari pentru protopresbiteri, pentru preoți și pentru ce nu li s'a dat voie preoților din clasa a III-a sĕ se înscrie în clasa I, lucruri, cari nu se puteau face la început, pentru de a nu periclita întrégă lucrarea.

In o lucrare trebue sĕ fie un sistem, trebue luat de basă o cheiă.

Cheia a fost parochiile.

Dacă ele contribue, nu pot contribui decât după o anumită cheia.

S'a ḑis undeva în statut, că comitetele și sinódele parochiale nu pot da ajutóre preoților acum la început, ca sĕ și plătéscă tacsa fundamentală?

Parochiile sunt autonome și control, nu se eserciéză în mod barbar și despotic de sus, ca ajutóre votate de comitet și de sinod sĕ nu se apróbe, mai cu sémă, că scim bine și noi, că preoții nostri nu sunt capitalisti.

Dar dacă nu pot solvi puținul, cum erau sĕ solvéscă cel mult?

Funcționarii din centru, cu mai mulți ani de servițiu au sĕ solvéscă până la o mie de floreni unul, nu i ajută nimene, și o vor face și ei cât de greu, dar o vor face, căci ca ómeni de ordine, ca ómeni ai disciplinei, ca ómeni, cari sciu apreția binele, nu pot sĕ nu o facă în interesul bine priceput al lor și chiar și al preoțimei preste tot, pentru-că mulți din ei nu vor căuta nici când sĕ se pensioneḑe, mulți nu au nici familie, care sĕ vină și sĕ apeleze la ajutoriu.

Dacă ar fi fost posibil și s'ar fi putut conta la sume mai mari din partea participanților, de bună sémă că firesc era, ca sĕ se decreteze pensiuni și mai mari.

Fondul de pensiuni nu e făcut pentru acei ce disprețuesc o sumă de 200 fl. ori de 400 fl. ci e făcut pentru că acestia dau contingentul cel mare, acestia simt trebuință și acestia au sĕ se bucure mai mult la timpul seu.

Dacă sunt între preoții nostri și așa ḑiși boieri, noi numai ne vom bucura, dar încât ei nu sunt mulțămiți cu disposițiile statutare, ei nu au sĕ se privéscă numai pe ei, ci sĕ privéscă la totalitate.

Atât simț de colegialitate trebue sĕ avem, ca chiar dacă pe unul ori pe altul nu ne mulțămesce întru tóte, sĕ nu căutĕm a zădărnici un lucru, făcut cu cea mai curată și nobilă intențiune, și cu o abnegațiune desinteresată din partea celor ce sunt chemați sĕ-l pună în lucrare.

Aceste eram ținuți sĕ le accentuăm la adresa altor confrați, cari vor sĕ fie mai cuminte ca lumea tótă, și cari puși la lucru, de sigur că ómeni fiind și ei nu ar fi fost în stare sĕ scótă la cale un lucru mai perfect.

Adunarea generală estraordinară a comitatului Sibiiu, din 21 Decembre.

Sub presidiul dlui comite suprem Gustav Thalmann s'a ținut eri o adunare generală estraordinară.

Nici o adunare nu a fost mai slab cercetată ca și acésta, deși la ordinea ḑilei au fost obiecte destul de importante.

Intre altele vom aminti punctul 2 din program referitoriu la emisul ministrului în causa pensionarei fostilor amploiați din scaunele Nocrichiu și Mercurea.

Nesuportând venitele fondurilor pensiunile comitetul permanent propune, ca sĕ se ia un împrumut cu replătire în 50 de ani și drept hipotecă sĕ se pună averile fondurilor respective.

Advocatul I. de Preda nu ar puté consimți, ca sĕ se pună și averile comunelor fostelor scaune ca hipotecă, dar și așa nefiind obiectul destul de bine studiat, propune, ca sĕ se ia de la ordinea ḑilei.

Membrul Parteniu Cosma nu are nimica în contra pensionărei fostilor amploiați, însĕ nu póte consimți, ca sĕ se facă împrumuturi pe atâta amar de ani și sĕ se pună ca hipotecă o avere a comitatului, eventul a statului, dacă s'ar primi administrațiunea de stat, și de aceea contra propunerei comitetului permanent propune, ca sĕ nu se contragă împrumutul în scopul amintit, căci și așa ministrul nu l'ar puté încuviința.

După unele deslușiri date de membrul Mangesius, președinte al sedriei orfanale, care susține propunerea comitetului permanent, propunerea membrului Preda pusă la vot cade, asemenea cade propunerea membrului Parteniu Cosma, fiind sprigiintă de 10 contra 12 voturi, între cele din urmă și voturile membrilor Dr. Aurel Brote și Nicolau Cristea.

Propunerea a picat deci cu cele dóuĕ voturi ale românilor.

La p. 3 împărțirea cercurilor electorale, municipale, membrul Nicolau Ivan primesce întreg proiectul de împărțire, ce s'a contemplat, afară de o mică modificare că adecă, comuna Rĕșinariu, care este în nemijlocită apropiere de Cisnădie, sĕ se ia dela cercul de alegere Sĕliste și sĕ se adnecseze la Cisnădie, ca sĕ-și pótă esercia și cei din Rĕșinariu dreptul de alegere.

Propunerea acésta fiind spriginită de membrul Parteniu Cosma, care a arĕtat și mai în detail causele, pentru cari ar fi de a-sĕ adnecsa Rĕșinariul la Cisnădie pusă la vot și spriginită de toți românii presenți (14) a picat, votând contra membrii sași presenți în sală, precum și toți amploiații până și vicecomitele, ca sĕ aibă o maioritate de 3 voturi.

Ad, p. 16 referitoriu la contragerea împrumutului pentru drumul de fer ia cuvêntul membrul Parteniu Cosma:

In meritul cestiunei n'am nici o observare, pentru-că luarea împrumutului eventual dela Universitatea săséscă este votată deja de altă adunare generală.

Cu privire la tecstul obligațiunei însĕ observ, că acela după părerea mea nu este destul de clar într'un punct.

Anume creditorul concede ca eventual, cu abatere dela planul de amortisare, comitatul sĕ achiteze și mai îngrabă capitalul cu restricțiunea, ca într'un an sĕ nu se achiteze mai mult de 200,000 fl. și ca desdaunare sĕ i-se plătéscă o provisiune de 2% dela capitalul achitat înainte de terminul stipulat.

Este întrebarea ca sĕ ne îngrădim în contra posibilității, de a se interpreta acest punt astfel, ca cu suma ce o va plăti comitatul a conto capitalului sĕ ni se cuiteze atâtea anuități, câte corĕspund sumei plătite și numai cu acelea sĕ ni se scurteze durata împrumutului, pentru-că în acest cas provisiunea creditorului ar fi prea mare în dauna comitatului.

Nu presupun despre creditor, că ar da punctului respectiv acéstă interpretare, dar în fine tot va fi bine sĕ ne îngrădim în contra tuturor eventualităților, căci „clara pacta, boni amici“.

Aș dori deci, ca în obligațiunne sĕ se facă provisiune clară în astă privință.

După-ce s'a desbătut acéstă cestiune pro și contra, advocatul Arz v. Straussenburg jun. a făcut o propunere positivă în acest sens, pe carea însĕ în urma observării dlui Dr. Wolff, că primindu-se propunerea ar fi necesară întrunirea Universității săsesci, lucrul s'ar prea amâna — a revocat-o.

In urma acestei revocări, dl Cosma a făcut propunerea positivă, ca în obligațiune sĕ se ḑică apriat, că după achitarea unei părți de capital, pe lângâ susținerea etalonului de interese staverit în ofert fără cuota de amortisare de capital, *numai capitalul restant se va fructifica mai departe*, fie prin facerea unui nou plan de amortisare între marginile terminului stipulat, fie după altă modalitate.

Acéstă propunere a fost combătută din partea preotului săsesc din Șelimber, Klein, și din partea referintelui ca superfluă, pentru-că de sine se înțelege, că dacă sĕ amortiséză o parte din capital, aceea nu se mai póte fruptifica.

Tulnicaș de aur, Petre,
De vei tulnicare, Petre,
La porțile deschise, Petre,
La mesele'ntinse, Petre,
La făclii aprinse, Petre,
La loc de hodină, Petre,
Ce s'or hodinire, Petre,
Tóte sufletele, Petre,
Sufletele greșite, Petre,
Nu le-om da perdute, Petre,
Ci le vom ținere, Petre,
Pă'n la judecată, Petre,
Ce s'or judeca, Petre,
Care ce-or făcut, Petre,
Dela nascerea ta-re, Petre,
Pă'n la mórtea tare, Petre,

Colinda 47

Dalbă feciorițâ,
Da n'uți pară rĕu
Și noi te-am căutat
Odată'ntr'un an.
Si eu ți-am dătut
Furcă pestrițucă
Și fus văruit,
Cu pristea de-argint,
Mirel tinerel.
Dacă tu miai dat
Și eu ți-am croit
Cămașe de in,
Croită pe fir,
Chetóre de ibrișin.
Dacă mi-ai croit
Și eu ți-am păḑit
Cununeaua tare
Și nóptea de róue,
Și ḑiua de sóre.
Fie-care rênd sĕ repețesce,

Comunicate de *Eremitul*.

La votare a căzut propunerea cu 15 contra 17 voturi.

Propunerea acésta a picat cu voturile dlor Dr. Aurel Brote şi Ioan de Preda.

Intre alte obiecte mai de importanţă vom amintí, că în comisiunea administrativă s'a ales dintre români dl Parteniu Cosma cu tóte 36 voturile date, în comisiunea economică, profesorul dela institutul nostru „Andreian“ dl Demetriu Comşa, ca substitut de fiscal s'a ales Arz v. Straussenburg junior, şi president al comisiunei pentru asentarea cailor dl Eugen Brote.

O cestiune de interes pentru publicul român a fost, cererea dlui Dumitru Banciu din Sĕliste, absolvent de farmaciă, pentru de a înfiinţa o farmaciă în Orlat. —

Comunele aparţinătóre cercului sanitar Orlat, şi anume Orlat, Gurariului, Cacova, Săcel şi Mag întrebate fiind, tóte s'au declarat pentru o apotecă în Orlat, fiind acum şi medicul cercual cu reşedinţa acolo.

Comitetul permanent prin referentul Dr. Süssmann propune ca sĕ nu se încuviinţeze cererea lui Dumitru Banciu.

Membrul I. a. de Preda face contra propunere şi o motivéză cu argumentele cele mai plausibile.

Membrul Mateiu Voilean sĕ miră, că în o cestiune atât de importantă comitetul permanent şi comisiunea sanitară pot avé alte vederi, de cât cele ce le reclamă cei interesaţi, poporul, care în casuri de morburi grave este silit de a alerga până în Sibiiu ori Sĕliste. şi până ce se reintórce cu medicina, bolnavul a închis ochii.

Arz v. Straussenburg, e de părere, că o apotecă bine organisată e mai de preferit în depărtare mare, de cât una mai puţin organisată în apropiere.

Membrul N. Ivan, nu scie pentru ce l dóre pe antevorbitoriu de fiitoriul apotecariu din Orlat. Acela şi va fi făcut séma cu sine şi cu tóte momentele, când a cerut apoteca.

Este just ca o poporaţiune de preste 6000 suflete sĕ aibă o apotecă. La Rĕşinari s'a dat, la Cisnădie s'a dat, tot aşa la Avrig, nu înţelege, că de ce sĕ nu se dea la Orlat, cu mai mult popor, când asta e reclamată şi nu e dovedit, că prin apoteca din Orlat s'ar slăbí apoteca din Sĕliste.

Tóte argumentele nu ajută nimica, cererea o a făcut Dumitru Banciu şi nu Serafin ori necsareva Klein, şi de aceea s'a respins cu 14 voturi contra 12 voturi ale tuturor membrilor români presenţi. Amploiaţii sasi cu vice comitele în frunte au votat, ca sĕ nu se dea loc cererei, şi numai aşa au putut scóte o maioritate de 2 voturi.

De interes mai aflăm a amintí, că s'a aprobat conclusul comunei Sĕliste referitoriu la păşunatul de oi şi recurenţii au fost reieptaţi. *Raportorul.*

Cronică.

Budapesta, în Decembre 1891.

(Archidueele Henric şi socia sa Leopoldina Hofmann. — Un rabin înmormêntat prin preotul rom. catolic. — Cât speséză la an cu armatele puterile mari? — Lipsa de vagóne pe căile ferate ungare. — Apponyi lăudat de ai sei, şi desconsiderat de guvernamentali. — Infăţişarea croaţilor cu sêrbii. — Unde va fi esposiţiunea?)

Fóia oficială „Wiener Zeitung“ a publicat trista scire, că A. S. imp. şi reg. archiducele Henric şi soţia sa baronesa de Waidek, bolnăvindu-se în aprindere de plâmâni, au murit în 30 Novembre Acest cas de mórte a făcut mare surprindere şi sensaţiune în Viena, căci sunt rari casurile, când bărbatul şi femeea mor deodată.

Archiducele Henric a făcut cunoscinţă în anul 1864 cu d-şóra Leopoldina Hofmann, fiica unui amploiat municipal din Krems, carea era prima cântăréţă în acest timp la teatrul din Graz. In 4 Februariu 1868 archiducele aflându-se în palatul seu din Bozen, a învitat la sine pe parochul local, acesta sosind, archiducele i-a presentat pe mirésa sa şi pe doi amploiaţi dela domeniul seu, ḑicênd: „Inaintea parochului competent şi înaintea alor doi martori declar pe d-şóra presentă de sociă a mea; ér d-şóra ḑise: „Inaintea parochului competent şi înaintea alor doi martori declar pe A. S. imp. archiducele present de soţ al meu! Preotul a luat act despre acésta cununiă, ér notariul public a luat protocol despre cele întêmplate.

Cununia s'a sĕvêrşit în contra voinţei curţii imperiale. Archiducele Henric, căḑênd în disgraţie, a abḑis de rangul seu de Feldmarşalleiutenant şi s'a retras cu socia sa în Tirol, unde a continuat o viaţă privată cetăţenéscă, dar fericită. In 1872 din acésta căsătorie s'a născut o fetiţă Maria. M. S. împĕratul a ridicat în anul 1873 pe d na Leopoldina Hofmann la statutul de nobilă, în anul 1878 a numit o baronessă de Waidek, şi aşa încetul s'a familiarisat în curtea imperială.

Archiducele Henric şi soţia sa la finea lui Novembre au venit la Viena sĕ fie de faţă la cununia archiducesei de Toscana. In Hotelul Sacher, unde au fost sălăşluiţi, s'au răcit ambii şi au căḑut în aprindere de plâmâni, ceea ce le-au ciuntat viaţa. Cei-ce in viaţă n'au putut trăi fără de olaltă, s'au mutat şi în mórte deodată. Curtea imp. a îmbrăcat doliu de 14 ḑile. Pe acest timp s'au sistat în Viena festivităţile publice.

In Ungaria, comitatul Ung, comuna Vinna, a murit nu de mult rabinul. La spălarea trupului ovreii au luat a séma, că mortul nu e tăiat împrejur. Ovreii bătrêni s'au scandalisat, şi injurând pe socia mortului, o a întrebat, cum se póte acésta? Ea în fine mărturisi, că rabinul n'a fost ovreu, ci romano catolic. Ea adecă fiind fată tineră frumósă şi ovreică s'a amorisat în ea bărbatul ei. Ambii au umblat lumea, şi la familiele ovreesci bărbatul ei trecea de ovreu. Făcênd bărbatul cunoscinţă cu rabini, a învĕţat dela ei scriptura şi în fine devenì şi el rabin în Viena. Dar că formalminte n'a trecut nici odată la ovreism.

Jidovii denegând înmormêntarea, rabinul fu înmormêntat prin parochul romano-catolic, carele cerù spre acest scop instrucţiune dela episcopul seu.

Cu ocasiunea desbaterilor din delegaţiuni s'a constatat din partea ministrului de resbel, că Russia în timp de pace are 895 mii de soldaţi şi speséză la anu cu armata 243 milióne fl. Germania are în timp de pace 492 mii soldaţi şi speséză cu armata 226 milióne fl. Francia are în timp de pace 516 mii soldaţi şi speséză la an cu armata 280 milióne, Austro Ungaria are în timp de pace mai bine de 200 de mii soldaţi şi speséză la an pe armată 153 milióne fl.

„Nemzet“ fóia guvernamentală scrie, că pe căile ferate a statului ungar se simţesce mare lipsă de vagóne din causa, că cucuruḑul se esportéză în cuantitate mare în strĕinătate. Pela Ruttka în tótă ḑiua trec 80—100 de vagóne cu cucuruḑ în strĕinătate, cari numai după 3 sĕptĕmâni pot rentorna érăşi în ţéră. Lipsa de vagóne se simţesce nu numai la noi, dar şi în Austria, Prussia, România, Sêrbia şi Bulgaria.

Până când ḑiarele amice contelui Apponyi prémăresc adunarea din Miskolcz ale partidei naţionali, ḑiarele guvernamentali şi anume „Nemzet“ nu dă nici o importanţă acestei adunări, scriind despre ea: „Cetăţenii din Miskolcz au fost fórte reservaţi faţă de apponyisti; la adunare n'au fost de faţă nici un amploiat, nici un preot; cetăţenii aparţinĕtori partidei independente au lipsit dela adunare. Conductul de făclii a reuşit miserabil. Apponyi în Miskolcz a făcut un fiasco mare“.

Scirile respândite despre episcopul din Diacovar, Strossmayer, că se va muta la Roma ca cardinal, se desminţesc. Se susţine din contră, că Strossmayer va rĕmânea şi mai încolo în Croaţia şi va sprigini tendenţa politică de înfrăţire intre croaţi şi sêrbi.

Se crede, că esposiţiunea milenariă se va arangia pe câmpul Rákos, în parcul popural de lângă drumul de ţéră, ce conduce din Budapesta la Üllő. Păduriţa oraşului ar fi pré strêmtă pentru esposiţiune; aşa şi câmpul sângelui din Buda. *Mr.*

Varietăţi.

* (Pact cu naţionalităţile.) Foile din Budapesta aduc scirea, că guvernul va disolva dieta inaintea anului nou. Ḑiariului „Magyar Hirlap“ i-se scrie, că guvernul are de cuget sĕ pacteze cu naţionalităţile şi în primul loc cu românii ardeleni, reducênd censul de până acum.

* (Duel). Duelul între Fejérváry şi Ugron a avut loc în 20 Decembre la 12 óre în casarma Francisc Iosif. După ce dóuĕ schimbări de glónţe la distanţă de 25 de paşi au fost fără resultat, urmă un duel cu sabia, la care Fejerváry a fost uşor rănit la braţ, ér Ugron tot acolo a fost rănit greu. Deórece medicii constatară încapabilitatea de luptă a lui Ugron, secundanţii declarară, că duelul e terminat. Adversarii se împăcară.

* (Telegrame de recunoscinţă). Deputaţilor italieni, Bonghi, Imbriani şi Garibaldi, în semn de recunoscinţă pentru spriginul dat în causa românilor ardeleni la congresul de pace din Roma, li s'au adresat călduróse telegrame de mulţămită din partea Ligei naţionale române centrală din Bucuresci, precum şi din partea secţiunilor Ligei din T.-Severin, Giurgiu, Piteşti, Buzĕu, Paris, Anvers şi Berlin. Fie care telegramă este redigiată in termini entusiaşti şi fórte călduroşi.

* (O bună îngrigire). Fóia legilor împĕrătesci dela 11 Decembre a. c. n. conţine ordinaţiunea ministeriului de interne din 5 Decembre a. c. n. prin care se reguléză tacsele pentru medicamente pentru anul 1892. Totodată li se impune medicilor ca receptele lor se fie legibil scrise. Spiţerii la rêndul lor sunt însărcinaţi, a nu efectua nici un recept nelegibil sau nerespicat, până nu vor primi informaţiunile necesare dela respectivii medici.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II-lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de *„abni.“*)

(Urmare.)

6. Cain şi Avel.

Adam şi Eva, după-ce au fost scoşi din raiu, au început a se ocupa cu lucrarea pământului şi cu economia de vite. Ei au avut mai întâiu doi copii. Cel mai mare se numea Cain, cel mai mic Avel. Cain era econom de pămênt, ér Avel păstoriu de oi. Amêndoi s'au hotărît, ca sĕ aducă jertfă lui Dumneḑeu.

Noi ómenii de acum încă aducem lui Dumneḑeu jertfă, aşa că cinstim prescuri şi prinóse la biserică, ér preotul în decursul liturgiei le jertfesce lui Dumneḑeu. Tot asemenea facem jertfă lui Dumneḑeu şi atunci, când ajutăm scóla şi biserica, şi cand dăm milă sĕracilor, vĕduvelor şi orfanilor.

Pe vremea lui Cain şi Avel, ómenii făceau jertfă lui Dumneḑeu aşa, că eşiau la câmp, şi făceau o vatră pe care aprindeau foc, ér pe foc puneau sĕ ardă câte ceva din agoniséla lor. Ei erau de credinţă, că dacă fumul sĕ risipesce pe pămênt, atunci jertfa nu a primit-o Dumneḑeu. Cain şi Avel aşa dară au eşit la câmp, ca sĕ jertféscă lui Dumneḑeu. Cain a adus jertfă din rodul pămêntului, grâu, ér Avel din turma din oi, un miel. Fumul din jerfa lui Avel s'a îndreptat sus la ceriu, fumul din jertfa lui Cain însĕ s'a împrăsciat pe faţa pămêntului. Deci jertfa lui Cain nu o-a primit Dumneḑeu, căci el a adus ce a avut mai slab din ródele pămêntului. Jertfa lui Avel o-a primit Dumneḑeu, căci el a adus ce a avut mai frumos din turma sa, mielul cel mai gras. Cain vĕḑênd, că Dumneḑeu nu a primit jertfa lui, s'a măniat şi a omorît pe Avel. Pentru pĕcatul acesta Dumneḑeu l'a pedepsit pe Cain atâta, că la mustrat consciinţa lui, încât n'a mai avut nici o odichnă pe pămênt, ci umbla rĕtăcind prin câmpuri şi prin păduri.

Noi ómenii suntem datori, ca din bunătăţile, cari le agonisim, sĕ aducem asemenea jertfă lui Dumneḑeu. Sĕ ne ferim însĕ a jertfí lui Dumneḑeu numai din obiceiu. Jertfa sĕ o facem cu dragă inima, fără făţărie, şi sĕ nu pismuim pe cel-ce póte jertfí lui Dumneḑeu mai mult, ci fie-care sĕ jertfim numai atâta cât putem.

Din istoria acésta învĕţăm: 1. Cain a făcut un pĕcat mare, pentru aceea Dumneḑeu l'a pedepsit fórte aspru. Şi copii pot face rele, dar ei trăbue sĕ se păzéscă ca de foc, şi sĕ nu înveţe, nici sĕ facă nici un rĕu, ci numai lucruri bune şi frumóse sĕ urmeze. 2. Cain a pismuit pe fratele seu Avel, înloc sĕ-l ajute reciproc.

Copii sunt datori sĕ se iubéscă între sine, şi cu atâta mai mult au datorinţă fraţii, sĕ se iubéscă unii pe alţi, se nu sĕ pismuéscă, şi sĕ nu'şi facă nici un rĕu unul altuia, ci sĕ se ajutoreze reciproc în tótă viaţa lor.

Copilaş, iubite, bune,
Multe rele veḑi în lume,
Fugi de ele, te feresce,
Că sufletul ţi'l mănjesce.
Ḑiua, nóptea, fĕtul meu,
Rógă-te lui Dumneḑeu,
Sĕ nu-'nveţi nice un rĕu.
Şi nu te certa cu nime,
Ci cu toţi, te pórtă bine;
Voi ce sunteţi fraţi de-un tată,
Şi copii născuţi de-o mamă,
Nici odat' nu ve certaţi,
Ci-'nprumut v'ajutoraţi,
C'aşa-i bine fĕtul meu,
Ş'a-ş'a vrea şi Dumneḑeu.

Intrebări. Cu ce s'a ocupat Adam, după-ce a fost scos din raiu? Câţi fii au avut Adam şi Eva mai întâiu? Ce s'a decis sĕ facă Cain şi Avel? Cum aducem noi ómenii acuma jertfă lui Dumneḑeu? Cum jertfiau ómenii pe timpul lui Cain şi Avel? Ce a jertfit Avel? Ce a jertfit Cain? Pentru-ce nu a primit Dumneḑeu jertfa lui Cain? Cum a pedepsit Dumneḑeu pe Cain, pentru-că a om pe Avel? Ce învĕţăm éstă istorióră.

Nr. 818 [217] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a Sânbenedic, tractului Têrnavei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit de 538 fl. 06 cr.

Competenții la acest post au sĕ se presenteze în terminul legal în parochiă și la biserică, spre a-și arăta desteritatea, pentru a cânta, respective a celebra și cuvênta, ér informațiuni mai detăiate se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Cererile concurenților se fie instruite conform legilor în vigóre, și asternute în terminul indicat la subscrisul (u. p. Küküllővár).

Cetatea de baltă, 27 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 379 [216] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III a din Petrila, biserica din „Rĕscólă“, tractul protopresbiteral al Hațegului, pe basa încuviințărei Preaveneratului nostru consistoriu archidiecesan din 29 Octobre 1891 N-rul 6318 B. se escrie concurs, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt celea statorite în ședința sinodului parochial estraordinar din 24 Octobre a. c. cari la olaltă dau suma de 408 fl. 50 cr. v. a.

Concurenții, până la espirarea terminului de concurs, sunt datori a se presenta odată înaintea poporului respectiv pentru a cânta respective a celebra și a cuvênta.

Doritorii de a reflecta la acéstă parochie au a-și asterne suplicele lor concursuale instruite conform prescriselor statutului nostru organic la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Petroșeni, la 27 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hațegului, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Avram Stanca,
adm. protopresb.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		**Budapesta**		6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19		**Szolnok**		2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57		**P. Ladány**		12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—		Bucia		—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21		Ciucia		—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55		Huiedin		—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—		Stana		—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—		Aghiriș		—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47		Ghirbĕu		—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	—	6.39	—		Nadișul ung.		—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos.	Cluș.	pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34		Ghiriș		—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57		Cucerdea		—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—		Vințul-de-sus		—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos.	Teiuș.	pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaș		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copșa-mică	pl.	—	6.57	10.47	—	1.18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaș		—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighișóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Hașfalĕu		—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apața		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos.	Brașov	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01		Timiș		9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		Predeal		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	—	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș—Bistrița

—	—	—	—	4.—	Murĕș-Ludoș	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroșeni

—	6.34	10.35	4.22		pl.	**Simeria**	sos.		9.52	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58			Streiu			9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42			Hațeg			8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36			Pui			7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24			Crivadia			7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04			Banița			6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos.	**Petroșeni**	pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad—Timișóra

—	6.15	11.30	7.15		**Arad**		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		**Timișóra**		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriș—Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		**Ghiriș**		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		**Turda**		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră—Odorheiu

	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighișóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Ó semnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de s în sus. N ele grase însémnă órele de

Budapesta, gara de vest—Rușava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri												
2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl.	**Budapesta**	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos.	Czegléd	pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl.		sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos.	Seghedin	pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl.		sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt								
7.32	—	—	—	—	sos.	Timișóra	pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
								=	—	—	—	Tr.-mixt
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl.		sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57		Topolovet		8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20		Lugoj		7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55		Caransebeș		6.31	—	uumai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40		Teregova		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54		Băile-Herculane		3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17		Topleț		3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos.	Rușava	pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—				2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—		Vercerova		—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—		Bucuresci		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50		**Budapesta**		7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05		**Szolnok**		4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos.	**Arad**	pl.	11.18	8.24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl.		sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
		4.30	2.20									
—	—	4.42	2.34	5.57		Glogovaț		10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	5.03	3.05	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.23	6.30		Pauliș		9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.32	3.39	6.48		Radna-Lipova		9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.56	—	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	6.12	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.58	—	8.07		Soborșin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29		Branicica		9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.52	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19		**Simeria** (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50		Orĕștia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16		Șibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44		Vințul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06		**Alba-Iulia**		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos.	**Teiuș**	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică—Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	**Copșa-mică**	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43			Șeica-mare			9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27			Lómneș			8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59			Ocna			8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos.	**Sibiiu**	pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea—Oșorheiu—Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl	**Cucerdea**	sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27			Ludoș			6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos.	**Oșorheiu**	pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl.		sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos.	**Reghinul-săs.**	pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		**Simeria**		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		**Hunedóra**		4.46	2.32	7.22	—

Brașov—Zernesci

—	—	5.45	2.58		Brașov		6.24	5.20	—	—
—	—	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Brașov—Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	**Brașov**	sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepși-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	**Kezdi-Oșorheiu**	pl		4.—	2.45	—	—

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

O biserică din anul 1600 ori 1701?!

I.

E biserica gr. catolică din Ocna-Sibiiului *) zidită de Mihaiu Vitézul, ori este ea făcută de Constantin Brancovénul?!

Asta e întrebarea, care a-şi dori sĕ o pun în discusiune şi totodată sĕ nu i-se dea un rĕspuns în doi peri.

Şi la acésta sunt condus de împregiurarea destul de tristă, că monumentala biserică, care stă martoră a timpurilor trecute, a suferit cărpituri pe dinlăuntru şi pe dinafară şi că în curênd va fi supusă unei reparaţiuni radicale; după care, — cine o va mai cunósce?!

Representanţa bisericei adecă a cerut cu insistinţă „patronului bisericei (?)“ care e statul (?), ca sĕ îngăduie repararea ei; ér patronul s'a milostivit a veni în ajutoriul credincioşilor, cerêndu-le planul de reparare (?).

Monumentele vechi trebuesc păstrate şi îngrigite ca ochii din cap, ele ne forméza istoria şi numai cu ajutoriul lor ne putem aprinde o lumină în negura fabulósă a trecutului.

Şi monumente au fost multe şi pe şesurile şi plaiurile Ardélului, dar fie că ómenii prea puţin au sciut sĕ le dea însemnătatea cuvenită, fie că vitrigitatea timpurilor, care a ţinut încătuşată mintea şi inima poporului român, au fost principalele cause, de acest popor a lăsat sĕ péră fără urmă o mulţime de monumente preţióse.

Şi fiind vorbă acuma de biserici, vom pomení în trécăt de biserica dela Sâmbăta de jos; **) dela Porumbac, Scoreiu, Şercăiţa, Şinca nóuĕ, Perşani, Berivoiu, Comâna, Veneţia, tóte pe ţéra Oltului şi dintre care unora abia li se mai cunósce urma, ér altele, ruini pustiite, pare că plâng nestatornicia lucrurilor acestei lumi.

Tot în deşĕrtăciune se face pomenire de mânăstirile de pe Valea Sebeşului, dela Deda, dela Huniedóra şi Haţeg, dela Giógiu, unde diploma reginei Isabella ne spune, că a fost o episcopie românéscă (1557), dar a carei istorie s'a înmormêntat cu totul in tristele ruini ale zidurilor.

După acest jalnic pomelnic sĕ reluăm firul început: *Este biserica din Ocna-Sibiiului zidită de Mihaiu Vitézul, ori este ea făcută de Constantin Brancovénul?!*

Biserica, după-cum o am putut contura în linii, se înfăţişéză cam astfel:

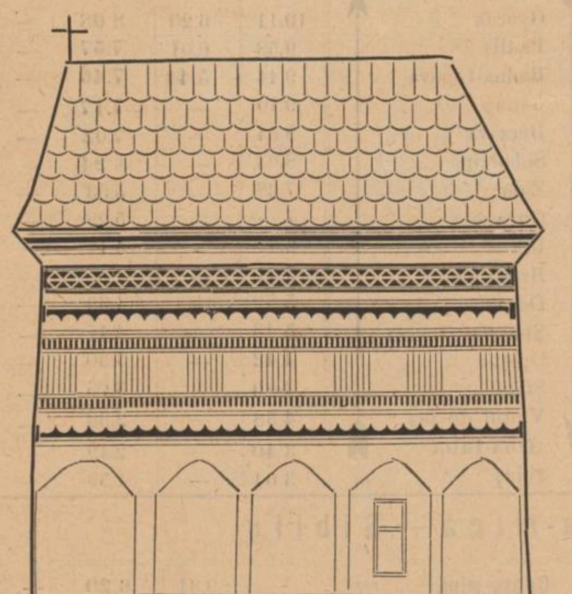

Ea se află aşeḑată în partea de sus a comunei, unde locuesc românii, alăturea cu strada principală, ér dela ea în drépta sĕ întind grădini frumóse pe o cóstă destul de peţipişă.

Biserica e făcută din ziduri gróse, puternice, ici colea sunt crepate.

Precum se vede, ea nu are turn, ci numai o cruce simplă, care lipsesce de pe coperişul altariului. E acoperită cu ţiglă, care de vechimea vremei abia întrece în grosime tinichiaua. Sub straşină şerpuesc zidul trei rênduri de „cirade“ făcute cu multă măestrie. Ciradele constau din cărămiḑi, tăiate în formă de triunghiu la capetul, care iese afară din zid.

Mai încinge zidul bisericei spre faţă un brâu de 17 sfinţi, frumos desemnaţi, cu diferite colori, ér sub brâul acesta frumos, alt şir de „cirade“.

Ferestrile bisericei se îngustéză mereu spre mijloc, unde e sticla, încât abia au în lăţime $1^1/_2$ dcm.

Din jos de biserică, la stânga, cum mergi pe cărarea bisericei, se află clopotniţa, care se îmfăţişéză cam astfel:

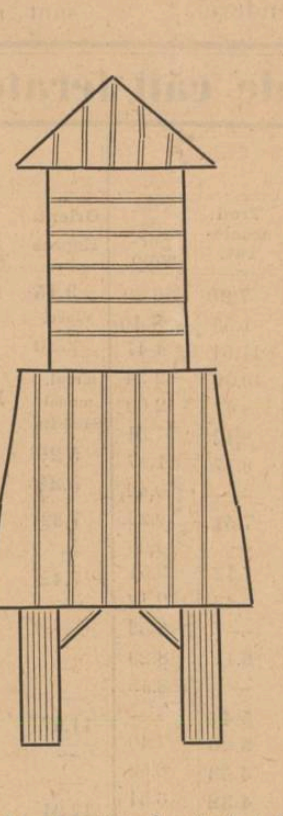

Ea e mai mult cârpită decât întrégă şi se raḑimă pe 4 stêlpi ţapeni, dar cari roşi la basă de dintele timpului, trebue şi ei sĕ se priponéscă cu proptele. Acoperită e cloptniţa cu şindilă. In ea era odinióră un clopot cu inscripţiune latinéscă, dar vĕrsat fiind din nou, nu i-se mai cunosc urmele.

Ioan Broju.

---

*) Ocna-Sibiiului sau mai pe românesce Ocna (Salzburg, Vizakna) se află în depărtare de Sibiiu 15 minute cu trenul, $1^1/_4$ óre cu trăsura. Are cam 3,800 locuitori, dintre cari români 2,500, magiari 1,300. Se spune, că Ocna a fost comună românéscă-săséscă, saşii sunt aḑi cu desĕvêrşire magiarisaţi. Şi aḑi se mai găsesc nume de familii magiare: Reithofer, Hoflinger, Kronberg, Wilhelem etc. Români magiarisaţi nu sunt. Magiarii locuesc în mijlocul comunei, încinşi de tóte părţile de români. Se află 3 parochii gr. or. cu dóuĕ biserici frumóse şi 3 preoţi. Sunt şi credincioşi români gr. cat. cam 60 familii. Ocna e renumită pentru sare încă de pe timpul romanilor. O linie trasă dela „Marea Négră“ trece ca o vênă pe la salinele din România, pe la Ocna şi Uióra, ducênd spre salinele cele renumite din Galiţia.

**) Ruinele ei se pot vedé în „*Documente pentru limbă şi istorie*“ de Dr. Ilarion Puşcariu. Sibiiu 1889.

Varietăţi.

* (Censură de profesor.) Ni se scrie din Budapesta: Dl Emilian Popescu, fiul preotului din Dumbravă, absolvent de teologie şi stipendist al archidiecesei nóstre, a făcut censura profesorală înaintea comisiunei esaminătóre din Budapesta.

* (Camerile României). In urma votului de neîncredere dat noului guvern, regele a acordat disolvarea ambelor camere. Alegerile viitóre se vor face pe la începutul lui Februariu.

* (Ministru.) In cabinetul austriac a fost numit ministru fără portofoliu contele Kuenburg din partidul stângei.

* (Locuitorii Ungariei). După datele făcute din partea biroului de statistică din Budapesta, numĕrul locuitorilor din Ungaria s'ar înfăţişa după naţionalităţi, cam astfeliu:

		în 1890	în 1880
Magiari . .	7.361,207	48.64%	46.65%
Germani . .	1.987,310	13.12 „	13.62 „
Slavi . . .	1.896,358	12.53 „	13.52 „
Români . .	2.590,425	17.12 „	17.50 „
Ruteni . . .	379,713	2.51 „	2.57 „
Croaţi . . .	183,428	1.21 „	4.60 „
Sêrbi . . .	494,847	3.27 „	
Sloveni . .	70,658	0.47 „	0.46 „
Armeni . .	2,067	0.01 „	0.02 „
Ţigani . . .	90,264	0 60 „	0.57 „

Aşa dar numai numĕrul magiarilor s'ar fi sporit cu 1 2%, pe când al celorlalte naţionalităţi ar fi scăḑut cu 2%.

După religiune se împart:

		% a populaţiunei
catolici . . .	7.241,547	47.58%
gr. cat. . . .	1.655,171	10.83 „
armeni . . .	2,725	0.02 „
gr. orient. . .	2.065,903	13.65 „
armeni or. . .	33	—
evangelici . .	1.182,487	7 81 „
reformaţi . .	2.209 395	14.60 „
unitari . . .	61,637	0.41 „
alţi crestini . .	7,818	0.05 „
isrlaeţi . . .	706,838	4.67 „
păgâni . . .	239	—

* (Căsătoria vaivodului ţiganilor la Alcsuth). Alteţa Sa archiducele Iosif, în urma unei conferiri cu premieriul ungar, a colonisat pe pusta sa „doboz“ lângă Alcsuth 60 de familii ţigănesci. După ce le-a pus un vaivod chipeş, acesta s'a căsătorit cu frumósa Ana Rafailă, făcênd o nuntă ca în povesti.

* (Invitare.) Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat şi jur, are onóre a invita la „petrecerea de dans“, împreunată cu sortire (tombola), ce o va arangia în preséra anului nou, adecă la 12 Ianuariu 1892 st. n. în sala dela „Româncuţa“ din Abrud. Sortirea se va începe la 2 óre d. a.; ér dansul la 8 óre séră. Intrarea la sortire, pentru cei invitaţi şi interesaţi este liberă; ér la dans preţul de întrare e 50 cr.

Abrud, Decembre, 1891.

Comitetul arangiator.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de „*abni.*“)

(Urmare.)

7. Stricarea lumei moralicesce.

După mórtea lui Avel Dumneḑeu a dat lui Adam alţi copii, feciori şi fete. Intre acestia numim pre Sit, carele a fost bun, ascultătoriu de Dumneḑeu, precum a fost şi Avel. Toţi următorii lui Sit nepoţi şi strănepoţi, au fost buni, ca şi strĕmoşul lor Sit. Toţi următorii lui Cain, nepoţi şi strĕnepoţi, au fost rei, precum a fost şi Cain. Astfeliu ómenii erau de dóuĕ feliuri, — un ném de ómeni buni, şi alt ném de ómeni rei. Aceste dóuĕ seminţii de ómeni, mai târḑiu s'au împreunat, căsătorindu se feciori din némul lui Cain cu fete din alui Sit, şi fete din némul lui Cain cu feciori din alui Sit. Din acésta amestecătură a urmat, că toţi ómenii s'au făcut rei, — deóre-ce cei buni au luat esemplu dela cei rei, — în loc ca ca cei rei sĕ i-a esemplu dela cei buni, — precum adecă merele cele putrede strică pe cele bune — aşa şi ómenii din némul lui Cain, au stricat pe cei din némul lui Sit. Pre timpurile acelea, ómenii trăiau fórte mult. Astfeliu Adam a trăit 940 ani, Sit 920 ani, ér Matusalem a trăit 969 de ani. Acésta a fost până-ce ómenii au fost buni. După-ce s'au făcut ómenii rei, traiul lor a fost mai scurt.

Din istorióra acésta învĕţăm: 1) Că nici odată sĕ nu ne împreunăm cu ómeni recunoscuţi de rei şi stricaţi, precum sunt ómenii fără frica lui Dumneḑeu, cari nu cercetéză biserica, cari fură, cari înjură, cari vorbesc rĕu despre unul şi despre altul, Dincontra sĕ ne însoţim cu ómeni buni, înţelepţi şi învĕţaţi, dela cari putem învĕţa tot numai lucruri bune şi folositóre. 2) Că prin viéţă bună şi moderată, omul trăesce fórte mulţi ani, precum a trăit şi Sit şi contipuranii lui; ér prin viéţa rea şi destrăbălată, omul trăesce fórte puţin.

Ascultaţi, fiilor mei,
Fugiţi de ómenii rei.
Inţelept de veţi vedea,
Mânecaţi la casa sa.
Ér de cel rĕu ve feriţi,
Şi de casa lui fugiţi,
Că multe veţi folosi
Si de toţi iubiţi veţi fi.
(Pilde 24, 1. Sirach 3, 6.)

Intrebări: După mórtea lui Avel, ce fiu a dăruit Dumneḑeu lui Adam? Cum a fost Sit şi următorii lui? Cum a fost Cain şi următorii lui? Ce s'a întêmplat mai târḑiu, după-ce următorii lui Sit, s'au amestecat cu următorii lui Cain? Cu cari ómeni sĕ ne însoţim? Cu cari ómeni sĕ nu ne însoţim? Ce învĕţăm din istorióra acésta?

8. Potopul.

Dumneḑeu pofteşte, ca toţi ómenii sĕ fie buni. Pre ómenii buni Dumneḑeu îi iubesce, ér pe cei rei îi pedepsesce. Astfeliu vĕḑênd Dumneḑeu rĕutăţile ómenilor, şi păcatele cari le făceau următorii lui Cain şi ai lui Sit, n'a mai putut suferi, şi s'a hotărât, sĕ i pedepséscă cu potop. Singurul om fără pĕcdte şi bun era Noe şi familia lui. Lui Noe i-a poruncit Dumneḑeu, sĕ şi facă o corabie mare, în care sĕ se bage el şi muerea lui, cei trei feciori ai lui cu nevestele lor, şi din tóte animalele câte o părechie. Noe a ascultat porunca lui Dumneḑeu, şi a făcut tot precum i-s'a descoperit. După-ce a isprăvit cu pregătirile, Noe a întrat în corabie. Apoi a început a ploa, şi a ploat patruḑeci de ḑile şi patruḑeci de nopţi necontenit, încât apa s'a ridicat cu 15 coţi şi preste munţii cei mai nalţi.

Toţi ómenii şi tóte vietăţile de pre pămênt sau înecat, numai ómenii şi vietăţile din corabia lui Noe, au rĕmas cu viéţă, căci corabia plutea pe deasupra apei.

(Va urma.)

Sz. 8106/891 polg. [215] 2--3

Hirdetmény.

A magyar péterfalvi általános határtagositási ügyben a birt. rend. ut. 44 § értelmében az előmunkálatok megkezdése u. m. a képviselet rendezése a müködő mérnök megválasztása és a költségelöirányzat elkészitése végett a határnapot **1892 évi január hó 15-re d. után 3 órára** tüzöm ki magyar péterfalva községébe a községi iroda helységébe.

Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltekket oly figyelmeztetéssel idézem meg hirdetményileg, miszerint a tárgyalás meg nem jelenésük az eljárás folyamotját akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros 1891 november 23-én.
A kir. t.-szék ügyében.

Kelemen
eljáró biró.

Concurs de licitaţiune!

Pentru zidirea nóuei biserici din **Cebea, carea este a se da în întreprindere pe calea licitaţiunei publice,** — Se publică a douaóră concurs de licitaţiune minuendă, carea se va ţiné în **4/26 Decembre, a. c.,** in casa epitropului I n d r i u Ioan din Cebea, protopresbiteratul Zarandului.

Preţul intreprinderei afară de materialul de: *pétră, cărămidă, var* şi *ţiţă* este statorit in suma de: **8566 fl. 81 cr. v. a.**

Licitanţii au sĕ depună un vadiu de 5 % dela preţul întreprinderei.

Planul şi preliminariul de spese precum şi condiţiunile speciale de licitaţiune se află spre inspiciare la numitul epitrop. (216) 2—3

Cebea, 2/14 Decembre, 1891.

Ioane Jurca,
preşedintele comitetului parochial.

Publicaţiune!

Direcţiunea generală a **căilor ferate române** face cunoscut prin acésta că are **31 posturi de ingineri vacante** la serviciul de intreţinere din **Bucuresci, Craiova, Pitesti, Buzeu, Galaţi,** şi **Iaşi.**

Doritorii de a ocupa asemenea posturi sunt rugaţi a presenta cererile domniilor lor înscris la adresa Direcţiunei generale a căilor ferate române serviciul P. la Bucuresci cel mult până la **15 Ianuariu 1892 st. nou,** cu arătarea adresei domniilor lor esactă şi anecsând documentele următóre:

1. Diplomă sau certificat de terminarea studiilor a unei scóle speciale de ingineri.
2. Certificatede se rviciu. [211] 6
3. Act de nascere.
4. Act de căsătorie (dacă e căsătorit), şi de nascere al soţiei precum şi eventualale copiilor.
5. Actele pentru serviciul militar.

Pentru informaţiuni mai detaliate doritorii se vor adresa în scris sau verbal la şeful serviciului de intreţinere **C. F. R.**

Bucuresci, calea Victoriei Nr. 124.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	**Budapesta**	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	**Szolnok**	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	**P. Ladány**	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. **Oradea-mare** pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8.47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21	Ciucia	—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—	Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—	Aghiriş	—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47	Ghîrbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—	Nadişul ung.	—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos. **Cluş.** pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34	**Ghiriş**	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57	**Cucerdea**	—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. **Teiuş.** pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. **Copşa-mică** pl.	—	6.57	10.47	—	1.18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighişóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos. **Braşov** pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	1.41	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	**Predeal**	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	-	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. **Simeria** sos.		9.5[illegible]	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58		Streiu		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Baniţa		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. **Petroşeni** pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	7.15		**Arad**		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		**Timişóra**		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		**Ghiriş**		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		**Turda**		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighişóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. **Budapesta** sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul. numai Sâmbăta	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren mixt	pl. sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40		sos. Timişóra pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—		=	—	—	—	Tr.-mixt
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57	Topoloveţ	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul uumai Lunia	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeş	6.31	—		6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—		5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleţ	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	**Vercerova**	—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—	Bucuresci	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	**Budapesta**	7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	**Szolnok**	4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos. **Arad** pl.	11.18	8.24	9.05	—	—
—	—	— 4.30	T. d. p. 2.20	5.46	pl. sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.42	2.34	5.57	Glogovaţ	10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	5.03	3.05	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.23	6.30	Pauliş	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.32	3.39	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.56	—	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	6.12	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.58	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	--	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29	Branicica	9.24	—	4.55	—	-
—	—	8.52	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19	**Simeria** (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06	**Alba-Iulia**	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos. **Teiuş** pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. **Copşa-mică** sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43		Şeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27		Lómneş		8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos. **Sibiiu** pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl **Cucerdea** sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoş		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. **Oşorheiu** pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl. sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos. **Reghinul-săs.** pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		**Simeria**		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		**Hunedóra**		4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	5.45	2.58		Braşov		6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. **Braşov** sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. **Kezdi-Oşorheiu** pl		4.—	2.45	—	—

Red responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 132 Sibiiu, Sâmbătă, 14/26 Decembre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Partid naţional magiar în Magiaria.

Budapesta, 10/22 Decembre, 1891.

III.

Cadut din olimpul ilusiunilor sale, şi a dis Apponyi: *„superos si nequeo acheronta movebo“*!

Scopul meu este: „Jos cu Szapáry, ca sĕ me urc eu“.

Alegerile de deputaţi sunt aprópe.

El va supune verdictului alegĕtorilor administraţia de stat şi ca sĕ o scótă la cale, va pune în miscare întreg aparatul oficialilor în contra stângei estreme, carea l'a blamat cu obstrucţiunea.

Eu încă trebue se aderez la administraţia de stat, dar eu n'am sĕ me plâng contra stângei estreme, ci sĕ acus pe Szapáry, că nu este harnic de un lucru aşa mare, şi se promit mai mult decât el, căci uti figura Tısza docet, promisiunile, ce le face omul fiind capul oposiţiunei, nu obligă pe capul guvernului.

Trebue sĕ me aliez cu inimicii de eri, şi cu tóte elementele nemulţămite din ţéră, căci căderea guvernului toţi o doresc, unii din principiu, alţii din rĕsbunare, ér alţii ca prin schimbare sĕ ajungă la vr'un os de ros.

Partidul lui s'a învoit la tóte, căci a fi 15 ani tot în oposiţiune, nu este lucru de glumă.

Magiarii nu sunt dedaţi a posti numai în posturi grase.

Deci la lucru! presă, corteşii sĕ bucine din tóte
erile, că patria e în pericol, din care numai Ap-
yi o póte salva.

Hai la Irányi după binevoitorul seu sucurs.

Irányi ar face ce ar puté, dar numai până la
istanţă cam mărginită, pentru-că el este om bun,
ace tuturor pe voie, dar este şi om de principii,
mai trebue sĕ ţină cont şi de voia lui Csá-
zky, pentru-că în mâna lui este „Egyetértés“ cel
mare organ al partidului, ér Csávolszky *propter*
um quoniam este amic bun cu ministrul Baross,
care nu l'ar schimba cu o sută de Apponyi, pe
mai este şi Ötvös cu gura lui cea mare, carele
vrea sĕ scie nimic de „habarék párt“.

Irányi îi promite, că atâta va face şi la alegerile
óre, cât a făcut la cele din trecut, dar mai mult
— adecă unde ambele partide vor sta faţă cu
idul guvernamental, aceea care va fi în mino-
e relativă sĕ voteze pentru candidatul celeilalte
tra candidatului guvernamental.

Apponyi se mulţămesce şi cu atâta deocamdată, dar în faptă precum s'a dovedit mai târdiu, a voit sĕ esploateze mai mult, căci la Miskolcz convocase şi pe kossuthistii la adunarea de organisare a partidului seu, ceea-ce observând Irányi îi dete preste degete şi interdise aderenţilor sei participarea la Vifleemul apponyist.

Asta l'a supĕrat rĕu pe Apponyi, pentru că fără sucursul kossuthistilor nu se póte impune în cercurile magiare.

Hai la Ugron.

Ugron şi el persecutat de matca sa, din care a desertat, de kossuthisti intransigenţi, dice bine! dar şi eu acuma cerşesc după aderenţi prin Ungaria, sum şi eu între dóuĕ focuri, dacă pot sĕ-ţi ajut ceva numai în Transilvania pot, căci eu acolo sum acasă, dar sĕ nu te atingi de secui, căci acela e dominiul meu, fie ai tei valachii, căci în cercurile valache eu nu pot face concurinţă guvernului.

Prea bine! me duc şi în Transilvania, dóră Transilvania este pepineria guvernului, căci graţie pasivităţii românilor, acolo se pot procura mandatele cele mai ieftine, ér „gentryi“ flămândi, şi paraponisiţi cu influinţă acolo sunt mai mulţi.

Bine, bine! dice Ugron, dar trebue sĕ scii, că Transilvania e ţéra „Kulturegyletului“, acolo numai cu mijlóce drastice magiare vei puté câstiga teren, apoi mai sunt şi interese „speciale“ ardelenesci, pe cari tu până acuma nu voiai sĕ le menagezi, acestea mai bine le cunósce guvernul şi le şi menagéză.

Lasă pe mine, dice Apponyi, me pricep eu la tóte, dacă vreau, ér acuma trebue se vreau, căci pentru mine şi pentru partidul meu acuma e „autaut“. In campania procsimă electorală au înving au me părăsesc amicii, căci se ţini un stat maior ca al meu atâta timp numai cu „bune speranţe“ este imposibil, mai cu sémă, când vĕd, că desertorii sunt bine remuneraţi pe bancele guverniale.

Ca sĕ-şi ajungă sprigiunul lui Bethlen paşa preşedintele şi alui Iuliu Horváth vice-preşedintele „Kulturegyletului“ şi redactorul diariului „Magyar Hirlap“ deşi ambii îşi dau aerul de „municipalisti“ — nu l'au costat multă ostenélă, căci acestia s'ar alia, şi cu necuratul contra lui Szapáry, carele a avut curagiul sĕ se lipséscă de scumpele lor servicii patriotice şi sĕ-i pună în scart.

După acestea s'a pornit la corteşit.

Inceputul l'a făcut în cercul seu electoral, unde a proclamat *urbi et orbi*, că el nu se va odichni până va smâci puterea din mânile lui Szapáry, carele nu este apt sĕ conducă destinele Ungariei.

Dup'aceea s'a dus la adunarea generală a „Kulturegyletului“ la Maros-Vásárhely.

Acolo şi-a mărturisit pĕcatele, ce le-a comis în trecut faţă cu „Kulturegyletul“ şi preste tot faţă cu Transilvania, pe care în mijlocul multelor sale ocupaţiuni patriotice le-a negligat, dar încântat de scopurile sublime patriotice ale „Kulturegyletului“ s'a inrolat de cel mai neobosit apostol al lui în capitală şi preste tot în Ungaria etc. etc.

Deocamdată s'a purtat cam reservat în causa partidului seu, pentru-că era prea tare representat acolo partidul guvernamental.

Până aci partidul seu purta încă numele de „oposiţia moderată“,

După Vifleemul „Kulturegyletului“ cu puţinii sei aderenţi s'au dus la casa amicului seu, deputat Lázár Jenő, şi acolo s'a inventat şi acceptat sonorul şi ademenitoriul nume de „partid naţional magiar“ ca unicul, care mai mult promite tuturor şovinistilor magiari, şi cu carele se crede, că va puté cuceri mai uşor pe „birtokoşii“ scăpĕtaţi din Transilvania, avisaţi la aceea, ca sĕ trăéscă după „cualificaţiunea“ lor de magiari.

„In hoc signo vinces“ i-au dis amicii sei din Transilvania, ér el mulţămindu le au dus „signul“ cu sine la conferinţa clubului în Budapesta, acolo clubul „moderat“ cu cea mai mare însufleţire şi a lăpĕdat costumul vechiu, carele nu-i părea destul de cald, şi a îmbrăcat pe cel nou acuirat între munţii Transilvaniei, ca cu farmecul aceluia sĕ se mai încăldéscă şi ei.

Sĕ vedem acum pe Apponyi la prima sa producţiune in Transilvania, în noul seu costum!

Partidele magiare şi alegĕtorii români.

Deva, la 12/24 Decembre, 1891.

Preparativele ce se desvóltă din partea partidelor magiare faţă de alegerile de deputaţi dietali, cari se vor efeptui prin al doilea cuartal al anului viitoriu, dacă nu mai de timpuriu, nu pot ca sĕ ne lase a fi din parte-ne indolenţi.

Alegĕtorii români la tótă întêmplarea nu ar trebui lăsaţi în scirea Domnului, ca organele administrative sĕ-i mâne ca nisce turme de oi încătrău le place.

Guvernul cu partida liberală deoparte; éră cele lalte 3 partide magiare de altă parte, certându-se

---

FOIŢA.

Colinde.

(De pe Valea Almaşului)

Colinda 1.

(din comuna Bălan)

Rĕsărit-o rĕsărit,
Un pom mare 'ntr'aurit
Şi pomul de-o înflorit,
Şi-o făcut póme de-argint,
Şi-o venit trei împĕraţi,
mpĕraţi înargintaţi,
Sĕ-i culégă pómele
Ca sĕ-i scie numele,
Da pe ei nu i-o lăsat,
Ingerel 'naripat,
Până lui nu i-vor da;
Aur, smirnă, şi tămâe
Bosuioc de pe câmpie,
i-on şuşteriu cu apă sfântă,
e care călugări cântă.
i sĕ-i dee grâu curat;
e cu vară secerat,
uţi cu vin, din via lor,
ulte oi din turma lor,
i cu córne d'aurite,
ulte vaci bune de lapte.
pĕraţii de i-o dat,
i-o dat, el li-o luat
o venit şi li-o adus,
ĕst gazdă de li-o pus,
din graiu o cuvêntat,
fii mare bogat!
Şi gazda când aude
Mare masă că întinde,
Mare masă de mĕtase
Cu vin roş şi cóste grase,
Pe toţi sĕ ne omeniască,
Ca mai mulţi ani sĕ trăiéscă!

La tot şirul repetat: „Christos Dómnea-nost“.

Colinda 2.

Coborît-o coborît,
Fiuţ sfânt, pe-acest pămênt,
Tot sĕ vadă şi sĕ crédă;
Cine lui s'a închina,
Pe pămênt cât a umbla?
Jidovii de veste-o prins
Şi pe fiuţ sfânt l'or prins,
L'or legat se-l omorască,
Pe cruce sĕ-l restignéscă,
Şi l'or dus pe fiuţ dus,
Colo 'n sus tot mai însus,
Unde stele pe ceriu nu-s,
Şi sórele s'o ascuns;
Numai luna cu lumina,
La fiuţ sfânt sĕ uita,
Cum jidovii î-l căsnia,
Î-l câsnia î-l restignia,
Luna de jele-i plângea
Lacrimi de sânge-i curgea,
Un ânger din ceriu venia
Şi din graiu aşa grăia:
„De ce plângi aşa cu gele
„Ori ţi dor de cele stele?“
Da i-o cum nu m'oiu cânta,
Dacă vĕd eu de-asupra,
De-asupra pe Golgofta,
Cruce mare ridicată
Şi pe lêngă i-a stau rótă:
Jidovii şi fariseii,
Păcătoşii şi mari rĕii,
Restignesc pe fiuţ sfânt,
Că ce-a venit pe pămênt.
Ingerii dac-o audit
Indată de o fugit,
Până 'n fundul raiului,
Şi-o luat buciumu lui,
Şi-o suflat odată rótă,
De-o audit lumea tótă,
Şi jidovii de-or fugit
Până 'n iad nu s'or oprit.
Fiuţ sfânt crucea o luat,
Şi în éd de s'o băgat
De-acolo pe toţi i-o scos,
Num'a jidovii-o rĕmas
Şi fiuţ sfânt de s'o dus,
Tot la pórta ceriului,
Ceteşte din cartea lui,
Ceteşte şi proslăveşte
Şi pe gazdă aldueşte.

La tot şirul se repetéză: „Dómne, Dómne, şi-a nost Domn“.

Colinda 3.

Cruce'n ceriu, cruce 'n pămênt
Cruce 'n altariul cel sfânt,
Unde ingerii tot cântă,
Unde şede maica sfântă,
Pe scaunul cel de aur,
Şi cetesce catastichul.
Tot ceteşte-adevereşte,
Pe toţi fii mii găseşte,
Şi din ceriu,
Numai pe fiul cel sfânt
N'ul găsia, nu î-l cetea,
Şi amar se supĕra,
Se uită spre rĕsărit
Şi acolo de o zărit,
Pe sfântu Iuon viind,
Tot viind, si tot plângênd,
Maica sfântă póla-o 'ntins
Cătră sfânt Iuon o dis:
N'ai vĕdut, n'ai audit
Unde este fiuţ sfânt?
Ba i-o maică am audit,
Unde este fiuţ sfânt,
Că pe el l'o restignit
Jidovii cei de ocară,
Cu oţĕt î-l adăpară,
Cu suliţa când l'o 'n puns,
Sânge şi apă i-o curs,
L'o bătut cu trei toege,
Maică sfântă fă-le lege!
Maica sfântă li-o făcut
Si pe toţi de i-o bătut
Dracii 'n iad când i-o mânat
Şi în foc de i-o aruncat.
Fiuţ sfânt o înviat,
In mănăstire o întrat,
Şi sĕ uită şi tot cântă,
Si tot dice, şi cuvêntă.
Gazdă s'ai mare noroc,
Sĕ ne dai cóste de porc
Şi vin bun din via
Sĕ bem, dupĕ

La tot

între ei, cari sĕ-şi scótă mai mulţi deputaţi din urna electorală; nu şi uită nici de cercurile electorale române: stau gata toţi, ca sĕ tragă sorţi pe legea nóstră. A cui sĕ fie cercurile electorale române.

Guvernul, unde i s'a părut cá ómenii, cari fac treburi la alegeri nu ar fi destul de apţi, vedem că-i schimbă cu ómeni de încredere. In comitatul Huniedórei, unde fispanul Pogány György în perióda electorală trecută, a dat oposiţiei cercul electoral român al Baiei de Criş 'l vedem înlocuit cu baronul Szentkereszty.

In comitatul Têrnavei mici comitele Horváth e înlocuit cu tinĕrul ginere alui Tisza Lajos; éră la Făgăraş e pus pentru a face treburi guvernului interesantul Baussnern.

Leaderii oposiţiunei au început a ţiné întruniri spre a-şi puté câstiga partisani.

Partida: „oposiţiunea moderată" 'şi schimbă numirea ca sĕ sune mai frumos şi s'a numit: „partida naţională". Leaderul ei Apponyi, călătoresce la Miskolcz — ţine întrunire — alérgă apoi la Cluş, e primit cu mare tămbălău, şi spune apriat că: „e trădătoriu, cine pactéză cu naţionalităţile,

Preste tot preparativele electorale sunt în curgere — toţi voesc a-şi strânge şirurile.

Partida independentă 'şi publică manifestul ei. Toţi se adreséză naţiunei — firesce naţiunei magiare. 'Şi uită tóte partidele, că mai sunt şi altfel de alegători — cum sunt românii, slovacii etc. Acestia sunt priviţi de o marfă, căreia se ficséză preţul când sĕ începe têrgul. Ei bine! Dacă alţii se cértă pentru pelea nóstră, se nasce de sine intrebarea, ce facem noi alegătorii români? Ce face comitetul central, ce fac deosebitele comitete electorale, cari esistă în provincià? Pănă acuma la noi e linisce mormentală! Se pare, că suntem înaintea unei furtuni — când totul e în linisce.

Şi óre se mai dureze acésta inerţiă? Sĕ asteptăm óre ca mucul sĕ ajungă la degete? Sĕ lăsăm óre ca alegĕtorii nostri sĕ fie angajaţi de unii şi de alţii parte cu promisiuni, parte cu amenintări?

Românul e dela fire om târḑiu. Şi în ce privesc alegerile dietali — de un deceniu încóce aprópe tot deuna ne-am treḑit cam târḑiu. Alegĕtorii români numai în óra a unspreḑecea au sciut ce directiune, ce atitudine au sĕ observe faţă de alegerile dietali. Şi de aci mai tot deuna cei ce au avut se participe la urnă — înţeleg pe cei din părţile ungurene abia cu 1—2 sĕptămâni înainte de alegeri, au putut sĕ şi stringă şirurile, éră alţii — în óra din urmă.

In cât pentru cei din părţile transilvane, precând comitetele nóstre electorali au început sĕ lucre, pe atunci partidele magiare pescuiră deja în tulbure. Numai aşa ne putem esplica voturile multe, ce se dau în cercuri române candidaţilor străini, cari presentându-se înaintea alegĕtorilor români — nu numai că nu le fac ceva promisiuni, dară nice nu le vorbesc în limba lor ca sĕ i pricépă. Promisiunile, ademinirile, amerinţările, corupţiunea cu bani — aceste sunt agendele corteşilor sau a organelor administrative.

Spre a puté şi noi impune, fie prin participare cu vot activ la alegere, fie prin o resistinţă pasivă avem lipsă, ca sĕ ne disciplinăm alegĕtorii, sĕ venim în contact cu ei, pănă când alţii nu le au deschis uşa. La noi, unde ḑiaristica încă prea puţin e respândită pentru-ca ea se pótă pregăti pe alegĕtoriul român, pentru a se sci orienta faţă de contrarii nostri, e absolut necesariu ca de timpuriu sĕ se scie ce atitudine au se observe alegĕtorii?

Este apoi sciut de alta parte, ca înaintea alegerilor, organele aministrative, gendarmeria, miliţie tóte sunt puse la disposiţia candidaţilor guvernamentali, alegătorii români, conducătorii, sunt urmăriţi paş de paş, încât nu uşor pot strĕbate în sinul alegătorilor pentru ai puté disciplina.

In faţa activităţii favorabile a guvernului şi a partidelor din oposiţiune faţă de alegerile dietali, noi cei din provinciă, credem că e têmpul, ca cei ce sĕ cred puşi în fruntea afacerilor nóstre politice naţionale sĕ ne dea o direcţie cât mai de timpuriu! *Videant consules.* *Alterego.*

Raport

asupra adunării generale a „reuniunei femeilor române din Braşov şi Săcele, pentru ajutorarea vĕduvelor scăpătate ort. res. din Braşov şi Săcele, ţinută conform statutelor ei la 30 Novembre, a. c., ḑiua sântului „Andreiu."

Braşov, în 8 Decembre 1891.

Domnule redactor! Vĕ rog a da loc în coló-
diarului, ce aveţi onórea a-l conduce, următó-

lui publicat cu 8 ḑile mai'na-
pară într'un

comerciale române din loc, unde dómna vice-preşedintă Elena G. Ioan prin cuvinte alese bineventéză membrele presente şi declară şedinţa adunării generale ordinare pentru anul reun. 1891/92 de deschisă la 3 ½ óre p. m. După ordinea programei actuarul substitut Ión Dariu*) în mijlocul unei linişte absolute cetesce raportul general al comitetului reuniunei despre activitatea sa în decursul anului espirat. Din acest raport sĕ vede, că comitetul în decursul anului trecut ca şi altădată a desvoltat o deosebită activitate întru promovarea intereselor reuniunei, pe care adunarea îl primesce fără nici o observare şi dă astfel comitetului absolutor pentru anul reun. espirat.

La ordinea ḑilei urméză raportul asupra cassei reuniunei. Dómna Virginia Vlaicu, ca cassieriţă cetesce numitul raport, care este ascultat cu viu interes şi cu încordată atenţiune din partea adunării şi primit fără nici o observare dându i sĕ astfel şi dómnei cassieriţe absolutorul meritat cu mulţămită şi recunoscinţă.

Din acest raport reproduc următórele momente, pe care le cred de un deosebit interes general, Anumit: Averea reuniunei consta la finea anului trecut din 3894 fl. 28 cr. ér la finea acestui an 1890/91 din 4537 fl. 37 cr. de unde sĕ vede că fondul a crescut în anul acesta cu 643 fl. 09 cr. Venitul acesta provine parte dela petrecerea dată în anul trecut, parte prin testaţiunea decedatului Const. I. Popasu, parte prin tacse anuale şi în fine prin interesele fondului şi arată avêntul îmbucurător, ce şi l'a luat reuniunea. Tot aci sĕ amintesce şi fapta generósă a dómnei Stana S. Băloiu, care a donat reuniunei suma de 40 lei noi şi dómnei preşedintă a reuniunei Susana Murĕşian, care a trimis pe sama fondului suma de 5 fl Sĕ arată mai departe, că reuniunea a numĕrat în anul trecut cu totul, 20 membre fundatóre, 92 membre active şi 2 membre ajutătóre. Afară de acestea reuniunea mai numĕră şi 3 membri fundatori.

Reuniunea a ajutat din fond în anul trecut 30 de vĕduve din Braşov şi Săcele cu câte 5 fl. In anul acesta conform decisiunei ce s'au luat cu ocasia acestei adunări sĕ vor ajutora 32 de vĕduve.

Pentru censurarea raţiociniului cassei pe anul acesta sĕ alege o comisiune de 3 membre în persónele dómnelor: Maria Popea, Elena Săbădean şi Maria Butnariu.

Un moment îmbucurător pentu adunare a provocat dómna Paraschiva Ghirincea, făcêndu se membră fundatóre a reuniunei cu suma de 25 fl. din care a şi solvit momentan 20 fl. pentru care adunarea a felicitat-o cu „sĕ trăiéscă!"

Adunarea a luat la cunoscinţă hotărîrea oficiului de dare din loc, prin care sĕ iartă reuniuuei suma de 19 fl. ca competinţă pentru suma de 190 fl. testată acestei reuniuni de fericitul Const. I. Popasu.

Dómna Maria Lupan propune a se alege o comisiune pentru încassarea tacselor de membre dela membrele reuniunei, din Săcele, şi a câştiga de acolo alte membre nóuĕ pentru reuniune şi acésta cu atâta mai vêrtos, ca de acolo sunt prea puţine membre în raport cu numĕrul vĕduvelor de acolo, ce se ajutóră de reuniune, primindu se propunerea acésta, în comisiunea amintită sĕ alege dómna Paraschiva Dariu.

După acestea se cetesce proiectul de buget şi sĕ primesce întocmai, după cum s'a redactat de comitet.

Consultându-se adunarea asupra petrecerei cu dans propusă de comitet a se arangia în presara anului nou (31 Decembre 1891) petrecerea anumită sĕ încuviinţéză**) In urmă se alege o comisiune pentru verificarea procesului verbal al a acestei adunări în persónele dómnelor: Elena Săbădean, Stănica Iarca şi Paraschiva Ghirincea.

Cu acestea şedinţa sĕ ridică şi adunarea se încheie la 5 óre p. m. *I. Dariu.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Rĕşinari, 2 Decembre 1891. Domnule redactor! In interesul adevĕrului Ve rog s'av e-ţi bunăvoinţă a da publicităţii tot în acest preţuit ḑiar desluşirilor de mai jos.

Causa mai recentă ce me îndémnă la acésta sunt unele neadevĕruri, publicate sub „Cronica" din Nr. 126, Joi în 28 Novembre a. c. al acestei foi, datată din Rĕşinari de cuprinsul: „Incetarea din viéţă a unei membre din reuniunea femeilor române din Rĕşinari, cununa dusă în onórea aceleia. Preşedintele comitetului parochial şi puterea aceluia".

De un timp încóce comuna nóstră Rĕşinari figuréză des, când în una când în alta din foile nóstre şi ce sĕ veḑi, urzitorii acestor publicări sunt atât de modesti, încât fără de a face pretensiune ca sĕ i cunóscă lumea, mai bucuros stau sub masca anonimităţii şi informéză publicul în mod sinistru, înegrind pe unii şi pe alţii, sĕ grămădesc cu laude, pentru că precum sĕ vede dênşii cred, că lauda numai aşa 'şi are tóte formele, décă vor înegrí pe alţii fără motiv.

De acéstă patimă e condus şi cronicarul nostru cu publicarea celor din Nr. 126, al cărei reasumat l'am arĕtat mai sus şi în care 'şi ia de obiect „cununa dusă în onórea unei decedate". Aici dl cronicariu merge atât de departe cu închipuirile dsale, încât presupune că, acea cunună ar fi produs în părintele Emilian Cioran „o grósnică nedumerire" şi alte lucruri, cari precum sĕ vede tóte sunt însuşiri caracteristice de ale dlui cronicariu, cu cari acesta tinde a înegrí pe un om, care este mai pre sus [1]) de preocupaţiunile dsale.

Şi ce face dl cronicariu cu întrégă cronica dsale?

Afirmă lucruri departe de umbra adevĕrului, pe scurt sĕ arată pe sine de un om cu care nu merită sĕ stai de vorbă. [2]) Étă ce ḑice mai departe: „Marţi fu înmormêntarea, Dumineca viitóre părintele Emilian împreună cu directorul scolar şi cu notariul comitetului parochial, toţi amici în sens invers ai reuniunei femeilor din Rĕşinari, alergară pe întrecute (?!) la preşedintele comitetului paro
chial ca acesta sĕ poruncéscă delăturarea cunun
din biserică". Dle cronicariu! Dacă dta ai cât de puţin din aceea-ce numim consciinţă, cum te póte lăsa sĕ afirmi în public asemenea lucruri? Cele ce ḑici dta că eu şi părintele Emilian şi directorul scolar am mers — sau cum îţi place dtale alergat — la preşedintele comitetului parochial ca sĕ poruncéscă delăturarea cununei din biserică, le declar de faime tendenţióse.

Nu la îndemnul meu, nici al părintelui Emilian, nici al directorului scolar s'a scos acea cunun
biserică, ci în urma unui conclus al comite
rochial dela 25 Iuniu 1889, în care sĕ ḑic
biserică sĕ nu se mai ţină nici o cunun
basa acestui conclus s'au scos încă în acelo d
cununile puse până atunci în biserică, car
cronicariu o scie şi o a sciut mai bine dec
când s'a apucat sĕ scrie prin gazete.

Tot ací declar, că înainte de a cetí ac
nituri cronicăresci nu numai cu nimenea
muna n'am vorbit despre cununa din cesti
întreg lucrul acesta mi a fost necunoscut.

Mai către fine dl cronicariu ḑice, că
şiuari sĕ ţin doi fraţi cu puterea în comite
rochial, contra tuturor ordinaţiunilor Preavener
Consistoriu archidiecesan, care a hotărît delăt
preşedintelui Ioan Cioran, fiind frate cu par
Emilian Cioran. [3])

Lucrul stă aşa: Preşedintele comitetului
chial îndată la primirea ordinului din partea l
rilor mai înalte, a conchemat membrii comitet
în şedinţă şi a demisionat părăsind imediat şi
de şedinţe. Comitetul parochial alegêndu-şi un
şedinte ad hoc, a hotărît a se adresa cu o ru
în privinţa acésta către Măritul Congres, spre
esplicare locurilor dubióse [4]) din Statutul org
privitóre la acest cas şi totodată comitetul paro
în unanimitate a rugat pe dl I. Cioran, ca pă
deciderea causei prin Măritul Congres, sĕ co
tot dênsul afacerile comitetului parochial şi sĕ
tinue lucrările începute cu închiderea cintirimulu

Deci pe basa celor espuse tóte afirmaţiunil
cronicariu le declar de neadevĕrate.[5])

Aleman G
notariul comitet

---

*) De órece dl actuar ordinar, Ioan Dobrean se află în concediu penfru căutarea unui morb, de care sufere de mai mult timp.

**) Insĕ comitetul acestei reuniuni în şedinţa sa dela 4 Decembre a. c. v. a renunţat la aceea petrecere în favorul „Reuniunei rom. de gimnastică şi cântări" din loc, la cererea espresă a acesteia, care doresce a da pe atunci o convenike.

---

[1]) Nu crede.

[2]) Numai nu vorbí de călare cu ómeni, cari
casul í-ţi sunt, dacă nu superiori, celpuţin egali.

[3]) Şi acésta voiţi sĕ o negaţi?

[4]) Esci în rĕtăcire mare, că în Statutul orga
locuri dubióse, cu privire la doi fraţi în comitet. A
se póte inventa numai în Rĕşinari — şi ne miră
inteligent fiind şi teolog absolut, Te poţi asocia ş
vederi atât de scălciate.

[5]) Deastădată nu ţi-a sueces a resfrânge ni
cele publicate. Cércă-ţi altădată norocul.

Minorem ne comptenseris — Nu desconsidera pe cel mai mic.

Litteras disce — Invéţă sciinţele.

Pugna pro patria — Luptă pentru ţéră.

Vino tempera — Sĕ fii cumpătat cu vinul.

Pauca in convivio loquere — Puţin vorbesce în societate.

Libenter amorem ferto — Primesce bucuros iubirea.

Miserum noli irridere — Nu batjocori pe cel nefericit.

Cum moneas aliquem, nec se vellit ille moneri, si tibi sit carus, noli depiscere coeptis — Când admoniezi pe cineva, şi el nu primesce a fi admoniat, dacă iţi este om drag, nu l lipsi de sfatul teu.

Dilige sic alios, ut sis tibi carus amicus, sic bonus esto bonis, nec te mala dauna sequantur. Aşa iubesce pe alţii, ca ţie însuţi sĕ fii amic drag; aşa sĕ fii bun cătră cei buni, ca pe tine sĕ nu te ajungă pagubă.

Si vitam inspicias hominum, si denique mores, cum culpant alios, nemo sine crimine — Când esaminezi viéţa şi moravurile ómenilor, veḑi că ómenii se critică unii pre alţii, dar că nimeni nu este fără păcate.

Cum te aliquis laudat, iudex tuus esse memento: plus aliis de te, quam tu tibi, credere noli — Când alţii te laudă, judecă-te însuţi pe tine; ce tu nu creḑi despre tine, nu crede nici când îţi spun alţii.

Ne timeas illam, quae vita est ultima finis: qui mortem metuit, perdit, quod vivit ipsum — Sĕ nu te temi, că viéţa omului are sfêrşit: cine se teme de mórte, perde, ceea cei dă viéţa sĕ guste.

Insipiens esto, cum tempus postulat ipsum: stultitiam simulare loco prudentia suma est — Sĕ fii nepriceput, când timpul pretinde acésta: mare înţelepcinne este a simula uneori nepricepere.

Sunt quaedam quae ferre decet pacienter amicum, Sunt multe, ce trebue se le supórte cu pacienţă amicul.

Câteva aforisme nóuĕ moderne de ale partidei dlui Ugron:

Independenţa Ungariei eluptată pe cale constituţională. Şi pănă atunci: paritate, curte regală unguréscă în Buda; armata din regat sĕ aibă limbă unguréscă; oficierii sĕ fie cetăţeni ungari; serviţiul în armată sĕ fie doi ani; voluntarii sĕ servéscă numai un an, aprovisionarea întregei armate ungare sĕ fie provĕḑută de ministrul honveḑilor, honveḑimea sĕ aibă tunuri şi trupe technice.

In politica internă: autonomia şi decentralisarea, verbalitatea în justiţie; juriul în causele penali. Comunitatea vămilor cu Austria sĕ se casseze. Sistemul parlamentariu curat nefalsificat, cu nóua arondare a cercurilor electorali şi cu votare secretă. Asupra abusurilor electorali sĕ judece înalta curie.

Apponyi în Miskolcz a desfăşurat stindardul noului partid naţional. Apponyi află, că în ţérá domnesce un servilism cumplit. Că oraşele fac politică în antişambrele ministeriali. Că cetăţenii sĕ gârbovesc înaintea puterii. Că om consciu de sine nu póte ajunge în nici un oficiu. Ba este persecutat chiar şi în viéţa socială. Că fispanii sunt nisce „*rois soleil*“, crai de sóre, cu nisce curtisani servili, cari trebue se rîdă de tóte glumele sarbede şi rele ale măriilor lor.

Partida guvernamentală pănă acuma a rĕmas în reservă prudentă. Nu sufere indoélă, că preste puţin timp va păşi şi ea cu aforismele ei, prin cari crede, că va mântui ţéra.

Szapáry, Tisza, Apponyi, Irányi, Ugron sunt profeţii, cari învită publicul din Ungaria sĕ priméscă dogmele lor.

Românii de un şir lung de ani au rĕmas în pa- vitate. Şi mi se pare, că românii în maioritatea or vor remâné şi de aci înainte tot pasivi.

Românii acstivisti ar lupta şi lucra, dar li închis terenul de lucru prin legea electorală escepţională din Transilvania. Şi prin o mulţime de legi şi ordonanţe, menite de a sugruma ori ce suflare naţională.

Abia scrisem acestea şire şi écă apare ministrul justiţiei dl Szilágyi în Pojon cu un respuns la fulminanta vorbire a contelui Apponyi din Miskolcz.

Mult învĕţatul ministru al justiţiei ḑice, că unii îşi închipuesc numai bólă în ţéră, dar că în realitate bóla esistă numai în creerii celor ce plâng şi lamentéză!...

Adevĕrul este: Că poporul dela 1867 în cóce este împovĕrat prin diete şi guverne cu imposite grele, ce le póte suporta numai în ani buni, roditori.

Dar scris este în biblia vechiă, că după şepte ani roditori urméză şepte ani rĕi. Când vor veni în Ungaria cei şepte ani rei, — atunci trista realisare va constata, că poporul nu póte suporta greutăţile de tot feliul. Căci economii, măestrii, comercianţii, ameloiaţii cei mai mulţi sunt îndatoraţi. Când vor veni anii cei rĕi, atunci dare nu vor plăti, neavênd de unde, camete nu vor plăti, neavênd din ce, măestrii vor sta fără lucru şi fără câştig, comercianţii vor putea închide boltele.

In anii rei miseria, desperaţiunea, furtul, fómetea va fi şi la noi în Ungaria, întocmai cum este acuma în Rusia.

Guvernul Szapáry nu póte face minuni. Nu póte îndrepta greşelile trecutului. Binele îl putem ascepta nu dela ómeni, ci numai dela Dumneḑeu, carele póte sĕ ne mai dăruiéscă încă câţiva ani buni, póte sĕ ne certe cu ani rĕi, cu fómete şi potop.

Nu împovăraţi dară mai departe poporul; căci fiind anii rĕi, deruta economică va fi neevitabilă.

Mr.

Convocare.

Membrii comitetului central ai reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Zarand, sunt invitaţi a participa la şedinţa, ce se va ţiné în sala gimnasiului gr. or. din Brad, Joi, în 19 Decembre, st. v. a. c. la órele 9 antemeridiane.

Obiecte de pertractat:

1. Staverirea materialului de pertractat în adunările generali ale despărţemintelor.
2. Curenţii.

Arad, 6 Decembre, 1891.

Ioau German.

Varietăţi.

* (Chirotoniri.) In decursul sĕptĕmânei trecute s'au chirotonit: Nicolau Terchetea, paroch în Tămăşasa; Ioan Pascu, capelan pers. în Turcheş, Alesandru Bărbos, capelan în Ciocotiş şi Dimitriu Lupu, capelan în Lueriu.

(Bal). Balul studenţilor dela gimnasiul şi scólele reale superióre evang. lut. din Sibiiu va avé loc Vineri în 8 Ianuariu n. 1892. Invitările se vor face sau în persónă sau prin postă. Prenotări pentru logele din sală şi galerie (à 5 fl) se pot face la librăria Iosif Drotleff, strada Cisnădiei Nr. 23.

* (Mostenitoriul român.) In curênd se astéptă căsĕtoria mostenitoriului român. Contractul de căsĕtorie se va semna la 1 Ianuariu 1892. Tinera păreche va locui în palatul dela Cotroceni, unde s'au început ca sĕ sĕ facă pregătirile necesare.

* (Distincţiune.) La concursul musical ţinut anul acesta la Montpellier întâiul premiu: O medalie aurită, Horsconcours, s'a dat dl Vulpian pentru bogata colecţiune de melodii poporale române, ce a presentat: colecţiune care a fost bine apreţiată în ţară, căci „Academia română“ a acordat în unanimitate autoriului ei un premiu de 5000 lei.

* (Convenţiele vamali). Pariamentul german a primit convênţiele vamale cu statele din centrul Europei. Impĕratul, căruia i-se telegrafă acésta scire la Tetlov, acordă cancelariului Caprivi titlul de conte.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al 11 lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de „*abni.*“)

(Urmare.)

5. Urmarea pĕcatului lui Adam pentru omenime.

Pĕcatul lui Adam făcut în raiu, a vut urmări rele nu numai pentru el, ci pentru toţi ómenii. Dacă părinţii mor, şi lasă după ei avere, averea acésta o mostenesc copii lor. Dacă însĕ părinţii cari mor, lasă şi datorii, atunci copii mostenesc şi datoriile părinţilor.

Adam şi Eva sunt părinţii tuturor ómenilor, pentru-că toţi ómeni se trag din ei, prin urmare sunt copii lor. Adam şi Eva murind, nu ne au lăsat nóuĕ ómenilor nici o avere, ci numai datorii, — pĕcatul, care l'au făcut în raiu. De aceea, pĕcatul acesta, fiind că-l mostenim dela Adam şi Eva, strĕmoşii nostri, sĕ numesce pĕcatul strĕmoşesc. Cu pĕcatul strĕmoşesc, ómenii toţi au mostenit şi urmările lui cele rele. Aşa dară, precum Adam şi Eva, după pĕcat, s'au făcut muritori, rĕi şi sufletul lor a ajuns în iad, tot-asemenea toţi ómenii, născuţi din Adam, au moştenit mórtea, rĕutatea şi iadul. Dumneḑeu însĕ în nemărginita sa bunătate, n'a putut suferi ca ómenii sĕ fie pedepsiţi pănă în sfêrşit, ci încă atunci, când a scos pe Adam şi Eva din raiu, vĕḑênd durerea şi părerea de rĕu alui Adam a ḑis; „pedépsa pĕcatului nu va fi vecinică, căci la timpul seu o muiere va nasce un mântuitoriu, carele va sdrobi capul înşelătoriului şerpe, ér pe voi şi pe toţi ómenii ve va mântui din pedépsa pĕcatului şi din împĕrăţia iadului.

Din acéstă istoriă învĕţăm: 1. Că Dumneḑeu este îndelung rĕbdătoriu şi prea bun, şi n'a lăsat pe ómeni sĕ fie pedepsiţi pănă în sfârşit. 2. Că mântuitoriul, carele va sdrobi capul înşelătoriului şerpe este Iisus Christos, care prin învĕţăturile sale a arĕtat ómenilor calea cătră mântuire. 3. Că pĕcatele şi greşelele părinţilor, le mostenesc totdeuna şi copii lor.

Dumneḑeu vĕḑênd,
Pre Adam plângênd,
S'a milostivit,
Ş'a făgăguit,
Că la timpul seu
Iisus fiul seu
Va veni în lume
Ca sĕ ne rĕsbune
De viclénul şerpe,
Pe Adam sĕ-l ierte
Şi cu el pe toţi
Ai lui strănepoţi.

Intrebări: Pentru cine a avut urmări rele pĕcatul lui Adam? Ce mostenesc copii după mórtea părinţilor lor? Ce mostenire ne-au lăsat Adam şi Eva? Cum sĕ numesce pĕcatul lui Adam, pentru-că acesta a fost strĕmoşul nostru? Cu pĕcatul strămoşesc, ce au mai moştenit ómenii? Suferit-au Dumneḑeu, ca ómenii sĕ fie pedepsiţi pănă în sfârşit? Ce a făgăduit Dumneḑeu lui Adam şi Evei, când a vĕḑut părerea de rĕu a lor pentru pĕcat? Cine a fost mântuitoriul, carele a sdrobit capul înşelătoriului şerpe? Ce învĕţăm din istoria acésta? (Va urma.)

Dare de samă

despre banii încurşi la despărţĕmêntul III în Făgăraş al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român pe anul 1891.

La adunarea generală a despărţĕmêntului, ţinută în 1 Novembre 1891 st. n. în Voila dela următorii domni:

Basiliu Raţiu 5 fl Georgiu Dobrin 5 fl. Macsimilian Receanu 10 fl. Danielă Şerban 6 fl. Petru Leluţ 5 fl George Borzea 11 fl. Şofron Pruna 1 fl. Ioa Pop 1 fl. Valeriu Opriş 1 fl. Basiliu Stanciu 1 Ioan Petrişor 1 fl. N. Albani 1 fl. Nicolae Borzea 1 Dionisie Stanciu 1 fl. Basiliu Raţiu 1 fl. Ana Borze 1 fl. Aurelia Bariţiu 1 fl. Basiliu Muşiatu 1 fl. Dumitru Bulicrea 1 fl. Maria Leluţ 1 fl. Rafira Şerban 1 fl. Nicolae Şerban 6 fl. Ioan Berescu 1 fl. Ioan Şerban 30 cr. Ioan Marinescu 1 fl. Aurel Opriş 1 fl. Iosif Borzea 1 fl. Ioan Comşa 1 fl. Gavrilă Pop 1 fl. George Ramba 50 cr. George Bârsan 50 cr. Visalon Gabor 1 fl. Ioan Nicolici 50 cr. Denielă Şerban 10 cr. George Gabor 10 cr. Ioan Şerban 20 cr. Nicolae Pop 10 cr. George Popa 10 cr. Samoilă Fórcoş George Bucliţia 10 cr. Nicolae Moldovan 20 cr. Samoilă Bolibóca 10 cr. Bucur Gălbincea 1 fl. Ioan Boca junior 20 cr. Iosif Opriş 1 fl. Moise Popa Stelea 50 cr. Dumitru Bărbat 1 fl. Georgie Vasu 6 fl. Suma la adunarea generală în Voila 82 fl. 60 cr.

Prin cassariul despărţĕmêntului Nicolae Cosgaria, căpitan în pensiune dela următorii domni:

George Aiser 5 fl. Alesandru Belle 5 fl. Vasilie Cernea 5 fl. Dumitru Chişerian 5 fl. Ioan Floria 5 fl. Dr. Nicolae Motoc 5 fl. Gregoriu Negrea 1 fl. Alesandru Pocolu 5 fl. Denielă Gabor 1 fl. Ioan Ţeţ 5 fl. Biserica gr. cat. 5 fl. Valeriu P. Comşa 5 fl Denielă Cergit 1 fl. George Pralea 5 fl. Dr. Stefan Pop 5 fl. Dr. Andreiu Micu 5 fl. Ioan Turcu 5 fl.

Venitul curat dela petrecerea cu producţiune de cântări şi declamări, a corpului didactic şi a elevelor şi elevilor dela scóla granіţarésca din Voila apoi producţiune teatrală şi joc a societăţii de deletanţi „Progresul“ dată în 1 Novembre 1891 st. n. la adunarea generală a despărţĕmêntului în Voila în favorul acestuia 11 fl. 10 cr. — Suma 166 fl. 70 cr.

Făgăraş, în 5 Decembre, 1891.

Basiliu Raţiu,
preşedinte.

Nicolae Cosgaria,
cassariu.

Mulţămită publică.

Pentru sporirea fondului reuniunei femeilor române gr. or din Reşinari au binevoit a întreprinde o colectă în Giurgiu — România — dna Paraschiva Petre Petrescu născută Petru Băncilă şi dl Giurca Fleschin ambii din Rĕşinari domiciliaţi în Giurgiu, la care au contribuit următorii:

P. Petrescu, Giurca Fleschin, N. Droc Barcian, dir. scolar, C. D. Badulescu deputat câte 10 franci, Dimitrie Pop 9 fr. 60 bani, B. Jepurescu deputat 5 fr. Un Anonim 5 fr. Dr. Pitescian 3 fr. Petre D. Stoicescu 3 fr. Alecsi Bonia 3 fr. Isvoranul 3 fr. Ioan Avramescu, M. Urlici, George Marinescu, Ioan Poplăcian, Oprea Cioconea, Coman Podariu, M. Marinescu, Dimitrie Pop, Mariţia Bobónea, Siea Fodu, Iavu Ogneriu Hojoiu, Nicolae Rodean, N. Comanescu, Vasile V. Dragomir, Petre Peretz, Costica Popescu, M. Luca, P. I. Parişian, Const. B. Dimulescu, Duica, câte 2 fr. Ioan Popescu, Nicolae Michailescu, Oprea Fleschin, Fulga

C. Buvitoier, C. Radulescu, Un Inginer, L. Tănăsescu, I. Boldescu câte 1. fr. Un Anonim 50 bani. Toţi din Giurgiu. Suma totală 121 franci 10 bani.

Din Rĕşinari au mai contribuit pentru fondul susnumit:

David Kozocsa farmacist ca membru ajutător 5. fl. şi Ioan Israil mĕsar 1. fl.

Zelósa colectantă a pĕtruns pe deplin scopul cultural ce urmăresce reuniunea nóstră, şi condusă de sentimentul cel mai frumos de iubirea faţă de némul seu, nu a pregetat a osteni întru colectarea frumósei sume, ajutată fiind de dl Giurca Fleschin alt fiu al Rĕşinariului, care şi astădată şi-a arătat bunăvoinţa şi zelul cel are, când este vorba de prosperarea comunei sale natale.

Priméscă atât dna Paraschiva Petre Petrescu şi dl Giurca Fleschin, cât şi binevoitorii contribuitori, cari prin aptă au dovedit, că ţin la cultura şi progresul némului nostru românesc, pre acéstă cale cea mai căldurósă mulţămită.

Rĕşinari în 27 Novembre 1891.

Aurelia Goga
preşedintă.

Maria Carpinişan
secretară.

Loterie.

Mercuri în 16 Decembre

Timişóra:	**47**	**56**	**58**	**28**	**20**
Viena:	**48**	**39**	**3**	**52**	**47**

Nr. 575 [213] 1—3

CONCURS.

Prin acésta se escrie concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter în tractul Mediaşului, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archiedecesană „Telegraful Român"

Emolumentele înpreunate cu acest post sunt:

a) venitele parochiei de clasa a treia din Mediaş, care este designată de parochie protopresbiterală; fiitoriul protopresbiter însĕ va folosi deocamdată numai o jumĕtate din venitele parochiei, ér altă jumĕtate va rĕmâné în folosinţa actualului capelan de acolo;

b) venitele proprii protopresbiterale, care constau din pauşalul anual de cancelarie, ce se dă din mijlócele archidiecesane; din tacsele ordinare ale visitaţiunilor; din tacsele dela nupturienţi şi din alte venite accidentale.

Aspiranţii la acest post de protopresbiter au a subşterne concursele lor veneratului consistoriu archidiecesan în terminul indicat, instruite cu documentele necesare despre cualificaţiunea normată in § 53 al Statutului organic şi în conclusul congresual Nr. 111 din anul 1888, avênd a alătura şi tabelă de cualificaţiune după rubricile indicate in § 12 al regulamentului congresual din 1888, pentru procedura la alegerea de protapresbiter.

Din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Mediaşului, ţinută în Mediaş la 7 Novembre, 1891.

Ioan Chendi,
administrator protopresbiteral.

Dionisin Roman, notariu.

Nr. 6599 Plen.

Concursul acesta se apróbă şi se dă spre publicare în „Telegraful Român".

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută la 2 Decembre, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 408. [210] 2—3

CONCURS.

In sensul ordinaţiunei veneratului consistoriu archidiecesan din 31 Decembre 1890 Nr. 8701 Plen. şi în necs cu ordinul consistorial dto 16 Septembre a. c. Nr. 4142 Plen. se escrie prin acésta concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter gr. orient. al tractului Devei cu termin de 30 de ḑile, socotit dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitele din parochia protopresbiterală din Deva.

2. Venitele protopresbiterale, care stau din pauşalul de cancelarie, din fondul archidiecesan Rudolfin, din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea parochiilor tractuale, pentru procese divorţiale şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale.

Concurenţii au sĕ documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din anul 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la veneratul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, avênd concurenţii a alătura totodată şi câte o tabelă de cualificaţiune după rubricile indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter §. 12.

Deva, din şedinţa comitetului protopresbiteralgr. or. al tractului Devei, ţinută la 12 Octobre, 1891.

Avram P. Pĕcurariu,
adm. protop. şi preşed.

Ioaniciu Olariu, notariu.

Nr. 6316. Plen.

Concursul acesta se apróbă şi sĕ dă spre publicare în „Telegraful Român".

Sibiiu, din şedinţa plenară, ţinută la 4 Novembre, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 372. [212] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant din parochia de clasa a treia (III) Homorod-Suseni tractul protopresbiteral Geoagiului II pe basa ordinului consistorial de dto 13 August. a. c. Nr. 4837 B. sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful român".

Venitul total anual împreunat cu acest post dă suma de 300 fl. 0 cr.

Competenţii sunt poftiţi a-şi înainta cererile instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu în terminul sus indicat.

Homorod, 17 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. Geoagiului II, în conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 470. [207] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia Porumbacul inferior, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, prin acésta sĕ escrie concurs, conform încuviinţărei Preaveneprabilului consistoriu archidiecesan ddto 4 Septembre a. c. Nr. 5098 B; cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este jumĕtate din întregul venit de 408 fl. 50 cr, al parochiei de clasa a treia Porumbacul inferior.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ-şi subştérnă cererile concursuali instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) pănă la terminul susindicat.

Avrig, 9 Novembre, 1891.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Sz. 7890/891 plg. [214] 1—3

Hirdetmény.

A veérdi általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, müködő mérnők választása és a költség előirányzat elkészitése végett határidöül **1892 évi január hó 28-ik nápjának dél elöt 10 oráját** Veérdi községben a községi irodába tüztem ki, mikorra az öszszes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Erzsébetváros, 1891. december 8-án.

A kir. törvényszék kiküldött birája.

Kelemen
eljáró bîró.

Sz. 8106/891 polg. [215] 1—3

Hirdetmény.

A magyar péterfalvi általános határtagositási ügyben a birt. rend. ut. 44 § értelmében az elömunkálatok megkezdése u. m. a képviselet rendezése a müködő mérnök megválasztása és a költségelöirányzat elkészitése végett a határnapot **1892 évi január hó 15-re d. után 3 órára** tüzöm ki magyar péterfalva községébe a községi iroda helységébe.

Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltekket oly figyelmeztetéssel idézem meg hirdetményileg, miszerint a tárgyalás meg nem jelenésük az eljárás folyamotját akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros 1891 november 23-én.

A kir. t.-szék ügyében.

Kelemen
eljáró biró

Concurs de licitaţiune!

Pentru zidirea nóuei biserici din **Cebea, carea este a se da în întreprindere pe calea licitaţiunei publice,** — Se publică a douaóră concurs de licitaţiune minuendă, carea se va ţiné în **14/26 Decembre, a. c.,** in casa epitropului Indriu Ioan din Cebea, protopresbiteratul Zarandului.

Preţul intreprinderei afară de materialul de: *pétră, cărămidă, var* şi *tifă* este statorit în suma de: **8566 fl. 81 cr. v. a.**

Licitanţii au sĕ depună un vadiu de 5 % dela preţul întreprinderei.

Planul şi preliminariul de spese precum şi condiţiunile speciale de licitaţiune se află spre inspiciare la numitul epitrop. (216) 1—3

Cebea, 2/14 Decembre, 1891.

Ioane Jurca,
preşedintele comitetului parochial.

Publicaţiune!

Direcţiunea generală a **căilor ferate române** face cunoscut prin acésta că are **31 posturi de ingineri vacante** la serviciul de intreţinere din **Bucuresci, Craiova, Pitesti, Buzeu, Galaţi,** şi **Iaşi.**

Doritorii de a ocupa asemenea posturi sunt rugaţi a presenta cererile domniilor lor înscris la adresa Direcţiunei generale a căilor ferate române serviciul P. la Bucuresci cel mult pănă la **15 Ianuariu 1892 st. nou,** cu arătarea adresei domniilor lor esactă şi anecsând documentele următóre:

1. Diplomă sau certificat de terminarea studiilor a unei scóle speciale de ingineri.
2. Certificatede serviciu. [211] 5
3. Act de nascere.
4. Act de căsătorie (dacă e căsătorit), şi de nascere al soţiei precum şi eventuale copiilor.
5. Actele pentru serviciul militar.

Pentru informaţiuni mai detaliate doritorii se vor adresa în scris sau verbal la şefului serviciului de intreţinere **C. F. R.**

Bucuresci, calea Victoriei Nr. 124.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [191] 6

CALENDARIU
pe anul visect dela Christos 1892.

Anul al patruḑeci şi unulea.

Preţul unui esemplariu legat **30 cr.,** pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal şi telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ şi vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse orientale române din Ungaria şi Transilvania, cuprinḑênd şi pe protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii şi învĕţătorii cu comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Evidenţă pentru oficiile parochiale şi protopresbiterale. — **Cantorul Ariton din Gologani.** (Schiţă din istoria criminală de Nicolau Ivan.) — **Poesii.** — **Anecdote.**

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea têrgurilor. — Anunţe.

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

şi de construcţiunea cea mai nóuă **cu sul sucitoriu**

în Sighişóra piaţa de sus **(Schässburg-Segesvár) Nr. 168**

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera şi repará clopote** de tótă mărimea cu **coróna de stejar ori de fer legat,** face şi **scaune de clopote din fer bătut** pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. **Clopote mai mici sunt în tot timpul gata.** Solvirea se va primí şi în rate. [50] 11—12

Redact[illegible] Nicolau Iva

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane,

Nr. 133 Sibiiu, Marți, 17/29 Decembre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 5139 Plen.

Circulariu

către onor. membrii ai sinodului protopresbiteral înmulțit și către onorații membrii ai comitetului protopresbiteral din protopresbiteratul gr. or. al Clușului.

Subscrisul în calitate de comisariu consistorial, însărcinat de venerabilul consistoriu archidiecesan cu convocarea și conducerea sinodului protopresbiteral înmulțit al tractului Clușului pentru alegerea de protopresbiter, am onóre a convoca prin acésta pre onorații membrii, preoți și mireni, ai sinodului protopresbiteral înmulțit al tractului Clușului a se întruní în sinod electoral *Luni în 30 Decembre a. c. la 11 óre înainte de amédi* în biserica nóstră parochială din cetatea Clușului pentru alegerea de protopresbiter al tractului numit.

Serviciul divin, împreunat cu chemarea sântului spirit, ce are sĕ premérgă actului de alegere, se va ținé la 9 óre înainte de amédi în numita biserică parochială.

Totodată, conform prescrierei §-lui 14 din regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, am onóre a convoca pe calea acésta și pre onorații membrii ai comitetului protopresbiteral la ședință estraordinară pentru compunerea listei de candidare pe *Dumineca în 29 Decembre a. c. la 3 óre după amédi* în localul cancelariei oficiului nostru protopresbiteral din Cluș.

Sibiiu, 10 Decembre, 1891.

Comisariul consistorial:
Moise Lazar m. p.,
asesor cons.

Nr. 5620 cons. Plen.
922 protopr.

Circulariu

către toți p. t. domni membrii clericali și mireni ordinari și estraordinari ai sinodului protopresbiteral gr. or. din protopresbiteratul Abrudului.

Incredințat din partea venerabilului consistoriu archidiecesan cu conducerea alegerei de protopresbiter al tractului Abrud; în esecutarea mandatului primit conform §-lui 15 din regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiteri și § 51 combinat cu §. 42 ai Statutului organic, am onóre a convoca sinodul protopresbiteral electoral la locul central al tractului în orașul Abrud, pe *diua de 30 Decembre a. c. (11 Ianuariu 1892) la 11 óre a. m.* în localitatea scólei nóstre confesionale de acolo, după celebrarea sântei liturgii cu chemarea sântului Duch în biserica parochială gr. or. din orașul Abrud, la care sunt invitați membrii sinodului a participa.

Totdeodată este convocat prin acésta și comitetul protopresbiteral pe *Dumineca în 29 Decembre st. v a. c. la 3 óre p. m.* în localitatea ce se va designa în fața locului, pentru preconsultarea și combinarea listei de candidare prevĕdută în §. 14 al suscitatului regulament congresual, la cari toți p. t. membrii ai comitetului sunt poftiți a se presenta.

Sibiiu, 12 Decembre, 1891.

Comisariul consistorial:
Ioan Papiu m. p.,
protopresb. asesor consistorial.

Sibiiu, în 4 Decembre.

Compatrioții nostri magiari ajunși prin constelațiunile politice la putere, și tot prin constelațiunile politice susținuți și adi la putere, și au făcut încă deodată cu introducerea dualismului un plan mare, la a cărui esecutare lucră din tóte puterile, și precum se vede, adi împregiurările le sunt favorabile, deóre-ce fără de nici o sfiélă acceleréză esecutarea planului tocmai acuma cu o iuțélă, care trebue sĕ pună la seriόse îngrigiri pe tot patriotul bine cugetĕtoriu, și iubitoriu de fericirea acestei patrii.

Pe departe, de tot pe departe s'au început cu lucrarea acelui plan, și până acuma compatrioții nostrii s'au silit a-și păstra cel puțin în formă aparența, că planul lor și esecutarea lui e în favorul popórelor din acéstă patrie, și acésta o au și esploatat cu multă și mare măestrie la tóte ocasiunile.

In cadrul cel mare pe periferia cercului frații magiari au pus inscripțiunea: magiarisarea tuturor elementelor din acéstă patrie, sau dóră mai precis: unitatea în limbă, și prin ea unitatea în cugetare, unitatea în simțĕminte, unitate în tóte manifestațiunile vieții sufletesci.

In acest mare cerc s'au format apoi mai multe cercuri concentrice, fie-care în interesul inscripțiunei de pe periferie.

La anul 1879 s'au adus articlul de lege XVIII, prin care s'a introdus limba magiară ca studiu obligat în scólele poporale, și instrucțiunea ministerială precum și planul, cari au urmat in scopul punerei în lucrare a acestei legi, sunt fórte asupritór- încă dela început, deóre ce propunerea limbei maegiare se contempléză și impune în atâtea óre, încâ e preste putință a mai face ceva progres în scóla poporală și din celelalte obiecte de învĕțământ, dacă vei esecuta planul ministerial, și cum-că acela trebue esecutat, despre acésta nu mai încape nici o îndoiélă.

A urmat articlul de lege XXX din 1883, prin care s'au reformat învĕțământul în scólele medii, și limba magiară în clasele superióre s'au impus la unele obiecte ca limbă de propunere, și la esamenul de maturitate tot în limba acésta au sĕ rĕspundă și elevii.

Mai departe pentru fie-care profesor de fie-care specialitate s'a dispus facerea esamenului în limba magiară, și cursul universitar din literatura magiară, din istoria literaturei magiare, — care ca lucru logic — numai la noi în patrie se pot face, și scopul practic e împedecarea candidaților de profesură de a studia în strĕinătate.

A urmat în timpul mai próspĕt articlul de lege XXX din 1890, prin care din scólele statului s'a scos limba elină tot cu scopul de a se face înlesnire terenului de cucerire a limbei magiare, și ca mărturie s'a luat și desemnul în plan.

In timpul mai próspĕt s'a luat o altă disposițiune, tot după sistemul cercurilor concentrice, și după regula cunoscută: cu cât e mai mică periferia, cu atât mai mare e cuprinsul. S'a adus legea pentru asilele de copii, și așa dela anul 3 al etății, cetățénul vine băgat în mașina cea nesdravănă a lui Grünwald Bela, din care apoi ca profesor diplomat ésă cetățén modern, cu simțeminte moderne.

La tóte lucrările de până acuma s'au păstrat aparența, care justifica lucrarea, și o presenta ca făcută în interesul cetățenilor. Și cât abus nu s'a făcut cu susținerea acestei aparențe.

Deocamdată rĕmânem numai la instrucțiune.

Deja în anul 1879 introducerea limbei magiare în scólele poporale s'a presentat ca favor naționalităților, deóre-ce se dă ómenilor ocasiunea pentru învĕțarea limbei statului, și prin acésta posibilitatea de a se ferici în stat, căci fericire în acest stat fără cunoscința acestei limbi nu esistă.

Aparența era deci păstrată, și justificarea o presenta în triste colori viața practică din statul nostru. Anume întrégă administrațiunea, întrégă justiția la noi în contra legii aduse de parlament se face numai în limba magiară. Ca justificare deci vine practica vieții. Și în fața practicei trebue sĕ-ți pleci ca-

---

FOIȚA.

Glasul patriei române.

Trecură mii de ani . . . trecură ca prin vênt . . .
Decând purtam și eu, bun nume pe pământ.
Atuncea de primejdii, de rele nu-mi păsa;
Căci fii mei viteji, pe min' me apăra.

Și bravi î-mi erau fii, la larg la rĕsărit . . .
Tot capete 'ndrăsnețe, fier tare, oțelit.
—Nădejde, biruință cetiam din ochii lor,
Și 'nscris purtau pe frunte: — al patriei amor.

Dar fii mei viteji, prin lupte sângeróse . . .
S'au stins. Și-acei de adi sunt babe somnuróse;
Cu mințile stricate, curagiu de șorecei,
Cari fug dela primejdii, ca nisce vai de ei.

Români de-odinăóră! Români din vremea mea..!
Pe dulcea vóstră maică, acum de-oați vedea..!
Străini au copleșit-o; ér fii fără rost,
In órba rătăcire n'o vĕd, și n'o cunosc . . .

Caransebeș 22 Decembre, 1891.

Florea Bozgan.

Colinde.

(De pe Valea Almașului)

Colinda 4.

(Urmare).

Colo 'njosu mai înjos,
Colo 'n rîtul cel frumos
Unde pasce o turmă mare,
Ciobănelul sfântu sóre,
Cu sora sa cea mai mare.
Sora sa din graiu grăia:
Uite frate ce-i vedea,
Că vin nori de plóe mare
Și ne-apucă vreme tare.
Ba aceia n'us nori de plóe,
Ci-'s pețitori de pe câmpie.
Vin la mine,
Cer pe tine,
Ei te cer cu patru boi,
Eu te dau numai cu doi.
Ei te cer cu patru vaci,
Patru vaci, patru colaci,
Sĕ-i mânce la nunta ta,
Dar eu nu vréu ale da,
Numai două de-afăta
Tot viței într'aurițí,
Ca mai bine sĕ trăiți.
Sĕ fii gazdă sănĕtósă,
Se plătești colinda nóstră,
Cu un cop-dóuĕ de vin,
Diua de adi ca sĕ-ți fie,
La mulți ani cu veselie.
La tot șirul se repetéză: „Florile d'albe“.

Colinda 5.

Sus, însus și mai însus,
Colo 'n sus către apus
Tocma 'n pórta ceriului,
D'a-și ședea, cine-și ședea;
D'a-și ședea tot sfânt-Petrea,
Sfântu Petrea tot plângea,
Tot plângea, din graiu grăia:
Lasă-mi Dómne chieile,
Chieile, chiliile
Tóte câte sunt în raiu,
Colo 'n raiu colo pe plaiu
Ca sĕ las toți sĕracii,
Sĕracii, și calicii,
Că pe pămênt nu pot trăii,
De argați de 'npintenați
De ómenii învĕțați,
De notarăși și-advocați!
Dumnedeu din graiu grăia,
Uite Petre ce-i vedea!
Se uită Petrea sĕ vadă,
Tot sĕ vadă și sĕ crédă,
Că 'n mijlocul iadului,
In văpaia focului,
Tot plângeau, tare strigau,
Cărturarii și argații
Nemiloșii împintenați,
Pe sfânt Petrea de-l ruga
Și din graiu așa grăia:
Vin-o Petre și ne scóte,
Că ți-om face câte tóte,
Ți-om scrie 'n căncelărie,
Ce vei vrea tu pe hârtie,
Contrătușuri, testamente
Cum vei dice tu de drepte!
Da sfânt Petrea de li-o dis:
N'aveți loc în Paradis,
C'acolo ovi'nt sĕracii,
Sĕracii și calicii.
Voi în iad și ei aci.
Sĕ fii gazdă sĕnătósă,
Sĕ plătești colinda nóstră.

Colinda 6.

La masa cea rochilată,
Rochilată 'n cornurată,
Unde 'mpĕrații stau rótă,
Ei tot beau și ospetéză,
Și sĕ légă ca sĕ vadă
Carii din ei și-și mai mari
Tot mai mari și tot mai tari,
Tot mai tari mai învĕțați,
Mai străluciți împĕrați.
Da ei n'o putut afla,
Și-o umblat tótă lumea
Pă'n o ajuns la Vifleim,
Unde ingerii sĕ 'nchin
Tot sĕ 'nchin și mândru cântă
La eslea fiului sfântă,
Impĕrații s'o 'nchinat
S'or închinat daruri i-o dat,
Pe fiuț de l'o 'ntrebat:
Care din ei e mai mare,
E mai mare și mai tare?
Și fiuț din graiu grăia:
Că-i mare tot gazda,
C'are boi, și are vaci,
Turme de oi, turme de porci.
Și-are vie, și-are vin,
Sĕ bem sĕ ne veselim.
La tot șirul repetat: „Ler maler“.

(Va urma).

pul, căci practica se face cu călcarea legii, și ministrul de justiție al Ungariei, interpelat pentru ce se sufere călcarea legii, în fața parlamentului a rĕspuns, că călcarea legii se face pentru aceea, că esistă legea, va lua însĕ mĕsuri pentru susținerea călcărei de lege prin aceea, că o va schimba, și așa va acomoda legea practicei, care e bună, și astfeliu practica vieții nu va mai forma călcare de lege.

Observăm numai așa noi între noi și pentru noi, că călcarea s'a susținut în forma vechiă pănă adi, deóre-ce legea nu s'a schimbat, și ea nu s'a schimbat deóre-ce dacă s'ar schimba, atunci cu ce s'ar mai puté susținé în fața streinilor pretinsul liberalism, sub care ne desmierdăm noi rĕsfățații copii ai Eldoradului din Ungaria?

La legea pentru scólele medii aparența s'a esploatat și mai cu efect. Tot asemenea la legea, prin care s'a scos din gimnasii limba elină.

Cu câtă emfasă s'a esploatat aparența la asilele de copii.

Sĕrmana umanitate tot pe buzele patrioților moderni se rĕsfăța, și dacă nu erau archiereii români, cari se sigileze în casa magnaților adevĕrul, din care au purces manifestațiunile poporului român, lumea streină era sedusă se crédă, că da, aparența susținută de presa unguréscă are pe partea sa adevĕrul și manifestațiunile nóstre de nemulțămire erau timbrate de rĕsvrătiri inscenate din prea mare imbuibare a némului nostru.

O biserică din anul 1600 ori 1701?!

II.

Inscripțiuni, care sĕ facă amintire, că biserica ar fi zidită de Mihaiu Vitézul, nu se află, nici la biserică, nici la clopotniță.

Mărturisesc însĕ acésta unele însemnări din archiva statului și anume: Voivodul Mihaiu (Mihály Vajda) *a zidit la anul 1600 acésta biserică,* sub ispănatul cămĕrariului din Ocna Vasilie Vieser, (Vieser Vaszalyia vizaknai kamara ispány alatt.)

La anul 1609, în 17 Iuniu, a voit magistratul sĕ dărîme biserica; însĕ preotul Opra Alămorianul (Alamori,) Zănistean Avram din Alămor; apoi Marku Paic, Ioan Mokan, Mitre Mihály, Pap György, Bak György, Szőts Bálinth, Kerekes Stefan, Opra Miklós, Marga Marton, Stojca Paic, Szirbul Petrea, locuitori din Ocna, se învoiră cu representanța orașului, cu judele Dombai István și cu preotul evang. reformat Alvinczi György, ca sĕ nu demoleze biserica, ci credincioșii sĕ plătéscă pe an sub titlul de „*banii bisericei*“ (beszerika pénz czimen) 10 denari cei căsătoriți; ér vĕduvii 5 denari.

Nu îngăduiră însĕ ca sĕ-și țină „popă“ în oraș.

Pentru repararea acestei biserici, precum ne mai spune d-nl Back Endre, plebanul romano-catolic, — tot după indicii din archivul statului, — a dăruit Constantin Brancovénul, principele Munteniei, 1000 floreni unguresci (1000 magyar forintot adott), și reparea durà între anii 1696—1699.

In șir cronologic se află:

La 1609 preotul Opra Alămorianul,
1699—1711 au fost iesuiții,
1732 Popa Ioanes Dirda,
1759 Popa Isaila (Isaias),
1761 Petru Popa și Ioan Popa alias Koltor (1768),
1780 Iuon Popa,
1802—1810 Martiu 28 — Popa Nicolaj Novak,
1825 Popa Kertész Basilius (László);
1875 Pap Iános (Iuon),
Fekete Nikolaj (alias Negrutiu),
Elias Domsia și
Ghișoiu Ioan (actualul preot). —

Intrebarea, ce se impune, după datele înșirate, ar fi: Cu ce ocasiune, sau din care incident Mihaiu Bravul a zidit aceea biserică, *care e închinată sânților archargheli Mihail și Gavriil.*

Acésta întrebare și-ar afla soluțiunea numai în următórele circumstanțe:

In memorabila bătălie de lângă Sibiiu, principele Ardélului, cardinalul Andreiu Bathori rĕmase înfrânt, ér Mihaiu, trecênd prin Sibiiu, *și-a aședat taběră* nu departe de Ocna-Sibiiului.

Ca acésta ocasiune le-a dăruit ocnenilor, cari îi făcuse mari isprăvi, și de unde se aprovisionase și cu multă sare, bani, sĕ-și ridice o biserică de pétră.

A putut-o face acésta chiar și în amintirea luptei, după primul marș cel făcuse spre Alba-Iulia și albenii îl întâlnira și i-se închinară, dăruindu-l cu trei cupe de aur. Acésta s'a întêmplat în 29—30 Octobre, 1599; care va se dică, numai cu câteva dile înainte de prăznuirea sânților archangeli *Mihail și Gavriil.*

Sĕ fi lăsat a se zidi biserica prin luna lui Martiu (16) 1600, pre când se întorcea dela dieta din Brașov prin Sibiiu spre Alba-Iulia, nu e atât de verosimil.

Analisând datele mai sus înșirate, se vede, că la 1609 esista biserica și că funcționa ca preot Opra Alămorianul, din Alămor, o comună din apropiere. Ocnenii nu aveau preot și se folosiau de un preot din vecini.

N'aveau preot în „oraș“ pentru-că representanța orașului și magistratul nu suferiau sĕ fie preot în loc.

Acest lucru se esplică ușor: Pe vremea aceea reformații erau la culmea puterii și încercau cu tóte mijlócele sĕ tragă pe români la reformație. Așa se esplică, că și preotul reformat a fost contra magistratului pentru a nu se dărîma biserica, dar a nu-și ținé locuitorii preot în loc, ca astfeliu pe deoparte mai ușor sĕ-i amăgéscă la reformație, satisfăcênd art. de lege XXXVI ex 1566 din dieta dela Sibiiu, prin care s'a decretat stirpirea tuturor doctrinelor contrare religiuni calvine etc; ér pe de altă parte sĕ-și rĕsbune, pentru-că Mihaiu Vitézul prin art. de lege XXIX al dietei din Alba-Iulia, 1600, ușurase sórtea „popilor“ românesci, scutindu-i și de iobăgie.

Cei 10 și 5 denari se plătiau preotului reformat, ori făcea el „slușbă“ de preot, ori nu făcea.

Și cumcă reformații și în Ocna au fost la mare putere sĕ vede și din aceea, că o biserică ridicată în stil gotic și cu tóte datele, că a fost evang. lut. sau „săséscă“, adi e reformată și fostii sași, care se aflau în Ocna, se închină ca magiari în aceea biserică. *)

Scim apoi, că cătră anii 1700 catolicismul desvolta o putere formidabilă în Ardél. Iesuiții, conform organisărei lor, făceau cuceriri mari.

In puterea punct. 8, 9, 10, 12 și 22, din “*Magna Charta*“ iesuiților, cu care i-a înarmat papa Paul III-lea și tot deodată protecționați de potestatea statului, iesuiții pĕtrunseră în multe altare ale „șismaticilor și ereticilor(?)“. Așa se póte esplica, că ei au stăpânit și preste acésta biserică dela anul 1699—1711, adecă tocmai între anii, încare o parte din români, urmând episcopului Atanasiu, au trecut la biserica apusului.

Așa se esplică, că nu avem date despre alți preoți în Ocna dela Opra Alămorianul 1609, de când representanța a oprit, ca sĕ fie „popă“ românesc în oraș, sau mai bine dicênd, cât timp reformații aveau putere nețĕrmurită, pănă după anii 1700, după-ce adecă puseră mâna pe biserică iesuiții.

Ioan Broju.

Cronică.

Budapesta, 15 Decembre, 1891.

(Iubileul protestaților unguri. — Luther și Calvin. — Principii germâni apărătorii nóuĕi confesiuni. — Biserica anglicană. — Politica a făcut céră în biserica lui Iisus, carea nu este decât una, sfântă, sobornicéscă și apostoléscă. — Libertatea religionariă în Germauia și Ungaria. — Cérta dintre Vatican și Quirinal.)

Sub Leopold II, în anul 1791, adecă cu o sută de ani înainte de acésta, s'a adus în dieta ungará articlul de lege XXVI, prin care se recunósce protestanților dreptul de a-și putea esercita liber cultul lor religionariu în Ungaria.

Adecă: ca protestanții sĕ-și pótă ridica biserici, turnuri, clopote, scoli, cimiterii. Ca sĕ-și pótă ținé sinóde bisericesci, și hotărîrile lor se le supună aprobării regale. Ca studenții protestanți sĕ pótă cerceta nu numai uniHveositățile din patrie, dar și cele din strĕinătate. Ca sĕ și pótă tipări cărți religióse, etc.

Protestanții sĕ se aplice în tóte oficiele din țéră.

Fundațiunile protestante sĕ se administreze prin organele bisericei autonome protestante.

Ca certele din căsătorie, divorțiul, sĕ se decidă prin tribunalele civile.

Confesiunea evangelică reformată în 6 Decembre a. c. a ținut în Budapesta un sinod iubilariu, în carele Alecsiu Győri, protonotariul conventului ev. luteran, a ținut un discurs comemorativ despre articlul de lege 26 din anul 1791.

In seclul al 16-lea unii călugări romano-catolici, venind în conflict cu scaunul papal, din Roma fuseră anatemisați. Ei apoi s'au pus sub scutul principilor germâni de pe acel timp, sub scutul unor principi, cari și ei erau în céră continuă cu scaunul papal.

Curia romană adecă dicea, că biserica romană fiind universală, nu biserica se află în stat, ci din contra statele se află în biserică. De aceea papa cerea ascultare și supunere dela toți împĕrații, regii și principii Europei și ai lumei întregi. Când principii denegară supunerea, papa îi punea sub anatemă. Evul de mijloc s'a petrecut tot numai cu certele dintre papi și împĕrați.

Abusuri multe erau în [illegible] bisericei romane. Preoții celibi aveau o grămadă de copii, și sĕ îngrigeau mai tare de armatele și copiii lor nelegiuiți, ca de interesele bisericei și de moralitatea publică.

In conceptul religiunei s'au ivit idei nóuĕ, atât despre întemeiarea bisericei, cât și despre hierarchie și credincioși.

Călugărul Luther a părăsit mănăstirea și s'a însurat, începênd a propovedui, că biserica romană s'a abătut dela principiile primei creștinetăți, când nu era vorbă de o hierarchie absolutistă, ci de o alegere și democrație în biserică. De aceea el dicea, că voiesce sĕ pună biserica pe basele ei vechi de óre-când. Insĕ Luther și Calvin, stricând tainele religionari, negând missa și prefacerea pânei și a vinului în adevĕratul trup și sânge alui Iisus, s'au abătut nu numai dela religiunea romană apusénă, dar și dela religiunea greco-orientală.

Protestanții scriau: „*Primae Ecclesiae regimen collegiale fuit*“. „*Non alia beato Petro collata fuit potestas, quam inspectionis et directionis*“. „*Quod beatus Petrus apostolus non plus auctoritatis habuit, quam alii apostoli habuerunt, nec aliorum apostolorum fuit caput. Item quod Christum nullum caput dimisit Ecclesiae, nec aliquem vicarium suum fecit*“. „*Quod omnes sacerdotes, sive sit papa sive archiepiscopus sive sacerdos simplex, sunt ex institutione Christi auctoritatis et jurisdictionis aequalis*“.

Luther a pus dară basa bisericei sale nu pe apostoli, ci pe biblie. Englesii de aceea cetesc atât de mult biblia.

Hessinger dice despre aceste principiu biblic: „*Ist die Bibel genug, um in Iedermanns Händen Ieden zum Christen zu bilden, so lehre man alle Kinder lesen, gebe jedem eine Bibel in die Hand: mehr darf man nicht thun, denn jedes Mehr wäre unprotestantisch*“.

Calvin a străformat multe în luteranism. Calvin adecă a susținut, că în biserică trebue sĕ fie auctoritate și supunere, dicând: „*Pastores instituit ac doctores Deus, quorum ore suos doceret: eos auctoritate instruxit, nihil denique omisit, quod ad sanctum fidei consensum et rectum ordinem faceret*“.

Eduard Hartmann, neîndestulit cu principiile protestanților, scrie: „Dacă odată trebue sĕ avem biserică, carea pe mine în careva mod me va duce la mântuire: atunci cel puțin îmi voiu îndrepta privirea asupra unei biserici mari și puternice, și mai bucuros me voiu prinde de pétra sântului Petru apostolul, ca și de confessiunile numeróse ale protestanților, neînțelese între sine“.

Istoricul Rance scrie că: în seclul al V-lea după modul hierarchiei din statul civil, s'au înființat hierarchia bisericéscă cu episcopi, metropoliți și patriarchi investiți cu putere preoțéscă. „Nu preste mult timp episcopii din Roma au ajuns la rangul și puterea cea mai înaltă.“

Istoricul Guizot scrie: „Atât în principiu, cât și în faptă, preoțimea s'a deosebit legalminte de popor numai în seclul al XII-lea.

Unii cred, că confesiunea protestantă n'a fost lucru nou, căci în vechime nestorianii, donatiștii, pelagianii Wikleff și Huss au propoveduit tot aceleși principii. Dar că în acel timp principii lumesci încă n'au fost în céră acută cu scaonul papal, și aceștia, nesprijinind religiunea nóuĕ, protestantismul atunci nu s'a putut întemeia, ci numai mai târdiu prin puterea luméscă a principilor civili.

Istoricul Guizot scrie: „In adunările creștinilor primi au fost ómeni, cari țineau predici, învĕțau și dirigeau adunarea prin precepte morale; n'au fost însĕ atunci nici un feliu de magistrat recunoscut, nici un fel de disciplină impusă, ci trăiau în credință și simțeminte comune.“

Acésta a fost starea primului creștinism. „Mai târdiu prin influența împĕraților în aceste comune simple creștinesci s'au întrodus auctoritatea, preoțimea, hierarchia, dogmele, disciplina“.

Protestanții dic, că: „Biserica catolică este sinagoga satanei, ce trebue ștérsă de pe fața pămêntului“. „Căci crestinii cei dintâiu au cunoscut numai trei lucruri: pe om, biblia și pe Iisus Christos“.

Faptă este, că Iisus Christos n'a întemeiat decât numai una, sântă, săbornicéscă și apostoléscă biserică.

Faptă este, că în seclul al IX-lea, sub Photiu, biserica răsăriténă sub influența împĕraților lumesci s'a organisat separat. Faptă este, că biserica romană la apus sub influența puterii lumesci s'a organisat separat de biserica rĕsăritului pe acest timp.

In 1274 și 1439 la conciliile din Lyon și Firenze s'au făcut încercări în dóuĕ rênduri, biserica rĕsăriténă și cea apusénă sĕ se unéscă de nou.

Dar că aceste încercări s'au zădărnicit din considerațiuni lumesci, ér nu dumnedeesci.

Biserica anglicană din considerațiuni politice s'a despărțit de biserica romană. Biserica anglicană are hierarchie, în locul papei cu regele în frunte și cu credință protestantă. Episcopii denumiți prin regina Angliei Elisabeta au fost „sfințiți“ prin Parker, carele el însuși n'a fost nici odată episcop. Așa dară episcopii anglicani n'au succesiunea materială a apostolilor, după cum au episcopii bisericei grecesci resăritene.

Sĕ dice, că unii episcopi anglicani, sciind acest defect al lor, ar fi probat sĕ fie consacraţi de episcopi prin cutareva episcop rom. cath. ori ortodocs. Dar pănă acuma nu li au succes acésta. Şi fungéză şi mai încolo fără succesiune materială.

---

*) La acésta biserică „slujesce“ și adi un preot reformat, care are capelan ev. luteran.

In seclul al 16-lea lui Luther şi Calvin nu le-ar fi succes a întemeia confesiunile lor nóuĕ, dacă principii germâni nu i-ar fi ajutat moralminte.

Luptele inarmate între catolicism şi protestantism au ţinut treiḑeci de ani, pănă ce au obosit ambele părţi, fără sĕ se pótă nimici unii pe alţii.

In fine s'au legat pacea din Viena (1608) şi pacea din Linz (1647), prin care sĕ recunósce din partea puterii lumesci dreptul protestanţilor ca sĕ şi eserceze liber confesiunea lor.

In urma esemplului din Germania, în Ungaria s'a adus apoi în anul 1791 articlul de lege 26, prin carele protestanţii evangelici şi reformaţi sunt asecuraţi de a-şi putea esercia liber confesiunea lor.

Românii de religiunea bisericei orientali sub decursul vécurilor au fost persecutaţi şi de romano-catolici, şi de protestanţi. Abia sub Iosif II a urmat o patentă de toleranţă religiósă. Dar jesuiţilor au succes a desbina în dóuĕ biserica română orientală, punĕnd base unei biserici nóuĕ, numită greco catolică, ce recunósce primatul din Roma.

Biserica greco-catolică stă dară cu un picior în Roma cu celalalt în Constantinopol!

Abia în 1848 şi mai târḑiu sub episcopul Şaguna în 1868 au succes eluptarea autonomiei bisericei orientali române şi înfiinţarea metropoliei orientali române, prin ce o parte a românilor au scăpat de hierarhia desnaţionalisătóre sêrbéscă dela Carloviţ.

Ceea ce serbéză protestanţii acuma în anul 1891, adecă libertatea lor religionariă, aceea vor serba românii din biserica ortodocsă orientală numai în anul 1968.

Protestanţii se bucură de o sută de ani de libertatea religiósă. Românii ortodocsi orientali se bucură numai de 23 de ani.

Sĕ sperăm, că românii ortodocşi într'o sută de ani vor face tot atât progres, cât au făcut protestanţii într'o sută de ani. „*Semper avanti Romanii*". Se credem dară cu toţii întru una stântă sobornicéscă şi apostoléscă biserică. Sĕ credem în paladiul religiunei şi limbei naţionali".

Cum însă de papa din Roma se află în cértă continuă cu regele şi statul italian? Curia romană pretinde ca toţi împĕraţii şi regii sĕ se supună autorităţii divine a Papei. Căci Papa are puterea din ceriu; ér împĕraţii şi regii, de şi sĕ întituléză că sunt din „graţia lui Dumneḑeu", ei în realitate sunt numai „din voinţa ómenilor". Aşa dară Papa este suveranul suveranilor — după curia romană căruia împĕraţii şi regii trebue sĕ-i slugéscă ca apĕrătorii credinţei creştinesci, ca nisce generali supuşi voinţei papali.

Impĕraţii şi regii nici în seclul de mijloc, nici acum nu vréu a se supune suveranităţii divine a papei din Roma; ci pretind ca papa sĕ recunóscă suveranitatea, regelui şi teritoriului italian. Curia romană respunde: „*Non possumus*"! Ér regii Italiei şi parlamentul italian încă zic: *Non possumus*"!

Adecă în Italia nu cunóscem altă suveranitate decât aceea a regelui şi statului italian. Va se ḑică papismul e în controversă grea cu principiul naţional şi principiul de stat independent. Pentru curia din Roma ar fi póte un lucru mai plăcut atunci, când din statele monarchiste europene s'ar forma nesce state-unite europene şi republicane, cu papa în frunte, ca preşedinte al republicei teocrate crescinesci . . . Dar patriarchul din Constantinopol ar voi óre sĕ fie p. e. vicepreşedinte al republicei? Dar ceialalţi patriarchi, ce ar fi?

Cérta dintre Vatican şi Quirinal póte avea încă şi aceea urmare, — că Italia, după esemplul Angliei, sĕ se declare de o biserică independentă italiană! . . după ce adecă i-a succes a compune un stat unit şi indepedent italian.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român"

De sub pólele Retezatului, în Decembre 1891. Dela un fruntaş al bisericei nóstre, primim următoriul articol, pe care îl publicăm în cele următóre:

Am percurs cu mare atenţiune tóte atacurile intentate în contra preşedintelui comitetului partidului naţional precum şi rectificările basate ale acestuia, — dar credeţi dle redactor, că cu inima intristată prind condiul a vĕ scrie ceva din sinul poporului nostru în obiectul acesta.

Sum imparţial pentru că nu am interese personale, dar fie-mi permis a ḑice că „o bâtă bună este deajuns la un car de óle".

Invinuirile indicate de unele din ḑiarele nóstre repetate şi rĕsucite atât de mult nunumai că au fost provocătóre, dar ele provin din ură personală, pentru-că atari ómeni fără a mai studia urmările, atâtor învinuiri şi clevetiri, suntem de convingere, că în loc sĕ dirégă mai mult strică causei românesci.

E drept, că focul de pae face flacăra mare, dar curĕnd sĕ şi stinge. Atâta am studiat din polemica de pănă aci, că unii membri tineri fără a cugeta mult la urmări susţin, că causa naţională numai după receptul lor se póte vindeca, şi că viţelul a învĕţat pre bou a trage în jug ca şi când boul îngreunat şi îmbătrênit de povara jugului nu ar cunósce cărarea pe carea merge şi pe carea el demult — demult a cutrierat-o.

Ba nu a fost de ajuns clevetirile acasă la noi, fără sau pus la cale şi ḑiarele din ţara românéscă spre a ne batjocuri fără cruţare în faţa lumei, ér tóte acestea au străbătut şi preocupat şi pre poporul nostru, carele cu mintea sa naturală întrébă şi de unul şi de altul că, ce e causa de se sfădesc domnii nostri de român? Iar după ce a primit adeveratul rĕspuns şi desluşire adevĕrată, compătimesc posiţia nóstră a românilor şi se miră cum am putut ajunge la atâta.

Sunt câţiva ómeni tineri, fără pĕr alb în cap, cari susţin, că încredinţânduli-se lor conducerea ar secera fructele celea mai frumóse în folosul poporului.

Din punctul acesta de vedere apoi au purces la discreditarea bĕtrênilor „cari au încărunţit în luptă şi cari tóte le fac pe basa esperintelor şi a pracsei îndelungată cu tact şi cu chipsuială.

Omul cu mintea aşeḑată, omul îmbătrênit în lupta naţională cum este Dl Babeş tóte le scie pre cumpăni, le scie judeca şi aşeḑa.

„Tribuna" carea cu atâta foc lăuda ţinuta D-lui Babeş la alegerile ultime dietale şi care mai ani trecuţi tot pre dl Babeş îl ridica pănă la al nouĕlea ceriu, îl presenta ca apostol al poporului român, acum noi cu mintea nóstră nu pricepem din ce causă ni-l presentéză, ca pre cel mai mare ini mic al intereselor nóstre naţionale.

Voesc a ḑice l'au descreditat, cei de o pănură în a căror serviţ le-a stat gazetele înaintea lumei întregi, dar numai aceea au primit de bani buni tóte acelea tipărite contra d lui Babeş, cari sunt în conecs cu cei ce le au pus la cale — noi ceialalţi compătimim starea în care ne aflăm pentru că din ura personală a putut proveni, ca preşedintele comitetului naţional român sĕ fie tirit şi murdărit în chipul cel mai necuviincios, fără a precumpăni că óre vrednic este? şi că óre merită sĕ fie tirit şi batjocorit în chipul în care a suferit ocară?

Astfel este natura unora, nu sĕ cugetă unde dau şi unde crépă!

Esemplu invederat avem, că cei din România după ce a venit la putere guvernul conservatorilor au croit sĕ dea în judecată pre cel mai mare bărbat al României pre I. Brăteanul, pentru-că le-a rescumpărat ţéra cu eliberarea de sub jugul turcilor a dat ţĕrei libertatea — a ridicat o în ochii Europei civilisate.

Un vot trebuia şi îl aruncau în temniţă ca pe cel mai mare făcător de rele.

Iată ura, iată pisma cum îşi vîră nasul şi face ca omul sĕ uite tot ce a fost bun şi folositor, iată dar unde duce ura personală!

Ce judecată 'şi vor face strĕinii când noi atacăm în modul cel mai vehement şi batjocorim cum numai scim pre capul bisericei nóstre? Óre nu batjocorim noi atunci în prima liniă biserica nóstră cu tótă sfinţenia sa, şi óre prin o atare procedură nu ne batjocorim noi înşine şi óre atăcând autoritatea şi vaḑa conducĕtoriului — a capului — nu ne vom face de ocară celorlalte naţiuni.

Tot asemenea şi cu cestiunea memorandului va sosi timpul oportun, când se va putea presenta tronului şi când vor fi şanse de a fi luat în drépta considerare. Nici odată un scolariu de pe băncile scólei nu va puté da instrucţiuni şi poveţe învĕţătoriului seu care 'l apără şi îl conduce spre binele şi foricirea sa.

Poporul român rĕmâne pre lângă votul comitetului naţional dat vrednicului seu preşedinte şi îşi pune tótă încrederea întrênsul şi precum în trecut a fost apărător şi luptător neînvins tot asemenea avem firma speranţă cumcă aşa va rĕmânea şi în viitor pănă la mormânt. *Sentinela.*

Varietăţi.

* (Monarchul în Budapesta.) Foile din Budapesta aduc scirea, că Maj. Sa monarchul va închide în persónă dieta ungară. Mesagiul de închidere e stabilit. In el sunt indicate meritele partidului liberal pentru promovarea intereselor patriei şi serviciile aduse corónei.

* (Partidul naţional.) Din Budapesta vine scirea, că românii vor ţiné în Ianuariu o conferinţă, în care se va hotărí atitudinea, ce au sĕ o observe faţă de viitórele alegeri.

* (Reuniunea de patinat.) D'odată cu sosirea frigului, patinătorii Sibiiului 'şi petrec de minune. Reuniunea de patinat a înfrumşeţat locul de patinat jur împrejur cu tricoloruri: magiar, românesc, bicolor săsesc, austriac etc. In sĕrbătorile Crăciunului a cântat musica militară.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului" pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de „*abni.*")

8. Potopul.

(Urmare.)

După o sută cinciḑeci de ḑile, apele au început a scădea, ér Corabia lui Noe s'a oprit pe un munte. După o asceptare de mai multe ḑile, Noe a voit sĕ iasă din corabie. Dar mai întâiu, a slobozit un corb, ca sĕ se convingă, dacă pământul uscat, ca sĕ pótă trăi ómenii şi vietăţile pe el. Corbul însĕ nu s'a mai întors. Semn că a dat preste vr'un cadavru, din care a putut trăi. Mai aşteptând câteva ḑile, Noe a eliberat un porumb din corabie, care s'a întors cu o stâlpare verde de maslin în gură. Semn că pământul s'a uscat, şi vegetaţiunea a început a mişca. După câteva ḑile, Noe a slobozit tóte vietăţile, cari s'au aflat în corabie, şi mai pre urmă a eşit şi el din preună cu tótă familia lui din corabie.

După ce s'a vĕzut Noe pre pământ svêntat, a căḑut în genunchi, şi cu lacrimi a mulţămit lui Dumneḑeu pentru scăparea de potop, şi i-a adus lui Dumneḑeu jertfă, éră Dumneḑeu spre sĕmn, că rugăciunea şi jertfa lui Noe a fost primită, i-a arĕtat pre ceriu curcubeul, — semnul, că mai mult nu va mai prăpădi Dumneḑeu lumea cu apă.

Din acésta istorióră învĕţăm: 1. Că Dumneḑeu pedepsesce pe toţi ómenii cei rei, precum a pedepsit pre următorii lui Cain şi Sit pentru pĕcatele lor. 2. Că Dumneḑeu iubesce şi scapă de tóte primejdiile pre ómenii drepţi şi buni precum a scăpat şi pre Noe de potop. 3. Că după tot binele, care ni-l face Dumneḑeu, sĕ-i aducem rugăciuni şi jertfă de mulţămită precum ia adus şi Noe, când a eşit din corabie. 4. Că deşi Dumneḑeu prin arĕtarea curcubeului, a făgăduit că nu va mai prăpădí şi pedepsí pe ómeni cu potop, totuşi noi sĕ ne ferim a face lucruri rele, că Dumneḑeu ne póte pedepsí într'alte chipuri cu alte neajunsuri pănă când vom trăí pe pământ.

Când potopul a venit,
Pre cei rei, i-au prăpădit,
Numai singur Noe în lume,
A scăpat ca prin minune,
Căci a făcut fapte bune,
Precum biblia ne spune.

Întrebări: Ce au hotărît Dumneḑeu, după-ce a vĕḑut rĕutăţile ómenilor? Aflatus'a vre-un om bun între ómenii cei pĕcătoşi? Ce a poruncit Dumneḑeu lui Noe? Ce s'a întêmplat, după-ce a intrat Noe în corabie? Cât de sus s'a ridicat apa preste suprafaţa pământului? Unde s'a oprit corabia lui Noe? Ce a făcut Noe, după-ce porumbul i-a adus o stêlpare de maslin în gură? Cum a mulţămit Noe lui Dumneḑeu, căci l'a scăpat de potop? Ce semn a arĕtat Dumneḑeu lui Noe? Ce însemnéză curcubeul? Ce învĕţăm din acéstă istorióră?

9. Noe şi feciorii lui.

După-ce a scăpat Noe de potop, a început a se ocupa cu economia de pământ, şi între alte plante a sădit şi viţă de vie. Ce bucurie a avut Noe, când pentru prima dată a gustat strugurii rumeni şi copţi! Dar mai târḑiu aflând măiestria de a stórce din struguri vin, el necunoscênd tăria vinului a beut prea mult, şi s'a îmbĕtat. Prin acésta Noe a pĕcătuit înaintea lui Dumneḑeu; dar Dumneḑeu nu i-a socotit pĕcatul acesta, pentru că Noe nu cunoscea tăria vinului. In beţia lui, Noe s'a desgolit, ér fiul seu cel mai mare Ham, vĕḑêndul, a rîs de tatăl sĕu, şi a chiemat si pre Sim şi Jafet, fraţii, ca sĕ rîdă şi ei. Acestia însĕ, mai înţelepţi fiind, au mustrat pe Ham pentru batjocura tatălui lor, şi mergênd au acoperit pre Noe cu vestmênt. Noe, — după ce s'a desceptat din beţie, — aflând despre purtarea fiilor sei, pe Sim şi Jafet, i au binecuvêntat, ér pe Ham l'a blăstămat.

Din acéstă istorióră învĕţăm: 1. Că noi, sĕ ne îngrigim de tóte cele-ce ne sunt de lipsă, şi sĕ fim lucrători, precum s'a îngrijit şi Noe după-ce a eşit din corabie şi a lucrat. 2. Ca sĕ nu fim lacomi în mâncare şi beutură, — precum i s'a întêmplat acésta lui Noe, — căci aceea e pĕcat şi ruşine. 3. Ca sĕ ne păḑim cu deosebire, sĕ fim beţivi, căci beutura strică sĕnătatea, întunecă mintea, ticăloşesce pe om, şi l face de batjocura lumei. 4. Ca sĕ cinstim şi sĕ omenim părinţii, precum a făcut Sim şi Jafet, ca ei sĕ ne binecuvinte, şi sĕ ne supĕrăm şi sĕ batjocorim pre părinţi, precum a făcut Ham, pe care l'a blăstămat. Sĕ ne aducem aminte de cuvintele sfintei scripturi: „binecuvêntarea tatălui, întăresce casele fiilor, ér blăstemul mamei, desrădăcinéză temeliile."

Copii, au datorinţă,
Ca sĕ fie cu credinţă,
Pre părinţii sĕ-i cinstéscă,
Şi sĕ nu-i batjocoréscă,
Că-şa Dumneḑeu voesce,
Şi-n lege ne poruncesce.

Intrebări. Cu ce s'a ocupat Noe după potop? Ce i s'a întêmplat lui Noe, că a beut vin prea mult? Pĕcătuit-a Noe, pentru că s'a îmbĕtat? Socotita Dumneḑeu pĕcatul acesta lui Noe? Ce a făcut Ham, când a vĕḑut pe tatăl seu descoperit? Ce a făcut Sim şi Jafet, auḑind despre starea tatălui lor? Ce învĕţăm din acéstă istorióră?

(Va urma.)

Loterie

Joi în 24 Decembre.

Budapesta: 22 48 73 37 12

Nr. 485. [217] 1—3

CONCURS.

Pe basa conclusului adunărei generale a Asociaţiunii transilvane din şedinţa a II-a, ţinută în Haţeg la 5/17 August a. c., de sub pt. prot. 24 pt. 3 lit. *b*) şi în conformitate cu conclusul subsemnatului comitet din şedinţa dela 9 Decembre a. c. de sub pt. prot. 266 se escrie concurs la *2 stipendii de câte 500 fl. v. a.*

Unul din acestea stipendii e menit pentru tineri absolvenţi de gimnasiu, eventual pentru tineri, cari îşi fac sau şi-au făcut studiile în regulă la universitate şi cari, terminând cursul filosofic, vor sĕ şi câştige şi cualificaţiunea specială cerută de legea statului (art. de lege 38 din 1868 §. 103) pentru scólele civile.

Dintre reflectanţii la acest stipendiu vor fi preferiţi aceia, cari vor dovedi, că au pregătirea recerută pentru de a puté face esamenul special din grupul limbilor, şi că pe lângă limba română şi magiară cunosc perfect şi limba germână, atât în vorbire, cât şi în scriere.

La stipendiul al II lea pot reflecta tinere şi tineri, cari, avênd deja pregătirea recerută pentru arta musicei instrumentale, deprinderea recerută pe pian (clavir) şi talent musical, doresc a se perfecţiona în cutare conservatoriu, spre a puté provedé eventual musica instrumentală la o scólă de categoria scólei asociaţiunii.

Cei care reflectéză la aceste dóuĕ stipendii au a-şi înainta cererile instruate în mod corĕspunḑĕtoriu, comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român cel mult până la *31 Martiu 1892*, avênd a aclude lângă cerere şi o schiţă a studiului percurs precum şi un revers, prin care se deobligă, ca, cerênd trebuinţa, vor intra ca puteri didactice în serviciul „scólei civile de fete cu internat a Asociaţiunii transilvane,“ arătând fiă în cerere, fiă separat de aceea, şi durata timpului, pentru care reflectéză la stipendiul cerut.

Sibiiu, în 19 Decembre, 1891.

Pentru comitetul Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

G. Bariţiu, preş. **Dr. I. Crişianu,** secretariu II.

Nr. 575 [213] 2—3

CONCURS.

Prin acésta se escrie concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter în tractul Mediaşului, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archiedecesană „Telegraful Român“

Emolumentele înpreunate cu acest post sunt:

a) venitele parochiei de clasa a treia din Mediaş, care este designată de parochie protopresbiterală; fiitoriul protopresbiter însĕ va folosi deocamdată numai o jumĕtate din venitele parochiei, ér altă jumĕtate va rĕmâné în folosinţa actualului capelan de acolo;

b) venitele proprii protopresbiterale, care constau din pauşalul anual de cancelarie, ce se dă din mijlócele archidiecesane; din tacsele ordinare ale visitaţiunilor; din tacsele dela nupturienţi şi din alte venite accidentale.

Aspiranţii la acest post de protopresbiter au a subşterne concursele lor veneratului consistoriu archidiecesan în terminul indicat, instruite cu documentele necesare despre cualificaţiunea normată in § 53 al Statutului organic şi în conclusul congresual Nr. 111 din anul 1888, avênd a alătura şi o tabelă de cualificaţiune după rubricele indicate in § 12 al regulamentului congresual din 1888, pentru procedura la alegerea de protopresbiter.

Din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Mediaşului, ţinută în Mediaş la 7 Novembre, 1891.

Ioan Chendi,
administrator protopresbiteral.

Dionisiu Roman, notariu.

Nr. 6599 Plen.

Concursul acesta se aprobă şi se dă spre publicare în „Telegraful Român“.

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută la 2 Decembre, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 408. [210] 3—3

CONCURS.

In sensul ordinaţiunei veneratului consistoriu archidiecesan din 31 Decembre 1890 Nr. 8701 Plen. şi în necs cu ordinul consistorial dto 16 Septembre a. c. Nr. 4142 Plen. se escrie prin acésta concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter gr. orient. al tractului Devei cu termin de 30 de ḑile, socotit dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitele din parochia protopresbiterală din Deva.

2. Venitele protopresbiterale, care stau din pauşalul de cancelarie, din fondul archidiecesan Rudolfin, din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea parochiilor tractuale, pentru procese divorţiale şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale.

Concurenţli au sĕ documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din anul 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la veneratul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, avênd concurenţii a alătura totodată şi câte o tabelă de cualificaţiune după rubricile indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter §. 12.

Deva, din şedinţa comitetului protopresbiteral gr. or. al tractului Devei, ţinută la 12 Octobre, 1891.

Avram P. Pĕcurariu,
adm. protop. şi preşed.

Ioaniciu Olariu, notariu.

Nr. 6316. Plen.

Concursul acesta se aprobă şi sĕ dă spre publicare în „Telegraful Român“.

Sibiiu, din şedinţa plenară, ţinută la 4 Novembre, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 379 [216] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III a din Petrila, biserica din „Rĕscóla“, tractul protopresbiteral al Haţegului, pe basa încuviinţărei Preaveneratului nostru consistoriu archidiecesan din 29 Octobre 1891 N-rul 6318 B. se escrie concurs, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt celea statorite în şedinţa sinodului parochial estraordinar din 24 Octobre a. c. cari la olaltă dau suma de 408 fl. 50 cr. v. a.

Concurenţii, până la espirarea terminului de concurs, sunt datori a se presenta odată înaintea poporului respectiv pentru a cânta respective a celebra şi a cuvênta.

Doritorii de a reflecta la acéstă parochie au a-şi asterne suplicele lor concursuale instruite conform prescriselor statutului nostru organic la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Petroşeni, la 27 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţegului, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Avram Stanca,
adm. protopresb.

Nr. 372. [212] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant din parochia de clasa a treia (III) Homorod-Suseni tractul protopresbiteral Geoagiului II pe basa ordinului consistorial de dto 13 August. a. c. Nr. 4837 B. sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful român“.

Venitul total anual împreunat cu acest post dă suma de 300 fl. 0 cr.

Competenţii sunt poftiţi a-şi înainta cererile instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu în terminul sus indicat.

Homorod, 17 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. Geoagiului II, în conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 818 [217] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a Sânbenedic, tractului Têrnavei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit de 538 fl. 06 cr.

Competenţii la acest post au sĕ se presenteze în terminul legal în parochiă şi la biserică, spre a-şi arăta desteritatea, pentru a cânta, respective a celebra şi cuvênta, ér informaţiuni mai detăiate se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Cererile concurenţilor se fie instruite conform legilor în vigóre, şi asternute în terminul indicat la subscrisul (u. p. Küküllővár).

Cetatea de baltă, 27 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 1074. [218] 1—1

Publicaţiune.

Radu G. Ardelean din Braşov, prin sentinţa consistorială dto 15 Octobre 1891. Nr. 5490 B. fu totalminte despărţit de pribegita sa soţie Elena D. Mălaiu asemenea din Braşov, ceea ce în sensul § lui 124 din regulamentul procedurei judecătoresci în cause matrimoniale prin acésta sĕ aduce la cunoscinţă publică.

Braşov, 14 Decembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Concurs de licitaţiune!

Pentru zidirea nóuei biserici din **Cebea, carea este a se da în întreprindere pe calea licitaţiunei publice,** — Se publică a douaóră concurs de licitaţiune minuendă, carea se va ţiné în **4/26 Decembre, a. c.,** în casa epitropului Indriu Ioan din Cebea, protopresbiteratul Zarandului.

Preţul intreprinderei afară de materialul de: *pétră, cărămidă, var* şi *ţifă* este statorit în suma de: **8566 fl. 81 cr. v. a.**

Licitanţii au sĕ depună un vadiu de 5 % dela preţul intreprinderei.

Planul şi preliminariul de spese precum şi condiţiunile speciale de licitaţiune se află spre inspiciare la numitul epitrop. (216) 8—3

Cebea, 2/14 Decembre, 1891.

Ioane Jurca,
preşedintele comitetului parochial.

Publicaţiune!

Direcţiunea generală a **căilor ferate române** face cunoscut prin acésta că are **31 posturi de ingineri vacante** la serviciul de intreţinere din **Bucuresci, Craiova, Pitesti, Buzeu, Galaţi,** şi **Iaşi.**

Doritorii de a ocupa asemenea posturi sunt rugaţi a presenta cererile domniilor lor înscris la adresa Direcţiunei generale a căilor ferate române serviciul P. la Bucuresci cel mult până la **15 Ianuariu 1892 st. nou,** cu arătarea adresei domniilor lor esactă şi anecsând documentele următóre:

1. Diplomă sau certificat de terminarea studiilor a unei scóle speciale de ingineri.
2. Certificatede se rviciu. [211] 7
3. Act de nascere.
4. Act de căsătorie (dacă e căsătorit), şi de nascere al soţiei precum şi eventuale copiilor.
5. Actele pentru serviciul militar.

Pentru informaţiuni mai detaliate doritorii se vor adresa în scris sau verbal la şeful serviciului de intreţinere **C. F. R.**

Bucuresci, calea Victoriei Nr. 124.

Sz. 7890/891 plg. [214] 2—3

Hirdetmény.

A veérdi általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, müködő mérnök választása és a költség előirányzat elkészitése végett határidőül **1892 évi január hó 28-ik napjának dél elöt 10 oráját** Veérdi községben a községi irodába tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Erzsébetváros, 1891. december 8-án

A kir. törvényszék kiküldött birája.

Kelemen
eljáró bîró.

Sz. 8106/891 polg. [215] 3—3

Hirdetmény.

A magyar péterfalvi általános határtagositási ügyben a birt. rend. ut. 44 § értelmében az elömunkálatok megkezdése u. m. a képviselet rendezése a müködő mérnök megválasztása és a költségelöirányzat elkészitése végett a határnapot **1892 évi január hó 15-re d. után 3 órára** tüzöm ki magyar péterfalva községébe a községi iroda helységébe.

Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltekket oly figyelmeztetéssel idézem meg hirdetményileg, miszerint a tárgyalás meg nem jelenésük az eljárás folyamotját akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros 1891 november 23-én.

A kir. t.-szék ügyében.

Kelemen
eljáró biró.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 134 Sibiiu, Joi, 19/31 Decembre 1891. XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nóuă
la
„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1892, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Decembre 1891, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire fórte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresa dela abonamentul ultim.

Partid național magiar în Magiaria.

Budapesta, 17/29 Decembre.

IV.

Ḑiua de 1/13 l. c. a fost menită pentru instalarea lui Apponyi în Transilvania, ca *„sórele“* ce la momentul potrivit se ivesce pe orisontul patriei, ca sĕ intemeieze *„puterea“* magiarismului, precum în bineventarea sa l'a prémărit fanaticul profesor Concha Victor și colegul seu Groisz Gusztáv, ambii din vița lui Arpad.

Lucrul trebuia sĕ se petrécă în Cluș în capitala Transilvaniei, dar fiind-că în Cluș, și preste tot în Transilvania nu erau atâța aderenți de ai lui, câți sĕ-i pótă aranja o primire cinstită, Ugron i-a făcut serviciul de i-a împrumutat public din ai sei ómeni, a dispus însĕ ca 48-istii sĕ pórte cocarde tricolor național magiar, ca sĕ nu crédă óspele, că toți cei ce-l întimpină sunt „naționali“.

Astfel i s'a pregătit o primire grandiósă și în ḑiua amintită *partidul național magiar* s'a constituit în Cluș sub aripile lui Ugron.

Frații de mire, carii l'au petrecut și l'au introdus în Cluș, au fost mult meritații stêlpi ai Transilvaniei Bethlen pașa și Horváth Gyula, fostii liberali.

Bethlen pașa a deschis conferența, Horváth Gyula a fost ultimul orator.

Apponyi și-a desvoltat programul jos în curte la popor și sus în sala redutei la domni, prin o cuvêntare lungă, un cap de operă de *frase „patriotice“*, ținute în superlativ la adresa guvernului, carele tot același lucru îl esprimă în positiv, dar îl esecută în superlativ.

Sĕ ne ocupăm de câteva din ele, cari sunt mai caracteristice, pentru-ca sĕ cunóscem cu ce voiesce acest „Mesia“ sĕ ne fericéscă.

Recunósce, că guvernul actual încă se póte provoca la unele fapte *naționale*, precum este legea despre *asilele de copii*, și acțiunea *preamodestă* iniciată pentru ameliorarea sorții învĕțătorilor poporali, dar aceste sunt numai sporadice, cari încă nu constitue politica națională.

„Nu aceea este politica *națională* — ḑice --- care póte sĕ producă unele dispozițiuni bune *particulare*; ci numai aceea, carea se estinde preste *întréga* viéță de stat, care nu cunosce nici o parte a vieței de stat, pe carea sĕ nu fie resolută a o pĕtrunde cu spirit național, care în astă privință nu cunósce nici o pedecă, și pe carea nu o paraliséză nici o slăbiciune“.

„Politica națională este un lucru întreg, precum și națiunea numai întrégă póte fi“.

„Acésta tesă fundamentală voiu s'o motivez, *pentrucă pe acésta îmi basez dreptul meu de esistință*“.

„Scopul final al politicei naționale este: *intemeiarea, consolidarea și apĕrarea unității naționale magiare*, și așeḑarea autorității unui astfel de *stat magiar* pe un teren ca stânca de solid, ér acéstă *unitate națională* numai de caracter *magiar* póte fi în patria acésta“.

Două sunt postulatele acestei politice naționale. Are lipsă de un organism *tare* de stat, de un astfel de organism, carele în afară sĕ procure autonomiei statului nostru o recunóscere și respect pe cari nimeni sĕ nu le pună la îndoială, nimeni sĕ nu cuteze a le nega, și care în lăuntru sĕ scie modera ba *nimici* ori ce miscare, carea ar ținti la desfacerea sau la periclitarea *unității de stat național magiar*.

„Eu afirm, că noi nunumai cu privire la autonomia politică, dar și cu privire la autonomia bisericéscă, la autonomia scolară și la activitatea reuniunilor, cu un cuvênt, cu privire la toți ramii de activitate autonomică trebue sĕ fim conduși de următórea macsimă principială: „Statul sĕ înfrunte și sĕ nimicéscă fără milă pretotindenea ori-ce nisuință, carea ar veni în conflict cu *postulatele unității magiare naționale și de stat.*“

„Statul este dator sĕ iee sub scutul *libertății* ori-ce nisuință, care este compatibilă *cu postulatele unității naționale de stat*, carea nu vine în conflict cu aceea“.

„Statul trebue sĕ îmbrățișeze și sĕ spriginéscă cu căldură aceea *autonomie bisericéscă, scolară, locală*, și *comunală*, și în general pe terenul activității individuale ori-ce nisuință, carea dă mână de ajutor puterei de stat întru *resolvirea acelor mari probleme naționale*, cari statul cu mijlócele proprii nicăiri nu este în stare sĕ le realiseze, și cu atât mai puțin în seraca nóstră Ungarie.“

„Eu nu cochetez nici cu un fel de *particularism*, (Nu! nu! Red.) nici când n'am vorbit în spirit mai puțin particular, decât când ating aci *interesele speciale ale Ardélului*, pentru-că acelea nu forméză vr'un favor pentru o parte a țĕrei, ci sunt dispozițiuni necesare pentru apĕrarea intereselor generale ale *statului și națiunei magiare*, cari mai vêrtos pe acest teritoriu sunt *atacate*“.

„Când ḑic, că clasa „birtokos“ilor din Ardél, (magiarii scăpĕtați Red.) carea în decurs de seculi a fost fidela sentinelă a *ideei de stat magiar*, merită *ca interesele ei materiale sĕ fie îmbrățoșate*:

„când ḑic, că problema unui regim înțelept ar fi, îngrigirea, *ca activitatea anumitelor institute de bani*, (românesci Red.) *cari își împreună activitatea cu scopuri naționale, sĕ se paraliseze cu efect, ca populațiunea loială a Ardélului sĕ se salveze de sugrumarea acelora*“;

„când ḑic, că bisericile și scolile sĕrace de pe graniță (secuiesci Red.) cari forméză garanța conservării spiritului național, *merită ca sĕ nu le lăsăm sĕ péră ci sĕ le îmbrățișem*, atunci tocmai așa nu comit eu particularism, precum nu comite particularism acel beliduce, carele în turnul cel mai amenințat al fortăreței sale pune *sentinélă duplă*, pentru-că căḑênd turnul, cade și fortăréța.

După acestea se descarcă asupra guvernului actual, că nu este destul de național, și că pactéză cu camarila în sus cu interese „locali“ și cu naționalitățile în jos.

Sĕ mai reproducem câteva floricele:

„Din istoria Ungariei tragem o învĕțătură, pe carea nici când nu trebue sĕ o uităm, anume: că totdéuna a esistat *o legătură suterană* între acele tendințe *vieneze* (asta va fi așa numită „Camarila“ Red.) cari nici când n'au încetat a țese intrigi contra constituționalismului și autonomiei naționale în Ungaria, și între atitudinea și nisuințele ultraistilor naționali dela noi de acasă.“

FOIȚA.

Colinde.

(De pe Valea Almașului)

(Incheere).

Colinda 7.

D'a 'n sórăte mei Ioane,
Că-ți dăm zestre boi cu córne.
Tot córne 'ntr'aurite,
Și ți mai dăm încă mai multe;
Miorițe, oi cornute
Și-ți mai dăm, și ți-om mai da
Dacă tu te-i însura.
Tii însura și mi-i lua,
Pe fata ciobanului
Din poéna codrului,
Murguleț cu aripióre
Sĕ sbori cu el pă'n la sóre,
Pă'n la sóre, pă'n la lună,
Ca ea sĕ-ți facă cunună,
Cunună d'albă de stele,
Și vêrstate printre ele,
Luceferei luminoși,
Ca voi sĕ fiți norocoși
Sĕ trăiți sĕ 'mbĕtrâniți,
Pe noi sĕ ne omeniți.
Și te 'ntórce cruce 'n masă,
Sĕ fii gazdă sĕnătósă,
Se plătești colinda nóstră
La tot șirul repetat: „Junelui bun dómne“

Colinda 8

Frigu-i mare, érna-i tare,
Maica sfântă de 'ntrebare
La curtea bogatului
In mijlocul satului,
Tot de pat și de sălașiu,
D'a bogat din graiu grăia;
Că n'ai loc în casa mea!
Maica sfântă se luară,
Se luară se duseră
La poéta boilor,
Boilor, frumoșilor.
Da boiți de o lăsat,
Și din esle-o făcut pat.
Ascernut cu fân uscat,
Tot uscat și 'ntraurit,
Maica sfântă de-o adurmit,
Boiții lin d'aburia
Maica sfântă de nāscia,
Pe fiuțu sfânt și bun
Da jidovii nume-i pun,
Nume-i pun și îl tot cată,
Preste lumea preste tótă
Ca pe fiuțu sĕ-l taie.
Maica sfântă de plângeare
Și plângea, se tânguia,
Și din graiu așa grăia:
Firé-ți jidovi blĕstămați
De mine de fiuț sfânt,
Sĕ ve 'ntindeți pe pământ,
Și sĕ nu aveți mormênt!
Pe boiți de-i alduia
Și din graiu așa grăia:
Firé-ți boiți d'alduiți,
De mine, de fiul meu,
Și de bunul Dumneḑeu.
Pe fiuț luând în brață
Tot prin neguri și prin céță,
S'o luat, o alergat,
La casa sĕracului
In capĕtul satului,
Da sĕracu o primit,
Și de tóte s'o 'ngrigit;
Când jidovii de-o venit
Tot cătând pe fiuț sfânt,
Tot sĕ-l afle și sĕ-l taie,
Sĕracu din graiu grăiare:
Dare-ar Moș-crăciun sĕ deie,
Jidovimea sĕ orbéscă
Pe fiuț sĕ nu-l găséscă!
Dumneḑeu de o voit
Și jidovii de-o orbit,
Pe fiuț nu l-or găsit.
Maica sfântă-și cuvênta,
Și din graiu așa grăia:
Firéi gazdă veselos,
Veselos și sănĕtos.
Dumneḑeu sĕ-ți créscă pruncii,
Și sĕ-ți înmulțéscă juncii!
La tot șirul repetat: „Deminéța lui Crăciun“

Versul copiilor tăiați de Irod.

(ce se cântă la stea).

O! ce tirănie,
Și ce vrășmășie,
In Irod viclén,
Impĕrat tiran.
Are-ostași mulțime
Din Ierusalim
La Vifleim vin,
Intră prin odae,
Toți copii-i taie,
De doi ani înjos,
Cătând pre Christos.
Sângele curgea
Maicele plângea.
Ingerul veniră,
Astfeliu le grăiră:
„Mamelor nu plêngeți
„Peptul nu ve frângeți
„Irod împĕrat,
„De acum e în iad,
„Pentru-c'a vĕrsat,
„Sânge nevinovat,
„Copii i-a tăiat.
„Patruḑeci de mii,
„Dară n'or muri,
„Ci s'or preamării,
„S'or preface 'n stele,
„Ceresci luminele,
„Luminând frumos
„Fața lui Christos!

După acésta sĕ adreséḑă cel cu stéua la gazdă cu următórele:

Păsăruica câmpului
Cântă 'n cornul plugului,
Tot cântă și ciripește,
Și la gazdă î-i doresce
La mulți ani sĕ aibă folos
De nascerea lui Christos! Amin.

Culese din popor de *I. Rodina*“.

„Totdeuna au sperat reciproc unii într'alții aceste tendințe vieneze cu nesuințele de disoluțiune de aici,și acéstă legătură cel puțin în închipuire, cel puțin în sentimente, cel puțin în speranțe *nici astăḑi n'a încetat cu totul*, încât eu susțin, ceea ce dovedesce esemplul presintelui, că nu póte fi tare în lăuntru, *față cu inimicii interni ai statului magiar* un guvern, carele nu este în stare sĕ validiteze cu destulă tărie *ideea de stat magiar* în afară“.

Sĕ vedem ce mai spune și pe față așa numitelor naționalități?

„Guvernul totdeuna a negat, cà ar fi pactat cu ori-ce curent național. Asta trebue se i-o credem, dar dinaintea unei aparițiuni totuși nu ne putem închide ochii, și anume: *că gazetele ultraistilor naționali de dincolo și de dincóci de délul mare, își depun nedoritul și fórte compromițĕtoriul tribut al bunevoinței lor la piciórele guvernului,* (bine este informat nobilul Conte: Red.) ér eu sum *superb*, că tot în același timp dechiară resboiu nimicitor partidului național ma giar“. (Superb, e frumos Spaniolul! Red.)

„Nu voiu sĕ fiu rĕu priceput. Facem afront ultraistilor naționali, dar nici unul din *concetățenii nostri de limbă streină* nu are causă ca sĕ astepte vr'un rĕu, vr'un lucru neechitabil, necuviincios dela partidul național și dela politica aceluia, și sĕ se înstrĕineze de către el“.

„Noi nu atacăm pe nime în dreptul seu de „*libertate*“ (va se ḑică nu drept „național“ Red) ca sĕ se folosésca de limba sa maternă, ca în aceea sĕ-și pótă cresce copii, ca fie-cine sĕ se pótă bucura de acele drepturi, cari fie-care stat liber le garantézǎ *civilor* sei, *până când nu vine în conflict cu scopurile de stat magiar și cu scopurile generali naționale*“. (Unde se încep și unde se termină acestea dle Conte? Red.)

„Noi o spunem hotărît, că *unitatea națională în țéra acésta nu póte avea alt caracter* („jelleg“) *decât caracter magiar*“.

„Pentru-că dacă pășim la tocmélă cu idei de o „Svițeră orientală“, am decompus aceea *putere elementară istorică*, carea unică a fost în stare în cursul secolilor, și astă forță și o demonstréză și astăḑi, *de a apĕra civilisațiunea europénă, contra tuturor pericolilor, ce o amenință din orient*, acea putere în carea și *compatrioții nostri de limbă strĕină* își află garanța libertății și individualității lor naționale“.

„Pentru-că întreb eu: óre ce s'ar alege de *frații nostri sași*, dacă când-va s'ar realisá idea dacoromană?“

„Și întreb pe frații nostri „*de limbă românéscă*“ ce s'ar alege de ei, dacă cu ajutoriul panslavismului ar puté realisa când-va acel vis dacoromân? óre acest popor relativ mic nu s'ar sfărima sub îmbrățișarea sdrobitóre a panslavismului dela nord, sud, ost și vest“?

„*Ideia națională magiară, statul național magiar*, pentru aceea e garantat pe un nou mileniu și mai departe, pentru că esistința și apĕrarea lui este în armonie cu *cel mai nobil ideal al omenimei, cu legea eternă a omenimei*, pentru-că numai statul național magiar și unitatea ce se manifestă în acela este în stare pe acest teritoriu, unde nici nu se pot trage margini etnografice, a scuti libertatea *civilă* și individualitatea unui popor de 17 milióne; tóte aceste libertăți, tóte condițiunile de esistență omenéscă, pentru *civii de ori ce limbă* ai statului, se nimicesc în momentul, în care a încetat a esista *unitatea națională magiară, acéstă putere elementară manifestată în istoria lumei*“.

„Deci noi suntem în unitate de interesele cu *cetățenii de ori ce limbă* a acestei țeri, pe toți îi considerăm de frați ai nostri, *voim sĕ-i ridicăm din mocirla amorțelei politice și sĕ-i facem părtași egali la viața unei națiuni libere*.“

„Spre acest scop le întindem drépta ca amici“.

Ecce Apponyi! marele corteș al partidului național magiar!!

Și dacă cineva din noianul fraselor lui Apponyi n'ar pricepe, în ce mod voiesce el sĕ ne facă „părtași egali la viața unei națiuni libere“ va afla din cuvintele mai sincere ale lui **Bartha Miklós**, carele îndată după încheerea programului lui Apponyi l'a bineventat „*în numele și din autorisarea partidului 48-ist*“ din Cluș prin o cuvêntare fulminantă, în carea între altele ḑice:

„Când partidul național aplică mĕsura egală atât în remunerare cât și în pedépsă, atât în drepturi cât și în datorințe, fiilor patriei de limbă magiară și nemagiară deopotrivă, deci doresce se susțină deplină egalitate de drept în referințele *individului față cu statul*, dar tot atunci adauge: că în aceste referințe *numai indiviḑi recunósce, nu recunósce însĕ naționalități întregi, grupuri pe rase*, ca pretendenți: atunci acest partid tot aceleași principii le profeséză, cari le profesăm și noi.“

„Accentuarea consecuentă a acestui *principiu* va aduce lumină în chaosul, cu care este învălită astăḑi *cestiunea naționalităților*. Aplicarea acestui principiu va *da o deslegare cuviinciósă cestiunei naționalităților*

„*Accentuarea și esplicavea acestui principiu va convinge și pe naționalități, că politica pretensiunilor dupa grupuri de rase restórna doctrina egalitații de drept și împinge în prăpastie pe rasele mai mici*“.

„Pentru că acéstă politică provócă *frecări* între rase, ér în luptă totdeuna va învinge cel mai tare. Dar aceea nu se póte trage la îndoélă, că în patria acésta, între tóte rasele, atât cu privire la numĕrul seu cât și la inteligința, averea, tradițiunile istorice și la maturitatea sa politică *rasa magiară este cea mai tare*, și deóre-ce nimic nu póte împedeca pe rasa magiară *dela participarea la luptă*: este lucru clar, că laurii învingerei tot ea îi va culege pe câmpul de resbel, *prin urmare este evident că pentru rasele mai mici și mai slabe are se urmeze un șir lung de desastre și la urmă nimicirea totală a acestor rase*.“

. . . „Noi 48-tiștii vom sprigini, și trebue sĕ spriginim pe partidul național (magiar) pentru că realisarea principiilor accentuate de acela nu este altă decât *pregatirea caii la independența Ungariei* (pricepe Magiariei. Red).

„Când va sosi timpul nostru, ne vom ridica, și precum de sincer le întindem acuma drépta spre amiciție de arme, așa de resolut le vom striga atunci: „*Problema vóstră s'a terminat, faceți-ne loc, pentru-că noi voim un lucru mai bun și decât voi.*“

Mai lămurit nu se póte târgui *pe pelea naționalităților*, a căror esistință astăḑi este încă recunoscută prin lege.

Sentința hotărîtă este: „*naționalitățile trebue sterse de pe fața pămêntului*“.

„Sasul dacă nu voiesce sĕ-l înghiță românii, și românul dacă nu voiesce sĕ-l înghiță muscalii, *sĕ se facă magiar*, ér dacă nu voiesc ei sĕ se sinucidă *ne vom lupta cu ei până când îi vom nimici*, pentru că altfel ne facem și noi muscali cu ei cu tot“.

O doctrină acésta chiar opusă doctrinei sântului Stefan, — intemeietoriului statului.

Și periculosul șovinism într'atâta le inferbântă și întunecă mințile acestor matadori *amăgitori ai rasei lor proprie*, încât nici măcar la aceea nu se cugetă că naționalitățile astfeliu maltratate și împinse la desperațiune, vor avé cel puțin dreptul a resona cum în asemenea situațiune a resonat măgariul lui Esop, esclamênd: *Quid me refert cui serviam, cnitellas dum portem meas*“.

Ne-am ocupat cam prea mult cu dl Apponyi, dar am făcut-o într'adins ca sĕ-l cunóscă deplin și publicul român, pentru că nainte de degradarea sa la rolul de cortes ordinariu al „Kulturegylet“ ului era un curent óre care și între români pentru dînsul, ba prin Bănat în unele locuri s'au și pactat cu partidul lui, ér dintre sași deputatul Zay și astăḑi este aderentul lui, căci se credea, că numai el ar fi în stare astăḑi se dee pept cu curentul șovinistic magiar, și ajungênd la putere ar crea un *modus vivendi* mai suportabil pentru naționalități.

Astăḑi însĕ credem că au căḑut solḑii de pe ochii tuturor și cel puțin între români nu mai esistă nici unul carele ar ascepta vr'un bine dela un regim Apponyi.

Observatoriul.

O biserică din anul 1600 ori 1701?!

III.

Datele, care mărturisesc, că **Constantin Brancovénul**, principele țĕrei românesci ar fi zidit acésta biserică sunt mai lămurite și se află împrimate în lăuntrul bisericei.

Biserica pe dinlăuntru, mai ca tóte bisericile vechi ortodocse e măiestrit zugrăvită cu feliu de feliu de icóne, înfățișând diferite scene din viața mântuitoriul **Iisus**, din viéța sânților de tótă séma, închipuind și icóna raiului, a iadului, (Iuda se afla tocmai sub talpă), sórtea celor ce fuméză tutun (nemilostivul spoitor abia a lăsat urme din acésta icónă); diferite sobóră etc. ect.

In tinda bisericei sau mai bine ḑis în loculunde stau femeile, partea de deasupra e frumos boltită și jur împregiur în cerc se află inscripținea: „*Astăḑi înairte însemnarea bunăvoințe a lui Dumneḑeu etc*“. (Trop. din 21 Nov. gl. 4.)

Pe păretele cel mai din fund, dacă ne uităm dela altariu, se află următórea inscripțiune:

ѡ҃
КОНС АН
н҃
ВОИВОД БРАКО
КАРЕ: А ФЪКꙋ̄Т
є̄ ь҃
АЧЯТА: ФЪКꙋТ
А: ҂АѰА

Chipul lui Brancovean.

и҃ ѣ҃
Д Н БАСАРА
ВѢЙ
БИСѢРИКА́
ꙋ҃ г҃ и҃
ШИ СА ЗꙋРЪВ
т҃
Т ЛѢ: ҂АѰКГ

Figura II.

т҃
СѢ
ШИ ФІНДЬ
ИСПРЯВНИКЬ
т҃
ПОПА ЇѠАН ѾД
ВИЗЬѠКНЪ
ЛА ЧЕСТЬ Лꙋ
КРꙋ

Precum se vede la înscripțiunea de mai sus ar trebui sĕ fie, precum sunt în biserică, figuri de ómeni. Cea din stânga închipuesce pe Voivodul Constantin **Bracovénul**; ér cea din drépta, un fiu al voivodului sau un alt boeriu de rag înalt.

Domnul **Brancovén** e îmbrăcat în mantie purpurie, și pe cap pórtă o cușmuliță, cu câteva pene în ea. Barba e mare și plină.

Tot în o astfeliu de mantie, dar mai închisă, se află și cealaltă persónă, cu barba plină.

Amêndóuĕ figurile stau față în față și țin pe mâni biserica zugrăvită în miniatură.

Dacă vom privi cu atențiune la pictura din biserică, carea e leită pictura bizantină din evul mediu, trebue sĕ recunóscem, că o mână de tot iscusită a esecutat acest lucru.

Numai cât nu putem sĕ afirmăm, că ar fi lucrat o singură mână.

In inscripțiune aflăm, că ispravnic la zugrăvirea bisericei a fost **Popa Ioan** din Vizucna; aflăm însĕ în altariu un lucru tot așa de remarcabil.

Pe o icónă frumósă din fundul altariului se găsesce următórea inscripțiune:

ПОПА НОВАК ЗꙋГРАВ
҂АѰКЕ
М. А.

ér pe nua din ușile altariului, zugrăvite în *tricolor românesc* tot

НОПА НОВАК
҂АѰО.

de unde apriat se vede, că și acel „popă“ a lucrat la pictura bisericei.

Lucrul acesta demonstră destul de evident, că preoții românesci înainte cu 200 de ani, cu tóte impilările protivnice se aflau pe o tréptă culturală destul de înaintată, relativ cu împregiurările nefavorabile lor.

Sĕ ne întórcem și sĕ cernem prin o sită mai désă cele înșirate mai în sus.

Din inscripțiunea, ce se află pe zidul din tinda bisericei, se vede lămurit, că **Constantin Basarab Brancovén**, a făcut biserica acésta la anul 1701 și s'a zugrăvit la anul 1723.

Noi nu am avea nici un cuvênt sĕ ne îndoim, că așa s'a întâmplat acest lucru, cu atât mai vêrtos, că apriat ni se spune, că așa s'a întêmplat.

Și cu tóte acestea suntem nedumeriți, și legitim nedumeriți.

Se scie adecă, că Constantin **Brancovénul**, pe care cu atâta duioșie și pietate l'a cântat glasul dulce a priveghitórei dela Mircesci, fericitul **Alecsandri**, avea datina sĕ-și zugrăvéscă chipul pe zidurile bisericilor și mânăstirilor, *pe care nu dênsul le a ridicat.* Astfeliu s'a aflat portretul seu zugrăvit pe murii mănăstirei **Brancoveni**, mănăstire ridicată de **Mateiu Basarabă**, care 'și măritase pe nepóta sa după moșul lui Constantin **Brancovén**. S'a aflat portretul acestui domnitoriu și la metohul Polovragi, ce-l cumpărase dela patriarchul Ierusalimului **Dositeiu**, precum spune **Bolintinean**, „drept talere 1500 și fiind părăsit și stricat; ér părintele **Ioan** a pus multă nevoință de au zugrăvit biserica și au pardosit și au făcut têmplele și slomnul bisericei, trorăzăria, chiliele, clopotnița etc.“

De aceea suntem nedumeriți și ḑicem s'a putut întêmpla, ca dând suma de 1000 fl. ung. pentru repararea acestei biserici, sĕ i-se fi zugrăvit portretul la acest domnitoriu, care sta în legături bune, dar pe ascuns cu împĕratul, și care, și putù însuși titlul de principe al Austriei cu mai multe și grele jertfe decât cum 'şi însuşiau unii domnitori români pe nedreptul titlul de Basarab.

A susţiné însĕ cu tóte acestea, că nu Constantin Brancovénul ar fi zidit acésta biserică, ar fi deocamdată un lucru prea cutezat, cel puţin pentru noi, când scim cu positivitate, că acest Voivod evlavios a mai ridicat şi alte biserici, bunăóra la Făgăraşiu, şi că a dăruit metropolitului românesc din Transilvania o moşie întinsă şi bogată „în câmpul, ce se ḑice al Mărişenilor“.

Tóte acestea le-a făcut, după-ce împĕratul Leopold, revenì în 12 Decembre 1699 la resoluţiunea din 14 Aprile 1698, prin care permitea românilor „că au deplină libertate a se uni cu una dintre cele patru religiuni primite în Transilvania sau de a rĕmâné în statul cel de acum şi a se bucura de privilegiele acelei religiuni, cu care se vor uni, sau de acelea(?) care le au românii în statul lor de acum“.

Reasumând pe scurt cele espuse până acum aflăm, că în notiţele, care vorbesc despre ridicarea acestei biserici prin Mihaiu Vitézul, Constantin Brancovénul dăruì la 1696 1000 fl. ung. şi repararea dură până la 1699; inscripţiunea de pe biserică ne spune, că biserica s'a făcut la anul 1701. Diferenţa nu e mare.

Tot aşa pe „popa“ Ioan îl aflăm înşirat (Popa Ioanes Dirda*) acolo la 1732 şi în inscripţiune tot cam în acel timp (1723). Numai pe „popa“ Novac, care a fost zugrav nu-l aflăm sau cel puţin nu l'a locul seu. Popa Novac figuréză la 1725 şi altădată la 1770. Au putut sĕ fie doi preoţi cu numele Novac. Ar trebui sĕ presupunem, ceeace e mai verosimul, că „popa“ Ioan şi cu „popa“ Novac cel dela 1725 au fost „conslujitori“ la aceea biserică şi că unul a lăsat sĕ-i figureze numele în inscripţiune alăturea cu al voivodului; ér al altuia, al zugravului, sĕ figureze în altariu.

Un rĕspuns hotărît dar la întrebarea, care ni-o am pus în fruntea acestui tractat, nu putem da. Am espus tot cea-ce scim despre acésta biserică şi lăsăm ca judecata altora, mai competenţi, sĕ esprime verdictul!

⁂

De cele espuse însĕ se mai lănţuesce întrebarea firéscă: Cum de biserica acésta, pe care fie că *o a zidit* Mihaiu Voivodul, fie, *că o a făcut* Constantin Voivodul Basarab, pórtă aḑi caracterul confesiunei greco-catolice?

Rĕspunsul la acésta întrebare e mai uşor.

In Ocna e cunoscută povestea şi copiilor, şi 'ţi arată cele dóuĕ déluri, unde nenorocitul general Nicolaus Adolf bar. de Bucow la 1761 a aşeḑat câte dóuĕ tunuri, ameninţând pe români, că sau lasă biserica în mânile iesuiţilor, sau o nimicesce din temelie. **)

Şi românii ocneni de din sus au fost atunci aşa de cuminte, ca mai bine sĕ părăséscа biserica şi din evlavie veniau până în Ocna inferióră (Căciulata) la biserică. Mai târḑiu şi-au ridicat o biserică din lemn, care însĕ a fost mistuită de flacările focului, care prefăcură în cenuşă întrégă Ocna. La 1804 şi-au zidit actuala biserică frumósă, unde funcţionéză doi preoţi.

Românii din Ocna inf. (Căciulata) 'şi zidiră biserică frumósă de pétră încă la anul 1791.

Astfeliu voinicosul general, care avea misiunea ca împreună cu episcopul unit Petru Paul Aron, sĕ împace certele confesionale dintre români cu forţa brachială, sau cum ḑice d-nul Bariţiu prin „mijlóce violente“ şi care mai comisese astfeliu de fapte vitejesci, bunăóra şi la Rĕşinari, ş'a vĕḑut cu ochii nerealisarea planurilor sale rĕutăciόse.

Ioan Broju.

Varietăţi.

* Dieta ungară va fi închisă la 5 Ianuariu n prin mesagiul de tron de către Maiestatea Sa. Dóuĕ ḑile după aceea se vor escrie alegerile cele nóuĕ, cari se vor începe la 28 Ianuariu. Parlamentul cel nou se va deschide la 18 Februariu prin mesagiul de către Maiestatea Sa.

* (Magnaţi noi.) In locul magnaţilor decedaţi Maj. Sa monarchul a numit magnaţi pe: Dr. Korány F. Lónyay Ioan, Madarassy Paul, şi Klegevich Stefan.

* Inaugurarea capelei române din Paris, după cum anunţă ḑiarele francese, e ficsată pe 1 Ianuariu 1892. Serbarea acésta se va face cu mare pompă. Invitări vor fi edresate preşedintelui republicei francese, corpului diplomatic şi presei. Aceste ḑiare adaugă, că restaurarea acestui monument a costat 500,000 franci.

* Din Binţinţ ne scrie domnul Dumitru Vlaicu o corespondenţă mai lungă, în care se plânge, că părintele Botean ar fi purces prea absolutistic în cestiunea edificărei bisericei şi nu a întrebat poporul.

De aci a provenit întârḑierea reedificărei. Celelalte invinuiri ridicate asupra părintelui Botean ca respuns la cele publicate în Nr. 128, nu aflăm de necesar a le publica.

* Ni se scrie din Agnita: Preoţimea tractuală s'a întrunit aici la 9 Decembre şi au subscris cu toţii blanchetele recerute pentru pensionare.

Toţi preoţii au decis sĕ-şi rescumpere toţi anii de servit.

* (Lipsă mare de apă de beut în ţéra Bârsei.) Din ţéra Bârsei primim următórele comunicări:

Din causa secetei din vara trecută în ţéra Bârsei au sĕcat tóte fântânile, în cât omenii sunt siliţi a se folosi de apă din isvóră mai mari de munte.

In comuna Ghimbav, cea mai aprópe de Braşov, mai bine de 3 luni nu se mai află apă de loc în fântâni. Ómenii curăţând fântânile, adânci de câte 14—18 metri, spre a da de isvóră cu apă, le săpară şi mai adânci, dar de apă n'au dat şi multe fântâni s'au surpat şi au trebuit a se zidí din nou. Până acuma ómenii s'au folosit de apă din rîul Ghimbăşel, carele deşì este rîu de munte, totuşi apa nu este bună de beut, din causă, că se scurge în rîul acesta tot urinul dela aprópe sau mai mult de o mie de boi din graşdurile fabricei de spirt firma Zell din comuna Christian depărtată de Ghimbav abia de 3 Km. — Apa din rîul acesta e tulbure, de o colóre roşietică, cu un gust neplăcut, cu miros greu, şi cu tóte acestea nu se vorbesce, că deregătoria locală sĕ fi făcut vre-un pas pentru delăturarea acestui rĕu, cel puţin până când vom căpĕta apă în fântâni. Poporul este fórte îngrijat, parte ca sĕ nu erumpă vre o pestilenţă din causa apei celei rele, şi parte, că dacă va îngheţa rîul Ghimbăşel, ceea ce érna mai de regulă se întêmplă, atunci vor fi siliţi a se provisiona cu apă din isvórele de munte mai calde din depărtare de 10—15 Km. atât pentru sine, cât şi pentru animalele de casă.

Nu departe de acéstă comună curge rîul de munte Bârsa. Insĕ şi apa acésta nu este bună de beut, din causă că se aruncă resp. curg în ea tóte resturile din materiile întrebuinţate la fabricile de celulose şi hârtie din Zernesci. Toţi câţi au beut din Bârsă în vară, când se ocupau cu lucrul câmpului, au căpătat dureri de cap şi stomach, în urma cărora au urmat vomări vehemente, şi toţi au şi reguşit. Că nu e apa bună, se constată şi prin aceea că afară de raci şi sglavoci alte vietăţi nu se află în apă.

E posibil, că dacă nu se vor lua mĕsuri sanitari pentru delăturarea din apă a ingredienţelor stricăcióse aruncate din fabrici şi periculose sănătăţii, atunci de sigur ne putem asteрta la o pestilenţă, care va scurta viaţa multor fiinţe omenesci.

Trăim rĕu, avem puţină avere şi multe dări, apa lipsesce, şi care este în rîuri e infectată, mai urméză, ca sĕ se infecteze şi aerul de fumul locomotivelor, fabricelor de gaz, de zachar, de spirt, de culuļosă, de hârtie etc. şi atunci credem, că vom trece cât mai curênd şi mai uşor preste Ierichon.

Siv.

* (Biserica ortodocsă ruséscă.) Ḑiarul „Magyar Hirlap“ aduce următórele date statistice despre biserica ortodocsă din Rusia: După o statistică apărută de curênd sunt în Rusia 691 mănăstiri, dintre care 480 de călugări şi 211 de maice. Biserica ortodocsă a câstigat în timpul din urmă mult teren. 15,668 de omeni au trecut la ortodocsim. Intre acestia au fost 1660 luter; 981 rom. cat; 8 gr. cat; 41 reformaţi, 7 armeni, 91 diferiţi protestanţi, 5690 rascol; 791 jidovi, 3113 mahomedani, 3442 păgâni. Se află 674 catedrale, 43, 511 biserici şi 15, 355 capele.

* (Cas de morte.) Ni se scrie din Codlea: *Valeriu Morariu* absolvent al scolelor reali române din Braşov şi al scolei de meserii din Bucuresci, fost profesor şi şef de ateleriu apróре un an de ḑile al scolei de meserii judeţiene în comuna Armanesti, Jud. Jalomiţa în România, după un morb greu de plumâni împărtăşit cu s. taine Marţi în 22 Decembre st. n le 3 óre după prânḑiu a încetat din vieţă în etate de 24 ani în comuna sa natală Codlea cttul. Braşov. Reposătul a fost cel din urmă membru al familiei parochului din Codlea, Ioan Morariu.

* (Reducerea tacselor pentru telegrame). Cu începere dela 1 Ianuariu 1892 n. va fi întrodusă o tacsă nóuĕ pentru telegrame în comunicaţia austro-ungară, cu Bosnia, Herzegovina şi Germania, după care se va plăti pentru fie-care cuvênt suma de trei cruceri, neavênd a se solvi mai mult tacsa fundamentală, telegramele trebue însĕ se conţină cel puţin 10 cuvinte. In comunicaţiunea locală tacsa pentru fiecare cuvênt este de 1 cruceriu, tacsă fundamentală nu esistă, telegramele trebue însĕ sĕ conţină minimum 20 cuvinte. Tacsele aceste nóuĕ vor fi introduse din ḑiua numită şi la oficiolatele telegrafice private şi la cele dela staţiunile căilor ferate.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de „*abni.*“)

(Urmare.)

10. *Iosif.*

Iosif a fost fiul lui Iacob. Acesta era un bărbat sfânt şi conducĕtoriu al poporului israiltén. Iacob a avut doispreḑece copii, între cari, mai mult iubia pe Iosif, pentru că acesta era bun, blând şi ascultătoriu de părinţi. De aceea lui i a şi făcut haină mai frumósă ca celorlalţi fraţi ai lui, pe cari Iacob, tatăl lor, nu i iubia aşa mult, pentru-că ei erau rĕi, neascultători şi invidioşi. Observând ei, că Iosif, pentru ascultarea lui, — este mai iubit de tatăl lor, au început a purta mănie asupra lui. Mănia acésta, ş'au arĕtat-o mai mult de atunci, de când Iosif le-au descoperit fraţilor sei visurile, cari le-au visat el, şi adecă: a visat, că era la secere cu fraţii sĕi, şi legând snopi, snopii lui Iosif, stau drept, ér ai fraţilor lui sĕ închinau la snopii lui; că altă-dată sórele, luna şi unspreḑece stele sĕ închinau lui. Mănia şi au arĕtat o pe faţă, mai târḑiu, când Iosif s'a dus la câmp, unde fraţii lui erau cu vitele la păşune, ca sĕ le ducă de mâncare, Ei vĕḑêndu-l, că se apropìe, au ḑis: „étă vine visătoriul, veniţi sĕ-l omorîm, căci pentru ce sĕ-l iubéscă părintele nostru, mai mult ca pe noi, şi pentru ce sĕ aibă el haine mai frumóse ca noi?“ Ajungênd Iosif, fraţii lui l'au prins, l'au desbrăcat de haina lui cea frumósă, şi l'au aruncat într-o făntâna afundă şi fără apă, ér pe gura făntânei au resturnat o pétră. Haina lui au stârticat'o (rupt) tot bucăţele, a tăvălit'o în sângele unui miel, pe care l'au ucis din turmă, şi mergênd acasă, au spus tatălui lor, — care i-au întrebat, unde e Iosif, că ei nu sciu unde sĕ fie Iosif, — dar póte, că l'a mâncat o féră sĕlbatică, căci uite, i au aflat haina pe câmp, ruptă şi plină de sânge.

A doua ḑi mergênd fraţii lui Iosif éră cu vitele la păşiune, şi trecênd pe acolo nisce neguţători din Egipet, fratele cel mai bĕtrân Simeon, le-a făcut propunerea celorlalţi fraţi, ca sĕ-l vêndă la neguţĕtorii aceea, sĕ nu péră Iosif de fóme în făntână. Făcênd tocméla cu neguţătorii, l'au scos pe Iosif din făntână, şi l'au dat acelora, ca sĕ-l ducă în ţara lor, în Egipet. Fiind că Iosif a fost bun şi ascultătoriu de părinţi, Dumneḑeu a îngrijit, ca el sĕ ajungă tocmai la curtea lui Pentefri, mai marele Egipetului, unde el prin hărnicie, dreptate şi purtare bună, a câştigat iubirea lui Pentefri, încât acesta l'a luat fecior de casă, ca sĕ nu se mai despărţéscă de el, nici ḑiua, nici nóptea; şi astfel fraţii lui, cari au cugetat, că-i fac rĕu, i-au făcut un mare bine.

Din istorióra acésta învĕţăm: 1, Că dacă voim ca părinţii sĕ ne iubéscă, sĕ fim buni, blânḑi şi ascultători, precum a fost şi Iosif. 2. Invĕţăm mai departe, că de multe ori în viaţă, de împrejurarea, că deaprópele ne face rĕu, tocmai prin rĕul carele ni-l face, dobândim un bine, precum s'a întêmplat acésta şi cu Iosif. 3. Invĕţăm apoi, că pe ómenii buni, credincioşi şi cu frica lui Dumneḑeu acesta îi scapă de tóte primeşdiile, şi le ajută, precum a ajutat şi lui Iosif, scoţindu-l pe acesta din gura morţii, şi dând neguţătorilor egipteni bunul cuget, de al duce pe Iosif la curtea lui Pentefri.

Iosif a fost silitoriu,
De părinţi ascultătoriu,
De aceea Dumneḑeu,
L'a păzit de ori-ce rĕu,
In cât chiar' şi-'n ţĕri strĕine
A ajuns la mare bine.

Intrebări: Cine a fost Iacob? Câţi fii a avut el? Pre care dintre fii lui îl iubea mai mult? Pentru-ce Iacob iubea mai mult pre Iosif? Ce a visat Iosif? Ce au făcut fraţii lui Iosif cu el? Cui l'a vêndut? Unde au dus neguţătorii pe Iosif? Cum i-a umblat lui Iosif la Pentefri? Pentru ce Pentefri a fost bun cu Iosif? Ce învĕţăm din acésta istorióră?

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri în 30 Decembre.

Sibiiu: 80 68 69 23 76

---

*) Numele Dirda obvine des în istoria desbinărei religionare a românilor. Dirda era un om de încredere a lui Constantin Brancovénul.

**) Datele din archivul statului spun, că „schismaticii“ români puseră ér mâna pe biserică, până-ce Bucow o luà cu puterea.

Nr. 818 [217] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a Sânbenedic, tractului Têrnavei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit de 538 fl. 06 cr.

Competenţii la acest post au sĕ se presenteze în terminul legal în parochiă şi la biserică, spre a-şi arăta desteritatea, pentru a cânta, respective a celebra şi cuvênta, ér informaţiuni mai detăiate se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Cererile concurenţilor se fie instruite conform legilor în vigóre, şi asternute în terminul indicat la subscrisul (u. p. Kükülővár).

Cetatea de baltă, 27 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Publicaţiune!

Direcţiunea generală a **căilor ferate române** face cunoscut prin acésta că are **31 posturi de ingineri vacante** la serviciul de intreţinere din **Bucuresci, Craiova, Pitesti, Buzeu, Galaţi,** şi **Iaşi.**

Doritorii de a ocupa asemenea posturi sunt rugaţi a presenta cererile domniilor lor înscris la adresa Direcţiunei generale a căilor ferate române serviciul P. la Bucuresci cel mult până la **15 Ianuariu 1892 st. nou,** cu arătarea adresei domniilor lor esactă şi anecsând documentele următóre:

1. Diplomă sau certificat de terminarea studiilor a unei scóle speciale de ingineri.
2. Certificatede serviciu. [211] 8
3. Act de nascere.
4. Act de căsătorie (dacă e căsătorit), şi de nascere al soţiei precum şi eventuale copiilor.
5. Actele pentru serviciul militar.

Pentru informaţiuni mai detaliate doritorii se vor adresa în scris sau verbal la şeful serviciului de intreţinere **C. F. R.**

Bucuresci, calea Victoriei Nr. 124.

CONCURS.

La subscrisul un pust statornic de

Ajunct notarial,

se póte ocupa fără amânare, înţelegerile mai de aprópe cu subscrisul la (Bozesiu p. u. Algyogy.)

Bozeş, 23 Decembre, 1891.

Candin Cristea,
not. cercual.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21	Ciucia	—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—	Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—	Aghiriş	—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47	Ghîrbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	—	6.39	—	Nadişul ung.	—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos. Cluş. pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34	Ghiriş	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. Teiuş. pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copşa-mică pl.	—	6.57	10.47	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighişóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos. Braşov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	—	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.51	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58		Streiu		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Baniţa		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. Petroşeni pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	7.15		Arad		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		Timişóra		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriş		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6.10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighişóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. Budapesta sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl. sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos. pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—	Timişóra	=	—	—	—	Tr.-mixt
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57	Topoloveţ	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeş	6.31	—	numai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleţ	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	Vercerova	—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—	Bucuresci	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	Budapesta	7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	Szolnok	4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8.24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl. sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57	Glogovaţ	10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.05	6.30	Pauliş	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	—	9.29	Branicica	9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.29	—	12.38	sos. Teiuş pl.	3.04	—	1.39	—	—
—	—	11.56	—							

Copşa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copşa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43		Şeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27		Lómneş		8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoş		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. Oşorheiu pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl. sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		Simeria		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	5.45	2.58		Braşov		6.24	5.20	—	—
—	—	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Braşov sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oşorheiu pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 135 Sibiiu, Sâmbătă, 21 Decembre (2 Ianuariu) 1892. **XXXIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă
la
„TELEGRAFUL ROMÂN"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1892, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Decembre 1891, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire fórte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresa dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 18 Decembre.

II.

La ori şi ce lucrare numai începutul e greu, şi cine a trecut preste greutăţile începutului, acela a făcut lucrarea cel puţin pe jumĕtate.

Esperienţa ne arată, că la noi cu căutarea de pretecste s'au trecut de mult preste greutăţile începutului. Şi am ajuns aşa de departe, încât sub pretecste, care de care mai vĕdite, ni se confişcă pe terenul instrucţiunei şi puţinele drepturi, cari la 1868, — écă aşa pentru ochii lumei, — ni s'au fost acordat. Mai mult se confişcă autonomia confesiunilor garantată sub auspicii mai bune, ni se confişcă între aplausele confesiunilor celorlalte din patrie cari cred, că ce e în interesul idolului modern — ideei de stat unguresc — aceea implicite e şi în interesul lor.

Revenim asupra proiectului de lege în cestiunea ameliorărei salarielor învĕţătoresci, publicat în numĕrul 127 al ḑiariului nostru din 29 Novembre a. c.

Pretecstul e unul dintre cele mai plausibile, de óre-ce nu esistă om, care sĕ nu doriască o îmbunătăţire a salarielor învĕţătorilor dela scólele elementare.

Şi dacă proiectul ministerial avea în adevĕr durere numai de bieţii învĕţători amăriţi şi năcăjiţi; dacă lacrimile din proiectul ministerial erau consacrate numai cetei învĕţătorilor chinuiţi pe deoparte prin neajunsurile materiale, pe de altă parte de céta tuturor amploiaţilor de tot soiul, cari cu tóte nimicurile stau în calea învĕţătorilor, atunci nu se statoreau dispositiuni, cari pot proveni din curentul bolnăvicios de aḑi, din crerii înterbêntaţi ai vre unui patriot modern, nu puteu proveni însĕ din inima părintéscă a ministrului de culte şi instrucţiune publică al ţĕrei nóstre.

In proiectul ministerial firul roşu e scóterea învĕţătorilor de sub disciplina bisericéscă, scóterea lor din serviciul reservat pus scopurilor scólei, scóterea lor din sinul naţiunei, din cercul de vedere, de cugetare, din sfera de interese a poporului român, şi punerea lor în serviciul curentului domnitor de aḑi, în curentul magiarisărei.

Şi la lucrarea acésta e condamnată se contribue biserica românéscă, carea numai în archidiecesa gr. or. română a Transilvaniei, va trebui sĕ contribue pe an cu cel puţin 100,000 fl. Dacă luăm termin mediu moderat, de tot moderat computat în cifre, bisericile românesci trebue sĕ pună la dispoziţiunea statului în fie care an $^1/_2$ de milion titulo: salarii învĕţătoresci spre scopurile atinse în alinea premergĕtóre.

In adevĕr facem drumul spre o inevitabilă catastrofă morală cu iuţala fulgerului.

In virtutea §-lui 1 din noul proiect ministerial în scólele confesionale salarele învĕţătoresci nu pot fi mai mici ca 300 fl. prelângă locuinţă potrivită şi grădină în mărime de un pătrariu de jugĕr.

Acolo, unde salariele învĕţătoresci nu ajung la suma indicată în § 1 vine statul în ajutoriu.

Ajutoriul dela stat e gratuit până la suma de 50 fl., adecă unde confesiunea din ale sale póte da suma de 250 fl. acolo statul suplinesce cu 50 fl. şi scóla rĕmâne scólă confesională, după cum o reguléză legile autonome bisericesci, aprobate de potestatea statului, anume confesiunea alege pe învĕţătoriu, confesiunea eserciéză asupra lui disciplina.

Dacă biserica garantéză salariu mai puţin de 250 fl. atunci statul suplinesce suma, care lipsesce până la 300 fl.

O face dóră acésta de mila învĕţătoriului amărit?

O face dóră de mila poporului românesc, ca sĕ aibă scólă şi învĕţătoriu între condiţiuni bune?

O face dóră din considerare către sêrmana biserică, care sublima sa misiune sântă şi civilisatóre şi-o împlinesce cu atâta abnegaţiune între împregiurări atât de apăsătóre, încât durerile ei de multeori provócă la nobilă emulare pe celelate biserici ale lui Christos din primii seculi ai crestinismului?

O face dóră din considerare către postulatele civilisaţiunei din vécul nostru, care predică instrucţiune obligată şi prin urmare gratuită, adecă plătită din visteria statului?

O face dóră din motiv etic moral?

Étă dispositiunile proiectului de lege:

§. 9. Autorităţile scólelor indicate în §. 1 precum şi autorităţile tuturor scólelor elementare poporale comunale în termin de 6 luni dela întrarea în vigóre a acestei legi, sunt obligate a asigura învĕţătorilor aplicaţi la scólele lor prin susţinĕtorii scólei salariul minim de 300 fl. respective de 200 fl., dacă salariul nu a corespuns până atunci dispositiunilor cuprinse in §, sau dacă susţinĕtorii scólei din causa sĕrăciei statorite din oficiu nu sunt în stare se o facă acésta, respective dacă aruncul care se póte face pe basa §. 35 art. de lege XXXVIII din 1868 este eshauriat, în alte 3 luni cu representaţiune motivată trebue sĕ se adreseze la ministrul de culte şi instrucţiune publică pentru ajutoriu dela stat spre acoperirea sumei, care mai lipsesce.

§. 11. Ministrul de culte şi instrucţiune publică din suma încuviinţată spre acest scop prin legislaţiune va întregi până la minimul legal salarele învĕţătorilor dela scólele comunelor politice şi bisericeşti, avisate la ajutoriu prin incunoscinţarea autorităţii scolare respective pe calea comitetului administrativ, pelêngă următórele condiţiuni: *a*) comitetul administrativ statoresce suma salariului învĕţătoresc însinuată prin autorităţile respectivei scóle poporale, precum şi diferenţa până la salariul anual statorit prin acésta lege; *b*) asemenea cercetéză comitetul administrativ, dacă cualificaţiunea învĕţătoriului, care e se fie ajutorat, corespunde recerinţelor stipulate în lege; *c*) cu ocasiunea împlinirei posturilor de învĕţători, unde pentru întregirea salariului minimal statul contribue cu un adaus de ajutoriu, care întrece suma de 50 fl., instituirea învĕţătoriului atêrnă dela aprobarea ministrului de culte şi instrucţiune publică; la scólele cele comunale, care înainte de întrarea în vigóre a acestei legi sau împărtăşit de ajutoriu dela stat, respective se vor împărtăşi de ci încolo, procedura alegerei de învĕţătoriu circumscrise în § 13 p. 1, articolul de lege XXVII, din 1876, se modifică corespunḑĕtoriu dispositiunilor de faţă, *d*) dacă la staţiunile învĕţătoresci amintite sub *c*), se va alege, respective se va promova spre aprobare alegerea unui asemenea individ, pe care ministrul de culte şi instrucţiune publică îl póte escepţiona din punct de vedere basat pe lege, mai departe din punct de vedere moral sau de stat, ministrul în termin preclusiv de 30 de ḑile provócă pe organele îndreptăţite la aplicarea de învĕţătoriu se alégă alt individ şi sĕ facă o promovare nóuĕ, dacă promovarea cea nóuĕ din punctul de vedere de mai sus şi în al doilea rênd va da ansă la esceptionare, în acel cas pe învĕţătoriu îl denumesce ministrul de culte şi instrucţiune fără a mai asculta pe susţinătoriul scólei faţă cu scólele susţinute de confesiuni însĕ cu aceea restringere, că învĕţătoriul, care se va denumi, sĕ aparţină confesiunei, al cărei caracter îl pórtă scóla, şi ca cu privire la persóna aceluia respectiva supremă autoritate bisericéscă sĕ fie recercată a se declara în termin preclus.

§ 12. In sensul §-lui precedent învĕţătoriul, aplicat la scóla confesională, care are dela stat un ajutoriu preste 50 fl. póte fi amovat din postul seu numai prin sentinţă disciplinară adusă de respectivele autorităţi confesionale dupa normativele lor proprii, care sentenţă înainte de esecutare totdeuna trebue sĕ se promoveze la ministrul de culte şi instrucţiune publică şi numai atunci are putere de drept, dacă ministrul în o lună computată dela primirea ei nu doresce o nóuă cercetare şi sentenţă, care se va întreprinde cu conlucrarea pretorelui suprem, (eventual cu a pretorelui) din cerc.

Autoritatea bisericéscă la dorinţa ministrului de culte şi instrucţiune publică e obligată a întroduce cercetarea dis-

FOIŢA.

Diamante istorice.

(Schiţă de *A.* de *W.* comunicată de *Gilbert Remi*).

La un bal costumat, pe care l'a dat principesa de Ardeck în iarna anului 1886 la Wiesbaden, principesa de Leuchtenberg a escelat prin o parură de diamante, care era preţuită la dóuĕ milióne ruble. O parte din acele giuvaere, o diademă fórte preţiósă era din renumita colecţiune de giuvaere „Walicki", care puse în mirare şi uimire întreg Petersburgul în anul 1811. Aḑi aceea colecţiune ca şi numele Walicki a dispărut şi numai diamantele principesei de Leuchtenberg ni le a reamintit.

Pe timpul primei revoluţiuni francese trăia în Viena un boier bogat din Moldova cu numele Copeţcu. El închiriase etagiul prim al unei case neînsemnate înaintea Schottentorului, care de mult a fost demolată, nu însĕ ca locuinţă proprie, ci ca salon de joc pentru cercurile societăţii alese. Copeţcu nu avea înfăţişarea unui jucător ecuivoc sau aventurier, pentru că poliţia nu'l incomoda şi el avea întrare frecventă în palatele din Herrengasse, Schenkenstrasse şi Bankgasse cu persóne de posiţiune înaltă şi se presenta în tot locul ca Grand Seigneur. Cu tóte acestea cu privire la unele obiceiuri de ale sale părea el a fi un original, dar se mai susţinea, că tótă fiinţa lui era prefăcută, ceeace avea sĕ mascheze propriele sale intenţiuni, care ar fi stat în conecs cu o missiune politica secretă.

Intr'una din sări apăru în salonul de joc alui Copeţcu un june nobil litvan cu numele Walicki. El avé vre o dóuĕḑeci de ani, de statură înaltă, trăsurile feţei îi erau nobile şi avea maniere fine. Tatăl lui Walicki, proprietar în guvernamentul Grodno, suferise mult în urma turburărilor polone de pe atuncea şi perduse mai mult de jumĕtate din averea sa. Bĕtrênul Walicki nu voia însĕ, ca fiul seu se ia parte la miscarea revoluţionară, care neliniştea pe atunci Polonia, fără ca sĕ o pótă scăpa de peire şi decise sĕ trimită pe fiul seu în călătorie. Junele Walicki primì pentru călătoria sa un numĕr óre-care de scrisori de recomandare şi 500 galbeni bani de drum. Societatea era compusă din cavaleri mai bĕtrêni şi tineri, oficeri şi francesi nobili, pe care revoluţiunea 'i alungase din patria lor. In decursul serei Walicki sĕ apropiă şi el de o masă de joc, la care se juca „stoss" şi la care banca o ţinea un aristocrat ungur mai bĕtrên, pe care Walicki îl numesce în memoriele sale apărute mai în urmă, principele C.

Banca n'avuse noroc. Intr'o pausă mică, principele C. îşi ridică privirile dela masa de joc şi observă pe Walicki.

Ei bine domnişorule, îl întrebă principele zimbind, nu voiesci sĕ ţi încerci norocul cu acésta bagatelă?

Restul banci consta din 112 galbeni. Walicki declară, că voiesce sĕ o ţină şi îşi scóse punga.

Ah, lasă acésta, rĕspunse principele refusând în mod curtenitor, îţi dau creḑĕmênt perfect. In general, între bărbaţi nobili trebue sĕ domnéscă încredere necondiţionată, chiar şi în joc.

Walicki câştigă. Principele aruncă zimbind cărţile pe masă, se sculă şi după ce schimbă încă câteva cuvinte amicabile cu junele litvan, se duse la o altă grupă de jucători. Walicki luase firma decisiune sĕ nu jóce mai departe, d'abia acum înţelese el cât de mult s'ar fi topit cassa lui, întréga lui avere disponibilă, în casul când el ar fi trebuit sĕ plătéscă banii 112 galbeni. El mai privi încă câteva momente la joc şi voia apoi sĕ plece. In momentul când el îşi cerea în antişambră mantaua şi pălăria, sĕ întâlni éraşi cu principele C care întrase de pe un coridor îngust.

(Va urma.)

ciplinară contra învĕţătoriului confesional ajutat dela stat în asemene cas ministrul deodată cu recercarea adresată autorităţii confesionale pentru întroducerea cercetărei diseiplinare sau ori şi când în decursul cercetărei póte revoca ajutoriul de stat. Sentenţele aduse de cătră autorităţile confesionale în asemenea casuri, deşi enunţată amovarea, la tot casul trebuesc promovate la ministru, în care cas ocură procedura circumscrisă în punctul precedent.

Dacă în decursul cercetărei ese la ivélă, că învĕţătoriul a urmat o direcţiune contrară statului: stă în dreptul ministrului, ca cu schimbarea sentenţei pronunţate de autoritatea confesională, după gradul greşelei se mĕsure mai aspră pedépsa disciplinară, eventual se enunţe amovarea învĕţătoriului. Dacă însĕ suprema autoritate confesională, după primirea ordinului în 14 ḑile nu va ordina cercetarea disciplinară ori fără justificare corĕspunḑĕtóre nu o va termina în 3 luni de ḑile, ori dacă în 14 ḑile computate dela aducerea sentenţei nu o va promova la ministru, în acel cas afacerea disciplinară după disposiţiunile articlului de lege XXVIII din 1876 o va provedé comitetul administrativ.

Dacă în afacerea disciplinară ordinată la dorinţa ministrului, sentinţele mĕsurate de ministru sau cele aduse de comisiunea disciplinară a comitetului administrativ după venirea lor în puterea de drept, respectivele autorităţi confesionale în termin de 14 ḑile computate dela primirea sentinţei nu le vor esecuta în cercul lor propriu de activitate, esecutarea se va face pe calea organelor administrative.

§. 13. Dacă susţinĕtorii scólelor nu pot plătí din puterea proprie adausul de etate de cinci ani, statorit în §. 2 al legei presente, respective, dacă e eshauriat aruncul care se póte face pe basa §-31 art. de lege XXXVIII din 1868 la aplicarea procedurei care reguléză întregirea salariului învĕţătoresc minimal, susţinătorii scólei şi pentru acoperirea adausului de etate se vor împărtăşi de ajutoriul dela stat in care cas insĕ disposiţiunile §-ului premergător (12) vor fi normative şi cu privire la afacerile disciplinare ale invĕţătorilor confesionali, cari se impărtăşesc cu adaose de etate dela stat.

Aceste multe şi amĕnunţite disposiţiuni vorbesc destul de lămurit, şi noi — fără sĕ ni se pótă face imputarea, că agitâm, că voim sĕ seducem opinia publică trebue sĕ concludem, că proiectul acesta s'au făcut numai pentru confiscarea scólelor confesionale şi pentru scóterea învĕţătorilor de sub disciplina bisericéscă.

Cu deosebire în respectul disciplinei avem mari îngrijiri. Invĕţătorii români ca cetăţeni, stau şi ei sub legile statului, şi dacă comit fapte, cari lovesc în disposiţiunile legei, vin urmăriţi şi pedepsiţi cu tótă asprimea legei.

Pentru ce disposiţiunile din §. 11 conţin pentru învĕţătorii dela scólele ajutorate şi de stat favorul acela, ca ei la instituire se pótă fi escepţionaţi de guvern *din punct de vedere de stat?*

Pentru ce disposiţiunile §. 12, în sensul cărora la dorinţa ministrului autoritatea bisericéscă contra învĕţătoriului ajutat şi de cătră stat trebue sĕ introducă cercetare specială disciplinară, ce la asemenea casuri ministrul, dacă scóte la ivélă din partea învĕţătoriului o direcţiune contrariă statului, póte enunţa amovarea învĕţătoriului?

Pentru-ce asemenea disposiţiuni speciale faţă cu acesti ómeni, când ei în virtutea dreptului lor de cetăţeni sunt rĕsponsabili pentru faptele lor înaintae legei generale, care de o potrivă trebue se lovéscă pe toţi pentru fapte, cari din punctul de vedere al statului, pentru direcţiuni contrarie statului, trebue mĕsurate cu legea penală?

Sau dóră învĕţătorii dela scólele confesionale neajutorate de stat nu pot fi escepţionaţi din punct de vedere de stat?

Au dóră învĕţătorii dela scólele neajutorate de stat pentru direcţiuni contrarie statului nu pot fi urmăriţi de cătră lege?

Pentru-ce dóuĕ mĕsuri la unul şi acelaşi soiu de ómeni? Au dóră pentru cuvêntul, că la unii va judeca forul judiţial, şi la celalt forul administrativ?

Accentuăm încă odată, nóue partea disciplinară a acestor învĕţători ne insuflă îngrijiri, deórece se creéză o stare de lucruri, după părerea nóstră periculósă.

Indată ce acest proiect de lege scóte pe învĕţătorii dela scólele, cari în viitoriu vor fi ajutorate şi dela stat, îi scóte ḑicem de sub legile, cari privesc pe toţi cetăţenii, atunci pentru ei în punctul *„direcţiunei contrarie statului“* statoresce norme, cari pot degenera în volnicie.

In temerile nóstre ne provocăm la un lucru întêmplat, şi regretat de mulţi.

Protopresbiterul tractului Iliei, un om, care representă în acel ,protopresbiterat biserica română greco orientală, în érna anului trecut a luat parte la conferenţa românilor, cari s'au pronunţat contra unui proiect de lege al actualului ministru de culte.

Ca cetăţean al statului acest protopresbiter s'a folosit de un drept, pe care îl garantéză legea.

Nici un procuror de stat nu a cutezat sĕ ridice contra acestui protopresbiter proces la judecătorie pentru călcarea vre'unei legi, căci atunci trebuiau se încuie pe toţi românii, câţi au luat parte la aceea conferinţă în Orĕstie, şi dacă mergem mai departe trebuiau atunci închişi toţi românii din patria nóstră, toţi fără deosebire.

Forurile judiţiale deci nu au avut aici de lucru. Acest protopop era însĕ încredinţat de cătră autoritatea bisericéscă cu catechisarea elevilor gr. or. dela preparandia dela stat din Deva.

Ce a făcut administraţiunea în frunte cu dl ministru de culte şi instrucţiune publică?

Pe basa disposiţiunilor: *„punctului de vedere de stat“*, şi a *„direcţiunei contrarie statului“*, a oprit pe acest protopresbiter de a mai propune religiunea şi moralul la elevii greco-orientali dela preparandia de stat din Deva.

Şi autoritatea bisericéscă a trebuit sĕ pună alt catechet.

In acéstă lumină pricepem şi noi disposiţiunile escepţionale din proiectul, de care ne ocupăm

Şi tocmai pentru că pricepem, ne înfiorăm de resultatele, la cari putem ajunge în punctul disciplinariu cu învĕţătorii confessiunali, dela scólele, cari în sensul acestui proiect vor fi ajutorate cu 50 fi. şi 2 cr.

Cine are voiă urmăréscă consecuenţele mai departe.

Rĕmâne din disposiţiunile citate mai sus partea, care privesce pe autorităţile bisericesci, şi rolul umilitoriu la care e redusă potestatea bisericéscă, făcându se gendarmul statului în cestiunea disciplinarei învĕţătorilor scoşi de sub legile generale, şi puşi sub legi speciale în punctul delictelor ca cetăţeni de stat.

In materia acésta însĕ noi nu ne ţinem competenţi nici autorisaţi sĕ vorbim.

Revista politică.

Despre situaţiunea din România, face „Naţionalul“ următórele comunicări:

Tratările între junimisti şi guvern merg fórte greu şi nu vor ajunge probabil, la nici un resultat.

D. Catargiu cere junimiştilor sĕ funcţioneze complect cu conservatorii puri, sĕ desfiinţeze clubul constituţional, şi ḑiarul. Acésta ar însemna ca d. Carp sĕ renunţe la tot ce a dobândit până acum şi sĕ între desarmat în casa dlui Lahovari.

D. Carp cere pe de altă parte ca garanţie a realisărei programului seu mai multe locuri în cameră, 40 scaune şi ca garanţie a acestor alegeri mai multe prefecturi D. Carp mai spune, că intră în guvern ca aliat şi nu ca fusionat.

Nici o îndoială nu mai încape că d. Carp nu póte ceda din pretenţiile sale fără sĕ se omóre singur politicesce, şi se spune că ar fi rĕspuns a lui Catargiu care îi cerea sĕ lase mai jos: că d-sa, Carp, nu este precupeţ pentru a se tocmi.

De asemenea nici d. Catargiu nu póte primi condiţiile dlui Carp, căci a voit a forma un minister omogen de partid şi nu o alianţă, şi nici póte acorda scaunele cerute, căci în viitórele camere ar fi érăşi la discreţia unei coaliţii eventuale.

Fapt caracteristic al acestei situaţii: d. Maiorescu va pleca peste câte-va ḑile la lacul Como în Italia. —

Sobrania bulgară s'a închis, după ce a terminat votarea bugeturilor; ultimul buget adoptat a fost acela al rĕsbelului.

Inchiderea s'a făcut de principe cu acelaşi ceremonial ca şi la deschidere. Principele a fost aclamat la sosire şi la plecare. O mare mulţime se îngrămădea pe drumul cortegiului princiar.

Prinţul a ḑis în discursul seu, că constată cu plăcere că activitatea fructuósă a sesiunei actuale justifică pe deplin odată mai mult încrederea ce pune poporul în representaţii sei. Legile şi creditele votate arată în mod clar, că deputaţi înţeleg şi apreciază bine adevĕrate interese şi trebuinţe ale patriei. Prinţul constată de asemenea cu o vie satisfacere că tóte silinţele camerei în acéstă sesiune şi cu cea precedentă au tins sĕ asigure progresul ţĕrei şi ridicarea agriculturei şi a industriei. După închidere prinţul a trecut trupele în revistă.

Ḑiarul „Bulgarie“ publică resultatul anchetei în afacerea celor dóuĕ memorii remise representanţilor strĕini din Sofia de d-na Karaveloff şi semnate de acésta şi de alte dame, cari cer intervenirea puterilor în favórea deţinuţilor în afacerea Belceff. Câte-va din damele semnatare au declarat, că au semnat numai un singur memoriu şi acesta după insistenţele d-nei Karaveloff, ele nu au cunoscinţă de esistenţa unui al doilea memoriu. Ḑiarul adaogă că al doilea memoriu care conţine calomnii contra guvernului este opera esclusivă a dnei Karaveloff, prin urmare în virtutea articolului 49 al codului penal dna Karaveloff va fi obiectul urmăririlor judiciare.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Slimnic, în 13/25 Decembre, 1891. Domnule redactor! În 22 Dec. s'au efeptuit în comuna nóstră alegerea funcţiooarilor primăriei comunale sub conducerea d-lui protopretor cercual.

Pentru a se vedea cum se esecută legea comunală (art. de lege XXII din 1886 §. 77) în ce privesce dreptul de candidare, care în sensul acestei legi compete protopretorelui — îmi iau voe a ve ruga cu tótă stima sĕ binevoiţi a-mi concede în colónele preţuitului ḑiar ce redigiaţi, se descriu decurgerea alegerei întêmplată în comuna nóstră.

Comuna nóstră numĕră preste 600 locuitori, de naţionalitate rómâni şi saşi, dintre acestia maioritatea locuitorilor o compun românii, şi cu tóte acestea nu putem ajunge acolo ca sĕ avem şi noi ómeni de ai nostri în primăria comunală, pentrucă nu numai conlocuitorii saşi, ci şi dl protopretor cercual sciu bine, ca până când va mai veni apa, sĕ o mâne pe móra dlor.

Deşi majoritatea locuitorilor şi totodată şi a alegĕtorilor o compun românii, — cu tóte aceste dl protopretor nu a aflat de bine ca sĕ pună în candidare la postul de jude nice un român pentru-că acest drept îi compete numai domniei sale, şi nice nu'l trage nimenea la îndoială, dar atâta tot imi va fi permis a observa, că majoritatea locuitorilor o compun romanii, şi a candidat la postul de jude 3 individi de naţionalitate toţi trei saşi. Dl protopretor nu au căutat sĕ mulţăméscă pre alegĕtori, ci mai mult sĕ înăspréscă referinţele nóstre sociale între români şi saşi.

Am asceptat, şi cu drept cuvênt, că dl pretor — care scie bine nemulţămirea românilor, ba chiar şi a unei însemnate părţi dintre conlocuitori saşi, pentru incorecta adminisrare a averei comunale şi a altor afaceri administrative ale comunei, prin funcţionarii foşti până acum în primăria comunală şi acésta o scie dl protopretor din multele acuse ridicate contra organelor primăriei pentru abusuri şi incorectităţi, la cari nici până aḑi nu s'a obţinut nice un resultat cu tóte aceste nunumai nu s'a pus în candidare la postul de jude nice un român, dar apus atari indiviḑi, cari au fost spre nemulţămirea tuturor alegĕtorilor români şi saşi câţi au fost presenţi lá alegere.

In ordinaţiunea ministrului de interne de datul 8 Iuliu 1886 Nr. 38.506 referitor, la introducerea legei comunale se îndruméză preşedintele adunărei restaurante, care este protopretorele „ca cu dreptul de candidare sĕ se feréscă de simpatii individuale ori de influenţe personale, şi decursul actului de alegere se nu fie întrerupt prin plângeri date contra candidaţiunei“. La candidarea indiviḑilor la postul de jude dl protopretor se vede că nu numai n'a ingnorat acésta ordinaţiune ministerială, ci cu atâta mai puţin s'a luat în considerare rugarea alegĕtorilor, ca se pună în candidare după-ce doi din cei candidaţi şi-a dat demisiunea, pre alţi doi bărbaţi recunoscuţi de ómeni cu zel şi atragere pentru prosperarea comunei, care din causa relei admuinistraţiuni aşa a decăḑut încât în anul trecut s'a şi decis în representanţă şi era pe aci sĕ se vênḑă un teritoriu de pădure cu pămênt cu tot, dacă nu se făceau paşii de lipsă la Inaltul ministeriu pentru a împedeca acésta vênḑare

Una parte însemnată dintre alegĕtori vĕḑênd cum dl protopretor insista prelângă candidaţi domniei sale s'a depărtat mâchniţi şi nemulţămiţi dela locul de alegere, ér o parte preste 150 alegĕtori a rĕmas şi mai departe cerând cu insistinţă punerea altor doi candidaţi în locul celor doi care şi-au dat demisiunea din candidatură. Dl protopretor vĕḑênd că alegĕtorii tot mai tare insistă a cere nóua candidare cu o furie nespusă i-au ofensat cu cuvintele: „strigaţi! strigaţi! băgasear dracu în gura vóstră vĕ voiu arĕta eu că cel candidat tot va fi jude“. — După-ce dintra cei rĕmaşi presenţi la actul alegerei din 153. s'a abţinut a-şi da votul 121 alegĕtori, ér 28 alegĕtorii, — rudenii cu cel rĕmas în candidare, care cu tóte că a vĕḑut că alegĕtorii nu sunt pentru dênsul nu a voit a-şi da demisiunea din candidare, vĕḑênd deoparte că dl protopretor pre ceialalţi doi cari şi-a dat demisiunea din candidare, i-a ameninţat că-i va pedepsi în sensul legei, ér de altă parte fiind sigur de spriginul dlui protopretor, deşi § 81 al legei comunale cere ca la postul de jude alesul sĕ întrunéscă majoritatea absolută de voturi a ordinat votarea şi cu 28 voturi l'a proclamat de ales jude In comuna nóstră fiind preste 600 alegĕtori, judele este ales cu 28 voturi, ceea-ce pentru dl protopretor este tot atâta dacă toţi ceealalţi alegĕtori sunt sau nu mulţămiţi cu cel proclamat de jude ales.

Ar mai fi multe de ḑis şi despre alegerea representanţei comunale, care este compuse din tatăl cu fiul ca membri în representanţă, ér între funcţionari primăriei fraţi şi înrudiţi între sine ceea-ce legea comunală nu o opresce dar o opresce buna cuviinţă. Sperăm însĕ că după-ce se va ascerne „recurs“ la locul competent, contra atari proceduri de alegere resp. candidare, luându-se în considerare nemulţămirea generală a alegĕtorilor ni-se va face dreptate prin care s'ar restaura totodată şi liniscea şi bună armonia între popor, care este adênc machnit de o asemenea procedură a dlui protopretor cercual. Despre resultatul ce se va obţinea în causa de faţă mi voiu lua voie a raporta la timpul seu.

Un alegĕtoriu român.

Varietăţi.

* (Felicitare.) M. S. monarchul nostru a felicitat pe cancelarul Germaniei Caprivi cu ocasia înălţării sale la rangul de conte.

* (Sciri militare). Maj. Sa monarchul s'a indurat preagraţios a numi locotenenţi în reservă pe voluntarii, cari au depus esamenul de oficer: Valeriu Puscariu reg. 31; Nicolau Constantinovici reg. 42; Nicolau Popovici reg. 63; Sim. Vlad reg. 64; Romul Nicóră reg. 31; Leon Roman reg. 2; Stefan Vertan reg. 33. — La vênători: Iosif Iancu bat. 11; Alecsandru Moldovan bat. 18. — Sub-locot. la inf; Aurel Pop reg. 73; Mih. Balint reg. 10; Nicolau Crisbăşeanu reg. 50. — Cadeţi: Georgiu Bobeşiu şi Ioan Păclea reg. 38; Aug. Boţiu reg. 63; St. Popovici reg. 43.

* (Transferare.) Inspectorul de scóle din comitatul Bistriţa-Năsĕud Iuliu Havas a fost ransferat in aceiaşi calitate in comitatul Albei de jos.

* (Concert.) Reuniunea română de cântări din Sibiiu va da Duminecă, în 22 Decembre (3 Ianuariu) a. c. după amédi la órele $4\frac{1}{2}$ un concert în sala dela „Musikverein."

Biletele se estradau Duminecă în diua concertului, diminéţa dela órele 11—1.

Program:

1. „Dóuĕ cântece" pentru cor micst:
   a) „Intre Piatra Detunata"
   b) Hora „Dóuĕ inimi nu-mi dau pace" de G. Dima.
2. Trei cântece pentru sopran, violină şi piano de C. Reinecke:
   a) „Pasĕre amăgitóre."
   b) „Cântec poporal".
   c) „Cântec de joc italienesc."
3. Dumnedeirea în tempestate, cor cu acompaniare de piano de Fr. Schubert.
4. Cuartet Dmoll. de W. A. Mozart.
5. Cântece toscanice, pentru soli, cor şi acompaniare de piano de R. Weinworm.

* (Invitare.) Societatea sodalilor români din Braşov învită la producţiunea şi petrecerea arangiată de „*Societatea sodalilor români*" din Braşov, împreunată cu cântări, declamaţiune şi o piesă teatrală ecsecutate de membrii societăţii cu următórea

Programă:

1. *Musica naţională.*
2. *Cântec vênătoresc*, de Tudor de Flondor,— esecutat de corul sodalilor.
3. *Musica naţională.*
4. *Serenadă*, de Marschner, — esecutat de corul sodalilor.
5. *Musica naţională.*
6. *Ţiganul la vênat*, anecdotă poporală de Th. D. Speranţa, — declamată de dl G. Galu.
7. *Musica naţională*
8. *Vistavoiul Marcu*, comedie în 3 acte de Th. Alexi.

Persónele:

Nae Totolean, un avar bogat N. Turcu. Filip, fiu seu D. Căpăţină. Coralia Tufă, fia sa E. Rêşnovean. Tanase Tufă, ginere-seu G. Purcărea. Doctorul Vlădescu D. Mitoc. Zoiţa Liliac E. Stinghe. Marcu, vistavoiu la Doctorul Vlădescu G. Saftu. Un servitor E. Osvadă.

Scena represintă o odaie la Totoleanu.

Producţiunea se va ţiné Mercuri în 25 Decembre 1891 în diua de Crăciun în „Sala hotelului central" Nr. 1. Inceputul la $7\frac{1}{2}$ óre séra. După producţiune urméză dans, la care va cânta musica naţională.

Suprasolviri benevole se primesc cu mulţămită şi se vor chita prin diare.

Comitetul societăţii sodalilor români.

* (Pentru şcolarii sĕraci.) Marţia viitóre adecă în ajunul Crăciunului la órele 3 p. m. în sala cea mare a şcolelor române din loc se vor împărţi haine pentru copii sĕraci dela şcólele nóstre, şi anume: băeţilor li se vor împărţi hainele din partea comitetului parochial dela biserica Sf. Nicolae din Scheiu, ér fetiţelor li se vor împărţi din partea comitetului reuniunei femeilor române din loc; scrie „Gaz. Trans."

* (Bucătărie poporală în Sibiiu.) Reuniunea higienică a comitatului Sibiiu a făcut un nou pas în scopurile sale umanitare. La iniţiativa acestei reuniuni comitele reuniunii „Crucii roşii" din loc, reuniuni femeilor române, ev. luth. şi al celei pentru spriginirea scólei evangelice de fete s'au întrunit în 26 Decembre st. n. în localurile preşedintei celei din urmă reuniuni la o adunare, în scopul înfiinţărei unei „bucătării poporale". In acéstă adunare de constituire s'a ales în unanimitate de conducătóre a bucătăriei poporale d şóra Charlotta Dietrich. Ca dame de supraveghere au fost destinate din partea reuniunii pentru spriginirea scólei ev. de fete d-nele Iulia Guist şi Iulia Schuster, din partea reuniunei „Crucii-roşii" d-na Ana Moga şi domnişóra Elena Pechy, din a reuniuni femeilor române d-nele N. Tilea şi I. Bădila şi din a reuniuniunei ev. locale d-nele Matilda Gebbel şi Ioana Göllner. Afară de aceste dame au mai promis concursul lor membrele de comitet ale tuturor reuniunilor femeilor din loc. La începutul lui Ianuariu conducĕtórea bucătăriei poporale speră a puté împărţi la 60 de săraci mâncări calde şi câte o bucată de pâne.

* (Cas de mórte.) **Ioan Chidu**, culegĕtor tipograf, în etate de 47 ani, in urma unui morb scurt, fiind împărtăşit cu sfintele taine, 'şi-a dat sufletul in mânile Creatorului Marţi în 29 Decembre st. n. la 5 óre d. m.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale scumpului defunct sa'u depus spre etern rĕpaus din casa proprie Bachgasse Nr. 3, Joi în 31 Decembre 1891 st. n. la $^{1}/_{2}3$ óre p. m., în cimiterul gr. or. din suburbiul inferior (Pórta Turnului).

Pe rĕposatul îl deplâng soţia, copii, fraţii, cumnaţii şi alţi numĕroşi consângeni.

Sibiiu, în 30 Decembre st. n. 1891.

Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

Jalnica Familie.

* Societatea archeologică română din Bucovina a ţinut adunarea sa generală in 26 l. c. la Cernăuţi sub presidiul dlui Dionisiu O. Olinescu, secretar dl Constartin Morariu. Societatea acésta s'a înfiinţat la 1886, adunând de atuncia o frumósă colecţiure de anticitaţi şi documente vechi. Sopul acestei societăţi e: 1, a lucra printe români la deşteptarea interesului pentru anticităţile lor naţionale bisericesci şi seculare generele, precum şi a contribui pe câte va fi cu putinţă la rĕspândirea sciinţelor archeologice pintre ei; 2, a aduna, a descrie şi a conserva ori şi ce anticităţi bisericesci in ţară séu şi ainrea; 3, a stărui pentru conservarea zidirilor, monumentelor şi ruinilor istorice; 4 a face cercetări (esplorări) archelogice.

* (Pretenia între un şerpe şi un copil). O întêmplare fórte curiósă comunică preotul Nicolau Lupan din Chiuzbaia, lângă Baia mare. D-sa spune, că în decursul verei, nisce tineri ţĕrani români, ce locuiau pe „Valea-roşie" de pe teritoriul Băiei-mari mergeau diua la lucru la câmp, ér pe un copil al lor, in vêrstă de doi ani şi jumĕtate, îl lăsau închis în casă, punêndu-i jos câte un bliduţ cu lapte pentru ca sĕ se hrănéscă. Dela o vreme mama băiatului băgà de sémă, că copilul ei tot flămênd rĕmânea, măcar că blidul cu lapte îl găsia totdeuna gol, când se întorcea acasă. Vrênd sĕ afle causa, mama pândí odată prin feréstră şi védu eşind de sub masă un şerpe mare, care se duse la blidul cu lapte şi începù sĕ mânânce împreună cu copilul. Mama vĕdù pe copil lovind şerpele cu linguriţa preste cap şi dicêndu-i: „Papă şi miedul, nu numai laptele." Şerpele iritat se întórse cătră copil, îşi scóse limbile şi începù a sisâi, dar nu l'a muşcat. In urma acésta părinţii înspăimêntaţi părăsiră locuinţa aceea, mutându-se într'alt loc.

* (Starea sămĕnăturilor în România.) După raportul ministeriului de agricultură, este fórte favorabilă, şi cu deosebire rapiţa promite o bună recoltă.

Epigramă.

Pe stradele Sibiiului, ieri, nu mai departe,
Doi tineri români, ce umblă încă la carte,
Petreceau dóuĕ coconiţe, deasemenea române
Şi cu mari speranţe pe diua cea de mâne . . .
Veseli, ca primăvara, cum tinerilor se potriveşte,
Dar ce pĕcat — trebue s'o spunem — *ei vorbiau nemţeşte*!

X.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului" pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de „*abni.*")

(Urmare.)

11. Iosif în casa lui Pentefri.

Iosif la curtea lui Pentefri, — după-cum am dis — prin delegiinţă, prin dreptate şi prin purtare bună, şi-a câştigat iubirea aceluia. Dar soţia lui Pentefri, era o muere rĕutăciósă, cu fapte şi cu purtări rele. Ea vĕdênd pe Iosif tinĕr şi nevinovat 'a îndemnat sĕ facă lucruri, pe cari Dumnedeu le opresce, şi cari sunt pĕcat. Dar Iosif a fugit din faţa ei, şi n'a voit, sĕ o asculte. Pentru acéstă neascultare, făţarnica muere a lui Pentefri, a pârât cu minciună pe Iosif la bărbatul seu, că adecă Iosif este neascultătoriu, fără credinţă, şi că tocmai acuma fiind Iosif în casă la ea, şi poruncindu-i nu o ascultat; ba ea, fiind numai singură, Iosif o a batjocorit, şi chiar s'a încercat sĕ o necinstéscă.

Audind Pentefri, pâra făcuta asupra lui Iosif de făţarnica şi vicléna muiere, s'a umplut de mânie, şi a poruncit, ca pe Iosif, sĕ-l închidă în temniţă, ca acolo sĕ-şi petrécă tótă viaţa, dacă a îndrĕsnit de a batjocorit pe soţia sa. Iosif s'a supus pedepsei cu tóte că era drept, şi nu a descoperit lui Penfri, că tocmai muerea lui a fost care l'a indemnat, sĕ facă pĕcate, şi cu incredere în Dumnedeu, mulţămindu-i, că a putut scăpa, de a sĕvêrşi pĕcate, a intrat in temniţă.

Din istorióra acésta invĕţăm: 1. Că omul prin diliginţă, iubire de dreptate şi prin inţelepciune, se face plăcut inaintea ómenilor şi alui Dumnedeu, se inalţă in societatea ómenilor şi pretutindenea ajunge in bună stare, precum a ajuns şi Iosif la curtea lui Pentefri. 2. Invĕţăm, că dacă chiar părinţii, sau pretenii nostri, ne-ar invĕţa şi indemna, se facem lucruri rele şi pĕcate sĕ nu ascultăm, sĕ fugim, precum a fugit şi Iosif, de ispita stăpânei lui. 3. Pentru ocolirea pĕcatului, sĕ suferim ori şi ce greutate ba chiar şi pedépsă se suportăm, cu incredere in Dumnedeu, precum a făcut şi Iosif.

Stăpâni, rudă ori chiar frate
De te'n démnă la păcate
Fugi de dênşii n'asculta
Că binele va urma.

Intrebări. Ce sfătuia soţia lui Pentefri pre Iosif sĕ facă? Ascultat-a Iosif de ea? Cu ce a pârît acésta muere pre Iosif lui Pentefri? Ce a făcut Pentefri lui Iosif? Ce învĕţăm din istorióra acésta?

Va urma.)

Dare de samă

despre starea şi împregiurările, sub care s'a zidit noul edificiu de scólă din Poiana, protopresbiteratul Mercurei, precum şi despre ofertele benevole incurse ca ajutoriu la acésta cu ocasiunea punerei petrei fundamentale.

Necesitatea unui al 2-lea edificiu de scólă în Poiana şi înmulţirea puterilor didactice, din causa numĕrului prea mare de copii deobligaţi la scólă, cu mult înainte de acésta a fost simţită. Culmea necesităţii se iví încă de pe la anul 1886, când din numĕrul de preste 700 al copiilor deobligaţi la cercetarea scólei, din lipsa de spaţ şi a puterilor didactice suficiente, abia cam pe jumĕtate se puteau instrua în localul vechiu de scólă cu 4 clase. Din acest incident în a. 1886—1887, o parte din scolarii cl. I au trebuit sĕ se instrueze în casă privată, formând astfel clasă paralelă, cu a cărei instrucţiune s'a angajat gratuit corpul învĕţătoresc de pe atunci.

Vĕzênd, că în est mod nu se ajunge scopul scólei, comitetul par. sub presidiul păr. Nicolau Maneguţ în anul următor 1888 a luat prima iniţiativă întru delăturarea acestui neajuns, subscernênd Prea vener. Consistor archid. un proect de adaptare a edificiului vechiu scolar, eventual a ridicărei unui nou edificiu, şi apoi sistemisarea atâtor posturi învĕţătoresci, câte sunt neapărat de lipsă.

Acésta tendinţă a comitetului par. prin rescriptul consistorial ddto. 12 Octobre 1889 Nr. 6829 Scol. a fost întru tóte aprobată şi încuragiată.

In urma acestui rescript comitetul par. în una din şedinţele sale hotărí a se compune prin nesce architecţi recunoscuţi un plan de scólă, fie ca sĕ se adapteze cea veche, fie ca sĕ se zidéscă un nou edificiu. In urma acestui conclus, alesul preşedinte al comisiunei de edificare, domnul notar com. Elia Pop însărciná pe architecţii din Selişte Ioan Dubenschi şi Ioan Rimner cu compunerea planului şi a preliminarului de spese.

Acestea terminate, în şedinţa comitetului par. dela 13 Maiu şi a sinodului par. dela 26 Maiu a. c. presediate ambe acestea de domnul tract. protopop Ioan Droc sau aprobat planul şi preliminarul de spese în suma de 6929 fl. 12 cr., compuse de architectul Ioan Dubenschi, care plan şi preliminar de spese cu data de 6 Iuliu 1891 Nr. 3845 asemenea sau provĕdut din partea Preavener. Consistoriu archid. cu clausula de aprobare pe lângă puţine modificări.

La 12 August 1891 s'au ţinut, conform publicaţiunei de mai înainte, licitaţiunea pulică' în urma cărei-a minus oferentul Ioan Rimner a primit în întreprindere edificarea unui nou edificiu de scólă în Poiana pe locul numit „Deal" după planul aprobat, pentru suma minus oferită de 3354 fl. $37\frac{1}{2}$ cr., cu materialul comunei: pétra, cărămida, varul, nesipul şi ţigla.

La 25 Septembre cu mulţime însemnată de braţe sau început zidirea edificiului şi în decurs de 4 sĕptămâni a fost ridicat şi pus sub coperiş, în care stadiu se află adi.

La 29 Septembre cu multă solemnitate s'a serbat sub conducerea păr. protopop Ioan Droc. în faţa mulţimei de popor dela ambe bisericele, punerea petrei fundamentale, cu care ocasiune a rostit păr. protopop o cuvêntare plină de însufleţire spre inaintare, în urma cărei a nu contribuit cu oferte benevole spre ajutorarea scólei următorii P. T. domni;

Domnul protopop Ioan Droc, 10 fl., Elia Pop, notar com. și D-tru Șufana Țarina câte 20 fl., Nicolae Dobrota, paroch, Ioan Șerb, paroch, Ioan Vlad, George Ghișe, Nr. c. 110, George Ghișe, primar, Bucur Marcu, Ioan Manit, Ioan Rimner, architect și Ioan Dubenschi, architect câte 5fl.; Dumitru Toma, 4fl., Dumitru Bâja, 3 fl., Emanuil Beșa, înv. director, Nicolae Rodean, Ioan Dobrotă, Nicolae Dobrotă, înv. câte 2 fl; Aron Șerb, Const. Bâja, Nicolau Iancu, Nicolae Vonica, Ioan Oprean, Const. Oprean, Ilie Toma, Ioan Rodean, Aror George, Ioan Șerb, Ilie Vonica, Nicolae Fântână, Ilie Fântână, Bucur Șufana, Ioan Vonica, Ioan Radu, Aron Șerb înv., preotésa Ana I. Șerb, Nicolae Vonica, D-tru Dobrotă, Ilie Georgescu înv., Nicolae Șufană, Aron Rodean, D tru Munthiu și D-tru Șufană câte 1 fl., Nicolau Șufană, 10 cr. domnul I. Henteș candidat de notar public în Sibiiu asemenea a trimis 10 fl.

Dela toți acestia au incurs în folosul scólei suma de 145 fl. 10 cr. cărora pe acéstă cale li se aduce deosebita nóstră mulțămire.

Despre ducerea în deplinire a lucrărei începute se va face dare de samă la timpul seu, ér până atunci învocăm ajutorul lui Dumnedeu și al binevoitorilor scólei.

Poiana la 10 Decembre, 1891.

In numele comitetului

Ioan Vlad președinte. *D. Șufană* epitrop cassar. *Ilie Georgescu* compt.

Nr. 575 [213] 3—3

CONCURS.

Prin acésta se escrie concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter în tractul Mediașului, cu termin de 30 dile dela prima publicare în fóia archiedecesană „Telegraful Român“

Emolumentele înpreunate cu acest post sunt:

a) venitele parochiei de clasa a treia din Mediaș, care este designată de parochie protopresbiterală; fiitoriul protopresbiter însĕ va folosi deocamdată numai o jumĕtate din venitele parochiei, ér altă jumĕtate va rĕmâné în folosința actualului capelan de acolo;

b) venitele proprii protopresbiterale, care constau din paușalul anual de cancelarie, ce se dă din mijlócele archidiecesane; din tacsele ordinare ale visitațiunilor; din tacsele dela nupturienți și din alte venite accidentale.

Aspiranții la acest post de protopresbiter au a subșterne concursele lor veneratului consistoriu archidiecesan în terminul indicat, instruite cu documentele necesare despre cualificațiunea normată in § 53 al Statutului organic și în conclusul congresual Nr. 111 din anul 1888, avênd a alătura și o tabelă de cualificațiune după rubricele indicate in § 12 al regulamentului congresual din 1888, pentru procedura la alegerea de protopresbiter.

Din ședința comitetului protopresbiteral al tractului Mediașului, ținută în Mediaș la 7 Novembre, 1891.

Ioan Chendi,
administrator protopresbiteral.

Dionisiu Roman, notariu.

Nr. 6599 Plen.

Concursul acesta se aprób̆ă și se dă spre publicare în „Telegraful Român“.

Sibiiu, din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută la 2 Decembre, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 379 [216] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III a din Petrila, biserica din „Rĕscólă“, tractul protopresbiteral al Hațegului, pe basa încuviințărei Preaveneratului nostru consistoriu archidiecesan din 29 Octobre 1891 N-rul 6318 B. se escrie concurs, cu terminul de 30 dile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt celea statorite în ședința sinodului parochial estraordinar din 24 Octobre a. c. cari la olaltă dau suma de 408 fl. 50 cr. v. a.

Concurenții, până la espirarea terminului de concurs, sunt datori a se presenta odată înaintea poporului respectiv pentru a cânta respective a celebra și a cuvênta.

Doritorii de a reflecta la acéstă parochie au a-și asterne suplicele lor concursuale instruite conform prescriselor statutului nostru organic la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Petroșeni, la 27 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hațegului, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Avram Stanca,
adm. protopresb.

Nr. 485. [217] 2—3

CONCURS.

Pe basa conclusului adunărei generale a Asociațiunii transilvane din ședința a II-a, ținută în Hațeg la 5/17 August a. c., de sub pt. prot. 24 pt. 3 lit. *b*) și în conformitate cu conclusul subsemnatului comitet din ședința dela 9 Decembre a. c. de sub pt. prot. 266 se escrie concurs la *2 stipendii de câte 500 fl. v. a.*

Unul din acestea stipendii e menit pentru tineri absolvenți de gimnasiu, eventual pentru tineri, cari își fac sau și-au făcut studiile în regulă la universitate și cari, terminând cursul filosofic, vor sĕ-și câștige și cualificațiunea specială cerută de legea statului (art. de lege 38 din 1868 §. 103) pentru scólele civile.

Dintre reflectanții la acest stipendiu vor fi preferiți aceia, cari vor dovedi, că au pregătirea recerută pentru de a puté face esamenul special din grupul limbilor, și că pe lângă limba română și magiară cunosc perfect și limba germână, atât în vorbire, cât și în scriere.

La stipendiul al II lea pot reflecta tinere și tineri, cari, avênd deja pregătirea recerută pentru arta musicei instrumentale, deprinderea recerută pe pian (clavir) și talent musical, doresc a se perfecționa în cutare conservatoriu, spre a puté provedé eventual musica instrumentală la o scólă de categoria scólei asociațiunii.

Cei care reflectéză la aceste dóuĕ stipendii au a-și înainta cererile instruate în mod corĕspundĕtoriu, comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român cel mult până la *31 Martiu 1892*, avênd a aclude lângă cerere și o schiță a studiului percurs precum și un revers, prin care se deobligă, ca, cerênd trebuința, vor intra ca puteri didactice în serviciul „scólei civile de fete cu internat a Asociațiunii transilvane,“ arătând fiă în cerere, fiă separat de aceea, și durata timpului, pentru care reflectéză la stipendiul cerut.

Sibiiu, în 19 Decembre, 1891.

Pentru comitetul Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

G. Barițiu, preș. **Dr. I. Crișianu,** secretariu II.

Concurs de licitațiune!

Pentru zidirea nóuei biserici din **Cebea, carea este a se da în întreprindere pe calea licitațiunei publice,** — Se publică a douaóră concurs de licitațiune minuendă, carea se va ține în **4/26 Decembre, a. c.,** in casa epitropului Indriu Ioan din Cebea, protopresbiteratul Zarandului.

Prețul intreprinderei afară de materialul de: *pétră*, *cărămidă*, *var* și *tifă* este statorit în suma de: **8566 fl. 81 cr. v. a.**

Licitanții au sĕ depună un vadiu de 5% dela prețul întreprinderei.

Planul și preliminariul de spese precum și condițiunile speciale de licitațiune se află spre inspiciare la numitul epitrop. (216) 3—3

Cebea, 2/14 Decembre, 1891.

Ioane Jurca,
președintele comitetului parochial.

CONCURS.

La subscrisul un post statornic de

Adjunct notarial,

se póte ocupa fără amânare, înțelegerile mai de aprópe cu subscrisul la (Bozesiu p. u. Algyógy.)

Bozeș, 23 Decembre, 1891.

Candin Cristea,
not. cercual.

Publicațiune!

Direcțiunea generală a **căilor ferate române** face cunoscut prin acésta că are **31 posturi de ingineri vacante** la serviciul de intreținere din **Bucuresci, Craiova, Pitesti, Buzeu, Galați,** și **Iași.**

Doritorii de a ocupa asemenea posturi sunt rugați a presenta cererile domniilor lor înscris la adresa Direcțiunei generale a căilor ferate române serviciul P. la Bucuresci cel mult până la **15 Ianuariu 1892 st. nou,** cu arătarea adresei domniilor lor esactă și anecsând documentele următóre:

1. Diplomă sau certificat de terminarea studiilor a unei scóle speciale de ingineri.
2. Certificate de serviciu. [211] 9
3. Act de nascere.
4. Act de căsătorie (dacă e căsătorit), și de nascere al soției precum și eventuale copiilor.
5. Actele pentru serviciul militar.

Pentru informațiuni mai detaliate doritorii se vor adresa în scris sau verbal la șeful serviciului de intreținere **C. F. R.**

Bucuresci, calea Victoriei Nr. 124.

---

(222) 1—3

Publicațiune de licitațiune.

Comuna bisericéscă greco-orientală din **Drăguș,** comitatul Făgărașului, publică din nou licitațiune minuendă pentru **clădirea unei biserici noue de material solid,** cu condițiunile din planul de clădire aprobat de preaveneratbilul consistoriu archidiecesan de sub Nr. 1554 Ep. 1890 și în sensul licenții de clădire din parteă Inclitului oficiu comitatens de sub Nr. 8162 vice-com. 1891. Prețul strigării este **20,000 fl. v. a.** Intreprindĕtoriul va da și întreg materialul de clădire, **lemnele de coperiș și alașiu** și le póte aduce din pădurea de brad a satului din loc destinat spre acésta.

Licitațiunea se va ținea în **19/31 Ianuariu 1892 la 11 óre ante de amédi în comuna Draguș,** la care se invită toți domni architecți, cari voesc a licita.

Licitanți au a depune vadiu de de 5% din prețul strigării, ér intreprindĕtoriul minuend după aprobarea contractului de către forul superior, va depune cauțiune de *20%* în bani gata sau în obligațiuni de stat, ori în realități, care va serví ca garanție încă **3 ani** dela colaudare încolo.

Condițiunile de clădire, precum și planul și licență se pot vedé la președintele comitetului gr. or. în Drăguș.

Drăguș, în 15 Decembre, 1891 v.

Ioan Făgărășan, președinte. **George Codru,** epitrop.

Sz. 7890/891 plg. [214] 3—3

Hirdetmény.

A veérdi általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, müködö mérnök választása és a költség elöirányzat elkészitése végett határidöül **1892 évi január hó 28-ik nápjának dél elöt 10 oráját** Veérdi községben a községi irodába tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Erzsébetváros, 1891. december 8-án.

A kir. törvényszék kiküldött birája.

Kelemen
eljáró bîró.

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

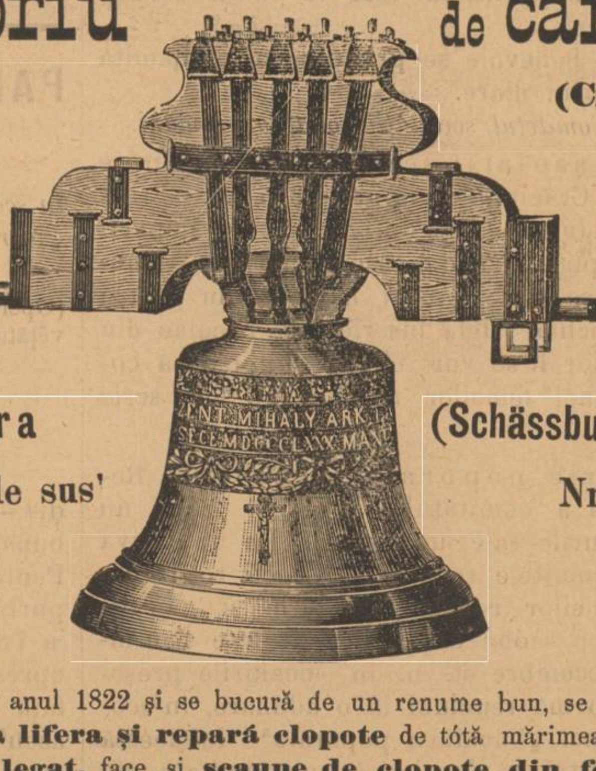

și de construcțiunea cea mai nóuă

cu sul sucitoriu

în Sighișóra piața de sus'

(Schässburg-Segesvár) Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 și se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera și repará clopote** de tótă mărimea cu **coróna de stejar ori de fer legat,** face și **scaune de clopote din fer bătut** pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează și în depărtare. **Clopote mai mici sunt în tot timpul gata.** Solvirea se va primí și în rate.

[50] 12—12

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 136 Sibiiu, Marţi, 24 Decembre 1891 (5 Iannariu 1892). XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de
15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Din causa sfintelor sĕrbători ale „Nascerei Domnului Iisus Christos“ Nr. procsim va apăré Marţi în 31 Dec. v.

La Nascerea Domnului.

După munca încordată, ne cade bine o ḑi de repaus.

După frămêntări, adese înşoţite de lupte desperate, e bine sĕ avem o ḑi de pace.

Sufletul nostru, însĕtat după linisce, caută recreare şi acésta o află numai după ce străbate în misteriile cele mai ascunse, prin cari provedinţa divină a îngrijit de om şi i-a dat ocârmuitori, cari după legi nestrămutavere, după principii eterne sĕ povĕţuiéscă paşii omului, se îndrepte cursul lumei.

Atare poveţuitoriu a fost Acela, a cărui nascere lumea crescină ortodocsă o serbéză acum.

Sĕrbăm ḑiua păcei, ḑiua, în care iubirea către deaprópele a luat forme concrete, iubirea către semenii nostri devine arma cea mai puternică spre înfrânarea egoismului, spre sdrobirea tiraniei şi spre nivelarea acelor colţuri, cari prind rădăcini şi cresc în inimile omului şi se manifestéză în atâte forme.

Idealul fiiului lui Dumneḑeu ni se presentă în tótă splendórea înaintea ochilor şi plini de mâhnire trebue sĕ constatăm, că după aprópe dóuĕ mii de ani, omul e departe de a fi om, după principiile cari El le-a propoveduit.

Ar fi sĕ avem ḑi de pace şi durere nu o putem avé.

Popórele, cu cari trăim ne sunt duşmani declaraţi, legea în care ne-am botezat este un spin în ochii celor de altă lege, limba care cu atâta drag o vorbim este luată la gónă şi suntem nevoiţi a nu avea ḑi de pace, ḑi de sĕrbătóre nici la ḑile mari.

Iubirea, care e sădită în sufletele nóstre pentru némul şi legea nóstră, vĕḑênd trista stare, în care ne aflăm, nu ne lasă sĕ odichnim, ne strigă mereu „la lucru“, căci vóue nu ve este dat se serbaţi în linisce, voi nu puteţi avé pe pămênt pace, pentru-că egoismul altora, vrea cu ori-ce preţ sĕ ve înghiţă, sĕ ve facă altceva de aceia ce sunteţi şi voiţi sĕ fiţi şi dacă nu veţi fi treḑi la minte, dacă nu veţi avea ochii în patru, uşor puteţi fi desbrăcaţi de caracterul acela, ce vi l'a imprimat legea şi limba vóstră.

Este posibil deci se poţi avé linisce sufletéscă, când atentatele la limba şi la legea ta sunt la ordinea ḑilei?

Este posibil sĕ ai ticnă de viaţă, când nici după atâte suferinţe nu poţi sĕ te consolideḑi şi când munca ta, sudórea ta, trebue sĕ o dai spre scopuri strĕine, trebue se o imparţi cu aceia, cari nu te iubesc, nu te ajută, nu te sprijinesc, ci 'ţi pun pedeci şi îţi fac greutăţi, ca pe urmă sĕ te pótă subjuga.

Frămêntaţi în sufletul nostru cu aceste gândiri ne întrebăm, óre trebue sĕ fie aşa?

Este înţelept dela cei cu cari trăim, cu cari împreună am apĕrat pămêntul acesta, sĕ ne devie fraţi atât de vitregi, încât sĕ ne lipséscă de ticna şi odichna aceea sufletéscă, care ar trebui sĕ o gustăm şi noi cel puţin la ḑile mari!

Şi respunsul ce ni-l vom da nu póte fi altul decât, că în adevĕr e trist că lucrurile au ajuns atât de departe.

Un profet propoveduesce, ca un apostol al minciunei stirpirea naţionalităţilor şi declară resboiu celor ce se vor asocia cu ele.

Legislativa ţĕrei aduce legi una mai nesuportabilă decât alta pentru noi, şi sub masca carităţii crestinesci de a ajuta pe învĕţătorii cei lipsiţi ţintesce a ne desbraca de dreptul ce l'am avut la aşeḑarea învĕţătorilor, taie în statutul organic, lege sancţionată de monarch, ca prin mĕsurile aceste nici umbră de autonomie bisericéscă sĕ nu ne rĕmână.

Candidaţii de deputaţi sĕ presentéză în mijlocul alegĕtorilor, vorbesc de „naţiune“ de durerile „naţiunei“ de întărirea şi consolidarea „naţiunei, făr sĕ le trécă prin minte, că aici afară de „naţiune“ mai sunt şi alte popóre, cari fac şi ele parte din „naţiune“ şi acele încă contribue la susţinerea statului, acele încă au necazurile şi durerile lor şi acestea încă ar fi just sĕ fie tractate, blând şi uman, aceste încă au institute de cultură, cari reclamă ajutoriu, aceste încă nu pot suge din unghii ca sĕ acopere acele trebuinţe, fără de cari un ném de ómeni nu póte sĕ esiste ba chiar 'şi pierde titlul de drept pentru esistinţă, încât nu caută sĕ ţină pas cu progresele timpului.

De aceste pe cei ce vorbesc în numele „naţiunei“ nu i dóre.

Egoismul cel mai cras le-a întunecat minţile, pe întrégă linia sĕ produce nemulţamire, isvorul atâtor pĕcate omenesci, isvorul atâtor urmări grave pentru tóte acele popóre, cari sunt osândite a trăi şi a muri împreună.

In aşa stare ne află pe noi pe români ḑiua nascerei Mântuitoriului, stare, ca şi care mai tristă nu se póte închipui pentru un popor, care nu are alt pĕcat decât că e de viţă latină, vorbesce altă limbă şi nu concede ca sĕ fie desbrăcat de caracterul seu naţional.

Şi cu tóte aceste biserica ne ḑice „pe pămênt pace şi între ómeni bună învoire“ şi ca fii ai bisericei vom căuta sĕ cultivăm pacea până unde numai se póte. Dacă ne va fi destinul ca sĕ fim împinşi în altă direcţiune, dea sémă lui Dumnedeu şi ómenilor, cei ce aşa au voit sĕ fie.

Sibiiu, în 23 Decembre.

III.

La anul 1868 legea de instrucţiune în asemenare cu proiectul de aḑi a fost cu mult mai favorabilă confesiunilor, şi deşi în practică disposiţiunile ei privitóre la scólele confesionale românesci în parte nu s'au observat, deşi disposiţiunile nefavorabile mênau apa pe móra scólelor comunale, acesti fii favoriţi ai curentului de atunci şi şi ai celui de acum, totuşi unde au fost aplicaţi ca inspectori de scóle ómeni cu simţ de dreptate, şi cu adevĕrată inimă pentru cultura şi înaintarea poporului, acólele confesionale au fost cruţate de şicanări, şi au făcut progrese, în raport cu sĕrăcia poporului, fórte mulţamitóre.

La 1868 confesiunilor li s'a dat voie sĕ înfiinţeze scóle, sĕ le susţină după puterile credincioşilor lor, se pună ele învĕţători, sĕ le normeze ei salariele érăşi după puterile lor, dacă vor ţiné condiţiunile puse la scólele de stat, anume, dacă vor observa normele privitóre la zidirea şi adaptarea de scóle, la separarea elevilor după secse, la modul de ocupaţiune al învĕţătorilor, la cualificaţiunea lor, şi la planul pentru scólele comunale şi de stat. Mai departe ca condiţiune s'a pus provederea scólelor cu recuisitele scolare necesare, şi observarea timpului de instrucţiune la minimul de 8 luni pe sate şi 9 luni la oraşe.

In §. 15 art. de lege XXXVIII din 1868 legislaţiunea a luat disposiţiuni speciale în scopul controlei scólelor confesionale prin potestatea de stat. Anume se dispune în acest §., că dacă confesiunile şi anume suprema lor autoritatea, nici după trei admoniţiuni făcute din şese în şese luni, va se ḑică în intervale de jumĕtate de an, nu vor împlini faţă cu scólele lor condiţiunile atinse mai sus, atunci guvernul póte dispune prefacerea scólei confesionale în scólă comunală, şi comuna politică

FOIŢA.

Diamante istorice.

(Schiţă de *A.* de *W.* comunicată de *Gilbert Remi*).

(Urmare.)

Cum, vreai sĕ şi pleci, îl apostrofă principele, uitându-se la césornicul seu. Intr'o jumĕtate de óră va veni trăsura mea, am putea apoi cina la noi. Esci aşa de amabil ca sĕ primesci? Walicki făcu un compliment de consimţire.

Principele luá pe junele bărbat de braţ şi se duse cu el spre odăile unde se juca. Deodată acela se opri şi adresă lui Walicki întrebarea:

— Ai de cuget sĕ mai joci?

— Nu cred, rĕspunse litvanul, mi se pare şi timpul prea scurt. Dar dacă doresci...

— Nu, nu, îl întrerupse principele rîḑênd, nu e vorbă de vre-o revangeare, dar eu aş avé plăcerea sĕ mai iau parte la jocul celorlalţi domni. Nu vei avé óre bunătatea sĕ'mi împrumuţi punga d-tale pe o jumĕtate de óră, de óre-ce eu am pierdut banii care i am avut la mine?

Walicki îşi scóse la moment punga fără esitare şi-o înmânuă principelui în modul cel mai deobligător. Acesta i mulţămi prin o strângere de mână, se aşeḑa la masa cea mai apropiată de joc şi aruncă mai jumĕtate din piesele de aur ale lui Walicki pe o singură carte. Principele érăşi pierdu. Jocul mai dură câtva timp, dar norocul îi întorcea principelui cu consecenţă spatele. Mai dispunea încă numai de puţini galbeni, când un servitor alui Copeţcu 'i anunţă, că trăsura aşteptată 'a sosit. Principele se sculă, luá pe Walicki de braţ şi se duse cu el spre antişambră. Acolo principele era aşteptat de un servitor fin şi bogat galonat şi întinse stăpânului seu, cum şi lui Walicki pre lângă adênci plecăciuni pălăria şi mantaua.

Ajunşi la capul scărei din jos, ei se urcară într'o trăsură elegantă. Caii porniră în tropot înfocat şi în curând se opriră înaintea unui palat din Bankgasse. Acolo le deschise un portar, un lacheu le lumina pe latele scări ale palatului. Walicki întră cu principele al cărui nume încă nu'l cunósce întru'n salon de mâncare somtuos şi decorat cu mult gust, în al cărui camin ardea un foc cu flacări vesele. In mijlocul salonului se afla o masă rotundă, coperită cu bucate în abundanţă, la care se aşeḑară cei doi domni.

— Ei bine, acum trebue sĕ facem cunoscinţă mai de aprópe, opină principele şi îşi spuse numele.

Walicki se rîdică de pe scaonul seu, se înclină şi respunse zimbind:

Deşi nu am fericirea a fi principe, pentru aceea însĕ sunt pretendent la coróna Póloniei.

—Ghicesc, rĕspunse stăpânul casei de tot vesel, d-ta esci nobil polon.

—Aşa e, me numesc Walicki.

Când ajunseră la desert cu deliciosul vin de Tokay, istorisi Walicki în mod neafectat principelui sórtea sa, şi nu retăcu, că punga, pe care i-o împrumutase conţinea întréga lui avere şi că cu aceste puţine piese de aur el avea sĕ-şi caute norocul în lume. Principele ascultă pe tinĕrul seu óspe cu multă bunăvoinţă, i dădu mai multe sfaturi pretinesci, între care şi pe acela, ca sĕ se feréscă de joc.

—Eu joc numai din când în când, termină principele, când vréu sĕ mĕ distrag şi emoţionez, dar d-ta, care întri în lume încă atât de tinĕr şi de puţin espert, sĕ încungiuri viciul jocului.

Principele chiemă apoi pe camarierul sĕu, 'i şoptì câteva cuvinte şi se concediă de Walicki cu observarea, ca sĕ odichnéscă în odaia sa de durmit şi apoi sĕ reapără érăşi la dejun.

Walicki a fost condus într'o odaie de durmit, arangiată cât se póte mai comfortabil, unde îl desbrăcă servitoriul. Esaminând Walicki odaia mai de aprópe, spre mirarea lui observă pe masa de toaletă punga sa, ea pare a fi cu mult mai grea ca mai înainte, încât nu se putu reţinea, ca se nu ia la numărătura cuprinsul ei. In faptă, el afla cu 500 galbeni mai mulţi, decât împrumutase el principelui la Copeţcu. Walicki se decise imediat sĕ refuse în modul cel mai curtenitor acest dar şi se încerca a face acésta în diminéţa următóre la dejun, pe care l'a luat împreună cu principele.

(Va urma.)

e îndreptăţită a face aruncul de 5 % după darea directă şi asupra credincioşilor acelei confesiuni, cari nu au voit sau nu au putut împliní atinsele condiţiuni ale legei.

Cu considerare la specialele raporturi între bisericile surori române din patria nóstră, şi la specialele condiţiuni de viaţă şi de avere ale poporului român desbinat în două confesiuni, legislaţiunea dela 1868 în §. 26 art de lege XXXVIII au luat şi disposiţiunile următóre:

„Dacă în vre-o comună diferitele confesiuni, cari susţiné fie care de sine scólă confesională, vin la convingerea, că întrunite pot susţinea o scólă mai bună spre scopul căreia pot lua refugiu la ajutoriul întregei comune, sau chiar şi la ajutoriul dela stat, atunci specialele scóle confesionale se pot întruní tóte în o singură scólă comună.

Scóla comună astfeliu întrunită devine cu totul scólă comunală, asupra căreia se estind tóte normele, cari sau statorit pentru scólele comunale.“

Guvernele şi legislaţiunea Ungariei dela început încă au lucrat după un plan conceput în stil mare, şi l'au esecutat consecuent. Şi, după cum am observat, până acuma s'a dat lucrărilor şi aparenţa de îndreptaţire.

Ómenii, cari au făcut §. 26 din legea de instrucţiune dela 1868 au voit se pună pedeci îmbunătăţirei scólelor confesionale prin o eventuală întrunire a lor, prin o eventuală contopire a lor, în o singură scólă, da aceea s'a dispus, că la casul de a se contopi scólele confesionale cu învoirea confesiunilor, atunci scóla devine scólă comunală.

De bună sémă bărbaţii, cari au vêrît în legea de instructiune acest §. care lovesce în aparenţa liberalismului, nu au avut cunoscinţă de antogonismul, care a domnit şi domnesce încă între bisericile românesci.

Trebuia se fie şi între români ómeni mai prevĕḑĕtori, ómeni cu inimă pentru poporul român şi pentru esistenţa lui, care atêrnă dela scóla românéscă şi trebue se vină acestia la convingerea, că decât 2 scóle amărite în fie care comună românéscă, mai bine una confesională, şi bună.

La acésta nu ne împedeca legea statului, şi tot lucrul atêrna dela bisericile românesci.

Era destul dacă se lua mĕsuri ca în fie-care comună scóla se remână cu confesiunea maiorităţii, şi susţinerea se făcea după proporţiunea sufletelor.

Nu perdeam nimica în acest cas, şi scóla era scutită pentru eventualităţi, cum e şi proiectul de lege de acuma, căci ori gr. or. ori gr. cat. scóla tot românéscă rĕmâné.

Naţiunea română pe o cale sau alta de bună samă va cere séma dela bisericile românesci, pentru ce nu au fost prevĕḑĕtóre, şi până a fost cu putinţă, pentru ce nu au salvat esistenţa scólelor prin o înţelegere reciprocă. Pentru ce dóră veleităţi interconfesionale au intunecat mintea celor chemaţi de a fi prevĕḑĕtori, şi a asigura esistenţa scólelor cu puteri unite, sau dóră dacă nu mintea, pentru ce le-a impetrit inima, şi nu i-au muiat la o acţiune comună intonăm, până era timp.

Da, de bună samă naţiunea o va cere acésta dela bisericele române şi atunci vom eşi din reserva pe care ni-o am impus, şi încă ni-o impunem, vom eşi ḑicem din reserva impusă, şi ne vom justifica, nu că nu am avut prevederea, nu că nu ni s'a muiat inima, ne vom justifica, ci mai de multe ori am făcut încercarea, şi am pus unica condiţiune posibilă, majoritatea românilor din comună sĕ determine caracterul confesional al scólei.

Şi atunci se va vedea din a cui vină speranţele nóstre s'au stins precum sĕ stinge fumul, şi s'au topit, precum se topesce céra de faţa focului.

Şi noi şi acuma nu codamnăm pe nime, căci pot se fie consideraţiuni, cari se justifice asemenea procedere, consideraţiuni, pe cari noi nu le cunóscem, de aceea nu ne atingem de consciinţa semenilor nostri.

Cum stă însĕ situaţiunea acuma?

Revista politică.

Agitaţiunile electorale în Ungaria s'au început în tóte părţile.

Partidele magiare apeléză la cetăţeni în sensul programelor, ce vor sĕ le desvólte în periodul următoriu.

Partidul independent promite independenţa Ungariei, partidul „naţional“ o singură naţiune în statul poliglot, ér liberalii promit realisarea reformei administrative.

Partidul aşa numit naţional român până acum n'a dat nici un semn de viaţă. Din mai multe părţi, locuite de români, vin sciri, că vor candida şi români la viitórele alegeri. —

Cu ocasiunea felicitărilor de anul nou, miniştrii presidenţi şi domnitorii puterilor centrale din Europa asigură şi pe viitoriu manţinerea păcei, condiţiunea cea mai însemnată pentru prosperarea popórĕlor. —

Partidul conservator din România s'a închiegat şi consolidat într'un mod neaşteptat. Dlui L. Catargiu i-a succes sĕ pacteze cu junimistii, acordându-le şi trei portofoliuri.

In urma înţelegerei s'a retras gen. Manu dela domenii, agricultură şi comerciu; Stirbeiu dela finanţă şi C. Sturdza dela justiţie, făcênd loc junimistilor: Carp, Ghermani şi A. Marghiloman.

Despre acésta remaniere ministerială se esprimă ḑiariul junimistilor „Constituţionalul“ astfeliu:

Lupta şi frământările din sînul partidului conservator s'au terminat astfel precum au dorit-o tóte grupurile, care formau acest mare partid. Dl Lascar Catargiu a reuşit se grupeze în jurul seu, în cabinetul conservator, mai tóte capacităţile de prima ordine ce marele partid conservator cu tóte grupurile sale conţine, dl general Manu a vĕḑut îndeplinindu-se misiunea grea ce şi-o luase odată, de a face acéstă concentrare, şi dl P. P. Carp a vĕḑut realisându-se marele scop ce l urmăria de atâţia ani, de a reforma partidul conservator pe basa unor idei moderne, cu un program clar şi precis de reforme urgente.

Acest eveniment mare pentru partidul conservator, îşi are importanţa sa capitală pentru ţara întrégă, care a adus la cârmă acest partid.

Partizanii dlor Lascar Catargiu, general Manu şi Al. Lahovari, partizanii dlui P. P. Carp vĕd în actualul guvern, aşa precum e constituit, o garanţie puternică de progres şi de muncă spornică de o parte, ér pe de alta ei vĕd pe adversarii lor, cari sperau sĕ profite din certurile lăuntrice ale partidului, cu totul confundaţi.

Acest fapt e fórte important, căci de odată cu programul constituţionalilor, partidul numit conservator a căpătat elemente viguróse, populare, seriose, muncitóre, desinteresate şi oneste, pline de dorul de a face ca programul, patrimoniul comun al marelui partid conservator, se fie aplicat. Pentru acésta şi aceste elemente îşi au garanţia în presenţa în cabinet a d-lor P. P. Carp, Menelas Ghermani şi Al. Marghiloman, plus buna credinţă recunoscută a dlui Lascar Catargiu, şi general Manu, care a făcut o jertfă pe care ori cine o póte aprecia, nefiind nici o nevoe de comentar, precum şi a celorlalţi membri din cabinet.

Partidul conservator reconstituit are acum o direcţiune nóue şi un program unic, acésta pentru munca interióră; el se bucură de prestigiul onestităţei şi al capacităţii afară, judecându-l după faptele sale.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Buhani, protopresbiteratul Butenilor, în Decembre, 1891.

Venerabilei redacţiuni dela „Telegraful român“ în Sibiiu.

Motto: „Meglio tardi, che mai“.

In Nrul 123 al venerabilului nostru Telegraf, carele de ani XXXIX apără cu resignaţiune, veritabilminte crestinéscă fortăréţa românilor ortodocsi, carea pórtă numele glorios de biserica mântuitóre pentru români, — s'a discutat cu demnitate româna cestiune a unui pretins scandal din parochia nóstră Cinadul-unguresc.

Apĕs cu aplomb, numind cestiunea de nou pretins scandal, căci după ce o scrutăm şi esaminăm „sine ira et studio“ ultima analysi, de facto, tot lucrul consiste dintr'un esces transitoriu, carele însĕ s'a înmărit după acsioma din ţînţariu armăsariu, de cei ce le plac atari lucruri.

Şi fiind că venerabila redacţiune a şi rĕspuns tot ceea-ce se referă la pretinsul scandal, me vĕḑ dispensat de a produce ulterióre motive de resfrângere.

Voiu ruga însĕ pentru un pic de spaţ de ospitalitate literară, la observaţiunea ce aţi binevoit a face în materia instituţiunei inspectorilor de scóle din diecesa nóstră aradană.

In atinsa materiă me vĕḑ şi datoriu a rĕspunde (cam târḑiu, dar, bine ḑice italianul „meglio tardi, che mai“) căci după cum invederéză din caracterul ce port, indirect şi eu sum atins.

S'o spun însĕ din capul locului, cumcă instituţiunea, sau cum o numiţi specialitatea, din diecesa Aradului, cu inspectorii scolari mireni şi preoţi neprotopopi, — in sine, nu e de lăpădat, căci: (se nu se dee uitării: inspectori mireni în diecesa nóstră, esistă de 15 ani şi mai bine):

Eu am funcţionat 12 ani ca inspector fiind preot neprotopop, — parte între delenii cei mai lipsiţi, parte între câmpenii cei mai îmbuibaţi, şi nici măcar ver un esces nu mi-a ocurs, — dar scandal, fù „terra incognita“ în inspectoratele Josaşi şi Vinga, unde adecă funcţionaì alungul amintiţilor 12 ani.

Mai mult: Archiereul actual, m'a esmis în speciale missiuni, d. e. la restauraţiuni periodice ale magistraturelor parochiale, la investigaţiuni grave în mai multe protopopiate, în parochii mari şi avute, unde de regulă crestinii nostri posed óre-care grad de cultură, dar, şi îndrăsnélă precum: Secusigiul, Desacul, Janova, Jgrisiul, Nereul, Sânt-Andreiul, Aliosiul, Monostorul Cuvesdia, comune în comitatul Temişului, în giurul Timişórei, Lipovei şi în comitatul Torontalului. şi în tóte locurile, chiar şi în agendele protopopului, am îndeplinit missiunea mie concreḑută, spre mărirea lui Dumneḑeu, salutea bisericei, mulţămirea şi bucuria prébunului nostru archiereu actual.

Se înţelege că esmisunea mea în tot locul a a fost basata în ss. canone, sau cum aşi ḑice după tipic, şi anume: cu binecuvêntarea celui mai mare; — şi de aci cred eu în religiositatea mea, am avut în tot locul noroc.

Pré iubitul meu confrate, dau cu socotéla a trebuit sĕ fie fără noroc la Cenad, că-ci după cum tcie acum tótă lumea, dênsul a plecat pe o cale, fără a ave binecuvêntarea dela cel mai mare.

Din cele premisse se póte trage corolariul de conclusiune, că nu specialitatea din diecesa nóstră, pórtă vina intêmplamêntului din Cenad, ci nenorocul, ori póte şi netactul omului.

Aici în diecesa nóstră, caută sĕ mai rĕmână şi pe mai departe specialitatea ori mai bine particularitatea inspecţiunei scólelor, căci peotopopiatele sunt fórte estinse.

Apoi dacă suntem constrinşi a perena specialitatea de inspectori cu preoţi neprotopopi, numai archiereul nostru nu pórtă vina; pro primo: căci atare specialitate, Présânţia Sa a aflat o aici; aşa şi aci ce a putut a făcut; din 42 i-a redus la 22; pro secundo: Voit-a Présânţia Sa sĕ fie lucrul aşa că toţi inspectorii se fie protopopi anume: inmulţind protopopiatele, da aci intêmpina oposiţiune, din partea celor interesaţi.

In fine ca unul ce am trecut prin marea scólă a vieţei pe tereaul administrativ public bisericesc îm permit a însemna mai ales pentru tironi (ómeni noi in oficiu) cum că se binevoiéscă a fi cu mare tact şi sĕ-şi noteze următórele directive:

I. „Biserica nu e varmegia; am înţeles noi nu avem de a impune, ci de a lumina.“

II. „In anumite momente; premergem poporului, când ne urméză; şi invers: urmăm poporului, când dênsul premerge.“

Din parte mi mai daug dóuĕ momente unul din pedagogie, „Cu adulţii se păşim calm“, altul din „Pastoral“, §-ul „Păşirea cu cei învrăjbiţi:“

„Se nu întrevenim nici măcar cu statul când spiretele se aflá în prima furiă“.

Venerabilă redacţiune! Inainte de a încheia aceste şire permite ţimi sĕ ve declar, sunt consciu de ce am scris aicì, de ore-ce cred firm a fi competinte în materia, ce am tractat.

Dacă am înălţat ici colea meritele archiereului meu tot aşa de competinte sum în causă, că-ci nimenea nu-'mi póte imputa, că dóră aş fi fost încărcat cu óreşi-care favoruri sub actualul guberniu al diecesei.

Eu sum şi astăḑi tot în posiţiunea, în care m'a aflat, actualul archiereu, carele sĕ şi esprima prea adeseori părintesce, ca unic favorit are şi acela este „numai interesul poporului“.

Dirept ce noi preoţii din acésta diecesă nu din oficiu; ci din inimă ii urăm şi afară din sfânta biserică „Sĕ viieze la mulţi ani“

Priméscă venerabila redacţiune espresiunea sincerei consideraţiuni, cu ce am rĕmas.

Ioan Muntean,
preot emerit;
inspector şcolar.

Serile de iarnă şi adulţii.

De lângă Alba-Iulia, în 15 Decembre, 1891.

Respectuos ve rog se primiţi spre publicare în colónele „Telegrafului Român“ acestea rênduri:

Intre cei chemaţi a se interesa de sórtea poporului, învĕţătoriul ocupă de sigur un loc de frunte.

Asupra lui cade multă rĕspundere, în ce privesce înaintarea némului nostru.

Anticipând aceste, cred că nimenea nu póte comite mai mari pácate faţă de némul seu, ca învĕţătoriul, care fie din nepricepere, ori din rea voinţă nu şi face datorinţa.

Indoită şi inḑecită e responsabilitatea ce cade asupra învĕţătorilor nostri românesci, dacă privim cât a rĕmas poporul nostru faţă de alte némuri înapoi, In cele mai multe comune rurale pruncii abia prin postul crăciunului încep a frecuenta scóla, și cu începutul primăverei băiatul plugariului nu ți mai calcă pragul scólei.

Se nasce deci întrebarea: că în timpul acela scurt, chiar de ar voi învĕțătoriul póte el face din elev om, care sĕ și foloséscă atât sie-și cât și națiunei, din care face parte?

Nu póte! și chiar de aceea învĕțătoriul e cel dintâiu, care trebue se mediteze mai serios asupra acestei împregiurări și asupra remediilor ce ar fi a se lua ca scóla sĕ corespundă întru tóte misiunei sale.

Étă dar pentru ce am cutezat sĕ afirm, că rĕspunderea cea mai mare cade asupra învĕțătorilor nostri de pe la sate.

E prea adevĕrat, că timpul cel scurt, în care pruncii frecuentéză scóla și cercul cel mărginit de cunoscințe al scolarilor în vêrstă dela 6—12 ani nu e de ajuns pentru ca învĕțătoriul sĕ și pótă ajunge scopul; se pótă face adecă din scolarii sei români, cari sĕ și iubéscă némul, și sĕ fie înzestrați cu cunoscințe de ajuns.

Ca acésta se o pótă face mai cu succes învĕțătoriul va face un bun servit causei nóstre române, dacă în sĕrile de érnă va aduna tinerimea la scólă ca sĕ se mai deprindă în cetire și scriere; ba chiar și în cântări bisericesci și poesii naționale, cari pentru poporul nostru sunt de cel mai mare interes.

Nopțile de érnă sunt destul de lungi, și atât învĕțătoriul cât și tinerimea póte jertfi în a dóua séră câte dóuĕ sau trei óre. Și acésta nu pe séma nimenuia, ci pentru binele nostru românesc, și în special pentru binele fie-cărui.

Până la vêrsta de 12—13 ani băiatul cercetéză scóla numai ca se satisfacă datorinței părinților și învĕțătoriului; ér de ací înainte fie care băiat începe a cugeta mai serios asupra folosului ce-l aduce sciința de carte și chiar de aceea astfeliu de scólă póte se aducă fructe cu mult mai binecuvêntate ca scóla dela 6—12 ani, fiind că în etatea dela 12—13 ani în sus băiatul învață din convingere și ceea ce se face din convingere e mai cu temeiu.

Vor fi póte și învĕțători așa de comoḑi, cari vor cugeta, că e de prisos ca sĕ-și mai pérdă timpul și sĕ-și strice peptul, cu astfeliu de școle. Aceia însă trebue se cugete cu sânge rece, că ce chemare au ca învĕțătorii români; ce bine pot face națiunei și pentru ce nu-l fac; cine suntem, ce trebue se fim și pe ce cale putem sĕ ne desvoltăm mai cu succes ca se putem esista după-cum ni se cuvine.

Se cugete mai departe învĕțătoriul, că între ce împregiurări amenințătóre trăim ca popor, care voim sĕ ne cultivăm limba și obiceiurile strĕmoșesci.

Étă pentru ce am afirmat dela început, că nici un om nu póte face mai mare bine némului seu ca învĕțătoriul.

C.

Cronică.

Budapesta, în Decembre, 1891.

(Paul Ianet: „istoria sciințelor politice“. — Legile scrise și legile nescrise. — Creștinismul, democrația și revoluțiunea popórelor. — Reforme universitari. — Universitățile în vechime. — Autonomia universităților și internatele, — Sciințele esacte, — Concordanța în sciință — Descentralisarea facultăților.

In edițiunea academiei unguresci a apărut un op interesant, și adecă: „Istoria sciințelor politice de Paul Ianet“, tradus în limba magiară de dl Béla Lörincz. Paul Ianet se ține de scóla lui Buckle. In cartea sa scrie, că societatea și ordinea de stat s'au început mai întâiu în Orient. Din religia lui Brachma citéză; „Sacrificiul sĕ nimicesce prin minciună. — Meritul rugăciunilor religióse se nimicesce prin vanitate. — Fructul binefacerilor se nimicesce prin înșelăciune. — Cel ce este sgârcit și rapace, celce înșélă pe ómeni, celce este crudel și clevetește pe alții se póte considera, că are, insușirile unei mâțe . . . Unde femia este stimătă, acolo ḑumneḑeii sunt îndestuliți. Nu lovi femeea încă nici cu o flóre . . . Uniunea unei fetițe tinere și a unui june, cu consimțĕmênt reciproc, este o căsătorie între musicanții din ceriu“ ...

„Părintele este mai de stimat, ca o sută de învĕțători. Mama este mai de stimat, ca o mie de tați . . . Regii sunt unșii, representanții lui Dumneḑeu pe acest pământ“ . . . .

Meritul lui Socrate este, că a cunoscut válórea legilor nescrise. Legile scrise se deosebesc în fie-care stat și oraș. Însĕ legile nescrise, — ce se baséză pe iubirea de dreptate a ómenilor, — sunt acelea-și în tóte țĕrile. In tot locul dreptatea pretinde, sĕ ne rugăm lui Dumneḑeu, sĕ iubim sĕ stimăm pe părinți și sĕ le fim mulțămitori“.

Când creștinismul a luptat în contra puterii lumesci atuncii s'a pus basa revoluțiunei popórelor — ḑice Ianet. Creștinismul a pus basa democrației moderne.

Ministrul cultelor Albin Csáky, se ocupă cu reformele esamenelor dela universitate. Profesorii cu dl ministru sunt de acord, că progresul studenților este fórte slab. Mai an s'a întrodus doctoratul obligătoriu pentru fie-care student, ce voesce sĕ fie advocat și jude. Acuma se ḑice, că se va șterge obligațiunea doctoratului; dar că esamenele vor fi mai stricte. Doctoratul va rĕmâné un grad pentru cei ce sunt devotați mai mult sciinței, decât vieții practice.

Universitățile s'au început în seclul al 12-lea, și s'au format din scolile din mânăstiri și din cele din reședințele episcopesci. Spiritul váului de mijloc a fost acela al asociării. Fie-care corporațiune și-a avut organismul ei separat. Studenților încă li s'a recunoscut dreptul de a se asocia, asecurênduli-se o autonomie universitarie.

Biserica a sfințit, statul și societatea a recunoscut și aprobat autonomia universitarilor. Clericii și călugării ascultau teologia la universitate, unde studiile se propuneau după anumite sisteme scientifice.

Petrus Lombardus a scris primul op teologic: „Quatuor libri Sententiarum“, Dumneḑeu și Sânta treime, despre ângeri, facerea lumii și despre căderea omului în pĕcat, despre mântuirea omenimei prin Iisus, despre sfintele taine și îndreptarea ómenilor. Acest op fu comentat de Alecsander Halensis, Adalbertus Magnus, Wilhelm Seignelay, Robert Courson, Gilo Präpositivus, Hugo Etherianus, Ioan Beleth, Stefan Langton, etc.

Sfântul Toma a scris opul cel mai sistematic teologic; „Summa Theologica“, împărțit în trei părți. In partea primă scrie despre Dumneḑeu, sfânta treime, provedința și predestinațiune. In partea a doua despre îngeri, ómeni și paradis. In partea a treia despre guvernarea și conservarea lumei; despre legile esterne naturali, legile omenesci, despre legile testamentului vechiu și legile evangeliei. Despre vîrtuțile teologice, adecă credință, speranță, și iubire; despre vîrtuțile cardinali, adecă: prudența, dreptatea, tăria, cumpĕtarea. Despre datorințele episcopilor și călugărilor.

Clericii pelângă studiul teologic ascultau filosofia, mai vêrtos se ocupau cu Aristotele.

Profesorii universitari erau mai vêrtos numai preoți și călugări și pentru sciințele profane.

Studenții teologi și civili trebuiau se locuiască în internat. Intréga viéță universitariă era religiósă; diminéța ascultau liturgie, se spovedean de 4 ori pe an, ridicarea la rangul de doctor era împreunată cu ceremonie religiósă.

Sporindu-se numĕrul studenților, s'au sporit și internatele pelângă universități. Internatele au venit pe mânile unor ómeni particulari, cari făceau specule de bani cu încuartirarea studenților. Astfeliu apoi au devenit internatele nesce hotele profane fără nici o disciplină. Beutura, larma, cérta, bătaia, chiar și uciderea erau lucru de tóte ḑilele în internatele delângă universități.

Și în acest timp fără nici o disciplină, teologii erau încuartirați cu studenții civili la olaltă. Teologii beau, se trânteau, danțau și horiau la olaltă cu filosofii și medicii.

Giovanvi di Giovanni ḑice, că moravurile rele a preoțimei dela orașe și sate sunt a se atribui educațiunei rele din internate.

Cu educațiunea teologilor s'a ocupat în fine conciliul tridentin, și, în anul 1563 în 15 Iuliu, în ședința a 23-a, a decis acest conciliu, ca pentru teologi sĕ se ridice seminare teologice separate.

Dela conciliul tridentin în cóce numai studenții civili sau aflat în internatele delângă universități, avênd unele statute interne, și nisce „libertăți de civi universitari“ față de libertățile cetățenilor din oraș. Cele mai multe universități au avut dreptul de „jus gladii“ adecă senatul universității, colegiul profesorilor, aveau dreptul de a pedepsi pe studenți, și, în casuri de crime grave, ai lipsi chiar și de viéță, ceea-ce se întêmpla prin tăiatul capului cu sabie.

In Ungaria a fost un feliu de universitate în Sâmbăta-Mare. Impĕrătésa Maria Teresia a dat ordin, ca acésta universitate sĕ se strămute la Pesta. Până la Iosif II. profesorii universitari erau jesuiți. Impĕratul ștergênd acel ordin, universitatea a venit pe mânile profesorilor civili.

Sciințele profane: dreptul roman, dreptul privat, penal, comercial și cambial, dreptul internațional, sau desvoltat numai în seclul presinte. Așa și sciințele naturali: fisica, matematica, geometria, chiemia, medicina.

Universitățile șese secoli au propus numai teologia, filosofia, ceva matematică și medicină primitivă.

Resultatul sciințelor naturali este grandios. Prin puterea vaporului și a electricității s'a înlesnit comunicațiunea greóie de mai nainte. Căile ferate sau înmulțit în tóte țerile europene. Preste Bosfor se va clădi un pod de fer, și căile ferate din Europa vor trece pre acest pod în Asia mică până la Ierusalim. De aici în Persia până la Indii, China și Iaponia englesii vor construi căi ferate în Egipt, cari se vor lăți în Africa.

Mașinele economice și mașinele dela fabrică au schimbat lucrurile economice și cele industriali.

Dacă universitățile șése sute de ani au făcut un progres neinsĕmnant, sciințele în seclul presinte au luat un avênt nimitoriu.

In țerile orientali numai în timpul mai nou s'au ridicat și se ridică universități. Nici un popor din Europa nu póte trăi fără scólă și carte.

Tinerimea trebue sĕ învețe sciințe speciali. Ori cât de tare ar varia însĕ sciințele în feliul lor, totuși ele nu sunt opuse, ci se întregesc una pe alta.

Teologia nu este în contra-ḑicere cu filosofia și sciințele naturali. In viéță tóte lucrurile, tóte sciințele, sunt în concordanță, precum în natură tóte făpturile au un scop al lor anumit și sunt în depliuă concordanță unele cu altele

Câmpia și délurile nu sunt lucruri opuse. Dela munți vin apele și riurile, cari se cobóră la vale, la câmpie. Fără de munți cei dela câmpie n'ar avea nici apă de beut. Grânele preste abundanță sunt căutate de locuitorii dela munți, cari scot sare, fer, argint și aur din munți.

Disputele și certele între învĕțați țin până-când cu toții vin le cunoscința adevĕrului.

Spiritualismul și materialismul nu sunt concepte opuse. Ómenii pot trăi cu spiritul și cu materia, meditând și lucrând.

Omul nu póte pĕtrunde cu mintea sa în tainele universului. Ci numai Dumneḑeu scie tóte. De aceea nici cel mai învĕțat om nu se dóte făli cu cunoscințele sale, cari sunt mărginite.

Resultatul sciințelor universitari este fórte mare. Dar mai mare este vécul necunoscut și nepătruns de mintea omenéscă.

Sgomotul asurḑitoriu dela orașele mari, scumpetea, modalitatea slabă împedecă desvoltarea tinerilor în sciință și în tăria sufletéscă și trupéscă. „Odată va trebui se urmeḑe descentralisarea“: astfeliu că facultatea de medicină va rĕmâné în capitală lângă spitalele cele mari. Ér teologia, facultatea juridică și filosofică și farmacia se vor așeḑa în orașele provinciali.

„Căci studiul are lipsă de meditațiune“! Meditațiunea are lipsă de línisce. Cei mai mulți studenți sunt sĕraci, și la orașele mari nu pot trăi. Astfeliu apoi salele sunt preste vară góle de studenți. Profesorul Kerkápoly cu catalogul în mână nu-și póte verbura ascultători: „Ad impossibilia nemo obligatur“!

Deci ministrul sĕ socotéscă bine și se decentraliseḑe; în Budapesta sunt inscriși atâța studenți încât dacă ar umbla cu toții la prelegeri, n'ar încăpea nici chiar pe coridóre.

Și studenții „fară studiu“ sunt buni numai a face demonstrațiuni cu puțină popularitate în țéră. Chiar șovenismul este resultatul universităților slabe. Guri sparte, capete bolnave. Sfântu-le Toma din Aquina, vină-le întru ajutoriu!

Mr.

Concertul reuniunei române de cântări din Sibiiu.

Mărețele sĕrbători ale Crăciunului de un șir de ani încóce reuniunea română de cântări din Sibiiu le pregătesce prin câte un concert din piese bine alese și frumos esecutate. In chipul acesta s'a urmat și acuma cu concertul de Duminecă, care s'a dat după programa publicată de noi în numĕrul din urmă al ḑiariului nostru. La órele 4½ sala dela Musikverein era plină cu public ales.

Inceputul concertului s'a făcut cu cântecul poporal *„Intre piatra Detunata“* arangiat pentru cor micst de Georgiu Dima, după care a urmat composiția originală a domnului G. Dima: *„Dóuĕ inimi nu mi dau pace“* ambele coruri cântate à capela cu simțĕmênt și precisiune.

Răpit de farmecul bunului început, și pus în dispozițiunea plăcută, pe care o stêrnesce în om o frumósă cântare, publicul a rĕmas în acéstă plăcută dispozițiune până la cele din urmă acorduri.

In numĕrul 2 dómna Crișian a cântat cu voce fórte plăcută și cu multă îngrijire trei cântece: *a)* „amăgire“, *b)* „cântec poporal“ și *c)* „cântec de joc italienesc“ de C. Reinecke, cari sunt compuse pentru violină și piano. Frumósa cântare a dómnei Crișian a fost rĕsplătită cu aplause bine meritate.

In punctul 3 și 5 ni s'a presentat corul în tótă splendórea sa. Puternicul cor: „Dumneḑeirea în tempestate“ de F. Schubert, cântat cu pricepere și inimă a produs mare efect. Deosebită bună impresiune au lăsat după sine „cântecele toscanice, pentru soli“ cor micst, și acompaniare de piano de R. Weinwurm cari au fost esact și cu mult simțĕmênt interpretate.

In partia solo din numĕrul 2 a cântat dómna Maria Dima cu multă pricepere, multă îngrijire și cu adêncă concepțiune.

Dómna Dima dispune de o voce fórte plăcută, mladiósă, și dulce melodiósă, care a frapat pe public, și care a sciut interpreta frumsețele din compozițiunea autorului.

In duetul din numĕrul 5, rolul tenorului l'a cântat domna Crișian, fórte frumos. Lângă ea s'a asociat rolul altului cântat tot de dómna Dima, și aceste cântări au fost demne sorori ale prestațiunilor corului, care cu deosebire a escelat și în piesa acésta.

In numĕrul 4 membrii capelei orașului domnii: Lutz (viol. I.;) Heger (v. II.;) Schmidt (violă); Hermann jun. (Violoncel) au esecutat Cuartetul Dmoll de W. A Mozart în mod precis, secerând aplause sgomotóse.

Numai cei vĕrsați în cele interne ale reuniunei au putut observa cum bólele epidemice, cari și aici în Sibiiu, și-au mutat locuința, au rărit șirul cântăreților cu deosebire în vocile bărbătesci. Și dacă nu s'a observat lipsa lor, acésta dovedese îndoită silință din partea acelora, cari au putut cânta și meritul lor incă e indoit.

La piesele 3 și 5 acompaniarea pe piano o a provĕḑut cu adevĕrată artă dómna Minerva Brote, care și a făcut neperitóre merite pentru reuniunea română de cântări.

Ca de încheiere vom acentua din nou, că precum pe câmpul de luptă victoria cel puțin pe jumĕtate se atribue generalului, așa și la escelentele prestațiuni ale acestei reuniuni sufletul a fost dirigentul Georgiu Dima, care cu mare abnegațiune 'și urméză misiunea civilisătóre de a cultiva. propaga și a face se străbată în cercuri tot mai largi românesci musică bună, care edifică inimile și le nobilitéză.

Varietăți.

* (Cancelist.) *Un cleric absolut, care e deprins bine în scrisóre, și pe lângă limba română cunósce de ajuns cea magiară și cea germână, póte afla immediat aplicare de cancelist salarisat la consistoriul archidiecesan de aici. Reflectanții sĕ se adreseze către secretariatul consistorial prin epistole private, scrise cu mâna lor proprie.*

* (Fundațiune.) Mult regratatul medic din Sibiiu, Dr. Ioan Moga, a lăsat în testamentul seu 1000 fl. în scopul educațiunei femei române. Soția rĕposatului, Dómna vĕd. Dr. I Moga a depus 10 acțiuni dimpreună cu cupónele la cassa asociațiunei transilvane. Fundațiunea sub numirea „Fundațiunea Dr. Ioan Moga și soția sa Ana născută Bologa“ a fost primită din partea comitetului asociațiunei, care va face un act fundațional și din venite se vor împărtăși fetițe, cari cercetéză institute cu caracter național românesc.

Dómna vĕd. Moga a mai dăruit și biblioteca scientifică medicală constătătóre din 100 opuri diferite.

Fapta acésta vorbesce destul de eclatant despre simțemintele ce le a nutrit mult prea de timpuriu rĕposatul față de némul nostru.

* (Têrgul Sibiiului). Magistratul orășenesc însciințéză, că têrgul de vite se va ține în ḑilele 7, 8 și 9 Ianuariu c. nou.

* (Avis.) Tinerimea română arangéză in preséra de *anul nou* o serată dansantă în sala cea mare dela „*Gesellschafthaus*“ la care este invitată întréga inteligință română din loc și jur.

Inceputul la 8 óre séra. Intrarea da persónă 1 fl. de familiă 2 fl. Invitări speciale nu se fac.

Sibiiu, la 4 Ianuariu, 1892 st. n.

Comitetul arangiator.

* O petrecere împreunată cu producțiune musicală-declamatorică și cu joc se va arangia Joi în 26 Decembre v. a. c. cu elevii scolei rom. gr. or. din Poplaca în edificiul scolar. Inceputul la 7 óre séra. Venitul curat e destinat spre scopuri culturale. Intrarea: locul I de persónă 30 cr., de familie 60 cr.; locul II. de persónă 20 cr. de familie 40 cr. Suprasolvirile se cuitéză pe calea puclicităţii.

Program:

1. „Condacul nascerei“ esecutat de corul scolarilor.
2. „Nascerea lui Christos“ piesă în 4 acte împreunată cu cântece, jucată de elevi.
3 „Movila lui Burcel“ declam. de un elev.
4. „Intre piétra Detunata“ esec. de corul scolarilor.
3. „Toporul și pădurea“ declam. de un elev.
6. „Deștéptă-te române“ esec. de corul sclarilor
7. Petrecere cu joc.

Toți prietenii școlei sĕ se considerere prin acésta de invitați; invitări speciale nu se fac.

* (Sinucidere) Cassariul prim al „primei casse patriotice de păstrare din Budapesta, Piufsich, s'a sinucis la moșia s'a de lângă Vaț. Causa sinuciderei e jocul nenorocit de bursă. Cassariul, un om încă tinĕr, avea venite fórte mari și dispune si de mare avere. Sinuciderea lui a causat mare sensațiune. Se afirmă, că s'a atins și de banii institutului.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al 11 lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania și Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕțătorilor români greco-orientalı din districtul XI Făgăraș de „*abni.*“)

(Urmare.)

Cu Iosif în temniță, mai erau încă doi ómeni dela curtea regelui Faraon, un păharnic și un pitariu, cari au fost închiși pentru greșeli. Într'o diminéță, amêndoi soții lui Iosif, s'au sculat fórte triști. Intrebând Iosif despre causa superărei lor, ei i-au spus, că preste nópte au avut nisce visuri înfricoșate, și acum sĕ chinuesc, și nu pot sci, ce însemnéză acele visuri. Și anume: Pitariul ḑise: Am visat, că purtam pe cap o corfă cu trei pâni, și paserile ceriului veniau, și mâncau din ele.“ Iosif, prin descoperirea lui Dumneḑeu, i-a tâlcuit pitarului visul, ḑicênd: „Mănia regelui spre tine este mare, căci ai făcut pĕcat greu, și nu se va domoli, dincontră preste trei ḑile te va spânzura, și paserile ceriului vor mânca carnea ta. Deci pregătescete de mórte, și cu tótă credința în Dumneḑeu, te rógă Lui, ca sĕ-ți dea putere, sĕ poți suferi pedépsa, care o ai meritat prin faptele tale.“ Așa mângăia Iosif pre soțul seu de măhnire. Păharnicul, îngrozit de cele ce au auḑit, ḑise: „Am visat trei vițe, încărcate cu struguri copți, luam strugurii din ele, storceam must în păhar, și dam regelui Faraon sĕ bea“.

Nevinovăția ta s'a recunoscut, preste trei ḑile, vei eși din temniță, și éră vei servi pre împĕratul ca mai înainte la masă, umplându-i păharul cu vin. Dumneḑeu nu lasă pre cei drepți. .Deci, când vei fi ér în serviciul tĕu, și în bine, nu uita de soțul teu, Iosif“.

Cele-ce Iosif le-au profețit, tocmai așa, s'au și întêmplat. Pre pitariul, pentru fărădelegile lui, l'au spânzurat, ér pre păharnicul, l'a luat împĕratul ér în serviciul seu.

Din acéstă istorióră învĕțăm: 1. Omul este datoriu sĕ ajute deaprópelui sĕu, nu numai, când se află în bine, ci și atunci, când se află strêmtorat în necasuri, precum a făcut și Iosif cu soții sei din temniță. 2). Dumneḑeu rĕsplătesce fiecărui om după faptele lui, și nu uită pre cei drepți, ai elibera dela osânda greșită, ér pe cei pĕcătoși, ai osândi după faptele lor, precum a făcut cu pitariul și păharnicul din temniță, cărora în vis le-au descoperit ce are sĕ li sĕ întêmple.

Chiar'in rĕu, când ne aflăm,
Binele sĕ nu'l uităm,
Și la câți, numai putem,
Mereu bine, sĕ facem,
Precum Iosif a făcut,
In temniță de demult.

Intrebări. Cine mai era cu Iosif în temniță? Ce a visat pitariul? Ce a visat păharnicul? Cum le-au esplicat Iosif visurile? Implinitu-s'a profeția lui Iosif? Ce învĕțăm din istorióra acésta?

(Va urma)

Mulțămită publică

Societate de lectură „Andreiu Șaguna“ aduce pe calea acésta cea mai căldurósă mulțămită acelora, cari cu ocasiunea ședinței sale publice ținută în 29 Novembre st. v. în memoria Marelui Archipăstoriu Andreiu au binevoit a contribui prin oferte marinimóse la înmulțirea averei ei.

Séra la cassă au contribuit următorii domni: Escelenția Sa I. P. S. Domn Miron Romanul archiepiscop și metropolit 10 fl., Iiustritatea Sa Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit și vicariu archiep. 3 fl. Nicanor Frateș, protosincel 2 fl; Ioan Hannia director sem. 2 fl; Ioan Papiu protopresb. 2 fl; Alecs. Lebu propriet 3 fl; Parteniu Cosma, director de bancă 2 fl., Dr. Remus Rosca, secretar cons. 2 fl., Pant. Lucuța, ases. cons. 3 fl., Georgiu Dima prof. sem. 2 fl.; Dr: D. P. Barcian prof. sem. 1 fl., Dr. Ioan Crișian, prof, sem. 2 fl., D. Comșa prof sem. 2 fl., M. Voilean, ases. cons. 1 fl., Z Boiu ases. cons. 1 fl., și „Disertațiunea ținută la 4/16 August a. c la Hațeg,“ Moise Lazar ases. cons. 1 fl., N. Ivan redactor 2 fl., Dr. A. Balint, medic 2 fl.; Gerasim Candrea ases. cons. 2 fl., D. Cunțan prof. sem. 1 fl., Dr. Vasile Bologa, prof. 1 fl., Dr. Nicolau Vecerdea advocat, 1 fl., Dnele Mateiu și Răcuciu 2 fl., Dna Moga 2 fl., I. Goga 2 fl., Daniil Gabor, subj. reg. 2 fl., C. Stezar, cap. pens. 1 fl, și „Albumul macedo român“; Dșora Petrașcu directóră 1 fl, Dna Teresia Pipoș, 1 fl., Dna Ida Pipoș 1 fl., Dșóra E A. 1 fl., Dr P. Șpan 1 fl., I. Cărpenișan not 2 fl., Dr A. Francu 1 fl, Ioan Vătășan, funcționar de bancă 1 fl., Demetriu Câmpean, archivariu cons. 1 fl. Dna Arseniu 1 fl., Tăbăcariu subj. reg. pens. 1 fl. 20., Dșóra Dancĕș 1 fl., Simtion par. 1 fl., Simeon Popoviciu preot milit. 1 fl., N. Cioran 1 fl., Arseniu Bunea, preot 1 fl., Dna Rebega 1 fl., Dșóra Ecaterina Rebega 1 fl, Sever Bocu funcționar de bancă 1 fl., Dna Ana Pascu 1 fl., Dșóra Maria Brătulescu 35 cr, Alecs. Mohan 50 cr., N. N. 1 fl., Ios. Muntean 1 fl, N. N. 1 fl., I. Ardelean 1 fl., D. Gabor 1 fl., X. 1 fl.

Prin postă și pe alte căi au incurs oferte dela următori domni;

Presânția Sa Domnul Ioan Mețian, episcop 5 fl., Prenânția Sa Domnul Nicolau Popea episcop 5 fl, Galacteon Șagău, protopreb. 5 fl., Ioan Bran de Lemeni căp. supr. in pens. 2 fl., Ioan Petric protopresb. 2 fl., Ioan Danciu protop. 2 fl., On. Corp învĕțătoresc din Brașov 2 fl. 40., Nicolau Crișian not. 2 fl., Ioan Vătășan învĕt. Brașov 1 fl., Nicolau Murĕșan par. 1 fl., Michail Gomboș prop. 1 fl., Toma Bĕrsan par. 1 fl., Aureliu Popescu jurist 1 fl., George Neagovici-Negoescu învĕț. 1 fl., M. 1 fl., Aurel Boer par. Ciora 1 fl., Iuliu Pitic inv. 50 cr. N Fodorean inv. 50 cr., Subtragênd din venitul total de 119 fl 45 cr. spesele de 35 fl. 18 cr. resultă un venit curat de 84 fl. 27 cr.

Sibiiu, 12 Decembre, 1891.

Nicolau Vătășan, v. preș. *Gavril Blându,* cassariu. *Romul Verzea,* controlor.

Loterie.

Mercuri în 30 Decembre.

Viena:	**62**	**8**	**53**	**2**	**21**
Timișóra:	**56**	**28**	**45**	**19**	**22**

Nr. 485. [217] 3—3

CONCURS.

Pe basa conclusului adunărei generale a Asociațiunii transilvane din ședința a II-a, ținută în Hațeg la 5/17 August a. c., de sub pt. prot. 24 pt. 3 lit. *b*) și în conformitate cu conclusul subsemnatului comitet din ședința dela 9 Decembre a. c. de sub pt. prot. 266 se escrie concurs la *2 stipendii de câte 500 fl. v. a.*

Unul din acestea stipendii e menit pentru tineri absolvenți de gimnasiu, eventual pentru tineri, cari își fac sau și-au făcut studiile în regulă la universitate și cari, terminând cursul filosofic, vor sĕ-și câștige și cualificațiunea specială cerută de legea statului (art. de lege 38 din 1868 §. 103) pentru scólele civile.

Dintre reflectanții la acest stipendiu vor fi preferiți aceia, cari vor dovedi, că au pregătirea recerută pentru de a puté face esamenul special din grupul limbilor, și că pe lângă limba română și magiară cunosc perfect și limba germână, atât în vorbire, cât și în scriere.

La stipendiul al II lea pot reflecta tinere și tineri, cari, avênd deja pregătirea recerută pentru arta musicei instrumentale, deprinderea recerută pe pian (clavir) și talent musical, doresc a se perfecționa în cutare conservatoriu, spre a puté provedé eventual musica instrumentală la o scólă de categoria scólei asociațiunii.

Cei care reflectéză la aceste dóuĕ stipendii au a-și înainta cererile instruate în mod corĕspunḑĕtoriu, comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român cel mult până la *31 Martiu 1892,* avênd a aclude lângă cerere și o schiță a studiului percurs precum și un revers, prin care se deobligă, ca, cerênd trebuința, vor intra ca puteri didactice în serviciul „scólei civile de fete cu internat a Asociațiunii transilvane,“ arătând fiă în cerere, fiă separat de aceea, și durata timpului, pentru care reflectéză la stipendiul cerut.

Sibiiu, în 19 Decembre, 1891.

Pentru comitetul Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

G. Barițiu, preș. **Dr. I. Crișianu,** secretariu II.

Publicațiune!

Direcțiunea generală a **căilor ferate române** face cunoscut prin acésta că are **31 posturi de ingineri vacante** la serviciul de intreținere din **Bucuresci, Craiova, Pitesti, Buzeu, Galați,** și **Iași.**

Doritorii de a ocupa asemenea posturi sunt rugați a presenta cererile domniilor lor înscris la adresa Direcțiunei generale a căilor ferate române serviciul P. la Bucuresci cel mult până la **15 Ianuariu 1892 st. nou,** cu arătarea adresei domniilor lor esactă și anecsând documentele următóre:

1. Diplomă sau certificat de terminarea studiilor a unei scóle speciale de ingineri.
2. Certificate de serviciu. [211] 10
3. Act de nascere.
4. Act de căsătorie (dacă e căsătorit), și de nascere al soției precum și eventuale copiilor.
5. Actele pentru serviciul militar.

Pentru informațiuni mai detaliate doritorii se vor adresa în scris sau verbal la șeful serviciului de intreținere **C. F. R.**

Bucuresci, calea Victoriei Nr. 124.

---

(222) 2—3

Publicațiune de licitațiune.

Comuna bisericéscă greco-orientală din **Drăguș,** comitatul Făgărașului, publică din nou licitațiune minuendă pentru **clădirea unei biserici noue de material solid,** cu condițiunile din planul de clădire aprobat de preavenerabilul consistoriu archidiecesan de sub Nr. 1554 Ep. 1890 și în sensul licenții de clădire din parteă Inclitului oficiu comitatens de sub Nr. 8162 vice-com. 1891. Prețul strigării este **20,000 fl. v. a.** Intreprinḑĕtoriul va da și întreg materialul de clădire, **lemnele de coperiș și alașiu** și le póte aduce din pădurea de brad a satului din loc destinat spre acésta.

Licitațiunea se va ținea în **19/31 Ianuariu 1892 la 11 óre ante de ameḑi în comuna Draguș,** la care se invită toți domni architecți, cari voesc a licita.

Licitanți au a depune vadiu de de *5*% din prețul strigării, ér intreprinḑĕtoriul minuend după aprobarea contractului de către forul superiori va depune cauțiune de *20*% în bani gata sau în obligațiuni de stat, ori în realități, care va serví ca garanție încă **3 ani** dela colaudare încolo.

Condițiunile de clădire, precum și planul și licență se pot vedé la președintele comitetului gr. or. în Drăguș.

Drăguș, în 15 Decembre, 1891 v.

Ioan Făgărășan, președinte. **George Codru,** epitrop.

CONCURS.

La subscrisul un post statornic de

Adjunct notarial,

se póte ocupa fără amânare, înțelegerile mai de aprópe cu subscrisul la (Bozesiu p. u. Algyógy.)

Bozeș, 23 Decembre, 1891.

Candin Cristea,
not. cercual.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 137 Sibiiu, Marţi, 31 Decembre 1891 (12 Ianuariu 1892). XXXIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători „Tăerea împregiur şi S. Vasilie" Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 4 Ianuariu v.

Sĕ ne lămurim posiţia.

Sibiiu, 26 Decembre, 1891.

Sunt ḑece ani, decând partidul naţional român prin delegaţii sei întruniţi la Sibiiu în conferenţa dela 14 Maiu 1881 a acceptat un program, care culmineḑă în cele 9 puncte cardinale acceptate de conferenţa de atunci şi sancţionate de celelalte conferenţe ţinute tot în Sibiiu.

Partidul naţional, pe căile permise de lege a căutat ca sĕ-şi aducă la valóre conclusele, luate cu atâta însufleţire.

Până aḑi nu i a succes a realisa nici un punct din programul staverit.

Magiarii au ḑis: „Discutăm asupra gravaminelor vóstre, dar până ce ve puneţi pe terenul pasivităţii şi insistaţi asupra recăstigărei autonomiei Transilvaniei, şi până ce priviţi dualismul ca o formă de guvernament provisoriu, până atunci nu stăm de vorbă cu voi".

Noi cei dela „Telegraful Român" nu am putut consimţi cu întreg programul în forma cum s'a redactat, ci am fost gata a primi 7 puncte din program, cari sunt şi au fost totdeuna programul ḑiarului nostru.

In consecinţă nu am putut primi nici pasivitatea pe acele base, pentru-că nu am voit, ca sĕ dăm magiarilor o armă atât de puternică şi nici nu ne-a convenit ca sĕ fim suspiţionaţi, că gravităm în afară, şi nu recunóscem statul şi principiile depuse în legea fundamentală din 1867 art. XII.

Era prea natural ca sĕ se nască de aici o sciziune între români, care dealtmintrea a esistat dela 1869 după conferenţa din Mercurea şi tot natural era, ca desbinarea sĕ fie spre mare daună a intereselor nóstre naţionale.

După ḑece ani, timp ce l'am petrecut în lupte încordate, timp, în care archiereii nostri au dat doveḑi pipăibile, că le stă mult la inimă binele şi prosperarea némului nostru, după sforţări, cari sĕ par că trec preste puterile nóstre e bine, ca sĕ luăm firul întrerupt la 1881, respective la 1869 şi e timpul ca sĕ ne tragem socotéla şi sĕ facem bilanţul acţiunei politice a românilor.

Subscriem şi aḑi cu ambe mânile cele 7 puncte din programul partidului naţional şi de se cere luptăm pentru realisarea lor, cum prin fapte eclatante o am dovedit.

Rĕmâne însĕ sĕ discutăm asupra p. 1 şi 9 din programul partidului staverit la 1881.

Aḑi, românii şi şi magiarii sciu, că Uniunea Transilvaniei cu Ungaria s'a făcut fără consensul românilor, ba chiar contra protestului lor sĕrbătoresc.

Ei bine, era vorba ca sĕ nisuim pe cale legală a insista asupra restaurărei autonomiei Transilvaniei.

Calea cea legală după noi şi după tot omul cu mintea sănĕtósă nu póte fi alta, decât, că guvernul ţĕrei unguresci sĕ vină cu un proiect de lege, prin care se decretéză autonomia Transilvaniei şi acel proiect sĕ fie votat de parlament.

Putem noi românii crede, că se va afla un guvern unguresc, fie aḑi, fie preste 10, fie preste o sută de ani, care sĕ vie şi sĕ depună pe masa dietei un atare proiect, şi putem noi crede, că se va afla un parlament, care sĕ voteze atare lege?.

Noi nu numai nu credem, dar scim, că magiarii acésta nu o vor face în veci de voie bună, ér când i-ai sili sĕ o facă, atunci am eşit din calea legală.

In programele politice sĕ iau numai acele puncte cari sĕ pot realisa, şi realisarea punctului 1 din program este absolut imposibilă pe cale legală.

Ni se va ḑice, că programul e făcut pentru timpuri mai bune.

Se póte — concedem şi acésta dar atunci lupta de aḑi şi între împregiurările de aḑi este grea şi nu avem nici o şansă de isbândă, ci trebue sĕ asteptăm acele timpuri bune.

Tot aşa se are lucrul şi cu dualismul de aḑi.

Forma acésta de stat nu noi o am inventat, póte nici magiarii, pentru că ei parte mare nici aḑi nu sunt mulţămiţi cu ea.

Cehii de sigur mai puternici ca noi, o ar schimba în tot momentul, dar nu o pot, căci la susţinerea acestei forme de stat, trebue că sunt angagiaţi factori mult mai puternici şi decât ei.

Factorii acestia de sigur nu tremură, când aud, că românii au în vedere şi schimbarea acestei forme de stat, pentru că ei sciu de ce dispun ei, şi sciu şi aceea, cât de modeste sunt puterile nóstre.

Ce ne rémâne deci de făcut, ca totuşi sĕ luptăm, luptă dréptă, loială şi conform cu dorinţele poporului român de aḑi, nu cu ale celui ce va urma în timpurile cele bune, póte preste o sută de ani ori şi mai târḑiu.

Nu avem decât sĕ luăm cele dóuĕ puncte dela ordinea ḑilei, şi cu preţul acesta neînsemnat, a succes pe deplin înţelegerea şi solidaritatea tuturor românilor de sub coróna Sântului Stefan.

După esperinţele făcute, după terorismul dela alegeri, după corupţiunea, cu care sĕ fac alegerile, şi mai ales după ce legea electorală din Ardeal e tot cea esceptională cu censul ei ridicat, avem şi noi destule motive de a primí pasivitatea cât pentru Ardeal aşa, ca românii sĕ nu participe la alegerile de deputaţi dietali, până ce nu se va modifica legea electorală şi până ce nu vom avea garanţii, că se va decreta libertatea alegerilor şi se vor pedepsi cu grele pedepse cei ce influinţéză alegerile cu bani, terorism şi abus de putere oficială.

Aḑi partidele magiare fac licitaţiune formală în cele ale şovinismului şi tóte caută sĕ ne desbrace de caracterul nostru naţional; drept urmare noi trebue sĕ desfidăm pe tot românul ca sĕ nu participe la alegeri şi sĕ nu şi dea votul seu pentru duşmanii declaraţi ai esistenţei nóstre, fie ei din ori-ce partid politic.

Cu totului tot altmintrea sĕ are lucrul pentru cei din Ungaria.

In Ungaria legea electorală nu forméză gravamen pentru noi.

Avem cercuri, în cari alegătorii români sunt în maioritate şi dacă am scóte numai câţi-va deputaţi români, cu program naţional, acestia ar avea ocasiune sĕ lucre pentru realisarea programului românilor.

Spre scopul acesta românii nu au sĕ-şi dea voturile lor lui Véghsŏ Gerhard, Konstantinyi, sau altor renegaţi, ci la ómeni de încredere ai românilor, ómeni, pe cari i va afla demni comitetul central român de a i candida şi a stărui pentru alegerea lor.

Aceste premise, constatăm, că am fi făcut un pas hotărit pentru inaugurarea unei politice mai sănĕtóse, şi după cele ce vedem, că s'au petrecut dela 1881 încóce e timpul suprem ca sĕ ne cugetăm la o acţiune mai roditóre, de cât a fost cea de până acum.

Acceptate vederile nóstre, pasivitatea în Ardeal va deveni pasivitate în lege şi în scriptură ér nu numai principiu decretat pe hârtie, ér activitatea celor din Ungaria pe terenul legal, nu póte sĕ întârḑie realisarea acelor dorinţe, de cari trebue sĕ fie pĕtrunşi toţi românii.

S'a pus mult pond pe solidaritate şi noi o ţinem de un moment decisiv în viaţa nóstră politică naţională.

Venim deci şi oferim tuturor românilor sfatul de a face posibilă solidaritatea în tóte acţiunile nóstre.

Resultatele unei atari acţiuni în solidaritate au sĕ fie de o nepreţuită valóre pentru némul nostru, şi numai ómeni scurt vĕḑĕtori ori pătimaşi ar puté sĕ mai împedece aḑi solidaritatea prin susţinerea unor utopii, şi sĕ refuse mâna de frate, ce li se îmbie spre salvarea intereselor nóstre naţionale.

FOIŢA.

Diamante istorice.

(Schiţă de *A.* de *W.* comunicată de *Gilbert Remi*).

(Incheere.)

— Cassariul d-vóstră trebue că s'a greşit, altcum nn e cu putinţă, obiecta Walicki.

— Cassariul meu nu póte şi nu-i e ertat sĕ greşéscă, rĕspunse principele zimbind. Şi în casul, când în faptă ai fi primit prea mult, apoi te aşi ruga, se consideri suma întrecătóre ca un împrumut prietinesc, pe care mi-l vei puté restituí, când îţi va plăcé. Iţi sunt deoblegat de ieri... De altcum d-ta însuţi mi-ai spus, că mergi în lume numai cu un pumn de bani, ca sĕ-ţi cauţi norocul. Ei bine, crede-mĕ tinĕrul meu amic, că lumea e mare şi prelângă acésta fórte stricată. Deja atâţi juni bărbaţi bravi s'au prăpădit în vêrtejul ei, fără vina lor proprie... Dar sĕ lăsăm la o parte acéstă istoriă de bursă, te rog frumos.

Walicki a trebuit sĕ se supună dorinţei protectorului seu, a cărui cunoscinţă o făcuse în mod atât de particular. Principele a mai fost şeḑut câte-va sĕptămâni în societatea lui Walicki pe care îl favorisa în mod evident. Intr'aceea boeriul Codeţcu părăsí Viena, prin ceea ce aflá sfêrşit şi societatea de joc şi sgomotósa viaţă nocturnă în casa dela „Schottensteig."

Din momentul acesta junele litvan a rĕmas dispărut. Optspreḑece ani în urmă, pe la începutul primăverei din 1811, Walicki apăru fără de veste în Petersburg ca conte portuges, cu o bogăţie colosală. Deşi neînsurat el aduse cu sine din străinătate 28 de servitori, între care erau francesi, nemţi, italieni, portugesi şi mai mulţi negri, cari prin splendórea risipitóre a livrelor puseră în uimire întreg Petersburgul. Walicki lăsă se i se zidéscă lângă Morskaia un palat admirabil, al cărui interioriu desvolta un lucs oriental şi european occidental, precum pe atunci încă nu se vĕḑuse în capitala ruséscă.

Între bogăţiile lui Walicki se afla in linia primă colecţiunea lui de giuvaere, ornamente şi arme, care era aşezate într'o sală splendid decórată a palatului seu. Numerósele pietri scumpe de mărimi rare, care străluceau în un reflecs de lumină orbitor, cele mai variate şi artistice ornamente de aur şi minunatele arme din mai tóte ţerile lumei erau tacsate de către cunoscĕtori în valóre de patrusprezece milióne ruble! Intreg Petersburgul pelegrina la palatul lui Walicki, ca sĕ admire bogăţia colecţiunei lui de giuvaere. De repeţiteori a fost el onorat şi cu visita curţii imperiale, în al cărei palat el era un óspe binevĕḑut. Walicki nu face niciodată politică, era un societar de altcum fórte amabil şi spiritual şi fórte darnic către sĕraci. Lucrul cel mai estraordinar al bogăţiei lui Walicki era, că nu s'a aflat niciodată, cum a ajuns el la ea. In direcţiunea acésta, au rĕmas tóte cercetările pe care l-ea făcut în secret chiar şi poliţia din Petersburg, fără nici un resultat. Numai atâta s'a putut afla, că înainte de sosirea lui în capitala Rusiei, el a trăit şése ani în Portugalia, unde venise el pe corabia sa proprie dela ţermul african. Dar Walicki trecea deja în Portugalia de un bărbat fórte avut, primi acolo titlul de conte şi cuprinse latifundii mari.

În anii premergători după plecarea lui din Viena, călĕtorise Walicki şi prin Italia, Francia, Anglia şi o mare parte a Orientului, ceea ce reiese din memoriile, care au apărut după mórtea sa, dar nici acolo nu se află nici cea mai subtilă alusiune despre originea avuţiei sale. Numai după mai mulţi ani în urma morţii sale, s'a aflat între chărtiele rĕmase după el, o scriere care da óreşicare rĕspuns la aceea întrebare. În acel document Walicki declara adecă, că un an înainte de cea dintâiu petrecere alui în Portugalia a fost întreprins în calitate de consoţ şi secretar o călĕtorie în Africa, cu un conte rusesc Trubetzkoi, acărui cunoscinţă o făcuse el în Paris. Intr'o espediţiune în pustie escorta de beduini a căletorilor a fost atacată de o trupă de beduini ostilă. Lupta ce se încinse a fost fórte înfocată. Walicki şi Trubetzkoi a fost atacaţi de o

Le scriem aceste în ajunul anului nou, în ajunul conferenței, ce se va ține ḍilele aceste aici în Sibiiu, și în ajunul alegerilor pentru parlamentul unguresc pe un nou period de 5 ani.

Sibiiu, în 28 Decembre.

Incă câteva ḍile și anul acesta cu tóte ale lui trece în domeniul istoriei. O verigă mai mult din lanțul suferințelor poporului român, a acelui popor, din care facem și noi parte, cu care ne place sĕ ne identificăm și pentru al cărui bine și fericire sacrificăm partea cea mai bună din noi.

Timpul trece și trecem și noi cu el, făr ca cei ce ne urméză sĕ pótă avé speranță de ḍile mai senine, de o sórte mai bună.

Referințele s'au înăsprit mult prea tare, decât ca sĕ putem conchide la un viitoriu mai liniscit.

Ne cuprinde un feliu de scepticism, când vedem, că de ani 25 posiția nóstră a românilor sĕ slăbesce în loc ca sĕ se întăréscă.

Ilusiunile ce le vom fi avut unii din noi în tinerețe, una după alta dispar și fac loc celor mai adânci dureri din causa situațiunei penibile, în care ne găsim.

Invrăjbiți — fără vina nóstră — cu cei-ce ne ar înghite, obosiți de atâta muncă și de atâte lupte zădarnice, ni se pare, că am ajuns la marginea prăpastiei.

Și cu tóte aceste ca crescini ce suntem, ca români, cari avem martoră o istorie întrégă de suferințe, nu ne este iertat sĕ ne dăm legați, nu ni iertat sĕ ne ostenim, trebue sĕ continuăm lupta și sĕ nu ne pierdem increderea în noi, în forțele nóstre, în puterea de resistință, care o am opus dușmanilor nostri.

Isbânda trebue sĕ urmeḍe, fie cât de târḍiu.

Avem însĕ lipsă de tóte puterile, nu e iertat sĕ fie între noi desbinări, trebue sĕ ne considerăm ca fii ai unei mame dulci, ca nisce frați, cari au datorințe reciproce.

Dacă și nu umblăm toți pe una și aceea-și cărare, scopul nostru al tuturora este și rĕmâne, ridicarea némului nostru.

Nu este aḍi român, care sĕ nu fi venit la convingere, că strĕinii au esploatat nesciința poporului nostru spre scopurile lor.

Incercat'au sĕ ne sfărîme pe terenul economic, până acum cu puțin succes.

Pusu-ne-au pedeci în mersul nostru cultural și aici au întâlnit cea mai puternică resistință.

După ḍiua de 9 Martiu a. c. în veci memorabilă ḍi, în care archiereii nostri cu atâta demnitate au făcut afront pornirilor celor dușmănóse, depuse în proiectul de lege despre asilele de copii în primul nostru dela 13 Martiu am ḍis celor ce conduc politica magiară: „opriți-ve, căci calea pe care ați apucat póte deveni isvorul celor mai nefaste complicațiuni în patria nóstră.

Glasul nostru cel atât de sincer, atât de loial a aflat urechi surde și inimi împetrite.

Vocea archiereilor pĕtrunși de înalta chemare și greaua responsabilitate ce o au ca consilieri ai tronului și ca povĕțuitori ai bisericei a resunat în pustie, ministrul cultelor a triumfat, căci curentul cel bolnăvicios, l'a spriginit și preamărit pentru fapte, cari domol tacsate sunt atentatele cele mai cutezătóre la limba nóstră, pe care atât de cu drag o vorbim și pentru care cu atáta entusiasm ne încălḍim.

Dacă numai acéstă lege despre asilele de copii s'ar fi adus în anul acesta, contrar cu dorințele poporului român, ea e de ajuns ca sĕ ne facem idee, despre intențiunile ce le au cu noi oblăduitorii nostrii.

Ministrul cultelor nu a rĕmas la acésta.

A făcut un pas mai departe.

A presentat parlamentului un nou proiect de lege ca sĕ ajute pe învĕțătorii, cari nu au salariul minimal recerut de lege.

Intre aplausele întregului parlament proiectul a fost predat comisiunei, care tot din ómeni fiind compusă, va împărtăși și ea vederile ministrului.

Simt dușmanii nostri, că avem și noi o posițiune tare.

Simt că până ce avem învĕțători independenți, până ce vom avea un cler luminat și devotat bisericei, uneltirile nu succed.

Incércă deci a ne slăbi posiția, fața cu învĕțătorii.

Dacă i va succede politicei magiare a i trage pe ei pe partea sa, a le lua independența, a-i face unelte pornirilor ce se manifestéză ḍilnic fața de noi, cred că au făcut un pas hotărit pentru de a câstiga influință și asupra poporului.

Ḍicem că cred, pentru-că avem convingerea, că învĕțătorii nostri nu pot sĕ devină dușmanii poporului, nu pot sĕ părăsésca stindardul național, cu nici un preț decum pentru bagatelul de 50 fl. pus lor în perspectivă.

Cu bani aḍi nu sĕ pot cumpĕra ómeni — fie ei cât de inferiori.

Este prea puternică consciința ce s'a desvoltat în învĕțătorii nostri, ca sĕ devină unelte órbe ale politicei magiare.

Șiretlicurile se vor opri în inimile de stâncă și în curățenia moravurilor celor ce se numesc aḍi învĕțători români.

Acésta e credința nóstră.

Dar aici nu ne putem opri.

Trebue sĕ ne încordăm tóte puterile, pentru de a pregăti poporul ca sĕ aducă mai multe jertfe pe altariul culturei naționale.

Trebue sĕ facem totul, ca învĕțătorii nostri sĕ nu devină, aceea ce vor sĕ-i facă strĕinii.

Trebue sĕ capacităm în jos pe tótă suflarea, că fară jertfe nu ne putem susținé posiția și mai curĕnd ori mai târḍiu vor intra lupii în staul.

Cu acésta parte a lucrului vom trebuí sĕ ne ocupăm cu totdeadinsul, dar nu numai noi cei dela presa română, ci comitetele și sinódele parochiale, comitetele protopresbiterale, singuraticii preoți și învĕțătorii, și toți ómenii cu inimă și cu suflet pentru lupta nóstră ajunsă în acest stadiu.

In cele politice după semnele ce avem nu o sĕ facem mari isprăví, sĕ ne opintim cel puțin pe terenul cultural și economic, ca urmașii sĕ nu ne pótă învinovăți nici cu indiferentismul nici cu apatia, atât de păgubiciόse pentru un popor, care e încungiurat de dușmani vĕḍuți și nevĕḍuți.

Revista politică.

In ajunul alegerilor dietale, comitetul național al românilor a convocat conferința națională pe 20 Ianuariu. In tóte părțile s'au conchemat cercurile electorale, ca sĕ-și alégă representanți, pe care sĕ-i trimită la conferiuță, care va avé sĕ hotărască despre atitudinea, ce o vor observa în viitoriu românii.

Miscările electorale s'au început și între compatrioții sași. Comitetul cercului electoral al Cristiannlui a făcut apel la alegătorii sași, pentru a alege de deputat un bărbat, care sĕ fie înrolat în șirurile liberalilor guvernamentali.

Mesagiul, cu care Maj. Sa monarchul a închis dieta ungară se reasuméză în următórele:

Aruncă o reprivire asupra activității parlamentului, accentuéză restabilirea echilibrului financiar din mijlócele proprii. Constată cu mnlțămire, că misiunea guvernului de a menține resultatul obținut este recunoscută. Mai departe constată cu satisfacție, că relațiunile cu tóte puterile, fără escepțiune sunt cele mai amicale, ér alianțele nóstre dau garanția, că pacea după putință va fi menținută. Eventualele pericole, care ar puté periclita eventual situația europénă și interesele proprii, sunt paralisate prin desvoltarea corĕspunḍĕtóre a puterii de apărare. Grație legislațiunii, în armată și honveḍime se póte constata progres continuu.

Convențiile comerciale vor consolida și mai mult alianța politică, în care stăm cu dóuĕ state vecine, și vor corĕspunde dorinței generale după pace. Relațiunile nóstre comerciale cu Germania, Italia, Elveția și Belgia sunt făcute, ceea-ce asiguréză pe timp îndelungat stabilitatea relațiunilor comerciale în Europa-centrală. Mai departe mesagiul constată marele progres în politica de comunicațiune și vestesce, că misiunea viitorului parlament este sĕ ducă în deplinire reforma administrației și sĕ îmbunătățéscă justiția.

Constată mai departe, că în curênd se vor începe negocieri și cu vecinii din Sud-Ost și din partea nóstră nu va lipsí bunăvoința de a crea cu ei raporturi comerciale favorabile. Se constată progresul mare pe terenul politicei de comunicațiune. Veniturile căilor ferate au sporit. Mesagiul speră, că în scurt timp regiunile amenințate de ape mari vor fi deplin scutite de acest pericol. Darea de consum și desdaunarea pentru regalii au avut din punct de vedere al economiei de stat resultate mănóse. Tóte aceste resultate au putut fi dobândite numai prin o politică economică de stat conscie de scopurile ei. Mesagiul speră, că buna înțelegere cu Croația se va întări tot mai mult, și trece apoi la reforma administrativă. Misiunea guvernului va fi, a asterne cât mai în grabă acele proiecte de legi, care privesc organisațiunea administrațiunii și totodată cari primesc introducerea tribunalelor administrative. Pe terenul justiției s'au făcut multe, și pe terenul instrucțiunii încă s'a luat disposiții însemnate pentru înaintarea culturală a statului. Mesagiul ḍice, că noul parlament se va convoca în timpul cel mai scurt. Credința față cu tronul, iubirea de patrie, stima legilor au format în tóte timpurile trăseturi de caracter însemnate ale națiunii ungurescі. Și generația de aḍi a dat destule doveḍi, că a păstrat cu credință însușirile mostenite dela strămoși. Privim cu încredere și cu liniște în viitor. Apoi Maiestatea Sa a declarat parlamentul de închis.

Camerile viitóre sunt convocate de Maj. Sa monarchul pe 18 Februariu 1892.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“

Din regiunile vestice ale Românimei. In momentul, când érăși se deschid porțile eternității, ca sĕ mai înmulțéscă numĕrul cel fară de capĕt al anilor încă cu unul; când Saturn cel nesațios se delectéză întrun moment epicuresc; și când omul — așa ḍicênd involuntar se vede necesitat sĕ 'și facă socotélă cu sine însuși, și sĕ véḍă, dacă bilanța i se înclină cătră bine sau cătră rĕu: în aceste momente memorabile datorință sântă avem, sĕ ne facem înșine socotélă cu noi, și sĕ vedem, dacă în decursul anului deja espirat avem de înregistrat momente positive, ori negative.

Suntem avisați necesarminte la acest calcul, căci unde nu calculul este firul Ariaduei, acolo întâmplarea se jócă óreși cum de a orbenicea, și trăinicie nu se póte înregistra pe nici un teren. Ca popor român suntem datori sĕ ne consultăm unul fie carele, comunități mici și mari, apoi corporațiuni și generalități. Din aceste resultate apoi un etnolog profund va fi în stare, sĕ profețiésca venitoriul cu un bun procent de probabilitate matematică.

Pre la noi adevĕratul spirit românesc electriséză pe tótă făptură necoruptă; și cu mâhnire trebue sĕ constatăm, că spiritul național se manifestéză mai mult printre cei mici de cât printre cei mari. Acestia au început a se modernisa; susțin până la ceriu, că posteritatea nu mai póte subsista între convingerile de cari a fost pătrunși antecesorii. Și, dómne! amar ne dóre când trebue sĕ constatăm acestea, căci de aici ni se ivesc nisce priveliști înspăimêntătóre, un tartar pentru întrégă stirpea latină de pe lângă Tissa.

Incepênd dela Maramurĕșiu până la Orșova, nicăirea nu aflăm, pre lângă Tissa, sĕ se fie făcut vre un serios paș înainte în decursul anului 1891. Românii petotindenea au fost iritați, parte de cătră superiorii lor propri, parte de cătră anumiți agenți provocători, postați in diferite centre și astfeliu au fost zădărnicite multe intențiuni curate ale celor puțini, cari au rĕmas sinceri aderenți ai binelui pur național românesc.

Prin falnica țéră alui Dragoșiu — dómne! sĕ nu pĕcătuim — mulți dintre cei chiemați, și țin de merit, dacă esceléză în slabițiuni naționali. Sătmariul și Salagiul pare-că s'au conjurat se rîvnéscă în fapte dejositorie pentru poporul român. Biharia dórme sub influința receptelor prescrise de sus și infiltrate în poporul credincios prin — de altmintrea vrednicul episcop Pavel — amestecate cu ceva nicotin suprarevidat de cătră ortodocși. — Venind mai spre miaḍăḍi, te îngrozești de priveliscea esistentă, că anevoe vei afla vre-o comună bisericéscă — tac de comună românéscă națională, — în care se poți constata linisce basată pe adevĕrată dragoste evangelică. Unicul centru mai valoros românesc de pe aici ar fi Aradul, carele are mai multă inteligință, de cât ori care alt centru din monarchie. Acolo însĕ spiritele sunt iritate mai până la esces; și un psiholog destins, dară nici n'ar avea se învingă multe piedeci, ca se constateze, că un Machiavelli redivivus și jócă rola cu succes. A pes-

---

căpetenie a beduinilor pe un cal escelent, acărui curele dela șea străluceau de pietri nestimate. După o luptă înfocată ia succes lui Walicki sĕ dobóre prin o pușcătură pe contrariul seu de pe cal și a-i lua ca pradă pe acesta cu întreg bagagiul. Ceilalți beduini care mai remâseseră, încă au fost puși pe fugă.

Dacă calul, șéua și armele beduinului ucis au fost de mare preț pentru Walicki, apoi în tot casul surprinderea lui a fost și mai mare, când el mai târḍiu, fără se fie spionat de vre-un martor a aflat într'una din tacsele șelei o cutióră de abanos, plină cu diamante și alte nestimate, cari apoi au fost prețuite în Algir la preste 800,000 franci. O parte din acéstă pradă pe cât de aventurósă pe atât de fericită o a prefăcut Walicki în Tunis în bani numĕrar și trecu de aci la Portugalia, dupăce sĕ despărțise încă în Algir de contele Trubetzkoi, care apoi preste un an de ḍile a murit în Paris.

Prin speculațiuni fericite în Portugalia în curênd averea lui Walicki crescu la milióne, care îl puseră în posițiune ca se pótă păstra pe cele mai prețióse pietri din comóra ce'i căḍuse pradă și a le preface apoi în stocul colecțiunei sale de giuvaere, care mai târḍiu devenise renumită în Petersburg.

Dacă și când a mai revĕḍut el pe generosul seu amic și protector din Viena, pe principele C despre acésta memoriile lui nu spun nimic.

---

cui în tulbure este o plăcere, căci fără de veste afli reconpensă bogată, și plăcerile de natură problematică sunt priinciòse, dar numai celor slabi de fire. Tot ce este escentric n'are șianse de durabilitate, căci de te apropii prea tare de fericire, devini confus de bucurie, ér de ajungi prea adênc in prăpastie, te inghite desperarea. — Cu tóte aceste numai Aradul ar mai fi chiemat și competent sĕ-și înalțe glasul seu pătrundĕtoriu, ca se înțelégă odată românimea nóstră, că pe cum se petrecu lucrurile astăḑi pe acolo, nu e bine. Matadorilor de ori-ce colorit, ridicați ve glasul pătrunḑetoriu și faceți ca toți sĕ înțelégă cuvintele poetului.

> Pre voi ve nimiciră a pismei rĕutate
> Și órba neunire la Milcov și Carpați;
> Dar noi pĕtrunși la suflet de sânta libertate
> Jurăm, că vom da mâna sĕ fim pururea frați!

Faceți sĕ asculte acest glas al poetului tótă suflarea românéscă, de óre-ce mai grele timpuri trăim noi acum, decât cum au fost cele, între cari preotul a suspinat astfeliu:

Și cu atat mai vêrtos ar fi acésta posibil astăḑi, cu cât că scim positive, că în Arad se află fórte multe elemente, pe cari numai un feliu de sânge prea infocat le despărțesce de olaltă. Glas pacinic și împărțial resună printre șirurile aceste; ințelegeții aceia, cărora vi se cuvine că serbătorile nascerei Domnului încă vestesc „pe pămênt pace și intre ómeni bună voire". Pacea sĕ se pogóre preste inteligința română aradană, căci instituțiunile românesci din Arad insetoșiază după concursul binevoitor al tuturor facturilor chemați. Tot asemenea oftări de serbători se pot pronuncia si pentru ținuturile învecinate, unde numai duchurile vrajbei a sciut escita pe frate contra fratelui, orbind și pe unul și pe altul ca se nu vadă furtuna imminentă. — Gem spiritele și prin țéra cea clasică alui Optum, sub influința desastruósă a nefericitului curente centrifugal, propagat de nișce spirite neliniscite, care sĕ delectéză décă, sĕmĕnând vênt, pot secera furtună.

Modestia nu ni permite sĕ trecem granițele în de Dḑeu scutitele diecese ale Caransebeșului și Lugoșiului, unde amêndoi capii bisericeșci voesc sĕ li se ḑica, că emuléză pe terenul faptelor bune. Moritori, ce nu privesc lucrurile prin sticle cioplite, ar ave multe de reflectat și pe aici. Astăḑi însĕ fie de ajuns a aminti, că salvarea nóstra ca popor român avem sĕ o atribuim scólelor nóstre elementare, care odinióră și pe acolo se aflau sub directa administrațiune confesională românéscă, sub influența căreia cel puțin invețau fii némului românesc a se ruga lui Dḑeu din tótă inima, din tot sufletul și din tot cugetul lor. Astăḑi mâna cea rigidă a guvernului pipăesce cu plan bine precugetat și deschide ici o ușiță, colo alta, ca sĕ străbată mai ușor maghiarismul si în cel mai adânc sanctuari al némului românesc. Și în fața acestor asasinări tac toți barbații nostri de școlă atât din Lugosiu, cât și din Caransebeșiu. — Averea grănițierilor încă e pe cale sĕ ajungă dóră mai slabă sórte de cât ceea a Năseudenilor și totuși românii cei chemați se grupeză și alipescu din respoteri de „dolce far niente" al fraților nostri dela Tibru!

In vederea atâtor panorame înspăimêntătóre omul cel de bine caută în totă direcțiunile după o raḑia de consolare, dar înzadar! Din sus dela stăpânire mai bună sórte, de cât ceea ce o avem astăḑi n'avem la ce așcepta. Din rĕsărit dela confrații noștri de preste munți binele încă nu ne va copleși, de órece, pare o calamitate națională, și acolo sfâșierile nu voesc sĕ se linișcescă, mai ales dela mórtea lui Ioan Brătian, al Cavourului nostru românesc. La noi, a casă, de espresiune fidelă a națiunei nu póte fi vorba; de óre ce bărbații cei competenți preferesc a se disputa despre *ana caprina*, până când adversariul comun deja ne aprinde casa mai din tóte părțile. Naea gintei române din țerile cele frumóse ale Daciei de odinióră, lipsită de visle, și de conducătoriu, plutesce desperată pe terenul cel prepăstios al undelor, ce au sĕ se prefacă in vêrtejiu, căci patru vênturi nemilóse șueră către citadela cea tare dela natură, dar fórte reu priveghiată de poporul românesc! *Trebue sĕ se pună în frunte conducĕtoriul sincer, dibace și prevĕḑătoriu, carele punênd mâna sa valorósă pre destinele românimei, se facă sĕ amuțéscă odată ori ce glas românesc neeufonic*, și astfeliu în liniscea dorită sĕ se audă numai o singură vóce vivificătoriă din care sĕ pricépă tot duchul românesc, că *numai înțeleși în cugete și simțiri sĕ pot manținé și elupta drepturi pe acest pămênt*!

Cuprins de idei ca și aceste, salut pe tot românul și i poftesc sĕ-l afle anul nou pe tot insul inspirat de cele mai bune simțiri pentru sânta nóstră causă comună! *Un român adevĕrat.*

Cronică.

Zarand, în Decembre, 1891.

Inaintea alegerilor de deputați detali. — Mijlocitorii corupțiunii.

Agitațiunea produsă în sinul poporului românesc, începênd dela primul dignitariu bisericesc până la cel din urmă țĕran, in urma legei „despre asilele de copii" și cea mai recentă despre „salarasirea învĕțătorilor" este preste putință, ca alegătoriu român sĕ-și mai dea votul fie pentru candidatul guvernului, fie pentru al oposițiunei de ori ce soiu. Pre cât timp vom fi tractați tirănesce, și puși în condițiuni ca sĕ nu ne putem valora dreptul nostru, după cum ne compete, a întreveni și noi pentru alegerea unuia séu altuia din candidații strĕini ar fi sau dejosire, sau o nebunie.

Nu dubităm, că alegătorii români cunosc de ajuns drepturile lor și sciu sĕ se conformeze; de alta parte însĕ nu ne putem ascunde temerea, că în tocmai ca și intrecut vor fi și alegători amăgiți cu promisiuni, alții terorisați, ér alții corupți, prin argint și aur ca se-și vênḑă unul din cele mai scumpe drepturi. Așa sunt alegerile pretutindinea. Ele sunt înfluințate totdeauna de puterea banului; și vorba e numai dacă alegătoriul pote sĕ și esecuceze liber votul ori nu, chiar atunci când voesce, și cum voesce. Alegerile de dóuĕ decenii întêmplate în Ungaria au scos la ivélă, că preste tot alegătoriul român nu și póte esercia liber votul; éră o parte din alegătorii români sunt duși la vot cu mijlóce neiertate, și votéză pentru sugrumătorii lui.

Astăḑi, când alegerile ne sunt la ușă, și numai vre'o 2 sĕptĕmâni mai avem până la mersul la urnă, sĕ vedem pe ce căi sunt duși o parte din frații nostrii alegători, ca sĕ voteze pentru candidații magiari, cari sĕ întrec în a ne răpi, ce avem mai scump, limba — viața nóstră.

Una trebue sĕ o constatăm la început, că lățirea corupțiunei la alegeri în sinul poporului, cade în sarcina organelor administrive.

Despre secui ne spun ḑiarele magiare, — oposiționali, că au degenerat până la atâta, încât primesc câte o pițulă drept arvună pentru un vot. Românii nu au ajuns până la acel grad, și cred că vor lăsa gloria secuilor de ai întrece cu mult, când e vorba de vinderea voturilor.

Dar ad rem.

Indată ce s'au pus candidaturile guvernamentali, solgăbiraele capĕtă porunci aspre dela fispanul, că candidatul X. are se reésă deputat în cercul cutare.

Solgăbirăul în timpul de acum dispune de notari și de juḑi — cu puține escepțiuni. — Acestia sunt chemați primadată în cancelaria pretorială și sunt făcuți cunoscuți cu candidatul de ablegat, dacă mai e de lipsă se face cu acesti ómeni și alaiu pentru primirea candidatului, carele sosesce în orașul cutare, spre a se arăta și în persónă. De aci înainte pretorele vorbesce dela gură cu notarii și juḑii; éră pe alegĕtori îi ia de subsuóră, și pe după cap.

In curênd juḑii și notarii, cari sciu tóte slăbiciunile poporului, cari sciu că cine dispune de voturile alegătorilor în comună referéză că: lucrurile stau reu, fără de bani nu poți sĕ faci nimica. Mai amintesc acesti ómeni, că în cutare comună ar pute înfluința cutare și cutare, că X are un proces la curie, și dacă i s'ar pune în vedere câstigarea lui ar fi cu candidatul, că comuna cutare are proces cu fiscul că are dreptul de trecere cu vite prin pădurea fiscului, că e în curgere comasarea și dacă li s'ar promite sistarea procesului ar vota cu guvernul.

Va se ḑică acum vin la rênd banii — loco primo, promisiunile față de singuratici și comune și amențările de a perde unele procese și drepturi.

Acum ese însuși pretorele și cu argații prin comune. Birourile administrațiunei stau góle până ce trece alegerea de deputați. Acum sĕ pun la cale treburile cât sĕ se dea cutăruia și cutăruia fruntaș ca el sĕ seducă pe ceialalți, cât au sĕ capete votanții. Sĕ începe un adevĕrat têrg de voturi. Și dacă banii nu au sosit încă, candidatul e urgent avisat a trimete banii altcum e reu, va cădé.

Omul, candidatului, unde sunt depuși banii, sau el în persónă face avisurile.

Pe când ómenii candidatului guvernamental 'și fac trebile, pe atunci conducătorii nostri sunt urmăriți pas de pas.

Dacă afacerile deputatului guvernamental nu merg bine; atunci sĕ încep terorisările, sunt prinși dintre fruntașii contrari unul — doi și deținuți, așa bunăóră în Zarand în perioda trecută un preot a fost legat de alt alegătoriu și purtat în ḑi de têrg pe strade, ca sĕ se înfurie alegĕtorii.

Paralel cu corteșirile merge dară corupțiunea și alegătorii seduși ḑi de ḑi cad victime.

Era sĕ uit un ce caraeteristic că birturile stau deschise alegătorii guvernamentali mâncă și beau pe contul deputatului. De altcum acésta o fac și deputații oposițiunei — unde lupta e grea.

In cercul Băiei de Criș în perioda trecută prin candidatul și alesul oposițional H. corupțiunea a fost dusă la estrem. Acest cas nu e isolat, și-am pute aminti cu ḑecile. — Sub astfel de împrejurări se nu te miri apoi, că o parte din alegătorii nostri sunt esplotați în cel mai miserabil mod, și cei mai mulți sunt duși la vot contra voinței lor numai prin promisiuni, amenințări și terorisări; deórece e lucru cunoscut, că din sumele ce se speséză cu alegerile cea mai mare parte se strecură în pungile corteșilor, éră alegătorii se întâlnesc cu puțin. Au datoria sântă conducĕtorii poporului nostru ca întrându-le in casa corteși spre a-i seduce, sĕ iae tĕciunele și sĕ i alunge. X.

Cum stăm cu meseriașii?

Sub titlul acesta ne scrie un meseriaș de ai nostri următórele:

Onorată redacțiune! Luptele politiee ce se sucurg de un timp de vreme, a făcut ca lumea sĕ se țină în continuu în curent cu politica țĕrei, — destul de fatală de altcum pentru noi românii — și sĕ uite cu totul, că datoria celor ce î-și iubesc némul lor este, sĕ se țină în curent și cu desvoltarea lui în cele lăuntrice, bună-óră pe terenul industrial și comercial, singurele base la un popor, despre care se póte cu drept ḑice, că are viitoriu.

Și într'adevĕr, dacă ne vom cugeta cu seriositate asupra acestui lucru, vom fi convinși că numai putându-ne lăuda cu aceste dóuĕ clase, — ale industriașilor și comercianților, — vom putea cu drept cuvênt ḑice, că poporul român este un popor, cu bune speranțe pentru viitoriu, fiind-că meseria la un popor este o comóră neprețuită, un mijloc de a-și putea mări capitalul seu material.

Așa stând deci lucrul, ori și ce om de bine î-și póte pune cu drept întrebarea: Cum stăm cu meseriile? Putem fi óre noi destul de mulțumiți pe acest teren? Făcu-am óre destul pentru meseriașii nostri?

Aceste întrebări punêndumi-le, mult onorată redacțiune, îmi iau permisiunea de a și rĕspunde la ele, rugându-ve spre acest scop pentru colónele mult prețuitului ḑiar ce redigiați.

Intr'adevĕr am avut bărbați, cari au purtat la inimă sórtea meseriașilor români, dovadă despre acésta, fundațiunea fericitului Dim. Andronic, dovadă ajutórele ce se împart în fie-care an de Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român și cari au înlesnit fórte mult băeților îmbrățișarea meseriilor.

Dar cu tóte aceste nu avem dreptul de a ne crede mulțumiți cu progresul de până acum, pentru-că mai avem încă fórte multe de făcut, până-ce cu drept cuvênt vom puté ḑice, că într'adevĕr poporul român este la același nivel cu tóte națiunile pe terenul industrial și comercial.

Putem fi însĕ destul de mulțămiți cu firmele de măestri românii față cu numĕrul cu mult mai considerabil al poporului român de sub coróna Stului Stefan?

Eu cred, că nu!

Și dacă nu, apoi care este causa de cu tóte ajutórele ce se împart an de an din mai sus amintitele fundațiuni, măestrilor români, totuși cu greu pot sĕ țină concurență meseriașilor de alte naționalități?

Sĕ învinuim pe meseriașul român, că ar fi nesêrguitoriu, că nu ar putea produce lucruri destul de bune, atunci am păcătui contra lui, pentru-că ne-am convins în destule ocasiuni despre talentele lui în meseria ce o profeséză.

Nefiind deci acésta causa, rĕul trebue căutat cu totul în altă parte, și adecă, nu este destul că băiatul pe dată ce îmbrățișază o meserie óre-care este împărtășit în decursul celor patru ani cu ajutóre în bani, ca sĕ-și pótă procura vestminte și alte lucruri trebuincióse pentru esistența sa și trebue pelângă acestea se fie și încălḑit de raza cea binefăcătóre a culturei fără de care, el cu greu va puté deveni mai târḑiu un măestru consciu de chiemarea sa, și în stare de a-și conduce cu succes afacerile séle pe terenul comercial și economic.

Și durere pe acest teren putem ḑice, că nu s'a făcut mai nimic. Băeții în cea mai mare parte îmbrățișază meseriile la o etate cu totul fragedă și fórte primitivi în sciință, așa că dacă are sórtea de a întra la un măestru străin, nu numai că nu se mai descéptă, dar își uită chiar și ce a învĕțat dela învĕțătoriul din sat și în multe casuri chiar și limba lor maternă, pentru-că trăind între străini, cări nu o cunosc și dacă o cunosc nu voesc se vorbéscă limba lui, el încetul cu încetul începe se învețe altă limbă, uitând pe a sa aprópe cu desĕvêrșire. Asemenea casuri sau întêmplat destule printre meseriașii noștrii, ele sunt destul de fatale.

Dar mi se va ḑice că avem scólă de meserii pe cari sunt siliți sĕ o cerceteze și elevii români, și acolo li-se d ocasiune se învețe aritmetica, scrisul și diferite lucruri privitóre la meseriile lor. Așa este, — voiu ḑice și eu, — dar ori și cine știe că partea cea mai mare a învețăceilor nostri sunt dela sate, cari n'au nici o cunoscință de limba, în cari li-se propune în aceea scólă, și prin urmare trec anii fără ca e se fi putut avé mari folóse, pentru-că și-a perdut sĕrile la scólă. De aci resultă că s'a vĕḑut casuri, în care meseria de abia pot sĕ și subscrie numele pe un contract, necum aibă sciință de alte lucruri cari, i-se cer pentru-ca sĕ deveni un măestru harnic și se știe cum trebue sĕ-și mi capitalul

Ce ar fi óre când am avé și noi o scólă de meserii? Nu ar puté óre elevul sĕ învețe cu mult mai mult și mai bine în limba sa maternă, cele folositóre, pentru profesiunea lui, dela profesori pre cari ii înțeleg, dacât sĕ fie siliți a cerceta scóle străine și a asculta fără ca se scie ceeace profesorul le esplică de pe catedră, în limba germană sau magiară?

Eu cred, că da!

Dar de sigur că se va ḑice, că o scólă de meserii este împreunată cu spese multe şi disposiţiunile testamentare ale fundaţiunilor pentru meseriaşi nu permit a se da bani spre asemenea scopuri, ér poporului român de altcum destul de apĕsat prin dările statului nu i-se póte impune o nóuĕ sarcină pe spinare de a înfiinţa şi scóla pentru meseriaşi.

Aşa este, lipsa proverbială la care am ajuns prin dările cele grele, nu ne-ar permite a ne mai gândi la o nóuă sarcină, ér fundaţiunile fiind destinate numai pentru a ajuta pe meseriaşi în cele materiale încă nu avem dreptul a călca acele disposiţiuni ale fundatorilor marinimoşi. Dar în casul acesta am avea totuşi un mijloc pentru ajungerea acestui scop, şi acest mijloc cred că nu ar fi altul mai bun decât scólele nóstre poporale, de cari dispunem în fiecare oraş locuit şi de români, în numĕr mai mare.

Ce ar fi oare când băeţii ar fi obigati a cerceta scóla poporală de vre-o doue séu trei ori pe săptămênă şi în tot casul Duminecа vre-o câteva oare?

punem, slavă Domnului de o mulţime de învĕţători ri nu vor refusa a da ajutor acestei frumóse înţinea incontinuu aprins fitilul sciinţei în inima le meserie.

re în privinţa acésta cred că ar face tot atât meseriaşii romani, cât face şi ajutórele ce n de an; iar acei domni învĕţători cari ar din oarele lor de recreaţiune câteva şi pen- fie siguri că prin acésta vor binemerita în naţiunea lor, ai cărei purtători de lumină şi nţei cu drept cuvênt se vor putea numi.

le ajuns, se îndemnăm pe băiat ca se îmbrăţişeze meseria şi trebue sĕ se sădéscă în inima lui dorul de a se lumina şi a deveni un om consciu de chiemarea sa şi în stare de a face concurenţă străinilor căci fără de acésta în zadar va primi ajutóre, nesciind cum se le întrebuinţeze ca se le sporéscă iar nu ca se le pérdă şi pe acelea în câţi-va ani de ḑile.

Sunt multe asemenea goluri de împlinit, şi numai când aceste goluri vor dispărea, vom putea ḑice că am făcut totul pentru înaintarea meseriilor nóstre, numai atuncea ne vom putea mândri cu o clasă trainică de mijloc.

Pentru ca meseriaşul sĕ-şi pótă înmulţi cu succes capitalul seu, trebue se posédă câtuşi de puţină cunoscinţă în cele comerciale, trebue se fie în curent cu venitele şi eşitele capitalului seu, éră nu se lucre aşa cum dă Dumneḑeu înainte, fără se ştie de multe ori dacă a câştigat sau dacă a perdut din capital.

Nu-i vorbă, avem şi acum meseriaşi, destul de buni şi cari îşi sciu purta afacerile lor cu bun succes, dar trebue se constatăm, că aceştia sunt numai nisce escepţiuni, faţă cu numĕrul total al meseriaşilor nostri. Trebue deci sĕ se gândéscă cei mai competenţi, că nu e bine sĕ ne oprim numai aci şi trebue sc sĕ facă un pas înainte în desvoltarea meseriilor nóstre.

Acésta fiind lipsa ce se simte destul de bine pe acest teren, putem cu drept cuvênt ḑice, că trebue sĕ se întindă mână de ajutoriu meseriaşului român dacă întradevĕr se pune înteres pe sórtea lui.

In timpul mai din urmă s'a publicat prin tóte ḑiarele române un apel pentru o esposiţiune industrială, adresat de Reuniunea sodalilor români, către meseriaşii români din comitatul Sibiiului, ceea-ce probéză că sunt deja şi între meseriaşii nostri ómeni doritori de progres.

Se înţelege, că nu ne vom putea ascepta la cine scie ce lucruri mari din partea lor, fiind puţini la numĕr, dar totuşi acéstă scire publicată dealtcum şi în preţuita D-vóstr fóie, dacă va deveni odată realitate, trebue se umple de bucurie inima fie-cărui român, constatând frumósele nisuinţe a le meseseriaşilor nostri.

Şi cu cât sĕ constată acésta mai mult din partea lor, cu atât se impune datoria ca cei chiemaţi sĕ se gândéscă mai mult la sórtea lor pe viitoriu.

Aşa stând lucrul, vom putea cu drept rĕspunde la întrebarea: Cum stăm cu meseriaşii? că pe calea acésta sunt încă multe de făcut şi numai împlinindu-le acele multe lipse se va putea ḑice că stăm bine cu meseriile!

Cu permisiunea onoratei redacţiuni voiu mai reveni.

T... S..t...

Varietăţi.

* (Serviciu divin.) In ḑiua „Nasterei Domnului“ a oficiat serviciul divin cu mare solemnitate Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, asistat de Preacuvioşiile Lor: Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit-vicariu archiepiscopesc; Nicanor Frateşiu, protosincel asesor nsistorial; P. O. D. Ioan Papiu, protopresbiter esor consistorial; Dr. Ioan Crişian, presb. prof. m.; Mateiu Voileanu, protodiacon, asesor constorial.

În decursul oficiului divin s'a chirotonit întru presbiter protodiaconul Dr. I. Crişian.

La 1 óră a dat Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul un prânḑ festiv, la care au fost învitaţi preste dóuĕ-ḑeci de persóne. In decursul prânḑului Preacuvioşia Sa Dr. Ilarion Puşcariu a purtat păharul pentru Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, pe care provedinţa divină ni l'a trimis sĕ cârmuiéscă biserica nóstră naţională cu atâta tărie în timpuri atât de mastere. Lungi urale „Sĕ trĕiéscă!“

Escelenţia Sa drept rĕspuns, a ridicat păharul pentru veteranii, cari onorau festiva masă, dorindu-le sănĕtate ca sĕ se pótă bucura de fructele ostenelelor, aduse pe altariul naţiunei şi bisericei.

La vorbele entusiaste ale Escelenţiei Sale a rĕspuns bĕtrânul căpitan în retragere şi fost asesor consist. Stezar, mulţămind Escel. Sale pentru frumósele şi însufleţitórele cuvinte, cu cari a onorat pe bĕtrânii, dorindu-i îndelungá sănĕtate ca sĕ conducă naia bisericei şi a naţiunei încă mulţi ani, cu bunăvoinţa şi sinceritatea, cel caracteriséză.

* (Himen) Sâmbătă şi-au celebrat actul cununiei in biserica nóstră din Sibiiu-cetate, dl Iosif Pop jude la tabla reg. din Cluş şi d-na Iosefina Răcuciu n. Lobonţ din Sibiiu.

* (Denumiri). Aflăm în fóia oficială „Budapesti Közlöny“, că subjudele cercual din Sibiiu Nicolau Aleman, este denumit jude cercual în Selişte, ér Iuliu Muntean, vice-notariu la tribunalul din Deva este denumit subjude cercual în Hidalmas.

* (Notariu cercual pensionat.) După un serviciu activ neintrerupt dela anul 1863 încóce şi din cause sanitare s'a pensionat notariul cercual I. Oncescu cu prima Ianuariu 1892 st. n., locuinţa sa stabilă remâne şi pe viitoriu tot comuna natală Rĕhĕu.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea posturilor de magistru postal în Ocna-Sibiiului (comit. Alba inf.) şi în Petrojeni (comit. Huniadóra). Reflectanţii, cari pot căpĕta informaţiuni mai deaprópe la numita direcţiune au a-şi înainta cererile în decurs de 2 ½ septĕmâni.

* (O nenorocire.) Ni se scrie din Haţeg: Sâmbătă în 7/19 Decembre a plecat pe la 4 óre din Comuna Stei feciorul preotului de aici ca sĕ mérgă la Ostrov, unde a funcţionat ca învĕţătoriu şi cantor. Pentru ca sĕ i se înlesnéscă călătoria a luat un cărăuş şi astfel a plecat cu trăsura, dar când a ajuns în apropiere de Totesti, lângă un pod sĕ presupune că s'ar fi rĕstornat trăsura. Diminéţa îi au găsit morţi pe amêndoi, trăsura resturnată şi caii prinşi la trărură, amêndoi după cum s'a consta au primit lovituri grele la cap.

De rĕu făptuitori nu este presupunere, fiindcă ce au dus cu ei de acasă tot s'a aflat afară de aceea la învĕţătoriul Jubaş au aflat 13 fl. şi orologiul, de asemenea şi la cărăuş 16 libre.

Pe învĕţătoriu l'au aflat în şanţ în apă ér pe cărăuş numai de jumătate în apă şi cu capul afară; a mai mişcat cu capul încă de vre o câteva ori şi când au voit sĕ-l ducă în comună ş'a dat şi el ultima rĕsuflare. De Sâmbătă până Luni i-au ţinut în progadia din Totesti (lângă Haţeg) ca şi când preotul ori judele comunal nu ar fi putut face disposiţiuni spre a-i aşeḑa în o casă. Astfel a intervenit judecătoria cerc. din Haţeg de i-au aşeḑat în casă până când aḑi a sosit comisiunea dela Deva spre a-i secţiona.

Ér după ce comisiunea ş'a indeplinit misiunea s'a conces părintelui gr. cat. Iubaş din Stei a-şi duce feciorul mort acasă, asemenea au transportat şi pre cărăuş spre a-l înmormânta in cimiteriul din Stei.

Se vorbesce cumcă s'au întêmplat multe casuri de mórte la podul respectiv, unul chiar de vr'o 2—3 luni înainte.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de *„abni.“*)

(Urmare.)

13. *Iosif tălmăccsce visul regelui, scapă şi se înalţă.*

Regele Faraon, într'o nópte a visat, că din riul Nil, a eşit şepte vaci grase şi şepte slabe, vacile cele slabe au înghiţit pe vacile cele grase. Apoi, a visat, că pe malul rîului, au crescut şepte spice pline şi şepte spice góle, şi spicele cele góle au înghiţit spicele cele pline. Regele pentru tălmăcirea acestui vis minunat, a adunat pe toţi învĕţaţii dela curtea sa, şi nimenea nu i-a putut spune însemnătatea visului. Atunci păharnicul, care devenise ér lângă regele, şi-a adus aminte de Iosif, şi i a spus regelui Faraon, că acela i-a tălmăcit lui şi pitariului nisce visuri în temniţă, cari s'au şi împlinit. Regele a porunc ca sĕ aducă pe Iosif din prinsóre, şi acesta, esentându se, regele l'a întrebat, dacă scie esplic visuri. Iosif a rĕspuns, că „singur dela mine n oiu puté tălmăcí, dar cu ajutoriul lui Dumneḑeu, .“ Regele i-a spus visurile, ér Iosif le-au tâlcu stfeliu: „vacile cele grase şi spicele cele pline, însemnéză, că vor urma şapte ani roditori, în cari se vor face bucate birichet; vacile cele slabe şi spicele cele góle, însemnéză, că după cei şapte ani roditori, vor urma şapte ani neroditori, în cari bucatele, nu se vor face de loc. Drept aceea, eu te sfătuesc, că în cei şepte ani roditori, sĕ aduni fórte multe bucate în magazinuri, şi sĕ le păstrezi pentru anii cei neroditori.“

Regelui i-a plăcut esplicarea visului, ér pe Iosif la eliberat din temniţă, l'a îmbrăcat în haine împĕrătesci, i a pus în deget inel de aur, cu pecetă împĕrătéscă, şi l'a făcut mai mare preste tot Egiptul, îndatorându-l, ca el sĕ adune bucatele în magazinuri, pentru anii de fomete.

Ceea-ce a profeţit Iosif, aceea s'a şi împlinit. Au urmat continu şapte ani roditori, în cari Iosif, a adunat bucate bogăt. Apoi, au venit şi şepte ani neroditori, în cari bucatele nu s'au făcut de loc, şi fómete mare s'a făcut în tóte ţĕrile învecinate, încât ómenii, numai avéu, nici de unde cumpĕra, — şi aşa trebuiau, sĕ vină la Egipet, sĕ cumpere din magazinurile lui Iosif.

Din istorióra acésta învĕţăm: Că, dacă suferim pedepse pe nedrept, fiind nevinovaţi, Dumneḑeu prin îngrigirea de ómeni buni, ne scapă şi ne înalţă, — precum a scăpat şi a înălţat şi pre Iosif prin tălmăcirea visurilor lui Faraon. 2. Că prin învĕţătură şi prin înţelepciune, omul ajunge tot-deuna la fericire şi bună stare, precum a ajuns şi Iosif, ca sĕ fie mai marele Egiptului. 3. Învĕţăm, sĕ fim prevĕḑători şi cruţători, când suntem în putere; şi când avem, sĕ nu risipim averea şi banii. Din contră, când avem mai mult atunci sĕ cruţăm mai tare, căci nu scim ce dile ajungem, precum a fost şi Iosif, adunând bucate pentru anii cei neroditori, în anii cei roditori. „Adună bani albi, pentru ḑile negre.“ „Indată ţi adună la tinereţe, ca sĕ scii, şi sĕ aibi la bĕtrâneţe.“

Când sunt anii roditori,
Cruţă, că de multe ori,
Sosesc ani de rĕutate,
In cari nu se fac bucate,
Când esci tare şi'n putere,
Cruţă, ş'adună avere,.
Că bĕtrên, slab, când vei fi,
Sĕ nu umbli a cerşi,

Intrebări. Ce a visat regele Faraon? Cine a tâlcuit visurile regelui? Ce au însemnat, cele şepte vaci grase, şi cele şepte spice pline? Ce au însemnat, cele şepte vaci slabe, şi cele şepte spice gőle? Cum i a rĕsplătit regele lui Iosif pentru tălmăcirea visurilor? Implinitus'a prorocia lui Iosif? Ce a făcut Iosif în anii cei roditori? Ce învĕţăm din istorióra acésta?

(Va urma)

Loterie.

Marţi în 5 Ianuariu.					
Brünn:	**32**	**83**	**22**	**86**	**63**
Sâmbătă in 9 Ianuariu.					
Budapesta:	**88**	**31**	**37**	**18**	**63**

Anunciu.

La subscrisul se află **haine de căluşeri pentru ḑece persóne.** Acestea se dau spre întrebuinţare pre lângă o tacsă convenabilă.

Se pot comanda şi haine nóuĕ în termin corespunḑĕtor. [228] 1—3

Orĕştie, în 5 Ianuariu, 1892.

Ioan Lăzăroiu,
comerciant.

Publicaţiune!

Direcţiunea generală a **căilor ferate române** face cunoscut prin acésta că are **31 posturi de ingineri vacante** la serviciul de intreţinere din **Bucuresci, Craiova, Pitesti, Buzeu, Galaţi,** şi **Iaşi.**

Doritorii de a ocupa asemenea posturi sunt rugaţi a presenta cererile domniilor lor înscris la adresa Direcţiunei generale a căilor ferate române serviciul P. la Bucuresci cel mult până la **15 Ianuariu 1892 st. nou,** cu arătarea adresei domniilor lor esactă şi anecsând documentele următóre:

1. Diplomă sau certificat de terminarea studiilor a unei scóle speciale de ingineri.
2. Certificate de serviciu. [211] 10
3. Act de nascere.
4. Act de căsătorie (dacă e căsătorit), şi de nascere al soţiei precum şi eventualale copiilor.
5. Actele pentru serviciul militar.

Pentru informaţiuni mai detaliate doritorii se vor adresa în scris sau verbal la şeful serviciului de intreţinere **C. F. R.**

Bucuresci, calea Victoriei Nr. 124.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

BIBLIOTECA TRALĂ
SI U

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane